14
23 Q
2 M

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

CASSIODOR.

14.23.Q.2

Caſſiodori Clariſſimi Senatoris Romani in Pſalterium Expoſitio.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

AMADAEVS SCOTVS LECTORIB.
.S.

Doctam: elegantemq3 diuini Caſſiodori in pſalmos expoſitionẽ vobis nunc dedo: Lectores optimi: quã3 certe ⁊ ingenio: ac veſtre in primis pietati plurimum vtilitatis allaturã confido: cu3 omni ex parte exactiſſima meo quidem iudicio ſit. Quippe que ſanctitudine3 non minus redoleat: q̃ eruditionem: vtrunq3 vero conſerte adeo: vt alterum ſine altero legenti reddere omnino neſciat. Id qḋ mouit me magis: protraxitq3: vt omnibus alijs poſtpoſitis negocijs: que certe plurima ſunt mihi: hoc laboris ſubirẽ: ratus videlicet nihil e re veſtra: inſtitutoq3 meo potius fore. Et cu3 in omnibus pro mea virili adnitar: vt emendatos in manus veſtras codices emittam: tum id nunq̃ maiori diligentia ſum adniſus: q̃ in hoc opere. Proinde: ⁊ vos viciſſim veſtro fauore ſatagite: vt noſtri conatus: pij quidem: omnibuſq3 vtiles: in ibi tandem non ſint infelices. Valete.

Inſtructio lectoris.

Quia in huius operis marginibus ſigna quedam ſub litteris magnis impreſſa ſunt. Horum que ſit repreſentatio: pro directione lectorum modo ſequenti annotatur.

	IDI		Idioma: ideſt ꝓprĩã legis diuine locutionẽ.
	DOG		Dogma valde neceſſarium.
	DEF		Definitionem aliquam.
	SCHE		Schema quoddam.
	ETY		Etymologiam verbi alicuius.
	INTER		Interpretationẽ alicuius nominis.
Syllabe iſte	RHE	Inſinuant	Aliquid artis rhetorices.
	TOP	hec ꝯtinere	Topicum aliquod argumentum.
	SYL		Syllogiſmum aliquem.
	ARITH		Aliquid de Arithmetica.
	GEO		Aliquid de Geometria.
	MV		Aliquid de Muſica.
	ASTR		Aliquid de Aſtronomia.

¶ Juxta alphabeticū ordinē collecta annotatio notabilium dictoꝝ atq; expoſitoꝝ: in explanatione pſalterij per diſertiſſimū Caſſiodorū exactiſſime digeſtoꝝ: cū locoꝝ aſſignatione: vȝ pſ. v̄. folij ⁊ columne. Et nota ꝙ poſt numeꝝ folij. a. ſignat primā colūnā. b. ſecundam. c. tertiam. d. quartam. quibus hec conſcripta faciliter reperiantur.

Aron: quid interpretetur. pſ. lxxvi. Verſiculo vltimo. folio. 118 a
Abyr: qd ſignificet. pſ. i. v̄. i. 4 c
Abyſſum: qd dicamus. pſ. xxxij. v̄. Cōgregans. 47 c
Abyſſus: quid ſit. pſ. xxxv. v̄ſi. Juſtitia. 53 a
Abyſſus: ſm grecos: generis eſt feminini. pſ. lxxvij. v̄. Interrupit. 119 d
Abyſſus: quid dicat̄: ⁊ qđ in bono ⁊ malo plerūq; ponatur. pſ. ciij. v̄. Abyſſus. 157 a
Ablactati: qui dicant̄. pſ. cxxx. v̄. Sicut ablac. 203 c
Abſcondita dei: ⁊ in malo ⁊ in bono accipi poſſunt. pſ. xvi. v̄. Dn̄e a paucis. 23 d
Abſcōdi: qd ſit. pſ. xxvi. v̄. Qm̄ abſcōdit. 38 d
Plerūq; hoīes q peccata faciūt: p decorē cōpoſite locutiōis ſe abſcōdūt. pſ. li. v̄. Dilexiſti maliciā. 78 a
Abſolui egemus in q̄libet etate paruuli: qui hūc mundū delictis grauantibus ingredimur onerati. pſ. l. v̄. Ecce in iniqui. 76 b
Tāto vnuſq̄ſq; celerius abſoluit̄: q̄to a ſeipſo viuacitate damnat̄. pſ. cv. v̄. Peccauimus. 163 a
Nō eſt in nr̄is actibus vt mereamur abſolui: ſȝ dn̄i ppitiatiōis ē vt ꝯfitētē reū liberare digneſ. pſ. cxxix. v̄. Quia apud te. 202 d
Abſorberi: qd ſit. pſ. xxxiij. v̄. Nō dicāt. 52 b
Abūdāt: vn̄ dicat̄. pſ. cxliij. v̄. Oues eoꝝ. 219 c
Qualiter ad dn̄m accedere debeamus. pſ. cxl. In concluſione. 217 d
Accedite: quibus dicat̄. pſ. xxxiij. v̄. Accedite. 48 d
Accepta: que dicant̄. pſ. xiiij. v̄. Nec fecit. 21 b
Adimplere: quid ſit. pſ. xv. v̄. vltimo. 22 c
Adipem: quid dicamus. pſ. lxxx. v̄. vltimo. 126 c
Adiutoriū quādo petamus. pſ. lxix. v̄. i. 105 a
Dn̄s qbus ſit adiutor. pſ. cxlv. v̄. Beat⁹ cuius. 222 a
Adminiſtratiōis dn̄i qua mūdus regit̄ breuis ⁊ appropriata deſcriptio. pſ. ciij. v̄. Auertēte. 158 d
Adoleſcens: vnde dicat̄. pſ. lxvij. v̄. Ibi benia. 100 c
Triplex cā reddit̄ q̄re dn̄s debeat adorari. pſ. xciiij. v̄. Venite. Et. v̄. ſequenti. 144 c
Terra ſenſibilis lapidum non debet adorare bñtiſſimum: quia ipſe negat ſibi effectum qui ab inſenſatis petit auxilium. pſ. xcvi. v̄. i. 146 d
Prophete promiſerunt dn̄i aduentū: Euangeliſte veniſſe declarant. pſ. xcv. v̄. ij. 145 b
Cur fideles aduerſa huius mūdi tolerabilr̄ ⁊ libentiſſime ſuſtineant. pſ. cxviij. Zai. v̄. i. ⁊. ij. 184 a
Cur aduerſarios nr̄os iubeamur diligē. pſ. cxxxviij. v̄. Nonne odien. 213 b
Afflictio quo modo ſit beneficium. pſ. xxxiiij. v̄. Fiant tanq̄. 50 d
Cur afflictiones nō pauēſcē: nec mala hui⁹ ſeculi formidare debeamus. pſ. xcvi. In ꝯcluſione. 147 b
Angelus: cur affligat conuerſos. pſ. xxxiiij. v̄. Fiant tanq̄. 50 d
Quando fidelis ſe affligit: iram dn̄i caſtigatus euadit. pſ. lxxxvij. v̄. In me ptranſierunt. 134 b
Neceſſe eſt vt bonus aius affligat̄: quotiēs maloꝝ ꝑmixtione ꝯcludit̄. pſ. cxix. v̄. Heu me. 195 b
Cur dominus iubeat peccatores ſe affligere. pſ. cxviij. Sade. v̄. i. 191 b
Agareni: qd īterp̄tent̄. pſ. lxxxij. v̄. Moab. 128 a
Ager: vnde dictus ſit. pſ. cxi. v̄. Et ſeminaue. 167 b
Ale dei patris: ſunt miſericordia ⁊ charitas. pſ. xvi. v̄. Sub vmbra. 23 c
Allegoria: qd ſit. pſ. xxxi. v̄. In freno. 45 b Et pſ. l. v̄. vltimo. 78 a Et pſ. xcvij. v̄. Flumina. 148 b Et pſ. xcix. v̄. i. 149 c
Alleluia: neutri generis deſinitū eſt. Et quo modo interpretetur. pſ. ciiij. circa titulum. 159 c
Quantus honor ſit huius verbi alleluia. pſ. cxlvij. circa titulum. 222 d
Alleluia cur pleniſſima intentione cātare debeamus. pſ. cl. circa titulum. 226 c
Alienum: quid ſit. pſ. xviij. v̄. Delicta. 28 c
Alienigene qui ſint. pſ. lxxxvi. v̄. Ecce alieni. 132 c
Alimentū: vnde dicat̄. pſ. xxxij. v̄. Ut eripi. 48 a
Allocutio per Energiā. pſ. iij. v̄. Filij ho. 8 b
Altare: vnde dictū ſit. pſ. xxv. v̄. Lauabo. 37 d
Altare: vnde dicat̄. pſ. xlij. v̄. Et introibo. 64 d
Cur dominus ſaluator altiſſimus dicatur. pſ. lxv. v̄. Omnis terra. 96 b
Melius eſt q̄daȝ altiora ſibi hoīem ꝯfiteri: q̄ȝ aliqua ꝑſumptione culpari. pſ. cxlvij. v̄. vltimo. 223 d
Altitudines montium: quid ſint. pſ. xciiij. v̄. Quoniā in manu. 144 b
Altū: quo mō ſepe dicamus. pſ. xi. v̄. In circui. 19 a
Frequēter aliqua ſub ambiguitate ꝑferimus: de quibus dubitare non poſſumus. pſ. cxxxviij. v̄. Et dixi forſitan. 212 c
Nōis amalech īterp̄tatio. pſ. lij. circa titulū. 79 c
Amalech: qd īterp̄tet̄. pſ. lxxxij. v̄. Moab. 128 a
Amando tenendus eſt: cuius dulcedo creſcit ad meritum. pſ. cix. circa titulū. 171 a
Plus eſt amantē aliquid facere: q̄ȝ ſolū infideliter timentē. pſ. cxviij. Mem. v̄. i. 187 c
Si amarā medici potionē non reſpuimus vt mereamur tēporalē ſuſcipere ſoſpitatē: quāto magis ꝓpter eterna gaudia aduerſa ſuſtinere debemus: pſ. xciij. In concluſione. 143 d
Amare non p. ſutura: dementia eſt. pſ. cxviij. Ain. v̄. vltimo. 190 b
Amen: id eſt: fiat. pſ. cv. v̄. vltimo. 165 a
Amici qui ſint: ⁊ amicus vnde dicatur. pſ. xxxvij. v̄. Amici. 57 d
Amicitia: quid ſit. Ibidem. 57 d
Ammon: qd īterp̄et̄. pſ. lxxxij. v̄. Moab. 128 a
Ille verus amor eſt: qui veritatis affectū ſic rigida de liberatione cuſtodit: vt oino execret̄ qđ ei poſſit eſſe ꝯtrariū. pſ. cxviij. Sin. v̄. Iniquitatē. 193 b
Propheta amorem bonorum maloꝝ rerum odio cōprobauit. Ibidem. 193 b
Ammorreus: qd īterp̄et̄. pſ. cxxxv. v̄. Seon. 209 b
Amphibologia: qd ſit. pſ. xx. v̄. Qm̄ declinaue. 30 c
Amplectit̄ dn̄s q̄s: qd nō aſperonnat̄. pſ. xxxvij. v̄. Et ante te. 57 d
Anacephaleoſis: qd ſit. pſ. cxiij. v̄. Benedix. 176 a
Anadiploſis: qd ſit. pſ. xxiij. v̄. vlti. 35 c Et pſ. xxiij. v̄. ij. 36 b Et pſ. cxxi. v̄. Hieruſalē. 198 d

Anaphora: quid ſit.ps.lj.v.ij. 79 b Et ps.cxvij.v. Dñs mihi adiutor. 198 b Et ps.cxxxiij.v.ij. 178 d Et ps.cxxiij.v.ij. 201 d
Antiſtrophe: quid ſit.ps.xxiij.v. Dic accipiet. 35 b Et ps.lij.v. Nōne cogno. 80 a Et ps.lxi.v.i. 91 a Et ps.lxxxx.v. In die. 131 b Et ps.lxxxvi.v.i. 132 b Et ps.cxxx.v.i. 203 b
Angelus: quid grece dicatur: ꝛ quid latine interpretetur.ps.ciij.v. Qui fa. 156 d
Cur in laudibus dñi ab angelis fiat initium.ps.cxlviij.v.ij. 224 d
Angelus: qd ſit.ps.xxxiij.v. Immittet. 49 a
Angelus: quo modo qs fieri poſſit. Ibidem. 49 a
Angulus: vñ tractus ſit.ps.cxvij.v. Lapidē. 179 c
Animas: ſcriptura frequenter ponit pro hominibus. ps.xxxiij.v. vltimo. 50 a
Anima: quo modo ſitim habeat.ps.xli.v.ij. 63 b
Pro toto homine ſola aīa quandoqꝫ ponit̃.ps.lxxvij.v. Uiam fecit. 121 b
Aīa q̄uis ꝯdolēdo corpori ſubiecta ſit paſſioni: hꝫ tñ ꝛ ꝓprias penas qñ graui cogitatione torquet̃.ps.ciiij.v. Humiliate. 160 c
Quid ſignificent verba Symeonis ad Mariā dicta: Tuā ipſius aīam ptrāſibit gladius. Ibidē. 160 c
Uirt' aīe quō p diuerſa diſcurrat ꝛc.ps.cxlv.v.i. 221 d
Animi dignitas q̄tuor v̄tutib' cōpat̃.ps.iiij. In cō. 9 b
Aius: greco ſmōe vñ dicat̃.ps.cxxiij.v. Cū iraſc. 198 b
Antiproſopon: qd ſit.ps.lxxviij.v. Quia co. 123 a
Antichriſtus: quo modo pluribus locuples erit.ps.li.v. Sed ſperauit. 79 b
Antidotum quo venena oīum delictoꝝ vincūtur.ps.xxxi.v. Pro hac ora. 45 d
Antiptoſis: qd ſit.ps.xxxiiij.v. Sicut pxl. 51 c
Antiſagoge: qd ſit.ps.xi.v. Qui dixerūt. 18 d
Antiſtathmiſis: qd ſit.ps.cxxv.v. Qui ſe. 199 d
Antonomaſia: qd ſit.ps.lxvij.v. Rex vir. 99 b
Anti' nulla fuiſſe legit̃ diīs chris.ps.ci.circa titu. 151 c
Antius qui dicat̃. Ibidē. 151 c
Dicūēs nobis apparere non poſſunt qui operant̃ iniquitatē.ps.xci.v. Cum exor. 141 a
Aper: vñ dict' ſit.ps.lxxix.v. Exterminauit. 124 d
Apū ꝯditio.ps.cxvij.v. Circūdederūt. 179 a
Apes: vnde dicant̃. Ibidem. 179 a
Apochinū: qd ſit.ps.xxxi.v. vlti. 46 c Et ps.xlviij.v. Ne timueris. 71 a Et ps.lxxxiij.v. Altaria. 178 d Et ps.lxxxviij.v. Quī dixiſti. 135 d Et ps.cxxxv.v. Qui fecit mirabilia. 208 d
Apollinariſtarum reprehenſio.ps.lxxxv.v. Cuſtodi animam. 131 a
Apoſiopiſis: qd ſit.ps.xvij.v. Populus quē. 27 a
Apli cur mōtib' cōparent̃.ps.xxxv.v. Iuſtitia. 53 a
Apoſtrophe: qd ſit.ps.xix.v. Impleat. 29 b Et ps.xlv.v. Uacate. 69 d
Aqua: vnde dicat̃.ps.cxxiij.v. Cū iraſceret̃. 198 b
Aquile ꝓprietates.ps.cij.v. Qui coronat. 154 c
Aranea qd ſit: ꝛ vñ dicat̃.ps.lxxxix.v. Anni nři. 138 c
In mala parte libertas arbitrij execrabilis: in bona parte liberū arbitrium Adam peccante perdidimus.ps.cxvij.v. Bonum. 178 d
Arc': cur ponat̃ in ſcripturis diuinis.ps.x.v.ij. 17 d
Arena: vñ dicta ſit.ps.cxxxviij.v. Dinumera. 213 b
Argumētū a ꝯſequētibus: qd ſit.ps.xi.v.i. 18 c
Qđ argumētum nobiliſſimū dicat̃ in topicis.ps.xvij.v. Et cum electo. 26 b
Argumētū a pari: qd ſit.ps.xviij.v.ij. 27 d
Argumentum qđ dicit̃ in topicis a rebus ipſis.ps.xix.v. Ipſi obliga. 29 c
Argumētū in ſacris ꝑdicationib' ponit̃ ſub libertate verboꝝ.ps.xx.v. Quoniam rex. 30 b
Argumentū a ꝑſona: qđ dicat̃ apud oratores.ps.xxiij.v. Dic accipiet. 35 b
Argumentū quod in topicis dicitur ex ꝯtrarijs: quid ſit.ps.xxv.v. Non ſedi. 37 c
Argumētū qđ in topicis ex ꝯtrario dr̃.ps.xxix.v. Quī ira. 42 a Et ps.xxxiij.v. Diuites. 49 b Et ps.lvij.v.i. 49 b Et ps cxviij. Samech. v.i. 189 a
Argumētū: quod in topicis dr̃ a ꝯſequētibus.ps.xxix.v. Auertiſti. 42 b Et ps.l.v. Auditui. 76 d
Argumētū a neceſſitate qđ dicat̃.ps.xxxi.v. Quoniā die. 45 d Et ps.xxxvij.v. Cōputruerūt. 57 c
Argumētū a neceſſario.ps.cxxvi.v.i. 200 b
Arg' ab adiūctis: qđ dicat̃.ps.xxxij.v. Ecce ocu. 48 a
Argumētū: qd ſit.ps.xxxiij.v. Diuites. 49 b
Argumentū quod notatio dicitur: quid ſit.ps.xxxiiij.v. Diſſolui. 51 d
Argu' ab īgenio: qd ſit.ps.xxxv.v. Uerba oris. 52 d
Argumētū a genere: qd ſit.ps.xxxv.v. vlti. 53 c
Argumentū comparationis a minore ad maius: quod dicatur.ps.xli.v.i. 63 b
Argu' a dictis ꝛ factis maioꝝ: qd ſit.ps.xliij.v.ij. 65 c
Argu' a tormētis: qd dicat̃.ps.xliij.v. Hec oīa. 66 b
Argumētū a parte maiore.ps.l.v.ij. 76 a
Argumentū ab antecedētibus: qđ dicat̃.ps.l.v. Ecce in iniquitatibus. 76 b
Argumentū a cauſis: qđ ſit. Ibidem. 76 d
Argumētū a laude rei leſe: qđ dicat̃.ps.lxxiij.v. Liberaſti. 112 c Et ps.xciij.v. Uidas. 143 a
Argu' ab euētu qd ſit.ps.lxxiij.v. Ut qd auer. 113 b
Argumētū nimis accōmodū: qñ pro aliquo deteſtabili ponit̃ ꝑſona grācioſa.ps.lxxiij.v. Ne auertat̃. 114 a
Argumētū qđ dicit̃ a tpe: eſſi acutiſſimū inter oratores haberi ſolet.ps.ci.v. Tu exurgēs. 153 a
Argumētū a ꝯiugatis.ps.xxxvi.v. Inimici vo. 55 b Et ps.xxxix.v.i. 60 c Et ps.l.v.i. 76 a Et ps.cxvij.v. Caſtigās. 179 b Et ps.cxviij. Res.v. Iudica. 192 c Et ps.cxxxi.v. Hec requi. 205 a Et ps.cxliij.v. Coruſca. 219 a
Aliud ſunt argumentoꝝ ſedes: aliud definitionū regule.ps.cxlv.v. penultimo. 222 c
Pauus eſt vt noſmetipſos diſtrictius arguamus: ꝛ ſic ad dñi mādata migremus.ps.cxviij. Heth.v. Quia cogitaui. 184 c
Arrianoꝝ ꝛ apollinariſtaꝝ cōfutatio.ps.cviij.v. Hoc opus. 170 a
Arriāi dmētiſſimi erroris ꝯfutatio.ps.cxvi.v.ij. 178 a
Arrianoꝝ ꝛ ceteroꝝ hereticorum cōfutatio.ps.cxxx.v. Si non humi. 208 b
Aries: vnde dicat̃.ps.xxviij.v.i. 40 d
Arithmetice diſcipline laus: v̄tus atqꝫ diuiſio.ps.lxxxix. In concluſione. 139 b
Arma: vnde dicta ſint.ps.xxxiiij.v.ij. 50 c
Arrogātes: tāto i tantum ꝓfūdū dſcēdūt: q̄nto ſe altiora ꝯtigē putauerūt.ps.xvij.v. Quī populū. 26 b
Aleph: qd ſignificet.ps.xlix.circa titulū. 73 c Et ps.lxxij.circa titu. 110 b Et ps.lxxiij.circa titu. 112 b
Illi beato cui eſt auxilium a dño: aſcenſus eſt in corde ſuo.ps.lxxxiij.v. Beatus vir. 129 a
Quo modo qs p gradus aſcendat. Ibidem. 129 a
Aſcia quid ſit.ps.lxxiij.v. Quaſi in ſyl. 112 d
Aſſyrij: qd iterpretant̃.ps.lxxx.circa titulū. 115 c

Frequēter dñs aſpicit iratus: ſepius irueł vt pdat. ps. cxviij. Phe. v. Aſpice. 190 d
Aſpicit etiā dñs ppitius. Ibidem. 190 d
Aſtare: qd ſit. ps. v. v. Mane aſtabo. 9 d
Bene aſtare deo: qs dicał. Ibidem. 9 d
Aſtiſmos: qd ſit. ps. xxviij. v. i. 148 d
Aſtrologia ſacrilega: ſumma intentione fugienda eſt. ps. lxx. In concluſione. 107 d
Aſtrologoꝝ notatio. ps. cxviij. Thau. v. i. 193 d
Aſtrologorum reprehenſio. ps. cxxxv. v. Lunā ⁊ ſtellas. 209 a
Argumnł aſtrologi: q ſtellas noib⁹ alienis vocāt: vt veneris: iouis: mercurij ⁊c. ps. cxlvi. v. Qui nu. 223 a
Aſtronomie deſcriptio. ps. cxlviij. In ꝯclu. 225 c
Aſtronomia: qūo ⁊ in qbus nō ſit fugiēda: qūo etiam ⁊ in qbus ſit abominabilis. Ibidem. 225 d
Atria: vnde appellata ſint. ps. cxxxiij. v. i. 207 a
Atriū: qd dicał. ps. xci. v. Plantati. 141 c
Atrium: quid ſit. ps. cxxi. v. ij. 196 c Et ps. cxxxiij. v. i. 206 a
In auaritia: hominū mutabilitas maxime accuſatur. ps. xxxviij. v. Theſaurizat. 59 c
Auaritia: qd ſit. ps. cxviij. He. v. Inclina. 183 a
Auctoris in opus ſuū intētio. In ꝓlogo colūna. i. 1 a
Audire: quos dicamus. ps. xlix. v. Audi. 74 a
Qui vocē dñi non audit: nec grex ipſius dī: nec in paſcuis collocał. ps. xciij. v. Hodie. 144 c
Quid libēter audiat dñs. ps. cxxxvij. v. i. 210 d
Ab illis aſpectus auertimus: qui nr̄is mētibus horrent. ps. xxxij. v. Ecce oculi. 48 d
Si nos auertimus facies a peccatis nr̄is noxius eſt: ſi vo dñs auertit extinguit. ps. l. v. Auerte. 76 d
De⁹ qn̄ a nobis auertił: nō eſt pietatis defectus: ſꝫ magne vltionis aculeus. ps. lxxx. v. Pro nihilo. 126 b
Auguſtini in explanatione pſalmoꝝ ingēs cōmendatio. In prologo. columna. i. 1 a
Aures diuinitatis ad ſimilitudinem corporalem dicūtur. ps. v. v. i. 9 c
Cui aſpectus tranquillus ꝯcedił: ipſi ⁊ aures placidiſſime cōmodanł. ps. liiij. v. i. 81 c
Ad aures dñi non venit quod ſe mutua contrarietate confundit. ps. c. v. i. 150 b
Auris vn̄ dicał. ps. v. vi. 9 c Et ps. ci. v. ij. 152 a
Auris: vn̄ ſit appellata. ps. cxliij. v. ij. 176 c
Aureū colorē: antiq pulcherrimū vocauerūt. ps. lxxi. v. Et viuet. 109 b
Aurum: vnde dicatur. Ibidem. 109 b
Auſtri deſcriptio. ps. cxxv. v. Cōuerte. 199 c
Auxeſis: qd ſit. ps. ij. v. Tu aūt dñe. 7 c Et ps. xviij. v. Deſiderabilia. 28 c Et ps. lxviij. v. Multiplicati. 102 b Et ps. lxxiij. v. Incenderunt. 113 a Et ps. lxxviij. v. Facti ſum⁹. 123 a Et ps. cxxxiiij. v. Qui producit. 207 c
Babylonia: quid interpretał. ps. lxiij. circa titulum. 94 b
Babylon: quid ſit: ⁊ quid interpretetur. ps. lxxxvi. v. Memor. 132 c
In baptiſmate ſic oīa originalia delicta ⁊ ꝓpria admiſſa mūdanł: vt illic nos reſtituat puritati: in qua primus Adam noſcił eſſe ꝯcreatus. ps. l. v. Uſquequaqꝫ laua. 76 a
Barbarus vnde dicał. ps. cxiij. v. i. 175 a
Baſan: quid īterpretał. ps. lxvij. v. Dixit dñs. 100 b Et ps. cxxxiij. v. Seon. 207 d
Beati: qui merito dicanł. ps. cv. v. Beati. 162 d
Ipſe eſt perfecta beatitudo: non ſibi quenqꝫ prepararit: ſed dño. ps. cxliij. v. Benedicti. 176 a
Beatitudo eoꝝ qui ſibi videnł felices: q̄ ſit. ps. cxliij. v. vltimo. 219 d
Beatitudo eoꝝ q vere ſūt felices: q̄ ſit. Ibidē. 219 d
Celeſtis btitudinis ꝓconiū. ps. lxxxiij. v. Btī q. 129 a
Beatitudo prima anime ſancte: exultare in domino. ps. xxxiij. v. Anima autē. 51 a
Beatitudo iuſtoꝝ: q̄ ſit. ps. xliij. v. In dño lau. 65 d
Duo ſūt que beatos faciūt ⁊ felices: ſcilicet timē dñꝫ: ⁊ ſperare in dño. ps. cxiij. v. Qui timet. 175 c
Per tertiā ſpeciē definitionis oſtendił qui ſit beatus vir. ps. cxviij. Aleph. v. ij. 180 c
Beatus vir: duobus modis dicił. ps. i. v. i. 4 b
Beatus: qui ſit. ps. lxxxiij. v. vltimo. 129 c
Belli ſpūalis ꝯtra diabolū deſcriptio. ps. lv. v. i. 83 c
Bellū: ſchematice per antiphraſiꝫ dicimus: ſicut lucū ⁊ piſcinā. Ibidem. 83 c
Benedictio domini ſemper augmentat: ſiue cum illū nos benedicimus: ſiue cum ille nos benedixerit. ps. lxvi. v. i. 87 c
Benedictiones multe ſunt. Ibidem. 87 c
Cur in eccleſia catholica dñs bn̄dici debeat. ps. lxvij. v. In eccleſia. 100 c
Multiplr dñs benedicił. ps. lxvij. v. vlti. 101 b
Iſti ſūt digni dñꝫ bn̄dicē: qui ſuū ⁊ cognoſcūt ⁊ venerānł auctorē. ps. cij. v. Benedicite. 155 d
Si dominū benedicimus: ab eo iugiter cuſtodimur. Ibidem. v. vltimo. 155 d
Exhortatio: vt dñꝫ oēs bn̄dicam⁹. ps. cij. In cō. 155 d
Benedicere deum qd ſit. ps. ciij. v. i. 156 b
Quo modo nos deū bn̄dicamus: ⁊ quo modo ipſe nos. ps. cxviij. Beth. v. Benedictus. 181 b
Benedictio operantiuꝫ in agris: vnde ortum habeat. ps. cxxviij. v. vltimo. 202 a
Que ſit firma ⁊ vera benedictio. Ibidem. 202 b
Nos dñꝫ benedicēdo laudamus: ille aūt nos benedicēdo ſanctificat. ps. cxxxiij. v. i. 206 c
Dñs bn̄dicēdus eſt: qn̄ ipſe donat ⁊ aiam miſericordē ⁊ ſubſtātiā largiorē. Ibidē. v. In noctibus. 206 c
Si volumus eſſe bn̄dicti: amor nos ſancte trinitatis: ⁊ vnitas beate cōplectał eccl'ie. Ibidē. v. vlti. 206 c
Bn̄dicere nomē dñi: qd ſit. ps. cxliij. v. i. 220 c
Bn̄dictus qn̄ dicał de⁹. ps. xvij. v. Uiuit. d. 27 a b
Benedictū quē ꝓprie dicimus. ps. xxvij. v. Quoniaꝫ non intel. 40 b
Benedictum: quo modo differēter dicamus hominē ⁊ deum. ps. xl. v. Benedictus. 62 d
Imputantur beneficia: vt grauior eſtimetur offenſa. ps. lxxx. v. In tribulatione. 126 a
Epilogatio bn̄ficioꝝ hebreis a dño collatoꝝ. ps. ciiij. v. Et dedit eis. 161 d
Cur moneamur recte vel diuinis beneficijs. ps. cv. v. Et commixti. 164 b
Pauor eſt dicere: que bn̄ficia ſuſcipiat: qui ſuis actib⁹ mereł offenſam. ps. cxv. v. O dñe. 177 c
Beniamin: qd īterpał. ps. lxxix. v. ij. 124 a
Cur dñs ſua benignitate donet cōfeſſionis affectum. ps. lxxxiiij. v. Etenim do. 130 c
Propheta beniuolentiaꝫ iudicis quot modis querat. ps. lxxiij. v. ij. 112 c
Propheta: vt beniuolentiam pij domini prouocaret: beneficia eius frequenter enumerat: vt memor eſſe dignetur eorum: quos creare dignatus eſt. Ibidem. v. Memor. 113 d

Bipennis:quid ſit:⁊ vnde dicatur. pſ.lxxiij. v. Quaſi in ſyl. 112 d
Bōa dom⁹dei:q̄ ſint.pſ.lxiij. v. Replebimur. 94 d
Boni hoies:qui ſint. pſ.cxxiiij. v. Benefac. 199 a
Si diuina miſericordia ſuffragāte reſpicimur:donec obediētes ſumus boni repimur. Ibidē. 199 a
Differenter deum boni ⁊ mali benedicunt. pſ.xlviij. v. Quia anima. 73 a
Dominem bonum dicimus: per domini gratiam factum. pſ.cxvij.v.i. 178 c
Ille ſolus proprie per ſe dicitur bonus:qui alios facit implere qd̄ boni ſunt. Ibidem. 178 c
Propheta intellexit bonitatem illam debere dici vnde proficiſcitur. pſ.cxviij. Teth. v.i. 185 a
Bonus dn̄s ſuis ſuis tribuit bonitatē. Ibidē. 185 a
Medic⁹ bonitatē facit cū ſecat vulnera. Ibi. 185 a
Pater bonitatē facit cū cedit filiū. Ibidē. 185 a
Bonū:cur reſpiciat ad charitatē.pſ.cxxxij.v.i. 205 d
Boues:cur predicatores deſignent.pſ.viij. v.Omnia ſubiecisti. 14 b
Brachylogia:quid ſit.pſ.xlix. v. Nō accipiā. 74 b
Et pſ.lxxxvi. v. Sicut letantium. 132 d
Cacoçelon:quid ſit.pſ.cv. v. Et concupierunt. 163 d
Non poſſunt a latere vel a dextris domini cadere: qui ſunt predeſtinati. pſ.xc. v. Cadent. 139 d
Ille cauſas ſue calamitatis cognoſcit:qui ſe afflictū vt ꝯuertat̃ itelligit. pſ.cxiiij. v. Tribulationē. 17 b
Calix:qd ſit:⁊ vn̄ dicat̃. pſ.x.v.Pluit. 18 d Et pſ.xv. v. Dn̄s pars. 22 b Et pſ.lxxliij. v. Dūc hu. 115 a
Calūnia:per antiphraſim dr̃. pſ.cxviij. Phe. v. Redime. 190 d
Calumnia:quid ſit. Ibidem. 190 d
Diabolus:quare dictus ſit calumniator.pſ.lxxi. v. In ſua iuſtitia. 108 d
Calumniator:qui ſit. Ibidem. 108 c
Cāpi:vnde dicti ſint. pſ.cxxxi. v.Ecce audi. 204 c
Canū natura:q̄lis ſit.pſ.xxi. v. Qm̄ circū. 32 b
Canes:⁊ in malo ⁊ i bono ponūt̃.pſ.xxi. v.Eripe.33 a Et pſ.lxvij. v. Vt intinguat̃. 100 b
Canes vn̄ dicti ſint.pſ.lviij. v. Cōuertent̃. 87 c
Meliores erunt canes tēpore antichriſti:q̄ nunc ſint homines. Ibidem. 87 c
Canum conſuetudo. Ibidem. 87 c
Canis proprietates:que ſint. Ibidem. 87 c
Cātare:qd ſit.pſ.xx. v. vlti. 30 c Et pſ.xxvi. v. Circuibo. 39 a Et pſ.xcvij. v. Viderunt. 148 a
Inter cantare: ⁊ pſalmum dicere differentia. pſ.lvi. v. Paratum. 85 b c
Qui dicatur cantare domino canticum nouū.pſ.xcv. v.i. 145 b
Quis deo cātare dicat̃.pſ.lxvij. v. Cātate. 98 d
Canticum:quid ſit. In prologo.ca.vi. 2 b Et pſ.iiij. circa titulum. 8 b
Cāticū:qd ſignificet.pſ.xciij.circa titulū. 144 a
Canticum ad diuinarum rerum contemplationem refertur.pſ.cvij.circa titulum. 167 c
Canticum nouum:qd ſit.pſ.cxlix. v. i. 226 a
Canticū pſalmū:qd ſit. In ꝓlogo.ca.viij. 2 b
Captabūt:qd ſignificet. pſ.xciij. v. Capta. 143 d
Si veritatis intima perſcrutemur:captiuitatem paſſi non ſunt: qui animo liberi fuerunt.pſ.lxxvij. v. Audiuit deus. 121 d
Mittitur in mentē noſtrā diabolo inſtigāte qd̄ nolumus: recipimus qd̄ noſtra eſtimatione damnamus: ⁊ tyrannide quadam peccati a noſtre reddimur execratione captiui.pſ.cxxxvi. v. vltimo. 210 c
Caput:qd hic ſignificet.pſ.vij. v. Cōuertet̃. 13 b
Caput:qd plerūq3 dicat̃.pſ.xxvi. v. In pe. 38 d
Caput nr̄m xp̄s eſt:ſupra quā inter bona collata celſius nil habemus.pſ.xxxvij. v. Qm̄ iniquita. 57 c
Caput:qd ſit:⁊ vn̄ dicat̃.pſ.cix. v. penultimo. 172 a
Ad caput feſtinare nequeunt:niſi qui chr̄i mēbra eſſe meruerunt.pſ.cxxij.circa titulum. 197 b
Carcer:vnde dictus ſit.pſ.cxli. v. Educ. 210 d
Charitas dei: quedam vernalis eſt pluuia virtutum. pſ.xij.circa titulum. 19 b
Charitatis feruor:q̄lis ſit. pſ.xxxviij. v. Cōcaluit.59 a
Charitatis cōmēdatio. pſ.cxxix. v. Quia apd̄.202 d
De ꝑcepto charitatis quo ad deū ⁊ ꝓximū.pſ.cxxxiij. circa titulum. 20 b
Carmen:quid ſit.pſ.liij.circa titulum. 80 c
Carnalis vtilitas:ſingulr̃ ꝑfrui deſiderat:qd̄ auida delectatiōe ꝯcupiſcit.pſ.xxxiij. v.Magnificate.48 d
Carnis vitia:qd ſint.pſ.cxviij. Samech. v. vi. 189 c
Propheta ſalutem carnis petere non poterat: qui libenter corporeis paſſionibus ſubiacebat. pſ.cxviij. Coph. v. ij. 191 d
Caro chriſti:nō eſt deitas.pſ.xvi. In ꝯcluſiōe. 24 a
Caro omnis ſuſpecta eſt:quouſq3 audiat: Venite benedicti ⁊c.pſ.lviij. v. Quia factus. 88 b
Caro:vn̄ dicta ſit.pſ.lxxvij. v.Et memoratus. 120 d
Caſſiani reprehenſio: circa primum hunc verſum.pſ. lxix. v. i. 205 a
Caſtra:quid ſint.pſ.xxvi. v. Si ꝯſiſtant. 38 d
Caſtra:vn̄ dicant̃. pſ.lxxvij. v. Et cecide. 120 c
Cata antilexis: qd ſit.pſ.xvi. v. Exur.dn̄e. 23 d Et pſ.cxxxix. v.Caput. 214 c Et pſ.cxliij.v.i.220 c
Cata ꝓenon: qd ſit.pſ.xvij. v.i. 24 a Et pſ.lxvij. v. Cantate. 99 a
Catachreſis:quid ſit.pſ.lxxiiij. v. vltio. 115 b Et pſ. xliij. v. Exurge. 66 c
Catedra:qd ſit. pſ.i. v.i. 4 c
Cathegoricus ſyllogiſmus: quid ſit. Ibidem. v. Sed in lege. 4 d
Caueri maxime debet:ne finitima noſtra reddant̃ obnoxia.pſ.l. v. Vſquequaq3. 76 a
Cōſtat ibi eſſe oīuz rex̄ cās:vn̄ vbertas ꝯcedit̃ ⁊ copia ſine fine preſtat̃.pſ.ciij. v. Dante te. 198 d
Cauſa iuſtiſſima:cq̄re dn̄s debeat predicari. pſ.cxlviij: v. Iuuenes. 225 b
Cautela ſequentis eſt:precedens lapſus alienus.pſ.xc. v. Quoniam angelis. 140 a
O q̄ profunda cecitas eſt:deum ante oculos non habere. pſ.ix. v. Non eſt deus. 16 c
Cur oēs vitioſi:ceci ſint.pſ.cxlv. v.Dn̄s ſoluit. 222 b
Cedri deſcriptio.pſ.xci. v. Iuſtus. 141 c
Cedar hebreuz nomen:quid interpret̃:⁊ vnde habeat originem.pſ.cxix. v. Heu me. 195 b
Celeſtia bona:nec in laudib⁹ pn̄t hr̄e terminū nec in ꝓmys ſuſtinēt ꝓbant̃ occaſuz. pſ.cxiij. v. vlti. 176 b
Propheta more ſuo res celeſtes ꝑ humanas ꝯſuetudines dinoſcit̃ idicare.pſ.cxxxi. v. Si introiero.204 b
Celi:qd ſignificēt.pſ.ij. v. Qui habitat. 6 b
Celos enarraſſe gloriam dei: quo modo intelligi debeat. pſ. xviij. v.i. 27 d
In ſcripturis diuis frequēter plurali numero celos dictos īuenimus. pſ.lxvij. v. Pſallite. 101 a
Celū:vnde dictū ſit.pſ.cxiij. v.Celū celi. 176 a

In illis eſt celum: qui ſe cõuerſatione celeſti tractare noſcuntur.ps.cxviij.Lamech.v.i. 186 d
Celum quãuis ſit ſubſtantia pura:lucida ⁊c.tamẽ ani mal eẽ nõ cõperiẽ.ps.cxlviij.v.Laud.eũ ce. 225 a
Cenonema:quid ſit.ps.x.v.i. 17 d
Cera:qd ſit:⁊ cui⁹ ꝯditionis.ps.lxvij.v.ij. 98 d
Certamẽ in quo vincit q ſuſtinet:⁊ ꝑdit qui vulnerat qd ſit.ps.xciij.v.Quis exurget. 143 c
Certãdũ nõ eſt cũ diabolo gladio:vel icẽdio:ſ; illis v'tutib⁹ qbus chr̃s ipſe pugnauit.ps.lix.v.vlti. 89 d
Nihil põt eẽ certius:q̃ vbi rex ꝓceptor ꝓprius ꝓbaẽ expoſitor.ps.cxx.circa titu. 174 b
Cerui ꝓprietates.ps.xli.v.i. 63 b Et ps.ciij.v.Fu lice 158 a
Ceruus frequẽter in ſcripturis diuinis in bono poniẽ ps.xvij.v.Qui perfecit. 26 c
Chanaan:quid interpretetur.ps.ciij.v.Dicẽs. 160 b Et ps.cxxxiiij.v.Seon. 207 c
Chanaã:qs fuerit.ps.ciij.v.Et introiuit. 160 d
Characteriſmos: quid ſit.ps.ix.v.Auferuntur. 16 c Et ps.xx.v.Qm̃ ꝓueniſti. 30 a Et ps.xxxvi.v.Os iuſti. 56 a Et ps.xliiij.v.Aſtitit. 68 a Et ps.lxviij.v.ij. 102 a Et ps.lxxxviij.v.Mau⁹eni. 136 a
Cherubin:quõ itꝑ̃tetur.ps.xvij.v.Et aſcẽdit. 25 b Et ps.lxxix.v.ij. 124 a
Chore:qd dicaẽ hebraice.ps.xli.circa titu. 63 a
Filij chore:in pſalmis ſuis nũq̃ aliqd triſte: ſed ſemp leta cantauerunt. Ibidem. 63 b
Chore:interꝑ̃tatio.ps.lxxxiij.circa titulũ. 128 c
Chor⁹:qd ſit.ps.cl.v.Laudate eũ in tym. 227 a
Chr̃ianos bonos due res faciũt.ps.xxiij.v.Dixi. 36 b
Chriſtiani:cur ouibus comparetur.ps.viij.v.Omnia ſubieciſti. 14 b
Chriſtiano non ſufficit a malis abſtinere.ps.xxxvi.v. Declina. 55 d
Chriſtianis:cur gaudendum ſit.ps.xlvij.v.Sicut au diuimus. 71 b
Duo iſta ſunt q̃ fidelis xp̃ianus expetit:vt ⁊ hic eripia tur a peccõꝝ morte:⁊ illic collocetur in requie ſempi terna.ps.cxvij.v.O domine. 179 d
Chriſt⁹:ligno fructifero compaẽ.ps.i.v.Sꝫ in. 4 d
Ad chriſtum: quõ in pſalmis omnia referantur.ps.i. In concluſione. 5 d
Chriſtus quicquid in tpe accepit: ſm hoiem quẽ non habebat acquiſiuit.ps.ij.v.Poſtula. 6 d
Chriſtus:quõ ex duabus naturis compoſitus ſit. Ibi dem. In concluſione. 7 a
Chriſt⁹:quõ minorat⁹ ſit.ps.viij.v.Minoraſti. 14 b
Chriſti beneficiorum recognitio:⁊ pietatis eius cõmẽ datio. Ibidem. In concluſione. 14 c
Ad chriſtũ cũ acceditẽ nec ab ipſo recediẽ: oẽ bonum ſine dubitatione pagiẽ.ps.xiij.v.ij. 20 a
Chriſtus ſolus eſt:ſine quo bonũ incipe vel implere imbecillitas humana nõ põt. Ibidẽ. 20 b
Chriſtus veraciter dicitur dux noſter: qñ illiũ ſeqmur ⁊ predicationis eius veſtigia non vitamus.ps.xxx.v. Quoniam firmamentum. 43 a
Chriſtus:cur nõ viu⁹ de cruce deſcẽderit.ps.xxxiiij.v. Dilatauerunt. 52 a
Chriſtus: quõ paup ⁊ diues.ps.xxxix.v.penlt. 61 c
Chriſtus:vñ dicatur.ps.xliiij.v.Dilexiſti. 67 d
Chriſtus:cur ſuper genus humanũ ſpecioſiſſimus de ſcribatur. Ibidem.v.Specioſus. 67 c
Chriſt⁹ oĩpotẽs:qd ſit.ps.xlv.v.Dñs vtu. 69 c
Chriſt⁹:cur nõ ſileat.ps.xlix.v.De⁹ mani. 36 d
Chriſtus:cur in primo aduentu omnes vocauerit:⁊ in fine mundi aduocaturus ſit. Ibi.v.Aduo. 74 a
Chriſt⁹:cur dicaẽ finis.ps.liiij.circa titulum. 81 b
In chr̃i paſſionis ⁊ mortis cõmendationem exclama tio. Ibid. In concl̃. 81 a
Chriſtus:cur orauerit:⁊ alia fecerit ac ꝑtulerit.ps.lvi. v.i. 84 d
Quomodo dominus ieſus chr̃s verus ſit deus:⁊ idem verus homo ⁊c.ps.lviij.circa titulum. 87 a
Chriſtus mundanam vitam recto tramite tranſcur rit. Ibidem.v.Neq; iniqui. 87 a
Chriſtus:cur improperium:confuſionem ⁊c.ſuſtinue rit.ps.lxviij.v.Tu enim. 103 c
Chriſt⁹:cur dixerit.Sitio. Ibidẽ.v.Et dederũt. 103 c
Quanta in diuinitate chr̃i ptãs: tanta in humanitate conſtat humilitas. Ibidem. In cõcluſione. 104 d
Chriſtus dñs ex maria virgine genitus:qñ fuerit con firmatus.ps.lxxix.v.Et perfice. 124 d
Chriſtũ iudicẽ q formidauerit re⁹ ẽ: q timuerit ſecũs eſt. Idõ vtraq; miſcẽda ſũt:vt ſub ſpe timeam⁹:⁊ ſub timore letemur.ps.lxxxv.v.Deduc. 131 c
Chriſtus:cur in ſcripturis ſacris ſepe dicaẽ puer. Ibi dem.v.Reſpice. 151 d ⁊ 152 a
Chriſtus:cur filius ancille dicatur. Ibidem. 152 a
Chr̃s:cur dica⁹ ſit altiſſim⁹.ps.lxxxvi.v.Maior. 152 d
Chriſtus:cur ſolus inter mortuos liber fuerit.ps.lxxx vij.v.Eſtimatus ſum. 133 c
Chriſtus: cur primogenitus dictus ſit.ps.lxxxviij.v. Et ego ꝑmoge. 136 c
Quomodo in chriſto ſaluatore due nature ſint vnite ps.xc.v.Quoniam angelis. 140 a
Per octauam ſpeciem definitionis: definitur qui ſit chriſtus.ps.xciij.v.Nunquid. 143 c
A chr̃o non põt quis amari: niſi ab eius inimiciſſimis horreatur.ps.cxviij.Ain.v.i. 169 d
Chriſt⁹:quõ ꝓbat⁹ ſit:⁊ agnit⁹.ps.cxxxviij.v.i. 211 d
Chuſi:quõ interpretẽ.ps.vij.circa tit. 12 a
Cicatrix:quid ſit:⁊ vnde dicatur.ps.xxxvij.v.Compu truerunt. 57 c
Ciliciũ:ex qb⁹ fiat.ps.xxxiiij.v.Ego aũt. 51 b
Cymbala:que ſint.ps.cl.v.vlti. 227 a
Cineres:qd ſint.ps.ci.v.Quia cinerẽ. 152 c
Cynomia:quid ſignificet.ps.ciiij.v.Dixit. 161 c
Circulus:quid ſit.ps.xcvi.v.Illuxerunt. 147 a
Cithara: quid ſit. In prolo.ca.iiij. 2 b Et ps.xxxij. v.ij. 47 a Et ps.cl.v.Laudate eũ i ſono. 226 d
Ciuitas:vñ dicatur.ps.cxxi.v.Hieruſalẽ. 196 c
Ciuitatis celeſtis ⁊ terrene diſcretio. Ibidẽ. 196 c
Ciuitas ſupna:mirabili laude deſcribitur per Iſaiaꝫ. Ibidem. 196 c
Duas eſſe ciuitates in hoc mundo crebra lectione cõ perimus.ps.cxxxvi.v.i. 209 d
Dominus quomodo ⁊ clamaſſe ⁊ tacuiſſe dicatur.ps. lxviij.v.Laboraui. 102 b
Clamor:qs faciat exaudiri.ps.iiij.v.Scitote. 8 c
Clamor iuſtoꝝ non ſolũ ad tpalẽ: ſꝫ maxie ad eternã vtilitatẽ ſp audiẽ.ps.xxxiij.v.Clamauerũt. 49 d
Fideliũ clamor:qd ſit.ps.cxviij.Coph.v.i. 191 d
Clamores iſti ſaluũ facẽ nequeũt: q ſalutis auctorẽ h cõtẽpſerũt.ps.xvij.v.Clamauerũt. 26 d
Claudicare:q dicanẽ. Ibidẽ.v.Filij alieni. 27 a
Clementia domini:in idipſum duos non exigit vitio nes.ps.xxxvij.v.ij. 57 b
Clemẽtie dñi i expoſitio.ps.cxli.v.vlti. 216 d
Clibanus:qd ſit.ps.xx.v.Pones eos. 30 b
Climax:qd ſit.ps.ij.v.Tu aũt dñe. 7 d Et ps.xciij .v.Pronuntiabunt. 142 d Et ps.cv.v.Et effude

runt 164 c Et pſ.c xliiij.v.Non eſt. 219 d
Cogitatiões:vñ dicanť.pſ.xxxix.v.Auertanť. 61 c
Cogitatiõis negria qñ abũdet.pſ.xlix.v.Os tuũ.75 a
Mortis tempore:quo pereant anime cogitatiões.pſ.cxlv.v.Exiet. 222 a
Cogitatio ſeculi nos ſemper affligit:quam ſi non abijciamus atterimur.pſ.liiij.v.Iacta. 82 d
Relige cogitationũ:qd ſint.pſ.lxxv.v.Quia. 116 a
Illas cogitationes exaudit altiſſimus: que pia intentione voluuntur.pſ.cxviij.Coph.v.i. 191 d
In ſola religioſa cogitatione debet ſpiritus occupari: ne mens diuiſa effectum nequeat impetrare quẽ poſtulat. Ibidem. 191 d
Ad pedis ſimilitudinem: cogitationes noſtras pedes vocamus.pſ.cxx.v.Non det. 195 d
Cognitũ faciẽ:qd ſit.pſ.xxxi.v.Delictũ meũ. 45 d
Cognoſcere quicquam non poteramus de diuina maieſtate:niſi de ipſa nobis aliqd per mũdanas ſimilitudines appareret.pſ.xliiij.v.Myrrha. 68 a
Quomodo omnes cognoſcant omnipotentiam domini.pſ.lxxxij.v.vlti. 128 b
Cognoſcit nomen patris:qui filium non putat eſſe minorem rẽ.pſ.xc.v.Quoniam in me. 140 b
Cito dñs cognoſcit facturam ſuã: ſi ad ſe noſtra viderit corda cõuerſa.pſ.xciiij.v.Venite. 144 c
Collaudatio: quid ſit.pſ.xxxij.v.i. 47 a Et.cxvi.v.i. 177 d
Colũba:vnde dicatur.pſ.liiij.v.Quis da. 81 d
Combinati:qui dicanť.pſ.cxl.v.Cum boibus. 215 c
Cur quidam non cõmutentur a perfidia ſua.pſ.liiij.v.Non eſt enim. 82 c
Nemo de carnali comeſtiõe beatus efficitur: niſi q p ſpũalia dona ſaginať.pſ.cxxxvij.v.Labores. 201 a
Cõmendatio ineſtimabilis pietatis creatoris.pſ.vi.In conclu. 11 d
Cõparanť cõgrue iumẽtis inſipiẽtibus:q ſe imagines dei geſtare nõ intelligunt.pſ.xlviij.v.Et hõ. 72 c
Diuerſis qualitatibus inſpectis vna eadẽq3 res diuerſimode cõparať.pſ.lxxi.v.Et erit. 109 c
Cõparatio abſq3 ſimilitudie:pciũ ſine mõ: amor ſine fine.pſ.cxviij.Teth.v.vlti. 185 c
Cõpẽſare nulla placatio põt: qð nos diuinitas dignata eſt redimere.pſ.xlviij.v.Frater nõ redi. 72 b
Complacere dño:quid ſit.pſ.xxv.v.Quoniã. 37 c
Cõpunctionẽ lachrymarum:nõ quando volumus offerre pualemus:ſed tũc penditur quãdo domini largitate preſtatur.pſ.c.v.vlti. 151 a
Conceſſio: quid ſit.pſ.xxxi.circa tit. 45 b Et.l.circa tit. 75 d
Dñs ꝯcedit ꝓfutura duplici rõne.pſ.xxxix.v.ij. 60 c
Cõcluſio decora:poſt multa dicere: ad qð quis debeat feſtinare.pſ.ij.v.vlti. 7 a
Concluſio:quid ſit.pſ.vi.v.vlti. 11 d
Concordia trinitatis:quo modo oſtendatur.pſ.xxxix.v.Complace. 61 b
Concupiſcentia:in malo ⁊ in bono ponitur.pſ.cxviij.Himel.v.Concu. 182 a
Non facile labitur qð cõcupiſcentie radicibus alligatur.Ibi. 182 a
Nẽo õſiderat niſi q ꝯcupiſcit:⁊ viceuerſa.Ibið. 182 a
Confeſſione corda noſtra prius purgemus:⁊ ſic ad auxilium ſuſcipiendum nomẽ domini inuocemus.pſ.lxxiiij.v.i. 114 c
Tanti valet in principijs accelerata confeſſio: vt ante indulgentia ſubueniat:q̃ pena percellat.pſ.xciij.v.Si dicebam. 143 c
Cõfeſſio duob⁹ modis accipiť.pſ.xciiij.v.ij. 144 b
Cõfeſſionẽ:cur ſeqť pſcbritudo.pſ.xcv.Cõfeſ. 145 c
Confeſſio:vnde dicatur.pſ.xcix.circa tit. 149 c
Cõfeſſio:⁊ ad laudes dñi ⁊ ad peccata deploranda cõmuniter pertinet.pſ.cxxxv.v.i. 208 c
Confirmare:qd ſit.pſ.xxxvi.v.Qm̃ bracch. 55 a
Confiteri duob⁹ modis dicimus.pſ.vij.v.vlti. 13 b
Confitebor:vnde dicatur.pſ.xxix.v.vlti. 42 c
In toto corde: quando quis domino confiteatur.pſ.cxxxvij.v.i. 210 d
Hic datum eſt confiteri:vt ibi mereamur abſolui.pſ.li.v.Confitebor. 79 b
Confiteri:verbũ omonymũ eſt.pſ.liij.v.penlť. 81 a
Confiteri:quid ſit.pſ.lxxiiij.v.i. 114 c
Duobus modis confitemur.pſ.xci.v.i. 140 d
Qui mentitur:aliquid ſibi videť confingere.pſ.xciij.v.Nunquid. 143 c
Confitebor:equiuocum eſt.pſ.cx.v.i. 172 c
Dum confligunt duo ex diuerſa parte:neceſſe eſt vnũ offendere:cum alterum contigerit obtinere.pſ.ix.v.Quoniam feciſti. 15 b
Ad dominũ qui confugiunt.pſ.cxliij.v.Eripe. 218 a
Confundi:quid ſit.pſ.xxxiiij.v.Confundãtur. 50 d
Qui ſibi placẽt:neceſſe ẽ ꝯfũdi.pſ.lij.v.Qm̃ de⁹. 80 a
Quãdo hic ꝓſpere cõfundamur.pſ.lxx.v.i. 106 a
Confundi:non eſt humilis:ſed ſuperbi rẽ.pſ.lxxiij.v.Ne auertatur. 114 a
Confunduntur aliqui in hoc ſeculo:⁊ aliqui in ſeculũ ſeculi.pſ.lxxxij.v.penlť. 128 b
In iſto ſeculo ſi confundimur:emendamus.pſ.lxxxv.v.vlti. 132 a
Qui i iudicio futuro ꝯfuſi fuerit dãnaũť.Ibið. 132 a
Confunditur ille:cuius per ratiocinationẽ dicta vincuntur.pſ.cxviij.Vau.v.Et loquebar. 183 d
Conſcientia peccantis:quando bene confundatur.pſ.cxviij.Ioth.v.confundantur ſuperbi. 186 a
Quotiens mala committi patimur: nec eis aperte reſiſtimus ſimilitudine morum illis conſentire videmus.pſ.xlix.v.Exiſtimaſti. 75 a
Conſiderare:quid ſit.pſ.xxxvi.v.Conſiderat. 56 b
Conſiliũ:vnde dicatur.pſ.i.v.Ideo nõ reſurgũt. 5 c
Conſilium:quid ſit.pſ.xx.v.Qm̃ declinaue. 30 c
Conſiliũ domini:qd ſit: ⁊ quomodo ſtabile.pſ.xxxij.v.Conſilium. 47 c
Conſilia ſua detegere non preſumunt: qui ſceleris ſocietate cõiuncti ſunt.pſ.xl.v.Simul. 52 c
Cõſilia ſolẽt puidẽ que pſũt.pſ.lv.v.Tota die. 83 d
Conſilium:vnde dicatur.Ibidem. 83 d
Conſolari dicim⁹ oẽ qð adiuuat: ⁊ ſi ad tẽps nos p ſua diſtrictiõe ꝯtriſtet.pſ.xxij.v.Virga tua. 34 c
Conſolamur in afflictione preſentium rerum: ſpe venientium premiorum.pſ.cxviij.Himel.v.vlti. 182 b
Miſericordia:quando tribuat cõſolationẽ.pſ.cxviij.Ioth.v.Cognoui. 185 d
Illic eſt certa conſolatio:vbi erit iam ⁊ cõplenda promiſſio.pſ.cxxv.v.i. 199 c
Habem⁹ Iter ãbiguitates iſti⁹ mũdi maximã ꝯſolationẽ:qñ illũ ꝯſeruare dona ſua credimus: quem nobis gratis pepciſſe ſentimus. Ibidem. 199 c
Quãuis ante faciẽ noſtrã veniant: tamẽ in conſpectu mentis noſtre non ſunt: que execrabili abominatione refugimus.pſ.c.v.Non propone. 150 c
Teſtamentum dei:quis contaminet.pſ.liiij.v.Contaminauerunt. 82 d
Cõtẽpt⁹:qd ſignificet.pſ.xliij.v.Poſuiſti nos i. 66 a
Sicut cõtraria peccata ſunt virtutibus:ita ⁊ vie earũ

ſunt diſſimiles.ps.xxxix.v.Et ſtatuit. 60 c
Si quis nobis dñi velit:neceſſe ē vt ꝯtriſteꝛ:qm̄ in nobis nō repit qđ q̄rit.ps.xxiiij.v.Sicut ꝑxi. 52 c
Qm̄ ꝯtriſtemur in h ſclo.ps.xli.v.Quare. 64 a
Cur ꝯtriſtati icedūt ſci i h ſclo.ps.xlij.v.ij. 64 c
Neceſſe eſt vt ſcm̄ virū alterius culpa cōtriſtet: dum animus pius ſaluos fieri deſiderat vniuerſos ⁊c.ps.cxviij.Zai.v.Defectio. 184 b
Contritum:quid dicamus.ps.cxxiij.v.Laque⁹. 198 c
Conuallis:vnde dicatur.ps.lix.v.De⁹ locutus. 89 b
Conuenire:quid ſit.ps.xlvi.v.vlti. 70 c
Qui vere dicendi ſint conuenire in vnum.ps.cl.v. In conueniendo. 153 c
Conuerſatio noſtra: quomodo ex prioribus: aut ducibus ſuis maxime trahat ſimilitudinem.ps.xvij.v. Cum ſancto. 26 a
Conuertere:cum domino dicitur quid poſtuletur.ps.vi.v.Conuertere. 11 b
Cur propheta nō dixerit:ex toto cōuertere:ſed aliquātulum.ps.lxxxix.v.Conuertere. 139 a
Cophinos:qđ dicamus.ps.lxxx.v.Diuertit. 125 d
Quis in toto corde confiteatur dñm.ps.ix.v.i. 15 a
Cordis petitio:que ſit.ps.xxxvi.v.Delectare. 54 b
Coꝛ nos dereliquit: quando peccatis egrū profutura nō appetit.ps.xxxix.v.Multiplicate. 61 b
Coꝛ:ſignificat mēt l arcanū: vñ taciti clamam⁹ ad dñz: ⁊ p̄ces noſtre multo efficacius audiunꝛ: q̄ ſi magnis clamoꝛibus ꝑſonemus.ps.cxxxvij.v.i. 210 d
Cur in ſcripturis diuinis:coꝛ pro intelligētia ponatur ps.l.v.Sacri. 77 d
Coꝛ:quomodo dicatur dicere.ps.lij.v.i. 79 d
Coꝛ effundi non poteſt: niſi creberrimo imbꝛe lachrymarum.ps.lxi.v.Sperate. 91 c
Coꝛ tunc altum eſt:quando celeſtia cogitat: ⁊ terrena deuitat.ps.lxiij.v.Accedat. 93 d
Coꝛde recti:qui ſint. Ibidem.v.vlti. 93 d
Coꝛ:in bono poniꝛ ⁊ i malo.ps.lxxij.v.Defecit. 111 d
Scriptura diuina frequenter de coꝛde dicit emanare conſilia. Ibidem. 111 d
Coꝛ prauum adherere non poteſt:niſi peccatorum iniquitate diſtoꝛtis.ps.c.v.Non adheſit. 150 c
Cur pro rationabili intellectu:coꝛ in ſcriptura frequēter ponatur.ps.ciij.v.Ut educat. 157 c
Quomodo dñs conuertit coꝛ egyptioꝛum: vt odirent populum eius.ps.ciiij.v.Conuertit. 161 a
Coꝛpus inſideliū:qđ ſit.ps.lxxiij.v.Reſpice. 114 a
Qui videātur totum coꝛ ſuum ad domini teſtimonia poſuiſſe.ps.cxviij.Aleph.v.ij. 180 c
Coꝛrectio iuſti:que ſit.ps.cxl.v.Coꝛripiet. 215 c
Coꝛnua:qđ ſint.ps.xvij.v.Protectoꝛ meus. 24 d
Deus paterno affectu qm̄ caſtigat coꝛrigit: quādo ꝯſolatur refouet.ps.liiij.circa titu. 81 b
Dominus quos coꝛrigit:⁊ emendat.ps.lxxij.v.Ut qđ auer. 113 b
Corona:oꝛbis circulo competenter aptatur.ps.viij.v. Minoꝛaſti. 14 b
Statim coꝛruit: qui alterius q̄ domini eſſe voluerit ps.cxviij.Ain.v.Fac cum ſeruo. 190 a
A quibus domin⁹ dicaꝛ crapulatus a vino.ps.lxxvij.v.Et excitatus. 122 a
Creare:quid dicamus.ps.l.v.Coꝛ mundum. 77 a
Creatura ſupbire nō dʒ auctori:q̄ ab eo vt exiſtē potuiſſet accepit.ps.lxxxviij.v.Tui ſunt. 135 c
Creatura propter honoris excellentiam: poteſt etiam dici deus.ps.cxxxv.v.ij. 208 c
Creaturis ſuis incomparabiliter potioꝛ eſt creatoꝛ. Ideo veraciter dicitur. Sapientie eius non eſt numerus.ps.cxlvi.v.Magnus. 223 b
Nā ⁊ ſi bonū ſit viſis reb⁹ acqeſceꝛ:multo tñ meli⁹ eſt promiſſa crediditiſſe.ps.cv.v.Et crediderunt. 163 c
Illa celeri⁹ acqeſcim⁹ credēꝛ:q̄ doctores videm⁹ fixa ⁊ grata mēte p̄dicare.ps.cvi.v.Et ſacrificēt. 166 c
Creſcit doloꝛ:vbi calamitas augetur.ps.lxxiij.v.Incenderunt. 112 d
Cryſtallū:quid ſit.ps.cxlvij.v.Mittit cry. 223 b
Crucis cōmendatio.ps.iiij.v.Signatum. 8 d
Crucis moꝛtem: cur chꝛiſtus elegerit.ps.xxi.v. Foderunt. 32 b
Cubile:quid pꝛopꝛie: ⁊ vnde dicatur.ps.iiij.v. Iraſcimini. 8 d Et ps.xxxv.v.Iniquitatem. 52 d
Culpa grandeſcit: cum beneficia reputantur eximia. ps.liij.v.Qui ſimul. 82 b
Cuſtodiaria pomoꝛū:q̄ dicatur.ps.lxxviij.v.i. 122 d
Dñi nr̄o qm̄ cuſtodiā pōam⁹.ps.cxl.In ꝯclone. 216 a
Sermōes dñi:qs cuſtodiat.ps.cxviij.Beth.v.i. 181 b
Damnari quos petat propheta.ps.xxxiiij.v.i. 50 c
Propħa nō dixit occulte:ſʒ i plateis fuiſſe cōmiſſa: que lex ſuperna dānauit.ps.liiij.v.Et non de. 82 a
Merito non deficit dare: qui a chꝛiſto ſemper ſe nouit accipere.ps.xxxvi.v.Tota die. 55 d
Quid ſit maius:qđ deo dare pōt homo.ps.lxij.v. Sic benedicam. 92 c
Dauid:quid ſignificet.ps.ij.circa titulum. 6 a
Per dauid:intelligitur chꝛiſtus. Ibidem. 6 a
Dauid pn̄itētis cō mendatio.ps.l.circa titu. 75 c
Dauid:cur chꝛiſtū ſignificet.ps.lvij.circa ti. 85 d
Dauid:qđ interpꝛetetur.ps.lxv.circa titulū. 95 d
Deauratū:quid dicatur.ps.xliiij.v.Aſtitit. 68 b
Decachoꝛdum pſalterium: quid ſignificet.ps.xci.v. In decachoꝛdo. 140 d
Decachoꝛdum pſalterium:quomodo ſacramentū decem preceptoꝛum indicat.ps.xxxij.v.ij. 47 a
Decem choꝛdis qm̄ pſallere dicamur. Ibidem 47 a
Decidere qs ꝓpꝛie dicatur.ps.v.v.Decidant. 10 b
Dedicare:qđ dicamus.ps.xxix.circa titulum. 41 b
Defectus:vnde dicatur.ps.lxxij.v.Defecit. 111 d
Defect⁹:nō ꝑuenit i ſuauitate: nec p̄r alius expleri vbi ſemꝑ ꝑficit appetit⁹.ps.xcix.v.Laudate. 150 a
Sub defenſione dñi ſum⁹:dū a p̄ceptis ſalutarib⁹ minime deuiam⁹.ps.cxviij. Nun.v.Ala mea. 188 c
Deficere:quid ſit.ps.xxx.v.Quoniam defecit. 43 c
Mos ē hūanitatis: vt qđ oīno ꝯcupiſcim⁹: i eo laſſari ⁊ d̄ficeꝛ videamur:qm̄ dilatiōe ſuſpēſi:ad vota nr̄a ꝑuenire nō poſſumus.ps.cxviij.Caph.v.i. 186 b
Definitionis ſecunda ſpēs q̄ ſit: ⁊ quomodo appelleꝛ ps.xxxix. v.Beatus vir. 60 c Et ps.xl.v.i. 62 a Et ps.lxxix.v.i. 124 a
Definitionis tertia ſpecies: q̄ ſit.ps.xxxij.v. Diligit. 47 b Et ps.cv.v.Beati. 162 d
Definitionis quinta ſpecies:que ſit.ps.xxxij.v. Quoniam rec. 47 b Et ps.xlv.v.i. 69 a Et ps.l.v. Sacrificium. 77 d Et ps.lvi.v. Filij hominum. 85 a Et ps.lxvij.v.Diſcernit. 99 c Et ps.lxxxiij.v.Beatus vir. 129 a Et ps.cxviij Phe.v.i. 190 c
Definitiōis ſeptia ſpecies Cata metaphoꝛa.ps.xviij.v.Lex domini. 28 a
Definitionis octaua ſpecies:per priuātiā cōtrarij eius qđ definiꝛ.ps.lxxxv.v.Nō eſt ſimilis. 131 b

Definitionis 9ª ſpēs:q̄ ſit.ps.lxxj.circa tit. 110 a
Definitionis 10ª ſpēs:q̄ ſit.ps.xlviij.v.Et hō. 72 d
Definitionis vndecima ſpēs: que ſit.ps.cx.v.Ut dec. 173 d Et ps.cxxxv.v.Qui percuſſit egy. 209 a
Definitionis duodecima ſpēs:beatus vir deſcribitur. ps.cxi.v.i. 173 c
Definitiōis 13ª ſpēs: q̄ ſit.ps.lxxxi.v.Ego dixi. 127 a
Definitionis 14ª ſpecies: que ſit.ps.lxxxviij. v. Ipſe innocabit. 136 b
Definitionis pulcherrima ſpēs: vno verbo declarare quid ſit res illa que queritur.ps.cxxxix.v. Caput circuitus. 114 c
Scda ſpecies definitiōis: quomodo deus definiatur. ps.cxlv.v.Dominus erigit. 222 b
Definitio beati viri.ps.i.In diuiſione. 4 b
Definitio omnis:ex quibus naſcat̄. Ibidem. 4 b
Definitiōis Ennçomatice virtus.ps.v.v.Mane aſtabo. 9 d
Definitionis tertia ſpecies:grece peotes:latine: qualitatiua dicitur.ps.xxi.v.Tu autem. 31 c Et ps.xxiij. v.Quis eſt iſte. 35 c
Per quintā ſpeciē definitionis cōprehēſum eſt:q ſint dij genitū.ps.xcv.v.Quoniam omnes dij. 145 c
Deitatis vtrūq3 eſt: vt ⁊ miſericorditer poſſit:⁊ potenter miſereatur.ps.lxi.v.vlti. 91 d
Delectatio iſta neſcit habere faſtidium: vbi ſic mens conſolata reficitur: vt nullatenus tamen eius deſideria deponantur.ps.xcix.v.Laudate. 150 a
Non facit formidare animum deliberata ſententia. ps.cxviij.Verb.v.Paratus. 184 d
Deliberatiuum pulcherrimum dicendi genus.ps.ij.v. Et nunc reges. 7 a
Deliberatiuū dicēdi gen⁹.ps.lxxvi.v.Cogitaui. 117 a
Maximū delictū eſt ſupbia.ps.xviij.v.Si mei.28 d
Delictū quid ſit:⁊ vn̄ dicat̄.ps.xxiiij.v.Delicta.36 b
Demōes:vn̄ dicant̄.ps.xcv.v.Quoniā oēs dij. 145 c
Demonia ſunt que nulli preſtant:ſed ſemper in ſe credentes decipiunt:ſemper illudunt.Ibidem. 145 c
Demones: cur execratione dignos iudicemus. Ibidem. 145 c
Demonſtratiuum genus cauſe: qđ dicatur.ps.cxiij.v. Simulacra. 175 c
Demonſtratiuum dicēdi genus.ps.lxxxviij.v. Miſericordia ⁊ veritas. 135 d
Numeri denarij preconiū.ps.xci.v.In deca. 140 d
Dentes:vnde dicti ſint.ps.iij.v.Quoniam tu p. 8 a
A deo nunq̄ȝ debemus diuidi: qui nullius niſi ipſius eius poſſumus miſeratione ſaluari. ps.xxi. v. Quoniam tribula. 32 a
De deo non poteſt ab alio quicq̄ȝ dignum dici niſi ab ipſo:qui ſolus ſuam preualet enarrare potētiam.ps. xxiij.v.Quis. 35 c
Dicimus nōnunq̄ȝ abuſiue: deus ſuperas poteſtates. ps.lxxxi.v.i. 126 d
Deos legimus ab hominibus confictos: legimus etiā deos:ſanctos viros a domino cōſtitutos.ps.xciij.v. Quoniam deus. 144 b
Deus non poteſt ſubſtantialiter per genus ⁊ differentiam definiri.ps.ij.v.Dominus dixit. 6 c
Deus:quomodo a quibuſdam definiatur. Ibidē. 6 c
Deus:q̄uo oīa videat.ps.v.v. Non habitab. 9 d
Dei virtus propria:que ſit.ps.vij.v.Cōſumetur. 12 d
Deus quomodo dicatur iuſtus:fortis: longanimis.ps. vij.v.Deus iudex. 13 a
In deo nihil corporalium membrorum eſt.ps.ix.v. Deſiderium. 17 b
Deus: ſermo grecus eſt. Et quomodo interpretetur. ps.xxi.v.i. 31 b
Deus alios deſtruit ad correctionem: alios deijcit ad ruinam.ps.xxvij.v.Quoniam non intel. 40 b
Ante deū nihil eſſe poteſt:niſi qđ glorioſa fuerit actione perfectum.ps.xxxviij.v.Et nunc. 59 c
Deum qui mente retinent:eius teſtamentum neſciunt obliuiſci.ps.xliij.v.Hec omnia. 66 b
Deus:q̄uo in medio eē dicat̄.ps.xlv.v.In me. 69 c
Deus non ſolius Jacob eſt deus:ſed oīum qui filii fide deuoti ſunt.ps.xlv.v.Dominus virtutum. 69 d
Deus Jacob: cur frequēter in pſalmis apponatur.ps. xlv.v.vlti. 69 d
Deus deorum: quis ſit.ps.xlix.v.i. 73 c Et v.Deus manifeſte. 73 d
Deus quid greca lingua dicatur. Ibidem. 73 d
Deus deorum:cur ⁊ quomodo velle ſuum per humanas cōſuetudines dignetur exprimere.ps.xlix.v. Si eſuriero. 74 c
Deus tante iuſtitie eſt: vt velit ſe cum hominibus iudicari.ps.l.v.Tibi ſoli. 76 b
Deus non delectatur penis noſtris: ſed confeſſionem querit errorꝫ.ps.l.v.Ecce in iniquita. 76 c
Deus: cur de celo proſpexerit filios hominum.ps.lij. v.De celo. 79 d
Deum ante conſpectum ſuum: quis proponat.ps.liij. v.Quoniam alieni. 80 d
Quādo deus deprecationē nō amouet: miſericordiaȝ ſuam ſine dubitatione ꝯcedit.ps.lxv.v.vlti. 97 b
Felix pātria an̄ deū ſemp eē.ps.lxxi.v.Ex vſu. 109 b
Deus alienus:q̄s ſit.ps.lxxx. In concluſione. 126 c
Deus vltionum:quis ſit.ps.xciij.v.i. 126 c
Merito pre oībus dijs magn⁹ dicit̄ deus: a quo cūcta creata ſunt.ps.cxxxiiij.v.Quia ego co. 207 b
Deus deorū eſt:cui nullus ſimilis inuenitur.ps.cxxxv. v.ij. 208 c
Sicut deus creator eſt oīum:ita paſtor animātiū pbat̄ eſſe cūctorum.ps.cxxxv.Qui dat eſcam. 209 c
Deus paſcit omnia ſpiritualia incorporeo cibo miſericordie ſue. Ibidem. 209 c
Deus poteſt dici qđ nō eſt: ſed nō poteſt comprehendi qđ eſt.ps.cxli. In concluſione. 217 a
Deprecatio:quid ſit.ps.vi.v.Exaudiuit. 11 c
Deprecatio:quid ſignificet.ps.xxxix.v.ij. 60 c
Si tota cordis puritate deprecemur: facile nos qui fecit etiam reficiet.ps.xciiij.v.Uenite. 144 c
Uox deꝑcatiōis:q̄ ſit.ps.cxxxix.v.Dixi dn̄o. 214 c
Auctor iuſtitie non poteſt illos derelinquere: qui eius eligunt precepta complere.ps.xxxvi.v. Quia dominus amat. 55 d
Nunq̄ȝ malū derelinquit: qui cognoſcitur amare qđ peccat.ps.li.v.Dilexiſti mali. 78 d
Deriſus:q̄lis vox ſit.ps.xliij.v.Poſuiſti nos. 66 a
Juſte deſeritur virtus humana: quando datum bonum atq3 perfectum non largitori deo: ſed proprijs viribus applicatur.ps.xxxij.v.Non ſal. 47 d
Illas res abſolute deſerimus:quas odio interueniente dānamus.ps.li.v.Dilex.mal. 78 d
Deſid̄riū ſuū:q̄s an̄ deū pōat.ps.xxxvij.v.Et an̄.57 d
Neceſſe eſt deſiderare viuacius qđ expectat̄:quando eius quedam ſimilitudo cōſpicitur.ps.xli.v.Hec recordatus. 63 c
Deſiderātiū mos ē ab illa re ſe putare ꝓpulſos:ad quā venire velociter non ſinuntur.ps.xlij.v.ij. 64 a

Deſiderium

Deſideriū corporale cito faſtiditur acceptum.ps.cv.v.Ut auerteret. 164 a
Differenter deus deſtruit in hac vita: ꝛ in fine.ps.li.v.Propterea. 79 a
Facile ē illi īſidias nr̄as deſtruere:q̄ cōſueuit in iq̄ua oīa cum voluerit diſſipare.ps.cxxiiij.v.vlti. 198 c
Nihil probatur eſſe deterius q̄ illud nō poſſe loq̄:vnde conſueuit medicina preſtari.ps.cxxxvi.v.Adhereat. 210 a
Detractionis deteſtatio.ps.xlix.v.Sedens. 75 a
Dextera:ꝛ in bono ꝛ in malo ponitur.ps.cviij.v.Conſtitue. 169 b
Dextera ꝛ ſiniſtra:quid myſtice ſignificent.ps.cxx.v.Dominus cuſtodit te. 196 a
Diabolus quo tp̄e p̄ualeat rapere.ps.vij.v.ij. 12 b
Quem peſſimū intelligi volumus:diabolum nuncupamus.ps.lxxiij.v.Tu confregiſti. 113 c
Diabolus quoꝝ merito dicaꝛ ceca.Ibidem. 113 c
Diabolus quomō elatus ꝛ humiliatus ſit.ps.lxxxviij.v.Tu humiliaſti. 135 c
Diabolus iure dicitur malus:q2 per eum venit omne peccatum.ps.xcvi.v.Qui diligitis. 147 b
Dominus cur p̄mittat diabolum ſeuire.ps.cx.v.Magna opera. 172 c
Hominem malum appellamus diabolum: ꝛ ediuerſo: diabolum malum hominem nuncupamus.ps.cxxxix.v.i. 214 a
Diaphoreſis:q̄d ſit.ps.xxxvi.v.Mutuatur. 55 c
Diaporeſis:q̄d ſit.ps.cxxix.v.Si iniq̄tates. 202 d
Et ps.cxxxviij.v.Quo ibo. 212 b
Diapſalma:quid ſit.In prologo.ca.xi. 2 c
Diapſalma vbicunq3 inuenitur in pſalmis diuiſionē fecimus ibidem. 2 c
Diatypoſis:q̄d ſit.ps.xxx.v.Miſerē mei. 43 c Et ps.xc.v.i. 139 c Et ps.cxxv.v.Magnifica. 199 c
Dicē vbū:p̄pūm ligue nō cordis ē.ps.lij.v.i. 78 d
Conſueta ſententia fuerat dicere:Nullatenus potuimus pericula inflicta ſuperare:niſi q2 dominus erat in nobis.ps.cxxiij.v.i. 198 a
Mirabile dicendi genus:vt ad illud reluctantem cōfitendo trahat:ad qd̄ prius aliquis acq̄ſcere reſpuebat.ps.cl.v.vltimo. 227 b
Dies iudicij:q̄ñ venturus ſit.ps.vi.circa titu. 10 d
Dies iudicij:cur ira ꝛ furor vocetur.ps.vi.v.i. 11 a
Ad videndos dies bonos quid exigatur.ps.xxxiij.v.Diuerte. 49 c
Dies omnium in predeſtinatione noſcuntur eſſe definiti.ps.liiij.v.vltimo. 83 a
Dies quibus dimidientur.Ibidem. 83 a
Cur hic plurimi dies dicanꝛ.ps.lx.v.Dies. 90 b
Dies vn⁹ ī eternitate ē:q̄ nllō t̄mīo finieꝛ ibidē. 90 c
Dieꝝ tp̄aliū ꝛ eternoꝝ dr̄ia.ps.lxxvi.v.Cogita. 117 a
Dies noſtros quos dicamus.ps.cxliij.v.ij. 176 c
Dies:quotiens in ſingulari ponitur:venturus dies ſignificatur:qui vnus atq3 eternus eſt.ps.cxviij.Lamech.v.Ordinatione. 187 a
Differentia inter impium:peccatorem ꝛ peſtilentem.ps.i.v.i. 4 c
Differentia inter abijt:ſtetit ꝛ ſedit.Ibidem. 4 c
Dr̄ia inter iniquitates ꝛ peccata.ps.xxxi.v.i. 45 b
Deſideria martyrum cur differantur.ps.lxxxvij.v.Ut quid. 134 a
Non tātū prodeſt exaudiri:q̄tū expedit pro muneris augmentatione differri.Ibidem. 134 b
Dominus neſcit differre:quem compunctio cordis ſibi ſenſerit ſupplicare.ps.cxix.v.i. 194 d
Nihil ſaluatori difficile eſt:niſi cum boni aliquid nō putatur poſſe implere.ps.cxxvi.In ꝯcluſio. 200 d
Digitus dei:q̄d dicatur.ps.viij.v.Qm̄ vide. 14 a
Digit⁹:multaꝝ ſignificationū ē.ps.cxliij.v.i. 216 d
Dignatio domini atq3 indignatio eius q̄d ſit.ps.xxix.v.Quoniam ira. 42 a
Dignationis dei commendatio.ps.lxv.v.ij. 96 b
Dilectio vera domini eſt:eius aduerſarios odio habere perfecto.In prologo.ca.xiiij. 2 d
Dilectio tanta indicari meruit: vt nulla res ei poſſit equari.ps.cxviij.Teth.v.vltimo. 185 c
Qui dilectus dei dicitꝛ:eterna ſine dubio p̄ſperitate cumulaꝛ.ps.cxxvi.v.Cum dederit. 200 c
Dilēma:quid ſit.ps.cxxxviij.v.Si aſcēdero. 212 b
Diligere iniq̄tatē:quid ſit.ps.x.v.Dn̄s inter. 18 a
Diligere dn̄m:quis dicatur.ps.xvij.v.i. 24 d
Diligo:vnde dicatur.Ibidem. 24 d
Diligere q̄s res dicamur.ps.xxxij.v.Diligit. 47 b
Cum diligimus dominum in ipſo omnia bona reperimus.ps.xxxiij.v.Diuites. 49 b
Fidelis ſerui eſt diligere dominantem.ps.xcviij.In concluſione. 149 c
Dn̄m diligere ē odiſſe diabolum.ps.xcvi.v.Qui diligitis. 147 b
Natura rerū ē:vt ab eo te diligi poſſe nullaten⁹ arbitreris:quē cara mēte nō appetis.Ibidem. 149 c
Totū in lege debemus diligere quicquid noſciꝛ continere.ps.cxviij.Sin.v.Pax multa. 193 c
Diluculum quid ſignificet.ps.cxviij.Coph.v.Preuenerunt. 192 a
Nihil proderit dimitti p̄terita ſi videantur obligare ventura.ps.cxl.v.i. 215 b
Diplois:quid ſit.ps.cviij.v.Induantur. 170 c
Directus qui dicaꝛ.ps.xxij.v.Diriget. 36 c
Qm̄ dirigamur a dn̄o.ps.xxxvi.v.A domino. 55 c
Qui mentē dirigere dicaꝛ.ps.lxxvij.v.Genus. 119 c
Quos dicamus dirigi.ps.c.v.Non habita. 150 d
Niſi aliq̄s a p̄poſito iniquitatis diſceſſerit:locū in bonis actib⁹ nō habebit.ps.liij.v.Auerte. 80 d
Oſtendiꝛ dn̄s diſcrepātia non amare:quando eū cōſtat diſperſa colligere.ps.cxlvi.v.ij. 223 a
Tūc perfecte diſcuntur mandata cū fiunt.ps.cxviij.Teth.v.Multiplicata. 185 b
Iuſtus vir:cur ſibi ſemper diſplicet.ps.lij.v.Quoniā deus. 80 a
Omnia que dominus facit aptiſſima diſpoſitione complentur:vt ante fieri non debeant:niſi quando ille miſeratus indulſerit.ps.cxviij.Ain.v.Tempus faciendi. 190 b
Diſtātia inter vias ꝛ ſemitas.ps.xxiij.v.Uias. 36 b
Diſtantia inter manſuetos ꝛ mites.ps.xxiij.v.Diriget. 36 c
Diues raro ſortem ſibi cum pauperibus intelligit eſſe cōmunem.ps.xlviij.v.Qui confidunt. 72 b
Diues vnde dicatur.ps.xlviij.v.Ne timueris. 73 a
Diuites:in ſcripturis ſepe in malo accipiuntur: ſicut pauperes in bono.ps.ix.v.Sedet in inſi. 16 d
Uiri diuitiarū qui dicanꝛ.ps.lxxv.v.Dormie. 115 d
Diuitie large non damnantur:quibus diſpenſatio modificata p̄ſtatur.ps.lxi.v.Nolite. 91 d
Qui diuitijs apponit coꝛ ſuū:aurū non vult expendere:ſed celare.ps.lxi.v.Nolite. 91 d
A diuinitate tātū vnuſquiſq3 repelliꝛ:quantum eius peccata cumulantur.ps.v.v.Decidāt. 10 b

Omnia diuina que ignoramus:nobis tenebroſa: profunda atqȝ obſcura ſunt q̃uis cõtinuo lumine perfruantur.ps.xvij.v.Et poſuit. 25 b
Diuina miſeratio dum nos mauult gehenne penas euadere: dignaẽ ſepi⁹ admonere.ps.xxxvi.v.In miſti pu. 56 a
Diuine ſcripture genus elocutionis propriũ.ps.xliij.v.Uendidiſti. 66 a
Docere:quid ſit.ps.xvij.v.Qui docet. 26 c
De⁹:quõ diuerſa doceat.ps.cxviij.Teth.v.ij. 185 a
Aliter docet de⁹:aliter magiſter hũan⁹. Ibidẽ. 185 b
Doctrine genus efficaciſſimum:τ inuitare proſperis τ terrere aduerſis.ps.i.v.Non ſic im. 5 b
Doctrine efficaciſſima inſtrumẽta que ſint.ps.xxxvi.v.Juſti hereditate. 56 a
Doctoꝝ duo ſunt genera.ps.l.v.Doceam. 77 c
Oibus doctoribus precipiẽ laudes dñi perſonare:qui in cathedra ſenioꝝ reſidere noſcuntur.ps.cvi.v.Et exaltent. 167 a
Ille diuinarum reꝝ doctus oſtẽdiẽ:qui ſibi credita feciſſe monſtraẽ.ps.cxviij.Deleth.v.ij. 182 c
Doctores quales oporteat eſſe.ps.cxxxi.v.Sacerdotes eius. 205 b
Quid per nomen doech idumei intelligatur.ps.li.circa titulum. 78 c
Sanctorum cõſuetudo eſt ſic dolere calamitates alienas vt proprias.ps.ci.v.i. 151 d
Dolor:vnde dicaẽ.ps.vij.v.Conuertetur. 13 b
Doloſos quotiens exprimere volumus:duplicia eoꝝ corda declaramus.ps.xi.v.ij. 18 c
Dolor maximus ſentitur:quando ſpes longa protrahitur.ps.xij.v.ij. 19 c
Dolor imitandus:iuſtum iudicium: contra ſe hominem iuſtũ iraſci.ps.xxxvij.v.Quĩ ego. 58 b
Dolor eſt grauis q mulieribus pro pena peccati indictus eſt.ps.xlvij.v.Ibi dolor. 71 a
Dolus:quid ſit.ps.xxxiij.v.Cohibe 49 c
Dolus:mĩtis modis ꝯcinaẽ.ps.xlix.v.Os tuũ. 75 a
Dñs qñ ꝑſcrutaẽ τ tẽtat:qd faciat.ps.xxv.v.ij. 37 c
Dominus illos derelinquet:qui ſpem ſuam:aut in ꝓprijs viribus: aut in alicuius hominis preſumptione poſuerunt.ps.xxxiij.v.vltimo. 50 a
Dominus actum querit probabilem:nõ dulciſonã vocem.ps.xlix.v.Immola. 74 c
Domino non placet ſi laudes eius turpis perſona decantet. Ibidem. 74 c
Domini preconia nulla ſufficienter preualet complere creatura. Nec hoc ſolum hoibus ardũm: verũ etiam ipſis quoqȝ angelis probatur immenſum.ps.ciij.v.Õ magnificata. 158 b
Dominus cum nos reſpicit:omnia ꝓſutura ſuccedũt. Et cũ ſe auertit:humana indigẽtia ſalutari preſidio nudata ſuccumbit.ps.ciij.v.Auertente. 158 d
Dominus:cur Moyſen τ Aaron miſerit ad Pharaonem τc̃.ps.ciiij.v.Miſit Moyſen. 161 a
Dominus:cur recte dicatur bonus.ps.cv.v.i 162 d
Talis nobis dñs efficitur:quales nos ſibi eſſe probauerit. Ibidem.v.Et memor. 164 d
Dominus hic ꝯſueuit parcere:τ ibi fidelibus dignabitur eterna premia condonare.ps.cvi.v.i. 165 c
Qui lõge ſint a domino:τ qui illi proximi.ps.cxlviij.v.Hymnus omnibus. 225 c
Cum dominus chriſtus habeat omnia perfecte ac ſumme bona:dat vnicuiqȝ prout vult:τ ipſe eſt omnium ſanctorum perfecta plenitudo.ps.cxlix.v.vltio. 226 c
Domus domini quare ſit ſola expetenda a bonis.ps.xxvi.v.Unam. 38 d
Domus:quid deſignet.ps.xci.v.Plantati. 141 c
Beati domus:q̃ ſit.ps.cxi.v.Gloria τ diui. 177 c
Domus domini:qualis ſit.ps.cxxi.v.i. 196 c
Domus nr̃a:recte dicitur propria cogitatio.ps.cxxvij.v.Uxor. 201 b
Dona diuine clementie comprehendi nequeunt.ps.xviiij.v.Nã τ ſeruus. 28 c
Donatiſtarum confutatio.ps.lx.In conclu. 90 c
Donec:quid ſignificet.ps.cix.v.ij. 171 b
Donec:in ſcripturis diuinis omonymon eſt.ps.cxxij.v.Et ſicut. 197 c
Dormire:quid ſit.ps.xl.v.Uerbum. 62 c
Dormire:cui⁹ ſit.ps.cxviij.Deleth.v.Dormi. 182 c
Dormitare:cuius ſit. Ibidem. 182 c
Dormitare:qñ dicaẽ dñs.ps.cxx.v.Nõ det. 195 d
Anime dormitationẽ Caſſianus acidiam vocat: quã magno ſtudio monachis perſuadet eſſe fugiendam.ps.cxviij.Deleth.v.Dormita. 182 c
Draco ſpũalis:niſi dño ꝑmittẽte nõ preualet quicq̃ ſua poteſtate perficere.ps.ciij.v.Draco. 158 c
Draconis ſpũalis:que ſit eſca. Ibidem. 158 c
Quomodo draconi diabolo ab angelis τ fidelibus illudatur. Ibidem. 158 c
Dracõis dẽſcriptio.ps.cxlviij.v.Laudate dñ̃. 225 a
Ducem:quem dicamus.ps.liij.v.Tu vo. 82 b
Lecta τ excogitata:quo modo dulceſcere poſſint.ps.lxxxix.In concluſione. 139 b
Dulcis:cur ſit dominus.ps.xxiiij.v.Dulcis. 36 c
Dura:cur dominus oſtendat fidelibus ſuis.ps.lix.v.Oſtendiſti. 89 a
Ebrietas in ſcripturis diuinis pleruñqȝ in bono ponitẽ. In ſcripturis ãt ſecularib⁹ vel in communibus fabulis:nunq̃.ps.lxiiij.v.Uiſitaſti. 95 a
Ebrietatis ſpiritalis commendatio.ps.xxxv.In conclu. 53 c
Ecce:cur hic τ in ſuperiori pſalmo poſitũ ſit.ps.cxxxiij.v.i. 206 c
Eccleſia:quid ſit.ps.iiij.In diuiſione. 8 b
Cur eccleſia catholica:quãto plus perſecutionibus cõſtringitur:tanto amplius fidei augmento dilatetur.ps.xvij.v.Et produxit me. 25 d
Eccleſia duob⁹ modis laborat.ps.lxi.v.Uerũtñ. 91 b
Mater eccleſia ne deſperem⁹ bona ꝓmiſit:τ ne peccemus grauiter comminata eſt.ps.xci. In ꝯcluſione. 141 c
Õdiu mundus agitur:eccleſia chriſti maledicorum turba ꝑcingiẽ.ps.cviij.v.penultimo. 170 d
Eccleſia:quid interpretetur.ps.cxlix.v.i. 226 a
Eccleſie laus τ cõmẽdatio. In prolo.ca.xvij. 3 c
Eccleſie:quando plurali numero dicuntur:quid ſignificent.ps.xxv.v.vltimo. 38 a
Eccleſia diſticta officia:q̃ ſint.ps.xlvij.v.penul. 71 c
Eclipſis:quid ſit.ps.lxxiiij.v.Quia neqȝ. 114 d Et ps.cxviij.Zai.v.i. 184 a Et ps.cxxi.v.Quia illic. 197 a Et ps.cxxxvi.v.Qui dicũt exinanite. 210 b
Non in edificijs parietum gaudet dominus:ſed fidelium deuotione.ps.lxviij.v.Quoniam deus. 104 c
Edom: quid interpretetur. ps.cxxxvi. v. Memento. 210 b
Quomodo dominus educat nos de terra egypti.ps.lxxx.v.Ego ſum. 126 b
Educere:qd ſit.ps.xxxvi.v.Et educet. 54 c

Effecit qd ſignificet.ps.vij.v.Et in ipſo. 13 a
Effraim:qd interptat.ps.lxxvij.v.Filij effraim. 119 c Et ps.cvij.v.Meus eſt galaad. 168 a
Effrata quid ſignificet.ps.cxxxi.v.Ecce au. 204 c
Effrem:quid interptet.ps.lix.v.Me⁹ eſt galaad. 89 b Et ps.lxxix.v.ij. 124 a
Egyptus:quid ſit:⁊ qd myſtice ſignificet.ps.cxxxiiij.v.Qui producit 207 c
Elatio noxia:vn̄ pueniat.ps.xci.v.Q: delectaſti. 141 a
Electorum numerus creuit:q̄uis ſe ira tyrannorum ſuccendit.ps.cxviij.Res.v.Multi. 192 d
Dñs cur pctóres diuicijs ſuis creberrie eleuet:⁊ poſt eadē collata ſubtrabat.ps.ci.v.A facie. 152 d
Elemoſynaꝝ largitióis cōmēdatio.ps.xl.v.i. 62 a
Elemoſynas quas deus habeat gratas.ps.cxviij.Res v.Uide. 193 a
De laboribus proprijs:non de rapina elemoſynas facere debemus.ps.cxxv.v.Euntes. 199 d
Ipſam ſolam elemoſynam chriſtus accipit:quā eius nomini fidelis chriſtianus obtulerit.ps.cxxxiij.v.In noctibus. 206 c
Eligere:quid ſit.ps.cxviij.Deleth.v.Uiam. 182 c
Nullus aliquid eligit boni:niſi his q̄ia contempſiſſe doceat.ps.cxviij.Thau.v.Fiat manus. 194 b
Eloquentia totius legis diuine qualis ſit.In prologo.ca.xv. 2 d
De eloq̄ntia pp̄ria pſalterij.In prolo.ca.xvi. 3 a
Eloquentiā ſuam oīpotentia domini varijs diſciplinis ⁊ artib⁹ pleniſſime ditauit.ps.vi.v.i. 11 a
Eloquentia diuina ſchematibus crebris probatur eē pleniſſima.ps.xvij.v.Pre fulgore. 25 c
Eloquia domini:que ſint.ps.xi.v.Eloquia. 18 d
Eloquia diuina: cur diuerſitatis intelligentiam habeant.ps.lij.In concluſione. 80 b
Eloquium domini:cur ignitum dicatur.ps.cxviij.Sade.v.Ignitum. 191 b
Repbenſio nr̄a:qui relicto elogo dei:ad ſeptas mūdi fabulas trāfferimur.Ibidē.Thau.v.Pronū. 194 a
Eman:quid interpretetur.ps.lxxxvij.circa titu. 133 b
Emphaſis:qd ſit.ps.xxiiij.v.Scdz. 36 c Et ps.xxvi.v.Si conſiſtāt. 38 c Et ps.xliij.v.In dño. 65 d Et ps.xlvij.v.i. 70 d Et ps.lix.v.i. 88 d Et ps.lxxv.v.Dormierūt. 115 d Et ps.lxxxiij.v.i.128 d Et ps.cxvij.v.Benedictus. 179 d Et ps.cxlvij.v.Qui poſuit. 223 a
Emulari:⁊ i malo ⁊ i bono ponit.ps.xxxvi.v.i. 54 a
Energia:qd ſit.ps.xxxij.v.Magnificate. 48 d Et ps.xxxvi.v.Uidi ipiū. 56 b Et ps.lxxv.v.Ibi cōfregit. 115 d
Enigma:quid ſit.ps.lviij.v.Cōuertet. 87 c Et ps.xcvi.v.Annunciauerunt. 147 a
Enneomatice:qd ſit.ps.xiij.v.Sepulchrum. 20 b
Enthimema:quid ſit.ps.xx.v.Qm̄ rex. 30 b
Quas argumentationes:dialectici enthimemata appellent.ps.xciij.v.Qui plantauit. 143 b
Epanodos:quid ſit.ps.cxiij.v.Quid eſt tibi. 175 b
Epēbaſis: qd ſit.ps.iij.v.Multi. 7 c Et ps.xxi.v.Ad te cla. 31 c Et ps.lvi.v.Exurge. 85 c Et ps.lviij.v.ij. 87 b Et ps.lxvi.v.i. 97 d Et ps.lxxiij.v.Poſuerūt. 112 d Et ps.xcij.v.i. 142 a Et ps.cij.v.vlt. 155 d Et ps.cxx.v.Dñs cuſtodit. 196 a
Epexergaſia:qd ſit.ps.xxxvi.v.Inimici. 55 b
Ephexegeſis:qd ſit.ps.vij.v.Dñe deus. 12 b Et ps.xx.v.Magna ē gloria. 30 a Et ps.xxix.v.Audiuit 42 b Et ps.xxxviij.v.ij. 59 a Et ps.xlvi.v.ij. 70 a Et ps.cviij.v.Fiant dies. 169 c
Epicherema: qd ſit.ps.xxvi.v.i. 38 c Et ps.xxxvi.v.ij. 54 b Et ps.xxxviij.v.A fortitudine. 59 d
Epidiorthoſis:quid ſit.ps.lxi.v.ij. 91 a
Epimone:quid ſit.ps.xij.v.i. 19 c Et ps.xxviij.v.ij. 40 d Et ps.lxxi.v.i. 108 d Et ps.xcv.v.ij. 145 b Et ps.ci.v.ij. 152 a
Epinalepſis:qd ſit.ps.lxxxij.v.i. 127 c
Epiphonema:qd ſit.ps.xxij.v.vi. 34 d Et ps.xxx.v.vlt. 44 d Et ps.cxxxiiij.v.Oia q̄cūqz. 207 b
Epithalamij interpretatio.ps.xliij.In diui. 67 a
Per hoc epithetō:eternis:veri p̄dicatores a falſis ſequeſtrantur hereticis.ps.lxxv.v. Illuminās. 115 d
Duo ſimul epitheta vni perſone non poterant conuenire.ps.cxxxix.v.i. 214 a
Epitrochaſmos:qd ſit.ps.xxij.v.vlt. 34 d Et ps.lxix.v.i. 105 a Et ps.cxliij.v.i. 176 c
Epizeuxis:qd ſit.ps.cviij.v.Hoc opus. 170 b Et ps.cxxxix.v.Domine domine. 214 c
Epulas:quid dicamus.ps.lxvij.v.ij. 98 d
Equus:cur falſus dicatur.ps.xxxij.v.Falſus. 48 a
Semper errare neceſſe eſt abſente via rectiſſima.ps.xxxvij.v.penultimo. 58 c
Qui erecti ⁊ vanitati ſupini ſūt:nequaq̄ poſſūt ſubiecta oculis intueri.ps.cxviij.He.v.Inclina. 183 a
Eripe:vnde ſit compoſitum.ps.xxx.v.i. 43 a
Error maximus naſcit:qn̄ icōuenieter reddit alibi:qd dictū ꝯſtat ad aliud.In plo.ca.xiij. 2 c
Errores hūani:tribus modis pueniūt.ps.i.v.i. 4 c
Errores auios ſectamur:quando deus diſcedit a nobis.ps.xxxvij.v.penultimo. 58 c
Erroribus humāis tribus modis exceditur.ps.xviij.v.Delicta. 28 c
Erotema:qd ſit.ps.ij.v.i. 6 a Et ps.xiiij.v.i. 21 a Et ps.xli.v.q̄re me, 64 a Et ps.lxxxviij.v.Quis ē homo. 137 b
Eroteſis quid ſit.ps.cxviij.Beth,v.i. 181 b Et ps.cxix.v.Quid det. 195 a Et ps.cxliij.v.Domine quid. 218 d
Erubeſcere:quid ſit.ps.xxiiij.v.i. 36 a
Erubeſcere:cuius ſit.ps.xxxiij.v.Accedite. 49 a
Eructare:quid dicamus.ps.xliij.v.i. 67 b
Eruditus:qui dicat.ps.lxxxix.v.Dexteram. 138 d
Eſca:vnde dicatur.ps.lxxvij.v.Adhuc. 120 c
Eſcas:cur egrotis dicamus dari.Ibidem.v. Et temtauerunt. 120 a
Etatū mūdi deſcriptio.ps.xcij.circa titu. 141 d
Etham quid interpretetur.ps.lxxiij.v.Tu diru. 113 c
Ethan:qd iterp̄tet.ps.lxxxviij.circa titu. 134 d
Ethopœia:qd ſit.ps.xv.v.i. 21 d Et ps.xxiiij.circa diuiſionē. 36 a Et ps.xxxvij.In diuiſione. 57 a Et ps.lxxx.v.In tribulatione. 126 a
Etiologia:qd ſit.ps.xv.v.Propter h. 22 c Et ps.lv.v.vlti. 84 b Et ps.xcv.v.Qm̄ magn⁹. 145 c Et ps.cxiij.v.Super miſericordia. 175 c Et ps.cxxxviij.v.Si ſumpſero. 212 c Et ps.cxlij.v.Ne auertas. 217 d
Etymologia:quid ſit.ps.i.v.i. 4 c
Tunc euadimus aduerſarios:qn̄ locis munitiſſimis vendicamur.ps.lxx.v.Eſto mi. 106 a
Quanta ſit pena euelli de ameniſſimo domini tabernaculo.ps.li.v.Propterea. 79 a
Quid euenire ſolet i bono negocio lacerati.ps.lxvij.v.Quoniam propter te. 102 c
Euge:verbū p̄coniale:quo trahat ad deriſionem iſerendam.ps.xxxix.v.Ferant. 61 b
Euge ſmo laudātis ē.ps.lxix.v.Auertat ſtatī. 105 b

Exallage:qd ſit.ps.cxvij.v.Oēs gētes. 179 a Et ps ij.v.Ego dt. 6 b Et ps.xviij.v.In oēz ter. 27 d Et ps.xxxix.v.Annūtiaui. 60 d Et ps.l.v.Libera. 77 c
Exaltabo:quid ſignificet.ps.xxix.v.i. 41 d
Examinatus eſt dñs chriſtus tribulationibus ignitis. ps.xvi.v.Probaſti. 23 a
Qñ exardeſcam⁹.ps.lxxxviij.v.Uſquequo. 137 b
Qui p⁹ exaudiat:ꝛ poſtea deſpiciat.ps.liiij.v.i. 81 c
Excitatio durorum ꝛ vecordium.ps.xlv.v.Dominus virtutum. 69 c
In eccl'ie laudē exclamatio.ps.l.v.Sacrificiū. 78 a
Maximum eſt vitium excuſationis:quo valde laborat humanitas.ps.lxxiiij.v.Dixi. 114 d
Excutere:qd ſit.ps.cxxvi.v.Sicut ſagitte. 200 c
Inaniter execratur:cui leſionis cauſa nulla pmittit. ps.xxxiiij.v.Nō inſultent. 51 d
Exercitatio:quid ſit.ps.liiij.v.ij. 81 c
Exeraſmos:qd ſit.ps.xxiij.v.Quis aſcendet. 35 a
Exercitatio:i ſcripturis diuis plerūqz in bono ponit. In lris āt ſecularib⁹ vel cōi locutione:nunꝙ vel raro in bono ponit.ps.cxviij.Uau.v.vlti. 183 d
Exhortatio:ad ſupplicādū dño.ps.ix.in ꝯcluſiōe. 17 c
Nunꝙ ab illa dierlm exire poterit:qui eterno munere conſecrantur.ps.cxlvij.v.ij. 223 a
Exordium:quid ſit.ps.vi.in diuiſione. 10 d
Expecta:non dicitur ocioſo ſed laboranti.ps.xxxvi.v. Expecta. 56 b
Expectare:quid ſit.ps.xxiiij.v.ij. 36 b
Expectatio ſcō x:que ſit.ps.cxviij.Samech.v.Suſcipe. 189 b
Qui expectat nomē dñi.ps.li.v.Cōfitebor. 79 b
Exprobrare:quid ſit.ps.xliij.v.A voce. 66 b
Imperfecta eſt expugnatio.que iterum ad certamen redit.ps.cxxviij.v.ij. 201 d
Expulſi:qui dicantur.ps.v.v.Decidant. 10 b
Exterminari:qd ſit.ps.xxxvi.v.Quoniaz qui. 54 c
Exterminauit:vñ dicat.ps.lxxix.v.Extermi. 124 c
Exultatio:quid ſit.ps.xli.v.In voce. 63 c
Exultare:qd ſit.ps.xxx.v.Ego aūt in domino. 43 b
Exultare plus eſt:ꝙ letari.ps.ix.v.ij. 15 b
Exultare:quid ſit.Ibidem. 15 b
Tps ſecure exltatiōis ſcō x:qd ſit.ps.lxx.v.vi. 107 c
Exultare:quid ſit.ps.xcvij.v.Uiderunt. 148 a
Exultatione exultare q dicantur.ps.cxxxi.v.Sacerdotes. 204 d
Exurge:vñ tractū ſit.ps.lxxv.v.Cū exurgeret. 116 a
Exurgere:qd ſit.ps.iij.v.Ego dormiui. 7 d Et ps. ix.v.Exurge domine. 17 a
Exurgere:metaphorice dictum eſt.ps.xl.v.Propter miſeriam. 18 d
Dominus cōpetēter ꝛ mēſurate facit oia:ſz nos tardū putam⁹:quod ꝺſiderio magno requirimus.ps.lxix.v.vltimo. 105 b
Facies terre:quid ſignificet.ps.i.v.Non ſic im. 5 b
Facies per tropologiam pro preſentia ponitur.ps. cxxxviij.v.Quo ibo. 212 b
Faciei.i.pñtie chri pconiū.ps.lxxix.v.Dñe de⁹. 125 a
Nō factum aliquod domini prouenit:qd nō plenum cunctis eſſe vtutibus ſentiatur.ps.c.v.i. 150 b
Falli non poteſt:qui ſequitur verba veritatis.ps. lxxxviij.v.Quoniam dixiſti. 135 a
In fame ſunt poſiti:qui ſe celeſtium rerum deſiderio ſemper accendunt.ps.xxxij.v.Ut eripiat. 48 a
Fames quid ſit.ps.ciiij.v.Et vocauit. 160 b
Famis illi⁹ cōmēdatio.ps.xxxij.v.Ut eripiat. 48 a
Famulus verecundus anteꝙ verbera patiatur:futuris tormentis affligitur.ps.xxxvij.v.Nec eſt. 57 b
Famulus mente calloſus:ipſas penas dum infliguntur:non horreſcit.Ibidem. 57 b
Nečē ē deuorū famulū dolore cruciari:qñ irreuerentiſſimum aliquid de dño ꝯtingit audire.ps.xcij. v.Populum tuum. 143 a
Cū noxia ſe deo cuncta cognoſcant:magni tamen meriti eſt ipſius famulum nūcupari.ps.cxviij.Ain.v. Seruus tuus. 190 a
Illius famuli dicimur:cui conſentanea mente ſeruimus.ps.cxxxiiij.v.Miſit ſigna. 207 c
Fauces:qd ſint.ps.cxviij.Mem.v.Qꝫ dulcia. 188 a
Peſſimus hominibus nullatenus fauendum eſt.ps. c.v.Non habitabit. 150 d
Feces:quid ſint.ps.lxxiiij.v.Et inclinauit. 115 a
Fenerator quid faciat:cum debitor ad ſoluendum idoneus non eſt.ps.cviij.v.Scrutetur. 169 c
Hen⁹būanuz:cur feno cōpet.ps.ci.v.pcuſſus. 152 a
Peccatores cur feno edificioꝝ cōparent.ps.cxxviij. v.Fiant. 202 a
Frenum:quid dicat.ps.xxxi.v.In freno. 46 b
Optantis eſt dicere:Fiat:ſed deſiderantis ipſum repetere.ps.lxxi.v.vltimo. 109 d
Nil pderit cuiꝙ corp⁹ itactū ſuare:ſi ꝯtingat eū integritatē fidei nō hře.ps.xliiij.v.Adducentur. 68 c
Fides:vñ dicat.ps.lxxvij.v.Coraūt eorum. 120 d
Magna fiducia ē qñ illū gem̄xq nos dignat⁹ eſt ſua pietate plaſmare.ps.xciiij.v.Uenite. 144 c
Fieri a quoꝙ nihil pt:niſi qd dñs ſecreto iudicio:aut ad pbationem:aut ad vindictam faciendum eē permiſerit.ps.ciij.v.Catuli. 159 a
Figulus:qui dicatur.ps.xciij.v.Nunquid. 143 c
Figura:quid ſit.ps.ij.v.i. 6 a
Filij beatorum:cur oliuis nouellis comparentur.ps. cxxvij.v.Filij tui. 201 b
Filij⁹ gemini:quō iterpret.ps.vij.circa titulū. 12 a
Iſtud nomen:Filius:relatiuum eſt:ꝛ hoc quod non dicit indicat.ps.lxxi.v.i. 108 b
Fimbrie:qd ſint.ps.xliiij.v.Omnis gloria. 68 c
Fingere quos dicam⁹.ps.xxxij.v.Qui finxit. 47 d
Fingere:quid ſit.ps.xciij.v.Nunquid. 143 c
Finis:qd mō ſignificet.ps.iiij.circa titulū. 8 b
Finis bon⁹ qrit chriani:vt in extremis cū venia tranſeat:ne vita ſit vltima ꝙ delinqt.ps.cxl.v.i. 215 b
Sciſſimus ppha:qꝛ vniuerſa q dcā ſūt ſpūaliter intelligi volebat.aptiſſimo librū fine ꝯcludit:vt dñm ſaluatorem ſpūaliter cūcta laudare debeāt.ps.cl.v. vltimo. 227 a
In finē:quid ſignificet.ps.viij.circa titulū. 13 c
Finis dupliciter dicitur.In prolo.ca.iij. 2 a
Finem:quotiēs in titulis pſalmorum reperimus:ad dñm ſaluatorē tendere debem⁹.Ibidem. 2 a
Multo firmi⁹ fixū manet:qd memoria dñi ꝯtinet:ꝙ qd i libro ſcribit.ps.cxxxviij.v.Imperfectū. 213 a
Fortis man⁹ grauiter flagellat.ps.xxxviij.v.Ob. 59 d
Flāma:vñ dicta ſit.ps.cv.v.Et exarſit. 13 d
Fluctuationes in hoc ſeculo:cur dominus iuſtis non adimat.ps.liiij.v.Iacta. 82 d
Flumus qñ ſiccat:ad nihilūz ſine dubitatione perducitur.ps.lxxiij.v.Tu dirupiſti. 113 c
Fons:vñ dicat.ps.lxvij.v.In eccle. 100 c
Forſitan:cur totiēs iteret:ꝛ quid ſignificet.ps.cxxiij. v.Torrentem. 198 b
Nihil pōt eſſe forti⁹:nihil egregius:ꝙ audire noxia:

& nõ ridere ꝯtra.ps.xxxvij.v.Ego aũt. 58 a
Nihil fortius ꝙ̃ fauillas reuocare ad corpus mobile ꝛc̃.ps.lxvij.v.Ecce dabit. 101 b
Qñ cũ chriſto ſumus:nullas diabobi inſidias formidamus.ps.lxx.v.Eſto mihi. 106 a
Fortis actio:a bracchio venit excelſo.ps.cxxxv.v. In manu for. 209 a
Fortitudo:qd ſit.ps.xliij.v.ij. 64 c
Framea:qd ſignificet.ps.ix.v.Inimici ðfecerũt. 15 c
Framea:multaꝝ eſt ſignificationũ.ps.xvi.v.Exurge domine. 23 d
Framea:nomẽ eſt ſynonymum plura ſignificans.ps.xxi.v.Eripe. 32 d
Fraus diabolica nõ põt preualere plus ꝙ̃ religio chriſtiana.ps.xxi.v.Oĩa diñi. 33 c
Fraus:vñ dicat̃.ps.lxxvij.v.Et mãducauerũt. 120 c
Frenũ:vñ dicat̃.ps.xxxi.v.In freno. 46 b
Fructus:vnde dicat̃.ps.i.v.Et erit tanꝙ̃. 5 a
Dis fructus filiis pbat̃ auctori.ps.vij.v.Ecce ptu.12 b
Fructus:vñ dicat̃.ps.cvi.v.Et ſeminauerũt. 167 b
Frumen:qd ſignificet.ps.iiij.v.A tempore. 9 a
Frumẽtũ:vnde dicatur. Ibidem. 9 a
Fruſtrare:qd ſit.ps.cxxxi.v.Jurauit diñs. 204 d
Felix fuga criminũ:diñi queſiſſe refugiũ.ps.lxxxviij.v.Et cõcidam. 136 b
Fulica:quid ſit.ps.ciij.v.Fulice. 158 a
Fumi ꝓprietates.ps.ci.v.Quia defecerunt. 152 a
Fumus in bono ponit̃.ps.xvij.v.Aſcendit fu. 25 b
Propheta:cur in laude ſuperne ciuitatis a fundamentis exordiũ ſumpſerit.ps.lxxxvi.v.i. 132 b
Funes:qd ſint.ps.cxviij.Deth.v.Funes. 184 d
Funes:vñ dicantur.ps.xv.v.Funes cecide. 22 b
Funus:quid ſit.ps.lxvij.v.ij. 98 d
Furor:quid ſit.ps.vi.v.i. 11 a
Futura pro preteritis more ꝓphetie ponunt̃.ps.vij.v. Exurge diñe deus. 12 d
Futura:cur p preteritis ponant̃.ps.xxi.v.Circũde.32 a
Gaaad:qd interpretet̃.ps.lix.v.Deus eſt gal.89 b Et ps.cvij.v.Me⁹ ẽ gal.168 a
Gaudia iuſtoꝝ duplici rõne cumulant̃.ps.xxxvi.v.Expecta. 56 b
Cur in aſperis afflictionibus ſit gaudendũ.ps.xxxvij.circa titulum. 57 a
Celeſtis gaudij ꝓconiũ.cxlix.v.ij. 226 a
Neceſſe eſt:vt acqſitus fidelis magnum gaudium pariat acquirenti:qꝛ magna inde pbat̃ mercede cumulandus.ps.cxxvij.v.vlti. 201 c
Gebal:qd interpret̃.ps.lxxxij.v.Moab. 128 d
Gemitus:vñ dicat̃.ps.vi.v.Laboraui. 11 b Et ps.xxxvij.v.Et ante te. 57 d
Gemitus q̃s a chriſtianis querendus ſit.ps.vi.v.Laboraui. 11 b
Gemitus duplex.ps.ci.v.A voce. 152 b
De generatione filij dei:ꝙ̃ ineffabilis ſit narratio ꝛc̃.ps.cix.v.Tecum. 171 c
Propheta:generi neutro maſculinum adiunxit:qđ inter idiomata ſcripture diuine numerandum eſt.ps.cxxviij.v.i. 201 d
Gens:vnde ſit dicta.ps.lxxviij.v.i. 122 d
Demõſtratiuũ genus apud oratores:qđ ſit.ps.xxviij.circa titulum. 40 c
Geth:quid ſignificet.ps.lv.circa titulũ. 83 b
Gladius diaboli:cur malignus.ps.cxliij.v.Qui das ſalutem. 219 b
Gladius diñi:cur benignus.Ibidem. 219 b
Gladius:vñ dicat̃.ps.xxxvi.v.Gladius. 55 a
Glia pr̃i ꝛc̃.cur pſalmis ſociet̃.In ꝓlogo col.ij.
Gloria patris:quando manifeſtet̃.ps.xvi.v.vl. 24 a
Gloria:qd dicat̃.ps.xxiij.v.vlti. 35 c
Glia:qd ſit.ps.xxviij.v.Uox diñi ꝓparã. 41 b
Gloria:eſt multoꝝ ore celebrata laudatio.ps.lxx.v. Repleatur. 106 b
Gloria eſt diñi:cum aliq̃s ſe laudabili cõuerſatione tractauerit.ps.xcv.v.Afferte. 145 d
Gloria:audiri nõ videri ſolet.ps.xcvi.v.Annuntiauerunt. 147 a
Gloria:quid ſit.ps.cxlix.v.Exultabunt. 226 b
Gloriam deo dare:qd ſit.ps.lv.v.Uitam meã. 84 a
Gloriam dare laudi dei:q dicat̃.ps.lxv.v.i. 86 a
Gliatiõis diñi repſſio.ps.lxviij.v.Et placebit. 104 b
Glorioſum deus efficit:qꝫqđ inhabitare dignatur.ps.xxv.v.Domine dilexi. 38 a
Glorioſum nobis eſſe dꝫ:qñ nomẽ ei⁹ extollit̃ q nobis bñficia ꝓfutura largit̃.ps.ciij.v.Letet̃. 160 a
Gr̃a ſpiritualis:non vult ſola facere qđ multis ꝓficit ad ſalutẽ.ps.xxxiij.v.Magnifica. 48 d
Gr̃a:qd dicat̃.ps.lxxxiij.v.Oĩa miſericordiã. 129 c
In oĩ bono:gr̃a diñi ꝓuenimur:ꝛ vt eã velim⁹ rogare ipſe ſe dignat̃ ifũdere.ps.cxviij.Beth.v.ij. 181 b
Nemo eſt:q gr̃am diñi gratis non habeat.ps.cij.Non ſm peccata. 154 d
Nemo põt perfecte gr̃am deuotionis agnoſcere niſi ꝛ initia rerũ meminerit cur viſa ſint ſcboaſſe.ps.cxviij.Lamech.v.In eternũ nõ obli. 187 a
Cur a nobis ſemꝑ gr̃e magne referẽde ſint.ps.lxxvij.v.Et eduxit. 119 d
Epilogatio.xv.graduũ:cũ expõne qũo p illoꝝ aſcẽſus ad ſupnã hierlm ꝑueniat̃.ps.cxxxiij.In ꝯclu.206 d
Non videant̃ nobis eſſe grati:q moꝝ prauitate ſunt vitandi.ps.c.v.Nõ habitabit. 150 d
Sicut iuſti gratis amant diñm:ita impij gratis execrantur.ps.cviij.v.ij. 169 a
Gratis:quid dicam⁹.ps.cxix.v.vlti. 195 b
Gratuitũ:qd dicam⁹.ps.xxxiij.v.Oĩa gra. 51 a
Grauiſſimũ ẽ pctm̃:qñ aliq̃s occaſionẽ ꝓbuerit:vñ alter⁹ ꝯſcia polluat̃.ps.lxxij.v.Quia delectaſti. 111 c
Grauiſſimũ pctm̃ in deum:qđ ſit.ps.lxxvij.v.Et appoſuerunt. 120 a
Grauius eſt per pcts̃ im̃inui:ꝙ̃ ſubita clade conſumi.ps.xxxvi.v.Quoniam bracchia. 55 a
Quod nõ diuidit̃:grauius vno faſce portatur.ps.lxx.v.Quia dixerunt. 106 c
Habitare:qd ſit.ps.xxiij.v.i. 35 a
Habitare ꝑmanẽtis eſt:nõ diſcedẽtis:q totã ſpẽ ſuã:nõ i ꝓprijs virib⁹ ſꝫ i altiſſimi volũtate ꝯſtituit.ps.xc.v.i. 139 c
Cur ꝓpheta i domib⁹ ꝓuatis hitationẽ ꝫ in templo vo domini inhabitationem poſuerit.ps.lxviij.v.Fiat habitatio. 103 d
Suauiſſima ṽtus eſt armonie:qñ vox cognoſcit operibus cõſonare.ps.c.v.i. 150 b
Hereditas:vñ dicat̃.ps.xv.v.Dominus pars. 22 a Et ps.lxxvij.v.Et ꝯcluſit. 121 d
Hereditas chriſti:que ſit.ps.xv.v.Funes. 22 b
Hereditatis futuri ſeculi cõmendatio.ps.lx.v.Qm̃ tu deus. 90 b
Hereticoꝝ cõfutatio.ps.xl.v.Etenim. 62 d
Hereticoꝝ ꝯfutatio dicentium carnẽ diñi ꝛ diuinitatẽ vnius eſſe nature.ps.cvij.v.vlti. 168 c
Hereticus:qd ſit.ps.cxxxviij.In ꝯcluſione. 214 d

Herinatus:qd ſit:ꝛ cuꝰ ↄditiõis.ps.ciij.v.Herodij. 158 a
Hermonijm:qd dicat̃.ps.xli.v.A me ipſo. 63 d
Hermon:quid ſit:ꝛ quid interpretetur.ps.lxxxviij.v.
Thabor. 135 c
Hic:pronomẽ articulare:qꝛ ponat̃.ps.xlvij.v.vl. 71 c
Hieruſalem: celeſtis commendatio.ps.xxxvi.v.Mã
ſueti. 54 d
Hierlm vrbis cõmendatio.ps.xlix.v.ij. 71 d
Hieruſalem tam celeſtisq̃ terrene ingens laudatio.
ps.lxxxvi.In concluſione. 132 d
Hierlm:qd interpretet̃.ps.cxxvij.v.penul. 101 b Et
ps.cxlvij.v.i. 222 d
Celeſtis hierlm ꝑconiũ.ps.cxxxij.v.vlti. 206 a Et
ps.cxlvij.v.ij. 223 a
Hymnꝰ:qd ſit.ps.vi.circa titulũ. 10 c Et ps.xxxix.
v.Et immiſit. 60 c Et ps.lx.circa titulũ. 90 a Et
ps.lxvi.circa titulũ. 99 c
Hypallage:qd ſit.ps.xiij.v.Dñs de celo.20 b Et ps.
xxix.v.i. 41 d Et ps.lij.v.De celo. 79 d Et ps.
lxxxiij.v.protector. 129 d Et ps.xc.v.Non acce
det. 140 a Et ps.cxxxviij.v.i. 212 a
Hyperbaton:qd ſit.ps.xxxvi.v.Oẽs qui.52 d Et ps.
xliij.v.Filie tyri. 68 c
Hyperbole:quid ſit.ps.vi.v.Laboraui. 11 c Et ps.
cxviij.lra Phe.v.vlti. 191 a
Hyrtheſis:qd ſit.ps.xvij.v.Et aſcẽdit. 25 b Et ps.
l.v.Aſperges. 76 d
Hypotheticus ſyllogiſmus qd ſit.ps.vij.v.Perſequa
tur. 12 c Et ps.xl.v.i. 62 a
Hypozeuxis:quid ſit.ps.i.v.ſi.i. 4 c Et ps.cxliij.
v.i. 218 d
Hyrmos:qd ſit.ps.liij.v.i. 80 c Et ps.cxvi.circa ti
tulũ. 177 d Et ps.cxxxij.v.vlti. 206 a Et ps.cl.
In diuiſione. 226 c
Viſcus:vñ dictus ſit.ps.lxv.v.Holocauſta. 97 a
Iſmaelite:qd īterpret̃.ps.lxxxij.v.Moab. 128 a
Hyſopi ꝓprietas.ps.l.v.Aſper. 76 d
Hyſtoria:qd ſit.ps.lxxvij.v.Narrantes. 119 b
Holocauſta:que dicant̃.ps.xxxix.v.Holocauſta. 61 a
Et ps.xlix.v.Non ſuper. 74 b
Holocauſtũ:qd dictũ fuerit.ps.xix.v.Memor. 29 a
Holocauſtũ:qd dicat̃.ps.lxv.v.Introibo. 107 a
Homeoteleuton:quid ſit.ps.lxxxiij.v.ij. 129 d Et
ps.lxxxviij.v.Deſtruxiſti. 137 a
Pro hoĩe:in ſcripturis diuinis frequenter:ꝛ ſola caro:
ꝛ ſola aĩa ponit̃.ps.lxiij.v.ij. 94 c
Qui hoĩes dicant̃ dij.ps.xlix.v.i. 73 c
Homo peſſimus eſt:quẽ nõ põt humana ſuſtinere cõ
ditio.ps.ix.v.Exurge dñe. 16 b
Homo dicit̃ manibus dei factus.ps.xviij.v.i. 27 d
Homo carnalis:cur deuʒ timeat.ps.xxvi.v.Ne auer
tas. 39 a
Hõ:pro diabolo qñqʒ ponit̃.ps.xlviij.v.Et hõ: 72 c
Homo cur rebus trãſitorijs cõparetur.ps.cij.v.Me
mento. 155 b
Homoioſis:qd ſit.ps.cxxij.v.ij. 197 c
Homoptoton:qd ſit.ps.xcvij.v.Viderũt. 148 a
Honor eſt dñi:qꝛ in donis ſuis ei gratias referimus.
ps.xcv.v.Afferte. 145 d
Apud deuʒ ille magis honorandus iudicatur:qui pro
pter nomen ipſius inter homines videtur eſſe deſpe
ctus.ps.lxxxiij.v.Elegi. 129 b
Qui non habet chariſſimuʒ gubernatorem ſuum:ipſe
ſe ꝓſtruet horrendum.ps.xcviij.In ↄcluſione. 149 c
Horror magnus eſt timere:quẽ non valeasꝰ effugere.
ps.ix.v.Dum ſuperbit. 16 c
Horror quantus futuri iudicij.ps.xlix.v. Exiſtimaſti
inique. 75 a
Hoſpitis merito:creſcit hoſpitij magnitudo.ps.xxv.
v.Domine dilexi. 38 a
Hoſtes carnales corpus imperunt:ſpirituales animas
necare contendunt.ps.vij.v.i. 12 b
Humanum genus:cur maxime dei imperio admini
ſtrari egeat.ps.xxxij.v.Timeat. 47 c
Humane ↄditionis pulcherrima expoſitio.ps.cxviij.
Deleth.v.i. 182 c
Humile cauſe genus apud oratores:qd ſit.ps.lxx.v.
In te cantabo. 106 b
Alij ſunt:q humiliant̃ ad ruinã:alij qui inclinant̃ ad
gratiam.ps.lxxxviij.v.Tu humiliaſti. 135 c
Humiliatus:qd ſignificet.ps.xxxviij.v.Obmu. 59 a
Humilitas duplex.ps.cvi.v.Suſcepit. 166 b
Sic in celo ꝛ in terra humilitas deo placita reperit̃:
ſicut ſupbia ꝓbatur exoſa.ps.cxij.v.Quis ſic.174 c
Humilitas olim par ꝓbatur eſſe virtutuʒ.ps.cxviij.
Gimel.v.Increpaſti. 182 a
Sicut ſuperbia mergit ad tartarum:ſic humilitas tol
lit ad celum.ps.cxviij.Teth.v.penulti. 185 b
Humilitatis cõmẽdatio.ps.cxxx.In ↄcluſiõe. 203 d
Humiliũ cõditiones.ps.lxxiij.v.Ne auertat̃. 114 a
Iabin:quid interpretet̃.ps.lxxxij.v.Fac
illis. 128 a
Iacob pr̃iarcha:cur in reſurrectiõe gnã
li frequẽter noietur.ps.lij.v.vlt. 80 b
Iacob:qd ſignificet.ps.lxxvij.Ideo au
diuit. 120 b
Ianue:vñ dicant̃.ps.lxviij.v.Quaſi in ſyl. 112 d
Icon:qd ſit.ps.xvi.v.A reſiſtentibus. 23 c
Idea:qd ſit.ps.ix.v.Qm feciſti. 15 b Et ps.xvij.v.
Et cõmota eſt. 25 a Et ps.xxxij.v.De celo.47 d
Et ps.xlvij.v.vl. 71 c Et ps.lxvij.v.Currꝰ dĩ.99 d
Et ps.cix.v.i. 171 a
Idithun:qd iterpretetur.ps.xxxviij.circa titu. 58 d
Et ps.lxi.circa titulũ. 90 d
Idolũ:vñ dicat̃.ps.xcvi.v.Confundant̃. 147 a
Idumea:qd ſignificet.ps.lix.v.In idumeaʒ.89 c Et
ps.cvij.v.Mc̃ē gal.168 b Et ps.lxij.circa tit.92 a
Idumei:qd īterpretet̃.ps.lxxxij.v.Moab. 128 a
Ieiuniũ:vñ dicat̃.ps.xxxiij.v.Et humiliabã. 51 c
Ieiuniũ:quid dicat̃.ps.lxviij.v.Et operui. 102 d
Ieſus:lingua noſtra:ſaluator interpretatur.ps.xxiij.
v.Propter nomen tuum. 36 d
Ignis īfernalis ſic abſumit vt ſeruat:ſic ſeruat vt cru
ciet.ps.xx.v.Pones eos. 30 b
Ignis preire dicit̃ chriſtum:vt qui eſt palea ſe formi
det arſurum.ps.xlix.v.Ignis. 73 d
Quoꝝ facies ipleãt̃ igñinia.ps.lxxxij.v.Impl.128 b
Immaculatus duobꝰ modis dicimus.ps.lxiij.v.Quia
exacuerunt. 93 c
Imago dei:que ſit.ps.xxxviij.v.Quanq̃. 59 b
Imaginis ꝛ ſimilitudinis differentia.Ibidem. 59 b
Imago dei:quõ ↄturbet̃ ꝛ cõfundat̃.Ibidẽ. 59 b
Imago:quid ſit.ps.lxxij.v.Velut. 111 b
Immẽſitas maieſtatis dei:neqʒ ingenio cogitari:neqʒ
lingua põt depromi.ps.cv.v.ij. 162 d
Sicut premia dñi pleniſſime nequeũt itelligi:ita nec
vindicte menſura preualet apprehendi.ps.lxxxix.v.
Quis nouit. 138 d
Immolare: quis dicat̃ ſacrificium laudis.ps.xlix.v.
Immola. 34 c

Notabilium dictoꝝ

Impatientia ſemper ducit ad culpas: ꝛ precipitat ad ruinā. ps.cv.v.Et mutauerunt. 163 d
Cauſa idolatrie hebreoꝝ fuit ipatientia. Ibidē. 163 d
Si cauſa rei ſub veritate diſcurraꝛ: nullū crimen eſt qđ nō ipatiētia matre naſcaꝛ. Ibidē. 163 d
Impatientium redargutio. ps.cxxx. v. Sicut ablactatus. 203 b
Qui velocitatē poſtulat: de impetratione ſecurus eſt. ps.ci.v.In quacunqȝ. 152 a
Impij: qui ſint. ps.i.v.Ideo nō reſurgunt. 5 b Et ps.xxv.v.Odiui. 37 d
Impij: quo modo ambulēt in circuitu. ps.xi.v. In circuitu. 19 a
Impij: quo mō rotis fiant ſimiles. ps.lxxxij. v. Deus meus. 128 b
Multa ſunt: q̄ nō ꝑmittentes tenemur implere: alia ſunt q̄ niſi voueamus implere nulla lege conſtringimur. ps.lxxv.v.Vouete. 116 b
Improuiſa forte cōturbant. ps.cxviij. Heth.v.Paratus. 184 d
Impudētie: plerūqȝ venia daꝛ: volūtario vo maleficio vitio ſp iuſta ſuccedit. ps.xxxv.v. Verba. 52 d
Impugnare: vnde tractū ſit. ps.cxix.v.vlti. 195 b
Nō dimittiꝛ impunitus: qui a dn̄i tuitione deſeritur. ps.lxxx.v.Et dimiſi. 126 b
Incarnationis chriſti preconium. ps.lxxvi. v. Aut in finem. 117 b
Incarnatio domini: q̄ copioſum ſit munus. ps.xxxij. v. vltimo. 48 b
Incarnationis domini virtus ꝛ cōmendatio. ps.xxi. v. Foderunt. 32 c
Incenſum: quid ſit. ps.cxl.v.ij. 215 b
Incertoꝝ ꝛ occultoꝝ differentia. ps.l.v.Ecce in iniquitatibus. 76 c
Inclinati melius conſpicimus: que an̄ oculos noſtros eſſe monſtrantur. ps.cxviij. He.v.Incli. 183 a
Incola: qui dicaꝛ. ps.xxxviij.v.penulti. 60 a
Incolas: quos dicamus. ps.cxix.v. Heu me. 195 a
Incolatus: quid ſignificet. Ibidem. 195 a
Viri incole: qui ſint. ps.cxviij. Gimel. v Incola ego ſum in terra. 181 d
Increpatio ſolet ſtrenuos viros: cautos atqȝ vigilantes efficere. ps.lxxv.v.Ab incre. 116 a
Increpationes non diligit diuina pietas: niſi vt boles corrigantur. ps.xxxviij.v.A forti. 59 d
Sicut dn̄s aſſidue increpat vt corrigat: ita frequenter munera pollicetur vt erigat. ps.xxxvi. viic. Iuſti hereditas. 56 a
Increpare: vnde dicatur. ps.cxviij. Gimel. v. Increpaſti. 182 a
Indeuotus: ſi dn̄m inuocet: iudiciū videꝛ ſibi poſtulare: nō veniam. ps.lxxiij.v.i. 114 c
Indignatio ire: qđ ſit. ps.lxviij.v.Effunde. 103 d
Induere: quid ſit. ps.ciij.v.ij. 156 c
Infantes ꝛ lactētes: qui intelligēdi ſint. ps.viij. v. Ex ore infan. 13 d
Magna infelicitas perire ſub pio dn̄o. ps.cij. v. Non in finem. 154 d
Infeliciū ſors duriſſima: q̄ ſit. ps.lv.v.Qm̄ miſi. 83 c
Infernus: vn̄ dicaꝛ ps.ix.v.Conuer. 16 b
Quo modo quis viuus deſcendat in infernū. ps.liiij. v.Veniat. 82 b
Infernus nō irrationabiliter ſub terris eſt. ps.lxxxv. v.Qm̄ miſericordia. 131 d
Cur in fine mundi chriſtus aduocaturus ſit. ps.lxix.v. Aduocabit. 74 c
Infirmitati humane moroſum videꝛ qđcūqȝ futurū eſt. ps.xxxiiij.v.Domine. 51 d
Inhabitare quos dicam⁹. ps.lxiiij.v.Beat⁹ quē. 94 a
In idipſum: qđ dicaꝛ. ps.iiij.v.In pace. 9 a
In idipſum: inter ꝓpria ſcripture diuine cōnumerandum eſt. ps.lxv.v.Qui cōuertit. 96 c
In idipſum: qđ ſignificet. ps.cxxi.v.Hieruſa. 196 c
Eſſe in idipſum ſoli cōuenit creatori. Ibidē. 196 c
Duobus modis cōfundaꝛ ꝛ reuerentur inimici. ps.lxx.v.vlti. 107 c
Inimici dei: qui ſint. ps.xci.v.Qm̄ ecce. 141 b
Inimici eccl'ie: q ſint. ps.xci.v.Et reſpexit. 141 b
Inimici noſtri: q̄ contra nos iuſta indignatione conſurgant. ps.cxxxviij. v. Nōne odien. 213 b
Cur dei inimici q̄ obſtinati ſūt: cōpetenti ꝛ religioſa execratione damnandi ſint. Ibidem. 213 b
Sancti melius optabāt inimicis: q̄ ſibi ipſi petere videbanꝛ in proſperis cōſtituti. ps.lxix.v. Auertantur retrorſum. 105 a
Inimicitie grauiſſimum genus: qđ ſit. ps.liij.v. Liberauit. 82 c
Inimicoꝝ: q̄tuor ſunt genera. ps.lviij.v.i. 87 a
Truculentior ſemꝑ eſt inimicoꝝ adunata collectio. ps.lxx.v.Quia dixerunt. 106 c
Non debemus inimicos eſtimare qui proſunt: nam ſi equo aīo pferanꝛ: frequenter nobis talia ꝯferūt: qualia dulciſſimi amici pſtare non poſſunt. ps.cxxxvij. In concluſione. 211 c
Iniqui ꝛ doloſi dn̄is. ps.xlij.v.i. 64 c
Iniqui: cum moleſtantur deſperant. ps.cxviij. Vau. v. Et ne auꝛ. 183 c
Iniqtas: qđ ſignificet. ps.cxxix.v.Si iniqtates. 202 c
Operatio iniquitatis: quid ſit. ps.cxviij. Aleph.v. Nō enim. 180 c
Qn̄ quis loquatur cōtra deum iniquitatē. ps.lxxiij. v. Nolite. 114 d
Iniquos odio habere: ꝛ inimicos diligere quo modo poſſint concordari. ps.cxviij. Samech.v.i. 189 a
Iniquū ad totum pertinet qđ diuina pietas execraꝛ. ps.c.v.Nō habitabit. 150 d
Iniquū: qđ ſit. ps.cxxix.v.Si iniquitates. 202 c
Iniurie grauiſſimū genus qđ ſit. ps.lv.v.ij. 83 c
Iniuſtitia: qđ ſit. ps.xxxi.v.Delictū meum. 45 d
Efficacia inocentie: vnde deꝛ intelligi. ps.c.v.ij. 150 c
Chr̄s quomō nos innouet. ps.l.v.Cor mūdū. 77 a
Inopia: vn̄ dicaꝛ. ps.lxxxvij.v.Traditus. 133 d
Inopē: plus eē dicimus: q̄ pauperem. ps.lxxi.v. Quia liberauit. 109 a
Inſanie pulcherrimum epitheton falſitas. ps.xxxix. v.Beatus vir. 60 d
In ſeculū: ſignificat ſine fine. ps.xlvij.v.vlti. 71 c
Inſipiēs: qui ſit. ps.xcl.v.Vir inſipiens. 141 a
Tria poſita ſunt ad fragilitatem humani generis inſtruendā. ps.cxiiij.v.O domine. 176 d
Inſula. vnde dicaꝛ. ps.lxxi.v.Reges. 109 a
Intellectus mandatorū: ſancta eſt operatio. ps.cxviij. Lamech.v.Me expectauerunt. 187 b
Intellect⁹ ſm eloquium dei vtilitas. ps.cxviij.Thau v.i. 194 a
Intellectus huius ſeculi ifructuoſitas ꝛ inanitas: q̄lis eſt itellectus eoꝝ q ſcrutanꝛ curſus aſtroꝝ: vitas hominū in poteſtate ſiderū collocātes. Ibidē. 194 a
Antiqua facta: ſpirituali intelligentia ſalutis nr̄e indicia nunciant. ps.cxiij.v.Mare. 175 b

Intelligere:quid ſit.ps.xxxi.v.Intellectũ. 46 a
Intelligere:qd ſit.ps.lxxxviii.v.Miã ⁊ vitas. 115 d
In ſcripturis diuinis:frequẽter iuniores meliꝰ itelligũt ſenioribus.ps.cxviii.Mem.v.Sup ſeniores. 187 d
Intendamus nõ qd patimur:ſed qd ſperamꝰ.Et temporale malũ ſine dubitatione molleſcit:cuius pſperimus intendiẽ ſinis.ps.cxiiii.In ꝯcluſio. 177 a
Intercalares verſus:qui ſint:⁊ vnde ſic dicanẽ.ps.cvi.v.Cõfiteantur domino. 166 b
Iſte interiectiones.o.o.deſiderium magne petitionis oſtendunt.ps.cxvii.v.O dñe. 179 c
Interiora aie:que ſint ps.cii.v.i. 154 b
Interrogatio:quot modis fiat.ps.ii.v.i. 6 d
Interrogationes affirmatiue pro abnegationibus accipiende ſunt.ps.xxvi.v.ii. 38 c
Introitus ad ſcelus eſt:cũ fieri aliquid audacter incipitur.ps.xxv.v.Non ſedi. 37 d
Introitus:quid ſignificet.Ibidem. 37 d
Qui ſemp intuetur dñm:nullatenus ad delicta cõuertitur.ps.xv.v.Prouidebã. 22 b
Cur ſcelerati hoies alienis proſperis intumeſcant.ps.cliii.v.Conuertit. 161 a
Inueterare:qd ſit.ps.vi.v.Turbatus. 11 c
Iuſte pene nõ patientis:ſed facientis inuidia eſt.ps.xl.v.Simul. 62 c
Maior criminis creſcit inuidia:cũ murmurare ꝯtingit ocioſis.ps.cv.v.Nõ crediderũt. 164 a
Qui dñm inuocare dicanẽ.ps.cxlvi.v.Qui dat. 222 c
Ionadab:qd iterpretẽ.ps.lxx.circa titulũ. 105 d
Iordanis:qd iterpretetur.ps.xli.v.A me ipſo. 63 d
Ioſeph:qd ſignificet.ps.lxxvii.v.Et repulit. 122 a
Ira dei:qd vocẽ.ps.ii.Tunc loquetur. 6 b
Ira:quid ſit.ps.vi.v.i. 11 a
Ira domini: duobus modis dicitur.ps.lviii.v.Et de execratione. 88 a
Ira miſericordie:idignatio ſalutaris:qd ſit.ps.lix.v.i. 88 d
Ira in dño:abuſiue non ꝓprie dicitẽ.ps.lxxvi.v.Nunquid obliuiſcitur. 117 b
Ira ad vitionẽ ptinet:indignatio ad motũ animi mediocrem.ps.ci.v.A facie. 152 d
Ira ⁊ iuidia iudicio carẽt.ps.cxxxiii.v.Cũ iraſce. 198 b
Ire ⁊ furoris dña.ps.xxxvi.v.Deſine ab ira. 54 c
Iraſci:quo mõ dicaẽ deꝰ.ps.vii.v.Deꝰ iudex. 13 a
Qñ iraſcamur.ps.lxxxviii.v.Uſquequo. 137 b
Irriſio ⁊ doloſa iniquoꝝ ſuaſio.ps.cxix.v.ii. 195 a
Irritare:vñ tractũ ſit.ps.lxxiii.v.Uſquequo. 113 b
Irritari:qd ſignificet.ps.cv.v.Et irritauerunt. 163 b
Ironia:qd ſit.ps.xxi.v.Sperauit. 31 d Et ps.xxvii.v.Cũ his qui. 40 a Et ps.xxxix.v.Ferant. 61 c Et ps.xlix.v.Congregate. 74 a Et ps.lxiii.v.Sagitte. 93 d Et ps.ci.v.Tota die. 152 c
Iſon:quid ſit.ps.xci.v.Iuſtus. 141 c
Iſrael:qd interpretetur.ps.xlix.v.Audi. 74 a Et ps.lxvii.v.Ecce dabit. 101 b Et ps.lxxix.v.i. 124 a Et ps.cxx.v.Ecce nõ. 195 d Et ps.cxxxiii.v.Qui iacob. 207 b Et Ibidem.v.Et dedit. 207 d Et ps.cxlix.v.ii. 226 a
Iſraelite:quid fecerant qñ aliqua calamitate premebantur.ps.lxxiii.v.Signa. 113 a
Ita:dum dr:ſilitudo premiſſa declaratur.ps.cxxii.v.Et ſicut. 195 c
Iter peccatoꝝ:diabolus.ps.i.v.viti. 5 c
Iter:cur ita dicitẽ.Ibidem. 5 c
Iterũ:poſitũ pro frequẽti.ps.lxx.v.Quãtas. 107 b
Iubilatio:qd ſit.ps.xxxii.v.Cantate ei. 47 a
Iubilatio:vñ dicaẽ.ps.xxvi.v.Circuiui. 39 a Et ps.lxv.v.i. 96 a Et ps.lxxxviii.v.Miſericordia ⁊ veritas. 135 d Et ps.xcix.v.i. 149 c
Iubilare:qd ſit:⁊ vñ dicaẽ.ps.xlvi.v.i. 70 b Et ps.xciii.v.i. 144 b
Iubilate:vnde dictũ ſit.ps.lxxx.v.i. 125 c
Iubilate:qd ſignificet.ps.xcvii.v.Uiderũt. 148 a
Iuda:qd iterpretẽ.ps.lxvii.v.Principes. 100 d
In iudã exclamatio.ps.xl.v.Etenim. 62 c
Iude pditoris deteſtatio:ps.lxiii.v.Quia ecce. 93 c
Iudea:qd ſit:⁊ qd interpretẽ.ps.lxxv.v.i. 115 c
Iudeoꝝ cõfutatio.ps.xxxix.v.Nõ celaui. 61 b
Iudeoꝝ cõfuſio:eſt legẽ nõ itelligere:q̃ totiẽs ſaluatorẽ dñi:ꝓcinuit aduenire.ps.cviii.v.Induanẽ. 170 c
Iudeoꝝ per multas ꝓbationes ꝯfutatio.ps.cxxxviii.In concluſione. 213 d
Dñs qñ iudicat miſereẽ:⁊ quãdo miſereẽ iudicat.ps.cxviii.Res.v.Miſerationes tue. 192 d
Iudicaturi qui cũ chriſto ſint.ps.cxlix.v.viti. 226 c
Iudicaturꝰ quõ ſit dñs i vitate ſua.ps.xcv.v.vl. 146 b
Quomõ vltĩa iudicatio fiat.ps.cxxi.v.Rogate. 197 a
Iudicatio vltima:cur tempeſtas dicatur.ps.xlix.vii.Ignis. 73 d
Iudicare d qbꝰ nob licet:vl nõ liceat.ps.lvii.v.i. 86 a
Iudicari malos damnare eſt.ps.xxxiii.v.i. 50 c
Apud deũ pium iudicem taleq cauſe plurimũ valent: que humanis cognitoribus ꝓbãtur eſſe terribiles.ps.xliii.v.Quare. 66 d
Per iuſtitiã:qñ nos iudicemꝰ.ps.cxviii.Ain.v.i. 189 d
Iudicia facere dñm:qñ manifeſte cognoſcatur.ps.ix.v.Cognoſcetur. 16 a
Iudicia dei quo mõ auferantur a facie impii.ps.ix.v.Auferuntur. 16 c
Iudicia:qd ſint.ps.cxviii.Aleph.v.Cõfite. 181 a
De iudiciali quodam genere.ps.vi.In ꝯcluſione. 11 d
Dies iudicii:cur dies ire:⁊ furoris dicatur.ps.lxxv.v.Tu terribilis. 116 a
In iudicio futuro diſcuſſio quo mõ fiat ſingulorum.ps.ii.v.viti. 7 a
Iudiciũ futurũ ſemper ante oculos eſt habendus.ps.vi.In diuiſione. 11 a
Iudiciũ:vñ dicaẽ.ps.xxxvi.v.Os iuſti. 56 a
Iudiciuz dei:cur oibꝰ hoibus ſit formidabile ⁊ pauendum.ps.xl.v.i. 62 a
Iudiciũ:vñ dicaẽ.ps.lxxi.v.i. 108 b
Iudicium extremum:cur tempeſtati comparetur.ps.lxxxiii.v.Ira perſequeris. 128 b
Securũ iudiciuz:de quo nullus poſſit dñi formidare iudicium.ps.cxviii.Res.v.Iudica. 192 c
Iudicium:qd petere debeamꝰ.ps.cxviii.Res.v.Miſerationes. 192 d
Iudiciũ q facere dicaẽ.ps.cxviii.Ain.v.i. 189 d
Iurare:qd ſit:⁊ vñ dicaẽ.ps.xiiii.v.Qui iurat. 21 b Et ps.cix.v.Iura. 171 d Et ps.lxxxviii.v.Diſpoſui. 135 a Et ps.cxviii.Nun.v.ii. 188 b
Deꝰ cur iuſtiſſime iurat.ps.lxxxviii.v.Diſpoſui. 135 a
Quõ deꝰ iurare dicaẽ:⁊ qd iuret.ps.xciii.v.vl. 144 d
Cur hoies iurare ꝓhibeanẽ.Ibidem. 144 d
Iurare:nõ ſemp ſignificat ſacramenta dñi pſtare.ps.cxviii.Nun.v.ii. 188 b
Nihil firmius neqꝫ ꝯſtãtius aliqd dici poteſt:q̃ꝫ qñ ille iurat per quẽ iuraẽ:⁊ ille ꝓmittit qui nõ poteſt falli.ps.cxxxi.v.Iurauit dñs. 204 d
Iurauit:quid ſignificet.Ibidem.v.ii. 204 a
Tanta virtus iuſſionis dñi eſt:vt parere ꝓualeãt: que

audire nõ notavit.ꝑs.cv.v̈.Et increpavit. 163 b
Juſſionem domini nulla mora ſubſequitur.ꝑs.xx.v̈.Pones eos. 30 b
Juſti non in ſe:ſed in domino letari debent.ꝑs.xxxi.v̈.vltimo. 46 b
Juſti voluntas eſt:quando põt prodeſſe non abſcondere veritatem.ꝑs.xxxix.v̈.Juſti. 61 a
Juſti:cur palme cõparent.ꝑs.xci.v̈.Juſtus. 141 c
Juſtitia divina conſiderantur homines:qui ſunt ad ſiniſtram vel dexteram collocandi.ꝑs.xc.v̈.Uerum tamen. 140 a
Juſtitia fideliũ q̃ ſit.ꝑs.xciij.v̈.Quoadusq₃. 143 a
Juſtitiam qui deſerant.ꝑs.cxviij.Coph.v̈.Appropinquauerunt. 192 a
Ad iuſtitiam domini:quid pertineat.ꝑs.cxliiij.v̈.Oculi omnium. 221 b
Qui ad iuſtitiam:id eſt:regnũ dei ſint perventuri.ꝑs.lxviij.v̈.Appone. 104 a
Juſtitie dñi:⁊ iuſtitie hoĩum diſcretio.ꝑs.cxviij.Sade.v̈.Juſtitia tua. 191 c
Juſtificationes veraciter non requirit:niſi qui eas deuota mẽte cõpleuerit.ꝑs.cxviij.Coph.v̈.i. 191 d
Juſtificationes dei:que ſint.ꝑs.ciiij.v̈.vlti. 161 d
Juſtificationes: quid ſignificent.ꝑs.cxviij.Aleph.v̈.Utinam. 180 d
Juſtificationes:qd ſint.ꝑs.cxviij.Lamech.v̈.In eternum non obli. 187 a
Juſtificationes facere: quid ſit.ꝑs.cxviij.Nun.v̈.vltimo. 188 d
Juſtificationes dupl̃r accipere poſſumus.ꝑs.cxviij.Samech.v̈.Adiuua. 189 b
Juſtoꝝ conſuetudo eſt:ſiue anq̃ mala patiantur ſiue cum patiuntur:deum fideliter querere.ꝑs.lxxvij.v̈.Cum occideret. 120 d
Quomodo iuſtus non derelinquatur.ꝑs.xxxvi.v̈.Junior. 55 c
Juſtus:cur letus ſit cũ deprimitur.ꝑs.lvij.v̈.penultimo. 86 c
Juuenes q̃ cõmedẽt.ꝑs.cxviij.Coph.v̈.Preue. 191 d
Lac: vnde dictum ſit.ꝑs.cxviij.Teth.v̈.Coagulatum. 185 b
Qui de labiorum poteſtate ſe iactat:frequẽter nõ eſt idoneus cibu₃ petere.ꝑs.xi.v̈.Qui dixerunt. 18 c
Cur paruulis lac quandoq₃ a matrib⁹ denegetur.ꝑs.cxxx.v̈.Sicut ablactatus. 203 c
Lachryme violente ſunt ſemꝑ in ꝑcibus.ꝑs.xxxviij.v̈.Exaudi. 60 a
Lachryme:que in conſpectu dei ponuntur:cur ſint ibidem.ꝑs.lv.v̈.Uitam meam. 84 a
Anima quando lumen veritatis acceperit: in multifarias agnitiones aperitur.Et latior redditur virtutibus cognitis:que prius fuit anguſtata peccatis.ꝑs.cxviij.Deleth.v̈.vltimo. 182 d
Lachrymas: quando profundamus.ꝑs.cxviij.Phe.v̈.vltimo. 191 a
Nihil latius mãdato charitatis dici põt:qḋ vniuerſa₃ legem ⁊ cunctorum propheta rum dicta concludit.ꝑs.cxviij.Lamech.v̈.vltimo. 187 b
Lacus:quid dicatur.ꝑs.vij.v̈.Lacum. 13 b
Lacus:vnde dicatur.ꝑs.xxvij.v̈.i. 39 d
Lacus ꝑ multis rebus ponitur.ꝑs.lxxxvij.v̈.Poſuerunt. 133 c
Lamenta:vnde dicãt.ꝑs.lxxvij.v̈.Juuenes. 121 d
In hac mũdi ſylua tot laqueos inuenis:quot vitia conteris.ꝑs.cxviij.Nun.v̈.Poſuerunt. 188 c
Laqueus quandoq₃ in bonam partem ponitur.ꝑs.xxxiiij.v̈.Ueniat. 51 a
Laqueus non capit auem:qui non habet eſcam:ſed illud efficacius decipit:quod aliqua oblectatione blãditur.ꝑs.cxviij.Nun.v̈.Poſue. 188 c
Largitas magna ⁊ ineffabilis donatoris dei.ꝑs.v.v̈.Et letentur. 10 b
Quomodo pioꝝ manus in ſanguine peccatoris aſſerantur lauande.ꝑs.lvij.v̈.penulti. 86 c
Tribus modis laudabilia peragũtur.ꝑs.cviij.v̈.Pro eo. 169 b
Laudatio formata ſeptem ſedibus argumentorum generis demonſtratiui.ꝑs.xcij.circa titul. 141 d
Laudatio domini non clauditur termino:q₃ nec finẽ habere poteſt beneficium.ꝑs.cx.v̈.vltimo. 173 b
Laudatio domini:qd ſit.ꝑs.cxliij.circa titul. 176 b
In laudationibus domini actus ipſe habet premium ſuũ:quando ipſa erit retributio que nunc eſt exercitatio.ꝑs.cxlvi.v̈.i. 222 d
Diuinitati eſt iocunda laudatio: quando actus nr̃i a ſanctoꝝ vboꝝ q̃litate nõ diſcrepãt.Jbidẽ. 222 d
Quomõ domino ſuauis fiat noſtra laudatio.ꝑs.ciij.v̈.Suauis. 159 a
Deum velle laudare:ineſtimabile bonum eſt.ꝑs.liij.v̈.penultimo. 81 a
In deo laudare ſermones ſuos: qui dicatur.ꝑs.lv.v̈.In deo lauda. 83 c
Laudat dñs in nobis ⁊ magnificat:qḋ nos veraciter laudare cognoſcit:⁊ ſicut ⁊ nobis eſurientib⁹ eſurit: ⁊ ſitientib⁹ nobis ſitit.ꝑs.lxviij v̈.Lauda. 104 b
Ille laudare nunq̃ deſinit:qui collata beneficia non poteſt obliuiſci.ꝑs.cij.v̈.ij. 154 c
In domino laudari monemur.ꝑs.ciiij.v̈.ij. 160 a
Nil dulcius ac ſalubrius q̃ deu₃ laudare:⁊ ſe ſemper arguere.ꝑs.xli.v̈.In voce. 63 c
Dominu₃ quando cogitamus atq₃ laudamus:immẽſus ⁊ incomprehenſibilis apparet altiſſimus.ꝑs.cvi.v̈.Et exaltent. 167 a
Nihil amplius potuit dici q̃ vt creator debeat toto orbe laudari.ꝑs.cxvi.In concluſione. 178 a
Qui dñm laudare debeant.ꝑs.cxxxxiij.v̈.i. 207 a
Tũc magna v̈tus eſt laudare dñm:qñ ſe blãdimenta iſti⁹ ſeculi ſubducũt.ꝑs.cxxxix.v̈.Uerũtñ. 214 d
Laudes dñi ꝑ demonſtratiuum genus diſcurrunt.ꝑs.xxxij.v̈.Quoniam rectus eſt ſermo. 47 b
La⁹ dei quõ ſꝑ ſit i ore iuſti hoĩs.ꝑs.xxxiij.v̈.i. 48 d
Laus:vnde dicta ſit.Jbidem. 48 d
Laudis dñi ſaluatoris prima ſpecies.ꝑs.xliiij.v̈.Speciosus. 67 b
Laudis dñi:ſecũdus modus.Jbidẽ.v̈.Accigere 67 c
Laudis terti⁹ modus.Jbidẽ.v̈.Sedes tua. 67 d
Laudis chr̃i q̃rt⁹ modus.Jbidẽ.v̈.Myrrha. 67 d
Laudis ſponſe chr̃i ꝑmus modus.Jbidẽ.v̈.Audi. 68 b Et.v̈.Quoniam concupiuit. 68 b
Laudis eiuſdem:ſecundus modus.Jbidem.v̈.Filie tyri. 68 c
Laudis ſponſe tertius modus.ꝑs.xliiij.v̈.Adducentur. 68 c
Laudis ſponſe quartus modus.Jbidem.v̈.Pro patribus. 68 d
Omni ſtudio fugiẽda eſt laus ꝓpria.ꝑs.lxv.v̈.i. 96 a
Laus multo acceptior eſt deo puro corde fuſa:q̃ pecudum placere poteſt mactatio.ꝑs.lxviij.v̈.Et placebit. 104 b

Ad laudē dñi inuitatur quicquid creaturarū eē cognoſcitur.pſ.lxviij.v.Lau. 104 b
Quamuis diuinis laudibus nihil poſſit adijci:tamen eſt qđ ab hominibus poſſit noua predicatione celebrari.pſ.lxx.v.Ego autem ſemper. 106 d
Laus cantici:quid ſit.pſ.xc.circa titul. 139 b
Laus:qđ ſignificet.pſ.xciiij.circa titul. 144 a
Laudum humanarum:ꝛ preconiorum diuinorum diffinitio.Ibidem. 144 a
Laus chꝛi toti⁹ ē honoꝛ trinitatis.pſ.xcv.v.ij. 145 b
Cōgrue inter laudes domini ponit̄:qđ ſuos famulos vindicaſſe declarat̄.pſ.cv.v.Et irritauerūt. 163 c
Laudes domino exhibere:quando ei ſit gratiſſimum pſ.cxviij.Nun.v.Uoluntaria. 188 c
Laudis diuine commendatio.pſ.cxxxiiij.In concluſione. 208 b
Cꝫ laus dei ieꝛplicabilis ſit.pſ.cxliiij.v.i. 220 c
Quomodo a nouē locis laus diuina ſumat̄.pſ.cxliiij.v.Generatio.ꝛ.v.ſequentibus. 220 d
Dominus quomodo in latitudine expandiat.pſ.cxvij.v.In tribulatione. 178 d
Latus:vnde dicatur.pſ.xc.v.Cadent. 139 d
Lectus:quid ſignificet.pſ.vi.v.Laboraui. 11 c
Lectus:vnde dicatur.Ibidem. 11 c
Lectus:ad qđ nobis datus ſit.pſ.xl.v.Dñs opē. 62 b
Legēdi qui ſint de ſchematibus ꝛ modis ſyllogiſmorum.pſ.vij.v.Perſequatur. 12 c
Quas res legētes potius ſpectare debeam⁹.pſ.xxxix.v.Multa. 60 d
Differēter dicitur chꝛiſtus leo:ꝛ diabolus leo.pſ.lxxi.v.Et erit. 109 c
Leoni compara̅t diabolus.pſ.vij.v.ij. 12 b
Leoni frequēter cōparatus chꝛiſtus.Ibidem. 12 b
Leptologia:quid ſit.pſ.li.v.Dilexiſti me. 79 a
Letari:quid ſit.pſ.xxx.v.Ego autem in domino. 43 b Et pſ.xxxi.v.vltimo. 46 c
Qui letatur in domino:nec gaudium eius aliquando deficit:nec ſuauius quicq̄ quod amare poſſit inueniet.pſ.xxxiij.v.Anima autem. 51 a
Iuſti vbi:ꝛ cur letent̄.pſ.cxlix.v.Exulta. 226 b
Si terrena deſpicimus:ſemper ex illo leti ſumus ad quem mens incerta atqꝫ titubans non poteſt peruenire.pſ.lxxx.v.i. 125 c
Letitie ciuitatis ſuperne:ꝛ huius ſeculi differentia.pſ.lxxxvi.v.vltimo. 132 d
Leuare:quid ſit.pſ.xxiiij.v.i. 36 a Et pſ.cxx.v.i. 135 c
Lex diuina multis modis genera ſue locutionis exercet.In prologo.ca.xv. 2 d
Lex domini:quid ſit.pſ.i.v.Sed in lege. 4 d
Lex:vnde dicatur.Ibidem. 4 d
Legem cōtinue meditari quis dicat̄.Ibidem. 4 d
Legis veriſſimus lator ſolus eſt deus.pſ.ix.v.Conſtitue. 16 b
Lex dei:que fuerit.pſ.ciij.v.vltimo. 161 d
Grauis morbus ꝛ execranda calamitas:diuine legis appetentiā nō hr̄e.pſ.cvi.v.Oēm eſcam. 165 b
Legis teſtimoniorum ꝛ mandatorum diſtantia.pſ.cxviij.Aleph.v.Tu mandaſ. 180 d
Liban⁹:qđ interpret̄.pſ.ciij.v.Saturabuntur. 157 d
Liber notitie domini inuiolabilis firmeqꝫ ſententia eſt.pſ.lxviij.v.Deleantur. 104 a
Liberare periclitantem ab inimicis tepidis minus eſt:ſed multo glorioſius a feruida malignitate ſuccēſis.pſ.xvij.v.ab inſurgen. 27 b
Oēs niſi p̄ grām dñi liberent̄ a diabolo velut pharaonis impia dominatione deprimuntur.pſ.cxxxiiij.v.Qui producit. 207 c
Malorū libertas:qđ cōferat.pſ.lxxij.v.Iō te. 110 c
Libri pſalmorū magiſtri cōmendatio.pſ.lxxi.In prefatione. 108 a
Ille ſolus in libro vite conſcribitur:cuius omnia peccata delentur.pſ.l.v.ij. 76 a
Limus:vnde dicatur.pſ.lxviij.v.ij. 102 a
Linea:quid ſit.pſ.xvi.v.Illuxerunt. 147 a
Lingua magniloqua:q̄ ſit.pſ.xi.v.Diſperdat. 18 c
Linguā in lubrico fauciū cōſtitutā:difficilis res eſt veritatis rigide tenere mēſurā.pſ.xxxviij.v.i. 59 a
Lingua bene clauſa ſeruabitur:ſi eius ianua cuſtodiatur.pſ.xxxviij.v.ij. 59 a
Locutionis genus:ſcripturarum diuinarum propꝛium pſ.vij.v.Iudica me. 12 d
Genus propꝛie locutionis:quod eloquentia nō poteſt habere cōmunis.pſ.xlix.v.Immola. 74 c
Cōcupierūt ꝯcupiſcētias:genus locutiōis ī ſcripturis diuinis creberrimū.pſ.cv.v.Et cōcupierūt. 163 c
Locutionē q̄ in cōi nō īueniẗ:inter ꝓpꝛia legis diuine eſt cōnumerāda.pſ.xliiij.v.Omnis glia. 68 c
Locuples:qs dicat̄.pſ.lxiiij.v.Uiſitaſti. 95 a
Locus pctōꝝ mūdus iſte.pſ.xxxvi.v.Et tráſ. 56 c
Locuſta:qđ ſit.pſ.ciij.v.Dixit ꝛ venit. 161 b
Locuſte ꝓprietas.pſ.cviij.v.Sicut vmbra. 170 b
Cur deus frequenter ſit locutus patribus noſtris:ſed ſemel atqꝫ ſpecialiter filio ſuo.pſ.lxi.v.vlti. 91 d
Cur locutus dominus nobis moꝛe humano fuerit.pſ.cv.v.Et memoꝛ. 164 d
Longitudo dierū:qđ ſignificet.pſ.xcij.v.vlti. 142 b
Longū nō eſt in quo aliqđ extremū ē.Ibidē. 142 b
Nullus hominum ſic cautus eſt vt ſi inter emulos loquatur:nullum verbum eius incurrat aliquam queſtionem.pſ.xxxviij.v.i. 58 d
Log:qđ ſignificet.pſ.xciij.v.Pꝛonūtia. 142 d
Luna:multis rebus comparat̄.pſ.viij.Qm̄ vi. 14 a
Maceria:qđ ſit.pſ.lxxxviij.v.Deſtruxiſti. 137 a Et pſ.lxi.v.Quouſqꝫ. 91 b Et pſ.lxxix.v.Ut quid. 124 c
Maceriea:quid ſit.pſ.cxliij.v.Non eſt ruina. 219 d
Madian:qđ interpret̄.pſ.lxxxij.v.Fac illis. 128 a
Magiſtri ſecularium litterarum cognoſcere admonentur:ex ſacris lr̄is ſchemata ac diuerſi generis argumenta:diffinitiones quoqꝫ ꝛ omnium diſciplinarum doctrinas profluxiſſe:cum in his litteris poſita videant:que ante ſcholas ſuas lōge prius dicta fuiſſe ſentiant.pſ.xxij.v.vlt. 35 c
Magnalia:vnde dicant̄.pſ.lxx.v.Potētiam. 107 b
Magnificari:qđ ſit.pſ.xix.v.Letabimur. 29 b
Magnificatur:ab humana conſuetudine mutuatum eſt.pſ.lxix.v.Exultent. 105 b
Quis dicatur magnificari.Ibidem. 105 b
Cꝫ magnificata ſint opera domini:īferioꝛa declarāt.pſ.ciij.v.Cꝫ magnificata. 158 b
Qn̄ dñs apud homies magnificet̄.pſ.ciij.v.i. 156 b
Magnitudo facti:potētiam teſtatur auctoꝛis.pſ.lxx.v.Potentiam tuam ꝛ iuſti. 107 b
Magnus:qui dicat̄.pſ.xciiij.v.Qm̄ deus. 144 b
Cur magnus ſit dñs nr̄.pſ.cxlvi.v.Magnus. 223 a
Maieſtas diuia:que ſibi habitacula faciat.pſ.cxxxi.v.Quoniam elegit. 205 a
Diuina maieſtas non auſtera poteſtate ſeuera eſt:vt

illos velit affligere: qui ſe hic peccatoꝛuꝫ ſuoꝛum re‑
cordatione diſcruciant. ps. cxliij. v. i. 217 c
Diuine maieſtati non poterat aliquod inſenſatum cõ‑
parari: niſi ſub aliqua ſignificatione probabili: qđ in
ſcripturis diuinis frequenter reperitur. ps. cxxiiij.
v. i. 198 d
Maioꝛa continent intellectum minoꝛum. ps. ciiij. v.
Et percuſſit. 161 b
Decet nos ſemꝑ execrare: que mala ſunt ꝛc. ps. cxviij.
Mem. v. vlti. 188 a
Mala omnia tunc finienda ſunt: quando auctoꝛ oīuꝫ
peccatoꝛum cum ſua plebe dānabitur. ps. ix. v. Iudi‑
care pupillo. 17 b
Mala tunc cadunt ſuper nos: quando ea vitare non
poſſumus. ps. lxviij. v. Quī zelus. 102 d
Maledicunt corde: qui ſanctas ſcripturas vitio per‑
uerſe nouitatis intelligūt. ps. lxi. v. Uerūtamē. 91 b
Ex macie quando proueniat malitia. ps. lxxij. v. Pro‑
dijt. 110 c
Nomen malitie: omniū criminum capax eſt. ps. xciij.
v. vlti. 143 d
Sicut caritas multifarias virtutes complectitur: ita
malitia crimina diuerſa complectitur. Ibidē. 143 d
Nunq̃ſ ſic cauta eſt malitia: vt ipſa ſibi non loquatur
aduerſa. ps. cxxxix. v. Caput circui. 214 c
Malignantes: qui dicantur. ps. xxi. v. Quī circunde‑
derunt me canes. 32 b
Malis cur bene optetur. ps. xxxix. v. Auertā. 61 c
Mali: quomodo euadere poſſint: ꝛ quomodo pereāt.
Ibidem. 61 c
Mali cum ad veritatem veniunt a priſtina intentio‑
ne diſpereunt. ps. liij. v. Auerte. 80 d
Cur omne malum dum cõmittitur: ſuam poꝛtet vl‑
tionem. ps. lvij. v. penulti. 86 c
Malum duplex eſt: nequitiam cogitare: eīqꝫ tanquā
bonum aliqđ palam proferre. ps. lxxij. v. Cogi. 110 c
Malum eſt omne prohibitum: ꝛ quicquid veritati re‑
pugnat. ps. xxxiij. v. Cohibe. 49 b
Dñs quibus malus videaẜ. ps. cxi. v. In memo. 173 d
Per malum quid intelligatur. ps. cxx. v. penul. 196 a
Māna: quid interpreteẜ. ps. lxxvij. v. Et pluit. 120 b
Manaſſes: quid interpretetur. ps. lxxix. v. ij. 124 a
Et ps. cvij. v. Meus ē gal. 168 a Et ps. lix. v. Me⁹
eſt gal. 89 b
Mandare: quid ſit. ps. ciiij. v. Memoꝛ. 160 b
Qđ mandatum: ſeculo iſto deficiente permaneat. ps.
cxviij. Mem. v. Super inimicos. 187 c
Si mandata domini cuſtodiremus: letitiam vtiqꝫ ha‑
beremus: non ploꝛationis ardoꝛem. ps. cxviij. Phe.
v. vlti. 191 a
Manducare: quid ſit. ps. cxxvij. v. Laboꝛes. 201 a
Mane: quare dicatur. ps. v. v. Quī ad te ora. 9 d
Mane: quis dicatur deprecari. Ibidem. 9 d
Manifeſte: vnde dicatur. ps. xlix. v. Deus. 73 d
Deo manifeſta ſunt cuncta que agimus: ꝛ nobis ple‑
runqꝫ ignota ſunt: que culpis ſurripientibus perpe‑
tramus. ps. lxviij. v. Deus tu ſcis. 102 c
Manſueti: qui dicantur. ps. xxiiij. v. Diriget. 36 c
Manſueti: qui dicanẜ. ps. xxxvi. v. Māſueti. 54 d
Manſueti ſuſcipiantur in celum: ſuperbi deijciuntur
in terram. ps. cxlvi. v. Suſcipiens. 223 c
Manus: cõmune nomen eſt. Ità enim ꝛ dextra diciẜ
ꝛ ſiniſtra. ps. cxx. v. Dominus cuſtodit te. 196 a
In hoc ſeculo lauande ſunt manus: vbi bona operatio
dñi meretur auxiliū. ps. cxxxiij. v. In noctib⁹. 206 c
Mare: cur mundum iſtum deſignet. ps. lxvij. v. Dixit
dominus. 100 b
Mare: qđ ſignificet. ps. lxxxviij. v. Tui ſūt celi. 135 c
Mare: quid ſit. ps. xcij. v. penulti. 142 b
Mare: vnde dictū ſit. ps. ciij. v. Hoc mare. 158 c
Mare rubrum: eſt ſeculi iſtius permixta profūditas:
quam multis diuiſionibus tranſimus ꝛc. ps. cxxxv.
v. Qui diuiſit mare. 209 a
Marie virginis illeſa viſcera illuꝫ poꝛtauerunt: queꝫ
ſi in nuda deitate veniſſet: non celum: non terra: non
maria: non vlla creatura ſuſtinere potuiſſet. ps. xvij.
v. Et poſuit. 25 b
Miſericoꝛdia domini eſt: qđ de maria virgine naſciẜ
ſm carnem pro noſtra infirmitate dignatus eſt. ps.
lxxvi. v. Aut in finem. 117 b
Maria virgo: vnde procreata ſit. ps. lxxxiiij. v. Uerū‑
tamen prope. 130 b
Maria ex qua natus eſt chꝛiſtus: ancillam ſe profite‑
tur. ps. lxxxv. v. Miſerere. 131 b
Martyres: cur a ſe petant oppꝛobꝛia remoueri. ps.
cxviij. Gimel. v. Aufer. 182 a
Matutinum: vnde dicatur. ps. xxi. circa titul. 31 a
Matutinū: quid dicatur. ps. xxix. v. Ad veſper. 42 a
Medicus tunc queritur: qñ viſcera humana moꝛbus
aliqs grauare ſeciẜ. ps. cxiiij. v. Tribulationē. 176 c
Cum celeſti medico vulnera ꝓdanẜ. ps. lix. v. ij. 89 a
Medici quāuis coꝛpoꝛibus adhibeant curaꝫ: animas
tamen peccatis moꝛtuos reſuſcitare non preualent.
ps. lxxxvij. v. Nunquid. 133 d
Meditatio: que ad dominiuꝫ poſſit ꝑuenire. ps. xviij.
v. Et erunt. 28 d
In medio: quomodo dicatur deus eſſe. ps. xlv. v. Deus
in medio. 69 c
Meditatō legi: q̃ ſit. ps. cxviij. Lamech. v. Niſi. 187 a
Que meditatio beatos faciat. ps. cxviij. Ioth. v. Ue‑
niant. 185 d
Meditari mādata nō pōt: niſi q ea aſſidua lectiōe cu‑
currerit. ps. cxviij. Uau. v. Et meditaboꝛ. 183 d
Qūo humana fragilitas cõtinue poſſit legē dei medi‑
tari. ps. cxviij. Mem. v. i. 187 c
Sancti: quando meditentur iuſtificationes. ps. cxviij.
Samech. v. Adiuua me. 189 b
Aſſidua cogitatiōe in diuinis ſcripturis meditari: qđ
conferat. ps. lxxvi. v. Et meditas. 117 c
Melech: quid interpreteẜ. ps. lxxxvij. circa ti. 133 b
Memoꝛ: qñ ſit dñs hōis. ps. viij. v. Quid eſt hō. 14 a
Duobus modis memoꝛes ſumus. ps. lxix. circa ti‑
tulum. 104 d
Pſalterium: ſi quis voce reddat: memoꝛ domini non
eſt niſi effecerit que precipiuntur. ps. cij. v. Et me‑
moria. 155 c
Illos dicimur memorari: quibus ſumus aliqua preſta‑
turi. ps. cviij. v. Fiant. 169 d
In memoria habere quos dicamus. ps. xxxiij. v. Uul‑
tus autem. 49 c
Delere: ſcribere ꝛ librum habere: datū eſt homini cau‑
ſa memoꝛie. ps. lxviij. v. Deleantur. 104 a
Memoꝛia: quid ſit. ps. cij. v. Et memoꝛia. 155 c
Memoꝛie dei fructus. ps. lxxvi. v. Negaui. 116 d
Iuſtus: qꝛ vocatur ad premium: in memoꝛia eterna
erit. ps. cxi. v. In memoꝛia. 173 d
Mendacij ſui penas recipit: qui falſum teſtimonium
proferre contendit. ps. xxvi. v. Ne tra. 39 b
Illuminati: mendaces ſe eſſe cognoſcunt. ps. cxv. v.
ij. 177 b

Mendacium: cur laborioſe fingatur. ps. cxxxix. v. Caput circuitus. 214 c
Menſa: vnde dicatur. ps. xxij. v. Paraſti. 34 c
Menſa dñi: quid ſit. ps. lxviij. v. Fiat menſa. 103 d
Menſa τ in bono τ in malo ponitur. Ibidē. 103 d
Mentiri: quid ſit. ps. xvij. v. Filij alieni. 27 a
Ve illis: qui in hominis arbitrio putant conſiſtere: vt ad aliqua dei munera mereatur peruenire. ps. lviij. v. Fortitudinem. 87 d
Meridies: vnde dicatur. ps. liiij. v. Veſpere. 82 c
Metabole: qd ſit. ps. v. v. ij. 9 c Et ps. lxviij. v. Non me demergat. 103 b Et ps. lxxix. v. Vineā ex. 124 b
Metaphora: quid ſit. ps. xxxi. v. Verūtamen. 45 d Et ps. cxlvi. v. Qui ſanat. 223 a
Metaſtaſis: quid ſit. ps. cxl. v. Non declines. 215 c
Metonymia: quid ſit. ps. ij. v. Qui habitat. 6 b Et ps. ix. v. Iudicare. 17 b Et ps. xlix. v. i. 73 c Et ps. lxv. v. i. 96 a Et ps. lxxiij. v. Deus autem. 113 b Et ps. ciiij. v. Letata. 161 c
Metopheia: quid ſit. ps. iiij. in diuiſione. 8 b
Metriaſmos: quid ſit. ps. xxx. v. Qui videbāt. 43 d Et ps. xxxiiij. v. Ego autē. 51 b Et ps. lxviij. v. Pauper τ dolens. 104 b
Metus grauior bone cōſciētie: eſt errare poſt veniā. ps. xxxvij. v. penult. 58 c
Si metus iudicij domini neſciatur: conuerſionis medicina negligitur. ps. cx. v. Sanctam. 173 b
Hic colluctatio eſt: τ ideo cuncta ſub metu ſunt. ps. cxliij. v. penul. 177 a
Quomodo ſolus deus mirabilia: τ angeli atq; iuſti miracula faciāt. ps. lxxi. v. Benedictus. 109 c
Quis ſit qui poſſit omnia mirabilia ſuperna narrare. ps. lxxiij. v. i. 114 c
Mirabilia que humano generi pius miſerator indulſit: que ſint. ps. lxxvi. v. Memor. 117 c
Nihil mirabilius q̄ mortalem naturam incarnatione verbi ad dexteram patris eſſe collocatam τc̄. ps. lxxij. v. Tenuiſti. 111 c
Miracula diuina: cur frequēter repetanẽ. ps. cxxxiij. v. Qui producit. 207 c
Illa vere nequeunt dici miracula: que ad nullam vtilitatem ſimulata deceptis oculis blandiuntur. ps. lxxxv. v. Qm̄ magnus. 131 c
Hebreis ideo promiſſiones τ miracula nulla videbātur: q; ſemper carnaliter τ viſa τ audita cogitabant. ps. cv. v. Vt auerteret. 164 a
Miraculoꝝ inētio que fuerit. ps. cx. v. Vt det. 173 a
Miſeratiōes domini que ſint. ps. cxviij. Res. v. Miſerationes. 192 d
Quibus hoibus miſerēdū ſit. ps. lviij. v. Intēde. 87 c
Nullus hominum eſt qui ſibi miſereri non egeat. ps. xxiij. v. Hic accipiet. 35 b
Miſericordie dei excellēs cōmēdatio. ps. l. v. i. 75 d
Miſericordia domini: cur pleniſſimo fluuio comparetur. ps. lxiiij. v. Flumen. 95 b
Miſericordie que debilibus eſt patrona: omnia peccata cedunt: q̄uis numeroſiſſima comprobentur. ps. lxviij. v. Exaudi me. 103 b
Cur deus non poſſit obliuiſci miſericordie. ps. lxxvi. v. Nunquid. 117 b
Miſericordia dñi eſt: q; parcit conuerſis. ps. lxxxviij. v. Miſericordia τ veritas. 135 d
Miſericordia: cur dominus ſaluator dicaẽ. ps. lxxxix. v. Repleti. 139 a
Neq; miſericordia domini ſine iudicio: neq; iudiciū ſine miſericordia eſt: vtraq; enim ſe mutua ſocietate coniungunt. ps. c. v. i. 150 b
Miſericordie dñi expoſitio. ps. cij. v. Miſericors. 154 d
Quomodo miſericordia domini fragilitati noſtri diuerſa noſcaẽ p̄ſtare. ps. cij. v. Quia ſm̄ altitudi. 155 a
Nullum tempus eſt: qd̄ a miſericordia domini reperiatur exceptum. ps. cvi. v. i. 165 c
Dñm q ꝯfitenẽ: hñt miſericordē: q ꝯtēnunt iuſtū ſine dubio ſuſtinebūt. ps. cxi. v. Exortum. 173 d
Miſericordia dñi: quando appareat. ps. cxiij. v. Sup miſericordia. 175 c
Miſericordia domini: nec ab ore noſtro debet: nec a corde diſcedere: quatenus τ ipſa nos digneẽ iugi tuitione ſeruare. ps. cxxxv. circa ti. 208 c
Cur in hoc pſalmo miſericordia domini ſepius repetatur. Ibidem. 208 c
Clementia domini eſt omne qd̄ viuimus: miſericordia qd̄ valemus. Ibidem. 208 c
Miſericordia domini eternum occupat tempus. ps. cxxxv. v. i. 208 c
Dominus hic p̄ſtat vt recreet: pcit vt corrigat: ibi miſericordiā bonis tribuit vt coronet. Ibidem. 208 c
Dñs: quomodo miſericors: τ quomodo miſerator dicatur. ps. cij. v. Miſericors. 154 d
Dominus ſemper bonus ſupplicibus ſuis: ſemper miſericors approbatur. ps. cvi. v. i. 165 c
Cur miſerie τ aduerſitates huius mundi non ſint formidande. ps. lxxxvij. In concluſione. 134 b
Mites: qui ſint. ps. xxiiij. v. Diriget. 36 c
Queuis malignitas ciborum ſemper comeſtione miteſcit. Nec ſolet eſſe ſeuus qui dulcis menſe gratificatione deliniuntur. ps. liiij. v. Qui ſimul. 82 b
Iſtud ſancte legis beneficium eſt: vt in aduerſis mundi iſtius diſcat chriſtianus patientiam qua mitigantur ſemper aduerſa. ps. xciij. v. Vt mitiges. 143 b
Moab: qd interpreteẽ. ps. lxxxij. v. Moab. 128 a
Sub modeſtia qui nō gradiẽ: ruinoſis caſibus ſemper exponitur. ps. xxxij. v. Falſus equus. 48 a
Nam τ ſi affectuoſo dolore ſuccendimur: modeſtie tñ terminum excedere non debemus. ps. cxxxvi. In cōcluſione. 210 c
Moyſes: quid interpretetur. ps. lxxvi. v. vlti. 118 a
Moyſes: miniſter fuit veteris teſtamenti: τ propheta noui. ps. lxxxix. circa titul. 138 a
Moyſes: quid interpretetur. Ibidem. 138 a
Moyſes: ſacerdos fuit. ps. xcviij. v. Moyſes. 149 a
Moyſi preconium. ps. cv. v. Et dixit. 164 a
Monachorum per comparationem ad paſſerē: ingēs laudatio. ps. ciij. v. Saturabuntur. 157 d
Per montē: quid ſignificeẽ. ps. iij. v. Voce mea. 7 d
Mōs in ſcripturis diuinis equocus eſt. ps. x. v. i. 17 d
Montes: τ in bono τ in malo accipiuntur. ps. xlv. v. Sonuerunt. 69 b
Mons ſion: quid ſignificet. ps. xlvij. v. ij. 71 a
Montis dei cōmendatio. ps. lxvij. v. Mons. 99 c
Chriſtus eſt ſolus mons: qui patri complacuit vt in eo habitaret. ps. lxvij. v. Mons in quo. 99 d
Apoſtoli: euangeliſte τ predicatores: cur mōtes appellentur. ps. cxiij. v. Montes. 175 b
Mōtes: τ ī bono τ ī malo ponūẽ. ps. cxxxiiij. v. ij. 199 a
Violento morbo: non vnum medicamen apponitur. ps. cxxix. In concluſione. 203 a
Morte affici: quid ſit. ps. xliij. v. Qm̄ pp te mor. 66 c
Mori: iuſtis τ peccatoribꝰ pbaẽ eē cōmune: ſ; nimis lōga diſcretiōe ſepanẽ. ps. cxiij. v. Nō mortui. 176 a

Moris

Moꝛtis domini: ⁊ humane conſuetudinis differentia. ps.xxxiij.v.Iuxta. 49 d
Moꝛs peccatoꝛum: quō ⁊ vbi ſit peſſima.ps.xxxiij.v. Moꝛs peccatoꝛum. 49 d
Moꝛs martyrum: pulcherrime ⁊ breuiter definitur. ps.cxv.v.Calicem. 177 c
Uſus moꝛtalium q̄ diu in mundo ſumus: quis ſit.ps. ciij.v.Exiet. 158 b
Omnes homines: ſiue iuſti ſiue iniuſti ſiue peccatoꝛes moꝛtem videbunt que primo homini inflicta eſt lege pcti.ps.lxxxviij.v.Quis eſt homo. 137 b
Solus ille moꝛti non traditur: cuius hic vitia cōmiſſa purgantur.ps.cxvij.v.Caſtigans. 179 b
Moꝛtis iuſtoꝝ preconiū.ps.cxv.v.Precioſa. 177 c
Moꝛtui iacent: que a vite auctoꝛe ſubmota ſunt.ps. cxxxv.v.Qui percuſſit. 209 a
Si mltitudo miſericoꝛdie nō fuiſſet: nequaq̄ redimi poteram⁹ obnoxij.ps.lxviij.v.In mltitudie. 103 a
Multitudo fuit delicti: ſed multo numeroſioꝛ miſericoꝛdia illa que vicit.Ibidem. 103 a
Multitudines aquarum: quid repreſentent.ps.xvij. v.Miſit. 25 c
Multo maioꝛ eſt miſericoꝛdia domini: quāuis peccata noſtra videantur ingentia.ps.l.v.ij. 76 a
In iſto mundo eccleſia inter iniquos ambulat: donec iudicij dies bonoꝛum maloꝛumq3 ſequeſtratoꝛ adueneris.ps.xxij.v.Nam ⁊ ſi am. 34 b
Mundus iſte: duobus modis tranſitur.ps.xxxvi.v. Et tranſiui. 56 c
Mūdus iſte cōparat̄ mari.ps.lxiij.v.Exaudi. 94 c
Legi dominice quodāmodo videtur igratus: qui toꝛmenta martyrij cum murmuratione pertulerit.ps. cxviij.Res.v.Uide quis. 193 a
Muſica: quid ſit.ps.xcvij.In concluſione. 148 c
Inſtrumenta muſica: cur frequenter ponantur in pſalmis.Ibidem. 148 c
Muſice diſcipline cōmēdatio atq3 partitio.ps.lxxx. v.Canite. 125 c
Notatio perfectionis totius muſice diſcipline.ps.cl. v.vlti. 227 a
Narratio: quid ſit.ps.vi.in diuiſiōe. 10 d Et ps.cxxxv.v.Qui fecit celos. 208 d
Narrare: qd ſit.ps.xxi.v.Narrabo. 33 a
Facta domini narrare: laudare eſt: cuius dum opera referūtur: gloꝛia ſemper augetur.ps.lxxvij.v.Narrantes. 119 b
Nares: vnde dicte ſint.ps.cxiij.v.Aures habēt. 175 d
Natura: quid ſit.ps.xv.in diuiſione. 21 d Et ps.xxi. v.i. 31 b
Natura eadem eſt: cui dominus dixit.Eſto mee particeps ſedis: ⁊ que audiuit.Terra es in terram ibis. ps.lxxij.v.Tenuiſti. 111 c
Nos obſequia naturalium rerum ad auctoꝛis referamus imperium: qui creaturas ſuas ipſa potentia ſibi parere iubet qua fecit exiſtere.ps.cxlviij.In concluſione. 225 c
Neceſſarium eſt valde: vt ſemper nos ⁊ gratia domini precedat: ⁊ miſericoꝛdia ſubſequatur.ps.xxij.v.Et miſericoꝛdia. 34 d
Neceſſitas: vn̄ dicat̄.ps.xxx.v.Quia reſpexiſti. 43 b
Negligere nunq̄ poteſt homo qui diligit.ps.cxviij. Uau.v.Et meditaboꝛ. 183 d
Aurum ⁊ gēmas negligere: quis poſſit.ps.cxviij. Ain. v.vlti. 189 b
Negociatio: quid ſit.ps.lxx.v.Quia non. 106 d
Negociatoꝛes: qui abominabiles eſtimentur.ps.lxx. v.Quia non cognoui. 106 d
Neptalim: qd interpret̄.ps.lxvij.v.Principes. 100 d
Nequā: vnde dicat̄.ps.xxxvi.v.Deſine ab ira. 54 c
Pius creatoꝛ neſcit iraſci niſi quando nobis exiſtere videmur aduerſi.ps.xci.v.Quoniam ecce. 141 b
Nihil deo obtulit humana cōditio: vt mereret̄ muneris ſui largitate gaudē.ps.lviij.v.Foꝛtitudinē. 87 d
Nimis: quid ſignificet.ps.xcv.v.Qm̄ magnus. 145 c Et ps.cxviij.Aleph.v.Tu mandaſti. 180 d
Nimis: valde ſignificat.ps.cxxxviij.v.Mihi autem nimis. 213 a
Nimius: qui dictus ſit.ps.cxviij.Aleph.v.Tu mandaſti. 180 d
Nocere qui contendant: frequenter preſtat.ps.xxvij. v.Da illis. 40 a
Nocticoꝛax: quid dicatur.ps.ci.v.Similis. 152 b
Nomen aliquod cum non ponitur ad quem pertinet: neceſſe eſt vt hoc de aliqua ſummitate dictum ſentiatur.ps.ix.circa titu. 15 a
Cur nomen patriarche Iacob: addatur in pſalmis.ps. xix.v.i. 29 a
Nomen domini: inter cetera ſaluatoꝛ eternus eſt.ps. xxxix.v.Beatus vir. 60 c
Nomen dei in toto oꝛbe terrarum creditur adoꝛādū. ps.xlvij.Scdm no. 71 b
Nomen: vnde dicatur.ps.lxxi.v.Sit nomen. 109 c
Scimus a domino nomina notare poſſe ſanctoꝛum: quando eos in celis legimus eſſe ꝯſcriptos.ps.cxlvi. v.Qui numerat. 223 a
Ipſi ſe per ſe noſſe non poſſunt: qui prauis cogitationibus occupantur.ps.xciij.v.Dominus nouit. 143 b
Quomodo data nobis recte noſtra dicamus.ps.lv.v. In deo laudabo. 87 d
Notarius: qui dicatur.ps.xliiij.v.ij. 67 b
Nouacula: quid ſit.ps.li.v.ij. 78 d
Nouum: cur nihil ſit deo.ps.xxxix.v.Et imi. 60 c
Nouus hō cātare d3 cāticū nouū.ps.xcvij.v.i. 147 d
Nox: quid appelletur.ps.ciij.v.Et voca. 160 c
Numeroꝛum pſalmis aſcriptoꝛum i qualiter ratio indaganda ſit.ps.xxvi.In concluſione. 39 c
Numerus: quid ſit.ps.i.In concluſione. 5 d
Numerus: vnde dicatur.Ibidem. 5 d
Numerus quinarius cui attribuat̄.ps.v.In cō. 10 c
Numerus ſenarius: qd rep̄ſentet.ps.vi.In cō. 11 d
Numerus ſeptenari⁹: qd ſignificet.ps.vij.In cō. 13 c
Numerus.ix.quid aperiat.ps.ix.In cō. 17 c
Numeri denarij cōmendatio.ps.x.In con. 18 b
Numerus.xi.quid indicet.ps.xi.In cōcluſione. 19 a
Numerus.xij.quid admoneat.ps.xij.In cō. 19 d
Numerus.xiij.quid repreſentet.ps.xiij.In con. 20 d
Numerus.xiiij.quid repreſentet.ps.xiiij.In cō. 21 c
Numerus.xv.quid ſignificet.ps.xv.In cō. 22 d
Numerus.xvi.quid repreſentet.ps.xvi.In cō. 24 a
Numerus.xvij.quid concludat.ps.xvij.In cō. 27 b
Numerus.xviij.quid ſignificet.ps.xviij.In cō. 28 d
Numerus.xix.quid repreſentet.ps.xix.In cō. 29 c
Numerus.xx.quid deſignet.ps.xx.In conclu. 30 c
Numerus.xxi.qd myſterij ꝯtineat.ps.xxi.In cō. 33 d
Numerus.xxij.quid ſignificet.ps.xxij.In cō. 34 d
Numerus.xxiij.ad qd ꝑtineat.ps.xxiij.In cō. 35 d
Numerus.xxiiij. que myſteria declaret.ps.xxiiij.In conclu. 37 b
Numerus.xxv. quid myſtice repreſentet.ps.xxv. In concluſione. 38 b

Numerus.xxx.qd repreſentet.ps.xxx.In ɔclu. 45 a
Numerus quadragenarius cui frequẽter aptetur.ps.xl.circa titul. 61 d ⁊ 62 a
Numerus.xliij.quid repñtet.ps.xliij.In conclu. 65 a
Numerus.xlvi.quid myſtice ſignificet.ps.xlvi.In cõcluſione. 70 c
Numerus.l.cur huic pſalmo aptetur.ps.l. In concluſione. 78 b
Numerus ſexagenarius: ad quid pertineat.ps.lx.In concluſione. 90 c
Maior oſtenditur eſſe numerus infidelium:q̃ deuotorum.ps.lxviij.v.Multiplicati. 102 b
Numerus.xc.cur huic pſalmo conueniat: ⁊ quid ſignificet.ps.xc.In conclu. 140 c
Numerus.cxij.qd ſignificet.ps.cxij.In con. 174 d
Numerus quindenarius: qd myſtice repreſentet.ps.cxxxiij.In concluſio. 206 b
Oblationes pie ⁊ parue: charitatis ſtudio non ſunt omnino reſpuende.ps.xiiij.v.Qui in. 21 c
Oblationum ⁊ holocauſtorum veteris ⁊ noui teſtamenti dĩa.ps.l.v.vlti. 78 a
Obliuio: vnde nobis veniat.ps.cxviij.Beth.v.In tuis iuſtificationibus. 181 c
Obliuiſci dñm: quid ſit.ps.ix.v.Conuertant̃. 16 b
Obliuiſci: quomodo dicitur deus.ps.xij.v.i. 19 b
Deteſtatio negligentie: qua deus obliuiſcitur.ps.xlix.v.penul. 75 b
Latine dicit̃: obliti nõ ſumus tui: ſed diuina ſcriptura dicit: obliti nõ ſumus te.ps.xliij.v.Hec oĩa. 66 b
Obliuiſci: qui dicantur deum.ps.xlix.v.penul. 75 b
Obliuiſci legẽ dei: qs dicatur.ps.lviij.v.Deus. 88 a
Obloqui: quid ſit.ps.xliij.v.A voce. 66 b
Obſecrare: quid ſignificet.ps.xxxvi.v.Credo. 54 c
Obſidio: vnde dicta ſit.ps.xxi.v.Circũdederũt. 32 a
Obſtinatorũ ira cur irreuocabil̃ ſit.ps.lvij.v.Ira. 86 a
Obturare: vnde tractum ſit.Ibidem. 86 a
Occaſus: vnde dicatur.ps.cvi.v.A ſolis. 165 d
Octonarius numerus in ſcripturis diuinis magna ſacramenta continet.ps.viij.In concluſione. 14 c
Oculus: vnde dicatur.ps.vi.v.Turbatus. 11 c
Nullis obſequijs dominus odiens placari poteſt.ps.cv.v.Et tradidit. 165 c
Odio debent eſſe: que ſeculi ſunt: vt rebus celeſtibus totus īpẽdat̃ affectus.ps.cxviij.Mem.v.vlti. 188 a
Odire diſciplinam qui dicatur.ps.xlix.v.Tu. 74 d
Qui ſemꝑ odit ſemꝑ iratus ẽ.ps.cv.v.Et tradi. 165 c
Odium quibus rebus debeamus.ps.lxvij.v.i. 98 d
Perfectum odium: quid ſit.ps.cxxxviij.v. Perfecto odio. 213 c
Odium: vnde dicatur. Ibidem. 213 c
Creator noſter inde magis offenditur: ſi a pia ſupplicationis īportunitate ceſſet̃.ps.lxx.v.Repleat̃. 106 b
Uitulus nouellus: cur offerebat̃ ꝑ peccatis.ps.lxviij.v.Et placebit. 104 b
Illud offerendum eſt maieſtati: qđ poteſt ſub pietate conquiri.ps.cxxv.v.Euntes. 199 d
Og quid interpretetur.ps.cxxxv.v.Et og. 209 b
Olla: ⁊ in bona ⁊ in mala parte ponitur.ps.lix.v. Juda rex. 89 c
Oleum: cur benedictioni ſancte frequenter adhibeatur.ps.xxij.v.Impinguaſti. 34 c
Olera: vnde dicantur.ps.xxxvi.v.ij. 54 b
Onager: quid ſit: ⁊ cuius conditionis.ps.ciij.v.Potabunt. 157 b
Opera hominũ: que ſit.ps.xvi.v.Ut nõ loquat̃. 23 b
Omnia opera dei humanis ſenſibus profunda noſcũtur: ⁊ quodcunqȝ queratur altiſſimum cognoſcitur.ps.xci.v.Q̃ magnificata. 141 a
Operire: quid ſit.ps.xxxi.v.Delictum meum. 45 d
Peccatores: cur operti dicantur iniquitate.ps.lxxij.v. Ideo te. 110 c
Opprobrium: quid ſignificet.ps.xxx.v. Super omnes. 43 d Et ps.xliij.v.Poſui. 66 a
Multi in opprobriũ cadunt aliter q̃ habeat veritas ſuſpicando.ps.cxviij.He.v.Ampu. 183 c
Uſus mortalium eſt optare deo qđ aliter euenire nefas putetur.ps.cxxxiiij.v.Domine no. 207 d
Oratio quot modis: ⁊ vñ dicat̃.ps.xvi.circa tit. 23 a
Oratio perfecta cuius ſit.ps.xvi.v.i. 23 a
Orationis ⁊ deprecationis differentia.ps.xxxviij.v.Exaudi. 59 d
Oratio ſacrificium eſt: qđ deus ſupra victimas eligit.ps.xli.v.Apud te. 64 a
In dominicam orationem: Cypriani cõmendatur expoſitio.ps.lxxi.v.Et viuet. 109 b
Notum eſt dominice orationis beneficium: quo ſemper ymnit eccleſia. Ibidem. 109 b
Oratio: nomen omonymũ.ps.lxxxv.circa tit. 130 d
Orationis etymologia. Ibidem. 130 d
Oratio quomodo differenter apud homines: ⁊ coram deo dicatur. Ibidem. 130 d
Oratio quomodo mane preuenire dicatur.ps.lxxxvij.v.Et ego. 134 a
Dominus quando repellere putetur orationẽ noſtrã.ps.lxxxvij.v.Ut quid domine. 134 a
Oratio qualis eſſe debeat: que coram domino funditur.ps.ci.circa titul. 151 c
Orationum duo ſunt genera. Ibidem. 151 c
Omnis penitentia eſt oratio: ſed non omnis oratio eſt penitentia. Ibidem. 151 c
Quem modum ſancte orationis deuotus chriſtianus ſeruare debeat.ps.ci.v.i. 151 d
Oratio quando deo ſit accepta. Ibidem. 151 d
Merito in peccatũ illi conuerſa eſt oratio: qui deteſtabili peccauit exẽplo.ps.cviij.v.Cum iudi. 169 b
Orationis vtilitas.ps.cxl.v.i. 215 b
Oratio: vnde debeat procedere: ⁊ quibus orandũ ſit.ps.cxli.In con. 217 a
Uix reperitur vt oranti cuiquam non aliquid inane ⁊ aliene cogitationis occurrat obſtaculum: ⁊ intentionez qua in deum mens dirigitur declinat ac frangat.ps.ci.circa tit. 151 c
Oranti: quid faciendum ſit: vt mens eius fixa ac ſtabilis permaneat. Ibidem. 151 c
Quiſquis bonis actibus occupatur exorat.ps.cv.v. Stetit. 164 b
In oratores inuectio.ps.xxxi.v.Tu mihi. 46 a
Ordo dicendorum ſm intentionem textus pſalterij. In prologo.ca.xvij. 3 d
Ordo lectionum plerunqȝ ponitur: non ſm exiſtentiã temporum: ſed pro qualitate dictorũ.ps.iij.circa titul. 7 c
Ordo celeſtis philoſophie: in tribus primis pſalmis quomodo prolatus ſit.ps.iij.In concluſione. 8 a
Saluberrimus ordo ſupplicantis.ps.lxxiij.v.Memor. 113 d
Conuertere non poteſt veraciter ordines rerum: niſi qui eas ⁊ feciſſe ⁊ adminiſtrare cognoſcitur.ps.cx.v. Memoriam. 172 d

Ore ſuo

Ore ſuo qui clamare dicatur.ps.lxv.v.Ueni. 97 b
Oreb:quid interpretetur.ps.lxxxii.v.Pone principes. 128 a Et ps.cv.v.Et fecerunt. 163 d
Organū:quid ſit.ps.cl.v.Laudate eū in tym. 227 a
Originalis culpa pronos nos trahit ſemp̄ ad vitia ꝛc̄. ps.cxviii.Mem.v.Ab omni. 187 d
Os debet eſſe iuſtū:qḋ iuſtitias domini enarrare preſumit.ps.xlix.v.Peccatori. 74 d
Os dicitur cordis arcanum:vnde efficaciter laus diuina cantatur.ps.l.v.Domine labia. 77 d
Nihil prodeſt os qḋ non loquitur: nec oculus prodeſt qui non videt.ps.cxxxiii.v.Os habent. 208 a
Oſſa:quid ſignificent.ps.vi.v.ii. 11 b
Oſtium:vnde dicatur.ps.cxl.v.Pone domine. 215 b
Patientia:quid ſit. Et ea virtus iunctutis. ps.ix.v.Qm̄ nō in fi. 16 b Et ps.lxx.v. Qm̄ tu. 106 a
Quem deus pro malis ſuis abiicit:fit diaboli pabulum.ps.ciii.v.Draco. 158 c
Patientie cōmendatio magna.ps.xxxii.v.Anima noſtra. 48 a
Patientia noſtra chr̄s eſt.ps.lxi.v.Uerūtamen. 91 b
Nobis ſemper expedit habere patientiam: expectare que iuſſa ſunt: rogare que proſunt.ps.cxviii. Ain.v. Tempus faciendi. 190 b
Pacificus:qui dicatur.ps.xxxvi.v.Cuſtodi. 56 c
Pactuꝫ:quid ſit:ꝛ vnde dicatur.ps.cxviii.Res.v.Uidi non. 192 d
Pactum domini:qḋ ſit. Ibidem. 192 d
Palma:vnde dicatur.ps.xci.v.Iuſtus. 141 c
Palme deſcriptio. Ibidem. 141 c
Palbebre:vnde dicantur.ps.x.v.Oculi. 18 a Et ps. cxxxi.v.Si de. 204 b
Parabola: qd ſit.ps.lxviii.v.Et poſui. 103 a Et ps. lxxvii.v.ii. 119 a Et ps.lxxxvii.v.Eſtimatus. 133 c
Parabole: quid ſit.ps.i.v.Et erit tanq̄. 5 a Et ps. xvi.v.Sub vmbra. 23 c Et ps.xli.v.i. 163 b Et ps.xlv.v.Sonuerūt. 69 b Et ps.lvi.v.ii. 85 a Et ps.lxvii.v.ii. 98 d Et ps.lxxvi.v.Uiderūt te. 117 d Et ps.ciii.v.ii. 156 c Et ps.cxlvii.v.Qui dat niuem. 223 a
Paradigma:qd ſit.ps.i.v.Nō ſic. 5 b Et ps.xxxiii. v.Uultus autē domini. 49 c Et ps.xxxvi.v.Qm̄ brachia. 55 a Et ps.cxi.v.Peccator. 174 b
Paradoxia: qd ſit.ps.xvii.v.Deus meus. 26 b Et ps.xc.v.Qm̄ tu es. 140 a
Paranomaſia:qd ſit.ps.cxliii.v.Miſericors. 220 d Et ps.cii.v.Miſericors ꝛ miſerator. 154 d Et ps. cxviii.Teth.v.Bonus es. 185 b
Paraproſdocia:quid ſit.ps.lxxxiii.v.vlti. 129 c
Quibus parcatur.ps.lxxi.v.Parcet. 109 a
Parētheſis:qd ſit.ps.xvi.v.Ut nō loquatur. 23 b
Pariſon:qd ſit.ps.lxxxiii.v.Quia melior. 129 b Et ps.xci.v.Uir inſipiens. 141 a Et ps.xcvi.v.Qui diligitis. 147 b Et ps.cii.v.Quia ſpiritus. 155 b Et ps.cvi.v.Quia exacerbauerunt. 166 a
Paroemia:quid ſit.ps.cxv.v.ii. 177 b
Participatio ſuperne ciuitatis: qd ſit.ps.cxxi.v. Hieruſalem. 196 c
De partu virginis certam fidem duplex exemplūꝫ cōprobat.ps.lxxi.v.Et deſcendet. 108 c
Cū parua a nobis petat dominus:qui tam ingentia eſt preſtaturus.ps.xlix.v.Et inuoca me. 74 d
Paſcua dei:que ſint.ps.xxii.v.i. 34 a
Paſſeris proprietates.ps.lxxxiii.v.Etenīꝫ paſ. 128 d
Paſſeris deſcriptio:atqꝫ proprietatum eius expoſitio. ps.ci.v.Uigilaui: 152 c
Paſſeris deſcriptio.ps.cxxiii.v.Anima noſtra. 198 c
Paſſerum:plura ſunt genera.ps.x.v.i. 17 c
Pater:quid ſit:per modum definitiuuꝫ.ps.xxi.v. Tu autem. 31 c
Sicut pater carnalis facit filiis:ita dominus nobis.ps. cii.v.Sicut miſeretur. 155 a
Patria:vnde dicatur.ps.xcv.v.Afferte. 145 d
Dies inde ꝛ aliorum peccatorum: quomodo pauci dicti intelligantur.ps.cviii.v.Fiant. 169 b
Pauper:vnde dictus ſit.ps.ix.v.Tibi enim de. 17 a
Cur dominus dixerit.Ego ſum pauper ꝛ dolens: cum multi alii ſint pauperes ꝛ dolentes.ps.lxviii.v. Pauper ꝛ do. 104 b
Cur in hoc titulo: pauper ſine nomine ponatur.ps.ci. circa titulum. 181 c
Pauperem ꝛ mendicum inſequi:ſola ſeuitia eſt:cuius nec honor queritur:nec abundantia facultatis ambitur.ps.cviii.v.Et perſecutus. 169 d
Pauperes dominum laudāt:diuites ſemetipſos exaltant.ps.xxi.v.Edent pauperes. 33 c
Pauperes monentur: vt eſcam mentis querant non corporis.ps.lxviii.v.Uideant. 104 b
Pauperes dei:qui ſint.ps.lxxi.v.ii. 108 c
Non quoſcumqꝫ pauperes dominus elegit:ſed quales ipſe dicit. Beati pauperes ſpiritu. Ibidem.v. In ſua iuſti. 108 c
Pauperes chr̄i:qui ſint.ps.lxviii.v.Qm̄ exau. 104 b
Pauperes:quales ſint.ps.ci.circa titulum. 151 c
Pauperius nihil humana fragilitate: que nihil idoneū de ſe hr̄e cognoſcat.ps.xxx.v.Infirma. 43 d
Paupertas diues:que tantis bonis replet:q̄ta cōtineri regū theſaurariis nō merentur.ps.xxii.v.i. 34 a
Paupertas eſt in nobis bonorūꝫ.ps.lxxviii.v.Ne memineris. 123 b
Pax futuri ſeculi:q̄ ſit.ps.xxxvi.v.Māſueti. 54 d
Pax peccatorum:qualis ſit.ps.lxxii.v.ii. 110 b
Quis probet pacē habere cū deo.ps.lxxv.v.ii. 115 d
Pax vera:quid ſit. Ibidem. 115 c
Ille odit pacem:qui non amat chriſtū: q2 ipſe pax noſtra eſt.ps.cxix.v.vlti. 195 b
Pax:vnde dicta ſit.ps.cxxi.v.Fiat pax. 197 a
Pax inuiſibilis res eſt:que tunc videbitur quādo auctor eius dominus chriſtus beata mente cōſpicitur. ps.cxxvii.v.penult. 201 b
Cur ſecura ſit pax in ſuperna hieruſalem.ps cxlvii.v. Qui poſuit. 223 a
Peccantiū genera:duo ſunt.ps.i.Jō nō reſur. 5 c
Peccantiū conſuetudinis deſcriptio.ps.xlviii.v. Hec via. 72 d
Peccare illum non eſt nouum: qui in iniquitatibus conceptus:ꝛ in delictis eſt genitus.ps.l.v.Ecce in iniquitatibus. 76 b
Pctā quot modis dimitti poſſint.ps.vi.cir.ti. 10 d
Pctm̄:quō dicat̄ copioſuꝫ.ps.xxiiii.v.Propter. 36 d
Pctā nr̄a:cur iniqtas ꝛ odiū dicāt̄.ps.xxxv.v.ii. 52 d
Peccata illa ſunt fortiora: que agnoſcentes admittimus:non autem illa que per ignorantiam perpetramus.ps.l.v.Qm̄ iniquitatem. 76 a
Pctā ſua oēs ſcire pñt:ſꝫ illi ſoli ꝓbant̄ agnoſcē: q ea vident̄ ꝓpria execratiōe dānare. Ibidē. 76 a
Hoc peccatum conſtat eſſe acerrimū: vt lingua ſe qs deo confiteri dicat: dum cordis ima diſſentiant.ps. lxxvii.v.Et dilexe. 120 d

Oẽ pctm̃ morbus eſt aiarum: quo creſcente ſalus lte‐rioris hominis diſſipat̃.p̃s.xl.v̓.Ego dixi. 6z b
Trib⁹ modis pctm̃ oẽ ẽdit̃.p̃s.cviij.v̓.Pro eo. 169 a
Priſcoꝝ pctis ita qs reus eſt: qñ eoꝝ ſceleribus ſequa‐ciſſimus luenit̃.p̃s.cviij.v̓.In memoriã. 169 d
Pctõres: qui ſint.p̃s.i.v̓.Jõ nõ reſurgunt. 5 c
Pctõr: vaſi luteo bñ cõparat̃.p̃s.ij.v̓.Reges eos. 6 d
Peccatorum nequitia: quando fuerit cõpleta.p̃s.vij.v̓.Conſumetur. 1z d
Pctõr qui amare neſcit: timeat dominum.p̃s.xxxij.v̓.Timeat. 47 c
Peccatores: quomodo moꝝ ſint perituri.p̃s.xxxvi.v̓.Inimici vo. 55 b
Non quicq̃ȝ peccator ad ſuã ſecuritatẽ efficit: cui ꝑue‐nit de ſua actiõe torq̃ri.p̃s.xlviij.v̓.Hec via. 7z d
Peccatores: quid magis timeant in iſto ſeculo.p̃s.lij.v̓.Deum non. 79 a
Peccatores: quid ament: aut deſiderent.Ibidem.v̓.Om̃ deus. 79 a
Peccatores: cur a facie dei dicantur eſſe perituri.p̃s.lxvij.v̓.ij. 98 d
Pctõres: cur feno cõparent̃.p̃s.xci.v̓.Juſtus. 145 c
Audiant miſericordem dominum peccatores: qui de ſua nequiter ſalute deſperant.p̃s.c.v̓.i. 150 b
Pctõr: q̃uo hic frigit̃.p̃s.ci.v̓.Quia deſe. 15z a
Peccatoribus modus eſt poſitus: nec vltra permittũ‐tur excedere: q̃ȝ eis datum eſt licentie ſue frena laxa‐re.p̃s.ciij.v̓.Aſcendunt. 157 a
Qui cum maioribus ſuis peccent.p̃s.cv.v̓.Peccaui‐mus. 163 a
Pecunia: in ſcripturis ſanctis: duobus modis intelli‐gitur.p̃s.xiiij.v̓.Qui iurat. z1 c
Pelagianorum hereſis confutatio.p̃s.lviij.v̓.Fortitu‐dinem. 87 d
Pelagianorum cõfutatio notabilis.p̃s.l.v̓.Ecce in ini‐quitatibus. z6 b
Pellicani deſcriptio.p̃s.ci.v̓.Similis. 15z b
Grauior pęna eſt: que vſqȝ ad interiora deſcendit.p̃s.xxxvij.v̓.Nec eſt. 57 c
Ipſi nobis ponimus pęnam: quando de aliqua cauſa iuſta ↄfidimus.p̃s.cxxx.v̓.Sicut ablactatus. z03 c
Pęnitẽtie cõmẽdatio.p̃s.xxxi.v̓.Intellec. 46 a
Pęnitentie perfecte virtus: duobus modis oſtendit̃.p̃s.xxxvij.v̓.Om̃ iniquitatem. 58 b
Pęnitentium cõmendatio.Ibidẽ.In cõclu. 58 c
Ad pęnitentiam conuerſis: laudes non interdicit diui‐na clamentia.p̃s.xlix.v̓.Peccatori. 74 d
Pęnitẽtia ꝑfecta: que ſit.p̃s.l.v̓.Om̃ iniquita. 76 a
Reprehẽſio eoꝝ: q pęnitẽtiã agere in vite ſue termi‐no deſperant.p̃s.lxxxv.v̓.Miſerere. 131 a
In conditionẽ pęnitentium exclamatio.p̃s.ci.In cõ‐cluſione. 154 a
Pnia diñi: qñ fieri dicat̃.p̃s.cv.v̓.Et memor. 164 d
Q̃uo itelligat̃ dñm pęnituiſſe.Ibidẽ.In ↄclu. 164 a
Pęnitentie preconium.p̃s.cxxix.v̓.i. z0z c
Pęnitentia: quã vtilitatem habeat.Ibidem. z0z c
Pęnitentis perſona: cur ſenario numero aptetur.p̃s.vi.In conclu. 11 d
Pęnitentes cur ſe dicant talia perpeti: qualia huma‐na natura non poteſt ſuſtinere.p̃s.ci.v̓.Quia defece‐runt. 15z a
Pęnitere: quid ſit.p̃s.iiij.v̓.Iraſcimini. 8 c
Penne: vñ dicant̃.p̃s.liiij.v̓.Quis dabit. 81 d
Peramarũ: quid propheta dicere voluerit.p̃s.lxxvij.v̓.Ne fiant. 119 c
Percipere: quid ſit.p̃s.xvi.v̓.ij. z3 a
Percipere: que ꝓprie dicamur.p̃s.liij.v̓.ij. 80 d
Percũctatio: qd ſit.p̃s.xlix.v̓.Peccatori. 74 d
Deus frequenter percutit ad ſalutez.p̃s.lxviij.v̓.Om̃ quem tu. 104 a
Perditio: qd iuſte vocet̃.p̃s.lxxxvij.v̓.Nunqd. 134 a
Perditi: cur non proponant deum ante oculos ſuos.p̃s.liij.v̓.Om̃ alieni. 80 d
Dãnati q̃uo ꝑeant.p̃s.xci.v̓.Ut intereant. 141 b
Pari ſnia ꝑeunt: qui ⁊ declinare iuſſa principis ⁊ ope‐rari maliciã velle ↄtẽdũt.p̃s.cxxiiij.v̓.vlti. 199 b
Perfectoꝝ eſt: nunq̃ȝ ab illo velle diſcedere: ſine quo contingit ſemp errare.p̃s.lxxij.v̓.Defec̃. 111 d
Perficere: quid ſit.p̃s.xvi.v̓.Perfice. z3 b
Saluator perfidis tm̃ apparuit: non etiam datus eſt.p̃s.lxxxiiij.v̓.Oſtende. 130 a
Perfidorũ: duo ſunt genera.p̃s.c.v̓.Supbo. 150 d
Periclitantium mos.p̃s.lxix.v̓.i. 105 a
Periclitantium mos eſt: tardum iudicare q̃uis celer‐rimum preſtetur auxilium.Ibidẽ.v̓.vlti. 105 b
Quibus periculis humanũ genus ſubiaceat.p̃s.cxiiij.v̓.penult. 177 a
Periphraſis: qd ſit.p̃s.lxxi.v̓.Et onabit̃. 108 d Et p̃s.cvi.v̓.Dicãt. 165 d Et p̃s.cxij.v̓.A ſol. 174 b
Cur propitius deus: frequenter nos iniqua efficere nõ permittat.p̃s.liij.v̓.vlti. 81 a
Perſecutio eccleſie triplex.p̃s.ix.v̓.Sedet in. 16 d
Perſecutionis vtilitas.p̃s.xciij.v̓.penult. 143 d
Perſecutoribus: cur tempus datum ſit: vt in altũ ſur‐gerent.p̃s.ciij.v̓.Aſcendunt. 157 a
Perſeq plerũqȝ facit hoies: aut diuitiarũ ambit⁹: aut ſupbie odioſa iactãtia.p̃s.cviij.v̓.Et pſecut⁹. 169 d
Se perſequit̃: qui iuſſa domini non ſequitur.p̃s.xci.v̓.Om̃ ecce. 141 b
Qui ſanctos perſequuntur: ad celorum regna trãſmit‐tunt.p̃s.xciij.v̓.vlti. 143 d
Perſona chriſti: que ſit.p̃s.iij.In diuiſione. 7 c
Perſona hoĩs: quid ſit.p̃s.vij.In diuiſio. 1z b
In perſona domini ſaluatoris: quomodo due ſint na‐ture.p̃s.xv.v̓.ij. zz a
Pes quid ſit.p̃s.cxx.v̓.Non det. 195 d
Peſſima: vñde dicat̃.p̃s.xxxiij.v̓.Mors pec. 50 a
Peſſimorũ cõſuetudinis deſcriptio.p̃s.li.v̓.ij. 78 d
Propheta: cur petat ne humilis tradatur ſuperbo: ne ſimplex calũnioſo: ne deuotus ingrato ⁊c̃.p̃s.cxviij.Ain.v̓.ij. 189 d
Petebat chriſtus: non inſipienter ſed prudenter: ⁊ tñ non fuit exauditus.p̃s.xxi.v̓.ij. 31 b
Magna ſi conſideremus: noſtra felicitas eſt totũ pe‐tere.p̃s.lxx.v̓.Repleatur. 106 b
Quotiẽs dominus chriſtus ſibi petit dari: humanitas oſtenditur.p̃s.lxxi.v̓.i. 108 b
Aliud eſt petere tẽtando: aliud confitendo.p̃s.lxxvij.v̓.Et tentauerunt. 1z0 a
Sancti viri talia ſemper petunt: que ad fidei augmẽ‐ta proficiunt.p̃s.lxxviij.v̓.Intret. 1z3 c
In tempore tribulationis: enixius a domino petitur a ſanctis viris.p̃s.lxxxv.v̓.In die. 131 b
Petẽdi nũq̃ȝ dȝ eẽ faſtidiũ: vbi largitas donatoris nõ põt hĩe defectũ.p̃s.cxviij.Ain.v̓.Fac cũ ſer. 190 a
Cũuis vniuerſa q expediũt ↄtinuis ꝑcib⁹ ſint a dño po‐ſtulãda: maxie tñ diuinarũ ſcripturarũ intellect⁹ iu‐giter petẽdus eſt.Ibidẽ.v̓.Seruus tuus ſum. 190 a
Infinita petit: q ſibi bona fieri ſm̃ miſericordiã dñi poſtulauit.p̃s.cxviij.Ain.v̓.Fac cũ ſeruo. 190 a

Dauid: ſolum ſpiritum prophetie ſibi non auferri petyt. ps.l.v.Coꝛ mundum. 77 a
Petitio pauli: cur nō fuerit exaudita. ps.xxi.v.ij. 31 c
Petitio diaboli: cur mox ei fuerit ꝯceſſa. Ibidē. 31 c
Petitionum: duo ſunt genera. Ibidem. 31 c
Cur oēs fideles petre dicant̄. ps.ciij.v.Sup ea. 157 c
Peaſis: quid ſit. ps.iiij.v.Signatū. 8 d Et ps.viij. v.Quid eſt homo. 14 a
Peaſis ⁊ apocriſis: quid dicatur. ps.xlviij.v.Ut quid. 72 b Et ps.cxiij.v.Quid eſt tibi. 175 b
Phantaſia: quid ſit. ps.ix.v.Sedet in inſi. 16 d
Pharao: qd interpretet̄. ps.cxxxiij.v.Miſit. 207 c
Phoꝝ oploniū deſtructio. ps.ci.v.Initio. 153 c
Philoſophoꝝum falſiſſima ſententia conquieſcat: qui mundum putant coeternū diuinitati per ſe exiſtere potuiſſe. ps.cxlviij.v.Quia ipſe. 225 a
Pietatis creatoꝛis cōmendatio. ps.vij. In ꝯclu. 13 c
Piſces maris: qd ſignificēt. ps.viij.v.Uolucres. 14 b
Cur piſces egyptioꝛum occiſi fuerint. ps.ciiij.v.Conuertit. 161 a
Sūma virtus chriſtiani ē: iter turbulēta pn̄tis ſeculi ſemꝑ placabilē reperiri. ps.cxix.v.viti. 195 b
Sibi placē: ſceleratoꝝ ꝓpꝛiū ē. ps.lij.v.Qm̄ de⁹. 80 a
Placet dn̄o: q ſibi diſplicet. ps.xxxi.v.ij. 45 c
Plage: qd ſint. ps.xxxviij.v.Obmutui. 59 d
Tres plage: ſcilicet erugo pruina ⁊ ignis: in exodo nō legunt̄: ſed tres alie pro iſtis ibi ſūt poſite. ps.lxxvij. v.Et tradidit. 121 b
Cur in hoc pſalmo ſolum ſeptem plage egyptioꝛuꝫ cōmemoꝛentur: cum in exodo.x. deſcribantur. ps.ciiij. v.Et percuſſit. 161 a
Plauſus: quid ſit: ⁊ quomodo ſpiritualiter accipiēdus eſt. ps.xlvi.v.i. 70 a
Pleonaſmos: quid ſit. ps.lxxij.v.Incēderunt. 113 a Et ps.cxli.v.i. 216 b
An dn̄m ploꝛare: qd ſit. ps.xciiij.v.Uenite. 144 c
Poete: quo ſupnaruꝫ virtutū ſonos ad mundana ſtudia tranſtulerunt. ps.cxxxv. circa tit. 208 c
Polyſyntheton: quid ſit. ps.xl.v.ij. 62 b
De populo ſi quis errauerit: ⁊ populo peccat: ⁊ regi. ps.l.v.Tibi ſoli. 76 b
Poꝛtio: vnde dicta ſit. ps.cxviij.Heth.v.i. 184 c
Poꝛta moꝛtis: qd ſit. ps.ix.v.Qui exaltas. 15 d
Poꝛte moꝛtis: cur poꝛte appellentur. ps.xxiij.v.Tollite. 35 c
Poꝛta: vn̄ dicat̄. ps.lxviij.v.Aduerſum me. 103 a
Poꝛte dn̄i: que ſint. ps.xcix.v.Nos autem. 149 d
Poꝛte: ⁊ in bono ⁊ in malo ponuntur. ps.cvij.v.Quis deducet. 168 b
Poꝛte: vnde dicantur. ps.cxvij.v.Aperite. 179 b
Poꝛta ciuitatis hieꝛlm: xp̄s ē. ps.cxxvi.v.viti. 200 c
Poꝛtus: vnde dicatur. ps.cvi.v.Et letati. 166 d
Qui terrā futurā ſint poſſeſſuri. ps.lxviij.v.vlt. 104 c
Poſuiſti: a quibus metaphoꝛice dicat̄. ps.xx.v.Qm̄ preueniſti. 30 a
Omnis poteſtas apud deum eſſe declaratur. ps.ix.v. Uides. 17 a
Ptās maris: qd ſit. ps.lxxxviij.v.Tu dn̄s. 135 b
Omnis qui res aliquas operat̄: in poteſtate ſua habet illa que facit. ps.xciiij.v.Qm̄ ipſius. 144 c
Ptās dn̄i: ſꝑ aut miſeret̄: aut iudicat. ps.c.v.i. 150 b
Quare cōmemoꝛetur poteſtas: que ſanctis in vltia iudicatione tribuenda eſt. ps.cxlix. In conclu. 226 c
Decet vt ꝓcepta domini: ⁊ lingua canat ⁊ manus operetur. ps.xlvi.v.i. 70 a
Precepta: ad legē ꝑtinēt. ps.xcviij.v.Quia cu. 149 b
Precium: qd ſit. ps.xlviij.v.Nec precium. 72 b
Quod in gaudio preconia dei iugiter perſonare debeamus: nec aliquando a laude eius diſcedere. ps. liiij. circa titu. 81 b
Ille ꝑconia dn̄i ſalutariter aſſumit: q prius eū delictorū ſuoꝛū cōfeſſione placauerit. ps.cvi.v.i. 165 c
Predicatoꝛes: qualia ſacrificia deo prebere debeant. Ibidem.v.Et ſacrificent. 166 c
Tunc maioꝛi ſtudio ꝑdicandus eſt dominus: qn̄ facit ſua largitate ſecuros. ps.cxxxiij.v.i. 206 c
Prefulgoꝛe: vna ps oꝛōis ē. ps.xvij.v.Prefulgoꝛ. 25 c
In prelijs concitatis: vincentis gloꝛia ſemper apparet ps.xxvi.v.Si exurgat. 38 d
Preoccupare: quid ſit. ps.xciiij.v.ij. 144 b
Preparare: qd dicamus. ps.lxiiij.v.ꝑparans. 94 d
Nemo preſtat periclitanti: niſi cui omnipotens deus precepit ſubuenire. ps.cvi.v.Et humiliatū. 166 a
Preſens tempus: pro perpetuitate ponitur in ſcripturis diuinis. ps.ij.v.Dominus dix. 6 c
Qui ꝑſumāt in virtute ſua. ps.xlviij.v.Qui ꝯfi. 72 b
Preſumēdū nihil ē: ſi aliqd nobis ꝑ dei grām ꝓſpitatis arriſerit. ps.cxviij.Coph.v.Uocē. 192 a
Preſumere aliquando nulli fas eſt: niſi queꝫ grauiter contingit errare. ps.xxiiij.v.Scdm. 36 c
Preſumptuoſum eſt dicere: qd nulla poteſt auctoꝛitate firmari. In ꝓlo.ca.ij. 2 a
Qūo oēs peccatoꝛes dicant̄ preuaricatoꝛes. ps.cxviij. Samech.v.Preuaricatoꝛes. 189 c
Preuenire: qd ſit. ps.xvij.v.Circūdederūt. 25 a
Preuenire in maturitate: quis dicat̄. ps.cxviij. Coph. v.Preueni. 191 d
Princeps: vnde dictus ſit. ps.ij.v.Aſtiterunt. 6 b
Principes dicūtur etiam: qui reges nō ſunt. ps.lxvij. v.Principes. 100 c ⁊ d
Talis nō pōt priuari munerib⁹ dei: q iā hic dona bte conuerſationis accepit. ps.lxxxiij.v.viti. 129 c
Procatalepſis: qd ſit. ps.l.v.Qm̄ iniquita. 76 a
Prodigia: vnde dicantur. ps.lxxvij.v.Sicut poſuit. Et ps.cxxxiiij.v.Miſit ſigna. 207 c
Prodigia: ad qd ꝑtineāt. ps.ciiij.v.Poſuit. 161 a
Prodigium: quid ſit. ps.xlv.v.Uenite. 69 c
Prodigiū: vnde dicatur. ps.ciiij.v.Poſuit. 161 a
Sepe ſic meditata pꝛoferimus: vt peregrina cogitatione tranſlati: nos nō ſentiamus dixiſſe que loquimur ps.cxlv.v.i. 221 d
Uidendo alterius premia: proficit ſancta conſciētia: dum ad imitationem laudabilium rerum propoſita ſemꝑ exēpla ꝓficiant. ps.cxviij.Ioth.v.ij. 185 d
Profundum: vnde dicatur. ps.cxxix.v.i. 201 c
Profundū pctōꝝ qd ſit. ps.lxviij.v.Nō me. 103 b
Progenies due. ps.lxxxiij.v.Non in eter. 130 a
Prophanum: quid ſit: ⁊ vnde dicatur. ps.lxxxviij.v. Auertiſti. 137 a
Prophetia: qd ſit: ⁊ quot modis fiat. In ꝓlo.ca.i. 1 c
Prophetia dauid: in libro pſalmoꝛum qualis fuerit. Ibidem. 1 c
Prophetie diſtinctio ſcd̄m tempoꝛa. Ibidem. 1 c
Prophetis: qūo ſpūs ſctūs fuerit attributus: qn̄qꝫ abſcedendo: qn̄qꝫ iterum adueniēdo. Ibidē. 1 d
Prophetie dicendi genus: non humana volūtate cōpoſitum eſt: ſed diuina inſpiratione profuſum. Ibidem. 1 d
A prophetie munere nō vident̄ excepti: quibus bene intelligendi vel interpretandi ſcripturas data eſt fa-
Caſſio.

cultas. Ibidem. i d
Prophetie vſus eſt: vt illa que ventura ſunt pro preteritis dicat. ps. lx. v. Deduxiſti. 90 b
Celeſtis prophetie virtus magna: quomodo apparuerit. ps. lxxiij. v. Poſuerunt. 112 d
Propheta cur moneat gentes letari: cum dominus iudicium eſt facturus. ps. lxvi. v. Letentur. 37 d
Quicquid prophete dixerũt: nõ ignorãter locuti ſunt. ps. lxxxviij. v. Tunc. 136 a
Prophete: cur nubibus comparentur. ps. cxxxiiij. v. Educens nu. 207 b
Prophonesis: quid ſit. ps. liiij. v. Ego autẽ. 82 c Et ps. lviij. v. Ego autem canta. 88 b Et ps. lxvi. v. ij. 97 d Et ps. ciij. v. i. 156 b Et ps. cxiiij. v. O domine. 176 d
Cur humana fragilitas ꝓhibeatꝰ sacramẽtoꝝ ꝓmiſſionibus ſe obligare. ps. lxxxviij. v. Diſpoſui. 135 a
Proijcere ſermões dei poſt ſe: qui dicatur. ps. xlix. Tu vero. 74 d
Proijciẽtes: quid ſignificet. ps. xvi. v. Proijci. 23 c
Prolepſis: quid ſit. ps. xix. v. i. 29 a Et ps. xxi. v. Circundederunt. 32 a Et ps. xxvij. v. Bñdictꝰ. 40 b Et ps. lx. v. Deduxiſti. 90 b
Deus ſolus iuſte diffinitiue ꝓmittit: cui ſubiacet implere qõ dixerit. ps. lxxxviij. v. Diſpoſui. 135 a
Propheta ꝓmittit gratiam deuotionis: cuꝫ dñi dona ſuſceperit. ps. cxiij. Thau. v. Eructua. 194 a
Cum bonum ſit dñm predicare: inde vnuſquiſqꝫ noſcitur promiſſa dona recipere. ps. cxlvi. v. i. 222 d
Pronũtiare: quid ſit. ps. xciij. v. Pronuntia. 142 d
Propitiatio domini: quomodo euidenter cognoſcatꝰ. ps. lxxxiij. v. ij. 129 d
Propitiatus: quid ſignificet. ps. ixiiij. v. Uerba iniquorum. 94 c
Propoſita bona ad effectum perueniunt: quando perſequens non timetur. ps. lxiij. v. i. 93 b
Quicunqꝫ facinus perpetrat: deum ante conſpectum ſuum nõ proponit. ps. lxxxv. v. Deus iniuſti. 131 d
Propoſitiones: quid ſignificent. ps. lxxvij. v. ij. 119 a
Quid proprium ſit patri: quid filio: ⁊ quid ſpiritui ſancto. ps. l. v. Redde. 77 b
Proſopopeia: quid ſit. ps. xcij. v. Eleuauerunt. 142 a
Proſperari: quid ſit. ps. cxvij. v. O domine. 179 d
Proſpicere: quid ſit. ps. xxxij. v. De celo. 47 d
Protegi: quid ſit. ps. xxvi. v. Qm̃ abſcondit. 38 d
Protheſioſparallage: quid ſit. ps. lviij. v. Fortitudinem. 87 d
Prouectiõis nr̃e iudiciũ: qõ ſit. ps. cxli. In ↄclu. 217 a
Initiuꝫ prouectus: eſt delicta carnalia relinquere. ps. cxix. v. i. 194 d
Dño proximare nõ põt: niſi qui eius regulis obſecũdãt. ps. cxviij. Coph. v. Appropinquauerũt. 192 b
Proximũ quẽ dicamus. ps. c. v. Detrahẽtem. 150 c
Magna prudentia geritur: vt ſibi aliquis imprudens eſſe videatur. ps. cxv. v. ij. 177 b
Omni rõne deſeritꝰ: omni prudẽtia vacuatur: qui vſqꝫ ad hoc puenit: vt nõ ꝓfutura ſꝫ ſua potius colere videatur exitia. ps. cxxxiiij. v. Similes illi. 208 a
Qui domino pſallat. ps. c. v. i. 150 b
Pſallendum eſt cum aduertentia: intellectu ⁊ ſapienter. In prolo. i b
Pſallendum eſt ſapiẽter: vt nõ ſolũ cãtãtes ſed intelligentes pſallamus. ps. xlvi. v. Qm̃ rex. 70 b
Pſallere: quid ſignificet. ps. xci. v. i. 140 d
Pſallere: quid ſit. ps. vij. v. vlti. 13 b Et ps. xx. v. vlti. 30 c Et ps. xlvi. v. Pſallite. 70 b Et ps. xcvij. v. Uiderunt. 148 a
Pſalmoꝝ libri excellẽs cõmẽdatio. In ꝓlo. i b
Pſalmorũ ꝓnuntiationis inſtitutio. In ꝓlo. ca. ij. 2 a
Pſalmorum auctores: Idithun: Aſaph: ⁊ filij chore nõ fuerunt. Ibidem. 2 a
Pſalmoꝝ vniuerſoꝝ auctor fuit Dauid. Ibidẽ. 2 a
Pſalmi: cur hoc nõie vocentꝰ. Ibidem. ca. iiij. 2 a
Pſalmi: qui in hoc volumine continentur: cũ pro ſui excellentia dicuntur pſalmi. Ibidem. 2 a
Pſalmus: grecum eſt vocabulum. Ibidem. 2 b
Pſalmus: quid ſit. In prolo. ca. v. 2 b
De pſalmoꝝ quinquifaria diuiſiõe. In ꝓlo. ca. ix. 2 b
Pſalmorum quaſdam ſuperſcriptiones conuenit ſpiritualiter intueri. In prolo. ca. x. 2 b
Pſalmorum: an vnus liber vel plures dici debeant. In prolo. ca. xij. 2 c
Pſalmi tribus modis loquuntur de perſona chriſti. In prolo. ca. xiij. 2 c
In pſalmoruꝫ expoſitione: de quibus auctor dicturus ſit. In prolo. ca. xiiij. 2 d
Pſalmꝰ pmꝰ: cur nõ hẽat titulũ. ps. i. circa titulũ. 4 a
Pſalmꝰ: qd ſit. ps. ij. cir. tit. 6 a Et ps. iiij. cir. ti. 8 b
Pſalmi penitentiũ: qui ⁊ quot ſint. ps. vi. cir. tit. 10 d
Pſalmi penitentium: cur diligentius perſcrutãdi ſint. Ibidem. In conclu. 11 d
Pſalmus octauus eſt primus qui verſus congeminat. ps. viij. v. vlti. 14 c
Pſalmus primus: in quo aduẽtus antichriſti prophetatur. ps. ix. In concluſione. 17 c
Pſalmus primus: qui de iudeorum increpatione ⁊ cõuerſione ſcriptus eſt. ps. xiij. In concluſione. 20 d
Pſalmorũ: genera duo ſunt. ps. xxiiij. circa tit. 36 a
Pſalmũ dicere: quid ſit. ps. xxvi. v. Circuibo. 39 a
Pſalmus: quid ſignificet. ps. xlij. circa titu. 64 b
Pſalmi. xlviij. ſingularis commendatio. ps. xlviij. In conclu. 73 b
Cur p pſalmũ quinquageſimũ magis dño ſupplicetꝰ cũ peccatoꝝ venia petitꝰ. ps. l. In cõcluſione. 78 b
Pſalmi: arithmeticam ⁊ alias diſciplinas frequenter cõmemorant. ps. lxx. In conclu. 107 d
Pſalmoꝝ nũeꝝ: quo pñes nři diuiſerit. Ibidẽ. 107 d
Cur hunc pſalmum demonibus pia confidentia ſemper opponamus. ps. xc. circa titu. 139 b
Multo preſtantius eſt cum bonis actibus pſalmodie iubilationes deo offerre: q̃ pecudum victimas imolare. ps. cvi. v. Et ſacrificent. 166 c
Cur auctor vniuerſos pſalmos adhibitis diuiſionibus partitus ſit. Ibidem. in concluſione. 167 c
Pſalmi: cur diuerſum numerum verſuum contineant ps. cxvi. In conclu. 178 a
Qui pſalmi alphabetodes cõpletis lr̃is: ⁊ q lr̃is imminutis annotentꝰ: ⁊ q̃ de cã. ps. cxviij. In cõclu. 194 c
Pſalmi graduum cur numero quindenario annotati atqꝫ conſcripti ſint. ps. cxix. circa titu. 194 d
Pſalmus iſte pertinet ad ſuperbiã deſtruendam. ps. cxxx. circa titu. 203 b
Pſalmi: cur ab afflictionibus inchoent: ⁊ in gaudija deſinant. ps. cxlij. In concluſio. 218 b
Quomodo totus ordo pſalmorũ duplici myſterio noſcatur eſſe decurſus. ps. cl. In conclu. 227 b
Pſalmorum ſeptem decades referuntur ad ſabbatuꝫ: qõ ad primam pertinet culturam: octo võ noſtro tẽpori deputantur: qui reſurrectionẽ domini die octaua pia deuotione veneramur. Ibidem. 227 b

Pſalmoꝝ numerus centum quinquaginta:quid myſtico numero deſignet. Ibidē. 227 b
Uarietas pſalmorum:cur precioſiſſimo lapidi topacio: aut pulcherrimo pauoni congrue comparari poſſit. ps.cl. In concluſione. 227 c
Pſalmocanticum:quid ſit. In prolo.ca.vij. 2 b
Pſalmuſcātici:quid ſit. ps.lxvi.circa titulū. 97 c
Pſalterium:corpori domini ſaluatoris aptatur. In ꝓlogo.cap.iiij. 2 a
Pſalteriū:apud hebreos nablū dicit̄. Ibidē. 2 b
Pſalteriū:qd ſit:⁊ cur ipm ſolum inter inſtrumenta muſica decachordum dicat̄. ps.xxxij.v.ij. 47 a
Pſalterium: corporis domini decora ſimilitudo eſt. ps.xlviij.v.Inclinabo. 72 b
Pſalteriū:quid ſit. ps.cl.v.Laudate eū i ſo. 226 d
Pſalterium:naturam dei:ſi fas eſt:duobus verbis facit ſubintelligi. Ibidem. In concluſione. 227 b
Omne malū execrabilius reddit̄:quādo publica preſumptione tractatur. ps.liiij.v.Et non de. 82 a
Pulchrū dicēdi genus:in breuitate cōplecti qđ nulla poſſit aduerſitate dirumpi. ps.xxx.v.Ego āt. 43 b
Puluis:quid ſit. ps.i.v.Non ſic impij. 5 b
Pūctus:linea:circulus:⁊ cetera hꝰ quō ſenſibilia:⁊ quō intelligibilia ſint. ps.xcvi.v.Illuxerūt. 147 a
Punctus quid ſit. Ibidem. 147 a
Pupilla:qd ſit:⁊ vñ dicat̄. ps.xvi.v.A reſiſtēti. 23 c
Pupilli: vnde dicant̄. ps.cviij.v.Non ſit ſi. 169 c
Pupilla oculorum:cur ita dicat̄. Ibidem. 169 c
Pupillus:quis hic dicat̄. ps.ix.v.Tibi dere. 17 a
Chr̄s:cur pupillus dicat̄. ps.lxxxi.v.Iudicate. 127 a
Puſillum: vnde dicatur:⁊ quid ſignificet. ps.xxxvi.v.Et adhuc puſillum. 54 d
Quis meritis putaret datum:ſi peccator iugiter floreret illeſus. ps.cxviij.Sade.v.i. 191 b
Puteus:quid dicat̄. ps.liij.v.Tu do. 82 d
Putei mortalis deſcriptio. Ibidem. 82 d
Puteus:quid ſit. ps.lxviij.v.Non me demer. 103 b
Puteū:peccatores quō incidant. Ibidē. 103 b
Puteus:⁊ in malo ponit̄:⁊ in bono. Ibidem. 103 b
Puer frequēter legit̄ dñs chriſtus ab innocentie puritate. Ibidem.v.Ne auertas. 103 c
Quantitas delicti:menſura repudij eſt. ps.v.v.Decidant. 10 b
Quaternarij numeri cōmendatio. ps.iiij. In concluſione. 9 b
Contra oēs amentias eſt cum tepide querere:quem tibi cognoſcis eterna beneficia poſſe preſtare. ps.xcviij. In concluſione. 149 c
Queri:⁊ i bono ⁊ i malo legit̄. ps.lxix.v.ij. 105 a
Si deus mixto amore non metuatur toto corde non queritur. ps.lxxvij.v.Et dilexerunt. 120 d
Qui dominum querunt:quid debeant dicere. ps.lxix.v.Exultent. 105 b
Quies dānatoꝝ:quomodo ſine requie ſit. ps.lxxv.v.De celo. 116 a
Quieſcere debemꝰ in ſecreto ꝯſciētie:quādo iniquitatis faſce deprimimur. ps.liiij.v.Ecce elon. 81 d
Hec ſyllaba:qꝫ:frequēter ſignificat nullū. ps.lviij.v.Ecce ipſi loquētur. 87 d Et ps.cv.v.ij. 162 d
Quicqd ꝯtra hūanas vires aſſumit̄:defectus ibi pro rei magnitudine reperit̄. ps.lxxxiij.v.i. 128 d
Rab:que fuerit:⁊ quid ſignificet hoc nomē. ps.lxxxvi.v.Memor. 132 a
Recēs q ſit. ps.lxxx.v.Audi pplus. 126 a
Recordari:vnde dicatur. ps.lxxvij.v.Nō ſunt. 121 a
Recti corde: qui ſint. ps.x.v.ij. 17 d Et ps.xciij.v.Quoadusqꝫ. 143 b Et ps.cxxiiij.v.Bñfac. 199 a
Quomodo redēptio domini fuerit copioſa. ps.cxxix.v.Quia apud do. 203 a
Refectio felix ⁊ ſecura:ab illo calicē ſalutis accipere:q ſp nouit ꝓfutura ꝓſtare. ps.lxxiiij.v.Et icli. 115 a
Refrigeriū ē:poſt parētes curas delectabilis ⁊ amena ſecuritas. ps.lxv.v.Tranſiuimus. 96 d
Refugiū:quid ſit. ps.xxxi.v.Tu mihi es re. 46 a
Quomodo dominus factus fuerit Moyſi inſigne refugium. ps.lxxxix.v.i. 138 a
Regredi:quid ſit. ps.vij.v.Et ꝓpter hanc. 12 d
Cum quis regitur a domino:quanta ſit ibi defenſio ⁊ ſecuritas. ps.xxij.v.i. 34 a
Regula in omnibus pſalmis q̄ de duabus naturis in chr̄o loquunt̄ cuſtodiēda. ps.xx. In ꝯcluſio. 30 c
Regula totiꝰ religiōis expōit̄. ps.lxxix.v.vlti. 125 a
Dñs quos relinqt:affligit. ps.lxxx.v.Et di. 126 b
Contra peccata continua:ſalutare remedium eſt iugiter pio domino ſupplicare. ps.cxl.v.i. 215 b
Remedia a medico celeſti facile impetrantur cum vulnera oſtenduntur. ps.vi.v.ij. 11 a
Iuſte remedium petit:qui ſe poſitum in tribulatione cognoſcit. ps.lxviij.v.Ne auertas. 103 c
Reminiſci:quos dicamꝰ. ps.xxi.v.Reminiſcēt. 33 c
Remiſſionē peccatorum:dominus ſeptem modis nobis concedit. ps.lxx.v.Multiplicaſti. 107 b
Remittere:quid ſit. ps.lxxxiiij.v.ij. 129 d
Hoc fidelibus i ſūma remuneratiōe promittitur: qꝛ ſalutare chriſtū dñm ꝯtuentur. ps.xc.v.vlti. 140 b
Renes:quid myſtice ſignificat. ps.cxxxviij.v.Quia tu poſ. 212 d
Repetitio frequenter geminata eiſdeꝫ verbis eſt mater ſatietatis. ps.xxxi.v.vltimo. 46 c
In ſcripturis diuinis:ad exprimēdā cauſam frequenter ſit repetitio verboꝝ. ps.lxxi.v.i. 108 b
Si dñs os nr̄m nō repleat:nec lig̃ua mouet̄:nec deſideria honeſta flāmāt̄. ps.lxx.v.Repleat̄. 106 b
Requiē dñi nō itroire:qd ſit. ps.xciiij. In ꝯclu. 145 a
Qui requiē dñi itrare nō poſſint. Ibidē.v.vlt. 145 a
Reges dñi:que ſit. ps.cxxxi.v.Hec requies. 205 a
Iuſtus iſte a dño regrit̄:q mandata eius non probat̄ oblitus. ps.cxviij.Thau.v.vltimo. 194 b
Que mala incurremus:ſi deo reſiſtimus. ps.lxxx.v.Pro nihilo. 126 b
Multi hic ꝓceptis dñi reſiſtūt. In illo āt finali iudicio nēo īꝓboꝝ reſiſtē poterit. ps.lxxv.v.Tu ter. 116 a
Quos gratos habemus:ipſos ſine dubitatione reſpicimus. ps.xxxij.v.Ecce oculi. 48 a
Dñs quos reſpiciat. ps.lxv.v.Qui dominatur. 96 c
Ubi pietas poſtulatur:ſemper homo reſpici dicitur. ps.lxviij.v.Exaudi me. 103 b
Dñs ſi peccata reſpiciat:nos ſine dubitatione condēnat. ps.lxviij.v.Exaudi. 103 b
Reſpicere dei:quid ſit. ps.lxxvi.v.i. 116 d
Reſpicere:qd ſit. ps.cxviij.Aleph.v.Tūc nō. 181 a
Dñs aioꝝ q̄litates gratiꝰ reſpicit:q̄ cruciatū carnalis paſſiōis itēdit. ps.cxviij.Res.v.Uide qꝛ. 193 a
Illas res vnuſqſqꝫ reſpicere dicit̄:q̄s ⁊ diligere poſſe iudicatur. ps.c.v.Non proponebam. 150 c
Reſpicit̄ dñi:⁊ nō ſpernē. ps.cl.v.Reſpexit. 153 b
Quis deo vocanti reſpondere dicatur ibidem.v.Et reſpondit. 153 c
Reſurgere duobus modis dicit̄ chriſtianus. ps.xix.

v̄.Ipſi obligati ſunt. 29 b
Reſurgunt differenter iuſtus:peccator ⁊ impius. ps. i.v̄.Ideo non reſurgunt. 5 c
Retia:vnde dicant̄.ps.cxl.v̄.vltimo. 216 a
Dn̄s:qūo ⁊ cur retribuat nobis bonum pro malo.ps. cxv.v̄.Quid retribuam. 177 b
Retributio dn̄i:q̄nta ſit.ps.cxviij.Nun.v̄.vlt. 188 d
Malorum omnium retributio:que ſit.ps.lxxx.v̄.Et dimiſi. 126 b
Retributionū quatuor ſunt ſpecies.ps.xxvij.v̄.Secundum opera. 40 a
Nemo retribuit niſi qui aliquid ante p̄cepit.ps.vij. v̄.Si reddidi. 12 b
Retrorſum:quomō redeant malus ⁊ iuſtus.ps.vi.v̄. vltimo. 11 d
Reuerentia:quid ſit.ps.xxxiiij.v̄.Erubeſcāt. 140 b
Reuereri:quid ſit.ps.lxix.v̄.ij. 52 b
Qui alium a malo nō reuocat:particeps erroris probatur.ps.xlix.v̄.Si videbas. 74 d
Rex glorie:nemo poteſt niſi ſolus altiſſimus inueniri.ps.xxiij.v̄.Quis. 35 c
Quando rex delinqt ſoli deo reus eſt:q2 hoīez nō habet q̄ ſua facta diiudicat.ps.l.v̄.Tibi ſoli. 76 b
Rex:vnde vocat᷒ ſit.ps.lxvij.v̄.Dum diſcer. 99 b
Rex:vnde dicat̄.ps.lxxxij.v̄.Altaria. 129 a
Rhamnus:quid ſit.ps.lvij.v̄.Priuſq̄. 86 b
Rhetores: qūo iudices reddant attentos. ps.xlviij. v̄.i. 72 a
Rhetoricus ſyllogiſm᷒:q̄d ſit.ps.xxi.v̄.Qm̄ rex. 30 b
Rogare:equocū eſt.ps.cxxi.v̄.Rogate. 197 a
Docemur vt ijſdem verbis nos deum rogemus: quibus caput noſtruz exoraſſe cognoſcimus. ps.lxviij. v̄.Eripe. 103 a
Ros:quid ſit:⁊ cuius virtutis.ps.cxxxij.v̄.Quod deſcendit. 206 a
Ructar̄:vn̄ dcm̄ ſit.ps.cxviij.Thau.v̄.Eructu. 194 a
Rudis:quis dicat̄.ps.ij.v̄.Et nunc reges. 7 a
Ruina:vnde dicatur.ps.xxxi.v̄.Quoniam die. 45 c Et ps.xc.v̄.A ſagitta. 139 d
Sabbati dies:requies īterpretatur.ps.xci. circa titulum. 140 c
Quarta ſabbati:quid ſit.ps.xciij.circa titul̄. 142 c
Sacerdotes:cur moneantur: vt domino ſupplicent.ps.cvi.v̄.Turbati. 166 d
Sacerdotes:quomō indui debeant iuſtitia.ps.cxxxi. v̄.Sacerdo. 204 d
Duobus modis dicimus animam eſſe ſatiataz.ps.cv. v̄.Et dedit. 163 c
Sacramenta duo ſunt liberationis noſtre.ps.lxv.v̄. Qui poſuit. 96 d
Quomodo ſacrificare debeamus domino.ps.xlix.v̄. Immola. 74 c
Sacrificare volūtarie:q̄d ſit.ps.liij.v̄.penul. 80 d
Quia non ſacrificet dn̄o voluntarie.Ibidem. 80 d
Sacrificium quod deo dare debeamus.ps.l.v̄.Sacrificium. 77 d
Sacrificium domino reddit:qui letus hoſtiam laudis obtulerit.ps.cvi.v̄.Et ſacrificent. 166 c
Saccus:quid ſit.ps.xxix.v̄.Conuertiſti. 42 b
Sagitta:quid ſit.ps.xliij.v̄.Sagitte. 67 d
Sagitte:⁊ in bono ⁊ in malo accipiuntur.ps.xxxvij. v̄.ij. 57 b
Salmana:q̄d īterp̄tet̄.ps.lxxxij.v̄.Pone p̄nci. 122 a
Salomon:quid interp̄tet̄.ps.cxxv.In ꝯclu. 200 a
Nō ſalua ſit anima:quādo a temporali morte ſubducitur:ſed quando ab huius ſeculi carcere proſperrima diſſolutione liberatur.ps.cviij.v̄.vltimo. 170 d
Nihil fortius q̄ aīas ſaluare:que errorū ſuorum vitijs poterāt īterire.ps.lxvij.v̄.Dominus da. 99 b
Saluari in hoc mundo multi ſibi videntur: ſed non in domini nomine.ps.liij.v̄.i. 80 c
Saluator cu᷒ ꝓprie dicat̄ de᷒.ps.xxxvi.v̄.Lex. 56 a
Qō ſaluatoris aduēt᷒ captiuitatē nr̄am cōmutauerit in gaudiū: vitia in v̄tutes ⁊c̄.ps.cxxv.v̄.ij. 199 c
Pro nihilo ſaluos facere:quid ſignificet.ps.lv.v̄.Sicut expectauit. 83 d
Totis viribus ſalus poſcitur:cum tempore neceſſitatis optat̄.ps.lxviij.v̄.Ne auertas. 103 c
Una eſt ſalus:ad ip̄m feſtinare quem non poſſis effugere.ps.cxviij.Coph.v̄.Prope es. 192 b
Salutare patris:chr̄us ē.ps.ix.v̄.Exultabo. 16 a
Salutaris nr̄:chr̄us ē.ps.xxiij.v̄.Hic accipiet. 35 b
Salutare dn̄i:quid ſit.ps.xxxiij.v̄.Aia autem. 51 a
Salutare:hebrea lingua dicit̄:Jeſus.ps.cxviij.Coph. v̄.i. 186 b
Sanamur reuera cum ſtrangulantis peccata lexant̄: ps.xl.v̄.Ego dixi. 62 b
Sancti viri ſi affligantur:ſpem magis ſue dilectiōis accipiunt.ps.cxviij.Uau.v̄.Et ne. 183 c
Sanctorum qualis ſit voluntas:⁊ quale conſiliuz.ps. xxxvij.v̄.Quoniam in te. 59 a
Scē orōnis forma tradit̄.ps.xciiij.v̄.Uenite. 144 c
Sanctus dominus:cur in ſancto monte. precipiatur adorandus.ps.xcviij.v̄.vltimo. 149 b
De ſanguinibus:contra artem grammaticam poſitū eſt.ps.xv.v̄.Non congregabo. 22 a
Sanguinibus:contra latinam linguam numero plurali dicitur.ps.l.v̄.Libera. 77 c
Sanguinis:numerum pluralem latina lingua nō recipit.ps.liij.v̄.vltimo. 83 a
Sanguinū viri:qui dicantur.Ibidem 83 a
Sapienter nemo quicq̄ facit quod non intelligit.ps. xlvi.v̄.Quoniam rex. 70 b
Sapiētie ⁊ prudētie dr̄ia.ps.xlviij.v̄.Os meuz. 72 a
Sarcaſmos:quid ſit.ps.xxij.v̄.Et dixerunt. 143 a Et ps.cxxxiiij.v̄.Simulachra. 206 a
Sardiſmos:quid ſit.ps.xli.v̄.Abyſſus. 63 d Et ps cvij.v̄.Saluum fac. 168 a
Scabellum:vnde dicatur.ps.cix.v̄.ij. 171 b
Scandalum:grecum nomen eſt:ſignificans ſiniſtrū. ps cv.v̄.Et commixti. 164 c
Scādalū:q̄d ſit.ps.cxviij.Sin.v̄.Pax mul. 193 c
Scelerati tūc ad deum cōcurrūt quando aliqua neceſſitate turbant̄.ps.lxxvij.v̄.Cū occide. 120 d
Sceleratis interdicitur ne ſe pſumāt ſermonibus miſcere diuinis.ps.xlix.v̄.Peccatori. 74 d
Schema:quid ſit.ps.i.v̄.Non ſic impij. 5 b
Scheſiſonomatō q̄d ſit.ps.cv.v̄.Peccauimus. 163 a
Hoc perfecte ſcientie genus eſt noſſe deum ⁊c̄.ps.xci. v̄.Q̄ magnificata. 141 a
Scyniſes:quid ſit.ps.civ.v̄.Dixit ⁊ venit cy. 161 b
Oē nr̄m admiſſum q̄ſi quibuſdā tabulis ſcribitur cū diuina notitia ꝯtinetur.ps.l.v̄.Auerte 76 d
Scripturarum diuinarum tractator ⁊ doctor:quid facere debeat.ps.i.v̄.Non ſic impij. 5 b
Scriptura diuina in illa ſancta trinitate nihil minus maius ve vult ſentiri.ps.xviij.v̄.Lex. 28 b
Scripture diuine ꝓpriū ē:vt ꝓ plurali ſingularis numer᷒ apponat̄:⁊ viceuerſa.ps.xxvi.v̄.Ne tra. 39 b

Scripture diuine ↄſuetudo.ps.xxxvij.cir.tit. 57 a

Scripturarum diuinaꝝ ꝓpriū eſt noīa hebrea ad aliquod myſteriūꝫ ſignificationis interſerere.ps.lxvij.v.Ibi beniamin. 100 c

Scripture diuine mos eſt pro parte dicere totum.ps.lviij.v.Et tu. 87 d

Scripture diuine mos eſt:ſic ad ꝑtem loqui vt nec reliquos ꝑtermittere videaſ.ps.lxi.v.Spate. 91 c

Scripture diuine per ſimilitudies terrenas plerūqꝫ ſacramenta celeſtia monſtrant.ps.lxij.v.Sicut adipe. 92 c

Scripture diuine proprium eſt:vt quos dominus liberare mauult:poſt ſe redire precipiat: vbi nullus locus erroris eſt.Ibidē.v.Et in velamento. 92 d

Scripture diuie mos ē:⁊ vnū ꝑ plimis dicē:⁊ plima vnitatis noīe vocitare.ps.lxv.v.Qui ↄuertit. 96 c

In quo:⁊ in eo:qꝛ communi lingue non conuenit:proprium diuine ſcripture eſſe dicimus.ps.lxvij.v.Mons in quo. 99 d

In ſcripturis ſanctis frequēter inuenimus prepoſterato ordine dicta.ps.lxx.v.Potentiam. 107 b

Scriptura ſancta ꝑ hebrea noīa ſepiꝰ nobis declarat cauſas occultas.ps.lxxvij.v.Et repu. 122 a

Scripturarum diuinarum proprium eſt:vt per interpretationes nominum virtutes poſſimus ſentire dictorum.ps.lxxxij.v.Pone principes. 128 a

Locutionis genus proprium eſſe ſcripture diuine cognoſcimus: quando nihil tale in libris ſecularibus inuenitur.ps.lxxxiiij.v.Audiam. 130 a

Scripture diuine incomprehenſibilis profunditas ⁊ diuerſis modis intelligitur:⁊ vna conſtare veritate monſtratur.ps.xcv.v.Commoueatur. 146 a

Cur diuie ſcripture per diuerſas ſimilitudines loquātur.ps.xcvij.v.Flumina. 148 b

Uſus ſcripture eſt aliquando minora dicere:vt maiora ibi complexa videantur.ps.ci.v.vltimo. 153 d

Illud genus locutionis ſcripture diuine proprium eē dicamus:quando hoc nec littere ſeculares; nec cōis vſus exercet.ps.cv.v.Et diſtinxit. 164 b

Oēnis quoſdā ſine litteris ſcripturas diuinas didiciſſe legerimus:facilius tñ eſt dei gratia fragilitati noſtre per litteras prudentiam diſcere: ꝙ̄ illud miraculum ſuſtinere.ps.cx.circa titulum. 172 c

Oculos aliquid dicere:non eſt cōis aut vſitata locutio:ſed ſcripture diuine iſte modus loquēdi ꝓprius eſt.ps.cxviij.Coph.v.ij. 186 b

Intellectus diuinarum ſcripturarum:quanto plus ꝑcipitur:tanto ſuauior ſanctis mentibus inueniſ.ps.cxviij.Ain.v.Seruus tuus. 190 a

Uſus iſte ſcripture diuine proprius eſt:ad ſingularē numerum redigere:quod pluraliter videtur eſſe propoſitum.ps.cxx vij.v.Labores. 201 a

In ſcripturis diuinis frequenter reperitur: vt modo cauſam ratio precedat:modo eā protinus ſubſequatur.ps.cxl.v.Diſſipate. 215 d

Frequenter ſcriptura diuina hanc ſpēm definitionis amplectiſ:vt ꝑ id qꝺ dñs operatur:virtus eius poteſtaſqꝫ monſtretur.ps.cxlvi.v.Qui operit. 223 a

Perſcrutemur ſedule diuinas ſcripturas ⁊c̄.ſi filij eē volumus excuſſoꝝ.ps.cxxvi.In concluſio. 200 d

Scutū:vnde dicaſ.ps.xxxiiij.v.ij. 50 c

Seculū:quid ſit.ps.xxiiij.v.Reminiſcere. 36 b

Seculū pñs:ſilitudo ē hyemis.ps.xxxvi.v.ij. 54 b

Nec mali in hoc ſeculo a pena ſunt liberi: nec boni a beneficio ſequeſtrati.ps.lvij.v.vltimo. 86 c

Secula:cur ita dicta ſint.ps.lx.v.Dies. 90 c

Secula:vnde dicanſ.ps.lxxij.v.Deus autē. 113 b

Seculum ſeculi:ſignificat eternitatem.ps.lxxxviij.v.Et ponam. 136 c

A ſeculo ⁊ vſqꝫ in ſeculum:quid ſignificet.ps.lxxxix.v.ij. 138 b

Seculum:quandoqꝫ iſtum mundum ſignificat:quādoqꝫ regnum domini.ps.cxxx.v.vltimo. 203 d

Sedulij verba mutuanſ.ps.xxxvi.In ↄcluſio. 56 d

Selmon: quid ſit: ⁊ quid interpretetur.ps.lxvij.v.Dum diſcernit. 99 c

Due ſunt ſeminationes in ſeculo.ps.cxxv.v.Qui ſeminant. 199 d

Semite:que ſint:⁊ vnde dicatur ſemita.ps.xxiiij.v.Uias tuas. 36 b

Senecta ⁊ ſenium:quomodo apud grecos differant.ps.lxx.v.Et vſqꝫ. 107 a

Senectus candidum caput habet.ps.xci.v.Et exaltabitur. 141 b

Quicquid in fine mundi geritur ſenectus aptiſſime nuncupatur.ps.cxxviij.v.ij. 201 d

Senes ꝗ vitupenſ.ps.cxviij.Coph.v.Preue. 192 a

Seniores:quos dicamus.ps.cxviij.Mem.v.Super ſeniores. 187 d

Sententia preclara:qꝛ nullus ſuis meritis ad dei gratiam venit.ps.xxiiij.v.Reminiſcere. 36 b

Seon ꝗd iterpreteſ.ps.cxxxiiij.v.Seō regē ammorreoꝝ. 207 c Et ps.cxxxv.v.Seon. 209 b

Separatio corporis ⁊ anime ſine conturbatione maxima nō poteſt euenire.ps.liij.v.Timor. 81 d

Septem vicibus ſe monachorum pia deuotio conſolatur.ps.cxviij.Sin.v.Septies. 193 c

Sera:vñ dicaſ.ps.xxxviij.v.ij. 59 a Et ps.cxlvij.v.ij. 222 d

Sermo dñi:qūo rectꝰ dicaſ.ps.xxxij.v.Qm̄ re. 47 b

Sermōis ⁊ loq̄le dñs.ps.xviij.v.Nō ſūt loq̄le. 27 d

Ineſtimabilis virtus ſermonis eſt: ⁊ hyſtorie fidem complere:⁊ ſpiritualibus rebus intelligenda contradere.ps.lxxvij.v.Et ceciderunt. 120 c

Qui dño in leticia ſeruiāt.ps.xcix.v.i. 149 d

Infideles:quomodo domino ſeruiant.ps.cxviij.Lamech.v.Ordinatione. 187 a

Qūo oīa ſeruire deo itelligē debeamꝰ.Ibidē. 187 a

Seruus fidelis tunc gloriatur: quando laudabilem dominum habere cognoſciſ.ps.xxxiij.v.ij. 48 d

Seruis fidelibus:quid datū ſit.Ibidem. 48 d

Chr̄us cur ſe ſuū dixerit.ps.lxxxv.v.Miſerē. 131 b

Uitiorum ſeruus:dominum non mereſ habere ſanctorum.ps.cxviij.Lamech.v.Tuus. 187 a

Seruus:vnde dicatur.ps.cxviij.Ain.v.ij. 189 d

Seruus dei veraciter nequaꝙ̄ dici pōt:niſi qui eiꝰ famulatur arbitrio.Ibidem.Seruus tuus. 190 a

Serui quomodo attendant ad manus dominorum ſuorum.ps.cxxij.v.ij. 197 c

Si negatiue poſitū ē.ps.lxxxviij.v.Semel iu. 136 d

Sicima:quid interpretetur.ps.lix.v.Deus locutus. 89 b Et ps.cvij.v.Letabor. 168 a

Signa:que ſint.ps.ciij.v.Poſuit. 161 a

Signū ꝗd ſit:⁊ vñ dicatur.ps.cxxxiiij.v.Miſit ſigna 207 c Et ps.lxxxv.v.vltimo. 132 a

Significatur ſepe per id quod ſequitur:id quod preceſſit.ps.xxi.circa titu. 31 a

Silentij cōmendatio.ps.xxxviij.In ↄcluſio. 60 a

Melius eſt ſilentium tenereꝙ̄ aliquid malitioſe dicere.Ibidem,v.i. 58 d

Silet ī malo:q̄ nō tacet bonū.ps.cxl.In ꝯclu. 216 a
Similis iniq̄tas:alios ſuis opibus decipere: ꝛ cultib⁹ ſe peſſimis obligare.ps.cxiij.v.Similes. 175 d
Similitudo:qd ſit.ps.xlviij.v.Inclinabo. 72 b
Simplices:quando indicare volumus: vnum cor in eis teſtamur.ps.xi.v.ij. 18 c
Pudor eſt dicere ſimulachrū ab illo cuius ipſe auctor potuit inueniri.ps.cxiij.Simulachrum. 175 c
Simulachꝝ:vn̄ cōpoſitū ſit.ps.xcvi.v.Cōfū. 147 a
Q̄uō dn̄o ſingulares efficiamur.ps.cxl.In ꝯclu. 216 a
Sitis:qd agat.ps.lxi.v.Uerūtamē honorem. 91 b
Sol:vn̄ dicat̄.ps.ciij.v.Ortus eſt ſol. 158 b
Sola via chriſti bona eſt:noſtra vo peccatis obnoxia. ps.xxxvi.v.Ne emulatus. 54 c
Cur deus ſolus dicatur facere mirabilia . ps.lxxvi.v. Deus in ſancto. 117 c
Somatopœia:quid ſit.ps.lxxxiiij. v. Miſericordia ꝛ veritas. 130 b
Preſtigijs alluſi:freq̄nter ad illa nos ꝑducere ſoniam⁹ q̄ nimis cupiditate ꝑgrim⁹.ps.lxxij.v.Uelut. 111 b
Uita infidelium cur ſomnus appelletur . ps.lxxv.v. Dormierunt. 115 d
Somnus iſte:quomō ſit fallax.Ibidem. 115 d
Conſuetudo ſomni potenter exprimitur . ps.cxxxi.v. Si dedero. 204 b
Sors in ſcripturis diuinis ſepius commemoratur.ps xxi.v.Diuiſerunt. 32 d
Exhortatio ad eos quos ſpectacula humana delectāt ps.lxvij.v.Benedicite. 100 a
Specioꝝ amatores exhortāt̄ ps.xxxij.In ꝯclu. 48 b
Sperare vere:qd ſit.ps.xxx.v.Et perfeciſti. 44 c
Qui ſit fructus in deo ſperare:ꝛ qualis interitus ſpez in dn̄o non habere.ps.li.v.Ego autem. 79 b
In hoc mundo licet ſperare:illic autem deſiderata ꝑ mia contueri.ps.cxxx.v.vltimo. 203 c
Qui ſpat ī malitia:ſeipſ3 decipit.ps.lxi.v.Nolite. 71 c
Cur in hoīe nō ſit ſperandū.ps.lix.v.penulti. 89 d
Quare in dn̄o ſperādum ſit.ps.cxxix.v.A cu. 202 d
Spes copioſa pauꝑum:ꝛ magna cogitatio gaudioꝝ: ipſe refugiū hic quē ꝛ iudicē.ps.ix.v.Et fact⁹. 15 c
Spes humana : quomodo decipiat . ps.xxxij. v. Fallax equus. 48 a
Spes:vnde dicta ſit.ps.xxxix.v.Beatus vir. 60 c
Spem nois dei:qui veraciter habeat. Ibidem. 60 c
Qui ſpem habet in dn̄o rerum oīum potente : reſpicere non debet ad caduca. Ibidem. 60 c
Nobis ſpiritualiter fiunt q̄ hebreoꝝ oculis corporaliter apparebant.ps.cxlvij.v.vltimo. 223 b
Qꝛ ſpiritus ſanctus nō ſit ſolius patris:nec ſolius filij: ſed amborum.ps.lv.v.In deo. 84 b
Spirit⁹ ſancti ꝑconia:ſm ſeptē dona eius .ps.xxviij. v.Uox dn̄i ſup aq̄s.ꝛ.v.ſequentib⁹.40 d ꝛ 41 a
Reprehenſio eoꝝ qui dicūt ſpm̄ ſcm̄ eſſe minorem patre.ps.lxxxiiij.v.Audiam. 130 b
Spiritus:quid ſit.ps.ciij.v.Qui facit. 156 d
Spiritus ſanctus:cur interdum difficillima dicat ad litteram.Ibidem.v.Qui fundauit. 156 d
Spōſus:vnde ꝯgrue dicat̄.ps.xviij.v.In ſo. 28 a
Stagna:vnde dicantur.ps.cvi.v.Poſuit. 167 a
Stare:ad quid pertineat:ꝛ vbi nobis ſtandum ſit.ps. cxxxi.v.Introibimus. 204 c
Status collectiuus apud oratores dicit̄:qn̄ ex ſcripto colligit̄ id qđ ſcriptū nō ē.ps.xxvi.v.Credo. 39 b
Stillicidia:quid ſint.ps.lxxij.v.Rinos. 95 b
Statū:qd ſignificet.ps.vi.v.Laboraui. 11 c
Stratū:cur lachrymis rigandum.Ibidem. 11 c
Stultus:quid ſit.ps.xci.v.Uir inſipiens. 141 a
Stultos:vulgo bautos vocamus.Ibidem. 141 b
Stultoꝝ mltoꝝ redargutio.ps.cxvij.v.Bonū. 178 d
Stultus in quo exultet.ps.cxlix.v.Exul. 226 b
Praui ſuaſores:qd facē ſoleāt.ps.lxx.v.Cōfū. 106 d
Quando recordatio ſuauitatis domini habeatur.ps. cxliiij.v.Alleuat. 221 a
Subſtantia : quomodo ſit capax contrariorum . ps. xliiij.v.Dilexiſti. 67 d
Cū nos a dn̄i cōtēplatiōe diſcedim⁹:ipſe quoq3 a nr̄a defenſione ſubtrahit̄.ps.cxx.v.Non det. 195 d
Impigri debem⁹ facere omne quod poteſt alteri ſubuenire.ps.cxi.v.Iocundus. 173 d
Subueniri ſibi iugiter facit:cui collatū bn̄ficiū ante oculos ſemꝑ aſſiſtit.ps.xxv.v.Qm̄ miſericor. 37 c
Subuertunt illi feliciter:q de prauis vijs ad rectam ſemitam deducunt̄.ps.xvi.v.Exurge. 23 d
Sum:cur proprium diuinitatis ſit verbum . ps.xlix. v.Audi. 74 a
Mut⁹ē ſi pſallat ſuꝑb⁹.ps.lxxiij.v.Ne auertat̄. 114 a
Superbus ꝛ diabolus dicitur:ꝛ qui eius peruerſitatibus obſecundant.ps.xciij.v.ij. 142 d
Intelligant ſuperbi iudicem : qui malum ſuum non eſtimant puniendum.ps.c.v.i. 150 b
Suꝑboꝝ rephēſio.ps.cij.v.Quia ſpiritus. 155 b
Superbi:cum preſentia diligant:futura non tractāt. ps.cxxij.v.Et multum. 197 d
Suꝑbiā dn̄s ſpāliter execrat̄.ps.lxxiij.v.vlti. 114 a
Superbia:cur nullibi poſſit habere locum.ps.cxij.v. Quis ſicut. 174 c
Suꝑbia:vitioꝝ mr̄ ē.ps.cxviij.Gimel.v.Increpaſti. 182 a
Suꝑbia:q̄ noxia ſit.ps.cxxix.In concluſione. 203 a
Suꝑſtitionū hūanaꝝ eliſio.ps.xxxix.v.Multa. 60 d
Supplātare etiam in bono ponitur.ps.xvi.v.Domine a paucis. 23 d
Supplātare:qd ſit.ps.xxxvi.v.Lex. 56 a
Cur ſp ſupplicare nos deceat.ps.lxxxv.v.Miſe. 131 a
Ante lucē q ſurgant.ps.cxxvi.v.In vanum. 200 b
Qui dicit domino:Suſceptor meus es:totum ſe confirmat in eius beneficia proieciſſe::vt de felici quadam familiaritate glorietur.ps.xc.v.ij. 139 c
Suſcipere quos dicamur in bonam partez.ps.xxxix. v.Tu autem. 61 b
Suſpitio ſepiſſime probatur incerta que viro nō conuenit chriſtiano.ps.cxviij. De.v.Amputa. 183 b
Nemo ſuſtinet:niſi qui promiſſum accipere cupit.ps. cxxix.v.Suſtinuit. 202 d
Suſurratio:qd ſit:ꝛ vn̄ trahat̄.ps.xl.v.Simul. 62 c
Syllepſis:quid dicatur.ps.viij.v.i. 13 d
Syllogiſmi vſurpandi non ſunt frequentius.ps.xxxi. v.vltimo. 46 b
Syllogiſm⁹ quīquepartitus hic repit̄:quē Cicero oratoribus eſtimat applicādū.ps.xli.v.penulti. 64 b
Syllogiſmus enthimematicus ex quibus cōſtet.ps. xciij.v.Qui plantauit. 143 b
Cur in cathegorico ſyllogiſmo : qui eſt periſſimus ꝛ princeps oīum:hoc opus ꝯcludat̄.ps.cl.v.vlt. 227 a
Qualiter colligatur ſyllogiſmus cathegoricus in fine huius operis. Ibidem. 227 a
Sympſalma:quid ſit. In prologo.ca.xi. 2 c
Synagoga:qd ħ ſignificet.ps.vij.v.Exurge dn̄e. 12 d
Synagoga:quid dicatur.ps.lxxxi.v.i. 126 d
Synatriſmos:quid ſit.ps.xi.v.i. 18 b Et ps.xxij.v. i. 34 a Et ps.xxx. v. Abſcondes. 44 c Et ps.

xxxv.v.Iniquitatē. 52 d Et ps.lvij.v.Ad nihilū. 86 b Et ps.lxviij.v.Quoniā ppter. 102 c Et ps. cij.v.Qui propitius. 154 c
Syncriſis:quid ſit.ps.xix.v.Hi in curribus ⁊ hi. 29 b Et ps.xxv.v.penulti. 38 a Et ps.xxxiiij.v.Qm. 50 d Et ps.lxx.v.Confundantur. 106 d Et ps. cviij.v.i. 169 a Et ps.cxviij.Coph.v.Appropiquauerunt. 192 b
Synchoreſis:qd ſit.ps.lxxvij.v.Et mandu. 120 c
Syndicaſmos:qd ſit.ps.xi.v.Eloquia. 18 d Et ps. li.v.Ego aūt. 79 b Et ps.lxij.v.penulti. 93 a Et ps.lxxvi.v.Deus in ſancto. 117 c
Synecdoche:qd ſit.ps.ix.v.i. 15 b Et ps.xxi.circa titu. 31 a Et.v.Oēs qui vide. 31 d Et ps.lxiij. v.ij. 34 c Et ps.lxvij.v.Diſperge gentes. 101 a
Syon:multa ſignificat.ps.ij.v.Ego autem. 6 c
Syon:cur ſpeculatio dicaꝝ.ps.ix.v.Pſalli. 15 d
Syon:quid ⁊ quid ſignificet.ps.xix.v.ij. 29 a Et ps.lxviij.v.Quoniam deus. 104 c Et ps.lxxij.v. vltimo. 111 d Et ps.lxxv.v.ij. 115 c
Syō:qd ſit:⁊ qd īterpꝛetꝫ.ps.xcvi.v.Ado. 147 b
Syon:qd interpꝛetatur.ps.cxxiiij.v.i. 198 d Et ps. cxxxvij.v.penulti. 201 b Et ps.cxlix.v.ij. 226 a
Syſara:quid īterpꝛetꝫ.ps.lxxxij.v.Fac illis. 128 a
Tabernaculaꝝ:cur ita vocetur:⁊ vnde dicaꝫ.Et quid ſignificet.ps.xiiij.v.i. 21 a
Tabernaculum:eccleſiam catholicam ſignificat.ps.xxx.v.pteges eos. 44 c
Taberne:quid ſignificent:⁊ vnde dicantur.ps.xiiij.v.i. 21 a
Tabes:qd ſit.ps.cxviij.Sade.v.Tabeſcere. 191 b
Tacendo facilꝰ culpa fugiꝫ:q̄ꝫ loquendo.ps.xxxviij. v.i. 59 d
Tapinoſis:quid ſit.ps.xxi.v.Ego autem. 31 c Et ps.lxviij.v.Deus tu. 102 c Et ps.lxxxix.v.Quoniam mille. 138 b Et ps.ci.v.Quia cine. 152 d
Tautologia:quid ſit.ps.xx.v.ij. 29 d Et ps.lxvi.v. vltimo. 98 a
Telluris:ī bono poniꝫ.ps.xvij.v.Et apparuerūt. 25 c
Temerarium eſt ex opinione hominum dicere:quod celeſtium literaꝝ non tradit auctoritas.ps.cxlviij. v.Laudate eum celi. 225 a
Tēpeſtas:quid ſit.ps.lxxxij.v.Ita perſequeris. 128 b
Cur dominus tēpeſtates tribulationum noſtraꝝ pia miſeratione qn̄qꝫ ſuſpēdat.ps.cvi.v.Dixit ⁊. 166 d
Templum ſanctuꝫ:corpus eſt domini ſaluatoris.ps. v.v.Introi. 10 a
Tentationes due ſunt.ps.xxv.v.ij. 37 c
Semper fideles tentationibus proficiunt. Et quāto plus illis humana vis īgeritur:tanto amplius defenſio ſuperna preſtatur.ps.xcij.v.Populum tu. 143 a
Dominus iuſtos ſic tentari patitur:vt non deſerat. ps.lxxx.v.Pro nihilo. 126 a
Temporis antichriſti qualis malignitas erit.ps.ix. In diuiſione. 15 a
Tempus preſens pro futuro ponere apud prophetas vſitatum eſt.ps.xvi.v.Proijcientes. 23 c
Tēpus:quomō hoībꝰ diuerſū ſit.ps.xxxiij.v.i. 48 c
Tēpus beneplaciti:quid ſit.ps.lxviij.v.Ego vō. 103 a
Tempus faciendi nouit ille qui rector eſt.ps.cxviij. Ain.v.Tempus faciendi. 190 b
Tenebre:ī bono ponunꝫ.ps.xvij.v.Et poſuit te. 25 b
Quando aliquid tenemus.hoc in poteſtate noſtra redigimus:⁊ deſinit fieri liberum quod nobis ceperit eſſe captiuum.ps.cxxxvi.v.vltimo. 210 c
Terminus:cur dicatur.ps.ij.v.Poſtula. 6 d
Termini terre:qui ſint.Ibidem. 6 d
Terra:vnde dicaꝫ.Ibidē.v.Et nunc reges. 7 a
Terra:⁊ ī bono ⁊ ī malo ſepe poniꝫ.ps.xxiij.v.i. 35 a
Terram viuentium:qui accipiant poſſidendam.ps. xxxvi.v.Quoniam benedicentes. 55 c
Terra:vnde dicta ſit.ps.xxxvi.v.Iuſti here. 86 a
Terre future cōmendatio.ps.lxviij.v.vlti. 104 c
Formam terre:cur ſcriptura orbem vocet.ps.xcv.v. vltimo. 146 b
In qua terra potentes dicantur effici:qui hic habentur deriſui.ps.cxi.v.ij. 173 c
Paradiſus:eſt terra viuentium:quam ſoli beati feliciter introibunt.ps.cxli.v.Clamaui. 216 c
Terrenarum rerum ſpecies:indicia nobis celeſtium demonſtrant virtutum.ps.xliiij.v.Myrrha. 68 a
Dominus quibus ſit terribilis:⁊ quibus nō.ps.lxxv. v.Vouete. 116 b
Deus pater:quando terribiliter magnificatus fuerit. ps.cxxxviij.v.Confitebor tibi. 212 d
Teſtamentum:ſingulari numero dictum:quid ſignificet.ps.xxiiij.v.Vniuerſe. 36 d
Cur in veteri teſtamento temporalia:⁊ in nouo eterna bona ſint promiſſa.ps.lxxij.v.Reſpice. 113 d
Teſtamentum in diuinis ſcripturis:quid dicatur.ps. lxxxij.v.Quoniam cogitauerunt. 127 d
Teſtificari:quid ſit.ps.xlix.v.Audi. 74 c
Teſtimonium:qd ſit.ps.xcviij.v.Quia cu. 149 b
Teſtimōia dn̄i:qd ſint.ps.cxviij.Sade.v.vlt. 191 c
Teſtimonium:confirmationem preſtat ignorātibus ⁊c.ps.cxxi.v.Illuc. 196 d
Teſtimonium verū iſrl:quid ſit.Ibidem. 196 d
Thabor:quid ſit:⁊ quid interpretetur.ps.lxxxviij.v. Thabor. 135 c
Thanais:quid ſignificet:⁊ quid īterpretetꝫ.ps.lxxvij. v.Corā patribus. 119 d Et.v.Sicut poſuit. 121 a
Tharſis:ſm Hieronymuꝫ interpretatur contemplatio.ps.lxxi.v.Reges tharſis 109 a
Thronus:quid ſignificet.ps.ix.v.Qm feciſti. 15 b
Timere ſicut opportuno tempore prouidētia eſt:ita dementie eſſe probatur inepta ſe trepidatione confundere.ps.xiij.v.Illic trepi. 20 c
Deus:quō timeatur.ps.xviij.v.Timor. 28 b
Timere non poteſt hominem:qui ſe mundans non formidat amittere.ps.lv.v.In deo. 83 d
Timeamus vlciſcentem:vt mereamur gratiaꝫ redēptionis reperire.ps.cx.v.Sanctum. 173 a
Amat dominus qui eum timet:ſed non timore degenere.ps.cxlvi.v.vltimo. 222 c
Multi timent dominum:ſed quia deſperant de miſericordia eius:minime diliguntur.Ibi. 222 c
Timor domini:vſu ſeculari reuerentia nuncupatur. ps.xviij.v.Timor. 28 b
Timor humanus non laudem parturit:ſed vituperationem.ps.xxi.v.Qui.ti. 32 b
Timor hūanꝰ diffidētiā tribuit:timor aūt diuinꝰ ſpei firmamēta ꝯcedit.ps.xxiiij.v.Firmamētū. 36 d
Timore dn̄i qui ditatus eſt:ſolus nihil indiget.ps. xxxiij.v.Timete. 49 b
Timor domini qd ſit.ps.lxxxv.v.Deduc. 131 c
Timoris diui:⁊ hūani dr̄ia.ps.xxxiij.v.Venite. 49 b
Duo timores ſunt qui noſtra corda compungunt.ps. cxxvij.circa titulum. 200 d
Timor mūdi:nō hr̄ēcꝫ miſeꝛō faꝫ.Ibidē.v.i. 200 d
Timoris dn̄i vtilitas:atqꝫ pcō iū.ps.cxxvij.v.i. 200 d

Ille timor deo ꝓbaẗ acceptus ꝗ cum amore maximo ⁊ pia preſumptione cõiungiẗ.ps.cxlvi.v.vlt. 222 c
Tympanum: qd ſit.ps.lxxx.v.ij. 125 c Et ps.cl.v. Laudate eum in tympa. 227 a
Tyrus: quid interpretetur: ⁊ quid ſignificet.ps.lxxxij.v.Moab. 128 a Et ps.lxxxvi.v.Ecce ali. 132 c
Omnia tolerabilia fiunt: cum deus in ſanctis ſuis habitat.ps.cxxiij.v.Torrentem. 198 c
Peccatorum gurges criminumqȝ tempeſtas tolerari non poteſt: quando a defenſione domini ſegregatos inuenerit. Ibidem. 198 c
Topazion: qd ſit: ⁊ que ſint eius ꝓprietates.ps.cxviij.Ain.v.penultimo. 190 b
Topica: quid ſit.ps.cxliij.v.vltimo. 221 c
Torcular: quid ſit.ps.viij.circa ſini. 13 c
Torrẽtes: quid ſint.ps.xvij.v.Circũdederunt. 25 a
Torrens: quid ſit.ps.xxxv.v.Inebriabuntur. 53 b Et ps.cxxiij.v.Torrentem. 198 b
Artifex rex: modum vniuſcuiuſqȝ diſpenſans: nulli creaturarum tantum tribuit: quantum in ſe eſſe cognoſcit.ps.xciij.v.Qui plantauit. 143 a
Tribulari corde: ꝗ dicanẗ.ps.xxxiij.v.Iuxta. 49 d
Dominus ſic turpes tribulari permittit: vt ſe ob eis reddat alienum.ps.lxxx.v.Pro nihilo. 126 b
Tribulationes noſtras: cur ꝑſcrutari debeamus.ps.cxliij.v.O domine. 176 d
Tribulatio ⁊ anguſtia: ſanctis viris cur magna ſint munera.ps.cxviij.Sade.v.Tribulatio. 191 c
Tribulatio ſcis viris ꝗddã antidotũ ẽ.Ibidẽ. 191 c
Tribulatio ſemper dilatat eccleſiam.ps.iiij.v.i. 8 b
Tribulatio: quedam longinqua: quedaȝ proxima.ps.xxi.v.Quoniam tribulatio. 32 a
In tribulationibus multis ois iuſtus oneratur: ſed de oibꝰ idubitãter abſoluiẗ.ps.xxxiij.v.Multe. 49 d
Tribulationis tps duplex eſt.ps.xxxvi.v.penul. 56 c
Tribulationis pie effectus.ps.xlv.v.i. 69 b
Tribulatio nr̃a: que ſit.ps.xlix.v.Et innoce. 74 c
Tribulatio huius ſeculi fidelibus votiua correctio ẽ.ps.lxxij.v.In laboribus. 110 c
Tribulatio fixam ſolet habere memoriam ⁊c̃.ps.lxxvij.v.Non ſunt recordati. 121 a
Trinitatẽ greci monadẽ vocãt.ps.i.In ꝯcluſiõe. 5 c
Trinitatis maieſtas oſtenditur.ps.xviij.v.Exultauit. 28 a
Trinitatis perſonarum ſimilitudo in rebus corporalibus.ps.l.v.Redde. 77 b
Exemplũ etiã in rebus icorporalibus.Ibideȝ. 77 b
Ad diſtinguendas ⁊ declarandas perſonas ſancte trinitatis: hec nomina pater ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctus ſola ſufficiunt.ps.lxxi.v.i. 108 b
Hec eadem nomina in ſancta trinitate ſola ſunt propria: cetera vo: id eſt: natura: poteſtas: eternitas: oipotentia ⁊c̃.ſunt communia. Ibidem. 108 b
Qz in trinitate ſit equalitas nature ⁊ potentie.ps.cvi.v.Miſit ver. 166 c
Sepe de vna perſona: quod de totius trinitatis potẽtia ſentiatur.ps.cxxxi.v.vltimo. 205 b
Triſtitia huius ſeculi: cur fugienda vehementiſſime perſuadeatur.ps.xliij.v.vltimo. 64 d
Triumphorum duo erant genera apud antiquos.ps.xix.v.Hi in cur. 29 b
Tropica locutio eſt: terram eſſe interfectam.ps.cv.v.Et interfecta. 164 c
Tropus: quid ſit.ps.iij.v.Quoniã tu percuſſiſti. 7 d
Tuba: quid ſit.ps.cl.v.Laudate eũ in ſono. 226 d
Tubax duo ſunt genera.ps.xcvij.v.Pſallite. 148 a
Turres: que ſint.ps.cxxi.v.Fiat pax. 197 b
Turturis ꝓprietates.ps.lxxxiij.v.Eteni paſ. 128 d
Vanitas nomen generale eſt vitiorũ.ps.iiij.v.Filij hominum. 8 c
Vanitas: quid ſignificet: ⁊ quid ſit.ps.xxxviij.v.Uerumtamen. 59 b Et ps xxxix.v.Beatus vir. 60 d
Uanum: quid proprie dicatur: ⁊ quid ſit.ps.iiij.v.Filij hominum. 8 c Et ps.xxiiij.v.Confundantur. 36 b Et ps.li.v.Sed ſpauit. 79 b Et ps.xciij.v.Dñs nouit. 143 b Et ps.cxliij.v.Hõ vani. 219 a
Uanum eſt: omne quod veritati contrarium eſt.ps.cxliij.v.Quorum os. 219 b
Uani: qui ſint.ps.xxv.v.Odiui. 37 d
Quomõ vniuerſa dicãẗ vana.ps.lxi.v.Uerũtñ 91 c
Uas perditũ: quid ſit.ps.xxx.v.Factus ſum. 43 d
Stulta nimis abſurdaqȝ vecordia: humanã ipoſſibilitatem ad diuinam trãſferre virtutem.ps.lxxvij.v.Et male. 120 a
Cur velamentum alarum domini ſacris defenſionibus comparetur.ps.lx.v.Inhabi. 90 b
Uellera: quid ſint.ps.lxxi.v.Et deſcen. 108 d
Uenenum: vñ dicaẗ.ps.xiij.v.Sepulchrum. 20 b
Qualis veneratio ſanctis debeatur.ps.cl.v.i. 226 d
Quantum quis ſentiat ſe veniam impetraſſe.ps.cxli.In concluſione. 216 a
Uenialis ira: que ſit.ps.iiij.v.Iraſcimini. 8 c
Uenite: quibus dicitur.ps.xciiij.v.i. 144 a
Leues ac fatui: ſe eẽ veraciſſimos mentiunẗ.ps.cxv.v.ij. 177 b
Uerberatio que venit a quieta mente correctio eſt: que autem venit ab infenſo iudice rationabiliter formidatur.ps.xxxvij.v.i. 57 b
De verbo deo: homine facto: quid firmiſſima credulitate tenendum ſit. In prologo ca.xiij. 2 d
Uerba aliena referre poſſumus: cum tamen perſone nr̃e nõ mutamꝰ eloquȝ.ps.xi.v.Propter mi. 18 d
Uerbum: deus eſt: ⁊ nõ caro.ps.xvi.In cõclu. 24 a
Uerbum aſperũ: qd ſit.ps.xc.v.Quoniaȝ ipſe. 139 c
Uerba domini ſancta: debẽt eſſe ſanctorũ.ps.cxxxvi.v.Quomodo cantabimus. 210 a
Uerecũdie decora dſcriptio.ps.xliij.v.Tota die. 66 a
Ad verecundiam venire nõ põt: qui veritatis teſtimonio roboratur.ps.cxviij.Uau.v.Et loque. 183 d
Nõ verior põt eẽ intellectus: niſi quem diuine veritatis cõfirmat auctoritas.ps.cvi.v.Qui de. 166 c
Ueritates: quare in plurali numero ponantur: cuȝ ſit vna veritas.ps.xi.v.i. 18 c
Ueritas: quid ſit.ps.xiiij.v.Qui loquitur. 21 b
Ueritas dñi eſt: quia promiſſa reſtituit.ps.lxxxviij.v.Miſericordia ⁊ ve. 135 d
Ueritas dñi qñ appareat.ps.cxiij.v.Sup miſe. 175 c
Ueritas: cur ſine labore dicatur.ps.cxxxix.v.Caput circuitus. 214 c
Ueritas ⁊ iuſtitia domini: q̃ ſit.ps.cxlij.v.i 217 c
Uermis proprietates.ps.xxi.v.Ego autem. 31 d
Uerſus vniſones: qui appellenẗ.ps.cxvij.v.Circundãtes. 179 a Et ps.cxxxv.circa ſini. 208 c
Quanta virtus verſus illius eſſe credatur: Dirupiſti vincula.ps.cxv.v.Dirupiſti. 177 c
Uertex: vnde dicaẗ.ps.vij.v.Conuertetur. 13 b
Ueſper: qd dicaẗ.ps.xxix.v.Ad veſperum. 42 a
Ueſtigia: que dicantur.ps.xvi.v.Perfice. 23 b
Ueſtigiũ: quid ſit.ps.lxxvi.v.In mari. 118 a

Uia:cur ita dicatur.ps.i.v.vltimo. 5 c
Uia iuſtorum dominus. Ibidem. 5 c
Uie tortuoſe ſemper malis moribus applicantur.ps.xi.v.Incircui. 19 a
Uie ipſoꝝ deſcriptio.ps.xiij.v.Contritio. 20 c
Uie dñi q̄ ſint.ps.xvij.v.Quia cuſtodiui. 26 a
Uia:vnde dicatur.ps.xliij.v.Et non. 66 b
Uiam in ſe non habet mundus niſi ſaluatorem.ps.lxij.v.In deſer. 92 b
Quõ ſci dicant̃ in vijs dñi ambulare:quos cognoſcimus hr̃e pctã.ps.cxviij.Aleph.v.Nõ enim. 180 c
Uia teſtimoniorum eſt dominus chriſtus.ps.cxviij.Beth.v.In via te. 181 c
Uia:cur quandoqz ſingulari:quandoqz plurali numero ponatur.ps.cxxvij.v.i. 201 a
Uibrare:quid dicam⁹.ps.vij.v.Niſi conuerſi. 13 a
Mirabilis ſententia:beata viciſſitudo:ꝛ fidelez ſemper beneficia querere:ꝛ clementem dominum continua benignitate preſtare.ps.cxliij.v.ij. 176 c
Illis qui intẽdere noluerunt:optat̃ pena ne videant.ps.lxviij.v.Obſcurentur. 103 d
Qui veraciſſime deũ videãt.ps.cxx.v.Ecce nõ. 195 d
Cur cõiter oẽs vincti ſimus lege peccati.ps.lxviij.v.Quoniam exaudiuit. 104 b
Uindemia:vñ dicat̃.ps.lxxix.v.Ut quid. 124 c
Semper grauius vindicat̃:quod iterata iuſſione precipitur.ps.lxxiij.v.Nolite. 114 d
Dñs cũ h̃ vindicat:ibi parcit.ps.xxxvij.v.ij. 57 b
Uindicta digna:pena ſufficiens.ps.xxxiiij.v.Erubeſcant. 52 b
Uinea:vñ dicat̃.ps.lxxix.v.Uineam. 124 b
Cur vino cõparata ſit vtus.ps.lix.v.Oſtendi. 89 a
Uinum in ſcripturis diuinis:qd ſignificet.ps.lxxiiij.v.Hunc humiliat. 115 a
Uinum mũdiale:non ſolũ cor:ſed ꝛ omne corpus ad tempus letificat ꝛc̃.ps.ciij.v.Ut edu. 157 d
Uiꝝ appellat dauid:dñm ſaluatorẽ.ps.i.v.i. 4 c
Uir:vnde vocetur. Ibidem. 4 c
Uir ſanguinũ: quis ſit.ps.v.v.Uiruz ſang. 9 d
Uiri doloſi:qui ſint. Ibidem. 10 a
Hoc vbũ:viriliter:non ſolum viris:ſed ꝛ feminis credamus eſſe mandatũ.ps.xxvi.v.vlti. 39 c
Uirga:quid ſignificet.ps.ij.v.Reges eos. 6 d
Uirga cur ita dicatur. Ibidem. 6 d
Uirga:boni ꝛ mali ſignificat poteſtatem.ps.cxxiij.v.Quia non. 199 a
De parturiẽtis v̄ginitate.ps.lxxi.v.Et deſcẽ. 108 d
Uirtus probatur latere:que non fuerit explorata certamine.ps.xxvi.v.Si exurgat. 38 d
Quis in deo faciat virtutẽ.ps.lix.v.vltimo. 89 d
Chriſtianorum due maxime ſunt virtutes.ps.lxx.v.Ego autem. 106 d
Uirtus:vnde dicat̃.ps.cxxxix.v.Dñe dñe. 214 c
Intelligat chriſtianus de virtute in virtutez ſibimet ambulandum:ne ſe remittat ad ocium.ps.lxxxij.v.Etenim benedictionem. 129 a
Uiſio infaſtidibilis ꝛ perpetua:que ſit.ps.cxxxix.v.Uerumtamen. 214 d
Dominus quomõ viſitet in virga:ꝛ quomodo in verberibus.ps.lxxxviij.v.Uiſitabo. 136 c
Uitam noſtram duobus modis pia mater iſtruit.ps.xxxvi.v.Declina. 55 d
Cur breuitas vite humane dicat̃ per iraz domini proueniſſe.ps.lxxxix.v.Qm̃ omnes dies. 138 c
Remedium eſt quẽ ꝯuerti velle nõ videris:vitare ſi poſſis.ps.cxviij.Samech.v.Declinate. 189 b
Uitis:mater ẽ vxoꝝ.ps.cxxvij.v.Uxor. 201 b
Uitium quo maxime laborat humana infirmitas:qd ſit.ps.xxxvij.v.Quoniam anima. 57 d
Uitium maximũ quo laborat hũanitas:vt poſt pctm̃ ad excuſatiões ꝯfugiat ꝛc̃.ps.cxl.v.Nõ decli. 215 b
Cur tale excuſationis vitiuz inter ſumma peccata numerandum ſit. Ibidem. 215 b
Uitioſum eſt:aut alienis calamitatibus illudere:aut homines õ ſua poſſibilitate laudare.ps.lxix.v.Auertantur ſtatim. 105 b
Uiuere:qd ꝓprie dicam⁹.ps.lxviij.v.Uideãt. 104 b
Uiuificari non poteſt:niſi qui in ſe propriã nõ habet vitam.ps.cxviij.Coph.v.Uocem. 192 a
Umbra:ꝛ i malo ꝛ in bono ponitur.ps.lxxxvij.v.Hoſuerunt. 133 c
Una res:cur optimis pſonis ꝛ peſſimis comparetur.ps.xxi.v.Libera. 33 a
Priſcis tẽporib⁹:alij vngebant̃ in reges:alij i ꝓphas alij in pontificũ dignitatẽ.ps.cxxxij.v.ij. 205 d
Unicornioꝝ ꝓprietates.ps.xxi.v.Libera. 33 a
Unitatis vtilitas ꝛ commendatio.ps.cxxxij.v.vltimo. 206 a
Unitas qualis ſit.ps.i.In concluſione. 5 c
Uocatiuo qũo nolatiuus adiũgit̃.ps.viij.v.i. 13 d
Uolucres:vñ dicte ſint.ps.viij.v.Uolucres. 14 b
Uoluntas creatoris bona:quare dicatur ſcutum.ps.v.v.vltimo. 10 b
Uoluntas:vnde dicat̃.ps.xiij.v.ij. 20 a
Uotum oium fideliũ:qd ſit.ps.cxv.v.vltimo. 177 c
Ois iniuſta vox ſuos dãnat auctores:ꝛ anteq̃ͣ alteri noceat ſe pri⁹ ipſa cõdẽnat.ps.lvi.v.Foderunt. 85 b
Que vox ſit ꝓmiſſio ꝛ totius beatitudinis ſumma perfectio.ps.cxlviij.v.Hymnus omnibus. 225 c
Uſqz ad vnum dum dicitur:omnes negantur.ps.lij.v.Omnes declinauerunt. 80 a
Uſure:vñ ſint appellate.ps.lxxi.v.Ex vſuris. 109 b
Uſus humanus qui ſit:cum aliqui videntur laborantes in agro:vel legẽtes:vel fabricãtes ꝛc̃.ps.cxlviij.v.i. 224 d
Uter:quid ſit.ps.xxxij.v.Congregans. 47 b
Utinam:verbuz ſemꝑ optantis eſt.ps.cxviij.Aleph.v.Utinam. 180 d
Uulpis propꝛietates.ps.lxij.v.penultimo. 92 d
Uultus:vnde dicatur.ps.xxx.v.Ego autez. 44 d
Uultus:qd ſignificet.ps.xxxiij.v.Accedite. 49 a
Zabulon:quid interpretetur.ps.lxvij.v.Principes. 100 d
Zeb:quid interpretetur.ps.lxxxij.v.Pone principes. 128 a
Zebee:quid interpretet̃. Ibidẽ. 128 a
Zelus:ꝛ in bono ꝛ in malo ponitur.ps.cxviij.Sade.v.Tabeſcere. 191 b
Zelo ſi nolumus confundi:quid agere debeamus.ps.xxxvi.v.Dominus autem. 54 d
Zeugma:quid ſit.ps.xiiij.v.vltimo. 21 c
Ziphei:qui ſignificent̃.ps.liij.circa titul̃. 80 c
Zona:ꝓ quo accipiat̃.ps.cviij.v.Fiat. 170 a

Τέλος

¶ In totius huius operis concluſione: pſalmorū liber a diſertiſſimo expoſitore Caſſiodoro: ingentibus laudum preconijs extollitur: & viſqueadeo: vt ſuper deſiderabilē paradiſum: quem quatuor fluminum lapſus emanare noſcuntur: Animam beatiorem eē predicet: que. CL. pſalmorum fontibus fuerit irrigata.

- Expoſitione vltimi verſus pſalmi finalis: commemorat ſe monſtraſſe pſalterij ſeriem eſſe refertam: De
  - Grammatica.
  - Etymologijs.
  - Schematibus.
  - Arte rhetorica.
  - Topicis.
  - Arte dialectica.
  - Definitioībus.
  - Muſica.
  - Geometria.
  - Aſtronomia.
  - Proprijs locutionib⁹ legis diuine.
- Cōcluſiōe vltimi pſalmi
  - Aſſerit
    - Pſalmorum ordinē eſſe infinitū & illi ſoli cognitum: qui dinumerabili quantitate cōplectit.
      - Harenam maris
      - Pluuiarū guttas
      - Creaturarū oīuʒ nās
    - In pſalterio oīa eē comprehenſa: quecunqʒ ſancte ſcripture ambitu cōtinentur.
    - Pſalteriū: nouum & vetus teſtamentum tanta proprietate complecti. vt reuera ſpiritualis bibliotheca in eo intelligatur conſtructa.
    - In hoc libro veluti celeſti ſcripturarum armario: omnia inueniri: quecūqʒ querunt: In
      - Geneſi.
      - Prophetis
      - Euāgelio.
      - Apoſtolo.
    - Hic competēter eſt poſitum: ſi cautiſſime legatur: quicquid agitur: In
      - Celo.
      - Terra.
      - Mari.
      - Inferno.
  - Ipſe enim expoſitor: In
    - Monet nos recordari debere: que ſupra in decurſu opis lati⁹ ſūt effuſa. Meminiſſe enī nos conuenit.
      - Quod de titulorū diuerſa varietate narratū eſt.
      - Perſonas in textu pſalmorū aptiſſime commutatas.
      - Cōcluſiōes pſalmorū cōtra hereticos maxie fuiſſe formatas.
      - Quare alphabeton hebreum ponatur in pſalmis.
      - Cur de partibus pſalmorum vnus confectus eſſe videatur.
      - Quare intercalares pſalmi ſint poſiti.
      - Quare repetitio verſuum ponatur in pſalmis.
      - De interpretatione nominum hebreorum.
      - De ijs pſalmis qui vniſines appellantur.
      - De quindecim pſalmis gradalibus
      - Quare penitentium ſeptem pſalmi eſſe doceantur.
      - Quare lamētatiū p ciuitate hierlm: cū lachrymis vba fūdāt.
      - Quare ordo pſalmorū in laudibus dñi fuerit terminatus.
    - Petit a magiſtris: qui celeſtium litterarū copioſa lectione pingueſcunt: Ut
      - Parcant rudi
      - Dimittāt cōfitēti
      - Sint beniuoli.
  - Fine operis: ad dñm ſe p deuotā & accuratā orōnē cōuertit: In q̄
    - Dñm
      - Laudat per mirabiliū virtutum cōmemorationē.
      - Orat vt
        - Donet q̄ eo pſtāte bene q̄runt: & maxie q̄ hūana infirmitate neſciunt.
        - Suſcipiat quod ex dono eius dictum eſt.
        - Parcat quod ex ſe ignoranter prolatum eſt.
        - Perducat ad illam cōtemplationem vbi non poteſt errari
        - Preſtet
          - Facere: que eo inſpirante loqui preſumpſerit.
          - Complere: que alios obſeruare monuerit.
        - Liberet ab illo periculo: ne dū alijs pdicauerit: ipſe reprob⁹ inueniatur.
    - Propalā confitetur infirmitatem.
    - Dñi maieſtatē cōmendando petit: Ut
      - Nō permittamur inſatiabilibus faucibus rugientis leonis abſorberi.
      - Faciat illū triſtem de humana letitia: qui de offenſione nr̄a ſemp exultat.

Finis ad laudem dei

Incipit Prologus Caſſiodori Clariſſimi Senatoris Romani in Expoſitionem Pſalterij.

Repulſis aliquando in Rauennati vrbe: ſollicitudinibus dignitatū: & curis ſecularium noxio ſapore conditis: cū pſalterij celeſtis animū mella guſtaſſem: id qđ ſolēt deſiderātes efficere: auidus me perſcrutator immerſi: vt dicta ſalutaria ſuauiter imbiberem poſt amariſſimas actiones. Sed familiariter inchoātibus occurrit obſcuritas: que varijs eſt inſerta perſonis & velata parabolis. Hec in dictis vitalibus: noxia diſſimulatione preterit: dū ſepe illud reperiri ſolet ambiguum: qđ magni ſacramenti geſtat archanū. Tūc ad Auguſtini facundiſſimi patris: confugi opinatiſſimā lectionē: in qua tāta erat copia congeſta dictorū: vt retineri vix poſſit relectum: qđ abūde videt expoſitū. Credo: cū nimis auidos populos eccleſiaſticis dapib^ explere cupit: neceſſario fluēta tā magne predicationis emanauit. Quocirca: memor infirmitatis mee: mare ipſius quorūdam pſalmorum fontib^ perfuſum: diuina miſericordia largiente: in riuulos vadoſos: compendioſa breuitate deduxi: vno codice: tā diffuſe complectens: que ille in decadas quindecim mirabiliter explicauit. Sed vt quidam de Homero ait: Tale eſt de eius ſenſu aliquid ſurripere: quale Herculi clauā de manu tollere. Eſt enim tractatorum omnium magiſter egregius: & qđ in vbertate rarum eſt: cautiſſimus diſputator. Decurrit quippe tanq̄ fons puriſſimus: nulla fece pollutus: ſed in integritate fidei perſeuerans: neſcit hereticus dare: vnde ſe poſſint aliq̄ colluctatione defendere: Totus catholic^ tot^ orthodoxus inuenit: Et in eccleſia dñi ſuauiſſimo nitore reſplēdēs: ſuperni luminis claritate radiatur. Quedā vero nouiter inuēta: poſt tā mirabilē magiſtrum: ſolo dñi preſumptione ſubieci: qui paruulis confidētiā: cecis viſum: mutis ſermonē: ſurdis preſtat auditū. Quē tamē codicē: etiā per quinquagenos pſalmos cum prefationib^ ſuis: trina ſum diuiſione partitus: vt & claritas lrē ſanioribus oculis ſe pulchrius aperiret: & deſiderio legentium fratrū numeroſi codicis corpora preſtarentur. Ita & ad bibliothece cautelā vnus derelictus eſt: & propter congregationis ſtudiū commodiſſime forſitan noſcitur eſſe diuiſus. Quapropter mādato dñi confidētes: celeſtis myſterij clauſtra pulſemus: vt aperiat ſenſibus noſtris florigeras ſedes: quatenus in illo celeſti paradiſo ſalutariter introducti: ſpiritalia poma ſine aliq̄ primi hominis tranſgreſſione carpamus. Vere contuſcans liberi ſermo lāpabilis: cura ſaucians cordis: fauus interioris hominis: pina ſpūalium perſonarū: oculorū lingua virtutū: que inclinat ſuperbos humiliatis: reges pauperibus ſubdit: affabilitate paruulos nutrit. Quāta enim illic eſt pulchritudo ſenſuū: & ſtillātium medicina verborū: vt
Cant.4. merito ſcilicet hic illud ſalomonis aptetur: qđ dixit in cātico canticorum: Hortus concluſus: & fons ſignatus: paradiſus plenus omnium pomorum. Modo enim quidem pſalmorum ſalutari inſtitutione ſonant: turbidos & tempeſtuoſos animos declināt in limpidā & trāquilliſſimā vitā: Modo promittētes deū propter ſalutē credētiū viſualiter humanādū: & ad iudicādū orbē eſſe venturū: Modo commonent lachrymis peccata diluere: elemoſynis delicta curare: Modo ſacris orationib^: reuerēter attonite: Modo hebrei alphabeti: virtute profundi: Modo de paſſione & reſurrectiōe dñi ſalutaria predicātes: Modo lamētantium deploratione pyiſſimi: Modo verſuum repetitione quedam nobis ſacramēta pandentes: Modo canticorum graduum aſcēſione mirabiles. Poſtremo ſupernis laudib^ feliciter inherētes: beata copia: inexplicabile deſideriū: ſtupēda profunditas. Nō pōt animus fidelis expleri: qui cepit inde ſatiari. Pſalmi ſūt deniq: qui nobis gratas faciūt eſſe vigilias: qū ſilēti nocte pſallētib^ choris: humana vox prorūpit in muſicam: verbiſq arte modulatis: ad illū redire facit: a quo pro ſalute humani generis: diuinū venit eloquiū. Cātus q̄ aures oblectat: & aīas inſtruit: fit vox vna pſallētium: & cū angelis dei q̄s audire nō poſſumus: laudum
Apoc.22. verba miſcem^: per illū. ſ. qui venit ex ſemine Dauid: dñm chriſtū. Sicut ipſe in Apocalypſi dicit: Ego ſum radix: & origo Dauid. A quo & religionē ſalutarem ſuſcepim^: & ſancte trinitatis myſteria reuelata cognoſcimus. Unde merito eis: patris & filij & ſpūs ſancti: vna gloria ſociat: vt perfecta eorū preconia comprobētur. Ipſi enim diē venturū: matutina exultatione concilīāt: Ipſi nobis primā horā diei dedicāt: Ipſi nobis tertiā horam conſecrāt: Ipſi ſextā in panis confractione letificāt: Ipſi nobis nona ieiunia reſoluūt: Ipſi diei poſtrema concludūt: Ipſi noctis aduētu: ne mēs nr̄a tenebret: efficiunt: ſicut ipſi dicunt: Nox illuminatio in delitijs
Ps.138. meis: qm̄ tenebre non tenebrabuntur abs te dñe: Ut merito ſe a vera vita credat alienum: quiſquis huius muneris iocūditate non fruitur. Quorum virtutes: vt breuiter diuin^ ſermo concluderet: in ſeptuageſimo pſalmo
Ps.70. dicturus eſt: Ego aūt confitebor tibi in vaſis pſalmorum veritatē tuam. Reuera vaſa veritatis: que tot virtutes capiūt: tot diuinis odorib^ farciunt: tot theſauris celeſtibus cumulant: Hydrie que vinū celeſte recipientes: puritatē ei^ in nouitate ſemper cuſtodiūt. Dulcedo mirabilis: que ſeculi corruptionib^ nō acceſſit: ſed in ſua permanens dignitate: gratia ſemper puriſſime ſuauitatis augetur. Apotheca valdē copioſa: de qua cū bibāt tā magni terrarū populi: vbertas ei^ neſcit expendi. Et mirabilis aūt ex ipſis profluit ſuauitas ad canendum: Dulciſonū organū: humanis vocib^ emulātur: Tubarum ſonit^: grādiloquis clamoribus reddunt: vocalē cytharā: viuētiū chordarum permixtione componūt. Et quicquid ante inſtrumētis muſicis videbat agi: nunc probat per rōnales ſubſtātias explicari. Uerū tñ ne quaq̄ nobis vt pſittacis merulisq verſandū eſt: qui dū verba noſtra conātur imitari: qd tñ cantant: noſcūtur modis omnibus ignorare. Melos ſiquidē blandas animos oblectat: ſed nō compellit ad lachrymas fructuoſas. Permulcet aures: ſed nō ad ſuperna erigit audientes. Corde autem compungimur: ſi qđ ore dicimus: ani-
Ps.88. maduertere valeam^. Sicut in pſalterio legit: Beatus populus qui intelligit iubilationē. Et iterū: Quoniam
Ps.46. rex omnis terre de^: pſallite ſapienter. Philippus quoq
Act.8. apoſtolus cū regine Candacis eunuchū Iſaiam legere cognouiſſet: ſcripturas ei ſanctas competenter expoſuit. Qui poſtq̄ qđ legebat aduertit: ſtatim gratiam baptiſmatis exquiſiuit: & mox perfecte munera ſalutis ac-
Matth.13 cepit. In euāgelio etiā dñs ait: Omnis qui audit verbum regni & nō intelligit: venit malus & rapit qđ ſeminatum eſt in corde eius. Unde congrue dat intelligi: hec illis prouenire nō poſſe: qui ſcripturas ſanctas puro corde merentur aduertere. De qua pulchre pater Hieronymus ait: Margaritam quādā eſt ſcriptura diuina: & ex multis partib^ forari pōt. Quocirca pater apliceq celeſtes lrās ſanctis moribus reddidiſti: preſtāte deo: tua imitatione procaturi abyſſos diuinas ingredi.

Nõ clemẽs erratã corrigis:nec ſeuerus ĩputas quod
emẽdas.Sed anteꝗ̃ apothecas ſpũales attingã q̃dã
diuiſis capitib⁹:que ſunt numero decẽ ⁊ ſeptẽ eſtimo
pregustãda:vt cũ earꝫ reꝫ locus ſe ĩtulerit:magni ne-
ctaris potus ſuauiſſimis delectationibus hauriat.

¶ Ordo dicendoꝝ in hoc prologo.

¶ Primo:de prophetie diuerſis ſpeciebus nihilomi-
nus eſt dicendum:vt que ſit iſta dauitica: poſſimus
diſtinctius edoceri. Cap.I.
¶ Secundo:cur in pſalmorum titulis:quaſi auctorũ
nomina diuerſa reperiuntur. Cap.II.
¶ Tertio:quid ſignificet in finem : quod frequenter
inuenitur in titulis. Cap.III.
¶ Quarto:quid ſit Pſalterium:vel pſalmi quare di-
cantur. Cap.IIII.
¶ Quinto:quid ſit pſalmus. Cap.V.
¶ Sexto:quid ſit canticum. Cap.VI.
¶ Septimo:quid ſit pſalmo canticũ. Cap.VII.
¶ Octauo:quid ſit canticũ pſalmum. Cap.VIII.
¶ Nono:de quinquifaria diuiſione. Cap.IX.
¶ Decimo:de vnica inſcriptione tituloꝝ. Cap.X.
¶ Undecimo:quid ſit diapſalma. Cap.XI.
¶ Duodecimo : verũ in quinque voluminibus pſal-
morum ſit ſecanda contextio:an certe vnus liber de-
beat nuncupari. Cap.XII.
¶ Tertiodecimo : quemadmodum in pſalmis ſit de
chriſto domino ſentiendum. Cap.XIII.
¶ Decimoquarto : quemadmodum ſit expoſitio di-
geſta. Cap.XIIII.
¶ Quitodecio:de eloq̃ntia toti⁹ legis diue. Cap.XV.
¶ Sexdecio:de ꝓpa eloquẽtia pſalterij. Cap.XVI.
¶ Septimodecimo:laus eccleſie. Cap.XVII.

Nũc ad premiſſum ordinẽ dño preſtante veniamus.

¶ De prophetia. Cap.I.

DEF Prophetia:eſt aſpiratio diuina:que euẽt⁹
rerũ:aut per facta:aut per dicta quorũdã
imobili v̄itate ꝓnũtiat.De qua bñ gdam
dixit:Prophetia eſt ſuauis dictio:celeſtis
doctrie fauos:⁊ dulcia diuini eloquij mel-
la cõponẽs.Unde ⁊ ipſe Dauid in cẽteſimo octauo-
Pã.118. decimo pſalmo dictur⁹ eſt:Q̃ dulcia faucib⁹ meis elo
quia tua:ſup mel ⁊ fauũ ori meo.Multis aũt modis:
gñe iſti⁹ munera ꝓſtabant.Sed vt de plurimis pau-
ca cõplectar:acta eſt per opationes hoim:vt fuit ar-
cha Noe:⁊ ſacrificiũ Abrae:⁊ trãſitus maris rubri.
Per natiuitates q̃ꝗ geminoꝝ Eſau ⁊ Jacob:q futu-
raruꝫ reꝫ ſacra geſtabãt.Per angelos:ſic locuti ſunt
Abrae vel Loth:Zacharie ⁊ Marie.Per viſiones:
ſicut Jſaie ⁊ Ezechieli:⁊ ceteris ſãctis.Per ſomnia:
ſicut Salomoni ⁊ Danieli.Per nubẽ ⁊ vocẽ de celo:
ſicut Moyſi.Unñ ꝯſtat ſcȝ Dauid:nõ per opationes
hoim:nõ per natiuitates geminoꝝ:nõ per angelos:
nõ per viſiones:nõ p ſoĩnniũ:nõ per nubẽ ⁊ voceꝫ de
celo:nec per alios q̃ſcũꝗ modos:ſed celeſti aſpiratio-
ne fuiſſe cõpletũ:ſicut de ipſo legit̃ in ṗmo regũ vo-
i.Regl.16. lumine:Et direct⁹ eſt ſpũs dñi in Dauid:a die illa ⁊
Mat.22. deinceps.Ipſe q̃ꝗ dñs in euãgelio dicit.Si Dauid in
ſpũ vocat eũ dñm:quo mõ dicitis ꝙ fili⁹ ei⁹ ẽ:Quo
dicto recognoſcim⁹ euidẽter p ſpũm ſcũm pſalmos
fuiſſe ꝓphetatos.Sciẽdũ ẽ ſane:ꝙ oĩs ꝓphetia:aut
de ṗterito:aut de ꝓſenti:aut de futuro tpe loq̃tur:aut
rogat aliqd.Animaduertẽdũ ẽ q̃ꝗ ſpm ſcm ſic fuiſſe
ꝓphetis ſanctiſſimis attributũ:vt tñ ad tps pro ifir-
mitate carnis ⁊ ꝯtrictate peccati ab ipſis offenſus ab-
ſcederet.Et iterꝫ placatus:ſub opportunitate tpis ad
ueniret.Unñ ⁊ ſcũs Hieronym⁹ exponẽs euãgeliſtaꝫ
Marcũ:in loco vbi ait de Joãne:Uidit aptos celos: Mar.ṗ.
⁊ ſpũm tanꝗ̃ colũbã deſcẽdẽtẽ:⁊ manẽteꝫ i ipo.Ita
euidẽti rõne tractauit:vt nemo ꝯ ſentẽtiã ipſius ve-
nire ṗſumat.In pſalmo quoꝗ q̃nq̃geſimo:propheta
poſt peccatũ rogat:Spũm ſcm tuũ ne auferas a me. Pã.50.
Nã ſi ſemꝑ(vt ait btũs Hieronym⁹)in ꝓphetis eſ-
ſet ſermo diuin⁹:⁊ iuge in pectore eoꝝ haberet hoſpi-
tiũ:nunꝗ̃ crebro Ezechiel poneret:Et fact⁹ eſt ſermo Eze.6.⁊.7.
dñi ad me dicẽs.In libro quinetiã regũ:Heliſeus ꝓ-
pheta dicit de muliere cui⁹ filius extremũ clauſerat
diẽ:Dimitte eã qꝛ in amaritudie ẽ:⁊ dñs celauit me: 4.Regl.4
⁊ nõ indicauit mihi.Apl's q̃ꝗ dicit:De virginib⁹ ṗce i.Corl.7.
ptũ dñi nõ habeo:ꝯſiliũ aũt do.Itẽ ipſe cõmemorat: Ibidem
Hoc ego precipio:non dñs. Et alio loco ſic meminit:
Que loquor:nõ loquor ſcȝ deũ.Unñ ſilr ẽt ceteris ꝓ-
phetis:aliqua gdẽ dñs locut⁹ eſt:⁊ nõ ꝓphete.Et alia
que ꝓphete:⁊ nõ dñs.Nec illud ſpecialr de dño Je-
ſu chriſto diceret Joãnes baptiſta:Qui miſit me ba- Joã.ṗ.
ptiȝare:ipſe dixit mihi:Sup quẽ videris ſpũm ſcũm
in ſpecie colũbe deſcẽdentẽ:⁊ manentẽ in eo:Hic eſt
qui baptiȝat ſpũ ſancto.Nunꝗ̃ eni ꝓpriũ eſſet i dño
chriſto:qd addit̃:Et manẽtẽ in eo:niſi ab alijs nõnũ-
ꝗ̃ recedere ꝓbaret.In chriſto eni ꝑmãſit:qꝛ peccatũ
nõ habuit.Ab alijs iure diſceſſit:qꝛ pollutiões mu-
di pepererũt.Spũi eni ſcõ:nõ põt eſſe cõmunio cum
delictis.Nã ſic ſcriptũ eſt i libro ſapie Salomonis:
Spũs eniꝫ ſcũs diſcipline effugiet fictũ:⁊ auferet ſe a Sap.ṗ.
cogitationib⁹ que ſunt ſine itellectu.Eſt aũt ꝓphetia
magnificũ nimis ⁊ veriloquiũ dicẽdi genus:non hu-
mana volũtate cõpoſitũ:ſed diuina iſpiratione ꝓfu-
ſum.Sicut ait Petrus apl's.Nõ eni volũtate huma- 2.Pe.ṗ.
na allata eſt aliqñ ꝓphetia:ſed ſpũ ſancto iſpirati:lo-
cuti ſunt ſancti dei hoies.Nã ⁊ Paulus aplus dicit:
Qui ꝓphetat:hoibus loqtur ad edificationẽ ⁊ exhor- i.Corl.14.
tationẽ ⁊ ꝯſolationẽ.Et paulopoſt:Qui ꝓphetat : ec- Ibidem.
cleſiã edificat.Edificat plane:qñ res icognitas nimiſ-
q̃ neceſſarias:ꝓlocutionis beneficio facit eſſe notiſſi-
mas.Nã ⁊ qbus data eſt facultas bñ itelligẽdi:vel in
terpretãdi ſcripturas diuinas:a munere ꝓphetie nõ vi-
dentur excepti.Sicut apl's ait in epl'a ad Corine.ṗri-
ma:Spũs ꝓphetarũ:ꝓphetis ſubiectus eſt.Sȝ qm Ubi.ſ.
de ꝓphetie munerib⁹ cõpetẽter forſitan que leguntur
agnouim⁹:nũc que reſtãt ſollicite perſcrutemur.

¶ Cur in pſalmoruꝫ titulis quaſi auctorum nomina diuerſa reperiantur. Cap.II.

In ṗmo libro paralipomenon legitur:eũ i.Parali-
propheta Dauid deuota dño etate ſeruiſ- po.23.
ſet:q̃tuor millia homĩ ex iſraelitico popu-
lo delegiſſe:qui pſalmos q̃s ipſe dñi aſpi-
ratione ꝓtulerat:organis:cytharis:nablis:
tympanis:cymbalis:tubis:ꝓprijſꝗ voce i magna io-
cũditate ſupne gr̃e perſonarẽt.Que ſuauis adunatio
trib⁹ partib⁹ diuiſa ꝯſtabat.Rõnalis ꝑtinebat ad hu-
manã vocẽ.Irrõnalis ad ſuſtia muſica.Cõis aũt de
veriſꝗ ꝑtibus aptabat:Ut ⁊ vox hoĩs certis modu-
lationibus ederet̃:⁊ inſtroꝝ melos ꝯſona ſe vicinita-
te ꝯiungeret.Sic ſuauis illa ⁊ iocũda muſica eccliaꝫ
catholicã tali actu ṗdicebat:que ex diuerſis linguis
varioꝗ ꝯcẽtu:in vnã fidei cõcordiã:erat dño ꝑſtãte
creditura.Ex quo numero:indita noĩa frequẽter i ti-
tulis inuenim⁹:vt idithun:aſaph:filij chore:⁊ his ſilia.
Nõ qꝛ ipſi vt gdã volũt auctores fuere pſalmoꝝ:ſed
quoniã

qui ꝓpoſiti artificib⁹: adminiſtratores eaꝝ reꝝ pba-
biles extiterũt: vt honorẽ de tali cõmemoratione ſu-
merẽt: qui officio ſcõ deuotis mẽtib⁹ ſeruiebãt. Ma
xime: qꝛ ⁊ noĩa eoꝝ itellect⁹ reꝝ ꝯgruos indicare no-
ſcunꝫ. Nõ enim ſupradicti viri ad pſalmos faciẽdos
electi ſunt: ſed eos ꝯgregatos tñ legim⁹ ad canẽduꝫ.
Pſalmigraphos autẽ fuiſſe: hyſtoria nulla teſtaꝫ. Et
ꝓſumptuoſuꝫ eſt dicere: qḋ nulla poſſit aucte firma-
ri. Pſalmos aũt ad ſolũ ꝓphetã Dauid ptinẽ certis
declaraꝫ indicijs. Deniq̃ in Apocalypſi volẽs opus
Apoc. 3. iſtud itelligi: ſoli⁹ meminit Dauid: dicẽs: Hec dic ſan
ctus ⁊ ver⁹: q habet clauẽ Dauid: q apit ⁊ nemo clau-
dit: claudit ⁊ nemo apit. In euãgelio quoq̃ phariſeis
Mat. 22. ipſe dñs dicit: Quo mõ ẽ Dauid ĩ ſpũ vocat eũ dñm
dicẽs: Dixit dñs dño meo ⁊c̃. Unde pbaꝫ vniuerſos
pſalmos: nõ multoꝝ exiſtere: ſed tñ ipſi⁹ quez a dño
ꝯſtat eſſe noĩatũ. Uſus q̃q̃ eccl'ie catholice: ſpũs ſcĩ
iſpiratione: generalr ⁊ imobilr tenet: vt qcũq̃ eoꝝ
cantãdus fuerit: q diuerſo noĩe ꝓnotanꝫ: lector aliud
ꝓdicare nõ audeat: niſi pſalmos Dauid. Qḋ ſi eſſent
ppriȷ: id eſt: aut idithun: aut filioꝝ chore: aut Aſaph:
aut Moyſi: eoꝝ noĩa vtiq̃ predicarenꝫ: Sicut ⁊ in
euãgelijs fit: qñ aut Marci: aut Luce: aut Matthei:
aut Joãnis vocabulo pronunciãtur. Quod etiã ſecu-
tus pater Auguſtinus: congruenter omnes pſalmos
dicit eſſe dauiticos.

Quid ſignificet in finem: quod frequẽter inuenitur in titulis. Cap. III.

Inẽ duobus dicimus modis: primus ẽ iſte
cõis atq̃ moralis: qñ res aliqua ad extre-
mum deducta puenerit: nec vlterius põt
pdire: Qui mor⁹ ſui terminũ pbaꝫ acci-
pere. Sic eni dicim⁹ finitũ cibũ: qui ſedu
la comeſtione ꝯſumptus eſt. Finitã pecuniã: que do-
ceꝫ expẽſa: ⁊ cetera que hoc mõ pbanꝫ edici. Secũ-
dus diciꝫ finis pfectus atq̃ ppetu⁹: quẽ mõ q̃rimus:
q tũc nobis ptẽdi ac dilatari magis icipit: qñ ad eũ
mẽs deuota puenerit. Finis ergo legis ac plenitudo
Roma. 10. dñs noſter eſt chr̃s: ſicut Apl's dicit: Finis enĩ legis
chr̃s: ad iuſticiã oĩ credẽti. Ad quẽ dũ puenerim⁹: nĩ-
hil vltra pquiremus: ſꝫ in ipſo btitudinis fine cõtẽti:
pleniſſima iocũditate pfruemur. Cui⁹ tñ amor profi
cit quãtũ intellectus noſter dño preſtante clareſcit.
Et ideo quotiẽs in titulis pſalmoꝝ finez reperis: ad
dñm ſaluatorem aciem mentis intende: qui eſt finis
ſine fine: ⁊ bonoꝝ omniũ cõpletiua perfectio.

Quid ſit pſalterium: vel pſalmi quare dicantur. Cap. IIII.

Salteriũ eſt (vt Hieronymus ait) in mo
DEF dũ Δ. delte lr̃e formatũ: ligni ſonora ꝯcaui
tas: obeſum vẽtrẽ in ſupiorib⁹ habẽs: vbi
chordarũ fila religata: diſciplinabilr ple-
ctro percuſſa: ſuauiſſimã dicunꝫ reddere cã-
tilenã. Huic cythare poſitio videꝫ eſſe ꝯtrã: dum qḋ
iſta in imo ꝯtinet: illud cõuerſa vice geſtat in capite.
Hoc aũt genus organi canoꝝ atq̃ ſingulare: aptatur
corpi dñi ſaluatoris: qm̃ ſicut iſtud de altiorib⁹ ſonat:
ſic ⁊ illud glioſe iſtitutionis ſupne cõcelebrat. Sicut
ipſe etiã in euangelio dicit: Qui eſt de terra: de terra
eſt: ⁊ de terra loqꝫ. Qui aũt de celo venit: que vidit ⁊
Joan. 3. audiuit teſtaꝫ. Unĩ q̃dã ⁊ hoc op⁹ dauiticuꝫ: pſalmos
eſſe dictos ꝓfinxũt: qꝛ de ſupno culmine retonare no-
ſcunꝫ. Cognoſce ṽo: q iſti tñ pro excellẽtia ſui dican
tur pſalmi: q hoc volumine ꝯtinẽtur. Nã ⁊ pſalteriũ
gen⁹ eẽ muſicoꝝ: Daniel ꝓpheta teſtaꝫ: Inquiẽs vo- Daniel. 3.
cẽ tube: fiſtule: ſambuce: cythare: pſalterij: ⁊ ſymphọ-
nie: oĩſq̃ generĩ muſicoꝝ. Naꝫ ⁊ paralipomenon ex-
ponit cũ dicit: de lignis thinis: que vulgo euclina vo 2. Paral. 2
canꝫ: gradus factos in domo dñi: ⁊ in domo regia. Cy
tharas q̃q̃ ⁊ pſalteria cãtoribus. Hoc apud hebreos
diciꝫ nablũ: qḋ tñ in ſupraſcripto libro frequenti re-
petitione vulgatũ ẽ. Ipſũ ṽo pſalmũ: grecũ cõſtat eẽ
vocabulũ. Quẽ dictũ q̃dã volunt απο του σαυω
hoc eſt: a tãgẽdo. Nam ⁊ pſaltrias cytharedas voca-
mus: docto pollice modulatiões muſicas exꝓmẽtes.

Quid ſit pſalmus. Cap. V.

Salmus eſt: cum ex ipſo ſolo inſtrumen-
to muſico: id eſt: pſalterio modulatio que
dam dulcis ⁊ canora profunditur.

Quid ſit canticum. Cap. VI.

Anticũ ẽ qḋ ad honorez dei caniꝫ: qñ qs
libertate ppꝛie vocis vtiꝫ: nec loq̃ci iſtro
cuiq̃ muſico ꝯſona modulatione ſociaꝫ.
Hoc ẽ qḋ ẽt nũc ĩ diuinitatis laudib⁹ agiꝫ.

Quid ſit pſalmo cãticũ. Ca. VII.

Salmo canticum erat: cum inſtrumen-
to muſico precinẽte: canens chorus ſocia-
tis vocibus acclamabat: diuinis dũ taxat
ſermonibus obſecutus.

Quid ſit canticũ pſalmũ. Cap. VIII.

Anticum pſalmũ erat: cũ choro ante ca-
nente: ars inſtrumenti muſici in vnã cõ-
uenientiam comiter aptabatur: verbaq̃
hymni diuini ſuauis copula ꝯſonabat.

De qnq̃faria diuiſione. Cap. IX.

Anc aũt quã dixim⁹ qnq̃fariã diuiſionẽ
prout vnaqueq̃ eaꝝ pſalmoꝝ titulis pa-
tuerit inuenire: locis aptiſſimis admone-
bo: vbi ſignificãtiã q̃ndã ſubſequẽtib⁹ re-
bus myſtica iterpꝛetatione ꝯdunt. Sed qꝛ
ſunt ⁊ alie multifarie ſupſcriptiones: eãs ptereundas
nõ arbitror: Breuiter in vnã ꝯcluſionẽ eſtimo colli-
gẽdas: vt nec faſtidiuꝫ lector incurrat: nec in damno
intelligentie neceſſaria forte preterea't.

De vnica inſcriptione titulorum. Cap. X.

Uaſdã ſupſcriptiones pſalmoꝝ p alluſio
nẽ ꝯſilez ꝯtinet ſpũalr inueñdas: qꝛ ſi lr̃am
ꝯſideras: extraneũ eſt cũ nõ ea lueñias ĩ
pſalmis: q̃ ꝯtinenꝫ ĩ titulis. Si ṽo trahan
tur ad tropicũ itellectũ: nimis videnꝫ ac
cõmode. Ut eſt illud vbi res geſte ſignificanꝫ: id eſt:
cũ fugit a facie Abſalon. Ubi loc⁹: vt ẽ: cũ eẽt in deſ-
to idumee. Ubi dies: vt ẽ: ĩ pma ſabbati. Ubi hebrea
noĩa: ſicẽ eſt idithun. Ubi facta eſt cõpatio geſtorũ. i.
cũ mutauit vultũ ſuũ corã abimelech. Uel ſpẽꝝ cõ-
ſiliũm. i. p torcularib⁹. Quapp in ſupſcriptionibus
tituloꝝ: ſiue pſalmũ: ſiue cãticuꝫ: ſiue pſalmo cãticũ:
ſiue cãticũ pſalmũ: ſiue ĩ finẽ: ſiue aliqd de ſexta: quã
diximus cõplexione repire potueris: Aut ſingillatim:
aut vnũ: duo: vel tria: ſiue q̃tuor ex eis iuſertas cogno-
ueris: ad illas ṽtutes trahe q̃s vniuſcuiuſq̃ iuẽẽ dicem⁹:
qꝛ reꝝ iſtaꝝ cõmemoratio: ad ſilitudinẽ occulte itel
ligẽtie poſita: ſubtilr iueniꝫ. Iſta eniꝫ añ fores pſalmo-
rũ: tanq̃ ſacrata vela pẽdẽt: p q̃ ſi aciẽ mẽtis itẽdas:
rareſcẽtib⁹ q̃buſdã filis: facile eoꝝ penetrabilia ꝯtue
ris. Quis.n. tot cãs: tot diuerſitates noiuꝫ putat ocio
ſas: cũ nefas ſit credere ſcripturas diuinas aliquid

Mat.5. ſuperuacuum continere. Legitur enim: Amen amen
dico vobis q̄ iota vnum: aut vnus apex non preteri-
bit a lege donec omnia compleantur.

Quid ſit diapſalma. Cap. XI.

Inter expoſitores pſalmorum de h̄ noīe q̄dā
noſcit̄ puenisse diuerſitas. Hieronym⁹ he-
braice lingue doctiſſim⁹ inquiſitor: ſpūs ſci ꝯti-
nuationē eē ꝯfirmat: ob hoc q̄ diapſalma
ſignificet ſemp. Frās aūt Auguſtin⁹ rerū
obſcurarum ſubtiliſſim⁹ idagator: iter ardua ſine offen
ſione diſcurrēs: hāc potiꝰ partem elegiſſe cognoſcit̄: vt
magis diuiſio eē videat̄: nōis ipſiꝰ diſcutiēs q̄litatem.
DEF Sympſalma q̄ppe dr̄ greco vocabulo: vocū adunata
copulatio. Diapſalma vō ſmonū rupta ꝯtinuatio: do
cēs vbicūq̄ repertū fuerit: aut pſonarum: aut rerum fieri p-
mutationem. Merito ḡ tale nomē illic iterponit̄: vbi
vel ſēſus vl' pſone diuidi cōprobant̄. Unī ⁊ nos diſſo
nes ꝯgrue faciem⁹: vbicūq̄ i pſalmis diapſalma po-
tuerit inueniri. Reliq̄s aūt put datū fuerit idagabi-
m⁹: vbi tn̄ auctās huius nōis non potuerit inueniri.

Utrū i q̄nq̄ volumib⁹ pſalmorum ſit ſecūda ꝯceptio: an vn⁹ liber dicatur. Cap. XII.

Erat⁹ Hieronym⁹ pphetiā pſalmorum in q̄n
q̄ libros putauit eē diuidēdā: q̄ in ſexti
opis hui⁹ q̄rto legit̄: fiat fiat. Dū hoc vbo
Ps. 88. itercidēte: nō nulla ſe videat̄ apire diui-
ſio. Huic fauet aſſenſa poſteritas. Credo
eū ſibi ꝯſultū indicauit: qd̄ i multas ptes coartabat̄
tedioſa lōgitudo. Hylari⁹ aūt pictauieſis eps diuinarum
rerum acutiſſim⁹ ⁊ pfundiſſim⁹ exq̄ſitor: ꝯgruēti⁹ librū
eſtimat dici debere pſalmorum: q̄ in hebreo vnum vo
lumen eſt: ⁊ maxime cū in actibus Apl'orum legatur
dictū in libro pſalmorum. Quapropter merito vnus
liber dicitur qui tāta auctoritate firmatur.

Quēadmodū in pſalmis ſit de chriſto domino ſentiendum. Cap. XIII.

Tribus modis pſalmi loquunt̄ de pſona
dn̄i ieſu chr̄i pro iſtructione fideliū. Pri
mū p id qd̄ ad humanitatē ei⁹ noſcit̄ ptī-
Ps. 2. nere: vt ē illud ſcd̄i pſalmi: Aſtiterunt re-
ges terre ⁊ pncipes ꝯuenerūt in vnū ad-
Ps. 20. uerſus dn̄m ⁊ aduerſus chr̄m ei⁹. Et i vigeſimo pſal-
mo: Deſideriū aīe ei⁹ tribuiſti ei: ⁊ voluntate labiorum
ei⁹ nō fraudaſti eū. Scd̄o q̄ eq̄lis ⁊ coetern⁹ oſtēditur
Ps. 2. prī: vt eſt illō eiuſdē ſcd̄i pſalmi: Dn̄s dixit ad me fili
us me⁹ es tu: ego hodie genui te. Et i cēteſimo nono:
Ps. 109. Tecū pncipiū i die v̄tutis tue: i ſplēdoribus ſcōrum: ex
vtero añ luciferum genui te. Tertio a mēbris eccl'ie: cu
Ps. 21. ius ipſe dux ⁊ caput eſt chr̄s: vt ē illō. 21. pſalmi: Lon
Ps. 68. ge a ſalute mea: v̄ba delictorum meorum. Et in. 68. De⁹ tu
ſcis iſipiētiā meā: ⁊ delicta mea a te nō ſunt abſcōdi-
ta. Qd̄ dictū p vnoq̄q̄ fideliū debem⁹ accipe. Ceterum
delicta a chr̄o pbant̄ fūdit⁹ aliena. Unī Ticboni⁹ in li
bris regularum: lati⁹ diligēterq̄ diſſeruit h̄: ſi aīo recō-
dim⁹: nulla ꝯfuſione turbamur. Quia error maxim⁹
naſcit̄ ide: q̄n icōueniēter reddit̄ alibi qd̄ dictū ꝯſtat
ad aliud. Nā ſi vno mō fuiſſet locut⁹: q̄s ei⁹ geminam
ſubam potuiſſet agnoſcere: cū ēt nūc in tā euidētiſſi-
ma diſtōne: nām diuinitatis ⁊ humanitatis dn̄i chr̄i
aliq̄ nitant̄ ſacrilega volūtate ꝯfūdere. Multa q̄q̄
ſm l'ram cōmonet: multa ſpūalr iubet: pſonas ſubito
decēter imutat: Ut nūc chr̄s de⁹: v̄bū icarnatum ⁊ hō
fact⁹: caput eccl'ie: nūc ipſa eccl'ia: nūc hō iuſtus: nūc
penitēs loq̄ videat̄: vt oīa neccīa tāgat atq̄ cōcludat.
Ubiq̄ pleniſſimū celeſtiū rerum: ſcīa vibrat elogium: ⁊
multiplici diuerſitate v̄tutū: pp humani gn̄is largiē-
dam ſalutē: regni ſui adorāda myſteria pi⁹ redēptor
iſinuat. Hec iō pfati ſum⁹: vt cū vētū fuerit ad loca
talia: itrepidus lector audire poſſit: qd̄ ſe iam ſalubri-
ter didiciſſe cognouerit. Illud tn̄ auctē patrū ⁊ veri
tatis ipſi⁹ atteſtatione: firmiſſima credulitate tenen-
dū eſt: vnū de trinitate: ſiue vnā ex trinitate pſonam:
deū v̄bū miſeratione mortaliū: ex maria v̄gine hoīem
factū: ſpōtanea v̄tute: non miniſtratoria neceſſitate:
q̄ nec nature ſue vllā mutabilitatē ſuſtinuit: nec aſ-
ſumptione carnis augmētū trinitatis effecit. Sed ſi-
cut q̄dam ait: Maculas nr̄as lauit i ſanguine: rugas ēt
tetēdit in cruce. Hoc cū ſit ſpei nr̄e ſingulare pſidiū:
beatitudo credētiū: felicitas magna iuſtorum: nō deſi-
nunt heretici impia voluntate corrodere: que huma-
no generi ſalutis cām cognoſcitur pſtitiſſe.

Quemadmodum ſit expoſitio digeſta pſalmorum. Cap. XIIII.

Primo: nobis de titulorum iſcriptiōe: dn̄o iu
uāte dicēdū eſt: vn̄ velut vberib⁹ expſſis:
lacte⁹ ſenſus diuine pdicationis emanet.
Scd̄o: vnuſq̄ſq̄ pſalm⁹ pro ſua q̄litate di-
uidēdus eſt: ne nobis itellectum pmiſceat:
aut occulta mutatio rerū: aut varietas introducta lo
q̄ntiū. Tertio: archanū pſalmi: ptim ſm ſpūalē itel
ligētiā: partim ſm hyſtoricā lectionē: parti ſm myſti-
cū ſenſum rerum ſubtilitates diſcutiēs: proprietateſq̄
v̄borum put ꝯceſſum fuerit conabor apire. Quarto: p-
ut locus exegerit: v̄tutē ei⁹ breuiter demōſtrare cōtē-
dā: q̄tenus itētio digeſti carminis: diuino munere
oculis iterioꝝ ib⁹ elucceſcat. Uirtutē pſalmi dico iſpira
tionē diuinā: q̄ nobis itētio ſupna reſerat̄: ⁊ ſermo-
ne dauitico: a vitiis nos remouet: ⁊ recte nobis viue-
re pſuadet. Quinto: de ordine numeri pſalmorum: cum
res exegerit memorabim⁹: q̄ reuerētiſſimarum rerum ho-
nore ſacrat⁹ eſt. Hoc enim per ſingulos q̄ſq̄ pſalmos
facere nobis difficile fuiſſe pfitemur: qd̄ idetermina
tū atq̄ ſuſpēſum: patrum etiā relīq̄t auctās. Reliquos
aūt ſibi calculos diligēs pſcrutator exq̄rat: q̄m mul-
ta acceſſu tpis in ſcripturis diuinis fiūt clara: que nūc
videntur abſcōdita. In ꝯcluſionib⁹ v̄o aut ſūmā toti⁹
pſalmi ſub breuitate cōplectemur: aut ꝯ hereſes ali-
quid dicemus deſtruēdas. Ipſa eſt enim dn̄i vera di
lectio: aduerſarios eius odio habere perfecto.

De eloquentia toti⁹ legis diue. Cap. XV.

Eloquētia legis diuie: humanis nō eſt for
mata ſmonib⁹: neq̄ ꝯfuſis icerta fertur
ambagib⁹: vt aut a reb⁹ pteritis obliuio-
ne diſcedat: aut pñtium ꝯfuſione turbet̄:
aut futurorum dubiis caſib⁹ eludat̄: ſed cor
di nō corpalib⁹ aurib⁹ loquens: magna v̄itate: magna
pſciētia firmitate cūcta diiudicās: auctoris ſui veri
tate ꝯſiſtit. Sic enī in euāgelio: de dn̄i chr̄i pdicatio-
ne dictū eſt: Loq̄bat̄ aūt ſicut ptātē hn̄s: nō ſicē ſcri- Mat. 7.
be eorum ⁊ phariſei. Ille indubitata loq̄t̄: cui oīa pñtia
ſunt: ⁊ rerum exit⁹ pbat̄ eē ſubiect⁹. Hec eloquētia ſig-
DEF dē eſt ad vnāquāq̄ rē cōpetēs ⁊ decora locutio. Hec
igit̄ caſta: fixa: verax ⁊ eterna pdicatio: nimis puriſſi
mo nitet elogo: cui⁹ vtilitas lucet: magnificētia virtu
tis appet: opatio ſaluti arridet: Sic ⁊ i cēteſimo octa- Ps. 118.
uodecio pſalmo dictu⁹ ē. O elogiū tuū viuificabit Ibidem
me. Et iterum: Lucerna pedib⁹ meis v̄bū tuū dn̄e: ⁊ lu-
men

mē ſemitī meis. Reuera lumē: qꝛ ſp̄ vitalia iubet: no
xia ꝓbibet: terrena remouet: celeſtia pſuadet. Dic ⁊
i. Cor. 4. doctoꝛ gētiū ī ep̄la ad Coꝛī. ſcribit: Nō. n. ī ſmōe ē re
2. Timo. 3. gnū dei: ſꝫ ī v̄tute. Itē ad Timotheū ī ſcđa meminit
dicēs: Oīs ſcriptura diuinit̄ iſpirata vtilis ē ad docen
dū: ad arguēdū: ad erudiēdū: ad corrigēdū ī diſcipli
na q̄ ē iuſtitie: vt pfect᷒ ſit hō dī ad oē op᷒ bonū īſtru
ct᷒. Dec ſic p̄ris Dieronymi teſtaṫ auc̄tas apō hebre
os: aut ē rythmo: aut metrica ꝯſtat lege cōpoſita: que
DEF vt ipſi dicūt: ſaſtutiis ꝯtineṫ. Faſtutiū. n. ē p comata
ꝓcedēs ad depromēdū ſēſum nouiter explicata ꝯce
ptio. Cui᷒ ſi v̄tutē lectoꝛ diligēs pſcrutarī: audi Ap̄lm
Deb. 4. ad hebꝛeos dicētē: Viu᷒ ē. n. dei ſmo ⁊ efficax: ⁊ acri
oꝛ oī gladio ancipiti: ⁊ ptingēs vſqꝫ ad diuiſionē aie ac
ſpūs: cōpagū q̄qꝫ ac medullaꝝ: ⁊ diſcretoꝛ cogitatio
nū ⁊ itētionū coꝛdis. Scripture aūt diuine ſcā pfundi
tas: adeo cōes ſmōes hēt: vt eā vniuerſi icūctāter ad
mittāt. Sēſus aūt recōdit v̄itatī archano: vt in ipſis
ſtudioſiſſime vitalis ſnīa ōbeat īdagari. Nā eā reue
ra eē diuinā hic maxime daṫ ītelligi: ꝙ īdocti ſubtiliſſi
ma: tpales eterna nō niſi diuino repleti ſpū potuiſſe
tradē ſēſiūt. Poſtremo q̄t miracl̄a ingiter facta ſūt:
donec ſcriptura ipa mūdi āhitū diuulgata cōpleret:
Pš. 18. ſic ſcriptū ē: In oēm terrā exiuit ſon᷒ eoꝝ: ⁊ ī fines oꝛ
bis terre v̄ba eoꝝ. Vn̄ ad pbationē ptinet maximā:
qꝛ lex diuina per cūctas mūdi ptes cognoſciṫ fuiſſe ſu
ſcepta. Dec mltis modis gnā ſue locutionis exercet:
diffōnib᷒ ſuccīcta: ſchematib᷒ decoꝛa: v̄boꝝ ꝓprieta
te ſignata: ſyllogiſmoꝝ cōplonibus expedita: diſcipli
nis irrutilās: nō tn̄ ab eis accipiēs extneū decorē: ſed
poti᷒ illis ꝓpriā ꝯferēs dignitatē. Dec. n. qn̄ in diuinis
ſcripturī ſplēdēt: certa atqꝫ puriſſima ſunt. Cū v̄o ad
opiones hoīum: ⁊ qōnes inaniſſimas veniūt: āmbiguis
altercationū fluctib᷒ agitanṫ: vt qđ hic ē firmiſſime
ſp̄ vex: freq̄nter alibi reddaṫ icertū. Sic ⁊ ligua nr̄a
dū pſalmodiā canit: nobilitate v̄itatis oꝛnaṫ. Cuꝫ ad
fabulas ineptas ⁊ blaſphema ſe v̄ba ꝯuerterit: ab ho
Iacl. 3. noꝛe ꝓbitatis excludiṫ. Sic ap̄ls Iacob᷒ dic̄: Ex ipſo
oꝛe bn̄dicimus deū ⁊ p̄rē: ⁊ ex ipſo oꝛe maledicimus
hoīem q ad imaginē ⁊ ſſſitudinē dei fact᷒ ē. Dec mū
danaꝝ artiū piti: q̄s tn̄ mlto poſteri᷒ ab exoꝛdio diui
noꝝ libꝛoꝝ extitiſſe manifeſtū ē: ad collectiōes argu
metoꝝ: q̄ greci topica dicūt: ⁊ ad artē dialecticā ⁊ rhe
toricā trāſtulerūt: vt cunctis euidēter appeat p̄us ad
exp̄mēdā v̄itatē iuſtis mētib᷒ datū: qđ poſtea gētiles
hūane ſapīe aptādū eē putauerūt. Dec ī lectionib᷒ ſa
cris tanq̄ clariſſima ſidera relucēt: ⁊ ſignificātias re
rū vtiliſſimis cōpēdiis decēter illumināt. Que nos
breuiter locī aptiſſimis admonebim᷒: qm̄ res ipe cō
modiſſime ōducenṫ ī mediū: p q̄s ꝯcepti ſēſus clari᷒
elucebūt. Nā ⁊ p̄r Auguſtin᷒ ī lib᷒ 3᷒ de doctrīa chr̄ia
na ita pfeſſus ē: Sciāt aūt lr̄ati modis olum locutio
nū q̄s grāmatici greco noīe tropos vocant: auctores
nr̄os vſos fuiſſe. Et paxilopoſt ſeqṫ: Quos tn̄ tropos. i.
modos locutionū: q nouerūt agnoſcūt in lr̄is ſcīs eo
rūqꝫ ſcīa ad eas itelligēdas aliq̄tulū adiuuāt. Cuius
rei ⁊ ī aliis codicib᷒ ſuis fecit euidētiſſimā mētionē.
In libꝛis q̄ppe q̄s appellauit de modis locutionū: di
uerſa ſchemata ſecularīū lr̄aꝝ iueniri ꝓbauit in lr̄is
ſacris. Alios aūt ꝓpꝛios modos ī diuinis eloquiis eē de
clarauit: q̄s grāmatici ſiue rhetoꝛes nullaten᷒ attige
rūt. Dixerūt h apud nos ⁊ alii doctiſſimi p̄res. i. Die
ronym᷒ Ambꝛoſius Dylari᷒: vt neq̄q̄ nos p̄ſūptoꝛes
hui᷒ rei: ſꝫ pediſſeq eē videamur. Sed dic̄ aliqs: Nec
p̄res iſte ſyllogiſmoꝝ: nec noīa ſchematū: nec vocabu

la diſciplinaꝝ: nec alia huiuſcemodi vllaten᷒ iueniū
tur ī pſalmis. Inueniunṫ plane in v̄tute ſēſuū: nō in
effatione v̄boꝝ. Sic. n. vina in vitib᷒: meſſem in ſeie:
frōdes in radicib᷒: fruct᷒ in ramis: arbores ipſas ſen
ſu ꝯtēplamur ī nucleis. Nā ⁊ de pfundiſſima abyſſo
deliciōſi᷒ piſcis attingiṫ: q tn̄ an̄ captionē ſuā hūanis
oculis nō videṫ. Merito ḡ eē dicim᷒: q̄ in eē nihilo
min᷒ v̄tute ſētim᷒. Nā ⁊ Ap̄ls vetat nos ſeduci p va i. Cor. 3.
nā ſapiam mūdi: Iſta v̄o nō abnegat in lr̄is eē diuinis.
Certe accedam᷒ ad pſalmos ⁊ iterrogem᷒: q̄ oī diſpu
tatione maioꝛ eſt rex fides. Iſtud ḡ p̄ncipale v̄tutū:
⁊ ſalutare locutionis gen᷒ plerūqꝫ res aliq̄s refert: ⁊
ſepe lōge alia q̄ꝫ audiūṫ exponit. Siplicitas duplex:
⁊ ſine dolo hiligaitas. Sic fecit Ioſeph q dū fratres Gen. 42.
ſuos aſpectu ipſo ⁊ ſmone patrio cognouiſſet: ita eis
videbaṫ loq: vt nullaten᷒ poſſet agnoſci. Qđ nō ē ad
deceptionis ſtudiū ſūptū: ſꝫ ad cōmodū magne vtili
tatis effectū. Debꝛeos ſmones adhibet: cās pfundiſ
ſimas inuētes. Vnā rē in malo ⁊ in bono plerūqꝫ po
nit: vt qđ noīe v̄r eſſe cōe: ꝓbeṫ q̄litatib᷒ diſcrepare.
Celeſtia terrenis cōpat: vt qđ incōpꝛehenſibilis ma
gnitudo vetat ītelligi: p notiſſimas ſſſitudines poſſit
aduerti. In v̄bis aūt ſcrēdis: mira potētia eſt: vt ſubſ
to opta nobis atq̄ icōpꝛehēſibilia: duob᷒ tribuſq̄ ſer
monib᷒ expliceṅṫ. Quid breui᷒ dicā: frequēter ēt vna
ſyllaba: ineffabilem diūi nām demōſtrat: vt eſt illud:
Qui eſt: miſit me. Cui᷒ oē v̄bū ſubtilr̄ ingſitū: copio Exo. 3.
ſis ſēſib᷒ ſcaturit. Nā ſic fecūdiſſim᷒ ager odoꝛiferas
herbas ſaluti nr̄e ꝓducit accōmodas: ſic lectio diua
cū p ſingula v̄ba regriṫ: ſp̄ illic cura mētis ſaucie re
periṫ. De cui᷒ eloquētie modis: mlti p̄res latī᷒ plixi
uſq̄ dixerūt: q̄ꝝ noīa in libꝛis introductoꝛiis cōme
morāda pſpexim᷒. Sed fons ille celeſtis: quātū aſſi
due ꝯſtat hauriri: tm̄ neſcit expēdi. Ac ne diuti᷒ ī gnā
libus remoꝛemur: ſpālia pſalterii: diuo iuuāte tanga
mus: qm̄ ipſa res euidēter agnoſcitur: q̄ cōibus rebus
p̄miſſis: poſtea ſub aliq̄ proprietate deſcribiṫ.

¶ De ꝓpꝛia eloquentia pſalterii. Cap. XVI.

PRimū eſt: ꝙ ipſi tn̄ pſalmi ſingulari nu
mero vocitanṫ: q̄s nos adhibitis hui᷒ lin
gue pitiſſimis: cū eoꝝ volumine ꝯferētes
ſeruato vſu pſallētiū: ſuis v̄ſib᷒ eſtimaui
mus eē reddēdos: ne ſe in p̄ſūptuꝫ oꝛdinē
auc̄tas pmixta ꝯfunderet. Deide: ꝙ nullū aliud op᷒
auc̄ris diuine: cētū q̄nq̄ginta ſectionib᷒ ꝯtineṫ. Vbi. n.
tot tituli diuerſa leguṅṫ varietate ꝯſcripti. Dic illō
votiuū nomē alleluia in ſupſcriptiōib᷒ ichoauit. Dic
cōmemoratio hyſtoꝛie de regū tracta volumie ī ipo
limine poſita: v̄tutes noſciṫ idicare pſalmoꝝ. Dic ēt
diapſalmata tn̄ īteriecta mōſtratur. Dic pſalmi ſm
v̄tutes ſuas numeroꝝ oꝛdines tenēt. Liber ichoās a
hitudine chr̄i: noui ⁊ veteris teſtamenti ſacra pcur
rēs: laudib᷒ ſacris ⁊ ſcā iubilatione ꝯcludiṫ: vt merito
ſe tali munere ꝯſoleṫ eccl̄ia: q̄ hic multaꝝ calamita
tuꝫ cognoſcaṫ afflictionib᷒ ſauciari. Nouit. n. bn̄ficio
dn̄i triūphare de ſuis cladib᷒ igrauata pſecutionib᷒:
ſigdē pfecit afflictionib᷒: ſemp augeṫ: Sāguie mar
tyꝝ rigaṫ: triſtitia magis erigiṫ: anguſtia dilataṫ: fle
tib᷒ paſciṫ: ieiuniis reficiṫ: ⁊ īde poti᷒ creſcit: vn̄ mun
dus deficit. Quid. n. in illo libꝛo nō īueniet: vn̄ ſe hu
manū gen᷒ debeat ꝯſolari: Theſaur᷒ in pectoꝛe mū
do ſemp excreſcēs: ꝯſolatio magna lugētiū: ſpes hꝛā:
iuſtoꝝ piclitātiū vtile ſuffragiū: vn̄ ſemp qđ expedit
tolliṫ: ciuſq̄ fōs idefecta pennitate ſnaṫ. Btūs q̄q̄
Athanaſi᷒ Alexādrine ciuitatis ep̄s: in libꝛo quē mar

cellino ſuo chariſſimo deſtinauit: de ꝓprietate pſalterij: vt v̄bis ipſi⁹ vtar: ita dic̄. Quicūq; pſalterij v̄ba recitat: q̄ſi ꝓpa v̄ba decātat: ꝛ tanq̄ a ſemetipſo deſcripta vn⁹pſallit: ꝛ nō tanq̄ alio dicēte: aut de alio ſignificata ſumit ꝛ legit: ſʒ tanq̄ ipe de ſemetipſo loquēs: ſic huiꝰ v̄ba ꝓfert: ꝛ q̄lia ſunt que dicunt̄: talis velut ipe agēs ex ſemetipo loq̄ns: do videt̄ offerre ſmōes. Pſalterij q̄q; ꝓpriū eſt: ꝙ ꝑ eū legis dine ſcitatis introit̄. Nō .n. tyrones inchoāt a Geneſi: non ab Aplīs: nō inter ipſa initia: aut auctas euangelica ſancta pulſatur. Sed lʒ pſalterium quartus codex ſit diuine auctoritatis: primū tamē tyrones inchoātes ſcripturas ſanctas: inde legēdi faciunt decenter initium.

¶ Laus eccleſie. Cap. XVII.

Uere ſcā: o imaculata: o pfecta mater eccleſia: que dina gr̄a largiente: ſola viuificas: ſola ſanctificas: ꝛ ꝑditū ꝓprijs culpis inſtitutione tua hūanū gen⁹ iſtauras. Cuius ꝑ ſe cōfeſſioni nihil addi: nihil minui pōt. Per oēs q̄ppe pſalmos: ꝑ ola cantica: ꝓconia ſcē trinitatis iteriſeris: vt cui⁹ ſūt ſacrata v̄ba q̄ loquntur: ei laus ſemꝑ ꝛ dulciſſima gl̄a redderet̄: q̄ ſolā ſeculi h⁹: ꝛ hereticoꝝ ſeuiſſimas ꝓcellas i arce illi⁹ Noe ſimilitudine: q̄ tuā euidēter portauit imaginē: ſola inoffenſo fidei curſu ſine periculo diluuij ꝯſtāter enauigas: nec vllis erroꝛib⁹ acgeſcis: q̄uis adhuc inter prauitates hui⁹ ſeculi: grauiſſima necītate v̄ſeris. Quicq̄d .n. repit̄ ꝑter vitale gremiū tuū: mortiferꝝ ꝯſtat eē naufragiū. Nā cū Sabelli⁹ dteſtabilis erret i p̄re: dmēs Arri⁹ delinq̄t in filio: Manes ſacrileg⁹ neget ſpūm ſcm̄: Alij ſcelerati veteri teſtamēto derogēt: Nonnulli noui gr̄am nō ſeq̄nt̄: Tu tn̄ deuotione fideli: ꝯſtāte dn̄o: inoffenſe cūcta cōplecteris. Patrem q̄ppe docens igenitū: filiū genitū: ſpūm ſcūm de p̄re ꝛ filio ꝓcedentē: vnū deū: ſanctā predicās trinitatem: coeternam ſibi ꝛ eq̄liter oipotentē: dn̄m q; chriſtū manētē in diuinitate ſua: ꝛ carne humanitatis aſſumpte: ſalua vniuſcuiuſq; ꝓprietate nature vnā cōfiteris eſſe ꝑſonā. Ueteri teſtamēto de nouo fidē faciēs: nouum a veteri expoſitū eſſe cognoſcēs. Et vt breuiter cuncta cōplectar: neſcis loq niſi qd̄ expedit credi. Nā q̄uis diuerſis hic afficiaris anguſtijs: ꝛ doloſi hoſtis īquietate q̄tiaris: tn̄ toti⁹ mūdi circlo ꝯgregata reſplēdēs in modum pulcherrime pyramidis ad eterna regna ꝑduceris. Que huic ſchemati nō imerito cōpararis: qm̄ de vniuerſis gētibus extollēs verticē precioſum: iuſtoꝝ animas q̄ſi lumē eximiū ad ſupna regna trāſmittis: meta frumētis plena celeſtib⁹ de diuerſis gētibus ſanctoꝝ beata collatio ſerenarū mentiū: lāpabilis cet⁹: inſolubilis ꝯſtructio de viuis lapidibus fabricata: beatoꝝ oluʒ eterna felicitas: ſole lucidior: niue candidior: ſine macula: ſine ruga. De qua ſcriptum

Cant. 6. eſt in cātico cāticoꝝ: Que eſt iſta que ꝓgredit̄ q̄ſi aurora ꝯſurgēs: pulchra vt luna: electa vt ſol: terribilis

Ibidē. 4. vt caſtroꝝ acies ordinata. Et paulopoſt: Oculi tui columbarum: abſq; eo qd̄ intrinſecus latet. Cui⁹ dētes ſicut greges tōſaꝝ que aſcēderūt de lauacro: oēs gemellis fetib⁹: ꝛ ſterilis nō eſt iter eas. Sicut vitta coccinea labia tua: mater ꝛ v̄go: feta ꝛ itegra: genitrix ꝛ icorrupta: cui⁹ os v̄tutū oium fragrat odorib⁹. De qua ſpon

Ibidē. 7. ſus dicit: Odor oris tui ſic̄ maloꝝ. Et poſt paululum:

Ibidē. 4. Odor vnguētoꝝ tuoꝝ ſuꝑ oīa aromata. Fau⁹ diſtillans labia tua ſpōſa: mel ꝛ lac ſub ligua tua. Que mereris deniq; oſculari chr̄m: ꝛ decus illud genniter cuſtodire v̄gineū. Tibi eni dr̄: Oſculet̄ me oſculo oris Ibidē ꝑ

ſui: q꞉ melioꝛa ſunt vbera tua vino: fragrātia vnguentis optimis. Et cetera que lib̄ ille dinus myſtica ꝓdi- DEF

catione cōplectit̄. Quapꝑ factis auditorib⁹ per quandā iſagogen (que eſt ſequētis opis itroductio: index DEF

celeſtiū myſterioꝝ ꝛ ſacre ꝓnuntis dictionis) vt opinor ſufficiēter attonitis: ꝛ deſiderio ſupno dina largitate flāmati: nūc ad ſoluēda que ꝓmiſſa ſūt: chr̄o iuuāte veniamus. Preſta dn̄e: cuius eſt omne quod expedit: vt intelligēter: vt libenter: vt proficue mereamur audiri. Tuis enim adiutorijs omnimodis indigemus: vt valeamus ꝯceſſo ſermone aliquaten⁹ verba tue maieſtatis exponere: Amen.

¶ Ordo dicendorum.

Prologomena .i. ꝓcedētia a nte q̄ celeſtis pſalterij mella deguſtē: ꝛ cāpos illos glioſiſſime paſſionis dn̄o ꝓſtāte ꝯtigā: quedā mihi vident̄ diuiſis capitib⁹ de textu ipſius carminis intimare: vt ꝛ legētes diſtincti⁹ debeam⁹ edocere: ꝛ nos ordles ipſos ſine aliq̄ offenſione curram⁹.

1. ¶ In ꝓma itaq; parte: dn̄i carnalis vita deſcribitur.
2. ¶ In ſcda: nā diuinitatis ipſius ſubtiliter indicatur.
3. ¶ 3ª: multiplicatos dic̄ ꝑplos q eū nitebant̄ extigu̾.
4. ¶ Quarta: propheta in eiſdem monitis perſeuerat: vt deſinant iudei mala cogitare vel facere: quoniam ſe nouerint diuinis virtutibus deſtruendos.
5. ¶ In q̄nta: dn̄s chr̄s clamat ad p̄rē: vt ei⁹ audiat̄ oratio: ꝛ in reſurrectione ipſi⁹ mūdo profutura cōcedat.
6. ¶ Sexta: per totum pſalmum verba ſunt penitentie: qui iūguntur eiuſdem modi alij ſex: qui tamē in concluſione quinquageſimi pſalmi deſcripti ſunt.
7. ¶ In ſeptima ꝑte chr̄s humilr̄ q̄dē petit vt ei ſubueniat̄ a p̄re: ſed hēt fiduciā recte ꝯuerſationis: qd̄ magis ad eius pertinet deitatē. Sed more humanitatis aſſumpte ſibi poſtulat ſubueniri: ne diabolus animā eius iniqua preſumptione diripiat: ꝛ gloria ipſius in puluerem deducta diſpereat.
8. ¶ In octaua: parabolis ꝛ tropicis alluſionibus cōgregatis: ſubſequēs drama decurritur: ꝛ per allegoricas ſilitudines oīa referūtur ad dn̄m chriſtū. Que ſchemata nos locis aptiſſimis euidentiſſime cōmonebimus: vt lectori ſtudioſo ambiguitas cūcta tollatur.
9. ¶ Nona: poſt multiplicia ꝓconia: que mō a diuinitate: mō ab humanitate ipſi⁹ accipiunt̄: mutatis ꝑſonis ꝛ titulis: ponit̄ alleluia: qd̄ ſignificat: laudate dn̄m.
10. ¶ Decima: ſequunt̄ gradales: q aium noſtrū ad dn̄m ſaluatorē pura ꝛ humili ſatiſfactione perducūt.
11. ¶ Undecima: variatis verbis iterum laudes domini hymnidica exultatione cōcelebrat: modo patris: mō filiumodo ſpūs ſancti predicans maieſtatem: vt nulli ſit dubium ſanctaʒ trinitatē ſingulariter omnipotentem: que vult facere in celo ꝛ in terra.
12. ¶ Duodecima: ſeptē pſalmi relinquuntur in fine: qui exultationibus hymnidicis totā gloriā ſcē trinitatis gn̄aliter deuota mente ꝯcelebrāt. Sic textus totius pſalterij duodecim ꝑtibus diuiſus: in Apl̄oꝝ numero mirabili laude concluditur: quatenus ꝛ iſte illud agat quod chriſti diſcipulos feciſſe cognouimus. Eſt etiā eiuſdē rei aliud euidētius ſacramētū: qd̄ centum quiq̄ginta dieb⁹ diluuio ſuꝑducto criminib⁹ ſuis terra diluta eſt. Sic ꝛ hi pſalmi talī nuō ꝓduct̄: gen⁹ humanū pctis ſuis pollutū ꝯueniēter reddūt abſolutū. Nūc minutati ad exponēda pſalterij v̄ba veniam⁹.

Explicit Prologus.

¶ Incipit

¶ Incipit Expoſitio digeſta Pſalmorum Caſſiodori.

B Eatus vir qui nõ abijt in cõſilio impiorũ: et in via peccatorum nõ ſtetit: et in cathedra peſtilentie non ſedit. Sz in lege dñi volũtas eius et i lege eius meditabit die ac nocte. Et erit tanq̃ lignũ qđ plãtatum eſt ſecus decurſus aquarũ: qđ fructum ſuũ dabit in tpe ſuo. Et foliũ eius nõ defluet: et oia que cũq̃ faciet proſperabũtur. Nõ ſic impij nõ ſic: ſz tanq̃ puluis quẽ proijcit ventus a facie terre. Ideo nõ reſurgũt impij in iudicio: neq̃ peccatores in cõſilio iuſtorum. Qm̃ nouit dñs viã iuſtorum: et iter impiorum peribit.

¶ Quare Primus Pſalmus non habet titulum.

P Salmus hic ideo nõ hẽt titulum: qz capiti nr̃o dño ſaluatori: de quo abſolute dicturus eſt nihil debuit ꝑponi: dũ ipſum rex omnium cõſtat eſſe pricipiũ. Sicut ipſe in euãgelio
Jo.8. dicit: Ego ſum pncipiũ qui et loquor vobis. Nam lz et alij pſalmi de ipſo multa dicãt: nemo tñ de eius que fuit in terris cõuerſatione ſic loqtur. Et qm̃ ad hũc que dicẽda ſũt reſpiciũt cũcta: merito caput ſancti opis ponit: g pnceps rex omniũ eſſe mõſtrat. Quicqd enĩ: aut de pteritis iſtruit: aut de pñtibus monet: aut de futuris efficit cautiores: oia ad iſtitutionẽ hui viri ptinẽt: que liber iſte dicturus eſt. Nã qdã titulũ: qdã pfationis locũ eum tenere dixerunt. Sed lz a qbuſdam oi iuſto videatur aptatus: nulli tñ pter dñm chr̃m põt veraciſſime cõuenire. Nã ſi dixe-
Pſ.115. rimus omni hõi poſſe cõgruere: iã non cõſtat illud qđ
Job.15. dicit in pſalmo: Ois hõ mẽdax. Uel illud quod Job meminit: Nullus mũdus ante te: nec ifans cuius eſt vnius diei vita ſup terrã. Et alibi: In veritate nemo de
Iſa.64. genitis eſt: g nõ ipie geſſit: et de cõfidẽtibus qui nõ delinquit. Uel illud: Juſtitia iuſti ſic eſt apud te: ſicut pãnus
1.Pe.2. mẽſtruate. Quapp nõ oi hõi põt hec ſnia cõuenire: niſi illi tñ de quo ſcriptura dic: Qui peccatum nõ fecit:
Jo.14. nec inuẽtus eſt dolus in ore eius. Et ipſe de ſe in euangelio dic: Ecce veniet pnceps mũdi hui: et in me nõ inueniet quicq̃. Merito ẽ ad chr̃m dñm refert: g nõ abijt in cõſilio impiorum: et in via peccatorum nõ ſtetit: aut in cathedra peſtilẽtie nõ ſedit etc. Mirabilis ordo: celeſtis reuera diſpoſitio: vt ab ipſo nobis pſalmorum pueniret initiũ: quẽ ſalutarẽ ianuã cõſtat eſſe celorum. Quam
Deu.4. propter itrare cũ ſũmo gaudio feſtinemus: vbi patẽtem ianuã: ipſum aduocatũ noſtrũ eſſe cognoſcimus:
Ibidem. ſicut ait apls: Nõ eni habem pontificẽ: g nõ poſſit cõpati infirmitatibus noſtris. Et paulopoſt: Adeamus ergo cum fiducia ad thronũ gratie eius: vt miſericordiam cõſequamur: et gratiam inueniamus in auxilio opportuno. Nũc claues pſalmorum reſerabiles apponamus: vt preſtãte domino regis noſtri palatia introire mereamur: et ideo ſicut prefati ſumus: diuiſio facienda eſt: que ſi recte adhibeatur: ita illuſtrem et perſpicuam nobis efficit dictionẽ: vt priuſq̃ legat orõnis textus: aĩ nobis eius relucẽ poſſit itẽtio. Diuiſio.

V Niuerſus textus pſalmi hui: pphcta reuerẽte narrat. In pma parte vitã ſcẽ icarnationis exponit: qm̃ ſi ad maieſtatẽ chriſti ſolã velis referre que de eo dicunt: nequeunt cõuenire. Scđa vo peccatorum negtias in futuro iudicio debitas recipere cõmemorat vitiones: vt pmiſſa gratia poſſem accipe: cuius videbãtur ſubſequẽtia formidari. Reſpice quoq̃ intẽtionẽ eius quã cõſtat maxime pquirendã: Ideo in pncipijs beatitudo dñi ſaluatoris edicit: vt humano generi vitalia exẽpla pſtent: quatenus ſicut nobis hõ terrenus cõtulit mortẽ: ita celeſtis veniẽs daret ſalutem. In pncipijs eni fuit duriſſima cõditio decepto: ſed poſt aduenit domini glioſa redẽptio. Primo illata eſt ignominioſa captiuitas: deide ſecuta eſt votiua libertas. Expulſus hõ de paradiſo: ſed receptus eſt in celũ: pdidit in terra beatitudinẽ: ſed angelos merebit habere cõſortes. Luctus ex diabolo: gaudiũ puenit ex chriſto.
Unde et apls dicit: Sicut eni p inobedientiã vnius hois: Roma.5.
peccatores cõſtituti ſunt multi: Ita et p vnius obediẽtiam iuſti cõſtituẽtur multi. In ipſo itaq̃ capite pſalmi huius: diffinitio hui viri: tanq̃ pulcherrimũ nobis glioſi regis diadema reſplẽdet. Oro breuis et lucida: que rẽ ppoſitã diuerſis modis qd ſit oñdit. Sed hoc pncipiũ duas ſpẽs diffinitionũ euidẽter amplectit. In prioribus qppe verſibus duobus qui dicũt: Nõ abijt: non ſtetit: nõ ſedit: octaua ſpẽs diffinitionis ẽ: que grece κατα αφαιρεσιν του εναντιου: latine per puatiã
cõtrarij. Ait eni qd non faciat: ſicut et in qnto pſalmo dicturus eſt: Qm̃ nõ volẽs deus iniqtatẽ: tu es. In tertio Pſ.5.
aũt verſu qui dicit: Sed in lege dñi fuit voluntas eius: et in lege eius meditabit die ac nocte: ſcđa eſt ſpẽs diffinitionis: que grece εννοηματικη dicit: latine notio nũcupat. Hec nõ dicit qd ſit: ſed per hoc qđ agit: res ſila quã q̃rim nobis ſpũaliter indicat: ſicut et in .71. pſal-
mo dicturus eſt: Bñdictus dñs deus iſrael: qui facit mi- Pſ.71.
rabilia magna ſolus. Memẽto aũt q̃ ois diffinitio: aut ex materia naſcit qđ eſt corpus: aut ex ſpecie qđ eſt q̃litas: aut certe de vtroq̃: ſic eſt hõ: mirabili ordine pſata diſponẽs. Nã ſi pus poſuiſſet qd erat: neceſ-
ſariũ nõ fuerat dixiſſe qd nõ erat. Hoc imitatus cõ- DEF
uerſo ordie: geometricus fecit Euclides: dicẽs. Linea eſt lõgitudo ſine latitudine. Prius eni dixit qđ eſt: et ſubiũxit poſtea qđ nõ eſt: Sicut facere cõſucuerunt: q priorum dicta aliq̃ diuerſitate cõmutãt: vt ſe in eis mẽtiãtur auctores. Nũc ad pſcrutãda verba veniamus: quoniam in interioribus eorum quaſi in quibuſdam nucleis fructus dulciſſimus inueniatur.

¶ Incipit expoſitio in pſalmũ primum.

B Eatus vir. Nimis pulchrum cõmodumq̃ pncipium: vt quoniam erat ſpũs ſanctus humani gnĩs ībecilla moniturus: a btitudine ſumere videretur initiũ: vt hac ſpe trepidantiũ aĩos inuitaret: ne ſe mortaliũ fragilia corda ſubducerẽt. Quis enim ad quelibet ardua nõ icitet:
vbi felix btitudo pdicit: Btũs ergo dr̃ vir (ſicut no- ETY
bis maiorum tradit auctas) q̃ſi bñ aptus: cui oĩa deſiderata ſuccedũt. Sed hũc duobus modis dici in .143. pſalmo: pphcta cõmemorat: ponẽs: Beatũ dixerunt
populũ cui hec ſunt. Iterũq̃ ſubiũgit: Beatus ppls: Pſ.143.

DEF cui⁹ eſt dñs de⁹ ei⁹. Quapp ſeculi btũs eſt: q vt putat:
ſũma ſecuritate ſuffult⁹: in ꝯtinuata letitia ⁊ munda-
nis copys pſeuerat. Iſti aũt btõ: q a ꝓpoſito ſuo nul
ETY la ꝯrietate remouet: virũ ſublĩ ꝑit egregie. Uir eniz
vocat a virib⁹: qui neſcit tolerãdo deficere: aut in ꝓ-
ſperis aliq̃ ſe elatione iactare: ſ; aio ſtabili deſixus: ⁊
celeſtiũ rex cõtẽplatione firmatus: manet ſemꝑ ipa
DEF uidus. Hoc ẽt veriloquiũ appellauere maiores. Ety-
mologia eni eſt oratio breuis: ꝑ certas aſſonationes
oſtẽdẽs ex quo noie id qd̃ querit venerit nomẽ. Nec
dubites q virũ appellat dñm ſaluatorẽ: de quo ⁊ Za
Zach.6. charias ꝓpheta dicit: Ecce vir: oriens eſt nomẽ eius.
Sed memẽto q vbicũq; ſic ponit: aſſũpta ei⁹ huma-
nitas idicat. Uir eni ſex⁹ eſt carnis: q in diuinitate nul
latenus inuenit. Sed qm nã humanitatis a dño fue
rat pro nr̃a redẽptione ſumẽda: cõpetenter poſuit vi
rũ: vtriuſq; eniz nãe vna credit eſſe pſona. Seqtur
¶ Qui nõ abijt in ꝯſilio impioꝝ: ⁊ in via peccatoꝝ
nõ ſtetit: ⁊ in cathedra peſtilẽtie non ſedit. ¶ Poſtq̃
igit btõ viro. i. dño chr̃o: ab illa diſpẽſatione qua paſ
ſus eſt: vtile fuerat vt eũ per actus ſuos ꝯſequẽter ex-
poneret: Aliogn minus doceret: qd̃ fuerat in explicata
ꝓpoſitione derelictũ. Trib⁹ itaq; modis ꝑuenire hu
manos ꝯſtat errores: Cogitatiõe: facto: ⁊ dicto. Quos
hic per ordinẽ abnegat dicẽs: Nõ abijt in ꝯſilio ipio-
rũ. Primũ: deteſtabiles denegat cogitationes: que ſi-
bi familiariter vẽdicat gen⁹ humanũ: quas dñs chr̃s
oĩno nõ habuit. Et ne extraneis vtamur exẽplis: hoc
debere intelligi de dño ſaluatore. 39⁹ pſalmus abſolu
Pſ.39. te teſtat dicẽs: Tũc dixi: ecce vẽio: In capite libri ſcri
ptum eſt de me. Abijt eni: ſignificat qd̃ a via recta di
ſcedẽs ꝑ calles labit tortuoſos. Deide act⁹ vitioſe cõ-
uerſationis excludit: dicẽdo: Et in via peccatoꝝ non
ſtetit. Utiq; q; venit in mũdũ: qui eſt via peccatoꝝ:
ſed ibi nõ ſtetit: qm ei⁹ vitia imaculata cõuerſatione
trãſijt. Ponẽdo aũt viã peccatoꝝ: latã vult itelligi:
qm anguſtã ꝯſtat eẽ iuſtoꝝ. Tertio loco ſubiũxit: Et
in cathedra peſtilẽtie nõ ſedit. Ad doctrinas hoc vi-
detur abominabiles ꝑtinere: que peſtilẽtis dogmati
venena diſſeminãt. Hec merito negant in chr̃o: q to-
tius mũdi vulnera medicinali ꝑdicatione ſaluauit.
Quidã vo hũc locũ: tali diſtĩone cõplexus eſt: ipiũ di-
cẽs eũ qui peccat in deũ: peccatorẽ vo q in ſemetipſo
delinqt: peſtilẽtẽ. ſ. qui ꝓximũ ſuũ depopulat: oppri-
mit atq; ledit. Sed qd̃ vis hoꝝ recipias: nihil tale in
DEF dño fuiſſe cognoſcis. Cathedra eſt eni ex aliq̃ mã cõ-
poſita forma ſedibilis: que nos curuatos molliter a
dorſo ſuſcipit: ſuoq; gremio demiſſos velut habilis
theca cõplectit. Hec ꝓprie doctorib⁹ dat: ſicut ait in
Matt.23. euãgelio: Sup cathedram Moyſi ſederunt ſcribe ⁊
phariſei. Sic ẽt iudiciũ tribunal: ⁊ ſoliũ regũ ꝓpriũ
eſſe memoramus. Cõſiderãdũ eſt etiã hic ordo dicto
rũ: quẽadmodũ ꝯtra Adã totus aptet. Abijt: cũ receſ
ſit a ꝑcepto dñi. Stetit: cũ delectatus eſt pctõ: qm acq
ſiturũ ſe ſciẽtiã boni maliq; deceptus arbiter eſtima
uit. Cathedrã vo peſtilẽtie ſedit: cũ poſteris ꝑnitio-
ſe doctrine exẽplo dereliq̃t. Et nota q̃ pulchre ſingu
la vba rebus ſingulis dedit. Id eſt: abijt: ſtetit ⁊ ſedit.
SCHE Que figura dicit hypozeuxis: qñ diuerſa vba ſingu-
lis apta clauſulis apponunt. Quapp gñalis cõplexio
peccatoꝝ merito in dño ſaluatore denegata eſt: ſicut
Joã.14. ipſa veritas in euãgelio dic: Ecce veniet ꝑnceps mũ-
di huius: ⁊ in me nõ inueniet q̃cq̃. ¶ Sed in lege dñi
fuit volũtas ei⁹. ¶ Nõ magna glia fuerat declinaſſe
vitioſa: niſi diceret: ⁊ oĩno laudãda. Sicut ⁊ alibi do-
cet: Declina a malo ⁊ fac bonum. Lex ergo dñi eſt in Pſ.36.
declinãdis pctis ſcã ꝑceptio quã in mõte ſyna Moy DEF
ſen accepiſſe manifeſtũ eſt. In qua tota mẽtis inten-
tione ille vir fuit qui pctã nõ habuit. Nos eni ⁊ ſi ad
momẽtũ legis ꝑcepta cogitamus: delicti tñ tpe volũ
tas nr̃a in lege nõ ꝑmanet. Uolũtas eni decenter eſt
poſita: vt cõſtantiã cõtinue meditationis oſtẽderet:
que dũ pſeueranter aſſumit: laboris tedia neſciunt.
Sed ne ipſam volũtatẽ putares ocioſam: ſeqtur ope-
rationis effectus: q; ſcõ propoſito non ſufficiebat tñ
bona velle: niſi etiã deſideriũ ſuũ ꝯtinuo pioq; labo-
re ſatiaret. Hic põt ſyllogiſmus cathegoricus inueni-
ri: quẽ ꝑtermittere nõ debem⁹: ne qui itellect⁹ eſt pri
mus: icõpetẽter videat eſſe ꝑteritus. Cui⁹ diffinitio-
nem ꝑciſe dicem⁹: vt rudib⁹ eaꝝ rerũ nihil remane-
re poſſit ambiguũ. Cathegoric⁹ itaq; ſyllogiſmus eſt DEF
(quẽ dialectici ſũma laude ꝯcelebrãt) oratio in qua
poſitis qbuſdã: alia quedã ex neceſſitate veniũt ꝑ ea
que poſita ſunt. Iſte ex duab⁹ propoſitionib⁹ ⁊ cõclu-
ſione format: ſicut hic cõſtat effectũ. Cui⁹ ꝑma ꝓpo- SYL
ſitio eſt: Btũs vir cuius volũtas in lege dñi eſt. Se-
cũda ꝓpoſitio: Nullus cuius volũtas in lege dñi eſt:
abijt in ꝯſilio impioꝝ. Prouenit expectata cõcluſio.
Nullus igit beat⁹ vir abijt in ꝯſilio impioꝝ. Hoc q-
dem in diuerſis locis diligens tibi ꝑſcrutator inueni
et: qd̃ nos rari⁹ ponẽdũ eſſe pſpeximus: qm nobis ex
diuerſis artib⁹ atq; diſciplinis: cũ expoſitione ꝓpoſi-
ta: multa dicẽda ſunt. ¶ Et in lege eius meditabitur. ¶
Intẽdẽdũ q ſcõs dicit: In lege: nõ ſub lege: q; in le-
ge fuit qui peccata ꝯtempſit. Reliqui aũt mortales
merito ſub lege ſunt: qui delictis onerãtib⁹ inclinan-
tur. Lex eni dr̃ ex eo q aios nr̃os liget: iuſſiſq; teneat ETY
obnoxios cõſtitutos. Uerũ ille legẽ nõ meditabatur
lr̃is: ſed ſanctitate ꝓpoſiti. Sicut in. 39⁹ pſalmo dictu
rus eſt: Ut faciã voluntatẽ tuã deus meus volui: ⁊ le- Pſ.39.
gẽ tuã in medio cordis mei. Sic de vno pſalmo verũ
q; probatũ eſt: qm ⁊ principiũ libri de ipſo debet in-
telligi: ⁊ mãdata dñi ſemper eũ cõſtat fuiſſe medita-
tum. In. 77⁹ quoq; pſalmo dicit: Loquar propoſitio-
nes ab initio. Sz cũ dicit: Loquar ab initio: nõ vult Pſ.77.
perſonã ſuã alicubi forteſſe preteriri. Nos tñ diuer-
ſorum patrũ auctẽ ſecuti: ⁊ eccleſie vba dedimus ⁊ ꝓ
phete: ⁊ iuſtiſſimos quoſq; hoies: vel pctõres dixim⁹
loqui: q̃uos ſuis locis euidẽter oſtẽdimus: vt varietas
ipſa rerũ: oblectare poſſit auditum. ¶ Die ac nocte. ¶
Hec cõplexio ꝯtinuũ tpꝯ oſtẽdit. Qd̃ ſi ad lr̃am ſten
das: oĩno nõ ꝯuenit: vt die ac nocte iugiter legez dñi
aliqs aut legat aut ꝑdicet: dũ reficiẽdi tẽpus corpori-
bus detꝯ: ⁊ capiẽdi ſomni neceſſitas auferat. Sed ille
ꝓbat legẽ ꝯtinue meditari: qui oĩa ſm̃ ſcitatẽ gerẽs:
celeſti ſe in oĩbus puritate tractauit. Hoc reuera ipſi
capiti dño chr̃o certũ eſt ꝯuenire: q̃uis ad exẽplũ ſci-
tatis ei⁹ ⁊ mẽbris q̃q; videat eſſe ꝑceptũ: ſicut dicit
Apls: Oĩa q̃cũq; facitis in verbo aut facto: oĩa i glia i.Cor.10.
dei facite. Eſt ⁊ alibi ꝑdicata iſta cõtinuitas: ſicut in
cẽteſimo octauodecimo pſalmo legitur. Teſtimonia Pſ.118.
tua doce me dñe: ⁊ mandata tua in corde meo ſemꝑ
exqrã. Dies pagani dixerũt a numinib⁹ ſuis. i. a dijs ETY.
a qbus eos ẽt noiaſſe noſcunt. Nox autẽ dicta eſt eo
q noceat aſpectibus: ſiue actionib⁹ nr̃is. ¶ Et erit tan-
q̃ lignũ qd̃ plantatũ eſt. ¶ Hic ẽt ꝑdicit glioſa nimis
ſingulariſq; felicitas: vt ſicut actio mirãda deſcripta
eſt: ita ⁊ ei⁹ ꝓſpera magnifica ſimilitudine referant.
Bene vt arbitror: ligno fructifero cõparat⁹ eſt dñs
chriſtus ꝓpter crucẽ quã pro hoĩum ſalute ſuſcepit.

Que

Que merito lignū vite dicit̃: q̄ꝛ ibi ⁊ dn̄s chriſt⁹: qui
eſt vita noſtra ſuſpēſus eſt: ⁊ latroni in eadē ꝯfitenti
Luc. 23. datū eſt: Amē dico tibi: hodie mecū eris in paradiſo.
Deniq̄ꝫ ⁊ hodie oīs in ea credens: eterne vite dona
ꝯſequit̃. Siue vt hyſtoria refert: Lignū reuera fuiſ-
ſet in paradiſo perennis vite: ſi deteſtabilis inobedien-
tia nō fuiſſet. Unde enī mors habuiſſet introitū: ſi
Adam monſtraſſet deuocationis affectū? Hinc ſan-
ctiſſimi patres ſuauiſſima mella ſudauerūt: dicētes:
Dedit mandatū: vt inueniret arbitriū: fixit legē: vt fa-
ceret cautiorē. Sed ille iprouide ſecut⁹ eſt hoſtē: ⁊ in-
feliciter vite reliq̄t auctorē. Tūc lamētabili ſorte de-
ceptus: vitā ꝑpetuā quā poſſeſſurus erat amiſit: ⁊ in
mortē quā nō hēbat: icurrit. Sed vt ad ꝓcepte ſimili-
dinis iſtituta redeam⁹: qđ dicit: plātatū eſt: id eſt: in-
ſtitutū eſt lignū crucis a deo: qđ ſemper in fide vire-
SCHE ret ac creſceret. Hoc ſchema Parabole dicit̃: id eſt:
genere diſſimiliū cōparatio. Sic enī in ſubſequenti-
bus: ⁊ monti: ⁊ leoni: ⁊ vermi cōparat⁹ eſt chr̄s. [Se-
cus decurſus aq̄rū.] In cōpatiōis grā ꝯſenerat. Nā
ſic terreſtris aq̄ decurrēs vita eſt lignoꝝ virētiū: ſic
aqua ſpūalis lignū crucis inūdat: que ſalus eſſe fide-
liū cognoſcit̃ aīarū. Hec ē aqua eſt: de qua in euāge-
Jo. 4. lio dicit̃: Si ſcires quis eſt qui a te aquā petit: petiſ-
ſes ab eo vt daret tibi aquā viuā ⁊c̄. Operepreciū
eſt quoq̄ꝫ ꝑpendere quare dixerit: ſecus decurſus aq̄-
rū: Scilicet vt nec nimia inūdatio lignum lederet:
nec iterū irrigatio procul ꝯſtituta ſiccaret. [Qđ fru-
ctum ſuū dabit in tp̄e ſuo.] Fructus dabit: eccleſias
ꝯſtituet: tp̄e cōpetēti: hoc eſt: q̄n beate incarnationis
ſacramēta ſuſcepit. O fructus ille mirabilis: qui hu-
manū genus dulciſſima credulitate ſatiauit. Unū nō
guſtare peccare eſt: ⁊ poti⁹ genus eſt ꝑuaricationis a
ETY cibis talib⁹ abſtinere. Fruct⁹ enī dicit̃ a fruendo. Et
notādū q̄ꝛ dabit dixit: qđ ad rōnalē ſenſū ⁊ ad offe-
rentis ꝑtinet voluntatē. Nā lꝫ ⁊ alia ligna erūpētes
inferant fructus: hoc recte dare dicit̃: q̄ꝛ eterna pre-
Alle. Deſlu ct. mia donare mōſtrat̃. [Et foliū ei⁹ nō decidet.] Id
eſt: ſermo ipſius nullo caſu a veritate diſcedit: ſed tā-
q̄ in arbore palme folia manentia ſunt: ita ⁊ iſta inſi-
ta veritati certis ꝓmiſſionibus perſeuerant. Sicut
Mat. 24. in euangelio legitur: Celum ⁊ terra tranſibunt: ver-
ba aūt mea nō preteribunt. Et intuere domini ver-
ba: folijs arboris comperta. Quia ſicut illa fructus
tegunt: ſic ꝓmiſſiones ſuas ⁊ iſta cuſtodiunt. He ſunt
aque ſpirituales: he folia ſalutaria: de quibus in apo-
Apoc. 22. calypſi beatus Joannes dicit: Et oſtēdit mihi flumē
aque viue: ſplendidum tanq̄ cryſtallum: exiens de
throno dei ⁊ agni. In medio platee eius: ⁊ ex vtraq̄ꝫ
parte fluminis: arborem vite: que facit fructum duo-
decies: ſingulis menſibus reddens fructū ſuum. Et
folia arboris illius ſunt ad ſanitatem gentiū depu-
ta. Sequit̃. [Et omnia quecunq̄ꝫ faciet ꝓſperabun-
tur.] Apertiſſime cōtra illud ade ponit̃: cuius facta no-
bis aduerſa pepererūt. Nam ſicut dn̄s chriſtus dul-
cedinem ſalutis mundo preſtitit: ita ille humano ge-
neri amaritudinē mortis inflixit. Tribus ergo mo-
dis hec predicationis forma conſtructa eſt: dicendo
quid vitauerit: referendo quid egerit: tertio ad quē
finem fructus ipſe peruenerit. Sꝫ hoc breuiter atq̄ꝫ
mediocriter poſitū eſt ꝓpter humilitatem humani-
tatis aſſumpte. Ceterū ſi magnificentiā eius velis
Phil. 2. aduertere: audi Apoſtolum dicentem: Propter quod
⁊ deus illū exaltauit: ⁊ donauit illi nomen qđ eſt ſup
omne nomen: vt in nomine Jeſu omne genu flecta-

tur celeſtiū: terreſtriū ⁊ infernoꝝ. Et in apocalypſi
Joannis ſic legitur: Et vidi ⁊ audiui vocē magnam Apoc. 5.
angeloꝝ multoꝝ in circuitu throni ⁊ animalium ⁊ ſe-
nioꝝ: Et erat numerus eoꝝ dena milia denū miliū
milia miliū: dicentiū voce magna Dignus eſt agnus
qui occiſus eſt accipere virtutem ⁊ diuitias ⁊ ſapien-
tiam ⁊ fortitudinem ⁊ honorem ⁊ gloriam ⁊ benedi-
ctionē. Et omnem creaturā que eſt in celo ⁊ in terra
⁊ ſub terra ⁊ in mari ⁊ que ſunt in eis: vniuerſos au-
diui dicentes: Sedenti in throno ⁊ agno: benedictio
⁊ honor ⁊ gloria ⁊ potentia in ſecula ſeculoꝝ. Et qua-
tuor animalia dicebāt Amen ⁊ ſeniores ceciderunt
⁊ adorauerūt ⁊c̄. Plena eſt rerū talium ſcriptura di-
uina: q̄m ſicut in aſſumpto corpe fuit humilitas: ita
eſt poſt reſurrectionē dn̄i chriſti declarata maieſtas.
Nunc ad reliqua veniamus. [Nō ſic impij nō ſic.]
Uenit ad ſcḋam partem: vbi memorat que impij cū
peccatoribus ſuſtinebunt: vt eorū actus refugiatur:
quoꝝ pena cognoſcit̃: Qđ ſchema dicit̃ paradigma. SCHE
Schema aūt eſt figura dictionis in ordine verboꝝ:
cum decore compoſita. Eſt enim paradigma: narra- DEF
tio per exempla: hortans aliquē: aut deterrens. Inui-
tauit aūt cum dicit. Beatus vir: ⁊ reliqua. Deterruit
aūt cū ait: Nō ſic impij nō ſic ⁊c̄. Efficaciſſimū pla-
ne doctrine genus: ⁊ inuitare ꝓſperis: ⁊ terrere cōtra-
rijs. Sicut ⁊ pater Auguſtinus in libris de doctrina
chriſtiana: memorat dicēs. Debet igit̃ diuinaꝝ ſcriptu-
rarum tractator ⁊ doctor: defenſor recte fidei ac de-
bellator errorū: ⁊ bona docere: ⁊ mala dedocere. Qđ
inſtitutionis genus: ⁊ in. 14° ⁊ in. 36° ⁊ in. iii° ⁊ in. 118°
potenter exequitur: vt diſtinctio ſit in comminatio-
ne ſupplicij: magnitudo ſemper in premijs. Dicit er-
go: Non ſic impij non ſic: q̄m non erit ſic impijs vt
ſuperius dixit. Et vt imobiliter crederes: firmitatē
negationis iterando monſtrauit. Nā ſi locum eorū
diligenter inquiras: audi apocalypſim Joānis dicē-
tem: Et diabolus qui ſeducebat eos: miſſus eſt in ſta- Apoc. 20.
gnum ignis ⁊ ſulfuris: vbi illa beſtia ⁊ pſeudo ꝓphe-
te (qđ videlicet ad oēs ꝑtinet impios) cruciabunt̃ il-
lic die ac nocte in ſecula ſeculoꝝ. [Sed tanq̄ puluis
quē ꝓijcit ventus a facie terre.] Cōgrua nimis: facta DEF
comparatio. Puluis enim eſt reſolutio terre. Et q̄ꝛ hō
terrenus q̄ñ inflat̃ ſeductorio vēto ſupbie: de ſolidi-
tate terre viuētiū quaſi puluis abijcit̃: q̄ꝛ ſua leuita-
te ad firmamentum mandatorū ſe tenere non po-
tuit. Merito puluis dicitur: qui tanq̄ ſubſtantia te-
nuis vitiorum flatibus ventilat̃. Sed hanc damna-
tionē grauiſſimā nō putemus vētoꝝ ludibrijs com-
parandā: que corpora facile mobilia in auras ethe-
reas ludiuaga cōpulſione trāſponit. Hic enim facili-
tatē expulſionis vult oſtendere: nō acerbitatē diſcri-
minis leuigare. Faciē vero terre: ſignificat ſuperficiē
telluris: vbi reuera pōt puluis tenuiſſimus inſidere:
Hanc greci epiphaniā vocāt: que ſolā longitudinem
⁊ latitudinē habet. Hec colores ſuſcipit diuerſa qua-
litate diſtinctos: hec ꝓbat̃ recipere figuras illas geo-
metrice diſcipline. In ea deniq̄ꝫ datur conſpici: quic-
quid pōt corporeis oculis intueri. Sequitur [Ideo
non reſurgunt impij in iudicio.] Impij ſunt qui ſan- DEF
ctā trinitatē crudelitate mētis nullaten⁹ ꝯfitent̃: nec
veteris ac noui teſtamēti parere regulis acqueſcunt.
Uel ſicut dicit Apl̄s. Qui verbis ꝯfitent̃ deum: fa- Titū. 1.
ctis aūt negāt. Et hi in iudicio nō reſurgūt: q̄ꝛ iā ſua
īfidelitate damnati ſūt: In euāgelio dicēte dn̄o. Qui Jo. 3
aūt nō credit in filio: iā ꝯdēnat⁹ eſt. Nā ſi ad iudiciū

reſurgere eſt: pro ſuis factis quępiã reddere rõnem: merito illi dicunt in iudiciũ nõ reſurgẽ qꝛ iã cogſci
i.Cor.15. tur ſnia diuina damnaſſe. Oẽs reſurgẽ fides catholica ꝯfitet: ſicut dicit aplˀs: Oẽs reſurgemˀ: ſed nõ oẽs imutabimur. Reſurget eni iuſtus vt iudicet: pctõꝛ vt iudicet: ipiˀ vt ſine iudicio puniat. Neqꝫ pctõꝛes in cõſilio iuſtoꝝ. Peccatores: ſunt ꝓfeſſione qdẽ chriſtiani: ſꝫ in minoribˀ pctis obnoxij. Quibˀ dñica daẽ orõ: vt ſe expiẽt a delictis. Impij aũt ſũt: q ſuũ neſciẽtes auctorẽ diuerſis ſcelerib9 polluũt: vt blaſphemi: ipenitẽtes: cultores idoloꝝ: ꝛ pncipalibˀ vitijs obligati. Quapp duo ſũt gnã peccãtiũ. Primũ qꝛ nulla placabili ſatiſfactione cõpleta: remanet in delictis. Aliud eſt cui p grãm ꝯfeſſiõis pctã donant: ſic legit:
Põ.31. Beati qꝝ remiſſe ſũt iniqtates: ꝛ quoꝝ tecta ſũt peccata. In q nuõ ꝛ ſci ſũt: qꝛ nullus ſine pctõ eſt: ſicut beatus
i.Jo.i. Joannes aplˀs dicit: Si dixerimˀ qꝛ pctm̃ nõ habemˀ: noſipſos ſeducimˀ: ꝛ vitas in nobis nõ eſt. Ergo de illo nuõ peccantiũ dicit: Qui nulla fuerũt digni miſeratione ſaluari. Hi eniꝫ cũ iuſtis minime iudicabunt: qd euãgelica voce: ſolis fidelibus ſuis dñs in pmiũ pollicet. In cõſilio enim: in iudicio dicit: qꝛ
ETY oẽ rectũ iudiciũ in cõſilio eſt. Cõſiliũ eniꝫ: dictũ eſt a ꝯſulẽdo. Nã ſupius cõſiliũ impioꝝ abuſiue poſitũ eſt: qm̃ ꝛ ipſi putãt ꝯſulere: qñ is cogitant vnãquãqꝫ rẽ noxia ſibi machinatiõe tractare. Qm̃ nouit dñs viã iuſtoꝝ: ꝛ iter ipioꝝ peribit. Bonoꝝ viã dixit dominũ noſſe: Iter aũt ipioꝝ perire cõfirmat: qſi dñs vtrũqꝫ nõ nouerit. Sꝫ allegorice dcm̃ eſt: vt h ſciat dñs qd in btitudine pmanebit: h neſciat qd peribit. Naꝫ ꝛ ipſe dicturus eſt in iudicio ſuo peccatoribus: Neſcio vos. Qd ſi h ad lrãꝫ velis aduertere: quo mõ ignorare poterit q̃s creauit: Sic ꝛ Adę locutˀ eſt poſt peccatũ: Ubi es Adã: Nõ qꝛ deˀ in paradiſo eũ eſſe nõ nouerat: ſꝫ indignus diuine cognitioni eo qꝛ ceciderit increpat. Iter ipioꝝ peribit. Nã ſicut beatorũ via eſt dñs: ita peccatoꝝ iter diabolus eẽ cognoſcit. Qui ſine dubio peribit: qñ cũ ſequacibˀ ſuis eterna
ETY pena damnabit. Uia eni dr̃: qd p eã vnuſqſqꝫ tranſeuntiũ viat. Iter q̃ſi iter actˀ: qd agẽdo iterat. Qd tñ vtrũqꝫ pro locoꝝ q̃litatibˀ reperiõ eſſe variatũ. Nã ꝛ viã peccatoꝝ ſupius dixit. Et iter in bono poſi
Põ.49. tũ eſt: ſicut ait in alio pſalmo: Et illic iter eſt in quo oſtendã illi ſalutare dei. Item Iſaias ꝓpheta dicit: Principiũ ſyon dabo: ꝛ hieruſalẽ cõſolabor in itinere. Nunc ad concluſionis qdd̃ ſpeculũ veniamˀ: vt nobis totius pſalmi pulcherrima facies eluceſcat.

Concluſio.

Totus hic pſalmus ad moralẽ ptinet diſciplinã de quo ꝛ bonus imbuit: ꝛ peccatoꝝ mẽs ſcelerata terret. Nec vacat: qꝛ dñs chriſtus eſt poſitus in pncipio numeroꝝ. Unitas eniꝫ ſpecialis ſimplex atqꝫ pfecta eſt: nulliˀ indiga in ſeipſa penniter manẽs: a quo fonte multitudo numeroꝝ ſic egredit: vt ad eã ſemp q̃litas multiplicata reuocet: ſine q ſupputatio: nec inchoare quicq̃ ꝑualet: nec pdire. Merito ergo in hoc initio calculi ponit chriſtus: qꝛ ſic dicit aplˀs:
Roma.11. Ex ipſo eniꝫ: ꝛ p ipſm: ꝛ in ipſo ſunt oĩa. Hãc trinitatẽ greci Monadẽ vocãt. Nã ſi icorpalis ꝛ imutabilis eſt ſubã: intelligit deˀ. Si icorpalis ꝛ mutabilis: intelligit aĩa. Si vo ꝛ corpalis ꝛ mutabilis: itelligit corpus. Iſta g̃ monas tali cõplone ſicut dcm̃ eſt: ab arithmeticis explicat. Memẽto aũt qꝛ monas lꝫ fons atqꝫ initiũ numeri eẽ videat: ipſa tñ nõ põt numerus dici. Quicqd.n. ab vno plus eſt: ſicut ait Nicomachus:

iã fit numerabile. Numerˀ.n. eſt vnitatis collectio: vel quãtitatis aceruˀ ex vnitatibˀ ꝓfuſus. Hoc eniꝫ DEF
qd dicimˀ: nois quoqꝫ ipſius declarat idicio. Numerus ETY
quippe a numeroſitate vocatˀ eſt. Que diſciplina nec a pribˀ nr̃is pcipit negligẽda. Eſt.n. vera: ꝛ imutabilis: ꝛ p oẽs creaturas ꝓ modulo ſue quãtitatis effuſa. Legit.n. in ſalomone: Oĩa in mẽſura: numero ꝛ Sap.11.
pondere deũ feciſſe. Illõ et ꝓbitror intuẽdũ: qꝛ mirabili diſpõne cõſequẽtia cũcta ꝯſcendant. In p figdẽ pſalmo: dñi chr̃i carnalis vita deſcribit. Deinde oĩpotẽs nã deitatis eiˀ ſubtiliter indagat. Tertio: multiplicatos dicit populos q eum nitebant extinguere. Proinde ſeptẽ penitentiũ pſalmi: fideliũ corda purificant. Poſtea: parabolis ꝛ tropicis alluſionibˀ ſubſequens drama decurrit: ꝛ p allegoricas ſilitudines pene oĩa referunt ad ſaluatorẽ dñm: qd ſuis locis cõmonere curabimus. Poſt hec laudes chr̃i dñi mirabili varietate ꝓpheta cõcelebrans: vſqꝫ ad finẽ non definit eius preconia ſanctitatis edicere. Sic igitur vniuerſa de ipſo ꝓlata noſcunt: cuius hec a cauſa ſuſcepta ſunt. Explicit expoſitio in pſalmũ.I.

Pſalmus Dauid Secundus.

Quare fremuerũt gentes: ꝛ populi meditati ſunt inania. Aſtiterunt reges terre: ꝛ principes cõuenerunt in vnum: aduerſus dñm ꝛ aduerſus chriſtũ eius. Dirumpamus vincula eoꝝ: ꝛ ꝓijciamus a nobis iugum eoꝝ. Qui habitat in celis irridebit eos: ꝛ dñs ſubſannabit eos. Tunc loquetur ad eos in ira ſua: ꝛ in furore ſuo cõturbabit eos. Ego autẽ conſtitutus ſum rex ab eo ſuper ſyon montem ſanctuꝫ eius: predicans pceptum eius. Dñs dixit ad me filius meus es tu: ego hodie genui te. Poſtula a me ꝛ dabo tibi gẽtes hereditatẽ tuã: ꝛ poſſeſſionem tuã terminos terre. Reges eos in virga ferrea: ꝛ tanq̃ vas figuli ꝯfringes eos. Et nunc reges intelligite: erudimini qui iudicatis terrã. Seruite domino in timore: ꝛ exultate ei cũ tremore. Apprehendite diſciplinam: ne qñ iraſcat dominus ꝛ pereatis de via iuſta. Cum exarſerit in breui ira eius: beati oẽs qui cõfidunt in eo.

Quamuis in qbuſdaꝫ codicibus: nec iſte pſalmus habere titulũ comprobet: Propter quod in actibus apoſtoloꝝ legit: ſicut in p pſalmo dictũ eſt: Quare fremuerũt gẽtes: ꝛ rel. Tñ ſi diligẽter attendas nõ videt eẽ ꝯtriũ. Dr̃.n. in p pſalmo poſitũ: ſꝫ p iſcriptionẽ tituli pmˀ hñdus eſt. Eſt eniꝫ ipſe atqꝫ idem ſcdõ in ordie: pmˀ in titulo. Quo exemplo q̃plurima dicta ſunt: Que cũ ſibi ad lrãm diſcrepẽt: diligẽtiˀ inq̃ſita: vnũ eſſe mõſtrant: vt eſt de ꝯcordia euãgelioꝝ: campus ille latiſſimˀ. Quapp eccliaꝝ cũctaꝝ ꝓbabili vſu receptũ eſt: vt hinc magis icipiat exordiũ tituloꝝ: qñ ichoat ab icrepatione iudeoꝝ. Et iõ cõſeqũes fuit: hr̃e eũm titulũ ſuũ: qm̃ a pore textu noſcit

ſegregata.Sʒ qm̄ dictū eſt q̄re titulū recipit iſta di-
DEF uiſio:nūc de v̄bis ipſi⁹ pſtāte dn̄o diſſeram⁹.Pſalm⁹
eſt hymn⁹ alicui⁹ metri lege cōpoſit⁹:q ad ſilitudinē
pdicti organi ſupnā nobis cognoſcit̄ indicare v̄tutē.
Dauid aūt q̄uis ꝯditor hui⁹ vniuerſi opis iſpiratio-
ne diua eē videat̄:certis tn̄ locis ꝯgruenter apponit̄
Sʒ qm̄ interptatio noium:queādmodū pfati ſum⁹:
res nobis ſecretiores indicare mōſtrat̄:ſic̄ interptes
INTER hebreoꝝ noium tradē maluerūt.Dauid ſignat ma-
nu fortis:ſiue deſiderabilis. Qd̄ nulli pōt apti⁹ ꝯue
nire q̄ oipotēti chro:q eſt veraciter fortiſſim⁹:ꝛ ſum
mo deſiderio regrēdus.Quapp dauid hic itelligen-
dus eſt:dn̄s chr̄s:de cui⁹ paſſiōe loq̄t ppheta.Et ipe
dn̄s ſua v̄ba dicturus eſt:qd̄ in ſubſeqntib⁹ pſalmis
creberrime repit̄:vt in appellatione dauid:dn̄s chr̄s
poſſit intelligi.Et ne p hereticas ꝯtentiones chriani
anim⁹ fluctuet (quē ops oia veraciter fixeqʒ crede-
re) nois ipſi⁹ diffonē auc̄te patrū breui ſatiſfactiōe
ꝯcludim⁹.Audiam⁹ ḡ beatū ac doctiſſimū Auguſti-
nū: in euāgeliſte Joānis expōne dicētē. Agnoſcam⁹
geminā ſubam chri:diuā ſcilʒ q̄ eq̄lis eſt pri:hūanaʒ
q̄ maior eſt pr̄:vtrūqʒ aūt ſil:nō duo:ſʒ vn⁹ eſt chr̄s:
ne ſit q̄ternitas nō trinitas de⁹.Ac p hoc chr̄s eſt de⁹
aīa rōnalis ꝛ caro.Qua veritate recognita:cōpetēter
mortiferos vitamus errores. Diuiſio.

Quatuor mēbris pſalmi hui⁹ ſpēs decora
formata eſt.In p loq̄t ppheta de iudeis
ppter paſſionē chri.Scd̄o:v̄ba ſunt de-
mētiū iudeoꝝ.Tertio:dicta ſunt dn̄i ſal-
uatoris de oipotēti regno ꝛ de inenarra-
bili gn̄one ſua:q̄tū pōt puitas hūana recipe. Quar-
to:ppheta loq̄t cōmonēs pplos:vt ad fidē chrianaʒ
agnita dn̄i maieſtate ꝯueniāt:ſciētes de via iuſta ſe
eē pituros:niſi apphēderint religionis catholice ve-
riſſimā diſciplinā. Qd̄ ēt alioꝝ pphaꝝ creberrimo
ſermone narrat̄. Expoſitio.

Quare fremuerūt gētes:ꝛ ppli meditati
ſūt inania.] Hec figura grece dr̄ Erote
SCHE ma:latine iterrogatio.Que multis qdeʒ
modis fit.Sed vt de his pauca ponant̄:
interrogam⁹ qn̄ aliqd ſcire volum⁹ qd̄
neſciebam⁹:vt eſt illud in futuro pſalmo.Quot ſunt
Ps̄.118. dies ſerui tui:qn̄ facies de pſeqntib⁹ me iudiciū? In
Hiere.14. terrogam⁹ ēt que certe nouim⁹:vt eſt illud: Nunqd
eſt in idolis gētiū q pluat:aut celi dabūt pluuiaʒ niſi
tu volueris?Eſt quoqʒ interrogatio argūendi:ſicut
hic poſita eſt.Corripit eniʒ populos ppheta:cur fre-
muerūt ꝯ dn̄ʒ ſaluatorē:cū cāſ iracūdie nō haberēt.
Fremit⁹ pprie feraꝝ eſt:q iuſte furētib⁹ dat⁹ eſt:qn̄
rōne poſtpoſita:beluino furore ſuccenſi ſunt.Et qm̄
nobis frequēter figure ponēde ſunt:ops in ipſis pri-
mordijs ei⁹ rei diffōnē dare:vt cū notata fuerit:vale-
DEF at euidēter agnoſci.Figura eſt (ſic̄ noīe ipſo dat̄ itel
ligi) q̄dā cōformatio dictiōis a colone remota:q̄ in-
terioꝛib⁹ oculis velut aliqd̄ vultuoſuʒ ſp offert̄:quaʒ
traditiōe maioꝝ oriationē ꝛ hitū poſſum⁹ nūcupa-
re. Has ēt pr̄ Auguſtin⁹ pulcherrime iter locutionū
modos annumerat. Nec illd̄ nos moueat:cum apud
iudeos agerēt̄:cur pluralr̄ gētes ꝛ ppli poſiti eē vide-
Act.4. antur. Legit̄.n.in actib⁹ aploꝝ:Cōuenerunt eniʒ ve
in hac ciuitate aduerſus ſcm̄ filiū tuum quē vnxiſti:
herodes ꝛ pilat⁹:cū nationib⁹ ꝛ pplis iſrl̄. Meditati
quoqʒ ſūt inania:qr ſcripturas diuas ſine fructu itel
ligētie frequēter iterabāt. Prophetatū eſt eni in in-
numeris locis:de dn̄o ſaluatore:meſſiaʒ eē venturū:
quē illi maxio errore decepti nō veniſſe:ſʒ adhuc vē
turꝫ eē ꝯfidūt.Merito ḡ inania meditabant̄:q eius
aduētū fructuoſuʒ neq̄q̄ itellig̈ potuerunt.Seq̄t̄.
[Aſtiterūt reges terre:ꝛ pncipes cōuenerūt in vnuʒ
aduerſus dn̄m:ꝛ aduerſus chr̄m ei⁹.] Aſtiterunt:non
pſentiaʒ ſignat:ſed volūtatē. Nā in paſſiōe dn̄i ꝯſtat
corā reges oī mō nō fuiſſe. Reges aūt terre:herodē
vult itelligi:q pſequēdo dn̄m necauit iſantes:Alteꝝ
v̄o herodē nepotē ei⁹:qui pontio pilato in ſaluatoris
nece ꝯſenſit.Merito ḡ aſtitiſſe dicti ſūt:q ſacrilegis
mētib⁹ ꝯſentiētes in vno ſcelere ꝯuenerunt.Princi-
pes aūt de phariſeis dicit.Sermo.n. iſte:interdū re-
ges:interdū ſignat priores. Princeps.n. dict⁹ eſt:q̄ſi ETY
pma capiēs.Cōuenerunt in vnū. In vnā volūtatem
nō in vnū ꝯuentū. Nā diuerſis ꝯciliabulis h̄ ſcelus
legunt̄ fuiſſe machinati.Sʒ vt itelligeres: iniuriam
filij pr̄em poſſe reſpicē:vtrūqʒ poſuit:Aduerſus dn̄ʒ
id eſt:pr̄eʒ:ꝛ aduerſus chr̄m ei⁹:h̄ eſt.filiū:ſic̄ ipſe in
euāgelio dic̄.Qui nō honorificat filiū:nō honorifi- Jo.5.
cat pr̄eʒ q miſit illū.[Dirūpam⁹ vincula eoꝝ.] Ver
ba ſunt iſta demētiū iudeoꝝ.Dicebāt vīcula:q̄ poti⁹
pctā ſoluebāt.Sic.n.putauerūt ſe vincula iſta dirū-
pere:ſi in pceptorē legis ꝛ aploſ ipſi⁹ ſceleſta volūta
te pſilirēt.Eoꝝ nāqʒ:ad chr̄m ptinet ꝛ aploſ ei⁹:qui
ſub nūero plurali dn̄i regula pbabant̄ aſtringi.[Et
pyciam⁹ a nobis iugū ipoꝝ.] In iumētoꝝ iſipiētū
digna ſibi cōpōne mālerūt:q nō pyciūt iugū:niſi p⁹
ei⁹ vīcula dirupint:in totū vaniſſima volūtate dece-
pti. Nā cū iugū dn̄i ſaluatoris ſit ſuaue ꝛ onus leue:
pnationē ei⁹ putauerūt grauiſſimā. Itaqʒ qd̄ eos cō
tinere ac regē poterat:h̄ infeliciter abycere feſtina-
bāt.[Qui habitat i celis irridebit eos:ꝛ dn̄s ſubſan-
nabit eos.] Celos hic viros ſcōs ſignat:ſic̄ ꝛ ipſe ali-
bi dicturus eſt:Celi enarrant gl̄iaʒ dei.Quos aptiſſi Ps̄.18.
me cōmemorandos elegit:vt ampli⁹ ipſoꝝ elationē
malitiāqʒ ꝯfunderet. Irridebit ꝛ ſubſannabit:ꝛ his
ſilia:ex nr̄o vſu accipiēda ſūt.Ceteꝝ:dn̄s nec ſplene
ridet:nec vultu ſubſannat:ſʒ v̄tute ſua ſpūalr̄ pagit
q̄cūqʒ diſpōit. Hec figura grece dr̄ Methonymia:la SCHE
tine trāſnolatio:q̄ciēs itellectuʒ rei:diuerſis modis:
v̄bis alienis ac trāſlatitijs idicam⁹. Iuſte igit̄ ppha
iudeoꝝ pfidiā aſſerit irridēdā:q falſos teſtes ꝯ v̄ita-
tē adducē tentauerūt:q dn̄m gl̄ie crucifigere malue
rūt:q reſurrecturi oipotētis chri ſtulte ſepulchri rece
ptacula figurauerūt. Tante ſiqdē ſceleꝝ moles ꝯ po
tētiam dn̄i demēter atqʒ inaniter pbant̄ aſſumpte.
[Tūc loquet̄ ad eos in ira ſua:ꝛ in furore ſuo cōtur-
babit eos.] Sʒ ne irriſos tm̄ ipſos putarem⁹:nūc eos
grauiter cōmemorat arguēdos. Ira v̄o ꝛ furor ſilia
ſūt v̄ba pcedētib⁹. Nā de⁹ ꝛ cū trāqllitate iudicat:ꝛ
ſuata pietate ꝯturbat. Nō i malos motu aliq̄ ſurgē-
te candeſcēs:ſʒ ab eis ſue gr̄e momēta ſuſpēdēs. Ira
ḡ dei vocat̄ retributio pctōꝝ: Nā mor⁹ diuinitas hūā
nō patit̄:q̄ ſp eadē:eterna atqʒ imobil̄ pſeuerat. Sʒ
iſta cōuerſio humane conuenit fragilitati:vt de le-
to quis triſtis:de placato iracūdus:de beniuolo red-
datur offenſus. Tunc loquetur:tempus illud ſignifi-
cat cum iudicare venerit mundū. Merito ergo ira
ꝛ furor dr̄:qn̄ oia p̄ctōribus obſtinatis:ſuis meritis
apta reddunt̄.[Ego aūt ꝯſtitut⁹ ſuʒ rex ab eo.] Ha-
ctenus ex ſua pſona ppheta locut⁹ eſt:nūc p figurā q̄
grece dr̄ Exallege:latine pmutatio:v̄ba refert dn̄i ſal SCHE
uatoris:q ſe regē a pr̄e ꝯſtitutū eē teſtat̄. Qd̄ ēt ſcri-
ptū eſt de ipſo in titulo paſſionis: Rex iudeoꝝ. Hoc Jo.19.
nec pilat⁹ deleri paſſus eſt:q cū iudeis cruci tradidit

Mat.2. affigendū. Hoc ēt magi ingrēdo pfeſſi ſūt: Ubi eſt
q natus eſt rex iudeoꝝ. Seqꝛ. [Sup ſyon mōtē ſan-
ctū ei⁹.] Nomen.n. iſtō multaꝝ qdē rex abſolute ſe
cundū eſt. Mō.n. ſignat eccliam: mō ipꝫ dnm ſalua
torē: mō hierl'm futurā. Et qꝛ vbū frequēter iterādū
eſt: cōuenit magis vt p loca ſingula cōgruis ſatiſfa-
ctionib⁹ explicet̄. Hic ſyon: eccl'iam debem⁹ accipe:
quā montē appellat ꝓpter eminētiā honoris ⁊ firmi
INTER tatē fidei. Syon eniꝫ: hebrea lingua dr̄ ſpecula. Que
cōpetēter aptat̄ eccl'ie: que ad futuras ſpes ſufficien
ter inſtructa: pmiſſiones dn̄i mētis puidētia ꝯtuet̄.
Nec tātū pſentib⁹: q̄tuꝫ futuris bn̄ficijs gloriatur.
Merito ḡ ſyon eccl'ia dr̄: qꝛ ſpeculatio ei⁹ in illa cō-
tēplatiua vtute defigit̄. Sup eā reuera chr̄s eſt rex:
qm̄ ab ipſo regit̄ atqꝫ diſponit̄. Seqꝛ. [Predicās p-
ceptū ei⁹.] Qd̄ fecit euāgeliū docēs: vt pdicationē p
phetaꝝ ſua manifeſtatione cōpleret. [Dn̄s dixit ad
me fili⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui te.] Dnm ſignat
pr̄eꝫ: ſed ⁊ ipſe quoqꝫ dn̄s eſt: ſicut in cēteſimo nono
Ps.109. pſalmo dictum⁹ eſt. Dixit dn̄s dn̄o meo: ſede a dextris
meis. Intēdam⁹ aūt qd̄ poſuit: dixit ad me: fili⁹ me⁹
Mat.3. es tu: qd̄ ēt ei dicturus erat poſt baptiſmū: Hic eſt fi
lius me⁹ dilect⁹: in quo mihi bn̄ cōplacui. Et vt chr̄z
vnā pſonā: id eſt: vbū carnē factū eſſe ſentires: adie-
cit: Ego hodie genui te. Hoc iā nihil hēt cōe cū cete-
ris: ſed totū eſt vnigeniti filij ꝓpriū: quo ipm deſi
gnare atqꝫ inculcare rex potuiſſet auctorē. Dicendo
eniꝫ: hodie: coeternitatem ſue maieſtatis oñdit. Ho-
die eniꝫ apud deū nullo initio īcipit: nullo fine ꝯclu-
dit̄. Nō eſt eniꝫ ibi: fuit: neqꝫ: erit: ſꝫ ſp manet: ſp eſt.
Et qcqd dixeris: ille hodie eſt: ſic in exodo Moyſi p
cepit: vt de ipſo diceret: vade inqt ⁊ dic filijs iſrael.
Exo.3. Ego ſum q ſuꝫ: ⁊ q eſt miſit me ad vos. Quapropter
eternitatē ſuā voluit appellatione pñtis tpis indica-
ri. Preſens.n. tps: quod ait hodie: p ppetuitate poni
ſcripturaꝝ dinaꝝ ꝓpriū eē cognoſcit̄. Genui te: nati
Iſa.53. uitatē illā ſignat: de qua Iſaias dicit: Gnātionē autē
ei⁹ qs enarrabit: Lumen ex lumine: oīpotēs de oīpo
tēte: de⁹ ver⁹ de dō vero: Ex quo oīa: p quē oīa: in quo
Heb.p. oīa. De quo ad hebreos ſcribens: ait apl's: Splendor
glorie ⁊ figura ſube ei⁹: gerens quoqꝫ oīa vbo vtutis
ſue: purgationē peccatoꝝ faciēs: ſedet ad dexteram
maieſtatis in excelſis: tanto melior angelis effectus:
q̄to differētius pre illis nomen hereditauit. Cui.n.
angeloꝝ dixit aliqn̄: fili⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui
te: ⁊ cetera: que de magnificētia dn̄i chr̄i: textus ille
ꝓloqt̄. Quapropter ceſſent vaniloque diſputationes
⁊ arriani dogmatis pfidia cōgeſcat. Hoc fides catho
lica: hoc ſanitas mētis intelligit: vt vnigenitus filius
a pr̄e: nec nā: nec tpe debeat: nec ptāte ſepari. Opere
quoqꝫ pciū eſt perpēdere: queadmodū in his duob⁹
vſibus per vba pr̄is hoīb⁹ voluerit declarare qd̄ eſt.
Nō.n. potuit ſubaliter: per gen⁹ ⁊ dr̄ias ad ei⁹ ꝓpriū
puenire: qd̄ magis creaturis q̄ creatori videt̄ poſſe
ꝯgruere. Nā queadmodū ſup eius nām genus aliqd
pualet repiri: cū ipꝫ rex oiuꝫ ꝯſtet auctorē: Quapro
pter diſſimilis eſt iſta diffinitio: illi diffōni que ſuba
lis vocat̄: que per habitas dr̄ias deſcēdit ad ꝓpriuꝫ.
Subalis eniꝫ iſta dici nō pōt: qm̄ qd ſit dei ſuba: nul
latenus valet cōprehēdi. Pōt tn̄ ſicut qbuſdā viſuꝫ
DEF eſt diffiniri taliter de⁹: Deus eſt ſuba incorporea: ſim
plex ⁊ incōmutabilis. Nūc mēbra diffōnis iſti⁹ mi-
nutiſſime pergramus. Dicit eniꝫ pmū: Ego aūt ꝯſti
tutus ſuꝫ rex ab eo. Sed ⁊ reges terraꝝ ꝯſtituunt̄ a
dn̄o: addidit: Sup ſyon montē ſanctū ei⁹: pdicās pce

ptū ei⁹. Electi ſunt ⁊ ꝓphete: eccl'ie pdicatores: ſeqꝛ
Dixit dn̄s ad me: fili⁹ meus es tu. Dictus eſt ⁊ filius
iſrael: ſicut in exodo Pharaoni dr̄: Dixi tibi: dimit- Exo.4.
te filiū meū pmogenitū iſrl': ⁊ noluiſti. Non eſt ergo
q pſonā vnigeniti filij adhuc euidēter deſignare po
tuiſſet: additū eſt aūt: Ego hodie genui te. Qd̄ nulli
alteri ꝓbat̄ edictū: ſed ſolus ille ſine tpe genit⁹ eſt: p
quē creata cōſtant vniuerſa. Sic iſtā veriloquā pul-
cherrimāqꝫ diffōnē: ad ſcholas ſuas traxit doctrina
ſecularis: dicēs eā ſubalē: ſup quā gen⁹ nō poterat in
ueniri. [Poſtula a me: ⁊ dabo tibi gentes.] Hoc per
habitū dr̄ formāqꝫ ſeruilē: ex eo q filius eſt vginis.
Quicqd enim in tpe accepit chr̄s: ſm hoīem que nō
habebat acqrit. Hic.n. iubet̄ vt petat ſm nām infe-
riorē ⁊ accepta poſſideat. Nā ſm potētiā vbi: indiffe
renter oīa que hēt pr̄: hēt ⁊ filius: nec illi neceſſe eſt
petere que ſit̄ cognoſcit̄ poſſidere. Gentes aūt ſigni-
ficat nationes toto orbe diuiſas: quas diſtinctas atqꝫ
ſeparatas ſanguis amplectit̄. Gens eniꝫ a genere vo- ETY
citat̄. Seqꝛ. [Hereditatē tuā.] Cū dicit: tuā nāꝫ illā
in chr̄o pfecte diuinitatis oñdit. Nā hoc ipſuꝫ qd̄ ait
tuā: incarnationē vbi eſſe demonſtrat: vt nihil intel-
ligat̄ eſſe diuiſuꝫ qn̄ vna maieſtate oīa poſſident̄: ſi-
cut ipſe in euāgelio dicit: Oīa que pr̄ hēt: mea ſunt: ⁊ Jo.16.
oīa pr̄is mea ſunt. Hereditas vō ab hero dicta eſt: id ETY
eſt: dn̄o: q in ea poteſtate libere dr̄ict̄. [Et poſſeſſio-
nē tuam terminos terre.] Hic manifeſtat̄ vniuerſas
gentes in chr̄i noīe credituras: per queꝫ mundus ex-
ploſis ſupſtitiōib⁹: recōciliat⁹ eſt deo. Nā cū ⁊ hic di
cit: poſſeſſionē tuā: nā hūanitatis accepit: qd̄ ſemp di-
uina poſſedit. Maieſtati.n. ipſi⁹ dari nō poterat qd̄
habebat. Termin⁹ aūt dictus eſt: vt qdā voluerunt
q lapis ipſe a trib⁹ pedib⁹ aliqd min⁹ hēt. Sꝫ termi
nos terre: nō ocioſe eſtimo trāſeundū. Termini eniꝫ
terre ſūt: q tellurē cingūt atqꝫ cōcludūt: vt nō ſoluꝫ
arida: verūetiā toti⁹ aeris circūiecta ſuba ⁊ oiuꝫ crea
turaꝝ ſignificaret̄ integritas: ſic ⁊ ipſe in euāgelio ſub
breuitate ꝯcluſit dicēs: Data eſt mihi oīs ptās in ce- Matt.28.
lo ⁊ in terra. Et apl's: Ut in noīe ieſu oē genu flectat̄: Phil.2.
celeſtiū: terreſtriū: ⁊ infernoꝝ. [Reges eos in virga
ferrea.] Modo regni eius ꝯſuetudo deſcribit̄: qm̄ ſi
itēdat̄ ad lr̄am: que vtilitatis eſt ꝯſtringēda atqꝫ im-
minuēda pcipe. Sꝫ reſpice pmū: qd̄ dic̄: Reges eos:
vt ptātē tyrānice dn̄ationis auferret. Illi eniꝫ regū-
tur: q ad ſalutis dona puenīūt. Uirga vō: ptās rega-
lis ſignat̄: q̄ pctōrib⁹ correctiōis ſue vindicta pmit-
tit̄. Ferrea: nō qꝛ de⁹ vltionis eā vtit̄ vga metallica
ſꝫ duritia ferri: rigori eqtatis decēter aptata eſt. Ipa
vga eſt: de q̄ in qdrageſimoqrto pſalmo dictu⁹ eſt
Uirga recta: vga regni tui. Sꝫ qd cū iſta vga faciat
ſubſequenter explanat. Hec virga eſt: que ꝯſtringit
ad vitā: hoc baculum quod continet imbecilles: hoc
ſceptrum quod de mortuis viuos facit. Uirga enim ETY
viſu humano dicta eſt q vi ſua regat: ⁊ vgē nō ſinat
innitentes. [Et tanq̄ vas figuli confringes eos.] Id
eſt: per ꝯuerſionis ſtudiū cōterens in eis terrenas cu-
piditates: ⁊ veteris hoīs ceno ſilem vitaꝫ. Et reſpice
in ipſis cōparationibus: ſingulis vbis: rex cauſas decē-
ter expſſas. Ptātē dn̄i dixit vgā ferreā: ſupbos pplos
vas figuli: qd̄ mox vt pcuſſuꝫ fuerit: in ptes minutiſ
ſimas diſſipat̄. Bn̄ ergo pctōr: vaſi luteo cōpat̄: vt ⁊
cōfractio ei⁹ facilis: ⁊ vita lutea mōſtraret̄. Sꝫ tunc
in meli⁹ reformat̄: qn̄ in ſpūalē hoīem: dina gr̄a ſuf-
fragāte pducit̄. [Et nūc reges intelligite.] Uenit ad
tertiū mēbrū: in quo iam ꝓpheta admonet: vt factis

terribilib⁹ patefactis hūanuȝ gen⁹ hūiliter obediat
RHE creatori. Ibi oritur pulcherrimū deliberatiuū dicēdi
gen⁹. Nā cū tali ſacro vulgato: obſtupefacta fuerint
corda mortaliuȝ: ſaluberrim⁹ ac neci⁹ ſuaſor accedit:
vt cum timore ⁊ tremore vero dño ſeruiat: oñdēs ab
vtili ⁊ boneſto id qđ in deliberatiōib⁹ plīm valet ex-
pedire que dicta ſunt. Utile eſt eniȝ: ne qñ iraſcatur
dñs: ⁊ pereatis de via iuſta. Doneſtū: btī oēs qui cōfi-
dūt in eo. Sic deliberatiuū dicēdi gen⁹ pfecta diſce-
ptatiōe cōpletū eſt. Nūc ad exponēda vba redeam⁹
Reges dñatores debem⁹ aduertere vitioꝝ: qui hec
⁊ itelligere poſſint: ⁊ iplere dño pſtāte pualeāt. Neqȝ
eniȝ ſemp purpuratos reges aduerti neče eſt. Dicun
i.Cor.4. tur reges ⁊ qb⁹ puata cōditio eſt: ſicut ait aplſ: Iaȝ ſine
nobis regnatis: ⁊ vtinā regnetis: vt ⁊ nos vobiſcū re-
gnem⁹. [Erudimini qui iudicatis terrā.] Erudire: do
cere eſt. Nā ⁊ ipm nomē ſignificat appbēſaȝ ſniam.
ETY Rudis eniȝ dr̃ nou⁹. Erudimus q̄ſi a rure ſublat⁹: id
eſt: ab ignorātia diuiſus ⁊ in doctrine finib⁹ colloca-
tus. Qđ illis bñ dr̃: qui iā carnalia delicta domuerūt
Ipſi eniȝ bñ iudicāt terrā: qñ repſſis vitijs corpibus
ETY ſuis fauēte dño pcepta legis iponūt. Terra aūt dcā
eſt a terēdo: qđ comeantiū greſſib⁹ atterat. Sequit.
[Seruite dño i timore.] Breuis ⁊ plena cōmonitio:
qua dño deo amabili timore ſuit. Nā ſicut remiſſa
ſecuritas culpas admittit: ita timor deſiderabilis de
licta ſemp excludit. Et ne ſuitiū dei duriſſimū aut
triſtiſſimū forte putaret: ſubiunxit. [Et exultate ei
cū tremore.] Quia timor dñi: nō ad miſeriaȝ: ſed ad
gaudiū ducit: quippe qui beatos efficit ⁊ ſcōs opera
tur. Et iterū: ne hec exultatio negligēs redderet: ad-
didit: Cū tremore: vt vtraqȝ ſociata: celeſtē reueren-
tiā cōpetēter exprimerent. [Apprehēdite diſciplinaȝ.
ne qñ iraſcat dñs: ⁊ peatis de via iuſta.] Magnificū
vbū: apphēdite diſciplinā: q̄ſi munimen clypei cōtra
noxia vitia pſuturū. Utilitatē vo hui⁹ facti pulcher-
rimi ppheta ſubiūxit: dicendo: Ne qñ iraſcat dñs: ⁊
peatis de via iuſta. Ne qñ dixit: pper patiētiā dñi:
que diu ſuſtinet excedētes. Et pereatis de via iuſta:
id eſt: a celeſti rege chriſto: qui via eſt recte ambulātiū
ad vitā dux euntiū: iter ad btitudinē feſtinantiū: ſicut
Jo.14. ipſe in euāgelio dicit: Ego ſuȝ via veritas ⁊ vita. Uia:
pper incarnationē per quā bonis viuendi pbet exē
plū. Ueritas: pper iudiciū. Uita: pper deitatē. [Cū
exarſerit in breui ira eius.] Metaphora ab incēdio
SCHE facta: qđ tūc magis inardeſcit: qñ pabulū cōſumptio-
nis accepit. In breui eniȝ dixit: qꝛ cū decreuerit: vin-
dicat. Neqȝ eniȝ illi⁹ alia diſpoſitio: alia pbat opera
tio: ſed ſil' que decernit ⁊ facit. Et nota qꝫ ſuperius in
hoc ſeculo ad ſuſtinēdū: poſuit ne qñ: in futuro vo ad
iudicādū: dixit in breui: vt mō oīpotētis declaretur
pietas: tūc ptās. Nō eſt eniȝ in illo iudicio ſingulo-
ꝝ
holuȝ viciſſim diſcuſſio opanda: ſed momētaneo diſ
curſu ſil' oīa ſicut facit ⁊ iudicat. Bñ aūt dictum eſt:
cū exarſerit: qꝛ iā magne patiētie finis ille declarat:
ſupra quē nulli aliqđ ſperare cōcedit. [Beati omnes
qui cōfidunt in eo.] Decora cōcluſio: poſt multa dicere
ad qđ qs debeat feſtinare. Cōfidere enim de illo iaȝ
pmiū eſt: qꝛ ipſa cōfidētia per dei grām venit: ſicut aplſ
Phil.2. dicit: A quo eſt ⁊ velle ⁊ pficere. Concluſio.

Nunc in medium breuiter copioſuȝ factis celeſti
bus pſalmum peracta expoſitione reuoce
mus: vt ei⁹ virtus euidēter poſſit intelligi: cū ipſius va
luerint mēbra cognoſci. Reſpiciamus pſalmiſtam:
q̄ta ſit gr̃a diuinitatis ornat⁹. Añ dñi vba pdicauit:
itēꝝ poſt ei⁹ dicta relogtur. Cū precedit ppheta eſt:
cū ſeqt aplſ: Quia ⁊ vētura integra fide pdixit: ⁊ pro
ſequēs pfecta vitate cōſonuit. Ipſe dñs aūt de medio
tāq̄ de celo retonās: potētie ſue nobis archana pate-
fecit: vt ⁊ diuinitatis ei⁹ gloriā: ⁊ icarnationis myſte
ria pro modulo noſtro ſalutariter diſcernemus. In
hoc aūt ſcđo numero: qꝛ ex duab⁹ monadib⁹ pulchre
cōpoſit⁹ eſt: aptiſſime due nāe inconfuſe atqȝ pfecte
in vna pſona ſunt poſite dñi chri: Quaꝝ eſt vna qua
regnat: ⁊ altera qua miniſtrat. pma creatrix: poſterior
creata. Et iđ que aſſūpſit ipaſſibilis: que vo eſt aſſū-
pta paſſibilis. Nā ſicut pres monēt: demus iniurias
carni: miracula diuinitati. Diſcernam⁹ itellectu na-
turas: ⁊ noxios vitem⁹ errores. Diuinitas enim ſic ſi
bi humanitatē adunauit: vt nullaten⁹ cū humanita-
te cōfundi poſſit: ſed vtraqȝ incōfuſa ⁊ adunata pma
neat. Quia lȝ icarnatiōis diſpēſatio poſt reſurrectio-
nem glificata ſit: tñ in humanitatis vitate pmanſit.
Nā cū ipſe dixerit poſt reſurrectionē aplo Thome:
Mitte manū tuā ⁊ vide qꝛ ſpūs carnē ⁊ oſſa nō hēt: Joan.20.⁊
ſicut me videtis hēre. Cū ptē piſcis aſſi ⁊ fauū mellis Luč.24.
poſt reſurrectioneȝ ſumpſerit: atqȝ comederit: Et in
actib⁹ aploꝝ legit. Sic veniet quēadmodū vidiſtis Act.p.
eū euntē in celū. Cū dicat etiā ppha de pctōrib⁹. Ui Zach.12.
debūt in quē cōpunxerūt: qꝛ maieſtatē ei⁹ nequeūt
intueri. Illud eniȝ ſolis btīs dabit: ſicut in euāgelio di-
cit: Beati mūdo corde: qm̄ ipſi deū videbūt: Nimis Math.5.
exitiale eſt: duas nās pfectas atqȝ adunatas in chro
nō credere pmanere: qs tot exēplis voluit de ſeipſa
vitas pdicare. Doc pater Athanaſius alexandrinus:
Doc Hylari⁹ pictauiēſis. Doc Ambroſius mediola-
nēſis. Doc Auguſtinus ⁊ Hieronym⁹. Doc Cyrillus
Doc alij multi pres: ad tollēdā quoqȝ fundit⁹ occa-
ſionē ſaniſſime qōnis. Doc papa Leo cū ſcā ſynodo
calcidonēſi decreuit atqȝ conſtituit: vt ex duab⁹ ⁊ in
duab⁹ naturis adunatis atqȝ pfectis: vnū pdicet chrm
qcunqȝ ſe vult eſſe catholicū. Que ſi memorie pſtan
te dño recondim⁹: in eccliaſticis ſemp regulis ambu-
lamus. Explicit expoſitio in pſalmū. II.

¶ Pſalmus Dauid cū fugeret a facie Abſa
lon filij ſui. III.

Domine qd multiplicati ſūt qui
tribulāt me: multi iſurgunt ad-
uerſum me. Multi dicunt aīe
mee: nō eſt ſalus ipſi in deo ei⁹.
Tū aūt dñe ſuſceptor me⁹ es:
glīa mea ⁊ exaltās caput meū.
Uoce mea ad dñȝ clamaui: ⁊ exaudiuit me
de mōte ſcō ſuo. Ego dormiui ⁊ ſoporatus
ſum: ⁊ exurrexi qꝛ dñs ſuſcepit me. Nō ti-
mebo milia populi circundātis me: exurge
dñe ſaluū me fac de⁹ me⁹. Qm̄ tu pcuſſiſti
oēs aduerſantes mihi ſine cauſa: dētes pec
catoꝝ cōtriuiſti. Domini eſt ſalus: ⁊ ſuper
populū tuū benedictio tua.

Abſalon dū prem ſuū dauid crudeliter inſe
queret: mule ipetu pductus in cōdenſaȝ
quercū: ramis ei⁹ colla nectētib⁹ in aerio
ſublimitate ſuſpenſus eſt: q̄dā pfiguratio-
ne dñici traditoris: vt ſicut iudas inodat⁹
laqueo vitam finiuit: ita ⁊ pſecutor dauid cōſtrictis

faucib⁹ expiraret. Teſtante aũt regũ hyſtoria: pſalm⁹ iſte
qnq̃geſimo actu poſterior eſt. Qm̃ poſt culpas adul-
terij ⁊ homicidij: Abſalon filij ei⁹ pſecutio noſcit̃ cõ-
tigiſſe: ſed pro virtute ſua cõpetẽti numero pbat̃ apta-
tus. Tenere enim illũ locũ tertium oportuerat: qui ⁊
ſancte trinitatis potentiã ⁊ triduane reſurrectionis
in ſe myſteria ꝯtinebat. Nã per liberationẽ dauid: re-
ſurrectio dñi ꝯgrue ſignificat̃: vt animi chriſtianoꝝ ta-
li exẽplo roborati: in aduerſis caſib⁹ ꝯſtãter erigant̃.
Simile eſt ⁊ illud qđ legit̃ octateuchus an̄ Job: Cũ poſt
multos annos moyſes extitiſſe noſcat̃. Quapropter
nõ ſm̃ extimã tẽporꝫ: ſed pro qualitate dictorꝫ: ordo
plerũq; ponit̃ lectionum. Memento aũt alios eſſe
pſalmos qui ⁊ paſſionẽ ⁊ reſurrectionẽ dñi breuiter
tangũt. Alios vero qui diſtinctius aptiuſq; declarant:
ſed preſens eorꝫ primus eſt: qui hec breuiter dicit.

Diuiſio.

Totus hic pſ ad pſonã chriſti dñi cõpeten-
ter aptat̃. Perſona vero ei⁹ eſt verbum oĩpotẽ-
tiſſime deitatis: ⁊ humilitas humanita-
tis aſſũpte: nõ ſub ꝯmixtione ꝯfuſa: ſꝫ in-
diuiſibili adunatiõe ſubſiſtẽs. Primo ita-
q; mõ ad prẽm loquit̃ pſecutorib⁹ exprobrãs: qui ir-
religioſa ꝯtra ipſum vba loquebant̃. Scđo loco: fide-
lis populus ne mortẽ formidet inſtruit̃: quando eum
exemplo auctoris ſui ſpe reſurrectiõis certiſſime cõ-
ſolatur.

Expoſitio.

Domine qđ multiplicati ſũt qui tribulãt
me. Scđi pſalmi hoc q̃ſi ſile videt̃ ini-
tiũ. Sed illic interrogatio increpãtis eſt:
hic aũt admirat̃ ꝯtra ſe populos excita-
tos: qui ad eos cognoſcit̃ veniſſe ſaluan-
dos: dicendo: Tribulãt me: oñdit̃ de illoꝝ amplius
cecitate doluiſſe: qui ſalutare ſuũ obſtinatis mentib⁹
Pſ. 34. reſpuerunt: ſicut in. 34⁰ pſ dicturus eſt: Retribue-
bant mihi mala pro bonis: ſterilitatem anime mee.
Multi inſurgunt aduerſum me. Multi dicunt ani-
me mee. Intãtũ multi fuerũt: vt etiã de numero diſci-
puloꝝ traditor Judas illis fuerit aggregatus. Et cũ
repetit̃ ſepius multi: oſtẽdit̃ acerba numeroſitas im-
pioꝝ qui a ꝯſpiratione denſiſſima nequaq̃ rareſcere
SCHE potuerunt. Hec figura locutionis dicit̃ Pempaſis:
enumerationis ſtudio vba repetẽs: vt rei de qua loq-
Matt. 27. tur pcuret augmentũ. Nõ eſt ſalus ipſi in deo ei⁹.
Hoc ad illas voces ptinet iudeoꝝ dicẽtiũ: Alios ſal-
uos fecit: ſeipſum nõ põt ſaluũ facere. Putabat̃ enĩ
pater dilectionẽ nõ hr̃e filij: quẽ carnaliter pmitte-
bat occidi. O nefarie turbe ſtultiſſimũ dictũ: Nũqd
redemptio mundi infirmitati debuit applicari? Non
enim inſatiabilis mors aliter poterat vinci: niſi vita
tyrãnidis ei⁹ ianuas introiſſet. Sic tenebre pmane-
re nequeunt: cũ pſentia luminis excludunt̃. Tu aũt
dñe ſuſceptor meus es: gloria mea: ⁊ exaltans caput
meũ. Suſceptor ſm̃ formã dr̃ ſerui. Hominis enĩ
ſuſceptor eſt vbũ caro factũ. Quapropter gloriã ſuã
⁊ exaltationẽ capitis ſui: caro dicit: quã ſuſcepit oĩpo-
tẽs vbũ: vt diuina humanaq; ſubã vna eſſet: ſine ali-
qua ꝯfuſione pſona. Hoc etiã ad Pelagianos ptinet
deſtruendos: qui putant hoĩem aliqđ per ſe efficere
poſſe qđ bonũ eſt. Nã qs rogo ſibi ad bñ agẽdũ ſine
diuine grẽ largitate ſufficiat: cũ humana nã per grãz
qua vnita eſt deo ad prĩs ſit dexterã collocata? Qđ
beatus Auguſtinus in enchiridion: more ſuo latius ⁊
vtiliter explicauit. Factũ eſt aũt hic pulcherrimum
SCHE ſchema: qđ grece dicit̃ Auxeſis: que addendo quedã

noĩs per mẽbra ſingula reꝝ augmenta congeminat.
Dicit enim: Tu aũt dñe ſuſceptor meus: gloria mea:
⁊ exaltans caput meũ. Hoc etiã latius deſignat apl̃s
Ro. 8. dicẽs: Quis nos ſepabit a charitate chriſti? Tribulatio
an anguſtia: an pſecutio: an fames: an nuditas: an pi-
culũ: an gladius? ⁊c̃. Huic vicina eſt figura: que dicit̃
SCHE Clymax: latine gradatio: qñ poſitis qbuſdã gradib⁹
ſiue in laudib⁹: ſiue in vituperatione ſemp accreſcit.
Sed inter vtraq; ſchemata hoc intereſt: ꝙ auxeſis
ſine vlla iteratione noĩs reꝝ pcurat augmenta. In
clymace vero neceſſe eſt vt poſtremũ vbũ qđ eſt in pri-
mo comate poſitũ: in ſequẽti mẽbro modis oĩb⁹ ite-
Ro. 5. ret̃: ſicut eſt illud apl̃i. Scitis qm̃ tribulatio patiẽtiã
opat̃: patiẽtia pbationẽ: pbatio ſpem: ſpes vero nõ cõ-
fundit. Voce mea ad dñz clamaui: ⁊ exaudiuit me
de monte ſancto ſuo. Cũ dicit: mea: demonſtrat ora-
tiõis ꝓpe ſanctiſſimã puritatẽ. Nõ enĩ illi⁹ integri-
tatẽ aliq̃ imago phãtaſie poterat ipedire: vt ceteris
mortalibus infirmitate carnis plerũq; ſurripit̃. Qđ
aũt dicit: Voce mea ad dñm clamaui: hoc euãgelica
Joan. 17. vba dclarãt: vbi ait fili⁹: Pater clarifica filiũ tuũ ⁊c̃.
Nam ꝙ dicit: mea: idicat ꝙ ipſe locutus eſt etiã per
pphetas. Illud vero qđ legit̃: Et exaudiuit me de mõte
ſcõ ſuo: ⁊ hoc euãgelij text⁹ exponit: vbi vox ad eũ
facta eſt: Et clarificaui: ⁊ iterꝫ clarificabo. Per mõtẽ
ſiqdẽ ⁊ ipſe dñs: ⁊ ſci ei⁹: ⁊ eccl̃ia diuerſis qdez locis
aptiſſime ſignificant̃. Hic eñ dictũ itelligẽdũ eſt de
mõte: id eſt: de diuinitatis excellẽtiſſima ſũmitate: ſicut
Pſ. 35. ⁊ ali⁹ pſ dicit: Juſtitia tua ſicut mõtes dei. Equũ enim
fuerat: vt nã hũanitatis aſſũpte: que in terris ſingu-
lare patiẽtie mõſtrauit exẽplũ: in celis acciperet crea-
turaꝫ oĩuz pncipatũ. Ego dormiui ⁊ ſoporat⁹ ſuz: ⁊
exurrexi: q: dñs ſuſcepit me. Venit ad ſcđam prẽ in
qua dubitãtiũ corda roborant̃: vt crederẽt eũ ꝯfeſtiz
reſurrecturꝫ: quẽ viſuri erãt ipioꝝ manib⁹ crucifixũ.
Dormiui dixit: q: celeriter reſurrexit. Qđ ſit in ſõno
iſto vitari: vbi nõ vite termin⁹: ſed qualis reges inue-
nit̃. Soporat⁹ ſuz: ſecurã ſignificat pauſationẽ: nõ ſi-
cut ipi in morte ꝯtriſtant̃: quos ingerat iugiter cõſcia
pctõꝝ: ſꝫ ſoporatio iſta fuit ſacri corpis btã dormitio.
DEF Exurgere aũt eſt cũ alacritate reſurgere: qppe q: ca-
ro mortalitate depoſita: imortalitatẽ ſũpſit: ⁊ gliam
ſempiternã. Sꝫ q̃re exurrexerit: euidenter exponit:
qm̃ dñs ſuſcepit me. Nã enĩ hũanitatis per ſe nõ po-
tuiſſet ꝓpria virtute reſurgere: niſi eã diuina oĩpotentia
Joan. 10. ſuſcepiſſet: ſicut ipſe dicit. Ptãtẽ habeo ponendi aĩam
meã: ⁊ ptãtẽ habeo iterꝫ ſumẽdi eã. Nõ timebo mil-
lia ppl̃i circũdãtis me. Timere nõ potuit iniquum
ppl̃m: cui erat in ſua diuinitate pſidiũ. Scriptũ eſt enĩ
in euãgelio: q: in paſſiõe: magna eũ ppl̃i multitudo
circũdedit. Nã qđ dicit: Nõ timebo: nõ ſigñat ſe nõ
eſſe moriturꝫ: ſed mortẽ formidare nõ poterat: quã ſe
triduanã ⁊ mũdo pfuturã eẽ pſciebat. Exurge dñe:
ſaluũ me fac de⁹ me⁹. Qm̃ tu pcuſſiſti oẽs aduerſan-
tes mihi ſine cã. Nõ q: de⁹ dormiẽs aut recubans
excitat̃: ſꝫ ſcripturis diuinis mos eſt: ad exp̃mẽdã cãm
per tropologiã: ex noſtra ꝯſuetudine aliqđ de deo di-
SCHE cere. Tropus aũt eſt dictio: ab eo loco in quo ꝓpe eſt
tranſlata: in eũ locũ in quo ꝓpria nõ eſt. Saluũ me
fac de⁹ me⁹. Hoc de reſurrectiõe dr̃. Nõ enim decliña-
re patiebat̃ vite hui⁹ occaſus qui erat humano gñi
pfutur⁹. Aduerſãtes aũt nõ ſolũ ad mortẽ ptinet: ſꝫ
et ad hereticas qõnes q̃ ſine veritatis ſtudio catholicas
regulas prauis dogmatib⁹ inſequũt̃. Et merito tales ce-
citate mẽtis pcutiũt̃: qui ſe puerſis deſiderijs miſcue-

runt.[Dentes peccatoꝝ ↄtriuiſti.] Id eſt:detrahen/
ETY tiū vba mordētia:qui poteſtati diuine nefandis dog
matibus obloquunt̄. Dentes eniȝ dicti ſunt a demē
do. Et iō pulchre nimis lingue detrahētiū dentes vo
cant̄:qꝛ ſicut illi ciboꝝ ptes demūt:ita ⁊ iſti opinio/
nes boīuȝ adhibita detractione corrodunt. Quāuis
Math.27 hoc ⁊ ad iudeos poſſit aptari:qui dicebāt. Si rex iſrl̄
eſt:deſcēdat de cruce ⁊ credim⁹ ei. Cōtriuiſti:hoc eſt
ad nihilū pduxiſti. Nā reuera ↄtriti ſunt:qñ ipm̄ co
gnouerunt in gloria reſurrexiſſe:quē viſi ſunt huma
nitate deſpecta trucidare.[Dñi eſt ſalus:⁊ ſup popu/
lum tuū bñdictio tua.] Cōtra illos hec ſnīa pfertur
quoꝝ dentes ſupius dixit eſſe cōtritos. Pronūtiādo
enim:dñi eſt ſalus:illos cōfundit qui putauerunt ſa
lutē chriſto tanq̄ terreno homini ↄtēptibili preſum
ptione decerpe. Qđ inaniter ipꝫ laborātis. Quo mō
pōt aut eterna vita interimi:aut ſaluatori ſalus vlla/
tenus amputari. Sup pplm̄ tuū bñdictio tua. Una
ſnīa:⁊ qđ debeāt credere hoībus precipit:⁊ quid ab
ipſo poſſint recipere cōpromiſit. Concluſio.

Breuis quidē pſalmus:ſed maximaȝ paganoꝝ
deſtruēs prauitatem:que putat gloriam
ſuperne maieſtatis ad humilitatē nō potuiſſe deſcē/
dere paſſionis. Inſipientes:quoꝝ ſenſus inde cōfun
dit̄:vñ mūdus noſcit̄ eſſe liberatus:ſicut dicit aplŝ:
i.Tim.i. Chriſtus ieſus venit in hūc mūdū peccatores ſaluos
facere:quoꝝ pmus ego ſuȝ. Nūc ↄſideremus quem/
admodū celeſtis philoſophie verus ordo platus eſt:
vt pmus ps chri dñi moralē:ſcđs nālem: id eſt:ſub/
ſtātiā humanitatis ⁊ deitatis:tertius de reſurrectio/
ne ipſius loquēs:inſpectuā quodāmō ↄtineat ptem.
Que ratio per oēs ſcripturas diuinas decurrit. Inde
⁊ Iſaac patriarcha tres puteos fodit:demōſtrās pre/
cepta dñi doctrina triplici cōtineri. Sic ⁊ ſapia mo/
net:vt deſcribam⁹ eā nobis in corde tripl̄r. Et reliq̄s
ptes in ſubſequētib⁹ pſalmis facile poteris:aut mix/
tas:aut ſingillatim poſitas etiā nō admonitus lector
agnoſcere. A nobis enim frequenter iſta non exigas
qbus nouiter multa dicēda ſunt. Huius aūt pſalmi
calculū edocet ſancta trinitas:que lȝ nūm hēat iſepa
bilis vnitatis:tribus tñ eā manifeſtū eſt ↄſtare glo/
nis. Explicit expoſitio in pſal. III.

In finem pſalmus dauid Canticum. IIII.

Cum inuocarē exaudiuit me de⁹
iuſtitie mee:in tribulatiōe dila/
taſti mihi. Miſerere mei:⁊ ex
audi orōnem meā. Filij hoīum
vſqueq̄ graui corde:vt quid di
ligitis vanitatē ⁊ queritis mēdaciū? Et ſci/
tote qm̄ mirificauit dñs ſanctū ſuū:dñs ex/
audiet me cū clamauero ad eū. Iraſcimini
⁊ nolite peccare:que dicitis in cordib⁹ vrīs:
⁊ in cubilib⁹ veſtris cōpungimini. Sacri/
ficate ſacrificium iuſtitie ⁊ ſperate in dño:
multi dicūt quis oſtendit nobis bona. Si/
gnatū eſt ſup nos lumen vultus tui dñe: de
diſti letitiā in corde meo. A fructu frumen
ti vini ⁊ olei ſui:multiplicati ſunt. In pace
in idipſum:dormiā ⁊ requieſcā. Qm̄ tu dñe
ſingulariter in ſpe:ↄſtituiſti me.

Subtilr̄ pſcrutemur:qđ nobis ſingillatim
ſermones iſti denūtiēt:quos pſati ſumus
veraciſſimos iudices eſſe pſalmoꝝ. Finis
mō nō ſignificat alicui⁹ rei ↄſumptionē:
ſed pfectionē ſpūaliū rerū. Nā ſicut dicit
aplŝ: Finis legis eſt chrs ad iuſtitiā omni credenti: Ro.io.
qui eſt oium bonoꝝ pfectio glīoſa. Et ideo qđ poſitū
eſt in finē:ad chr̄m dñm cōmonet eſſe referendum.
Siue vt qbuſdā placet:pro nobis dictū eſſe credēdū i.Cor.io.
eſt:in qbus ſcđm eūdē aplm:ſeculoꝝ finis aduenit. Il/
lud tñ ſciēdū eſt ad terminū referri nō poſſe:cuȝ ad/
huc opis ipſius initia videant̄ eſſe. Pſalmus eſt aūt
ſicut diximꝰ:organū muſicuȝ capite ſonoꝝ:quo diua DEF
pconia canebant̄. Canticū:qđ ſupnas laudes hūanis
vocib⁹ pſonabat. Sȝ hec iō vnī eē ſociata:qꝛ ⁊ iſtr̄is
muſicis ⁊ choris pſallētiū ſacrificijs celeſtib⁹ ↄſona
vociferatiōe canebant̄:ſic iſtis vbis oībus cōmone/
mur de dño chrō canticuȝ iſtđ eſſe dictuꝝ. Diuiſio.

Per totum pſalmū vba ſunt ſancte matris
eccl̄ie:que nō in cordib⁹ noſtris phantaſti/
ca imaginatione formatur:ſicut patria vel
ciuitas vel aliqđ eoꝝ ſile qđ pſonā nō ha/
bet exiſtentē:ſed eccl̄ia eſt collectio fide DEF
liū ſanctoꝝ oium:aīa ⁊ cor vnū:ſponſa chrī:hieruſa
lem futuri ſeculi. De qua dicit in cantico canticorū
dominus Ieſus: Oſculetur me oſculo oris ſui. Et ali/ Cant.i.p.
bi: Que eſt iſta que aſcendit dealbata? Et illud: Una
eſt columba mea:vna eſt ſponſa mea. Quapropter Ibidē.6.
nefas eſt hic aliquod dubium introducere:vbi tan/
ta vitas cognoſcit̄ tot teſtimonia phibere. Et iō ſub
figura Metophocis:eccl̄iam dicam⁹ loq:que perſo SCHE
nis ſemp cognoſcit̄ certiſſimis applicari. In pma ſi/
qdē pte rogat vt eius audiat̄ oratio:increpās infide
les:qꝛ colētes falſos deos:culturam veri dei neglige
bāt. In ſcđa cōmonet gnālitatē:vt relicta ſupſtitiōe
fallaci:ſacrificiū iuſtitie debeat imolare. Et vt genti
liū mentes facta pmiſſione ↄuerteret ingētia:cōme
mōrat pſtitiſſe dñm bñficia chrianis. Expoſitio.

Cum inuocarē exaudiuit me deus iuſtitie
mee:in tribulatione dilataſti mihi. Miſe
rere mei dñe:⁊ exaudi orōnem meā.[Cō/
ſideremus quid ſit hoc:qꝛ mater eccl̄ia in
vno eodēqꝫ vſu:⁊ exauditaȝ ſe dicat:⁊ ite
rū depcet̄ audiri:ſignificans pfecte orōnis hūc eſſe
modū:vt lȝ nobis poſtulata deſideria ↄcedant̄:pba
bili ſemp ambitione audiri. Nos tñ iugiter poſtule/
mus:ſicut dicit aplŝ: Sine intermiſſione orate:in oīb⁹ i.Theſſa.5
grās agite. Deus autē iuſtitie mee:recte dicit eccl̄ia:
que ſenſu orthodoxo trinitatis vnitatē:⁊ oīpotētiam
ↄfitet̄. Nā ⁊ mēbra ei⁹ ſingillatim dicere ſilia:ſacra
lectione compimus:ſicut in Iob legit̄. Attēde inocē
tiā meā. Et paulus aplŝ ait. Reddet mihi coronā iu/ 2.Tim.4.
ſtitie. Et pphēta in 7⁰ ps dicturus eſt: Si eſt iniqui/ Pš.7.
tas in manib⁹ meis. Nō qꝛ ſine pctō modis oīb⁹ fue
rūt:ſed ſunt opationes alique in qbus fideles hoīes
euidēter appareāt innocētes. Sequit̄. In tribulatio
ne dilataſti mihi. Tribulatio eſt eniȝ que ſemp dila/
tat eccl̄iam:qñ eodē tpe ↄfeſſores fiūt:martyres co/
ronant̄:totaqꝫ turba iuſtoꝝ ↄtritionib⁹ ſemp auget̄.
Adiecit. Miſerere mei dñe:⁊ exaudi orōnem meā.
Pia mater ſibi miſerēdū eſſe dicebat:ſi pro filijs ei⁹
audiret̄ orō:qm̄ qcqđ mēbris tribuit̄:toto corpi ſine
dubitatiōe pſtat̄.[Filij hoīum vſqueq̄ graui corde:
vt qđ diligitis vanitatē ⁊ q̄ritis mēdaciū.] Cū ſupio
ri vſu pro nobis orauerit:hic per Energiā alloquit̄ SCHE

gen⁹ humanus:ne in culturis demonioꝝ grauiſſimo
errore ꝑmaneat:quatenus pro ipſo exaudiri poſſit:fu
ſa precatio. Alioquin irrita pro ſe reddit vota ſupplicā
tiū quiſq; nō reliquerit ↄſortia peccatoꝝ. Sequitur
Uſquequo graui corde: Merito eos diutius graues
corde fuiſſe dixit:qui poſt veritatis ꝑdicationē ado
rare magis elegerunt idola falſitatis. Sicut eſt illud
Luc.12. euangelij: Seruus ſciens voluntatē domini ſui ꝛ nō
faciens digna:plagis vapulabit multis. Primo eniȝ
mundus iuſte flagellatus eſt paucis:q2 huiȝ dominū
ignorare probatus eſt. Poſt aduentum vō creatoris
ſui iuſtiſſime vapulabit multis:qui adhuc idolorum
nenias inquirebat. Sequit̃. Ut quid diligitis vani
tatē:ꝛ queritis mendaciū. Uanitas nomen eſt qdeȝ
generale vitioꝝ. Sed illud ꝓprie vanum dicit̃ qḋ a
deo ꝓbatur alienum. Nam ſicut in diuinitate ↄſide
re fructuoſa firmitas: Ita ab eadeȝ deuiare vanitas
eſt caduca. Sicut Iſaias dicit: Adorātes vana ꝛ falſa
miſericordiā tuā dereliquerunt. Arguunt̃ itaq; illi
qui idolorum turpiſſimo amore flagrabant. Et ſub
increpatione ꝓnūtiandū eſt. Ac ſi diceret: Quare va
nitatem diligitis:qua peritis: Dilige enim debemus
ꝓficua nō noxia:q2 potius expectare ↄuenit:per que
nos pena ꝑpetue damnatiōis affligit. Queritis men
daciū:qḋ vtiq; nō appetere:ſed refugere deberetis:
Iſtud aūt mendacium idola ſignificat. Que tale no
men merito ſuſceperunt:q2 contra dignitatem veri
tatis erecta ſunt. [Scitote qm̄ mirificauit dn̄s ſan
ctum ſuum:dn̄s exaudiet me cum cū clamauero ad
euȝ.] Permanet in increpatione ſalutari:vt ad vere
religionis affectum corda dementium exploſa praui
tate cōuertat:ꝓnuntians illis veritatis arcanum:vt
incarnationem ſanctam venerabiliter ſuſcipere non
recuſent. Sanctum ſuum:dicit dn̄m chriſtuȝ:ſicut ꝛ
Pſ.85. alibi de ſeipſa veritas ↄfitet̃. Cuſtodi animam meā
qm̄ ſanctus ſum. Adiecit. Dn̄s exaudiet me cum cla
mauero ad euȝ. Merito ſe exaudiri confidebat:qm̄
dn̄m ſanctū magnificandū populis predicabat. Cū
clamauero dicit:id eſt:cū bonis operibus diuinitati
ſupplicauero. Ipſe enim clamor eſt qui tacit⁹ ad deū
ꝑuenit:ꝛ exaudiri facit eos qui bonis operib⁹ ↄſtan
ter inſiſtūt. [Iraſcimini ꝛ nolite peccare que dicitis
in cordibus veſtris:in cubilibus veſtris compungi
mini.] Hoc bene trahit̃ ad iudeos:vt ꝛ ſi eos iraſci
contigerit:ſaltem ſe ab illicitis auſibus abſtinerent.
Quod tamen ꝛ gnāliter cōpetenter accipimus. Ue
nialis eſt enim ira que ad effectuȝ indignationis ſue
Prouer.16 nō ꝑuenit. Sicut ſcriptū eſt. Melior eſt qui vincit
irā:q̄ȝ qui capit ciuitatem. Et ideo preceptū curatio
nis adhibetur:vt ſi iam iraſcimur:nō inconſulta te
meritate peccemus. Motū ſiquidē animi feruiduȝ
ꝓpter humanā fragilitatem habere in poteſtate nō
poſſumus:ſuffragante tñ dei grā rōne diſciplinabili
ↄtinemus. Et iō beatus ꝓpheta:qḋ eſt qdē ↄſuetudi
nis ꝑmiſit:qḋ vō culpe ꝓhibuit. Nā ſi iraſcamur:nec
dn̄i ↄſideratione refrenemur:ſed a voto noſtro ipe
diamur aliquo neceſſitatis obiectu:tūc vtiq; cōſtat
nos facti crimen portare:etiā ſi nō poſſimus que vo
lebam⁹ efficere. Siue vt quibuſdā placet:preteritis pec
catis iraſci debemus:vt ꝑſentem nequitiā poſſimus
effugere. Delicta eniȝ recētia declinare nō poſſum⁹:
niſi vetuſta laudabili execratiōe damnemus. Quid
eſt enim aliud penitere:niſi iraſci ſibi vt horreat qḋ
fecit:ꝛ cruciat⁹ a ſe exigat:ne iudex poti⁹ iratus affli
gat. Addidit. Que dicitis in cordib⁹ vr̄is in cubilib⁹
vr̄is cōpūgimini. Oñdēs dn̄ȝ ſecretas hoīuȝ cogita
tiōes agnoſcere. Ait eniȝ: Que dicitis in corde:vtiq;
qḋ nō putatis audiri:ꝛ iō creditis occultū:q2 nō eſt
vbi affatione vulgatū. Sequit̃. In cubilibus veſtris
cōpungimini. Secretū domiciliū ꝓprie cubile dicit̃: ETY
a cubādo. Secretū ergo cogitationes apte dicit cubi
lia:q̄uis hoc interdū ꝛ in bono abuſiue legat̃ aſſum
ptū. Ut eſt illud de ſanctis: Letabunt̃ in cubilibus Pſ.149.
ſuis. Cōpungimini:ſignificat penitenciā agite. Nam
cōpunctione q̄dā aīarū fit operata ↄuerſio. Ac ſi dice
ret:deſerite prauas cogitationes veſtras anteq̄ȝ ſcele
ra ꝑpetretis. Sequit̃ quoq; diapſalmatis ſilentiuȝ.
Ubi merito diuiſionem poſuimus:qm̄ res altera co
gnoſcit̃ inchoari. Depoſito enim vetere hoīe:noſipſi
nos in nouū ſacrificium ſalubriter iubemur offerre.
[Sacrificate ſacrificium iuſtitie:ꝛ ſperate in dn̄o.]
Qm̄ ſupi⁹ clemētiſſima mater admonuit ab antiq̄
ſuperſtitionibus diſcedendū:in ſcd̄a poſitione docet
vt renati hoīes:nō victimis pecorū ſtudeant:ſed ſe
ipſos deo ſacrificiū conent̃ offerre. Quia nō eſt tale
dn̄o iumentoꝝ victimā dare:quale hoīum deuotuȝ
pectus offerre. Nā ſi ipſe pro nobis imolatus eſt chri
ſtus:q̄nto magis ↄuenit ſacrificiū ei noſmetipſos of
ferre:vt poſſimus regis noſtri imitatione gaudere.
Dixit enim: Sacrificate. Et ne intelligeres pecudes
ſubiūgit: Sacrificiū iuſtitie:id eſt recte viuite:ꝛ cor
da veſtra diuinitati munda ſemper offerte. Addidit
quoq;: Et ſperate in dn̄o:vt vitā bonaȝ ſpes felicior
ſubſequat̃. Non enim hec plene recipere poſſumus
etiā ſi bonos actus diuinis ↄſpectib⁹ offeramus:ſed
ſperare docemur in dn̄o:vt in futuro ꝓmiſſa ſaluta
ria ↄſequamur. Sed ſpes iſta nō decipit. Uoluntas
talis nō peruenit ad reatū:ſicut dicit apl̄s: Spes aūt Ro.5.
nō ↄfundit. Quia charitas dei diffuſa eſt in cordib⁹
noſtris per ſpiritū ſanctū qui dat⁹ eſt nobis. [Multi
dicūt quis oſtendit nobis bona: Signatuȝ eſt ſuper
nos lumen vultus tui dn̄e.] Certamine quodā facto:
ꝑtiū corda fideliū ſalutariter conſtruunt̃. Dicunt
multi adhuc carnaliter ſapiētes:qḋ nec pauci dicere
debuiſſent. Quis oſtendit nobis bona: Illa ſcilȝ que
predicat ſemꝑ eccleſia:reſurrectionē eſſe venturaȝ:
in qua iuſti omnes eterna ꝑmia ↄſequant̃. Hoc ipa
tiēter legendum eſt:quaſi dicant:ꝑmittit̃ nobis qḋ
penitus nō videmus: Deſideramus que hic cōſequi
nō valeamus. Iſtis ridendo indicat̃ beneficiuȝ:qḋ
etiam in preſenti ſeculo poſſidemus. Signatum eſt
ſup nos lumen vultus tui dn̄e: Quia ſicut nummus
imperatoris portat imaginē:ita ꝛ fidelibus ſigna ce
leſtis ꝑncipis imprimunt̃. Hoc munimine diabolus
multiformis expellit̃:ꝛ fraudulenta machinatione
nō preualet ſupare tentatum:quē habuit ꝑmi ho
minis ſuaſione captiuum. Crux eſt enim humilium
inuicta tuitio:ſuperboꝝ deiectio. Uictoria chr̄i:per
ditio diaboli:infernoꝝ deſtructio:celeſtium ↄfirma
tio:mors infideliū:vita iuſtoꝝ. De quo loco Ioānes
conſtantinopolitane ciuitatis antiſtes:quaſi multifa
rias diffinitionū ſtellas in crucis declamatione lam
pauit dicens: Crux eſt chriſtianoꝝ ſpes:crux roma
norum victoria:ꝛ crux mortuoꝝ reſurrectio:crux ce
coꝝ dux:crux cōuerſoꝝ via:crux claudoꝝ baculus:
crux pauperum conſolatio ꝛc̃. que ab eo in hunc mo
duȝ diuina aſpiratione ꝓfuſa ſunt. Ecce vā munera:
Ecce dona ꝑſentia:quibus maledicoꝝ lingue damnā
tis faucibus obſtruunt̃. Hec figura dicit̃ Peuſis:la SCHE
tine aūt percunctatio:vbi ꝛ iterrogatio fit ꝛ reſponſio
para

parata ſubſeqtur. Adiecit: Lumē vultꝰ tui dn̄e. In
crucis enim impſſione lumē eſt vultꝰ dei: qꝛ ſemꝑ in
eis noſcit radiare: qui ſe nō aliū eligūt ꝑauitate pol
Eph. 4. luere: ſicut dicit Apl's: Nolite ꝯtriſtare ſpm̄ ſcm̄ dei
in quo ſignificati eſtis in die redēptionis. Quid eniꝫ
efficiat iſta crux: in alio loco Apl's pulchra breuitate
pᵉ Cor. i. cōplexus eſt dicēs. Uerbū eniꝫ crucis ꝑeuntibꝰ qdē
ſtulticia eſt: his aūt qui ſalui fiunt vtus dei eſt. Qua
propter voces ſacrilegas reſpuamꝰ. Magna ⁊ cōpe
tētia ſunt dona dei ꝯtra pncipē tenebrarū: lumē nob
M. Fructu adeſſe dn̄icuꝫ. [Dediſti letitiā in corde meo. A tpe
frumēti vini ⁊ olei ſui multiplicati ſunt.] Adhuc bn̄
ficia numerat que poſſidēt chriani. Nō eniꝫ iſtā leti
tiā dicit: quā cachino vocis exprimimꝰ: ſed letitiā re
cte fidei: quā bone ꝯſciētie pſtare dn̄s ꝯſueuit. Tūc
eniꝫ veraciter letamur: quādo ⁊ recte credimꝰ: ⁊ ad
iutorio dn̄i ꝓbabili nos ꝯuerſatione tractamꝰ. Bre
uis ſermo: ſed ꝑfecta cōplexio. Quid eniꝫ amplius a
dubitātibꝰ querit: qꝫ qꝛ ⁊ ſigno crucis regi nr̄o mili
tare cognoſcimur: ⁊ de ꝑfecta fide dn̄o pſtāte gaude
mus. Seqtur. A tpe frumēti: vini ⁊ olei ſui multipli
cati ſunt. Redit ad nos: qui rebꝰ carnalibꝰ ꝓbant in
tēti. Nec vacat qꝫ his rebꝰ: id eſt frumēti: vini ⁊ olei:
Joan. 6. additū eſt: ſui. Eſt eniꝫ ⁊ dn̄i panis viuus qui de celo
Ps. 22. deſcēdit. Eſt ⁊ vinū: poculū tuū inebriās qꝫ pclarum
Ibidem. eſt. Et oleū. Impinguaſti in oleo caput meuꝫ. Ergo
iſta dei nō habent ꝑcōꝛes: ſed ſua: id eſt: terrena vl
ETY corpꝰ vinat: nō aīa ꝑfruat. Frumētū enim: dcm̄ eſt a
frumine: id eſt a ſuma parte gule. Antiqui eni caput
gule: frumen vocabāt. Multiplicati ſunt enim peſſi
mis actibꝰ: id eſt mūdana voluptate cōpleti. Hoc eſt
eniꝫ qd̄ in pfatione diximꝰ: in vno ſermone plerūqꝫ
cauſas ꝓfundiſſimas idicari: vt eſt hic poſitum ſui.
[In pace in idipm̄: dormiā ⁊ regeſcā. Qm̄ tu dn̄e ſin
gulariter in ſpe: ꝯſtituiſti me.] Cōtra hūanos tumul
tus: ⁊ felicitates caducas: qs mūdus eſtimabat eſſe p
cipuas: pulcherrime pacē cordis obiecit: quā hēre nō
poſſunt qui ſecularibꝰ actibꝰ implicant. Pax eni iſta
hēt trāqlliſſimā vitā: que cū ſua mēte nō litigat: ſed
in dn̄i bn̄ficijs ꝑſeuerās: amena tranqllitate ꝑfruit.
Joan. 14. De ipſa dicit dn̄s in euāgelio. Pacē meā do vobis pa
cē meā relinquo vob. Sed ne pacē iſtā tpalē putares
DEF addidit: In idipm̄ dormiā ⁊ regeſcā. In idipm̄ qppe
dr̄: qd̄ nulla rerū viciſſitudine cōmutat: ſed ipm̄ in ſe
ꝑmanēs incōmutabili perēnitate ꝯſiſtit. Dormiā: fi
nē vite vult itelligi. Regeſcā: futurā btitudinē indi
care mōſtrat: quādo ipſa reges dabit ſcis ⁊ glorioſa
pauſatio. Seqtur cauſa q̄re regeſcat. Qm̄ tu dn̄e ſin
gulariter in ſpe: ꝯſtituiſti me. Singularis itaqꝫ ſpes
eſt eccleſie in mēbris ſuis: qꝛ ſola recipiat regnū dei:
qd̄ babylonie ppl's nō pōt adipiſci. Et cum dicit: ꝯſti
tuiſti me: ſignificat dignā deliberatāqꝫ ſniam: quam
hic hēmus in ſpe: Ibi aūt poſſidet in re. Sed tūc re
uera illud munꝰ quietis merebimur: ſi hoc fieri dn̄i
ſuuamine ꝯfidamus. Concluſio.

Decurſo igit materne pdicationis elogo: ꝯſi
derem cantici huius pncipia: media
⁊ finē: ⁊ intētionē tāti myſterij reuerētiſſimis idaga
tionibꝰ inuenimꝰ. Sic eniꝫ pſalmi vtus cognoſcit: ſi
circūſtātia dictionis tali ordie ꝑqſita tractet. Pri
mo verſu exaudiri ſe pro mēbris ſuis ſācta exorauit
eccl'ia. ⁊ vt eiꝰ audiret orō: humanū genꝰ admonuit:
vt ab idolorū veneratione diſcedēt: ſciēs ſe hēre dn̄m
Saluatorē: cui hic veraciter cultura debet. Deinde:
ppl'm quēadmodū ſacrificare debuiſſet inſtruxit: qd

etiā blaſphemis rideret admonuit. Poſt: ſingularē
btitudinē quā ſcis ſuis dn̄s cōpromiſit: dixit. Sic to
tius chriane diſcipline iſtitutio ſācta cōpleta eſt. Et
vt qd agerēt holes: ⁊ qd ſperare debuiſſent euidēter
agnoſcerēt. Admonet etiā numerꝰ iſte q̄ternariꝰ: vt
cū mūdo pdicatū vtute euāgelica ſentiamꝰ. Cōgruū
ſiqdē fuit: vt cūctꝰ terrarū ambitꝰ in q̄tuor cardinibꝰ
conſtitutus: Saluatori dn̄o credere moneret: quate
nus de diuerſis gētibꝰ aduocata vna fieret totius or
bis eccleſia. Nā ⁊ q̄tuor tpibꝰ annus ipſe diſtinguit.
Quatuor vētis cardinalibꝰ: totius orbis mane pfla
tur. Quatuor etiā vtutibꝰ: animi dignitas cōparat:
id eſt: prudētia: iuſtitia: fortitudine ⁊ tēperantia: quē
calculum pithagorici tanta laude proſecuti ſunt: vt
eum ſacrum eſſe faterentur.

Explicit expoſitio in pſalmum quartum.

In finem pro ea que hereditatem conſe
quitur. pſalmus Dauid. V.

Verba mea auribus ꝑcipe dn̄e:
intellige clamorē meū. Intēde
voci orationis mee: rex meꝰ ⁊
deꝰ meꝰ. Qm̄ ad te orabo dn̄e:
mane exaudies vocē meā. Ma
ne aſtabo tibi ⁊ videbo: qm̄ nō
deus volēs iniqtatē tu es. Neqꝫ habitabit
iuxta te malignus: neqꝫ ꝑmanebunt iniuſti
ante oculos tuos. Odiſti oēs qui opant ini
quitatē: ꝑdes oēs qui loquunt mēdacium.
Virū ſāguinū ⁊ doloſuꝫ abominabit dn̄s:
ego autē in multitudine miſericordie tue.
Introibo in domū tuā: adorabo ad tēpluꝫ
ſcm̄ tuū in timore tuo. Dn̄e deduc me in iu
ſtitia tua: ꝓpter inimicos meos dirige in cō
ſpectu tuo viaꝫ meā. Qm̄ nō eſt in ore eorū
veritas: cor eorū vanū eſt. Sepulchrū patēs
eſt guttur eorū: linguis ſuis doloſe agebāt:
iudica illos deus. Decidant a cogitationi
bus ſuis: ſcd̄m multitudinē impietatū eorū ex
pelle eos qm̄ irritauerunt te dn̄e. Et letēn
tur oēs qui ſperant in te: in eternum exulta
bunt ⁊ habitabis in eis. Et gloriabunt in te
oēs qui diligunt nomen tuum: qm̄ tu bene
dices iuſto. Domine vt ſcuto bone volun
tatis tue coronaſti nos.

Uare ponat in finē: ſupiori pſalmo nup
eſt edictū eſt. Pro ea vo que hereditatē
ꝯſeqt: eccl'iā ſignificat: cuiꝰ ꝑſona in h ps
introducit ad loquēdū. Hec bona dn̄i ſal
uatoris adit ac poſſidet. Hereditateꝫ vo
iō ꝯſequi dr̄: qꝛ chriō reſurgēte: ad eā bona ſpūalia ꝑ
uenerūt: id eſt iſeꝑabile fundamētū fidei: ſpei certiſ
ſimuꝫ ꝓmiſſū: ſuaue vinculū charitatis ⁊c. quarū rex
nūc tenet imagines: ⁊ in futuro eſt perēniter poſſeſſu
ra vtutes. De qua hēditate in euāgelio dr̄: Beati mi Matth. 5.
tes: qꝛ ipſi hēditate poſſidebūt terrā. Rurſuꝫ eccl'ia
dn̄i vocat hēditas: ſicut ⁊ in 2ᵒ pſalmo dcm̄ eſt: Pete Ps. 2ᵒ.
a me ⁊ dabo tibi gētes hereditatē tuā: ⁊ poſſeſſioneꝫ

ſuā terminos terre. Que merito bēdimus ipſi⁹ dī: cui⁹
pcioſo ſanguine cōparata mōſtraſ. Qđ nō putes eē
diuſuz: q2 lz in ſcripturis diuis diuerſa eē videanſ: in
vnā tñ itelligētie ɔcordiā veritatēq3 ɔueniūt. Pſal
mū vo z ipſi Dauid: ſicut ſupius expoſuim⁹: referre
debemus ad dñm Chriſtum. Diuiſio.

TOtus hic pſalm⁹ a pſona catholice pferſ
eccl'ie: que p⁹ ſectione oīonē ſuā poſcit au
diri: hereticos z ſciſmaticos pdicās a dñi
munerib⁹ excludēdos. Scđa ſectione: per
itellectū diuinaꝝ ſcripturaꝝ recto tramite
dirigi ſe ad illā felicē patriā dīno munē depcaſ: pfi
dos inde aſſerēs fieri fundit⁹ alienos. Ad poſtremū:
cōmemorās pmia beatoꝝ: vt vna pdicatione z ma
los pdicta pena conuerteret: z iuſtos pmiſſa premio
concitarent. Expoſitio.

SCHE VErba mea aurib⁹ percipe dñe itellige cla
morē meū. Per figurā Metaphoeiam:
quā in 4.° pſalmo iā diximus: aptiſſime hec
vba danſ eccl'ie: vt amata dñm expectet:
acceſſita feſtinet: q̄ten⁹ ſcl'i huiuſnegtias
codē iuuāte ptrāſiēs: ſpōſo ſuo imaculata z ſine ru
ga ſemp adhereat. Ubi p⁹ fronte per ptes trine oīo
nis vtus trinitatis exponiſ: qualē hic ſactā decet ec
cleſiā. Dicēdo eni: Uerba mea aurib⁹ pcipe dñe: oīis
ſignificat pſalmodiaz. Seqtur. Intellige clamorem
Rom. 8. meū: vt affectuz cordis apiret: ſicut z Apl's ait: Mi
ſit de⁹ ſpm filij ſui in corda nr̃a: i quo clamam⁹: abba
pr̃. Aures aūt diuinitatis ad ſilitudinē corpalē dicanſ:
ETY per q̄s aere vberato hoib⁹ intrat audit⁹. Auris enim
ab audiēdo dicta eſt. Et ɔſidera: qm̄ clamorē ſuū peti
uit itelligi. Uox eni iſta nō erat labioꝝ crepitus: ſed
cordis affect⁹: qui nō aurib⁹ audiri: ſed mētis lumie
ɔſueuit itelligi. Intēde voci oīonis mee: rex meus
z de⁹ me⁹. Qm̄ ad te orabo dñe. Supra dixit: itelli
ge clamorē meū: mō dicit itēde voci oīonis mee: vt
declararet oīonem hāc eē pfectā: quaz affect⁹ mētis
inflāmat. Quapropter diſcutiēdam eſt: q̄re mutatis
vbis: ſenſus nr̃os imiſceat. Intēde dicit voci: que ſo
let audiri. ppterea q2 deus nō ptib⁹ mēbroꝝ ſenſus
iſtos diſcernit: ſed vna vtute cūcta pagit. Ille enim:
que a nob videnſ: audit: z que a nob audiunſ: videt:
z que a nob cogitanſ: itro iſpicit. Nec eſt q̄cq̄ qđ ab
SCHE ei⁹ lumine ſe poſſit abſcōdē. Hoc Schema dī Me
tabole: id eſt iteratio vni⁹ rei ſub varietate verboꝝ.
Trina enim repetitione vnū idēq3 ſignificat. Dixit
enī: Uerba mea aurib⁹ pcipe dñe. Deide: Intellige
clamorē meū. Tertio: Intēde voci oīonis mee. Qđ
totū ad vnā reſpicit petitionē. Ac ſi diceret: Exaudi
oīonē meā. Seqtur. Rex meus z de⁹ me⁹: qm̄ ad te
orabo dñe. Merito ad ingrēduz aliq̄s pncipē ſolet:
cur in medio vſiculo btā eccl'ia tertio celeſtē noiauer
rit pncipatū. Dicit eni: Rex me⁹ z de⁹ me⁹: adijciēs:
Qm̄ ad te orabo dñe. Sed his trib⁹ pſonis non dixit
intēdite: ſed itēde. Qm̄ eccl'ia catholica vnū deū ſā
ctā pdicat trinitatē: nō vt Sabellius ɔfuſe: ſed diſti
cte atq3 pfecte. Pr̃ eniz de⁹: filius de⁹: ſpūs ſcūs de⁹.
Et tñ pr̃ z fili⁹ z ſpūs ſcūs: nō tres dij: ſed vn⁹ eſt de⁹.
Nihil aūt ibi ampli⁹ min⁹ve eſt: niſi in arriana pra
uitate: que ſe tot ſeculis adhuc nō cogñſcit errare. In
tuere etiā ipſoꝝ vocabuloꝝ mirabilē diſpēſationez.
Prius ponit regē: quo noie diuine ſcripture frequēter
appellāt dñm Chrm. Hūc enim ordinē: in euāgelio
Joan. 14. ipſe teſtaſ cū dicit: Per me itur ad pr̃ez. Deide dicit
prem deū. Tertio dñm ſpiritū ſcm. Ubi lz noia pro

pter pſonas exprimēdas videanſ eē diſcreta: vn⁹ tñ
pfecte crediſ ac dī de⁹: ſicut legiſ: Audi Iſrael: dñs Deute. 6.
de⁹ tuus: de⁹ vnus eſt. Quapp ſigaſ aīs ſalutaris iſta
ſnia: diſtictio in pſonis: vnitas hñ crediſ i nā. Ma
ne z exaudies vocē meaz. Mane aſtabo tibi z vide
bo. Aſtabo: vtriſq3 ptib⁹ ɔſtat eē iungēdū: vt pfecta
poſſit ſnia repiri. Quapropē mane depcaſ: qui in lu
cida degē ɔuerſatione dinoſciſ. Tūc enim mane di
cim⁹: qn̄ diſcuſſis tenebris: clari lumis aduēt⁹ ifulſe
rit. Eccleſia eniz que ſe cognoſcit habuiſſe tenebras
pctōꝝ: de nocte mūdi iſti⁹ ɔgregatā: tunc ſe exaudiri
merito credit: cū in lucē celeſtis ɔuerſationis erupe
rit. Repetit quoq3 mane: q2 necio mētē lucidā bñfi
cio dñi aſtare ſuis ſp oīonib⁹ ſentiebat. Et iuē q̄re
mane dcm̄ eſt. ſ. cū i ipo exordio bonoꝝ actuū vitatē
cepit mens clarificata cogñcē: Ne putares poſt pctā
morā fieri qua potuiſſet audiri: ſicut Ezechiel pphe
ta dicit: Impius q̄cūq3 die ſe auerterit ab impietate Ezech. 18.
ſua: oēs ipietates ei⁹ nō erūt in memoria. Aſtare eſt DEF
eni prīcē ſemp aſſiſtē. Per hoc aūt vbū religioſe de
uotionis ɔtinuitas idicaſ. Ille eni hñ dī deo aſtare: ETY
qui dign⁹ pōt ei⁹ ɔſpectib⁹ apparere. Sicut Helias de
ſe dixit: Uiuit dñs in cui⁹ ɔſpectu aſto. Supra dixit: 3. Reg. 17.
exaudies: hic addiſ: z videbo: qm̄ in illa reſurrectio
ne ipm ɔſpiciet: cui hic ſanctis oīonib⁹ ſupplicauit.
Qm̄ nō de⁹ volēs inīqtatē: tu es. Nō habitabit iu Al. Neq3.
xta te malign⁹: neq3 pmanebūt iniuſti ante oculos
tuos. Odiſti oēs qui opanſ inīqtatē: pdes eos q lo Al. Oēs
quunſ mēdaciū. Uirū ſanguinū z doloſuz abomina
biſ dñs. In p⁹ pſalmo diximus: enneomatice diffini DEF
tionis hāc eē vtutē: vt negādo qđ nō eſt: hoc qđ intē
dit declarare videaſ. Et iterū: dicēdo qđ eſt: id qđ p
ponit euidēter poſſit oſtēdi. Qđ in his trib⁹ verſib⁹:
vtrūq3 pbaſ effectū. Dicit eni: tu es de⁹: qui inīqta
tē nolle cogñſceris. Quid eniz aliud pōt de⁹ velle: niſi
qđ pbaſ ipſe pcipe: Sicut Iſaias ait: Ego ſum dñs Iſa. 45.
qui loquor iuſtitiā z ānūtio recta. Seqtur. Nō habi
tabit iuxtate malign⁹. Hic pctōres a regno dei ſigni
ficat excludēdos: qui nulla ɔuerſatione mutati ſunt.
Nam lz eū carnaliter tñ videāt: quos reat⁹ iuoluit:
ſicut ſcriptū eſt: Uidebūt in quē cōpunxerūt: iuxta Zach. 12.
ipſ tñ habitare nequeūt qui gehēne cruciatione da
mnādi ſūt. Addidit: Neq3 pmanebūt. Oñdit eos in
iudicio dñi gn̄aliter eē vēturos: ſed ante oculos dñi
merito pmanē nō dicūſ: qui in ppetua tormēta mit
tēdi ſunt. Nihil eſt eni qđ de⁹ non videat: dū vbiq3
pñs z tot⁹ eē noſcaſ. Sed illi recte corā ipſo eē mini
me dicanſ: qui ab ei⁹ gr̃a donoq3 puādi ſunt. Hacte
n⁹ iudicat⁹ eſt dñs: cū dī id qđ nō eſt. Nūc alijs trib⁹
modis oñdiſ affirmādo qđ eſt. Dicit eni: Odiſti oēs
qui opanſ inīqtatē. Nō dixit: qui opati ſūt: q2 tñ in
iudicio damnabunſ: qui vſq3 ad finē vite ſue: crimi
ne ſe nefando cōmaculāt. Sed iter ſpāles enumera
tiones criminū: ɔgrue nomē gn̄ale poſitū eſt. i. opa
tores inīqtatū. Ut ibi itelligas quicqd a diuinis man
datis ɔſtat alienū: adiecit: Perdes eos qui loquunſ
mēdaciuz. Uidenſ iſte ſnie nōnullā recipe queſtio
nē: vt inīqtatē opantes odiſſe tñ dñz dicat: mēdaciū
vo loquētes pire ɔfirmet. Dū ſi litterā itēdas: graui⁹
videaſ eē: agē inīqtatē: q̄3 loqui mēdaciuz. Sed hic
ſignificat hēticos: qui loquētes mēdaciū: ſequaciuz
aīas pdiderūt. Quid eni pōt eē graui⁹: q̄3 ibi errare: DEF
vbi z alteꝝ poſſit extiguē: Ad poſtremū dicit: Uirū
ſanguinū z doloſuz abominabiſ dñs. Uir qdē ſāgui
nū eſt: qui hūano cruore polluiſ. Sed z ille q decipit

uiuum:addit ⁊ doloſum. Multa enī ꝑperā ſunt:que
ꝓpria volūtate nō agim⁹. Doloſos aūt illos ſignifi-
cat:qui ſciētes malū alienū opare nitunẽ exitiū. Dū
dicit:abominabiẽ:ſignificat oēs quos ſupius dixit a
regno dn̄i reddēdos exneos: Illi enī abominādi ſūt:
qui ei⁹ pmia ꝯſeq nō merentẽ. Cōplete ſūt ab vtraqȝ
pte enneomatice diffinitiōes:que ſnie in magnā vti-
litatē boīuȝ videnẽ expſſe:vt breuiter itelligerēt pec
catores quos dn̄s execratẽ ⁊ abijcit. [Ego aūt in mul
titudine miſericordie tue. Introibo in domū tuā.]
Qm̄ malos dixerat abominādos:ꝯſequēs erat:vt ſe
per diuinā grāȝ in domo dn̄i teſtareẽ admitti. Nā cuȝ
ipſa eccl'ia hic dom⁹ ſit dn̄i:tn̄ pōt per vnūquēqȝ bea
tū dicẽ:qui ei⁹ mēbra ſūt: Hieruſalē futurā ſe nihil-
ominus itraturā. Sic enī dicim⁹:⁊ patriā:⁊ ciuitatē:
⁊ tn̄ his reb⁹ v̄ba dam⁹:que ad ciues eaꝝ nouim⁹ pti-
nere. Sed qꝛ illa futura Hieruſalē lapidib⁹ viuis ſā
ctoꝝ credit mītitudine ꝯſtruēda:apte dixit: Introi-
bo in domū tuā:q̄ſi in illi⁹ fabrice pfecta edificatio-
ne ꝯcludar. [Adorabo ad tēplū ſcm̄ tuuȝ:in timore
tuo.] Cōſiderādū eſt:ꝙ nō dixit in tēplo:ſed ad tem
plū:qꝛ nec ſyllabas ipſas a ſacris vacare ꝓdictū eſt.
Tēplum ſcm̄:corp⁹ eſt dn̄i Saluatoris. Qđ iure ado
rat eccl'ia:per qđ meruit eē reuerēda. Sic enī ipe de

Joan. z. ſuo corpe dixit: Deſtruite tēplū hoc:⁊ in triduo edifi-
cabo illud. Seqtur. In timore tuo: Ut cordis cōpun
ctionē declararet ſimul ⁊ intētionē:qꝛ tūc fides ſolida
eſt:quando amore caſto:formido diuinitatis adhibeẽ.
[Dn̄e deduc me in iuſtitia tua: ꝓpter inimicos me-
os:dirige in ꝯſpectu tuo viā meā.] Poſtq̄ꝫ orōnē ſuā
dixit matutinis tpib⁹ audiēdā:petēs qȝ cōmemo-
rās exitiabilē repulſaȝ: Hinc ſcdaȝ igrediẽ ſectionē:
poſtulās dn̄ȝ:vt iā ad eterna gaudia deducaẽ:qꝛ hic
diuerſis anguſtijs fatigaẽ. Ait enī: In tua iuſtitia.i.
dū ꝯfitētib⁹ pcis:ſeqȝ peniēdo damnātes:equiſſima
potētia tue pietatiſ abſoluis. Nā qui abijcit rebelles:
iuſtū eſt vt velit recipe ſupplicātes. Propter inimi-
cos meos:id eſt ꝓpter hēticos ⁊ paganos. Unus enī
prauo dogmate ꝯtrius: Alter nō credēdo ſemꝑ aduer
ſus eſt. Propter quos in dn̄i iuſtitia ſe petit eē diri-
gēdā:qꝛ ꝓdicationib⁹ ei⁹ non credit aduerſitas. Diri-
ge in ꝯſpectu tuo viā meā:id eſt vitā meam ꝑduc ad
tue ſerenitatis aſpectū. Nō enī nr̄a facultate ad eū
ꝑuenire poſſum⁹:qui tortuoſis ſemꝑ ſemitis ambu-
lam⁹. [Qm̄ nō eſt in ore coꝝ veritas:cor coꝝ vanum
eſt.] Cū ſupius peruenerit ad ꝯſpectū dn̄i per ei⁹ iuſti-
tiā ſe deduci:vt ꝑteȝ illā bēoꝝ ei⁹ muneẽ poſſit adipi-
ſci:nūc hūanas cogſciẽ icrepare fallacias:vt oſtēdat
obſtinationes ꝑtinaciū hēticoꝝ nō poſſe ad talia ꝓ-
mia ꝑuenire:que ſuis fidelib⁹ dn̄s ꝓparauit. Recte enī
dr̄:in ore ipſoꝝ nō eē v̄itatē:quoꝝ cor vanitas poſſi-
debat. Lingua enī ſeqtur mētis arbitrium:impioqȝ
cordis ei⁹ mobilitas nāliter ordīe famulaẽ. [Sepl'chrū
patēs eſt guttur coꝝ:liguis ſuis doloſe agebāt.] Per

SCHE figurā Parabole:nimis cōpetēs facta ꝓbaẽ alluſio.
Sepulchrū enim mortui:guttur eſt mētiētis:qđ exi-
tiabileȝ ſibi vanitatē in faucib⁹ euoluit:que malum
mortis iſligit. Bn̄ aūt addidit:patēs:qđ ſi clauſum
eēt:min⁹ feteret. Intēde qđ dixit:linguis ſuis doloſe
agebāt. Frequēter enī dolos tn̄ loquunẽ: ⁊ hic non
ꝓbanẽ effectū. Sed hic vt grauiora pctā mōſtraret:
addidit: Agebāt:vt malitia nō ſolū in liguis:ſȝ etiā
in actu execrabili eſſe ꝓbareẽ. [Judica illos de⁹. De
cidāt a cogitationib⁹ ſuis.] Prophetie mos eſt futu-
ra ꝑdicẽ. Nō enī maledictionis voto talia optauit

eccl'ia:cū ipſi ꝓbeẽ addi qgd bonoꝝ numero videẽ
aegri. Sed nec̄e eſt de ꝑtinacib⁹ ⁊ ꝓſcitis dicẽ: quos
nouerat dn̄m poſſe damnare. Decidāt a cogitationi DEF
bus ſuis:cū ſe nō viderint adipiſci qđ credebāt poſ-
ſe ꝓmereri. Decidē enī ꝓpe dr̄:qui ſpei ſue amiſſiōe
fraudaẽ. [Scđm multitudinē ipietatū coꝝ expelle
eos:qm̄ irritauerūt te dn̄e.] Per hāc ſniam diſcim⁹:
ꝙ tātū vnuſqſqȝ a diuinitate repelliẽ:quantū ei⁹ pctā
cumulanẽ. Quātitas enī delicti mēſura repudij eſt:
dū tātū ab illo reus lōgior reddiẽ:quātū numeroſo
crimine dilataẽ. Expelle: ꝓpter cogitationes ꝓſum-
ptas dr̄: qꝛ iā temeraria volūtate decepti videbanẽ
ſibi bonis oīb⁹ itromiſſi. Expulſos enī illos dicimus: DEF
qui de loco aliq̄ itenore iactanẽ. Exacerbauerūt enī
egroti mali medicū bonū:qui remedia ſalutis ſue i-
ſenſibili duritia reſpuerūt. [Et letenẽ oēs qui ſperāt
in te:in eternū exultabūt.] Poſtq̄ꝫ ipſoꝝ debitas re-
tributiōes aſſeruit:nūc eccl'ia redit ad ſcōs:quoꝝ cō
gregatione btā dinoſciẽ:ne ſileret bonoꝝ ꝓmia que
nouerat eē vētura. Cōſidera:ꝙ ea que in capite ver-
ſus ſupplicās petit:ſequēti pte eadē ꝓmittit:ne puta
reẽ ambiguū qđ certiſſime ſꝑabaẽ eē vētuꝝ. Et ne
crederet tpalis eē letitia:dcm̄ eſt: In eternum: Ubi
gaudij nullus eſt finis:dū ꝯtinue ꝑcepta ꝓmia poſſi-
denẽ. Intuẽ ꝙ in eternū exultare dicit ſperantes in
dn̄o:qm̄ in iſta tpalitate gaudē videnẽ ⁊ ipij:in futu-
ro autē ſola exultabit ſemꝑ eccl'ia. [Et habitabis in
eis. Et gl'iabunẽ in te oēs:qui diligūt nomē tuum.]
De ſupiori v̄ſu pēdet iſta ſnia:que tangi qdē pōt:ſed
ad liqdum nō valet explanari. Nā ſi queras:que ſit
iſta pollicitatio quā ſupius dixit: In eternū exulta-
būt: Audi dcm̄ breuiter. Et hītabis in eis. O magna
⁊ ieffabilis largitas donatoris. Quid ſile pōt dari:q̄ꝫ
vbi cogſciẽ reꝝ dn̄s ipſe ꝯcedi. Nā quilibet munifi-
cus donat illa que poſſidet:de⁹ aūt qui eſt ineffabile
bonū:ſe largiẽ i ꝓmio. Et qd tā pōt eē ſile:q̄ꝫ cū nos
bonoꝝ oīum cepit auctor iplere: Gl'iabunẽ dixit:qꝛ
effectu ꝑfruunẽ optato. In te:qꝛ tu es ꝓmiſſa illis he
reditas. Et iō in eternū exultabūt: qꝛ de eterno dn̄o
gl'iabunẽ. Oēs qui diligūt nomē tuū:ſignificat in il-
la pria felici:oēs qdē dn̄i ꝑticipatione gl'iari:q̄uis i-
effabili diſpēſatione pro meritoꝝ q̄litate vnicuiqȝ
ſe videaẽ maieſtas ſcā ꝯcedẽ. [Qm̄ tu dn̄e:bn̄dices
iuſto.] Magnitudine ꝓmij ⁊ gaudioꝝ imēſitate pre
miſſa:q̄re tāto bono idebite repleaẽ hūanitas:breui
ter docemur:ne qs aſcribat meritis ſuis:qđ tributū
bn̄dictione ꝯſtat auctoris. [Dn̄e vt ſcuto bone volū
tatis tue:coronaſti nos.] Cōſiderem⁹:pn̄s pſalm⁹ q̄ꝫ
ſuaui ac decoro fine ꝯcluſus eſt:vno v̄bo idicās bn̄fi
cia dn̄i:que nullis poſſunt voluminib⁹ explicari. Bo
na ſiqdē volūtas creatoris:que nos ieffabilib⁹ mune
rib⁹ replet:dicta eſt ſcutū:qđ reuera nos ꝓtegit:⁊ pre
mia decora ꝯcedit. Clypeus enim ipoſit⁹ capiti:coro-
na eſt:aptat⁹ cordi defēſio. Hic eſt qui oēs fideles ꝓ-
tegit:ipe ople eccleſiā toto orbe diffuſaȝ: Ipſe quoqȝ
amplectiẽ ⁊ celū quo celanẽ vniuerſa: Munimē qđ
nullus ictus irrūpat: Arma per que nullū iteret exi-
tiuȝ: per que mors poti⁹ victa ſuccubuit: ⁊ ſalus hoīs
deſpata ſurrexit. Bone voluntatis: Qm̄ vocatio dn̄i
oē meritū ꝓcedit:nec iuenit dignū ſȝ facit. Ideo enī
gratuita:alioqn iuſta diceret. Hec eſt ergo bona vo-
lūtas:que nos vocat ⁊ attrahit. Nec qcq̄ꝫ pficuū va-
lemus cogitare vel facẽ:niſi hoc accipiam⁹ a bonita-
tis auctore:ſicut Apl's dicit: Nō enī poſſum⁹ cogita- z. Cor. 3.
re a nobis q̄ſi ex nobis:ſed ſufficiētia nr̄a ex deo eſt.

Quieſcat ergo pelagiana demẽtia:ne cum ſibi aliqd boni falſo applicare nitit̃:vero poti⁹ donatore frau-detur. Concluſio.

Quam ſuauis oratio ſancte mr̃is audita eſt:que nos ⁊ fide generat:⁊ religioſa iſtitutione ꝯformat. Ignaros docet:puulos fouet:afflictos rele-uat:⁊ illos ad ꝑpa vbera nutriẽdos colligit:quos ſui dogmatis eẽ cognoſcit. Supplicat eniꝫ vt rogare di-ſcam⁹:malos refugit:vt peſſimos execrem⁹. Cõfidit in dñ̃o:vt ⁊ nos de ipo ꝑſumẽ debeamus. Sic tanq̃ venerãda mr̃:vba tradit puulis ad loquẽdũ:vt in no bis coaleſcẽs oṑonis affect⁹:⁊ pſalmodiã ꝑſtet huma nis actib⁹ꝯſolatricem:⁊ ꝯgruẽtem diuĩs iuſſionibus actionẽ. Loq̃mur ergo qḋ admonet:ſapiam⁹ qḋ cre-dit:amem⁹ certe qḋ diligit:vt cuꝫ eius animũ ſequi-mur:tũc ipſi⁹ filij ſine dubitatione reddamur. Quin tus aũt numerus:in quo hic pſalmus noſcit̃ conſtitu tus:tribuẽdus eſt Pentatheco:qḋ ſola eccleſia catho lica vere intelligit:que ꝓmiſſam atq̃ꝫ expectatã ple nitudinem legis accepit.

Explicit expoſitio in pſalmum quintum.

In finem in hymnis pro octaua pſalm⁹ Dauid. VI.

Domine ne in furore tuo argu-as me: neq̃ꝫ i ira tua corripias me. Miſerere mei dñe q̃m iſir mus ſum:ſana me dñe q̃m cõ-turbata ſunt oſſa mea. Et ani-ma mea turbata eſt valde: ſed tu dñe vſquequo. Conuertere dñe ⁊ eripe aiam meã:ſaluũ me fac ꝓpter miſericordiã tuã. Q̃m nõ eſt in morte qui memor ſit tui: in inferno aũt quis ꝯfitebit̃ tibi? Laboraui in gemitu meo:lauabo per ſingulas noctes lectũ meũ:lacrymis meis ſtratũ meum ri-gabo. Turbatus eſt a furore oculus meus: inueteraui inter oẽs inimicos meos. Diſce dite a me oẽs qui opamini iniq̃tateꝫ:q̃m ex-audiuit dñs vocem fletus mei. Exaudiuit dominus deprecationem meã;dñs oratio-nem meam ſuſcepit. Erubeſcant ⁊ contur-bentur vehementer omnes inimici mei:con uertantur ⁊ erubeſcant valde velociter.

DEF **I**n finẽ iã notũ eſt. Hymn⁹ eſt laus diuinita tis:metri alicui⁹ lege cõpoſit⁹. Pro octaua vo (vt q̃dã volunt) dñi ſignat̃ aduẽt⁹:q̃ finita ſcl̃i hebdomada ad iudicãdũ vene rit mũdũ. Un̄ ⁊ pſalmus ipſe cũ tremore maximo fecit initiũ dicẽs:Dñe ne in ira tua arguas me:neq̃ꝫ in furore tuo corripias me. Nã ⁊ ſcũs Hy-lari⁹ in ꝓlogo pſalmoꝝ:Et ſcũs Hieronym⁹ in expo-ſitione libri eccl'iaſtici:Et ſcũs Ambroſius in expoſi tione Luce euãgeliſte:vbi Dñs in mõte trãſfigura-tus eſt:Et ſcũs Aug⁹ de ſermone dñi in mõte:vbi de octo btitudinib⁹ diſputauit:de hac octaua die latius diligẽterq̃ꝫ locuti ſũt. Un̄ qḋ lectori placuerit:eligẽ ſuffragat̃. Quocirca tales viros cõmemoraſſe ſuffi-ciat:q̃ dcã coꝝ ſi in vnã ſeriẽ colligant̃:vix poſſunt

Amos.5. lõgiſſimo volumine cõprehendi. De qua die Amos ꝓpheta dicit:Ue ꝯcupiſcẽtib⁹ dieꝫ dñi:⁊ ipe eſt dies tenebre ⁊ nõ lux. Idẽ ⁊ Sophonias ꝓpheta dĩc:Uox Sopho-

dieí dñi dura ⁊ amara. Un̄ nũc itroduct⁹ penitẽs:di- nie.i.

ſtributis ptibus oṑonis vehemẽter exorat:ne in illo die iudicij de ꝓprijs facinorib⁹ arguat̃. Quid eniꝫ ſa-lubrius:q̃d ve ꝓudentius:niſi vt qui in meritis ſuis nõ poterat hr̃e ſpem:ꝑpetratis delictis in hoc mũdo poſit⁹:vbi penitẽtie locus eſt:diuinã eligẽt exorare pie tatẽ? Uerꝝ iſtũ diẽ a ꝯditione mũdi:alij dicunt poſt annos ſex millia eẽ vẽturũ:ꝓpterea q̃ dñs ſeptimo die ab ope ſuo legit̃ in illa reꝝ ꝯditione geuiſſe:mil ps.89.

le ãnos per dies ſingulos cõputãtes:q̃ꝛ legit̃: Añ cõ- 2.Pe.3.

ſpectũ ei⁹ mille ãni ſicut dies vn⁹. Alij putãt poſt an-noꝝ ſeptẽ millia.i.trãſacta hui⁹ ſcl̃i ſeptimana:octa uo die illã eternã lucẽ poſſe declarari:ſicut ⁊ dñi nr̃i reſurrectio habita fuiſſe cognoſcit̃. Sed cuꝫ dicat ipſe Mat.24.

dñs in euãgelio:Hũc diẽ nec filiũ noſſe:nimis ipor- Mar.13.

tunũ eſt illud ſtudioſe querẽ:qḋ nob̃ vtiliter diuina ꝓ-uidẽtia noluit reuelare. Quapropter ad ſermonẽ ti-tuli declarãdũ noſſe ſufficiat:poſt hui⁹ ſcl̃i finẽ illum diẽ eẽ vẽturũ. Nũc ad itelligẽda vba que nob̃ ſũt do nata velociter feſtinem⁹. Nã ſi puro corde petim⁹: cur dubitem⁹ exaudiri:cũ ab ipo ⁊ ad ipm veniam⁹ iſtructi? Dona dñe in ſatiſfactione nr̃a tota nos cha-ritate cõpũgi:qui nob̃ ſalutarẽ ſupplicãdi regulaꝫ ꝑ-ſtitiſti. Memẽto aũt q̃ hic penitẽtiũ ꝑmus eſt pſal-mus:ſeq̃tur triceſimuſp̃im⁹:triceſimuſſeptim⁹.q̃n-q̃geſim⁹:cẽteſim⁹ ꝑm⁹:cẽteſim⁹ viceſimuſnon⁹:cẽte-ſimus q̃drageſimuſſcḋs. De q̃b⁹ vt datuꝫ fuerit:ſuo loco dicem⁹. Quos nõ credas icaſſuꝫ ad ſeptẽnariuꝫ numerũ fuiſſe ꝑductos:q̃ ⁊ maiores nr̃i ſepteꝫ mo-dis pctã nobis dimitti poſſe dixerũt. Primo:per ba-ptiſmũ. Scḋo:per paſſionẽ martyrij. Tertio:per ele-moſynã. Quarto:per hoc q̃ remittim⁹ pctã fratrib⁹ nr̃is. Quinto:cũ ꝯuerterit q̃s pctõrem ab errore vie ſue. Sexto:per abũdãtiam charitatis. Septimo:per penitẽtiã. Addẽda quoq̃ꝫ eſt cõicatio corpis ⁊ ſãgui nis dñi nr̃i Jeſu chr̃i:cũ tñ digne ſuſcipit̃. Inueniun-tur ⁊ alij fortaſſe modi remiſſionũ:Cõgruit enim vt numerũ ſupplicationis nr̃e:idulgẽtia diuina trãſcẽ-dat. Sequitur iam. Diuiſio.

Quatuor modis in hoc pſalmo vir ꝯfitens ⁊ religioſus exorat. In exordio beniuolũ ſibi iudicẽ faciẽs. (Exordiũ eſt aũt oratio DEF

auditoris aĩuꝫ idonee cõparãs ad reliquã dictionẽ.) Id eſt:a ptãte iudicij: q̃ꝛ ſolus eſt cui⁹ ꝯſtituta ſeruat eternitas. Ab infirmitate ſua: q̃ꝛ q̃ntũ meret̃ luere:nõ ꝓualet ſuſtinẽ. A ꝯſuetu-dine parcẽdi:q̃ꝛ non ſe vult a mortuis rogari: ſed a viuis hoib⁹ ꝯfiteri. Scḋa diuiſione narrat erũnas pro-prias:q̃b⁹ afflict⁹ ⁊ ꝯterrit⁹ eẽ cognoſcit̃. Narratio ṽo DEF

eſt:ad cauſaꝫ ꝓbabilẽ faciẽdã:reꝝ geſtaꝝ clara ⁊ diu-ligẽs expoſitio. Seq̃t̃ ſalutaris ⁊ nimis ꝓfutura cor-rectio. Sequeſtrat eni ſe a malis:qḋ bono iudici no-uerat eẽ gratiſſimũ:vt ab illis mẽs redderet̃ aliena: q̃b⁹ ⁊ ipſa iuſtitia ꝓbabat̃ aduerſa. Supeſt cõcluſio: vbi iã diffinitiue aliq̃d dĩ:poſt quã nihil ampli⁹ deſi deret̃. Cõturbat eni ⁊ repudiat oẽs iniquos: q̃ꝛ cuꝫ ipſis hr̃e volet nullateñ⁹ portionẽ. Sic per has pro ꝓficue penitẽtie cauſa pagit̃. Aptat̃ aũt hec deo per humanã ꝯſuetudinẽ trãſlatiuis vbis:vt q̃ſi idex au-diat:q̃ſi cognitor iſtruat:q̃ſi neſcius que ſũt facta co-gnoſcat. Qḋ gen⁹ ſchematis:m̃ltis locis repies in lr̃is ſacris. Tot⁹ aũt pſalm⁹:ꝓpter futuri iudicij timorẽ noſcit̃ eẽ ꝯſcript⁹. Qḋ vtiq̃ꝫ recte mẽtis eſt iminẽtes

metuere

metuere calamitates: ⁊ illud timeꝫ: qḋ mereṯ excipe.
Malac. 3. Nā ſi illud añ oculos hēam⁹: qḋ in Malachia pphā
legiṯ: ſemꝑ ad vias rectas recurrim⁹: ⁊ nos pſicuo ti-
more corrigim⁹. Ait eni: Quis tolerabit diē itroitus
ei⁹: aut qs ſuſtinebit in aſpectu ei⁹: qꝛ ipſe igrediṯ ſi-
cut ignis flature: ⁊ ſicut ſquama lauātium: ⁊ ſedebit
Eccl. 18. ad ꝯflādū ⁊ ad purgādū argētū. Similr ⁊ Salomō
Ibidem in Eccleſiaſtico: pmonens dicit: Ante orōnē prepara
aīam tuam. Et pauloposṫ: Memēto ire in die conſū-
mationis: ⁊ tēpus retributionis in conuerſatione fa-
ciei.

Expoſitio.

Al. Furo- re tuo. Domine ne ī ira tua arguas me. Primū
noſſe dēm⁹: diſpoſitiā dñi: eloquētiā ſuā
ita varijs diſciplis atqꝫ artib⁹ pleniſſime
ditaſſe: vt ⁊ ipa mirabilr exgrētib⁹ orna-
ta reſplēdeat: ⁊ ſemis diuerſaꝝ doctrina-
rū diligēter retracta ꝓcedat. Hic eſt eni qḋ in ipa re-
piunṯ: que magr̄i ſclariū lr̄aꝝ ad ſua poſt volumina
RHE trāſtulerūt. Nā iter alios ſtat⁹ quos oratores cauſis
emergētib⁹ ididerūt: ꝯceſſiuā depcationē eē dixerūt
cū reus nō id qḋ factū eſt defēdit: ſed vt ignoſcaṯ ex-
poſtulat. Qui ſtat⁹ lꝫ inermis apḋ terrena iudicia vi-
deaṯ: hūaniſqꝫ virib⁹ deſtitut⁹: iuicta tñ apḋ deū mu-
nitiōe pcingiṯ: vt quē nulla pualēt argumēta defen-
deṙ: ſola poſſit ꝯfeſſio vindicare. Hoc vere penitētib⁹
daṯ: qui dū ſe cupiunt abſoluī: ipſi poti⁹ ꝓpa nitunṯ
ſcā damnare. Sic ⁊ Iſaias monet. Dic tu iniqtates
Iſa. 43. tuas ꝑus vt iuſtificeris. Nūc ꝯſiderādū eſt: qꝫ ſit ver-
boꝝ iſtoꝝ ꝯgrua ſalutariſqꝫ poſitio. Nō enī ſuppli-
cat dño pſī: ſicut ⁊ alijs viſuꝫ eſt: vt nō arguaṯ: ſed ne
in iudicij ſeueritate culpeṯ: qꝛ hic mĺtis argui ſolu-
Apoc. 3. eſt: ſicut in Apocalypſi Joānis legiṯ: Ego q̊s amo: re-
darguo ⁊ caſtigo. Nā ita ⁊ ipſi Dauid ꝯtigit: cū eū p-
phetica correxit increpatio. Arguit ⁊ filius: ſicut in alio
Ps. 49. pſalmo legiṯ: Arguā te ⁊ ſtatuā illi añ facieꝫ tuā. Ar-
Joan. 16. guit etiā ſpūs ſcus: ſicut ſcriptū eſt: Cū venerit ſpūs
paclit⁹: ipe arguet mūdū de pctō. Dicite nūc pueri ſi:
vbi eſt hic nature prauitaſqꝫ diſtātia: qñ nec ipa diſcre-
pāt vba. Conticeſcant arriana negtia: ne qui voluit ī ſcā
trinitate ſacrilegas diſiōes iferre: ipſi ſe a regno dñi
Al. Ira tua pbenṯ abſcidē. Neqꝫ ī furore tuo corripias me.
Ira ⁊ furor iudicis ꝯtra reū damnatiōis effect⁹ eſt. i.
mot⁹ animi ꝯcitat⁹ ad penā puocās īferēdā. Sed ira:
DEF lōga idignatio eſt. Furor: repētina mētl accēſio. Hec
aūt allegorice trāſlatiuis vbis edita ſūt. Ceteꝝ dñs
nec in ira ꝯfūdiṯ: nec furore turbaṯ: ſꝫ in vna eadēqꝫ
glie ſue ſemꝑ trāqllitate ꝯſiſtit. Similr ⁊ Moyſes
Deute. 28. dicit: Sicut letat⁹ eſt dñs edificās vos ⁊ creſcē faciens:
ſic letabiṯ affligēs vos atqꝫ ſubuertens. Petit ergo
vt añ iudiciū: non in iudicio corripiaṯ: qꝛ qui ibi ar-
guiṯ: ſine dubitatiōe damnaṯ. Et mēte ꝯdēdū eſt: qꝛ
dies iudicij pro timore magnitudinis ſue ira ⁊ furor
Ps. 2. vocaṯ. Sicut ⁊ in 2⁰ pſalmo dcm̄ eſt: Tūc loqueṯ ad
eos in ira ſua: ⁊ in furore ſuo ꝯturbabit eos. De quo ⁊
Sopho. 1. alius ppheta dicit: Dies illa: dies ire: dies tribulatio-
nis ⁊ anguſtie. Miſerere mei dñe qñ īfirm⁹ ſuꝫ.
Infirmitatis ꝯfeſſio celeſtis medici miſericordiam
monet: a quo facile ſperanṯ remedia: cū oſtdūṯ vul-
nera manifeſta. Nō enī dixit: qñ mereor: ſꝫ qꝛ iuſti-
tiā tuā ſuſtinē nō valeo. O clemētia magni creato-
ris: a iudice pcipim⁹: qd rei dicē debeam⁹. Docemur
pietatē petē: ne nos iuſtitia poſſit abſumē. Quis iam
dubitet eū vba ſua audire poſſe: ſi tñ talis ſit ꝯtritis
Al. Nō hꝫ aīus: qlē ipe eſt iubē dignat⁹. Sana me dñe qñ cō-
turbata ſunt oia oſſa mea. In depcatione eadē ꝑ-
ſeuerat. Pio medico dr̄: Egritudinē tabidā vſqꝫ ad
interiora veniſſe: ne differret auxiliū cui iminē cogno-
ſcebat exitiū. Oſſa hic per allegoriā: fortitudinē mē-
tis debem⁹ aduertē: que cū defecit vigor ois elabiṯ:
ſicut ⁊ oſſib⁹ q̄ſſis: corp⁹ minime ꝯtineṯ. Et aīa mea
Al. Sed turbata eſt valde: ī ⁊ tu dñe vſquequo. Ne corp⁹ negl-
ligeres qḋ oſſa noiauit: aīaꝫ ſuā dixit eē turbatā. Bñ
aūt: valde: additū eſt: ne clemēs auditor patereṯ diu-
tius differēdū: ſi nimis eū nō cognoſcēt fuiſſe turba-
tū. Vſquequo: ſubaudiēdū: differs: qui vſqꝫ ad fineꝫ
pces ſupplicū nō ſoles villaten⁹ obliuiſci. Supplica-
tio qppe iſta magnis cōmēdaṯ anguſtijs: vt recepta
ſanitas pcioſior poſſit agnoſci. Et iuere: qꝛ iuſtitiam
dñi ſemꝑ penitēs iſte refugit: ⁊ ꝯſuetudinē ei⁹ beni-
gnitatis expoſcit. Conuertē dñe ⁊ eripe aīaꝫ meā: ſal-
uum me fac ꝓpter miſericordiā tuā. Cū dño dicō
uertē: vindicte relaxatio poſtulaṯ: vt debitas de nob
iuſtitia ipſi⁹ non exigat vltiones. Siue more nr̄o dr̄
deo ꝯuertē: ſicut auerſi ſolēt rogari: qꝛ aut reſpicē no-
lūt: aut ſubuenire ꝯtemnūt. Eripe aīaꝫ meā: ab iminē-
ti. ſ. ſupplicio: qḋ debeṯ errātib⁹. Auertit eni a nobis
debitas penas: cū eas relaxauerit benigna remiſſio.
Cōgrue vo ꝯuertē in penitētis pce poniṯ: qḋ ſatiſfa-
Zach. 1. cietib⁹ dñs polliceṯ dicēs: Conuertimini ad me: ⁊ ꝯuer-
tar ad vos. Saluū me fac: ppṫ miſericordiā tuā. O
pulcherrime iſte ſupplicatio ꝓprijs ac pſicuis ſermo-
nib⁹ explicaṯ. Saluū ſe petit fieri: nō ſꝫ merita ſua:
ſed ꝓpter dinā miſericordiā: in qua dū fixa ſpes po-
niṯ: venia facilius iperraṯ. Qm̄ nō eſt in morte qui
memor ſit tui: in iferno aūt qs ꝯfitebiṯ tibi. Mo-
uere pōt: q̄re dicat in morte nullum eē memorē dei:
dū vicina poſſit amplius ira iudicis ꝯtremiſci. Sed
hū pfidos dicim⁹ imemores dei: De qb⁹ ⁊ Iſaias di-
Iſa. 38. cit: Nō enī qui in iferno ſunt laudabūt te: neqꝫ qui
Phil. 2. mortui ſūt bñdicēt te. Nā cū dicit Aplſ: In noīe Je-
ſu oē genu flectaṯ: celeſtiū: terreſtriū ⁊ iferno: Hic
de ſolis īfidelib⁹ ac pertinacib⁹ debet accipi dctū: q nul-
lā fiduciā ꝯfeſſionis ſue hic pmerenṯ. Merito ergo
hic ſibi feſtinat dimitti: qꝛ poſt lucis occaſuꝫ non re-
ſtat niſi ſola retributio meritoꝝ. In iferno aūt quis
ꝯfitebiṯ tibi: Subaudiēduꝫ: ad veniā: ſicut ⁊ Salo-
Sap. 5. mon de ipſis dicit: Quia dicēt iter ſe penitētiā agen-
Luc. 16. tes: ⁊ pre āguſtia ſpūs gemētes: ⁊ cetera. Nā ⁊ diues
qui Lazarū videbat in reqe ꝯſtitutū: mala ſua pbaṫ
eē ꝯfeſſus: ſed nō eſt ad votū ſupplicationis auditus:
qꝛ in hoc mūdo ꝓpe ꝯfeſſio dr̄: vbi ⁊ venia repiṯ. Et
vt aliquā diſiōnē in his vbis itelligi debeam⁹: i morte
ſignificat trāſitū vite: In iferno vo cuſtodiā loco-
rū: quā pro ſuis meritis aīe ſuſtinē noſcunṯ: In vero
qꝫ tñ negaṯ abſolute ꝯfeſſio ſuſcipienda. Hacten⁹ di-
ctū eſt de pncipijs: nūc de narratione videam⁹. La-
boraui in gemitu meo. Beniuolētia igiṯ ī exordio
diligētiſſime cōpata: venit ad narrationē actuū ſuo-
rū: aſſerēs priaꝫ ſuā magis cruciatib⁹ fuiſſe cōpletā.
Quia nō tm̄ vbis ocioſis: ſed afflictione pbabiliſſima
pxime venialis efficiṯ penitudo. Gemitus itaqꝫ ⁊ iſte
dr̄: qui aut pōdere nimio curuat: aut vulnere faucia-
tis euenerit. Sed ille q̄rēdus eſt chriani: qui cordis
cōpūctione pagiṯ: cū ⁊ maloꝝ nr̄oꝝ reminiſcimur: ⁊
ETY future pene ꝯſideratione terremur. Gemit⁹ eni dict⁹
eſt: geminat⁹ luct⁹. Quē merito fideles appetunt: qñ
lugētes ꝯſolaṯ: penitētes emūdat: diabolum fugat:
chriſto ꝯciliat. Amaritudo dulcis: lachryme felices: ſa-
lutaris afflictio. De qua ⁊ btūs Joānes duob⁹ libris
ita diſſeruit: vt merito apḋ grecos aurei oris nomen

accipe.[Lauabo per ſingulas noctes lectū meū.] Si hoc ad lrām velis accipe: merito qdē lectū quē noctib⁹ polluerat: lachrymis abluebat. Sed occurrit impoſſibilitas: vt tāta fuiſſet copia lachrymarū: que nō ſolū faciē: ſed etiā lectū lauiſſe diceret̄. Quapropter melius lectū delectationē corporis itelligam⁹: in qua velut in cubili nr̄o marcenti voluptate remittimur. Quam pōt hō lachrymis cūctis paucis lauare: ſi
ETY eū pꝛigat celeſti iſpiratione deflere. Lect⁹ aūt ab electis ac mollib⁹ herbis dict⁹ eſt: ſupra q̄s antiquus geſtetis corpa remittebant̄ in ſomnū. [Lachrymis
Al. Meis ſtratū meū rigabo.] Rigare vberius aliqd ſignificat q̄ lauare. Sed videm⁹ cū ſuperius lectū dixiſſet: q̄re ſtet̄ repetē voluiſſet ſtratū. Stratum ſignificat cumulū pctō̄. Qd̄ iō lachrymis rigat: vt eodē ſaluberrimo imbre reſoluto: hō in nouā meſſem virtutis adoleſcat. fiatq; ex pctō̄e iuſtus: ex lugēte letus: ex egroto ſaniſſim⁹. Nā ſi ſtratū collectionē veſtiū velis aduertē: ipſa iſpoſſibilitas occurrit: que de lecti la-
SCHE uatione ſurrepit. Siue hoc per figurā hyperbole pōt accipi: per quā ſolēt aliq̄ in magnitudinē exaggera-
ps.106. tionis extēdi. Sicut de nauigātib⁹ in 106⁰ pſalmo dictum eſt: Aſcēdūt vſq; ad celos: ⁊ deſcēdūt vſq; ad
ps.50. abyſſos. Et in 50⁰ pſalmo: Lauabis me ⁊ ſup niuē dealbabor: cū niue nihil poſſit eē cādidius. Et in deuteronomio Moyſes Jeſu naue precepit: Liber hic legis nō recedat de manu tua: ⁊ meditaberis in eo diebus ac noctib⁹ vt ſcias ingredi viā tuā. Sili mō ⁊ al-
ps.101. ter penitēs in 101⁰ pſalmo dictū⁹ eſt: Cinerē ſicut panē mādūcabā: ⁊ potū meū cū fletu tēperabā: ⁊ his ſi-
Al.a furore miliā. [Turbat⁹ eſt ī ꝑre ira oculus meus.] Cū ſuperius ⁊ gemuiſſe ſe aſſerat: ⁊ ploraſſe cōtinuet: ineptū eſt vt ſubito idignatione ꝓpꝛia puet̄ eē cōfuſus: ſed ꝓpter irā dn̄i oculum cordis ſui pſitet̄ eē turbatū. Quid enī formidoloſius q̄ illū iraſci: qui ſi nō miſereat̄ extinguit. Oculus enī dict⁹ eſt: q̄ ſi ocior lux: qđ
ETY cito itēta reſpiciat: ſiue qđ a palpebris oculētib⁹ ꝓtegatur occult⁹. [Inueteraui inter oēs inimicos meos.]
ETY Inueteraui .i. in veteris hōis Ade antiquitate ꝑmanſi: qui ad differētiā noui hōis .i. cħi: vetuſt⁹ merito nūcupat̄. Inter oēs inimicos meos: ſiue inter ſpūs diabolicos: ſiue iter nr̄a pctī. Ipſa ſunt enī veraciter aduerſa: que aīas in tartarū deducūt: ⁊ adhuc feraliter blādiunt̄. Cōpleta eſt ꝑmiſſa narratio. Eſt enī ſicut ꝑcipit̄: breuis ⁊ lucida: idonea quoq; ad tracādū iudicis tēperādaʒ. Nūc de ſaluberrima correctione dicēdū eſt. [Diſcedite a me oēs qui opamini iniqtatē: qm̄ exaudiuit dn̄s vocē flet⁹ mei.] Enumeratis afflictionib⁹: emēdationis igredit̄ ꝑte: vt qui malō collegio peccauerat: fugatis a ſe talib⁹ mandatis dn̄i deuotiſſim⁹ appareret. Qđ argumentū ab attributis ꝑſonarū tractū: dī a victu. Eo q̄ppe mō ſe ꝓbat ad plenā correctionē veniſſe: q̄ ſe voluit a malō ſocietate diuidē. Nā vide qđ ſeqtur. [Exaudiuit dn̄s deꝓcatio-
Al. Suſcepit. nē meā: dn̄s oratonē meā aſſūpſit.] Deꝓcatio eſt cū
DEF pietate frequēs orō: ⁊ ſola eſt que nimia decet ⁊ importuna ꝑcilitate. Aſſūpſit: ſuſcepit: vult itelligi: tanq̄ aliqd manib⁹ acceptū. Et iuere magnū exultationis arcanū: vt orōnē ſuā ⁊ aurib⁹ dicat auditā: ⁊ q̄ſi oblationē aliquā fuiſſe ſuſceptā. Sic enī facē letātes ſolent: vt diuerſis modis eadē repetāt: vn̄ magno ſpe- tu gratulationis exultēt. Nec vacat q̄ in vno num̄ſe tertio ſibi dicit dn̄m ꝑſtitiſſe .ſ. vt ſupplicationibus
Al. Erubeſcant ſuis: ſanctā trinitatē affuiſſe mōſtraret. [Erubeſcāt
Al. cōuertant ⁊ ꝯturbent̄ oēs inimici mei: ſ auertant̄ retrorſuʒ
Al. nō habet ⁊ erubeſcant valde velociter.] Trib⁹ ꝑtib⁹ decurſis:
DEF venit ad vltimā ꝯcluſionē. Cōcluſio: eſt enī exitus ⁊ determinatio tot⁹ orōnis: vbi iā vt exauditus decebat letus exultat. Qm̄ iſta quedā formula penitētiū eſt: vt icboent a lachrymis: ⁊ deſināt in leticia: q̄ten⁹
ps.125. tali exēplo poſſit agnoſci veꝝ eē qđ legit̄: Qui ſeminant in lachrymis: in gaudio metēt. Et itē q̄ ſcā eſt ꝯſciētia penitētī: a pctīs ſuis facta libera: eccl̄iaſticis regulis obſecūdās: mox pro inimicis ſuis vt ꝯuertātur exorat: vt ſicut ille ſuſcepit veniā: ita ⁊ inimicos ei⁹ carnales ad dn̄i grām redire ꝯtingat. Nā cū dicit: erubeſcāt: vult eos tāta compūctione illuminari: vt pro his que agebāt ipſi poti⁹ erubeſcāt: ⁊ itelligāt ꝑniciōſos act⁹ quos pridē ſibi putabāt eē pficuos. Cōturbent̄ aūt dcīi eſt: timore futuri iudicij: ⁊ ſcripturaꝝ ꝑdicatione terribili: ne in illas penas miſerrime hoīum cadāt: q̄s pctō̄ib⁹ lex dīna ꝓnūciat eſſe ventura. Cū dicit: mei: relaxauit odiū cui multitudo donata fuerat culpaꝝ. Seqtur. Auertant̄ retrorſuʒ: vt nō ꝑmittant̄ ire quo tēdunt: ſed cū redeūt ab iſferni fouea liberant̄. Hoc enī ⁊ Petro dcīi eſt humana
Mar.8. cogitāti: Redi retro ſathanas .ſ. ne ſapias illa que ſapis. Malus enī cū retrorſuʒ redit emēdat: cū iuſtus offēdit. Sed hic qm̄ de pctō̄ib⁹ agebat̄: bn̄ illis optata eſt votiua ꝯuerſio. Et ne eos diutius iudicaret forſitan differēdos: addidit: Et erubeſcāt valde velociter. O deſideriū ſcē mētī eximiū. Quis enī in eā ſua amplı⁹ petē potuit: q̄ iſte qui pro inimicis ſuis acerrimis poſtulauit: Talium itaq; dn̄s miſeret̄: qui miſericordie momenta non negligunt: ſicut in euange-
Mat.5. lio ſcriptum eſt: Beati miſericordes: qm̄ ipſi miſericordiam ꝯſequentur.

Concluſio.

Licet in oīb⁹ pſalmis itelligētie ſtudiū adhibē debeamus: qm̄ inde vite nr̄e maxima ſubſidia ꝯquirunt̄: tn̄ penitētiuʒ eſtimo magnope ꝑſcrutādos: qui humano generi velut cōpetēs medicinā ꝑſtant̄. Inde enī aīaꝝ ſaluberrima lauacra ſuſcipim⁹: inde pctīs mortui reuiuiſcim⁹: inde lugētes ad eterna gaudia ꝑuenim⁹. Eſt enī qđdā iudiciale gen⁹ in quo reus ꝯſpectib⁹ iudicis ꝑſentatus aſſiſtit: pctīm ſuū lachrymis diluens: ⁊ ꝯfitēdo diſſolués: ſummū genus defenſionis afferés quo ſe ipſe ꝯdemnat. Hic nō eſt accuſator extraneus: ſed ipſe impugnator eſt ſuus. Meret̄ veniam: q: ſe non excuſat a culpa. Nec pōt aliter agi ſub tali iudice: cui peccata nullus ꝑuaLet abnegare. Hic coniectura ceſſat: hic finis nō queritur: hic cetere qualitatis ſpecies deſunt: qm̄ oīa lucida veritate pandunt̄. Sola eſt ergo neceſſaria que dicit̄ ꝯfeſſio: cum reus non id qđ factū eſt defendit: ſed vt ignoſcatur expoſtulat. O ineſtimabilis pietas creatoris. Reus pro ſe ſentētiam dici fecit: qm̄ ipe ſe vehemētius accuſauit. Sed nequaq̄ quilibet callidus oratō hec a iudice obtinere valuit: que iſte ſimplicitate plen⁹ a dn̄i pietate ꝓmeruit. Nec vacat qđ in calculo ſenario: quē ſn̄ diſciplina numerō ꝯſtat eſſe ꝑfectū: ꝑſonā penitētis aptauit. Ipſo enī die hominē creauit: ipſa etiā etate Chr̄s dn̄s ad liberādum eū in hunc mūdū venire dignat⁹ eſt. Sexto etiā die crucifigi pro hoīum ſalute decreuit: vt hec ſupputatio ⁊ hoīs initiū ⁊ abſolutionē pctō̄ꝝ aptiſſime cōtinere videat̄. Nā de pn̄ſe vtilitate ⁊ virtute atq; grāſ hr̄is Aug⁹iter copioſos libros: de hac re vbi locū reperit negligēdum eſſe nō credidit: ⁊ in vno volumine mirabiliter ⁊ breuiter ſolita viuacitate tractauit.

Explicit expoſitio in pſalmum ſextum.

¶ In finem pſalmus David quem cātavit dño pro verbis Chuſi filij gemini. VII.

D Omine de⁹ meus in te ſperavi: ſalvū me fac ex oibus pſequētib⁹ me ꝛ libera me. Ne quando rapiat vt leo aiam meā: dū non eſt qui redimat: neqꝫ qui ſalvum faciat. Dñe de⁹ meus ſi feci iſtud: ſi eſt iniqtas in manibus meis. Si reddidi retribuētibus mihi mala: decidam merito ab inimicis meis inanis. Perſequat̄ inimicus aiam meā ꝛ cōprehendat: ꝛ ꝯculcet in terra vitā meā: ꝛ gloriam meā in pulverē deducat. Exurge dñe in ira tua: ꝛ exaltare in finibus inimicoꝝ meoꝝ. Exurge dñe deus meus in precepto qđ mādaſti: ꝛ ſynagoga populoꝝ circundabit te. Et propter hac in altū regredere: dñs iudicat populos. Iudica me dñe ſm iuſticiā meā: ꝛ ſm inocētiam meam ſup me. Conſumet̄ neqtia peccatoꝝ ꝛ diriges iuſtū: ſcrutans corda ꝛ renes deus. Iuſtum adiutorium meum a dño: qui ſalvos facit rectos corde. Deus iudex iuſtus: fortis ꝛ patiēs: nunqd iraſcit̄ per ſingulos dies. Niſi converſi fueritis gladium ſuū vibrabit: arcum ſuū tetēdit ꝛ paravit illum. Et in eo paravit vaſa mortis: ſagittas ſuas ardētib⁹ effecit. Ecce parturit iniuſticiā: ꝯcepit dolorē: ꝛ peperit iniqtatē. Lacū apuit ꝛ effodit eum: ꝛ incidit in foveā quā fecit. Cōvertet̄ dolor eius in caput eius: ꝛ in verticē ipſius iniquitas eius deſcēdet. Cōfitebor dño ſm iuſticiam eius: ꝛ pſallā nomini dñi altiſſimi.

C Lamitas hec cauſa in 2° libro Regū late indicet̄: ꝓpter explanationē tn̄ tituli breviter exponēda cognoſcit̄. Cū David a filio ſuo Abſalon crudeli bello ꝑmeretur: amicū ſuū Chuſi fecit pro dinoſcēdo ꝯſilio ad ei⁹ caſtra migrare: vt qcqd adverſus eū agere-

INTER tur: ſibimet ſecretius īdicaret. Nā ꝛ ipm nomen ꝓdi-

INTER cator īdicat cām. Chuſi eni (ꝑe Auguſtino docēte) īterꝑtat̄ ſilēnū. Qđ revera fidelis ei⁹ exercuit: qn illi ſecreti⁹ ꝓfutura mādavit. Filius aūt gemini: filius dextere īterꝑtat̄. Qđ bn̄ ad ipm̄ refert̄: qꝛ ſaluti eius necia ꝑditione ꝯſuluit. Sic dñs nr̄ in medio iudeoꝝ ſilētiū miſit: cū myſteria ſacre icarnationis aſſūpſit. Perfidis eni tanqꝫ ſilētiū fuit: qđ fidelib⁹ ꝓbat̄ eſſe ꝓdicatū. Hūc ergo pſalmū ad ſimilitudinē Chuſi de futuro myſterio dñi Propheta cātavit. Quia ſicut David filij ſui Abſalon a ſe geniti ꝛ educati iniuſtā ꝑſecutionē ꝑtulit: ita dñs liberati a ſe ppl'i atqꝫ nutriti furorē deteſtabili ꝑſumptione ſuſtinuit. Scire autē debem⁹ hūc ꝑmū eſſe pſalmū eoꝝ: in quib⁹ per act⁹ David ſignificant̄ dñi futura myſteria. Subſequun-

SCHE tur enim huiuſmodi. 26. 33. ꝛ 143. quib⁹ ꝯvenit ſche-

ma: qđ dicitur Allegoria: id eſt inverſio: aliud dicēs: aliud ſignificans. Diviſio.

C Auſam ſuā ꝓpheta trahens in futurū myſteriū Salvatoris dñi: cui etiam nomen ipm David myſticis īterꝑtationib⁹ congruenter aſcribit̄. In ꝑ͂ͣ diviſione ex ſua ꝑſona dñm deꝑcat̄: vt ab oib⁹ ꝑſecutoribus eius virtute liberet̄. Perſona vo hoīs eſt ſubſtan- DEF tia rōnalis īdividua: ſuis ꝓprietatib⁹ a ꝯſubſtātialibus ceteris ſegregata. Scđa ſectione: idē Propheta rogat: vt reſurrectionis eius glīa manifeſtata ſubveniat. Tertia: ipm̄ ītroducit loquētē per id qđ factus eſt humilis: vt ſꝫ iuſtitiā ſuā veritatēqꝫ iudicet̄: malos vltione deterrēs: bonis gratiam ītra ꝑmia cōpromittēs. In 4ᵃ pte: iterū Propheta reloqtur: cōmonēs iudeos vt metu futuri iudicij a ꝓpoſita iniqtate diſcedētes ne poſſint ſuſtinē meritas vltiones. Hoc nūc cōvenit ſollicita mēte ꝑquiri: vt virtutē pſalmi divino munere īroſpicere mereamur. Expoſitio.

D Omine de⁹ meus in te ſpavi: libera me ab oib⁹ pſeqntib⁹ me ꝛ eripe me. M. Saluū me fac ex.
Quis ꝓphete Abſalon filij ſui cauſa M. 3 Liba.
videat̄ eē ꝓpoſita: de univerſis tn̄ inimicis ſe ſupplicat debere liberari: ab ſpūalib⁹ maxime neqtijs: qs ꝯvenit ſtudioſiſſime ꝑcaveri: qꝛ carnales hoſtes corp⁹ īpetūt: ſpūales vo aias necare ꝯtēdunt. Libera a pctō: eripe a diabolo. Ab ipſi⁹ eni ꝑtāte tollimur: qn̄ miſericordia dñi: delictoꝝ ſordib⁹ expiamur. Sed cur debeat a pſequentibus erui: ꝑmiſſa rōne demōſtrat: qn̄ ſe in ipſo ſpaſſe ꝯfirmat. Ne quādo rapiat vt leo aiam meā: dū nō eſt qui redimat neqꝫ qui ſalvū faciat. Leoni ꝯfert̄ diabolus: leoni frequēter cōparat̄ ꝛ Chūs. Ille ꝙ ad interitū rapiat: iſte ꝙ eripiat ad ſalutē. Pulchre vo ꝓpa vba ſuis auctorib⁹ dedit. Dñm rogat vt eripiat ne leo rapiat. Subdidit: Dū nō eſt qui redimat: neqꝫ qui ſalvū faciat. Id eſt: cū tu a ſubveniēdo ceſſaveris. Illo eni tpe ꝑvalet diabolus rapere: cū nob ꝑiculis obſtātib⁹ creator dñs noluerit ſubvenire. Ipſe eniꝫ fideles redimit: qui ſuū filiū pro humano genē ieſtimabile ꝑciū dedit. Nec ab alio pōt ſalus venire: niſi a ſalutis auctore. Sic dñm Chrm̄ per hec relucentia vba declaravit. Seqtur. Dñe de⁹ meus ſi feci iſtud: ſi eſt iniqtas in manib⁹ meis. Hic qdē dicit. Si feci iſtud: ſed ſiſerit qd ſit iſtud exponit cū ait: Si eſt iniqtas in manib⁹ meis. Que figura dī Epexegeſis SCHE explanatio dicti ſuperioris. Sed hoc nō dēbet gnāliter intelligi: qꝛ nō eſt in hoīe aliquā iniqtatē in ſuis manib⁹ nō hr̄e. Sed iſtud ad pſecutionē Abſalon dī filij: a quo ꝓpheta iniuſte videbat̄ affligi. Nā quēadmodū vel inimicū tractaverit: Regū text⁹ oſtdit: vt tpe quo ꝯtra eū exercitū deſtinabat: ducib⁹ ſuis ꝑceperit: vt maxime Abſalon ſaluti ꝓſpicē debuiſſent. Quē etiā mortuū graviſſimo dolore defleuit. Merito ergo dicit iniqtatem in hac cauſa dūtaxat in ſuis manib⁹ nō fuiſſe: cū ſibi eū etiā ſupſtitē relinquē voluiſſet. Si reddidi retribuētib⁹ mihi mala: decidā merito ab inimicis meis inanis. Scđm caput: eſt antefate patiētie: qꝛ de pſequētib⁹ ſe noluit vindicare. Nā ꝛ Saulē ſūma pietate tractavit: vt traditū ſibi ſepi⁹ in mortē: ille remiſerit ad ſalutē. Qđ idē lectio antefata teſtat̄. Retribuebāt eniꝫ Saul: atqꝫ Abſalon mala: qui ab ipſo ꝑvo acceperāt pietatis officiū. Nemo eni retribuit: niſi qui aliqd ante ꝑcipit. Sed iſte vir deo plenus ꝛ patiētie virtute firmiſſim⁹: ꝑfecte

beniuolētie ſe ↄditione ↄſtringit: vt ſi malū pro ma-
lo reddidit: decidat ab inimicis inanis: id eſt fructu
māſuetudinis magne vacuus. Nec de hoc certami-
ne referat: qd dn̄s illi applicet ad coronā. Que ſi alti⁹
intēdas: dn̄ice paſſionis declarant̄ īdicia: cui ꝑfidus
iudeus mala retribuit: q̄uis ineffabilia bona a ſuo
iugiter auctore ꝑcepit. [Perſequat̄ inimicus aīam
meā ⁊ cōprehēdat eā ⁊ ↄculcet in terra vitā meā: ⁊
gloriā meā in puluerē deducat.] Inimicū: diabolū
dicit: qui alas q̄s cōprehēdit ↄterit. Superior enim fa-
ctus: dat interitū nō ſalutē. Sic eni de aīab⁹ efficit q̄s
crudeliſſim⁹ vincit: vt ac ſi cap terrena faciat ↄtagio-
ne maculari. Quapropter ↄgruus eſt poſit⁹ ordo ver-
boꝝ. Prius eni fuit vt cōprehēderet: poſtea vt cōcul-
caret. Et gloriā meā in puluerem deducat. i. ſuſcepti
hois honorē: qui ad imaginē ⁊ ſiſitudinem dei ↄſtat
effect⁹: deducat in illū puluerē: quē ꝓicit vētus a fa-
cie terre. Ita dū ſibi ↄditionē ponit peccātū: minā:
mirabili narratione deſcripſit. His igit̄ ſuperioribus tri-
bus verſib⁹ explanatis: dicēdū nobis eſt: quēadmo-
dū in eis hypothetici ſyllogiſmi ſcd̄s modus appeat
Qui hoc mō fieri dinoſcit̄: Hypotheticus aūt: id eſt DEF
ↄditionalis ſyllogiſm⁹ eſt: qui ex ↄditionali: aut ↄdi-
tionalib⁹ ꝓpoſitionib⁹ accipiens aſſumptionē colli-
git ↄcluſionē. Cuius ꝓpoſitio talis eſt: q̄tum ad iſtā SYL
ꝑtinet dictionē. Dn̄e de⁹ meus ſi feci iſtud: ſi eſt iniq-
tas in manib⁹ meis: ſi reddidi retribuētib⁹ mihi ma-
la: decidam merito ab inimicis meis inanis: Perſe-
quat̄ inimicus aīam meā ⁊ cōprehēdat eā: ⁊ ↄculcet
in terra vitā meā: ⁊ gloriā meā in puluerē deducat.
Iſtius aūt ꝓpoſitionis ſcd̄m regulas dialecticoꝝ reci-
procatio talis eſt. Si nō decidā merito ab inimicis
meis inanis: ſi nō ꝑſequat̄ inimicus aīam meā ⁊ cō-
prehēdat eā: ſi nō ↄculcet in terra vitā meā: ſi nō glo-
riam meā in puluerē deducat: Dn̄e de⁹ meus nō feci
iſtud: nō eſt iniqtas in manib⁹ meis: nō reddidi retri-
buētibus mihi mala. Cuius reciprocationis fit talis
aſſumptio. Atqui nō decidā merito ab inimicis meis
inanis: Atqui non ꝑſequet̄ inimicus aīam meā ⁊ cō-
prehēdat eā: nō ↄculcabit in terra vitā meā: non glo-
riam meā in puluerē deducet. Hāc vero aſſūptionē ſe-
quit̄ iſta ↄcluſio. Igit̄ dn̄e de⁹ meus nō feci iſtud: nō
eſt iniqtas in manib⁹ meis: nō reddidi retribuētib⁹
mihi mala. Hec nos ſū matim atq; ſimplr̄ cauſa bre-
uitatis attigim⁹. Si qs aūt: ſiue de ſchematib⁹: ſiue
de modis ſyllogiſmoꝝ: ſiue quid ſint ſimplices: ſiue
cōpoſiti pleniſſime noſſe deſiderat: Ariſtotelē in gre-
cis: victorinū aūt mariū lectitet in latinis: ⁊ facile ſi-
bi quiſq; talia ↄfirmat: que nūc difficilia forſitan di-
iudicat. [Exurge dn̄e in ira tua: ⁊ exaltare in finib⁹
inimicoꝝ meoꝝ. † Exurge dn̄e de⁹ meus: in ꝑcepto
Al. Et qd̄ mādaſti.] Uenit ad ſcd̄am diuiſionē: in qua trāſi-
tum fecit ad illā ſiſitudinē quā fecerat dn̄i Salua-
toris. Sed trib⁹ gradib⁹ aſcēdit iſta petitio. Primus
eſt: vt in ira. i. vindicta ↄſurgat: ſed nō ad irā ꝓuocat
deū: quē ſciebat eē mitiſſimū: maxime cū ſupius de
ſe dixerit: Si reddidi retribuētib⁹ mihi mala. Sed
humanis ⁊ trāſlatiuis v̄bis talia referunt̄. Uerū hec
vindicta que dī ira: in diabolū poti⁹ debet aduerti:
qui toties punit̄: quoties ab eo pctōr ſubiugat⁹ eripi-
tur. Exaltare in finib⁹ inimicoꝝ: id eſt in poſſeſſione
diaboli magnificare quā in pctō ꝓb⁹ tenet. In ipſis
eni exaltat̄ dn̄s: quādo a ↄuertētibus ↄfeſſio laudis
offert̄. Scd̄s gradus eſt: Exurge dn̄e de⁹ meus in ꝑce-
pto qd̄ mādaſti. Ipm eſt enī qd̄ ſupius dixit in ira:

vt cognoſcas vindictā eſſe potius: nō furorē. Man-
dauit eni dn̄s in ꝑcepto: quādo in euāgelio dixit di-
ſcipulis ſuis: Tertia die reſurgā: ⁊ ꝑcedā vos in Gali- Mat. 26.
leā. Hec dū facta ſunt: exaltat⁹ eſt in toto orbe terra-
rum: quē poteſtas diaboli poſſidebat: ⁊ vindicauit in
eū quādo ab eo abſtulit qd̄ tenebat. Et intuere q̄ mo-
re ꝓphetie futura pro ꝑteritis dicit: in ꝑcepto qd̄ mā-
daſti: vtiq; qd̄ adhuc mādaturus erat: vt eſt illō. 21.
pſalmi: Foderūt man⁹ meas ⁊ pedes meos: dinume- ps. 21.
rauerunt oīa oſſa mea ⁊c̄. [Et ſynagoga populoꝝ cir-
cundabit te.] Superius petijt vt veniret: nunc aūt qd
in aduētu ei⁹ emergē poſſit oſtēdit. Ac ſi diceret: Tu
quidē venturus es ad liberādum: ſed populi iudeoꝝ
inſanis te mētibus ꝑſequent̄. Synagogā hic collec-
tionem ſignificat improboꝝ: non religioſaꝝ men-
tium cetū. Nam credidiſſet: ſi eū vniuerſa iudeoꝝ
plebs deuotis mētibus ſuſcepiſſet. [Et ꝓpter hāc in
altū regredere.] Propter hāc: id eſt ſynagogam: que
tamē fuit obſtinatis motib⁹ indeuota: in qua habita-
re non potuit: dum ſe ab eius infidelitate ſubtraxit.
In altū regredere: ꝓpter illud euāgelij: Nemo aſcē- Joan. 3.
dit in celum: niſi qui de celo deſcēdit. Regredi enī DEF
eſt: vnde veneris iterata via reuerti. Nā de hac aſcē-
ſione glorioſa: in alio pſalmo dicturus eſt: Et aſcen- ps. 17.
dit ſuꝑ cherubin ⁊ volauit: volauit ſuper pēnas ven-
toꝝ: Et poſuit tenebras latibulum ſuum. [† Domi- Al. Dn̄s iu-
ne: iudica populos. Iudica me dn̄e ſcd̄m iuſtitiā meā: dicat.
⁊ ſcd̄m inocētiam † manuum mearū ſuꝑ me.] Uenit Al. Meaꝫ
ad tertiam partē: vbi iam dn̄s loquitur. Chriſtus ex ea
diſpēſatione qua paſſus eſt. Nam cū dicit: Dn̄e iudi-
ca populos oīpotentis patris maieſtās oſtendit̄. Cū
vero ponit̄: Iudica me dn̄e ſcd̄m iuſtitiam meā: ⁊ ſcd̄m in-
nocētiam manuum meaꝝ ſuꝑ me: humilitas huma-
nitatis exprimit̄: que de ſancte Marie virginali vte-
ro aſſumpta eē monſtrat̄. Sic in vno verſu: tam in-
gēſiuꝫ rerū ſecreta ↄcluſa ſunt. Et reſpice: quēadmo-
dum totius ordo veritatis ſequat̄. Prius eniꝫ Pro-
pheta inocētiam manuum ſuaꝝ in vna dixerat cau-
ſa: nunc aūt ꝙ gloria dn̄i Saluatoris generaliter pro-
nuntiat̄: qm̄ conſtat euꝫ peccatū nullatenus habuiſ-
ſe. Merito ſiqdem petit ſcd̄m iuſtitiam ſuā: ſe debere
iudicari: qui diuinitati ſue ꝑfectiſſimus Doctor ꝑre-
cepta cōpleuit. Qui malum pro malo non reddidit:
qui ꝓpter alioꝝ delicta crucē ſanctam aſcēdit. Qui
pro ꝑſecutoribus ineſtimabili gloria pietatis orauit:
⁊ cetera que veraciſſimus euāgelij textus eloquitur.
Sed cum inocētia cordi ſpecialiter applicet̄: hic di-
ctum eſt. Scd̄m inocētiam manuum meaꝝ. Quod IDI
genus locutionis ſcripturaꝝ diuinaꝝ ꝓprium eē co-
gnoſcit̄ ſignificantias mutare verboꝝ: ſicut in deci-
mo pſalmo dicturus eſt: Palpebre eius interrogant ps. 10.
filios hominū: cum palpebraꝝ non ſit interrogare:
ſed lingue. [Cōſumetur nequitia peccatoꝝ: ⁊ † diri- Al. dirigēs
ge iuſtum.] Petit accelerari mortis aduētum: vt cito
eius clarificet̄ aſcēſus. Cōpleta eſt enim nequitia
peccatoꝝ: quādo crucifixus eſt Dn̄s. Nihil enim po-
tuerunt vltra facē: quāuis crudeliter inſaniſſent. Ob
verbū ⁊ ipſe poſitus in cruce dixit: Cōſūmatum eſt. Joan. 19.
Directus eſt aūt iuſtus: quādo reſurrexit a mortuis:
⁊ ad celoꝝ regna conſcēdit. Sic pietatis ſtudio vide-
tur expeti: per qd̄ vita olim ꝓbatur impleri. [Scru-
tans corda ⁊ renes deus † iuſtus.] Hec ꝓpria virtus Al. Nō hꝫ
eſt dei: ⁊ corda nr̄a diſcute: ⁊ animi noſtri vigorē po-
tētie ſue luce penetrare. Nā licꝫ nobis multo celſiores
ſint poteſtates celoꝝ: nulli tn̄ creaturaꝝ datum eſt:

cogitationū

cogitationū mīarus pleniſſime ſecreta cogſcē. Agno
ſcit enim ꝑfecte in nobis ſolus ipſe qui iudicat. Pro
Ro.14. pter qđ dcm̄ eſtimo: Tu ꝗs es qui iudicas ſeruū alie
nū: id eſt: qui cogitatiões eiꝰ nō ītelligis. Nā nec noſ
ipſi: nobis ſic manifeſti eē poſſumꝰ: quēadmodū di
Pſ.18. uinis aſpectibꝰ apparemꝰ. Cū de hoīe legaſ: Pctā ꝗs
ītelligit: Cōſiderēmꝰ ēt corda ad cogitatiões poſita:
renes ad ꝯſtātiſſimaʒ animi vigorē: ſiue ad corporis
M. Juſtuʒ dilectatiões. Adiutoriū meū a dño: qui ſaluos facit
rectos corde. Incarnatio illa que propter nos ſuſce
pta eſt: ad nos loquiſ animādos. Nam lʒ iſtud de ſe
dicē videaſ: per id qđ ſubiectꝰ eſt pñi: ſpē tñ in ſe cre
dētibꝰ ineſtimabili pietate largiſ. Nā cū vna eadēqʒ
dei hoīſqʒ ꝑſona ſit: ſuū humanitas dicit adiutoriū:
potētiā vbi: qđ rectis corde ꝛ veniā tribuit ꝛ ſalutē.
Innuere etiā ꝙ in pte ſuꝑiori ꝓpheta ſe petijt liberari:
Hic aūt adiutoriū dñi ſibi cōis ipſe ꝓmittit: qui di
Joan.16. cit in euāgelio. Oīa que pater hēt mea ſūt: ꝛ mea pa
tris ſunt. Ille enī petit vt famulus: iſte ꝓmittit ſibi
M. Patiēs vt dñs. Deus iudex iuſtꝰ fortis ꝛ lōganimis: nūqđ
iraſciſ per ſingulos dies? Uētū eſt ad quartā nihilo
minus ſectionē: in qua ꝓpheta ex ſua ꝑſona laudē cō
cinnās pñi: ꝛ vehemēter iudeos terrificat obſtinatos
ꝛ ſpem eis qui ad eū redire cupiūt pollicef. Juſtꝰ di
ciꝰ: qꝛ tribuit vnicuiqʒ in fine qđ geſſerit. Fortis: qꝛ
nullus pōt reſiſtē voluntati eiꝰ. Lōganimis: vt hodie
qʒ ad pñiam expectat quos ꝑdere pro ſcelerū ſuorū
q̄litate potuiſſet. Nunqđ iraſciſ: Sub admiratiōe
ꝓnūciatū eſt: qꝛ iꝑutatio iſta negatiua eſt. Iraſci aūt
iudicū more diciſ: qui qñ vindicare delicta cupiūt:
in ſniam ſeuera idignatiōe ꝯſurgūt. Sed iſtud in di
uinitate nō ꝯuenit: qꝛ vbi eſt feruida vindicta nō eſt
tēperata iuſtitia. Per ſingulos dies: id eſt: cūctis mo
mētis: quēadmodū ꝛ petm̄ oē cōmittiſ. Nā vbi eēt
gloīoſa patiētia: ſi pena mox ſequereſ offenſaʒ? Niſi
M. Cōuer ſi fueritis ꝯuertamini gladiū ſuū vibrabit: arcū tetendit ſuū
ꝛ parauit illū. Cōtumaces terret iudeos: qui dñi le
ge ꝯtēpta: idoloꝝ culturis nefandiſſimis ſeruiebāt.
Ipſis enī diciſ: Niſi ꝯuertamini: gladiū ſuuʒ vibra
bit: id eſt: vnicū filiū ſuū ſub lucēte claritate miſſurꝰ
DEF eſt. Uibrare enī illud dicimꝰ: qđ mō lumen: mō vm
bras tremulas ꝓbaſ oſtēdē. Hoc ꝯſtat dñi incarna
tiōe cōtīgiſſe: qñ ꝑfidis tenebras: fidelibꝰ aūt
lumē ſue deitatis oſtēdit. Gladiuʒ vo vbū: Et aplūs
Eph.6. ait: Et gladiū ſpūs qđ eſt vbū dei. Arcuʒ itaqʒ ſcri
pturā noui ꝛ veteris teſtamēti ꝯgruēter accipimus:
qui duobꝰ quodāmō curuatis flexibꝰ: deuotoꝝ colla
cōplectiſ. Hic fidelibꝰ ſuaue iugū oſtēdiſ: ꝯtumaci
bus aūt arma terribilia declaranſ. Tetēdit: adiectū
eſt: ne eiꝰ patiētia remiſſa putareſ. Ad poſtremū po
ſuit: parauit illū: vt mos ipſe ſagittādi pleniſſime vi
dereſ expſſus: qui poſtꝙ tetēderint arcū ꝯtra ſignū:
manū collocāt ī ſagittādi opere brachia ꝑparātes.
Sed videamꝰ: arcꝰ iſte ꝑparatꝰ ꝗs ſagittas emiſerit.
Et in ipſo parauit vaſa mortis: ſagittas ſuas arden
tibꝰ effecit. Hic diſtributio diuine legis oſdiſ: qꝛ per
arcū: id eſt: per vetꝰ ꝛ nouū teſtamētum: ſicut iā dcm̄
eſt: ꝛ effectꝰ mortis venit: ꝛ ſagittis ipſius vita ꝑſtaſ.
Egreſſe ſunt aūt de iſto arcu tanꝙ ſagitte: id eſt: aplī
qui ardētibꝰ: hoc eſt: deſiderātibꝰ animis: in moduʒ
ſagittarū: ꝑcepta ſalutaria trāſmiſerunt: vnde ꝛ iꝑij
ſauciarenſ: ꝛ fidelibus efficax cura ꝓueniret. Effecit
aūt: ſigniat opꝰ: eꝰ eſt. Qđ vbuʒ pater Hieronymꝰ etiā
in auctoritate ſeminauit. Ecce parturiuit iniuſtitiā
ꝯcepit dolorē: ꝛ pepit iniquitatē. Subtiliter ingramꝰ

verba que dicta ſunt. Parturiuit in iuſtitiā: plebē iu
daicā: cū videret dñm pro ſalute humana miracula
faciētē: ꝛ de eiꝰ poſtꝰ exitio cogitauit. Cōcepit dolorē
qñ eos diuerſis parabolis īcrepabat: vt a ſua illos ꝑ
Luc.23. uerſitate ꝯuerteret. Peperit iniqtatē: qñ dixit: Cru
cifige crucifige. Et merito poſuit: pepit: qꝛ ſi filios ne
quiſſimos edidit. Oīs enī fructꝰ ſiliis ꝓbaſ auctorē: ſicut
Matt.7. alibi dcm̄ eſt: Ex fructibꝰ eoꝝ cognoſcetis eos. Sed cū
ꝑus ſit ꝯcipe ꝛ poſtea ꝑturire: merito anteriori loco
ꝑturire poſuit: vt iſta neqtia nō ex alieno malo cōce
pta: ſed fuiſſe ꝓpa mōſtrareſ. Lacū apuit ꝛ effodit
DEF eū: ꝛ īcidit in foueā quā fecit. Lacꝰ diciſ: cuius ſun
dus latet: dū in vnā foueā circūdatꝰ īcludiſ. Hic pla
no tergo inuētiū oculis falſa tranqllitate blādiſ: ſed
q̄tū ſit ꝓfundus abſcondiſ. Talis ḡ ꝛ iſte fuit lacus
iniqtatis: quē iude primitꝰ exeranauit. Apuit: qꝛ pal
amꝰ negter īchoauit. Effodit: dū eū in ſua dānatiōe
ꝑfecit. Incidit in foueā quā fecit: in mortis ſcilʒ la
cū. Qđ vbū ꝛ ad lacū ꝛ ad ſepulchruʒ pōt aptiſſime
Puer.26. conuenire: ſicut Salomon dicit: Qui parat foueam
alteri: ipſe in eam incidet. A ſe enim inchoat tracta
tus malus: ꝛ anteꝙ ledat alterum: ſibi prius opera
tur exitium. Conuertetur dolor eius in capite eius:
ꝛ in verticem eius iniquitas eius deſcendet. Hic ca
put noſtram animam debemus accipere: qua parte
ſumus ſine dubio celſiores. Huic ſubiecta ſunt pec
cata: quādo refrenātur obnoxia. Qđ ſi delictis con
tingit animam vinci: ſupra eaʒ neceſſe eſt emineāt:
ETY que multitudine prauitatis exundant. Uertex quo
qʒ dictus eſt: ꝙ dextra leuaqʒ vertat capillos: qui ſi
gnificat capitis ſummitatem. Quam rationem eſſe
non imerito dixerimus: qꝛ cōtemplatiue anime cul
men excelſaʒ eſt: Unde etiam glorioſi creatoris por
tat imaginem. Hec ſi peccatis obuenientibus incline
tur: neceſſe eſt vt in verticem: id eſt: ſupra rationem
deſcendat: quod augmento iniquitatis excreuerit.
Nam ꝛ ipſum verbum ſi conſideremus ꝗ̄ magno
rum ſecretorum ſignificans inuenitur: Primuʒ eſt:
qꝛ iniquitas dum ex alto precipitata deſcendit: vio
lenter percutit. Deinde poſtea quo modo impij tor
queantur exponit. Nam cum ſupra eos propria pec
cata deſcenderint: ſuis malis: ſuis ſceleribus in pe
ETY nas debitas deſtinantur. Dolor enīʒ dictus eſt: quaſi
domabilis horror. Confitebor domino ſm̄ iuſtitiā
eius: ꝛ pſallam nomini domini altiſſimi. Expoſitis
virtutibus patris: quibus iudaicum populum mira
culorum ſignificatione terruerat: in ſummam colli
gens illa que dixit: alacri mente profitetur ſe domi
no confiteri. Cōfiteri autē duobus modis dicimus.
Unus eſt: quando peccata noſtra humili ſatiſfactio
Daniel.9. ne damnamus. Ut eſt illud prophete Danielis: Con
fitebor peccata mea: ꝛ peccata populi mei. Secūdus
vnde nunc ſermo eſt cū laudes dñi magna exultatio
Matt.11. ne celebranſ: ſicut in euangelio legiſ. Confitebor ti
bi pater dñe celi ꝛ terre: qꝛ abſcondiſti hec a ſapien
tibus ꝛ prudentibus: ꝛ reuelaſti ea paruulis. Nō enī
quicꝙ ibi de peccato dicitur: ſed ſola gratie momen
ta referuntur. Ita ꝛ hec confeſſio ꝑconialis accipien
da eſt: que gaudenti animo domini virtutibus exhi
betur. Secundum iuſtitiam eius: quoniaʒ ꝛ ſuperbos
facit ſua crimina ſuſtinere: ꝛ humiles dignaſ abſol
DEF uere. Pſallere vo eſt: ꝛ operibꝰ dñi mādata peragere
ꝛ hymnos voce etiā ꝛ corde cātare. Quod ſe ꝓmittit
ꝓpheta eſſe facturum: qꝛ hoc reuera domino cogno
ſcebat acceptum. Concluſio.

DEF **Magnifica** nobis pſalmi huiꝰ: ſi ſtudioſe ꝯſiderem̄ ſacramēta patuerūt. Prima pte: fructuoſam patiētiā docet: que pfectos pbatur efficere chriſtianos. Patiētia eſt eñi religioſi viri laboꝝ ac doloꝝ oium ſpe futurarū reruꝫ ⁊ amore dñi grata tolerātia. Secūda pte: ſalutē rectis corde ipſe dñs pollicet̄. Tertia: terrent̄ ipiꝫ: ne illo iudicio dampnent̄ errātes. O pietas optimi ĩ reuera creatoris qui nō vis derelinquere quos noſti ad tuū iudiciū puenire: ⁊ imenſe pietatis arcano: dū ꝯfitētibus parcis tibi reos ipſe ſubducis. Quis eñi iuſtitiam euaderet mãniſi puiſſa pietas ſubueniret: Septēnarius quoqꝫ numerꝰ admonet nos de illa rege eterna cogitare: ad quā nos ſpem pſens pſalmꝰ exhortat: vt merito tali numero receptus: iocunda exultatiōe cantet̄. Dubiū qppe nō eſt: ꝙ preter ſex diebꝰ: qui ad actiuā ptinēt partē: Septimꝰ repauſationi deputet̄: quē cōtemplationi theologice noſcit̄ adherere.

Explicit expoſitio in pſalmum. VII.

¶ In finem pro torcularibus pſalmus David. VIII.

Domine dominus noſter: ꝙ̄ admirabile eſt nomen tuum in vniuerſa terra. Quoniaꝫ eleuata eſt magnificētia tua: ſuper celos. Ex ore infantium ⁊ lactentium perfeciſti laudeꝫ propter inimicos tuos: vt deſtruas inimicū ⁊ vltorem. Qm̄ videbo celos tuos opera digitorum tuoꝝ: lunam ⁊ ſtellas que tu fundaſti. Quid eſt homo ꝙ memor es eius: aut filiꝰ hoīs qm̄ viſitas eū? Minuiſti eū paulo minus ab āgelis: gloria ⁊ honore coronaſti eū ⁊ conſtituiſti eum ſuper opera manuū tuarū. Omnia ſubiecisti ſub pedibꝰ eius: oues ⁊ boues vniuerſas inſuper ⁊ pecora cāpi. Volucres celi ⁊ piſces maris: qui perambulant ſemitas maris. Dñe dñs noſter: ꝙ̄ admirabile eſt nomē tuū in vniuerſa terra.

DEF In finē: ſignificare dnm̄ ſaluatorē: quarti tituli expoſitiōe iā notuꝫ eſt. Torcular vō eſt: vbi multis pōderibus preſſe vue duriſſimis gigartis cōminutis folliſbuſqꝫ vacuatis: dulciſſima vina pfundūt. Qđ eccleſie videt̄ aptiſſime ꝯuenire: q̄ de obſtinatis moribus tumidaqꝫ ſuppbia: pſſura penitentie fuauis lachryme ſalutariter exprimunt̄. Talis illi etiam ſimiſdo ⁊ in areis dat̄: vbi ⁊ ſb aſſidua tritura palee ſequeſtrant̄ a tritico. Quapropter ꝯuenit vt hunc pſalmū ex pſona prifce eccleſie intelligamus eſſe platū. In qua reuera: ⁊ torcular eſt quidē corpoꝝ: ſed fructꝰ ſalutaris animarū. Naꝫ ſi vetus ⁊ nouū recte dicit̄ teſtamentū: cū tn̄ vnꝰ lex eſſe doceat̄: Cur aſſerere dubitemus antiquā ⁊ nouā eccleſiā vnā eſſe dñi chriſti ſponſaꝫ pcioſo ſanguine cōquiſitā? Diuiſio.

Eccleſia verꝰ que nob per torcularia pulcherrime declarata eſt: Primo ingreſſu laudes chriſti dñi ſtetꝫ decãtat: maieſtatē eius pdicans ⁊ opatiōis excelſa. Scdo venit ſeptꝰ ad hoīs nãm: quā de ꝯditione precioſiſſima que Adā fuerit peccāte viciata: ad magnarū rerū dicit creuiſſe faſtigia. Sic dñs chrs ex duabꝰ ⁊ in duabꝰ naturis incōfuſis atqꝫ diſtinctis: vna pſona ſalutariter ⁊ idubitāter agnoſcit̄. Mēte quoqꝫ ꝯdēdū eſt: ꝙ hic pſalmus a chro dño nām humanitatis aſſumpſit: tāta laude ꝯcelebrat: vt eā ſupra oēm creaturā clariſſime teſtet̄ effectā: ſicut ⁊ Aplſ ait: Cui eñi dixit angeloꝝ: Sede a dextris meis: donec ponā inimicos tuos ſcabellū pedū tuoꝝ? Et alibi: Qui cū in forma dei eſſet: nō rapinā arbitratꝰ eſt eſſe ſe eq̄lem deo. Et paulopoſt: Propter qđ ⁊ deus illū exaltauit: ⁊ donauit illi nomen ⁊c̃. Heb.j. Phil.z. Ibidem

Expoſitio.

Domine dñs noſter: ꝙ̄ admirabile eſt nomē tuū ĩ vniuerſa terra: Cū ſit dñe caſus vocatiuꝰ: ꝯtra viuꝫ illi dñs qui eſt nominatiuꝰ videt̄ adiūctꝰ. Que figura dicit̄ ſyllepſis: quotiens caſus diſcrepantes in vnā ſignificantiā ꝯgregamꝰ. Ueraciter itaqꝫ gaudēs q̄ dicit: noſter. Neceſſe eſt eñi vt huius bonis exultare debeamꝰ: cuiꝰ nos eē ꝯfitemur. Sed cū dic̄ ꝙ̄: nō potē explicare qđ ſentit. Quis eñi: aut creaturas terrenarū rerū: aut maris ambitū: aut imenſe huiꝰ aeris diffuſionē: aut ornatū reruꝫ celeſtium ſufficiēter poſſit agnoſcē: que dñs icōprehēſibili ſapie ſue virtute diſpoſuit? Hec oia eccleſia ꝯſiderās: hereſ ac deſtēta in eorū reꝝ explicatiōe pclamat: Q̄ admirabile eſt nomē tuū ⁊c̃. In vniuerſa vō terra: q2 per totū mūduꝫ eiꝰ religio ſcā dilatat̄. Nec erit aliq̄ patria: vbi catholica nō letet̄ eccl'ia. Quapropter deſinãt iudei: vl donatiſte ſibi ſpecialit̄ vēdicare: qđ ad vniuerſitatē magis puenisse cognoſcūt. Qm̄ eleuata eſt magnificētia tua ſup celos. Supiore viu perquiri fecit: qđ hic cōpetēter expoſuit. Magnificētia eſt eñi: dñi incarnatiōis arcanū. Inter cūꝰ diuerſa miracula: hoc nobis ſup oia cognoſcit̄ eē collatū: ꝙ deꝰ dignatꝰ eſt hō fieri: ⁊ crucē pro oium ſalute ſuſtinuit. Iſta ḡ magnificentia ſup celos omneſqꝫ creaturas eleuata eſt: q̄ñ dñs chrs reſurgēs a mortuis: ſedet ad dexteram dei prīs: ſicut ⁊ alꝰ pſalmꝰ dicit: Exaltare ſup celos deꝰ: ⁊ ſup oēm terrā gl'ia tua. Ex ore īfantiū ⁊ lactētiū pfeciſti laudē. Hec pphetia in euāgelio ore dñi docetur expoſita: cū a iudeis phiberent̄ infantes ne laudes dñi pſonarēt: putātes aliq̄d pueriliter fieri: qđ a tali etate videbat̄ aſſumi. Tūc ille reſpōdit: Nō legiſtis: Ex ore īfantiū ⁊ lactētiū pfeciſti laudē: Sed ne illos lactētes intelligas: qui adhuc materno vbere nutriunt̄: vt laudes dñi minime cantare potuiſſent: etiā pfectos etate monet Aplus Petrus dicēs: Tāꝙ̄ modo geniti infantes rationabiles ⁊ ſine dolo lac cōcupiſcite: vt in eo creſcatis in ſalutē. Unde infantes ⁊ lactētes illi intelligēdi ſunt: qui ppter rudimēta ⁊ infantiā fidei eſcam nō capiunt fortiorē: ſed doctrina teneriori nutriuntur. Ut iſte ſit ſenſus: Non ſolū a perfectis qui te omnino intelligūt es laudabilis: ſed etiā ab incipientiū ⁊ paruuloꝝ ore pdicaris. Propter inimicos tuos: vt deſtruas inimicū ⁊ defenſoreꝫ. Proper inimicos: paganos deſignat ⁊ blaſphemos: ne dicerēt ſacrilegi: Ideo docti laudāt deū quia libroꝝ meditationibꝰ imbuunt̄: Profeſſus eſt ⁊ infantes pdicare: qui venire a dominum fidei nouitate ceperunt: Ut hec ſapientia diuinitus magis tradita: ꝙ̄ humano labore videat̄ eſſe collecta. Inimicū vō ⁊ defenſorē: iudeū perfidum ſpecialiter dicit: qui dū deū patrem ſe putat defendē: filio extitit inimicꝰ. Ita factū eſt: vt dei q̄ſi defenſor: agiliſſimo

SCHE

Ps.107.

Matt.xi.

i.Pe.z.

Al.Ultorē

deo ꝓbaret aduerſus. Quia patrem non veneratur:
niſi qui honorat ⁊ filiū. Sicut ipſe in euāgelio dicit:
Joan.5. Qui nō honorificat filiū: nō honorificat patrem qui
miſit eū. Hoc etiā ad oēs hereticos cōpetēter aptat:
qui dū ſe putāt ſcripturas mala interꝓtatiōe defen-
dere: inimico animo ſanctis ꝓbant dogmatibus ob-
uiare. [Quā videbo celos tuos opera digitoꝝ tuoꝝ:
Al. Que lunā ⁊ ſtellas †quas tu fundaſti.] Merito iſtud de
futura glorioſa dicit eccleſia: que ante aduētum dñi
erat adhuc in patriarchis ⁊ in ſanctis hoīb⁹ ꝯſtituta.
Ait enī: videbo celos: libros euangelicos: qui celi me-
Iſa.66. rito dicunt: qm̄ ꝯtinēt dñm ſaluatorē: qui dixit: Ce-
lum mihi ſedes eſt: terra aūt ſcabellū pedū meoꝝ.
Sed qui ſint iſti celi: breuiter diffiniuit: Opera digi-
Exo.31. toꝝ tuoꝝ. Nā cū legat in exodo: Digito dñi legem
fuiſſe ꝯſcriptā: quē multi ſpiritū ſanctū accipere vo-
luerūt. Hic igit poſitū eſtimo: digitoꝝ: vt libros di-
uinos cooperatiōe ſancte trinitatis ꝑfectos euiden-
Iſa.40. ter oſtēderet: ſicut ⁊ alibi legit: Appēdit trib⁹ digitis
molē terre. Qđ ſimili ſacramēto recipiēdū eſt. Digi-
tus enī dei: dicit diuine opationis effect⁹. Qđ pōt pa-
tri ⁊ filio ⁊ ſpiritui ſācto: id eſt: vni deo aptiſſime cō-
uenire. Sequit. Lunam ⁊ ſtellas quas tu fundaſti:
Augmēta ⁊ minutiōes ſuas quas patit luna: ſe viſu-
rā dicit eccleſia: vt mō creſcat fide multoꝝ: mō mar-
tyrū ſine aliqb⁹ imminuta videat. Que ſimilitudinē
ꝓpter opiniones hoīum frequēter dant eccleſie. Ce-
terū illa afflictiōib⁹ creſcit: ⁊ ꝯtritionib⁹ ſemꝑ auge-
tur. Luna enī multis reb⁹ a ſe diſcrepātibus cōpara-
Pſ.71. tur. Modo ipſi eccleſie: vt eſt illud: Donec extolla-
tur luna. Modo mēbro eius lucidiſſimo: vt eſt hic.
Eccl.27. Modo ſtulto: vt ait Salomon: Stult⁹ vt luna mu-
tat. Subiungit quoqꝫ: ſtellas: iuſtos hoīes ⁊ religio-
ꝑ.Cor.15. ſos. De qbus ſcriptū eſt: Sicut ſtella ab ſtella differt
in claritate: ita ⁊ reſurrectio mortuorum. Addidit:
Quas tu fundaſti: vt cognoſcerem⁹: oīa in ꝑdeſtina-
tionis ipſius fundata iudicio. Siue hoc ad deitatē
verbi pertinet exprimendā: vt in illa ꝯditione rerū
oīa feciſſe crederet. In his enī trib⁹ videt vniuerſa
Gen.ꝑ. cōplexus: ſicut eſt illud: In ꝑncipio fecit deus celū
⁊ terrā. Ubi cū duas res poſuerit: cuncta complex⁹
eſt: mirabili ordine ꝑdicanda diſpoſitiōes: vt qui erat
poſt de ſancta incarnatiōe locuturus: prius ei⁹ deitatē
⁊ oīpotentiā oſtēdere debuiſſet. [Quid eſt hō q̄ me-
mor es ei⁹: aut filius hoīs qm̄ viſitas eū.] Uenit ad
ingreſſum 2m: vbi vno verſu per duas interrogatio-
nes ⁊ reſpōſiōes: homo exiguus ⁊ potiſſimus appro-
SCHE bat. Que figura dicit Peuſis: latine aūt percunctatio:
vbi ⁊ interrogatio fit: ⁊ reſpōſio parata ſequit. Quā
⁊ in quarto pſalmo poſuim⁹. Quid eſt homo: Lux
deſpectu ꝓnunciandum eſt: id eſt: fragilis ⁊ caducus
Ade ſequax: qui in veteri pctō permixt⁹: ſocia prauita-
tate ꝯcluſus eſt. Huius memor eſt dñs: qm̄ ei pctā di-
mittit: ⁊ miſericordie ſue dona largit. Sicut in alio
Pſ.35. pſalmo dictur⁹ eſt: Filij aūt hoīum in ꝓtectione ala-
rū tuarū ſperabūt. Inebriabunt ab vbertate dom⁹
tue: ⁊ torrente voluptatis tue potabis eos. Hoc eſt ḡ
eſſe memorē: ꝯferre delinquētibus tāte gratie ſoſpi-
tatē. Aut fili⁹ hoīs qm̄ viſitas eū: Hac iam voce ſur-
gendū eſt: qui dñm ſignāt ſaluatorē: qui nō vt ceteri
mortales ex duob⁹ hoīb⁹ natus eſt: ſed ex ſpiritu ſcō:
⁊ btē Marie ſemꝑ vginis vtero: tanq̄ ſpōſus de glo-
rioſo thalamo pceſſit. Et ꝯſidera qꝛ ſuperi⁹ dixit: me-
mor es: ſubiecit aūt: viſitas. Memor fuit: cū patriar-
Joan.ꝑ. chis de celo miſert⁹ eſt. Uiſitauit: cū vbū caro factū

eſt: ⁊ habitauit in nobis. Nā viſitare dicim⁹: qn̄ me-
dicus ad īfirmos igredit: Qđ in aduētu dñi reuera
ꝯſtat ipletū. [†Minoraſti eū paulomin⁹ ab angelis: Al. Mi-
gloria ⁊ honore coronaſti eū.] Hic iā dñi ſaluatoris nuiſti.
humilitas narrat ⁊ glīa. Minorat⁹ eſt enī: nō neceſ-
ſitate miniſtratoria: ſed pietatis ſue ſpōtanea volū-
tate: ſicut Aplus ait: Semetipſuꝫ exinaniuit: formā Phil.2.
ſerui accipiēs. Sequit. Paulominus ab angelis: qꝛ
crucē pro oīuꝫ ſalute ſuſcepit. Ex ea ſiquidē pte crea-
tor angeloꝝ: minor fact⁹ eſt angelis. Bene aūt dixit
paulomin⁹: qꝛ ⁊ ſi mortale qdē corpus aſſumpſit: tn̄
pctā nō habuit. Gloria vō ⁊ honore coronat⁹ eſt: cum
poſt reſurrectionē nimis mirabilē toti⁹ mūdi credu-
litatē: de⁹ in eo q̄ hō fact⁹ eſt: exaltat⁹ accepit. Coro-
na enī orbis circulo cōpetēter aptat: qm̄ ad ei⁹ ſimili-
tudinem vniuerſa mundi extremitas formata eſt.
[Et ꝯſtituiſti eū ſup opa manuū tuarū. Oīa ſubiecī-
ſti ſub pedib⁹ ei⁹.] Superius de gloria eius ⁊ honore
narratū eſt: nūc ponit ⁊ ptāē: vt agnoſcat chriſti dñi
maieſtatis ꝑfectiſſima plenitudo. Dicēdo enī: ſuper
opa manuū tuarū: oīs illa creatura ſubiecta mōſtra-
tur: qꝛ ſicut a dñi opere nihil eſt exceptum: ita nec a
ptāte chriſti aliqd ꝓbat eſſe diuiſuꝫ. Quippe qui iu-
dicatur⁹ eſt mūdū: dicēdo enī oīa: nec terrena videt
excepiſſe: nec ſuperna: ſicut de hoc loco teſtat Aplus
celeſtis expoſitor: In eo enī in quo ei oīa ſubiecit: ni- Heb.2.
hil dimiſit nō ſubiectū ei. Nā ⁊ alio loco dicit: Adorate
eū oēs angeli ei⁹. Addidit: ſub pedib⁹ ei⁹: vt oīs crea- Pſ.96.
tura merito ipm colere atqꝫ adorare videat. Et re-
ſpice oīa ſuis locis fuiſſe ſeruata. Quē prius ꝓpter hu-
militatē carnis paulominus ab angelis dixerat eſſe
minoratū: poſt aſcenſionē dicit: pedib⁹ ei⁹ oīa fuiſſe
ſubſtrata: vt iſta diſtinctio: ⁊ dubietatē titubantib⁹ auſe-
rat: ⁊ glīam ſancte incarnatiōis oſtēdat. [Oues ⁊ bo-
ues vniuerſas inſup ⁊ pecora campi.] In hoc ⁊ in alio verſu qui
ſequit argumētū eſt qđ dicit per enumeratiōnē. Uex- TOP
hec ⁊ alia nomina que ſequunt: allegorice dicta de-
bemus accipere: ne poſt rōnales creaturas incōpetē-
ter pecora vel iumēta poſuiſſe videat. Oues electuꝫ
populū ſignāt chriſtianū: ſicut ⁊ in euāgelio dñs Pe-
tro dicit Aplo: Paſce oues meas. Qui iō cōparant Joan.21.
ouib⁹: qꝛ ſe ſīplicitate dīo inoxie ꝯuerſatiōe moderant:
deinde qꝛ mūdi exuuias ſine aliquo ſenſu doloris
amittūt. Nā ſicut ouis tondentē ſe non increpat: ita
nec iuſtus cupiditatē ſe expoliantis accuſat. Boues
aūt ꝑdicatores deſignāt: qui humana pectora mūda-
tis celeſtib⁹ exarātes: virtutū meſſem germinare fe-
cerūt. Nec vacat qđ dicit: inſup: qꝛ nō ſolū illi ſancti
ſubiecti ſunt: ſed etiā pctōres. Sepe enī de cōuerſio-
nalib⁹ maiore glīa triumphat dñs chrīs. Pecora enī
ſunt: dū in campoꝝ libertate. i. in mūdi iſti⁹ volupta-
te paſcunt. Oues ſunt: cū iā intra ſepta dñi claudunt.
[Uolucres celi ⁊ piſces maris: qui perambulant ſe-
mitas maris.] Uolucres celi: ſuperbi ſunt hoīes: qui
inflati vēto iactātie qſi per inane aeris efferunt: ⁊ hu-
milia deſpiciūt cū altius eleuant. Uolucres enī a vo-
latu crebro dicte ſunt. Piſces vō maris philoſophos ETY
fortaſſe ſignāt: qui hui⁹ mūdi nām erratica curioſi-
tate pertractāt. Nam ſicut illi poſita fronte itinera
ſibi reſerāt pelagi inundatione confuſa: ita ⁊ iſti ca-
pite dimiſſo venas rerum ratione humana aſſiduo
labore perquirunt. Sed cum ſint piſces ⁊ fluminuꝫ:
non vacat q̄ hic poſuit maris: propter eos qui ſibi
vident eſſe ſapiētes. Uerū iſti tales cōtiqꝫ ſimiles
dñi pedibus feliciter ſubijciuntur: qui ad chriſtiane

venerint religiõis affectum. Nã lz illi oĩa iure dña-
tiõis iclinata ſint:illos tñ dicim⁹ ꝓpe ſubiectos:qui
ad ei⁹ on⁹ leue ⁊ iugũ ſuaue ꝑuenire meruerũt.[Do
mine dñs noſter:q̃ admirabile eſt nomẽ tuũ in vni
uerſa terra:] Poſtq̃ icarnatione dñi chri:⁊ reſurre-
ctiõis gl'iam ſancta eccleſia leta cãtauit:illũ v'ſuz de
laude dñi reperit quẽ dixit in capite. Cõgrue ſiqdez
ꝑncipiũ ipſi deputat̃ ⁊ finis:qui de ſe dixit:Ego ſum
Apoc.p. alpha ⁊ o.i.initiũ ⁊ finis. Sed qm̃ diuina v'ba fecun-
da ſũt:alia nobis ſacramẽta ꝑgenerãt. Signant eñ
⁊ illos quoꝝ vita diuinis muneribus ⁊ religioſis au
ſpicijs ichoata:in dñi credulitate ꝑmãſit. Uñ mente
ꝯdendũ eſt:hunc eẽ ex his ꝑmũ pſalmũ:qui ſe repe-
titiõe verſuũ:ſacramẽtali iterañõe ꝯgeminãt. Qđ ⁊
de alijs loco ſuo cõpetẽter edicem⁹. Cõcluſio.

De duabus naturis dñi chri:⁊ ſecũdus pſal
mus ⁊ iſte locuti ſũt:q̃uis ⁊ alij
ſubſequant̃.i. vigeſimus: ſeptuageſimuſꝑmus:octo
geſimuſꝑm⁹:cẽteſimuſſeptim⁹:centeſimuſnon⁹:⁊ cẽ
teſimuſtrigeſimuſoctau⁹: Ut obſcuꝝ iter hui⁹ ſeculi
gradiẽtes:quaſi plurimis lãpadib⁹ icenſis:in hereti
cas cautes minime valeamus incidere. Quapropter
tãti beneficij cognoſcam⁹ auctorẽ. Unus eſt eñ dñs
chriſt⁹:genit⁹ ex p̃re ſine tpe:nat⁹ ex matre ſub tpe.
Pri⁹ mũdũ creauit ex nihilo:poſt ingenel liberauit
exitio. Talis eſt eñ dei ⁊ hoĩs cõnexio:vt vtrũqz in-
tegrũ:vtrũqz ꝑmaneat ſine aliq̃ ꝯfuſione diſtinctũ.
Neqz enĩ:aut diuinitas ĩpaſſibilis mutari potuit:aut
humanitas aliud:niſi vt meliorata ſemper maneret
accepit. Sic eñ ver⁹ atqz oĩpotens mediator effect⁹
eſt:vt qui in forma dei patri erat equalis:fieret ⁊ no-
bis carnis aſſumptiõe ꝯſilis. In ſe eñi permanere fe
cit cũcta:que voluit eſſe pacifica. Hoc eſt ſpei noſtre
ſingulare ꝑſidiũ:redẽptionis idebitũ mun⁹:mortis
exitiũ:vita ſanctoꝝ. Quale eñi rogo genus eſt pieta-
tis:vt ille angeloꝝ dñs vſqz ad formam ſerui fuerit
venire dignat⁹:vt mors cũ auctore ſuo diabolo vin-
ceret̃:qui mũdũ ſuis vinculis tenebat obnoxiũ. Unđ
beatus Ambroſi⁹:hymnũ natalis dñi eloquẽtie ſue
pulcherrimo flore cõpinxit:vt pi⁹ ſacerdos feſtiuita-
ti tãte dignũ munus offerret. Ait eñi: Procedens de
thalamo ſuo pudoris aula regia:gemie gigas ſubſtã
tie alacris vt currat viaz. Et cetera que ſupra huma-
nũ igeniũ vir ſanct⁹ exiluit. Nã ⁊ ipſe numer⁹ ogdo-
adis in ſcripturis diuinis magnarũ rerũ ſacramẽta
ꝯtinere dinoſcit̃. Octo eteni aĩe igreſſe ſunt in arcã
noe:que mũdo pereũte ſaluate ſunt. Octauus filius
Jeſſe: Dauid fuit:quẽ a dño ꝯſtat electũ. Octauo ẽt
die circũciſio purificabat hebreos. Octauo:id eſt do-
minico die dñs ſurrexit a mortuis:i quo humani ge-
neris ſpes ab ipioꝝ iferno in celoꝝ eſt eleuata faſti-
giũ. Iſte aũt numerus eſt quẽ arithmetici actuplũ
ARITH mũ quadrantez appellant:quẽ Philolaus pithagori
GEO cus armoniaz geometricã vocat:eo q̃ oẽs in ipſo vi
deant̃ armonice ꝯuenire rationes.

Explicit expoſitio in pſalmũ. VIII.

In finem pro occultis filij: Pſalmus
Dauid. IX.

Confitebor tibi dñe in toto cor
de meo:narrabo omnia mira-
bilia tua. Letabor ⁊ exultabo
in te:pſallã nomini tuo altiſſi-
me. In ꝯuertẽdo inimicũ meũ
retrorſum:infirmabunt̃ ⁊ peribunt a facie
tua. Quoniam feciſti iudicium meum ⁊
cauſam meam: ſediſti ſuper thronum qui
iudicas iuſtitiam. Increpaſti gentes ⁊ pe-
rijt impius:nomẽ eoꝝ deleſti in eternum ⁊
in ſeculũ ſeculi. Inimici defecerunt framee
in finem: ⁊ ciuitates eorũ deſtruxiſti. Pe-
rijt memoria eoꝝ cũ ſonitu: ⁊ dñs in eternũ
permanet. Parauit in iudicio thronũ ſuũ:
⁊ ipſe iudicabit orbem terre in equitate:iu-
dicabit populos i iuſtitia. Et fact⁹ eſt dñs
refugiũ pauperi:adiutor in opportunitati-
bus in tribulatiõe. Et ſperent in te qui noue
runt nomẽ tuuz:qm̃ nõ dereliqſti querẽtes
te dñe. Pſallite dño qui habitat in ſyon:an
nuntiate inter gentes ſtudia eius. Qm̃ req-
rens ſanguinẽ eoꝝ recordatus eſt:nõ eſt ob
litus clamorẽ pauperũ. Miſerere mei dñe
vide humilitatez meam de inimicis meis.
Qui exaltas me de portis mortis:vt annũ-
tiẽ oẽs laudatiões tuas in portis filie ſyon.
Exultabo in ſalutari tuo:infixe ſunt gentes
in interitu quem fecerunt. In laqueo iſto
quez abſconderunt:comprehenſus eſt pes
eoꝝ. Cognoſcet̃ dñs iudicia faciẽs:in ope-
ribus manuũ ſuarũ cõprehenſus eſt pecca-
tor. Cõuertant̃ peccatores in infernuz:oẽs
gentes que obliuiſcunt̃ deũ. Qm̃ nõ in fi-
nem obliuio erit pauperis:patiẽtia paupe-
rũ nõ peribit in finẽ. Exurge dñe nõ ꝯforte-
tur hõ:iudicent̃ gentes in ꝯſpectu tuo. Cõ-
ſtitue dñe legiſlatorẽ ſuper eos:vt ſciãt gen
tes qm̃ hoĩes ſunt. Ut qđ dñe receſſiſti lon
ge:deſpicis in opportunitatibus in tribula-
tione. Dũ ſupbit impi⁹ incẽditur pauper:
cõprehendunt̃ in cõſilijs quibus cogitant.
Qm̃ laudatur pctõr in deſiderijs aĩe ſue:⁊
iniquus benedicit̃. Exacerbauit dñm pec-
cator: ſm̃ multitudinẽ ire ſue nõ queret. Nõ
eſt deus in ꝯſpectu eius: inquinate ſunt vie il
lius in omni tpe. Auferunt̃ iudicia tua a fa
cie eius: oĩuz inimicoꝝ ſuoꝝ dñabit̃. Dixit
enim in corde ſuo:nõ mouebor a generatio
ne in generationẽ ſine malo. Cuius maledi
ctione os plenũ eſt ⁊ amaritudine ⁊ dolo:
ſub lingua eius labor ⁊ dolor. Sedet in in-
ſidijs cũ diuitibus in occultis:vt interficiat
inocẽtẽ. Oculi eius in pauperẽ reſpiciũt:in-
ſidiat̃ in abſcõdito quaſi leo in ſpelũca ſua.
Inſidiatur vt rapiat pauperez:rapere pau-
perez dũ attrahit eũ. In laqueo ſuo humi-

liauit eũ iclinabit ſe ⁊ cadet cũ dñatus fuerit pauperũ. Dixit eni in corde ſuo: oblitus eſt deus: auertit faciẽ ſuã ne videat in finẽ. Exurge dñe deus ⁊ exalteẽ manus tua: ne obliuiſcaris pauperũ. Propter quid irritauit ipſius deum: dixit enim in corde ſuo non requiret. Uides qm̃ tu laborẽ ⁊ dolorem cõſideras: vt tradas eos in manus tuas. Tibi derelictus eſt pauper: orphano tu eris adiutor. Cõtere brachiũ pctõris ⁊ maligni: q̃reẽ pctm̃ illi⁹ ⁊ nõ iuenieẽ. Dñs regnabit in eternũ ⁊ in ſeculuʒ ſeculi: peribitis gẽtes de terra illi⁹. Deſideriuʒ pauperum exaudiuit dñs p̃parationẽ cordis eoꝝ audiuit auris tua. Judicare pupillo ⁊ humili: vt nõ apponat vltra magnificare ſe homo ſuper terram.

Finis iſte quid ſignificet: ſepe iam dictũ eſt: nõ in quo deficit: ſed in quo creſcit. Ex quo vere repamur qui nobis initiuʒ bonoꝝ terminus eſt maloꝝ. Ad quẽ iudei nõ puenũt: qd̃ ſua incredulitate deficiũt. Pro occltis filij: pſonã ſignificat dñi ſaluatoris. Nã cũ nomẽ aliqd̃ ad quẽ pertinet nõ poniẽ: neceſſe eſt: vt hoc dictũ de ſummitate aliqua ſentiaẽ. Supra eni vbi voluit abſalon intelligi: pnũtiauit filij ſui: Hic võ qd̃ ad vnigeniti verbi referri deſiderauit excellẽtiſſimam ſummitatẽ: filij tm̃ dixit: qui eſt oĩpotens atq; inenarrabiliter filius coetern⁹ patri: faciens que vult in celo ⁊ in terra. Simili modo
Joan.8. in euãgelio dictũ eſt: Si vos fili⁹ liberauerit: tũc vere liberi eritis. Nõ eni ibi ſecutũ eſt: dei: ſed tm̃ vocabulũ ipm puꝛũ ſine aliqua adiectiõe ſufficit. Pro occultis aũt: poſitũ eſt numero plurali: qꝛ nõ vnuʒ: ſed duplex hic cognoſciẽ eſſe myſteriuʒ. Significat eni incarnationẽ dñi: ⁊ futurũ iudicium. De quibus pſalmus iſte dicturus eſt. Sed iã humanitas chriſti manifeſtata dinoſciẽ: cuius adhuc iudiciũ ſuſtineẽ. Sed cũ audimus pro occultis: prebere debemus intentuʒ animũ lectioni: vt nobis iuuãte dño referenẽ que p̃dicunẽ occulta.

Diuiſio.

Totus hic pſalmus a perſona pphete depromiẽ. Prima pfeſſione: letum ſe dicit dño pſalliturũ: qm̃ ꝯfudit diabolũ: cui⁹ culturaʒ aduentus ſui pia diſpenſatione deſtruxit. Secũda: cõmonet fideles: vt pſallãt domino: qui habitat in ſyon: qui vindicat ſanguinem pauperum: ⁊ exaltat eos de portis mortis. Tertia: peccatoribus cũ antichriſto maloꝝ finẽ dicit eſſe venturuʒ. Quarta: malorum ipſorum nimietate permotus: conuerſus ad dominum quaſi receſſiſſe illum dicit a defenſione pauperum: cum malis datur licentia preſumptionis ſue. Quinta deprecaẽ: vt tremendi illius iudicij tempus adueniat: q̃tenus hec omnia ſine celeri tranſigantur: ne cuiuſlibet hominis iniquitas vltra p̃ualeat. Talis enim malignitas illi⁹ tpis erit vt nemo fideliũ optet mũdi tpa differri: in quo tãta mala cognouerit actitari.

Expoſitio.

Confitebor tibi dñe in toto corde meo: narrabo omnia mirabilia tua. In toto corde cõfiteẽ dñm: qui nullis mundanis cogitatiõibus fluctuat. Quod perfectoꝛum eſſe non dubium eſt: qui ⁊ originalis peccati vitia: ⁊ ſuggeſtiones peruerſas ſpirituuʒ maloꝝ dño p̃ſtante vicerũt. Seqĩ. Narrabo oĩa mirabilia tua. Quis rogo poteſt oĩa mirabilia narrare diuina: que quotidie in celo ⁊ in terra virt⁹ ei⁹ opaẽ: Sed vſus ſcripturarũ eſt per Synecdochen figurã: que ſigñat a toto partẽ dicere oĩa: dũ cõprehendi nequeãt vniuerſa. Sed vt de mltis vnũ dicere videamur: Quid mirabilius: q̃ pro ſalute humani generis deũ inconfuſibiliter humanatuʒ: ⁊ qui hic iudicat⁹ eſt: ipm ad orbẽ iudicandũ eſſe venturũ: Letabor ⁊ exultabo in te: pſallã nomini tuo altiſſime. Nõ in hoc ſeculo vbi letifera letitia eſt: nõ in ambitionib⁹ mũdi vbi peccata amara ſuauia ſunt: ſed in te vbi ſecurũ gaudiũ ſemp ſumit augmentũ. Plus eſt eni exultare q̃ letari. Exultare eſt eni animi ⁊ corporis maioꝛe motu iocundiſſima libertate gaudere. Gratias quoq; ſe acturũ polliceẽ altiſſimo: qui ſup oĩa pbaẽ excelſus: q eũ ab inimicis ſuis: ſiue carnalib⁹: ſiue ſpiritualibus liberare dignat⁹ eſt: pmittẽs ſicut dcm̃ eſt: ⁊ operib⁹ ſe dño ⁊ voce cãtare. In ꝯuertendo inimicum meuʒ retrorſuʒ: īfirmabunẽ ⁊ peribunt a facie tua. Quis multos inimicos habuerit: tñ hic mõ Saulẽ ꝯueniẽter aduertim⁹. Retrorſuʒ eni dixit: qꝛ nõ potuit obtinere qd̃ voluit: ſed magis q̃to ille nequiter pſequebaẽ: tanto iſte tolerando ip̃robũ iuſtior apparebat. Et cũ p̃us inimicũ dixerit numero ſingulari: hic dicit īfirmabunẽ: qꝛ rex pſecutor erat qui voluntates ſuas multis famulãtib⁹ exercebat. Quapropter ꝯgrue dcm̃ eſt: īfirmabunẽ: qꝛ dei volũtate oẽs ineſficaces gnãliter extiterũt. Et peribũt a facie tua: dũ ego ad te deuota mẽte ꝯfugio. Iniquus eni ante faciẽ: id eſt: ante grãm eius nõ venit: qꝛ pſequiẽ inocẽtem. Qm̃ feciſti iudiciũ meũ ⁊ cãm meã: ſedes ſup thronũ qui iudicas equitatẽ. Cũ duo ex diuerſa parte ꝯtligant: neceſſe eſt vnũ offendere cũ alteruʒ ꝯtigerit obtinere. Probata ḡ pphetie cauſa: odiuʒ fuiſſe ꝯſtat aduerſi: qꝛ nõ poterat pſecutor placere: dum decreuerit dñs eũ qui impie p̃mebaẽ eripere. Sed cũ dicit: Judiciũ meũ ⁊ cauſam meã: pſperã ſibi teſtatur fuiſſe iniaʒ. Sic ⁊ nauigãtes ſuũ ventũ dicũt: qñ illis euẽtus pſperitatis arriſerit. Sedes ſup thronũ: dño dicĩẽ chriſto: qui nũc ſedet ad dexterã prĩs: vñ vẽtur⁹ eſt iudicare viuos ⁊ mortuos. Sedes aũt: pphetie virtute: pñs dcm̃ eſt pro futuro: Nã ſeſſioneʒ iſtã ad icarnationẽ dñi ptinere manifeſtũ eſt: que adhuc illo tpe non videbaẽ effecta. Thronũ ſigñat tribunal futuri iudicij: in quo dñs chriſtus maieſtatis ſue honorabili ptãte ſeſſur⁹ eſt. Judicas equitatẽ: ⁊ hic tpe pñs pro futuro dixit. Judicatur⁹ eſt eni equitatẽ: cũ ad diſceptãdũ poſt finẽ mũdi reluxerit. Que figura dĩ Idea: cũ ſpẽm rei future velut oculis offerẽtes motũ animi ꝯcitam⁹. Hoc ẽt in ſubſequẽtib⁹ lati⁹ explicabiẽ. Increpaſti gẽtes ⁊ perijt impius: nomẽ eoꝝ deleſti in eternũ: ⁊ in ſeculũ ſeculi. Hic iã ſacratiſſim⁹ domini ſecundus aduentus exponitur: quando increpabuntur gentes increduli: ⁊ diabolus cum machinationibus ſuis peribit in eternum. Tunc enim non remanebit eius tempeſtuoſa peruerſitas: quando erunt omnia domino preſtante tranquilla. Naʒ quis vlterius in regno domini: aut diabolum nominet: aut eius ſequaces: cũ dominicã ciuitatẽ: nec aduerſitas cõcutiat: nec vllus hoſtis inuadat: Quid ſit quoq; eternũ: decenter expoſitũ eſt. Seculũ ſeculi. ſeculũ futurũ dñi ſignat regnũ: qd̃ nulla etate: nullo

SCHE

DEF

SCHE

tpe finief. Et ne poſſit aliq̃ pmixtione ↄfundi: dcm
eſt ſeculi .i. hui⁹ quo nũc vtimur ſubſequiũ. Iſtud enĩ
ſibi redeũdo ſuccedit: ⁊ tpib⁹ exẽptis: annuis reuolu
tionib⁹ iterat. Illud aũt nõ ad initiũ redit: ſed ſine
aliq̃ mutatõe iugiter pſeuerat. Quapropter deſinãt
heretici dicere: aliq̃n diabolũ cũ ſeq̃cib⁹ ſuis ad grãz
poſſe reuocari: q̃n ſic euidẽter audiũt: eos in eternũ
⁊ i ſeculũ ſeculi eẽ damnãdos: vt nec nois eoꝝ poſſit
remanere veſtigiũ. [Inimici defecerũt framee in fi
Al. Eoꝝ nẽ: ⁊ ciuitates deſtruxiſti. Perijt memoria eoꝝ cũ
ſonitu.] Inimici: genitiu⁹ caſus eſt .i. diaboli: cui⁹ fra
DEF meas defeciſſe teſtat. Framea enĩ hebraicus ſermo
eſt: ſigñans gladiũ quo hoſtis ille bacchat. Qḋ autẽ
dixit: in finẽ: ↄſũmatio ſeculi dat intelligi: q̃n virtus
diaboli oportẽt illo gladio ꝓbat interimi: de quo di
xit in 7⁰ pſalmo: Niſi ↄuertamini: gladiũ ſuũ vibra
bit ⁊c. Ciuitates aũt dicit deſtructas: pplos infideles:
vltima dñi chri i manifeſtatiõe ↄuictos: quoꝝ pecto
ra diabolus in hoc ſeculo tanq̃ ſue ciuitatis menia
poſſidebat. Perijt aũt memoria eoꝝ cũ ſonitu. Cuz
ſonitus vocum clamore maximo dicit: qḋ fieri ſolet:
q̃n res pſpere: grauiſſimo fine claudunt: vt nec pote
ſtas eoꝝ videat remanere: nec nomẽ. Intuere quẽ
admodũ in pulcherrima cõparatiõe pmãſit: vt ciui
tates q̃s deſtructas dixerat: eas cũ ſonitu teſtet euer
ſas. [Et dñs in eternuz pmanet. Parauit in iudicio
Al. Thro nũ ſuum ſedẽ ſuã.] Decora nimis aptaq̃z diuerſitas. Quia di
xerat ipſos perire: dicit nũc in eternum dñm pmane
re. Qḋ audire nolũt: qui creatori ſuo prauis auſibus
reſtiterũt. Sed ↄfugiãt ad dñm miſericordẽ: ne pa
tiant diſtrictũ iudicẽ. Parauit: hoc eſt: de⁹ bõ: vt qui
hic in humilitate iudicat⁹ eſt: ibi in maieſtate ſua iu
dicatur⁹ aduẽiat. Hec ſunt que titulus dixit: occulta
filij: q: ineffabile donũ eſt: vt humiliatã hois nãz at
q̃z demerſam: dextera ſue potẽtie ad celeſtia regna
leuauerit. [Et ipſe iudicabit orbẽ terre in eq̃tate: iu
dicabit pplos in iuſtitia.] Ipſe vtiq̃z dñs chriſt⁹: qui
hic patiẽdo iniuſtitiã: ibi ipẽs veraciter dicit demõ
ſtrare iuſtitiã. Orbẽ terre: ſcõs viros debemus acci
pere: qui de vniuerſali eccleſia q̃ſi de corone circulo
ↄgregant. Iſti in eq̃tate iudicãdi ſunt: qb⁹ ꝓpter fi
dei ⁊ humilitatis ſue bonũ: miſericordia copioſa pſta
Matt. 25. bit: qui audituri ſunt: Venite benedicti pr̃is mei ⁊c.
Matt. 19. Vñ ſedebũt ſup ſedes duodecim iudicãtes duodeci
trib⁹ iſrl. Ppli aũt debẽt accipi peccãtores: qui opibus
diabolicis nõ vident exui. Iſti cũ iuſtitia iudicãdi
ſũt: qui pro factoꝝ ſuoꝝ ſcelere damnabunt. Quib⁹
Matt. 25. dõm eſt: Ite in ignẽ eternũ. Sic duob⁹ noib⁹ eq̃tatis
⁊ iuſtitie: q̃litatez illã iudicij mirabili breuitate de
ſcripſit. [Et fact⁹ eſt dñs refugiũ pauperi: adiutor in
opportunitatib⁹ in tribulatiõe.] Copioſa ſpes paupe
rũ ⁊ magna cogitatio gaudioꝝ: ipm refugiũ habere
quẽ iudicẽ. Audiuim⁹ pauperẽ: ſed nõ oẽm putem⁹
DEF inopẽ. Pauper ille dei eſt: qui terrena cupiditate va
cuat⁹: celeſti deſiderat largitate diteſcere. Et ne im
becillitate ſua paueſceret corda fideliũ: ſeq̃t magni
auxilij firma ꝓmiſſio: Adiutor in opportũitatib⁹: q:
illud eſt adiutoriũ dulciſſimũ: qḋ in neceſſitate pſta
tur. Ipſamq̃z iterũ opportunitatez: euidẽter expoſſit
dicẽs: In tribulatione: q̃n anim⁹ afflictoꝝ ad cõpun
ctiõis ſtudiũ auidus incitat: ſicut in alio pſalmo di
ctur⁹ eſt: Inuoca me in die tribulatiõis tue: ⁊ eripiã
te: ⁊ glorificabis me. [Et ſperent in te oẽs qui noue
rũt nomẽ tuũ: q̃m nõ dereliq̃s q̃rẽtes te dñe.] Spe
rẽt in te: nõ ſeculi blãdimẽta reſpiciãt: ſed in tua ꝓ
miſſione ↄfidãt. Qui nouerũt nomẽ tuũ .i. qui maie
ſtatẽ tuã ſanctiſſima deuotione venerant. Audierũt
enĩ nomẽ dñi ⁊ illi qui minime credunt: ſed tñ illi
nouerũt qui mãdatis ei⁹ ſuppliciter obſequunt. Se
quit cauſa: cur in dño debeat ſperari: q: nõ patit eos
deſerere: quos ad ſe pſpexerit ↄfugiſſe. Certũ eſt enĩ
pſentẽ ſemp hẽre dñm: qui tali pdit⁹ docet arbitrio.
[Pſallite dño qui habitat in ſyon: annuntiate inter Als. Stu
gẽtes ſtudia eius: mirabilia ei⁹.] Venit ad ſecũdã ſectionẽ: vbi dia
bñficia pſentis tpis ⁊ futuri hẽũs ꝓpheta reſpiciẽs:
ad pſalmodiã ꝓuocat pplos deuotos: ne cuz tãta ei ſe
ↄferunt pmia: aliq̃ corpore lenteſcãt: p⁰ dixit: Pſal
lite dño. Et ne in ſuis ſupſtitionib⁹ pſallẽdũ putaret
eẽ gẽtilitas: addidit: Qui habitat in ſyon: vt deſigna
ret dñm ſaluatorẽ qui in illis partib⁹ corꝑaliter ap
parẽs: religione ſui nois toti⁹ mũdi ambitũ cõprehẽ
dit. Hoc enĩ de ſancta incarnatiõe dicit. Nã ille vbi
nõ habitat qui vbiq̃z totus eſt? Verũ vt nois huius INTER
myſteriũ etiã ſpũaliter pſcrutemur: ſyon ſpeculatio
dicit: q: reuera de⁹ in ↄtẽplatiõe pꝛiſſima reperitur.
Et iuſte ibi nobis habitare dicit: vbi eũ illuminati
celeſti grã ↄtuemur. Exponit ẽt qḋ ſuperi⁹ dixit: pſal
lite: q: hoc eſt reuera illi pſallere: vniuerſis gẽtib⁹ ei⁹
mirabilia nũtiare. Vñ itelligere poſſum⁹ in oi actu
pſalmodiã cõpetenter dici: q̃cq̃d põt dñi laudib⁹ ap
plicari. Intuẽdũ eſt etiã: q: hoc per diffinitionez de
center explicitũ eſt. Dicit eniz cui dño pſallet .i. qui
habitat in ſyon. [Qm̃ reqrẽs ſanguinẽ eoꝝ ſ memo Al. Recor
ratus eſt: nõ eſt oblit⁹ ſ orõnẽ pauperũ.] Quia ſup⁹ datus
dixerat: gentib⁹ pdicate: ⁊ multos eoꝝ conſtat occiſos Al. Clamo
ne quis putaret inultũ eſſe qḋ geſtũ eſt: ſeq̃t ſangui rem.
nẽ martyrũ ab ipẽs pſecutorib⁹ eſſe req̃rendũ: vt in
eternũ recipiãt: qḋ tpaliter effecerũt. Memorat⁹ eſt
mirabiliter ad vtrũq̃z poſitũ eſt: vt ⁊ pſecutores vin
dicta terreret: ⁊ martyres promiſſio benigna refice
ret. Nõ eſt oblit⁹: ad ↄquerẽtiũ infirmitatẽ dicit ro
borandã: qui ꝓpter longinq̃tatẽ futuri iudicij retri
butiones dñi eſtimãt aliq̃tenus obliuiſci. Orationẽ
pauperũ: petitionẽ dicit iuſtoꝝ: quã ex ſua ꝑſona ſub
ter adiũgit: vt de vnoquoq̃z fideli hoc intelligas: qḋ
ſibi ꝓpheta poſtulat largiẽdũ. [Miſerere mei dñe
vide humilitatẽ meã: de inimicis meis. Qui exaltas
me de portis mortis.] Iſta eſt oratio cunctoꝝ paupe
rũ ad ſingularẽ numerũ cõpetẽter adducta: q: ſemp
in vnitatẽ ſcõꝛum hec turba ꝑducit. Sic enĩ ſibi po
ſtulat ſubueniri: vt a clementiſſimo rege videat: q:
reuera cõſpectus ei⁹ auxiliũ eſt: ⁊ tenebroſa primus
diſpellit: cũ ſe tãti luminis ſerena ↄcedũt. Humilitatẽ
igit ſuã de inimicoꝝ ſuperbia ſupplicat eſtimari: q:
tãtũ carnaliter humiliant martyres chriſti: q̃tũ pſe
cutores eoꝝ tpaliter vident extolli. Porta vero morti
eſt diabolus: vel ois illecebra ſecularis: q̃ꝛ per hec
ad eternũ exitiũ infeliciter itroit. Exaltas me: dicit
id eſt: lõge facis a talib⁹. Nã cũ porta mortis ſit cõ
uerſatio ſcelerata multoꝝ: iure ſe ab ea dicit exalta
tũ: q: pceptis vitalib⁹ adherebat. [Vt annuntiẽ oẽs Als. Lau
ſ laudes tuas: in portis filie ſyõ. Exultabo in ſalutari dationes.
tuo.] Gratiſſima eſt portarum iſta repetitio: vbi vnũ
q̃dẽ nomẽ: ſ; res oĩno diuerſe ſũt. In illis mortis eſt
adit⁹: in iſtis vitalis reꝑit introit⁹. Liberat⁹ ẽ ex illis
portis mortalib⁹: in iſtis portis eccleſie que beatitu
dinẽ tribuũt ſempiternã: ꝓnũtiaturũ ſe laudes dñi
pollicet: per quas nomẽ eius eximiũ toto orbe cele
brat. Syon enĩ reliquas mundi generauit eccleſias:
q: ibi natũ eſt: vñ fidei noſtre veniſſe ↄſtat exordiũ.

qđ manauit lati⁹ in toto orbe terrarū. Salutare pa-
tris chīs eſt dñs: virt⁹ ⁊ ſapiētia ei⁹: qui nobis eternā
requiē tribuit ⁊ ſalutez. Merito ḡ ꝓpheta in ipſo ſe
exultare dic̄: vbi gaudij nullus eſt finis. [Infixe ſūt
Al. Abſcō- gentes in interitu: quē fecerunt. In laqueo iſto quez
derunt. occultauerūt: cōprehēſus eſt pes eoꝝ.] In h ⁊ alio
verſu qui ſequit̄: retributio pctōꝝ potēter exponit̄:
qꝛ ꝓpria vnuſqſqꝫ iniquitate torquet̄. Infixas enīz
dicit gentes: que timore dñi nō tenent̄: ſed qbuſdaz
clauis pctōꝝ ꝓbant̄ eſſe ꝯfixe: vt nō ſe valeāt excu-
tere: quas dura vident̄ ligamina cohibere. Quod ad
iudeos nō iprobe dicimus ptinere: vt ita ſint malis
ſuis affixi: quēadmodū in cruce clauis dñm īfigere
decreuerūt. Laqueū vō occultauerūt: qñtū ad eoꝝ
dicit̄ votū. Nā chriſto celatū eſſe nil potuit: qui paſ-
ſionē ſuā īnumera denūtiatione ꝑdixit. Cōprehen-
SCHE ſus eſt pes eoꝝ. Perſeuerauit in metaphora laquei:
quē ſuperius dixit. Comprehēſos enī illos dicimus:
quos capitio nodoſa ꝯſtringit. Pes autez ſignificat
greſſus animi ⁊ deſideriū prauū: qđ eos ambulare
facit ad iudiciū: ſicut Salomon in prouerbijs dicit:
Prouer. p̄. Pedes eoꝝ in malitiā currūt: ⁊ veloces ſūt ad effun
dendū ſanguinē. [Cognoſcet̄ dñs iudicia faciēs: in
operib⁹ manuū ſuarū cōprehenſus eſt pctōꝛ.] Uera
nimis ⁊ abſoluta ſnīa. Qm̄ tūc manifeſte cognoſcit̄
dñs iudicia facere: qñ pctōrib⁹ dabit̄ eterna crucia-
tione torqueri. Hic enī qꝛ ſunt eis libera ſcelera: re-
linqui credunt̄ forſitan īpunita: ſed vbi dies ille ma-
nifeſtationis aduenerit: ⁊ throno maieſtatis ſue dñs
inſederit: tūc gnāliter cognoſcet̄ opari iudicia ſua: qñ
humanū genus ſiue a ſiniſtris ſiue a dextris ei⁹ fue-
rit arbitrio ſegregatū. Hoc eſt enī iudicia vera face
re: vniuſcuiuſqꝫ merita ſine oliq̄ ꝯfuſione diſcerne-
re. Sequit̄ ſnīe hui⁹ aperta declaratio. Dicit enī vñ
cognoſcit̄ dñm vera iudicia facere: ſcꝫ qñ nefarijs
operib⁹ ſuis pctōꝛ aſtringit̄: ⁊ ſm̄ actuū qualitatē di-
gnā recipit vltionē. Nā ſenſus ille oīno vitādus eſt:
qui putat pctōrē ſola delictoꝝ ſuoꝝ recordatiōe cru
Matt. 25. ciādū. Nā ſi h tm̄ ſufficeret: qre diceret̄: Ite in ignē
Iſa. 66. eternū: qui parat⁹ eſt diabolo ⁊ angelis ei⁹? Et illud
Uermis eoꝝ nō morietur: ⁊ ignis eoꝝ nō extinguet̄.
Nō enī hec loca tormētoꝝ negat pctōribus dari: ſed
per q̄litates operum ſuoꝝ eos dicit eſſe torquēdos.
Sentiamus ḡ locum pctōꝝ ſupplicijs eſſe ꝑparatū:
īntelligamus īrīnſecus penale malū: qđ ſceleratis le
gimus iminere. Nā vt reuera cognoſcamus btitudi
nē a damnatiōib⁹ qbuſdā terminis eſſe diuiſam: re-
Luc. 16. cordemur diuitē oclos ſubleuaſſe: pauperēqꝫ Laza-
rū i ſinu abrae fuiſſe ꝯſpectū: ſe aūt flāmis vltricib⁹
deputatū. Unī ordo iſte vitatis nullaten⁹ diceret̄: ſi
pctōres maloꝝ recordatio ſola torq̄ret. Hec ſunt oc-
culta filij que titulus ꝑdixit. Cāticū diapſalmatis.

Ouū diapſalma: cui ſuppoſitum ꝓbat̄ ⁊
cāticū. Unī nōnullos hec res fecit aduer
tere: diapſalma ſilētiū nō putare. Aiunt
enī fieri nō poſſe vt cāticū ſilētij eſſe vi-
deat̄. Sed res iſta determinatione que
in ꝑfatiōe poſita eſt oīno nō īpedit. Hic enī cāticuz
nō īterruptionē vboꝝ tollit: ſed futurā videt̄ indica
re letitiā. [Cōuertant̄ pctōres in īfernū: oēs gentes
que obliuiſcunt̄ dñm.] Uenit ad tertiaz ſectionē: in
qua pctōrib⁹ finē ſub alacritate animi ꝓnūciat eſſe
ventură. Cōuertant̄ dicit: ab hui⁹ mūdi delectatione
tollant̄: ne diutius poſſint in ſua voluptate gaudere.
Seqt̄. In īfernū: ne ſe crederēt alibi eſſe mittēdos.

Infernū aūt dcm̄ eſt ab eo: qđ illic anime iugiter īfe- ETY
rant̄: ſiue vt qdā volūt: a pte īferiore. Sed hec īfer-
nū vult īntelligi ꝑpetuā mortē: ad quā ſine dubio per
uenturi ſunt: qui dñi ꝑcepta ꝯtemnūt. Obliuiſci aūt DEF
dñm: eſt errorib⁹ ſupſtitionū: ⁊ ceno voluptatis inuol
ui. Nā ecōtrario illius memores ſūt: qui talia nō re-
grūt. [Qm̄ nō in finē obliuio erit pauperis: patiētia
pauperū nō peribit in finem.] Uidens ꝓpheta in h
mundo diuitib⁹ deſpectui eſſe pauperes: ⁊ obliuionī
crudeliſſime deputari: in finē ſeculi qñ dñs ad iudi-
cādū venerit mūdū: paupes nō dicit eſſe ꝯdemnan-
dos: ſed tūc magis in memoriaz dñi illos venire: qñ
diuites hui⁹ ſeculi a regni ei⁹ munerib⁹ excludunt̄.
Et q̄re illi paupes a dño cōmemorent̄: exponit. Dic̄
enī patiētia pauperū: que fideliſſimos coronat. Naz
ſi qbuſlibet erūnis deſit patiētia: aīa nō pōt eſſe pfe
cta. Quapropter: patiētia: eſt īter anxias tribulatio- DEF
nes ſeculi: vſqꝫ ad finē mortis in timore dñi: grātuz
actio iugiter obſuata: ſicut dñs in euāgelio dicit: In
patiētia vřa poſſidebitis aīas vřas. Cui⁹ rei tāta vir- Luc. 21.
tus eſt: vt ēt ipſe dñs qui nihil patit̄: patiēs dicatur.
[Exurge dñe nō ꝑualeat hō: iudicent̄ gētes in ꝯſpe-
ctu tuo.] Cū de fine ſeculi ꝓpheta tractaret: aduētū
antichriſti cordis illuminatiōe proſpexit: ⁊ periculi
magnitudine ꝑterrit⁹: magna voce ꝓclamauit: exur
ge dñe nō ꝑualeat hō. Ipſe eſt enī hō peſſimus: quez
humana nō pōt ſuſtinē ꝯditio: in quo tāta erit verſu
tia vel ptās: vt ſola dñi v̄tus ei⁹ poſſit ſupare negtiā.
Gētes ēt petit celerrimo aduentu iudicari: que cum
ipſo ſeuiſſimo ſcelera magna facture ſūt. Nō duz oc
culto ptāte hec oīa dñs adminiſtret: ibi tñ palā iudi
care petit: vbi ſupbi nocere vltēri⁹ nō ſinent̄. [Cōſti
tue dñe legiſlatorē ſup eos: vt ſciant gētes qm̄ hoīes
ſunt.] Euidenti⁹ iā de ipſo dicit antichriſto: vt talis ꝑn-
ceps det̄ pctōrib⁹: nō qui eos regat: ſed cū ipſis vna
depereat. Deniqꝫ ſeqt̄: vt ſciāt gētes qm̄ hoīes ſunt.
Hoc aūt dcm̄ minātis eſt: vt ad ꝯuerſionē poti⁹ icli-
nent̄ qui de ſceleris ſui libertate ꝑſumūt. Legis enī
veriſſimus latoꝛ ſolus eſt de⁹. Et qꝛ ille ꝯtra ꝑcepta
dñi mīra iuſſurus eſt: in maledicto ponit̄: vt eis pra-
ue legis ꝯditoꝛ tribuat̄. Qđ non ad ſalutē ſceleratis
ꝓficiat: ſed ad ruinā. [Ut qd dñe receſſiſti longe: de-
ſpicis in opportunitatib⁹ in tribulatiōe.] Interiecto
Diapſalmate: venit ad q̄rtū mēbrū: vbi tpis illi⁹ ma-
la ꝑtractās afflictoꝝ ꝯſideratiōe dño dicit more in-
firmitatis hūane: Cur receſſiſti lōge: nō ꝙ ille locū
derelinq̄t: ⁊ ad aliud ſpatiū trāſferat: qui vbiqꝫ to-
tus eſt: ſed qꝛ receſſiſſe credit̄: cū ſubuenire tardaue
rit. Sed dū ſupius dixerit: qm̄ nō derelinqs q̄rētes
te dñe: hoc ſeqt̄: deſpicis in opportūitatib⁹. Sꝫ illud
ꝯſtat dcm̄ veraciter ⁊ definitiue: iſtud aūt ꝓ gemētius
anxietate ꝓlatū eſt. Deſpici enī nos credimus: ſi vel
minimo tpe differamur. Sꝫ ille tūc magis vberi⁹ pre-
ſtat: cū magne patiētie nobis ſolatia admīſtrat. [Dū
ſupbit ipius tūc icēdit̄ pauper: cōprehēdunt̄ in co- Al. In ꝯſi-
gitatiōib⁹ ſuis q̄s cogitāt.] Studioſi⁹ eſt hec ſnīa per lijs quib⁹
ſcrutāda: ne putet̄ exinde iuſt⁹ vri: qꝛ pctōꝛ in iſto ſe-
culo videt̄ extolli. Sed ſic poti⁹ īntelligēdū eſt. Sup
bit ipius: cū ſe effectu maligne volūtatis expleuerit.
Tūc magis paup ad ſtudiū v̄tutis accēdit̄: qꝛ dū vi-
derit peccatorē nimis exaltatū: facile nouit eſſe caſu
rū: ⁊ auidi⁹ ad humilia tēdit: vñ ſe exaltādū poti⁹ eē
ꝯfidit. Sꝫ iſtis ipijs ac ſupbis ꝑuenit illa dānatio: vt
debitis penis q̄ſi qbuſdā vīclis apphēdant̄: ne illos ī
lucē ꝑdire liceat: q̄ tenebroſis actib⁹ ꝯdunt̄. De⁹ hōc

quātus horror eſt timere quē non valemus effugere:
ſed dona hec illa odiſſe que tuo precepto iubemur cuſ
tare.[Quoniā laudat peccator in deſiderijs anime
Al. Iniqu' ſue: ⁊ iniqua gerit benedicit. Exacerbauit do
benedicit minū peccator.] Reddita eſt cauſa que peccatores
cogitatiōib' ſuis faciat illigari. Malus enī dū p̄di
cat extollit: nec de correctiōe cogitat: cui laudator
blandiens inuenit. Sequit exaggeratio iniquitatis:
vt ille benedicat qui male potius actitare cognoſci
tur. Verū iſte qui adulātiū falſitate decept': in ma
gnā ſe ſuperbiā dn̄ationis euexerit: qd̄ p̄prie de anti
chriſto dat itelligi: qui fallentiū cateruis vſqꝫ per
ducit: vt ſe nō ſolū regē terrenū: ſed etiā rerū oīum
2. Theſſa. 2. p̄dicet deū: ſicut Ap̄ls dic̄. Ita vt in tēplo dei ſedeat
⁊ extollat ſe ſup omne qd̄ colit ⁊ qd̄ dicit deus. Sed
iſta illi p̄ficiunt ad ruinā: Irritat enī verū dn̄m: vt
ſalſus de': falſis vltricib' addicat.[Scd̄m multitu
Als. Quereret dinē ire ſue nō requiret. Nō eſt de' in conſpectu ei'.]
In exponēda volūtate antichriſti perſeuerat: q: ſm
peccata ſua dn̄m nō requiret. Dicēdo enī: ſm multi
tudinē ire ſue: oſtēdit oīa illū turbulēta crudeliaqꝫ
facturū. Verū iſtius nequitie reddita eſt cauſa con
niens: q: in conſpectu ſuo nō hēt deū. O q̄ p̄funda ce
citas eſt: deū ante oculos nō habere. Nā ſi vltimum
malū credit ſolis lumina nō videre: nonne apud ſu
peros: inferna patiunt: qui auctorē ſacri luminis p̄
ſua minime cecitate reſpiciūt: De ipo quoqꝫ nequiſſi
Daniel. ii. mo: Daniel p̄pheta teſtat dicens: Et extollet rex ſe
aduerſus oēs deū: ⁊ magnificabit ſup oēm deū: ⁊ ad
Al. Inquinate ſunt deū deoꝝ loquet ſuperba.[Polluunt vie ei' in oī
tpe. Auferunt iudicia tua a facie eius: oīuꝫ inimico
Pſ. iii8. ruꝫ ſuoꝝ dn̄abit.] Sicut de iuſtis dicturus eſt: Bti
imaculati in via: qui ambulant in lege dn̄i: ita nunc
de antichriſto dicit: omnes ſemitas hēre pollutas.i.
cogitatiōes factaqꝫ ſordētia. Neceſſe eſt enī vt ſint
contaminata atqꝫ polluta: que ducatu peſtiferi diabo
li ſordidant. Addit etiā nefariū ſcelus: vt cum vin
dictā in ſe reſpicit eſſe dilatā: deū nō putet exercere
iuſtitiā. Sic enī auferunt iudicia dei a facie impij:
qn̄ videt tardius venire: quod celeriter meruerat ſu
ſtinere. Et qd̄ illi auget interituꝫ: cum vitijs ſeruiat:
oīum inimicoꝝ ſuoꝝ obtinere dicit p̄ncipatū. Qua
felicitate ſubuectus ad ſcelera p̄nior erit: cum nullā
ſibi obuiā ire poſſe cognouerit. Qui tāta inferius p̄
prietate deſcribit: vt iam non futurus: ſed q̄ſi p̄ſens
SCHE eē videat. Que figura dicit Characteriſmos: quādo
aliqs: aut per formā deſcribit: aut per actus p̄prios
Al. a indicat.[Dixit enī in corde ſuo: non mouebor de
generatiōne in generatiōneꝫ ſine malo.] His vbis p̄prie cogi
tationē antichriſti deſignat: vel eoꝝ qui ei' famulā
Sap. 2. tur arbitrio: quoniā ſcriptū eſt: Imitant ergo illum:
qui ſunt ex parte ipſius. Qui ſibiipſe malitia facien
te dicturus eſt: nullā gentē intactam relinquā. Sed
de iſta natione me vlciſcens: ad aliā gentem iterum
transferar vindicandus: vt omnes ſtudio prauo poſ
ſit affligere: qui eius viſi ſunt niſib' obuiare. Actus
vo ſuos vno vbo definiuit: quādo ſe ſine malo nihil
dicit eſſe facturū.[Cuius os maledictiōe ⁊ amaritu
dine plenū eſt: ſub lingua ei' labor ⁊ dolor.] Nequi
tia eius duplici puerſitate deſcribit. In ore quippe
habebit blaſphemā maledictionē: cū ſe dei filiū mē
tiet. Amaritudinē: quādo reſultatoribus ſuis penas
mortis indicet: ⁊ ad ſupplicia iubebit peruenire: qui
eū tanq̄ numē cōtēpſerūt adorare. Hec habebit in
ore: que locut' eſt publice. Sub lingua vo qd̄ ait: de

ſignat eū cogitatiōes habere ſeuiſſimas: vt cum ipſe
ſit perdit': p̄dere cuncta feſtinet. Quarū rerū defini
tio labor ⁊ dolor eſt. Labor: cū diuerſis cladib' affli
git inopes. Dolor: cū martyres facit: qm̄ ſine labore
⁊ dolore corporis conſūmari nō pōt corona martyrij.
Sic vniuerſa que loquit vel cogitat: pari fece pollu
ta ſunt.[Sedet in inſidijs cū diuitibus in occultis:
vt interficiat innocentē. Oculi ei' in pauperē reſpi
ciunt.] Cū dicit: ſedet in inſidijs: actus antichriſti la
tronū conſuetudini comparauit: qui occultas vias inſi
dent vt iterficiāt inocētes. Que figura dicit Phan SCHE
taſia: quotiēs in concipiendis futuris viſiōib': animus
p̄ducit audictis. Tale enī antichriſti regnū dicit fu
turū: qd̄ ad martyrū coronā ⁊ infidelium ruinā con
ſtet eſſe p̄miſſuꝫ. Sequit. Cū diuitib': hic ſignificat
multitudinē maloꝝ. Sepe enī in ſcripturis diuinis
diuites in malo accipiuntur: ſicut pauperes in bono.
Interficere vo inocentē: eſt de religioſo facere ſacri
legū: eiuſqꝫ aīam p̄petua morte damnare. Nā cū di
cit oculos eius in pauperē reſpicere: nō reſpicit vt p̄
ſpiciat: ſed ad hoc intendit vt perimat.[Inſidiat in
ſ occulto: ſicut leo in cubili ſuo.] Leonē in cubili ſuo Al. Abſcōdito quaſi
antefatū dicit antichriſtuꝫ: qui atrociter ⁊ doloſe la Al. Speluca ſua
ceraturus eſt populū chriſti. Inter initia enī perſecu
tio eccleſie violenta tanta fuit: vt a paganis: p̄ſcri
ptionib': tormentis: cedibus: chriſtiani ad idoloꝝ ſa
crificia cogebant. Altera fraudulenta: que nunc per
hereticos ⁊ falſos agit chriſtianos. Nouiſſima ſup
eſt que per antichriſtum predicit eſſe ventura. Qua
nihil pericloſius: qm̄ erit violēta nimis: ex poteſta
te regni ſingularis: ⁊ deceptuoſa miraculis: vt (ſicut
dn̄s in euangelio dicit) ſeducat ſi fieri pōt etiaꝫ ele Mar. 13.
ctos. Proinde ad vim p̄tinet qd̄ poſitum eſt: leo: ad
dolos qd̄ ait: in cubili ſuo. Sic vtreqꝫ iniquitates eius
ſingulis ſermonibus intimant.[Inſidiat vt rapiat
pauperē: rapere pauperem dum attrahit eum. In la
queo ſuo humiliabit euꝫ.] Iteratio inſidiarū: nimie
tatē callidi p̄ſecutoris oſtēdit. Rapere vo pauperē:
ſignificat ſubitū periculū anime: ad qd̄ ille nefandiſ
ſimus trahere nitit inocentes. Deinde ad expoſitio
nem prioꝝ: ſequit decora repetitio. Nā vt non puta
res pauperē raptū: aut fiſci debito: aut interpellatio
ne cauſe ciuilis: geminauit rapere pauperē. Et mox
cauſam perſecutionis annectit: dum attrahit eum.i.
dū illū a veritate cultu re ad nōis ſui venerationem
molit adducere. Et ne adhuc iſtud: attrahit euꝫ: du
bium habere potuiſſes: addidit: In laqueo ſuo humi
liabit eū. Laqueus ſignificat quo ſimplicius corda
capiunt: ⁊ velut nodo puerſitatis lamētabiliter alli
gant. Humiliabit aūt: bene dcm̄ eſt: qm̄ de vera reli
gione ſine dubio cadūt: qui ad inſana dogmata p̄du
cunt.[Inclinabit ſe ⁊ cadet cū dominat' fuerit pau
perum.] Hic iam de ipſo tyranno dicit: qui in dei ſer
uos p̄miſſa p̄tāte graſſabit. Inclinabit ſe.i. cum ani
mū ſuū nimia p̄ditoꝝ acquiſitiōe remiſerit: ⁊ q̄ſi ma
loꝝ copia crapulat': in aliqd̄ ociū poſt ſcōꝝ penas
afflictioneſqꝫ peruenerit. Tūc g̊ de ſua p̄ſumptione
nequiſſimus cadet: qn̄ illi cū ſuis ſequacibus ſupue
nerit repētinus interitus. Finē quippe ſeculi neſcit:
qn̄ eū dn̄s in ſua p̄tāte conſtituit.[Dixit enī in corde
ſuo oblitus eſt deus: auertit faciē ſuā ne videat vſqꝫ
in finem.] Nimis ſtulta cogitatio. Credituꝫ' eſt deū
diſſimulare: cui honorē ſacrilegus conat eripere: pu
tans eū fideles ſuos nolle reſpicere: cum p̄pter ipm
docentur oīa penalia ſuſtinere. Ignarus veritatis:

contraria ſuſpitione mouebitur:nec intelliget qđ ſe
quitur: Ne obliuiſcaris pauperū in finē. Nō eniȝ di
cit:nihil eos eſſe paſſuros:ſed nullaten⁹ vſqȝ in fineȝ
deſerēdos eſſe.[Exurge dn̄e deus me⁹ ⁊ exalteť ma
Als nō hȝ nus tua:ne obliuiſcaris pauperū †in finē.] Decurſis
q̄tuor partib⁹:nūc exaltatiue propheta ſe ꝯuertit ad
ETY quintā:ſupplicās fieri qđ tn̄ ſciebat eē vēturū. Exur
ge dicit̄:citius ſurge:hoc eſt:velociter veni. Exalteť
man⁹ tua. Manus opationeȝ ſignificat. Sed iſta dei
opatio iudiciū eſt:qđ expectam⁹ eſſe vēturum. Illud
enī deſiderabat venire:vbi iſte ſupb⁹ poſſet occūbe
re. Ne obliuiſcaris paupeꝝ in finē. Cōtra q̄s impius
dicebat: Auertit faciē ſuaȝ:ne videat vſqȝ in finem.
Nūc rogat ne ſm votū antichriſti obliuiſcať paupe
rū in finē ſeculi: vbi futura eſt retributio meritoruȝ.
[Propter qđ irritauit impius deū:dixit eniȝ in corde
ſuo nō requiret.] In hoc verſu mirabili breuitate:⁊ ſci
ſcitatio ꝑmittiť:⁊ riſſio apta ꝯſeqtur. Interrogatiue
enī pronūtiādū eſt:ꝓpter qđ irritauit impius deū: De
inde riidēdū eſt:dixit enī in corde ſuo:nō requiret. Cō
ſtat q̄ppe ideo dn̄m irritatū:qꝛ cū impius facta ſua
nō putabat poſſe requirere. Sed inueniet memorē quē
ſperabat oblituȝ:⁊ vſqȝ ad imēſum ſentit recipi:que
pre multitudine delictoꝝ credebat in memoria non
teneri.[Uides qm̄ tu laborē ⁊ dolorē conſideras:vt
tradas eos in manus tuas.] Iſtud iā ꝓbatori dn̄o cū
gratulatione dicēdum eſt:vides qm̄ tibi nullus illu
det. Supius enī dixerat: Sub lingua eius labor ⁊ do
lor:hec nūc vba repetit: Uides qꝛ laborē ⁊ dolorē cō
ſideras:que ⁊ ille pfidus dū ſub ligua ſua hēret.i.in
cogitatione reuolueret.cognoſci penit⁹ nō credebat.
Cōſideras pfecto:qm̄ in tuis manib⁹.i.iudicio tradi
tus nō euadit:ſed digna factis recipit:qui vacanduȝ
ab ſcelerib⁹ nō putauit. Sic ois poteſtas penes deū
eſſe declaratur:qui pctōres ipſe ſibi ⁊ tradit ⁊ punit.
Nā qđ per miniſtros ei⁹ geriť:ipſi⁹ vtute ſine dubita
tione cōpleť. Quo fugiat:quē tāta vtus inſeqtur: Cō
mittat lȝ ſcelera:⁊ diuerſorū bolum ſubuerſione pa
ſcatur:quicqđ fecerit nō erit ipunitū:cum eterna da
mnatione torquebiť.[Tibi enī derelictus eſt paup:
Al. Orpha ⁊ pupillo tu eris adiutor.] In mediū deductis impijs
no. atqȝ ꝯuictis:redit ad iuſtos:vt ſicut illi digna factis
recipiūt:ita iſti promiſſa ꝑmia ꝯſequētur. Nā cū di
cit: Tibi derelictus eſt paup:oſtēdit qm̄ qui illi dere
linqtur:nulla vtilitate fraudať:qꝛ hoc eſt pio ꝑnci
ETY pi dimittiqđ bonis oībus tradi. Paup enī dicit⁹ eſt a
paruo lare. Relictum ergo dicit pauperē deo:vt oēs
videant que bona poſſint de eius reportare iudicio.
Pupillū vo dicit:non cui⁹ genitor carnalis occubuit:
ſed cui pater ſepult⁹ eſt mūdus. Nā multos pupillos
inuenies orbatos pře viſibili:⁊ ſunt blaſphemi abliqu
ritores:⁊ qđ in illa etate creberrimuȝ eſt luxurioſi:⁊
hi ꝓbanť a dn̄o alieni. Sȝ ab illis pupillis diuidi nō
pōt adiutoriū dei:quoꝝ př diabolus in actione faci
noris ꝓbať extictus. Et intēde qđ dicit:tu eris adiu
tor:vt cū carnaliter affligi videas eos:nō dubites eſ
ſe liberādos.[Cōtere brachium pctōris ⁊ maligni:
Al Que requiretur delictū eius nec inueniet.] Ante oculos ꝓ
reť pctm̄ il phete:antichriſti negtia redit:⁊ rogat ne illi bacchā
lius ⁊ nō ri diutius liceat in ſanguine hōīꝝ. Cōtere.i.ad nihi
lum redige. Brachiū eius:dicit potentiā:qua pecca
tores male vtebātur:qꝛ inſigniter impia faciebat:⁊
hoc nomē ab eo ſingulariter meruit:qm̄ in ſcelerib⁹
ſilem non habebit. Malignus:qꝛ iniquus diſſuaſor
erit:vt quos terrore nō pōt peruertere:ſaltē conetur
per noxia ꝑmia declinare. Delictū aūt eius:dicit cō
miſſa ꝑperā:qđ lȝ ſingulariter pronūtiatū ſit:innume
rabilia tn̄ eius extabūt ſine dubitatione pctā. Oia ſi
quidē facta ipſius ac dicta:pctā ſunt:cuius vniuerſa
vita delictū vocatur. Addiť: Nec inueniet:qꝛ dubiū
non eſt perire ſceleſtā poteſtatē:cuius damnādū cō
ſtat auctorē.[Regnabit dn̄s in eternū ⁊ in ſeculum
ſeculi:peribitis gētes de terra illius.] Extincta clade
generali:ad futurarū reꝝ ordinē venit:quoniā inter
fecto antichriſto:dn̄i regnū eternū:pium:muni ſicū
q̄ venturū eſt. Permittiť eniȝ nimis precurrere ſce
leſtum malū:vt gratius regnū dn̄i ſuſcipiať optatū:
vbi iam hōīꝝ adepta ſecuritas cōquieſcat: nec vlte
rius formidenť inſidie quas magis ſanct⁹ vir in hoc
mūdo cogiť ſuſtinere. Gentes aūt:poſuit peccatores
⁊ impios:qui feraliter viuūt:nec dn̄i legib⁹ obſequū
tur. De terra illius:regnuȝ ſignificat dn̄i ſaluatoris:
quo ſoli beatiſſimi ꝑfruuntur.[Deſideriū pauperuȝ
exaudiuit dn̄s †cōcupiſcentiā cordis eoꝝ exaudiuit Als ꝑpara
auris tua.] Bene vota iuſtoꝝ vbis ꝯgruis exprimun tione
tur. Dicit eniȝ:deſideriū pauperū:qđ ſit ſemꝑ amo
re ꝑmiſſo:vt illic eū euidēter videre cupiāt:vbi nūc
etiā mentis lumine trāſferūtur. Seqtur: Cōcupiſcē
tiam cordis eoꝝ. Hoc verbū conſtat eſſe violentius.
Cōcupiſcentia eniȝ ibi dicit̄:vbi ꝯturatis quodāmō
aīe virib⁹ aliqđ ardore mētis appetiť. Seqtur: Exau
diuit auris tua. Qđ regulariter debem⁹ aduertere ni
hil in deo corpaliū eſſe mēbroꝝ:ſed virtus eius effe
ct⁹ qua audit auris vocať:qua videt oculus:qua pfi
cit manus. Ueꝝ hec dicta ꝯdanť memorie:ne qꝛ cre
bro reperiēda ſunt:nos ipſa repetēdo faſtidiū facere
videamur.[Iudicare pupillo ⁊ humili:vt nō appo
nat vltra magnificare ſe hō ſup terrā.] Ecce aucto
ritate ꝓphetica cōmonemur:nō ſolū quēlibet pupil
luȝ:ſed pupillū ⁊ humilē deo eſſe gratiſſimū. Nā cū
dic̄:iudicare pupillo ⁊ humili:ſignificat pro ipſo poſ
ſe ferri ſnīam. Sed cū humilis dr̄:iuſtiſſim⁹ approba
tur. Seqtur q̄q̄ diffinitiua ꝓmiſſio:iō illa que dicta
ſunt fieri:vt vlteri⁹ a nullo holum ꝑmittatur excedi.
Tūc ſiqđe oia mala finiēda ſunt:qm̄ auctor oīuȝ pec
catoꝝ cū ſua plebe damnabiť. Hec ſūt occulta filij:
que pſalmi hui⁹ titulus canit. Nā lȝ per quedā idicia
frequēter videanť edicta:qm̄ tn̄ veniant horibus:ico
gnita hn̄tur. De ipo enī die dn̄s in euāgelio dicit. De Mar.iȝ.
die aūt illa ⁊ hora nemo ſcit:neqȝ angeli celorū:neqȝ
filius niſi pater ſolus. De quo loco btiſſimi pr̄es: Hy
larius ⁊ Auguſtin⁹:eccl̄ie ſācta lumina:plurima ⁊ lu
culēta dixerūt:iudicātes eſſe nefariū ſi illa oīpotens
verbi humanatio aliqđ de futuris ignoraſſe putareť:
qđ patrē ſcire predicauit. Nā cū Petrus in euāgelio Ioā.zi.
dicat: Dn̄e tu oia noſti:tu ſcis qꝛ amo te. Itē ipſe dn̄s
dicat: Oia que hēt pater mea ſunt:vtiqȝ pr̄is oia non Ioā.i6.
haberet:ſi qđ pater noſcet ille neſciret. Sed ita ſalu
tariter ac veraciter credēdū eſſe docuerūt:vt per fi
guram Metonymiā:id eſt:trāſnominationē:que in SCHE
ſcripturis ſacris ſepius inuenitur:debeat intelligi:qđ
vtiliter ſuos faciat neſcire ſubiectos. Naȝ in Geneſi:
Abraā deus dicit: Nūc cognoui:qm̄ times dn̄m deū Gen.zz.
tuū.i.nūc te cognoſcere feci. Sic ⁊ hic poſitū eſt ne
ſcio.i.neſcire vos facio. Naȝ ipſe dn̄s alibi ſilr dicit: Matt.z5.
Neſcio vos:cū vtiqȝ q̄s damnabat ignorare nō pote
rat. Deniqȝ interrogatus de ipſo articulo dicit: Nō eſt Luc.zi. ⁊
veſtrū noſſe tēpora vel momēta. Nō enim dixit:nō Act.i.
eſt meū:vel non eſt noſtrū:ſed ait:nō eſt veſtrū ſcire:
ſic vtrūqȝ ſeruatū eſt:vt ⁊ hoīes ignorarēt que illos

nō oportebat agnoſcere:⁊ hoc dei fili⁹ nequaq̄ carnis infirmitate nō ſciret. Qđ ſi maieſtatē illam (qđ dici nefas eſt) rexiſſe ignorātiam ſuſpicemur: fortior vti- q̄z inueniret̄ ignorātia q̄ diuina natura. Que vt ſtul te dicā: opprimere valuit prouidētiam per quam oīa ſunt creata. Sed cū hec nimis doceātur abſurda: cre dere dignū eſt totā trinitatē: cui vna atq̄z oīpotēs nā eſt: oīuz rer̄ indefectā ſemp̄ hēre notitiā. Cōcluſio.

Completa eſt pſalmigraphi denūtiata p̄miſ- ſio: reſerata ſunt filij occulta mira cula. O ingētes ⁊ admirabiles cauſe: que q̄uis expo ſite videant̄: adhuc tñ ſine dubitatione ſecrete ſunt. Nā cū predicātur: nō hētur incognite: dū ignorātur qñ veniūt: adhuc obſtruſe eē mōſtrātur. Sic ⁊ ſecre- tum eſt qđ dicit̄: ⁊ querētibus non tacetur. Quapro- pter effuſius dño ſupplicemus: vt nobis emēdationē ſaluberrimā ɔferre dignetur: q̄ ſine excuſatione pec cat: cui retributio peccator̄ p̄dicat̄ eſſe vētura. Mē te quoq̄z retinēdum eſt: huc pſalmū eſſe p̄imum: in quo aduētus p̄phetat̄ antichriſti. Numerus quoq̄z p̄ſens ⁊ illud occultū probat̄ aperire: qđ nona hora dñs emiſit ſpūm. Nā cū inter alia ⁊ de paſſione ipſi- us pſalmus iſte locutus ſit: merito ⁊ per calculū ſuū tranſitus eius horam annuntiat: quādo etiam crucis ipſius noſcitur narraſſe myſteria.

Explicit expoſitio in pſalmum nonum.

¶ In finem pſalmus Dauid. X.

In dño confido: quo modo di- citis anime mee: tranſmigra in mōtē ſicut paſſer. Qm̄ ecce pec catores intēderūt arcū: parauē runt ſagittas ſuas in pharetra: vt ſagittēt i obſcuro rectos cor- de. Qm̄ quē perfeciſti deſtruxerunt: iuſtus aūt quid fecit? Dñs in tēplo ſancto ſuo: dñs in celo ſedes eius. Oculi eius in pauperē re ſpiciūt: palpebre ei⁹ iterrogāt filios hoīum. Dñs interrogat iuſtū ⁊ impiū: qui aūt dili git iniq̄tatem odit aīam ſuā. Pluet ſup̄ pec catores laqueos: ignis ⁊ ſulfur ⁊ ſpūs p̄- cellarū pars calicis eor̄. Qm̄ iuſtus dñs ⁊ iuſtitias dilexit: eq̄tatē vidit vultus eius.

Um frequēter in titulis poſitū videat̄ in finē: ⁊ intētionē mētis nr̄e ducat ſem- per ad dñz chr̄m: tñ p̄pter diuerſa mira- cula poſitū eſſe nō dubiū eſt. Mō enim indicat glīoſiſſimā paſſionē: modo triū- phalē ⁊ admirabilē cūctis gētib⁹ reſurrectionē: nunc aūt ſanctā fidē declarat: in qua heretici digladiant̄ cōtra fideliſſimos chriſtianos. Ita fit vt iugiter ten- dat ad chriſtū: q̄uis diuerſis ſignificationib⁹ inueniat̄ aptatū. Qđ ēt in reliquis pſalmis ſi aciē mētis inten- das: cognoſcis eſſe faciēdū. De pſalmo aūt ⁊ Dauid: illa meminiſſe ſufficiat: que ſuperius dixiſſe cognoſci mur. Sciendum tamē hunc pſalmū prolatū eſſe ad hereticos deſtruendos. Diuiſio.

Salmus hic totus ad perſonā prophete referēdus eſt. Primo capite de iſidiato- ribus dicit hereticis: qui nitūtur catholi cos in ſuā ɔuertere prauitatē. Scđo dñi iudiciū cōminatur: ⁊ quid in illa retribu- tione ſuſtinere poſſint euidēter oñdit: vt iuſtitiā dñi metuētes: ſup̄ſtitioſas falſitates deſināt. Expoſitio.

In dño confido: quo mō dicitis aīe mee: tranſmigra in montē ſicut paſſer. Hoc SCHE ſchema dr̄ cenonema: id eſt: cōicatio p̄ſilij. Qđ fit freq̄nter: qñ aut cū aduerſarijs: aut cū auditorib⁹ v̄ba miſcem⁹. Ad p̄ſuaſores q̄ppe hereticos hic ſermo dirigit̄: qui volunt loq̄ qđ impiū eſt: vt cōtētionibus prauis ſeducāt aīas inocē tes. Hic ergo vir fidelis dicit: dū ego ſim in religio- nis fixo cacumine ɔſtitutus: quēadmodū mihi ſua- detis: trāſmigra in mōtē: id eſt: ad hereticā prauita- tem: mētiētes ibi eſſe chr̄m: vbi v̄itas nullū p̄batur habere veſtigiū. Mons enī in ſcripturis diuis eq̄- uocus eſt: qđ diſſimilib⁹ reb⁹ pro aliq̄ cōparatione de putat̄: Frequēter enī ⁊ in bono ⁊ in malo ponit̄. Nā cū in bono mons dicit̄: firmitas ei⁹ ɔſiderat̄: ⁊ bono rabilis altitudo. Cū in malo: ſtupor mētis ⁊ eleuata ſup̄bia. Sic vnū nomē diuerſis rebus: ɔſideratis q̄li tatibus ɔgruēter apta̅t. Paſſer̄ quoq̄ plura ſunt ge- nera. Alij gaudēt ad foramina parietū: Alij valles ro ſcidas req̄runt: Nōnulli mōtes appetunt ſqualētes. Sed nūc de illis dicit q̄ ad altiſſima loca terrar̄ le- uiſſima volūtate rapiunt̄: vt his merito ſiles eſtimē- tur qui ad neq̄ſſimas p̄dicationes leuitate incōſtātis animi trāſferunt̄. Qm̄ ecce pctōres itēderūt arcū. Arcū: mādata diuina debemus aduertere: que here- ticus tractās: ⁊ in ſua prauitate ponēs: ad vulnus aīe tēdit opandū: vt nō ad ſalutē compungat: ſed eterna morte trāſfodiat. Et hñ arcus ponit̄ in ſacratiſſimis ſcripturis: q̄ in vnū duo teſtamēta ɔiūgēs: aut defen ſionem tribuit: aut ruinā: ſic Aplūs dic̄. Alijs q̄dē ſu- mus odor mortis in mortē: alijs odor vite in vitam. 2.Cori.2. Parauerūt ſagittas ſuas in pharetra: vt ſagittēt in obſcuro rectos corde. Permanet in cōparatione ſa gittarij. Naz ſicut iſte habet ſagittas in pharetra: ita ille geſtat in corde verba venenoſa. In obſcuro v̄o ſi- ue cum p̄ſecutionibus perturbatur eccleſia: qñ timo re periculi carnales hoīes credūtur facilius imutari: ſiue in abſcōdito cōſilio: cū opportunius putāt chri- ſtianos decipere: qñ eos iudicāt ſua conſilia non vi- dere. Sed cū dicit: rectos corde: inſidias eor̄ oſtēdit inanes ⁊ vacuas. Recti enim corde nō ſunt: niſi qui nulla iniqua decipi p̄ſuaſione potuerunt. Quoniam que p̄feciſti deſtruxerūt: iuſtus aūt q̄d fecit? Idē de ipſis hereticis dicit: deſtruxiſſe illos legē dñi: cū in- terpretationibus falſis ſcripturas ſcās lacerare mo- liūtur: ɔuertentes in quorūdā necem que a dño pro- pherata ſunt ad ſalutē. Subiungit̄ etiā defenſio dñi chriſti. Dicit enī: ſi hoīes voluerūt equitatē iniqua interpretatione ſubuertere: cur accuſant eū qui iuſte locutus eſt? Errores enī nō de p̄cepto trahunt: ſed de neq̄ſſima ſua voluntate ɔcipiūt. Dñs in tēplo ſan- cto ſuo: dñs in celo ſedes eius. Exprobratis his q̄ fal ſa ſentiunt: de religione veriſſima: ad ſcđm caput p̄- pheta peruenit: in quo iam iudicia dñi dicit eſſe ven- tura: vt humana peruerſitas ſaltē ſe conſiderata dñi diſtrictione recorrigat. Et vt inocentem decipi aliq̄s non putaret impune: dñm dicit in vno quoq̄ religio ſo ɔſiſtere: ſicut ait Aplūs. Si q̄s tēplum dei violaue rit diſperdet illū deus. Tēplum enim dei ſanctū eſt quod eſtis vos: vt ſciat hereticus a deo ſe poſſe diſper di: a quo noſcūtur corda recte credentium poſſideri. 1.Cori.3. Celū enim: ſanctos viros ſignificat: quos preſentia maieſtatis ſue diuinitas inſidere dignat̄. Et q̄ pulchre

ſubdit̄

ſuboritur laus rei leſe. Qualis eniʒ bonor: qualis eſt
gloria ſuſcipe creatorē: quē non eſt dubiū bonos ſem-
per inuiſere. [Oculi eius in pauperem reſpiciūt: pal-
pebre eius interrogāt filios hominū.] Sicut infelices
ſunt a quibus auertitur: ita beati reddūtur ad quos ppi-
tius reſpicit deus: quia intuitus eius beneficiū eſt: quia pec-
catorꝫ tenebris nō offendit qui tāta claritate luſtra-
tur. Nā ꝛ lapſus Petrus redire tunc meruit: quando eum
ETY clemētia diuinitatis aſpexit. Et intēde ꝙ prius poſu-
it oculos: poſt vero palpebras. Palpebre dicte ſūt a pal-
pitando. Sūt eni quedā luminū thece: ꝛ quaſi folles
oculorꝫ: quos claudimus dormiētes vt fatigatuʒ corpu-
ſculū reparare poſſimus. Ergo quia in diuino mēbrorum
miniſteria per allegoriā frequēter aptant̄: dicit eum
non ſolū quando intendit oculis: ſed etiā tunc regrere: id
eſt: cōſiderare filios hominuʒ: cū ea negligere quaſi dor-
miens eſtimat̄. [Dn̄s interrogat iuſtū ꝛ impiuʒ: qui
autē diligit iniquitatē odit aīam ſuam.] Non eſt im-
proborum derogatio cogitāda: quia dn̄s iuſtū requirit
ꝛ impiū: qui oia ſub veritate diſcernit. Quod ideo dici-
tur: vt hominum deſideria opiniones fatue nō ſeducāt:
ſed vnuſquiſqꝫ circūſpiciat conſciētiam ſuā: de qua no-
uit ſolū dn̄m ferre iudiciū. Sequitur breuis ꝛ mani-
feſta ſentētia. Quid eſt diligere iniquitatē: Odiſſe ani-
mam ſuā. Sic eni ſe pſequitur qui diabolū ſequitur:
dum illas ſemitas cō meare vult: que ad penarū loca
fugiēda pducunt. [Pluit ſup peccatores laqueos: ignis
ꝛ ſulfur ꝛ ſpūs procellarū: pars calicis eorꝫ.] Pluit:
ad verba pdicantiū retulit celo manātia: que pſſumis
imbreſcunt: perfidis autē igniti laquei. Illi eni bene
intelligēdo inde fructificāt: iſti male tractando: ani-
mas ſuas nodo puerſitatis ſtrangulāt. Ignis eſt: quā-
do eos flāmea cura conſumit. Sulfur: quia cogitatio-
nes eorū deteſtabili fetore ſordeſcūt. Spūs procella-
rū: dū ſe tumultuoſa mente cōfundūt. Pars calicis
eorꝫ: id eſt: menſura qua pollutis actibus ebriantur.
Pſ.22. Calix autē ꝛ in bono dicit̄: vt eſt: Calix tuus inebriās
EIY ꝙ preclarus eſt. Calix eni mēſura eſt qua potant̄ ani-
me. Calix aūt dictus: eo ꝙ aſſidue calidā ſoleat ſuſci-
pere potionē. Macrobius quoqꝫ Theodoſius: in quo-
dā ope ſuo: gentē dicit cylicranorū fuiſſe iuxta hera-
cleā cōſtitutā: cōpoſito noie απο του κυλιχοσ: quod
poculi genus: vna littera imutata calicē dixit. Unde hoc
nomē memorie cōſtat inſcriptū. [Quoniam iuſtus dn̄s ꝛ iu-
ſtitias dilexit: equitatē vidit vultus eius.] Fit quoqꝫ
de equitate eterni regis decora cōcluſio. Iuſtū dicit
dn̄m amare iuſtitiā: quia neſcit alios reſpicere: niſi qui
norūt cuſtodire iuſtitiā. Adiecit: equitatē vidit vultus
eius: illā ſcilꝫ equitatē quā tn̄ propitius ipſe ꝯcedit.
Nō eniʒ quicqꝫ ex ſe pbi humanitas habet: niſi quod a
dn̄o bonorꝫ oīum ſuſcepit largitore. Uultus vero hic:
Pſ.33. ppiciationē dn̄i ſignificat: Nā ꝛ in alio pſ legit̄. Uul-
tus aūt dn̄i ſup faciētes mala. Sed quia hic dixit eq-
tatē vidit: p eqtatē gratiā ipſius fecit itelligi. Cōcluſio.

Quam bene vſurias hereticorū ꝛ retributiones
eorꝫ: pſalmus iſte mirabili breuitate cō-
plexus eſt: vt quorꝫ futuras penas agnoſcimus: ab eo-
rum prauitatibus arceamur. Eſt eni in numero ipſo ꝛ
virtus ſancta decalogi: qui humane vite puenit glorioſiſ-
ſimus iſtitutor. Nā ſicut ille hominum vitia ꝯdemnat:
ſic ꝛ iſte ſenſuʒ inique pdicationis impugnat: tāto a
maiore pīculo liberās: quāto plus eſt in fide delinque-
re: quā carnis fragilitate peccare. Merito ergo ꝛ hic pſal-
mus hūc numerꝫ tenet: qui ſenſus nr̄os in orthodoxa
Luc.19. credulitate pfectiſſima iſtitutione ꝯfirmat. Nā ꝛ in
euāgelio: bonus ſeruus offerēs decē talēta laudatus eſt: ꝛ
pratē ſupra decē ciuitates accepit in pmiū. Apl's quo-
qꝫ in magnū ſacr̄m: verbū dn̄i decē ſcripſit eccliis: ſi-
gnificās ſacre doctrine plenitudine hāc cōpleri quātī-
tatem. Nā ꝛ numerus ipſe in magnā vtutē laudēqꝫ
collectus eſt: qui lꝫ in extēſuʒ calculū īfinitūqꝫ tēda-
tur: ipſe tn̄ in ſemetipſo ſemp creſcēti ſūma reuolui-
tur: ꝛ ppe vt cū nihil recipiat extraneum magnum
de ſe facere videatur augmentū. Dic etiā merito di-
citur decus: quoniā a decore nomē accepit.

Explicit expoſitio in pſalmū decimum.

In finē pro octaua die pſ Dauid. XI.

Saluum me fac dn̄e: quoniā de-
fecit ſanctus: quoniā diminute
ſunt veritates a filijs hominuʒ.
Uana locuti ſunt vnuſquiſqꝫ ad
pximū ſuū: labia doloſa i corde
ꝛ corde locuti ſūt. Diſpdat dn̄s
vniuerſa labia doloſa: ꝛ linguam magnilo-
quam. Qui dixerūt: linguā noſtraʒ magnifi-
cabimus labia nr̄a a nobis ſunt: quis noſter
dn̄s eſt. Propter miſeriā inopū ꝛ gemituʒ
pauperū: nunc exurgā dicit dn̄s. Ponaʒ in
ſalutari: fiducialiter agā in eo. Eloquia dn̄i
eloquia caſta: argentū igne examinatū: pro-
batum terre: purgatū ſeptupliū. Tu dn̄e ſer-
uabis nos ꝛ cuſtodies nos: a generatione
hac in eternum. In circuitu impij ambulāt:
ſꝫ altitudinē tuā multiplicaſti filios hoiuʒ.

Octaua: vt in ſexto pſ iā dictuʒ eſt: ad eter-
nā ptinet requiē. Nā octauū diē mūdus
iſte nō recipit: ſed finito ſeptio redit ſem-
per ad pmū. In iſtis eni diebus pluralis eſt
numerus: ille autē ſingularis accipit̄ qui
nullo ſuccedēte narrat̄. Quapropter dicēda vtus eſt pſal-
mi: vt per eius intētionē iſcriptio tituli facilius poſſit in-
telligi. Petit itaqꝫ ppheta: iniqtatē mūdi iſtius deſtrui
vt ad illā vitates future pmiſſionis debeat puenire.
Sic illud iperturbabile regnū ſignificat̄: quod eius habita-
do idefinēter expetit̄. Merito ergo huic pſ octauus dies
aptatus eſt: vbi ſeculi iſtius ꝯſuetudo vitioſa deſerit̄: ꝛ il-
lius venire innocentia poſtulatur. Cetera vero huius
tituli verba precedentibus expoſitionibus proban-
tur eſſe notiſſima. Diuiſio.

Prima parte ppheta a mūdi iſtius puerſitate
ſaluū ſe petit fieri: quia doloſi atqꝫ ſuperbi
potētiā dn̄i ſceleratis oblocutionibus abne-
gabāt. Secda: promiſſionē pr̄is per oipotē-
tem filiuʒ pdicat eſſe faciendam: eloquia
domini ſub breuitate collaudans: ſicut prius ſermo-
nes impios arguebat. Expoſitio.

[Saluum me fac dn̄e quoniā defecit ſan-
ctus: quia diminute ſunt vitates a filijs
hominuʒ.] Studioſe diſcutiamus hoc
pricipiū pſalmi: quoniā magnorꝫ ſchema-
tum decore formatū eſt. Exclamat enim
ad dn̄m ſubito ppheta: vt de ipſa formidine appare-
at periculi magnitudo. Deinde per figuram ſynathri-
ſmos: vſqꝫ ad diuiſionē cōgregat multa que timuit.
Quod ſchema inter violētiſſimas figuras accipit̄ quā- SCHE

do plurima res in vnū:ꝛ multa crimina colligūtur.
Nā cū hoc ſeculū reſpiceret alas mltiformiter igra
uare:ſaluū ſe petit a dn̄o fieri:apud quē verā medi
cinā nouerat inueniri: ſanctū dicens abeſſe de mūdo:
vbi tanta maloꝝ ineſſe cognoſcit multitudo. Hoc q̄
tum ad hoīes ptinet:dr̄ ceteꝝ ille vbiq̄ pn̄s eſſe co/
gnoſcitur. Et ne hēretur ambiguum qd̄ dixit: defecit
ſctūs: conſequitur diminutas eſſe veritates a filiis
hoīm. Aliter enim ſanctus deficere nō poterat: niſi
TOP fuiſſet inter hoīes veritas īminuta. Qd̄ argumentū
dicit a conſequentibus:qn̄ illud qd̄ pmittit: ſequēti
dictione firmat. Uerum cum dicit:diminutas depra
uata dei munera culpis hoīum euidenter oñdit: que
collata ſibi beneficia ꝓpria puerſitate cōmaculant.
Et intuēduz q̄ plurali numero ſunt poſite veritates
cum vna ſit veritas. Sed cuꝫ virtus eius per vnum/
quēq̄ hoīem celeſti diſpēſatiōe tribuitur: multas eē
teſtamur. Ut dicere ſolemus: ꝓphetia dauid: ꝓphe/
tia hieremie:euāgeliū matthei:euangeliū ioānis:ce
teroſq̄ qui huius rei honore floruerunt: ita ꝛ verita/
tes enūtiamus: quādo qualitas eius per indiuiduas
partes humanis mētibus dn̄i largitate preſtat. Pōt
etiā ꝛ ad iudeum populū cō petenter aptari: qui do/
nis celeſtibus vacuatus credere non voluit:quem tā
torum vidētiū turba ꝓphetauit. [Uana locuti ſunt
vnuſquiſq̄ ad ꝓximum ſuum:labia doloſa in corde
Al. non hꝫ ꝛ corde locuti ſunt ī mala.] Uana falſa ſignificat:iux
ta illud qd̄ ſuperius dixit. Diminute ſunt veritates
a filiis hoīum:quādo cōtra dominū chriſtuꝫ teſtimo
nia querebāt:ꝛ ſemetipſos prauis ſuſurrationibus ex
citabant. Proximos autē ſignificat:non tam cogna/
tione generis:q̄ ſceleris participatiōe ſociatos. Nā
qd̄ dicit:in corde ꝛ corde:quotiens volumus doloſos
exprimere:duplicia eoꝝ corda declaramus: ſicut ſa
lomon dicit: Uir duplex aīo:inconſtans eſt in omni/
bus viis ſuis. Quādo aūt ſimplices cupimus indica/
Act. 4. re:vnum cor in eis eē teſtamur:ſicut in actibus apo/
ſtoloꝝ legit: Multitudinis aūt credētium erat cor
vnuꝫ ꝛ aīa vna. Sic ꝛ bilingues dicimus: qui in vna
ſnīa minime pſeuerāt. Et reſpice predictas res qua/
lis fuerit ſecuta ſnīa: Locuti ſunt mala. Neceſſe eniꝫ
erat vt mala loquerent:qui duplicia corda geſtabāt.
[Diſperdat dominus vniuerſa labia doloſa:ꝛ linguā
magniloquam.] Sequit ſnīa generalis: ſicut ſolet le
ge ſanciri quādo vnus peccat ꝛ vniuerſale malum ſe
ueritas ꝓmulgat ac cōdemnat. Diſꝑdat ꝯtra adūna
tionē dicit iudeoꝝ:vt paſſim pereant qui in vna ſe
DEF prauitate collegerāt. Lingua vo magniloqua eſt:que
ſibi aliqd magne ꝑtātis aſſumit:nec intelligit a crea
tore datū:dum euentus reꝝ ſibi putat eſſe ſubiectos
Apoc. 13. ſicut apocalypſis de antichriſto dicit. Uidi in cornu
illo qd̄ erat excelſius:os loquens magna ꝛc. Et ne in
bono linguam magniloquā potuiſſes accipe: ꝑmiſit:
labia doloſa. Conſidera vo pietatem dicentis: qd̄ nō
hoībus:q2 multi ex ipſis cōuertēdi erāt: ſed ipſis vi/
tiis imprecat. [Qui dixerunt:linguam noſtram ma/
gnificabimus:labia noſtra a nobis ſunt:quis noſter
eſt dn̄s.] Illos exponit qui in ꝓſperis rebus nimia lo
quacitate turgentes:gloriam ſuam exaltare ꝑſumūt
ꝛ ponunt in ꝓpria ꝑtāte:qd̄ ſe demētes a deo nō itel
ligūt accepiſſe: Hos pauliſper interrogo: quare non
ſunt garruli:cum ſuperuenientibus curis ſtupida ta/
citurnitate conſtricti ſunt: Defigentes enim vultus
in terram:claudunt:hoſtia labioꝝ:ꝛ tanq̄ linguaꝫ
perdiderint:ſic confuſis mentibus obmuteſcūt. Ad/

de egritudinum varios caſus:vt frequenter non ſit
idoneus cibuꝫ petere:qui videbat de labioꝝ ſe ꝑtā
te iactare. Tunc ſi pn̄t dicit:labia noſtra a nobis ſūt
quis noſter eſt dn̄s: Iſtud autem:quis noſter eſt dn̄s
ſacrilegoꝝ verbo repetit. Que figura dicitur Antiſa
goge:ideſt:ꝯdictio. [Propter miſeriam inopum ꝛ ge SCHE
mitum pauperum:nunc exurgam dicit dn̄s.] In his
duobus verſibus ſubtiliter patris ꝛ filii inſpiciende
perſone ſunt:vt nobis intelligentie cōfuſio poſſit au/
ferri. Nam poſtq̄ arguit eos qui de dn̄i fundēdo ſan
guine tractauerūt:venit ad ſecundaꝫ partem in qua
ꝓpha voce patris reſurrectionem ꝓmittit dn̄i ſalua
toris. Aliena enim verba referre poſſumus:cū tn̄ per
ſone noſtre non mutamus eloquium: Intelligemus
autem que ſit pietas hic creatoris:quando ꝓpter mi
ſeriam inopum ꝛ gemitum pauperū clarificatus eſt
dn̄s chriſtus:ne eius fideles diutia tribulatiōe graua
rentur. Exurgam. Metaphorice dictum eſt illuꝫ ex SCHE
urgere qui neſcit humana ībecillitate recubare. Sꝫ
exurgam dicit:appaream:ꝛ manifeſter in filio: Una
enim virtus ꝛ indiſcreta maieſtas eſt. Apparet enim
ꝛ manifeſtat pater in filio:ſicut ipſe in euangelio di/
cit. Qui me videt videt ꝛ patrem. [Ponaꝫ ī ſuper ſa Ioh. 14
lutari meo:fiducialiter agam in eo.] Salutare ſuum Al. In
dicit pater verbū ſuū:qd̄ eſt caro factum: ꝑ qd̄ vita
mortalibus venit:dum oīs credens ſalutem copioſa
largitate conſequit. Et quid ſuꝑ eū ponit: Cōſolatio
nē ſcilꝫ:quā ſuperius dixit iopū ꝛ pauperū:qd̄ dn̄o re
ſurgente ſaluatore fidelibus ꝑueniſſe manifeſtū eſt.
fiducialiter agam:ꝑtās oīpotētie pr̄ne declarat:q2 re
uera ille fiducialiter agit cuius volūtati nullus ꝑua
let obuiare. Sic ꝛ de chriſto ī euāgelio dctū eſt. Erat Math. 7
enim docēs eos tanq̄ ꝑtātem habēs:non tanq̄ ſcri/
be eoꝝ ꝛ phariſei. Sed ꝑtās pr̄is: filii fiducia eſt:ſi
cut filii fiducia:ꝑtās eſt pr̄is:qd̄ toti trinitati ꝑ vnita
te nature certum eſt conuenire. [Eloquia dn̄i eloq̄a
caſta.] Poſtq̄ dixit verba patris:eadem ipſa laudan
do ꝯfirmat. Nā ſic omnia ꝯgerūt:quēadmodū pro
miſſa noſcunt. Quid ſint ergo eloq̄a dn̄i:ſub breuita
te definit:id eſt:eloq̄a caſta:videlicet virginali inte/
gritate puriſſima:que nullum mendacium corrum/
pat:nulla macula falſitatis īficiat. Nā ſicut caſtitas
ignorat pollutionē:ita eloq̄a dn̄i neſciunt cuꝫ aliqua
forde miſceri. Sꝫ hoc nō ocioſe accipiam:q2 ꝯtra illō
ponit:qd̄ ſuperius dictum eſt de iniqs: Uana locuti
ſunt vnuſquiſq̄ ad ꝓximū ſuū:vt inſpecta rerū varie
tas:ab iniqua nos ꝯſuetudie remoueret. Qd̄ ſchema
grece ſyndicaſmos dr̄:latine collatio:quādo ſibi: aut SCHE
perſone:aut cauſe:ſiue ex ꝯrio:ſiue ex ſimili cōparan
tur. Hic enim eloq̄a diuina laudant: ſuperius vo ſer
mo humanus arguit. [Argentum igne examinatum
terre:purgatum ſeptuplum.] Adhuc definit per ſimi
litudinem metalli candidi quid ſint eloquia caſta.
Argentum terre igne examinatum:qd̄ ſolet eē puriſ
ſimum:quādo frequēti fuerit decoctione mundatū.
Examinatum quippe vel purgatum: contra illud po
nit qd̄ de ꝑuerſis ait: Labia doloſa in corde ꝛ cor/
de. Et vt q̄ plurimū diſtaret agnoſceres:addidit:pur
gatum ſeptuplum. Qui numerus ad ſeptiformem DOC
ſpiritū videt poſſe reſpicere:id eſt:timorē dei: pieta/
tem:ſcientiam:fortitudinem:conſilium:intelligētiā:
ſapientiam:per que verbum diuinum tanq̄ in ſucceſ
ſis fornacibus manens:veritatis rutila coruſcatione
reſplēdet. [Tu domine ſeruabis nos ꝛ cuſtodies nos
a generatione hac in eternuꝫ.] Sicut ſuperius dixit
diſperdat

diſperdat dominus vniuerſa labia doloſa:ita hic cō ſeruaturum dominum promittit: qui eloquiis eius pura mente crediderunt. Et vide ſancte regule qua moderatione ſeruate ſunt. Dum dicit: tu nos cuſtodias:preſumptionem caduce humanitatis abſcidit ne quis de ſe confidendū vllatenus eſtimaret. A generatione hac ſiue iudeos:ſiue mundi iſtius ſignificat peccatores:a quibus noſtra virtute nō poſſumus cuſtodiri:niſi illius miſeratione protegamur. Addidit etiam:in eternum:qz hic nos in tribulationibus conſolatur: ibi in eterna ſecuritate conſtituet. Hic adiuuat: illic glorificat ꝛ coronat. Ita nos pyiſſimus creator:ꝛ hic conſeruat ne pereamus:ꝛ ibi beatificat vt nullatenus miſeri eſſe poſſimus. In circuitu impij ambulant:ſm altitudinem tuam multiplicaſti filios hominum. Poſtq̃ ſermones impiorum in prima parte competenti execratione redarguit:ꝛ in ſecunda parte eloquia dñi mirabili predicatione laudauit venit ad concluſionem pſalmi:in qua ſingulis partibus ſub vno verſu digna reſtituit. Dicit eni ſub breuiſſima ſiniaa in circuitu impios ambulare:vt nunq̃ ad rectam poſſint ſemitam peruenire. Tortuoſe ſiquidem vie malis ſemper moribus applicātur: ſicut

Prouer.2. ſalomon de impijs dicit. Dereliquerūt vias rectas: vt ambularent in vias prauas:ꝛ ideo peruenire ad requiem octaui diei nequeūt:qui rotaꝝ more in ſua ſemper terga vertunt. Sequitur: Scdm altitudines tuam:multiplicaſti filios hominuz. Hoc ad illos pertinet qui ſincere eloquijs dñi caſtis puriſſimiſq; crediderunt. Et vide quātum illis in iſto verbo promittitur. Dicit enim: ſm altitudinem tuam multiplicaſti filios hoiuz:non ſm meritū ſuū: ſed ſm illud qḋ humanas neſcit anguſtias ſuſtinere. Altū enim ſepe dicimus qḋ cōprehendere nō valemus. Sub menſura enim creator nō eſt:que creaturis oībus data eſt: nec aliqua in eo poteſt eſſe dimenſio:a quo reb⁹ oīb⁹ numerus:pōdus:mēſuraq; preſtatur. Multiplicaſti ſūt filios hominum: ad illam ꝓmiſſionem reſpicit

Gen.16. c.22. abrae:in qua dicit: Multiplicās multiplicabo ſemē tuū:ſicut ſtellas celi. Qḋ eni in ſanctis ſuis ꝛ feciſſe ꝛ quotidie facere manifeſtum eſt. Concluſio.

Conſideremus hunc pſalmuz nimis vtilia nobis ſacramenta declaraſſe. Dixit enim: q̃ vanis ꝛ ſuperfluis homines locutionibus occupentur:vt non veritatem qua viuant: ſed quo moriantur, velint affectare mendacium. Deinde quale ſit eloquium domini: cōſequenter expoſuit:vt ſalutarit vnicuiq; ſua ſordeāt:ſi quātū ſint mūdiſſima dñi verba cognoſcat. Quibus rebus illud remediū daẗ:quoniā ſm potētiā dñi filios hoīum conſtat poſſe liberari. Et qz vndecimi numeri virtus in quo hic pſalmus eſt conſtitutus: euangelicū nobis cognoſciẗ indicare myſterium: patriſamilias ſupplicemus:vt in vineam ſuam ſaltem vel vndecima nos hora clemētiſſimus intromittat: quatenus mercedem operibus nō debitā:ſed digneẗ donare gratuitam. Nā ꝛ beatus Proſper in ſcḋa pte libri qui inſcribiẗ ante legem:ſub lege ꝛ ſub gratia:de vndecimo calculo ſic ait: Neq; ſine huius myſterio vndecim velis cilicinis tabernaculū deſuper operiebatur:quo reū eſſe oſtendat totū mūdū deo:ac ſub penitētia degere. Ipſius eni numeri ps habet pricipiū: Saluū me fac dñe:qm̄ defecit ſanctus: quoniam diminute ſunt veritates a filijs hominum.

Explicit expoſitio in pſalmum vndecimum.

In finem pſalmus Dauid. XII.

VSquequo domine obliuiſceris me in finez: vſquequo auertis faciem tuam a me? Quandiu ponā conſilia in anima mea dolorem in corde meo per diē. Vſquequo exaltabitur inimicus meus ſuper me:reſpice ꝛ exaudi me domine deus meus. Illumina oculos meos: ne vnquam obdormiam in morte:ne quando dicat inimicus meus:preualui aduerſus eum. Qui tribulant me exultabunt ſi motus fuero:ego autez in miſericordia tua ſperaui. Exultabit cor meuz in ſalutari tuo:cantabo domino qui bona tribuit mihi:ꝛ pſallam nomini domini altiſſimi.

CUm tituli huius verba precedēti expoſitione iam nota ſint:conuenit vt de cōtinentia magis pſalmi:aliqd dicere debeam⁹. Totus eni de charitate loquiẗ dñi chriſti:in qua eſt toti⁹ legis ſita pfectio:quā ſi qs hēt oīa mūdi iſtius blādimēta poſtponit. Nā dū ipſa ſola ex toto corde reqriẗ:ei⁹ ɔ̄riū nō amaẗ. Charitas eni dei quedā vernalis eſt pluuia virtutū: ſub qua ꝛ beata volūtas germinat:ꝛ operatio ſancta fructificat:patiēs hic in aduerſis:tempata i pſperis:humilitate potēs:afflictione letiſſima: inimicis beniuola:bonis ſuis ſuperās malos. De qua etiā ſupne creature ſemꝑ accenſe ſunt:flāma reficiēs:deſiderium ſalutariter creſcēs. Et vt apoſtoli Iohānis voce cūcta cōplectar. Deus ipſe charitas eſt. Quapropter 1. Joan.4. ipſam nos decet expetere:ipſam ſine fine deſiderare:vt qz hic inde expleri non poſſumus:ſaltem ex ea in futura retributione ſatiemur: ſicut in centeſimo octauodecimo pſalmo legiẗ: Defecit in ſalutari tuo Ps.118. anima mea. Iſtud enim deficere felici eſt perennitate conſtare. Diuiſio.

CUm reſpiceret ꝓpheta prima pte genus humanū mortiferis ſupſtitionibus occupari:nec ad cultum veri dñi puris ſenſibus feſtinare:credulitatē ſuā aduētu ſancte incarnatiōis magno deſiderio deprecaẗ expleri:vt vel tūc cōfuſa gētilitas ſalutariter deuios errores abijceret. Scḋo mēbro:ad noſtras petitiōes efficaciter inſtruēdas illuminari fidē ſuā vehemēter expoſtulat:ne inimici aliqua fraude ſuccumberet:qui ſemper ſe in eius dicit miſericordia fuiſſe confiſum. Expoſitio.

VSquequo dñe obliuiſceris me in finē? Plenus ꝓpheta:vt dictū eſt: dñi charitate copioſa:qua eius humanationē aude ſuſtinebat:ɔfidēter eructuās dicit differri ſe diuti⁹ ab expectatiōe ſua:qm̄ omni deſideranti valde moleſta dilatio eſt. Quem iꝫ illuminatiōe fidei credebat eſſe vēturū:de eius tn̄ tarditate cōqueriẗ:cuius adhuc ſperatū cernere nō merebaẗ aduētū. Nō eni obliuiſciẗ deus: ſed ab eo qui deſiderat obliuionem crediẗ pati:quādo differt donare qḋ petitur. In finē:hic tēpus ſignificat:quo icarnationē dñi ꝓuidebat eſſe vēturā. Talis eni querela: fideles aīas pulſat:vt ꝛ ſine fine celeſtia cupiāt:

domini ſemp̄ ꝓmiſſione ꝯfidant. Et intuendum: q̄ per hos quattuor verſus: vbiq̄ȝ verba patientie cōſtā-tiſſime ponit. Dicit eni vſquequo: quouſq̄ȝ: q̄d iā: re-petēs etiā: vſquequo. Que figura dr̄ Epimone: quan-do ſimilia dicta crebra repetitiōe geminant̄. Quo-uſq̄ȝ auertis faciē tuā a me. Apparitionem poſtulat chriſti quā in ſpiritu iā ꝓuidebat. Ipſa eſt eni facies ei⁹ que carnalibus oculis potuit apparere. Quā ille vir ſanctus affectu generalitatis merito cupiebat aſ-picere: que mūdū dignata eſt celeſti viſitatiōe ſoluere. Sic ꝛ deſideriū diuini amoris oſtēſum eſt: ꝛ ipſe-tā charitatē ꝯſtat i ꝓximis: qm̄ ingiter expetebat qȯ oib⁹ ꝓdeſſe cognouerat. Utruq̄ȝ eni ꝯiunctū: vtrūq̄ȝ ſociatum eſt: vt nec deus ſine ꝓximo amet̄: nec ꝓxi-mus ſine diuinitate diligat̄. Quādiu ponā cōſilia in aīa mea. Hic ardor maximus ſuſtinentis exꝑamit̄. Dicit ſibi deeſſe ꝯſiliū: vt videndi mitigare poſſit affectum: quando inceſtimabilis eſt anxietas con-cupiſcere bonum: ꝛ diutius ſuſtinere venturum. Dolorē in corde meo per diē. Uſquequo exaltabit̄ inimicus meus ſup me? Adhuc ſup p̄ys conqueſtio-nibus ꝑſeuerat. Subaudit̄ eni de verſu ſuꝑiore: po-nā: vt ſit plena ſnīa. Dolorem in corde meo ponā per diē: id eſt per ſingulos dies: vt abſolute ꝯtinuatio tē-poris poſſit intelligi. Et reſpice verſus iſtius primū verbū: vt iam nō deſideriū: ſed decoro creſcēte ambi-tu excitatus dolor maximus ſentiat̄: qȯ vtiq̄ȝ fit quā-do ſpes lōga ꝓtrahit̄. Inimicus me⁹. De diabolo di-cit: qui ante aduentū dn̄i exaltatus humana captiui-tate gaudebat. Sup me: hoc eſt ſup credulitatē meā qz ille toto orbe colebat̄ inſtāter: cū deuotionē diui-na religio nō hēret. Reſpice ꝛ exaudi me dn̄e deus meus: Illumina oculos meos ne vnq̄ȝ obdormiā in morte. Uenit ad 2ᵐ mēbrū deprecationis ſue. Sȝ quas hic pietatis ſue lachrymas ꝓfudiſſe credamus ne dilatione diuina: tot⁹ mūdus capt⁹ dolorib⁹ interi-ret. Me eni cū dicit: nō ſibi tm̄ ſingulariter petit: ſed vniuerſis fidelib⁹ ſupplicat ſubueīre: quoꝝ dilectio-ne remediū generale petebat̄. Reſpice: ad illud refe-rēdū eſt qȯ ſuꝑius ait: vſquequo auertis faciē tuā a me. Exaudi vo: ad illō qȯ dic̄ in capite pſalmi: vſque-quo dn̄e obliuiſceris me in finē. Oculos aūt cordis hic debemus aduertere: qui in mortē obdormiūt: qn̄ fidei lumine ſepulto: carnali delectatione claudunt̄. Ipſe eſt eni ſomn⁹: de quo letat̄ inimicus. Ne qn̄ di-cat inimicus me⁹ ꝑualui aduerſus eū. Qui tribulant me exultabūt ſi mot⁹ fuero. Hoc de diabolo ꝛ ange-lis ei⁹ dicit quib⁹ talis ꝯſuetudo eſt: inſultare dū ca-piūt: victorias ſuas putantes ſequaciū ruinas. Dicit eni: Si diuiſus a te fuero illis gaudiū dabo: qui dete-ſtabili ꝯſuetudine tūc efficiunt̄ leti: qn̄ deceptos a ſe cognouerūt poſſideri. Nā qȯ dic̄: ſi mot⁹ fuero: ſigni-ficat infidelis aīe mutabilitatē: qz neceſſe eſt vt in la-queū diaboli pedē mittat: ſi ſe quiſpiā veſtigio men-tis a dn̄i firmitate ſubducat. Ego autē in miſericor-dia tua ſperaui. Exultabit cor meū in ſalutari tuo. Quāuis deſiderio magno raperetur: patientie ſue tn̄ momenta declarauit dicēs: qz ꝛ ſi adhuc ꝯtingat ꝓ-pria vota differri: ipſe tn̄ ſuꝑna miſericordia ſuffragā-te in ſpe eius poſſit firmiſſimus iueniri: ſicut ap̄ls di-cit. Spes autem nō confundit. In tua enim miſeri-cordia dicit: qm̄ qui aliter putat: oēm ſpē ſue credu-litatis euacuat. O virtus fidei: ꝛ firmitas magne cre-dentie. Gaudebat ad ꝑſentis abſentiā: ꝛ interior ho-mo dei ſalutare iam cōſpexerat: quē adhuc exterior carnalibus oculis cernere cupiebat. Cantabo: domi-no qui bona tribuit mihi: ꝛ pſallam nomini dn̄i altiſ-ſimi. Cum ſe in principys crebra cōqueſtiōe a deſi-derio ſuo dicat eē dilatū: hic ſibi bn̄ficia dn̄i iam le-tus aſſerit cōtributa: ſiue qz per ꝓphetie virtutē ac-cepiſſe ſe dicit: qȯ manifeſte nouerat eſſe venturum: ſiue qz hoc ip̄m credidiſſe iam ꝑmiuȝ erat: ſicut legit̄. Credidit abraam deo: ꝛ reputatum eſt illi ad iuſtitiā. Merito ergo accepiſſe ſe dicit: cui tanta fidei fuerat firmitas attributa. Et inde qȯ prius dixit cantabo: deinde pſallam. Cantabo corde: vbi nimia letitia cō-plebat̄: pſallā operibus bonis: qȯ maxime diuinitas querit: vt cantabo ꝑtineat ad contemplatiuam: pſal-lam ad actualem. Que duo tanq̄ȝ gemini oculi pul-cherrime ſociata: reddunt illuminatiſſimum chri-ſtianum.

Ge. 15.

Ro. 5.

Concluſio.

Reſpiciamus prophetam: in contemplatio-ne beata poſitū: quāto deſide-rio glorioſaȝ incarnationē dn̄i ſuſtinebat: ꝛ hinc ad-uertamus quale mun⁹ inde ſuſcepimus: qȯ regē potē-tem ꝛ ſanctū ꝓphetā tanto ſtudio conſpicere voluiſ-ſe ſentimus. Sed dn̄o ſupplicādū eſt: ne diabolo tra-dat ſua deſertione tentādos: ꝛ tali beneficio nos red-dat indignos: vt cui ille adhuc vēturo famulabat̄: de-votiſſime nos ei qui iam venit fideliter ſeruiamus. Admonet etiā duodenarius numerus: apoſtolorum nos recolere quātitatē: qui doctrina ꝑfectiſſima mā-datoꝝ: ꝛ dn̄m ſup oīa dilexerūt: ꝛ ꝓximos eadē vt ſe charitate cōplexi ſunt: vt merito hic pſalmus talia nobis ſacra cōceſſerit: qui apoſtoloꝝ noſcit̄ numero conſecratus. Duodeciȝ quoq̄ȝ tribubus hebreoꝝ po-pulum cōſtat eſſe diuiſum. Duodecim etiā ſedes in iudicio vēturo dn̄s ꝓmittit apoſtolis. Duodeci quo-q̄ȝ mēſib⁹ annus ipſe ꝑtitus eſt. Sȝ ꝛ alia huiuſmodi plura diligens lector inueniet: vt hunc calculuȝ mul-tis myſterys refertum eſſe cognoſcas.

Explicit expoſitio in pſalmum duodecimum.

In finem pſalmus Dauid. XIII.

Dixit inſipiens in corde ſuo: non eſt deus. Corrupti ſunt ꝛ abo-minabiles facti ſunt in ſtudys ſuis: non eſt qui faciat bonum: nō eſt vſq̄ȝ ad vnuȝ. Dominus de celo proſpexit ſup filios ho-minuȝ: vt videat ſi eſt intelligens aut requi-rens deū. Omnes declinauerūt ſimul inuti-les facti ſunt: non eſt qui faciat bonum: non eſt vſq̄ȝ ad vnū. Sepulchruȝ patēs eſt gut-tur eoꝝ: linguis ſuis doloſe agebant: vene-num aſpidum ſub labys eorum. Quoꝝ os maledictione ꝛ amaritudine plenuȝ eſt: ve-loces pedes eorum ad effundēdum ſangui-nem. Contritio ꝛ infelicitas in vys eorum: ꝛ viam pacis non cognouerunt: non eſt ti-mor dei ante oculos eorum. Nonne cogno-ſcent omnes qui operantur iniquitatem: qui deuorant plebem meam: ſicut eſcam panis. Dominum non inuocauerunt: illic trepidauerunt timore vbi non erat timor.

Quoniam

Quoniam dominus in generatione iuſta eſt: conſilium inopis confudiſtis: quoniam dominus ſpes eius eſt. Quis dabit ex ſyon ſalutare iſrael: cum auerterit dominus captiuitatem plebis ſue: exultabit iacob ⁊ letabitur iſrael.

Cum verba iſta premiſſis expoſitionib⁹
oino iam nota ſint: memoria potius de
his q̃ ſermo noſter requiraẽ. In titulis
autem iſte finis frequenter repetitur:
vt ſemper ad omnipotentem chriſtuz au-
dientis animus erigatur. Sed finis iſte (ſicut dictuz
eſt) varijs ſignificationibus ſenſum noſtrũ trãſmit-
tit ad dñm: nunc tribulantium confeſſione: nunc ex-
ultatione letantium: nũc docentis affectu: nunc com
minatione iudicij. Modo tñ pſalmus hic iudeorum
veſaniã vehemẽti increpatione caſtigat: aſper inue-
ctionibus: terribilis ꝓbanſ: amarus incredulis: vt
hec icrepatio merito ſancte deẽ eccl'ie: ↄtra cui⁹ ꝓpo
ſitum demens perfidia prauas intentiones nititur
excitare.

Diuiſio.

Facies illa domini: que in .12⁰ ps deſidera-
bili ſupplicatione petebatur: hic iam itro
duciẽ aduenisſe. Et ideo primo mõ incre
pat eccl'ia catholica iudeoꝝ: qui viſo chri-
ſto minime crediderũt. Scđo modo: diẽ
inani eos trepidatione ↄfundi: qui fructuoſum timo
rẽ dñi cognoſcere noluerũt. Ad poſtremũ: eoꝝ in fi-
nẽ ſeculi ꝑdiciẽ euenire ↄuerſio: cũ plenitudo gentiũ
lõgis ſeculis expectata ꝑuenerit: vt cũ dñi pietas in-
eis proditur: ad confeſſionis remedia facilius inui-
tentur.

Expoſitio.

Dixit inſipiẽs in corde ſuo: non eſt deus.]
Uidens populus iudeoꝝ chriſtũ humili-
ter in aſſumpta carne veniſſe: inſipiẽter
dixit: nõ eſt de⁹. Nec itellexit ipſz eẽ qui
predict⁹ fuerat a prophetis. Ideo graui-
us: q2 nõ labijs: ſed dixit in corde: vt malo voto peior
incredulitas iungereẽ. [Corrupti ſunt ⁊ abominabi-
Ps. ſimilis les facti ſunt in † volũtatibus ſuis: non eſt qui faciat
bonũ: nõ ẽ vſq3 ad vnũ.] Corrupti ſũt: dũ ab ſcr iptu
raꝝ ſanitate recedẽtes: in ſenſus ꝓuati ſũt ſcidiſſe vi
tioſos. Sequiẽ deĩde pena peccati: vt nefandiſſima
incredulitate maculati: abominabiles dño ſuis erro
ETY ribus redderenẽ. Uoluntas enim dicta eſt a volatu:
qm̃ aius quo vult nimia velocitate trãſfertẽ. Sequiẽ
Nõ eſt qui faciat bonũ. Quid ergo dicimus de pri-
archis: Nõne bonũ feẽ Noe: cũ dñi ꝓcepti obediẽs:
in arcam ſaluandus intrauit: Nõne idem bonum fe
cit Abraã: cũ filium ſuuz obediens diuinis iuſſioni-
bus: obtulit imolandũ: Nõne bonum fecit Job: qui
dura paſſione percuſſus: in oibus gratias actitauit:
Quid dicam de ꝓphetis ⁊ apl'is: ⁊ qui mãdatis dñi
famulantes: ſeipſos glorioſos mortibus obtulerunt:
Fiunt hodieq3 dño largiente iuſtoꝝ operatione que
bona ſunt. Sed vt hec negatio veriſſime tibi elucere
debeat ↄſidera qđ ſeqtur: Nõ eſt vſq3 ad vnum. Re
uera ſolus eſt chriſtus: ſine quo bonum aliqđ incipe-
re vel implere imbecillitas humana nõ ꝓualet. Qua
propter iure negatum eſt vllum facere bonum: niſi
vſq3 ad ipſum fuerit eius miſeratione peruentum.
DOC Nam cum ad eum acceditur: nec ab ipſo receditur:
omne bonũ ſine dubitatiõe peragiẽ. Iſte eſt ergo fi-
nis qui eſt ꝓmiſſus in titulo. [Dñs de celo ꝓſpexit ſu
ꝑ filios hoĩuz.] Quo mõ ꝓſpexit: Scil3 vt nobis mit
teret vnigenitũ filiũ ſuũ: per quẽ vã fides euidẽtius
poſſet agnoſci. Sup filios hoĩuz: de iudeis põt itelli-
gi: ſicẽ in euãgelio dñs ait: Nõ ſu3 miſſus niſi ad oues Matth. 15.
que perierũt dom⁹ iſrael: vt honorati⁹ eos appellaue
rit filios hoĩum: ꝓpter vnĩ⁹ dei cultũ in cõparatione
gẽtiliũ. Illi eni ꝓplo ſpecialr cogĩciẽ datũ: qđ repel-
lẽdo ſacrileg⁹ a ſe reddit alienũ. [Ut videat ſi eſt in- ETY
telligẽs aut requirẽs deũ.] Uideat: videri faciat. Qđ SCHE
ſchema dr̃ hypallage: id eſt: ꝑmutatio: quotiẽs in aliũ
intellectũ v̾ba que dicta ſũt trãſferunẽ. Ut dicaẽ ex
ꝑſe noſſe ꝑpriã: qui anteq̃ fiãt nouit vniuerſa. Sic ⁊
abrae locut⁹ eſt dñs: Nũc cognoui qm̃ tu times dñm
deũ tuũ. Sic dicturus eſt in iudicio ſuo peccatorib⁹: Gen. 22.
Neſcio vos: ⁊ his ſilia. Qđ genus locutiõis in ſcriptu
ris diuinis reperis frequẽter inſertũ. Intelligẽs aũt Matth. 25.
dixit ꝓpter aſſumptionẽ humanitatis: q2 de⁹ itelligi
debuiſſet qui multis miraculis aduẽtũ ſue diuinita-
tis oſtdit. Requirẽs v̓o poſuit: ſi ei⁹ mãdata ſequerẽ-
tur. Ille eni regrit deũ: qui ab ei⁹ volũtate nõ diſcre-
pat. Sic vno v̓ſu myſteriũ ſancte icarnatiõis oſtſum
eſt: vt per hoc ⁊ hoĩuz fides potuiſſet itelligi: ⁊ reme-
diũ debuiſſet opati muneris iueniri. [Oẽs declina-
uerũt ſimul inutiles facti ſunt: nõ eſt qui faciat bonũ
nõ eſt vſq3 ad vnũ.] Oẽs dicunẽ declinaſſe: cũ tñ ex
eis nõ minima turba crediderit. S3 a ꝑte totũ acci-
piẽdũ eſt. Tãti eni ipij fuerũt: vt oẽs pene ꝑfidi eſſe
ac periſſe putarenẽ. Iſti ergo declinauerunt a gratia
dei: ⁊ facti ſunt inutiles ſibi. [Sepulchrum patens
eſt guttur eorum: linguis ſuis doloſe agebant.] Hi
quinque verſus vſq3 ad diuiſionẽ ſecundã in hebre-
is exemplaribus non habentur. Sed quoniã in vſu3
eccleſie conſuetudine longa recepti ſunt: prout con-
ceſſum fuerit: ſingulos exponem⁹. Preſens itaq3 ver
ſus: ⁊ in 5⁰ pſalmo iam dictus eſt. Uerum q2 eadem
erat gens ⁊ cauſa conſimilis: apte in illos repetita ꝓ-
baẽ eẽ ſnĩa. Merito ergo ſepulchrũ: dictum eſt gut-
tur eorum qui mortifera loquebantur. Nam ſicut il-
la cum patent fetidos odores exhalant: ita ⁊ iſtorum
guttur peſtiferos ſermones proferebat. Et ne ſoli pe
reant linguis ſuis: doloſa diſſeminant. Memento
autem qđ in his quinque verſibus: per ſecundam
ſpeciem diffinitionis: que grece dicitur Enneomati- DEF
ce: latine notio nuncupatur: illos inſipiẽtes deſigna-
rit: de quibus ſuperius dix: in cordibus ſuis cogitare
ſacrilega. Que ſpecies non ſubſtãtialiter quid ſit de
ſignat: ſed eos euidenter inſinuat per ſuorum actuũ
qualitatem. [Uenenum aſpidum ſub labijs eorum.
Quorum os maledictione ⁊ amaritudine plenũ eſt.]
Aſpidum immane genus conſtat eſſe ſerpentiu3: quod
naturali obſtinatione verba incantãtiũ nõ ꝓhibeẽ
admittere: nec a voto ſuo põt remoueri: qđ nullo ve-
let carmine mitigari. Huic iudei aptiſſime cõparan
tur: qui aduerſum verba ſalutaria induxerunt miſe-
ri letiferã ſurditatem: ⁊ elegerunt magis cõſilia ve-
nenoſa ſequi: q̃ ad ſalutaria inſtituta perduci: vt me
rito de illis dictũ eſſe videaẽ: Elegerũt tenebras ma Joan. 3.
gis q̃ lucẽ. Uenenũ eni dictũ eſt: eo ꝙ per venas ſer- ETY
pat. Sic ⁊ vota malignoꝝ occulta cogitatione graſ-
ſantur. Sequẽtia quoq3 pulchre nimis in aſpidis cõ
paratione manſerũt: cui dum blanda carmina dicun
tur: illa ſemper minaẽ exitium. Ita ⁊ os iudeoꝝ ma-
ledictione ⁊ amaritudine plenum erat: qui pro bonis
admonitionibus: blaſphemabant dñm chriſtuz: ⁊ de

eius necetractabant. [Ueloces pedes eorũ ad effundendũ ſanguinem.] Pedes appellantur conſilij progreſſus: quibus de incepto mouemur ad exitus rerũ. Nam qd̄ dixit: veloces: oſtendit moderationis illis cõſilia defuiſſe. Ad effundẽdũ ſanguinẽ: ſubaudiendũ: dñi ſaluatoris: vt ſcelerate creſcat imanitas actionis. Ita ſanguis iſte agni imaculati: dũ a iudeis effuſus eſt: nimis eos criminoſos effecit: ſʒ cũ ad nos puenit beatitudini ꝯſecrauit. [Cõtritio ⁊ infelicitas in vijs eoꝝ: ⁊ viã pacis nõ cognouerunt.] Optime via deſcribit̃ ipſoꝝ: que ꝯtritio eſt: qui ⁊ terit ⁊ terit̃. Infelicitas vo q2 nunq̃ per ipſaʒ niſi ad ifauſta ſupplicia puenit̃. Sʒ põt aliqs ⁊ in via peccatoꝝ eſſe: ⁊ ad viã iteꝝ redire iuſtitie. Hic aũt negat illos aliqua cõverſione liberatos: cũ dic̃: Uiã pacis nõ cognouerũt: qñ ipm dñm qui eſt via pacis: cecati corde nullatenꝰ intelligere meruerũt. [Nõ eſt timor dei ante oculos eoꝝ.] Precedẽtibꝰ rebꝰ ſubiũcta eſt ſnia: que pulchre cũcta ꝯcluderet. Ideo eni illi tãta fecerũt: q2 timorẽ

1.Cor.2. dei ante oculos nõ habebãt: ſic̃ de ipſis dicit aplꝰs. Si eni cognouiſſẽt: nunq̃ dñʒ glorie crucifixiſſent. Sic vere dicimꝰ dñm glorie crucifixũ: cũ tñ eũ ꝯſtet carnis tñ: nõ etiã diuinitatis natura fuiſſe trucidatum.

[Nõne cognoſcẽt oẽs qui operant̃ iniqtatem: qui deuorãt plebẽ meã ſic̃ eſcã panis: Dñʒ nõ inuocauerũt.] Sancta eccl'ia: cuiꝰ ꝑſona in hoc pſalmo loquit̃: venit ad 2ᵐ modũ: vbi oĩbꝰ ipius diuinũ iudiciũ cõminat̃: dicẽs in illa retributiõe generali cognoſcere vindictã: qui nũc operant̃ ſub libertate maliciã. Ordo aũt verboꝝ talis eſt: Nõne cognoſcẽt oẽs qui operantur iniquitatẽ: Et de ſequẽti vſu iũgẽdũ eſt. Qm̃ deꝰ in generatiõe iuſta eſt: Utiq̧ cognoſcẽt in futuro iudicio: qñ viderint bonos ad eterna ꝑmia diuinitus iuſtari: ſe vo ad ſupplicia nunq̃ finiẽda trãſmitti. Qui deuorant plebẽ meam: de illis dicit: qui dogmate ferali abſorbẽt ſimplices chriſtianos. Nam qd̄ ait: Sicut eſcã panis: alio peccãtiũ videt̃ aptatũ: q2 ſicut eſurientes famẽ ſuã putãt dulciſſimo cibo panis expleri: Ita ⁊ iſti feſtinãt chriſtianoꝝ deceptiõe ſatiari. Additũʒ eſt vñ illis augeat̃ interitum: q2 dñm inuocare noluerũt. Neceſſe eni erat illos deſperata gerẽ: qui dñm ſaluatorẽ noluerunt ſuꝑbis mẽtibus inuocare.

[Illic trepidauerũt timore vbi nõ erat timor. Qm̃ deus in generatiõe iuſta eſt.] Sicut opportuno tp̄e timere ꝓuidẽtia eſt: ita demẽtie ꝓbat̃ eẽ ꝯiũctũ ipꝰ ſe quadam trepidatiõe ꝯfundere. Illud eni ꝯſtat eẽ cautelã: hic arguit̃ ſꝑ ignauia. Merito ergo inani timore concuſſi ſunt qui timorẽ dñi ſalutorẽ in hoc ſe

Joan.2. culo de ſuis mẽtibꝰ abiecerũt. Dicebãt eni iudei: Si credimꝰ in eũ (pro ipſa nouitate culture) veniẽt romani: ⁊ tollent nobis ⁊ locũ ⁊ gentẽ. Ita factũ eſt: vt nõ timẽdo dñm: ſuꝑuacuis trepidationibus angerẽtur. Addidit: Qm̃ deus in generatione iuſt eſt. Snia ſecuta eſt que corrigeret ifideles: vt meminerint cõtinẽtiã ſibi diuinitatis abeſſe cũ ſe videãt vẽroſa felicitate ꝯſurgere. Qd̄ totũ pia mẽte ꝑdicat̃: vt iꝓboꝝ mẽs ſacrilega corrigat̃. [Cõſiliũ iopis cõfudiſti: qm̃ dñs ſpes eiꝰ eſt.] Inuectio dirigit̃ ad iudaicum ꝑp̄lm: cui dr̃ enigmatice: Chriſti ꝯſiliuʒ ꝯfudiſti: id eſt: ſuſcipere noluiſti qui ad te venerat liberãdũ: vt qui dare diſpoſuerat creditꝰ ſalutem: ꝯtẽptus ingerat vltionẽ. Inopis aũt dr̃ de dño ſaluatore: qui de ſuo diues: propter nos factꝰ eſt paup. Et totꝰ hic vſus: ſub admiratiõe legẽdus eſt. Cõſiliũ iopis ꝯfudiſti: qm̃ dñs ſpes eius eſt: vt vñ maius debuit reuerẽtior exiſtere: inde potius videret̃ ⁊ cõtẽptus opprobria ſuſtinere. Nec moueat qd̄ a ꝑte ſumpte humanitatis ſpẽs ſancte incarnatiõis dr̃ deꝰ. Aliter enim humilitas humanitatis eius oſtendi nõ potuit: quã pro bonũ ſalute ſuſcepit: ſicut ⁊ in alio pſalmo dicturus eſt: Deꝰ deus meꝰ Ps.21.

reſpice i me: q̃re me dereliqſti. [Quis dabit ex ſyon ſalutare iſrael: dum auerterit dñs captiuitatẽ plebis ſue.] Poſtq̃ de dñi aduẽtu eccl'ia ſãcta locuta ẽ: nũc ad admirationẽ tãti bñficij redit dicẽs: Quis dabit ex ſyon ſalutare iſrael. Cũ dicit: quis: nullũ vult itelligi niſi dñm patrẽ: qui dñʒ chriſtũ in ſyon: id eſt: in Hieruſalẽ mittere ac ꝑſtare dignatꝰ eſt. Ipſe eſt vtiq̧ ſalutaris iſrael: hoc eſt: bñ credẽtiũ eterna ſalus: ⁊ infinita ſecuritas. Sequit̃: Dũ auerterit dñs captiuitatẽ plebis ſue: id eſt: cũ damnauerit diabolũ: q dei plebẽ impia credulitate ꝑſequit̃: ⁊ captiuare feſtinat. [Letetur Jacob ⁊ exultet iſrael.] Supiori interrogationi iungit̃ ꝯſolatiuis reſpõſio: vt letet̃ Jacob: id eſt: iudeoꝝ ⁊ gẽtiũ ppl's per gr̃e munera collectus ſiue colligendus: qui aliqñ ſua infidelitate vagatus eſt. Hic eni Jacob: iudeoꝝ antiquus ppl's debet intelligi: quãuis eiꝰ nomẽ more ſcripturaꝝ ⁊ nouo pp'lo in ſubſequẽtibꝰ datũ eẽ videat̃. Iſrael aũt: vniuerſalẽ eccl'iaʒ de cũctis mũdi ꝑtibus aggregatã cõgruẽter aduertimus: que neceſſe eſt: vt exultet: qñ ad regnũ celorum dñi miſeratiõe ꝑuenerit. Et vide diuerſis cauſis: q̃ ꝓpria vba tributa ſint. Letabit̃ Jacob: q2 nõ ſperatã ſuſcepit medicinã. Exultabit iſrael: id eſt: ienarrabili gaudio cumulabit̃: qñ viderit re qd̄ ardẽtiſſime deſiderabat in ſpe.

Concluſio.

Si pio animo dicta cogitemus: illa nobis virtus in hoc pſalmo ꝑdicata eſt: vt inimicis noſtris quãtũ in nobis eſt: mẽte beniuola ꝯſolamur: ne ceca obſtinatiõe durati: in ſolubili mãcipent̃ errore. Increpat eni eccl'ia pp'lm peccatorẽ: vt ad ſuũ nõ feſtinet exitũ: q̃tenꝰ prauitate depoſita: nõ moret̃ abyſcere: vñ põt modis oĩbꝰ interire. Quapropter ⁊ nos ꝑut datũ fuerit ſequamur iſtituta reuerenda. Suadeamꝰ hereticis rectã fidẽ: ſuꝑbis ꝑdicemꝰ ſanctã humilitatẽ. Nobis potiꝰ iſta cõferimus: ſi talibꝰ ꝓdeſſe mereamur. Scire aũt debemꝰ: ꝑmũ hũc eẽ pſalmũ eoꝝ: qui de iudeoꝝ increpatione ⁊ ꝯuerſiõe ꝯſcripti ſunt. De numero quoq̧ huiꝰ pſalmi ſic cõtcer e non putamꝰ abſurdũ: vt q2 ſancta eccl'ia itroducta eſt ad loquẽdũ: que ⁊ qnque libros Moyſi: ⁊ octo dieꝝ ꝑꝗdñica reſurrectiõe recipit myſteria: merito ꝑſona eiꝰ tertiũdecimũ calculũ tenere videat̃: q2 noui ⁊ veteris teſtamẽti ſacra cõplectit̃. Siue q2 iſte numerus ad illud aptari põt: qd̄ a natali dñi vſq̧ ad eius apparitionem tredecim dies eſſe noſcunt̃. Merito ergo celeſtibus rebus ſuppputatio iſta completa eſt.

Explicit expoſitio in pſalmum 13ᵐ.

℄ In finem pſalmus Dauid. XIIII.

Domine quis habitabit in tabernaculo tuo: aut quis requieſcet in monte ſancto tuo. Qui ingreditur ſine macula: ⁊ operatur iuſtitiam. Qui loquit̃ veritatẽ in corde ſuo: qui nõ egit dolũ i lingua ſua. Nec fecit ꝓximo ſuo malũ: ⁊ opprobriũ nõ accepit adũſus ꝓximos ſuos. Ad nihilũ deductꝰ eſt in cõſpectu eiꝰ malignus

timentes

timentes aũt dñm glorificat. Qui iurat proximo ſuo ⁊ nõ decipit: qui pecuniã ſuã nõ dedit ad vſurã: ⁊ munera ſup innocẽtẽ non accepit. Qui facit hec: nõ mouebit̃ i eternũ.

Um titulus iſte nos ſollenniter remittat ad dñm: nec ſit aliquid noui qḋ de eius verbis dicere debeamus: de textu potius pſalmi que ſũt apertiſſima pquiram⁹. Nõ eniꝫ: vt aliq pſalmoꝝ q̃dam pfunditate velatus eſt: ſed pphetice interrogationi reſpondet dominus: in decalogi exemplum decem virtutibus ad beatitudis ſue atria pueniri. Quas nõ per ſingulos v̄ſus queras: qꝛ ſingule ⁊ bine ⁊ terne per vnũquẽqꝫ verſiculũ ꝯtinent̃. Sed nos opportuniſſimis locis: quẽadmodũ diuidi ⁊ intelligi debeãt admonebimus. Et nota ꝙ hic inſtitutoꝛ fideliũ ſcḋs eſt pſalmus. In p̄mo eniꝫ beatũ virũ quinaria diuiſione cõplexus eſt: dicẽdo: Qui nõ abijt in cõſilio impioꝛuꝫ ⁊ in via peccatoꝛum nõ ſtetit: ⁊ in cathedra peſtilentie nõ ſedit: ſed in lege dñi fuit voluntas eius: ⁊ in lege eius meditabit̃ die ac nocte. Hic autem talẽ viꝝ decem dicit ſanctis preminere virtutibus. Sic ⁊ ibi pentateuchi: ⁊ hic decalogi v̄tus oſtẽdit̃. — Pſal. i.

Diuiſio.

Iuiſio pſalmi huius tota in interrogatione ⁊ reſponſione noſcit̃ conſtituta. Sed interrogatio ꝯſtat vno v̄ſiculo. Rñſio vo ſex verſibus continetur. Nũc ad exponẽda verba veniamus.

Expoſitio.

Omine quis habitabit in tabernaculo tuo: aut quis requieſcet in monte ſancto tuo?] Deſiderans pphetа noſſe: q̃s dignos eccleſia ſua dñs indicaret: tanq̃ pius ſacerdos ante faciem eius aſſiſtẽs reſponſa petit: ⁊ de ſciſcitatione ſua cupit ſe fieri certioꝛẽ. Que figura dicit̃ Erotema: qꝛ interroganti ſit apta reſponſio. Interrogat eniꝫ: q̃s in eius tabernaculo poſſit habitare: Sꝫ cur vocet̃ tabernaculũ: paulo diligẽtius perſcrutemur. Maioꝛes noſtri: domos pauperũ: tabernas appellauerũt: ppterea qꝛ tñ trabib⁹ nõ adhuc tegulis tegebant̃: q̄ſi tabernas. Et qꝛ ibi habitabãt ⁊ cenabãt (ſicut antiquis mos erat ſemel cibũ ſumere) ex duobus noĩbus vnũ tradit̃ factũ eſſe vocabulũ: id eſt: ex taberna ⁊ cenaculo: quaſi tabernaculũ. Hinc iã tabernacula conſonãter dicta ſentimus: expeditionales ⁊ ſubitas habitatiões. Nã ⁊ in veteri teſtamẽto iuſſit ſibi dñs tabernaculũ fieri: cũ iſraeliticus pplꝰ eſſet in caſtris: vt velut quedã domus diuina ſil̃ moueret̃ cũ manſionib⁹ hebꝛeoꝝ. Unñ factũ eſt vt fides catholica que per eccleſias toto oꝛbe diffuſa eſt: dei tabernaculum nuncupet̃. De quo etiã ⁊ Ioſephus in libꝛo antiquitatũ tertio: tituloſ diligẽti narratione diſſeruit: qḋ nos fecim⁹ pingi ⁊ in pandectis maioꝛis capite collocari. Montẽ vo ſanctũ: ſignificat Hieruſalẽ futuram. Sꝫ intuere q̃ pulcherrime varios ſenſus: apta verba diſtinguant. In tabernaculo dr̃ quis habitat: de illo qui adhuc in huiꝰ ſeculi agone ꝯtẽdit. In monte q̃s requieſcit: qꝛ iã vnuſqſqꝫ fideliũ poſt laboꝛes huius ſeculi: eterne pacis ſecuritate reficit̃. [Qui ingreditur ſine macula.] Uenit ad ſcḋam partem: vñ iam quaſi ex adytis reſpõſa tribuunt̃: ⁊ ex pſona dñi chr̄i dr̃: qḋ ⁊ deſiderio ſatiſfaciat poſtulantis: ⁊ incarnationis eius adoꝛabile reuelet arcanũ. Pꝛima ſiquidẽ gloꝛia ipſius fuit: ingredi tabernaculũ ſine macula: qꝛ templum Hieruſalem a peccatis liber intrabat. Nam cum alij domũ dei purificationis cauſa fuerint ingreſſi: ille ſolus taliter introiuit vt ſine macula ante conſpectum patris aſſiſteret: vt nõ illi lex aliqḋ daret: ſed ipſe potius legeꝫ ſicut optimus legiſlatoꝛ impleret. [Et operatur iuſtitiam.] Hec ſcḋa eſt: quam dñs fecit: cũ de ſynagoga vendentes ⁊ ementes eiecit: in diuino templo humanũ phibens eſſe cõmerciũ. Ait enim: Domus mea domus oꝛationis vocabit̃: vos aũt feciſtis eam ſpeluncam latronum. [Qui loquit̃ veritatẽ in coꝛde ſuo.] Tertia eſt: quam ſingulariter ſaluatoꝛ noſter impleuit. Ueritas eſt enim res que nullaten⁹ aliter q̃ꝫ cõfirmauerimus: aut ſit: aut facta eſt: aut faciẽda eſſe demonſtrat. Loquebat̃ enim tacitus in coꝛde ſuo veritatẽ: qꝛ doloſe perquirentibus ſermonis ſui myſteria nõ pdebat. Nam cũ iudeoꝝ falſitate ⁊ voce preſidis vigeret̃: admirantibus cunctis nõ reſpondit vllũ verbũ: ſed in ſua ſancta ꝯſcientia loquebat̃: qḋ digni nõ erãt audire: qui eũ fraudulẽter videbant̃ inquirere. [Et nõ egit doluꝫ in lingua ſua.] Uenit ad quartã. Nã ſine dolo oĩa ſe fuiſſe locutuꝫ in euangelio teſtat̃ ipſe dum dicit: Oĩa que audiui a patre meo: nota feci vobis. Quid enim mundius: qḋ ve ſimplicius: niſi vt veritas illa incõmutabilis: nulla adiectione vel ſuppreſſione violata: ad aures hominũ integritate puriſſima perueniret: [Nec fecit ꝓximo ſuo malũ.] Quintã ingreſſus eſt: que itẽ pꝛobatur in dño: qui nõ ſolũ nullũ leſit: ſed etiã patienter cuncta ſuſtinuit. Pꝛoximũ vo dixit: populum iudeoꝝ: a quo traxit carnis originẽ: pro q̄bus etiam in cruce poſitus oꝛauit dicẽs: Pater ignoſce illis: qꝛ neſciunt quid faciunt. Uides ꝓximo malũ nõ fuiſſe factũ: qꝛ pro eis etiam vt abſoluerent̃ oꝛatum eſt. [Et oppꝛobꝛiũ nõ accepit aduerſus ꝓximũ ſuuꝫ.] Hec ſexta eſt: que Iudã ſcarioth deſignat. Nã dũ ſe noſſet ab ipſo tradẽdũ: nulla eũ voluit publica increpatione ꝯfundere: ſed tñ gñaliter dixit: Qui mecũ manũ mittit in parapſide: ipſe me traditurus eſt. Ita factũ eſt: vt nec diuinitatis ſue v̄itatẽ intelligẽtibus celaret: ⁊ ꝓximi famã moꝛdaci laceratione nõ carperet. Nõ accepit: id eſt: gratũ nõ habuit. Accepta eniꝫ illa dicim⁹: que nobis grata eſſe monſtram⁹. [Ad nihilũ deduct⁹ eſt in ꝯſpectu ei⁹ malignus: timẽtes aũt dñꝫ magnificãt.] Hec eſt reſponſio ſeptima: vbi diabolũ malignũ in ꝯſpectu ſuo deduxit ad nihiluꝫ: qñ ei dixit: Redi retro Sathanas: Nõ tentabis dñm deũ tuũ. Hoc eniꝫ cui põt alteri cõgruere: niſi queꝫ ꝯſtat virtute ꝓpꝛia cunctis ſpiritib⁹ imperare: Sequit̃ etiã alteri⁹ ptis decoꝛa ſubiũctio. Timẽtes aũt dñm magnificãt: vt ſicut in ꝯſpectu ei⁹ malign⁹ ad nihilũ deductus eſt: ita qui dñm timẽt: eum ſemꝑ puro coꝛde magnificẽt. Qḋ ſchema dicit̃ Paradigma: ſicut ⁊ in p̄mo pſalmo iã dictũ eſt. Inuitat eniꝫ nos ꝓſperis: ⁊ terret aduerſis. [Qui iurat ꝓximo ſuo ⁊ nõ decipit eũ.] Octaua v̄tus edicit̃: quã dñs fecit: qñ apl̃is ſuis certiſſima v̄itate pmiſit: dicẽs: Uos amici mei eſtis ſi feceritis que ego p̄cipio vobis: Iã nõ dicã vos ſeruos. Inſpiciam⁹ aũt qḋ iſta ſñia in p̄ncipio ſuo dicit: Qui iurat ꝓximo ſuo. Iurare. n. eſt hoĩuꝫ ſub atteſtatione diuina aliqḋ polliceri. Sꝫ eũ ⁊ de⁹ ipſe pmiſerit: apti⁹ dr̃ eodẽ pollicẽte iuratũ. Iurare eniꝫ dictũ eſt: quaſi iure oꝛare: id eſt: iuſte loqui. Tunc aũt q̄ſpiam iuſte loq̄t̃: qñ ea que pmiſerit implent̃. Iurare ḡ deũ: pmittere atqꝫ cõplere eſſe ſcit̃ alibi dic̃. Iurauit dñs dauid v̄itatẽ: ⁊ nõ fruſtrabit̃ eũ. Et iteꝝ: Iuſiurandaꝫ

Margin notes (left column): Pſal. i. — SCHE — ETY — DEF

Margin notes (right column): DOG — Mat. 21. — DEF — Ioan. 15. — Luc. 23. — Mt. ꝓximos ſuos. — Mat. 26. — DEF — Mt. gſticat — Mat. 4. — SCHE — Ioan. 15. — DEF — ETY — Pſal. 131. — Luc. i.

qđ iurauit ad abraam p̄rē nostrū. Qđ multis locis
in diuina lectione reperies. [Qui pecuniā ſuā nō de
dit ad vſurā.] Nona iā tangit: quā ſubtilius indage
mus. Duob⁹ modis in ſcripturis ſanctis pecunia pro
batur itelligi. Una eſt iſta metallica: que ad vſuram
dari oīno ꝓhibetᷓ: qm̄ vitium cupiditatis eſt exigere
velle: qđ te neſcias cōmodaſſe. Hanc quidē habuit
dñs chr̄s: quā Jude tradidit paupib⁹ erogandā. Quā
nō dedit ad vſurā: qꝛ illā indigentibus ad informā
dos nos pia largitate cōceſſit. Altera vo eſt: quā ad
vſurā dari: euangelio dicente ſuademur: id eſt: predi
Math.25. cationes ſanctiſſimas: ⁊ inſtituta diuina. Ait enim:
Sciebas me hominē durū ⁊ auſterū: nonne oportue
rat te cōmittere pecuniā meā nūmularijs: ⁊ ego ve
niēs exegiſſem vtiqꝫ qđ meū eſt cū vſuris. Sic enī
iſtud verbū equiuocū: pro locoꝝ qualitate ſuſcipitᷓ.
[Et munera ſuper innocētes nō accepit.] Uirtus de
cima: que reſtabat: ipleta eſt. Hic ſup innocētes: con
tra innocentes datᷓ intelligi: qđ nō ſolū diūm conſtat
nō feciſſe: ſed etiā ipſe ſe ꝓbatus eſt pro ſalute gn̄ali
tatis offerre: ſicut in euangelio dicit: Paſtor bon⁹ ani
Joan.10. mam ſuā ponit pro ouibus ſuis. Accepit enim a ma
gis munera: ſed nō ſup innocētes. Sumit etiā quoti
die: que ſacris altaribus offeruntᷓ: ſed nō ſup innocē
tes. Quapropter intelligamus pias ⁊ paruas oblatiō
nes charitatis ſtudio nō eſſe omnimodis reſpuēdas.
Nā ſi omne munus abijci voluiſſet: nequaꝗ fuiſſet
additū: ſuper innocētes. [Qui facit hec: nō cōmoue
bitᷓ in eternū.] Expoſitis decē virtutibus: que de dño
Jeſu chr̄o nō incōgrue ſentiuntᷓ: interrogationi pro
phetice breuiter data eſt abſoluta reſponſio: qm̄ qui
facit hec: ipſe habitat in tabernaculo dñi: ⁊ in ſancto
eius monte requieſcit. Sed cōſidera: qꝛ facit dixit:
nō cantat: vt nos ad actualē virtutē interpoſita lege
conſtringeret: ne ſecreta tanti myſterij intenti: ſolis
cantibus inaniter pſalleremus. Nō mouebitᷓ: id eſt
ab ipſo nō mouetᷓ: quod ſolis ſanctis beatiſqꝫ pſtatᷓ.
Nā oīs ab illo impius dimouetᷓ in eternum: qꝛ eius
SCHE regni coīone puabitᷓ. Hoc ſchema dicitᷓ Zeugma: id
eſt: cōiunctio: qm̄ multa pendētia: aut vno verbo: aut
vna ſententia concluduntᷓ. Sed hic in ſententia fa
ctū eſt: in verbo autem vbi inuentum fuerit: non ſi
lebimus. Concluſio.

Hic eſt celeſtis ille decalogus: hoc decē chordarū
ſpirituale pſalteriū: Hic vere numer⁹ corona
lis: quē ſolus ille cōplere potuit: qui mundi vitia cū
ſuo auctore pſtrauit. Sed precemur iugiter oīpoten
tiā eius: vt qui talia per noſmetipſos iplere nō poſſu
mus: que iuſſa ſunt: ei⁹ ditari munere faciamus. Cal
culi quoqꝫ ipſius nō eſt cōſideratio negligēda. Nā
quartadecima gn̄atione a tranſmigratione babylo
nie: aduentus dñi ſaluatoris eluxit: vt merito ⁊ hic
ipſe videatur locutus: qui in eiuſdē numero gn̄atio
nis aduenire dignatus eſt.

Explicit expoſitio in pſalmum. 14m.

Tituli inſcriptio: ipſi dauid. XV.

Conſerua me dñe qm̄ ſperaui
in te: dixi dño: deus me⁹ es tu
qm̄ bonoꝝ meorum non eges.
Sanctis qui ſunt in terra eius:
mirificauit omnes voluntates
meas in eis. Multiplicate ſunt
infirmitates eoꝝ: poſtea accelerauerūt. Nō
cōgregabo cōuenticula eorum de ſanguini
bus: nec memor ero nominum eorū per la
bia mea. Dñs pars hereditatis mee: ⁊ cali
cis mei: tu es qui reſtitues hereditatē meā
mihi. Funes ceciderunt mihi in p̄clarīs: et
enim hereditas mea preclara eſt mihi. Be
nedicam dñm qui tribuit mihi intellectum:
inſuper ⁊ vſqꝫ ad noctem increpuerunt me
renes mei. Prouidebam dñm in cōſpectu
meo ſemp: qm̄ a dextris ē mihi ne cōmoue
ar. Propter hoc letatum eſt cor meū ⁊ exul
tauit lingua mea: inſup ⁊ caro mea requie
ſcet in ſpe. Qm̄ nō derelinques aīam meā
in inferno: nec dabis ſanctū tuū videre cor
ruptionem. Notas mihi feciſti vias vite:
adimplebis me letitia cum vultu tuo: dele
ctationēs in dextera tua vſqꝫ in finem.

Um oēs dicantᷓ inſcriptiones titulorū
qui pſalmoꝝ frontibus affiguntᷓ: neſcio
quid myſticū iſte deſignans: hoc ſpecia
liter p̄mitus cōtinere declaratur. Retine
mus enim qm̄ dñs paſſus eſt: hunc titu
lum ſupra caput eius fuiſſe cōſcriptum: Jeſus Rex
Judeoꝝ. Sed ipſi veraciter intelligendi ſunt iudei:
qui pura chr̄o deuotione famulātur. Et qꝛ rex noſter
ſaluator de ſua paſſione ⁊ reſurrectiōe locuturus eſt:
merito huius inſcriptionis cōmemoratio facta eſt:
quē tantis poſt temporibus erat dño diſpenſante ſe
cutura. Et vt hanc tituli inſcriptionem: non ad quā
libet aliam perſonā: ſed ad dominū chriſtum referri
debuiſſe cognoſceres: adiectū eſt: Ipſi dauid: qđ ad
dominum ſaluatorē competenter referri crebra ex
poſitione monſtrauimus. Sciendū eſt autem: ꝙ hic
pſalmus ſcđs eſt eorum qui paſſionem ⁊ reſurrectio
nem dñi breuiter tangunt. Diuiſio.

Per totum pſalmū introducitur perſona
domini ſaluatoris. Prima poſitione: ſm
conſuetudinem ſuam ex humanitate ſu
ſcepta: verba facit ad patrem: conſeruari
ſe petens: qꝛ ſpem ſuam poſuerit ſemper
in eo: nō deitati ſue quicꝗ minuens: ſed naturā hu
manitatis oſtendens. Naturam dico: originem vni DEF
uſcuiuſqꝫ rei vigorēqꝫ ſubſtantie. Subiungit etiā:
quemadmodū ſancti eius: nō carnalibus deſiderijs:
ſed ſpiritualibus virtutibus eligantᷓ: omnia que per
tulit ad hereditatis ſue gloriam aſſerens fuiſſe p̄dū
cta. Scđa poſitione: idē patri gratias refert: qui illū
a dextris apparendo: iniquitatē huius ſeculi omni
potentie ſue virtute ſuperauit. Unde animam ſuā
de inferno aſſerit eſſe liberatā: ⁊ poſt reſurrectionis
gloriam in delectationibus dextere ipſius ſe memo
rat collocatum. Expoſitio.

Conſerua me dñe: qm̄ in te ſperaui. [In
ter pericula humana venturus: ⁊ iudaice
obſtinationis impios ſenſus: natura hu
manitatis aſſumpta ꝯſeruari ſe paterna
ptectione deprecatur: ⁊ quo facilius ei⁹
rei ſequeretur effectus: ſperaſſe ſe dicit ſemp in dño.
Hec figura dᷓ Ethiopopoeia: qñ ēs datᷓ locutio cer SCHE
te pſone. Perſona eſt. n. hic dñi ſaluatoris: ex duab⁹

diſtinctis perfectiſq; naturis: homo idemq; deus vnus
permanens chriſtus. Dixi domino deus meus es tu: quoniam bo-
Al. Ego norum meorum non indiges. Dixit: non labiis: ſed cordis
affectu: vnde conſcientia ſancta loquebatur. Deus meus es
tu: ſa forma ſerui filius dicit ad patrem: vt duas natu-
ras in vna perſona domini ſaluatoris euidenter agnoſceres
DOG Una ex noſtra infirmitate humilis: altera ex ſua po-
tentia mirabilis: vt intelligas quod paſſus eſt fuiſſe car-
nis: quod reſurrexit potentiſſime maieſtatis. Ad deſtruen-
dam quoq; arrogantiam humani generis: que ſuis viri-
bus aliquid boni ſe facere poſſe confidit: addidit: Quoniam
bonorum meorum non indiges. Audiant hoc pelagiani:
qui aliqua bona putant ſuis viribus applicanda. Cla-
mat humanitas verbi: bonis ſuis deum penitus non ege-
re: ad ipſum referens omnia que donauit: non ad ſe qui col-
lata ſuſcepit. Sanctis qui in terra ſunt eius: mirifica-
Al. in eis uit omnes voluntates meas inter illos. Prius nobis
verborum ordo ponendus eſt: vt ſermonum obſcuritate ſub-
mota: ſenſus nobis faciliꝰ eluceſcat. Sanctis qui in
terra ſunt eius mirificauit: id eſt pater: omnes voluntates
meas. Ut cognoſceres chriſtum dominum ab electis eſſe dili-
gendum: addidit: inter illos: hoc eſt: ſanctos: qui ſunt in
terra viuentium: non inter quoſlibet ſeculi ſe ambitio-
ne iactantes: ſed inter illos tantum qui predeſtinati ſunt
ad regna celorum: ſignificans inocentes et iuſtos. Inter
quos mire facte ſunt voluntates domini ſaluatoris: quoniam illis
obedientibus et iuſſa ipſius facientibus: de mortalibus
eternos reddidit: et de terrenis celeſtes beneficio ſue
pietatis effecit. Multiplicate ſunt infirmitates eo-
rum: poſtea accelerauerunt. Non congregabo conuenticula
eorum de ſanguinibus. De ſanctis dicit: qui domino perſpicien-
te afflictione ſaluberrima: de mundi huius deceptuo-
ſa voluptate liberati ſunt. Prius enim multiplicata
eſt illis per ſeueritatem legis infirmitas carnalis: vt
ad noui teſtamenti liberatricem gratiam deſiderabilius
peruenirent: quos dicit non ſanguine pecudum: aut victi-
marum conſuetudine congregandos: ſed imolatione ſcilicet
corporis et ſanguinis ſui: que humanum genus toto orbe
celebrata ſaluauit. Nam et ipſum quod dixit: de ſanguinibus
pecudum deſignat: qui tunc copioſius in ſacrificiis fun-
debatur. Qui ritus poſtea domino veniente mutatus eſt.
DI Hoc autem nomen: de ſanguinibus: contra artem poſitum conſtat
eſſe grammaticam: apud quam pluralis huius vbi numerus
non habetur: et ideo inter idiomata id eſt: propria ſcripture
diuine numerandum eſt. Nec memor ero nominum eo-
rum: per labia mea. Nomina illa antiqua: que infideles
habuerunt: ſequenti dicit gratia commutata. Prius enim
dicte ſunt filii ire: filii diaboli: filii carnis: poſt aduen-
tum vero domini: ſacris fontibus renati: appellati ſunt chriſtia-
ni: filii dei: amici ſponſi. Non fuit ergo memor nominum
illorum: quoniam nouis honoribus noua vocabula conſtat impoſita.
Labia vero regis chriſti: duo hic debemus accipere teſtamen-
ta: per que voluntates eius enuntiatas eſſe cognoſci-
mus. Pulchre autem dicta ſunt labia: quoniam vtraq; regnum
dei predicant: et in vnius ſoni concordia ſicut labia tem-
perantur: dum cordis ſit memoria. Dicit hic: Nec me-
DI mor ero nominum eorum per labia mea. Quod inter pro-
pria diuine ſcripture debemus accipere: ſicut et in. 7.
et in. 10. pſalmo iam dictum eſt. Dominus pars hereditatis
mee et calicis mei: tu es qui reſtitues hereditatem meam
mihi. Beatum reuera magiſterium: illud eligere quod
numquam nouit aliquam permutatione tranſire. Tale eſt enim:
ac ſi diceret: Eligant ſibi alii mundanas concupiſcentias:
et ventris diſcurrentibus ſimilem vitam: mee pars heredita-
tis et calicis dominus eſt. Hereditas pertinet ad gen-
tium fidem: calix ad venerabilem paſſionem: qui ſobrie po-
tatus confert glorioſiſſimam reſurrectionem. Et intuendum
quod voluntas ac diſtributio domini frequenter calix po-
natur. Calix enim: a calida dictus eſt potione: quoniam ſicut ETY
ille cor hominis exhilarat bibitus: ita et hic ſanctas
animas perpetue iocundat hauſtus. Tu es. Seruato obſe-
quio charitatis: filius dicit ad patrem: non deitate mi-
nor ſed humanitate ſubiectus: ſicut et apoſtolus ait:
Quamq; eſſet filius dei: didicit ex his que paſſus eſt Heb. 5.
obedientiam: et perfectus factus eſt omnibus obau-
dientibus ſibi cauſa ſalutis eterne. Reſtitues autem
dixit: quoniam faciente diabolo perierat genus humanum.
Et reuera ipſi reſtituta eſt hereditas: cui ante condi- DOC
tionem rerum fuerat in predeſtinatione collocata. Here- ETY
ditas enim: ab hero: id eſt a domino dicta eſt. Funes ce-
ciderunt mihi in preclaris: etenim hereditas mea pre-
clara eſt mihi. Priſco more: funibus terrarum diuide-
batur hereditas: vt vnuſquiſq; ad menſuram ſpatia tellu-
ris: pro quantitate tribuum et perſone ſue qualitate perci-
peret: ſicut Moyſes legitur in veteri teſtamento Joſue
precepiſſe: vt funibus diſtribueret hereditatem terre pro-
miſſionis filiis iſrael. Unde nunc merito funiculos
dixit: que hereditatis ſue latitudinem gloriamq; memo-
rauit. Poſſunt et funes accipi huius ſeculi triſtitie ne-
farioſe. Nam et ipſi funes a funeribus dicti ſunt: quod in ETY
modum cereorum ante cadauera incendebantur. Que ſine
dubio in preclaris conuerſa ſunt: dum ad reſurrectio-
nis eterna munera peruenerunt. Hereditas autem chri- DEF
ſti: eſt predeſtinata multitudo ſanctorum. Ubi ideo ad-
ditum eſt: mihi: quia non in ſe ſecundum humanitatem: ſed in pa-
tre gloriatur. Sed cum dixerit: preclaram: queri poteſt:
cur hereditatem iſtam ſibi cecidiſſe dicat? Quod verbum
aduerſis ſolet caſibus applicari. Sed hoc eloquentia
diuina: et in bonis vtitur. Ait enim in actibus apoſtolorum: Act. 1.
Sors cecidit ſuper matthiam: vtiq; cum honor illi apoſto-
latus peruenisse diuino iudicio referatur. Benedicam
domino qui tribuit mihi intellectum: inſuper et vſq; ad
noctem increpauerunt me renes mei. Ad ſcham per-
uentum eſt ſectionem: in qua ſubtilius intelligenda eſt
ſancta predicatio. Quanta prudentia iam tunc hereſes
venturas excluſerit: vt incarnatio dominica intelle-
ctum ſibi preuentiaſſet a domino contributum: illum
ſcilicet quo omnia vera ſanctaq; cernebat: ne quid ſibi
humana infirmitas applicaret: cum nullis meritis pre-
cedentibus: ſed gratie largitate profutura preſtentur.
Sequitur: Increpauerunt me renes mei: ac ſi diceret:
Supra mala que mihi fecit omnis cognatio iudeorum
inſuper et de tribu iude me increpaſſe noſcuntur: vnde
dominus chriſtus ſecundum carnem trahere probatur originem.
Uſq; ad noctem: ad mortem ſignificat. Renes vero: pa-
rentelam declarant: per quos ſollenniter generatio hu-
mana ſeminatur. Prouidebam dominum in conſpectu meo
ſemper: quoniam a dextris eſt mihi ne commouear. Expo-
nendo quid fecerit: tradit nobis ſingulare remedium
quo peccata vitemus. Nam qui illum ſemper intue-
tur acie mentis: nullatenus ad delicta conuertitur. Sic
quando veritas cor inhabitat: introitum falſitatis emen-
dat. Dicit etiam cauſam qua motus non eſt. Domino ſiq-
dem a dextris oppitulante: ſiniſtra non preualent: ſed
animus quem ille cuſtodit: in eo firmiſſimus perſe-
uerat. Congrue autem ſibi dominum a dextris eſſe dice-
bat: quia ſi ille hanc partem non tenuerit: ſtatim eam
inſidians diabolus occupabit: ſicut de Juda ſcriptum
eſt: Conſtitue ſuper eum peccatorem: et diabolus ſtet a Ps. 108.
dextris eius. Propter hoc delectatum eſt cor meum: et Al. lętatum.

exultabit lingua mea: inſup et caro mea requieſcet in
ſpe.] Propter hoc qđ ille ſcilȝ a dextris aſtitit: et in
cogitationib⁹ ſuis iocūditatē et exultationem lingue
obortā ſibi eē teſtat̄. Ipſa eſt eniȝ pfecta letitia: que
et hylari corde cōcipit: et alacri ſermone pferī. Nā
ſicut dixit de malis: Inſup: ita ſermonē ipſuȝ et in bo
nis iterauit: vt ſm mēſuram moleſtiaꝝ: humanitas
ipſi⁹ celeſtia gaudia recepiſſe crederet̄. Supra exul-
tationes qppe ſuas: ſibi adhuc dicit creuiſſe letitiam
qđ caro illa paſſibilis quā pro noſtra oīum ſalute ſu-
ſcepit: veritatē glīoſe reſurrectionis incorrupta pro-
SGHE meruit. Que figura dicit̄: Etiologia: id eſt: cauſe red-
ditio: quotiens premiſſe rei ratio decora ſubiungi-
tur.] Quō non derelinques aīam meā in inferno: nec
dabis ſanctū tuū videre corruptionē.] Ubi ſūt apol
DOG linariſte fallaciter opinātes: qui dicūt dn̄ȝ nr̄ȝ chr̄ȝ
aīaȝ rōnalē nō habuiſſe? Ecce ipſe clamat: ipſe patri
grās agit: qꝛ ei⁹ aīa nō ſit more cōmuni in iferno de-
relicta: ſȝ celeri reſurrectione clarificata: ad celoruȝ
regna puenerit: ſicut in euangelio crebērrima pfeſ-
Matth. 26. ſione teſtat̄: Triſtis eſt aīa mea vſqȝ ad mortem. Et
Joan. 10. alibi: Poteſtatē habeo ponendi aīam meam: et iterū
ſumendi eā. Nec dabis ſanctū tuū videre corruptio
nem. Hoc nō facile iudices tranſeundū. Nā cum in
Ps. 29. 29° pſalmo reperies. Que vtilitas in ſanguine meo:
dum deſcēdo in corruptionē? Iſtud q̄ſi videt̄ eſſe cō
trariū. Qđ tali rōne diſſoluit̄. Ibi ſe dicit deſcende-
re in corruptionē: cū affigētiū clauoꝝ: et lancee irru-
ptione penetrat̄: qꝛ et ipſa ſolidi corporis tranſuerbe-
ratio nō imerito quedam pbat̄ dicta corruptio. Hic
enim corruptionē: id eſt: putrefactionem iuſte negat
fieri: que carnaliter carnē vaſtat humanam. Tertio
eniȝ die cū reuiuificari puenerit carnem: pbata eſt
non potuiſſe corrūpi.] Notas mihi feciſti vias vite:
adimplebis me letitia cū vultu tuo: delectationes in
dextera tua vſqȝ in finē.] Cū oīa cōpleſſet de ſui cor
poris ſanctitate: viſus iſte in ꝯcluſionē deductus eſt:
ptinēs etiā ad iuſtos: qui eius eligunt obedire man-
datis. Notas mihi feciſti vias vite: id eſt: per me fe-
ciſti humanū genus iter vitale cognoſcere: vt in mā-
datis tuis humiliter ambulātes: mortifere ſuperbie
ETY venena declinarēt. Adimplebis me letitia: valde im
plebis. Plus eſt eni a pleno: adimplere. Hic qui mit
tit in pleno fūdit: Illa aūt letitia ſic adiplet: vt ſemp
tota teneat̄. Significat etiā iuſtos oēs in illa beatitu
dine letitia vultus dn̄i eſſe cōplendos: in qbus quia
ipſe eſt: ſe adimpleri poſſe teſtat̄. Sed paululū pſcru
temur ſolliciti⁹: qđ ſit qđ hic in dextere patris dicat
ſe delectationib⁹ adimplendū: cuȝ ſuperius dixerit.
Quō a dextris eſt mihi ne cōmouear? In iſto quippe
ſeculo: vbi carne ſuſcepta: flagella paſſus: alapis ce-
ſus: ſputiſqȝ cōplutus eſt: cum tn̄ nullis eius aduerſi
tatibus vinceretur: congrue dictum eſt: a dextra ſua
ſemp dn̄m fuiſſe conſpectū. Sic enim mundi cōtra
ria ſupauit: qꝛ nullatenus a paterna ꝯtemplatione
diſceſſit. Sed poſt reſurrectionis gloriā: ꝓprie ſe di-
cit in patris dextera delectatū: vbi iaȝ mundi iſtius
aduerſitate depoſita: humanitas eius totius maieſta
tis clarificatione cōpleta eſt: regnans vnita vbo cuȝ
patre et ſpiritu ſancto per ſecula ſeculoꝝ. Uſqȝ in fi-
nem: ſignificat perfectionē atqȝ eternitatē: qꝛ gloria
eius in ſua perfectione manens: nullis erit finienda
temporibus. Concluſio.

Conſideremus hunc pſalmū: quantō nos
munere ſalutis informet.
In paſſionibus cōfidētiā tradit: in ſpe eternam glo-
riā pollicetur: vt docendo que futura ſunt proſpera:
preſentia nō timeam⁹ aduerſa. Schola celeſtis: eru-
ditio vitalis: adiutoriuȝ veritatis: diſciplina certiſſi-
me ſinglaris: que diſcipulos occupat ſenſib⁹ fructuo
ſis: nō inanū lenocinatione verboꝝ. Cōuenit etiam
cōtueri: qđ ſibi velit quintuſdecimus numerus. Si-
gnificat enim vt putamus: quindecim gradus: qbus
templi hieroſolymitani ꝯſcendebat̄ mirabilis am-
plitudo: deſignans qnque ſenſib⁹ corporeis: per trini
tatis gratiaȝ ſuperatis: ad atria ſancte eccleſie felici
munere perueniri. Qđ et per iſtum quoqȝ dabit̄ pſal
mum: ſi eius ſaluberrimā predicationē dn̄o ꝓtegen-
te ſeruemus. Explicit expoſitio in pſalm. 15.

Oratio dauid. XVI.

Exaudi dn̄e iuſtitiam meam: in
tende deprecationē meaȝ. Au-
ribus percipe orationem meā
nō in labijs doloſis. De vultu
tuo iudicium meum prodeat:
oculi tui videant equitatem. Probaſti cor
meum et viſitaſti nocte: igne me examinaſti
et nō eſt inuenta in me iniquitas. Ut non lo
quatur os meum opera hominū: ꝓpter ver
ba labiorū tuorū ego cuſtodiui vias duras.
Perfice greſſus meos in ſemitis tuis: vt nō
moueantur veſtigia mea. Ego clamaui qm̄
exaudiſti me deus: inclina aurem tuam mi-
hi et exaudi verba mea. Mirifica miſericor-
dias tuas: qui ſaluos facis ſperantes in te.
A reſiſtētibus dextere tue: cuſtodi me vt pu
pillam oculi. Sub vmbra alarum tuarum
protege me: a facie impioꝝ qui me afflixe-
runt. Inimici mei animaȝ meam circunde-
derunt: adipem ſuū concluſerunt: os eoruȝ
locutū eſt ſuperbiā. Proijcientes me nunc
circundederunt me: oculos ſuos ſtatuerunt
declinare in terrā. Suſceperūt me ſicut leo
paratus ad predam: et ſicut catulus leonis
habitans in abditis. Exurge dn̄e preueni eū
et ſupplanta eum: eripe animam meā ab im
pio: frameaȝ tuam ab inimicis manus tue.
Dn̄e a paucis de terra diuide eos in vita eo
rum: et de abſconditis tuis adimpletus eſt
vēter eoꝝ. Saturati ſunt filijs: et dimiſerūt
reliquias ſuas paruulis ſuis. Ego autem in
iuſtitia apparebo ꝯſpectui tuo: ſatiabor cū
apparuerit gloria tua.

Um multi pſalmoꝝ: in textu ſuo habeāt
orōnes: mouere videt̄: cur hic talē poſue
rit inſcriptionē: Sȝ quis alij cū reb⁹ di-
uerſis breuiter mixtas ꝯtineāt deprecatio
nes: iſte tn̄ pene tota ſui ꝯtextiōe ſuppli-
catio eſt. Merito ḡ ſic pnotat⁹ ē: qm̄ itētio ei⁹ ad pcū
ſtudiū tota porrigit̄. Que tn̄ ſic oratio dicēda eſt: vt

pſalmi nomē debeat ꝯtinere:qꝛ nihil in hoc libro po
ſitū reperim⁹:qꝺ tali nō debeat noīe nūcupari:maxi
me cū legaꝛ:liber pſalmoꝝ. Oratio aūt:duob⁹ dicitꝛ
ETY modis. Hec cū agitꝛ apud hoīes:oris rō nūcupatꝛ:cū
maieſtati funditꝛ:ſupplicatio ſalubris ꝛ vitalis humi
litas. Et nota ꝙ iſte:ꝛ.85.ꝛ.89.ꝛ.101.ꝛ.141.orōnes ti
tulanꝛ:quoꝝ ꝓprietates in.141⁹pſalmo:qui hoꝝ vl
timus eſt:ꝯuenienter edicem⁹. Dauid vō ſicut dictū
eſt:ſignificat dn̄m chr̄m ad inſtitutionē humani ge
neris:ex cuius ꝑſona totus pſalmus iſte ꝓlatus eſt.

Diuiſio.

TRifaria oratio ab humanitate chriſti in
hoc pſalmo depromitꝛ. Prima eſt:vbi ſꝫ
iuſtitiā ſuā ſibi petit debere reſtitui. Se
cūda:vt a iudeoꝝ inſidijs ei⁹ puritas li
beretꝛ. In tertia:reſurrectionē velociſſi
mā deprecatꝛ:ne diuti⁹ iſultare liceat ꝑuerſo populo
iudeoꝝ. Et ne aliqd de ei⁹ maieſtate turba fideliū
haberet ambiguum:ꝓfitetꝛ ſe in eterna beatitudine
eſſe manſurum.

Expoſitio.

EXaudi dñe iuſtitiā meā:intēde depre
cationē meā. Apud deū certū eſt habe
re iuſtitiā vocē ſuā:qui res tacitas intel
ligētie ſue virtute cognoſcit. Ipſius eſt eni
IDI oro ꝑfecta:cui⁹ ꝛ cauſa clamat ꝛ lingua:
act⁹ ꝛ ſmo:vita ꝛ cogitatio. Intēde depcationi mee.
Nō incaſſuꝫ diſſonantibus reb⁹:verba iſta copulata
ſunt. Nā itēdere oculoꝝ eſt:preces admittere auriū.
Sed iō iſta vba ſociata ſunt:vt ambaꝝ rerū vnius
intelligeretꝛ effectus. Quicqd enim vel auris audit:
vel oculus videt:vel manus palpat:vel que palatus
guſtat:vel naſus odoratur:deo ſola cōtemplationis
virtute notiſſima ſunt. Auribus ꝑcipe orationē meā:
DEF nō in labijs doloſis. Excolit:qꝺ ſuperius dixit. Per
cipere eſt enim nō tranſitorie aliqd ſumere:ſed pre
ces hominū copioſa dignatione recipere. Non in la
bijs doloſis:ſicut a iudeis manauit falſa ſnīa:apud
quos innocens damnatus eſt:ꝛ latro cognoſcitur ab
ſolutus. De vultu tuo iudiciū meum prodeat:oculi
tui videant equitatē. De vultu tuo ꝓdeat iudiciū:
IDI ꝓpria ſcripture diuine:ꝛ nobis inuſitata locutio eſt:
qꝛ de mente ſolet manare ſnīa. Sed hoc dn̄o per tro
picas elocutiones decenter aptatur:qꝛ ille qꝺ iudicet
videt:dū teſtis eſt examinis ſui. Nec de facto alicu
ius teſtimoniū querit:qui ſolus oīum veraciſſime ſe
creta cognoſcit. De vultu ergo dicit:id eſt de aſpectu
tuo:ſm illa qui in me reſpicis atqꝫ cognoſcis. Hoc
aūt ille recte petebat:qui ſe nouerat pollutionē nō
habere peccati. Sequitꝛ. Oculi tui videant equita
tē. Hic eqtatē ipſam:diuinitatē debemus accipere:
quā orat vt ſine aliquo interuallo ſemꝑ intēdat:qꝛ te
nus illā reſpiciens ſicut ꝛ reuera ꝑuenit:peccati ma
culā nō haberet. Sic etiā ſupiore pſalmo iā dictum
eſt: Prouidebā dn̄m in cōſpectu meo ſemꝑ:qm̄ a dex
tris eſt mihi ne cōmouear. O aſpectum illum ſalu
tarē:o puriſſimos oculos qui illā equitatē vident:ne
ſciūt ꝑfecto huius mūdi tenebris obſcurari:qui me
rent tanta claritate cōpleri. Probaſti cor meū ꝛ vi
ſitaſti nocte:igne me examinaſti:ꝛ nō eſt inuenta in
me iniquitas. Ut nō loquatꝛ os meū. Ordinē ſeruat
egregiū:prius ſe dicit ꝓbatū:deinde fuiſſe viſitatū:
ſed ꝓbatio ſignificat paſſionē:viſitatio reſurrectio
nē. Ibi enim ꝓbatus eſt:vbi inter multas iudeorū
iniqtates ꝛ pericula mortis mirande patiētie docu
menta monſtrauit. Uiſitatus eſt autē nocte:qꝛ aīa

eius nō eſt in iferno derelicta:ſed ad illā mirabilem
reſurrectionem eterne glorie clarificatione ꝑuenit.
Igne me examinaſti:ꝛ nō eſt inuenta in me iniqui
tas. Metaphora introducitꝛ fornaciuꝫ igne flagran SCHE
tiū:que metalloꝝ vitia ſolent purgare ac decoctiōe
ꝯſumere:ꝛ in nature puritatem mundata reuocare.
Sic ergo ꝛ tribulationib⁹ ignitis examiatus eſt dn̄s
chr̄s:ſed nō eſt in illo inuenta iniquitas quā aduſtio
illa decoqueret. Pulchre aūt ſubiūxit: Ut nō loqua
tur os meū:id eſt:ꝛ ſi ego taceā:tu me purū eſſe ꝑpen
dis. Quid enim opus erat cum de ꝓbitate moꝝ ſuo
rū aliqd loqui:dū certū ſit a pr̄na maieſtate cuncta
cognoſci: Humana ignorantia vbis inſtruenda eſt:
diuinitas aūt certiſſime nouit oīa etiā cum tacentur
admiſſa. Opera hoīum ꝓpter vba labioꝝ tuorum:
ego cuſtodiui vias duras. Ordinē vboꝝ poſcit iſte
vſiculus. Opera hoīum:id eſt:vias duras:ego cuſto
diui:ꝓpter vba labioꝝ tuoꝝ. Breuiter definita ſunt
que ſint opa hoīum:ſcilꝫ vie dure:ſicut beatus Job
dicit: Auis naſcitꝛ ad volatū:ꝛ hō ad laborē. Nā cuꝫ Job.5.
peccata vitanꝛ:arduus callis eſt:difficiliſqꝫ ſemper
aſcēſus. Cū vō ad vitia ꝓlabimur:leue iter eſt ac de
cliuū. Sꝫ qꝛ dn̄s chr̄s in hoc mūdo viſualiter poſit⁹:
toti⁹ māſuetudinis ꝛ ꝯtinētie iura mōſtrauit:meri
to ſe dicit:ꝓpter mandata dn̄i:duras vias hoiuꝫ im
maculatis pedib⁹ ambulaſſe:nō qꝺ illi dure eſſe po
terāt:de quo in.90⁹pſalmo ſcriptum eſt: Qm̄ angelis Ps.90.
ſuis mādauit de te:vt cuſtodiant te in oīb⁹ vijs tuis:
ne vnqꝫ offēdas ad lapidē pedē tuū. Sꝫ qꝛ humano
generi ad imitādū ꝓbanꝛ eſſe difficiles:iō vie dure
ſūt nūcupate. Qui vſus figurā ꝯtinet Parēthēſin:id SCHE
eſt interpoſitionē:qm̄ in ſenſu medio:ſicut dictū eſt:
recipit vba quedā que ordinē ſnīe videanꝛ poſſe di
uidē. Perfice greſſus meos in ſemitis tuis:vt non
moueanꝛ veſtigia mea. Perfice dixit:vſqꝫ in finē
ꝑſeuera:vbi eſt meritoꝝ ac ꝓmiſ tota ꝑfectio. Incboa
mus eniꝫ dū in hoc mūdo ꝓbabili ꝯuerſatione degi
mus:ſed vbi ad finē ꝑuenerit religioſa ꝯſtantia:ibi
ꝑficimur:ibi tota integritate cōplemur:ſicut ait euā
geliū: Qui ꝑſeuerauerit vſqꝫ in finē:hic ſaluus erit Mat.10.
Greſſus aūt:humanas ſignificat actiones:qb⁹ in hoc
mundo gradimur:ꝛ qſi qbuſdā paſſib⁹ ambulam⁹.
In ſemitis:ſcilicet in mādatis tuis:vbi reuera recte
ſunt vie:qꝛ ſi deuoti ſeqmur:ad celeſtis ꝑrie munera
peruenimus. Sed qd eſt hoc qꝺ prius greſſus dixit:
ſtatimqꝫ veſtigia ſubiungit: Greſſus dicim⁹:qb⁹ mo DEF
uemur de loco ad locū. His merito cōparanꝛ actus
humani qui nos de vno negocio in aliud ducunt:ꝛ ꝑ
tp̄a vite noſtre diuerſa q̄litate tranſponunt. Ueſti
gia vō dicunꝛ ſigna plātaꝝ:que relinqmus tranſeun
tes. Petit ergo dn̄s chr̄s:ꝛ greſſus ſuos:id eſt:act⁹ hu
manos:ꝛ ſua veſtigia cuſtodiri:que fideles apl̄os cō
gruenter accipim⁹:in qb⁹ poſt aſcēſionē glorioſaꝫ re
ligionis catholice ſigna dereliquit. Talis ergo ſen
ſus eſt: Cuſtodi me in mādatis tuis:vt imitātes me
minime moueanꝛ ab te. Bn̄ ſiqdē ſequaꝝ pgit:vbi
ille qui exēplū ꝓbet rect⁹ ceſſerit. Ego clamaui qm̄
exaudiſti me deus:inclina aurem tuā mihi ꝛ exaudi
vba mea. Scdam ſectionē ſancte orōnis ingreditꝛ.
Sꝫ ꝑſcrutādū eſt:cū dici ſoleat:exaudiſti me qꝛ cla
mauit:cur hec ſnīa ordinē videaꝛ hr̄e ꝯuerſum: Qui
clamat:qm̄ exauditꝛ:vtiqꝫ purus:inocēs ꝛ imaculat⁹
agnoſcitꝛ. Nā ꝯfidenter orauit:qm̄ ſe audiri poſſe de
ꝯſcie puritate ꝓſūpſit. Intelligam⁹ aūt qꝺ dič:iclina
aurem tuam:qm̄ ad eum per ſe nō valet humana in

firmitas peruenire. Sic enim exaudit: cum ſe beni-
gnus indulſerit: ⁊ clementiā ſuā ante largit̃: vt poſſit
ſupplicantiū vota ſuſcipere. Mirifica miſericor-
dias tuas: qui ſaluos facis ſperātes in te. A reſiſtenti
bus dextere tue. Magnitudinē ⁊ excellētiā miſeri
cordiarū in ſe iuſte fieri deprecat̃: qꝛ mirū eſſe nō po-
terat: niſi ſub aliq̄ fuiſſet nouitate ꝯſpectū. Signifi-
cat enī mirabilia: que in carne facturus erat: que iu-
deus populus etſi vniuerſus non credidit: tñ ſub ad-
miratiōe ꝯſpexit. Saluos facis ſperātes in te: id eſt:
in eterna vita ꝯſtitues. Nā frequenter illi magis in
hoc mundo trucidati ſunt: qui eius nomini credide
runt. Pulchre aūt dixit: A reſiſtētibus dextere tue.
Dextera enī patris: eſt filiꝰ. Cui iudei repugnare ni-
ſi ſunt: qñ eū crucifigere decreuerunt. Cuſtodi me
dñe vt pupillā oculi. Sub vmbra alarū tuarū ꝓtege
SCHE me. Per ſchema Icon: que latine dicit̃ imaginatio:
DEF pupille ſe oculi dñs cōparauit. Pupilla eſt enim in
medio poſita perſpicua pars oculi: qua corporū colo
ETY res varia qualitate diſcernimus: Dicta a ꝑuitate ſui
pupilla: quaſi puſilla. Huic ꝯuenienter cōparatus eſt
chriſtus: cui datū eſt in ſuo iudicio iuſtos a peccato-
ribus ſegregare. Aptiſſime itaqꝫ petit cuſtodiri ſe vt
pupillā oculi: qñ ⁊ per ipſaꝫ res viſuales diſcernimꝰ:
⁊ in noſtro corpore nihil p̄ſtātius inuenit̃. Sequitur:
Sub vmbra alarū tuarū ꝓtege me. Hic aliud intro
SCHE ducit̃ ſchema: qđ grece Parabole: latine cōparatio
dicit̃: qñ ſibi genus diſſimile in aliq̄ cōmunione ſo-
ciat̃. Paternis enī ꝓtectiōibꝰ ale ſūt cōparate. Mi
ſericordia qꝑpe ⁊ charitas: q̄ſi ale ſunt patris: qbus
ſe ꝓtegi ꝯgruēter expoſtulat. Hec aūt cōparatio ve
nit ab auibus: que caros filios alarū ſuarū extenſio-
ne cuſtodiunt. A facie impioꝝ qui me afflixerunt.
Inimici mei animā meā circūdederūt. Verſus hic
eſt oīno diligentius intuendus. A facie impioꝝ: de-
mones ſignificat: qui excitatū populū iudeoꝝ: in ne
cem dñi ardore ꝑcipiti cōpulerūt. Facies enī ipſorū
truculēta p̄ſentia fuit: ſicut in euāgelio de Juda di-
Joan. 6. cit: Intrauit in illū ſathanas. Sic ḡ actum eſt: vt in-
ſtigatione demonū: inimici eius iudei: animaꝫ ipſiꝰ:
id eſt: vitā tēporalē eripere voluiſſent. Nam ⁊ ipſaꝫ
vbū: circūdederūt: euāgelice narratiōis exp̄mit ve-
ritatē: qñ cū gladijs ⁊ fuſtibꝰ eū inſanoꝝ turba circū
dedit. Adipem ſuū ꝯcluſerūt: os eoꝝ locutū eſt ſup
biā. Cōcludūt adipē: qui multa voracitate pingue-
ſcūt. Sic iudei ſcelerū nimietate ſaginati: vere intel-
ligentie acumina perdiderūt. Reſtabat aūt vt qui
pinguiſſima imanitate tumuerūt: ſupba loquerent̃.
Et bene hic dixit: tñ ore: nō etiam corde locuti ſunt:
qꝛ ſceleratoꝝ mos eſt: illa frequēter ſermone defen
dere: que noſcunt̃ ꝯſciētia teſte damnare. Proijciē
tes me nūc circūdederūt me: oculos ſuos ſtatuerūt
declinare in terrā. Proijciētes: extra ciuitatē eijciē-
ETY tes: nūc circumdederunt nō obſequio: ſed furore: qñ
IDI cruci eū ꝯſtat affixū. Nūc aūt qđ dictū eſt: p̄ſens tē-
pus poſuit pro futuro: qđ apud ꝓphetas eſſe noſcit̃
vſitatū. Sequitur: Oculos ſuos ſtatuerūt declinare
in terrā. Dicit ꝯſuetudinē ꝑditorum: qui terrā reſpi-
ciunt: qñ in mala cogitatiōe voluunt̃. Suſceperūt
me ſicut Leo paratus ad ꝑdā: vt ſicut catulus Leo-
nis habitans in abditis. Suſceperūt me: hoc eſt: iu-
Joan. 19. dei a Pilato: qñ eis dixit: Tollite eū: ⁊ ſm legem ve
ſtram crucifigite eū. Qđ auide ſuſcipiētes: ⁊ votum
ſue crudelitatis iplētes: merito ferarū ſeuitie cōpa-
rant̃. Leonē diximus ⁊ diabolū dici: ⁊ chriſto ſepꝰ

cōparari. Qui modus locutionis inter ꝓpria ſcriptu IDI
re diuine recipiēdus eſt: hic tñ euidēter diabolū deſi
gnat. Ipſi enim iuſte comparati ſunt ꝑncipes iudeo-
rū: quo auctore fremuerūt: ⁊ tñ multo peiores effecti
ſunt. Siquidē diabolus dñm tentauit: cruci aūt iſto
rū inſania crudelis affixit. Catulū aūt leonis: dicit re-
liquū populū iudeoꝝ: qui ſe diaboli filios effecerūt.
Sic enim de ipſis in euāgelio dr̃: Vos ex p̄re diabo-
lo eſtis. Habitās in abditis: ꝑmanens in inſidijs. De Joan. 8.
teſtabiliū ſiqđē hoiūm ꝯſuetudo eſt mala vota tege
re: vt latenter ad effectum poſſint eoꝝ ꝯſilia ꝑueni-
re. Exurge dñe preueni eos ⁊ ſupplāta eos: eripe ani
mā meā ab impio frameā tuam. Tertia ſectio beate
orationis intratur: Exurge in peccatores dicit: quem
illi putant more humano poſſe quieſcere: vt cognoſcāt
vigilare dum eoꝝ nō ꝑmittunt̃ iniquitates excreſce-
re. Preueni aūt dixit: vt ante ſubuertant̃: q̄ꝫ peccata
perficiant. Expoſuimus enim in ſuperioribus hunc
ſenſum bene aptari ſceleratis: dum ſe miſcere non
ꝑmittunt̃ illicitis. Subuertunt̃ enim ⁊ illi feliciter:
qui de prauis vitijs ad rectā ſemitaꝫ deducunt̃. Eri-
pe aiam meaꝫ ab impio: vtiqꝫ a diabolo: qui merito
impius dr̃: qꝛ pius ſemꝑ ꝯtrariꝰ approbat̃. Eripe: fac
reſurgere: qđ impletū eſſe manifeſtū eſt. Frameam
tuā. Breuiter cōcluſum eſt: qđ ſit aia dñi ſaluatoris.
Framea eſt enim p̄ris: qñ per ipſaꝫ diabolum vicit:
per ipſam mundum a ſordida ſupſtitione purgauit:
per ipſaꝫ debellata eſt captiuitas: que humani gene
ris ſobolē poſſidebat. Frameā vero diximus: multarū
eſſe ſignificationum. Modo contū: mō loricam: mō
gladiū ſignificat bis acutū: que tñ omnia ad inſtru-
menta armorū certū eſt pertinere. Memēto autem
qꝑ in hoc verſu: q̄nta ſpecies definitionis eſt: que gre
ce Cata antilexin: latine ad verbū dicit̃. Uno enim DEF
vbo definiuit qđ ſit aia chrĩ: id eſt framea p̄ris. Ab
inimicis manus tue. Dñe a paucis de terra diſparti Alr. diuide.
re eos: ⁊ ſupplanta eos in vita eoꝝ. Iteꝫ fit oratio Als non hẽt.
pro iudeis: qui diaboli poteſtate conſtricti nefarijs
erāt auſibus incitandi. Demones ſunt enim inimici
manus dñi: qui humanū genus ꝯtraria dño ſemper
voluntate dilacerant. Precat̃ enī vt a paucis: id eſt:
ab apl'is diuidant̃ increduli: dū a terra huius mūdi
vitioſa ſeparati cōuertunt̃ ad dñm. Eoꝝ qꝑpe inſtante
dño ꝑdicatione factū eſt: vt ei ir'lite: q̄ꝫ gentes a ter-
rena iniquitate diuiſi: chriſtum ſequerentur aucto-
rem. Supplanta eos: hic in bono poſitum eſt. Sup-
plantati enim ⁊ illi accipiēdi ſunt: qui damnatis er-
roribus: ad rectas ſemitas transferunt̃. In vita ipſo-
rū qđ addidit: hoc eſt: in mundo iſto dū viuunt: vbi
penitētie locus eſt: vbi clamat̃ ad dñm: nō taꝫ ore q̄ꝫ
mente: vbi recipiunt̃ puriſſime ſupplicātes. De ab-
ſconditis tuis adimpletus eſt venter eoꝝ. Saturati Als filijs.
ſunt porcina ⁊ reliquerunt que ſuperfuerunt par- Al. dimiſerūt
uulis ſuis. Abſcondita dei ⁊ in malo ⁊ in bono poſ- religqs ſuas
ſumus congruenter accipere: qꝛ omne peccatum illi
abominabile atqꝫ a cōſpectu eius extraneum eſt: q̄ꝫ-
uis eius notitiā minime refugere videat̃: ſicut in .5º
pſalmo iam dictum eſt: Non habitabit iuxta te ma- Ps. 5.
lignus: neqꝫ permanebunt iniuſti ante oculos tuos.
Sicut ⁊ de Cayn ſcriptura dicit: Egreſſus Cayn a fa- Gen. 4.
cie dñi: habitauit in terra profugus. Saturatos ergo
iudeos dicit de immundicijs: que a dño abſcondita: id
eſt: noſcuntur eſſe ꝓhibita. Si vo in bonam partem
hoc poſitum lector acceperis: vt eſt illud: O magna Ps. 30.
multitudo dulcedinis tue domine: quaꝫ abſcondiſti

timētibus te: ⁊ pfeciſti eā ſperātib⁹ in te: enumerant̄
bñficia vt maioꝛ nigratoꝝ oſtendat̄ offenſa. De abſ
ſcōditis tuis: id eſt: de lege veteris teſtamēti: ⁊ de mi
raculis que dñs chr̄s in eis erat glorioſa diſpenſatio
ne facturus. Uentrē ipſoꝝ: ſenſuz ſignificat olno car
nalez: in quo mādata dñi tanq̄ꝫ in ventre recondita
ſunt. Et bñ ſenſus eoꝝ cōparatus eſt ventri: vnde ci
bi ſpūales velut viliſſima purgamenta pjecti ſunt:
dū ab eis corrupta mēte dilabunt̄. Sꝫ hi cum eſſent
rebus celeſtib⁹ impleti: vt nihil terrenum capere de
buiſſent: Animaduerte qd̄ ſequit̄. Saturati ſunt por
cina. O iniqtas execranda: Audiebat ſenſus eoꝝ mā
data dei: ⁊ illi ſaturabant̄ ſordib⁹ peccatoꝝ: nouoq̄ꝫ
mō bonis celeſtib⁹ paſti: maloꝝ fecibus explebant̄.
Porcina enīꝫ ad polluta reſpicit: que inter cetera ve
teris teſtamēti pcepta immunda pnotat̄. Tranſmiſe
runt aūt reliq̄as peccatoꝝ filijs ſuis: qn̄ clamabant:
Mat.27. Sanguis huius ſup nos: ⁊ ſuper filios noſtros. [Ego
Als. In aūt ī ſcū iuſticia apparebo in conſpectu tuo: ſatiabor
Al. appara dū ī manifeſtabit̄ gloria tua.] In cōſpectu patris ap
eris. parere ſe dicit cū iuſticia: qm̄ ei⁹ voluntates īpleue
rat: qn̄ mundū ab interitu mortis ſanguinis ſui effu
Jo.14. ſione ſaluauit. Satiabor. Sermo iſte aptiſſime vide
tur iteratus. Supius enīꝫ iudeos dixit ſaturari porci
na: id eſt: immundicia ſua: ſe autē ſaturari de humani
generis credulitate ſuſcepta: quādo numerus ſancto
rū beata adunatione ſupplendus eſt. Patris autēꝫ
gloria manifeſtat̄ in iudicio dñi ſaluatoris: cū vnuſ
quiſq̄ꝫ recipiet pro actib⁹ ſuis: ſicut ipſe dñs aplīs dicit:
Joan.14. In illa die cognoſcetis q2 ego in patre ⁊ pater in me
eſt. Sic ergo pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpūs ſcī: vna natura: vna
poteſtas: vna gloria declaratur. Concluſio.

Conſideremus dilectiſſimi: q̄ꝫ magna ſa
cramēta fidei noſtre pſal
mus iſte cōplexus eſt: vt qui audit ſupplicātē hoīez:
eundē ⁊ ꝯfitendū debeat aduertere creatorē. Duas
enīꝫ naturas icōfuſas atq̄ꝫ icōmutabiles qui in chri
ſto dño hodieq̄ꝫ vult credere nō pōt aliq̄ decipi fal
ſitate. Unī mirabiliter beatus cyrillus in quodaꝫ lo
co breuiterq̄ꝫ diſſeruit dicens: Aduertentes igit̄ mo
dum incarnationis: videmus q2 due nature per in
diuiduā vnitatem: incōfuſe atq̄ꝫ immutabiliter inuiſ
cem ſibi cōuenerint. Caro nāq̄ꝫ caro eſt ⁊ nō deitas:
lꝫ dei facta ſit caro. Similiter etiam vbū deus eſt ⁊
nō caro: lꝫ diſpēſatorie ppriā fecerit carnē. Hec aūt
ſine offenſione decurrit: qui nulla ſibi pprij erroris
ligamenta repererit. Huius etiam pſalmi numeruꝫ
⁊ quantitas pphetalis ornauit: vt merito in hoc nu
mero incarnatio dñi relata eſſe videatur: vbi etiam
pphetalis chorus conueniſſe cognoſcitur.

Explicit expoſitio in pſalmum. XVI.

In finē pucro dñi dauid que locutus eſt
ad dñm verba cantici huius: in die qua eri
puit eūꝫ dñs de manu inimicoꝝ eius: ⁊ de
manu Saul: ⁊ dixit. XVII.

Diligam te dñe fortitudo mea:
dñs firmamentū meū ⁊ refugiū
meū ⁊ liberatoꝛ meus. Deus
me⁹ adiutoꝛ meus: ⁊ ſperabo
in eū. Protectoꝛ me⁹ ⁊ cornu
ſalutis mee: ⁊ ſuſceptoꝛ me⁹.
Laudās inuocabo dñꝫ: ⁊ ab inimicis meis
ſaluus ero. Circūdederūt me doloꝛes moꝛ
tis: ⁊ toꝛrētes iniqtatis conturbauerūt me.
Doloꝛes inferi circūdederūt me: pꝛeoccu
pauerunt me laquei mortis. In tribulatio
ne mea inuocaui dominū: ⁊ ad deum meuꝫ
clamaui. Et exaudiuit de tēplo ſancto ſuo
vocem meam: ⁊ clamoꝛ meus in conſpe
ctu eius introiuit in aures eius. Commota
eſt ⁊ contremuit terra: fundamēta montiū
cōturbata ſunt ⁊ cōmota ſunt: qm̄ iratus eſt
eis. Aſcendit fumus in ira eius: ⁊ ignis a fa
cie eius exarſit: carbones ſuccēſi ſunt ab eo.
Inclinauit celos ⁊ deſcendit: ⁊ caligo ſub
pedibus eius. Et aſcendit ſuper cherubin ⁊
volauit: volauit ſuper pennas ventorum.
Et poſuit tenebras latibulum ſuum in cir
cuitu eius tabernaculū ei⁹: tenebroſa aqua
in nubibus aeris. Pꝛe fulgoꝛe in cōſpectu
eius nubes tranſierunt: grando ⁊ carbones
ignis. Et intonuit de celo dominus: ⁊ altiſ
ſimus dedit vocē ſuaꝫ: grando ⁊ carbones
ignis. Et miſit ſagittas ſuas ⁊ diſſipauit
eos: fulgura multiplicauit ⁊ conturbauit
eos. Et apparuerūt fontes aquaꝝ: ⁊ reuela
ta ſunt fundamēta oꝛbis terrarū. Ab incre
patione tua dñe: ab inſpiratione ſpiritus ire
tue. Miſit de ſūmo ⁊ accepit me: ⁊ aſſum
pſit me de aquis multis. Eripuit me de ini
micis meis foꝛtiſſimis: ⁊ ab his qui oderūt
me: qm̄ cōfoꝛtati ſunt ſuper me. Pꝛeuene
runt me in die afflictionis mee: ⁊ factus eſt
dominus pꝛotectoꝛ meus. Et eduxit me in
latitudineꝫ ſaluum me fecit: qm̄ voluit me.
Et retribuet mihi dñs ſm̄ iuſticiam meam:
⁊ ſm̄ puritatem manuū mearum retribuet
mihi. Quia cuſtodiui vias domini: nec im
pie geſſi a deo meo. Qm̄ omnia iudicia ei⁹
in conſpectu meo: ⁊ iuſticias eius non repu
li a me. Et ero immaculatus cum eo: ⁊ ob
ſeruabo me ab iniquitate mea. Et retribuet
mihi dñs ſm̄ iuſticiam meam: ⁊ ſm̄ purita
tem manuum mearū in conſpectu oculoꝛū
eius. Cum ſancto ſanctus eris: ⁊ cum viro
innocēte innocens eris. Et cū electo elect⁹
eris: ⁊ cū peruerſo pucrteris. Qm̄ tu popu
lū humilē ſaluū facies: ⁊ oculos ſupboꝛuꝫ
humiliabis. Qm̄ tu illuminas lucernā meā
domine: de⁹ meus illumina tenebras meas.
Quoniam in te eripiar a tētatione: ⁊ in deo
meo trāſgrediar murū. Deus meus ipollu
ta via ei⁹: eloqa dñi igne examinata: pꝛotectoꝛ

eſt omnium ſperantiū in ſe. Quoniā quis deus preter dñm: aut qs deus ꝑter deū noſtrum. Deus qui ꝓcinxit me virtute: ⁊ poſuit imaculatā viā meaȝ. Qui pfecit pedes meos tanq̄ȝ ceruoꝝ: ⁊ ſup excelſa ſtatuens me. Qui docet manus meas ad ꝑliū: ⁊ poſuiſti vt arcū ereū brachia mea. Et dediſti mihi protectioneȝ ſalutis tue: ⁊ dextera tua ſuſcepit me. Et diſciplina tua correxit me in finē: ⁊ diſciplina tua ipſa me docebit. Dilataſti greſſus meos ſubtus me: ⁊ nō ſunt infirmata veſtigia mea. Perſequar inimicos meos ⁊ cōprehēdā illos: ⁊ nō ꝯuertar donec deficiāt. Cōfringā illos nec poterūt ſtare: cadent ſubtus pedes meos. Et ꝓcinxiſti me ꝟtute ad bellū: ⁊ ſupplātaſti inſurgētes in me ſubtꝰ me. Et inimicos meos dediſti mihi dorſuȝ: ⁊ odiētes me diſꝑdidiſti. Clamauerūt nec erat qui ſaluos faceret ad dñȝ: nec exaudiuit eos. Et cōminuā eos vt puluerē añ faciē venti: vt lutū platearū delebo eos. Eripies me de ꝯtradictionibus populi: ꝯſtitues me in caput gētiū. Populus queȝ non cognoui ſeruiuit mihi: in auditu auris obediuit mihi. Filij alieni mētiti ſunt mihi: filij alieni inueterati ſunt: ⁊ claudicauerūt a ſemitis ſuis. Viuit dñs ⁊ benedictus deus meus: ⁊ exalteť deus ſalutis mee. Deus qui das vindictas mihi ⁊ ſubdis populos ſub me: liberator meus de inimicis meis iracūdis. Et ab inſurgētibus in me exaltabis me: a viro iniquo eripias me. Propterea confitebor tibi in nationibus domine: ⁊ nomini tuo pſalmū dicam. Magnificans ſalutes regis eius: ⁊ faciēs miſericordiā chriſto ſuo dauid: ⁊ ſemini eius vſq̄ȝ in ſeculum.

In finem: pueroꝝ dauid: hec tria verba ad regē nr̄m ſaluatorē referri poſſe non dubiū eſt. Nam ⁊ puer legiť in ꝓpheta: Puer natꝰ eſt nobis. Que locutus eſt ad
Iſa.9.
dominum verba cantici huius: poſt hec alia deputanda ſunt: vt ſit verboꝝ plenior ⁊ abſoluta contextio. Qd̄ aūt dictū eſt: cantici: ad cōtemplationē ꝯſtat rerū celeſtium ꝑtinere: ne in regis dauid tm̄ mō hyſtoria mentis noſtre hereret intuitus. In die qua eripuit eū dñs de manu oīum inimicoꝝ eiꝰ: ⁊ de manu ſaul: ⁊ dixit. Hic actus regū lectione notiſſimus eſt. Ibi eniȝ latiꝰ deſcribiť: quēadmodum dauid fuerit de inimicoꝝ ſuoꝝ ditione liberatus: ad cuius ſimilitudinē reſurrectio dñi: ⁊ mēbroꝝ eius abſolutio de ꝑtāte diabolica declarať. Diuiſio.

Psalmus hic vni tm̄ nō pōt ꝯuenire perſone. Nā pmo ordine ꝓpħa loquiť: gratias agēs: qꝛ eū de grauibꝰ ꝑiculis diuina pietas liberare dignata eſt. Scdō eccleſia loquiť que ante aduētū dñi innumeras ꝑtulit calamitates: poſteaq̄ȝ miſertus ei: medicinā ſancte icarnatiōis indulſit: ⁊ baptiſmatis beneficio chr̄ianū populū de orbis vniuerſitate collegit. Tertio: in rorem miſericordie vox dñi ſaluatoris illabitur: vbi pulcherrimis alluſionibus virtꝰ eiꝰ poteſtaſq̄ȝ deſcribiť. Quarto: iterum eccl'ie catholice dicta ꝓferunť: ⁊ cum magna exultatione diuinitatis munera cōceſſa laudanť. Expoſitio.

Diligā te dñe virtus mea. Diligit dñȝ: qui mādatis eius deuotus obtemperat: ſicut ait in euangelio: Qui audit verba mea ⁊ facit ea: hic eſt qui diligit me. Diligo enim dr̄: q̄ſi de oībus eligo. Et ꝯſidera q̄m hec dilectio ſic de futuro ꝓmittiť: vt nunq̄ȝ ei defeciſſe videať. Virtus mea. Propheta liberatꝰ ab hoſtibus ſuis: recte dñm ꝯfiteť ſuā eſſe virtuteȝ: quo donante factū eſt vt inimicis ſuis fortior appareret. ETY
Hic duodecima ſpēs definitionis eſt: que grece dicitur Cataepenon: latine per laudē. Singulis eniȝ diuerſiſq̄ȝ vbis ꝑdicādo declarat qd̄ ſit dñs. Mō virtus: mō firmamētū: mō refugium: mō liberator: mō adiutor: mō ꝓtector: mō cornu ſalutis. Hec eniȝ oīa pulchre oſtēdunt qs eius eſt dñs. DEF
Dñs firmamētū meū ⁊ refugiū meū: ⁊ liberator meꝰ. Deus meus adiutor meꝰ. Iuſte dicit dñm firmamētū ſuū: qm̄ ab ipſo cōceſſum eſt: vt inimicis ſuis in acie firmꝰ aſſiſteret: ⁊ viuaci aīoſitate pugnaret. Et refugiū meuȝ. Utiq̄ȝ q̄ cū fuit opus ꝯſilio: refugit ad tractatum: ⁊ inuenit diuinitate mōſtrate: qd̄ euȝ poterat adiuuare. Merito aūt liberatorē ſuū dñm ꝓfiteť: qui eum de ſeuiſſimi regis Saulis ira tanq̄ȝ de īferni ore liberauit. Deus meꝰ adiutor meꝰ. Preſtitoꝝ ſuauitate pellectus: in ſūmā repetit ſuperiora que dixit: qꝛ vbiq̄ȝ ipſe affuit: eūq̄ȝ virtuti ſue numimine cuſtodiuit. Sed cōſiderā q ita ꝑcurrit ſingula: vt ſine meritis nō preſumat applicare collata. Et ſperabo in eum. Protector meꝰ ⁊ cornu ſalutis mee: ⁊ adiutor meꝰ. Al' ſuſceptor meus.
Cōfidēter iā poſtulat: qui de dñi grā poſt bñficioꝝ exēpla ꝓſumit. Nā de futuro fiducialiter ſperare ſe dicit: qui eum in ꝑteritis ſenſerat adiutoreȝ. Protector meus. Hoc ad eū ꝑtinet cuſtodiēdū: qui aduerſarioꝝ appetebať inſidijs. Qd̄ aūt hic dixit: cornu ſalutis ſue dñȝ: ad inimicos ꝑtinet diſſipādos. Cornua enim ſunt arma beluaꝝ: qbꝰ ſalutē ſuā ſollerti ꝯcertatione defendūt. Adiutor meꝰ. Dulcedo bñficiȝ: repetitionē fecit eſſe vboꝝ. Supra eniȝ eodem vocabulo nūcupauit: quē hic iteꝝ noīat adiutorē. DEF
Laudās inuocabo dñm: ⁊ ab inimicis meis ſaluꝰ ero. Poſt virtutes pactas: vbi ſanctus nulla ſe elatione iactauit. Sed qꝛ erat rerū ipſaꝝ hylaritate gaudēdū: laudās ſe dixit iuocare dñm: ⁊ ipſi vniuerſa tribuere qui dignatus eſt vniuerſa ꝓſtare. Et iō ſe dicit ab inimicis ſaluū faciēdū: qꝛ victoriā ſuā: nō ſibi videbať applicaſſe: ſȝ dño. Nā qui aliter facit: vijs ſuis captiuꝰ redditť: q̄uis hoſtes ſuperaſſe videať. Circūdederunt me ꝯgemitus mortis: ⁊ torrētes iniquitatis cōturbauerunt me. Al. dolores.
Poſt exultationem ꝓphete quā ſancta pietate cōcepit: ventū eſt ad ordinē 2ꝰ: vbi pro cladibus humani generis que ante aduētum dñi graſſabanť: introducta vna perſona iuſtoꝝ: quos illo tēpore fuiſſe nō dubiū eſt: pius deprecator exorat. Nā merito iuſtus ille circūdatuȝ ſe gemitibus aſſerebat: qꝛ dum eſſet ſuperſtitionū innumera multitudo: fidelium erat rara deuotio. Et ne putares gemitus de iactura facultatis: aut de re huiuſcemodi eſſe ꝓfuſos: addidit

addidit: mortis: q2 reuera mors erat vbi diabolꝰ poſ-
DEF ſe regnabat. Torrētes aūt ſepe diximus: fluuios eſſe hibernis imbrib⁹ excitatos. Hic ergo iniqtatib⁹ rapidis data eſt ſimilitudo Torrētiuʒ: vt merito cõturbauerint ampliuʒ populū: cū vndaꝝ minātium cõcrepatione fremuiſſent. [Dolores inferni circūdederunt
Al. Preoccupauerūt me: ꝯpuenerūt me laquei mortis.] Fiat huius verſiculi cōpaginatio ꝑpoſterata vboꝝ: vt melius hic ſenſus nobis poſſit apīr⁹. Circūdederūt me dolores inferni: de paganis dicit: qui erūt dolores ĩferni: id eſt
DEF qui in iferno debito dolore torquēdi ſunt. Preuenire vo dicimus: quādo aliqd nos anticipare dinoſcit. Ut eſt ille reat⁹ originalis pcti: qui nos anteq̃ naſcamur: ab ipſo cõceptu reddit obnoxios. Uñ in .50° pſal-
ps.50. mo Propheta dicturus eſt: Ecce in iniqtatib⁹ cõcept⁹ ſum: ⁊ in delictis pepit me mater mea. Uir eniʒ iuſtus merito ſe pūctuʒ dicebat qui reatū ſuū anteceſſiſſe cognouerat. Sed queādmoduʒ ab his fuerit liberat⁹: ſubter exponit. [Et in tribulatione mea inuocaui dñm: ⁊ ad deū meū clamaui.] Inter mala multa que dixerat: vnū ⁊ ſingulare pſitet eē remedium: inuocare dñm in tribulationib⁹ ſuis: quādo cõſtat totis virib⁹ peti qđ tpe neccitatis optat. Et vide: q2 ꝑmo dixit: ad dñʒ. Sed ne putares ad alienū dñm: ſubiūxit: Ad dñm meū clamaui. Clamare aūt plus eſt ab inuocare. Creuit ſermo pgrediēte deſiderio: ⁊ accenſus alius ad orationem pſiluit auidus in clamorem. [Et exaudiuit de tēplo ſācto ſuo vocē meā: ⁊ clamor meus in cõſpectu eius itroiuit in aures ei⁹.] Siue de celo: ſiue de corpe dñi qđ vēturū eſſe puidebat: templū cõpetēter aduertim⁹. Exauditā ergo dicit vocē ſuā: quā de aduētu dñi iugiter offerebat. Sed pſcrutādū eſt: quo mō clamor ipſi⁹ ĩ cõſpectu dei valuerit ītroire: Clamor iſte cauſe iuſtitia eſt: Que vtiqʒ ad deū ītrare poterat: q2 pro mūdi cladib⁹ ſupplicabat. Seqtur. Introiuit in aures eius. Hoc de cõſuetudine noſtra figuraliter dī: qđ clamor eius quaſi aliqd corporale in aures dñicas introiſſet: cū ille totum ſpiritualiter ſentiat: ⁊ anteq̃ fiant vniuerſa cognoſcat. Illi enī actuū nřoꝝ qualitas: q̃ſi qbuſdam vultib⁹ ſemper aſſiſtit: ⁊ qđ apud nos occultū: illi noſcit eē manifeſtum. [Et cõmota eſt ⁊ cõtremuit ira: ⁊ fundamēta
Al. Nō hʒ montiuʒ cõturbata ſunt: qm̄ irat⁹ eſt eis ꝉ deus.] Deciſa triſtitia quā de aduētu dñi beat⁹ populus ſuſtinebat: pphetie ſpiritu ad icarnationis eius ſecreta puenit: ordineq̃ʒ ipʒ mirabili narratione deſcribit. Hoc
SGHE Schema dī Idea: cum ſpēm rei future: velut oculis offerētes: motū animi cõcitamus. Qđ ⁊ hic ⁊ in ſequētibus verſib⁹ cõſtat effectū. Et ideo nūc audiamus ſacramēta dñi Saluatoris. Cõgrue ſiqdem ad aduentum Chriſti terra cõmota eſt: qm̄ pſentia iudicis dignum fuit cõtremiſcere peccatores. Seruauit ordinē rei: vt prius oſtēderet motā: poſtea diceret eē tremefactā. Fundamēta vo montium: ſignificat pſumptiones ſupboꝝ: id eſt: diuitias: honores: ceteraqʒ humana: qbus illi detētī velut fundamētis cõſtātibus innitunt: Hec oīa turbata ſunt: q2 mundi falſa ſpes vero dño veniente ſublata eſt. Nimis apte poſita verba deſcēdunt. Primo fundamēta: id eſt ſuperboꝝ ſpes turbata eſt. Poſtea dicit eſſe cõmotam. Subiunxit ⁊ cauſaʒ: q̃re cõmota ſunt fundamēta: qm̄ iratus eſt eis deus. Utiqʒ q2 vitia humana dño pbant̄ exoſa: ⁊ iratus eſt illis. Hinc oſtēdit: qm̄ ſequaces eoꝝ cõſtat eſſe puniēdos. [Aſcēdit fumus in ira eius: ⁊ ignis a facie eius exarſit: carbones ſuccenſi ſunt ab eo.] Fumus hic in bono poſitus eſt: q2 ſicut iſte terrenus inutiles lachrymas mouet: Ita ⁊ ille penitentie calore ſuccenſus: fructuoſe pfundit fluenta lachrymaꝝ. In ira eius: tēpore quo hic peccatores futuri iudicij timore cõturbat: vt eos ad remediuʒ cõuerſionis adducat. Ignis eſt charitas dei: vtutuʒ pgreſſionibus creſcens. Que quanto magis cõcupiſcit: tanto efficacius ampliat̄. Bene aūt dixit: a facie eius: qm̄ ipſius illuminatione charitas cõcedit̄ eis qui peccata derelinquūt. Carbones vo ſuccēſos: peccatores dicit: qui velut carbones mortui: in mūdi iſtius cecitate tenebrātur. Sed iterum penitētia inflāmante reuiuiſcunt: ⁊ ex mortuis prunis viui icipiunt eſſe carbones. Seqtur etiaʒ quo mō ſuccēſi ſunt: veniēte .ſ. dño redemptore. [Et iclinauit celos ⁊ deſcēdit: ⁊ caligo ſub pedibus eius.] Magnū ſacramētum in hoc ſermone repoſitū eſt. Humiliauit ſe enim verbū: vt ſine peccato quidē: ſed tamē ſimilitudinē carnis peccati ſumeret. Deſcēdere aūt illi fuit: ad nos venire: ſicut dicit Apl's: Semetipſum exinaniuit: formā ſerui acci- Phil.2.
piens. Caligo vo hic: diabolus eſt: qui bolum mētes inubilat: dum veritatis ſplēdorē nō facit ꝑuidē quos poſſidet. Sub pedibus eius: q2 ſine dubio maieſtate dñi Saluatoris cõculcat̄ demonum execrāda nequitia: ſicut ⁊ in nonageſimo pſalmo dicturus eſt: Sup ps.90.
aſpidē ⁊ baſiliſcum ambulabis: ⁊ cõculcabis leoneʒ ⁊ draconē. [Et aſcēdit ſup cherubin ⁊ volauit volauit ſup pēnas ventoꝝ.] Hec figura dicit̄ Hyperthēſis: SCHE
id eſt ſuplatio: cum aliquā rem opinione oluʒ notā: ſentētia noſtra exupare cõtendimus. Tale eſt ⁊ illud in quinquageſimo pſalmo: Lauabis me ⁊ ſup niueʒ ps.50.
dealbabor. Cherubin interptat̄ multitudo ſcientie: INTER
aut ſcientia multiplicata. Alibi enī legit̄: Qui ſedes ſup cherubin appare. Aſcēdit ergo ſuper cherubin: quādo vidētib⁹ apoſtolis ad celoꝝ regna conſcēdit. Sedet nunc ſup cherubin: ad patris dextrā collocatus: in celo ⁊ in terra cū patre regnat: ⁊ cum ſcō ſpiritu: qđ vtrūq3 vniuerſum modū ſciētie vel admirationis pbat̄ excedere. Que eniʒ creatura pualeat tāti ſecreti attingē ſufficiēter arcanum: q2 carnē terrenam atqʒ mortalē in eterna celoꝝ gloria collocauit: ⁊ fecit eā creaturis oīb⁹ adorabilē: que terrenas ptulit paſſiones: Seqtur. Et volauit: volauit ſup pēnas ventoꝝ. Hec repetitio celeritatē nimiā decēter oſtēdit: id eſt per mūdi ſpatia velociter cucurrit: quando ipſo in cunabulis iacēte: Magis eū ſtelle claritas nūtiauit. Quid eniʒ dici poteſt velocius: qui mox vt natus in alia mūdi parte cõſpectus eſt: Tūc ergo ſupata eſt celeritas ventoꝝ: q̃uis in mūdo nihil eis ocius eſſe mõſtret̄. Quod aūt repetit ſine interiectione alterius verbi: volauit: volauit: Figura eſt Epizeuxis: SCHE
que latine dicit̄ cõiunctio: ſicut ⁊ in ſubſequētibus dicturus eſt: Dies diei eructat verbū: ⁊ deus de⁹ meus. [Et poſuit tenebras latibulū ſuum in circuitu eius tabernaculuʒ eius: tenebroſa aqua in nubib⁹ aeris.] Tenebras: icarnationis eius myſterium dicit: vt qui in natura deitatis ſue videri nō poterat: incarnationis velamine humanis cõſpectib⁹ redēptor pyſſimus appereret. Uñ beat⁹ Joānes Conſtātinopolitanus epus mirabiliter ⁊ catholice dixit: Illū qui ſi nuda deitate veniſſet: nō celuʒ: nō terra: nō maria: nō vlla creatura ſuſtinē potuiſſet: quē illeſa vginis viſcera portauerūt. Memēto aūt tenebras ⁊ in bono poni: vt eſt illud in puerbys Salomonis. Intelligit quoqʒ parabolam: ⁊ tenebroſuʒ ſermonē. Oīa enim diuina que

ſignoramus:nobis tenebroſa:id eſt ꝓfunda atqꝫ ob-
ſcura ſunt:quāuis ꝯtinuo lumine ꝑfruanť latibulū
ſuum:id eſt ſecretū maieſtatis eius:Quod tūc reue-
lat iuſtis:quādo eis facie ad faciē diuinitatis ipſius
gloriā ꝯtigerit intueri. In circuitu eius tabernaculū
eius. Hic dignitas exponiť glorioſa beatoꝝ:vt iuxta
ipm habitēt:qui in eius eccleſia fideliter pſeuerant.
In circuitu aūt eius:ꝓpīnquitatē ſignificāt. Ille enim
circuit ac penetrat oīa:non circūdať ab aliquo:qꝛ lo-
co inamplexibilis eſt. Pōt ⁊ illud intelligi:in circuitu
eius:vt nō ad loci deſignationē:ſed ad defenſionem
tabernaculi cuſtodiāqꝫ reſpiciat. Aquā v̄o dicit:elo-
quiū dn̄i:qḋ tenebroſū eſt in nubib⁹ aeris:id eſt in
ꝓphetis ꝑdicatorib⁹ verbi:qꝛ q̄uis ſe aliqs puter di-
cta coꝝ intelligē:ad ipſaꝫ ſicut eſt virtutē dictoꝝ in
I. Corin. 13. totū vix pōt ꝑuenire:ſicut dicit Apl's. Uidem⁹ nunc
per ſpeculū in enigmate:tunc aūt facie ad faciē:quā-
do ipm videt qḋ credidit:ipm cognoſciť reſpicť qḋ
ſperauit. [Prefulgore in ꝯſpectu eius nubes trāſie-
runt:grādo ⁊ carbones ignis.] Nō eſt iſte verſus fa-
cile trāſeūdus. Prefulgore:vna pars orationis eſt:id
eſt nom inatiuus pluralis:⁊ reſpōdet ad nubes. Nu-
bes aūt ſicut ſuꝑius dictū eſt:ꝑdicatores diuini verbi
intelligendi ſunt. Et ſenſus talis eſt. Ille nubes que
aquā ꝯtinent dei:id eſt eloqā dīna: ſicut in hoc aere
tenebroſe:hoc eſt:obſcure videnť:ita in cōſpectu dei
ꝑfulgore ſunt vbi ſemꝑ veritas patet. Nec ꝑpoſitio-
nibus exgrīť:nec parabolis tegiť:qḋ manifeſta luce
declarať. Iſte ergo nubes:id eſt ꝑdicatores:ad gētes
relicto Iſraelitico pplo trāſierūt:ſicut ꝯſtat effectus:
quādo duritia nō meruit iudeoꝝ:q̄ ad ipſos vene-
SCHE rat inſtruēdos. Grādo ⁊ carbones ignis. Exponit per
allegoriā:qd ille nubes habeāt. Aliud enim dī:⁊ aliō
vult intelligi. Unde ſchematib⁹ crebris:eloquētia di-
uina ꝓbať eſſe pleniſſima. Grādo enim:id eſt obiur-
gationes figurate:quib⁹ iudeoꝝ corda duriſſima tun-
debanť. Carbones ignis:charitatis incēdia: quibus
mētes fideliū:celeſti igne reuiuiſcūt. Hec ad gētes:
ſicut diximus:in nubib⁹:id eſt in ꝑdicatorib⁹ trāſie-
runt. [Et intonuit de celo dn̄s:⁊ altiſſimus dedit vo-
cem ſuaꝫ.] Quippe qui erat ingētia ſacramēta locu-
Joan. 12. turus. Ait eniꝫ in euāgelio vox oīpotentis patris:Et
clarificaui:⁊ iteꝝ clarificabo. Unī multi:ſicut ibi le-
gitur:tonitruū fuiſſe crediderūt. Altiſſimus aūt de-
Math. 3. dit vocē ſuam:quādo dictū eſt: Hic eſt filius meus di-
lect⁹:in quo mihi bn̄ cōplacui. [Miſit ſagittas ſuas
⁊ diſſipauit eos:fulgura multiplicauit ⁊ cōturbauit
eos.] Sagittas:euāgeliſtas dicit:virtutū pēnis non
ſuis:ſed eius a quo miſſi ſunt recta itinera trāſuolā-
tes. Et diſſipauit eos.ſ.ad quos miſſi ſunt:fideles re-
2. Corint. 2. cipiendo:ipios abyciēdo:ſicut dicit Apl's: Alÿ ſum⁹
odor vite in vitā:alÿs odor mortis in mortē. Fulgu-
ra multiplicauit:id eſt miracula multa fecit. Que ſic
corda videntium ꝑmouerūt:quē admoduꝫ crebra ſo-
lent fulgura viſa terrere. Cōturbauit eos. De his di-
cit:qui tūc ꝯturbati ſunt:quādo eū reſurrexiſſe ma-
nifeſtis ꝓbationib⁹ agnouerūt. [Et apparuerūt fon-
tes aquaꝝ:⁊ reuelata ſūt fundamēta orbis terraꝝ.]
Id eſt veritas ꝑdicātiū:qui fontes eterne vite ſan-
ctitatis ſue ore fundebāt. Ipſo eniꝫ veniente patuit:
qḋ obſcuritas diuini tegebat eloquÿ. Et reuelata ſūt
fundamenta orbis terre. Manifeſtati ſunt ꝓphete:
qui non intelligebanť:ſupra quos orbis terraꝝ in ec-
cleſie facie ſācta edificatione ꝯſtructus eſt. Et memē-
to hic:tellurē in bono poſitā:que eſt terra viuētium.

[Ab increpatione tua dn̄e: ab inſpiratione ſpiritus
ire tue.] Ab increpatione tua:indicat verba ꝓphetaꝝ
qui increpationib⁹ iuſtis peccatores populos argue-
bant. Ab iſpiratione ſpūs tue ire:oſtēdit ꝑdicatores
verbi:qui a ſancto ſpiritu inflāmāti:delinquētes po-
pulos increpabāt. Per has igiť parabolas ſublucen-
tes ꝑpoſitioneſqꝫ verboꝝ:huiuſqꝫ ꝓphetie ſpiritu fi-
deliū populis:qui eſt ſancta eccleſia:aduētū dn̄i nū-
ciauit. [Miſit de ſūmo ⁊ accepit me: aſſumpſit me
† de multitudine aquaꝝ.] Hinc iam mť eccleſia lo- M. de aquis multis.
quiť de tꝑib⁹ chriſtianis. Miſit vtiqꝫ pater dn̄m ſal-
uatorē de ſūmo:vt intelligāt hoīes:qꝛ qḋ de ſūmo ve-
nit:diuina poteſtate gloriatur. Aꝑ te v̄o dixit eccleſia
accepit me:que ſpōſo Chrīo iuncta letať. Multitudi- DOG
nes aūt aquaꝝ:ſiue innumere gentes intelligi poſſunt:
vnde eccleſia ſpretis iudeis indeuotis:de fidelib⁹ con-
ſtat eſſe collecta:ſicut in actibus apl'oꝝ beatiſſimus
Paulus ꝯtradicentib⁹ iudeis ⁊ blaſphemātib⁹:excu-
tiens veſtimēta ſua dixit:Sanguis veſter ſuꝑ caput Act. 18.
veſtrū:mūdus ego ex hoc ad gentes vadā:Siue hoc
dicit de fontib⁹ ſacris:quādo eccleſia catholica mul-
titudinē filioꝝ baptiſmatis regeneratione cōquirit:
[Eripuit me de inimicis meis fortiſſimis ⁊ ab his
qui oderūt me:qm̄ ꝯfortati ſunt ſuper me.] Fortiſſi-
mos inimicos:pſecutores truculentos enuntiat: qui
chriſtianū populū tormētis ⁊ cedib⁹ affligebāt:⁊ ideo
ſe magis dicit ereptā:qꝛ inimici cōfortati ſunt ſupra
ipſam. Tūc eniꝫ eccleſia creſcē meruit:quādo eā da-
ta deſuꝑ poteſtate inimicus afflixit. O vere diuina
ꝓuidētia:vt ſuis niſibus deſtruať inimicus:⁊ quan-
to ſe putat amplius ledere:tāto eū neceſſe ſit ſeuiſſi-
ma inſecutione ꝓſtare. [Preuenerūt me in die affli-
ctionis mee:⁊ factus eſt dn̄s ꝓtector meus.] Illud ſi-
gnificat:quādo pſeudo apoſtoli veros ꝑdicatores ꝑ-
uenire nitebanť:conātes ſubuertē corda ſimpliciū.
Seqtur: In die afflictionis:quādo chriſtianoꝝ mar-
tyria celebrabanť. Et factus eſt dn̄s ꝓtector meus.
Ideo deus ꝓtector:qꝛ homo extitit ipugnator. Sed
vtraqꝫ ſimul:longe ſibi diſſimilia ꝯuenerūt: impu-
gnatio tꝑalis:⁊ eterna ꝓtectio. [Et † ꝑduxit me in la- M. Eduxit.
titudinē:ſaluū me fecit qm̄ voluit me.] In eccleſia
catholica hūc eſſe morē fidelium nullus ignorat:vt
quāto plus pſecutionib⁹ ꝯſtringiť:tanto ſicut eſt am-
plius fidei augmēto dilateť. Tūc enim per gratiam
dei exurgūt inuicti animi: tūc incēdium charitatis
ardeſcit. Et facto agmine in gladios ſuauiter ruunt:
qꝛ vite eterne ꝑmia ꝯcupiſcunt. Producta eſt ergo
eccleſia in latitudinē:quādo per ſeuitiam pſecutoꝝ
numerū ei conſtat creuiſſe fideliū. Quod aūt dixit:
Saluū me fecit:non moueat:qꝛ ad maſculinū gen⁹
deducta eſt:qm̄ non videť abſurdum hoc ei nomen
aptari:que conſtat ex populo. Merito ergo beatoꝝ
iſtud agmen exultans:ſaluū ſe dicit factū:qḋ ad chri-
ſtiane fidei meruit ꝑuenire faſtigium. Quoniā vo-
luit me:id eſt qm̄ me elegit:qui gratis vocat vniuer-
ſos:nec prius bn̄ficiuꝫ accipit:q̄ꝫ ꝑſtare digneť:ſicut
ipſe in euāgelio dicit: Non vos me elegiſtis:ſed ego Joan. 15.
elegi vos. [Et retribuet mihi dn̄s ſ̄m iuſtitiā meā:⁊
ſ̄m † innocētiaꝫ manuū meaꝝ retribuet mihi.] Opti- M. puritatē
me vtrūqꝫ ſeruauit. Et prius dixit anteq̄ꝫ aſſumere-
tur: Qm̄ voluit me:⁊ nūc dicit: Retribuet mihi ſ̄m
iuſtitiam meā:id eſt ſ̄m volūtatē meam:quā poſt be-
neficia ipſius ſancto corde geſtabat. Innocētiaꝫ aūt
manuū:operam vult ſignificare pietatis:quā diuino
munere ſanctoꝝ virtus exercet. Sed hoc:retribuet:

geminatum

geminatum ſollicite teſpiēdum eſt:ne ſibi aliquid
fallaciter pelagiana hereſis blandiaꝰ. Dicit etenim
2. Timo. 4. Apoſtolus: De reliquo poſita eſt mihi corona iuſti
tie:quam reddet mihi Dñs in illa die iuſtus iudex:
Nō qꝛ ſuis aliqd meritis humilis applicabat:ſed qꝛ
premiſſis bñficiys dñi iam deberi poſſe pmium cō
Jaco.1. fidebat. Jdipſuz apoſtolus Jacobus dicit:Omne da
tum optimū ⁊ omne donū pfectuz de ſurſum eſt:de
ſcendens a patre luminū.[Quia cuſtodiui vias dñi:
nec impie geſſi a deo meo.] Vie ſunt dñi:dilectio dei
⁊ charitas pximi:quas conſtat eos ſtudioſiſſime cu
ſtodire:qui noluīt dñi mādata deſerere. Subiunxit:
Nec impie geſſi a deo meo. Jmpietatis verbo nota
ti ſunt:qui iuſſa dñi declinare pſumunt. Quod alius
deuotus eccleſie merito ſe dicit refugiſſe:vñ ſe crea
torem ſciebat offendere.[Quia oia iudicia eius in cō
M. Nō pē. ſpectu meo ſunt ſemper:⁊ iuſtitias eius non repuli
a me.] Nūc dicit cauſas:quare vias dñi cuſtodierit
aut impie non geſſerit:ſicut ſupius poſuit:qꝛ iugiter
iudicia eiꝰ terribilia cogitabat. Addidit:Et iuſtitias
eius non repuli a me:Quod faciunt carnis fragilita
te ſugati:qui longa obſeruatione deficientes:equita
tem interdū deſerūt:quam ceperant cuſtodire. Hic
enim beatus populus nunq̄ repulit iuſtitiam dñi:qꝛ
ſemp in eius corde pmanſit.[Et ero immaculatus cū
eo:⁊ obſeruabo me ab iniqtate mea.] Fructū beati
tudinis ſue reddidit:⁊ qd pficiat ſi iuſtitias dñi nō
repellat.i. vt ſit immaculatus:verū non vt ille dñs qui
peccata non habuit:ſed vt iſte quē lachryme ſuppli
ces a cōtractis ſordibus abluerūt. Sed hec oia in il
lum modū accipienda ſunt:quē ſupius expoſuimus:
vbi verbo geminato ait:retribuet:ne quid ſancta hu
militas nō de ſupnis bñficiys:ſed de ſe(qd abſit)p
ſumere videaꝰ. Seqtur:Et obſeruabo me ab iniqta
te mea. Subtiliter beati vias deſcribiꝰ:qui quando
ad aliquā ſe gratiam dñi pueniſſe cognoſcit:cauet ne
iterum iniqtatis antique calamitatibus innodetur.
Al. puritatē [Et retribuet mihi dñs ſm iuſtitiam meā:⁊ ſm īn
nocētiam manuū meaꝝ in ꝯſpectu oculoꝝ eiꝰ.] Ex
ponit qd ſupius dixit:Et ero immaculatus coram eo:
Nam quādo illud eſſe ꝯtigerit:tūc iſtud ſine dubita
tione ſubſequeꝰ:vt ſm iuſtitiam ſuā:quā ipſe tamen
donare dignaꝰ:vnicuiqꝫ reddat:⁊ ſꝫ puritatē actuū
digna compēſatione reſtituat. Pulchre aūt additūz
eſt:Jn ꝯſpectu oculoꝝ eius:qd vtiqꝫ non poteſt niſi
beatis euenire:vt ſicut illi ſemp corde dñm ꝯtuenꝰ:
ita eos iugiter virtus diuina reſpiciat [Cum ſancto
ſanctus eris:⁊ cū viro innocente innocens eris. Et cuꝫ
electo electus eris:⁊ cū puerſo puerteris.] Cuꝫ de iu
ſtitia ſupna loquereꝰ:qꝛ vnicuiqꝫ reddit ſm ſuoꝝ
actuū qualitatē:nūc exponit queadmodū poſſit im
pleri:qd lex precipit obſeruari. Cōuerſatio enim no
ſtra ex prioribus:aut ducibus ſuis:maxime ſimilitu
dinē trahit:dum vnuſqſqꝫ tali igenio gaudet: quali
fuerit preditus ille quē ſeqtur. Hinc eſt qd nobis ſa
lutaris ⁊ moralis regula data eſt:qd cuꝫ ſancto viro:
id eſt dño Saluatore:ipſo preſtante ſancti eſſe poſſi
Leuit.19. mus:ſicut ipſe dicit:Sancti eſtote:qm ego ſanctꝰ ſuꝫ
dñs deus veſter. Precipiꝰ etiam:vt cuꝫ innocētia eiꝰ:
innocētes eſſe mereamur. Sic enim de ipſo iam di
Ps.23. ctum eſt:Jnnocēs manibus ⁊ mūdo corde. Additur
tertium:vt cū electione ipſius eligamur. Jta quippe
Jſa.42. de ipſo Jſaias dicit:Electus meus in quo cōplacuit
aia mea. Quod tūc nobis accedit:quādo pceptis eiꝰ
ſalutariter obedimus. Seqtur:Cum puerſo ſubuer
teris:id eſt cum diabolo ſubuerteris:qui ppria iniq
tate puerſus eſt. Jllos enim iniqſſimos reddit:quos
ad ſue obedientie iura ꝯuertit. Quod argumētū no TOP
biliſſimū dicīꝰ in Topicis:a pſona intrinſecus attri
buta:quādo quis aut de improbis amicis arguiꝰ:aut
de bonoꝝ ꝯiunctione laudaꝰ.[Quia populū humilē
ſaluū facies:⁊ oculos ſupboꝝ humiliabis.] Reſpice
quēadmodū prioribus verſiculis apte reſpōſuꝫ eſt:
qui ſanctitati vel innocētie:necnō electioni dñi fit de
uotus:⁊ hic ſaluus faciendus eſt:cū in die iudicij ad
dexterā collocabiꝰ. Oculi autē ſupboꝝ humiliandi
ſunt:qui cum puerſo auctore ſuo diabolo ſubuerten
tur:dum ad ſiniſtrā poſiti:in eternā cruciationē mit
tendi ſunt. Decenter aūt poſitum eſt ecōtra: oculos
ſupboꝝ humiliabis:qꝛ tāto arrogātes in tartari pro
funditatē deſcendūt:quāto ſe altiora ꝯtingere puta
uerunt.[Quia tu illuminas lucernā meam dñe:deus
meus illumina tenebras meas.] Loqtur adhuc:ſiue
eccleſia:ſiue ppls ille beatoꝝ:mirabili decore verbo
rum: Lucerna enīꝫ eccleſie: Baptiſta Joānes eſt:de
quo dñs in euāgelio dicit: Jlle erat lucerna ardens: Joan.5.
⁊ vos voluiſtis exultare in lumine eius. Jdeꝫ ipſe in
euangelio dicit: Nemo accēdit lucernam:⁊ ponit eā Luc.11.
ſub modio. Sēſus ergo talis eſt. Patri dño dicit:qm
tu lucernā meam illuminas:id eſt Joānem baptiſtā
⁊ ceteros apoſtolos:vel eos qui celeſti lumine radia
re noſcunꝰ. Jllumina tenebras meas:hoc eſt per eos
reliqua mēbra credētiuꝫ:que adhuc in carnis obſcu
ritate verſanꝰ. Lucerna enim noctis eſt lumen:quē
merito delinquētibus datur:vt per verbū illumina
tionis fugiant tenebroſa peccata. Quapropter me
mento qd hic dicīꝰ illuminare patrē. Jlluminat ⁊ fi Ps.117.
lius:ſicut in alio pſalmo legiꝰ: Deus dñs ⁊ illuxit no
bis. Jlluminat etiam ſpūs ſanctus: ſicut Propheta
dicit: Non abſcōdam vltra faciē meaꝫ ab eis:pro eo Ezech.39.
qd illuxit ſpiritus meus ſup vniuerſam domū Jſra
el. Quis ergo ita nubilo corde obſcurus eſt: vt ſan
cte trinitatis vnam naturā:vnam coeternitatē:vnaꝫ
non intelligat eſſe potētiam:[Quia a te eripior a ten
tatione:⁊ in deo meo traſgrediar murū.] Jnſigniter
docuit regulaꝫ fidei. A te dixit eripiar:nō a me. Ten
tationem vo diabolū ſignificat:qui momētis oibus
temptat vt a bona ꝯuerſatione nos abſtrahat. Jn deo
meo:id eſt eius virtute roborāte obſtaculū traſgre
diar peccatoꝝ:que inter deū ⁊ homines mortalium
conſtruxere negtie. Qui murus mortis eſt:non ſalu
tis:nec ad munimen erigiꝰ:ſed ad eternū interitum
preparaꝰ. Bene dixit:traſgrediar:non irrūpam:non
diruam:qꝛ murus ille humano generi immobilis ma
net:etiam cū eum ſanctis bñficio diuinitatis trāſili
re ꝯtigerit.[Deus meꝰ impolluta via eius:eloqa dñi
igne examinata: protector eſt oium ſperātium in ſe.]
Aliud verſus iſte inchoaſſe:aliud ſubiunxiſſe ſenti
tur. Deus meus:aggreſſus eſt dicere neſcio quid exo
r∂tium:⁊ ſubiūxit ei exitum inopinatū : impolluta
via eiꝰ. Nā ſi ppoſitio ſequētibus ꝯcordaret:dei mei
dicturus erat:non deus meus. Que figura dicīꝰ Pa SGHE
rapodia:latine inopinatus exitus:cuꝫ aliud pponiꝰ:
aliud explicaꝰ. Jmpolluta via eius:ſignificat ſemi
tam ipſius eſſe puriſſimā. Siue hoc ad incarnationē
ptinet vbi:quā cōſtat pollutionē non habuiſſe pecca
ti. Seqtur:Eloqa dñi igne examinata. Flāma ſi
dei:lex ſuperna diſcutiꝰ:quādo ſciendi deſiderio di
uine eloquia pergruntꝰ. Sic ⁊ Hieremias propheta:
eloqa dñi mirifica definitione ꝯcluſit dicēs: Nōne

verba mea ſicut ignis dicit dñs: ⁊ ſicut ſecuris con-
cidens petrã. Addita eſt quoqꝫ generalis pmiſſio: vt
dios releuaret humanos: ne putaret ꝓtectionem nō
mereri: qui a peccato nō fuiſſet imunis. Dicẽdo eni:
oium ſperãtium in ſe: nullus exceptus eſt: niſi qui in
eum ſpare neglexerit. Qui verſus breuiſſimus: lau-
dum definitionib⁹ explicat. [Qm̃ quis deus preter
dñm: aut quis deus pter deum noſtrũ.] Hoc ↄtra pa
ganoꝝ demẽtiam dicit: qui deos ſibi multifaria va-
nitate finxerũt. Dñm poſuit: qꝛ ipſius ſerui ſumus.
Deum: qꝛ eũ iuſtiſſime adoramus ⁊ colimus. Sed
iſte deus trinitas eſt inſeparabilis: perſonaꝝ tñ non
ſubſtãtie diſtinctione diſcreta. Cõuenienter autem
laus dñi breuiter premiſſa eſt: qm̃ ipſe erat in ſubſe-
quẽti parte locuturus. [Deꝰ qui pcinxit me virtute: ⁊
poſuit imaculatã viam meã.] Uẽtum eſt ad ordinẽ
tertium: vbi potẽtiam ſuam dñs Saluator exponit.
Quod ait: precinxit me v̄tute: ⁊ dignitatẽ ſignificat
⁊ fortitudinẽ. Quod vtrũqꝫ ipſi ↄuenire manifeſtũ
eſt: qui poteſtate virtutis ſue iudicaturus eſt mũdũ.
Cõuenienter aũt ſeqtur: poſuit viam meã: id eſt cõ-
ſtabiliuit atqꝫ firmauit: vt nulla ſeculi ambitione
moueret. Immaculatã vo viam dicit: vitam puriſſi-
mam ſine ſorde delicti: quã ille ſolus ambulauit: qui
peccata non habuit. Sed has oẽs allegoricas tropi-
caſqꝫ locutiones que dicte ſunt ſiue que ſequent: ad
incarnationẽ dñi ↄuenienter aptamus. [Qui pfecit
Al. Ceruoꝝ pedes meos tanq̃ ceruí: ⁊ ſup excelſa ſtatuit me.]
Frequẽter hoc aĩal in ſcripturis diuinis in bono po-
Ps. 41. nitur: vt eſt illud: Sicut ceruus deſiderat ad fontes
aquaꝝ. Ibi qꝛ nimium ſitiũt: hic qꝛ velociter currũt.
Norunt enim ſaltibus ſpinoſa trãſcendere: ⁊ loca pe-
riculoſa hiantia trãſilire. Sicut ille delicta ſeculi hu-
manam ſalutẽ pungẽtia: ⁊ foueas pfundiſſimas pec-
catoꝝ: ſanctis greſſibus tranſmeauit. Et inde quẽ-
admodũ in cõparatione ceruoꝝ pmaneat: qui quan-
do plana fugiunt: montiũ celſa conſcẽdunt. Signifi-
cat aũt ſe ſuper oẽm creaturaꝝ eminẽtiam conſtitu-
Phil. 2. tum: ſicut dicit Apoſtolus: Et dedit illi nomẽ qḋ eſt
ſup omne nomẽ: vt in noie Ieſu omne genu flectat:
celeſtium: terreſtriũ ⁊ infernoꝝ. [Qui docet manus
Al. poſuiſti. meas in pliũ: ⁊ poſuit vt arcũ ereũ bracchia mea.]
DEF Docere eſt ab iminẽtibus inſidijs cautũ fieri. Ma-
nus opationes ſignificant. Preliũ: diaboli certamẽ
demõſtrat: cum quo ſpiritualiter confligit: qꝛ inceſ-
ſabilibus colluctationibꝰ ſemp armat. Bracchia vo
Chriſti: pphete ſunt ⁊ apoſtoli: per quos deſiderium
ſue volũtatis operatus eſt. His cõparat ereũ arcuꝫ:
qꝛ neſciunt dei ſerui predicãdo molleſcere: ſed in ce-
leſti fortitudine permanẽtes: verbis ſalutaribꝰ emiſ-
ſis: tanq̃ ſagittis eminus iaculatis: deuotoꝝ homi-
num corda cõpungunt. [Et dediſti mihi ꝓtectionẽ
ſalutis tue: ⁊ dextera tua ſuſcepit me. Et diſciplina
Al. correxit me in finẽ: ⁊ diſciplina tua tua ipſa me docebit.] Protectio ſalutis: gloriam ſi-
gnificat reſurrectionis: quãdo mortali carne depoſi-
ta: eandem incorruptibilẽ ⁊ glorificatam reſumpſit.
Dextera: potẽtia diuinitatis eſt: que aſſumptam hu-
manitatẽ in eterna maieſtate conſtituit. Et bene ſe
dicit eſſe docẽduꝫ: vt veri hominis exprimeret qua-
litatẽ. [Dilataſti greſſus meos ſubtus me: ⁊ nõ ſunt
infirmata veſtigia mea.] Incarnationis ſue glorio-
ſiſſimos actus: qui mõſtrandi erant ↄuerſatione ſan-
ctiſſima dicit eſſe dilatatos. Ueſtigia vo viam infor
mationis oſtẽdunt: quam firmiſſimã reliquit apoſto
lis: vbi ipſe greſſus imprimẽs ſanctis actibus ambu-
lauit. Hec ergo veſtigia ab inimicis infirmãda iure
denegauit: qꝛ lꝫ ſe ventoſa mundi procella cõmoue-
rit: eiꝰ tñ veſtigia moue nõ potuit: que ille ne Petrꝰ
in mari mergeret fixa ſolidauit. [Perſequar inimi-
cos meos ⁊ comprehẽdam eos: ⁊ non ↄuertar donec
Al. ſtringes deficiant. Affligam illos nec poterunt ſtare: cadẽt
Al. ſubtꝰ pedes meos. ſub pedibus meis.] Iſtos duos verſus de illis intel
ligi non dubium eſt: qui primo contra dñm erigun-
tur: poſtea ↄuerſi eius pedibus inclinant: ⁊ vitã me-
reantur ſubditi: qui mortem incurrerant cõtumaces.
Perſequit enim inimicos ſuos afflictionuꝫ diuerſa
clade fatigatos: ⁊ comprehendit eos quos ab ſtudio
peruerſo mutauerit. Sed felix eſt oĩno qui capitur:
felix qui illas manus euadere non meret. Tũc ma-
gis liber reddit: cum fuerit tali ſorte captiuus. Se-
quitur: Et non ↄuertar donec deficiant. Cũ nõ con-
uertitur dñs: preda tunc capit: ⁊ a prauo ſtudio ſuo
deſinit qui vincit ad ſalutem. Addidit: Affligam il-
los: nec poterunt ſtare. Afflicti quippe diuerſis cala-
mitatibus: in ſua ptinacia ſtare non poſſunt: quando
vires negtie in ſuis auſibus pdiderunt. Tunc fit il-
lud qḋ ſequitur: cadent ſubtus pedes meos. Qui ſub
pedibus cadit dñi: aduerſum illum vltra non patit
cuius iam tuitione vallat. Sed erectus tũc reddit:
quãdo illi fuerit humili ſatiſfactione ſubiectus. [Et
precinxiſti me virtute ad bellum ſupplantaſti inſur-
gentes in me ſubtus me.] Hoc iam de ſpiritibꝰ im-
mundis dicit: qui ei per cõtradictiones iudeoꝝ ini-
qua certamina cõmouerunt. Precinctus eſt eni vir-
tute: quando patiente fortitudine: iniquoꝝ aduerſa
ſuperauit. Ipſi tamẽ qui contra eum inſana cõſpira-
tione tumuerunt: eius ſunt iudicio ſine dubitatione
ſubdendi: vt cum ſuo inſtigatore pereant: qui aucto-
Al. inimicos meos. ri ſuo credere voluerũt. [Et inimicoꝝ meoꝝ dedi-
ſti mihi dorſum: ⁊ odientes me diſperdidiſti.] Dupli-
cia legis ſacramẽta verſus iſte cõplexus eſt. Primũ
eſt: ꝙ dorſum ↄuerſionem eoꝝ ſignificat: qui ex re-
ſiſtentibus eius nomini: in ſalutiferam victoriam fu-
gati emerſerũt ſubito chriſtiani: vt Paulus apoſto-
lus de pſecutore ſeuiſſimo: poſt dñi increpationẽ ap-
paruit repente diſcipulus. Scdm eſt: ꝙ odientes ſe
diſperdendos eſſe denũtiat: qui in perfidie ſue obſti-
natione manſerũt: ſicut de iudeis animaduertẽduꝫ
eſt: qui impia voce dixerũt: Sanguis eius ſuper nos Math. 27
⁊ ſuper filios noſtros. [Clamauerũt nec erat qui ſal-
uos faceret: ad dñm nec exaudiuit eos.] Clamores
dicit irritos quos ipſi in illa iudicatione miſſuri ſũt:
ſicut in euangelio de dãnandis ait: Ibi erit fletus ⁊ Math. 13.
ſtridor dentium. Clamores enim iſti ſaluum facere
nequeunt: qui ſalutis auctorem hic temnẽdum eſſe
decreuerũt. Nec erat qui ſaluos faceret: propter dia-
bolum dicit quo imitente deliquerũt. Quis enim
tales facturus eſt ſaluos: cũ inſtigator ⁊ princeps eo-
rum ſit primus ipſe damnandus. Sed hi cum vide-
rint ſpem ſuam in diabolo corruiſſe: clamabũt qui-
dem ad dñm: ſed non exaudiet eos: quoniam infru-
ctuoſa illic agnoſcit penitudo: vbi iam eſt iuſta da-
mnatio. [Et cõminuam eos vt puluerẽ ante faciem
venti: vt lutum plateaꝝ delebo eos.] Ubi eſt illa lin-
gua grandiloqua: ⁊ ventoſa ſupbia? Uſqꝫ ad pulue-
rem ſe cõminuendos intelligant: qui dño prauis mẽ
tibus cõtradicere moliuntur. Et ne putet ſe quãuis
detritũ poſſe quieſcere: addidit: Ante faciem venti:
vt quieſcere non poſſint cum fuerint iminuti. Bene
aũt luto plateaꝝ cõparat peccatores: qḋ fetidiſſimis
ſordibus

ſordibus inquinatur:nec excipiſ a conculcatione po
puli:vt ſemper eius fetor iteretur. Delebo eos:id eſt
de medio tollam:qđ ptinet ad lutum plateaꝝ. Uim
quoqꝫ ipſam cõparationis intellige. Ait enim:vt lu
tum plateaꝝ:qđ facile tollitur:qꝛ molliſſimum com
probatur.[Eripies me de cõtradictionibus populi:
conſtitues me in caput gẽtium. Populus quem non
cognoui ſeruiuit mihi.] Ereptus eſt plane de cõtra
dictionibus populi:quãdo explosis perfidis iudeis:
ad gẽtium fidem:deuotionẽqꝫ tranſlatus eſt. Cõtra
dictiones vo illas dicit:quas ei ſcelerata turba mul
tiplicıter ingerebat. Nam qđ ait: Conſtitues me in
caput gẽtium:ſignũ dicit fidei chriſtiane:qꝛ in fron
te gẽtium crucis habuerũt vexilla radiare. Populũ
quem non cognoui:id eſt ad quẽ non veni:nouum ru
dem:atqꝫ antea non receptũ. Seruiuit autem:credi
dit:dicit:qꝛ quicũqꝫ credit ⁊ ſeruit:qđ factum eſt a
gentibus que non fuerant a Chriſto carnaliter inqui
ſite. Nam qd eſt qđ ille non cognoſcat:qui renes ho
Al. In minũ perſcrutat ⁊ corda? [Ab auditu auris [obau
Al. obediuit diuit mihi. Filij alieni mẽtiti ſunt mihi.] Laus iſta
gentium:exprobratio eſt magna iudeoꝝ:vt ſeruirẽt
qui non viderũt:vt audirent quibus ex ore eius ſa
cratiſſima minime verba ſonuerunt:ſicut ſcriptum
Iſa. 52. eſt:Quibus non eſt nũtiatum de eo videbunt:⁊ qui
non audierũt contẽplabunt. Sed intellectus trahit:
vt adijciamus. Hebrei autem qui viderũt ⁊ audie
runt:ſicut inferius dicit:totũ contraria volũtate fe
Iſa. 6. cerunt. Quod idem predicit Iſaias:Excecа cor popu
li huius:⁊ aures eius aggraua: ⁊ oculos eius claude:
ne forte videant oculis ſuis:aut auribus ſuis audiãt:
vel corde ſuo intelligant:⁊ conuertant ⁊ ſanem eos.
SCHE Que figura dicit Apoſiopoſis:id eſt dictio cuius fi
nis reticetur:vt aut terreantur:aut ad deſideriũ pro
uocetur auditor. Filij alieni:filij diaboli:quibus ipſe
Ioan. 8. in euangelio dicit:Uos ex patre diabolo eſtis. Men
Math. 22. titi ſunt mihi:quãdo dicebant. Magiſter ſcimus:qꝛ
a deo veniſti:⁊ in veritate viam dei doces. Mentiu
ETY ri enim eſt contra mẽtem loqui:⁊ illud lingua pme
re: quod vnũquenqꝫ conſtat in animo non habere.
Al. inueterati ſunt. [Filij alieni [inueterauerũt:⁊ claudicauerunt a ſe
mitis ſuis.] Bene dixit alienos filios claudicaſſe:qꝛ
filij dñi rectis greſſibus ambulare noſcantur. Nam
claudicare pprie dicimus eos:qui vno pede ſunt de
biles. Quod iudeis accidiſſe manifeſtum eſt:qui ve
tus teſtamẽtum carnaliter tenentes:noui gratiã re
ſpuerunt. Et hinc factũ eſt:vt vna parte debiles mẽ
tis ſuis greſſibus claudicarent. Hoc etiam in illa an
Gen. 32. gelica concertatione patriarche Iacob quidam aſſe
runt preſagatũ:quando tacto neruo:vno pede clau
Mar. 7. dus effectus eſt. Nec illud vacat qđ addidit:ſuis: qꝛ
deſerentes intellectus legis:ſuis ſuperſtitionibus age
bantur:vt non recipientes pmiſſum dñm Saluato
rem:de lauandis manibus ⁊ calicibus inſanas calu
mnias cõmouerẽt:reuera ſordidi:ſed non tali obſer
uatione mũdandi. Potuerant enim pprie fece pur
gari:ſi lauacrum ſacri baptiſmatis expetiſſent.[Ui
uit dñs ⁊ benedictus deus meus:⁊ exalteſ deus ſalu
tis mee:] Quarti ordinis ianua:que ſupereſt aperiſe
vbi iterum eccleſia catholica loquitur toto orbe di
latata:que ſũmatim ⁊ beneficia refert dñi:⁊ hymnũ
ſuaui delectatione pfundit. Recte dicebat:viuit do
minus:quem in ſuo corde iugi conſideratione cerne
bat. Uiuit enim dixit:preſens eſt firma credulitate
conſpectus. Benedictus aũt dicit deus:cum ei laus

celeberrima deuotione mentis offertur:ſicut ⁊ alibi
legitur:Benedictus qui venit in nomine dñi. Oſan Math. 21.
na in excelſis. Intelligit etiam proprie bñdictus:qđ
ipſe omnia ppitius bñdicat:ſicut ⁊ viuit dñs: quod
ipſe viuificet. Hec autẽ ⁊ his ſimilia:ſicut ſepe dixi
mus:tropicis alluſionibus pbanſ edici. Exalteſ vo
poſuit:toto orbe credaſ. Nam quemadmodũ aliter
exaltari poterat:qui pprie vocaſ altiſſimus:[Deus
qui das vĩdictas mihi:⁊ [ſubdidiſti pplos ſub me.] Al. ſubdis.
In iſto mũdo preconialiter vindicat eccleſia:quan
do blaſphemi ⁊ infideles ad vere religionis penetra
lia perducunſ: vt qui ante contumaces extiterunt:
fiant illi proficua deuotione ſubiecti. Ecce vere vin
dicta pia:ſalutaris pena:victo glorioſa. Ipſi enim ec
cleſie ſubdunſ:qui liberi probantur a vitijs. Nam
qui ab ipſa deuiant:mox laqueum noxie captiuitatis
incurrunt.[Liberator meus de [gentibus iracũdis. Al. inimicis meis.
Ab inſurgentibus in me exaltabis me:a viro iniquo
eripies me.] Addidit liberatori laudem dum dicit
iracũdis. Minus eſt enim periclitãtem liberare ab
inimicis tepidis:ſed multo glorioſius a feruida ma
lignitate ſucceſis. Sequitur decora diuerſitas: vt
quanto altius in iram ſurrexerant inimici:tãto am
plius exaltaretur illa que pulſit. Iniquum virũ:ſci
ſmaticum deſignat:qui peruerſi dogmatis graſſatur
iniquitate.[Propterea confitebor tibi in [populis Al. i natõib9
dñe:⁊ [pſalmum dicam [tibi inter gentes.] Propter Al. noi tuo. / Al. Nõ hẽt.
eã propter illa que ſupius dicta ſunt:confitebor tibi:
id eſt laudes te per populos chriſtianos:quoꝝ vtiqꝫ
lingua eccleſie vox eſt. Pſalmus autẽ(ſicut dictus
eſt)opus ſignificat actuale:vnde per opera fideliũ
deo dicit gratias offerendas:quas plus diuinitas no
ſcitur exaudire:qꝫ voces. Inter gentes:deſignat vni
uerſitatem:qꝛ erat eccleſia gentiũ numeroſitate di
latanda.[Magnificans ſalutare regis ipſius: ⁊ fa Al. ſalutes.
ciens miſericordiã Chriſto ſuo Dauid:⁊ ſemini eius
vſqꝫ in ſeculum.] Exponit qualem pſalmum ſupe
rius dixerit: qui magnificet filium ipſius toto orbe
terraꝝ. Chriſtus ante dicebatur omnis vnctus in re
gem:ſicut ⁊ de Saule dictum eſt:Cur auſus fuiſti in 2. Reg. 1.
ferre manum in Chriſtum dñi. In Dauid ergo fecit
miſericordiam:qꝛ eum vt titulus dixit:de perſequẽ
tium ferocitate liberauit. Et ſemini eius:dominum
ſignificat Saluatorẽ:qui ſm carnem ab ipſius gene
ratione deſcẽdit. Dicit ergo tunc miſericordiam fa
ctam ſemini eius:quando poſt triduum reſurrexit a
mortuis:⁊ aſcendit in celos:ſedet ad dexteram patris.
Uſqꝫ in ſeculum:accipiſ in eternum:ſicut in ſuperio
re pſalmo dictũ eſt:vſqꝫ in finẽ. Hec enim verba id
ipſum ſignificãt:quãuis pter gratiam nouitatis va
riata eſſe videantur.

Concluſio.

Quã mirabili contextione verboꝝ huius pſalmi drama decurſum eſt:
qđ variatione pſonaꝝ ſemper efficiſ:dum vicarius
ſibi ſermo alternatiõ pmutatione ſuccedit. Sed intel
ligamus quãta ſit huius chori glorioſa ſocietas: vt ⁊
ipſe quoqꝫ Dñs ſimul dignatus fuerit ſalutaria ver
ba miſcere:pro quib9 non aſpnatus eſt humilitatem
incarnationis aſſumẽ. Nam ⁊ numerus ipſe:magna
legis ſacramẽta ↄcludit. Denarius ptinet ad decalo
gum veteris teſtamẽti:ſeptẽnarius ad ſeptiformem
ſpiritus gratiam:qui in vnam ſocietatẽ deducti:effi
ciunt decẽ ⁊ ſeptem:ſic pcipua myſteria ſancte legis
pſalmi iſtius numero continentur.

Explicit expoſitio in pſalmum 17.

¶ In finem pſalmus Dauid. XVIII.

Celi enarrãt gloriam dei: ⁊ ope
ra manuũ eius annũtiat fir-
mamentum. Dies diei eructat
verbũ: ⁊ nox nocti indicat ſciẽ-
tiam. Non ſunt loquele neq̃
ſermones: quoꝝ non audiantur voces eo-
rum. In omnem terram exiuit ſonus eoꝝ:
⁊ in fines orbis terre v̾ba eoꝝ. In ſole po
ſuit tabernaculũ ſuũ: ⁊ ipſe tanq̃ ſponſus
procedẽs de thalamo ſuo. Exultauit vt gy
gas ad currẽdam viam: a ſũmo celo egreſ-
ſio eius. Et occurſus eius vſq̃ ad ſũmum
eius: nec eſt qui ſe abſcondat a calore eius.
Lex domini imaculata conuertẽs animas:
teſtimonium domini fidele ſapientiam pre
ſtans paruulis. Iuſtitie domini recte letifi-
cantes corda: preceptum domini lucidum
illuminãs oculos. Timor domini ſanctus
permanens in ſeculum ſeculi: iudicia domi
ni vera iuſtificata in ſemetipſa. Deſiderabi-
lia ſuper aurum ⁊ lapidem precioſum mul
tum: ⁊ dulciora ſup̲ mel ⁊ fauum. Etenim
ſeruus tuus cuſtodit ea: in cuſtodiendis il-
lis retributio multa. Delicta quis intelligit:
ab occultis meis mũda me: ⁊ ab alienis par
ce ſeruo tuo. Si mei non fuerint dominati
tunc imaculatus ero: ⁊ emundabor a deli-
cto maximo. Et erunt vt complaceant elo-
quia oris mei: ⁊ meditatio cordis mei in cõ
ſpectu tuo ſemp̲. Domine adiutor meus:
⁊ redemptor meus.

Inſcriptio iſta frequẽter expoſita eſt: pſal
mi dicta referens ad dñm Chriſtũ: de cu
ius primo aduẽtu ꝓpheta dicturus eſt: vn
de ſuſcepit inimicus occaſum: ⁊ humanũ
genus ſingulare pſidium. Per hũc enim
tyrãnus ille religatus ingemuit: ⁊ abſolut⁹ eſt homo
potius: qui mortiferis vinculis tenebat̃ obnoxius.
Memẽto v̾o q̄ de eadẽ re hic p̄mus eſt pſalm⁹. Se
quunt̃ aũt alij 4[or]: id eſt. 29. 84. 96. ⁊ 97. Diuiſio.
Per totum pſalmũ ꝓphete verba ſunt.
Prima narratio eius: laudat dñi p̄dicato
res. Ipſe quoq̃ de eius īcarnatione: ſpecio-
ſiſſimis comparationibus verba ſubiun-
gens. Secũda: laudat precepta noui ⁊ ve-
teris teſtamẽti. Tertia: ab occultis vitijs purgari ſe
a dño deprecat̃: vt eum ſibi dignum faciat eſſe pſal-
miſtam: per que intelligimus illos ſolos reuera dñi
laudes canere: qui ab eius neſciunt predicationibus
diſcrepare. Expoſitio.

Celi enarrant gloriã dei: ⁊ op̲a manuum
eius annunciat firmamẽtum. Quod ſic
⁊ ad litteram poſſit itelligi: celos enar
raſſe gloriã dei: cũ magos ad Bethleẽ
venientes dux ſtella p̄ceſſerit: que ſtans
ſup̲ cunabula eius: oſtẽdit dñi Saluatoris aduẽtum: DOG
tamẽ hoc melius ad ap̲los cõuertimus ⁊ ꝓphetas: qui
de aduẽtu ipſius diſſerẽdo: orbẽ terraꝝ ſanctis ad-
monitionibus impleuerũt: in quibus deus tanq̃ in
celis habitauit qui cũcta late cõplectit̃: non ex parte
ſed tota eos plenitudine ſue maieſtatis ingrediens.
Pars enim in deo non eſt: ſed vbiq̃ totus ⁊ plenus
eſt. Impio quippe dicit̃: Tu qui es: qui enarras glo- ps. 49.
riam meam: Sequitur: Et opera manuum eius: id eſt
ipſe homo qui manib⁹ eius fact⁹ eſt. Sed hoc ad lau-
dem dī ꝓphetaꝝ: vt cum ſint opera eius: annũtiare
merentur creatoris ſui reuerẽda myſteria. Addidit:
Annũtiat firmamẽtum: predicationes .ſ. incarnatio-
nis eius: per quã fidei noſtre ſoliditas incõcuſſa pro
uenit. Et nota q̄ hic dicit̃: homo dei manib⁹ factus.
Item legit̃: Et aridã manus eius finxerũt. Sed hoc ps. 94.
humane op̲ationis alluſio eſt: que ſine manibus ali-
quid fabricare nõ p̄ualet. Ceteꝝ deus volũtatis ſue
creauit imperio: ſicut legit̃: Ipſe dixit ⁊ facta ſunt: ipſe ps. 148.
mãdauit ⁊ creata ſunt. Dies diei eructat verbũ: ⁊
nox nocti indicat ſciẽtiã. Dies diei eructuabat ver-
bum: quando dñs loquebat̃ ap̲lis. Ipſe enim diuina
claritate irradiãs: corde puriſſimis verba celeſtia lu
minis intimabat. Eructuabat enim verbũ: cum de
ſinis penetralib⁹ ſermones in ſanctoꝝ notitiã p̄du-
cebat. Nox aũt nocti indicauit ſciẽtiam: quãdo Iu-
das Chriſtum iudeis ꝓdidit ac tradidit occidẽdum.
Indicare enim: ptinet ad proditionẽ. Tale enim iter
ſe fecerant conſtitutũ: vt illũ tenerent quem fuiſſet
ſceleratiſſimus oſculatus. O nefandiſſimũ prodito-
rem: ⁊ iuſte a beatoꝝ ſocietate diſcretũ. Per oſculum
cauſam fecit venire interitus: per qđ humani gene-
ris declarat̃ affectus. Nam qđ diem diei cõparauit: TOP
⁊ noctem nocti: argumẽtum eſt qđ dicit̃ a pari: ſicut
⁊ in .41. pſalmo dicturus eſt: Abyſſus abyſſum inuo- ps. 41.
cat: in voce cataractaꝝ tuaꝝ. Nõ ſũt loquele neq̃
ſermones: quoꝝ non audiant̃ voces eoꝝ. Negãdo
nullos eſſe ſermones neq̃ loquelas quos ap̲li reti-
cuiſſent: illud videt̃ p̄dicere qđ linguis erant omnium
gẽtium diuina inſpiratione locuturi. Sermones q̄p-
pe ipſoꝝ ⁊ loquele: per orbẽ terraꝝ predicationis li-
bertate ſonuerunt. Sermones ꝑtinent ad cõmunes
narrationes: loquele ad publicas ſuaſiones: qđ verũ-
q̃ ap̲los feciſſe certiſſimũ eſt. In oẽm terrã exiuit
ſonus eoꝝ: ⁊ in fines orbis terre verba eoꝝ. In ſole
poſuit tabernaculũ ſuum. Terrã hic hoiem debe-
mus accip̲e: qui ⁊ audire poſſit ⁊ credere. Sonus v̾o
miraculoꝝ fama eſt: que pro ipſa natiuitate per gen-
tes ſingulas excellenti opinione currebat. Fines aũt
terre ſunt reges: qui quaſi termini agroꝝ ſua regna
cuſtodiunt: vt non ſolũ ad humiles: veruetiã ad prin-
cipes gẽtium euangelij verba perueniſſe declarent̃.
Sequit̃ de incarnato verbo ꝓphete ſancta p̄dicatio:
vt hoc qđ alios geſſiſſe laudauit: ipſe quoq̃ feciſſe vi-
deretur. Ab apoſtolis quippe tranſijt ad ꝑſonam do
mini. Que figura dicit̃ Exallage: id eſt ꝑmutatio. In SCHE
ſole: in manifeſtatione mũdi dicit. Tabernaculum:
id eſt inhabitaculũ corporis ſui. Quod ideo arbitror
dictum in ſole poſitũ: vt qui oculum cordis habet pu
riſſimum: ſacramẽti illius claritatem ⁊ ferre poſſit ⁊
cernere. Qui v̾o heretica prauitate confuſus eſt: īcar-
nationis eius fulgore ꝑcuſſus errore ſui lippitudine
ſanctũ lumen dñi non preualeat intueri. Et ipſe tan
q̃ ſponſus ꝓcedẽs de thalamo ſuo. Exultauit vt gy
gas ad currẽdam viam. Et ipſe: Chriſtum dñm dicit:
qui

quí tanq̃ ſponſus eccleſie ſue: proceſſit de thalamo
ſuo: id eſt de vtero virginali. Magna ſimilitudine
ſacramentum eius incarnationis expoſuit. Ob hoc
enim de intacto vtero ꝓceſſit diſpoſitione mirabili:
vt mũdum deitati reconcilians: eccleſiam ſibi ſpon-
ſi charitate ſociaret. Quapropter merito de virgine
natus eſt: qui virgini erat ſancta copulatione iungẽ-
ETY dus. Congrue nãq3 ſponſus a ſpondendo dicit̃ Chri-
ſtus: qui totiens promiſſus eſt per ꝓphetas. Et bene
Chriſtus noſter gyganti comparat̃: q2 humanam na
turam potẽtie ſue magnitudine ſuperans: omnia mun
di vitia cum ſuo truculentiſſimo auctore proſtrauit.
Dicẽdo enim: Ad currẽdam viam: ſeruauit qđ in pri
mo pſalmo dixit: Et in via peccatoꝝ non ſtetit. Hec
via curſu3 eius vite ſignificat: quam dñs egit homo
natus: hoc eſt: q2 natus eſt creuit: docuit: paſſus eſt: re
ſurrexit: aſcendit in celos: ſedet ad dexteram patris.
Merito ergo dixit: via3 cucurrit: cuius in nulla mũ-
di ambitione potuit actus heſitare. Hec per allegori
cas ſimilitudines decẽter expreſſa ſunt: que aliud di
centes: aliud itelligi ſuadent. [A ſũmo celo egreſſio
eius. Et occurſus eius vſq3 ad ſũmum eius: nec eſt
qui ſe abſcondat a calore eius.] Si diligẽtius intuea-
mur: totius hic maieſtas trinitatis oſtendit̃. A ſũmo
celo: pater ſignificat̃. Egreſſio eius: natiuitas filij: nõ
tẽporalis: ſed eterna patri: que eſt ante omne princi-
pium: quippe cu3 ipm filium conſtet eẽ principium.
Occurſus eius ſm hominẽ dicit̃: q2 poſt aſſumptio-
nem carnis in vtraq3 natura Chriſtus ꝑmanens: ad
ſedẽ maieſtatis paterne occurrit. Uſq3 ad ſummu3
eius: iterũ ſm deitatẽ qua patri filius ſemꝑ equalis
eſt. Nam cum venit a ſũmo: in nullo minor fuit: cu3
rediyt ad ſũmũ: deus homo equalis patri in deitatis
ſubſtantia ſicut venerat ꝑſeuerat: cui nihil humana
detraxit humilitas. Na3 qđ ait: Nec eſt qui ſe abſcõ
dat a calore eius: ſpiritũ ſanctum videt̃ ſignificare:
Act. 2. quem poſt aſcẽſionem diſcipulis miſit. In actib9 enĩ
apoſtoloꝝ legit̃: ignem apparuiſſe: qui ſupra vnum-
quenq3 eoꝝ inſidens: gẽtiu3 varijs linguis eos facie-
bat effari. Ipe ergo calor eſt a quo nemo poſſit abſcõ
di: qui deitatis ſue potẽtia vniuſcuiuſq3 corda cogno
ſcit. Ita hoc vno verſiculo: ſancte trinitatis ingentia
ſacramenta declarant̃. Et intuere: quẽadmodũ l3 de
tribus ꝑſonis dicat̃: conſubſtãtialem tamẽ ſeruauit
vnitatẽ. Sic eni3 loquitur dicẽdo: Et tanq̃ de vno:
Deut. 6. q2 ſancta trinitas vn9 eſt deus: ſicut legit̃: Audi Iſra-
M. ima clara el: dñs deus tuus: dñs vnus eſt. [Lex dñi irreprehen
ſibilis conuertens aĩas.] Uẽtu3 eſt ad ſcḋam narra-
tionẽ: vbi per ſex verſus ſingule res diuerſa laude de
finiunt̃. Hec ſeptima eſt ſpecies deffinitionis: quam
DEF greci Catametaphorã: latini: per trãſlationẽ dicunt:
cũ rem aliquã ſub breui ſconſo que ſit oſtendimus.
Nũc ad ſingula veniamus. Lex enim illa quam per
Moyſen dedit: irreprehẽſibilis eſt: q2 ꝑfecta verita
te ɔſiſtit: que per dñm Saluatorẽ non reprehẽſa: ſed
Math. 5. potius ꝓbat̃ impleta. Ait enim in euangelio: Nõ ve
ni legẽ ſolue: ſed implere. Et ne eẽt nobis rigoris eı9
pernitioſa deſperatio: adiũxit: Conuertens aĩas. Illius
enim diſtrictionis metus errantẽ corrigit: ⁊ ad Chri-
ſti gratia3 facit recurrẽ: cũ ſpem in ſuis ceperint me-
ritis non hẽre. [Teſtimoniũ dñi fidele ſapiẽtiã pre
ſtans paruulis.] Hic de patre dicit: q2 oĩa teſtimo-
nia que dedit pplo Iſraelitico fidelia vtiq3 fuerũt:
q2 pleniſſima veritate recognita ſunt: ⁊ ſapiẽtiã par-
uulis ꝓſtiterũt: non vtiq3 ſupbis: nec tumida ſe ela-

tione iactantibus: ſed paruulis. Paruuli aũt ſunt hu
miles ⁊ inocẽtes: ſicut Apl's monet: Nolite pueri ef-
fici ſenſib9: ſed malitia paruuli eſtote. Teſtimoniu3 1. Corint. 14.
quoq3 dat filius: ſicut ad Timotheũ ait Apl's: Preci 1. Timo. 6.
pio tibi corã deo qui viuificat oĩa: ⁊ chriſto Jeſu qui
teſtimoniu3 reddidit ſub pontio Pilato. Idẽ de ſpi-
ritu ſcõ dicit Apl's. Nam ⁊ ipſe ſpiritus teſtimoniũ Roma. 8.
ꝑhibet ſpiritui noſtro. Uides in illa ſancta trinitate:
q̃ nihil ſcriptura diuina velit minus maiuſue ſen-
tiri: vt nec ipſa noĩa patiat̃ eẽ diuiſa. [Juſtitie dñi
recte letificantes corda.] Reuera recte: q2 nõ aliter
cognoſcit̃ feciſſe q̃ docuit: q2 illoꝝ iuſtitia recta nõ
eſt: quib9 aliud eſt in ore: aliud in ope. Letificantes
corda: ſubaudi iuſtoꝝ: qui de iudicio dei letificant̃:
q2 norunt ſe miſericordie dñi ꝓmia conſecuturos: ſi
cut dicit Apl's: De reliquo repoſita eſt mihi corona 2. Timo. 4.
iuſtitie: quam reddet mihi dñs in illa die iuſtus iu-
dex. [Preceptum domini lucidum illuminans ocu-
los.] Reuera lucidũ: q2 ſincere purum ⁊ immaculatũ:
quale a patre luminum ꝓdire decet. Hoc illuminat
oculos: nõ iſtos carnales: quos ⁊ pecora nobiſcũ poſ-
ſunt hẽre cõmunes: ſed illos vtiq3 iteriores: qui diui
no munere ſpiritualiter clarificant̃. [Timor dñi ſã-
ctus ꝑmanens in ſeculum ſeculi.] Uideamus: qđ ſi-
bi velit iſta deſinitio. Deũ timẽ non trepida ɔfuſio:
ſed imꝑturbata ɔſtantia eſt: cuius ſtatus nulla tꝑali
conuerſione mutat̃: ſed in idipſum ſinceritate bone
conſcientie ꝑſeuerat. Nam humana formido cũ tẽ-
pore cõmutat̃: ⁊ non eſt ſancta: q2 non põt eẽ ꝑfecta.
Timor aũt dei nihil ꝑturbationis habet. Nam l3 re
cte auctorẽ ſuum timeat: ſcit vere ſupplicãtibus mi-
ſericordem eſſe qui iudicat. In omni ergo ſanctitate
verſat̃: qui ſuu3 iudicem ⁊ timẽ cognoſcit ⁊ amare.
Mixta enĩ cũ pauore dilectio: timor eſt dñi: qui vſu
ſeculari reuerẽtia nuncupat̃. [Judicia dñi vera iu-
ſtificata in ſemetipſa.] Judicia dei dicit vt arbitroꝝ
mãdata: que in veteri teſtamẽto ⁊ nouo ɔſcripta ſũt:
q2 reuera ex iudicio ſunt ꝓlata. Illud enim iudiciu3
ſingulari numero dicit̃: vbi boni maliq3 diuidunt̃.
Nam qđ ſequitur: Deſiderabilia: ꝓhibet ad illud tem
pus future iudicationis aptari: q2 legit̃: Ue illis qui Amos. 5.
concupiſcunt diem dñi. Hec aũt iudicia vtriuſq3 te-
ſtamẽti: que dicta ſunt veritate imutabili ꝑſeuerãt:
⁊ tãtum in illis eſt bonum: vt cum a ꝑis mẽtibus re
cipiunt̃ veraces faciant ⁊ beatos. Hoc autẽ dant qđ
habẽt: q2 neceſſe eſt vt iuſtificatione plenum ſit qđ
iuſtos facit. Peracta eſt propoſite laudis ſenaria di-
uerſitate concluſio. Predicãdo legẽ dñi: teſtimoniũ
dñi: iudicia dei: qui numerus in arithmetica diſcipli
na noſcit̃ eſſe ꝑfectus. Singulis enim verſib9 quaſi ARIT
quibuſdam calamis cõpactis: opa dñi laudis ſtudio
probant̃ eſſe cantata: vt doceret ꝑfectionem atq3 cõ
uenientiam eoꝝ: que ſub tali calculo noſcunt̃ eẽ pre-
dicata. O ingẽtium rerum ſtupẽda ꝓfunditas. Quis
aut ſufficienter diſtinguat̃: aut ꝑdicare potuiſſet ope-
ra dñi: niſi ſpiritu ſancto ꝓbarent̃ edici. Solus eni3
preualet digne de ſe dicẽ: qui etiam ſe põt noſſe ple-
niſſime. [Deſiderabilia ſuꝑ aurum ⁊ lapidẽ precio-
ſum multũ: ⁊ dulciora ſuꝑ mel ⁊ fauum.] Deſidera-
bilia ſunt iudicia dñi: ſicut dictu3 eſt: mandata noui
⁊ veteris teſtamẽti: ſuper aurum qđ humana cupidi
tas affectat ardẽtiſſime poſſidere: ꝓpter qđ frequen
ter deſpicit etiam ſalutes animaꝝ. Sed q2 hoc tante
rei parũ eſt: Addidit: Lapidẽ precioſum multũ: qui
in paruiſſimo margarito plurimum valet: ⁊ exiguo

metalli pondere ingētem ſuperat pecunie quantitatem. Sed qm̄ inueniri poterant continētes: qui cupiditatem noxiam laudabili parcitate calcarent: addidit etiam ſapores ꝑpetua ſuauitate iocūdos: Mel ꝛ fauum. Unde homo nullus excipit: quāuis ꝯtinens eſſe videat: qꝛ ꝓpter vetus teſtamētum ſuperat mel: propter nouum vincit fauum. Iſta enim faucib⁹ tm̄ ſapiunt: illa mentibus abſolute dulceſcunt. Quando ſchema grece dicitur Auxeſis: latine augmētum:

SCHE

M. Etenim M. cuſtodit eo illa. paulatim enim ad ſupiora concreſcit. [Nam ꝛ ſeruus tuus cuſtodit ea: in cuſtodiēdo illo illa retributio multa.] Cum dicit ſeruus tuus: iuſtum ſignificat ꝛ deuotū: cuſtodiet ea dulcedine .ſ. illa pellectus: qꝛ nequiſſimis mētib⁹ iudicia dn̄i ſemper amara ſunt. Et inſpice qđ dictum eſt: cuſtodiet ea: vt non ſolum ad tēpus eaꝝ rerum ſuſcipi videat affectus: ſed vſqꝫ in vltimum vite ſpatiū in tali deuotione verſetur. Poſt obedientiam premia ſubſequunt: id eſt retributio multa. Tanta enī diuine clemētie dona ſunt: que nequeant comprehēdi: Sic enim de his Apoſtolus dicit: Quod nec oculus vidit: nec auris audiuit:

1. Corint. 2. nec in cor hominis aſcēdit: que ꝑparauit deus diligētibus ſe. Merito ergo dicta ſunt multa: qꝛ comprehendi non poterant vniuerſa. [Delicta quis intelligit: ab occultis meis mūda me domine.] Ecce ianua tertie narrationis aperit: In qua Propheta deprecatur: vt oīa eius peccata mundent: quatenus eloquia oris ſui: in conſpectu dn̄i reddant accepta. Sed cū tribus modis humanis erroribus excedat: cogitatione: dicto ꝛ facto: imenſum illud delictoꝝ mare ſub breuitate conſtrictum: duobus fontibus emanare teſtatur. Occultum eſt: quod originale dicit: in quo cōcipimur: naſcimur ꝛ ſecreta voluntate peccamus: id eſt: cum rem proximi cōcupiſcimus: cum nos de aduerſarijs deſideramus vlciſci: cum ceteris preſtātiores effici volumus: cum cibos appetimus dulciores: ꝛ his ſimilia: que ita pullulant atqꝫ ſurripiunt: vt ante effectum rei multis celata videant. Quod ſi hec

Eccl. 18. alicui manifeſta reddant: monente Salomone: Nō eas poſt concupiſcentias tuas. Illud tamē debemus aduertere: quoniam multa peccata ſunt: que omnimodis ignoramus: quoꝝ nec origines poſſumus: nec ſurreptiones agnoſcere. Unde ſubaudiēdum eſt: Delicta omnia quis intelligit? Nam cū dicturus ſit in

Ps. 50. quinquageſimo pſalmo: Delictum meū contra me

Ps. 31. eſt ſemper. Et alibi: Delictum meum cognitum tibi feci: quo modo non poteſt intelligi ꝙ peccans cogitur confiteri: Sed ſi adieceris omnia: tunc hec queſtio probat excluſa. [Et ab alienis parce ſeruo tuo. Si mei non fuerint dominati: tunc imaculatus ero ꝛ emundabor a delicto maximo.] Poſitum eſt ſuperiore verſu occultum: qđ originale diximus: nunc dicendum eſt quid ſit alienum. Alienum eſt: quod ma-

DEF

lis hominibus: ſiue diabolo ſuadēte cōmittitur: ſed fit proprium: qꝛ conſenſus plectibilis adhibet. Ex illa enim traduce mortalium maſſa corrupta ab hoſte ſpirituali: ſine diuina gratia velociter ſubuertitur: qꝛ in primo homine per inobediētiam vitiata mōſtratur. Nam ꝙ̄ facile eſt antiquo inſidiatori infectis vetita ſuadere: qui potuit liberos atqꝫ incorruptos ſua calliditate decipere: Quapropter ab originali peccato (vnde vſqꝫ ad ſeculi finem viuens nullus excipitur) Propheta mundari ſe petit: quaſi adhuc carnalibus vitijs non oīno purgatus. Sed cum dicit: Seruo tuo: iam ſe oſtendit legi dominice iure famulari.

Dominantur autem errores: cum in eis fallaci voluntate preſumitur: tunc vo imperium perdunt: quādo ab ipſis homines per dei gratiā ſubtrahunt. Iure ergo Propheta imaculatū ſe confidit fieri: cum eū iam ꝯtigerit ab eoꝝ dominatione liberari. Maximū vo delictū eſt ſupbia: qua ꝛ diabolus cecidit: ꝛ hominem traxit. Quātum enī in malo magna ſit hinc datur itelligi: que ex angelo diabolū fecit: que homini mortem intulit ꝛ conceſſa beatitudine vacuauit: omniū maloꝝ mater: ſcelerum fons: vena nequitie.

Scriptum eſt enim: Initium peccati omnis ſupbia: Eccl. 10.

quam tamen dominus veniens ſua humilitate deiecit. [Et erunt vt complaceāt eloquia oris mei: ꝛ meditatio cordis mei in conſpectu tuo ſemper. Domine adiutor meus ꝛ redemptor meus.] Dicit quando eloquia oris eius dn̄o placere preualeant: videlicet: ſi a vitijs que ſuperius dixit reddatur alienus: ꝓpter

illud quod dicitur peccatori: Quare tu enarras iuſti- Ps. 49.

tias meas. Que eſt autem meditatio cordis: que poteſt ad dominum peruenire: Spes: charitas: ꝛ fides: que vtiqꝫ digna ſunt deo. Illa enim merentur in cōſpectu eius aſcendere: que ipſe cognoſcit approbare. Adiutorem vo ſuum dicit in bonis: redēptorē a malis: vt nemo ſuis meritis applicet: quod celeſti largitate ſuſceperit.

Concluſio.

Quā mirabili ordine: totum pſalmū glorioſiſſimus Propheta cātauit. Laudauit dn̄i ꝑdicatores. Ipſe quoqꝫ aduētū ſacratiſſime icarnationis edocuit. Magnalia eius varia definitionū qualitate cōmēdās: Reuerſuſqꝫ in memoriā fragilitatis ſue a delictis ſe petijt debē mundari: vt tantoꝝ ſacramētoꝝ relator dignus exiſteret: qui docuit ſcripturas dn̄i a puriſſima ꝯſcientia deberi narrari. Numerus quoqꝫ pſens: virtutē pſalmi declarare ſentit. Nam ſicut in euangelio: octauodecimo anno curuata mulier iubente Chriſto a ſua infirmitate ſaluata eſt: ita ſe in hoc pſalmo petijt peccatis proprijs Propheta liberari: per hunc calculū ſignificans tempus aptiſſimum: in quo ꝛ iſte dn̄i ſalutifera beneficia mereretur.

Explicit expoſitio in pſalmū. 18m.

In finem pſalmus Dauid. XIX.

Exaudiat te dominus in die tribulationis: protegat te nomen dei Iacob. Mittat tibi auxiliū de ſancto: ꝛ de ſyon tueatur te. Memor ſit oīs ſacrificij tui: ꝛ holocauſtum tuū pingue fiat. Tribuat tibi ſm̄ cor tuū: ꝛ omne conſiliū tuū confirmet. Letabimur in ſalutari tuo: ꝛ in nomie dei noſtri magnificabimur. Impleat dominus omnes petitiones tuas: nūc cognoui: qm̄ ſaluū fecit dominus chriſtū ſuum. Exaudiet illum de celo ſancto ſuo: in potentatibus ſalus dextere eius. Hi in curribus ꝛ hi in equis: nos aūt in nomine dei noſtri inuocabimus. Ipſi obligati ſunt: ꝛ ceciderūt: nos aūt ſurreximus ꝛ erecti ſumus. Domine ſaluum fac regem: ꝛ exaudi nos in die qua inuocauerimus te.

IAm qꝛ tituli ṽba nota ſunt:de textu pſal-
mi aliqd diſſeram⁹:vt gratius poſſit acci-
pi:quādo breuiter eius intētio ꝓbat̃ cogno
ſci. Futuroꝝ igit̃ illuminatione ꝓpheta
cōpletus:per optatiuū modū euenire pro
ſpera ſancte dep̄cat̃ eccleſie:que illi per aduentū dñi
certiſſime nouerat eē vētura. Et nimia charitate cō
pletus:illi optat ꝓſpera:cui⁹ ſe mēbra eſſe noſcebat.
Talia ſiquidē deſideria beati ſemper appetunt:vt
bona ſua ibi poſita iudicent:vbi benemeritoꝝ vo
ta congaudent. Diuiſio.

PRimo ingreſſu ꝓpheta deprecat̃ ſancte
eccleſie bona ſuccedere:vt diuerſa mun
di tribulatione fatigata:chriſtum dñm
exaudita ſuſcipiat. Secundo deprecat̃:
vt omne ↄſiliū ei⁹ rectāqꝫ fidē dñs oipo
tentie ſue pietate confirmet:promittens fidelem po
pulum non magnificandum poteſtate mūdana:ſed
diuina potentia. Expoſitio.

SCHE EXaudiat te dñs in die tribulationis:ꝓ-
tegat te nomen dei iacob. Per figuraꝫ
Prolepſin:que latine dicit̃ ꝓoccupatio:
ꝓpheta ſtudio magne charitatis accen-
ſus:optat eccleſie catholice ꝑuenire:que
lōgo poſt tēpore fieri poſſe cernebat. Audiri cogno-
ſcimur:quādo oīmodis aliquid obtinemus. Dicēdo
ṽo:in die tribulationis:tēpus grauiſſime afflictiōis
oſtēdit:quo magno deſiderio dñm dep̄camur. Non
enim extremis labys:ſed mūdo corde tūc petimus
que nobis tribui poſtulamus. Perſcrutādū eſt quo-
qꝫ:quare patriarche Jacob nomen videt̃ annexū:
Hic enī maiori fratri ſurripiens:toti⁹ benedictio-
nis grām cōquiſiuit:vt ꝛ ipſe illi cū reliquo populo
ſubderet̃. Que ſimilitudo benedictionis:chriſtiano
populo ↄgruēter aptat̃:qui gentē ſubſequēs iudeoꝝ
eam deuote mētis religione ſuperauit:vt gratie mu
nere ꝑmus donāte dño redderet̃. Nā cū dicit: Pro-
tegat te nomen dei iacob:huiuſmodi ſimilitudinē a
dño vult intelligi:ꝛ nouo populo ↄcedendā:quā ille
in ꝑfiguratione ſanct⁹ patriarcha ꝑcepit. Mittat
tibi auxiliū de ſancto:ꝛ de ſyon tueat̃ te. Optando
mittat:oſtēdit a patre filiū miſſum. Sed hoc ṽbum
charitatis eſt:nō ſubiectionis:ſicut ꝛ ipſe in euange-
Joan. 16. lio de ſpiritu ſancto dicit:Expedit vobis vt ꝛ ego va
dam. Si enī ego nō abiero:paraclitus nō veniet ad
INTER vos:ſi aūt abiero:mittā eū ad vos. Syon enī ſicut
ſepe diximus:mons eſt ſignificās ſpeculationē:que
ↄuenit diuinitati:qm̄ illi oia nō vt nobis ex euentu
nota ſunt:ſed ex glorioſo ſue diſpoſitionis arcano.
Memor ſit omnis ſacrificy tui:ꝛ holocauſtū tuū
pingue fiat. Sacrificium ſancte eccleſie:nō hoſtia
pecudū:ſed iſte ritus accipiēdus eſt qui nūc agit̃ cor
poris ꝛ ſanguinis imolatione ſollenni:quē vēturum
ꝓuidebat:nō quē ꝑtermittēdū eſſe cognouerat. Se-
quit̃:Et holocauſtū tuū pingue fiat. Holocauſti no-
mine in illa prioris ſacrificy ſimilitudine ꝑſeuerat.
Holocauſtū enī totū dicebat̃ incenſum:que nūc re-
ferenda ſunt ad cōmunionis noſtre ſanctiſſimā pu-
ritatē. Holocauſtū enī per ſe combuſtū ꝛ aridū eſt:
ſed pingue fit atqꝫ iocundū:quādo a grā diuinitatis
Al' nō habet aſſumit̃. Tribuat tibi [dñs] ſm cor tuū:ꝛ omne cō
ſilium tuū cōfirmet. Poſt diapſalma poſitū:venit
ad ingreſſum 2ᵐ:adhuc optans eccleſie bona:quaꝫ
ſciebat cōſtanter in orthodoxa religione manſura.
Dicit enī:Tribuat tibi dñs ſm cor tuū:id eſt ſm in-

tellectum quē habes de domino Saluatore:vt eum
credas vnū ex trinitate:paſſū carne:ꝛ pro mundi li-
beratione in crucis patibulo pependiſſe:ipm reſur-
rexiſſe:ipſum ſedere ad dexterā patris:ipm ad iudi-
candum eſſe venturū. Addidit quoqꝫ:Et omne con-
ſiliū tuū ↄfirmet:ſcilicet vt mundi iſtius illecebras
ↄtemplata dñi ꝓmiſſione deſpicias:ꝛ pericula ꝑſen-
tis ſeculi nō paueſcas:dū future reſurrectiōis ꝑmia
leta ſemꝑ expectas. Hoc eſt enī ↄſiliū ſancte matris
eccleſie:patrē ꝛ filiū ꝛ ſpiritū ſanctū vnum credere
deū:a quo creata ſūt oia:ꝛ diſponunt̃ vniuerſa. Hec
bene ↄfirmari ꝓpheta deprecat̃ in populo fideli:per
que nouit eū ad eterna ꝑmia eſſe vēturū. Letabi-
mur in ſalutari tuo:ꝛ in noīe dei noſtri magnificabi
mur. Impleat dñs oēs petitiones tuas. Cū vir ſan-
ctiſſimus ſpiritualia bona optaret eccleſie:vt ſeūnā
ex ei⁹ corpore eſſe mōſtraret:ſuā quoqꝫ ꝑſonā decē-
ter admiſcuit. Nam in ſalutari eccleſie:qđ eſt dñs
Chriſtus:letaturꝫ ſe eſſe declarauit:ꝛ in ipſius nomi
ne ſe magnificādū eſſe teſtat̃:qꝛ ex Chriſto Chriſtia
ni fuerāt nūcupādi. Magnificari eſt enī magnū fie ETY
ri:quippe cū ex vocabulo celeſtis regis nomē eſt im
poſitū ſeruienti. Sequit̃:Impleat dñs oēs petitio-
nes tuas. Fit iterū ad eccleſiā grata ↄuerſio:vt ex tā
frequēti voto ꝓbaret̃ nimie beniuolentie magnitu-
do. Nūc cognoui qm̄ ſaluū fecit dñs Chriſtum
ſuū. Hec iā vſqꝫ ad finē pſalmi ex perſona loquit̃
ſua. Que figura dicit̃ Apoſtrophe:id eſt:ↄuerſio:quo SCHE
tiens ad diuerſas ꝑſonas crebro ṽba ↄuertimus. Di-
cendo:nūc cognoui:magnā ṽtutē ꝓphetationis oſtē-
dit:vt in ꝑſenti ſe diceret cognouiſſe:qđ poſt multa
ſecula potuit approbari. Saluū fecit pater Chriſtū
filiū reſurrectione glorioſa:qm̄ etiā aſcēdit in celis.
Exaudiet illū de celo ſancto ſuo:in potētatib⁹ ſalus
dextere ei⁹. Exaudiuit filiū pater ab īcarnatiōe ſu-
ſcepta:poſt reſurrectionē videlicet:quādo ſpiritum
ſanctū de celo miſit Aplīs:quē in terris mittendum
ꝓmiſerat. Et vt ipm quoqꝫ in deitate ſua oipotentē
eē mōſtraret:ſequit̃. In potētatib⁹ ſalus dextere ei⁹.
Salus igit̃ quā ipſe ↄdidit:potētatus noſter eſſe di-
noſcit̃:quādo illa ſalus:nec morbis afficit̃:nec dolo-
rib⁹ ſauciat̃:ſed potētes nos effecit cū in ſue perenni
tate cuſtodit. Senſus ergo talis eſt. Exaudiet filiū
pater de celo ſancto ſuo:qꝛ in dextera ei⁹ eſt ſalus ha
bens ex propria deitate:qđ petere videtur ex carne.
Hi in curribꝫ ꝛ hi in equis:nos aūt in noīe dñi dei
nři [in]uocabimus. Fidei ſue ſinceritate ↄfidēs: Al. Inuocabimus.
que muneribꝫ erat dñi ↄtributa:ꝓpheta letat̃:deſpi-
ciēs illos qui pompoſis curribꝫ effecti:in tēporali po
ti⁹ dignitate ꝑſumūt. Duo enī apud antiquos erant
genera triūphoꝝ. Unū maius in curribꝫ:qđ laurea-
tū dicebat̃. Aliud minus in equis:qđ ouatio nūcupa-
bat̃. Sed iſta ſecularibꝫ relinquēs:in noīe dñi ſe ma
gnificatū eſſe ↄfirmat. Nō enī curr⁹ aut equ⁹ magni
ficāt:quis in hoc mūdo extollere videant̃ honorib⁹:
ſed nomen dñi qđ ad premia eterna ꝑducit. Que fi-
gura grece dicit̃ Synchriſis:latine cōparatio:dū cō SCHE
paratiōe quadā iuſtiorē cauſaꝫ noſtrā:qꝫ aduerſary
demonſtramus. Ipſi obligati ſunt ꝛ ceciderūt:nos
autē ſurreximus ꝛ erecti ſumus. Potēter aperuit
fructū ꝑcedentiū rerū. Nā humanis honoribꝫ preſu-
mentes:laqueati prauis deſiderys ſuis in mortis fo
ueā corruerūt. Et qꝛ dicturus erat ceciderūt:ꝑmiſit
obligati:qđ neceſſe eſt illis cōtingere qui ſe vident̃
pernicioſis erroribꝫ obligare. Reſurgere enim duobus

modis dicit̃ chriſtian⁹: quãdo a vitioꝝ morte in hoc mũdo per grãm liberat⁹ in diuinis iuſtificationib⁹
prouer.24. pſeuerat: ſicut ſapiẽtiſſim⁹ Salomon dicit: Septies cadit iuſtus ⁊ reſurgit. Dicit̃ ⁊ generalis illa reſurrectio: in qua iuſti eterna pmia conſequent̃. Sed hic vtrãq; ꝯuenire manifeſtũ eſt: vbi iõ poſuit erecti ſumus: qꝛ in qualibet reſurrectione fideles ab humilitate ꝯſurgunt: ⁊ ad diuina pmia ſubleuant̃. Qđ ar-
TOP gumentũ in topicis dicit̃ a rebus ipſis: qñ ⁊ aduerſarios corruiſſe dicimus: ⁊ nos erectos eſſe teſtamur.
[Dñe ſaluũ fac regẽ: ⁊ exaudi nos in die qua inuocauerimus te.] Futuroꝝ deſiderio ꝓpheta pellectus: illa petit iterũ fieri que nouerat eſſe ventura. Dicit̃ patri: ſaluũ fac regem: id eſt: chriſtus dñs reſurgat a mortuis: aſcendat in celos: interpellet pro nobis: ne diutius noſtra vacillet oratio: ſed ipſo aduocato preſumamus orare: qui nos patri docuit ſupplicare: ne nos mortis laqueus poſſit aſtringere. Deniq; hoc ſequitur: Exaudi nos in die qua inuocauerimus te: qđ tunc humano generi prouenit: quãdo reſurrectione dñi firme credidit: letãter aſpexit. Concluſio.

Docuit nos propheta ſanctiſſim⁹: quali pietate debeamus chriſto dño ſeruire: optat illi bona que nouerat eſſe vẽtura: qꝛ bene credentiũ mos eſt illa orare: que deſideramus emergere. Sic
Mathei.6. ⁊ in dñica orone ꝑmonemur. Adueniat regnũ tuũ: qđ etiã ſi nõ orem⁹ adueniet. Sed deuotũ nõ vult deſinere: que vẽtura credit optare. Quapropter affligamur in eius paſſiõe: gaudeamus in ei⁹ reſurrectione. Sic enĩ ipſius poſſumus dici ſi ei⁹ diſpẽſationib⁹ mereamur aptari. Preſentis aũt numeri ſacramẽta ſub vna ſũma nequaꝙ̃ potuimus inuenire: ſed forte nobis poterunt diuiſa ꝯſtare. Duodenarius itaq; calculus: ad Aplos eſt videlicet applicãdus. Septenarius vero: ſignificat hebdomadã: que ad primã illã pertinet ſine dubitatione culturã. Hec in vnũ ſociata: vtriuſq; legis ſacramenta ꝯcludunt. Sic ⁊ iſtius pſalmi ad patrẽ dicta precatio noui ⁊ veteris teſtamenti continet reuerenda myſteria.

Explicit expoſitio in pſalmum.19ᵐ.

In finem pſalmus Dauid. XX.

Domine in virtute tua letabit̃ rex: ⁊ ſuper ſalutare tuũ exultabit vehementer. Deſideriũ cordis eius tribuiſti ei: ⁊ volũtate labiorum eius non fraudaſti eum. Quoniam preuenisti eum in benedictionibus dulcedinis: poſuiſti in capite eius coronam de lapide precioſo. Uitam petijt a te ⁊ tribuiſti ei: longitudinem dierum in ſeculum ⁊ in ſeculum ſeculi. Magna eſt gloria ei⁹ in ſalutari tuo: gloriam ⁊ magnum decorem impones ſuper eum. Quoniam dabis eũ in benedictiones in ſeculum ſeculi: letificabis eum in gaudio cum vultu tuo. Quoniam rex ſperat in domino: ⁊ in miſericordia altiſſimi nõ cõmouebitur. Inueniatur manus tua omnibus inimicis tuis: dextera tua inueniat omnes qui te oderunt. Pones eos vt clibanũ ignis in tempore vultus tui: dominus in ira ſua conturbabit eos: ⁊ deuorabit eos ignis. Fructum eorum de terra perdes: ⁊ ſemen eorũ a filijs hominũ. Quoniam declinauerunt in te mala: cogitauerunt conſilia que nõ potuerunt ſtabilire. Quoniã pones eos deorſũ: in reliquijs tuis preparabis vultũ eoꝝ. Exaltare domine in virtute tua: cantabim⁹ ⁊ pſallemus virtutes tuas.

Iſteo titulus hic.19⁰ pſalmo par eſt: qꝛ ⁊ iſte quidem de dño Saluatore: ſed ſub aliqua diuerſitate dictur⁹ eſt. Superior nãq; ꝑtinet orationẽ ꝓphete: ⁊ ꝯfidentiã qua liberãdus eſt a cladib⁹ hui⁹ ſeculi populus chriſtianus. Nũc quidẽ panegyricus de incarnatione ipſi⁹ dicit̃: ⁊ poſtea deitatis ei⁹ facta narrant̃: vt oẽs itelligãt eũdẽ eſſe Marie ſemper virginis filiũ: qđ patris vbũ. Duas enĩ naturas in chriſto dño ſalutariter credim⁹: deitatis ⁊ humanitatis: que in vnã pſonã: per ĩfinita ſecula incõmutabiliter perſeuerãt. Qđ ideo frequẽter repetẽdũ eſt: qꝛ vitaliter ⁊ auditur ſemper ⁊ creditur. Diuiſio.

In ꝑma narratione pſalmi hui⁹ vba prophete ſunt ad deũ patrẽ de incarnatione dñica. Scđa: diuerſas virtutes ei⁹ gloriãq; deſcribit: declarãs a parte qua paſſus eſt: ad quã ſũmã rerum apicẽq; ipſo largiẽte ꝑueniret. Tertia: idẽ ꝓpheta ꝯuertit̃ ad dñm chriſtum: vbi more deſiderãtiũ optat illa in iudicio ei⁹ fieri: que nouit eſſe ventura. Expoſitio.

Domine in virtute tua letabit̃ rex: ⁊ ſuper ſalutare tuum exultabit vehementer.] Domine: ꝓpheta ad patrẽ dicit: in virtute tua: id eſt: in oĩpotẽtia maieſtatis tue:
in qua ⁊ fili⁹ regnat: ſicut ipſe dicit: Oĩa Joan.17.
patris mea ſunt: ⁊ oĩa mea patris ſunt. Letabit̃ rex: gaudet Jeſus chriſtus. De quo in alio pſalmo legit̃:
De⁹ iudiciũ tuũ da regi: ⁊ iuſtitiã tuã filio regis. Et Ps.71.
in titulo paſſiõis ſcriptũ eſt: Rex iudeoꝝ. Sequit̃: Math.27.
Et ſuper ſalutare tuũ exultabit vehementer: id eſt: in eo qđ per eũ ſaluaſti homines: fili⁹ tu⁹ qui ſaluator eſt exultabit. Addidit quoq;: vehemẽter: vt quãta eſt copia in beneficio: tanta ſit ⁊ gaudij magnitudo. [Deſide-
riũ anime eius tribuiſti ei: ⁊ voluntate labioꝝ eius Al.cordis
non fraudaſti eum.] Enumerat ꝓpheta chriſto dño ſcḋm carnẽ: q̃ ingẽtia: q̃ glorioſa collata ſint. Deſide-
riũ ei⁹ anime fuit: ſicut in euangelio dicit: Deſiderio Luce.22.
deſideraui mãducare vobiſcũ hoc paſcha. Qđ ſchema dicit̃ Tautologia: id eſt: eiuſdẽ ſermonis iteratio: SCHE
ſicut eſt: Benedicẽs benedicam te: ⁊ Multiplicans multiplicabo ſemẽ tuũ. Sed ille ſolus eſt: qui deſiderio deſiderauit mori: quãdo ſe pro omniũ ſalute offerebat occidi: vt ꝓcioſus ſanguis ei⁹ mundũ redimeret: ne diabolus eũ adhuc iniqua ꝓſumptiõe vaſtaret. Uolũtas vero labioꝝ fuit: quando ſpiritib⁹ imperabat immũdis: languores diuerſos ſermonis ſui ſanabat imperio: predicationes quoq; ſuas: deuotis mentib⁹ inſerebat. Conſtat enĩ in nullo volũtatẽ ei⁹ fuiſſe fraudatã: qñ oĩa que fieri iuſſit ĩpleta ſũt ſicut
ſcriptũ eſt: Omnia que voluit dñs fecit in celo ⁊ in Ps.134.
terra. [Qm̃ ꝑuenisti eũ in benedictiõib⁹ dulcedinis: poſuiſti in capite eius coronam de lapide precioſo.]

Poſt diapſalmatis ſilentiu3:venit ad ſecūdū modu3
vbi incarnationis eius potentiā:mirabili fulgore de
ſcribit. Dicendo enim:qm̄ preueniſti:ſignificat huma
nitatem anticipante diuinitatis gratia ſemp̄ ornari:
q2 nullus illi quicq̄ p̄m⁹ offert qđ bonū eſt:niſi hoc
celeſti munere ꝓcedat. Erubeſcat pelagian⁹ hoc pro
priū hoīs dicere:qđ immaculata vbi icarnatio euiden
ter legit̄ accepiſſe. Benedictio dulcedinis fuit:qm̄ di
Matth.3. ctū eſt: Hic eſt filius meus dilect⁹:in quo mihi bene
SCHE complacui. Poſuiſti metaphorice dicitur:ab his qui
poſt labores maximos p̄mio digno coronant̄. Qđ to
tū pertinet ad naturā humanitatis:que a diuinitate
qđ nō habebat accepit. In capite vō idē dictū debe
mus aduertere:quātū ad ſubſtantiā attinet corpora
lem. Ceterū deitas nō h̄et mēbra:que vbiq3 tota at
q3 pfecta eſt. Corona enim:nō iprobe circūeuntiū di
ſcipuloꝝ videt̄ ſignificare ꝯuentū:q2 ipm̄ docente3
deſiderātiū apłoꝝ circuitus ambiebat. Hec erat co
rona capitis:hoc regale diadema:qđ nō ornaret ipo
ſitū:ſed de chriſto dn̄o potius ornaret̄. In hac enim
corona ⁊ totius mūdi circulū merito poterimus ad
uertere. In quo gnāliꝰ ſignificat̄ eccl'ia. Qđ ſchema
SCHE dicitur Characteriſmos:id eſt:informatio vel deſcri
ptio:que ſiue rem abſentē:ſiue p̄ſentē pſonā ſpiritua
lib⁹ oculis ſubminiſtrat. Hoc ⁊ in laude ⁊ in vitupe
Ut.a te ratiōe fieri ſolet. [Uitā petijt † ⁊ tribuiſti ei:longitu
Ut.⁊ in ſecu dine dierū † in ſeculū ſeculi.] Uitā:reſurrectionē ſi
lum.
Joan.17. gnificat:quā ille petiuit dicendo: Pater clarifica fi
liū tuū. Lōgitudinē dierū in ſeculū ſeculi:id eſt:in
defectā perēnitatē:que nullo fine ꝯcludit̄. Sed me
mento q̄ ⁊ hec ⁊ his ſimilia:ab illa dicant̄ parte qua
paſſus eſt. [Magna eſt gloria ei⁹ in ſalutari tuo:glo
riam ⁊ magnū decorē īpones ſup eū.] In capite ver
ſus ſniam poſuit:quā ſubter exponit. Sancte ſiqui
dem icarnationi magna eſt gloria in ſalutari:id eſt:
in vbo p̄ris. Sed iſtā gloriam nō poterat humanus
ſenſus attingere:niſi eā in ſubſequētib⁹ mirabili ex
SCHE poſitiōe declararet. Hoc ſchema dicit̄ Epexegeſis
latine explanatio. Nā gloria ⁊ magnu3 decus:tēpus
videt̄ ſignificare iudicij:vbi in deitate ſua altiſſim⁹
apparebit:habēs gloriā de iudicio:decore3 de maie
ſtate. [Qm̄ dabis eū in benedictiōe in ſeculū ſeculi:
letificabis eū in gaudio cū vultu tuo.] Gradatim de
ſcendit ad illā gloriā declaranda3:quā chriſtus dn̄s
ſm̄ carnē a p̄re clarificat⁹ accepit. Dicit eū dandum
eſſe in benedictione3 que nullo poſſit fine concludi.
Uerū hec vba pia examinatiōe penſanda ſunt:vt tā
te rei nobis elucere poſſit arcanū. Multis locis iam
diximus ſuſcipiendū eſſe pro pte membrorū:qđ ipſi
dn̄o ſaluatori nō pōt ꝯuenire:ſicut ⁊ patres noſtri ſi
milia loca expoſuiſſe declarant̄. Quapropter letifi
cabis eū in gaudio cū vultu tuo:ſuſcipiendum eſt de
vnoquoq3 fideliū:de qbus ⁊ alter pſalmus dicturus
Pſ.139. eſt: Et habitabūt recti cū vultu tuo. Letificari enim
de vultu dn̄i:alteri⁹ cognoſcit̄ eſſe pſone:qđ de chr̄o
intelligi catholica non pmittit eccleſia. Que ſic vnita
vbo cognoſcit̄:vt vna ſine dubio intelligat̄ eſſe per
ſona. [Qm̄ rex ſperauit in dn̄o:⁊ in miſericordia al
tiſſimi nō cōmouebit̄.] Dicit cām quare tn̄ munus
acceperit:q2 rex iſte qui in paſſiōe ſua tribus linguis
legebat̄ aſcript⁹:ſm̄ hoīem ſperauit in dn̄o:vt agno
ſcam⁹ niſi ſuppliciter poſtulādo:ad ei⁹ nō poſſe nos
miſericordiā ꝯuenire. Sequit etia3 eternitatis hui⁹
cauſa pbabilis:q2 neſcit a p̄ris miſericordia ſubmo
ueri:qui ſpare in ei⁹ gloria pſeuerat:ſicut Salomon

Eccl.2. dicit: Quis ſperauit in dn̄o:⁊ confuſus eſt? Et in alio
Pſ.17. pſalmo dicit: Protector eſt oium ſperātiū in ſe. Po
ſito igit̄ in p̄mo pſalmo cathegorico ſyllogiſmo:⁊ in
ſeptimo hypothetico:reſtat nunc vt enthymema de
DEF monſtrare debeamus. Enthymema:qđ latine inter
pretat̄ mētis ꝯceptio:ſyllogiſmus eſt:ꝯſtans ex vna
ꝓpoſitiōe ⁊ ꝯcluſiōe:quē dialectici dicūt rhetoricū
ſyllogiſmū:q2 eo frequenter vtunt̄ oratores pro cō
SYL pendio ſuo. Iſte taliter explicat̄: Oīs ſperās in dn̄o:
exultabit ⁊ letabit̄ in miſericordia ei⁹. Ego igit̄ exul
tabo ⁊ letabor in miſericordia ei⁹. Iſta eſt tertia ſpe
cies ſyllogiſmoꝝ:per q̄s dialectici ſubtiliſſimis diſ
putatiōib⁹ que pbare nitunt̄ oſtēdūt. Nec moueat
qđ in iſtis ptib⁹ nō ſūt eadē vba:que dialectici ad in
ſtruēdos rudes longo poſt tēpore formauerūt. In p̄
dicatiōib⁹ enī ſacris:argumentū qdē ipm̄ ponit̄:ſed
ſub libertate vboꝝ. Modo reliqua videamus. [In
ueniat̄ manus tua oīb⁹ inimicis tuis:dextera tua in
ueniat oēs qui te oderūt.] Uenit ad tertia3 diuiſio
nē:in qua optat dn̄m chriſtū facere:qđ eum nouerat
eſſe geſturu3. Dicit enī: Inueniat̄ manus tua:id eſt:
operatio tua reperiat̄. Afflictos ꝯuertas inimicos
qui a tuis regulis mūdi delectatiōe diſſentiunt. De
Ro.5. qbus ait Apłs: Qm̄ ſi cū adhuc inimici eſſemus:re
cōciliati ſum⁹ deo per mortē filij ei⁹:mł'to magis re
cōciliati ſalui erim⁹. Sed iſti tādiu dicunt̄ inimici:
donec diaboli ſuaſionib⁹ iducunt̄. Ceterū qui ad chri
ſtū dn̄m redeūt:⁊ ſerui ⁊ filij vocant̄ ⁊ amici. Sequi
tur: Dextera tua inueniat oēs qui te oderunt. Hic il
lud iudicij tēpus aduertit̄:qn̄ dextera p̄ris:id eſt:do
minus ſaluator iudicaturus eſt mūdū:⁊ qui eū oder
runt pene ꝑpetuitate damnādi ſunt. [Pones eos vt
clibanū ignis:in tēpore vultus tui.] Clibanus eſt co
DEF quēdis panib⁹ enei vaſculi deducta rotunditas:que
ſub vrentib⁹ flammis ardet intrinſec⁹. In qua ſimili
tudine merito peccatores ponūtur:qui in futuro iu
dicio:⁊ merore animi ⁊ penali excruciatiōe torquē
di ſunt:q2 ꝯtra regulas dn̄i obſtinata mēte vixerūt.
Tempus vō vultus dn̄i:dies iudicij:quādo fili⁹ ho
minis videbit̄ ab oībus:ſed ſoli eū iuſti etiā diuini
tatis ſue cōtemplatione reſpiciēt. Memento aūt q̄
SCHA ſuperi⁹ in laude dn̄i chriſti: Characteriſmon ſchema
poſuerit:per qđ honorē eius ⁊ gloriā diuerſa q̄litate
gratiarū deſcripſit. Nūc per eandē figurā inimicos
ipſius dicit varijs ſupplicijs affligēdos:vt quātū il
le mirabilis:tātū iſti redderētur horribiles. [Dn̄s i
ira ſua cōturbabit eos:⁊ deuorabit eos ignis.] Ordo
iudicij pulcherrima narratiōe deſcribit̄. Illos enī3
peccatores:qui ſe pro actuū ſuorum malignitate di
ſcrutāt:ira dn̄i dicit eſſe turbādos:quando audiēt:
Matth.25. Ite in ignē eternū. Et iſtā ſniā3 cōſequent̄:vt perpe
tua flāma deuorent̄. Nam iuſſione3 dn̄i nulla mora
ſubſequit̄:ſed mox vt diſcernit īpletū eſt. Iſte tamē
ignis ſic abſumit vt ſeruet:ſic ſeruat vt cruciet:du
bitur q3 miſeris vita mortalis ⁊ pena ſuaſtrix. [Fru
ctū eoꝝ de terra perdes:⁊ ſemē eoꝝ a filijs hoīuꝫ.]
Fructus eoꝝ fuerat in terra viuentiū:ſi filio dei cre
didiſſent. Sed q2 mādatis eius cōtumaci ſpiritu re
ſtiterunt:merito fructum illum beatitudinis perdi
derūt. Semē eoꝝ:id eſt:vota vel facta peccātiū. Be
ne aūt dicunt̄ ſemina:vnde naſcit̄ vnicuiq3 retribu
tio digna geſtoꝝ. A filijs hoīum:efficies alienos:id
eſt:a ſanctis:quos in hereditatem eternā tue miſeri
cordie largitate miſſurus es. [Quoniā declinauerūt
in te mala:cogitauerūt ꝯſilia:que nō potuerūt ſta

bilire.] Declinare dicim⁹ mala ſupa alios pēdētia: in alio loco inīgratis cauſas ledere. Qđ in paſſione dñi conſtat effectum. Nam cum putarent iudei imperium Romanū ſibi fore pernitioſum: ſi regē ſaluatorem dominū ſuſcepiſſent: in ipſuʒ auſi ſunt mala declinare: que ſibi credebant Romanis vlciſcentibus euenire. Cogitauerunt enī conſilium dicendo:
Joan.ri. Expedit vnū pro oībus mori: qđ nō potuerūt ſtabilire: id eſt: ad votū ſuū perducere. Nā neſcientes vera dixerunt: oportuit vnū pro omnib⁹ mori. Uerum quidez dictū: ſed malo voto prolatū eſt: ⁊ ideo de tali facto ſubituri ſunt penam: q2 nō habuerant ſinceram cōſcientiaʒ.
SCHE Qđ ſchema dicitur Amphibologia: id eſt: dictio ambigua: dubiam faciens pendere ſententiam.
DEF Conſilium eſt enī aliquid: aut faciendi: aut non faciendi ratio deliberata. [Quoniaʒ pones eos
Al. dorſum dorſum: in reliquijs tuis pparabis vultū eoꝝ.] Poſiti ſunt deorſum inde: quando vitio ſuo terrena ſapientes non meruerunt celeſtia contueri: ſed vultus eoꝝ: id eſt: mala intentio ipſorum: ad reliquias dñi: hoc eſt: ad paſſionem aptata eſt: vt cuʒ illi ſe inferre crederent diſpendiū mortis: ſalus fieret abſolute generalis. [Exaltare dñe in virtute tua: cantabimus et pſallemus virtutes tuas.] Exaltare dicit: id eſt: reſurrectione magnificare. Tunc enim ab humilitate ſuſcepta exaltatus cognoſcit: quādo in gloria ſua reſurrexiſſe probatus eſt. In virtute tua: id eſt: in deitate verbi: per quā dixiſti:
Joan.io. Poteſtatē habeo ponendi animam meā: ⁊ poteſtatē habeo iterum ſumendi eam.
DEF Cantare vo eſt verba dñi ore pferre. Pſallere autē mandata diuina bonis operationibus conſtāter implere. Hec enim duo ſunt: que a nobis omnimodis expetuntur: vt laudes domini fideliter ore cantemus ⁊ opere noſtro ipſi⁹ mādata faciamus. Concluſio.

Oſtenſa nobis eſt imago celeſtis regis in ſtabili deſcriptione veritatis: vt quez iudei nō meruerant preſentem cognoſcere auditu auris mundus cū crederet aduenisse. Meminerimus aūt
DOG qđ ps iſte tertius eſt ex his quos de duabus naturis euidentius locutos eſſe collegimus. Hanc tamen en regulam noueris in omnibus cuſtoditā: vt in eis pſalmis ⁊ due nature ⁊ vna perſona eſſe declaret: quatenus ſalutari breuiſſimoqʒ compendio ⁊ illi deſtruātur qui duos filios eſſe mentiunt: ⁊ illi qui vnaʒ naturam in chriſto dño callida peruerſitate cōfingūt. Dicatē qui vos putatis ſapiētiſſimos viros: quid eſt
j. Cori.iſ. illud qđ ad Corinthios ſcribens ait Apluſ: Tunc et ipſe filius ſubiectus erit ei: qui ſibi ſubiecit omnia: vt ſit deus omnia in omnibus? Nam ſi ex deitate et humanitate vna natura facta eſſet vt creditis: qualis rogo ſubſtantia in eternū patri pōt eſſe ſubiecta? Reſtat vt vos arrianus error abſorbebat. Neceſſe eſt enim confiteri vos: q2 verbum patri pōt eſſe ſubiectum. Quāuis aliqui patres: chriſti membris hoc aptandum eſſe putauerint. Quocirca paruz tibi fortaſſe viſuz eſt: qđ Euticis errore tenebaris obnoxi⁹ niſi te ⁊ arriana calamitas iuncto faſce deprimeret? Auctores ſuos errores ſinguli damnauerunt: de te aūt quid faciāt: quē duplex culpa cōdemnat? Mox vt ad cōflictū veneris: ſtatim Neſtorianuʒ voces orthodoxum. Habemus cōtra te iudicia tua: hoc aliis pro crimine dicis: qđ tu tibi perſuaſiſſe cognoſceris.
RHE Extat hic denarij numeri duplicata ſocietas: vt ſicut hec partitas vnaʒ ſummā deſignat: ita pſalmus iſte vtriuſqʒ legis vnum dñm pclamet auctorē. Eſt enī in iſtis decadibus virtus eximia: ⁊ quotiens ſe geminant: totiens ingentium reruʒ ſacramēta declarant.

Explicit expoſitio in pſalmū. 20.

¶ In finem pro ſuſceptione matutina pſalmus Dauid. XXI.

DEus deus meus reſpice in me quare me dereliquiſti: longe a ſalute mea vba delictoꝝ meoruʒ. Deus meus clamabo per diem ⁊ nō exaudies: ⁊ nocte ⁊ nō ad inſipientiā mihi. Tu aūt in ſancto habitas: laus iſrael. In te ſperauerūt pres nri: ſperauerūt ⁊ liberaſti eos. Ad te clamauerūt ⁊ ſalui facti ſūt: in te ſperauerūt ⁊ nō ſunt cōfuſi. Ego aūt ſum vermis ⁊ nō homo: opprobrium hominū ⁊ abiectio plebis. Omnes videntes me deriſerūt me: locuti ſunt labijs ⁊ mouerunt caput. Sperauit in domino eripiat eum: ſaluum faciat eum quoniam vult eum. Quoniam tu es qui extraxiſti me de vētre: ſpes mea ab vberibus matris mee: in te proiectus ſuʒ ex vtero. De vētre matris mee deus meus es tu: ne diſceſſeris a me. Quoniā tribulatio proxima eſt: quoniam non eſt qui adiuuet. Circundederūt me vituli multi: tauri pingues obſederunt me. Aperuerunt ſuper me os ſuū: ſicut leo rapiēs ⁊ rugiens. Sicut aqua effuſus ſum: ⁊ diſperſa ſunt oīa oſſa mea. Factum eſt cor meū tanq̄ʒ cera liqueſcens: in medio ventris mei. Aruit tanq̄ʒ teſta virtus mea: ⁊ ligua mea adheſit faucib⁹ meis ⁊ in puluerem mortis deduxiſti me. Quoniam circundederunt me canes multi: conſilium malignantiuʒ obſedit me. Foderūt manus meas ⁊ pedes meos: dinumerauerunt omnia oſſa mea. Ipſi vo conſiderauerunt ⁊ inſpexerunt me: diuiſerunt ſibi veſtimenta mea: ⁊ ſuper veſtem meam miſerūt ſortem. Tu autem domine ne elongaueris auxilium tuum a me: ad defenſionem meā conſpice. Erue a framea deus animā meā: ⁊ de manu canis vnicam meaʒ. Salua me ex ore leonis: ⁊ a cornibus vnicornium humilitatem meam. Narrabo nomen tuum fratribus meis: in medio eccleſie laudabo te. Qui timetis dominum laudate euʒ: vniuerſum ſemen iacob glorificate eum. Timeat eum omne ſemen iſrael: quoniam nō ſpreuit neqʒ deſpexit deprecationē pauperis. Nec auertit faciem ſuam a me: ⁊ cum clamarem ad euʒ exaudiuit me. Apud te laus

mea in eccleſia magna: vota mea reddā in
conſpectu timentium eum. Edent paupe-
res ⁊ ſaturabuntur ⁊ laudabunt dominū
qui requirunt eum: viuent corda eorum in
ſeculum ſeculi. Reminiſcentur ⁊ conuer-
tentur ad dominum: vniuerſi fines terre.
Et adorabunt in conſpectu eius: vniuerſe
familie gentium: Quoniam domini eſt re-
gnū: ⁊ ipſe dominabitur gentium. Man
ducauerunt ⁊ adorauerūt omnes pingues
terre: in cōſpectu eius cadent omnes qui de
ſcendunt in terrā. Et anima mea illi viuet:
⁊ ſemen meum ſeruiet ipſi. Annunciabitur
domino generatio ventura: ⁊ annunciabūt
celi iuſticiā eius: populo qui naſcetur quē
fecit dominus.

Siue in finē: ſiue pſalmus: ſiue Dauid q̄d
ſignificet: frequēter expoſitum eſt. Re-
ſtat vt pro ſuſceptione matutina: qđ ad-
huc nouum eſſe cognoſcit̄: explanare de-
beamus. Suſceptio matutina: eſt tēpo-
Joan. 20. ris reſurrectiōis: ſicut dicit̄ in euāgelio: Una ſabba-
torum valde diluculo: venit Maria ad monumen-
tum ⁊c. Suſceptio enī fuit: q̄n dn̄s chriſtus mortale
corporis veteris hoīs cōditione depoſita: in magnā
Phil. 2. gloriā clarificat⁹ aſſumpſit: Cui omne genu flectit̄:
ETY celeſtiū: terreſtriū ⁊ infernoꝝ. Matutinū aūt dictū
eſt: quaſi mane p̄miciū: qđ tempus innumeris locis
ad reſurrectionē dn̄i cōſtat aptatū. Sed cum in hoc
pſalmo multa de ſua paſſione ꝯſtet eſſe locutū: vi
deamus cur ei⁹ titulus: ſolā reſurrectionē cōmemo-
rare voluerit. Sepe enī ſignificat̄ per id qđ ſequit̄:
illud ſcilicet qđ preceſſit: vt cū dicimus mane factū:
intelligamus noctē quoq̄ p̄ceſſiſſe. Similiter cum
dicimus: manumiſſum: intelligamus ſeruū fuiſſe: et
SCHE his ſimilia. Que figura dicit̄ Synecdoche: cū per id
qđ ſequit̄ poſſumus intelligere qđ p̄cedit. Unde du
bium nō eſt cōmemorationē factā reſurrectiōis: in-
dicare nihilominus ⁊ beatiſſimā paſſionē. Hinc aūt
que ſit virtus ⁊ claritas pſalmi: abſolute dat̄ intelli-
gi: qđ cū matutine lucis nomine prenotauit: q̄n paſ
ſionē dn̄i chriſti quā narrat: ſaluti generis humani
ꝯſtat eſſe conceſſam.

Diuiſio.

Per totū quidē pſalmū loquit̄ dn̄s chr̄s:
ſed p̄mo capite derelictū ſe clamat a pa-
tre: vt diſpenſatā ſcilꝫ ſuſceperit paſſio
nem: potētiſſimā humilitatē ſuā: hoīum
obiectione cōmēdās. Scđo loco: paſſio-
nem dn̄i ſacrā diuerſis cōparationib⁹ ꝓphetauit: de
preceans vt a ſeuientib⁹ inimicis ſuis: diuina ꝓtectio
ne liberet̄. Tertio: cōmonet dn̄m laudare chriſtia-
nos: q2 in reſurrectiōe ſua catholicā reſpexit eccliā:
vt audito tāto miraculo in ſaluberrima fidei cōſtan
tia p̄manerent: ne paſſione tn̄ ꝓphetata: imbecilla
ſe hoīum corda turbarēt. Quē pſalmū paulo ſollici
tius audiam⁹. Eſt enī ingētiū rerū admiratione ple
niſſimus: vt quid in hac vita ꝯtemnendū: ⁊ quid in
alia eſſet ſperandū: capitis ipſius cōmonitionib⁹ no-
ſceremus. Nā cū multi pſalmoꝝ breuiter de dn̄i paſ
ſione meminerint: nemo tamē eam tanta proprieta-
te deſcripſit: vt non tam prophetia q̄ hyſtoria eſſe
videatur.

Expoſitio.

Deus de⁹ meus reſpice in me: quare me
dereliqſti: longe a ſalute meā: vba deli
ctoꝝ meoꝝ. Dn̄s chriſtus omnia pui-
dens atq̄ diſpenſans: cui futura cuncta
preſentia ſunt: quaſi iam vicina paſſione
permotus exclamat: Deus deus meus. Hec tn̄ vba
DEF accipiēda ſunt ab humanitatis ipſi⁹ natura. Naturā
aūt dico eſſe virtutē vigorēq̄ ſubſtātie. Nā ⁊ repeti
tio ipſa: affectū neceſſarie orōnis oſtendit: vt illū ge
minato nomine chariſſimus filius inuocaret: quē ſibi
nō mūdanā ſalutē: ſed claritatem eterne maieſtatis
nouerat vtiq̄ p̄ſtaturū. Deus: ſermo grecus eſt: qui
INTER latine interp̄tat̄ timor. Pro qua re (vt arbitror) ma
iores noſtri: deū a timore appellādū eſſe voluerunt.
Un̄ q̄dā ait gentiliū poetarū: Primos in orbe deos
fecit timor. Nā cū dicit: Reſpice in me: celerrimū
ſibi reſurrectiōis ꝓuenire deprecat̄ auxiliū. Seq̄t̄:
Quare me dereliquiſti: Iſtud q̄re: nōnullā afferre
cognoſcit̄ queſtionē: vt ille ſapiētie magiſter ſubſtā-
tialis ⁊ enarrator patris: ita ſit vicina carnis ſue mor
te turbatus: vt q̄ſi neſcius iterroget p̄rem: q̄re ab eo
fuerit derelictus. Sed hec ⁊ his ſimilia ad humani-
tatē reſpiciūt exprimendā. Ceterū: nec in ipſa paſſio
ne abſens illi credēda eſt fuiſſe diuinitas: cum dicat
1. Corin. 2. Ap̄ls: Si cognouiſſent: nunq̄ dn̄m glorie crucifixiſ
ſent. Sed paſſus eſt īpaſſibilis per paſſibilē quā ſu-
ſcepit humanitatē: ⁊ īmortalis mortu⁹ eſt: ⁊ qui nun-
q̄ morit̄ reſurrexit. De quo loco: p̄r Cyrillus: ita pul
chre locut⁹ eſt. Gratia vo dei pro oīb⁹ guſtauit mortē:
tradēs et ꝓpriū corp⁹: q̄uis nāliter ipſe vita ſit ⁊ re-
ſurrectio mortuoꝝ. Similiter ⁊ beatus Ambroſius.
Idem patiebat̄ ⁊ non patiebatur: moriebatur ⁊ non
moriebatur: ſepeliebatur ⁊ non ſepeliebatur reſurre
xit ⁊ nō reſurrexit. Sic ⁊ hominē dicimus hodieq̄
pati: mori: ſepeliri: cū tn̄ aīa eius nullo fine claudat̄.
Quapropter derelictū ſe ſub interrogatiōe teſtatur:
q2 reuera manib⁹ ipſoꝝ tradi nō poterat: niſi maie-
ſtatis eius potētia talia fieri permiſiſſet: ſicut in euā
Joan. 19. gelio dictū eſt: Nō haberes in me ptātē: niſi tibi da
ta fuiſſet deſuper. Clamat etiā que patit̄ humana ſu
ſceptio: blaſphemas voces ⁊ impias murmuratiōes
abijciēs. Dicit enī: lōge a ſe fieri vba que delicta par
turiūt. Solus enī erat ſancte anime: ſermōnes delin
quētiū nō habere: ſed virtute patiētie libens ſuſtine
ret: qđ diuina diſpēſatiōe pateret̄: ſicut ipſe in euan-
Matth. 26. gelio dicit: Pater ſi fieri pōt: trāſeat a me calix iſte.
Et ſubiunxit: Uerūtamē nō ſicut ego volo: ſed ſicut
tu. Dicit etiā a mēbris ſuis: vba delictoꝝ meoꝝ. Il-
le ḡ qui peccata non habuit: nr̄a delicta ſua dicit eſſe
Pſal. 68. peccata: ſicut ⁊ in alio pſalmo ipſe dictur⁹ eſt: Deus
tu ſcis īſipiētiā meā: ⁊ delicta mea a te nō ſūt abſcō-
dita. Audiam⁹ ḡ vocē membroꝝ ex ore capitis: ⁊ in-
telligamus ex nr̄a pſona merito fuiſſe locutū: qui ſe
2. Corin. 5. hoſtiā obtulit pro ſalute cūctoꝝ. Un̄ ap̄ls dicit: Eū
qui nō nouerat peccatum: pro nobis peccatum fecit.
Nā ⁊ in ipſa lege peccata appellabātur: que pro pec-
catis offerebant̄. [Deus meus clamabo per diē: nec ex-
audies: ⁊ nocte ⁊ nō ad īſipientiā mihi.] Per diē cla
mabat humanitas vbi: quā nō circūdabant tenebre
pctōꝝ: nec tn̄ ꝯſtat auditā: cui nulla īpedire videba
tur offēſio. Audiat hoc querulū gen⁹ humanū qđ pe-
titiōes ſuas ꝯſiderat ſine dilatiōe cōpleri. Petit ſic
dictū eſt hūanitas vbi: que merebat̄ audiri. Quā tn̄
iō nō ꝯſtat auditā: vt ei⁹ ſacro ſanguie ꝓtioſa mūdi

crimina lauarent. Hoc etiā ⁊ alijs docet exemplis.
2. Corin. 12. Paulus petit: vt ab eo carnis ſtimulus tolleret: nec
Job. 2. tamē audit a dño. Diabolus ꝑcat: vt Job ſanctum
virū ſeuiſſima calamitate percelleret: ⁊ ꝯſtat ei mox
fuiſſe ꝯceſſum. Sed Aplo votū ſuū īplere negabat
ad gliam: diabolo vō dabat ad penā. Sic nō audire
frequenter expedit: quis nos deſideria dilata cōtri
ſtent. Addidit quoqꝫ clamaſſe ſe nocte: id eſt: in tri
bulatiōe: cū etiā peccatores ſoleant frequēter audi
ri. Subiūxit: Et nō ad inſipientiā mihi: ſubuadien
duꝫ reputabis. Duo ſunt enī gnā petitionū. Quādo
petimus honores: diuitias: inimicoꝝ vindictā: ⁊ ce
tera huiuſcemodi: inſipienter petimus: qꝛ mundana
deſideramus. Quādo autē poſtulam⁹: vt a periculis
liberemur: vt vita nobis ꝯcedat eterna: nō ſtulte pe
DOG timus: ſed ꝯueniēter oramus. Petebat ergo media
tor dei ⁊ hominū chriſtus: nō inſipienter: ſed prudē
ter: ⁊ tñ nō ꝯſtat auditū: qꝛ mūdi redemptio ſic erat
dño diſpenſante ventura. [Tu autē in ſancto habitas:
laus iſrael.] Poſtq̄ ſe dixerat auditum nō fuiſſe: ne
quis putaret deū patrē ꝓpriū filiū nō amare: qꝛ eū
Math. 3. diſſimulauit audire: de quo ipſe teſtatus eſt: Hic eſt
filius meus dilectus in quo mihi bene cōplacui: ad
iecit magne dilectiōis īdiciū: dicēdo: Tu autē in ſan
cto habitas: laus iſrael. In ſancto habitas: incarnatio
nem ſuā declarauit: ſicut ⁊ in alio loco dicit: Cuſtodi
Ps. 26. animā meā: qm̄ ſanctus ſum. Laus iſrael. Per mo
dū diffinitiuū dicit quid ſit pater: id eſt: Laus iſrael.
DEF Deū quippe videntiū ipſe reuera laus eſt: qui ſanctis
oia glorioſa ꝯcedit. Et eſt tertia diffinitiōis ſpecies:
que grece peotes: latine q̄litatiua dicit. Hoc dicēdo
quid quale ſit: hoc vnde agit quid ſit euidēter oſten
dit. [In te ſperauerūt patres noſtri: ſperauerūt ⁊ li
beraſti eos.] Ne duritiā quiſq̄ putaret pātris: ſicut di
ctū eſt: qd ſe filius nō ꝓfitet auditū: tangunt ⁊ ipſe
breuiter illa que geſta ſūt. Eripuit enī populū iſrael
de terra egypti: eruit tres pueros de camino: libera
uit Danielem de lacu Leonū: ⁊ alia ſeu que fiūt: ſeu
Ro. 8. que legunt innumera. Sed cū hec tāta ſupplicantib⁹
ſiue ꝑſtiterit: ſiue ꝑſtet: tamē filio ꝓprio nō pepercit
ſed pro nobis oībus tradidit illū: vt īplerent videli
cet ſcripture: ⁊ ſalus mundi ipſius paſſione prouenī
ret. Patres autē ſuos: qd chriſtus dominus dicit: ex
illa parte debet itelligi qua ⁊ fratres ſuos Aplos vo
cauit: ſicut in euāgelio poſt reſurrectionē ſuaꝫ dixit:
Joan. 20. Uade ad fratres meos ⁊ dices ad eos: Aſcēdo ad pa
trem meū et patrē veſtrū. [Ad te clamauerūt ⁊ ſal
ui facti ſunt: in te ſperauerūt ⁊ nō ſunt ꝯfuſi.] Certiſ
ſima eſt ſnia que demōſtrat effectū. Neceſſe eſt enī
vt ad vtilitatē ſuā audiat qui clamat ad dñm. Quā
ti enī martyres ab infidelib⁹ nō credebant audiri:
dum eos corporalis pena ꝯſumeret: Sed illi potēti⁹
auditi ſunt: qui coronā martyrij ꝑcipere meruerunt.
Dñs ergo iuſtos ſuos ſemper exaudit: ſed quemad
modū illis expedire cognoſcit. Nec vacat: qd ſpera
SCHE uerūt frequēter iterauit. Figura eſt enim: que grece
dicit Ephebaſis: latine iteratio: quotiēs per ſingula
commata: ad decorē maximū vba geminant. Nō ſūt
ꝯfuſi: vtiqꝫ quos ventoros ꝯſtat ad pmiū. Nō enī cō
funditur: qui bonū deſideriū ſuuꝫ adipiſci poſſe mon
ſtrat. [Ego autē ſum vermis ⁊ nō homo: opprobriuꝫ
hominū: ⁊ abiectio plebis.] Hoc per figuraꝫ dicitur
SCHE Tapinoſin: que latine humiliatio nūcupat: quotiēs
magnitudo mirabilis: reb⁹ humillimis comparat:
1. Cor. 1. ſicut Aplus ait: Infirma mūdi huius elegit: vt ꝯfun

dat fortia. Uermis: nimia qdem videt abiectiōe cō
minibilis: ſed magna ꝯtinet ſacramēta myſterij. Na
ſcit abſqꝫ ꝯcubitu: repit humilis: mouet ſine ſonitu.
Que ſi ꝯſideres: nō immerito dñm chriſtū vermeꝫ ap
pellatū eſſe cognoſces. Uermis ergo qꝛ mortalis: qꝛ
de carne ſine permixtione humani ſeminis nat⁹ eſt:
qꝛ vie ipſius ſilentioſe ⁊ humiles extiterūt. Compa
rat ſe enī creator humillimis creaturis ſuis: ne qdē
eſtimares abiectū: qd ipſo noſcit auctore formatuꝫ:
ſicut ſcriptū eſt: Fecit deus omnia valde bona. Sic Gen. 1.
⁊ ipſe Dauid: doctoꝝ ſecutus: minutiſſimo ſe puli 1. Reg. 26.
ci coequauit. Ipſa enī virtus eſt religionis: vt quāto
ſe plus vnuſquiſqꝫ exemplo creatoris humiliat: tan
to amplius exaltet ad gloriam. Nō homo: id eſt: nō
peccator: qd in illo eſſe nō potuit. Homo ergo dicit
quātū ꝑtinet ad humanā naturā. Idē nō homo ap
pellat: qꝛ qd eſt ꝓpriū hominis peccata nō habuit.
Nā ⁊ diabolus in euāgelio dictus eſt homo: vt eſt il
lud: Inimicus homo ſuperſeminauit ʒizania. Unde Math. 13.
hoc nomen eſſe ꝯſtat omonymon. Opprobriū autē LOG
hominū fuit: quādo cū ſputis innumeris cōpluebāt
⁊ alapis ſacrilegis verberabant. Abiectio plebis fuit
quādo pontius Pilatus dedit turbis poteſtatē queꝫ
vellent ſibi dimitti. Illi Barraban eligētes: chriſtū
dñm potius abiecerūt. [Omnes qui videbant me Al. videntes
aſpernabant me: locuti ſunt labijs ⁊ mouerūt caput.] Al. deriſerūt
Omnes: de malis tm̄ ſuſcipiendū eſt. Nā ſi miſceas
fideles: nō pōt ſtare ſentētia. Que figura grece dici SCHE
tur Synecdoche: latine a toto partē: Aſpernabant g
iudei dñm ſaluatorē: quādo dicebāt: Alios ſaluos fe Math. 27.
cit: ſeipſum nō pōt ſaluū facere ⁊c. Proprie autē po YTI
ſuit labijs eos fuiſſe locutos. Tales enī ore nō corde
fabulant: quibus nō ꝑuenit firma deliberatiōe ſen
tētia. Quid tamē iſti labijs loquebant: Si fili⁹ dei Ibidem
eſt: deſcendat de cruce. Iſtud enī animo diſcrepante
videbant tm̄ labijs perſonare. Nam vt per iracun
diā: nō per rationē ꝓbares dictū: adiecit: mouerunt
caput: qd minātes faciūt: nō iudicantes. [Sperauit
in dño eripiat eū: ſaluū faciat eū: qm̄ vult eū.] Hoc
per figuram dictū eſt a iudeis: que grece dicit Iro SCHE
nia: latine irriſio: aliud q̄ conat oſtēdens. Uerba ſi
quidem iſta ſpecialiter euangelij ſunt. Dicebāt enim
iudei quādo pendebat in cruce: Sperauit in dño: libe Math. 27.
ret nunc ſi vult eum. O celeſtis integritas: nōne vi
demur hic euangeliū recenſere q̄ pſalmū: quādo tā
ta veritate completa ſunt: vt non futura: ſed tranſa
cta eſſe videantur: Merito: ne quid aut excuſabile
perfidis: aut fidelibus relinqueret ambiguū. [Quo Al. extraxi
niam tu es qui abſtraxiſti me de ventre: ſpes mea ſti
ab vberibus matris mee.] De ventre vtiqꝫ virgina
li: qui iam tunc ab originalis peccati vitio ſequeſtra
tus tanq̄ ſponſus proceſſit de thalamo. Inde ſe di
cit abſtractum: vnde humanitas tendebatur obno
xia. Siue illud accipienduꝫ eſt: quoniā de vtero ma
tris iure ſe a domino dicebat abſtractuꝫ: vt oſtende
ret natiuitatem illam dominica virtute perfectam:
ne incredibilis videretur virginis partus: dum eſſet
domini operatione completus. Et vt declaret perfe
ctam humanitatem quā aſſumere atqꝫ monſtrare
dignatus eſt: ab initio vite ſue ſpem ſuaꝫ dicit in do
mino poſuiſſe. Iterum hic quoqꝫ incomprehenſibi
lis ſanctitas ⁊ ſingularis oſtenditur magnitudo. Nā
cui alij datū eſt diuinitatē agnoſcē: queꝫ adhuc potue
rāt vbera materna lactare: Incipiēs ḡ etas dicebat
ad qd alioꝝ vix poterat peruenire maturitas. [In te

Al. proiectus [tiiactatus ſum ex vtero. De ventre mrís mee:deus
[me⁹ es tu.] Ut hō iſte locut⁹ eſt. Nā cū ſe dicit iacta
tū in dño:oſtēdit ab humana iniqtate fuiſſe diſcre
tū. Qd aūt ſeqꝛ: Ex vtero mrís:ad errorē ptinet ſyna
goge:vnde eū perfidia iudeoꝝ ꝯſtat expulſum. Cete
rū ſine deo nō fuit nec ipſa ꝯceptio. Nā ſic homo in
iniqtatib⁹ ꝯcipiꝛ:ſic in ipſa icarnationis origine dñi
chriſti diuina ſubſtātia humanitate iuncta atqꝫ adu
nata declaraꝛ. Sicut ⁊ ab angelo Marie ſemp vir/
Luce.i. gini pphetatū eſt: Spūs ſanct⁹ ſupueniet in te:⁊ vir
tus altiſſimi obumbrabit tibi: ppterea qd naſceꝛ ex
[te ſanctū:vocabiꝛ fili⁹ dei. [Ne diſceſſeris a me. Qm̄
Math.26. [tribulatio proxima eſt:⁊ nō eſt qui adiuuet.] Mem
mortis ⁊ iſta plata ſunt:qꝛ dictur⁹ erat: Pater ſi fie/
ri pōt:trāſeat a me calix iſte. Tribulationē vō dicit
mortis cogitationē:que lōge poſt ſeculis iminebat.
Quā ideo denūtiat pximam: vt aſſumptio vere car
Pſ. 89. nis triſtitiā oſtēderet paſſiōis: Siue qꝛ illi initium
nō eſt omne qd vēturū: ſicut ppheta dicit: Qm̄ mil
le anni ante oculos tuos ſicut dies heſterna que pre/
terijt: Siue tribulationē dic̄ pximā:qꝛ erat in ſua
carne paſſurus. Nā quicūqꝫ damna facultatū:orbi/
tates filioꝝ:amiſſiones bonoꝝ:vel alia huiuſcemo/
di ſuſtinet:longinqua ſibi mala cognoſciꝛ ſuſtinere.
Cū vō in carne ſua quis patiꝛ:tūc illi pxima tribula
tio copulaꝛ. Qd aūt dicit: Et nō eſt qui adiuuet:pu/
ritas petentis ⁊ virtus diuinitatis oſtēdiꝛ:qꝛ ſi deus
nō adiuuet:nullus eſt qui eripiat periclitantē. Cōſi/
deremus ḡ ſi debemus aliqꝺ ab ipſo diuidi:qui nul
lius niſi ipſius tm̄ poſſumus miſeratione ſaluari.
[[Circūdederūt me vituli multi:tauri pingues obſe
[derūt me.] Oratione decurſa:quā in paſſionib⁹ ſuis
ſemp pmittit (ſicut eū feciſſe tēpore traditiōis euā/
geliſtarū dicta teſtanꝛ) ne ſe fideliū vota ſupiꝫare
forſitan incōſulte pſumerent: venit ad ſecundā par/
tem: vbi per allegoricas cōparationes crucifixionis
ſue reuelat arcanū. Et nota qꝛ futura pro pteritis po
nit: vt duriſſima corda iudeoꝝ quaſi perfecta verita
SCHE te ꝯpulnceret. Que figura diciꝛ Prolepſis: latine pre/
occupatio:qꝛ referꝛ aliqd per tēp⁹ pteritū:qd adhuc
crediꝛ eſſe venturū. Totū factū eſt:ne periret incre
dulus:ſed ipſe ſibi extitit reus qui ſe totiēs ꝯtempſit
admonit⁹. Vituli multi:populi ſunt videlicet iudeo
rū:qui ignorato dei iugo incōſiderata pcacitate la/
ſciuiūt:ſimul petulātes ⁊ fatui:qui greſſus ſuos nul/
la moderatiōe diſtinguūt:ſed vagi ⁊ penduli:ad ini
qua ꝯſilia qbuſdā ſaltib⁹ efferunꝛ. Tauros pingues
pncipes iudeoꝝ deſignat:qui inuicē tauri malitiam
ſuperbiāqꝫ ſuā erectis ceruicib⁹ iſlauerūt:⁊ inocētis
ſanguinē truculētis cornib⁹ effuderūt. Apte vō addi
dit pingues. Tūc eni ſpm aīal nimis reddiꝛ inquie/
tū:qꝛ pinguedine multa refertus eſt:⁊ de manſueto
ferox efficiꝛ:cū pſumptiōe luxuriātis corporis aiaꝛ.
Qd ſi adhuc alti⁹ auctoritatis vba penſemus: circū/
dederūt:pōt trahi ad eos qui illū cū gladijs ⁊ fuſti/
b⁹ ambierūt. Obſederūt aūt:ad illos qui ſepulchrū
ETY eius cuſtodierūt:ne a diſcipulis occulte rapereꝛ. Ob
ſidio eni dicta eſt quaſi hoſtiū iſeſſio: id eſt: hoſtilis
Al. Super [circūdatio. [Aperuerūt ſuper me os ſuū: ſicut Leo ra/
SCHE [piens ⁊ rugiēs.] Metaphora introducta eſt a ꝯſuetu
dine ferarū:que auide os aperiūt qꝛ aliqd dglutire
ꝯtēdūt. In me aūt:dixit ꝯtra me:cū deteſtabili adu/
Luc.23. natione dicebāt: Crucifige:crucifige. Os ſuū. Rene/
ra ſuā:qd nō illis ſapiā aperuit:ſed cogitatio ſcelera
DOG ta reſerauit. Audiāt vtrūqꝫ pelagiani qꝛ iudei neg/
tiam locuti ſunt:ipſi os ſuū aperuerūt. In bono autē
legiꝛ: Domine labia mea aperies:⁊ os meū annūtia Pſ 50.
bit laudē tuā. Qd aūt dixit: ſic Leo rapiēs ⁊ rugiēs.
Rapiens ptinet ad inſaniſſimā ſeditionē:qꝛ eū ra/
ptum traxerūt ad tribunal pſidis audiēdū. Rugiēs
ad blaſphemas voces quib⁹ clamauerūt: Crucifige:
crucifige. Qd vtrūqꝫ feris merito cōparatū eſt:qꝛ
[inſani populi ꝯſiliū rationabile perdiderūt. [Sicut
[aqua effuſus ſum:⁊ diſperſa ſunt oīa oſſa mea.] Com
paratio iſta nō minimū ꝯtinet ſacramētū. Diſperſa
ſunt oſſa ei⁹:id eſt:firmi ac fideles Apli:quādo dixit
eis: Ecce ego mitto vos velut agnos in medio lupo/ Math.10.
rū: tūc illi ſicut aqua effuſi ſunt. Aqua eni qꝛ fundiꝛ
⁊ rigat ⁊ abluit:ſic illi orbē terrarū diuino imbre ſa
[tiantes:pctōꝝ ſordib⁹ abluerūt. [Factū eſt cor meū
[tanqꝫ cera liqueſcēs in medio ventris mei.] Cor ſuū
volūtatē ſuam dicit:que in ſcripturis diuinis clauſa
tegebaꝛ:ſed ipleta paſſiōe oīs veritas de aduētu ei⁹
pmiſſa reuelata eſt. Bene aūt legis myſteria cōpa/
rata ſunt cere:que tūc ſplēdorem reddit:qꝛ in vſum
luminis calore liquefacta diſſolutiꝛ. Ventrē vō ſuū:
dicit eccleſiā catholicā: vbi tecta vba pdicantiū: ve/
niēte tēporis plenitudine patuerūt. Inde eſt ⁊ illud:
ꝙ velū templi in paſſiōe dñi ꝯſtat ſciſſum. Reuela/
ta ſunt enim tali facto illa que tegebantur occulta.
[[Exaruit velut teſta vtus mea:⁊ ligua mea adheſit Al. Aruit
[faucib⁹ meis:⁊ in puluerē mortis [deduxerūt me.] tanqꝫ.
Virtutē chri teſte nō putem⁹ incōgrue cōparatā:qꝛ Al. deduxi/
ſicut illa fornace dureſcit:⁊ fortior reddiꝛ igne deco ſti
cta:ſic paſſiōe dñi vtus ei⁹ ſolidata eſt:que prius quaſi
lutea videbaꝛ incredulis. Linguā vō ſuā: ſignificat
pdicatores Apoſtolos:qui adheſerūt faucib⁹ chriſti
dū ei⁹ mādata cuſtodiūt. Ille eni in faucibus dñicis
manet:qui ſe diuino adiutorio in ipſius pdicatione
cuſtodit. Sed quō mō ſe dicit in puluerē deductū:
cui⁹ caro nō pertulit corruptionē: Sed hoc ad votū
intelligendū eſt imaniū iudeoꝝ:qui ſe putabāt chro
mortē dediſſe cōem in qua credereꝛ vſqꝫ in puluerē
fuiſſe deductus. Siue magis a mēbris ſuis:id eſt:ab
eccleſia dicat ſe vſqꝫ ad puluerē fuiſſe pductū. Sors
[iſta:humane cōditioni videbaꝛ eſſe cōmunis. [Qm̄
[circūdederūt me canes multi: ꝯciliū malignantiū
[obſedit me.] Hic mirabili pprietate:paſſiōis ſue ſa/
cramenta deſcribit. Canū igiꝛ natura talis eſt: vt no
tis hoīb⁹ nullatenus acquieſcat:ſed importunis atqꝫ
aſſiduis latratib⁹ arceat:quos notitia domeſtice cō/
uerſationis ignorat. His ergo iudei iuſtiſſime cōpa/
ranꝛ:qui nouā doctrinā dñi minime recipiētes:ꝯtra
eū ferociſſimis vocibus oblatrabāt. Doctrina vō no
ua eſt: ſicut euāgeliſta dicit. Mandatū nouū do vo/
bis: vt vos inuicē diligatis. Qd etiā Iſaias ppheta Joan.13.
teſtaꝛ. Vetera trāſierūt:ecce facta ſūt noua oīa. Pa/ Iſa.65.
tenter autē deſcribiꝛ actus ille iudaicus. Fuit enim
cōciliū malignantiū:quādo cogitabant Jeſum domi
nū dolo tenere mortiqꝫ tradere. Malignātiū quip/ ETY
pe dicit:maligna cogitantiū. Et merito ſe fatetur ob
ſeſſum:qꝛ in ipſo erat ciuitas hieruſalē:quā hoſtes
[fidei chriſtiane in eodē obſidere videbanꝛ. [Fode/
[runt manus meas ⁊ pedes meos.] Sed anteqꝫ ad
paſſionis ipſius veniamus exordiū:pſcrutandū eſt:
cur talē elegerit ſibi mortē qui dicit: Poteſtatē ha/ Joan.10.
beo ponendi animam meam:⁊ poteſtatem habeo
iterū ſumendi eam. Primum:ꝙ crucis ipſa poſitio DOG
talis eſt: vt pars eius ſuperior celū expetat:inferior
terras nō deſerat:fixa infernorum ima cōtingat:et

velut qbuſdā bracchys extēſis latitudo ei⁹ toti⁹ ptes
oppetat mūdi:iacens vō q̄tuor cardines orbis deſi-
gnat. Sic in paruo poſita: cūcta videt̄ eſſe cōplexa.
De cruce dn̄i dico: que de penali malo pctōꝝ facta
eſt beata redēptio: Poſtea tribuēs ſalutis bonū: que
pridē dabat iteritū: patibulū ſalutare: mors idicās
vitā: humilitas diuinā pclamans ſūmitatē: vt chri-
ſtū in celo: chriſtū in terra: chriſtū per totum orbem
chriſtū quoq; ad inferna per figurā crucis eē cogno
ſcas. Qd ſi aut ferro trūcat⁹: aut ignib⁹ fuiſſet abſum
ptus: aut lapidib⁹ oppſſus: aut fluctib⁹ demerſus: aut
alia q̄libet morte pueniꝰ: quo ſigno rogo diabolus
pelleret̄: Quo vexillo frons chriſtianoꝝ tuta māſiſ-
ſet: Qua figura corporis ⁊ aīe firmaret̄ infirmitas:
Nulla mors tāte maieſtati meli⁹ ꝯuenire potuit: ni-
ſi que nobis pfecte ſalutis indicia dereliquit. Preui
ſum eſt etiā ad credulitatē nr̄am: vt alti⁹ ꝯfigeret̄:
videret̄ a multis: crederet̄ a plurimis. Et ne deum
quiſpiā dubitaret: in cui⁹ paſſiōe tot ⁊ tāta miracula
Mat.27. ꝯueniſſent: per vniuerſum mūdū tenebre facte ſunt:
terra tremuit: petre ſciſſe ſunt: vt orbis paſſuꝫ euidē
ter ſuū teſtaret̄ auctorē. Sic iſtā crucifixionē: totū
mirabile hēre decuit: que tēplū pꝫ redemptoris ex-
cepit. Quapropter merito a chriſto electa eſt crux: in
qua ⁊ ſingulariter occūberet: ⁊ cōmuni ſorte more-
ret̄. Et q̄uis paſſiōis dn̄ice ad lr̄am ſimplex hic vi-
deat̄ eſſe narratio: tn̄ aliqd nobis ⁊ ſpūaliter ſentien
dū act⁹ iſte ſign̄at. Manus chr̄i iudei violauerūt: qui
ei⁹ miraculis nullatenus credere maluerūt. Man⁹
eni ſign̄ant opatiōes: quas in diuerſoꝝ lāguorib⁹ me
dicus celeſtis exercuit: vt eoꝝ obſtinata duritia ſi-
gnoꝝ virtutibus molliret̄. Pedes quoq; foderunt:
dum eius Aplos per quos fides chriſtiana in genti-
bus ambulauit lacerandos eſſe putauerunt. Sic fu-
ture cauſe: in iſta domini crucifixione predicte ſunt.
Foderunt autem: nō tranſitorie debemus accipere:
q: terra tūc varios fetus germinat qn̄ holuꝫ ſtudio
cognoſcit̄ exarata. Qd ꝯtigit in corpore dn̄i ſaluato
ris. Illud eni clauis affixū: lācea perforatū fructum
DOG nobis intulit ſine fine māſurum. Quapropter: iā nō
pertimeſcimus dicere: deū carne paſſuꝫ: deum mor-
tuū pro ſalute cunctoꝝ. Unde pater Auguſtinus mi
rabiliter ⁊ ſolito more declamauit dicēs. Res vetu-
ſta erat: vt homo moreret̄. Qd ne ſemper valeret in
hoīe: res noua facta eſt vt de⁹ moreret̄: ſicut ⁊ Aplus
i.Cori.p. ait: Nos aūt pdicamus chriſtū: ⁊ hūc crucifixum. Et
ne filiū virginis: vt qdā demētiū putāt: aliū fortaſſe
ſentires: adiecit. Chriſtū vtiq; dei virtutem: ⁊ dei ſa
pientiā: qꝛ qd ſtultū eſt dei: ſapientius eſt hoīb⁹: ⁊ qd
infirmū eſt dei: fortius eſt hoibus. Quid eni tā ſtul-
tū: tā īfirmū videt̄ incredulis: q̄ cum audiunt deuꝫ
dei filiū crucifixū pariter ⁊ ſepultum: Sed placuit
deo per ſtultitiā pdicationis ſaluos facere credētes.
Incarnatio ſiquidē dn̄i: miſericordie ipſius eſt mira
bilis altitudo: ineſtimabile donuꝫ: incōprehenſibile
myſteriū: vnde aut rectis mētibus puenit ſalus: aut
Al. iſpexerunt. peruerſis ſenſibus gnātur interitus. [Dinumeraue-
runt oīa oſſa mea. Ipſi vō cōſiderauerūt ⁊ †conſpe-
xerunt me.] Forma crucis mira proprietate depicta
eſt: vt omne corp⁹ in ea ſic dicat̄ extenſuꝫ: quatenus
eius oſſa humanis oculis numerabilia viderent̄: vt
qd caro ſuperducta celauerat: nimia tenſione corpo-
ris appareret. Sed videamus vtrū pena dicēda ſit
an tribunal: dammatio an diſceptatio: vbi quaſi in re
gali ſolio ꝯſtitutus: increpantem reliquit reū: cōfitē-

tem reddidit protinus abſolutum. Quo facto illi hu
mani generis miſerator eximius: quid ſanctis ſuis
preſtaturus eſſet: in latronis ſubita confeſſione mon
ſtrauit. Dinumerata ſunt etiā oſſa eius: id eſt: Apli: ſi
ue reliqui chriſtiani: quādo perſecutione facta tru-
culentiū iudeoꝝ: ne in maiorem numerū cōualeſce
rent querebant̄ extingui. Sequit̄ etiaꝫ incredulita-
tis eoꝝ deteſtabilis obſtinatio: vt nō aliquid tranſi-
torie aut caſualiter feciſſe videant̄: ſed dicit eos con
ſideraſſe ⁊ conſpexiſſe: ⁊ cor eoꝝ lapideū: tot miracu
lis nō fuiſſe mollitū. Petre ſciſſe ſunt: terra tremuit Matt.27
ſol amictu ſe tenebroſo ne tātū ſcelus videret abſcō Et luc.23.
dit: ⁊ prodolor iniquitas in ipſoꝝ oculis defixa in ſa
crilegio ſuo māſit imobilis. [Diuiſerūt ſibi veſtimē
ta mea: ⁊ ſuper veſtē meā miſerunt ſorteꝫ.] Quāuis
tota paſſio dn̄i magna ſacramēta cōtineat: tn̄ hic ne-
ſcio qd mai⁹ parturit̄ arcanū: qd alia veſtimēta ſua
dicit eſſe diuidenda: aliā veſtē ad ſortē nihilominus
pducendā. Ueſtimenta illa que diuiſa ſunt: ſcriptu-
ras ſignificāt pphetarū vel reliquarū celeſtiū lectio
nū: quas heretici praua interpretatione diuidentes:
Pilati militib⁹ ſcelerata ſe diuiſione ꝯiūgunt. Tuni
ca vō illa que venit ad ſortē: que eius ſanctitatē cor-
poris ambiebat: quā dicit euangeliſta deſuper fuiſſe
ꝯtextā per totū: catholica pbat̄ eccleſia: que nullate
nus humano diſcerpēda dat̄ arbitrio: ſed integra at
q; inuiolabilis quaſi ex ſorte vnicuiq; diuina ſemp
largitate preſtat̄. Ipſa eſt ꝯtexta deſuper: quā nemo
diuidit: nemo dirūpit: ſed ppetua ſtabilitate firmiſſi
ma: in vnitatis ſue robore pſeuerat. De qua ipſa ve-
ritas dicit: Tu es Petrus: ⁊ ſup hāc petrā edificabo Matt.16.
eccleſiā meā: ⁊ porte inferi nō preualebūt aduerſus
eam. Qd factū ⁊ euāgeliſta teſtat̄ dicēs: Poſtq̄ cru Matt.27
cifixerunt eū: diuiſerunt veſtimēta eius: ſortē mitē
tes. Uerū iſta ſors in ſcripturis diuinis taꝫ ſepius cō
memorat̄: vt magnum neſcio quid diuini iudicij ge
ſtare videat̄ arcanū. Scriptū eſt eni in leuitico: vnā DOG
ſortē dn̄o dari ⁊ vnā apopēpeo: id eſt: trāſmiſſori. Itē
Moyſes qbuſdaꝫ tribubus trans iordanē terrā ſor-
te diuiſit. Jeſus quoq; filius naue: terrā repromiſſio
nis filijs iſrael ſorte miſſa diſtribuit. Sors quoq; io Jone.p.
nam perdidit latentē. Et in Salomone legit̄. Cōtra prouer.18.
dictiones cohibet ſors: ⁊ inter potētes definit. In no
uo quoq; teſtamēto: id eſt: in actib⁹ aploꝝ: ſors Ma
thiam deſignauit aplm. Paulus etiā ipſe aplus ſcri- Act.p.
bens ad Ephesios: ſorte ſe dicit vocatū ſm ppoſitū Eph.p.
eius: qui oīa operat̄ ſm ꝯſiliū volūtatis ſue. Necnō
ad colloſenſes ſcribens dicit. Gratias inquit agētes Col.p.
deo patri: qui idoneos nos fecit in pte ſortis ſancto-
rū in lumine. Sed cū multa legant̄: tā in veteri q̄ in
nouo teſtamēto ſortib⁹ fuiſſe diuiſa: nemo auſus eſt
negare: per eam diuinit⁹ eſſe monſtratū: qd mens de Als. Elongaueris.
uota petitione ſupplici poſtulauit. [Tu autē dn̄e ne
†lōge facias auxiliū tuū a me: ad defenſionē meam Al. Conſpice
†aſpice.] Hic iam reſurrectionē celerrimaꝫ deprecat̄:
vt perfidoꝝ mala crudelitas ſupueniēti tali gloria
deſtruat̄. Auxiliū eni: ipſam ſignificat reſurrectionē
que vtiq; lōge facta non eſt: qn̄ triduana puenit. Se
quit̄. Ad defenſionē meā aſpice. Sed que ſit iſta de-
fenſio: ꝯſequēter exponit. [†Eripe a framea †animā Al. Erue
meā: ⁊ de manu canis vnicam meā.] Liberari ſe po- Als. Den
ſtulauit a morte quā ſubitur⁹ erat: collato ſciłꝫ reſur
rectiōis auxilio. Framea eni ſynonymū eſt nomē: ſi-
gnificans ſiue haſtā: ſiue gladiū: ſiue quelibet arma
per que voluit futuruꝫ crucis exitium competenter
aduerti:

aduerti:q2 per ipſum mors plerūq̃ ſuccedit. Sȝ pri-
mo dixit: Eripe aïaȝ meã: modo petit liberari eccl'iã
que eſt illi vnica: id eſt: catbolica: vt intelligať doctri
nas nouas ꝛ ꝯciliabula ꝑditoꝝ: vnitatis vocabulo re
ſpuiſſe: bereticos bic canib⁹ comparãs: qui domeſtica
quadã feritate atrociter mãſueti: cū de penetralibus
nr̃is exeūt eccl'iã dei mordere ac lacerare feſtinãt. Et
vt ſcias canes talib⁹ hoïbus aptiſſime cõparatos: de
manu canis dixit: qḋ vtiq̃ bomo: nõ canis bẽt. Siue
vt quidã volunt: manu canis: ſignificat ꝑtãte mundi
iſtius: que eccl'iam dei lacerare mordaci ac ſubdola
ſemꝑ inlgtate feſtinat. Canes sūt nõ in malo tm̃: ſed
Al. Salua { etiã in bono poni: frequentia exẽpla teſtanť. [† Libe
Al. vnicor- { ra me de ore leonis: ꝛ a cornibus † vnicornioꝝ bumi
nium. { litatem meaȝ.] De ore leonis: de ꝑtãte diaboli dicit:
qui bene cõparať feris: q̃m bumanis ſemꝑ delectať
exitys. Sed ne forte aliquib⁹ ſcrupulus inde naſcať:
quare frequẽter vna res ꝛ optimis ꝑſonis aptatur ꝛ
peſſimis: Dicẽdum eſt: ꝙ ad illas partes debeat ap-
DOC plicari. Unãquãq̃ rẽ diuerſas certū eſt babere quali
tates: vt leo de quo nūc ſermo eſt: babet fortitudinẽ
ꝓpter quã beluaꝝ rex appellať. Dabet ꝛ truculentã
ſeuitiã: ꝓpter qḋ ferox dr̃. Quapropter fortitudo ei⁹
Apoc. 5. ꝛ ꝑtãs cbriſto merito cõparať: vt eſt illud. Uicit leo
de tribu iuda. Ferocia vo ipſius: diabolo cõpetenter
1. Pe. 5. adiungiť: ſicut petrus apl's dicit: Sobrij eſtote ꝛ vigi
late: q2 aduerſarius veſter diabolus ſicut leo rugiens
circuit: querẽs quẽ deuoret. Ita fit vt vnum aïal con
ſideratis eius qualitatibus: rebus a ſe diſcrepãtibus
IDI rõnabilr̃ cõpareť. Qḋ genus locutiõis: ſcripture di-
uine forſitã ꝓprium nõ imerito dixerimus. Sic ꝛ re
liquas comparationes huiuſmodi: preſentis expoſi-
tionis ratio cõprebẽdit. A cornibus: id eſt: a ſuperbis
de ſūmitatū ſuarū ꝑtãte ferientium. Sed inſpice qḋ
addidit: vnicornioꝝ: id eſt: ſe ſingulariter erigentiuȝ
qui nimia elatiõe ſurgẽtes: ꝯſortes ferre nõ poſſunt:
dum ſoli faciendū putãt qḋcūq̃ libuerit. Talia eniȝ
aïalia que vno cornu armanť: multo fortiora sūt ab
bis quibus duplicia tribuunť: que greci monoceron
appellãt. Ab illa eni vnicornioꝝ ſupbia non ferenda
bumilitatẽ ſuam: que deſtituta opprimi facile poſſe
{ eripi poſtulauit. [Narrabo nomẽ tuū fratrib⁹ meis
{ in medio eccleſie laudabo te.] Poſt ſacram paſſionẽ
dicit gloriam diuinitatis toto orbe vulgãdã. Narra-
ETY bo enim dicit: id eſt: narrare facio. Fratres sūt dicun
tur: qui diligūt ꝛ diliguntť. Naȝ qui pati venerat pro
ſalute cūctoꝝ: quem eoꝝ nõ diceret fratreȝ? De quo
Heb. 2. loco patenter ait apl's: Decebat enim eū ꝓpter quem
oïa ꝛ per quẽ oïa: qui multos filios in gloriã adduxe
rat: auctorem ſalutis eoꝝ per paſſionẽ ꝯſūmari. Qui
eni ſanctificat ꝛ qui ſanctificať: ab vno oẽs. Propter
quã cauſaȝ nõ ꝯfundiť fratres eos vocare dicẽs: Nū
tiabo nomẽ tuū fratrib⁹ meis. Sic ait ꝛ in euãgelio
Math. 28. poſt reſurrectionem: Dicite fratribus meis. Et alibi:
Math. 12. Qui fecerit volūtatẽ pr̃is mei qui in celis eſt: bic me
us pr̃ ꝛ mater ꝛ frater eſt. In medio vo eccl'ie laudat
dñm: qui ſe pia ꝯuerſatione tractauerit. Ipſius enim
preconiū eſt moꝝ ſanctitas cuſtodita: q̃ nibil valet
aliq̃d boni caro facere: niſi cui diuina miſericordia ꝓ
bitatẽ noſciť ꝑſtitiſſe. In medio aūt dicit palam: ꝛ in
cõuerſatiõe multoꝝ: vbi recte mẽtis oꝑatio reliquis
{ fidelibus ꝑſtat exemplū. [Qui timetis dñm laudate
Al. glorificate { eū: vniuerſum ſemẽ iacob † magnificate eū.] Paulo
latius dñi paſſione narrata: ne corda fidelium longa
triſtitia turbarenť: venit ad tertiã greȝ: vbi deuotos
ꝯloquiť vt dñi diſpenſatione recognita laudẽt eum
ꝛ ꝑconia ipſius generali exultatione concelebrẽt: q̃m
per eius paſſionẽ ꝓuenit ſalus fideliū ꝛ vita iuſtorū.
Nunc intẽdamus q̃ ſuauis in timore dñi declarať
affectus. Timor bumanus: nõ laudẽ parturit: ſed vi-
tuperationẽ. Dei aūt timor: q2 iuſtus ꝛ rectus eſt: lau
dẽ generat: amoreȝ tribuit: ardorẽ charitatis inflam
mat. Laudate ergo dicit qui timetis dñm: id eſt: qui
reuerentiam babetis noïs eius: q2 eum non meretur
predicare: niſi qui cognoſciť ꝛ timere. Uniuerſuȝ: in
partẽ bonoꝝ accipe: q2 illos tm̃ mauult intelli: qui fi
dei Jacob deuotioniq̃ ꝯſentiūt: ſuperantes per reli
{ gionis affectū veteris hoïs primã natiuitatẽ. [Time
{ at eū omne ſemẽ iſrael.] Semen iſrael: nõ vnius na
tionis ppl's ſignificať: ſed cūctaꝝ gentiū cognoſcitur
plenitudo: vnde ꝯſtat eccl'iam colligendã. Et q2 ſupe
rius dixerat: laudate qui timetis dñm: nūc ad quos
timor ꝑtinere poſſit ediciť: ad iſraelitas vtiq̃: id eſt:
vidẽtes dñm: q2 neſciunt timere deum: qui beretica
prauitate cecati ſunt: vel idolis ſcelerata mẽte deſer
{ uiūt. [Quoniã nõ ſpreuit: neq̃ deſpexit † preceȝ pau Al. deprecationem.
{ peꝝ.] Qḋ ſolẽt facere mūdi iſtius bonore gloriantes
ſpernere pauperes: deſpicere ſupplicãtes: cauſamq̃
de babitus qualitate metiri: vt ſi ſit veſtibus nitidus
veraꝝ puteť: ſi amictu ſordidus mẽdaciſſim⁹ babea
tur. Sed apud deū lõge diuerſuȝ eſt: qui de veſte nõ
iudicat: qui opulentiã nõ bonorat: ſȝ ille ꝑces fideliū
paupeꝝ exaudit: ꝛ adiuuat egenos: Illi ꝑcioſus eſt:
{ qui tm̃ fuerit ſanctitate ditiſſim⁹. [† Neq̃ auertit fa- Al. nec.
{ ciẽ ſuã a me: ꝛ cum clamarem ad eū exaudiuit me.]
Intelligamus bunc verſum: ꝛ deo grãs inquãtū poſ
ſumus deuota mẽte referam⁹. Nã cū diceret genera
liter agẽdas eẽ grãs: q2 paupes diuinitas exaudire di
gnať: ſe intulit dñs cbriſtus: dicẽdo: Neq̃ auertit fa
ciẽ ſuã a me. Sic ergo cauſaȝ oïuȝ ſuã fecit: ſic pecca
ta mūdi corꝑis ſui ſanctitate deleuit: vt dū ad ſe in-
firmitatẽ bumanã trabit: diabolus amitteret qḋ te-
nebat. Quid aūt clamauit? Quid ſe diť audirū? Uti
q̃ vt mors noſtra ei⁹ exitio finireť: vt peccatum vete
{ ris hoïs redimereť ꝑcio ſanctiſſime paſſiõis. [Apud
{ te laus mea in eccl'ia magna: vota mea dño reddam
{ † corã timẽtib⁹ eū.] Apud te: ſignificat de te: in eccl'ia Al. in cõſpectu timẽtiuȝ
magna catbolica ſciłȝ: que vniuerſo terraꝝ orbe dif-
fuſa eſt. Magna eni ꝛ amplitudine recte dr̃ ꝛ bono-
re. Uota vo mauult intelligi ſacra corꝑis ꝛ ſanguinis
ſui que illis ꝑſentibus redduntť: qui ei ſancto timore
{ ſubiecti ſunt. Deniq̃ vide q̃d ſequiť. [Edent paupe
{ res ꝛ ſaturabuntur.] Dec ſunt vota que ſuperius di-
xit. Et conſidera: q2 pauperes tm̃ poſuit: qui mundi
iſtius illecebras contẽptu ditiſſimo reſpuerunt: non
diuites qui ſeculi buius felicitate referti ſunt: ſȝ pau
peres: id eſt regnū dei eſurientes. Ideo eni addidit:
ꝛ ſaturabunť. Saturari eni nõ poterant niſi quos ta
{ lis poſſidebat eſuries. [Et laudabunt dñm qui requi
{ runt eum: † viuit cor eoꝝ in ſeculum ſeculi.] Permã Al. viuunt corda.
ſit in ſuperioribus dictis. Nam cuȝ ſaturati pauperes
fuerint: laudabãt dñm. Pauperes dñm laudãt: diui-
tes ſemetipſos exaltant. Iſti theſauraria terrena cõ-
gerūt: illi celeſti vbertate diteſcunt. Facultas diſpar
ſed conſcientia diſſimilis. Iſti deniq̃ locupletes sūt
de mundo: illi de deo. O q̃ diſſimilia vota ſortiti sūt
Pauperes poſſident qḋ nunq̃ perdent: diuites tenẽt
qḋ non ſolū mortui: ſed etiam viui frequenter amit
tunt. Sequitur: Uiuit cor eorū in ſeculuȝ ſeculi. Ui-
uit cor: id eſt: ſpes eoruȝ imobilis vegetať. Illud eni

veraciter viuere dicimus: qđ in diuinitatis gratia perſeuerat. [Reminiſcentur ⁊ conuertentur ad dominum: vniuerſe fines terre.] Reminiſci proprie illos dicimus: quos poſt obliuionis iniuriã ad memorie conſtat rediſſe medicinam. Sed hoc de paganis quo modo poſſit intelligi: qui nulla ſacramenta fidei antẽ conuerſionem ſuam vllatenus ſuſceperunt: Sed ⁊ eos bene dicimus reminiſci: qꝛ omnis homo deum ſibi confitetur auctorem. Sed quãdo deus omnipotens eſſe fideliter agnoſcitur recte dicitur ab eis reminiſci: vt ad illum veraciter redeant: quem prius peruerſa voluntate neglexerãt. Sequitur: Cõuertentur vniuerſi fines terre. Prophetia eſt vniuerſalis eccleſie: quam nunc conſtat toto orbe diffuſam. [Et adorabunt in conſpectu eius: omnes patrie gentiũ] Ne quis putaret dubiũ quo modo eſſet ab vniuerſis gentibus adorandus: interpoſuit: in conſpectu eius: vbi nullus adorat niſi qui de ſincera fide preſumpſerit. Conſpectus enim illius non eſt niſi ſupra fideliſſimos ⁊ beatos. Dicendo: Omnes patrie gentium: nihil excepit qui cũcta cõcluſit: vt per indigenas ſuos ⁊ ipſe quoqꝫ patrie credanť eſſe deuote. [Quoniam domini eſt regnum: ⁊ ipſe dominabitur gentium.] Intendamus quid iſte verſus prepoſteratus oſtẽdat intelligi. Deus dominabitur gentium: quoniam domini eſt regnum: qꝛ nõ ſunt gentiuꝫ regna: ſed domini: qui poteſtate ſua ⁊ mutat reges ⁊ ꝯſtet. Et neceſſe eſt ipſum debere vbiqꝫ coli quem rerũ dñm conſtat intelligi. De quo loco pater Auguſtinus in libro ad Donoratũ preſbyterum: more ſuo mirabiliter dixit Ille irriſus: ille crucifixus: ille derelictus: hoc regnũ acquirit ⁊ tradit in fine deo ⁊ patri: non vtiqꝫ ⁊ ipſe amittat: ſed vt qđ in fide ſeminauit: cum venit minor patre: hoc perducat in ſpeciem in qua equalis nõ receſſit a patre. Probata eſt his dictis vniuerſalis eccleſia. Deſinant hoĩes donatiſtaꝝ vanitate cõfundi. Nõ põt preualere plus fraus diabolica: qꝫ religio chriſtiana: Neceſſarium eſt enim inuento loco: hereticorum confutare nequitias: quoniam dum illos domino preſtante deſtruimus: catholice fidei ſenſuꝫ firmamus. [Manducauerũt ⁊ adorauerũt omnes diuites terre.] Quid eſt hoc qđ ſuperius de corpore domini pauperes dicit eſſe ſaturatos: hic autẽ diuites terre tñ manducaſſe ⁊ adoraſſe confirmat: Scilicet vt intelligas non humiles: ſed ſuperbos qui non habent in mãſuetudine ſpem: ſed in diuitijs pſumptionem. Nam lꝫ eadem predicationum ſacramenta ſuſceperint: tamen par non eſt in vtriſqꝫ deuotio. Illi enim vſqꝫ ad ſaturitatem comedunt: id eſt: vſqꝫ ad perfectionem: iſti ſic manducant vt non magnis deſiderijs expleanť. Aliud eſt enim mediocriter aliqđ velle percipere: ⁊ aliud toto mentis ardore perquirere. Et ideo hi non dicuntur pauperes chriſti: ſed diuites terre. [In conſpectu eius procident vniuerſi qui deſcendunt in terram. Et anima mea ipſi viuet] Quia ſuperius dixerat: diuites terre eẽ tepidos chriſtianos: nũc dicit: qui ante deum procidant: id eſt: cadant: qui in terrenas concupiſcentias carnis fragilitate deſcendũt: ⁊ hominibus apparere non poſſunt. Bene autem dictum eſt: deſcẽdũt: qꝛ omne peccatuꝫ pars probatur inferior. Nam dum conuentus eccleſie omnes indiſcrete ſuſcipiat: ipſius conſpectui noti ſunt qui ſe meritorum qualitate diſcernũt. Animam vero ſuam dicit deo viuere: quoniam hũc mundum immaculata conuerſatione tranſiuit. [Et ſemen meum

Al. vniuerſe familie

DOG

Al. pingues

Al. cadunt omnes

ſeruiet ipſi. Annuntiabitur dño generatio ventura.] Semẽ opera dicit que tẽpore incarnationis ſue manifeſta fecit in terris: vt populos inſtrueret: ſecreta religionis aperiret: predicatores apoſtolos inſtitueret: qui religionẽ ſanctã ſincera fide pdicarẽt. Annũtiabiť dño dicit: ab angelis vt quidam volũt: qui preces humanas ad dñm referre memoranť. Scriptuꝫ eſt enim in libro thobie: Ego obtuli memoriã orationis veſtre ante dñm. Sed figuraliter dicitur: annũtiabiť dño: ſciẽti quippe ⁊ oĩa preuidenti. Scriptum eſt enim: Scit enim pater veſter: ait dñs: quid vobis neceſſariũ ſit priuſqꝫ petatis ab eo. Annũtiẽt ergo angeli dño: pro miſterio: nõ pro inſtructiõe. Generationem venturã dicit: que ex aqua ⁊ ſpiritu ſancto erat dño largiẽte ꝑcreãda. Et vt oſtẽderet eã iuſtã: dicit dño eſſe venturã. Generatio eni maloꝝ: ſibi videtur venire nõ dño. [Annũtiabũt celi iuſtitiam eius: populo qui naſcetur quem fecit dñs.] Id eſt: euãgeliſte predicabũt filium dei. Ipſe enim eſt iuſtitia patris. Illi ergo populo pdicãda eſt iuſtitia: qui crediturus eſt deo: qui peccatoꝝ morte derelicta venit ad vitaꝫ qui ſic bñficio dei ex fide naſciť: vt in eternum viuere mereať: Quapropter nimis apte dictũ eſt: chriſtianum pplm dñm feciſſe. Creauit enim: qñ illuꝫ de vẽtre matris edux͛it: Sed tunc cũ a peccatis liberũ fecit qñ chriſtianũ per aquã regenerationis inſtituit. Animo vero condendũ eſt: qđ iſte ⁊ alij pſalmi qui de paſſione dñi loquunť: in ſpe chriſtianorum maxime terminantur: vt hac diſpoſitione mirabili cognoſcamus ſalutem credentibus tali myſterio contributam.

Thobie.12.

Math.6.

Concluſio.

Iſte pſalmus eſt: quem nobis paſchali munere ſollenniter decantat eccleſia: vt ſalutariter iſtruamur in humanis reb᷒ etiã beatos tẽporaliter ex aliqua pte a dño derelinqui: cũ tñ eos ad bona eterna tuitionis ſue virtute pducat. Hunc feliciter flẽtes audiamus: per quẽ ſic poſſum᷒ refici: ſi defixo aĩo in eodeꝫ mereamur affligi. O dura corda iudeoꝝ: o inſenſate mẽtes nunqꝫ oĩno credẽtiũ: nõne hic ſolus pſalmus ad paſſionẽ credẽdã ſufficere debuiſſet: quam ſic euidẽter de ſe veritas pdicauit: Et ne aliqua corde duriſſimis excuſatio relinqueret: ſequuntur inter aliquos de hac re pſalmi: euidenti ⁊ manifeſtiſſima pphetatione conſcripti: ideſt 34.ꝰ 54.ꝰ 68.ꝰ ⁊ centeſimuſoctauus: vt nulli eſſe deberet ambiguuꝫ qđ tantis pconib᷒ cognoſciť fuiſſe vulgatũ. Cõtinet aũt pñtis pſalmi numer᷒ ⁊ alia rerum ſacra celeſtiũ. Nã cũ ppħa daniel trib᷒ hebdomadibus orationẽ ſuã dño iugiter imolaſſet: vt que eẽnt iſraelitico pplo futura cogñſceret: angeli voce reſũm eſt: ad pmas pces ſe fuiſſe trãſmiſſũ: ſꝫ diabolica reluctatiõe tardatũ: viceſimoprĩo die ad eũ potuiſſe deſcẽdere: vt votis ei᷒ ſatiſfacere potuiſſet. Quapp ⁊ hic ps nõ imerito tali calculo noſciť collocatus: qui diaboli puerſitate deſtructa: medicinalis paſſiõis dona reſerauit. Cui᷒ bñficio: humanũ gen᷒ ab eterna morte liberatum: ad perpetue ſalutis dona peruenit.

Explicit expoſitio in pſalmum 21ꝰ.

Pſalmus Dauid. XXII.

DOminus regit me ⁊ nihil mihi deerit: in loco paſcue ibi me collocauit. Super aquam refectionis educauit me: animam meã conuertit.

conuertit. Deduxit me ſuper ſemitas iuſti-
tie: propter nomen ſuum. Nam & ſi ambu-
lauero in medio vmbre mortis non timebo
mala: quoniam tu mecum es. Uirga tua &
baculus tuus: ipſa me conſolata ſunt. Pa-
raſti in conſpectu meo menſam: aduerſus
eos qui tribulant me. Impinguaſti in oleo
caput meum: & calix meus inebrians ꝙ̃
preclarus eſt. Et miſericordia tua ſubſeque
tur me: omnibus diebus vite mee. Et vt in
habitem in domo dñi: in longitudine dierũ.

Apte pretermittitur: vbi noui nihil eſt qđ
requiratur. Hoc tñ cõmemorandũ eſt:
vt noĩa tituli huius ad ſpirituale ſicut
prefati ſumus intelligẽtiã perducere de
beam⁹. Loquit̃ enĩ per totũ pſalmũ ꝑmi
hoĩs vetuſtate depoſita: regeneratus ex aqua & ſpiri-
tu ſancto fideliſſimus chriſtianus: grãs agens: qm̃ de
ariditate peccati: ad loca paſcue: & ad aquam refectio
nis: dño ſit largiẽte perduct⁹. Et notandum qꝛ vt an-
tea decalogũ legis accepit: ita hic decem bñficiꝭ ſe
gaudet eẽ ditatũ. Qđ nõ ſingulis ṽſibus dr̃: ſꝫ per co
mata ſuccincte narratur. Diuiſio.

Paruus quidẽ pſalmus eſt: ſed multis no-
ſcit̃ ꝑtibus contineri. Qui diuiſionem in
perſonis non habet: ſed in rebus. Ideoqꝫ
nos nõ diuiſiones vt in alijs pſalmis: ſed
ceteras numeri per ſingulas quaſqꝫ ꝑtes
forſitan competenter affiximus. Expoſitio.

Dominus regit me: & nihil mihi deerit.]
Uir ille ſanctiſſimus qui per gratiã ba
ptiſmatis innouat⁹: pauperẽ ſe dñi abie
cta ſeculi pompa noſcebat: in ꝯſciẽtie cu
bili letus exultat: & a dño ſe ꝓtegi: iocun
ditate dulciſſima ꝓfitet̃. Dicit enĩ regi ſe a dño vbi ẽ
defenſio fortis & magna ſecuritas: vbi nemo metuit
inimicũ: vbi iaꝫ nullus ſua imbecillitate turbat̃. Ad
dendo autẽ: Nihil mihi deerit: diuitias ſuas pauper
ille noſcebat: cũ ſibi a dño ſubſtantiã ſpiritualem cre
deret nihilominus ꝯferendã. Sed audiam⁹ in ſubſe
quentibus: qm̃ ſit diues iſte paupertas que tãtis bonis
replet̃: quãta ꝯtineri regũ theſauraria nõ merentur.
SCHE Que figura dr̃ Synatriſmos: latine cõgregatio: quo
tiens multa in vnum colligunt̃: & velut pondere fa-
cto: audiẽtiũ animis offeruntur. Hoc ſchema ſiue in
laudibus ſiue in vituperationib⁹ inter oratores vio-
lentiſſimũ haberi ſolet. [In loco paſcue ibi me collo
cauit.] Primam ꝑtem munerꝫ fidelis iſte quẽ dixi-
mus grãtanter exponit: qđ tñ ad vniuerſalem chriſti
eccliam merito cognoſcimus pertinere. Aſſerit ſe er
go in locis paſcue cõſtitutũ: nõ vt caro corpuſqꝫ ſagi
net̃: ſed vt aĩa celeſti pabulo refecta: ſpũalis letitie
nitore pingueſcat. Illa enĩ dei ſunt paſcua: que non
ventris digeſtionib⁹ dilabunt̃: vbi iterꝫ ſpoꝛtuna nõ
ſuccedit eſuries: ſed aĩa cum ſemel cepit eẽ ſaturata:
in idipſꝫ celeſti munere ꝑſeuerat. Locus aũt iſte qui
dr̃ pabuloꝝ: diuina lectio eſt. Nã ſicut pecudũ corpi
bus pinguedinẽ ꝓſtat ager depaſtus: ita & ſermo diui
nus aĩam nouit fideliter ſaginare meditãtis. De his
Ps. 118. paſcuis ſaturatus eructauit ille qui dixit deo: Quam
dulcia faucibus meis eloquia tua: ſuper mel & fauũ
ori meo: & his ſimilia. [Sup aquã refectionis educauit

me.] Scđm munus ſue ꝓfectiõis oñdit: dona diuina
cõparans amenitatib⁹ huius ſeculi: quibus multum
humana gaudere ſolet infirmitas. Sed ꝯſideremus
per iſtas cõparatiões: qđ magis velit intelligi. Aqua
refectiõis eſt baptiſmi lauacrũ: quo aĩa ſterilis aridi
tate peccati: ad bonos fructus inferẽdos diuinis mu
neribus irrigat̃. Et bñ addidit: educauit: id eſt: paula-
tim nutriuit: quaſi paruulos & renatos ſicut petrus apl̃s
dicit. Tanqꝫ modo geniti infantes ratiõabiles & ſine 1. Pe. 2.
dolo lac ꝯcupiſcite vt in eo creſcatis in ſalutẽ. [Animã
meã cõuertit.] Ad gratiã tertiã venit: vbi aĩam ſuaꝫ
diuino bñficio aſſerit eẽ ꝯuerſam. Sed cõuerſam di
cit: qꝛ poſt baptiſmũ de peccatrice facta eſt iuſta: de
feculẽta mũdiſſima: de ꝯtcta ſine ruga: ſicut apl̃s dr̃.
Ut exhiberet ſibi ipſe glorioſam eccliam: nõ hñtem Eph. 5.
maculam aut rugã: aut aliqđ huiuſmodi. Merito er
go aĩam ſuam gloriat̃ ad chriſtũ eẽ ꝯuerſam: que du
dum ſub diabolo ꝓbabat̃ eẽ captiua. Sed tũc eſt ſa
lubris iſta ꝯfeſſio: ſi nõ iterum incẽtiuis vitijs in pec
cata relabamur. Uerꝫ iſtã ꝯfeſſionẽ: vide qđ ſequit̃.
[Deduxit me ſuper ſemitas iuſtitie: propter nomen
ſuuꝫ.] Quartũ bñficiũ memorat: qđ eſt ſollicitius in
dagandũ. Nã cum iuſtitie ſemitas ambulare ſupbie
ſit: cur ſanctus vir illuc ſe gaudet eſſe ꝑductũ: qđ diti
cis regulis videbat̃ eſſe ꝯtrium. Sed hic: ſup: taliter
accipiẽdũ eſt: queadmodũ ſi dicat̃: poſitus eſt ſuper
ppl̃m corrigẽdũ: quos debeat iuſtitie ſemitas edoce
re: ſicut & alius ꝓpheta dicit: Sup excelſa ſtatuit me
vt vincã in claritate ipſius. Qđ aũt ait: ꝓpter nomen
ſuũ: famulus chriſti gaudebat ſe ad illam ſcientiam
perueniſſe: vt poſſet dñi iuſſa vulgare. Semite eniꝫ
iuſtitie: ſunt duo ꝓcepta ſalutaria: in quibus lex & ꝓ-
phetalis ſermo ꝯcludit̃. Diliges dñm deũ tuũ ex to Deu. 6.
to corde tuo: & ex tota aĩa tua: & ꝓximum tuũ ſicut te
ipſum. Merito ergo ſup ſemitas iuſtitie deductũ ſe
eẽ gaudebat: qui animi cõtemplatione ꝓfecerat. Ad
didit: ꝓpter nomẽ ſuũ: vt nemo diceret meritis ſuis
collatum: qđ diuina grã ꝓbabat eẽ conceſſum. [Naꝫ
& ſi ambulauero in medio vmbre mortis: nõ timebo
mala: qm̃ tu mecũ es.] Quinta ſuccedit grã: quam re
uera conſtat vnicuiqꝫ firmiſſimo catholico ꝯtribut̃.
Dicit enĩ: Et ſi inter hereticos & ſciſmaticos ambulẽ
qui recte vmbre mortis eẽ dicunt̃: qm̃ exitij figuraꝫ
portãt cũ ad iferna ꝑducunt̃: nõ timebo eoꝝ prauas
ſuaſiões: qꝛ tu ꝓſentie tue me tuitiõe defendis ſicut
ſcriptum eſt in ꝓpha: Nõ te deſerã: nõ te derelinquã Joſue. 1.
In iſto ꝗppe mũdo: eccl̃ia inter iniquos ambulat do Heb. 13.
nec iudicij dies bonoꝝ maloꝝqꝫ ſequeſtrator adue
nerit: ſicut ꝓpha dicit. Spũs ãnte vult⁹ nr̃i chriſtus
dñs ſub cuius velamẽto viuimus inter gentes. Siue
vmbra mortis: abſolute diabolus eſt: qui obſcure no
bis laqueos ponit: vt per nebulas ipſius decepti: in
eterne mortis ꝓcipitia corruam⁹. Sed hec nõ timẽ
tur a vero fideli: & ſi in ipſoꝝ medio diuia miſericor
dia fretus ambulare ꝓſumpſerit. Cur enĩ vir iuſtus
illos timeat qui ſanctos timẽt: & inuicta illis volũta
te deſeruiũt. [Uirga tua & baculus tuus: ipſa me con
ſolata ſunt.] Jam ſexta largitate letat̃. Uirga enim Ps. 44.
pertinet ad iuſtitiam & fortitudinem dñi ſaluatoris:
ſicut in pſalmo dicit: Uirga equitatis ṽga regni tui.
Baculus ad adiutoriũ humanuꝫ reſpicit: quo & pes
ipſe caute defigit̃: & totum corpus niſu deſuper incũ
bentium ſuſtinetur. Hoc vſi ſunt patriarche. Dicit Gen. 32.
enim iacob: In baculo meo tranſiui iordanem iſtũ.
Item in exodo ait dñs filijs iſrael. Renes veſtros Exo. 12.

accingetis:tenētes baculos in manibus:ꝛ comedetis
feſtinātes. Qđ multis locis reperies ī auctoritate di
uina. Iſtis ergo duabus rebus fidelis ſe aſſerit con
ſolatum. Una eſt diſtrictio:que conterit vitioſos: al
tera gubernatio:que ſuſtiet fideliſſimos chriſtianos.
Ipſa vo:dū ponit numero plurali: virgā ꝛ baculū ſi
gnificat que ſuperius dixit. Sed videam⁹ quēadmo
dum vtraqȝ nos ꝯſolari poterūt: cū res oino diuerſe
ſint. Baculū quippe nō eſt dubiū ꝯſolari:qui ad opem
ferendā:humane imbecillitati ſemꝑ aſſumit. De vir
ga qd dicemus que percutit:affligit:ꝛ vitia noſtra iu
diciaria ſeueritate caſtigat? Conſolatur plane ꝛ ipſa
fideles:qñ eos ad viam dñi:adhibita emendatione
perducit. Nā recte cōſolari dicim⁹ omne qđ adiuuat
Heb.12. etſi ad tempus nos pro ſua diſtrictiōe ꝯtriſtat. Unde
dicit apl's ad hebreos. Qm̄ omnis diſcipliā ad p̄ſens
nō gaudij videt̄ eſſe:ſed triſtitie:in poſterū aūt mul
tum fructū affert. [Paraſti in conſpectu meo mēſaȝ
aduerſus eos qui tribulāt me.] Septime gratulatio
nis numerus adhibet̄:cū dicit: Paraſti in ꝯſpectu:id
eſt:p̄deſtinaſti altare ſanctū:qđ cūcta videt eccl'ia:qđ
ETY circūdat ppl's chriſtianus. Mēſa eni a mēſe dicta eſt
qȝ eodē die ꝯuiuia ritu gētiū exercebantur. Eccl'ie vo
menſa eſt beata coīcatio:ꝯpulatio felix: ſaturitas fi
dei:eſca celeſtis. Ueꝝ iſtā mēſam aduerſus eos para
tā eē manifeſtū eſt:qui in aliqua peruerſitate demer
ſi:eccl'iam dei ſuo grauiter errore ꝯtriſtant. De qbus
1.Cor.11. apl's dicit: Qui mādūcat idigne:iudiciū ſibi mandu
cat ꝛ bibit:non diiudicās corpus dñi:datum ſcilȝ ad
remiſſionē peccatoꝝ:ꝛ vitā ꝑpetuā poſſidendā. Me
1.Cor.10. mēto aūt ꝙ mēſa ꝛ in bono ꝛ in malo ponit̄: Sicut
dicit apl's: Nō poteſtis coīcare mēſe dñi: ꝛ menſe de
moniorꝝ. [Impinguaſti in oleo caput meum.] Octa
ua ponit̄ munificētia. Caput fideliū chriſtus eſt dñs
qui recte dr̄ impinguatus in oleo: qm̄ nulla ſiccitate
peccatoris exaruit. Caput ergo ſuū in oleo aſſerit im
pinguatū: videlȝ vn̄ cetera mēbra letarent̄. Sed qđ
eſt hoc ꝙ ſpecies ipſa bñdictiōi ſancte frequēter ad
hibet̄: vnxit ꝓphas ꝯſecrauit reges? Non immeritoqȝ
arbor ipſa pacis etiā p̄ſtabat indiciū:qđ eius ſpeciali
ter munus noſcit̄ eſſe diuinū:liquor arbore⁹: pingue
do letificās:magnaꝝ gr̄a dignitatum: cuius folia in
viriditatis ſue pulchritudine ꝯſeuerant. Hec etiam
Noe per columbā nūtiauit terris redditā ſoſpitatē
vt merito tante benedictionis capax eſſe videat̄ que
fructus ſui magno decore ſimul ꝛ vtilitate ꝑfruitur.
Ps.44. De ipſo enim ꝛ alius pſalmus dicit: Propterea vnxit
te deus deus tuus oleo exultatiōis pre ꝯſortib⁹ tuis.
Calix meus inebrians quam preclarus [Et ī poculū tuū inebrians:ꝙȝ ī pclarū eſt.] Nonum
munus eſt ſanguis dñi:qđ ſic inebriat vt mentem ſa
net a delictis ꝓhibēs:nō ad peccata ꝑducēs. Hec vi
olētia ſobrios reddit:hec plenitudo malis euacuat.
Et qui illo poculo nō fuerit repletus: eterna reddit̄
egeſtate ieiunus. Inuenit̄ etiam ꝛ in malo poſitum
vt Iſaias ait: Et accepi de manu tua calicē ruie:pocu
lum ire ꝛ indignationis mee. Addidit: ꝙȝ pclarū eſt:
vtiqȝ cū talia ꝯferat: vt ad celoꝝ regna perducat. De
Ioan.4. quo poculo in euangelio dr̄: Qui biberit ex aqua quā
ego do:non ſitiet vnqȝ:ſed fiet in eo fons aque ſalien
tis:in vitam eternā. [Et miſericordia tua ſubſeque
tur me:oībus diebus vite mee.] Decima pars ꝓmiſ
ſe diuiſionis impleta eſt: vbi ad cumulum ſe letitie
deſiderij magnitudo ſatiauit. Nam cum miſericor
dia domini ſemper precedat: hic dicit: ſubſequetur
me. Subſequitur vtiqȝ ad iuſtitiam:ſed precedit ad
gratiam conferēdam. Nam ſi ſolum ſequeret̄:nemo
donata perciperet. Si nō precederet:nullus poterat
collata ſeruare. Grauiores ſunt enim inſidie quas a
tergo diabolus parat:ꝛ niſi dñi miſericordia ſubſe
quat̄:facillime fragilitas humana decipit̄. Tunc eni
qñ ſe aliqs vitiū tranſiſſe credit:incauta magis igno
ratione decipit̄. Unde nimis neceſſarium eſt: vt ſem
per nos ꝛ gr̄a dñi precedat:ꝛ miſericordia ſubſequat̄
[Et vt inhabitem in domo dñi:in lōgitudine dieꝝ.]
Finis iſte pendet de ſuperioribus dictis. Ideo enim
illa ꝓfeſſus eſt ſibi eſſe ꝯceſſa: vt ad habitandum in
domo eius glorie perueniret. Ipſa eſt eni bonorum
oīum cōpletiua perfectio: ſicut in alio pſalmo dicit:
Beati qui habitant in domo tua:in ſecula ſeculorum Ps.83.
laudabunt te. Domus quippe dñi: futuram ſignificat
Hieruſalē:que in longitudine dieꝝ ſine ambiguita
te conſiſtit. Ipſa eſt eni beatitudo ꝑpetua:ꝛ ſine fine
letitia. Memento aūt qđ in priore verſu pſalmi hu
ius:idē (dñs regit me ꝛ nihil mihi deerit) breuiter
dixit:qđ in ſubſequentibus latius enumerauit. Que
figura dr̄ Epitrochaſmos:id eſt:dicti rotatio:cū ſuc SCHE
cincte ea que ſunt effuſius dicenda ꝯſtringit. In hoc
aūt v'ſu finali:id eſt: Ut inhabitē in domo dñi:in lō
gitudine dierum: Epiphonema:id eſt:acclamatio no SCHE
biliſſima nimis figura poſita eſt: que poſt narratas
res breuiter cū acclamatiōe ꝓrūpit:poſt oīa definēs
in exaggeratiſſimā ſūmitatē. Sic pſalmi iſti⁹ princi
pia:medis ꝛ finis:decora diuerſorum ſchematum lu
ce radiantur. Concluſio.

Mente reponamus quid celeſtis illa fiſtula decē vtutibus cōpacta cecinerit:ꝙȝ dulce melos aīe ſalutari de
lectatōe cantauerit: vt in hac feſtiuitate myſterij:nō
voluptas auriū:ſed ſalubritas acqſita cognoſcat̄ aīa
rū. Numerus quoqȝ pſalmi huius ſignificat ꝑfectio
nē ſapiētie. Siqdē.xx^ii libros eē cognoſcim⁹ veteris
teſtamēti:ſm̄ litteras hebreoꝝ:quas ad plenitudinē
diuine ſcie cōprehendēdā ꝯſtat humano generi tri
butas. Quapropter diuerſis modis pſalmo iſti ſuper
na noſcuntur conuenire myſteria.

Explicit expoſitio in pſalmum xx^ii.

Pſalmus Dauid prima ſabbati. XXIII.

DOmini eſt terra ꝛ plenitudo eius:orbis terrarū ꝛ vniuerſi qui hītāt in eo. Quia ipſe ſuꝑ maria fundauit eū: ꝛ ſuꝑ flumina p̄parauit eū. Quis aſcendet in montē dñi:aut qs ſtabit in loco ſancto ei⁹. Innocēs manibus ꝛ mūdo corde:qui nō accepit in vano aīam ſuā: nec iurauit in dolo ꝓximo ſuo. Hic accipiet bñdictionē a dño: ꝛ miſericordiā a deo ſalutari ſuo. Hec eſt generatio q̄rētiū eū:querentiū faciē dei iacob. Attollite portas p̄ncipes veſtras: ꝛ eleuamini porte eternales: ꝛ introibit rex glorie. Quis eſt iſte rex glorie? dñs fortis ꝛ potens: dñs potens in p̄lio. Attollite portas p̄ncipes veſtras ꝛ eleuamini porte eternales: ꝛ introibit rex glorie? Quis eſt iſte rex glorie? dñs virtutū ipſe eſt rex glorie.

Elum preſentis titulli: iuuãte dño alacriter ſubleuemus: vt nobis penetralia pſalmi clarius innoteſcãt. Prima ſabbati: ſignificat diẽ dñicũ que prima eſt poſt ſabbatũ: quo die dñs reſurrexit a mortuis. Qui ꝓpter excellẽtiã tanti miraculi ꝓprie dñi nũcupat: ſiue q2 in eo mũdũ cõdidit. Eo ſiqdẽ die iſti ſeculo reſurgẽdo dñs ſubueniſſe cognoſcit̃ qñ euꝫ ⁊ feciſſe declarat̃. Sed q2 totus pſalmus poſt reſurrectionẽ canit̃: ideo et titulus iſte p̃miſſus eſt: vt corda fidelium ꝯgruo moneret indicio. Diuiſio.

Oſt reſurrectionẽ dñi: ꝓpheta letior effectus: humanuꝫ genus alloquit̃: qḋ varia ſupſtitiõe laborabat. Prĩa pte definiens dñi vniuerſum orbẽ eẽ terraꝝ: vt ſicut ſe nullus ab ei⁹ impio ꝓbaret exceptum: ita nec a fide crederet alienuꝫ. Scḋo loco determinãs quib⁹ v̾tutib⁹ ꝑditi ſint in ei⁹ eccl'ia conſtitui. Tertio demẽtiſſimos ſupſtitioſos alloquit̃: vt vero dño famulãtes a noxia ſibi ꝯuerſitate diſcedãt. Expoſitio.

Omini eſt terra ⁊ plenitudo eius: orbis terraꝝ ⁊ vniuerſi qui hitant in ea. Quãuis terrã ⁊ in bono ⁊ in malo poni ſepe nouerim⁹: hic tñ eccl'iam debem⁹ aduertere: dño ſpecial'r pura mẽte famulatur. Nã lꝫ oĩa ab ipſo ſint cognita: tñ illud ipſi⁹ eẽ ꝓprie dicim⁹: qḋ eũ venerant̃ auctorẽ. Et eccl'ia nõ imerito fructifera bonoꝝ terra ſuſcipit̃: q2 nutriuit ⁊ cõtinet ppl'm chriſti. Seqtur: Et plenitudo eius: id eſt: multitudo ſancta: qua replet̃ eccl'ia. Sꝫ ne terrã quã ſuꝑius dixi coanguſtatam putares aliquã forталſe regionẽ: nũc dicit orbis terraꝝ: hoc eſt: vniuerſalẽ eccleſiam: que toti⁹ mũdi ambitu ꝯtinet̃. Intẽde v̾o qḋ dicit: qui habitãt in ea: id eſt: nõ qui ꝯueniũt ⁊ recedũt:
ETY ſꝫ qui fixa mẽtis ſtabilitate ꝑdurãt. Habitare enim manere dicim⁹ qḋ errãtiũ nõ eſt: qḋ mutabilitati nõ cõuenit. Sed ille ſolus eccl'iam habitat qui vſqꝫ ad obitũ ſuũ in fide rectiſſima ꝑſeuerat: ſicut ⁊ ali⁹ pſa
Pſ. 22. dicit: Et inhabitẽ in domo dñi: oib⁹ dieb⁹ vite mee.
Al. t. Quia Ipſe ſup maria fundauit eã: ⁊ ſup flumina ꝑparauit eã. Quid eſt ſup maria fundare: niſi ſupra vitiorũ hui⁹ ſeculi tremulos fluctus eccl'iam firmiſſima credulitate ſolidare: vt anchora fidei fundata: ꝓcellas cuiuſlibet ꝑiculi nõ paueſcat? Unde ⁊ apl's dicit
Heb. 6. Quã ſicut anchorã habemus aie tutã atqꝫ fixã. Siliter mõ: ⁊ ſup flumia dicit eẽ ꝑparatã: qm̃ ad volũtates turbulẽtas ꝑſecutoꝝ: aptatã ꝯſtat eccl'iam: vt ei praue volũtates nocere nõ valeãt: quãuis ꝯtra eã inſanamẽtium ꝑcipitatione conſurgãt. Quis aſcendet in mõtẽ dñi: aut qs ſtabit in loco ſancto ei⁹? Poſtqꝫ docuit breuiter vniuerſa dñi eẽ, que ꝯdidit: nũc ꝑ interrogationẽ ſecũdã igredit̃ ptẽ: reſpõdẽs quales eẽ de
SCHE beant: qui ſe ipſi⁹ deſiderãt nũcupari. Que figura dr̃ Epeteſmos: id eſt: exqſitio: cũ res cõplures diuiſas: cũ interrogatiõe exquirẽtes: ſingulis que ꝯueniunt applicam⁹. Premittit ergo iterrogatiões: vt apta reſpõſio ſubſequat̃. Quis aſcẽdet? Quia dicturus erat mõtẽ: id eſt: iuſtitiã: ceteraſqꝫ v̾tutes: ad quas magno niſu tẽdimus: qm̃ peccatis obuiãtibus impedimur. Sed poſtqꝫ dixit: quis aſcendet: nunc dicit ſtabit: q2 multo vtilius eſt in ſancto loco ſtare: qꝫ ad eius faſtigium peruenire. Innocẽs manibus ⁊ mũdo corde: qui nõ accepit in vano aiam ſuã. Iſta eſt expectata reſponſio. Innocẽs manibus ⁊ mundo corde: id eſt: cuius operatio neminem ledit: ſed quantum poteſt adiuuare contendit. Et ne putares poſſe ſufficere: innocẽs manib⁹: addidit: ⁊ mundo corde: q2 frequẽter diſponimus ledere: ſed iuuamus nolentes: ⁊ iteꝝ bona volumus: ſed ab eoꝝ operatiõe ceſſamus. Ideoqꝫ nõ dicit illic aſcẽdere: niſi in quo vtraqꝫ potuerit inueniri. In vano v̾o accipit animã ſuã: qui putat deſiderãda que ſunt: vel trãſitoria: vel caduca. Ille autẽ in vano nõ accipit: qui ſe nouit ad diuinitatis intelligẽtiã fuiſſe ꝑcreatũ: ad legeꝫ dñi cuſtodiendã: ad cogitationes vite eterne: ⁊ quicquid põt ſupernã grãm ꝓmereri. Nec iurauit in dolo ꝓximo ſuo. Dicẽdo: in dolo: videt̃ ſacramẽta permiſiſſe ſimplicia. Scriptum eſt enim: Iurauit dñs ⁊ non penitebit euꝫ. Le Pſ. 109
gimus etiã patriarchas iuraſſe ſanctiſſimos. Et quare dicit in euangelio: Nõ iurabis: neqꝫ per celũ: neqꝫ per terram: ⁊c̃. Ueraciter iurare in veteri teſtamen Matth. 5.
to ꝓhibitum quidẽ nõ eſt. Sed q2 humano generi: de infirmitate mẽtis frequenter naſcit̃ cauſa periurij. In nouo teſtamẽto vtilius dicit eſſe omnimodis nõ iurandũ: ſicut ⁊ alia ſimilia: que non ꝯtraria: ſed cognoſcimus cautiora. In euãgelio quippe ipſe dñs ait: Dictũ eſt antiquis: Oculũ pro oculo. Ego autẽ di
co vobis: nõ reſiſtere malo. Per dolũ itaqꝫ iurat qſ Ibidem
quis aliter facturus eſt qꝫ ꝓmittit: credens piurium non eſſe decepiſſe nequiter credentis errorem. Hic accipiet benedictionem a dño: ⁊ miſericordiã a deo ſalutari ſuo. Premiſit pias obſeruationes: nũc dicit ⁊ premia. Accipiet benedictionẽ: non a quolibet alio ſed ab ipſo dño. Ipſe benedicit qui iudicaturus eſt: ipſe abſoluit qui incõmutabil'r damnare potuiſſet. Meritũ ergo beneficij per magnitudinẽ voluit cõcedẽtis agnoſci. Qḋ argumẽtum inter oratores dr̃ a
perſona. Sequit̃: miſericordia: vt illa benedictio nõ TOP
per merita: ſed per indulgentiaꝫ dñi veniſſe videat̃. Nullus quippe hominum eſt: qui ſibi miſereri non egeat. Donant̃ delicta vt veniat corona: ſicut dari nõ põt libertas niſi prius ſeruitus fuerit abſoluta. Salutaris ergo noſter eſt dñs chriſtus: a quo ⁊ beatitudo tribuitur ⁊ peccata laxant̃. Nec moueat qḋ ſuperius dixit: hic accipiet benedictioneꝫ a dño: ⁊ poſtea ſubiunxit: ⁊ miſericordiam a deo ſalutari ſuo: dum in ordine rerũ p̃mo parcat peccatis noſtris: ⁊ poſtea benedictionis ipſius munera ſubſequãtur. Hoc enĩ frequenter inuenis eſſe variatum: vt p̃mo miſericordia ponat̃: vt eſt illud: Deus miſereat̃ nobis: ⁊ bene
dicat nos. Iterũqꝫ cõuertit: Illuminet vultũ ſuũ ſup Pſ. 66.
nos: ⁊ miſereatur nobis. Que figura dicitur Anaſtro Ibidem.
phe: id eſt: peruerſio: qñ promimus ordine conuerſo SCHE
ſnĩam. Hec eſt generatio querentium dñm: querentium faciem dei iacob. Que ſingulariter ſuperius dixerat: quis aſcẽdet in monteꝫ dñi: ne putares hoc ad chriſtũ dñm ſolũmodo eſſe referẽdum: nũc ⁊ generationi chriſtiane hoc cognoſcitur applicare. Nam cuꝫ dicit: hec eſt: ſignificat: talis eſt illa generatio que dominũ requirit: id eſt: que ſacri baptiſmatis fonte renaſcitur: ⁊ fidẽ ſuã pia operatiõe cõmendat. Sequitur: Querentium faciẽ dei iacob. Quid eſt hoc quod ⁊ ipſum verbũ repetit: ⁊ aliud ſubiunxit in fine: Prius dixerat generaliter: querentium dñm: qui ſe non ambiunt ꝑponi: ſed ſuo ordine ſuoqꝫ fine cõtenti ſũt vt vel minimam ptem in chriſti regno mereantur accipere. Sed q2 ſunt ⁊ alij nimio fidei calore feruẽtes: qui operũ bonitate nonnullis preponi ſe volunt addidit: dei iacob: vt hoc in illis faciat: qḋ in iacob feciſſe declarat̃: qui poſterius natus: primatũ fratris

Al. Attollite Al. principes veſtras. ſenioris accipit.[Tollite portas principis veſtri.] Venit ad tertiã pcem: vbi ꝓpheta chriſtiana religione declarata: cũ magna exultatione imperat diuerſis errãtibus: quatenus prioribus clauſtris cõgnita fide patefactis: ipm regem dñm: in ſuis pectoribus admittere mereantur. Auferre enim pcipit portas mortis: que a principe diabolo poſite comprobant̃. Que

ETY ideo porte ſunt appellate: q2 per ipſas trãſeunt hoies ſua facta portantes: τ res victuales ſtudioſiſſime deferẽtes.[Et eleuamini porte eternales: τ introibit rex glie.] Cõtra portas mortis decẽter eleuatas: portas dicit eternales: vt iſtas caducas oñderet: τ illas ſine fine manſuras. Nã adam diabolo faciẽte legẽ trãſgrediẽdo ꝑdidit: qḋ chriſtus legẽ complendo reparauit. Eleuate ſunt eniʒ porte eternales ad eſt: baptiſmatis gratia: chriſmatis honor: ꝑdicationis ſalus: ceteraqʒ que chriſto dño veniente conceſſa ſunt. Merito aũt appellate ſunt porte eternales: per quas rex glorie dignatus eſt introire.[Quis eſt iſte rex glorie: dñs fortis τ potens: dñs potẽs in ꝑlio.] Interrogat ꝓpħa ad conuincendam perfidiam iudeoꝝ. Quis eſt iſte rex glorie? Rñdet̃ per tertiaʒ ſpeciem diffinitionis: que

DEF grece dicitur peotes: latine qualitatiua: dñs fortis τ potens: dñs potens in ꝑlio. Qḋ ſi diſcutias: ſoli chriſto ꝓbabit̃ conuenire. Glorioſi eniʒ poſſunt τ terraꝝ principes dici: rex glorie nemo põt niſi ſolus altiſſimus inueniri. Huic igit̃ interrogationi: ſicut iam dictuʒ eſt: ſubiuncta reſpõſio eſt: vbi bene ſingulis verbis argui̇t̃ iudaici ppl'i nefanda preſumptio. Fortis enim cõtra illud dr̃: q2 eũ cum gladijs τ fuſtibus tenendum eſſe putauerũt. Potens: quem illi quaſi impotentẽ pontio pilato tradiderũt. Additũ eſt quoqʒ potens in ꝑlio ne illi in ꝯcertatione ſua aliquid ꝓualuiſſe crederent. Deniqʒ cum ad eum tenẽdũ veniſſent: audierũt: Ego ſum: τ oẽs (teſtante Joãne euan

Joan. 18. geliſta: retrorſum primus corruerũt. Sic dñs ſaluator per virtutes ſuas nobis euidenter edictus eſt: ac

Al. Attollite Al. principes veſtras ſi proprio vocabulo panderet̃.[Tollite portas principis veſtri: τ eleuamini porte eternales: τ introibit rex glorie. Quis eſt iſte rex glorie: dominus virtutuʒ ipſe eſt rex glorie.] Hic etiam ſchema pulcherrimũ factum eſt: qḋ apud grecos dr̃ Anadiploſis: apud lati

SCHE nos cõgeminatio dictiõis: que fit: aut in verſu: aut in repetitione verboꝝ. Et qm̃ eadem reuoluta ſunt: expoſitio ſuperior τ hic abunde ſufficiat. Nã vt iudeos cõfunderet: magnificentiã dñi ſuperius ſingillatim vt cõpetebat expoſuit: nũc autem breuiter culmen totius laudis τ veritatis adiecit: iam nõ ſolũ fortem nõ potentẽ: nõ in ꝑlio magnum: ſed dñm ipſaꝝ dicit eſſe virtutũ. Rex aũt eſt glorie: qui facit ſe glorificãtes vtiqʒ glorioſos: ſicut per Jſaiam dr̃: Glorificãtes me ego glorificabo. Qui vnicuiqʒ ꝑtãtem: virtutem ceteraqʒ dona tribuit vt vult. Gloria eniʒ dr̃: celebre

DEF preconium: τ frequentata laudatio. Sunt quidẽ donante dño: τ angeli glorioſi: poteſtates: throni: dñationes: τ alie potentiſſime creature: Sed nullus eſt rex glorie: niſi qui ipſas ꝯdidit: τ ꝯtinet ſũmitates. Stupẽda laus: mirãda ꝯcluſio. Nec potuit ab alio qcq̄ dignũ dici: niſi ab ipſo qui ſolus ſuã ꝑualet enarrare potentiã. Cognoſcite magiſtri ſecularium litteraruʒ hinc ſchemata: hic diuerſa generis argumẽta: hic diffinitiões: hinc diſciplinaꝝ oium ꝑfluxiſſe doctrinas: qñ in his litteris poſita cognoſcitis: que ante ſcholas veſtras longe prius dicta fuiſſe ſentitis.

Concluſio.

Totus hic pſalmus ad moralẽ ptinet diſciplinã. Cõmonet eni: vt ſupſtitionibus derelictis: vero τ pio dño fideliter ſeruiat̃. Quid eni iuſtius q̄ʒ eũ deſerere qui nos in adaʒ fecit eẽ mortales? Quid beatius: q̄ʒ illum ſequi qui humanũ genus inflictam mortẽ fecit euadere? Sed pſta dñe: vt qui portas miſericordie tue lauacro ſancte regenerationis intrauimus: nullis inde peccatis impellentibus exeamus. Numerus aũt huius pſalmi: ad 23ᵐ litteras latinoꝝ fortaſſe ꝑtineat: que eloquẽtie ꝓprie dicta ꝯcludũt: vt apud hebreos vigintidue: apud latinos vnde nũc ſermo eſt 23ᵐ: apud grecos 24ᵒʳ habeãtur: tñ in vnaquaqʒ lingua comprehendẽda competẽs adhibetur quãtitas litteraruʒ: ſic τ in iſto pſalmi calculo redolet beata perfectio.

Explicit expoſitio in pſalmuʒ 23ᵐ.

⁋ Jn finem pſalmus Dauid. XXIIII.

Ad te domine leuaui animam meam: deus meus in te confido non erubeſcam. Neqʒ irrideant me inimici mei: etenim vniuerſi qui ſuſtinẽt te non confundẽtur. Confundantur oẽs iniqua agẽtes: ſupuacue. Vias tuas domine demõſtra mihi: τ ſemitas tuas edoce me Dirige me in veritate tua τ doce me: q2 tu es ſaluator meus: τ te ſuſtinui tota die. Reminiſcere miſerationum tuaruʒ domine: τ miſericordiarum tuarum que a ſeculo ſunt. Delicta iuuẽtutis mee τ ignorantias meas: ne memineris. Scđm miſericordiam tuaʒ memẽto mei tu: propter bonitatẽ tuam domine. Dulcis τ rectus dominus: propter hoc legẽ dabit delinquẽtibus in via. Diriget manſuetos in iudicio: docebit mites vias ſuas. Vniuerſe vie dñi miſericordia τ veritas: requirẽtibus teſtamẽtum eius τ teſtimonia eius. Propter nomẽ tuum domine propitiaberis peccato meo: multum eſt enim. Quis eſt homo qui timet dominum legẽ ſtatuit ei in via quam elegit. Anima eiꝰ in bonis demorabitur: τ ſemẽ eius hereditabit terram. Firmamẽtum eſt dominus timẽtibus eum: τ teſtamẽtuʒ ipſius vt manifeſtetur illis. Oculi mei ſemꝑ ad dominum: quoniam ipſe euellet de laqueo pedes meos. Reſpice i me τ miſerere mei: q2 vnicus τ pauper ſum ego. Tribulationes cordis mei multiplicate ſunt: de neceſſitatibus meis erue me. Vide humilitatẽ meam τ laborem meum: τ dimitte vniuerſa delicta mea. Reſpice inimicos meos quoniaʒ multiplicati ſunt: τ odio iniquo oderũt me. Cuſtodi animam meam τ erue me: non erubeſcã quoniaʒ ſperaui in te. Jnnocẽtes τ recti

adheſerūt mihi: quia ſuſtinui te. Libera
deus iſrael: ex oibus tribulationibus ſuis.

Uoniam tituli verba iam nota ſunt: ⁊ pſo
iſte hebreoꝝ primus alphabeto deeſt: de
eius magis virtute dicendum eſt. Per to
tum igitur librū: duo iſtorū genera ſunt
pſalmoꝝ. Unum qḋ integrū alphabetū
cōtinere monſtratur: vt eſt centeſimuſdecimus cen
teſimuſundecimus: ⁊ iis⁹ qui iuſtos vt puto: indi
cant laudes dñi ipſo largiente perfecta meritoꝝ de
notiōe cantare vt fuit nathanael: de quo dñs dicit i
Joan.i. euangelio: Ecce vere iſraelita in quo dolus non eſt.
Hiere.i. Et hieremias pp̄ha: de quo idem dñs ait: De ventre
Job.i. matris tue vocaui te: ⁊ in vulua ſanctificaui te. Job
quoqꝫ filii: dñi voce laudatus eſt. Ait enim: Nunqd
conſideraſti ſeruū meū Job: ꝙ non ſit ei ſimilis in ter
ra: vir iuſtus ⁊ ſimplex ⁊ rectus: timens deum: ac re
cedēs a malo. Et ceteri qui tñ ipſi deo ſoli ſunt noti.
Sed cū ad eos ꝑuentū fuerit: euidētius explanabit̄.
Aliud genus eſt: qḋ ſubtractis quibuſdā litteris: oſt
dit tales in ecclia pſallere: quibus non adeo omniū
bonoꝝ opeꝝ arridet integritas: vt eſt pſens pſalmus
33⁹ 36⁹ ⁊ 144⁹. de quib⁹ ſuo loco latius diſtinctiuſqꝫ
dicet̄. Nunc aūt nouerimus hunc: ſextam ⁊ nonā de
cimā litteras nō habere: reliquas vo in textu pſalte
rij minio pingendas eē iudicaui ne qua legētib⁹ con
fuſa naſceret̄ obſcuritas. De autē alphabeti littere:
que verba ſignificēt: Hieronymi prīs breuiter labo
re collecte ſunt: qḋ tñ ſcripturis diuinis nō cognoſci
tur inſuetum. Nā ⁊ Hieremias captiuitatē Hieru
ſalē quadruplici alphabeti lamentatiōe defleuit: do
cēs litteraꝝ ſacra etiam rerum nobis celeſtium: indi
care myſteria. Diuiſio.

SCHE Oto pſalmo: per figurā Ethopoeian: mi
rabili ſupplicatiōe deprecat̄ ecclia: ne eū
cōſpectu dñi: cōtemptibilis appareat ini
micis. Primo mēbro depoſcit: vt inſtitu
ta dñi viaſqꝫ eius cognoſcat. Que ſectio
cōtinet ſupra memorati alphabeti litteras quinque.
Secundo membro: bñficia eius poſtulat: que ſanctis
patribus a ſeculo cōdonauit. Hoc etiā ꝯtinet ſequen
tes litteras ſex. Tertio loco dicit: cuſtodientes precē
pta dñi eterna pmia ꝓmererī: preſtā ſe in eadē vo
lūtate iugiter ꝑmanere: vbi reliquas habet litteras
nouē. Sic totus pſalmus memoratarū litteraꝝ ꝯſcri
ptione depictus eſt. Expoſitio.

Aleph D te dñe leuaui aiam meā: de⁹ me⁹ in te
Beth cōfido nō erubeſcā. Neqꝫ irrideant me
ETY inimici mei. Leuare: dicimus ſurſum
erigere. Ergo de terrene conuerſatione
vitijſqꝫ carnalib⁹ ad deū dicit ecclīam
leuaſſe aiam ſuā: ad cōtēplationē ſcilꝫ celeſtium reꝝ
qua ſemꝑ dñm pius animus intuet̄: qꝛ facile huma
DEF na deſpicit: qui diuina ꝯſpexerit. Erubeſcere eſt aūt
repētina animi ꝑturbatione ꝯfundi: ſubitoqꝫ aliud
reſpicere ꝙ̄ credebat̄ euenire. Petit ergo ne minor
efficiat̄ in conſpectu eius: que de ipſius pietate cōfi
ſa eſt. Irridēt vo inimici: qñ iuſtoꝝ ꝯfidentiā nō vi
dēt eē cōpletā: ⁊ ſi aliter cedat ꝙ̄ ſecutuꝝ eſſe ꝓdice
bāt. Sperat ergo mater ecclia: vt ꝓmiſſa ſua preſtet
dñs quatenus aduerſarij eius: vnde eā irridere poſ
Gimel ſint non habeant. Ridere enim plerūqꝫ benigni: irri
Al. oēs iniq̄ agentes ſuꝑ uacue dere aūt ſemꝑ aduerſarij eſt. Etenim vniuerſi qui
ſuſtinēt te: nō confundent̄. Confundant̄ iniqui fa

ciētes vana. Expectare: eſt ſub maloꝝ patiētia deū DEF
viriliter ſuſtinere: vt ille veniens in iudicio ſuo red
dat qḋ deuoti animus expetebat. Sic ⁊ alius pſalm⁹ Pſ.26.
dicit: Expecta dñm viriliter age: ⁊ confortet̄ cor tuū
⁊ ſuſtine dñm. Et reſpice: qꝛ per figuram Anadiplo SCHE
ſin que latine dī: cōgeminatio dictionis: ſermonē ge
minat ad decorē. In ſuperiore qdē pſalmo: in vſibus
factuꝫ eſt: hic aūt in ſolis verbis eſt poſita. Addidit:
Cōfundant̄: ipſum vbū qḋ pro fidelib⁹ in fine poſi
tum eſt: in pte iniquoꝝ fecit initiū. Sed illic optat̄
ne veniat: hic petit̄ vt emergat. Faciētes vana: id eſt: DEF
que a dño ꝓbant̄ aliena. Uanum eni dicimus: infru Daleth
ctuoſum atqꝫ vacuū. Uias tuas dñe notas fac mi Al. demonſtra
bi: ⁊ ſemitas tuas edoce me. Inter vias ⁊ ſemitas:
nō parua diſtātia eſt. Uias enim dicimus: quas com DEF
meātiū generalr licētia ꝑuagat̄: que dicte ſunt a ve ETY
hēdo. Semite vo ſunt: que anguſto calle diriguntur: DEF
nec vulgo note ſunt: ſꝫ occultis itinerib⁹ ambulant̄.
Dicta eſt eni ſemita qſi ſemi via. Quapropter vias ETY
dicamus ad vite ordinem ptinere: in quo ambulat ⁊
doctoꝝ ꝯuerſatio: ⁊ ſimpliciū multitudo. Semitas
aūt legis intelligētiā debem⁹ accipe: que ⁊ paucis no
te ⁊ difficultate ſui ꝓbant̄ anguſte. Sequit̄ eni: Edo
ce me. Qui ſermo nō ad callē: ſꝫ ad legē magis noſcit̄
pertinere. Dirige me in vitate tua ⁊ doce me: qꝛ tu He
es deus ſalutaris me⁹: ⁊ te ſuſtinui tota die. Singu Al. ſaluator
lis ſermonibus: ſupiores ſenſus hic vbis amplectit̄.
Dirige me: ad vitā ptinet: doce ad ſciaꝫ. Seqt̄: Quia
tu es de⁹ ſalutaris meus: ⁊ te ſuſtinui tota die: pfecte
breuiterqꝫ nos imbuit. Due ſiqdē res ſūt: que bonos
efficiūt chriſtianos. Pria: vt deū nobis ſalutarē cre
damus. Scda: vt ſub toti⁹ vite patiētia retributionē
ipſius expectare debeamus. Tota die: ac ſi diceret: ol
die ſcilꝫ nō interpolato tpe: ſꝫ ꝯtinua vite ſignifica
tione ꝑlatū. Reminiſcere miſerationum tuaꝝ dñe Zai
⁊ miſericordiaꝝ tuarū que a ſeculo ſunt. Uenit ad
2ᵐ mēbrū: ꝑpiſſima humilitate ſua petēs: quatenus
ſm ꝯſuetudinē eius miſericordiā dñi cōſequat̄. Hu
mano vſu ille dī reminiſcere: qui nunꝙ̄ pōt aliquid
obliuiſci. Nā qui ſibi deſiderat ſubueniri: largitorē
bñficij putat oblitum qñ aliqua fuerit dilatione tar
datus. Subiungit: Et miſericordie tue que a ſeculo
ſunt. In his vbis ꝑclara nimis ⁊ regularis nobis elu DOC
cere videt̄ ſnīa: qꝛ nullus ſuis meritis ad ei⁹ gratiam
venit. Dicēdo eni: miſericordie tue que a ſeculo ſunt
ſemꝑ dñm miſericordiaꝝ approbat largitorē: qui nō
ante merita bonum ſuſcepit: ſꝫ prius ſua dona ꝯcedit.
Oēs quidem hereſes deteſtabili cogitatione reperte
ſunt. Pelagianū vo malū ꝙ̄ ſit ꝑnitioſū hic dat̄ intel
ligi: qḋ tāta cognoſcit̄ aſſiduitate redargui. A ſeculo
dicit: cū cepit eē ſeculū: qñ adminiſtrari cept⁹ eſt mun
dus. Seculū eſt eni mūdi ordo decurrēs: qui ad fu DEF
tura tēdēs ꝑterita deſerit. Hec aliq in hebdomadis
ſilitudinē: ſeptēnis ānis determinādā eē putauerūt.
Alij eni ſecula dicta eē voluerunt: qḋ in ſe iugiter re
uoluit tpa. Et ne diſtinctiōes vboꝝ ꝑtermittere vi
deamur: miſeratiōes attinēt ad opatiōes pias: miſe
ricordie vo ꝑtinēt ad clemētē naturā. Unū rogat: vt
vtrarūqꝫ reꝝ ſuaꝝ memor ſit dñs. Delicta iuuentu Heth
tis ⁊ ignorātie mee: ne memineris. Scdm magnā Al. ignorantias meas
miſericordiā tuā: memor eſto mei de⁹. Delictū quī Al. nō hēt
dā voluēt leui⁹ eē ꝙ̄ peccatū: dictūqꝫ ab eo: ꝙ vlā ſin Al. memēto mei tu
quat eqtatis: nō tñ in ſūma criminū prauitate vset̄.
Delictū eſt eni auidi⁹ cibū ſumē: cachino icōpetēter ETY
reſolui: ociōſis vbis operā dare ⁊ cetera huiuſcemodi

que grauiſſima nō vident̄ eſſe peccata:ſed tñ cōſtat
eſſe ꝓhibita. Iuuētutem vō:nō tñ floridam etatē po
ſuit:ſ; ꝑcipitationis audaciā:que in illa etate facilli
ma eſt:dū calor animi modeſtiā ꝯuerſatiōis excedit
Nā multi iuuenes moꝝ grauitate maturi ſūt: econ
tra qdā ſenes leuitatis crimie maculant̄. Ignorātie
aūt dixit:q2 multa facimus que mala eē neſcim⁹. Da
musq; plerūq; ignari ꝯſiliū:qđ ledat alteꝝ. Dam⁹ ve
lut pro remedio egroto ciboſq; que vehementer affli
gāt. Ipſaz quoq; legē frequēter offendim⁹ ignorātes
quā nō licet ignorari dū eas voluerit diuinitas a ge
neralitate cognoſci ſempq; retineri. Alij aūt dicunt
delicta ignorātie etiā ad paruulos ptinere qui lz inua
lido ſenſu ſopiti ſint:tñ originali peccato ꝓbant̄ ob
noxij. Petit ergo:vt delicta iuuētutis ꝛ ignorātie ad
vindictā reſeruare nō velit:ſ; tanq; excedāt illi: ita
ad iudiciū nō patiat̄ adduci. Ideoq; ꝓcat̄ eccl'ia: ne
delicta meminerit:ſ; potius memor ſit ei⁹ ſ; magnā
miſericordiā ſuā.[Propter bonitatē tuā dn̄e.] Dicē
do ꝓpter bonitatē tuā dn̄e:fecit intelligi:non ꝓpter
meritū meū. Unde nulli fas eſt aliqđ ꝓſumere:niſi
SCHE quē grauiter ꝯtingit errare. Que figura dr̄ Empha
ſis:id eſt:exaggeratio:ſ; hic illa ei⁹ ſpecies eſt:que ſi
gnificat id qđ nō dicit. Merito ergo illius bonitas
Luc. 18 veraciter ꝑdicat̄:de quo ſcriptum eſt: Nemo bonus
Thet niſi ſolus de⁹.[Dulcis ꝛ rectus dn̄s: ꝓpter hoc legem
Al. dabit ſtatuet delinquētib⁹ in via.] Dulcis eſt dn̄s:q2 dum
cunctos bñficijs ꝑueniat:conuerſionem tñ delinquē
Math. 5. tis expectat. Pluit eni ſup iuſtos ꝛ iniuſtos:vitā tri
buens his qui merebant̄ extingui. Merito ergo dul
cis dr̄:a quo ſuauia dona ꝑſtant̄:ſicut ꝛ alius ps dicit
Ps. 33. Guſtate ꝛ videte qm̄ ſuauis eſt dn̄s. Dulcis eni dict⁹
eſt:ad ſimilitudinem dulcium eſcaꝝ: quibus maxie
delectat̄ humanitas. Rectus eſt:qm̄ poſt frequentes
increpatiōes: ꝛ lōgiſſimas expectatiōes obſiſtit ma
lis:humiliat ſupbos ꝛ impios:vt tandē aliqñ ſopiāt:
ꝛ ſe erraſſe peniteāt. Qđ aūt legem ſtatuit:vtiq; dul
cedinis ꝛ rectitudinis fuit:qm̄ noluit errare quos vo
luit legis ꝓmulgatōe corrigere. Sed ne qs hāc diſtri
ctionē crederet ex aſperitate veniſſe:ꝯſiliū late legis
exponit:id eſt:bonitatis ꝛ dulcedinis. In via: id eſt:
in pñti vita:vbi lex ponit̄: in qua recte viuere cōmo
nemur.[Diriget mites in iudicio docebit manſue
Al. māſuetos tos vias ſuas.] Id eſt:alio placidos ad ꝓmiſſam facit
Al. mites beatitudinē ꝑuenire. Directus quippe dr̄:qui de cur
uo rectus efficit̄. Dicēdo aūt mites:excludit ſupbos
Math. 5. ꝛ elatos:ſicut in euāgelio dicit: Beati mites: q2 ipſi⁹
poſſidebunt terram. Manſuetos vtiq; non ſupbos:
qui ꝯtra iugū ſuaue:ꝛ onus leue noxia ſibi libertate
recalcitrāt:ſed illos docebit:qui ſine murmuratione
faciunt que iuſſa cognoſcūt. Inter manſuetos enim ꝛ
mites:hec videt̄ eſſe diſtātia. Mites ſunt:qui nulla
DEF furoris accēſione turbant̄:ſed in lenitate animi iugi
ETY ter ꝑſeuerāt. Manſueti aūt dicunt̄:quaſi manu con
ſueti:hoc ē tolerātes iniurias:nō reddētes malū pro
malo. Uias ſuas dixit:ſed que ſint vie dn̄i ſubſequē
Caph ter exponit.[Uniuerſe vie dn̄i miſericordia ꝛ veri
tas:requirētibus teſtamētū eius ꝛ teſtimonia eius.]
Quas ſint incōprehēſibiles vie dn̄i:aptiſſime eas ſub
breuitate colligit. Quis enim opa eius enarrare ſuf
ficeret:quāta potentia celeſtia terrenaq; moderet̄:
Sed cū ille non potuiſſent enumerari: ſufficienter
cōprehenſum eſt:vniuerſe vie dn̄i miſericordia ꝛ ve
ritas. Miſericordia:q2 ꝑuenit cuncta bonitate. Ue
ritas:q2 oīa ſub integritate diiudicat. Sed ne hoc pu

tares coiter conferendū:ſequit̄ quibus poſſint talia
conuenire:ſcilz requirentibus teſtamentū eius: ꝛ te
ſtimonia eius. Quando ſingulari numero dicitur te
ſtamentū:aut vetus ſignificatur:aut nouum. Hic er
go teſtamētū:nouū debemus accipe:teſtimonia vō
precedentiū dicta ꝓphetarum. Teſtes enim fuerūt
ſacraꝝ ꝓmiſſionū:quas dn̄s aduentus ſui manifeſta
tione compleuit.[Propter nomē tuū domine propi
tiaberis peccato meo copioſum eſt enim.] Hoc be Al. multum
ne ad perſonam refert̄ eccl'ie:cuius congregationem
ex diuerſis peccatoribus ꝯſtat eueniſſe: Propter no
mē tuū dn̄e:q2 Jeſus dicēdus erat:qđ lingua noſtre INTER
Saluator īterpretat̄. Nomē ſiquidem ipſum ſalutis
intelligit̄ eſſe ꝓfeſſio. Sequit̄: Copioſum eſt eni. Id
eſt:cui nō poſſis parcere ꝓpter ſe:ſed ꝓpter tui nois
ſanctitatem. Sed dū copioſum dicit̄ peccatū: abun
dantiſſimum eē monſtrat̄:quoniā curſu tēporis ſem
per augetur: ꝛ niſi fuerit diuina miſeratione ſubuen
tum:quātum vita protēdit̄:tātū humana fragilitate
peccat̄. Et memoria reconde:qđ eccl'ia dicit pro par
te membroꝝ:copioſa ſua eſſe peccata: vt qui ſe pre
dicant eſſe mundos:ſicut catheriſte:intelligāt ſe por
tionē cū ſancta eccleſia nō habere.[Quis eſt homo Mem
qui timet dn̄m:legem ſtatuit ei in via quam elegit.]
Uenit ad tertium membrū:ſpecialiter demōſtratu
ra qui ſit qui timeat dn̄m:aut quali munere gratulē
tur. Sed more ſuo interrogationē ꝑmittit reſponſu
ra que cōpetunt: Legem ſtatuit ei. Iſte eſt: quē vole
bat exprimere. Dicit hominē accepiſſe legē:qui ideo
noluit metum adijcere:ne poſſet ſub ignorantie ſecu
ritate peccare. In via quā elegit:id eſt ſanctitate pro
poſita.[Anima eius in bonis demorabit̄: ꝛ ſemen ei⁹ Nun
hereditate poſſidebit terram.] Quia iuſtis hoībus Al. hereditabit
exutis corpe:nō ſtatim ꝑfecta beatitudo datur: que
ſanctis in reſurrectione promittit̄: animam tñ eius
dic̄ in bonis poſſe remorari:quoniā ꝛ ſi adhuc ꝑmia
illa ſuſpēſa ſunt:que nec oculus vidit:nec auris audi
uit:nec in cor hoīs aſcendit:modo tñ futuri ꝑmij cer 1. Cor. 2.
tiſſima ſpei delectatiōe paſcunt̄. Sequitur: Et ſemē
eius hereditate poſſidebit terram. Iſtud iam futu
rū ꝑmium abſolute ſignificat:quādo ſemen eius: id
eſt:opera bona in eterna ſecuritate recipientur: ꝛ poſ
ſeſſio eius nulla vlterius expulſione turbabitur. Qui
enim aliquid ex hereditate tenet:firmiſſima poſſeſ
ſione gloriat̄.[Firmamētum eſt dn̄s timētibus eū:
ꝛ teſtamentum ipſius vt manifeſtetur illis.] In hoc
verſiculo diligenter credentium animos menteſq;
roborauit. Primo:q2 humana cōſuetudo mutabilis
eſt:firmamētū ei⁹ dn̄m dicit futurū: vt de ſe dubita
re nō debeat:cū tali ꝓmiſſiōe ſolidat̄. Sz vide qđ di
cit: Timētib⁹ eū. Iſta eni ſupbis ꝛ audacib⁹ nō ꝓmit
tit. Et itueri quā vim habeāt vba diſpoſita. Huma
nus timor diffidētiā tribuit:diuinus aūt ſpei firma
mēta ꝯcedit. Scđz iſtud eſt amplectēdū nimiſq; ne
ceſſariū:vt lex ei⁹ ipſi⁹ nobis munere declaret̄: ſine
quo nec itelligere qcq; boni poſſum⁹:nec ꝑficē laudā
da ꝑualem⁹.[Oculi mei ſemp ad dn̄m:qm̄ ipſe euel Sin
let de laqueo pedes meos.] Poſt antefata ꝑmia hea
toꝝ:nūc ꝯtēplationē ſuā fuiſſe dicit ſemper ad dn̄m.
Pulcherrime aūt cognoſcit̄ hec facta diuerſitas. So
lēt eni qui añ pedes ſuos nō itueñt:in laqueos irruere
aut in foueaꝝ hiat⁹ icidere. Hoc aūt mirabilr̄ ꝛ vaci
ter dictū eſt:q2 ſi caute ambulemus: pedeſq; noſtros
dirigam⁹:ſi ad dn̄m iugiter oculos eleuem⁹: qm̄ ille
reſpectus ab omni nos offenſione reddit alienos.

[Reſpice

Pbr [Reſpice in me ꝛ miſerere mei:qm̄ vnic⁹ ꝛ pauper ſum ego.] Egregia ſibi cōparatione rndet:qꝛ ſupius dixit:Oculi mei ſemꝑ ad dnm:nūc dicit: Reſpice in me:quē admodū ego ad te:ꝛ miſerere mei. Nam qui ad illū ſemꝑ reſpicit:exigit vt eū miſeratus ipſe reſpiciat. Addidit quoqꝫ miſericordie ampliſſimas cauſas:qꝛ vnicus plus amat:pauperrimus plus dolet. Qḋ de ꝑſona chriſtiani populi ꝯuenienter dicit eccleſia:qui vnicus eſt ei:qꝛ ſolus veracis fidei ſacramenta cuſtodit. Pauper:qm̄ a mundi illecebris ſegregatus:nulla ſeculi ambitione refertus eſt.

Sade / Al. multiplicate. / Al. erue. [Tribulationes cordis mei dilatate ſunt:de neceſſitatib⁹ meis eripe me.] Dilatata eſt eccl'ie tribulatio:duꝫ cogitationes ſuas per mundi calamitates vbi eſt ſeminata diſtendit. Neceſſe eſt enim: vt copioſo faſce deprimatur:qui pro multis affligit. De neceſſitatibus enim dicit:quas ꝑſecutoꝝ atqꝫ hereticoꝝ patiebat inſidijs. Hi ſunt enim:qui necē inferre cupiunt chriſtianis. Suas eniꝫ recte dicebat:quas ſtudio charitatis aſſūpſerat.

Res / Al. vniuerſa delicta [Uide humilitatē meam ꝛ laborem meum:ꝛ dimitte oīa peccata mea.] Uide:id eſt: ꝓpitius reſpice: Humilitas eſt aūt eccleſie:quādo indiſciplinatos ꝛ prauos docendo ſuſtinet:ꝛ tectos atqꝫ latentes patitur diuino reſeruare iudicio. Labor eniꝫ ipſius eſt qꝛ multis ꝑſecutionibus multaqꝫ cōtentione fatigatur:ꝛ ſemꝑ prauoꝝ obiectionibus laceſſita:nulla hic optate pacis requie congeſcit. Merito ḡ poſt tāta que patit remitti ſibi peccata oīa deꝑcat:qꝛ pie tolerantie duriſſim⁹ labor clemētia iudicis ſemꝑ expectat.

[Reſpice inimicos meos qm̄ multiplicati ſūt:ꝛ odio iniq̄ oderūt me.] Dicēdo:reſpice inimicos meos:pro ipſis orat vt redeāt:qꝛ q̄s ille reſpicit ſine dilatione ꝯuertit ſicut in euāgelio:petruꝫ dn̄s reſpexit vt fleret. Addidit cām:qꝛ perire nō debeant:qm̄ multiplicati ſunt. Pauci eniꝫ crederent fortaſſe ꝯtemni. Multorū vō ꝑditio:ſine maximo dolore nō poterat ſuſtineri. Sequit:Quia odio iniquo oderūt me. Eccl'iaꝫ reuera iniq̄ odio oderāt:qꝛ dū ꝓ ipſis orōnē fūderet:illi tn̄ eā ꝑſequi nulla intermiſſione ceſſabāt. Et iō addidit:odio iniq̄:qꝛ eē videt ꝛ iuſtū ſicut eſt illō: Perfecto odio oderā illos.

Pi ne. / Sin / Al. erubeſcā qm̄ ſperaui in [Cuſtodi aīam meā ꝛ eripe me:nō ꝯfundar qm̄ inuocaui te.] Fidē ſuā petit eccl'ia rectiſſimā cuſtodiri: vt ſeruata ab ſciſmaticis:nulla queat ꝑuerſitate ꝯfundi:ſed ſine macula ꝛ ruga:ſponſo ſuo ornata:fidei virtutibus offeratur. Subiungit cauſa ꝓbabilis:qua petitionē ſuam conſequitur:qm̄ inuocauit dominū. Reuera nō meretur erubeſcere:que ſpem ſuam cognoſcit in tanta virtute poſuiſſe. Ipm̄ eniꝫ elegit inuocare:qui neſcit pie ſupplicantes abijcere.

Tau / Al. nō habet [Innocentes ꝛ recti adheſerunt mihi:qm̄ ſuſtinui te dn̄e.] Innocentes q̄dam itelligunt paruulos ſacro baptiſmate regeneratos:qui adhuc nullis mūdanis conuerſationibus polluuntur:ſed in ipſa ſanctitate tranſeunt quā ſuſcipere meruerunt. Rectos aūt illos accipi volunt:qui iā matura etate conuerſi: diuino munere a peccatoꝝ ſunt laqueis abſoluti. Sꝫ cū diſperim⁹ eccl'iaꝫ varijs boꝝ morib⁹ eē cōpletaꝫ: quo mō hic dicit tm̄ inocētes ꝛ recti adheſerūt mihi: q̄ſi ꝛ illos nō hēat ꝑmixtos:qui iꝓbis morib⁹ polluunt? Sꝫ ꝯſidera pōdus vbi iſti⁹: vt inocētes ꝛ rectos adheſiſſe ſibi dicat:tanq̄ꝫ illi fuerint ſociati atqꝫ cōglutinati:qḋ ab vtraqꝫ ꝑte moꝝ ꝓbitas videt efficere: Reliq̄ aūt cū labore tolerati ſint poti⁹ q̄ꝫ adheſerūt. Suſtinui vō dic:viriliter paſſa ſuꝫ in hoc mūdo frequētes anguſtias:ſꝫ vna mihi fuit ꝯſolatio:te dn̄ꝫ ſuſtinere. Et inſpice vim vſus iſtius:qꝛ inocētes ꝛ rectos iō ſibi adheſiſſe dicit:qm̄ ſuſtinuit dnm̄. Alioquin ſi poterat tales amare:niſi ꝛ ipſa de tanta videret firmitate preſumere.

[Redime me deus iſrael: ex oībus anguſtijs meis.] Al. nō habet / Al. tribulationibus ſuis Cum dicit: Redime me: aduentuꝫ dn̄i ſaluatoris expoſcit:cuius ſanguine redempta:de diabolica eſt captiuitate liberata. Deus iſrael:id eſt:deus te videntiū:qꝛ ipſos reuera gratos habet:q̄bus ꝯſpectum ſue cōtemplationis indulget. Subiungendo enim:ex oībus anguſtijs meis:nullaꝫ in ſe maculā deſiderat inueniri:qm̄ aliter chriſto nō pōt coniungi ſancta ſponſa:niſi fuerit vt dictuꝫ eſt ſine macula ꝛ ruga.

Concluſio.

Audiamus quē admoduꝫ adhuc in anguſtijs huius mundi poſita:per totū pſalmū ad liberatorē ſuū clamet eccleſia:ꝛ deſinamus tribulationes impatienter ferre:cum ipſam matrem ꝯſtet pro nobis grauiſſimas anguſtias ſuſtinē. Portemus aduerſa dn̄o iuuante viriliter: ſperemus de eius pietate ꝯſtanter:qꝛ ſi nos in ſponſe partibus permanemus:deo largiēte cū ipſa ſimul ad eterna gaudia perueniemus. Numerus iſte etiam bis duoden⁹ myſteria nobis ſupna declarat:qḋ .24.[ci] ſeniores indefeſſis vocibus:laudes dn̄o ſuaui modulatione concelebrent:cōmonens vt ad ſimilitudinem eoꝝ ꝛ nos pſalmum iſtum frequentata deuotione cantemus.

Explicit expoſitio in pſalmū .24.[m].

Pſalmus dauid. XXV.

Iudica me dn̄e:qm̄ ego in innocentia mea ingreſſus ſum: ꝛ in dn̄o ſperans non infirmabor. Proba me domie ꝛ tenta me: vre renes meos ꝛ cor meum. Qm̄ miſericordia tua ante oculos meos eſt: ꝛ cōplacui in veritate tua. Nō ſedi cum concilio vanitatis: ꝛ cuꝫ iniqua gerentibus nō introibo. Odiui eccleſiam malignantium: ꝛ cum impijs non ſedebo. Lauabo inter innocentes manus meas: ꝛ circundabo altare tuum domine. Ut audiam vocem laudis: ꝛ enarrem vniuerſa mirabilia tua. Dn̄e dilexi decoreꝫ domus tue: ꝛ locum habitationis glorie tue. Ne perdas cū impijs deus aīam meam: ꝛ cum viris ſanguinum vitam meam. In quorum manib⁹ iniquitates ſunt: dextera eorum repleta eſt muneribus. Ego aūt in inocētia mea igreſſus ſum:redime me ꝛ miſerere mei. Pes enim meus ſtetit in directo:in eccleſijs benedicam te domine.

Cum pſalmus ſignificet in actibus nr̄is conuenientiam ſpūalium rerum:Dauid aūt manu fortis atqꝫ deſiderabilis:tot⁹ hic textus ad perfectū aptandus eſt chriſtianū:qui dn̄o largiēte:diuerſoꝝ laude meritoꝝ in eccl'ia eius cōſtanti aīo perſeuerās:diuinis ſe beneficijs conſolat. Sed tn̄ cum talis hymnus dicitur:neceſſe eſt vt ad chriſtum dnm̄ intelligentie virtute referatur. Diuiſio.

Sanctus iſte quē diximꝰ: pmo modo pſal
mi: innocētiā ſuā reſpici deprecat̄: qꝛ cū
iniquis hominibus nō habuit portionē.
Scdo ſupplicat ne hereticis aut ſciſma
ticis in iudicio dñi miſceat̄: qm̄ domum
eius ſe dilexiſſe teſtatus eſt. Expoſitio.

M. Ego Iudica me dñe qm̄ ꝑ in innocentia mea
ingreſſus ſum: ꝛ in dño ſperans nō infir
mabor.] Periculoſa qdē iudicij videt̄
eſſe petitio: ſed ſequeſtratio maloꝝ: que
fit in examine dñi: cognoſcit̄ a bono me
rito cōpetēter optari. Quapropter nō eſt hic deteſta
bilis arrogantia meritoꝝ: ſed iuſta petitio ſeruiētis
vt ſequeſtret̄ a peſſimis: ne cū malis habeat portio
nē. Poſtulabat enim vir ſanctꝰ iudicia: qꝛ certꝰ erat
2. Tim. 4. de eius miſericordia: ſicut dicit apl's: De cetero repo
ſita eſt mihi corona iuſtitie: quā reddet mihi dñs in
illa die iuſtus iudex. In inocētia vō ſua īgredit̄: quī
ſicut inferius dicit: ſperat in dño: nec de ſuis qcq̄ vi
ribus: ſed de diuina largitate p̄ſumit. Sequit̄ huius
rei decora ꝓbatio: qꝛ in dño ↄfidēdo infirmatū ſe eē
nō aſſerit. Hec eſt eniꝫ inocētia quā ſupiꝰ dixit: id
eſt: in dñi v̄tute ↄfidere: ne poſſit eū aliq̄ infirmitas
peccatoꝝ ingrauare. [Proba me dñe ꝛ tenta me: vre
renes meos ꝛ cor meū.] Proba ꝛ tenta: nō p̄ſumpti
ue dicit̄: ſꝫ hoc emūdationis gr̄a fieri poſtulat̄. Naꝫ
qm̄ ille pſcrutat̄ ꝛ tentat: facit nos peccatū itelligere
noſtrū: ꝛ ad fructū penitētie ꝑuenire. Alioqn: ſi nul
la nos in hoc ſeculo aduerſitate cōmoneat: ſub negle
cto relinqmus ea pro quibus ſatiſfacere deberemus.
Ipſe enim ſubſequēter exponit: cur ſe ꝓbari ꝛ tētari
deſideraret: vtiqꝫ vt vrerētur renes ꝛ cor eius: quate
nus delectatiōes ꝛ cogitationes humane vbi dñi ca
lore purgarent̄. Qui more fornacium: vitioꝝ ſordes
abſumens: aīas hoium ad emundationē pfectiſſimi
decoris adducit. Perſcrutandū eſt aūt cur hic petat
ſe deberi tentari: cū in euāgelica oratione ſit poſitū:
Mat. 6. Ne inducas nos in tentationē. Due ſunt igit̄ tenta
tiones. Una dñi: qua bonos tentat vt eos cōpetēter
erudiat: ſicut legit̄ in geneſi: Tentauit dñs Abraam.
Gen. 22. Uel illud qđ dicit Moyſes: Tentat vos dñs deꝰ ve
Deut. 13. ſter. Altera vō diaboli eſt que ſemꝑ ducit ad mortē.
De qua precamur: ne in eius ptes peccis mentibꝰ idu
camur. Bene ergo ꝓpheta petit dicēs: ꝓba me dñe ꝛ
tenta me: in iſta pte que dñi eſt: vt nō in illam tenta
tionem diabolicam iduceret̄: vbi ſequit̄: ſed libera
nos a malo: id eſt: ab ipo diabolo. [Q̄ꝛ miſericordia
tua ante oculos meos eſt: ꝛ compl... in v̄itate tua.]
Hoc erat: vn̄ tentationū pericula nō timebat: qꝛ mi
ſericordiam eius nō poterat obliuiſci. Iugiter enim
ſibi ſubueniri facit: cui collatū b̄nficiuꝫ ante oculos
ſemꝑ aſſiſtit. Qua de re etiā dño cōplacuiſſe ſe dicit.
DEF Cōplacere eſt aūt: cū ſanctis dñi eternā grām ꝓme
Joh. 14. reri. In v̄itate: id eſt: in chr̄o tuo qui ait: Ego ſum via
v̄itas ꝛ vita. Aliter eniꝫ patri nō pōt cōplacere: niſi
qui tali fuerit credulitate firmatus. [Nō ſedi in cō
cilio vanitatis: ꝛ cū iniqua gerentibus nō introibo.]
Cōplacuiſſe ſe dño egregia nimis narratione decla
rat. Innocētiā quippe nitit̄ oſtendere: duobꝰ v̄ſibus
refugiēdo que praua ſunt: alijs vō duobꝰ agēdo que
TOP recta ſunt. Qđ argumentū in topicis dr̄ ex ↄtrarijs.
Cōciliū enim vanitatis: ꝛ cōgregatio inocētiū: oīno
ↄtraria ſunt. Enumerat eniꝫ nūc que dño largiente per
egerit: vn̄ ſe cōplacuiſſe teſtatus eſt. Nō ſedit in cō
cilio vanitatis: qui tractatibus iniquoꝝ nulla cōſilij

ſui pticipatione ↄſentit. Fieri enim pōt: vt hō ſanctꝰ
caſu aliquo ad cōciliū veniat iniquorū: vbi vel incō
grua vel vana referant̄: Sed dum talia cognouerit:
neqꝫ cum eis ſedet: neqꝫ delectatione aliqua cōmo
rat̄: ſed prauū ſtudiū: aut diſſuadet: aut deſerit. Qua
propter cū ſe pꝰus negaſſet ſediſſe cū malis: modo ſe
ꝓfitet̄ nō introiſſe cū peſſimis. Ante enim tractatū
ipſorum vitauit: poſt ꝛ facta deſeruit. Introitus eniꝫ
ad ſcelus eſt: cū fieri aliqđ audacter incipit̄. Introi
tus enim: initiū ſignificat operationis: qđ vir ſanctꝰ
a ſua cōſcientia ꝓfitetur alienū. [Odiui ꝑ congrega M. eccleſiā malignantium
tionē malignoꝝ: ꝛ cū impijs nō ſedebo.] Minꝰ fue
rat ſancto viro malū vitaſſe cōciliū: niſi ꝛ congrega
tionē odiſſet oīmodis ſubdoloꝝ. Odium enim ſigni
ficat diuiſionē: ſicut eſt in amore collegium. Et cū ſu
periꝰ ſe dixerit in vanitatis cōcilio nō ſediſſe: modo
ſe ꝓfitet̄ cum impijs ſe non ſedere. Utrunqꝫ qdem
erat oīno deſerenduꝫ. Sed alij ſunt vani: alij impij. DEF
Uani ſunt qui caducis inqſitionibus occupant̄: ꝛ in
ſuperflua tempus narratione ↄſumunt. Impij auteꝫ
heretici: qui queſtionibus pfidis ſcripturas diuinas
deprauare cōtēdunt: ſicut petrus apl's ait. Deprauan 2. Pet. 2.
tes eas ad ſuū interitū ꝛ pditionē. Hos ergo vtroſqꝫ
iure monet eſſe fugiendos: qꝛ illi ſuperfluitates dili
gunt: iſti tela ꝑuerſitatis infigunt. [Lauabo inter in
nocētes manus meas: ꝛ ꝑcircuibo altare tuum dñe.] M. circundabo
Pōt talia loquit̄: qui caput ſuum ſeqtur chriſtuꝫ: qui
terrena deſpicit: ꝛ celeſtia concupiſcit: ſicut aplus ait.
Noſtra aūt cōuerſatio in celis eſt. Inter innocentes Phil. 3.
enim lauat manus ſuas: quiſqꝫ facta ꝓpria ſtudio bo
ne cōuerſationis emūdat. Et bene addidit: inter in
nocētes: qꝛ poſſunt lauare manus etiā qui nocentes
ſunt: ſicut fecit pontius pilatus: qui duꝫ aīam ſuam
nefanda dñi traditione pollueret: manus ſuas ſecu
li iſtius liquore mundabat. Sed ſpūaliter manus la
uat: quiſqꝫ actus ſuos lachrymabili ſatiſfactione di
luerit. Circuibo vō dixit: id eſt: frequēter iterabo: vt
aſſiduitatē ſanctiſſime deuotionis oſtēderet. Altare
enim: ab altitudine dictū eſt: q̄ſi alte are: vbi dño ſa ETY
crificatur: vt ↄſpectibus populoꝝ miſericordie ipſiꝰ
dona pandant̄. [Ut audiā vocē laudis tue: ꝛ enarreꝫ
vniuerſa mirabilia tua.] Prouectus ad celeſtia ideo
illud ſpūali aīo circuibat altare: vt cōcentum dulce
laudis audiret. Forte illud dicat: qđ coraꝫ ipſo inde
feſſa voce precinitur. Sanctus: Sanctus: Sanctus Iſa. 6.
dñs deus ſabbaoth. Qui cū audiret ꝛ deuotione ma
xima cognouiſſet: narraret populus vniuerſa mira
bilia: que hodieqꝫ in ſanctarū celebratione miſſarū
beata canit eccleſia. [Dñe dilexi decoreꝫ domus tue
ꝛ locum habitationis glorie tue.] Beatiſſimus ille
quem diximus: ſm̄ modum orationis ingredit̄ ſup
plicans vt cum decorem domus domini dilexerit: il
lis qui ab eodem alieni ſunt nullatenus miſceatur:
ſed in eius eccleſia perſeueret. Decorem domus dr̄:
non pulchritudinem parietū: aut miniſteriorum pre
cioſiſſimos apparatus: ſed ipſoꝝ actuū beatiſſimam
qualitatem: quibus cuncta gaudet eccleſia: id eſt: in
pſalmorum iubilatione: in precum ſanctitate: in chri
ſtiani populi humillima deuotione. Prius enim de
vniuerſali dixit eccleſia: nūc venit ad ſanctos: in qui
bus glīa dei habitare cognoſcit̄. De quibus aplus di
cit: Templū enim dei ſanctū eſt qđ eſtis vos. Dicen 1. Cor. 3.
do enim: habitationis locum: humani pectoris ſigni
ficauit arcanū. Mirabiliter ſubiungens: glorie tue:
qꝛ vbicūqꝫ habitat gloria eſt. Glorioſuꝫ enim efficit

quicqd inhabitare dignatur: ⁊ ab hoſpitis merito creſcit hoſpitij magnitudo. [Ne ſimul perdas cū impijs animā meam: ⁊ cum viris ſanguinum vitam meā.] Juſte rogat: ne cū impijs anima eius pereat in futuro iudicio: cū qb⁹ hic cōem nō habuit actionem. Merito enim ab eis ibi ſe ſequeſtrari petijt: a qbus hic ſe ipſe diuiſit. Sanguinū eniz viri ſunt: qui carnaliter viuūt: ⁊ nulla iuſſa celeſtia ꝯcupiſcūt. Pereunt ergo tales de futura hieruſalē: qui pro ſua impietate dānandi ſunt. [In quoꝝ manib⁹ iniquitates ſunt: dextera eoꝝ repleta eſt munerib⁹.] Exponit qui ſunt viri ſanguinū: in quoꝝ ꝯſuetudine videm⁹ eſſe neqſſimas actiones. Man⁹ eniz noſtre: ſignificant gnāles opationes quas gerimus in hac luce degentes. Hic dextera ſpecialiter iudicis venalitatē pnūtiat: quaꝫ iō dicit repletā eē muneribus: qꝛ multaꝝ pecuniaꝝ elatione grauata ſit. Et ꝯſidera: qđ hic accipiētes iudices vniuerſaliter execraᷣ. Nā ⁊ qui iuſtitiā vendit munerib⁹: dexterā replet: ⁊ qui nocētes abſoluit: idē ſuā dexterā munerū acceptione cōpleuit. Sic virū, qꝫ vt arbitror: ad virū ſanguinū ꝯgruēter aptanduꝫ eſt. [Ego aūt in innocētia mea igreſſus ſum: redime me ⁊ miſerere mei.] Schema ſynchriſis eſt: cū cām ſuā qs ab aduerſarijs nitiᷣ efficere meliorē. Naꝫ cū illi accipiēdo fallaciter gauderēt: dexterā ſuā muneribus fuiſſe completā ſe dicit ad innocētie introiſſe diuitias. Ingreſſus eniz in theſauros ſpūales multo verius ſe ꝯſolatus eſt: ꝙ illi ſup mundanis diuitijs gaudere potuiſſent. Redime me: id eſt: adductus tui ſanguine pcioſo liberū redde: quo abſolutus eſt mūdus qui peccatis tenebaᷣ obnoxius: Et miſerere mei: ſcilicet in hoc mūdo: vbi fideliter ſupplicantib⁹ parcis. [Pes eniz meus ſtetit in via recta: in eccleſijs bñdicā te dñm.] Inter ꝯcutiētes hereſes: ⁊ mūdi grauiter ſeuientes anguſtias hoc bñ vir catholicus pfitetᷣ: qꝛ pes ei⁹ imobilis pdurauit: qui lꝫ iportunis tribulationibus fluctuet: in pte fidei neſcit qbuſlibet neceſſitatibus cōmoueri. Poſſunt enim tales ⁊ hic fideles hoc dicere: de qb⁹ ipſe dñs teſtimoniū phibet: vt eſt illō: Reliq mihi ſeptē millia viroꝝ: qui nō curuauerunt genua ante baal. In via recta: id eſt: in mādatis tuis que recta ſūt: ⁊ rectos faciūt obediētes. Nā quotiēs plurali numero dicunᷣ eccl'ie: mūdi iſtius chriſtiani populi ſignificanᷣ: qui de diuerſis gētibus pbantur eſſe collecti. Futura eſt enim vna ⁊ pfecta Hierlm: que maloꝝ ſequeſtratione purgabiᷣ. Dicit ergo beatus iſte quē diximus: nō in eccl'ia: ſed in eccl'ijs ſe domino cantaturū: qꝛ per vniuerſuꝫ mundū nomen cōſtat eſſe catholicum.

Concluſio.

Conſideremus qualē nobis formam vite religioſus iſte tradiderit. Dicit eniz iō ſe hic vitaſſe peſſimos: ne in iudicio domini cū malis poſſit eſſe ſociat⁹: admonēs: vt iniquorū ꝯſortia fugiētes: fidelib⁹ chriſti ſpūali ſemp charitate iungamur: qꝛ ex diutina boꝛuꝫ ꝯuerſatione: morū ſemp ꝯtrahim⁹ qualitatē. Hoc eniz ⁊ ſextus pſalmus admonet: cū dicit: Diſcedite a me oēs qui operamini iniqtatē. Hoc ⁊ 17⁹ qui ait: Cū ſancto ſanctus eris: ⁊ cū viro innocēte inocēs eris. Et cū electo electus eris: ⁊ cū puerſo ſubuerteris. Reuera vt cognoſceretᷣ ingens malū: qđ tā crebro mouebaᷣ eē fugiēdum. Quapropter ſtudioſiſſime queramus glioſum nimis aptūqꝫ collegiū: qđ nos virtutibus erudiat: ⁊ deſiderio diuine charitatis accendat: ne in retributiōe maloꝝ merito iungamur peſſimis: qui collegiuꝫ hic habere nolumus cū malignis. Qđ ſi diligētius perſcrutemur: nec ꝗtitas ipſius numeri vacat. Naꝫ qnque porticus fuiſſe Salomonis in qbus periclitātiū turba languebat: euangelica nobis deſignat auctas. Qui calculus quinquies in ſe reductus: in viceſimaquinta ſūma pgreditur: Ut ſic corda fidelium pſalmi iſtius abyſſo recreenᷣ: ſicut in illis porticibus iacentium pbatice piſcine lauacro egra corpora ſanabantur.

Explicit expoſitio in pſalmū. 25ᵐ.

¶ Pſalmus dauid priuſꝙ liniretᷣ. XXVI.

Dominus illuminatio mea ⁊ ſalus mea: quem timebo? Dñs protector vite mee: a quo trepidabo. Dum appropiant ſuper me nocentes: vt edant carnes meas. Qui tribulant me inimici mei: ipſi infirmati ſunt ⁊ ceciderunt. Si cōſiſtant aduerſuꝫ me caſtra: nō timebit cor meū: Si exurgat aduerſū me prelū: in hoc ego ſperabo. Unam petij a dño hanc reqrā vt inhabitem in domo dñi oibus dieb⁹ vite mee. Ut videaꝫ voluntatē domini: ⁊ viſitē templū ei⁹. Qm̄ abſcondit me in tabernaculo ſuo: in die maloꝝ protexit me in abſcōdito tabernaculi ſui. In petra exaltauit me: ⁊ nūc exaltauit caput meū ſup inimicos meos Circuiui ⁊ imolaui in tabernaculo eius hoſtiā vociferationis: cantabo ⁊ pſalmū dicaꝫ dño. Exaudi dñe vocē meaꝫ q̄ clamaui ad te: miſerere mei ⁊ exaudi me. Tibi dixit cor meū exquiſiuit te facies mea: facieꝫ tuā dñe requirā. Ne auertas faciem tuā a me: ne declines in ira a ſeruo tuo. Adiutor meus eſto ne derelinquas me: neqꝫ deſpicias me de⁹ ſalutaris me⁹. Qm̄ pater me⁹ ⁊ mater mea dereliquerunt me: dñs auteꝫ aſſumpſit me Legem pone mihi dñe in via tua: ⁊ dirigē me in ſemita recta propter inimicos meos. Ne tradideris me in aias tribulantiuꝫ me: qm̄ inſurrexerunt in me teſtes iniqui: ⁊ mētita eſt iniqtas ſibi. Credo videre bona dñi: in terra viuētiū. Expecta dñm viriliter age: ⁊ confortetur cor tuum ⁊ ſuſtine dominū.

Tituli huius hyſtoria regum quidem volumine latius indicatur. Naꝫ cū Saul peccaſſet deo: per ſanctum Samuelē: ppheram dauid apud patrem ſuum eſt vnctus in regem. Uerum hic titulus de ipſa vnctione nō loquitur: ſed illaꝫ potius cōmemorare dinoſciᷣ: quando poſt perſecutiones Saulis voto populi eſt perductus ad regnum: cuꝫ ⁊ iſtum pſalmum rerū ipſaꝝ teſtificatione euꝫ conſcripſiſſe manifeſtum ſit. Nam ſi illam primā vnctionem velis aduertere: nullum ante ipſaꝫ pſalmū legitur feciſſe. Reſtat ergo vt iſtam ſecundā vnctioneꝫ intelligere debeamus.

Diuiſio.

Ut. nō habet / Ml. dcm.
SCHE
Ut. directo / Ml. se dic
3. Regl. 19.
Ps. 6.
Ps. 17.

CUm frequēter ante regnum liberaref ab inimicis ſuis acerrimis:per totū pſalmū loquif propheta: In pma poſitione: dnm ſe dicēs metuere:ꝛ nullū alteꝝ formidare. Sed inter aduerſa ſeculi vnuz ſibi teſtaf eſſe ſuffugiū:vt lʒ periculis corpalibus iactaref:ipſe in domo dñi firmiſſima deuotione mentis habitaret. Scōa poſitione:multiplici clade liberat⁹:diuerſis modis gr̄as agit ꝛ ꝑphetie ſpiritu ſpeʒ ſibi future beatitudinis pollicef. Sciēdū ſane hunc pſalmū ſm̄ eſſe illoꝝ:qui per actus dauid:ſignificāt chriſti domini futura myſteria. Expoſitio.

Al' pſecutor DOminus illumiatio mea ꝛ ſalus mea: quē timebo. Dñs ꝛ defēſoꝛ vite mee:a quo trepidabo. Dū appropiāt ſup me nocētes:vt edant carnes meas. Qui tribulāt me inimici mei:ipſi iſirmati ſūt ꝛ ceciderunt. Hos tres v̄ſus paulo ſollicitius audiamus. Sunt eniʒ magne argumētationis formula cōprehenſi:quā greci Epicherema:latini executiones TOP vel approbationes vocare maluerūt. Hoc argumento vtimur:quotiens rē de qua agif:per exēplū aliqd ꝓbare contendimus. Cauſa enim hic ꝓpoſita eſt in vno ſemis v̄ſiculo. Dixit eniʒ: Dñs illuminatio mea ꝛ ſalus mea quē timebo:dñs defēſoꝛ vite mee:a quo trepidabo: In alio ſemis ꝛ vno v̄ſiculo ſubiūxit exēplū:qꝛ minime trepidare debuiſſet:qn̄ illi magis cadūt:qui perſeq ꝓbabanf. Ait enim: Dū appropiāt ſuper me nocentes:vt edant carnes meas:qui tribulāt me inimici mei:ipſi infirmati ſunt ꝛ ceciderūt. Sic iſtius epicherematis breuiter forma pfecta eſt. Nūc ad exponēda v̄ba redeam⁹. Propheta ergo dic̄ exultans ſe quenq̄ hoīuʒ nō timere:qm̄ a deo fuerat illuminatus:oſtēdēs formidinē ſemꝑ hr̄e tenebras ſuas qn̄ cōtra eā ponif illuminatio ſuperna. Sequif: Et ſalus mea. In quo v̄bo cūcta ꝯcludit:ꝛ valitudinem corporis ꝛ aīe ſoſpitatē. Utraqꝫ enim ſunt indicia ſalutis:qn̄ ſuſtinēt videlʒ grauiſſimas paſſiones. Quē timebo: Nullū hoīum formidabo. Timoꝛ enim fecerat dñi:ne quenq̄ aliū timē potuiſſet. Sequif: Dñs defenſoꝛ vite mee:a quo trepidabo: Multi per act⁹ iniquos:accepta dñi munera ꝑdiderunt. Quoꝝ aūt defenſoꝛ fuit dñs nullatenus aliqd amiſerūt. A quo trepidabo: Interrogatiue ꝓnunciādum eſt:id eſt:a nullo:ſicut ꝛ ſupi⁹ poſuit:quē timebo. Tales quippe interrogationes pro abnegationib⁹ accipiendas eſſe nō dubiū eſt. Addidit: Dū appropiant ſuꝑ me nocentes vt edant carnes meas. Truculentiū inimicoꝝ hic vota pandunf:qui nō ſolū extinguere:ſed etiam auiditate furoris:ipſas q̊qꝫ humanas carnes cupiūt crudeliter deuorare. Et iō inimicoꝝ tanta ferītas ꝓdif:vt liberationis gr̄a duplicef. Adiecit: Qui tribulant me inimici mei:ipſi infirmati ſunt ꝛ ceciderūt. Verſus iſte pendet de ſupiore ſnia. Probatio eſt enī quo mō nullū timere debuiſſet. Nam ſi pſecutores:qui formidari poterāt ſubruerūt:ꝗs rogo timoꝛ erit qn̄ poti⁹ illi cadūt qui īpugnare videbanf: Cōſequēter aūt v̄ba ſūt poſita. Prius fuit īfirmari:poſt cadere. Et intuere:qm̄ hic fideliū bn̄ficia breuiter exponunf:vt nō illi qui paſſionib⁹ pmunf:ſed illi magis corruāt:qui inocētū ſanguinē deuorare feſtināt. Si ꝯſiſtāt aduerſuʒ me caſtra:nō timebit coꝛ meū. Salutari ꝓbatiōe cōpleta:ꝓpheta let⁹ exultat:decoratꝫ SCHE emphaſim:id eſt:exaggerationeʒ faciēs:vt ſi aduerſus ipm̄ ſolū caſtroꝝ cocat multitudo:ſtabilitas mētis ei⁹ nō debeat cōmoueri:dū ſoleāt hoīes plurimorū oppugnatiōe terreri. Caſtra eniʒ:valida munitio eſt:quā expugnare facile nō pōt iper⁹ irruētis. Sed hec oīa ſibi dicit eē cōtēptibilia:cū valeaf auxiliatione diuina. Si exurgat ꝛ in me pliū:in hoc ego ſperabo. Al' aduerſus Potuerant caſtra ꝯſiſtere:ꝛ in ꝑlio nō coire. Sʒ nūc ipſʒ ſeuuʒ certamē adijcit: vt nihil eoꝝ metuere videref:que terribilia putat humanitas. Si exurgat id eſt:ſi ſubita in me ꝯcertatio quaſi feruens ꝓcella ꝓſilerat:in eo poti⁹ ſperabo victoriā. In ꝑlijs eniʒ cōcitatis:gloria vincētis ſemꝑ apparet. Nā v̄tus ꝓbaf latere:que nō fuerit explorata certamine:ſicut ſupi⁹ dixit: In tribulationib⁹ dilataſti mihi. Et reſipiendū: qd ꝛ iſte v̄ſus ſic hēt in capite:ſicut ille prioꝛ. Que figura dr̄ Anaphora:quotiēs vnū v̄bū per comata ꝑncipia repetif. Qd ꝛ in capite pſalmi ꝯſtat effectū:id SCHE eſt:dñs dñs. Unaʒ petij a dño:hanc reqrā. Unā rē qdē petiſſe ſe dicit a dño:quā exponit inferius. Sed videam⁹ ſi vnā:ꝛ nō magis oīa. Calculo qdē ſingularis eſt:ſed rerū vtilitate numeroſa. Anguſta ꝑcatio: latū ꝑmiū. Breuiter querif ꝛ ſʒ grāditer ipetraf. Bonoꝝ ergo mos eſt domū dñi ſolā expetere:in qua bona oīa cōtinenf. Mali aūt terrena volūtate diſciſſi dū ſanitatē corpis petūt:cū diuitias ꝑcanf:cū inimicoꝝ deiectiones expoſtulāt:petēdo fatiganf:ꝛ interdū peritura cōquirūt. Ut inhabitē in domo dñi:oībus dieb⁹ vite mee. Ut videā volūtatē dñi:ꝛ ꝓtegar a tēplo ſancto ei⁹. Al' viſitē tēplum eius. Hec eſt vna ſupplicatio:quaʒ ſuperi⁹ expetebat. Et vide:qꝛ nulla caſtra:nullū preliuʒ metuere debuit:qui tali ſe munitione vallauit. Que ſunt eniʒ ciuitates ſil̄es:qui ſunt exercit⁹ fortiores:q̄ habitare in domo dñi:vbi nihil humanum:nihil diabolicū certū eſt ꝑtimeſci: Et hoc nō paruo tēpore:ſed oībus diebus vite ſue. Qn̄ rogo metuet:cui oīs vita ſecura eſt: Uidet etiā volūtatē dñi:qui precepta ei⁹ intelligit:qui puritati ipſius tota ſe mente ſubdiderit. Propheta enī poſtulat:ꝓtegar a chr̄i corporis tēplo:vn̄ ꝛ firmamentū fidei:ꝛ inuictū robur defenſionis accipif. Ad illd enīʒ ꝑuenerat animi virtute:qd adhuc nō videbat in ſpecie. Qm̄ abſcondit me in tabernaculo ſuo:in die maloꝛuʒ ꝓtexit me in abſcondito tabernaculi ſui. In petra exaltauit me. Verſuʒ hūc paulo diligētius ꝑſcrutemur. Ait enim: Qm̄ abſcōdit me in tabernaculo ſuo:in die maloꝝ: ſignificās illud tp̄s:qn̄ Saule pſequēte:multis locis per ſqualētes ſpeluncas ꝛ montiū ſecreta latitabat. Qd illi reuera tabernaculū fuit:qꝛ mens ipſius nunq̄ a religiōis pietate diſceſſit. Sequif: Protexit me in abſcōdito tabernaculi ſui. Supius dixit:abſcondit:nūc dicit:ꝓtexit. Abſcōdi eſt querētiū oculis nō ꝑberi. Protegi autē:ab oī metu periculoqꝫ liberari. DEF In abſcōdito tabernaculi ſui dicit:id eſt:in diuinitatis ſecreto:ad qd ſemꝑ deuoti anim⁹ feſtinabat:dum ibi ſibi eē videbaf:vbi ei⁹ intētio ꝑdurabat. Qd aūt dicit: In petra exaltauit me:ad incarnationē dñi ꝑtinet:qm̄ de eius ſemīe nat⁹ eſt chr̄s:ſiui eſt lapis adunās ꝑplos angularis. Nūc aūt exaltauit caput meū ſuꝑ inimicos meos. Poſtq̄ dixit ꝑmia:que de dñi erant icarnatione ventura:nunc dicit de ꝑſentia:cum eaʒ ab inimicis ſuis:ſiue carnalib⁹:ſiue ſpūalibus cōſtat eſſe liberatū. Caput meū:bene mentis oculum videmur accipere:qui reuera caput noſtrum eſt:quo vegetante poſſum⁹ cōtueri. Nā plerūqꝫ illud dicimus caput:qd eminere monſtraf. Super inimicos: vitioſos ſignificat appetitus:ſupra quos mēs noſtra

Al. circuiui τ immolaui. Al. vociferationis. decenter erigit̃:quando diuino beneficio para ſer/
uat̃.[⁊Circuibo τ imolabo in tabernaculo eius:ho/
ſtiam ⁊iubilationis cantabo:τ pſalmũ dicam dño.]
Decurſis bñficijs que τ de futuro τ in preſenti ſe co/
gnouerat accepiſſe:nunc gaudiũ ſuũ mirabili narra/
tione deſcribit.Circuibo dicit:hoc eſt animo ꝑſcru/
tabor:qua potentia celos fecerit:ſtellas fundauerit:
maria determinauerit: terram ſtabiliuerit: totũq̃
mundũ varia ꝟtutũ laude complecuerit.Et cum hec
oĩa animo circuierit:imolare ſe dicit in tabernacu/
lo eius hoſtiã iubilationis:id eſt:in eccl̃ia eius offer/
ETY re ſacrificium laudis.Jubilationẽ quippe dicim⁹:eo
qḋ nos iuuat laudare:qm̃ delectantes cuꝫ ſumma io/
cunditate gratias referre contendimus.Diximus ſu
perius aliud eſſe cantare:aliud pſalmũ dicere. Can/
tare eſt ſola voce laudes canere.Pſalmũ dicere:bo/
DEF nis operibus gloriam dñi predicare.Cantare enim τ
pſalmum dicere:ipſa eſt hoſtia iubilatiõis.[Exaudi
dñe vocem meã qua clamaui ad te:miſerere mei τ
exaudi me.]Uenit ad ſecũdã poſitionez:in qua per
gratiarũ actionẽ:pſalmodie munus qḋ ꝓmiſerat ex
hiberet:preſentia ſuperiorib⁹ iungens.Clamauit eñi
cum diceret:vt inhabitẽ in domo dñi:oĩbus diebus
vite mee.Et cum ſupius dixerit:hoſtiã ſe iubilatio/
nis offerre:q̃ diuerſa ſit munera ꝯſecutus:nunc iterũ
rogat vt exaudiat̃. Nec deſiderio ſuo adhuc ſatiſfa/
cit:niſi hoc frequẽti ſupplicatione rogauerit:ſcilꝫ q̃
diuinarum rerũ nulla ſatietas eſt:ſꝫ quãto guſtatur
dñs:tãto ſuauius appetit̃:ſicut τ in alio pſ̄ dicit: Gu/
Ps.33. ſtate τ videte qm̃ ſuauis eſt dñs.[Tibi dixit cor me
um: ⁊exquiſiui vultum tuum: ⁊vultum tuũ dñe re/
Al. exquiſiuit te facies mea Al. faciẽ tuã. quiram.]Cor deſideriũ tacitũ ꝓdit:qḋ plus audit diui/
nitas ꝙ ꝓplo ꝗ tonantiſſimas voces:ſicut Moyſi di
Exo.14. cit̃:Quid clamas ad me:cum locutus aliquid nõ le/
gatur.Fidelis itaq̃ vir cor ſuum dixit ad dñm loq:
qm̃ hoc videbat̃ qḋ cogitabat offerre.Uultum autẽ
dñi querit:qui ſe ſancta ꝯuerſatione tractauerit. De
qbus dictũ eſt:Beati mundo corde:qm̃ ipſi deũ vi/
Mat.5. debũt.Geminat quoq̃ qḋ dictũ eſt: vultũ tuuꝫ dñe
reqrã.Una qdẽ res:ſed frequẽtata ꝓcatio. Sciebat
enim ꝙ precioſuꝫ eſt:qḋ ardẽti ſtudio totiens expe
tebat.[Ne auertas faciẽ tuaꝫ a me:neq̃ declines in
ira a ſeruo tuo.] Deſideria ſua caute decẽterq̃ exeq
tur.Superiore q̃ppe verſu ꝓfeſſus eſt vultuꝫ dñi ſe
deſiderantet exq̃rere:τ qm̃ nõ eſt in poteſtate hoĩs
ſuum obtinere deſideriuꝫ:precat̃ ne auertat faciem
ſuam dñs:quã ille magnope poſtulabat. Ipſius eniꝫ
muneris eſt:ſe ꝓſtare fideliſſimis ꝯtuendũ.Sequit̃
Neq̃ declines in ira a ſeruo tuo.Sepe dixim⁹ iram
poni iudicij tp̃e:cũ diſcernet malos a bonis. Illis eñi
iraſci credit̃:qui ĩfelici ſegregatione damnãdi ſunt.
Rogat ergo ne tunc ab ipſo declinet dñs:qm̃ factis
vultũ ſue maieſtatis indulſerit. Homo carnalis deũ
timet ne peccatis ingrauãtib⁹:aut ſubſtã ꝑdat:aut fi
lios amittat:aut copia auri argẽtiq̃ minuat̃:ſanctus
aũt vir:hoc tm̃ metuit:ne a vultu dñi reddat̃ alien⁹.
Al. est m. [Adiutor me⁹ ⁊eſto ne derelinq̃s me:neq̃ deſpicias
me deus ſalutaris meus.]Ubi ſunt qui humanis me
ritis dicũt aliqd applicãdũ:Petit rex τ ꝓpheta:ple
nus grã τ bñdictione celeſti:ne deſerat̃ a dño. Scit
enim q̃ ſi ille reliquerit:nulla ſe poteſtas regere pre
ualebit. Nec ſemel ei petiſſe ſufficit:niſi hoc ipm ſub
repeticione geminaret.Deſpici enim ſemp addictus
eſt:nec ſecurus reddi põt:niſi quẽ iudicis ſeren⁹ ocu
lus inuet.[Qm̃ pater me⁹ τ mater mea dereliquerũt
me:dñs aũt aſſumpſit me.]Patrẽ ſuũ Adam ꝓmum
hoĩem dicit:matrẽ vxorẽ ei⁹ Euã:vñ gnãtio huma/
na deſcẽdit. Iſti ergo reliquerunt ꝯditione mortali:
nec enutrire valuerũt:qm̃ de hac luce tranſlati ſunt.
Quis iſtud de ei⁹ genitorib⁹ poſſit ĩtelligi:q̃ domũ
pr̃is ſui matriſq̃ tũc dereliq̃t:qm̃ a ꝓplis hebreis ad
regni culmẽ euect⁹ eſt. Sequit̃: Dñs aũt aſſumpſit
me:in loco ſcilꝫ veri parẽtis eſt. Pater eſt:q̃ ꝯdidit:
q̃ regit.Mater:q̃ fouet:q̃ infirmos τ paruulos la/
ctat.Aſſumpſit ꝟo dixit:hoc eſt:de ꝓuata conditione
in regno poſuit.[Legem mihi ⁊conſtitue dñe in via Al. pone
tua:τ dirige me in ſemita recta:ꝓpter inimicos me/
os.]Legẽ ſibi ſtatui illã poti⁹ dñi deprecat̃ ſaluato/
ris:qua debitores noſcit̃ liberaſſe per grãm. Moyſi
eniꝫ lex illo tempore iaꝫ data erat:dñi aũt ſꝑabatur
eſſe vẽtura:quaꝫ ſibi poſtulat debere ꝯſtitui. In via Joh.14.
tua:id eſt:in chr̃o tuo:qui eſt via:veritas τ vita. Illo
enim veniẽte:iuſte ꝓſumebat:q̃ eã τ docere poterat
τ impleri poſſe ꝓſtabat.Semitã ꝟo iã dixim⁹ ad ſcri
pturaꝝ itelligentiã ꝑtinere. Precat̃ ergo ꝓpheta:vt
veteris teſtamẽti recte libros itelligat:τ vẽturum in
eis dñm eſſe cognoſcat. Propter inimicos aũt dicit:
id eſt:hereticos:ſiue incredulos iudeos:qui eos nite
bant̃ praua ĩtẽtione ſubuertere.[Ne tradideris me
in aĩas ⁊ꝑſequẽtiũ me:qm̃ iſurrexerũt in me teſtes Al. tribulantium.
iniq̃ τ mẽtita eſt iniq̃tas ſibi.]Scḋm hyſtoriã põt
intelligi de Saule:qui eũ acerrimo odio ꝑſequeba/
tur.Sꝫ qm̃ rex erat:nec poterat ſolus agere qḋ iube/
bat:apte numerus pluralis hic poſit⁹ eſt.Simili mõ
cũ Doech idumeus eũ ꝓdidiſſe legat̃:plurali nume/
ro poſuit:teſtes iniq.Fieri eniꝫ potuit:vt qm̃ eũ regi
accuſauit:per teſtes alios dicta ſua ꝓbare voluiſſet.
Quapropter ꝯgrue poſit⁹ pluralis numerus aduer/
tit̃:qm̃ ꝑſona talis per vnũ tm̃ nõ facile poterat accu
ſari.Teſtes ergo iniq fuerũt doech idumeus:eiuſq̃
ſimiles:qui eum ꝓdiderunt Sauli a ꝓpheta achime
lech fuiſſe ſuſceptũ:τ gladium illi ſumptuſq̃ datos:
qḋ rex ſacerdotis atq̃ filiorũ eius morte retulerunt.
Mentiti ſunt enim dicentes:cõtra regem Saulem
dauid ꝯſilia fuiſſe data deumq̃ pro eo fuiſſe depre/
catũ.Qḋ latius regũ textus eloquit̃. Pulcherrime
aũt dixit ſibi:q̃ mẽdacij ſui penas recipit qui falſuꝫ
teſtimoniũ ꝓferre ꝯtẽdit.Siue vt alij dicũt:idioma
eſt ſcripture diuine:vt pro ſingulari pluralis nume/ IDI
rus apponat̃:τ iterũ pluralis pro ſingulari numero in
ueniat̃ adiunct⁹:ſicut de herode mortuo legit̃ dictũ:
Mortui ſũt qui querebãt animã pueri. Uel Moyſi
de Pharaone pronuntiatũ eſt:Quia mortui ſunt qui Mat.2.
querebant aĩam tuã.[Credo videre bona dñi:in ter
ra viuẽtium.Expecta dñm.] Poſtq̃ multis modis
dñm deprecat⁹ eſt:ne perſequentib⁹ traderet̃:ad cõ
fidẽtie ſue redit auxiliũ:ſibiq̃ ipſi promittit:ꝙ bo/
na videat in terra viuentiũ:id eſt:in futura vita:vbi
bona ſunt ſempiterna.Et proprie dictuꝫ eſt:terram
illã eſſe viuentiũ:qm̃ iſta morientiũ eſt. Qui ſtatus RHE
apud oratores dr̃ collectiuus:qm̃ ex ſcripto colligitur
id qḋ ſcriptum nõ eſt:vt per id doceat eſſe ac ſi ſcri/
ptum fuiſſet. Ita τ hic futura premia:ex anteceden/
tibus ſibi beneficijs credit eſſe ventura. Terra autẽ
viuentium:proprie ſcriptura cõmemorat diuina. Ad
ditũ eſt:Expecta dñm:ſcilꝫ qui ꝓmittendo nõ fallit:
qui ꝓſtãdo non ĩproperat:ſicut Jacobus apl̃s dicit:Qui
dat omnibus affluẽter:τ nõ improperat.[Uiriliter Jacob.
age τ cõfortet̃ cor tuũ:τ ſuſtine dñm.]Qm̃ ſuperiori
verſu crediderat videre ſe bona dñi:nũc dicit quem

admodū videre poſſit. Hoc aūt verbū:viriliter:non ſolū viris:ſed ⁊ feminis credamus eſſe mandatum. Nam ⁊ viri cum molleſcunt animo femineo ſunt:⁊ mulieres viriles efficiunt̄ cum in bono ꝓpoſito mē/tis robore perſeuerant. Sequit̄: Et confortetur cor tuum:ne quaſi laſſus imurmures:⁊ tedio fatigante deſperes. Sed confidenti animo atqꝫ ſecuro dic:Expecta dn̄m:qui neſcit ſubducere que ꝓmittit. Suſti/ne vo ⁊ expecta:perfecto dicit̄ chriſtiano:ac ſi admoneret:ſuſtine que pateris:⁊ quod credis expecta.

Concluſio.

Inter multiplices ⁊ ſeuientes anguſtias:quid ſpecialiter deſideremus reuerētiſſimus pro/pheta patefecit:vt inhabitare chriſti ecclīam modis oībus appetamus. Hoc patulis auribus audientes: aſſidua ſupplicatiōe deprecemur:q꞉ nec breui⁹ qcq̄ꝫ potuit dici:nec latius impetrari. In numero aūt ꝑ pre ſentis pſalmi:⁊ quorundaꝫ qui ſubſequunt̄:nequaq̄ꝫ potuimus calculoꝝ ſingularem reperire rōnes:ſcilꝫ qualis creatura.26⁹ aut viceſimoſeptimo aut.28⁹ numero legat̄ aptata. Sed ſtudioſis relinquimus:vt ſcꝫ exempla que dicta ſunt:qn̄ nō inueniunt rōnem in numero ſingulari:tunc aliquas ſimilitudines in partito calculo:ſiue bis:ſiue tertio debeāt idagare. Uerbi gratia:vt.26.partiant̄ in viginti ⁊ ſenario numero ⁊ iterū.27.in ter nouē. Tunc facilius calculis diuiſis:fortaſſe cōpetens rō potuit inueniri. Quid enim itereſt:ſi binas aut ternas metretas capiāt vaſa pſalmorū: Si vo nec ibi aliqd conuenienter agnouerit: credere cōuenit celi terreqꝫ creatorē operationes ⁊ dicta ſua per diuerſoꝝ calculoꝝ diſtribuiſſe ſine ambiguitate vtutes:qui oīa ſicut legit̄:in pondere numero menſuraqꝫ perfecit. Neqꝫ enim q꞉ gutte pluuiaꝝ:ſtelle celi:vel arena maris nobis numerabilis nō eſt:apud illū nō cōſtat eſſe ſub numero. Naꝫ ⁊ ſi nobis ꝓbant̄ occulta:diuine ſunt tn̄ nota potentie. Reſtat vt illud qꝺ dictū eſt definitione maioꝝ cre/dere debeam⁹:in numeris poſitis atqꝫ definitis:vir/tes omnium conuenire pſalmorum.

Explicit expoſitio in pſalmū.26ᵘᵐ.

Pſalmus ipſi dauid. XXVII.

Ad te dn̄e clamabo deus meus ne ſileas a me:ne quādo taceas a me:⁊ aſſimilabor deſcendentibus in lacuꝫ. Exaudi dn̄e vocē orationis mee dū oro ad te: dū extollo man⁹ meas ad tēplū ſanctū tuū. Ne ſimul tradas me cū peccatorib⁹:⁊ cū operantibus iniqtatē ne ꝑdas me. Qui loquuntur pacē cū ꝓximo ſuo:mala aūt in cordib⁹ eoꝝ. Da illis ſcꝫ opera eoꝝ:⁊ ſcꝫ nequitiā adinuentionū ipſoꝝ. Scđm opera manuū eoꝝ tribue illis:redde retributionem eoruꝫ ipſis. Qm̄ non intellexerunt opera dn̄i:⁊ in opera manuū eius deſtrues illos:⁊ nō edificabis eos. Benedictus dn̄s:qm̄ exaudiuit vocē deprecationis mee. Dn̄s adiutor me⁹ ⁊ protector me⁹:⁊ in ipſo ſperauit cor meū ⁊ adiutus ſum. Et refloruit caro mea:⁊ ex voluntate mea cōfitebor ei. Dn̄s fortitudo plebis ſue:⁊ protector ſaluationum chriſti ſui eſt. Saluum fac populum tuuꝫ dn̄e:⁊ benedic hereditati tue:⁊ rege eos ⁊ extolle illos vſqꝫ in eternum.

Eximius:dauid:ſignificare manu fortis. Et qn̄ tale nomen debuit poni:niſi cum paſſionis dn̄ice glorioſa certamina refe/runt̄. Fortis vtiqꝫ manu:qui per tolerā/tiam ſuā proſtrauit ꝓncipē tenebrarum: qui mortē moriendo ſuperauit:qui humanuꝫ genus captiuum crucifixionis ſue diſpenſatione liberauit. Ipſi aūt cū dr̄:nullū alterū intelligi poſſe declarat̄: niſi ſpſuꝫ mediatorē chr̄m dn̄m:qui per hūc totum pſalmū loqtur:orans ab humilitate ſuſcepte carnis: ꝑſecutoꝝ debitas indicās penas:nō ſtudio maliuolētie:ſed ꝯteſtatione vindicte. Notandū eſt igit̄ hunc pſalmū tertiū eſſe hoꝝ:qui paſſionē ⁊ reſurrectionē dn̄icaꝫ ſub breuitate cōmemorāt.

Diuiſio.

Prima ſectione orat dn̄s chr̄s per id qꝺ homo eſt:vt ei⁹ audiat̄ oratio futuro tē/pore paſſionis. Scđo gr̄as agit:qm̄ exauditus eſt in his que fieri poſtulabat. In fine pſalmi ſubiungens:vt ſicut ipſe ſu/ſcitatus eſt poteſtate diuinitatis ſue:ita ſalu⁹ fiat populus eius noīe crediturus.

Expoſitio.

Ad te dn̄e ꝓclamaui:deus meus ne ſileas a me. Chriſtus dn̄s clamat ad pr̄em tpe paſſionis ne ab ipſo ſileat:hoc eſt:ne pa/tienti nō annuat:ſed magis rideat. Pulcherrima quoqꝫ vboꝝ eſt facta diuerſi/tas. Clamat homo ne ſileat de⁹:q꞉ noſtro ſilētio ille tacet:⁊ nobis negligētib⁹ in memoria nō habemur. Contra:ſi dn̄o ꝓſtante reſpicimus reſpicit:ſi clame/mus exaudit:ſi diligimus amamur. Et ꝓero ſilis deſcendētibus in lacum. Id eſt:ſi ſiluerit ero ſilis in mundi huius ꝓfunditate verſantibus. Lacus enim qdem hoc ſeculum eſt:qui q̄ſi delectabilis ac trangllus credit̄:ſed quas ꝓfunditates ⁊ merſuras habeat ignorat̄. Lacus ꝑꝓe dr̄:qꝺ ſub ipſo terra lateat. Pre/catur ergo humanitas vbi:ne ſilis eſſet hoīb⁹ ceteris: q꞉ ⁊ ſi cōem ꝯditionē carnis aſſumpſit:excellētiā tn̄ oīum creaturarum deo vnita ꝓmeruit. De qua dicit apl's: Cui aūt aliqn̄ angeloꝝ dixit:filius meus es tu: ego hodie genui te: Siue lacū ſepulchrum dicit:vbi peracta paſſione reposit⁹ eſt. Exaudi dn̄e vocē ꝺdeprecationis mee dum oro ad te:dum extollo manus meas ad templū ſanctū tuū. Tempus ſignificat ſa/cratiſſime paſſionis:orat vt eius audiatur oratio:qꝺ fecit anteq̄ꝫ traderet̄. Relictis enim diſcipulis:ſeceſſit ⁊ orauit dicens: Pater ſi fieri pōt:tranſeat a me calix iſte: Uerūtamen nō ſicut ego volo:ſed ſicut tu vis. Qꝺ aūt dicit:Ad templū ſanctuꝫ:vt mihi videt̄ illā cōſuetudinē hebrei populi fortaſſe mauult intelligi:cui preceptū fuerat:vt in qualibet eſſet poſitus regione:ad illā ptem ſemꝑ oraret vbi Hieruſalē no/uerat ꝯſtitutā:ſicut ⁊ Danielē apud babylonē tertio in die legimus effeciſſe:qꝺ neceſſe erat chr̄ꝫ dn̄m facere:qui nō venerat legē ſoluere:ſed implere. Siue ad templū ſanctū:ad celum vult intelligi:qꝺ orātes hoīes facere cōſueuerunt. Nam deſideriū poſtulan/tium eſt:vt lꝫ vbiqꝫ deū eſſe nō ambigant:de celo ſibi auxiliū venire ꝯfidāt. Un̄ ⁊ i dn̄ica orōne dicim⁹: Pater nr̄ qui es in celis. Nō eſt ergo abſurdū:tēplū accipi celū:qm̄ dn̄i ſedes diuina lectione monſtratur

Marginal notes, right column, in order down the margin:
- Ad. clamabo (beside "Ad te dn̄e ꝓclamaui")
- Ad. aſſimila/bor. (beside "Et ꝓero ſilis")
- ETY (beside "ignorat̄. Lacus ꝑꝓe dr̄")
- Heb.1. (beside "apl's: Cui aūt aliqn̄ angeloꝝ")
- Ad orationis (beside "Exaudi dn̄e vocē")
- Mat.26. (beside "Pater ſi fieri pōt")
- Mat.6. (beside "Pater nr̄ qui es in celis")

Al. me { Ne ſimul tradas ĩcum peccatoribus ĩanimã meã:
Al. nõ habet { ꝛ cũ operãtibus iniquitatem ne pdas me. Quia mo
ritur ſe nouerat:merito petebat ne iferis tradita ei⁹
aia cũ pctõꝛib⁹ miſcereẽ:aut cũ opantib⁹ inigtatem
hiet aliquã portionẽ:ſʒ oino ſalutariter iſta diſcretio
ab illo petit:vt nr̃a ſpes ad vota talia cõcitet:qđ re
uera implẽs:holem a ſe fieri deprecaẽ alienuʒ. Ubi
DOG ſunt illi:qui chr̃m putãt aiam nõ habuiſſe: Sed hec
mihi videnẽ:aut nõ legere:aut que legerit oimodis
Al. nõ habet obliniſci. †Cũ his qui loquũẽ pacẽ cũ pximo ſuo:ma
Al. nõ habet { la aũt ĩſũt in cordib⁹ eoꝝ. Judeos cõmemorat:qui
Joã. 3. ei dicebãt tẽtãtes:Scim⁹ qꝛ a deo veniſti magiſter.
SCHE Jn iſtoꝝ ergo labijs erat pax:ſʒ ĩcorde malitia. Que
figura dr̃ Jronia:id eſt:deriſio:quotiẽs aliqđ qđ ſub
laude dr̃:intellectũ vituperationis hr̃e monſtratur.
Proximo ſuo:de ſe dicit:qꝛ eis carnis origine iunge
baẽ. Qui iuſte maledicebanẽ:qꝛ pximum malitioſe
{ pdere feſtinarunt. Da illis ſm opa eoꝝ:ꝛ ſm nequi
Al. inẽtionũ { tiã ĩſtudioꝝ ipſoꝝ. Judei volẽtes opari ſunt qdeʒ
malũ:ſed fecerũt nolẽtes bonũ:vt morteʒ inferrent
chr̃o:qua mors ipſa finireẽ. Sanguinem funderent:
quo mũdi crimina lauarenẽ. Jõ petit illis dari ſm
opa ipſoꝝ:id eſt:volũtatẽ:qꝛ vnuſqſqʒ hoc opaẽ qđ
vult. Nã freqũẽter ꝛ pſtant qui nocere ꝯtendunt:vt
diabolus facit:qui dũ innocẽtib⁹ ingerit mortis pe
nas:tranſmittit martyres ad coronas. Expſſit quoqʒ
que ſupius dixit:dicẽdo:ſm negtiã ſtudioꝝ ipſoꝝ:
id eſt:ambitũ malũ:vt inoxio nocerent:ꝛ qui ad eos
{ ſaluãdos venerat morti tradere maluiſſent. Scđm
Al. opera { ĩopationẽ manuũ eoꝝ retribue illis:redde retribu
{ tionẽ eoꝝ ipſis. Quatuor ſunt ſpẽs retributionum.
Quaꝝ vna eſt:cuʒ tribuunẽ ab holbus mala pro bo
nis:ſicut iudei chr̃o retribuerũt:qui cũ ad eos ſaluã
dos veniſſet:illi eũ crucifigere decreuerunt. Altera:
cũ retribuiẽ bonum pro bono:qñ dicet deus electis
Mat. 25. ſuis:Uenite bñdicti prĩs mei:percipite regnum qđ
vobis paratũ eſt ab initio mundi. Tertia cum retri
Jbidem buet malum pro malo:qñ dicturus eſt impijs:Jte in
ignẽ eternuʒ:qui paratus eſt diabolo ꝛ angelis eius:
ſm illõ:Menſura qua menſi fueritis:in eadẽ remetie
Luc. 6. tur vobis. Quarta:cum retribuit qđ hic dicis bonuʒ
pro malo:vt qui pſecutores extiterunt:fiant cõuerſi
poſtea laudatores. Uerum iſta oia que de inimicis
ſuis pdicit:non ſunt vota malitie:ſed pſcientia futu
Luc. 23. roꝝ. Naʒ in euangelio dicit: Pater:dimitte illis:nõ
enim ſciunt qđ faciũt. Sʒ vtrũqʒ piũ eſt. Hic enim
cõminaẽ vt terreat:ne ſcelera ſua pſumptione deſpe
rata perficiant. Jbi aũt cũ patiẽ orat:vt ad penitudi
nẽ eoꝝ corda perducat. Nec vacat qꝫ totiens ſniam
ipſius terroris iterauit:vt corda lapidea magne cõ
{ minationis incendio ſaluarenẽ. Qm̃ non intellexe
Al. nõ habet { runt opera domini:ꝛ in opera manuũ eius ĩnõ cõſi
{ derauerũt:deſtrues illos:ꝛ non edificabis eos. Su
periorẽ excolit ſenſum. Dicit eniʒ iõ debere illis red
di:qꝛ nõ intellexerũt opera dñi. Opera ſiqdem eius
fuit:vt doceret pplm̃ viam veritatis ꝛ fidei:ꝛ ex ſa
cre incarnationis arcano recõciliaret holeʒ deo:qte
nus vbi non poterat viciata natura ꝯſcendere:dñice
viſitationis munere perueniret. Et ne filio dei vera
docenti mens obſtinata nõ crederet:hoc quoqʒ mi
raculoꝝ ingentiũ v̾tute firmauit:vt qđ intelligerent
iudei cõmunem holem nõ poſſe facere:hoc euiden
ter agnoſcerent potentiam diuinitatis implere. Sed
illi dementes:dum tm̃mõ holem credunt:filiuʒ dei
indigniſſime pertulerunt. Sequiẽ: Et in opera ma
nuũ eius nõ ꝯſiderauerũt. Utiqʒ ſi cõſideraſſent:ex
pauiſſent poti⁹ qꝫ ſpreuiſſent:ploraſſent qꝫ ꝯſpuiſſent
adoraſſent qꝫ crucifixiſſent. Tale enim ſacrilegium
alijs puenire nõ potuit:niſi illis qui veritatis intel
ligentiã perdiderũt. Deus eniʒ alios deſtruit ad cor
rectionẽ:alios deijcit ad ruinã. Pauluʒ deſtruxit vt
in meli⁹ ꝯſtrueret ꝛ de perſecutore aplm̃ faceret:ſed
impiũ Pharaonẽ:cũ tantis mirabilib⁹ nõ crederet:
demerſit altiſſimus vt periret. Sic ergo illos dicit
deſtrui:vt nõ iteꝝ debeant edificari. Qđ dictũ ſicut
ſepe monuimus ad pphetiã potius videẽ pertinere
{ qꝫ ad iracundie q̃litatem. Benedictus dñs:qm̃ ex
{ audiuit vocẽ deprecationis mee. Sciens complen
da eſſe omnia que petebat:partẽ ſcđe ſectionis ingre
ditur:gratias agens qꝫ vindicat⁹ ſit ab inimicis ſuis:
dum adhuc nullatenus extitiſſent. Hec figura dicẽ SCHE
Prolepſis: latine preoccupatio:qñ res ſecuture pro
preteritis ponunẽ. Sed diſcutiamus:quid ſibi velit
diſpoſitio iſta verboꝝ. Benedictus dñs qm̃ exaudi
uit:qui eſt vtiqʒ ꝛ ſi nõ exaudiat bñdictus. Sed be
nedictum pprie dicimus:cui gr̃as agimus:id eſt:qñ
illi benedicimus. Apte ergo poſitum eſt:benedictus:
{ qui exaudire dignatus eſt. Dñs adiutor meus ꝛ pro
{ tector meus:ꝛ in ipſo ſperauit cor meũ ꝛ adiut⁹ ſum.
{ Et refloruit caro mea:ꝛ ex voluntate mea cõfitebor
{ illi. Adiutor ad pericula vite pertinet:que ipſo adiu
uante ſupauit. Protector:qꝛ cum ab inſidijs diabo
licis ſua defenſione vallauit. Sʒ poſtqꝫ iſta facta ſũt
fideliter ſe dicit ſperaſſe de dño. Nam cum dicit:cor
meũ:aie deſignat arcanũ:qđ ſacrificium cõſtat eſſe
iuſtitie. Addidit quoqʒ iterũ:adiutus ſum:vt qñtum
impendebaẽ pura deuotio:tãtũ ꝛ adiutoriȷ creſceret
magnitudo. Bene aũt dixit: Refloruit caro mea:qꝛ
ꝛ primo floruit:Quippe que ex virgine ſine peccato
tanqꝫ pulcherrimi floris ſingulare decus emicuit:ſi
cut Jſaias dicit. Et flos de radice eius aſcendet. Re
floruit ergo ſignificat reſurrexit:qñ in ethereas au
ras admirabili decore ꝓrupit. Sequiẽ: Et ex volun
tate mea cõfitebor illi:poſt reſurrectionẽ ſcilʒ:qñ hu
mana natura fuerat a corruptione liberata:ꝛ ad ine
ſtimabilẽ gloriam permanens in verbi vnitate per
{ ducta. Dñs fortitudo plebis ſue:ꝛ protector ĩſaluta
{ rium chriſti ſui eſt. Breuis magnaqʒ definitio qđ Al. ſaluationum.
eſt:Dominus fortitudo plebis ſue:merito quãdo ad
uerſa cuncta ipſo auxiliante ſuperanẽ. Protector eſt
etiam:qm̃ eos regit ꝛ liberat ab imminentibus ma
lis. Salutarium:ac ſi diceret:iuſtoruʒ:quorum ſalus
eſt dñs. Bene autem addidit:chriſti ſui:vt filiuʒ dei
debuiſſes aduertere. Chriſti enim dicebanẽ ꝛ ceteri:
quos aut vnctio regalis:aut ſacerdotalis gloria deco
{ rabat. Saluum fac populum tuũ dñe:ꝛ benedic he
{ reditati tue:ꝛ rege eos ꝛ extolle eos vſqʒ in eternuʒ.
Orat humanitas vbi pro pplo chriſtiano:ppter quẽ
ꝛ pbatur aſſumpta:vt ſatiſfactione fideli ſaluus fiat
in hoc mundo:vbi expoſita iudeoꝝ pbabaẽ eſſe pe
riculis. Benedic aũt hereditatem tuã:ad futuruʒ iu
Mat. 25. dicium pertinet:qñ dicendum eſt:Uenite benedicti
patris mei:percipite regnũ:qđ vobis paratuʒ eſt ab
initio mundi. Et vt charitatẽ ſuam quã precipit eui
dentius approbaret:iteruʒ petit vt in hoc mundo de
uotos populos regat:ne carnalia ꝯcupiſcant:ne vias
prauas eligãt:ſed ipſius regimine illuminati neſciãt
collegiũ hr̃e cũ peſſimis. Addidit: Extolle eos:vt in
intellectu ſcripturaꝝ ꝛ in ope ſcõ:laudabili itẽtione
pficiant:qtenus a terrenis vitijs purgati:ad eterna

ꝑmia pducanꝫ erecti. Et hoc petyt debꝫ fieri vſqꝫ in ſeculu: ſcilꝫ per totũ hũc mũdũ: vbi ſecula ſũt vſqꝫ ad illud ſeculũ eternũ: cui nullũ aliud pro ſua perennitate ſuccedit. Concluſio.

Audiſtis: Pſalmꝰ iſte qua pietate ↄcluſus eſt Rogauit pro nobis: qui orat ab ãgelis. Judex olim creaturaꝝ aduocatꝰ eſt noſter: ⁊ vt a morte potuiſſemus eripi: ipſe magis elegit occidi. Jmpleta eſt in hoc ps̃ ꝑdicta regula paſſionis. Orauit añ traditionẽ ſuã: de crucifixiõe ꝓpria: ⁊ de reſurrectione locutꝰ eſt. Poſtremo pro fidelibꝰ exorauit: vt qui ei meruerũt credere: ꝑpetua debeãt bñdictione gaudere. Explicit expoſitio in pſalmũ. 27m.

¶ Pſalmus dauid in cõſummatione tabernaculi. XXVIII.

Afferte dño filij dei: afferte domino filios arietũ. Afferte domino gloriã: ⁊ honorẽ: afferte dño gloriã nomini eius: adorate dñm in atrio ſancto eiꝰ. Vox dñi ſuꝑ aquas: deꝰ maieſtatis itonuit: dñs ſuꝑ aquas multas. Vox dñi in virtute: vox dñi in magnificentia. Vox dñi ↄfringentis cedros: ⁊ confringet dñs cedros libani. Et cõminuet eas tanqꝫ vitulũ libani: ⁊ dilectꝰ quẽadmodũ filius vnicorniũ. Vox dñi itercidentis flãmã ignis: vox dñi cõcutiẽtis deſertũ: ⁊ cõmouebit dñs deſertũ cades. Vox dñi ꝑparantis ceruos ⁊ reuelabit cõdenſa: ⁊ in tẽplo eiꝰ oẽs dicẽt gloriã. Dñs diluuiũ inhabitare facit: ⁊ ſedebit dñs rex in eternũ. Dñs ꝟtutẽ populo ſuo dabit: dominus benedicet populo ſuo in pace.

Quoniã ꝑcedẽtia ꝟba iã nota ſunt: reſtat vt ↄſũmationẽ tabernaculi paulo diligẽtiꝰ ꝑquirere debeamꝰ. Cõſũmatio tabernaculi: ꝑfectionẽ ſignat ecclie catholice: que iã per totũ orbẽ ꝓbaꝫ eſſe ↄſtructa. Tabernaculi enĩ noĩe: in hoc mũdo poſita declaraꝫ eccl̃ia: que ↄtra carnalia vitia bella gerẽs: merito expeditionalis habitaculi nomen accepit. Quapropter hũc pſalmũ chr̃iani dogmatis honore pollentẽ: poſt ꝑfectionẽ gn̄alis ecclie: in laudẽ ſpũs ſci ꝓpheta decantat: vt qꝛ tãta res per ꝓphas ⁊ aplos beata ꝑdicatione cõpleta eſt: cõpetẽter eiꝰ laudibꝰ ornareꝫ. Eſt enĩ totꝰ pſalmꝰ ſpũs ſancti laude pleniſſimus: ⁊ per varias alluſiones ꝑconia eius maieſtatis exoluens.
RHE Hoc eſt qꝺ oratores dicũt: demõſtratiuũ genus: qñ per huiuſmodi deſcriptionẽ oſtendiꝫ aliqs atqꝫ cognoſciꝫ. Sꝫ qd de illo a quoqꝫ cõgrue poterat dici: niſi qꝺ de ſe ipſe dignaꝫ effari? Diuiſio.

Cum btũs Dauid cognoſceret totiꝰ mundi terminos ad fidẽ catholicã per ꝓphetas ⁊ aplos ſpũs ſancti munere ꝑducẽdos: ſicut
2. Pe. i. Petrus aple diꝫ: Nõ enĩ volũtate humana allata eſt aliqñ ꝓphia: ſꝫ ſpiritu ſancto coacti: locuti ſunt ſci dei hões. Prio ordine alloqꝫ vniuerſitatẽ: vt ſacrificia ei deuota mente ꝑſoluant. Scdo: ſeptiſaria narratiõe: per varias alluſiões eiuſdẽ ſpũs ſancti: ſub magno ꝑconio ꝟtutes enumerat: qꝺ ad ipm ſpãliter ptinꝫ frequẽti lectione declaraꝫ. Sꝫ vt vnã potẽtiã pr̃is ⁊ filij ⁊ ſpiritus ſci eẽ cognoſceres: tertio loco inhabitare dicit trinitatẽ in ſancto baptiſmate: ⁊ ꝟtutẽ ⁊ bñdictionẽ dare dñꝫ qui ex eo renatꝰ fuerit ꝓplo chriſtiano. Expoſitio.

Afferte dño filij dei: afferte domio filios arietũ. Afferte dño gl̃iaꝫ ⁊ honorẽ. ⌊ Cuꝫ multitudinẽ gentiũ (ſicꝫ ꝑdictum eſt) ad credulitatẽ recte fidei ſpũalr ꝓpheta vẽturã eſſe reſpiceret: totiuſqꝫ mundi cõſociãda illis eſſet adunata cõfeſſio: dignũ fuit iaꝫ qñ credẽtẽ ꝓplm cõmonere: vt fidei ſue affectuꝫ per ſacrificia deuota monſtraret. Jnuitat enim filios dei id eſt: qui per regnãtionis grãm facti ſunt filij eius: vt ait Joãnes euãgeliſta. Dedit eis poteſtateꝫ filios Jo. i.
dei fieri: his qui credunt in noĩe eius. Sꝫ lꝫ oĩs trinitas vnꝰ ſit deꝰ: nec aliq̃ eſt in maieſtate ipſius: aut vnã diſtantia: diuerſis tñ locis dr̃ qꝫ ad ꝑſonas ſingulas ꝓbeꝫ aptãdũ. Hic aũt ſpũm ſanctũ ſpãliter dñm debemus accipe: quẽ iſtituit de tabernaculi ꝑfectiõe laudare. Jntẽde aũt: qꝺ in ꝑmis nõ dicendo qd afferant: ipſi ſe iubenꝫ offerre: id eſt corda ſua ſancta puritate lucentia: qꝺ ſuꝑ omne ſacrificiũ dño ꝓbatur acceptũ. Seqtur: Afferte dño filios arietũ. Arietes apl̃i accipiẽdi ſunt: qui tanqꝫ duces gregũ: in caulas dñi ꝑduxerũt ꝓplm chr̃ianũ. Filios aũt arietuꝫ offerẽdos dicit: quos apl̃i recta ꝑdicatiõe genuerũt: non qui prauo dogmate ꝓbanꝫ extranei. Arietes aũt hñ ſunt apl̃is cõparati: qm̃ aialia ipſa plurimum fronte valẽt: ⁊ obiecta ſemꝑ impingẽdo deyciũt: qꝺ ꝑdicando feciſſe ↄſtat aplos: qui diuerſas ſuꝑſtitiones ⁊ idola firmiſſima celeſtis ꝟbi q̃dã fronte ruperũt. Aries ETY
enim dictus eſt q̃ſi a fronte ruens. Addidit: Afferte dño gl̃iam ⁊ honorem. Hic ſpecialr cõmonemur vt nullã ſpũs ſanctus patiaꝫ iniuriã. Nã qui eũ minorẽ pr̃e vel filio dicit: gl̃iam illi nõ ꝓbaꝫ afferre. Nulli enim gl̃ioſuꝫ eſt: audire qꝛ minor eſt. Offerimꝰ ergo dño deo nr̃o: id eſt: ſpũi ſcõ gl̃iam purã: plenã: veraꝫ: cũ eũ ⁊ ↄſubalẽ pr̃i ac filio dicimꝰ: ⁊ coeternum atqꝫ oĩpotẽtẽ ſine aliq̃ ſeparatione ꝑdicamꝰ. Sic oẽs hereſes per diuerſa loca ſcripture diuine: ſpũs ſci ꝑdicatione deſtructe ſunt. ⌊ Afferte dño gl̃iaꝫ noĩ eiꝰ: adorate dñm in ãula ſancta eiꝰ. ⌋ Supra dixit: ipſi afferte gl̃iam: mõ dicit noĩ eius. Affert igitur noĩ ſci ſpũs gl̃iam: qui eũ facit latiꝰ inoteſcere qñ icreduloꝝ corda ↄuertit: nomẽqꝫ illiꝰ dilatat per multitudinẽ plebis turbaſqꝫ ꝓploꝝ: qꝺ magis ad docẽtiũ videꝫ ptinere cautelã. Sꝫ nec illꝺ iudices ocioſum: qꝺ afferte q̃rto repetyt. Hec figura dr̃ Epimone: latine: repetitio crebra ſmonis: que multa colligiꝫ vnĩꝰ ꝟbi iteratione decurſa. Seqꝫ: Adorate dñm in aula ſcã eiꝰ: id eſt: colligite eũ in ↄſcia vr̃a mũdiſſima. Jpſa eſt enĩꝫ aula regalis ⁊ hitatio ſpũs ſci: ſicꝫ diꝫ apl̃s. Quia tem- Ad. atrio ſcõ. SCHE i. Cor. 3.
plũ dei eſtis: ⁊ ſpũs dei hitat in vobis. ⌊ Vox dñi ſuꝑ aquas: deꝰ maieſtatis itonuit: dñs ſuꝑ aquas mltas. ⌋ Venit ad ordinẽ 2m: in quo per figurã Epimone: quã ſupiꝰ dixĩmꝰ: frequẽter per capita ꝟſuũ vnũ repetẽs verbũ: ꝑconia ſpũs ſci ſeptẽnaria ꝟtute ↄcelebrat: qꝺ ſuis locis iuuante dño conabor exponꝫ. Primus iſte eiuſdẽ rei ꝟſus eſt: Vox dñi ſuꝑ aq̃s: id eſt: ſpũs ſapiẽtie. Jpſe enĩꝫ legẽ ↄdidit: qua credẽtiũ turba regeretur. Nã leguntꝫ tabule teſtamenti: digito dei ſcripte. Deut. 9.
Digitꝰ aũt dei ſpãlr itelligiꝫ ſpũs ſcũs. Qꝺ ꝟo dixit: ſuꝑ aquas: ꝓplos ſignificat: ſicꝫ ⁊ alter ps̃ ait: Saluũ me fac dñe: qñ itrauerũt aque vſqꝫ ad aĩam meaꝫ. Ps. 68.

Apoc.15. Et in Apocalypſi legit̄: Ciuitas ſedens ſup aq̄s mul
tas. Quapropter iſtis alluſionib⁹ hoc ſignificari ma
nifeſtū eſt: ſpiritum ſapientie legē populis condidiſ
ſe. Seqtur: Deus maieſtatis intonuit. Hoc etiā ꝑti
net ad ſpiritum ſapientie. Dicit enī quādo diē iudi
cij ꝑdicauit: cum gehēne penas ineſtimabili terrore
ꝑdixit: vt non tā loqui q̄ȝ intonare videret̄. Subiū
xit etiam: Dñs ſup aquas multas. i. ſup ꝑplos gētiuȝ
diuerſoꝝ: quas ꝓphetaꝝ atq; aploꝝ p̄dicatione in
crar⁹ eſt. Sic ⁊ in iſto comate: populos ſignificauit:
quos etiam itelligi ſupius maluit. Uox dñi in vir
tute. Mirāda breuitas: tria verba q̄ȝ magnā exple
uere ſniam. Uocē dñi in virtute ſpiritū dicit intelli
gētie: qui aduerſaria cūcta deijcit atq; ꝓſternit: ſicut
Heſter.13. legit̄: Et nō eſt qui poſſit reſiſtere voluntati tue. Me
rito ergo vox dñi in vtute eſſe dr̄: cui nullis obſtacu
lis obuiat̄. Uox dñi in magnificētia. Hic ſpūs ꝯſi
lij redolet. Quid enim illo magnificētius qui corde
illuminato ſentiri facit: vt appetant̄ bona ⁊ peſſima
queq; fugiant̄: ꝓſtatq; vt de impio perficiat̄ pius: de
captiuo liber: de ſeruo filius. Qđ illis ꝓuenire nō du
bium eſt: quos ſpūs ſanctus potētia ſue maieſtatis i
uiſitat. Uox dñi ꝯfringētis cedros: ⁊ ꝯfringet dñs
cedros libani. Hic ſpirit⁹ virtutis eluceſcit: qui con
fringit ſupbiam que in ſe ꝯfidit: ⁊ humilitatē erigit
que de eius bonitate ꝓſumit. Cedros enī ſupbiā de
bem⁹ accipe: que ſe in altitudinē eleuās: ꝓceras hui⁹
arboris ſūmitates imitat̄. Maxime: q2 ⁊ lignū ipm
nō eſt vtile niſi ſuccīſum fuerit: Nullus enim in ſua
radice manēs ꝓficuos generat fruct⁹: ſicut nec elatio
deteſtabilis que petiſ intulit mūdo. Hanc ſupbiam
Jaco.4. vox dñi refringet: dicēdo: Deus ſupbis reſiſtit: humi
1.Pe.5. lib⁹ aūt dat gratiā. Repetit quoq;: Et ꝯfringet dñs
cedros libani. Sed q̄uis ſupiorib⁹ hec ſimilia videā
tur: tn̄ vno verbo addito: libani: nō paruā vident̄ in
dicare diſtātiam. Cedri enī que alibi naſcunt̄ nō ꝯſi
no ꝓcere ſunt: In libano aūt tales inueniunt̄: vt oēs
altitudines arboꝝ ſupare videant̄. Ergo mūdi iſti⁹
nobiles ac reges: qui reliquos homies tanq̄ȝ humilia
fruteta deſpiciunt: vtus diuina ꝯfringit: quādo pau
peres ⁊ humiles eligit. Iſti enī vtute ſupant̄: illi in
ter diuitias ſuas: aut cogitationib⁹ gemunt: aut turpi
ambitione ſoluunt̄. Ponunt̄ etiā cedri ⁊ in bonam
Ps.103. partē: ſicut in alio pſalmo dicit: Cedri libani q̄s dñs
Al. eos plātauit. Et cōminuet Ieos tanq̄ȝ vitulū libani: ⁊
Al. dilectus Idilectū ſicut filios vnicorniū. Et hic quoq; ver
ſicut quemadmodū filius. ſus: ad ſpiritū virtutis ꝑtinet. Uitulos aūt libani ſa
crificijs frequēter antiq̄tas offerebat: qui ꝓpter luxu
riam dulciū herbaꝝ pinguēt erāt admodū ⁊ decori.
DOG Eos mauult mūdanis ſūmitatib⁹ cōparare: que ſic
cōminuende ſunt tanq̄ȝ illi qui ſacrificijs videbant̄
offerri. Nā ⁊ ipſi ſunt victima: dū ꝯuerſi Chriſto dño
nitidis mētibus offerunt̄. Sed ne ſibi hoies durā le
gem quererent̄ impoſitā: etiā dilectū filiū dei dicit
Math.3. eē moriturū. De quo ſcriptū eſt: Hic eſt filius meus
dilect⁹: in quo mihi bene cōplacui. Propter icarna
tionē enim fact⁹ eſt ſicut filius vnicornioꝝ: id eſt iu
deoꝝ: ſingulariter ſe extollētiū. Siue vnicornes ap
pellati ſunt iudei: q2 vnū tn̄ vident̄ accipe teſtamē
tum. Sic ergo Chriſtū dicit carne moriturū: ſicut ⁊ fi
lios iudeoꝝ: qui ineſtimabili pietate ꝯditionem no
ſtrā in morte ſuſcepit: vt nobis de nobis imortalita
tem ꝓſtaret. Uox dñi intercidētis flāmam ignis.
Spiritū ſciētie ſignificat: qui omne ꝯſiliū vel calo
rem ꝯtrariū intercidēdo: id eſt diuidēdo diiudicat.

Ille enim iudeoꝝ ignitos ⁊ flāmeos tumult⁹ ſciētia DOG
ſue maieſtatis extinxit: vt qđ ſcelerati fecerāt: velut
ad ſolum hoiem negādum: in humanā ſaluteȝ ⁊ glo
riam verteret. Uox dñi ꝯcutientis Iſolitudinem: ⁊ Al. deſertū.
cōmouebit dñs deſertū cades. Hic ſpiritū pietatis
demōſtrat: qui fallaces cogitationes ⁊ inepta homiȝ
vota ꝯcutiens: ad veritatis ſtudiū correctos attra
hit. Et bene errores eoꝝ ſolitudinē vocauit: q̄m habi
tatorē non habēt deū: nec ipſi in prauitatib⁹ ſuis diu
tius manē poſſunt: quādo eas aut lamētabili morte
deſerūt: aut felici ꝯuerſione derelinquūt. Sequitur:
Et cōmouebit dñs deſertū cades. Hoc adhuc ad ſpi
ritum ꝑtinet pietatis. Sed hunc locū narratio libri
Exodi diligēter exponit: referēs cū Iſraeliticus po
pulus in cades veniſſet nimiaq; ſiti loci ariditate la
boraret: Moyſen iuſſu dñi ꝑcuſſa petra ſubito illis
aquaꝝ copiam ꝯtuliſſe: miroq; modo facta eſt terra
irrigua que arida ſiccitate iacebat ſqualida. Per hāc
ergo ſimilitudinē dicit peccatoꝝ corda duriſſima in
aquas ſapiētie poſſe diſſolui: iterūq; illud exēplum
cades in humanis cordib⁹ eſſe faciēdum. Sepe enī
deſertū ponit̄: vbi ⁊ infideles populi ꝯuenire noſcū
tur: ſicut in euāgelio dicit: Uox clamātis in deſerto. Math.3.
Nō enī Ioānes ꝑdicare poterat in deſerto: vbi nul
lus audiret: ſed deſertū appellati ſunt: qui adhuc nec
dum fidei dona ꝑceperant. Uox dñi ꝓparantis cer
uos ⁊ reuelabit ꝯdenſa: ⁊ in tēplo eius oēs dicent glo
riam. Septimū dicit ſpiritū timoris dñi. Cerui enī
ſunt timidi quidē: ſed venenoſa ſorbētes. Et merito
illis cōparati ſunt: qui ⁊ diuinitatē timent: ⁊ ꝯtraria
queq; deuorāt: nec ab eis poſſunt decipi vel noceri:
qui aduerſū eccleſiā dei fallita noſcunt̄ altercatio
ne reſiſtē. Cōſignatus eſt: vt ſupius diximus ſpiritus
ſeptiformis: quē ⁊ ſupputatione facile colliges: ⁊ ope
ratione cognoſces. Sed hunc ſpiritū ſanctū: vnum
atq; eundē debemus accipe: cuius has quas dixim⁹:
teſtāte Iſaia: ſeptē conſtat eſſe vtutes: id eſt ſpūs ſa Iſa.11.
pientie: ſpirit⁹ intellectus: ſpiritus ꝯſilij: ſpirit⁹ vtutis
ſpirit⁹ ſciētie: ſpirit⁹ pietatis: ſpirit⁹ timoris dñi: diſtri
buēs vnicuiq; ꝓut vult. Nec moueat q̄ vbiq; vo
cem ſpūs ſancti dicit eſſe ſermonē. Hoc enī verbū:
vniuerſe trinitati ꝯſtat aptatū. Nā patris legimus
vocē: cū dicit: Hic eſt filius meus dilect⁹ in quo mihi Math.3.
cōplacui. Itē filij dicētis: Saule Saule: qđ me ꝑſe
queris: Similiter ⁊ in actib⁹ aploꝝ de ſpiritu ſcō le Act.9.
gitur: Segregate mihi Paulū ⁊ Barnabam in opus Act.13.
qđ vocaui eos. Sed hāc cōmunionē verboꝝ ſanctiſ
ſimus Auguſtin⁹: ꝯtra Arrianos ſcribēs: in vno libro
vtili admiratione collegit: vt equalitatē ſubſtātie vel
potētie idiuidue trinitatis: oīs paudēs poſſit agnoſce
re: quādo ⁊ ipſa verba ꝓbat eē cōmunia. Reuelauit
etiā timor dñi ꝯdenſa: quādo ignoratione depoſita:
ad intelligētiam diuine legis deuoti populi cōuene
runt. Pro qua re in eccleſia eius oēs referūt gloriā:
ꝓout vnuſq; q; ꝓfati ſpiritus ſeptiformis dona ſuſci
pit. Gloria enī: ſicut dictū ſepe meminimus: laus eſt DEF
facta celebratione multoꝝ. Dñs diluuium Iinhabi Al. inhabitare facit.
tare: ⁊ ſedebit dominus rex in eternum. Dñs virtutē
populo ſuo dabit: ⁊ Ibenedicet Ipopulū ſuum in pa Al. domin⁹. Al. ꝓplo ſuo.
ce. Decurſis virtutib⁹ ſpiritus ſeptiformis: in ter
tio ordine ad trinitatis cōpletionē mirabili diſpoſi
tione ꝓuenit. Dicēdo enī in his duobus verſiculis:
tertio dñs oſtēdit ſanctā trinitatē diluuio: id eſt: aqs
bapeiſmatis inhabitare: ſicut in euāgelio dictum eſt:
Euntes baptizate oēs gētes in nomine patris ⁊ filij Math.28.

⁊ ſpiritus ſancti. Sed queramus: Cur hic diluuium pro ſacris fontibꝰ poſitū eſt? Merito: qꝛ illud qđ factū eſt ſub Noe: baptiſmatis ſacri gerebat imaginē. Nā ſicut iſtud purgat aīas ſordibꝰ peccatoꝝ: ita ⁊ illud diluuiū mūdi crimina ꝑbroſa deleuit. Merito ergo pro baptiſmate diluuiū poſitū eſt: ad cuius ſimilitudinē ꝯſtat effectꝰ. Nā qđ tertio dñs repetitꝰ: ſine diſtinctione ꝑſonaꝝ licet itelligi: Primo dictū de ſpiritu ſcō: Dñs diluuium inhabitat. Seqtur: Et ſedebit dñs rex in eternū: hoc aūt de filio recte intelligimus. Dñs virtutē pplo ſuo dabit: de patre cōpetēter aduertimus. Populo ſuo: ſignificat chriſtianū: quē de ſacri baptiſmatis munē ꝯquiſiuit. Subiūxit etiam: Et bñdicet pplm ſuū in pace. Non dixit bñdicent: ſed bñdicet: qꝛ vnus eſt dñs deus noſter. In pa-
Joan.14. ce: ꝑpter illud euāgelij: Pacē meā do vobis: pacem meā relinquo vobis. Una eſt enim pax ⁊ patris ⁊ filij ⁊ ſpiritus ſancti.

Concluſio.

Meminerimus ꝙ ingēti turba pſalmus iſte conuerit: vt detrectatores ſpūs ſci non poſſint ignorantie excuſatione defendi. Nam potētia ipſius ſeptiformi diſtributione laudata eſt: vt nihil ibi iferius: nihil cogiteres eē diuiſuꝫ: qꝛ ſancte triniſtatis vnitas in fine declarata eſt. Deſinat hēticoꝝ inſana ꝑfidia: vanas cōmouere calumnias: legāt Dydymū: legant beatū Ambroſiuꝫ: ceteroſqꝫ patres: qui de hac re ꝑfectiſſima diſputatione dixerūt. Afferant indiuidue trinitati gloriam: ⁊ honorem. Nec faciant in equalitate diſtantiam: ſi perduci non eligunt ad ruinam.

Explicit expoſitio in pſalmum. 28m.

Pſalmus cantici in dedicationeꝫ domus Dauid. XXIX.

Exaltabo te domine quoniā ſuſcepiſti me: nec delectaſti inimicos meos ſuper me. Domine deus meus clamaui ad te: ⁊ ſanaſti me. Dñe eduxiſti ab inferno aīam meam: ſaluaſti me a deſcēdentibus in lacum. Pſallite dño ſancti eius: ⁊ confitemini memorie ſanctitatis eius. Quoniam ira in indignatione eius: ⁊ vita in volūtate eius. Ad veſperū demorabit fletus: ⁊ ad matutinum letitia. Ego aūt dixi in abūdantia mea: nō mouebor in eternum. Dñe in voluntate tua: ꝑſtitiſti decori meo virtutē. Auertiſti facieꝫ tuā a me: ⁊ factus ſum ꝯturbatus. Ad te dñe clamabo: ⁊ ad deum meum dep̄cabor. Que vtilitas in ſanguine meo: dum deſcendo in corruptionem. Nunqd confitebitur tibi puluis: aut annūciabit veritatem tuam. Audiuit dominus ⁊ miſertus eſt mei dominus factus eſt adiutor meus. Conuertiſti planctum meuꝫ in gaudium mihi: conſcidiſti ſaccum meū: ⁊ circūdediſti me letitia. Ut cantet tibi gloria mea ⁊ non compungar: dñe deus meus in eternum confitebor tibi.

Pſalmi cātici cognita ſignificatio eſt: nūc ꝯſideremus cur poſita ſit domus dedicationis. Domus: ſignificat Dominici corporis tēplum. Dedicatio vo reſurrectionē eiuſdē dñi Chriſti. Tunc eni corpus eius in eternam gloriam poteſtatēqꝫ ꝑductū eſt: ſicut in euāgelio ipſe dicit: Data eſt mihi oīs poteſtas in ce- Matth.28.
lo ⁊ in terra. Dedicare quippe dicimus: cum nouitas DEF
domus alicuiꝰ in vſum celeberrimū deputaꝛ. Domus aūt Dauid: ꝑpter ſemen eius eſt poſita: vñ Saluator noſter carnis traxit originē. Iſta domꝰ eſt: que nūc apertis foribus labioꝝ leta decantat: Exaltabo te dñe: que fabricata eſt naſcēdo: ſed in ſancta reſurrectione cognoſcitꝛ dedicata.

Diuiſio.

Rex noſter dñs Chriſtus: ꝑma narratione poſt reſurrectionē glorioſaꝫ: patri gratias agit: qꝛ eum de mūdi iſtius aduerſitate liberauit: ſanctis iubens laudē dicere dño: quādo vniuerſa in eius poteſtate ſunt poſita. Secūda: ſe dicit a ſua ꝯſtātia non mouēduꝫ: inſuper addēs ꝑconia diuinitatis: a viuis potiꝰ: nō a mortuis eſſe ſoluēda. Tertia: reddit ad reſurrectionē ſuā letꝰ ⁊ exultās: qꝛ carnis fragilitate depoſita: in eterna maieſtatis ſue gl'ia ꝑſeuerat: more ſuo ꝑteritū dicens qđ nouerat eē ventur.

Expoſitio.

Exaltabo te dñe qꝛ ſuſcepiſti me: nec delectaſti inimcos meos ſup me. Dominus chriſtus patri gratias agit: per diſpē-
ſationem qua reſurrexit a mortuis. Nā ETY
exaltabo dicit: latius innoteſcere facio: qđ ſancta verbi incarnatione glorioſaqꝫ reſurrectione cōpletum eſt. Quāti enim ante hoc tēpus: dñm ſpiritualiter cognoſcere potuerunt: niſi eius aduētu veritas promiſſa claruiſſet? Sed homo ideo exaltare valuit nomē altiſſimi: qꝛ ab eodē conſtat aſſumptus. Nam quēadmodū potuiſſet: aut occulta dei ꝑdere: aut iudicia dei futura narrare: niſi ꝟtute celeſti qua preualuit ſua patriſqꝫ ſecreta reuelare? Seqtur nōnulla queſtio: Nec delectaſti inimicos meos ſuper me. Quo modo enim nō ſunt delectati inimici eius: quādo eum colaphiꝫantes dicebant: Prophetiꝫa no- Matth.26.
bis Chriſte: quis eſt qui te ꝑcuſſit? Et iteꝝ ſtātes ante crucē dicebant: Uah qui deſtruit tēplum: ⁊ in tri- Ibidem.27
duo reedificat illud? Quēadmodū etiam nō ſunt delectati: quādo ſup veſtimēta eius miſerunt ſortem? Sed hec fugitiua inaniſqꝫ letitia: in penitudinē illis triſtitiamqꝫ ꝯuerſa eſt: dum eū poſt triduū viderūt reſurgē: quem ſperauerūt cōmunē interituꝫ rapiſſe. Delectaſti vo poſuit pro delectari feciſti. Que figura
dicitꝛ Hypallage: quotiens aut genus: aut verbi de- SCHE
clinatio cōmutaꝛ. Sup me autē dixit: poſtq̄ȝ de hoc mūdo tranſiuit. Tunc enim ⁊ inimici triſtes effecti ſunt: ⁊ deuoti gaudio magno floruerunt. Dñe deus meus clamaui ad te: ⁊ ſanaſti me. Quēadmoduꝫ ſanatus eſt qui non legitur egrotaſſe? Sed occulte ille egrotabat: quādo vniuerſum holem ſua icarnatione ſuſcepit: qui erat obnoxius ⁊ morbis ⁊ mortibꝰ. Sed qꝛ in illo ſanati ſumus: ſanatum ſe ipſe ꝑfitetꝛ. Tunc enim ſaluatus eſt dñs Chriſtus: quādo carnem fragilitatis noſtre reſurgēdo in eterne vite gaudia collocauit: ⁊ oēs ſalui facti ſunt: qui in ipſo fideliter crediderunt. Dñe ⁊ abſtraxiſti ab inferis aiam meā: ſal- Al. eduxiſti
uaſti me a deſcēdētibꝰ in lacū. Quid dicimus de il- ab inferno.
lis qui dñm Chriſtū animam habuiſſe non credūt? Ecce ipſe totiens clamat ad inferos ſe humana lege

perductum

perductum:exindeqȝ aīam ſuam poteſtatē ſue diui-
nitatis abſtractā. Et vide:qꝛ abſtractam dicit.ſ.q̄ꝫ
clauſtris inferni diruptis ad celum vſqȝ ꝑducta eſt.
Deſcēdentes vͦo in lacū ſunt:qui in ſeculi iſtius ini-
quitate verſant̄. Et bene dixit:deſcēdentibus:quaſi
in ꝓfundū euntib⁹:qui preſſi pondere peccatoꝝ:al-
tiſſima ꝓfunditate deuorant̄. Sed quo modo ſalua-
tus eſt:quem ꝯſtat occiſum? Saluatus eſt vtiqȝ a ta-
libus:id eſt ab eoꝝ cōmunione liberatus eſt cum re-
ſurrexit a mortuis:⁊ mors ei vltra nocere nō potuit.
[Pſallite dn̄o ſancti eius:⁊ ꝯfitemini memorie ſan-
ctitatis eius.] Poſt reſurrectionē ſuam ꝯuenienter
precipit ſanctis pſallere:vt reſurgente capite mēbra
letarent̄:maxime cū ſpes eoꝝ tali diſpenſatione fir-
mata ſit:q̄ꝫ ⁊ ipſos conſtat in letitia reſurgere:quos
contigit eius ꝑdicationi crediſſe. Memorie ſancti-
tatis eius dixit:qꝛ noſtri memor eē dignatus eſt:qui
in vmbra mortis quaſi in denſa peccatorū caligine
verſabamur. Non enī nos illius memores fuimus
qui nos creauit:ſed ille noſtri potius quos creauit:ſi-
Joan.15. cut ipſe in euāgelio dicit: Non vos me elegiſtis: ſed
ego elegi vos. Et ideo ꝯfitenda ⁊ glorificāda eſt me-
moria ſanctitatis eius:que humanū genus in recon-
dationē ſuā deducēs:qꝺ nos ſaluare potuiſſet effec.
[Qm̄ ira in īdignatione eius:⁊ vita in volūtate eī⁹.
Ad veſperū demorabit̄ flet⁹:⁊ ad matutinū letitia.]
Partibus ſuis itelligamus hunc verſum:in quo ma-
loꝝ retributionē:iuſtoꝝ premia: paſſionis ſue triſti-
tiam:reſurrectionis leta cōmemorat:eoqȝ fit vt cū
fuerint diſtincta:neſciant ꝯfuſionis iniuriā. Sed cū
noſtra ira (ſicut legit̄) mortē operatur:in ꝑmo comate
per tropologiam hoc de dn̄o dicit̄:qꝛ reuera īdigna-
tio illius mors eſt vtiqȝ peccatoris. Dignatio eni eſt
quādo nos clemēter ſuſcipit:indignatio eū nos ira-
tus abycit:non qꝛ ille iraſcit̄: ſed de eius auerſione
mors euenit:que de ira humana ꝓcedit. Sequitur: Et
vita in volūtate eius. Nihil poteſt dici preſtantius.
Nā ſicuti in īdignatione mors:ita in voluntate eius
vita eſſe dinoſcit̄:que tn̄ non in meritis noſtris: ſed
TOP in ipſius volūtate ꝯſiſtit. Hoc argumētum in Topi-
cis di:ex ꝯtrario. Adiecit: Ad veſperum demorabit̄
DEF fletus. Ueſperū dicimus:cum pacto die ſol occidit:⁊
noctis tenebre conſequunt̄. Qꝺ accidiſſe ꝯſtat eccle-
ſie:quādo Chriſtus dn̄s noſter eſt peremptus. Tunc
enī vere demoratus eſt fletus:dum per triduū fide-
lium turba cōgemuit:⁊ mūdi ipſius natura cōcuſſa
eſt:vt ⁊ ipſe orbis cū humano genere dn̄i lugē vide-
DEF ret̄ exitium. Matutinū vͦo dicimus:quādo diſcedē-
tibus tenebris crepuſculū cepit elucere. Quo tp̄e re-
ſurrectio dn̄i euāgelio teſte vulgata eſt. De qua par-
te:beatis creuiſſe ꝯſtat ſine dubitatione letitiā. Sic
in vno verſu tātarꝫ reꝝ ingens explicata ꝑfectio eſt.
[Ego autē dixi in mea abūdantia:non mouebor in
eternū.] Poſtq̄ꝫ de reſurrectione ſua gratias egit:⁊
ſanctis pſalmodiā ſalutariter impauit:ſecūda narra-
tione redit ad paſſionis ſue glorioſiſſimā cauſam:⁊
que illo tp̄e ſecū cogitauerit:plus doctor edicit. Nūc
videamus que ſit iſta abūdantia:per quā ſe nullatē-
nus mouēdum eſſe ꝓfitet̄. Abūdantia erat filio ſem-
Joan.1. per v̄ginis Marie:qꝺ verbum caro factū eſt: ⁊ ha-
bitauit in nobis. Quid enī illa gratia copioſius:que
Col.2. hēre meruit plenitudinē deitatis? Sicut dicit Apl̄s:
In quo habitauit oīs plenitudo diuinitatis corpora-
liter:id eſt veriſſime ſubſtātialiter atqȝ ꝑfecte. Iure
ergo dicebat in eternum ſe moueri nō poſſe: cui ſua

maieſtas ꝯfidētie dona ꝓſtabat. [Dn̄e in voluntate
tua ꝓſtitiſti decori meo virtutē. Auertiſti faciē tuam
a me:⁊ factus ſum ꝯturbatus.] In hoc verſu euiden-
ter exponit:vnde illa fuerit abūdantia:que non po-
tuit cōmoueri. Uirtutē quippe de ſe humana natu-
ra habuiſſe non dicit:ſed deſuꝑ ſibi aſſerit contribu-
tam. Nam decorē ipſius ꝓbat illud exēplū: Specio- Ps.44.
ſus forma pre filiys hominum. Sed iſta īmaculata ⁊ ſo-
le clarior humanitatis pulchritudo copulata verbo
virtutē accepit qua miracula magna faciebat: ſicut
in euāgelio ipſe teſtat̄ dicēs: Sicut pater habet vitā Joan.5.
in ſemetipſo:ſic dedit ⁊ filio hēre vitā in ſemetipſo.
Sequitur ꝓbatio ſententie ſuꝑioris. Auertiſti faciem
tuā a me:⁊ factus ſum ꝯturbatus. Ac ſi diceret: Tu
mihi dediſti ſm̄ carnem que habeo vt te auerſo fue-
rim ꝯturbatus. Hec aūt dicens ꝑniicioſas hominum ela-
tiones intercipit. Nā quēadmodū peccator de ſe au-
deat ꝓſumere:cum īmaculata ſanctitas virtutē ſibi
ac decorē a dn̄o ꝓſtitum fateat̄? Hoc argumētum in
Topicis dicit̄ a ꝯſequētibus. Nam cū auertit faciē TOP
ſuam diuinitas:ꝯſequens erat:vt carnis turbaret̄ in-
firmitas. [Ad te dn̄e clamabo:⁊ ad deū meum dep-
cabor.] Quod modo dicit dn̄e:modo deū:vna ſn̄ia
eſt. Nā hoc eſt ad dn̄m clamare:qꝺ deū fuiſſe depre-
catum. [Que vtilitas in ſanguine meo:dum deſcen-
do in corruptionē? Nunqd ꝯfitebit̄ tibi puluis: aut
annūtiabit veritatē tuam?] Immaculata verbi icar-
natio:ceptis ꝑcibus ꝑſeuerat. Ab ipſa enim parte dx:
Si deſcendero in corruptionē:id eſt ad putrefactio-
nem:cui lege generali cuncta caro ſubiecta eſt: qua-
lis erit ſpes fideliū:qui me ſub triduana celeritate
reſurgē crediderūt? Petit ergo non vt non moriat̄:
ſed ne caro ipſius corruptione reſoluta nullū ſignū
ꝓmiſſe maieſtatis oſtendat:ꝓpter illud qꝺ alibi di-
cit: Non dabis ſanctū tuum vidē corruptionē:⁊ inci- Ps.15.
piat non eē vtilitas mūdi in ſalutifero ſanguine do-
minice paſſionis. Cōfeſſio vͦo hic laudem ſignificat:
quā vtiqȝ offerre nō poſſunt:qui in puluerē cōmuni
morte ſoluunt̄. Sequitur: Aut annunciabit veritatem
tuā. Illam videlicet quā poſt reſurrectionē diſcipu-
lis dixit: Ite predicate hoc euāgeliū oī creature. Et Mar.16.
qui crediderit ⁊ baptizat⁹ fuerit ſaluus erit:qui autē
non crediderit:ꝯdemnabit̄. [Audiuit dn̄s ⁊ miſert⁹
eſt mei:dn̄s factus eſt adiutor meus.] Uenit ad ter-
tiam narrationē:in qua iā de ſua reſurrectione gau-
dens:eterne btitudinis gratificatione mulcet̄. Sed
quēadmodū factus ſit adiutor:ipſe ꝯſequēter expo-
nit:⁊ ideo noſtra v̄ba non debēt adyci:vt curſus ipſe
dictoꝝ ꝓpria magis expoſitione declaret̄. Hoc ſche-
ma dicit̄ Ephexegeſis:latine explanatio: vbi priora SCHE
dicta verbis ſubſequētib⁹ exponunt̄. [Cōuertiſti plā-
ctum meū in gaudium mihi:ꝯſcidiſti ſaccum meū,
⁊ ꝯcīnxiſti me letitia.] Planct⁹ ad mortē attinet: Al. circūde-
gaudium ad reſurrectionē:qꝺ iam vtrūqȝ ꝯſtat im- diſti.
pletū. Saccus vͦo eſt textura groſſiſſima atqȝ aſpe- DEF
ra:in humanos vſus laboreſqȝ deputata: que carni
humane ꝯgruēter aptat̄. Cōſciſſus eſt ergo ſaccus:id
eſt corpus ipſius:cum pro nobis ipſe mori dignatus
eſt. Ante eius q̄ppe exitiū:mors nos tortuoſis liga-
minib⁹ ambiebat:⁊ velut aliqꝺ frumētum inſolubili
carcē tenebat incluſos. Sed vt intelligas ſaccū pro
triſtitia mortis fuiſſe poſitū:ꝯtra hunc dicit de re-
ſurrectione: Precinxiſti me letitia. Perpēde verbū:
precinxiſti: Cingulū ſignificat qꝺ ad iudicis ꝑtinet
dignitatem. Nam cuncta poteſtas in ipſo vocabulo

noſcitur ꝯſtituta. Sic enim cinctū dicimus iudicē:
quādo eius faſces honoreſq̄ȝ declaramus. Et vide:
q2 nō dicit: cinxiſti: ſed p̄cinxiſti: id eſt ſupra oēs po/
Phil.2. teſtates ꝛ v̄tutes eleuaſti: ꝓpter illud Aplī: Et dedit
ei nomē: qđ eſt ſup omne nomē. [Ut cantet tibi glo
ria mea: ꝛ non cōpungar: dn̄e deus meus in eternū
confitebor tibi.] De ſuperioribus pendet iſte verſicu/
lus. Ideo enim p̄cinctū ſe dixit eſſe letitia: vt huma
nitas cantaret deitati: que eſt eius gloria. Cātare aūt
diximus ad mētis letitiam ꝓprie ꝑtinere. Gloria vo
Math.3. chriſti: patris maieſtas eſt: a quo audiuit: Hic eſt fi/
lius meus dilectus: in quo mihi bene cōplacui. Et q2
ſemel pro mundi ſalute cōpunctus: id eſt crucifixus
eſt: nulli ſe vlterius ſubiacē memorat paſſioni: quip/
pe qui carnis fragilitate depoſita: in maieſtatis ſue
Roma.6. gloria ꝑſeuerat: ſicut dicit Apls. Chriſtus ſurgens a
mortuis iā nō morit: mors ei vltra non dominabit.
Sed ne p̄dictam cantilenam putares exiſtere tēpo/
ETY ralem: in eternū ſe ꝯfiteri dicit. Confitebor autē hic
accipiēdum eſt: a parte mēbroꝝ: quaſi cōfabor: id eſt
cum ſanctis eterna te voce laudabo. Quod abſolute
credit eē vēturum: cum illa ciuitas Hieruſalē fue/
rit dedicata: quādo iuſtis oībus indeficiens ꝓmittit
pſalmodia. Sic eniȝ frequēter ꝓmittit ſe facē Chri/
ſtus: qđ facturus eſt ppl's vtrīq̄ȝ chriſtianus: ſicut eſt
Ps.34. ꝛ illud: Confitebor tibi dn̄e in eccleſia magna: in po/
pulo graui laudabo te. Concluſio.

Paruus quidē pſalmus: ſed celeſtis doctrine
vbertate repletus eſt: habēs in verſi/
bus gratiaȝ breuitatis: ꝛ in ſenſib⁹ extenſas omnino
latitudines. Hic enim ſancte reſurrectionis gratia
dicitur: hic paſſio domini glorioſa memorat: vt nul/
la tribulatio paſſionis terreat: quos reſurrectionis
ſpes magna letificat. Et intuere ꝓpter gratiam noui
tatis hic ordinē fuiſſe ꝯuerſum: vt inciperet a reſurre/
ctione: quā poſt paſſionem dn̄i conſtat eueniſſe.

Explicit expoſitio in pſalmum.29.

In finem pſalmus Dauid. XXX.

In te domine ſperaui non con/
fundar in eternū: in iuſtitia tua
libera me. Inclina ad me aureȝ
tuā: accelera vt eruas me. Eſto
mihi in deū protectorem: ꝛ in
domum refugij: vt ſaluum me
facias. Quoniam fortitudo mea ꝛ refugiū
meū es tu: ꝛ ꝓpter nomen tuum deduces
me ꝛ enutries me. Educes me de laqueo
hoc quem abſconderunt mihi: quoniam tu
es protector meus. In manus tuas cōmen
do ſpiritum meum: redemiſti me dn̄e deus
veritatis. Odiſti obſeruantes vanitates ſu
peruacue. Ego autem in domino ſperaui:
exultabo ꝛ letabor in miſericordia tua. Quo
niam reſpexiſti humilitateȝ meam: ſaluaſti
de neceſſitatibus animam meam. Nec con/
cluſiſti me in manibus inimici: ſtatuiſti in
loco ſpacioſo pedes meos. Miſerere mei
dn̄e quoniaȝ tribulor: conturbatus eſt in ira
oculus meus: anima mea ꝛ venter meus.
Quoniam defecit in dolore vita mea: ꝛ an
ni mei in gemitibus. Infirmata eſt in pau/
pertate virtus mea: ꝛ oſſa mea conturbata
ſunt. Super omnes inimicos meos factus
ſum opprobrium vicinis meis valde: ꝛ ti/
mor notis meis. Qui videbant me foras fu
gerunt a me: obliuioni datus ſum tanquā
mortuus a corde. Factus ſuȝ tanq̄ȝ vas per
ditum: qm̄ audiui vituperationem multoruȝ
cōmorantium in circuitu. In eo dum cōue/
nirent ſimul aduerſum me: accipe aīaȝ meā
conſiliati ſunt. Ego aūt in te ſperaui dn̄e: di
xi deus meus es tu: in manibus tuis ſortes
mee. Eripe me de manu inimicoꝝ meoꝝ:
ꝛ a perſequētibus me. Illuſtra faciē tuam
ſup ſeruum tuum: ſaluū me fac in miſeri/
cordia tua: dn̄e non cōfundar: qm̄ inuocaui
te. Erubeſcant impij ꝛ deducantur in infer
num: muta fiant labia doloſa. Que loquun
tur aduerſus iuſtū iniqtatem: in ſupbia ꝛ
in abuſione. Quā magna multitudo dulce/
dinis tue dn̄e: quā abſcondiſti timētibus te.
Perfeciſti eis qui ſperāt in te: in ꝯſpectu fi
lioꝝ hoīuȝ. Abſcōdes eos i abſcōdito faciei
tue: a ꝯturbatione hoīuȝ. Proteges eos in
tabernaculo tuo: a ꝯtradictione linguarum.
Bn̄dictus dn̄s: qm̄ mirificauit miſericor/
diam ſuā mihi in ciuitate munita. Ego autē
dixi in exceſſu mētis mee: proiectus ſuȝ a fa
cie oculoꝝ tuoꝝ. Ideo exaudiſti vocē ora/
tionis mee: dū clamarē ad te. Diligite oēs
ſancti eius: quoniam veritatē requiret dn̄s:
ꝛ retribuet abundanter facientibus ſuper/
biam. Viriliter agite ꝛ confortetur cor ve/
ſtrum: omnes qui ſperatis in domino.

Verba que titulus ꝯtinet: ad dn̄m Chriſtū
frequēter diximus eſſe referenda: cui to/
tus hic pſalmus aptādus eſt: quādo eius
paſſioneȝ reſurrectionēq̄ȝ decantat. Lo/
qui enim ex noſtra humilitate dignatus
eſt: qui etiam ſuſtinuit humani corporis paſſioneȝ: per
ſua nos eloquia bonus magiſter erudiens: vt ꝛ nos
imitantes rerum celeſtium diſciplinam humiles ac
deuoti noſtri capitis dicta ſequeremur. Intuendum
eſt vo pſalmū hunc quartum eſſe eorum: qui de paſ/
ſione ꝛ reſurrectione dominica breuiter faciūt men/
tionem. Diuiſio.

Per vniuerſum pſalmum: verba ſunt dn̄i
Saluatoris. Primo ingreſſu precatur pa/
trem: vt de malis iminentibus liberetur:
ac deinde exauditum ſe indubitāter exul
tat. Scđo: redit ad paſſionē ſuam: actūq̄ȝ
rei per alluſiones varias: mirabili narratione deſcri
bit. Tertio: generaliter agit gr̄as pro ſe ꝛ ppl'o fideliū:
qm̄ vniuerſali eccleſie miſericordie ſue dona largit⁹
eſt: cōmonēs etiā ſāctos vt in charitate dn̄i ꝑſeuerēt:
qui

quí ⁊ bonoꝝ ꝑmia ⁊ maloꝝ retributiones ſuperius audierunt.

Expoſitio.

Al. Nõ ꝓ͂t. [I]N te dñe ſperaui non confundar in eternuz: in tua iuſtitia libera me †⁊ eripe me.] Perſcrutãdum eſt: queãdmodũ frequenter ſimilia dicta ſuaui varietate repetantur. Orat Chriſtus patrẽ ex natura humanitatis aſſumpte: ne de ſua ſpe deiectus humane inſultationis patiaꝛ̃ opprobria: addens: In eternũ: vbi eius ꝯtemplatio fixa: ⁊ icõmutabilis ꝑmanebat. In tua iuſtitia: id eſt qua ꝯſueuiſti ſubuenire rogantibꝰ qui firmiſſime de tua maieſtate ꝯfidunt. Libera: ad pericula huius mũdi ptinet amouenda. Eripe: ad celeritatẽ reſpicit auxilij: ne illa reſurrectio mũdo ſaluberrima tardareꝛ̃. Eripe: autẽ conſtat a rapiendo cõpoſitum. ETY Quapropter merito implorauit iuſtitiã dñi: qui ſe nouerat per iniquos paſſuruz. O vere miranda ⁊ diuina cõmutatio: Accepit necẽ: reddidit ſalutẽ. Pertulit iniurias: tribuit honores: dolorẽ ſumpſit: contulit ſoſpitatẽ: ⁊ ſolus ⁊ ſũme pius qui dulcia preſtitit cuz amara ſuſcepit. [Inclina ad me aurem tuã: accelera vt †eripias me. Eſto mihi in deũ protectorem.] Al. Eruas. Inclina dixit aurem tuam: ꝓpter mẽbroꝝ ſuoꝝ humilitatẽ: vt qm̃ per naturã ſuaz humana cõditio ad diuinitatẽ non poterat attingẽ: ad eam diuinitas inclinata deſcẽderet: qđ oĩpotentis verbi icarnatione puenit. Unde merito petebaꝛ̃: qđ adhuc minime pbabaꝛ̃ effectum. Seqtur: Accelera vt eripias me. Id eſt feſtina reſurrectionẽ dare celerrimã: non illam moroſam quã generalitas adhuc noſciꝛ̃ ſuſtinere. Hec aũt frequẽtia petitionis docet nos ab oratione non debẽ ſuſpẽdi: etiam cum nobis credimus aliqua poſſe cõcedi. Petit quoqz vt ab huius ſeculi importunis inſidijs diuina v̾tute ꝓtegatur: ne pateat inimicis derelicta ſimplicitas: ſicut ſcriptum eſt in Iſa. 53. Iſaia ꝓpheta: Sicut agnus coraz tondẽte ſe ſine voce: ſic nõ aperuit os ſuum. [Et in domum refugij vt ſaluuz me facias.] Domus eſt refugij: glorioſa reſurrectio: poſtq̃ȝ iam nulla ĩbecillitate ꝯcutitur: ſed icorruptibili maieſtate ꝑfruiꝛ̃. Nam tũc ſaluus fuit: cuz mors ei vltra ꝑualere nõ potuit. Ita qđ timet ex nobis: qđ ꝯfidit ꝓprie diuinitatis eſt. Domũ quoqz refugij: ad eccleſiaz catholicã dicũt aliqui ꝑtinẽ: vbi a parte mẽbroꝝ petit ſe ſaluuz fieri: qm̃ in ipſa reuera ois chriſtianus ſaluus efficiꝛ̃: ſicut in arca Noe creſcẽte diluuio: ſoli ſalui facti ſunt qui feliciter intrare meruerũt. [Qm̃ †firmamẽtum meum ⁊ refugium meũ es tu: ⁊ ꝓpter nomẽ tuum †dux mihi eris ⁊ enutries me.] Al. Fortitudo mea. Al. deduces me. Firmamẽtuz ꝑtinet ad tolerãda que paſſus eſt: refugium ad finẽ maloꝝ: quãdo iſtius ſeculi iniqtates glorioſe mortis fine ſupauit. Seqtur: Et ꝓpter nomẽ tuuz dux mihi eris. Propter nomẽ ſuũ dñs dux erat humanitati: qm̃ illud latius per vniuerſas gẽtes fecit agnoſci ſaluberrima ꝑdicatione vulgata. Siue hoc a mẽbris accipiẽduz: ſicut ſupra iam dictũ eſt. Dux enim noſter veraciter dñ: quãdo illuz ſeqmur: ⁊ ꝑdicationis eius veſtigia non vitamꝰ. Addidit etiã enutritũ ſe quouſqz ad ꝑfectionẽ catholica eccleſia ipſius munẽ pueniret. [Educes me de laqueo †iſto quẽ †occultauerũt mihi: qm̃ tu es protector meus †dñe.] Al. hoc. Al. abſconderunt. Al. Nõ ꝓ͂t. Occultatus eſt quidẽ ab inimicis laqueus: ſed nõ qui Chriſto eẽt occultus: nec in mortem deceptꝰ incidit: ſed ſciens eã pro noſtra liberatione ſuſcepit. Ergo laqueũ occultauerũt iudei chriſto: qꝛ tñ hoiem credẽtes: occultis eum ꝑdere machinabanꝛ̃ inſidijs. Unde ſe dicit educẽdum: id eſt reſurrectionis bñficio ad ſupna velociter eleuãduz. Sed oia ꝯſilia iudeoꝝ dicit eẽ fruſtranda: qꝛ dño ptegente nulla põt aduerſitas ꝑualere. [In manus tuas cõmẽdo ſpiritũ meũ: redemiſti me dñe deꝰ veritatis.] Cõſideremus cur hic ſermones ipſi ſint poſiti: quos Luc. 23. euãgelij textus eloquiꝛ̃. Nam ⁊ ibi ſic ait: In manus tuas cõmẽdo ſpiritũ meum: ⁊ iclinato capite reddidit ſpiritũ. ſ. vt ⁊ hic eũ cognoſceres fuiſſe locutum: qui poſt tot ſecula eadẽ erat in cruce poſitus verba dicturus. In manꝰ tuas: in veritate tua: qua benigna ⁊ iuſta ſemꝑ operis. Cõmendat itaqz patri ineſtimabilem theſaurũ: aĩam videlicet illã que voluntates ipſius pura intẽtione faciebat. Dignum ergo fuit: vt tãto ſuſceptori talis cõmendareꝛ̃ ſpiritus. Redẽptũ ſe deinde eẽ teſtificans. Sed videamus quo ꝑcio: Illo. ſ. quo Aplš dicit: Semetipm exinaniuit formam Phil. 2. ſerui accipiens. Uides q̃ magnus ꝑcium fuit: vt maieſtatẽ ſuam vſqz ad carnẽ hoĩs inclinaret: ſeqz exinaniuit vt celeſtibꝰ humana copularet. Sed vt iſtuz dñm euidẽter aduerteres: addidit qs eſſet: id eſt deꝰ veritatis. Illorum enim ſpecialiter deus eſt: qui veritatem diligunt: nec in aliqua falſitate miſcentur. [Odiſti †oẽs obſeruantes vanitatẽ ſuꝑuacue. Ego aũt in dño †ſperabo.] Al. Nõ ꝓ͂t. Al. ſperaui. Illa reddunꝛ̃ ſemper odioſa: que ꝓbanꝛ̃ eſſe ꝯtraria. Iuſte ergo veritas oderat vanitatez: qꝛ vanitas in falſitate verſaꝛ̃. Cui rei ipſe tribuit expoſitionẽ: dicens: Supuacue: que nõ ſoluz vacua: ſed etiam ſupuacua dicta eſt merito: quãdo fructuoſam intelligẽtiã tollens alienat a dño. Et quãdo prius dixit: dñm odiſſe vanitatez: id eſt ſeculi iſtius deſideria tranſitoria: nunc ſe dicit amare veriſſima. Que ſunt iſta veriſſima: Spabo in dño: vbi nihil vanum: nihil ſupuacuũ eſt: ſed totum fixum atqz integrum ꝑſeuerat. Uerum iſtã rem que cauſa ꝯſeqtur. [Exultabo ⁊ letabor in tua miſericordia. †Quia reſpexiſti humilitatẽ meam.] Al. Quoniã. In hoc ⁊ ſupiore verſu: iterũ cathegoricus ſyllogiſmus cuaſciꝛ̃: cuius definitionẽ parteſqz in ꝑmo pſalmo iam diximus: qui etiã hoc loco ſimili ratione colligiꝛ̃: id eſt: Ego in dño ſperaui. Ois ſperans in dño exultabit ⁊ letabiꝛ̃ in miſericordia eius. SYL Ego igiꝛ̃ exultabo ⁊ letabor in miſericordia eius. Pulchrũ plane dicẽdi genus in breuitate cõplecti: qđ nulla poſſit aduerſitate dirũpi. Nunc pſalmi v̾ba tractemus. Exultare: eſt cũ magni animi DEF alacritate gaudẽ. Letari: eſt tẽperata mẽtis affectione mulceri. Sed ꝯſideremus: quotiẽs cõmonemur: in humanis viribꝰ minime ꝯfidẽdum. Nam quẽadmodũ (vt ſupra dictũ eſt) quiſq̃ȝ de ſe debeat preſumere: vnde ſancta incarnatio legiꝛ̃ abſtinẽ. Quapropter execrãda eſt pelagiane ꝓ[illegible]tatis intẽtio: duz illa tẽtat ꝑſumere que cognoſcit [illegible] ſpiritũ ſanctũ totiẽs ante damnaſſe. Intẽdamus etiã qui dicit humilitatẽ ſuam fuiſſe reſpectã: ille videlicet qui celuz terrãqz ⁊ creauit ⁊ ꝯtinet: cui poteſtates ſuperne ſeruiunt. Sed ideo erat in altiſſimo humilitas: qꝛ illi ⁊ humanitas veraciter adherebat ab ipſa cõceptione ꝑfecte. Ait nãqz: [†Saluaz feciſti de neceſſitatibus aĩam meã. Nec cõcluſiſti me in †manus inimici †.] Al. ſaluaſti. Al. manibꝰ. Al. mei. Neceſſitas diciꝛ̃: ab eo qđ in nece ſit poſita: id eſt in ETY mortis anguſtijs ꝯſtituta. Nam quãdo peccatoꝝ laqueis inodamur: nec ab eis poſſumus noſtra virtute ſolui: neceſſitas appellaꝛ̃. Ergo tũc de neceſſitatibus liberata eſt aĩa dñi Saluatoris: cuz a peccatis reddita eſt modis oĩbus aliena. Seqtur: Nec concluſiſti

me in manus inimici. Ipſa erat neceſſitas quā ſupe
rius dixit: ſi poteſtati diabolice delictis traderetur ob
noxius. Concluſi ſunt enim quaſi carcere penali: qui
illius ſeuiſſimi manibus ambiunt. Nec concluſiſti
ergo dicit: q2 liber effectus eſt a poteſtate diaboli: ſi
Joan.14. cut ipſe in euāgelio ait: Ecce veniet princeps mundi
huius: ꝛ in me non inueniet quicq̄. [Statuiſti in lo
co ſpatioſo pedes meos. Miſerere mei dñe qm̄ tri
bulor.] Poſt liberationis ſue decurſaꝫ exultationē:
ad ſecūdum venit igreſſum: vbi de paſſione ſua mul
ta dicturus eſt: vt eam frequēti memoria pꝛiſſimus
cōmoneret: quā pro oīum ſalute ſuſcepit. Statuiſti
dicit: hoc eſt: firmaſti: q2 lapſum ſuſtinē non poterat:
qui mūdi vitia nō habebat. In loco ſpatioſo: id eſt li
bero: ꝛ a poteſtate diaboli ſemꝑ excepto. Ipſe enim
liber locus eſt: quē hoſtis ille nō inſidet. Ipſe ſpatio
ſus: quē ille non occupat. Et intende: q2 non dixit: in
via: ſed in loco ſpatioſo: id eſt in patria virtutū: in re
gione beatoꝝ. Uia enim legiꝰ anguſta iuſtoꝝ. Pe
des autē ſuos dicit virtutes morales: per quas hunc
mūdum fixis greſſibus ambulauit: quibus diaboli
aduerſitas impedire nō potuit. Sed quāuis mūduꝫ
inculpabiliter ambularet: neceſſariū fuit vt eius in
firmitatibus diuina gratia ſubueniret: ne imbecilla
caro a celeſtis ꝓpoſiti integritate diſcederet. Ideo
ſeqᷓtur: Miſerere mei dñe qm̄ tribulor. Lege enim
humani corꝑis tribulationi ſue poſtulat ſubueniri:
Math.26. ſicut ꝛ in euāgelio dicit: Triſtis eſt aīa mea vſqꝫ ad
mortē: ꝛ his ſimilia. Siue pedes ſuos: apoſtolos di
cit: qui in loco ſpatioſo: id eſt per vniuerſalē eccleſiaꝫ
certiſſima ſtabilitate fidei ꝯſtiterunt. [Cōturbatus
eſt in ira oculus meus: aīa mea ꝛ vēter meus.] Per
SCHE hos quatuor verſus figura Dyatypoſis eſt: que lati
ne expreſſio dicit: vbi rebus ꝑſoniſue ſubiectis ꝛ for
me ipſe ꝛ habitus exprimunt. Incipit eniꝫ deſcribe
re qualis fuerit ꝑiculi magnitudo. Ac ſi diceret: Cō
fuſus eſt aius meus: cuꝫ me inſequētium furor appe
teret. Iram ſiqdem poſuit: inimicoꝝ indignationē.
Oculus aūt: intellectum ſignificat: quē ſemꝑ contur
bamus atqꝫ confundimus quādo iminētia pericula
formidamus. Uēter vō noſter: aluus eſt: in quo edu
lia deglutita recondimus. Qui apte memorie cōpa
ratur: q2 ſicut ille tranſmiſſas eſcas recipit: ſic ꝛ me
morie ſinus notitias rerum cōpetēter aſſumit. Con
turbatuꝫ ergo dicit vētrem: id eſt memoriā ſuaꝫ: vbi
hēbat repoſita que illi dñs de ſua clarificatione pro
miſerat. Sed cum videret caro ſibi iminē pericula:
conſequēs fuit eam trepidatione turbari. Et nota: q2
ſe ꝯturbatum frequenter dicit: deſperaſſe nuſq̄. Qđ
ideo ab ipſo dictū eſt: vt nobis hanc imitandi formu
lam magiſter celeſtis oſtēderet. Nam ꝯturbatio hu
manitatē familiariter petit: diuine aūt ſanctitati de
ſperatio ꝑuenire non potuit. [Qm̄ defecit in dolore
vita mea: ꝛ anni mei in gemitibus.] Hinc eſt illa cō
turbatio carniſqꝫ metus: q2 in doloribus vita defece
rat. Uerbum aūt ipſum: defecit: lōgas ꝛ grauiſſimas
DEF ſignificat paſſiones. Deficiꝰ eniꝫ eſt: paulatim minus
facere: ꝛ ad fineꝫ ꝑdendo aliquas valitudinis minu
tias ꝑuenire Quod vite humane accidꝰ poſſe mani
feſtū eſt: que ad terminū mortis vſqꝫ perduciꝰ. Su
periora vō declarans ſubiungit: Et anni mei in gemi
tibus: qđ multitudinē ſignificat vtiqꝫ dierum. Cōſi
dera qđ dixit: in gemitibus: q2 non fuit leuis dolor
vbi continuus gemitus inſonabat. Siue hoc magis
ad martyrum ꝑtinet paſſiones: qui in capite merito

intelligunꝰ: qm̄ ipſi membra ſunt Chriſti. Et cōſide
ra: q2 non in vocibus: ſed in gemitibus poſuit: vt deo
fieret amplius notum qđ hominibus videbaꝰ occul
tum. [Infirmata eſt in pauꝑtate virtus mea: ꝛ oſſa
mea ꝯturbata ſunt.] Uirtus animi infirmaꝰ in pau
pertate: qm̄ oībus bonis indiget humana fragilitas.
Quid enim illa pauperius: que nihil idoneū de ſe ha
bere cognoſciꝰ: Oſſa vō fortitudo eſt: qua compago
corporis ſuſtineꝰ. Quod vtrūqꝫ pulchre poſituꝫ eſt:
ad exprimēdam imbecillitatē humane ſubſtātie: q2
neqꝫ in animi robore: neqꝫ in carnis ſpe vlla debet
Hiere.17. eſſe ꝓſumptio: ſicut Propheta dicit: Maledictꝰ qui
confidit in homine: ꝛ ponit ſpem carnē brachij ſui:
ꝛ a dño recedit cor eiꝰ. [Super oēs inimicos meos
Al. non hē. factus ſum opprobrium: ꝛ vicinis meis ĩnimium:
Al. valde. ꝛ timor notis meis.] Non vacat qđ ſuper oēs ꝛ non
inter oēs ſit. Super omnes inimicos meos: per mo
dum exaggeratiuum diciꝰ: qm̄ dum eſſent illi vere
opprobrium: Chriſtus dñs inocens atqꝫ imaculatus
inter eos habebaꝰ opprobrium: qui ſe nefario ſcele
re polluebant. Seqᷓtur: Factus ſum opprobrium: non
q2 ego vere opprobrium fui: ſed qm̄ ab illis putabar
eſſe qđ non eram: qui decepti vanis ꝑſuaſionibus er
rauerunt. Contra probum: dicimus improbuꝫ: id eſt
inhoneſtum atqꝫ idecoꝝ. Opprobriuꝫ aūt: ſignificat
valde abominabile facinus: qđ dño Saluatori inter
iniquos iudeos eueniſſe manifeſtum eſt: cū dicerēt:
Joan.9. Hic homo a deo non eſt qui ſabbatuꝫ non cuſtodit.
Ibidem.8. Et alibi Samaritanus es: ꝛ demonium habes. Uici
nos autē illos dicit: qui ei vicinitate fidei ꝓpinqua
bant: qui adhuc non crediderant: ſed credē diſpone
bāt: ſed vidētes eū in cruce pepēdiſſe: a credulitatis
vicinitate remoti ſunt: dum pati videbanꝰ quē ado
randum eſſe putauerant: ignari cum fideliter ꝓdicta
neceſſario cernerēt conſecuta: tūc magis a firma cre
dulitatē ſuſpenſi ſunt. Et nota qđ prius dixit: inimi
cos: deinde: vicinos: nunc accedēdo ꝑuenit ad notos.
Notos autē apoſtolos ſignificat: qui paſſione ipſius
oīno turbati ſunt. De quibus ſcriptum eſt: Percutiā
Zacha.13. paſtorem ꝛ diſꝑgentur oues gregis. Sic figura Dya
SCHE typoſis: per hos quatuor verſus: ſicut diximus: decē
ter impleta eſt. [Qui videbant me foras ꝰfugiebāt
Al. fugerūt. a me: ꝰexcidi tanq̄ mortuus a corde.] Et in iſto alte
Al. obliuioni datus ſum. roqꝫ verſu qui ſeqᷓtur: Figura eſt Metriaſmos: que
SCHE latine diciꝰ mediocritas: quotiēs rem magnam me
diocri relatione ꝓferimus. Dicit enim ꝛ nūc: Qui vi
debant me foras fugiebāt a me. i. qui minus ſcriptu
ris credētes: dñm viderunt in cruce poſitum: foras a
deitate ipſius exierunt: ſperantes ſpem ſuam morte
ipſius fuiſſe finitam. Siue hereticos ſignificat: qui
audientes in eccleſia ſcripturas diuinas videnteſqꝫ
magnalia: foras exeūt ad iniquas ꝑdicationes: fugiē
tes veritatē: in qua minime ꝑſeuerare patiunꝰ. Be
ne autē ſequitur: Excidi tanq̄ mortuus a corde. Nō
enim a fidelibus mortuus diciꝰ: cuius deitas impaſ
ſibilis veraciter eſtimaꝰ. Excidi a corde: id eſt a mē
te infidelium: qđ ſolet illis contingē qui defunctos
homines obruēdo: cum corpore ſimul eoꝝ memoriā
Al. Tanq̄. recordationēqꝫ ſepeliunt. [Factus ſuꝫ ꝰſicut vas ꝑ
Al. cōmorātiū i circuitu. ditum: qm̄ audiui vituperationem multoꝝ ꝰcircūha
bitantium.] Uas ꝑditum eſt: qđ fractum ad nullos
vſus neceſſarium ſemꝑ abijciꝰ: ita ꝛ Jeſus mortuus
quaſi fractum vas abijciēdus putabatur a perfidis.
Quid enim dici poterat mediocrius: q̄ vt illa maie
ſtas omnipotēs teſtis fragilibus equareꝰ: Sed hec

ſic a

ſic a demētibus putata perpēde. Ceterū in illo ſem-
per fuit omnipotētia ſingularis: et diuina plenitudo
Col. 2. mirabilis: ſicut Apoſtolus dicit: In quo habitat oīs
plenitudo diuinitatis corporaliter: id eſt ſubſtantiali-
ter et manifeſte. Diuinitas enim eſſe non poteſt cor-
poralis. Sequitur: Quoniam audiui vituperationem
multorū circūhabitantium. Significat perfidos iu-
deos: qui ſynagogā circūhabitant: non inhabitant.
Circum enim a circuitu: peccatores vult intelligi. De
Ps. 11. quibus in alio loco ait: In circuitu impii ambulant.
Merito ergo tales circūhabitantes dicunt: qui le-
gē dei non ſpiritualiter: ſed carnaliter aduertē ma-
luerunt. Sic per hec verba lucētia: tenebroſa facino
Al. conuenirēt ra iudaici populi ſubtiliter indicant. [In eo dū cō-
Al. Nō hēt. gregarentur oēs ſimul aduerſum me: et vt accipe-
Al. accipere. rent aīam meam conſiliati ſunt. Ego aūt in te ſpera-
ui dñe.] Reddamus ordinē verborū: vt planius itel-
ligantur ſibi dicta coherētia. Dum ſimul oēs congre
garentur aduerſum me: in eo cōſiliati ſunt vt accipe-
rent aīam meam. In eo cōſiliatam dicit partē maxi-
mam iudeorū vt dominū neci traderēt: quādo omne
ſcelus grauius eſt qđ conſilio gerit plurimorū. Nam
dicēdo: oēs ſimul: non vult paucos intelligi: vt ſcele-
ratam turbā illā vitio debita ſubſequatur. Ut acci-
perent aīam meā: ſignificat: vt adimerent ſiue tolle-
rent. Mirabilis et ſanctiſſimus ordo dictorū. Cū ini-
mici circūhabitarēt ſynagogam: et ſpem ſuam habe-
rent in viribus ſuis: ſe dicit ſperaſſe de dño: ſciēs qꝛ
poteſtas eorū nulla erat: et inſidiis talibus ſemetipos
magis interficē conabant. [Dixi tu es deus meus:
Al. ſortes mee. in manibus tuis tēpora mea.] Dñs Chriſtus dicit:
Tu es deus meus: ſed a parte ſ. humanitatis aſſum-
pte: que ſicut ait inferius: et tēpori ſubiacebat et mor-
ti. Non enim quēadmodū inimici putabant: eorū pſe-
cutione vitā ſuam finiendā eſſe cōmemorat: ſed in
poteſtate poni dñi tēpora vite ſue. Ipſo enim crean-
te viuimus: ipſo diſponēte vegetamur: eodē etiā iu-
bēte tranſimus. Unde neceſſe erat vt ſpem fixā ha-
beret in dño: qui vitam mortēqꝫ ſuam in eius eē po-
Al. Nō hēt. teſtate noteſcebat. [Libera me et eripe me de ma-
Al. illuſtra. nu inimicorū meorū: et a pſequētibus me. Illumina
faciē tuam ſup ſeruum tuū.] Ipſum rogat qui poteſt
aduerſantium vitam confringē: hominumqꝫ corda pro
ſua mirabili diſpēſatione conuertē. Prius enim dixit:
Inimicorū: id eſt iudeorū: ſubiungit: et a pſequētibus
me: hoc eſt: paganis vel a diuerſis hereticis: qui eccle
ſiam dei fraudulentis machinationibus inſequunt.
Sequitur: Illumina faciē tuam ſup ſeruū tuum: id
eſt fac vidē: qꝛ ſuper me dignaris intendere: vt ſicut
de moriēte deſperāt: ita de reſurgēte confidāt. Nec
offendaris: qđ audis a dño dici: ſeruum tuum. Oia ſi
quidē verba talia humanitati ſunt ſpecialiter appli-
Ps. 115. cāda: ſicut in alio loco dicit: Ego ſeruus tuus: et filius
ancille tue. Ubi ſunt qui duas naturas dicē nolunt
in dño Saluatore? Nam quēadmodum aliter ſibi
conuenire poteſt iſta diuerſitas: vt in vna eadēqꝫ pſ-
ſona: et dominū intelligas celi: et obnoxium paſſioni.
[Saluum me fac in tua miſericordia dñe: non con-
fundar qm̄ inuocaui te.] Dicēdo: in tua miſericordia
ſaluum me fac: negat meritum ſuum. Ad inſtruēdos
enim nos ſemp eadem repetit: nec de amabili cōfeſ-
ſione ſatiatur: qꝛ faſtidium nō habet dulcedo verita
tis. Subiungit etiam: Domine non cōfundar qm̄ in-
uocaui te. Mirabilis ac pfecta pdicatio: que habet et
humilis ſupplicationem et credētis inuiolabilem fir

mitatem. Rogat ergo ne pretermiſſus confundatur.
Sed quo modo ſe credit audiri? Quoniam inuocaui
te. Dñm ſiquidē fideliter inuocare mereri eſt: nō in-
iuria: quādo nullatenus poteſt decipi: qui ab ipſo ſe
preſumit audiri. [Erubeſcant impii et deducant in
infernum: muta efficiantur labia doloſa.] Supiore Al. ſiant.
verſu dixit: Non cōfundar qm̄ inuocaui te: hic optat
conuerſa vice vt illi potius erubeſcant qui inuocant
idola: et ceteri qui ſe ſimili impietate commaculant.
Ipſos enim cōuenit erubeſcē: quos habet eterna pe-
na torquere. Nam cum hic nō credunt pmiſſum iu-
dicium dei: doloſa labia: blaſphema et garrula ſunt.
Quando aūt manifeſtationē reſurrectionis agnoue
rint: ſeqꝫ reſpexerint in graui piculo conſtitutos: vo-
lociter obmuteſcūt: nec iam in procacia dicta proſi-
liunt: que nimio terrore claudunt. [Que loquuntur
aduerſum iuſtum iniquitatē: in ſupbia et in cōtem- Al. abuſione
ptu.] Illa labia exponit doloſa: que ſupius obmute-
ſcere dinoſcētie virtute predixit: que in hoc ſeculo lo
quuntur aduerſus iuſtum: id eſt Chriſtum. Dignum
nomē: aptumqꝫ vocabulum: qui merito iuſtus dici- Joan. 14.
tur: qꝛ via: vita et veritas comprobatur. Sed contra
tale tantūqꝫ nomē: pulchre ponit iniquitatē. Nam
ſicut lux obſcuritati contraria eſt: ſic iuſtitie iniqui-
tas videtur aduerſa. Loquitur enim falſitas contra
veritatē: quādo iudei Meſſiam proclamant adhuc
eſſe venturum: quando Arriani creaturam dicūt do-
minum Creatorē: quando pagani Saturnū: Iouē:
Venerē: ceteraqꝫ portēta ſtulte numina profitentur
eē celeſtia. Addidit: In ſupbia et contemptu: ſcilicet
qm̄ diſputant ſuperbi de humilitate Chriſti: cum di-
cunt dominū celorū carnis aſſumē non potuiſſe ſub-
ſtantiam. Contēptores autē deſpiciunt imortalis cre
dere dñi paſſionē. Nam cū audiunt flagellis ceſum:
alapis verberatum: traditum manibus impiorū: ſta-
tim in blaſphema verba proſiliunt: nequaqꝫ intelli-
gētes ſalutare conſilium: non qꝛ minus potuit altiſſi
mus in pomposis honoribus huius ſeculi glorioſiſſi-
mus apparere: ſed declinare decuit: per que humanū
genus ſuum nequiter contēpſit auctorem. [Quā ma
gna multitudo dulcedinis tue dñe: quam abſcondi-
ſti timētibus te.] Ad tertium venit ingreſſum: vbi
diuerſis modis enumerat quanta bñficia dñs ſe ti-
mētibus largiatur: cōmonens vt oēs ſancti diligant
dñm: quoniam eē conſtat et noſtrum iudicē: et in futu
ro bñficiorū omnium largitorē. Sed conſideremus
huius verſus verba quid habeāt. Multitudo dulce
dinis eſt: quia multis pmiis domini ſuauitas indica
tur. Dulcis eſt cū corrigit: dulcis dum parcit: dulcis
cum credētibus eterna pmia compromittit. Sed in
tellige qđ eis tm̄ dulcis eſt: qui de ipſius ſapore guſta
uerint. Ceterum dulcedo ad eos non poteſt puenire:
qui guſtum eius minime contingē meruerunt: ſicut
et alius pſalmus dicit: Guſtate et videte: qm̄ ſuauis eſt Ps. 33.
dñs. Sequitur: Quam abſcondiſti timētibus te. Nō
quia ſanctis ideo abſcondita eſt: vt eam minime cō-
ſequerētur: ſed qꝛ in futuro iudicio pmittitur mani
feſta que hic ſentitur abſcondita. Recte autē intelli
gimus abſconditam: vt eam deſideria humana plus
appetant: qꝛ ſolet faſtidiri omne qđ ſubiacet: et vile
plerumqꝫ creditur quod ſine aliqua difficultate pre-
ſtatur. Sed hoc qđ ait: Abſcondiſti: omonymon eſt.
Significat etiam et negata: vt eſt illud: Gratias tibi Luc. 10.
ago pater domine celi et terre: quia abſcondiſti hec a
ſapientibus et prudentibus et reuelaſti ea paruulis.

Al. non hēt. Al. eos qui ſperant. [†Et perfeciſti †ſperātibus in te: in conſpectu filioꝝ hominum.] Dulcedinem illam quam abſconderat timētibus ſe: perficit in illis qui conſtanti animo eam deſideranter exquirunt. Hoc eſt enim vere ſperare: ſi nos contingat aliquid firma mentis integritate pſumere. Adiecit etiam: In conſpectu filioꝝ hominum: id eſt in illa reſurrectione generali: quando ſanctis ſuis pmia promiſſa reſtituet: ⁊ facit cognoſcere vniuerſas gētes ſuos certiſſimos fuiſſe ſermones. [Abſcondes eos in †abdito vultus tui: a conturbatione hominū. Proteges eos in tabernaculo tuo: a contradictione linguaruꝫ. Benedictus dominus: quoniam mirificauit miſericordiam ſuam †in ciuitate †circumſtantie.]

Al. abſcōdito faciei me. Al. mihi. Al. munita.

Uenit ad enumerationes beneficioꝝ: que ſanctis ſuis dñs copioſa miſeratione largitur. Qđ ſchema nobiliſſimuꝫ dicit̄ Synatriſmos: latine congregatio: vbi in vnum aut multa crimina: aut multa bñficia colligunt̄. Quod inter violentiſſimas figuras accipitur: qꝛ congregatio rerum cauſe preſtat augmētuꝫ. In expoſitione quippe dominice dulcedinis pſeuerans: Primo dicit: Abſcondes eos in abdito vultus tui a conturbatione hominuꝫ. Secundo: Proteges eos in tabernaculo tuo a contradictione linguaruꝫ. Tertio: plenitudinē bñficij ipſius euidēti laude complexuit dicēs: Bñdictus dominus: quoniam mirificauit miſericordiam ſuam in ciuitate circūſtantie. Nūc ad exponēda verba veniamus. In abdito vultus domini dicit: id eſt in illa reſurrectione quando oēs iuſti contēplationis eius premia

SCHE

Math.5. conſequentur: ſicut legit̄: Beati mūdo corde quoniā ipſi deum videbūt. A conturbatione hominum: malorum ſcilicet: dicit etiam fideliſſimos occulendos: quando iam in eterna beatitudine locabunt̄: vbi puriſſimam veritatē nemo feculenta voluntate conturbat: ſed bonitas rerum in ſuis ſplendoribus perſeuerat. Et ꝙ pulchre regalem conſpectum dicit in abdito: reuera quia contēplationeꝫ eius qua iuſti pfruuntur impij non viderunt. Homines enim hic: omnes perſecutores ⁊ ſciſmatici ſignificantur: qui hic conſueuerunt terrere populum chriſtianū. Sed cum illuc peruētum fuerit: ſupra dei famulos ſceleratoꝝ conturbationes locum dicit vlterius non hēre: quippe quos a ſe conſtat eſſe diuidendos. Illi enim mittuntur in eternam penam: iuſti vocantur ad requieꝫ ſempiternaꝫ. Sed ne tñ futuri premij promiſſio fragilia corda turbaret: ſecundo capite dicit eos eē protegendos. Nam per tabernaculum ſepe diximus eccleſiam catholicam ſignificari: que in iſto mūdo certamina ſuſtinens: expeditionalis habitaculi nomine vocitatur. Superius enim dixit: Abſcondes: hic proteges. Ibi enim abſcondentur vbi ab impijs non videntur: hic vere proteguntur vbi maloꝝ improbitas minime nocere permittitur: quando illeſe anime iuſtorum ſub qualibet corporis afflictione ſeruantur. Tertio letatur homo celeſtis: qui ⁊ mediator eſt dominus Jeſus chriſtus gaudio ſpirituali: quia incarnatione verbi mundo ſalutaria dona prouenerunt. Ciuitatem circumſtantie: Hieruſalem localē debemus aduertere: que in medio gentiū conſtituta quaſi templum fidei probabatur exiſtere. Ab hac enim circūiecte nationes chriſtiani dogmatis regulas ſuſcipere meruerunt: ⁊ velut puriſſimo fonte patefacto celeſtis vite ſunt muneribus irrigati. In hac ergo ciuitate mirificauit dominus miſericordiam ſuam: quando ibi ⁊ docere: ibi miracula facere: ibi ⁊ pati pro hominum ſalute dignatus eſt: Ibi quoqꝫ gloriam ſue reſurrectionis oſtendit: vt merito dictum ſit: quia in Hieruſalem potētiam ſuam miram fecit: vbi declarare tam ingentia ſacramenta delegit. [Ego autem dixi in †pauore meo: proiectus ſum a †vultu oculorum tuorum.] Al' exceſſu mētis mee. Al. facie.

Patri dicit filius a forma ſerui: ſperauit: quia ne gratia tua deſereret cum paſſionis triſtitia preualeret. In pauore vtiqꝫ mortis: a vultu oculorum tuoꝝ: id eſt a conſpectu miſericordie tue. Et pulchre vultum dedit oculis: quia ipſi ꝗ maxime ſignificant voluntates animorum. Uultus enim dicitur: ab eo ꝙ cordis velle per ſua ſigna demonſtrat. ETY Sic oculi diuinitatis cum reſpiciunt ſuam gratiam pollicentur. [Ideo exaudiſti vocem orationis mee: dum clamarem ad te.] A domino ideo ſe dicit exauditum: quia humiliter non deſperanter more humanitatis dicebat eē contemptum: cui non poterat tardari gratia: de quo vox paterna dictura erat: Hic eſt Math.3. filius meus dilectus in quo mihi bene complacui. Dum clamarem ad te: quando in paſſione voce magna dixit: Deus meus: deus meus: quare me dereliquiſti? Math.27. Conſtat enim his clamoribus exauditum fuiſſe: quando ⁊ reſurrectionis gloriaꝫ ꝯſecutus: ⁊ ad patris eſt videlicet dexteram collocatus. [Diligite dominum omnes ſancti eius.] Pro collatis ſibi beneficijs hymno decurſo: ſanctos cōmonet vt amēt dominum: quatenus auctorem tanti beneficij membra diligant: cum ſibi in capite pſtitum fuiſſe cognoſcāt. Diligite dominum dicit: iam tanꝙ amicis: non tanꝙ ſeruis. Seruorum eſt enim formidare: amicoꝝ diligere: ſicut ipſe in euāgelio dicit: Si feceritis que Joan.15. ego precipio vobis: iam non dicam vos ſeruos: ſed amicos. Sed hoc precipit ſanctis: quia ipſorum eſt amare dñm: qui non diligunt mundum. [Quoniaꝫ veritatem requiret dominus: ⁊ retribuet †his qui abundanter †faciunt ſuperbiam.] Al. non hēt. Al. faciēt. Ne putaretur hereticoꝝ blaſphemias dominuꝫ poſſe negligere: dicit veritatē requiret dominus: quam illi neſciunt falſis erroribus illigati. Seqtur: Et retribuet his qui abūdanter faciūt ſuperbiam. Ideo enim diſcutit vt vindicet: ideo requirit vt puniat. Et bene addidit: Abūdanter: quia illis non retribuet qui ſe celeri emēdatione conuertunt. Illis autem ſupbis qui copioſe delinquunt: ⁊ pcepta domini iniqua preſumptione deſpiciūt: in ipſis eſt ſine dubitatione reſecandū. Sed hic ſuperbiam: non vnum vitium debemus accipere: quoniam ex ſupbia naſcitur quicquid moruꝫ prauitate peccatur. Scriptum eſt eniꝫ: Initium oīs peccati ſupbia. Eccl.10. Et merito cunctis vitijs tale nomē cōſtat impoſitum: qꝛ non ſoluꝫ in arrogantes vindicat: ſed etiam in omnes qui regulam pie conuerſationis impugnant. [Uiriliter agite ⁊ confortetur cor veſtruꝫ: omnes qui ſperatis in domino.] Hic virtus totius pſalmi ⁊ ſacre colligitur paſſionis vtilitas. Nam cuꝫ dixiſſet: Diligite dominum ſancti eius: qui capiti veſtro ⁊ crucifixionem contulit ⁊ gloriam reſurrectionis attribuit: ad poſtremum per definitiuam ſententiam dicit: Uiriliter agite ⁊ confortetur cor veſtruꝫ omnes qui ſpatis in domino: ſcilicet ne pdictis paſſionibus terrerētur: ſed ad imitationē glorioſam fidelium: ſe corda roborarēt: quam ſciebant ad mundi medicinam ſalutariter introductam. Hec figura dicitur Epiphonema: id eſt acclamatio: que poſt narratas res breuiter cum exclamatione prorumpit. SCHE Quapropter exhortatio iſta bonoꝝ eſt: ne ſe a recto

propoſito

propoſito carnis imbecillitate ſubducant. Uiriliter agite: id eſt: in bonis operib⁹ cõſtantiſſime perdurate: nec feminea mollitie deficiatis: qui corda veſtra dño ꝯſtanter offertis. Sic eñi ſuſtinentiũ pectora roborant̃: ſi ſpez ſuã in dñi virtute ꝯfirment. Hoc aũt ꝓceptũ viris feminiſqꝫ cõmune eſt. Uiriliter enim oĩs ſexus agit: qui neſcit molliſſimis facilitatib⁹ immutari. Et reſpice quẽadmodum partes illas paſſionis ſue in toto pſalmo ſeruauerit. Prĩ⁹ dixit orationem: inde paſſio ſecuta eſt: ad poſtremũ letitiã fideliũ ꝯſtantiãqꝫ cõmonuit: ne tali munere ſuſcepto: vlteri⁹ inimica fidei poſſit ꝓualẽ cũctatio. Cõcluſio.

Peracta eſt tam magni pſalmi ſalubris ⁊ decora cõtextio: vbi ⁊ imbecillitas humanitatis exprimit̃: ⁊ beneficia diuina monſtrant̃: vt ꝯſiderans fragilitatẽ ſuam nemo ſuperbiat: reſpiciens aũt miſericordiam diuinã nullatenus expaueſcat. Numerus quoqꝫ pſalmi erecte ſupputationis culmen oſtendit: ꝓmia quoqꝫ fideli cõiugio cõpromittit: vt cũ ſe anima huic ꝑdicationi beata ꝯuerſatione ſociauerit: trigenaria remuneratione diteſcat. Huic etiã numero ⁊ alia ſacramẽta ꝯueniunt. Triginta ſiquidẽ annoꝝ Joſeph dñs legit̃ in egypto cõſtitutus. Triginta etiã annoꝝ ſaluator noſter vitale baptiſma intinctus aquis Jordanicis ꝯſecrauit. Eſt quoqꝫ in his decadibus ſancta trinitas: que fidei noſtre inuiolabilem regulam tribuit ⁊ ſalutem.

Explicit expoſitio in pſalmũ. 30ᵐ.

David intellectus. XXXI.

Beati quorum remiſſe ſunt iniquitates: ⁊ quorum tecta ſunt peccata. Beatus vir cui nõ imputauit dominus peccatũ: nec eſt in ſpiritu eius dolus. Quoniaꝫ tacui inueterauerunt oſſa mea: dum clamarem tota die. Quoniã die ac nocte grauata eſt ſuper me manus tua: conuerſus ſum in erumna mea duꝫ configitur ſpina. Delictum meum cognitũ tibi feci: ⁊ iniuſtitiam meam non abſcondi. Dixi cõfitebor aduerſum me iniuſtitiam meaꝫ domino: ⁊ tu remiſiſti impietatẽ peccati mei. Pro hac orabit ad te omnis ſanct⁹: in tempore opportuno. Ueruntamen in diluuio aquarum multarum: ad eum non approximabunt. Tu es refugium meum a tribulatione que circũdedit me: exultatio mea erue me a circundantibus me. Intellectum tibi dabo ⁊ inſtruam te: in via hac qua gradieris firmabo ſuper te oculos meos. Nolite fieri ſicut equus ⁊ mulus: quibus non eſt intellectus. In chamo ⁊ freno maxillas eorum conſtringe: qui nõ approximant ad te. Multa flagella peccatoris: ſperanteꝫ autẽ in domino miſericordia circundabit. Letamini in domino ⁊ exultate iuſti: ⁊ gloriamini omnes recti corde.

Cum oẽs pſalmi generaliter dicti ſint ad intellectũ: vt eos ſenſus noſter agnoſceret: ne viuẽdi regulas ignoraret: Merito querendũ videt̃: cur in hoc titulo poſuerit: David intellectus. Primo meminit: David: ꝑpter dñm Chriſtuꝫ: qm̃ ad ipm̃ reſpicit quicquid penitens iſte dicturus eſt. Deinde intellectus ideo ſequit̃: qꝛ niſi miſericordia dñi ſuffragãte peccata noſtra intelleximus: ad penitẽtie ſtudiaꝫ venire nõ poſſumus. In alio pſalmo quippe dictum eſt: Delicta quis intelligit. Hoc eſt enĩ qd̃ dicit: intellectus: vt cũ nos itelligere diuinitas ꝓſtiterit peccata noſtra: pro eis diluẽdis ſtudioſiſſime ſupplicem⁹. Ps. 18.
Non eniꝫ pro illo errore quis ſupplicat: quẽ prorſus ignorat. Nã ⁊ cũ dñs Chriſtus in quarta parte locuturus ſit: ꝓmo verſu ſic inchoat: Intellectuꝫ dabo tibi: vt iſtius penitẽtis merito itellectus in titulo premiſſus ſit: cui etiã diuina voce ꝓmittit̃. Sed lꝫ ſint ⁊ alij penitẽtiã pſalmi: tamẽ ꝑpter ſubtilitatẽ diſtantie diuerſa tituloꝝ ſignificatiõe notati ſunt. Prim⁹ enĩ qui in ſexto ponit̃: ꝯtinet: In finẽ in hymnis pro octaua David: qm̃ ille totus ad futuri iudicij pertinet timoreꝫ. Iſte võ merito tali eſt titulo ꝓnotatus: qui ſe deterioratũ tardius intellexit: qꝛ peccata que ⁊ ꝯfeſtim ꝑdi debuerant dño: ſe diutius tacuiſſe cõfeſſus eſt. Status aũt principalis hui⁹ cauſe ꝯceſſio RHE
eſt: que cunctis penitẽtibus dat̃. Conceſſio eſt enim LEF
vbi aduerſarijs omnia cõcedunt̃: ⁊ per ſolas lachrymas ſupplices defendit̃ reus. Diuiſio.

In ꝓma parte pſalmi penitẽs loquit̃ peccatũ ſuum euidẽter agnoſcens: penã ſibi merito diſtrictionis indicens: qm̃ noxia facinora credidit occulẽda: vbi breuiter ꝓncipium ⁊ narratio ꝯtinet̃. In ſecunda pte ſola correctio eſt. Nam cũ ſe ꝓpria ꝯfeſſione damnauerit: a dño ſibi credidit eſſe ꝑcẽdũ. Tertia pte penitudinis bona cõmendans: etiam ſanctos in hoc mũdo aſſerit dño ſupplicare. In quo ſibi merito teſtat̃ eſſe refugiũ: vbi ⁊ penitentis iſtius verba finiũtur. Quarta: dominus Chriſtus ad eius verba reſpõdens: ſperantibus in ſe miſericordiam pollicetur: ne ſupplicantis integritas negligi aliqua diſſimulatione putaret̃. Que quatuor partes interiectis diapſalmatibus diuiduntur: quas in diuiſionibus ſequi noſtri conſtat eſſe propoſiti. Expoſitio.

Beati quorum remiſſe ſunt iniquitates: ⁊ quoꝝ tecta ſunt peccata. Penitens iſte ꝓpria facta cognoſcens: ⁊ ad exempla illius publicani: qui tunſo pectore oculos nõ leuabat ad celũ: totis virib⁹ humiliato corde ſuſpirãs: nec inuocare maieſtatẽ ꝓſumpſit: ſed beatos dicit eos quib⁹ remiſſe ſunt iniquitates. Hic abſolutionẽ deſideris peccatoꝝ: nec tñ audẽs ſimilia poſtulare. Merito ergo vocat eos beatos: qui hec ante meruerunt. Hec enim ſpecies octaue diffinitionis eſt: que grece dicit̃. κατα αφαιρεσιν του εναντιου: latine: per priuantiam cõtrarij. Beato ſiquidem peccata contraria ſunt. Et quoniam hic dicit remiſſa: cõpetenter ſub hac formula definitionis beatũ viruꝫ ꝯſtat expreſſum. Inter iniquitates võ ⁊ peccata: ſanctus Hieronym⁹ in hoc pſalmo hanc differentiã facit: Iniquitates dicens: que ante ſuſceptã fidẽ: ſiue per ignorãtiã: ſiue per ſciẽtiam cõmittunt̃. DEF
Peccã võ hec eſſe definiẽs: que poſt cognitionẽ fidei vel grãm baptiſmatis ꝯtrahunt̃. Beat⁹ vir cui nõ

Al. ſpiritu { imputabit dñs peccatuꝫ:nec eſt in ore eius dolus.]
Et hunc beatū:eadē ſpecies diffinitionis amplectit.
Sed ſcire debemus: Alios eſſe quib⁹ peccata reputā
Act. 9. tur:vt Paulo dictū eſt:Saule Saule:quid me perſe
Joan. 8. queris:Et adultere mulieri in euāgelio:Uade ꝛ am
plius noli peccare. Alios aūt eſſe manifeſtū eſt:qui
Job. 2. bus peccata nō reputat:vt Job. De quo dictum eſt:
Nunquid ꝯſideraſti ſeruū meū Job:ꝙ non ſit ei ſi
milis in terra:vir iuſtus ꝛ ſimplex ꝛ timēs deuꝫ:Et
Joan. 1. Nathanael:de quo ait:Ecce vir iſraelita in quo do
lus nō eſt. Quapropter illā partē votis ſuis elegit:in
quo nulla ſollicitudine mordeat. Omnes tamē per
gratiā diuine miſericordie ad hec dona ꝑueniunt:ſi
1. Joan. 1. cut Joānes Apſtus dicit:Si dixerim⁹ qꝛ peccatū nō
habemus:noſipſos ſeducimus:ꝛ veritas in nobis nō
eſt. Sequit aūt:Cui nō imputabit dñs peccatū:ſciliꝫ
in cuius ore dolus nō eſt:Ut eſt qui nulla ſibi remiſ
ſione placuerit:ꝛ cuꝫ ſit peccator:ipſe ſe predicat eſſe
ſanctiſſimum:quo morbo maxime laborat humani
tas:ſed ſua potius delicta cognoſcens:in humilitate
ſatiſfactionis iugiter ꝑſeuerat. Ipſe eniꝫ dño placet:
qui ſibi diſplicet:qꝛ dum nos culpamus veriloquiū:
cum nos volumus laudare mendaciū eſt. Hactenus
fuere principia:in quibus miſericordiā boni iudicis
per humilitatem nimiā deſiderauit acquirere. Sed
nos in parte iſta diuiſionē nō ponim⁹:qꝛ diapſalma
ta ſequuntur:que ſilentio ſpiritus ſancti noſcunt eſſe
diuiſa:dum ꝛ illa ſeruare poſſum⁹:ꝛ iſta minime pre
{ terimus. [Qm̄ tacui inueterauerūt oia oſſa mea:dū
{ clamarē tota die.] Peracto igit breuiter vt compete
bat exordio:nūc penitens iſte ad narrationē cōpen
dioſiſſimā venit:quā bene quidā cor:quidā animaꝫ
cauſarū eſſe dixerunt:qm̄ per ipſas agnoſcit quicqd
in negocioꝝ virib⁹ medullitus cōtinet. Dicit enim:
Qm̄ nō ſuꝫ tibi ꝯfeſſus delictū:omnis firmitas mea
in īfirmitate cōſenuit:more vulneris corporalis:qḋ
ſi nō aperit ad curā in putredinē ſeruat occultum.
Oſſa eni (ſicut ſepe dixim⁹) ſignant animi firmita
tes:que merito inueteraſſe dicunt:qm̄ vicus nō fue
rat ſalutari medico publicatū. Sequit aūt:Duꝫ cla
marē tota die. Cū ſuperius ſe dicat tacuiſſe:hic iterū
ſe clamaſſe ꝓfitet. Sed tacuit diuinitati cui iugiter
ſupplicare debuiſſet:clamauit qui per ſpatia longi tē
poris de ſua iuſtificatione locut⁹ eſt. Tacuit ergo qḋ
loqui fas fuit:locutus eſt qḋ tacere debuiſſet. Sic fa
ctū eſt vtrūqꝫ culpabile:q̄uis videat eſſe diuerſuꝫ.
Memēto aūt:ꝙ tota virtus huius pſalmi ꝯtra hoc
execrabile humani generis vitiū ꝓbat oppoſita:ne
quis dño putet abſcondituum:qḋ in ꝯſciētie ſue pene
{ tralibus recōdit occultū. [Qm̄ die ac nocte grauata
{ eſt ſuꝑ me manus tua.] Peccatori grauis manus eſt
que flagellat:ꝛ pōderoſa que vindicat. Die ac nocte
ꝯtinuū tēpus ſignificat:vt merito ſenſa fuit grauis
que a caſtigationis pondere nō receſſit. Aliter enim
feliciter nō eſſet humiliatus:niſi eum manus diuini
tatis imprimeret. Manus eni per tropologiā opera
tionē ſignificat:qꝛ hoiuꝫ vſus eſt manib⁹ operari. Di
uinitas eni:nō manib⁹ aliqd agit:ſed voluntatis ſue
{ virtute oia diſponit ꝛ perficit. [Cōuerſus ſum in eru
Al. mea { mna ī:duꝫ ī ꝯfringit īmibi ſpina.] Hoc eſt qḋ ſupi⁹
Al. cōfigit dixit:Grauata eſt ſuper me manus tua. Erumnoſus
Al. nō habe eni dicitur valde rumnoſus. Ruina quippe appellata
ETY eſt:quaſi repetens ima. Cōuerſus ergo fuerat in eru
mna:qui ceciderat de ſuꝑbia:vt qui añ clamauit per
elationē:nunc ꝯfiteat dño per humilitatē. Cui ideo

ſalutis ſpes redijt:qm̄ in ſuis operibus mortifera fa
cta cognouit. Spina eſt eni:que totū corp⁹ erigit:at
qꝫ recontinet. Hec pro ſuꝑbia merito poſita eſt:que
ꝯfracta nō deijcit ad interitū:ſed erigit potius ad ſa
lutē. Hoc argumētū dicit a neceſſitate:quādo cauſe TOP
grauiſſime premittunt:vt ad ꝯfeſſionē ꝑficuā corre
{ ctus animus adducat. [Delictū meū cognitū tibi fe
{ ci:ꝛ iniuſtitiā meā nō īoperui.] Sicut ſuperius dixe Al. abſcōdi
rat vnde fuerat vulnerat⁹:ita nūc veniēs ad ſecūdā
ptē:refert vnde curaꝫ dño largiēte ꝑceperit. O inge
nioſa ſimplicitas:ꝛ mira tergiuerſatorib⁹ cautior pu
ritas. Illi dicit delictū fuiſſe manifeſtatuꝫ:cui nihil
occultū eſt:ad queꝫ plus clamat cauſa q̄ lingua:qui
ꝛ ſi ab hoie nō audiat:certius oia nouit q̄ ille qui fa
cit. Sed hoc eſt cognitū facere:in ꝯfeſſioneꝫ delicta DEF
perducere. Operire eſt aūt vtile aliquid ſilentio te
gere:aut cordis diſſimulatione celare. Hoc faciunt
ſtulti:qui putant deū ignorare poſſe qḋ agūt. Cōtra:
Qui illū nouerūt res oēs hēre manifeſtas:ad humi
lē ꝯfeſſionē ꝛ penitētie vota deſcēdūt:ne iudicē pa
tiant infenſum:qui ꝓpitiū hēre poterāt aduocatū.
Delictū vo quidā leue putauerūt eſſe peccatū:quaſi
negligētius derelictū. Iniuſtitiā aūt immane aliqd ſe ETY
mꝑ qꝫ cōmiſſum. Sed hic puritas ꝯfitētis oſtēdit:vt
nec illud paſſus ſit celare:qḋ credebat forte venia
{ le. [Dixi:ī ꝓnūtiabo aduerſuꝫ me īiniuſtitias meas Al. cōfitebor
{ dño:ꝛ tu remiſiſti īpietatem īcordis mei.] Hic ma Al. iniuſtitiā meam.
gna pietas diuinitatis oſtēdit:vt ad ſolā ꝓmiſſionē Al. peccati
deuotionis ſubito peccata laxauerit:quādo ſic iudi
cat piū votū:quēadmodū oꝑationis effectuꝫ. Dixit
eni in corde ſuo dño:nō tacere que geſſerat:ꝛ tanq̄
ſi cūcta ꝓdiderit:ita illi remiſſa ſunt que voluit cō
fiteri:merito quādo aliquē ſola voluntas:aut abſol
uit:aut punit. Pronūtiabo dicit:publice fatebor:vt
alios ad imitationē trahat pia fideliſqꝫ ꝯfeſſio. Se
quit de accuſatione ꝓpria ſalutare remediū:quādo
pepercit iudex cum ſibi nō parceret reus. Impietas
aūt cordis fuit:qꝛ tacere decreuerat:vt illi ſe crede
ret celatū:qui anteq̄ fiāt oia pōt habere notiſſima.
{ [Pro hac orabit ad te omnis ſanctus:in tempore op
{ portuno.] Peracto igit ꝑncipio:narratione vel ſatiſ
factiōe:venit ad ꝯcluſionē deprecationis ſue:in qua
ſic cōmendat veniē poſtulationē:vt eā etiaꝫ ſanctis
oībus dicat eſſe cōem:merito qm̄ qui nō eſt a pecca
tis alienus:in ſupplicationib⁹ debet eſſe permixtus.
O medicina ſalutaris:ꝯtra morbos oīum peccatoꝝ
diuerſa remedia ꝑſtant egrotis. Hoc vno antidoto
ſi pura mēte ſumit:delictoꝝ oīum venena vincunt.
Addidit:In tēpore opportuno:in iſta ſcilicet mūdi
vita:vbi ꝯuerti fas eſt. Nā in inferno:ſicut ſuperius
in ſexto pſalmo dictū eſt:nemo proficue dño ꝯfitet.
{ [Uerūtamē in diluuio aquarū multarū:ad eum nō
{ approximabūt.] Cū ſuperi⁹ ſanct⁹ iugiter orare teſte
tur:nūc pietatē iſtā negat diuerſis ſuperſtitionibus
cōcedendā. Diluuiū enim aquarū multarum:eſt er
ror hominum peſſimoꝝ:qui varijs prauitatibus flu
ctuantes:multiplices ſibi doctrinas cōſtituūt:quas
a vero magiſtro nullatenus acceperūt. Que ſentētia
maxime hereticos arguit:qui in diluuio peruerſita
tis ſue tēpeſtuoſas ꝛ naufragas excitant queſtiones.
Et hi ad eū nō approximabunt:qm̄ a vera religione
diſcedunt. Que figura dicit Metaphora:id eſt:tran SCHE
ſlatio:cum mutat nomen aut verbuꝫ ex eo loco vbi
proprium eſt:in eum in quo aut proprium deeſt:aut
{ tranſlatū proprio melius eſt. [Tu ī mibi es refugiū

Al. meam ta tꝓſſura que circundedit me: exultatio mea redi
Al. tribulatione. me me a circūdātib⁹ me. Refugiū eſt: ad qḋ ꝯfugi
Al. erue tur vt pericula declinent. Sed iſte nō ad ſolitudies
DEF inuias: nō ad munita caſtroꝝ: nō ad hōis auxilia cō
uolauit: ſed ad deū qui circumeuntes ſpirituales ini
micos poterat diſſipare. Deinde gaudiū ſuum dicit
dñm: a quo ſibi nouerat eſſe parcēdū. Nam qḋ ait:
Redime me: nunqd ille aurū dat vt liberet: Sed
dedit ſanguinē p̄cioſum: nullis diuitijs: nullis opib⁹
ꝯferendū. Sed paulo ſollicitī⁹ indagemus: quid no
bis verba iſta denuntient: Nā cum dicit: Exultatio
mea: accepti beneficij videt̄ eſſe ꝓfeſſio. Dū ſubiū
git: Redime me: adhuc periclitātis indicat timorē.
Sed qꝛ iam gaudebat in ſpe: ꝛ adhuc timebat in re:
ꝯgrue vtraqꝫ ſubiuncta ſunt. Poſſumus enī animo
gaudere: cū mala preſentia nouimus fine celerrimo
terminādā. Addidit. A circundantib⁹ me: ſiue vitijs
carnalib⁹: ſiue ſpiritib⁹ imundis: qui nos perdere pre
cipiti velocitate feſtināt. Finita eſt ꝯcluſio penitētis
in timore p̄ſentium: ꝛ ſpe futuroꝝ. Venite oratores
qui negocia humana artificioſa ſubtilitate tractatis
videte reū ſe lachrymis diluētem: audite peccatorē
ꝯfeſſionib⁹ abſolutū: intelligite ſententiā principis:
nō ſalutē hōis impetere: ſed potius peccata damna
re. Iſta ſunt tribunalia que nullus redimit: iſta ſen
tentia que nihil ſub ambiguitate decernit. Tali mo
do potius cauſas veſtras defendite: qui negando ve
ritatē cū criminib⁹ ꝯſueſtis delicta veſtra miſcere.
Cōuertite ordinē ſecularium iudicioꝝ: orationem ve
ſtraꝫ ab epilogis incipite: peruerſas flebiliter narra
te miſerias: correctionē ꝓtinus veraciter intimate:
ꝛ tūc meremini gaudentes ꝯcludere: qḋ flentes feli
citer inchoaſtis. Hinc enī intelligeris quid differat
ordo iſte ſaluatoris: quādo nihil pōt ſuſtinere ꝯtra
rium qḋ terminat̄ in gaudiū. Nūc videamus in par
te finitima quid ei dñs ipſe reſpondeat. Intellectū
dabo tibi ꝛ inſtruā te in via hac quā ingredieris: fir
mabo ſuper te oculos meos. Venit ad quartā par
tem: vbi ſermo dñi quaſi mellifluus imber irrorat.
Sed conſideremus: ꝙ̄ apte: ꝙ̄ miſericorditer Chrs
introductus eſt loquens: vt ipſo iudice promittente:
ſpes penitētib⁹ certior appareret. Sed quid dicit in
primis: Intellectum dabo tibi. Vides qꝛ peccatores
nō habent intellectū: niſi quādo eū dñs ꝯuerſis pro
DEF pitiatus indulget. Intelligere eſt enim bene agere: ꝛ
ad mandata dei vota conuertere. Ipſe enī intellect⁹
eſt: quē tituli veritas indicauit: quē penitētib⁹ pote
ſtas dñi clementer infundit. Addidit: Et inſtruā te:
quaſi neſcientē doceā: quaſi inermē gladio vite ſalu
taris accingā. Ante enī cum dño culpas faceret fue
rat ꝯſilio deſtitutus: nunc aūt inſtruit quādo contra
ſe ꝓnuntiare p̄ſtante dño cōmonet. O penitentie in
eſtimabilis medicina: que nō ſolū a peccatis abſol
uit: ſed etiā ſanctoꝝ p̄mia beata ꝯcedit. Via eſt enīꝫ
quā igreſſus fuerat ſeruire dño: prioris actionis pra
uitate damnata: via que nō habet errorē niſi cuꝫ ab
ipſa receditur: via pacis ꝛ veritatis quā beate virtutes
cōmeant: vbi nulla facies peruerſitatis accedit. Se
quit: Firmabo ſup te oculos meos: id eſt: dirigā in
te lumē intelligentie mee. Nam qui recte ſapiēs eſt:
ꝛ mādata dñi ſincera mēte perfecerit: iuſte eius ocu
los ſup ſe habere perhibet̄. Quapropter aduertam⁹
quali gloria penitētiū exaltet̄ humilitas: vt dñi ocu
los ſupra ſe firmatos audiant: cum ei ſatiſfacere vel
le feſtināt. Nolite fieri ſicut equus ꝛ mulus quib⁹

nō eſt intellect⁹. In freno ꝛ chamo maxillas eoꝝ cō
ſtringe. Hic iaꝫ gnāliter humanū genus cōmonet:
ne vagis ſubdat̄ errorib⁹. Sed perſcrutemur: quare
iſte cōparationes ſint poſite: Equus ſine diſcretione
ſeſſoris ſeruit arbitrio: ꝛ a quocunqꝫ fuerit aſcenſus
excurrit. Mulus aūt patiēter accipit ſarcinas quib⁹
fuerit oneratus: ꝛ pro hoc vterqꝫ itellectū nō habēt:
qꝛ nec ille eligit cui obediat: nec iſte quib⁹ onerib⁹ in
grauet̄ intelligit. Prohibet ergo huiuſcemodi hoīes
diabolicis fraudib⁹ inſidere: ꝛ vitioꝝ onerib⁹ p̄gra
uari: ne male obediendo ſuperbie magis partib⁹ ad
dicant̄. Verū iſtis talib⁹ quid dicit eſſe faciendum:
Scilicet qḋ aīalib⁹ imprudentib⁹. His enī compara
tionibus ſtultos homines veritati ſubdidit inuitos.
Nā qḋ ait: in freno: ad equū ꝑtinet. Frenū enī: a fero ETY
retinendo dictū eſt. Ferū quippe antiqui caballū di
xerunt. In chamo ad mulum reſpicit. Ergo hec duo
aīalia ſupradicta cohibent iſta retinacula: vt ad arbi
triuꝫ iubētis incedant: ne ſuis voluptatib⁹ efferant̄.
Maxille vo adminicula ſunt aīaliū: quib⁹ eſca man
ditur: vt corporis vita ꝓcuret̄. Ipſas ergo maxillas:
per figurā allegoricā dicit inobedientib⁹ debere cō
ſtringi: id eſt: copias victuales parcius dari: vt ieiu
nioꝝ neceſſitate cōcluſi: creatoris ſubdant̄ imperio.
Allegoria eſt enī: ſicut ſepe iaꝫ dictū eſt: quādo aliud SCHE
dicit: ꝛ aliud ſignificat̄. Et quoniam diximus in hac
parte dñm Chriſtuꝫ loqui: Conſtringe dicit patri: qꝛ
ſancte trinitatis vnū velle: vna poteſtas: vna coope
ratio eſt. Qui nō approximant ad te. Multa flagel
la peccatorū. In predictis adhuc cōparationibus Al. peccatoris
ꝑſeuerat. Neceſſe eſt enī vt animalia indomita ꝛ fre
num accipiant ꝛ flagella patiant̄: donec recto trami
te viā carpere ꝯſueſcant. Ordo aūt verboꝝ talis eſt:
multa flagella ſunt peccatoꝝ: qui nō approximāt ad
te. Sed dicēdo: qui nō approximāt: oſtendit quoſdā
peccatores dño ꝓpinquare: qui lꝫ delinquāt imbecil
litate carnis: a ꝑijs tamē p̄cib⁹ nō recedunt. Illi enī
qui ꝯtumacie ſpiritu a dño ſecedunt: tanꝙ̄ pauefcen
tes obiecta: nec volentes ire per ſemitas rectas: mul
ta flagella ſuſtinent: vt qḋ nō faciūt ſpōte: plagis ad
hibitis cogantur implere. Sed iſta flagella ſunt: que
nos celeriter ſanant: que nos velociter liberant: ꝛ in
viā veritatis adducunt. Sperantes aūt in dño mi
ſericordia circumdabit. Reuera diuinꝫ iuſtitia: non
ſperantibus flagella: ſperantibus aūt in ſe miſericor
diam pollicetur: ſicut ꝛ Ezechiel propheta dicit: Ego Ezech. 18.
dñs qui non ſum malorum memor tm̄: vt ſe auertat
homo a via ſua maligna: ꝛ ab omnibus iniquitatib⁹
quas fecit: ꝛ viuet. Et bene dixit: circundabit: vt non
ſit locus relict⁹ vnde poſſit ad eos diaboli hoſtilitas
introire. Letamini in dño ꝛ exultate iuſti: ꝛ gloria
mini omnes recti corde. Hic poteſt fieri cathegori
cus ſyllogiſmus: vt artis dialectice regule in qḋdam
diuinarū ſcripturarū ſeruitium: quaſi fugacia man
cipia reuocentur. Omnis iuſtus letatur in domino.
Omnis qui letat̄ in dño recto corde eſt. Omnis igit̄ SYL
iuſt⁹ recto corde eſt. Meminerim⁹ aūt ſyllogiſmos
vſurpandos non eſſe frequentius: qꝛ diligens lector
creberrime reperit in ſcripturis ſacris: vnde eos ſi
poſſit excerpere: ꝛ in formam ſimilitudinis quā predixi
mus collocare. Sufficit autē nos: q̄uis rarius oſten
diſſe: inter logicas artes hanc quoqꝫ partē ſcriptu
ras diuinas: ꝛ ſi nō ſpecie: virtute tamen ꝓculdubio
continere. Regulariter autem admonet: vt nō in ſe DOG
iuſti: ſed letent̄ in dño. Naꝫ qui in ſe gaudet: fallaci

ſicut ſepe dictum eſt pſumptione decipit̃:qui vo in
DEF domino letat̃:perpetua delectatione perfruit̃. Leta
ri eſt eni tacite mentis ſuauitate mulceri. Exultare
eſt concitati animi feruore gaudere. Sequit̃: Et glo
SCHE riamini omnes recti corde. Et hic quoq3 per figurã
Apochinu: id eſt: a cõmuni iungendũ eſt: in dño glo-
riamini: ſcilicet vos ei eſſe ſubiectos: ſeruitiũq3 ipſi⁹
libertatem veſtram credite vel honorẽ: dum vos in
de noueritis ad eterne beatitudinis premia perueni
re. Conſiderandum eſt etiã qđ gratia varietatis ſu-
pra dixerit. iuſti: nunc recti corde. Omnes eniʒ iuſti
et recti ſunt corde: et rurſus recti corde ſunt ſine dubi
tatione iuſtiſſimi. Quapropter cũ hec diuidi neque-
ant: nõ eſt dubium cauſa varietatis appoſita. Ma-
ter eſt enim ſatietatis: eiſdem verbis frequenter ge
minata repetitio. Conſideremus aũt quid penitens
iſte meruerit: vt ipſe illi manifeſta voce reſpõderet:
cui totis viribus ſupplicauit. Ille paulo ante proſtra
tus: ille qui peccatoꝝ fuerat mole compreſſus: inter
iuſtos annumeratur: inter rectos corde recipitur: vt
quãto prius ſatiſfaciendo fuerat humiliatus: tanto
poſt veniam videatur excelſus. Quapropter iaʒ ipſe
beatus eſt: qui hic ſentẽtia pꝰſſimi iudicis noſcitur
abſolutus. Concluſio.

Conſideremus modo virtutes pſalmi hu
ius: qđ decem verſib⁹ ſup
plicando diuinuʒ meruerit ſine aliqua dilatione re-
ſponſum. Forte decalogi cõmonens operationes: vt
ſicut ille cuſtoditus vocat ad premiũ: ita et hec com-
puncto corde fuſa precatio ad indulgentie nos vota
perducat. Legam⁹ ergo ſedulo: et cordis compunctio
ne plangamus. Quis enim maiore auiditate meditã
dus eſt: niſi in quo voce tanti iudicis peccata ſoluta
ſunt? Hoc enim iſte pcipuũ: iſte ꝯtinet ſingulare: qđ
alij penitentiũ in ꝯcluſione pſalmi inſtincta diuine
compunctionis exultant: hic vo ipſe miſericordiam:
ipſe letitiã pmittit: cui cum magno deſiderio ſuppli
catur. Quapropter aſſidue nobis et grata importuni
tate rogandus eſt: qui etiã pmiſſa nobis in euange-
Luce.xi. lio parabola pollicet̃: Petite et dabit̃ vobis: querite
et inuenietis: pulſate et aperiet̃ vobis. Omnis eni qui
petit accipit: et qui querit inuenit: et pulſanti aperiet̃.
Unde quis iam rogo debet de fideliſſima ſupplica-
tione diffidere: cum regalis pietas dignata nos fue-
rit trina promiſſione firmare?

Explicit expoſitio in pſalmum. 31ᵘᵐ.

Pſalmus Dauid. XXXII.

Exultate iuſti in dño: rectos de
cet collaudatio. Cõfitemini do
mino in cithara: in pſalterio de
cem chordaruʒ pſallite illi. Cã
tate ei canticũ nouũ: bene pſal
lite ei in vociferatiõe. Quia re-
ctuʒ eſt verbũ domini: et omnia opera eius
in fide. Diligit miſericordiam et iudicium:
miſericordia domini plena eſt terra. Verbo
domini celi firmati ſunt: et ſpiritu oris eius
omnis virtus eoꝝ. Cõgregans ſicut in vtre
aquas maris: ponens in theſauris abyſſos.
Timeat dominum omnis terra: ab eo autẽ
commoueantur omnes inhabitantes orbẽ.
Quoniam ipſe dixit et facta ſunt: ipſe man
dauit et creata ſunt. Dominus diſſipat con
ſilia gentium: reprobat autem cogitationes
populorum: et reprobat conſilia principũ.
Conſilium auteʒ domini in eternũ manet:
cogitationes cordis eius in generatiõe et ge
neratione. Beata gens cuius eſt dominus
deus eius: populus queʒ elegit in heredita-
tem ſibi. De celo reſpexit dñs: vidit omnes
filios hominum. De preparato habitaculo
ſuo: reſpexit ſuper omnes qui habitant ter-
ram. Qui finxit ſigillatim corda eoruʒ: qui
intelligit omnia opera eoruʒ. Non ſaluatur
rex per multam virtutem: et gygas nõ ſalua
bit̃ in multitudine virtutis ſue. Fallax equ⁹
ad ſalutem: in abundantia autẽ virtutis ſue
nõ ſaluabitur. Ecce oculi domini ſuper me-
tuentes eum: et in eis qui ſperant ſuper mi-
ſericordia ei⁹. Ut eruat a morte animas eo-
rum: et alat eos in fame. Anima noſtra ſu-
ſtinet dñm: quoniã adiutor et protector no
ſter eſt. Quia in eo letabitur cor nu noſtrũ:
et in nomine ſancto eius ſperauimus. Fiat
miſericordia tua domine ſuper nos: quem
admodum ſperauimus in te.

Hic titulus oĩno notus eſt: et ideo lector ſe
quat̃ in eo expoſitionẽ prioreʒ. Illud tñ
neceſſario cõmonem⁹: qꝛ in hoc pſalmo
hortat̃ pꝓpheta per cõparationes quaſ-
dam ad pſalmodiã eccleſiã fideleʒ: enu
merãs potẽtiã factaq3 creatoris: vt ad laudes ei⁹ aui
di⁹ feſtinet: cũ vꝛtutẽ ipſi⁹ pietatẽq3 cognoſcit. Diuiſio.

Per totũ quidẽ pſalmum pꝓpheta loquit̃:
ſed in prima ſectione cõmonet iuſtos: vt
in dño debeãt tota mẽtis alacritate gau-
dere: qui creaturas ſuas mirabili poten-
tia dinoſcit̃ ꝯtinere. Secũda ſectione ex
clamat: beatũ eſſe qui ad eius culturam meruit per-
tinere: ſignificãs tempora chriſtiana: in quibus erat
multitudo gentiũ creditura. Expoſitio.

Gaudete iuſti in dño: rectos dꝫcet collau Mt. exultate
datio.] Beatus Dauid eccleſiaʒ catholi
cã ab hereticoꝝ ꝯtagione diſiungens: re
ctos cõmonet chriſtianos: vt non in ter-
renis delectationib⁹: ſed gaudeãt ſemp
in dño: vbi gaudia ꝯtinua ſuauitate pfecta ſunt. Nã
cũ pſentis ſeculi afflictiones deceãt: dicit̃ iuſtis: gau
dete. Sed quo gaudio niſi illo quo dñs monet: Cum Math. 5.
vos pſecuti fuerint hoies: et dixerint oẽ malũ aduer-
ſuʒ vos mẽtiẽtes pꝑter nomẽ meũ: gaudete et exulta
te qꝛ merces veſtra copioſa eſt in celis. Sic et Apl̃us
gaudẽdũ nobis inceſſanter affirmat. Ait eni: Gaude Phil. 4.
te in dño: iterũ dico gaudete. Nã iſta repetitio illud
ſignificat: vt et hic in afflictionibus gaudeamus: et in
illo regno perpetua pace letemur. Unde et dominus
in euangelio dicit: Iterũ videbo vos: et gaudebit cor Joan. 16.
veſtrum: et gaudium veſtruʒ nemo auferet a vobis.
Addidit quoq3: Rectos decet collaudatio. Sed qui
ſunt iſti recti: in ſecunda parte dicturus eſt. Nam

quod ponit:rectos decet collaudatio:oſtēdit prauos
hereticos dicere nō poſſe:ſicut ⁊ alius ꝓpheta dicit:
Eccle. 15. Nō eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris. Collaudatio
ETY vō multoꝝ ore vna laudatio eſt:dictū ꝓpter vnitatē
eccleſie quā ꝑdicat vbiq̃ȝ ſeruari. Cū dicit̃:decet:ſi
gnificat hoc aptū;hoc eſſe ꝯueniēs:vt qui dn̄i laudē
decantat:ſimiliter illi ⁊ fidei rectitudine ⁊ actuum
ꝓbitate cōplaceat. [Cōfitemini dn̄o in citbara:in
pſalterio decē chordarum pſallite ei.] Iſti ſunt iuſti:
quos ſuperius dixit:⁊ qui ſanctis actibus laudes dn̄i
DEF deuota modulatione decātant. Citbara eſt (ſicut in
ꝑfatione iā dictū eſt) lignei ventris in imo ſita ꝯca
uitas:que ſurſuȝ chordarū fila trāſmittēs:ſonis dul
ETY ciſſimis percuſſa ꝓloquit̃. Que ideo tale nomē acce
pit:qm̄ cita iteratione percutit̃. Huic merito cōpa
rant̃ opera que de terrenis rebus ad ſupernā gratiā
porrigunt̃:id eſt:dū eſurientē paſcimꝰ:dū nudū veſti
mus:dum egrotū viſitamus:⁊ cetera que lȝ videan
tur carnalia:diuinitatis tn̄ amore peragunt̃. Citbari
ȝamus quoq̃ȝ:cū in paſſionibꝰ noſtris:vel damnis ſe
Job. 1. curi aut leti dicimus:Dn̄s dedit dn̄s abſtulit:ſicut
dn̄o placuit ita factuȝ eſt:ſit nomē dn̄i benedictum.
Pſalteriū vō decachorduȝ eſſe diximus:qḋ ordine
ꝯuerſo aluū citbare in ſuperioribꝰ habet:vnde ad in
feriorē partē canora fila deſcēdūt. Cui ꝑcepta deca
logi ꝯuenienter aptant̃:q2 ẜm formā inſtrumēti huiꝰ
de ſupernis venientia dn̄i iuſſa ſuſcipimus. Et ꝯſide
ra:q2 ſolū eſt inſtrumentū muſicū:qḋ pro excellētia
ſui decachordū dicat̃. Nō eni hoc de citbara vel de
alijs huiuſmodi iſtrumētis lectū eſſe meminimus.
Decachordū vō pſalteriuȝ:ſicut veteres dixerunt:⁊
illud nobis indicat ſacramētū:vt referamus tria ad
Exo. 20. deū:qui trinitas eſt:id eſt:Primū qḋ ait:Nō habe
bis deos alienos corā me. Scḋȝ:Nō facies tibi ſcul
ptile. Tertiū:Nō aſſumes tibi nomen dei tui in va
cuū:In quo iungit ⁊ de ſabbato. Septem vō que ſe
quunt̃ ad dilectionē dixerūt ꝓximi pertinere:id eſt:
Honora patrē tuū ⁊ matrē:Nō occides:Nō mecha
beris:Nō furtū facies:Nō loqueris ꝯtra ꝓximum
tuū falſum teſtimoniū:Non ꝯcupiſces domū proxi
mi tui:Nec deſiderabis vxorē eiꝰ ⁊c. Sic totius de
cachordi pſalterij virtus perfecta nobis ⁊ honorabi
lis indicat̃. Pſallimus quoq̃ȝ ⁊ decē chordis:quādo
in quinque ſenſibꝰ carnalibꝰ;⁊ in quinque ſpūalibꝰ
DOG ꝓbabili nos ꝯuerſatione tractamus. Ueruȝ iſta que
dicimus nō ſunt extra nos poſita:ſicut in muſica di
ſciplina. In nobis eſt citbara:in nobis eſt pſalteriuȝ:
Immo ipſa organa nos ſumus:quādo ad ſimilitudi
nem eoꝝ per gratiā dn̄i:actuū noſtroꝝ qualitatē tra
ctamus. Hoc aūt ⁊ illo exemplo datur intelligi:vbi
Pſ. 55. ait:In me ſunt deꝰ vota:que reddā laudes tibi. Hec
aūt ⁊ his ſimilia ſicut ſepe diximus tropicis alluſio
nibus educunt̃. [Cantate ei canticū nouū:bene pſal
Al. vociferatione. lite ei in iubilatione.] Nouū canticū dicit incarna
tionē dn̄i:qua mundus ſalutari exultatione cōpletꝰ
eſt:qua angeli canoris vocibꝰ perſonarūt:laudantes
Luce. 2. ⁊ dicentes:Gloria in altiſſimis deo:⁊ in terra pax ho
minibus bone volūtatis. Monet ergo vt nos eadē
⁊ dicere debeamus ⁊ credere. Sequit̃:Bene pſalli
te ei in iubilatione:id eſt:bonis operibus deū inuo
DEF cate. Iubilatio eſt eni gaudiū cum feruore animi ⁊
clamore idiſtincte vocis expreſſa. In qua iubilatio
ne nō pōt bene pſallere:niſi qui bone ſtudiū ꝯuerſa
tionis adimpleuerit. Et inſpice ſalutarē doctrinaȝ:que
nos ita premonet vt ante deū inoffenſe pſallere de

beamus:qui renes noſtros ⁊ corda cognoſcit:ne ma
gis inde grauius poſſimus offendere:ſi ſcelerati at
q̃ȝ ſubdoli ad tanta myſteria videamur accedere.
[Qm̄ rectus eſt ſermo dn̄i ⁊ omnia opera eius in Al. Quia rectum eſt verbū
fide.] Hic incipit per demonſtratiuuȝ genus laudes
dn̄i diuerſa relatiōe diſcurrere:vt omnia nobis ope RHE
ra ipſius ⁊ ꝑcepta dulceſcerent. Rectus eſt itaq̃ȝ ſer
mo dn̄i:ad dirigendos ſcilicet hoīes. Ueraciter eni
rectus dicit̃:qui rectos facit. Epitheton mirabile:ve
riloquū verbū. Per legē ſiquidē diuinā corrigimur:
per ipſam a noſtra prauitate ſeparamur. Et regulari
ter tūc viuimus:quando eius iuſſionibꝰ obedimus.
Hec quinta eſt ſpecies definitionis:quā greci Cata DEF
antilexin:latine ad verbum dicimus. Una eniȝ par
te orationis definituȝ eſt quid ſit ſermo dn̄i:hoc eſt
rectus. Subiūgit:Et omnia opera eiꝰ in fide. Utiq̃ȝ
quando in illis operatur:qui ipſius dono fideles eſſe
meruerūt:ſicut in euāgelio ait:Fides tua te ſaluā fe Luce. 7.
cit. Non eni opera dn̄i mulier illa meruiſſet:niſi pre
ceſſiſſet fides per gratuitā largitatē. [Diligit miſeri
cordiā ⁊ iudiciuȝ:miſericordia dn̄i plena eſt terra.]
In hoc ⁊ ſequentibꝰ verſibꝰ:per tertiā ſpeciē defini
tionis:que grece peotes:latine qualitatiua dicit̃:do
minū declarat narrando que fecerit:vel que quoti
die facit. Illas eni res dicimus diligere:quas ſepius
operamur. Ita hic de dn̄o canitur:Diligit miſericor
diaȝ ⁊ iudiciū:quaſi nō ⁊ prudentiā ⁊ temperantiā
diligat. Sed q2 iſtā nobis frequēter indulget:ipſam
dicit̃ oīno diligere. In hoc ergo mundo diligit miſe
ricordiā:vbi eam longe lateq̃ȝ diſſeminat:videlicet DEF
vbi ſuſtinet peccatores:vbi blaſphemos patiēter ex
pectat:vbi vitā ꝑſtat indignis:⁊ his ſimilia:que pie
tati superne conſtat omnimodis applicanda. Diligit
quoq̃ȝ iudiciū:cum pios ſequeſtrat ab impijs:⁊ me
rita eoꝝ equitatis qualitate diſcernit. Sequit̃ vbi
illā quā ſuperius dixerat miſericordiā largiatur:cū
miſericordia dn̄i plena eſt terra. Iſti vtiq̃ȝ que mi
ſeros cōtinet vbi diaboli oppugnatione laboramus:
vbi a mandatis celeſtibus carnis imbecillitate ſub
trahimur. Tunc eni quā miſericordiā poſtulare poſ
ſumus:cum iam nullis neceſſitatibus ingrauamur?
Hic ergo miſericordiam queramus:de qua vniuer
ſa terra impleta eſt. [Uerbo dn̄i celi firmati ſunt:⁊
ſpiritu oris eius omnis virtus eoꝝ.] Quis ⁊ ad con
ditionem reruȝ verſus iſte pertinere videat̃:tamē ⁊
ſpiritualiter decēter accipit̃. Uerbo dn̄i:hoc eſt:a fi
lio dei:celi firmati ſunt:id eſt:Apl'i:ſiue ſancti ſtabi
liti ſunt:qui orbem terrarū ſalutari predicatione cō
plerent. Sequit̃:Et ſpiritu oris eius omnis virtus
eorum. Utiq̃ȝ:quando ab ſpiritu ſancto eoꝝ doctri
na veniebat. Uirtus eni ⁊ ad miracula pertinet que
faciebant:⁊ ad legē dn̄i quā gentibus predicabant.
Nā ſi diligentius perſcrutemur:⁊ ſanctā hic ſignifi
cat trinitatem. Dicendo eni:verbo:filium declarat:
adiungendo:dn̄i:patreȝ dicit:ſpiritu oris eius:vtiq̃ȝ
ſpiritū ſanctū vult intelligi qui ante tempora de pa
tre proceſſit:Et vt in tribus perſonis manifeſtam in
telligeres vnitateȝ:eius dixit:nō eoꝝ. [Congregans
ſicut in vtreȝ aquas maris:ponens in theſauris abyſ
ſos.] Quod ait:Congregans ſicut in vtreȝ aquas ma
ris:ſi ad lr̄am velis aduertere:clauſuȝ ſignificat ma
re littoribꝰ. Nā ſi hoc ſpiritualiter velis agnoſcere: ETY
vter eſt excutum pecoris tergus:qḋ vſibus humanis
deſeruit ad liquores aliquos ꝯgregandos. Hic vter
eccleſie comparatur:q2 ſicut iſte ſuſceptas aquas:

ſiue aliquid tale cōplectiť: ita ⁊ illa adunationē populi credētis includit. Aque vō maris: populū ſignificant chriſtianū: qui in mūdi ſalo fluctuante ꝯcutitur. Abyſſum vō dicimus nimis aliquid profundū: qḋ altitudine ſua humanos in ſe deſcendere nō permittit aſpectus. Ergo in theſauris ſuis: id eſt: ſapientie ⁊ ſciētie ponit altitudines ꝓfundas: vt ꝓbet quis ei⁹ ſcripturas ſtudio pietatis ingrat.

Al. nō habet / Al. ī habitā-tes. ⁅ Timeat dñm ois terra: ab ipſo aūt cōmoueantur † vniuerſa: ⁊ oēs † qui habitāt orbē. ⁆ Terra hic durum ſignificat per oia peccatorē: qui merito terra diciť: qꝛ celeſtis gratie largitate fraudať. Ergo peccator iſte terren⁹ qui amare neſcit: timeat dñm: vt ſi nō deſiderio pmioꝝ a peccatis abſtinet: ſaltē vindicte ꝯſideratione reuoceť. Dicēdo enī: Ab ipſo: indicat ⁊ a diabolo cōmoueri: de quo ⁊ Iſaias dicit: Hic eſt qui cōmouebat terrā. Quapropter ꝓpheta merito petit a dño oia commoueri: qꝛ oē qḋ ei⁹ ordinatione diſponiť: reb⁹ ſemꝑ vtilibus applicať. Sed lꝫ ꝑus dixiſſet gnāliter oia: nūc deſcēdit ad hoies. Nā q̄uis vniuerſa ei⁹ īperio adminiſtrari egeāt: maxime humanū genus qḋ a natura ſua deprauatū ſurripiētibus vitijs culpis ꝓbať obnoxiū.

⁅ Qm̄ ipſe dixit ⁊ facta ſunt: ipſe mandauit ⁊ creata ſunt. ⁆ Reddit cauſam q̄re a dño debeāt oia cōmoueri: qꝛ eoꝝ ipſe creator eſt: ⁊ neceſſe eſt vtiliter adminiſtret exiſtētias: qui eas dignatus eſt creare per grām. Dixit ⁊ facta ſunt: ſignificat īnitiū rerū quando vniuerſa filij ipſius īperij iuſſa ꝓruperunt. Ipſe mādauit ⁊ creata ſunt. Per ꝓphetas vtiqꝫ mādauit legē per quā fideles dño volēte creati ſunt. Uides q̄ ſalubriter ꝓpheta a deo petijt oia cōmoueri: qui ſolus creaturarum ſuarum pōt eſſe miſericors.

⁅ Dñs diſſipat ꝯſilia gentiū: reprobat aūt cogitationes populoꝝ: ⁊ reprobat ꝯſilia ꝑncipum. ⁆ Diſſipat reuera ꝯſilia que mala vel peſſima ſunt: nā bona ſemꝑ adiuuat atqꝫ cōfirmat. Nimis apta ſuis cauſis vba iungunť. Diſſipauit ꝯſilia gentiū: quādo eas in idoloꝝ cultura nō ꝑmiſit diutius ꝑmanere. Reprobauit cogitationes populoꝝ: qꝛ lꝫ voluntas iudeorum in nece dñi nefanda cōpleta ſit: reſurrectiōe tamen ipſius ꝯſtat eſſe reprobata. Poſt e. iā de ꝑncipib⁹ dicit: ſiue de tyrannis: qui legē dñi ſeuis perſecutionibus īpetebāt: ſiue de ſpiritib⁹ īmundis: quoꝝ ꝯſiliū ſemꝑ in malo eſt.

Al. autem / Al. gnātionem ⁊ generationem ⁅ Cōſiliū † vō dñi manet in eternū: cogitationes cordis ei⁹ in † ſeculū ſeculi. ⁆ Sicut hominū praua conſilia dixit eſſe fruſtrāda: ita nunc in eternū dicit dñi permanere diſpoſita. Peccator enī ⁊ mortalis homo caduca ſapit: eternus dñs nulla reprehendenda conſtituit: ſicut Iſaias dicit: Omne cōſilium meū ſtabile erit: ⁊ omnia quecunqꝫ cogitaui efficiā. Idē ⁊ Hieremias dicit: Si nō eſſet teſtamentum meū in cuſtodia die ac nocte: p̄cepta celi ⁊ terre nō dediſſem. Cōſiliū vō ipſius bene intelligimus incarnationis arcanū: qḋ ad cōſulendū humano generi cōſtat eſſe conceſſum. Hoc nulla etate diſſoluiť: ſed in eternum manet: qꝛ triūphalis mors dñi: diabolicū perenniter extinxit exitiū. Cogitationes aūt cordis eius: ſignificat ꝑdeſtinationē in qua cuncta repoſita ſunt: que vel fuerunt: vel ſequentibus ſeculis futura ſuccedunt. Hec enī geſtat ordinē rerū: qui

DOG permanet in ſeculū ſeculi. Cui ſentētie illi merito cedunt: qui vnā naturā in Chriſto dño mentiunť. Nā ſi ꝯſiliū eius ſtabile eſt: ⁊ cogitationes cordis ipſius permanēt in ſeculū ſeculi. Cōſtat aūt incarnationis arcanū: ⁊ eius cogitationē eiuſqꝫ fuiſſe cōſiliū: neceſſe eſt vt forma humanitatis aſſumpte: vnus filius in duab⁹ naturis diſtinctis: perfectis atqꝫ adunatis ſicut cepit in vnitate perſone ſemper exiſtat.

Al. eius ⁅ Beata gens cuius eſt dñs deus † eoꝝ: populus quē elegit in hereditatē ſibi. ⁆ Uenit ad ſcdm̄ membrū: in quo dicturus eſt qḋ in primo vſu ꝓpoſuit: qui ſint recti: aut quos decet dñi collaudatio. Gentē itaqꝫ dicit pertinentē ad Hieruſalē celeſtē: quā adunatā ꝯſtat ex oībus gentib⁹. Ipſa vtiqꝫ beata eſt: a qua deus vere coliť: ⁊ ſolum dñs adorať: id eſt: qui eos protegit: ac gubernat. Hereditas quidē diciť ⁊ cū dimittiť alteri ⁊ cū adiť. Sed populus chriſtianus hereditas eſt acquiſitionis: nō dimiſſionis: qꝛ eū auctor ſuus poſſidet: quē ꝑdicationib⁹ ſanctis ⁊ ꝑcioſo ſanguie congſiuit.

Al. nō habet ⁅ De celo reſpexit dñs: † ⁊ vidit omnes filios hoiuꝫ. ⁆ Hic aduentus dñi futurus exprimiť: per figurā que
SCHE grece Idea: latine ſpecies diciť: quādo velut effigiē rei future: oculis offerētes: animi votū ad audiendi ſtudiū ꝯcitamus. De celo enī ꝓſpexit dñs: quādo ꝓprij filij donauit aduētū. Nō enī homo reſpexit ad
ETY dñm: ſed dñs ꝓſpexit ad hoiem. Proſpicē eſt ſiquidē porro poſitū ꝯſpicere. Qui reuera peccatis erat diuiſus: ⁊ qḋ dictu nefas eſt: reddit⁹ fuerat a ſuo creatore longinquus. Nā qḋ ait: ⁊ vidit: grām ſignificat miſerentis. Illos enim videre dicimus: quibus ⁊ aliquid ꝑſtitū eſſe declaramus. Et ꝯſidera qꝛ nō dicit: viſa peccata: ſed filios hominū. Nā cū delicta reſpicit punit: cū hoiem intueť abſoluit: ſicut in 50⁹ pſalmo dictur⁹ eſt. Auerte faciē tuā a peccatis meis. Et Ps. 50.
alibi: Ne auertas faciē tuā a me. Unde nobis intelli Ps. 142.
genda atqꝫ retinenda eſt ſalutaris iſta diuerſitas.

Al. terram ⁅ De ꝑparato habitaculo ſuo: reſpexit ſuper omnes qui habitant † orbem. ⁆ De futuro corpore dñi tunc dicebat. Nā dum omnia que ordine veniente ſuccedunt: in predeſtinatione fuerint ꝯſtituta: quāto magis incarnationis eius miraculū ante ſecula ꝓbatur fuiſſe diſpoſitū: qḋ periclitanti mūdo quē diſpoſuerat facere poterat ſubuenire.

Al nō habet ⁅ Qui finxit ſingillatim corda eoꝝ: qui intelligit † in oia opera eorum. ⁆ Finxit corda: quibus intelligentie ſue dona largitus eſt. Fingere enim dicimus chiroplaſtos: qui formulas quaſdā ad operationis ſue vota cōponūt. Sic ⁊ dñs mentes iuſtorum format atqꝫ diſponit: vt ad miſeri cordie ſue dona perducat. Singillatim: id eſt diuiſim atqꝫ diſtinctim. Corda eoꝝ: ſcilicet ſanctoꝝ: ſub dñi timore viuentium. Sequiť: Qui intelligit in omnia opera eoꝝ. Intelligit vtiqꝫ quādo actib⁹ bonoꝝ premia digna reſtituit. Dicendo vō: in omnia opera: ſignificat cogitationes: dicta vel facta: quib⁹ bonū maluꝫ ſemper operamur.

Al. ſaluatur / Al. e / Al. ſaluabit / Al. virtutis ⁅ Nō † ſaluabiť rex per multam virtutē: † nec gygas † ſaluus erit in multitudine † fortitudinis ſue. ⁆ Regē dicit hoiem ꝯtinentē: qui q̄uis regat corpus ſuum miſeratione diuina a vitijs carnalib⁹: tñ ſaluus fieri nō pōt dum de ſua virtute ꝑſumpſerit. Iuſte enī virtus humana deſeriť: quando datū bonū atqꝫ ꝑfectū nō largitori deo: ſed proprijs virib⁹ applicať. Idē gygantē vult intelligi: qui virtutū magnitudine roborať: qui ꝯtra īmanitates diaboli aſſidua dimicatione cōfligit. Qui merito gygas eſſe diciť: a quo talibus ſpiritibus obuiať. Sed iſte quoqꝫ qui iam gratia dei ſuffragāte multos ſpiritus fugat: ſaluus eſſe non poterit: ſi velut gygas ſuperbie vitio ſubleuatus (quo fragilis raptatur humanitas) de meritorum ſuorū virtute preſumpſerit. Sed q̄uis gigas latino ſermone terrigena diciť:

tamen ⁊ in bono ponit:manifeſtū eſt. Legit enim de
Pſ.18. Chriſto:Exultauit vt gygas ad currendā viā.[Fallax equus ad ſalutē:in abundantia aūt virtutis ſue non ſeruabitur.] Falſus equus ad ſalutē:in abundantia aūt virtutis ſue non ſeruabitur.
Al. ſaluabit
teris ſaluus.]Equū ponit pro felicitate mundana:
que hoīes ſic portat:tanq̄ ſi equinis geſticulatiōib⁹
puehant. Hec aūt humana ſpes ſic decipit:quemad-
modū falſus equus:qui cū iactādo ſe gradit:ruinā
ſubito quā nō opinat incurrit.Et q̄re ſit falſus equ⁹:
exponit. Ille enī dū campos appetit:dū pedes ppro
pera feſtinatiōe pmiſcet:ſalutē ſeſſoris ſui nō valet
cuſtodire:q: feruida nimis icauta ſunt:⁊ qui ſub mo
deſtia nō gradit:ruinoſis caſib⁹ ſemp exponit. Fal-
ſus enī dictus eſt equus:eo q: ſolet in ſe fallere pſu-
Al. meuen-tes.
mētes.[Ecce oculi dn̄i ſup timētes eū:⁊ ſperātes in
Al. ⁊ in eis q ſperant ſup
miſericordia ei⁹.]Oculi dn̄i ponunt pro volūtate di
uina:q: quos gratos habemus:ipſos ſine dubitatiōe
reſpicimus.Econtra ab illis aſpectus auertimus:qui
noſtris mētib⁹ horruerūt.Ergo oculi dn̄i ſunt ſuper
timētes eū:q: pietas ipſius eos ptegit quos ſe timē
cognoſcit.Sed qm̄ dixit de timētib⁹:opportune ſeq
tur de amantib⁹:q: vtrūq: in dn̄i dilectiōe ꝯiunctū
eſt. Nā qui deū bene timet ⁊ amat:qui bene amat ⁊
timet. Res iſte in humanis actib⁹ diuidunt:ceterū
in celeſti deuotione ſociate ſunt.Qui ſine enī timen
tes exponit:id eſt:ſperātes in miſericordia eius.Qđ
argumētū dicit:ab adiunctis:Adiūctū eſt enī time-
re dn̄m:⁊ ſperare in eo:Que res mutua ⁊ inſolubilē
Al. eruat
ſocietate ꝯnectit.[Ut eripiat a morte aīas eoꝝ:⁊
alat eos in fame.]Duo iſta ſūt vota fideliſſimi chri-
ſtiani:vt in futuro iudicio eripiat a morte ppetua:⁊
hic ſpiritualib⁹ alimonijs ꝯfirmet.Eripit enī a mor-
te animas iuſtoꝝ:cū eas tollit de poteſtate diaboli:
cū per idulgentiā efficit liberos:quos peccati domi-
natio fecerat eſſe captiuos.In fame aūt eos alit:qm̄
in hoc mūdo vbi bonorū rerū idigētia eſt:ſpūali ci-
bo nutrire nō deſinit quos redemit.Alimētū quip-
pe dictū eſt:quaſi mētis nutrimētū.In fame enī ſūt
poſiti:qui ſe celeſtiū rerū deſiderio ſemp accēdunt.
O fames illa multū ſatura:⁊ ſine penuria probabili
ter ſemp auida.Eſuriunt enī beati:nō q: dn̄ica dape
ieiuni ſunt:ſed querēdo iugiter inardeſcunt:q: dn̄i
Math.5.
appetitione pficiūt:ſicut euāgeliſta dicit:Beati qui
eſuriūt ⁊ ſitiūt iuſtitiā:qm̄ ipſi ſaturabunt.[Anima
Al. nō habet
⁊ aūt nr̄a ſuſtinet dn̄m:qm̄ adiutor ⁊ ꝓtector noſter
eſt.]Cū dicit:ſuſtinet:patientiā ſignificat chriſtianā:
vt inuitati iuſti:futuris p̄mijs ꝯſtāti animo perſeue-
rent.Sed intelligam⁹ qualis iſta virtus eſt:quā ha-
re totiēs cōmonemur. Patiētia eſt ſiquidē:que glo-
rioſos martyres facit:que fidei noſtre bona cuſtodit
que oīa vincit aduerſa:nō colluctādo ſed ſuſtinēdo:
nō murmurādo ſed gratias agēdo. Hec deceptricē
luxuriā cōprimit:irā feruidā vincit:vaſtatricē hu-
mani generis inuidiā tollit:manſuetos efficit:beni-
gnis cōpetēter arridet:purgatoſq: hoīes ad illa pre-
mia futura cōponit.Ipſa eſt que fecē totius volupta
tis abſtergit:ipſa eſt que limpidas aīas reddit. Per
ipſam Chriſto militamus:per ipſam diabolū vinci-
mus:per ipſam beati ad celoꝝ regna ꝑueniūt.Scri-
Luce.21.
ptū eſt enī:In patientia veſtra poſſidebitis animas
veſtras.Sequit:Quoniā adiutor ⁊ protector noſter
eſt.Adiutor eſt:dū ad eū ipſius gratia ſuffragāte co-
namur accedere.Protector:dū reſiſtimus aduerſa-
rio.Securus ergo ſuſtinet deū:qui tali promiſſione
fulcit.Et ꝯſidera:q: poſt oīa p̄cepta patientiā ponit:
vt viriliter cuncta toleremus:qui de tā magni pre-

Al. Quia in eo
mij largitione cōfidimus.[Et in ipſo letabit cor
noſtrum:⁊ in nomine ſancto eius ſperabimus.]Ne
Al. conui
Al. ſpauim
quis de p̄dicata patiētia muſſitaret:ne quis ſe tedio-
ſa volūtate ꝯfunderet:ſequit magnificū ⁊ ſuauiſſi-
mū munus:q: ipſa expectatio habet p̄miū ſuū:quā-
do ipſe ſuſtinēs letat in dn̄o. Addidit:Et in noīe ſan
cto ei⁹ ſperabimus:id eſt:in Chriſti quē patiēter ſan-
ctiſſimus ꝓpheta ſuſtinuit:⁊ letabat eſſe ventūrum.
Sperabimus aūt:ꝯtinuū tēpus oſtēdit:q: nō eſt fas
ſibi deſinere:vnde ſemp pōt aīa feſſa recreari.[Fiat
dn̄e miſericordia tua ſup nos:ſicut ſperauim⁹ in te.]
Al. quemad modum.
Hic vbis icarnatiōnē dn̄i deſiderabat impleri:quā
flagrāti ſpiritu magnopere ſuſtinebat.Sed itēde q̄
copioſum munus eſt qđ ditauit genus humanū:qđ
angeloꝝ choros leticie iocūditate cōplenit:qđ etiā
ipſa inferna ſenſerunt. Petit enī deſideria ſua debe
re fieri vt poſſet perfectiſſimus inueniri. Addidit:In
te:vt omnes ſuperſtitiones:omnes prauitates exclu-
deret:cum vero domino ſupplicaret. Concluſio.

Quam melliflue voces audite ſunt:q̄ ſalubri-
ter nobis pſalterium celeſte cātauit.Ta
les ſiquidē mādatoꝝ chorde ſonuerunt:vt ſi eas in-
terius auribus recipiamus:⁊ nos in eis dauitice lyre
curatione purgabimur:fietq: nobis Saulis illa mū
datio:vt fugatis imundis ſpiritib⁹:abluta mēte dn̄o
ſeruiamus. Habent enī beati muſicā ſuā:que anime
fidelis intrat auditū:cuius nō deficit ſonus:cui⁹ nō
laſſat intētio. Relinquite ergo ſpectaculoꝝ amato-
res mortiferas voluptates:ad hec magis gaudia:ad
hec myſteria ꝯuenite:vt cithara ⁊ organū v̄tutes ex-
citant:non deſideria praue voluptatis inſtigant.

Explicit expoſitio in pſalmum.32[m].

Pſalm⁹ Dauid cū mutauit vultū ſuū co
rā abimelech:⁊ dimiſit eū:⁊ abijt. XXXIII.

Benedicam dominum in omni
tp̄e: ſemp laus ei⁹ in ore meo.
In domino laudabitur anima
mea:audiant manſueti ⁊ leten
tur. Magnificate dominū me
cum:⁊ exaltemus nomen eius
in idipſum.Exquiſiui dominum ⁊ exaudi
uit me:⁊ ex omnibus tribulationibus meis
eripuit me. Accedite ad eum ⁊ illuminami
ni:⁊ facies veſtre non confundentur. Iſte
pauper clamauit ⁊ dominus exaudiuit eū:
⁊ de omnibus tribulationibus eius ſalua-
uit eum. Immittit angelus domini in cir-
cuitu timentium eum:⁊ eripiet eos. Guſta
te ⁊ videte quoniā ſuauis eſt dominus:bea
tus vir qui ſperat in eo. Timete dominum
omnes ſancti eius:quoniā non eſt inopia
timentibus eum. Diuites eguerunt ⁊ eſu-
rierunt inquirentes autem dominum nō mi
nuētur omni bono. Venite filij audite me:
timorē domini docebo vos. Quis eſt ho-
mo qui vult vitā:diligit dies videre bonos?
Prohibe linguam tuā a malo:⁊ labia tua
ne loquantur dolum. Diuerte a malo ⁊ fac

bonum: inquire pacem ꝛ perſequere eam. Oculi domini ſuper iuſtos: ꝛ aures eiꝰ in preces eorum. Uultus autẽ domini ſuper facientes mala: vt perdat de terra memoriã eorum. Clamauerunt iuſti ꝛ dominus exaudiuit eos: ꝛ ex omnibus tribulationibus eoꝝ liberauit eos. Iuxta eſt dominus his qui tribulato ſunt corde: ꝛ humiles ſpiritu ſaluabit. Multe tribulationes iuſtorum: ꝛ de omnibus his liberabit eos dominꝰ. Cuſtodit dominus omnia oſſa eorum: vnum ex his non conteretur. Mors peccatoꝝ peſſima: ꝛ qui oderunt iuſtũ delinquent. Redimet dominus animas ſeruorum ſuoꝝ: ꝛ non delinquent omnes qui ſperant in eo.

Cum hyſtoria tituli iſtius regũ lectione pandat: ſuperfluũ eſt copiã fontis illius in hac breuitate deriuare: ne nobis totã areolã pagine vniꝰ loci effuſa relatio cõplere ac tegere videat. Sed rez cũ oĩbꝰ ſinis breuiter intimamꝰ. Cũ Saul pſequeret David: ꝯfugit ad achis regẽ: ibiqꝫ dum eſſet inuidia faciẽte ſuſpectus: induſtrioſe mutauit vultũ: ita vt ſaliuis ora cõpleret: quatenus inerguminus eſtimatꝰ: miſeratiõe faciente dimitteret illeſus: que ut ſicut ꝛ alia per illũ virũ magni ſacramẽti q̃litate peracta ſunt. Significabat eni ſaliuas: hoc eſt: ſcripturas diuinas in barba: id eſt: in fortitudie magna decurrere. Sed ꝓpter ſignificãtias rerũ: pro achis: ad quem fugerat Dauid: mutatũ nomẽ eſt: abimelech: qđ indicat patris mei regnũ. Hoc ad dñm Chriſtũ bene ꝑtinere manifeſtũ eſt: per quẽ glorioſus pater ſeruitiũ mundi ſanctiſſima deuotione ſuſcepit. Sed cũ dicit: Dimiſit cũ: regẽ ſignificat abimelech. Et abijt: hoc eſt: ad alias partes ſe ꝯtulit: q2 ibi ꝯcepat (vt diximꝰ) eẽ ſuſpectꝰ. Preſens autẽ pſalmus: tertiꝰ eſt eoꝝ: in q̃bꝰ per actus Dauid ſignificant dñi Chriſti futura myſteria: q̃uis alphabeto ſecũdus eẽ noſcat. Diuiſio.

Per totũ pſalmũ v̄ba ꝓphete ſunt: alphabeti hebreas l̃ras: excepto ſextã: in capitibꝰ v̄ſuũ per ordinẽ ponẽs. In p̄ma parte benedicẽ ſe dñm cõpromittit: admonens mãſuetos vt cũ ipſo in eiꝰ laudibꝰ ꝯſeuerent. Predicti aũt alphabeti hec pars quatuor l̃ras cõprehendit. Scđa: ad ꝯuerſionẽ fidelium que ſint bene meritoꝝ p̄mia nõ tacent: que cõtinet l̃ras ſex. Tertia: quaſi filios admonet: a quibꝰ ſe delictis debeant abſtinere: hec habet l̃ras q̃tuor. Quarta: iuſtos dicit de oĩbꝰ tribulatiõibꝰ eruẽdos: ꝛ impios debitas penas eſſe paſſuros: ne in periculis ſuis aliq̃ dubietate molleſcerẽt. Hic etiaꝫ reſidue ſeptẽ l̃re ꝑnotant. Et memẽto: ſicut in 24.ᵒ pſalmo iaꝫ dictũ eſt: hunc alphabetum imperfectum illos indicare: qui laudes domini nequeunt pleniſſima operũ integritate cantare. Expoſitio.

Aleph
Al. dam

Benedicã dño in oĩ tpe: ſemp laus eius in ore meo. Tẽpus hoĩbus nouumꝰ eſſe diuerſum: modo tribulationibꝰ aſperũ: modo gaudio blandũ. Ergo in oĩ tẽpore benedicendũ dñm ꝓpheta denũtiat: qñ ꝛ aduerſa patimur: ꝛ collata felicitate gaudemus: ſicut iuſti fecerũt atqꝫ faciant dñi amore flagrantes. Sed q̃uis debitũ atqꝫ ꝓficuũ ſit vt creatura ſuum ſemp laudet auctorẽ: tamẽ ꝓpter humanitatis diuerſos actꝰ: pene ĩpoſſibile nobis videt: pſalmodie laudes dño iugiter ꝯſonare: ſed in ore hoĩs iuſti ſemper laus eſt dei: quando talia vel cogitat vel loqt: vt nulla redargutione culpet. Quicquid eni ex patiẽtia: ex charitate: ex ſimplicitate: ceteriſqꝫ virtutibꝰ: vel loquimur: vel mẽte geſtamus: iure diuinis laudibꝰ applicat. Ipſius eni ꝑconiũ eſt: qui donat ore ac corde honeſta meditari. Laus eni a lauro dicta eſt: que ſolebat coronare victores. Hec myſtice ſaliue ſunt: q̃s tituli ſimilitudo ꝓdixit: hec v̄ba que ſcripturarũ diuinarũ virtutẽ videbant exp̄mere. In dño laudabitur anima mea: audiant manſueti ꝛ letentur. Pulcherrime vno comate dilectio famulãtis expſſa eſt. Nõ eni vel in ſe: vel in diuitijs: ſed in dño ſuã aiam dixit eſſe laudandã. Tũc eni gloriat fidelis famꝰ: qñ laudabilẽ dñm habere cognoſcit. Scit eni ad ſe referri bonũ: cuꝫ dñs eiꝰ fuerit multo rumore ꝓdicatꝰ. Nã ſi quis hodie dño detrahat: deuotꝰ famulus quo furore ſuccẽdit? Qua ſtomachatione cruciat? Datũ eſt eni fidelibꝰ ſeruis: vt aut de fama dñoꝝ aduerſa ſeuiant: aut de ꝓſpera opinione ꝯgaudeãt. Sequit: Audiãt mãſueti ꝛ letent. Nõ dixit lege docti: nõ ieiunãtes: nõ pſallẽtes: ſed mãſueti letent: qui charitate ꝑcipua habere rerũ oĩum tẽperantiã ꝯſueuerunt. Magnificate dñm mecũ: ꝛ exaltemꝰ nomẽ eius in inuicẽ. Utilitas iſta carnalis ſingulariter ꝯſtrui deſiderat: qđ delectatiõe auida ꝯcupiſcit. Spiritualis aũt gratia nõ vult ſola facere: qđ multis ꝓficit ad ſalutem: ne iter officia ſanctitatis deteſtabilis inuidia miſceat. Qđ nũc v̄ſus iſte explanat. Uocat enim fratres: hortat populos obediẽtes: vt nomẽ dñi glorioſa ſocietate magnificent. Sequit: Et exaltemus nomen eiꝰ in inuicẽ. Suauis cõmonitio: iuſtiſſima regula: vt ab oĩbus in vnũ fiat: qđ ſancte vnitati ꝯſtat offerri. In inuicẽ vo: ſignificat cõpoſitos choros: qñ ꝛ pſalmodiã dñi alterna ſibi ſucceſſiõe reſpondent. Que figura dicit Energia: id eſt: imaginatio: que actũ rei incorporeis oculis ſubminiſtrat. Inq̃ſiui dñm ꝛ exaudiuit me: ꝛ ex oĩbꝰ tribulationibꝰ meis eripuit me. Ut initiatus populus ad pſalmodiã dñi feſtinaret: nũc dicit que ſibi exinde bona ꝑuenerint. Inquiſiui dñm: nõ ſpatio longo terrarũ: nõ per locoꝝ latitudines forte diſtentas: ſed in corde vbi ſi maieſtatẽ ipſius cogitamus: ibi eũ p̄ſentẽ modis oĩbꝰ inuenimꝰ. Et inde quid dicat: Inq̃ſiui dñm ꝛ exaudiuit me: qñ intellectꝰ eiꝰ vniuerſa cõplectit: nec corporalibꝰ ſenſibꝰ: ſed ſpũalibꝰ v̄tutibꝰ operat. Sequit: quãtum deũ queſiſſe ꝓfuit: qñ eũ ex oĩbꝰ liberauit anguſtijs. Quis eni ſufficeret particularium tãta petere: quãta iſte ſimul meruit ĩpetrare? Dicẽdo eni: Ex oĩbꝰ nihil relictum eſt qđ remãſiſſe ſuſpiceris aduerſum. Accedite ad eũ ꝛ illuminamini: ꝛ vultꝰ veſtri nõ erubeſcent. Priꝰ laudes p̄miſit: choros ordinauit: nunc in ſecũda parte ꝛ ad ipſam cõmunicationẽ populos hortat accedere: vt eccleſie future ritũ monitor ſpiritualis infunderet. Accedite: nõ dicit ebrioſis: non adulteris: nõ ſuperbis: ſed ſobrijs: caſtis atqꝫ humilibus chriſtianis: qui illuminari de ſacra perceptione mereant: ſicut Apl's de ipſa cõicatiõe teſtat. Quicũqꝫ mãducauerit panẽ aut biberit calicẽ dñi ĩdigne: iudiciũ ſibi manducat ꝛ bibit: nõ diiudicãs corpus. Probet aũt ſeipm homo: ꝛ ſic de pane illo edat: ꝛ de calice

ETY
Beth
Gimel
Al. idipſum
SCHE
Deleth
Al. Exq̃ſiui
He
Al. facies veſtre nõ ꝯfundentur.
i. Cori. xi.

calice bibat. Studēdū eſt ergo: vt qui ad eū accedit:
ita ſe humili ſatiſfactiōe moderet: vt illuminari po
DEF tius ꝙ̃ cecari poſſe videat. Uultus aūt: ſicut ſepe di
ximus: ſignificat pñtiā: que pōt mutato colore ↄfu
ſionē pati: ſi ei celeſtia munera ſbducant. Fideles er
go nō erubeſcūt: qm̄ ipetrant. Erubeſcere enī decepti
eſt: qui ad ſua deſideria non valet pūenire. Quidam
hoc ſic eſtimāt ſentiēdū: facientes exinde non mini
1. Timoth. 6. mā queſtionē. Nā cū apl̄s dicat: Qui ſolus habet im
mortalitatē: ⁊ lucē habitat inacceſſibilē: hic quo mo
do ponit: accedite ad eū ⁊ illuminamini: Sed hoc
compendio ipſius veritatis abſoluit. Inacceſſibilis
eius lux dr̄: qr̄ ſubſtantie ipſius ſingularis ⁊ omnipo
tēs natura declarat. Ceterum cū ſe gratia ſancte di
uinitatis infundit: ⁊ ad eū accedit: ⁊ illuminatio bea
Joan. 1. ta pſtat. Unde dictū eſt ⁊ alibi: Qui illuminat oēm
Zai hoiēz venientē in hūc mūdū. [Iſte pauper clamauit ⁊
Al' de dn̄s exaudiuit eū: ⁊ ex oīb' tribulatiōib' ei' libera
Al'. ſaluauit uit eū.] Dicēdo iſte: ſpiritualē pauperē deſignat: qui
nō tm̄ mūdanis opibus ſed vitioꝝ vbertate vacuat.
Iſte paup eſt: qui accedēs ad deū illuminat: iſte cui'
vultus non erubeſcit: qui qn̄ clamat ad dn̄m ſalubri
ter ⁊ competēter audit: ⁊ tūc ꝑuenit vt liberet: non
ab vna tribulatione: ſed ex oībus mūdanis anguſtijs
Qđ accidere ſolet iuſtis: qn̄ in ſancta ↄuerſatiōe aīas
reddunt: ⁊ de ſeculi iſtius clade ↄfuſa ad ſecuritatez
ꝑpetuaz transferunt. Perpende etiam ꝙ hic hebrei
alphabeti ſit littera trāſilita. Pro ſexta enī ſeptima
poſita eſt: Qđ ad illud vt puto referendum eſt: qđ ſu
pra memorauit: hunc pſalmū ſignificare quidem ſan
ctos viros: qui tñ nō totis operibus ꝓbant eē ꝑfecti.
Ego enī non inueni patrū definitā de hac pte ſniaz.
Heth [Immittet angelū dn̄s in circuitu timētiū eū: ⁊ eri
Al'. angelus piet eos.] Ne crederet dn̄s fideles ſuos poſſe neglige
domini re: pſenti eos oraculo ↄſolat. Et inſpice medicinale
verbum qđ dicit: Immittet. Nam ꝓpter inſolētiam
humane fragilitatis nō palam facit: ſed occultis im
miſſionibus operat: vt te neſciēte pro ſalute tua qđ
expedire poſſit accipias. Angelus aūt miniſter eſt vo
luntatis diuine. Quapropter ſi vis: ⁊ angelū fieri: fac
qđ pcipit: vt liberes piclitantē: ſubuenies anxio: eripi
as innocētē: ⁊ cetera que diuīa iubet auctoritas. Tūc
enim ſpiritu angeli ſumus qn̄ miniſtri ſupne volūta
Thet tis efficimur. [Guſtate ⁊ videte qm̄ ſuauis eſt dn̄s:
beatus vir qui ſperat in eo.] Redit ad domini ſan
ctiſſimā coīcatione: nec deſinit ſepius dicere: vt no
uit mortalibus ꝑpetue vite gaudia ꝑuenire. Guſtate
nō ptinet ad palatum: ſed aīe ſuauiſſimū ſenſuz qui
diuina contemplatione ſaginat. Nam vt ipſuz guſtū
intelligeres ſequit: Uidete: qđ vtiqꝫ non ad os perti
net: ſed ad inſpectiuā ſine dubio qualitatem: vt cum
tale corpus accipimus vite nobis concedi gratiā ↄfi
damus. Et vt ipſam coīcatione non ad corpus com
mune traheres: dn̄m dicit eē ſuauē: qui in ea ſalutem
hoībus pro ſua pietate ↄcedit. Uita enī noſtra que re
uera deus eſt: qui carnē ſumptā ex virgīe maria ſibi
vniuit eāqꝫ ꝓpriā fecit: viuificatricē eam eē ꝓfeſſus
Joan. 6. eſt: ſicut ait in euangelio: Amen amē dico vobis: niſi
manducaueritis carnē filij hoīs ⁊ biberitis ſanguinē
eius: nō habebitis in vobis vitam eternam. Que lꝫ
ex humana natura ſumpta ſit: nō tñ eā vt vni' hoīs
ex nobis eſtimare debemus peccati alicui' cōtagio
ne pollutā: ſed adorabilē: ſalutiferam: viuificatricez:
que peccata dimittit ꝓpter vbū cui adunata eſt (ſi
Math. 9. cut in euāgelio ipſe dn̄s dicit: Ut ſciatis qꝛ poteſtatē

habet filius hoīs ſup terram dimittendi peccata) ⁊
ad ꝑpetue vite regna ꝑducit. Subiungit itaqꝫ abſo
lutam firmāqꝫ ſniam: beatum eē virum: qui ſperare
nō deſiſtit in dn̄m. Precipua res: que tam frequēter
iterat: vt nunqꝫ illud deſignamus expetere: qđ tanta
cognoſcit aſſiduitate pdicari. [Timete dn̄m omnes Joth
ſancti eius: qm̄ nihil deeſt timentibus eum.] Timo Al'. nō eſt inopia
rem dn̄i oībus ſanctis imperat: ne quis quāuis bene
meritus a ſaluberrima intentione diſcedat. Sed qđ
vtilitatis timor eius habeat: cōſequēter oſtdit dicēs
Qm̄ nihil deeſt timentibus eum. O breuis ſnia: o im
menſa ꝓmiſſio. Poſſunt aliquid egere: quibus diui
tie: quibus ſalus corporis: quibus regna tribuuntur.
Solus ipſe nihil indiget qui dn̄i timore ditatus eſt.
[Diuites eguerūt ⁊ eſurierunt: inquirētes autē dn̄m Coph
nō deficient omni bono.] In vno verſu terrarū di Al'. minuent
uites ⁊ pauperes chriſti magnifica contrarietate de
ſtinxit. Ait enim: Diuites eguerunt ⁊ eſurierunt. Qn̄
egent diuites: Quando fidem non habēt rectā. Quā
do eſuriunt: Quādo minime dn̄i corpore ſatiantur.
Tales ergo diuites egent: ⁊ ſaturati ventre: ſpiritu
ſemper eſuriūt. Quid enim habeant qui deum non
habēt: Subſequit: Inquirētes aūt dn̄z non deficiēt
omni bono: qꝛ nullo bono deficiunt: qui ſpiritali deſi
derio perfruunt. Nam cum diligimus dn̄m in ipſo
omnia reperimus. Unus eſt qui queritur: ſed in quo
omnia continent. O lucrū mirabile: o compēdiū ſin
gulare. Cur nos per diuerſa fatigemus: Ad ipſum er
go vnanimiter feſtinemus: poſt quem cuncta bona
vltra non querimus: ſꝫ tenemus: ſicut apl̄s dicit: Sci Ro. 8.
mus qm̄ diligentibus deum oīa cooperant in bonū.
Hoc argumentū dr̄ ex ↄtrio. Contrarium eſt enī ege TOP
re diuites: ⁊ pauperes nullo bono deficere. Argumē
tum eſt aūt argute mētis iudiciū: qđ per indagatio DEF
nes ꝓbabiles rei dubie perficit fidem. [Uenite filij Lamech
audite me: timorem dn̄i docebo vos.] Peractis ſollē
nibus que ad ſacra eccl̄ie ptinebāt: nunc venit ad ter
tiā ptem vbi illos alloquit qui prima fidei rudimē
ta pcipiunt. Dicendo enim: Uenite: ſignificat eos in
tra eccleſiam non fuiſſe. Qđ etiam cōfitentibus nūc
dr̄ qn̄ ad fidē veniunt chriſtianā. Uox paterna ſonat
vox pietatis admonet: vt vltro dicēte audiam': quez
tacēte exquirere deberemus. Sꝫ ꝙ̃ ſuauis: ꝙ̃ vtilis
timor eſt ad quez filius inuitat: Cum dicit: Docebo
vos: admonet ne paueſcamus qđ audiuimus timorē
Non eſt enim timor iſte qui formidet: ſed qui dili
gat. Timor humanus amaritudinem habet: iſte dul
cedinem. Ille ad ſeruitiū cogit: iſte ad libertatez tra
hit. Poſtrem' ille: clauſtra metuit: hic celoꝝ regna
patefecit. Merito ergo timorē iſtum ſic vtilem ꝓfeſ
ſus eſt: vt auida mēte diſcat. [Quis ē homo qui vult Mem
vitā: ⁊ cupit videre dies bonos:] Talis īterrogatio Al'. diligit
ꝓpoſita eſt: quā omnium ſequat aſſenſus. Quis eſt
enī qui poſſit dicere: aut vitam nolo: aut dies bonos
videre nō cupio: Sed vtinam ſic vitā ꝑpetuā quere
remus: ſicut in iſta tēporali corda defigimus. Bonos
aūt dies: nō iſtos dicit: in qbus caducis delectationi
bus occupamur: ſꝫ illos qui vere boni ſunt: ⁊ in ſūma
ſanctitate verſantur. [Cohibe linguam tuam a ma
lo: ⁊ labia tua ne loquant dolum.] Hoc eſt velle vi Nun
dere dies bonos: ſi lingua noſtra aliquid non loquat Al'. Prohibe
incompetens. Malum eſt enim omne prohibitum:
⁊ quicquid veritati repugnat tali appellatiōe diſcer
nitur. Intende vo ſubtilius: qꝛ primo cohiberi dicit
linguā: quā cū loqui volumus anteri' cōmouemus.

Addidit: Labia ne loquantur dolū: que lingue ĩmo
tū primus ꝯſequunt᷑: ⁊ quaſi quadā armonia ſociata
DEF amboꝝ modulamine humanus ſermo ꝑagitur. Do
lus eſt aūt: quando fallimus audientes: vt qđ credit᷑
ad auxiliū inferre videat᷑ incōmodum. Quod meri
to ꝓhibet᷑: q2 pure conſcientie cōſtat ſemꝑ aduerſus.
Samuel ❲Diuerte a malo ⁊ fac bonum: inquire pacem ⁊ ꝑſe
Al. pſequere quere eam.❳ Ad videndos dies bonos: nō ſufficit tm̄
a malis actibus abſtinere: niſi nos pietas cōpellat ⁊
bona ꝑagere. Nam primus virtutis gradus eſt: alie
na nō querere: ſed iterū ſuperior: egentibus ꝓpria nō
negare. In illo culpā refugimus: in iſto palmam pie
tatis acquirimus. Nā pupillo nō nocuiſſe: aut paupe
rem nō expoliaſſe abſtinentia eſt: que ad ꝑmium ſo
la nō ſufficit. In illa quippe iudicatione ſoli audiūt:
Venite benedicti patris mei: ꝑcipite regnum qđ vo
Math. 5. bis paratum eſt ab initio mūdi: qui gratiā dn̄i ipſo
inſpirante diuerſa largitione mercati ſunt. Vides er
go neceſſario additum: Et fac bonū. Ipſum eſt ſiqui
dem qđ nos liberat atq3 cōmendat. Sciens aūt pro
pheta in hoc agone ſeculi cum corpore pacē fideliſſi
mos non habere: ⁊ cū ſuis vitijs hic illis continuum
eē certamē: pulcherrime dixit: Inquire pacē: vt quā
uis eā hic nō habeant: tm̄ ſemꝑ ab eis ſtudioſiſſime
perquirat᷑. Et nō ꝓmiſit ꝙ hic poſſit quoquo modo
cōprehēdi: ſed imperat: ſequere eam: quaſi ꝓcedētē.
Nam quare ſequēda eſt: niſi q2 hinc fugit. In futuro
aūt ſperāda eſt: qm̄ ibi perpetua ſtabilitate conſiſtit.
Queramus ergo ſedulo: ſequamur intēti: q2 illic eam
inuenire non poſſumus: niſi hic diligentius ingram⁹
Que tūc cōprehēdi dabit᷑: qm̄ ipſum conſpicimus pa
Al. Oculi ❲cis auctorē.❲ Vultus aūt dn̄i ſuꝑ iuſtos: ⁊ aures ei⁹
in preces eoꝝ.❳ Venit ad quartā partē: vbi vſq3 ad fi
nē duplici ꝓpſim ꝑdicatione cōfirmat: modo iuſtorū
premiū narrās: modo impioꝝ peccata caſtigans: vt
ab vtraq3 ꝑte cōmonit⁹ ſeruire diſcat dn̄o populus
THE acquiſitus. Qđ ſchema dr̄ Paradigma: efficaciſſimū
plane figure genus: qm̄ duplici vtilitate ꝑcipit᷑ qđ ſe
quantur. Cū enim dicit: Oculi dn̄i ſuꝑ iuſtos: ꝯtinuā
gratiā diuinitatis oſtendit: vt aſpectus imobilis ſuꝑ
eos eē videat᷑. Subiūgit quoq3 exauditionis velo
ciſſimā celeritatē: qm̄ aures dn̄i patas in eoꝝ ꝑces eē
cōmemorat. Que enim illis ad obtinēdū fiat mora:
cum in ipſis qui exaudire poſſit inhabitat? Sed l3
frequētere exaudiat peccatores: iuſtis tm̄ multo ampli
us ꝓmittit᷑: qm̄ in preces eoꝝ paratas aures habere
Pdc ❲monſtrat᷑.❲ Vultus aūt dn̄i ſuper facientes mala: vt
perdat de terra memoriam eoꝝ.❳ Expoſita iuſtorum
gratia: nunc ꝯuertit᷑ ad penas malorum. Et ne dice
rent peſſimi: iuſtos attēdit: nos aūt non reſpicit: ſecu
ri iam facimus qui ab illo ꝯſpici nō meremur. Pro
nunciat vultū dn̄i: id eſt: intellectum eſſe ſupra ma
los: Quos ſic attendit vt nō reſpiciat: ſic non reſpicit
vt tm̄ eorum facta cognoſcat. Timeamus ergo malū
facere qđ eius ſcientiā nouimus nō latere. Et ꝯſide
ra: q2 in iſtis dicit᷑: Suꝑ facientes mala: vt falli non
poſſit coniuncta vicinitas. Intellige vo ꝙ vtroſq3
videt: ſed eos euētu diſpari contuet᷑: iuſtos vt audiat
peccatores vt perdat. De terra vo dicit: id eſt: de fu
tura patria: quā ſoli deo placiti poſſidebunt. Memo
ria eoꝝ peribit: q2 nō erit iniquoꝝ inter iuſtos vlla
cōmemoratio. Illos enim in memoria nos habere
dicimus: quibus aliqua preſtare deſideramus. Na3
qui de memoria domini exeunt: ad eterna ſupplicia
Sade ❲ſine dubitatione perueniunt.❲ Clamauerunt iuſti ⁊
dominus exaudiuit eos: ⁊ ex omnibus tribulationi
bus ꝑ liberabit eos.❳ Iterum redit ad iuſtos: de qbus Al. omnib
paulo latius dicit vt ꝓpſos enarrata dona reficiant
quos maloꝝ pena terruerat. Diſcutiamus quid ſibi
velit iſta ſn̄ia. Iuſtos dicit clamaſſe ad dominum: ⁊
ſemper ꝓfitetur auditos. Quid ergo de martyribus
dicimus: quos de ſupplicijs tyrānoꝝ minime cōſtat
eſſe liberatos? Liberati ſunt plane: qm̄ ad celorum re
gna perducti: omnibus tribulationibus ꝓbant᷑ exuti.
Clamor enim iuſtorum: non ſolum ad temporalem:
ſ3 maxime ad eternā vtilitatē ſemper audit᷑.❲ Iuxta Coph
eſt dn̄s his qui tribulato ſunt corde: ⁊ humiles ſpiri
tu ſaluabit.❳ Et iſte verſus pertinet ad dona iuſtorū.
Mos dn̄i: ⁊ humana ꝯſuetudo diuerſa eſt. Nam qui
vult altioribus vicinus fieri erigit᷑: tendit᷑ vt poſſit
faſtigia celſa contingere. Dn̄s enim altiſſimus attin
gi non pōt: niſi per humilitates videlicet inclinatas:
nec ad dulcia ei⁹ gaudia niſi per amaras lachrymas
perueniatur. Siue vt alij dixerūt: Iuxta ſignificat nō
loco: ſed auxilio. Inſpiciēdū eſt quoq3 qđ dicit: Qui
tribulato ſunt corde. Multi enim turbulant᷑: ſed nō
ex corde: vt queruli fatui qui peccata nō deflent: ſed
mūdana eos damna cōtriſtant. Illi aūt corde tribu
lant᷑: qui aliena mala ſuas faciunt eſſe miſerias: qui
mundum lugētes generalibus cladibus affliguntur.
Ipſos itaq3 ſaluabit: qui ſe humillimis conuerſatio
nibus ſubdiderunt. Et intende: q2 non dicit verbis
humiles: quod habet plerunq3 nequitia peccatorū:
ſed ſpiritu: ſicut in euangelio dicit: Beati pauperes Math. 5.
❲ſpiritu: qm̄ ipſoꝝ eſt regnū celorū.❲ Multe tribula Res
tiōes iuſtoꝝ: ⁊ de his oīb⁹ liberabit eos dn̄s.❳ Et hic ⁊
alter v'ſus adhuc iuſtorū bona cōmemorāt. Aptū eni
fuit plus de iſta parte loqui: ne fragilia corda morta
lium iterato ſepius timore ſuccumberent. Multe re
uera tribulationes ſunt iuſtorū: q2 eos diabolus va
lidius inſequit᷑ ⁊ hoſtes per inuidiā frequēter affligūt.
Deinde impius tribulari pōt: ſi quid aduerſu3 ſolus
ipſe patiat᷑: iuſtus vo ⁊ ꝓprijs paſſionibus affligitur:
⁊ alijs charitate cōpatitur. Sed cum ſubiungit: Et
de omnibus his liberabit eos dn̄s: potentia creatoris
oſtendit᷑: q2 liberationem eius tribulationum impe
dire non pōt multitudo. Unde colligitur omnem iu
ſtum multis qdē tribulationibus onerari: ſed de oī
❲bus indubitāter abſolui.❲ Dn̄s cuſtodit oīa oſſa eoꝝ:
vnum ex his non conteretur.❳ Oſſa dixit fidelium fir
mitatem: id eſt: patientiam: māſuetudine3: ⁊ ceteras
virtutes que perire in ſanctis nequeunt: q2 dn̄i cuſto
dia ſeruant᷑. Ipſa ſunt enim que cōminui nō poſſunt
quāuis corporea oſſa frangant᷑. Na3 ſi ad litterā con
ſideres: non minima queſtio videt᷑ oboriri quo mo
do latronis illius oſſa cui domin⁹ dixerat: Hodie me Luc. 23.
cum eris in paradiſo: non ſunt contrita: que a milite
bus legunt᷑ eſſe confracta: ⁊ multorum martyrū cor
porali conditione reperis eē violata? Sed hoc omne
neuum dubietatis excludit: ſi oſſa virtutē fidei ⁊ ro
❲bur anime ſentiamus.❲ Mors peccatorum peſſima: Sin
⁊ qui oderūt iuſtum delinquent.❳ Mortē peccatorū
illam dicit: que ab homine non pōt intueri: qua3 nō
ſolum malam: ſed etiam peſſimam ꝓfitetur eē. Re
uera peſſima: quoniā eam eterna pena comitat᷑. Nā
ſi ad iſtam morte3 reſpicias que noſtris oculis patet:
frequenter inuenis diuitem peccatorem pompoſis
apparatibus decēter efferri quem ſic familia plāge
vt pium fuiſſe humanis auribus mentiatur: P[?]ici
etiam cū impenſis lachrymis ꝓſequuntur: vt reuera

putes

putes bonorum aliquē ereptum: qui magna cognoſcitur lamētatione defletus. Quid de p̄cioſis referam⁹ odoribus quibus ⁊ poſt mortē eorū manſura corpa ↄdiunt. Q̄d tanto ſtudio: tāto appatu pagit̄ vt in funeribus ipſoꝝ ſupſtitum vita recreetur. Ubi eſt ergo: Peccatoꝝ mors peſſima: Scilꝫ in inferno vbi recepti penas patiunt̄ eternas. Quanta enim pompa vt credimus purpuratus ille diues ad ſepulchꝛa perductus eſt: qui guttam aque frigide ab lazaro paupe poſtulauit. Et nota ꝙ in iſto noīe aſperitas mortis ipſius explanatur. Peſſima enim dicta eſt: quaſi peſſum data. Subiungit quoqꝫ: Et qui oderūt iuſtū delinquēt: id eſt: qui dn̄m ſaluatorē nefando odio habētes: mandata ipſius ſuſcipere noluerūt. Nam ⁊ iſtorū mors peſſima eſt: ſicut ⁊ illorū de quibus ſuperius dixit. Redimet dominus animas ſeruorum ſuorum: ⁊ nō derelinquet omnes qui ſperant in eū. Quam bene in ſpe bonorum pſalmus iſte finitus eſt vt malorum collegia deſerētes ad bona potius ſumma tēdam⁹. Redimet dn̄s: ſcilꝫ ſanguine p̄cioſo: quoniam qui in ipſo recte crediderit a peccatoꝝ debita captiuitate redimet̄. Animas: frequenter ſcriptura ponit pro hominibus: ſicut in exodo ſcriptū eſt: Deſcēderūt in egyptū anime ſeptuaginta quinque. A parte enim meliore hō totus homo ſuſcipitur. Sed vide: q̄ ſeruoꝝ ſuoꝝ dicit nō iniqua libertate viuētiū. Addidit quoqꝫ: Et nō derelinquet ſcilꝫ tanꝗ̄ paſtor bonus qui oues ſuas ſedula pietate cuſtodit. Sed geminauit promiſſionis omnino cautelam. Non enim dicit nullū derelinqui: ſꝫ oēs qui ſperāt in eū. Nā derelinquet illos qui ſpem ſuam aut in ꝓprijs virib⁹: aut in alicui⁹ hoīs preſumptione poſuerāt. Concluſio.

Peracta ſunt pſalmi hui⁹ ſacroſancta myſteria: vbi ſic miſſarū ordo cōpletus eſt: vt eū conſcriptū putes tēporibus chꝛiſtianis. Hic enim ⁊ hymnorum ordo decurſus eſt: hic ad coronē deuotus pplꝰ iubet̄ accedere: hic inuitant̄ venire qui prima fidei rudimēta ſuſcipiūt: vt nihil tante rei deeſſe ſentias: cū tn̄ nullū horum tūc ꝓueniſſe cognoſcas. Hic etiā genus humanū ⁊ iuſtoꝝ bonis inuitat̄: ⁊ malorū viſione terret̄. Hoc eſt q̄ titulus ille p̄cinuit: q̄ꝛ dauid ante abimelech vultū mutauit vt ⁊ nos noſtram voluptatē viliter cōmutantes ad tutiſſimā dn̄i eccleſiam catholicā confugere debeamus. Eſt etiā calculus iſte qua dn̄s etate paſſus eſt: in qua ⁊ nos lectione patrū reſurgere credimus. De qua pater Auguſtin⁹ in enchiridion libro ſuo: multipliciter vt ſolet diligēterꝙ; tractauit: vt nulli ſit dubiū pſalmū tantis virtutib⁹ cōſecratū: memorie noſtre ſacculis velut theſaurū celeſtē frequēti meditatione condendum.

Explicit expoſitio in pſalmum. 33m.

Ipſi Dauid. XXXIIII.

Iudica domine nocentes me: expugna impugnantes me. Apprehende arma ⁊ ſcutum: ⁊ exurge in adiutoriū mihi. Effunde frameam ⁊ conclude aduerſus eos qui perſequuntur me: dic anime mee: ſalus tua ego ſum. Confundantur ⁊ reuereantur: querentes animam meam. Auertantur retrorſū ⁊ confundantur: cogitantes mihi mala. Fiant tanquam puluis ante faciem venti: ⁊ angelus domini coartans eos. Fiant vie illorum tenebre ⁊ lubricum: ⁊ angelus domini perſequens eos. Quoniam gratis abſconderunt mihi interitū laquei ſui: ſupervacue exprobrauerunt animam meam. Ueniat illi laque⁹ quē ignorat: ⁊ captio quam abſcondit apprehēdat eum: ⁊ in laqueū cadat in idipſum. Anima autem mea exultabit in domino: ⁊ delectabitur ſup ſalutari ſuo. Omnia oſſa mea dicēt: domine quis ſimilis tibi. Eripiēs inopem de manu fortiorum eius: egenum ⁊ pauperem a diripientibus eum. Surgētes teſtes iniqui: que ignorabam interrogabant me. Retribuebant mihi mala pro bonis: ſterilitatem anime mee. Ego autem cum mihi moleſti eſſent: induebar cilicio. Humiliabam in ieiunio animam meā: ⁊ oratio mea in ſinu meo conuertetur. Quaſi proximum ⁊ quaſi fratrem noſtrū ſic complacebam: quaſi lugens ⁊ contriſtatus ſic humiliabar. Et aduerſum me letati ſunt ⁊ conuenerunt: congregata ſunt ſuper me flagella ⁊ ignoraui. Diſſipati ſunt nec compuncti: tētauērunt me ſubſannauerunt me ſubſannatione: frenduerūt ſuper me dentibus ſuis. Domine quando reſpicies: reſtitue animā meam a malignitate eorum: a leonibus vnicam meam. Confitebor tibi in eccleſia magna: in populo graui laudabo te. Non ſupergaudeāt mihi qui aduerſantur mihi inique: qui oderunt me gratis ⁊ annuunt oculis. Quoniam mihi quidem pacifice loquebātur: ⁊ in iracundia terre loquētes dolos cogitabant. Et dilatauerunt ſuper me os ſuū: dixerunt euge euge viderunt oculi noſtri. Uidiſti domine ne ſileas: domine ne diſcedas a me. Exurge ⁊ intēde iudicio meo de⁹ meus: ⁊ dominus meus in cauſam meā. Iudica me ſ̄m iuſtitiam tuā domine deus meus ⁊ non ſupgaudeant mihi. Non dicāt in cordib⁹ ſuis euge euge anime noſtre: nec dicant deuorabimus eum. Erubeſcant ⁊ reuereātur ſimul: qui gratulātur malis meis. Induantur confuſione ⁊ reuerētia: qui maligna loquuntur ſuper me. Exultent ⁊ letentur qui volunt iuſtitiam meā: ⁊ dicant ſemper magnificetur dominus qui volunt pacē ſerui eius. Et lingua mea meditabitur iuſtitiam tuam: tota die laudem tuam.

Non grauat breuiter interdū dicta repetere: vt legentis animus ad memorie neceſſaria ſtudia reuocet. Dauid ſicut diximus duas ſignificationes amplectit: manu fortis et deſiderabilis: qđ vtrūq3 dño ſaluatori certū eſt ↄuenire. Manu fortis eſt: qr mortis noſtre captiuitatem cum impio auctore pſtrauit. Deſiderabilis eſt: qm aduētus eius nobis bona ineffabilia pollicet. Cantat ergo pſalmus iſte a perſona dñi ſaluatoris: qui ſe petit ab inimicoꝝ pſecutione liberari. Ipſi enim: vbi cōmemorat in titulo christus cōmonet intelligi. Qui ↄgrue Dauid dr: qm hī huic tota expoſitio iſti nōis applicat. Diuiſio.

Per totū hūc hymnū verba ſunt dñi chriſti a diſpenſatione qua paſſus eſt. Primo mēbro pſalmi pſecutoribus retributionē poſtulat debere reſtitui: optans illis ↄtraria: que tñ ad cōuerſionē eoꝝ ſint nihilominus pfutura. Secūdo: de reſurrectiōe ſua gaudet et iudeoꝝ iniquitates exprobrans: actum ppꝛie paſſionis exponit. Tertio: pmittit ſe per vniuerſum orbem terrarū in mēbris ſuis paterne potentie confiteri: qui eum ab inimicis ſuis reſurrectionis beneficio liberauit: deprecans vt confundantur peccatores: et exultent in magna gloria fideles. Expoſitio.

Iudica dñe nocentes me: expugna impugnātes me.] Aſſumpta pro nobis clamat infirmitas: vt damnent nocētes: id eſt: diabolus cū miniſtris: qđ nouerat eſſe vēturū. Maloꝝ eni iudicari: damnare eſt: qr nequeūt in diſceptatiōe liberari qui ſemp prauis actiōib⁹ pbant implicari. Sed hoc (vt dictū eſt) ad diabolū ptinet cū ſequacibus ſuis: per quos puenit iudaice volūtatis iniquitas. Naz cū ipſe pcipiat: Pro inimicis veſtris orate: hoibus nō pōt cōuenire ſuia. Ipſos ergo petit debere damnari: quos virtute pſciētie ſue nouit ad penitudinis remedia nō venire. Nā in ſubſequētibus vbi venit ad hoīes: conuerti eos deſiderat non perire. Adiecit etiam: Expugna īpugnantes me. Qui impugnat ſuperare contendit: qui expugnat oino victus eſt. Merito ergo ſpiritus īmundi impugnatores dicunt: qr lȝ ſanctos vincere nequeāt: cōtendere tñ cuȝ eis īmproba volūtate non deſinūt. Expugnat autem dominus qui ſolus preualet implere cuius certamen triūphus eſt: et ois pugna victoria.

ETY [Apprehende arma et ſcutū et exurge in adiutorium mihi.] Arma ab arcendo dicta ſunt: qꝫ per ea hoſtes violentiſſimos arceamus. Et ideo hoc humana conſuetudine dr: que armat manum vt opprimat inimicū. Ceterū arma et ſcutum ſola volūtas eſt dñi: que protegit piclitantē et expugnat aduerſum: Hāc enim tropologiā dicit et apl's: Scutū fidei et galeam ſalutis

Ephe.6. et gladium ſpiritus. Scutum enim dictum eſt: quaſi

ETY ſculptū: qđ in ipſo antiqui ſua facta ſignabant. Nam qđ dicit: Apprehēde: nunqd a deo ſumit ad tempus peregrina defenſio: Semp illi paratus eſt exitus rerū qui pbat oipotēs: nec quaſi de quiete exurgere creditur: qui nunq̄ iacuiſſe declaratur. Arma igitur ptinēt ad indumēta ferrea: per que ſalus humana defendit. ſcutū ad repellēdos ict⁹ inimici: vt fruſtrata tela cadāt que fuerāt in exitiū hoīs deſtinata. Precat ergo dñs chriſtus a natura humanitatis ſue: vt et ſalus eius muniri debeat: et inimici volūtas ſuis auſibus efferet. [Effunde frameā et ↄclude aduerſus eos qui me pſequunt: dic aīe mee ſalus tua ego ſum.] In ſcripturis diuinis framea multas ↄtinet ſignificatiōes. Intelligit enim et gladius: intelligit haſta regalis: intelligit et dolus: itelligit et vidicta: hic tñ vult accipi aīam ſuā: que reuera aduerſarijs framea fuit. Per ipſam qppe geſtū eſt: vt idoloꝝ cultus ſacrilegus interiret: vt diaboli vinceret iniquitas: vt mortis ipſi⁹ poteſtas pcuſſa ſuccūberet: et eā a toto orbe libera poteſtate regnaret. Nam et in alio pſalmo iam lectū eſt

Eripe aīam meā ab ipio frameā tuā. Effunde ergo Pſ.16. frameā: id eſt: aīam meā dilata: munere tue pietatis indulto. Conclude: hoc eſt: paſſione mea et lege tua cōpleta quā pdixeras per pphās. Petit etiam aīe ſue a dño dici: Salus tua ego ſum: qr vba eius nouit ſine aliqua difficultate cōpleri. [Cōfundant et reuereant

Al. querētes qui ingrētes aīam meā. Auertant retrorſum et erubeſcāt qui cogitant mihi mala.] Hic iam vbi venit ad

Al. cōfundātur cogitātes hoīes: nō maledictio fundit: ſed correctio poſtulat.

DEF Cōfundi eſt facta ſua erubeſcere: et in meliorē ſn iam cōmutare. Nā et illi cōfuſi dicunt qui ↄuincunt ad penā. Sed vt magis hoc ad cōuerſionem intelligere debuiſſes: addidit: reuereant: id eſt: emendati colant quē pſequēdū eē putauerit. Inquirētes aīam meā: in malā ptē dr: qui ſic querūt vt eā non venerari velint: ſed a corpe ſegregare feſtinēt. Nā queri animaȝ chriſti et in bonam ptē poſitū eſt: vbi ait: Perijt fuga

Pſ.141. a me: et nō eſt qui regrat aiaȝ meā. Auerti aūt retrorſum nō dicit: niſi illis qui corrigēdi iudicant. Naȝ et Petro aplo qui ſalutē chriſti humane⁹ vindicabat: dixit: Redi retro ſathanas: nō vt periret: ſed vt dñi

Mat.16. volūtatē felici emēdatione ſequeret. Ergo quos retrorſuȝ redire vult: nō illos optat intētionē peſſimā ſue volūtatis efficere: ſed pon⁹ ſe ſequi vbi nō pbant errare. Qui cogitant mihi mala: ſiue de iudeis: ſiue de hereticis: ſiue pōt accipi de paganis. Omnes enim male cogitant: qui pter religionē catholicam aſſerere aliqua praua intētione feſtināt. [Fiant tanquā puluis ante faciē venti: et angelus dñi affligens

Al. coartās eos.] Puluis terrenus quidem: ſed nimis arida tenuiſq3 ſubſtātia eſt: que vēto flante in ſua ſede manere nō ſinit ſed in auras liquidas eleuat. Ita volūtates peccatoꝝ cū veritatis fuerint inſpiratiōe cōmonite a terrenis vitijs ſubleuantur: et ad virtutes ethereas preſtante dño pducunt. Sic ergo malis optat vt ad vitam celeſtē felici emendatione pueniāt. Angelū dicimus ſupne virtutis nunciū: per quem diuina iuſſa complētur. Iſte ergo angelus conuerſos affligit: vt in illam patriam felicē humilitatis munere pducantur. Sed afflictio iſta bñficium eſt: qm in locum magni muneris vt emergat optatur. [Fiat via eorū te

Al. Fiāt vie illorum. nebre et lubricum: et angelus domini pſequēs eos.] In contrarium verti peccatoribus oia poſtulanit: vt via ppria que illis videt lucida vel fixa: cum in eadē delectabiliter cōmemorant: fiat illis tenebroſa quam horreāt: et lubrica vt in eadē diutius ſtare nō

Hiere.23. poſſint: ſicut et hieremias ppheta dicit: Et pter hoc facta eſt via eorum lapſinoſa in tenebris: et ſupplantabuntur et cadēt in ea. Quod ſi adhuc in malis ſuis deſreuerint imorari: virtus dñi pſequatur: quaten⁹ eos in ſceleribꝫ ſuis herere non faciat: qui ad interitus ſui vota feſtinant. O multarum contrarietatum magna felicitas: quātis votis hic petit vt aduerſitas pſp

Al. ſugiendo erima pbeat. [Quoniam gratis abſconderunt mihi interitum laquei ſui: et vane exprobrauerunt animaȝ meam.] Gratis reuera: qbus mali nihil fecerat. Que

SCHE figura dicitur Synchriſis: cum cōparatione quadaȝ

iuſtiorem

iuſtiorem cauſam noſtram ꝙ̄ aduerſarij demonſtra
mus. Illud enim gratuitū dicimus qḋ nō alicuius
rei compēſatione tribuit̄. Abſconderūt mihi: vt illi
putabāt qui diuinitatis ei⁹ potētia nō credebāt. Nā
quid pōt abſcōdi cui nihil occultū eſt: Ille enī ⁊ pro
ditorē ſuū in cena deſignauit: ⁊ paſſionē anteꝙ̄ ꝑue
niret edocuit: nec quicꝙ̄ fuit qḋ ei abſcōderetur: qui
oīa ſue voluntatis diſpenſatione patiebat̄. Bene aūt
dictū eſt: Interitū laquei ſui: q꜡ ille laqueus non mo
rientis erat: ſed peccantis magis interitus. Nam qḋ
ſequitur: Vane exprobrauerunt aiam meam: ſignifi
cat falſe accuſauerūt: quādo iudaicus populus dn̄o
ſaluatori dicta veracia quaſi crimen aliqḋ imputa
Matth. 26. bant. Clamabāt enim veſani mēdaciter: Hic eſt qui
Joan. 2. dicebat: deſtruam templū hoc: cū ille dixerit: deſtrui
te templum hoc ⁊ in triduum edificabo illud. Quid
enī plus vanū: ꝙ̄ illud ad culpā prauitatis ſtudio vel
Al. ali le cōuertere: qḋ ꝑdicabat̄ oībus ad ſalutē. ⌊Veniat
Al. ignorat ꝉ illis laqueus ꝉ quem ignorāt: ⁊ captio quam ꝉ occul
Al. abſcōdit tauerūt apprehendat ꝉ eos: ⁊ in laqueū ꝉ incidant in
Al. eum idipſum.⌋ Hic retributio: vindicta ſalutaris: vt quia
Al. cadat illi laqueū parauerunt: qui credebatur poſſe neſciri.
In illā tēdiculā icidāt: quā ſcn ſus peccatoris ignorat
ſcilʒ vt nexu vitatis aſtricti reddant̄ potius abſoluti.
Sequitur: Et captio quā occultauerūt apphēdat eos.
Que ē illa captio: niſi mors dn̄i ſaluatoris: que occul
tis machinata pbat̄ inſidijs: Apprehēdat eos q̄ſi fu
giētes ꝓtinus cōſequat̄: ⁊ illud totum efficiat: ne de
relictis ſuis ſceleribus obuiant̄. Et nota ꝙ hic in bo
nam partem ponit laqueum: vt mandatis dn̄i capti
in idipſuʒ celeſti gratia ꝑſeuerēt. Sic orat cui gratis
laqueus occultabat̄ exitij: qui malum pro malo non
reddidit: ſed in cruce poſitus pro ſuis perſecutorib⁹
Al. e exorauit. ⌊Anima autem mea exultabit in dn̄o: ꝉ de
Al. ſalutari lectabitur ſuper ꝉ ſalutare eius.⌋ Poſtꝙ̄ de ſpiritib⁹
ſuo imundis que illis erant emerſura cōpetēter edixit: ⁊
pro peccatoribus more ſue pietatis orauit: venit ad
2ᵐ membrum vbi ⁊ leticiam ꝓprie mētis exponit:
⁊ paſſionis ordinem lucidiſſima veritate narrauit.
Prima quippe ſancte aīe beatitudo eſt: exultare in
dn̄o: q꜡ totum illic cōquirit̄ cū mens ibi puriſſima
deſtinat̄. Nam qui letat̄ in dn̄o: nec gaudiū eius ali
quando deficit: nec ſuauius quicꝙ̄ qḋ amare poſſit in
ueniet. Quid ergo ſequit̄ iſtam exultationeʒ: Scilʒ
qm̄ delectabit̄ ſuꝑ ſalutare eius. Salutare autē eſt
dn̄i maieſtas verbi: vnde ſalus egredit̄: ⁊ vita ꝑſtat̄:
fons miſericordie: ſupplicātiū remediū: remiſſio pec
catoꝝ. ⌊Omnia oſſa mea dicēt: dn̄e q̄s ſimilis tibi:⌋
Oſſa nec ſenſum nec vocem habere manifeſtū eſt: ſʒ
ſicut frequēter diximus: fortitudo animi ⁊ conſtātia
mentis debent intelligi: que merito oſſibus cōparan
tur: q꜡ ſicut illa corpus continēt: ita ⁊ hec ſanctas cor
roborat voluntates. Dicant ergo hoc ſacramētū oſſa
nō caro: id eſt: firmitas nō remiſſio: q꜡ talē hymnum
non pōt niſi ſola mētis dicere fortitudo. Quis: nega
tiuū eſt: q꜡ nemo pōt eſſe ſimilis cum ſit ſancta trini
tas ſingularis. Multum quippe eſt creatura a crea
tore diſſimilis. Illa deniꝙ̄ ſeruit: iſte dominat̄. ⌊Eri
piens inopem de manu fortiorū eius: egenum ⁊ pau
Al. diripien perem a ꝉ rapientibus eum.⌋ In iſto verſu expoſuit
tibus qḋ ſupius dixit: q̄s ſilis tibi: Naʒ cū diabolus manu
ſua teneret pene totū genus humanū: de illa poteſta
te qua tenebat̄ obnoxiū conſtat incarnatione verbi
fuiſſe liberatum. Addidit quoꝙ̄: Egenum ⁊ pauperē
vt hec tria in vnuʒ collecta conditionem generis hu

mani preſſam calamitatibus indicarēt. Inops ergo
dicit̄: q꜡ mortalis effectus eſt. Egenus: q꜡ in laborib⁹
⁊ ſudoribus panē queſiuit. Pauper: qm̄ de illa ſapiē
tia ⁊ puritate deiectus: ſolam tenuem ⁊ vmbratilem
ratiunculā poſſidebat. Nā quis dicat eos vere ſapuiſ
ſe: qui auctoris ſui ꝓhabent̄ ſciētiā nō habere: Sed
hunc talem per incarnationē ſuam liberaſſe: ꝙ̄ mira
bile: ꝙ̄ eſt omnimodis ſingulare: vt merito dicatur:
Dn̄e quis ſimilis tibi: Et memēto qḋ ſupra: De ma
nu fortioris: diabolum ſignificat: qui vtiꝙ̄ fortior ho
minibus erat. Inferius: A rapientibus eum: ſpiritus
imundos intelligi vult: qui poteſtati diabolice nefan
da deuotione cōmilitant. ⌊ꝉ Exurgētes teſtes iniqui Al. ſurgētes
que ignorabaʒ interrogabāt me.⌋ Poſtꝙ̄ dixit multi
plices calamitates quibus premebat̄ humanitas: vt
ſe ab ea non redderet alienū: quaʒ pro nobis aſſume
re ſua pietate dignatus eſt: nūc ꝓpriam cōmemorat
paſſionē. Teſtes igit̄ qui ſubito impetu beluino con
ſurgunt: nec moderate adducunt̄ in mediū: ſunt ſine
dubitatione falſiſſimi: quos vno verbo potenter de
ſignat dicēs: Iniqui. Reuera iniqui: qui erāt contra
veritatē iuſticiāꝙ̄ locuturi. Iungit: Que ignorabaʒ:
id eſt: que me dixiſſe omnimodis neſciebā. Sic enī
de illis dicimus: qui ſe dn̄i beneficio recta conuerſa
tione cuſtodiūt: neſcit mētiri: neſcit rapere: neſcit op
primere. Ignorabat enim dn̄s blaſphemare: qḋ ei prin
ceps ſacerdotū ſciſſis veſtibus iputauit: qn̄ dixit: Vi
debitis filiū hoīs ſedētē ad dexterā patris. Et ſubſe
Matth. 26. cutus eſt princeps iudeoꝝ: Blaſphemauit: qd adhuc
egemus teſtibus: Sed quale teſtimoniuʒ fuerit: ſub
ſequenti verbo declarauit: vt eos non diceret conui
ciſſe ſed interrogaſſe: quaſi nō de ſua integritate con
fiſus: ſed aliena voce ſollicitus. De quo loco matthe⁹
Ibidem. euangeliſta ſic ait: Nouiſſime aūt venerūt duo falſi
teſtes: ⁊ dixerūt: Audiuimus hūc dixiſſe: poſſum de
ſtruere templum hoc ⁊c̄. ⌊Retribuebāt mihi mala
pro bonis: ſterilitatem anime mee.⌋ Non potuit ali
quid nec breuius nec elegantius dici. Beneficia dn̄i
actusꝙ̄ iudeoꝝ ſingulis ſunt ſermonibus explicata:
id eſt: mala pro bonis: ſcilʒ q꜡ dum ille vitam creden
tibus contuliſſet: iſti mortem reddere maluerūt. Qḋ
retributionis genus: maloꝝ omniuʒ ꝓbat̄ extremū.
Sterilitas quoqʒ aīe fuit: qm̄ magiſter bon⁹ in ipſis
fructū fidei reperire nō potuit: nec pectora eoruʒ cre
dulitatis germina reddiderūt que ſaxeo ſtupore du
rata ſunt. Sed ne iudei ſe leuiter eſtiment addictos
huic ſterilitati: ⁊ in ficulnea illa: euangelio teſte: male
Mar. 11. dixit: in qua fructus oīno non reperit. ⌊Ego autē cū
Al. iduebar mihi moleſti eſſent: ꝉ induebam me cilicio.⌋ Ciliciuʒ
fit ex hedis aſperum ſetigerūꝙ̄ tegumētū: qui ad de
licta iure referunt̄: qm̄ ⁊ iudicio dn̄i in peccatorum
parte ſūt poſiti. Ergo dn̄s q꜡ carnē peccati aſſumpſit
ciliciū ſe iduiſſe cōmemorat. Nam ſi h yſtorice acci
pias: nunꝙ̄ eum legis viſum fuiſſe cilicio. Ergo dum
iudei per contumelias ⁊ inſidias eſſent moleſti: ille
diuinitatem ſuam carnis velamine tenebroſis men
tibus occulebat: q꜡ non merebantur agnoſcere queʒ
tali impietate tractabāt. Hoc ſchema. Metriaſmos: SCHE
id eſt: mediocritas dr̄: quotiens rem magnam humi
li voto dejicimus. Quaʒ figuram ⁊ in hoc ⁊ in ſubſe
quentibus verſibus diligens lector agnoſcis. Et con
ſidera verbum celeſtis patiētie. Non dicit: cum me
perſequerentur: ſed cum mihi moleſti eſſent. Quod
ſolemus dicere in leuibus cauſis: vbi aliquid impor
tune ſuggeſtum tedioſa voluntate ſuſcipimus. ⌊ꝉ Et Al. nō hēr

humiliabam in ieiunio animam meã: ⁊ oratio mea
in ſinu meo ↄuerteť.] Ieiuniū dñi fuit: qm̃ nefanda
obſtinatione duratos nõ inueniebat quos in epulas
ſpirituales aſſumeret. Hec enĩ fuit ſterilitas aĩe ipſi⁹
ETY qð ⁊ ieiuniũ. Ieiuniũ enĩ dictũ eſt: quaſi inedium: qð
abſtinentes diutius ad inediam vſq; perducat. Ieiu
Matth. 4. nauit ergo dominus: qz ſe ei icredula turba ſubtraxe
rat. Põt etiã ⁊ ieiuniũ corp̃ale dño ↄuenire: qm̃ 40
dieb⁹ ⁊ noctibus ieiunauit in monte. Sed illo perfe
cto ieiunio: de quo Iſaias dicit: Solue omne vincu
Iſa. 50 lum iniquitatis: diſſolue obligationes vehemẽtiũ cõ
mutationũ: dimitte afflictos in remiſſione: ⁊ oẽm re
tributionẽ iniquã dirũpe. Frãge eſurĩeti panẽ tuum:
⁊ pauperes ſine tecto induc in domũ tuam. Si vide
ris nudum cooperi: ⁊ domeſticos ſeminis tui nõ de
ſpicies. Tunc erũpet matutinũ lumen tuũ: ⁊ ſanitas
tua cito orieť. Et p̃cedet ante te iuſtitia tua: ⁊ mate
ſtas dñi circũdabit te. Et tũc clamabis: ⁊ deus exau
diet te: adhuc te loquẽte dicet aſſum: ⁊ cetera que tex
tus ille mirabilis celeſti munere polliceť. Ita magi
ſter bon⁹ qð p̃phetaꝝ p̃dixerat libris: humanitus cũ
dẽtib⁹ mõſtrauit exẽplis. Addidit quoq; ſecretiorem
cauſam: que hĩ euãgelica ſĩlitudine referať. Dic̃ enĩ
dñs diſcipulis ſuis: Intrantes aũt in domũ: ſalutate
Matth. 10. eã dicẽtes Pax huic domui: Et ſiqdẽ fuerit domus
illa digna: veniet pax veſtra ſup eã: ſinaũt nõ fuerit
digna pax veſtra ad vos reuerteť. Talis eſt ⁊ iſta ora
tio que fundebať a dño. Nã cũ eã deteſtabiles iudei
minime ſuſcipe mererenť: in ſinu ei⁹: id eſt: in ſecre
to pectoris: vñ fuerat egreſſa remeabat. Si enĩ in pe
ctoribus fuiſſet opata: nõ ↄuerſa vtiq;: ſz diceretť effu
Al. quaſi ſa. [Sicut p̃ximũ ſicut fratrẽ noſtrũ ita complace
Al. ⁊ quaſi bã: tanq̃ lugẽs ⁊ ↄtriſtatus ſic humiliabar.] Quãtum
ad eloquẽtiã latinã: p̃ximo ⁊ fratri cõplacuiſſe nos
dicim⁹: ſz hic mutat⁹ ẽ nominũ caſus. Pro ablatiuis
SCHE enĩ accuſatiui ſunt poſiti. Que figura dr̃ Antiptoſis
qñ caſus pro caſu poniť. Dicit enĩ ſicut de p̃ximo: ſi
cut de fratre noſtro: ita mihi complacebam: id eſt: de
eorũ affinitate gaudebã: qui me hoſtiliter inſequebã
tur. Ipſa eſt enim p̃fecta retributio: ſi pro odio grã: ſi
bñficiũ pro leſiõe p̃ſteť. Cõplacebat enĩ in illis dñs:
qñ eos docebat ne delinquerẽt: qñ pro ipſis patri in
cruce poſitus ſupplicabat. Sequiť: Tanq̃ lugẽs ⁊ cõ
triſtatus ſic humiliabar. Illa dñi ſanctitas ⁊ impẽſa
charitas quã docebat: quãuis ſicut fratres ⁊ p̃ximos
ſe iudeos dilexiſſe teſteť: ↄtriſtatũ ſe tñ iuſte cõme
morat: qz in cunctis fidẽ inuenire nõ potuit: quã ma
gnope querebat. Si ᵹo enim nobis bñ velit: neceſſe
eſt vt ↄtriſteť qñ in nobis nõ põt reperire qð querit.
[Et aduerſum me letati ſũt ⁊ ↄuenerũt: ↄgregata ſũt
Al. ſup in me flagella: ⁊ ignorauerũt.] Cũ chriſtus dñs pie
Al. ignorauit contriſtareť: iudei impia libertate letabanť. Sed di
uerſa erit iſta retributio: Chriſtus gaudebit de triſti
tia ſua: iudei de p̃pria erũt exultatiõe cruciãdi. Nam
Matth. 5. beati ſunt qui p̃pter iuſtitiã lugẽt: ⁊ miſeri qui iepta
gratulatiõe ſupbiũt. Exponit etiã caſum peſſime ce
citatis: qz in dñm ſuũ tormẽta p̃parabãt que in ipſos
erãt iuſtitie cõpẽſatiõe reditura. Hoc dñt enĩ qð dic̃
⁊ ignorauerũt: qz in eos habuit ↄuerti: qð corp̃aliter
Al. diſſipati innocẽti videbanť ingerere. [Diſſoluti ſunt nec com
Al. ſubſanna punc̃ti: tẽtauerũt me ⁊ deriſerũt deriſu: ſtriderunt
uerũt me ſub in me dẽtib⁹ ſuis.] Poſt impie temeritatis exceſſum
ſannatiõe frẽ dicit que iudeis acciderint: nec tñ obſtinationẽ coꝝ
duerũt ſup cõmemorat potuiſſe ↄuerti. Diſſoluti ſunt vtiq;: cum
Luc. 23. paſſione dñi ſol tenebras accepit terra ↄtremuit: ve
lum tẽpli ſciſſum eſt: ⁊ cum hec tanta fuerint oſtenſa
miracula: non ſunt tñ conuerſi faciente duritia. Ten Ibidem. 22.
tauerũt vo qñ dixerunt: Dic nobis ſi tu es chriſtus.
Deriſerũt qñ crucifixo imputabant: ſicut Matthe⁹ Matth. 27.
euangeliſta teſtať. Silr ⁊ principes ſacerdotum deri
dentes eũ cum ſcribis ⁊ phariſeis dicebãt: Alios ſal
uos fecit: ſeipſum ſaluũ facere nõ põt. Genus autem
iſtud locutionis tũc adhibeť: qñ res aliqua copioſiſſi
me ſignificať impleta: vt bñdicẽs bñdicã te: maledi
cẽs maledicã te: edificans edificabo te: ⁊ his ſimilia.
Quod argumẽtũ dr̃ notatio: cũ ex verbi poſitiõe eli TOP
ciť ſimilitudo ſermonis. Sequiť: Striderunt in me
dentibus ſuis: qð fit a ſeuis hoĩbus: qñ rõne vincun
tur. Nam cum eis pro veritate verba defecerint: tũc
impatiẽter dẽtibus fremũt: ſuaſq; voluntates tacita
interminatione denũtiãt. Sed hoc totũ ad magnam
humani generis edificationem referť: ne mẽbra ſibi
exiſtimẽt oneroſum pati: qð caput ſuũ ſuſtinuiſſe co
gnoſcũt. [Dñe qñ reſpicies: reſtitue aĩam meã a ma Al. maligni
lefactis eoꝝ: a leonibus vnicam meam.] Qñ reſpicies tate
pro ↄſuetudine infirmitatis humane dr̃: cui moroſũ
videť qðcũq; futuꝝ eſt: que mox vt cupit aliqd feſti
nat implere. Reſtitue vo dixit: quaſi ereptam redde:
hoc eſt: p̃ſta reſurgere malefactis: qz iniuſte p̃bať
occaſus. A leonibus enim: a poteſtatibus cruentis at
q; crudelib⁹ ſignificat. Unicã: qdã carnẽ dñi aduerte
re voluerũt: que lz ſit iſta cõis: vnica tamẽ facta eſt:
qz de virgine: qz ſine peccato: qz ſociata eſt vbo: hoc
eſt: dei filio. Siue vnicã: catholicã eccliam intelliga
mus: que in toto mũdo vna eſt: ⁊ delectatiõe magna
vnica nũcupať: a qua hereticoꝝ ↄuẽticula oĩmodis
excludunť. Nam vt p̃bes ipſam dicã vnicam: ſequẽs
verſus oſtendit: qui de ecclia locuturus eſt. Et reſpi
ce reꝝ ordinem pulcherrime fuiſſe ſeruatum. Primo
pro reſurrectione ſua deprecatus eſt: que reuera iam
contigit: dehinc poſtulauit de ecclesie liberatiõe: que
tẽpore iudicii ab omni erit inquietudine munẽda.
[Confitebor tibi dñe in eccleſia magna: in populo Al. nõ hẽt
graui laudabo te.] Uenit ad tertiũ mẽbrũ: vbi iam
percepto munere reſurrectiõis: p̃fiteť ſe in toto or
be dño ↄfiteri. Duas diximus eſſe cõfeſſiones: vnam
laudis: alterã penitẽtie. Sed hic vt p̃comiale debuiſ
ſes aduertere: paulopoſt ſequiť: laudabo te. Magna
vo ecclia: eſt populus chriſtian⁹: recte fidei tenax: qui
amplitudine ſui totius mundi ſpatia cõprehendit.
Sequiť: In p̃plo graui vtiq; fructuoſo: qui non in le
uibus paleis: ſed in frumẽtalibus granis noſcať cõſti
tutus. Quẽ veniẽs aura tẽtationis de area chriſti nõ
abiicit: ſed ventilationib⁹ purgať poti⁹ q̃ lõge p̃iciť.
Quapropter in graui p̃plo laudať dñs: a leuib⁹ aũt ⁊
fide vacuis vtiq; blaſphemať. [Non inſultẽt in me Al. ſupergau
qui aduerſanť mihi inique: qui oderũt me gratis: ⁊ deãt mihi
annuẽtes oculis.] Ordo verboꝝ talis eſt. Nõ inſul Al. annuunt
tent in me qui aduerſanť mihi inique annuẽtes ocu
lis: qui oderunt me gratis. Inſultant heretici: qñ ali
quos de numero fidelium ſancta perdit eccleſia. Ad
uerſantur inique: quando de pereuntium errore letã
tur. Hoc ne fiat: pia domini interceſſiõe depoſcitur.
Sequitur: Qui oderunt me gratis: hoc eſt: quibus ni
hil nocui. Inaniter ſiquidem execratur: cui leſionis
cauſa nulla p̃mittitur. Annuentes autem oculis di
xit: quod ſolet fieri: quando voluntatem noſtram ta
cita ⁊ doloſa ſignificatione declarauimus: ⁊ vbi voce
prodi nolumus: oculorum quempiã nutibus admo
nemus. [Quoniam mihi quidem pacifice loquebanť

Al. in tranquilli terre loquētes doloſ ¶ ꝛ ſuper iram doloſe cogitabant. Predicitur iu-
deorū nefanda doloſitas: que nō . . ſtris ſed verbis
euangelicis indicetᷓ. Pacifice loqui videbantur: qñ
Math. 22. dicebant: Magiſter ſcimus: qꝛ verax es: ꝛ viam dei
in veritate doces: licet tributū dari ceſari: an nō? Sꝫ
pōt dolū cogitare etiā qui nō diſponit occidere: vt ſi
quis pecuniam aut poſſeſſionē ꝑrimo machinetᷓ au-
ferre. Sed addidit: Iram: vt dolus eorum exitialis
fuiſſe declaretᷓ. Hoc ad illud refertᷓ: quando doloſaꝫ
Joan 11. machinationem tractabant. Oportet vnū pro omni-
Al. Et bus mori. ¶ Et dilatauerunt ſuper me os ſuum: dixe-
runt euge euge viderunt oculi noſtri. Dilatauerunt
Luc. 23. vtiqꝫ os ſuum: quando clamabant: Crucifige cruci-
fige: iam non annuentes oculis: non doloſe cogitan-
tes: ſed aperta ꝛ libera voce damnantes. O ſceleſtuꝫ
facinus. Negauit iudex fieri qđ populus clamabat
impleri. Sequuntur verba letaliter letantiuꝫ iudeo-
rum: ac ſi dicerent: Bene bñ: videmus de te qđ deſi-
derabamus efficere: vt diſſuaſor plebis cū latronib᷒
in cruce pēderes. En mira patientia in quo erat ſum-
ma poteſtas. Nunquid non valuit ad confundēdos
inimicos viuus deſcendere de crucis patibulo: qui
mortu᷒ die tertia reſurgere potuit de ſepulchro? Sꝫ
nō ꝯueniebat diuine virtuti ad verba inſultantium
cōmoueri: vt amplius erubeſcerent dū omnia predi-
cta conſtarent. Sed quāuis iudeos: Euge euge dixiſ-
ſe: in euangelio non legatur: ſimilia tñ inſultationuꝫ
verba locuti ſunt: vt vna res per ſermonum varieta-
tes veraciter probetur eſſe narrata: Euge euge: per fi-
SCHE guram dictum eſt Epizeuxis: quando ſine aliqua in-
terpoſitione in vno verſu verba geminanᷓ. ¶ Vidiſti
dñe ne ſileas: domine ne diſcedas a me. Ad hec ꝛ
iſta tria verba pertinent: que ſuperius dinoſcuntur
eſſe narrata. Vidiſti: hoc eſt: ꝓbaſti cōpleta que con-
tra me ꝑuideras eē cogitāda. Sic enim dicimus qñ
aliquid in memoriaꝫ reuocare deſideramus: vidiſti
ꝙ crudelis extitit mihi: vidiſti quanta in me fecerit
latronis improbitas. Ne ſileas: id eſt: non differas da-
re ſaluam: qđ vtiqꝫ tacendo non poteſt fieri: ſed loquē-
do. Nam quod dicit: Ne diſcedas a me: a parte acci-
piendum eſt humanitatis que ſubiacuit paſſioni.
Al. nō hēt ¶ Exurge domine ꝛ intende iudicio meo: deus me-
us ꝛ dominus meus in cauſam meaꝫ. Sicut ſepe di-
ctum eſt ab humana conſuetudine: exurge dicitur
illi qui ſemper vigilat: ſemper intentus eſt. Et cum
iugiter omnia reſpiciat: tunc tamē putatur intendiſ-
ſe dum vindicat. Iudicio meo: qđ pertulit a iudeis
iudicium ſine iure: tormenta ſine ſcelere: mortem ſi-
ne peccato. Bene autē dixit: meo qđ reuera pertu-
lerat. Pulchre ſiquidem dixit: In cauſam meam re-
ſpice: non in penam. Pena enim ſceleratis videbatᷓ
eſſe conſimilis: cauſa vo talis cum nullo poterat eē
communis. Sed que eſt iſta cauſa: que a deo petebā-
tur intendi? Scilꝫ vt qui dare venerat ſalutem hu-
mano generi: ab inſanis ꝛ perfidis ꝓbaretur occidi.
Al. iuſtitiā Al. ſupgaudeāt mihi. ¶ Iudica me domine ſm miſericordiam tuam deus
meus: ꝛ non inſultent in me inimici mei. Quāuis
haberet optimā cauſam qui peccata non fecerat: ta-
men ſe petit ſm miſericordiaꝫ iudicari: vt nobis oñ-
deret precationis exemplum: qui tale non potera-
mus habere negocium. Sequitur quoqꝫ: Et non in-
ſultent in me inimici mei: ſcilꝫ ne dicant qđ inſultā-
tium poteſt habere nequitia: id eſt: potuimus: fecim᷒
egimus: ſed precatur vt mala ſua potius ſalutariter
triſtes defleant: ꝙ ſe exitialiter impleſſe congaudeāt
¶ Nō dicāt in cordibus ſuis euge euge anime noſtre:
nec dicāt abſorbuimus eum. Expreſſit inſultatio- Al. deuorauimus
nem quā ſuperius fecerat ſentiendam. Non dicant
euge euge: id eſt bñ bene. Verba ſunt enī iſta ſcelera-
ta mēte letantium: que iam dicere non poſſunt dum
cōpunctionib᷒ affligunᷓ. Damnēt ergo malā cōſcien-
tiam ſuā: ne poſſint penalē ſubire ſniam. O ingens ꝛ
imenſa pietas creatoris: nō patiᷓ eos letos temporali-
ter relinquī: ne debeant eterna calamitate ꝑcelli. Ab- DEF
ſorberi eſt aūt in corpus alteri᷒ ſubita celeritate trāſ-
mitti. Qđ accidit illis qui aliquibus ſupſtitionib᷒ de-
glutitī: a vere fidei viuacitate diſcedūt. Sed hoc pe-
tit ad informandos fideles: ceterum ineffabili ei᷒ pu-
ritati talia non poterant euenire. ¶ Erubeſcant ꝛ re-
uereantᷓ ſimul: qui gratulanᷓ malis meis. Induātur
pudore ꝛ reuerentia: qui maligna loquunᷓ aduer- Al. cōfuſiōe Al. ſuper
ſum me. Digna vindicta: pena ſufficiens. Nam qui
erubeſcit actus ſuos ꝓpria eſtimatione damnatus eſt
ꝛ ſe vltore torquetᷓ: qui vinculo confuſionis inuolui-
tur. Pōt tñ aliquis erubeſcere ꝛ reuerentiam nō ha-
bere. Hic autem addidit: Et reuereātur ſimul: vt cō-
uerſionis eorū indicia declararet. Reuerētia eſt enī
dñi timor cū amore permixtus. Qđ illis ꝯuenit qui
volūtate ſinceriſſima ꝯfeſſionis munera ꝯſe. . unᷓ.
Sequiᷓ: Induanᷓ pudore ꝛ reuerentia. Qui quo-
dā cilicio penitētie: quaſi veſte lugubri: pudorē ꝯtra
audaciā ponit quā habuerūt furētes: reuerētiā ꝯtra
ipudētiā falſitatis: vt duab᷒ virtutib᷒ curēt que duob᷒
cōmiſere criminib᷒. Magna enī dixit locutos: id eſt
ſupba modū ꝓbitatis excedētia: ſicut beatus ioānes
in apocalypſi cōmemorat: Vidi os loquēs magna ad- Apoc. 13.
uerſus dñꝫ. ¶ Exultēt ꝛ letenᷓ qui volūt iuſtitiā meā:
ꝛ dicāt ſemꝑ magnificetᷓ dñs qui volunt pacē ſerui
eius. Poſtꝙ de pſecutoribus ſufficiēter edictū eſt:
venit ad ꝑtem fideliū: illos optās ſalubri penitudine
cruciari: iſtos ſūma beatitudinis exultatiōe cōpleri.
Et illud reſpice qđ merita eorū: ipſa quoqꝫ verba di-
ſtinguūt. Perſecutores enim ſolēt dicere: Euge euge
aie noſtre: qđ tēporale gaudiū ꝛ fugitiua letitia eſt.
Beati vo dicūt: Semꝑ magnificetᷓ dñs: qđ eternum
atqꝫ ꝑpetuū eſt. Illi aiabus ſuis mundanas ꝯferunt
voluptates: iſti ad dñm ꝓpria vota ꝯuertūt: ꝛ exulta-
tionē ſuā nō in ſe: ſed in eius laudib᷒ ponūt. Qđ autē
dixit: Serui eius: ad humilitatis reſpicit formam: qꝛ
in aſſumpta carne humilitas eſt: in maieſtate vo po-
tētia. Sic vtrūqꝫ ꝑfectum atqꝫ veriſſimuꝫ: vnus eſt
dñs Chriſtus. Qui ergo volunt pacē ſerui ei᷒? Scilꝫ
qui a vitijs reddunᷓ alieni: ꝛ in continētie bono: diui-
no munere animi tranquillitate verſanᷓ. ¶ Et lingua
mea meditabiᷓ iuſtitiā tuā: tota die laudem tuam.
Lingua ipſius meditata eſt iuſtitiam: quādo nouuꝫ
teſtamentum ꝑplis ꝑdicauit. Tota die: ſicut ſepe di-
ctum eſt: vniuerſum vite tēpus oſtēdit. Sed qꝛ hu-
manitati impoſſibile videtᷓ deum continuata voce
laudare: ad intellectum nos bonoꝝ actuū transfera-
mus: qꝛ ſemper deū laudat: qui in oī voluntate ſua di-
uina iuſſa conſiderat.

Concluſio.

Conſideremus Chriſtum dñm: per totum pſalmū quāta nobis diſpē-
ſatione loqui dignatus eſt. Fecit enim ab oratione
principium: ſicut ꝛ in alijs ſimilibus pſalmis. Dein-
de paſſionis ꝛ reſurrectionis ſue ventura narrauit.
Poſtremo finit in ſpe magna fidelium: vt dubium
nō ſit ꝛ hunc pſalmum prefata regula fuiſſe conclu-
ſum. Quapropter gaudeamus in cladib᷒: exultemus

in periculis. Nam cur a fidelibus ſeruis debet refugi: quod ille rerum dominus pro omnium ſalute ſuſtinuit: Notandū preterea: ſecūdū hūc eſſe pſalmū eorum qui paſſionem ⁊ reſurrectionem dñi latius intimare noſcuntur.

Explicit expoſitio in pſalmum. 34^m.

In finē ſeruo dñi pſalm⁹ Dauid. XXXV.

Dixit iniuſtus vt delinquat in ſemetipſo: non eſt timor dei ante oculos eius. Quoniam doloſe egit in conſpectu eius: vt inueniatur iniquitas eius ad odiū. Uerba oris eius iniquitas ⁊ dolus: noluit itelligere vt bene ageret. Iniquitatē meditatus eſt in cubili ſuo. aſtitit omni vie non bone: malitiam autem non odiuit. Dñe in celo miſericordia tua: ⁊ veritas tua vſqȝ ad nubes. Juſtitia tua ſicut montes dei: iudicia tua abyſſus multa. Homines ⁊ iumēta ſaluabis domine: quēadmodum multiplicaſti miſericordiā tuā deus. Filij autem hominū: in tegmine alarum tuarum ſperabūt. Inebriabuntur ab vbertate dom⁹ tue: ⁊ torrēte voluptatis tue potabis eos. Quoniam apud te eſt fons vite: ⁊ in lumine tuo videbimus lumē. Pretende miſericordiam tuam ſcientibus te: ⁊ iuſtitiam tuam his qui recto ſunt corde. Nō veniat mihi pes ſupbie: ⁊ man⁹ peccatoris nō moueat me. Ibi ceciderūt qui operātur iniqtatem: expulſi ſunt nec potuerunt ſtare.

Ec omnia noīa bene intelligunt̄ de dño ſaluatore. Nam ⁊ in finem: ipſum ſignificat. Et ſeruo dñi: de ipſo dicit̄ qui formam ſerui accipiēs: factus eſt obediens
Phil. 2. vſqȝ ad mortē: ſicut Iſaias pp̄ha de ipo dicit: Ecce ſeruus meus ſuſcipiam eum. Pſalmus vo
Iſa. 42. ⁊ Dauid: frequēti expoſitione iā nota ſunt: que ideo ad perſonam dñi ptinere noſcunt̄: qm̄ ei conuenire ipſorum nominum expoſitio declarat. Diuiſio.

Otus pſalmus ex perſona pp̄hete dicitur. In primo membro contēptores legis vehemēter accuſat: eoſqȝ dicit nō habitare cum dño: cōmemorās eoꝝ impias voluntates. Nec moueat qḋ poſt tituli tale pricipiū ab inſipientib⁹ facere delegit initiū. Cōmēdat eni vehemēti⁹ bonoꝝ ptē qn̄ pri⁹ pmittit̄ qḋ grauiter horreat̄. Scḋo: ſub laude dñi collata beatoꝝ premia deſcribunt̄: eoſqȝ dom⁹ dñi vbertate cōpleri. Breuiterqȝ in ruina maloꝝ pſalm⁹ iſte ꝯcludit̄: ne qs putaret fortaſſe tētandū: qḋ tāta execratiōe nouerat accuſatū. Quapropter ſubtilitatē eī⁹ paulo diligēti⁹ pſcrutemur. Eſt eni nō nulla difficultate ꝯtext⁹. Expoſitio

Dixit iniuſtus vt delinquat in ſemetipſo: nō eſt timor dei ante oculos eius. Duo ſunt genera peccantium. Unum qḋ credens legi: per īfirmitatē carnis nō valet que ſūt iuſſa cōplere. De qb⁹ dicit Salomon: Corpus enim qḋ corrūpit̄ aggrauat aīam: ⁊ deprimit terrena inhabitatio ſenſum multa cogitantē. Sap. 9.
Aliud vo eſt audax: deſperatū: blaſphemū: qḋ ſibi pponit libera volūtate delinquere ꝯtemnēs oīa: ſibiqȝ remurmurans deū putat non curare mortalia. Quapropter dixit iſte talis apud ſe rem ſceleratā: quam publice nō eſt auſus ꝯfiteri: ⁊ ideo iſta cogitat: vt ſibiipſe licētiam videat̄ tribuere peccatoꝝ: quatenus ſub immenſitate delinquat: qui metū iudicis abyciēdum eſſe decreuit. Sequitur: Non eſt timor dei ante oculos eius. Cogitationē dicit iniquoꝝ: qui putāt timorē dei nō eē in conſpectu eius: id eſt: non curare deū vt hoīes eū debeāt formidare: ſȝ vt qdā errātes philoſophi dixerūt mūdū poti⁹ credūt caſib⁹ regi: q̄ ſupnis adminiſtrationib⁹ ordinari. Siue de iniuſto dicit̄: nō eē timorē dei ante oculos eius: qui talia dicere ſacrilega volūtate preſumit. Deniqȝ ſequit̄. Qm̄ doloſe egit in ꝯſpectu eius: vt īinueniret iniquitatē ſuam ad odium. Ut inueniat̄ iniqtas eius
Sceleratus iſte de quo dictum eſt Non eſt timor dei ante oculos eius: neglexit operaȝ legi dare vt intelligeret perſuaſionem ſuam eſſe falſiſſimam: Sed ꝯtemnes dicta ſalutaria: veritatē ſtuduit oīmodis ignorare. Is ergo doloſe egit in conſpectu dei: vt ſuā iniquitatē ad odium refugeret inueniſre: credens per ignorātiam precepti ſe poſſe defendi. Pulchre aūt definitū eſt peccata noſtra eē iniqtatē ⁊ odiū: qm̄ illa odiſſe debem⁹ per que ad eterna ſupplicia peruenimus. Uerba oris eius iniquitas ⁊ dolus: noluit intelligere vt bene ageret. Sermonibus iniquorum conuenieter data eſt finitiua complexio Uerba eni eoꝝ ſūt iniqtas ⁊ dolus. Itaqȝ que numerare nō poterat: duob⁹ ſūt ſermonib⁹ explicata. Iniqtas ptinet ad blaſphemiā: dolus ad pximū decipiendum. Sed qd rogo ſibi reſiduū faciat: qui peccare in deū ⁊ in pximū nō recuſat: Cum vo dicat: Noluit intelligere vt bñ ageret: illos ſignificat qui ex aliqua pte ſapiētie igniculū pceperūt: ⁊ a vero itellectu ſuo vitio declinātes: puerſis ſe errorib⁹ polluerūt. Hoc ⁊ ad demētiſſimū pplm iudaicum cōpetēter aptat̄: ad quem dñs venerat: ⁊ ille ſanari deteſtabili obſtinatione contempſit. Nam impudentie plerunqȝ venia datur: voluntario vo maleficio vitio ſemper iuſta ſuccedit. Quod argumentum dicitur ab ingenio: quando non per ignorantiam: ſed malicioſe voluntate peccatur. TOP
Iniquitatem meditatus eſt in cubili ſuo: aſtitit omni vie non bone: malitiam autem non odiuit. In exponendo adhuc viro peſſimo perſeuerat. Ait enim: Iniquitatem meditatus eſt: id eſt: errorem longa meditatione tractauit: libros ſcilicet faciendo peruerſos: vt non tm̄ ipſe delinqueret: verumetiam poſteritas eodem auctore peccaret. In cubili ſuo: id eſt: in corde proprio. Cubile enim a cubando dictum eſt: vbi animus noſter inhabitans bonum malumque meditatur. ETY
Aſtitit vo dicit omni vie non bone: id eſt: ſeculi iſtius vitam quam non tranſiuit vt reliqui confitentes: ſed in eadem commoratus atqȝ defixus eſt: ad cumulum quoqȝ intulit peccatorum. Malitiam autem non odiuit. Hic malitiam vult intelligi cunctoꝝ criminuȝ matrem: in vno verbo concludēs qḋ latius videbat̄ effuſum. Hanc igitur affectare piaculū eſt: quā nō ſolū vitare precipimur: ſed merito eaȝ odiſſe compellimur: quatenus tantum facinus perpetua execratione damnemus. Memento autem quod a capite pſalmi huius: per quatuor verſus figuram poſuit Synathriſmos: SCHE

que

que vno tractu atq; circuitu crimina multa conclu-
dit.[Domine in celo miſericordia tua: et veritas tua
vſq; ad nubes.] Dinumeratis cogitationib⁹ hoium
peſſimoꝝ: ſecūdo membro ad laudē dn̄i tranſitū fa-
cit. Nā q̄uis et in terra et in mari et vbiq; ſit miſeri-
cordia ei⁹: hic tn̄ ſpecialiter in celo dicit: id eſt: in cele
ſtib⁹ creaturis et ſanctis hoibus: vbi copioſius dona
manauerūt. Ueritatem etiam cōmemorat iuſtoꝝ:
que in iſti⁹ ſeculi agone verſat. Diximus enim ſupe
rius nubes ꝓphetaꝝ p̄dicationibus comparatas: q̄z
ſicut ille terris victuales aquas depluunt: ita et iſti fi
delib⁹ aiabus imbrē ſalutis emittunt: vt fructū dent
fidei que ſteriles fuerant ariditate peccati: vt ipſum
reuera intelligamus celeſtibus virtutibus miſericoꝛ
diā facere: quem per apoſtolos et ꝓphetas humano
generi vitatē cognoſcimus preſtitiſſe. Et intuere lau
dem hanc: contra impioꝝ vituperationē cōmuniter
introductā: vt demonſtratiuū genus vtriſq; partib⁹
explicatis euidentius appareret.[Juſtitia tua ſicut
Al. dei montes domine: iudicia tua abyſſus multa. Hoies
Al. ſaluabis et iumēta ſaluos facies dn̄e.] Cuius vſus habeat: Ju
ſtitia tua ſicut montes dei: multo tamen abſolutioꝛ
eſt Hieronymi fida tranſlatio: que dn̄e magis q̄ dei
poſuit. Juſtitia tua beatos dic̄ apl̄os: qui capaces dn̄i
iuſtitie deuotis ſenſib⁹ extiterūt. Quos merito mon
tibus comparauit: q̄m ſūmē veritatis lumen in ipſis
primordijs haurientes: humilib⁹ populis ſanctis pre
dicationibus infuderunt: Sicut montes qui ſole oꝛ-
to radios noue lucis excipiunt: et ad cōualles terraꝝ
refuſa claritate trāſmittunt. Abyſſus hic in bono po
ſuit: ꝓfunditates eius diuinis iudicijs comparando.
DEF Abyſſus eſt enim ꝓfunditas aquaꝝ: quā nec metiri:
nec in..rinſecus ex toto videre p̄ualemus. Quis eniz
magni pelagi: aut interna cōſpiciat: aut ſpatia latiſſi
ma cōprehendat: Sic diuina iudicia nec mente cō-
plecti poſſum⁹ nec rōne aliqua definire preualem⁹:
Ro. xi. ſicut apl̄s dicit: O q̄ incōprehēſibilia ſunt iudicia ei⁹:
et inueſtigabiles vie ipſius: His tn̄ oibus: vnū nomē
appoſitū eſt: abyſſus: id eſt: ꝓfunditas: que non valet
apprehendi. Exponit etiā quare iudicia eius abyſſuz
dixerit: merito q̄m peccatorib⁹ iumētoꝝ ſe inordina-
ta volūtate tractantibus bn̄ficia ſue pietatis indul-
get. Hoc aūt que mens: que ratio comprehendat: ſup
plicationem penitentiuz ad premia tranſire iuſtoꝝ:
Uides ergo dn̄i iudicia: profundis abyſſis aptiſſime
cōparata.[Quemadmodū multiplicaſti miſericoꝛ-
Al. regimine dias tuas deus. Filij autez hominum in ꝓtectione
alarum tuarum ſperabunt.] Nunc latius per varias
enumerationes exponit: qd̄ ſuperius breuiter dixit:
Judicia tua abyſſus multa. Quemadmodū: admirā
tis aduerbiū eſt: id eſt: q̄ ſublimiter: q̄ potenter mi-
ſericordias tuas largitate mirabili cōtuliſti: vt et pec
catores ad p̄mia venire faceres: et iuſtos ſperare pro-
miſſa dona ſancires. Et nota q̄ ſuperius homines di
xerit: nunc aūt filios hominum ponit. Homines ple
rūq; dicuntur: qui necduz primi hominis vetuſtate
depoſita: in originalis peccati crimine perſeuerant.
Nam et ipſe Adā q̄m primus eſt: homo dicit: non fi-
lius hominis. Filij autem hominum ſunt: qui grām
baptiſmatis cōſecuti: in nouam ꝓgeniem preſtante
dn̄o renaſcūtur. Nam et ipſe chriſtus filius hominis
dictus eſt: vt reuera cuius premia ſuſcipiunt: eius et
nomine decorentur. Ale vo ſunt domini precepta no
ui et veteris teſtamenti: in quoꝝ protectione iuſtus
omnis ſperare cognoſcitur: dum eis obedire mon-
ſtratur. Hec ſimilitudo tracta eſt competēter ab aui
bus: quarum pulli teneri ſpem ſuam in maternaꝝ
alarū ꝓtectione ponere cōſueuerunt. Quo exemplo et
ſimplicitas ſperantis oſtendit: et blandiſſimi benefi-
cij cautela declarat.[Inebꝛiabuntur ab vbertate do
mus tue: et torrente voluptatis tue potabis eos.] Ine Al. volupta-
bꝛiabuntur: ſermo tractus eſt a parte hominū: de ho- tis
minum cōſuetudine vitioſa: qui vino nimio gurgita
ti mētis oppreſſiōe torpeſcūt. Sic iſta celeſtis ebꝛie
tas memoriam intercipit ſecularium reruz: et carnalia
ita facit a mente diſcedere: tanq̄ vini crapula: que
humanos actus a noſtris ſenſibus alienat. Sequit
etiam vnde talis ꝓuenire poſſit ebꝛietas: ſcilicet: ab
vbertate domus tue: id eſt: ab eutheris ſpūalib⁹ ſan-
cte matris eccleſie. Ipſa eſt enim domus que cōdita
ſua inaniter neſcit expēdere: que ſic vniuerſo mūdo
ſufficit: vt plena ſemꝑ exuberet. Ebꝛietas ſobꝛia: vi-
nolētia glorioſa. In qua potatoꝛ peccat: ſi eaz potius
ambire deſpiciat. Torrentē vo diximus eſſe fluuiuz DEF
velocem: qui pluuiaꝝ ſubita inundatione deſcendit.
Cui bene cōparat ſapientia chꝛiſti: q̄z ſubita eſt: et ita
rapida vt ad finem quem vult ſine aliqua tarditate
perueniat.[Q̄m apud te eſt fons vite: et in lumie tuo
videbimus lumē.] O q̄ ſalutariter aperit: q̄ potenter
exponit quid ſit illud qd̄ ſuperius ait: inebꝛiabunt.
Chꝛiſto dn̄o dicit: quoniā apud te eſt fons vite: id eſt
initium omnium bonoꝝ et origo virtutū: vnde perfe
ctiſſime complemur: q̄n aliqd̄ munus ab eius pieta-
te ſuſcipimus. Debꝛiat etenim nos vita potabilis: cū
bone conuerſationis ſtudium de ſacris p̄dicationib⁹
hauſerim⁹: ſic̄ Iſaias dicit: Haurietis aquas de fonti Iſa. xii.
bus ſaluatoris. Ueꝝ in ꝯſuetudine moꝛtaliuz: aliud
eſt lumen: aliud fons: imo ꝯtraria ſibi ſunt: q̄z fons
aque flāmarū lumen extinguit. Apud deum vo vnū
eſt: q̄z quicquid dixeris et verum eſt: et adhuc minus.
Dicimus enim deū lumen: q̄z omnez hominē venie
tem in hunc mundū illuminat. Fontem: q̄z ſitientē
et inanez ſatiat. Montē: q̄z foꝛtis et excelſus eſt. Uiā:
q̄z rectus eſt. Magiſtrū: q̄z doctoꝛ eſt vite eterne. Pe
tram: q̄z fundamentum et firmamentum eſſe proba-
tur eccleſie: et cetera que leguntur in litteris ſacris.
Uerūtamen in his omnibus: vnus intelligit domi-
nus chꝛiſtus. Sed vt verſum iſtum perfecte ac dili-
genter intelligere debeam⁹: ſciendum nobis eſt: hoc
nomen luminis toti⁹ trinitatis eſſe cōmune. Legit
enim: Deus lux eſt: et tenebꝛe in eo nulle ſūt. Ergo q̄z i. Jo. i.
pater et filius et ſpūs ſanctus vnus eſt deus: recte ani
maduertim⁹ de tota trinitate eſſe dictū: De⁹ lux eſt
et tenebꝛe in eo nulle ſūt. Un̄ v̄ſus iſte merito de ſal-
uatoꝛe dicitur: In lumine tuo videbimus lumen: pa
tris ſcilicet et ſpiritus ſancti: q̄z per ipſius predicatio-
nem factum eſt: vt tota nobis trinitas manifeſta cō
ſtaret.[Pretende miſericordiam tuam ſcientibus
te: et iuſtitiam tuaz his qui recto ſunt corde.] Pretē- Al. ſcientib⁹
de dixit: id eſt: proroga: preſemina: longe lateq; diffun
de: vt poſſint ſcientes te in iſto ſeculo tutius ambu-
lare. Iſti autem ſcientes dominum: multipliciter in
telligendi ſunt. Sciunt enim dominum: qui ſanctaz
trinitatem corde firmiſſimo ꝯfitent: qui regulas ce-
litus datas nulla itellectus ſui prauitate diſtoꝛquēt.
Ad poſtremū ipſi ſoli veraciter norunt deum: qui ca
tholice fidei nō deſerunt vnitate cōpleri. His rogat
pretēdi miſericordiā: vt et in iſto ſeculo ſub dn̄i pieta
te degant: et in futuro iudicio p̄mia digna recipiant.
Hoc enim ſignificat iuſtitiā tuaz his qui recto ſunt

corde:q2 ibi iuſtiſſime ad dexteraȝ collocabunt̃:qui
{hic recta mente preſtãte dño viuere meruerũt.[Nõ
{veniat mihi pes ſupbie:⁊ manus peccatoris nõ mo-
{ueat me.] Orat vt greſſus mentis a iuſto tramite nõ
recedat:ne in ſuperbiaȝ erectus cadat qui tutiſſima
humilitate cõſtiterat. Nec vacat ꝙ pedẽ hic ſingu-
lari numero poſuit.Certũ eſt enim in vno nos pede
cõtinue ſtare nõ poſſe.Qui cõuenienter ſuperbie da
tus eſt:qm̃ elatum hominem diutius nõ preualet cõ
tinere. Pes aũt pro affectu mẽtis eſt poſitus. Naȝ ſi-
cut gradientes de loco ad locũ tranſferimur:ſic a do
mino ſeparamur qñ nos elata cogitatione diuidim⁹
Hoc eniȝ maximũ ↄſtat eſſe peccatũ:vñ angelus ce-
cidit:per qd̃ Adã a paradiſo ꝓbat̃ excluſus. Manus
vo peccatoris eſt:male ſuadentis operatio:que tunc
nos a fidei firmitate mouet:cũ iniqua diſceptatione
{ſollicitat.[Ibi ceciderũt qui operant̃ inigtatẽ:expul
{ſi ſũt nec potuerũt ſtare.] Ibi:vbi ſupius dixit:pede
ſupbie ſcilicet ⁊ praua ſuaſione neqtie. Bene aũt po-
ſuit:Ceciderunt:ac ſi diceret:in profundam foueam
corruerunt. In illo enim pede:non ſtaturus ſed ca-
ſurus initit̃. Quis eni dubitet eos poſſe corruere: qui
vno tñ (vt ſupra dixi) veſtigio ſubleuant̃?Quẽ vel
ſi nullus impellat:laſſitudine ſua fit proniſſimus ad
ruinã. Sed tñ hũc pedẽ nõ vni dat vitio:ſed oib⁹ qui
operant̃ inigtatẽ. Nam quis alij ex crudelitate:alij
ex libidine:alij ex cupiditate:alij ex inuidia diaboli
ꝓlabunt̃:oẽs tñ in ſupbie vitio cadunt:q2 dñi iuſſa
cõtemnũt. Nã ſicut obediẽs dr̃:qui multis iuſſioni-
bus obſecũdat:ſic multifaria dñi ꝑcepta ↄtemnens
TOP ſupbus veraciſſime nũcupat̃. Ab argumentuȝ dicit̃
a genere. Gen⁹ eniȝ eſt ſupbia:vñ oia vitia exorta no
ſcunt̃:ſicut ſcriptura dicit: Initiũ oĩs peccati ſupbia.
Eccl.10. De iſtis aũt ſequit̃:Expulſi ſũt:nec potuerunt ſtare.
Mat.25. Expellunt̃ vtiqȝ:qm̃ audiẽt: Ite in ignẽ eternũ. Nec
potuerũt ſtare:q2 nõ illis licebit dñi iuſſa differre:ſȝ
illic ſtatiȝ ꝑcipitant̃ ab angelis: vbi eis parata eſt flã
ma penalis. Concluſio.

Repetere libet ſupiora pſalmi:quo decore pro
lata ſint. Dicunt̃ eni quãta famulis
ſuis gr̃a diuina ꝓſtiterit vt vſqȝ ad pleniſſimã ſatie-
tatẽ felici vbertate puenerint. O laudabilem nimis
ebrietatẽ:o votis oib⁹ expetẽdã vinolẽtiã:vñ mode-
ſtia naſcit̃:⁊ plena mẽtis itegritas obtinet̃. Nõ hinc
titubatio:nõ ↄfuſio:nõ mẽtis alienatio:nõ caligo te
nebroſa ſuccedit:ſed tãto aia ſanior reddit̃:quãto illa
ebrietate cõplet̃. Bibamus ergo hũc potũ auidi:ne-
quaqȝ labijs carnalib⁹:ſed puriſſimo cordis affectu:
de quo nõ letitia tẽporalis ſumit̃:ſȝ eterne vite gau-
dia ↄquiruntur. Explicit expoſitio in pſalmũ.35⁹

Pſalmus ipſi dauid. XXXVI.

NOli emulari in malignantibus
neqȝ zelaueris facientes iniqui
tatem. Qm̃ tanqȝ fenum velo
citer areſcent: ⁊ quẽadmoduȝ
olera herbarum cito decident.
Spera in dño ⁊ fac bonitateȝ:
⁊ inhabita terrã ⁊ paſceris in diuitijs eius.
Delectare in dño: ⁊ dabit tibi petitiones cor
dis tui. Reuela dño viam tuã ⁊ ſpera in eo:
⁊ ipſe faciet. Et educet quaſi lumẽ iuſtitiã
tuam: ⁊ iudicium tuũ tanqȝ meridiẽ:ſubdi-
tus eſto dño ⁊ ora euȝ. Noli emulari in eo
qui proſperatur in via ſua:in hoie faciente
iniuſtitias. Deſine ab ira ⁊ derelinque furo
rẽ:noli emulari vt maligneris. Qm̃ qui ma
lignant̃ exterminabuntur:ſuſtinentes autẽ
dñm ipſi hereditabunt terraȝ. Et adhuc pu
ſillũ ⁊ nõ erit peccator: ⁊ queres locum ei⁹
⁊ nõ inuenies. Manſueti aũt hereditabunt
terram: ⁊ delectabuntur in multitudine pa
cis. Obſeruabit peccator iuſtũ: ⁊ ſtridebit
ſuper euȝ dentibus ſuis. Dñs aũt irridebit
eũ:qm̃ ꝓſpicit ꝙ veniet dies eius. Gladiuȝ
euaginauerunt peccatores: intenderũt arcũ
ſuum. Ut decipiant pauperem ⁊ inopẽ:vt
trucident rectos corde. Gladius eoꝝ intret
in corda ipſoꝝ: ⁊ arcus eorum confringat̃.
Melius eſt modicũ iuſto:ſup diuitias pec
catoꝝ multas. Quoniã brachia peccatorũ
conterent̃:cõfirmat aũt iuſtos dñs. Nouit
dñs dies imaculatorum: ⁊ hereditas eoruȝ
in eternũ erit. Nõ confundentur in tempo-
re malo: ⁊ in diebus famis ſaturabunt̃. Ini
mici vo dñi mox vt honorificati fuerint ⁊
exaltati:deficientes quẽadmodũ fumus de
ficient. Mutuabit̃ peccator ⁊ nõ ſoluet:iu-
ſtus aũt miseret̃ ⁊ tribuet. Quia benedicẽ-
tes ei hereditabũt terrã:maledicentes autẽ
ei diſperibũt. Apud dñm greſſus hominis
dirigetur: ⁊ viã eius volet. Cũ ceciderit nõ
collidet̃:q2 dñs ſupponit manum ſuã. Iu-
nior fui etenim ſenui: ⁊ nõ vidi iuſtũ dereli
ctũ:nec ſemen eius querẽs panẽ. Tota die
miseret̃ ⁊ cõmodat: ⁊ ſemen illius in bñdi-
ctiõe erit. Declina a malo ⁊ fac bonũ: ⁊ iha
bita in ſclm ſcli. Quia dñs amat iudiciũ: ⁊
nõ derelinquet ſcõs ſuos:i eternũ ↄſuabunt̃.
Iniuſti punient̃: ⁊ ſemẽ ipſoꝝ pibit. Iuſti
aũt hẽditabũt terrã: ⁊ ihitabunt in ſcl'ȝ ſcli
ſup eã. Os iuſti meditabit̃ ſapiaȝ: ⁊ lingua
ei⁹ loquet̃ iudiciũ. Lex dei ei⁹ in corde ipſi⁹:
⁊ nõ ſupplantabunt̃ greſſus eius. Cõſide-
rat peccator iuſtũ: ⁊ querit mortificare eũ.
Dñs aũt nõ derelinquet eũ in manibus ei⁹:
nec damnabit eũ cuȝ iudicabit̃ illi. Expecta
dñm ⁊ cuſtodi viã eius: ⁊ exaltabit te vt he
reditate capias terrã:cuȝ pierint peccatores
videbis. Uidi ipiũ ſuperexaltatũ: ⁊ eleuatũ ſi
cut cedros libani. Et tranſiui ⁊ ecce nõ erat:
⁊ queſiui eũ: ⁊ nõ eſt inẽtus loc⁹ ei⁹. Cuſto
di inocẽtiã ⁊ vide eqtatẽ:qm̃ ſunt relige ho
mini pacifico. Iniuſti aũt diſperibũt:ſimul

reliquie impioꝝ interibūt. Salus aūt iuſtoꝝ a dño: ⁊ protector eoꝝ in tempore tribulatiōis. Et adiuuabit eos dñs ⁊ liberabit eos: ⁊ eruet eos a peccatoribus: ⁊ ſaluabit eos qꝛ ſperauerunt in eo.

E verbis tituli iſtius: non eſt qꝺ nouiter dicere debeam⁹: ſed intentionem pſalmi magnopere debem⁹ aperire. Totus eniꝫ ad mores ꝑtinet corrigēdos. Inſtruit ꝗppe eccl'ia: que nunc introducit̃ ad loquēdū: preceptis ſalutarib⁹ genus humanū ne mortiferis erroribus miſceat̃: Malos pena deterrens: bonis ꝓmia cōpromittens. Qꝺ doctrine genus olno efficaciſſimū eſt: vt ⁊ ſuperbi humilient̃: ⁊ humiles digna cōſolatio ꝓſequat̃. Eſt etiā alphabeti hebrei ordine digeſtus: m in⁹ habēs lrām ſextādecimā: quē ſicut in ſuperiorib⁹ iā dictū eſt: ad illos eſtimamus eſſe referendū: qb⁹ deeſt aliqꝺ de perfecta cōuerſatione ſanctoꝝ. Naꝫ cum oēs littere apud hebreos ſignificantias ſuas habeāt: credere fortaſſe dignū eſt: cui deeſt aliqꝺ elementū: eū quoqꝫ ſignificationeꝫ ipſius non habere. Dicāt ſtudioſi fortaſſe meliora: nobis tn̄ diutius perquirētibus: cōceſſum nō eſt aliud inuenire ꝗ̄ dixim⁹. Memento vō qꝺ iſtoꝝ alphabetoꝝ: iaꝫ tertius pſalmus eſt: qm̄ ⁊ ipſi ad ſeptēnariū numerum tendūt: qꝺ ſuo loco dicendū eſt.

Diuiſio.

Per totū pſalmū ſicut dictum eſt: eccleſie vox introducit̃ ad populū corrigenduꝫ. Prima poſitione cōmonet ne malignātes quiſꝗ̄ debeat imitari: ſed ꝗcqꝺ boni ſperādū eſt a dño poſtulet̃: qui nouit ⁊ ꝓ futura cōcedere: ⁊ perenniter manſura preſtare. In qua hebrei alphabeti: ſex littere ꝯtinent̃. Scda dicit peccatores: maxime hic cruciatione torqueri: qm̄ in ſuis actibus nihil ſibe boni ſe hr̄e cognoſcūt. Hec hēt lrās ſeptē. Tertio ꝓſitet̃ nunꝗ̄ ſe iuſtū vidiſſe derelictū: maloꝝ penas ⁊ ꝓmia bonoꝝ vtili cōmutatione ꝯmiſcens. Iſta pars reſiduas habet litteras octo.

Expoſitio.

Aleph
Al. in malignantibus.
Al. zelaueris

Noli emulari inter malignantes: neqꝫ emulatus fueris facientes iniquitatē. Principium pſalmi: id eſt: Noli emulari inter malignātes: neqꝫ emulatus fueris facientes iniquitatē. Qm̄ tanꝗ̄ fenū velociter areſcent: ⁊ ſicut olera herbaꝝ cito decident:

SYL cathegorici ſyllogiſmi ꝗlitate formatuꝫ eſt ita. Qui malignant̃ ⁊ faciunt iniqtatē tanꝗ̄ fenum velociter areſcent: ⁊ ſicut olera herbaꝝ cito decidēt. Oēs qui tanꝗ̄ fenū velociter areſcent ⁊ ſicut olera herbariꝫ cito decident nō ſunt emulandi. Non igit̃ emulandū eſt inter malignantes ⁊ faciētes iniquitateꝫ. Per

SCHE figurā Ethopeā ꝓhibet nos ſancta mater eccleſia: ne maloꝝ actibus delectati: eoꝝ cateruis ſocietate peſtifera miſceamur. Multos eni ſollicitat cohors nefanda peccantiū: ⁊ delectatione quadā decipimur: qm̄ cū plurimis delinquere feſtinam⁹. Deinde ſequitur: vt nec ſingillatim imitemur inſanos: dum eos forſitan credimus eſſe felices: qui ad tempus libertate criminū perfruunt̃. Emulari vō hic ſignificat malos act⁹ imitari: cū ſe dies perdidiſſe putant: qui tardam ſibi maloꝝ licentiaꝫ ꝓueniſſe ſuſpirant. Nam ⁊ in bono vbum hoc ponit apl's dicens: Emulamini chariſmata meliora. Qm̄ tanꝗ̄ fenū velociter areſcent: ⁊ ſicut olera herbaꝝ cito decident. Reddita eſt cauſa ꝓbabilis: quare ſequi nō debeamus quos ſcimus ſceleriter eſſe perituros.

I. Cor. 12.
Al. quemadmodum.

Fenū: pulchra res eſt dū viret: duꝫ floret: ſed cum aruerit mutato ꝓtinus colore marceſcit. Sic ſunt impij: qui ꝗ̄ſi florida letitia relucentes prematuro ſine ſiccant̃. Prio feno comparati ſunt vt areſcerēt: nūc agreſtib⁹ olerib⁹ vt deciderēt. Nō eniꝫ dixit: olera hortoꝝ ſed herbaꝝ: vt ſignificaret potius illa viliſſima que per agros ſponte naſcunt̃. Olera eniꝫ ab olla dicta ſunt: vbi collecta decoquunt̃. Qua- ETY propter fenū mūdi nobilibus cōparemus: qui ⁊ facile ꝓficiunt: ⁊ viriditatis magna quaſi gratia veſtiuntur. Olera herbaꝝ: mediocres ponantur ⁊ humiles: que per loca inculta copia pullulāte ꝯſurgūt: ⁊ nature ſue agreſtē atqꝫ hiſpidā retinēt ꝗlitatē. Sꝫ ⁊ illud velociter areſcit: ⁊ iſta cito decidūt. Sꝫ dicat aliqs: Quādo hoc illis euenire credendū eſt: Sciliꝫ tēpore iudicij: qn̄ ſplendor eſtatis arridet: cum ad ꝯſuetudinē arboꝝ ois homo fruct⁹ ſuos aperit. Seculū enim iſtud ſilitudo eſt hyemis: vbi factoꝝ noſtroꝝ omne germen incluſuꝫ eſt: nec pōt de eis iudicari que ꝓbant̃ abſcondita. Quapropter in his duobus verſib⁹ etiā illud argumentū declarat̃ eximiū: qꝺ dr̄ Epichiremus: latine executio ſiue argumentū: que rei dubie fidē per exēpla ꝯfirmat. TOP Oſtenſum eſt enim cito impios cadere per fenū ⁊ olera. Spera in dño ⁊ fac bonitatē: ⁊ inhabita terram ⁊ paſceris in diuitijs eius. Beth

Poſtꝗ̄ malignātes ſtudioſe cenſuit euitandos: nunc quo mō facere debeamus admonuit. Primū ſiqdeꝫ cōmonet vt ſperem⁹ in dño. Hoc introitus fidei: hoc initiū ſalutis eſt. Sequit̃: Et fac bonitatē: qꝛ ſicut legit̃: Fides ſine operib⁹ mortua eſt. Inhabita terram: Iac. 2. hoc eſt: in ſancte eccleſie viſceribus ꝑſeuera: qm̄ fideles nunꝗ̄ decet ab ipſa diſcedere. Et ne forſitā diceret̃: quid ꝓderit ſi iſta faciamus: Sequit̃ totius rei magna cōpenſatio. Paſceris in diuitijs eius. Paſceris ad ſaturitatē pertinet ⁊ ad ſuauitatē perennē. In diuitijs eius: id eſt: in chriſti domini ꝯtemplatione: qui ſolus ineſtimabile premiū ꝓbat̃ eccleſie. O paſtus ille mirabilis: nō corporis defectiua refectio: ſed inextricabilis animi fortitudo. Inde ſaginant̃ fideles: cibus qui quātū ſatiat: tātū beatū ſamem ſemꝑ exaggerat. Delectare in dño: ⁊ dabit tibi petitione cordis tui. Al. petitiões Delectatio ⁊ corporalis dicit̃ ⁊ ſpūalis. Illa nutrit vitia: iſta vtutes. Delectare cum dicit in dño: ſuauē tibi vult eſſe eius recordationeꝫ: vt amec quē times: vt deſideres quē vereris: vt ambias querere quē paueſcis. Sequit̃: Et dabit tibi petitionem cordis tui. Reſpice qꝛ cordis dixit: nō carnis: qꝺ ad ſapientiā ſolet referri. Cordis enim petitio eſt fides: charitas: itellect⁹ dei ⁊ opa actuū bonoꝝ. Ipſa enim ꝯſueuit ꝓpitius annuere: que ſolet pijs ꝑdicationib⁹ admonere. Ita ſingulis quibuſqꝫ ſententijs ad eternā vitā informat̃ animum⁹ chriani. Reuela dño viā tuā: ⁊ ſpera in eo ⁊ ipſe faciet. Gimel Velū qꝺdā eſt denſitas peccatoꝝ: vn̄ via: id eſt: vita nr̄a tenebroſi amict⁹ circumdatiōe veſtita eſt. Hāc reuelam⁹: qn̄ delicta nr̄a ꝓmptiſſime ꝯfitemur. Reuelauit eniꝫ Paulus apl's viā ſuā: qn̄ dixit: Caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpiritū: ⁊ ſpūs Gal. 5. aduerſus carnē. Sperauit aūt in dño: duꝫ clamaret: Infelix ego hō: quis me liberabit de corpe mortis huius: Ro. 7. Gr̄a dei per Ieſum chr̄m dñm nr̄m. Adiecit: Et ipſe faciet: Ipſe qui omnipotēs eſt: ipſe qui manu fortis eſt: ipſe reuera cui⁹ oia iuſſionibus obſecūdant. Et ꝗlia ſūt que ille facit: per Epexegeſin poſitā ſubter SCHE explanat. Et educet tanꝗ̄ lumen iuſtitiaꝫ tuam: ⁊ Al. quaſi

Al. tanq̄
iudicium tuū ſicut meridiē. Exponit qḋ ſuperius
dixit: Et ipſe faciet. Lumen: ſolis colores nobis cor-
porales oñdit. Fulgor vero: operum noſtroꝝ q̄litates
exprimit: vt iuſticia nr̄a: id eſt: fides quā habem⁹ i chr̄o
ſic reluceat: q̄ten⁹ ſpūalib⁹ poſſit appere ꝯſpectibus.
DEF Educere eſt enī aliqd de tenebris ad lumen trahe-
re: hoc eſt: de ſeculi iſtius caligine ad illā futuri iudi
cij pducere claritatē: vbi oīa palā fiunt: nec vlterius
tenebroſis latibulis occulunt̄. Quapropter iuſticia
noſtra quā deo donāte nūc habem⁹ in fide: tunc hu-
manis ꝯſpectibus apparebit: ⁊ tanq̄ lumen pferet̄
Col. 3. cū ſpes nr̄a chr̄s oſtēdet̄: ſicut dicit apl̄s: Cū chr̄s ap-
paruerit vita veſtra: tunc ⁊ vos apparebitis in gl̄ia.
SCHE Tanq̄ meridiē: per Hyperbolen dictū eſt. Significat
enim: clariſſimā ⁊ puriſſimā lucē. Tūc nanq̄ ſol or-
bem terraꝝ nimia claritate pfundit: ⁊ cūctas mūdi
Delecta / Al. ora / Al. noli emulari in eo
ptes pſpicuo fulgore colluſtrat. Subdit⁹ eſto dn̄o
⁊ obſecra eū. Ne emulat⁹ fueris eū: qui pſperat̄
in via ſua. Subditus eſto dn̄o: etiā qui ab eius fide
videt̄ alien⁹: poteſtate dominationis: nō electione iu
dicij. Sed vt hoc de ſanctis dictū debuiſſes agnoſce
re. Sequit̄: Et obſecra eū. Qḋ vtiq̄ facere neſciūt:
ETY niſi qui pia dn̄o deuotione famulant̄. Obſecrare ꝓp-
pe ſignificat: obſequenter rogare. Et nota ꝙ hec duo
regulariter poſita ſūt: vt ⁊ bn̄ agam⁹: ⁊ ſemꝑ rogem⁹
Ro. 12. ſicut dicit apl̄s: Orationi inſtantes: neceſſitatib⁹ ſan-
ctoꝝ coicantes. Redit etiā ad illā cōmonitionē vñ
pſalmus fecit initiū: vt peccatorē florētē fidelis non
debeat imitari. Nā iḋ additū eſt: In via ſua: vt non
ſanctos: ſed criminoſos intelligere debuiſſes. Chriſti
enim via ſola bona eſt: nr̄a v̉o peccatis obnoxia. Nā
Al. in ſubdolo
hoc qḋ dicim⁹: ⁊ ſequēs v̉ſus euidēter oſtendit. In
hoīe faciēte iniquitatē. Hic declarauit qḋ ſupius
dixit: Qui pſperat̄ in via ſua: hoc eſt in hoīe faciente
iniquitatē vel negtiaꝝ: cuius act⁹ turpis eſt ⁊ ſecilen
De / Al. noli emulari vt maligneris
ta negocia. Deſine ab ira ⁊ derelinque furorem: ne
emuleris vt nequiter facias. Deſine illi dicit qui ad
huc in ſano animi tumore remurmurat: qui inflāma-
tus ira ⁊ indignatione blaſphema v̉ba pfundit: vt ſi
bi felicitatē negatā ſeculi ꝯqueratur: quā h̄re peſſimos
DEF ꝯſpicit. Ira eſt (ſicut ⁊ alibi dixim⁹) que celeri motu
animum ſuccēdit. Furor: qui diutius pſeuerat. Ergo
vtraq̄ nos iubet deſerere: per que ad culpā poſſum⁹
peruenire. Addidit: Ne emuleris vt nequiter facias.
Nequitiā veteres definierūt volūtariā eē malitiā:
in quā nō caſu incidim⁹: ſed ſpontanea delectatione
ETY verſamur. Hāc frequenter phibet ne qs velit imita
ri. Neq̄ enī dict⁹ eſt: nequaq̄: id eſt: nullo tempore
Al. maligna-tur. / Al. ſuſtinentes autem / Al. hereditabunt
aptus. Qm̄ qui nequiter agūt exterminabunt̄: qui
v̉o expectāt dn̄m: ipſi hereditate poſſidebūt terrā.
Duplex cauſa pponit̄ ⁊ timoris ⁊ muneris: vt emula
ri peſſimos minime cupiamus. O hō: qd illos imita-
ri deſideras: quos pire pſpectas? Audi a matre que
te diligit: q̄re cū bonis nō gaudeas: ne te cū peſſimis
ETY pire ꝯtingat. Exterminari eſt foras terminos pici:
id eſt: ab illa dei ciuitate fraudari. Sed ne ſolus met⁹
imbecilla bonoꝝ corda turbaret: ſubiūgit etiā ſpem bo
noꝝ dicēs. Qui v̉o expectāt dn̄m ipſi hereditate poſ
ſidebūt terrā: ſcilꝫ qui deſpiciūt felicitatē ipſoꝝ: nec
ſibi volūt munera pſentis ꝯdonari: ſed expectāt dn̄i
ſaluatoris aduētū. Ipſi eius hereditate gaudebūt: id
eſt: que legib⁹ venit: que ſecura ⁊ eterna eſt. Poſſide
būt terrā: hoc eſt: ciuitate dn̄i futura potient̄: quā iu-
ſtis viris diuina pietas pollicet̄. Quapropter ordinē
ſupni chirographi ꝯſideremus: pollicita ſuis tēpori

bus expectem⁹: ne dū volum⁹ pmiſſa feſtinanter exi
gere: cauſe nos videamur amiſſione mulctare. Pen-
det aūt v̉ſus iſte de ſupiorib⁹. Uñ dicit: ne emulatus
fueris eū qui pſperat in via ſua. Que figura dr̄ Hy- SCHE
perbaton: cū ſuſpēſus ordo v̉boꝝ inferi⁹ explicatur.
Al. non / Al. ⁊ non
Et puſillū adhuc: ⁊ nō erit peccator: ⁊ queres locū
eius ⁊ nec inuenies. Puſillū: exiguū aliqḋ pūūq̄ ſi-
gnificat: qḋ ꝯſtrictis digitis manu poſſit icludi. Pu- ETY
ſillū enim: a pugno dr̄. Hāc breuē atq̄ vltimā etatē
in remedio laborātiū eccl̄ia pollicet̄: ne longe creda-
tur vbi fidelis fatigari poſſe cognoſcit̄. Puſillū v̉o:
dicit tp̄s qḋ reſtat vſq̄ ad diē iudicij: qḋ cōparatio-
ne pteritoꝝ dieꝝ oīno paruiſſimū eſt. Et nō erit pec
cator: nō q̄ ipſe qui peccauit nō erit: ſed peccare iam
deſinet. Locū enim eius iſtū mundū ſignificat: qui
peccatoribus fauet: ppterq̄ ipſis amicus eſt: vbi tan
q̄ in domicilio ſuo delicta vernare manifeſtum eſt.
Al. hereditabunt
Manſueti aūt poſſidebūt terrā: ⁊ delectabunt̄ in
multitudine pacis. Manſuetos appellamus: manu
ꝯſuetos: id eſt: patiētes ⁊ mites: qui alienas iniquita- ETY
tes tolerāt: nō vt ipſi aliquē grauare pſumāt. Sed
vide q̄ta vis ſit iſtius noīs: vt cū multarū v̉tutū ca-
pacē eſſe deceat chriſtianū: ad pfectionē totius boni
explicandā cōſtet edictū. Hos dicit poſſeſſuros Hie-
ruſalē futurā: de qua ſepe iam dictū eſt. Ciuitas que
ſemꝑ bonoꝝ ſuauitate cōpleta eſt: vbi eius habitato
res nō mercibus degunt: ſed diuina delectatione pa-
ſcunt̄. Nō ibi quiſq̄ laborat vt viuat: ſed ex toto ge-
tus accipit qḋ beatus animus cōcupiſcit. Ibi oculis
cordis beata eſuries ſaginat̄. Ibi aīa ſolo viſu refici
tur: q̄ñ qcqd ad eius ptinet deſideriū dn̄ici vultus
cōtēplatione pſtat̄. Sequit̄: Delectabunt̄ in multi-
tudine pacis. Hic iā veritas ipſa pfecte beatitudinis
indicat̄: vt ſemꝑ ſuauiter ſentiatur omne qḋ eſt: nec
aliq̄ñ poſſit deſinere qḋ delectat. Nā vt oſtenderet
ipſam delectationē nulla ſacietate diſſolui: addidit:
In multitudine pacis. Pax enī futuri ſeculi eſt: vbi DEF
nihil aduerſum: nihil pōt eſſe ꝯtrium: ſed vno mō cō
Al. obſeruabit / Al. ſtridebit
ceptū gaudiū ſuauiſſime pſeuerat. Obſeruabit pec
cator iuſtū: ⁊ fremet ſup eū dentibus ſuis. Quis
de peccatoribus ⁊ iuſtis pſalmi huius contexta vi-
deat̄ eſſe relatio: tn̄ huic loco nō importune facim⁹
diuiſionem: quādo inter ipſas ſimilitudines nouum
aliquid introductum eſſe ſentit̄. Quapropter ſit no-
bis hic ſcḋa ptitio. Superius enim dixerat fideli nō
debere impios emulari: nūc dicit peccatorib⁹ ſupra
iuſtos inuidia faciente torqueri. Diuerſa quippe vo
luntas: iuſto odium parat. Nam q̄ñ illum videt ſce-
leratus bonis operibus operā dare: ille ſe credit ſpe-
cialiter accuſari. Stridet dentibus: fremit animo: ⁊
cuius nō pōt mores ſubuertere: vitā ipſam protinus
conat̄ auferre. Obſeruabit: quaſi de occultis inſidijs
cum dolore reſpiciet. Dentibus enim fremere furen
tiū beluaꝝ eſt: quas imitatur iracundus dū pximo
minat̄ interitum. Atq̄ ideo pudor eſt illos emulari:
qui bonis inuident alienis: dum extremū ſe eſtimat
quem inuidie reatus accuſat. Dn̄s aūt irridebit eū:
q̄m proſpicit ꝙ veniet dies eius. Mirabilis nobis
forma cōſolationis oſtenditur. Quis enim debet de-
lectari eius pompa: cuius periturū nouit audaciam?
Nā ſi nolumus aliquo zelo ꝯfundi: ſequamur hoc qḋ
dn̄s facit. Irrideam⁹ eū cui⁹ puidem⁹ occaſum: iudice
mus infelicia que depbēdim⁹ eſſe pitura. Firmiſſime
credam⁹ talia: q̄m a v̉itate nobis pmiſſa ſūt. Sic fiet
vt peccator irriſus abſcedat: qui ſe fugitiua felicitate

Heb. Al. iĕderũt Al. decipiăt {plectitur.] Gladiũ euaginauerũt peccatores: et tetẽ derũt arcũ ſuũ. Ut † deijciãt inopẽ et pauperẽ: vt tru cidẽt rectos corde.] Gladius peccatoris eſt glibet do lus appetẽs leſionẽ. Nã et ille qui inopẽ ſpoliare ptẽ dit: puerſe cſilij ſui gladium educit: et ille qui praua ſuaſione deſiderat decipere aīas inocẽtes: ẽnſem peſ ſime cogitationis oſtẽdit. Euaginauerũt aũt: ſignifi cat nudauerunt: vt qđ ante erat in cogitatione tanq̃ in vagina recõditũ: poſt eductũ reuelatis cogitatiõi bus appareret. Arcũ enim tẽdere: nõ ſtatim ſagitta re eſt: ſed paratũ atq̃ intẽtũ: deſignat operi fraudu lẽto expectãtes tpꝰ: qñ poſſint ſimplices inocẽtes de cipere. Sequit: Ut deijciãt inopẽ et pauperẽ. Quid interſit inter inopẽ et pauperẽ: nõ longe prediximꝰ. Pulchre aũt dictũ eſt: vt deijciant: q̃ſi ſtantẽ et fidei robore perdurantẽ. Deijciunt enim: dũ eis tenebro ſus et morti filiis error infundit. Addit: Ut trucidẽt rectos corde. Hoc de martyribꝰ põt itelligi: qui recti {ſunt corde: ſed carne trucidant.] Gladius eoꝝ intret in corda ipſoꝝ: et arcus eoꝝ cõfringatur.] Bene dici tur gladiꝰ qcqđ conat extiguere: qꝛ enſis expletiuũ

ETY genus armoꝝ eſt ad mortis effectũ. Gladiꝰ enim dr qui fit ad hoſtiũ clades. Et vt ſcias gladiũ iſtũ de co gitatione veniſſe: reciproca ſnia dixit: Intret in cor da ipſoꝝ: vñ ſcilꝫ venerat: et peruerſis graſſabat inſi dijs. Arcũ diximꝰ occultã deſignare maliciã que cõ tra inocẽtiſſimos parabat. Sed hic cfringi dixit: qꝛ nõ erat fidelibꝰ in aie parte nocitura. Et reſpice: qñ ipſa vba que in facinoribꝰ poſuit: eadẽ et in vindicta geminauit: pꝑter illã ſcilꝫ euangelij ſnīam. In qua

Luc. 6. Epa {mẽſura mẽſi fueritis: in eadẽ remetiet vobis.] Me lius eſt modicũ iuſto: ſup diuitias peccatoꝝ multas.] Pia mater q̃ſi bonos filios oſculans atq̃ cõplectẽs: adhuc in eoꝝ cõſolationibꝰ pſeuerat: ſuadẽs melius eſſe modicũ iuſto ſup diuitias peccatoꝝ. Sed inten damus qđ ſit modicũ: qꝛ ipm eſt qđ efficit magnos. Modicũ hic ſentiat humilitas: in qua duꝫ ſe animꝰ noſter cohibet: mũdi pcioſa tranſcendit. Cõtra: Di uitie ſunt peccatoꝝ multe: id eſt: cõgeſtio criminũ et abũdãtia peccatoꝝ. Uñ q̃tũ ſit melius: eſtimemus modicũ iſtud iuſte pcipere: et molẽ tantoꝝ ſcelerum nõ hre. Illud ſiqdẽ ad celoꝝ regna pducit: iſtud aũt demergit in tartarũ. Hoc argumẽtũ tractũ eſt ex cõ

TOP trarijs. Cõtrariũ eſt enĩ modicũ iuſti q̃ diuitie mul {te peccatoris.] Qm̃ brachia peccatoꝝ cterent: con firmat aũt iuſtos dñs.] Brachia iniquoꝝ: ſupbas ſi gnificãt actiões: in qbꝰ impij pſumũt: dũ nulla ratio nis cſideratione flectunt. Et nõ dixit: frangunt: qđ vno ictu poterat puenire: ſed cterent: id eſt: aſſidua tritura minuunt: dũ ſemꝑ grauiꝰ fit per ptes iminui q̃ ſubita clade cõſumi. Sed ſicut impios tali inter minatione debilitat: ita iuſtos bona pmiſſione cfir

ETY mat. Confirmare enim eſt: in animi afflictione poſi tum cõſolatorio ſermone roborare. Qđ ſi bene reſpi cias: tali dicto totius pſalmi vtus expreſſa eſt. Iſtis enim oĩbꝰ ſentẽtijs agit: vt et preſumptio peccatoris

SCHE deijciat: et iuſti animus ſubleuet. Que figura dicit Paradigma: id eſt: exemplũ hortantis vel deterren tis. Qđ hic quoq̃ factũ eſt: cũ iuſtos inuitat pſperis

Job Al. dies {et peccatores terret aduerſis.] Nouit dñs † vias imma culatoꝝ: et hereditas eoꝝ in eternũ erit.] Immacula toꝝ vias humana ignorãtia nõ põt intueri: qꝛ carni imperſpicabilis eſt via coanguſtata virtutũ: dñs aũt qui eas cõdidit integerrima qualitate et q̃litate co gnoſcit. Sed his talibꝰ: qđ puenire poſſit exponit.

Hereditas eoꝝ in eternũ erit. Hereditas eoꝝ eſt ce leſtis Hieruſalẽ: eterna pace ditiſſima. Que merito totiens pmittit: vt vere pollicitationis ambiguitas auferat. In eternũ erit: pꝑter mundanas heredita tes adiectũ eſt: que eterne eſſe nõ poſſunt. Illa enim {perpetua cõceditur: qñ ſine fine preſtat.] Nõ cfun dent in tempore malo: et in diebus famis ſaturabun tur.] (Malũ tẽpus: ſignificat diẽ iudicij: quãdo oĩs caro ſollicita actuũ ſuoꝝ retributionẽ compenſatio nemq̃ formidat. Sicut alibi dicit: In die quãdo oĩs caro rediuiua reſurget et recipiet ſm compenſationẽ que formidat.) Sed ſicut alibi dicit: In die mala li berabit eũ dñs. In iſto ergo tẽpore nõ cõfundentur imaculati: qbus per grãm ſatiſfactionis peccata di miſſa ſunt. Sequit: Et in diebus famis ſaturabunt. Dies famis: tẽpus huius mundi ſignificant: qñ beati eſuriunt iuſticiã. Nãq̃ in reſurrectione iuſtis nõ eſt tẽpus famis: ſed bonoꝝ oĩum eterna ſatietas. Ergo in hoc mũdo iuſti poſſunt eſurire: vel querere iuſti tiã: ſaturabunt ſcilicet per ſcripturas ſanctas: per exẽ pla dominica: per retributiones ſepiſſime repromiſ ſas: qbus epulis fideles ſatiat chrianos. Quapropter deuotis pmittit pfecta ſecuritas: vt et in futuro iudi cio nõ erubeſcãt: et in hoc mundo competentia dona {percipiãt.] Qm̃ peccatores peribunt. Inimici vo do mini mox † honorificati fuerint et exaltati: deficien tes † vt fumus deficiẽt.] Cõſiderandũ eſt qꝛ in hoc Lyph Al. vt Al. quemad modum vſu vna pbatione poſita: mox alia ſubſequit. Dicit enim: Qm̃ peccatores peribunt. Et itez: Inimici vo dñi mox honorificati fuerint: deficient. Que figura dr Epexergaſia: quotiens vni cauſe duas pbationes SCHE apponimus. In illo ſiqdem iudicio peribunt pecca tores: quos cibo ſpũali minime cõſtat eſſe cõpletos. Nam hic a ſemetipſis ſatiati: et locupletes eſtimant quoꝝ oĩno ieiuna et inania eſt: q̃uis copioſa ſatietas videlicet que vſq̃ ad hoc pducit vt pereãt. Et notã qꝛ peccatores perituros eſſe cõfirmat: id eſt: in illa iu dicatiõe damnãdos. Naꝫ inuenies impios qui pene toto vite ſue tẽpore mũdanis delectationibus pfru unt: Cur ergo dicit mox: Qm̃ qui ruinoſaꝫ altitudi nem aſcendit: ſtatim a veritate cadit: qꝛ tunc incipit perire cũ mẽt ruitura cõſcendere. Deficientes eniꝫ poterant et aliter deficere: et vt indiciũ eoꝝ aliqđ for taſſe remaneret: addidit: Tanq̃ fumꝰ: vt nulla pars actuũ eoꝝ reſidua eſſe noſcat. Nam ſicut iſte de flã mia egrediens: per aera extollit ſinibus cõglobatis: et q̃to magis altius euolat: tanto celerius euaneſcit: ſic peccata tenebroſa et leuia: q̃to ſe amplius erigũt: tanto velocius diſſipant. Qđ aũt ait: Deficiẽtes de ficient: argumentũ eſt qđ dicit a cõiugatis. Hec autẽ TOP vba ex ſeipſa naſcunt: et orta ab vno ſibi cõſona ſimi {litudine deriuant.] † Mutuat peccator et nõ ſoluet: iuſtus aũt miſeret et † cõmodat.] Mutuat peccator Al. emeth Al. mutuabit Al. tribuet qñ dei vbuꝫ audit: et nõ illud ſuis operibus repreſen tat. Hoc eſt enim nõ ſoluere: iuſſa minime diuinita tis implere. Mutuat etiã qñ dei bñficia diuerſa ſu ſcipit: et nullã gratiarum reſtituit actionẽ: ſed cõtra pterius et tanq̃ nihil accepit ſemꝑ ingratus eſt. Iu ſti vo cauſa diuerſa eſt. Nã q̃uis hic pauca ſuſcipiat: pia deuotiõe plura reſtituit largiẽti: in oĩbꝰ grãs agẽs pauptatẽ ſibi datã diuitias putat. Dolores q̃q̃ ipſos et calamitates amplectit: qui ſpe futuri premij ctra ipſas quoq̃ mortes patientia interueniente cfligit. Et intẽde qđ dicit: Miſeret et cõmodat. Hoc ad ele moſynas ptinet largiendas: vbi prius miſericordia

pcedit: ⁊ poſt humanitas benigna ſubſequit. Et cōſi
SCHE dera: q̄m per figurā Diaphoreſis: per quā ſit differē
tia pſonaꝝ: inter iuſtū ⁊ impiū cōtrariaꝫ ſibi diſtan
Al. Quia tiā facit. Quia benedicentes eū poſſidebunt terrā:
Al. et hereditabunt maledicentes aūt illā diſperiēt. Sicut ſuperi⁹ per
Al. et diſperibunt figuram Diaphoreſim peccatoꝝ ⁊ iuſtoꝝ voluntatē
diuiſit: ita ⁊ nunc per eandē figurā: eoꝝ retributiões
⁊ premia ſegregauit: ne cōfuſum relinqueret qđ nul
la ſibi vicinitate cōgrueret. Nā qui benedicūt dñm:
id eſt: qui in oībus grās referunt: ⁊ eius mandata cu
ſtodiunt: terrā illā viuentiū accipiēt poſſidendaꝫ: de
Pſ. 141. qua ⁊ alius pſalmus dicit: Portio mea in terra viuē
tium. Maledicentes aūt ⁊ blaſphemi: vel dei legib⁹
inobedientes ab illa patria ſubmouentur: nō q2 ipſi
Idem nō erūt quos penalis flāma torquebit: ſꝫ q̄m a iuſto
Al. apud dñm rum promiſſa beatitudie diſpſbūt. A dño greſſus
Al. diriget hominis dirigent: ⁊ viā eius cupiet nimis. Intel
Al. volet ligamus ppoſitā cauſam. Holom greſſus per ſe tor
tuoſi ſemp ⁊ praui ſunt: quippe qui in iniquitatib⁹ ɔce
pti ⁊ in delictis pgeniti ſumus. Sꝫ tūc a patre lumi
nū dirigimur: q̄n fidei regulā in qua gradiamur ac
cipimus. Dirigimur plane: cū ſine erroribus ambula
mus. Sed quo nos ducit iſta directio? Uidelicet vt
ad pfectā fidē ⁊ eterna pmia veniamus. Uerūꝫ iſte
chriſtianus qui iam corde directus fuerat: viam dñi
cupiet nimis: id eſt: ipſuꝫ dñm ſaluatorem ſupra oīa
plus amabit: qui vere noſtra eſt via: veritas ⁊ vita.
Al. nō habet Cum ceciderit iuſtus nō cōturbabit: q2 dñs fir
Al. collidet mat manū eius. Cū ceciderit: nō in peccatū intel
Al. ſupponit ligas: q2 iuſtū dixit: ſed in manibus peccatorūꝫ: in ca
Al. ſuam ſu aſpero: qui frequenter ſanctis diabolo inſidiante
ɔtingit. Sed vt tibi ſatiſfacere videaris: cōſidera q2
cū in eodē verſu dicat ceciderit qđ ad pedes reſpicit
ſubiungit firmandam manuꝫ cadentis: cuius magis
debuit cōfortari veſtigiū vt poſt lapſum ſurgere va
luiſſet. Unde euidēter apparet: cadere iſtud eſſe: in im
pioꝝ incidere dicionē. Manū quippe huius: id eſt:
cōſilium opationēqꝫ ɔfirmat: nec turbari pōt capt⁹
Nun qui aduerſa ſeculi huius ſubire decreuit intrepidus.
Al. iunior Junior fui ⁊ ſenui: ⁊ nō vidi iuſtū derelictum:
Al. eternum nec ſemen eius egens pane. Peruētū eſt ad tertiā
Al. querens panem. ſectionē: vbi ſi vnum hominem loqui putes: breue ⁊ an
guſtum tēpus oſtēdit: nec dei laudib⁹ oīno ſufficiēs:
ſed magis itroducte voꝫ reddat eccleſie: que ab ini
tio ſeculi vſqꝫ ad finem verā nobis pbat eſſe ſenten
tiā. Junior fuit: q̄ñ initia legis in ipſo protoplaſto
primeua ſuſcepit. Senuit: id eſt: ad honorabiliorem
venit etatē: q̄ñ nouiſſimis temporibus ſuſcipere me
ruit dñm redēptorē. Nā ⁊ euāgeliſta Joānes in epi
1. Jo. 2. ſtola ſua ſic ait: Filioli: nouiſſima hora eſt. Sed per
hec tempora que totius mundi ambitus excurrit: iu
ſtū ſe nō dicit vidiſſe derelictum. Ita fit: vt longum
tps per eccleſie vba deſignatū eſſe videat. Quid igi
tur dicim⁹ de illis iuſtis qui in latronū manibus in
ciderunt: de ipſo quoqꝫ iuſto iuſtoꝝ: qui clamauit in
Mat. 27. cruce: Deus meus deus meus quare me dereliquiſti?
Sed vt omnē nodū cōtrarietatis euadamus: iuſtus
derelictus nō eſt: ſed ſpūalibus bonis nō tēporalib⁹:
vt putatur auxilijs: qbus tūc premia reuera collata
ſunt: q̄ñ tormenta ſeculi ſupare potuerūt: ipſo teſtan
Mat. 5. te: Beati qui pſecutionē patiunt ppter iuſtitiaꝫ: q̄m
ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ. Simili modo dicit: nō ſe vi
diſſe ſemen iuſti egens pane. Qđ ſi ad lrām accipias
nec hoc poterit ɔſtare qđ dr. Legimus enim famis
cauſa Abraam: Iſaac ⁊ Jacob mutaſſe puincias. Unde

dubiū nō eſt egiſſe pane: quos ppter penuriaꝫ loci
cōſtat exteras expetiſſe regiones. Sed redeam⁹ ad
interiorem hominem: ⁊ vera nobis ſententia ſalutariter
apparebit. Semen vniuſcuiuſqꝫ hoīs operā eſſe dixi
mus: quā ſeminat ⁊ metit: ſiue bonā ſiue malā. Ergo
opera iuſti pane nō idiget: hoc eſt: vbo dei quo ſatia
tur: quo reficitur: quo intus reuera viuit ⁊ paſcitur.
Sic fiet vt cōcordantia reddant que ſibi videbant
eſſe cōtraria. Tota die miſeret ⁊ cōmodat: ⁊ ſemen Samech
eius in benedictione erit. Tota die dicit: toto tēpo
re vite ſue. Dies enim ſingulari numero frequenter
apponit: vt toti⁹ vite tempora declarent. Quale eſt
illud pmi pſalmi: Et in lege eius meditabitur die ac
nocte. Ita fit: vt cum pauca dicimus: plurima ſentia
mus. Miſeret ⁊ cōmodat. Siue elemoſynas dicit:
vbi ante miſericordia tangit animū ⁊ ſic aperit ma
nū. Ipſa eſt enim perfecta elemoſyna: que prius a ſe
inchoat: ⁊ ſic ad alterius ſumamina venire feſtinat.
Siue magis illum cōmodare dicam⁹ ſpūalia bona:
que affluenter dei poſſidet pauper. Cōmodat plane
iuſtus: vñ oīno diues eſt: de doctrina: de pietate: de in
ſtitia: de patiētia: ceteriſqꝫ bonis quibus pfruit mēs
illa ſanctiſſima. Sed ne crederes iuſtū itērdū velle
mutuari: poſuit: Tota die. O diuitie ineſtimabileꝫ
que in tota vita copiam ſuā affluentiſſime largiunt.
Merito nō deficit dare: qui a chro ſemp ſe nouit ac
cipere. Sequit: Et ſemen eius in bñdictione erit. Si
milis eſt ⁊ iſte locus ſuperioribus. Nā ſi ſemen velis
filios intelligere: multi ſancti filios genuerunt luxu
rioſos ⁊ impios. Sed ſemen dicit operā: que ab hoīe
dono ſuperno velut frumētale ſemen aſpergit. Hec
recipit in bñdictione: q2 ſeminata eſt in bona volun
tate. Nā ſemen opera noſtra eē itellexit aplš cū dic:
Gal. 5. Qui ſeminat in carne: de carne metet corruptionē:
⁊ qui ſeminat in ſpiritu: de ſpiritu metet vitam eter
nā. Declina a malo ⁊ fac bonū: ⁊ inhabita in ſeculū
ſeculi. Duob⁹ modis vitā noſtrā pia mater iſtituit.
Primus eſt: vt mala declinem⁹: q2 peccatori bonaꝝ
reꝝ repēte eſſe nō pōt appetit⁹. Scđs: vt bona facia
mus: ppter qđ a vitupabili actione ceſſauim⁹. Decli
nem⁹ ergo mala que noſtra ſunt: ⁊ faciam⁹ bona que
chri ſunt: q2 dñs in iudicio iuſtos ſuos non vocat ad
pmiū q2 pauperib⁹ nil tulerūt: ſed iō coronat q2 nu
dos veſtierūt: viſitauerūt infirmos: ⁊ eſuriētes ſitiē
teſqꝫ paſcere delegerunt. Uides ergo: q2 non ſufficit
chriano a malis abſtinere: niſi etiā bonū nitat q̄daꝫ
opatione pficere. Uerꝫ hec pcepta: qđ ſequit? Et in
habita in ſeculū ſeculi: vt tali pmiſſione ɔfiſus futu
ra pmia ſpe certiſſima iā poſſidere videat. Seculuꝫ
vo ſeculi: ſignificat eternū regnū qđ nulla ſucceſſio
ne mutabit. Quia dñs amat iudiciuꝫ: ⁊ nō dereliu
quet ſanctos ſuos: in eternū ɔſeruabunt. Audiens
hoc vbū: Ama ⁊ tu iudiciū: fac iuſtitiā: vt ſumēte dño
recta volūtate ɔtineas: vt bonis tuis ipſe ɔgaudeas.
Ille enim auctor iuſtitie nō pōt illos derelinquere:
qui ſtius eligunt pcepta cōplere. Et itende pmiſſio
nēqꝫ nō dicit iuſtos in tēporalibus rebus nequaq̄
deſerendos: ſed eos in eternū ɔſeruandos eſſe pnun
ciat. Hic enim viſualiter ɔſeruari nequeunt: qui tri
bulationibus ſupplicijſqꝫ lacerant. Audiant cupidi
vite huius: qui ſibi longeuos annos poſtulare noſcū
tur: non in hoc ſeculo: ſed in eternum conſeruandi
ſunt qui domino placere ɔtendunt. Iniuſti punien Ain
tur ⁊ ſemen impiorūꝫ peribit. Frequēter ſenſus iſte
repetitur: vt amplius que ſunt ventura credantur.

Diuina ſiquidē miſeratio: dum nos mauult gehēne
penas euadere: dignatur ſepius admonere. Et ſicut
ſuperius iuſtoꝝ ſemen: id eſt opera in benedictione
dixit eſſe manſura: ita hic impioꝝ actus perire ꝯfir-
mat. Peribūt ſane: qm̄ ⁊ ipſum delictum ⁊ locus no-
ſcit interire peccātiū. Nam perire opera infideliū ⁊
nō tam noſtris verbis: ꝙ̄ Salomone dicente ꝓbabim⁹.
Sap. 5. Dicturi ſunt enim in iudicio: Quid nobis ꝓfuit ſup
bia: aut quid diuitiarū iactātia contulit nobis: Trā-
ſierunt oīa illa tanꝙ̄ vmbra. Uides perire qcqd ho-
minē perdit: ⁊ ſola conſiſtere que regno dn̄i faciunt
Al. aūt here- permanere. [Juſti ꝑ hereditate poſſidebūt terram: ⁊
ditabunt. inhabitabunt in ſeculū ſeculi ſuper eā.] Sicut aſſi-
due increpat vt corrigat: ita frequēter munera polli-
cet vt erigat. Utraqꝫ enim ſicut diximus: efficaciſſi
ma ſunt inſtrumēta doctrine: vt malos vindicta: bo-
nos ꝓmiſſa p̄mia ſubſequant. Terra ergo iſta appel
ETY lata eſt: eo ꝙ cōmeantiū pedibus atteratur. Ad cui⁹
ſimilitudinē: ⁊ illa futura terra vocitat: nō q2 terat
que iugiter manebit illeſa: ſed vocabulū perdit: qm̄
ipſa permanebit qualitatib⁹ imutatis: ſicut ⁊ celum
⁊ corpora noſtra credimus innouanda: que lꝫ noua
erunt: hiſdē tn̄ noībus appellabunt. Adiectū eſt: Et
inhabitabunt in ſeculum ſeculi ſup eam: ne iſtā cre-
deres que aliqū deſcrēda eſt. Nec vacat: q2 nō dixit
in ea: ſed ſuper eam. Secretū enim videt vt putam⁹
ipſius habitationes exponere. Et ideo dictū eſt: ſup
eam: q2 ſpūali corpori non erit neceſſe terram graui
1. Theſſal. 4. calcare veſtigio. Sicut apls dicit: Deinde nos qui vi
uimus qui reliqui ſumus: ſimul rapiemur cū illis in
nubibus obuiam chriſto in aera: ⁊ ſic ſemp cum dn̄o
erimus. [Os iuſti meditabitur ſapientiam: ⁊ lingua
eius loquetur iudicium.] Narratio hec per figuram
SCHE Characteriſmon: que latine iformatio vel deſcriptio
dicit: tēpus beate reſurrectionis: oſtendit. Nō enim
dicit: meditat: ſed meditabit de futuro. Os hic cogi
tationē debemus accipere: q2 de lingua ſequit quid
loquat. Meditabit ergo ſapientiam: nō ſcripturarū
lectione: ſed cordis puriſſima viſione. Ibi enim non
litteris ſapiētia colligit: ſed celeſti largitate inelabo
rata preſtat. Et lingua eius loquet iudiciū: q2 ſermo
ibi nequaꝙ̄ a cogitatione diſſentiet: ſed ſicut cor me
ditabit ſapientiā: ita lingua loquet per cuncta iuſti-
tiam. Hic eſt ille celeſtis ⁊ beatoꝝ modus: vt merito
in ꝯſortio angeloꝝ recipiant: qui ſe nullo errore con
fundunt. Loquet ergo iuſti lingua iudiciū: cum veri
ETY luminis fuerit manifeſtatione cōpletus. Judicium
enim dictū eſt: quaſi iuris dictū: qđ in eo ius dicat.
Non enim ſancti ſemp iudicabunt: dum ꝯſtet vnū
dn̄i eſſe iudicium: ſed in eternum iuſte locuturi ſunt:
Sade quos reuera diuina virtus amplectit. [Lex dei eius
in corde ipſius: ⁊ nō ſupplantabunt greſſus eius.] Ui
des quēadmodū nobis ꝑfectio future beatitudinis
indicat: vt nihil aliud hō in corde recipiat: niſi volū
tatem dei qua beatus efficit: per quā ad tātū culmen
aſcendit: cui grās indeſinēter acturus eſt. Dei eius: ſi
gnificat qui eū de mundi iſtius clade liberauit. Hoc
enim ꝓnomen grām indicat dn̄i Saluatoris. Nam cū
ſit oīum deus: ipſius ꝓprie dicit quē liberare digna
tur. Cum dicit: In corde ipſius: ſenſum beati vniuerſum
tali bono ſignificat eſſe cōpletū. Huius itaqꝫ greſſus
ſupplantare nemo preualebit: qm̄ iam ⁊ originale pec
catū deſinet: ⁊ diabolus decipiendi licentiā nō habe
ETY bit. Supplantare enim dicim⁹: plantis foueas prete
dere: ne poſſit incedēs firmū reperire veſtigiū. Hoc

ibi nullatenus cōſtat eſſe faciendū: vbi ſecura ⁊ eter
na ſunt oīa: ſicut in 55° ps dicturus eſt: Qm̄ eripuiſti Ps. 55.
aīam meā de morte: oculos meos a lachrymis: pedes
meos a lapſu. [Conſiderat peccator iuſtum: ⁊ querit
ꝑdere eū.] Adhuc iſta dicunt de futuro iudicio. Al. mortifica
Conſiderare eſt enim aliqđ alta deliberatione ꝯſpi- re
cere: ⁊ vſqꝫ ad reꝝ viſcera ꝑuenire. Nam in die reſur ETY
rectionis peccator perpendet iuſtum: ⁊ dicet in corde
ſuo: Nonne iſte eſt qui egebat: quem in contemptu
habuimus ⁊ deriſu: ⁊ modo eum cernimus ſuper nos
electū: ⁊ in ſūma gloria ꝯſtitutū: Hoc eſt peccatorem
iuſtū ꝯſiderare. Querit aūt perdere eū: ad conſuetu-
dinem dicit delinquentium: qm̄ ⁊ in illo ſeculo feſti
nant iuſtū perdere: vbi iā cognoſcunt nocēdi licētiā
nō habere. [Dn̄s aūt nō derelinquet eum in manib⁹
eius: nec damnabit eum cū iudicabit ꝑ ille.] Conſide Al. cū
ra quēadmodū ordinē iſtum futuro ſeculo deputa-
uit: vt dicat in poteſtate inimici iuſtum vlterius non
eſſe tradendū. Qđ in iſto ſeculo frequēter euenit vt
martyres relinqueret ꝑſecutoꝝ manibus carnaliter
occidendos. Tunc enim famulos ſuos iam nō dere-
linquet arbitrijs impioꝝ: ſed in eterna pace poſitos
poſſidebit ab omni periculo liberatos. Nec damna-
bit eū cū iudicabit ille. Nō damnat iuſtū: cum iudi
cat impiū: ſed diſcretiōe meritoꝝ iuſtum beatitudo
ſuſcipiet: illū debita pena torquebit. [Expecta dn̄m ⁊ Coph
cuſtodi ꝑ vias eius: ⁊ exaltabit te vt ꝑ inhabites terrā Al. viam
cū perierint peccatores videbis.] Superioribus re- Al. heredita
bus diligenter expoſitis que ad eternā poterant bea te capias
titudinē ꝑtinere: redit ad iuſtū ꝯſolans eū ⁊ dicens:
Tu qui iam credidiſti: ad que bona euehi poſſis: con
fidenter expecta dn̄m: id eſt patiēter age. Et qualis
ſit ipſa patiētia: nō tacet. Nō enim ocioſo dr̄ expecta
ſed laboranti: qui vias dn̄i: hoc eſt: ſacratiſſima prece
pta cuſtodit. Apte queqꝫ ſuis reddidit ſitis. Terram
illam niſi exaltatus nō pōt poſſidere: q2 ſic ſancta: ſic
magna: ſic celeſtis eſt: quā nemo ꝑualet niſi bene me
ritus adipiſci. Sequit: Cū perierint peccatores vide
bis. Duplici rōne iuſtoꝝ gaudia cumulant. Primū
cū ſenſerint in quātis ſint iocunditatibus collocādi.
Deinde cū viderint penas peccatoꝝ: exultabunt am
plius ab eterno ſe ſupplicio liberatos. Tūc enim gra
tior fit qualitas numeris attributi: qm̄ cōſpecta fue-
rit penalis aduerſitas. Ergo hoc dic: videbis: hoc eſt:
qđ nūc credis: tūc abſolute cognoſces: ⁊ letaberis il-
lis digne pereuntib⁹: te in ſūma beatitudine per gra
tiā dei collocatū. [Uidi impiū ſuperexaltatū: ⁊ eleua- Res
tū ꝑ ſup cedros libani.] Hic contra prauiſſimū morbū: Al. ſicut
pleniſſima medicina ꝑſtat. Dicūt enim qdā: Si deo
talia diſplicerent: peccatoribus tanta felicitas minī-
me ꝓueniret. Ideoqꝫ per Energiā (que actum rei in-
corporee narratione repreſentat) vidiſſe ſe dicit im- SCHE
pium creuiſſe: nō ad honorē: ſed poti⁹ ad ruinā. Ele-
uant enim hic tales ſupra iuſtos: q2 illi ſunt humiles
iſti ſuperbi. Sꝫ iſti: in iudicio cadent: illi feliciter eri
gent. Et q2 dixerat: Superexaltatū: ne putares eum
tm̄ ſupra humiles erectū: addidit: Et eleuatū ſupra
cedros libani: vt ipſis quoqꝫ ꝓceris cacuminib⁹ cel
ſior appareret: cuius ꝑfectus iō tm̄ extollebat: vt ei⁹
irremediabilis ruina mōſtraret. Hoc etiā de diabo
lo intelligi fas eſt: de quo Johel ꝓpheta teſtat dicēs:
Et eū qui ab aquilone eſt effugabo a vobis: ⁊ eyciam in Johel. 2.
terra ſitienti ⁊ deſerta: ⁊ exterminabo faciem eius in
mare illud primū: ⁊ poſteriora eius in mare nouiſſi-
mum. Gratias agimus domine diſpoſitionibus tuis.

Nam qd iſte liber faceret:qui mundū religatus af-
fligit:[Et tranſiui ⁊ ecce nō erat:⁊ queſiui eū:⁊ non
eſt inuentus locus eius.] Duobus modis mūdus iſte
tranſitur:ſiue cum deſerit̄ meliori ꝯuerſatione:ſiue
cū a mortuis fine relinquit̄.Ergo qui tranſierit ad
deum ſanctiſſima ꝯuerſatione:potentē iā nō videt
peccatorem:qm̄ infirma videt oīa:de qbus glorіatur
humanitas.Queſiui enim dicit:hoc eſt:in memoriā
reduxi:q2 tunc iuſti recordant̄ maxime peccatorū
miſeratione dn̄i in melius imutant̄:dolentes q2 mi-
ſeri ab eis malis actibus ſegregant̄.Locus enī peccatoꝝ mundus iſte dinoſcit̄:in quo ⁊ ſcelera pficiūt
⁊ fugitiua felicitate cumulant̄.Sed vtiqȝ locus iſte
cum eoꝝ proſperitate diſſoluit̄:qm̄ totius orbis cor-
Sīa ruptibilis gloria terminat̄.[Cuſtodi † veritatē ⁊ vi-
Al. inocētiā de equitatē:qm̄ ſunt reliquie homini pacifico.] Hic
nos precipit cuſtodire veritatē:admonet ne in mun-
danis rebus curā hr̄e debeamus. Cuſtodire etenim
ſolet nō niſi qui ſemper aſſiduus eſt:qui hoc cogitat:
hoc loquit̄:hoc retractat:nulloqȝ momēto ab ea ſol-
licitudine ſegregatur.Sed que eſt iſta veritas? Utiqȝ
Ioā.14. deus qui dixit:Ego ſum veritas.Ergo ſi deum cuſto-
dias:ille te ſine dubitatione cuſtodit.Dicit etiā: Et
vide equitatē:dei videlicet. Nā que ſit equitas:cō-
ſequēter exponit. Ait enim:Qm̄ ſunt reliquie homi-
ni pacifico. Intendamus quēadmodū hunc ſermo-
nē intelligere debeamus. Reliquie ſunt hoī pacifi-
co:quādo ſpes eius dn̄i remuneratione peragit̄. Re-
liquū eſt enim:vt poſt hanc vitā eterne beatitudinis
premia cōſequat̄.Sunt ergo reliquie pacificoꝝ:qm̄
ſpem certiſſimā tunc habere incipiūt:cū ad percipiē
da dn̄i dona perueniunt. Pacificus aūt dicit̄:qui in
DEF hoc mundo inter diſcordātes pacem facit:ſtudioqȝ
manſuetudinis:nec ipſe indecoris certaminibus im
plicat̄.Et nota q2 in beatoꝝ loco ponit̄:cui hec vtus
domini pietate preſtat̄.[Iniuſti aūt diſperibunt:ſi-
Al. interibūt mul reliquie impioꝝ † peribunt.] Sententie dantur
apte diſparibus. Nā ſicut iuſti poſt hanc vitam ſpe
maxima gratulant̄:ita iniuſti finita luce diſpereūt.
Siue vt qdā volunt:reliquie ſignificant memoriā
bonoꝝ:quā iuſtus vir in hoc mundo poſt obitū dere
linquit:dum de actuū ſuoꝝ probitate laudat̄.Quod
vtiqȝ martyrib9 ꝯtigit:qui pro veritatis teſtimonio
felices aīas reddiderūt. Hoc mereri nullatenus poſ
ſunt:qui nullū veſtigiū dignū memorie ſue derelin-
quunt:qm̄ ſupueniente interitu eoꝝ:falſa laus ⁊ fra-
Cēt gilis vita diſſoluitur.[Salus autem iuſtoꝝ a dn̄o:⁊
protector eoꝝ eſt in tempore tribulationis.] Sancta
eccleſia redit ad ſolitas ꝯſolationes:ne putaret̄ au-
ſtera:ſi ⁊ bone pmiſſionis gaudia nō haberet. Polli
citatio firma:cuſtodia fortis:iuſtoꝝ ſalutē a dn̄o nō
ab alia poteſtate venire cōmemorat.Quo loco alte-
Ps.22. rius pſalmi ſenſus dicēdus eſt:Si ambulem in me-
dio vmbre mortis:nō timebo mala qm̄ tu mecū es.
Sequit̄: Et protector eoꝝ eſt in tēpore tribulationis.
Tps qdē tribulatiōis duplex eſt:ſȝ longe diſſile. Nā
⁊ hic tribulatiōes tēporales ſūt:quas tn̄ dn̄s a fideli
bus ſuis ex toto nō amouet:que mordēt poti9 q̄ de-
uorēt:cōpungūt q̄ pcutiūt:affligūt q̄ minuunt. Illa
vō tribulatio:que in die iudicij ipſius venit:mala q2
eterna:triſtis q2 cruciat:vehemēs q2 diſtricta eſt. In
hoc ergo tempore tribulationis protector eſt dn̄s:q2
ex ipſa eripit iuſtos.[Et adiuuabit eos dn̄s ⁊ libera-
Al. eos bit † :⁊ † eripiet eos a peccatoribus:⁊ ſaluabit eos:qm̄
Al. eruet ſperauerunt in eo.] De fidelibus famulis dicit quos
in hoc mundo efficaciter adiuuat:qm̄ colluctatione
ꝯtra ſe fatigant̄. Liberat enim dum finē ipſoꝝ nō ſinit
praua ſuaſione peruerti. Eripiet a peccatorib9: vtiqȝ
a mūdi iſtius ꝯtrietate ſeruat illeſos. Addidit quoqȝ
cauſam liberationis:qm̄ ſperauerunt in eo:nō q2 nō
peccauerunt:ſed qm̄ ſpem ſuam in dn̄i pietate poſue
runt.Qd̄ pōt etiam ⁊ ad illud iudicium trahi:qm̄ ſan
ctis ſuis eterna pmia pſtare dignabit̄. Concluſio

Quam pſicua vba:ſpūs ſancti dignatione pla-
ta ſunt:q̄ mirabili vtute illa tunica dn̄i
chr̄i ſuperna diſpenſatione cōtexta eſt:non filis ſed
verſibus:nō ſtamine ſed compunctione:nō lana ſed
gratia:ſcilȝ que totū corpus ambiat:⁊ membra ipſi9
in modū ſacre veſtis operiat.Quam nō valuit diui-
dere militū inſana pteruia:quā nō pōt hereticorū
tot ſeculis dū ſemp carpant ſcindere multitudo:ſed
in ſua firmitate cōſiſtens:illos tn̄ ptegit:quos dn̄o
placere agnoſcit. Rogemus ergo inſeparabilē trini-
tatem:vt hec veſtis ⁊ nos ptegat:atqȝ intra ſuos ſi-
nus gratuita dignatione ꝯcludat.Quo loco Sedulij
vba mutuāda ſunt.Grandia poſco qdē:ſed tu dare
grādia noſti. Explicit expoſitio in pſalmū.36.

Pſalm9 dauid i cōmemoratiōe.XXXVII.

Domine ne in furore tuo argu-
as me:neqȝ in ira tua corripias
me.Qm̄ ſagitte tue infixe ſunt
mihi:⁊ cōfirmaſti ſup me ma-
num tuam. Non eſt ſanitas in
carne mea a facie ire tue:nō eſt
pax oſſibus meis a facie peccatoꝝ meorū.
Qm̄ iniqtates mee ſupergreſſe ſunt caput
meū:⁊ ſicut onus graue grauate ſunt ſuper
me. Putruerunt ⁊ corrupte ſunt cicatrices
mee:a facie inſipientie mee. Miſer factus
ſum ⁊ curuatus ſū vſqȝ in finem:tota die
contriſtatus ingrediebar. Qm̄ lumbi mei
impleti ſunt illuſionibus:⁊ nō eſt ſanitas in
carne mea. Afflictus ſum ⁊ humiliatus ſū
nimis:rugiebam a gemitu cordis mei. Do
mine ante te omne deſideriū meū ⁊ gemit9
meus:a te nō eſt abſconditus. Cor meū cō
turbatū eſt:dereliquit me virtus mea:⁊ lu-
men oculoꝝ meoꝝ:⁊ ipſum nō eſt mecum.
Amici mei ⁊ proximi mei:aduerſum me ap
propinquauerunt ⁊ ſteterunt. Et qui iuxta
me erant de longe ſteterunt:⁊ vim faciebāt
qui querebāt aīam meā. Et qui inquirebāt
mala mihi locuti ſunt vanitates:⁊ doloſ to
ta die meditabantur. Ego aūt tanq̄ ſurdus
non audiebam:⁊ ſicut mutus nō aperiens
os ſuū. Et factus ſum ſicut hō nō audiens:
⁊ nō habens in ore ſuo redargutiones. Qm̄
in te dn̄e ſperaui:tu exaudies me dn̄e deus
meus. Quia dixi ne qn̄ ſupergaudeāt mihi
inimici mei:⁊ dū cōmouent̄ pedes mei ſu
per me magna locuti ſunt. Quoniam ego

in flagella paratus ſum: ⁊ dolor meus in cõſpectu meo ſemp̱. Quoniaʒ iniquitatẽ meã annuntiabo: ⁊ cogitabo pro peccato meo. Inimici autẽ mei viuunt ⁊ confirmati ſunt ſup̱ me: ⁊ multiplicati ſunt qui oderunt me inique. Qui retribuunt mala pro bonis detrahebant mihi: quoniam ſequebar bonitatem. Ne derelinquas me dñe deus meus: ne diſceſſeris a me. Intende in adiutorium meũ: domine deus ſalutis mee.

Dicendo eniʒ in cõmemorationẽ: hoc nobis titulus iſte pnũciat: vt qꝛ peccatum oĩmodis effugẽ non valemus: certe ipm delictum in cõmemoratione ſemp̱ hẽre debeamus: quatenus dum culpe memores ſumus: a delictoꝝ frequẽtia tẽperemus. Sicut ⁊ in triceſimoꝑmo pſalmo poſitũ eſt: Dauid intellect⁹

Ps. 50. ſicut ⁊ in qnquageſimo pſalmo ipſe ꝓfitet̃: Et peccatum meũ contra me eſt ſemp̱. Sed lꝫ ꝓpheta nominis ſui teſtimoniũ dicat: ꝙ maxime de futuris: tamẽ nec p̃terita derelinquit: que ad ſalutẽ fidelis populi ꝑtinere cogſcit. Hic eniʒ pſalm⁹ (vt qdã voluerũt) tot⁹ ad beati Job viuaciſſimã ꝑtinet paſſionẽ: qui ſuperator fuit vite mortalis: carnis ſue debellator: triũphator ingẽtiũ ſuppliciorum. ſ. vt penitẽtib⁹ onera ſua reddat lenia dum grauiſſime tẽtationis referuntur exẽpla. Cõſuetudo eſt enim ſcripture diuine: vt cum exercitatiſſimus miles Chriſti afflict⁹ dĩ: Tyronis idem efficacius imbuat̃. Quapropter in afflictionib⁹ a ſpis gaudeamus: in carnis noſtre cruciatione letemur: qm̃ hoc nos ab eterna pena liberat qd̾ hic ꝓpter dñm momẽtanea celeritate diſcruciat. Cõſiderãdũ eſt etiã: ꝙ in his pſalmis penitẽtiũ nullus tãta legatur eſſe ꝑpeſſus: vt merito ad mẽſurã maloꝝ recipi credat̃ qualitas gaudioꝝ.

Diuiſio.

SCHE

Per figurã Ethopean ꝑſona introducit̃: vt dictũ eſt: inflicti militis Chriſti vulneruʒ dolore cõfixa: vermib⁹ ſcaturiens: inſuper exprobrationib⁹ ſauciata: ⁊ inter tot calamitates obſeſſa: ſola fidei viuacitate ſaniſſima. Quaʒ merito beati Job: ⁊ nos credimus applicãdã: quãdo huic ⁊ erumne ſimiles extiterũt: ⁊ pene ipſe ſermo videt̃ eſſe equalis. Quapropter per loca ſingula: de libro ipſius teſtimonia dabimus: vt oĩno paſſiones ipe: ſibi ꝯuenire ac ꝯgruere videant̃. Pſalmus ergo iſte penitẽtis quadrifaria diſtinctione diuiſus eſt. Primo ꝯtinet exordium: in quo miſericordiam mouet benigni iudicis vita penalis. Sequitur bipartita narratio: vbi ⁊ corpus ſuum diuerſis penis afflictũ cõmemorat: ⁊ animũ refert amicoꝝ amputationibus grauiter ſauciatũ: vt cum nulla ꝯſolatio in vtraqꝫ parte relinquit̃: totis viribus dñs exoret̃. Tertio ſubiungit̃ ꝯſolatio medicine ſalutaris: qm̃ inter multiplices calamitates: ſpem ſuã dicit ſe in dño poſuiſſe. More aũt deuotiſſimi famuli: paratum ſe quoqꝫ ad flagella teſtatur: qm̃ plus ſe adhuc mereri putat ꝙ videatur eſſe perpeſſus. Poſt hec prouenit que ſemper penitẽtibus datur exultatiua concluſio: vbi iam a cladibus oĩbus liberatus ſalutis ſue deuʒ profitetur auctorem: vt manifeſte doceat̃ in ſpe certiſſima collocatus: qui tanta letitie participatione ditatus eſt.

Expoſitio.

Domine ne in ira tua arguas me: neqꝫ in furore tuo corripias me. Al. furore. Al. ira.

Uir iſte ſanctiſſim⁹: ſicut de ipſo dñs dixit: ſimplex rectus ac timẽs deuʒ ⁊ recedẽs a malo: cum tẽtationib⁹ diaboli fuiſſet traditus ad ꝓbãdum: inter dolores anxius: nõ tãtuʒ de ſua pena ſollicitus: quãtuʒ de dñi offenſione ſuſpectus: rogat ne tormẽta que patiebat irato iudice ſuſtineret. Uerberatio enim que venit a quieta mẽte correctio eſt ſicut legit̃: Argue ſapientẽ ⁊ amabit te: Que autẽ venit ab iratio iudice rationabiliter formidat̃. Illa enim emendationẽ preſtat: iſta exigit vltionẽ. Hinc eſt qd̾ rogat vt nõ arguat̃ in ira: nec in eũ damnatione ꝑpetua vindicet̃. Sic eniʒ metuẽs ⁊ in libro ſuo dicit: Irat⁹ eſt ꝯtra me furor eius: ⁊ ſic me habuit qͣſi hoſtẽ ſuum. De ira vͦ dñi: pater Auguſtinus in libro Enchiridion: pulchra breuitate diſſeruit dicẽs: Cum aũt deus iraſci dĩ: nõ eius ſignificat̃ ꝑturbatio qualis eſt in aĩo iraſcẽtis hoĩs: ſed ex humanis motibus trãſlato vocabulo: vindicta eius que nõ niſi iuſta eſt ire nomẽ accepit. De ira deniqꝫ vel furore illa ſufficiant: que de talib⁹ verbis in pſalmo ſexto iam dicta ſunt. Prouer. 9. Joan. 19.

Qm̃ ſagitte tue infixe ſunt mihi: ⁊ cõfirmaſti ſup̱ me manũ tuam. Secuta eſt cauſa ꝓbabilis: vt in illo iudicio iam nõ debeat puniri: qui malis p̃ſentibus vehemẽter afflictus eſt. Dñs eñi cum hic vindicat: ibi parcit: qm̃ clementia ipſius in idipm duas nõ exigit vltiões: ſicut ſcriptũ eſt. Nõ iudicabit dñs bis in idipm. Sed cũ fideliſſimus famulus ſe cognoſceret diabolica fraude vexari: ſciebat tñ eũ in ſe nõ potuiſſe p̃ualere: niſi licẽtiam diuinis iuſſionib⁹ accepiſſet: Ideoqꝫ ad illuʒ loqtur in cuius poteſtate vniuerſa ſunt poſita. Sagitte: ⁊ in bono ⁊ in malo accipiunt̃. In bono vt eſt illud: Sagittas ſuas ardentib⁹ effecit. Nam hic ſagitte deſignat diabolicas poteſtates: que tanꝗ̃ tela vulnerãt: quãdo dñi ꝑmiſſione dirigunt̃. Et bñ dicit: infixe: qꝛ doloribus eius requies eſſe nõ poterat. Sic eñi ⁊ ipſe beatiſſim⁹ dicit: Quia ſagitte dñi in me ſunt: quaꝝ indignatio ebibit ſpiritum meũ: ⁊ terrores dñi militãt ꝯtra me. Sequitur: Naum. 1. Ps. 7. Job. 6.

Et ꝯfirmaſti ſup̱ me manũ tuam. Cũ diuina virtus fidelium ſalutẽ vtrãqꝫ ſemp̱ opet̃: hic quaſi manib⁹ eius imputat̃ qd̾ diu cladib⁹ numeroſis affligit̃: non qꝛ ipſe filios eius extinxerat: facultateʒ lacerauerat: ipmqꝫ vlcerũ dolore ꝑcuſſerat: ſed qm̃ tardabat diabolũ remouẽ: qui talia ꝓbabat̃ infligẽ. Ita ⁊ in ꝓprio eius libro poſitũ eſt: Cur nõ tollis peccatum meũ: ⁊ quare non auferes iniqtatẽ meam. Quod ꝯgruẽter a poteſtate iudicis dĩ: vt ſalutaris beniuolẽtia cõparetur. Job. 7.

Nec eſt ſanitas in carne mea: a facie ire tue nõ eſt pax oſſib⁹ meis a facie peccatoꝝ meoꝝ. Al. Non. Al. facie.

Ab infirmitate quoqꝫ ꝑſone ſue miſericordiã mouet: qm̃ caro eius bellũ ſuſtinẽ nõ poterat: que tot ictibus ꝑcuſſa corruerat. Uult⁹ eſt ire: timor future vindicte ſub magno pauore cogitat⁹. Unde a deo ſe petit ab ira futura liberari: qm̃ ab idignatione vẽtura diuo ſic ſe dicit eſſe ꝑterritũ: vt ſanitatẽ corpis oĩmodo nõ haberet: more famuli verecũdi: qui anteꝗ̃ verbera patiat̃: futuris iã tormẽtis vehemẽter affligit̃. Qui vͦ mẽte calloſus eſt: nec ipſas penas quas infligunt̃ horreſcit. Subiũxit etiã: Nõ eſt pax oſſib⁹ meis. Qd̾ ſupra dixit ſanitatẽ: nũc repetit pacẽ: merito: qꝛ ſanitas eſt totius corpis: pax humoꝝ: ⁊ tẽperata tranqllitas. Hic iã nimietas doloris exprimit̃: vt qui dixerat carnẽ ſuã eſſe nõ ſanã: nũc dicit etiã oſſa fuiſſe turbata.

Grauioꝛ enī pena eſt: que vſqꝫ ad interioꝛa deſcēdit:
nec aliqd ītactū relinquit: quādo ipſa corꝑis firma-
mēta quatiunt. Significabat enim: quā patiebatur
vermiū comeſſationē: que requiem ſcō viro nō pote
rat dare: qꝛ non ceſſabat abſumē: ſic ipſe ait. Et qui
Iob. 30. me comedūt nō doꝛmiūt. Vel ſupra illas corꝑales
penas affligi ſe dicit a facie peccatoꝝ ſuoꝝ: more ſā-
ctiſſimi animi: qui dū recoꝛdat iniqtates ſuas: gra-
Al. ſupgreſſe ſunt. uioꝛa ſe credit eē paſſurū. [Qm̄ iniqtates mee ſup
poſuerūt caput meū: ſicut onus graue grauate ſunt
ſupra me.] Adycit ad impetrādā beniuolētiam ter-
tius modus: vt nō ſe iniuſte ꝑculſum dicat: ſed pecca
tis ſuis videat īputare qḋ patit. Nunc ad exponēda
verba redeam⁹. Iniqtates noſtre eleuāt ſe ſuꝑ caput
noſtrum: quādo ſibi amplius vēdicant ꝙ̄ ratio iuſti-
tiaqꝫ patiat. Caput enī noſtrū ratio eſt: ſupra quam
inter bona collata celſius nil hēmus. Ipſa enī duce
dño pſtante dirigimur: ipſa nos ad bonos actus ꝓfi-
ciaqꝫ ꝑducit. Quā ſi iniqtas oppreſſerit: illa ptin⁹ vi
cta ſuccūbit. Sed his iniqtatib⁹ iſta viciſſitudo tri-
buit: vt qui ſe leuitate erigūt in tumoꝛē: grauiſſimis
afflictionib⁹ onerent. Conſtructa ſunt pulcherrima
veritate ꝑncipia: nūc partē narrationis queādmodū
Al. Putrue-rūt ⁊ corru-pte ſunt. formata ſit: debem⁹ exqrē. [Cōputruerūt ⁊ deterio
rauerūt cicatrices mee: a facie inſipiētie mee.] Per-
uētū eſt ad narrationē: que cauſis oīb⁹ vtiliter appo-
nit: qñ per eā aius accuſati factumqꝫ declarat. Hec
duplici modo formata eſt. Nā per qnque vſus penas
deſcribit corꝑis ſui: per alios qnque q ſequunt vio-
lētas refert aīe paſſiones: vt nihil videat exceptum:
TOP qḋ duris calamitatib⁹ nō ꝓbet afflictū. Qḋ argumē
tū dī a neceſſitate: qñ qs ꝑmiſſis reb⁹ aſpis ad bonā
partē correct⁹ adducit. In ꝑmo igit verſu ptis hui⁹:
SCHE Tapinoſis figura cognoſcit: qꝛ nihil humilius: nihil
DEF pōt abiectius īueniri. Cicatrices enī ſunt ꝓcedētium
vulnerū ſanata veſtigia: ꝗs grauius ꝯſtat affligē: qñ
ETY eas ꝯtigerit ad trāſacta ꝑicula remeare. Cicatrix vo
dicta eſt: ab eo qḋ in ſe cecū vuln⁹ oſtēdat. Frequēter
ergo vulnerib⁹ ⁊ tabeficatū corꝑ⁹ oſtēdit: vt ſupſtes il-
le ſui penetralia ꝑtulerit: qualia ſolent exalata cada-
Iob. 17. uera ſuſtinē. Sic ⁊ ipſe dicit: Solū mihi ſupeſt ſepul
chrum. Subiūxit: A facie inſipiētie mee .i. a pſentia
ſtultitie mee. Facies enī pſentiam deſignat: que niſi
aut aio aut corꝑi pſto fuerit: eius ſpēs nō valet appa-
rere. Propter ipſam enī ſe dicit cōputruiſſe: ne ſan-
ctus vir dinis ordinationib⁹ īputaret. Nā ⁊ ipſe pro-
Iob. 42. prio oꝛe ſic memoꝛat: cū dño rñderet: Ideo īſipiēter
locut⁹ ſum: ⁊ que vltra modū excederēt ſciētiā meā.
Al. Miſer factus. [Miſer⁹ afflict⁹ ſum ⁊ curuat⁹ ſum vſqꝫ in finē:
tota die ꝯtriſtat⁹ ingrediebar.] Merito turbat⁹ eſt:
qui tātis doloꝛib⁹ videbat onerat⁹. Miſer⁹ enī af-
fligit qui aīaꝫ ſuā doloꝛib⁹ fletuqꝫ caſtigat: ſicut ipe
Iob. 7. quātū ad ꝯſiderationē paſſionū ptinet dicit. Deſpe
raui: nequaꝙ̄ vltra iam viuā. Parce mihi dñe: nihil
enī ſunt dies mei. Vſqꝫ in finē. Siue terminū vite
ſignificat: ſiue dñm Saluatoꝛem: qꝛ tādiu fidelium
vnuſqſqꝫ turbat: donec ad ipm īdulgētia ꝯceſſa ꝑue
niat. Nā qḋ ſeqtur: Tota die ꝯtriſtat⁹ ingrediebar:
ꝯtinuationē doloꝛis īſinuat. Dicēdo enī: Tota die:
ſimul ⁊ noctes deſignat: que nō erāt a cruciatib⁹ eius
aliene: cui⁹ cicatrices cōputruiſſe referunt. Sed īter
hec īgrediebat triſtis afflict⁹: ⁊ qḋ eſt fidelib⁹ fami-
Al. lūbi mei impleti ſunt. liare: neqꝙ̄ de dñi pietate deſperās. [Qm̄ Iaia mea
cōpleta eſt illuſiōib⁹: ⁊ nō eſt ſanitas in carne mea.]
Hinc erat ꝙ tota die ꝯtriſtabat: qꝛ diabolus qui cor
pus ſuſcepat ad affligēdū: nō ceſſabat ⁊ aīam ei⁹ va-
na imaginatione fatigare. Dicit enī vitiū: quo maxi
me humana laboꝛat īfirmitas: vt modo in oīone ꝓ-
ſtrati: ſuꝑfluas res videamur appetē: modo pſalmo-
diā dicētes terrena cogitem⁹. Sed de iſta illuſione
quā patimur: ſufficiēter dictū eſt in libro quē de aīa
pro nr̄a mediocritate ꝯſcripſim⁹. Sed cū iſtud maxi
me ꝯtingē ſoleat ocioſis: dicit ſibi quoqꝫ prouenisſe
qui ſanitatē corꝑis nō hēbat: vt tanꝙ̄ ciuitas obſeſ-
ſa infeſtātib⁹ inimicis vndiqꝫ pulſaret. Nā ꝗuis ca
ro diuerſis frāgeret anguſtys: oꝛiginalibus tñ vitys
nō credebat excepta. Iſta eſt illuſio que ſcdo dñi ad-
rat aduētu: qñ ⁊ carnis vitys caremus: ⁊ īmiſſiones
diabolicas vltra nō patimur. [Incuruat⁹ ſū ⁊ hu- Al. afflictus.
miliat⁹ ſum vſquequaqꝫ: rugiebā a gemitu coꝛdis Al. nimis.
mei.] Ipſa qdem vba repetit: ſed vehemētioꝛa facta
ſunt: dū in vno vſiculo colligunt. Poſſum⁹ enī coꝛꝑe
curuari: ⁊ aio nō humiliari. Sed hic ideo vtrūqꝫ cō-
iunctū eſt: qꝛ multiplex calamitas liberū nil relinqt.
His etiaꝫ aliqd maius adiecit: Vſquequaqꝫ .i. ex oī
pte: ex oī ꝯſideratione: vt euꝫ copioſa calamitas vn-
diqꝫ ꝓbaret ambiſſe. Seqtur: Rugiebam a gemitu
coꝛdis mei. Rugire ꝓprie beluaꝝ eſt. Hic aūt vt ge
mitū oſtēdēt foꝛtioꝛē: ipſis ſe cōparat: que validiſſi-
mo fremitu ſuū velle declarāt. Et vide qd ſeqtur: A
gemitu coꝛdis mei. Vt vtutē patiētie magne mōſtra
ret: in gemitū ſe aſſerit: nō in vba ꝓrupiſſe. [Et añ Al. Dñe.
te oē deſideriū meū: ⁊ gemit⁹ meus a te nō eſt abſcō
dit⁹.] Tale fuit deſideriū ei⁹: vt ante deū eē merere
tur. Nā qui peccatis ſuis veniaꝫ petit: qui oīa illa fa-
cit que ſupius ſūt decurſa: ante deū ponit deſideriuꝫ
ſuū. Iā qḋ ante ipm eſt: ꝯſueuit audire. Dns enī ge-
qd nō aſpnat amplectit. Ille enī gemit⁹ nō abſcon
dit deo qui pius eſt: qui pro aīe liberatione ꝓſoluit.
Nā multi gemunt: ꝑdētes diuitias: deſideria turpia
ꝑgrētes: ſed ille gemit⁹ ⁊ ille flet⁹ diuinitati ꝓbat
abſcōditus. Gemit⁹ enī dict⁹ eſt: pro exprimēdo ma ETY
gno doloꝛe: ꝗſi geminat⁹ luct⁹. [Coꝛ meū ꝯturbatuꝫ
eſt in me: ⁊ dereliquit me vtus mea: ⁊ lumē oculoꝝ Al. nō hēt.
meoꝝ ⁊ nō eſt mecū.] Coꝛꝑis enī erūnis flebili alle- Al. ⁊ ipſum.
gatione decurſis: nūc ad mētis venit grauiſſimos do
loꝛes: vt poſtꝙ̄ caro multa ꝑtulerat: mens quoqꝫ hui
viri vehemētius ꝓbaret afflicta. Sed pſpice qḋ apō
ſe diſtributa vba collucebāt. Vnū pēdet ex ſupioꝛib⁹:
qꝛ deſeruit foꝛtitudo: ꝯturbatū eſt coꝛ. Foꝛtitudinē
ſuā dicit patiētie robur: que quādiu ꝑmāſerit: volun
tatem noſtrā in ſua firmitate cuſtodit: ſi vo ceſſerit:
mēs turbata ſuccūbit. Maloꝝ itaqꝫ abūdātia mol-
litā in ſe dicit patiētie firmitatē. Seqtur: Et lumen
oculoꝝ meoꝝ nō eſt mecū. Lumē oculoꝝ: eſt ratio
imꝑturbata iudicy: quā ſecū hēre nō poterat: qui īgē-
tes moleſtias ſuſtinebat. [Amici mei ⁊ ꝓximi mei:
aduerſuꝫ me appropinquauerūt ⁊ ſteterunt.] Amici DEF
ſunt: a nr̄o ſiqdē ſanguine extranei: ſed charitate cō-
iuncti. Amicus enī dict⁹ eſt: ꝗſi animi equus: qꝛ eqli ETY
nobis volūtate ꝯiungit. Amicitia eſt enī volūtas er- DEF
ga aliquē: reꝝ bonaꝝ illius: ipſius cauſa quē diligit
cōpari volūtate. Proximi aūt ſunt: qui nobis parēte
la ſociant. Hec enī duo ſunt: quoꝝ humanitas ꝯſue-
uit gaudē ſolatys. Nūc aūt de illis dicit: qui ad ſan-
ctum virū ꝯſolādi gratia veniebāt: ſicut libri ipſius
text⁹ eloquit: ⁊ magis crebris exprobrationib⁹ ei⁹ ani
mū ſauciabant. Nūc aūt venit ſuꝑ te plaga: ⁊ defeci- Iob. 7.
ſti: tetigit te ⁊ ꝯturbat⁹ es ⁊c̄. Sed ꝯſideremus ꝙ̄ ve-
hemēs erat afflictio quādo ab inimicis ⁊ ꝓximis
talia

talia ſuſtinebat: vt qui ſolent eſſe remedia calamita
tum multaꝝ: fuerint cumulus paſſionũ. Merito er-
go cũ ipſo lumẽ oculoꝝ ſuoꝝ nõ erat: cui inde venie-
bat afflictio: vnde ſolet bonis ĩb⁹ adeſſe remedium.
Al. q iuxta me erãt de [Et † ꝓximi mei a longe ſteterũt: ꝛ vim faciebãt qui
quęrebãt aiam meã. Et qui ingrebant mala mihi lo
Al. vanitatẽ. cuti ſunt † vanitatẽ: ꝛ dolos tota die meditabãtur.]
Proximi quidẽ erãt ſanguine: ſed lõgiſſimi reddeban
tur fetoris horrore: dum qꝺ ille tolerabat in vulne-
Job. 19. re: illi ſuſtinẽ non poterãt in odore. Nã ꝛ ipſe de vxo
re ſua dicit: Halitũ meũ exhorruit vxor mea. Quid
rogo extraneoꝝ faſtidia facerẽt: dũ halationes eius
vxoris charitas ſuſtinẽ nõ poterat? Nã ꝛ de ꝓximis
Ibidem. ſuis ita dicit: Fratres meos longe fecit a me: ꝛ noti
mei q̃ſi alieni receſſerũt a me. Cuꝫ enĩ dicit: Et vim
faciebãt qui quęrebãt aiam meã: diabolũ cum mini
ſtris ſuis deſignat: qui quãto illũ videbãt in dei amo
re ꝯſiſtere: tãto ei mortẽ aĩe nitebant̃ inferre. Sub-
iunxit: Et qui ingrebãt mala mihi locuti ſunt vani-
tatẽ: vxorẽ deſignat: que imũdis ſpiritib⁹ attacta: dũ
enĩ cupit liberari de pena: viro ſctiſſimo ſuadebat vt
dñi loqueret̃ iniuriã dicẽs: Dic verbũ in dñm: ꝛ mo-
Job. 2. rere. Meditabant̃ quoqꝫ ſupradicti doloſ: q: dũ ſe
cõſulere corpori putabãt: aĩe contraria ſuggerebant.
Al. tanq̃. [Ego aũt † velut ſurdus nõ audiebã: ꝛ ſicut mutus
Al. nõ apiẽs † qui nõ apit os ſuũ.] Nihil põt eẽ fortius: nihil egre
giꝰ: q̃ꝫ audire noxia: ꝛ nõ reddẽ ꝯtraria. Nã ꝛ ſi locu
tus eſt iuſta: ad illa tñ ſurdus erat: que q̃ſi ꝯſolãtiuꝫ
iniqtas ſuggerebat. Addidit: Et ſicut mutus qui nõ
apuit os ſuũ. Mut⁹ ꝛ ſi cũ clamore aliqꝺ nõ dicit: in-
terdũ balbutiẽdo remurmurat. Sicut mut⁹ aũt qui
nõ apuit os ſuũ fuit: qui labia ſua nullo ſermone a-
peruit: nulla ꝯtra deum remurmuratione cõmouit. O
tranquillitas ſancte mẽtis: foris vermib⁹ ꝯſumebat: in-
tus ipaſſibilis erat: ꝛ tanq̃ aſſiſtẽt altari: ſic cognoſce
bat̃ diuinis laudib⁹ occupari. [Et fact⁹ ſum ſicut ho-
mo nõ audiẽs: ꝛ nõ habẽs in ore ſuo redargutiões.]
Senſus iſte repetit̃: vt nobis magne patientie vali-
dius inculcet̃ exẽplũ. Habebat vtiqꝫ veritatẽ cauſe
ſue: per quã mala ſuadẽtes potuiſſet arguẽ. Sed vir
patiẽtiſſimus ſibi reputãs oĩa: ab illoꝝ increpatione
Job. 3. ceſſabat: ſic ipe dicit: Nõne diſſimulaui? Nõne quie
ui? Nã cũ eos poſſet arguẽ: qui falſis eũ criminatio-
nib⁹ impetebãt: ſic elegit tacẽ: queadmodũ ſolet ille
tacẽ qui veritatẽ riſſionis cognoſcit̃ nõ hẽre. Reſpi
ce nũc ſingulis cauſis remedia ꝯtributa. Contra cor-
poreos dolores: ſupra dixerat: Rugiebam a gemitu
cordis mei: nũc aduerſuꝫ iniq̃s ſuggeſtiones poſuit:
Ego aũt velut ſurdus nõ audiebã ꝛc̃. Sic narratio-
nis iſtius text⁹ gemina expoſitione finit⁹ eſt. [Qm̃
Al. dñe. in te † ſpaui tu exaudies me dñe de⁹ meus.] Paſſio-
nũ ſuaꝝ narrationẽ cõpleuit: nũc venit ad medicine
ſalutaris auxiliũ: qm̃ inter calamitates aſpas ei⁹ cõfi-
dẽtia nõ defecit: ſed ſemꝑ ſpauit in dño: qui põt tri-
ſtitiã in gaudiũ cõmutare. Et ideo petitionẽ ſuã ex-
Job. 13. audiẽdã putat: q: ſe in dño ſpaſſe ꝯfidit. Nã ꝛ ipſe di
cit: Etiã ſi occidat me: in ipſo ſpabo. Sic ꝛ tres pue-
Daniel. 3. ri ꝯfitent̃. Potẽs eſt deus de camino ignis liberare
nos: qꝺ ſi noluerit: notũ tibi ſit rex: q: dijs tuis nõ ſer
uiem⁹. Talis eſt enĩ ſcõꝝ volũtas: tale fixa mẽte ꝯſi
lium: vt non emolumẽto aliquo pñtis tpis: ſed tm̃
Al. ſupgau deãt mihi. [ipſius dñi amore capiant̃. [Quia dixi nequãdo † in-
ſultẽt in me inimici mei: ꝛ dũ cõmouent̃ pedes mei
Al. ſuper. † in me magna locuti ſunt.] Nũc cauſas enumerat:
cur euꝫ dñs dignet̃ audire. Nam inter grauiſſimos
eſtus maloꝝ: illã partẽ vir egregius magnopꝫ cuſto
diebat: ne de lapſu ipſi⁹ inſultaret inimicus. Inſultãt
enĩ illi: quãdo hoiem ad negtie ſue vota ꝯuerterint:
duꝫ fideliũ ruinã ſuã putant eẽ victoriã. Pedes enĩ
hic: ſignificãt noſtroꝝ actuũ q̃litatẽ: per quã in hac
vita quibuſdã greſſib⁹ ambulam⁹. Sed iſti dũ fuerint
humanitatis fragilitate cõmoti: ſtatim impios inue
niũt irriſores: qui magna in eos iuectione ꝯſurgunt:
ſicut alibi dicit: Qui tribulãt me exultabũt ſi motus Pſa. 12.
fuero. Piꝫ vo ecõtra: qꝺ faciũt? Affligunt̃ caſib⁹ alie
nis: ꝯſolationẽ lapſis: ſolatiũ cupiũt afferre deceptis:
ſicut Apl̃s dicit: Fratres: ſi pꝛeoccupatus fuerit homo Gal. 6.
in aliquo delicto: vos qui ſpũales eſtis iſtruite huiuſ
modi in ſpiritu mãſuetudinis. [Qm̃ ego in flagella
paratus ſum: ꝛ dolor meus † ante me eſt ſemꝑ.] Ecce Al. in conſpectu meo.
quare dñs ſupplicẽ dignabat̃ audire: q: dũ fragilita-
tẽ ſuam noſſet deligiſſe: merito ſe ad penaꝫ videbat̃
aptare. Sic ſentiũt qui ſe ſemꝑ addicũt: vt in illa iu-
dicatione poſſint abſolui: qui hic meruerint ꝓprijs
ꝯfeſſionib⁹ accuſari. Flagella enĩ hic: nõ verberatio-
nes loreas dicit: ſed doloꝝ aſprimas paſſiões. Sequi
tur enim: Et dolor me⁹ ante me eſt ſemꝑ. Dolor: ꝯtra
ſe erat viro iuſtiſſimo: cur a mãdatis dñi declinaſſe
videret̃: vt ſalutarẽ innocẽtiaꝫ pderet: ꝛ mortiferos
acqſiſſet errores. Imitãdus dolor: rectũ iudiciũ ꝯtra
ſe: iuſtũ hoieꝫ iraſci: q: ipius defenſor factor ſui ꝓba
tur exiſtẽs. [Qm̃ iniqtatẽ meã † pnũtiabo: ꝛ cogita- Al. annũtiabo.
bo pro peccato meo.] Apuit vnde ille pmiſſus dolor
exiſtẽ potuiſſet. Nã ſi de peccato ſuo minime doluiſ
ſet: nequãq̃ puritas tante ꝯfeſſionis appareret. Duob⁹
enim modis: ꝑfecte penitẽtie vtus oſtedit̃. Primuꝫ
eſt: vt peccatores nos dño ꝓnũtiemus: ſicut dicit in
libro ſuo: Peccaui: qꝺ faciã tibi o cuſtos hoiuꝫ? Ecce Job. 7.
ꝓnũtiatio ſcĩ viri: ecce vera ꝯfeſſio que vitã non ab-
ſtulit: ſed ſalutis gaudia geminauit. Verũ ne crederes
in ꝯfeſſionib⁹ hãc ſolam pnũtiationẽ ſemꝑ ſufficere
potuiſſe: addidit: Et cogitabo pro peccato meo: id eſt
talia te donãte faciã que meã poſſunt abolere pecca-
tũ. ſ. flet⁹ adhibeã: elemoſynas faciã: ꝛ ab hoc qꝺ de-
liqui: mãdatoꝝ tuorum me obſeruatione purgabis.
[Inimici aũt mei † viuẽt ꝛ ꝯfortati ſunt ſuper me: ꝛ Al. viuunt ꝛ confirmati.
multiplicati ſunt qui oderũt me inique.] Inimicos
ſuos: ſpũales negtias dicit: q̃s ad ꝓbationẽ ſui pmiſ-
ſu dñi vir ſanctiſſim⁹ ſuſtinebat. Viuere cuꝫ dolore
ꝓnũtiandũ eſt: id eſt volũtatis ſue libertate potiun-
tur: nec mortẽ metuunt: quã nos in corpe ſuſtinem⁹.
Cui nõ ſolũ ſufficit dicẽ: viuẽt: niſi etiã addidiſſet: ꝛ
ꝯfortati ſunt ſuꝑ me. Deinde qꝺ grauius horret: adie
cit: multiplicati ſũt. Hoc Schema dr̃ Emphaſis: qꝺ
gradatim creſcit ad motũ animi ꝯcitãdum. Multi-
plicati ſunt vo qui eum oderãt inique: quãdo ſupra
ipm ſpirituũ imũdoꝝ numerus augebat̃. Vn⁹ enim
peculiuꝫ vaſtabat: alter patrimonia lacerabat: filios
quoqꝫ ipſius alij trucidabãt: ꝛ neceſſe erat vt ei inter
tot calamitates hoſtes creſcerẽt: q: taꝫ innumeris ap-
probat⁹ eſt picula toleraſſe. Inique vo additum eſt:
qm̃ vir ſanctiſſim⁹ a prauis ſpiritib⁹ iniuſtẽ ſemꝑ hor
ret̃. Quod ad volũtatẽ. ſ. diabolicã ptinet exprimen
dam: nõ ad meritorum penarum inanẽqꝫ iactãtiam.
[Qui † retribuebãt mala pro bonis detrahebãt mihi: Al. retribuunt.
qm̃ † ſubſecut⁹ ſum iuſtitiã.] Ad amicos laceratores Al. ſequebar bonitatem.
redit: qui ſanctiſſimo viro caſus aſpos imputabãt ꝛ
detrahebãt: cũ magis vtiqꝫ patiẽtiam eius laudare
debuiſſent. Nã ꝛ vxor: iuſtitie ipſius detrahebat: q̃ſi
dicebat: Dic verbũ in deum ꝛ morere. Bene autẽ ſe Job. 2.

diximus iuſtitiam ſubſecutum: q2 illam non pbatus eſt
Job.6. aliquádo religiſſe. Sic enim ipſe teſtaſ: Nõ inuenie
tis in lingua mea iniqtatẽ: nec in faucibus meis ſtul
ticia pſonabit. Quam pfeſſionẽ ex integra cordis pu
ritate veniſſe teſtis eſt dñi prolata ſententia: vbi ad
amicos eius in libri ipſius fine cõmemorat dicens:
Job.42. Iratus eſt furor meus ↄtra vos: qm̄ non eſtis locuti
corã me rectũ ſicut ſeruus me⁹ Job. Finita eſt quaz
diximus in tertia pte collatio: que eſt pculdubio me
dicina ſalutaris. Nunc ↄcluſionẽ videam⁹ totius ter
M. Non minũ dictionis. [Ne derelinquas me dñe de⁹ me⁹:
ne diſceſſeris a me.] Penitẽs iſte ſanctiſſim⁹: indul
gẽtia dñi de pteritis periculis abſolutus iam let⁹ ex
clamat ad dñm: ne ab ipſo relinquaſ: quo fuerat pre
ſtante liberat⁹. Grauior eſt eniz bone ↄſciẽtie metus
errare poſt veniã: vt qui debet gratiã: itex incurrat
offenſam. Ille eniz quãdo a nobis diſcedit auios ſe
ctamur errores: q2 neceſſe eſt abſente via rectiſſima
ſemp errare. [Intẽde in adiutoriuz meũ: dñe de⁹ ſa
lutis mee.] Prius petijt ne derelinqueretur a dño:
nũc enixius ſupplicat: vt in adiutoriũ eius digneſ in
tendẽ: qm̄ ↄtra illum ſe nouerat certamen hẽre: qui
Isa.14. dixerat: Ponam ſedẽ meã ad aquilonẽ: τ ero ſimilis
altiſſimo. Quib⁹ enim virib⁹ hoſtis ille taz imaniſſi
mus vincereſ: niſi ille intẽderet quo reſpiciẽte pote
rat nõ parere? Et vt pſolutam gratiaꝝ cognoſceres
actionẽ: addidit: Deus ſalutis mee: vtiqz qui euz ſal
uum reddidit poſt tot vulnera paſſionũ: τ ſoſpitatez
cõtulit aie: quã antiquus ille tyrãnus nõ poſſit eripe
re. Ecce regula penitẽtie impleta eſt: ſaluat⁹ exultat:
qui pridẽ vlcerũ tabe putruerat. Sic ad victoriã p
ueniunt tamen dñi milites impetunt. Concluſio.

Quam fortiter de ſe triumphalis fact⁹ eſt Job
iſte daniticus: vt inter tot acerbitates vul
nerũ: modeſtiam nõ deſtiterit eructuare ſermonuz.
Iacebat corpe in ſterquilinio: ſed aio habitabat in ce
lo. Cõſumebaſ vermib⁹ qui ſpũs ſupabat immundos.
Parua ſunt que ptulit: ſed ↄſideres que recepit. Sic
pio dño pficue ſeruiſ: ſic clemẽtia diuinitatis agno
ſciſ: vt cum ei ſuas largitates offerimus: retributio
nes iterum copioſiſſimas exigamus. O penitentium
beata ſecuritas. O ſe humiliantium mirabilis altitu
do: vt confitẽdo redeat ad gratiam: qui ppria ſe eſti
matione damnauit. Certe itelligamus que ſit digni
tas penitentium: quando nec ille ab hac excipiſ: qui
tanti iudicis voce laudatus eſt.

Explicit expoſitio in pſalmum. 37^m.

¶ In finem pro Idithun canticum Da uid. XXXVIII.

Dixi cuſtodiam vias meas: vt
non delinquaz in lingua mea:
Poſui ori meo cuſtodiã: cum
conſiſteret peccator aduerſum
me. Obmutui τ humiliatus
ſum: τ ſilui a bonis: τ dolor
meus renouatus eſt. Cõcaluit cor meũ itra
me: τ in meditatione mea exardeſcet ignis.
Locutus ſum in lingua mea: notũ fac mihi
dñe finẽ meum. Et numerũ dierum meoꝝ
qui eſt: vt ſciam qd deſit mihi. Ecce menſu
rabiles poſuiſti dies meos: τ ſubſtãtia mea
tanq̃ nihilum ante te. Veruntamẽ vniuerſa
vanitas: oīs homo viuens. Veruntamen in
imagine ptranſit homo: ſed τ fruſtra ↄtur
batur. Theſaurizat τ ignorat: cui cõgrega
bit ea. Et nunc que eſt expectatio mea: nõne
dñs: τ ſubſtantia mea apud te eſt. Ab oīb⁹
iniqtatibus meis erue me: opprobrium inſi
pienti dediſti me. Obmutui τ non aperui
os meuz: qm̄ tu feciſti: amoue a me plagas
tuas. A fortitudine manus tue ego defeci
in increpationibus: ppter iniquitatẽ corri
puiſti hominẽ. Et tabeſcere feciſti ſicut ara
neam aiam eius: veruntamẽ vane conturbaſ
oīs homo. Exaudi orationez meam dñe τ
deprecationẽ meaz: auribus percipe lachry
mas meas. Ne ſileas qm̄ aduena ego ſum
apud te τ peregrinus: ſicut omnes patres
mei. Remitte mihi vt refrigerer priuſquaz
abeam: τ amplius non ero.

Titulus hic: nouũ nobis intulit nomẽ: Pro
pterea que cauſa ſit iſtius poſitionis: aut
qd ſignificet diligẽtius ingramus. In p
fatione iam dictũ eſt: hos viros auctores
nõ fuiſſe pſalmoꝝ: ſed qm̄ excellẽtes can
tores erãt: ppter nominuz ſignificationẽ ↄſtat adhi
bitos: vt τ pbatiſſimi officij ſui honorẽ de tali cõme
moratione pciperẽt: τ arcana pſalmoꝝ de nominum
ipſoꝝ interptationib⁹ penderent. Idithun enim he INTER
braicũ nomẽ eſt: qđ lingua latina diciſ trãſilitor: nõ
qui greſſib⁹ aliqđ trãſiliat aut ſaltu corpis diſtantia que
qz trãſcẽdit: ſed qui ſupra mũdi iſtius varietates in
ea iaz puritate ↄſiſtit: vt future tñ btitudinis pmia
ↄſequaſ. Ergo in hoc pſalmo pſona introduciſ ſãcte
ↄuerſationis: que humanas qdẽ illecebras tranſilie
rat: ſed adhuc gaudia futura poſcebat. Et qm̄ vir ſan
ctiſſimus enumerat aliquas afflictiones ſuas: ne pu
tares τ hunc pſalmũ penitẽtibus applicandum: ſub
iunxit: canticum: qđ vtiqz talibus non poteſt ↄueni
re pſonis. Cantare enim letantis eſt: interdum τ do
lentis nanq̃ vo penitẽtis. Diuiſio.

Idithun iſte quẽ diximus vitioꝝ nocẽtium
trãſilitorẽ: formã nobis iuſti hois pbens:
In pmo ordine pſalmi: contra inſidiatores
inimicos: in maximã ſe phibet vtilitatez
remediũqz tacuiſſe: petẽs vite ſue finẽ de
bere cognoſcẽ: ſi forte incarnationẽ dñi etiam corpo
reis oculis vidẽ mereref. Secũdo poſt ſyllogiſmuz
quinquepartitũ: timorẽ vanum pbat eẽ mortalium:
qm̄ ſunt oīa in poteſtate dñi cõſtituta. Tertio rogat:
vt ei delicta noxia dimittanſ: quatenus vita ei⁹ pro
ſpero fine claudatur. Expoſitio.

Dixi cuſtodiã vias meas: vt nõ delinquã
in ligua mea.] Cõſuetudo eſt humanita
tis: vt cuz ſe aliqs laudabili ↄuerſatione
tractauerit: calumniantiuz inſidijs ptin⁹
appetaſ. Iſte ergo Idithun: qui de pba
bili opinione peſſimoꝝ ↄtraxit inuidiã: ſecũ ipſe deli
berans dicit: melius eẽ ſilẽtium tenẽ: q̃ aliqd mali
tioſe dicẽ. Quis enim hominũ ſic caut⁹ ſit: vt ſi inter
emulos loquaſ: nullũ vbũ eius lateat aliquã qõnẽ

Nunc

Nunc particulatim ſingula videam⁹. Dixi:hoc eſt:
apud me in corde meo: vbi ſapientes ante delibe
rant ꝙ̃ loquanť:Cuſtodiã vias meas. Nõ dicit a cri
minib⁹ me abſtineã:qꝛ iã ſanctus erat:ſed a ſupfluis
Jaco.3. verbis:que raro põt vitare vel ꝯtinẽs:ſicut Jacobus
apl's dicit: Linguã enim nullus hoium domare põt.
Modicũ gdẽ mẽbrũ eſt:ſed magna exaltat. Diffici
lis quippe res eſt linguã in lubrico faucium ꝯſtitutã:
veritatis rigide tenẽ mẽſuraꝫ. Cui ſi lcaute frena la
xenť:frequẽter ꝯtra ſe loqtur. Facilius enim tacẽdo
culpa refugiť:ꝙ̃ loquẽdo. [Poſui ori meo cuſtodiã:
Al. cũ ꝯſiſte ret. tdũ ꝯſiſtit peccator aduerſuꝫ me.] Figura eſt Epbe
xegeſis.i.explanatio dicti ſupioris. Dicit eniꝫ cauſaꝫ
SCHE quo mõ delinquat in ligua ſua. Lingue ſiqdẽ hoſtiũ
os habeť:⁊ bene iſta clauſa ſeruabiť:ſi eius ianua cu
Eccl.28. ſtodiť. Salomon quoqꝫ dicit:Ori tuo facito hoſtiuꝫ
ETY ⁊ ſerã:⁊ verbis iugũ atqꝫ ſtaterã. Sera eñi dicta eſt:
qḋ ſero hoſtijs adhibeať. Sed iſta tãta cuſtodia quã
ꝓmiſit ſeq̇tur quãdo maxime debeat adhiberi.ſ.qñ
iniuidus cuiꝙ̃ ꝯſiſtit aduerſus:querens adire:vñ ca
lumniã poſſit efficẽ. [Obmutui ⁊ humiliatus ſum ⁊
ſilui a bonis:⁊ dolor meus renouat⁹ eſt.] Prudenter
decepti ſunt inſidiãtes:vt dũ ſermonẽ captioſe que
rerẽt:ſilẽtium repiſſent. Sed poſſunt ⁊ illi obmute
ſcere:quoꝝ os frequẽter nimio furore cõcludiť. Ad
didit. Et humiliat⁹ ſum:vt illud ſilẽtiuꝫ nõ doloſuꝫ:
ETY ſed itelligeres eẽ puriſſimũ. Humiliat⁹ enim:ſignifi
cat humi ꝓſtrat⁹. Siluiſſe quoqꝫ ſe dicit a bonis pre
dicationib⁹:ne doceret ꝯtemnẽtem. Sed qꝛ ꝯſuetu
do maloꝝ eſt:vt ꝙ̃uis bona audiant:nullaten⁹ acqe
ſcãt. Quapropter a bonis ſe dicit neceſſitate ſiluiſſe:
qꝛ ſalubrẽ cõmonitionẽ recipe non poterãt:qui ꝯtẽ
tionũ ſemina ꝑquirebãt. Dñs eniꝫ in euãgelio dicit:
Math.7. Ne miſeritis margaritas veſtras ante porcos. Nam
cũ dicit: Renouat⁹ eſt dolor meus:ſignificat ſibi eũ
⁊ ante fuiſſe:quãdo vota iniquoꝝ itelligẽtie virtute
noſcebat. Modo aũt cuꝫ videret inigtates hoiuꝫ cõ
tra ſe potius exercitari:renouat⁹ eſt dolor eius pieta
tis ītuitu:tribulationẽ ſuã faciens delictũ videlicet
alienũ. [Cõcaluit cor meũ itra me:⁊ in meditatione
mea exardeſcet ignis. Locutus ſum in lingua mea.]
Poſt ſilẽtiuꝫ qḋ ſe ptuliſſe dicit iniuꝫ:vt hominib⁹
ꝑdicare minime ſalubria potuiſſet:ꝯuerſus eſt ma
gno eſtu charitatis locuturus ad dñꝫ. Sed audiam⁹
ꝙ̃ poteẽter deliberationis ipſius ardor exponiť. Con
caluit dixit cor meũ.i.ab oi pte ſuccẽſuꝫ eſt:vt mot⁹
iſte tã magnus ad cogitationẽ reꝝ celeſtium ꝑueni
ret. Intra me:in hoie.ſ.iteriore:vbi ratio tacita loq
tur:⁊ a dño dignanter audiť. Sequiť:Et in medita
tione mea exardeſcet ignis. Ne putares ignẽ inſanis
motib⁹ eſtuare:in meditatione mea poſuit.i.in conſi
lioꝝ deliberatione:vbi ardor mentis ſub modeſtia
prudẽter accẽdiť:⁊ illuminatã mẽtem diſciplinalis
flãma circũuolat. Quid eñi amplius ꝙ̃ charitas fer
uet: Sed feruor ille tranqllus eſt:mãſueta inflãma
tio:mot⁹ inculpabilis: feſtinatio moderata. Quapp
vir iſte ſciſſim⁹:qḋ ꝑfectiſſimis accidit ⁊ cõpetẽter
tacuit ⁊ apte locut⁹ eſt. Nã qui ſiluerat doloſis inimi
cis:veraci dño ꝯſciẽtie lingua ꝓclamauit. Nec vacat
qḋ dicit: Lingua mea:hoc eſt:que pura mẽte ſolebat
dño ꝯfiteri ⁊ aduẽtũ eius ſtudio pie dilectionis expe
tere. [Notũ fac mihi dñe finẽ meũ. Et numerũ die
rum meoꝝ qs eſt:vt ſciam qd deſit mihi.] Poſt illã
tam magnã patiẽtiam ⁊ inuicti animi robur eximiũ:
abſurdũ eſt credẽ ſanctũ viruꝫ deſiderio huius vite
annoꝝ ſibi notitiam poſtulaſſe:ſed plenus deſiderio
dñi Saluatoris:quẽ tota mẽte decuit perquiri: ſcire
voluit qui ei lucis termin⁹ pararetť:ſi potuiſſet ad il
lam ſanctã incarnationẽ quã geſtabat mẽte:eius lõ
geuitas ꝑuenire. Petit ergo vt finẽ ſuum nouerit:id
eſt dñm Saluatorẽ. Ipſe eñi noſter eſt finis:ad queꝫ
ꝑueniſſe vita eſt:nihilomin⁹ ſine fine:ſi tñ euꝫ culpis
ſequẽtib⁹ nõ reddam⁹ inſenſuꝫ. Deinde numeꝝ ſuo
rum dieꝝ deſiderat aduertẽ:vt euidẽtius appetet ſi
eius ꝯſpectũ etiam corporis oculis mereretť aſpicere.
Addidit etiã:Ut ſciam qd deſit mihi. Suo eniꝫ fine
recognito:ſcire poterat quãtuꝫ vſqꝫ ad aduẽtũ eius
reſtare potuiſſet. Et bñ additũ eſt:qd deſit mihi:qꝛ
reuera deeſſe ſibi iudicabat ad vitã:ſi eius meruiſſet
vidẽ ꝑſentiã. Sic magni ardoris illius deſideriũ ſer
monis iſtius q̃litate ꝯſtat expꝛſſum. [Ecce tveteres Al. mẽſura biles.
poſuiſti dies meos: ⁊ ſubſtãtia mea tanꝙ̃ tnihil an Al. nihilũ.
te eſt.] Uides merito Chriſti dñi ꝑſentiã poſtulatã:
anteꝙ̃ veteres dies ſuos eẽ ꝑſitetť. Naꝫ quãuis deo
placita ſe ꝯuerſatione tractaret:in veterib⁹ tñ dieb⁹
erat:quãdo necdũ ad grãm noue regñationis adue
nerat. Ueteres enim illo tpe fuerũt dies:qui huma
nũ genus ad defectũ mortis ꝓtinus adducebant:nec
erat in illis aliqd nouuꝫ vbi minime radiauerat dñi
Saluatoris aduẽtus. Uñ ꝓpheta dicit: Uetera tran Iſa.65.
ſierũt:ecce facta ſunt oia noua. Seqtur:Et ſubſtãtia
mea tanꝙ̃ nihil ante te eſt. Non dicit act⁹ ſuos nihil
eẽ ante deũ:ſed ſubſtãtiam ſuã. Nã quo modo pote
rat fieri:vt qui mũdum trãſiſierat:ſupauerat carnis
ſue vitia:ante deũ hẽretť vt nihilũ: Sed merito ſub
ſtãtiam ſuã ante deũ dicit nihil eẽ: que Adã peccãte
damnata eſt. Cui niſi aliqd diuinitas ꝯtulerit:de ꝓprio
non hẽt ope qḋ ꝑſumat. [Uerũtñ vniuerſa vanitas:
ois homo viuẽs.] Cum trãſilitor iſte vitioꝝ: veri ſe
luminis iſpectione cõpleſſet: ⁊ futuꝝ dñi ſaluatoris
aduẽtuꝫ cordis oculo ꝑuidiſſet:ne quiſꝙ̃ credẽt ſan
ctos viros a tẽtationib⁹ alienos:redit ad iſirmitateꝫ
ſuã quã iter ṽtutes egregias carnis vitio ſuſtinebat:
dicẽs: Magna ſunt qdẽ iſta que dixim⁹:magis que
credim⁹:veruntñ qꝛ in hac mortalitate verſamur:
vbi mẽtẽ noſtrã fragilitas pulſat humana:nec eſt ad
huc vnũ illud eternũ qḋ nos in ſua faciat firmitate
ꝯſiſtẽ: vniuerſa vanitas ois homo viuens. Uanitas
eteñ:ſicut ſepe dixim⁹:mutabilitatẽ ſignificat:quaꝫ
ois homo ꝑter Chrm ſuſtinet qui hac carne veſtitus
eſt. Exprobrat eñ vir ſanctiſſim⁹ mũdane vite ꝯſue
tudinẽ malã:ad illã eternã deſiderãs ꝑuenire beatu
dinẽ vbi ſe itelligebat habitaturũ cum angelis portio
nẽ. [tQuanꝙ̃ in imagine dei tambulet homo: tñi Al. verũtñ. Al. ꝑtranſit.
vane ꝯturbať. Theſaurizat ⁊ ignorat cui tcõgregat Al. ſed ⁊ fru ſtra.
ea.] Qḋ vere ſapiẽtib⁹ ineſt. Poſtꝙ̃ ꝓbabilr tacuit ⁊ Al. congre gabit.
religioſe locut⁹ eſt:venit ad ordinẽ ſcḋm:vbi qnque
partito ſyllogiſmo ꝓbat ꝑter dei ſpem atqꝫ expecta
tionẽ:poſt pmi hoīs trãſgreſſionẽ:humanuꝫ gen⁹ va
nitati eẽ ſubiectum. Sed dicẽdo:Quanꝙ̃:neſcio qd
ampliũ:neſcio qd iſigne vult itelligi:qḋ iꝫ homo ge
ſtet:tñ vanis deſiderijs occupať. Sed qd ſit iſtud ex
celſum ꝯſequẽter exponit. In imagine dei ambulet
homo. Imago dei eſt illa:quã homo in reꝝ ꝯditione
ſuſcepit:qñ dictũ eſt:Faciam⁹ hoiem ad imaginẽ ⁊ ſi Gen.1.
militudinẽ nrãm. Hec ſnia ſic nobis breuiter diuiſa
ꝯſtabit:ſi ꝑmit⁹ intelligam⁹ aliud eẽ imaginẽ:aliḋ ſi
militudinẽ. Imago qppe hẽt ſiſitudinẽ ei⁹ rei cuius
imago eſt. Similitudo aũt nõ ſemꝑ hẽt ei⁹ imaginẽ
cui ſimilis eſt. Et ideo iterior homo (qui ſicut dicit

2. Corint. 4. Apls:renouat̃ de die in diem:in quo eſt intelligẽtia
rationis:ꝛ veritatis agnitio:ꝛ imortalitas ꝯ diuinita
te collata)merito dr̃ hr̃e imaginẽ dei:qm̃ pro ſpũali
actmũ ſuoꝝ diſpoſitione pſtãtior eſt.Exterior vo ho
Ibidem. mo:de quo idez dicit Apls:qui corrumpit̃ ꝛ diuerſo
paſſionũ faſce pregrauat̃:hẽt tñ aliquã ſimilitudinẽ
creatoris:ex eo qd viuit:qd videt:qd eſt:qd ad mẽtẽ
ꝯuertit̃ ſe regẽtem:qd iter creaturas reliquas valde
dr̃ bonũ:Q̃uis hec in deo lõge aliter ſũmeqꝫ ſint:q̃
in creaturis eẽ dicunt̃.Sed qd dicã hoiem exterio
rẽ:Cõparat̃ illi ꝛ vermis:cõparat̃ ꝛ leo:cõparat̃ ꝛ la
pis:nõ dignitate ſubſtantie:ſed ex aliqua ſilitudinis
pte.Sic ad imaginẽ ꝛ ſimilitudinẽ ſuã feciſſe hoiez
recte itelligit̃ deus:ſi ſuis ptib⁹ diuiſa reddant̃. Qd
pater Auguſtin⁹ in libro queſtionũ:titulo ſcdo:ſubti
lius diligentiuſqꝫ tractauit. Sed lꝫ imago iſta ma
gna ſit:ꝛ tanti auctoris aliqua ſilitudine gloriet̃:qd
viuit:qd rõnalis eſt:qd imortalis eſt:homo tñ qꝛ fa
ctus eſt peccatis obnoxius:ꝛ pmi pẽtis ante tranſgreſ
ſionẽ puritati diſſimilis:tñ caducis deſiderijs turba
tur atqꝫ ꝯfundit̃:modo victũ cogitãs:modo veſtem
tpis neceſſitate pquirens:vel alia nimis inumera:q
bus in hoc mũdo ſubdita tenet̃ humanitas.Et bene
dixit:Cõturbat̃:qꝛ puritatẽ mẽtis pdunt qui deſide
rijs tpalib⁹ occupant̃.Addidit:Theſauriçat:ꝛ igno
rat cui ꝯgregat ea. Hinc pbat̃ ſtulta vanitas:qm̃ cu
pit peritura ſeruare:ꝛ tranſitoria cuſtodire:maxime
cũ poſſeſſio eoꝝ pbet̃ incerta . Nam qui ſe putat ca
ris filijs relinquere:ignorat ſi ea ꝯtingat inimiciſſi
mos poſſidẽ.Et itueri:qꝛ lꝫ multa ſint ſimilia in qui
bus hoiꝫ mutabilitas accuſet̃:auaritia tñ electa eſt
cui hec potius imputent̃ : vt iſigne malũ audiret:qd
ſibi dictũ ꝛ vitia minora cognoſceret. Scriptum eſt
1. Timoth. 6. enĩ: Radix oium maloꝝ cupiditas. [Et nũc que eſt
Al. apud. expectatio mea:nõne dñs:ꝛ ſubſtãtia mea † ante te
eſt.] Predicta humani generis vitioſiſſima vanita
te:nũc redit ad pſonã ſuam:pnũtians expectationẽ
ſibi eſſe dñm Chriſtum:nec in caducis deſiderijs ſe
hẽre aliquam pſumptionẽ:ſed illũ expectare:qui iã
ſalutariter mũdo cognoſcit̃ aduenisse. Poteſt autez
hec expectatio:ꝛ iudiciũ ſignificare:in quo ſancti no
ſcunt̃ ppetua gaudia pmereri . Nam vitioꝝ trãſili
tor egregi⁹:neceſſe erat vt illũ tpe expectare debuiſ
ſet:qñ eũ eterna pmia coronaret. Subſtãtiã vo ſuã:
hic nõ illa Adc:quã ante duos vſus poſuit dicit: Illa
enĩ in malo:iſta in bono memorata eſt:qꝛ nomẽ eq
uocũ eſt.Quapp hic ſubſtãtiã in bonã ptẽ debemus
accipe.ſ.ꝯſciẽtie poſſeſſionẽ:qua ſuſtentabat̃:qua pa
ſcebat̃:qua diues ꝛ pꝛfamilias erat . Añ te eſt:dixit:
nõ in ſacculis meis:vt ſupra de auaris eſt poſitũ:in
cõſpectu tuo:nõ in occultis meis:vbi inextricabiles
pbant̃ eẽ diuitie.De illa enĩ que vituperabilis fuit di
ctũ eſt:Tanq̃ nihilũ ante te eſt . De iſta vo poſituum
eſt:Añ te eſt:vbi eẽ nihil põt niſi qd glorioſa fuerit
Al. erue. actione pfectũ.[Ab oib⁹ iniqtatib⁹ meis † eripe me:
opprobriũ inſipiẽti dediſti me.] Cũuis iſte ſcũs pba
bili ſe deuotione tractaret:tñ rogat vt ab oib⁹ iniqta
tib⁹ ſuis dñi miſeratione liberet̃:vt agnoſcam⁹ nemi
nẽ hic eẽ ſecurũ:Q̃uis bñficia diuina pcepit. Nã cũ
dicit:Ab oib⁹:ſignificat iniqtatũ diuerſas eẽ minu
tias:ſicut in octauodecimo dictũ eſt:Delicta qs itel
Pſa. 18. ligit:Ab occultis meis munda me dñe : ꝛ ab alienis
parce ſeruo tuo.Seqtur:Opprobriũ iſipiẽti dediſti
me.Stultoꝝ cõſuetudo talis eſt:vt illos magis irri
deãt:quos bonis morib⁹ ſtudẽ cognoſcunt.Sanctus
ergo vir opprobrium erat ſtultis:qꝛ ſibi diſſimilẽ re
ſpuebãt.Sola enĩ ſcelerati laudãt:que vident̃ hẽre
cõmunia. [Obmutui:ꝛ nõ apui os meũ:qm̃ tu feci
ſti.] Redit ad ſupiora que dixerat:aſſerẽs nõ riſiſ
ſe inimicis ſuis:hoc etiã addens:Qm̃ tu feciſti. Ipſe
vtiqꝫ fecit:qui patiẽtie dona ꝯceſſit. Hoc tã ſalubre
ſilẽtium nõ habuiſſet:niſi celeſtis largitas dediſſet.
[Amoue a me plagas tuas. A fortitudine † enim ma Al. Nõ hẽt.
nus tue ego defeci.] Premiſſa cauſa deuotionis Idi
thũ cõpetẽter veniã petit:vt qui pcepta ſecut⁹ fuerat
dñi:mereret̃ audiri. Plage ſũt correptiones que de DEF
flagello veniũt:qb⁹ pro nr̃is peccatis iuſtiſſime ver
beramur. Ipſas ergo ſciſſim⁹ vir deſiderat amoueri:
que culpis debebant̃ admiſſis. Fortis man⁹ grauiter
flagellat:ꝛ neceſſe erat quẽlibet illuꝫ defic̃:quã ma
nus excelſa pcuteret. [In icrepationib⁹ ppter iniq
tatẽ corripuiſti hoiez.Et tabeſcẽ feciſti ſicut araneã
aiam ei⁹:verũtñ vane ꝯturbat̃ ois homo † viuens.] Al. non hẽt.
Hic pietas dñi euidẽter oñdit̃:qui nõ diligit icrepa
tiones niſi vt hoies corrigant̃. Iniqtas quippe morta
lium:more putredinis ſine fine vagaret̃:ſi eã medi
cinalis icrepatio minime deſecaret.Tũc enĩ ꝯuerti
mur:tũc a mala itẽtione diſcedimus:qñ nos pceptis
dñicis argui poſſe ſentimus. Aranea vo corp⁹ hẽt te
nue:in terra nõ habitat:ſed per loca altiora telas q̃ſ
dã tenuiſſimas viſcerũ digeſtione ꝯtexit:ſicut ꝛ a q
buſdã vermib⁹ ſericũ dr̃ exfilari . Huic ergo exiguo
corpuſculo recte ꝯuerſi ꝛ afflicti aĩa cõparat̃:qui lõ
gis obſeruatiõib⁹ vigilijſqꝫ fatigat⁹ terrena deſerẽs:
ſubtiliſſimas opationes ꝯtextã dĩno timore tabefica
tus efficit. Poſt hec reuertit̃ ad illũ ſue ppoſitionis
initiũ:qꝛ lꝫ icrepet̃:lꝫ tabeſcat : tamẽ fragilitate hu
manitatis diuerſaꝝ reꝝ varietate ꝯfundit̃. Sed ab
hac pturbatione ille ſolus excipit̃:qui ad dĩnã ꝯtem
plationẽ pura mẽte trãſfert̃. Perfecta eſt:vt eſtimo
rhetorici ſyllogiſmi qui Epicherema dr̃ gnqueptita SYL
pbatio:quã nunc mẽbris ſuis vt poſſum⁹ verſibuſqꝫ
reddam⁹. Propoſitio ei⁹ eſt.Quanq̃ in imagine dei
ambulet hõ:tñ vane ꝯturbabit̃. Probatio ppoſitio
nis. Theſauriçat ꝛ ignorat cui ꝯgregat ea.Seqtur aſ
ſumptio q̃tuor vſib⁹ pcedẽs.Et nũc que eſt expecta
tio mea:nõne dñs:Et cetera. Nec offendat qd tã lõ
ga videt̃ aſſumptio. Dixim⁹ enĩ breuitates mẽbroꝝ
iſtoꝝ a magiſtris ſecularibus poſtea fuiſſe ꝯſtrictas:
Hic aũt querẽda ſunt priũ ipſoꝝ:nõ tã expſſa:q̃ de
ſignata veſtigia. Adiũcta eſt aſſũptionis pbatio. In
icrepationib⁹ ppter iniqtatẽ corripuiſti hoiez ꝛ tabe
ſcẽ feciſti ſicut araneã aiaꝫ ei⁹. Prouenit niſi fallor:
expectata ꝯcluſio ppoſitiõi ſue apte rñdẽs. Uerũtñ
vane ꝯturbat̃ ois hõ viuẽs.Sic gnqueptiti ſyllogi
ſmi:ſicut opinor pacta pbatio eſt. [Exaudi † de⁹ orõ Al. non hẽt.
nẽ meã † ꝛ depcationẽ meã:aurib⁹ pcipe lachrymas Al. Dñe.
meas.] Idithun iſte quanto plura myſteria didice
rat:tãto ſe ante dñm enixa ſupplicatione fundebat.
Uenit ergo ad ordinẽ tertiũ:vbi humiliter ꝛ ꝯfiden
ter exorat remitti ſibi peccata priuſq̃ vitam finiat.
Quapropter neceſſariuꝫ eſt ꝯſiderare:vt ille qui di
ct⁹ eſt mũdi vitia trãſiliiſſe:cur adhuc tã grauiter vi
deat̃ igemẽ.ſ.qꝛ nulli ſufficit de vitijs acqſita victo
ria:niſi iugi fuerit ſupplicatione ſeruata. Pri⁹ itaqꝫ
orõnẽ dixit:poſt depcationẽ.Orõ eſt oris ratio:quaꝫ
pni allegam⁹:vota nr̃a pãdẽtes.Depcatio vo eſt:fre ETY
quẽs ꝛ aſſidua ſupplicatio:que ab imo pectoris pfer
tur arcano.Audi enĩ qd ſeqtur:Aurib⁹ pcipe lachry
mas meas.Frequẽter dixim⁹:deũ qd videt audire.
quod

quod audit vidē:q2 nō corpalib⁹ mēbris diſtinguit:
ſed oīa vtutis ſue diuinitate opat. Et ne putares ſuppli
cationē tm̄ adhibitā fuiſſe vboꝝ: lachrymas meas
dixit: que violēte ſunt ſemp in pcib⁹: ⁊ ad clemētiā
Al. non hēt. medicinalē aīum miſerātis adducūt. [Ne ſileas ta
Al. aduena. me: qm̄ ego īcola ſum apud te īn terra: ⁊ pegrinus
Al. non hēt. ſicut oēs pres mei.] Ne ſileas dixit. i. audiā te dicen
Luc. 7. tē: qd̄ euāgelium teſtat: Remiſſa ſunt tibi peccata.
Ps. 34. Siue quod alio loco pſalm⁹ dicit: Dic aīe mee: ſalus
Math. 25. tua ego ſum. Siue illud: Uenite bn̄dicti pr̄is mei: p
cipite regnū qd̄ vobis paratū eſt ab origine mundi.
DEF Quocirca ↄuenit: qcqd hoꝝ ſentire volueris. Incola
vo dr̄: qui terrā colit ad tp̄s ſupueniēs extraneus: nō
qui in patrie ſue regione ↄſiſtit. Quod oī ſcō euenit
qui in diua ciuitate recipit. Oēs eni nos peccatū fe
cit extraneos: ⁊ in nefaria tenuit regione captiuos.
Sed qm̄ nos miſericordia ei⁹ ſuſcipit: incole ſumus:
qm̄ illuc aduenim⁹. i. de Babylonia ad Hieruſalem
ipſo attrahēte traſponimur. Ideo eniz poſuit: apd̄ te:
vt nō in diaboli: ſed in dn̄i c initate incolatuz fuiſſe
ſentires. Subiūxit: Et pegrin⁹ ſicut oēs pres mei. Ex
preſſit qd̄ ſupius dixit. Ois eniz homo qui recipit in
ETY hēitudine: pegrin⁹ dr̄: q2 icipit eē vbi non erat. Pere
grinus eni dr̄: q̄ſi pergēs lōgius. Et vt gnālē hanc co
gnoſceres fuiſſe ſniam: dicit: Sicut oēs pres mei: ne
qs ab hac ↄditione putaret excep⁹. [Remitte mi
Al. abeam. hi vt refrigerer priuſq̄ ī eā: ⁊ amplius nō ero.] Uir, p
uidus ⁊ veritatis ipſi⁹ illuminatione cōplet⁹: hic ſibi
petebat dimitti: vt cert⁹ ad futura iudicia pueniret:
⁊ quādā recreationē ſumeret in pſenti vita: illius re
gni ſecuritate ſuſcepta. Profeſſus eſt eniz eſtuāte ſe
cura ſuccēdi: qui ſe poſtulabat ibi miſericordie tē
perari: ſicut ſupra ipſe de ſe dicit: Cōcaluit cor meuz
itra me: ⁊ in meditatione mea exardeſcit ignis. Me
rito ergo hic refrigerari ſibi petebat: qui tāti deſide
rij calore flagrauerat. Addidit: Priuſq̄ eā. i. anteq̄
de iſta luce diſcedā. Et ampli⁹ non ero. Utiq3 in hoc
mūdo: vbi peccatoꝝ facinorib⁹ ſbuenit: duz ſe a dn̄o
ↄuerſionis accepta humilitate correxerint. Siue di
cit: ampli⁹ nō ero: ſi deſinas ſubuenire: q2 nō eſt eē in
eternis afflictionib⁹ pmanē. Eſſe enim: pprie hti eſt.
Merito ergo nō ſe dicebat eē: ſi ſe hēre cum electis
non intellexerit portionem. Concluſio.

Ecce vitioꝝ trāſilitor egregius: quāta nos brīſſi
me iſtitutionis ſalubritate cōmonuit: inter
blaſphemos ⁊ iniquos hēre lingue ↄtinētiam: noxia
vitare certamina: rixas grauiſſima moderatione cō
primē. Silētiuz eſt qppe, pbabile: qd̄ nos minime p
ducit ad culpā: qd̄ ſapientes, pdit: qd̄ grauiſſimos fa
cit: qd̄ ↄſilium nutrit: qd̄ ipm quoq3 gratiſſimū oſtē
dit eē ſermonē. Quapropter hauriamus remedij hu
ius ſaluberrimā potionē: vt qui ſanctos tam pfecte
tacuiſſe cognoſcamus: peccatoꝝ imoderatam lingue
licētiam non amemus.

Explicit expoſitio in pſalmum. 38ᵐ.

In finem pſalmus Dauid. XXXIX.

Expectans expectaui dn̄m: ⁊ in
tendit mihi. Et exaudiuit pces
meas: ⁊ eduxit me de lacu mi
ſerie: ⁊ de luto fecis. Et ſtatuit
ſupra petrā pedes meos: ⁊ di
rexit greſſus meos. Et imiſit in
os meū cāticum nouū: carmē deo noſtro.

Uidebunt multi ⁊ timebunt: ⁊ ſpabunt in
dn̄o. Beatus vir cuius eſt nomē dn̄i ſpes
eius: ⁊ non reſpexit in vanitates ⁊ inſanias
falſas. Multa feciſti tu dn̄e de⁹ meus mira
bilia tua: ⁊ cogitationib⁹ tuis nō eſt qui ſimi
lis ſit tibi. Annūciaui ⁊ locutus ſum: multi
plicati ſunt ſup numerū. Sacrificium ⁊ ob
lationē noluiſti: aures autem pfeciſti mihi.
Holocauſtuz ⁊ pro peccato nō poſtulaſti:
tunc dixi ecce venio. In capite libri ſcriptuz
eſt de me vt facerē voluntatem tuam: deus
meus volui ⁊ legem tuam in medio cordis
mei. Annunciaui iuſtitiam tuam in eccleſia
magna: ecce labia mea non, phibebo: dn̄e tu
ſciſti. Juſtitiam tuā non abſcondi in corde
meo: veritatē tuam ⁊ ſalutare tuū dixi. Nō
abſcondi miſericordiam tuā ⁊ veritatē tuā:
a cōſilio multo. Tu aūt dn̄e ne longe facias
miſerationes tuas a me: miſericordia ⁊ ve
ritas tua ſemp ſuſceperunt me. Qm̄ circū
dederunt me mala quoꝝ non eſt numerus:
comprehēderunt me iniqtates mee: ⁊ non
potui vt viderē. Multiplicate ſunt ſup ca
pillos capitis mei: ⁊ cor meum dereliquit
me. Cōplaceat tibi dn̄e vt eruas me: dn̄e ad
adiuuādum me reſpice. Confundant ⁊ re
uereantur ſimul qui querūt aīam meam: vt
auferāt eam. Auertātur retrorſum ⁊ reue
reātur: qui volūt mihi mala. Ferant confe
ſtim ↄfuſionē ſuā: qui dicunt mihi euge eu
ge. Exultēt ⁊ letētur ſup te oēs querētes te:
⁊ dicāt ſemp magnificet dn̄s qui diligūt ſa
lutare tuū. Ego aūt mēdicus ſum ⁊ paup:
dn̄s ſollicit⁹ eſt mei. Adiutor meus ⁊ pte
ctor meus tu es: deus meus ne tardaueris.

Epe qdē diximꝰ: per finē: ⁊ Dauid Chri
ſtuz dn̄m ſignificari: cui iſte pſalm⁹ aptā
dus eſt. Sed in pmordijs ei⁹ eccleſia log
tur: hoc eſt: ſpōſa celeſtis: mēbra Chriſti
fideliuz multitudo. Deinde venit ad ca
put noſtrum dn̄m Saluatorē: vt toti⁹ pſalmi ↄtextio
vni corpori ↄgruēter aptetur. Diuiſio.

Rima narratiōe grās agit eccl̄ia que ve
nit ex gētib⁹: q2 de mūdi iſtius veternoſo
merore liberata: ad noui teſtamēti meruit
gaudia puenire. Scd̄a: ipſe dn̄s loqt chriſti
ſanctā icarnatiōnē ⁊ iuſtitiā ſue pdicatio
nis exponēs: ob hoc pr̄is auxilium depcat: vt picula
poſſit a iudeis illata ſupare: ↄfundi poſtulans inimi
cos: ⁊ letari oēs qui ſperāt in eum. Expoſitio.

Al. intendit mihi.
Expectās expectaui dn̄z: ⁊ īreſpexit me.
Al. preces meas.
Et exaudiuit īdepcationē meā.] Eccle
ſia catholica que fuerat de totius mūdi
gnb⁹ ↄgregāda: patiētie vtutem pdicat:
quā inter ſūmas laudes habere cōuenit
chriſtianū. Quēadmodū eni aut tribulatiōes ſufferat

aut pͤculoꝝ pōdus euadat:niſi diuino bñficio tole/
rātie roboꝛe fulciaᷣ:Sed ꝯſiderādus eſt hic ſermo
geminat⁹:qꝛ ſupflua nō eſt tā3 decoꝛa repetitio.Ex/
pectare ſiqdē poſſum⁹ ⁊ īgrati.Expectātes aūt expe/
ctamus:qñ mites aliqd cū magno deſiderio ſuſtine/
TOP mus. Hoc argumētū dr̄ a ꝯiugatis:qñ vnū vbū oꝛtū
ab alio varie cōmutam⁹:vt ſapiēs ſapiēter: prudens
prudēter:⁊ his ſilia. Reſpexit:qꝛ ꝑuenit oē bonū no
ſtrū. Lumē ǫppe veritatis hr̄e nō poſſum⁹:niſi ab il
lius ꝯſpici claritate mereamur. Subiungiᷣ:Exaudi
uit me:vt pie atqꝫ efficaciter expectaſſe videaᷣ. De/
ꝓcatio quoqꝫ ſignificat vt dictū eſt:frequētiſſimā ꝓ/
cē:qñ rarius oꝛare nō poterat:qui ſuſtinēs dn̄3 ſuſti
nebat. [Et eduxit me de lacu miſie:⁊ de luto fecis.
Et ſtatuit ſupra petrā pedes meos:⁊ direxit greſſus
meos.] Sicut duob⁹ modis opari ꝑcipit chr̄ianū:vt
declinet a malo ⁊ faciat bonū:ita duplici rōne dn̄m
dicit ꝓfutura ꝓcedē. Primū eſt enim vt nos educat
de mūdi iſtius ꝓfundiſſima calamitate:cui⁹ apte de/
ſignata eſt maligna latitudo lac⁹ miſerie lutuſqꝫ fe/
cilētus. Et vt exprimēt delictoꝝ craſſitudinē coꝛpu/
lētiāqꝫ:lutū addidit: q̄ lacu ꝯtineᷣ:ne petā ſolis aqs
coḡſceres ꝙuis dēſiſſimis cōparata. Nā ſicut lut⁹ la
ci fetidus atqꝫ grauis eſt:ita ⁊ hoīum delicta limoſa
ſunt:que ⁊ fetoꝛib⁹ hoꝛreſcūt:⁊ grauitate demergūt.
Deide pedes nr̄os ſupra petrā ſtatuit:cū in Chr̄i dn̄i
iuſſionib⁹ ambulam⁹. Ipſe eſt eni nob ſpūalis petra:
qui in ſe fixa nō ſinit demergi veſtigia. Et reſpice:q̄
ſicut petā ꝟtutib⁹ ꝯ̄ria ſunt: ita ⁊ caꝝ vie ꝓbanᷣ eſſe
diſſimiles. Illa eni ſicut ſūt mollia ⁊ diſſoluta:in iti/
neris ſui cenoſitate voluunᷣ. Uirtutes autē3 quēad/
modū rigide ſunt ⁊ īmobiles:ſic hn̄t viā petralē:vbi
nō ingnatis:ſed mūdis pedib⁹ ambulaᷣ. [Et īmiſit
Al. carmen. in os meū cāticum nouū: hymnū deo nr̄o. Uide/
būt multi ⁊ timebunt:⁊ ſperabūt in dn̄o.] Supioꝛa
pſalmi ad illud ꝑtinēt:qñ de⁹ humanū gen⁹ in mun/
di iſtius cenoſitate demerſū:ad petre tranſtulit fir/
mitatē:ad religionē videlicet chꝛiſtianā. Qd̄ verſus
iſte nūc apit:dicēdo:Et īmiſit in os meū canticū no/
uum.i.noui teſtamēti ſciſſimā ꝑdicationē. Sed no/
uum hſ dr̄:qꝛ īcarnationē dn̄i coꝛpeis oculis etas an
tea nulla ꝯſpexit. Deo eni nihil nouū eſt:qñ ante cō
ſtitutionē mundi diſpēſationis ſue vniuerſa ꝑſciuit.
Hymn⁹ aūt grecus ſermo eſt.i.laus carminū lege cō
poſita. Et qñ hymni erāt quos idolis ſuis etiā gētili/
tas ꝓſonabat:addidit:Deo nr̄o:vt qualē hymnū di/
ceret:diſtincte potuiſſem⁹ aduertē. Uidebūt multi ⁊
timebūt. De mirabilib⁹ dicit:que tpe ſācte īcarnatio
nis effecta ſunt. Uidētes eni3 iudei talia timuerūt:⁊
Chꝛiſti dn̄i ꝑdicationib⁹ ꝓploꝝ agmina crediderūt.
Spauerunt autē in dn̄o:qñ chꝛiſtiani eē ceperūt:vt
poſt illū timoꝛē miracloꝝ ꝯuerſi:ſpē3 in dn̄o firmiſ
ſimā hēre ꝓbarenᷣ. [Beatus vir cui⁹ eſt nomē dn̄i
ſpes ei⁹.] Btūs iſte vir per ſcdām ſpē3 diffinitionis
exprimiᷣ:que grece Ennoematice:latine notio nūcu
paᷣ. Hec vnāquamqꝫ rē per id qd̄ agit:non per id qd̄
eſt conaᷣ oſtēdē. Nā qui ſit iſte btūs:poſita determi
ETY natione ꝑſiniᷣ.i.cui⁹ eſt ſpes nomē dn̄i. Spes eni3 di
cta eſt:q̄ſi ſtabilis pes. Nā ⁊ illi dicunᷣ ſpem ſuā3 in
dn̄o ponē:qui ab eo dari ſibi tpalia depcanᷣ. Hi vi/
dent nō ꝓpter ſe diligē deū:ſed ꝓpter illa que poſtu
lāt. Ille aūt veraciter hēt.ſpem nois dn̄i:qui ſolā cō
tēplationē ei⁹ auidius ꝯcupiſcit. Nomē ergo dn̄i īter
cetera Saluatoꝛ etern⁹ eſt. Et ille ſpem ſuā ponit in
ei⁹ noīe qui ſe nō ſuis meritis:ſed ab eo per ei⁹ gratiā
credit eē ſaluādum. Dicti ſunt ⁊ in euangelio octies
hti:vt eſt illd̄:Bti paupes ſpū:qm̄ ipſoꝝ eſt regnū ce/ Math.5.
loꝝ ⁊c. Et in Deuteronomio ſilr̄ repiᷣ:cū ꝓpls iſrae
liticus terrā repꝛomiſſionis īntraret:qd̄ ideo multifa
rie dr̄:qꝛ diuerſis modis btitudo ꝓſtaᷣ. Sed hec oīa
per ſingulas ſpēs definitionū diligēter expꝛſſa ſtudio
ſus lectoꝛ īueniet. [Et nō reſpexit in vanitates:⁊ īſa
nias falſas.] Et hic ꝟſus pēdet de ſupioꝛi ſnīa. Expo
nit eni cui ſit ſpes in noīe dn̄i.ſ.qui nō reſpexit in va
nitates ⁊ īſanias falſas. Legiᷣ eni: Nemo pōt duob⁹ Math. 6.
dn̄is ſuire: Qd̄ ⁊ loc⁹ iſte cōmemoꝛat. Nā q̄ ſpē3 hēt
in dn̄o reꝝ oīum potēte:reſpicē nō debet ad caduca.
Uanitas eſt eni:a ſcā religione ſubita varietate mu/ DEF
tari:⁊ mētē fallaci illuſione ꝯuertē. Inſanie ꝟo falſe
ſunt:ſaxis foꝛmaſſe deū:quē gentilitas adoꝛaret:vbi
futuroꝝ oꝛdinē mēdaciter ingrebāt. Et eſt Epithe/ SCHE
ton:īſanie:pulcherrimū.i.falſitas. Inſanie ǫppe mē/
tē fallunt:qñ a ꝟitate diſſentiūt. Pōt hoc ⁊ ad illos
aptari:qui ſpectaculoꝝ fallaciū delectatiōe capiunᷣ
Ideo eni plurali numero poſite ſūt īſanie:vt per ſilli
tudines reꝝ latius diſcurrē debeam⁹. [Multa feci/
ſti tu dn̄e de⁹ meus mirabilia tua: ⁊ cogitationibus
tuis nō eſt q̄s ſimilis ſit tibi.] Cum de opib⁹ hoīu3 lo/ Al. quis.
quereᷣ īſanis:apte īntulit dīna miracula. Nā qui īſtā/
manᷣ ꝯtēdētib⁹ aurigis:qui pātomimys ſaltatōib⁹
molliunᷣ:quāto meli⁹ ſi cogitēt celū ⁊ terrā pulcher/
rima diuerſitate foꝛmata:que hn̄t ⁊ aſpectū decoꝛ ⁊
ꝯſiderationē oīno mirabilē. Seqtur:Et cogitationi/
bus tuis nō eſt q̄s ſimilis ſit tibi. Adhuc illas ſupſtitio/
nes elidit:q̄s ſibi hoīes:aut ad religionē ꝑuerſam re
pererūt:aut in ſpectaculis celebrādis moꝛti aliq̄ volu
ptate finxerūt. Sed nunqd tale eſt per funē currere
pede ſuſpēſo:q̄le Petrū terga maris fixo ꝓſſiſſe veſti
gio: Nūqd tale eſt ignitis facib⁹ in theatro ludē:q̄le
fuit camini īcēdia trib⁹ pueris ambulaſſe: Nunqd
tale eſt ſcenicas audire tragedias: q̄le eſt in choꝛis
eccl̄ie ſalutiferas cognoſcē pſalmodias: Iſtas res po
tius legētes ſpectare debem⁹: q̄s nec fatue querim⁹
⁊ ꝓficue ſemꝑ audim⁹. Dicēdo eni3:q̄s ſilis tibi:ma
laru3 reꝝ arguit īuētoꝛes:qui ſe neqter īnferētes:fal
laciū artiū auctoꝛes eē gloꝛianᷣ. Hacten⁹ ꝑdicauit
ſcā mr̄ eccl̄ia:nūc audiam⁹ loquētē dn̄m Saluatoꝛē:
vt qd̄ dictū eſt:q̄s ſilis tibi:manifeſtum nobis ſubſe
quēti expoſitione reddaᷣ. [Annūtiaui ⁊ locut⁹ ſum:
multiplicati ſunt ſuꝑ numeꝝ.] Pſalmi qdē eſt ſcda
narratio:ſed per figurā Exallage:que latine appella SCHE
tur īmutatio: ex ꝑſona dn̄i myſtica verba ꝓferunᷣ:
vbi aduētum ſuū:⁊ pias ꝑdicationes gētib⁹ īnoteſcit.
Annūtiare eſt eni3 vētura ꝑdicere:qd̄ fecit oꝛe ꝓphe
taꝝ. Locut⁹ ſum:id eſt cū inter nos ꝯuerſat⁹ euāgeli/ ETY
zauit:qñ ſacr̄m hrē īcarnationis aſſumpſit. Addidit:
Multiplicati ſunt ſuꝑ numerū.ſ.qꝛ ſuꝑ calculū hea/
toꝝ multiplicata eſt turba peccātium. De q̄s magnis
eni ꝓplis:q̄s pauci fideles ſūt. Nō imerito:qꝛ dū mł/
ti mūdi hui⁹ vanitatib⁹ occupanᷣ:raros poteris ꝟaci
ter īuenire ſapiētes. Et vide qd̄ dicit:Suꝑ numerū.
Deſignat enim illos tm̄ in libꝛo viuētiū ſupputatos:
qui illi Hieruſalē ſuꝑne ꝑdeſtinati eē noſcunᷣ. [Sa
crificiū ⁊ oblationē noluiſti: ⁊ coꝛp⁹ autē ꝑfeciſti mi/ Al. aures.
hi. Holocauſta etiā pro delicto nō poſtulaſti.] Hic Al. holocau/
ꝟſus noui ⁊ veteris teſtamenti ſacr̄a cōplectiᷣ. Dicit ſti ⁊ ꝓ pec.
enim:Sacrificiū ⁊ oblationē que in honoꝛē dn̄i fie/
bāt ante pecoꝛib⁹ īmolatis:vn̄ ſacerdotes etiā veſce/
banᷣ:deu3 poſtremo tpe reſpuiſſe. Prius ǫppe talia
ſuſcipe dignat⁹ eſt:qꝛ per illa ſacrificia prefiguratio

quedam corporis Chriſti eſſe videbatur. Poſtq̄ vo
ipſe meſſias: qui eſt dn̄s Chriſt⁹: p̄dict⁹ aduenit: ⁊ ſe
pro oīb⁹ nobis hoſtiā pietatis exhibuit: neceſſarium
nō erat: vt vitate cōpleta: adhuc illa figura precurſo
ria pmaneret. Quos v̄ſus: ita exponit Apl̄s hebreis
Heb. 10. ſcribēs. Aufert inq̄t p̄mū: vt ſequēs ſtatuat: vbi ſub
audēdū eſt: corp⁹: in q̄ volūtate ſcificati ſum⁹ per ob
lationē corpis Chriſti Jeſu in ſemel: ⁊ cetera que ad
cauſe hui⁹ pulcherrimā diſtinctionē ptinē noſcunt.
Sequit: Corp⁹ aūt pfeciſti mihi. Hic ſanctā icarna
tionē ſuā ſcḋm Apl̄m euidēter oñdit: vt corp⁹ qḋ ante
fuit per ſacrificiop̄ imagines pmiſſuz: nūc dicat ad
uētu pprio fuiſſe cōpletū. Addidit: Holocauſta etiā
ETY pro delicto nō poſtulaſti. Holocauſta dicunt tota in
cēſa: que pro delictis ſacris iponebant altarib⁹: ⁊ poſt
ea igne cremabant: vt deuoratio eop̄ fieret abolitio
pctōp̄. Hec dicit iā dn̄m nō petiſſe: merito: qm̄ illud
Ps. 50. a nobis expetit: qḋ in qnquageſimo legit ps. Cor cō
tritū ⁊ humiliatū de⁹ nō ſpnit. Uides eccliam vaci
ter dixiſſe: qs ſilis tibi. Tūc dixi: ecce venio. In ca
pite libri ſcriptū eſt de me. Ecce: ſtati ſignificat: cele
ritatē pmittēs: velocitatē modis oīb⁹ pollicet. Et tu
iudee cū ppria ſacrificia nō hēas: quē decept⁹ expe
ctas: Ille iā venit: ille v̄bū caro factū eſt: ille mūdū
ſalutari predicatione cōpleuit. Sed tu adhuc neſcio
quid in tuis cubilib⁹ ſomnias. Quid vlteri⁹ queris:
Quid ſtupore defigeris: In libro iſto pſalmop̄: in ca
pite de ſe dicit eē cſcriptū: vt credē debeas iā veniſ
ſe beatū nr̄m: cui⁹ vitā ſicut iā ptigit: cſtat expoſitā.
Ubi ſūt qui ſe vidēt: ſicut hic pmiſſuz eſt: ſacrificia
nō hr̄e: ⁊ tanq̄ iniaz iſtā in codicib⁹ ſacris nō hēant:
ſic ſtupefacti ad obiectos ſmones pbabilr obmu
Al. feceron teſcūt: Ut ſaciā volūtatē tuā: de⁹ me⁹ volui: ⁊ legē
tuā in medio cordis mei. Filij v̄ba dirigunt ad pa
trē. Deſiderauit enī ei⁹ facē voluntatē: Qui nō abijt
in cſilio ipiop̄: ⁊ in via pctōp̄ nō ſtetit: ⁊ in cathedra
peſtilētie nō ſedit. Nā qḋ dixit: volui: v̄tutē pſciētie
declarauit: vt dicēt pteritū qḋ cſtabat eſſe venturū.
Manebat ēt lex diuina in medio cordis ipſi⁹: dū in le
Al. annūtia ge dn̄i fuit volūtas ei⁹: ⁊ in lege ei⁹ meditatus eſt die
ui ac nocte. Bene nuntiaui iuſtitiā tuā in eccleſia ma
Al. ſcilicet gna: ecce labia mea non pphibebo dn̄e tu icognoſti.
Bene nūtiauit iuſtitiā dn̄i: qn̄ dictū eſt: Non ſic ipij
nō ſic: ſed tanq̄ puluis quē pycit vent⁹ a facie terre.
In ecclia magna: ſic ſepe diximus: catholicā dicit: que
toto orbe diffuſa eſt. De qua ibi dictū eſt: q̄ fructum
ſuū dabit in tpe ſuo. Seqt: Ecce labia mea nō pphi
bebo: dn̄e tu cognoſti. Loqt per id q̄ deo ſubiect⁹ eſt
fili⁹. Nā q̄uis iter obſtinatos piculoſū fuerit p̄dica
re vitatē: dū mortē ſuā exinde noſceret eē vēturā: tn̄
nō deſtitit cōmonē pplm pfidop̄ dicēdo: Qm̄ nouit
dn̄s viā iuſtop̄: ⁊ iter impiop̄ pibit. In qua pte: p̄ncz
habuit teſtē quē iuocat: qr nulla pericula timuit qn̄
carnali pplo ſpūalia bona p̄dicauit. Sic p̄mi pſalmi
v̄ſſim⁹ text⁹: nūc ēt dn̄ica cōmemoratione videt eē
repetit⁹. Juſtitiā tuā nō abſcōdi in corde meo: vita
tē tuā ⁊ ſalutare tuū dixi. Juſti volūtas eſt: qn̄ pōt
pdeſſe nō abſcōdē vitatē: qḋ dn̄m Saluatorē feciſ
ſe nō dubiū eſt: qn̄ turbas arguebat: icrepabat incre
dulos: ⁊ mlta huiuſcemodi p̄dicauit: que euāgelij te
xtus eloquit. Fuit tn̄ tēp⁹ cū in paſſione tacuit: ſicut
Joan. 19. ſcriptū eſt: At Jeſus nihil rn̄dit ei. Quippe cui pōti⁹
Pilat⁹ dixit: Mihi nō loqueris: Ueritatez dixit: qn̄
Joan. 14. pnūtiauit: Ego ſum via v̄itas ⁊ vita. Salutaris aūt
dn̄s hēi Symeonis cſeſſiōe declarat: qui qn̄ eū vi

dit: dixit: Nūc dimittis ſuū tuū dn̄e in pace: qr vide Luce. 2.
rūt oculi mei ſalutare tuū: qḋ paraſti ante faciē oīuz
pplop̄ ⁊c. Nō iceſaui miſericordiā tuā ⁊ vitatē tuā Al. abſcōdi
a iſynagoga multa. Adhuc in exponēdis ſuis opib⁹ Al. concilio multo
pſeuerat. Nō celauit miſericordiā pr̄is qn̄ dixit: Si Luce. 11.
vos cū ſitis mali noſtis bona data dare filijs v̄ris: q̄
tomagis pater veſter celeſtis dabit bona petētib⁹ ſe.
Ueritatem quoq3 dixit in ſynagoga multa: id eſt: in
pplop̄ cgregatione denſiſſima: qn̄ Jſaie librū legit
acceptū: ⁊ dixit: Hodie ipleta eſt hec ſcriptura in au Luce. 4.
rib⁹ veſtris. Audis iudee icredule pphetā aliqn̄ tuū
noſtro euāgelio cſonātē: Quē vltra ſuſtines: qui iā
Chriſtū dn̄m veniſſe cognoſcis: ſi adhuc cor tuū noxio
velamie nō tegat: Tu aūt dn̄e ne lōge facias imi Al. miſera
ſericordias tuas a me: miſericordia tua ⁊ veritas tua tiones
ſemp̄ ſuſceperūt me. Narratis ſanctis opib⁹: ad paſ
ſionis ſue gl̄iam venit: vt toti⁹ vite atq3 viuificatri
cis mortis declararet integritas. Ubi merito p̄rem
p̄cat: ne lōge ab eo faciat miſicordias ſuas: qui erat
ſuſcepti hoīs v̄itate moritur⁹: ſicut ⁊ alibi dicit: De⁹ Ps. 21.
de⁹ me⁹ reſpice in me: q̄re me dereliqſti: Miſericor
dia enī fuit: vt humanā naturaz p̄uaricationis vitio
ſauciatā ſancta icarnatione ſaluaret. Ueritas: vt re
ſurrectionis pmiſſe bn̄ficio ſederet ad dexterā pr̄is:
inde ventur⁹ iudicare viuos ⁊ mortuos. Suſceperūt
me: id eſt: glificādū receperūt. Illos enī in bonā ptē
ſuſcipere dicimur: quos nr̄e gr̄e pfitemur acceptos.
Qm̄ circūdederūt me mala quop̄ nō eſt numerus:
cōprehēderūt me iniqtates mee. Hoc a mēbris
ſuis dicit: quop̄ ipſe caput eſt Chriſt⁹: vt ſe pati pfite
ret qḋ turba fideliuz ſuſtinebat: ſicut eſt illud: Sau
le ſaule: qd me pſequeris: Sequit: Quop̄ nō eſt nu Act. 9.
mer⁹: ſcilz apud hoīes. Nā oīa deo dinumerata ſunt:
qui arenā maris ⁊ guttas pluuiarū: ſtellarūq3 multi
tudinē cōplexabili q̄titate cognoſcit. Addidit: Cōpre
hēderūt me iniqtates mee. Eodē modo loquit: quo
ſuperi⁹ dixit: Circūdederūt me mala. Dn̄s enī Sal
uator nec mala ppetrauit: nec iniqtatib⁹ patuit: ſed
hoc a parte mēbrop̄ apte dicit: a qb⁹ talia ſuſtinent.
Pietatis enī noſtri capitis fuit: vt qui de ſe multa di
xerat: cōmemoratione quoq3 fideliū facere dignare
tur: ne ſe ſequeſtratos putarēt cū pteritos eſſe cogno
ſcerēt. Et nō potui vt viderem. Multiplicate ſunt
ſup̄ capillos capitis mei: ⁊ cor meū dereliquit me.
Hoc oīno ad membra referendū eſt: ceterū in dn̄o
Chriſto nequeunt talia cuenire. Nō potui vt vide
rem: id eſt: circūdantib⁹ me iniquitatib⁹ meis: qḋ ve
raciter pōt fidelis edicere. Et q̄uis in homine capil
li capitis videant innumeri: tn̄ peccata eop̄ calculū
pbant excedere. Nec fruſtra in comparatione deli
ctorum capilli deducti ſunt. Nam in veteri teſtamē
to: ſacerdotes ipſa ſimilitudine radebantur: vt tali
emundatione purgati: carnis vitia depoſuiſſe vide
rent. Cor vo nos derelinquit: quādo peccatis egrum
profutura nō appetit. Complaceat tibi domine vt Al. eruas
eripias me: domine in auxilium meum reſpice. Al. ad adiuuandum me
Poſt enumerationes premiſſas: venit ad ſaluberri
mā cclusionem: vnde omnis impugnat aduerſitas:
omnia nocentia deſtruunt: vt placeat dn̄o eū eripe
re qui mundi iſtius ctrarietatib⁹ cingebat. Et intue
re qḋ dicit: Complaceat: id eſt: colter placeat. Cōcor DOG
dia enī hic trinitatis oñdit. Nā qḋ placet patri: hoc
placet ⁊ filio ⁊ ſpiritui ſancto. Addidit: Tibi: vt ſan
ctā trinitatē vnū deū eē cognoſceres. Sequit: Dn̄e
in auxiliū meū reſpice: vt itelligam⁹ reſpectū ipſius

Luce.22. nõm eſſe pſidiũ: ſicut eſt illud in euãgelio: Reſpexit
petrũ ꝛ fleuit amare. Alr enĩ liberari nõ poſſum⁹: ni
ſi nos diuinitas ꝓpitiata reſpiciat. [Cõfundanť ꝛ reue
reanť ſimul: qui querũt aiam meã vt auferãt eam.]
Uenit ad eã que ſupeſt narrationẽ: vbi ↄfuſiones ꝛ
reuerentiã dñs Saluator optat ipuſ exultationẽ vo
ꝛ letitiã ꝑuenire petit deuotis. Sed vide in iſta dep
catiõe quãta gerat ſtudia pietatis. Cõfundanť dixit:
mirabiliũ opatione turbenť. Reuereanť aũt: reſur
rectionis glĩa corrigantur: vt illũ ↄfiteanť deũ: quẽ du
dũ putauerãt eſſe trucidãdũ. Simul: id eſt: ſicut pſe
cuti ſunt: ita ꝛ pdeſtinati ↄuerſionis munẽ liberenť.
Sequiť: Qui querũt aiam meã. Duobus modis aĩa
queriť: ſiue ad honorẽ: ſiue ad mortẽ. Sed vt hic il
los oſtẽderet qui eã voto ꝯrio perquirebãt: addidit:
Ut auferãt eã: nõ vt diligãt: nõ vt venerenť: ſed vt a
corpe meo īteruẽtu mortis ſegregare ↄtẽdãt. [Auer
Al. reuerean tur — tanť retrorſũ ꝛ ↄerubeſcãt: qui ↄcogitãt mihi mala.]
Al. volunt — Frequẽter dixim⁹ malis ſic bene optari: vt retrorſuꝫ
redeãt a voluptatib⁹ ſuis: nec in malo ope pſeuerẽt.
Qui ſi ↄfuſionẽ patianť euadũt: ſi mũdi letitia per
fruanť pereũt. Nã retrorſuꝫ iſtud: in bonã partẽ di
ci euãgelij loc⁹ ille teſtať: vbi Petro vite hui⁹ ſe amo
Mar.8. re diligẽti reſpõdit: Redi retro ſathanas. Qđ aũt po
ſuit: Qui cogitãt mihi mala: ideoꝝ ſignificat ꝓpo
ſitas volũtates: quoꝝ cogitationes nõ erũt male dñis:
ETY sed auctoribus ſuis. Cogitationes enĩ a cogẽdo dicte
ſunt. [Ferãt ↄfeſtim ↄfuſionẽ ſuã: qui dicũt mihi eu
ge euge.] Ferũt ↄfeſtim ↄfuſionẽ ſuã: qui vſqꝫ ad il
lud ꝑueniũt vt ſe negter erraſſe cogſcãt. Ferãt dixit
qſi põdus imẽſum. Cõfeſtim vt peccare ceperint: ne
lõgi⁹ ꝓgrediẽdo periculoſi⁹ ĩgrauenť. Cõfuſionẽ ſuã
id eſt: cogitationẽ prauã vitate ↄuictã. Sequiť: Qui
dicũt mihi euge euge. Hic falſos arguit laudatores:
qui plus nitunť adulãdo decipe: qꝫ poſſint vitupera
tionib⁹ ſauciare. Euge: vbũ gdẽ ꝑconiale eſt: ſed cuꝫ
recto aio nõ ꝓferť ad deriſionẽ trahiť īferẽdã. Que
SCHE figura diciť Ironia: id eſt: irriſio. [Exultẽt ꝛ letenť
Al. ſuper te omnes querentes — qui querũt te dñe: ꝛ dicãt ſemper magnificeť dñs
qui diligũt ſalutare tuũ.] Sicut inimicos ſuos ↄfun
di petijt qui euꝫ falſis laudationib⁹ irridebãt: ita de
uotos optat vaciter gaudẽ: qui ſpem ſuã noſcunť in
dñi maieſtate poſuiſſe. Eos enim nõ tm̃ letari: ſed ꝛ
exultare depcať. Sed que ſit iſta exultatio: ↄſequen
ter exponiť: id eſt: Et dicãt ſemper: magnificeť dñs.
Hec eſt enĩ ꝓfeſſio que in eternũ gaudentes efficit
chriſtianos: que qͥuis iugiter dicat tñ ſemp appetiť.
De iſta ſigdẽ ſnia paſcebať ꝛ in iſto ſeculo Job: qui
Job.1. erat afflictione corpis grauiter ſauciat⁹ dicẽdo: Dñs
dedit: dñs abſtulit: ſicut dño placuit ita factuꝫ eſt: ſit
nomẽ dñi benedictũ. Exultabit ꝗppe: qm̃ letabať in
dño: in quo reuera ſũt oĩa ꝓfutura. Sed ne hãc exul
tationẽ: gbuſcunqꝫ crederes ↄcedẽdaꝫ: addidit: Qui
diligũt ſalutare tuum: id eſt: qui me ſpũali charitate
ꝯquirũt: ꝛ mãdatis meis ſuauiter obſequunť. [Ego
Al. mẽdicus Al. ſollicit⁹ eſt — vo ↄegen⁹ ꝛ pauper ſum: dñs ↄcurã hẽt mei.] Poſtqꝫ
dixerat letitie munerib⁹ eſſe cõplendos qui deitateꝫ
ſibi diligẽ v[…]uiſſent: ne ſibi gſpiã meritoꝝ glĩaꝫ vẽ
dicaret: dñs Chriſtus ex forma loquiť humanitatis
aſſumpte: Egen⁹ ꝛ pauper ſum. Egen⁹: qꝛ humanitas
ſubueniri ſibi ſemp eget a dño. Pauper: qꝛ niſi diua
gr̃a clarificeť: de ſe oĩno tenuis eſſe cognoſciť. Sed
ne iſtã pauptatẽ vilẽ abiectãqꝫ eſtimares: Addidit:
Mat.3. Dñs curã hẽt mei: ſcilꝫ de quo dicturus erat: Hic eſt
filius me⁹ dilect⁹ in quo mihi bene cõplacui. O pau

pertatẽ theſauris oĩb⁹ ditiorẽ. Pauper enĩ de nr̃o: di
ues de ſuo eſt: qui iõ indigentiã humanitatis aſſum
pſit: vt abũdãtie ſue nos faceret eſſe ꝑticipes. [Adiu
tor me⁹ ꝛ ↄliberator meus ↄeſto: dñe ne tardaueris.] Al. protector Al. tu es de⁹ meus
De adiutorio ꝛ de ꝓtectione ſecur⁹ celeritatẽ neceſ
ſariã petit: vt iã qꝛ mors vitari nõ debuit: ſaltẽ reſur
rectio feſtina ſuccedẽt. Cũ enĩ dic: Adiutor ꝛ libera
tor: oſtẽdit patiẽtiã diuerſarũ videlicet paſſionũ: vñ
ꝛ ipſe pſalm⁹ fecit initiũ. Quapropter tot vtuti patiẽ
tie merito deputať: q ꝛ eodẽ fine ↄcludiť. Cõcluſio.

Magnifica ꝛ ſuauiſſima vba ſenſus nr̃os me
dullit⁹ ītrauerũt: qñ ipm audiui
mus docentẽ quẽ adoram⁹ auctorẽ. Nã lꝫ vniuerſos
pſalmos magno honore veneremur: neſcio gd tamẽ
dulci⁹ accipiť: cũ aligd de ſancta incarnatiõe ꝓferť.
Oĩs enĩ fidelis gratiſſime ſuſcipit: per quã noſcitur
eẽ liberat⁹. Et reſpice quo ordie pſalmi hui⁹ ↄtextio
diſponať. Primũ loquiť eccl̃ia: q̃ſi rudes docẽs: q̃ſi
trepidos ↄfortans: quaſi incompoſitos pꝛeparãs: vt
ſequentia verba dñi Saluatoris libenti animo ſalu
tariter populus pꝛeparatus audiret.

Explicit expoſitio in pſalmũ .39ᵐ.

In finem pſalmus Dauid. XL.

Beatus qui intelligit ſuper ege
num ꝛ pauperẽ: in die mala li
berabit euꝫ dñs. Dñs ↄſeruet
eũ ꝛ viuificet eũ: ꝛ beatum fa
ciat eũ in terra: ꝛ nõ tradat euꝫ
in aiaꝫ inimicoꝝ ei⁹. Dñs opẽ
ferat illi ſuper lectũ doloris ei⁹: vniuerſum
ſtratũ ei⁹ verſaſti in īfirmitate ei⁹. Ego dixi
dñe miſerere mei: ſana aiaꝫ meã qꝛ peccaui
tibi. Inimici mei dixerũt mala mihi: quãn
do morieť ꝛ peribit nomen eius? Et ſi igre
diebať vt videret vana loquebať cor eius:
cõgregauit iniquitatem ſibi. Egrediebatur
foras: ꝛ loquebať in idipſum. Aduerſum
me ſuſurrabant oẽs inimici mei: aduerſum
me cogitabãt mala mihi. Uerbuꝫ iniquum
conſtituerũt aduerſum me: nũquid qui dor
mit non adijciet vt reſurgat? Etenĩꝫ homo
pacis mee in quo ſperaui: qui edebat panes
meos magnificauit ſuper me ſupplantatio
nem. Tu autẽ domine miſerere mei: ꝛ re
ſuſcita me ꝛ retribuã eis. In hoc cognoui
qm̃ voluiſti me: qm̃ non gaudebit inimicus
meus ſuper me. Me autẽ ꝓpter innocẽtiã
ſuſcepiſti: ꝛ cõfirmaſti me in cõſpectu tuo
in eternũ. Benedict⁹ dominus deus iſrael:
a ſeculo ꝛ in ſeculum: fiat fiat.

Verba iſta frequẽti vſu nobis iã debẽt eẽ
notiſſima: ſed vt breuiter dicta tãgam⁹:
oĩa dirigunť ad Chriſtũ dñm. Magnifi
cat aũt hunc pſalmũ qđ in q̃dragenario
numero noſciť collocatus: qui calculus
emundationi ꝛ purificationi frequẽter aptať. Qua
draginta enim diebus fuſo diluuio: ab iniquitatib⁹
hoĩum terra diluta eſt. Quadraginta quoqꝫ diebus

ſanctus Moyſes ab eſcis corporeis temperauit:vt
diua colloquia mereref. Eodem modo Helias ſuffi-
gio ſe corporee refectiõis abſtinuit. Ipſe quoqꝫ dñs
totidẽ dieb⁹ ac noctib⁹ ieiunauit vt nobis formã btẽ
purificationis oñderet q̃dragreſime:gn etiaꝫ ipſius
exemplo pmittiſ tẽp⁹ abſtinentie:vt deletis ſordib⁹
pctõꝝ:ad reſurrectionẽ dñi puris mẽtib⁹ accedam⁹.
Quapropter hũc pſalmũ iter illa iudicem⁹ ſacra re-
poſitũ:que alas nr̃as celeſti purificatiõe mũdificãt:
maxime qñ de elemoſyna ꝓpheta dictur⁹ eſt:qua ꝑ-
Eccle.3. pꝛie fieri noſciſ purgatio pctõꝝ. Legiſ eni:Sic aq̃
extiguit ignẽ:ſic elemoſyna extiguit pctm̃. Diuiſio.

P Rimo igreſſu ꝓpheta loquiſ:beatũ ꝓdi
cãs elemoſyne largitorẽ:multiplici eũ be
nedictione ꝯcelebrãs. Scdo:glioſaꝫ dñs
ſuã memorat paſſionem. Tertio:ad ꝯfir-
mandã ſpem fideliũ:idem Chriſtus dñs
predicit ꝓpriã reſurrectionẽ. Expoſitio.

B Eat⁹ qui intelligit ſup egenũ ⁊ pauperẽ:
SYL in die mala liberabit eũ dñs. Hic iteꝝ
hypothetic⁹ ſyllogiſm⁹ hac rõne reſplen-
det. Si ois beatus itelligit ſup egenũ ⁊
pauperẽ:in die mala liberabit euꝫ dñs.
Atti ois btũs intelligit ſup egenũ ⁊ pauperẽ:in die
DEF igiſ mala liberabit euꝫ dñs. Hypothetic⁹ aũt id eſt:
ꝯditionalis ſyllogiſm⁹ eſt:qui ex ꝯditionalib⁹ ꝓpoſi
tiõib⁹ hñs abſolutã aſſumptionẽ colligit ꝯcluſionẽ.
DEF Nũc ſequentia videam⁹. Scda eſt ſpẽs definitionis
que grece ennematice diciſ:latine notio nũcupaſ.
Hec de factis ſuis vnũquẽqꝫ quid ſit oñdit. Diſ eni:
quo modo pctã per oꝑationes elemoſynarũ ſaluber
rimas expienſ:vt poſſit btitudo glioſiſſima reperi-
ri. Suadebat nos equidẽ dignitas rei:per locũ cõeꝫ
aliq̃ꝫ facẽ digreſſionẽ:vt recõciliatricẽ humani ge-
neris elemoſynã laudare deberem⁹. Sed qm̃ multo
rũ patrũ ſanctiſſimo atqꝫ eloquẽtiſſimo ore celebra
ta eſt:ſufficiat ad coꝝ libros audiẽtũ corda remiſiſ
ſe:vt ⁊ illoꝝ deſideriũ vberius expleaſ:⁊ nos ceptuꝫ
op⁹ iuuãte dño gnauiter impleamus. Sed lꝫ multi-
Luce.6. pꝛes de hac re plura ꝯſcripſerint:oriſ tñ inter eos de
hoc articulo nõnulla diſſenſio. Legiſ eni:Oi petẽti
te tribue. Scriptum eſt etiã:Deſudet elemoſyna in
manu tua:donec iuenias iuſtũ cui eã tradas. Sed ſi
oẽs iuſtos querim⁹:iperatã ꝯſtringim⁹ largitatẽ. Ue
rum hec cã in ſola pia volũtate ꝯſiſtit:qꝛ nõ eſt nr̃m
ꝓus mores diſcutẽ ⁊ ſic idigẽtie ſubuenire. Sufficit
nobis vt nos dare aliqd malis artib⁹ neſciamus:nec
opiniones hominuꝫ captãdo elati elemoſynã largia
mur:ſed opemur ſolo affectu ſubueniẽdi:qd nos ſup
oia ꝓcipit diuinitas ituerí. Qui ſic dederit:⁊ ſi iuſtis
nõ det:iuſte tñ oib⁹ erogabit. Sed maior opa dãda
eſt:vt ſcis viris in aliq̃ idigẽtia ſubuenire debeam⁹
ꝓpter Chriſtũ dñm nr̃m:qui de paupib⁹ ſuis in iudi
Math.25. cio ꝓprio dictur⁹ eſt:Qui fecit vni ex minimis iſtis:
mihi fecit. Quid eni dici põt ſublimi⁹:qd ve glioſi⁹:
qñ aut ipſi ꝓcermiſſi in ignẽ dirigũt:aut remunera
ti nos ad dexterã collocabũt. Sed aduerte qd dicit:
Intelligit vt ẽt nõ petẽtib⁹ talib⁹ offeraſ. Nã qui pe
tẽti tribuit:bonũ opus efficit:qui vo tacẽtẽ itelligit
btitudinẽ ſine aliq̃ dubitatiõe congrit. Addidit:In
die mala liberabit eũ dñs:diẽ qdẽ iudicij ſignificat.
Sed aliquos mouet ꝙ tã frequẽter malã diẽ. Dis
homo malũ ⁊ formidabile iuſte ſibi dei diẽ eẽ iudi-
ciũ:qꝛ pctõꝝ tib⁹ debita pena ſuſpecta eſt. Nã ⁊ ſi eius
miſeratione liberamur:rigorẽ tñ iudicij ipſi⁹ recte

expaueſcim⁹. [Dñs ꝯſeruet eũ ⁊ viuificet eũ:⁊ beatuꝫ
faciet eũ:†⁊ emũdet in terra alam ei⁹ ⁊ nõ tradat eũ Al. nõ habet Al. alam
in †man⁹ inimici ei⁹.] Petitio iſta ꝓphete certa ꝓ-
miſſio eſt:qꝛ ſic fieri neceſſe eſt:ſi tñ egen⁹ ⁊ pauper
pio munẽ ſubleueſ. Cõſeruet dixit:id eſt:iter mala
ſeculi ꝑire nõ faciat:ſed ad ſuã retributionẽ illeſuꝫ
ſancta ꝯuerſatione pducat. Uiui aũt ꝓpꝛie illi dicũ-
tur:qui ſe a chr̃iana fide nõ diuidunt. Naꝫ de illis qui
in errore verſanſ dictũ eſt:Sine mortuos:ſepeliant Luce.9.
mortuos ſuos. Ergo viuificet eũ dicit:hoc eſt:faciat
illũ iter electos in ſua viuẽ portiõe. Addidit:Et bea
tũ faciet eũ:vtiqꝫ vt in reſurrectione ad dexterã col
loceſ:⁊ in patriã illã btõꝝ magni iudicis pnũtiatio
ne mittaſ. Sed poſt illã ſuperiorẽ quã dixerat:rẽ ni
mis neceſſariã tãgit:vt dũ in iſto mũdo ꝯſiſtit:pec-
catoꝝ remiſſione mũdeſ:vbi venia optata ſuſcipiſ:
ſi deuota ſupplicatione plãgaſ. Subiũxit etiã:ne in
manib⁹ inimici tradaſ. Inimic⁹ diabolus eſt:manus
ei⁹:ptãs iniq̃ eſt. Nã q̃s man⁹ hẽat:qui carnẽ nõ hẽt:
Ipſa ḡ ptãs eſt:qua ſeruos dei multiplici tẽtatione
caſtigat. Et aiaduerte:quotiẽs in hoc vſu:Et:poſuit: SCHE
vt figurã Polyſyntheton ꝯiũctionis huius frequẽti
iteratione mõſtraret. [Dñs opẽ ferat illi ſup lectuꝫ
doloris ei⁹:vniuerſum ſtratũ ei⁹ vſaſti in ifirmitate
eius.] Ne putares beatũ iſtũ in hoc mũdo incõcuſ-
ſam requiẽ poſſidere:dolores ei⁹ mitigari depcaſ:vt
multitudo maloꝝ tẽperatiõis bñficio vinceref. Le
ctus eni nobis dat⁹ eſt ad getẽ:in quo ſe hoim feſſa
membra refoueãt. Sic ⁊ ille qui pr̃imoniũ ꝯquirit:
vxorẽ ſibi copulat:filios ꝓcreat:qui amicitias parat
q̃ſi in quodã lecto delectationis gr̃a ꝯquieſcit. Sed
hoc frequẽter ſnis ſuis amara ⁊ dolorib⁹ plena dñs
facit:ne ſpem ſuã ponẽtes in tpalib⁹ reb⁹:futura bo-
na nõ appetãt. Quapropter optat ꝓpheta:vt ꝯſoleſ
dñs dolorẽ eius:qui in delectatione ſua q̃ſi quodã le
ctulo ſauciaſ. Addidit:Uniuerſuꝫ ſtratũ ei⁹ vſaſti in
infirmitate ei⁹. Cauſaꝫ excolit quã ſuperi⁹ dixit:qꝛ ꝓ
uidẽtia diua pficiſ:vt ſuoꝝ dei mũdana delectatio
in anguſtijs doloribuſqꝫ vieſ:q̃ten⁹ hic diuerſis cala
mitatib⁹ afflicti:eterne btitudinis requiẽ ꝯſequanſ:
ſicut factum eſt in Iob:cui ſeculi bona in ifirmitate
ꝯuerſa ſũt:ſed idẽ felicior extitit:qꝛ ſe illi ꝓſperitas
mũdana ſubtraxit. Quocirca talib⁹ reb⁹ rogat opem
ferre dñm:ne humana fragilitas duris laborib⁹ preſ
ſa ſuperetur. [Ego dixi dñe miſerere mei:ſana alam
meã †qm̃ peccaui tibi.] Cũ tribulationes fideliũ di- Al. quia
uino iudicio fieri cognouiſſet:exclamauit pie trepi-
dus ꝓpheta:vt ⁊ ipſe miſericordiã dñi ꝯſequaſ:qm̃
qui ſe peccaſſe cognouerat:tẽtationib⁹ tradi iure me
tuebat. Oẽ eni peccatũ morb⁹ eſt aiarũ:quo creſcẽte
ſalus iterioris hoïs diſſipaſ. Senſit egritudinẽ ſuã:
qui clamauit ad medicũ:ſed itellect⁹ erat ſan⁹ dũ ſe
cognuit ifirmũ. Aiaꝫ itaqꝫ ſuã ſanari deſiderat:remiſ
ſione ſcilꝫ pctõꝝ:Quia reuera ſanamur:cũ ſtrãgulã
tia pctã laxanſ. [Inimici mei dixerunt mala mihi:
qñ morieſ ⁊ ꝑibit nomẽ ei⁹:] Hacten⁹ ꝓpheta de
beatoꝝ afflictione locut⁹ eſt:nũc ſecũdo igreſſu dñs
Saluator de ſua paſſiõe dictur⁹ eſt:vt cũ famuli dei
diuerſis caſib⁹ affligunſ:nõ ſe a deo credãt eẽ dereli
ctos:qñ Chriſtuꝫ dñm talia ptuliſſe cognoſcunt:qui
dixit:Si me ꝓſecuti ſũt:⁊ vos ꝓſequenſ:Si ſmonẽ Joan.15.
meũ ſuauerũt:⁊ vr̃m ſeruabũt. Inimici vo dixerũt
mala:quãdo falſa locuti ſũt. Neceſſe eni erat vt ipi
mendacia cogitarẽt:qui diaboli victori fremuerũt.
Sequitur:Quãdo morieſ ⁊ ꝑibit nomẽ ei⁹: Uerba

Ibidē.xi. ſunt demētium iudeoꝝ. Dicebāt enī: Si dimiſeri-
mus eū: veniēt Romani ⁊ tollent nobis ⁊ locū ⁊ re-
Ubi ſupra gnū. Itē caiphas ait: Expedit vt vnꝰ homo moriat̃ p
oibꝰ: ⁊ nō tota gēs pereat. Periit enim nomē eiꝰ: ſed
Al. ſi ingre ab ipſis qui ei credē noluerūt. [Et ſi ingrediebant̃ vt
diebat̃ vt vi viderēt: vana locutū eſt cor eoꝝ: ꝯgregauerunt iniq
deret vana lo tatē ſibi. †Et egrediebant̃ foras ⁊ loquebant̃.] Tē-
qbat̃ cor eiꝰ pus illud dñice paſſiōis exponit: qm̄ iudas nō ad ve-
cōgregauit. nerādū dñm: ſed ad ꝓdendū poſtꝰ doloſus intrabat.
Al. Egredie Nā qd̄ pluraliter dictū eſt. Ingrediebant̃: ⁊ illos ſi-
bat̃ foras et gnificat qui ei manꝰ inycē p̄ſumpſerūt. Uana v̄o lo
loquebatur i cuti ſunt iudei: qm̄ de illiꝰ morte crudeliter tractaue
idipſum rūt: qui oluꝫ vita eē cogn̄ſcit̄. Sequit̃: Cōgregauerūt
iniqtatē ſibi. Cōuentꝰ ipſoꝝ ꝯgregatio fuit vtriqꝫ pec
cantū: qm̄ in vno facinore oia ſcelera ꝑpetrata ſunt:
dum rerū dñm crucifigē decreuerūt. Foras egreſſi
ſunt: qm̄ intꝰ ſtare nō poterāt qui ab arcano fidei di-
ſcrepabāt. Utrūqꝫ miſerū: vtrūqꝫ peſtiferū: ingreſſi
ſunt ad facinꝰ ꝑpetrādū: deīde foras a v̄itatis finibꝰ
Al' aduerſuꝫ exierūt. [†Simul in vnū ſuſurrabāt oēs inimici mei
me aduerſum me cogitabāt mala mihi.] Suſurratio eſt
DEF oris paruiſſimꝰ ſonꝰ ſine aliq̄ vocis diſtinctione ꝯfu
ſus: ſmo tractꝰ ab auibꝰ: quaꝝ vox ꝓlata ſuſurrꝰ eſt.
Qd̄ iter illos euenit: qui in auribus ſuis murmurare
inuicē geſſierūt. Cōſilia quippe ſua detegere nō p̄ſu
mūt: qui ſcelerū ſocietate ꝯiūcti ſunt. Addidit: Oēs
inimici mei aduerſuꝫ me cogitabāt mala mihi. Ex-
preſſit iſaniā furētū iſipiētiūqꝫ populoꝝ. Solēt enī
pauci eē ſcelerū auctores. Hic oēs mala cogitaſſe di
cti ſunt: vt nemo ſit minꝰ nocens quos vna facinoris
damnat equalitas. Qd̄ aūt dixit: Mala mihi: ſi eſſe
ctū queris ſibi: ſi votū mihi. Iuſti ſiquidē pena nō
patiētis: ſed faciētis inuidia eſt. [Uerbū iniquū cō-
ſtituerunt aduerſum me: numqd̄ qui dormit nō adij-
ciet vt reſurgat?] Uerbū iniquū dicit: qm̄ clamabāt
Joan.19. Pilato: Si hūc dimittis: nō es amicꝰ Ceſaris. Cōſti-
tuerūt: id eſt: decreuerūt: aut etiā definierūt: videli-
DEF cet qm̄ de dño Saluatore iniam ſibi ſunt locuti. Dor
mire eſt aūt a ſenſibꝰ carnis remiſſa mētis intētione
requieſcē: ⁊ iterū ad actꝰ vite nr̄e reparato animi vigo
re remeare. Quod morti dñice pulcherrime videt̃
aptatū: qꝛ tāta celeritas reſurrectiōis fuit vt dormiſ
ſe potiꝰ q̄ȝ mortuꝰ eſtimet̃: reſurgēs fortiſſimꝰ qui vt
ībecillis occubuit. Et ne ſibi heretici diutiꝰ blādiā
tur: audiāt illū qui dormit ipm̄ ſibi adycē ꝓtinꝰ vt
Joan.10. reſurgat: ſicut ⁊ in euāgelio dicit: Ptātē habeo ponē
di aiam meā: ⁊ ptātē habeo iterū ſumēdi eā. [Etenī
Al. ſperaui homo pacis mee in quo ſ̄ſperabā: qui edebat panes
Al. magnifi meos ſampliauit aduerſuꝫ me ſupplātatione.] Ho-
cauit ſuper minē pacis ſue: dicit diſcipulū iudā: qui illi pacē de-
dit qm̄ eū tradidit. Pacē ſiquideꝫ dicimꝰ: cū nos inui
ceꝫ oſculamur. Nā ſi ad aīe tranqllitatē referas: pax
eē in illiꝰ corde nō potuit: qui inſidias blādiēdo ꝑpa
rauit. Addidit: In quo ſperabā: id eſt: in quo ſperare
putabar. Naꝫ quo modo habuit in hoīe peſſimo ſpe
rare: qui illū potuit anteq̄ȝ naſceret̃ agnoſcē? Nā vt
Joan.6. itelligas fuiſſe p̄ſcitum: ſic ipſe dñs dicit: Nōne vos
duodecim elegi: ſed vnꝰ ex vobis diabolus eſt? Seq-
tur: Qui edebat panes meos: ſiue doctrinaꝫ meā au-
diebat: vñ ſpūaliter epulamur: ſiue qꝛ manuꝫ miſit
cū ipſo in parapſide: quēadmodum euāgelij lingua
declarat. Et merito dixit: Ampliauit: qm̄ ignorātibꝰ
quis eēt ipſe mōſtrauerat. O diſcipulū ſurdū: o ido-
DOG cili corde duriſſimū. Quis enim eū a tāta pietate ali
quid v̄tutis aīo ꝑcepiſſe credat: qui tā crudelis extiti-

[t parricida? [Tu aūt dñe miſerere mei ⁊ reſuſcita
me: ⁊ retribuā ſillis.] Expoſita paſſiōe: ad tertiū ve- Al. eis
nit igreſſū: in quo reſurrectionis ſue per id q̄ homo
eſt fieri miracula depcat̃. Quid erigis aures hereti-
ce? Quid te putas aliqd inueniſſe: qd̄ tuā poſſit excu
ſare pfidiā? Si ptātē queris: audi qd̄ in euāgelio di-
cit: Soluite tēplū h̄: ⁊ in triduo ſuſcitabo illud. Hic Joan.2.
humanitas rogat: ibi diuinitas pollicet̃. Deſine calu
mnias facē. Utraqꝫ enī ꝯueniūt in dño Saluatore:
qꝛ v̄bū caro factū eſt: ⁊ habitauit in nob. Retribuā Joan.1.
illis dixit: nō dolore vindicte: ſed expectatiōe patiē-
tie. Nā hodieqꝫ ſuſtinēdo illos: magnā ꝑteꝫ eoꝝ de-
mētie ſue opatiōe ꝯuertit. [In hoc cognoui qm̄ volui-
ſti me: qm̄ nō gaudebit inimicꝰ meꝰ ſup me.] Cogno
uiſſe ſe dīc in hoc dilectionē p̄ris: qꝛ glioſa eſt reſur-
rectio ſecutura. Qm̄ voluiſti me: ſubaudi: glificare:
exaltare. Poſſunt enī huic loco ⁊ hec v̄ba que dicta
ſūt ⁊ his ſimilia ꝯuenire. Addidit: Qm̄ nō gaudebit
inimicꝰ meꝰ ſup me. Hoc erat qd̄ dixit: Qm̄ voluiſti
me: ſcilꝫ qꝛ inimicꝰ ſupra eū nō eſt gaudere ꝑmiſſus:
qm̄ illa que diſponebāt: nullatenꝰ ipleuerūt. Ad hoc
enī eū occidē voluerunt: ſicut ſupius dictū eſt: vt no
mē eiꝰ penitꝰ de terra abrogarēt. Sed ecōtra: vident
eccleſiā Chriſti toto orbe diffuſaꝫ: nomē eiꝰ vbiqꝫ ce
leberrimū eē cognſcūt: vt merito gaudē nō poſſint q
bus tā ꝯṫria ꝓuenerūt. [†Propter inocētiā aūt meā Al. Me āt
ſuſcepiſ.ti: ⁊ ꝯfirmaſti me in ꝯſpectu tuo in eternū.] propter inno
Uere ſancta inocētia: vere ſimplicitas: vere humili- centiam
tas btā: vt tot mala paſſus: nulla ſe ꝯtētione defende
ret. Placato aīo ibat ad crucē: tranqlla mēte moritu
rus. Oia v̄ba que p̄dicta ſunt per ꝓphetas: integerri
ma veritate cōpleuit. Doluit caſibus ꝑſequētiū: ⁊ in
cruce poſitꝰ pro inimicis ſuis clemētiſſimꝰ exorauit:
qm̄ h̄ ⁊ a fidelibꝰ ſuis faciēdū eē decreuerat. Et me-
rito dedit p̄ceptū: qui ꝑmiſit exēplū. Seqt̃: Et ꝯfir-
maſti me in ꝯſpectu tuo in eternū. Hic iam btitudo
ipſiꝰ ſancte icarnationis exprimit̃: qui moribūdi cor
poris ifirmitate depoſita: homo deus ex duabꝰ ⁊ in
duabꝰ naturis diſtinctis atqꝫ ꝑfectis ꝑmanet in glia
ſempiterna: cuiꝰ nomē ſup oē nomē eſt: cuiꝰ ptās ce- Phil.2.
lo terreqꝫ iperat: cui oē genu flectit̃: celeſtium terre
ſtriū ⁊ iſernoꝝ. [Benedictꝰ dñs deꝰ Iſrael: a ſeculo
†⁊ vſqꝫ in ſeculū: fiat fiat.] Expoſitis que ad paſſio- Al. nō habet
nē ⁊ reſurrectionē dñi Chri ꝑtinebāt: pulchre ſecuta
eſt laudatiua ꝯcluſio: qꝛ oi tpe bn̄dici debet: qui ſpeꝫ
nr̄aꝫ glia ſue diſpēſationis ipleuit. Bn̄dictū dicimꝰ ⁊
hoieꝫ cui bn̄dicit̃: cui tn̄ ſi bn̄ nō dicat̃ benedictꝰ nō
eſt: quodāmodo iſta bn̄dictio ex alieno celebrat̃ ar
bitrio. Deꝰ aūt bn̄dictꝰ eſt ⁊ ſi oēs taceāt: qꝛ ille oē bo
nū nō tanq̄ȝ externū ſuſcipit: ſed ab ipſo ꝓgredit̃. Nā
qd̄ dixit: A ſeculo: p̄ſītē mūduꝫ ſignificat ex quo ad-
miſtrari cepta ſūt oia. Et vſqꝫ in ſeculū: futurū vult
itelligi: vbi iā oia eterna ꝯſiſtūt: nec aliq̄ tpis muta-
bilitate dilabuntur. Nam lꝫ ſeculum iſtud deficiat:
dei tamen benedictio incommutabilis perſeuerat.
Addidit: Fiat fiat. Hoc verbum geminatum inſtan
ter ab omnibus predicat eſſe faciendū. Nō enim ſic
intelligendū eſt: vt putet̃ fiat benedictꝰ dñs: tanq̄ȝ ſi
nō laudet̃ benedictꝰ nō ſit: ſed hoc fiat: vnde nos ꝓ-
ficimꝰ dū iugiter eiꝰ laudibꝰ occupamur. Aliq v̄o ex-
poſitoꝝ pro iſtiꝰ v̄bi nouitate qd̄ eſt hic: ⁊ in 71° ſiue
in 88° vel in cēteſimo qnto: in quinque libros pſal-
teriū diuidēdū eſſe putauerūt. Sed eis nō eſſe ꝯſen
tiendū in p̄fatione nr̄a ſufficiēter oſtēſuꝫ eſt. In acti
bꝰ quippe aploꝝ: vnꝰ liber legit̃ eē pſalmoꝝ. Cōcluſio.

Superiore pſalmo: In pma pte eccl'ia ſancta locuta eſt: ⁊ poſt dñi verba ſecuta ſunt: Ita ⁊ in hoc pphetà pcurſor eſt. In ipſo quoqȝ pncipio beat⁹ Dauid per elemoſynas ſanctas morales nos docuit diſciplinas. Secūdo: per paſſionē ſuā dñs naturales ſemitas idicauit. Tertio: reſurrectionis miraculo īſpectiua nos claritate cōpleuit: vt celeſtis philoſophie vitas tribus ptib⁹ narrata ↄſtaret. Qđ ſi diligēter inſpexeris: ⁊ in reliqs pſalmis poſitū frequenter inuenies. Unde pſalmi hui⁹ ſuſcepto beneficio magna exultatione dicēduȝ eſt: Benedictus dñs deus iſrael: a ſeculo ⁊ vſqȝ in ſeculum: fiat fiat.

Explicit expoſitio in pſalmū. 40m.

In finē intellectus filijs chore: pſalmus Dauid. XLI.

Quemadmoduȝ deſiderat ceruus ad fontes aquarūȝ: ita deſiderat anima mea ad te deus. Sitiuit anima mea ad deum fontem viuum: quando veniā ⁊ apparebo ante faciem dei? Fuerunt mihi lachrymę meę panes die ac nocte: dum dicitur mihi quotidie: vbi eſt deus tuus. Hec recordatus ſum ⁊ effudi in me animam meam: quoniaȝ tranſibo in locū tabernaculi ammirabilis vſqȝ ad domū dei. In voce exultationis ⁊ confeſſionis: ſonus epulātis. Quare triſtis es anima mea: ⁊ quare conturbas me. Spera in deo quoniam adhuc confitebor illi: ſalutare vultus mei ⁊ deus meus. Ad meipſuȝ anima mea cōturbata eſt: propterea memor ero tui de terra Jordanis ⁊ Hermonijm a monte modico. Abyſſus abyſſum inuocat: in voce cataractarum tuarum. Omnia excelſa tua ⁊ fluctus tui: ſuper me tranſierūt. In die mādauit dominus miſericordiā ſuam: ⁊ nocte cāticū eius. Apud me oratio deo vite mee dicaȝ deo: ſuſceptor meus es. Quare oblitus es mei: ⁊ quare cōtriſtatus incedo dū affligit me inimic⁹. Duȝ ↄfringunt̄ oſſa mea: exprobrauerūt mihi qui tribulāt me inimici mei. Duȝ dicūt mihi per ſingulos dies vbi eſt deus tuus: quare triſtis es anima mea ⁊ quare cōturbas me. Spa in deo qm̄ adhuc ↄfitebor illi: ſalutare vult⁹ mei ⁊ deus me⁹.

Inter verba vſitata filios chore nouiter itroducit: que noīa cātoꝝ ſūt: nō pſalmographoꝝ: ſicͭ de idithun in 38° pſalmo iā dictū eſt. Hi enī a Dauid ad pſalmodiā fuerāt electi: ſed ppt̄ ſignificātiā nolum ↄgruent̄ titulis vident̄ appoſiti: q̄ magno ſtudio debem⁹ ingrere: vt velut nobis cādidiſſim⁹ nucle⁹ extus ſuo tegmīe decēter appareat. Hebraice chore: dr̄ caluaria. Caluarie vo loc⁹ eſt: vbi dñm Saluatorem ↄſtat eē crucifixū. Quapropter filij chore merito dicunt̄: qui tanq̄ glorioſiſſimū trophēū celeſtis regis: id eſt: ſignaculū crucis ſuſcipe meruerūt. Et ideo pſalm⁹ hic oī ↄuenit chriāno: qui amore dñi flāma dñice charitatis accēdit̄: ſine qua totū abiectū eſt qcqd in humanis reb⁹ putat̄ eximiū. De qua re hic pmus eſt ps quē 83⁹ ⁊ 84⁹ ſubſequunt̄. Sed in his noīb⁹ illud meminiſſe debemus: qđ beat⁹ Hieronym⁹ ait: Oē pſalteriū ſagaci mēte pluſtrās: nunq̄ īuenio q filij chore aliqd triſte cātauerint. Semp enī in pſalmis eoꝝ leta ſunt ⁊ iocunda: ſecularibuſqȝ cōtentis: celeſtia ⁊ eterna deſiderant: congruētes interpretationi nominis ſui.

Diuiſio.

Filij⁹ chore: (queȝ diximus) crucis honore ſignat̄: Prima pfeſſione pſalmi hui⁹ oē deſideriū mētis ſue ad dñm dic̄ eē tranſlatū. In ſcda per quinqueptitū ſyllogiſmū loquit̄ anime ſue: dicens eaȝ in hoc ſeculi ſalo non debere turbari: qȝ deus eſt ipſius fixa deliberatione refugium.

Expoſitio.

Sicut ſceru⁹ deſiderat ad fontes aquaꝝ: ita deſiderat aīa mea ad te deus. Hic figura eſt Parabole: id eſt: rerū gnē diſſimiliū compatio. Ceruo enī: homo noſcit̄ aſſimilat⁹. Qđ argumētū compatiōis dr̄: a minore ad mai⁹. Sed nō icaſſuȝ fidelib⁹ hoc aīal cōparat̄. Eſt enī pmo inoxiū: deide velociſſimū: tertio deſiderio inardeſcēte ſiticuloſum. Serpētes narib⁹ trahit: quas vt vorauerit veneno eſtuāte pmotus: ad fontē aqrū quāta pōt velocitate feſtinat. Amat enī aqua dulci puriſſimaqȝ ſatiari. Hui⁹ decora cōparatio noſtrū deſideriū ardēter iſtigat: vt qñ venena antiqui ſerpētis haurim⁹ ⁊ ei⁹ facib⁹ eſtuam⁹: ad fontē diue miſericordie ilico feſtinem⁹: q̄ten⁹ qđ peti aduerſitate ↄbit̄: dulciſſimi hauſtus puritate vincat̄. Nec vacat qđ ad fontes aquarū dixit: nō ad aquas. Fons enī aquarū Chriſt⁹ eſt dñs: vñ oia fluūt quecūqȝ reficiūt. Ciſtērna enī plerūqȝ ſiccari pōt: fons aūt aqrū ſemp irriguus eſt. Uñ merito dictū eſt ad liquorē ſacre originis feſtinādū: vbi deſideriū nr̄m nunq̄ poſſit hēre ieiuniū. Sitiuit aīa mea a deum fontē viuū: qñ veniā ⁊ apparebo ante faciē dei. Ut deſideriū qđ pmiſit diue charitatis fuiſſe cognoſceres: aīam ſuā dicit ↄſpectū dñi ſitiēter appet̄. Quo ambitu: imbecillis maxime inflammat̄ humanitas. Deniqȝ ſic ſequit̄: Qñ veniā ⁊ apparebo ante faciē dei: ſciliȝ qȝ tunc nobis manifeſt⁹ apparebit: qñ nos in iudicio ſuo dignāter īſpexerit. His igit̄ reb⁹ edocti: aduertim⁹ habere aīaȝ ſitim ſuā: cū deſiderio celeſti cōmota diuos fluuios expetit: quibus irrigua ſemp vbertate ſundunt̄ aque copioſiſſime ſalutares: que nō ſolū ſitiȝ retēperant aīarū: ſed etiā oēm indigētiā ībecillitatis excludūt. Hec ſitis in ſeculo hiis pectoribus ſemp eſtuat: nec aliquo fine ↄtēta regeſcit: qȝ ei in futura btitudine dat̄ īuenire qđ appetit: ſicut dñs in euāgelio dic̄: Bti qui eſuriūt ⁊ ſitiūt iuſtitiā: qm̄ ipſi ſaturabunt̄. Qñ: aūt: cū pōdē pnūciāduȝ eſt: vt grauis ei videat̄ eſſe dilatio. Fuerūt mihi lachrymę meę panes die ac nocte. Audiāt h qui dño flere nō appetūt: iuges lachrymas nō iediā: ſed ſatietatē potiꝰ īuluiſſe. Nec īmerito: qȝ flet⁹ ille cib⁹ eſt aīaꝝ: corroboratio ſēſuū: abſolutio peccatoꝝ: refectio mētiū: lauacra culpaꝝ. Per has iuges lachrymas: ſignificat afflictiōib⁹ erudiri poſſe ppl'm chriānū. Diē: pſpitatē dēm⁹ accipe: noctē vo triſtitiā. Per hec enī duo: oē tēp⁹ vite hoīs indicat̄. Dū dicit̄ mihi quotidie: vbi eſt De⁹ tuus?

Al. Quēadmodum

SCHE TOP

Al. fontem.

Math. 5.

INTER

Cauſaʒ reddit fili⁹ choꝛe:quare iuges lachꝛymas fu
dit. Hoc eni dicebat̃ aſſidue ꝑſecutio͂ıs tp̃e chꝛiſtianis:
Nõ eſt qui vos vindicet:ſuſtinete ꝑfecto que volu
m⁹:que iubem⁹. Quis in iſta afflictiõe nõ fleret:ha
bere ꝯſciam rectã:⁊ prauoꝝ ſubiacẽ ꝯuitijs:qñ vltra
oĩa dolores eſt:illũ iſultãtẽ cernẽ:quẽ cogſcis ꝯſcie
prauitate ſoꝛdẽ:Et reſpice ꝯuenietiã rerũ:qñ ſic la
chꝛymas ſuas aſſiduas deſignauit:ita ⁊ iputationes
fuiſſe ꝯtinuas dicit:vt oĩa ſibi ꝯcoꝛdẽt que ſacris le
ctionib⁹ ꝯtinent̃.[Hec recoꝛdat⁹ ſum ⁊ effudi in me
Al. tranſibo aiam meã:qñ †igrediebar in locũ tabernaculi.] Id
eſt:dũ hec que mihi iputabant̃ delicta cogitarẽ:aiaʒ
meã quaſi ex pleno ꝯceptaculo in lachꝛymas ſubita
inũdatione ꝓfudi:rogãs deũ ne diuti⁹ tali icrepatio
ne toꝛqueret. Aiam võ ſuã in ſe quodãmodo fundit:
qui pleno deſiderio ꝯciliat⁹ deo ſe ſincera ſupplicatio
ne ꝓſtrauerit. Et nota ꝙ oĩs effuſio motu facto ad
vicina loca ꝓgredit̃. Aia võ in ſe fundit̃:quotiẽs cõ
pũctionis iſtinctu in ſemetipſam reuertit̃. Sequit̃
etiã cur in ſe effuderit aiaʒ ſuã:ſcilʒ Qñ igrediebat̃
in locũ tabernaculi:hoc eſt:in eccliaʒ pñitem. Ibi eni
dũ igrederet̃ ampli⁹ ploꝛabat:amplius gemebat ad
huc differri illã Hieruſalẽ:quã ſcis ſuis dñs repro
miſit. Neceſſe eſt eni viuaci⁹ deſiderare qð expectat̃
qñ ei⁹ quedã ſilitudo ꝯſpicit̃.[Admirabilis vſqʒ ad
domũ dei. In voce exultatio͂ıs ⁊ ꝯfeſſionis:ſon⁹ epu
lantis.] Hic reddendũ eſt:qð in ſupioꝛe vſu dixit:in
locũ tabernaculi. Ingrediebat̃ enim admirabile ta
bernaculũ:qui iã inigs iputationib⁹ cedẽ neſciebat.
Dicebat̃ eni illi:Ubi eſt De⁹ tu⁹:Sed ille deũ tãto
pere deſiderabat:ꝙto in eũ iſultatio nefanda ſurre
xerat. De iſto võ tabernaculo:vſqʒ ad illã futuri ſe
culi domũ Dei:pi⁹ incola feſtinabat:ne mundi hui⁹
deſideria ſancto viro viderentur accepta. Sed quo
modo illuc ire ſanctiſſimus ambiebat:In voce ſcilʒ
exultationis ⁊ ꝯfeſſionis. Exultatio ad pſalmodiã re
ſpicit:ꝯfeſſio ad peccata deploꝛãda:que duo adiũcta
ꝑfectũ vtriqʒ efficiũt chꝛiſtianũ. Sequit̃:Son⁹ epulan
DEF tis. Definitio breuis:quid ſit exultatio ⁊ confeſſio:id
eſt:ſon⁹ epulãtis:qꝛ ſon⁹ ipſe aiam paſcit:⁊ epulas illi
ſuaues delectatione ꝯcedit. Quid eni dulci⁹:quidue
ſalubri⁹:ꝙ̃ Deũ laudare:⁊ ſe ſemꝑ argui̅t:Finita eſt
pars que ſitiʒ habẽdã dic̃ in dño:ſed rurſus in ſequẽ
ti pte per magnas ſubtileſqʒ argumẽtatiões hoc ite
rat:ne per triſtitiã mẽtis ceſſare videret̃ a deſiderio
qð ꝓbabili ardoꝛe ꝯceꝑat.[Quare triſtis es aia mea
⁊ quare cõturbas me:Spa in Deo.] Hos vſus pau
lo ſolliciti⁹ audiam⁹:qꝛ niſi ſubtili⁹ tractent̃:obſcuri
ſunt. Poſt illas iputationes quas audiuerat:vbi eſt
De⁹ tu⁹:poſt effuſionẽ aie ſue quã nimia tribulatio
ne peregerat:venit fili⁹ choꝛe ad ſcðam ꝑteʒ:qui per
quinquepartiti ſyllogiſmi vaciſſimã ꝓbationẽ vſqʒ
ad finẽ pſalmi loquit̃ ad aiam ſuã dicens:Quare aia
mea inimicoꝝ ſeuis iputationib⁹ ſauciata p̃egraua
ris:Quare me tua afflictione cõturbas:Neceſſe eſt
eni vt illa triſtis ac meſta ifirmitas humana turbe
tur. Sequit̃ aduerſum hec ſalutare remediũ. Spe
ra in Deo:qꝛ ſpes ei⁹ oĩa cõmutat in meli⁹:⁊ ad eter
nũ gaudiũ ꝑducit quos ſeculi iſti⁹ triſtitia iſlicta cõ
Math. 5. cluſerit:ſicut ſcriptũ eſt:Bti qui lugẽt:qñ ipſi ꝯſola
bunt̃. Nec nouũ videat̃ ꝙ ad aiam ſuã ꝑſona logt̃
Ps. 102. introducta. Nã ⁊ alibi legit̃:Benedic aia mea dño.
Ps. 145. Et alibi:Lauda aia mea dñm. Et in 52⁹ pſalmo idẽ
Ps. 42. repetit:Quare triſtis es aia mea:[Qñ †ꝯfiteboꝛ il
Al. adhuc li:ſalutare vult⁹ mei.] Ne foꝛſitan aia diceret:Quẽ
admodũ poſſuʒ ſperare in dño:dũ tua mihi imbecil
litas frequenter obſiſtat:Dicit fili⁹ crucis:Spera in
dño:qñ ego illi ꝯfitebor:id eſt:de peccatis meis pe
nitẽtiã gero:vt me deuotioni ipedire nõ poſſiʒ. Se
quit̃ etiaʒ cui ꝯfitebor:id eſt:qui eſt ſalutare vultus
mei. Salus eni vult⁹ nr̃i Chꝛiſt⁹ eſt dñs:qui in foꝛma
ſerui:qua ſum⁹ abſqʒ peccato:venire dignatus eſt:ſicͣ
Hieremias ꝓpheta dicit:Spũs vultus nr̃i Chꝛiſtus Thren. 4.
dñs cõpꝛehẽſus eſt:ſub cui⁹ velamẽto viuimus iter
gentes.[†De⁹ me⁹. †A meipſo aia mea †turbata eſt: Al. Et
ꝓpterea memoꝛ ero tui †domie:de terra ioꝛdanis.] Al. Ad meipſum
Iſte qui ꝯſiliũ dabat ſic:qui mẽtem ſuã rõnabiliter Al. cõturbata
coꝛrigebat:ad ꝯditionẽ humanitatis reuerſus ꝯfite Al. nõ habet
tur:dicens aiam ſuã a ſe poti⁹ eſſe turbatã. Reuera:
qꝛ niſi hoc vitia carnis facerẽt in ſua tranquillitate
mentis puritas ꝑmaneret. Hãc aũt rõcinationeʒ ni
mis cõpetẽter arbitroꝛ itroductã:vt homo euidẽter
agnoſceret ex qua diuerſitate ꝯſtaret. Sed fili⁹ iſte
crucis quẽ p̃fatus eſt titulus:oſtendit remediũ quo
poſſit vnuſquiſqʒ aie ſue ꝯturbationes euadẽ dicẽs:
Propterea memoꝛ ero tui dñe de terra Ioꝛdanis.
Propterea:id eſt:ꝓpter ꝯturbationes iſtas quib⁹ aia
mea vehemẽter affligit̃:memoꝛ ero tui dñe:Quaſi
diceret:Ad te ſũma velocitate feſtino:vbi ꝑueniſſe
remediũ eſt:⁊ carnaliũ maloꝝ cõpetẽs ꝓbat̃ exclu
ſio. Dicit etiam vnde memoꝛ erit:De terra ſcilʒ Ioꝛ
danis:hoc eſt:de loco in quo p̃us dñs baptiſmatis be
neficia ꝯſecrauit. Nã ⁊ nomẽ ipſiuʒ Ioꝛdanis flumi INTER
nis:interpretat̃ deſcẽſio eoꝝ. Deſcẽdit eni in altitu
dinẽ fontiũ:qui ſe illo munere ſacramẽti deſiderat
inouare. Nã hodieqʒ de baptiçato ſic dicim⁹:Deſcẽ
dit in fontẽ. Siue deſcẽſio iſta:humilitatem ſignifi
cat:quã baptiçatũ neceſſe eſt hẽre qui dñi nr̃i ſequit̃
inſtituta. Quapropter harũ rerũ dũ memoꝛes ſum⁹:
ſupuenientiũ maloꝝ nulla ꝯfuſione turbamur.[Et
hermonyim a monte modico.] Hermonyim:paruus
mons iuxta Ioꝛdanẽ eſt poſit⁹:ſicut deuteronomij
lectiõe cogſcit̃. Accepim⁹ inquit in tp̃e illo terrã de Deute. 3.
manib⁹ duoꝝ regũ ammoꝛreoꝝ qui erãt ſec⁹ Ioꝛda
nẽ:a toꝛrẽte Arnon vſqʒ ad mõtẽ Hermon. Sed vi
deam⁹ quid nobis ſignificãtia etiã hui⁹ noĩs tradẽ vi
deat̃. Hermonyim dicit̃ Anathema. Qð dicit homo
diabolo:qñ ad Deũ venerit. Et bene dixit:A monte
modico:qꝛ non ex altitudine ſuꝑbie De⁹ querit̃:ſed
memoꝛia ei⁹ in humilitatib⁹ modicis inuenit̃. Qua
propter dũ ꝑceptũ baptiſmũ:dũ humilitatẽ memo
rie recondim⁹:ſuſcepte fidei regulas donãte dño ſa
lubꝛiter obtinem⁹.[Abyſſus abyſſuʒ inocat:in voce
cataractarũ tuarũ. Oĩa excelſa tua ⁊ fluct⁹ tui:ſuper
me trãſierunt.] Ioꝛdanis:hermonyim:abyſſus abyſ
ſum inuocat:in voce cataractarũ tuarũ:figurã fece
rũt. Sardiſmos:que linguarũ ſemꝑ ꝑmixtione foꝛ SCHE
mat̃. Naʒ Ioꝛdanis ⁊ hermonyim hebꝛea ſunt noĩa.
Abyſſus abyſſum:⁊ cataracte:grecũ eſt. Inuocat in
voce:latinũ eẽ manifeſtũ eſt. Sic iſta figura:in hoc
loco cõmixtione linguarũ pulchꝛe cõpoſita eſt. Duo
bus eni abyſſis:duo teſtamẽta ſignificat:id eſt:nouũ
⁊ vetus:que ſe vtraqʒ mutua atteſtatione ꝯfirmant.
quãdo vetus nouũ p̃dicit:nouũ aũt cõmemoꝛat te
ſtamenti veteris lectiones. Sic fit vt vtraqʒ ſe inuo
cẽt:quãdo ad alterutrũ de ſua ꝯfirmatione teſtant̃.
Sic ⁊ alibi pſalmiſta dicit:Iudicia tua abyſſus mul Ps. 35.
ta. Profunda ſunt eniʒ teſtamenta dñiqꝫ in ſinu ſa
pientie ipſius alta veritate ꝯſiſtunt. In voce aũt ca
taractarũ tuarũ:ꝓphetas ⁊ Apl̃os dicit:qñ ſic aq̃rũ

multitudo per cataractas euomit: ita ⁊ de ore ipſoꝝ domini fluenta manauerũt. Excelſa vo ⁊ fluctus: ad ſcripturas ſanctas cõpetẽter aptamus. Ipſe ſunt enĩ quas ſuperius abyſſos vocauit: vbi ⁊ parabolaꝝ quidã fluctus alludit: ⁊ altitudo ſenſuũ pia ꝑſcrutatione grãdeſcit. Hec ergo ſupra ſe dicit trãſiſſe iuſt⁹: q2 in eoꝝ notitia auidus ſe ꝑſcrutator imerſerat. In die
Al. cãticum eius
mandauit dñs mĩſericordiã ſuã: ⁊ nocte †declarauit. Apud me orõ deo vite mee. Dicẽ: ocioſuz tempus accipiamus: in quo dñi ꝑcepta diſcunt. Nã lex eius in ſpatio tranquillitatis ebibit. Tunc enĩ vacat diſcẽ: quãdo nõ eſt qð debeat impedire. Sequit: Et nocte declarauit. Illud vtiqz qð diſcit in quiete: in tribulatione declarat. Prius enĩ ocioſo tpe legis vba diſcunt: ſed eoꝝ fruct⁹ in afflictione monſtrat: ſicut legit:
Eccle. 35.
Specioſa miſericordia dñi in tpe tribulationis: ita fit vt nocte declaret: qð in die diſcitur. Addidit: Apud me orõ deo vite mee. Ac ſi diceret. Intra me eſt ſacrificiũ qð offerã deo. Qð eſt illud ſacrificiũ? Oratio vtiqz quã de⁹ nõ ſpernit: quã ſupra victimas eligit: cũ tñ deuotione pura mẽtis offertur. Sed iſte dñs De⁹ eſt vite nr̃e: q2 dũ peccatis nr̃is faciẽtib⁹ morimur ei⁹ clemẽtie remiſſione ſaluamur. Dicã deo
Al. oblit⁹ es mei
Al. nõ habet
ſuſceptor meus es. Quare †me oblit⁹ es †quare me repuliſti: ⁊ quare ꝯtriſtatus icedo dũ affligit me inimicus? Fili⁹ chore ſupra dixerat: Apud me orõ deo vite mee: nunc ipſam orõnẽ quã ſuperi⁹ ꝑmiſit ꝑfitet ſe dño eſſe dicturũ: id eſt: cũ me in grãm baptiſmatis ſuſceperis tuis beneficijs in illa patria collocandũ: quare me nunc pateris diuerſis calamitatib⁹ diabolica fraude vexari? Senſerat enĩ vir ſanctiſſimus: quãta illi⁹ quietis dulcedo futura ſit: ⁊ mundi iſti⁹ itinera ꝯfragoſa vehemẽter horrebat. Dic etiã more humano: quare me oblit⁹ es? Quia differebat adhuc illa ꝑmiſſio: quã in futura patria ſanctis ſuis dñs pollicet. Quare me repuliſti? Qm̃ ad illaz quietẽ adhuc ꝑuenire nõ poterat: quã feruẽtius appetebat. Et quare ꝯtriſtat⁹ icedo: dũ affligit me inimic⁹? Utiqz ꝯtriſtamur: qm̃ flagella in hoc mũdo ſuſcipimus: qm̃ inimici fraudulẽta ſurreptione tentamur: qm̃ carnis vitia inuito ac repugnãte animo ſuſtinem⁹.
SCHE
Hec figura dicit Erotema: qm̃ ſub iterrogatione crebra aliqd exaggeram⁹ dolẽtes. Dũ ꝯfringunt oſſa
Al. inimici mei
mea exprobrauerũt mihi qui tribulant me †. Oſſa ad firmitatẽ mẽtis ſepe diximus ꝑtinere. Ergo dum patiẽtie nr̃e virtus affligit: quaſi oſſa frãgunt. Hoc irridẽt vidẽtes inimici: ⁊ velut ꝓbroſum aliquẽ abominant: qui nullã felicitatẽ mũdi iſti⁹ arridere cognoſcunt. Duz dicit mihi per ſingulos dies: vbi eſt De⁹ tuus? Hec eſt illa exprobratio per quã quodaz malleo oſſa patiẽtie frãgebant. Hoc enĩ habẽt in cõſuetudine perſecutores ⁊ irriſores: afflictis dicẽ chriſtianis: vbi eſt De⁹ tuus? Uindicet te ſi põt. Quotiẽs enim hoc martyres audierũt? quotiẽs ꝯfeſſores qui tormẽtis varijs cedere nequiuerũt? Nã vox iſta celeberrima eſt: quãdo illis aſſidue dicit: qui pro Chri noie patiunt. Quare triſtis es anima mea: ⁊ quare
Al. deo
Al. adhuc
Al. et
ꝯturbas me? Spera in †dño: qm̃ †ꝯfitebor illi ſalutare vult⁹ mei †de⁹ meus. Querẽdũ eſt: quid ſignificet repetitio iſta vboꝝ: qm̃ in his lr̃is nihil ſupfluũ: nihil ꝯſtat eſſe ꝯfuſuz. Uidet aũt mihi quinquepar
SYL
titũ ſyllogiſmũ forſitan hic reperiri: quẽ Cicero oratorib⁹ eſtimat applicandũ: vt euidẽter appareat imitatores eos fuiſſe: nõ auctores taliũ regularũ. Nũc iſti⁹ argumentationis diſtincte membra reddamus, Propoſitio eſt enĩ. Quare triſtis es aĩa mea: ⁊ quare ꝯturbas me? Spera in dño: qm̃ ꝯfitebor illi ſalutare vult⁹ mei. Probatio ꝓpoſitionis: quatuor vſib⁹ qui ſequunt ꝓculdubio ꝯtinet adiũcta. Deinde ꝑuenit aſſumptio. Dicã deo ſuſceptor me⁹ es: quare me oblitus es: quare me repuliſti: ⁊ quare triſtis incedo duz affligit me inimicus? Sequit duob⁹ alijs vſib⁹ ꝓbatio aſſumptionis. Infert poſtremo ſub repetitione primi vſus ꝓpoſiti ſyllogiſmi decora ꝯcluſio. Quare triſtis es aĩa mea ⁊c. Que repetitio in lege quinque partiti ſyllogiſmi celeberrima etiã nũc habet. Nec moueat qð in ꝓpoſitione duob⁹ vſib⁹ hec ſentẽtia videtur extenſa: hic autem ſub vno verſu ꝯſtat eſſe cõſtrictaz. Decuit enim vt in fine colligeret: qð ſupra latius videtur eſſe propoſitum. Concluſio.

Filius iſte crucis in principio pſalmi inſigne volens oſtẽdẽ deſideriũ ſuũ: ex ꝗſito ſe cõparauit exẽplo: vt ſingulariter crederet. diligẽ: qui noſcebat tã ingẽti voto dñm ꝯcupiſſe. Sed qm̃ humano vſu bono ꝓpoſito malis ſemꝑ morib⁹ obuiat: dũ mens iniqua quẽ per blãdimẽta decipe nõ põt: ſubdolis icrepationib⁹ molit euertẽ: crebris iſultationib⁹ cõmotũ ſe ad ꝯtinuas lachrymas dicit. Et ne triſtitia ſeculi ei⁹ animuz occuparet: aut in deſperationis diſcrimina ꝑueniret: ad aiam ſuã ꝯſolatoria vba facit: vt ꝑturbationẽ hui⁹ ſeculi fidelib⁹ inimicam a ſe depelleret: ne eũ deſperationis tedia poſſiderẽt. Scriptũ eſt quippe. Triſtitia enĩ que ſm deuz eſt: pniam in ſalutẽ ſtabilẽ opat: ſeculi aũt triſtitia mortẽ opat. 2. Corin. 7.
Quapropter merito a ſe illud conat⁹ eſt expellẽ: vñ ſibi ꝑpetuũ exitiũ nouerat iminẽ. Et ideo hodieqz hũc pſalmũ boni deſiderij ſuaſorẽ atqz inſtitutorẽ: baptiçãdis ꝯgrue decãtat eccleſia: quaten⁹ a triſtitia hui⁹ mũdi alienati: ad dñz tota mẽtis puritate ſuſpirẽt. Preſta bone rex: vt (qm̃ nõ eſt vn⁹ modus miſericordie tue) ſicẽ illos ꝑ aquã ſancte regnãtiõis abluis ita ⁊ nos dono clemẽtie tue a pctõꝝ fece purifices.

Explicit expoſitio in pſalmum. 41[m].

Pſalmus Dauid. XLII.

Iudica me de⁹ ⁊ diſcerne cauſam meam: de gente non ſancta ab hoie iniquo ⁊ doloſo erue me. Quia tu es de⁹ fortitudo mea: quare me repuliſti: ⁊ quare triſtis incedo dũ affligit me inimicus? Emitte lucem tuam ⁊ veritatez tuam: ipſa me deduxerunt ⁊ adduxerunt in montem ſanctum tuum ⁊ in tabernacula tua. Et introibo ad altare dei: ad deum qui letificat iuuentutez meam. Confitebor tibi in cithara deus deus meus: quare triſtis es anima mea ⁊ quare conturbas me? Spera in deo quoniam adhuc confitebor illi: ſalutare vultus mei ⁊ deus meus.

Quãuis alij tituli multa: alij ꝯtineãt pauciora: oẽs tñ ad ſupne ꝯſiderationis munera ꝑducunt: vt ipſa varietas nec faſtidiũ faciat: nec que ſũt necĩa cõmonẽ deſiſtat. Pſalm⁹ ꝗ ſicẽ ſepe dictũ eſt: ſignat DEF
melos celeſtiũ vboꝝ qð deſurſuz nobis reſonare ſentit: ſicẽ hic dictur⁹ eſt: Diſcerne cauſam meã de gente

non ſancta ꝛc̄. Dauid aūt: fortiſſ'imū ꝛ deſiderabilē nobis indicat Chriſtū: ad quē ex perſona fideliſſimi chriſtiani pſalmus iſte dirigit: dum mens ꝛ intētio eius ad ipſum deſideranter aptat. Nā ſicut ille ſuperior docet oīa cōtemni: quatenus deſideriū dn̄i ſingulariter appetat: ita hic premonet: ne mundana poſſimus tribulatione cōfundi: ſed in atrijs domini dicit eſſe gaudendum: egritudinibus noſtris valde neceſſariam probans quā totiens nobis pius medicus ingerit potionem.

Diuiſio.

PSalmū iſtū vnuſquiſqꝫ fideliū ſibi cōpetenter aptabit: qui in p̄mo capite dn̄m deprecat: vt in aduentu nouiſſimo quo iudicaturus eſt mundū: ab infideliū cōſortio liberet. Secundo introiturum ſe ad domini altare confidit: vbi tantūmodo beatis acceſſus eſt: ꝛ ideo in moleſtijs huius mundi animam ſuam dicit non eſſe turbandam: que iaꝫ ſpe ſuperni muneris gloriatur.

Expoſitio.

IUdica me deus: ꝛ diſcerne cauſam meā de gente nō ſancta.] Dum vir fidelis huius ſeculi iniquitatibus angeret: ꝛ cū incredulis populis adhuc eſſet habitatione permixtus: ſubito erupit in vocem: vt in iudicio domini cauſa eius ſequeſtraret ab ipſis: quādo agnos ponet ad dexteraꝫ: hedos aūt ꝯſtituet ad ſiniſtram. Nō enim petit peccata ſua diſcuti: ſed ab iniquorum ꝯſortio liberari. Eſſet enī periculoſuꝫ dicere: Judica me: niſi addidiſſet: ꝛ diſcerne cauſam meā: id eſt: diuide permixtionē meam quā in ſeculo iſto ſuſtineo: ꝛ aliquādo ſegregatū me ab ipſis in populi tui electiōe ꝯſtitue. Addidit: De gēte nō ſancta hoc eſt: de peruerſis ac male viuentib'. Reuera ſancta ꝯſciētia: quando nec in altero ꝯtueri poterat que diuinis p̄ceptis ꝓbabant aduerſa. [Ab hoīe iniquo

Al. erue ꝛ doloſo eripe me.] Bonū q̄dē deſiderium: ſed adhuc nō habet tempus. Hoc eniꝫ qd̄ mō a ſancto iſto querit: in futuro iudicio a fidelib' inuenit. Sed talis ꝛ hic deſiderant qui pacifici eſſe noſcuntur: vt ab inquietis morib' cupiāt diuidi: ne poſſint aliqua prauitate viciari. Ipſe eſt enī iniquus ꝛ doloſus: de quo ſuperius dixit: de gente nō ſancta. Iniquus eſt enim

DEF qui mala facit apertius. Doloſus qui occulta machinatione graſſat: vt ſunt omnes qui a mandatis dn̄i

Al. nō habet ꝓbātur alieni. [Quia tu es deus ꝛ meus ꝛ fortitudo mea: quare me repuliſti: ꝛ quare triſtis incedo dum affligit me inimicus?] Frequēter ratio cauſam precedit: ſepe iterum iūcta ſubſequit. Hic aūt ꝓpoſita clamat in capite. Nā cū ſit ei' fortitudo deus: miraf quare ab aduentu dn̄i in quo iudicaturus eſt mundum adhuc videat repelli: quē ꝓpter mūdi quas patiebaf anguſtias magno deſiderio ſuſtinebat. Forti-

DEF tudo eſt enī ꝯſiderata periculoꝝ perpeſſio: ꝛ laborū indefecta ꝓbatio. Sciebat enim vir ſanctiſſimus vlterius ſe ꝯtriſtari nō poſſe: ſi ad eternā futuri ſeculi requiē perueniret. Mos enī deſiderātiū eſt: ab illa re ſe putare depulſos: ad quā venire velociter nō ſinunt. Eius quoqꝫ rei explanatio decora ſubſequit. Et quare ꝯtriſtatus incedo: dū affligit me inimic'? Utiqꝫ in hoc ſeculo ꝯtriſtati incedūt ſancti: quando inimicoꝝ flagella ſeuiſſima patiunt. Nā cū ille dies iudicationis aduenerit: talia minime ſuſtinebunt: qꝛ inimicus cū ſuis ſequacib' abſolute damnabit. Quapropter vir ſanct' deſideranter expetebat tēpora illa: in quib' ſibi beatitudinē nouerat ꝯferēdā. [Emitte lucē tuā ꝛ veritatē tuā: ipſa me deduxerūt ꝛ adduxerūt in montē ſanctū tuū: ꝛ in tabernaculū tuū.] Al. tabernacula tua.

Hic reddit cauſaꝫ triſtitie ſubmouēde: vt pater mittat filiū ad iudicandū qui eſt lux ꝛ veritas. Ipſe enī Joan. 8.
de ſe dixit: Ego ſum lux mūdi. Et alibi: Ego ſum via Ibidē. 14.
veritas ꝛ vita. Hec enī cū venerit qd̄ eſt Chriſt' dn̄s: a ſanctis eius oīs timor cōfuſionis abſcedit: quando eterne beatitudinis gloriā ꝯſequunt. Iſte ergo fidelis quē ſuperius diximus loqui: deductū ꝛ adductuꝫ ſe dicit in montē ſanctū: hoc eſt: ad firmā credulitatē dn̄i ſaluatoris: ei' gr̄ie cūcta p̄bens non aliq̄d ſuis virib' applicādo. Qd̄ aūt adiecit: Et in tabernaculū tuū: eccleſiā catholicā ſignificat in mūdi iſtius certamine ꝯſtitutā: que adhuc inimici varia fatigatione vexat. Sed audimus tabernaculū: aduerſarij cauueamus inſidias: qm̄ dū in tabernaculis ſit eccleſia: nos nequaq̄ꝫ poſſumus ocia poſſidere ſecura. Qd̄ tabernaculū exodi textus ſic euidēti relatione depingit: vt nō ſolū aurib': ſed pene ipſis aſpectib' offeratur. [Et introibo ad altare dei: ad deuꝫ qui letificat iuuētutē meā. Cōfitebor tibi i cithara de' de' me'.] Uenit ad ſcd̄m caput: ſed dū ꝛ hic eccleſia altare habeat: nō fruſtra dic̄ poſt tabernaculū poſitū: Introibo ad altare dei. Eſt enī qd̄dā ſublime altare: nobiſqꝫ nūc inuiſibile: vbi ſoli iuſti ꝓbant accedere. Nam inter alia mēbra tabernaculi: que famulo ſuo Moyſi dn̄s p̄cepit efficere: hoc quoqꝫ euidenter oſtendit dicens: Inſpice ꝛ fac ſm̄ exemplar quod tibi in monte Exo. 25.
oſtenſuꝫ eſt. Hic enī altare eccleſie indiſcreta turba circūſpicit: ad illud aūt ad qd̄ ſe in futuro dicit intrare: ſoli poſſunt deo placiti peruenire. Altare enim di- ETY
ctū eſt: quaſi alte are: vel alta res. Sequit: Ad deum qui letificat iuuentutē meā. Iuuentutē hic pro nouitate vite ponit ꝓpter dn̄m Saluatorē: qui oīa reparans de vetuſtate defecta: credentib' iuuentutis reddidit validiſſimā firmitatē. Ecce ille ꝯtriſtat' cladibus mundi de bono itellectu fecit gaudium ſibi. In cithara v̄o ꝯfitet: qui mundi hui' aduerſa ſuſtinens a laude domini nō recedit. [Quare triſtis es anima mea: ꝛ quare ꝯturbas me? Spera in deo qm̄ ꝛ ꝯfitebor illi: ſalutare vult' mei ꝛ deus meus.] Al. adhuc / Al. et
Meminerimus hos v̄ſus ꝛ in pſalmo ſuperiore ꝯſcriptos: vbi quinquepartituꝫ eſſe diximus ſyllogiſmū. Sed ꝯſiderandū eſt: q̄ iſtā triſtitiā ſeculi fugiendā: ꝛ frequenter admonet: ꝛ vehemētiſſime ꝑſuadet. Nec immerito: qm̄ bonis reb' ſemꝑ aduerſa eſt. Per hanc enī patientie robur frangit: per hāc charitatis lumē extinguit: per hanc ſpei noſtre deſideriū virtuſqꝫ molleſcit: ꝛ oīs vita ꝯfundit vbi hec iniq̄tas maligna graſſat. Illa v̄o triſtitia vitalis: bonarū mentiū pax: iuge gaudiū beatoꝝ: votis eſt maximis expetēda: de qua dicit Ap̄lus: Fratres: gaudeo: nō qꝛ contriſtati eſtis: ſed qꝛ contriſtati eſtis ad penitentiam: cōtriſtati enī eſtis ſm̄ deum. Unum quidem nomen: ſed rerū di- 2. Corin. 7.
uerſa cōditio. Nā ſicut illa nutrit ad morteꝫ: ſic iſta dirigit ad perpetuam ſoſpitatem.

Concluſio.

In ſuperioribus pſalmis: ꝓpter ꝑfectoꝝ animos ad virtutis culmen erigendos multas legimus itroductas eſſe perſonas: modo eccleſiā: modo penitentē: modo ꝓphetā: modo idithun: modo filios Chore: magna patientie virtute ꝓloquētes: nunc aūt ſermo mediocris ac lenior adhibet: qui ad deuotū pertineat chriſtianū: vt nemo vel imbecillis de ſua mediocritate diffidat: quādo vnuſquiſqꝫ reperit ad qd̄ per dei gr̄am ꝓna mēte feſtinet

feſtinet. Nam ⁊ iſti deſideranti ad atria dñi perueni
re quadrageſimus ſecūdus calculus cōpetēter aptat⁹
eſt. Tali enī numero māſiones ille in deſerto ſacra
te ſunt hebreoꝝ. Quadrageſima etiā ſecūda genera
tiōe ab abraā: dñs ſaluator aduenit: ⁊ mūdū ſua viſi
tatiōe ſaluauit: vt merito ⁊ iſte fidelis ad regnū dñi
ꝑuēturus credat: qui priſtino illi numero ſociatus eē
cognoſcit. Oēs ergo hic v̄tutes: oēs delectationes inue
nit aīa fidelis: vt ꝯſolari ſe ac recreare per dei gratiā
poſſit qſqs igniculū illū diuine charitatis acceperit.

Explicit expoſitio in pſalmum. 42ᵘˢ.

¶ In finē pro filijs chore ad intellectū: pſalmus Dauid. XLIII.

Deus auribus noſtris audiuim⁹
patres noſtri annunciauerūt no
bis. Opus quod operatus es
in diebus eorum: ⁊ in diebus
antiquis. Manus tua gentes
diſperdidit ⁊ plantaſti eos: af
flixiſti populos ⁊ expuliſti eos. Nec eniꝫ in
gladio ſuo poſſederunt terraꝫ: ⁊ bracchiuꝫ
eorum non ſaluauit eos. Sed dextera tua ⁊
bracchiū tuuꝫ ⁊ illuminatio vultus tui: quo
niam complacuiſti in eis. Tu es ipſe rex me
us ⁊ deus meus: qui mādas ſalutes iacob.
In te inimicos noſtros ventilabimus cor
nu: ⁊ in nomine tuo ſpernemus inſurgētes
in nobis. Non enim in arcu meo ſperabo: ⁊
gladius meus nō ſaluabit me. Saluaſti eni
nos de affligentibus nos: ⁊ odientes nos
confudiſti. In deo laudabimur tota die: ⁊
in nomine tuo confitebimur in ſeculum.
Nunc autem repuliſti ⁊ confudiſti nos: ⁊
non egredieris in virtutibus noſtris. Auer
tiſti nos retrorſum poſt inimicos noſtros:
⁊ qui oderunt nos diripiebant ſibi. Dediſti
nos tanquam oues eſcarum: ⁊ in gentibus
diſperſiſti nos. Vendidiſti populum tuum
ſine precio: ⁊ non fuit multitudo in commu
tationibus eorum. Poſuiſti nos opprobri
um vicinis noſtris: ſubſannationem ⁊ deri
ſum his qui ſunt in circuitu noſtro. Poſui
ſti nos in ſimilitudineꝫ gētibus: commotio
nem capitis in populis. Tota die verecun
dia mea contra me eſt: ⁊ cōfuſio faciei mee
cooperuit me. A voce exprobrantis ⁊ oblo
quentis: a facie inimici ⁊ perſequētis. Hec
omnia venerūt ſuper nos nec obliti ſumus
te: ⁊ inique non egimus in teſtamento tuo.
Et non receſſit retro cor noſtrum: ⁊ decli
naſti ſemitas noſtras a via tua. Quoniā hu
miliaſti nos in loco afflictiōis: ⁊ cooperuit
nos vmbra mortis. Si obliti ſumus nomē
dei noſtri: ⁊ ſi expādimus manus noſtras
ad deum alienuꝫ. Nōne deus requiret iſta?
ipſe enim nouit abſcondita cordis. Quo
niam propter te mortificamur tota die: eſti
mati ſumus ſicut oues occiſionis. Exurge
quare obdormis domine? exurge ⁊ ne re
pellas in finem. Quare faciem tuam auer
tis? obliuiſceris inopie noſtre ⁊ tribulatio
nis noſtre. Quoniam humiliata eſt in pul
uere anima noſtra: conglutinatus eſt in ter
ra venter noſter. Exurge dñe adiuua nos: ⁊
redime nos propter nomen tuum.

Roxime in 41ᵒ pſalmo qd ſignificent fi
lij chore ſufficiēter edictuꝫ eſt: Nunc aūt
ad intellectuꝫ nouo qdē ordine: ſed non
ocioſe videt adiectū: iō vt cōmemoraret
hūc pſalmū diligenti⁹ ingrēdū. Audituri
ſum⁹ martyres ſiue ꝯfeſſores: id eſt: filios crucis edi
cere: dū patres noſtri ſine aliqua difficultate inimi
cos ſuos habuerūt deo p̄ſtāte ſubiectos ſe per grauiſ
ſimas martyrū penas diuino munere conqſiſſe victo
rias. Sꝫ hic eſt alter intellectus: vt facta dñi ad glīoſa
cōſilia referāmus. Prio enī maris rubri miracula: ⁊
diuerſaꝝ gētiū inclaborate victorie ꝯtigerūt: vt taꝫ
inſigne miraculū ad credulitatē diuie potētie rudes
pplos inuitaret. Deide illis terra chanaan ꝓmiſſa eſt:
qui erāt vtiqꝫ ſub lege. Nūc aūt creſcēte fide: mar
tyrib⁹ ꝓſpitas mūdana ſubtracta eſt: ne vēturi ſecu
li bona tepidius ībecillitas humana pergreret. Iſtis
enī celeſtia regna ꝓmiſſa ſūt: qui ſub grā eē noſcunt.
Quapropter iſte itellect⁹ querēdus eſt: iſta grā ꝯtuen
da: qm̄ que nūc fiūt ab auctore rex: pro ſalute cūcto
rū occultis plerūqꝫ modis ordinant. Diuiſio.

Siue martyrū: ſiue ꝯfeſſoꝝ v̄ba ſuſcipias: ꝯ
cōſidera pſalmū mirabili ꝯſtructiōe for
matū. In pria pte dicūt patres ſuos dñi
fauore collato per innumeras gentes vi
ſualiter egiſſe victorias: ſe aūt ꝓfitent in
dñi iudicatione vēturā de inimicis ſuis cōpetēter vi
dere vindictā: vbi nō arcu: aut gladio inimicus vin
cit: ſꝫ ſola dñi diſceptatiōe ſupat. Sic diſticte gene
ra hñficioꝝ vtraqꝫ referunt: que ſeruis ſuis dñs pre
ſtare dignat. Scdo loco: diuerſaꝝ neceſſitatū que in
iſto ſeculo patiunt tormēta dinumerāt: nec tñ ſe mā
data diuina ꝓfitent oblitos: quo min⁹ in v̄tute patiē
tie ꝑſeuerēt. Tertio ꝓcant auxiliū: vt hic grauiter af
flictis reſurrectiōis tpe debeat ſubueniri. Expoſitio.

Deus auribus noſtris audiuimus: patres
noſtri annunciauerunt nobis. Opus qd
opatus es in dieb⁹ eoꝝ ⁊ in dieb⁹ antiqs. XL.XI
Primo poſuit De⁹: q̄ initiū aut letus hō
facit: aut afflictiōe nimia ſauciatus. Sꝫ
que dicturi erāt: ne putarent ambigua: audiſſe ſe ꝓ
prijs auribus dicūt: vt maior fides rei potuiſſet acqui
ri. Et ꝯſidera: qꝛ nō iuuenes neqꝫ adoleſcētes ſibi di
cūt retuliſſe que facta ſūt: ſed patres qui ꝯſideratiōe
ſui nois: affectū poterāt hēre pietatis. Subiūctū eſt:
Nři: qui ſuis oīno certiſſima dicere potuiſſent. Annū
ciauerūt nobis: id eſt: retulerūt hñficia: que ſuis po
ſteris: ad laudē dñi voluerūt eē manifeſta. Sꝫ lꝫ dei
quotidiana ſit opa: mūdū ſuis hñficiꝭ ꝯtinē: vt oīa
ꝯſtituta lege decurrāt: tñ tūc dicim⁹ eū operatū qñ
aliqd ſignuꝫ nouitatis oſtenderit. Patres ergo ſuos

retuliſſe teſtant̄ opus:qḋ operatus eſt deus in diebus eoꝝ:hoc eſt:in dieb' antiquis:qñ iſraeliticū pplm̄ ille ſum per maris rubri fluenta traduxit:ꝛ hoſtiū ſuoꝝ
TOP ſine labore ꝓprio fecit eē victores. Hoc argumētum dr̄ a dictis facilia: in aioꝝ:qñ teſtimonij pōdus grauiſſima patrū auctoritate firmat̄. [Manus tua gētes diſperdidit ꝛ plātaſti eos:afflixiſti pplos ꝛ expuliſti eos.] Hinc enumeratio de coꝛa ꝓcedit:quāta iſraelitico pplo vtus diuina ꝓſtiterit:vt bñficia dñi ꝛ in proſperis reb' ꝛ in aduerſis que dicturus eſt manifeſti' eluceſcāt. Per manū hic ſepe dictū eſt:ſignificat̄ poteſtas:qꝛ per tropologiā manu dñi gētes referunt afflicte:per quā nos maxie ſolem' opari. Exeūtib' enī ommorre..:vel ceteris de ꝓprijs terris:hebrei in eorū ſedib' legunt̄ eē plātati. Plātati plane:qui ꝓceſſu dieꝝ munere dñi cremētis iugib' augebant̄. Afflixit aūt pplos aduerſarios:cū ſacerdotū tubis canētibus muri hierico ꝯfragoſe vocis ſonitu corruerūt. Quos de ciuitate ꝯſtat expulſos:qñ tātis miraculis obſiſte-
Al. nec re nequiuerāt. [† Nō enī in gladio ſuo poſſederūt terrā:ꝛ bracchiū eoꝝ nō ſaluauit eos.] Ne putarent hebrei triūphatores ſuis ſe virib' extitiſſe ꝯfitent̄ illos nō in ſuo gladio fuiſſe victores:nec terrā gentiū ſibi ꝓpria fortitudīe vēdicaſſe. Bracchiū pro robore dr̄ qm̄ i ꝑo dimicāte pugnat̄. Sꝫ iſtud bracchiū nō eos ab inimicis liberare ꝑualuit:quos ſpecialiter vt' diuina ſaluauit. Sic dū hebreoꝝ actus exponit̄:humano generi ꝓficua doctrina ꝓſtat̄. [Sed dextera tua ꝛ
Al. cōplacuit ſibi in eis bracchiū tuū ꝛ illumiatio vult' tui:qm̄ † cōplacuit tibi in illis.] Sed dextera tua ꝛ bracchiū tuū ꝛ illuminatio vultus tui:colter reddēdū eſt:ſaluauit eos. Dextera enī ſignificat ꝓſperā ptē:bracchiū fortitudinē:illuminatio ꝯſiliū:que dñs ſupplicantibus ꝯfert qñ victoriā donare dignat̄. Sed ne diceret̄ patres veſtri ſuo merito placuerūt:ideo ſunt tanta a dño ꝯſecuti:intulit nō meritis datū:ſed qꝛ ita deo ſit placitū:cui' eſt gratuitū omne qḋ ꝓſtat. Cōplacuit etiā in illis:qñ de toto mūdo ſola gēs electa eſt:de qua ſaluatoꝛ dñs adueniret. [Tu es ipſe rex meus ꝛ deus meus:qui mandas ſalutes iacob.] Cum dixiſſent filij chore: hoc eſt ppl's beatoꝝ:Tu es ipſe rex meus:id eſt:dñs ꝛ ſaluatoꝛ cui nomē regis manifeſtū eſt cōuenire:Addidit: Et deus meus. Ne dubitares dñm Jeſum chriſtum qui ꝛ pr̄i nr̄o Jacob ſalutē ꝓpitius trāſmiſit:qñ cū ſe-
Gñ.32. cit cū angelo glioſa ꝯcertatione luctari. Mandauit illi ſalutē:qñ audiuit per angelū:Jaꝫ nō diceris Jacob:ſed iſrael. Nā qḋlibet illud noſtre volūtatis arbitriū:nō per nos:ſed per aliā ꝯſueuim' mādare ꝑſonā. [In te inimicos noſtros vētilabimus †:ꝛ in noīe tuo ſpernemus inſurgētes in † nos.] Venerūt marty-
Al. cornu Al. nobis res ad illud gen' liberationis eximiū:qḋ iudicij tempore ꝯſtat fidelib' ꝯcedēdū. Nā qui nimia fuerāt afflictiōe ꝯfecti:reſumūt animum:ꝛ futuris ſe ꝓſperis conſolant̄ dicētes:In te inimicos nr̄os vētilabimus. Inimici vētilādi ſunt diuino iudicio:qñ arcā ſuā vētilabro diſceptatiōis Saluatoꝛ noſter excutiēs paleas ſequeſtrat a frugib'. Sequit̄:Et in noīe tuo ſpernemus inſurgētes in nos. Tūc ꝯtemnunt̄ inſurgētes id eſt:ſpirit' imūdi:qñ ledere nō valebunt. Modo enī illi deſpiciūt:quos poſtea iuſti ſpernēdos eē iudicabūt. Illud enī qḋ manus dñi gētes diſperſit:qḋ hebreos in ſedibus eoꝝ plātauit:qḋ eis donauit inimicos ſine aliquo labore ſupare:ad iſtud ꝑtinet tēpus: Hoc vō ꝙ vētilandi ſunt inimici:ꝙ hoſtis ꝯtemnēdus antiquus:ꝑtinet ad iudiciū futurū:vbi talis eſt

victoria faciēda vt oīa probent̄ ſubiuiſſe certamia. [Nō enī in arcu meo ſperabo:ꝛ gladius meus nō ſaluabit me.] Fide ꝛ humilitate conſueta:dicit multitu-do ſanctoꝝ in armis ſe nō ſperaturā eē terrenis. Ar- DEF
cus enī eſt ꝓſidiū bellatoris in quo mēs humana cōfidit. Preliatores aūt mūdani plus de gladio preſumūt. Sagitta enī plerūq; incaſſum mittit̄. Enſis vō certiſſime mortis operat̄ effectum. Quapropter nec ipm ſibi auxiliū ferre dicit:qḋ in bello credūt hoies ad ꝓſidiū plus valere. [† Liberaſti enī nos ex affligē- Al. Saluaſti
tib' nos:ꝛ † eos qui nos oderūt ꝯfudiſti.] Cōfidentia Al. odiētes
fidei futura pro ꝑteritis dicūt:qñ apud eos non eſt dubiū qḋ abſolute nouunt eē vēturū. Liberādos ergo ſe dicūt in ſcḋo aduētu dñi a ꝑſecutiōe ſpirituum peſſimoꝝ:qui eos hic multiplicibus inſidijs affligere nō deſiſtūt. Tūc enī plane liberādi ſunt:qñ ab eorū poteſtate tollent̄:vt vlterius eis nō liceat de innocētiū fatigatiōe gaudere:qḋ in iſto certe ſeculo generaliter nō pōt ꝓuenire. Cōfundunt̄ etiā qui beatos oderūt:qñ illi eterna vltione damnant̄:iuſtos aūt celoꝝ regna recipiunt. [In deo laudabimur tota die:ꝛ in noīe tuo ꝯfitebimur in † ſecula.] Qui dicūt lauda- Al. ſeculum
bimur:in futuro ſequit̄ ꝓfitent̄ eē ꝑdicādos:ſed ſine arrogātia deſignāt gliam ſuā:qui ſe in deo teſtant̄ eē laudādos. Tota die:ꝑpetuū tēpus oñdit:qḋ non hēt noctē:qḋ in illa eternitate ꝓueniet:vbi iuge ꝑconiū cognoſcit̄ eē beatoꝝ. Sed ne crederes ocioſos futuros qui ſe in deo dixerūt eē laudādos:ꝓfitent̄ ſe quoqꝫ ꝑconia dñi iugiter ꝑſonare:qm̄ ipſa eſt beatitudo iuſtorū dñm laudare ꝑpetue:ſatietas que nunꝙ̄ nouit habere faſtidiū:fames que de abſtinentia matre nō naſcit̄:auiditas que de ieiunio nō creatur. [Nūc aūt repuliſti ꝛ ꝯfudiſti nos:ꝛ nō egredieris † deus in Al. nō hēs
virtutibus noſtris.] Poſt illaꝫ futuri ſeculi inenarrabilē retributionē:venerūt pij martyres ad ſecūdā ptē:dicētes per hos octo vſus inferiores quas afflictiones ꝑſenti tēpore ſuſtinebāt:ꝛ nunꝙ̄ a dñi veneratione vilatenus diſcedebāt. Que figura dr̄ Emphaſis SCHE
:id eſt:exaggeratio:qñ rē aliquā multis in vnū collectis doloꝛibus allegamus:vt beniuolentiā iudicis enumeratis calamitatibus ipetremus. Dicēdo enīꝫ: Nūc aūt:ſignificāt ſe de futuris tēporib' paulo ante dixiſſe. Et uere:ꝙ̄ mirabili oꝛdine cuncta decurrāt. Repuliſti:ſignificat dilationē quam ſanctis ꝓuenire nō dubiū eſt:qꝛ nō hic ſed in futuro illis perfecta beatitudo permittit̄. Cōfudiſti. Illā dicit glorioſam confuſionē quā martyres ſubeunt cum iniurijs affligunt̄:fuſtibus verberant̄:ꝛ velut criminibus obnoxij morti nō deſinūt mācipari. De talibus quoq; dicit apls:Quibus nō erat dignus mūdus. Sed reſpice ꝙ Heb.11.
in iſto ſeculo martyres inter iniquos hoies ꝯfunduntur:Impij aūt apud veꝝ iudicē eterni opprobrij pondera ſuſtinebūt. Sed iſta ꝯfuſio perducet ad gloriaꝫ illa vō ad exitia ſempiterna:Nūc aūt de' nō egredit̄ in vtutib' martyrū:qñ eos tribulationibus ſubdit:ꝛ diuerſis paſſionibus tradit. Tunc enim egrediebat̄ in vtutibus hebreoꝝ:qñ ſine labore ꝓſtrati ſunt qui ſe ꝯtra electū pplm erigere tentauerūt. Qḋ ad cōſolationē ſancti ppli ꝑtinere nō dubiū eſt:ne ꝗs patres ſuos feliciſſimos grauiter ferret:cū ipſe dñi ꝓmiſſionibus affligat̄. [Auertiſti nos retrorſum † pre inimi- Al. poſt inimicos nr̄os
cis noſtris:ꝛ qui nos oderunt diripiebāt ſibi.] Auerſos ſe in hoc mūdo ante inimicos ſuos eē teſtantur: qui inſequētiū diſcrimina vitauerūt. Auerti:eſt enīꝫ hoſtem carnalem fugere:ſicut preceptuꝫ eſt. Si vos Math.10.
perſecuti

perſecuti fuerint in hac ciuitate: fugite in aliam. Se
quitur: Et qui nos oderūt diripiebāt ſibi. Hoc ſolet
fugatis emergere: vt in direptionē predamq́ȝ cadāt
qui hoſtib⁹ minime reſiſtere potuerūt. [Dediſti nos
tanq̄ȝ oues eſcarū: ⁊ in gentibus diſperſiſti nos.] Cū
dicūt Dediſti: ſignificant oīa diuina poteſtate diſtri
bui. Ferunt enī traditos ſe gentibus tanq̄ȝ lupis: qui
molle pecus deuorare cōſueuerunt. Eſca enim luporū: eſt
ouiū manſueta ſimplicitas. Que martyribus merito
cōparatur: qui a pſecutoribus ſuis occidi ſine cōcerta
tionibus ſuis acquieſcūt. Sequitur: Et in gētibus diſp
ſiſti nos. Diuerſos ſignificāt fideles: quos mō marty
rū deflet pietas: qui gētib⁹ traditi libertatē ſuā cum
patrimonijs pdiderūt. Qđ varijs tēporibus de chri
ſtianis ppl'is diuina diſpēſatiōe pfectū eſt: vt per tri
bulationū tēporalia glioſe beatitudis bona cōſequan
tur eterna. [Vēdidiſti pplm tuū ſine pcio: ⁊ nō fuit
multitudo in cōmutationibus eorū.] Hoc non debe
mus accipere ſub increpatione dictum: ſed myſtica
vt ſolet alluſione platū. Preciū enim videtur accipe
re deus: cū hīſ meritis pplis ſubiugat infideles. Tra
dit enim irreligioſos: vt acquirat deuotiſſimos. Tūc
aūt quaſi ſine pcio vendit deus: qñ alienigenis affli
gēdum tradit pplm Chriſtianum. Qđ fit frequenter
occulto iudicio: aut ad pbationis meritū: aut ad cor
IDI rectionis effectū. Et nota hoc genus locutionis inter
ppria diuine ſcripture cōnumerari: vt dicatur vēditū
vbi nō cōſtat pcium datum. Addidit: Et nō fuit mul
titudo in cōmutationibus eorū. Hoies qui cōmutāt
tradite rei paria cōſequuntur. Hic aūt deo nulla multi
tudo pcū in tante rei cōpēſatiōe puenit: qñ chriſtia
ni ſunt traditi: dum pſecutores eorū dño nō pbentur ac
cepti. Quo modo enī vero deo poterāt eē grati: pphā
Al. nō het nis ſupſtitionib⁹ inuoluti. [Poſuiſti nos † in oppro
Al. ſubſannationē ⁊ deriſum briū vicinis noſtris: † deriſum ⁊ contēptū his qui in
circuitu noſtro ſunt.] Enumerant quāta fuerāt affli
ctione pculſi: vt iter erumnas multiplices deuotiōis
qualitas augeretur. Grauis enī eſt afflictio quam pati
mur a vicinis: qȝ nō trāſitorie dr: qđ a circūſtantib⁹
iugiter imputatur. Nam qđ dicit: Poſuiſti nos: oſtēdit
imobilē paſſionē. Ibi enī diuturnus quis eē creditur
ETY vbi ⁊ poſitus approbatur. Opprobrium cōtra pbū poſi
tū eſt. Nā ſicut omnia pba decora ſunt: ſic indecētia
cūcta mōſtrant opprobria. Sed iſtud opprobriū nō
erat ante cōſpectū dñi: ſed ante oculos vicinorū: qui il
la nouerāt iudicare: que deprauatus ſenſus docebatur
DEF aduertere. Deriſus vero vox eſt confuſa letitie inſulta
tionē ſuā imoderata hylaritate denūtiās. Cōtēptus
ſignificat abiectiſſimā vilitatē: quā martyres dñi tra
diti diuerſis paſſionibus ſuſtinebant. Qui in circuitu
noſtro ſunt: ſcilȝ infideles ⁊ pfidos exponit: qui qua
quauerſuȝ ſemp ambulāt: nec nobiſcū recto dogma
te gradiuntur. [Poſuiſti nos in ſimilitudinē gentibus: cō
Al. populis motionē capitis in † plebibus.] Reſpice per figuram
Anaphorā: que latine reuelatio dr: verbū ipſum ite
ratū: id eſt: poſuiſti: qđ in capite anterioris verſus iam
dictū eſt: vt frequēs repetitio vim paſſionis exagge
ret. Martyres enī in ſimilitudinē chriſti: gētib⁹ conſtat
appoſitos: qñ eos cōparib⁹ penis ⁊ cruciatibus affece
runt. Cōmotio vero capitis inimicorū: ⁊ martyrib⁹ conti
git: que facta eſt in paſſione dñi ſaluatoris: ſicut legi
Ps. 21. tur: Locuti ſunt labijs ⁊ mouerūt caput. [Tota die
verecūdia mea cōtra me eſt: ⁊ cōfuſio † vult⁹ mei ope
Al. faciei mee cooperuit ruit me.] Solet verecūdia ad momētū venire: ⁊ bre
ui tpe ſedata diſcedere. Iſta vero grauiſſima fuit que
iugiter permanebat. Erat enim ante oculos ppl'i ſan
cti imoderata verecūdia: vehemēſq́ȝ cōfuſio: qñ illos
ſibi iugiter inſultare cernebat: quos ipſos eē cogno
uerat. Et intuere: deſcriptio verecūdie q̄ȝ decora cōſe
quitur. Nā quodā pallio cōfuſionis vultū ſuū dicit eſſe
cooptū: dum nube ſanguinea facies eius inflāmata
rutilauit. Sed cū dicit: Operuit me: nō ſolū pmuta
tionē vultus: ſed etiā toti⁹ corpis indicauit horroreȝ.
[A voce exprobrātis ⁊ obloquentis: a facie inimici ⁊
perſequētis.] Uſq́ȝ ad iſtū vſum: cōfuſionis illius de
ſcriptio pſeuerat: nūc dr vñ venit ille roſeus amict⁹:
qui nudā faciē coloris ſue tegmine veſtiebat. Expro DEF
brare: eſt in faciē maledicere: quaſi indecora crimia
iaculari. Obloqui eſt abſenti detrahere: ⁊ doloſo ali
quē ſermone mordere. A facie inimici: id eſt: dū pxi
mum videt qui eū capitaliter odit. Et ne putares ad
uerſariū leuē: addidit: ⁊ pſequētis: qđ odiū pbatur acer
rimū: qȝ nō ſolum corpus extinguere: ſed ipſas aīas
cupiant ſua prauitate trucidare. [Hec oīa venerunt
ſuper nos † ⁊ obliti non ſumus te: ⁊ inique nō egim⁹ Al. nec obliti
in teſtamēto tuo.] Venerūt filij chore ad pfeſſionis
ſue glioſiſſimā firmitatē: vt oſtēdant nobis queuis
mala nō nos debere a chriſti grā ſegregare: ſicut dicit
apls: Quis nos ſeparabit a charitate chriſti? Tribu Ro. 8.
latio: an anguſtia: an fames: an nuditas: ⁊c. Dicendo
enim: Hec oīa: ad vnū colligūt que tractu ſuperiore
dixerūt: vt ſi diſpſa leuius acciperentur: in vnū cumu
lū cōgregata grādeſcerēt. Qđ argumētū dr a tormen TOP
tis: qñ per tot mala nequaq̄ȝ fideliū aīus potuit imu
tari. Venerūt ſup nos: quaſi fera terribilis: quaſi flu
uius turbulētus. Et qȝ ſolet grauis tribulatio de ani
mis abijcere qđ ante gs viſus eſt credidiſſe: adijciūt
nō ſe oblitus fuiſſe dñm inter tam multiplices eru
mnas: dū magis iniquorū perſecutione cōmoti: a dño
iugiter auxiliū poſtularēt. Sequitur: Et inique nō egi
mus in teſtamēto tuo: Hoc eſt qđ dixerunt: ⁊ obliti
nō ſumus te. Nā qui illum mēte retinent: eius teſta
mētū neſciūt obliuiſci. Sed cū latine locutionis ſit: IDI
vt dicamus obliti nō ſum⁹ tui: hoc ppriū diuine ſcri
pture eſt qđ ait: obliti nō ſumus te. [Et nō receſſit re
tro cor noſtrum: ⁊ declinaſti ſemitas noſtras a via
tua.] Retro redit cor eorū qui de dñi bonitate deſpe
rant: ⁊ putāt illū rogatum nō ſuccurrere qui etiā nō
petentibus cognoſcitur ſubuenire. Qđ iſti minime
fecerūt qui ſpem in dño habere pbati ſūt. Semitas
vero hic in malo poſuit: dum ait: noſtras quaſi vmbro
ſos ⁊ voluptuoſos calles quos fragilis terit humani
tas. Ipſos enī cōmeamus: qñ a dñi iuſſione traduci
mur. Uia vero a violētia nūcupatur: que merito chriſti ETY
dr: qȝ ⁊ ab eius fidelibus: ſicut ab ipſo factum eſt: in
erumnis ⁊ tribulationibus ambulatur. Quapropter
aptiſſime dicuntur humane ſemite a via ſupna diuiſe:
qñ ille dicūt ad deteſtabilē mortē: hec cōfert ſine du
bio deſiderabilē ſoſpitatē. Unde filij chore: reuera fi
lij erant ſanctiſſime crucis: eaȝ talia ſentiebāt. [Quā
humiliaſti nos in loco afflictionis: ⁊ † operuit nos vm Al. cooperuit
bra mortis.] Reddūt cauſam quare viam ⁊ ſemitas
aſſeruerunt fuiſſe diuiſas: ppterea qȝ ſe in loco affli
ctionis: id eſt: in iſto mundo humiliatos eſſe teſtantur:
qui eſt fidelibus locus afflictionis: vnde cōpunctio
naſcitur: ⁊ penitudo ſuccedit. Sequitur: Et operuit nos
vmbra mortis. Uite iſtius trāſitū dicūt: qui ſanctis
⁊ peccatoribus pbatur eē cōis. Ceterū vera mors illa
eſt: qua impij eterna damnatione puniuntur. [Si obli
ti ſumus nomen dei noſtri: ⁊ ſi expandimus manus

noſtras ad deum alienum.] Ipſe eſt intellectus quē titulus dixit abſolute fideliū: vt deū neſciāt alienū: nec oblimiſcant eū: cuius nomini crucis ipreſſiōe dicati ſūt. Nā qḋ addūt: Et ſi expādimus manus nr̄as ad deū alienū: orātē deſcribūt: qui tenſis manib⁹ crucē ipſam quā frōte recipit: corpis ſui forma reſtituit. Hoc eni fideliſſimi: nō alieno: ſed ſuo dn̄o vtriq3 faciebāt: vt pſeuerātia illos fideles aſſereret: qui mutati tot aduerſitatib⁹ nō fuiſſent. [Nōne de⁹ regret iſta: ipſe eni nouit abſcōdita cordis.] Nōne: cū pōdere pnūciādū eſt: qm̄ grauiſſimū eſt apud dn̄m: ſi in eius religione peccet. Requirere aūt ſolemus: qñ illa deſideramus agnoſcere: que noſtrā nouimus cōſciētiā nō tenere. Deus aūt ſciēs regrit: nō vt ipſe aliqd notum diſcat: ſ3 vt nos faciat que ſūt obliuiōe ſepulta

Gen. 22. cognoſcere. Sic ⁊ abrae dictū eſt: Nunc cognoui qm̄ times deū tuū: quaſi ille aliqd ex tempore didicerit: qui ante ſecula cuncta preſciuit. Seqtur: Iſta: id eſt: que ſuperius dixerat: ſi obliti ſum⁹ nomē dei nr̄i: ⁊ ſi expādim⁹ manus nr̄as ad deū alienū. Et qm̄ agebat de religionis affectu: qui nō ſolū deuotiōe corpis: ſed magis gerit cordis arcano: ad diuinitatis notitiā3 vbi oīs feſtinat itegritas cucurrerūt: dicētes: Ipſe eni nouit occulta cordis. [Qm̄ ppter te mortificamur tota

Al. ſicut die: eſtimati ſum⁹ † vt oues occiſiōis.] Exponūt illa beatiſſimi que occulta dixerūt: qꝛ nō mouebant pro aliquo facinore ppetrato: ſed amore diuino: vt credulitas trinitatis ſaluberrima gētib⁹ augeret. Morte

DEF vo affixi eſt: per longas paſſiōes preſentis vite exitū repire. Qḋ pfecti faciūt chriſtiani qui diſtrictis obſeruatiōib⁹ affligunt. Nā vt hoc magis deberes aduerte: addidit: Tota die: qḋ nō momētaneā mortē: ſ3 per vniuerſum vite tēpus ptractū nobis fideliū declararet exitū. Intēde qḋ ſequit: Eſtimati ſumus vt oues occiſionis. Ouis qꝛ nō h3 arma reſultatiōis: raptorib⁹ ſuis pbat eē temnibilis. Nō eni: aut cornu valet: aut dente ɔtēdit: aut fuga pſumit: ſ3 manibus latronis patiēter acquieſcit dū nulla ſe reluctatiōe defendit. Sic famuli chriſti: velut oues eſtimati ſunt mori: qm̄ ſine ɔtētiōe aliqua videbant occidi. [Exurge quare obdormis dn̄e: exurge ⁊ ne repellas † nos in

Al. nō repel fine.] Enumerata multitudine paſſionū: venerūt filij chore ad tertiā ptē: vbi tanto deſiderio auxilium querūt: vt etiā dn̄m obdormiſſe cōmemorāt. Que fi

SCHE gura Catachreſis eſt: quā recte dicim⁹ abuſionē: que reb⁹ nomē cōmodat alienū. Nō eni deo ɔuenit exurgere qui nunq̄ noſcit poſſe dormire. Sed illū humano viu dormire dicimus: qñ expectatio nr̄a diuina diſpēſatiōe differt. Nā ſi potētiā maieſtatis eius inqui

Ps. 120. ras: habes euidētiſſimū dictū: Ecce non dormit neq3 dormitat qui cuſtodit iſrael. Repetit Exurge: vt quibus videat picula creſcere: nō diſſimulet ſubuenire. Sequit: Et ne repellas nos in finem: vt ſi adhuc hic eſtimas differendū: ne repellas in finē: vbi ɔſiſtit muneris tui vniuerſa pfectio: vbi ſūt pmia beatoꝝ: vbi martyrib⁹ corone pparant. [Quare faciē tuā auertis

Al. inopie nr̄e ⁊ tribulatiōis noſtre obliuiſceris † inopiā nr̄a3 ⁊ tribulationē nr̄a3:] Malis pſentibus ingrauati: more beatoꝝ in flebili ſupplicatiōe pſiſtūt dicētes: Quare nos tādiu eſtimas differēdos: vt reſpicere nō crederis cū ſubuenire diſtulegis: Sequit: Obliuiſceris inopia3 noſtrā: hoc eſt cui conſueueras ſubuenire: quā ſic in alijs amas vt te inopē dicas. Veniſti eni ditiſſim⁹: vt noſtre indigentie ſubuenires. Addidit: Tribulationē noſtrā: cuius clemēs ſemp inſpector eſt: ſicut in qnquageſimo ps dicturus eſt: Cor ɔtritū ⁊ humiliatū deus non ſpernit.

Ps. 50. Tales eni cauſe apud illū piū iudicē plurimū valēt: qui humānis cognitorib⁹ pbant eē temnibiles. [Qm̄

Al. cōglutinatus eſt. humiliata eſt in puluere aīa noſtra: † adheſit in terra vēter noſter.] Poſt morā exauditiōis: pie mētes nō ad deſpatiōis audaciā: ſed ad ɔtinue oratiōis ſalutaria ſe vota vterūt. Hic enim ſatiſſfactio aſſidue deprecationis exponit. Curuant eni in puluerē: qui cinere ſupra ſe ſparſo aīas ſuas peccatoꝝ recordatiōe diſcruciāt. Seqmit: Adheſit i terra vēter noſter. Qḋ vtiq3 facere ſolēt: qui lōga oratiōe pſtrati: tota corpis effuſione tēdunt. Adherere eni terre: ſignificat in orationib⁹ diuti⁹ imorari: per ques efficaciter peccata vicūtur. Magna eni ɔtra diabolū arma ſūt in ſuis viribus fiduciā nō habere: ſ3 deū rogare qui aduerſariū

Al. redime poſſit opprimere. [Exurge dn̄e adiuua nos: ⁊ † libera nos ppter nomē tuū.] Magna pꝫ afflictionū ſuauiſſimus finis adhibet: vt petāt ſe reſurrectionis dn̄ice glīa liberari: vbi omniū Chriſtianoꝝ ſpes pbat agnoſci. Exurge aūt: nō ad dormitionē: ſed ad reſurrectionē eſt poti⁹ applicādū. Supra enim vbi eū quaſi excitare voluerunt: dictū eſt: quare obdormis: hic aūt ſolūmō: exurge ponūt: vt illā reſurrectionē itelligere deberemus: in qua deſtructa cognoſcit humana captiuitas. Illo eni reſurgēte adiuti: illo ad celos aſcēdēte liberati ſumus. Uez hec oīa nobis contulit nō ppter meritū noſtruz: ſed ppter nomē ſuū. Ideo enim ſaluator dicitur: qꝛ per gratiam pietatis ſue ſaluat infirmos.

Concluſio.

Ecce nobis filioꝝ chore ſalutaria dicta fulſerunt: ecce nobis eccliaſticus ordo diu reuelāte ſipanit. Patres eni noſtros ab inimicis ſuis per miracula viſualr liberatos eē cognouim⁹ nūc aūt fideles per paſſiones corpoꝝ: ⁊ triſtitias aīarū: ad eternā requiē puenire didicimus vt tēpore ſuo vtrūq3 factū humano generi cognoſceret eē pficuū. Nec deberet aliqs queri cū ſe mūdanis erumnis cognoſceret ingrauari. Libertate quoq3 inocētie ɔſurgūt ⁊ martyꝝ voces vbi dormire ⁊ obliuiſci dī deus. Qḋ dictū nō icrepatiue debet ſuſcipi: ſed affectuoſa voluptate depromi. Que etiā in libro Iob: frequētiſſime reperiunt: vt niſi ea pudēti indagatiōe ɔſpexeris: nō ſupplicatiōes itelliges: ſ3 querelas. Uerū iſta moderata pſumptio iuſtoꝝ: ſinceri cordis videt depromere puritatē: vt ſimplicitas animi: pondus illate videat exponere paſſionis. Sic in ſcripturis diuis quotiēs tale dictū aliqd inuenim⁹: ⁊ clemētia dn̄antis oſtidit: ⁊ ſupplicantis puritas indicatur.

Explicit expoſitio in pſalmum. 43m.

In finem pro his qui commutabuntur filijs chore ad intellectum canticum pro dilecto. XLIIII.

Eructauit cor meum verbū bonum: dico ego opera mea regi. Lingua mea calam⁹ ſcribe: velociter ſcribētis. Specioſus forma pre filijs hoīum: diffuſa eſt gratia in labijs tuis: ppterea benedixit te deus in eternum. Accingere gladio tuo: ſup femur tuum potētiſſime. Specie tua ⁊ pulchritudine tua: intēde proſpere procede ⁊ regna. Propter veritatē ⁊ manſuetudinē

ſuetudinē ꝛ iuſtitiam: ꝛ deducet te mirabiliter dextera tua. Sagitte tue acute: populi ſub te cadēt in corda inimicorum regis. Sedes tua deus in ſeculum ſeculi: virga directionis virga regni tui. Dilexiſti iuſtitiā ꝛ odiſti iniquitatem: propterea vnxit te deus deus tuus: oleo leticie pre conſortibus tuis. Myrrha ꝛ gutta ꝛ caſia a veſtimentis tuis a domib⁹ eburneis ex quibus delectauerūt te filie regū in honore tuo. Aſtitit regina a dextris tuis in veſtitu deaurato: circūdata varietate. Audi filia ꝛ vide ꝛ inclina aurē tuā ꝛ obliuiſcere populū tuū ꝛ domū pris tui. Et concupiſcet rex decorē tuū: quoniā ipſe eſt dñs deus tuus ꝛ adorabūt eū. Et filie tyri in muneribus vultū tuum deprecabunt omnes diuites plebis. Omnis gloria eius filie regis ab intus: in fimbrijs aureis circūamicta varietatibus. Adducētur regi virgines poſt eam: proxime eius afferentur tibi. Afferentur in leticia ꝛ exultatiōe: adducētur in templum regis. Pro patribus tuis nati ſunt tibi filij: conſtitues eos principes ſuper omnem terram. Memores erūt nominis tui dñe: in omni generatione ꝛ generatiōe. Propterea populi confitebūtur tibi in eternum: ꝛ in ſeculum ſeculi.

Videam⁹ qd hec vba nobis ſingillatim diſcuſſa ꝑtractāt: qꝛ titulus pſalmi multorū nominū ꝯgregatiōe plix⁹ eſt. In finē: ſepe dictū eſt ꝑfectionē ſignificare: hoc eſt: dominū ſaluatorē. Pro his qui cōmutabuntur filijs chore: hoc declarat: qꝛ filij crucis in eccl'ia ꝑmanētes: de triſtitia mūdi hui⁹ trāſibūt ad gaudium ſempiternū. Ad intellectū cāticū: textū pſalmi ſignificat: qui trahēdus eſt ad itelligētiā ſupnā: in qua futurar rex ſacra ſpiritualia ꝯtinent. Pro dilecto ſcilꝫ: vult itelligi dñm chriſtū: de quo pris vox inſonuit
Math.3. Hic eſt fili⁹ me⁹ dilectus in quo mihi bñ complacui. Iſti⁹ nūc ſpirituales nuptie referunt iſti⁹ vota epithalamij laude celebrant: cui⁹ vtus vltra oēs vtutes eſt: pulchritudo ſupra oēs decores: potētia ineñarrabilis: pietas ſingularis O beata ſpōſa: que tāte maieſtati ꝓbaris eē ꝯiūcta: nō ſocietate carnali: ſꝫ iuiolabili ꝯiūctiōe charitatis: qꝛ illi copulata eſſe cognoſceris: qui te ſuo ſplēdidiſſimo lumie radiauit. Quapropter diuinitati deuotiſſime ſupplicem⁹: vt corde mūdiſſimo ad ꝓſpectiuū limē euectiuiancte ſpōſe nuptias ſpirituales audiamus.

Diuiſio.

Celeſtibus epulis ꝓpha ſaginat⁹: ꝛ future gratulatiōis q̄litate cōpletus: ꝑconia dñi ſe eructuaturū ꝓmittit: vt vñ ipſe fuerat celeſti largitate ſatiat⁹: inde ꝛ fidelis ppl's abūdātiſſime paſceret: epithalamiū qodā ſupnū vt dictū eſt nuptiali exultatiōe ꝯcelebrās. Epithalamiū vo interpretat: laus thalami: que ſpōſo celeſti ꝯſuetudīe humanitatis offert. Prima ps ei⁹ q̄tuor modis ſpōſi ꝯtinet laudes: id eſt: dñi ſaluatoris. Scda: filij numero q̄tuor ptib⁹ myſticis vtutib⁹ ſpōſa ꝑdicat eccl'ia: ſcilꝫ que in ſanctorū hominū adunatione ꝯſiſtit. Hoc quoqꝫ ſapiētiſſim⁹ Salomō: in libro qui appellat cāticū cāticorū: notiſſima lectiōe deſcripſit. Vñ ꝛ nos in p̄nti pſalmo ꝓut locus expetit: libri ipſi⁹ exēpla iūgem⁹: vt iſ ꝑdicatores diuiſi ſint tpib⁹ ꝯcordia tñ ꝓphie vnā locuti eē videant. Expoſitio.

Eructauit cor meū vbū bonū: dico ego opa mea regi. Lingua mea calam⁹ ſcribe velociter ſcribētis. Cū itelligentiā ſuā ꝓpha cognoſceret diuini muneris charitate ꝑfuſam: magnitudis ipſi⁹ gratulatione cōpulſus: qđ dictur⁹ erat añ laudauit: nō elatiōis ſtudio: ſꝫ mot⁹ vtatis inſtinctu. Eructuauit dicimus: qñ ſatietatis multa ciborū: digeſtiōes ſaluberrimas euaporat. Sꝫ q̄ magnis ſpiritualibus epulis fuerat vir iſte cōplet⁹: vt taꝫ boni odoris eructuaſſet arcanum. Cor meū: ſinū mētis itellige. Verbū bonū: i filiū dei dicit: de quo ioānes euāgeliſta ait: In ꝑncipio erat vbū: ꝛ vbū erat apud deū: ꝛ de⁹ erat vbū. Ipſa etiā de ſe veritas dicit: Nemo bonus niſi ſolus de⁹. Opa vo: id eſt: opuſculū ꝓphē fuit pſalmi hui⁹ decorā ꝯtēplationē miſterio ſue vocis offerret per organū lingue q̄buſdā calamis diuia vba reſonare. Hāc enim ꝑdicationē rei dicere geſtiebat: quā de ei⁹ admirabili claritate cōceperat. Sꝫ ne qs putaret aliqd eū ex ꝓpria voluntate dictuꝝ: liguā ſuā ſcribe calamo comparauit: que ſic dictura eſt fidelr ſpiritus ſancti vba queadmodū ſenſus nrī vota calam⁹ deſcribit in charta. Addidit: Velociter ſcribētis. Quem nos magis notariū debemus accipe: qui velociter vba ſuſcipit: ꝛ citi⁹ audita trāſcribit. Cōſiderādū vo: qm̄ hic ꝓphetie vtus oſtēdit: que nō ſub cruciatu humano cogitat: ſꝫ ſine aliquo labore diuinitatis iuſſa diuulgat. Audiam⁹ nūc ꝓphā epithalamij ſine adulatiōe dicturū laudē: que nihil niſi exaggerat vitatē: que ſalua itegritate blādit: ꝛ quāuis magna dicat: non tñ oia ſufficienter enumerat. Speciosus forma pre filijs hoīum diffuſa eſt grā in labijs tuis: ꝓpterea bñdixit te de⁹ in eternū. Finito ꝓemio ꝛ cōpetēter ꝓpl'is ad audiēdi ſtudiū ꝯcitatis: factū eſt de incarnatiōe dñi laudis initiū: vt per quā meruim⁹ diuinitatis arcana cognoſcere per ipſaꝫ deberem⁹ ꝛ ꝑconia tāte maieſtatis audire. Que ſpēs laudis apud oratores a formis dr̄. Sꝫ cū in Iſaia legit: Vidim⁹ eū ꝛ nō hēbat ſpēm neqꝫ decorē Sꝫ ſpecies vult⁹ eius ſine honore abiecta pre oībus hoīb⁹. Queri pōt: cur hic ſup gen⁹ humanū ſpecioſiſſimus deſcribat: Nō qꝛ forma ei⁹ decori lactei coloris eluxit: aut flauo crine lāpauit: aut iſigni ſtatura ꝓminuit: ſꝫ vaciter humano gñe pulchrior fuit: qꝛ peccata nō habuit. Illud eni recte ſpecioſū dr̄: qđ grā mūdiſſime puritatis ornat. Quāuis pr̄ Auguſtin⁹ ſpēm corpis ei⁹ dicat fuiſſe laudabilē. Sꝫ exēplū Iſaie ſupra poſitū ad paſſiōis ei⁹ retulit tēpus: qñ ꝛ colaphis ceſus: ꝛ ſpinis coronat⁹ ꝛ ſputis legit eē cōplut⁹. Eccleſia vo que dñi ſaluatoris portat imaginē: ſic legit in cāticis cāticorū. Fuſca ſum ꝛ decora: id eſt: fuſca corpe carnali: formoſa celeſtib⁹ meritis. Et q̄re ſpecioſum dixerit: ꝓbat: qꝛ loquēte chriſto: per grām deo recōciliat⁹ eſt mūdus. Quid ergo potuit in humano gñe eē ſille: q̄ ſpm icarnatū ꝯſpicere: per quē redēptiōis donū tot⁹ orbis accepit: Nā ſic de ipſo: ꝛ ꝑdict⁹ liber ſalomonis enūtiat: Labia tua ꝛ loquela tua ſpecioſa. Sequitur: Propterea benedixit te deus in eternum. Propterea dicit propter predicationes eximias: ꝛ

Marginal references: Math.3. — Eructauit — Johānis.1. — Mar.10. — Iſa.53. — Cant.1. — Ibidem.4.

pietatē oīmodis ſingularē:q2 nulli gcq̄ꝫ pro meritis
cōtulit:ſed oīa ſua potius bonitate ꝯceſſit. Bñdict⁹
eſt enī in eternū:cui⁹ regni non erit finis. Bñ aūt di
ctū eſt a forma ſerui: Bñdixit te de⁹:que ꝛ paſſionē ꝑ
Al. ſup tulit ꝛ ad regna celoꝝ ꝑuenit.[Accingere gladio tuo
Al. tuū †circa femur †potētiſſime. Specie tua ꝛ pulchritudi
ne tua.]Secūdus itromittit modus laudis dñi ſal
uatoris:qui dr̄ a ꝑtāte. Ad neſcio qđ eni gaudiū ꝓꝑba
ſubnect⁹:ꝑcaſ dñm vt expectat⁹ gētib⁹ tādē ſaluberri
mus appareret. Dicit enī: Accingere gladio tuo. Me
SCHE taphora a bellatore ꝯcepta:q2 dimicatur⁹ gladio cin
giſ vt ꝓſternat inimicū. Sed hic gladiū:ſermonem
ꝑdicatiōis debem⁹ accipere:de quo ipſe in euāgelio
Math. 10. teſtaſ: Nō veni pacē mittere in terrā ſed gladiū. Et
apl's dicit: Et gladiū ſpiritus:qđ eſt vbū dei. Gladius
Eph. 6. aūt dr̄ ſermo dei:q2 corpulēta vitijs corda hoiuꝫ ictu
ſue vtutis irrūpit. Nec pōt ibecillitas humana reſi
ſtere:vbi illa fortitudis glīa dignaſ intrare. Femur
vo:icarnationē ſignificat dñi ſaluatoris:ſicut in ge
Ge. 49. neſi legiſ: Nō deficiet ꝑnceps ex iuda:nec dux de fe
Ibidem. 24. more ei⁹. Ipſo etiā myſterio:ꝛ abraā fecit iurare fa
mulū ſuū: qn̄ ei tacto femore ꝑcepit:ne acciperet fi
lio ſuo iſaac vxorē de filiab⁹ chananeoꝝ. Bñ aūt ſub
iunxit: Potētiſſime:vt reuerēdā iaꝫ icarnationē cre
deres:quā potētia diuinitatis aſſūpſit. Sic̄ ꝛ ſapiē
Cant. 3. tiſſimus ille dixit: Gladius ei⁹ in femore ipſi⁹. Addi
dit: Specie tua ꝛ pulchritudine tua. Hic vtrāq3 natu
rā poſitā euidēter agnoſcim⁹:vt ſpēs ꝑtineat ad hu
manitatē:pulchritudo ad deitatē. Illa eni ſpēs hñ dr̄
in qua mundo ſaluatoris apparuit: iſta pulchritudo
aptiſſime ꝓnūciaſ:vñ oīa pulchra veniūt quecūq3 de
Al. nō hēt cora ſunt.[Intende ꝓſꝑe ꝓcede ꝛ regna. Pro
pter veritatē ꝛ māſuetudinē ꝛ iuſticiā:ꝛ deducet te
mirabilr̄ dextera tua.]Adhuc actus ſacratiſſime in
carnatiōis exponiſ:ꝛ ſingulis quibuſq3 vbis miraculi
ipſi⁹ potētia ꝑdicaſ. Intēde dictū eſt:vt hoieꝫ pereū
tē de celo miſeratus aſpiceret:ſicut in tertiodecimo
Pſ. 13. pſalmo dictum eſt: Dñs de celo ꝓſpexit ſuꝑ filios ho
minū. Proſpere:qn̄ erat humano gnī liberatiō ꝑ bñ
ficia ꝑſtatur⁹. Procede:velut ſpōſus de vtero virgi
Pſ. 18. nali ſicut ſcriptū eſt: Et ipſe tanq̄ ſpōſus ꝓcedēs de
thalamo ſuo. Regna: hoc eſt: in hoium credulitate
potētiā tue maieſtatis oñde. Ceterū fili⁹ ꝛ añ mūdi
cōſtitutionē:cū patre ꝛ ſpiritu ſācto ſine dubitatiōe
regnauit. Propter veritatē: illud deſignat:vt veritas
de terra oriret:que falſitatē noſtrā ſua illuminatiōe
mūdaret. Māſuetudo vo mōſtrata eſt:qn̄ in crucis
affixiōe pro ꝑſequētib⁹ exorauit. Iuſtitia vo ad illud
reſpicit:q2 ꝑcepta ſalutaria plus doctoꝝ infudit. De
ducet te:id eſt:per curſuꝫ toci⁹ vite ioffenſa ꝯuerſatio
ne cuſtodit. Mirabiliter:q2 ꝯtra mūdi iopinabilem
cōſuetudinē:tertio die reſurrectur⁹ erat a mortuis;
qđ miraculū ꝑces toti⁹ orbis ipleuit. Dextera tua: po
tētia vbi ſignificat:qua vniuerſa opaſ que vult in ce
lo ꝛ in terra. Audiāt hoc vbū detractores impij: Tua
dextera dicit:hoc eſt ꝓprie voluntatis inſtinct⁹. Nā
ſi oīa ſua ꝑtāte facit:ſicut eū facere manifeſtum eſt:
quēadmodū pōt hr̄e maiorē: Sꝫ ꝯtra hūc morbuꝫ:
illa potio debet inſanis mētib⁹ adhiberi: Oīa patris
Ioan. 17. mea ſunt:ꝛ oīa mea pr̄is ſūt. Oīa eni patris nō habe
Al. nō habet ret:niſi eēt eq̄lis eiuſdēq3 nature.[Sagitte tue acu
Al. corda te †potētiſſime:ꝑpli ſub te cadēt in †corde inimicoꝝ
regis.]Sagitte acute:ſunt vba dñi ſaluatoris:hoium
corda ſalutariter infigētia:que iō vulnerāt vt ſanent
iō ꝑcutiūt vt liberēt:iō ꝓſternūt vt erigant. Sed vi
deamus hoc telū:vbo dei qua ſilitudine compareſ.
Sagitta:eſt lignuꝫ ferro armatū:cuius prima pinna DEF
ta ſunt. Sic verbū dei ex ligno crucis egrediēs:ꝛ for
titudinē penetrandi hēt:ꝛ velocitatem quo voluerit
perueniēdi. Supra:gladium poſuit:qđ ꝓxime vulne
rat:hic ſagittas:que lōge dirigunſ:ſcilꝫ vt incōprehē
ſibilis potētia hac ſilitudine mōſtrareſ. Acute:perti
nent ad transformatiōis celeritatē:q2 nulla illis ma
teria quāuis duriſſima ꝓbaſ obſiſtere:qn̄ eis iſtū eſt
effectū ſue volūtatis iplere. Populi ſub te cadent:cō
uerſationes ſignificat hominū:qn̄ credētes in humi
litatē feliciter cadunt:qui prius vitio ꝑſumptionis
erecti ſūt. Sicut paulo apoſtolo ꝯtigit:qui vocis dñi
ſagitta penetratus in faciē ꝑſecutor gdē corruit: ſed
eū cōtinuo aplm dñi dextera ſubleuauit. In corde
Exponit qđ ſupius ait:cadēt nō pedib⁹ quib⁹ corpora
ſuſtinenſ:ſed corde quo animie ꝑſidia ſubleuaſ. Ibi
enī qui penitēs cadit reſurgit:ꝛ de ſua iniq̄tate deie
ctus ad ſalutaria dñi mādata trāſferſ. Inimicoꝝ re
gis. Inimicos chriſti dicit:quia lege ſuprema contraria
volūtate diſſentiūt. Hoc eſt qđ titulus pſalmi huius
ꝑcinuit dicēs. Pro his qui cōmutabunſ filijs chore.
[Sedes tua deus in ſeculū ſeculi:virga †recta eſt vir Al. directio
ga regni tui.]Uenit ad laudatiōis tertiū modū:qui nis
recte dr̄ cauſa iudicij. Hic enim ſedes dei:ad iudiciū 1 Op
ꝑtinet futuꝝ: in quo oīa veraciter eternus modera
tor examinat atq3 diiudicat. In ſeculū ſeculi:qn̄ ge
gđ cōſtituerit:nulla poterit tēporis ſucceſſione diſ
ſolui. Uirgam vo:regulā diuine ſignificat equitatis
que veraciter recta dr̄: q2 nulla prauitate curuatur.
Uirga iſta iuſtos regit: impios percutit:cōtinet vera
citer ſupplicantes. Sed hec virga:nō de ceſpite arbo
ris egrediſ:ſed ab ipſius deitatis virtute ꝓcedit. For
titudo iuſta:eq̄tas rectiſſima:inflexibilis diſciplina
De qua in alio quoq3 pſalmo dicēdū eſt: Uirgā vir Pſ. 109
tis tue emittet dñs ex ſyon: dñaberis in medio ini
micoꝝ tuoꝝ. Hanc enim virgā regij honoris:inſigne
ſceptrū dicebat antiquitas:deſignās in ea virtutum
regē dñm ſaluatorē.[Dilexiſti iuſtitiā ꝛ odiſti iniqui
tatē:ꝓpterea vnxit te deus deus tuus.] Ipſa eſt vga
recta:amare eq̄tatē ꝛ odiſſe nequitiā. Nemo enim
perfecte diligit iuſtitiā:niſi qui ꝛ actus peſſimos exe
craſ:qm̄ diuerſis qualitatibus eodē tēpore nō eſt in
vno locus:nec pōt ipſo momēto ſibi nigrū videri:vbi
candor inſederat. Nā ꝛ ꝑſentia lucis:noctis abſentia
eſt. Sic ꝛ veritatis amor eſt odium falſitatis. Unū a
quibuſdā pulchre definitū eſt. Subſtātia eſt cōtrarioꝝ DEF
capax:ſed nō vno tēpore. Sꝫ his reb⁹ que ꝑmiſſa ſint
reddita ſubter exponit. Propterea vnxit te deus de⁹
tuus. Unctus Chriſtus:ꝛ regē ſignificat ꝛ ſacerdotē:
q2 dignitates iſte ſumebanſ per ſacratiſſimas vnctio
nes. Nā ꝛ ipm nomē chriſti a ſancto chriſmate voci ETY
teſ. Sed ab illa ꝑte vnctus dr̄:qua diſpēſatione ꝛ na
tus:ꝛ mortuus:ꝛ reſurrexiſſe veraciter dr̄ Chriſtus.
Ceterū deitas eius nullo munere:nullo honore indi
guit adiuuari. Repetitio aūt iſta:qua dr̄: Deus deus
ꝑconiū magne dilectiōis oñdit.[Oleo letitie pre cō
ſortibus tuis. Myrrha ꝛ gutta ꝛ caſia a veſtimentis
tuis.]Duplici modo vnctionē illā ſanctā ꝑueniſſe ſi
gnificat. Oleū letitie:eſt peccati maculā non hr̄e:vñ
ſe cōſcientia ſemꝑ exhylarat:qn̄ nulla recordationis
aſperitate mordetur. Pre conſortibus tuis:pre filijs
hominū dicit:quos ꝛ ipſe in euangelio fratres appel
lat. Ideo autem dictū eſt: Pre conſortibus tuis: qm̄
hanc benedictionem ſupra omne humanum genus
cognoſciſ

cognoſcit accepiſſe: vt cunctos ſingulariter ceteros vngere debuiſſet. In illo enim fons eſt bñdictionis: a quo ꝓut ipſi viſum fuerit per vniuerſos electos cōpetenter emanat. Sꝫ hec oīa carni cōueniūt: cui pꝯſſimū ⁊ glorioſiſſimū verbum vnitum eſt pro ſalute cunctorum. Sequit̃: Myrrha ⁊ gutta ⁊ caſia a veſtimentis tuis. Sepe diximus: ſpecies terrenorum rerū indicia nobis celeſtium demōſtrare virtutū: qꝛ non poteramus quicq̄ de illa maieſtate cognoſcere: niſi nobis de ipſa aliq̄d per mundanas ſilitudines appareret. Et iō poſteriora verſiculi iſtius: prima fronte declarem⁹: vt oīa que ꝓcedūt clarius eluceſcāt. Sācrū dñi corpus: qōdam deitatis fuiſſe cognoſcit̃ veſtimētum. Nā ſicut veſtibus cooperiunt̃ membra mortaliū: ita ⁊ maieſtas verbi: infideliū oculis carnis velamine videbat̃ abſcondi. Ab hoc ergo veſtimēto: id eſt: incarnatiōis arcano: ꝯgrue veniſſe dicit̃ myrrha gutta ⁊ caſia. Myrrha mortē ſignificat quā pro hominū ſalute ſuſcepit. Gutta vō que dr̃ amoniaca: duritias curat ab aliqua neceſſitate ꝯctas: que pulchre incarnatiōi dñi comparat̃: qꝛ duritiā cordis humani ſancta ꝑdicatione diſſoluit. Caſia que a noſtris fiſtula dr̃: redēptio gn̄is humani per aquā baptiſmatis indicat̃: qm̄ hoc herbe genus aquoſis locis dr̃ inueniri. His rebus etiam odor ineſt ſuauis: vt merito ſancte incarnatiōi ⁊ vtus herbaꝝ ⁊ odoris ſuauitas

Cant.i. cōparet̃: ſicut in canticiſcanticoꝝ ſponſa dicit: Poſt odorē vnguētorū tuoꝝ curremꝯ. [A domib⁹ eburneis: ex q̄bus te delectauerūt filie regū in honore tuo.] In quarto modo: a perſona ſponſe laus ſumit̃ chriſti. Dicit eni ꝓpħa: vñ veniat ſponſe glorioſiſſima pulchritudo: que ad dñi dexterā locata cōſiſtit: id eſt: A domibus eburneis: qō ſignificat ornata palatia: que copioſo ebore veſtiunt̃. Sed ebur: nō ad ſolas diuitias intelligam⁹ aptatū: ſꝫ qm̄ elephas cuius hec oſſa ſunt nimie caſtitatis aſſerit̃: qui inter quadrupedia ⁊ ſenſu plurimū valet ⁊ tēperanter miſcet̃ femine ſue ⁊ cōiunge ſecūda nō vtit̃. Hoc pudicis feminis decēter aptatū eſt: qꝛ ille in domibus eburneis manſiſſe noſcunt̃: que per caſtitatē chriſti dñi ꝓcepta ſecute ſunt. Hanc enim tranſlationē: ꝓbauerūt doctiſſimi patres: Auguſtinus ⁊ Hieronymus. Ex q̄bus te delectauerūt dicit: id eſt: ad te nō ꝓprio cucurrerunt iudicio ſꝫ tua delectatiōe ꝑducte ſunt. Filie regū: ſiue hominū fideliū qui regunt corpora ſua ⁊ ꝑducūt filias que ſacro baptiſmate generant̃: ſiue imperātiuꝫ: qō frequēter ꝯtingit: vt relicto palatij dñatu fibulis pricipū eligant diuina ſeruitia. Ideo enim addidit: In honore tuo: vt religioſam mētē tali deſignaret iudicio. Non enim in honore patrū ſuoꝝ delectate ſunt:

Al. circūdata
SCHE [ſed in honore dñi ſaluatoris.] [Aſtitit regina a dextris tuis in veſtitu deaurato: circumamicta varietate.] Mirabili thorū relatione deſcribit. Que figura dr̃ characteriſmos: hec latine: ſicut ſepe diximus: deſcriptio vel informatio noīat̃. Ante oculos eni intelligentie reddit: que aſpectu corporeo nō videntur. Primo enim ſponſi pulchritudo laudata eſt: Poſtea virtus eius aſſerta. Tertio ſedes ipſius poteſtaſq; narrata eſt. Et qꝛ nuptiale gaudiū agebat̃: odoris ſuauiſſimi ſpēs ſub myſticis interpretationibus noſcunt̃ adhibite. Quarto dr̃ ipſius quoqꝫ regine: vnde veniat mirabilis pulchritudo: nunc ad diuinā dexterā ornata: precioſis virtutibus collocat̃: vt oīs aīa fidelis in ſupernam contēplationē porrecta: celeſtia vota cōſpiciat: ſciatqꝫ qualē illi in terris debeat exhibere reuerētiā

quā in celo ſic itelligit honoratā. Ipſa eſt regina que

Cant.i. in cātiſcanticoꝝ dicit: Oſculet̃ me oſculo oris ſui: ⁊ cetera que myſticis enigmatib⁹ ille textus eloquit̃. Et ꝯſidera: qꝛ ſedē ſuperius laudauit dñi ſaluatoris hic aūt a dextris aſtitiſſe reginā dicit: qꝛ dextera honorabilis pars eſt ſponſi: quē caput ꝯſtat eē eccleſie. Sequit̃: In veſtitu deaurato. Aurum ad charitatis debemus aptare fulgorē: qua virtute circūdata ſancta reſplēdet ecclīa. Et ne ſolam ibi intelligeres eſſe charitatē: In veſtitu dixit deaurato: nō aureo. Deauratū eni dicim⁹: qm̄ ſupducta ſpēs auri in aliq̄ materia glutinat̃. Iō aūt ſupra vtutes alias gr̄a charitatis apparuit: qꝛ oīa eius fulgor excellit. Addidit: Circūamicta varietate. Perſcrutemur: cur eccleſia dei de veſtis varietate laudet̃: cui totum ſimplex conuenit atqꝫ vnum: Sed hic varietatem: aut linguas multiplices ſignificat: (qꝛ omnis gens ſm ſuā patriam in eccleſia pſallit auctori:) aut virtutum pulcherrimā diuerſitatē. Ornat̃ enim auro apłoꝝ: argento ꝓphetaꝝ: gēmis virginū: cocco martyrum: purpura penitētiū. Iſta eſt ergo varietas vnitatis: que oculis dñi ex omnibus gētibus pia conuerſatione placitura cōtexitur. [Audi filia ⁊ vide ⁊ inclina aurem tuam: ⁊ obliuiſcere populum tuuꝫ ⁊ domū patris tui.] Sponſi laude cantata: nunc ſponſe ꝑconia totidem modis: ſed longe ſubmiſſius atqꝫ humiliter offerunt̃. Decebat enim vel ſecundo gradu illaudatā non relinquere: que tali ac tāta meruit copulatione gaudere. Primus ergo iſtius laudis modus eſt a ſpecie: ſicut inferiore verſu declarat̃. Nunc ad exponenda verba veniamus. Stanti ergo ad dexteram dñi vbi beatorum locus eſt: dicit: Audi: id eſt: ꝓphetas: qui incarnatiōnē dñi veraci ꝓfeſſione cecinerunt: quatenus audita crederet: ⁊ credita mox videret. Filiam vō merito ꝓpħa vocat eccleſiam: qꝛ eius ꝑdicationibus ſanctis genitus eſt populus chriſtian⁹. Et vide: ſub gratulatione dicēdum eſt: qm̄ ſponſus qui tibi ꝓmittebat̃ aduenit in quo eſt amor: gloria ⁊ gaudium tuū. Sequit̃: Et inclina aurē tuam. Qō oportebat ecclīā facere: vt honorabilr̃ ꝓpħe vba ꝑciperet. Obliuiſcere vō dixit ppłm tuum: id eſt: deſere: ⁊ a tuis animis aliena effice ꝯuēticula paganorum: ſiue ſupſtitiones inſaniſſimas iudeoꝝ. Domum: Babyloniam ſignificat: que ꝯtra ecclīam chriſti nequiſſimis ſigulis gaudet: ⁊ in hoc mundo poſſidēs confuſe plebis animaꝝ partē ſibi vēdicat ꝑditorum. Patris tui: diabolū dicit: qui reuera illam confuſionis domum ſm nominis ſui interꝑtationē noſcit̃ poſſidere. Sꝫ conſidera q̄ hec ecclīa tunc ſibi morabatur: cum celeſti ſponſi gr̄am non hr̄et: vñ fuſca legitur. Tūc aūt nimia pulchritudinis decore ꝑfuſa eſt: quādo eam dñs de gētibus eſt dignatus eligere. [Quoniā concupiuit rex ſpeciē tuā: qꝛ ipſe eſt dñs de⁹ ⁊ adorabūt eū.] Hic eſt modus laudis quē ſupius dixim⁹ ab ſpecie. Rex itaqꝫ iſte ſaluator eſt dñs: qui ꝯcupiuit ecclīam ꝑuaricationis culpa in ſorte diaboli conſtitutam: quam ſpecioſam fecit ipſe: non repperit: ſꝫ feda erat. Fetebat: cum eam tenebat inuaſor: pulchra facta eſt: cum ad ſuum remeauit auctorē. De qua legitur: Que eſt iſta que aſcendit dealbata: Et conſidera q̄ hec ſponſa quaſi ſimili laudat̃ initio: ſicut ſuperius de ſponſo dictuꝫ eſt: Specioſus forma pre filijs hominū. Sed ille in ſpecie ſua habere dictus eſt pulchritudinē ſingularē: hec vō ideo pulchra eſt: qꝛ ſibi eam ſociauit ſponſus. Sic totum varie diſtinctēqꝫ dicit̃: quāuis

Al. Et cōcupiſcet
Al. decorē tuum
Al. q̄ uoniā

ipſis lineis ⁊ ſponſa laudatᷣ. Sequitur: Quia ipſe eſt
dñs deus tuus. Non ille quem patrē dicebas: nō qui
te fecerit tenebroſam: ſed iſte eſt dñs deus tuus: qui
priſtinā ſub mouēs feditatē: pulchritudinē tibi cōtu
lit nuptialē. Infertur quoqꝫ ſnīa ſalutaris: Et adora
būt eū: id eſt: oēs ppl̄i qui te ſua ꝯgregatiōe ſanctam
eccl̄iam reddiderūt: ipſi adorabūt nō te ſꝫ dñ̄ m: qꝛ
honor tuus in illo eſt: ⁊ beatitudo tua eſt eius gloria
Al. Et ſempiterna. [† Filie tyri in muneribus: vultū tuū de
precabunt oēs diuites plebis.] Uenit ad 2ᵐ modū
in quo ſupius de ſponſo dicit: Intēde pſpere pcede ⁊
regna. Hic aūt dignitas eſt eccl̄ie deuotos pplis dño
ſupplicare: ⁊ ſicut ibi potentia ſponſi deſcribit: ita ⁊
hic gloria ſponſe de chriſti honore declaratᷣ. Tyrus
ciuitas eſt nō lōge ab Hieroſolymis cōſtituta: ſꝫ filia
rū iſtius vocabulo ciuitatis alias mauult ſignificare
fideliū. Nō eni ſola tyrus filias ꝓtulit fideles: ſꝫ etiā
totius mundi adunata diuerſitas. Quapropter hoc
SCHE ſchema dr̄ a parte totum. Filie itaqꝫ gentiū in mune
rib⁹ vultum deprecantᷣ eccl̄ie: qn̄ elemoſynas pia vo
lūtate diſtribuūt. Ipſa ſūt eni munera: que diuinita
ti nimiū ꝓbantᷣ accepta. Tūc eni in vultū eccl̄ie: id
eſt: in chriſtianē ppl̄i faciē icēdim⁹: qn̄ maieſtatē chri
ſti pus fletibus exoramus. Oēs diuites plebis: iungē
SCHE dū eſt ſuperiorib⁹: vt ſit iſtud Hiperbaton: id eſt: trā
ſcēſio. Filie tyri: oēs que ſunt diuites plebis in mune
rib⁹ vultū tuū deprecabuntᷣ. Ordo eni hic vboꝝ ꝑpo
Al. regis. ſteratis ſermonibus explanatᷣ. [Ois gloria eius filie
† regum ab intus: in fimbrijs aureis circūamicta va
rietate.] Uides quēadmodū in eccleſie ꝓconio ꝑſeue
rat. Gloria eſt ſigdē eccl̄ie: qn̄ filie pricipū: ſiue iuſto
rū cōuertuntᷣ ad dñm: ⁊ ſecreta ſe cupiūt deuotione
cordis offerre. Abintus eni ſignificat ſecreta ſenſuū
nō cōcrepantiā labioꝝ: vbi interior homo tacita co
gitatiōe reuoluit qd̄ ad diuina myſteria ꝑtinere co
gnoſcitᷣ. Sic enim ⁊ in canticis canticoꝝ de eccleſia
Cant. 2. dictū eſt: Introduxit me rex in cubiculum ſuū. Iſtā
IDI locutionē: filie regum abintus inter ꝓpria legis diui
ne cōnumera: quā in cōmune nō inuenis. Sequitur:
In fimbrijs aureis circūamicta varietate. Fimbrie
ſunt finitima veſtium: que in ſtamine colligate tan
quā capillorum ſegetes dependent: per quas bonum
vita ſignificatᷣ extrema. Hec nō deaurata (vt ſupra)
ſed nūc illi eē aurea ꝓfitetᷣ: qꝛ in fine tota ꝑfectio eſt
vbi charitas non tanq̄ꝫ deaurata cōſpicitᷣ: ſed iaꝫ ple
niſſima tanq̄ꝫ aurea reperitᷣ. Circūamicta vo varieta
te dicit: ꝓpter varias virtutes fidelium: quas ſupius
cōſtat expoſitas. Quibus diuerſitatibus induta: ne
ceſſe eſt diſcolori amictu catholica veſtiatᷣ eccleſia.
Hoc ⁊ veſtis illa ſignificauit aaron: que auro purpu
ra: byſſo: cocco: hyacintoqꝫ contexta eſt. [Adducentᷣ
regi virgines poſt eam: ꝓxime eius afferentur tibi.]
Sicut tertio ſponſus a iudicio predicatus eſt: ita ⁊
hic tertio loco a mēbris ſuis ſponſa laudatᷣ. Et vide
q̄ꝫ potenter ordinē ſeruat. Adducentur regi virgines
poſt eam: poſt eccleſiam vtiqꝫ: qꝛ prius fuit vt eius
vnitas diceretᷣ: ⁊ poſt enumeratio partiū diſtincta ꝑ
ueniret. Et intuere qd̄ dixit: Adducentᷣ: vt dñi gratia
declaretᷣ: qua nos ad ſe adducit: qn̄ nos miſeratus aſ
Ioan. 6. pexerit: ſicut in euangelio dictū eſt: Nemo venit ad
me niſi pater attraxerit eū. Sed que virgines ante
cōſpectū dñi adducantᷣ: Fideles ſcilicet: ⁊ pudica ſe
mēte tractantes. Nā quid ꝓderit cuiq̄ꝫ corpus inta
ctum ſeruare: ſi contingat eam integritatē fidei non
habere: Sequitur: Proxime eius afferentur tibi,

Afferentur tibi: deo dicitur. Proxime ſunt autem ec
cleſie: id eſt: vidue caſte: que gradu inferiore iungun
tur. Nam cū virginitas habeat centeſimū fructum
iſte ſexageſima vbertate gloriantᷣ. Et vide: in ipſis
nominibus nō minimam eſſe diſtantiam. Uirgines
dixit adduci: que corporis integritate robuſte ſunt.
Uiduas afferri: que plerūqꝫ fracte a diuerſis ſollici
tudinibus: corporis imbecillitate fatigantᷣ. [† In leti Al. offerent
tia ⁊ exultatione: adducentᷣ in templum regis.] Ue
copioſa munera ſancte eccleſie conferenda monſtra
ret: dicit eā in letitia ⁊ exultatiōe angeloꝝ miſterijs
adducēdam: ⁊ nō ſolum ad cōſpectū: verūetiā in pe
netralibus regis: id eſt: in Hieruſalem futurā: vbi ve
niſſe beatum gaudium eſt: ⁊ glorioſa ſecuritas. Me
rito ergo dictum eſt: Adducentur cum letitia ⁊ exul
tatione: qꝛ ſexus ille fragilis vicit grauiſſimas corpo
rum paſſiones. [Pro patribus tuis nati ſunt tibi fi
lij: conſtitues eos principes ſuper omnem terram.]
Uenit ad quartum modum: in quo ſupra deſcriptus
eſt a gradibus eburneis eccleſiam veniſſe: que ad de
xteram regis ornata conſtiterit. Nunc autem poten
ter exponitur quanto incremento hec ſponſa profece
rit: vt pro antiquis patribus: id eſt: idolorum cultori
bus: nati ſint illi filij apoſtoli: quos ꝑ. incipes ꝑ dica
tionis in toto terrarum orbe tranſmiſit. Sed quan
tum ſunt iſta diſparia: tantum laudatur eccleſia. Illi
enim erant ſeductores erroris: iſti magiſtri verita
tis. Illi ſeminabant exitia: iſti hortabantur ad vitaꝫ.
O laus dignātis letitie: quale fuit hoſtes complexos
fugere: ⁊ conantis nuptias inuenire. Qui locus meri
to dicitur laus a prole: quoniam hic poſteritas predi
catur. [Memores erunt nominis tui † in omni gene Al. domine
ratione ⁊ ꝓgenie. Propterea populi confitebun Al. genera
tur tibi in eternum: ⁊ in ſeculum ſeculi.] Memores tione
dicit populos chriſtianos: qui in eius predicatiōibus
per diuerſas hominum generationes pijs voluntati
bus perſeuerant. Mirabilis gloria ſummumqꝫ pre
conium: inter hominum tam multiplices ſucceſſio
nes nunq̄ꝫ finē laudis accipere. Sequitur: Propter
ea populi confitebuntur tibi. Omnis enim chriſtia
nus cum ſymboli ſacramenta reddiderit: in eccleſie
facie confitetur. Que confeſſio fit eterna: qꝛ vera ⁊
pia eſt. Nam qd̄ addidit: In ſeculum ſeculi: futura ſi
gnificat: quando omnis aduerſitas conquieſcet: ⁊ re
gnat ſola iuſtitia: diaboli contrarietate deleta.

Concluſio.

Ecce epithalamium glorioſum: pſalmi
graphi exultatio
ne completum eſt. Ecce ſponſi laus ſponſeqꝫ admira
bili varietate celebrata eſt: ſpiritualis copula: con
iugium in virginitatibus perſeuerans: amor caſtus:
charitas eterna: vinculum quod nullo fine diſſolui
tur. Hic prophetarum tympana ſancta exultatione
conclamant: hic apoſtolorum organa dulciſſima ſo
cietatem reſpondent. Hic martyrum cithare: non
chordis: ſed virtutibus canunt: hic ſanctorum cho
rus ſpiritualibus fiſtulis gratiſſimum permulcet au
ditum: hic talis muſica geritur: per quā humana le
titia cūcta vincatᷣ. Paſti ſum⁹ o bone rex ꝯuiuio nu
ptiali delitias celeſtes haurientes: ꝑſta nobis ſponſe
mirabilis: vt qui hic ſpe letati ſum⁹: in futuro perfe
ctiſſimo gaudio cōpleamur. Hūc etiā pſalmū ⁊ bea
tus Hieronym⁹ ad Pricipiā v̄ginē ſcribēs mirabili
vt aſſolet nitore tractauit. Quē iō cōmemorādū eſſe
putauim⁹: vt qd̄ a nobis min⁹ fortaſſe declaratū eſt:

illius

illius viri doctiſſimi explanationibus ſupplicatur.

Explicit expoſitio in pſalmū. 44ᵘᵐ.

¶ In finem filijs chore pro arcanis Pſalmus. XLV.

Deus noſter refugiū ꝛ virt⁹: adiutoꝛ in tribulationib⁹ que inuenerunt nos nimis. Propterea nō timebim⁹ dū turbabit̄ terra ꝛ trāſferent̄ montes in coꝛ maris. Sonuerunt ꝛ turbate ſunt aque eoꝝ: ꝯturbati ſūt montes in foꝛtitudie ei⁹. Fluminis ipet⁹ letificat ciuitatē dei: ſanctificauit tabernaculū ſuū altiſſim⁹. De⁹ in medio ei⁹ non cōmouebit̄: adiuuabit eā de⁹ mane diluculo. Cōturbate ſunt gētes ꝛ inclinata ſūt regna: dedit vocē ſuam mota eſt terra. Dn̄s virtutū nobiſcū: ſuſceptoꝛ nr̄ de⁹ iacob. Venite ꝛ videte opa dn̄i que poſuit pdigia ſup terrā: auferēs bella vſqꝫ ad finē terre. Arcū ꝯteret ꝛ ꝯfringet arma: ꝛ ſcuta cōburet igni. Vacate ꝛ videte qm̄ ego ſum deus: exaltaboꝛ in gentibus ꝛ exaltaboꝛ in terra. Dominus virtutum nobiſcū: ſuſceptoꝛ noſter deus iacob.

In finem: notū eſt quēadmodū ad dn̄m chriſtū poſſit referri. Filios aūt choꝛe ſignificari dixim⁹ chr̄ianos: ex quoꝝ pſona pſalmus iſte cantat̄. Pro arcanis voꝛ aduentū dn̄i ſignificat ſaluatoꝛis: quem diuinitatis ſue mirabili ſecreto pro hominū ſalute diſpoſuit.

Diuiſio.

Filij choꝛe: qui fideles debēt itelligi chriſtiani: Primo mēbro pſalmi nō ſe timere pfitent̄ cōturbationes ſeculi: qꝛ deus refugiū coꝝ pbat̄ ꝛ virt⁹. Scd̄o: chriſtū dicit appere in medio eccl̄ie ſue: qui eā in ſeipſo tanq̄ in ſolidiſſima petra edificare dignatus eſt. Tertio: credētiū turba gn̄aliter inuitatur ad diuina magnalia ꝯtuēda: dicētes oīpotētē deū: arma negātie ꝯfringere: bella remouere: ꝛ triſticiā fideliū in eterna gaudia cōmutare.

Expoſitio.

Deus noſter refugiū ꝛ vtus: adiutoꝛ in tribulationib⁹ que inuenerūt nos nimis. In ipſo pncipio pſalmi: cathegoricus nobis ſyllogiſmus arrid[illegible]. Dicit enim: In tribulationib⁹ que i[illegible]erūt nos nimis: SYL de⁹ noſter refugiū ꝛ vtus ꝛ adiutoꝛ eſt. In tribulationibus nō timebimus cū conturbata fuerit terra. In tribulationib⁹ igit̄ que inuenerunt nos nimis nō timebim⁹ cū ꝯturbabit̄ terra. Nūc minutatim dicta tractemus. O pulchra breuiſqꝫ cōplexio: q̄ſi interrogaret̄: qd eſt de⁹ noſter: rn̄dent refugiū ꝛ virt⁹ ꝛ adiutoꝛ. Hec ſpecies definitionis eſt quinta: que grece

DEF Cata antiſtepin: latine aduerbiū: vel ad vbū dr̄: q̄riēs vnāquāqꝫ rē vbis ſingulis qd ſit oſtēdim⁹. Additū eſt: Noſter ꝓpter fidiſſimos chr̄ianos: q̄rū de⁹ nō ſolet eſſe refugiū. Refugiū ergo fideliū eſt: qꝛ eos de tali periculo liberat. Virtus: qꝛ ſtabiliter mētes coꝝ ab iniquo ſeculi erroꝛe cuſtodit. Sequit̄: Adiutoꝛ in tribulationibus. Hic miſericoꝛdia ſupne maieſtatis per diuerſas diffinitiones exprimit̄: que in tribulationib⁹ ꝛ ſuſcipit ꝛ defendit. Tribulatio vō pia deū nobis miſericoꝛdē facit: reatū ſoluit: ꝛ tūc ſpecialiter ſubuenit: cū nos de ſe confidere velle cognoſcit: ſicut dicit apl̄s. Triſtitia enim que ſm deū eſt: penitētiā in ſalutē ſtabilē opat̄. Et ne has tribulationes leues putares: addidit: Que inuenerūt nos nimis: vt nihil mediocre crederes: qđ nimiū fuiſſe ſentires. Conuenienter aūt pericula exaggerata ſunt: vt eoꝝ deſtructoꝛ potētiſſimus appareret. 2. Cor. 7.

Propterea nō timebimus dū turbabit̄ terra: ꝛ transferent̄ montes in coꝛ maris. Tēpus illud pdicte tribulatiōis exponit̄: qñ aduētu dn̄i ſaluatoꝛis: cū de nouitate tanti miraculi iudeoꝝ coꝛda turbata ſunt: ſancti viri timere nō poterant qui in ei⁹ noīe ac vtute pſumebāt. Sequit̄: Et transferent̄ montes in coꝛ maris. Hoc vtiqꝫ factum eſt: qñ montes: id eſt apl̄i: relictis incredulis iudeis in coꝛ maris: hoc eſt ad pdicandū gentib⁹ tranſierūt ſicut in actib⁹ aploꝝ legit̄: Vobis qdē opoꝛtebat loqui verbū dei: ſed qꝛ repuliſtis illud ꝛ indignos vos iudicaſtis eterne vite: ecce conuertimur ad gentes. Act. 13. Quo exemplo aduertimus: montes illos pio acumine preeminentes: ꝛ fidei ſoliditate firmiſſimos: in coꝛ maris: id eſt ad fidē oīum nationū fuiſſe trāſlatos. Et inſpiciendū q̄ aride terre pfidiā iudeoꝝ: aquis vō ſalſis: credulitatē gentiū cōparauit: vt illa coꝛda in maluꝫ durata cognoſceres: hec aūt euangelico ſale cōdita veraciter eſtimares. Coꝛ enīꝫ nō habet mare: ſed hoies. Sonuerunt ꝛ turbate ſunt aque eoꝝ: cōturbati ſunt montes in foꝛtitudine eius. In ſuperioꝛi ſenſu pmanſit. Adhuc enīꝫ illa ꝯturbatio exponit̄: que facta eſt de aduētu dn̄i chr̄i. Sonuiſſe dicit aploſ pdicationes ſuas: q̄ſi alicui⁹ fragoꝛis robuſtiſſimā vocē: que nō tm̄ aurib⁹: quantū mentib⁹ inſonaret. Que tempoꝛe turbatas aſſerit aquas: id eſt ſeculi hui⁹ innumeras gētes: que de tali fuerūt admiratione perterriti. Hec figura dr̄ Parabole: id eſt cōparatio: cū res genere diſſimiles q̄litatiua cōparatione ſociamus. SCHE Sed intuēdū: qm̄ hoc per decorē pulcherrime cōparationis dictū eſt. Tunc enīꝫ aque plurima ꝯfuſione turbant̄: qñ in marinis viſcerib⁹ ꝯſtructoꝝ deijcit̄ multitudo: ꝛ grandē ſonitū reddunt cum magno pondere fluenta percuſſerint. Hoc vtiqꝫ cōtigit quādo apoſtoloꝝ grandiſona pdicatione totus mundus intremuit: ꝛ ad dn̄i ſe credulitatē limpidato poſtea coꝛde reuocauit. Sequit̄: Cōturbati ſunt montes in foꝛtitudine ei⁹. Hic alios montes dicit: hoc eſt ſeculi poteſtates. Nā ꝛ in bono accipiunt̄: ꝛ in malo: ſed montes dei ſtabiles atqꝫ decoꝛi ſunt: montes vō diaboli mutabiles atqꝫ ſqualidi. Poteſtates enī mūdane turbate ſunt: qñ ꝯtra religionē dei leges pagani pncipes ſacrilegas inferebāt. Fluminis ipetus letificat ciuitatē dei: ſanctificauit tabernaculū ſuū altiſſim⁹. Supi⁹ terroꝛes habitos dixit: quos de pdicatione nous mundus accepit: nūc beneficia que collata ſunt eccleſie de aduentu domini ſaluatoꝛis edicuntur: vt merito diuiſionē diapſalmatis immutatio ſenſus acceperit. Intuere que dicuntur: qua ꝓprietate diſtincta ſint. Ciuitas dei impetu fluminis letificata requieuit. Et vt iſtū fluuium irrigatoꝛē cognoſceres animarū: nō dicit: ſatiaſſe: ſed letificaſſe ciuitatem. Iſte nāqꝫ eſt fluuius: de quo ipſa veritas dicit: Jo. 4. Qui credit in me non ſitiet vnq̄: ſed fiet in eo fons aque ſalientis in vitā eternā. Et bn̄ dixit: Impetus

fluminis:q₃ nihil paluſtre:nihil moroſu₃ curſus ei⁹ ſu
ſtinet:cū ſe potētia diuinitatis infuderit. Adiectum
eſt:Sanctificauit tabernaculū ſuū altiſſim⁹. Taber
naculum altiſſimi eſt:ſiue eccl'ia:ſiue humani corpis
glioſa ſuſceptio:qḋ verūq₃ ↄſtat eē ſctificatū:qm̄ vbū
Joan.i. caro factū eſt:⁊ habitauit in nobis. Deus in medio
Al. mane diluculo eius nō cōmouebit:adiuuabit eā deus ↑ vultu ſuo.
Nō ſic in medio eſſe dr̄ deus:quaſi loci alicui⁹ ampli
tudine ↄcludat̄. Ille enim ſpatio vllo nō concludit̄:
qm̄ nō inequabili benignitate:ſed eq̄liter vbiq₃ to
tus eſt. Jō aūt in medio dr̄:q₃ fideles ſemp intendit.
Quapropter merito ſm̄ iuſtitiā ſua₃ in medio eccl'ie
narrat̄ eſſe deus:q₃ vniuerſos volūtate equabili cō
tuet̄. Nec aſpectu quis eius fraudabit̄:niſi qui ab eo
ſe reddiderit alienū. Nō cōmouebit̄:de eccleſia dic̄:
Math.16. cui ſingularis data eſt illa ꝓmiſſio. Tu es petrus:⁊
ſuper hanc petrā edificabo eccl'iam meā:⁊ porte infe
ri nō ꝑualebūt aduerſus eā. Cōmoueri enim nō pōt
eccl'ia:que in ſolidiſſima petra:hoc eſt:dn̄o chr̄o no
ſcit̄ eſſe fundata. Sequit̄:Adiuuabit eam de⁹ vultu
ſuo:id eſt:ꝑſentia incarnationis ſue:qm̄ vultus ei⁹ ſa
lutaris illuxit. Adiuuabit enim dixit:id eſt:ſeculi ad
uerſitate laborātē. Cōturbate ſunt gētes ⁊ inclina
Al. nō habet ta ſunt regna:dedit vocē ſuā ↑altiſſim⁹ ⁊ mota eſt ter
ra. Cōturbate ſunt vtiq₃ gentes:qm̄ cū eſſent idolis
deuotiſſime:ſubito incognite ſibi religionis regulas
audierūt. Multos enim miraculoꝝ opatio ↄuertit:
multos voce predicantium iudicij terror afflixit. Et
q̄uis ꝑducerent̄ ad bonū:nō poterāt animū nō hr̄e
turbatū. Sequit̄:Et inclinata ſunt:id eſt:humiliata
ſūt regna:ad adorādū nō ad cadēdū:q₃ tātū vnuſq̄ſ
q₃ erigit̄:quātū in illa ſatiſfactione curuat̄. Adiecit:
Dedit vocē ſuā altiſſim⁹ ⁊ mota eſt terra. Nō dixit:
vocē ſuā ꝓtulit:ſ₃ dedit:q̄ſi mirabile donū:q̄ſi ꝑmia
le bn̄ficiū. Vocē vo:ſanctā ꝑdicationem dicit:quā ⁊
per ſe ⁊ per aplos tonitruali ṽtute per vniuerſu₃ mū
dū oīpotens doctor inſonuit:ad quā neceſſe fuit tre
mefieri peccatores:qui terribilia iuſſa eterni iudicis
3 audiebāt. Dn̄s ṽtutū nobiſcū:ſuſceptor noſter de⁹
DEF Jacob. Breuiter explanat̄ qḋ ſit oīpotens chr̄s:id
eſt:dn̄s virtutū. Utiq₃ cui ṽtutes celeſtes ſeruiunt:
cui oīs potentia famulat̄. Audite duri:audite vecor
des. Quid vultis fundit⁹ perire:qui in tāta ꝑſumitis
maieſtate peccare. Seq̄t̄: Nobiſcū:qm̄ aſſūpta car
ne habitauit in terris. Additū eſt:Suſceptor noſter
de⁹ Jacob. Suſceptor eſt:q₃ alienis infirmitatibus
ſuā dignat̄ adhibere potētiā. Proprie enim de⁹ oīu₃
noſter dr̄ eē ſuſceptor:qm̄ carnē pro fideliū ſalute ſu
ſcepit. Noſter enim hr̄i dicūt filij eccl'ie:q₃ tm̄ ipſoꝝ
eſt:qui ad ei⁹ fidē venire meruerūt. Deus aūt Jacob
vult intelligi:tanta eū hr̄i credētib⁹ collaturū:quāta
ꝑſtitit ⁊ Jacob. Nō eni de⁹ ſoli⁹ Jacob de⁹:ſed oīum
qui ſilli fide deuoti ſunt. Venite ⁊ videte opa dn̄i:
que poſuit ꝓdigia ſup terrā. Interpoſito diapſalma
te:venit ad tertiū mēbꝛu₃:vbi inuitat pplos videre
magnalia dn̄i ſaluatoris:que fecit incarnationis ſue
diſpenſatione mirabili. Venite q̄ppe dū dicit:horta
tur eos vt fide dn̄o ꝓximent̄:qui nō poterāt videre
longinquū. Nā qḋ addidit:Opera dn̄i:ad magnū ne
ſcio qḋ ſpectaculum vniuerſitas aduocat̄. Quapro
pter accedam⁹ alacri animo:q₃ vidētes talia fide cō
cipim⁹ que nos ꝑducāt ad gaudia ſempiterna. Por
ſuit dixit:q̄ſi ſigna quedā collocauit:que mūdus cō
tuens ad ſalutis ſue remedia feſtinaret. Prodigium
ETY dictū eſt:eo ꝙ porro dicat:hoc ſignis aliq̄b⁹ ṽture no

uitatis oſtenſio declarat̄. Que facta eſt in natiuitate
dn̄i:qm̄ virgo peperit:ſtella magis apparuit:angeloꝝ
chorus natiuitatē ſui dn̄i ꝑdicauit. Auferens bella
vſq₃ ad finē terre. Ecce illa opera dn̄i que ꝓmitte
bant̄ edicta ſunt:⁊ neceſſe eſt vt tāta pollicitatio ma
gnū aliqḋ exponat arcanū. Bellatū eſt cōtra deū:qm̄
gentilitas ſculptilia ſimulacra diuerſis ſupſtitiōib⁹
adorabat:que dn̄i aduentu cū ſuis cultorib⁹ corrue
rūt. Abſtulit ergo bella fidei vſq₃ ad fines terre:que
toto orbe gerebant̄:⁊ in ſuā pacē redegit:qb⁹ vere re
ligionis munera cōdonauit. Siue hoc hyſtorica pōt
ṽitate cognoſci:q₃ natiuitate dn̄i regnante Auguſto
orbis legit̄ fuiſſe pacat⁹:qḋ nō humanis viribus:ſed
chr̄i dn̄i corpali ꝑſentia ꝓbat̄ effectū. Arcū cōteret
⁊ cōfringet arma:⁊ ſcuta cōburet igni. Arcus iſidie
ſunt infideliū:que cōterent̄ ṽtute ṽitatis:qm̄ ad nihi
lū inſana vota redigent̄. Arma:hic ſignificāt ſupſti
tioſa certamia paganoꝝ:que merito dicunt̄ eſſe frā
gēda:qm̄ fideliū cōcertatione ſupant̄. Scuta:defen
ſiones ſignificāt ꝑfidoꝝ:que ad liberationē hoīs ce
leſtis ignis incendio cōcremant̄. Sed miles iſte dia
boli eſt:cuius ad ſalutē:arcus cōterit̄:arma frangun
tur:ſcuta incendio cōcremant̄. Nō eni₃ aliter potuiſ
ſet euadē:niſi que putabat ſua munimina ꝑdidiſſet.
Siue oīa que dicta ſunt:vt qbuſdā placet:ad incenti
ua vitia pn̄t referri. Exue nos bone rex armis diabo
licis:qbus nō defendimur:ſed grauamur:⁊ illo nos
ſpirituali gladio ꝑcinge:qui nobis ⁊ ſalutē cōferat ⁊
munimē. Vacate ⁊ videte qm̄ ego ſum de⁹:exalta
bor i gētib⁹ ⁊ exaltabor in terra. Trāſlati filij chore
ꝓphetie ſpiritu:inter ſua ṽba hūc ṽſiculū ex dn̄i pſo
na ploquunt̄. Que figura dr̄ Apoſtrophe:latine ↄuer SCHE
ſio:qm̄ ad aliā rē ſubita ꝑmutatione ↄuertimur. Me
rito eni₃ illis dr̄: Vacate:qui mūdanis illuſionib⁹ ar
mabant̄:⁊ militiā diaboli exitiali ſibi certamie page
bāt. Deniq₃ audire nō poterāt:niſi neq̄ſſimis armis
depoſitis:vacātib⁹ animis ⁊ getis:ad ſalutarē audiē
tiā ↄuenirēt. Dicit eni₃:Qm̄ ego ſu₃ de⁹. Nō ille qui
vos armabat:nō ille qui vos ad nefanda certamina
ꝑducebat:ſed ego ſum deus qui exaltabor in gentib⁹
cui⁹ eſt vera religio:⁊ nō fragilis altitudo. Et ne for
ſitan exaltandū tm̄ in aliq̄b⁹ gētib⁹ putares:nō etiā
in gēte iudeoꝝ:quā terre ſupius cōparauit:addidit:
Et exaltabor in terra:vtiq₃ in gēte iudeoꝝ:ſicut pro
mittit aplus:Dico enim vobis vt nō ſitis vobiſipſis Ro.ii.
ſapiētes:q₃ cecitas ex parte iſrael cōtigit:donec pleni
tudo gentiū intraret:⁊ ſic oīs iſrael ſaluus fieret. Vi
des ergo exaltatū ⁊ exaltandū dn̄m:⁊ in gētib⁹ ⁊ in
natiōe iudeoꝝ. Dn̄s ṽtutū nobiſcū:ſuſceptor noſter
de⁹ Jacob. Redeūt filij chore ad pſonas ſuas:⁊ fit
pſalmi de repetitione ṽſus decora ↄcluſio. Talem ſi
gdez ꝓfeſſionē:iō ſcḋo repetūt:vt per eā nobis libe
rationē preſtitā fuiſſe declararent. Deus aūt Jacob:
ideo frequēter apponit̄:vt chriſtiani populi victoria
declaret̄:qui l₃ ſit tempore poſterior:ꝑmū tn̄ populū
fideli deuotione tranſcendit. Concluſio.

Quam breuis ac remediabilis pſalmus eluxit:
cuius ſi dn̄o ꝑſtante ↄfidētiā ſumimus
ſpinoſa huius mūdi animi ṽtute tranſcēdim⁹:ſitq₃
nobis qḋ legit̄:auxiliū de tribulatione. Eſt enim hic
oīs ſpes in aduentu dn̄i chr̄i:per quē nobis ⁊ eccleſia
fundata eſt:⁊ miracula magna patuerunt. Abſtulit
enim ſuperſtitionum bella qui dixit: Pacem meam
do vobis:pacem meam relinquo vobis. Jo.14.

Explicit expoſitio in pſalmum.45ᵐ.

¶ In finẽ pro filijs chore pſalm⁹. XLVI.

Omnes gẽtes plaudite manib⁹
iubilate deo in voce exultatiõis
Qm̃ dñs excelſus terribilis:
rex magn⁹ ſup oẽm terrã. Sub
iecit pplõs nobis: ⁊ gẽtes ſub
pedib⁹ nr̃is. Elegit nobis hereditatẽ ſuam:
ſpeciẽ iacob quã dilexit. Aſcẽdit de⁹ in iubi
lo: ⁊ dñs in voce tube. Pſallite deo noſtro
pſallite: pſallite regi noſtro pſallite. Qm̃ rex
oĩs terre de⁹: pſallite ſapiẽter. Regnabit de⁹
ſup gẽtes: deus ſedet ſup ſedẽ ſanctã ſuam.
Pricipes pplõꝝ ꝯgregati ſũt cũ deo abrahã
qm̃ dij fortes terre vehemẽter eleuati ſunt.

Omnia quidez noĩa tituli iſtius retinent̃
expoſita: ſed hoc lector ſtudioſe ſemper
intende: vt ad cauſas pſalmoꝝ noĩum
iſtoꝝ ſignificantias aptatas intelligas.
Nam ſi textũ pſalmi diligẽtius intuea
ris: nullũ ex eis verbum vacare poſſe deprehendes.
Quapropter euenit: vt mõ diuerſitas: mõ ſilitudo ti
tuloꝝ: dñm ſaluatorem intẽdere videat̃: ſed dum di
uerſum eſt: faſtidiũ releuat: cũ vnũ: intelligentie no
ſtre aciẽ ſtabili firmitate cõſolidat: ſic vtrũqz noſci
tur eſſe ꝓficuum: qḋ edictũ cõſtat pro ſalute cuncto
rum. Loquunt̃ aũt ⁊ in hoc pſalmo filij chore: quos
vexillo crucis mater ſignat ecclia. Diuiſio.

Uniuis ex pſona filiorum chore totus hy
mnus iſte canteſ: ſitqz gratiſſima breui
tate ſuccinctus: diapſalmatis tamen inter
poſitione diuiſus eſt. Primo mõ cõmo
nent̃ gentes: vt dño laudes debeant pſo
nare: qꝛ populo acquiſitionis cuncta ſubiecit: ⁊ in here
ditate ſua pius arbiter collocauit. Scḋo: aſcẽſio dñi
⁊ regnũ eius ſub breuitate deſcribit̃; quo ſancti ipſi⁹
ſunt nihilomin⁹ ſine fine potituri. Expoſitio.

Omnes gentes plaudite manibus: iubila
te deo in voce exultationis. Cũ ſit ꝯſue
tudo luxuriantiũ eliſis manibus ꝓſona
re: ⁊ in auriũ iocũditatez per eas melos
qḋdam ſine officio ſermonis exprimere:
plauſũ iſtũ ſpũaliter debem⁹ accipere: q̃le ⁊ filij cru
cis potuerunt dicere: ⁊ nos oportet audire. Plaudũt
ergo manib⁹: qui elemoſynas faciũt: qui egrotis pro
miſeratione ſeruiunt: qui aliqḋ mandatũ ꝓbis actio
nibus operant̃: aliud ve tale qḋ ad dñi gratiaz poſſit
ETY ꝑtinere. Iubilare võ gaudere eſt. Qui ſermo dictus
eſt a iuuando: id eſt: delectãdo: qm̃ gaudiũ noſtrũ nõ
articulatis ſermonib⁹: ſed ꝯfuſa voce ꝓferim⁹. Et ne
in ſolis talib⁹ gaudijs hereremus: addidit: In voce
exultationis: ſignificãs pſalmodiã que deo pro noĩe
ſui maieſtate ꝓſoluit̃: ꝑfectiſſime cõmonẽs vt laudẽ
Al. dñs excelſus dei ſic manus pagat: q̃tenus gloriã eius humana lin
gua nõ taceat. Decet enim vt ꝓcepta dñi ſui ⁊ lingua
cantat ⁊ manus opet̃. Qm̃ deus ſũmus terribilis:
rex magnus ſup oẽm terraz. Reddit cauſas: quare
SCHE dño ⁊ plaudi debeat ⁊ iubilari. Que figura dicitur
Epexegeſis: id eſt: explanatio dicti ſuperioris. Pri
mũ: qꝛ ſũmus eſt de⁹. Terribilis: qꝛ ipſe iudicaturus
eſt mũdũ. Rex magnus: qm̃ rex regũ ⁊ dñs dñantiũ
Mar.15. eſt. Ipſe eſt eniz de quo ſcriptũ eſt in titulo paſſiõis:
Rex iudeoꝝ. Uex eſt: qm̃ ipſoꝝ rex fuit: ſed ⁊ cũcto
rũ gentiuz: qꝛ ⁊ creator ⁊ adminiſtrator eſt oĩum. Et
tñ ne tm̃ putaret̃ fuiſſe iudeoꝝ: regẽ dicit oĩuz eẽ ter
raꝝ. Aduertãt iudei potẽtiã dñi ab anguſtijs ſuis lõ
ge latiuſqz diffuſaz: ⁊ colere nõ deſinãt eũ: cui⁹ vbiqz
eẽ audiũt ꝓncipatũ. Subiecit pplõs nobis: ⁊ gẽtes
ſub pedib⁹ noſtris. Hoc ad vniuerſos ꝑtinet chriſtia
nos: qui diuinã grãm hr̃e meruerũt. Populos ⁊ gen
tes: ſignificat eos qui extra ecclĩaz latitare noſcunt̃.
Oĩbus enim iuſtis ſpũaliter ſubiecti ſunt: qui eoꝝ
merita equiparare nõ pñt. Sed hoc magis ſpũaliter
debem⁹ aduertere: ne qua elatio: qḋ abſit: ſanctos vi
ros cõtingere videat̃. Pedes: ſignificãt ſanctiſſimas
ꝓdicatiões: qb⁹ ppl̃i merito dicebant̃ eẽ ſubiecti: qrũ
regulis tenebant̃ aſtricti: ſicut Iſaias ꝓpha dic: O ꝙ ſpe Iſa.52.
cioſi pedes euãgelizãtiũ pacẽ. Elegit nobis heredi
tatẽ ſuã: ſpeciẽ Iacob quã dilexit. Elegit nobis: ſub
audiẽdũ eſt: dare: vt qui venerat ad iſraeliticũ pplm̃
ſaluãdũ: hoc magis gentibus pia largitate ꝯcederet.
Quã ſilitudinẽ nece eſt in mediũ reuocare: vt rei vi
tas euidẽti⁹ poſſit agnoſci. Eſau carnalis cibi vanita
te pellect⁹: fratre ſuo Iacob lẽticulã poſtulauit. Cui
ille rñdit: ſic eẽ faciẽdũ: ſi ei a germano ſuo ꝓmogeni
toꝝ glĩa cederet̃. Ille terrenaꝝ rex auidus ingſitor
ꝯceſſit honorẽ ſuum: Eoqz facto ꝯtigit: vt Iacob felici
cõmercio carnalia offerret: q̃ten⁹ ſpũalia cõquirẽt po
tuiſſet. Ipſa eſt eni ſpẽs Iacob: quã dñs nimis dile
xit: vt ⁊ fideles famulos ſuos eadẽ facẽ vellet: que il
le ſequẽda myſtica ſignificatiõe ꝓmonuit. Sic enim
chriani vẽ dicimur: ſꝫ offerẽtes terrena celeſtia ꝯqui
ram⁹. Aſcẽdit de⁹ in iubilatiõe: dñs in voce tube. Al. iubilo:e
Uenerũt filij chore ad 2ᵐ modũ: vbi xps illõ pia lau
de ꝯcelebrãt: qm̃ corpalib⁹ oculis aſcenſio dñi glĩoſa
vitate ꝯſpecta eſt. In iubilatiõe võ ꝓpterea dcm̃ eſt:
qm̃ ſtupẽtes apl̃i tale miraculũ ineffabili cordis leti
tia replebant̃: qrũ felicib⁹ oculis datũ eſt ad celos eũ
tẽ vidẽ dñz ſaluatorẽ. Iubilationẽ võ dixim⁹: nimiã
gdẽ eẽ letitiã: ſꝫ nõ que ſmonib⁹ explicat̃. Uocẽ q̃qꝫ
tube: vba ſignificãt ãgeloꝝ: que magno ſtrepitu pcul
ſi aeri fragore tonuerũt. Tũc eni de tali viſiõe aplĩs
ſtupẽtib⁹ dixerũt angeli: Uiri galilei qd admiramĩ Act.1.
ni: hic ieſus qui aſſũpt⁹ eſt a vobis: ſic veniet quẽad
modũ vidiſtis eũ eũtẽ in celũ: vt mũdus firmi⁹ cre
deret: qḋ talib⁹ ꝓconib⁹ inſonaret. Pſallite deo nr̃o
pſallite: pſallite regi nr̃o pſallite. Nõ vacat ꝙ totiẽs
iſte ſmo reperit̃. Agnoſcit̃ eni ꝙ vtile: ꝙ ſalutare ſit
opus: qḋ tã crebra voluit iteratione repetere. Que fi
gura dr̃ Epẽpaſis q̃ñ ad decorẽ geminãdũ vba re SCHE
petunt̃: Pſallere eni eſt: bonis actionib⁹ laudes deo DEF
cant̃. Qḋ ſibi bñ exhibeat̃: ẽt cũ angelis nobis ꝓbat̃
eẽ cõe: qui dei ꝓconia iugiter ſpũali exultatiõe ꝯcele
brant. Seqt̃: Pſallite regi nr̃o pſallite. Regi nr̃o: id
eſt: chr̃o dño dixit: nõ alieno quẽ decet iſta laudatio:
qm̃ ſolus eſt qui merito laudes accipiat: qm̃ ipſe ⁊ vni
uerſa creat ⁊ creata iugiter adminiſtrat. Qm̃ rex oĩs
terre de⁹: pſallite ſapiẽter. Hoc ꝓpter illos dr̃: qui ſi
bi per ſingula loca diuerſa numina faciebãt: venerẽ
in papho: martẽ in thracia: Iouẽ in creta. Debet eniz
oĩpotẽs rex vniuerſalr̃ coli: qui ſolus creator ⁊ libera
tor eſſe ꝓbat̃ cũctoꝝ. Adiecit: Pſallite ſapienter: vt
nõ ſolũ cantantes: ſed itelligẽtes pſallere debeam⁹.
Nemo enim ſapienter gcꝗ facit: qḋ non intelligit.
Regnauit dñs ſup oẽs gentes: de⁹ ſedet ſup ſedẽ Al. Regnabit deus
ſanctã ſuã. Uenerũt filij chore ad ſeculi futuri ꝑpe
tuã felicitatẽ: vbi iam dicũt dñm gentibus regnatu
rum. Nam ꝙuis ⁊ nunc oĩbus regnet: tunc tñ ꝓprie

regnare dr̄:q̄ñ in ſuis fidelib⁹ manifeſtius habitare
monſtrat̄. Sup oēs gentes: Hieruſalē celeſtem deſi
gnat: que ex oībus nationibus adunat̄. Sequit̄: De⁹
ſedet ſup ſedē ſanctā ſuā: dn̄m ſignificat ſaluatorē:
qui ſedet ad dexterā patris: regnans per ſecula ſecu
loꝝ. Et intuere q̄d ipſam ſedē ſanctā dicit: ne intelli
geres aliqua inſenſata: aut rōne carentia: ſed virtu
tes ⁊ thronos quibus ille glorioſus regnator inſidet.
Pōt hoc ⁊ de ſanctis intelligi. Nam ſi qs habeat bn̄
ficiū bone ꝯuerſationis: ⁊ ipſe fit ſine dubio ſella re
galis. Q̄d ſi altius intendas: totū cōtra pfidos dicit̄:
vt audita poteſtate ſuccumbant: qui humanitatē ei⁹
Al' cōgregati ſunt putant eſſe temnendā. [Principes populoꝝ †conue
nerūt cum deo abraam.] Principes populoꝝ: id eſt:
primarij gentiū diuerſaꝝ: de quibus p̄ncipiū pſalmi
canit: Omnes gentes plaudite manibus. Cōuenerūt
ETY ac ſi diceret: crediderunt. Conuenire enī eſt: ad vnū
multos venire. Cū deo abraam: hoc eſt: in chr̄m: qui
deus eſt abrae. Expulſis enī infidelibus iudeis: qui
carne tn̄ nō operib⁹ erant filij abrae: plenitudinē gē
tium intromiſit ad illam ꝓmiſſionis beatitudinem
poſſidēdā: quā promiſerat abrae ⁊ ſemini eius. Filij
enī ipſius per ſanctā fidē facti ſunt: qui carnis ſemi
Al' vehementer ne nō fuerunt. [Q̄m dij fortes terre: †nimiū eleuati
ſunt.] Senſus iſte pendet de ſuperiore v̄ſiculo. Ideo
enim p̄ncipes populoꝝ cōuenerūt cum deo abraam:
q̄r fortes terre qui erant ppl̄s dei nimiū eleuati ſunt
id eſt: iudei q̄bus data fuerat virtus in gentibus ere
cti cōtra deū ſcelerata mente tumuerūt: ⁊ facti ſunt
per ſuperbiam extremi qui per humilitatē potuerūt
eſſe precipui.

Concluſio.

Intueamur textum pſalmi iſtius: verbis nō virtutibus breuē. Nam ⁊ nume
rus ipſe: grandia nobis ſacramēta declarat. Quadra
geſimo q̄ppe ſexto anno: in myſtica interpretatione
tēplū dn̄o Hieroſolymis legim⁹ fuiſſe ꝑfectū. Anni
aūt iſti a veterib⁹ pro dieb⁹ ſunt poſiti: qui ſexies ꝑfe
cto numero m̄ltiplicati efficiūt dies ducētos ſeptua
ginta ſex: quātū in vtero virginali dn̄s noſter ad ſimi
tudinē humani generis habitaſſe monſtrat̄: id eſt: a
die octaua kalendaꝝ aprilū: vſq; in diē octauū kalē
daꝝ ianuariū. Merito ergo totus hic pſalmus ſpe
cialiter de dn̄o dictus intelligit̄: q̄ñ ⁊ eius numerus
ꝑdicto mō ad ſacr̄m ipſius cōceptionis ⁊ natiuitatis
cōpetēter aptat̄. Explicit expoſitio i pſalmū. 46ᵐ.

¶ Pſalmus cantici filijs chore ſecunda ſab bati. XLVII.

Magnus dominus ⁊ laudabilis
nimis in ciuitate dei noſtri: in
monte ſancto eius. Fundatur
exultatiōe vniuerſe terre: mons
ſyon latera aquilonis ciuitas re
gis magni. Deus in domibus
eius cognoſcetur: cū ſuſcipiet eam. Quo
niā ecce reges terre ꝯgregati ſunt: ꝯuenerūt
in vnū. Ipſi vidētes ſic admirati ſunt: ꝯtur
bati ſunt: cōmoti ſunt: tremor apprehendit
eos. Ibi dolores vt parturientis: in ſpiritu
vehementi cōteres naues tharſis. Sicut au
diuimus ſic vidimus in ciuitate dn̄i virtutū
in ciuitate dei noſtri: deus fundauit eam in
eternū. Suſcepimus de⁹ miſericordiā tuā:
in medio templi tui. Secūdū nomē tuū de⁹
ſic ⁊ laus tua in fines terre: iuſtitia plena eſt
dextera tua. Letetur mons ſyon ⁊ exultent
filie iude: ꝓpter iudicia tua dn̄e. Circunda
te ſyon ⁊ cōplectimini eam: narrate in turri
bus ei⁹. Ponite corda veſtra in virtute eius
⁊ diſtribuite domos eius vt enarretis in ꝓ
genie altera. Q̄m hic eſt de⁹ de⁹ noſter i eter
nū ⁊ in ſeculū ſeculi: ipſe reget nos in ſecula.

Expoſitionem pſalmi cantici in ꝑfatione
poſuimus. Itē de filijs chore frequenter
dictū eſt. Nunc videamus q̄d ſignificet
ſecūda ſabbati. Sabbatū ſynagogam: id
eſt: collectionē debemus accipe iudeoꝝ
que ſabbatū obſeruare videbat̄. Sc̄da v̄o eius eccle
ſia catholica eſt. Ideoq; v̄ba pſalmi hui⁹ ſacerdoti
bus tribuunt̄ ad chr̄ianos pp̄los educēdos: quos ⁊ fi
lios crucis haberi poſſe nō dubiū eſt: ⁊ ſc̄dos eſſe tem
pore poſt ſynagogā manifeſta ratione cognoſcimus.

Diuiſio.

Cum docendū eſſet populus deuotus de
fide ⁊ gradib⁹ eccleſie cuſtodiendis: me
rito verba huius pſalmi ſup̄ijs ſacerdotib⁹
dant̄: qui in p̄ma poſitione laudes dn̄o
dicunt: q̄d eccleſiam ſuā dilatauerit: ⁊ q̄d
vniuerſis regibus terraꝝ potentiam ſue maieſtatis
oſtenderit. Sc̄da poſitione: grās agūt de aduētu dn̄i
ſaluatoris: cōmonētes antiſtites futuros vt gradus
in eccl̄ia diſtribuāt: per quos de⁹ dn̄s ſaluator poſſit
agnoſci: qui famulos ſuos eterna protectione cuſto
dit.

Expoſitio.

Magnus dn̄s ⁊ laudabilis nimis: in ciuita
te dei noſtri in monte ſancto ei⁹. [Conſi
derandū eſt quemadmodū hec v̄ba per
gradus certos admirande diſpoſitionis
aſcendāt. Q̄d ſchema dr̄ Emphaſis. Pri SCHE
mo poſuit Magnus dn̄s: additum eſt: Laudabilis.
Sed ne hōc quoq; putares mediocriter eſſe facien
dū: ponit̄: Nimis: q̄d nō h̄ēt terminū neq; finē: ſed
aſſiduitate ſui ſemꝑ auget̄. Magnus ergo: q̄r poten
ter oīa fecit. Laudabilis: quia pulchra ⁊ mira fecit.
Nec tn̄ ſufficit dn̄ꝫ patrē nimis dixiſſe laudādū: niſi
⁊ vbi ꝑdicaret̄ edicerēt: ſcilꝫ in ciuitate dei noſtri: id
eſt: in eccl̄ia catholica. Eſt enim ⁊ ciuitas nō dei no
ſtri: vt Babylonia illa diaboli: vbi nō deus colit̄: ſed
magis execrabili demētia blaſphemat̄. Quapropter
neceſſarie ꝯſecutū eſt vbi dn̄s laudaret̄: ne cū her he
reticas ſupſtitiones: aut in ſynagoga veteri putaret
aliqs eſſe predicādū. Sꝫ ne vel illud dubitares: vbi
eſſet ꝑdicta eccl̄ia cōſtituta: intulit: In monte ſancto
eius. Mons aūt ſanctus chr̄s eſt dn̄s: fundamētū ⁊
culmen eccl̄ie ſue. Iſte mons ſanct⁹ eſt: de quo Dani Daniel. 2.
el ꝓpheta dic̄: Creuit lapis ⁊ fact⁹ eſt mons: ita vt im
pleret vniuerſaꝫ faciē terre. Cōſideremꝰ q̄d hic ma
gnū q̄dē dn̄m patrē dicat: ſed magnus quoq; fili⁹ nō Titi. 2.
tacet̄: ſicut de ipſo ad Titū ſcribēs dicit apl̄s: Expe
ctantes beatā ſpem: ⁊ aduentū glorie magni dei: ⁊ ſal
uatoris noſtri ieſu chriſti. Magnus etiā legitur ſpi 3. Reg. 19.
ritus ſanctus: ſicut ſcriptum eſt in regnoꝝ libro. Ait
dn̄s ad Heliā: Ecce dn̄s tranſiet ⁊ ſpiritus magnus ⁊
fortis. Erubeſcat arrianoꝝ inſana ꝑſuaſio. Qui eſt ro
go minor: cū pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūs ſanct⁹ magnus legat̄:

All. Fundat exultatione. [⁊Dilatans exultationes vniuerſe terre: mons ſyon latera aquilonis ciuitas regis magni.] Ne p̄dictum montē localē ſuſcipe debuiſſes: dicit eū oi terre gaudia ꝯdonare. Quis eſt enī iſte: niſi dn̄s chr̄s: qui per vniuerſalē mūdi eccl̄iaꝫ valuit ꝓfutura gaudia dilatare: Terrā hic in bono accipe. Significat enim iuſtos: qui copioſa ⁊ eterna p̄mia conſequunt̄. Mons v̄o ſyon (ſicut ſepe dictuꝫ eſt) deſignat eccleſiaꝫ: que
INTER interpretatione ipſius noīs: ſancte ſpeculationis virtute cōpleta eſt. Latera aūt aquilonis: ſignificāt populos infideles: in q̄bus diaboli regnabat iniq̄tas. Ipſe
Iſa.14. enim dixit: Ponā ſedē meā ad aq̄lonē: ⁊ ero ſilis altiſſimo. Sed q: peccatores qui a diabolo tenebant̄ obnoxij: deo miserāte cōuerſi ſunt: mō mons ſyon: ⁊ latera aq̄lonis: id eſt: natio iudeoꝝ: ⁊ populi gentiuꝫ: facta eſt ciuitas regis magni: hoc eſt: eccl̄ia catholica: quā de vniuerſo mundo cōſtat eſſe collectā. Ipſa eſt ſc̄da ſabbati: quā titulus dixit. Dicunt̄ q̄dē ⁊ terrarū p̄ncipes reges: magn⁹ aūt rex veraciter dici nō pōt niſi ſolus de⁹. Qḋ aūt dixit: Mons ſyon: ⁊ addidit: Latera aquilonis ciuitas regis magni: figura eſt
SCHE Epergaſia: id eſt: quotiens aliq̄d breuiter ꝓponit̄: ⁊ ſubtiliter ac lati⁹ explicat̄. [Deus in ⁊gradib⁹ ei⁹ dinoſcet̄: cū ſuſcipiet eā.]
All. Dominus Futurū t̄ps magne illius iudicationis oſtendit̄: qn̄ dn̄s eccl̄iaꝫ ſuā ſuſcipiens: in gradib⁹: id eſt: in mēbris ſuis ſanctiſſimis atqꝫ ꝓbatiſſimis ipſe cognoſcit̄. Tunc enim de⁹ dinoſcet̄: id eſt: potentia ipſius virtuſqꝫ declarabit̄: qn̄ eccl̄ia illi beatos viroꝝ offerre ipſo largiēte monſtrabit̄: dum ſc̄os gradus meritoꝝ ſancta plebs ad dexterā collocat̄: ſicut dicit ap̄ls: Stella ab ſtella differt in claritate: ſic erit ⁊ reſurrectio mortuoꝝ. Tūc enim in eternā beatitudinē ſuſcipit̄: qn̄ illi ꝑpetua gaudia conceduntur. Ibi de⁹ dinoſcit̄: id eſt: potētia ipſius virtuſqꝫ declarat̄: cū eccleſie ſue talia p̄mia ſub diſtinctionibus donat: que nunq̄ꝫ finiēda depereāt. Hic enīꝫ creditur: qḋ ibi manifeſta viſione p̄ſtat̄. [Qm̄ ecce reges
All. nō habet terre cōgregati ſunt: ⁊ ꝯuenerūt in vnū.] Hec ſunt latera aq̄lonis que ſuperi⁹ dixit: q: licꝫ cōtra deū conſpirata mēte venerint: multi tn̄ eoꝝ credidiſſe noſcūtur. Reges terre: hoc loco ſignificant̄ p̄ncipes iudeorū q̄s herodes in vnū cōgregās: ab eis perq̄ſiuit vbi chr̄s dn̄s naſceret̄. Sed illi cōuenienter ac cōſentienter dixerūt: ſ̄m ſcripturas ſanctas: in Bethleem euꝫ eſſe modis oīb⁹ naſciturū. Cōgregati ſunt ergo: vt dicerent q̄d legerunt. Cōuenerunt in vnū: q: oēs vnaꝫ
All. Sic ꝓtulere ſniam. [Ipſi vidētes ⁊ ſic admirati ſunt: cōturbati ſunt ⁊ cōmoti ſūt.] Ipſi: iudei ſcilꝫ qui Herodi dixerūt in Bethleē deū naſciturū. Uiderāt enim que in ꝓpheta legerāt: ⁊ neceſſe erat: vt admiratio de tanta gloria naſceret̄. Sed iſta admiratio nō leuis: nō ocioſa fuit. Cōturbati ſunt: q: ſe nouerāt peccatores. Cōmoti: q: de tāta maieſtate cognoſcere meruerunt. Illos enim cōmotos dicim⁹: quos ⁊ crediſſe teſtamur. [Tremor appꝛehendit eos. Ibi dolores vt parturiētis.] Pulcherrime conſequēs rerū ordo ſeruatus eſt. Prio eos dicūt vidiſſe: poſtea admiratos: deinde cōturbatos: ⁊ ad poſtremū tremore cōcuſſos. Ipſe enim vehemens pauor eſt: qui p̄ducit hoīes ad tremorē: q: neceſſe eſt animū grauiter fluctuare: cui⁹ corpus a tremore cōtigerit app̄hēdi. Nec ſolū iſtud in tam magna cauſa ſuffecit: ſed ſtatiꝫ ſecuta penitētia eſt: vbi dolores cruciāt: tanq̄ꝫ matres p̄turientes. Grauis enim dolor eſt: qui mulierib⁹ pro pena peccati cōſtat induct⁹. Sed q: p̄turiētis audiuim⁹: fructus inde putemus cōfeſſione humili naſciturū. [In ſpiri
All. cōterens tu vehemēti: ⁊ ꝯterēs naues tharſis.] Actus ipe dn̄ice natiuitatis exponit̄. Nā vt q̄dā dicere voluerūt: ſpiritus vehemēs erat: qn̄ herodes de ſuo regno ſollicitus: magos miſerat vt regē natū viderent: ſibiqꝫ cognitū nuntiarēt. Sed illis nō ad ſe redeuntib⁹ neceſſe habuit vehemēti ſpiritu cōmo ueri: ⁊ ꝯtere naues tharſis cilicie: que p̄dictos magos occulte in ſuā prouinciā tranſpoſuiſſe credebant̄. Qḋ fieri ſolet a regibus calumniantibus: vt qm̄ ſua deſideria implere nequeunt: per damna humiliū tormētaqꝫ diſcurrāt. Inſpice quantū increbuerit iſta narratio: quo p̄ncipio inchoata: ad quā peruenerit ſūmitatē. [Sicut au
All. Sic diuimus ⁊ita ⁊ vidim⁹ in ciuitate dn̄i virtutū: in ciuitate dei noſtri.] Decurſis oīb⁹ que facta ſunt in natiuitate dn̄i ſaluatoris: ſequit̄ digna ꝯcluſio: ita fuiſſe viſuꝫ: ſicut fuerat ante ꝓphetatū. Ita v̄o qḋ dictū eſt: rerū fidē diligēter expreſſit: q: totū ſic conſtabat factū: quēadmodū fuerat ⁊ p̄miſſuꝫ. Additū eſt: In ciuitate dn̄i virtutū: vbi ⁊ veꝝ audit̄: ⁊ p̄miſſuꝫ omne ꝯſpicit̄. Repetit̄: In ciuitate dei noſtri: vt catholicā ſolā intelligeres: ne ſibi hoc nomē: ⁊ hereticoꝝ cōuēticula vendicarēt. [Deus fundauit eaꝫ in eternum.] Ne iſtā ciuitatē dei temporalē debuiſſes accipere: in eternū eccleſiā dicit eſſe firmatā: que ſola veraciter ciuitas dn̄i nūcupat̄. Gaudeāt chr̄iani: ⁊ tota mentis exultatione letent̄: qn̄ audiūt a dn̄o eſſe fundataꝫ in qua ſe firmiter cōſiſtere poſſe nō dubitāt. Naꝫ licꝫ ſeculi iſtius ꝓcella quatiant̄: iure nō metuit̄ qḋ tranſitoriū comprobat̄: ſicut ap̄ls dicit: Nō ſunt condigne
Ro.8. paſſiones huius temporis ad futurā gloriā: que reuelabit̄ in nobis. [Suſcepimus deus miſericordiā tuā in medio tēpli tui.] Uenerūt pꝛi ſacerdotes ad ſc̄daꝫ ꝑtē: vbi magna letitia cordis exultant. Suſcepimus nō debet generaliter accipi: q: nō oēs crediderūt: ſꝫ ad catholicos tm̄ ꝑtinet: qui eius p̄cepta ſecuti ſunt. Miſericordiā dicūt dn̄m chr̄m: qui exorbitanti mūdo miſertus eſt: ⁊ ad hoc tm̄ ſe voluit videri: vt oīs credēs potuiſſet abſolui. Aptū nomen: certa p̄miſſio: vt ille miſericordia vocaret̄: qui ⁊ ſaluator vere dr̄: ⁊ redemptor. In medio templi tui: ſynagogam volunt intelligi: ad quā venerat liberādā: ſed eo populo nō credēte: vocare gētes miſericordie munera perceperunt. In medio tēpli: dictū eſt: vt nō credētiū improbitas grau⁹ arguat̄: qui cōtēpſerūt ſequi: quē in medio eoꝝ cōſtat eſſe ꝯſpectū. [Sc̄dm nomen tuuꝫ de⁹
All. Sic ⁊ita ⁊ laus tua in fines terre: iuſtitia plena eſt dextera tua.] Nomen dei in toto orbe terrarūꝫ ſine dubio credit̄ adorandū. Poſſunt enim aliq̄ neſcire quēadmodū ſit colēdus: nullus tn̄ eſt qui iſti nomini nō ſe putet eſſe ſubiectū. Hoc enim dicunt: ſicut in toto orbe terraꝝ reuerētia tui nois dilatat̄: ita ⁊ in eccleſia que per totū mundum diſtendit̄ deuotio tibi laudis offert̄. Sequit̄: Iuſtitia plena eſt dextera tua. Locū ſignificat: vbi iuſti ſunt collocandi. Ad dexterā q̄ppe ipſius veniunt q̄cūqꝫ eterna p̄mia cōſequentur. Plena eſt ergo dextera ei⁹ iuſtitia: q: in illā ꝑtē recipiuntur: qui ipſius munere iuſti eſſe meruerint. [Letet̄ mons ſyon ⁊ exultent filie iude: ꝓpter iudicia tua domine.] Per montē ſyon: eccl̄ia catholica ſignificat̄: que īterp̄tatiōe ipſi⁹ nois in ſpeculatione ꝑpli noſcit̄ ꝯſtituta. Hec optat̄ letari: q: ex munere ipſi⁹ eterna gaudia poſſidebit. Filias iuda: oēs ſanctas feminas declarat. Per iudā enim: iuſtarum feminarum genus oſtendit̄: ꝓpter dn̄m chriſtum qui ex ipſa tribu

carnis ꝓpagatiõe deſcendit:ꝛ has petũt exultare:vt
in vtroqꝫ ſexu eccleſiaꝫ dñi gauiſuram eſſe monſtra
rent. Addunt: Propter iudicia tua dñe. Ipſa eſt eniꝫ
magna cauſa letitie:vt propter iudicia dñi exultent:
vbi ſe ad beatitudinem eternam cognoſcunt eſſe vẽ
turas. ⌊Circũdate ſyon ꝛ cõplectimini eam:narrate
in turribus eius.⌋ Poſtq̃ vtrũqꝫ ſexum pij ſacerdo-
tes cõmonuerunt:veniunt ad eccleſiaſticos ordines:
qui domum dei affectuoſa deuotione circũdant. Cir
cũdate:ad honores pertinet adhibendos. Complecti
mini:ad charitatẽ que nomen domini finibus cordis
amplectitur. Additum eſt: Narrate in turribus eius
vt a religione ſermone ceſſare non debeant:qui ſan-
ctis ordinibus obſecundant. Et qm̃ eccleſia ciuitas
dei eſt:turres ibidem competẽter aptate ſunt:id eſt:
altitudines ꝛ munitiones ꝯtra hoſtes hereticos. Sꝫ
qꝛ incredulis narrari ſuadebant qui foris ab eccleſia
morabanꝭ:non de domibus:nõ de porticibus:ſed de
altis turribus dicunt eſſe predicandũ:vnde populus
audire poſſit extraneus. ⌊Ponite corda veſtra in vir
Al. domos tute eius:ꝛ diſtribuite ĩ gradus eius vt enarretis in
ꝓgenie altera.⌋ Ne anime fideliũ audiendo letitiã
ꝛ exultationẽ aliqua remiſſione lenteſcerent:in eccle
ſie virtute corda dicunt eſſe reponenda:id eſt:in cha
ritate qua virtute nihil poteſt eſſe preſtantius:ſicut
i. Cor. 13. apoſtolus docet: Manent autem fides ſpes charitas
tria hec:maior autem horũ charitas. Diſtribuit aũt
gradus eccleſie:qui officia eius diſtincta ordinatiõe
diſponit. Sunt eniꝫ in illa lectores:ſunt ſubdiaconi:
ſunt diaconi:ſunt presbyteri:ſunt epiſcopi. Et q̃uis
vna ſit eccleſia:officia tamen cõtinet honorũ varie-
tate diſtincta. Hec ergo pij ſacerdotes cõmonent de
bere diſtribui:vt per eos in generatione altera ma-
gnalia domini debeant predicari. Alteram eniꝫ pro-
geniem:ſignificat populum chriſtianum:qui ab he-
breo quem primum dominus elegit ſecũdus eſſe di-
noſcitur. ⌊Quoniã hic eſt deus deus noſter in eternũ
ꝛ in ſeculũ ſeculi:ipſe reget nos in ſecula.⌋ Hoc eſt qḋ
per ordines eccleſiaſticos ſicut hodie fit:narrari vo-
luerunt populo fideli. Sententia quidẽ breuis:ſed
que vniuerſa ꝯcludat. Hic eſt deus deus noſter:chri
ſtum ſignificant oſtendentes eum digito tanq̃ pſen-
SCHE tem. Que figura dicitur Idea:latine ſpecies:quando
aliqḋ futurum velut oculis offerentes:motum ani-
mi cõcitamus. Hic enim:ꝓnomen articulare eſt:qḋ
tunc poniꝭ quãdo tenſa manu aliq̃ indicatur. Ipſe
enim hic monſtratus eſt:qui ꝛ carnalibus oculis vo-
luit apparere. De quo ſimiliter Hieremias ꝓpheta
dicit: Hic eſt deus noſter:ꝛ nõ eſtimabiꝭ alius abſqꝫ
illo. Sequitur: In eternum ꝛ in ſeculum ſeculi. Con
tra illos hoc dicendũ eſt:qui ſibi temporales homi-
nes deos eſſe inaniter ſomniabãt:martẽ:mercuriũ:
ſaturnum:ceteraqꝫ portẽta potius dicenda q̃ numi
na. Ergo deũ immortalem:ſempiternum:ſine fine:po
tentiſſimũ chriſtum dñm aſſerunt predicanduꝫ:qui
in ſe credentes iugiter ꝓtegit ac defendit. Infertur:
Et ipſe reget nos in ſecula. Reget vtiqꝫ nos:qꝛ ipſe
rex noſter ꝓprie ac veraciter dicitur chriſtus. In ſe-
cula:ſignificat ſine fine:qm̃ ille quos regendos ſuſce
perit:ſi tamen ab ipſo nõ deuient ſub glorioſa perpe
tuitate cuſtodit. Concluſio.

Paterna nobis ꝛ ſacerdotalia dicta ſonuerũt:
vt ab omni parte pulſati:ad rectam
ſemitaꝫ mereamur adduci. Quanta tibi rex bone cu
ra eſt hominũ:quibus tam multiplicẽ medicinã di-
gneris ingerere iuſſionuꝫ? Non vis ſemel dicere:qḋ
humanitatẽ nõ pateris ignorare. Undiqꝫ admones:
vndiqꝫ doces:ꝛ fidem noſtram per introductas per
ſonas clamare facis:vt locus ignorantie funditus vi
deaꝭ abſcidi. Merito ſanctus tuus Job dicit: Quid Job. 7.
faciam tibi o cuſtos hominuꝫ? Tu admones qḋ que
rere debeamus:tu preſtas qḋ nos mereri poſſe neſci
mus. Explicit expoſitio in pſalmũ. 47ᵐ.

In finem filijs Chore pſalmus Da-uid. XLVIII.

Audite hec oẽs gẽtes:auribus
percipite oẽs qui habitatis or-
bem. Quiqꝫ terrigene ꝛ filij ho
minum:ſimul in vnuꝫ diues ꝛ
pauper. Os meũ loqueꝭ ſapiẽ
tiã:ꝛ meditatio cordis mei pru
dentiã. Inclinabo in parabolã aurẽ meam:
aperiã in pſalterio ꝓpoſitionẽ meã. Cur ti-
mebo in die mala:iniq̃tas calcanei mei cir-
cundabit me. Qui ꝯfidũt in ꝟtute ſuã:ꝛ in
multitudine diuitiaꝝ ſuaꝝ gloriãꝭ. Frater
nõ redimit redimet hõ:nõ dabit deo placa-
tionẽ ſuã. Et p̃ciũ redẽptionis aĩe ſue:ꝛ la-
borabit in eternũ ꝛ viuet adhuc in finẽ. Nõ
videbit interitũ cũ viderit ſapientes moriẽ-
tes:ſimul inſipiens ꝛ ſtultus peribunt. Et
relinquẽt alienis diuitias ſuas:ꝛ ſepulchra
eoꝝ domus illoꝝ in eternuꝫ. Tabernacula
eoꝝ in progenie ꝛ ꝓgenie:vocauerunt noĩa
ſua in terris ſuis. Et hõ cum in honore eſſet
nõ intellexit:cõparatus eſt iumẽtis inſipien-
tibus ꝛ ſimilis factus eſt illis. Hec via illo-
rũ ſcandalũ ipſis:ꝛ poſtea in ore ſuo cõpla
cebunt. Sicut oues in inferno poſiti ſunt:
mors depaſcet eos. Et dñabuntur eoꝝ iuſti
in matutino:ꝛ auxiliũ eoꝝ veteraſcet in ifer
no a gloria eoꝝ. Verũtamen deus redimet
aiam meã de manu inferi:cũ acceperit me.
Ne timueris cũ diues factꝰ fuerit hõ:ꝛ cuꝫ
multiplicata fuerit gloria domꝰ eius. Qm̃
cũ interierit nõ ſumet oia:neqꝫ deſcẽdet cuꝫ
eo gloria eius. Quia aĩa eius in vita ipſius
bñdiceꝭ:ꝯfitebiꝭ tibi cũ bñfeceris ei. Introi-
bit vſqꝫ in ꝓgenies patrũ ſuoꝝ:vſqꝫ in eter
nũ nõ videbit lumen. Homo cuꝫ in honore
eſſet nõ intellexit:comparatus eſt iumentis
inſipientibus:ꝛ ſimilis factus eſt illis.

Tituli huius verba (ſicut ſepe dictũ eſt)
cuncta trahunt ad dñm ſaluatoreꝫ. Ipſe
enim ꝛ per finẽ ſignificatur:ꝛ per filios
crucis intelligitur:ꝛ per pſalmũ ſine du-
bio denunciaꝭ:vt merito ipſius vocẽ vẽ-
turam eſſe ſentiamus:cuius tot indicijs lampabilis
ſermo promittitur. Diuiſio.

PEr totum pſalmũ verba ſunt oipotentis filij in pma ſectione dicit:qualia locutu‑rus vel que pſtaturus ſit fidelib⁹ tẽpore incarnatiõis ſue. Scda memorat:ſtultis ⁊ inſipientib⁹ quanta ventura ſint. Ter‑tia dicit:que iuſtos impioſqꝫ ſecutura ſunt. Quarta cõmonet fideles:ne timeant diuites terraꝝ:qꝛ oẽm potẽtiã ſuã cũ luce derelinquunt. Expoſitio.

AUdite hec oẽs gẽtes:aurib⁹ pcipite oẽs qui hitatis orbẽ. Admonet vniuerſitas vt idiſcrete veniat ad audiẽdũ:qꝛ deus ſine vlli⁹ acceptione pſone bon⁹ eſt:nec vult paucis pdeſſe:⁊ alios qui tñ eũ pu‑ro corde regrunt ſub diſſimulatione negligere. Dein de qꝛ tale ſacrm icarnatõis dñice nõ debuit niſi tot⁹ mundus audire:vniuerſale qppe bñficiũ:generaleꝫ nihilominus poſcebat auditũ. Sequit: Aurib⁹ perci‑pite oẽs qui habitatis orbẽ. Hic iã ſtudioſius cõmo‑nent:vt dicta deuotiſſime capiant:⁊ in memorie ſue ſinibus reponant. Gentes eniꝫ accipiamus paganos: habitatores aũt orbis chriſtianos ⁊ iuſtos:qui norũt orbẽ terraꝝ ſic eſſe habitanduꝫ:vt in eius ſceleratis nõ implicent erroꝛib⁹. Et cõſidera doctorẽ bonum: quo mõ ad audiendũ oium ſtudia cõcitauit:vt ipſe

RHE reddat eius:qui ſibi noluerit eſſe pficuus. Hoc rhe‑tores ad ſuũ ſtudiũ transferẽtes:attẽtos iudices red‑dũt:qñ ſe dicturos aut noua aut ingẽtia pollicentur.

Quiqꝫ terrigene ⁊ filij hoiuꝫ:ſil in vnũ diues ⁊ pau‑per. Adhuc in ipſo ſtudio dñs pſeuerat:vt cõuentus audiẽdi fieret oium:ne qs eũ mediocre aliqd crede‑ret eſſe locuturũ. Terrigenas:pctõres oportet itelli‑gi:qui vitia terrena ſectant. Et iſti in partẽ ade pmi hois merito reputant:qꝛ ille nõ filius hoĩs:ſed ipſe pmus hõ fuiſſe declarat. Huic ↄ̃riũ eſt:qd dixit: Filij hoium. J. ..e eniꝫ tali dicto debem⁹ aduertere:qui in ſortẽ chriſti veniũt:qꝛ ⁊ ipſe chrs filius hoĩs eſſe pdicat. Et memẽto:qꝛ ↄtra Adã ipſe ſemp opponit. Merito qñ qd per illũ perijt:iſto veniẽte ſaluatum eſt. Sequit: Simul in vnũ diues ⁊ pauper. Ecce illa ſnia que ſuperi⁹ pmittebat eluxit. De chro eniꝫ dñs dr: Simul in vnũ diues ⁊ paup. Diues:qꝛ de⁹. Pau‑

1. Cor. 8. per:qꝛ hõ:ſicut dicit aplꝰs. Memẽtote grẽ dñi noſtri ieſu chriſti:qui pꝑter vos paup factus eſt cũ eſſet di‑ues:vt illi⁹ paupꝑtate vos diuites eſſetis. Merito er‑go tam magna pmiſſa ſunt:cũ tã pcipua ⁊ ſalutaria dicta ſequerent. Supioꝝ dictoꝝ breuis explanatio eſt. Diues ptinet ad terrigenas:qꝛ numeroſis pecca‑tis pbat opulẽt⁹. Paup reſpicit ad filios hoium:qꝛ ambitu hui⁹ ſeculi paupes ſunt:vt futuras diuitias

Mat. 5. pleniſſime cõſequant:ſicut in euãgelio dicit: Beati paupes ſpiritu:qm ipſoꝝ eſt regnũ celoꝝ. Os meũ loquet ſapiẽtiã:⁊ meditatio cordis mei prudẽtiaꝫ. Excolit qd ſupius cepit:nõ humanã:ſed diuinã ſe ſa‑pientiã atqꝫ prudentiã eſſe locuturũ:id eſt:dñm chri‑

1. Cor. 1. ſtũ. De quo dicit aplꝰs: Nos aũt pdicamus chrm dei

Prouer. 1. vtutẽ ⁊ dei ſapiẽtiã. Salomon quoqꝫ teſtat:ſcire ſa‑pientiã ⁊ diſciplinã:⁊ itelligere vba prudẽtie. Sapiẽ‑tia ptinet ad myſteria diuina declarãda. Prudentia vo ad mores pbabiles iſtruẽdos. Sic ois ſermo diui‑nus duab⁹ his vtutib⁹ pleniſſim⁹ indicat. Hinc eniꝫ que narraturus eſt inchoauit:que ſint vba ſua mira‑bili pus cõplexiõe deſcribẽs:vt oẽs deſiderãter que‑rerẽt:qd pmiſſuꝫ ſub tali pdicatione ſentirẽt. Incli‑

Al. parabolam nabo in ſimilitudinẽ aurẽ meã:aperiã in pſalterio ppoſitionẽ meã. Poſtq̃ vtutẽ eloquẽtie ſue verus pdicatoꝛ duob⁹ dixit inſignib⁹ cõtineri:nũc queãd‑modũ pcepta ſua poſſint ab humano genere ſuſcipi aurẽ inclinaturũ ſe eſſe pmiſit:vt cognoſceret ſi pre‑dicationẽ eius populus deuotius ipleret. Sꝫ intende piũ magiſtrũ:ſilitudineꝫ poſuiſſe. Similitudo enim rei:vere imitatio eſt:vt qd nobis ad exẽplũ datũ eſt deuota emulatione dño preſtante faciamus. Sed vt oẽs ad pcepta ſua ſalutariter iplenda inſtitutoꝛ ſere‑niſſimus luſtraret:aperire ſe dixit in pſalterio ppoſi‑tionẽ ſuã:id eſt:declaraturũ ſe pcepta diuinitatis ſui pprij corpis ſanctitate:vt nõ tã vbo q̃ docere pba‑ret exẽplo. Pſalteriũ quippe:vt ſepe diximus:corpo‑ris dñi decora ſilitudo eſt. Nã ſicut pſalteriũ de ſum‑mo ſonat:ita ⁊ incarnatio dñi celeſtia mandata cõce‑

Al. Cur lebrat. Ut qd timebo in die mali:iniqtas calca‑nei mei circundabit me. Verſus iſte ſub interroga‑tione ⁊ reſponſione pꝑpria legẽdus eſt:qꝛ totũ ſine ti‑more ſuo fieri dicit:qd venturũ eſſe pnũtiat. Que

SCHE figura dicit Peuſis ⁊ Apocriſis:qñ interrogatione premiſſa reſponſio apta ſubſequitur. Dicit enim: Ut quid timebo? Id eſt:quare formidoloſa cogitatione cõfundar? In die mala:in die ſcilꝫ paſſionis:que ma‑la iudeis:bona fidelibus fuit. Ille eniꝫ timere debet vite finẽ:qui peccatoꝛuꝫ recordatione mordet. Chri‑ſtus aũt mortẽ timere nõ poterat:qui peccata omni‑modis nõ habebat. Dicit enim: Quare timeã in die mala? Nunqd iniqtas calcanei mei circũdabit me? Quemadmodũ ſolet ↄtingere peccatori:vt extrema eius ſcelerato fine claudant. Alij vo pꝑpter excellen‑tiã ſancte incarnationis hoc magis a parte membro‑

Al. e in multitudine rũ accipiẽdũ eſſe dixerũt. Qui cõfidũt in vtute ſua ⁊ quiqꝫ in abundãtia diuitiarũ ſuaꝝ gloriant. Hec pendent de ſuperiori verſiculo:qbus iungẽdũ eſt:ta‑les circũdant in iniquitate calcanei. Nã preſumunt in virtute ſua:qui aliquid vident poſſibilitate confi‑dere:vt virib⁹ corpoꝛeis valẽtes:animi robore ⁊ lin‑gue diſertitudine preminentes. Sed poſtq̃ dixit in‑trinſecus attributa:nũc venit ad diuitias que extrin‑ſecus veniũt:per quas maxime inflatur humanitas. Raro eniꝫ diues fortẽ ſibi cũ pauperibus intelligit eſſe cõmunẽ. Et neceſſe eſt vt tales timeant finẽ:qui ⁊ deſerere mũdana noluũt:⁊ peccatoꝝ ſuoꝝ penas cõ‑ſciẽtia teſte formidãt. Frater nõ redemit:redimet

Al. deo hõ:nõ dabit iplacationẽ ſuã. Poſtq̃ de peccatori‑bus dixit:quoꝝ iniqtas calcaneũ circũdat:venit ad genus curationis eximiũ. Et hoc quoqꝫ ſub admira‑tione legẽdũ eſt: Frater nõ redemit? Id eſt:dñs chri‑

Mat. 28. ſtus:qui dixit in euãgelio: Ite nũciate fratrib⁹ meis.

Psal. 21. Et in pſalmo: Narrabo nomen tuuꝫ fratribus meis. Ipſe ſi nõ redimat qui fudit ſanguinẽ precioſum:re‑demptꝰrus eſt hõ:id eſt: Adã:qui humanum genus tranſgreſſionis vitio ſauciauit? Non dabit:negantis eſt:qꝛ nulla oblatio:nulla placatio põt cõpenſare:qd nos diuinitas eſt dignata redimere. Nec precium

Al. Et Al. laborabit redẽptionis aie ſue:⁊ laborauit in eternum. Pars iſta pma verſus huius ad ſniam reſpicit ſuperioreꝫ: qꝛ hõ liberat⁹ nõ dabit deo placationẽ ſuã:nec pciuꝫ redẽptionis aie ſue. Preciũ eſt eniꝫ alicuius rei cõpẽ‑

DEF ſatio. Homo aũt qd dabit in pciũ:qui totũ qd offer‑re poſſit accepit? Sequit: Et laborauit in eternum. De fidelibus dicit:qui q̃uis pciũ redẽptiõis aie ſue dare nõ poſſint:laborãt tñ in eternũ:dũ hoc agũt qd eis ad pmia vite eterne pficiat. Et viuet in finem.

Al. adhuc Al. no habet Qñ nõ videbit iteritũ. De illis adhuc dicit:qui la‑borãt in eternũ. Iſti enĩ in fine viuẽtes:id eſt:in dño

ſaluatorē:interitū nō videbunt:q2 lȝ corpore moriā tur:eterne vite munere ſunt ditati. Alij verſus iſtos ita peccatoribus eſtimant applicandos:dicentes: Laborant in eternum:qui perpetua vltione damnandi ſunt: viuent in hoc mūdo in fine qui deſperata liber tate luxuriant. Quapropter in voluntate erit legentium:eligere qd ſequant̄. Nos tñ de fidelibus hacte nus dictū eſſe perſpexim⁹:nūc audiamus pfidi quā ta paſſuri ſint. [Cū viderit ſapientes morientes:ſil' inſipiens ꝛ ſtultus peribunt. Et relinquent alienis di uitias ſuas.] Uenit ad 2ᵐ docendi modū: vbi peccatores cū ſapientibus hu⁹ mūdi dicit eſſe perituros: ꝛ diuitias ſuas quas magnopere diligebāt:nō ſuis:ſȝ qḋ grauius vreret extraneis ſucceſſoribus deſinit eē relinquendas:vt ꝓpter quas oia peccata cōmiſerāt: ne poſſeſſione ipſarum:nec ꝓprio ſucceſſore letarentur. Sicut Salomon dicit: In qḋ peccauerūt:nec latere potuerunt. Cū viderit peccator vtiqȝ ſapientes ſeculi iſti⁹ ab interitu nō liberari:vt fuit Solon athenīēſis: Phillo lacedemonius: Ariſtippus:ꝛ ceteri qui mundane ſapientie celeberrima laude viguerūt:ſed videt eos cōmuniter mori:quos diuine ſapientie pricipes eſtimabat. Sequit̄: Simul inſipiens ꝛ ſtultus peribunt. Neceſſe eſt enim vt inſipiens ꝛ ſtultus deſperatione pereant:cū ſuos ſapiētes cognouerint interire. Uel vt hec magis ſpūaliter accipere debeam⁹: Inſipientes ſunt qui ꝑdicationibus ꝓphetarū acgeſcere noluerunt. Stulti aūt iure dicēdi ſunt:qui nec ipſum chr̄m dn̄m venientē recipere maluerunt. Hi ergo ſimul peribūt:qm̄ in futura iudicatiōe damnādi ſunt. Reliquerunt aūt iudei alienis diuitias ſuas qm̄ ſpernētibus eis dn̄m ſaluatorē:ad gentes extrāneas ſalutis eorum ꝑmia tranſierunt. [Et ſepulchra eoꝝ:domus †eoꝝ in eternum. Tabernacula eoꝝ in †generatione ꝛ progenie: †inuocabunt nomina †eoꝝ in terris †ipſorū.] Morientiū diuitū pompa deſcribitur:qui ſibi edificant ſepulchra magnis tractatib⁹ exquiſita. Uidemus enim quedā mauſolea pulcherrimis renitere marmoribus:vt dom⁹ eſtiment̄ eterne magnis molibus fabricate. Poſt hec venit ad eorum tabernacula:que copioſa largitate fulcita ſunt: vt in longas gn̄ationes ꝛ ꝓgenies cōſtanti pulchritudine perducant̄. Subiunxit etiā ritū quē gentilitas in parentalibus agere ꝯſueuit:qm̄ fatua ſupſtitione in terris eoꝝ id eſt:in ſepulchris inuocant noīa mortuoꝝ:ꝛ credūt hoc illis ꝓdeſſe qḋ eoꝝ vident̄ exhibere memorie. [Et hō cū in honore eſſet nō itellexit cōparatus eſt iumētis inſipiētib⁹ ꝛ ſilis factus eſt illis.] De ipſis adhuc loquit̄:qui mundi iſtius honore floruerunt. Nā q̄uis peccator in honore ſit dū viuit: q2 dei portat imaginē:recte dicit̄ dignitatē ſuam nō intelligere:dū talia facit que ab ipſo creatore videntur oīmodis diſcrepare. Sequit̄: Comparatus eſt iumentis inſipientibus:ꝛ ſilis factus eſt illis. Similitudo dat̄ digna vecordib⁹:vt qui ſe imaginē dei geſtare nō intelligunt:cōgrue iumentis inſipientib⁹ cōparent̄. Nam cū rōnem perceptam iuſſionibus dn̄i mandatiſqȝ nō exhibent:merito eā tanq̄ indigni tāto munere ꝑdiderūt. Nā tolle homini dei cōſiderationē:ꝛ dn̄o pecus inſipiens eſt:ꝑſumptio vana ꝛ caduca ſupbia. Sed q̄uis de mortalibus dicat̄: Et hō cū in honore eſſet nō intellexiſſet:poſſunt hic ꝛ preuaricatores angeli accipi:qui de celo ꝓiecti ſunt:q2 nec ipſi intellexerunt honorem ſuū dū ȝ auctori ſupbiſſe monſtrantur. Homo enim ꝛ pro diabolo ponit̄:ſicut in euangelio dn̄s teſtat̄: Inimicus aūt homo qui ſeminauit çiçania eſt diabolus. Hec decima ſpecies eſt definitionis:quā greci Hoſtipoſtlatini:veluti appellant:qm̄ talis eſt alicuius rei complexio: vt non tm̄ vni rei de quo dicit̄:ſed ꝛ alijs applicari poſſe videatur:ſicut ꝛ 35° pſalmo iaȝ lectū eſt: Homines ꝛ iumēta ſaluos facies dn̄e. Non enim dn̄s hec ſola:ſed ꝛ reliqua ſaluare ꝯſueuit. [Hec via †eoꝝ ſcandalū ipſis: ꝛ poſtea in ore ſuo †benedicent.] Hic iam enumerationes decurſe velut diſperſa grana in vnū cumulum colligunt̄. Nam poſt illa que dicta ſunt ſentētialiter enuntiat̄: Hec via eoꝝ. Uiam: vitā debemus accipere:in qua in hoc ſeculo actuū noſtroꝝ veſtigijs ambulamus. Sed hec via qd malis faciat:nō tacetur. Scandalū vtiqȝ auctoribus ſuis:id eſt:ſtimulū atqȝ dolorē. Nō enim ad ſecuritatē ſuā qcq̄ peccator efficit:cui de ſua ꝓuenit actione torqueri. Sequitur: Et poſtea in ore ſuo benedicēt. Hic deſcribit̄ ꝯſuetudo peccantiū:qui poſtq̄ votū nequiſſime diſpoſitionis impleuerint:moꝝ diuinitati grās agunt:qm̄ ad ſuū velle perducti ſunt:neſcientes miſerrimi bonum qḋ illo auctore tm̄ ad ſancta deſideria ꝓuenit̄. Sed iſti in ore:nō in corde benedicent:vn̄ ꝓcedit plerūqȝ ſimulata ſentētia:ſicut Iſaias dic̄: Populus hic labijs me honorat:cor aūt eoꝝ longe eſt a me. [Sicut oues in inferno poſiti ſunt:mors depaſcet eos. Et †obtinebūt eos iuſti in matutino.] Uenit ad tertiā ſectionē: vbi iuſtis ꝛ impijs pro ſuis meritis dicit eſſe reddendū. Peccatores enim in inferno poſitos:mors eterna depaſcit. Naȝ ſicut oues lane ſue amiſſione iugiter perſeuerant:ſic in illo ſemꝑ ſine imminutione ſubſtantie inuenit qḋ pena diſcruciet. Depaſcit eniȝ ꝛ ſūmitatis tractum:que herbas nō radicitus euellunt: ſed abſcidunt ipſas potius ſūmitates. Sequitur: Et obtinebunt eos iuſti in matutino. Obtinebunt dixit ſuperabunt:qḋ vtiqȝ in illa reſurrectione feliciū eſt: vt malis premineant. Hic enim iuſtos obtinent peccatores:in illo vō iudicio iuſti infideles modis omnibus obtinebunt. In matutino:ac ſi diceret: In albeſcente die:cum gloria reſurrectionis illuxerit:quando iam beatitudinis claritas aperitur:ꝛ inchoat eſſe dies:qui nulla nocte finit̄. [Et auxilium eoꝝ veteraſcet in inferno:†ꝛ a gloria †ſua expulſi ſunt.] Adhuc peccatorū infelicitatē miſeriaſqȝ deſcribit:quorum auxilia tanq̄ panni putrefacti veteraſcūt. Quid eniȝ diuitie preſtabūt mortuis: Quid preſumptio humana defunctis:qui cuncta amittūt quibus hic delectati ſunt:ꝛ in eternas penas ꝑueniunt:quas ſe pati nullatenus crediderunt. Sequit̄: Et a gloria ſua expulſi ſunt:de mundo ſcilȝ in quo gloriabant̄:vel de illis rebus in quibus decepti infelici ſorte preſumebant:ſic̄ in euangelio diuiti dictū eſt: Stulte hac nocte auferetur a te aīa tua:que aūt preparaſti cuius erunt: [Uerūtamen deus †liberabit aīam meā de manu inferi: cū acceperit me.] Poſt errores expoſitos peccatoꝝ: merito ſnīa ſaluatoris infert̄: vt ſicut humana fragilitas terrore ꝓſtrata eſt:ita ſpe futuri ꝑmij ſubleuata conſurgat. Nam ſiue hoc dominus chriſtus de ſe dicat:ſiue a parte membroꝝ ſuoꝝ vt aſſolet loquat̄ accōmodū eſt. Ipſe enim deſcendens aīam ſuam ab inferno liberauit:ſed ſimul ꝛ illoꝝ qui aduētū eius conſtanti animo crediderunt. De manu autē inferi: dicit de poteſtate diaboli:qui ante aduentum eius aīas tenebat obnoxias. [Ne timueris cū diues fact⁹ fuerit hō:ꝛ cū multiplicata fuerit glia dom⁹ eius.]

Quarta

Margin notes (left): Sap. 1c. — Al. illos — Al. ꝓgenie — Al. vocauerunt — Al. ſua — Al. ſuis

Margin notes (right): Mat. 13. — DEF — Ps. 35. — Al. illorum — Al. cōplacebunt. — Iſa. 29. — Al. dominabuntur eorū — Al. nō habet — Al. eorum — Al. nō habet — Luc. 12. — Al. redimet

Quarta pars pſalmi ex oꝛe veritatis egredit̃: vt nobis ſaluberrima medicina pſtetur. Nam totius mūdi hec vna querela eſt: quare in hoc ſeculo floreāt homines quos a cultura dñi cognoſcim⁹ alienos. Sed peccatorib⁹ iſta pmiſſa ſunt: Ideoqꝫ pius Doctoꝛ veros alloquitur chꝛiſtianos: ne terraꝝ diuites ptimeſcant: qm̃ hñ generaliter pecunioſus paueſcit cuꝫ ei
ETY famulari bolum cupiditas eſtimat̃. Diues enim dictus eſt a diuo: qui quaſi deus nihil credit̃ indigere. Diuitem hic impiuꝫ debemus accipe: qui ſe ſubiectis formidabilē facit: dum egtatis iura ꝯtemnit. Sequitur: Et cū multiplicata fuerit gloria dom⁹ eius. Iun
SCHE ge: ne timueris. Que figura dicit̃ Apochinu: id eſt a cōmuni: quādo ſupioꝛa ad inferioꝛa rñdent. Et reſpice qua gratia cuncta pficiant. Minus enim fuerat diuitē fieri: qꝛ hoc frequēter inuenis in negociatoribus ⁊ in hominib⁹ abiectis. Addidit: Et cū multiplicata fuerit gloria domus eius: id eſt cū honoꝛib⁹: cuꝫ poſſeſſionib⁹: cum toto holuꝫ fuerit laude celebꝛata: vt nihil ſibi niſi ſolū deeſſe putet impiuꝫ. Et videqꝛ domus eius dixit: vt nō ſolū ipſe: verūetiam oēs qui ad ipſuꝫ ptinent: magna pōpa floꝛere videant̃. Sed quare iſti non debeant timeri: pulchꝛe ſubſequitur.
Al. interieris non ſumet. Al. non deſc. Qm̃ cuꝫ ĩ moꝛiet̃ perient hec oīa: neqꝫ ĩ ſimul deſcēdet cum eo gloria ĩ domus eius. Ecce ratio reddit̃ quare timeri non debeat mūdi glorioſus. Cur enim timeamus diuitē: qui moꝛit̃ pauper: Scādalum noſtrum nō eſt illi ppetuꝫ: nec aliud ſecū valet portare niſi vnde poſſint ardē. Cū defoꝛmem in illa patria reſpicies: quē hic mūdiſſimuꝫ ſpecioſa veſte miraris. Et bñ dixit deſcēdere moꝛtuos peccatoꝛes quaſi in abyſſos altas: quaſi in pfundiſſimā foueam: ſed ſine gloria ſeculari: ſine turba ſatellitū: ſine pſumptione gaꝫaꝝ. Domus illa quā mirabaris remanet tota: ſed onera que nō videbas trāſmittit ingētia. Quia aīa eius in vita ipſius bñdicet̃: confitebit̃ tibi cum bñfeceris ei. Hic bñdicet̃: non ad ſanctificationē ptinet impetrādam: ſed ad luxuriantiū fauoꝛabiles voces. Bñdicet̃ eniꝫ dictū eſt: ꝓpter linguaꝫ ſatellitū: qui iter garrulitates ⁊ epulas paſtoꝛib⁹ ſuis bñ optare ꝯſueuerunt: quoꝝ aīa non de bono actu: ſed ex deliciaꝝ ꝑparatione laudat̃. Sequit̃: Confitebit̃ tibi cū bñfeceris ei. Mali tūc deum bñdicūt: quādo tpalia bona pcipiunt: bonus aūt laudat dñm ⁊ cuꝫ maloꝝ faſce deprimit̃: ſicut fecit Iob ⁊ ceteri ſcī eius. Dicit̃ ergo patri: Iſte peccatoꝛ ꝯfitebit̃ tibi: ſed quādo illi bñfeceris: qui ſi aliqd ꝯtrariuꝫ patiat̃ blaſphemare nō deſinit. Et ideo ꝯſuetudo iſta vitanda eſt que in ſceleratis ſepius iuenit̃. Nos aūt pio coꝛde oī tpe col laudemus dñm: qui ſaluteꝫ noſtrā ⁊ in aduerſis ⁊ in
Al. pecc pſperis ſemꝑ opatur. Introibit vſqꝫ in ĩ ꝓgeniem patrū ſuoꝝ: vſqꝫ in eternū non videbit lumē. Qui pies peſſimos imitant̃: eoꝝ ſocietate damnādi ſunt: ⁊ ideo peccatoꝛes dicit vſqꝫ ad patrū ſuoꝝ ꝓgenies introiſſe. Patres eniꝫ ipſoꝝ appellauit: nō tātum ex ſemine carnis: quātum quos moꝝ imitatione ſecuti
Joan. 8. ſunt: ſicut in euāgelio dicit incredulis: Uos a patre diabolo eſtis. Addidit: Uſqꝫ in eternuꝫ non videbit lumē: qꝛ ſicut peccata tenebꝛoſa ſunt: ita peccatoꝛes ſapiētie lumē auferunt. Et ideo dixit: In eternū non videbit lumē: qm̃ nec in iſto mundo illuminat⁹ fuit: cuius coꝛ noxꝫ caligo erroꝛis obſedit. Simili modo: nec in eternū videbit lumē: qđ hic vitio ſue prauita
Joan. 1. tis habere nō meruit. Lumē eniꝫ veꝝ qđ illuminat oēm hominē venientem in hunc mūdum: Chꝛiſtus eſt dñs: quem ſolūmodo in deitate ſua vidët ſanctoꝝ eſt. Et homo cū in honoꝛe eēt non intellexit: comparatus eſt iumētis inſipiētibus ⁊ ſimilis factus eſt illis. **Al. non hēt.** Poſtqꝫ oīa que fuerant dicēda pmonuit: pulcherrimum pſalmū repetita verſus parilitate ꝯcluſit: vt ſe peccatoꝛ a malo ꝓpoſito remoueret: cū notatam defoꝛmitatem ſuam iterata increpatione cognoſceret.

Concluſio.

Legendus ſepius pſalmus: ⁊ in theſaurario memoꝛie reponēdus: quādo ipſe in pncipio admonet: vt coꝛdis auribus audiat̃. Ipſe enim teſtatus eſt eius meritū: qui cū monuit ſtudioſe ab vniuerſis mūdi partibus audiendum. Totum habet quicqd ad inſpectiuam: quicquid ad moꝛaleꝫ ptinet diſciplinaꝫ: ſicut verſus ille pollicitus eſt. Os meū loquet̃ ſapientiam: ⁊ meditatio coꝛdis mei prudentiam. Reſignauit nobis ſancta veritas que promiſit: faciat nunc ſenſibus noſtris dulceſcere atqꝫ inherere quod precipit.

Explicit expoſitio in pſalmum. 48m.

Pſalmus Aſaph. XLIX.

DEus deoꝝ dñs locutus eſt: ⁊ vocauit terram. A ſolis oꝛtu vſqꝫ ad occaſum: ex ſyon ſpecies decoꝛis eius. Deus manifeſte veniet: deus noſter ⁊ nō ſilebit. Ignis in cōſpectu eius exardeſcet: ⁊ in circuitu eius tēpeſtas valida. Aduocauit celū deſurſum: ⁊ terram diſcernere populū ſuum. Congregate illi ſanctos eius: qui oꝛdinant teſtamētuꝫ eius ſuꝑ ſacrificia. Et annūtiabunt celi iuſtitiā eius: qm̃ deus iudex eſt. Audi populus meus ⁊ loquar: iſrael ⁊ teſtificaboꝛ tibi: deus deus tuus ego ſum. Non in ſacrificijs tuis arguā te: holocauſta aūt tua in ꝯſpectu meo ſunt ſemꝑ. Non accipiaꝫ de domo tua vitulos: neqꝫ de gregib⁹ tuis hircos. Qm̃ mee ſunt oēs fere ſyluaꝝ: iumēta in montibus ⁊ boues. Cognoui oīa volatilia celi: ⁊ pulchꝛitudo agri mecū eſt. Si eſuriero nō dicam tibi: meus eſt eni oꝛbis terre ⁊ plenitudo ei⁹. Nunqd mādućabo carnes tauroꝝ: aut ſanguinē hircoꝝ potabo: Immola deo ſacrificiuꝫ laudis: ⁊ redde altiſſimo vota tua. Et inuoca me in die tribulationis: eruā te ⁊ honoꝛificabis me. Peccatoꝛi autē dixit deus: quare tu enarras iuſtitias meas ⁊ aſſumis teſtamētum meum per os tuum: Tu vo odiſti diſciplinā: ⁊ piciſti ſermones meos retroꝛſum. Si videbas fureꝫ currebas cuꝫ eo: ⁊ cum adulteris poꝛtionem tuam ponebas. Os tuum abundauit malitia: ⁊ lingua tua concinnabat dolos. Sedens aduerſus fratrē tuum loquebaris: ⁊ aduerſum filiuꝫ

matris tue ponebas ſcandalum: hec feciſti & tacui. Exiſtimaſti inique qꝫ ero tui ſimilis: arguam te & ſtatuam contra faciē tuā. Intelligite hec qui obliuiſcimini deum: ne quando rapiat vt non ſit qui eripiat. Sacrificium laudis honorificabit me: & illic iter quo oſtendam illi ſalutare dei.

ASaph filius Barachiel: qui in paralipomenon legiť electus īter quatuor cantoꝝ magiſtros: vt īſtrumētis muſicis pſalmos dño pſonaret. Hic pro sui nominis ſignificatione in hoc titulo meruit adhiberi: nō auctor pſalmi: ſicut & de alijs ſcriptum eſt: ſed muſicus egregius qui nobis per vocabulū ſuum aliqd īdicaret.
INTER Huius eniꝫ noīs ſignificatio: que apud hebreos ſemꝑ eſt plena myſterijs īdicat ſynagogā: que in hoc pſalmo loqtur. Sed hic illa fidelis dñi ſynagoga intelligēda eſt: que & vēturū Chriſtū credidit: & aduentū eius glorioſa expectatione ſuſcepit: in qua fuerūt patriarche: ꝓphete: Nathanael: ipſi quoqꝫ apłi: & reliqui ſincera deuotione credētes. Sciēduꝫ plane: qꝫ hic pſalmus ꝑmū aduētū dñi: ſecūdūqꝫ ꝓphetet: q̄uis & nonageſimuſqntus & nonageſimuſſeptimus eadēꝫ ꝑdicare noſcanť: q̄tenus excuſatio iudeis non credētib⁹ funditus tolleretť: quādo illa nō ſuſcipiūt: que ipſa quoqꝫ ſynagoga teſtať. Quid rogo colunt: ſi etiam ipſam audire contemnunt quam ſe venerari dicunt?

Diuiſio.

IN ꝑma ſectione fidelis ſynagoga loqtur: que nūc eſt in populis chriſtianis: de ꝑmo & ſcḋo aduētu dñi chriſti. Sequēti vō parte: ipſe rex loqtur Chriſtus: cōmonens populos vt victimis pecudū derelictis: ſacrificium laudis debeāt imolare. Tertia ſectione: iteꝝ deuota quā dixim⁹ ſynagoga reloquiť imputās peccatoribus nequitias ſuas.

Expoſitio.

DEus deoꝝ dñs locut⁹ eſt: & vocauit terrā. A ſolis ortu vſqꝫ ad occaſum.] Ne quis incarnationeꝫ dñi mediocri credēt eſtimatione pēſandā: potētia ipſius ante ꝑdiciť: vt totius īcredulitatis prauitas auferať.
DEF Dij dicunť hoīes: qui bonis ꝯuerſationib⁹ gratiam ſupne maieſtatis accipiūt: ſicut in alio pſalmo
Ps. 81. ait: Ego dixi dij eſtis: & filij excelſi oēs. Ita ergo filij dicunť ſicut & dij: qꝛ vtrūqꝫ gratia ꝑſtat vtiqꝫ nō natura. Deus aūt deoꝝ: eſt de⁹ Chriſtus. Ipſe eni cū patre & ſpiritu ſcō vere dī deus deoꝝ: qḋ tn̄ nomē non oīno diuinitatis eſt ꝓpriū: ſed humana lingua: ſicut iā diximꝰ: ſūmitatē eius vltra hoc nō poteſt indicare. Deus eni greca lingua dī timor: & qꝛ ſolus ipe timēdus eſt: in vicē noīs verbū tale tranſiuit. Legiť eniꝫ
Exo. 6. in Exodo: Nomen meū Adonay nō indicaui eis: vt ſciamus nomē eē ſecretū: qḋ nec electis famulis cognoſciť indicatū. Locutus eſt ergo per ꝓphetas: per apłos: & qḋ eſt potētius per ſeipm. Sequtur: Et vocauit terrā. Terrā hic genus hoīuꝫ debem⁹ aduertē: qḋ per totū orbē terraꝝ videť eſſe diffuſum: ſed ꝓpter illud qḋ habitat poſitū eſt qḋ inhabitabať. Nā quēadmodū vocaſſet: qḋ audire nō poterat? Hoc Schema
SCHE dī Metonymia: quādo per id qḋ ꝯtinet hoc qḋ continetť ediciť. Addidit: A ſolis ortu vſqꝫ ad occaſum. Per ſolis curſum: vniuerſum ſignificat mūdū: qꝛ omni terre oriť & occidit claritas eius. Hoc enim

fecit ſancte incarnationis aduētus: vt vniuerſas gentes prauis errorib⁹ ſauciatos: ad credulitatis ſue remedia pius medicus inuitaret: ſicut ipſe dixit: Venite ad me oēs qui laboratis & onerati eſtis: & ego vos reficiā. Matth. 11.
[Ex ſyon ſpecies decoris eius.] Hic Hieroſolyma ſignificať: intra quā ciuitateꝫ mons iſte puris mētib⁹ velut aurea maſſa reſplēdet. De hac eni vrbe exeūtes apłi ſpēm decoris Chriſti annūtiauerunt in toto orbe terrarum: ſicut Iſaias dicit: Ex ſyon exibit Iſa. 2.
lex: & verbū dñi de Hieruſalē. Venerāda vrbs: ſanctum culmē: vt illud regis noſtri īſigne domicilium arcē merito dicamus eē terraꝝ. Et reſpice qꝫ cōpetēter edocemur. In ſupiori verſu dixerat: Chriſtū dñꝫ vniuerſas gētes euocare: nūc etiam deſignat vñ doctrina ei⁹ tanqꝫ de puriſſimo atqꝫ affluētiſſimo fonte per ſpatia totius orbis effluxerit. His enim dictis euāgelica verba ꝯcordant: per oēs gētes incipiētib⁹ ab Hieruſalē. Inde enim ꝑdicari cepit Chriſtus: cuius ſpēs decora cogńciť: teſtante alio pſalmo: Specioſus forma pre filijs hoīum. Ps. 44.
Ubi ſufficiēter expoſitū eſt: cur ſpecioſus ſingulariter dicať. [Deus manifeſte veniet: deus noſter & nō ſilebit. Ignis in ꝯſpectu eius † ardebit: & in circuitu ei⁹ tēpeſtas valida.] Al. exardeſcet.
Synagoga fideliū poſtqꝫ de ꝑmo multa dixit: venit ad ſcḋm dñi Saluatoris aduētuꝫ: quē per figurā Ideā
SCHE diuerſis ſimilitudinib⁹ mirabili imaginatiōe deſcribit: vt nō tam futurus qꝫ ꝑſens eſſe videať. Dicēdo eniꝫ: Manifeſte veniet: ſignificat illū in ꝑmo aduētu cūctis non fuiſſe manifeſtū: qꝛ maieſtas eius carnea nube celata eſt: ſicut & Apłs de infidelib⁹ dicit: 1. Corint. 2.
Si cognouiſſent nunqꝫ dñꝫ glie crucifixiſſent. Manifeſte vō tūc veniet: quādo iam nō cruci affigēdus: ſed iudicaturus eſt mundū. Tract⁹ ſermo a ſacrificijs: qḋ toto die feſtiuitati vacareť. Manifeſte eniꝫ ET Y
dī: quaſi a mane dies feſtus. Repetit: Deus noſter: ne ſibi īfideles putarēt eſſe cōmunē. Deus eniꝫ chriſtianoꝝ ip̄e eſt deus deoꝝ: qui & manifeſte veniet & nō ſilebit. Silet eniꝫ modo cū mūdus iſte pagiť: cū blaſphemas & ſacrilegas voces īnie ſeueritate nō damnat: ſed ad ꝯuerſionis medicinaꝫ ſuſtinet peccatores. Tunc aūt non ſilebit qñ ſceleratis dicturus eſt: Ite in ignē eternuꝫ: qui parat⁹ eſt diabolo & angelis eius. Matth. 25.
Inde & al ibi dicit: Tacui ſacui: nunqd ſemꝑ tacebo? Naꝫ qḋ ſequit: Ignis in ꝯſpectu eius ardebit: magni iudicij: ſicut dictū eſt: ꝑclarus aduēt⁹ myſtica vtute deſcribiť. Ignis eniꝫ preire dī: vt qui eſt palea ſe formidet arſurū. Addidit: Et in circuitu eius tēpeſtas valida. Hec tēpeſtas non vētis agiť: nec ꝓcellis ſeuiētib⁹ excitať: ſed diuina potētia vehemēs cōſurget ſpūs: vt area dñi equitatis eius īnia vētileť. Tunc frumēta ſeqneſtrabit a paleis: hoc eſt i bonos diſcernet ab īpijs. Que iudicatio merito tēpeſtas dī: qꝛ & improuiſa veniet: & in diſceptationē ſuā nimia celeritate raptabit. Valida quoqꝫ: decēter adiunctum eſt. Nā qꝫ ſit potēs: hinc dať intelligi: vt oē gen⁹ hoīum pro ſuis meritis momētanea celeritate diſcernet: ſicut Apłs dicit: In momento: in ictu oculi: in nouiſſima tuba. 1. Corint. 15.
Canit eni tuba: & mortui reſurgēt. In circuitu ei⁹ tēpeſtas valida: non incōpetēter aduertiť: qꝛ cū ipſo iuſti ſedētes: ſicut ꝓmittiť in euāgelio: iudicabūt. [Aduocabit celū deſurſum: & terrā † vt diſcerneret ppłꝫ ſuū.] Al. diſcernat.
Hoc certe factur⁹ eſt in illo iudicio. Sed terra rōnabiliter fortaſſe dī ſurſuꝫ vocata: que nūc in imo loco noſciť ꝯſtituta. Celū aūt cū ſit deſuper: vbi illud ſurſum vocauit? Sed celū hic: omnem

iuſtum

iuſtum debemus accipe:terrā peccatorē:q2 ille ſpiri
tuali ſe ꝯuerſatione dño pſtante purificat:iſte terre-
nis viciorū q̄litate ſordeſcit. Et vide:q2 in p̄mo aduē
tu oēs idiſcrete vocauerat:vt admoniti in hoc mun
Math. 22. do ſe corrigere debuiſſent:ſicut in euāgelio dicit:Et
exierūt in exitus viarū:⁊ vocauerūt quoſcūq3 inue-
nerūt malos ⁊ bonos. In fine aūt mūdi aduocat:vt
iā iuſtos diſcernat ab impijs:ne vlterius ſicut hic ꝯfu-
ſis habitationib9 miſceant. [Cōgregate illi ſanctos
eius:qui ordināt teſtamētū ei9 ſup ſacrificia.] Nūc
ſynagoga chriſti v̄ba facit ad angelos:qui miniſterio
ſuo in fine ſeculi ſanctos de vniuerſo mūdo:ſicut le
Math. 25. git:ꝯgregabūt. Dicit eni ipſe dñs in euāgelio:Mit-
tet angelos ſuos:⁊ ꝯgregabūt ante eū oēs gētes:⁊ ſe-
parabit eos abinuicē ſicut paſtor ſegregat oues ab he
dis. Seqtur:Qui ordināt teſtamētū eius ſup ſacrifi
cia. Ordinare dicimus teſtamētū eos:qui actib9 bo-
nis reſtituūt ea que in teſtamēti ſerie cognouerunt:
vt hoſpites ſuſcipe:elemoſynā dare:charitati ſtudē.
Hoc eni ſupra ſacrificiū pecudū dño ꝯſtat acceptū:
vt actuū illi magis ꝓbitas offerat. Siue vt qdā vo-
SCHE luerūt:pōt hoc ⁊ de iudeis accipi per Ironiā.i.per ir
riſionē:q̄ vilem rē laudādo ſuggillat. Ac ſi diceret:
Eos dño ꝯgregate:qui in officio ſcelatis cōmorant.
Ecōtrario v̄o:que impia ſunt agūt:⁊ in eo qd ſacrifi-
cia deo ꝯſueta celebrāt:ſāctificādos ſe eē diiudicāt.
[Et annūciabūt celi iuſticiā eius:qm̄ de9 iudex eſt.]
Superiora excolit:per celos ſignificās viros iuſtos:q̄-
bus v̄bi celeſtis diſpēſatio ꝯdonat. Addidit:Quoniā
deus iudex eſt. Ac ſi dicēt:Qui neſcit falli:⁊ ſicut oīa
manifeſte nouit:⁊ ita ſine rep̄hēſione diſcernit. Hoc
enim veraciter ac ꝓprie de deo dī:cui nihil negat:ni
hil ſupprimit:quē nec factū aliqd latet cui nec qd in
dicet:abſcondit. [Audi ppl's meus ⁊ loquar:iſrael ⁊
teſtificabor tibi de9 deus tuus ego ſum.] Uētum eſt
ad ſecūdam ſectionē:in qua iam veritas ipſa ex ꝑſo-
na ꝓpria loquit. Deus eni qui v̄ba ſua nō vult incaſ
ſuz ſuſcipi:ne vt legit porci ꝓcioſa diſꝑgant:dicit ad
populū:Audi:hoc eſt:deuote ſuſcipe. Illos eni audi-
Luc. 8. re dicim9:qui p̄cepta compleuerint:ſicut legit:Qui
hēt aures audiēdi audiat. Populus meus:ſignificat
plebē deuotā. Et loquar:ſubaudi:ꝓfutura. Quod ſi
INTER nō audieris:ꝯſequit ad interitū tuum tacet. Iſrael
v̄o:freqnēter diximus interꝑtari vidēs deum. Ergo ſi
me vides audire nō negligas:q2 ꝯtēplatio mea obe
diētiā tribuit audiēti. Teſtificari v̄o eſt:teſtimoniū
dicē. Quod vniq3 in iudicio facturus eſt de9:quādo
vniuſcuiuſq3 facta diſcernet. Tūc eniz fidelib9 ſuis
Math. 25. teſtimoniū dabit:cū dicturus eſt:Eſuriui:⁊ dediſti
mihi mādūcare:eiſq3 ſimilia. Seqtur:Qm̄ de9 deus
tuus ego ſum. Hoc erat qd pplm audire ſub cōteſta-
tione p̄monebat:vt deus ille generalis ⁊ volētium ⁊
nolētium eēt ipſius ꝓprie:qui cum pura mēte dilige
ret. Nam cū dicit:Tuus:fidelē ſibi eū fuiſſe mōſtra
uit. Repetitio eni iſta:Deus deus:mētē ſolidat:ne ſe
mel dicta laberent. Iſtud v̄o:Sum:ꝓpriū diuinita
tis eſt verbū:qd tp̄e non mutat:ſed ſemꝑ adeſt atq3
Exo. 3. eternū manet:ſicut Moyſi rñſum eſt:Ego ſum qui
ſum. Et rurſum:Qui eſt miſit me. Sed ꝑſcrutādum
eſt:cur iſtud nomē eēntie ſolus ſibi vendicet deus.
Tūc eniz quādo dictū eſt:erant angeli:erāt celeſtia:
erāt terrena oīa ſicut eē decreta ſūt. Sed q2 illa ſola
eſt infecta ⁊ eterna natura:nec aliqñ cepit ex tp̄e:⁊
in trib9 ꝑſonis deitas vna ſubſiſtit:merito ſolus eſſe
dicit deus:q2 vt ſit nullius idiget:ſed ſemꝑ virtutis

ꝓprie vigore conſiſtit. Eſt ibi ⁊ aliud ſacramētum:
qd vna ſyllaba trib9 litteris ꝯtinet:vt ſācta trinitas
vnus deus eē doceat. [Nō ī ſup ſacrificia tua arguā Al. in ſacrifi
te:holocauſta autē tua in ꝯſpectu meo ſunt ſemper.] cijs tuis.
Glorioſus doctor ⁊ ꝑfectiſſim9 inſtitutor:iudaicum
populū volens a rebus carnalib9 amouere:⁊ ad ſpiri-
tualia ſacramēta ꝑducē:pecudum ſacrificia iam nō
dicit exquirēda:nec eum exinde argui poſſe teſtat ſi
minime aialium victimas imolaret:ſed holocauſta
illa potius in ꝯſpectu ſuo dāda cōmemorat:que hu-
miliato corde pijs altarib9 offerunt. Holocauſta aūt ETY
dicta ſūt ſacrificia:que poſtq̄ fuiſſent imolata ignis
veniēs deſuꝑ abſumebat:que latine tota incēſa dicū
tur. Hec Chriſtus veniēs reſpuit:q2 ipſe vera victi-
ma fuit. Aliud eſt holocauſtū qd dñs ante ꝯſpectum
ſuum ſemꝑ eē ꝓnūciat.ſ. quādo mens noſtra diuino
amore ſuccēſa:peccata ſua tribulatiōe decoquit:⁊ ad
illius holocauſti ſimilitudinē oīa vitia ſua cruciatu
corꝑeo exuſta ꝯſumit. [Nō accipiā de domo tua vi-
tulos:neq3 de gregibus tuis hircos.] Per hūc v̄ſum
⁊ duos alios qui ſequunt:breuiter enumerat que ſe
reſpuē ꝓfitet. Hec figura dī Braccylogia:id eſt SCHE
breuis locutio:cum plura paucis amplectimur. Sed
ne audito holocauſto:ad antiqua humana mens ſa-
crificia recurreret:apte renuit ꝯſuetudinē p̄iorē:vt
ſpiritualiter itelligeret qd in ſimilitudinē p̄miſſa ge
rebat. Sed cū hec duo reſpuit:vniuerſa p̄mi tp̄is ſa-
crificia deſignat modis oīb9 excludēda. Significat
enim A parte totū. [Qm̄ mee ſunt oēs fere ſyluarū:
iumēta in mōtibus ⁊ boues.] Cauſam reddidit:q̄re
ab ipſo nō expectat quadrupedum imolationes:di-
cens:q2 a te petē nolo qd meū eē cognoſco. Qd for-
te pauꝑ non hēt:dum aut nō valuit capē:aut minus
potuit enutrire:ſed petit fidē rectā:ꝯfeſſionēq3 de-
uotam:quā oēs dare ipſo iuuāte ꝓualeat:etiam qui
nulla terrena poſſeſſione gratulant. Sub hoc igitur
ſenſu:per enumerationes reliq̄s currit. Addidit:Iu-
mēta in mōtibus ⁊ boues:ne qs de facultate ꝯfiſus
minus ꝯſciētie opam daret:dum ſe credēt pecudum
imolationib9 expiare:qd iniqua mēte deliqſſet. Pōt
⁊ alio modo itelligi. Feras ſyluarū:gētes ſignificant:
qui in ſeculi iſtius nemorib9 ſuꝑſtitione ferociſſima
verſabant. Iumēta in mōtib9:ſunt ſimplices in ec-
cleſia catholica ꝯſtituti:qui in cacumine fidei habi-
tare noſcunt. Boues indicāt aplos ⁊ ꝓphetas:qui in
agro dñi aſſiduo labore verſati ſunt. Quapropter his
alluſionib9 cōpetēter appoſitis:ꝑfigurat eccleſiā ca-
tholicā de diuerſis mūdi partib9 colligēdā. [Cogno-
ui oīa volatilia celi:⁊ ſpēs agri mecū eſt.] Cognouit: Al. pulchri-
non ad īfirmitatē noſtrā trahas que ex tp̄e aliqd da tudo.
ta opportunitate cognoſcit:ſed dñs cognouit anteq̄
facēt vniuerſa:in cuius p̄ſentia erat oē qd potuiſſet
exiſtē. Quis eniz oīa celi volatilia pōt niſi ſola maie
ſtas cognoſcē? Quo verſiculo cūcta cōplexus eſt:qm̄
⁊ oia volatilia celi dinumeratiua quātitate cogſcit.
Speciē agri ſecū ſe hīc ꝓfeſſus eſt. Reuera ſecū:q2
vbiq3 tot9 eſt:ſicut de illo ꝓpheta dicit:Celū ⁊ terrā Hiere. 23.
ego impleo. Sed debem9 ſpūaliter iſta tractare. Uo
latilia celi ꝑtinent ad ſuꝑnas mirabileſq3 v̄tutes:vt
ſunt angelice poteſtates:que motu celeri ſancta vo-
luntate ſpūaliter trāſferunt. Spēs aūt agri reſpicit
ad gentes:que erant Chriſto dño crediture. Reuera
ſpēs:qm̄ per hoiem hn̄i accipit decus omne terrarū.
[Si eſuriero non dicā tibi:meus eſt eniz orbis terre
⁊ plenitudo eius.] Deus ille deorū:ſicut frequenter

diximus:ꝓpter intelligētiam noſtrā velle ſuum per
humanas cōſuetudines dignaꝰ exprimē:vt ſe dicat
eſurire:qui carnē paſcit vniuerſum: cuius ↄtēplatio
ſpiritalium ſubſtātiaꝝ ſuauiſſim⁹ cibus eſt ⁊ ↄtēpla-
tiua refectio. Seqtur:Meus eſt enim orbis terre ⁊
plenitudo eius. Hic curioſitatē ſupfluam reddita ra-
tione ↄuincit:dicēdo:Cur a te petam ſacrificia pecu-
dum:cū tot⁹ orbis meus eē noſcaꝰ:Plenitudo ei⁹:di
uerſitatē ſignificat creaturaꝝ.Ceſſet ergo hoīuꝫ ſol-
licitudo ſuperflua:de pecuduꝫ imolatione cogitare.
Cor eniꝫ rectū nos ſibi diuinitas mauult offerre. Uñ
⁊ cognoſciꝰ deligſſe:quatenus qḋ ante fuit peccatis
delinquētib⁹ horridū:ſalutari fiat emūdatione puriſ
ſimū.Et memēto ꝙ per has alluſiones p̄deſtinato-
rum numeꝝ ſignificat:nō de ſola ſynagoga iudeoꝝ:
ſed de cūctis gētib⁹ eē cōplenduꝫ.[Numqd māduca
bo carnes tauroꝝ:aut ſanguinē hircoꝝ potabo:]Oē
multis modis volūtatis ſue dignaꝰ reddē rationeꝫ.
Quo modo grata erūt:que nō ſunt neceſſaria:Nun
qd deus tauroꝝ carnib⁹ paſciꝰ:aut ſanguine potatur
hircoꝝ:Sed poſſunt nobis hec repudiata pficē:cuꝫ
hec accepint indigētes:cū eſuriens paſcaꝰ:ſitiēs po-
tēꝰ:⁊ in paupibus deus accipit que ſibi in ſacrificijs
nō pmittit offerri.[Immola deo ſacrificiuꝫ laudis:
⁊ redde altiſſimo vota tua.]Hactenus dixit que re-
ſpuit:nūc dicit illa que poſcit. Anguſta qdē in verbis
ſnis:ſed ſenſu multū pbaꝰ eē latiſſima. Nam quis im
molat ſacrificiū laudis:niſi qui a terrenis vitijs fue-
rit ſegregat⁹:Qui moriꝰ mūdo:vt hoſtia fiat Chri-
ſto:Nō eniꝫ placet dño ſi laudes eius turpis pſona
decātet:actū videlicet querit pbabilē:nō dulciſonā
vocē.Sacrificemus ergo dño laudādo:qua ſapiētia
cūcta diſponat:qua pietate peccatoribus parcat:qua
fortitudine diabolū vincat. Nō eniꝫ ſolū ſacrificiuꝫ
dicēdum eſt qḋ pecudes mactat:ſed oē ſacrū factum
qḋ nos pia oblatio cōmēdat. Uota quoqꝫ reddit al-
tiſſimo:qui ei talia imolando pparat:qualia ꝓpitius
ipſe ſcipit. Addit:Tua:vt non quereres fortaſſis ex-
tranea:aut hircū pinguē:aut vituloꝝ ſanguinē: ⁊ ce-
tera que itra nos eſſe itellectualis ratio cōprehendit.
Tua vo retulit ad cordis arcanū:qḋ in aīe penetrali-
bus iacet:qḋ extra nō queriꝰ:qḋ paup ⁊ diues equali
ter habent:vbi magis ditior egen⁹ eſt:vbi ille multo
IDI celſior eſt qui corde noſciꝰ inclinatus.Sed ↄſidere-
mus ſubtiliter:⁊ īuenim⁹ hic quoqꝫ ꝓprie locutionis
eē genus:qḋ eloquētia nō pōt hēre cōmunis. Dicit
eniꝫ deus:Si eſuriero:nō dicā tibi. Et paulopoſt nō
mutata pſona idē ipſe dicit:Immola deo ſacrificiuꝫ
laudis. In ſubſequēti vo ſubiunxit: Peccatori autē
dixit deus. Noſtre autē ordo locutionis poſcebat vt
dicēt:Si eſuriero non dicam tibi ⁊c̄. Et imola mihi
ſacrificiū laudis.Et peccatori dixit:q̄re tu enarras iu
ſtitias meas:Uñ fit vt vnus atqꝫ idē de ſe loquens:
velut alterius pſona videaꝰ inectē:qḋ inter ꝓpa ſcri
Al.non hēt. [pture diuine recte numeraꝰ.[Et inuoca me in die tri-
Al.cruā te ⁊ [bulationis tue:⁊ eripiam te ⁊ magnificabis me.]
ho norifica b Poſtq̄ꝫ dixit quali ſacrificio placareꝰ:nūc oblatiōis
ipſius p̄miuꝫ polliceꝰ. Precipit enim:Inuoca me:ne
go ſpem hēret in terreno ſolatio vbi caduca ſūt vni-
uerſa ⁊ plus īfirma ſolatia. In die tribulationis tue:
id eſt quādo te alter affligit:non cū inimicū euaſiſ-
ſe morderis. Noſtra eni tribulatio illa eſt:que ꝓprie
ſalutis formidine generaꝰ:nō que carnalium reꝝ ti-
2.Corin.7. more ↄcutiꝰ:ſicut dicit Aplš: Triſtitia eniꝫ que ſm
deū eſt:penitētiam in ſalutē ſtabilē opaꝰ:ſeculi autē
triſtitia mortē opaꝰ. Eripiā te:quaſi circūdatū a ſa-
tellitib⁹ diaboli:ſūma celeritate liberabo.Et magni-
ficabis me. Magnū me in eternū ꝓnuncies: quē ⁊ a
pena libero:⁊ in beata requie collocabo. Hūc autem
verſuꝫ ingēti ꝓmiſſione ditiſſimū: quidā volunt ad
vltimū vite nre tēpus aptare:cuꝫ aīa de hac luce trā
ſiens ſpirituū imūdoꝝ ↄtētione turbaꝰ:ſicut corpus
Moyſi legaꝰ obuiatū.Ecce q̄ꝫ parua petit a nob dñs: Iude.i.
tam īgētia pſtaturus.[Peccatori aūt dixit de⁹:q̄re
tu enarras iuſtitias meas:⁊ aſſumis teſtamētū meū
in os tuū:]Uētuꝫ eſt ad tertiā ſectionē:vbi iterum Al.per.
Aſaph:id eſt deuota ſynagoga reloquiꝰ.Et qꝛ ſupius
dixerat dñs:laudes hoīuꝫ in vicē ſacrificioꝝ ſe poſ-
ſe ſuſcipe:ne forte peccatores hac ꝓmiſſione confiſi
dicerēt:ſola laus nō ⁊ pbabilis nobis actio cognoſci
tur impata:hoc neceſſaria rōne declarat,phibēdo ne
lingua eoꝝ pſumeret deo laudes canē:qb⁹ turpis cō-
ſciētia poterat obuiare.Que figura dī Percūctatio: SCHE
id eſt que alterius pſone nō patiꝰ expectare rñſum.
Interdiciꝰ enim ſceleratis:ne ſe pſumāt ſermonib⁹
miſcē diuinis.Sed altius intēde:qꝛ de illis peccato-
ribus hoc dx̄qui īferius deſcribunꝰ:de qb⁹ ait: Intel
ligite hec oēs qui obliuiſcimini dñm. Ceteꝝ ↄuerſis
ad penitētiaꝫ laudes non īterdicit diua clemētia. Hi
eniꝫ qui corde durati ſunt:⁊ ab ſcelerū ſuoꝝ prauita
te nō deſinunt:phibenꝰ dñi narrare iuſtitias: id eſt
vel cōmuni ſermone aliqd de illa maieſtate pferre.
Quia os debet eē iuſtuꝫ qḋ iuſtitias dñi enarrare p̄-
ſumat.Seqtur:vt nec teſtamētuꝫ ipſius īdigna pre-
ſumptione ↄtrectet:ne per os ſceleratū atqꝫ blaſphe-
mū ſcā ⁊ venerāda verba ꝓgredi poſſe videanꝰ:ſicut
alibi ſcriptū eſt: Nō eſt ſpecioſa laus in ore peccato- Eccl.15.
ris.Teſtamētū vo vetus ⁊ nouū ſignificat: qꝛ dum
vnū ſuſpenſe dī:vtraqꝫ memoranꝰ. Poteſt hoc ⁊ de
hereticis doctorib⁹ dici:qui legē dei docē pſumunt. Aſ
ſumere eniꝫ:pſumptionē ſignificat īdeuoti. Nam le
ctionē credētib⁹ non videꝰ interdicē:in qua peccato
[res maxime dignat⁹ eſt cōmonē.[Tu vo odiſti diſci
[plinam:⁊ piecisti ſermones meos īpoſt te.]Incipit Al.retrorſu.
enim enumeratio eoꝝ qbus dei verbū interdictum
eē cognoſciꝰ.Odit diſciplinā:qui ad correctiones ſu
as iniqua pſumptione remurmurat:⁊ nō vult in ſe
dñm vindicare qḋ peccat.Tunc enim nobis ꝓuenit
ſalutaris emēdatio:ſi illū quo corrigimur plus ame-
mus. Melius eſt eni hic parūper affligi:q̄ꝫ in illa iu-
dicatione damnari. Proijcit etiā ſermones dei poſt
ſe:qui diua iuſſa ↄtemnit:cui ante oculos non eſt qḋ
[ſemp ↄuenit cōtueri.[Si videbas furē ſimul cur- Al.nō habet
[rebas cū eo:⁊ cum adulteris portionē tuā ponebas.]
Qui minora vetat ſcelera:multomagis potiora con-
demnat. Nā furtū ad homicidiū qd eſt: Adulteriū
ad ſacrilegiū quantū eſt:Sed ita debet accipi:vt in
his duob⁹ ꝓhibitis oīa crimina vetuiſſe videaꝰ. Hec
figura dī A parte totū:que in pſenti pſalmo ⁊ ſupius SCHE
pbaꝰ eē iam poſita. Arguit eni peccatorē:q̄re ſimul
cū fure curreret.i.cur ad faciēdū ſcelus ſociata volūta
te iungaꝰ:vt qḋ forſitan ille ſolus iplere nō poterat
ad effectū ſceleris:iſto auxiliāte ꝓueniat.Quod autē
dixit:Et cuꝫ adulteris portionē tuā ponebas:ſubtili-
ter pſcrutādū eſt:qꝛ ſi quis dādo pecunias:aut conſi
liando:aut laudādo adminicula pbet adultero:qbus
ſua vota pficiat:hēre ibi ſine dubio dinoſciꝰ portio-
nē. Nam ſi cui facultas ſuppetit ⁊ a malo nō reuocat
excedēdum:⁊ ipſe quoqꝫ pticeps ꝓbaꝰ erroris:quia
debem⁹ hanc ↄſciētiam charitate:vt neqꝫ nos: neqꝫ
alios

alios perire patiamur. [Os tuum abūdauit malitia:
Al. ꝯcinnabat dolos. et lingua tua †ꝯcinnauit dolū.] Prius de furto atq; de adulterio arguit peccatores: nūc etiā de ꝯſcientie prauitate: et lingue ſubdoloſitatib⁹ accuſant. Os hic cogitationē cordis debem⁹ aduertē: qꝛ poſtea de lingua dicturus eſt. Tūc enim neqtia cogitationis abūdat: qn̄ in iſtius ſeculi delectationib⁹ mens humana ꝓgredit: et per diuerſa genera peccatoꝝ iniqua volūtate graſſat. Seqtur: Et lingua tua ꝯcinnauit dolū. Hoc multis modis debet itelligi. Nā et qui falſo laudat dolū facit: et qui maligna ꝯſilia pſtiterit in eadē inigtate vſat: et qui male agēdo bn̄ loqtur in hac prauitate fedat: et qcqd poſtremo verū ac ſimplex non fuerit: doloſis ptib⁹ applicat. Aptiſſime aūt poſitum eſt: Cōcinnauit: qꝛ decipiētium mos eſt ſic falſa componē: vt aliquo lepore vboꝝ audiētium aurib⁹ blan-
Ps. 54. diant: ſicut in. 54⁰ pſalmo dicēdum eſt: Mollierūt ſermones ſuos ſup oleū: et ipſi ſunt iacula. [Sedens
Al. loquebaris. aduerſus fratrē tuū †detrahebas: et †aduerſus filiū
Al. aduerſū matris tue ponebas ſcādalū.] Sedē morātis eſt: et ideo culpat grauius qui in derogatione alterius nō caſu aliquo faciēte dilapſus eſt: ſed diutinus fratris ſui detractor iſedit. Fratrē hic: oēm carne ꝓximū debemus accipē: qꝛ et de ſpūali dicturus eſt. Sed iſpice hoc vitiū: qua execratione damnet: vt iter peccatores maximos hēri poſſit: qui ſe in tali prauitate mi-
Jaco. 4. ſceuerit. Sicut et Apls Jacobus ait: Qui detrahit fratri detrahit legi: et iudicat legē. Seqtur: Et aduerſus filiū matris tue ponebas ſcādalū. Filium matris: ſobolē dicit eccleſie: cui per regn̄ationis partū: fraterna charitate ꝯiūgimur. Ponit ergo ſcādalum fratri ſuo: qui hēticas prauitates: vel alias iterceptiones gbus inocēs capiat excogitat. De talib⁹ enim ipſe vir
Eccle. 37. ſapiēs dicit: Qui ſophiſtice loqtur: odibilis eſt huius modi. Et ꝓprie dixit: Ponit: ꝓpter laqueos inſidioſos: qui abſcōdunt arte vboꝝ: vt icauta ſimplicitas occultis nexib⁹ obliget. [Hec feciſti et tacui. †Et exi-
Al. non hēt. ſtimaſti †inigtatē ꝙ ero tibi ſimilis: arguā te et ſta-
Al. iniqua. Al. non hēt. tuā †illam ꝯtra faciē tuam.] Cōſidera quēadmodū hic in vna ſnia que latius fuerāt narrata recollegit. Dicit enim: cū multa facerēt peccatores: dn̄m iuſtum nō iniuſte diſtuliſſe iudiciū: vt ꝯuerſionis tps inueniret: dū damnationis pena ſuſpēdit. Sed de iſta beniuolētia creatoris: que opinio prauis mētib⁹ naſcat exponit. Dicit enim: Exiſtimaſti inigtatē ꝙ ero tibi ſimilis. Uſus iſte mortaliū eſt: vt quotiēs mala cōmitti patimur: nec eis apte reſiſtim⁹: ſilitudine moꝝ illis ꝯſentire videamur. Hoc nūc iniqua mēte de dn̄o ſentire ꝯfirmat: vt qꝛ differt vindicare: et ipſi credantur ſcelera humana placuiſſe. Sed huic prauo itellectui dat iuſta ſnia. Supius enim dixit verba ſua poſt peccatoris tergū fuiſſe ꝓiecta: nūc forte ꝯtraria: peccata dicit vnicuiq; ante faciē ſuam collocāda. Per hāc aūt ſniam futuri iudicij cognoſcim⁹ qualitatē: qꝛ oīs peccator an̄ ſe videbit ſtare: qđ ſe putabat obliuionis bn̄ficio pteriſſe. Horror imēſus: formido ieſtimabilis: illa homīes vidē: per que ſe norūt ad eterna ſupplicia ꝑuenire. [Intelligite hec qui obliuiſcimi-
Al. deum. ni †dn̄m: nequādo rapiat et nō ſit qui eripiat.] Hic fa-
SCHE cta apoſtrophe: id eſt conuerſio: ad illos. ſ. peccatores quos ſupius vetat dn̄i narrare pconia. Dicit enim: Intelligite. i. fideliter obedite. Et ne hoc oīb⁹ peccatoribus crederes dictū. Addidit: Qui obliuiſcimini dn̄m. Peccator enim qui ſupplicat: et ſe humili ſatiſfactione caſtigat: non obliuiſcit dn̄m. Et ideo de qbus hoc dictum ſit: breui cōplexione mōſtrauit imēſum crimen. O negligētia non ferēda: obliuiſci deū qui aīaȝ dedit: carnē paſcit: et fideles ab oī aduerſitate defendit. Amētia eſt certe: illū memoria carere: quē pſentē ſemp conſtat exiſtē. Sed qui obliuiſcunt dn̄m: niſi qui pcepta ipſi⁹ iniqua pſumptione ꝯtemnūt: Seqit: Neqn̄ rapiat et nō ſit qui eripiat. Quādo diabolus rapit: eſt qui eripiat ad ſalutē: quādo dn̄s ad vindictā trahit: nō eſt qui liberare poſſit addictū: qppe cū et ipſe auctor criminū eterna cruciatiōe damnet. [Sacrificium laudis honorificabit me: et illic iter
†eſt in quo oſtendā illi ſalutare dei.] Hoc ꝯtra illos Al. nō habet
ponit: qui idigni laudes dn̄i canē pſumebant. Sacrificiū laudis honorificabit me: nō quale ſcelerati canūt: ſed quale pura mens ꝯſueuit offerre. Ipm enim ſacrificium laudis honorat dn̄m: qđ puritate fidei et actionū probitate fuerit imolatum. Seqtur quoq;: Et illic iter: appellat beatiſſimā pſalmodiam. Sed hec via vbi ducat exponit: Quo oſtēdaȝ illi ſalutare dei. Glorioſa ſemita que ducit ad celi terreq; creatorem. Uex iſtud iter qđ dictū eſt: non pedib⁹: ſed ſanctis mētibus ambulat. Quod ſi puro corde gradiamur nos ducit ad Chriſtū: fitq; nobis illa ſcala que aſcēdentes ꝑducebat ad celos. Concluſio.

Proficuus omnino pſalmus: ſi cū vellet improbitas cognoſcē iudeoꝝ. In principio enim de dn̄i icarnatione locut⁹: ſic quoq; Saluator admonet: vt victimas pecudū deſerētes: cordis ſacrificia ppls deuot⁹ exoluat. Peccatorē vo qui chriſto nō credidit: a pdicatione diuinitatis excluſit. Deinde qle ſacrificiū laudis imolet oſtēdit. Poſtremum quēadmodū peccator iudicet apuit. Quid adhuc iudei deſipitis? Cur veſtrū interitū non timetis? Audite ſynagogā de incarnatione dn̄i: et de futuro iudicio ꝯſonantem. Uiſum iam credite: qui pdictus eſt aduenire: nō ſunt longe remedia que petatis. Sequēs vos pſalmus abſoluit: ſi ad penitētie bn̄ficia ſuſtinetis. Quid vos a generali medela diuiditis? Ipſum et vos ſaluat: qđ et nos liberat. In cōmune dicam⁹: Miſerere mei deus ſm magnā miſericordiā tuam. Baptiſmū querite: carnē quam crucifixiſtis aſſumite: ſanguinē quem fudiſtis ebibite. Pia ꝯfeſſio poteſt abſoluē: quod vota conſtat impia cōmiſiſſe.

Explicit expoſitio in pſalmum. 49ᵐ.

In finē pſalmus Dauid: cū venit ad eū Nathan ꝓpheta cū itrauit ad Berſabee. L.

Miſerere mei deus: ſm magnā miſericordiā tuā. Et ſm multitudinē miſerationū tuaꝝ: dele inigtatē meam. Amplius laua me ab inigtate mea: et a peccato meo munda me. Qm̄ iniquitatem meam ego cognoſco: et peccatū meum ꝯtra me eſt ſemp. Tibi ſoli peccaui et malū coraȝ te feci: vt iuſtificeris in ſermonibus tuis et vincas cū iudicaris. Ecce enim in inigtatib⁹ ꝯceptus ſum: et in peccatis concepit me mater mea. Ecce enim veritatē dilexiſti: icerta et occulta ſapie tue manifeſtaſti mihi. Aſpges me dn̄e hyſſopo et mūdabor

lauabis me: ⁊ ſup niuem dealbabor. Auditui meo dabis gaudium ⁊ leticiam: ⁊ exultabunt oſſa humiliata. Auerte faciē tuā a peccatis meis: ⁊ oēs iniqtates meas dele. Cor mūdum crea in me deus: ⁊ ſpiritum rectū innoua in viſceribus meis. Ne proijcias me a facie tua: ⁊ ſpiritū ſanctum tuum ne auferas a me. Redde mihi leticiā ſalutaris tui: ⁊ ſpiritu principali cōfirma me. Docebo iniquos vias tuas: ⁊ impij ad te cōuertent̄. Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutis mee: ⁊ exultabit lingua mea iuſticiam tuā. Dn̄e labia mea apies: ⁊ os meum annūciabit laudē tuam. Qm̄ ſi voluiſſes ſacrificiū dediſſē: vtiq̄ holocauſtis nō delectaberis. Sacrificiū deo ſpiritus ꝯtribulatus: cor cōtritum ⁊ humiliatū deus nō deſpicies. Benigne fac dn̄e in bona volūtate tua ſyon: vt edificent̄ muri hieruſalē. Tunc acceptabis ſacrificiū iuſticie: oblationes ⁊ holocauſta: tūc imponēt ſup altare tuum vitulos.

Operepreciū eſt hūc pſalmū paulo diligētius ꝑſcrutari: vt ꝟtutis ꝓfunda myſteria: ꝓſtante dn̄o cognoſcē mereamur. Et q̄r ſe rex ⁊ ꝓpheta: ſicut regū teſtat̄ hyſtoria: humili ſatiſfactione proſtrauit: ⁊ peccatū ſuū increpatus: publice non erubuit ꝯfiteri. Merito eū ſciſſimi pr̄es honorādum figuratione ſacratiſſima cēſuerūt. Inter alios ſiq̄dē beat᷒ Hieronymus: Berſabee figurā eccleſie: vel humane carnis habuiſſe demōſtrat. Dauid vō (ſicut multis locis cōſtat aptatū) dn̄i Chriſti portaſſe imaginē. Et ſicut illa dum in fonte cedron lauaret̄ exuta veſtibus ſuis Dauid placuit: ⁊ ad regios eſt cōpulſa venire cōplexus: marituſq̄ eius ꝓncipali iuſſione in loco quo ab hoſtib᷒ ꝑimeret̄ eſt ꝯſtitut᷒: ita eccleſia. i. cōgregatio fideliū per lauacrū ſacri baptiſmatis mūdatis ſordib᷒ peccatoꝝ Chriſto dn̄o extat ꝯiūcta. Cōgruū ſiquidē fuit illis tꝑib᷒: vt per actū huiuſmodi idicarent̄ dn̄i futura myſteria: ⁊ ſpūaliter ad magnū ſacramētum ꝓbaret̄ referri: qd̄ iter hoīes culpabiliter videbat̄ admitti. Nā ⁊ Oſee ꝓphete iuſſit de᷒ vxorem ſibi accipe meretricē: vt ſignificaret̄ eccleſia gētiū peccatis ſuis ſordidā: ꝯiunctione dn̄i eē mundandā. Hoc etiā in Iuda ⁊ Thamar nuru ei᷒: vel alijs ſimilibus geſtū eē figuraliter inuenim᷒: ſicut Apl̄s dicit: Oīa in figurā ꝯtingebāt illis. De hac etiā figura Dauid ⁊ Berſabee: ſanctus Auguſtin᷒ in libris quos aduerſum Fauſtū manicheū ſcripſit: iter alia diligētiſſime diſputauit. Uñ ſiue iſta ſilitudo: ſiue alia fuerit valde mundo ꝓfuit qd̄ taliter ſatiſfacturus errauit: vt de vni᷒ tꝑali vulnē generalitas eternā ſumēt ſoſpitatē. Quāta rogo btō viro in agnitiōe culpe ſue fuit humilitas: cui tāta eſt poſt veniā in ſatiſfactione cōſtātia? Peregrinū ⁊ inſolitū illic adulterij fuiſſe crimē oñdit̄: qd̄ tāta mētis intētione defleꝰ. Latronis iuitat nos q̄dē repētina ꝯfeſſio. Petri lachrymas ſubito gaudem᷒ eſſe reſpectas. Blādit̄ nobis momētanea humilitas publicani. Dauid aūt dū ſua peccata nitit̄ ꝓlixius detergē: dedit vnde ſe generalitas poſſit abſoluē: fecitq̄ vt lachryme ſue dū per poſterioꝝ ora decurrūt: nulla tꝑis ꝓlixitate ſiccent̄. Conſideremus aūt que fuerit humilitas in ꝓpheta. Cor principis vox q̄ſi ꝓuata cōterruit: ⁊ irat᷒ eſt potius ſibi qui ſe cognouit iuſta obiurgatione culpari. Tā ingētiū ꝑploꝝ rector ſibi erat vehemētiſſim᷒ tortor: exigēs a ſe penas: q̄s iuſſione vix ferre poterat aliena. Uulgo mos eſt peccata ſua callidis allegationib᷒ excuſare: rex aūt potētiſſim᷒ in ꝯſpectu oīum ſe potius elegit addicē: ꝯſtituēs ſe reū cui᷒ ꝯſueuerat ppl̄s formidare iudiciū. Quapp̄ ideo a dn̄o abſolui meruit: q̄r ſua vitia nō defēdit. O pctā in reb᷒ letiſſimis plus cauēda: In Saulis ꝑſecutiōe numeroſas ꝟtutes exercuit qui poſit᷒ in regni ſecuritate peccauit. Quo facto docemur felicitatē mūdi iſti᷒ nō oportē ꝑquiri: quādo magis in afflictione ꝓficit̄ ⁊ in ꝓſpitate peccat̄. Meminiſſe aūt debem᷒ in hoc pſalmo ſtatū eē: qui dicit̄ ꝯceſſio. Cōceſſio eſt enim: cū reus nō id qd̄ fecit aliq̄ ꝯcertatione defēdit: ſed vt ignoſcat̄ poſtulat abſolute. Qd̄ generaliter in oīb᷒ pſalmis penitētium repiri poſſe non dubium eſt.

Diuiſio.

Quinque mēbris hunc pſalmū ꝯgrua nimis reſpicim᷒ diſpoſitione formatū: vt ſicut quinario ſenſu peccatum oē colligit̄: totidē ꝑtib᷒ ꝯtracta iniq̄tas expiet̄. Prima eſt ſatiſfactio ꝑfectiſſime humilitatis. Secūda: ꝯfidētia miſericordie dn̄i: quā fideles ſemꝑ hēre ꝓficuū eſt. Tertia: petit̄ vt a peccatis ei᷒ ſuū dn̄s auertat aſpectū: ſed ipm̄ poti᷒ ſācta trinitas miſerata reſpiciat. Quarto ſubiūgit oēs peccatores ad deſideriū ſupplicationis magis ac magis animādos: ſi tā ingens illi remitteret̄ iniq̄tas. Quinta pte: cauſa memorat̄ eccl̄ie: que per ei᷒ erat femē aduētu dn̄i ꝯſtruenda: vbi iā le᷒ altari ei᷒ offerēdos vitulos pollicet̄. Sic ⁊ ſupplicatio deuota ꝯcludit̄: ⁊ vēture ſalutis gaudia nunciantur.

Expoſitio.

Miſerere mei de᷒: ſcḋm magnā miſericordiā tuā. Et ſcḋm multitudinē miſerationū tuarū dele iniq̄tatē meā. Rex ille potētiſſimus ⁊ multaꝝ gētiū victor egregius cū ſe audiſſet a Nathan ꝓpheta redargui: peccatū ſuum nō erubuit publice ꝯfiteri: nec ad noxias excuſationes cucurrit: ad q̄s maxime feſtinat humanitas: ſed repēte ſalutari humilitate ꝓſtratus ipm̄ ſe offerēs deo purpurat᷒ penitēs: pijs lachrymis ſupplicauit. Fidelis enī ſeruus nō aſſumit calloſas īficias: ſed citoītelligit cōmiſſa delicta. Mirabile dictu. Diſcēdo enī iudici: Miſerere mei: locū examini cognoſcit̄ abſtuliſſe. Uox iſta nō diſcutit̄: ſed ſub tranq̄llitate ſemꝑ audit̄: Solaq̄ res eſt per quā poſſim᷒ rei ſine aliq̄ ꝯtraricatate defēdi. Petebat q̄dē miſericordiā quā diffinire nō poterat: ſed tn̄ pctis ſuis eā grādiorē oīmodis ſentiebat. Quāta enī ſit: vt dixerūt ſāctiſſimi pr̄es: q̄s enarrare ſufficiat: vt mūdi creatorē de celo depoſuerit: ⁊ terreno corpe induerit ꝯditorē: eūq̄ qui eternitate pr̄i manet eq̄lis: mortalitate coequauerit ⁊ nobis formā ſerui mūdi dn̄o īpoſuerit: vt ipſe panis eſuriret: fons vite ſitiret: ꝟtus īfirmaretur: oīpotēs vita moreret̄? Que deniq̄ maior miſericordia: q̄ꝫ ꝓpter nos creatori creatorē: ſeruire dn̄atorē: vēdi redēptorē: humiliari exaltatorē: occidi viuificatorē? Hec erat illa magna miſericordia dn̄i quā ſanct᷒ vir explicare nō poterat: ſed facile ſe per eā credebat abſolui: ꝑ quā humanū gen᷒ iaꝫ tūc cogſcebat

poſſe

Oſee.j.

j.Corin.10.

poſſe liberari. Quod autem dixit: Miſerere ſm̄ magnam miſericordiam tuā: argumentum eſt a ↄiugatis.
TOP
Miſereri eniꝫ a miſericordie fonte deſcēdit. Se quit: Et ſm̄ multitudinē miſerationū tuaꝝ dele iniquitatē meā. Quid nō poterat dare: quādo ſe dn̄s rogabat ignoſcē: Multitudo eniꝫ īdulgētie diuine: magnitudinē peccatoꝝ quālibet exupat: nec valebat delictū ꝑcellere: ↄtra qḋ petebat̄ tāta miſericordia ſubuenire.
TOP
Quod argumētum dr̄ a ꝑte maiore. Multo enī maior eſt miſericordia dn̄i: ꝗuis peccata noſtra videant̄ ingētia. Precat̄ ergo in oibus delictis ſuis pietatis multitudinē: qꝛ per ꝓphetaꝫ pſentiō negtie ſuſcepat remiſſionē: vt ꝛ illa mereret̄ euadē que diuerſis tꝑib⁹ ſe meminerat ꝑpetraſſe. Prudentiſſime aūt delictis nullū volebat remanē veſtigiū: qm̄ ille ſolus in libro vite cōſcribit̄: cui⁹ oīa peccata delent̄.

Al. amplius / Al. inīqtate. / Al. peccato.
[† Uſquequaqꝫ laua me ab † iniuſtitia mea: ꝛ a † delicto meo mūda me.] Studioſe debet dilui: qui criminū veneno obfuſcat⁹ eſt: qꝛ curioſe nō abluit̄: qui tenebroſa īfectione maculāt. Uſquequaqꝫ: vndiqꝫ: ab oī ꝑte: vt ꝛ illa ſimul ignoſcēt que prius ſe nouerat admiſiſſe. Pōt enim aliq̄s ſic lauare: vt tn̄ nō ſit oīno puriſſim⁹. Sed addidit: Mūda me: q̄tenus in eo nihil remanē poſſet imūdum. Sed iſtud lauacrū qḋ ſic abluit maculas pctōꝝ: vt ſupra niuē poſſit dealbare qḋ ſordidū eſt: ſalutiferi baptiſmatis cog̃ſcit̄ indicare puritatē: vbi ſic oīa ꝛ originalia delicta ꝛ ꝓpria admiſſa mūdant̄: vt illic nos reſtituat puritati in qua p̄mus Adā noſcit̄ eē pereatus. Sed vtinā cōſeruarem⁹ tāti muneris dignitatē: ne nos iteꝝ pullulātia peccata fuſcarēt. Petit ergo ꝓpheta in p̄figuratione ſacri baptiſmatis mūdari ab iniuſtitia ſua: ne in ſecuritate remiſſus negligēs videret̄ eſſe poſt veniam. Nā maxime debet caueri: ne finitima nr̄a reddant̄ obnoxia: ſicut Salomon dicit: In fine ſuo laudabit̄ oīs vir.

Al. cognoſco.
[Qm̄ iniq̄tatē meam ego † agnoſco: ꝛ peccatū meū ↄtra me eſt ſemꝑ.] Sciens ꝓpheta ſic dn̄m pium: vt tn̄ ꝛ iuſtus eē non deſinat: eq̄tatē ſuis ſupplicationib⁹ admiſcuit congruēter: vt facilius audiat̄ qḋ iuſtitia īteruenīēte depoſcit̄. Puniēdū q̄dē ſcit eē pctm̄: ſed ideo a dn̄o dicit eē parcēdum: qm̄ a
Prouer. 18.
ſe ↄfirmat eē damnatū: ſicut Salomon dicit: Juſtus in p̄ncipio ſermonis accuſator eſt ſui. Intēdam⁹ ergo qḋ dicit: Ego agnoſco. Peccata enī illa ſunt fortiora: que agnoſcētes admittim⁹: nō aūt illa que per ignorātiam ꝑpetram⁹. Siue illud: ſcire oēs poſſunt pctā ſua: ſed ſoli illi ꝓbant̄ agnoſcē: qui ea vident̄ ꝓpria execratione damnare. Perfecta enī penitētia eſt: futura cauē peccata: ꝛ lugē p̄terita. Primo enī poſt ipſ
2. Reg. 12.
ſuit ſcelus: qn̄ ꝓpheta īterrogāte r̄ndit: Dignum eē morte qui alienā ouem paupis ↄcupiuit: tūc qn̄ peccatū ſuum nō credebat eſſe deflēdū: modo aūt eum penitet cū ꝓſtrat⁹ humiliter ingemiſcit: ↄtra ſe ſtare dicit delictū: q̄ſi quādā figuratā imaginē ſemꝑ adiecit: hoc eſt qḋ iugiter aſpicit ꝛ cuꝫ oculos claudit. Sꝫ reſpect⁹ iſte ↄtinuus pctōꝝ: ꝑſeuerātiaꝫ pie ſupplicationis oñdit. Nā quotiēs talia corde reſpicimus: totiens cōmiſſa deploram⁹. Dixit eniꝫ dn̄s in ſupiori
Ps. 49.
pſalmo: Arguā te ꝛ ſtatuā illaꝫ ↄtra faciē tuā: qḋ hic ſibi vir ſctiſſimus ipſe faciebat cū dicit: Et peccatum meū ↄtra me eſt ſemꝑ. Juſte ergo ſe petebat abſolui qui iā hic formā illā viſus eſt ſibi feciſſe futuri iudi
SCHE
cij. Hec figura dr̄ Procatalepſis. i. p̄occupatio. Hic eniꝫ q̄ſi iā in vēturo iudicio ↄſtitut⁹: delictoꝝ ſuoruꝫ aſpect⁹ teterrimos pertimeſcit. [Tibi ſoli peccaui ꝛ malū corā te feci: vt iuſtificeris in ſermonib⁹ tuis ꝛ vincas cū iudicaris.] Hic iteꝝ Enthymematicus ſyl- SYL
logiſmus appet: quē in vigeſimo pſalmo iaꝫ dixim⁹. Cui⁹ ꝓpoſitio eſt: Dn̄s iuſtificat̄ in ſermonib⁹ ſuis: ꝛ vincit cū iudicat̄. Hinc ſubiungit̄ in ↄcluſione p̄miſſa ſentētia. Tibi igit̄ ſoli peccaui: ꝛ malū corā te feci. Hoc in reddēdis ſyllogiſmis ſine culpa fieri more veterū ↄſtat eſſe p̄miſſum. Nūc ad exponēda verba redeam⁹. De poplo ſi q̄s errauerit: ꝛ deo peccat ꝛ regi. Nā quādo rex delinquit: ſoli deo reus eſt: quia hoiem non hēt qui ei⁹ facta diiudicat. Merito ergo rex deo tm̄ ſe dicit peccaſſe: qꝛ ſolus erat qui ei⁹ potuiſſet admiſſa diſcutē. Et qꝛ illū vbiqꝫ eē nouerat: iure corā ipſo malū ſe feciſſe deplorabat: arguens dementiam ſuā qui nō expauit tāto iudice p̄ſente peccare. Sermones aūt dn̄i merito iuſtificati dicunt̄: qm̄ ſine dubio ſemꝑ ei⁹ dicta cōplent̄: ſicut ipſe dicit: Ce- Matth. 24.
lum ꝛ terra trāſibūt: verba aūt mea non p̄teribunt. Seqt̄ur: Et vincas cum iudicaris. Deus tāte iuſtitie eſt: vt velit ſe cum hoīb⁹ iudicari. Ipſe eniꝫ dicit: Ju- Isa. 5.
dicate īter me ꝛ vineā meam. Et alibi dicit: Popule me⁹ q̄d feci tibi: aut q̄d ↄtriſtaui te: R̄ñde mihi. Uñ. nūc ꝓpheta ↄfitet̄ talē ↄtra ſe dn̄m hēre iuſtitiaꝫ: vt Michee. 6.
abſolute ſupet cū fuerit iudicatū. Sic ꝛ Hieremias: ait: Dicetis dn̄o deo nr̄o: tibi iuſtitia: nobis aūt cōfu- Baruch. 1.
ſio vultus noſtri. Erat q̄ppe in aīo eius qḋ ex paſtore rex fuiſſet effectus: qḋ regēdos ꝑplos accepat: ꝛ ſine honoris ſui conſideratione deliquerat. Neceſſe ergo erat vt in alieno iudicio ꝓpheta ſuparet̄: qui iā vict⁹ in ꝓprio examine noſcebat̄. Aliqui hoc aptant: ꝛ ad dn̄i paſſionē cū iudicat⁹ vicit: ꝛ mūdum damnat⁹ abſoluit.

Al. enim. / Al. peccatis concepit.
[Ecce † in iniq̄tatib⁹ ↄcept⁹ ſum: ꝛ in † delictis pepit me mr̄ mea.] Hic inuidia pctī minuit̄: qn̄ ꝓpriū crimē delictis gnāalib⁹ cōparat̄: vt ipſa multitudo ꝛ ↄfeſſio pctōꝝ miſerationeꝫ boni iudicis cōmoueret. Ergo iſte ſenſus eſt: q̄d dicaꝫ me modo feciſſe que arguor: qui iā ex originali peccato in iniq̄tatib⁹ ꝓhoꝛ eē ↄceptus: vt ante peccata ↄtraxerim q̄ꝫ vite p̄ncipia recepiſſem: Quod argumētū dr̄ ab añcedentibus. TOP
Neqꝫ enim nouū eſt illū peccare qui in iniq̄tatibus ↄcept⁹ ꝛ in delictis eſt genit⁹. Quid humilius: quid ſimplicius q̄ꝫ de vno pctō redargui: ꝛ ſimul oīa ↄfiteri: Merito ergo iſti ſic facile videt̄ indultum qui poſt abſolutionis donū multis modis ſe nititur oñdē crimīnoſum. Audiāt pelagiani: ꝛ ire ↄtra manifeſtam veritatē vehemēter erubeſcāt. Queādmodū eniꝫ pōt fieri vt in q̄libet etate paruula nō egeamus abſolui: qm̄ hūc mūdū delictis grauātib⁹ īgredimur onerati: Job quoqꝫ ſimili voce ꝓfitet̄. Nemo mun- Job. 15.
dus ante te: nec īfans cuius eſt vni⁹ diei vita ſuꝑ terram. Uas etiā electionis Paulus apl̄s inter multa cōmemorat dicens: Fuimus ꝛ nos aliqn̄ natura filij Ephe. 2.
ire ſicut ꝛ ceteri. Itē ipſe Paulus apl̄s: Per vnum Roma. 5.
hoiem peccatū intrauit in mūdū: ꝛ per pctm̄ mors: ꝛ ita in oēs hoies mors pertrāſijt in quo oēs peccauerunt. Ipſa etiā veritas in euāgelio teſtat̄ definitiuā ſentētia. Amē dico vobis: ſi q̄s nō renatus fuerit ex Joan. 3.
aqua ꝛ ſpiritu ſcō: nō pōt vidē regnū dei. Quaꝓpt īterrogo: cur īfantes a regno dn̄i reddunt̄ alieni: qui de cōmiſſa nequeūt prauitate culpari: Reſtat ergo vt originali peccato īfantes teneant̄ obnoxij: qui anteq̄ꝫ ꝓpria faciāt: p̄mi hoīs ſecū ꝓbant̄ geſtare peccata. Sunt ꝛ alie veriſſime ꝓbationes: ſi ſibi humana ꝓteruia ſacrilegos non exq̄rat errores. Supeſt eoꝝ ſecūda negtia: qm̄ liberū arbitrium ſic in humanis

virib⁹ ponūt: vt abſq3 dei gratia homies putent per
ſeipſos bonum aliqđ poſſe concipe vel agere. Quod
Ps.58. ſi ita eēt: cur pͥpheta diceret: Deus de⁹ miſericordia
eius pueniet me? Cum te audis miſericordia dn̄i p̄/
uētu3: nihil tuu3 pceſſiſſe daᷓ itelligi. In alio quoq3
Ps.126. pſalmo dicit: Niſi dn̄s edificauerit domū: in vanum
Ps.36. laborāt qui edificāt ea3. Idē dicit: A dn̄o greſſus ho/
minis diriguntᷓ ⁊ viā eius cupiet nimis. Alio quoq3
Ps.145. loco Pſalmiſta teſtatᷓ: Dn̄s erigit eliſos: dn̄s ſoluit
cōpeditos: dn̄s illuminat cecos. Cu3 audiatis pueni/
re: edificare: dirigē ⁊ erigē: dn̄m: abſoluē ⁊ illumina/
re nullis pcedētibus meritis: qđ ibi ,ppriu3 cepiſſe
cognoſcitis: niſi illud tm̄ vr̄ pro veſtra ſupbia iuſte
damnemini: Sed dicitis forſitan ,pphetā Iſaia3 ſic
Iſa.1. arbitriu3 libeꝝ cōprobare: Si volueritis ⁊ obaudie/
Ezech.18. ritis: bona terre comedetis. Et iteꝝ Ezechiel: Facite
Ps.94. vobis cor nouū: ⁊ ſpiritū nouu3. Et iteꝝ: Hodie ſi vo
cē ei⁹ audieritis: nolite obdurare corda veſtra. Sed
hec ⁊ illis ſimilia peſſima itētione ſentitis: vt creda/
tis hoīes a ſemetipſis bone volūtatis initiu3 ſumē: ⁊
poſt adiutorium diuinitatis accipe: vt qđ dici nefas
eſt: nos ſim⁹ cauſa eius bn̄ficij nō ipſe ſui. Iam quo
Ioan.1. modo verum erit: qđ Ioānes ait: De plenitudine ei⁹
nos oēs accepim⁹: ⁊ gratiā pro gratia. Uel queadmo
dū ipſa grā dici poterit gratuita: ſi eā anticipet alicu/
ius boni pmiſſa celeritas? Audite Aplm: qui dogma
veſtrum falſiſſimū vera pdicatione quincit dicens:
Roma.11. Quis prior dedit ei: ⁊ retribuetur illi? Qm̄ ex ipſo ⁊
Phil.2. per ipm ⁊ in ipſo ſunt oia. Itē Apls: A quo eſt ⁊ velle
Iaco.1. ⁊ pficē pro bona volūtate. Et Iacobus apls: Oē da/
tum optimū: ⁊ oē donū pfectum: de ſurſum eſt deſcē
dens a pře luminū. Seqtur alia vos multo peior ab/
ſurditas. Si a nobis eēt bone volūtatis initium: nos
magis poneremꝰ fundamētū vbi edificaret dn̄s: qđ
certe nulla pōt mētē ſanitas approbare. Quapropter
deſinite aſſerē: que nō poteſtis iplere. Illi obedieter
audiūt: quos ipſe facit audire: illi pficē cupiunt: qui
man⁹ diuinitatis accipiūt. Nā poſt vitiatā humani ge/
neris naturā: liberi arbitrij ſalutiferā partē ⁊ dn̄s tri
buit ⁊ operationē ipſi⁹ ſua pietate pcedit. Hec qdē3 la/
tius beat⁹ Auguſtin⁹: hec doctiſſimus Hieronymus:
hec Proſper pſenſu generalitatis: diuino munē docue
rūt. Sed nos hec pſtingē fecit hereſis execrāda: que
nimis ſaluti nr̄e pbatᷓ eſſe pſtraria. [Ecce eni3 veri/
tatē dilexiſti: icerta ⁊ occulta ſapiētie tue manifeſta
ſti mihi.] Sicut ſupiori verſu per cōmune delictu3
approbauit: q2 nemo a peccatis redderetᷓ excep⁹: ſic
iteꝝ per ſua3 pfeſſionē ſibi ſupplicat ſubueniri: qm̄
in pfitēdo peccato veritatē dixit: quam deus dn̄s ſu
pra ſacrificia plus reqrit. Non enim deus delectatᷓ
penis noſtris: ſed pfeſſionē querit errois: ſicut ſcri/
Ezech.18. ptum eſt: Nolo mortē peccatoris: ſed vt pſuertatᷓ ⁊ vi
LEE uat. Incerta ſunt que diuo diſcerni non poſſunt: ſed
aliqbus ambiguitatibus colligūtᷓ. Occulta vo ſunt
que nec oculus pſpicit: nec mens humana diiudicat.
Hec duo nō ſolu3 ſibi reuelata dicit: ſed manifeſta/
ta pfitetᷓ: vt qđ fuerat vel ſuſpicari arduum: pueni/
ret illi in declaratiōe manifeſtū. Et nota φ collata
ſibi munera pulchra definitione cōplectiᷓ. Dicēdo
enim: Incerta ⁊ occulta ſapiētie tue manifeſtaſti mi
hi: pphetia quid ſit oſtendit. Onus aliud addit rea/
tui ſuo: vt cū bn̄ficia numerat: culpa ſemp accreſcat.
Incerta ergo ⁊ occulta ſunt: que deus illi in filij ſui
manifeſtatione reuelauit. Primum vt agnoſcēt eu3
hēre filium: deinde vt ipſu3 noſcet ex ſuo ſemine in

carnis aſſumptione vēturum: vt paſſionis quoq3 fu/
ture pdiceret: ⁊ reſurrectionis gloriam nūtiaret: ī
de non ſe dicit debuiſſe peccare: cum talia meruiſſet
agnoſcē. O ſancta ſimplicitas: Quis tātu3 ſue defen/ DOG
ſioni ſtudē potuit: quātum iſte in ,ppria condemna/
tione laborauit? Quod argumētu3 dicitᷓ a cauſis. Di TOP
cit enim poſt tot collata bn̄ficia: ad talia ſe non de/
[buiſſe puenire peccata. [Aſpges me hyſſopo ⁊ mū/ Ad Dn̄e.
dabor: lauabis me ⁊ ſup niue3 dealbabor.] Superio/
ri ſupplicatione pſtratus: in ſecūdam partē miſeri/
cordia dn̄i confiſus erigitᷓ: ne qđ omnibus peccatis
eſt grauius de clemētia omnipotētis dn̄i deſperaſſe
videretᷓ. Hyſſopus quāuis ſit herba paruiſſima: radi
cibus ſuis ſaxoꝝ fertur viſcera penetrare. Hec ⁊ in/
ternis hominū ſauciatis probatᷓ accōmoda. Et in li
bro Leuitico: imolato ſanguine intincta: ſupra lepro Leui.14.
ſi corpus ſepties ſolebat aſpergi: ſignificans precioſo
ſanguine dn̄i Saluatoris maculas peccatoꝝ effica/
citer eſſe diluendas. Hac ſimilitudine ſupplicat ſe
Propheta liberari: vt Chriſti ſanguine ſalutari quē
pio corde credebat eſſe vēturum: abſolutionis mu/
nera mereretᷓ. Per hyſſopum enim ſignificat ſacra/
mēta que diximus: que non ſolum inquinamēta de/
tergunt: ſed etiam ſup niuem puritatē anime relucē/
tis oſtēdunt. Super niuē autē albu3 de corporib⁹ nil
valet inueniri: ſed ideo ſup niuē dixit: q2 ſpiritualis
aīa longe ſupra corpora mūdata reſplēdet. Que figu/
ra dicitᷓ Hyperbeſis: id eſt ſupplatio: cum aliquā opi SCHE
nionē oīum notam: ſentētia noſtra exupare pſtendi/
mus. Tale eſt ⁊ illud: ſicut iā in ſeptimodecimo pſal
mo dictum eſt: Et volauit: volauit ſup pēnas vento/ Ps.17.
[rum. [Auditui meo dabis gaudiū ⁊ letitiam: ⁊ exul/
tabunt oſſa humiliata.] Hic iam pie cōfidētia diui/
nitatis oſtēditᷓ: vt talia ſe auditurum dicat: que gau/
dium letitiaq3 pgeminent. Gaudiu3 ptinet ad abſo/
lutionē: Letitiam ad ppetua pmia poſſidenda. Hoc
eſt aūt audire gaudium ⁊ letitiam qđ promittitᷓ ab/
ſolutis: Uenite bn̄dicti patris mei: pcipite regnū qđ Math.25.
vobis paratū eſt ab initio mūdi. Seqtur: Et exulta/
bunt oſſa humiliata. Audita voce quā diximus. Qđ TOP
argumētum dicitᷓ a conſequētibus. Neceſſe eſt eni3
vt quādo hec audita fuerint: letitia conſequatᷓ. Per
oſſa vo ſignificantᷓ anime firmamēta: que neceſſe fue
rat oīno humiliari: quādiu penitēs iſte potuiſſet ab/
ſolui. Humiliata enim dixit: pter erroris ſui pſciē/
tiam que pficue ſemp humiles facit. [Auerte faciē
tuā a peccatis meis: ⁊ oēs inigtates meas dele.] Ue/
nit ad tertiam partē: rogans iudicē pium ne reſpice/
ret peccata: que ipſi quoq3 videbantᷓ horrēda. Con/
ſidera vo ex contrarijs: pulcherrime regulas datas.
Si nos auertimus facies a peccatis noſtris noxium
eſt: q2 obliuiſcimur ⁊ negligēter agimus que pſtinuo
fletu abluē deberemus: ſi dn̄s non auertit extinguit:
q2 iudicat delicta que reſpicit. Sic orat ⁊ alibi: Ne Ps.142.
auertas faciē tuam a me: ⁊ ero ſimilis deſcēdētibus
in lacum. Merito: qm̄ ſi nos reſpicimur: miſericor/
dia Saluatoris abſoluimur: ſicut de Petro in euan/
gelio dicit: Et reſpexit Petrum: ⁊ egreſſus foras fle/ Luc.22.
uit amare. Seqtur: Et oēs inigtates meas dele. De
duob⁹ criminib⁹ vocatus ad culpā: pro vniuerſis deli
ctis prudētiſſimus precator exorat. Sciebat enim ſe
feciſſe plurima q̄ꝙ iuſtitia preſentis tpis arguebat:
ita ſalutari cōpēdio quicqđ accuſari poterat remitti
ſibi vna venia poſtulabat. Dele autem dum dicitᷓ: di/
mitte ſignificatᷓ: q2 omne noſtrum admiſſum quaſi

quibuſdā tabulis ſcribit̄:cū diuina noticia cōtinet̄.
[Cor mundū crea in me de⁹:⁊ ſpiritū rectū innoua
in viſcerib⁹ meis.]Subtiliter hos v̄ſus per v̄ba ſin
gula debemus exquirere:vt nobis ſenſus poſſit eui
dentius elucere.Creare dicimus:nouū aliquid iſti
tuere:vt illō qō nō fuit videat̄ exiſtere. Et quō mō
dicam⁹ an̄ peccatū cor mūdū nō habuiſſe Dauid de
quo dn̄s dixit:Inueni Dauid filiū ieſſe virū ſm cor
meū:qui faciat oēs voluntates meas:Sed crea hic
reſtaura debet intelligi.Petit ergo ꝓpheta tale mū
dū cor ſibi creari:qō iā peccatis impellentib⁹ cōmo
ueri minime potuiſſet ad culpā:ſed ſtabilitate deſi
xū a bono nō poſſit mutari ꝓpoſito.Hoc vtiqȝ ſan
ctis poſt reſurrectionē dabit̄.Sed penitens iſte bo
noꝝ auidus:venturi p̄mij amore ſuccenſus:qō in fu
turo euenire poterat:hoc ſibi ꝯcedi p̄ſenti tēpore po
ſtulabat.Rectū ſpiritū dicit:filiū dei v̄bū:de quo in
Pſ. 44. alio pſalmo cōmemoratus eſt:Uirga recta eſt virga
regni tui.Quē merito ex natura deitatis ſpiritū ap
Joan. 4. pellauit:q2 legit̄:Deus ſpirit⁹ eſt.Innoua:per hypal
2. Corin. 3. lagen figurā poſitū eſt:nō ꝙ eſſet filius innouādus:
ſed q2 Dauid peccatis veterē factū poſſit innouare
per gratiā.Ille enī nos innouat:qui antiqui hoīs ve
tuſtate depoſita:innouo regenerationis ſue dono cō
mutat.Nā ſicut per Adā veteres fuimus:ita Chriſti
Ephe. 4. dn̄i beneficijs inouamur:ſicut Aplūs dicit:Deponē
Col. 3. tes veterē hominē cū actibus ſuis:induite nouū qui
ſm deū creatus eſt.Addidit:In viſcerib⁹ meis:vnde
nouerat adulterij deteſtabile crimen exiſſe.Utriſqȝ
enī partib⁹ remediū petebat:qr̄ de vtroqȝ peccaue
rat.Et intuere quāta viuacitate ſe deſideret expiari:
vt intelligas cū nullū tale vlteri⁹ cōmittere voluiſ
ſe delictū.Nā ſicut in cōpaginē priorē coire non poſ
ſunt abſciſa membra:ita ad verū penitentē nequeūt
p̄terita redire peccata.Ut quibuſdā vo placet:⁊ ali
ter ꝓbat̄ exponi.Petit ꝓpheta cor mūdū creare in
ſe deū:nō aliud poſcēs qō nō habebat:ſed qō iā erat
mundū fieri poſtulabat.Creare quippe dicim⁹ re no
uare.Dictū eſt enī ⁊ in alio loco de fidelib⁹:Ecce
nunc noua creatura:nō quaſi de altera que nō erat:
ſed qō in ea que iā ꝯſtabat illuminatio noua ꝓceſſe
rat.[Ne proijcias me a facie tua:⁊ ſpiritū ſanctum
tuū ne auferas a me.]Proijcit̄ a facie qui curari cō
temnit̄.Et quid egrot⁹ faciat:ſi medicina ſe ſubtra
hat:Sciebat enī ab illius facie ſanitatē mentis ⁊ lu
men venire ſapientie:⁊ credebat ſe inimico tradi:ſi
a vultu dn̄i iudicaret̄ expelli.Hic enī ſe tantū vult
reſpici:q2 peccata ſuperius nō debere cōſpici ſupplū
cauit.O mens ꝓphete:⁊ poſt humanos errores exi
mia:de poteſtate tacuit:de affectibus minime ſuppli
cauit.Solū ſpiritum ꝓphetie ſibi nō auferri petijt:
quē p̄cioſum ſupra cuncta rex habuit.Sic enī ⁊ Hie
remias ꝓpheta de ipſius virtute teſtatus eſt dicēs:
Hiere. 1. Extendit dn̄s manū ſuā ad me:⁊ tetigit os meū:⁊ di
xit ad me:Ecce dedi verba mea in os tuū:ecce ſtatui
te ſup gentes ⁊ regna:eradicare ⁊ demolire ⁊ ꝑdere
⁊ exterminare ⁊ edificare ⁊ circūplantare. Merito
ergo ꝯſeruandū ſibi petijt:qō ſupra omnes diuitias
magnificentius ſe habuiſſe cognouit.Et intuere q2
nō dixit:da mihi:tanq̄ non haberet:ſed ne auferas
poſuit:ſcilȝ q2 talis ac tāta ſupplicatio niſi per ſpiri
tū ſanctū nō poterat euenire.[Redde mihi letitiaȝ
Ait. a ſalutaris tui:⁊ ſpiritu principali confirma me.]Re
dit ad filiū dei quē vt oſtēderet Chriſtū:dixit:Sa
lutaris tui:cuius natiuitate ſalus gentib⁹ venit:⁊ qō
ante erat paucis per eximiā fidē cōgnitū:factum eſt
in vniuerſo orbe notiſſimum.Quapropter cū dicit:
Redde mihi letitiā ſalutaris tui:Chriſtū ſignificat:
cuius contemplatione inter ipſas quoqȝ lachrymas
letus erat:⁊ ꝓphetie ſue munere inter penitentie ſue
ieiunia paſcebatur.Redde dixit:q2 ſibi neſcio quid
gratie ſenſerat imminutum:qr̄ ab illa gratia ſalutari
tātū quis recedit:quātū ſe reprehēſibili ꝯuerſatiōe
tractauerit.Nā cū dicit:Redde mihi letitiā ſaluta
ris tui:gratiā ſe ſpirit⁹ ſancti ſine dubio amiſiſſe co
gnouerat:quā fragilitas humana nō p̄ōt habere cū
peccat.Sequit̄:Et ſpiritu principali confirma me.
Rex ille ſanctiſſimus ⁊ ꝓpheta mirabilis:nō puta
bat precipuum munus eſſe ſubiectis imꝑa dictare:na
tiones exteras bello ſubigere:ſed tota contemplatio
ne tranſlatus:curioſius expetebat in principali intel
lectu ſtatui:q̄ȝ in regni culmine cōtineri.Confirma
me dixit:ne iterū peccem:ne a te anime mutabilita
te diſcedam.Nec incaſſum putemus:qō vir ſanct⁹
⁊ cordis illuminatione radiatus:tertio ſpiritum no
minauit:niſi q2 indiuidue trinitati deuotus cōcedi
ſibi ab ea veniā poſtulauit.Spiritus enī quantū ad
eſſentiā diuinitatis:⁊ pater ⁊ filius ⁊ ſpirit⁹ ſanctus
recte dicit̄ vnus deus:ſed pro diſtinctione perſonaꝝ
eſt ꝓpriū patri qō naturaliter ſine initio ante ſecula
genuit filiū:ꝓpriū eſt filio qō naturaliter a patre ge
neratus eſt:ꝓpriuȝ eſt ſpiritui ſancto:qō a patre ⁊ fi
lio ꝓcedit:que ineffabili charitate atqȝ cooperatio
ne coꝝ conſubſtantialis eternitas ⁊ poteſtas omnia
facit que vult in celo ⁊ in terra.Sed q̄uis hec incō
prehenſibilia atqȝ inexplicabilia ita vt ſunt nobis
nunc eſſe noſcantur:tamen a nonnullis patribus cor
poralium ⁊ ſimul exiſtentium rerum talis ſimilitu
do proponitur.Inuenimus enī in ſole tres iſtas pro
prietates.Prima ipſa eſt ſubſtantia corporalis q̄
ſol eſt.Deinde ſplendor eius qui in ipſo permanet.
Tertia calor qui ab ſplendore eius vſqȝ ad nos per
uenit.Que hoc modo ſi tamen tante rei poteſt ſimi
litudo aliqua reperiri arbitror eſtimanda:vt qō eſt
in ſole ſubſtantia corporalis:ita intelligatur in trini
tate quodāmodo perſona patris:⁊ qō eſt in ſole ſplē
dor eius:hoc ſit in trinitate perſona filij:ſicut Aplūs
Heb. 1. dicit:Splēdor glorie eius.Qō autē eſt in ſole calor:
hoc ſit in trinitate perſona ſpirit⁹ ſancti:ſicut legit̄:
Pſ. 18. Quis ſe abſcondet a calore eius:Datur etiam aliud
exemplum incorporaliū rerū:hoc eſt:de anima:que
ad imaginem dei facta cognoſcit̄.Anima igitur eſt
ipſa ſubſtātia incorporea rationalis:in qua nunc in
tellectus ⁊ vita eſt.Qō ergo eſt in anima ſubſtantia:
hoc intelligat̄:ſi dici fas eſt:in trinitate perſona pa
tris:qō autem eſt in anima virtus ⁊ ſcientia:hoc in
telligat̄ in trinitate filius qui eſt dei virtus ⁊ dei ſa
pientia.Et qō in anima viuificandi proprietas:hoc
⁊ in trinitate intelligat̄ ſpiritus ſanctus:per quē vi
uificādi opus multis locis predicatur impleri:ſicut
1. Pe. 3. ait Petrus aplūs in epiſtola ſua:Mortificatos car
2. Corin. 3. ne:viuificatos autem ſpiritu. Item aplūs: Littera
occidit:ſpiritus autem viuificat.Et in euangelio do
Joan. 6. minus ait:Spiritus eſt qui viuificat:nam caro non
prodeſt quicq̄.Hec autem que diximus tria ſingu
lariter ſequeſtrata nullatenus inueniuntur:q̄uis in
tellectus noſter ea diſtincta poſſit aduertere:ſed ita
naturaliter ſunt vnita:vt dum vnum horum ſe ab
ſtulerit:ſimul tria ſemper occurrant.Sic per has ſi
militudines:tāte rei aliq̄ nobis imaginatio veritatis

aperitur. Sunt ⁊ hec ⁊ talia patrum diſputatione ſi-
milia: ſed que nunc carnis infirmitas ad liquidum
vetat intelligi: tunc multo preſtantius poterunt com-
prehendi: quando in maieſtate ſua diuinitatem vi-
derint quicūqȝ beati ſunt. Qđ qui deſiderat plenius
agnoſcere: ſancti Hylarij: ſancti Ambroſij: ⁊ ſancti Au-
guſtini libros trinitatis non deſinat lectitare. Hec
enī res ad diſputandū: ꝗ̄ magna: tam longa eſt. Nā
⁊ beatus Hieronym⁹ aduerſus hereticos in hoc pſal-
Al. Docebo mo luculēter ⁊ breuiter de trinitate diſſeruit. [Do-
ceā iniquos vias tuas: ⁊ impij ad te cōuertent.] Quar-
tam partem ſupplicationis ingredit: vbi cum fuerit
auditus: que ſit gloria paſcētis oſtendit: vt ipſe quo-
qȝ purgatiſſimus acquirat: cum aliū ab infidelitate
Jaco. 5. ꝯuerterit. Scriptum eſt enī: Quia qui ꝯuerti fecerit
peccatorem ab errore vie ſue: ſaluabit animā eius a
morte: ⁊ cooperit multitudinem peccatoꝝ. Duo ſunt
enim genera doctoꝝ. Unum qđ inſtituit exemplis.
Aliud qđ verbis tm̄ noſcit admonere peccātes. Qđ
hic vtrūqȝ deprehendit ſentiendū. Dicit itaqȝ: Quō
ſi ꝓphete parcit: delinquentib⁹ ſpes remiſſionis ma-
xima concedat. Quis enī ad ꝯuerſionē nō daret ani-
mū: vbi rex ⁊ ꝓpheta conceſſe ſibi venie preſtabat
exemplum. Siue illū z⁰ intelligi poteſt: qꝛ libera-
tus a magno exitio predicare potuit gentib⁹ diuer-
ſa magnalia dñi: que ſequentiū pſalmoꝝ textus oſtē-
dit. Pollicet etiā cōpendiū queſtuoſum: vt qꝛ igno-
uerat vni: multi per ipſius impij ꝓbarent acquiri: qđ
nō elationis cauſa dicit: ſed ꝓuidentie virtute ꝓ-
phetat. Quāti enim per iſta verba dño ſupplicātes:
ex reis reddunt liberi: ex obligatis feliciter abſolu-
ti. [Libera me de ſanguinib⁹ deus de⁹ ſalutis mee:
⁊ exultabit lingua mea iuſticiā tuā.] Sanguinibus:
ꝯtra latinā qdē linguā numer⁹ pluralis videt aſſum-
ptus: ſed qꝛ hoc in grecis exemplaribus ꝯtinet: tran-
ſlator oīno laudandus eſt. Elegit enim aliquid ꝯtra
artes ſecularium ponere: ꝗ̄ a veritate poſita diſcrepa-
re. Nam ſi diceret: a ſanguine: vnū forſitan peccatū
videret oſtendere: ſed cum pluralē numerū ponit:
multa eſſe ſine dubio confitet. Qđ idioma ſcripture
SCHE diuine poſſumus nuncupare. Hec figura dicit Exal-
lage: id eſt: immutatio: quotiens ꝯtra ꝯſuetudinē: aut
genus cōmutat: aut caſus. Liberari ergo ſe ꝓpheta
petit de carnalibus delictis: vt iam deſineret in iſta
fragilitate peccare. Sanguis enī pro corpore huma-
no ponit: qꝛ inter ceteros humores eius ipſe prior vi-
Matth. 16. det exiſtere. Nam ⁊ in euangelio Petro dicit: Non
tibi reuelauit caro ⁊ ſanguis. Deus ſalutis mee: ſigni-
ficat dominū Saluatorē: per quē ſalus pie credenti-
bus dat. Addidit etiam: Exultauit lingua mea iuſti-
tiam tuā: id eſt: ſi me liberaueris de ſanguinibus: qđ
intelligit de peccatis: laudē tuā lingua mea iuſte lo-
quet: propter illud qđ in preterito pſalmo dictū eſt:
Ps. 49. Peccatori aūt dixit deus: quare tu enarras iuſtitias
meas. Abſolutus enim recte loqui potuit: vnde pec-
catorē lex diuina ſuſpendit. Illud ꝑterea videt affer-
re nōnullis aliquā queſtionem: quare poſt abſolutio-
nem delicti: dixerit: Laudabo iuſtitiā tuā: ⁊ non ma-
gis qđ aptū erat poſuit: laudabo pietatē tuā. Pieta-
ti enī gratias agere debet: qui peccatus eſt indulgē-
ter abſolui. Sed ſi cauſam ꝓfunda rōne ꝯſideres: et
iuſtitie diuine fuit: vt audiret ad ſe clamātem: parce-
ret ſupplicāti: ſuſciperet ꝯfitētē. Siue qꝛ due res iſte
in iudicio dñi ſemꝑ adiūcte ſunt: ſicut in centeſimo
Ps. 100. pſalmo dicturus eſt: Miſericordiā ⁊ iudiciū canta-
bo tibi dñe. Qđ ſuo loco euidentius explanabimus.
[Dñe labia mea aperies: ⁊ os meū annuntiabit lau-
dē tuā.] Labia ꝓphete que clauſa fuerāt ꝯditione
peccati: beneficio abſolutionis aperiēda pronūtiat.
In reatu enī poſitis ora damnata ſūt: ſicut ⁊ Iſaias
dicit: O miſer ego: qm̄ immundus ſum: qui cū ſim ho- Iſaie. 6.
mo ⁊ immunda labia habeam: in medio quoqȝ populi
immunda labia habentis habitem. Os aūt dicit ⁊ cor-
dis arcanū: vnde efficaciter laus diuina cātat. Me-
rito ergo poſt abſolutionē peccati: ⁊ labia ſua aperiē-
da eſſe ꝓnūtiat: ⁊ os ſuū dicit dñi annuntiare poſſe
ꝑconia. [Qm̄ ſi voluiſſes ſacrificiū dediſſem vtiqȝ: Al. nō habe
holocauſtis ‖ aūt nō delectaberis.] Reū ſe culpe in-
teruenīēte cognoſcens humilis peccator: inſinuat po-
tuiſſe quippe regē facile ſacrificia pecudum offerre:
que adhuc illo tēpore pro peccatoꝝ expiationib⁹ pen-
debant: ſi holocauſta dñs libenter aſſumeret. Nam
qđ dicit: Holocauſtis aūt nō delectaberis: ſignificat
ritus ſacroꝝ per immolationes pecudū: qui erāt aduē-
tu dñi reſpuendi. Unde ꝯſtat ꝓphetā ſic ad dñm to-
ta mente tranſlatū: vt nō ſe ſacrificijs que illo tem-
pore gerebant crederet expiandū: ſed illa magis ob-
latione quā dicit inferi⁹. [Sacrificiū deo ſpirit⁹ cō-
tribulatus: cor ꝯtritū ⁊ humiliatū de⁹ nō ‖ ſpernit.] Al. deſpicies
Poſtqꝫ dixit que ſacrificia de⁹ reſpuit: nūc dicit illa
que poſcit. Iſtud enī dam⁹ ſacrificiū deo: ſpiritū ſup-
bie confeſſionis humilitate macratum: vnde nō ſan-
guis egredit: ſed lachrymarū fluenta decurrūt. Nā
ſpiritus iſte quando eſt letus nos obligat: quādo eſt
ſm̄ deum cōtribulatus abſoluit. Dicit enī per quin-
tā ſpeciē definitionis (que grece Cata antilexin: la- DEF
tine aduerbiū dicit) qđ ſit acceptius ſacrificium qđ
offert deo: id eſt: ſpiritus ꝯtribulatus. Sequit etiā
ſententie huius indubitata ꝓmiſſio: per quā iam nō
venia petit: ſed eā deo ſe humiliātib⁹ pollicet: id eſt:
cor ꝯtritū ⁊ humiliatū deus nō ſpernit. Contritū: di-
cit penitentie laborib⁹ vehementer afflictū. Humi-
liatū deo ſcilȝ: vt qđ ante fuerat elatione ſuperbum:
fieret pia ꝯfeſſione deuotū. Et vide quemadmodū
rerū ordo ſeruatus eſt. Non enī cor potuerat humi-
liari: niſi fuiſſet frequenti tribulatione ꝯtritū. Nā
qđ dixit: Deus nō ſpernit: iam ſancte ꝓmiſſionis au-
ctoritas eſt: qui ꝑdicat magis ꝗ̄ poſtulat. Cōſtat enī
tales oblationes deū nō ſpernere: ſicut illa cognoſci-
tur priora ſacrificia reſpuiſſe. Perquirendū ſane vi-
det ꝙ frequēter in ſcripturis diuinis pro intelligē-
tia cor ponat. Dicit in euangelio: De corde exeūt co- Matth. 15.
gitationes male. Et Petrus apoſtolus Simoni ait:
Cor enī tuū nō eſt rectū coram deo. Iſaias quoqȝ te- Act. 8.
ſtat: Induratū eſt cor ꝑpli hui⁹. Et in quarto pſalmo Iſaie. 6.
Quouſqȝ graui corde. Et in ſeptimo: Scrutans cor- Ps. 4.
da ⁊ renes de⁹. Hic quoqȝ ſuperi⁹ dixit: Cor mundū Ps. 7.
crea in me de⁹: vt cūctis indubitāter appareat ibi eē
cogitationū noſtrarū fontē: inde bonū maliūqȝ veni-
re tractatū. Nā ⁊ particula ipa corporis noſtri conoi-
des eſt: qꝛ ignis hēt imaginē: vt merito tali ſit poſſeſ-
ſione plaſmatū: vnde nobis pōt venire ꝯſiliū. [Be-
nigne fac dñe in bona volūtate tua ſyon: vt edificen-
tur muri hieruſalē.] Quīta pars que ſupeſt introit:
in qua iā calamitatū anxietate depoſita: memor ꝓ-
miſſionis diuine lex⁹ petit fieri qđ dñs dignatus fue-
rat polliceri. Supplicat itaqȝ vt qm̄ ſynagoga poſi-
ta ſub lege peccauit: per gratiā Chriſti ſuccedēs ſyon
hoc eſt: catholica firmet eccleſia. Dicit ergo: In bo-
na volūtate tua fac ſyon: ꝗ̄ſi ille mons tunc nō eſſet

effectus.Sed cõſidera q2 in eo ſignificaẽ eccl'ia:per
quã mundus ſcilʒ potuiſſet ornari.O regio illa diuʒ
patrona terrarũ:O ciuitas magni regis que celeſtis
patrie ⁊ imaginẽ portas ⁊ nomẽ:quis te audeat loca/
lem dicere:que totius orbis terminos ſanctiſſima fi/
de probaris impleſſe:'Naʒ ſi hyſtoriã velis aduerte/
re:ſignificat forte tẽpora Theodoſij:quando Eudo/
cia iugalis eius religioſiſſima feminarũ:bene meri/
tam ciuitatẽ ampliorẽ ⁊ meliorẽ muroꝝ circulo co/
ronauit.[Tunc acceptabis ſacrificium iuſtitie:obla/
tiones ⁊ holocauſta:tunc imponent ſuper altare tuũ
vitulos.]Frequẽter ſic a ſanctiſſimis viris aliquid
alligaẽ:vt ſubiungaẽ etiã votiua promiſſio:vt eſt il/
Ps.115. lud:Quid retribuã dño pro his que retribuit mihi:'
Calicem ſalutaris accipiam ⁊ nomen dñi inuocabo.
Ita ⁊ hic dicit patri:Tunc acceptabis ſacrificiuʒ iu/
ſtitie:id eſt:filij tui glorioſiſſimã paſſionem:qui ſe ſa
crificium pro omnibus obtulit:vt ſalutem mundus
quã ſuis operibus nõ merebaẽ acciperet.Pulcherri
me aũt definitũ eſt:quid ſit domini paſſio reueren/
da:id eſt:ſacrificium iuſtitie. Sequit:Oblationes ⁊
holocauſta.Iſtud iaʒ ad fideles pertinet chriſtianos
qui erant poſt aduentũ dñi credituri:ſignificãs im/
molanda corda hominũ viuentiũ:nõ membra pecu
dum mortuoꝝ.Illa enim ignis cõſumptibilis abſu/
mebat:iſta incendiũ vitale diſcruciat.Illa redigebã
tur in fauillas:iſta temporaliter animas tribulatio/
nib' exurendo ad ameni paradiſi gaudia eterna per
ducunt.Sequit:Tunc imponent ſuper altare tuum
vitulos.Sacerdotes ſcilʒ:quãdo eccleſia catholica
fuerit domini paſſione cõſtructa.Nã cũ ſuperius di
xerit:Holocauſtis aũt non delectaberis:querenduʒ
eſt quare hic iterũ vitulos imolandos eſſe ꝓmiſerit.
Dictũ eſt per figuram Allegoricam:que aliud dicit:
aliud ſignificat.Vitulos quippe poſuit:aut pro inno
centibus adultis:quoruʒ etas prima eſt:⁊ a iugo pec/
cati ceruix ꝓbaẽ aliena:⁊ ideo in tali verbo perman
ſit:vt actum illũ ꝑterite legis indicaret fuiſſe rerum
imaginem futurarũ.Siue illos predicatores euan/
gelij ꝓmittit:quoꝝ imaginẽ in vituli figura Lucas
euangeliſta ſuſcipit:qui non mugitibus aera verbe/
rarent:ſed orbeʒ terrarũ dominice fidei predicatio/
ne complerent.Siue illos magis vitulos debemus
aduertere:qui animas ſuas in hoſtiam ſuauitatis ſa
cris altaribus obtulerũt.Nam ⁊ pater Auguſtinus:
cũ de figuris illis euangelicis ageret:quodam loco
ipm dominũ vitulũ dicit:qui ſe hoſtiam obtulit pro
ſalute cũctorũ.Quapropter:ſiue de adoleſcentib':ſi/
ue de predicatorib':ſiue de martyrib' ſentiaẽ:tales
tamẽ ꝓpheta vitulos altarib' dñi potuit ꝓmittere:
quos chriſtiane religioni nouerat ꝯuenire. Cõcluſio

Dulciſſimus nimis emanauit pſalmus:de amaro compunctionis fonte
deſcendens.Sed quid lachrymarũ iſraeliticũ popu
lũ tunc profudiſſe credamus:vbi tanta princeps af/
flictione plangebat:'Quis eniʒ illo flente nõ fleret:'
Quis dolente nõ gemeret:quãdo pro gẽmato diade
mate rex cinerem geſtabat in capite:canus puluere
nõ etate:'Noluit eniʒ ſe videri forinſecus ornatum:
qui ſe intus nouerat eſſe fediſſimũ.Pulchrior ſordi
bus ſuis:qui pompã ſeculi reſpuit in delictis.Dolor
vnius cordis:fuit nimirũ correctio ciuitatis.Quan/
do inſanie crimen incurrit:qui tũc letus eſſe preſum
pſit:'Felix profecto ter quaterqʒ ciuitas:vbi ⁊ ſeculi
dñs deo penitere meruit:⁊ gloriaʒ crucifixionis rex
celeſtis accepit.Hinc eſt:qd dũ in hoc libro ſeptem
pſalmi penitentiũ eſſe doceanẽ:eccleſiarũ vſu rece/
ptũ eſt:vt quotiens peccatorũ venia petiẽ:per iſtum
magis dño ſuppliceẽ.Non imerito:Primũ:qm̃ in
nullo pſalmoꝝ que penitentib' maxime neceſſaria
eſt:tanta virtutis humilitas inueniẽ:vt rex potens
⁊ in propheta li culmine cõſtitutus tanq̃ extremus
hominũ ſua feſtinauerit peccata deflere.Deinde:q2
poſt abſolutionis promiſſionem tanta ſe conſtrinxe
rit neceſſitate lachrymarũ:quaſi ei minime fuiſſet
ignotũ.Electũ eſt plane temperatũ ⁊ expeditũ ſup/
plicationis gen':qd omnis etas vere ſapiens debeat
appetere:⁊ ad ſubitũ feſtinanter poſſit implere.Nõ
enim hic vt in ceteris penitentibus aliquid difficile
diciẽ:quale eſt illd in ſexto pſalmo.Lauabo per ſin/ Ps.6.
gulas noctes lectũ meũ:lachrymis meis ſtratũ meũ
rigabo.Nec illud qd in trigeſimoprimo pſalmo dič:
Grauata eſt ſuper me manus tua:conuerſus ſum in
erumna dũ cõfigiẽ mihi ſpina.Nõ illud qd in trige Ps.31.
ſimoſeptimo pſalmo ait:Computruerũt ⁊ deterio/ Ps.37.
rauerũt cicatrices mee:a facie inſipientie mee.Nec
illud qd in centeſimoprimo pſalmo dicit:Quia cine Ps.101.
rem tanq̃ panem manducabã:⁊ poculũ meũ cũ fle/
tu temperabã.Nõ illud qd in cẽteſimouigeſimono
no dicit:De ꝓfundis clamaui ad te dñe. Nec illud Ps.129.
qd in cẽteſimoquadrageſimoſecũdo.Quia perſecu/ Ps.142.
tus eſt inimic' animã meã:humiliauit in terra vitã
meam:Collocauit me in obſcuro ſicut mortuos ſecu
li:⁊ anxiat' eſt in me ſpirit' meus.Sed a ꝓpheta cor
reptus ⁊ peccati ſui agnitione perterritus:petit rex a
clementiſſimo iudice:vt per miſericordiam ipſius
ablutus:ſordibus oĩum peccatorum reddaẽ omnino
mundiſſimus.Sic magiſter optim':⁊ diſtrictas ali/
bi ſatiſfactiones fortiorib' viribus dedit:⁊ infirmis
iſta temperata ꝯceſſit.Que merito pia mater elegit
eccleſia:vt filios ſuos ad gratiam blandiſſime ꝯfeſ/
ſionis modis oĩb' inuitaret.Naʒ põt hic ⁊ illud for/
taſſis intelligi:ideo eum in hoc pſalmo dixiſſe:Do/
ceam iniquos vias tuas:⁊ impij ad te ꝯuerteneẽ:qm̃
preuidebat ſequentes pplos per iſtũ pſalmuʒ copio
ſiſſime penitentie munera petituros.Illud plane vi
deamus:quid eſt hoc qd nos frequenti meditatione
hunc pſalmũ licet iterare:nec nobis impedit ad ho/
nores eccleſiaſticos expetendos:'Si vo a ſacerdote
ſupra nos penitentie voto dicaẽ:qm̃ ex perſona daẽ:
iuſte a canonib' vetamur vltra accedere.Quicquid
enĩ in Chriſti nomine percipim':inuiolabile nobis
⁊ definitiuum decet eſſe iudiciũ.Ita fit vt peniten/
tiam vnũquẽqʒ ⁊ apud ſe iugiter liceat agere:⁊ quã/
do per ſacerdotẽ data fuerit nõ nos permittat vlte/
rius ad eccleſiaſticos honores accedere.Hui' autẽ
nec numerus vacat.Pertinet enim ad annum iubi
leũ:qui apud hebreos ꝯtraiectus veteres obligatio/
neſqʒ ſoluebat:quẽ in leuitico dominus annũ remiſ
ſionis vniuerſos habitatores terre vocare precepit.
Pertinet quoqʒ ad pentecoſten:quando poſt aſcen/
ſionẽ dñi aplis ſpiritus ſanctus aduenit:miracula fa
ciens:⁊ cariſmatũ dona ꝯcedens.Sic ⁊ pſalmus hic
calculo quinquageſimo ꝯſtituit':ſi corde puro diciẽ:
delicta diſſoluit:chirographum noſtre obligationis
euacuat:⁊ nos a debitis delictorũ tanq̃ remiſſionis
annus preſtante domino reddit immunes.

Explicit expoſitio
Caſſiodori in pſalmũ quinquage
ſimum ⁊ vltimum prime Quinquagene.

SCHE

Caſſiodori Clariſſimi Senatoris Romani in ſecundã Quinquagenã Pſaltery expoſitio incipit.

Titulus pſalmi quinquageſimiprimi.

In finẽ itellect⁹ ipſi Dauid cũ venit Doech idume⁹ ⁊ nũtiauit Sauli ⁊ dixit illi: Eccevenit Dauid i domũ Abimelech. LI.

Quid gloriaris in malitia: qui potens es in iniquitate: Tota die iniuſtitiã cogitauit lingua tua: ſicut nouacula acuta feciſti dolũ. Dilexiſti malitiam ſuper benignitatem: iniquitatem magis q̃ loqui equitatem. Dilexiſti omnia verba precipitationis: lingua doloſa. Propterea deus deſtruet te in finem: euellet te ⁊ emigrabit te de tabernaculo tuo: ⁊ radicem tuam de terra viuentiũ. Uidebunt iuſti ⁊ timebunt ⁊ ſuper eum ridebunt ⁊ dicent: ecce homo qui non poſuit deum adiutorem ſuum. Sed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum: ⁊ preualuit in vanitate ſua. Ego autem ſicut oliua fructifera in domo dei: ſperaui in miſericordia dei in eternũ ⁊ in ſeculum ſeculi. Cõfitebor tibi in ſeculũ q: feciſti: ⁊ expectabo nomen tuum qm̃ bonum in cõſpectu ſanctorum tuorum.

Ut titulum nobis aperiat cauſa breuiter intimata: cũ Dauid fugeret Saulem: venit ad ſacerdotem Abimelech. Qui ſuſceptus ab eo: ⁊ panes ꝓpoſitionis accepit: ⁊ gladiũ quo occiderat Goliã. Panes propoſitionis ſignificauerunt ſacerdotẽ: gladius ſacratus futurum potentiſſimũ regẽ. Ibi caſu inuentus Doech idumeus ꝓpoſitus mulorꝫ: nuntiauit omnia regi Sauli. Tunc iratus Saul: Abimelech cũ alijs ſacerdotibus eiuſdẽ ciuitatis ab ipſo fecit interfici. Iſte aũt Doech per quẽ talia ꝓuenerunt: patriatico nomine cognominatus eſt idume⁹. Que vtraq: verba cõiuncta (ſicut patrũ tradit auctoritas) indicant motus terrenos: que ſignificatio verborꝫ antichriſti actibus nõ imerito deputaꝛ. Doech idumeus enim Dauid aduerſari⁹ fuit: ſicut Chriſto antichriſt⁹ erit. Iſte ſacerdotes extinxit: ille facturus eſt martyres. Iſte nominis ſignificatione indicat mot⁹ terrenos: ille cunctũ orbem moturus eſt: dum eum ꝓſumptione ſacrilega ad culturã ſui nominis coget. Quapropter p.. nomẽ Doech idumei: iure antichriſtus itelligiꝛ: cui tantis comparationibus ſimilis approbaꝛ. Et ideo totus hic titulus ad aduẽtũ domini ſecũdũ: per temp⁹ antichriſti iure referẽdus eſt: quoniã oĩa ad Chriſti manifeſtationem competenter aptantur: vt pſalmo ſuo titulus non diſcrepare: ſed potius congruere videatur.

Diuiſio.

Spiritu ſancto illuminatus ꝓpheta: reſpexit ante iudiciũ dñi: antichriſti cõſurgere abominabilẽ pricipatũ. Et vt fideliũ corda roboraret: In prima parte pſalmi facta in euꝫ inuectione cõſurgit: ne ſe nimium in ſuis iniquitatibus extolleret: cui finis grauiſſimus imineret. Secunda parte: adhuc eũ increpans dicit: ⁊ ꝙ celeri fine rapiaꝛ: ⁊ ꝙ cũ ſanctis dñi nõ habeat portionem. Tertia: ſtuporẽ dicit ꝓuenire ſanctorum: quãdo diabolus qui in hoc ſeculo nimia preſumptione graſſatus eſt: in fine miſerrimus abiectuſq: videbitur. Quarta parte: propheta confidens de deo in futuro ſeculo cũ ſanctis habere ſe eſtimat beatiſſimam portionem. Aliqui vo hunc pſalmũ generaliter in peccatores dictuꝫ eſſe putauerunt. Sed cum pro talibus magis precipiatur orari: qui ſpem conuerſionis minime perdiderunt: cõſequens eſt vt de antichriſto magis ⁊ ſequacibus eius accipiatur: qui iam obſtinationis ſue crudelitate noſcitur eſſe damnatus: maxime qui ſicut dicit inferius: in fine erit deſtruendus.

Expoſitio.

Quid gloriaris in malitia: qui potens es in iniquitate: Tota die.] Cum ſcriptura diuina nec in bonis actibus dicat eſſe glorificandum: ſed ꝑcipiat vt qui gloriaꝛ in domino glorieꝛ: nũc ꝓpheta virum ſceleratũ: de ſola ſe malignitate iactantẽ: cũ indignatione redarguit: cur velit de malis actibus gloriari: vnde deberet potius cõſcientia teſte cõfundi. Eſt aũt Energie pars: qñ abſentẽ perſonã alloquiꝛ quaſi ꝑſentẽ. SCHE
Hunc eni per ſubſequẽtes verſus: facta inuectione: mirabili ꝓprietate deſcribit: vt per mores ſuos conſpici videaꝛ: qui poſt longũ tempus creditur eſſe venturus. Potens etiã in iniquitatib⁹ ille eſt: qui in malo permiſſus valet implere qđ nitiꝛ. Sed quãtũ in nequitia validus: tãtũ eſt ĩprobis moribus execrandus. Sed ne hoc ad momẽtũ fieri videreꝛ: additũ eſt: Tota die: qđ vniuerſe vite ſignificat tempus: vt ſine aliqua intermiſſione malũ ſemper ⁊ operetur ⁊ cogitet. [Iniuſtitiã cogitauit lingua tua: ſicut nouacula acuta feciſti dolũ.] Peſſimorũ conſuetudo mirabili breuitate deſcribiꝛ: qui nõ ante cogitant q̃ loquanꝛ: ſicut ſapientiſſimus Salomon dicit: In ore Eccle. 21.
ſtultorꝫ cor eorum. Hic enim dicit linguaꝫ cogitaſſe nõ cor: vt illa que prudentuꝫ cõſilio famulari ſolet: in ipſis locutionib⁹ ſuis cogitaſſe videreꝛ. Que ideo inconſulta protulit: q: ea premiſſo iudicio non limauit. Cogitauit enim lingua: vtrũq: declarauit: ⁊ facilem voluntatem leuiſſime mentis: ⁊ precipitationẽ inconſultiſſimam dictionis. Poſſumus enim interdum mala cogitare ⁊ lingua non dicere. Hic vo praui hominis peſſima cõſuetudo damnatur. Addidit: Sicut nouacula acuta feciſti dolum. Nouacula eſt DEF
in quadam ſubtilitate tenſum latius ferrum: radendis pilis acutiſſimum preparatum. Quod lꝫ barbe ſegetem metat impreſſum: corporis tamen ſubſtantiam relinquit illeſam. Conuenienter ergo ſeuiſſimi hominis doluꝫ acute nouacule comparauit: q: ſicut illa hominẽ non ledit: ita nec iſte animam iuſti ſub quauis afflictione ꝑcellit. Poteſt eni radere omnia que ſunt forinſecus attributa quaſi pilos: ſed anime interna tunc magis efficit pulchriora: quando ei nititur auferre mundana. [Dilexiſti malitiam ſuper benignitatem: iniquitatem magis q̃ loqui equitatem.] Nunq̃ malum derelinquit: qui cognoſcitur amare qđ peccat. Illas eniꝫ res abſolute deſerimus: quas odio interueniente damnamus. Naꝫ peccator iſte nequiſſimus diligere dicitur vitia ſua: qui execrabili morbo corruptus illud magis appetibile indicat: qđ boni mores ſemper accuſant. Et vt culpis

eius augmenta cōgeminet: Addidit: Super benigni
tatem: vt etſi animū eius aliquando benignitas tan
geret: mox tanq̄ deteſtabile vitium repudiata ſor
deret. Sequitur: Iniquitatem magisq̄ loqui equi
tatē. Plerūq; homines qui peccata faciunt: per de
corem ſe compoſite locutionis abſcondunt. Nolunt
in ſe deprehendi: q2 norunt generalitatis execratio
ne damnari. Iſte autem ſic profeſſus eſt malum: vt
loqui nō erubeſcat: que ſapientium vota repudiant.
Et reſpice quemadmodū multas res bis tribus ver
SCHE ſib' breuiter intimauit. Que figura dicit̄ Leptolo
gia: id eſt: ſubtilis locutio: quādo res ſingule minuta
tis ac ſubtiliter indicant̄. [Dilexiſti oīa vba precipi
tatiōis: lingua doloſa.] Interpoſito diapſalmate: ve
nit ad ſecūdā partē. Sed quis nobis ſceleratiſſimū
aliquē ꝓponam': quis erit cui' tanq̄ de p̄cipitio mō
tis doloſa vba deſcendant: Sed de antichriſto vere
dicit̄: qui p̄poſteratis morib' atq; ꝯfuſis diligit iniq
tatē: currit ad omnia vba p̄cipitationis: iubet qd nul
lū iuuat: ⁊ totū cū dolo loquit̄ a quo nulli ꝓfutura
cenſent̄. [Propterea deſtruet te deus in fine: euellet
Al'.mo te ⁊ emigrabit te de tabernaculo †ſuo: ⁊ radicē tuā
de terra viuentiū.] Deſtruet deus in hac vita ꝓſper
rime quos iterū edificare decreuerit: In fine autem
qui deſtruit̄ eternis ſupplicijs deputat̄. Nā ꝓpter il
la que ſuperius dicta ſunt: in fine ſeculi ore dn̄i tyrā
nus ille plectēdus eſt: vt tā ingens neqtia aduētu ſū
mi iudicis deſtruat̄. Cui' potētie tēpora Daniel quo
Daniel.12. q; definit dicēs: Q̄m in tempus tempoꝝ: ⁊ dimidiū
tēporis in ꝯſummādo diſperſione fient oīa hec. Se
quit̄: Euellet te: ⁊ emigrabit te de tabernaculo ſuo.
Pena ingēs: formidoloſa damnatio: de ameniſſimo
dn̄i tabernaculo euelli: ⁊ in perpetuis ignib' manci
pari: vbi nec viuere cuiq̄ datum eſt: nec florere ꝯceſ
ſum: ſed tanq̄ arbor grādeua radicit' euulſa: eterna
ſterilitate ſiccabit̄. Poteſt etiā quoſdam mouere: q̄
vba iſta antichriſto nequeāt ꝯuenire. Dicit enī: Emi
grabit te de tabernaculo ſuo: cū homo paganiſſim'
ibi nō videat̄ eſſe plantatus. Sed hoc a mēbris ipſi'
pōt accipi: qui in eccleſia quidē corpore vident̄ eſſe
nō animo: q2 ſicut fideles mēbra ſunt dn̄i Saluato
ris: ita ⁊ ille ſuos cōplices in vnā colligit neqtie ſo
cietatē. Addidit: Et radicē tuā de terra viuētiū. Ra
dices erūt antichriſti ꝯſētanei miniſtriq; diaboli. Et id
radicē ipſi' cū ipſo de terra viuentiū dicit eſſe euel
lendā: q2 cū ſanctis dn̄i: nec diabolus: nec antichriſt'
nec ſequaces eoꝝ habebūt aliquā portionē. Reſpi
ciat eius penā qui potentiā ipſi' hic putauerit admi
randā: ⁊ neceſſe eſt vt habeat viliſſimū: cuius domi
niū nō dubitat amputādū. [Videbunt iuſti ⁊ time
bunt: ⁊ ſuper eū ridebunt ⁊ dicent.] Venit ad tertiā
partē: in qua ꝓphetie ꝓuidebat ſpiritu qd adhuc da
tum eſt poſt longa tēpora prouenire. Sed quis iuſti
iugiter deū timeāt: ⁊ de eius potētia nō deſināt ma
gnum aliqd arbitrari: tunc tamē talia videbunt que
ſuper humanas cogitationes vehementius expaue
ſcant. Timebunt ergo: ad gloriā diuinā reſpicit: non
ad pene formidinē: Loquit̄ enī de beatis. Sequit̄:
Et ſup eū ridebūt: ⁊ dicēt. In iſto ſeculo iuſti deflēt
2.Corin.12. potius quos errare cognoſcūt: ſicut Apl's dicit: Ut
lugeā multos ex his qui peccauerunt: ⁊ nō egerūt pe
nitētiā. Sed q̄m in futuro iudicio penitētie nō erit
locus: merito ſupra eū iuſti ridebunt: q̄m ſancta dn̄i
patientia a perfido iniqua volūtate ꝯtēpta eſt. Sed
ne riſum ipſum: vt hic plerūq; ꝓuenit: leuiſſimū pu

tare mus: ſubſequit̄ que vba dicturi ſunt: vt cū iudi
cio dn̄i beatorum ꝯſentanea voluntas poſſit oſtēdi.
[Ecce homo qui nō poſuit deū adiutorē †ſibi. Sed Al'.ſuum
ſperauit in multitudine diuitiarū ſuarum: ⁊ ꝓualuit
in vanitate ſua.] Ecce: dū dicit̄: extēſa manus pecca
toris: ſora nefanda monſtrat̄: claret ad quid ꝑducta
ſunt opera: que glorioſa crudeliſſim' eſtimabat. Di
uitias vo hic: vniuerſas pompas ſeculi debemus ac
cipere: quib' ille nefandiſſimus abundabit: ſicut Da
Daniel.11. niel ꝓpheta cōmemorat. Et dominabit̄ in occultis
auri ⁊ argēti ⁊ in oīb' cupiditatib' egypti. Nō enī tm̄
auro locuples erit: ſed ⁊ numeroſitate gētiū ⁊ domi
natione terrarū: miraculoꝝ quoq; oſtēſione gaude
bit. Honoris etiā prauiſ ſe elatione iactabit: ⁊ ceteris
vitijs pleniſſim' erit: que egypti nomine vident̄ intel
ligi. Sed hec oīa erūt vana: q̄m a dn̄o ꝓbant̄ aliena.
DEF Vanū enī dicit̄ qd eſt inane: fragile vel caducū: ⁊ ab
ipſa firmiſſima veritate diſcretū. Nā quis p̄cipa
tui eius oīa mundana famulari poſſe videant̄: in va
nū tamē ꝓualuit: qui ſibi ꝓfutura nullatenus acqui
Col.2. ſiuit. Sicut de ipſo ⁊ doctor gentiū dicit: Extollens
ſe ſine cauſa inflatus amētia carnis ſue: ⁊ nō tenens
caput ex quo omne corp' per ꝯiunctiones ꝑductū
⁊ porrectū creſcit in cremētū dei. [Ego aūt ſicut oli
ua fructifera in domo dei: ſpaui in miſericordia dei
in eternū: ⁊ in ſeculū ſeculi.] Venit ꝓpheta ad quar
tam partē: in qua iam letus exultat: id eſt in aduētu
longiſſime vicinitatis. Et merito ſe oliue comparat:
q2 de eius germine dn̄s Chriſt' efloruit: qui ſpūali
oleo perūctus eſt pre ꝯſortibus ſuis. Sed hec oliua
beatiſſima talē fructū intulit: qui oē genus humanū
peccatis aridum miſericordie ſue faceret largitate
pingueſcere. Addidit etiā: In domo dei: vbi reuera
fructus felicis iſtius arboris adoleuit. Sed ideo fru
ctus illi mirabilis prouenit: q2 iſte ſperauit in miſe
ricordia dei. Antichriſtus enī ſperauit in multitudi
ne diuitiarū ſuarū. Hoc aūt cōtra illud ponit̄: vt ap
pareat qui fructus ſit in diuinitate ſperare: ⁊ qualis
interitus ſpem in dn̄o nō habere. Qd ſchema dicit̄
SCHE Syndicaſmos: id eſt: collatio: quando res diuerſe in
ꝯtrariū ſibimet cōparant̄. Et ne putaret̄ iſta ꝯfidē
tia ad tēpus fuiſſe ſuſcepta: ſubiungit: In eternū: qd
eſt in ſeculū ſeculi. Que res ideo repetita cognoſcit̄:
vt ſpem omnino fixam in illa eternitate iudicetur.
[Confitebor tibi †dn̄e in ſeculū q2 feciſti: ⁊ expecta Al'.non hẽt.
bo nomen tuū †qd bonū †eſt ante ꝯſpectū ſanctorū Al'. quoniā
tuoꝝ.] Duā bona ſue confeſſionis ſaluberrimus pre Al'.in cōſpectu
dicator enumerat: quēadmodum nos facere debea
mus oſtendit. Hic enim datū eſt confiteri: vt ibi me
reamur abſolui. Adiecit: Quia feciſti: vbi intelligen
SCHE dum eſt per figurā Eclipſin: miſericordiā: in qua ſe
ſuperius ſperaſſe teſtatus eſt. Sequit̄: Et expectabo
nomen tuum: quoniam bonū eſt. Nomē eius expe
ctat qui ſe in iudicio domini Saluatoris per miſeri
cordiā eius credit eſſe ſaluandū: dum vocabulū ta
le in ſe eſtimat eſſe complēdū. Qd iure dicit̄ bonū:
vbi ⁊ ſpes ſalutis ⁊ totius vite palma ſuſcipit̄. Addi
tum eſt quoq;: Ante cōſpectū ſanctoꝝ tuoꝝ: quādo
iā gaudiū generale iuſtoꝝ eſt: ⁊ ꝯcordi exultatione
laus domini ſine fine cantabitur. Concluſio.

Poſt illas quinquageſimi pſalmi felices la
chrymas ⁊ expiationē beatiſſimā
peccatoꝝ: quā letus propheta in aduerſariū domini
diuinitatis amore prorupit: deuotiſſime hoſtem re
gis ſui perſequitur qui peccatoꝝ fuerat aduerſitate

liberatus. Sed q̄uis diuerſis locis ⁊ laus inueniat̄ ⁊ vituperatio que pertinēt ad demōſtratiuū genus: in iſto tamē pſalmo pulcherrime partes vtraſq; cōplexus eſt. A pricipio ſiquidē vſq; ad illud vbi ait: Preualuit in vanitate ſua: p̄tez vituperationis exequit̄. Inde vero que ſequunt̄ vſq; ad finē: laudatiue qualitatis forma monſtrat̄. Sic pfectio demōſtratiui generis: vtriſq; laterib⁹ ↄſtat ipleta. Meminiſſe quoq; nos congruit: 2ᵐ hūc eſſe pſalmū: qui antichriſti pphetauit aduentū: mirabili ſibi diſpoſitione ↄiunctū. Nam ſicut per Heliam ⁊ Enoch duob⁹ eſt viris ſanctiſſimis in fine ſeculi deſtruendus: ita ⁊ per hos geminos pſalmos ne occultus terreat antichriſt⁹ indicat̄. Unde ↄuenienter poſt quinquageſimum hic pſalm⁹ eſt poſit⁹: q̄a fili⁹ iniq̄tatis de quo loquit̄: terminū remiſſionis excedēs nullā veniā hr̄e cogſcit̄.

Explicit expoſitio in pſalmum .li^m.

¶ In finē pro Amalech itellis Dauid. LII.

Dixit inſipiens in corde ſuo: nō eſt deus. Corrupti ſunt ⁊ abominabiles facti ſunt in iniquitatibus: non eſt qui faciat bonū. Deus de celo proſpexit ſuper filios hominū: vt videat ſi eſt intelligens aut requirens deū. Omnes declinauerunt ſimul inutiles facti ſunt: nō eſt qui faciat bonū: nō eſt vſq; ad vnū. Nōne ſcient oēs qui operantur iniquitatē: qui deuorant plebē meam vt cibū panis. Deum nō inuocauerunt: illic trepidauerūt timore vbi nō fuit timor. Qm̄ deus diſſipauit oſſa eorum qui hominibus placent: cōfuſi ſunt quoniam deus ſpreuit eos. Quis dabit ex ſyon ſalutare iſrael: cum conuerterit deus captiuitatem plebis ſue exultabit iacob ⁊ letabitur iſrael.

Um pſalmus iſte magna ex parte ſimilitudine verſuū tertiodecimo ↄuenire noſcat̄: itellect⁹ ipſoꝝ q̄m maxime permutatus eſt diuerſitate tituloꝝ. Nam cū ille habeat: pſalmus Dauid: iſte cōtinet: In finē pro Amalech intellectus Dauid: ita nō mutatis verſib⁹ aliud ille: aliud iſte pnūciat eſſe venturum. Ille eni ↄtra iudeos pmit̄: iſte ↄtra omnes peccatores inſurgere generaliter indicat̄. Ille de incarnatione dn̄i: iſte de aduentu iudicij in fine pſalmi dictur⁹
SCHE eſt. Pulchrū plane dicēdi genus: qd̄ per figurā allegoricā ↄuenit: idē dicere ⁊ aliter que ſunt dicta ſentire. Utroq; modo reperit̄ diuerſitas in ſenſibus: vbi ſenō mutauit eloquiū. Nunc de tituli iſtius ſermonib⁹ intimemus. In finē pro Amalech itellectus Dauid. In finē quid ſignificet: frequēti expoſitione iam notum eſt. Amalech aūt gens fuit: que ↄtra dei ppl̄m acerrima nimis ⁊ frequenti certatione pugna
INTER uit. Huius nominis interpretatio talis eſt: pro parturiente ſiue dolēte: qd̄ nūc ad eccleſiā dn̄i competenter aptamus: que tanq̄ dolens ac parturiēs populū cōmonet perfidoꝝ: vt a ſuis iniquitatibus cōquieſcat: ne in diuina diſceptatione diſpereat: ſicut apl̄us
Gal.4. ait: Filioli mei quos iterū parturio donec Chriſtus formetur in vobis.

Diuiſio.

In pmo membro pſalmi: eccleſia loquit̄ increpās eos qui nolūt ad ſpiritualia bona ſua corda ↄuertere: ſed imitatiōe mutua inuicē ſordidis actib⁹ polluunt̄. Secundo loco: dicit̄ eos recepturos mala: que in plebē fecerint chriſtianam. Tertio: fideles pplos monet eq̄nimiter moleſtias ſeculi ſuſtinē: donec iudiciū maieſtatis adueniat: vbi oēs bt̄i indubitanter bona recipient que dominus pollicet̄.

Expoſitio.

Dixit inſipiēs in corde ſuo: nō eſt de⁹. Corrupti ſunt ⁊ abominabiles facti ſunt in voluntatib⁹ ſuis: nō eſt qui faciat bonū: nō eſt vſq; ad vnū. Hinc iterū ſi volum⁹ inueni: ita nobis cathegoric⁹ ſyllogiſmus enaſcit̄. Inſipiētes corrupti ſunt ⁊ abominabiles facti ſūt in volūtatib⁹ ſuis. Omnes qui corrupti ſunt ⁊ abominabiles facti ſunt in volūtatib⁹ ſuis: dicunt in corde ſuo nō eſt de⁹. Nunc ad ea que poſita ſunt: ſubtili⁹ exponēda veniamus. Uerbū dicere: ppriū lingue: nō cordis eſt. Sed q̄ cogitationes nr̄as potentia diuinitatis intelligit: recte dictū eſt: inſipiētis cor dicere: qd̄ ad aures dn̄i potuit peruenire: ſcilz nō ad ignoſcēdū: ſed ad iudicandū: ſicut dn̄s in geneſi dicit: Deſcendam ⁊ videbo vtrū clamorē qui venit ad me: opere cōpleāt ⁊c̄. Nam qui oīpotenti v̄bo aliqua occaſione detrahit: nec catholicis regulis acquieſcit: vtiq; inſipiens eſt: q̄ vere ſapiētie dona cōtempſit. Iſte ergo in corde ſuo negat deuz. Nā ſi vere deū crederet: nulla in eū prauitate peccaret. Et vt hunc iſipientē per multiplices errores potuiſſes aduertere: pluralē illi numerū decenter adiūxit. Dicit enī: Corrupti ſunt ⁊ abominabiles facti ſunt in volūtatib⁹ ſuis. Omnes heretici vno v̄bo notati ſunt. Nā deo recte non crediſiſſe: corruptio eſt. Qm̄ a vitali ſenſu diſcedūt: q̄ mortiferis perſuaſionibus implicant̄. Hos ſubſequitur pena iuſtiſſima: vt abominabiles in voluntatib⁹ ſuis fiant: qui corruptis ſenſib⁹ obſecundāt. Addidit: Nō eſt qui faciat bonū: nō eſt vſq; ad vnū. Hec figura dicit̄ Anaphora: id eſt: relatio: quotiēs vnū verbuz frequēti iteratione repetit̄. Hoc eſt enī: qd̄ doloribus plena parturiebat eccleſia: vt in tanta multitudine perditoꝝ nō ſit qui bonum poſſit operari. Qd̄ de illis tm̄ debet accipi: qui extra religionem poſiti: in deteſtabili obſtinatiōne perdurant. Nam vt hoc de ipſis poſſis aduertere: inferius dicturus eſt: Qui deuorant plebē meā. Eos enim ibi deſignat: qui fidelē ppl̄m apertis faucib⁹ pſequunt̄. Dn̄s de celo pſpexit ſup filios hominū: vt videat ſi eſt intelligens aut requirēs deū. Proſpexit nenera dominus de celo: id eſt: de vnoquoq; predicatore ſuo: quos tanq̄ celū inſidet. Sup filios hominū: q̄ ab apl̄is ⁊ pphetis ſe fecit ſalutariter p̄dicari: vt quē gētilitas deū ignorabat eē: per eos manifeſta virtute cognoſceret. Et reuera filios hoīuz ſub magna pietate proſpexit: vt nō errātes pderet: ſed penitentes pia ↄfeſſione ſaluaret. Sequit̄: Ut videat ſi eſt itelligēs aut reqrēs deū. Cū de⁹ occultoꝝ ſit cognitor: ⁊ ſciat oīa anteq̄ fiāt: hic dictū eſt: vt videat: id eſt: vidē faciat: ſicut ⁊ abrae dictum eſt: Nunc cognoui q̄ diligis dominū deum tuū. Que figura dicitur Hypallage: id eſt: pmutatio: quotiens videre aut cognoſcē dicimus eum qui videre vel cognoſcere nos facit. Qd̄ ideo dictum eſt: vt icredulis excuſatio tolleretur: cū vniuerſis gētib⁹ p̄dicat⁹ dn̄s Chr̄s lōgis āñ tēporib⁹

Al. iniquitatibus
Al. nō habet
SYL
Gen.18.
SCHE
Al. Deus
Gen.22.
SCHE

noſceret. [Omnes declinauerunt ſimul inutiles fa-
cti ſūt: nō eſt qui faciat bonū: nō eſt vſqȝ ad vnum.]
De illis dicit qui corde durato in ſcelerato pmāſere
pposito. Oēs enī: ꝛ pro pte poſſum⁹ dicē: vt ad illos
tm̄ ptineat qui nefarijs pſuaſionib⁹ excecant. Pul-
chro aūt ordine vba deſcendūt. Prius enī fuit vt de
clinarēt: ſecutum eſt vt inutiles ſibi fierēt. Addidit:
Nō eſt qui faciat bonū: nō eſt vſqȝ ad vnū. Dolor il
le cogitationū tanq̄ erūpens part⁹ effuſus eſt. Repe
tit vba: q2 in obſtinatis ſenſib⁹ fructuoſum nō potuit
īuenire remediū. Merito ergo pro illis eccl'ia pdit
dolorē ſuū: de qb⁹ fidelis pplus nō poterat hēre pfe-
ctū. Uſqȝ ad vnū dū dicit: oēs negant. Nā ſi aliquē
bonū voluiſſet itelligi: nō diceret vſqȝ ad vnum: ſed
pter vnū. Et intēde qđ tertijdecimi pſalmi quinque
vſus qui ad iudeos cōpetēter aptant: ſubſequentes
ademit: vt totū itellectū generaliter ad oēs incredu
Ar. ſcient los pplos abſolute trāſponeret. [Nōne ꝛ cognoſcent
Ar. vi oēs qui operant inigtatē: qui deuorāt plebē meā ſi
cut cibū panis. Deū nō inuocauerūt.] Uenit ad ſecū
dā ptē: vbi eccleſia dei redarguit excedētes in pplm
chriſtianū. Dicendo enī: Nōne cogſcent: cognituros
eſſe pfirmat: q2 facere nō debent qđ ſcelerata inigta
te pſumūt. Nā ꝛ ipſum vbū: prepoſteratis ſyllabis
patet. Intelligēdū eſt enī: ne nō cogſcent. Que figu-
ra dicit Anaſtrophe: latine puerſio: quotiēs vba con
uerſo ordine pferunt. Opant vo inigtatē: qui fide
les dn̄i laniare pteudūt: qui ptra mādata ei⁹ viduas
opprimūt: pupillos expoliāt. Qui deuorant dixit: id
eſt: deglutiūt: totaqȝ ſcelerū velocitate pſumūt. Nec
illud vacat qđ dicit: Plebē meā: vt oſtderet oīa ſupe
riora ſe dixiſſe de peſſimis: qñ eos in augmēto ſcele
ris plebē ſuā deuorare teſtat. Naȝ ſi illud generali-
ter de humano genere: vt gdā volūt: velis accipere:
hic incōpetens facta videbit eſſe diſcretio. Et vt aui
ditatē dilacerationis oſtēderet: addidit: Sicut cibū
panis: ſcilȝ qui ſemp deſideranter in vſu eſt. Nā q̄-
uis ſingulis gbuſqȝ tēporib⁹ eſcarū diuerſitate ſatie
mur: iugiter nobis tñ panis edulium eſt. Subiunxit
etiā: Deū nō inuocauerūt. Ad pſolationes fidelium
redit: qñ que a peccatorib⁹ ptra dn̄i volūtatē fiūt:
fine celerrimo diſſipant: ꝛ qcqd pter illuȝ fuerit: ve-
lut fum⁹ in auras euaneſcit ethereas. [Illic trepida-
Ar. fuit uerunt timore: vbi nō ꝛ erat timor.] Peccatores mū
di iſti⁹ bona cogitātes in iſto ſeculo magis timēt: ne
adepta felicitate fraudent: ne diuitijs minus pfruā-
tur inuētis: ne acqſitis priuent honorib⁹. Hic enī vi-
ui formidant amittere que ſe tñ norūt humana pdi
tione relinquere. Illa enī nō cogitāt per que veriſſi
mo timore torquēdi ſunt: qñ illis erit flet⁹ ꝛ ſtridor
dentiū: ꝛ ideo ſubaudiēdū eſt: vbi nō erat timor: ſci-
al. diſſipauit licet iuſt⁹. [Qm̄ de⁹ ꝛ diſſipabit oſſa ꝛ hoīum ſibi pla
Ar. coꝝ qui centiū: pfuſi ſunt qm̄ deus ſpreuit eos.] Uerſus iſte
hoibus pla- nō eſt dict⁹ in tertiodecimo pſalmo: ſed nouiter hic
cent ad pfirmādū iudiciu tēporis apponit: q2 totū de ipſo
dicturus eſt: Qđ in illo (ſicut dictū eſt) pper tituli
diuerſitatē nō videt poſſe pgruere. Deus enī in futu
ra diſceptatione ipſoꝝ diſſipat oſſa: id eſt: obſtinatio
nes duriſſimas quoꝝ nouit atrociter induruiſſe p-
teruiā. Addidit quoqȝ: ſibi placentiū: qđ ſceleratorū
ſpecialiter eſſe dinoſcit. Iuſtus enī vir ſibi ſemp diſ
plicet: duȝ carnis ſue vitia celeſti pſideratione caſti-
gat. Intelligit enī illā partē fouendā nō eſſe: vnde ſe
nouit ad eterna ſupplicia puenire. In peccatorib⁹ vo
ptra eſt: Amāt vnde pereant: deſiderāt vnde damnē

tur: ꝛ placet illis malū per qđ penas ppetuas ſuſtine
bunt: ſicut in decimo pſalmo iam dictū eſt: Qui autē Pſ. 10.
diligit iniquitatē: odit aīam ſuā. Addidit: Cōfuſi ſūt
qm̄ deus ſpreuit eos. Iſtos tales qui ſibi placent: ne-
ceſſe eſt pfundi: qm̄ illos certū eſt a regno Chriſti oī
potentis arceri. [Quis dabit ex ſyon ſalutare iſrael:
ꝛ dū puerterit ꝛ dn̄s captiuitatem plebis ſue.] Uenit Ar. cum
ad tertiā partē iā letior mater eccl'ia: ad textū reuer- Ar. deus
tens tertijdecimi pſalmi: vt ſicut pncipiū poſuit ſi
mile: ita finē illi termino pcluderet pſonantē. Quis
dabit: addendum eſt: niſi tu dn̄e. Credentis enī vba
ſunt: nō dubitantis. Ex ſyon: illā dicit ſpeculationē
felicē: in qua dn̄s aſpicit: ꝛ maieſtas ipa vero lumie
cordis haurit. Hec eſt ſalutaris iſrael: id eſt: que vi-
tam pſtat pplo fideli deū vidēri. Adiecit: Dū puerte
rit dn̄s captiuitatē plebis ſue: hoc eſt: dum adhuc in
iſto ſeculo plebs deuota tribulationū anxietatib⁹ vi
det eſſe captiua: qñ ad pmiſſe libertatis nec dū po-
tuit puenire remedia. Nā q̄diu fideles ſuos hinc li
berat: ipſe etiā hic dat ex ſyon ſalutare iſrael: cum la
bores ſanctoꝝ ſuis beneficijs conſolat. [Exultabit
Iacob ꝛ letabit iſrael.] Uerſus iſte futurā cōmemo
rat felicitatē: quādo fideles dn̄i pleniſſima libertate
gaudebunt. Et reſpice qđ in reſurrectione generali:
frequenter Iacob patriarcha nominat: pper illud:
Iacob dilexi: Eſau aūt odio habui. Cōgrue ſiquidē Malach. 1.
dilectus in tāta tēporis cōmemoratione ponit: vbi
ſine fine gaudet. Intulit: Et letabit iſrael. Iſrael in-
terpretari dixim⁹: vir vidēs deū: qđ tūc eccleſie ſine
dubitatione pcedit: quādo ſicut illi promiſſum eſt:
in eterna patria feliciter collocabitur. Concluſio.

Studioſiſſime nobis pſideranda eſt varie
tas ꝛ parilitas iſta pſalmoꝝ
quādo in verbis pſonantia ꝛ in intellectu pbat eſſe
diuerſitas. Abſolutiſſime ſiquidem pdit diuini elo-
quij coruſcabilē dignitatē: vt in hiſdē ſermonib⁹ ſal
ua fide res diuerſas intelligere debeamus. Nam ſi
colorib⁹ gemmarū datū eſt varia luce radiare: ſi aui
bus quibuſdā pceſſum eſt diuerſis ſplendere colori-
bus. ſi cameleontē in vno atqȝ eodeȝ corpore: modo
praſinū: modo venetū: modo roſeū: modo pallidum
humani oculi pſuent: cur ꝛ diuina eloquia diuerſi-
tatis intelligentiā nō haberēt: que frequēter ꝛ abyſ-
ſis cōparant? Nā motu tremulo varia pelagus luce
reſplendet. Hinc eſt etiā q orthodoxi patres de vno
loco diuerſa dicūt: ꝛ tamē omnes ſalutariter audiū-
tur. Unde ꝛ quidaȝ noſtroꝝ ait: Margarita quippe
eſt ſermo diuinus: ꝛ ex omni parte forari pōt. Me-
miniſſe quoqȝ pueniit: z^m hunc eſſe pſalmum: qui de
iudeoꝝ increpatione ꝛ cōuerſione prolati ſunt. Qui
ſicut nunc per vtraqȝ teſtamēta increpant aſſidue:
ita reſidui in ſeculi fine ſaluandi ſunt.

Explicit expoſitio in pſalmū. 52^m.

In finem in carminibus intellectus Da-
uid cum venerunt Ziphei ꝛ dixerunt ad
Saul: Nōne ecce Dauid abſconditus eſt
apud nos? LIII.

DEus in noīe tuo ſaluū me fac
ꝛ in virtute tua iudica me. De⁹
exaudi orationem meā: aurib⁹
pcipe vba oris mei. Quoniaȝ
alieni inſurrexerunt aduerſuȝ

me: ⁊ fortes queſierūt animam meā: ⁊ non ꝓpoſuerunt deū ante ꝯſpectū ſuū. Ecce enī de⁹ adiuuat me: ⁊ dn̄s ſuſceptor eſt anime mee. Auerte mala inimicis meis: ⁊ in ṽita te tua diſperde illos. Volūtarie ſacrificabo tibi: ⁊ ꝯfitebor nomini tuo dn̄e qm̄ bonum eſt. Qm̄ ex omni tribulatione eripuiſti me: ⁊ ſup inimicos meos deſpexit oculus me⁹.

DEF In finē: Chriſtuꝫ ſignificari notiſſimum eſt. In carminib⁹: id eſt: in pſalmi pſtris opere. Carmē qppe eſt: qđ metri alicu⁹ pedib⁹ ꝓcedens ſtatutis regulis ꝯtinet: ſicut oē pſalteriū in hebrea lingua ꝯſtat eſſe formatū. Iſtud ergo carmē Chri ſignificat laudes. Intellect⁹ aūt Dauid: dn̄m denūtiat Saluatorem: quē ille ꝑſpicue ſemꝑ itelligēs: nimio deſiderio cupiebat ſalutanter aduenire. Sequit̄: Cū venerūt Ziphei: ⁊ dixerunt ad Saul: Nonne ecce Dauid abſcondit⁹ eſt apud nos: Hic iterū hyſtoria regū introducit̄. Nā Ziphei a vico ſyrie in quo hitabat Ziph: dicti ſunt Ziphei. Qui veniētes ad Saul ꝓdiderūt Dauid apud ſe eſſe celatū. Sed exerentes malitiam ſuā: ſancto viro minime nocere potuerūt. Nūc videamus quos populos nomina iſta ſignificēt: vt ſacra-

INTER mēta hui⁹ pſalmi euidēti⁹ innoteſcāt. Ziphei: ſignificant̄ florētes: qđ in iſto mundo peccatorib⁹ datū eſt. Dauid aūt figurā gerebat dn̄i Saluatoris: per queꝫ declarat̄ ꝑplus chriſtian⁹. In hac ergo ſimilitudine decēter exprimit̄ hic ꝑfidos eſſe florētes ac liberos: ⁊ fideles abſcōditos atqꝫ ꝯcluſos. Unde nunc ꝓpheta a talib⁹ ſe liberari depcat̄: ne inimicoꝝ manibus eoꝝ proditionibus contradatur. Diuiſio.

A Saulis periculo ꝓpheta liberat⁹: per totū pſalmū dn̄o grās agit: qꝛ eū ꝯ ziphcorū non potuit nocere ꝓditio. In pͥma parte deprecat̄: ne eū inimici fortiſſimi grauare ꝓualeant. Secundo loco: aduerſarios ſuos ſpūali pietate ſupplicat debere ꝯuerti: qđ oēm conuenit petere chriſtianum: vt a florentibus huius mundi ita debeat liberari: quatenus cōuerſionis ei⁹ gratia non negetur. Expoſitio.

Al. indica SCHE Deus in nomine tuo ſaluum me fac: ⁊ in ṽtute tua libera me. Figura hyrmos: id eſt: conueniētia: que fit quando ſeries orationis tenorē ſuuꝫ vſqꝫ ad vltimum ſeruat: totā hanc pſalmi partē cognoſcit̄ obtinere. Orat enī ꝓpheta: vt in nomine dn̄i Saluatoris a perſequētiū malignitate liberet̄. Multi enī in hoc mūdo ſaluari ſibi vident̄ ad pͥſens: ſed nō in nomine dn̄i: vt ſiquis philacterys vel icantatione ſacrilega pͥſentib⁹ egritudinib⁹ nōnullis appareat ſubleuatus: vt ſiquis corrupto iudice pecuniarū molib⁹ a facinore cōmiſſo liberet̄. Iſte ṽo illaꝫ petit ſibi tribui ſoſpitatē que venit a dn̄o: vt hic vtiqꝫ fide ſinceriſſima perſeuerans: a peſtilentia mūdi iſtius ꝯceſſa mētis icolumitate ſaluet̄. Sequit̄: Et in virtute tua libera me. Superius petit vt in hoc ſeculo in nomine dn̄i ſumeret medicinā: nunc aūt rogat vt in iudicio futuro eius virtute liberet̄: Nā ſicut hic ſub imbecillitate corporis venit: ita ibi in maieſtatis ſue virtutibus apparebit. Sic in vno verſu hec duo que ſunt a religioſis pͥcipaliter expetēda: cōpleta ſunt. Qđ merito vnuſquiſqꝫ fidelis merito dicit populus Chriſtianus. Deus exaudi orationē meā: aurib⁹ ꝑcipe verba oris mei. Repetit iterū nomē oīpotentis vt cum frequēter deus iplorat̄: nō tardet̄ auxilium. Sed qꝛ poterat exaudire orationē ⁊ tacitā: addidit: Aurib⁹ percipe ṽba oris mei: vt iam non ſolū cordis iſtinctū: ſed etiā vocis exaudiret affectū. Inſigniter aūt poſitū eſt: Percipe: qꝛ illa ꝓprie percipere dicimur: que mentis arcano recōdimus. Qm̄ alieni inſurrexerunt aduerſum me: ⁊ fortes queſierūt aīam meā: ⁊ nō ꝓpoſuerunt deū ante cōſpectū ſuū. Cauſa nunc pͥdicte orationis exponit̄. Sed cum Ziphei de tribu Iuda fuiſſe noſcant̄: vnde ⁊ ꝓpheta traxit originē: quare alienos dixit aduerſus ſe iſurrexiſſe: Uerum hic alienos nō vult peregrini generis viros intelligi: ſed operib⁹ a dn̄o factos extraneos. Merito: qꝛ dū ab illis auxiliū defenſiōis queſiuerit: apud ipſos magis inſidias ꝓditionis inuenit. Fortes eniꝫ Saulem vult intelligi cū miniſtris: queꝫ ⁊ potentia regalis erigebat: ⁊ liuor inſane mētis armabat. Sequit̄: Non ꝓpoſuerunt deū ante ꝯſpectū ſuum. Ille ꝓponit deū ante ꝯſpectum ſuū: qui credit eū vbiqꝫ eſſe pͥſentē: ⁊ facile agnoſcere que voluntas nitit̄ humana complere. Perditi aūt ideo nō ꝓponunt deū ante oculos ſuos: qꝛ ignorare illū credunt que ſcelerata mēte ꝯcipiunt. Hec eſt pia oratio quā deſiderabat audiri: ne illi ꝑmitterent̄ ſuas voluntates efficē: quos ꝯſtabat deum ante oculos ſuos nō hēre. Ecce enī de⁹ adiuuat me: ⁊ domin⁹ ſuſceptor eſt aīe mee. Uenit ad ſecūdā partē: vbi poſt orationis deuotiſſimam ſanctitatē: auxiliū ſibi dn̄i ſpūali pͥſumptione ꝓmittit. Adiuuat dixit: vtiqꝫ laborantē: vt potuiſſet ferre que ſupra eū nitebant̄ impij ꝯgregare. Sequitur etiā qđ ſit iſtud adiutorium: id eſt: Et dn̄o ſuſceptor eſt aīe mee. Quē ille ſuſcipit: nō ſoluꝫ in laborihus adiuuat: ſed etiā a peccatis oib⁹ miſeratus abſoluit. Et intuere qꝛ dicit: Anime mee: vt etſi corp⁹ periculis exponit̄: aīe tn̄ ſalus illeſa ſeruet̄. Ipaꝫ quippe nouit in ſanctis ſuis ſpecialiter cuſtodire: per quā in iudicio credit̄ hoīem larga pietate coronare. Auerte mala inimicis meis: ⁊ in ṽitate tua diſꝑde illos. Al. et

Cū ſe dn̄i miſeratione ab inimicoꝝ ꝑſecutione ꝓpheta cognoſceret fuiſſe liberatuꝫ: hanc hoſtiā bone volūtatis ꝓbat̄ offerre: vt pro inimicis ſuis nitatur oīmodis ſupplicare: qđ diuina pietas ꝯſueuit libēter accipere. Orat ergo vt mala voluntas remoueat̄ ab inimicis ei⁹: vnde eos nouerat ingrauādos. Sequit̄ enī: In veritate tua diſꝑde illos. Mali cū ad ṽitatē veniūt a priſtina intētione diſpereūt: ⁊ niſi aliquis a ꝓpoſito iniqͥtatis diſceſſerit: locū in bonis actib⁹ nō habebit. Diſpereāt ergo Ziphei ne ꝓdant celatū: diſpereat Saul ne ꝑſequat̄ innoxiū. Volūtarie ſacrificabo tibi ⁊ ꝯfitebor nomini tuo dn̄e: qm̄ bonū eſt. Uoluntarie ſacrificat dn̄o: qui pro inimicis ſuis ſtudio pietatis exorat. Nā qui petit inimicoꝝ vindictā qui ſe vlciſci deſiderat calamitatib⁹ alienis: vel qui ꝓpter alia mundi deſideria ſupplicat: volūtarie nō ſacrificat domino: qꝛ nō eius amore rogat: ſed potētiam ipſius rerū aliquaꝝ neceſſitate deprecat̄. Sacrificare autem voluntarie domino eſt: puritatē bone volūtatis offerre: ⁊ propter hoc tm̄ illum colere: timere vel amare qđ deus eſt: qđ creator: qđ rerum oīum pius probat̄ eſſe diſpoſitor. Sacrificant etiam voluntarie deo: qui inter anguſtias paſſionū iugiter gratias agunt: ſicut vir ſanctus Iob feciſſe memoratur. Sequit̄: Et confitebor nomini tuo dn̄e: quoniā DEF

bonū

bonum eſt. Congrue nimis ad ſuperiora reſpõdit: vt in cuius virtute ſaluus fuerat factus: eius nomini boſtiã cõfeſſionis offerret. Confiteri eni͂ hic: laudare ſignificat: q꞉ v̾bũ iſtud (ſicut ſepe diximus) omonymum eſt. Addidit: Q꞉ꝛ bonum eſt. Illum enim velle laudare ineſtimabile bonũ eſt: vnde ⁊ mens ſancta reficit̃ ⁊ mũdi iſtius aduerſitas effugat̃. Quoniam ex omni tribulatione eripuiſti me: ⁊ ſup inimicos meos reſpexit oculus tuus. Sicut in prima pte in finẽ reddidit cauſas orationis: ita nũc ſubiicit rõnẽ cõfeſſionis ſue: vt quãuis ille volũtarie ſacrificaſſe dño videret: deus tñ conceſſerat que pfutura cognouit. Ex oibus quippe tribulationibus virtute dñi propheta ſe teſtat̃ ereptum: qd vtiq꞉ in mundo iſto accidere nõ põt niſi eis qui in dñi dilectione perſiſtũt. Sup inimicos aũt eius Ziphe͂os reſpexit oculus dñi: qñ eos cogitationes nefarias minime cõplere pmiſit. Frequẽter eni͂ ppitius deus iniqua nos non pmittit efficere: vt cõpuncti debeamus de noſtris erroribus ſupplicare. Sicut eſt Saulus phibitus cum a ſacerdotibus ad damaſcũ mitteret̃: vt eccl̃iam chriſti ſeuiſſima perſecutione vaſtaret. Magna ſiquidem pſperitate non eſt permiſſus agere: vnde potuiſſet ad eterna ſupplicia peruenire.

Concluſio.

Supplicatio iſta pphetica: ⁊ ſancte deprecationis deuota ſimplicitas: vtiliſſimũ vite noſtre tradit exẽplum: vt qñ a Ziphe͂is: id eſt a mundi iſtius florentibus ingrauamur: non ad contentiones leuiſſimas incitemur: ſed volũtarie domino ſacrificantes: eius beneficijs ab omni tribulatiõe liberemur. Contẽdam᷑ illi veriſſime confiteri: vt etiã ignari a noſtris cõpedibus mereamur abſolui. Magna proſus forma petitiõis expreſſa eſt: vt imminẽtib᷑ q̃buſlibet pi͂culis tranquillo ⁊ cõfitẽti aĩo ſupplicemus: qñ nouit ille nos ex oĩb᷑ tribulatiõib᷑ eripe: ſi tñ hic nobis intelligit expedire. Nos eni͂ qd oremus: ſicut oportet neſcimus: quos ⁊ ignorantie tenebroſe circũdãt ⁊ noxia peccata confundunt.

Explicit expoſitio in pſalmum. 53m.

In finem in carminibus intellectus Dauid. LIIII.

Exaudi deus orationem meam ⁊ ne deſpexeris deprecationẽ meam: intende mihi ⁊ exaudi me. Contriſtatus ſum in exercitatione mea: ⁊ conturbatus ſum a voce inimici ⁊ a tribulatione peccatoris. Quoniam declinauerunt in me iniquitates: ⁊ in ira moleſti erant mihi. Cor meum conturbatũ eſt in me: ⁊ formido mortis cecidit ſuper me. Timor ⁊ tremor venerunt ſuper me: ⁊ contexerunt me tenebre. Et dixi: quis dabit mihi pennas ſicut columbe: ⁊ volabo ⁊ requieſcam? Ecce elongaui fugiens: ⁊ manſi in ſolitudine. Expectabam eum qui ſaluum me fecit: a puſillanimitate ſpiritus ⁊ tempeſtate. Precipita domine diuide linguas eorum: quoniam vidi iniquitatem ⁊ contradictionem in ciuitate. Die ac nocte circundabit eam ſuper muros eius iniquitas: ⁊ labor in medio eius ⁊ iniuſtitia. Et non defecit de plateis eius: vſura ⁊ dolus. Quoniam ſi inimicus meus maledixiſſet mihi: ſuſtinuiſſem vtiq꞉. Et ſi is qui oderat me ſuper me magna locutus fuiſſet: abſcondiſſem me forſitan ab eo. Tu v̾o homo vnanimis: dux meus ⁊ notus meus. Qui ſimul mecũ dulces capiebas cibos: in domo dei ambulauimus cum conſenſu. Veniat mors ſup illos: ⁊ deſcendant in infernum viuentes. Quoniam nequitie in habitaculis eorum: in medio eorum. Ego autem ad deum clamaui: ⁊ dominus ſaluauit me. Veſpere ⁊ mane ⁊ meridie narrabo ⁊ annunciabo: ⁊ exaudiet vocem meam. Redimet in pace animam meam ab his qui appropinquant mihi: quoniam inter multos erant mecum. Exaudiet deus ⁊ humiliabit illos: qui eſt ante ſecula. Non eni͂ eſt illis commutatio ⁊ non timuerunt deũ: extendit manum ſuã in retribuẽdo. Contaminauerunt teſtamẽtum eius diuiſi ſunt ab ira vultus eius: ⁊ appropinquauit cor illius. Molliti ſunt ſermones eius ſuper oleũ: ⁊ ipſi ſũt iacula. Iacta ſup dñm curam tuam ⁊ ipſe te enutriet: ⁊ non dabit in eternũ fluctuationẽ iuſto. Tu v̾o deus deduces eos: in puteum interitus. Viri ſanguinũ ⁊ doloſi non dimidiabũt dies ſuos: ego autem ſperabo in te domine.

In finẽ qdẽ frequenter dictũ eſt: qd tñ non pigebit repetere ſi hic ⁊ aliter potuerit explanari. Bene finis dr̃ Chriſtus: qꝛ quicqd recte ac fideliter agimus: ad ipm conſtat ſine dubitatiõe referendũ. Siue qꝛ venit in tempoꝝ fine ſicut apl̃s dicit. Nouiſſime locutus eſt in filio. Hoc etiã ſignificabat: qd Moyſes dixit: Occideris agnũ ad veſperã. In carminibus: in laudib᷑ dicit. Admonet enim nos: ſiue in triſtitia: ſiue in gaudio pconia dñi iugiter pſonare: vnde pſalmus iſte dicturus eſt: nec ab eius aliqñ laude diſcedere. Nã paterno affectu qñ caſtigat corrigit: qñ cõſolat̃ refouet. Vtrũq꞉ ergo nobis pficit: ſi de ore noſtro grãrum actio non receddit. Sequit̃: Intellectus Dauid. Iſte certus intellectus eſt Dauid: vt ſm carnẽ eũ patrem dicamus dñi Chriſti: ſicut in euangelio cecus exclamat: Fili Dauid miſerere mei. Sc̃dm diuinitatẽ vo ſeruũ eẽ fateamur: ſicut ipſe in centeſimo nono dicit: Dixit dñs dño meo: ſede a dextris meis. Diuiſio.

Per totum pſalmũ: duobus diapſalmatibus quaſi geminis oculis decenter appoſitis: verba ſunt dñi ſaluatoris ex forma ſerui: quam integra proprietate declarãs humilitatis nobis ſaluberrime donauit exemplum. In prima parte petit ne in tribulatione poſiti deſpiciatur oratio: deprecans liberationis

Heb 1.

Exo. 12.

Luc. 18.

Pſ. 109.

Ps. deſpexit. Al. meos

celeritatē:quam ex carnis infirmitate pbaſ expete-re. Secundo loco:iudeoꝝ deſtrui ſupplicat in iquita-tes:qm̄ in ciuitate ipſoꝝ erat ↄtradictio vitatis. Ter-tio loco dicit:que obſtinatis iudeis pro ſuis ſcelerib⁹ nouerat euenire. Poſt hec introducitur pia conſola-tio:ne quis fidelium audita ſeueritate iudicis terre-retur.

Expoſitio.

Exaudi deus orationem meā:⁊ ne deſpe-xeris deprecationem meam. Chriſtus dn̄s qui ad nos venit pia miſeratiōe ſal-uandos:vite nobis formam tribuens ⁊ ſalutē:ex diſpenſatione:qua paſſus eſt in mūdi ↄturbationibus voluntarie ↄſtitutus. Primo eomate exaudiri petit orationē ſuā. Deinde poſtulat ne eius deprecatio deſpiciaſ:ſed hoc totum per illud dr̄:qd̄ homo deus eē dignatus eſt. Poterat eni ⁊ exau-diri prius:ſ3 poſtea deſpici. Qd̄ euenit eis qui mūdi iſtius bona deſiderātes accipiunt que pcanſ: ⁊ tn̄ po-ſtea deſpiciunſ:qꝛ nequaq̄ eterna pmia queſierunt.
Al.mihi Intēde ī in me ⁊ exaudi me. Cōtriſtatus ſum in ex-ercitatiōe mea:⁊ ↄturbatus ſu3. Prius eſt intēdere, deinde vocē ſupplicātis audire. Nemo eni3 auerſus ēxaudit:ſ3 cui aſpect⁹ trāquillus ↄcediſ: ipſi ⁊ aures placidiſſime cōmodantur:ſicut in alio pſalmo diciſ:
Pſ.12. Reſpice ⁊ exaudi me dn̄e deus meus. Deinde reddi-tur cauſa pfecte orationis: Cōtriſtatus ſum in exerci-tatione mea:⁊ ↄturbatus ſum. Pulcherrime dn̄i ſal-uatoris vno ſermone vite curſus exponitur. Exerci-tationem quippe dicimus:que nulla remiſſione:nul-lo ocio conquieſcit: ſed intenta iugi labore in virtu-tis gloria perſeuerat. Exercitabatur nanq̄ miracu-lis: exercitabatur ſanctitate doctrine: ſed ↄtriſtabaſ eo maxime:qꝛ fructū iuſtitie pfidi nō pbabanſ affer-
Luc.19. re:ſicut euāgeliſta dicit: Et ↄtriſtatus eſt ſup Hieru-ſalem ⁊ fleuit. O bonitatē pyſſimi creatoris:vt ſe cō-triſtatū ⁊ ↄturbatū dicat:q̄ pdicationibus ſaluber-rimis obſtinati populi veſania non credebat. A vo-cē inimici ⁊ a tribulatione peccatoris. Quoniā decli-nauerūt in me iniquitates:⁊ in ira moleſti erant mi-bi. A voce inimici ⁊ a tribulatione peccatoris:ſubau-diendum eſt:libera me:vt poſſit nobis ſm̄ auctorita-tem hebreā verſuū ↄſtare diuiſio. A voce inimici pe-
Math.27 tie ſe liberari:qm̄ de ipſo dicebat ppl̄s iudeoꝝ:Si rex iſrael eſt:deſcēdat de cruce ⁊ credim⁹ ei. Petit ergo vt hec vox pfidoꝝ ↄſpecta reſurrectiōe vincaſ. Tri-bulatio vo peccatoris erat:qm̄ cū ore ſacrilego ↄſpue-bāt:cedebant alapis ac flagellis:⁊ exprobratiōes illi ſupra verbera geminabāt. Sequiſ: Qm̄ declinaue-runt in me iniquitatē:⁊ in ira moleſti erant mihi. Fu-rētis ppl̄i impetus quaſi fluminis curſus exponitur. Declinauerūt enim in dn̄m iniquitatē:qꝛ nullā volē-tes recipere rōnē:effuſionē ſanguis innocētis expete-bant. Et nota q̄ magne cauſe verbis ſingulis expli-canſ. Iudeos dicit:vehemēter accēſos:quos ira fer-uida pcipitabat ad facinus. Nā qd̄ ad ſe ptinet dixit Moleſti erant mihi:qd̄ ſolet nobis cōtingere:qm̄ p-cacitate ſupflua reddimur inquieti. Audiāt inſipien-tes iudei:dn̄o ſe tn̄ feciſſe moleſtiā:ſibi aūt ppetuā ruinā. Cor meū ↄturbatu3 eſt in me:⁊ formido mor-tis cecidit ſuper me. Hic itex humilitas humanita-tis exprimiſ. Nam quāuis lege carnis eius animus turbareſ diuinitatis tn̄ ſue pſidio dolores corpis tor-mētaq̄ vincebat. Nā ſi hoc in martyribus dei vtus operaſ:quāto magis in illā diſpēſatione carnis ſue tormētoꝝ ſenſus vehemēs nō poterat pualere. Im-pleuit patiēdo verū hōiem:ſed ⁊ per ſe vincēdo talia idem ipſe deum ſe eſſe declarauit. Addidit:Et formi-do mortis cecidit ſuper me. Sua ſuis apte reddanſ. Conſequens enim erat:vt cuius cor ↄturbatum fue-rat:eū ⁊ formido mortis inuaderet. Inſpiciamus qd̄ dicit:Formido mortis cecidit ſup me. Reuera ceci-dit:qm̄ ſupra eum venit vlterius nō valitura qd̄ po-tuit. Morte ſiqdem dn̄i momentanea:mors perpe-tua victa eſt:que ſibi dn̄atum in humano genere vē-dicabat:ſicut apl̄s dicit:Abſorpta eſt mors in victo- 1.Cor.15.
ria tua. Ubi eſt mors ↄtētio tua: Ubi eſt mors aculo-us tuus: Timor ⁊ tremor venerūt ſup me:⁊ cōtexe-runt me tenebre. Exitus noſtri mortem certiſſima ppᷣietate deſcribit. Mortem enim prius timemus: deinde ↄtremiſcim⁹:qꝛ ſeparatio iſta corporis aieq̄ ſine ↄturbatione maxima nō pōt euenire. Sequiſ: Et ↄtexerūt me tenebre. Uicina mortis tenebraru3 pmittebat aſpectū:qꝛ frequēter illa conſpicim⁹ aīo: de quibus nos ventura ſolet ↄturbare formido. Et dixi:quis dabit mihi pennas ſicut colūbe: ⁊ volabo ⁊ requieſca3: Poſt cōturbationes mortiferas:⁊ ve-riſſime humanitatis indigentiam:neceſſe fuit libera-tionē expetere:quam ſibi nouerat conferendam. Ait enim: Quis dabit mihi ſcil3:niſi tu pater qui huma-nam naturā vſq̄ celorum regna perducens: ad tuas dexteram collocabis: Penne a pēdēdo dicte ſūt:que ETY
corpus auiū in auras ethereas ſublimitate ſuſpēdūt. Sed inſpice qd̄ pēnas non aquile:non accipitris: nō hirundinis:que his oībus celerius volant ſibi dari poſtulat:ſed columbe. Columba enim dicta eſt: qua-ETY
ſi celle alumna:que vitam ſine alterius grauamine peragit. Auis innocēs:manſueta:que in nullum aial felſica voluntate conſurgit:nec eſcis ſordidis vilate-nus acquieſcit. Merito ergo columbe pennas dn̄s Chriſtus expetijt:in cuius ſpecie ſupra eum baptiza-tum ſpiritus quoq̄ ſanctus apparuit. Sequitur: Et volabo ⁊ requieſcā. Uolabo:ideſt:celerrima me velo-citate tranſponam. Significat enim qm̄ moleſtias iu-deoꝝ vitauit:vt ab eorum iniquitate quieſcerēt: qd̄ etiam ſequēs verſus oſtendit. Ecce elongaui fugiēs ⁊ manſi in ſolitudine. Illa loca euangelij cōmemo-rat:qm̄ crebris miraculis ſeditiones ſibi concitauit omnimodis perfidoꝝ. Ait eni Marcus: Et diluculo Mar.1.
valde ſurgens egreſſus abijt in deſertū locum ibiq̄ orabat. Et paulo poſt ſequitur: Ita vt iam non poſſet manifeſte in ciuitatem introire:ſed foris in deſertis locis eē. Elongauit enim a perſequentibus: vt occa-ſionem iracundie inſanis mētibus abrogaret. Man-ſit in ſolitudine:vt imperturbati ſecreti puritate frue-retur. Tali facto nos cōmonēs:vt qm̄ iniquitatis ali-cuius faſce deprimimur:in ſecreto cōſcientie quieſce-re debeamus. Siue illud pōt intelligi: qm̄ a iudeis perfidis recedēs in ſolitudine gentium manſit. Soli-tudinē vo gentes appellari, pp̄heta atteſtatur dicēs: Letare deſertum ſitiens:⁊ exultet deſertū ⁊ floreat Iſa.35.
tanq̄ lilium:⁊ floreant ⁊ exultent deſerta iordanis. Expectabam eum qui ſaluū me fecit:a puſillanimi-tate ſpiritus ⁊ tempeſtate. Uenit ad ſecūdā parte3. Intercedente enim diapſalmate mutauit ⁊ cauſam. Dixerat quippe requieuiſſe ſe in ſolitudine:nunc au-tem pronuntiat patris ſe expectare preſidiu3:qui eū poterat a corporea infirmitate ſaluare. Non enim ſe ſecurum factum ſolitudine putauit:qui adhuc preſi-dia paterna ſuſtinuit:prebens nobis ſaluberrime in-ſtitutionis exemplum:vt non in adiutorio cuiuſquā

alterius

alterius:ſed in ipſius tñ liberatione pſumamus. Et qꝛ dixerat ſe ſuperius perturbatum:ideo nunc modici animi ſe fuiſſe teſtat̃. Hec enim ↄ his ſimilia ad
ETY humanitatis ſunt referēda naturam. Puſillū enī a pugillo dictū eſt:parū aliqd atqꝫ breuiſſimum quantum vnius manus capacitas conſtricta poſſit includere. Tempeſtatē vō dicit pcellas ſeditionum:quas iudei pcipites ſimiles fluctibus cōmouebant. [Precipita dñe ↄ diuide linguas eoꝝ:qm̃ vidi iniquitatē ↄ contradictionem in ciuitate.] Hic iudeo pplo ſalutariter ipꝛecat̃: vt diuiſiōe linguaꝝ malitie ſue nō impleret effectū:ſicut in turri illa factum eſt:quā metu recentis diluuij in altum moles extēdere tentauerūt vbi primo linguarum facta eſt confuſa diuiſio. Ante enim mundus hebꝛeis tñ:ſicut putamus ſermonibus vtebat̃. Sed ſpecialiter mente cōdendū eſt:qꝛ iratus linguas diuiſit: ppitius autē in ſuis apoſtolis adunauit. Ibi ne ſuperflua vota cōplerēt: hic vt vniuerſe gētes per ppriā linguā pdicationē vitatis agnoſcerēt. Precipita dixit:ne muniat cogitationes ſuas machinatione puerſa. Diuide:ne in pnitioſam confluāt vanitatē. Sequit̃: Qm̃ vidi iniquitatem ↄ ↄdictionē i ciuitate. Digne illos diuidi poſtulabat:quos iniquos fore in ſacrilegis congregationib' pſcebat. Et merito ſolitudines expetijt:qm̃ iniquitatem in ciuitate eoꝝ eē cognouit. [Die ac nocte circūdabit eā ſup muros eius iniquitas:ↄ labor in medio eius ↄ iniuſtitia. Et nō defecit de plateis eius: vſura ↄ dolus.] In duobus iſtis v̄ſibus: Hieruſalē puſtine triplici mō mores peſſimi rōnabiliter accuſant̃. Dicit enim: Die ac nocte:ideſt:oī tpe circūdabit eam ſup muros eius iniquitas: vt quātū muroꝝ machina in altum potuit creſcere:multo magis ibidem malitia ſe ↄtrua obſēderet. Sequit̃: Et labor in medio eius ↄ iniuſtitia. Prius muros dixit: vt cunctos habitatores includeret:nunc dicit: ↄ medium ciuitatis:deſignās nobiliſſimos ↄ pnates qui honorabiles ſe videri volūt ſemp in medio ↄſtituti. Hos nō lex:nō rō:ſꝫ labor ↄ iniuſtitia poſſidebat. Labor: reſpicit ad exercēdas oppreſſiones:iniuſtitia ptīet ad nefāda iudicia. Subiūgit tertiūmodū. Et nō defecit de plateis ei' vſura ↄ dolus. Intēdam':qꝛ nō dixit occulte:ſꝫ i plateis talia fuiſſe cōmiſſa que lex ſupna damnauit. De vſura enī dictū
Pſ.14. eſt: Qui pecunia ſuā nō dedit ad vſurā. De dolo aūt:
Pſ.33. Et labia tua ne loquant̃ dolū. Hec nō occulte geſſit: ſed quodāmodo libera iniqtate cōmiſit. Omne enim malum execrabilius redditur qñ publica pſumptione tractat̃. Memento aūt illius ſchematis:qd̄ a parte
SCHE te ſignificat totū. Multi enim illic inuenti ſūt qui ſacras pdicationes deuotis mētib' acceperūt. [Qm̃
Al. ſuſtinuiſſem. ſi inimicus meus maledixiſſet mihi: ſupportaſſem vtiqꝫ. Et ſi is qui oderat me ſup me magna locutus
Al. abſcōdiſſem me forſitā. fuiſſet: abſcōderē me vtiqꝫ ab eo.] In iſto v̄ſu ↄ duobus alijs qui ſequūtur iudas pfidus exprobrat̃ qꝛ caueri potuit ſi public' fuiſſet inimic'. Nā quomō eū hēret ſuſpectū:qui videbat̃ eē diſcipulus: Dic: Qm̃ ſi inimicus meus maledixiſſet mihi:ſupportaſſem vtiqꝫ:qꝛ reuera veniſſet aduerſus iurgia iaculanda. Et debet patienter accipi:qd̄ inopinatū non pbat̃ aſſumi. Et intellige qꝫ humili verbo vſus eſt vt diceret: ſupportaſſem:qd̄ conſuetudo humanis calciamentis nomē impoſuit. Non eſt ergo inſolitum vt ille diceret:ſupportaſſem:qui ſe etiam ſcarabeis ↄ vermibus cōparauit. Que figura ſicut ſepe memoratum eſt: dr
SCHE Metriaſmos:id eſt:mediocritas. Sequitur: Et ſi is qui oderat me ſup me magna locutus fuiſſet: abſconderem me vtiqꝫ ab eo. Hinc quoqꝫ mirabile patientie monſtrat̃ exemplum: vt inimicis magna:id eſt:ſuperba loquentibus:nō in cōtētiones erūperet: aut aliqua altercatiōe reſiſteret:ſed locū v̄bis daret inſanis. Et ne adhuc ſanctam mentem maliuoloꝝ ſermo ſequeret̃ ſe dixit abſcōdere: vt ↄtentio neceſſario deſineret:cū aduerſarium non videret. [Tu vō homo vnanimis:dux meus ↄ notus meus.] Hic ↄ ſequens verſus increpatiue qdē legēdus eſt:ſed cōſideremus qua patiētia. Adhuc vnanimis:adhuc dux:adhuc notus dr̃:qui futurus hoſtis ↄ crudeliſſim' traditor per oīa noſcebat̃. Unanimis:ad illud ptīet:qꝛ iter aplos fuit. Dux:qm̃ ad vicos ↄ caſtella pmiſſus eſt: vt pdicatiōe verbi rudes animos imbuiſſet. Ducē vō bene dicimus itineris pcurſorem. Notus aūt ad illud ptīnet:qd̄ eius pditio fuiſſe nō pbat̃ abſcōdita:qñ chriſtus dñs traditorem eum in cōmuni epulatione pdixit. Et alio loco dicit: Nonne ego vos duodecim ele-
Ioan.6. gi:ſed vnus ex vobis diabolus eſt: [Qui ſimul mecū dulces capiebas cibos:in domo dei ambulauimus cū conſenſu.] Grandeſcit culpa:cū bñficia reputant̃ eximia. Qd̄ ſchema dr̃ Emphaſis. Nā queuis maligni-
SCHE tas ciboꝝ ſemper comeſtione miteſcit:nec ſolet eē ſeuus qui dulcis menſe gratificatione delinitur. Cōgrue ſiqdē corporales cibos ſtulto homini cognoſcimus imputatos:quos ille tñ dulces poterat eſtimare. Nam ſi dogmaticos cibos quos ante perceperat retinere voluiſſet:ad tātū ſacrilegium nō veniret. De quibus cibis fidelibus dictum eſt: Guſtate ↄ videte:
Pſ.33. qm̃ ſuauis eſt dñs. Sequit̃: In domo dei ambulauimus cū ↄſenſu:id eſt:in tēplo Hieroſolymitano: vbi inter eū' videbat̃ eē diſcipulos: vt ſimul vocat' īcederet:ſimul ei' collegia ſequeret̃. Cōſenſus enim pfidi hoīs ad ↄuēticula pceſſionū ptinet:nō ad ppoſiti ſiu miſſimā ſāctitatē. Et vt nobis abſoluta v̄boꝝ poſſit ſtare ↄtextio:iſti ↄ ſuperiori verſu iūgēdū eſt:cur me tradebas. [Ueniat mors ſuper illos:ↄ deſcēdāt in in-
Al. illos. fernum viuētes. Qm̃ nequitie in hoſpitijs eorum:
Al. habitaculis. Al. eorum. in medio ipſorum.] Cum de iuda ſuperius ſingulariter ſit locutus:nunc per ſnīam cois pene ↄuertitur ad iudeos. Sed mouere poteſt:quare dixerit: Ueniat mors ſuper eos: ↄ ſubiunxit: Et deſcendant in infernum viuentes:qd̄ vtiqꝫ fieri non poteſt vt ↄ moriatur aliquis: ↄ viuus deſcendat ad inferos. Sꝫ hoc magis ſpiritualiter accipiendum eſt: quia morte ſuo emendationem magis qꝫ conſumptionem venire poſtulat inimicis. Mors enim dr̃ vite finis: ↄ qui in meliorem partem conuertitur:occaſum prioris conuerſationis merito reperiſſe indicat̃. In infernum autē deſcendunt viuentes (ſicut paruitati noſtre videt̃) qui cogitationes ſuas peſſimas expaueſcunt: ↄ ad melioris inſtitutionis tramitem diuina gratia transferuntur. Sic enim quaſi in infernum viuentes deſcēdimus:quando malorum noſtrorum recordatione terremur. Tali ſiquidem intellectu predictam eua dimus queſtionem. Iuſte quoqꝫ illos petit conuerti qui in ſuo pectore quaſi in quodam hoſpitio nequitiam ſuſceperunt. Et bene dixit: hoſpitio: vt oſtenderet malitiā non eſſe naturalem:ſed aduentitia quadam hoſpitalitate ſuſceptam. Quod autem dixit: In medio:deſignat precordia eorum vt perniitioſiſſima cogitatio monſtraretur que cor hominis obtinebat. [Ego autem ad deum clamaui: ↄ dominus exaudi-
Al. ſaluauit. uit me.] Maloꝝ increpationib' vt decebat pmiſſis:

ad ſua deſideria votaq̧ remeauit: ex forma ſerui ver
ba depromēs. Clamauit enim iugiter ad deum: qui
ſe diuina conuerſatione tractauit: ⁊ conſequens erat
illum exaudiri: qui a maieſtate ſua nō poterat ſegre
SCHE gari. Quod ſchema dr̄ Prophoneſis: latine exclama
tio quotiens inter alia que loquimur ad deum ſubi
to verba conuertimus. [Veſpere ⁊ mane ⁊ meridie
narrabo ⁊ annunciabo: ⁊ exaudiet vocem meā.] In
tendamus animo: q̄ꝛ hec verba magna nobis denun
tiant. Veſpere ſignificat tempus traditionis: qñ eū
iudas cohortibus noſcitur prodidiſſe querentibus.
Mane: cum ad pontium Pilatū perductus eſt au
diendus. Meridie: q̄ꝛ hora ſexta vt euāgeliſta dicit
ETY in cruce ſuſpenſus eſt. Meridies quippe dictus eſt:
quaſi medius dies. His conſequentia verba reddun
tur. Narrabo pertinet ad veſperam: q̄ꝛ omnia locutū
cōſtat que iudas nequiſſimus facere diſponebat. An
nunciabo ad mane reſpondet: quando dicente pilato
Ioan. 18. Tu es rex iudeorum. Annunciauit: In hoc natus ſū
⁊ cetera que ibi dicuntur a domino. Iunxit etiā: Et
exaudiet vocem meam: ad meridiem pertinet: quan
Ibidem. 19. do in cruce dixit: Conſummatū eſt: ⁊ emiſit ſpiritū.
O mira breuitas. In hoc vno verſiculo tam magnus
actus ille narratus eſt: vt qd̄ in illa latitudine cogno
ſcitur expoſitum: in hac breuitate ꝓbaretur eſſe collē
Al. redimet ctum. [Liberauit in pace animam meā ab his qui
appropinquant mihi: qm̄ inter multos erant mecū.]
Hoc eſt qd̄ ſuperius exauditam dicit vocem ſuā: vt
reſurrectionis beneficio eius anima liberaret̄ in pa
ce. Ex quibus liberaret̄: conſequenter exponit. Ab
his ſcilꝫ qui appropinquant mihi. De illis dicit qui
laudibus fictis reddere videbantur obſequiū: ⁊ cor
de fauebant nihilominus inimicis: a qb᷑ merito ani
mam ſuam dicit eſſe liberatam. Erat enim grauiſſi
mum inimicitie genus eſſe corde aduerſarios ⁊ lin
gua ſimulare deuotos. [Exaudiet deus: ⁊ humiliabit
Al. illos eos: qui eſt ante ſecula.] Exaudiet vtiq̧ ſuperiora
que dicta ſunt: humiliabit eos ſcilicet ad credendū
vt qui per ſuperbiam fidem declinauerant chriſtia
nā: per humilitatem iterum lumen veritatis agno
ſcant. Nam qd̄ additum eſt: Qui eſt ante ſecula: ver
bum ſignificatur coeternum patri: ne ex tempore ali
quo extitiſſe videretur qui ſecula creauit vniuerſa.
Tempus enim tunc cepit: quando mundus ſumpſit
initium. Deſignat ergo arrianorum inſana temeri
tas: creatorem temporū predicare ſub tempore: dum
coeternus patri ⁊ conſubſtantialis cum ſancto ſpiri
tu incōmutabiliter vnigenitus filius ꝑſeuerat. [Nō
eſt enim illis cōmutatio: ⁊ non timuerunt deū.] In
teriecto diapſalmate: venit ad tertiam partem. Pri
us enim ſolita pietate conuerti optauit errantes: nūc
virtute diuinitatis ſue futura cognoſcens ſenſum eē
dicit incōmutabilem perfidorum: q̄ꝛ duritia mentis
non poterant recipere veritatem. Cōmutationē vo
duplici modo debemus accipere: ſiue iſtam que hic
fit quando ad confeſſionem piam ab obſtinata volū
1. Cor. 15. tate tranſitur: ſiue illam quam dicit apoſtolus: Oēs
reſurgemur: ſed non oēs imutabimur. Quapropter
qui hic cōmutatus non fuerit: ibi non pōt imutari.
Sed de iſtis talibus quare non cōmutabūtur: cauſa
ſubſequitur: q̄ꝛ non timuerunt deū. Nam qui timet
deum a ſua perfidia cōmutatur: dum iudicij pauore
⁊ charitatis ſtudio eligit diuinis iuſſionibus obedire.
Et nota q̄ in hoc ⁊ in duob᷑ alijs verſibus qui ſequū
tur: pariter eorū ⁊ vltiones dicit ⁊ culpas. [Extendit
manum ſuam in retribuēdo. Contaminauerūt teſta
mentum eius.] Ipſa nunc allegorice dicuntur: que in
futuro iudicio ſunt agenda cum perfidis. Manum
hic virtutem operationemq̧ ſignificat: que tunc fit
qñ illa diſcretio bonorū malorumq̧ ꝑuenerit. Sub
iungit etiam cur iudeos pena iuſtiſſima conſequatur
q̄ꝛ mandata dñi prauis actibus polluerunt: duꝫ hoc
nec paſſi ſunt credere qd̄ eis cognoſcitur ſcripturarū
veritas ꝑdicaſſe. Ille enim teſtamētū dei quātū ad
ſe eſt cōtaminat: qui minime ipſius imperijs obſecū
dat. [Diuiſi ſūt ab ira vultus eius: ⁊ appropinquauit
cor ꝛ eius. Molliti ſunt ſermones eius ſuper oleum: Al. illius
⁊ ipſi ſunt iacula.] Hoc dicit qd̄ in illa iudicatiōe fu
turū eſt. Diuidunt̄ enī ꝑfidi a populo fideli: ⁊ tanq̄
arſure palee ſegregātur a granis. Ab ira vultus eius
iudicij tempus exprimitur. Ira enim hic pro vindi
cta ponitur: quam pro ſuis actib᷑ impij ſuſtinebunt.
Ceterū ille icōmutabiliter omnia placideq̧ diſcer
nit. Addidit: Et appropinquauit cor eius. Ipſum ad
huc tempus exponit: quando cor dñi: id eſt: voluntas
eius omnibus innoteſcit. Illo enim tempore appro
pinquauit cor eius: quādo illud qd̄ hic per ꝓphetas ſuos
precinuit: ⁊ per aplos predicauit: generalitas manife
ſtiſſime tunc videbit. Sed cur illa faciat que dicta
ſunt ſubſequenter exponit. Mollierunt ſermones
ſuos ſuper oleum: ⁊ ipſi ſunt iacula. Mollierunt enī
perfidi iudei ſermones ſuos: qñ dicebant: Magiſter Matth. 22.
ſcimus qm̄ a deo veniſti: ⁊ viā dei in veritate doces.
In mūdo enim quid lenius oleo? Sed exaggeratio
nem nimiam ſupra oleum perfidorum ſermones di
cit eē mollitos: ne tanto ſceleri par potuiſſet aliquid
inueniri. Ipſi etiam fuerunt iacula: quando dixerūt
Reus eſt mortis. Hoc enim ſermones illi probant̄ Ibidem. 26.
effeciſſe: quod iacula. O execranda diuerſitas: potuiſ
ſe hoſtes mollia loqui: cum eſſent tam dura facturi.
[Iacta in deum cogitatum tuum ⁊ ipſe te enutriet Al. ſup dnm curam tuam Al. Et
⁊ non dabit in eternum fluctuationem iuſto.] Cū de
perfidis iudeis celeſtis iuſtitia loqueretur: ſaluberri
mum conſilium noſtris infirmitatibus dedit. Cogi
tatio enim ſeculi nos ſemper affligit: quam ſi nō abij
ciamus atterimur: ſicut Salomon ait. Quemadmo Prouer. 25
dum vermis ligno ⁊ tinea veſtimento: ita triſtitia vi
ri nocet cordi. Sed qñ iactatur in dñm: non ſolū nō
nos conſumit: ſed etiam nutrit: vt que ſolet iminuere
augmentum nobis videatur afferre. Sequitur: Non
dabit in eternum fluctuationem iuſto. Vera eſt dñi
imutabiliſq̧ ſnīa: ſed ſi eam qua dicta eſt integritate
noſcamus. Iuſtis in iſto ſolo: ſeculi non adimit flu
ctuatōes: q̄ꝛ hic eos temporaliter probat: vt ibi quos
coronet inueniat. In eternum autem ſicut hic dicit:
neminem permittit iuſtiſſimum fluctuare: qñ iam
perpetua pace cum ipſis cognoſcitur in eternitate re
gnare. Ibi enim nequaq̧ excitabitur fluctus: vbi eſt
ſemper tranquilliſſimus portus. [Tu vo deus: dedu
ces eos in puteū interitus.] Quia dixit de iuſtis: nūc
DEF dicit de impijs qui in gehēne ꝓfunditate mergendi
ſunt. Puteus quidem dr̄ hiatus patens in terre ſini
bus excauatus: aquas continens humanis vſibus at
tributas. Sed ne hunc puteum vitalem intelligere
potuiſſes: addidit: Interit᷑. De quo alio i loco legit̄: Pſā. 68.
Neq̧ aperiat ſuper me puteus os ſuum. Fouea mor
talis: merſura terribilis: vbi nec ſpatium vllum con
ceditur: nec ipſa miſeris reſpiramenta preſtant̄: ſed
obſcuritas tenebroſa circūdans: ameni luminis tol
lit aſpectū. Et putei ſiquidem ſimilitudine: gehēne
tormēta

tormenta nos admonet formidare. O pietas inaudita iudicantis: totum hominibus predicatur: vt culpa plectibilis euitetur. [Uiri ſanguinum ⁊ doloſi: non dimidiabunt dies ſuos.] Numerū pluralem ſanguis latina lingua non recipit: ſed hoc magis ſcripture diuine proprium eſſe dicimus. Uiri ſiquidē ſanguinū ꝓprie non dicuntur qui innocenter humanū fundūt cruorem: quū ⁊ iuſti iudices diſcipline neceſſitate cōſtricti: quo quietos populos reddant interdū puniūt nocētes: ⁊ ille qui violētū repellit: cruorem ſeuiſſimi hominis effundit: maxime cum legamus iuſta bella viris ſanctis a domino fuiſſe ꝓcepta. Quapropter addidit: Et doloſi: vt illū tm̄ intelligeres reum: qui per inſidias ⁊ iniquiſſimū dolū alienū querit exitium. Hos tales implere non dicit dies ſuos: qui cū ſibi lōgam viā ꝓmittūt: exitū celerrime mortis inueniūt. Nam omniū dies in predeſtinatione noſcunt eē definiti: ſed illis dimidiabunt dies ſui: quibus ꝯtra diſpoſitū ꝓprium ꝓuenire monſtrat occaſus. Ideo enim additum eſt: ſuos: vt voluntarios intelligeres: non a dño conſtitutos. [Ego autē in te ſperaui dñe.] Illos tales quib⁹ celerrimus euenit finis: in ſe ſperaſſe nō dubium eſt: dñm autem ſaluatorē cuius hec vba ſūt ex forma ſerui in patrem ſperaſſe manifeſtū eſt. Paſſionis pſalmum ſolito more ꝯcludēs ſe dicit ſperaſſe in dñm: vt ſignificaret corda fideliū in ſpe dñi ſemꝑ eſſe defixa. Frequenter enim caput loquitur: qđ membris aptare debeamus. Quapropter ⁊ huius hymni modum: ſicut in 34° pſalmo iam dictū eſt: debemus exquirere ꝑfinitum. Primū: quia ex dñi chriſti ꝑſona ꝓlatus eſt. Deinde inchoauit ab oratione. Tertio: dñice paſſionis geſta memorauit. Quarto: verbis euāgelicis aſſona veritate ꝯſenſit. Quinto: in ſpe fidelium magna finitus eſt: vt dubium nō ſit preſentē pſalmū preſcriptis regulis conueniſſe.

Concluſio.

Audiuimus viuificatorem creaturarū: aīaꝫ ſuā poſuiſſe pro ſalute mortaliū. Audiuimus impaſſibilem deuꝫ carne ſuſcepiſſe pro peccatoribus paſſionem: Audiuimus patri coeternū mortis ſubiſſe ſupplicium. O ineſtimabile precium quod redemit genus humanum: O holocauſtum qđ nobis preſtitit eternas flammas euadere. Interitus qui tulit exitium. Finis qui dedit bonum ſine fine manſurum. Nam cum prouenit innocēti mortis aculeus: factum eſt vt iure perderet quos tenebat obnoxios. Deglutiuit enim infernus more piſcium exitiū ſuum: ⁊ qui ſe capere predam credidit: predatorem ſuuꝫ potius deceptus excepit. Unde papa Leo ſedis ſue compar: pulchre locutus eſt dicens: Quāuis multorum martyrum in ꝯſpectu domini precioſa mors fuerit: nullius tamen inſontis occiſio fuit redemptio peccatorum. Acceperunt enim iuſti: non dederunt coronas. Et de fortitudine fidelium exempla nata ſunt patientie: non dona iuſtitie. Singulares quippe in ſingulis mortes fuerunt: nec alterius quiſquam debitum ſuo fine perſoluit. Inter filios autem hominum vnus ſolus extitit Chriſtus: qui vere erat agnus immaculatus: in quo omnes crucifixi: omnes mortui: omnes ſepulti: omnes ſunt etiam ſuſcitati. Preſta piiſſime Deus: vt qui in aſſumpta carne pro nobis dignatus es pati: regni tui conſortia nobis largiaris. Memoria quoqꝫ tenenduꝫ eſt: quod hic pſalmus tertius eſt eorum qui de paſſione ⁊ reſurrectione domini latius ſunt locuti.

Explicit expoſitio in pſalmum. 54ᵐ.

In finē pro populo qui a ſanctis longe factus eſt Dauid in tituli īſcriptionē quū tenuerunt eum allophili in geth. LV.

Miſerere mei deus quī conculcauit me homo: tota die īpugnās tribulauit me. Cōculcauerunt me inimici mei tota die: quoniā multi bellantes aduerſum me. Ab altitudine diei timebo: ego vo in te ſperabo. In deo laudabo ſermōes meos: in deo ſpaui nō timebo qđ faciat mihi caro. Tota die vba mea execrabant: aduerſum me oēs cogitatiōes eorū in malum. Inhabitabūt ⁊ abſcondēt: ipſi calcaneum meū obſeruabūt. Sicut ſuſtinuerūt animā meā pro nihilo ſaluos facies illos: in ira populos ꝯfriges. De⁹ vitā meā annūtiaui tibi: poſuiſti lachrymas meas in cōſpectu tuo. Sicut ⁊ in ꝓmiſſione tua: ſic cōuertētur inimici mei retrorſuꝫ. In quacūqꝫ die inuocauero te: ecce cognoui quī deus meus es. In deo laudabo verbū in dño laudabo ſermonē in deo ſperaui: nō timebo qđ faciat mihi homo. In me ſunt deus vota tua: que reddā laudatiōes tibi. Quī eripuiſti aiam meā de morte ⁊ pedes meos de lapſu: vt placeā coram deo in lumine viuentium.

Titulus hic duplicia ꝯtinet ſacra. Una pertinet ad euāgeliū vſqꝫ ad illud qđ ait: In tituli inſcriptionē. Alia veteris teſtamēti vſqꝫ ad terminū tituli. Primo dicit: in finem qđ chriſtū ſignificare frequēter expoſitū eſt. Deinde pro ꝑplo qui a ſanctis lōge factus eſt Dauid in tituli inſcriptionē. Tituli inſcriptionē diximus in paſſiōe dñi ideo nō fuiſſe deletā: quia longe ante fuerat ꝓphetatū: Ne corrūpas tituli iſcriptionē. Sꝫ pōtio pilato iudaic⁹ ꝑpls iminebat: vt ꝯtra vaticinia ꝓpharū huius tituli emēdaret inſcriptio: nolēs ſuū regē dici: quem inſanis mētibus reſpuebat. Que volūtas eos longe fecit a ſanctis: quī fideles Chriſtū ſuuꝫ regem dici tota mētis intentione feſtināt. Cū tenuerūt eum allophili in geth: hoc eſt: qđ regum textus enarrat: quia Dauid Saulis inſecutione perterritus in ciuitate geth apud allophilos ſe credidit occulēdum. Sed quia diximus hec oīa myſticis ſimilitudinibus exponēda. Geth ſignificat torcular: id eſt: preſſurā quā oīs patit chriſtianus. Sed tūc fructū reddit vberrimū: cū tribulationū fuerit faſce depreſſus. Et ideo in tali ſuꝑſcriptione loqui rōnabiliter aptat eccl'ia: que allophilorū id eſt alienigenarū perſecutionibus ingrauata: tanqꝫ nectareos liquores merita ſanctorū copioſa vbertate profundit. INTER

Diuiſio.

Diuerſis afflictionibus onerata: In prima ſectione pſalmi mater orat eccleſia: confidens ſe tm̄ a ſeuientib⁹ inimicis eē liberādā. Secunda ſectione: ꝓprias enumerat paſſiones: grās agēs quia de crebris ꝑiculis ſit erepta: nec ſe dicit formidare mala que cognoſcit

eē celeriter tranſitura. Tertio loco: in futura illa bea
titudine laudes ſe dicit dño iugiter cantaturā: qui eā
de huius ſeculi aduerſitate liberauit. Expoſitio.

Al. mei. Iſerere ī mihi domīe qm̄ conculcauit me
Al. ipugnās homo: tota die ī bellans tribulauit me.]
Uirgo mater ecclīa que fideles populos
parit: nec a ſuaītegritate diſcedit: celeſtē
ſponſum pijs lachrymis rogat: ne ſe patia
tur ab inimicis opprimi: que adhuc in mundi iſtius
cognoſcitur calamitate verſari. Cōculcauit: retulit:
quod in titulo dixit ad torcular: q2 tantum vinū ex
primiē: quātum entīus vua calcaē. Hoīem hic ſigni
ficat abſolute diabolū: ſicut in euangelio de ipſo dñs
Math. 13. dixit: Inimicus aūt homo qui ſupſeminauit ziżania:
eſt diabolus. Sequiē: Tota die bellās tribulauit me
Deſcribit qd in hoc mūdo ſancta patiaē ecclīa: q2 ſi
ne aliqua intermiſſiōe diaboli cognoſciē certamina
Eph. 6. ſuſtinere: ſicut dicit apl's. Non eſt nobis colluctatio
aduerſus carnē ⁊ ſanguinē: ſed aduerſus principes ⁊
ptātes tenebraꝝ harꝝ. Bellum graue q2 occultū: pu
gna difficilis q2 cū fortiore dimicaē. Quale eſt enī cū
hoſte ꝯfligere: ⁊ eius inſidias nō videre? Aduerſari⁹
quoqꝫ noſter nec labore deficit nec vict⁹ aliqn̄ diſce
dit: ſed tanto atrocior redit: quātū eū per diuinā gra
SCHE tiam debellari poſſe contigerit. Bellum vō ſchema
tice per Antiphraſim dicimus: ſicut lucum qui non
lucet: ⁊ piſcinam que non habet piſcēs. Quapropter
nullus ſe queratur fidelium frequentiſſima diabo
li machinatione vexari: quia ſi Chriſti eſſe volumus
Al. qm̄ multi bellantes aduerſum me. hic aduerſarium ſemꝑ diabolū ſuſtinemus. [Concul
caueruñt me inimici mei tota die: ab altitudine diei.
Ab altitudie diei timebo Qm̄ multi qui debellant me timebunt.] Grauiſſimū
quidem genus iniurie eſt: vſqꝫ ad pedum cōtumeliā
peruenire: ſed inde pcedit qd̄ ſanctis altaribus offe
raē. Uinū enim nō ꝓfluit niſi pedib⁹ vua tūdaē: ſic
in mēbris ſuis eccleſiam ꝯculcat inimicus: vt ſancto
rū inde merita glioſa naſcanē. Repetit quoqꝫ: Tota
die: vt reuera intelligas in hoc ſeculo nullū tēpus oī
modis a talib⁹ tentationib⁹ alienū. Nā qd̄ dixit: Ab
altitudine diei: mūdū iſtū ſignificat: vbi tumet alti
tudo ſupbie. Nā ſicut chriſti regula humilitatem ſpei
pit: ita diaboli ꝯſuetudo ruinoſe altitudis culmina
pſuadet. Et vt graue pōdus ſue cōpreſſiōis exprime
ret: ab altitudie ſupbie ſe dic̄ fuiſſe calcatū: vt nec le
ue pōdus crederes qd̄ tanta mole pmereē. Sequiē:
Qm̄ multi qui debellāt me timebūt. Non vacat qd̄
multos dicit ⁊ nō oēs timere: ſcilꝫ qm̄ ex ipſis qui ec
clīā debellāt plurimi ꝯuertunē ad dñm: ⁊ incipiunt
eterna exitia nō timere cū beatoꝝ ptib⁹ aggregenē.
Illi aūt qui in ſua obſtinatione pmāſerint: oēs time
būt penale ſibi iudiciū: qn̄ dñi declaraē aduētus. Fe
lix cōmutatio: vt hic puo tpe caſte timeāt fideles: ⁊ in
Al. illa pennī exultatiōe ſecuri ſint. At ꝯtra īfelicū ſors
oīno duriſſima eſt: hic ſub breuitate gaudere: ⁊ in illa
Al. nō hꝫ Eꝑpetuitate cruciari. [Ego vō in te ſperabo ī dñe.] Di
cit cauſam quare ſic timere non debeat ſicut ipī for
midabūt: qm̄ ſperat in dño qui nunqꝫ in ſe decipit cō
Eccl. 2. fidētes: ſicut Salomon dicit: Quis ſperauit in dño ⁊
cōfuſus eſt? Aut qs pmāſit in timore illi⁹ ⁊ derelict⁹
Al. nō habet eſt? [In deo laudabo ſermones meos ī tota die: in
Al. deo ſperaui. ī dño ſperabo: nō timebo qd faciat mihi ī homo.] In
Al. caro deo laudat ſermōes ſuos: qui omne qd̄ bñ loquiē nō
ſibi: ſed diuinis cognoſciē munerib⁹ applicare. Suos
enī ita itelligēdū eſt: nō qui ꝓprio ꝓferunē arbitrio
qm̄ ſemꝑ mali ſūt: ſed qui dñi largitate pceſſi ſunt.

Noſtra enī que nobis data ſunt recte dicimus: ſi tn̄
eadem conceſſa nobis dñi munere ſentiamus. Sed
hoc tota die: id eſt: vniuerſe vite tēpore ꝯſtat eē faciē
dum: ⁊ cum aduerſis deprimunur: ⁊ cum proſperis
ſubleuamus. Sequiē: In deo ſperabo nō timebo qd
faciat mihi homo. Sūia iſta niſi ſubtiliter queraē:
ſuperiorib⁹ videē eē ꝯtraria. Nā cū ſe ꝯculcatū dice
ret ⁊ debellatū ab hoīe: ⁊ imminētia picula metens mi
ſericordiam dñi poſtularet: hic iterꝝ aſſerit ſe hoīem
DCG nō timere. Utrūqꝫ verꝝ: qm̄ prius dum pſentes cala
mitates: id eſt: ſeculi iſtius aſpiceret: formidauit: nūc
timorē cum futura cōuerē: abiecit. Quid enim pote
rat ab hoīe pati: qui ſpem ſuam poſuerat in illa retri
butione iudicij? Seuiat lꝫ carnificū manus: pparen
tur incēdia caminoꝝ: oīa tormēta deſpicit ecclīa in
membris ſuis: que expectat dñi munera ſaluatoris.
[Tota die vba mea execrabātur: aduerſum me ī oīa Al. oēs cogitationes
cōſilia eoꝝ in malum.] Uenit ad ſecundam pteē: vbi
ſub dolore cōqueriē vba pdicationis ſue ꝯtinue a per
fidis execrata: q2 cū vā diceret: detractiones abomina
biles incidiſſet. Qd̄ ad hereticos vel male latētes pti
net chriſtianos: qui dū vba dñi audiunt: ſalutaria di
cta cōtemnūt. Sequiē: Aduerſum me oīa cōſilia eo
ETY rū in malū. Conſilia ſolēt puidere que ꝓſunt: a cōſu
lendo enim dicta ſunt. Sed vt intelligeres tractat⁹
eoꝝ nulla bonitate ſubſiſtere: addidit: In malum: ne
qd eos boni in illa crederes deliberatione tractaſſe.
[Inhabitabunt ⁊ abſcondent: ipſi calcaneum meum Al. ſuſtinue
obſeruabūt. Sicut ī expectauit anima mea.] Iſti er runt aiaꝫ meā
go ſubdoli chriſtiani habitare publice vident eccliā
⁊ ꝯgregationes ſequi ꝯuentuſqꝫ pploꝝ: ſed virus ſue
peruerſitatis abſcondunt. Nec palā auſi ſunt pdere
qd̄ ſciunt aplicas regulas nō hre. Malum inteſtinū:
vulnus inſanabile: qd̄ quāto plus tegiē: tanto ampli⁹
incurabili putredine ſauciaē. Sequiē: Ipſi calcaneū
meū obſeruabunt. Mos iſte diabolicus eſt: vel eoꝝ
qui miſtri ipſius eē noſcunē: vt calcaneū: id eſt: vlti
ma noſtra inſidioſa calliditate reſpiciāt: ſicut ſerpen
Gen. 3. ti a dño dictū eſt: Illa tuum obſeruabit caput: ⁊ tu in
ſidiaberis calcaneo eius. Scit enim diabolus finiſt
ma noſtra iudicare: ⁊ ipſa vult euertere vt poſſimus
ad reatus diſcrimina puenire. Addidit: Sicut expe
ctauit aīa mea: id eſt: ſicut ante puidi: ſicut inſtructa
Al. illos fui: ſicut a dño regulā predicationis accepi. [Pro ni Al. nō hꝫ
hilo ſaluos facies ī eos: in ira populos ꝯfringes ī de⁹.
Illos quos ſuperius dixit inſidiatores: ⁊ venenoſa ſe
ſimulatione celātes: hic per gratiam dñi facile pmit
tit eſſe ſaluandos: vt de nullo ergo errantium deſpe
rare debeat: quāuis culpabilem eſſe cognoſcat. Nam
quod dicit: Pro nihilo ſaluos facies eos: ſignificat q2
gratis omnia ſua pietate concedit: nec cuiuſqꝫ meri
tum exigit: vt poſſit proprio labore ſaluari. Quid enī
meruit latro: vt ſic paradiſum velociter introiret?
Quid publicanus: qui repente de templo abſolutus
exiuit? Ipſe dedit confeſſionis ſubitū votū: qui do
nauit ⁊ premiū. Conſtat ergo pro nihilo peccatores
ſaluos fieri: quando certum eſt conuerſionem gratui
ta largitate cōcedi. Sequitur: In ira populos cōfrin
ges deus. Prius dixerat malignam turbam eſſe ſube
rendam: nunc quemadmodū ſaluari poſſit exponit.
Iuſtitia dñi que putatur ira: confringit populos con
tumaces. Nam cum tribulationibus eorum corda
quaſſauerit: ⁊ diuerſaꝝ anguſtiaꝝ numeroſitate cō
pleuerit: ab iniquitate reuocati compelluntur dño
confiteri: ⁊ per iram eius videtur fieri cum ille placi
dus

dus atq̃ imutabilis ſalutis nr̃e cauſas noſcat̃ operi.
Al. Deus { [Uitam meã annũtiaui tibi: poſui lachrymas me
Al. poſuiſti { as in ɔſpectu tuo. Sicut in pmiſſiõe tua.] Uitã ſuã
Al. Et annũtiat deo: qui peccata ppria ɔfitet̃: ſicut fec̃ apl's
1. Timoth. 1. dicendo: Prius fui blaſphemus ꝛ pſecutoꝛ ꝛ iniurio
ſus. Hoc eſt eni glorĩã deo dare: vt publice denuntie
mus quales nos dignatus fuerit ſuſtinere ꝛ ad ɔuer
ſionẽ adducere: qui merebamur peccatis facietibus
interire. Et inſpice qδ dicit: Uitam meã: qꝛ ſemp̱ p
bat̃ eẽ culpabilis. Qñ eni nõ aut cogitando delinqui
mus: aut vbis offendim⁹: aut labili actiõe peccamus
Uitã ergo ſuã ſicut pfidi abſcõdũt: ita fideles annũ
tiant: nõ vt eã deo notã faciãt qui nullatenus põt ali
qd ignorare: ſʒ vt ſe magis cõdemnãtes mereant̃ ab
ſolui: ſicut ppħa dicit: Dic tu prius peccata tua vt iu
ſtificeris. Seqtur: Poſui lachrymas meas in ɔſpectu
tuo. Lachryme que in ɔſpectu dei ponunt̃ iocunde
ſunt: qꝛ nõ cruciant: ſed a cruciatibus liberant. Pias
ergo lachrymas fundebat: qui pro inimicis rogabat:
ꝛ ideo meruit obtinere: qꝛ pceptũ dñi pbat̃ impleſſe.
Addidit: Sicut in pmiſſione tua. Pollicitatio qppe
dñi eſt vt pias lachrymas nõ refutet: ſicut ꝛ in alio
pſalmo dicit: Inuoca me in die tribulatiõis tue: ꝛ eri
Pſ. 49. { piã te: ꝛ magnificabis me. [Cõuertent̃ inimici mei
Al. Tũc { retroꝛſum. In quacũq; die inuocauero te: ecce cogno
Al. cognoui { ui qm̃ deus meus es tu.] Cõuertẽdos retroꝛſum dic̃
Al. non hʒ inimicos: ne in ſuo itinere pſeuerãtes: peſſimos iple
re doceant̃ errores. A malo eni qui retro redit pfidie
ſue culpãda derelinquit. Sic eni petro aplo dñs dic̃
Mat. 8. ppitius nõ iratus: Redi retro Sathanas. Iſtud eni
qñ errãtib⁹ ɔtingit: erroꝛ priſtine peruitatis abſcedit
Sequit̃: In quacunq; die inuocauero te. Hic clemẽ
tiã dñi pnũtiat mirabilemq; pietatẽ: vt in quacunq;
die inuocatus fuerit: ſemper ſe miſeratus indulgeat.
Quacunqʒ die ſignificat diuerſi tẽpoꝛis ſatiſfactio
nes. Alter eni tota pene vita dñm ſupplicat: alter in
media etate cõuertit̃: alius in vite fine ſaluat̃. Ipm
eſt eni: in quacunqʒ die: qꝛ dñs clemẽti patiẽtia qõli
bet tẽpus nr̃e ɔuerſionis expectat: ꝛ ideo culpabiles
Ezech. 18. ſuſtinet: expectat errãtes dicẽs: Nolo mortẽ peccato
ris: ſed vt conuertat̃ ꝛ viuat. Soluʒ eſt eni vt in hac
vita peccatũ omne fateamur: vbi ꝛ humana fragili
tate delinquimus. Addidit: Ecce agnoui qm̃ de⁹ me⁹
es tu. Dulcis pfeſſio ꝛ vera pbatio: vt ipſe cognoſce
ret impletũ: qδ magno deſiderio nouerat exquiſitũ.
Sequit̃: Qm̃ deus meus es tu: lʒ ſit generaliter dñs
omniũ noſtrũ: tñ ɔfidẽter dicimus: de⁹ meus: qñ ab
{ eo nos reſpici poſſe gaudemus. [In deo laudabo ver
Al. nõ hʒ { bum: ꝛ in dño predicabo ſermonẽ.] Reuera ortho
Al. laudabo doxe dicta noſcunt̃ eccl'ie. In patre ſe pmittit filiuʒ
laudaturũ: vt qcqd de illo dr̃: de iſto pariliter ſentia
tur. Nã cũ pdicamus eternum atq; omnipotentem
patrẽ: eternũ atqʒ omnipotentẽ filiũ ſine dubio cõfi
temur. Unũ eſt eni in vtroqʒ pconiũ: qm̃ vna virtus
amboꝝ: indiuidua gl'ia: qm̃ indiuiſibilis eſt natura.
Deniqʒ ſic ipſe in euãgelio teſtat̃: Ego in patre ꝛ pr̃
Ioh. 14. in me eſt. Quid rogo nõ hẽat filiꝫ: qui naturã oĩpotẽ
tis filiꝫ hẽt: Aut qd nõ habeat pr̃is: qui naturã omni
potẽtis pr̃is hẽt: Una eſt reuera ſubſtãtia: qꝛ nihil in
coꝝ eſſentia diſſimile aut diſcrepãs reperit̃. Nõ hic
amplius minus ve reperis: niſi qδ ſibi hereſis arria
na ɔfingit. Hec aũt regula vnitatis atqʒ equalitatis
ſpiritum quoqʒ ſanctum ſine dubitatione conſubſtã
tialẽ patri filioqʒ cõplectit̃: qm̃ ſancta trinitas vnus
eſt deus: nec põt ꝛ vni gloriam dare qui ſe non intelle
xerit hoc coiter obtuliſſe. Sciẽdũ plane: ꝙ doctiſſi
mus Aug⁹ in lib. 15⁰ trinitatis ata dic̃. Spirit⁹ ſanct⁹
ſm ſcripturas diuinas: nec pr̃is eſt ſoli⁹: nec filiꝫ ſoli⁹:
ſed eẽ ɔſtat amboꝝ. Quapropter pr̃is ꝛ filiꝫ charitas
eſt vnica: cũ tñ ꝛ ipſe perfecta ſit charitas. Hoc etiaʒ
multipliciter pbat in expoſitiõe epiſtole ſancti Ioã
nis: apertius homelia ſeptima dicẽs: Quia qui chari
tatẽ nõ hẽt fratris vtiqʒ nõ hẽt ſpiritũ ſanctũ. Seq
tur: Et in dño pdicabo ſermonem. Hic iam venit ad Ioh. 1.
dñm Chriſtũ: qui vnus ex trinitate vbũ caro factum
eſt: ꝛ habitauit in nobis. Cuius ſermones: id eſt: pdi
catiões merito ſe laudaturã pmittit eccleſia: qꝛ hu
mano generi viuẽdi regulã pſtitit ꝛ ſalutẽ. Reuera
ſermones vbiqʒ pdicãdi per quos mũdi ſalus celeſti
potuit miſeratione reparari. Hec eni duo ſancta mater
ſe pdicaturã pmittit: que nr̃e fidei eternaʒ tribuunt
ſoſpitatẽ: ſcilʒ potẽtiã vbi: ꝛ humanitatẽ eiuſdeʒ dñi
Chriſti. Sed ne aliquis peſſimoꝝ iſta noĩa dei ꝛ dñi
ſub diſcretione aliqua ſuſcipiẽda iudicaret: vt patri
ꝛ filio vocabulum iſtud dñi: nõ oĩmodis diceret ɔue
nire: in cẽteſimo nono pſalmo ppħa teſtat̃ dicẽs: Di
Pſ. 109. { xit dñs dño meo: ſede a dextris meis. [In deo ſpabo
Al. ſperaui { nõ timebo qd faciat mihi homo.] Reuera nõ poteſt
hoieʒ timere: qui ſe mũdana nõ formidat amittere.
Quid eni põt inimicus auferre: niſi illud qδ ſancta
mater a ſua mente pbat̃ abijcere: Hic eni homineʒ
ſicut ſuperius dictũ eſt: diabolum debemus accipere
qui ſanctam eccleſiam iniqua ſemp̱ volũtate pſequi
tur. Uerſus aũt iſte: ꝛ in prima pte finalis eſt: ſicut ꝛ
hic videt̃ eẽ repetitus: vt quaſi margaritarũ quibuſ
dam filis relucẽtibus parilitas ſibi partiũ decora cõ
{ ſtaret. [In me ſunt deus vota: que reddã laudes ti Al. tua.
{ bi.] Uenit ad tertiũ mẽbrũ: vbi iam liberata de ma Al. laudatio
lis huius ſeculi: laudaturã ſe dñm pfitetur eccleſia. nes.
Dicit enim in ſe eẽ vota laudationis: dei tñ munere
cõtributa: que in illa perpetuitate reddẽda ſunt: qñ
iam ſancti indefeſſis vocib⁹ pſoluẽt laudis obſequiũ.
Iſta ſunt enim que cũ deũ diligimus habemus ſem
per intrinſecus: que a nobis oĩmodis nõ recedũt: ſed
in illa ppetuitate reddimus cum ſemper ſoluimus ꝛ
debemus. Nã de futuro nos ꝛ hũc verſum debere in
telligere ſequẽtia demõſtrãt: qꝛ huic mũdo nequeũt
{ nullatenus ɔuenire. [Qm̃ eripuiſti animã meam de
{ morte: oculos meos a lachrymis: ꝛ pedes meos de Al. non hʒ
{ lapſu.] Cauſam reddit cur vota laudis ſit pus imola
tionibus oblatura: ſcilʒ qꝛ eripuit animã populi fide
lis de morte ppetua. Que figura dr̃ Etiologia: id eſt: SCHE
cauſe redditio. Et bene ſuam animã ſancta mater a
morte dicit ereptam: que filioꝝ liberatione gaude
bat. Sequit̃: Oculos meos a lachrymis: ꝛ pedes me
os a lapſu. Singulis ſingula reddit: animã dicit ere
ptam de morte: oculos a lachrymis: pedes vo de lapſu
Sed hec tria in futuro ſeculo pſtabunt̃: qm̃ iam nec
aĩa peccãdo morietur: nec oculi mala ſua deflebũt: nec
pedes labẽtur. Nã hic cui beatoꝝ aufert lachrymas
cũ ipſe dicat: Beati qui lugent: qm̃ ipſi conſolabunt̃. Math. 5.
Nec pedes iuſtoꝝ in iſto ſeculo a lapſu reddunt̃ alie
ni: qꝛ dũ in hoc mũdo ambulant ſemp̱ in lapſu ſunt:
ſed diuina miſericordia continentur: ſicut legit̃: Se Prouer. 24
{ pties cadit iuſt⁹ ꝛ reſurget. [Ut placeã corã deo in lu
{ mine viuẽtiũ.] Dicit quẽadmodũ dño placere poſſit
eccleſia in manifeſtatione ſanctoꝝ: hoc eſt: in lumi
ne viuentiuʒ: in quibus ipſa pulchra: ipſa ſine macula:
ipſa reddit̃ ſine ruga. Quicqd enim in illis acciderit
in vultu illius illuceſcit. Sicut hois ſana viſcera red

dunt faciem pulchriorem: ſicut Salomon dicit: Cor
Ibidem. 15. de letāte vultus floret: ita oris ſancte eccleſie decus aſpergitur: quod in beatoꝝ meritis inuenitur.

Concluſio.

Peracta ſunt verba ſancte virginis ⁊ matris eccleſie. Illa enim nos incorrupta generat: illa caſto vtero profundit in perpetuam lucem. Sed vtinā quales baptiſmate illa generat: tales nos vite huius terminus inueniret: ne habeamus cū populo nefandiſſimo portionē: qui ſicut titulus dicit a ſanctis longe diuiſus eſt: quo nimo torcular nos iſtius ſeculi gaudentes p̄mat: vt copioſa de nobis vina ꝓfundat. Afflicti ergo grās agamus: cōtriſtati minime deſperemus: qm̄ illa tormēta ꝓſunt que nos ad premia beata perducunt.

Explicit expoſitio in pſalmum. 55ᵐ.

¶ In finem ne diſperdas David in tituli inſcriptione cum fugeret a facie Saul in ſpeluncam. LVI.

Miſerere mei deus miſerere mei: quoniam in te confidit aīa mea. Et in vmbra alarum tuarū ſperabo: donec tranſeat iniquitas. Clamabo ad deum altiſſimum deum qui benefecit mihi. Miſit de celo ⁊ liberauit me: dedit in opprobriū conculcantes me. Miſit deus miſericordiā ſuam ⁊ veritatem ſuam: ⁊ eripuit animam meam de medio catulorum leonum dormiui conturbatus. Filij hominum dentes eorum arma ⁊ ſagitte: ⁊ lingua eorum gladiꝰ acutus. Exaltare ſuper celos deus: ⁊ in oī terra gloria tua. Laqueum parauerunt pedibus meis: ⁊ incuruauerunt animā meā. Foderunt ante faciem meam foueam: ⁊ inciderunt in eam. Paratum cor meū deus paratum cor meum: cantabo ⁊ pſalmū dicam domino. Exurge pſalterium ⁊ cithara exurgam diluculo. Confitebor tibi in populis domine: ⁊ pſalmum dicam tibi in gentibus. Quoniam magnificata eſt vſqꝫ ad celos miſericordia tua: ⁊ vſqꝫ ad nubes veritas tua. Exaltare ſuper celos deus: ⁊ ſuper omnem terram gloria tua.

PEr finē: frequenter diximus dñm ſignificari: qꝛ ipſa eſt noſtra perfectio ad ipm̄ feliciter ꝑuenire. Nā ſicut cū terminum attigeris itineris deſtinati: labore finito in loco deſiderantiſſimo conquieſcis: ita cum ad dñm veneris vlterius nil requires. Ne diſperdas David: ꝓhibet David a Saule diſperdi: qui ad regnum fuerat voluntate dñi preparatus: ſicut factū eſſe manifeſtum eſt. Sequitur: In tituli inſcriptiōe. Hoc non David: ſed in paſſione Chriſto domino proueniſſe manifeſtum eſt: ne a pontio pilato ſcriptus titulus mutaretur. Sed qꝛ diximus perſonā domini ſaluatoris portaſſe David: hoc nunc de ipſo dicitur: qđ erat in chriſti dñi paſſione faciendum: ne diſperderetur David de regno deputato: ſicut nec illa dñi potuit tituli inſcriptio cōmutari. Addidit: Cum fugeret a facie Saul in ſpeluncā. Actꝰ iſte ⁊ David ⁊ dñi multū videt̃ eſſe conſimilis. Nā ſicut David Saulem fugiēs in ſpelunca ſe abſcondit: ita ⁊ dñi ſaluatoris deitas intra templū corporis ſui iudeis perfidis fuiſſe ꝓbat̃ abſcondita. Sic ſingula que de David ⁊ Chriſto ꝓuenerunt facta: illis ſunt ſub hac alluſione cola. Que imagines reꝝ in hoc titulo ideo preludūt: qꝛ totus pſalmus dei paſſione dicturus eſt. Sic enī ille truculentū Saulē: ſicut iſte iudeos nequiſſimos perferebat. Oportet ergo meminiſſe pſalmum hunc quintum eſſe illorum qui paſſionem ⁊ reſurrectionē domini ſub breuitate commemorat.

Diuiſio.

DOminus chriſtus: in primo ordine pſalmi orat de ſua paſſione ſollicitus: ſm̄ id qđ ꝓpter nos homo fieri ineſtimabili pietate dignatus eſt. Factus enī (vt ita dixerim) humanatus deus: qui etiā in aſſūptione carnis deus eſſe nō deſtitit: incōuertibilis manēs: aſſumpto conuertibili hoīe: naturā ſuam nō minuēs: ſed ꝯditionē mortalitatis exaltans. Unus enī atqꝫ idē eſt dñs Chriſtus: qui ⁊ in dei forma operatꝰ eſt miracula magna virtutis: ⁊ in forma ſerui ſubijt ſeuitiam paſſionis. Scđo ordine: reſurrectiōis ſue gloriam ſtupenda varietate deſcribit. Tertio: poſt beatiſſimam reſurrectionē laudes ſe prī dño cantare ꝓmittit: que membra diapſalmatum quoqꝫ interpoſitione ſeparantur.

Expoſitio.

MIſerere mei deus miſerere mei: qm̄ in te cōfidit aīa mea. Chriſtus dñs humanatꝰ clamat ad patrē: ex eo ꝙ futuram metuit paſſionē: vt q̄uis volūtariā ſuſciperet mortē aīe ſue declararet abſolute formidinē. Miſericordiā petit dei filiꝰ: qui miſeret̃ oībꝰ qui tāta ad nos liberādos humilitate deſcēdit: vt vnū ex fidelibus clamare putes: ⁊ creator mūdi aſſumpte carnis infirmitate deprecat̃. Nam cū dicit: Miſerere mei deus miſerere mei: repetitio iſta periculū future mortis oſtendit: vt ſepe poſceret reſurrectionis miraculum: qui ſubiturus erat diſcrimina paſſionis. Sequitur: Quoniam in te confidit anima mea. Oratio iſta forma fidelium eſt: vt qui propter ſalutem noſtram talia pertulit: precationibus quoqꝫ nos ſuis pius doctor inſtrueret. Orauit enim: vt regulam nobis ſancte orationis oſtenderet. Paſſus eſt propter nos: vt nullus pro ipſo pati velle refugiat. Reſurrexit: vt ad reſurrectionem quoqꝫ ipſius ſpes ſe noſtre infirmitatis extendat. Ille enim iſtarum rerum indiguꝰ non fuit: ſed omnia cauſa noſtre ſalutis excepit. Et in vmbra alarum tuarum ſperabo: donec tranſeat iniquitas. Intelligamus orationis iſtius puriſſimā ſanctitatem. Primo verſu miſereri ſibi dominum ante omnia poſtulauit. Secundo dicit quare debeat obtinere. Tertio quemadmodum poſſit ab imminēti perſecutione liberari. Alarum enim vmbra: tecta materna ſunt: que pullos teneros ⁊ blandimēto quodam fouent: ⁊ ab irruente tempeſtate cuſtodiunt. Sed quia hec munimina magnum auxilium materne pietatis oſtendunt: talis comparatio frequenter in ſcripturis ſanctis poſita reperitur: ſicut dominus in euangelio dicit: Hieruſalē Hierlm̄: quotiēs volui congregare filios tuos ſicut gallina pullos ſuos ſub alas ſuas ⁊ noluiſti. Que figura dicitur Parabole: Math. 23.
SCHE

id eſt:

id eſt:comparatio:quotiens ſibi res genere diſſimi-
les comparantur. Sequitur: Donec tranſeat iniqui-
tas. In ipſa comparatione permanſit: vt ſub eadem
vmbra requieſceret: donec feruida iniquitas eſtua-
ret. ¶ Clamabo ad deũ altiſſimuz: deum qui bñ fecit
mihi. ¶ Magnus ordo pie pdicationis oſtendit: ad al-
tiſſimũ clamare: ad quẽ nõ voce valida: ſed puritate
cõſcientie puenit. Clamabat ille ab humanitate ſu-
ſcepta: a quo ſupne creature opem nõ deſinũt poſtu-
lare. Nã qđ dicit: Deũ qui bene fecit mihi: deſignat
excellentiſſimũ incarnatiõis arcanũ: qđ humano ge
neri grã diuina collatuz eſt. ¶ Miſit de celo ⁊ libera-
uit me: dedit in opprobriũ ꝯculcantes me. ¶ Natura
humanitatis vnita dei filio ꝯfiteť liberatã ſe ab hu-
mana ĩbecillitate: que poſt reſurrectionẽ meruit ce-
loꝝ regna pcipere. Miſit aũt qđ dicit: nõ ſignificat
angelũ: nõ aliquã creaturaz. Illa enim per ſe ſeruire
nõ liberare potuerũt: ſed miſſe: intellige auxiliũ ſup
ne potẽtie ſue. Liberauit enim pater filiũ ſuũ: ſicut
Phil. 2. apls dicit: Propter qđ ⁊ deus illuz exaltauit ⁊ dona-
uit illi nomen qđ eſt ſuper omne nomen. Liberare
Joh. 10. quoqz ſe poſſe ⁊ filius ipſe teſtatur dicẽs. Poteſtatẽ
habeo ponendi aĩam meã: ⁊ poteſtatẽ habeo iteꝝ ſu
mendi eã. Uerũ iſte locutiones coopationem ſancte
trinitatis oſtendũt: que vnũ vult: vnum ſemp opať.
Addidit: Dedit in opprobriũ conculcantes me. Op-
probriũ pſequẽtib⁹ fuit: qñ illũ quẽ ſe credebant ex-
tingnere: viderũt fideles pplos de ipſius reſurrectio
ne gaudere. Dedecus eniz ſuũ iudicat mala ꝯſciẽtia:
qñ ppria nõ videt ipleri poſſe diſpoſita. ¶ Miſit de⁹
miſericordiã ſuã ⁊ vitatẽ ſuã. ¶ Januã ſcđe ptis ingre
diť. Nam quis in ſupiore verſu ſimilia vba dixerit:
hinc tñ in graꝝ actionẽ prumpit: vt ſpem credentiũ
de ſua pſperitate firmaret. Miſit eniz de patre dić:
Math. 15. qđ ad humanitatẽ ſuſceptã ptinet: ſicut ⁊ in euãgelio
ait: Nõ ſuz miſſus: niſi ad oues que perierũt domus
iſrael. Miſericordia eſt ergo: qꝛ humano generi in ſu-
Act. 9. ſcepta carne cõpatiť: dũ clamat: Saule ſaule qđ me
pſequeris: vel his ſimilia. Ueritas: qñ vnicuiqz ſua
Al. Et facta retribuet. ¶ Eripuit aĩam meã de medio catu
loꝝ leonum: dormiui cõturbatus. ¶ Crucifixo corpe:
aĩam ſuã dicit ereptaz: de qua maxie nos pcipit eſſe
ſollicitos. Totuz enim in toto reddiť: qñ illa ſaluať.
Reſurget eniz corpus ad ſpiritualẽ gloriã: ſi illa nõ
DOG fuerit obſtinationis vulnere ſauciata. Catulos enim
leonũ: plebem ſignificat iudeoꝝ: quã pncipes ⁊ ſacer
dotes ferali voluntate genuerunt: vt leones ſint qui
mala cõſilia de nece dñi tractauerũt. Catuli eoꝝ po-
puli qui perperã iniũcta ſecuti ſunt. Addidit: Dormi-
ui ꝯturbatus. Mors dñi mirabili pprietate deſcri-
bitur: qui cõturbatus fremitu iudeoꝝ quiete altiſſi-
ma dormiebat: oſtẽdẽs tam nihil fuiſſe pſecutiones
ipſoꝝ vt occiſus pduceret ad ſomnũ. Dormire eniz
nõ eſt cõturbatũ: niſi illius qui in cruce poſitus: ſpiri-
tũ reddidit ſua volũtate. ¶ Filii hoiuz dentes eoꝝ ar
ma ⁊ ſagitte: ⁊ lingua eoꝝ gladius acutus. ¶ Hec de il
lis dicit qui in nece dñi impia volũtate graſſati ſunt
Ipſe enim exponit: qui iſti filii hoiuz ſunt quorum
dentes fuerunt arma ⁊ ſagitte: eoꝝ ſcilicet qui ſicut
legitur: ſupra eũ dentib⁹ ſtridebãt. Qđ per quintam
DEF ſpeciẽ diciť definitionis: que grece appellať Cataon
tilexin: latine ad vbũ. Singulis enim vbis definitur
qđ ſint dentes hominum furentium: id eſt: arma ⁊ ſa
gitte. Idem: Et lingua eoꝝ gladius acutus. Armis re
tulit ad cõſilia peſſima: ſagittas ad verba quidez vo

lantia: ſed ad operationem mortis emiſſa. Addidit:
Et lingua eorum gladius acutus. Acuto gladio com-
parant voces ille que dicebant: Crucifige crucifige. Luc. 23.
Nam ſicut enſis acutus celerrimum operatur mor-
tis effectũ: ita ⁊ illa vba citam exitũ cõpleuere iniaz.
Uno enim impetu viſi ſunt peremiſſe: ſicut arma ſo
lent acutiſſima deſecare. Per que tñ ſubtiliter com-
monuit: qꝛ ⁊ lingua ſeuiens poſſit occidere: ſicut ſalo
mon ait: Mors ⁊ vita in manibus lingue. ¶ Exaltare
ſuper celos deus: ⁊ ſuper omnem terraz gloria tua. ¶ Prouer. 18. Al. in omni terra
Duz in cruce talia chriſti pateretur humanitas: ⁊ do
minũ celi iudei viderentur habere deriſui: exclamat
a forma ſerui quam pro nobis aſſumpſit: Exaltare ſu
per celos deus: vt qui pẽdis in cruce: cognoſcaris ſem
per in tua maieſtate regnare. Non enim deus ſupra
ſe exaltari poterat: quia nõ eſt vltra quo creſcat. Sz
exaltabatur plane inter homines: quando gloria ma
ieſtatis eius conuerſis mentibus apparebat. Super
celos autem dixit: quia dñs ⁊ virtutes ſupernas no-
ſcitur habere ſubiectas. Sequitur: Et ſuper omnem
terram gloria tua. Hoc vtrũqz cõpletum eſſe. Exal-
tatus enim ſupra celos eſt: qñ ſedit ad dexteram pa-
tris. Glorificatus eſt ſupra omnem terram: qñ totuz
mundum catholica replet eccleſia: in qua laudes do
mino iugiter cõcinunť: ſicut Iſaias propheta dicit:
Uiuo ego dicit dominus: ⁊ iplebitur gloria mea vni
uerſa terra. ¶ Laqueos parauerunt pedibus meis: ⁊ Al. laqueum
incuruauerunt aĩam meam. Foderunt ante faciem
meam foueam: ⁊ inciderunt in eam. ¶ Judeos ſignifi
cat inſidiatores: qui predicationibus rectis dolos ſe
annectere crediderunt: ſicut euãgeliſta de phariſeis
dicit: cum ante eum ſtatuiſſent adulteram mulierez
dicẽtes: Hanc inuenimus in adulterio deprehenſaz:
Moyſes enim precepit nobis huiuſmodi lapidare: Joh. 8.
tu autem quid dicis: ⁊ cetera huiuſcemodi que mali
gna interrogatio cõmouebat. Pedes aũt chriſti ſunt
increpationes maloꝝ pmiſſioneſqz fideliuz: quibus
ille in hoc mundo euangelizans: quaſi quibuſdaz pe
dibus incedebat. Sequitur: Et incuruauerunt aĩam
meam. Hic pietas domini ſanctitaſqz deſcribiť. In-
curuauerunt eniz aĩam chriſti: qñ ſcelerati iudei cre
dere noluerunt. Ipſis enim cõdolendo: ſicut ⁊ alibi
dicit: ieiunus ⁊ ſterilis reddebať. Anima enim eius
in ſuis actibus curuari nõ poterat: que peccati macu
lam non habebat. Adiecit: Foderunt ante faciẽ meã
foueaz. Bene dicitur fouea: ſentẽtia mortis: que mit
tit ad foueam. In eius enim faciem dixerunt: Reus Mat. 26.
eſt mortis: ⁊ ideo dicti ſunt foueam fodere: quia eũ
neci viſi ſunt tradidiſſe. Addidit ſententiam genera
lem: Et ipſi inciderunt in eam. Omnis enim iniuſta
vox ſuos damnat auctores: ⁊ anteqȝ alteri noceat: ſe
prius ipſa ꝯdemnat. Qđ ſimiliter ⁊ Salomon dicit. Eccle. 10.
Qui fodit foueã incidet in eã. ¶ Paratũ cor meũ de⁹
paratũ cor meũ: cantabo: ⁊ pſalmũ dicã dño. ¶ Poſtqȝ
dixit malorum debitas penas: nunc venit ad tertiaz
partem: in qua poſt reſurrectionem acturum ſe gra-
tias pollicetur. Sed per illud gratias agit: per quod
⁊ reſurrexit a mortuis. Ceterum deitas chriſti cum
patre coeterna ſemper preſtat: ſemper omnipotens:
ſemper equalis eſt. Nam quis laqueos paraſſet ini-
micus: foueam aperuiſſet ingratus: Paratum ſe di-
cit ad agendas gratias: qꝛ ſibi ſciebat reſurrectio-
nis gloriam modis omnibus affuturam. Sed in quo
ſit paratus: per verba ſequentia declaratur: Canta-
bo ⁊ pſalmum dicaz dño. Cantare diximus: vocibus DEF

gratiam referre. Pſalmū dicere: pdicabili dominus
actione laudare. Que duo ſuperiori geminationi me
rito videnꝭ aptata: quādo in vtroqꝫ ſe ꝯfiteꝭ eſſe pa
ratū. Sed dum illa de ſe dicit: nos quēadmodū ꝯfi
teamur inſtituit. Nā ⁊ aplus Paulus ſequēs magi
Ro.5. ſtrū paratū ſe ꝯfiteꝭ dū ait: Gloriamur in tribulatio
nibus: ſciētes qm̄ tribulatio patientiā operaꝭ: patiē
tia ꝓbationē ⁊c. [Exurge gloria mea: exurge pſalte
riū ⁊ cithara: exurgā diluculo.] Per Tropologiā ex
urge diciꝭ: quaſi ſurge ad miraculū faciendum: ſicut
Pſ.11. ſcriptū eſt ⁊ in vndecimo pſalmo: Nunc exurgam di
cit dn̄s. Qui ſermo ad potentiā diuinam ꝓpter expri
mendas cauſas ab humana imbecillitate tranſlatus
eſt. Geminat etiā: Exurge pſalteriū ⁊ cithara. Que fi
SCHE gura diciꝭ Epembaſis: id eſt: iteratio vbi: qđ etiaꝫ in
ſuperiore verſu fecit vbi ait: Paratū cor meū deꝰ pa
ratū cor meū. Hic enim natura aſſumpte humanita
tis exprimiꝭ. Pſalterium fuit: quādo caro operaba
tur diuina mandata: vt ſancta ſe ꝯuerſatione tracta
ret. Cithara vo: glorioſaꝫ ſignificat paſſionē: que ner
uis tenſis dinumeratiſqꝫ oſſibꝰ virtutē patiētie itel
lectuali quodā carmine perſonabat. Addidit: Exur
gā diluculo: qđ eſt inter tenebras noctis ⁊ diei clari
tatē: quo tēpore eū reſurrexiſſe euangelij lectio ſan
Luc.24. cta teſtaꝭ. Ait eniꝫ: Diluculo valde venit Maria ad
monumentū: ⁊ reliqua. [Confitebor tibi in populis
Al. et dn̄e: pſalmū dicā tibi inter gentes.] Iſtud iam di
Al. in gētibꝰ citur a parte mēbroꝝ: qꝛ ipm̄ cōſtat patri in populis
ꝯfiteri: qui caput ⁊ dux eccleſie ꝓbaꝭ intelligi. Naꝫ
qđ ait: Pſalmū dicā tibi inter gentes: celeſtē ſignifi
cat actū vniuerſalis eccleſie: que per omnes gentes
linguis varijs pſalmodiā dn̄o deuota mēte pſoluit.
[Qm̄ magnificata eſt vſqꝫ ad celos mīſericordia tua
⁊ vſqꝫ ad nubes veritas tua.] Iſta eſt cauſa ꝯfeſſio
nis: iſta ꝓmiſſio pſalmodie: qm̄ magnificata eſt mi
ſericordia dn̄i vſqꝫ ad celos: id eſt: qꝛ humanitas fi
lij vſqꝫ ad celoꝝ regna ꝑducta eſt. Periclitāti quip
pe homini: qui peccatis tenebaꝭ obnoxius fecit mi
ſericordiā ſuā: vt diſpēſatione mirabili faceret exi
miū: quē nefandi populi iudicio putabāt extremū.
Sequiꝭ: Et vſqꝫ ad nubes veritas tua. Nubes ſigni
ficāt ꝓphetas: quos ſpiritꝰ ſancti irrigua veritas ve
lut copioſus imber impleuit. Merito eni nubes vo
canꝭ: qꝛ celeſti fonte ſatiati ſunt: ⁊ ſupra ſteriles pec
catores ſpiritualis copie dona fuderūt: que duo pre
poſterato ſunt ordine collocata. Ueritas eſt tēpore
anterior: mīſericordia vo aduētu poſterior. Que ideo
cōmutata ſūt: vt ſine aliqua differētia in his potuiſ
ſet vnū decus: vnus auctor agnoſci. [Exaltare ſuper
celos deus: ⁊ ſuper omnem terram gloria tua.] Hūc
verſum ⁊ in ſecunda parte iam dixit: fidem noſtraꝫ
tali promiſſione confirmans: qꝛ ſuper omnes creatu
ras eius nominis ſit gloria regnatura. Concluſio.

Quis virtutem pſalmi huiꝰ: quis beniuo
lentiā digne poſſit effari:
Orat Chriſtus vt nos doceat: reſurgit vt nos erigat:
laudes patri dicit vt nos iſtruat. Merito via noſtra
merito redemptio: merito apud patrem noſter legi
tur aduocatus. Amemus clementeꝫ defenſorem: ne
patiamur ſeuerum iudicem. Ultra omnem conſtat
eſſe amentiam: eum toto corde nō expetere: qui nos
ad eterna gaudia tam crebris admonitionibus co
gnoſcitur inuitare.

Explicit expoſitio in pſalmū .56m.

¶ In finem ne diſperdas Dauid in tituli in
ſcriptione.

Si vere vtiqꝫ iuſtitiā loquimini
recte iudicate filij hominuꝫ. Et
enim in corde iniquitates ope
ramini in terra: iniuſtitias ma
nus veſtre concinnāt. Alienati
ſunt peccatores a vulua: errauerūt ab vtero
locuti ſunt falſa. Furor illis ſm̄ ſimilitudi
nē ſerpentis: ſicut aſpidis ſurde ⁊ obturan
tis aures ſuas. Que nō exaudiet vocē incan
tātiū: ⁊ venefici incantantis ſapiēter. Deus
ꝯteret dentes eoꝝ in ore ipſoꝝ: molas leonū
cōfringet dn̄s. Ad nihilū deuenient tanꝗ
aqua decurrens: intendit arcum ſuū donec
infirmenꭲ. Sicut cera que fluit auferētur:
ſupercecidit ignis ⁊ nō viderūt ſolē. Priuſ
ꝗ intelligerēt ſpine vꝫ rhamnū: ſicut viuē
tes ſic in ira abſorbet eos. Letabiꭲ iuſtꝰ cuꝫ
viderit vindictā: manꝰ ſuas lauabit in ſan
guie peccatoris. Et dicet homo ſi vtiqꝫ eſt
fructꝰ iuſto: vtiqꝫ ē deꝰ iudicās eos in terra.

Uāuis vba iſta frequēter iterenꭲ: nō pi
gebit tamē eadē per ſingula loca declara
re: vt pſalmoruꝫ poſſit dignitas eſtimari.
Illas ſiquidē domos ꝯſidēter intramus:
quarū penetralia in ipſa fronte cognoſci
mus. In fine: ſignificat Chriſtum qui in hoc pſalmo
locutusꝰ eſt. Ne diſperdas Dauid in tituli iſcriptio
ne. Et Dauid ſepe diximꝰ Chriſtum ſignificare: qꝛ ⁊ INTER
rex erat: ⁊ nomē eius manu fortis: ſiue deſiderabilis
iterpretaꭲ: qđ ⁊ dn̄o cōpetēter aptaꭲ. Cōmoneꭲ ergo
pontius Pilatꝰ ne diſꝑdat ſcriptū titulū: qui regem
dn̄m declarabat: qꝛ reddi nō poterat incaſſuꝫ: qđ di
uina noſcebaꭲ iuſſione ꝯſcriptuꝫ. Regem eni illum
quis poterat abolere: quē ꝯſtat eſſe celi terreqꝫ crea
toreꝫ: Quod adeo frequenter repetitur: vt excuſatio
contradicentibus auferatur. Diuiſio.

Omnīꝰ Chriſtꝰ e vtutibꝰ Saluator ⁊ mō
nitis. In pma narratione pſalmi iudeoꝝ
cognoſcit exprobrare nequitiā. Sed dū
illis iputat que fecerūt: nos ne faciamus
ſimilia cōmonemur. Secūda narratio
ne: retributiones eoꝝ aptiſſimis cōparationibꝰ decla
rat. Tertia qualis fiat correctio iuſtoꝝ de peccatoꝝ
vltione memoratur. Expoſitio.

Si vere vtiqꝫ iuſtitiā loqmini: iuſta iudi Al. recte
cate filij hominū.] Chriſtꝰ dn̄s iudeos in
uehiꭲ de his que lōga poſt erant etate fa
cturi. Loquunꭲ eniꝫ falſo iuſtitiā legis
qui nō ſūt recta iudicaturi. Uere aūt illi
equabilia dicūt: qui iuſta facturi ſūt. Sermo eniꝫ re
ctus: vite debet eē ꝯſimilis. Uoces ergo illas hic ar
guit iudeoꝝ: qm̄ captioſe dicebāt: Magiſter ſcimꝰ qꝛ Mat.22.
a deo veniſti: ⁊ viā dei in vitate doces. Iſta qđē iuſta
erant: ſed illi ea vaciter mīme loquebanꭲ: qm̄ ſi fuiſ
ſent certiſſima mēte ꝓlata: irrephēſibilia eoꝝ pote
rāt eē iudicia: nec poſtea dixiſſent pōtio Pilato: Cru Ioh.19.
cifige crucifige: qꝛ ſe dei filium eſſe confirmat. Sic
enim iudicauerunt: vt non recte ſed ficte locuti iuſti
tiam comprobentur. Hoc argumentum in Topicis TOP

dicit̄ ex ꝯtrario. Cōtrariū eſt eniꝫ recta loqui: ꝛ per-
uerſa facere. Nōnulli vͦo hinc faciūt q̄ōnē dicentes.
Hic quidē preceptū eſſe: iuſta iudicate: cuꝫ legat̄ in
Luc. 6. euangelio: Nolite iudicare: ne iudicemini. Sed iſta
ſnīa: nō nobis tollit in totū licētiā iudicandi. Nā qḋ
dicit: Nolite iudicare: de illis factis vult itelligi que
ſenſus noſter nō p̄ualet intueri. Sunt enim q̄dā me
dia que ignoram⁹ quo aīo fiāt: qꝛ ꝛ bono ꝛ malo fieri
poſſunt: de q̄bus temerariū eſt hoī iudicare. Hic aūt
p̄cipit nobis de his que manifeſta ſunt: iuſte iudica-
re. Ita fit vt ſentētie iſte cū diſcuſſe fuerint: nequaq̄
ſibi ꝯtrarie eē videant̄. Quē locū pater Auguſtinus
de ſermone dn̄i in monte: libro ſcḋo: lati⁹ diligēterq̄
tractauit. Etenim in corde iniq̄tates operamini in
Al. iniuſtitias terra: iniquitatē manus veſtre cōcinnant. Ac ſi di-
ceret: Quo mō potuiſtis de me iudicare: qui in cor-
de veſtro iniq̄tates operamini: vbi p̄fectum crimen
eſt anteq̄ fiat: ꝛ omne malū plectibile fit: qḋ deſide-
riū praue voluntatis accuſat. In terra vͦo dicit: ſiue
arcano pectoris: ſiue ſupra populū cui p̄ncipes ꝛ pha-
riſei preeſſe videbant̄. Et vide qꝛ ſupra: cordis poſuit
iniq̄tates: nūc etiā per manus res ſignificat actuales
vt nō ſolū cogitatū ſcelus: ſed etiā completū eſſe do-
ceatur. Cōcinnant enim: ad iniquitates bene poſitū
eſt. Cōcinnatio aūt ſignificat qn̄ ex multis p̄tib⁹ ſibi
cōuenit adunat̄ peruerſitas. Alienati ſunt peccato
Al. ab vtero res a vulua: errauerūt a vētre: locuti ſūt falſa. Me
rito peccatores tanq̄ abortiuos ab vtero p̄iectos di
cit eccl̄ie: qui nulla doctrine ꝯfirmatione p̄fecti ſunt
ſed tanq̄ teneri pecudis fatuata mollities: nō ad lu-
cem vitalē: ſed in p̄fidie tenebras p̄bant̄ abiecti. In
ſte q̄ppe vterū habere dr̄ eccl̄ia que nos ſacro bapti-
ſmate p̄fundit in p̄petuā lucē. Sed ve illis qui ima-
turi ab ei⁹ viſcerib⁹ exierunt. Sequit̄: Errauerūt a
ventre: locuti ſunt falſa. Errauerunt vtiqꝫ a ventre:
qui ꝯtra matri dogmata ſunt ſecuti: nec aluū ſanctū
pia deuotione venerant̄. Ipſi enim ꝛ falſa locuti ſūt:
Al. Furor qui ab ei⁹ ſanctis traditionib⁹ errauerūt. Ira illis
ſm̄ ſimilitudinē ſerpentis: ſicut aſpidis ſurde ꝛ obtu
rantis aures ſuas. Ira iudeoꝝ per ſimilitudineꝫ ni-
mis aptiſſimā definit̄. Obſtinatoꝝ q̄ppe hoſtium ira
irreuocabilis eſt: qui ne docentiū p̄dicationes exau-
diant p̄curant ſibi volūtariā ſurditatē. Cui malo: cō
ſuetudo aſpidis cōparat̄: que ne vͦba incantantis ex-
audiat: ſuaſqꝫ latebras derelinquat: vnā aurē caude
ſue inflectione dicit̄ obturare: alteraꝫ vͦo in terrā de-
primere. Cui merito iudei cōparati ſunt: qui cordis
auribus obturatis: ſancte ſcripture audire noluerūt
ſaluberrimā iuſſionē. Obturare eniꝫ a ſacerdotibus
tractū eſt: qui aures ſuas thure replebāt: ne peregri-
nis verbis intercedentibus: cōfuſa carminū memo-
ria turbaret̄. Que nō exaudiet vocē incantantiū: ꝛ
Al. venefici incantantis ſapienter veneficia que incantant̄ a ſapiente. In exponēda
ſimilitudine p̄ſeuerat. Dicit enim de aſpide que nō
exaudit vocē incantātiū: vtiqꝫ qm̄ aurib⁹ damnatis
obſurduit: nec paſſa eſt audire vocē que illā trahere
potuiſſet ad lucē. O humanū genus: niſi illuminet̄
miſericordia diuina cecíſſimū eſt. Creatus ad imagi-
nē dei: ſimilitudinē vult habere ſerpētis. Sapienteꝫ
vͦo hunc dicimus mundane artis op̄atorē: qui p̄poſi
tam rē dn̄o ſe iuuante aſtuta cōplet induſtria. Nota
igitur: qm̄ dicunt̄ ſapientes ꝛ in malo: de q̄bus legi-
1. Cor. 1. tur: Ubi ſapiens: vbi ſcriba: ꝛ his ſimilia. Deus cō-
teret dentes eoꝝ in ore ipſoꝝ: molas leonū confrin-
get dn̄s. Introitus ſcḋe narrationis aperitur: in qua

deſcribit̄ que ſint mala paſſuri qui cōtempſerunt vt
aſpides diuina p̄dicatione ſaluari. Primū dicit: den-
tes eoꝝ ſpecialiter cōterendos: qn̄ doloſa vͦba ipſoꝝ
ꝛ captioſe interrogationes deducebant̄ ad nihilum:
ſicut eis cōtigit quando ſubdole interrogabant: Cui
nummus ceſaris p̄deret̄. Sed tale a dn̄o reſponſuꝫ
recepere: vt vn̄ tentauerant mordere: cōtritis denti-
bus viderent̄ abſcedere. Ait enim: Reddite ceſari Mat. 22.
que ceſaris ſunt: ꝛ deo que dei ſunt. Sequit̄: In ore
ipſoꝝ molas leonū cōfregit dn̄s. Hic neſcio q̄d vide
tur excreſcere: quādo ꝛ leones noiauit ꝛ molas: illos
videlicet ſignificans qui nō iā captioſis vͦbis: ſed be-
luino fremitu in necem dn̄i conſurgere tentauerūt.
Aſpides erant qn̄ ei inſidioſe dixerūt: Licet dare tri Ibidē
butū ceſari: Leones fuerū tn̄ qn̄ cruento ore clamaue
runt: Crucifige crucifige. Ita inſania eoꝝ: nō ſolū ve Luc. 23.
neno ſerpentis: ſed immanibus beluis cōparata de-
ſcribit̄. In ore autē ipſoꝝ mole cōfringebant̄: qn̄ di-
ctis nō poterant reſpondere veriſſimis. Ad nihiluꝫ
deuenient velut aqua decurrens: intendit arcū ſuū Al. tanq̄
donec infirment̄. Dixit aſpides: dixit leones: nunc
venit ad torrentes: qui hyemalibus imbribus cōcita
ti ſubita inundatione deſcendunt. In hoc terribiles:
qꝛ improuiſi. In hoc periculoſi: qꝛ p̄cipites. Sꝫ moꝝ
vt impetu tranſeūte quaſi atrocia colla poſuerint: ſe-
reno celo deficiūt: qui nubibus compluentib⁹ intu-
meſcunt. Que figura dicit̄ Synathriſmos: id eſt: con-
gregatio: vbi multas res ꝛ crimina ſub aliqua narra
tione colligimus. O inaudita ſeuitia iudeoꝝ: compa
rātur illis tot ingentia mala: vn̄ immania nouimus
venire pericula. Addidit: Intendit arcum ſuū donec
infirmentur. Hic clementia diuine vͦtutis oſtendit̄:
cuius arcus tendit̄ ad ſalutem. Deus enim ꝯtra ma-
los arma ſue poteſtatis intendit: ꝛ tamdiu terret do-
nec infirmati cedāt: ꝛ ad cōfeſſionis ſalutem melio-
rata ſe mente ꝯuertant. Sicut cera liquefacta au- Al. que fluit
ferent̄: ſup eos cecidit ignis ꝛ nō viderunt ſolē. Su Al. ſupercecidit
perius dixit de his quos conuertendos eſſe dn̄i terro
re pronunciat: nūc exponit eos qui perfidia faciente:
in ſua obſtinatione durati ſunt. Iſtis digna viciſſitu
do reddetur: vt illa cordis duritia ſicut cera liquefa
cta diſpereat. Auferent̄ dicit a cōſpectu dn̄i: qn̄ in ge-
henne tormenta mittendi ſunt. Deniqꝫ ſic ſequitur:
Sup eos cecidit ignis ꝛ nō viderunt ſolem. Ignem
dicit male mentis ardoreꝫ: quē in hoc ſeculo cecatis
ſenſib⁹ hauſerūt: qui tenebrat poti⁹ q̄ illuminat: qui
nō aperit ſed claudit aſpectū. Talis eniꝫ ignis ſupra
impios cadit: vt ſolē veꝝ: id eſt: dn̄m ſaluatorē vide-
re nō poſſint: ſicut ꝛ ipſi iudicio futuro dicturi ſunt:
Sol nō ortus eſt nobis: ꝛ iuſtitie lumen nō luxit no- Sap. 5.
bis. Illū enim ſolē ꝯſpicere nequeūt: niſi qui eū mū-
dis ꝛ ſanctis mentib⁹ intuent̄. Priuſq̄ p̄ducant Al. intelligerent
ſpine veſtre rhamnos: ſicut viuētes ſicut in ira ab Al. rhamnū
ſorbet eos. Rhamni ſpinaꝝ genus eſt permoleſtū: Al. ſic
qḋ prius in herbaꝫ mollíſſimā pubeſcit: ſed vbi adul
ta etate calluerit: ramuſculos producit acutiſſimos:
poſteaqꝫ eius ſudes dureſcunt in arboreā firmitatē.
Hoc ergo iudeis p̄ſens ſnīa cōminat̄: vt p̄us abſor-
beant̄ q̄ longa etate eoꝝ malitia cōualeſcat: ſicut ꝛ
in alio loco de talibus dicit: Uiri ſanguinū ꝛ doloſi Ps. 54.
nō dimidiabūt dies ſuos. Sequit̄ celeritas perditio
nis eoruꝫ. Sicut viuentes: ſicut in ira abſorbet eos.
Bene dixit: Sicut viuentes: qꝛ viuere videnſ ꝛ mor
tui ſunt. Oīs enim peccator in prauitate degens veri
tati morit̄: ſicut ait ap̄lus: Uidua que in delicijs eſt: 1. Tim. 5.

viuēs mortuus eſt. Qđ aūt adiecit: Sicut in ira abſorbet eos: illud ſignificat: qꝛ dñs tanꝗ̄ iratus: peccatores videt̄ percellere non iratus: de quo ſcriptum eſt: (Sap. 12.) Tu aūt dñe ꝟtutū cū tranquillitate iudicas. Naꝫ qđ dictū eſt: Abſorbet eos: eoꝝ ſubitū ſignificauit interitū: qꝛ q̄ta dño in ſuſtinēdo patiētia fuit: tanta erit percuſſio in celeritate iudicij. Et reſpice: qꝛ ſicut ſuperius duob⁹ verſibus in peccatis Auxeſim fecit: ita ꝛ (SCHE) hic per quatuoꝛ creſcit in penis. [Letabit̄ iuſtus cū viderit vindictam (Al. nō habet) †impioꝝ: manus ſuas lauabit in ſanguine (Al. pcātoꝝ) †peccatoꝝ.] Membꝛuꝫ tertie narrationis ingredit̄: in quo iuſtoꝝ letitiam: ꝛ ſceleratoꝝ etiam in iſto ſeculo dicit ꝑuenire vindictā. Uidebit enim vindictam impioꝝ iuſtus: cum eos reſpexerit talis facere vnde ſemꝑ debeant formidare. Omne enim malū ſuā portat dum cōmitti ultionē: qꝛ torquēte cōſcientia ipſe in ſe ꝓbat̄ implere vindictam. Contra: iuſtus letus eſt: q̄uis moleſtiaꝝ faſce deprimat̄. Animo enim liber eſt: vñ vera letitia ſemꝑ exurgit: ſi vtraqꝫ genera hoīum q̄litates ſuaꝝ in ſe ſuſtinent actionuꝫ. Sequit̄: Manus ſuas lauabit in ſanguine peccatoꝝ. Quid eſt hoc qđ ille qui precepit orare pro inimicis: in peccatoꝝ ſanguine pioꝛuꝫ manus aſſerit abluendas: Sed hoc ſi diligentius intuemur correctionis potius q̄ ſeuitie ꝑſtabit exemplū. Nā cū ſanguis peccatoris effundit̄: manus: id eſt: actus iuſtiſſimi corrigunt̄. Impio enim pereunte: cōmonet̄ innoxius cautius ſe diligētiuſqꝫ tractare. Ita fit vt man⁹ iuſti nō crudeliter ſed pie ſanguis peccatoris emundet: ſicut Salomon dicit: Stulto pereunte ſapiens aſtutioꝛ fit. [Et dicet hō ſi vtiqꝫ eſt fruct⁹ iuſto: vtiqꝫ eſt deus iudicans eos in terra.] Cum iſta fiunt que ſuperius dicta ſunt: tunc fidelis itelligit atqꝫ dicit: Si iuſti etiā hic bonoꝝ ſuoꝝ premia cōſequunt̄: manifeſtum eſt ꝛ in hac terra eis iudicare dñm qui eos degere infructuoſa ſanctitate nō patit̄. Unde enī intelligi: qꝛ nec mali in hoc ſeculo oīno a pena ſunt liberi: q̄uis florere videant̄: nec boni a beneficio ſequeſtrati: lꝫ mundanis oneribus imprimant̄. Quod (TOP) argumentū dicitur a conſequentibus: qſi cum iuſto dantur premia: iuſtus eſt dñs.

Concluſio.

Ecce verus ſol qui tenebras noſtras caliginesqꝫ diſcutiens: quid in veritate ſentire debeamus oſtendit. Jam nemo ſit dubius nemo remurmuraret. Et in iſto mundo deum occulte res humanas examinare cognoſcimus: qđ in hoc ſeculo facere manifeſtius comprobatur. Merito ergo iſtum ſolem veriſſimum dieꝫ dicimus: qui ad numerum horaruꝫ per duodecim nobis apoſtolos lumen ſue veritatis infudit. Nā ꝛ ipſe ſic dicit: Abꝛaam cō- (Jo. 8.) cupiuit videre diem meum: vidit ꝛ gauiſus eſt. Dies iſte bonaꝝ mentium: dies iſte iuſtoꝝ eſt: cui nec nubiuꝫ caligo ĩpedit: nec nox aliq̄n tenebroſa ſuccedit.

Explicit expoſitio in pſalmum. 57^m.

In finem ne diſperdas Dauid in tituli inſcriptione: q̄n miſit Saul ꝛ cuſtodiuit domum eius vt eū interficeret. LVIII.

Eripe me de inimicis meis de⁹ meus: ꝛ ab inſurgētibus in me libera me. Eripe me de operantibus iniquitatē: ꝛ de viris ſanguinuꝫ ſalua me. Quia ecce ceperunt animam meā: irruerunt in me fortes. Neqꝫ iniquitas mea neqꝫ peccatū meū dñe: ſine iniquitate cucurri ꝛ direxi. Exurge in occurſum meum ꝛ vide: ꝛ tu domine deus virtutum deus iſrael. Intende ad viſitandas omnes gentes: nō miſerearis oībus qui operant̄ iniquitatem. Cōuertent̄ ad veſperaꝫ ꝛ famē patient̄ vt canes: ꝛ circuibūt ciuitatem. Ecce loquentur in oꝛe ſuo: ꝛ gladius in labijs eoꝝ: q̄m quis audiuit? Et tu dñe deridebis eos: ad nihiluꝫ deduces oēs gentes. Fortitudinem meā ad te cuſtodiaꝫ: qꝛ deus ſuſceptoꝛ me⁹ es: deus meus miſericordia eius preueniet me. Deus oſtendit mihi ſuper inimicos meos: ne occidas eos nequādo obliuiſcantur ppl'i mei. Diſꝑge illos in ꝟtute tua: ꝛ depone eos ꝓtectoꝛ me⁹ dñe. Delictū oꝛis eoꝝ ſermonē labioꝝ ipſorū: ꝛ comprehendant̄ in ſupbia ſua. Et de execratione ꝛ mendacio annūciabuntur in cōſummatione: in ira cōſummationis ꝛ nō erunt. Et ſciēt qꝛ dominabit̄ iacob: ꝛ finiū terre. Cōuertētur ad veſperaꝫ ꝛ famem patient̄ vt canes: ꝛ circuibunt ciuitateꝫ. Ipſi diſpergent̄ ad manducandū: ſi ꝟo nō fuerint ſaturati ꝛ murmurabūt. Ego aūt cantabo fortitudinē tuam: ꝛ exaltabo mane miſericoꝛdiā tuam. Quia factus es ſuſceptoꝛ meus: ꝛ refugium meum in die tribulationis mee. Adiutoꝛ meus tibi pſallā: qꝛ deus ſuſceptoꝛ meus es: deus meus miſericoꝛdia mea.

In finē iaꝫ dictū eſt: ſine fine. Ne diſperdas dauid in tituli īſcriptione: ꝛ hoc quoqꝫ frequēter ponit̄: vt paſſio dñi per hec indicia declaret̄. Irrite ſiq̄deꝫ tentabat diſperdere iudeoꝝ inſaniā: qđ diuina totiens interdixit auctoritas. Per huius enim tituli incorruptibilē inſcriptioneꝫ: manifeſtat regni domini incōmutabilem firmitatem. Sequit̄: Quādo miſit Saul ꝛ cuſtodiuit domū eius vt eū iterficeret. Hoc quoqꝫ ad paſſionē dñi cōuenienter aptatur. Domus enim indicat monumentū: vbi triduana morte requieuit. Ad qđ cuſtodiendū miſerunt ꝑncipes iudeorum ad gloriam nōis eius quaſi diſperdēdā: ne per fraudeꝫ diceret̄ reſurgere: qđ auditus fuerat chꝛiſtus antea predicaſſe: ſed meli⁹ qđ inimici per ſe maluerūt probare: vt totus mundus factum firmius potuiſſet agnoſcere. Indubitatū ſiquidē teſtimonium eſt qđ preſtat ingratus. Et nō pōt grarioſum dici: qđ cōfirmat ille qui re⁹ eſt. Quapropter cauſas iſtas nullus ambigat ad paſſionē dñi ꝑtinere: vñ pſalmus iſte dicturus eſt. Sed hoc ſollicite debemus intelligere: vt quando loquitur dominus chꝛiſtus quedam ab humilitate carnis: quedam ab excellentia diuinitatis eius accipe debeamus: nō duos filios putantes: ſicut

neſtoreí ſacrilega ſomniaꝛ iniquitas:ſed in duabus
naturis vnitis atqꝫ perfectis permanere dñm chri/
ſtum:ſicut doctiſſimoꝝ patrum ſancte chalcidonēſis
ſynodalis teſtatur auctoritas. Ait enim: Unū eundē
qꝫ filiū dñm noſtrum ieſum chriſtum ꝯfiteri conſo/
nanter omnes inſtruimur ⁊ docemur:perfectuꝫ eun/
dem in diuinitate:⁊ perfectum eundeꝫ in carne:deū
veraciter hominemqꝫ eundē:ipſum veraciter ex aīa
rationabili ⁊ corpore:homouſion:id eſt:vnius eſſen/
tie patri ſm diuinitatem:⁊ homouſion nobis eundē
ipſum ſm humanitatē:per omnia nobis abſqꝫ ſolū/
modo peccato ꝯſimilem. Ante ſecula qdem de patre
natū ſm diuinitatem:in nouiſſimis aūt diebus eun/
dem ipſum ꝑpter nos ⁊ ꝑpter noſtraꝫ ſalutē ex ma/
ria v̄gine theotocon:id eſt:dei genitricem ſm huma
nitateꝫ:vnuꝫ eundēqꝫ chriſtū filiū dei dñm vnigeni
tum:in duab⁹ naturis ſine ꝯfuſione:ſine ꝯuerſione:
ſine diuiſione ⁊ ſine ſeparatione noſcendū. Nuſq̄ na
turarū differentiā per vnitatē penitus amputatam:
magis autē ſalua ꝓprietate vtriuſqꝫ nature ⁊ in vnā
coeunte pſonam vnāqꝫ ſubſiſtentiā:nec in duas diui
ſum partitūqꝫ perſonas:vnū eundēqꝫ filiū vnigeni/
tum deū veꝝ ieſum chriſtū dñm ꝯfitemur. Sancta
fides inuiolata veritas:amplectēda predicatio:quā
merito per ſpiritū ſanctum cōuenienter effuſam per
totum mundū catholica ꝓfiteꝛ ecclīa. Diuiſio.

PRimo ingreſſu pſalmi orat dñs chriſtus
nō ex eo qđ de patre natus eſt deus:ſed
ex eo qđ de maria v̄gine factus eſt homo
ne ei inimici ipſius nocere ꝓualeant:ad
iſtar luminis materialis ex imo ſurgēs:
ad reſurrectionis ſue paulatim cōſcendens excellen/
tiſſimā ſummitatē. Secūdo ꝓſequiꝛ:quēadmoduꝫ
in fine ſeculi cōuertēdi ſint iudei:⁊ pro eis oratio mi
rabili pietate depromiꝛ. Tertio deſignat:que factu/
ri ſint poſt cōuerſionē:⁊ ſe in ſanctis ſuis gaudere te
ſtaꝛ. Que partes diapſalmatis termino diuiduntꝛ:vt
nō tam exquiſite q̄ minus neglecte eſſe declarentꝛ.

Expoſitio.

ERipe me de inimicis meis deus meus:⁊
ab inſurgentibus in me libera me.] Hus
humanitas domini ſaluatoris eripi ſe ab
inimicoꝝ ſpiritualium inſidijs poſtula
ret:qbus tamen nō tenebaꝛ obnoxia:ſicē
Joā.14. ipſe dicit:Ueniet pnceps huius mundi:⁊ in me non
inueniet quicq̄:nobis qđ neceſſarie petamus oſtdit.
Ille qppe ſine macula peccatoꝝ diabolum vel mini/
ſtros eius iudeos auerti a ſe ꝓpoſita humilitate de/
precaꝛ:nos autem ſic petimus:vt capti atqꝫ noxij ab
imundis ſpiritibus diuina miſericordia liberemur.
Caput noſtruꝫ hic qdem petit ſed ſine lege peccati:
mēbra vō ſimiliter rogant ſed delictis obnoxia. Ini
micoꝝ aūt quatuor eſſe genera:per hunc ⁊ aliū ver/
ſuꝫ euidēter oſtdit. Primū dixit eripi ſe ab inimicis
tm̄:qui diſpoſitū qdē nocendi habere poterant:non
tm̄ vt ꝯfeſtim lederēt ardētius appetebant. Addidit
2m:Et ab inſurgētibus in me libera me. Ab inſurgen
tibus dicit:quaſi iam iniquitatis ſue tempeſtate cō/
motis:⁊ futuris cladibus animi indignatione prepa
Al. ſalua ratis. [Eripe me de operantibus iniquitatē:⁊ de vi/
ris ſanguinum ſalua me.] Dicit tertium genus:vt
illi qui inſurrexerant mente durata:ſcelus etiaꝫ ope/
ratione cōplerent:nec cogitationibus tm̄ iniqtatem
ſuā:ſed opis quoqꝫ ipſius cōſūmatione monſtrarēt.
Sequiꝛ:Et de viris ſanguinū libera me. Uenit ad

quartū gen⁹ vt iſti inimici nō ſolas cōtumelias appē
tere viderentꝛ:ſed ipſuꝫ quoqꝫ ſanguinē effundere fe
ſtinarent. Hic aūt ſignificat iudeos:qui innocentis
ſanguinē ſacrilegio crimine damnauerunt:qñ dixe/
runt:Crucifige crucifige. Et iterum: Sanguis huius Luc.23.
ſuper nos:⁊ ſuper filios noſtros. Qui merito viri ſan Mat.27.
guinum dicti ſunt:qm̄ ſupra ſe iniuſte mortis onera
ſuſceperūt. Petit ergo ab eis pro humana īfirmitate
eripi ⁊ liberari:quē totū tm̄ voluntarie ſuſtinebat. Et
intende qꝛ per figurā Epempaſin:que iteratio nūcu
patur:in his duob⁹ v̄ſib⁹ v̄ba geminauit:Eripe me:⁊
libera me.[Quia ecce occupauerūt aīaꝫ meā:irrue/ Al. ceperunt
runt in me fortes. Neqꝫ iniqtas mea neqꝫ peccatum
meū dñe.] Anima hic diciꝛ vita corporalis. Ceteruꝫ
aīam dñi ſaluatoris nulla potuit aduerſitas occupa/
re:que vnita deo imaculata ſe ꝯuerſatione tractauit
Sed cū dr̄:aīa occupata:tempus oſtendiꝛ paſſionis.
Sequiꝛ: Irruerunt in me fortes. Fortes diabolū ſi/
gnificat cum miniſtris:ſicut ipſe in euangelio dicit:
Nemo pōt intrare in domum fortis ⁊ vaſa eius diri Mat.3.
pere:niſi prius alligauerit forteꝫ. Ipſi enim in corde
iude aſcenderūt:vt ſaluator morti traderetꝛ. Ipſi po
pulū peſſimis inſtigationib⁹ incitarūt:vt liberatorē
humani generis perfida voluntate damnarent. Qui
fortes ideo dicuntꝛ:qꝛ mortaliū ſuperant fragiles im
becillitates. Ceterū potētie chriſti fortes eſſe nō po/
terāt:qui eos diuinis virib⁹ alligauit. Addidit: Neqꝫ
iniquitas mea neqꝫ peccatū meū dñe. Quis in dñm
ſaluatorē diabolica fortitudo ſurrexerit:modo eum
in pinna templi ꝯſtituendo:modo offerēdo diuitias:
tm̄ nihil tale in eū preſumere auſi ſunt qualia nobis
vitiorum tentamenta efficaciter ingerere ꝯſueuerunt.
Iniquitas hic pro maliuolentia itelligenda eſt. Pec
catū vō pertinet ad ſceleris operationem:que omni
modis a domino fuiſſe extranea. Natura enim hu/
manitatis a dño aſſumpta ꝓbaꝛ eſſe nō culpa:ſed tm̄
ipſum fortē ſuſtinuit tentatorē:qꝛ carnem noſtre fra
gilitatis aſſumpſit:nec aliter fieri potuit vt ius ſuuꝫ
exitus iuſte perderet:niſi ad vite perueniſſet aucto
rem. Sic triſte frigus veniente tepore diſſoluiꝛ:ſic
nox tenebroſa diſcedit qñ claritas ſerene lucis adue
nerit. Sed hec de ſe vere dicit caput noſtrū:ceterum
iſta ꝓfeſſio mēbris nō pōt ꝯuenire ſubiectis.[Sine
iniquitate cucurri ⁊ dirigebar. Exurge in occurſum Al. direxi
mihi ⁊ vide.] Poteſt quis currere ⁊ non dirigi:vt Al. meum
illi quorum vita tortuoſis ſemitis irrotaꝛ:nec ad re
ctū ꝑueniūt iter qui nulla v̄itate diriguntꝛ. Chriſtus
eniꝫ mūdanā vitā recto tramite trāſcurrit:nec iniq/
tas illi obuiare potuit:que act⁹ ſemper humanitatis
intorquet. De ipo enī.18.ps ait:Exultauit vt gigas ad Pſal.18.
currēdā viā:a ſūmo celo egreſſio ei⁹:⁊ occurſus eius
vſqꝫ ad ſūmū eius. Hoc eniꝫ erat dirigi:vn̄ venerat
vt rediret. Sed ſic venit a patre vt non recederet a
patre:ſic diſceſſit a mūdo vt nō deſereret fideles:ſicē
ipſe ait: Nō vos dimittā orphanos. Et: Ecce ego vo/
biſcū ſum vſqꝫ ad ꝯſummationeꝫ ſeculi. Sequitur: Joā.14.
Exurge in occurſum mihi. Hic iam tropicis alluſio/ Mat.28.
nibus potentia reſurrectionis expꝛimiꝛ:vt petat pa/
trem ſibi occurrere:ad ſe ſcilicet venientem:cuꝫ nec
ille ab ipſo aliquādo diſceſſerit:nec iſte ad euꝫ q̄tuꝫ
ad ſupernā naturam pertinet facie nouitatis adue/
nerit:ſed ſic ipſe in euangelio dicit:Ego in patre ⁊ pa Joā.14.
ter in me eſt. Quod autem addidit: Et vide: ſignifi/
cat:fac videri:ſicut abrae dictum eſt: Nunc cognoui Gē.ſ.22.
qm̄ diligis dominum deū tuum:id eſt:cognoſci feci.

IDI Tropica eſt eniꝫ iſta locutio:⁊ in ſcripturis diuinis
creberrima ↄſuetudine ſeminatur.[Et tu dñe deus
virtutū deus iſrael. Intēde ad viſitandas oēs gētes:
nō miſerearis oībus qui opanꝰ iniquitatē.] Duo iſti
vſiculi in vno exponēdi ſunt:qm̄ de ſe inuicē pēdere
noſcunꝰ. Poſt reſurrectionis igiꝰ mirabilē narratio
nē:pius aduocatꝰ iterpellat pro nobis dicēs ad prēm:
Et tu dñe deus virtutū deus iſrael. Qui nō putaris
niſi deꝰ ſolius iſrael:id eſt:vnꝰ gētis:intēde nūc ad
viſitandas oēs gentes:vt tibi credētiū copia creſcat
ex gētibus:qꝛ ſterilitatē fidei in iudaico pplo cōperi
ſti. Et reſpice qḋ oēs gētes dicat:qm̄ de vniuerſis na
tionibus erant dño iuuante credituri:ſicut eſt illud:
Ps. 2. Et dabo tibi gētes hereditatē tuā:⁊ poſſeſſionē tuaꝫ
terminos terre. Ubi aūt reuertitur ad iudeos dicit:
Nō miſerearis oībus qui operanꝰ iniquitatem. Hec
oratio ſi bñ ↄſpiciaꝰ:peeptis eius in nulla pte diſſen-
tit. Dicendo eniꝫ: Nō miſerearis oībus:oſtendit illis
eſſe miſerendū:qui puro ſtudio ſupplicabant. Naꝫ lꝫ
oēs hoīes operentur iniquitatem:illis tñ parcendū
eſſe nō dubium eſt:qui pdeſtinati ſunt ⁊ ad eū de-
uota mente cōfugiunt.[Cōuertentur ad veſperam
⁊ famem patientur vt canes:⁊ circuibunt ciuitateꝫ.]
Uentū eſt ad pſalmi ianuā ſcḋam:in quo iudaici po
puli futura cōuerſio declaraꝰ. Significat ergo in fi-
ne mundi ex eis innumeros dño eſſe credituros:qḋ
Ro. 11. ⁊ apſus dicit: Nolo vos ignorare fratres myſterium
hoc:vt nō ſitis vobiſipſis ſapiētes:qꝛ cecitas ex par-
te iſrael cōtigit:donec plenitudo gentiuꝫ introiret:⁊
ſic oīs iſrael ſaluus fieret ⁊c̄. Uides ⁊ ibi pmiſſum
eſſe:vt qūuis ſera:tñ aliqñ ſalutifera cōuerſione ſal-
uenꝰ:⁊ iō ad ſimilitudinē diei finis mundi veſpera
cōpetēter dicitꝰ. Sequiꝰ: Et famē patienꝰ vt canes.
Illius temporis iudeoꝝ ſignificat volūtatē:qꝛ ſicut
nūc crudeliſſima obſtinatione durati ſunt:ita ⁊ tunc
fidei auidiſſima deſideria patienꝰ. Qui merito cani
bus cōparanꝰ:qm̄ antichriſtū illū imaniſſimā beluā
fidei calore raptati:religioſis latratibus inſequenꝰ.
ETY Canes enim:a canēdo dicti ſunt. Meliores erūt tūc
canes:q̄ꝫ nūc ſunt hoīes:qñ legē in qua modo delin-
quunt:tunc fideliter defenſare ↄtendunt. Nā qḋ diꝰ
famē:celeſtis vbi ſignificat auiditatē:ſicut ait pphe
Amos. 8. ta: Ecce induco famē ſup terrā:nō famē panis:neqꝫ
ſitim aque:ſed famem audiēdi verbū dei. Addidit:
Et circuibunt ciuitatē. In eadē cōparatione pman-
ſit. Canum enim ↄſuetudo eſt:illa loca defendere in
quibus ſe norūt alimoniā reperire:ita ⁊ iudei iaꝫ cō-
uerſi ciuitatē:id eſt:ſanctā eccleſiam defendunt:quā
correctis pdicationibus circuibūt. Canes enim fi-
delibus cōparatos:euāgelij ſcriptura teſtatur. Dicit
Mat. 7. quippe mulier chananea: Utiqꝫ dñe:naꝫ ⁊ canes edūt
de micis que cadunt de mēſa dñoꝝ ſuoꝝ. Hoc ſche-
SCHE ma diciꝰ Enigma:id eſt:obſcura ſententia:que ⁊ ipſa
ptinet ad allegoriā. Aliud enim dicit:⁊ aliud ſignifi
Al. nō habet cat.[Ecce †ipſi loquētur in ore ſuo:⁊ gladiꝰ in labijs
eoꝝ:qm̄ quis audiuit.] Loquenꝰ plane tunc in ore
ſuo qḋ nūc hr̄e nō merenꝰ in corde:aliosqꝫ ad bona
cōuertent:que ipſi pus credere noluerunt. Sequiꝰ:
Et gladius in labijs eoꝝ. Erit vtiqꝫ in labijs eorum
gladius celeſtis:qui legiꝰ bis acutus:ex vtroqꝫ teſta
mento feriens:⁊ ad ſanitatē felices aīas ſua vulnera
tione pducens:de quo ait apſs: Et gladiū ſpūs:qḋ eſt
Eph. 6. vbū dei. Addidit: Qm̄ quis audiuit: Bene pmiſit in
labijs eoꝝ eſſe gladiū:id eſt:in ore ipſoꝝ pdicatio-
nes frequētiſſimas:qm̄ rarus gentilis auditurus eſt
cum in ſcelerata antichriſti religione permanſerint.
Quis enim cum pondere pferenduꝫ eſt:quaſi pene
nullus:quaſi oīno rariſſimus. Significat eni hec ſyl-
laba frequenter nullum:vt illud: Quis ſimilis tibi: Micheas. 7.
Aliquando vnū:vt illud: Quis dabit ex ſyon ſaluta- Ps. 13.
re iſrael.[Et tu domie deridebis eos:†pro nihilo ha Al. ad nihilū
bebis omnes gentes.] Irridendos eos pnuntiat:qui deduces
predicationes rectas audire noluerūt:ſicut eſt illud
Salomonis: Meis aūt increpationibus nō intende Prouer. 1.
batis:ſed irrita faciebatis cōſilia mea:ideoqꝫ ⁊ ego
in veſtra perditione ridebo:gratulabor quādo ſuper
venerit vobis interitus. Deriſui enim erunt:quando
inanes ⁊ fatui ab eterni regni intromiſſione pellen-
tur. Sequitur: Pro nihilo habebis omnes gentes.
Gentes ⁊ in bono ⁊ in malo poni notiſſimuꝫ eſt. Hic
tamen illos dicit:qui obſtinatione crudeli in ſua ne-
quitia perſeuerant. Ipſos enim pro nihilo habet do-
minus:qui eum creaturarū omniū nō venerantꝰ au-
ctorem. Nam ſi hoc vniuerſaliter dictuꝫ intelligas:
vnde erit eccleſia domini cōſtruenda: Sed mos eſt IDI
ſcripture diuine dicere:pro parte totum:ſm illud do
mini dictuꝫ. Nam cū venerit filius hominis:putas
inueniet fidem in terra: Quod ⁊ ſi hoc generaliter Luc. 18.
velis accipere:quibus dicendum eſt: Uenite benedi
cti patris mei poſſidete paratū vobis regnum a con- Mat. 25.
ſtitutione mundi. Reſtat ergo vt hic omnes gentes
eos intelligas:qui perfidia faciente damnandi ſunt.
Sunt enim ex omnibus gentibus perituri:ſicut iu-
ſtos cōſtat ex omnibus nationibus cōgregari.[For-
titudinem meam ad te cuſtodiam:qꝛ deus ſuſceptor
meus es.] Superius fortes diximus eſſe diabolum
cum miniſtris:qui fortitudinem ſuam in ſe ponētes:
ab eterna celſitudine corruerunt. Sed dñs chriſtus
humane ignorantie formam veritatis oſtendēs:for-
titudinem humanitatis ſue:domini dicit beneficijs
applicandam:vt ſicut per illum inſidiatorem noxia
didicimus:ita per veꝝ redemptorē:que ſunt pfutu-
ra noſcamus. Nam qḋ ait: Ad te cuſtodiam:mutata
ſyllaba:ſignificat:per te cuſtodiam fortitudinē meā:
qḋ in ſcripturis diuinis ſepius inuenitur. Que figu- SCHE
ra dicitur Prothesios parallage:cum altera prepoſi-
tio pro altera poniꝰ. Sequiꝰ: Quia tu deꝰ ſuſceptor
meus es. Merito illi ſuam fortitudineꝫ pronuntiat
deputandaꝫ quem ſuſceptorem ſuum eſſe noſcebat.
[Deus meus miſericordia eius preueniet me. Deus
†meus †oſtende mihi †inter inimicos meos.] Expo Al. nō habet
nit quod ſuperius dixit: Fortitudinē meam ad te cu Al. oſtendit
ſtodiam. Nihil enim ei dignū obtulit humana cōdi Al. ſuper
tio:vt mereretur muneris eius largitate gaudere. O
vere pietas ſtupenda creatoris:de ſe nos docet qḋ in
nobis intelligere ⁊ cuſtodire debeamus. Sed ve il-
lis qui hanc regulam declinantes:in hominis putāt
arbitrio conſiſtere vt mereaꝰ ad aliqua dei munera
peruenire. Ipſe eniꝫ donat vt bona velimus:ipſe per
ficit vt ad eius premia peruenire poſſimus:qḋ apſus
luciditſſime declarauit. Quid aūt habes:qḋ nō acce- 1. Cor. 4.
piſti: Si aūt accepiſti:qd gloriaris quaſi non accepe-
ris: Deſinat ergo pelagiana hereſis:rediuiuas ſuſci-
tare calumnias. Nihil boni ex nobis metipſis habe-
re poſſumus niſi hoc a domino ſumpſerimꝰ. Sequi-
tur: Deus meus oſtende mihi inter inimicos meos.
Secūdū dicit munus bñficij:vt etiā inter inimicos
ipſius vtus maieſtatis eiꝰ poſſit oſtdi:ſcilꝫ vt de bla-
ſphemis fiāt religioſi:⁊ de iniq̄ ↄuerſatōe iuſtiſſimi. Al. occidas
[Ne †occideris eos:nequādo obliuiſcanꝰ †legis tue. Al. pplī mei

Al. depone {Diſperge illos in virtute tua: ꝛ deſtrue eos protector
{meus domine.} Hoc eſt qḋ ſuperius dixit: Oſtende
mihi inter inimicos meos: qm̄ ab iſtis inimicis qui
deo largiente credituri ſunt: iḋ ira ſuſpendit̄ ne dn̄i
legē vſqꝫ in finē ſeculi ignorare videant̄: ꝛ incipiāt
ſic perire vt nullus ex eis poſſit bonos fructus emer
gere. Obliuiſcit̄ eniꝫ legē: qui eius p̄cepta nō cōplet
q̄uis aio v̄ba ipſius tenere videat̄. Precat̄ ergo ne
gens iudeoꝛuꝫ funditus pereat: ſed magis erraſſe ſe
glorioſa ſatiſfactione cognoſcat. Addidit: Diſperge
illos in v̄tute tua. De iudeis hoc dictū teſtat̄ eoꝝ fa
cta diſperſio: vt pene per totū mundū diuiſi diſperſi
qꝫ declarent̄. Nā q̄uis iugo romano ſint ſubditi: ſuo
tn̄ more viuūt vbiqꝫ diſperſi. Hoc eſt: ne occideris
eos. Nā ſi fuiſſent vt merebant̄ extincti: ſpes cōuer
ſionis eoꝝ funditus interiiſſet. Diſp̄ſi ergo ſūt iudei:
ſiue vt ad ꝯuerſiōis p̄uocarent̄ ſtudia: ſeu ſicut qui
dam volūt: vt inter ꝯtentiones hereticoꝝ ab inimi
cis ſuis veteris legis paratū teſtimoniū h̄ret eccleſia
dū illud indubitanter credit̄ qḋ aduerſario ſuffragā
te firmat̄. Sequit̄: Et deſtrue eos protector me9 dn̄e.
Adhuc in hiſdē ſupplicationibus p̄ſeuerat: vt deſtru
cti iudei in meli9 ꝯſtruantur: ſitqꝫ ſalutaris eleuatio
poſt ruinā. Nō enim Paulus ap̄ls ſurrexerat ad ſalu
Al. delictum {tē: niſi ad vocē dn̄i cadere meruiſſet.} Delicta oris
Al. ſermonē {eoꝝ ſermo labioꝝ ipſoꝝ: ꝛ cōprehendant̄ in ſuper
Al. annunciabuntur in cōſummatione {bia ſua. Et de execratione ꝛ mēdacio euellent̄.} De
licta oris eoꝝ: id eſt: cogitationū inſanie fuerunt: qm̄
ꝯſilium fecerunt vt neci traderent dn̄m ſaluatorem.
Sermo quoqꝫ labioꝝ ipſoꝝ deteſtabilis fuit: qm̄ di
Mat. 26. xerunt: Reus eſt mortis. In ſup̄bia cōprehēſi ſunt:
Ibidem, 26 qm̄ idē dixerūt: Quis tibi dedit hanc poteſtatē: Et in
qua poteſtate hec facis: Captos enim cōſtat in ſuper
bia ſua: qm̄ viderūt poſtea reſurgentē: quē p̄us facien
tē miracula reſpuerūt. Sequit̄: Et de execratione ꝛ
mendacio euellent̄: ſciliꝫ qm̄ ab eis poſt ꝯuerſionē de
decus amouet̄: qḋ in cunctis gentib9 nūc h̄re noſcun
tur. De mēdacio idē euellent̄: qm̄ ſcripturas diuinas
veraci illuminatione cognouerint: quas nunc ſub fal
{ſa interpretatione ſuſcipiunt. In ira ꝯſūmationis ꝛ
{nō erunt. Et ſcient qꝛ de9 dn̄abitur Jacob: ꝛ finium
{terre.} Ira dn̄i duobus dr̄ modis. Siue qm̄ vindicat
Heb. 12. ad ſalutē: vt eſt illḋ: Flagellat eni oēm filiū quē reci
pit. Siue qm̄ mittit in ignē eternū: de quo ali9 pſalm9
Pſ. 6. & 37. ait: Dn̄e ne in ira tua arguas me: neqꝫ in furore tuo
corripias me. Abuſiue q̄ppe tractū eſt ab hominib9:
qꝛ qm̄ aliquā culpā vindicamus: perperam factis ira
ſcimur. Ceteruꝫ deus oīa ſub tranquillitate diiudicat.
qꝛ neſcit p̄turbationis ſuſtinere cōfuſa. Cōſūmatio
nē vo illā dicit: quā vnuſqſqꝫ patit̄: qm̄ memor pecca
toꝝ ſuoꝝ interna ſe caſtigatione diſcruciat. Nō erūt
vtiqꝫ ſuperbi: dū eos ꝯſtet ad humilitatis penitētiaꝫ
eſſe venturos. Sequit̄: Et ſcient qꝛ deus dominabit̄
Jacob ꝛ finiū terre. Cū iudei fuerint p̄fecta religiōe
veraciter inſtituti: tunc agnoſcēt chriſtum dn̄m eſſe
Jacob patriarche ſui: qḋ penitus nō credebant. Et fi
niuꝫ terre: id eſt: catholice eccleſie: que toto orbe dif
{fuſa eſt: qḋ modo durato corde nō ſapiunt. Conuer
{tentur ad veſperā ꝛ famē patient̄ vt canes: ꝛ circui
{bunt ciuitatē.} Poſt ſcḋi diapſalmatis interiectionē
ad ingreſſuꝫ tertiū venit: vbi iteꝝ cōuerſio iudeoꝝ
ꝛ reſurrectio dn̄i ſaluatoris oſtendit̄. Et qm̄ preſens
DI verſus qui in ſcḋa p̄te iā poſitus eſt: hiſdē v̄bis: ſꝫ nō
ipſo intellectu repetit̄: qḋ ſcripturis diuinis ineſſe ſe
pe iā diximus. Ille eniꝫ p̄mus p̄tinet ad finē ſeculi:
iſte ad dn̄i paſſionē. Sic eniꝫ vtroꝛūqꝫ ſequētia ma
nifeſtant: ꝛ iḋ ſm̄ cauſas p̄dictas eoꝝ eſt intētio per
quirenda. In ſuperiore eniꝫ diuiſione veſperaꝫ dixi
mus finē ſeculi ſignificare: ſed hic initiū ipſiuꝫ ſexte
etatis oſtendit̄ qḋ eſt veſpera: qm̄ dn̄s ſaluator mun
di ſalutaris aduenit. Sic eniꝫ de ipſo dicit Moyſes:
Occidetis agnū ad veſperā. Poſt cuius reſurrectio Exo. 12.
nis miraculuꝫ: multitudo credidit iudeoꝝ. Sequit̄:
Et famem patient̄ vt canes. Canis voraciſſimū aīal
atqꝫ importunū: ꝯſueuit illas domos latratibus de
fendere: in q̄bus edacitatē ſuā nouit accepto pane ſa
tiare. His merito cōparant̄ iudei: qui chriſtiane fi
dei munere ſaginati: eccleſiam dei clamoſa predica
tione defendere feſtinabunt: ſicut Paulo ap̄lo conti
git: vt qui ante fuit p̄ſecutor chriſtiani noīs: poſtea di
uino munere iungeret̄ ap̄lis. Addidit: Et circuibunt
ciuitatē. Ciuitatem ſignificat Hieruſalē: que vniuer
ſaliter per mundū noſcit̄ eſſe diffuſa. Hanc ergo cir
cuiſſe paulū: ſalutares generi humano teſtant̄ epiſto
le: que per vniuerſas gētes velut ſacra diuina tonue
runt. O caneꝫ iſtū beatū: qui populos perſequit̄ infi
deles: fures abigit: ꝛ ouilia ſancta cuſtodit: cuius la
tratus per totū mundū quaſi grandiſona tuba cōcre
{puit. Ipſi diſpergentur ad manducādū: ſi vo nō fue
{rint ſaturati ꝛ murmurabūt.} Iſti ergo qui verā me
ruerant habere doctrinā: ad manducandū diſpergū
tur cibuꝫ ſciliꝫ ſp̄ūalem: vt cōuertant̄ gentes ad fidē
catholicam venīētes: ſicut Petro ap̄lo in viſione di
ctū eſt: Macta ꝛ māduca. Sequit̄: Si vo nō fuerint Act. 10.
ſaturati ꝛ murmurabūt. Saturant̄ doctores: qm̄ p̄di
cationes ſuas viderint populos deſideranter aſſume
re. Contra: ieiuni murmurāt: ſi v̄ba ſua fructificare
nō cognouerint in mētibus perfidoꝝ. Hos ergo ver
bi dn̄i diſtributores murmurare poſſe dicit: ſi nō fue
rint populoꝝ credulitate ſaturati: ſicut ipſe dicit ꝛ in
34.° pſalmo. Retribuebāt mihi mala pro bonis: ſte Pſ. 34.
{rilitatem aīe mee. Ego aūt cantabo v̄tutē tuam: Al. ſolitudi nem
{ꝛ exultabo mane miſericordiam tuā. Quia factus es
{ſuſceptor meus ꝛ refugiū meuꝫ in die tribulationis
{mee.} Poſtq̄ꝫ de iudeoꝝ ꝯuerſione locutus eſt: ad pa
trem ſubito cōuertit. Que figura dr̄ Prophoneſis: la
tine exclamatio. Ipſe eni cantabit in ſanctis ſuis: dū SCHE
ei9 mēbra gaudebūt. Et q̄le eſt illud gaudiū de dn̄i
ſemp̄ cōtemplatione gaudere: Nā ſicut v̄tus diuina
nunq̄ꝫ deficit: ita nec gaudiū qḋ de ipſius inſpectiōe
ꝑuenerit. Sequit̄: Et exultabo mane miſericordiaꝫ
tuam. Mane ſciliꝫ cū nox ſeculi iſtius obſcura tran
ſierit: qm̄ iam miſericordia dn̄i in ſanctoꝝ remunera
tionibus eluceſcit. Ibi enim ipſe exultaturus eſt tan
q̄ꝫ rex ꝛ dn̄s: vbi ſuuꝫ populū in ſe gaudere cōſpexe
rit. Addidit: Quia factus es ſuſceptor me9. Expoſuit
quare in chriſto dn̄o exultauit humanitas: qꝛ factus
es ſuſceptor meus. Ipſe eniꝫ ſuſcipit̄: qm̄ eccleſia cun
cta ſaluatur: quale eſt illud: Si quis fecit vni ex mi Mat. 25.
nimis iſtis mihi fecit. Adiecit: Et refugiuꝫ meum in
die tribulationis mee. O q̄ꝫ gratuꝫ eſt refugium qm̄
tribulationis tempore condonatur. Ois enim caro
ſuſpecta eſt q̄ꝫdiu audiat: Venite b̄ndicti patris mei Ibidē m
ꝛc. Sed tūc eternuꝫ refugiū efficit̄: qm̄ ad iſtam vo
cem deſiderantiſſimā peruenit̄. Hoc ſicut ꝛ in ſupe
rioribus diximus: accipiendū eſt a parte membroꝝ.
{Adiutor meus tibi pſallam: qꝛ deus ſuſceptor meus
{es: deus meus miſericordia mea.} Dixim9 pſalmum
ad actualē p̄tinere v̄tutem: quā caro dn̄i ſaluatoris
etiam in hoc mundo ſancta ꝛ venerabili operatione

monſtrauit. Repetit etiã frequēter bñficia: vt nobis quēadmodū grãs agere debeam⁹ oñdat. Suſceptor enim humanitatis noſtre vbū eſt: qḋ eã in marie virginis vtero ſibi ſociare atqꝫ vnire dignatū eſt: nequaꝙ̃ facta ꝯfuſione vel ꝑmixtione ſubſtãtiaꝝ: ſed vnitate ineffabili atqꝫ inenarrabili ꝑmanente. Adiecit Deus meus miſericordia mea. Mirabilis ꝛ amplectenda ſnia. Nã cū multa dixiſſet: nec tñ fuiſſent oĩa cōprehēſa: ad poſtremū vno vbo cōplexus eſt: Quid eſt de⁹ meus: id eſt: Miſericordia mea. Ibi oĩa ſunt bñficia: vbi vniuerſa munera deſignata. Quid enim boni nō ſentiẽ: vbi miſericordia donata cognoſciẽ.

Concluſio.

Vidicimus dñe ebre ꝙ̃ multa in carne ꝑtuleris: ꝛ qꝛ pro ꝑſecutoribus tuis ſemꝑ oraueris. O vere iudicez piū: ſub quo nulli eſt ꝯſitentiū deſperādum. O par benignitas ꝛ poteſtas. Nã qui pro inimicis oras: quis tuoꝝ poſſit formidare qḋ pereat. Dona facere que ꝓcipis: dona implere qḋ expedit: qꝛ ſicut nihil preter te ſum⁹: ita tecū boni totum poſſumus implere quod nitimur.

DOC

Explicit expoſitio in pſalmum. 58ᵘˢ.

In finez pro his qui cōmutabunẽ in tituli inſcriptione ipſi Dauid in doctrinam: cum ſuccendit meſopotamiã ſyrie: ꝛ ſyriam ſobal: ꝛ conuertit ioab ꝛ percuſſit idumeã in valle ſalinarum duodecim millia. LIX.

Deus repuliſti nos ꝛ deſtruxiſti nos: iratus es ꝛ miſertus es nobis. Cōmouiſti terram ꝛ cōturbaſti eã: ſana cōtritiones ei⁹ qꝛ cōmota eſt. Oñdiſti populo tuo dura: potaſti nos vino cōpunctionis. Dediſti metuentibus te ſignificationẽ: vt fugiant a facie arcus. Et liberentur dilecti tui: ſaluū fac dextera tua ꝛ exaudi me. Deus locutus eſt in ſancto ſuo: letabor ꝛ partibor ſichimã: ꝛ cōuallez tabernaculoꝝ metibor. Meus eſt galaad ꝛ me⁹ eſt manaſſes: ꝛ ephraim fortitudo capitis mei. Iuda rex meus: moab olla ſpei mee. In idumeam extendam calciamentū meum: mihi alienigene ſubditi ſūt. Quis deducet me in ciuitatem munitam: quis deducet me vſqꝫ in idumeam. Nonne tu deus qui repuliſti nos: ꝛ nō egredieris deus in virtutibus noſtris. Da nobis auxilium de tribulatione: ꝛ vana ſalus hominis. In deo faciemus virtutẽ: ꝛ ipſe ad nihilū deducet tribulãtes nos.

Titulus hic nĩſi cōpendiū queramus: ꝛ interpretatione noīum: ꝛ cōmemoratione belloꝝ oĩno ꝑplexus eſt. In p̃mo poſitum eſt: In finẽ his qui cōmutabunẽ. Cōmutanẽ aūt in finẽ: qui veteris hoīs errore depoſito: dño ſaluatori pura mentis intẽtione famulanẽ. De qbus dicit: Fuiſtis enim aliqñ tenebre: nūc aūt lux in dño. Quēadmodū vo poſſint imutari ſubter exponit. In tituli inſcriptione: Dauid in doctrinã.

Ephe. 5.

Tituli inſcriptio: Ieſum chriſtū ſignificat regez. Sic ergo mutenẽ vt deſerentes diabolū: regem ſibi chriſtū eſſe cognoſcant. Dauid eni ſepe diximꝰ: dñm ſignificare. In doctrinã: adde ſcilꝫ chriſtianã: qꝛ non ſufficit cuiꝙ̃ illū regem ſuum dicere: niſi ꝛ eius quis ſtudeat preceptis obedire. Sequiẽ: Cū ſuccēdit meſopotamiã ſyrie ꝛc̃. Has victorias poſtꝙ̃ Sauli ſucceſſit in regno feciſſe dauid: regū hyſtoria cōprehendit: quas incōgruū videẽ ſub hac cōcinnitate deprmere: qñ ibi latiſſime narrata noſcunẽ. Hoc tñ debemus aduertere bella iſta figuraliter poſita ꝓpter victorias dñi ſaluatoris: quas in totū mundū de paganis agit ꝛ ꝑfidis: quoꝝ verba pſalmus iſte dicturus eſt: vt reuera deſtructi a ſupſtitione veteri mereanẽ per grãm noui hoīs immutari.

Diuiſio.

Populus ille qui erat priſcis erroribus illigatus: in nouam grãm ſancte religiōis aduenieñs: Primo capite ſupplicat: vt poſt afflictionẽ quã ſatiſfaciendo paſſus eſt: beneficiꝫ nouitate repareẽ. Scḋo: interpoſitione diapſalmatis collocata: idẽ populus rogat vt poſt tribulationes quas pertulit: deducatur a dño in munitiſſimã ciuitatem: petēs auxiliū ſibi de tribulatione concedi: qḋ ſoli domino ꝓbatur eſſe poſſibile.

Expoſitio.

Deus repuliſti nos ꝛ deſtruxiſti nos: irat⁹ es ꝛ miſert⁹ es nobis. Populus iſte qui erat priſcis erroribus illigatus: repulſuꝫ ſe ꝛ deſtructū ſub gratiarū actione commemorat: vt ſtrages illas debellaturus gentiū: quas titulus regez dauid feciſſe precinuit: ſicut dictū eſt: manu fortis ꝛ deſiderabilis: chriſtus in vniuerſo mūdo potius peregiſſe declareẽ: non ferro: ſed cōuerſionis ſtudio: nō per ignẽ viſibilẽ: ſed per charitatis ardorẽ: quo mō diuinitas debellare ac vincere inuiſibiliter cōſueuit. Qui populus ſupplicat: vt a vetere ſuperſtitione deſtruct⁹: ꝛ in ſancto ꝓpoſito cōmutat⁹: noue regnãtionis grãm ꝯſequaẽ. Nec moueat ꝙ numerus pluralis additus eſt. Populus enī cū dr̃: plures in eo ſignificari poſſe nō dubiū eſt. Nã cū dicunt: Repuliſti: oſtēdūt diuino munere ab ſtudio ſcelerū ſe fuiſſe reuocatos: ne in prauis dogmatibus eorum vita finireẽ. Sequiẽ: Et deſtruxiſti nos. Merito ad gratiaꝝ actionem venit iſta deſtructio: que ſic euertit vt ꝯſtruat: ſic deponit vt erigat: ſic humiliat vt ad celoꝝ regna ꝑducat. Hec enim vba: nō ingratoꝝ ſuſcipias: ſed magis gaudētiū eſſe cognoſcas. Addidit: Iratus es ꝛ miſert⁹ es nobis. Irat⁹: aduerſatus debem⁹ aduertere: quorū ſupſtitiōes ꝛ vitia iuſtitie ſue vtute ꝓſtrauit. Nimis ꝯgrue populus ꝛ iratū ſibi dicit dñm cū peccaret: ꝛ miſertū dum ad cōuerſionis remedia ꝯfugiſſet. Sic vtraqꝫ cauſas ſingulis ſermonibus fecit intelligi. Que figura diciẽ Emphaſis: id eſt: exaggeratio: latiorẽ hñs itellectū ꝙ̃ vba per ſeipſa declarãt. Ira miſericors: idignatio ſalutaris: captiuitas libera: aduerſatio fructuoſa. Iratus eſt ergo: qñ ſupſtitiones coꝝ ſubuertit. Miſert⁹: qñ eos ad cultū vere religiōis adduxit. Cōmouiſti terrã ꝛ cōturbaſti eã: ſana contritiones ei⁹ qꝛ cōmota eſt. Terrã: vniuerſuꝫ peccatoꝝ cetū debem⁹ intelligere: qui aduētu dñi cōmotus eſt: ſicut ꝛ in alio pſalmo dicturus eſt: Vidit ꝛ cōmota eſt terra. Cōmoti ſunt ergo peccatores: qñ culturas ſuas deo cognouerunt abominabiles extitiſſe: qñ ſimulachra ſua tandē aliqñ intellexerunt eſſe lapides. Aduerterũt etiã

SCHE

Al. cōmota.

Pſ. 96.

diuitias

diuitias ⁊ honores: ceteraq; mūdi huius apud deuꝫ
poſtrema: que ante putauere ꝓcipua. Cōturbati ſunt
Pſa. 2. quoq; quādo inter doctrinas alias audierūt: Appre
hendite diſciplinā: ne quādo iraſcat̃ dn̄s: ⁊ pereatis
de via iuſta. Et vide ordinē pſalmi pulcherrima nar
ratione diſpoſitū. Prius enim fuit vt cōmouerent̃:
poſt vt ꝯturbarent̃. Sequitur: Sana cōtritiones eius
qꝛ mota eſt. Celeſti medico ꝓdunt̃ vulnera vt cōtri
tis egris cōpetēs medicina ſuccurrat. Sed intelliga
mus quādiu eos dicit afflictos: vt vſq; ad ꝯtritiones
ꝑueniſſe videant̃. Iſta eſt ꝯtritio: que nos efficit for
tiores: iſta debilitatio que reddit valētes. Cōterimur
enim mēte: quādo ad humilitatē tota animi intētio
ne deſcēdimus: ſicut in qnquageſimo pſalmo dictuꝫ
Pſa. 50. eſt: Cor ꝯtritum ⁊ humiliatū deus nō ſpernit. Et vt
miſericordiam clemētiſſimi iudicis īpetraret: addi
dit: Quia mota eſt: id eſt a priſtino errore trāſlata eſt
vt tibi dn̄o pareat qui ante idolis ſeruiebat. [Oſtendi
ſti pp̄lo tuo dura: potaſti nos vino compunctionis.]
Poſt victorias ſalutares quas dn̄s de mūdi iſtius re
cōciliatione ꝑfecit per gratiā: dicit pp̄lo tuo: id eſt ti
bi ſubiugato atq; deuoto. Oſtēdit eniꝫ dura fidelibꝰ
ſuis: quādo martyrū cateruas ſeuis paſſionibꝰ acquiſi
uit. Oſtēdit enim in hoc trāſituro mūdo iuſtis ſuis
dura: vt reddat in illa eternitate ꝓcioſa. Non eni iu
bet vacare famulos ſuos: nec de latitudine ſe ocioſa
tractare: ſed vt duris laboribꝰ exercitati: ad palmam
eiꝰ miſericordie mereant̃ adduci. Sic eniꝫ ⁊ Paulus
2. Timoth. 2. dicit: Nemo coronat̃ niſi legitime certatus fuerit.
Addidit: Potaſti nos vino cōpunctionis. Uino cō
parata eſt vtus: que in bonū ꝓpoſitum ſtudiū noſtre
volūtatis imutat: ⁊ facit recta ſape: poſtq̄ ſe ide me
ruerint hoies dina largitate cōplere. Contra hoc hu
manū poculum ſanitatē mētis excutiens: ītromittit
verba vanitatis. Sed potꝰ ille non oris: ſed mētis eſt:
nec humana īduſtria ꝓparat̃: ſed diuina inſpiratione
Pſa. 22. ꝓcedit̃: ſicut ſupius dictum eſt: Et poculū tuum in
ebrians q̄ꝫ ꝓclaꝝ eſt. Nā qd ſit iſtud poculū: pulchre
breuiterq; definituꝫ eſt: id eſt vinū in quo nō eſt vi
tioꝝ copia: ſed cōpunctionis vbertas. [Dediſti me
tuētibꝰ te ſignificationē: vt fugiāt a facie arcus.] De
dit timētibus ſignificationeꝫ: qn̄ per ſcripturas ſuas
edocuit in hoc mūdo paſſiones multiplices ſuos fi
Math. 10. deliſſimos ſuſtinē: ſicut in euangelio dicit: Tradent
enim vos ante reges ⁊ pſides: ⁊ in ſynagogis ſuis fla
gellabūt vos: ⁊ eritis odio oibꝰ gētibus ꝓpter nomē
1. Pe. 4. meum. Petrus quoq; apl's dicit: Tēpus eſt vt iudi
cium īcipiat a domo dei. Uides ergo qꝛ ſignificatio
nē dedit timētibꝰ ſe: Hec ideo fieri: vt futuri iudicij
pena poſſit euadi. Ipſa enim cauſa ſubſeqtur: Ut fu
giant a facie arcus. Facies arcus diē iudicij euidēter
oſtēdit: vbi noui ⁊ veteris teſtamēti quaſi duobꝰ in
flexis iugis ois pp̄ls iudicat̃. Sed ille ab iſto arcu ſa
gittam: id eſt ſniam nō ſuſcipit: qui ſe in humilitatē
cōfeſſionis deuota intētione pſtrauerit. Agamꝰ ergo
dn̄o grās: qui per ſignificationes ꝑdicationū timeri
fecit hūc arcum: per quē in iudicio dn̄i ois ꝑcutit̃ in
Al. nō habet deuotus. [Ut liberent̃ dilecti tui: ſaluū † me fac dex
tera tua ⁊ exaudi me.] Populus ille fideliuꝫ diuinis
iam vtutibꝰ ſubiugatus: ſecūdam partē ſupplicatio
nis īgredit̃: depcans vt dei vtus tribulationes eoruꝫ
in gaudiū alacritatē ꝯuertat. Et bn̄ precatur pp̄ls iſte
vt ſaluus fiat dextera: qꝛ in ipſa parte ſtaturi ſūt: qui
ꝑpetua felicitate gaudebūt. Poterat eniꝫ ſupplicare
vt ſaluus fieret ⁊ in hoc ſeculo: ſicut in languoribus
petit̃: ſicut in tribulationibus poſtulat̃: ſed dextera
dn̄i ſaluum ſe fieri depcatur: vbi eterna ſalus eſt ⁊ ſi
ne fine letitia. [Deus locutꝰ eſt in ſancto ſuo: letabor
⁊ † diuidā ſicimā: ⁊ ꝯuallē tabernaculoꝝ metibor.] Al. partibor
Deus pater locutꝰ eſt in ſcō ſuo: id eſt in Chriſto: qn̄
verbū caro factum eſt: ⁊ mundi Saluator apparuit.
Locutus eſt aūt ſignificat euāgelicam veritatē: per
quam venit redēptio fideliuꝫ ⁊ beatitudo ſanctoꝝ.
Addidit: Letabor ⁊ diuidā ſicimā. Iuſte letabat̃ po
pulus: cui ꝓſpere locutꝰ fuerat dn̄s. Sed hec hebrea
nomina: per hūc ⁊ alios tres verſus qui ſequunt̃ mi
xta grecis latiniſq; ſermonibus: figurā faciūt Sar SCHE
diſmos: que fit diuerſaꝝ cōmixtione linguaꝝ. Nūc
ad exponēda verba veniamus. Sicima interptant̃ INTER
humeri: ⁊ qn̄ ad onus portādum diuinū: humeri de
cēter aptant̃. Hic dixit: Diuidam ſicimā: id eſt onus
deuotionis diuine: qd̄ vnicuiq; celeſti diſtributione
cōcedit̃. Hoc eſt onus qd̄ ſi defuerit cadimus: ſi por
tamus erigimur. De quo ſcriptū eſt: Iugum meum Mat. 11.
ſuaue eſt: ⁊ onus meum leue eſt. Letus ergo populus
diuidē ſe dicit ſupra humeros ſuos gratiā ſeruitutis
⁊ fidei: quam nouit leuiſſimo faſce portare. Addidit:
Et conuallē tabernaculoꝝ metibor. Patriarcha Ia
cob ſupellectili pecoribuſq; ditiſſimus: cuꝫ ſe a La
ban ſocero ſuo migrare decreuiſſet: venit ad cōual
lem Syrie vbi mānſionē ponens oues eius quieuiſſe
narrant̃: loco ipſi ex habitatione ſua tabernacula no
mē imponēs. Et qꝛ oues Iacob hic iudaice plebi cō
uenienter aptant̃: populū qui typū ſancte tenet eccle
ſie dicit metibor. Et ꝯualleꝫ tabernaculoꝝ: id eſt de
iudaica collectione habeo nō minimam portioneꝫ.
Cōſtat eniꝫ de varijs nationibꝰ eccleſiā dn̄i quaſi ex
diuerſis floribꝰ in vna corone ſpecie eē formatā. Cō ETY
uallis eniꝫ dicta eſt: quaſi cauata vallis. [Meus eſt
Galaad ⁊ meꝰ eſt Manaſſes: ⁊ † Effreꝫ fortitudo ca Al. ephraim
pitis mei. Iuda rex meꝰ.] Diſcutiamꝰ hec noīa: qn̄
ea ſicut iaꝫ diximꝰ: ſignificationes reꝝ ꝯtinēt manife
ſtius eſt: Galaad: interptat̃ aceruus teſtimonij: qd̄ ad INTER
martyres referre poſſe nō dubiū eſt. Teſtes eni: gre
ca lingua martyres dicunt̃. Ergo aceruus iſte teſti
monij qui celeſtium granoꝝ numeroſitate collectus
eſt: magnā ſignificat eē martyrū ꝯgregationē. Acer
uus enim: de imo ſurgēs ad ſūmum tēdit. Qui iuſte
martyribus cōparat̃: qn̄ ad imortalia dona ꝑducti:
celeſti ſūmitate potiunt̃. Hūc ergo aceruum: merito
ſuū fidelis populus dicit: ex quo ꝯſtat effectus. Seq
tur: Et meus eſt Manaſſes. Manaſſes interptat̃ ob INTER
litus. Inter illas enim pſecutiones fideliū magnum
opprobriuꝫ videbat̃ eccleſia ſuſtinē: quādo quicūq;
chriſtianus iuētus fuiſſet: ꝑcepto ꝓncipum paganoꝝ
capitali crimine damnabat̃. Hoc ergo opprobriū iā
probat̃ abolitū: ⁊ felici obliuione ꝯſumptū: quando
chriſtianuꝫ eē in orbe romano nūc gloria eſt. Meri
to ergo fidelis populus dicit obliuionē illam eē ſuā:
que erat de ſceleruꝫ abolitione ventura: ſicut Ioſeph
dicit: Obliuiſci me fecit deus dolorē: ⁊ domū patris Gen. 41.
mei. Addidit: Et Effrem fortitudo capitis mei. Ef INTER
frem fructificatio dicit̃. Sed que ſit iſta fructifica
tio cōſequēter exponit: Fortitudo capitis mei: Quis
alter: niſi Saluator eſt dn̄s: qui carne moriendo per
glorioſiſſimam reſurrectionē ſuaꝫ ꝯtulit ſpei noſtre
copioſiſſimū fructum: Sicut in euāgelio dn̄s dicit:
Niſi granum tritici cadēs in terram mortuū fuerit: Ioan. 12.
ipſum ſolum manet. Si aūt mortuum fuerit: multū
fructum affert. Adiecit: Iuda rex meus. Iuda: Chri

ſignificat: qui ſm carnē de iude ſtirpe deſcēdit. Iſte ergo pplſ a tituli illius iſcriptione nō diſcrepat: qui regē ſibi Judam: id eſt Saluatorē eſſe teſtat. Et cũ exultatione dicēdũ eſt: Juda rex meus: qm̄ hec eſt fidelium glorioſa pfeſſio. [Moab olla ſpei mee. In
Al. alienigene. idumeā extēdam calciamētum meũ: mihi ꝛ allophili ſubditi ſunt.] Moab: pro gētibus ponit: vñ pgregādam pdicebat eccleſiā. Olla ſpei: tribulatio ſignificat: ſed illa quā in hoc mũdo ſciſſimi ſuſtinēt chriſtiani: que ad ſpem vite eterne dño pſtante porrigit:
Roma. 5. ſicut dicit Apl's: Gliamur in tribulationib⁹: ſcientes qꝛ tribulatio patiētiam opat: patiētia aũt pbationē: pbatio vo ſpem: ſpes autē non pfundit ꝛc. Olla vo ꝛ in mala parte ponit: eo q in ſenſu prauo velut vnda
Hiere. 1. decoctionis exeſtuat. De hac ſcriptũ eſt: Olla ſuccenſa in aqlone: qđ vtiqꝫ diaboli ſignificat machinationes: qui dixit: Ponā ſedē meā ad aquilonē. Seqtur:
Isa. 14.
INTER In idumeā extēdam calciamētũ meũ. Idumea: terrena ſignificat: qb⁹ mundus tenet obnoxius. Ad hec puenit euāgelium: quādo peccatorib⁹ clemētia diuina ſubuenit. Calciamētũ enim: pdicationē euangelij pueniēter aduertimus: qꝛ ſicut pedib⁹ noſtris munimina calciamentoꝝ moleſtias ſpinaꝝ aliaſqꝫ iniurias repellũt: ita ꝛ vite noſtre glorioſiſſimus iſtitutum: qui frequēter greſſib⁹ cōparat: euangelica pmunit auctoritas: vt tali bñficio cōmuniti: huc mũdum ſine aliqb⁹ leſionib⁹ muniente dño trāſeamus. Scri
Isa. 52. ptũ eſt enim: Q̄ ſpecioſi pedes eoꝝ qui annũciant pacē: qui annũciant bona: ꝛ calciati pedes in pparationem euāgelij. Hoc eſt ergo calciamētum qđ nos munit ptra vitia. Hec defenſio que ſeculi huius ſpinoſa traſcēdit: vt ledē nō queant que acuminatis inſidijs probantur armata. Adiecit: Mihi allophili ſubditi ſunt. Hoc idē dicit pplſ chriſtianus: allophilos: id eſt alienigenas ſibi ſubditos: quos iam gdē pſtat eē cōfeſſos. Sed iſtos allophilos fictos vult itelligi chriſtianos: qui iter fideles aſſidua quidē frequētatione pueniunt. Sed qm̄ viuunt aīo puerſo: nō ſunt regnaturi cum dño. [Quis deducet me in ciuitatē muni-
Al. non ded. taꝫ: ꝛ aut qs deducet me vſqꝫ in idumeā? Deſiderio future beatitudinis fidelis pplſ exclamat ad dñm: Quis deducet me. i. nullus niſi tu ſolus deus. Ciuitatē munitam: Hieruſalē futurā dicit: que ſic munita atqꝫ pfecta erit: vt nulla vlterius pſecutione quatiatur: nec allophilos habeat mixtos: quos nũc ſuſtinet patiēter eccleſia. Seqtur: Aut quis deducet me vſqꝫ in idumeā? Idumea: ſicut ſupius diximus: terrena ſignificat. Quis deducet me? ſub iterrogatione legendum eſt: ipſe. ſ. deus: quē dicit iferius. Deſiderat enī ꝛ illos pplos ſibi applicari qui adhuc nō meruerunt eē pfecti: vt cōpleto numero pdeſtinatoꝝ ſimul ad eterne btitudinis gaudia pueniret. [Nōne tu deus q repuliſti nos? ꝛ nō egredieris de⁹ in vtutib⁹ nr̄is.] Dicēdo: Nōne tu de⁹? oſtēdit de quo ſupius: qs dicebat. Tu reuera dñe pduces ad regna tua: qui nos feciſti damnare ſimulachra: vt pſit nobis te ſecutos: quē euidēter agnouimus ſolũ creatorē noſtrũ: ſolũ debē eē ppitium. Dicit enim: Qui repuliſti nos: id eſt a malo phibuiſti: ne in noſtra volũtate verſaremur erronei. Repulit enim dñs a religione puerſa quē dignat pducere ad dogmata chriſtiana: ſicut ꝛ in pmo verſu hui⁹ pſalmi dictũ eſt: Deus repuliſti nos ꝛ deſtruxiſti nos iratus es ꝛ miſert⁹ es nobis. Seqtur: Et non egredieris deus in virtutib⁹ noſtris. Senſus talis eſt: quãuis in futuro de miſericordie tue ſpe magna letemur: tamē in preſenti ſeculo: non ita nos cernimus adiuuari: vt aduerſarios noſtros te opitulante vincamus. Hec cũ non fiant: ſed magis afflictionibus exponamur: eſtimāt inimici q nō egrediaris in virtutib⁹ noſtris. Verũ iſta diſſimulatio ſalutaris ꝛ glorioſa pbatio eſt: ſicut dicit Apl's: Id enim qđ in 2. Corint. 4.
preſenti eſt momētaneũ ꝛ leue tribulationis noſtre: ſupra modũ in ſublimitate eterne glorie pōdus opatur in nobis. [Da nobis auxilium de tribulatione: ꝛ vana ſalus hominis.] Poſtq̄ dixit ſancta pgregatio ab inimicis ſe in hoc ſeculo minime vindicari: venit ad pſolatoriam orationeꝫ vt de tribulatione mundi iſtius quā iugiter ſuſtinebat dñi pueniret auxilium: ſciens tanto vnũquenqꝫ illic pſolandum: quāto hic pro eius nomine fuerit vehemēter afflictus: ſicut in euāgelio dicit: Beati qui pſecutionē patiunt ppter Math. 5.
iuſtitiam: qm̄ ipſoꝝ eſt regnũ celoꝝ. Seqtur: Et vana ſalus hoīs. Saluteꝫ pſtare non pōt indigens ſalutis: ideoqꝫ ſperare in hoīe non debet qui pprijs viribus pbatur eē infirmus. Hinc eſt qđ Hieremias ppheta dicit: Maledict⁹ homo qui ſpem ſuā ponit in Hiere. 17.
hoīe: ꝛ a dño recedit cor eius. [In deo faciem⁹ virtutē: ꝛ ipſe ad nihilum deducet tribulātes nos.] Populus beatoꝝ humana pfidentia derelicta: in deo ſe dicit facē poſſe virtutē. Non enim cũ diabolo incēdio gladioqꝫ certādũ eſt: ſed illis virtutibus qbus Chriſtus ipſe pugnauit: vt ſupbiā humilitate vincamus: diuitias mũdi paupetate ſupemus. Ad poſtremũ ipſe in deo facit vtutē: qui in mādatis eius iugiter pſeuerans: diabolicas tētationes eodē miſerante calcauerit. Seqtur: Et ipſe ad nihilum deducet tribulantes nos. Quid tibi fideliſſime opus ſunt arma: qui hēre talia pbaris auxilia? Ipſe enim pro te pugnat: cui nullus reſiſtit. Ipſe inſequit: quē nullus declinat. Ad nihilum quippe pducit inimicos fideliũ ſuoꝝ: qm̄ delet eos de libro viuentium: vbi ſibi ſcripti videbantur elati.

Concluſio.

Ecce mundi iſtius: ſi ſm dñi tolleret imperium beata ptritio. Ecce humilitatē terrenis culminib⁹ celſiorē: quādo non poteſt deficere cui venit auxiliũ de tribulatione. Et in ipſo periculo bñficium reppérit: qđ atterere conſueuit. Sine te enim deus: vniuerſus mundi reus eſt principatus. Anxia ſibi eſt quelibet poteſtas: ꝛ per te gaudet humilitas. Recōditi ſunt dñe theſauri tui: aliud videt ad faciē: aliud facis intus hēre veritatē. Quis poſſit enarrare magnificētiam tuā: qui noſtri tpales tribulationes in gaudia eterna conuertere? Et illud apud te eſt pcioſum: qđ in hoc mundo ſceleratis hominibus videtur abiectum.

Explicit expoſitio in pſalmum. 59ᵐ.

In finem in hymnis David. LX.

Exaudi deus depcationē meā: intēde orationi mee. A finibus terre ad te clamaui dum anxiaret cor meũ: in petra exaltaſti me. Deduxiſti me qꝛ fact⁹ es ſpes mea: turris fortitudinis a facie inimici. Inhabitabo i tabernaculo tuo in ſecula: protegar in velamēto alarum tuarum. Q̄m tu deus meus exaudiſti orationē meam; dediſti hereditatē timētibus nomē

tuum

tuum. Dies ſup dies regis adijcies: annos eius vſqȝ in diem generationis ⁊ generationis. Permanet in eternũ in conſpectu dei: miſericordiam ⁊ veritatẽ eius quis requiret? Sic pſalmũ dicam nomini tuo in ſeculũ ſeculi: vt reddam vota mea de die in diẽ.

Abſolutum ⁊ breuiſſimũ pſalmum: latini tas ⁊ compẽdiũ tituli euidẽter inſinuat. Non enim vt ſupra: nõminibus obſcuris hyſtoriaqȝ cõpletus eſt: vt euidẽter appareant titulorũ indicia: reuera ſalutarium pconẽs eſſe pſalmorũ. In finẽ: ſignificari dñm Saluatorẽ nullus ignorat: cum hoc iam frequẽti expoſitione claruerit. In hymnis: grecũ vocabulum eſt. Interpretat enim in laudib⁹: qꝛ totus pſalmus Chriſti pconia pſonabit. Dauid autẽ: ipſum ſignificat dñm Saluatorẽ: cuius laudẽ decantat populus chriſtian⁹ qui toto orbe diffuſus eſt. Diuiſio.

In pma parte pſalmi: a finibus terre depcatur populus fidelis: vt eius audiat oratio: quatenus in ſancte eccleſie pteruerans: alarũ eius velamine pregat. Secunda parte gratias agit: qđ iuſtis hereditatẽ ſuam pius miſerator induſit: ⁊ nomẽ ſuum in eternã gloriam conſecrauit: ex qua re ſe laudes redditurũ iugiter dño pollicetur. Expoſitio.

Exaudi deus deprecationẽ meam: intẽde orationi mee. Fidelis populus: qui tamẽ mẽbra ſunt dñi: ſancta charitate ſuccenſus petit vt eius audiat oratio. Sed cõſideremus quid ſit hoc: qđ exaudiri depcationẽ ſuam ⁊ intẽdi orationi ſue: ſi qua hec poterimus ſubtilitate diuidẽ. DEF Deprecatio: eſt aſſidua gdeꝫ cõmuniſqȝ ſupplicatio: quam ⁊ hominib⁹ a quib⁹ aliquid petimus frequẽter offerimus. Hanc a dño deprecat audiri. Orationi vo ſue: quam tm̃ ſancte trinitati iure pſoluimus: poſtulauit intẽdi: id eſt proſpici atqȝ miſereri: qꝛ eam puriſſimã diuinis conſpectibus offerebat. Cuius talis virtus eſt: vt cũ fideliter depromit probabile deſideriũ obtinẽ monſtretur. A finibus terre ad te clamaui dum anxiaretur cor meum: in petra exaltaſti me. Deduxiſti me. Cõgregatio ſancta iuſtorũ que eſt hereditas dñi: depſſa malis ſeculi in vniuerſis ſita gẽtibus congemiſcens clamat ad dñm: que ⁊ carnis neceſſitatib⁹ ſubiacebat: ⁊ ab ei⁹ viſus toto mẽtis deſiderio deſinẽ feſtinabat. Clamat eni a finib⁹ terre: id eſt ab vniuerſo orbe terrarũ: in quo eſt oipotẽtis dñi eccleſia conſtituta. Sed nõ a ſolis finibus hoc clamat: verũetiam ab interioribus ⁊ vmbilico ipſo terrarũ: ſicut in decimooctauo
Ps.18. pſalmo dictũ eſt: In oẽm terram exiuit ſonus eorũ. Clamat ergo iſte populus qui ſupius dictus eſt: Exaudi deus depcationem meam: intẽde orationi mee. Dicit enim quãdo iſte clamor velut ſacrificium deo fuerit imolatus: in anxietate cordis: quando enixius clamat ad dñm: cum pcliitanti ale neceſſaria remedia poſtulant. Seqtur clamoris exauditio: ⁊ pmiũ ſingulare iuſtorũ: In petra exaltaſti me. Petra ſigni
1.Corint.10. ficat dñm Saluatorem: ſicut dicit Apoſtolus: Petra autẽ erat Chriſtus. In hac petra ſe exaltatum eẽ pronuntiat: in qua ois edificatus eſt chriſtianus. Cõſtat enim exaltatũ: qui ibi noſcit eẽ fundatus. Adiectum eſt: Deduxiſti me: in illaꝫ. ſ. futuram requiẽ quã beatis ſuis dñs pollicetur. Nam qđ dixit: Deduxiſti me: DOG viſus iſte pphetie eſt: vt illa que ventura ſunt pro preteritis dicat: ſicut in vigeſimoprimo pſalmo iam dictũ eſt: Foderũt manus meas ⁊ pedes meos: dinumerauerunt oia oſſa mea. Que figura dicit Prolepſis: id Ps.21. SCHE eſt poccupatio futurorũ. Quia factus es ſpes mea: turris fortitudinis a facie inimici. Cauſa redditur quare ſit deductus ad pmiũ: qꝛ ſpem ſuam ↄſtituerat ſibi dñm: qui confidẽtes edificat: ⁊ in ſe pſumentes ſemp exaltat: ſicut dicit Aplꝯ: Gloriamur in tri Roma.5. bulationibus: ſciẽtes qꝛ tribulatio patiẽtiam operatur: patiẽtia probationẽ: pbatio vo ſpem: ſpes autẽ non ↄfundit: ⁊ reliqua. Seqtur oino magna cõparatio: Turris fortitudinis a facie inimici. Per turris ſimilitudinẽ: ipſum dñm ſignificat Saluatorẽ. Turris enim ciuitatis muros vẽdicat: ⁊ irruẽtes hoſtes ex alto vulnerat: ſic virtus dñi populũ ſuũ defendit: cum apte inimicus eius oris ſui ↄtradictione pſtrauerit. Sed turris illa virtutib⁹ eſt plena non gladijs pugnat verbo non pilo: iubens oia non decertans. Quã non aries quaſſat: nõ aliqua machinamẽta debilitãt: nec localiter defendit: ſed per totũ mũdũ famulos ſuos inuicta ptectione cuſtodit. Inhabitabo in tabernaculo tuo in ſecula: pregar in velamẽto alarũ tuarũ. Et hic quoqȝ cathegoricus ſyllogiſmus enaſcit: qui SYL eo modo colligitur. Iuſtus inhabitat in tabernaculo dñi. Ois qui ha[...]at in tabernaculo dñi in ſecula ptegit in velamẽ[...] eius. Iuſtus igit in ſecula ptegit in velamẽto a[...] eius. Nunc ad exponẽda verba redeam⁹. Mens ſancta dñi Chriſti: ſibi bñficia largiẽda ↄſiſtit: quo in huius mũdi pculis in tabernaculo dñi tuiſſime pſeuerent: ⁊ hoc nõ ad breue tẽpus: ſed quouſqȝ ſecula vite iſtiũ diuina adminiſtratione pagant. Ita enim fidelium pplꝯ ſecura ſibi etate ſuccedẽte in tabernaculo dñi per ſecula cõtinet. Sed intẽdamus qre frequẽter: velamẽtũ alarũ dñi: ſacris defenſionib⁹ cõparet. Pmũ: qꝛ ale auiũ in modum palmarũ quaſi quedã coſte pulcherrime porrigunt. Deinde: qꝛ ſic defendunt vt onerare non poſſint. Tertio: qꝛ eſtus ⁊ frigoris inclemẽtiã a dilectis pullis affectuoſa ptectione depellũt. Ita defenſio dñi: ſi ad eum pie ↄfugiamus poteſtates aereas a nobis efficit alienas: vt nec furor eorũ ictibus noceat: nec venenũ frigidũ viperea qualitate pcutiat. Merito ergo ptectio dñi alis noſcit comparata: que nec ſubiectos onerãt: ⁊ leſionẽ totius ↄtrarietatis emendant. Qm̃ tu deus exaudiſti orationẽ meã: dediſti Al.meus. hereditatẽ timẽtibus nomẽ tuum. Interpoſito diapſalmate: pplꝯ fidelis venit ad ſecũdam partẽ letus: exultans quia orationẽ ſuã gloriat auditam: per figuram. ſ. Etiologiã: cauſam rei rationẽqȝ ſubiũgit: cur in velamẽto alarũ dñi petitioneqȝ tegeret: merito qꝛ eius exaudita pbat oratio. Seqtur: Dediſti hereditatẽ timẽtib⁹ nomẽ tuũ. Hereditatẽ: ſignificat futuri ſeculi regnũ: qđ beatis famulis pollicet. Hereditas que nõ morte relinquit: ſed cũ largitore ſuo ppetua manẽ poſſidet: que ſic venit ad filios: vt a teſtatore nunqȝ deſerat. Hec hereditas nõ hẽt finem: ſed cũ ſemel ſuſcepta fuerit: nunqȝ a nobis aliqua pmutatiõe diſcedit. Dies ſup dies regis adijcies: annos eius vſqȝ in diẽ ſeculi ⁊ ſecula. Eternitatẽ ſi Al.generatiõis ⁊ generatiõis gnificat dñi Saluatoris: qui vere rex noſter eſt: qꝛ ab ipſo regimur: ⁊ eius virtute ſaluamur. Dies enim ſupra dies: more humanitatis pfert: qui ideo plurimi dicunt: qꝛ illis ⁊ noctes ſuccedẽ cõprobant. In illo

do eternitate vnus eſt dies: qui nullo termino finiet: ſicut in alio pſalmo dicit: Quia melior eſt dies vna
Ps.83. in atrijs tuis ſup millia. Hoc etiam ⁊ de annis debe‑ mus accipe: qm̃ talia tropice dicunt̃ de dn̄o Chriſto. Deniqz ⁊ verſus ipſe ſic ſeqtur: Uſqz in die ſeculi ⁊ ſecula: vt oñderet vnū diem eē apud dn̄m qui ſecula iſta trāſcēdit. Dicta ſunt qppe ſecula: qȝ in ſe reuol‑ uant tp̄a. [Permanebit in eternū in ↄſpectu dei:
M. Permanet. miſericordiā ⁊ veritatē eius qs requiret eoꝝ:] Ecce
M. nõ habet. illo dici eternitas euidēter expreſſa eſt: ſed hoc iaȝ a parte mēbroꝝ ↄgruēter accipit̃: ſicut multis locis cō‑ ſtat expoſitū: qm̃ que ſequunt̃ capiti ↄuenire nō poſ‑ ſunt. Dicit enim: Permanebit in eternū in cōſpectu dei: qđ de populo fideli magis ↄgruēter aduertitur. Hoc etiaȝ ⁊ ſequētia declarant. Adiecit: Miſericor‑ diam ⁊ veritatē quis requiret eoꝝ: Quare enim quert̃ tur miſericordia: vbi nullus eſt miſer: Quare veri‑ tas: vbi cūcti deum videbūt: Nullus ſiquidem eoꝝ indigus erit bonoꝝ talium: cū ȝ in eternū poſſideāt regna celoꝝ: ſicut ipſe dn̄s apoſtolis ſuis dicit: Nūc
Joan.16. quidē triſticiam habetis: rurſum autē videbo vos ⁊ letabit̃ cor veſtrum: ⁊ gaudiū veſtrū nemo auferet a vobis: In illa die non rogabitis me quicq̃. Sic fit vt nemo ſanctoꝝ miſericordiam aut veritatē requi‑ rat: cū illius ↄtemplationis ineſtimabili munere p‑ fruantur. [Sic pſallam nomini tuo deus in ſeculū
M. pſalmū dicam. ſeculi: vt reddam vota mea de die in diem.] Sic ſi‑ gnificat: ita: quēadmodum in ſubſequētibus declara‑ bit. Pſallere enim ſe dicit populus beatoꝝ ſempiter‑ no nomini: verū hoc non breui tp̄e: ſed in ſeculū ſe‑ culi: ſignificans deuotionē ſuam immutabili perenni‑ tate manſuram. Seqtur: Ut reddā vota mea de die in diem. Hec eadē decora diuerſitate repetunt̃. Nā qđ ſignificat: ſeculū ſeculi: hoc declarat: de die in diē: id eſt ſemper: vt hic vota noſtra reddamus: ⁊ ibi lau‑ des dn̄i ppetua hylaritate cantemus. Uota eniȝ ſua ſe dn̄o reddē compromittit: vt ei eternas gratias in‑
Ps.115. ſufficienter exoluat: ſicut ⁊ alius pſalmus dicit: Uo‑ ta mea dn̄o reddam in atrijs domus domini: in con‑ ſpectu oīs populi eius: in medio tui Hieruſalē. Red‑ damus ergo vota noſtra in iſto tranſitorio die: vt in illa perēnitate laudes dn̄i eodem pſtante decantare mereamur.

Concluſio.

Audiant Donatiſte a finibus terre eccleſiā cla‑ mare: ⁊ ipſi eaȝ locatē dicēt p̄ſumptiōe quieſcant. Cōtra vocē mūdi: quis poſſit audiri: Im‑ pudētiſſimū eſt aduerſum triū teſtimoniū loqui: ⁊ ↄtra generalē ſniaȝ non erubeſcūt impudēter armari: Cur nouis inuētionib⁹ aīas fatigāt: Accipiāt certe qđ credant: non qđ ſua iniqtate puertāt. Orat fidelis ppl's a finibus terre: qȝ fact⁹ eſt dn̄s ſpes eius: poſtea qȝ ſe auditum: hymnica exultatione gratulat̃: qȝ in ↄſpectu dn̄i iugiter apparebit. Quid iam ſatiſfaciat: ſi hoc nō faciat: Uidemus quotidie fieri qđ pmiſit: videmus mūdum ad chriſtiane fidei regulas ↄuenī‑ re. Et phdolor falſitas nititur abſcondere: qđ decre‑ uit veritas indicare. Huius autem pſalmi nec ſuppu‑ tatio vacat. Sexageſimus enim numerus ptinet ad continētes ⁊ viduas: qđ digitoꝝ ipſoꝝ nutus deſi‑ gnat inſixio. Unde pſalmus iſte fidelibus dn̄i ſexa‑ genaria p̄mia pollicet̃: non qđ ibi aut martyres aut virgines definit qui fructu centenario gloriant̃: ſed in ↄgregatione multoꝝ poteſt ſpecialiter ⁊ continē‑ tes huiuſmodi aliquos indicare.

Explicit expoſitio in pſalmum. 60.

ℭ In finē pro Idithū: pſalm⁹ Dauid. LXI.

Nonne deo ſbiecta erit aīa mea: ab ipſo enim ſalutare meū. Nā ⁊ ipſe deus meus ⁊ ſalutaris meus ſuſceptor meus: non mo‑ uebor ampli⁹. Quouſqȝ irrui‑ tis in hoīem: interficitis vniuer‑ ſi vos tanq̃ parieti inclinato ⁊ macerie de‑ pulſe: Ueruntamē precium meū cogitaue‑ runt repellere cucurri in ſiti: ore ſuo bn̄di‑ cēbant ⁊ corde ſuo maledicebant. Verunta‑ men deo ſubiecta eſto aīa mea: qm̃ ab ipſo patiētia mea. Quia ipſe deus meus ⁊ ſalua‑ tor meus: adiutor meus non emigrabo. In deo ſalutare meū ⁊ gloria mea: deus auxilij mei ⁊ ſpes mea in deo eſt. Sperate in eo oīs ↄgregatio populi: effundite coram illo cor‑ da veſtra: deus adiutor noſter in eternum. Uerūtn̄ vani filij hoīum: mēdaces filij ho‑ minū in ſtateris: vt decipiant ipſi de vanita‑ te in idipſum. Nolite ſpare in iniqtate: ⁊ ra‑ pinas nolite cōcupiſcere: diuitie ſi affluant nolite cor apponē. Semel locutus eſt deus duo hec audiui: quia poteſtas dei eſt: ⁊ ti‑ bi domine miſericordia: quia tu reddis vni‑ cuiqȝ iuxta opera ſua.

Inter verba notiſſima tituli: repetit Idi‑ thun: de quo pxime in 38⁰ pſalmo iā di‑ xim⁹. Sub iſtius qppe nominis ſignifica‑ tione: ſemp aliqđ declarat̃ eximiū. Eſt enim eius interp̄tatio: trāſiliens eos: id eſt amatores hui⁹ ſeculi: quos miles Chriſti cōtēpta mūdi voluptate tranſcēdit. Sed qm̃ iſta tranſilitio beatū nobis videt̃ ſignificare ppoſitum: introducit̃ qdā ſanct⁹ qui ⁊ mūdi deſideria reliquerat: ⁊ in dn̄o ſpe firmiſſima pmanebat. Talis eniȝ p̄mittit finē. i. dn̄m Chriſtū. Seqtur quoqȝ p̄s hoc eſt: pbabilis vi‑ ta: que dn̄i regulis obſecūdat. Cōiungit̃ etiā Dauid: vt vita laudabilis ad dn̄m Chriſtuȝ tēdē videat̃: vbi eſt ſalutaris ⁊ abſoluta pfectio.

Diuiſio.

Tranſilitor iſte: quē diximus ſecularium vitioꝝ: cuȝ orbē terraꝝ plenū ſeuis vide‑ ret errorib⁹: alios pſcrutatores: alios here‑ ticos: alios vanis deſiderijs implicari. In p̄mo mēbro pſalmi aīam ſuā deo pfitet̃ eē ſubiectā: qȝ per filium vnigenitū munus ſalutare ſuſcepit: arguens eos qui ſolo nomine ſe dici deſide‑ rant chriſtianos. Secūda parte: iteꝝ aīam ſuam ſub‑ ditā dicit eē dn̄o patri: qm̃ per ei⁹ verbū ſalutarē pe‑ nitentiam ↄquiſiuit: ↄfirmans plebē ↄfeſſione fidelis vt toto cordis affectu ſperare debeat ſemp in dn̄m. Tertio membro: errantes populos monet: vt in deo magis q̃ in mūdi iſtius caduca debeāt felicitate cō‑ fidere.

Expoſitio.

Nonne deo ſubiecta erit aīa mea: ab ipſo enim ſalutare meū.] Per totū pſalmū pro vniuerſali parte ſcōꝝ: vn⁹ introducit̃ fidelium: qui ſeculi vitia relinquentes: ſoli

deo

deo ſe ſubditum eſſe cõmemorat. Hoc eſt enim dño
dici ſubiectũ: a mũdanis vitijs eẽ vacuã ⁊ ſancta cre
dulitate cõpletum. Eſt enĩ icrepatiuus modus: con/
tra eos qui putãt eum nimia ꝓſperitate feriatum: ⁊
quaſi in quadã quietis ſue ocioſum eẽ letitia. Nõne
ↄuertẽdum eſt: vt planius fiat. Dicamus enim: Ne
nõ deo ſubiecta erit aĩa mea. Que figura dicit̃ Ana/
ſtrophe: id eſt peruerſio. Subditus eſt vtiq; deo: qui
ſemper humiliter atq; ſtrenue illud agit: qđ ad eius
mãdata cognouerit ꝑtinere. In ipſo delectat̃: in ipo
reficit̃: ⁊ pter eum nihil aliud mens beatiſſima ↄcu/
piſcit. Erit: in infinitum tẽpus ſignificat: qđ nullo fine
claudẽdũ eſt. Seqtur cauſa iuſtiſſima: quare deo pa/
tri ſubdita ſit aĩa beati. Dicit aũt: Ab ipſo enim ſalu
tare meũ: id eſt vnigenitus filius: qui recte credenti/
bus ſalutaris exiſtit. Ab ipſo enim cũ dicit̃: filius ſi/
gnificat̃. Hec enim ꝓpria vnus deus ſancta trinitas
habet: qđ pater īgenitus: filius genitus: ſpiritus ſan/
ctus a patre ⁊ filio ꝓcedit. Hoc fides integra: hoc ca/
tholica profitet̃ eccleſia. Bñ itaq; Idithun: deo ſub/
ditum te eẽ profiteris: a quo ineſtimabile bñficium
te ſuſcepiſſe teſtaris. Sed vt ſanctũ verbũ vna atq;
equabili veneratione coleret̃: intende quid ſeqtur.
Al. Nam et. { ⌊ †Eteni ipſe †eſt deus meus: ⁊ ſalutaris meus †ad/
Al. non hẽt. { iutor meus: nõ mouebor amplius. ⌋ Dixerat ſupius:
Al. ſuſceptor a patre genitũ ſalutis auctorẽ: nunc qui ſit iſte ſaluta
ris: trina ↄfeſſione cõplectitur. Primo ne minorem
crederes: dicit: Ipſe eſt deus me⁹: ſicut ſupra de deo
patre dicit. Equalitas enĩ ſummi nominis ſubſtan/
tiam ⁊ potẽtiam vnitatis oſtẽdit. Unde pater Augu
Ca. 3. ſtinus in libro qntodecimo de trinitate ita dicit: Ra
tione etiã reddita intelligẽtib⁹: clarum eſt in ſubſtã
tia veritatis: nõ ſolũ patrẽ filio non eſſe maiorẽ: ſed
nec ambos ſimul aliqđ eẽ maius ꝙ ſolũ ſpiritũ ſan
ctũ: aut quoſlibet duos in eadẽ trinitate maius eſſe
aliqđ ꝙ vnum: aut oẽs ſimul tres maius aliqđ eẽ ꝙ
ſingulos. Sic ꝑfectã atq; ſingularẽ naturam ſancte
trinitatis mirabili veritate monſtrauit. Repetit: ſa/
lutaris me⁹. Salus enĩ humani generis que in Adã
perierat: redintegrata eſt per dñm Chriſtũ. Seqtur:
Adiutor meus: qꝛ in mũdi iſtius ↄcertationib⁹ impli
cato ſolus adiutoriũ ꝑſtitit vt mũdi vitia tranſcen/
dere potuiſſet. Nõ mouebor amplius: non ſupba ꝓ/
feſſio eſt. Non enĩ moueri poterat: cuius deus ⁊ ſa/
lutaris ⁊ adiutor erat dñs Chriſt⁹. Quo loco figurã
SCHE poſſum⁹ fortaſſis aduertẽ: que dicit̃ Epidiorthoſis: la
tine: ſuperioris rei correctio. Naz qđ adiecit: Amplius:
ſignificat aliqñ ſe motũ. Fuit enĩ tẽpus quãdo iſte Idi
thun ꝑgrauat⁹ carnis ībecillitate titubauit: ſed poſt/
ꝙ veri dogmatis illuminatione cõplet⁹ eſt: moueri
nõ poterat qui iuuante dño fidei firmitate ↄſtabat.
Al. hominẽ. { ⌊ Quouſq; irruitis in †homines: interficitis †vniuerſos:
Al. vniuerſi { tanꝙ parieti iclinato: ⁊ macerie †impulſe. ⌋ Poſtꝙ
vos. fidẽ ſuam trina ꝑdicatione vulgauit: ad ꝑſecutores
Al. depulſe. chriſtianoꝝ verba ↄuertit. Dicit enĩ: Quãdiu agmi/
ne facto: ſupra hoĩes inocẽtes irruitis: Nõ vos reuo
cat timor diuin⁹: vt īde magis ſeuiatis: quia culturas
demonũ ↄtẽptas eſſe cognoſcitis: Et ne putares ꝑſe/
cutionẽ iſtã: aut nuditatib⁹ fieri: aut tormẽtis leuib⁹
actitari: addidit: Interficitis vniuerſos: vt vſq; ad
mortẽ ꝑducerẽt: quos deo deditos eẽ ſentirent. Uni
uerſos aũt: deuotos intelligẽ debemus. Sequuntur
aptiſſime cõparationes: Tanꝙ parieti iclinato: qui
⁊ ſi non impellat̃ occũbit: qꝛ in caſum vergit quicqđ
a ſoliditate ſua fuerit iclinatũ. Addidit: Et macerie
impulſe. Maceria: eſt ſaxoꝝ ſicca ↄſtructio: que ſine D.E.F
aliquo ligamine impẽſe in altũ ducta componit̃. Et
ne de ipſa nouitate hẽre eã crederes aliquã firmita/
tẽ: dixit: Impulſe: vt facile ad imũ vergeret: qđ aut
vẽtoꝝ flatibus: aut aliqua fuerat impulſione quaſſa/
tum. Sed iſte cõparationes illũ nobis ſenſũ indica
re noſcunt̃: Putatis īſecutores ſacrilegi: chriſtianũ
ꝑplm defenſorẽ firmiſſimũ non hẽre: quẽ ſic paſſim
{ impia volũtate trucidatis. ⌊ Uerũtñ †honorẽ meũ Al. precium
{ cogitauerũt repellere: cucurri in ſiti: ore ſuo bñdice/
{ bant ⁊ corde ſuo maledicebant. ⌋ Superior verſus re/
ſpicit ad paganos: iſte autẽ ad iudeos ⁊ fictos ꝑtinet
chriſtianos. Duob⁹ enim modis laborat eccleſia: ſiue
quãdo eã gẽtilis error inſeqtur: ſiue quãdo heretici
praua ↄtẽtione dilacerãt. Honor erat ſcĩ viri: catho/
lica ⁊ fidelis eccleſia. Chriſtus ipſe qui in mẽbris ſuis
⁊ caput ⁊ dignitas eſt: Hũc infideles repellẽ cogita/
bant: quãdo ne puro corde colerent̃: ſacrilegis dogma
tib⁹ obuiabãt. Tũc ſanctus vir curſum vite ſue in ſi/
tis ſterilitate ꝑagebat: qꝛ īuenire nõ poterat quẽ po/
taret. Hoc enĩ ſitis agit: vt foris poſitũ humorẽ de/
ſideret in ſua mẽbra trayceẽ. Inde eſt illud euangeli
cũ: Sitio: mulier da mihi bibẽ: non vt ab illa aquam Joan. 4.
tñmodo ꝑciperet poſtulauit: ſed vt ei fidei potũ quo
ipſa ſatiaret̃ īgereret. Seqtur etiam cauſa ſitis: Ore
ſuo bñdicebãt. Quod illis accidit: qui legẽ dñi falla/
ci meditatione ꝑtrãſeunt: ⁊ nõ hoc opib⁹ demõſtrãt:
qđ ore ꝓnuntiant. Additũ eſt: Et corde ſuo maledice
bant. Corde enĩ maledicũt: qui ſãctas ſcripturas vi/
{ tio ꝑuerſe nouitatis itelligũt. ⌊ Uerũtñ deo ſubdita
{ †erit aĩa mea: qm̃ ab ipſo †eſt patientia mea. ⌋ Poſt Al. ſubiecta eſto.
diapſalmatis pauſationẽ: venit Idithun ad 2m mẽ/ Al. non hẽt.
brũ pſalmi: ſimilia repetẽs que ſupius dixit: animã
ſuã deo eẽ ſubiectam: vt ipſa repetitio mẽti noſtre ro
bur credulitatis īfigeret. Sed iſtud diligẽtius ꝑſcru
temur: qꝛ cauſa gratulationis quãtũ ad verba nõ vi
det̃ eẽ ↄſimilis. Ibi enĩ dicit: Ab ipo ſalutare meũ:
hic ait: Qm̃ ab ipo patiẽtia mea. Sed lʒ alijs verbis
dicat̃: vnũ tñ eẽ intelligimus ſi altius ꝑſcrutemur.
Patiẽtia quippe noſtra: Chriſtus eſt dñs: ꝓpter quẽ ⁊
aduerſa libenter patimur: ⁊ ſuſcepte regule obſerua/
tione gaudemus. Sic enĩ in 70⁰ pſalmo canit̃: Qm̃ Ps. 70.
tu es patiẽtia mea dñe. Nã vt eũdẽ in hoc ſermone
poſſis aduertere: apte ſequẽtia declarare noſcuntur.
{ ⌊ †Etenĩ ipſe †eſt deus me⁹ ⁊ †ſalutaris meus: adiu Al. Quia
{ tor meus non emigrabo. In deo ſalutare meũ ⁊ glo/ Al. non hẽt.
{ ria mea: deus auxilij mei: ⁊ ſpes mea in deo eſt. ⌋ In Al. ſaluator.
his duob⁹ verſib⁹ Chriſtus dñs indicat̃: de quo ſupe/
rius dixit: Patiẽtia mea. Et tanꝙ ſi ei diceret̃: Que
eſt iſta patiẽtia tua: rñdit: Ipſe eſt de⁹ meus ⁊ ſaluta/
ris meus: qꝛ tenera aĩe ſue ſalutẽ iam tũc per īcarnã
dũ verbũ ꝑuenire noſcebat. Addidit: Adiutor me⁹:
ne ſuis applicaret ṽtutibus qđ euaſit. Seqtur: Non
emigrabo. ſ. de hac credulitate quã teneo: ſicut in de/
cimo pſalmo iam dictũ eſt: In dño ↄfido: quo modo Ps. 10.
dicitis aĩe mee trãſmigra in mõtẽ ſicut paſſer. Qua/
propter nõ ſe mutatuꝝ dicit eẽ ſentẽtiã: qꝛ hoc ſibi
vtile cognouerat qđ tenebat. Cõgeminat: in deo ſa/
lutẽ: nõ vt gẽtiũ dij ꝑpetuam mortẽ. Adiecit etiã:
Et gloria mea: vt nõ ſolũ ſalus: ſed etiã illi credidiſ/
ſe ſit gloria. Ponit quoq;: Deus auxilij mei: ne ſibi
aliqđ humana deputaret īfirmitas. Ad poſtremum
qđ cuncta ↄcluderit: dixit: Spes mea in deo eſt: vt ⁊
illa ꝑterita que ꝑceperat dño deputaret: ⁊ futurã ſuã
beatitudinẽ ſanct⁹ vir ipſi modis oĩbus applicaret.

Al. eo oīs congregatio populi. { [Sperate in deum oīs conuentus plebis: effundite
{ corã illo corda veſtra: deus adiutor noſter ī eſt.]
Al. i eternū. Poſtq̄ fidei ſue ſacramēta vulgauit: ꝯuerſus ad ple
bem que varia ſupſtitionū vanitate laborabat: cō
monet vt ſpem ſuã debeant in dñi virtute reponē.
Dicit enim: Spate in eum: in illum .ſ. quē ſibi ⁊ deū
profeſſus fuerat ⁊ ſalutē: vel cetera que ſunt dicta ſu
IDI perius. Oīs ꝯuentus plebis. Alloquēdo plebem non
excipit potētes: quia mos eſt ſcripture diuine ſic ad
partē loqui vt nec reliquos ꝑtermittē videaᷓ. Adie
cit: Effundite coram illo corda veſtra. Effundit ante
dñm cor ſuū: qui peccata ſua vberrimis lachrymis
confiteᷓ. Cor enim aliter effundi non poteſt niſi cre
berrimo imbre lachrymaꝝ: ſicut in q̄dragēſimoprí
Ps. 41. mo pſalmo dictū eſt. Hec recordatus ſuz ⁊ effudi in
me alam meã: qđ inter ꝓpria ſcripture diuine: non im
{ merito cōputamus. [Uerū tñ vani filij hoīum: men
{ daces filij hoīum in ſtateris: vt decipiant ipſi de va
{ nitate in idipſuz.] Secūdo diapſalmate decurſo: ve
nit ad tertiū mēbrum: exprobrãs hominibꝰ negtias
ſuas: ꝑpter qđ ſalutaris huius pſalmi ſacramēta vul
gata ſunt: vt prauas pſuaſiones ſuas emēdata in me
lius volūtate relinquerēt. Dicit enim ſententiam fre
quēter iteratam. Uerūtñ vani filij hoīum: vt vitiuz
ſuum cognoſcēs humanitas: ad auctorē ſalutis atqȝ
veritatis celerrimã ſupplicatione feſtinet. Sic etenī
Ps. 38. in trigeſimooctauo pſalmo dictum eſt. Uerūtñ vni
uerſa vanitas oīs homo viuēs. Quod ⁊ ſapiēs ille fre
Eccle. j. quēter repetit dicēs: Et oīa vanitas vanitatū. Non
nullos aūt mouere ſolet: cur ⁊ in pſalmis legaᷓ: Ua
ni filij hominū: ⁊ in Salomone: Uniuerſa vanitas:
Nunquid celeſtia ⁊ terreſtria que deus creauit: ⁊ oīa
valde bona: cūcta in vanitate ꝯſiſtunt: Nō vtiqȝ: ſed
cōparata potiorībꝰ illa minora: nimis ⁊ inania iudi
canᷓ: ſicut ait beatꝰ Hieronymus: Lucerna lãpadis
cōparatione pro nihilo eſt. Lampas ſtelle cōparatio
ne nō lucet. Stellam lune cōfer ⁊ ceca eſt. Lunã ſo
li iunge nō rutilat. Solem Chriſto confer ⁊ tenebre
ſunt. Sic oīa vana fiunt: que duz meliorībꝰ cōparan
tur fulgore ꝓprio minuunᷓ. Sic hoīes cum ad cōpa
ratione ſupne veritatis veniunt: vt vani rationabili
ter eſſe dicanᷓ. Sed huic rei addidit vitiū quo ma
xime laborat humanitas: Mendaces filij hoīum in
ſtateris: ſiue illos tangit qui pōderibus iniquis emē
tium decipiūt ſimplicitatē: ſiue qđ homines ſibi pla
cētes iuſti atqȝ imobiles videri volunt: cū ſint dece
ptrici mutabilitate fallaces. In ſtateris enim hoc ſi
gnificat: quaſi in Libra iuſtitie collocati: nō credun
tur amare fallaciã. Segtur: Ut decipiant ipſi de va
nitate in idipm. Poterant eniz non decipe ſi eorum
poſſet nequitia deprehēdi. Sed cū iuſti eſſe credan
tur: facilius tacta ꝑuerſitate decipiunt in idipſum .ſ.
in eqnitate quaz falſo habere pſidi hoīes eſtimanᷓ.
Al. rapinas { [Nolite ſperare in inigtate: ⁊ ī in rapinis nolite cō
{ cupiſcere.] Ipſos adhuc monet: quos deteſtabili ꝓ
bauerat ꝯſuetudine vitiatos. Docet ne ſpare debeãt:
vbi fructus boni deſiderij non poteſt inueniri. In ma
litia eniz qui ſperat: ſeipſuz decipit: qꝛ nulla vtilitas
inde naſcitur: ſed potius eterna pena procuraᷓ: ſicut
Ps. 10. in alio pſalmo iam dictū eſt: Qui autē diligit iniqui
tatē odit animaz ſuam. Uenit etiam ad paupēs: qui
neceſſitate victus furtiuum aliqđ ꝯcupiſcunt. Dicit
enim: Et in rapinis nolite ꝯcupiſcere. Non enim po
teſt crimen rapine indigētia tollere: nec qđ vindicte
ſubiacet excuſare: ſed potiꝰ ꝯtinet nos ille qui pluit
ſuper iuſtos ⁊ impios: qui dat eſcam omni carni. Ni
mis ergo ineptuz eſt creatoris potētiam relinquere:
⁊ ad ſpem criminū conuolare. Sed ne ſolos paupe
res crederes fuiſſe cōmonitos: ſequenti verſu venit
ad diuites: vt introducto ſalutari moderamine: ne
{ iſte ambiat: nec ille ſupbiat. [Diuitie ſi affluant no
{ lite cor apponē.] Nō damnat largas diuitias quibꝰ
diſpēſatio modificata preſtaᷓ. Nã ſi cor eis nō appo
nitur: vt in ipſis ſingularis felicitas iudiceᷓ: ꝑfecto
neceſſarie ſunt. Inde eniz egētibꝰ ſubueniᷓ: inde refi
ciunᷓ egroti: inde pauperū nuditas operiᷓ: inde plu
res ad celoꝝ regna ꝑueniunt. Naz ꝯtra: qui diuitijs
apponit cor ſuū: aurum nō vult expēdere ſed celare:
patrimonia cupit ſemꝑ augere: ⁊ dum ibi ſpes tota
reponiᷓ: fames eaꝝ reruz ſemꝑ augeᷓ. Merito ergo
ꝑcipit diuitibꝰ non amore qđ poſſidēt: ſicut Apl's di 1. Timoth. 6.
cit: Precipe diuitibꝰ huius mūdi non ſupbe ſapere:
neqȝ ſpare in icerto diuitiaꝝ: ſed in deo viuo: qui ꝓ
ſtat nobis oīa ad fruendū. Diuites ſint in opibus bo
{ nis: facile tribuant ⁊c. [Semel locutus eſt deus duo
| hec audiui: qꝛ poteſtas dei eſt ⁊ tibi dñe miſericor
{ dia: qꝛ tu ī reddes ſingulis ſm opa coꝝ.] Sicut ini Al. reddis
tium pſalmi a patre cepit ⁊ filio: ita ⁊ nūc ſeries eius vnicuiqȝ iu-
decurſa ꝯcludiᷓ. Dicit enim: Semel locutꝰ eſt deus. xta.
Si litterã intēdas: queſtio nō parua ſuboriᷓ. Locu
tus eſt eniz frequēter deus patribꝰ nr̄is: Noe: Abrae:
Iſaac: Iacob: Moyſi: ceteriſqȝ ſanctis ſuis. Sed ſe
mel atqȝ ſpecialiter locutꝰ eſt filio ſuo: ſicut ait ſecun
dus pſalmꝰ: Dñs dixit ad me: filius meꝰ es tu: ego ho Ps. 2.
die genui te. Hoc eniz nulli alteri locutū patrē fuiſſe
manifeſtū eſt. Et vt quidã ſentire voluerūt: locutus
eſt ſemel deus: qꝛ̄ vnuz verbū ante tpa genuit con
ſubſtãtiale ſibi: imēſum: coeternuz ⁊ coequaliter po
tens. Genitꝰ eſt eniz deus verus de deo vero: lumē de
lumine: imortalis de imortali: iuiſibilis ex iuiſibili:
oīpotēs de oīpotēte: ⁊ cetera que vnitas illa incōpre
henſibilis vere crediᷓ hr̄e cōmunia. Diſcutiamꝰ etiã
que ſūt iſta duo que ſe Idithū dicit audiſſe: qui poſt
q̄ vitia humana calcauerat: ꝑuectꝰ ad ꝯtemplationē
diuinã: per aurē mētis auſcultãs: cognouit poteſtatē
hr̄e filiū in ſemetipſo: ſicut eſt illud euãgelij: Pote Joan. 10.
ſtatē hēo ponēdi aīam meã: ⁊ poteſtatē hēo iteꝝ ſu
mēdi eam. Segtur illud ſcđm: Et tibi dñe miſericor
dia: ſubaudiēdū placet. Utrūqȝ enī deitatis eſt: vt ⁊
miſericorditer poſſit: ⁊ potēter miſereaᷓ. Sȝ vt hoc
de dño Chr̄o dictū planius potuiſſes aduertē: ſequiᷓ
tēpus iudicij. Quia tu reddes ſingulis ſm opa coꝝ:
ſicut legiᷓ: Pater non iudicat quenq̄: ſed omne iu Joan. 5.
dicium dedit filio.

Concluſio.

Reſpiciamus in hoc pſalmo ſententiaruz
lumina: quaſi quaſdam
relucere candelas. Lampat fides: coruſcat veritas:
quam debeat chriſtianus populus intueri ne mun
di iſtius tenebris obcecatus recte fidei tramitem
non ſequatur. Abſcedat gentilis error: hereticorum
murmura conquieſcant: vanitas hominum fallacia
qȝ deſeratur. Non in ingenio: non in ſeculi dogma
tibus preſumatur: ſed in vera ſapiētia ponatur ſpes
que talia ſolet dare: qualia nullus poſſit arguē. Fac
domine ⁊ nos vitia tranſilire: vt ad te poſſimus pur
gatis mentibus peruenire.

Explicit expoſitio in pſalmum.
Sexageſimumprimum.

Pſalmus

¶ Pſalmus Dauid cum eēt in deſerto Idumee. LXII.

D Eus deus meus: ad te de luce vigilo. Sitiuit in te aīa mea: q̄ multipliciter tibi caro mea. In terra deſerta inuia ⁊ inaquoſa ſic in ſancto apparui tibi: vt viderem virtutē tuam ⁊ gloriā tuam. Q̄m melior eſt miſericordia tua ſup vitas: labia mea laudabūt te. Sic benedicā te in vita mea: ⁊ in nomine tuo leuabo manus meas. Sicut adipe ⁊ pinguedine repleatur aīa mea: ⁊ labijs exultationis laudabit os meū. Sic memor fui tui ſup ſtratū meū: in matutinis meditabor in te: q2 fuiſti adiutor meus. Et in velamēto alarum tuarum exultabo: adheſit anima mea poſt te: me ſuſcepit dextera tua. Ipſi vo in vanum queſierūt animam meam: introibunt in inferiora terre: tradentur in manus gladij: partes vulpium erūt. Rex vo letabitur in deo laudabuntur omnes qui iurant in eo: quia obſtructum eſt os loquentium iniqua.

P Salmus ⁊ Dauid: frequēter indicāt dn̄m Chriſtū: frequēter eccleſiā: q2 Chriſtus in mēbris ſuis eſt: ⁊ mēbra in ſuo capite cōtinent. Nam ſi qd patiat caput: mēbra cōpatiunt. Et iterū ſi mēbra vexent: caput ſine dubitatione cōpatit. Et ſicut Apl's ait: Si qd patitur vnū mēbrum cōpatiunt oia mēbra: ſiue glorificat vnum mēbrū cōgaudēt oia mēbra. Quapropter eccleſia que in hoc pſalmo locutura eſt: merito ꝓpoſita ſunt verba que ſignificāt dn̄m Saluatorem. Hec igit in deſerto Idumee habitat. i. in huius ſeculi ariditate: vbi ſitit: vbi deſiderat: vbi miſericordia dn̄i expetit ambiēter: donec ad illā eternā gloriam venire mereat. Idumea eniꝫ locus eſt: vbi Dauid fugiēs perſecutionē Saulis latuiſſe cognoſcitur. Nominis enim ipſius interꝑtatio eſt: ſicut iā ſepe diximꝰ: terrena: vt euidēter intelligamus deſertū iſtud ſignificare terrenos actus: qui bonis ſpiritualibus omnino nudati ſunt. Hinc eſt quod diluculo ad dn̄m vigilat eccleſia: deprecans ne mundi huius erroribus implicetur.

1. Corint. 12.

INTER

Diuiſio.

S Ponſa illa ſpiritualis: que mēbra ꝯtinet dn̄i Saluatoris: Primo modo inſatiabili deſiderio ſe dicit eē raptatam: vt virtutē dn̄i cernē potuiſſet: optans vt eius anima bonoꝝ diuꝫ pinguedine repleat: quatenꝰ eius digna poſſit laudibꝰ inueniri. Secundo modo: gr̄as agit: q2 ſub velamine alaꝝ dn̄i mūdi iſtius procellas euaſerit: inimicoſqꝫ ſuos in īferiora terre aſſerens eē damnādos: regē vo Chriſtū in deo patre cuꝫ ſanctis ꝑdixat eſſe letaturum.

Expoſitio.

D Eus deus meꝰ: ad te de luce vigilo. Sitiuit in te aīa mea.] Primū ipſa repetitio venerādi nominis affectū pie deꝑcationis oſtendit. Dicendo enim: Deus deus meus: ſuū quodāmodo dicit eē: vt eius ſe magis tali deſiderio poſſit oſtēdere. Addidit: Ad te de luce vigilo. Ad ipſum vigilat: quotiēs in mūdi ambitione dormit. Nā illa ſic ꝯſequimur: ſi iſta deſerere feſtinemus. Bn̄ autē adiecit: Diluculo: quando tp̄s dn̄ice reſurrectionis eluxit: vt tūc eius laudes cancret: quādo genꝰ humanū exēplo ſue reſurrectionis animauit. Seqtur: Sitiuit in te aīa mea. Sitiuit: ꝓpter aquaꝫ poſitū eſt: quā in euāgelio dicit: Mulier ſi ſcires donū dei ⁊ qs eſt qui a te aquā petit: tu petiſſes ab eo: ⁊ dediſſet tibi aquā viuaꝫ. Sitit ergo aīa fideliū deū: quādo mādata eius ⁊ vtutes eximias cōcupiſcit: quando ipm̄ deſiderat videre a quo bonoꝝ diuꝫ fluēta ꝯſtat emanare. Ipſa eſt ergo aīa que cultarebꝰ celeſtibus deſertū eſtimat mundū: que ſemꝑ exeſtuat: ſemꝑ ſitit: donec ad fontē illū miſericordie diuine ꝑuenire mereat. [Quaꝫ multipliciter tibi caro mea. In † deſerto ⁊ in inuio ⁊ inaquoſo.] Superius dixit in deū ſitiſſe aīam ſuā: nūc ⁊ carnē multipliciter ſimile deſiderium hēre teſtat: vt ſicut vtrarūqꝫ reꝝ auctor eſt deꝰ: ita ab vtriſqꝫ partibꝰ expetat. Sed intēdamus ꝙ multipliciter dicēdo: plus dicit ſitiſſe in deo carnē: vt quāto fragilior eſt: tāto ardētius piūm medicuꝫ appetiſſe videat. Sitit ergo aīa populi hel vtutes q̄s ſancta ſcriptura cōmēdat: ſed itex innumerabilia ſunt que caro ſibi a deo cognoſcit poſtulare. Utraqꝫ eniꝫ indigēt ſaluari: ſed caro plus eget cibo: potu: veſtitu: vehiculo: ſomno: tēperie humoruꝫ: ſalubritate aeris: ſumptu: ceteriſqꝫ qbus aīa non idiget. Sed hec neceſſitas corꝑis expetē declarat. Addidit vbi multipliciter ſitiret caro eiꝰ. ſ. In deſerto: ſicut ⁊ titulus dixit: hoc eſt in mūdi iſtius idigētia: ⁊ ſterilitate ieiuna. Seqtur: Et in inuio: q2 mūdus in ſe non hēt viā niſi dn̄m Saluatorē: qui iter eſt erroꝝ: ⁊ per ſe errātiū rectitudo ſalutaris. Addidit: Et inaquoſo: id eſt ſterili atqꝫ infructuoſo. Aquoſum eniꝫ dicimꝰ qđ aquis abūdat irriguis. Inaquoſuꝫ vo aridū atqꝫ infertile: vt merito eiꝰ aīa nimia ſiccitate dureſcat. Unde per hec tria noīa: mūdi iſtiꝰ neceſſitas idicat. [Sic in ſcō apparui tibi: vt videreꝫ virtutē tuam ⁊ gloriam tuā.] Suſtinēdo ſitim quā dixerat carnis ⁊ aīe: in deſerto ⁊ in inuio ⁊ inaquoſo: qđ ad huiꝰ mūdi ſterilitatē ꝑtinē cognouimꝰ: tūc apparuiſſe ſe dicit eccleſia in ſcō fideliqꝫ ꝓpoſito: quādo Chr̄m veꝝ deū eē cognouit. Intēdamꝰ aūt qđ dicit: Apparui tibi vt viderē: virtuteꝫ tuā: q2 nemo veritatē vidit: niſi deo prius appere potuerit. Naꝫ ſi ſol iſte nos vidē facit: qn̄ lumine ſue claritatis īfulſerit: quāto magis vtus diuina ſine qua nihil bonū nec accipe poſſumꝰ nec tenere. [† Quia melior eſt miſericordia tua ſup † vitā: labia mea laudabūt te.] Miſericordiā dicit: dn̄i premia: que ſcis ſuis larga pietate ꝓmittit: que longe potior eſt a vita p̄ſenti. Iſtā eniꝫ inumerabiles erumne poſſidēt: illā tranqllitas eterna comitat: que tātuꝫ diſtat a mūdiali luce: quātum tormēta poſſunt ab eterna rege diſcrepare. Hinc eſt qđ ⁊ martyrum caterue mortē huiꝰ ſeculi libēter affectāt: q2 norūt pro iſto intentu tp̄ali perpetue ſe eē victuros: ſicut dicit Apl's: Non ſunt cōdigne paſſiones huiꝰ tp̄is ad futurā gloriā que reuelabit in nobis. Seqtur: Labia mea laudabūt te. Poſt bn̄ficia que ꝓmiſit: deuote laudis obſequiuꝫ pollicet: qđ deo nouerat eē gratiſſimū: ſicut in euāgelio dn̄s dicit cum decē curaſſet. Nōne decē mūdati ſunt: ⁊ nō eſt inuētus qui reuerteret ⁊ daret laudē deo niſi hic Samaritanus: Sancta enī mens diſſimulare nō voluit: qđ cognouerat accuſandum.

Joan. 4.

Al. terra deſerta inuia ⁊ inaquoſa.

Al. Quoniā Al. vitas.

Rom. 8.

Luc. 17.

[Sic bñdicam te in vita mea: ⁊ in nomine tuo leua
bo manus meas.] Sic ad ſuperiora reſpicit qua dixe-
rat. Melior eſt miſericordia tua ſup vitam. Sermo
breuis in ſyllaba: ſed ingens in quãtitate promiſſio.
Quid enim maius homo dare poteſt: q̃ cum creato-
ri ſuo libẽter aiam probat offerre? Benedicit enim
vnuſquiſq; in vita ſua pfecte deũ: quãdo bonis ope-
ribus in hac luce verſat. Addidit: Et in nomine tuo
leuabo manus meas. In nomine dñi leuat manus
ſuas: qui opib⁹ ſanctis inſiſtẽdo tenſis manibus orat
ad dñm: vt ipſa oõ ſancte crucis deſignet effigiem.
Exo. 17. Sepe eniʒ cõmonemur taliter exorare. Nã ⁊ Moy
ſes quãdo ɔtra Amalechitas pugnauit: tenſis ad ce-
Ps. 142. lum manib⁹ ſupplicabat. Legit ⁊ in alio pſalmo: Ex
1. Timoth. 2. pãdi manus meas ad te. Et Apls dicit: Leuãtes pu-
ras manus ſine ira ⁊ diſceptatione. Et intellige: q: in
hac manuuʒ extẽſione cõmonemur operã debẽ nos
hẽre ſanctiſſimã: quã ⁊ ſancta fides cõmẽdet: ⁊ actio
nũ feditas nulla cõmaculet. [Sicut adipe ⁊ pingue
Al. labiis. dine repleat aia mea: ⁊ labia exultationis lauda-
Al. laudabit os meum. bunt nomẽ tuũ.] Scripturas diuinas nouimus per
ſimilitudines terrenas pleriũq; celeſtia ſacramenta
mõſtrare. Adipes igit: ſunt viſcerũ craſſa velamina:
DEF que interna iecoris operiunt atq; ɔcludũt. Pinguedo
võ eſt ſaginati pecudis nutrita cibis obeſitas. Ipſa
fuit ſacrificiis digna ⁊ immolationib⁹ ɔgrua. Qua ſimi
litudine petit eccleſia: aiam ſuã vtutũ pinguedine ſa
ginari: vt digna dño poſſit offerri. Pinguis enim aia
eẽ nõ poteſt: niſi a deo paſta nituerit. Sed pinguedo
aie: diuinaꝝ reꝝ ſcientia eſt: recta fides: incõcuſſa pa
tiẽtia: ⁊ cetera vñ ſeculi iſtius macies ieiuna ſupat.
Seqtur: Et labia exultationis laudabũt nomẽ tuũ.
Sicca eniʒ labia ariditate peccati: diuinis nõ poterãt
laudib⁹ occupari: ſicut ⁊ in alio pſalmo legit. Pecca-
Ps. 49. tori aũt dixit de⁹: q̃re tu enarras iuſtitias meas: ⁊c.
Sed cum pinguedineʒ miſericordie dñi aia deuota
perceperit: nomen eius digna exultatione laudabit.
Al. Sic. [Si memor fui tui ſup ſtratũ meum: in matutinis
meditabor in te.] In iſto ⁊ iferiore verſu: iſto modo
SYL hypotheticus nobis ſyllogiſm⁹ apparet. Si memor
fui tui ſup ſtratũ meuʒ: ⁊ in matutinis meditabor in
te: q: factus es adiutor meus: ⁊ in velamẽto alarum
tuaꝝ exultabo. Attamẽ memor fui tui ſup ſtratum
meũ: ⁊ in matutinis meditabor in te: q: fact⁹ es adiu
tor meus: ⁊ in velamẽto igit alarum tuaꝝ exultabo.
Huius itaq; ſeculi difficultatibus enumeratis: quas
in deſerto ⁊ in inuio ⁊ inaquoſo ſcã eccleſia tolerauit:
venit ad ſcðm modũ: vbi ſecuritatẽ ſuaʒ dño aſſerit
eſſe ſubiectã: q: ſub velamẽto alaꝝ ei⁹ inimicoꝝ po-
tuit vitare verſutias: ſignificãs ⁊ in tribulationibus
ipm expeti debere: ⁊ in ſecuritatib⁹ nomini eius eſſe
pſallẽdum. Nam cũ dicit: Si memor fui: oſtẽdit ſe
recordationeʒ dñi ſemp habuiſſe: nec in rebus pſpe-
ris oblitã fuiſſe: quãdo ſolent humana corda collata
bñficia in memoria non hẽre. Per ſtratũ enim ſigni
ficat quietẽ: vbi ſolemus in ſomnos corpa noſtra re-
mittere: ⁊ ad refectionis gaudia puenire: Aptãdum
eſt rebus pſperis ⁊ quietis: quãdo deuʒ in memoria
vix habemus. Redit enim ad illud qð ſuperius di-
xit: Ad te de luce vigilo. Recte ſiqdeʒ fidelis in ma-
tutinis vigilat: qui nec inter pſpera ſua obliuiſci po-
1. Theſſal. 5. terat lucis auctoreʒ. Hic Apoſtolus dicit: Uos eſtis
Al. ſuſti. filij lucis ⁊ filij diei. [Quia factus es adiutor me⁹.
Et in velamẽto alaruʒ tuaꝝ exultabo.] Uerſus iſte
continet beneficia: que illi fuerant domino largien-
te collata. In periculis quippe ei fuit adiutor: cũ eẽt
in deſerto: ⁊ in inuio ⁊ inaquoſo. Sub vmbra alaruʒ
eius exultat eccleſia: quãdo eſt ſupra ſtratũ ſuum: id
eſt in pſperis collocata. Sic intẽtionem totius pſal
mi: vnius verſus breuitate cõcluſit. [Adheſit anima
mea poſt te: me ſuſcepit dextera tua.] Reſpiciamus
votum deſiderãtis: vt non ſe vicinam: ſed adheſiſſe
domino dicat eccleſia: qð verbum conglutinationẽ
quãdam cognoſcit indicare: vt nunq̃ recedat a bo-
no propoſito: que adheret domino. Quod nimia cha
ritas: nimius facit affectus vt ita diligamus: quate-
nus adherẽtes deo: ſemper eſſe poſſimus: ſicut ⁊ Apo
ſtolus dicit: Qui adheret domino vnus ſpiritus eſt. 1. Corint. 6.
Addidit: Poſt te: quia peccauit Petrus apoſtolus:
cum preire voluit: dictumq; illi eſt a domino: Redi Mar. 8.
retro me Sathanas. Quod proprium ſcripture diui-
ne eſt: vt quos dominus liberare mauult: poſt ſe re- IDI
dire precipiat: vbi nullus locus erroris eſt. Sequi-
tur: Me ſuſcepit dextera tua. Dextera patris Chri-
ſtus eſt dominus: qui ſuſcepit eccleſiam alarum ſua-
rum velamine protegẽdam. [Ipſi võ in vanuʒ que-
ſierunt animã meaʒ: introibunt in inferiora terre.]
Ipſi: cum dicit: illos ſignificat qui contrarietatibus
ſcelestis Chriſtum extinguere tentauerunt: in quo
omnes ſanari: omnes viuere pbatiſſime comproban
tur. In vanum queſierũt animam ipſius: quãdo fal-
ſis criminationibus ſanguineʒ eius effundere decre-
uerunt: qui poſt triduum reſurrecturus erat in glo-
riam ſempiternã. Seqtur pena peccantium: Intro-
ibunt in inferiora terre: q: non ad celos euecti ſunt:
ſed deorſum eos terre viſcera ſorbuerunt. Male ſi-
quidẽ cogitationes: in ima terre vergunt: q: de ipſis
exeunt: ⁊ in eandẽ iterum cenoſitatẽ voluuntur: qð
iudeis euidẽter accidit: cum in blaſphemiis: ⁊ in in-
nocentis cruore verſati ſunt. [Tradẽtur in manus
gladij: partes vulpiuʒ erunt.] Tradita eſt in manus
gladij gens iudea: quãdo eam principes Romano-
rum Ueſpaſianus ⁊ Titus: cede incẽdioq; vaſtaue-
runt. Uulpis eniʒ inter feras aial eſt omnino ſubdo-
lum: qð ⁊ fraudibus cibum querit: ⁊ ſalutẽ ſuam cal
lida illuſione cuſtodit. His merito doloſi homines
cõparantur: qui ſimulata verſutia iniqtates ſuas ef-
ficere moliunt. Quod bene ad Herodẽ refertur: de
quo dñs dixit: Ite ⁊ dicite vulpi illi: non apprehen- Luc. 13.
det Prophetam extra Hieruſalẽ. Et in canticis can-
ticoꝝ ſic: Capite nobis vulpes exterminãtes vineã. Canti. 2.
Quod beſtiole genus in malo frequenter ponitur:
quoniã nimia (ſicut diximus) calliditate eſt verſutũ.
Iudei enim celeſtia credere noluerunt: ⁊ partes vul
pium facti ſunt: id eſt in ſubdoloꝝ malitiam tranſie
runt. Siue partes vulpium erunt: illud ſignificat:
quando illa Hieroſolymitana vaſtatione cadauera
iudeoruʒ eſca fuerunt vulpium ferarumq; reliqua-
rum. Uel ſicut alijs viſum eſt: iudei partes vulpiuʒ
dum ſe doloſis ⁊ fraudulẽtis praua voluntate ɔiun-
gunt. [Rex võ letabitur in domino: laudabuntur Al. deo.
omnes qui iurant in eo.] Regem dicit: dñm Salua
torẽ: Ipſe enim eſt rex in eternuʒ. Quod ipſis ſpecia-
liter conuenire indicauit: incõmutabilis titulus paſ-
ſionis. Nam ⁊ ipſe interroganti Pilato de ſe dixit:
Ego in hoc natus ſum. Dicit etiam: Letabit in dño: Joan. 18.
id eſt in patre: ſicut ipſe teſtatur: Ego in patre ⁊ pa- Ibidem. 14.
ter in me eſt. Addidit: Laudabuntur omnes. Cum
ſancti dei Chriſtum laudant: ipſi fiunt ſine dubi-
tatione laudabiles: quia non poſſunt preconia eius
digne

digne narrare:niſi qui ad palmã indulgẽtie meruerint peruenire. Addidit: Qui iurant in eo: Nõ dixit: qui iurant per eum:ne iuſiurandũ crederes impera-
tum:qd alibi vetuiſſe cognoſcit. Ipſe eni dicit: No- Math.5.
lite iurare:neqꝫ per celũ:neqꝫ per terrã ꝛc. Sed iurant in eo:qui ei mentis obſequiũ inuiolabile compromittunt. Nam ꝛ alibi: verbũ iſtud ſignificat promiſſionẽ fidelẽ:ſicut ꝛ in alio pſalmo legit: Jurauit
dñs Dauid veritatẽ:ꝛ nõ fruſtrabit eũ. Jurare quippe diuinitas per aliũ nõ poterat que ſimilẽ non habebat. [Quia obſtructũ eſt os loquentium iniqua.] Ps.131.
Reddit cauſam letitie vnde rex letet in dño:ꝛ laudent omnes qui ei ꝓmiſſionis ſue deuotionẽ fideliter impleuerũt. Quia obſtructũ eſt os loquẽtiũ iniqua. In iſto mundo nõ oĩno cõticeſcunt:qui iniquis locutionib' ſtudere monſtrant. Sed meli' tempus illius iudicationis aduertit:quando generaliter cõuicta omnis iniquitas obmuteſcet:ꝛ vlterius non loquet:qd nullatenus ſibi ꝓdeſſe cognoſcit. Et intende qꝫ in binis ſuperioribus verſib':peccatoꝝ vindicte relate ſunt:ꝛ ſanctorum cum domino beatitudo
SCHE narrata eſt. Qd ſchema grece dicitur Syndicaſmos latine collatio:qd hic eſtimo competenter aptandũ: quoniam diuerſarum partium bona maleqꝫ collatione facta referuntur.

Concluſio.

O vere ſancta mater eccl'ia:que fideles deo ſacris nutris vberibus:ꝛ facis ſine dolore ferre:que te in mũdi iſtius colluctatione libenter aſſeris pertuliſſe. Dicis etiã gratias dño ſemꝑ eſſe referendas:vt nunqꝫ tribulatio demergat:cuiꝫ in ipſis nobis qd amare poſſim' exponas. Deinde qd malis: qd bonis ꝓuenire poſſit oſtẽdis:quatenus omni dubitatione deterſa:vero ꝓncipi totius deuotionis niſibus ſeruiat. Concede rex eterne:vt qui nunc ſancte matris predicatione gaudemus:indulgentie tue futuro munere perfruamur.

Explicit expoſitio in pſalmũ.62m.

¶ In finem pſalmus Dauid. LXIII.

Exaudi deus orationem meam cum deprecor:a timore inimici eripe animam meam. Protexiſti me a conuentu malignãtium:a multitudine operantiũ iniquitatez. Quia exacuerunt vt gladium linguas ſuas:intenderunt arcũ rem amaram vt ſagittent in occultis immaculatum. Subito ſagittabunt eũ ꝛ non timebunt:firmauerunt ſibi ſermonem nequaꝫ. Narrauerunt vt abſconderent laqueos:dixerunt quis videbit eos? Scrutati ſunt iniquitates: defecerunt ſcrutantes ſcrutinio. Accedet homo ad cor altum:ꝛ exaltabitur deus. Sagitte paruulorum facte ſunt plage eorum:ꝛ infirmate ſunt contra eos lingue eorum. Conturbati ſunt omnes qui videbant eos:ꝛ timuit omnis homo. Annũtiauerunt opera dei:ꝛ facta ei' intellexerũt. Letabitur iuſtus in dño ꝛ ſperabit in eo:et laudabuntur omnes recti corde.

Tituli hui' vba (ſicut ſepe dictũ eſt) abſolute referunt ad dñm Chriſtũ:qui per totũ pſalmũ locutur' eſt. Sunt eni ſine aliqua hyſtorie narratione ꝯſcripta:vt ipſa claritas tituli lucẽ nobis vẽturi pſalmi videat afflare. Eſt eni dñs de ſua paſſione dicturus: que mũdo vitã ꝑſtitit:ꝛ lumen credulitatis infudit. Audiam' ergo intẽtis animis:qꝛ lꝫ ſepe repetatur: nouã tamẽ vtilitatẽ ex ea ſemꝑ accipim'. Qui pſalm' ſext' eſſe cognoſcit hoꝝ qui paſſionẽ reſurrectionẽqꝫ dñicã:breui relatione ꝯtingũt.

Diuiſio.

Rex ꝛ caput noſtrũ dñs Chriſt':verũ hominẽ ſe aſſumpturũ eſſe declarãs:Pria poſitione orat:vt a populi iudaici timore liberet:dolos eorũ factaqꝫ ipſa quaſi iã fuerint trãſacta cõmemorãs:docẽs illos defeciſſe in ꝑſecutionibus ſuis:ſe aũt ad reſurrectionis gl'iaꝫ ꝑueniſſe. Secũda poſitiõe irridet ſeuitiã iudeoꝝ:qꝛ magis ipſi turbati ſũt de ſcelerib' ſuis qñ reſurgẽte dño eius annũtiata eſt fortitudo. Tũc eni letitia iuſtoꝝ:ꝛ recte fidei vt' apparuit.

Expoſitio

Exaudi de' orationẽ meã cũ ꝺ̃ribulor:a timore inimici eripe animã meã. [A parte humanitatis aſſumpte in qua paſſur' erat:poſtulat dñs Chriſtus vt in tribulatione poſiti ei' exaudiat oĩo:qñ totis virib' petit qd ꝓdeſſe ſentit. Sed quid petat:diligentius audiam'. Subdidit eni: A timore inimici eripe animã meã. Nõ poſtulat vt minime pro oĩuꝫ ſalute moriat (vnde Petrũ arguit dicentẽ: Propitius tibi eſto dñe:nõ erit tibi hoc) ſed vt a timore populi ꝑſequẽtis aĩa erepta ſancte diſpẽſationis ſue compleat paſſionẽ. Sic eni ꝓpoſita bona ad effectuꝫ ꝑueniũt: qñ ꝑſequẽs nõ timet. Nã ſi humana cedat infirmitas:nõ vincit ſed potius aucta roborat. [Protexiſti me a ꝯuẽtu malignantiũ:a multitudine operãtium iniquitatẽ.] Cõſideremus quẽadmodũ ſe ꝓtectũ dicat eſſe qui paſſus eſt:ꝛ nõ doleam' mortẽ quã fidelib' dñi ſceleratoꝝ volũtas inferre tentauit. Protectus eſt plane a ꝯuẽtu malignantiũ:qꝛ dũ illi eũ crederẽt coiter mori:reſurrectionis eius gloria ꝓbant eẽ ꝯfuſi. Protect' eſt deniqꝫ virtute diuinitatis ſue: qꝛ fili' erat hoĩs:ꝛ ideꝫ fili' dei in duab' naturis vna ſine aliqua dubitatione ꝑſona:habẽs in poteſtate ponẽdi animã ſuã ꝛ iterũ ſumẽdi eã. Protect' eſt itaqꝫ qꝛ malignoꝝ inſidias potẽtie ſue virtute ſuperauit. Addidit: A multitudine operãtiũ iniqtatez. Supra dixit: A ꝯuentu malignantiũ:qd ad ꝯſilia põt referre:nũc: A multitudine operantiũ iniquitatẽ:vt actũ exprimeret proprie paſſionis. [Quia exacuerunt vt gladiũ linguas ſuas:intenderũt arcũ rem amarã.] Per hos quatuor ṽſus vſqꝫ ad diuiſionẽ:per diuerſas allegorias:iudeoꝝ ſignificat perſecutionẽ. Sed hic reddit cauſa iuſtiſſima:quare protect' ſit a multitudine operantium iniquitatem. Nam quãtum illi linguas ſuas velut mortiferum gladiũ exacuebãt: tãtũ eoꝝ iniquitas frangebatur:vt in ſe potius mala ꝯuerterent:que contra innocentis ſanguineꝫ preparabant. Iſte eni peccantiũ mos eſt:vt primũ ſibi noceãt qui alterũ grauare feſtinãt. Sed reſpiciam' qd dixit: Linguas ſuas exacuerũt:illud ſcilꝫ tẽpus oſtẽdens qñ vna voce clamauerũt: Crucifige crucifige. In vicẽ quippe facti eſt ſceleris ꝓbata ſnia. Nec intereſt qui occidat:ſi innocentem aliquis occidendũ eẽ pronũtiet. Sequit: Intenderũt arcũ rem amarã:id

Math.16. — Joan.10. — Luc.23.

eſt:occultas inſidias:que vt illi putabãt minime ſentirent. Perfidũ ſiquidẽ Iudã datis triginta argenteis ſollicitauerũt vt fieret traditor:qui eiꝰ videbat fuiſſe diſcipulus. O res amara:⁊ omni felle deterior ꝓuuiũ ad ꝑdinonẽ:diſcipulũ ad necẽ ꝯſeruatorẽ pecunie ꝑmio ſubito fuiſſe corruptum. Ut ſagittẽt in occultis imaculatũ. Subito ſagittabũt eum ⁊ nõ timebunt. De ſuperiorib' pendet iſte verſiculus: Intenderũt arcũ vt ſagittẽt in occultis imaculatũ. In occultis:ſic accipiendũ eſt:vt iudei putauerũt. Ceterũ actꝰ eoꝝ occultus eſſe Chriſto nõ potuit:qui frequenter ꝑdictus eſt anteꝗ̃ fieret. Immaculatũ duobus dicimus modis. Sunt iſti cõmunes imaculati: qui miſericordia dñi abluti reddant oĩno puriſſimi:

Pſ. 50. ſicut in quinquageſimo pſalmo dictũ eſt. Lauabis me ⁊ ſuper niuẽ dealbabor. Immaculatus aũt ſolus vere dicit Chriſtꝰ:qui nullã ꝯtraxit maculã peccatorũ:ſed celeſti puritate mũdiſſimus ab omni delicto ꝓbat alienus. Merito ergo ſe ſignificans dicit: Ut ſagittẽt imaculatũ:quatenꝰ iudeis timor maior creſceret:qui inocẽtis ſanguinẽ fundere feſtinarũt. Sequit: Subito ſagittabũt euz ⁊ nõ timebũt. Subito: ⁊ hic ita accipiendũ eſt:ſicut iudei dementiſſimi putauerũt. Nã quo modo credẽdũ eſt ſubitũ:qđ diſci-

Math. 20. pulis ꝯſtat eſſe ꝑdictum: Sicut in euangelio legit: Ecce aſcendimus hieroſolymã ⁊ filiꝰ hoĩs tradet vt crucifigat. ⁊ his ſimilia:que de ſua paſſione ꝑdixit. Nam qđ dixit: Sagittabũt eũ ⁊ nõ timebũt:oſtẽdit maligne cogitationis effectũ:vt nõ ſolũ tractatũ ſce-

Al. ſermonẽ nequam ¶ Al. narrauerunt lus:ſed etiã impletũ eſſe videret. Firmauerũt ſibi verbũ malũ. Diſpoſuerũt vt abſconderent laqueos:dixerũt quis videbit nos? Uerbũ malũ firma-

Al. eos uerũt ſibi quando dixerunt: Reus eſt mortis. Siue

Math. 26. quãdo ꝯfeſſi ſunt: Sanguis eiꝰ ſup nos ⁊ ſuper filios noſtros. Firmauerũt:vtiq3 dictum eſt:obſtinatione duriſſima nõ veritatis munimine ſolidata. Sequit

Ibidez. 27. Diſpoſuerũt vt abſconderent laqueos:dixerũt quis videbit nos? Hic deſcribitur ꝯſuetudo peccantium. Omnis enim qui dolũ parat:hominẽ ſe putat fallere:vt poſſit ad ſuas nequicias ꝑuenire. Sic iudei ſcelerata mẽte ꝯfuſi:Chriſtũ tantũmodo hoiem putantes:malignitatẽ ſuã nõ credebãt agnoſci:cui cuncta celeſtia vel terrena veracius patent:ꝗ̃ ſibi ipſa ſunt cognita. Scrutati ſunt iniquitates:defecerunt ſcru-

Al. ſcrutinio tantes ſcrutiniũ. Accedet homo ad cor altũ:⁊ exaltabit deus. In his duabꝰ ſentẽtijs:v̾ſus iſte diuiſus eſt. Dicit enĩ quemadmodũ ſe ꝯſilia praua ꝯfundãt: ⁊ in opere cogitationis ſue maligna deficiãt. Cõtra: bona voluntas ⁊ illuminatus ſenſus:quẽ ꝑfectũ habere videat oſtẽdit:vt quãto ſe deo ꝓximat:tãto diuinitatẽ ſibi exaltataz eſſe cognoſcat. Scrutati ſunt iudei iniquitates:quas vtiq3 pretermittere debuiſſent:dum nullũ ibi fructũ ſalutis ſue poterant inue-

Ioan. 11. nire. Dixerũt enĩ: Si dimiſerimꝰ eũ ſic:veniẽt Romani ⁊ tollent nobis ⁊ locũ ⁊ gentẽ. Perſcrutati ſũt etiã iniquitates. Cũ enĩ dominũ audiſſent dicentez

Math. 9. paralytico: Dimittunt tibi peccata tua:illi ꝓtinus eũ blaſphemare putauerũt. Quibus ait dñs: Quid cogitatis nequã in cordibꝰ veſtris? Perſcrutati ſunt quoq3 iniquitates:ſicut euãgeliũ dicit:cũ3 interrogationes diuerſas inſidiantes adhibebant:vt inuenirent qua ex cauſa accuſarent eũ. Sequit pena peccãtiũ. Defecerũt ſcrutantes ſcrutiniũ:qꝛ ſemper in cogitationibꝰ ſuis deficiunt qui ad res peſſimas peruenire

Pſ. 106. ꝯtendunt. De quibꝰ ⁊ alio loco dictũ eſt. Infirmati ſunt nec fuit qui adiuuaret eos. Cõſequit pars ſecũda ſentẽtie. Accedet homo ad cor altũ:⁊ exaltabitur deꝰ. Cũ dicit: Accedet homo ad cor altũ ⁊ exaltabit: illos ſignificat:qui res diuinas pia intentione pergũt. Cor enĩ altũ tũc eſt:quãdo celeſtia cogitat:⁊ terrena deuitat. Iſte nõ deficit ſicut illi qui ſcrutinium ꝑſcrutant:ſed magis magiſq3 creſcit:⁊ vſq3 ad hoc peruenit vt ab eo ſũmus atq3 oĩpotens deus eſſe credat:nõ ꝙ deus altior fiat:ſed qꝛ in corde ſancti hominis ſemꝑ diuinitas ꝯſiderata grandeſcat. Et nota qꝛ ſuperiꝰ de perfidis iudeis dictũ eſt:qꝛ defecerunt in cogitationibꝰ ſuis:nunc aũt de aplis dicit: cũctiſq3 fidelibꝰ in quoꝝ corde tãtũ exaltatꝰ eſt deꝰ:quãtũ cogitationes veras atq3 ſanctiſſimas puris mentibꝰ intrauerũt. Sagitte paruloꝝ facte ſunt plage eoꝝ. Poſt enumerationẽ iudaice prauitatis quã in necez dñi peragere tentauerunt:venit ad ſecũdam poſitionem:vbi fremitus eoꝝ ⁊ dura ꝯſilia aptiſſima comparatione deridet. Que figura dicitur Ironia. Quid SCHE enĩ leuius:quid ve inaniꝰ:ꝗ̃ verũ iudicẽ falſe adiudicare:ꝗ̃ occidere velle qui mortuos ſuſcitabat:ꝗ̃ ligatũ tradere qui mundi vincula diſſoluebat? Paruloꝝ ſiquidez ſagitte inania tela ſunt:qui ludendi ſtudio fragiles cannas in ſagittarũ ꝯſuetudinẽ iacere ꝯſueuerũt. Sic iudeoꝝ vota inefficaci malignitate ſeuiſſima:nõ intulerũt flendã mortẽ:ſed potiꝰ glorioſiſſimã paſſionẽ:taleſq3 plagas dederunt:quibus mors ipſa moreret:⁊ ꝑmiſſa mundi ſoſpitas velociter ipleret. Et infirmate ſunt ꝯtra eos lingue eoꝝ. Conturbati ſunt oẽs qui videbãt eos. In hoc verſu origenis eſt ſeqnẽda trãſlatio:vt nobis ꝯſtare poſſit abſoluta ſententia. Infirmate reuera ſunt lingue iu-

deoꝝ:quãdo dixerũt: Si filius dei eſt deſcendat de Math. 27 cruce. Et viderũt poſtea reſurgẽtẽ de ſepulchro:quẽ de crucis deſcendere non credebant poſſe patibulo. Ubi eſt iudei infidelitas veſtra? Adhuc de vino dicebatis: Si rex iſrael eſt deſcendat de cruce. Uos Ibidem ipſos cõſulo:voſipſos iudiciũ peto:quãto mirabiliꝰ eſt mortuũ poſſe reſurgere:ꝗ̃ adhuc viuũ3 de cruce velle deſcẽdere? Parua petiſtis:dum maiora puenerint. Sed infidelitas veſtra nõ potuit ſanari ſignis multo fortioribꝰ ꝗ̃ petiſtis. Additum eſt: Cõturbati ſunt omnes qui videbant eos:eos ſcilꝫ atq3 ꝯfuſos: ꝯtra quoꝝ linguas reſurrectio Chriſti glorioſa ꝑuenit. O noua mẽtis ⁊ admirãda calloſitas. De illoruꝫ ꝯfuſione turbabant alij:⁊ illoꝝ ꝓteruitas ad penitudinẽ nõ poterat inclinari. Cõturbati ſunt enim ex illis quidã credẽtes:quãdo ad apl'os venerunt ⁊ dixe-

Act. 2. runt: Quid faciemus viri fratres? A quibꝰ ſalutaria monita ꝑcipientes:per ſanctũ baptiſma dilui meruerãt a damnatione ꝑpetua. Et timuit omnis homo.

Al. nõ habet Et annuntiauerunt opera dei:⁊ facta eius itellexerunt. Frequenter diximus generalitatez pro parte poni. Omnis enim homo hic intelligendus eſt:non ille vniuerſalis:ſed qui iudicium futurum conſiderata domini poteſtate formidat. Nam vt intelligas de fidelibus tm̃ dici:vide quod ſequitur: Et annuntiauerunt opera dei:ſcilicet gloriam reſurrectionis: agnitionem in ꝯfractione panis:aſcenſionẽ in celis: varijs linguis locutos fuiſſe diſcipulos:⁊ cetera que per apoſtolos ſuos poſt reſurrectionem ſuam dominus Saluator oſtendit. Iſta enim annuntiauerunt predicando diuerſis:⁊ prodolor gẽtes auditis credidere miraculis:quibꝰ illi noluerũt animũ ꝑbere nec viſis. Additũ eſt: Et facta eius intellexerunt. Utiq3

intellexerūt eſſe diuina:q2 talia implere nō poterat humana fragilitas. [Letabiť iuſt⁹ in dño ⁊ ſperabit in eo:⁊ laudabunť omnes recti corde.] Audiuimus promiſſionē dñi:⁊ ſententiā veriſſime iudicātis. Juſtum in futuro dicit eſſe letaturum:q2 hic diſcipulos ſuos nouerat diuerſarū paſſionū afflictionib⁹ ingrauandos:ſed letabunť quādo ſedebūt in iudicio iudicantes duodecim trib⁹ iſrael. Cōtriſtati ſūt ad tempus:letabunť in eternū:q2 maiora ſunt pmia dñi:ꝙ que illi a fidelib⁹ munere tamē ipſi⁹ ꝓbanť offerri. Sed ne crederes ſolis aplis dici:ſequiť ſentētia generalis:Et laudabunť omnes recti corde. Corde recti ſunt:qui per rectas ſemitas dñi gradiunť. Ab illa eni regula:qui pedē voluerit amouere diſtort⁹ eſt: nec pōt quiſꝙ rectus dici:niſi qui illi veritati ƥdicationiqꝫ ꝯſentit. Tales eni reddunť ſemꝑ laudabiles q2 ⁊ dñm laudant:⁊ ab ipſa veritate laudanť. Quid
Math.25. eni laudabilius ꝙ ab ipſo iudice in ꝯſpectu omniū angeloꝝ glorioſe ⁊ deſiderāter audire:Uenite benedicti patris mei:⁊ reliqua que nos euangelij textus edocuit. Concluſio.

Nimis ꝓficue nos ex pſona ſua domin⁹ Chriſt⁹ inſtruxit:vt ipſe exponeret paſſionē ſuā: cui⁹ nemo pōt refutare ſententiā. Nā cū iudeis dicimus:Eccleſia catholica loquiť:illi forſitan negligēter accipiūt. Cū eis obijcimus ꝓphetā ſuū:illi nihilominus ad falſas interpretationes recurrūt:vt aliqđ argumentū ꝓueniat excuſationi de aſſumptione mendacij. Nūc quid dicturi ſunt obſtinati:qui ipm dominū audiunt de ſe futura ꝓloquentē:Cui pſum pſerūt ingerere crudeliſſimā paſſionē:cuius reſurrectionē iter eos factā:mūdus agnouit:qui debitas penas icredulis:fidelib⁹ aūt eterna pmia cōpromittit. Supplicate iudei dum temp⁹ eſt:querite dum poteſtis:inter agnos potius ad dexteram recipi:ne ad ſiniſtram cum hedis vos contingat expelli.

Explicit expoſitio in pſalmum.63m.

In finem pſalmus Dauid canticum hieremie ⁊ ezechiel de populo tranſmigrationis cum inciperent proficiſci. LXIIII.

TE decet hymnus de⁹ in ſyon: ⁊ tibi reddetur votū in hieruſalē. Exaudi oratione meam: ad te omnis caro veniet. Uerba iniquoꝝ preualuerūt ſuper nos: ⁊ impietatibus noſtris tu propitiaberis. Beat⁹ quē elegiſti ⁊ aſſumpſiſti:ihabitabit in atrijs tuis. Replebimur in bonis domus tue:ſanctū eſt templū tuū: mirabile in equitate. Exaudi nos deus ſalutaris noſter:ſpes oīum finiū terre ⁊ in mari longe. Preparans montes in virtute tua accinctus potētia:qui ꝯturbas profundum maris ſonū fluctuū eius. Turbabunť gentes ⁊ timebunt qui habitant terminos a ſignis tuis:exitus matutini ⁊ veſpere delectabis. Uiſitaſti terram ⁊ inebriaſti eam:multiplicaſti locupletare eam. Flumen dei repletum eſt aquis:paraſti cibum illoꝝ quō ita eſt preparatio ei⁹. Riuos eius inebriās multiplica genimina eius:in ſtillicidijs ei⁹ letabitur germinans. Benedices corone anni benignitatis tue: ⁊ campi tui replebūtur vbertate. Pingueſcent ſpecioſa deſerti: ⁊ exultatione colles accingētur. Induti ſunt arietes ouiū: ⁊ valles abundabunt frumento:clamabunt etenim hymnum dicent.

IN finē ƥs Dauid:vba iā nota ſūt:reſtat vt ſequentia dicere debeamus. Cū populis hebreoꝝ ꝓpter inobedientiā ſuaꝫ captiuus a chaldeoꝝ gente duceref:hieremias ⁊ ezechiel ꝓphete dixerūt eos poſt ſeptuaginta annos:in ſuā patriā eſſe redituros:euerſamqꝫ ab hoſtibus hieruſalē:meliore ſtatu reparaturos. Addidit:De populo tranſmigrationis:vtiqꝫ hebreo:qui in babyloniā ciuitatē migratus eſt:qđ ſpiritualiter ſignificat quādo peccatis faciētib⁹ in diaboli poteſtate traducimur. Babylonia quippe:ſicut ſepe memoratū eſt:interpretatur confuſio:quā ſpecialiter ad diabolū manifeſtuꝫ eſt pertinere. Jſte ergo populus qui babyloniā deſerens poſt captiuitatē ad hieruſalem ciuitatem domini feſtinabat:illos reſpicit qui mundi iſtius confuſione damnata:ad eccleſiam Chriſti venire contendunt. Quibus auctoritate patrum:totus iſte pſalmus aptandus eſt:quoniaꝫ quando iſte populus reuertebaf ad hieruſaleꝫ:Hieremias ⁊ Ezechiel morte preuenti ſunt. Sed vt nodus queſtionis huius euitemus:talis nobis ſit ordo verborum. Jn finem pſalmus Dauid canticum de populo trāſmigrationis:per prophetiam Hieremie ⁊ Ezechiel cuꝫ inciperent proficiſci. Sic recte intelligitur:vt verba magis ad populuꝫ:ꝙ ad Hieremiā ⁊ Ezechiel pertinere videantur. Diuiſio.

INTER

POpulus iſte qui ſeculi peccata deſeruit:reuertens ad dñm Saluatorē:P2io igreſſu pſalmi:auctorē ſuū liberatus agnoſcens: orationē ſuā poſtulat debere cognoſci:definiēs ſolū illū beatū eſſe:qui ad ei⁹ atria meruerit peruenire. Secūda ſectione:ſpem dicit dominū oīuꝫ finiū eſſe terrarū:diuerſas laudes ipſius potētiāqꝫ allegorica cōparatione deſcribēs:ſanctoſqꝫ ei⁹ hymnica in ipm exultatiōe gaudē. Expoſitio.

TE decet hymnus deus in ſyon:⁊ tibi reddeť votū in Hieruſalē. [Reuerſa plebs ad dominū de captiuitate peccati:in magna exultatione ꝓrūpit:aſſerens ſolum deū dicere hymnū nō demonuꝫ turbas: vt putabat ante gentilitas. Habuerat eniꝫ carmina que imundis ſpiritibus idoliſqꝫ fundebat:ſed ad lumen veritatis adducta:ipm ſolū dicit debere laudari:qui creator oīum ꝓbať agnoſci. Nec tñ alibi niſi in ſion:id eſt in ꝯtemplatione. Sed iſta contemplatio recte fidei lumen declarat. Jn ipſa enim verus hymnus dicitur domino:diſciplinabili carmine nō lingue clamore peruerſo. Sed vt hoc expreſſius intimaret: adiecit:Et tibi reddetur votum in Hieruſalem. Ab infidelibus vota reddebantur ⁊ marti ⁊ veneri:ceteriſqꝫ demonibus:vt ſiquis fuiſſet de prelio liberatus:ſacrificabat gradiuo:ſi quis ad fedum adulterium perueniſſet: adorandam deam libidinis eſtimabat. Nunc autem veritate recognita:de bonis operibus in Hieruſalem deo ſoli votum dicit

eſſe reddendā:que eſt viſio pacis:in qua manet fixa
imobiliſqʒ felicitas.[Exaudi orationē meam:ad te
omnis caro veniet.] Iſte pplꝰs qui pꝰ dixerat:Te
decet hymnus deus in ſyon:nunc ad dñm hymnica
ſupplicatione pclamat dicēs:Exaudi orationē meā:
vt ipſe primo faceret:qđ ceteris faciendū eſſe pdixe/
rat. Ipſe populus orationē ſuā exaudiri petit:quē ſu/
perius diximus. Sciens eni ſe eſſe moriturū:illum
rogabat ad quē ſe poſt hanc vitā venturū eſſe noſce
bat:vt hic ei parceret:ne ibi de ipſo iudicaret. Sic
2. Corin. 5. eni de illo iudicio dicit Aplus. Omnes eniʒ ſtabimꝰ
ante tribunal Chriſti:vt recipiat vnuſquiſqʒ ppria
corporis vt geſſit:ſiue bonū ſiue malū. Hic enim car
nem:nō ſolū ſanctos:ſed oēm hominē debemus ad/
uertere:qꝛ omnes ad eū cōſtat eſſe venturos:ſiue da
IDI mnandos:ſiue in eternā requiē collocādos. Et nota:
ꝙ in ſcripturis diuinis frequēter ꝛ ſola anima:ꝛ ſo/
la caro pro homine ponitur:vt eſt illud in Geneſi:Et
Gen. 46. intrauerūt in egyptū cuʒ Iacob anime ſeptuaginta/
quinque. Et hic:Ad te oīs caro veniet. Quo loco vtilī
SCHE mum eſt Synedoche ſchematis meminiſſe:que ſi/
gnificat a parte totū.[Verba iniquoꝝ preualuerūt
ſuper nos:ꝛ impietatibus noſtris tu propitiaberis.]
Preualuerunt quidē verba iniquoꝝ:quādo pagani
parētes pſuaſerūt filijs ſuis antiqs ritꝰ ꝛ ſacrilegia
que colebant. Tracti eniʒ per infantiā:illud vident
ſecuti:qđ rudibus animis imbiberūt. Preualuerūt
ſuper nos:dictū eſt:tanꝙ aliqđ altiſſimum mare:qđ
abundātia fluentoꝝ obiecta queqʒ ſubmergit:ꝛ ena
tare nō ſinit quecūqʒ vorauerit. Sed his erroribus
pietas diuina ſubuenit:quādo ſalutē mundo aduen
tu dñi Saluatoris indulſit. Perſcrutandū eſt autē:
quid velit ppitiatus intelligi. Apte dicimus hoc de
ſacerdotibꝰ:quotiēs per imolata ſacrificia peccatis
noſtris ppitiā faciunt diuinitatē:vt ira que debeba
tur delictis:ꝯuertat in gratiā ſalutis:ꝛ qui erant fa/
ctis ſuis iuſtiſſime rei:reddant diuinitatis muneri/
bus abſoluti. Sic diuinitas ppitiata eſt humano ge
neri:quādo nobis ꝛ ſacerdotē ꝛ hoſtiā ipſum ꝯtulit
2. Corin. 5. Chriſtū:ſicut dicit Aplus:Deus erat in Chriſto mū/
dum reconcilians ſibi:nō reputans illis delicta coꝝ.
[Beatus quem elegiſti ꝛ aſſumpſiſti:inhabitabit in
Al. atrijs tabernaculis tuis.] Quidā verſum hunc aptanduʒ
eſtimant dño Saluatori:ſed nos illū magis ad com
munē beatū dicimus eſſe referendū. Dixerat enim
ſuperius. Impietatibꝰ noſtris tu propitiaberis:nunc
ſequit: Beatus quē elegiſti ꝛ aſſumpſiſti:vt nō hoc
de illo ſingulariter immaculato:ſed de peccatore abſo
lute dixiſſe noſcat: Beatus eſt igit:queʒ elegit dñs.
Sed vide quid ait:Elegiſti:vt hanc electionē nemo
ſuis meritis applicaret:ſicut ipſe in euangelio dicit:
Ioan. 15. Non vos me elegiſtis:ſed ego elegi vos. Aſſumi eſt
aūt:in eternā requieʒ collocari:quā ſanctis ſuis dñs
pius compromiſit. Sed quid talibꝰ ꝯtingit:ipſe ſub
ſequit. Inhabitabit in tabernaculis tuis. Inhabita/
re dicimus eos:qui adeptū locū nulla permutatione
derelīquūt. Sed qualis ſit iſta habitatio:in alio pſal
Psal 83. mo dicit: Concupiſcit ꝛ defecit anima mea in atria
dñi. Ibi enim habitare iam premiū eſt:qꝛ nequeūt
illuc introire:niſi quos celeſtis miſericordia dignat
eligere.[Replebimur in bonis domus tue:ſanctuʒ
eſt templum tuuʒ.] Si bona domus dei:id eſt:hieru
ſalē future ad liquiduʒ voluerit pſcrutari mens hu/
1. Corin. 2. mana:nō ſufficit:de quibus dicit Aplus: Qđ oculus
nō vidit:nec auris audiuit:nec in cor hoīs aſcendit:
que pparauit deꝰ his qui diligūt eū. Sed qꝛ fas eſt:
pro parte audita loq:domus eiꝰ bona ſūt:tricenariꝰ:
ſexagenariꝰ:ꝛ centenariꝰ fructꝰ:queʒ ibi ſanctis ſuis
fidelibꝰ dñs pollicet. Sunt etiā ꝛ hic bona domꝰ eiꝰ:
que dicit Aplus: Alijs enim dat ſermo ſapiētie:alijs 1. Corin. 12.
ſermo ſciētie:alij fides in eodē ſpiritu:alij gratia ſa/
nitatū:alij genera linguarū:alij interpretationes ſer/
monū ꝛc. Et intuere qđ dixit: Replebimur:quaſi ad
menſurā noſtrā quātū poſſumꝰ capere potabimur:ſi Ephe. 4.
gnificās illud qđ idē Aplus dicit: Unicuiqʒ aūt no/
ſtrū data eſt grā ſm menſurā donationis Chriſti. Se
quit: Sanctū eſt templū tuū: Siue hoc pertinet ad
domū dei que eſt eccleſia:ſiue ad incarnationē dñi:
ſicut legit in euāgelio. Deſtruite templū hoc:ꝛ in tri Ioan. 2.
duo edificabo illđ. Et paulo poſt ait euāgeliſta: Hoc
eni dicebat de templo corporis ſui.[Mirabile in eq
tate. Exaudi nos deus ſalutaris noſter.] Quod dixit:
Mirabile in equitate:ad templū reſpicit pdictum.
Multis eni modis pōt eſſe mirabile. Sed addidit:
In equitate:vt illū aduentū ipſiꝰ debuiſſes aduerte
re:cū bonos ſegregat a malis:ꝛ vnicuiqʒ digna retri
buet. Uerū vt hoc de ipſo intelligere deberemus:ſe/
quit: Exaudi nos deus ſalutaris noſter. Ipſe eni deꝰ
Saluator noſter eſt:qui mūdo ſalutē ꝯtulit:ꝛ huma
no generi ſua pietate ſubuenit.[Spes oīuʒ finiū ter
re:ꝛ in mari longe.] Poſtꝗ̄ populus ille ꝯuerſus ora
tionē ſuā ſimplici corde pfudit:boniſqʒ dñi ſe aſſe/
ruit eſſe cōpletū:venit ad ſecūdam ſectioneʒ in qua
laudes dñi virtuteſqʒ deſcribit. Nam ſenſus iſte:iu
deoꝝ perſuaſiones:hereticoꝝ praua dogmata falſe
veritatis abſcidit. Spes eni dñi nō eſt localis:neqʒ
vniꝰ gētis:ſed oīum finiū terre:quando illi per vni/
uerſum orbem humilia vota fundunt. Qui merito
oīum ſpes eſt:quando fidelibꝰ cunctis eterna pmia
cōpromiſit. Sed ne hoc tm̄ de ſola terra itelligeret
quā magnā vocant: addidit:Et in mari longe. Siue
ad inſulas reſpicit:quas nō videbat terre finibꝰ in/
cluſiſſe:ſiue ad mare longū:id eſt:totiꝰ ſeculi habita
tionē:de quo ꝛ alibi dicit: Hoc mare magnū ꝛ ſpatio Psal. 103.
ſum manibꝰ. Longū eſt eni:qm̄ habitatio eius:innu
meras ꝯtinet nationes. Nā mare mundū debere in
telligi:dñs quoqʒ teſtatur. Ait enim diſcipulis ſuis:
Faciā vos piſcatores hominū. Ubi eni piſces mari/ Math. 4.
me:niſi in mare ſunt: Mari quippe iuſte compara/
tur hic mundus:qꝛ falſitatibus amarus eſt:fluctibꝰ
diabolicis quatitur:ꝛ vitioꝝ tempeſtatibus com/
mouetur.[Preparans montes in virtute tua:accin/
ctus potentia.] Uerſum iſtum:paulo diligētius per/
ſcrutemur. Eſt eniʒ verboꝝ ſubtilitate profundus.
Quod enim dictum eſt: Preparans montes in virtu
te:ad terrenas altitudines omnino nō pertinet. Pre
parare vo non dicimus niſi qđ ad competētes alios
vſus neceſſaria qualitate prouidetur. Et ideo prepa/
ratos montes Apoſtolos per allegoriam decenter ac
cipimus:qui ad verbuʒ predicationis electi ſunt:for/
titudinem habentes fidei:ꝛ altitudineʒ ſanctitatis:
humiles cōuerſatione:ſed merito celſiores. Hos do
minus preparauit in virtute ſua:qꝛ per eos fecit ma
gna miracula:vt ꝛ magnitudine verbi icredulos cō/
uerterēt:ꝛ factoꝝ admiratiōe duriſſima corda mol
lirēt. Sed quēadmodū hoc preparauerit:ꝯſequēter
exponit: Accinctus potētia:id eſt:indutus maieſtate
ſua. Humanitas eni dñi vbi poteſtate precincta eſt
vt qđ homo nō habuit virtus diuina pſtaret. Accin/
gimus enim nos honore balthei:dum tamen alia ſit

dignitas cingit: q̄ natura cingētis. Sic ⁊ in pſalmo
Ps. 44. quadrageſimoſeptimo dictū eſt: Accingē gladio tuo
Ps. 29. circa femur potētiſſime. Et alibi: Precipiſti me leti-
tia. Hec eni ⁊ talia: duas naturas idicāt dn̄i Chriſti: ple
niſſimas atq̄ ꝑfectas in vna eadēq̄ pſona: ſicut ois
catholica ꝯſitet̄ eccleſia. [Qui ꝯturbas pſundū ma
Al. nō habet ris: ſonū fluctuū eius †quia ſuſtinebit: Turbabunt̄
gentes.] Poſtq̄ per allegoriā montiū dixit Apoſto-
los eſſe preparatos: nunc exponit quid per eos domi
nus fuerit operatus. Turbauit eni apoſtolis ꝑdican
tibus: nō ſolū ſuperficiē maris: ſed fundū maris: id
eſt: gentiliū corda demerſa pſundius. Nā cū ſua nu
mina ꝯcuiſſe cernerēt: ⁊ annihilata eſſe ſentirent:
merito corde turbati ſunt: quādo ſpes ſuas ad nihi-
lū perueniſſe noſcebant. Nā cū ſeculū: mare dicat̄:
ꝯgrue fundo maris cōparata ſunt corda dementiū.
Inde eni ſuitus ſurgit: qd̄ fluctus excitet peccatoꝝ.
Inde venit inopinata cōmotio: que innocentiā ꝟbe
rat: ſanctoſq̄ defatigat. Sequit̄: Sonū fluctuū eius
quis ſuſtinebit? Hic ſignificat ꝑſecutores: qui ſi ipſi
velut fluctus altiſſimi concitent̄: ſonos eoꝝ: id eſt: di
cta crudelia nullotenus ab hominibus ſuſtinent̄: niſi
ſi diuina gratia ꝯcedente eoꝝ ꝯteruia fracta ſuperē
tur. Quis ſuſtinebit: quātū ad hominū pertinet fra-
gilitatē: dicit̄. Nam dono domini ſuffragāte: marty-
res eoꝝ violentiā ſuperare potuerūt: vnde maxime
ꝯturbate ſunt gentes: quādo fideliſſimos cernebāt
⁊ viuos facere virtutes: ⁊ mortuos ſupplicātiū vota
complere: contra: ſua numina ⁊ eoꝝ potentias paue-
ſcēt reſponſa denegare. Tunc eni ⁊ delphic⁹ apollo
cōticuit: tūc a delphis diana diſceſſit: tunc Cytherea
venus erubuit. Sed quid rogo gētes facere poterāt:
quando ſua numina formidare cernebāt? [Et time-
Al. nō habet bant †omnes qui habitant †fines terre a ſignis tuis
al. terminos exitus matutini ⁊ veſpere †delectaberis.] Hic tēp⁹
Al. delectabis ſignificat: quo apoſtoli diuerſa ſigna faciebant. Ne-
ceſſe eni erat vt vniuerſitas ꝯtremiſceret: que orbē
terre habitare videbat̄: quādo talia ſigna cernebāt:
que nec lectio eoꝝ ꝑdiderat: nec viſio vlla monſtra
uerat. Ipſe eni dixit: vnde timor ille ꝯcipi potuiſſet:
id eſt: a ſignis tuis. Addidit: Exitus matutini. Exit⁹
matutini eſt: quādo aliquis ex mundi iſtius felicita-
te ad dominū ꝯuertit̄ Saluatorē. Matutinū enim
tempus ſemꝑ clareſcit: ⁊ ꝑceſſu diei gratiā illumina
tionis acquirit. Qd̄ autē dixit: Et veſpero delectabe-
ris: ſignificat quādo gratia patientib⁹ ſemper obſcu-
rū eſt: ſed tamē ad dominū veniūt creatorē qui me-
rores eoꝝ ꝯuertit in gaudiū. Itaq̄ vtrarūq̄ rerum
exitus delectabit̄ dn̄s: q̄ vndiq̄ deuotos per abun-
dantiā ſue largitatis acquirit. [Viſitaſti terrā ⁊ in-
ebriaſti eam: multiplicaſti locupletare eam.] Terrā
hic genus humanū debemus accipere: qd̄ ſatiatum
atq̄ refectū eſt: quando dn̄s aduenire dignatus eſt.
Sed vnde iſta terra debriata ſit: alter pſalm⁹ expo-
Ps. 22. nit dicens: Et poculū meū inebriās: q̄ ꝑclarum eſt.
Ebrietas felix: ſatietas ſalutaris: que quāto copioſi⁹
ſumit̄: tāto ſobrietatē mētibus donare dignat̄. Qua
propter hoc gen⁹ locutionis: in ſcripturis diuinis eſt
ꝓpriū: qm̄ in bono plerūq̄ ponit̄. In ſcripturis aūt
ſecularibus vel in coſbus fabulis: ebrietas in bona
parte penitus nō habet̄. Subiūgit: Multiplicaſti lo
cupletare eā. Verba iſta inexplicabilē modū dona-
tionis oſtēdūt. Nā qui multiplicat locupletare: quā
tum ſit non videt̄ exprimere: ſed in imenſum ducit̄
qd̄ ꝟbis talib⁹ pollicet̄. Locuples eni dicit̄: loca plu-
ra tenens. Ipſa eſt terra quā dignatus eſt aſſumere
non quā humanitatis more calcauit. Iſtā ſiquidem:
quā terimus: nō locupletandā legimus: ſed poti⁹ im
mutandā: ſicut Iſaias dicit: Erit celū nouū ⁊ terra Iſaie. 65.
noua. [Flumen dei repletū eſt aquis: paraſti cibum
illoꝝ: †q2 ita eſt ꝑparatio †tua.] Bene miſericordia
Al. qm̄ dn̄i pleniſſimo fluuio cōparat̄. Nō eni aliqua ſicci- Al. eius
tate pōt iminui: qui potationib⁹ crebris neſcit expen
di. Mundialis aqua: aut imbrib⁹ accipit augmentū
aut ſiccitate defectum: dei vero fluuius ſemꝑ plenus:
ſemper equalis eſt. De quo dictū eſt: Fluminis im- Ps. 45.
petus letificat ciuitatē dei. Et ipſe dn̄s in euangelio
ait: Qui biberit aquā quā ego do ei non ſitiet vnq̄:
ſed fiet in eo fons aque ſalientis in vitā eternā. Nec Joan. 4.
moueat qd̄ alibi ſingulari: alibi plurali numero flu
mina ſunt poſita. Vnitatis eni ꝟtus eſt: multa cōple
cti. Nā cū dicamus eccleſias pluraliter: vnā tamen
ꝯſtat eſſe catholicā: qd̄ innumeris vicib⁹ cognoſcit̄
eſſe memoratū. Sed poſtq̄ de potu fluminis dixit:
de cibo ſpirituali ſubiecit: ne ꝯuiuium dn̄i copioſiſſi
mū amicos ſuos relinqueret ex aliqua parte ieiunos.
Dicit enim: Paraſti cibū illoꝝ. Cibus iſte nō denti-
bus mandit̄: ſed anime auiditate deuorat̄. De quo
dictū eſt: Panē celi dedit eis: panē angeloꝝ mandu
cauit homo. Sic totū ad cōmunionē ſacrā ꝯuenien Ps. 77.
ter refert̄: quādo ⁊ eius ſanguinē bibimus: ⁊ de eius
corpore ſaginamur. Et ne aliquid caſualiter factum
putaret: ſicut arbitrat̄ irridendo gētilitas: ſubdidit:
Quia ita eſt preparatio tua. Sic enim omnia ꝯtige-
runt: quemadmodū ſunt ab ipſo diſpoſita: ſicut ipſe
in euangelio dicit: Nonne quinque paſſeres veneūt Luce. 12.
dipondio: ⁊ vnus ex illis non cadet ſuper terrā ſine
voluntate patris veſtri? [Riuos eius inebria multi-
plica †generationes eius: in ſtillicidijs eius letabit̄ Al. genimina
†cum exorietur.] Riuos etiam hic dicit apoſtolos Al. germinans
vel alios fideles: qui de filio dei ſemper repleto flu-
mine biberunt. Sed ne potū ipſorum crederes eſſe
tenuiſſimū: dicit riuos ipſos inebriandos: vt ad tan-
tam ſatietatē perueniant: quāta ⁊ ipſis abunde ſuffi-
ciat: ⁊ alijs profutura concedat. Redit igit̄ ad ſingu-
larem numerū: quē eccleſiaſtice vnitati diximus cō-
uenire. Dicit enim: Multiplica generationes eius.
Illius ſcilz riui qui de flumine ſancto profluxit: vt
per generationes ſuccedentes predicatio beata non
deficiat: ſed multiplicet̄: vnde catholica ſemper cre-
ſcat eccleſia: vt qui modo imbuunt̄ ſacro dogmate:
poſt alios docere videantur: qd̄ quotidie fieri euidē-
ter cognoſcimus. Dictum eſt de riuis qui pertinent
ad perfectos: nunc dicit de ſtillicidijs qui ad incho-
antes reſpiciunt chriſtianos: quādo anguſtata primor-
dia latiſſima nō poteſt introire doctrina. De quibus
dicit Apl̄us: Non potui vobis loqui quaſi ſpirituali-
bus: ſed quaſi carnalibus. Quaſi paruulis in Chriſto 1. Corin. 3.
lac vobis potum dedi: nō eſcā. Stillicidia eni ſunt
gutte que de tectis cadunt: non pondere: ſed aſſidui-
tate penetrantia: que quātū diſtent a riuis etiam vi-
ſualis nobis ratio patefacit. Ergo in primordijs ſuis
letabitur omnis fidelis: cum exorit̄ ex aqua ⁊ ſpiri-
tu ſancto: quando vere renaſcimur: ⁊ glorie domini
ipſius dignatione preparamur. Eſt enim nobis tunc
magna letitia: quādo antiqui hominis vetuſtate de-
poſita: in noue regenerationis gaudia cōmutamur.
Sed ſi hec dei munera alio modo in auctoritate po-
ſita videant̄: conuerſa tamē ꝯuectus noſtri ordine
videat̄ mōſtrare certiſſimū. Pro eni ariditas fidei

quibuſdam ſtillicidijs aīaꝝ: poſt riuis affluētib⁹ irrigamur: deinde ſicut vſus ſuperioꝝ ad fluminis illi⁹ plenitudinē iuuante dn̄o peruenimus. Sic per hec
VI. corone tria diuini muneris ordo declarat. ¶ Benedices ↄ̄ coronā anni benignitatis tue: ꝛ campi tui replebuntur vbertate. ¶ Corona anni: hic tot⁹ mundus ↄuenienter aduertit̄ per quē catholica dilatat̄ eccleſia. Benedicit eni dn̄s: quos vere fecerit chriſtianos: flumine: riuo: ſtillicidio: que iam ſuperi⁹ dixit. Deniqꝫ vide qd ſequit̄: Et campi tui replebuntur vbertate. Campos dicit fideles homies atqꝫ iuſtos: qui equalitati camꝑ equiſſimo pectore cōparant̄. Tales eni vbertate repleni̅t: qꝛ fructū tricenariū ꝛ ſexagenariū vel cētenariū dn̄o largiēte preſtabūt. ¶ Pingueſcēt ↄ̄ fines
VII. ſpecioſa deſerti: ꝛ exultatione colles accingent̄. ¶ Fines deſerti: populi gentiū ſunt: ad quos nullus ꝓpheta fuerat deſtinatus: ſed toti in iudea natione ꝓphetabāt. Iſti ergo fines deſerti: pingues magno munere diuinitatis effecti ſunt: quando ad eos aploꝝ pdicatio ſancta puenit: ꝛ gratia dn̄i per fidem decori facti ſunt: quos pridē incredulitatis macies horrēda turpabat. Prima deniqꝫ ſatio per ꝓphetas in iudea natiōe puenit: ſecūda in gentib⁹ per aplos longe lateqꝫ diffuſa eſt. Sed plus de iſtis finibus deſerti frumētū ſtatus dn̄i cōquiſiuit: ꝙ̄ de illis terris que culte videbant̄ apparuit: ſicut ꝓpheta dicit: Letare ſterilis que nō
Iſaie.54. paris: erumpe ꝛ exclama que nō parturis: qꝛ multi filij deſerte magis ꝙ̄ ei⁹ que hēt virū. Colles vo copioſos martyres debem⁹ accipere: qꝛ ipſi ſunt poſt aploſ celſiores. Hoc eni ſignificat: Exultatione accingent̄: qꝛ pſtāte dn̄o puenīūt ad eternū gaudiū per tolerātiā paſſionū. ¶ Induti ſunt arietes ouiū: ꝛ ↄ̄ conualles
VIII. valles abundabunt frumēto: etenī clamabūt ꝛ hymnū dicent. ¶ Induti ſunt: illā veſtē nuptialē ſignificat: quā arietes ouiū: id eſt: apli ꝛ ſancti, reliqui veſtient̄: qui doctrine bone duces extiterūt ꝓplo chriſtiano. Sequit̄: Et ↄualles abundabūt frumēto. Cōualles ꝓplos ſignificāt humiles: qꝛ nihil his humilius: que in quadā terre ↄcauitate deſcēdūt. Iſti ergo humiles abūdabunt frumento: ſicut ille publicanus qui nec oculos audebat ad celū erigere: nec aliquā meritoꝝ preſumptione ↄfidere abundabit frumēto. Nam qꝛ humilis ↄuallis fuit: erect⁹ eſt: qꝛ pſtante dn̄o ſe ipſe deiecit: ꝛ ideo fortior factus eſt: qꝛ vires ſuas inualidas eſſe cōfeſſus eſt. Adiecit: Clamabunt ꝛ hymnum dicent. Finalis iſta cōcluſio: oſtendit nobis alluſiones illas quas ſuperius dixit myſtica ſimilitudine ſuſcipiendas. Neqꝫ eni fines deſerti clamabunt: nec conualles: nec arietes ouiū: nec cetera que dixit anteri⁹: ſed clamabunt illi ꝛ hymnū dicent: ad quos res iſte cōprobabili ſimilitudine referunt̄. Dixit eni pri⁹: clamabūt: ꝛ ne clamorē ipſum crederes eſſe ↄfuſum: addidit: Et hymnū dicent: id eſt: laudē que rōnabilibus creaturis noſcit̄ ↄuenire ſuauiter. Concluſio.

Intelligamus populū illum beatū: qui venit ad dominū Chriſtū: quali ſuauitate letatus eſt: ꝛ ſciam⁹ ineſtimabile eſſe beneficiū qd tāta legit̄ exultatiōe celebratū. Hymnū quoqꝫ eius quem pmo verſu pſalmi ꝓmiſerat: ꝙ̄ta gratia diuerſitatis ornauit: laudē incarnationis ei⁹ mirabili breuitate deſcribens: ꝛ quid mundo preſtiterit fidelis inſtitutor edocuit. Ad poſtremum in reſurrectione ventura: vniuerſos ſanctos eius hymnica in eo dicit exultatione gaudere: ſicut ꝛ in ꝑſenti mirabili breuitate narrauit: ꝛ ad ſpem maximā ↄcitandā futura nobis pmia compromiſit. Tribue rex celeſtis: vt ꝛ nos erepti ab ariditate peccati flumine miſericordie tue copioſius irrigari pingueſcere mereamur: vt hymnum cum ſanctis tuis tibi iugiter decantare poſſimus.

Explicit expoſitio in pſalmum.64⁹.

¶ In finem pſalmus Dauid canticum reſurrectionis. LXV.

Iubilate deo omnis terra pſalmū dicite nomini ei⁹: date gloriam laudi eius. Dicite deo ꝙ̄ terribilia ſūt opera tua dn̄e: in multitudine virtutis tue mentient̄ tibi inimici tui. Omis terra adoret te ꝛ pſallat tibi: pſalmū dicat nomini tuo. Venite ꝛ videte opera dei: terribilis in conſilijs ſup filios hominū. Qui ↄuertit mare in aridam: in flumine pertranſibūt pede: ibi letabimur in ipſo. Qui dominatur in virtute ſua in eternū: oculi eius ſuper gētes reſpiciūt: qui exaſperant nō exaltentur in ſemetipſis. Benedicite gentes deū noſtrū: ꝛ auditam facite vocē laudis ei⁹. Qui poſuit aiam meā ad vitā: ꝛ nō dedit in commotionē pedes meos. Qm̄ ꝓbaſti nos de⁹: igne nos examinaſti ſicut examinat̄ argentū. Induxiſti nos in laqueū: poſuiſti tribulatiōes in dorſo noſtro: impoſuiſti homines ſuper capita noſtra. Trāſiuim⁹ per ignē ꝛ aquā: ꝛ eduxiſti nos in refrigeriū. Introibo in domū tuā in holocauſtis: reddā tibi vota mea que diſtinxerūt labia mea. Et locutū eſt os meū: in tribulatione mea. Holocauſta medullata offerram tibi cū incenſo arietum: offeram tibi boues cū hircis. Venite audite ꝛ narrabo oēs qui timetis deum: quanta fecit anime mee. Ad ipſum ore meo clamaui: ꝛ exultaui ſub lingua mea. Iniquitatem ſi aſpexi in corde meo: non exaudiet dn̄s. Propterea exaudiuit deus: ꝛ attendit voci deꝓcatiōis mee. Benedict⁹ de⁹: qui nō amouit orationē meā ꝛ miſericordiam ſuam a me.

Quāuis hec nomina que in capite tituli ſunt poſita: ꝑmiſſa expoſitione videant̄ eſſe notiſſima: tamen nō erit iportunum ſcientib⁹ interdū ipſa repetere: vt inteńtio totius inſcriptionis euidētius poſſit agnoſci. In finē: qd dictum eſt: reſpicit ad dn̄m Saluatorē: ſicut dicit Apl's: Finis eni legis Chriſtus ad iuſticiaꝫ omni credenti. Ro.10. Pſalmus: ipſum ſine ambiguitate denuntiat: qꝛ pſalmus ex ſuperiorib⁹ ſonat: ſicut opera eius dictaqꝫ torruerūt. Dauid eni dictus eſt interptari: deſiderabilis ꝛ manu fortis: que vba ſpecialr ꝑtinēt ad regē nrm̄ ꝛ dn̄m Chrm̄. Reſtat nūc vt ſequētia dicere debeamus. Cāticū iſtud gſiale: qd dia de dn̄o Saluatore premiſſa nomina docuerūt

de glorioſa ipſius reſurrectione ṗdicatur:per quod
eccleſia gentes admonet quas per gratiam domini
preſciebat eiſſe credituras:vt communiter gaudeant
que erant in ſuo capite reparande. Sed qm̃ gens iu
dea ſe tantũ ad beate vite premia putabat eſſe ven-
turã:qꝛ inter ceteras nationes:que adhuc idolis de-
dite ſeruiebant:ſola legẽ veri domini habere vide-
baẽ:ſed erat infidelitatis ſue vitio peccatura: ꝓphe-
tico ſpiritu canticũ iſtud ſancta ꝓfudit eccleſia:aſſe-
rens ſpem illam reſurrectionis:nõ ſolũ fideles ex iu
deis:ſed vniuerſitatẽ de cũctis gẽtib⁹ habiturã:ſicut
ꝓpheta dicit:Uiuo ego dicit dñs:ꝛ implebiẽ gloria
mea vniuerſa terra. Deniqꝫ ꝛ pſalm⁹ iſte ſic inchoat
Jubilate deo omnis terra. Diuiſio.

Ontra perſuaſionem iudeoꝝ qui ſe dice
bant ſolos ad beatã vitã pre omnib⁹ per
tinere:mater eccleſia ſpem generalis re
ſurrectionis interpoſitis tribus diapſal-
matib⁹ leta decantat. Primo ordine hor
tans vniuerſitatẽ:vt de domini reſurrectione cõgau
deat:que cunctis erat fidelib⁹ eterna premia ꝓſtitu
ta. Secũdo ordine:inuitat omnes vt veniant ad dei
opera ꝯſideranda:quatenus vna credulitas iungat:
quos vnũ ꝓmium expectare videbaẽ. Tertio:iterũ
monet gentes:vt dominum benedicant:qui nos lꝫ
diuerſis ꝓbet tribulationib⁹:tamẽ ad requiẽ ſue mi
ſerationis adducet. Quarto ordine:iterũ hortat vni-
uerſitatẽ:vt cõmunita exẽplo liberationis ſue:am-
pli⁹ ꝯfidat in dño:benedicẽs eum:qm̃ orationẽ eius
exaudire dignatus eſt. Expoſitio.

Ubilate deo omnis terra:pſalmũ dicite
nomini eius:date gloriã laudi ei⁹.] San
cta eccleſia (ſicut dixim⁹) omni terre di
xit eſſe gaudendũ:que erat Chriſto dño
DEF creditura. Jubilatio eni dicit exultatio
cordis:que imẽſitate ſui:vbis nõ põt explicari. Unᵭ
merito a tali vbo ſumpſit initiũ:vt magni beneficij
incõprehenſibilis ꝓbareẽ eſſe letitia. Nã cum dicit:
Omnis terra:nõ humũ ſed fideles ſignificat ac de-
uotos:qui de tali poterit gaudere miraculo. Que fi
SCHE gura dicit Metonymia:id eſt:trãſmutatio:quotiẽs
per id qð ꝯtinet id qð ꝯtineẽ edicit. Judeos eni tali
ṗdicatione conuincit:qui ſpem beate reſurrectionis
ſibi tm̃ eſtimabãt eſſe pollicitã. Sequit: Pſalmũ di
cite nomini eius. Poſt illã inexplicabilẽ iubilationẽ
ꝯgruũ fuit vt ad pſalmodiã credituros pplos horta-
ret:quatenus qð animo ꝯceperat:de ꝓpriis laudi-
bus explicaret. Jllud eni ſoli deo cognitũ:iſtud fue-
rat ꝛ ab hoĩb⁹ audiendũ:ſicut legit: Corde creditur
Ro.10. ad iuſtitiã:ore aũt ꝯfeſſio fit ad ſalutẽ. Qð aũt dicit
Nomini eius:ſignificat dñm Saluatorẽ:cui⁹ aduen
tu mundi vulnera ꝓbanẽ eſſe curata. Jntendamus
quoqꝫ qð dictũ eſt:Date gloriã laudi eius:ꝛ antido-
tũ celeſte ſiticuloſis animis hauriamus. Dat gloriã
laudi eius:qui ṗconia dñi frequẽtata exultatione cõ
celebrat:vt totũ ipſi deputãs nihil humanis eſtimet
virib⁹ applicandũ. Uitandũ eſt eni ꝛ omni ſtudio fu
giendũ:ne fragilitas humana laudibus ſuis ambiat
erigi:que magis debet iuſta increpatione culpari.
Al. domino [Dicite deo qꝫ terribilia ſunt opera tua: ꝉin multi-
tudine vtutis tue mentienẽ tibi inimici tui.] Audia
mus quid eccleſia gentes vno comate doceat dicere:
ꝛ magnã cauſam religionis ſub breuitate ꝯcludere.
Qꝫ terribilia ſunt opera tua. Omnis opera dñi dicat
eſſe terribilia:tamẽ qꝛ̃tuꝫ terroris habeãt nõ edixit.

Sed opera domini hac rõne arbitror eſſe metuen-
da:vt ꝯſideremus quid nobis poſſit accidere:ſi illa
maieſtas que mundũ miſerata reſpexit:peccatis no
ſtris facientib⁹ reddaẽ infenſa. Deus eniꝫ pro nobis DOC
dignat⁹ eſt homo fieri:ſicut papa Leo ad Flauianũ
ſcribens:doctor aplicus dicit: Creator angelorũ vn⁹
paſſus eſt eſſe mortalẽ mortaliũ:inuiſibilis in ſuis:
viſibilis eſt factus in noſtris:incõprehenſibilis vo-
luit cõprehẽdi:ante tẽpora manẽs:eſſe cepit ex tem-
pore. Uniuerſitatis dñs:ſeruilẽ formã obumbrata
maieſtatis ſue imenſitate ſuſcepit. Jmpaſſibilis de⁹
non eſt dedignatus homo eſſe paſſibilis:ꝛ imortalis
mortis legib⁹ ſubiacere. Hec ſi ꝯſiderem⁹:terribilia
ſunt nobis opera dñi:quãdo tante dignationi nec il-
lud poſſumus exhibere:qð pro noſtra ſalute dignaẽ
nos celeſtis pietas admonere. Sic eni ꝛ alibi legit:
Dñe audiui auditũ tuũ ꝛ timui:ꝯſideraui opera tua Abacuc.3.
ꝛ expaui. Sed timor iſte affectuoſus ꝛ pius eſt:dulce
dinem habẽs nõ amaritudinis qualitatẽ:ſpem gene
rans nõ diffidentiã creans:deſideriũ tumulans:non
ardorem charitatis extinguẽs. Sequit: Jn multitu-
dine virtutis tue mentienẽ tibi inimici tui. Multi-
tudo virtutis erat:qð curabat homines diuerſa ifir-
mitate laborantes. Sed in hac virtute mentiebanẽ
inimici ei⁹:quando dicebãt: Hec ſigna in beelzebub Math.12.
facit. Mentiti ſunt etiam in multitudine virtutis
eius quãdo dixit: Uidebitis filiũ hominis veniẽtem Ibidẽ.26.
in nubibus celi. Et illi dixerũt: Blaſphemauit:quid
adhuc egemus teſtibus: Ad poſtremũ mentiti ſunt
in multitudine virtutis eius:quãdo poſt reſurrectio
nis gloriã data pecunia cuſtodib⁹ dicebãt: Dicite qꝛ Ibidẽ.28.
venerunt nocte diſcipuli eius:ꝛ furati ſunt eũ nobis
dormientib⁹. Sic venerabilis mater ſub cõpendio
breuitatis:future ſancte incarnationis myſteria de-
clarauit. [Omnis terra adoret te:ꝛ pſallat tibi:pſal-
mũ dicat nomini tuo ꝉaltiſſime.] Quia ſuperius mẽ Al. nõ habet
titos fuiſſe dixit inimicos:nũc generalitas admone-
tur vt veraciter adoret dominũ Chriſtum. Addidit:
Et pſallat tibi:qð reuera diuinis decet virtutibus ex
hiberi. Subſequit: Pſalmũ dicat nomini tuo altiſſi
me. Prius dixerat: Pſallat tibi:poſt iterũ pene ipſa
verba repetijt. Sed bene perquirentibus longe di-
uerſa ſunt. Prius eni pſalmodiã intelligi voluit:hic
vo operam ſanctitatis admonuit. Nã cum dicit: No
mini tuo altiſſime:ſignificat (ſicut ſupra dcm̃ eſt) do
minũ Saluatorem:qui altiſſimus iure dicit:qꝛ nihil
ſupra ſe altius:ſicut pater ꝛ ſpiritus ſanct⁹:quicqꝫ ha
bere cognoſcit. Qð nomen poſitũ eſt ad ꝯuincendã
ſpecialiter ſupbiã iudeoꝝ:qui ſic abiectũ eſſe credi-
derant:vt eum crucifigere nõ pauerẽt. Simul etiaꝫ
hoc nomine ꝯuicti ſunt arriani. Nã qui eſt altiſſim⁹
in deitate ſua:nõ põt hẽre maiorẽ. [Uenite ꝛ videte
opera dñi ꝉqꝫ terribilis in ꝯſilijs ſup filios hoĩuꝫ.] Al. dei
Al. nõ habet
Sponſa regis eterni ordine ſecundo gentes inuitat:
vt miracula veteris teſtamẽti deuotis poſſint mẽti-
bus intueri:quatenus qð hebreo populo in figura cõ
tigit:in ſe cognoſcãt veriſſime fuiſſe completũ. Pro
prie vo dictuꝫ eſt: Uenite:quaſi adhuc longe poſitis:
quaſi adhuc in Babylonia ciuitate morantibus. Ui
dete poſitum eſt:id eſt:lumine cordis cognoſcite. Ce
terum carnalibus oculis videre nõ poterant:que cõ
ſtabant eſſe preterita. Opera domini:non iſta dicit
que omnes pariter vident:celũ:terrã:mare ꝛ omnia
que in eis ſũt:ſed illa inuitat eos ſpãliter intueri:que
fideliſſimi ſpiritualiter agnouerũt:hebreis fugiẽti-

bus diuiſuʒ mare patuiſſe:quadraginta annis popu
los ad ſaturitatē paſtos in heremo:ſiccis pedib⁹ trā
ſitū Jordanis fluēta pbuiſſe:ꝛ cetera que iudeis fi
guraliter cōtigerūt.Subiecit:Deꝰ terribilis in conſi
lijs ſup filios hominū.Filios hominuʒ fecit terribi
les atqȝ metuēdos:cū per eos miracula magna mō
ſtrauit.Uerū que ſint iſta opera que vult gentes ad
huc rudes agnoſcere:ſequētia declarabunt.[Qui cō
Al. in flumie uertit mare in aridaʒ:ꝛ flumina pertranſibunt pe
Al. ipſo de:ibi letabimur in idipſuʒ.]Iſta ſunt opa dñi que
ſuperior verſus admonuit.Conuertit mare in aridaʒ:
quādo hebreū populū per medios fluctus iter fecit
habere terrenū.Flumina ptrāſiuit pede:quādo Jor
dane dextera leuaqȝ diuiſo:in terrā repromiſſionis
iudaicuʒ deduxit exercitum.Sed querēdum eſt ad
quid plurali numero:flumina poſuerit:dū legamus
in iordane tātūmodo contigiſſe.Non immerito:qꝛ
lʒ in ipſo ſolummodo contigerit:frequenter tamen
ibidē accidiſſe monſtrat.Nā ꝛ Helie illic talis trā
ſitus fuit:vt diſcipulo ipſius redeūti ſimiliter flumi
IDI nis ipſius fluēta patuerint.Siue qꝛ ſcripture diuine
mos eſt:ꝛ vnū pro plurimis dicere:ꝛ plurima vnita
tis nomine vocitare.Sequitur:Ibi letabimur in id
ipſuʒ.Hic iā facta illoꝝ operū feſtinat oſtendere:qꝛ
in eorū pfiguratione veraciter poſt letatus eſt ppls
chriſtianus.Naʒ qꝫ gens iudea per maria tranſiuit:
ſequens Chriſti baptiſma nūtiabat.Qḋ flumina ſi
ne altitudinis periculo ſiccis pedib⁹ trāſmeauit:mū
di huius ſignificabat fluenta ſecure poſſe tranſire:ꝛ
DOC ad penitētiā tutiſſimā peruenire.Unde neceſſe fuit
vt eccleſia cū ſanctis viris in idipſum ſe diceret eſſe
letaturam:vbi eſt gaudiū noſtri fons ꝛ ſalutis eterne
IDI origo pparata.Qḋ vo ait:Ibi:In idipſum:inter pro
Al. dominat pria ſcripture diuine ꝯnumerandū eſt.[Qui domi
nabiť in virtute ſua in eternū:oculi eius ſuper gen
tes reſpiciunt.]Expoſuit qḋ dixerat:Letabimur in
idipſum:ſcilʒ qui dominať in virtute ſua in eternū.
Dominari enī poſſunt ꝛ pncipes terrarū:ſed non in
virtute ſua:neqȝ in eternū.Quapropter hec duo ad
dita ſunt:vt oīpotentis regis virtus poſſit oſtēdi.Et
ne pmiſſiones predictas inanes putaret adhuc ceca
gentilitas:addidit:Oculi eius ſup gētes reſpiciūt:vt
qḋ ille per ſe videre nō poterant:aſpectu veri lumi
nis intuerenť afflate.Dñs enī quos reſpicit illumi
Al. exalgent nat:quos viſitare diſponit ꝛ liberat.[Qui in ira pro
uocant nō exaltenť in ſemetipſis.]Conſuetudo fra
gilitatis noſtre cōgrua breuitate deſcripta eſt:qꝛ dū
talia facimus vnde ad iram dñm puocemus:exalta
mur in nobiſmetipſis:peccata noſtra magis cupien
tes defendere.Sed hos phibet in ſeipſos exaltari:
quos oportet humiles inueniri.Fideles enī nō in ſe
ſed in Chřo exaltari oportet:vbi altitudo firma eſt
ꝛ nunq̄ ruiturus aſcenſus.[Benedicite gentes deū
Al. auditam facite noſtrū:ꝛ audite vocē laudis eius.]Uenit ad tertiū
membrū:in quo gentes monet:vt deū verum ꝯfona
pdicatione glorificēt.Sequiť:Et audite vocem lau
dis eius.id eſt:que dicit pater de filio:fideli creduli
Math. 3. tate ſuſcipite.Uox enī laudis ipſius eſt:Hic eſt filiꝰ
meus dilectꝰ:in quo mihi bene cōplacui.Quā puriſ
ſimis ac deuotis mentib⁹ oportet audiri:vt vnus at
qȝ idē credať dñs Chriſtus:qui ante ſecula ex patre
ꝓgenitus eſt cōſubſtātialis:ipſe ex Maria virgine
ꝓcreatus:nobis dignatꝰ eſt fieri in aſſumpta huma
nitate cōſimilis.Sancta enī eccleſia in hac fide vi
uit:in hac fide proficit:vt in domino Chriſto nec ſi
ne vera diuinitate humanitas:nec ſine vera creda
tur humanitate diuinitas.[Qui poſuit animaʒ meā
ad vitam:ꝛ non dedit in commoueri pedes meos.] Al. in cōmotionem
Nunc enumerat quib⁹ ex cauſis miſericordia domi
ni pdiceť.Duo ſunt iſta ſacramēta liberationis no
ſtre.Primum:qḋ nos per munus baptiſmatis ducit
ad vitam.Non enim illuc noſtris meritis peruení
mus:ſed ipſius beneficio miſerationis attrahimur.
Deinde:ne nos exinde permittat expelli:qui graui
bus vitijs pbamur onerati.Ipſe enim nos ponit ad
vitā qui dixit:Ego ſum via veritas ꝛ vita.Ipſe greſ Joan. 14.
ſus noſtros nō ſinit cōmoueri:qui manū ſuā Petro Math. 14.
ne mergereť extendit.Et ne crederes ocioſe iſta dici
a quibus periculis liberata fuerit:ſubter enumerat.
[Quoniā probaſti nos deus:igne nos examinaſti ſi
cut igne examinať argentuʒ.]Hactenus ſingulari Al. non hēt.
numero pphetaſſe videť eccleſia:nunc pluraliter lo
quiť ex membris ſuis:per hos tres verſus exponēs:fi
deles dñi q̄ntis tribulationibus affligant.Probari
nos facit deus:quādo per diuerſa genera tentationū
pro ſui nois ꝯfeſſione tolerātiā beate paſſionis indu
get.Non enī ille nos pbando nouit:ſed pficiendo co
gnoſcit.Sequiť diuerſe martyrū pene.Igne enī cha
ritatis examinať beata ꝯſciētia:que tātus Chři dñi
amore ſuccēdiť:vt vrentiū flāmarū tormēta vincā
tur.Sed iſte ignis nō ꝯſumptorius ſed purgatorius
eſt.Dať enī argēti exēplū:qḋ igne ideo decoquiť:vt
purius inde reddať.Jaceret enī maſſa argenti cum
ſordib⁹ ſuis:niſi magni caloris beneficio natiua in
quinamēta deponeret.[Induxiſti nos in laqueū:po
ſuiſti tribulationes in dorſo noſtro.]Induxiſti nos
in laqueū:id eſt:intrare nos feciſti cuſtodie catenas:
quas martyres ſuſtinere meruerūt.Laqueꝰ qui nō
deciperet ſed pbaret:qui corpꝰ quidem necteret:ſed
anime vincula diſſolueret:qui nō ad reatū perduce
ret:ſed abſolutionis dona pſtaret.Addidit:Poſuiſti
tribulationes in dorſo noſtro:videlicet verbera que ꝛ
Paulus ptulit:ꝛ reliqua fideliū turba ſuſtinuit.Ad
hoc verib⁹ humiliati:vt diabolicā ſupbiā cū mūdi
ipſius delectatione reſpuerēt.Naʒ cū dicit:Poſuiſti
tribulatiōes in dorſo noſtro:ſignificat corporeos do
lores quos de illatis verib⁹ ſuſtinebāt.[Impoſuiſti
hoīes ſup capita noſtra.Trāſiuimꝰ per ignē ꝛ aquaʒ:
ꝛ induxiſti nos in refrigeriuʒ.]Impoſuiſti dicit:vt Al. eduxiſti
oīa ipſiꝰ volūtate facta fuiſſe ꝯſtaret:ſicut dicit dñs
pilato:Nō hēres poteſtatē in me:niſi tibi data fuiſ Joan. 19.
ſet deſup.Sequiť:Hoīes:vt itelligeres peccatores:
quippe qui perſecutionib⁹ ſeuis ſanctos martyres di
uerſis cruciatib⁹ affligebāt.Sup capita nřa:hoc eſt:
vt dares eis poteſtatē capitalē in nos ferre ſentētiā.
Addidit:Trāſiuimꝰ per ignē ꝛ aquā:qḋ vtrūqȝ factū
eſt:quādo alios martyꝝ ignis abſumpſit:alios aqua
deuorauit:ꝛ per diuerſa elemēta mors eoꝝ pbať im
pleta.Sequiť ſeculi illiꝰ beata pmiſſio:Et induxiſti
nos in refrigeriū:vt iſta oīa que in membris ſuis pa
tiebať eccleſia:nō ad deteſtabilem penā:ſed ad quie
tis beatitudinē cognoſceres eē collata.Refrigeriuʒ DEF
eſt enī:poſt perurētes curas delectabilis ꝛ amena ſe
curitas:quaʒ in illa retributione ſuſcipiunt:qui pati
pro dñi nomine meruerint.[Introibo in domū tuaʒ
in holocauſtis:reddam tibi vota mea.]Hic redeūt
membra Chriſti ad numerū ſingularē.Dicit enī cor
pus eius:in domo ipſius ſe feliciter intraturū:id eſt:
in illa futura hieruſalē:vbi nō holocauſta pecudiū:
ſed puritas queriť animarū.Et intēde:quoniā ſicut
tribus

tribus verſibus ſupiorib⁹ penas martyrum dixit:ita
nūc alijs quatuor vſq; ad finem diuiſionis cōmemo
rat bona beatoꝝ: vt fideles in duris afflictionib⁹ ro
ETY borarentur:quib⁹ tāta pmia pollicet̃. Holocauſtū eni dr:
totū incēſuz. Et q2 ſe ſupius examinatū igne dixerat
ſicut argētū: iuſte ſe holocauſtū oblatuꝝ dicit: hoc eſt
purgatā delictis aiam ſuā. Sequit̃: Reddā tibi vota
mea: id eſt: vt laudes tuas: ſub ppetuitate decātē: ⁊ cū
angelis ⁊ poteſtatibus: thronis ⁊ dñatiōibus: hymnū
miſericordie tue ſemp edicā. Hec ſunt eni vota fide
lium: hec deſideria ſimpliciū chriſtianoꝝ: vt in illa
ſocietate recipiant̃: qui ſe fidei ⁊ opeꝝ ſanctitate im
ꝑerunt. [Que diſtinxerunt labia mea. Et locutū eſt
os meū in tribulatiōe mea.] Illa vota exponit: que
ſuperius dixit: id eſt: que diſtinxerūt labia mea. Fide
les eni q̄uis in afflictione ſint poſiti: ſicut Iob fuit:
dñm laudāt: ⁊ ſe ſemp accuſant. Ideoq; pbant̃ diſti
guere vota labijs ſuis: q2 dubiū nō eſt diuiſum eē: qđ
humanitati imputat̃: ⁊ diuinitati ſemp offert̃. Et re
ſpice beatā tolerātie ſanctitatē: vt illa ſe vota laudis
dicat reddere poſt reſurrectionē: que in tribulatione
cōcinūt: qñ frequēter carnis imbecillitate peccat̃: ⁊
doloribus victa plerūq; nō finit̃ aia pbabilia cōple
re diſpoſita. Hic aūt dei munere tanta copia charita
tis oſtendit̃: vt aduerſa oia ſuperaſſe monſtret̃. [Ho
Al. arieti locauſta medullata offerā tibi cum incenſo † ⁊ arieti
bus.] Adhuc ipſa vota que ſuperius memorauit ex
ponit. Holocauſta medullata ſunt ſacrificia: que pu
ro atq; intimo corde diuinis ꝯſpectibus damus. Nā
qñ inſtar holocauſti ꝯtritionē cordis offerim⁹: opor
tet vt intus habeat puriſſimam fidem: intus habeat
opera fidei: que ad vicē medulle oblationē pinguiſſi
mā reddāt: ne ſit aridū atq; vacuum: qđ diuinis con
DOC ſpectibus imolam⁹. Quapropter talia ſe holocauſta
pmittit offerre: que firmitatē habeāt medulle ⁊ pin
guedinē fidei ſalutaris. Addidit: Cum incēſo ⁊ arieti
bus. Incēſo: ſignificat orationes: que ad inſtar tymia
matis diuinis ꝯſpectibus offerunt̃: ſicut alibi legit̃:
Pſ. 140 Intret oratio mea ſicut incenſum in conſpectu tuo.
Arietes vō ſignificant aplos: qui duces chriſtiano po
pulo pije pdicationib⁹ extiterūt. Et reſpice qñ vtrū
q3 ꝯiunxit dicēdo: Cum incēſo ⁊ arietibus. Ipm vene
re incenſum ſuauiſſimum eſt dño: qđ aploꝝ traditio
nibus pbat̃ adiunctū. Memēto aūt: q2 hic verſus ⁊
ſequēs allegorice pferunt̃. Per ſignificātias eni aia
liū declarat̃ oblatio deuotoꝝ. [Offeram tibi boues
cū hircis.] Boues intelligūtur pdicatores: qui pecto
ra humana feliciter exarantes: coꝝ ſenſibus celeſtis
verbi ſemina fructuoſa cōdebāt. Hirci vō intelligā
tur: qui diabolicis prauitatibus ſtudētes: hiſpidis vi
ETY tijs veſtiunt̃. Hircus eni dictus eſt quaſi hirſut⁹. Sz
⁊ eos cū bobus offert eccl'ia: qñ ꝯuerſi chriſto dño cō
ſtent̃. Hircus eni fuit latro ille qui pēdebat in cruce
ſed mox factus eſt bos: qñ ad ꝯuerſionē veritatis dño
reſpiciēte puenit. Dixit eni: Memēto mei dñe cum
Luc. 23. veneris in regnū tuū. [Venite † ⁊ audite ⁊ narrabo
Al. non hȝ † vobis oēs qui timetis † dñm: quāta fecit aie mee.]
Al. deū Venit ad quartā poſitionē: vbi nō iam rudes: ſed fi
deles aduocat ac deuotos: iaz nihil de paſſionib⁹ ſuis
cōmemorās: ſed totū de aie ſue liberatione locuturꝰ
Audiam⁹ quāta fecit aie ipſi⁹: vt ⁊ nos diſcam⁹ expe
tere qđ matri nr̄e cognouerimus dñm cōtuliſſe. [Ad
ipſum ore meo clamaui: ⁊ exaltaui ſub lingua mea.]
His duabus reb⁹ diligēter impletis pfectus efficitur
chriſtianus. Primū: vt ad dñm clamet ore ſuo: id eſt
recta ꝯſcientia nō volūtate puerſa. Sic eni de his di
cimus qui aliqua rōne fallunt̃: Mētē ſuā nō hēt: ſūt
aliena que loquit̃. Ergo ore ſuo clamat: qui dño pu
re ſupplicat: q2 illud nō noſtrū: ſed oino diabolicum
eſt qđ cognoſcit̃ eſſe peruerſum. Scđm ſequit̃: Et ex
altaui ſub lingua mea. Sub lingua dicit: in ꝯſciētia:
q2 cor nr̄m ſub lingua noſtra eſt: vbi tacita cogitatio
ne laudamus: ⁊ exaltare nobis illū videmur qui ſem
per pbat̃ altiſſim⁹. Et vide ordinē reꝝ. Primo dixit
oris clamorē: Deinde venit ad puriſſimū cordis affe
ctū: vñ ⁊ taciti ſolemus audiri. [Iniquitatē ſi † cōſpe Al. aſpexi
xi in corde meo: nō exaudiet † deus.] Qđ dixerat: Ex Al. dño
altaui ſub lingua mea: ipm diligenter exponit. Nam
qui deū laudat in corde ſuo: nō debet ſenſum varia
imaginatione ꝯfundere: nec aliquā iniquitatē cōſpi
cere: ſed totam illi mentem vigilantiſſime deputare
vt locum in eo diabolus nequeat inuenire. Sic eniz
puritas orantis accipit̃: ſi nullis cogitationum ſordi
bus polluat̃. Dicit enim: Si hoc feci nō exaudiat de
us: oſtēdēs: qm̄ qui talia faciunt inanibus illuſionib⁹
illudunt̃. [Propterea exaudiuit † me deus: ⁊ † inten
dit voci † orationis mee.] Quia nō cōſpexerat iniqta Al. non hȝ
tem in corde ſuo: ppterea ſe dicit auditum. Ille eniz Al. atēdit
clamor aſcēdit ad dñm: qui pollutionē reꝝ nō habet Al. depreca-
humanaꝝ. Intēdētes eni ad ipm: talem recipimus tione
viciſſitudinem: vt ⁊ ille nos miſeratus intēdat. Deni
q; hoc ſequit̃: Et intēdit voci orationis mee. Suppli
cemus ergo vt donet vobis orationem puriſſimam:
quatenus fideliter exoratus ⁊ ille nos pleniſſime de
ſacrario ſue pietatis exaudiat. [Benedictus † domi
nus qui nō amouit † deprecationem meam: ⁊ miſeri Al. deus
cordiam ſuam a me.] Duo iſta cōnexa ſunt: qñ deus Al. orationē
deprecationem non amouet: miſericordiaz ſuaz ſine
dubitatione cōcedit. Nam cū oratio noſtra ſuſpēdit̃
⁊ illius miſericordia prelat̃. Cōſideremus etiā quar
te partis initium: qua fuerit veritate conceptum. Di
xit eni: Venite ⁊ audite quāta fecit aie mee. Secut⁹
eſt in fine veraciſſime pmiſſionis effectus: q2 nec de
precationem eius amouiſſe cognoſcit̃: nec miſericor
diam ſuam ſuſpendiſſe monſtratur.

Concluſio.

Pediſſequa quidez expoſitione pſal
m⁹ iſte decurſus
eſt: ſed modo nobis eſt eius adunanda contextio: vt
virtus huius cantici euidenter poſſit agnoſci. Pri
mum ſalutariter gentes allocuta eſt ſancta mater ec
cleſia: vt generaliter in domini laudibus occupentur
quatenus supernū deſiderium mūdi nobis tollat af
fectum. Deinde inuitat eas vt diſcant miracula vete
ris teſtamenti ad prefigurationem illis potius viſa
fuiſſe concedi: quatenus ad ſpem maximam ſequēs
populus concitetur: quando que veteri populo ſunt
preſtita: future regenerationis beneficia nuntiabāt.
Docuit nos etiam quoniam de diuerſis cladib⁹ quas
hic populus ſuſtinet chriſtianus: dñi miſeratiōe libe
ret̃: ⁊ ad illam felicem patriā ipſo largiēte pueniat.
Promiſſio ſingularis: ſpōſio deſiderabilis: ⁊ hic ipſo
ptegēte cuſtodiri: ⁊ ibi eodem largiēte in eterno pre
mio collocari. Hoc ſi fixo animo ſemper intendi
mus: nunq; mundi iſtius pericula formidamus: ſed
cum letitia ſumma cantabimus: quod in huius pſal
mi fine conſcriptum eſt: Benedictus dominus qui
non amouit deprecationem meam: ⁊ miſericordiam
ſuam a me.

Explicit expoſitio in pſalmum. 65^m.

¶ In finem in hymnis: pſalmus cantici Dauid. LXVI.

Deus miſereatur noſtri ⁊ benedicat nobis: illuminet vultum ſuum ſuper nos: ⁊ miſereatur noſtri. Ut cognoſcamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus ſalutare tuum. Confiteantur tibi populi deus: confiteantur tibi populi omnes. Letentur ⁊ exultent gẽtes: quoniam iudicas populos in equitate: ⁊ gentes in terra dirigis. Confiteantur tibi populi deus confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum ſuum. Benedicat nos deus deus noſter benedicat nos deus: ⁊ metuãt eũ omnes fines terre.

DEF Hymnus ⁊ canticuꝫ: hec duo noĩa niſi ſubtiliter inſpiciant̃: vnuꝫ vident̃ propemodũ idicare myſteriũ: q̃ꝛ vtraq; laudẽ dñi ſignificare mõſtrant̃. Hymnũ diximus carmẽ eẽ: metri alicuius lege cõpoſitũ: ſicut oẽs pſalmos in hebrea lingua ꝯſtat eẽ formatos. Hi quotiens ſoli ponunt̃ in titulis: ſignificant̃ organis ⁊ tympanis fuiſſe ꝓlati. Sed iſte hymnus quem nunc ꝓpheta canit: ideo ꝑmiſit: in finẽ: q̃ꝛ tota oratio ad dñm chriſtũ ſine dubitatiõe dirigit̃. Pſalmus vero cantici eſt: qui ſola humanis vocis modulatione canebat̃. Sed nũc per hec noĩa vtrũq; deprehẽdit̃ potuiſſe ꝯiũgi: vt ⁊ iſtrumẽtis muſicis ⁊ humana voce caneret̃: ⁊ ideo oĩs cantus ⁊ hymnus eſt: nõ oĩs hymn⁹ ⁊ cantus eſt. Nã hoc nobis diſtinctiõis huius ꝓbet iudiciũ: q̃ꝛ pſalmi qui canticũ nõ habẽt: poterãt per ſola muſica inſtrumenta cantari. Diuiſio.

Poſt ſexageſimũ ſexti pſalmi cãticũ reſurrectionis: mirabili ordine deprecationeꝫ ſuã ꝓpheta ſubiũxit: vt benedicti ad diuinã cognitionem deduci mereamur: ad quã noſtra non poſſunt merita peruenire. Primo ergo parte fidelibus loquẽs ſupplicat: vt bñdici cũ ipſis mereat̃ a dño: quatenus illuminati corde: in cũctis gẽtibus chriſtũ dñm ꝑdicandũ eẽ cognoſcant. Deinde cõuerſus ad dñm: ꝓphetie ſpiritu cõſitẽdũ illi dicit a populis: q̃ꝛ gẽtes iudicat in equitate. Tertio eundẽ verſuꝫ repetit quẽ ſuperius dixit: hoc myſterium adyciens: q̃ꝛ fructũ ſuũ terra iam ꝓtulit: ⁊ ideo frequentato verbo poſtulat nos debere benedici. Expoſitio.

Al. nobis
Al. noſtri.

Deus miſereat̃ noſtri ⁊ bñdicat † nos: illuminet vultũ ſuũ ſuper nos ⁊ miſereatur † nobis.] Supplicationẽ ſuã ꝓpheta dirigens ad neceſſaria hoĩs cucurrit auxiliũ. Bñ eniꝫ prius miſereri petyt: qui de meritorum ſuorum ope nõ ꝑſumpſit. Prius enim fuit vt miſereret̃ errantibus: ⁊ poſtea bñdictionis ſue dona ꝑſtaret. Nam bñdictio dñi ſemꝑ augmẽtat: ſiue cũ illũ bñdicim⁹: nos abſolute ꝓficimus: ſiue cũ nos ille bñdixerit: ſic noſtre ꝓfutura ꝯcedit. Sed queramus quã bñdictionẽ poſtulat: q̃ꝛ multe ſunt: que largiẽte dño ꝯcedant̃. Bñdixit adã ante peccatũ dicẽs

Gen. 1 ei: Creſcite ⁊ multiplicamini: ⁊ replete terram: ⁊ dña-

Ibidem. 26. mini eius. Bñdixit abrã cũ dixit: Bñdicẽs bñdicã te: ⁊ multiplicãs multiplicabo ſemẽ tuũ ſicut ſtellas celi: ⁊ ſicut arenã que eſt ad orã maris. Bñdixit etiã terras in varios fructus: vt indigentiã noſtre fragilitatis excluderet. Sed hic illã bñdictionẽ petyt: quã ſubter exponit: vt tenebras noſtre mẽtis excludens: claritate nos dñi ſaluatoris illuminet. Sequit̃ q̃ppe Illuminet vultũ ſuuꝫ ſuper nos. Hec erat petitio bñdictionis: vt illuminaret vultũ ſuũ ſuꝑ eos: q̃ꝛ eũ videre nõ poterãt qui in ſuis viribus luminis bñficia nõ habebãt. Illũ enim humanus videre nõ põt ſenſus: niſi qui ſplẽdoris ipſius fuerit claritate perfuſus. Repetit: Et miſereat̃ nobis. Neceſſaria iteratio: q̃ñ ⁊ a miſericordia dñi ꝓficere incipim⁹: ⁊ in bona ſpe ipſo largiente ſeruamur. Que figura dr̃ Epembeſis: SCHE id eſt: repetitio crebra ſermonis. [Ut cognoſcamus in terra viam tuã: in omnibus gẽtibus ſalutare tuũ.] Euidẽter expreſſit qḋ ſuperius dixit: Bñdicat nos ⁊ illuminet vultũ ſuũ ſuꝑ nos. Ad hoc enĩ iſte ꝓficiũt vt in hoc mũdo cognoſcamus viã illam veritatis: id eſt: dñm ſaluatorem: qui nos ducit ad vitam: in qua nemo errare poterit: niſi qui ab eius regulis deuiare preſumit. Et ne nos ꝓbare hoc exemplis alys egeremus: quis eſſet via: ꝯſequẽter expoſuit. In oĩbus gentibus ſalutare tuũ: vt nec vnius loci via iſta crederetur: ⁊ quale eẽt bñficiũ mũdi teſtimonio noĩs ſui potuiſſet agnoſci. Quod nomẽ ipſi chriſto dño euidẽter aptatuꝫ eſt: q̃ñ beatus ille Symeon euꝫ in manibus

Luc. 2. accipiens dixit: Nunc dimitte ſeruũ tuum in pace: q̃ꝛ viderunt oculi mei ſalutare tuuꝫ: qḋ paraſti ante faciem omnium populorum ⁊c̃. Conſidera etiam q̃ in primo verſu loquitur ad populum fidelem: ⁊ ſubito conuertitur ad dñm chriſtum: nõ iniuria: q̃ñ hoc eſt membris loqui qḋ capiti. Hec figura dr̃ Prophoneſis: id eſt: exclamatio: quotiẽs inter alia que loquimur ad dñm ſubito verba conuertimus. [Confiteantur tibi populi deus: confiteantur tibi populi oẽs.] SCHE Poſtq̃ꝫ fidem ꝑuenire populis exorauit ꝓpheta: venit ad ſecundam partem dicẽs ad dñm: Confiteant̃ tibi populi deus. Confiteantur: verbum equiuocum eſt. Nam ⁊ laudes ⁊ peccatorum deplorationes noſcitur indicare confeſſio. Sed hic vtrunq; debet intelligi: vt ⁊ peccata ſua confiteantur populi: ⁊ gloriã dñi predicare non deſinant. Deniq; verbũ ipſum in vno verſu noſcitur eſſe geminatum: vt ad fidelem populum totum cognoſceres eſſe faciendum. Nam quod addidit: Omnes donatiſtaꝝ prauitates eliſit: qui putant eccleſiam dñi in orbe terraꝝ non eſſe diffuſaꝫ. [Letentur ⁊ exultent gentes: quoniam iudicas populos in equitate: ⁊ gentes in terra diriges.] Querendũ nobis eſt: quare moneat gentes letari ⁊ exultare: cũ iudicium dñm dicat eſſe facturum. Metuere enim põt rea conſciẽtia: cũ audit veracem dñm iudicaturũ. Sed de illis dicit: qui iaꝫ ꝯfeſſi peccata formidare nequeunt ventura iudicia. Illis enim non iudex: ſed aduocatus eſt chriſtus: qui ſe propria confeſſione damnauerũt. Quapropter exultẽt gẽtes ⁊ gaudeant: que faciem eius in cõfeſſione ꝑuenire meruerũt. Sequitur cauſa letitie: q̃ꝛ miſericordi iudici ꝓbant̃ eẽ cõfeſſi: qui nouit humilium corda ſanare: ⁊ ſuperborum colla cõcidere. Nã vt illam cõfeſſionẽ (quã diximus) debuiſſes aduertere: dicit: Et gẽtes in terra diriges: vtiq; in hoc mũdo: vbi eas facis delicta propria cõfiteri: vt diabolico nequeant errore ſubuerti. [Confiteantur tibi populi deus: confiteantur tibi populi oẽs.] Uenit ad tertiã narrationẽ: in qua verſum

quidem

quidem ſecunde ptis repetiuit:ſed oĩno rẽ aliã ſub-
ter adiecit. Jn ſuperiori eni verſu poſuit: Letentur
ꝛ exultẽt gẽtes:nũc aũt dicit:Terra dedit fructũ ſuũ
vt ꝛ ſi vnũ initiũ ſonet:nõ tñ ſenſus ipſe ꝑpter ſequẽ
tia ad cauſas ſiles tẽdere videat̃. Jſtos vo populos
quos frequẽter repetit:q̃dã eos duodecim tribus in
telligere voluerunt:que in illo iudicio remuneratio
nis gratiã ↄſequẽtur. Terra dedit fructũ ſuũ.{ Bñdi
cat nos deus deus noſter.} Terra dedit fructũ ſuum
ſcilꝫ ↄfeſſiones pplox:qđ ſuperius ꝓuenire neceſſa-
ria repetitiõe memorauit. Reuera ſuũ:quẽ pia dñi
largitate pcepit:nõ quẽ diabolo ſeminãte generauit
Dedit etiã terra fructũ ſuũ:qñ dñm ſaluatorẽ diuer
ſaꝝ gẽtium turba ſuſcepit. Jlla eni que erat peccato
Ade ſpinis ꝛ tribulis plena:vitalẽ fructũ intulit: cũ
dñi iuſſionibus obediuit. Tũc eni aplox fides in va
rias linguas ſancto ſpiritu replẽte ꝓrupit: Tũc vir-
tutes ineſtimabiles mũdus agnouit: Tũc reuera fru-
ctũ ſuũ terra ꝓtulit:qñ ſpinas diaboli tribuloſq̃ de-
ſeruit. Et qr fruct⁹ ꝓuenire potuit:iuſte bñdictio po
ſtulat̃. Dicit eni: Bñdicat nos de⁹ de⁹ noſter. Dixerat
ſemel de⁹:ſꝫ ne gentiliũ dños putaret̃:qr ipſi deũ ſe di
cunt colere:quãuis vanis erroribus iplicent̃:addidit
tñ: Deus noſter: vt reuera ipſe ſolus colẽdus deus cre
dat̃:quẽ ſancta catholica colit ꝛ ↄfitet̃ ecclia:hoc eſt:
{ patrẽ ꝛ filiũ ꝛ ſpiritũ ſanctũ.{ Bñdicat nos de⁹:ꝛ me
tuãt eũ oẽs fines terre.} Geminat: Bñdicat nos: qđ
ſepe repetẽdũ eſt:ꝛ ſine fine ↄſtat optãdũ:qr ſemper
SCHE neceſſariũ:ſemꝑ ꝓbat̃ eẽ ꝓficuũ. Que figura dr̃ Tau
tologia:id eſt:euſdẽꝫ ſermonis iteratio. Intueamur
etiã quẽadmodũ timor dei inter magna munera po
ſtulet̃:qñ poſt bñdictionẽ petitã metus ↄcedi terre
finib⁹ exorat̃. Eſt enim inter prima dei munera: qñ
qui illũ timere norũt:ꝛ amare nõ deſinũt. Sic eni ꝛ
Eccli. i. Salomon dicit: Initiũ ſapiẽtie timor dñi. Et in alio
pſalmo: Timeat dñm oĩs terra. Sed timor iſte: non
ex humana trepidatiõe ↄtingit: ſꝫ diuina iſpiratiõe
preſtat̃. Hũc ergo timorẽ terre finibus ꝓpha miſera
tus optauit: vt ꝛ credere incipirẽt ꝛ credita cauta ſol
licitudine cuſtodirent. Concluſio.

Quam latiſſimos fidei cãpos ſub breui-
tate ſuauiſſima pſal-
mus iſte cõplex⁹ eſt. Supplicauit eni dño chriſto: vt
aduẽtu ſuo bñdicere nos larga pietate dignet̃:quate
nus ſalus mũdi expectata gẽtib⁹ inoteſcat:ꝛ fructum
miſericordie ipſi⁹ de pleniſſima religiõe ꝑcipiãt. Sit
ergo nobis ꝛ ſub breuitate dulciſſimus:ꝛ ꝓphetie ſue
dignitate ꝑclarus:qñ illud ante tot ſecula ꝑdixit:qđ
iam ſalutariter mũdus agnouit. Preſta rex eterne
vt ſicut te in humilitate carnis veniſſe cognouimus:
ita ꝛ in deitatis potentia conceſſum nobis clementẽ
iudicem ſentiamus.

Explicit expoſitio in pſalmum. 66[m].

¶ In finẽ pſalmus cantici Dauid. LXVII.

Exurgat deus ꝛ diſſipentur ini-
mici eius: ꝛ fugiãt qui oderunt
eum a facie eius. Sicut deficit
fumus deficiant: ſicut fluit cera
a facie ignis ſic pereant peccato
res a facie dei. Et iuſti epulen-
tur ꝛ exultent in conſpectu dei: ꝛ delecten-
tur in leticia. Cantate deo pſalmum dicite
nomini eius: iter facite ei qui aſcendit ſuper
occaſum: dominus nomen illi. Exultate in
conſpectu eius: turbabũtur a facie eius pa
tris orphanorum ꝛ iudicis viduarũ. Deus
in loco ſancto ſuo: deus qui inhabitare fa-
cit vnius moris in domo. Qui educit vin-
ctos in fortitudine: ſimiliter eos qui exaſpe
rant qui habitant in ſepulchris. Deus cum
egredereris in conſpectu populi tui: cũ per
tranſires in deſerto. Terra mota eſt: etenĩꝫ
celi diſtillauerunt a facie dei ſinai a facie dei
iſrael. Pluuiam voluntariam ſegregabis
deus hereditati tue ꝛ infirmata eſt: tu vo
perfeciſti eam. Animalia tua habitabunt in
ea: paraſti in dulcedine tua pauperi deus.
Dominus dabit verbum: euangelizantib⁹
virtute multa. Rex virtutũꝫ dilecti dilecti:
ꝛ ſpeciei domus diuidere ſpolia. Si dor-
miatis inter medios cleros: penne columbe
deargentate: ꝛ poſteriora dorſi eius in pal-
lore auri. Dũꝫ diſcernit celeſtis reges ſuper
eam niue dealbabuntur in ſelmon: mons
dei mons pinguis. Mons coagulat⁹ mons
pinguis: vt quid ſuſpicamini mõtes coagu
latos? Mons in quo beneplacitum eſt deo
habitare in eo: etenim dominus habitabit
in finem. Currus dei decem milibus multi
plex milia letantium: dominus in eis in ſi-
nai in ſancto. Aſcendiſti in altum cepiſti ca-
ptiuitatẽ: accepiſti dona in hominibus. Et-
enim non credentes: inhabitare dominum
deum. Benedictus dominus die quotidie:
proſperum iter faciet nobis deus ſalutariũ
noſtrorum. Deus noſter deus ſaluos faciẽ
di: ꝛ domini domini exitus mortis. Verum
tamẽ deus confringet capita inimicorũ ſuo-
rum: verticem capilli perambulantiũꝫ in de
lictis ſuis. Dixit dominus ex baſan conuer
tam: conuertam in profundũꝫ maris. Vt in
tinguatur pes tuus in ſanguine: lingua canũ
tuorũꝫ ex inimicis ab ipſo. Viderũt ingreſ
ſus tuos deus: ingreſſus dei mei regis mei
qui eſt in ſancto. Preuenerũt principes cõ
iuncti pſallentibus: in medio iuuencularum
tympaniſtriarũ. In eccleſiis benedicite deo
dño: de fontibus iſrael. Ibi beniamin ado-
leſcentulus: in mentis exceſſu. Principes
iuda duces eorum: principes zabulon ꝛ ꝓn
cipes neptalim. Manda deus virtuti tue:
confirma hoc deus qđ operatus es in nobis
A templo tuo in hieruſalẽꝫ: tibi offerent re
ges munera. Increpa feras arundinis ↄgre
gatio taurorũꝫ in vaccis populorum: vt ex-

eludant eos qui probati ſunt argento. Diſſi pa gentes que bella volunt: venient legati ex egypto: ethiopia preueniet manus eius deo Regna terre cantate deo: pſallite dño. Pſallite deo qui aſcendit ſuper celũ celi: ad orientem. Ecce dabit voci ſue vocẽ virtutis date gloriam deo ſuper iſrael: magnificentia eiꝰ ⁊ virtus eius in nubibus. Mirabilis deus in ſanctis ſuis: deus iſrael ipſe dabit virtutẽ ⁊ fortitudinez plebi ſue benedictus deus.

In nõis iſtius hinc debemus aduertere qꝛ dum finis dicaꝛ: in initio ſemꝑ apponitur. Significat enim rex caput ⁊ eternale
Joh.8. principiũ: ſicut ipſe in euãgelio dicit: Ego ſuz principiũ ꝑpter qð ⁊ loquor vobis. Sequitur pſalmus cantici qui hũana tñ ſolet voce cãtari. Dauid aũt ipm dñm deſignat: quẽ ⁊ finis ille ꝓnũtiat. Lõgus pſalmus: ⁊ ad faſtidiũ releuãdũ: quia que diapſalmatibus ꝓnotatus: per que nos diuiſiões cõpetẽter impreſſimus. Nam lz has in alijs pſalmis quãtũ ſpirat dñs humana ꝑſcrutetꝛ induſtria: iſte tñ inciſiones abſolute ſequẽde ſunt: quas per diapſalmata diuina fecit auctoritas. Sciendũ eſt aũt: toto pſalmo per myſticas ſimilitudines pſalmigraphum loqui: qui ſacramentis euangelicis oĩno repletus eſt: ⁊ aſcẽſionis chriſti deſcriptione deuota monſtratur eſſe precipuus.

Diuiſio.

Rouidẽtie ſpiritu ꝓpheta cõpletus: que inimicis dñi accidãt: vel que fidelibus in futura iudicatione cõtingãt: per optatiuũ modũ. Primo igreſſu pſalmi huius cõuenientẽr edicit: vt ꝑfidos de pena terreat: ⁊ famulos dñi ꝓmiſſa remuneratione letificet. Secũdo ingreſſu virtutes ſignificat: quas ꝯtulit ꝑplo iudeoꝝ: ac deinde dicit quẽadmodũ ex his ꝑfecit eccleſiam. Tertio: per montis ſpeciẽ ſignificat dñz ſaluatorẽ: aſſerẽs que bñficia ꝑſtiterit eccl'ie: qñ eam reſurrectionis ſue munere ſubleuauit. Quarto: inimicoꝝ dñi ſuperbiam cõquaſſandã eẽ ꝓnũtiat: ⁊ ꝯuerſionẽ ⁊ martyria ab vtroqꝫ ſexu etiã ex peſſimis dic eẽ faciendã: cũ aduẽtus dñi mundo ſalutaris illuxerit. Quinto dicit in eccleſijs dñm debere bñdici: vbi apli ⁊ chriſtus ipſe predicauit: ſupplicãs vt dona que dedit fidelibus ſuis: ꝯſeruare dignetꝛ. Monet etiam vt velociter ad dñm veniant: qui in hoc mũdo tanqꝫ in egypto ⁊ ethiopia cõmorantꝛ. Sexto ingreſſu: vniuerſitatẽ monet vt pſallat dño chriſto: qui iam reſurrectionis ſue miracula patefecit: ac deinde pſalmum dominica laude concluſit.

Expoſitio.

Xurgat deus ⁊ diſſipentꝛ inimici eiꝰ: ⁊ fugiãt a facie eiꝰ: qui oderunt eũ. Cõfidẽter ꝓpheta videtꝛ optare: qð nouit eẽ venturũ. Petit eñi reſurrectionẽ chriſti: qua diſſiparentꝛ aduerſi ſcilz iudei: qui reſurrectionis eius videndo potentiam: ſceleris ſui facinora formidabant. Ultio quippe eoꝝ: vno verbo deſcripta eſt. Non enim in vnaz gẽtem ꝑpl's ipſe collectus eſt: ſed per orbem terraꝝ: effuſa charitate diſperſus eſt. Sequitꝛ ineſtimabilis pena maledicti: vt ab eius facie fugiant: cuius vbiqꝫ conſtat eſſe preſentiã. Quale eſt enim ſemper fugere: ⁊ infenſi iudicis ꝑſentiaz non vitare. Addidit: Qui oderunt eum: vt eos ſignificaret qui in ſua ꝑtinacia conſtiterunt. Odium eniz illis rebus debemus: quibus nos acquieſcere nullatenus poſſe profitemur. Sicut deficit fumus deficiãt ſicut fluit cera a facie ignis: ſic pereant peccatores a facie dei. In iſtis duobus vſibus: ſub cõparatiõe gemina peccatoꝝ pena ꝑdicitꝛ. Fumus eſt enim ex flã DEF
ma iſta corruptibili ſurgens: tenebroſa conglobatio. Que quãtũ plus extollitꝛ: tãtũ ꝑ inania tenuatꝛ. Huic peccatores merito cõparantꝛ: qñ ex flãma nequitie ſue ꝑducũt fumiferas actiones: que lz ad altiora ſuperbia faciente ꝯſurgant: neceſſe eſt: vt ſua magis velut fumus elatione deficiant. Sequitꝛ eoꝝ alia cõparatio: Cera eſt: ex fauis collecta tenera molliſqꝫ ſubſtã DEF
tia: que ſic ignis calore reſoluitꝛ: vt eius corpulentia penitus abſumatꝛ. Huius ſimilitudo delinquẽtibus cõpetenter aptatꝛ: qñ in iudicio dei a facie ipſius ſic diſpereũt peccatores: quẽadmodũ cere deliquatiõ do ꝓximo igne ꝯſumitꝛ. Et intuere qð hic peccatores in ſubſtãtia ſua: nõ dicit poſſe cõſumi: qui perpetuo igne torquendi ſunt: ſed dicit eos a facie dei eẽ perituros: qꝛ nunqꝫ ad gratiam ipſius bñficiaqꝫ venturi ſũt ſicut quidã errantium dicere tentauerũt. Et nota qꝫ in his verſibus figura eſt Parabole: id eſt: rex diſſi SCHE
miliũ cõparatio. Peccatoribus enim fumus ⁊ cera cõparata noſcuntꝛ. Et iuſti epulentur ⁊ exultent in conſpectu dei: ⁊ delectentꝛ in letitia. Sicut ſuperius M.Et
dicta eſt pena peccatoꝝ: ita nũc iuſtoꝝ remuneratio ventura narratꝛ. Epulas dicimus exquiſitas ⁊ abũdãtes copias ciboꝝ: quibus ⁊ corpus reficitꝛ: ⁊ plerũqꝫ deſideriũ edacitatis augetꝛ. His cõparantꝛ pabula deliciarũ: ſagina iuſtoꝝ: qui ſaturati adhuc deſiderant: ⁊ de celeſtibus delitijs inexplebiliter farciuntꝛ. Sz vbi reperiantꝛ iſte delitie: ſubſequenter adiũgitꝛ: ſcilz: In conſpectu dei: vbi ſemꝑ eſt deſiderabilis ⁊ vera letitia. Quale eſt eni exultare ſub ꝯſpectu tanti iudicis vt illũ quẽ hic iuſte metuimus: ipſius munere liberati ſub eius ꝑſentia gaudeamus. Adiecit: Delectentur in letitia: vt hoc ipm illos poſſit delectare qð leti ſũt qꝛ dum letitiã ſuã nullo norũt fine claudẽdã: ſuauiꝰ in ea delectantꝛ: quã ſe amiſſuros eſſe nõ ſentiũt. Sic beatitudinis illius ventura felicitas: ſub lucentibus quibuſdaz modulis indicatur. Cantate deo pſalmũ dicite nomini eius: iter facite ei qui aſcendit ſuper occaſum dñs nomẽ eſt ei. Exultate in cõſpectu eius. M.Al
Poſtqꝫ peſſimoꝝ penas: iuſtorũqꝫ ꝑmia ventura narrauit: hortatꝛ ꝑplos ꝓpheta vt in his que audierãt fideli mẽte ꝑſumẽtes: laudes deo hymnica exultatiõe concelebrent. Cantat enim deo: qui contemplationẽ eius puro ac fideli ſemꝑ aĩo ꝯtuetꝛ. Pſalmum dicit nomini eius: qui opera efficit que ille ꝑcepit. Sequitur: Iter facite ei: id eſt: corda veſtra purificata preparate: que dignetꝛ ſanctus dñs introire: ſiue ꝑdicatiõibus beatis cunctos imbuite: ſicut Iſaias propheta dicit: Parate vias dñi: rectas facite ſemitas eius. Sz Iſa.40.
cui fiat iſtud iter edicitꝛ: Qui aſcẽdit ſuper occaſum. Aſcẽdit vtiqꝫ dñs chriſtus ſuper occaſum a mortuis reſurgẽdo: vt captiuã duceret noſtrã captiuitatem: ⁊ mors relinqueret liberos: quos peccatis alligãtibus tenebat obnoxios. Neceſſe eni fuit vt occaſus tenebroſus cederet: ſuꝑ quẽ ſol iuſtitie ꝓbabatꝛ exoratus. Et ne quis ambigeret qui aſcẽdit ſuꝑ occaſum dicit: Dominus nomen eſt ei: vt nemo dubitaret: deuz eſſe dñm ſaluatorem: quẽ nefandi iudei velut cõem hominẽ trucidandũ eſſe putauerunt. Sequitꝛ: Exultate in ꝯſpectu eius: nõ in ꝑſentia hoium vbi eſt caduca

letitia

letitia:ſed in cōſpectu eius vbi iugiter ſe puritas mē
tis oblectat:ꝛ quaſlibet hic erumnas patiat̄ ꝯſidera
tione futuri pmij ſemper erigitur.[Turbabunt̄ a fa
cie eius patris orphanorum ꝛ iudicis viduaꝝ. Deus
in loco ſancto ſuo.] Poſtq̄ dixit in ꝯſpectu dn̄i bea
tis eſſe gaudēdū:nunc a facie ipſius pdones atq; im
pios aſſerit eē pellendos:qui orphanos ac viduas ſe
ua cupiditate dilacerāt. Turbati eni ꝛ nimiū formi
Math.25. dantes a facie dei tales expellūtur:qn̄ audierint: Ite
in ignē eternū qui paratus eſt diabolo ꝛ angelis ei⁹.
Sed qui ſit iſte a cuius facie pellunt̄ exponit:id eſt:
Patris orphanoꝝ ꝛ iudicis viduarū. De quo ꝛ alibi
Pſ.9. legitur: Pupillo ꝛ vidue tu eris adiutor. Quid ergo
depredator eorum pati poterit:qui iudicis ſui ſuſce
ptos impia laceratiōe cōtriuit: Patris aūt ꝛ iudicis
genitiuos poſuit caſus:vt qd ſit deus:his cōplexioni
bus poſſit oſtendi. Addidit quoq;: Deus in loco ſan
cto ſuo:ſubaudiendū eſt:qui imutabilē ſeruat firmā
q̄ in iam:ſicut de ipſo a patre Auguſtino dictum eſt:
Al. inhabitare Mutas tēpora nec mutas conſilia.[Deus qui īhabi
Al. vnius moris tare facit ī vnanimes in domo. Qui educit vinctos in
fortitudine.] In hoc verſu ꝛ duobus alijs qui ſequun
DEF tur per duodecimā ſpeciē diffinitionis:que grece Ca
tapꝯnon: latine per laudē dr̄:declarat̄ quis ſit deus
id eſt:qui habitare facit vnanimes in domo: ſicut le
Act.4. gitur in actibus apſoꝝ. Multitudinis credētiū erat
cor vnum ꝛ aīa vna: Sine q̄ pphete ꝛ euāgeliſte in
domo dn̄i vnū ſentientes verbū veritatis ꝯſentanea
Pſ.132. pdicatiōe locuti ſunt. Et alibi ipſe dicturus eſt: Quā
bonū ꝛ q̄ iocundū habitare fratres in vnum. In do
mo enim illius ipſi habitant:qui ſe mutua charitate
conſociant. In domo vo:eccleſiam ſignificat. Sequi
tur: Qui educit vinctos in fortitudine. Hic humanū
genus ſignificat:qd vinctum lege peccati fortitudis
ſue robore liberauit. Alligato enim diabolo: eduxit
vinctos:quos tenebat ille captiuos. Bene aūt dictuꝫ
eſt: Eduxit:q2 ab inferno liberans ad gaudia regni ce
Al. exaſpe lestis eleuauit.[Silr eos qui ī in iram ꝓuocant qui
rant. habitant in ſepulchris.] Enumerat adhuc quos edu
cit vinctos in fortitudine ſua. In irā enim ꝓuocant
dn̄m:blaſphemi ꝛ peſſima ſe ꝯuerſatione tractantes.
Ipſi ſunt quippe qui viui habitant in ſepulchris: id
eſt:qui in fetida ꝛ carnali actiōe ſepulti ſunt. De qui
Pſ.5. bus ꝛ in alio loco dictum eſt: Sepulchrū patens eſt
guttur eoꝝ. Nam lꝫ mortuos viſualiter ſuſcitauerit
humanū tn̄ genus de ſepulchris eripuit:qn̄ eis perue
Al. egredie ris in cōſpe ctu ppl̄i tui cū pertranſieris. rā fidem vite gaudia votiua reſtituit.[De⁹ cū īegre
deris coram pplo tuo:dū trāſgredereris in deſerto.]
Iungēdū eſt huic verſui cognoſceris. Adhuc enī in
opationis eius laudibus ꝑſeuerat. Egreſſus eſt qdem
deus corā pplo iſraelitico:dum in columna ignis ap
paruit:dum in deſerto eos māna largitate ſatiauit.
Sed hoc melius ad ppl̄m reſpicit chriſtianum. Egre
dit̄ eni corā pplo:qn̄ educit vinctos in fortitudie ſua:
qn̄ reſuſcitant̄ qui in ſepulchris habitant. Ipm enim
ꝯuert̄ fidelis:qn̄ in operibus magnis eius pietatē po
tentiāq; cognoſcit. Trāſgreſſus eſt etiam in deſerto:
qn̄ ad gentes venit:ad quas ꝓpheta nullus acceſſit:
que velut heremus deſolate a verbo dn̄i reddebant̄
aliene.[Terra mota eſt etenim celi diſtillauerūt a fa
Al. ſinai cie dei:ī mons ſina a facie dei iſrael.] Interiecto dia
pſalmate:venit ad 2ᵐ ingreſſum: vbi enumerat que
iſraelitico pplo virtus diuina ꝯceſſit. Terra mota eſt
id eſt:terreni hoīes vidēdo tam magna miracula cre
diderūt. Celi diſtillauerūt a facie dei:qn̄ iniucē ſtilli

cidiorū manna deſcēdit a facie dei:q2 per columnas
ignis ac nubis p̄ſentia ipſius noſcebat̄. Mons quoq;
ſina a facie dei fumauit:qn̄ ibi moyſes in duabus ta
bulis legeꝫ beatus accepit. Nā ꝛ in exodo ita ſcriptū Exo.19.
eſt. Totus autem mons ſina fumabat:eo q̄ dn̄s de
ſcēdiſſet ſup eum.[Pluuiam voluntariā īſegregans Al. ſegregabis
deus hereditati tue ꝛ īfirmata eſt:tu vo ꝑfeciſti eā.]
Exponit illud qd ſuperius dixit: Celi diſtillauerunt.
Ipſa eſt enim pluuia voluntaria:quā tunc comeden
di auida gens iudea ꝓmeruit. Nā vt voluntati eius
ſatiſfieret: inexpertum miraculum mundus accepit.
Pluuia ſiquidem illa voluntaria fuit nō iſta que ge
neraliter vbiq; diffundit̄. Deniq; ſic ſegregans deus
hereditati tue:q2 non hoc dn̄s alijs gētibus dedit:qd
tūc hebreo pplo miſeratus indulſit. Hereditas enim
ipſius fuit pplo hebreoꝝ:ſicut legit̄: Et facta eſt por
tio dn̄i populus ei⁹ Iacob funiculus hereditatis ei⁹
iſrael. Hec ſi ad tēpus infirmata eſt dn̄o ſaluatori mi
nime credēdo:ꝑfecit hereditatē ſuam:qn̄ gentes reli
quas in ſupplemētū credulitatis admiſit.[Anima
lia tua habitabunt in ea:paraſti in dulcedine tua pau
peri deus.] Quia ſuperius dixerat de hereditate dn̄i:
Tu vo ꝑfeciſti eam:nūc adiecit vnde eam ꝑficeret.
Aialia fuerūt gentes vera religione vacuate:ſed cuꝫ
ad dn̄m venerūt facte ſūt eius que iam nihil indige
ant:ſed rōnabili ac pleno lumine cōpleant̄. Hec ha
bitabūt in eccleſia:cū vere religionis cultū ipſo mi
ſerante pceperint. Itermq; que ſint iſta aialia:cō ſe
quenter exponitur. Dicit enim: Paraſti in dulcedine
tua pauperi deus. Paraſti:ſignificat pdeſtinatos:qui
ab origine mundi ipſo miſerāte ꝑparati ſunt. In dul
cedine tua:nō ſeculi huius vbi amara patiunt̄:ſed in
illa ſuauitate in qua pauꝑes dei reges ditiſſimos an
Al. virtute multa tecellunt.[Dn̄s dabit verbū: euangelizantibus ī vir
tutes multas.] Verſus iſtius ordo talis eſt: Dn̄s da
bit virtutes multas euangelizantibus verbum. De
dit enim virtutes multas apoſtolis:qui verbum ei⁹
veneranda confeſſione pdicabant: qn̄ eis languētiū
turbas ſanare ꝯceſſum eſt. Nam ipm quoq; euange
lium multarū conſtat eſſe virtutum. Quid enī fort⁹
q̄ aīas ſaluare:que erroꝝ ſuoꝝ vitijs poterāt interi
Iac.5. re: Sicut iacobus apl̄s dixit. Scire debet q2: q2 qui
conuerti fecerit peccatorem ab errore vie ſue: ſaluat
animā eius:ꝛ operit multitudinē delictoꝝ.[Rex vir
Al. dilecti ꝛ ſpeciei tutū dilecti:ī ꝛ ſpecies domus diuidere ſpolia.] Ver
ſus iſte ſollicitius inquirat̄. Eſt enī verboꝝ ſubtilita
te ꝯplexus. Dic enim dilectum:filiū patris debemus
Math.3. accipere:ſicut ipſe in euāgelio dicit: Hic eſt fili⁹ me⁹
dilectus:in quo mihi bene cōplacui. Qd ſchema dr̄
SCHE Antonomaſia:id eſt:vice nois poſita:qn̄ ſic aliud no
men ponitur vt tn̄ illud qd neceſſarium fuerit ſentia
tur. Dilecti ergo pater:rex angelorum ꝛ poteſtatum
eſt:qui virtutibus imperat. Qd ꝛ de filio conuenien
Pſ.23. ter accipitur:de quo alius pſalmus dicit: Dominus
virtutum ipſe rex glorie:quod tamē ſancte trinitati
certum eſt conuenire. Hic tamen patrem vult intelli
gi:q2 dilecti poſuit:id eſt:chriſti. Sequit̄: Et ſpecies
domus diuidere ſpolia. Pulchritudo domus diuine
cognoſcitur:quando ſpolia diaboli: id eſt homines
ſcelerati in domini eccleſia transferuntur. Spolia ſi
quidem diaboli:ſunt populi quos dominus alligatos
Mar.3. forte liberauit:ſicut in euangelio ipſe dicit: Nemo in
trat in domum fortis ꝛ vaſa eius diripit: niſi prius
alligauerit fortem:ꝛ tunc domū illius diripiet. His
enim ſpolijs domum ſue poteſtatis ornauit eccleſiā

ſanctam gaudere fecit: quia ferocis inimici vota fru-
ſtrauit. [Si dormiatis inter medios cleros penne co-
Al. pallore lumbe deargẽtate: et poſteriora dorſi eius in ſpecie
auri.] Subaudiẽdũ: ſuſcipiẽt vos. Hic dormire non
ſtuporẽ ſomni ſignificat: aut obliuionẽ rerum quam
pati conſueuimus dormientes: ſed dormientes dicit
in preceptis dñi quieſcẽtes: et in idipſum requiem ha-
bentes. Cleros enim auctoritate patrũ: duo teſtamẽ-
ta debemus accipere: inter que monet continere atq;
quieſcere chriſtianos. Senſus ergo talis eſt. Cõmo-
net fideles ſi dormiatis inter duo teſtamẽta: hoc eſt
ſi aiam veſtram in ſcripturis diuinis vitims dormi-
tione reponatis. Dormitionem vero pro morte ponit
Jo. 11. dñs in euangelio teſtaṫ dicens: Lazarus amicus no-
ſter dormit: ſed eamus vt a ſomno ſuſcitẽ eum. Seq-
tur: Penne colũbe deargẽtate. Per hec conata: ſicut
ſupius diximus: ſubaudiẽdũ: ſuſcipiẽt vos. Penne ſi-
gnificant claritatẽ: que nos in illam patriam ducant
ſi hic in lege dñi quieſcere mereamur. Colũbe dear-
gentate: eccleſiam ſignificant: Que merito columba
deargentata dr̃: q2 innocẽtiam habet columbe: et diui-
nis eloquijs argenteo candore reſplẽdet. De qua ſcri-
ptum eſt: Una eſt columba mea: vna eſt dilecta mea.
Huius columbe poſteriora: id eſt: vltima in ſpecie au-
ri clarificata reſplẽdẽt: q2 poſtq̃ de hoc mũdo diſceſ-
ſerit: ſupra aurum eius gratia relucebit. Et reſpice q2
in hoc mundo argẽto cõparata eſt. In illa reſurrectio-
ne auri eam ſpecie dicit ornandam: ſicut in 44.° pſal-
Ps. 44. mo iam dictũ eſt: Aſtitit regina a dextris tuis in ve-
ſtitu deaurato circũamicta varietate. [Dum diſcer-
Al. cum nit celeſtis reges ſup terram: niue dealbabuntur in
ſelmon.] Poſt diapſalmatis ſilentium: venit ad pſal-
mi tertium mẽbrũ: vbi enumerat dona que contule-
rit eccleſie reſurrectionis gloria contributa dñs cele-
ſtis. Reges ſunt apli ſanctiq; pontifices: vel ceteri fi-
deles qui pbabiliter regere corpora ſua diuino mu-
ETY nere meruerũt. Rex ergo: a regendo vocatus eſt. Et
merito hoc illis nomẽ impoſitũ eſt: qui cupiditates
ſeculi refrenare diuina virtute potuerunt: ſicut apls
1. Cor. 4. quoſdam increpans dicit: Sine nobis regnatis: et vti-
nam regnaretis vt et nos vobiſcum conregnaremus.
Hos ergo reges: dum ſup eam columbam: quã ſupi9
dixit: diſcernit concorditer dñs atq; diſtribuit: Sup
niuẽ dealbabunṫ in ſelmon: id eſt: ſupra cãdorẽ niuis
eluceſcũt: qui eccleſiam regere fideliter atq; ordina-
INTER re noſcunṫ. Qd aũt dictuz eſt: In ſelmon: nomẽ hui9
montis vmbra interpretaṫ: que hic pgrue diuina vir-
tus intelligiṫ. Ipſa enim ab eſtu viciorũ nos defendit
et reficit: ipſa nobis celeſtia dona cõcedit: ſicut ſancte
Luc. 1. marie angelus annũtiauit: Spiritus ſanctus ſuperue-
niet in te: et virtus altiſſimi obũbrabit tibi. Et alibi:
Ps. 16. Sub vmbra alarum tuarũ ptege me. Hec eſt vmbra
que in bono ponit. Deniq; laudẽ montis ſequẽti ver-
ſu dicturus eſt. Dealbabunṫ aũt poniṫ et in malo: ſi-
cut in actib9 aplorũ legitur: Percutiet te dñs paries
Act. 23. dealbate. Hoc et euangelium quoq; teſtaṫ: Similes
Math. 23. eſtis monumẽtis dealbatis: que plena ſũt oſſib9 mor-
Al. Mons tuorũ. [Montem dei montẽ vberem. Mons co-
dei mons pinguis agulatus mons pinguis.] Per quintaz ſpeciem diffini-
DEF tionis: que grece Cata antilexin: latine verbum dici-
tur: exponit pphета qui ſit mons ille ſelmon quẽ ſu-
perius dixit. Ac ſi diceret: Montẽ dico: id eſt: ipſum
Iſa. 2. dñm ſaluatorem: de quo Iſaias pphета cecinit: Erit
in nouiſſimis diebus preparatus mons domus dñi
in verticem montium: et eleuabiṫ ſuper colles: et ibũt

ad eũ oẽs gentes. Addidit: Et montez vberẽ: ex quo
perpetua et ſuauia fluẽta deſcẽdũt: qui aquas habet ir-
riguas et celeſti ſuauitate cõditas. Subiũgit: Mons
coagulatus: ſcilz ppter puulos enutriendos: qui non
eſca corpulẽta: ſed coagulato lacte potãdi ſunt. Addi- DOG
dit etiã: Mons pinguis: q2 fertilitate ſua ſemp vber-
rimus eſt. O mons breuiter quidem laudatus: ſed ce-
leſtium rerum qualitate copioſus: ex quo aque viue
decurrũt: lac in paruulorum ſalutem preparatur: pin-
guedo ſpiritualis cognoſcitur: et quicquid ſumme bo-
num creditur: in montis iſtius eſt gratia conſtitutũ.
[Ut quid ſuſcepiſtis nos montes vberes. Mons in Al. ſuſpica. mini mõtes coagulatos
quo beneplacitum eſt deo habitare in eo.] Dixit ſu-
perius: montem debere intelligi dñm ſaluatorem: ſz
nũc reprehendit pphета: ne quis debeat mõtes iſtos
intelligere qui aplorũ eminẽtie cõparanṫ: quamuis et
ipſos per dei gratiam vberes eſſe noſcamus. Addidit
enim: Mons in quo bene bñplacitum eſt deo habi-
tare in eo. Sed quem montem deberemus aduerte- DOG
re: euidenter deſignat. Chriſtus eſt enim ſolus mons
qui patri complacuit vt in eodez habitaret: ſicut ipſe
teſtatur: Hic eſt filius meus dilectus in quo mihi bñ Math. 3.
complacui. Nam qd dicit: Habitare in eo: et patri et fi-
lio vtrũq; cõe eſt: ſicut ipſe in euãgelio dicit: Ego in Joan. 14.
patre et pater in me eſt. Cum ergo dicit: In quo bene
placitum eſt deo habitare in eo. In quo: et in eo: quia
cõi lingue non conuenit: proprium hoc ſcripture diui- IDI
ne eſſe dicamus ſicut in 65° pſalmo dixit: Ibi in id-
ipſum. [Etenim dominus habitabit vſq; in finem.] Al. non hz
Illos montes quos dixerat non debere intelligi: q2
de domino ſaluatore loquebatur qui eſt mons mon-
tium: et ſanctus ſanctorum: et rex regum: et dñs dñan-
tium: Redit ad ſalutis auctorem dicens: montibus
illis: id eſt: apoſtolis inhabitare dñm chriſtum vſq;
in finem: ſcilz vſq; ad maieſtatis ſue perfectiſſimũ
terminum: qui eſt finis ſine fine: et bonorum omniuz
perfecta plenitudo. [Currus dei decem milliũ mul- Al. milib9
tiplex: milia letantium dominus in illis in ſina in Al. eo.
ſancto.] Conſuetudo eſt ſcripture diuine allegorice
loqui: vt cum aliud dicat: aliud velit intelligi: Quod
in hoc pſalmo poſitum frequenter inuenies. Uñ hic
currus ſignificatur boium iuncta copulatio: q2 ita ſã-
ctos charitas vincit: ſicut loris et iugis animalia ſo-
ciantur. Unde et dominus ait: Iugum meum ſuaue Math. 11.
eſt: et onus meum leue eſt. Sanctorum ergo vnani-
mitas currus eſt domini: quem ille velut auriga inſi-
det: et ad voluntatis ſue miniſteriũ ſalutari lege mo-
deratur. Sed vt iſtum currum oſtẽderet: non equis
deditum: ſed humanis cogitationibus attributũ ait:
Decem milium multiplex. Quod bene ad innume-
ros populos: non ad equos noſcitur ptinere. Subiũ-
xit: Milia letantium: quod vtiq; de fidelibus debet
intelligi. Et vt oſtenderet letitie plenitudo: ait: Do-
minus in illis: qui magne exultationis eſt cumulus:
et bonorum omnium dulcedo mirabilis. Sequitur: INTER
In ſina in ſancto. Sina mons eſt deſerti in quo moy-
ſes legem accepit: interpretaturq; mandatum: vbi
reuera dominus requieſcit: quoniam in ſanctis man-
datis eius ſolet preſentia contueri. [Aſcendit in al- Al. aſcẽdiſti
tum captiuam duxit captiuitatem.] Quam pulchre Al. cepiſti
per Ideaz figuram: triumphatoris actus deſcribiṫ. SCHE
Idea eſt enim ſpecies: cum rem futuram velut ocu-
lis offerentes motum animi concitamus. Ille enim
crucifixus deſcendit ad inferos: et liberatos a captiui-
tate pduxit ad celos. Neceſſe enĩ fuit mortem perire

cuius

cuius regnum vita peruaſit. Hec ſunt ſpolia illa que
ſuperius dixit: vnde ſancta ornatur eccleſia: vnde do
mini cõplenda ſunt caſtra. Aſcẽdit ipſe: vtiqȝ qui ꝑ
pter nos deſcendit erudiendos. In altum: videlicet
ſupra celos celorum. Et qđ ſuper omnes altitudines.
atqȝ honores eſſe dinoſcitur: ſedet ad dextram patris
Quis iam fidelium de conceſſa libertate dubitet: cũ
Al. accepiſti ſit extinctus ſeruitus ⁊ captiuata captiuitas. [†Dedit
Al. in dona †hominibus. Etenim †qui non credunt: inha
Al. nõ credentes bitare dominum deum.] Adhuc in illa triumphi ſi
militudine perſeuerat: qñ ad immenſa gaudia conci
tanda feſtiuitas indicitur ⁊ dona ꝑſtant. Dona eniȝ
dñi fuerunt ſuper apoſtolos: ſpiritus ſancti conceſſa
Ephe. 4. magnalia: ſiue qđ doctor gentium dicit: Unicuiqȝ au
tem noſtrum data eſt gratia: ſm menſuram donatio
nis chriſti. Sequitur: Etenim qui non credunt inha
bitare dñm deum. Hic ſubaudiendum eſt: eos con
uertit: vt nobis poſſit verbis integris conſtare ſentẽ
tia. Nam qui non credunt inhabitare: id eſt: qui ad
dñm negligunt penetralia peruenire: vt in domo ei⁹
cum fidelibus habitare ꝑualeant: dñs deus eos con
uertit qui fidem ſuam humano generi miſeratus in
dulget. Ipſa enim eſt gratia que gratis datur: qꝛ nos
ipſius bona ꝑueniunt: dum ⁊ ipſum quoqȝ bonũ vel
Al. die quotidie le concedit. [Benedictus dñs. †de die in diem: ꝓſpe
rum iter faciet nobis deus †ſalutaris noſter.] Poſt
Al. ſalutariũ noſtrorum. triumphalem illam deſcriptionem: breuis quidẽ ſed
magna dr̃ laus. Bñdictus dñs de die in diem: id eſt:
cunctis diebus omniqȝ tempore benedicendus eſt:
qui aſcendit in altum captiuam duxit captiuitatem:
dedit dona hominibus: ipſe etiam ꝓſperum iter faci
et nobis. Iter quippe: curſum vite ſignificat: qui iam
proſper effectus eſt: qñ redemptorem ſuum mũdus
agnouit. Adiecit: Deus ſalutaris noſter: vt nullus de
proſpero dubitaret itinere: cui dux ſalutaris eſt dñs
Chriſtus. Dicant mihi quos ſpectacula humana dele
ctant: quid tale in editionibus pomposis conſulum
videant? Huc animos: huc ora deflectant illud ſalu
tariter corde reſpiciant: vnde non ad fugitiuam leti
tiam: ſed ad exultationem deſtinentur eternã. [De⁹
Al. domini noſter deus ſaluos faciendi: ⁊ dñi †exitus mortis.]
Poſt diapſalmatis inciſionem: ad quartum venit in
greſſum: vbi dicit quemadmodũ morte ſua nos ſal
uos effecerit. Ait enim: Deus noſter deus ſaluos fa
ciendi: ſubaudiamus: hic habet poteſtatem ſaluos fa
ciendi nos. Quapropter ipſe nos ſaluos fecit: qui eſt
dominus noſter Ieſus Chriſtus: qui pro nobis mori
dignatus eſt: qui aſcendit in altum: ⁊ fecit illa que di
cta ſunt. Deniqȝ ſic ſequitur: Et dñi exitus mortis.
Exit⁹ mortis qui dñi fuit: ipſe nos liberat: ipſe a mor
te perpetua facit exire. Qđ pulchre arbitror eſſe ſub
iunctũ: ne humana cauſaret infirmitas: quare mori
or? quare deficio? Adhibita eſt querelis noſtris ma
gna curatio: Domini exitus mortis. Exitus mortis
eſt dñi: hoc eſt: reſurrectio votiua fidelium. Reuera
exitus ille ſingularis ac mirabilis fuit: qꝛ ⁊ ipſe ab in
feris egreſſus eſt: ⁊ inde ſuo nos munere ꝑſtitit exire
[Uerũtamen deus †conquaſſabit capita inimicorũ
Al. confringet ſuorum: verticem capilli perambulantiũ in delictis
ſuis.] Ne mala pertinacium multa eſſe crederentur
dicit: Uerumtamen deus conquaſſabit capita inimi
corum ſuorũ: quatenus ſupra perfidos ⁊ pertinaces
vindictam quoqȝ peruenire cognoſceres. Capita ini
micorum: ſunt auctores iudaice quidem ſeditionis:
ſed ⁊ hereticorum ſine dubitatione doctores. Illi eni

in carne chriſtum perſecuti ſunt: iſti autem crudelio
res in ipſa etiam: ſi dici fas eſt: deitate deſeuiũt. Se
quitur: Uerticem capilli perambulantiũ: id eſt: qui
tales ſibi calumniarum minutias querunt: vt ipſos
quoqȝ vertices capillorum perambulare ac perſcru
tari poſſe videantur: ſignificans verſutias inanium
queſtionum: que profutura deſerunt: ⁊ nõ neceſſaria
deteſtabili diſputatione perquirunt. Et vt eorum ſtu
dia inania cõprobaret: addidit: In delictis ſuis. Ubi
cogitatio inſipiẽs fuit que perduxit ad culpas: vt ſũt
manichei: priſcillianiſte: donatiſte: montani: ⁊ ceteri
qui ſe damnoſi dogmatis fetoribus miſcuerunt. [Di
xit dñs ex baſan conuertam: conuertam †de profun Al. in ꝓfũdũ
dis maris.] In hoc verſu auctoritas nobis doctiſſimi
Hieronymi abſolute ſequenda eſt: qꝛ tranſlatio eius
lucida cunctam nobis abrogat queſtionem. Dixit do
minus: Queram⁹ quid dixerit: qꝛ neſcio que magna
ꝓmiſſio eſt: quam dominus pollicetur. Interpretat̃ INTER
baſan: ſiccitas: que humanum genus poſſederat aridi
tate peccati: ſed eam dominus conuertit ad virid ita
tem ſuam: dum illi fluuios ſalutis infudit ⁊ germina
re fecit vite fructum que prius inſerebat exitium.
Adiecit: Conuertam de profundis maris: ſcilȝ popu
los quos de mundi iſtius profundo liberauit. Mare
enim mundum iſtuȝ debere ſuſcipi frequenti lectio
ne iam notum eſt: qui ⁊ guſtu amarus eſt: ⁊ vitiorum
fluctibus inquietus. [Ut intingatur pes tuus in ſan
guine: lingua canum tuorum ex inimicis ab ipſo.]
Illum populum quem ſuperius conuertendum dixe
rat ex profundis maris: nunc ad quid perducatur ex
ponit. Utiqȝ vt pes eius: id eſt: actio boni ꝓpoſiti: vſqȝ
ad ſanguinem glorioſi martyrij perueniret. Naȝ qui
ante gradiebatur in voluptuoſo mari: poſt ambulare
fecit in ſanguine: qđ eſt durũ iter carni: ſed beata via
eſt anime: quã ipſo miſerante trãſimus: ſi in eo ſpem
noſtram cordaque reponimus. Addita eſt obſcura
quidem: ſed nimis cõplectẽda ſententia. Lingua ca
num tuorũ ex inimicis ab ipſo. Canes ⁊ in malo po
nuntur: ſicut apoſtolus ait: Uidete canes: videte ma Phil. 3.
los operarios. Et in bono: ſicut hic poſitũ eſt. De qui
bus ait in euangelio chananea: Utiqȝ dñe: nam ⁊ ca Mar. 7.
nes edunt de micis que cadunt de menſa dominorũ
ſuorũ. Et in alio pſalmo poſitum eſt: Cõuertẽtur ad Pſ. 58.
veſperã: ⁊ famẽ patient̃ vt canes. Iſti eni carnes pro
dño latrare non deſinũt: domũqȝ ei⁹ cautiſſima ſaga
citate cuſtodiunt. Hic ergo dicit: Lingua canũ tuorũ
ex inimicis ab ipſo: qꝛ prius inimici fuerant: qui po
ſtea clamoſis latratibus eccleſiam dñi vendicarunt.
Sed hoc ipſum a quo fieri potuiſſet adiecit: id eſt: ab
ipſo. Ab ipſo vtiqȝ dño: qui amara mutat in dulcedi
nem: triſtitiam vertit in gaudium: egritudines dete
ſtabiles in ſalutem. [†Uiſi ſunt greſſus †tui deus: Al. Uiderũt
ingreſſus dei mei regis †qui eſt in ſancto †ipſius.] Al. tuos
Totus hic verſus incarnationem ſignificat dñi ſalua Al. mei
toris. Dicit enim: Uiſi ſunt greſſus tui deus: ſiue per Al. nõ hȝ
aſſumpti corporis formam: ſiue veſtigia predicatio
nis: quibus innocenter ille in hoc mũdo ſanctis greſ
ſibus ambulauit. Et vt dñm ſaluatorem euidenter
oſtenderet: adiecit: Ingreſſus dei mei regis: qꝛ ipſe
rex in hoc mũdo ſpecialiter ingreſſus eſt: de quo ſcri Mat. 15.
ptum eſt in titulo paſſionis: Rex iudeorum. Nam ⁊
corpus ipſius euidenter expreſſit dicens: Qui eſt in
ſancto ipſius. Sanctum enim: templum corporis fuit
dñi chriſti. In eo eni erat plenitudo diuinitatis: quã
perfidi videre non poterant. [Preuenerũt ꝓ̃cipes

Al.iuuẽcula rum conuncti pſallentibus:in medio ↑iuuenũ tympani
ſtriarum.⌋principes:apoſtolos ſignificat:qui ꝛ prin-
cipes ſunt credentium populorum:ꝛ preuenerũt oẽs
in ſanctitate doctrine.Et ideo duces effecti ſunt:qꝛ
ipſos ſunt poſtea populi ſubſecuti.Addidit:Coniũcti
pſallentibus:ne crederes paucos fuiſſe.Coniunctam
quoqꝫ multitudinem pſallentium conuenienter ad-
iunxit:qui iam laudes dñi:non voce tm̃:ſed ꝛ bonis
actibus perſonarent.Sequitur:In medio iuuenum
tympaniſtriarũ.Ne ſexum femineum crederes eſſe
contemptum:in medio dicit iſtum actum iuuenum
tympaniſtriarum:id eſt:iuuencularum prima etate
florentium:que tympana ſua:hoc eſt:corporis tenſio
nem ad dñi laudes gloriamqꝫ verterũt:macerantes
ſe ieiunijs:carniſqꝫ magis afflictione gaudentes:qḋ
hodieqꝫ in multis virginibus diuina virtus operat̃.
Alij vo tympaniſtriarum:eccleſiarũ intelligi volue
runt:quarum atria velut quedam tympanũ:laudes
dño populorum iubilatione concelebrant:de quibus
ſequenti verſu dicturus eſt.⌊In eccleſijs benedicite
Al.deo:dño ↑deum:dñm de fontibus iſrael.⌋Interiecto diapſal-
mate:ad quintam pſalmi tranſlatus eſt ſectionez:in
qua dicit:vbi dñs debeat bñdici.Ait enim fidelibus
In eccleſijs benedicite deum dñm:qꝛ non per diuer
ſa conuenticula paganorum:neqꝫ hereticorum ſpelũ
cas:ſed in eccleſia catholica dñs benedici debet:vbi
recta fides eſt:ꝛ vera confeſſio.Ibi enim iuſte lauda
tur:vbi non maledicitur.Naꝫ quo modo ab illo lau
dem ſuſcipiat:qui ſe impia ſuperſtitione cõmaculat?
Sequitur:De fontibus iſrael:de doctrina ſcilꝫ chri-
ſtiana:quam gentibus apoſtoli infuderunt.Fons enĩ
ETY religionis inde per ceteras natiões emanauit.Fons
quippe a fouẽdo dictus eſt:qḋ corpora noſtra labore
Al.adoleſcẽ tulus in mẽ tis exceſſu feſſa refoueat.⌊Ibi beniamin ↑adoleſcentior:in pa-
uore.⌋Principes iuda duces eorum:principes ʒabu-
Al.Et lon:↑principes neptalim.⌋Hunc modum locutionis
proprium ſcripturarum diuinarum eſſe diximus:qñ
hebrea nomina ad aliquod myſterium ſignificatiõis
IDI interſerit.Dubium quippe non eſt:omnes prophetas
euangelice predicationis beatuꝫ tempus optaſſe:qḋ
nunc pſalmigraphus vehementer affectans:per nõis
tribuum:ꝛ dñm chriſtum:ꝛ ipſos indicaſſe ꝓbatur
apoſtolos.Ibi beniamin adoleſcẽtior in pauore:Ibi
ſcilꝫ in templo Hieruſalem:vbi verba dñi paulus au
diuit:qḋ ꝛ textus actuũ aploꝝ euidẽter enarrat.Si-
ue vt quidam volunt:ibi in eccleſia:vbi dixit pſallẽ
dum eſſe.Beniamin:Paulum deſignat apoſtolum:
Phil.3. qui fuit de tribu beniamin.Ipſe eniꝫ dicit:Nã ꝛ ego
iſraelita ſum ex ſemine abraam:de tribu beniamin.
Adoleſcentior in pauore:qꝛ lꝫ etate fuerit adoleſcẽs
ſicut in actibus apoſtolorũ:in paſſione beati ſtepha-
ni Lucas dicit:Et falſi teſtes depoſuerũt veſtimẽta
Act.7. ſua ſecus pedes cuiuſdam adoleſcentis nomine ſau-
li.Qui quamuis eſſet adoleſcens etate:adoleſcentior
extitit in pauore:quando ad voceꝫ dñi corruit:qui eſt
Ibidem.9. miſeratus intonuit:Saule ſaule:quid me perſeque-
ETY ris?Adoleſcens autem ab adolendo:id eſt:a creſcen
do dictus eſt.Principes iuda:dominuꝫ ſignificat ſal
uatorem:qui de tribu iuda deſcendit:ſicut Ioannes
Apoc.5. in apocalypſi dicit:Uicit leo de tribu iuda:radix da-
uid.Addidit:Duces eorum:id eſt:populorũ qui erãt
in eccleſia conſtituti:qḋ non ſolum ad Paulum vel
ad dominum:ſed ꝛ ad illos aptandum eſt:quos dicit
inferius:Principes ʒabulon:principes neptalim.Za
bulon ꝛ Neptalim:tribus fuerũt iudaico populo cõ-
ſtitute:vnde reliqui apoſtoli trahere leguntur origi-
nem.Et hi omnes:principes bene appellati ſunt:quia
eos honore ac primatu digniſſimos fideliuꝫ turba ſe
quebatur.Dicuntur enim principes ꝛ qui reges non
ſunt ſicut in exodo legitur:in dedicatione taberna-
culi:quo modo obtulerint dona duodecim principes
ſinguli de ſingulis tribubus iſrael.Congruit autem
ipſorum quoqꝫ nominum ſignificatiões edicere:quã
ꝛ ipſe probantur eccleſie conuenire.Iuda:confeſſio INTER
dicitur.Zabulon:habitaculum fortitudinis.Nepta-
lim:dilatatio mea.Que ſi diligenter inſpicis:eccleſie
catholice competenter aptabis.⌊Manda deus vir-
tuti tue:cõfirma hoc deus qḋ operatus es in nobis.⌋
Poſt illam de aduentu domini beatiſſimam predi-
cationez:quaſi iam ineſtimabili accepto munere:ad
patrem ꝓpheta conuertitur dicens:Mãda deus vir
tuti tue.Uirtus enim patris:Chriſtus eſt dominus:
ſicut apoſtolus dicit:Chriſtum dei virtutem ꝛ dei ſa- 1.Cor.1.
pientiam.Manda:ad perſonaruꝫ pertinet diſtinctio
nem.Nam vnum velle illis eſt:vnuꝫ poſſe perpetue.
Quid autem mandetur edicit:Confirma hoc deus
qḋ operatus es in nobis.Magna petitio:vt ꝯfirmet
deus in nobis fidem ſuam quam donare dignatus
eſt.Opus enim domini fuit:vt ceca gentilitas lumi-
ne veritatis afflata:verum dominũ ſaluatorem co-
gnoſcere potuiſſet:ſꝫ illud Apoſtoli:Benedictus de Eph.1.
us ꝛ pater domini noſtri Ieſu chriſti:qui benedixit
nos in omni benedictione ſpirituali in celeſtibus:in
quo ꝛ elegit nos ante mundi conſtitutionem vt eſſe-
mus ſancti ꝛ immaculati in ipſo.⌊A templo tuo ↑qḋ Al.non hꝫ
eſt in Hieruſalem:tibi offerent reges munera.⌋Cum
ſoleant in templo munera offerri:hic a templo Hie-
ruſalem dicit nihilominus offerenda.A templo ergo
Hieruſalem offerunt reges munera:qui in eccleſia
dei recta conuerſatione viuentes:ſui cordis offerũt
puritatem:qñ iam ventũ ad premiuꝫ:quando gra-
na ſegregantur a paleis:ꝛ vna fit Hieruſalem mater
omnium qui ſub chriſti lege vixerunt.Reges:vtrũ-
qꝫ poſſumus accipere:qꝛ ꝛ ipſi imperatores offerunt
ſeipſos deo munera:ſiue fideles homines:qui ſuum
corpus per chriſti gratiam regere meruerunt.Et re-
ſpice quod Hieruſalem tñ dixit domini templum:
vbi ꝛ viſio pacis eſt:ꝛ diſcordantium hereticorum
nõ miſcetur aduerſitas.⌊Increpa feras ↑ſyluarum: Al.arũdinis cõgregatio
concilium taurorum ↑inter vaccas populorum.⌋Ut Al.in vaccas
illa ſancta credulitas confeſſionis munimine firma
retur:dicit propheta:Increpa feras ſyluarum:id eſt:
argue ſuperbos homines ꝛ feroces:qui in praua per-
ſuaſione ꝯſiſtunt:vt iſtoꝝ increptio fideliũ fit ſolida
ta munitio.Pro iniquis enim hominibus vel diabo
lo feras ponit:ſicut in alio pſalmo dicitur:Extermi Psal.79.
nauit eam aper de ſylua:ꝛ ſingularis ferus depaſtus
eſt eam.Addidit:Concilium taurorum inter vaccas
populorum.Subiungit nihilominus increpandum
hoc eſt:hereticos indomitos:qui erecta ceruice ſedu
cunt animas innocentes:ꝛ ad ſuum gregem trahunt
quos infelici perſuaſione decipiunt.Uacce quoque
populorum:ſunt mulieres ductili voluntate leuiſ-
ſime:que perfidie doctores tanquam tauros ſequun
tur:de quibus dicit Apoſtolus:Ex his enim ſunt:qui 2.Timoth.3
penetrant domos:ꝛ captiuas ducunt mulierculas
onerantes peccatis:que ducuntur varijs deſiderijs
ſemper diſcentes:ꝛ ad ſcientiam veritatis nunquã
peruenientes.Cur ergo tales debeant increpari:ſub-
ter adiunctum eſt.⌊Ut ↑nõ excludant hi qui ꝓbati Al.excludãtur
ſunt

M. Diſſipa ſunt argento. Diſperge gētes que bella volūt. Uti
litas illius icrepationis oſtenſa eſt:qz dū falſitas ar
guit:nihilominus veritas cōprobat. Oportet enim
feras ſyluaꝝ increpare:tauros abijcere:vaccas popu
loꝝ inuehere:vt hi qui ꝓbati ſunt:id eſt:quos chari
tas ſpiritualis decoctis ſordibus vitiorum:velut ar
gentū mundiſſimū:ad aie puritatem vſqz perduxit;
corroborentur atqz ꝑficiant. Addita eſt quoqz ſen
tentia que diſſiparet hereticos. Ipſi enim ſunt gētes
que bella volūt:id eſt:que cōtentionibus nō ꝑfectū
anime tendūt:ſed vt peruerſis ſuaſionibus captiuēt
M. Venient legati ex egypto ethiopia preueniet manus eius deo
aīas inocentes. Offerēt velociter ex egypto:ethio
pia feſtinet manus dare deo. Cōgruat ꝛ huc verſuz
ſm tranſlationem patris Hieronymi recipere:qui ꝛ
ꝓpter hebraicā veritatē ſequendus eſt:ꝛ nexū nobis
ambiguitatis abſoluit. Egyptus ꝛ ethiopia:pro inco
larū ſuoꝝ tenebroſa nigredine ſemꝑ in malo ponun
SCHE tur. Que figura dicit Synecdoche:id eſt:a parte totū.
Significat enim mūdū:qui denſis tenebris vitioꝝ
a diabolo premebat obnoxius. Hic dñi clarificatus
lumine:ad eterne vite meruit munera peruenire. Cō
monet ergo ꝓpheta gentiū pplos:vt offerant veloci
ter ex egypto deo munera:hoc eſt:animas ſuas mun
dana ſorde purgatas. Ethiopia quoqz feſtinet man⁹
dare deo. Metaphora a bellātibus tracta:qui ne cru
deliter intereant:manus ſuas victoribus dedunt:vt
armis depoſitis periculuz mortis euadant:ſic ethio
pia cōmonet ne ſe tardet deo tradere:quaten⁹ victa
floreat que in ſua libertate ſordebat. Regna terre
cantate deo:pſallite domino. Hanc quoqz partem
pulchra exhortatione cōcluſit:dicens enim: Regna
terre:omne genus humanum ſignificare voluit:qꝛ lꝫ
ſint gentes que nō habeant reges:tamen hoc verbo
cōcluditur quicqd gentiū eſſe ſentitur. Quod dicit:
Cantate:ad anime reſpicit puritatē:Pſallite ad ope
M. celos celi ad orientem
M. voci ſue
ras ſanctiſſimas que dño ꝓbantur accepte. Pſallite
deo qui aſcendit ſuper celos celoꝝ ab oriente. Ecce
dabit vocem ſuam:vocem virtutis ſue. Poſt quin
ti diapſalmatis īterpoſitionē ꝓpheta venit ad ſextā
partē admonens fideles vt deo pſallant:qui reſurre
xit a mortuis. Nam cui deo pſalleret exponit: Qui
aſcendit ſuper celos celoꝝ:dñs vtiqz ieſus qui de ce
lo deſcendit ad liberandaz infirmitatis noſtre natu
ram:ipſe etiam ſuper celoꝝ celos aſcendit:qui ſedet
IDI ad dexteraz patris. Conſiderandū aūt eſt ꝙ frequē
ter in ſcripturis diuinis:plurali numero celos dictos
Gen. i. inuenies:dum legat: In principio fecit deus celuz ꝛ
terrā:cum tamen pluraliter dicti:ꝛ celi legant ꝛ ter
re. Modus enim iſte locutionis latius patet:vt abu
ſiue ſingularis plurali numero dicam⁹:ꝛ pluralia ſin
gulari. Ab oriente vo qḋ dixit:hieroſolymā euidēter
oſtendit:que eſt in orientis partibus collocata:vñ do
minus apoſtolis videntibus aſcendit ad celos:terra
multis plena miraculis:vbi fidelium credulitas plus
aſpectibus ꝙ̄ lectionibus eruditur. De qua pulchre
ac vere Leo pater apoſtolicus dixit: Et quod alibi
nō licet nō credi:ibi non poteſt nō videri. Quid eniz
laborat intellectus:cui eſt magiſter aſpectus? Et cur
lecta vel audita ſunt dubia:vbi ſe ꝛ viſui ꝛ actui to
ta humane ſalutis ingerunt ſacramenta? Unde nec
illud quoqz iudico tranſeundum:qḋ illi triumphali
aſcenſioni:illam quoqz imaginē tabernaculi:in epi
ſtola ad hebreos beatus apoſtolus Paulus mirabili
Heb. 9. ter applicauit dicens: Chriſtus aūt aſſiſtēs pontifex
futuroꝝ bonorum:per amplius ꝛ perfectius taberna
culū nō manufactū:id eſt:nō huius creationis:neqz
per ſanguinē hircorum ꝛ vituloꝝ:ſed per ꝓpriū ſan
guinē introiuit ſemel in ſancta:eterna redemptione
inuenta. Et iterū: Nō enim in manufacta ſancta Je
ſus introiuit exemplaria verorum:ſed in ipſuz celū:
vt appareat nūc vultui dei pro nobis. Sic igit actus
iſte magnificus:qui nunc per gaudia ꝑclara deſcribi
tur:illo tabernaculo congrue prefiguratus eſſe mon
ſtratur. Sequitur: Ecce dabit vocem ſuā vocē virtu
tis ſue. Hoc multis modis intelligi pōt. Dedit vocē
ſuam:qñ paralytico dixit: Surge ꝛ ambula:quando
lazarum ſuſcitauit:quādo demonibus vt obſeſſos re
linquerēt īperauit. Dabit etiā vocē virtutis ſue:qñ
in nouiſſimo die vt reſurgat humanū gen⁹ edixerit.
Quid eniz forti⁹ ꝙ̄ reuocare fauillas ad corpus mo
bile viuāqz ſubaz ꝛ nām illā mortalitatis ad eterne
vite dona ꝑducere? Sicut in euāgelio legit: Ueniet
Joan. 5. hora ꝛ qui ſunt in monumentis:audient vocem eius:
ꝛ ꝓcedent. Date honorem deo ſuper iſrael:magni
M. gloriam ficentia eius ꝛ virtus ei⁹ in nubibus. Adhuc in ipſis
exhortationibus perſeuerat. Cum enim dicit: Date
honorem deo:ipſi magis vt honorentur hortatus eſt.
Nam qui deo dat laudes:ſe facit eſſe laudabilē:ſic ꝛ
qui illi dat honorē:ſibi conquirit ſine dubio dignita
tem. Super iſrael dū dicit:eccleſia catholica ſignifi
catur:in qua deus vere ꝯſpicit:dum recta fide ſenti
tur. Iſrael enim interpretat:vir videns deum. Qua
INTER propter alibi nō pōt videri:niſi ibi vbi ei ꝓbatur ve
riſſime populus confiteri. Sequit: Magnificentia
eius ꝛ virtus eius in nubibus. Magnificentia perti
net ad illud:quia ſemꝑ magna facit. Uirtus:qñ im
perio eius famulatur effectus. Omnia eniz facit que
vult in celo ꝛ in terra. Sed iſta magnificentia ꝛ vir
tus domini in nubibus eſſe dicit:nō in iſtis viſibili
bus:que aut aquas depluunt:aut corpulenta qualita
te denſant. Sed aliquas poteſtates deſignat ſupna
ratione pollentes:que iuſſis dñi intellectuali condi
Iſa. 5. tione famulant:de quibus dictuz eſt: Mandabo nu
bibus meis ne pluant ſuper eam imbrem. Multis
enim ſignificationibus ſermo iſte repletus eſt:quod
etiam reſpicit ad apoſtolos ꝛ ꝓphetas. Mirabilis
deus in ſanctis ſuis:deus iſrael. Ecce ne nubes illas
intelligeres aereas:dicit: Mirabilis deus in ſanctis
ſuis:ſiue in angelis:ſiue in hominib⁹ qui eius iuſſio
nib⁹ obſecūdāt. Iterū geminat: Deus iſrael:vt in ho
minū cordibus infigeret:vbi deus mirabilis appare
M. plebi ret. Ipſe dabit virtutē ꝛ fortitudinē plebis ſue:be
nedictus deus. Ne quis de humana imbecillitate
diffideret:nec ſe crederet ad tanta premia peruenī
re:veraci promiſſione firmatur:qꝛ dominus dabit fi
delibus ſuis virtutem patientie:ꝛ fidei fortitudinē:
vt poſſint ad eterna premia peruenire. Et vt deſigna
ret euidentius qui poſſit dare:que ſuperius dixit. Ad
didit: Benedictus deus:id eſt:qui omni ore ſempqz
debeat benedici:vt ſicut nunꝙ̄ beneficia ceſſat:ita
ꝛ bñdictiones ſemꝑ accipiat. Nō eniz duob⁹ verbis
laudez eius credamus breuiter explicandam. Nam
ꝛ qui ſcripturas eius meditat benedicit dominum:
ꝛ qui iuſſa ipſius ſancta operatione complectitur be
nedicit dominum:ꝛ qui ei fideliter confitetur bene
dicit dominuz. Sic fit vt breuis iſta laudatio:totius
vite noſtre tempore ſub aſſiduitate ſoluatur.

Concluſio.

Cucurrit copioſus pſalmus ingentiū more flu
uioꝝ:qui quātū plus terras occupāt:

tanto amplius agros fecundant. Fluuius qui nõ ore ſed magis aurib⁹ hauriatᷣ: fluuius qui potetᷣ mẽte nõ corpore: fluui⁹ qui ſine aliquo humore ſemꝑ irrigu⁹ eſt: puros ſenſus inebriãs: ⁊ peccatis ebrios ad ſobrietatẽ mentis adducens. Aqua que ſimul ſitim tollit ⁊ famẽ: que nõ digeſtionib⁹ effunditᷣ: ſed pcepta ſemꝑ augetᷣ. Oremus: vt iſte nos fluuius ſine intermiſſione poſſideat. Nõ erimus arena ſterilis: ſed ager fecũdus: ſi bñficio dñi alueus eius nos ſemꝑ teneat occupatos. Memẽto tñ ꝙ hic pſalmus: aſcenſionem dñi mirabili pre ceteris fulgore deſcripſit.

Explicit expoſitio in pſalmũ. 67ᵐ.

ℂ In finẽ pro his qui commutabuntur David. LXVIII.

Saluum me fac deus: qm̃ intrauerũt aque vſq3 ad aiam meã. Infixus ſu3 in limo pfundi: ⁊ nõ eſt ſubſtãtia. Ueni in altitudinẽ maris: ⁊ tẽpeſtas demerſit me. Laboraui clamãs rauce facte ſũt fauces mee: defecerũt oculi mei dũ ſpero i deũ meũ. Multiplicati ſũt ſuꝑ capillos capitis mei: qui oderũt me gratis. Cõfortati ſũt qui pſecuti ſunt me inimici mei iniuſte: que nõ rapui tũc exoluebã. Deus tu ſcis iſipientiã meã: ⁊ delicta mea a te nõ ſunt abſcondita. Nõ erubeſcant in me qui expectant te dñe: dñe ꝟtutũ. Nõ cõfundantᷣ ſuꝑ me: qui querunt te de⁹ iſrael. Qm̃ ppter te ſuſtinui opprobriũ: operuit ꝯfuſio faciẽ meã. Extraneus factus ſu3 fratrib⁹ meis: ⁊ peregrinus filijs matris mee. Qm̃ zelus dom⁹ tue comedit me: ⁊ opprobria exprobrãtiũ tibi ceciderũt ſuꝑ me. Et operui in ieiunio aiam meã: ⁊ factũ eſt in opprobriũ mihi. Et poſui veſtimentũ meũ cilicium: ⁊ factus ſu3 illis in parabolã. Aduerſum me loquebantᷣ qui ſedebant in porta: ⁊ in me pſallebãt qui bibebãt vinũ. Ego ꝟo orationẽ meã ad te dñe: tempus beneplaciti deus. In multitudine miſericordie tue: exaudi me in ꝟitate ſalutis tue. Eripe me de luto vt nõ ifigar: libera me ab his qui oderũt me ⁊ de pfundis aquaꝝ. Nõ me demergat tẽpeſtas aque: neq3 abſorbeat me pfundũ neq3 vrgeat ſuꝑ me puteus os ſuũ. Exaudi me dñe qm̃ benigna eſt miſericordia tua: ſ3 multitudinẽ miſerationũ tuarũ reſpice me. Et ne auertas faciẽ tuã a puero tuo: qm̃ tribulor velociter exaudi me. Intẽde aie mee ⁊ libera eã: ppter inimicos meos eripe me. Tu ſcis iproperiũ meũ ⁊ ꝯfuſionẽ meã: ⁊ reuerẽtiã meã. In ꝯſpectu tuo ſunt oẽs qui tribulãt me: iproperiũ expectauit cor meũ ⁊ miſeriam. Et ſuſtinui qui ſimul cõtriſtaretᷣ ⁊ non fuit: ⁊ qui ꝯſolaretᷣ ⁊ nõ inueni. Et dederũt in eſcã meam fel: ⁊ in ſiti mea potauerũt me aceto. Fiat menſa eorũ corã ipſis in laqueũ: ⁊ in retributiones ⁊ in ſcandalũ. Obſcurentᷣ oculi eoꝝ ne videant: ⁊ dorſum eoꝝ ſemꝑ incurua. Effunde ſuꝑ eos irã tuã: ⁊ furor ire tue cõprehendat eos. Fiat habitatio eoꝝ deſerta: ⁊ in tabernaculis eoꝝ nõ ſit qui inhabitet. Qm̃ quẽ tu percuſſiſti pſecuti ſunt: ⁊ ſuꝑ dolorẽ vulnerũ eoꝝ addiderũt. Appone iniqtatẽ ſuꝑ iniquitatẽ eoꝝ: ⁊ nõ intrẽt in iuſtitiã tuã. Deleantᷣ de libro viuẽtiũ: ⁊ cum iuſtis nõ ſcribantur. Ego ſu3 pauper ⁊ dolẽs: ſalus tua de⁹ ſuſcepit me. Laudabo nomen dei cũ cantico: ⁊ magnificabo eu3 in laude. Et placebit deo ſuper vitulũ nouellũ: cornua pducentẽ ⁊ vngulas. Uideãt pauperes ⁊ letentᷣ: querite deu3 ⁊ viuet aia veſtra. Qm̃ exaudiuit pauperes dñs: ⁊ vinctos ſuos nõ deſpexit. Laudent illũ celi ⁊ terra: mare ⁊ oĩa reptilia in eis. Qm̃ deus ſaluã faciet ſion: ⁊ edificabuntᷣ ciuitates iude. Et inhabitabunt ibi: ⁊ hereditate acquirent ea3. Et ſemen ſeruorum eius poſſidebit eam: ⁊ qui diligunt nomen eius habitabunt in ea.

In finẽ: ad dñm reſpicere ſaluatorẽ nullus ignorat: qui in hoc pſalmo ſuam narraturus eſt paſſione3: ita vt eius verba: ⁊ euangelica teſtetᷣ auctoritas: ⁊ de eo apl's ſumere doceatᷣ exemplũ. Legitᷣ enim in euãgelio: Et dederũt in eſcam mea3 fel: ⁊ in ſiti mea potauerũt me aceto. Et alibi: Zelus dom⁹ tue comedit me. Apoſtolus quoq3 paulus ait: Fiat mẽſa eoꝝ corã ipſis in laqueũ: ⁊ in retributionẽ: ⁊ in ſcandalũ: obſcurentᷣ oculi eoꝝ ne videant: ⁊ dorſu3 eoꝝ ſemꝑ incurua. Quos verſus hic poſitos: memor lector inuenies. Unde ꝗs dubitare poſſit hũc pſalmũ paſſioni dñice cõuenire: cui talis ac tãta in hũc itellectũ ſuffragatur auctoritas? Sequitᷣ: Pro his qui cõmutabũtur. Iſta igitᷣ cõmutatio: ſignificat pplos chriſtianos: qui veteris hoĩs prauitate depoſita: in noue regñationis ſunt munere cõmutati. Pro his aũt: qḋ dictũ eſt: intelligẽdũ eſt: qm̃ reuera paſſio dñi pro cunctis fidelibus collocata monſtratᷣ. David quoq3 ſubiunctũ eſt vt ⁊ finis ⁊ initiũ dño chr̃o cõgrueret: ſicut ipſe de ſe dicit: Ego ſum alpha ⁊ o: initiũ ⁊ finis. Sic toti⁹ pſalmi virtus tituli huius diſpoſitione declaratᷣ. Memẽto autẽ quartũ hũc eſſe pſalmũ: qui paſſionẽ reſurrectionẽq3 dñicam latius eloquuntᷣ. Apoc. 1.

Diuiſio.

Hactenus diapſalmatũ beneficio diuiſiones intrepidus annotaui: ſciens ſegregationẽ ibi merito poni: vbi ſilẽtia diuina peruenerant. Nunc aũt oremus dñm: vt qui donat in terra viã: ipſe in abyſſis cautã preſtet itinera. Per totũ pſalmus (ſicut diximus) ex

forma ſerui loquit̃ chriſtus. Primo capite depreca-
tur: vt ſaluus fiat a patre: q̄m gratis a iudeis multas
tribulationes inſecutioneſq̄ꝫ perpeſſus eſt. Scđo ca-
pite: poſtulat a parte mēbroꝝ: ne decipiat̃ ſpes fideli
um in eius reſurrectione cōfiſa: oīa ſe dicens equani
miter ſuſtinuiſſe: que iniqui videbant̃ ingerere. Ter
tio precat̃: vt ipſius exaudiat̃ oratio: quatenus de lu-
to huius ſeculi eius cōuerſatio imaculata liberetur.
Scire nāq̄ꝫ dicit deū quātis inimicoꝝ appetat̃ inſi-
dijs: vt vſq̄ꝫ ad paſſionis exitū machinato diſcrimi-
ne ꝑueniret. Quarto: virtute preſcientie ſue que con-
tingere poterant inimicis ventura ꝓnuntiat. Quin-
to: a forma ſerui ſe pauperē ꝓfitet̃: vnde ⁊ laudes ſe
dicit redditurū paterne clementie: hortans fideles
vt in dn̄o debeant confidere: qui eccleſiam ſuam de
mundi iſtius aduerſitate liberauit: ⁊ ſanctis ſuis in
ea perenni felicitate ꝓſpexit. Expoſitio.

SAluū me fac deus: q̄m intrauerunt aque
vſq̄ꝫ ad aīam meā. Deitatē chriſti īpaſ-
ſibilem cuncta mentis ſanitas confitet̃:
ſed aſſumpſit infirmitatē noſtram que
ſubiacere potuiſſet exitio: Ex ipſa nūc diſ
penſatione clamat: Saluū me fac deus: vt q̄ꝛ mortē
refugere nō debuit quā volūtarie ſuſtinebat: reſur-
rectionis auxiliū humanitas eius expoſcit: vt cele-
rius fieri ſaluus potuiſſet. Paſſus eſt enim ille q̄ꝛ vo-
luit: patiunt̃ martyres ⁊ nolentes. Sic enim ipſe do-
Joan. 21. minus Petro dixit apl̄o: Cum ſenueris alius te pre-
cinget ⁊ ducet quo tu nō vis. Nūc cauſa reddit̃ qua
re ſe ſaluū fieri poſtulabat: ſcilicet q̄m intrauerunt
aque vſq̄ꝫ ad aīam meā. Aquas: pro ſeditionibus ple
bis motuſq̄ꝫ populoꝝ debere ſuſcipi ſepius ſcriptura
Ps. 123. diuina teſtat̃: ſicut eſt illud: Forſitan velut aqua ab-
ſorbuiſſet nos. Et ſequit̃: Torrentē pertranſiuit aīa
noſtra: forſitā pertranſiſſet aīa noſtra aquā intolera
bilē. Quapropter populus ille iudaicus: vſq̄ꝫ ad aīaꝫ
dn̄i ſaluatoris intrauit: q̄n eum crucifigere ſcelerata
Al. limo mente preſumpſit. Infixus ſuꝫ in limū profundi:
⁊ nō eſt ſubſtantia. Ueni in altitudinē maris: ⁊ tem-
peſtas demerſit me. Primo ſciendū eſt ſchema eſſe
SCHE Characteriſmos: que latine iformatio vel deſcriptio
nuncupat̃. Paſſionē q̄ppe ſuam venturā quibuſdā
alluſionibus dn̄s deſcribere comprobat̃. Sed hunc
verſum ſubtiliter inquiramus: q̄ꝛ nō parue ꝓfundi-
tatis eſſe dinoſcit̃. In illa cōditione rerum de limo
q̄dem terre hoīem deus creauit: ſed non de ꝓfundo.
Facti ſunt aūt hoīes limus ꝓfundi: q̄ ⁊ originali ⁊
quotidianis peccatis tenentur obnoxij. Per hunc li-
mum ꝓfundi infixus eſt dn̄s: q̄n dementiū turba iu
Joan. 19. deoꝝ clamabat: Crucifige crucifige. Quoꝝ caro ori-
ginali peccato dedita limus erat: ſꝫ ſcelerata calidi-
ETY tas ꝓfundi ſibi nomen adiecerat. Limus eniꝫ dict⁹
eſt: quaſi ligans humū. Sequit̃: Et nō eſt ſubſtantia.
Omne malū ſubā nō eſt: q̄ꝛ ſubſtantia dici non pōt
que a dn̄o creata nō eſt. Nō enim ſubſiſtit ſed acci-
dit: nec extrinſecus manet ſed tn̄ videt̃ eſſe duꝫ pro
uenit. Ueraciter ergo negat ſubſtantiā fuiſſe viciatā
naturam quā a ſe nouerat nō creatam. Sic ⁊ in alio
Ps. 38. pſalmo legit̃: Et ſubſtantia mea tanq̄ꝫ nihil ante te
eſt. Nō illa vtiq̄ꝫ quā deus creare potuit: ſed que dia
bolo ſuadente viciata ſuccubuit. Siue illud ſimplici
ter debemus aduertere: crucifixus ſum iniquitate iu
deoꝝ: ⁊ nō eſt carnis virtus euadendi mortiferā paſ
ſionē. Addidit: Ueni in altitudinē maris ⁊ tēpeſtas
demerſit me. Ille qui ſuper maria fixis greſſib⁹ am-
bulauit: qui petro dexterā ne mergeret̃ extendit: quē
admodū ſe tēpeſtate dicit eſſe demerſum? Hic alti-
tudo maris: copioſam ppl̄i ſignificat inſaniā. Idē tē
peſtas eſt: ſeditio cōcitata dementiū. Ipſa enim de-
merſit dn̄m ſaluatorē: q̄n euꝫ peruenire fecit ad cru-
cē. Laboraui clamās rauce facte ſunt fauces mee:
defecerunt oculi mei dū ſpero in deū meū. Querē Al. meum
dum eſt quēadmoduꝫ hic dicit: Laboraui clamans:
dū legat̃ in euangelio: Nō reſpondebat eis verbum?
Nō Iſaias quoq̄ꝫ dicit: Sicut ouis ad occiſionē du- Isa. 53.
ctus eſt: ⁊ ſicut agnus coram tondēte ſe ſic nō aperiet
os ſuū. Utrūq̄ꝫ veꝝ: vtrūq̄ꝫ cōpletū eſt. Nā ⁊ tacuit
cū traderet̃: vt eius diſpoſitio ad mundi ſalutarē ter
minū ꝑueniret. Et oīno clamabat: cū dicebat: Pater
iuſte mundus te nō cognouit. Uel illud: Pater ſi fie Joan 17.
ri pōt trāſeat a me calix iſte. Et iterū: Pater ignoſce Mat. 26.
illis: q̄ꝛ neſciunt q̄d faciūt. Nam ⁊ illo tempore labo Luc. 23.
rās clamauit q̄n dicebat: Ue vobis ſcribe ⁊ phariſei:
Ue mūdo ab ſcandalis: ⁊ his ſimilia. Laborabat er- Math. 23. Ibidem. 18.
go clamans: q̄n nō audiebat̃ a perfidis. Labor eniꝫ
inauditū ſignificat clamorem: q̄ꝛ laborare illos non
dicimus: quos votū ſuū ipleuiſſe teſtamur. Deniq̄ꝫ
ſic ſequitur: Rauce facte ſunt fauces mee. Raucedo
q̄n fauces noſtras poſſidet: vba noſtra ad alienas au
res cōfuſa perueniūt. Merito ergo dicit fauces ſuas
raucas eſſe factas: q̄ꝛ dicta ei⁹ nequaq̄ꝫ facrilegus po
pulus audiebat. Adiecit: Defecerunt oculi mei dum
ſpero in deum meū. Oculos iſtos carnales defeciſſe
credamus dn̄o: qui morte cōcluſi ſunt: q̄ꝛ cordis ocu-
los in ſua deitate ſemꝑ intētos habuit qui nunq̄ꝫ car
nis lege peccauit. Multiplicati ſunt ſuper capillos
capitis mei: qui oderūt me gratis. Scimus capillos
noſtros ad decorē capitis eſſe conceſſos: Sic eccleſie
apoſtoli ſunt tributi: vt ſicut ceſaries ornat caput: ita
⁊ oēs fideles decorare ꝓhent̃ eccleſiā. Ergo vt oſtē
deret plus eſſe numerū infidelium q̄ꝫ deuotoꝝ: dicit
multiplicatos eſſe perfidos iudeos ſupra numerū ca
pilloꝝ: id eſt: recte credentiū. Nō ſi ad litterā velis
accipere: per Auxeſin dictū eſt: vt per hoc turbam iu
daice multitudinis indicaret. Sequit̃: Qui oderunt SCHE
me gratis. Gratis plane: q̄n illum perſecuti ſunt quē
ꝓpitium optare debuerunt. Gratis enim tunc odiſſe
dicimur: q̄n quēpiam ſine aliq̄bus offenſionib⁹ exe-
cramur: ſicut ⁊ in 34⁰ pſalmo iam dictū eſt: Q̄m gra Ps. 34.
tis abſconderūt mihi interitū laquei ſui. Conforta- Al. perſecu-
ti ſunt inimici mei qui me perſequunt̃ iniuſte: que ti ſunt
non rapui tunc exoluebā. Superius dixit: ſuper ca-
pillos capitis multiplicatos inimicos: ⁊ ne crederes
tn̄ eos inumeros: nō etiā noxios fuiſſe: addidit: Cō
fortati ſunt: q̄n id q̄d conabant̃ efficere probant̃ im-
pleſſe. Et vt illos inimicos ſua culpa cognoſceres ex-
citatos: adiecit: Qui me perſequūtur iniuſte: hoc eſt:
q̄d ſuperi⁹ dixit: gratis. Reuera iniuſtum fuit: vt qui
venerat ad iudaicos populos ſaluandos: eos potius
inueniſſet inimicos. Subiunxit: Que nō rapui tunc
exoluebam. Rapuit Adam ſuaſus a diabolo: q̄n hoc
q̄d ille preceptū inhibuerat preſumpſit attingere. Et
merito morte damnat⁹ eſt: q̄ꝛ vite delegit cōtemnere
preceptorē. Chriſtus aūt peccata non rapuit: delicta
neſciuit: ⁊ tn̄ crucē quaſi aliq̄d delictū ꝑpetraſſet ex-
cepit: ⁊ ſoluit pro nobis q̄d pro ſe iuſte nō pertulit: ⁊
vt noſtre mortis chirographum vacuaret: ipſe toti⁹
culpe ꝑſoluit debitā quātitatē. Deus tu ſcis inſipiē
tiā meā: ⁊ delicta mea a te nō ſūt abſcōdita. Uenit
ad 2ᵐ caput: vbi iam loquitur pro parte membroꝝ.

1.Cor.1. Inſipiēs enī3 eſſe nō pōt chriſtus. De quo dicit apl's:
Dei virtutē ꝛ dei ſapientiā. Sed inſipientiam habe
re pro illis dicit̄:qui ſicut ꝯ it titulus:cōmutari eſſe
noſcunt̄. De inſipientibus enī3 facti ſunt vere ſapiē
tes:q2 recte religionis gratiam poſt magna crimina
Ibidē perceperunt. De qbus idē dicit apl's: Que ſtulta ſunt
huius mundi elegit deus vt cōfundat ſapientes. Si
mili mō pro ſuo corpe caput loquit̄ chriſtus dicens:
DOG Delicta mea a te nō ſunt abſcōdita. Certu3 eſt enim
q2 deo manifeſta ſunt cuncta que agim⁹:ꝛ nobis ple
rūq3 ignota ſunt que culpis ſurripientibus perpetra
Pſ.18. mus. De humana quippe ignorantia dictū eſt: Deli
cta quis intelligit? Merito ergo ad illos referenda
ſunt delicta iſta:qui abſoluēdi ſūt debitis ſuis. Dñs
Joan.14. ſūt chriſtus peccata nō habuit:ſicut ipſe dicit: Ecce
veniet pnceps mūdi hui⁹:ꝛ nō inueniet in me qcq̄.
Iſa.53. De quo ꝛ Iſaias dicit: Peccatū nō fecit:nec dolus in
uentus eſt in ore eius: Sed magis:ſicut dicit aplus:
2.Cor.5. Eum qui nō nouerat peccatū:pro nobis peccatū fe
cit:id eſt:pater filiū ſuū hoſtiā pro peccatis cōſtituit
imolandū. Qd pater Auguſtinus in libro enchiridi
on ſubtiliter cōprehēdit atq3 diſſeruit. Quapropter
inſipiētiam vel delicta:a parte membroꝝ poſita de
SCHE bemus accipere. Que figura dicit̄ Tapinoſis:id eſt
humiliatio:cum verbis humillimis rei minuit̄ ma
Al.dñe gnitudo. [Nō erubeſcant in me:qui te expectant do
Al. ꝯfundāt mine †deus virtutū. Non †reuereant̄ ſuper me:qui
Al.querunt †requirunt te deus iſrael.] Ecce verſus iſte declara
uit a membris dictu3:qd ſuperius ait. Precat̄ enim
ieſus chriſtus ne de ipſo erubeſcant qui reſurrectio
nem eius glorioſo deſiderio ſuſtinebant:qua3 carna
libus oculis nō poterant intueri:ſicut ipſe dñs dixit:
Mat.13. Multi pphete ꝛ iuſti cupierunt videre que vos vi
detis:ꝛ audire que auditis. Petit ergo ifirmitas car
nis:ne aliter eueniat:q̄ ſpiritus ſanctus predixerat
per pphetas. Cum enim dicit: Dñe deus virtutum:
oſtendit impoſſibile nihil eſſe oīpotentie ipſius. Nā
qui virtutibus imperat:nō eſt qd nō pro ſua volūta
te perficiat. Et intende quēadmodū ad reſurrectio
nis myſteriū transferat̄. Dicit enim: Nō reuereant̄
ſuper me qui requirunt te deus iſrael:id eſt:non hu
manas inſultationes diutius de mea dormitione ſu
ſtineant:qui te requirere comprobant̄. Et bene addi
dit: Deus iſrael:vt qui diuinitatē eius poterāt intue
ri:nō ſeducerent̄ infirmitate carnali. [Quā propter
Al. ſuſtinui opprobriū te †ſupportaui improperium:operuit †reuerentia fa
Al. cōfuſio ciem meam.] Redit ad perſonam ſuam per hos ſex
verſus pene vſq3 ad fine3 diuiſionis:enumerans di
uerſa cōtraria que pertulit a iudeis. Qd ſchema dici
SCHE tur Synathriſmos:latine cōgregatio:vbi multas res
ad inuidiā faciendā in vnum cumulū cōgregamus.
Supportauit enim improperium:cum ei dicebat̄ a
Mat.12. iudeis: In Beelzebub eycis demonia. Et alibi: Et ec
Ibidē.11. ce homo vorax ꝛ potator vini:publicanoꝝ ꝛ peccato
ru3 amicus. Et alibi: Nonne hic eſt fabri filius:ꝛ his
Mat.13. ſimilia. Sequit̄ illud qd ſolet euenire in bono nego
cio laceratis:quos tanto amplius cōſtat ad tempus
triſtes effici:quanto in ſe cognouerint iniqua confin
Al.pegrin⁹ gi. [Extraneus factus ſum fratribus meis:ꝛ †hoſpes
filiis matris mee.] Iudeos hic appellat fratres:qui
erant ei ſanguinis vicinitate cōiuncti. Quibus extra
neus factus eſt:qn̄ ei credere noluerunt. Nam cum
ipſe eſſet de ſemine abraam ſm carne3:illi malis ope
ribus abdicati a patriarche ſunt origine ſegregati:ſi
Joā.8. cut ait in euangelio: Si filii abrae eſſetis:opa abrae

feciſſetis. Adiecit: Et hoſpes filiis matris mee. Ho
ſpitem dicimus quēlibet domum noſtram ad tēpus
habitantē:qui nō noīe cōſanguinitatis:ſed tanq̄ pe
regrinus excipit̄. Matrem vo ſuā ſynagogam dicit:
de qua ortus eſt cū in iudea gēte naſci dignatus eſt.
Filios ergo matris ipſos dicit:quos ſuperius dixit ꝛ
fratres. Sed iſti filii ſi fuiſſent veri:nō vt hoſpitem
habuiſſent:ſed vt fratrem chariſſimū ſuſcepiſſent do
minū chriſtum. [Quā zelus domus tue comedit me:
ꝛ opprobria exprobrantiū tibi ceciderūt ſuper me.]
Ipſa eſt ſententia quam euangeliſte cōmemorant.
Quapropter nullus am bigat hunc pſalmū paſſionis
dominice predicere veritatē:qn̄ ꝛ incarnatus dei fi Joā.2.
lius ipſa verba locutus eſt. Cōmedebat enim eum ze
lus domus dei:qn̄ funiculo facto cathedras venden
tium colūbas ꝛ nummularioꝝ mēſas euertit:docēs
aliud eſſe templū ſanctū:aliud negociatiōis officiū.
Sed iſtum zelum qd fuerit cōſecutū patenter adiū
gitur. Et opprobria exprobrantiū tibi ceciderunt ſu
per me. Nam poſtq̄ indigni ſalutaribus monitis in
crepabant̄:opprobria ſupra eum quaſi conferta tela
miſerunt:vt pro admonitionibus ſanctis viciſſitudi
nem redderent iurgioꝝ. Dicebant enim: Nonne hic Luc.4.
filius marie eſt ꝛ ioſeph? Et in alio loco: Hunc aute3 Joā.9.
neſcimus vnde ſit:ꝛ his ſimilia:que inſana iudeorū
turba loquebatur. Sed qd dixit: Exprobrantiū tibi:
querendū eſt quare dicat patri exprobratum:du3 nō
legamus a iudeis tempore paſſionis domini chriſti
tale aliquid perpetratū? Sed exprobratum eſt patri
ab eis:ſicut in.77⁰ pſalmo dicturus eſt. Et male locu Pſ.77.
ti ſunt de deo:ꝛ dixerunt:nunqd poterit deus parare
menſam in deſerto? Uel qn̄ inſani de formato vitu Exo.32.
lo dicebant: Hi ſunt dii tui iſrael:qui te eduxerūt de
terra egypti. Unde nunc recte chriſtus dominus dicit
cecidiſſe ſupra ſe opprobria que deo patri anteriori
bus temporibus exprobrabant:vt ex conſuetudine
magis impia:q̄ hoc nouiter aliqd putares effectu3.
Sequitur: Ceciderunt ſuper me:vt effectum mortis
oſtenderet:quem crucis dignatione ſuſcepit. Tunc
enim cadunt ſuper nos mala:quando ea vitare non
poſſumus. [Et operui in ieiunio aīam meā:ꝛ factum
eſt in opprobriū mihi.] Ieiuniū dicimus quotiens a DEF
cibis carnalibus abſtinemus:nec eſuriem noſtram
aliqua comeſtione ſatiamus. Ad quā ſiſitudinē ieiu
naſſe ſe dicit dñs chriſtus:q2 bonam fidē qua3 valde
eſuriebat minime poterat inuenire:ſicut ꝛ in 34⁰ pſal Pſ.34.
mo dictū eſt: Ego aūt cū mihi moleſti eſſent indue
bam me cilicio:ꝛ humiliabā in ieiunio aīam meam.
Eodem modo ꝛ ſitire ſe dixit:qn̄ ad ſamaritanā ve
nit ꝛ aquā petiit dicens: Sitio:da mihi bibere:id eſt: Joā.4.
vt fidē ab ea quā querebat agnoſceret. Sed q2 ieiu
niū iſtud ab humana indeuotione trahebat̄. Operui
dixit aīam meā:quaſi aliquo pallio triſtitie circūde
di. Sequit̄: Et factū eſt mihi in opprobriū. Semper
boni malis opprobrio ſunt:q2 minime eoꝝ ſcelerib⁹
acquieſcūt:dū illis ſtudioſe detrahunt:quibus nulla
ſocietate iungūtur. Teſtant̄ enim iſta opprobria:ala
pas:flagella:ꝯſputa:que ieſus ſaluator ab inſana ple
be perpeſſus eſt. [Et poſui veſtimentū meū cilicium:
ꝛ factus ſum illis in parabolā.] Per ciliciu3:triſtitia
ſignificatur ꝛ lachryme:quando dñs humani gene
ris imbecillitate per motus ſuſcitaturus Lazarū fle
uit. Nuſq̄ enim legit̄ dñm vſum fuiſſe cilicio. Fact⁹
eſt quoq3 iudeis in parabolā:qn̄ per ſiſitudines quaſ
dam carnaliter populum docere videbatur:ſicut in

euangelio legit᷑:Dixit dñs parabolã ad turbã.Et in
Pſ.77. alio pſalmo.Aperiã in parabolis os meũ.Parabola
DEF eſt enim:natura diſcrepantiũ rerũ ſub aliqua ſiilitu-
dine facta cõparatio:more ꝓuidentie ſue:vt qui ce-
leſtia capere nõ poterant:per terrenas ſimilitudines
audita ꝑcipere potuiſſent.[Aduerſum me loqueban
tur qui ſedebant in porta:⁊ in me pſallebant qui bi-
bebant vinum.]In portis ſedent:qui cõuentibus ho
minũ ſedula curioſitate miſcent᷑.Nam ſicut per trã-
ſeuntiũ ⁊ redeuntium turbas porta excipit:ita diuer
ſa triuia vel platee populoꝝ numeroſitate cõplent᷑.
ETY Porta q̃ppe dicta eſt:qḋ inde portent᷑ oĩa.Dicit eniꝫ
paſſionẽ ſuã gẽtis iudaice fuiſſe fabulã:vt nullus ex-
ciperet᷑ qui a tali collocutione redderet᷑ alienus.Te-
ſtis eſt huius cauſe ille locus euãgelij:vbi Cleophas
a dño:necdũ reuelato interrogatus eſt:⁊ ille reſpon-
Luc.24. dit:Tu ſolus peregrinus es in Hieruſalẽ:⁊ nõ cogno-
uiſti que facta ſunt in ea in diebus his.Omnes enim
ciues:eandeꝫ fabulã habuiſſe monſtrant᷑:qñ peregri-
nus dicit᷑ qui hui⁹ cauſe putabat᷑ ignarus.De oppro-
brijs ac conuitijs iudeoꝝ hactenus eſt locutus:nunc
quãtũ mihi videt᷑ de fidelibus dicit:Et in me pſalle
bant qui bibebant vinũ.In deo pſallunt:qui actione
ꝓbabili dirigunt᷑:⁊ operibus reddunt que monitis
celeſtia mandata ſuſcipiunt.Naꝫ vt hoc de fidelib⁹
intelligere deberemus:ait:Qui bibebant vinũ.Ui-
nũ nõ ebrietatis:ſed illud ſpiritale:de quo legit᷑:Po
Pſ.22. culum tuũ inebrians q̃ preclarũ eſt.Ipſi eniꝫ pſalle-
bant:qui per intelligentiã supernaꝫ ſalutari nectare
potabant᷑.Alij hoc iudeis perfidis applicant:qui q̃ſi
impleta cogitatione ſua de nece dñi temulentiſſime
garriebant.[Ego vero orationẽ meam ad te dñe:tẽpus
bñplaciti deus.In multitudine miſericordie tue.]
Uenit ad tertiũ caput:vbi ꝯtra maledicta iudeorũ
orationis ſue expoſuit ſanctitatẽ celeſtis doctor:inſi
nuans iurgijs boiũ:nõ inflammatis rixis:ſed ꝓpe
orationibus obuiandũ.Uideamus nunc q̃d ſit tem-
pus beneplaciti.Illud tempus eſt bñplaciti:qñ icar-
nationis ſue bñficio:periclitantem mundũ ab immi-
nenti liberauit exitio.Hoc tempus eſt bñplaciti:de
2.Cor.6. quo ⁊ apl's ait:Ecce nũc tẽpus acceptabile:ecce nunc
dies ſalutis.Tempus qḋ vicit omnia ſecula:tempus
qḋ mundum reparauit labentem:tempus qḋ eterni-
tatem contulit ⁊ ſalutem.Sed hoc tempus quo mõ
ꝓuenerit:decenter exponit.Ait enim:In multitudi-
ne miſericordie tue.Nam ſi multitudinis miſericor-
dia non fuiſſet:nequaq̃ redimi poteramus obnoxij.
Non enim parua miſericordia fuit:que tam ingentia
peccata ſuperauit.Multitudo quidem fuit delictẽ:
ſed multo numeroſior miſericordia illa que vicit:ſi-
Pſ.50. cut ⁊ in 50mo pſalmo dictũ eſt.Et ſm multitudinẽ mi-
ſericordiarum tuaꝝ dele iniquitatem meam.[Exau
di me in veritate:ſalutis tue.]Cõmemorato tempo-
re miſericordie:quo paſſione ſua ſaluteꝫ mundo pre
ſtitit:cõſequens fuit vt ⁊ reſurrectionem ſibi eueni-
re precaret᷑ quã in veritate pollicitus fuerat per pro-
phetas.Precat᷑ ergo patrem nõ natura diuinitatis
qua ei ſemper equalis eſt:ſed īfirmitas aſſumpti ho-
minis in qua minor eſt patre.[Eripe me de luto vt
Al.infigar non †inhaream:libera me †ex odiẽtib⁹ me ⁊ de †pro
Al.ab his q oderunt fundo aquarum.]Per aſſumpte carnis infirmitatẽ:
Al.ꝓfundis in qua miſeria iacebat genus humanum potenter ex-
ponit᷑.Docemur enim vt hiſdem v̓bis ⁊ nos deuꝫ ro
gemus:quibus caput noſtruꝫ exoraſſe cognoſcimus.
Hoc plane ſubtiliter perſcrutandũ eſt:quare ſe ſupe-
rius infixũ limo dixerit:⁊ hic ne in ipſo herere poſſit
exorat.Infixus vtiqꝫ limo fuit:qñ ſuſcepte carnis
infirmitate tenebat᷑:vñ etiã mortem crucis accepit.
Hic aũt cõpetenter expoſcit vt aĩa eius a deſiderijs
luteis:id eſt:huius mundi cupiditatibus reddat᷑ alie-
na.Qḋ bene ſuſcipit᷑ a parte membroꝛuꝫ:q2 ille luto
inherere nõ poterat:qui peccati maculam nõ habe-
bat.Libera me ex odientibus me.Iſtud ad iudaicũ
populũ manifeſtũ eſt pertinere:q2 reſurgẽte chriſto
coꝝ odia fruſtra euanuerunt.Nam qḋ dixit:De pro
fundo aquarũ:ad populũ ipſum nõ eſt dubium perti
nere:qui ⁊ profundus erat malignitate cõſilij:⁊ ſedi-
tionibus turbulentus.[Nõ me demergat tempeſtas
aque:neqꝫ abſorbeat me ꝓfundũ:neqꝫ vrgeat ſuper
me puteus os ſuum.]Similitudo ⁊ iſte verſus poni
tur:quemadmoduꝫ ⁊ ille ſuperior.Dicit enim in ſe-
cundo verſu pſalmi:Ueni in altitudineꝫ maris:⁊ tẽ
peſtas demerſit me:⁊ hic rogat ne demergat᷑ a flucti
bus:id eſt:a ſeculi iſtius tempeſtate ſeuiſſima:que in
modũ maris aĩas obruit:quãdo eas vitio prauitatis
inuoluerit.Deniqꝫ per totũ tractatũ hoc decẽter ait:
Neqꝫ abſorbeat me ꝓfundũ.Profundũ vtiqꝫ pecca
toꝝ eſt:qui voracitate q̃dã deglutit aĩas ipſoꝝ:vt ad
penitudinem redire nequeant:qui de actuum ſuoꝝ
iniquitate deſperant:ſicut legit᷑:Peccator cuꝫ vene- Prouer.18.
rit in ꝓfundũ maloꝝ ſpernit.Repetit iteruꝫ eundẽ
ſenſum alijs verbis:q̃ ſuperi⁹ dixerat.Neqꝫ vrgeat
ſuper me puteus os ſuum.Puteus enim eſt terre al- DEF
tius excauata ꝓfunditas.In quem per allegoriaꝫ ve
re incidũt peccatores:qñ ſe a vitioſa voluntate non
abſtrahunt:vrgereqꝫ ſuper eos os ſuũ concludere:cuꝫ
viſqꝫ ad mortis ſue tempus in peſſima volũtate per-
ſiſtunt.Hoc ergo totũ a ſe effici petit alienũ:qñ pec
cati cõtagia nõ habebat:vt membra ſua cognoſcerẽt
quantis periculis ſibi iacerent:niſi clementiſſimi dñi
munere reſpirarent.Que figura dicitur Metabole: SCHE
id eſt:iteratio:quando vna res repetit᷑ ſub varietate
verboꝝ.Legitur etiam puteus in malo:vt in libro
geneſeos.Uallis aũt ſyluestris habebat puteos mul- Gen.14.
tos bituminis.In iſtos ſacrilegi ꝓphanıqꝫ mittunt᷑.
Sunt etiam ⁊ in bonã parteꝫ memorati:qui ſcriptu-
ras diuinas repoſitas in altiſſima ꝓfunditate ſignifi
cant:q̃les fuerunt patriarche Abraã:Iſaac:⁊ Iacob.
Uel ille de quo Moyſes in heremo hebreũ populũ
domini iuſſione ſatiauit.Sic vtriſqꝫ puteis vnũ qui-
dem nomen:ſed cauſa diuerſa eſt.Illi enim in tarta
rum dirigunt:iſti ad celoꝝ regna tranſmittunt.[Ex-
audi me dñe:qñ benigna eſt miſericordia tua:ſm Al.miſerationum
multitudinem †miſericordiarum tuarũ reſpice †in
me.]Periculis humane fragilitatis vt oportebat ex- Al.nõ hẽ
poſitis:voce membroꝝ ad illam ſalutarẽ reuertitur
deprecationẽ.Dicit eniꝫ:Exaudi me dñe:cauſamqꝫ
quare exaudiat᷑ adiungit:nõ q2 meretur humanitas
ſed q2 miſericordia dñi eſt benigna ſemperqꝫ ad be-
nefaciendum parata:cum tñ pie petit᷑ ⁊ ei puriſſime
ſupplicatur.Et vt ipſam benignitatẽ pius doctor ex-
poneret:adiecit:Scdm multitudinem miſerationũ
tuarum reſpice in me.Ad ipſam ſemper redit:quam
debilibus ſcit patronam:cui omnia peccata cedunt:
q̃uis numeroſiſſima comprobent᷑.Et intuere:quod
vbi pietas poſtulatur:ſemper homo reſpici dicitur.
Nam ſi peccata reſpiciat:nos ſine dubitatione cõde
mnat.[Ne auertas faciẽ tuam a puero tuo:quo-
niã tribulor velociter exaudi me.]Suſcepti homi Al.Et
nis forma ſeruatur.Nam ſicut in ſe reſpici omnis

ita nunc ne auertat faciē ſuā a puero ſuo deprecatur.
Puer eni frequēter legit dñs cbrs ab inocētie puri-
tate. Cui ſimplex etas hoc bñficium largit: vt vitia
Mt. 18. mūdi maliciāq; nō diligat: ſic ipſe teſtat⁹ eſt. Taliū
Iſa. 42. eſt eni regnū celoꝝ. Legit eniz ſm illud: Ecce puer
meus quē elegi: dilectus meus in quo cōplacuit ani-
Ibidē. 9. me mee. Et alibi: Puer nat⁹ eſt nobis: ⁊ fili⁹ dat⁹ eſt
nobis. Juſte ergo remediū petit: qui ſe poſitū in tri-
bulatione cognoſcit. Totis eni viribus ſalus poſcit:
cū tēpore neceſſitatis optatur. [Intende anime mee
⁊ libera eam: ꝑpter inimicos meos eripe me.] Intē-
de anime mee dicit: vt reuera compos fiat liberatio
nis cum eam diuinitas ꝓpitiata reſpexerit. Sequit
quoq; cauſa quare debeat intendi: ſciliꝫ ꝑpter inimi
cos meos eripe me. Propter inimicos enim celerri-
mum petit reſurrectionis auxilium: vt qui ꝯtempſe
rāt crucifixū: tertio die reſurgenti credē debuiſſent:
quatenus tali beneficio liberati: a perpetua damna-
Al. nō habet tione redderent excepti. [Tu enim ſcis īproperium
Al. ⁊ meū: ꝯfuſionē ⁊ verecundiā meā. In ꝯſpectu tuo
Al. meā ⁊ re- ſunt oēs qui tribulant me.] Improperiū: ꝯfuſionem
uerentiam ⁊ verecundiam pro humano genere ſic ſuſcepit dñs
Saluator: vt mortē. Non eni iſta pro ſuo reatu ſuſti
nuit: ſed oīa hec innocens pertulit: vt nos bonus ma
giſter in talibus reb⁹ poſitos exemplo ſue patientie
miſeratus inſtrueret. Improperiuꝫ quippe pertulit:
Mat. 26. quando dicebant iudei: Blaſphemauit: quid adhuc
egemus teſtib⁹? Confuſionē: cū plebs inſana iudeo-
Ibidē. 27. rū clamaret: Alios ſaluos fecit: ſeipſum ſaluū facere
nō pōt. Verecūdiā: quādo alapis flagelliſq; cedeba-
tur: ⁊ pontio Pilato imaculatus agnus tanꝗ̄ re⁹ tra-
ditus eſt. Sequit: In conſpectu tuo ſunt omnes qui
tribulant me: ſciliꝫ qui talia faciebant: ante ꝯſpectuꝫ
diuinitatis erant iā poſiti: quis ad tēpus iudicij ad-
huc nō viderent adduci. Hoc ad inuidias pertinet
excitandā: vt nefariū ſcelus ꝑſente maieſtate cōmit-
terent. [Improperiū expectauit cor meū ⁊ miſeriā.
Al. qui cōſo- Et ſuſtinui qui ſimul ꝯtriſtaret ⁊ nō fuit: ⁊ ꝯſolan-
laret tem me ⁊ nō inueni.] Improperiū ⁊ miſeriam expe
ctauit cor eius: quādo iniquitates iudeoꝝ: ⁊ diuerſa
que paſſus eſt pro ſua voluntate ſuſtinuit: ⁊ conſide-
ratione humani periculi paſſionē ſuā benign⁹ expe-
Luc. 22. pit: ſicut in euāgelio legit: Deſiderio deſideraui hoc
paſcha mādúcare vobiſcū. Aliter eni iſta crucifixio
ꝑuenire nō potuit: niſi illius deſideriū fuiſſet. Con-
tra cuius deſideriū voluntatēq; iudeoꝝ inſania mi-
nime preualere potuiſſet. Sequit: Et ſuſtinui qui ſi-
mul ꝯtriſtaret ⁊ nō fuit. Si paſſionē dñi queras: ⁊
diſcipulos eius ꝯtriſtatos inuenies: quādo tradit⁹ eſt
Pilato: ⁊ multos alios fideliū quādo ducebatur ad
crucē. Sed hic nō iſtā ꝯtriſtationeꝫ fideliū debem⁹
accipere: quādo illi eā modis oīb⁹ habuerūt: pro qua
Mat. 16. Petrus audiuit: Redi retro ſathanas: ſed hic magis
ꝑſecutoꝝ triſticiā debemus aduertere: quā indeuote
mentes ꝯcorditer reſpuerunt: quādo leti ſcelus ſuū
videbant implere: pro quib⁹ etiā dñs in paſſione po-
Luc. 23. ſitus exorabat: Pater ignoſce illis: q2 neſciūt quid
faciunt. In illoꝝ eni triſticiā ſociuꝫ nō habuit: quos
ſcelus peragere obſtinata mente cernebat. Adiecit:
Et ꝯſolantem me ⁊ nō inueni. Doctores ſanctos ille
populus ꝯſolat: in quo ꝑdicationū vba pficiūt. Sed
q2 iudeoruꝫ pertinacia reſiſtebat dño Saluatori: iu-
ſte dicit non ſe inueniſſe qui eius animuꝫ ꝯſolaret.
[Et dederūt in eſcā meā fel: ⁊ in ſiti mea potauerūt
me aceto.] Iſte verſus eſt: qui ꝯſūmauit venerādaꝫ

dñi paſſionē. Mattheus eni refert: cuꝫ dñs dixiſſet
Sitio: oblatū illi fel cū aceto permixtū: vt reuera fa-
cta iudeoꝝ: amaritudo potionis ipſius ⁊ auſteritas
indicaret. Ille enim dixit: Sitio: q2 fidē in ipſis deſi
deratā nō poterat inuenire. Iſti obtulerūt amariſſi-
mos mores ſuos: qui nulla cōpunctione ꝯuerſi ſunt.
[Fiat mēſa eoꝝ corā ipſis in laqueū: ⁊ in retributio- Al. retribu-
nē ⁊ in ſcandalū.] Poſtꝗ̄ in oratione ſua futuraꝫ ex- tiones
poſuit paſſionē: veniens ad quartuꝫ modū nō male-
dicendi voto: ſed qđ erat euenturū ꝑdicēs: per totaꝫ
diuiſionē iudeis digna facta ꝓnuntiat eſſe ventura
Menſa dñi: eſt vtriuſq; legis intellectualis epula-
tio: in qua conuiuarū more paſcunt qui delitias dñi
auiditate mentis eſuriunt: ⁊ ſancti ſpiritus ſaluber-
rima ebrietate cōplent. Ipſa menſa eſt quā apoſtolo
rum corona precingens: dapes celeſtis muneris abſu
mebat. Menſa enim ⁊ in bono ⁊ in malo ponit: ſicut
dicit apoſtolus: Nō poteſtis menſe dñi participes eē 1. Cor. 10.
⁊ menſe demonioꝝ. Illam ergo ſanctam habuerunt
iudei: qñ mandata dñi ſub īntegritate coluerūt. Poſt
ꝗ̄ vo a fide ieiunare ceperunt: menſa eorum coram
ipſis gentibus tradita eſt: vt grauius doleret ipſis vi-
dētibus adempta felicitas: ſicut eos in euangelio do
minus increpat dicens: Auferet a vobis regnuꝫ dei: Mat. 21.
⁊ dabit genti facienti fructū eius. Sed ne quem mo-
ueat qđ dicit: Menſa eoꝝ: que reuera domini eſſe co-
gnoſcit. Similiter ipſe dominus in euangelio dicit:
In lege veſtra ſcriptum eſt: non q2 iudeoꝝ erat: ſed Luc. 10.
q2 ipſis cōſtat fuiſſe ꝑlata. Sequit: In laqueū ſciliꝫ:
vt de littera in qua iudei alios aſtringere conabant:
ipſi in eam potius caderent obligati. Additū eſt: In
retributionē: q2 ſubtracta illa menſa ⁊ gentibus tra-
dita: malorꝝ retributio fuit: quippe quādo in ea epu-
lari nolentes: ab ea merito vident excludi. Adycit:
Et in ſcandalū: q2 deſerentes pacis auctoreꝫ: ipſi ſibi
⁊ rixas ⁊ praua ſtudia cōcitauerūt. Vindicta grauis:
viſio vehemens: humani generis refectionē ieiunis
faucibus amiſiſſe. [Obſcurentur oculi eorum ne vi-
deant: ⁊ dorſum eoꝝ ſemꝑ incurua.] Conſtat hanc pe
nam atrociū fuiſſe iudeoꝝ: vt obſcuratis oculis ſolē
veriſſimum nō viderent. Nam qui intendere nolue-
runt: ipſa illis optat pena ne videant. Adycit: Et dor
ſuꝫ illoꝝ ſemper incurua. Hoc illis euenit: qui nimio
delictoꝝ pondere pregrauati: ceruicē ſuam in terraꝫ
cernuli ſemꝑ incuruant: nec eis ad celum reſpiciēdi
poſſibilitas datur: qui grauati ſunt onere peccatorū.
Dorſum enim dictum eſt: quaſi deſcendens deorſuꝫ.
Naꝫ qđ dixit: Semꝑ: ſignificat impios: qui nulla ſa- ETY
tiſfactione cōuerſi ſunt. [Effunde ſuper eos iram tu-
am: ⁊ indignatio ire tue apprehendat eos.] Cum di- Al. furor
cit: Effunde: magnitudo ire ſignificat: que in moreꝫ Al. compre-
fluminis coploſa deſcendit. Hoc etiaꝫ deſignat: Su- hendat
per eos: vt nō tm̄ eos poſſit cōtingere: ſed etiā ꝓhe-
re [illegible]. Sequit: Et indignatio ire tue. Indignatio
eſt ire: quādo vindicta vehemens in peccatoris necē
cōſurgit: ⁊ illud ꝯſequit qđ timet. Adycit: Apprehē-
dat eos: quaſi damnatos ⁊ territos: quibuſdā mani-
bus apprehendat: vt nō liceat effugere qđ datur pro
ſceleribus ſuſtinere. [Fiat habitatio eorum deſerta:
⁊ in tabernaculis eoꝝ nō ſit qui inhabitet.] Hoc verū
q; iudeis ꝯtigiſſe manifeſtū eſt: cū ciuitas illa Hieru
ſalē frequēti captiuitate deleta eſt. Factū eſt eni vt ⁊
dom⁹ ꝑuate fierēt deſerte: ⁊ tabernacula: id eſt: dñi tē-
plū: vel regia palatiā ſine cultore remanerēt. Et nota
ꝙ in domib⁹ ꝑuatis habitationeꝫ poſuit: in domini

templum:inhabitationē. Ibi enim habitamus man
ſione corporea: hic autem inhabitamus vbi frequen
tamus deuote mētis aſpectu. [Quã quez tu ꝑcuſſiſti
ꝑſecuti ſunt: ⁊ ſup dolorē vulneꝝ meoꝝ addiderūt.]
Inter infideliū iuſtiſſimas penas: cauſa ponit̃ dñice
paſſionis: q2 ꝑcuſſum ꝑſecuti ſunt: ſibiq3 traditū de
teſtabili feritate necauerunt: ſicut ipſe dicit: Non ha
Joā.19. beres in me poteſtatē: niſi tibi data eſſet deſup. Legi
Ro.8. tur etiā: Qui ꝓprio filio non pepercit: ſed pro nobis
oībus tradidit illū. Scriptū eſt quoq3 abſolutius: q2
deus frequēter ꝑcutit ad ſalutē: vt eſt illud deutero
Deut.32. nomij: Ego occidā ⁊ viuere faciā: percutiā ⁊ ego ſana
bo. Quapropter ꝑcuſſum ſe dicit dñs ieſus chriſtus
a diſpenſatione qua paſſus eſt. Sed hinc iudei dete
ſtabiles extiterunt: qm̄ qđ oportuit pro mundo fieri:
per ipſos crudeli voto ꝓbat̃ impletū. Sequit̃: Et ſu
per dolorē vulnerū meoꝝ addiderunt. Eodē mõ di
cta eſt ⁊ iſta ſnīa. Dolor erat vulnerū pio dño: cur nō
de infideli pplo ſitim ſuā eſurieq3 ſatiabat: Addide
rūt iudei glorioſe3 qdē dño: ſed ſibi pernitioſiſſimā
paſſionē: vt illi deteſtabile inferrent exitium qui ve
nerat pro ſalute cunctoꝝ. [Appone iniquitatē ſuper
Al.eoꝝ iniquitatē ipſoꝝ: ⁊ nō intrent in tuā iuſtitiā.] Iniq
tas pma fuit iudaice nationis: vt ꝓphetas ad ſe miſ
ſos extinguerent. Appoſita eſt aūt iniquitas ſup iniq
tatē ipſoꝝ: qñ ipſum quoq3 dñm noſtrum ieſum cru
cifigere maluerunt: qđ in euāgelio colonoꝝ ⁊ vinee
Mat.21. parabola dicta teſtat̃. Quidā habuit vineā ⁊ ſepe cir
cundabat eā: vſq3 ad illū locū vbi ait: ⁊ eiicientes eū
extra vineā occiderūt. Sic enim dicit̃: Appone iniq
tatē: per tropicā locutionē: quēadmodū lectū eſt: In
Exo.10. durauit dñs cor Pharaonis: nō q2 rem malā dñs ap
poſuit: ſed q2 fieri ꝑmiſit: qđ ſaluti multoꝝ expedire
iudicauit. Addit̃ pena peccati: Ne intrent in iuſtitiā
dñi: id eſt: ne participes chriſto fiant in illo regno iu
ſtitie. Illi enim ad iuſtitiā: hoc eſt: ad regnū dñi ꝑue
niunt: qui hic eam ſereno mentis lumine cōtuentur.
Qđ perfidis accidere nō pōt: qui cordis obſtinatiōe
cecati ſunt. Uel ſic: Appone iniquitatē eoꝝ: qñ occi
derunt ꝓphetas: ⁊ dñm necauerunt. [Deleant̃ de li
bro viuentiū: ⁊ cū iuſtis nō ſcribantur.] Uerba talia
per tropicā locutionē de deo dici frequenti lectione
notiſſimū eſt. Nā delere ⁊ ſcribere ⁊ librū habere: da
tū eſt homini cauſa memorie: vt qđ mentis infirmi
tate retinere nō poterat: adiumento ſcripture cū res
poſceret potuiſſet agnoſcere. Sic eniz ⁊ Moyſes di
Exo.32. cit ad dñm: Si huic pplo nō parcis: dele me de libro
viuentiū. Sed liber iſte notitie dñi eſt inuiolabilis
firmaq3 ſententia. Dicit̃ ergo de iudeis: Deleant̃ de
libro viuentiū: non q2 ſcripti erant: ſed q2 aſcriptos
ſe eſſe iudicabant. Ibi enim qđ ſcribit̃: deleri nō pōt:
q2 totū in ꝑdeſtinatione ſolidatur: ⁊ nullus euentus
mutare poterit qđ illa ꝓuidentia ſuperna decreuit.
Sequit̃: Et cū iuſtis nō ſcribant̃. Idem ipſe locutio
nis eſt modus: vt ſcribere dicat deū: qđ eſt in illa iu
Luc.10. dicatione facturus: ſicut in euāgelio dicit. S3 potius
in hoc gaudete: quia nōia veſtra ſcripta ſunt in celis.
Hoc enim accidere negat eis: qui nō ſunt: ſicut titu
lus ait: ꝓps ſatiſfactionib⁹ imutari. [Pauper ⁊ dolēs
Al.a ſ habit Al.ua ego ſum: ⁊ ſalus vultus tui deus ſuſcepit me.] Poſt
ꝙ̄ iudeis que fuerant emerſura ꝓphetie ꝑdicatione
cōpetenter optauit: venit ad quintam partē: vbi mul
tis modis exponit a diſpenſatione icarnationis ſui
ꝓpoſiti ſanctitatē. Dicit enim: Pauper ⁊ dolens ego
ſum. Pauper: ſicut dicit apls: Qui pro nobis pauper
factus eſt cū eſſet diues: vt illius inopia nos diuites 2.Cor.8.
eſſemus. Dolens: q2 ſicut Iſaias dicit: Infirmitates Iſa.53.
noſtras ipſe portauit: ⁊ pro omnibus dolet. Et quare
dicit: Ego ſum: du3 multi pauperes ſint dolētes: S3
ideo ſibi hanc ꝓprietatem deputauit: q2 nemo alter
hūc dolorē pro toti⁹ mundi culpa ſuſtinuit. Sed hoc
per figurā dr̄ Metriaſmõ: id eſt: mediocritatē: qñ rē SCHE
magnā humiliato voto deiicim⁹. Qđ ꝑſone dñi chri
ſti frequēter aptat̃. Sequit̃: Et ſalus vultus tui de⁹
ſuſcepit me. Suſcepit vtiq3 humanitatē oſpotēs ver
bū: qñ mundū deo recōciliare dignat⁹ eſt. Salus vul
tus tui: forma vnigeniti filij: in qua equalis eſt patri:
que ſalutaris recte dicit̃ per quā fidelibus medicina
confert̃. Suſcepit dicit̃ a parte qua minor eſt patre:
vt collocatus ad dexterā eius ⁊ paupertatē depone
ret ⁊ dolorē. [Laudabo nomen dei cū cantico: ⁊ ma
gnificabo eū in laude.] Hoc bñ poteſt itelligi ab his
qui cōmutati ſunt: id eſt: a parte membroꝝ. Laudat
enim in eccleſia nomen dñi caput noſtrū cū cantico:
qñ hymnica exultatiōe fit adunatio magna fideliū.
Ipſe enim in nobis ⁊ laudat ⁊ magnificat: qđ nos ve
raciter laudare cognoſcit. Nā ſi nobis eſurientibus
eſurit: ſi nobis ſitientibus ſitit: quēadmodū ⁊ nobis
laudantibus: nō ipſe collaudat: [Et placebit deo ſup
vitulū nouellū3: cornua ꝑducente3 ⁊ vngulas.] Hic
pſalmodie vtus exponit: q2 multo acceptior eſt laus
puro corde fuſa deo: ꝙ̄ poteſt pecudū placere macta
tio. Iſte enim ꝑoris oblationis mos fuit: vt pro pecca
tis offerret̃ nouellus vitulus. Significabat eniz hec
victima inocentis ac noue vite munera ſecutura: que
defenſionē haberet in cornibus: pedum vō munimē
in vngulis: per quas ſeculi iſtius aſpera cōuerſatiōe
ſanctiſſima calcaremus. Producentē qđ ait cornua:
illud ſignificat: q2 chriſtianoꝝ populus per dies ſin
gulos virtute dñi ſemper augetur. [Uideant paupe
res ⁊ letent̃: querite deum ⁊ viuet aīa veſtra.] Poſt
ꝙ̄ dixit plus eſſe ſacrificia laudis: ꝙ̄ pecudū immo
lationes: cōuertit̃ ad pauperes ſuos cōmonēs vt de
beant letari: qñ iā nō in ſolis facultatibus oblatio po
ſita eſt: ſed mētis affectu: vbi ⁊ pauper pōt eſſe ditiſſi
mus. Nolite ergo diuites gloriari: qui poteſtis habe
re vitulos cornua ꝑducentes ⁊ vngulas: q2 deus iſta
reſpuit ⁊ mundiſſimū cor requirit: qđ illi magis ha
bent qui diuitias veſtras obnoxia mente nō querūt.
Sequit̃: Querite deu3 ⁊ viuet aīa veſtra. Pauperes
monet: vt eſcam mētis querant nō corporis: ⁊ illum
panē deſiderent angeloꝝ: vñ potius aīa ſaginet̃. Re
ſpiciamus qđ dicit: Uiuet anima veſtra: dum pecca
toru3 viuat aīa. Sed illud ꝓprie viuere dicimus: qđ
in beatitudinis iocunditate cōſiſtit. Illud aūt l3 vi
uat: mori iuſte putamus qđ perpetua triſtitia ⁊ gra
uiſſimis doloribus oneratur. [Quã exaudiuit paupe
res dñs: ⁊ vinctos ſuos nō ſpreuit.] Exaudiri quidē Al. deſpexit
pauperes gratanter audimus: ſed qui ſint iſti paupe
res diligentius inquiramus. Pauperes ſunt chriſti:
(ſicut ſepe diximus) qui mūdi iſtius diuitias volu
ptateſq3 deſpiciunt: ⁊ eligunt indigentiā humanarū
rerum: vt ſpiritualibus epulis farciant̃. Hos exaudi
ri dicit dñs chriſtus: qui idigentia mūdi repleti ſunt
⁊ tanꝙ̄ ſi totu3 poſſideant ſic paupertatis ſue ſecuri
tate letant̃: ſicut apoſtolus monet. Tanꝙ̄ nil haben 2.Cor.6.
tes: ⁊ omnia poſſidentes. Nam qđ dicit: Et vinctos
ſuos nō ſpreuit. Omnes qdē cōiter vincti ſum⁹ lege
peccati: ⁊ ꝗbuſdā cōpedib⁹ irretiti: q2 deſideria hūa
na pergrim⁹. S3 dñs vinctos ſuos nō ſpernit: id eſt:

qui ſuis legibus vinciuntur. Ipſos enim liberat a la
queis carnalib⁹:quos ſuis regulis ↄnexos agnouerit
Al. illum {[Laudēt īeū celi ꝛ terra:mare ꝛ oīa ī que ī eis ī ſūt.]
Al. repulſa Datur magnarū rerum breuis ꝛ abſoluta ſententia
Al. nō hꝫ vt in celi cōmemoratione oīa eū debeāt laudare ce
leſtia:terre quoqꝫ terreſtria:maris vniuerſa natātia.
Et vt fieret pfecta ↄcluſio:dictum eſt: Et oīa que in
eis ſūt.Sic ad dñi laudes inuitaꝫ qcqd creaturarū
eſſe cognoſcitꝫ.Sic ꝛ apl's complectiꝫ dicēs: In noīe
Phil.2. ieſu omne genu flectat:celeſtiū:terreſtriū ꝛ inferno
rū:ꝛ oīs lingua cōfiteaꝫ qꝛ dñs ieſus chriſtus in glo
ria eſt dei patris.[Qm̄ de⁹ ſaluā faciet ſyon:ꝛ edifi
cabunꝫ ciuitates iude.Et inhabitabūt ibi:ꝛ heredi
tate acquirent eā.] Quale opus ſit dñi in eccleſie ſue
cōſtructione:ex laudū ipſarū magnitudine potenter
aduertiꝫ:qm̄ celū:terra:mare ꝛ oīa que in eis ſūt lau
dare dñm cōmonenꝫ:qꝛ ſaluam faciet ſion:que hic
multis pſecutionib⁹:multis fatigaꝫ anguſtijs. Sion
INTER enim Hieroſolymitano tēplo coherer:paruus oīno
colliculus:ſed noīs qualitate grandeſcens. Signifi
cat enim ſpeculationē:qua ſola reſpiciꝫ deus:in qua
diriguntꝫ corda fideliū:ꝛ oīum creaturarū rationabi
liū vna felicitas ſi dñm cōtemplenꝫ auctorē. Edifi
cate ſunt enī ciuitates iude:qm̄ eccl'ia catholica per
humilitatē pīā toto orbe diffuſa eſt. Nō enim in edi
ficijs parietū gaudet dñs:que ſunt vtiqꝫ vetuſtate pe
ritura:ſed fideliū deuotione:hoc eſt:lapidibus viuis
vñ Hieruſalē futura conſtruiꝫ.Et bene dictum eſt:
Ciuitates iude:id eſt dñi ſaluatoris:qui ex origine iu
de carnis ꝓpagatione deſcēdit:ſicut de ipſo legitur:
Apoc.5. Uicit leo de tribu iuda.Sꝫ ne tm̄ ciuitates:nō etiā
habitationes futuras aduerteres:dicit: Et inhabita
bunt ibi:qđ eſt ꝓprie fideliū inhabitare vbi ↄſtāter
mentis puritate verſanꝫ. Hanc aūt eccleſiā hic ha
bitant chriſtiani. Hereditate vō acquirent eā:qm̄ ad
Hieruſalē illā eternā dñi miſeratione peruenerint.
Hereditas enim ipſa eſt:que ſicut iā dictum eſt:nō
morte:ſed teſtatore in eternū viuente preſtabiꝫ.[Et
ſemen ſeruorū eius poſſidebit eā:ꝛ qui diligunt no
Al. habitabunt men eius ī inhabitabunt in ea.] Terminum pſalmi
iſtius pmiſſio beata cōcludit:ſed quātū grande eſt
premiū:tātū adhibere intelligentie debemus adni
ſum.Semen hic operam ſanctā:nō carnis pgeniem
debemus accipere. Nā illos reprobatos conſtat eſſe:
qui ſe ex abrae deſcēdere gloriabanꝫ origine:quibus
Ioh.8. dictū eſt a dño:Si filij abrae eſſetis:opera abrae fe
ciſſetis.Qđ ſi ſemen:bonos actus:vt in multis locis
dictum eſt:velimus aduertere:integra nobis poterit
cōſtare ſententia. Nā quicūqꝫ imitatores eoꝝ ſunt:
qui deo factoꝝ pbitate placuerunt:ipſi poſſidebunt
terrā futurā:que nullo iam fine mutanda eſt:regnū
ſcilꝫ dñi qđ ſanctis ſuis fideliter polliceꝫ. Et ne for
ſitā ſemen iſtud detraheres ad carnis originē:vnde
iudei maxime glorianꝫ:pceptum addidit generale:
Et qui diligūt nomen eius inhabitabūt in ea. Ipſū
eſt qđ ſuperius dixit:ſeruoꝝ:qđ hic:qui diligunt no
men eius. Inhabitabunt in ea dixit:perpetua felici
tate potienꝫ:terra:que iam nō ſpinas tribuloſqꝫ pro
ducit:que holes labore nō paſcit:que venena nō par
turit:que nunꝙ̄ ſuos incolas perdit:que nō viciſſim
ſole atqꝫ aſtris:ſed qđ eſt felicius iugiter de proprio
auctore lucebit. Et nota ꝙ ordine ſuo pſalmus iſte
cōcluſus eſt. Primū:qđ ex pſona dñi chriſti ꝓlatus
eſt. Deinde inchoauit ab oratione. Tertio:paſſionis
dominice geſta memorauit. Quarto:verbis euange
lij aſſona veritate cōſenſit. Quinto:in ſpe fidelis po
puli dicta cōcluſit. Sic quartus iſte pſalmus eſt:qui
paſſionē dñi pdicta lege ꝓphetauit. Concluſio.

Audiuimus pſalmum celeſti diſpenſatione
mirabilē:vbi quanta eſt in diui
nitate poteſtas:tanta in humanitate conſtat humili
tas. Aſſumpſit ſanctū verbū naturā noſtre imbecilli
tatis:ſicut titulus ait:pro his qui cōmutabuntur:vt
per indebitā mortē ſuā liberaret nos a morte iuſtiſſi
ma. Intrauit inferni clauſtra:vt panderenꝫ inferna.
Uictus eſt interitus ſaluatoris aduentu:ꝛ perpetuas
tenebras iure pdidit poſtꝙ̄ eternum lumen accepit.
Debellauit diabolū per humanā naturā quam tene
bat obnoxiā:ꝛ per imbecillitatē carnis ſuperatus eſt
fortis:qm̄ ſupra vniuerſas rationabiles creaturas ex Heb.1.
tulit:qđ omnibus ſpiritualibus infirmius fuit. Cui
enim dixit angelorum:ſicut apl's ait:Sede a dextris
meis: Nā quelibet alia natura nō eſt vnita chriſto:
ſed ſola carnis noſtre glorificata ſuſceptio. Reuera
oīpotens: Reuera miſericors:qui damnata beauit:
perdita reſtituit:obnoxia liberauit:miſerias noſtras
a nobis fecit alienas:ꝛ pſtitit hominē per ſuā mortē
viuere:quē creatū imortalē diabolus fecerat interi
re. Cōcede oīpotens deus:vt qui pro nobis carne di
gnatus es pati:dones nobis qđ coronare digneris.
Explicit expoſitio in pſalmū.68ᵐ.

In finem Dauid in rememoratione quod
ſaluum me fecit dominus. LXIX.

D Eus in adiutoriū meū intēde:
dñe ad adiuuandū me feſtina.
Confundanꝫ ꝛ reuereanꝫ:qui
querunt aīam meā. Auertanꝫ
retrorſum ꝛ erubeſcāt:qui vo
lūt mihi mala. Auertanꝫ ſtatī
erubeſcētes:qui dicūt mihi euge euge. Ex
ultent ꝛ letenꝫ in te oēs qui querūt te:ꝛ di
cant ſemp:magnificeꝫ dñs qui diligunt ſalu
tare tuū. Ego vō egenus ꝛ pauper ſū:de⁹
adiuua me. Adiutor meus ꝛ liberator me⁹
es tu:domine ne moreris.

F Inis ꝛ dauid:vt ſepius dictū eſt:ſignifi
cāt dñm ſaluatorē:ad quē diriguntꝫ hec
verba fidelium:qꝛ totus hic pſalmus ex
pſona martyrū diciꝫ:qꝛ varia quidē per
ſecutione laborabant:ſed ſpem fixam ha
bere in dño minime deſinebant. Adiectū eſt: In re
memoratione. Duobus enī modis memores ſum⁹:
cū peccatoꝝ recordatione ſupernā iuſtitiā formida
mus:ꝛ iterum dū cōceſſa bñficia puriſſimo corde re
tinemus. In triceſimoſeptimo itaqꝫ pſalmo vbi hec
verba poſita ſunt:metus eſt futuri iudicij:ꝛ recorda
tio peccatoꝝ:hic aūt ſpes liberationis:ꝛ futuri pmij
ꝓmiſſa ſecuritas ſuſtinetur. Nā vt hanc recordatio
nē oſtenderet:adiecit:Qđ ſaluū me fecit dñs:vt non
de metu hec memoria:ſed de accepto beneficio pro
baretur eſſe cōcepta. Congruū quippe fuit:vt qm̄ in
ſuperiore pſalmo paſſionē ſuā narrauerat dñs chri
ſtus:ſpemqꝫ reſurrectiōis addiderat:poſt caput ſuū
ſimiliter ꝛ membra loquerenꝫ:quatenus ꝛ paſſiōes
ſuas fideles edicerent:ꝛ ſpem votiue reſurrectionis
aſſumerent. Diuiſio.

Martyrū

Martyrum ꝯfeſſoꝝqꝫ populus:qui multi
plici qdē:ſed felici clade laborabat:ꝑri
ma poſitione dn̄m dep̄caſ:vt a ꝑſequen
tiū ꝑiculis liberet:⁊ irriſiones eoꝝ irri
tas faciat:q̄ten⁹ ꝯuerſi dicta ſua ſalutari
ter erubeſcāt. Secūda pte ſupplicat:vt magnificās
dn̄m exultet turba fideliū:qm̄ ipſe paupes ⁊ egenos
ſuos iuuare ⁊ liberare dignatur. Expoſitio.

Deus in adiutoriū meuꝫ intēde:dn̄e ad
adiuuādum me feſtina.] Pia ꝯfeſſio ini
tium ſumit a dn̄o: vn̄ nouit piclitantib⁹
venire p̄ſidiuꝫ. Et vt erumnas ſuas bea
tiſſimoꝝ martyruꝫ cetus oſtēderet:dicit:
In adiutoriū meū intēde. Tūc eniꝫ adiutoriū po
ſcimus:quādo ꝑiculis ſubiacemus: vt aliquo reme
dio ſubleuati calamitates diuerſaꝝ poſſimus vincē
paſſionum. Intēde dicit: ꝓpitius reſpice:qꝛ oīa dn̄s
etiam cū non rogaſ agnoſcit. Sed mos iſte ꝑiclitan
tium ēſt:vt ita liberari credāt:ſi ſe a dn̄o reſpici poſ
ſe cognoſcāt. Et ne longius ꝓtraheret bn̄ficium qđ
ſciebat vēturum eē:adiecit:Dn̄e ad adiuuādum me
feſtina. Sic dī feſtina:quaſi miſericordia diuina tar
deret:⁊ per morā aduētus eius fierent tormēta gra
uiora. Feſtina dicit ergo dn̄o:qui feſtinabat de hu⁹
ſeculi clade liberari. Nam illi ꝯiuncta eſt volūtas ⁊
accelerata ꝑfectio:dū oīa creatori ſeruiunt:qm̄ eius
impio cūcta famulanſ. Sic in vno verſiculo multa
SCHE cōcluſa ſunt. Que figura dicitſ Epitrochaſmos.i.di
cti rotatio:cū ea que latius ſentiēda ſunt breuiter ex
plicanſ. Sed non ſequēdus in oīb⁹ generaliter hunc
locuꝫ facūdiſſimus Caſſianus:in decima collatione
plurima de eius vtilitate diſſerēs: tanto honore cō
celebrat:vt qcqd monachi aſſumpſerint ſine huius
verſiculi trina iteratione nō inchoent. Quē repetita
ſepius laude ꝯgeminans:nimis vtilē ꝓbat eſſe eius
M. non hēt. memoriā.[Confundanſ ⁊ reuereanſ †inimici mei:
qui querūt aīam meam. Auertanſ retrorſum ⁊ eru
M. volunt. beſcant qui †cogitant mihi mala.] Imitator capitis
ſui ppl's martyrū:emēdationē inimicoꝝ ſuoꝝ expo
ſtulans dicit:Confundanſ ⁊ reuereanſ inimici mei.
Cōfundi eſt quādo volūtates ſuas iniquas ꝯſcientia
ſtudio veritatis agnoſcēs:de facti ſui ꝑuerſitate tur
baſ. Revereri eſt:quādo iuſtitiaꝫ leſam noſtra ope
ratione cognoſcimus:⁊ pro his reb⁹ penas nos incurrē
formidam⁹. Qđ illis accidit:qui ꝑuerſitate damna
ta:ad pietatem dn̄i ꝯuerſionis ſtudio redire feſtina
bant. Seqꝛtur:Qui querūt aīam meā. Bene ſingula
ri numero:aīaꝫ ſuā poſuit turba fideliū:qb⁹ eſt (ſicut
Act. 4. ſcriptura dic̄)aīa ⁊ cor vnū. Querebāt ergo inimici
aīam fideliuꝫ:nō ad venerationē:ſed vt ſatiſfacien
tes odijs ſuis eā a corꝑe ſegregarent. Quod factū eſt
in martyrū paſſionib⁹:quādo eos trucidabat ꝑſecu
Ps. 141. tor infenſus. Legiſ ⁊ in bono queri:ſicut eſt:Perijt
fuga a me:⁊ non eſt qui reqrat aīam meā. Et qꝛ hoc
verbū omonymū eſt:addidit: Ut auferāt eam:qua
tenus iſtud in malū poſitū intelligē debuiſſet. Sub
iunxit:Auertanſ retrorſum ⁊ erubeſcāt qui cogitāt
mihi mala. Auertiſ retrorſum:qui (ſicut ſepe dictuꝫ
eſt) a praua cogitatiōe deſcēdēs:dn̄i iuſſa ſubſequiſ.
Senſus ergo talis eſt:Qui cogitāt mihi mala: hanc
retributionē ſuſcipiāt:ne in ſua iniqtate ꝑſiſtant. O
pia ſanctoꝝ etiā ipſa que putaſ aduerſitas. Melius
optabant inimicis:q̄ ſibiipſi petē videbanſ in ꝓſpe
ris ꝯſtitui. [Auertanſ ſtatim erubeſcētes:qui dicūt
mihi euge euge.] Prioris ſenſus exultio:vt a ſuo ꝓ
poſito erubeſcētes velociter ſe compellanſ abſcede
re:qui falſis laudationib⁹ cognoſcunſ fideliſſimos i
crepare. Euge eniꝫ:ſermo laudantis eſt. Sed hic ſub
ironia.i.ſub irriſione dictū aduerti debet:qm̄ ab ini
micis videſ eē ꝓlatum. Siue illos increpat qui affli
ctiones martyrū penaſqꝫ collaudāt:⁊ non ad aucto
ris gratiam referūt:qđ eis eſt larga pietate ꝯceſſum.
Nam vtrunqꝫ vitioſum eſt:aut alienis calamitati
bus illudere:aut hoīes de ſua poſſibilitate laudare.
[Exultēt ⁊ letenſ in te oēs qui querūt te †dn̄e:⁊ di M. nō habe
cāt ſemꝑ magnificeſ dn̄s qui diligūt ſalutare tuū.]
Poſtq̄ de ꝑſequētium iniqtate ⁊ ꝯuerſione locutus
eſt:ſecūda poſitione dep̄caſ:vt exultent ⁊ letenſ oēs
qui diligūt dn̄m Chriſtū. Illis eniꝫ ꝯfuſio ⁊ verecū
dia:iſtis exultatio ⁊ letitia ꝑennis optaſ:ſicut in euā
gelio dn̄s dicit:Ibunt hi in ſuppliciuꝫ eternū:iuſti Math. 25.
aūt in vitam eternā. Sed hūc veracis letitie modū
cōpetēter inſinuat. Dicēdo eniꝫ: In te:fateſ caducaꝫ
eſſe letitiā:que humana p̄ſumptione gloriaſ. Adiun
ctū eſt:Oēs qui querūt te dn̄e: Nō ſuis viribus: ſed
tua pietate reqſiti. Naꝫ vt te quereret gen⁹ humanū:
tu illud de celo ꝓſpiciens miſericorditer inquiſiſti.
Ipſe eniꝫ ad nos venit vt ad eū redire mereremur.
Iſti tn̄ qui dn̄m querūt qd debeant dicē ſalutariter
admonenſ.i.dicant:Semꝑ magnificeſ dn̄s. Semꝑ:
ꝯtinuum genus oſtēdit: qꝛ nunq̄ debet a laude dn̄i
ceſſari. Et vt nobis ſenſus iſte manifeſtius eluceſcat:
verboꝝ ordo reddēdus eſt:hoc eſt:Dicant ſemꝑ qui
diligūt ſalutare tuū:magnificeſ dn̄s. Intelligam⁹ h̄
verbū ab humana ꝯſuetudine fuiſſe mutuatū. Ma
gnificaſ eniꝫ ille qui laudib⁹ creſcit:qui bona opinio
ne grādeſcit. Ceterū:deus nō habet incremētum:qꝛ
ipſe in ſe totus ſingularis ⁊ ineffabilis intelligiſ ple
nitudo:nec aliunde pōt creſcē qui ꝯſueuit creaturis
oīb⁹ incremēta p̄ſtare:ſed magnificādo nos inde ꝓfi
cimus:⁊ cū laudes deo ſancta mēte ꝑſoluim⁹ noſtra
ꝯſcientia ſemꝑ augeſ. [Ego vō egenus ⁊ pauꝑ ſum:
deus adiuua me. Adiutor meus ⁊ liberator me⁹ es
tu:dn̄e ne †tardaueris.] Turba fidelium cuꝫ dn̄ice M. moreris
paſſionis imitareſ exēplū:ipſa quoqꝫ verba eius ad
ſuā trāſtulit pſalmodiā. Dicit eniꝫ ex ꝑſona ſua dn̄s
in alio pſalmo:Ego vō egenus ⁊ pauꝑ ſum:dn̄s curā Ps. 39.
hēt mei:ſicut ⁊ hic dictum eſt ꝯ ꝑſona beatoꝝ. Sed
duꝫ dicit:Ego vō egenus ⁊ pauꝑ ſum:ſignificat illos
diuites fuiſſe mūdanos:de qb⁹ dicit: Confundanſ ⁊
reuereanſ inimici mei qui querūt aīam meā. Sed
videam⁹ cum ſit celeſti theſauro ditiſſima:vbiqꝫ ſe
egenā ⁊ pauperē dicit glorioſa pauꝑtas: vtiqꝫ qꝛ mū
danas copias non hēt:⁊ intus vbi eſt diues ſemꝑ am
bit:ſemꝑ deſiderat:ſemꝑ accipit:ſicut Apl's dic̄:Fra Phil. 3.
tres ego me nō arbitror app̄hendiſſe. Et iteꝝ:Si qs 1. Corin. 8.
exiſtimat ſe ſcire aliqd:necdum cognouit quēadmo
dū eum oporteat ſcire. Uides merito dici tales ege
nos:tales paupes qui ꝯtinue acqrere gratiā diuini
tatis exoptāt. Egeni eniꝫ ſumus quādo iugiter indi
gemus. Paupes:dum ſemꝑ ad bn̄ficia ipſius auida
mente ꝓperamus. Seqꝛtur:Deus adiuuat me:id eſt
in tribulatione mūdana:vbi cuꝫ vitioꝝ aduerſitate
pugnamus:vbi ⁊ ſpiritus imūdos hoſtes patimur:⁊
dn̄i liberatione liberamur. Addidit vtrūqꝫ coniun
ctum:vt adiutor ſit dn̄s in neceſſitatib⁹:⁊ de hac ſe
culi clade liberator. Et intēde qꝛ dicit:Tu dn̄e:vt to
ta ſpes noſtra ad eum debeat fixa reſpicē. Seqꝛtur:
Ne tardaueris. Periclitātiuꝫ mos eſt tardū iudica
re:quāuis celerrimum p̄ſtetur auxilium. Ille enim

competēter ⁊ mēſurate facit oīa:ſed nos tardū putamus qđ deſiderio magno regrimus. Concluſio.

Totus hic pſalmus celeſtis philoſophie luce reſplēdet. Eſt enim morali pbitate formatus: petēs in afflictionib⁹ remediū: ⁊ inimicoꝝ falaberrimā ɔfuſionē: vt erubeſcētes mala ſua deſerāt: qui prauis actib⁹ obſecūdant. Deinde bonoꝝ letitias eterna gaudia cōpromittit: ⁊ qđ eſt in afflictione ſūma pſidium: celerrime dñm venire depcaꝛ: qui hui⁹ mūdi pgrauātis anguſtias aduentus ſui viſitatione ſubmoueat. Illo enī viſo diaboli corruit ſuperbia: que olim impia dñatione regnabat. Religat⁹ eſt qui mūdū peccatoꝝ vinculis illigabat: ⁊ eo vſq; dñi virtute pductus eſt: vt nūc ſanctos paueat qui pridē humano generi neqſſimus impabat. Unde deſideranter ⁊ ſepe dicēdum eſt: Adiutor meus ⁊ p tector me⁹ es tu domine: ne tardaueris.

Explicit expoſitio in pſalmum. 69m.

David pſalmus filiorū Jonadab ⁊ priorum captiuorum. LXX.

In te domine ſperaui non confundar in eternū: in iuſtitia tua libera me ⁊ eripe me. Inclina ad me aurē tuam: ⁊ ſalua me. Eſto mihi in deū ptectorē ⁊ in locū munitū: vt ſaluum me facias. Qm̄ firmamētum meū: ⁊ refugium meū es tu. Deus meus eripe me de manu peccatoris: ⁊ de manu ɔtra legem agētis ⁊ iniqui. Qm̄ tu es patiētia mea dñe: domine ſpes mea a iuuentute mea. In te ɔfirmatus ſum ex vtero: de vētre matris mee tu es ptector meus. In te cantatio mea ſemꝑ: tanq̄ pdigium factus ſum multis ⁊ tu adiutor fortis. Repleaꝛ os meū laude vt cantē gloriam tuā: tota die magnitudinē tuam. Ne proijcias me in tpe ſenectutis: cū defecerit virtus mea ne derelinquas me. Quia dixerūt inimici mei mihi: ⁊ qui cuſtodiebāt animam meā ɔſilium fecerūt in vnū. Dicētes deus dereliquit eū pſequimini ⁊ cōprehēdite eū: q2 nō eſt qui eripiat. Deus ne elōgeris a me: deus me⁹ in auxiliū meū reſpice. Confundantur ⁊ deficiant detrahētes aīe mee: operiant ɔfuſione ⁊ pudore qui querūt mala mihi. Ego aūt ſemꝑ ſperabo: ⁊ adijciam ſuꝑ oēm laudē tuam. Os meū annuntiabit iuſtitiam tuam: tota die ſalutare tuū. Qm̄ non cognoui litteraturam: introibo in potētias dñi: dñe memorabor iuſtitie tue ſolius. Deus docuiſti me a iuuētute mea: ⁊ vſq; nūc pronūtiabo mirabilia tua. Et vſq; in ſenectam ⁊ ſeniū: deus ne derelinquas me. Donec annūtiem brachiū tuū: generationi omni que vētura eſt. Potētiam tuā ⁊ iuſtitiam tuam deus vſq; in altiſſima que feciſti magnalia: deus qs ſimilis ſit tibi. Quātas oſtendiſti mihi tribulationes multas ⁊ malas ⁊ cōuerſus viuificaſti me: ⁊ de abyſſis terre iterū reduxiſti me. Multiplicaſti magnificētiam tuam: ⁊ conuerſus conſolatus es me. Nam ⁊ ego confitebor tibi in vaſis pſalmi veritatē tuā deus: pſallam tibi in cithara ſanctus iſrael. Exultabunt labia mea cum cantauero tibi: ⁊ anima mea quam redemiſti. Sed ⁊ lingua mea tota die meditabitur iuſtitiam tuam: cum confuſi ⁊ reueriti fuerint qui querunt mala mihi.

David ⁊ pſalm⁹: aſſidua iteratione notiſſima ſunt. Quod aūt dicit: Filioꝝ Jonadab ⁊ prioꝝ captiuoꝝ: vtutē pſalmi per hyſtoricas cauſas inſinuat: in veſtibulo monēs qđ in penetralib⁹ inquiraꝛ. Hieremias enī ppheta refert: Jonadab fuiſſe dei ſacerdotē: qui filijs ſuis pcepit in tēplo degere: ⁊ pbabili ſe ſobrietate tractare: qđ eos ɔſtat feciſſe: ⁊ obediētie ſue apud deū magnā grām cōperiſſe: qui nūc pro fidelib⁹ ac deuotis ponunꝛ. Nam ⁊ ipm nomē indicat cauſam. Jonadab qppe interptaꝛ dñi ſpontaneus. i. qui deo incoacto deſiderio ſeruiebat: ſicut ſcriptum eſt: Uolūtarie ſacrificabo tibi. Seqtur: Et prioꝝ captiuoꝝ. Hanc hyſtoriā: regū textus enarrat. Nā cū Iſraeliticus pplš diuina mādata ɔtemneret: pme ſecūde ⁊ tertie captiuitati decret⁹ fuerat ſubiacē. Sed vt agnoſcēs ad ſupplicationē dñi correcta mente remearet: anteq̄ pma captiuitas pueniret per pphetā eis hic malū denuntiauit eē vētuꝝ: ſed illi conſueta negtia in ſua obſtinatione māſerūt. Iſti ergo nūc in loco ɔtumaciū ponunꝛ: qui frequēter admoniti corrigē noluerūt. Cōmonemur ergo in hoc titulo: vt deuotionē hēamus filioꝝ Jonadab: nō ɔtumaciam illoꝝ qui captiui eē meruerūt. Pſalmus enī totus ad hoīem ptinet fidelē: qui mundi ſpem renuens in dño pura deuotione ɔfiſus eſt: gratiā diuinitatis tota nobis intētione cōmēdans: per quā peccatoꝝ nroꝝ nexibus poſſimus abſolui. Diuiſio. INTER pa. 51.

Per figurā Metopœiā introducitur pſona generalis: que peccatoꝝ captiuitate liberata diuinis mandatis adherebat: pdicans nobis Chriſti dñi eximiā charitatē: que nullis meritis pcedētib⁹ gratis ſemꝑ impēdiꝛ. Hec in pma pte pſalmi ab humanis iniqtatibus iugiter ſe petit liberari: vt domino grās referre mereatur. Secundo loco ſupplicat: ne in ſenectute eius beneficijs priuetur: cuius auxilio in iuuentute protecta eſt. Tertio loco: dona eius enumerans iugiter ſe agere gratias pollicetur. Expoſitio. SCHE

Deus in te ſperaui: dñe non cōfundar in eternum. Hic itex hypothetici ſyllogiſmi facies nobis decora ſubridet: eo modo. Si deus in te ſpaui dñe nō ɔfundar in eternum: attamē deus in te ſpaui non cōfundar in eternū. Nūc que ſequunꝛ dño iuuante tractemus. Eligiꝛ quidā fidelium: qui ⁊ pmis tēporibus fuit: ⁊ in pſenti eē non deſinit: ⁊ vſq; ad finē ſeculi pfecta in dño mētis ſoliditate cōſiſtit. Hic totā Ad. In te dñe ſperaui. SYL

ſpem

ſpem ſuam in dn̄o ponens:gratie nobis diuine ſacramenta cōmēdat:ne falſa in nobis p̄ſumentes:muneris eius p̄ſperitate vacuemur. Intelligamus qd eſt ꝙ ſe petit non ↄfundi in eternū.ſ.in illa iudicij retributione:vbi confundi oīno penale eſt. Hic enim frequēter p̄ſpere ↄfundimur:quādo a peſſima intētione reuocamur:ꝛ in bonam partē traducti ꝓbabiliter erubeſcimus:qui pridē de nr̄o ſcelere gaudebamus. Premiſit ergo cauſam quare ↄfundi non debeat in eternum.ſ.qm̄ ſpauit in dn̄o. [In tua iuſtitia libera me ꝛ eripe me. Inclina ad me aurē tuā:ꝛ †liba me.] Cū dicit: In tua iuſtitia:miſericordiā petit diuinam. Illius qppe eſt iuſtitia:parcere ſupplicāti. Sic enim egtati ipſius placitū eſt homini remittē:qui ſua noſcit̄ facta damnare. Libera:ab iminētib' ꝑiculis dicit. Eripe a poteſtate diaboli:ne cū eo ſub eternitate damnemur. Cū enī dicit: Inclina:humilē ſe iacere ꝓfitet̄:qꝛ niſi diuina gratia ad hoīem ſe liberādum inclinauerit:ad illam miſericordiā ſuis meritis non poteſt ꝑuenire quā cupit. Non eſt enī cuiuſq̄ meritum qđ ad illū attingat:niſi ipſe miſericors ad peccatores ꝑmus adueniat. [Eſto mihi in deuꝫ ꝓtectorē ꝛ in locū munitū:vt ſaluum me facias. Qm̄ firmamētum meū:ꝛ refugiuꝫ meū es tu.] Poteſt aliquos niſi bn̄ inſpiciat̄ offendē:qđ ſupra protectionē diuinā munitū locū noſcit̄ addidiſſe:quaſi vo locus defendat quē virtus ſupna non vēdicat. Sed p̄ma ſententia rogat:vt ab inimicis ſpiritualib' eius ala ꝓtegat̄: deinde petit etiā corpis ſoſpitatē que ab inimicoꝝ telis ac gladijs loco munitiſſimo vendicat̄. Metaphora a caſtellis tracta:qꝛ tūc aduerſarios euadim': quādo locis munitiſſimis vendicamur. Sed locus iſte dīna ꝓtectio eſt:ſicut in alio pſalmo dicit: Sub vmbra alaꝝ tuaꝝ ꝓtege me. Qm̄ enī cū Chriſto ſumus:nullas diaboli inſidias formidamus:qm̄ fraudatur negſſimus ille ꝓprio voto vbi eſt diuina defenſio. Et vide:ſua ſint ꝙ̄ pulchre ſunt reddita. Firmamētum ꝑtinet ad ꝓtectionē:refugium ad locū munitū. Que duo merito ſibi a dn̄o venire credidit:qꝛ nihil ſuis virib' applicauit. Eſtimo hic ꝛ aliud ſentēdum:vt firmamētū in hoc ſeculo dn̄s dicat̄:vbi ꝛ patiētia querit̄:refugiū in illa btitudine eterna:vbi iā aliqđ ꝑiculum nō timet̄. [Deus meus eripe me de manu peccatoris:ꝛ de manu ↄtra legē agētis ꝛ iniq.] Clamat homo ille generalis:qꝛ captiuus fuerat lege peccati:ſed per diuinā gratiam ſe ↄfidebat abſolui: vt eripiat̄ a poteſtate noxia peccatoris: qui ſemꝑ illud affectat facē:qđ nec diuine legi:nec equitati certum eſt ↄuenire. Sed qꝛ peccatorē vniuerſaliter dixerat:nūc eum partibus duab' exponit dicēs: De manu ↄtra legē agētis ꝛ iniqui. Cōtra legē agit:qui accepta lege facit ↄtra regulas mādatoꝝ:vt ſunt iudei qui īter reliquas gētes legē ſuſcepiſſe noſcunt̄. Iniqui vo ſunt pagani:quāuis ꝛ iudei:qui nulla dn̄i lege refrenant̄:ſed more feraꝝ faciunt qđcūqꝫ libuerit. Sic oēm peccatorē duabus his partib' ꝓbat̄ ample xus. Ita ꝛ Apl's loqtur de genere vtroqꝫ peccātium. Qui ſine lege peccauerūt:ſine lege peribunt:ꝛ qui in lege peccauerūt:per legē iudicabunt̄. [Qm̄ tu es patientia mea dn̄e: †ſpes mea a iuuentute mea.] Dicit quapropter de manu peccatoris eripi debuiſſet.ſ.qꝛ patiētia ipſius dn̄s erat: vt cum ad ipm̄ intēderet:ꝛ per eū ſe ſaluādū crederet:oīa libēter aīo ſuſtineret. Patiētia eſt enī honeſtatis aut vtilitatis cauſa:reꝝ arduaꝝ ac difficilium volūtaria ꝛ diuturna ꝑpeſſio. Seqtur: Spes mea a iuuētute mea. Premiſit patiētiam:ꝛ ſpes eius digne ſecuta eſt:ſicuti ꝛ Apl's dicit: Tribulatio patientiā operat̄:patientia ꝓbationem: ꝓbatio aūt ſpem. Prius eſt enī vt cū dei gratia per patiētiam ꝓbemur:ꝛ tūc illā fructuoſam ſpem ipſo donāte hēre merebimur. Nam qđ addidit: A iuuētute mea:illā etatē ſignificat:in qua dn̄o credidit. Nā quocūqꝫ tp̄e ad ipſuꝫ veniat̄:merito iuuētus noſtra dicit̄:qꝛ in ipſa pleniſſimo robore ſolidamur. Siue illud:a iuuētute mea ſignificat:ex quo cepit ↄtra diaboli pugnare verſutias. Ipſa enī etas eſt que ad certamen dirigit̄:ꝛ ad colluctationes arduas aptiſſima viuacitate ꝑparat̄. [In te ↄfirmatus ſuꝫ ex vtero:de vētre matris mee tu es ꝓtector meus. In te †decantatio mea ſemꝑ.] Hūc verſum paulo ſollicitius perſcrutemur:ne nobis aliq̄ obuiare poſſit abſurditas. Dixit enim: Spes mea a iuuētute mea. Nunqd confirmatio eius in deum eē potuit:quādo in materno vtero nulla fultus ratione vegetat' eſt:maxime cum legat̄: Ecce enim in iniqtatib' ↄceptus ſum:ꝛ in delictis peperit me mater mea: Sed hic vterum ſancte matris eccleſie debemus accipe:vbi p̄mum fidei rudimēto ↄcipimur:deinde ex aqua ꝛ ſpiritu ſcō generamur. Tūc enī ↄfirmatio noſtra pōt eſſe dn̄s:quādo ad eū fidei munē venerimus. Addidit: Tu es ꝓtector meus:vtiqꝫ:qm̄ aduerſus diaboli neqtias ipſe nos ꝓtegit ac defendit:ꝛ in hoc mundo p̄ſtat euadē: ne peccatis poſſimus onerātibus interire. Seqtur retributio p̄miorꝫ:vt ſicut ſemꝑ bn̄ficia:ita ꝛ pſalmodia debeat eē ↄtinua. Nam ſi tēpus a munerib' non vacat:quare ſi quiſpiā ab eius glorificatione ſuſpendat: Significat enī ꝛ p̄ſens ſeculū ꝛ futurum. Hic enī illi pro liberatione cātamus:ibi aūt gratias pro eterna remuneratione ꝑagimus. Ita fit vt dn̄s laudari ſemꝑ debeat:qꝛ ↄtinuū eſt omne qđ p̄ſtat. [Tāꝙ̄ ꝓdigium factus ſum multis ꝛ tu adiutor fortis.] prodigiū in hoc ſeculo fit fidelis:quando alia ſectat̄ ꝙ̄ poteſt amare peccātium multitudo. Querunt illi diuitias:iſte pauperiē:querūt illi epulationes:iſte ieiunia:querūt deniqꝫ illi gaudia:iſte triſticiā. Quēadmodū ergo nō poteſt videri ꝓdigium:qui ſe contra multoꝝ cognoſcit̄ tractare ↄſenſum: Hoc eſt qđ oratores humilis cauſe genus eſſe dixerūt:qđ ſic ↄtemptibile credit̄:vt portētum potius eſtimet̄. Sed negligēde ſunt humane iputationes:quādo diuine nobis probant̄ fauere vtutes. Caducum eſt enī omne ↄtrarium:vbi adiutor ꝓbat̄ eſſe fortiſſimus. Sed cū dicit: Adiutor:admonet vt dei gratia ſuffragāte nos quoqꝫ ad bonū niti ꝛ ↄtēdere debeamus:ne diuinis bn̄ficijs inueniamur aduerſi. [Repleat̄ os meū laude †tua:vt †poſſim cantare gloriā tuā tota die †magnificētiam tuam.] Dixit hactenus humano generi ꝙ̄ diuerſa bn̄ficia contuliſſet: nūc quoqꝫ ꝛ hoc petit a dn̄o:vt poſſit ei gratias agere cōpetēter. Nam ſi ille os noſtrū non repleat:nec lingua mouet̄:nec deſideria honeſta flāmant̄. Magna ſi ↄſiderem' noſtra felicitas eſt totum petere:nec petēdo ſemꝑ horrere. Creator noſter inde magis offendit̄:ſi a pia ſupplicationis importunitate ceſſet̄. Seqtur cauſa cur repleri deſiderauerit os ſuum laudib' Chriſti.ſ.vt poſſim cantare gloriam tuā. Gloria eſt multoꝝ ore celebrata laudatio. Sed huic bono addidit ꝑpetuitatē. Nā cum ponit: Tota die: nunqd noctib' a laudibus dn̄i dicit eſſe ceſſandum:maxime cū ſe illo tēpore laudibus domini catholica conſolet̄ eccleſia: Tunc enim

Marginal notes: Al. ſalua. — SCHE — Ps. 16. — Roma. 2. — Al. dn̄e. — DEF — Roma. 5. — Al. cātatio. — Ps. 50. — RHE — Al. nō habet — Al. contem — Al. magnitudinem. — DEF

veſpertini:tunc nocturni:tūc matutini peragunt̄ cū
populus fidelis inuigilat. Sed dicēdo:diem:ↄcluſit
Gen.i. ⁊ noctē:ſicut ⁊ in Geneſi legit̄: Factū eſt veſpere:fa/
SCHE ctum eſt mane dies vnus. Que figura dicit̄ Syne/
doche.i.a parte totum. Magnificētiam vō dicit:q̄
magna ꝓſtitit:vt aurē ſuam ad humilē inclinaret:vt
ꝓtegeret piclitantē:vt eriperet de manu peccatoris
vt eum ↄfirmaret ex vtero:de vētre matris ꝓtegere
decreuiſſet. Sic vno magnificētie nomine ꝓdictoꝝ
bñficioꝝ laus cūcta concluſa eſt. [Ne ꝓijcias me in
tēpore ſenectutis:cū defecerit vtus mea ne derelin/
quas me.] Uenit ad ſecūdam partē:in qua vehemē
tius ſupplicat:ne tēpore ſenectutis ſue ꝓijciat̄ a dño:
quādo feſſa vtus corpis:plus indiget adiuuari. Sed
hanc ſenectutē:non ſolū etatē finitimā debemus ac
cipere:ſed etiam cū tribulationib' crebris atq3 mar/
tyrij robur aīe conſeneſcit. Hoc eniȝ ſignificat: Cū
defecerit vtus mea.i.quādo patientie firmitas quaſi
fata molleſcit:nec ſuſtinē poteſt virib' ſuis onus tri/
bulationis impoſitū. Tunc ſe ergo petit non debere
derelinqui:q2 cum ipſo totū poterat ſuſtinē. [Quia
dixerūt inimici mei mihi:⁊ qui cuſtodiebāt animā
meā ↄſilium fecerūt in vnū.] Reddit̄ cauſa cur ad
ſubueniēduȝ pietas dñi debeat ꝓuocari:q2 debili/
tate captata inſidiantiū feruor accēſus eſt:dum cre
dunt facile decipi:a quo nō poteſt defectis virib' ob/
uiari. Et ne crederent̄ leues inimici aīe ſue:dicit ad/
uerſus eos qui cuſtodiebāt eum:ad decipiendi.ſ.ſtu/
dium nō ad ſalutis votū. Seqtur: Cōſilium fecerūt
in vnuȝ. Truculētior ſemper eſt inimicoꝝ adunata
collectio:⁊ qd non diuidit̄ grauius vno faſce portat̄.
Nam cuiuſmodi ſit iſtud ↄſilium ſubſequēter expo
nit: Ait eniȝ. [Dicētes deus dereliquit eū:ꝑſequimi
Ps. non hét. ni ⁊ cōprehēdite eum:q2 non eſt qui eripiat ⁊eum.]
Hoc eſt qd vir ille fideliſſim':ſiue in afflictionibus
poſitus:ſiue in ſenili etate metuebat. Hoſtes eni car
nales mūdana potius ↄtuentes:cū viderint hoīem
crebra calamitate fatigatum:credunt a deo deſertū:
qui diuinā putāt gratiam in ſolis corporeis virib' cō
ſtituī. Perſeqmini eum dixerūt:q2 fuge non pote
rat. Cōprehendite:q2 reluctari violētiſſimis nō vale
bat. Ex eo enim a dño derelictū arbitrati ſunt:q2 eū
truculētie ſue traditū eſſe ſenſerūt. Quod qdā ⁊ do/
mino Saluatori applicādum eē putauerūt. Sed de/
cētior ordo eſt dictionis: ne ꝑſonā quam in mediuȝ
deduximus:incōgrua ſubito varietate mutem'. Se
quit̄: Quia non eſt qui eripiat eū. Demētes prorſu
qui hoc eſtimabāt potius qd videbāt:quaſi deus de/
ſerat ꝓmiſ quos exponit iniurijs:⁊ non magis coro/
nare velit:quos ꝓbare deberi permittit. Sic delibe/
rat qui ad oculuȝ iudicat. Negauit ꝓſentē dñm:qui
fidelib' ſuis viſuale venire nō putauit auxiliū:dum
credidit non exiſtē:quē arbitrabat̄ humanis ↄſpecti
bus non adeſſe. [Deus ne elōgeris a me:deus meus
Ps. auxiliuȝ in ⁊ adiutoriuȝ meū reſpice.] Humana putat īfirmi/
tas elōgare deū:quādo ei venire tardat auxiliū. Ji/
le eniȝ nec motu ꝓgredit̄:nec de loco ad locū trāſfer
tur:ſed oīa ineffabiliter replens: vniuerſa volūtatis
ſue virtutib' adminiſtrat. Petit ergo ne gr̄a eius ab
ipſo diſcedat:⁊ grauiorib' iniquoꝝ exponat̄ inſidijs.
Addidit: Deus in adiutoriū meū reſpice. Quia ſe no
uerat affligendū:orat vt per adiutoriuȝ dñi ei digna
patiētia tribuat̄. Nam quē ille adiuuat:maloꝝ ↄtri/
tione nō deficit:ſed tūc ſpe potius erigit̄:quādo tri/
bulationū faſce pregrauat̄. [Confundant̄ ⁊ deficiāt
detrahentes aīe mee:operiant̄ confuſione ⁊ pudore
qui querūt mala mihi.] Uenit ad increpationes ſa/
luberrimas:q̄les catholica facere cōſueuit eccleſia.
Confundant̄ eniȝ dicit:cū tua viderint diſpoſita nō
mutari. Deficiant detrahētes aīe mee.i.obloquētes
inaniter:qui inſtitutū rectum mordacib' derogatio/
nibus ſolet oblatrare. Admonet eniȝ tales patientie
virtute ſupari:quos tātuȝ ꝓcepit ſuſtinē: vt ipſi ma/
gis in ſuis oblocutionib' deficere videant̄:quatenus
ſaltē ceſſent ſua nimietate fatigati:ſi nequeūt deſinē
ratione ↄuicti. Seqtur: Operiant̄ cōfuſione ⁊ pudo
re. Pulcherrimis verbis depingit̄ iniquoꝝ ventura
correptio. Operiant̄ dixit:quaſi quodā velo roſeo ve/
recūdie eoꝝ facies obtegant̄. Quod ſolet accidē his
qui actiones priſtinas vita meliore ↄdemnāt. Addi
dit: Qui querūt mala mihi:ſicut illa mulier piclitan
ti Job ꝓprio viro dicebat: Dic verbū in deū ⁊ more/ Job.2.
re. Quod praui ſolent facē ſuaſores:qui blandimēto
ſalutis carnee occulto vulnere aīas vident̄ impetē.
[Ego autē ſemꝑ ⁊ in te ſperabo:⁊ adijciam ſup oēm Ps. non hét.
laudē tuam.] Decurſa emēdatione quaȝ peccatori/
bus eſt deꝓcatus accidere:ad ſuam delectationē bo/
nūq3 conuertit̄: vt ſicut illi de diuina potētia deſpe/
rabant:ita iſte ſpare ſe ſemꝑ dicat in dño. Que figu/
ra dicit̄ Synchriſis:id eſt collatio:quādo qs melio SCHE
rem cauſaȝ ſuā:q̄ aduerſarij eē demōſtrat. Sequit̄:
Et adijciam ſup oēm laudē tuam. Hoc plane niſi di/
ligētius ītueamur obſcurū eſt. Nam quāuis diuinis
laudib' nihil poſſit adijci:quādo augmētum nō reci
pit admiranda ꝑfectio:tamē eſt qd ab hominib' poſ/
ſit noua ꝓdicatione celebrari. Naȝ cū dixero:verbū
patris feciſſe celū ⁊ terram ⁊ oīa que in eis ſunt:ꝑfe/
cta dñm deuotione laudaui. Sed cū adiunxero:incar
natū eſſe pro ſalute cūctoꝝ:adieci cumulū laudibus
plenis. Sic eniȝ inferiora teſtant̄:qd iſta laudis adie/
ctio ad incarnationē oīpotētis vbi abſolute ꝑtineat.
[Os meū ⁊ ꝓnūtiauit iuſtitiaȝ tuā:tota die ſaluta/ Ps. audītis
re tuū. ⁊ Quia nō cognoui ⁊ negociationes.] Juſtitia bu.
patris Saluator eſt dñs:quē ſe ꝓnūciaturum genti/ Ps. Cām.
bus pollicet̄. Et ne forte aliā crederes eē iuſtitiā:ad/ Ps. litteratu
didit: Salutare tuū. Quid eniȝ aliud deuotiore po/ ram.
tuit fidelis:niſi vnde fides chriſtiana ſurrexit? Uñ
eccleſie in toto orbe fertiles pullularūt: Unde ſalus
mūdi glorioſa incarnatione ꝓuenit: Tota vō die:ſi/
cut ſepe dictū eſt:ↄtinuum tēpus oſtēdit. Sequitur:
Quia non cognoui negociationes. Pars iſta verſus
niſi bñ regratur:recipe cognoſcit̄ queſtionē. Naȝ ſi
oīs negociator oīno damnādus eſt:nec illi hāc penā
refugiunt:qui artes reliquas exercē noſcunt̄. Quid
eſt enim aliud negociatio:niſi que poſſunt viliꝰ cō/
parari:carius velle diſtrahē: Deide in vitas patruȝ:
Paphnutiū illum ſanctiſſimū virū:per reuelationē
negociatori legim' cōparatū. Et inuenimus hodieq3
in eccleſia dei tractātes quidē mercimonia:ſed ſum/
ma fide pollētes. Actus eniȝ peſſimus:nō res hone/
ſta damnat̄:ſicut ⁊ diuitē legimus non intrare in re/
gnū celoꝝ:cum tñ Job: Abraā: Jſaac: Jacob patriar/
che:facultatib' quoq3 fuerint affluētes. Negociato/
res ergo illi abominabiles eſtimant̄:qui iuſtitiā dñi
minime ↄſiderātes:per imoderatum pecunie ambi
tum polluunt̄:merces ſuas plus periurijs onerando
q̄ p̄cijs. Tales dñs eiecit de tēplo dicens: Nolite fa/ Joan.2.
cere domū patris mei domū negociationis ſpeluncā
latronū. Ergo ſenſus iſte taliter cōplectendus eſt: vt
putemus: Os meū ꝓnūtiauit iuſtitiam tuam: quia

non

non cognoui negociationes:illas.ſ.que malis actib⁹
Al. potẽtias inquinant.[Introibo in ĩpotẽtiam dñi:dñe memo
rabor iuſtitie tue ſolius.] Potẽtiam hoĩes eſtimant
per negociationes acqrere:ꝛ in hoc mundo fieri pre
minẽtes. Iſte beatus neglecto tali ꝓpoſito: introire
ſe dicit in potẽtiam dñi:id eſt ad regna celeſtia: vbi
reuera ꝑueniſſe certa felicitas eſt. Introibo autez di
xit:vt oſtẽderet Hieruſalẽ ſupnam clauſam pfidio
ſqtum eẽ fidelibus. Et qd ibi facturus ſit ſubſequẽ
ter enarrat. Dñe memorabor iuſtitie tue ſolius: illo
ſcilꝫ tpe:cũ agnos ſequeſtrat ab hedis:cũ totos gen
tiũ populos momẽtanea eqtate diſcernit:cũ impios
in gehẽnam:fideles mittit in requiez ſempiternam.
Tunc enim vere memor erit iuſtitie ſolius domini:
quoniã eam ꝛ mirabilem ꝛ ſingularẽ eſſe cognoſcit.
[Deus docuiſti me a iuuẽtute mea:ꝛ vſqꝫ nunc ꝓnũ
tiabo mirabilia tua.] Iuuẽtutem diximus debẽ ac
cipi:ex quo ceperit homo ad diuinã gratiã ꝑuenire:
qꝛ tunc aĩe virib⁹ firmus:tũc incipit eẽ robuſtus. Do
cuiſti aũt:ſiue ad libros ꝑtinet diuinos:ſiue ad infu
ſam celitus fidez. Et ne tñ hanc ſentẽtiam in ꝓmor
dys crederes acqſitam:dicit:qḋ beatis mẽtib⁹ ſolet
accidẽ:Et vſqꝫ nunc:vt per ſpatia tẽpoꝝ eius doctri
na creuiſſe videret. Seqtur: Pronũtiabo mirabilia
tua. Utiqꝫ mirabilia fuerũt:vt doceret indoctus:vt
ex pfido fieret deuotus:vt ex peccatore iuſtiſſimus.
Hec ergo ſe ꝑdicaturũ eſſe ꝓnũtiat:que in ipſo fece
rat diuina clementia. [Et vſqꝫ in ſenectã ꝛ ſenium:
deus ne derelinquas me. Donec annũtiẽ bracchiuz
tuũ generationi.] Apud grecos:duo nomina iſta di
uerſa ſunt. Senectã grauitatẽ vocant:ſenium etatẽ
finitimam. Sed qꝛ latinitas hec duo diſſonãtia ſibi
nõ habuit:hic etates due qͣſi ſimili nomine nũcupã
tur.i.ſenecta ꝛ ſeniuz. Senſus ergo talis eſt:Ut qꝛ ſe
dixerat a iuuẽtute ſua doctũ vt ſolum dñi iuſtitiam
ꝑdicaret:nũc petit vt neqꝫ ĩmatura:neqꝫ in ſeni eta
te deſerat a dño:quatenus eius fortitudine robora
tus:vſqꝫ ad finẽ ſuũ laudes poſſit debitas explicare.
Sed videamus etates iſte qbus ſunt aſſignande tẽ
poribus. Iuuẽtus fuit eccleſie:quãdo dñs crucifixus
eſt Chriſtus:quãdo martyrũ turba dimicauit:ꝛ mo
rientibus fidelib⁹ eccleſie vĩus apparuit. Senectam
vo dicimus etatẽ que nunc agit ꝓxima fini:quando
ꝓficit fides:ꝛ per vniuerſas eccleſias dei ppl's auge
tur:cũ mũdi iſtius tpa fugitiua decreſcant. Seniuz
aũt tẽpus illud occiduũ intelligẽdum puto:quãdo ꝛ
ſeuus ille tyrãnus adueniet:ꝛ turba martyrũ hãc vi
tam optato fine ꝯcludet. Seqtur: Donec annũtiem
bracchium tuũ generationi. Homo ille fidelis loqͥ
tur introductus:petens a dño vt vſqꝫ ad ſenectã ꝛ ſe
nium in eccleſie ꝯgregatione ꝑmaneat: donec brac
chium patris.i.dñm Saluatorẽ ſuccedẽti generatio
Jo.13. ni boĩuz debeat ꝑdicare:ſicut legit: Et bracchiũ dñi
cui reuelatum eſt:vt religio chriſtiana totius mũdi
deuotione dilatet:maxime cũ in fine ſeculi ſanctoꝝ
predeſtinat⁹ numerus cõpleat.[Oĩ que ventura eſt.
Potẽtiam tuã ꝛ iuſtitiã tuã deus vſqꝫ in altiſſima.]
Oĩ que vẽtura eſt:ad ſupioris verſus extrema iun
gẽdum eſt.i.generationi. Et ne forſitan putares illis
tñ denũtiandũ fuiſſe bracchiũ dñi:id eſt dñm Chri
ſtum qui eodẽ tpe fuerũt:cum ille pro nobis icarna
ri dignat⁹ eſt:addidit: Que vẽtura eſt:vt hãc ꝑdica
tionẽ vſqꝫ ad finẽ ſeculi cognoſceres eſſe faciẽdam.
Seqtur: Potẽtiam tuã ꝛ iuſtitiam tuam deus. Hic
quoqꝫ reddẽduz eſt:donec annũtiem. Nam potẽtia

ad gratiam incarnationis reſpicit:per quam hoĩem
liberare dignatus eſt. Iuſtitia ad iudicium: in quo
Adã inobedienti mortem adduxiſſe cognoſcit. Nec IDI
moueat qḋ ordine ꝑpoſterato dicta ſunt:cuz hoc fre
quẽter in ſcripturis ſanctis inuenias. Uſqꝫ in altiſſi
ma vo:illud declarat:qꝛ vtrunqꝫ mirabile: vtrunqꝫ
glorioſum eſt:reparatũ hoĩem per gratiaz qui prius
fuerat per iuſtitiã iure damnat⁹. Tẽdamus etiaz in
tellectum vſqꝫ in altiſſima: qꝛ deus homo ſedet ad
dexterã patris:regnans cũ eo ꝛ ſpiritu ſancto per in
finita ſecula ſeculoꝝ.[Que feciſti magnalia: de⁹ qs
ſimilis ĩtibi?] Poſtq̃ gratiã creatoris ꝛ iuſtitiã ei⁹ Al. et.
vſqꝫ in altiſſima dixit eſſe ꝓgreſſam:venit ad tertiã
partẽ vbi hymnica exultatione cõcelebrat: quãtam
iuſtitiam peccãtib⁹ oſtẽderit:ꝛ ꝯuerſis iterũ clemen
tiam ſue pietatis idulſerit. Adã quippe inobediẽtez
ꝓtinus paradiſi voluptate priuauit:latronẽ confitẽ
tem ad ei⁹ amena velociter intromiſit. Hec ſunt ma
gnalia que dñm feciſſe teſtat:qm ꝛ ad iudicandum
ſingulariter fortis oſtẽdit:ꝛ ad liberãdum nullus ei
ſimilis inuenit. Quod cũ admiratione legẽdum eſt:
qꝛ nullus cõprehenderet:nullus ſufficit digne lauda
re. Magnalia eniz a magnitudine vocitant:que ſtu ETY
porẽ humanis mẽtibus per ſuam vident facẽ gran
ditatẽ. Intulit quoqꝫ: Quis ſimilis tibi? Qua ex opi
bus ſuis cognoſcit ſingularis. Magnitudo ſiquidez
[facti:potẽtiaz teſtat auctoris.[Quãtas oſtẽdiſti mi
hi tribulationes multas ꝛ malas:ꝛ ꝯuerſus viuifica
ſti me.] Quãtas item:ſub admiratione legẽdum eſt:
quaſi inumerabiles paſſiones. Intẽde etiã qḋ dicit:
Oſtẽdiſti:qꝛ fidelibus ad ꝑſens duras tribulationes
oſtẽdit. Et quãuis male vel multe eẽ videant:in bo
num tñ recidũt:qꝛ prodeſſe ꝯtẽdunt. Multas ergo
quãtitatẽ:malas indicant qualitatẽ. Seqtur: Et cõ
uerſus viuificaſti me. Si naturaz verbi conſideras:
ſemꝑ incõuertibilis:ſemꝑ probat imobilis:ſed con
uerſus dicit per tropologiaz:id eſt ꝯuerti me feciſtẽ:
qꝛ diſtortus fuerã lege peccati. Fideliũ quippe tribu
latio ducit ad vitã:ſicut in euãgelio dicit: Beati qui Matth. 5.
lugent:qm ipſi cõſolabunt.[Et de abyſſis terre ite
rum reduxiſti me. Multiplicaſti ĩ iuſtitiam tuaz:ꝛ Al. magnificentiam.
ꝯuerſus ĩexhortatus es me.] Abyſſos quidẽ legim⁹ Al. ꝯſolatus
altitudines diuini ſenſus:ſicut in alio loco Pſalmi
ſta dicit: Iudicia tua abyſſus multa. Sed hic ideo: Ps. 35.
Terre additũ eſt:vt ꝓfundas mẽſuras ꝛ voragines
debuiſſes intelligẽ peccatoꝝ:vnde ſe frequenter ad
vite gaudia reuocatũ eẽ ꝓfitet. Sed aduertamus:
quid ſibi velit hoc qḋ Iterum:dicit. Ite ꝑ poſitum
eſt pro frequẽti:eo ꝙ multipliciter aliqd iteret. In DOC
ſexto quippe pſalmo auctoritatẽ ſecuti maioꝝ:dixi
mus ſeptẽ modis remiſſionem nobis dñm concedẽ
peccatoꝝ. Primo per baptiſmũ:ſecundo per marty
rium:tertio per elemoſynas:quarto cum debitorib⁹
noſtris debita laxamus:qnto per ꝯuerſionẽ fratruz:
ſexto per abũdãtiam charitatis:ſeptimo per penitẽ
tiam. Forte adhuc ꝛ alijs remiſſionibus noſtra fra
gilitas ſubleuet. Sciendum tamẽ ideo:iteꝝ:dictuz:
vt medicina eius frequẽtior indicet. Nam qḋ dicit:
Multiplicaſti iuſtitiam tuã:ſupiorem ſenſum ꝓba
tur exponẽ. Quia iuſtitiam ſuã multiplicat:quando
nobis per diuerſas cauſas afflictionuz ſubuenire di
gnat. Iuſtitia enim dñi ſepe dicit:cuz miſericordiã
facit:ꝛ iteꝝ miſericordia ipſius iuſtitia nũcupat: qꝛ
ſibi ſemꝑ vtrũqꝫ ꝯiunctũ eſt:ſicut in cẽteſimo pſal
mo legit: Miſericordiã ꝛ iudiciũ cantabo tibi dñe. Ps. 100.

Sequitur: Conuerſus exhortatus es me. Hoc verbū
q̄ paternum ſit debemus aduertē: vt famulos ſuos
quāuis pmiſſa diſtrictione caſtiget: nō triſtes perma
nere non patiē: dum ſcripturaꝝ diuinaꝝ eos ſancto
alloquio ꝯſolet. Exhortatio: conſolatio debet intelli
gi: que aīos cōponit: afflictionē releuat: ⁊ mētem ſa
Al. nā ⁊ ego nat diuerſis languoꝛibꝰ ſauciatam. [† Ego aūt confi
Al. pſalmi tebor tibi in vaſis † pſalmoꝝ: veritatē tuā.] Cū dñs
fidelibꝰ ſuis per exhortationes pias pmia eterna pro
miſerit: hic iam inſtus ille generalis letus veritatē
ſe pſallere ꝯfiteē: ad eſt q2 dñi pmiſſa cōplenda ſunt:
dum neſcit fallere qđ eterna veritas pollicetē. Pul
chre aūt definitum eſt pſalmos vaſa eē veritatis: q̄ſi
ſpiritualia dolia vinum dñi incorrupto ſapore ſeruā
tia. [Pſallam tibi deus in cithara: ſanctus iſrael.]
Frequēter diximus fideliuꝫ chriſtianoꝝ duas maxi
mas eſſe virtutes: ſpiritualē ad bñ credēdum: actua
MV lem ad bñ agēdum: quas hic ſe per ſpecies muſicas
vtraſq3 dño oblaturū ſe eſſe pmittit. Nam qđ ad ſpi
ritualem virtutē ptinet: in ſupiore verſu pſalmū ſe
cantaturū eſſe pollicitus eſt: qđ ad actualē in citha
ra laudare ſe dñm dicit. Pſalmus eniꝫ (ſicut ſepe di
ctuꝫ eſt) de ſupioꝛibus ſonat: cithara de inferioꝛibꝰ:
melos ad ſupna tranſmittit. Sed cui pſallaē vel ci
tharizeē: dicit: Sancto iſrael: non quē gētilitas puta
bat erroneū: ſed quē patribus noſtris vera fides oſtē
Al. Exulta bunt deret. [† Gaudebūt labia mea dum cantauero tibi: ⁊
aīa mea quaꝫ redemiſti.] Labia: os interioꝛis homi
nis dicit. Habet enim ⁊ mens vocē ſuam qua tacite
clamat ad dñm. Nam vt hoc ſpiritualiter intellige
res: adiecit: Aīa mea quaꝫ redemiſti. Ipſa ergo gau
det in labijs ſuis iternis: que ſe redēptam eē cogno
ſcit. [Sed ⁊ lingua mea tota die meditabiē iuſtitiā
tuam: cum ꝯfuſi ⁊ reueriti fuerint qui querūt mala
mihi.] Sicut ſupius dixit: Pſallam veritatē tuā in
vaſis pſalmoꝝ ⁊ cithara: ſignificare volens aīe cor
porisq3 vtutes: ita ⁊ labia cordis ſui cantatura pmi
ſit. Nunc aūt adiecit: linguam meditaturā eſſe iuſti
tiam dei .i. corporis ſui ſubſtātiam: que tunc pleniſſi
me laudes dñi meditabiē: quādo regnuꝫ eius in illa
reſurrectione pceperit. Sed vt in finē ſeculi debuiſ
ſes aduertē. Seqtur: Cum confuſi ⁊ reueriti fuerint
qui querūt mala mihi. Quod vtiq3 pleniſſime tunc
fiet: quādo a dextris iuſti: ⁊ a ſiniſtris impij fuerint
collocati. Duobꝰ enim modis cōfunduntē ⁊ reuerentē
inimicē: quādo aut hic penitētiam gerūt ⁊ ſe erraſſe
cognoſcūt: aut certe in aduētu Saluatoris dum illa
que fieri non credebāt: ſuis oculis manifeſta conſpe
xerint. Tunc ergo ſecure exultationis tēpus eſt ſan
ctis: quādo iam locū dominationis impij non habe
bunt: ⁊ letabunē iuſti: cū maloꝝ diuꝫ terminus adue
nerit: ⁊ bona dñs ſine fine conceſſerit: in qua chriſtia
noꝝ pmanet indefecta petitio. Concluſio.

Cum totus hic pſalmus gratiā dñi: que gra
tis daē: ſumma intētione cōmen
det: admonet etiā nos incarnationē verbi: per quam
ſalus humano generi puenit felici vicinitate decla
rādam: more ſolis qui prima luce ꝯſurgens: roſeam
pmittit aurorā: vt gratiam pclari ſplēdoris ppara
tis poſſit oculis intueri. Patres eniꝫ noſtri pſalmoꝝ
numerū: in veteris ac noui teſtamēti ſacramētis ita
crediderūt eſſe diuidēdum: ſeptē .ſ. decades ponētes
in ſabbatū: qđ ad primā illam ptinet ſine dubitatio
ne culturā: octo vō noſtro tēpori deputātes: qui reſur
rectioneꝫ dñi per ſingulas hebdomadas die octaua
veneramur: ⁊ ideoq3 per vtranq3 ſuppputationē: ve
tus ⁊ nouū teſtamētum ſacratus iſte numerus dino
ſcitur ꝯtinere pſalmoꝝ. Quod eniꝫ cētum qnquagin
ta poſſunt in numero ſinguloꝝ: hoc valent ſignifica
re quindecim decades in ordine denarioꝝ: eoq3 fit:
vt calculus iſte pſalmoꝝ: nouo ⁊ veteri teſtamento
competēter apteē. Sciendum eſt plane: qđ in prima
parte veteris teſtamēti: ⁊ noua miſceat ſacramenta
myſterij. Dicit enim in ſeptēnario numero: ⁊ paſſio
nem dñi Chriſti: ⁊ in octauo calculo multa ponit de
veteri teſtamēto: vt vtranq3 culture noſtre ꝯuenire
modis omnibus ſentiaē. Meminiſſe aūt debemus ARITH
arithmeticā: vel alias diſciplinas pſalmos cōmemo
rare frequenter: quas in ſubſequētibus put fuerit
opportunuꝫ de ipſis pſtrictiꝫ aliqđ cōmemorare cu
rauimus: vt quāuis breuiter dicta: non tñ videanē
eſſe pterita: Tātuꝫ eſt vt aſtrologiam ſacrilegā ſum
ma intētione fugiamus: quā etiam nobiliuꝫ philoſo
phorum iudicia damnauerunt. Quapropter preſen
ti operi terminū ponamus: quatenꝰ ⁊ quies parūper
adhibita lectoris reparet ſtudiuꝫ: ⁊ futura pars dige
ſta pſalmorum de ſignificātia noui teſtamēti ſumat
competenter initium. Amen.

Explicit expoſitio in ſepteꝫ Pſalmoꝝ Decades:
Teſtamentum vetus repreſentantes.

Incipit Expoſitio in octo Decades nouo teſtamē
to conuenientes. Prefatio.

Explicatis ſeptē Decadibus (ſicut dictuꝫ
eſt) in figurā veteris teſtamēti: nunc ad
reliquas octo veniamus: quaꝝ numerus
pleniſſime nobis reſurrectionis domini
ce cognoſcitē indicare myſterium: vt his
partibus diligēter iſpectis: reuera liber pſalmoꝝ: to
tius ſcripture diuine theſaurū complexus eē videa
tur. Nā iſ ſint oīa ſpiritualibus plena diuitijs: ⁊ ma
gnis illuſtrata luminibus: pene nullum tñ ex his (vt
arbitror) volumē inuenies qui tātis rebus celeſtibꝰ
doceaē eſſe cōpletus. Nec moueat ꝙ paruilla (quā
diximus) ad ſacramētuꝫ teſtamēti veteris ptinere:
a beatitudine dñi Saluatoris ſumit initium: ⁊ iterū
in ſubſequētibus pſalmis inuenies qđ primis cōſtat
tēporibus actitatum: que oīno non debēt aduerſa iu
dicari: q2 ⁊ vetus teſtamētum de nouo plenum eſt: ⁊
nouum facit plerūq3 veteris mentionem. Nunc ad
tituluꝫ veniamus: qui interptatione nominis ſui: ad
noui teſtamēti noſcitur pertinere myſterium.
Titulus pſalmi Septuageſimiprimi.

Inſcribitur enim ſeptuageſimuſprimus pſalmus In Salomonem.

Deus iudicium tuuꝫ regi da: ⁊
iuſtitiam tuā filio regis. Judi
care populum tuū in iuſtitia: ⁊
pauperes tuos in iudicio. Suſci
piant montes pacē populo: ⁊
colles iuſtitiaꝫ. Judicabit pau
peres populi ⁊ ſaluos faciet filios pauperꝫ:
⁊ humiliabit calumniatorē. Et pmanebit
cum ſole ⁊ ante lunā in generatione ⁊ gene
rationē. Deſcēdet ſicut pluuia in vellus: ⁊
ſicut ſtillicidia ſtillantia ſup terram. Orieē
in

in diebus eius iuſtitia: ꝛ abundantia pacis donec auferaꝛ luna. Et dominabiꝛ a mari vſqꝫ ad mare: ꝛ a flumine vſqꝫ ad termios orbis terraꝝ. Corā illo ꝓcidēt ethiopes: ꝛ inimici eius terrā lingent. Reges tharſis ꝛ inſule munera offerent: reges arabū ꝛ ſaba dona adducēt. Et adorabūt euꝫ oēs reges: oēs gētes ſeruient ei. Quia liberabit paupe rem a potente: ꝛ paupem cui non erat adiutor. Parcet paupi ꝛ inopi: ꝛ aias pauperū ſaluas faciet. Ex vſuris ꝛ iniqtate redimet aias eoꝝ: ꝛ honorabile nomē eoꝝ coram illo. Et viuet ꝛ dabitur ei de auro arabie: ꝛ adorabūt de ipſo ſemꝑ: tota die bñdicent ei. Erit firmamētum in terra in ſummis montium: ſupextolletur ſuper libanum fluctus eius: ꝛ florebunt de ciuitate ſicut fenuꝫ terre. Sit nomē eius benedictū in ſecula: ante ſolem ꝑmanet nomē eius. Et benedicentur in ipſo oēs tribus terre: oēs gentes magnificabunt euꝫ. Bñdictus dñs deus iſrael: qui facit mirabilia ſolus. Et benedictum nomē maieſtatis eius in eternuꝫ: ꝛ replebitur maieſtate eius omnis terra: fiat fiat.

INTER Salomon: interpretaꝛ pacificus. Quis eſt auteꝫ reuera pacificus niſi dñs Chriſtus: qui hoīem diaboli verſutia deceptum: ad creatoris ſui reuocauit obſequiuꝫ: fecitqꝫ colere ſalutis ꝑncipē: qui ſequebaꝛ miſerrimꝰ mortis auctorē. Ipſe eniꝫ mediator dei ꝛ hoīuꝫ hodieqꝫ iterpellat pro nobis. Queꝫ reuera dicꝛ nos
Joan.14. recte pacificū: ipſius vba teſtanꝛ cū dicit: Pacē meā do vobis: pacē meā relinquo vobis. Sed pax iſta: nō eſt quā bella diſturbēt: non eſt quā inquietudo vlla concutiat: ſed impturbata ſemꝑ atqꝫ eterna manēs: nullius inimici ꝯtrarietate diſſoluiꝛ. Ipa eſt de qua Propheta dicit: Dabo vobis ſolatium verum: paceꝫ ſuper pacem. Diuiſio.

Per totū pſalmum ꝓpheta loquēs: aduentum ſignificat dñi Saluatoris. In vna eademqꝫ ꝑſona: modo humanitatē eiꝰ: modo diuinitatē alternis partibꝰ euidēter oñdēs. In ꝑma parte: vba facit ad patrē: iudiciuꝫ filio petēs ad ꝑplos iudicādos: qḋ tñ ꝑdeſtinatū ante ſecula eē cognoſcitur. Secūda: in iudicio dñi filios pauperū dicit eē ſaluādos: ꝛ humiliandā diaboli ſine dubitatione ſupbiam. Naꝫ ꝛ ipſum quoqꝫ ꝟginis partuꝫ: per quaſdā ſimilitudines mirabiliter cognoſcitꝛ indicare. Tertia parte: refert que bona contigerint de ſpiritu ſancto: ꝛ Maria ꝟgine nato dño Chriſto. Quarta: ab oībus regibus dicit adorāduꝫ: qꝛ humanum genus a diaboli poteſtate liberauit. Quinta pronuntiat: quoniā humanis oculis viſus firmamentum fuit credētium: ꝛ ꝓiectus ſine dubitatione iuſtoꝝ. Sexta: eterno dño totius mūdi cōſenſu laudes perhibet eſſe ſoluēdas. Septima: hymnū dño Chriſto iocūdiſſima deuotione perſoluit. Sic noui teſtamēti clarum manifeſtumqꝫ initium per huius pſalmi ſeriem ꝯſtat expreſſum. Expoſitio.

Deus iudicium tuū regi da: ꝛ iuſtitiaꝫ tuā filio regis. Cuꝫ dī: Deus: non videꝛ hoc nomē aliquā deſignaſſe ꝑſonaꝫ. Sed qm̄ ſeqtur: Da filio: certiſſime pater inuocatꝰ eē cognoſcitꝛ. Iſtud eniꝫ nomē relatiuuꝫ eſt: ꝛ hoc qḋ non dicit indicat: ſicut ſerui appellatione ſentitꝛ ꝛ dñs. Scire auteꝫ debemus ad diſtinguēdas declarandaſqꝫ ꝑſonas ſancte trinitatis: ſola hec noīa poſſe ſufficꝛ. Naꝫ cum dixeris: Deus pr̄: deus filius: deus ſpūs ſanctus: pleniſſime ſancte trinitatis viſus es declaraſſe ꝑſonas. Hec eni noīa in ſācta trinitate ſola ſunt ꝓpria: cetera ꝟo. i. natura: poteſtas: eternitas: oīpotētia: ꝛ his ſimilia: ꝓbanꝛ eē cōmunia. Quapropter beatiſſimus ꝓpheta deſiderio glorioſo flāmatus: petit a pr̄e iudiciū dari filio: qḋ ſciebat eſſe ventu
Joan.5. rū: ſicut in euāgelio legitꝛ: Pater nō iudicat quēꝗ̄: ſed omne iudiciū dedit filio. Iudiciū eniꝫ dictū eſt: ETY
quaſi iuris dictū. i. ꝙ in eo ius dicaꝛ. Et vt veraciſſima ꝓbareꝛ eſſe petitio: eadē iteꝝ ſequēti comate geminauit. Hoc eſt eniꝫ qḋ dicit: Et iuſtitiā tuā filio regis: qḋ ſupius ait: Iudiciuꝫ tuū regi da. Quod in ſcri IDI
pturis diuis ad exprimēdā cauſaꝫ frequēter inuenis eſſe repetitū: ſicut eſt illud: Qui habitat in celis irri Ps.2.
debit eos: ꝛ dñs ſubſannabit eos. Et illud: Celi enar Ps.18.
rāt gloriā dei: ꝛ opa manuū eius annūtiat firmamētuꝫ. Nā ꝛ ſequēs verſus: eodē modo depromitꝛ. Que figura dī Epimone. i. repetitio crebra ſententie: quo SCHE
tiens vna res ad inculcādā cauſaꝫ diuerſis ſermonibus iteraꝛ. Meminiſſe aūt debemus: quotiēſcunqꝫ: DOG
aut ipſe dñs Chriſtus ſibi petit dare: aut alter vt ei ꝯcedaꝛ expoſtulat: naturā humanitatis euidēter oſtēdi. Ceteꝝ: verbū oīpotens cū totuꝫ hēat patris: nihil
Joan.16. ſibi idiget dare: ſicut ipſe in euāgelio dicit: Oīa pr̄is mea ſunt. Iudicare populum tuū in iuſtitia: ꝛ Al. non hēt.
paupes tuos in iudicio. Exponit cauſam qua repetiuerit filio iudiciuꝫ dari. ſ. vt iudicet orbē terraꝝ per iuſtitiā pr̄is: quā tñ ꝛ filij eē non dubiū eſt. Nā ideo dicit pr̄i: In tua iuſtitia: ne qs auſu ſacrilego diſcrepari ſibimet in aliquo ſanctā eſtimet trinitatē. Sequitur: Et paupes tuos in iudicio. Dicit etiā paupes patris: dñi ꝛ Chriſti dñi eē declarenꝛ: vt idē itelligaꝛ in illa maieſtate nihil poteſtatis eē diuiſum: ſicut ipſe in
Ubi s. euāgelio dicit: Oīa que hēt pr̄ mea ſunt. Paupes ergo dei ſūt: qui mūdana ſupbia derelicta humiliari ſe per oīa tradiderūt. Naꝫ ꝛ ſi paup ſupbiat: non eſt dei paup: ꝛ ſi locuples humilitatē diligat: nō eſt ſeculi diues. Uolūtates eniꝫ taliū ſunt inſpiciēde: nō nomina. Suſcipiāt mōtes pacē populo tuo: ꝛ colles Al. nō habet
iuſtitiā. Per mōtes ſignificari frequēter diximus aplos ꝛ ꝓphetas: qui ad ſuperna firmiter eleuati: celeſti gratie ꝓximanꝛ. Iſti ergo talem pacē: id eſt: chriſtū ſuſcipiant fideli populo predicādū. Ipſe eſt eniꝫ dñi populus: qui ei credidit ꝛ ſpūali ſe cōuerſatione tractauit. Sequitꝛ: Et colles iuſtitiā. Colles dicit inferiore gradu ceteros beatos: qui recte dñi videnꝛ predicare mādata. Nā ꝛ pacē: qḋ ſupiꝰ dixit: dñm ſignificat ſaluatorē: ꝛ iuſtitiā: cū ipſuꝫ ſine dubitatiōe de
Ps.84. ſignat: ſicut ꝛ alibi legitꝛ: Iuſtitia ꝛ pax oſculate ſunt ſe. Pax eni vere dī: qꝛ per ipm hō recōciliatꝰ eſt deo. Iuſtitia: qm̄ orbē terraruꝫ ſub eqtate iudicabit: qui etiā diabolū per iuſtitiā magis ꝙ̄ potētie ꝟtute ſuperauit. In ſua iuſtitia iudicabit pauperes ꝑplī: ꝛ ſal Al. non hꝫ.
uos faciet filios pauperuꝫ: ꝛ humiliabit calumniatorem. Hactenus orādo locutus eſt: nūc veniens ad

ſecūdam ptē ꝓphetie vtute: que ſint aduētu dñi pſtā
da: diuerſaꝝ pabolaꝝ pulcherrima varietate cōme
morat. Nā cū ſupi⁹ dixerit pri: In tua iuſtitia: nūc di
cit de filio: In ſua iuſtitia: vt firmiter teneas: nihil
ibi eē aut diſcrepās aut diuiſuꝫ: ſed que eſt pīis: ipſa
eſt ꝛ filij ſine dubitatiōe iuſtitia. Nā ꝛ aliter pōt itel
ligi. Pauperes Chrī ſeculi iſti⁹ iudicio eē ꝓbant abie
cti: dū ꝛ teſtimonijs remoti ſūt ꝛ a ꝯſenſu honorabi
li ſubmouenī. Deus aūt pauperes nō in humana: ſed
ſua iuſtitia iudicabit: qꝛ ipſos magis elegit quos mor
talitas ſupba deſpexit. Addidit quoqꝫ: Populi: vbi
ſubaudiēdū eſt: fidelis. Non eniꝫ quoſcūqꝫ pauperes
Matth. 5. dñs elegit: ſed q̄les ipſe dicit: Bti pauperes ſpū qm̄ ipſo
rum eſt regnū celoꝝ. Seqtur: Et ſaluos faciet filios
pauperū. Pauperes Chrī: ſūt apli vel ꝓphete: qui mū
di iſtius opulētiam electa dñi paupertate tēpſerūt: de
2. Corint. 8. quo ſcriptū eſt: Qui cū diues eēt: paup fact⁹ eſt ꝓpter
nos: Quoꝝ filij ſunt ppli chriſtiani. Eoꝝ eniꝫ ꝑdicatio
ne generati ſunt: qb⁹ docētib⁹ credē meruerūt: ſicut
Gal. 4. Apls dicit: Filioli mei quos iteꝝ parturio donec chrūs
1. Corint. 4. formeī in vobis. Et iteꝝ: In chrō Ieſu per euāgeliū
ego vos genui. Hos ergo ſaluos faciet: qꝛ filios aplo
rū eē cognerit. Adiecit: Et humiliauit calumniato
rē. Calumniatorē: diabolū ſignificat: ſupbū: crudelē:
DOC inſatiabilē: maloꝝ oīuꝫ ꝑncipē. Diſcutiam⁹ eni q̄re di
ct⁹ eſt calumniator. R. ſīaꝫ iudices antiq damnatio
nib⁹ affigebāt. Et qm crudelis ipugnator ꝯdēnationi
b⁹ fauet alienis. R. ſīe: militē calumniatorē appella
DEF re voluerūt. Calumniator itaqꝫ eſt: qui inocētiā alie
nā in reatuꝫ nitiī exqſita machinatione ꝑducē. Qđ
diabolo ꝯgrue videī aptatū: qui humanuꝫ gen⁹ ſuis
fraudib⁹ tot ſeculis ꝓbaī ipetē. Quid eniꝫ plus calu
mnioſuꝫ: q̄ꝫ auctorē eſſe criminū: ꝛ culturā ſibi velle
vēdicare terraꝝ: Hūc eni ſpūalē tyrānū humiliauit
dñs: quādo illo cum ꝑfidis damnato: fideles ſe vide
rint regnare cū chrō. [Et ꝑmanebit cū ſole ꝛ ante lu
M. gñatiōe ꝛ gñatione. nā: in ſeculū ſeculi.] Hic honor ſcē icarnationis ex
ponitī: que ꝑmanet vnita cū vbo. Sedet eni ad dexte
rā pīis: regnās in gloria ſempiterna. Sol ꝗppe legiī:
vbū pīis: fili⁹ dei: qui de⁹ homo vn⁹ ex duab⁹ ꝛ in dua
bus naturis diſtictis atqꝫ ꝑfectis ꝑmanet Chrūs. De
Sap. 5. ipſo eni dicturi ſunt ipij: Sol nō ortus eſt nob: ꝛ iuſti
tie lumē nō luxit nob. Seqtur: Et añ lunā in ſeculuꝫ
ſeculi: ſubaudiēdū: qđ dixit ſupius: ꝑmanebit. Per
manet vo Chrūs ante lunā .i. añ ꝯſpectū eccleſie: queꝫ
cordis ſemp luminib⁹ ꝯtueī. Luna eniꝫ eccl'ie meri
to cōparaī: que natiuū nō hēt ſplēdorē: ſed a ſole cer
tis modis ſuſcipit lumē: quos aſtronomi īter alia di
ligēter exponūt. Mirū, ꝓſus ꝛ alti⁹ ſtupēdū: tot ſide
rū curſus tā ingēniū reꝝ arduas ſubtileſqꝫ mēſuras:
munē creatoris vſqꝫ ad humanā potuiſſe ꝑuenire no
titiā. Sic ergo eccleſia a vero illo creatore mēſurate
ſuſcepit lumē: que modo ꝑſecutionib⁹ videī iminui:
iterūqꝫ tranqllitate recepta clariſſimi luminis hyla
ritate cōpleī. Nā qđ dixit: In ſeculū ſeculi: tps indi
Iſa. 9. cat oīno ꝑpetuū: ſicut legiī: Et regni ei⁹ nō erit finis.
M. non hēt. [✝Et deſcēdet ſicut pluuia in vellus: ꝛ ſicut ſtillici
dia ſtillātia ſup terrā.] Hic ipſm myſterium glorioſe
natiuitatis exponiī. Nā dñs ille vtutū: ante cuius fa
ciē terra tremefacta ꝯcutiī: oīs creatura turbaī: cuiꝫ
nō pōt vllatenus ſuſtineri: quādo ſe maluit manife
ſta poteſtate cognoſci: voluit leniter in vtero vginali
ſine aliquo ſtrepitu tanq̄ pluuia in vellus agne de
ſcēdere: vt vtutē ſuā hinc magis oſtēderet: ſi illā in
Phil. 2. effabilē potētiam tēperaſſet: ſicut dicit Apls: Qui cū
in forma dei eſſet: non rapinaꝫ arbitratus eſt eſſe ſe
equalē deo: ſed ſemetipm exinaniuit: formā ſerui ac
cipiens: in ſimilitudine hoium fact⁹: ꝛ habitu inuen
tus vt homo. Sed ꝯſideremus tāte rei: qualis ſimili
tudo ſit poſita. Uellera lane ſunt ouiuꝫ: que ſic aquā
recipiunt: vt nulla diuiſione rumpanī: ꝛ iteꝝ ſic red
dunt: vt in ſuis integritatib⁹ ꝑſeuerent. Audite ſi qui
adhuc eſtis increduli: ꝛ pudeat hoc de ſumma diuini
tate non credē qđ videtis minimas creaturas indi
care. Seqtur: Et ſicut ſtillicidia ſtillantia ſup terrā:
ſcilicet que in modum roris ſumma lenitate deſcen
dunt. Hec ſi pura mēte ꝯſideres: heſitationē de par
tu vginis non habebis. Illud eniꝫ ingēs miraculum
vt ſine aliqua dubitatione credi poſſit: exēplo dupli
ci cōprobabit. Hinc Ambroſianus ille quedā eccle
ſie candela mirabilē fulgorē lampauit dicens: Ueni
redemptor gētium: oſtende partū virginis: miretur
omne ſeculū: talis decet partus deū. Unde etiā bea
tiſſimi pape Leonis: coruſco ſimilis ſermone reſplē
duit. Ait eniꝫ: Cōceptus quippe eſt de ſpiritu ſancto:
intra vterū virginis matris: que illū ita ſalua virgi
nitate edidit: quēadmodū ſalua virginitate cōcepit.
Digni patres ꝛ pōtificatus arce pollentes: quoꝝ ſua
uiſſima doctrina ſermonū: tātū valuit declarare mi
raculum. [Orieī in diebus eius iuſtitia: ꝛ abundan
tia pacis: donec ✝extollaī luna.] Nunc venit ad ter M. ſolet ſcl.
tiam partē: in qua per ordinē deſcribunī in ortu ſuo
dñs qualis quātaqꝫ ꝓſtiterit. Intelligamus ergo qđ
dixit: Orietur iuſtitia: quaſi ante non fuerit que ſem
per adoranda maieſtate regnauit. Sed orietur dicit
ex tēpore ſancte incarnationis: quādo erat partu vir
ginis naſcitura. Iuſtitia eniꝫ: verbū patris eſt: quod
omnē creaturam ꝛ tēpora fecit vniuerſa: de quo le
gitur: Ueritas de terra orta eſt: ꝛ iuſtitia de celo pro Ps. 84.
ſpexit. Addidit: Et abundantia pacis donec extolla
tur luna. Et hic quoqꝫ ſubaudiēdum eſt: orieī. Abun
dantia ergo pacis eſt: dum religio chriſtianoꝝ toto
orbe dilatatur. Donec extollaī luna dixit: id eſt quā
diu protendaī ꝛ augeatur eccleſia: aut cōſtitutus pre
deſtinatoꝝ numerus cōpleaī. [Et dominabiī a ma
ri vſqꝫ ad mare: ꝛ a flumine vſqꝫ ad terminos ✝ter M. terrarꝫ.
re.] Dominabiī dixit: cultus religionis latius inote
ſcit: vtiqꝫ dñs Chriſtus: de quo ſupiora canunt: ꝛ in
feriora dictura ſunt. Iſtud aūt ad Salomonē filiuꝫ
Dauid oīmodis nō poteſt ꝑtinē: qui tñ in gente iu
dea rex fuiſſe cognoſciī. Mare eni occeanū debem⁹
aduertē: qui arcā totius terre: ſicut qdā dicunt: lūbo
ſuo circūact⁹ icludit. Nā ſi maria iſta noſtratia velis
intelligē: totius mūdi ambitū: quē verſus iſte ſigni
ficat: nō ꝓualebis aduertē. Seqī: Et a flumine vſqꝫ
ad terminos orbis terre. Pulchra qdē breuitas: ſed
ingētia nobis ſacra ꝓfudit. A flumine: a Iordane di
cit: vn̄ per totū orbē terraꝝ ſaluberrima regula ſacri
baptiſmatis emanauit. Hoc aūt per figuram Peri SCHE
phraſis dictū eſt. i. per circuitū: totius mūdi ambitū:
per maria fluuiūqꝫ ſignificans. [Coram illo ꝓcidēt
ethiopes: ꝛ inimici eius terrā lingent.] Ethiopes: pec
catores populos debem⁹ aduertē. Nā ſicut illi teter
rimo corio veſtiunī: ita aīe delinquentiū ſcelerū ob
ſcuritate tenebranī. Ergo iſti ethiopes qui ſūt pctō
res ante illuꝫ ꝓcidūt: quādo ſe penitētie humilitate
ꝓſternūt. Adiecit: Et inimici eius terrā lingēt. Illos
quib⁹ eſt dñi miſeratione parcēdū: corā ipſo dixit ꝓ
cidere. Iſti aūt iudei principes: inimici noīanī: qui in
ſua obſtinatiōe manſuri ſūt. Que ergo illis eſt pena:

Terrā lingūt:id eſt:terrā ſapiūt. Hoc enī ſapit vni
cuiqȝ qđ lingit:quib⁹ in modū ſerpentis humus eſt
eſca penalis. Hoc ad humilitatē ipſius iuſte dicim⁹
eſſe referēdū:qm̄ qui Chriſtū deū credere noluerūt
{tali vltione dānandi ſunt.[Reges tharſis ⁊ inſule
{munera offerēt:reges arabū ⁊ ſaba dona adducēt.]
INTER Tharſis(referēte patre Hieronymo)īterpretaꝛ cō
templatio:qđ ad fideles referēdū eſſe nō dubiū eſt:
qui in diuina ɔtemplatione defixi ſūt. Reges ergo
tharſis:id eſt:dominatores vitioꝝ:dona offerūt do
mino:quādo ei ꝓbanꝛ animo ſeruire deuoto. Inſu
le vo ſunt:qui circūfluentia mūdi vitia:a ſuis corpo
rib⁹ excluſerūt:nec dn̄aꝛ in eis mare mūdanū:qđ pſi
ETY doꝝ cordib⁹ ɔſtat illiſuꝫ. Inſula enī dicta eſt eo ꝙ in
ſalo ſit poſita. Ipſi ſūt ꝗ puri peccatoris munera:que
dn̄is altarib⁹ offeruntꝛ:ipm ſacrificiū qđ dn̄s ſuaui
ter aſſumit oblatū. Seqꝛ: Reges arabū ⁊ ſaba dona
adducēt. Arabia ponitꝛ pro hoībus ſuaui ⁊ terrena ſe.
delectatione tractātib⁹. Nā ſicꝰ illa pr̄ia diuerſis aro
matib⁹ ſenſuꝫ narīū mulcet:ita iſti ad delectationes
molliſſimas illecebris ſecularib⁹ inuitanꝛ. Reges ꝗ
arabie ſunt:qui blādimēta corpoꝝ rigide ſubyciūt
diſcipline. Sil'r ſaba:vnde ſabei dicti ſūt:quāuis cor
porali delectatione ꝑualeat:⁊ iocūdis odorib⁹ ſit re
ferta:ſuauiora tn̄ ɔuerſi ei⁹ ppl'i offerūt dona virtu
tū. Qđ aūt dicit:Adducent:ad ipſos reſpicit offeren
dos:qꝛ poſt aduentū dn̄i pecudum ſacrificia ceſſaue
Al. nõ habet {runt.[Et adorabunt eū oēs reges †terre:oēs gentes
{ſeruient ei.] Uenit ad quartū membrū:vbi adoran
dum dn̄m a cunctis gentib⁹ dicit:⁊ beneficia ipſius
ſubter exponit. Per omnes reges:cūctas nos voluit
itelligere nationes:qꝛ nulla gens eſt que in parte po
puli ſui ppriū nō adoret auctorem. Et ideo ne tn̄ de
regibus aduerteres dictū:addidit:Omnes gētes ſer
uient ei:ſcilꝫ que per vniuerſuꝫ mundū:⁊ linguis di
uidanꝛ ⁊ patrys. Sic Donati perfidia noſcit eē ɔui
cta:qui localē putat eccleſiā quā per totū orbē ɔſtat
eſſe diffuſam. Et innuere qꝛ dixit: Reges adorabunt
qui putanꝛ adorandi:gētes aūt ſeruire que terrenos
{dn̄os hr̄e noſcunꝛ.[Quia liberauit pauperē a poten
Al. pauperē {te:⁊ †inopē cui nō erat adiutor.] Cauſaꝫ reddit qua
re dn̄o Chriſto ab vniuerſis gentib⁹ ſeruiaꝛ:qꝛ pau
perē:id eſt:fidelē populū a potēte diabolo liberauit:
quē ſupra calumniatorē dixit. Hūc alio loco fortē no
Math.12. minat:ſicut eſt illud euāgelij: Nemo intrat in domū
fortis vt vaſa eius diripiat:niſi prius alligauerit for
tem. Que vocabula malitiā eius ſignificāt nō hono
rem:nefandā aſtutiā nō laudabilē ꝑncipatū. Sequi
tur:Et inopē cui nō erat adiutor. Et hic ſubaudiēdū
eſt a cōmuni:liberauit. Inopē vo dixim⁹ plus eſſe ꝗ̄
pauperē:qui opē nō habet vite:nec ſua ꝑualet facul
tate ſubſiſtere. Hos ergo liberauit dn̄s Chriſt⁹:dum
veniēs in hūc mundū diaboli iuſtiſſime preſſit aſtu
tiam:⁊ inopie humane ſpiritualis affluentie gratis
dona conceſſit. Merito ergo ſubiunxit:Cui nō erat
adiutor:qꝛ humanū gen⁹ ad idoloꝝ culturā execran
da ſe ſuperſtitione ɔtulerat. Et quid ab eis adiuuari
{poterat:qui vel ſenſum pecuduꝫ nō habebāt:[Par
{cet pauperi ⁊ inopi:⁊ animas pauperū ſaluas faciet.]
Cum dicit:Parcet generaliter oēs hoīes peccatores
oſtēdit. Illis enī parcitꝛ:qui in aliquo reatu detinen
tur. Parcet ergo ⁊ electis ſuis:qui lꝫ ſancta cōuerſa
tione reſplendeant:aliqua ſibi tn̄ egēt dimitti. Sed
ne putareꝛ vſqȝ ad hoc tm̄ dn̄m parcere:vt a tormē
tis debitis pauperes liberaret:addidit:Animas pau
perum ſaluas faciet:vt quib⁹ dimittit peccata:eis ⁊
premia futura ɔcedat. Ipſi enī ſalui fiunt:qui regnū
dei poſſidebūt. Unde nec iſtud pōt cōgruere Salo
moni:vt animas ſaluas faceret:qđ ſoli diuinitati cer
{tum eſt cōuenire.[Ex vſuris ⁊ iniquitate †liberauit Al. redimet
{animas eoꝝ:⁊ †pclarū nomen eoꝝ corā †ipſo.] Uſu Al. honorabile
re:ab vſu appellate ſunt:que credite pecunie ꝓcurāt Al. illo
ſemper augmentū. Sic in peccato verſantib⁹ vſura ETY
creſcit maloꝝ:quādo qđ in tēporali ɔuerſatione de
linquūt:in eterna calamitate recipiūt. Ab iſtis ergo
vſuris vel ab ipſa obligatione peccati liberantur fi
deles anime:quādo per penitētiaꝫ reddunꝛ diuinis
muneribus abſolute. Sequiꝛ:Et preclarum nomen
eorum coram ipſo. Reuera preclarū nomē vt chri
ſtiani dicanꝛ:vt de ſuo rege reſplendeant:⁊ accepta
vocabuli dignitate glorienꝛ. Qđ tn̄ Iſaias increpās Iſaie.65.
iudeos:ꝑcinuiſſe dinoſcitꝛ dicēs: Interficiet vos dn̄s
de⁹:⁊ ſeruos ſuos vocabit noīe alio:vtiqȝ chriſtiano.
Addidit etiā:Corā ipſo:qm̄ ante ipm ⁊ in ipſi⁹ regno
victuri ſūt. Felix pr̄ia ante deū ſemꝑ eē:quē iā nō
formides offendere. Adde:qđ tale ꝑmium eſt illū vi
deri ad quē nullo modo poſſit nūc vel ipſa cogitatio
peruenire. Sic in iſtis pauciſſimis vbis:felicitatis il
lius ꝗ̄uis tectuꝫ:aliqđ tn̄ nobis deſignaꝛ iudicium.
{[Et viuet ⁊ dabitꝛ ei de auro arabie:⁊ adorabunt de
{ipſo ſemꝑ tota die benedicent †eū.] Ecce iaꝫ ꝑdicte Al. et
viſionis quintus eſt modus:vbi ꝑſentiā dn̄i ɔtuliſſe
dicit fidei votū ⁊ firmamēta terrarū. Nā cuꝫ dicit:
Et viuet:eternitatē ei⁹ maieſtatis oſtēdit:ſicut in ve
teri teſtamēto crebro legitꝛ:Uiuit dn̄s. Uiuit ergo:
nō creature cuiuſqꝫ vita qua vel angeli potiunꝛ:ſed
beatitudine ſingulari qua ſola trinitas ſancta ꝑfrui
tur. Sequitꝛ:Et dabitꝛ ei de auro arabie. Aurum ara
bie pre ceteris terris ferꝛ eſſe puriſſimū:⁊ ſūmo ſplē
dore ſpcioſum. Qđ bene ad ſapientiā referꝛ:qm̄ legi
mus: Accipite prudētiā ſicut argētū:⁊ ſapiētiā ſicut Prouer.8.
aurū ꝓbatū. De iſta ergo ſapia que per aurū arabie
ſignificaꝛ:dabitꝛ dn̄o munus:cū ad eū deuoti purga
tiſſimo corde puenerint. Siue magoꝝ munera for
taſſe ſignificat:que merito auro arabie comparanꝛ:
qm̄ puritate cordis oblata ſunt. Antiqui aureū colo ETY
rē pulcherrimū vocauerūt. Et ideo aurū ab aura di
ctū eē voluerūt:qđ nimis gratiſſimo colore reſplen
deat. Nā hodieqȝ aureū dicim⁹:qđ pulchrū volum⁹
eſtimare. Sequitꝛ:Et adorabunt de ipſo ſemꝑ. Hoc
ad humanitatē ipſi⁹ ɔſtat referri:quando ore ꝓprio
quēadmodū oraret inſtituit. Notū eſt enī dn̄ice oro
nis beneficiū quo vtitꝛ ſemꝑ eccl'ia:quā ſanctiſſim⁹
pater Cyprian⁹ cartaginēſis antiſtes ⁊ martyr:ꝑm⁹
exponēs:breuitatē illā ꝓfundiſſimam:mirabili elo
quētie decore dilatauit. Adiecit:Tota die bn̄dicent
eū. Tota die:toti⁹ vite nr̄e tēpus oſtēdit:que merito
dies dicitꝛ:qꝛ fideliū vite nullis tenebris obcecanꝛ.
{[†Et erit firmamētū in terra in ſūmis montiū:ſuꝑ Al. nõ habet
{extollet ſuꝑ libanū fruct⁹ ei⁹.] Sūma mōtiū:excel
lentiā ſignificāt ꝓphetarū:quos frequēter dixim⁹ ac
cipi debere ꝑ mōtib⁹. Firmamētū aūt iſtoꝝ mōtiū
eſt vtiqȝ dn̄s Chriſt⁹:qm̄ qđ per illos de ipſo ꝑdictū
eſt:eodē veniēte ɔſtat īpletū. Sequitꝛ:Superextollet
ſuꝑ libanū fruct⁹ ei⁹:qꝛ ſupinas ſanctos dei mōtib⁹ cō
parauit:⁊ ipſe eſt mōs mōtiū:hic elect⁹ eſt mōs:cui⁹
fruct⁹ cōparetꝛ dn̄o Chr̄o. In libano ſiqđē:ſicut ſepe
diximꝰ:cedri naſcunꝛ eximie:ſūmaqȝ ꝓſpitate pol
lētes. Sed qđ pōt fructib⁹ dn̄i ſil'e reperiri:a quo ſan
cti ꝓducunꝛ excelſi: Neqȝ enī tale eſt ꝗ̄uis pceras

arbores in quālibet altitudinē creſcere vel nubila tā-gere:q̄le beatos ad celeſtis regni gaudia peruenire. [Et florebūt de ciuitate ſicut fenū terre. Sit nomē eius benedictum in ſecula.] Nōnullas videt̄ facere queſtionē:q2 fenum terre nunc eterne vite ſimile facit:qd̄ frequenter impijs legit̄ comparatū. Qd̄ oīno nō debet permouere. Sicut enim dicit̄ Chriſtus leo q2 potens rex ferarū eſt:ex alia vō parte diabolus intelligit̄ leo:q2 ferox et truculentus eſſe dinoſcit̄:ita et fenū q2 primitiuus terre fructus eſt:virēs atq3 gratiſſimus:ſanctis dn̄i nō incōgrue comparat̄. Ex illa vō parte qua cito areſcit atq3 ſuccidit̄:peccatorib⁹ iure ſimilat̄. Ita fit vt diuerſis qualitatibus inſpectis: vna eadēq3 res diuerſimode comparet̄. Florebunt ergo de ciuitate iuſti:id eſt:eccleſia dei:ſicut fenum terrenū⁹ nō etas ſanctis:ſed decora viriditas cōparat̄. Et inſpiciendū qd̄ dicit:De ciuitate florebūt:nō in ciuitate:q2 de iſta ciuitate hui⁹ ſeculi:in illa florebunt beatitudine ſempiterna. Hic enim tribulationibus afficiunt̄:vt ibi perpetua gratulatione coronētur. Sequit̄:Sit nomen eius benedictum in ſecula. Poſtq̄ deſcripſit beatitudinē ſanctorum:reuertit̄ ad laudē dn̄i:quo illi beati ſūt. Ac ſi diceret: In eternū glorificet̄ deus:qui eternā gloriā pſtatur⁹ agnoſcit̄. [Ante ſolē permanet nomen eius. Et benedicent̄ in ipſo omnes trib⁹ terre:oēs gētes magnificabūt eū.] Janua ſexte partis aperit̄:vbi eternitas dn̄i ſignificat̄:et terrarū oīum generale ſeruitiū. Et ne ſanctum dei filiū tēporalē aliqs blaſphema cogitatione ſentiret:ante oēm creaturā nomen ei⁹ pmanere pfeſſus

Ioan.1. eſt:ſicut euāgeliū dicit:In pricipio erat verbū:et verbum erat apud deū:et deus erat verbum:hoc erat in pricipio apud deū. Ecce nomē ei⁹:qd̄ pmanet in eternū. Nā vt illud verū intelligas:qd̄ eſt poſitum. Ante ſolē. Sequit̄:Omnia per ipm facta ſunt:et ſine ipſo factū eſt nihil. Uides ergo nomē eius extitiſſe ante creaturas vniuerſas:quippe qui creator eſt omnium.

ETY Nomē eni dictū eſt:q notā rem faciat. Hic ſolē pro oibus creaturis ponit:q2 cōſpectibus noſtris gratior

SCHE elucēſcit. Hec eſt enim ſpecies ſchematis Synecdo-

Y che:que ſignificat a parte totū. Sequit̄:Benedicentur in ipſo omnes trib⁹ terre. In ipſo:dn̄o Chriſto dicit:ſicut et Abrae dictū eſt: In ſemine tuo benedicen-

Gen.22. tur omnes trib⁹ terre. Et q2 trib⁹ noiauit:ne hoc de paucis gentib⁹ intelligere potuiſſes:que ſub hoc nomine populū habuerūt diuiſum:addidit:Omnes gētes magnificabūt eū. Magnificabūt eū dicit:laudabunt vtriq3 ſignificat. Nā illū qui pōt facere grādiorem:cui oēs virtutes ſummitateſq3 deſeruiūt. Sed illū pdicando nos magnificamur:q2 ipſius laude pficimus. Hoc eni ad pconiū deitatis eius dici:nulla pōt diuerſitas diffiteri. [Benedict⁹ dn̄s deus iſrael:

Al. non hēt. qui facit mirabilia magna ſolus.] Septima vō ps que ſupereſt introit̄:vbi decurſis oibus:dn̄s Chriſt⁹ magna exultatione laudat̄. Qn̄ado dn̄m pdicamus benedicere quidē illum dicimur:non q per nos aut ſanctificet̄ aut creſcat:ſed cum nos ille ſua benedictione ſanctificat:tunc et initio prouenit et augmen-

DEF ta procedunt. Et qui ſit iſte dominus:per quintā ſpeciē definitionis euidēter inſinuat:deus iſrael:id eſt: de⁹ vniuerſe terre:ſicut ali⁹ pphēta dicit:Qui eruit te de⁹ iſrael:ipſe de⁹ vniuerſe terre vocabit̄. Addidit Qui fac̄ mirabilia magna ſolus:q2 nullo indiget adiutore. Nā lz et angeli et multi iuſti miracula faciant nō ſoli:ſed dn̄o iuuāte perficiunt. [Et benedictū nomen maieſtatis eius in eternū:et in ſeculū ſeculi:et

Al. ad hoc replebitur maieſtate ei⁹ ois terra:fiat fiat.] Superiore verſu deū dicit eſſe benedictum:ſecūdo nomē maieſtatis eius:ſcilz q2 de Chriſto dicti ſunt chriſtiani:qd̄ vocabulū totius orbis terminū ſacra veneratione cōpleuit. Nā ſicut ipſe eternus eſt:ita et nominis eius pconia perſeuerant. Nā qd̄ ſequit̄:Et replebit̄ maieſtate eius ois terra:ſanctos dicit:qui ipſius clarificatione repleti ſunt. Terrā eni hic:oēm fidelē debem⁹ accipere:qualem reuera dn̄s replere dignatur. Adiecit:Fiat fiat. Optātis eſt quidē dicere fiat: ſed nimiū deſiderantis ipm repetere. Qd̄ magis ad myſteriū aliquoꝝ pſalmoꝝ poſitū debemus aduertere:nō ſicut aliquib⁹ viſum eſt:libri vnitatē ad multas perducere ſectiones. Magnificus pſalmus:quē geminata vota ſecuta ſunt. Aduentus eniz dn̄i oīno debuit deſideranter optari. Concluſio.

Perpendamus adiutores eximij:cōtra Eutici et Neſtorij bella nefaria olim nobis arma recte fidei fuiſſe pulſa:vt in duabus naturis veriſſimis atq3 perfectis:in vna perſona exiſtere et permanere credatur dei filius dominus Jeſus chriſtus:ne ad eos comprimendos laborare poſſimus:qui tante auctoritatis robore commonemur. Nā cū vtrāq3 naturā in hoc pſalmo reperiamus expreſſam:Euticis prauum dogma vnam naturam defendentis expellit̄. Cum vō vna pſona Chriſti dn̄i pdicat̄:Neſtorij venena damnant̄:q2 cum hic pſalmus duas operationes dicat:vnam tamē domini Chriſti cognoſcit̄ predicare perſonā. Nō eni quicq̄ plurali numero dixit:q2 vnū filium credi voluit. Ipſe eſt eni qui ex patre ante ſecula natus eſt:qui in vtero virginis carnē noſtre mortalitatis aſſumpſit: homouſion pr̄i ſm diuinitatē:homouſion quoq3 nobis ſm humanitatē. Inuiſibilis deitate:fact⁹ eſt humanitate viſibilis. Pati homo pp̄ter nos dignatus eſt:per ſe impaſſibilis deus:nō ſūmitatē diuinitatis imminuens:ſed humilitatē carnis exaltans. Hoc ſancta pphētia dicit:hoc euangelicus frequēter textus inſinuat:hoc per totū mundum beata canit eccleſia: vt a catholica fide ille cognoſcat̄ extraneus qui talī non fuerit ſtabilitate fundatus. Memēto preterea: q hic quartus eſt pſalmus ex his quos de duab⁹ naturis locuturos eſſe prediximus.

Explicit expoſitio in pſalmum. 71[m].

Defecerunt laudes Dauid filij ieſſe:pſalmus Aſaph. LXXII.

Quam bonus iſrael de⁹:his qui recto ſunt corde. Mei aūt pene moti ſunt pedes:pene effuſi ſunt greſſus mei. Quia zelaui ſup iniquos:pacē peccatoꝝ vidēs. Quia nō eſt reſpect⁹ morti eoꝝ et firmamentū in plaga eoꝝ. In labore hominū nō ſunt:et cū hoibus nō flagellabunt̄. Ideo tenuit eos ſuperbia:operti ſūt iniquitate et ipietate ſua. Prodijt quaſi ex adipe iniqtas eoꝝ:trāſierūt in affectū cordis. Cogitauerūt et locuti ſunt nequitiā:iniquitatē in excelſo locuti ſunt. Poſuerūt in celum os ſuum:et lingua eoꝝ tranſiuit in terra. Ideo

ↄuertet̃ pplus meus hic: ⁊ dies pleni inue
nient̃ in eis. Et dixerũt: quo modo ſcit de⁹:
⁊ ſi eſt ſciẽtia i excelſo? Ecce ipſi peccatores
⁊ abundãtes in ſeculo: obtinuerũt diuitias.
Et dixi: ergo ſine cauſa iuſtificaui cor meũ
⁊ laui inter inocẽtes manus meas. Et fui fla
gellatus tota die: ⁊ caſtigatio mea in matu
tinis. Si dicebã narrabo ſic: ecce nationẽ fi
lioꝝ tuoꝝ reprobaui. Exiſtimabã vt cogno
ſcerẽ: hoc labor eſt ante me. Donec intrem
in ſanctuariũ dei: ⁊ intelligã in nouiſſimis
eoꝝ. Verũtamen ꝓpter dolos poſuiſti eis:
deiecisti eos dũ alleuarent̃. Quo modo fa
cti ſũt in deſolationẽ ſubito defecerũt: perie
rũt ꝓpter iniquitatẽ ſuã. Velut ſomniũ ſur
gentiũ: dñe in ciuitate tua imaginẽ ipſoꝝ ad
nihilũ rediges. Quia iflãmatũ eſt cor meũ:
⁊ renes mei cõmutati ſunt: ⁊ ad nihilum re
dactus ſum ⁊ neſciui. Ut iumentuꝫ factus
ſum apud te: ⁊ ego ſemper tecuꝫ. Tenuiſti
manum dexteram meã: ⁊ in voluntate tua
deduxiſti me: ⁊ cũ glĩa ſuſcepiſti me. Quid
enim mihi eſt in celo: ⁊ a te quid volui ſup
terram? Defecit caro mea ⁊ cor meũ: deus
cordis mei ⁊ pars mea de⁹ in eternũ. Quia
ecce qui elõgant ſe a te peribunt: perdidiſti
omnes qui fornicantur abs te. Mihi autẽ
adherere deo bonuꝫ eſt: ponere in domino
deo ſpem meam. Ut annũtiem omnes pre
dicationes tuas: in portis filie ſion.

Um in titulis ſuperioꝛib⁹ Dauid tm̃ vi
deat̃ aſcript⁹: hic addidit fili⁹ Jeſſe: ſcilꝫ
vt illũ Dauid patrẽ Salomonis intelli
gere debeamus: qđ ad pſonã exprimẽdã
ꝓphete cõpetenter adiectũ eſt. Hec no
DEF na eſt ſpecies definitionis: quã greci cata hypotypo
ſin: latini per quandã imaginẽ dicũt: quando notata
matre vel pr̃e ad intelligentiã īdiuidue pſone ſenſus
noſter adducit̃. Cõgregantur etiã multe res ad pſo
nas cõmiter exprimẽdas: vt eſt illud: Socrates fili⁹
Sophroniſci: cui⁹ mater eſt phenarete: caluus: vetu
ſtiſſimus. Hec enĩ oĩa: ſolũ Socratẽ indicare ac defi
nire noſcunt̃. Sed in hac re tãta ponẽda ſunt: quãta
pr̃e indiuidui de quo querit̃ ab oĩbus ceteris ſeque
ſtrare pſonã. Laudes ergo iſtius Dauid defeciſſe di
cit: qđ niſi pſcrutemur oĩno ↄtrariũ eſt: vt in medio
pene opere ꝓphete dicat ꝑconia defeciſſe. Sed cau
ſam hui⁹ dicti ab origine perquiramus. Cũ iſraeliti
cus populus de terra egypti: per miracula humanis
oculis apparentia liberaret̃: pro collatis beneficijs
deo laudes per ſacrificia pecudũ ⁊ inſtrumẽtoꝝ mu
ſicoꝝ cõſonatione reddebat: que in figurã facta ſũt
vſqꝫ ad plenitudinẽ temporis quo Chriſt⁹ dñs adue
niret. Iſte ergo laudes tẽporales que pro diuinis be
neficijs reddebant̃: defecerunt atqꝫ mutate ſunt: qꝛ
nũc eccleſia catholica imolatione corporis ⁊ ſangui
nis Chriſti ſanctã peragit pſalmodiã. Sequit̃: Pſal

mus Aſaph. Aſaph ſignificare ſynagogã: hebrea lin INTER
gua teſtat̃: que dñm quidẽ colebat: ſed videndo flo
rere malos: in peſſimas cogitationes inciderat: ex cu
ius perſona in hoc pſalmo ipſe Aſaph loquit̃: qui in
ſuo nomine ſynagoge ↄtinet ſignificationẽ. De gen
tibus enĩ populis ⁊ de his qui legẽ dñi ſuſceperunt:
multa dictur⁹ eſt: que ad emẽdationẽ noſtrã vtiliter
dicunt̃: ne talib⁹ cogitationib⁹ polluamur. Diuiſio.
Icut diximus: Aſaph ex typo ſynagoge
per totũ loquit̃ pſalmũ. In prima parte
ↄelaſſe ſe dicit felicitatẽ mundi: pacẽ cõ
tuens peccatoꝝ: admirans cur inimicis
dei ⁊ paganis pſperitas tanta ꝓuenerit:
vt os ſuũ vſqꝫ ad celũ extollere viderent̃. Secũda
parte: reuerſurũ dicit populũ ſuũ ad ſalubre ↄſiliũ: ⁊
priſtine cogitationis erubeſcere prauitatẽ: donec vl
tima ipſoꝝ intelligere atqꝫ conſpicere mereat̃. Ter
tia parte: propter dolos ſuos mala impijs prouenire
teſtatur: qꝛ ſanctos viros felicitate ſua ſcandaliꝫare
videbantur: ſe tamẽ beneficio domini de his malis
aſſerit eſſe liberatũ. Quarta dicit: quo modo ad pfe
ctũ itellectũ dño miſerãte ꝑuenerit. Expoſitio.
Uam bonus deus iſrael: hĩs q̃ recto ſunt corde.] Al. his qui recto ſunt
Recordatus Aſaph qm̃ iſti⁹ ſeculi felici
bus inuidiſſet: ⁊ vſqꝫ ad nimiã triſticiã
inde ꝑuenerit: qꝛ dñs peccatores in hoc
ſeculo florere pateret̃: ſeipſe cõdemnãs
enunctauit verã ſuauẽqꝫ ſubſtantiã dicens: bonũ eſſe
deum: ſed his qui recto ſunt corde: id eſt: qui operas
eius ſtudio pietatis intelligunt. Unde aduertit̃ pra
uis diſtortiſqꝫ mortalib⁹ diſpoſitionẽ ei⁹ ſacrilegis
cogitationib⁹ diſplicere. Sic ſanis oculis ſereniſſim⁹
ſol refulget: e cõtra obſcurus videt̃ illis quoꝝ lumi
na infirmitate detinent̃. [Mei aũt pene moti ſunt
pedes: pene effuſi ſunt greſſus mei.] Ut intelligeres
ſanctũ virũ ↄtra ſe ſuperioreꝫ ꝓtuliſſe ſniam: qđ fa
miliare ſemꝑ eſt iuſtis ſuũ ꝓfitet̃ errorẽ: vt pene la
pſum ſe diceret: cui adminiſtratio dñi irrationabili
ter diſplicebat. Scriptura frequẽter per tropologiã
appellat pedẽ: arbitriũ mẽtis: quo fixa voluntate cõſi
ſtit. Hũc dicit pene fuiſſe cõmotũ: quãdo a vero itel
lectu eius animus diſcrepabat. Nã cũ dicit: pene: ci
to ſe ad viã veritatis rediſſe cõmemorat: vt damna
ret errorẽ qui ſurripe feſtinabat. Sequit̃: Pene ef
fuſi ſunt greſſus mei. Greſſus ſignificare dixim⁹ act⁹
humanos: quib⁹ per vite noſtre ſemitas ambulam⁹.
Ergo greſſus iſti bone ↄuerſationis pene in aliã par
tem fuerunt dilapſi: quando ſub ingratitudine ani
me videbantur impijs tanta concedi. Et reſpice: qꝛ
pene effuſos dicit greſſus ſuos non lapſos: vt intelli
gas vigorem mentis noſtre tanquã liquidum elemẽ
tum diſpergi poſſe: cum a vera cogitatione ceperit
diſcrepare. Unde intelligimus ⁊ ſanctis viris cogi
tationes prauas frequenter ſurripere: ſed iterum in
ſanitatem priſtinã eos reuerti: quando a ſemetipſis
fuerint celeriter domino preſtante correcti. [Quia
ↄelaui ſ in peccatoꝛibus pacem peccatoꝛuꝫ videns.] Al. ſuper iniquos
Secuta eſt cauſa cur greſſus ei⁹ viderent̃ effundi: qꝛ
peccatoribus ſic fuit inuidus: vt eos grauiter ferret
quietos. O incongruum ↄelum inuidere perituris: ⁊
eos putare felices: quos eterna certuꝫ eſt damnatio
ne percelli. Sequitur: Paceꝫ peccatoꝝ videns. Re
uera qꝛ pax iſta nõ intelligit̃ ſed videt̃: aſpectus no
ſtros eludens: ſed in ſuauece grãdeſcẽs. Nã cuꝫ pec
catores vident̃ locupletes: multiſqꝫ dñari populis

τ in mūdo nō eſſe qđ timeant: putanť habere pacē.
Sed pax iſta cum ꝯſciētia ſemꝑ litigat: rixať intrin
ſecus: τ cum hoſtem non habeat ſecuꝫ ipſa decertat.
M. reſpon⁹ ⸢ Quis nō eſt ⁱdeclinatio morti eoꝝ: τ firmamentū
in plaga eoꝝ.⸣ Adhuc dicit de ꝓſperitatib⁹ impioꝝ.
Ait enī: Quia non eſt declinatio morti eoꝝ: id eſt: q̄
in mortē citius nō declinant: nec ꝯle ꝓtinus vrgenť
extremo: ſed cū eis ad penitendū deť ſpatiū vite: il
li magis ſcelera probanť augere. Sequiť: Et firma
mentū in plaga eoꝝ: ſubaudiendū: nō eſt: q̄ñ vel ſi
eos hic ꝯtingat aliqua aduerſitate perſtringi: diuti
na illis nō videť ꝑmanere triſtitia: τ ideo ad medi
cū nō recurrūt: q: nequaq̄ꝫ in mundanis lāguorib⁹
M. labore ⸢ longo tēpore iacuerūt.⸢ In ⁱlaborib⁹ hominum nō
ſunt: τ cum hoībus nō flagellabunť.⸣ Homines: hic
ſanctos viros itelligamus: qui τ labores in hoc ſecu
lo ſuſtinēt: τ diuerſarū afflictionū flagella patiunťr
vt correcti ad dn̄m redire mereanť. Iſtud peccato
rib⁹ obſtinatis nō ꝯuenit: qđ ad ſalutē dať deuotis.
Si vō dictū ꝯtra ſpirituales nequitias eſtimamus:
pōt de ipſis ꝯuenięter aduerti: qui in hoc mūdo ſce
lerib⁹ ſuis ꝯgruas nō recipiunt vltiones. Nec cū ho
minib⁹ flagellanť: qui cū ſequacib⁹ ſuis dn̄a iuſſio
ne damnandi ſunt. Tribulatio ſiquideꝫ iſtius ſeculi
fidelib⁹ potius correctio eſt: quā impij nō accipiūt:
⸢ q̄ñ a futuris munerib⁹ arcebunť.⸢ Ideo tenuit eos
M. nō haba ⸢ ſuperbia ⁱeoꝝ: operti ſūt iniquitate τ ipietate ſua.⸣
Intēdamus quo ꝑuenerit peccatoꝝ reſoluta ſecuri
tas: τ deſinamus illoꝝ gaudijs inuidere: quos in fo
ueam cognoſcim⁹ irruiſſe. Maloꝝ quippe libertas
ꝯfert abſoluta ſuperbiā: dum ꝯtemptū ſemꝑ nutrit
īpunita ꝓteruitas: τ ſubiectū ſe malis eſſe nō credit:
qui nihil qđ obuiare poſſit expauerit. Tenuit auteꝫ
dixit: id eſt: quaſi quibuſdā manibus apprehēdit: vt
elabi nequeant cū iaꝫ teneanť aſtricti. Supbia eoꝝ
dixit: que reuera diaboli eſt. Ipſo enī auctore hoc fa
cin⁹ extitit: qđ eū eterna cruciatione damnauit. Se
DOG quiť: Operti ſunt iniquitate τ impietate ſua. Si di
xiſſet: amicti: eſſet illis forſitan vel liberū caput: ſed
cum dicit: opertos: totos eos intelligam⁹ eſſe demer
ſos. Iniquitas eniꝫ pōt eſſe mediocris: ſed addidit
īpietatē: que maloꝝ oīum ꝓbať extrema. Et ꝯſide
ra: q̄ñ hic v̄ſus τ ſubſequētes: maloꝝ ſcelera moreſ
⸢ qꝫ deſcribūt.⸢ Prodijt quaſi ex adipe iniquitas eoꝝ
M. affectū ⸢ trāſierūt in ⁱdiſpoſitionē cordis.⸣ Ex macie ꝑuenit
malitia: quādo ſcelus aliqđ quiſqꝫ mundanis opib⁹
deſolatus excogitat. Ex adipe aūt ꝓcedit iniquitas:
quando hi qui affluentia ꝑſentis ſeculi dn̄o ꝑſtante
repleti ſunt: quicq̄ꝫ in diuinā detractionē declinant.
Pingue eſt enī validūqꝫ peccatum: qđ arbitrio ma
gis q̄ꝫ neceſſitate cōmittiť. Nā vt exaggereť culpā:
in abundantia rerū eos dicit deliq̄ſſe: q̄ꝫ aliqđ ſcelus
īopie excuſatione cogitaſſe. Addidit: Trāſierunt in
diſpoſitionē cordis. Trāſierunt: quaſi a rectis ſemi
tis errauerūt. Nā hodieqꝫ ſic dicim⁹: Trāſiuit nos:
quando ab aliqua veritate ſenſus noſter errauerit.
Peccatores enī in diſpoſitionē cordis trāſierunt: id
eſt: errauerunt: quādo forte teterrima rationabiles
⸢ hoīes inſenſatis idolis ſeruiebāt.⸢ Cogitauerūt τ lo
cuti ſunt nequitiā: iniquitatē in excelſo locuti ſunt.⸣
Duplex malū eſt nequitiā cogitare: eamqꝫ tanq̄ꝫ bo
nū aliqđ palā ꝓferre. Nam quē decuerat ꝓpter co
gitationē ſceleris penitere: culpā geminat dum faci
nora cogitata diuulgat. Illud maxime qđ ſenſiſſe ne
fariū eſt: dixiſſe ſacrilegiū. Sequiť: Iniquitatem in
excelſo locuti ſunt: Hoc eſt qđ mens ꝑfida parturie
bat: vt ꝯtra ſuū auctorē blaſphema v̄ba loquereť: vt
illū quē laudare nemo digne ſufficit: ad iraꝫ ꝓuocet
⸢ in furioſa loquacitas.⸢ Poſuerūt in celū os ſuū: τ lin
gua eoꝝ trāſiuit ⁱſuꝑ terrā.⸣ Ponit in celū os ſuū: M. in terra
qui Iouē: Mercuriū: ceteroſqꝫ portenta q̄ꝫ numina: DOC
deo putat eſſe ſimilia. Ponit etiā in celū os ſuū: qui
res humanas tyrānica volūtate trāſgreſſus: maloꝝ
ſuoꝝ nullū fore putat vltorē: ſed poti⁹ ſupba iniqui
tate ſubiectus: deuꝫ credit nō cognoſcere qđ differt
in tempore vindicare. Seqniť: Et lingua eoꝝ tranſi
uit ſuꝑ terrā. Super terrā vtiqꝫ trāſeunt: qui vltra
mēſurā humanitatis loquunť: τ dum ſint ipſi ibecil
litate fragiles: tenere ſe īmortales eſtimant dignita
⸢ tes.⸢ Ideo ⁱreuerteť huc populus me⁹: τ dies pleni M. cōuertet ꝑplus me⁹ hic
inuenienť in eis.⸣ Poſtq̄ꝫ maloꝝ licentiā deſcripſit
τ ꝯſuetudines peſſimoꝝ: nunc veniēs ad ſecūdā par
tem ad viā veritatis: ideo reuerſurū populum dicit:
q̄ñ dn̄i illuminatione complēdus eſt. Sed q: illos
reuerſos dicimus: qui de locis patrioticis exierunt:
ꝯgruū eſt illos hic populos aduertere qui aliquādo
in accepta dn̄i lege māſerūt: ſed per varia deſideria
imūdana diſperſi ſunt: τ iterū correcti ad dn̄i ꝑcepta
redierunt. Quapropter Aſaph hunc populū ad ſe re
diſſe dicit: qui ad agnitionē veritatis: dn̄o ꝑſtante re
uerſus eſt. Sequiť: Et dies pleni inuenięntur in eis.
Dies pleni ſunt: quādo Chriſtus dn̄s in plenitudinē
temporis quē ꝓphete cecinerūt aduenire dignatus
eſt: ſicut Apoſtolus dicit: Cū aūt venit plenitudo tē Gal. 4.
poris: miſit deus filiū ſuū. Tunc ergo dies pleni iu
daicū populū ꝑſidia ſua vacuatū repperierūt: quan
do inter eos aliqui corde reuelato Chriſtū dominū
⸢ ꝯſpicere meruerūt.⸢ Et dixerunt quo modo ⁱſciuit M. ſcīt
deus: τ ſi eſt ſcientia in excelſo:⸣ Illos quos ſuperi⁹
reuerſos eſſe memorauit: nūc ex qua cogitatione trā
ſeant euidenter exponit: vt domini miſericordia de
clareť: qui de blaſphemis facit iuſtos: τ de inſipienti
bus populis prudentes efficit ac deuotos. Dubitaue
rānt enim ſciſſe deuꝫ tot mala ſceleratiſſimos com
miſiſſe: quibus videbant omnia mūdi ſecunda pro
uenire: neſcientes penas eos grauiores īcurrere: qui
tamdiu ex peccatis in ſua probati ſunt obſtinatione
manſiſſe: ſicut τ nonageſimuſtertius pſalm⁹ dicit de
talibus. Et dixerunt nō videbit dominus: nec intel Ps 93.
liget deus iacob. Sequitur: Et ſi eſt ſcientia in excel
ſo. Blaſphemus iſte ſenſus eſt: τ in inſipienti volun
tate conceptus: dubitaſſe ſcientiam eſſe in eo qui ſa
pientiaꝫ humano donat ingenio: qui τ angelos ipſos
τ poteſtates celoꝝ prouidentie luce locupletat. Sci ETY
tus eniꝫ dictus eſt: quaſi ſcire citus. Unde ſupra me Ibidem.
moratus pſalmus dicit: Qui plantauit aurem nō au
diet: qui finxit oculū non cōſiderat: qui corripit gen
⸢ tes non arguet.⸢ Ecce ipſi peccatores τ abundantes
in ſeculo: obtinuerunt diuitias.⸣ Proditum eſt: qđ in
ſipientium corda fatigabat: quorum ratiocinatio eſt
ſine ratione: tractatus ſine cōſilio: cogitatio ſine ſa
pore: vt ideo non putaret deum ſciſſe qđ agiť: q: pec
catores diuitias poſſidebant: quaſi illis iuſtis ac fi
delibus talia ſit pollicitus: τ non magis pauperes in
mundo eſſe voluit quibus celorum regna promiſit.
⸢ Et dixi: ergo ſine cauſa iuſtificaui cor meum: τ laui
inter innocentes manus meas.⸣ Aſaph ſe quoqꝫ fa
tuis cogitationib⁹ ꝯfiteť illuſum: ſicut ſuperi⁹ dixit:
Mei aūt pene moti ſunt pedes: pene effuſi ſūt greſ
ſus mei: vt cū ſe profiteť talia repudiaſſe: in noſtris

ſenſib⁹ cogitationes nõ ſinat vllaten⁹ introire. Qua propter increpatiue pñũciandũ eſt: Ergo ſine cauſa iuſtificaui cor meũ: quaſi inani ſpe aliquis ſe putet illuſũ: ſi in hoc ſibi mũdo fructũ iuſtitie nõ ſentiat eſſe collatum. Cauſa enĩ a caſu dicta eſt: ꝙ ſepe bona ſit: ſepe mala. Hoc gen⁹ cauſe ab oratorib⁹ anceps dicit̃: qḋ maxime in deliberationib⁹ ꝑuenit: quãdo dubius eſt anim⁹ quid ſequat̃. Addidit: Et laui iter innocentes manus meas. Adhuc ipm qḋ cepit: exequitur. Ac ſi diceret: Quid mihi ꝓfuit ꝓbabili me ꝯuerſatione tractaſſe: ſi diuitias poſſident qui vitia non relinquũt: Lauat enĩ iter inocẽtes manus ſuas: qui pias operas laudabili peragit inſtituto. Naꝫ Pilat⁹ nõ lauit iter inocentes manus ſuas: quãdo flagellatũ dñm cruci tradidit affigẽdũ. [Et fui flagellat⁹ tota die: ⁊ index me⁹ in matutino.] Quaſi penas ſuas adhuc cõmemorat: quas vt illi videbat̃ irrite ſuſtinebat: vt iſte flagellatus pauper eſſet: cũ ipius ſecur⁹ ſuas diuitias poſſideret. Peſſima reputatio: ſed vicina correctio. Sicut egrotis fieri ſolet: qui tunc diutino languore liberant̃: quãdo in egritudinis fine eos copioſior febriũ flãma ſuccẽderit. Sequit̃: Et index me⁹ in matutino. Ecce iã ad tẽperiẽ ſanitatis redyt: qui morboſis calorib⁹ eſtuabat. Indicẽ dicit ſibi dominũ Chriſtũ: qui nobis viã veritatis euãgelicis ꝑdicationib⁹ indicauit: ⁊ tẽpore matutino reſurgens: ſpem noſtrã de iſto mũdo auferẽs: ad celorũ regna ꝑtendit. [Si dicebã narrabo ſic: ecce nationẽ filioꝝ tuoꝝ ſeni diſpoſui.] Jam vicine veritate commonitus: ſecũ ipſe deliberat: ⁊ ad tantã rem ꝑduct⁹: cogitatione multiplici fluctuat. Dicebat enĩ: Si annũtiauero plebi deũ mortalia nõ curare: occurrere ſibi putat ꝑdicationes priores quas iſraeliticis ante ꝑdixerat: vt deũ colerent celi terreꝗ creatorẽ: qui per ſuã ſapiẽtiã vniuerſa diſponit: bonis maliſꝗ pro ſuorũ actuũ qualitate reſtituens. Quo modo ergo poterat aliter narrare: qui talia viſus eſt ante docuiſſe. [Exiſtimabã vt cognoſcerem: hoc labor eſt ante me.] Primus gradus eſt ſciẽtie: quãdo cepimus intelligere minime noſſe qḋ ante nos ſcire putabam⁹. Pri⁹ enĩ ꝑſuaſerat ſibi deũ nõ curare mortalia: qm̃ peccatores videbat diuitias poſſidere: modo aũt exiſtimat eſſe querendũ: vt veritatẽ rei mereat̃ agnoſcere. Cõſtat ergo repudiatũ ꝑorẽ ſenſum: quãdo alter vt agnoſcat̃ exquirit̃. Sequit̃: Hoc labor eſt ante me. Reuera eſtuanti laborioſum erat tantã rẽ lucida veritate cognoſcere: vt ⁊ ꝓſperitates peccatoꝝ deſpiceret: ⁊ dñi patiẽtiã veritatis ipſi⁹ ꝯſideratione laudaret. Ante me qḋ dixit: fortitudinẽ difficultatis oſtendit. Quis enĩ molẽ iſtã ignorãtie: niſi per gratiam poſſit diuinitatis irrumpere: Sicut ⁊ in alio pſalmo legit̃: Et in deo meo tranſgrediar murũ. [Donec intrem in ſanctuariũ dei: ⁊ intelligã in nouiſſimis eoꝝ.] Aduertit aliqñ Aſaph qḋ intelligere feſtinabat. Repetit enĩ ꝑdicte queſtionis aliter vitatẽ ſe nõ potuiſſe cognoſcere: niſi legẽ diuinã qḋ eſt ſanctuarium dei ꝯueniens intelligeret nouiſſima peccatoꝝ: quo modo in futuro iudicio felicitas humana dãnabitur: que hic ad tempus florere monſtratur. Quo remedio heſitatio cũcta ſublata eſt: q2 nõ debet pius anim⁹ offendi: cũ ſe magis reb⁹ talib⁹ ſentiat edoceri. Qḋ gen⁹ orationis deliberatiuũ dicit̃: qn̄ ⁊ partes ponunt̃: que nos dubios reddunt: ⁊ eligit̃ ſnĩa que ⁊ vtilitati ꝯueniat ⁊ decori. Dixit enim qḋ eis ſcrupulũ cõmouebat: Si dicebam narrabo ſic. Occurrebat vtiꝗ illa feda varietas: Ecce natio filioꝝ tuorum cui diſpoſui. Ad poſtremũ eligit̃ ſentẽtia que cũcta ſaluaret: Hoc labor eſt ante me donec intrẽ in ſanctuariũ dei ⁊ intelligã nouiſſima eoꝝ. Sic deliberatiuũ genus: partib⁹ ſuis regulari obſeruatione cõpletũ eſt. Sciẽdũ eſt ſane: de topicis oĩa qdẽ argumẽta ꝓcedere: ſed quãdo generaliter dicunt̃: ad dialecticos ꝑtinẽt: quãdo autem particulatim ⁊ ſpecialiter exprimunt̃: oratorib⁹ ꝯuenire nõ dubiũ eſt. [Uerũtamẽ ꝓpter dolos poſuiſti eis ⁊ mala: deiecisti eos dũ alleuarent̃.] Aſaph venit ad tertiũ membrũ: vbi peccatoꝝ cõmemorat viſiones: quas ſuperi⁹ eis dixerat in futurũ grauiter infligendas. Et ne olno in mũdo mali putarent̃ imunes: aut ſcelera ſua crederent̃ habere modis oĩb⁹ ipunita dicit: Poſuiſti eis mala: vt quãuis mundana felicitate potiant̃: reatũ in ſe geſtent qui nõ põt deſerere oĩno crimĩnoſos. Nã tales etiã hic frequenter icurrũt ruinas: quas eoꝝ vel ſuſpicio non habebat. Sequit̃: Deieciſti eos dum alleuarent̃. Deieciſti dum dicit: ex alto ſignificauit eliſos. Et vt hoc intelligeres: addidit: Dum alleuarent̃: id eſt: dum in cornu ſuperbie amplitudine ruinoſa ꝯſcenderẽt. Et ꝑpende: q2 ipm tempus eleuationis ſignificat qḋ ruine. Non enĩ dixit: poſtq̃ eleuati ſunt: ſed dum alleuarent̃: quorum erigi cadere eſt: ⁊ ſubleuare demerſio: qm̃ ad illam ſummitatẽ tendũt: que ſubita precipitatione diſſoluitur: ſicut iam ⁊ in alio pſalmo dictũ eſt: Uidi ipiũ ſuperexaltatũ: ⁊ eleuatũ ſicut cedros libani: ⁊ tranſiui ⁊ ecce nõ erat: ⁊ reliqua. [Quo modo facti ſunt in deſolationẽ: ſubito defecerũt: perierunt propter iniquitatẽ ſuã.] Quo modo: admirãtis eſt: vt ſubito deſolatus appareat quo tanta felicitate pollebat. Deſolatus: vtiꝗ deſertus ab illis reb⁹ que cũ tanq̃ numeroſa familia circuibãt. Hoc enĩ ꝯtigere malis poſſe nõ dubiũ eſt: quãdo debitũ pauẽde mortis icurrũt. Sequit̃: Subito defecerũt. Exponit etiã quẽadmodũ ad deſolationem ꝑuenerint: qui ꝑus felicia malis eueniſſe mirabat̃. Nã qḋ dicit: Subito defecerũt: ſignificat repẽtine mortis aduentũ. Et ne illos crederes coiter mori: addidit: Perierũt ꝓpter iniqtatem ſuã: q2 mali ſic in hoc ſeculo deficiũt: vt tñ iterum in illa damnatione perpetua clade moriantur. [Uelut ſomniũ exurgẽtiũ: dñe in ciuitate tua imaginẽ ipſorũ ad nihilũ rediges.] Pulchra cõparatio. Talẽ dicit eſſe felicitatẽ maloꝝ: quale ſomniũ euigilantium: Preſtigiis enĩ quibuſdã illuſi: frequẽter ad illa nos peruenire ſomniamus: que nimia cupiditate perquirimus. Pauper enĩ ſubito diues efficit̃: criminoſus honorabilis iuenit̃. Fruit̃ alter optato cõiugio: nonnullus deſiderato potit̃ iperio. Et his oĩb⁹ ſubito derelictis: patẽtib⁹ oculis nõ reſpicim⁹: que clauſo lumine cernebamus. Ecce illa admirãda felicitas impioꝝ: ꝑuenit ad ſomniũ. Sic enĩ iam mortui diuitias poſſidere nõ pñt: ſicut euigilãtes ſua gaudia ꝑdiderũt. In hoc aũt comate diſtinctio plena figenda eſt: qm̃ de ſuperiorib⁹ pendet. Sequit̃: Dñe in ciuitate tua imaginẽ eoꝝ ad nihilũ rediges. Hic iã dicit quẽadmodũ in illa Hieruſalẽ celeſti impy diuinis non poſſint apparere cõſpectibus: ſed ſicut in iſto ſeculo imaginẽ in ſe dñi polluerũt: ita in illa futura patria eoꝝ effigies nõ videbit̃: qui in gehẽne ſequeſtratione mittendi ſunt. Peribit ergo imago: qñ ſe eis ipſa veritas alienata ſubtraxerit. Nec ſimilitudinem retinere pñt: de cuius beatitudine nil habebũt. Imago enĩ eſt: alicuius rei exiſtẽtis ſimilitudo formata.

ETY RHE

Al. caſtigatio mea

Al. reproba[illegible]

Ps.17.

RHE

Al. non be[ne]

Ps.36.

Al. ſurgẽtiũ

Al. ipſorũ

DEF

Al. inflammatum Al. commutati ¶Quia ĩdelectatũ eſt cor meũ: ⁊ renes mei ĩreſoluti ſunt.] Superius ꝓphetauit ipſos a regno dñi ſubmouendos: nũc cauſaꝫ reddit: qꝛ per ipſos factũ fuerat vt cor eiꝰ noxia delectatione mundanis felicitatibus iuideret. Unde apparet grauiſſimũ eẽ peccatũ: qñ aliqs occaſionẽ ꝑbuerit: vñ alteriꝰ ꝯſcia polluaẜ: ſicut nec illa praua eſt: que iuuãte dño bonis preſtat exẽplũ. Addidit: Et renes mei reſoluti ſũt. Renes: frequẽter diximꝰ pro mẽtis ꝯſtantia poni. Nã ſicut iſti corpꝰ ꝯtinẽt: ita aĩe ſtabilitatẽ ⁊ illa cuſtodit. Renes eñi ſuos dixit eẽ reſolutos: qꝛ mundanarũ rerũ

Al. nõ habebam felicitatẽ icauta volũtate queſiuerat. ¶Et ĩego ad nihilũ redactꝰ ſum: ⁊ neſciui. Ut iumentuꝫ factus ſum apud te.] Merito ad nihilũ redactꝰ fuerat: qui talibus deſideriis inherebat: vt peccatorib' iuidẽdo: auctori ſuo facere videreẜ iniuriã. Ad nihilũ eñi puenit: qui fructu vere intelligẽtie vacuatꝰ agnoſciẜ. Et hoc quoqꝫ neſciſſe ſe dicit. Ipſa eſt eñi ꝓfunda ignorantia: neſcire qδ pecces. Unde in alio pſalmo dictũ

Ps. 18. eſt: Delicta quis itelligit? Sequiẜ: Ut iumẽtũ factꝰ ſuꝫ apud te. Iure ſe iumẽtũ dicit: quẽ carnalis emulatio quaſi irrationabile aĩal inſidebat. Apud deum eñi in vice ſũt pecudũ: qui eiꝰ ꝑceptis reſiſtũt: ⁊ aliõ ſentire volunt: ꝙ̃ ſanctis regulis ꝯtineẜ: ſicut in alio pſalmo dictũ eſt: Nolite fieri ſicut equꝰ ⁊ mulus qui

Ps. 31. bus nõ eſt itellectꝰ. ¶Et ego ſemꝑ tecũ. Tenuiſti manũ dexterã meã.] Cũ dicit: Et ego ſemꝑ tecũ: oſtẽdit ſe ab idolis alienũ: auctori dño pura mente credidiſſe. Sed in hoc errabat: qꝛ de peccatoꝝ felicitate dñi iudicia diſcernẽ neſciebat. Quapropter hic diſtinctio plena eſt: qñ eſt cõpleta ſentẽtia. Sequiẜ: Tenuiſti manũ dexterã meã. Dixit: Tenuiſti manũ. Et ne putares ſiniſtrã: qꝛ ⁊ ipſa pars hẽt corporis manũ: addidit: Dexterã meã. Cuius enim hec pars a dño teneẜ: ſemꝑ ſolniẜ atqꝫ liberaẜ: ſicut Petro mergẽti: dexterã tenuit dñs: euiqꝫ fecit elemẽtũ liquidũ fixo calca

Al. et Al. ſuſcepiſti re veſtigio. ¶†In volũtate tua deduxiſti me: ⁊ cũ gloria ĩaſſumpſiſti me.] Hic quoqꝫ gratia dñi ſignificaẜ qua redemit peccatores. Nõ enim dixit meritis meis: ſed volũtate tua deduxiſti me: ad itellectũ ſcilicet ſaluberrimũ: ad quẽ poſt mortiferas cogitationes tanꝙ̃ de loco ſepulchri: dño viuificãte reuerſus eſt. Sequiẜ: Et cum glĩa aſſumpſiſti me. Hic denunciat dñi incarnationẽ futurã: in qua hominẽ aſſumẽ pietate ſua dignatꝰ eſt. Quid eñi mirabiliꝰ: ꝙ̃ mortalẽ naturã icarnatione vbi ad patris dexterã collocatã: ⁊ eã viuos ⁊ mortuos iudicaturã: que poſt delictũ ꝑmi hoĩs diabolicis tentationib' ſubiacebat? Unde etiã ꝓbatiſſime atqꝫ expreſſe Ioãnes ꝯſtantinopolitanus epẽs ait: Cognoſcamꝰ que natura eſt cui dixit: Eſto mee ꝓnceps ſedis: illa natura que audiuit: Ter

Gen. 3. Al. eſt ra es: ⁊ in terrã ibis. ¶Quid eniꝫ mihi ĩreſtat in celo: ⁊ a te quid volui ſuꝑ terrã?] Poſtꝙ̃ dixit quẽadmodum a prauo ſenſu voluntate dñi fuerit abſolutꝰ: ad quartũ venit ingreſſum: vbi iaꝫ bonã miſericordiã ipſiꝰ liberatꝰ enumerat. Nã cũ dicit: Quid reſtat in celo: ſubaudiendũ eſt: quid ampliꝰ petã: id eſt: ꝙ̃ qδ mũdo daturus es? Beneficiũ ſciꝫ ſancte icarnationis tue: vt deus homo ex duab'⁊ in duab' naturis diſtinctis atqꝫ ꝑfectis: vnꝰ chriſtꝰ appareat: ⁊ damnatũ lege peccati per gratiã redẽptionis abſoluat. Increpatiue aũt ꝯtra ſe dicit qδ ſequiẜ: Et a te quid volui ſuꝑ terrã? quaſi diceret: Ego veritatis ignarꝰ: qualia ſuꝑ terrã ſperabã: vt peccatoꝝ bona cuperẽ: hec cola cũ tu beneficia putarem in eternitate manſura. Iſte

ſũt potiꝰ diuitie quas ſalubriter cuꝑe debemꝰ: iſta felicitas de qua ſe chriſtianꝰ gaudeat eſſe locupletẽ: vt ſit pauper in hoc ſeculo: diues in celo. ¶Defecit caro

Al. eternũ ET Y mea ⁊ cor meũ deꝰ cordis mei: ⁊ pars mea deꝰ in ĩſecula.] Defectꝰ dictꝰ eſt: qñ deeſt illi effectꝰ. Et iure cogitatio carnalis defecerat: que ſe erraſſe noſcebat. Sed illi ꝯfiteẜ cui culpã reuelare remediũ eſt: delicta ꝯfiteri ſecuritas. Et nota ꝙ in vno verſu: cor ⁊ in bono poniẜ ⁊ in malo. Defecit cor: vtiqꝫ mala cogitatio. Deꝰ cordis: bonũ itellectũ ſignificat: cũ ſe erraſſe tã ſalubriter ſentiebat. Illud quoqꝫ notandũ eſt: qδ frequẽter ſcriptura diña de corporis iſtiꝰ parte dicit

Math. 15. emanare ꝯſilia: ſicut ſcriptuꝫ eſt: De corde hoĩs ꝓcedũt cogitationes male: ꝙ̃uis aliqui dicãt in cerebro eẽ ſapĩe ſedẽ: ſed illi potiꝰ dicẽn de corde nr̃o credendũ eſt: qui corda nr̃a formauit. Sequiẜ: Et pars mea deꝰ in ſecula. Illiꝰ hoĩs pars deus eſt: qui ſe maieſtati ipſiꝰ ⁊ credulitati ꝯſociat ⁊ ꝓbabili actione cõmendat. In ſecula vͦo qδ addidit: ſemꝑ ſe ipſi adherẽ ꝓmiſit. Qδ reuera ꝑfectoꝝ eſt nunꝙ̃ ab illo velle diſcedẽ: ſine quo ꝯtingit ſemꝑ errare. ¶Quia ecce qui elõgãt ſe a te peribũt: perdidiſti oẽs qui fornicantur abs te.] Illoꝝ memor eſt de qb' ſuperiꝰ dixit: Subito defecerũt: perierũt ꝓpter iniqtatẽ ſuã. Illi eñi ſe elõgauerũt ab eo: qui idolis ſeruientes: deo vͦo nullã reuerẽtiã reddiderũt. Iſte eñi credẽs deo: pauliſper receſſerat vt rediret: qñ ſicut ſepe dictum eſt: cogitationes prauas de peccatoꝝ felicitate ꝯtraxerat. Sequiẜ: Perdidiſti oẽs qui fornicanẜ abs te. Fornicari eſt a dño qñ adulterinis cogitationib' ab eiꝰ amore caſto deuiamꝰ: ⁊ luxuriã ſeculi ꝑponẽtes preceptoꝝ celeſtiũ nõ recipimꝰ diſciplinã. Qδ illos facẽ manifeſtũ eſt: qui culturas idoloꝝ vanaſqꝫ ſuꝑſtitiões ipietatis affectãt: ⁊ quicqd poſtremo ꝯtra catholicã fidẽ

Al. dño Al. ꝑdicationes credit: pollutis ſenſib' fornicaẜ. ¶Mihi aũt adherẽ deo bonũ eſt: ponẽ in ĩdeo ſpem meã. Ut annũtiem oẽs ĩlaudes tuas in portis filie ſion.] Ecce declaratus eſt ſẽſus ille quẽ diximꝰ: qꝛ lꝫ praua ſe cogitatione polluerit: tñ a cultura dñi nõ receſſit. Dicit enim bonũ ſibi eẽ adherẽ dño. Is eniꝫ diuinitati adheret: qui ſe illi vera fide atqꝫ ꝓbitate operũ ꝯiũgit. Naꝫ ſicut ipſos dixit elongatos: ita ſe adherẽ dño ꝓfiteẜ: vt illis ꝯtraria faciẽdo diſparẽ viciſſitudinem remuneratiomis iueniat. Sequiẜ: Ponẽ in deo ſpeꝫ meã. Exponit vbũ qδ ſuꝑiꝰ dixit. Ille eñi adheret deo: qui ſpem ſuã ponit in dño: qꝛ nihil põt eẽ beatius ꝙ̃ illi oĩa cõmittẽ: qui nouit ſuis cultorib' ꝯgrue ꝓfutura

INTER ꝑſtare. Addidit: Ut annũtiẽ oẽs laudes tuas in portis filie ſion. Sion: frequẽter diximꝰ montẽ eẽ Hieroſolymis ꝯſtitutũ: qui nr̃a lingua ſpeculatio interpretaẜ. Iſtiꝰ ergo ꝯtemplationis filiã: catholicã ꝯſtat eẽ eccleſiã: vbi reuera laudes dño reddit: qui pura mẽte crediderit. In portis: ipm ingreſſum maluit chriſtianitatis intelligi: quãdo ad verã fidẽ ꝑcipiendaꝫ populus noue regenerationis adduciẜ. Concluſio.

Quam mirabiliter

Aſaph iſte: cuiꝰ nomẽ indicat ſynagogam: ⁊ ꝑteritos errores reſpuit: ⁊ future bona credulitatis aſſumpſit. Deliberauit eñi ſapiẽter: elegit eximie: vt nõ imerito poſt illã ſuperioris pſalmi de aduẽtu dñi ſalutiferã ꝓmiſſionẽ: ſeptuageſimiſecundi pſalmi hei numerus ꝯueniſſe videaẜ: quãdo vtraſqꝫ cogitationũ partes: velut iuſta libra diſcernens: equabili totuꝫ moderatione penſauit. Completa eſt his admonitionib' inſtitutio chriſtianũ: vt nec cogi

tationibꝰ malis delinquat:qui ſe dño cõmẽdare feſtinat. Preſta domine:ne nos talibꝰ inuidere facias:quos tua veritate cõdemnas:ſed execremur quos horres: τ amemus certe quos diligis:q2 tecum nequeunt habere portionem:niſi qui voluntates tuas mente deuotiſſima ſubſequuntur.

Explicit expoſitio in pſalmum.72^m.

Intellectus Aſaph. LXXIII.

Ut quid deus repuliſti in finẽ: iratus eſt furor tuꝰ ſuper oues paſcue tue: Memor eſto congregationis tue:quam poſſediſti ab initio. Redemiſti virgã hereditatis tue:mons ſion in quo habitaſti in eo. Leua manus tuas in ſuperbias eorũ in finem:quãta malignatus eſt inimicꝰ in ſancto: Et gloriati ſũt qui oderunt te:in medio ſollennitatis tue. Poſuerunt ſigna ſua ſigna τ nõ cognouerũt:ſicut in exitu ſuper ſummũ. Quaſi in ſylua lignorum ſecuribꝰ exciderũt ianuas eiꝰ in idipſũ: in ſecuri τ aſcia deiecerũt eã. Incenderunt igni ſanctuarium tuum in terra:polluerunt tabernaculũ nominis tui. Dixerunt in corde ſuo cognatio eorum ſimul:quieſcere faciamꝰ omnes dies feſtos dei a terra. Signa noſtra nõ vidimus:iam nõ eſt propheta τ nos non cognoſcet ampliꝰ. Uſquequo deꝰ improperabit inimicus:irritat aduerſarius nomen tuũ in finẽ: Ut quid auertis manũ tuam τ dexteram tuã:de medio ſinu tuo in finem: Deus aũt rex noſter ante ſecula:operatus eſt ſalutẽ in medio terre. Tu cõfirmaſti in fortitudine tua mare:cõtribulaſti capita draconum in aquis. Tu cõfregiſti capita draconis:dediſti eum eſcã populis ethiopũ. Tu diruptiſti fontes τ torrentes:tu ſiccaſti fluuios ethan. Tuus eſt dies τ tua eſt nox:tu fabricatus es aurorã τ ſolẽ. Tu feciſti oẽs terminos terre:eſtatem τ ver tu plaſmaſti ea. Memor eſto huiꝰ:inimicus improperauit dño:τ populus inſipiens incitauit nomen tuũ. Ne tradas beſtiis animas confitẽtes tibi:τ animas pauperũ tuorũ ne obliuiſcaris in finẽ. Reſpice in teſtamentũ tuum: q2 repleti ſunt qui obſcurati ſunt terre domibus iniquitatum. Ne auertat humilis factus cõfuſus:pauper τ inops laudabunt nomen tuũ. Exurge deus iudica cauſam tuã: memor eſto improperiorum tuorũ que ab inſipiente ſunt tota die. Ne obliuiſcaris voces inimicorum tuorum:ſuperbia eorũ qui te oderunt aſcendit ſemper.

Intellectꝰ:ſignificat inſpectionẽ diuinã: quã pſalmꝰ iſte ſtudio pietatis olmodis ſtruet. Aſaph (ſicut ſepe iã dictũ eſt) interpretat cõgregatio:que nũc vocat eccl'ia. INTER Iſta futuras clades ciuitatis hieruſalẽ miſerãda lamẽtatione deplorat. Mira pietas:ſtupẽda clemẽtia:malũ futurũ p̃ſẽtẽ ſibi facẽ plãctũ:τ ſic dolẽ ventura quaſi iã phent eſſe ſuſcepta. Qd genꝰ dictionis:charitate plenũ:proximiq3 dilectione cõpunctũ:τ in hoc pſalmo:τ in ſeptuageſimoctauo:τ in cẽteſimo triceſimoſexto reperies fuiſſe cãtatũ. Scire aũt debemꝰ:qd intereſt inter penitẽtes τ lamẽtantes qui ſũt triſtes lachryme vtriſq3 cões. Penitẽtes pro ſuis peccatis:aut pro gñalitatis exceſſibus rogãt:vt dñs delicta dimittat:ne puniat errata cum iudicat. Lamentãtes vo pietatis intuitu deflẽt ciuitatis ruinas: τ interitũ ſuorũ ciuiũ:quẽ aut iã paſſi:aut certe paſſuri ſũt. Unde monet Apl'us:charitatẽ proximi pſuadẽs: gaudẽ cũ gaudẽtibꝰ:flere cũ flentibꝰ. Reſpiciamꝰ Ro.12. nũc ordinẽ ipm:poſitionẽq3 pſalmorũ. Septuageſimuſprimꝰ ps p̃miſit incarnationẽ dñi eſſe venturã. In ſeptuageſimoſecũdo poſtpoſitis erroribꝰ:Aſaph elegit qd ſequat. In p̃ſti aũt ciuitatis ſubuerſio deplorat:vt duriſſimꝰ animꝰ iudeorũ vel ipſiꝰ ciuitatis ſue calamitatibꝰ terreret. Totũ fecit medicꝰ bonꝰ:ſi ſanitatẽ recipe voluiſſet egrotꝰ. Meminerimꝰ aũt qd eccl'iaſtica tradit auctas:his diebꝰ vaſtatã Hieruſalẽ:quãdo Chr̃m dñm crucifixit plebs crudeliſſima iudeorũ:vt nõ ſit dubiũ qd temporis malũ receperit p̃ſũptiõis exceſſus. Nũc ad reliq̃ trãſeamꝰ. Diuiſio. Iſraelitarũ pp'lus:qui figurã cõtinet deuotiſſime ſynagoge:per totum loquitur pſalmũ. In p̃ma ſectione deplorat:cur traditi fuerint gẽtibꝰ:ita vt ſanctuariũ inimicorũ p̃phanaſſet audacia:memorans quondã iudeorũ cor ĩpenitẽs dñi p̃uocaſſe cenſurã:ex qbus tñ in fine ſeculi cõuertendos eſſe p̃phetat. Secũda dicit:aduẽtu Chriſti ſupſtitiones τ iniquitates hoium fuiſſe deſtructas:enumerãs diuerſa eũ feciſſe magnalia inter que petit vt iudeis errãtibꝰ ſubueniret. Tertia ſectione rogat:vt memor p̃miſſionũ ſuarũ:ab interitu ſemẽ eripiat abrae:τ ad ipm aſcẽdat ſuperbia romanorũ:qui ſe imaniter extulerunt. Quem pſalmũ ſollicitis mẽtibꝰ audiamꝰ. Eſt enĩ in excidio hieroſolomytani lamẽtatione mirabilis. Expoſitio.

Ut quid repuliſti deꝰ in finẽ:iratus eſt furor tuꝰ ſup oues †gregis tui. ‡Introducitur pp'lus iudeorũ deo ſupplicãs:vt auerteret ab iſraeliticis qd iminebat exitiũ. Al.paſcue Ut quid:querẽtis eſt nõ iputãtis. Merito enĩ territꝰ querebat:cur ſanctuariũ dñi paſſurũ eſſet nefandiſſimã vaſtitatẽ:timens ne q2 p̃miſſa eſt tẽpli vaſtatio:iudaicus q̃q3 pp'ls fũditꝰ interiret. Nã quis iam reſeruari credit:quãdo ſanctis locis reuerentia nõ habet: Repuliſti:abieciſti eſt:q̃ſi alienos a tua defenſione feciſti. In finẽ hic:interitũ ſignificat τ captiuitatẽ quã hieruſalẽ tẽporibꝰ Ueſpaſiani atq3 Titi p̃ncipibꝰ a Romanis legit pertuliſſe. Sequit: Iratꝰ eſt furor tuꝰ ſup oues gregis tui. Oues dicit populũ iudeorũ:vt noiatꝰ grex pij paſtoris miſericordiã cõmoueret. Addidit:Tui:q2 ſemp in eis tẽperantiꝰ vindicamꝰ:quos aliqñ noſtros fuiſſe meminimus. Al.memor eſto ‖ Al.poſſediſti

† Memẽto cõgregationis tue:quam †creaſti ab initio. †Liberaſti virgam hereditatis tue:†montis ſyon in quo habitaſti. † ‡Intuere ſollicite:quot modis Al.redẽiſti Al.mons Al.in eo

RHE benïuolentiam iudicis querat:vt oratoꝝ argumēta
hinc inuenias fuiſſe ꝓgreſſa. Preſtita eniꝫ dona nu-
merant̄:vt ad beneficia ꝯſueta anim⁹ boni iudicis
inuitet̄. Quapropter rogat:vt ſua poti⁹ beneficia in
eis:ꝙ eoꝝ ꝯſiderare velit errata. Cōgregatio eniꝫ iu-
deoꝝ euidēter ipſo adiuuāte ꝓualuit:cū eos ſub egy
ptio populo creſcere faciebat:ꝛ quādo placuit mira-
culis inſignib⁹ liberare dignat⁹ eſt. Nā cū oēs creet
atqꝫ diſponat:iudeos quaſi ſpecialiter creaſſe dicit̄:
quib⁹ ꝛ legē dedit:ꝛ ꝓphetas ꝯtulit:ꝛ miracula ma-
gna ꝯceſſit. Ab initio dixit:fidei ſcilꝫ cultureqꝫ pla-
te:quā per Moyſen populus accepit hebre⁹. Sequi
tur. Liberaſti virgā hereditatis tue. Hereditas dn̄i
fuit populus iudeoꝝ:quādiu ei puro animo ſeruie-
bat. Hanc hereditatē:virgā appellauit ꝓpter Moy
ſen famulū eius:cui iuſſum eſt per virgaꝫ magnalia
facere:vt diuina fortitudine roborati:de terra egy-
pti egrederent̄ intrepidi. Per hāc eni virgā:pharao
nis eſt quaſſata duritia:per eā maris rubri fluēta di-
uiſa ſunt:per ipſam de ſicco lapide flumina manaue
runt. Et merito hereditas iſta vocata eſt virga:que
tanta valuit iplere miracula. Hec ideo in cōmemo-
rationē venit:vt per eam quāta ꝓſtitiſſet oſtēderet.
Addidit quoqꝫ cumulū ꝑfectionis iſignē:id eſt:mō-
tis ſion in quo habitaſti. Illa eni que preceſſere mi-
racula:vſqꝫ ad montis hui⁹ munera peruenerūt. Du
bium quippe nō eſt:oīa veteris teſtamēti ideo fuiſſe
facta:vt noui veritas ꝓmiſſa ſequeret̄. Nā qꝺ dicit:
Montis ſion in quo habitaſti: Hieroſolymaꝫ vtiqꝫ
ſignificat ciuitatē:in qua iſraeliticu⁹ populus inſide-
bat:vbi habitaſſe declarat Chriſti dn̄i ꝓſentiā corpo
ralē:vt hec loca nō ſineret icurrere teterrimā vaſti-
tatē:in quib⁹ humanis oculis apparere dignatus eſt.
Fulgens plane terra miraculis:dn̄ica viſitatione ve
nerabilis:vbi datū eſt oculis carnalib⁹ videre qꝺ eſt
TOP ſūma beatitudo vel credere. Qꝺ argumentū dicit̄ a
laude rei leſe:vt tāto plus hoſtib⁹ creſceret inuidia:
quāto loca ſancta fuerāt eoꝝ preſumptione vaſtan-
Al. leua manus tuas in superbias { da. [†Eleua manū tuā in ſupbia eoꝝ in finē:quāta
{ malignatus eſt inimicus in †ſanctis tuis.] Hec ver-
Al. sancto ba nō ſunt irati:ſed remedium magis correctionis
optantis. Preualuit reuera iſraelite petitio. Ubi eni
amplius religionis chriſtiane cultus effloruit:ꝙ in
romana vrbe:que pre ceteris terris ſupſtitiones ſibi
ante gentiū vendicauit: Eleuata eſt ergo in ipſis po
tentia dn̄i:quādo ſuperbiaꝫ eoꝝ humilitatis gratia
cōmutauit:ꝑducēs eos in finē:id eſt:ad dn̄m Salua
torē. Uera eni nefandiſſima illic ſunt ſigna tēploꝝ:
Quot eccleſiarū celeſtiū ꝛ beatoꝝ martyrum dona
micuerunt: Ut vtriſqꝫ cōſpectis:reuera potentia in
telligatur dn̄i Chriſti:qui ex tam ſuperſtitioſa plebe
reddidit ſanctiſſimā ciuitatē. Sequitur: Uta mali-
gnatus eſt inimicus in ſanctis tuis. Inimicū ſignifi-
cat populū romanoꝝ:qui illo tempore:ſicut dictum
eſt:inſignis idoloꝝ cultor habebat̄. Qui malignat⁹
eſt in locis ſanctis eius:quādo ſacerdotes totaqꝫ mi
niſteria tēpli in predā miſſa patuerūt:cūctaqꝫ gens
hebreoꝝ:aut gladio ſubiacuit:aut captiuitati ſubiu-
gata ſuiuit. Hoc eni nimis acerrimus bellū:ioſephi
{ hyſtoria ſeptē libris celebrata deſcribit. [Et gloriati
Al. sollennitatis tue { ſunt qui te oderunt:in medio †atrio tuo. Poſuerunt
{ ſigna ſua ſigna:ꝛ nō cognouerūt.] Hinc iā per ꝯtem-
ptuꝫ ſacratiſſimi templi:maior in ꝑſumentes creſcit
inuidia:vt ipſam quodāmodo diuinitateꝫ ꝯtēpſiſſe
videat̄ qꝺ ſancte religionis violator arguit̄. Sed cū

oē ſcelus debeat ſubſequi penitudo:hic poſitum eſt:
Gloriati ſunt:vt nō ſolū peccaſſe:ſed ipm quoqꝫ ma
lū ad gloriā ſuā traxiſſe videret̄. Addidit etiaꝫ: Qui
te oderūt:vt patienter nō debeat ſuſtineri:qꝺ ab ini
micis cognoſcit̄ ꝑpetratuꝫ. Sequit̄: In medio atrio
tuo. Hoc ad magnū ꝯtemptū ꝑtinet exprimēduꝫ:vt
non extremo aliquo loco:ſed in medio atrio ſacrile-
giū cōmiſiſſe dicat̄. Quod aūt addidit: Signa ſua ſi
gna ꝛ nō cognouerūt:ſcilꝫ aquilas:dracones:cetera-
qꝫ quib⁹ in ꝓlio vti ſolebat roman⁹ exercit⁹:aut cer-
te ſtatuas monimēta victorie:quas iperatores ſupra
fornices portarū in ſuis laudib⁹ erigebāt. Sequitur
etiā cū dolore dicta ſigna:vt ipſa repetitio ad vindi-
ctā celerē iuſtū iudicē cōmoueret. Que figura dicit̄
Epembaſis:quotiens ad auxeſim faciēdā de vicino SCHE
eadē vba geminant̄:oſtendens qꝫ humanis eſt viri-
bus applicatū:qꝺ diuina fuerat diſpenſatione ꝑmiſ-
ſum. Nā vt hūc ſenſum itelligas eſſe ꝯceptū intulit:
Et nō cognouerūt. Qꝺ ſi cognouiſſent:tibi vtiqꝫ red
didiſſent ſacrificia:nō aūt elegiſſent ad demonū re-
dire culturas:que captiuitas vel ruina longis poſt tē
porib⁹ facta eſt:ꝙ cognoſcit̄ eſſe ꝓphetata. Tūc eni
quādo iſta dicebant̄:templum adhuc hieroſolymis
nō erat ꝯſtitutū:quippe qꝺ a Salomone filio ipſius
legit̄ fabricatū. Unde reuera celeſtis ꝓphetie ma-
gna virt⁹ apparuit:vt ante ipſi⁹ euerſio ꝑdiceret̄:ꝙ
{ eius ꝯſtructio ꝓuenire potuiſſet. [Sicut in †via ſup Al. celsa
{ ſūmū. Quaſi in ſylua lignoꝝ ſecuribus exciderūt ia
{ nuas ei⁹ in idipſuꝫ: †bipenni ꝛ aſcia deiecerunt eā.] Al. in securi
Uerum plus inimicoꝝ ꝯtemptus exprimit̄:tātū ve-
nire vindicta celeri⁹ poſtulat̄. Nā in his duob⁹ vſicu
lis:dolētis animū vehementer inſinuat:vt dicat:ſic
poſuerunt ſigna in tēplo tuo:quēadmodū ſolent ſta-
tue principum in plateis per loca edita collocari:vt
viantiuꝫ memoria viſis talib⁹ inſtruat̄. Quid enim
execrabili⁹:ꝙ vt hoc auderēt facere in penetralib⁹
tēpli:qꝺ a ſacrilegis ꝓſumit̄ in plateis: Sequit̄ alia
cōparationis miſerāda ꝯqueſtio:vt ita dicat ianuas
illas tēpli reuerētiſſimi ſecurib⁹ cōminutas:quēad-
modū excíſorib⁹ lignoꝝ ſylue ſolēt ꝓhere licētiā:vbi
nullus cuſtos:nullus ꝯtrarius inuenit̄. Antiqui autē ETY
ianuas a iano dictas eſſe voluerunt:ꝙ per ipm anni
vt putabāt ꝓberet̄ igreſſus. Addidit quoqꝫ. In idipſꝫ
in templo ſcilicet:vt facti qualitas de loci reuerētia
plus doleret. Sequit̄: Bipēni ꝛ aſcia deiecerunt eā. DEF
Bipēnis:eſt in plagas lignoꝝ:ferrum ab vtraqꝫ ꝑte
formatū:qꝺ in excidēdis trabib⁹ competēter aptat̄.
Dicta eſt aūt ab eo:ꝙ bis acuta ſit. Pinnū eni:anti- ETY
qui acutū dicebāt. Aſcia:id eſt:ferruꝫ in obunci naſi
more curuatū:per quā manus artificis diligēti⁹ ꝑſe-
quit̄ qꝺ ꝯſtat minuti⁹ abſcidendū. Ergo vt ciuitatē
illā oſtēdat funditus fuiſſe vaſtatā:per hec iſtrumē-
ta fabrilia:ꝛ magnas res ſimul ꝛ paruiſſimas dicit
eē deiectas. Quicquid eni:aut bipēnis excidere:aut
aſcia ꝑſequi potuit:man⁹ truculenta deiecit. Quo lo
co ad exprimēduꝫ dolorē:ꝓphete Hieremie ſenſus
ille ponēdus eſt. Uidete:ſi eſt dolor ſm̄ dolorē meū Treni.i.
qui fact⁹ eſt mihi:dedit me dn̄s in manib⁹ ꝛ nō pote
{ ro ſtare. [Incenderūt igni ſanctuariū tuum:in terra
{ polluerūt tabernaculū nominis tui.] Creſcit dolor:
vbi calamitas euerſionis auget̄. Potuit eni bipēnis
ꝛ aſcia ſola ligna ꝯcidere:ſed ad poſtremū ignē con-
tigit ſimul omnia deuorare. Sed quid rogo de pri-
uatis domib⁹ fieri potuit:vbi furor hoſtilis ſanctua-
rio dn̄i non pepercit: Qꝺ aūt dicat: Igni incenderūt:
in ſecularibus

SCHE ın ſecularibus litteris ſchema dr̃ Pleonaſmos: vbi
⁊ ſuꝑfluum aliquid poni fas eſt. In ſcripturis vͦo di-
uinis: vt mihi videt̃: hec figura non conuenit: vbi to-
tum vtile: totum neceſſarium: totumq̃ perfectuȝ eſt:
ſed magis per hunc modum locutionis: dictuȝ debe-
mus aduertere: ſicut vſu dicimus: Auribus meis au-
diui: oculis meis vidi: cum tñ nec alienis videre ocu-
lis: nec auribus audire poſſit extraneis. Sequit̃: In
terra polluerunt tabernaculum nominis tui. Taber-
naculum nois eius: templum fuit: qḋ Salomon mi-
rabili edificatione conſtruxit: in cuius dedicatione
3. Reg. 8. orans ait: Ego aũt edificaui domũ nois ei⁹ ⁊c̃. Iſtud
ergo tabernaculum qḋ viſitabat virtus celeſtis: ma-
nus polluit vaſtatoris: ⁊ vſq; in terram deduxit cul-
mina: que ad laudem dñi ꝓbabant̃ eſſe conſtructa.
Et nota ꝙ in his quatuor verſibus: ſchema illud no-
SCHE biliſſimum ponit Auxeſis: que latine augmentũ nũ-
cupat̃. Creſcit enim ſubinde atrocitas facti: vt tam
imaniter excedẽtibus ab oĩpotenti iudice debeat ob-
uiari. Qḋ ſiue in laudibus: ſiue in vituperationibus
vtiliter nimis ac decẽter apponit̃: ſicut fecit apl's di-
Ro. 5. cẽs: Sciẽtes ꝙ tribulatio patientiam operatur: patiẽ-
tia aũt ꝓbationem: ꝓbatio vͦo ſpem: ſpes autem non
Al. ſimul: geſcere faciamus oẽs dies feſtos dei. confundit ⁊c̃. [Dixerunt in corde ſuo cognatio eorũ
ſiter ſe: venite comprimamus oẽs ſollennitates dñi
a terra.] Potuiſſent mala ſuperius enumerata miſe-
ricordiam dñi cõmouere: niſi adhuc fuiſſet in iudeis
obſtinata ſuperbia. Nam lȝ talia perpeſſi ſint: a bla-
ſphemijs eorum animus non receſſit. Dixerunt eniȝ
in corde ſuo. Et ne pauci viderent̃ eẽ: addidit: Cogna-
tio eoꝝ inter ſe: vt impenitẽti cordi: merito non fue-
rit ſuſpẽſa calamitas. Sequit̃: Venite cõprimamus
oẽs ſollennitates dñi a terra. Hic vͣba referunt̃ iudeo-
rum: qñ viderant euerſam ciuitatem ſuaȝ: ⁊ dei ſan-
ctuaria ꝓphanata: inſipienter ⁊ furioſe dixerũt: Abi-
ciamus legem dñi: qui nos vindicare ɔtempſit: non
eſtimantes multo eos grauiora potuiſſe mereri: qui
crucifigere niſi ſunt dñm chriſtũ. Talia enim aſaph
ex ſua perſona dicere nõ poterat: quem ꝓmiſſus titu-
li intellectus ornabat. [Signa noſtra non vidimus:
iam nõ eſt ꝓpheta: ⁊ nos nõ cognoſcet amplius.] De-
mentiſſimi hoĩuȝ qui talia ſibi putabant poſt reatũ
ſigna poſſe ꝑſtari: qualia videbant̃ ante culpam tam
imaniſſimã ꝓmereri. Veniebat vtiq; illis in animũ
quãtas gentes pr̃es eoꝝ dño iuuãte ꝓſtrauerint: que
regna momentanea concertatione ſubdiderint: ⁊ in
reatu maximo conſtituti ipſa ſibi ſubtracta dicebãt
ſigna: que patribus ſuis tũc deuotis nouerant eẽ col-
lecta. Sequitur: Iam non eſt propheta: ⁊ nos non co-
gnoſcet amplius. Adhuc ipſa ſunt verba deſperãtiuȝ
iudeoꝝ. Nam quotiens antiquis tẽporibus iſraelite
aliqua calamitate ꝓmebant̃: euntes ad ꝓphetas in-
ſtruebant̃ ab eis iuſſu dñi quid facere debuiſſẽt: qui-
bus tñ eoꝝ duritia obedire cõtemnebat. Sed cũ eos
cõpleto aduẽtu dñi non haberent: dicebant a dño ſe
fuiſſe derelictos: quando eos per quos admoneri cõ-
ſueuerant non videbant. De talibus enim ſcriptum
Prouer. 18. eſt: Peccator cum venerit in ꝓfundum maloꝝ ſper-
nit. Hec oĩa dici non potuerũt: niſi a ꝓplo iudeoꝝ: qꝛ
romanis iſta ꝯtria erant: qui tũc nefandis idolis ſer-
uiebant. Reuera aſaph intelligens ⁊ ſanctitate preci-
puus: fudit pro iudeis mirabilẽ ſupplicationẽ. Sȝ ne
inclemẽtia diuinitatis putaret̃: ꝙ pro ipſis non pro-
bat̃ auditus: ſubiunxit culpas deſperationeſq; iudeo-
rũ: vt debitas vltiones ſuſceperint merito: in quibus
nulla fuit inter tam multa crimina congrua penitu-
do. [Uſquequo deus improperabit inimicus: irritat
aduerſarius nomen tuum in finem:] Clamat tanq̃
qui adiutorem petit: gemit quo modo vulnerat⁹ qui
medicũ querit: dicẽs dño: q̃diu iſtas improperatio-
nes ſuſtinebis: quas iudeus tibi mouet incredulus?
Non vt eos perderet: quos flendos eẽ iudicabat: ſed
vt confeſſionis bñficio mutaret in melius. Sequit̃:
Irritat aduerſarius nomen tuum in finem. Hoc ex-
ponit qḋ ſuperius dixit: tandiu dñs murmurationes
patit̃ perfidorum: donec aduerſarios ſuos ad ɔfeſſio-
nẽ ſui nois miſeratus adducat. Ille enim potens eſt
ſic corrigere derogantes: vt qui prius mortifere locu-
ti ſunt: poſtea ꝑdicare ſalutariter audiantur. Irritat
enim a canibus tractũ eſt: quoꝝ latratibus. R. litte-
ra plurimum ſonat. In finem: ſignificat mundi ve-
ſperã: qñ gens iudeoꝝ pro maxima ꝑte creditura eſt.
[Ut quid auertis [faciem tuam ⁊ dexteram tuam: Al. manũ
de medio ſinu tuo in finem.] Quaſi offenſo: quaſi ira-
to dño dicit: qui nolit peccatores ꝓpl'os intueri: vt ad-
huc in ſua videant̃ perſeuerare nequitia. Ille enim
quos diſpenſatione mirabili placatus attenderit cor-
rigit: quos ꝓpitius intuet̃: emendat. Sequit̃: Et dex-
teram tuam de medio ſinu tuo in finem. Aliud ſacrȝ
tangit̃ veteris teſtamenti. Nam ſicut Moyſi datuȝ Exo. 4.
fuerat per virgam miracula facere: ita illi ꝑceptum
eſt: vt dexteram ſuam in ſinum mitteret: exindeq; ꝓ-
lata leproſa conſpecta eſt. Iuſſumq; illi eſt: vt iteruȝ
manũ in ſinu mitteret: ſtatimq; curata eſt: ſignificãs
qꝛ populus iudeoꝝ exiens a dño Chriſto imũdus fie-
ret: ad eum vͦo ɔuerſus reciperet priſtinam ſoſpitatẽ.
Qḋ factum ideo cõmemorat̃: vt iudeoꝝ ꝓplm in an-
tiquã redire ꝑdiceret ſoſpitatẽ. Hoc argumẽtum dr̃ TOP
ab euẽtu: qñ ad illud ſupplicatio tẽdit: ad qḋ rei ordi-
nem ꝓuenire cognoſcit. Sed ne in tali relatione diu-
tius moraret̃: ad laudes dñi feſtinus accedit: vt oĩa
poſſibilia dicat illi qui tam ingentia cognoſcit̃ operari.
[Deus autem rex noſter ante ſecula: operatus eſt ſa-
lutem in medio terre.] Venit ad ſecundam ſectionẽ
intellectus ille aſaph quem titulus ꝑcinebat: ⁊ ſpiri-
tu ꝓphetie dñm ſaluatorem ꝑdicit eẽ verũ: enume-
rãs per demõſtratiuũ genus orationis: quãta miracu-
la fecerit in celo ⁊ in terra. Et qꝛ de eius erat incar-
natione dicturus: ne quis eum dñm crederet tẽpora-
lem: ante ɔſtitutionẽ mundi regem eum iam fuiſſe
teſtatur: ſicut ipſe in euangelio ait: Ego in hoc natus Io. 18.
ſum. Secula enim dicta ſũt: ꝙ in ſe reuoluãt tẽpora. ETY
Sequit̃: Operat⁹ eſt ſalutẽ in medio terre. Quãuis
hoc ⁊ de factis miraculis poſſit intelligi: que coram
hoĩbus viſualiter cognoſcit̃ operatus: tñ melius hoc
de aiaꝝ ſalute ſuſcipiam⁹: quã opat⁹ eſt ꝑdicatiõe vi-
tali in medio terre: cunctis ſcilȝ cernẽtib⁹ ꝓplis quos
per terre vocabulũ dat̃ itelligi. Que figura dr̃ Meto-
nymia: qñ per id qḋ ɔtinet: id qḋ ɔtinet̃ oñdit̃. [Tu cõ- SCHE
firmaſti in virtute tua mare: [ɔtriuiſti capita draconũ Al. cõtribulaſti.
[ſup aquas.] Ut reuera oñderet qḋ ſupius dixit: añ Al. in aquis
ſecula fuiſſe regẽ dñm ſaluatorẽ: qui pro nobis pati
dignatus eſt: vt mortem moriendo deſtrueret capti-
uis libertatẽ: reis ꝑmia condonaret: refert miracula
que quõdã fecit in gẽte iudeoꝝ. Cõfirmauit eniȝ ru-
bri maris liq̃das abyſſos: qñ in duob⁹ laterib⁹ ſic aq̃
defixa eſt vt mare nauigeꝝ iter faceret eẽ terrenum.
Sequit̃: Cõtriuiſti capita draconũ ſup aquas. My-
ſteriũ ſupioris miraculi decẽter exponit: qꝛ illa ꝑfi-
guratio trãſit⁹ maris rubri: aquas ſancti baptiſmatis

idicabat: vbi capita draconū: id eſt: ſpiritnū imūdoꝝ
pducunt ad nihilum: qm̄ aīas quas illi peccatoꝝ ſor-
dibus inquināt: fons ſalutaris emundat. Et nota ꝙ
SCHE in hoc ⁊ alijs quatuor v̄ſib⁹: per figurā Synatriſmos
ſingulas cōgregat laudes: vt enumeratio ipſa v̄tutuꝫ
animū offenſi potētiſſimi iudicis tēperaret. [Tu cō
Al. capita fregiſti † caput draconis: dediſti eū † in eſcam † pplo
Al. non hꝫ ethiopū.] Cū ſuperius dixerit plurali numero: capita
Al. pplis draconū ſignificare volēs nequitias ſpirituales: mō
ſingulari numero ponit draconē: vt ipꝫ ſathanam in
dicare videat: qui quātū fortior: tātū neqtior: ⁊ cū ſin
gulari numero ponit: inter malignos ſpiritus habe-
re ſimilē penitus abnegat. Cōfractū eſt enī caput eī⁹
qm̄ ſuperbia ipſius de celo deiecta eſt: ⁊ natiuam cla
ritatē retinere nō meruit: qui ſe voluntaria obſcuri-
tate maculauit. Addidit: Dediſti eū in eſcam populo
ethiopū. Ethiopes: hīc peccatores aduertim⁹: qui añ
fuerāt tenebroſa mente teterrimi. Sed ad dñm con
uerſi: eſcam ceperūt hr̄e diabolū: cū de eī⁹ detractiōe
ſatiant. Nā hodieqꝫ: quē peſſimū itelligi volum⁹ dia
bolū nūcupamus. Oībus enī culpis exufflat admiſ-
ſis: toti⁹ dr̄ auctor erroris. Et ſicut ille chriſtianos in
ſequit: ita ab oībus execrabili horrore diſcerpit. Sic
fit vt qui paganis añ venerabilis: nunc a chriſtianis
detractionū morſib⁹ corrodat. Siue ꝯuerſi iaꝫ fide-
les: eſcā poſſunt hr̄e diabolū: qm̄ per ipſius machi- a-
mēta tētatiōeſqꝫ pficiūt. Ipſo enim pſequēte marty
res fiūt: ipſo affligēte patientie munere coronantur.
Quapropter merito diabolus illoꝝ eſca dr̄: quos fa-
tigationib⁹ crebris ad deſideria votiua pducit. [Tu
dirupiſti fontes ⁊ torrētes: tu ſiccaſti fluuios ethaꝫ.]
Hoc totū per allegoriā de peccatorib⁹ dicit. Fontes
illos appellat: quoꝝ mala iugiter influebat. Torren
tes qui ſubito ꝯcitati rapidis excurſibus irruebant.
Hec enim duo genera peccantiū: dominus dirumpit
cū eos a diaboli famulatiōe diuiſerit. Sequit: Sic-
caſti fluuios ethā. Priorē excolit ſenſum: vt fluuios:
id eſt: inundationes diabolica iniqtate collectas: non
ſolū dirūpat ac diuidat: verūetiā deſiccet ⁊ auferat.
Fluuius enīꝫ qm̄ ſiccat: ad nihilū ſine dubitatiōe p-
ducit. Qḋ tūc ꝯtingere manifeſtum eſt: qm̄ donans
multitudinē peccatorū: diaboli ꝯſtat inundātia pe-
INTER riſſe ꝯſilia. Ethā hebrea lingua: fortis iterpretat: qḋ
ſepe diabolū ſignificare iam diximus. [Tuus eſt di-
es ⁊ tua eſt nox: tu † feciſti ſolē ⁊ lunā.] Verſus iſte ⁊
Al. fabricat⁹ es aurorā ⁊ ſolem ſequēs oībus ad litterā patēt. Cūctaꝝ qppe reꝝ crea
tor eſt dñs. Sed aptius videt: ſi ſpiritualiter exquirū
tur. Diem: ponamus iuſtos viros: quibus ſemper ſa-
piētie lumē irradiat. Noctē: holes terrenos: qui pec-
catis faciētibus obſcurant: ſicut in alio pſalmo dictū
eſt: Dies diei eructuat v̄bū: ⁊ nox nocti indicat ſciē
Pſ. 18. tiā. Sed cū dicit: Tuus eſt dies ⁊ tua eſt nox: ſignifi-
cat qm̄ in vtriſqꝫ de⁹ miracula magna facit: vt ⁊ illū
munere ſue pietatis illuminet: ⁊ iſtū peccatis emun
datū: regni ſui faciat eſſe participē. Addidit: Tu feci
ſti ſolē ⁊ lunā. Hec oīa noīa: per exēpla magis plani⁹
exponunt. Sol: ſapiētē ſignificat. Luna: ſtultū: ſicut
Eccl. 27. ſcriptū eſt: Sapiēs pmanet ſicut ſol: ſtultus aūt ſicut
luna mutat. Pulchra narratio: vt per ſimilitudines reꝝ
oīpotētis ſtupēda magnalia declarent. In oīb⁹ tñ in-
telligēdū eſt: creatorē dñm ſolitā nimis ⁊ copioſam
oſtēdere pietatē. [Tu feciſti oēs terminos terre: eſtatē
Al. pleſmaſti Al. nō hꝫ ⁊ ver † tu feciſti ea. Memor eſto hui⁹ † creature tue.]
Nō icōgrue terminos terre dicimus: oēs aplos ⁊ p-
phetas. Nam ſicut termini agroꝝ fines diſtinguunt
iſta ⁊ pdicatores chriſti vere fidei iura cuſtodiūt. Se
quitur: Eſtatem ⁊ ver tu feciſti ea. Per hec tempora
ſignificat fideles diuerſa morū qualitate pollentes.
Alij enī ſunt tanqꝫ eſtus: fidei calore feruētes ad mar
tyrium vſqꝫ perducti. Alij manſuetudine temperati
tanqꝫ ver: equabili dño deuotione famulantes. Oīa
enim ⁊ iſta ⁊ talia ipſe fecit: cuius grā concedit qḋ in
hominū bona volūtate mōſtrat. Addidit: Memor
eſto huius creature tue. Reddidit cauſam: cur enu-
meratio illa pmiſſa ſit: ſcilꝫ vt qui facere conſueuit
magna iudeis quoqꝫ delinquētib⁹ miſeratus idulge
at. Et vt beniuolētiā pij dñi puocaret: bñficia eī⁹ fre
quenter enumerat: vt memor eē dignet eoꝝ q̊s crea
re dignatus eſt. [Inimicus iproperauit dño: ⁊ popu
lus inſipiens † exacerbauit nomen tuum.] Illoꝝ ver Al. inclamauit
boꝝ meminit: que ſuperius dixit: Venite comprima
mus oēs dies feſtos dñi a terra ⁊c. Inimicus fuit vti
qꝫ iſte iudeoꝝ: qui talia dixit in dñm: vt illi videret
exprobrare: cui vel ex aliqua pte gratias agere nulla
pōt creatura ſufficere. Sequit: Et ppls inſipiens ex
acerbauit nomē tuū. Inſipiēs vtiqꝫ: qui ogebat indi
gne: vt illa patienter audiret: que debuiſſet oīno reſu
gere. Et ex hoc dñm ad iram puocauerūt: qꝛ nō pro
ſuis peccatis talia ſibi accidiſſe dixerunt: ſed putaue
runt iniuſtum deum: qui quaſi nō merētibus dñari
pmittebat interitū. Conſideremus igit ordinē ſalu-
berrimum ſupplicātis: ſic pro culpabilibus rogat: vt
eoꝝ ſemp confiteat errata. Hoc ſi iudei feciſſent mē
te deuota: potuerant gnāliter debita vitare ſupplicia.
[Ne tradas beſtijs aīas confitentes tibi † aīas paupe Al. Et
rū tuoꝝ ne obliuiſcaris in finē.] Aſaph venit ad ter-
tiam ſectionē: cui merito pmiſſus eſt intellectus: qm̄
ſic peccata ppli ſuperius confeſſus eſt: vt tñ deuotos
dño liberādos eſſe pſumat. Supplicat enim vir ſan-
ctus qḋ ſciebat eē venturum: vt fideliūꝫ animas nō
tradat: ne diabolus ad ſua vota perueniat. Erant enī
in illo pplo etiam tūc vaſa miſericordie: ex qbus fuit
Symeon: Nicodemus: Nathanael: de quo dñs teſti-
monium phibet dicēs: Ecce vere iſraelita in quo do Io. 1.
lus nō eſt: ⁊ reliq qui dño cordis puritate placuerūt.
Beſtias enī poſuit diabolū cū miniſtris: quoꝝ capi-
ta (ſicut ſuperi⁹ dixit) ꝯteriit ſup aquas. Sequit: Et
aīas paupeꝝ tuoꝝ ne obliuiſcaris in finē. De illis di
cit: qui ſupbia mūdi repudiata: ad humilitatē ſe ſan
ctiſſimā ꝯtulerūt: rogās vt eis dñi ſaluatoris bñficia
nō negent: ſꝫ qꝛ paupes eī⁹ facti ſūt: ipſi⁹ largitate di
teſcāt. [Reſpice in teſtamētū tuū: qꝛ repleti ſūt qui Al. domib⁹
obſcurati ſunt terre † domoꝝ iniquitatū.] Reſpice
dixit: vt digneris implere que cognoſceris añ pmiſiſ
ſe: ſicut ſcriptū eſt: Ecce dies veniēt dicit dñs: ⁊ ꝯſum Hier. 31.
mabo domui iſrael: ⁊ domui Iuda teſtamētū nouuꝫ
nō ſm teſtamētū qḋ diſpoſui pr̄ibus eoꝝ. In illo enī
pollicitatiōes tēporales fūt: vt fuit terra repromiſſio
nis: inimicoꝝ ſubiectio. Talia enīꝫ rudi pplo debuit
cōcedere: vt ad ſpiritualia itrepidus potuiſſet ⁊ ſubi-
de feſtinare. In nouo aūt teſtamēto pmittit im ptur
babilis vita: regnū cuius nō erit finis beatitudo ppe
tua ⁊ dñi ꝯtēplatio glōſa. In hoc ergo teſtamēto re-
ſpicere dicit dñꝫ debere: vt cito errāti pplo debeat p-
futura pſtare. Reuera itelligēs factus eſt aſaph qui
talia petit vnde totus mūdus potuiſſet abſolui. Et vi
de qua ſapiētia cūcta diſcurrit: qꝛ nō erant bona que
delinquentis ppli cōmemorare potuiſſet: meminit p
miſſionis dñice que ſemp implet. Sequit alia cauſa
miſerēdi: que dr̄ qualitas abſoluta: qꝛ repleti ſūt qui
obſcurati

obſcurati ſunt:id eſt:peccatores qui ignorãtie obſcu
ritate demerſi ſũt:ſicut ⁊ ipſe pro eis in cruce poſitus
Luc.23. ſupplicauit dicens: Pr̃ ignoſce illis:q2 neſciũt q̃d fa-
ciũt. Sed repetamus hũc verſum:vt cõtextio vboꝝ
facilius debeat apparere. Dixit: Reſpice: q2 repleti
ſunt qui obſcurati ſunt. Repleti eniʒ fuerãt iniq̃ta-
tibus:⁊ neceſſe erat vt eos ſequeretur obſcuritas:qui
merito tenebris cõparant̃:qm̃ lumẽ ſapientie ꝑdide
rũt. Addidit: Terre domoꝝ iniq̃tatũ. Iſti ſunt terre
domoꝝ iniq̃tatũ:id eſt:terreni de domo iniq̃tatũ. Et
ne forte hic terraʒ in bono voluiſſes accipe:pulchre
definitũ eſt:q̃d ſit corpus ĩfideliũ:hoc eſt:domus ini
q̃tatũ:q2 cũcta vitia velut quodã hoſpitio recipiunt
qui malis actibus polluũtur. [Ne auertat̃ humilis
factus cõfuſus:paup ⁊ inops laudabũt nomen tuũ.]
In loco eoꝝ qui offendere videbant̃: ponit eos qui
gratiã dñi hr̃e ꝯſueuerũt:vt dilectio deuotoꝝ odiuʒ
cõtumaciũ tẽperaret. Qđ argumẽtũ nimis accõmo
duʒ eſt:qñ pro aliquo deteſtabili ponit̃ ꝑſona glo̾ſa.
Cõfundi ſũt:nõ eſt humilis:ſʒ ſupbi:qui dei gloriaʒ
nõ agnoſcẽs:humanis meritis applicat ſi quid boni
dño pſtãte ſuſcepit. Cõtra: humiles deũ iugiter lau-
dãt: ſe ſemp accuſant:itelligentes diuinitatis eſſe qđ
ſapiũt: ꝓpriũ vtiq3 qđ delinquũt. Iſtos rogat nõ de-
bere ꝯfundi:qm̃ q̃cq̃d boni ꝑceperit:dñi muneribus
intelligũt applicãdũ. Sequit̃: Paup ⁊ inops lauda-
bũt nomẽ tuũ. Videamus q̃ ſit iſta glo̾ſa paupertas:
q̃ felix ꝓbet̃ inopia que dñm etiã tacita laudat:⁊ de
patiẽtie ſue v̾tute ꝯcelebrat. Mutus eſt ſi pſallat ſu-
pbus. Paup ⁊ inops laudãt dñm:⁊ cũ videnẽ hr̃e ſi-
lentiũ. O ineſtimabile bonũ:ſi ꝑpẽdat̃ intrinſecus:
paup dei dr̃:diues ſeculi nũcupat̃. Iſte eſt regis eter
ni:ille tp̃is vtiq3 fugitiui. Nõ ſibi habet qui foris di-
ues eſt:iſte potius idoneus dicẽdus eſt:qui in theſau
Al' deus ris aĩe ꝓbat̃ v̾tutes eximias ꝯdidiſſe. [Exurge deꝰ dñe
Al' non hz iudica cãm tuã:memor eſto iproperioꝝ tuoꝝ eoꝝ
que ab iĩſipiẽte ſunt tota die.] Poſt cũcta que dixit:
nũc facit iudicis cauſaʒ:vt eũ efficacius ad moueret:
cui negocij ſui q̃litas intimat̃. Nũc ad ipſuʒ dñʒ v̾ba
cõuertit:expetẽs vt cauſaʒ ſuã cõtra illos diiudicet:
qui nõ deſinũt prauis murmurationibus iſonare. Iu-
dicat eniʒ cauſam ſuã:dũ errãtes facit manifeſta co
gnoſcere:vt cõuerſi ꝑdicẽt:qđ ſtultis cogitationibus
abnuebãt. Sequit̃: Memor eſto improperioꝝ tuo-
rũ:illoꝝ ſcilʒ que ſupius dicta ſũt: Iã nõ eſt ꝓpheta:
⁊ nos nõ cognoſcet amplius. Adiecit: Eoꝝ que ab in
ſipiẽte ſunt tota die. Et hoc de ſupioribus pẽdet:qm̃
iſta opprobria ab inſipiẽtibus dicta venerunt. Et ne
putarẽtur ad tẽpus effuſa:addidit: Tota die: vt ipſa
cõtinuatio mãſuetudinẽ patiẽtiſſimi iudicis incita-
Al' inimico-rum tuoꝝ ret. [Ne obliuiſcaris voces iquerẽtiũ te:ſupbia eoꝝ
qui te oderũt aſcẽdit ſemp ad te.] In primo comã-
Al' nõ habet te miſcuit iteꝝ vota fideliũ:ne abijciat p̾ces eoꝝ qui
ad ipm toto cordis affectu clamare noſcunt̃:vt inue
niãt quẽ querũt:⁊ mereant̃ certe qđ expetũt. Seq̃t̃:
Supbia eoꝝ qui te oderũt aſcẽdit ſemp ad te. Hoc
cõgrue dictũ de romanis aduertimus:de q̃bus ſupe
rius ait: In medio atrio tuo poſuerunt ſigna ſua: vt
ꝯtra hoſtes hieru̾m oĩpotẽtẽ iudicẽ vehementiſſime
cõmoueret. Supbia eſt eniʒ:quã dñs ſpecialr̃ execra
tur:per quã ⁊ angelus corruit: ⁊ p̃mi hoĩs beatitudo
diſceſſit. Et ꝯſidera:q̃ prudẽter acerrimũ vitiũ in fi
ne poſitũ eſt:vt poſt oĩa diceret qđ memorie finibus
ꝯderet̃. Sic deplorãt ſimpliciter ⁊ prudẽter:qui pu-
ra dño mẽte duoti ſũt:ſic per dolorẽ q̃uis nimiũ:fa-
li neſciunt:qui pijs regalis obſequunt̃. Cõcluſio.

Cognouiſtis auditores egregij: q̃ ſuauia ſint fideliſſimis viris officia pietatis:quẽadmodũ nolint ꝓximos ſuos triſtitiam ſuſtinere:vt de futuris eoꝝ cladibus tantis lachry-mis affligant̃. Hec eſt reuera charitatis ſcã pfectio: p̾ſentare factura ſibi ꝑicula que ꝓximis formidãtur eſſe ventura. Quid ageret iſte de cõſpecta clade:quã futurã ſic cognoſcit̃ cõpuncto corde doluiſſe? Reſpi ciamus ergo ſcripture ſancte:q̃li ſibi veritate cõſen-tiãt:vt ante aſaph adhuc florẽtẽ hieru̾ʒ deploraueri:t quam poſt tot annos hieremias peracta captiuitate defleuit. Vtrũq3 piũ: vtrũq3 glorioſum:ſed plus iſte: neſcio quo pacto miſericors fuiſſe cognoſcitur: qui adhuc in ꝓſperis ꝯſtitutus:amariſſimo dolore noſci tur eſſe ꝑculſus. Quapropter ꝯſiderare nos cõuenit: qđ refulgẽte varietate ꝯtextus:modo letãtiũ iubila-tione:modo penitẽtiũ gemitu:modo iſtitutiõe ſalu-tari:modo lamẽtãtiũ dolore:modo ſalutari incarna tione ꝑdicta:modo pollicitatiõe p̃mioꝝ:modo terro re penaꝝ:modo laudibus dñicis cũctus pſalterij tex tus ornatus eſt: vt ſicut corona ſuauiſſimis conſerta floribus ſpiramen efficit gratioſum:ita ⁊ hic liber di uerſis virtutum fragrare ſentiatur odoribus.

Explicit expoſitio in pſalmum.73m.

❡ In finem ne corrumpas: pſalmus aſaph cantici. LXXIIII.

Confitebimur tibi deus:cõfite-bimur ⁊ inuocabimus nomen tuum. Narrabimus mirabilia tua:cum accepero tempus ego iuſtitias iudicabo. Liquefacta eſt terra ⁊ oẽs qui habitãt in ea: ego ꝯfirmaui columnas eius. Dixi iniq̃s no lite inique agere: ⁊ delinquẽtibus nolite exal-tare cornu. Nolite extollere in altũ cornu ve ſtrũ: nolite loqui aduerſus deũ iniquitatẽ. Quia neq3 ab oriẽte neq3 ab occidẽte neq3 a deſertis mõtibꝰ: qm̃ deus iudex eſt. Hũc humiliat ⁊ hũc exaltat: q2 calix in manu dñi vini meri plenus mixto. Et iclinauit ex hoc in hoc: verũtamẽ fex eius non eſt exinanita: bibẽt oẽs peccatores terre. Ego ãt annũtia-bo in ſclm cãtabo deo iacob. Et oĩa cornua peccatoꝝ ꝯfrigã: ⁊ exaltabunt̃ cornua iuſti.

Verba tituli huius niſi ordine ſuo cõſide-rent̃:obſcura ſunt. Aſaph:ſicut ſepe dixi-mus:ſynagoga ſignificat̃:id eſt:cõgrega-tio que credidit:nõ que obſtinata ꝑman ſit. Nã poſt reſurrectionẽ dñi ꝯfeſſa legi mus multa milia iudeoꝝ:ſicut inter alia teſtant̃ actus aplõꝝ. Quapropter hũc pplm aſaph iſte nũc admo-net:ne fidẽ ſuã corrũpat in finẽ:id eſt:in dñʒ ſaluato rẽ:qui ⁊ credulitatẽ accipe meruit:⁊ fructum ſalutis inuenit. Iſta enim munera q̃diu non diſpergantur: manemus illeſi:quando fuerint viciata:a conſpectu regis reddimur alieni. Pſalmum canticum vo dixi-mus eſſe:cum res actuales ſpirituali contemplatio-ne diſcernimus:quod totum in hoc pſalmo diligens lector inueniet. Diuiſio.

TOP DCG

PRimo īgreſſu fideles iudei dicturos ſe
oīa eius mirabilia ꝓfiterē. Secūdo:rex
ipſe loquiē ieſus chriſtus iuſtitiā ſe iudi/
caturꝫ ꝓmittēs:cū tēpus generalis reſur/
rectiōis aduenerit. Cōmonet etiā:ne qs
audeat aliquid contra diuina mādata ꝑſumere:ꝛ eū
poſſit eterna pena torquere. Expoſitio.

Al. nō habet / Al. Narrabimus / Al. nō habet
COnfitebimur tibi deus cōfitebimur ti/
bi:ꝛ inuocabimus nomen tuū.[Narrabo
ꝛ oīa mirabilia tua.] In hoc vno vſu per
ordinē regula ſancte deuotiōis exponiē.
Nā ꝑpl's ille iudaicus:qui erat chro dño
crediturus:quē titulus monet: Ne corrūpas in finē:
erūpit in vocē:ꝛ in cōfeſſionē ſuā deuotiſſime polli/
ceē. Cōfiteri eſt:ſicut ſepe diximus:multorꝫ cōfatio
ne aliqd ꝓfiteri. Nā ꝛ ſi vnus ꝯfeſſus dicaē:alijs iaʒ
in fide ꝑcedētibus vel ſubſequētibus cognoſcit eſſe
ſociatus. Sequiē iterꝫ:Cōfitebimur tibi. Soliditatē
ꝓmiſſiōis repetitio ipſa teſtaē : que nunq̄ trāſitiōe
poniē niſi vbi mētis firmitas idicaē : ſicut eſt illud:
Pſ. 56. Paratū cor meū deus:paratū cor meū:ꝛ his ſimilia.
Tibi dictū eſt:vt aliorꝫ cultura negareē:q2 illa eſt ve
ra deuotio:que ſolū iuſtiſſime veneraē auctorē. Et il
lud īſpiciamus:qm̄ mortē plerūq̄ generat vel ſemel
terreno iudici crimina ꝯfiteri:deo aūt frequētata cō
feſſio nō ꝑturit ꝑiculū:ſʒ ſalutē. Pulcherrim⁹ autē
ordo vborꝫ. Pri⁹ ſe dicit ꝯfiteri:id eſt:peccata deflē;
poſtea inuocare nomē dñi. Sic eni dignū eſt vt ipſius
munere ꝑus corda nr̄a ꝯfeſſiōe purgemus:ꝛ ſic ad au
xiliū ſuſcipiēdū nomē dñi inuocare debeamus. Nam
ad quos venire poterit:niſi quos iā ꝓprios eē cogno
ſcet? Qd̄ ſi eū inuocet idcuotus:iudiciū ſibi videē po/
ſtulare nō veniā. Premittēda ſūt ergo talia:vt ꝯfidē
ter diuinā poſſim⁹ inuocare clemētiā. Adiecit: Narra
bo oīa mirabilia tua. Cū ſupi⁹ plurali numero dixe/
rit:Cōfitebimur:hic ſingulari dič: Narrabo:q2 ꝑplo
dei vtriq3 ꝯuenit:ꝛ ſingulr̄ dicē:ꝛ de pluralitate ſen/
tire. Sʒ iſta narratio:vox īntroducta eſt fideliū:q2 nō
mereuē magnalia diuia reuoluere:niſi qui ſe cogno
ſcūt pura deuotiōe deo ſeruire. Sic eni3 in alio pſal
Pſ. 49. mo legiē: Peccatori aūt dixit de⁹:q̄re tu enarras iu-
ſtitias meas:ꝛc. Sʒ qs poſſit oīa mirabilia ſuperna
narrare:niſi ille qui ſcrā3 trinitatē breuiter rerꝫ oiuʒ
ꝓfiteē auctorē:ꝛ idiuidue volūtati eius applicat:qc
qd in celo ꝛ in terra ieffabili adminiſtratiōe pagiē?
Al. iuſtitias [Cū accepo tp̄s:ego iuſtitiā indicabo.] Mutatio ꝑ
ſone fecit nobis alterā partē. Sʒ hic daē itelligi:quē
admodū aſaph ꝑmo vſu ꝑfecte religiōis regulā com
prehēdit:vt tā cito mereret audiri. Loquiē eni dñs
chr̄s:Cū accepo tp̄s dicit:ꝑ id qd̄ factus eſt hō:ſič ait
Joan. 5. in euāgelio:Dedit ei ꝑtātē iudiciū facere : qm̄ filius
Ibidem. 16. hois eſt. A nā vo deitatis audi qd dicat: Oīa que hēt
pr̄ mea ſunt:ꝛ mea pr̄is ſūt. Sʒ ꝛ illa nā que accipit:
1. Cor. 8. illa que dat:vnus eſt dñs chr̄s:ſič dicit aplš: Et vnus
dñs ieſus chr̄s:per quē oīa:ꝛ nos per ip̄ʒ. Seqē: Ego
iuſtitiā iudicabo:vt compūcta corda mortaliū ante
tp̄s iudicij in hoc ſe mūdo ſtudioſi⁹ ꝑcarent abſolui:
ne venientes in futura illa diſceptatiōe inopinatā iu-
Al. qui habitant dicio ſnias ſuſtinerēt.[Liquefacta eſt terra ꝛ oēs ꝛ ha
bitātes in ea:ego confirmaui columnas eius.] Dicit
dñs ante aduētū ſuū:terrā eſſe gen⁹ humanū: qd ab
illa ſoliditate veritatis in pctō ꝑ labe reſolutū eſt:ꝑp
pe qui derelicto auctore nefandis idolis ſeruiebat.
Sʒ quēadmodū ſalutari incarnatiōe ſubuenerit ter
re liquefacte:ſubſeqē : Ego ꝯfirmaui columnas ei⁹.
Columnas aplos debemus accipe:qui ꝯfirmati ſunt
reſurrectiōe:cū in dñi paſſiōe nutauerūt. Nā ꝛ ipſe
eos ꝯfirmauit:qñ Petro aplo dixit: Petre quotiens Luc. 22.
expetiuit vos ſathanas vt cribraret ſič triticū:ꝛ ego
rogaui pro te ne deficeret fides tua:ꝛ tu aliqñ cōuer/
ſus ꝯfirma fratres tuos. Et reſpice vborꝫ aptiſſimaʒ
ꝯuenietatē. Liquefacte eni terre:ꝯfirmate colūne me/
rito ſubuenire potuerūt. Columnis eni3 merito apli
cōparanē:q2 terrena vitia in imo deprimūt: ꝛ ſupne
vtutes ad glīam regni celeſtis extollūt. [Dixi iniqs
nolite inique agere:ꝛ delinquētib⁹ nolite exaltare cor
nu.] Hoc eſt qd̄ ſupi⁹ dixit:Ego ꝯfirmaui columnas
ei⁹. Dixit eni per ꝓphetas atq3 aplos:monita noui ꝛ
veteris teſtamēti:ne ſcelerati male agerēt:ſʒ ad dñʒ
cito ſe humili ſatiſfactiōe ꝯuerterēt. Pi⁹ reuera me/
dicus obſeruātiā ſalubritatis dedit: ne vſq3 ad mor/
bos noxios humana īfirmitas ꝑueniret. Sequiē:Et
delinquētib⁹ nolite exaltare cornu. Subaudiēdū eſt
ꝛ hic quoq3:dixi. Sed ꝑus iniqs ait:vt oīa pctā ꝯclu
deret: Nūc venit ad maximū vitiū excuſatiōis:quo
valde laborat humanitas:vt cū ſe qs nō patiē dicere
culpabilē:ad excuſandas excuſatiōes in pctīs: ꝑegri/
nas qualcūq3 ſibi cauſas excogitet in ſuo delicto:mō
diabolū arguēs:mō ſuaſoris vba dilacerans:qui cor/
nu ſuū videē erigere:q2 pctm̄ ꝓpriū per alias nititur
excuſare. Quapropter tales ad veniā redire nō ꝑnt:
q2 ꝯfeſſiōis remedia ꝑdiderūt.[Nolite extollere in
altū cornu vr̄m:nolite loq aduerſus deū iniqtate3.]
Repetita ꝯteſtatio formidinē magne vitiōis oſidit:
q2 ſemꝑ grauius vindicaē qd̄ iterata iuſſiōe ꝑcipiē.
Nā cū dič: Nolite extollere in altū cornu vr̄m : ſua/
det vt a blaſphema cogitatiōe ceſſeē:qm̄ ille in altū
erigit cornu qui ꝯtra deū ꝯcepta iniqtate remurmu/
rat. Nā vide qd ſeqē: Nolite loq aduerſus deū iniq/
tatem. Adhuc in excuſatiōis curādo vitio ꝑſeuerat.
Loquiē enim ꝯtra deū iniqtatē:qñ aliqs ſic eſtimat
cōſtitutū vt pctā minime declinare potuiſſet : dicēs:
nō culpa ſua:ſed neceſſitate ſtellarꝫ ad aliqd ſe flagi
tiū ꝑueniſſe:vt hoc magis imputet ꝯditori:qd ꝓpria
volūtate peccauit. Sed quāto veratius quiſq3 vel
lius:vt ſuū ꝯfiteaē ſcelus qui cū nefarium ꝑpetraret
facinus vt liberareē a crimine:inuocare neglexit oiuʒ
redemptorē.[Quia neq3 ab oriēte neq3 ab occidēte
neq3 a deſertis mōtibus.] Verſus iſte aliqd expetit
ſubaudiēdū vt ei⁹ nobis lucida poſſit apparere ſnia.
Dicit enim:Quia neq3 ab oriente neq3 ab occidēte:
neq3 a deſertis mōtibus:addēdū:deeſt dñe:vt te nō
poſſit agnoſcere cū eū totū vbiq3 cōſtet eſſe ꝑſentē:
ſicut alibi legiē:Spiritus dñi repleuit orbē terrarꝫ; Sap. 1.
Que figura in ſecularibus lr̄is dič Eclipſis:id eſt:de/
fectus:quotiēs pleno intellectui vba aliq̄ ſubtrahū/
tur. Sed hic factū eſt:nō indigētia ſermonis : ſed vt
ſtudioſius queraē qd̄ fuerit neceſſaria taciturnitate
ſuppreſſū. Quapropter deſinat blaſphemi ſacrilega
verba cogitare:qñ ſe iudex ꝓfiteē eſſe preſentē:cui
ſubiacet oīa ſub veritate cognoſcere. Et ne aliqs mi
reē in cōplexione mūdi duas tm̄ partes poſitas fuiſ/
ſe:hoc melius ſpūalr̄ ſi poſſumus exponamus. Oriē/
tē:ponamus hoies iā diuina claritate cōſpicuos. Oc/
cidētē:pctōres qbus adhuc lumē veritatis abſcōdiē.
Deſertos mōtes:falſos ꝑdicatores forſitan debemus
aduertere:qui lʒ mōtiū:id eſt:ꝑdicātiū ſibi vſurpent
locuʒ:tñ veritate deſerti ſūt:ſicut ſūt oēs heretici vel
pagani. Ergo cū oībus generibus hoiuʒ de⁹ pñs ꝛ co/
gnitor eſſe mōſtreē:nihil tale quiſq̄ debet ꝑſumere:

SCHE

qđ eũ poſſit in illa iudicatione damnare. [Quoniã deus iudex eſt. Hũc humiliat ⁊ hunc exaltat.] Ecce oĩs queſtio de medio ꝓphana ſublata eſt: Q̄m deus iudex eſt. Et cũ ſit iudex: iuſtũ illũ eſſe nõ dubiũ eſt. Iudex enim pũ dr̃: eq̃ſſimus ſine dubitatiõe ſentiẽ. Et vt hoc in iſto verbo declareẽ incluſum: cauſa redditẽ ſincera iudicij. Hũc humiliat: ⁊ hũc exaltat. Humiliat vtiq̃ ſupbũ: exaltat humilem: q2 ille in ſe: iſte
Luc.14. ꝯfidit in dño. Sic ⁊ in euangelio legitur: Oĩs qui ſe exaltat humiliabiẽ: ⁊ qui ſe humiliat exaltabiẽ. Uides ergo iuſtũ iudicẽ: ꝯgruã partibus ꝓferre ſniam.
Al. non hȝ [Quia calix in mãu dñi vini meri plen⁹ ẽſt mixto. Et inclinauit ex hoc in hoc.] Sepe diximus calicem
DEF mẽſurã eſſe potabilẽ: qua egra ſiti corpa reparanẽ: vi
ETY ctus a calida potiõe qua frequẽter vtimur cõbibentes. Ita lex dñi pulchre calix dr̃: que ambiẽter ebibita atq̃ recõdita aĩabus ꝓſtat ſuauiſſimã ſoſpitatem. Sequiẽ: Uini meri plenus eſt mixto. Uinũ in diuinis ſcripturis ſignificat celeſte myſterium: ſicut in illis hydrijs factũ eſt: quas dñs aqua fecit impleri: vt latices fontiũ ruborẽ vini mutata q̃litate ſuſciperent: quẽ nã nõ habuit. Unde beatus Ambroſius in hymno ſancte epiphanie: mirabiſr declamauit ſplendidiſſima luce verboꝝ. Qđ aũt dixit: Meri: ſinceritatẽ deſignat: qđ ſemꝑ puꝝ: ſemꝑ eſt limpidũ. Nã refectos homies ad gl̃iam virtutis: nõ ad vinũ ebrietatis adducit: ſicut in alio pſalmo dicit: Et poculũ meũ inebrians q̃ ꝓclaꝝ eſt. Plenus eſt mixto: vtiq̃ dñi calix.
Pſal.22. Unde q̃uis iugiter bibaẽ: nũq̃ tñ expẽdiẽ. Qđ aũt dixit: Mixto: nouũ vetuſq̃ ſignificat teſtamẽtum: que vtraq̃ ꝯmixta aĩaꝝ efficiũt ſaluberrimã potionem. Iudei enim vinũ biberũt: ſed nõ mixtũ: q2 noui teſtamenti noluerũt recipe ſoſpitatẽ. Itẽq̃ manichei nõ biberũt mixtũ vinũ: q2 nouũ teſtamẽtũ ex pte recipiẽtes: veteris legis ſacramẽta auſu temerario reſpuerũt. Addidit: Et inclinauit ex hoc in hoc. Hic duos pplos abſolute ſignificat: iudeoꝝ ſcilȝ ⁊ gẽtiũ: q̄m ex ore tulit nõ credẽtiũ iudeoꝝ: qđ potãdũ ꝯuerſis po-
IDI pulis gẽtiũ inclinauit. Felix ⁊ ſecura refectio: ab illo calicẽ ſalutis accipe: qui ſemꝑ nouit ꝓfutura ꝓſtare. Hic modus locutiõis ꝓprius eſt in lr̃is ſacris: q̄m in ſcripturis ſecularib⁹ (vt arbitror) vix ꝓualet inueniri.
Al. nõ habet [Uerũtamẽ fex eius nõ eſt exinanita: bibent ẽx eo oẽs pctõres terre.] Feces dicunẽ: reliquie vini ꝯſidẽtes in denſiſſimã craſſitudinẽ: ad quas ſolet ꝑuenire q̄ñ liquor ille ſupior ꝓbaẽ expẽſus. Sed q2 anterius plenũ calicẽ diximus: iuſte hic negauit fecẽ eius exinanitã: ad quã ꝑuenire nõ potuit: q̄m cũctis potentibus eius plenitudo nõ deficit. Feces enim hic nõ ſordes: ſed ima illa atq̃ vltima vini debemus accipe. Nã quo mõ feces hr̃e potuit: qđ meꝝ atq̃ puꝝ ante declarauit? Sed vt ad iſtã fecẽ cognoſceres minime fuiſſe ꝑuẽtũ: redit ad poculũ plenũ dicẽs: Bibent ex eo oẽs pctõres terre. Hic ſignificat qđ ſepe diximus: iudeos in fine ſeculi: cũ alijs pctõribus de iſto calice bibituros: q̄ñ credere meruerint: ſeq̃ eccl̃ie catholice adunata fide coniũxerint. Oẽs enim ad illã partes ꝑtinẽt: que credere dño ꝓſtãte meruerint. Multi enĩ
Al. annũtia bo in ſeculum [pctõꝝ in ſua obſtinatione mãſuri ſunt. [Ego aũt ẽ in ſecula gaudebo: cãtabo deo iacob.] Gaudebo ⁊ cãtabo: chr̃s dicit de mẽbris ſuis: qui gaudet dum ab eis gaudeẽ: qui cãtat deo iacob dũ pſalmodiã dicit eccleſia. Quecũq̃ enim mẽbra bene gerũt: hec (ſicut ſepe dictũ eſt) capiti rationabiſr applicãẽ. [Et oĩa cornua pctõꝝ cõfringam: ⁊ exaltabunẽ cornua iuſti.] Ecce vox iudicis: ecce vox oĩpotentis inſonuit. Nam qui ante pſallebat in membris ſuis: modo cõfringit cornua pctõris. In illa quippe iudicatione oĩs poteſtas humiliabiẽ impioꝝ: ⁊ ꝯfracta diſpereũt que hic magnis ſublimitatibus erigunẽ. Reſpiciant ergo ſupbi: q̃ ſit hic turpe mutilũ pecus: ⁊ erubeſcãt ſe inde preferre: vnde futura illis deformitas cognoſciẽ immi-
nere. Sequiẽ: Et exaltabunẽ cornua iuſti. Que figu- SCHE
ra diciẽ Catachreſis: id eſt abuſio: quotiẽs aliena rex noĩa nõ habentibus commodanẽ. Cornua enim iuſti: munera ſunt futuri iudicij: que reuera firmiter erigunẽ: q̄m in eterna pulchritudine ꝑmanebũt. Peccatoꝝ hic cornua videmus: que ibi non erunt: iuſtorum hic nõ cernimus: que ibi ꝑpetuo munere cõcedunẽ. O humilitas eximie decorãda: que hic cerneris deſtituta. Quod maius ꝓciũ habere poterit decus tuũ: q̃ vt ille eam hic aſſumpſerit: de quo cuncta beatitudo ſine fine gaudebit?

Concluſio.

Audiuimus verba dñi: non de altitudine celi: ſed de ſancta ſcriptura pſalterij: cui tanto libentius pareamus: quãto nos cõmuniter monuiſſe dignatus eſt. Nã cum dñs moyſi locu- Exo.19.
tus eſt: fulgura micuerũt: ꝯcrepuerũt tonitrua: mõs quoq̃ ſina totus fumauit: cunctos terror mortis inuaſit: ⁊ vitale mãdatũ ſic ꝑuenit ad pplos: vt magno ſe putarent diſcrimine perituros. En beneficia dñi ſaluatoris: ſi intelligãtur iugiter admirãda: linguam ipſius quotidie geſtamus in manibus. Uolũtas dñica patet nobis litteris cõprehenſa diuinis: ⁊ ꝑ corporalẽ ꝓſtat aſpectũ: vt intus cordis oculus ſalutariter inſtruaẽ. Nunq̃ tacet: ſi eũ in ſcripturis ſuis ꝯſulere feſtinemus. Semꝑ ad ſalutaria reſpõſa paratus eſt: nec abſens aliquãdo redditẽ ſi eũ puris mẽtibus appetamus. Quapropter abijciamus vt pſalmus monet ſuperbiã: que ſceleratos ab ipſo diuidit: amemus humilitatẽ que ſctõs illi celeſti charitate coniungit.

Explicit expoſitio in pſalmum. 74[us].

In finem in laudibus pſalmus aſaph canticum ad aſſyrios. LXXV.

Notus in iudea deus: in iſrael magnũ nomẽ eius. Et factus eſt in pace locus eius: ⁊ habitatio eius in ſion. Ibi confregit potentias: arcũ ſcutũ gladium ⁊ bellũ. Illuminans tu mirabiliter a mõtibus eternis: turbati ſunt oẽs inſipiẽtes corde. Dormierũt ſomnũ ſuum: ⁊ nihil inuenerũt oẽs viri diuitiaꝝ in manibus ſuis. Ab increpatiõe tua deus iacob: dormitauerũt qui aſcẽderũt equos. Tu terribilis es ⁊ quis reſiſtet tibi? ex tũc ira tua. De celo auditũ feciſti iudiciũ: terra tremuit ⁊ quieuit. Cum exurgeret in iudiciũ deus: vt ſaluos faceret oẽs mãſuetos terre. Q̄m cogitatio hominis cõfitebiẽ tibi: ⁊ reliquie cogitationis diem feſtũ agent tibi. Uouete ⁊ reddite dño deo veſtro: oẽs qui in circuitu eius affertis munera. Terribili ⁊ ei qui aufert ſpiritum principum: terribili apud reges terre.

OMnia verba huius tituli: ex p̄cedētib⁹
expoſitiōibus debēt eſſe notiſſima. Re-
ſtat ergo qđ nouū intulit: ad aſſyrios ex-
planare. Aſſyrij: dirigētes īterp̄tant̄: qui
INTER iā3 fidei regulis docti: rectis ſemitis am-
bulare contendunt. Hos alloquit̄ Aſaph laudes dn̄i
mirabili varietate decantans. Diuiſio.

ASaph: cuius vocabulū interpretari dixi-
mus ſynagogā. In prima parte dirigen-
tes: id eſt: fideles alloquit̄ iudeos: deſi-
gnās vbi nomen dn̄i factū ſit virtutum
declaratione notiſſimū. Secūda parte:
dicit admirāda que geſſerit. Tertia: oēs deuotos ad-
monet: vt deo terribili munera offerre nō deſinant:
qui ſpiritū p̄cipū ſalutari emēdatōe purificat. Que
p̄tes: diapſalmatū ſūt īterpoſitiōe diuiſe. Expoſitio.

NOtus in iudea deus: in iſrael magnū no-
men eius.] Poteſt hic verſus nōnullam
facere queſtionē: cur dictum ſit in iudea
notū deū: vbi magis chriſtū dn̄m cōſtat
eſſe crucifixum. Sed qđ ſit iudea: debe-
mus ingrere: vt nobis poſſit veritas ſentētie reluce-
re. Quāuis eteni in duodecim tribubus: iudeoꝝ fue-
rit populus diſtributus: a Juda tn̄ filio iacob: iude-
os cōſtat eſſe vocitatos: ex cuius genere reges ſibi di-
uina diſpēſatione creauerūt: vt vena illa regalis ori-
gine carnis p̄ueniret vſq3 ad principis celeſtis aduē-
tū. Quapropter iudeā: verā chriſti ꝯſtat eſſe eccleſiā.
INTER Judea eni3 ꝯfitēs interp̄tat̄: credens in illū regē: qui
per virginē Mariā venit ex tribu iuda. Nam illi iu-
dei ꝓprie nō dicunt̄: qui ſe a chriſto: id eſt: a iude ge-
nere extraneos reddiderūt: vnde eis nomen conſtat
Joh.19. impoſitū. Ipſi enim in dn̄i traditione dixerūt: Nos
regē nō habemus niſi ceſarē. Unde ergo iudei vera-
citer dici poſſunt: qui nō regē chriſtū: ſed ceſarē ſe ha-
bere ꝓfeſſi ſūt. Sequit̄: In iſrael magnū nomē ei⁹.
INTER Iſrael interp̄tari diximus: vir vidēs deū. Et quo mo-
do ſibi iſtud nomē rationabiliter vēdicare poſſint:
qui deū nō agnoſcētes tanq̄ hominē crucifigere de-
1 Cor. 2. creuerunt. Sicut dicit apoſtolus: Si cognouiſſent
nūq̄ dn̄3 glorie crucifixiſſent. Amiſerūt ergo ꝛ iſtud
nomē: qui maieſtati eius nequaq̄ credere voluerūt.
Miſerrimi hominū: qui cū muneribꝰ ſacris ſimul ꝛ
nomina ꝑdiderūt. Ad illos ergo (vt diximꝰ) hic pſal-
mus loquit̄: qui vero lumine radiati a ꝑfidoꝝ iniqui-
tate diſcreti ſunt. Quibus reuera magnū nomen eſt
dn̄i: quando cū puro corde ꝯfitent̄ regē regū: ꝛ dn̄m
dominātiū. [Et factus eſt in pace locus eius: ꝛ habi-
tatio eius in ſion.] Mirabilis breuiſq3 ſentētia: quā-
do locū dn̄i pacē eſſe ꝓfeſſus eſt: q2 neſcit in alio re-
quieſcere: niſi qui ſe nouit dn̄o p̄ſtāte trāquilla ꝯuer-
ſatione tractare: ſicut ſcriptū eſt: Sup̄ quē requieſcit
ſpiritus meus: niſi ſup̄ humilē ꝛ quietū ꝛ tremētem
verba mea. Sed ille pacē ꝓbat̄ habere cu3 dn̄o: qui
aduerſum mādata eius: ꝯ̄ria volūtate nō litigat: qui
ſeq̄t̄ iuſſa dominātis: ꝛ ad omne p̄ceptū diuinū ſuu3
flectit arbitriū. Pax eni vera eſt: cōcordiā habere cū
moribus ꝓbis: ꝛ litigare cū vitijs. Inſpiciēdū quoq3:
q̄ locū dn̄o dedit: qui loco nō claudit̄. Sed cū vbiq3
ſit totus: nec aliq̄bus ſpatijs ambiat̄: localiter tamē
ineſſe dicit̄: q̄bus ꝓpitius adeſſe dignat̄. Sequit̄: Et
INTER habitatio ei⁹ in ſion. Sion: ſicut ſepe diximus: mōs
eſt hieroſolymis ꝯſtitutus: cui nominis īterp̄tatio eſt
ſpeculatio: per quā deus fideliū corde ꝓſpicit̄. Na3
cū ſe oculis carnalibus deitas reuerēda nō p̄dat: co-
gitationi tamē puriſſime: ſe diuinitas ſūma nō dene-
gat. Ex ipſa eni videt̄ parte: vnde ei⁹ portamus ima-
ginē. Nā ꝛ ipſe mōs ſit ſion: qui eū meruerit ſincera
mēte ꝯſpicere. In illo ergo habitat a quo ꝓbat̄ īntelli-
gi: miroq3 modo in ſanctis tm̄ mentibus requieſce-
re dicit̄ qui oēm locū ſpacioſa largitate cōplectitur.
[Ibi ꝯfregit ī cornua arcuū: ſcutū gladiū ꝛ bellu3.] Al. potentius
Ibi: in illa pace ſcilicet: ꝛ in illa cōtemplatiōe deita-
tis quā ſepius dixit. Nam vbi dn̄s pacis habitare di-
gnat̄: iſta frāguot̄: nec poſſunt talia p̄ualere: niſi vbi
ſe humana ꝯcertatio ꝓbat̄ accēdere. Cornua arcuū:
ſignificāt maliciā ſup̄boꝝ: ex q̄bus veniunt innoxijs
vulnera ꝛ nefanda diſcrimina. Scutū: hic accipiēdū
eſt: ad ꝯcertationes iniquiſſimas: ꝛ diabolica fraude
p̄ſumptas. Gladiꝰ: ad periculoſa atq3 manifeſta vul-
nera. Poſtremū īntulit: bellū: quod abſolute paci mō-
ſtrat̄ eſſe ꝯtrariū. Hec oīa notū eſt ꝯfracta atq3 mi-
nuta diſcedere: vbi venire certū eſt pacis auctorem.
Que figura dicitur Energia: id eſt: imaginatio: que SCHE
actum rei in corporeis oculis ſubminiſtrat. [Illumi-
nās tu mirabiliter a mōtibus eternis.] Uenit ad ſe-
cūdā partē: vbi diuerſa dn̄i miracula cōſequēter ex-
ponit. Et ne quereret̄ iſta illuminatio vnde ꝓuenire
potuiſſet: addidit: A mōtibus eternis: id eſt: p̄dicato-
ribus: qui vere mōtes eterni ſunt: q2 ꝑpetua ꝛ incom-
mutabili ſublimitate cōſiſtūt. Terreni eni montes:
tēporales ꝛ inanimati ſunt: illi munere dn̄i ſemp̄ ſa-
piētes norūt eſſe ꝑpetui. Et pulchre veritatis ordinē
cuſtodiuit. Illuminare dixit dn̄3 per mōtes eternos:
q2 ipſe ꝓphetis atq3 apoſtolis dedit qđ per totū mū-
dū p̄dicatione ſancta vulgatū eſt. Et memoria recō-
de: q2 per hoc epitheton eternis: veros p̄dicatores a
falſis ſequeſtrauit hereticis. Illi enim eterni dici nō
poſſunt: qui peruerſitatis caduca docentes cum ſuis
dogmatibus abolētur. [Turbati ſunt oēs inſipiētes
corde. Dormierūt ſomnū ſuū: ꝛ nihil inuenerūt oēs
viri diuitiaꝝ in manibus ſuis.] Superius dixit: fide-
les a dn̄o illuminatos eſſe per mōtes: nūc inſipiētes
corde turbatos poſuit atq3 cōfuſos. Non immerito:
q2 de p̄dicationibus ſanctis: vnde illuminati ſunt
iuſti: inſipiētes inde turbati ſunt: ꝛ recedētes a vero
lumine tenebroſa mūdi deſideria ſūt ſecuti. Iſti dor-
mierūt vigilātes: ſomnūq3 in bonis actibus habue-
rūt: qui ꝯfuſis ſemp̄ turbabant̄ erroribus. Bene aūt
ſomnū appellauit infideliū vitā: q2 vigilare non eſt:
ꝓfutura negligere: ꝛ caduca ꝗrere. Et bene addi-
dit: Suū: vt eos a beatoꝝ quiete diſcerneret. Nā iſte
ſomnus fallax atq3 deceptor eſt: vt modo ſe gaudeāt
diuitias acquiſiſſe: modo nobiliſſimo coniugio copu-
latos: modo claris honoribus fuiſſe ſubuectos. Sed
vide q̄lis eos ꝯfuſio ſubſequat̄: Et nihil inuenerunt
viri diuitiaꝝ in manibus ſuis: vt ſoli hominū ꝑdāt:
qđ minime poſſederunt: fiatq3 illis in amiſſione lu-
ctus: qui nō habuerūt fruēdo leticiā. Et intēde quē-
admodū auaros deſignat atq3 definit. Dicit eni3: vi-
ri diuitiaꝝ: ſcilicet qui pecunijs ſuis captiua mēte de-
ſeruiūt. Sequit̄ pulchra Emphaſis: vt adhuc in ma- SCHE
nibus ſuis querāt: cū ſe nihil tenuiſſe cognoſcāt. Em-
phaſis q̄ppe eſt: exaggeratio duplex. Una que plus ſi-
gnificat q̄ dicit. Altera que demōſtrat etiā id qđ nō
dicit. S3 hic illa pars eiꝰ eſt: que ſignificat etiā qđ nō
dicit. Nā ponēdo viros diuitiaꝝ: totiꝰ mūdi deſide-
ria eos habuiſſe deſignat: vt per ſimilitudinē ſomni
diuerſa deſiderij ſui ꝑceptione luderent̄. [Ab incre-
patione tua deꝰ iacob: dormitauerūt qui aſcēderūt
equos.]

equos.] Cũ ſoleat increpatio ſtrenuos viros cautos
atq3 vigilãtes efficere:hic ab icrepatione dñi qui eſt
deus iacob dormitaſſe dicit icredulos:vtiq3 q2 ſan-
cta monita neglige͂ter atq3 ſtupidis me͂tibus audie-
rũt.Sed qui ſint iſti qui dormitauerit:ↄſeque͂ter ex-
ponit.Qui aſce͂derũt equos:id eſt : qui in ſupbiã cre-
ſce͂tes q̃ſi eqs curre͂tibus mũdi iſtius illecebras pua-
gant.Et ſi cauſã tãte ꝓcipitationis excurias:feruor
ille dormitat:feſtinatio ſtertit : actuſq3 ipſe tã ꝓceps
ſomno ſepult⁹ eſt.Talis fuit ille pharao:qui aſce͂de͂s
curr⁹ atq3 equos:icrepatiões dñi obſtinata me͂te ↄte͂-
pſit: ꝛ dormitãdo puenit ad eternũ ſomnũ:vbi nulla
requies iuenit.[Tu terribilis es ꝛ quis reſiſtet tibi
Al.ex †tũc ſabira tua:] Paulo atte͂tius iuueamur:gd viſus
Al.non hꝫ iſte ꝓnũticet.Superius dixit : icrepare dñm eos qui
aſce͂dũt equos:id eſt:qui ad ſupbiam ꝓſiliũt. In illa
aũt iudicatione cunctis dicit eſſe terribile͂:quãdo in
gloria maieſtatis ſue venie͂s ſupbos addixerit:ꝛ hu-
milibus corde ꝑpetuã ↄtulerit dignitate͂. Hic enim
multi reſiſtũt ꝓceptis ei⁹:quãdo illa magis appetũt:
qui ipſius monitis ibibent.Tũc aũt qs reſiſtet tibi:
Hoc negatiue lege͂dũ eſt:q2 nemo ibi poteſt impro-
boꝝ reſiſte͂:vbi cognoſcũt dñm oia ſcelerata damna
re. Tũc eni dicit:id eſt:tempore iudicij:qui etiã dies
ire dicit ꝛ furoris:q2 nihil vlterius per patie͂tiã diſſi-
Al.auditum mulabit:qñ iaz in ipſos vindicat.[De celo †iudiciũ
feciſti iudi iaculatus eſt:terra tremuit ꝛ quieuit.] Hic vim ſpã iu
cium dicationis exponit:q2 de illa ſũmitate pote͂tie:ſic de
ſce͂dit iudiciũ tanq̃ fortiſſima certaq3 manu iaculũ
deſtinatũ.Sed lice͂t iſta plagã efficit te͂poralem:illud
aũt iudiciũ impios eterno vulnere ſauciabit.Seq͂:
Terra tremuit ꝛ quieuit.Terra:ſicut ſepe dictum eſt:
hic ſignificat corpule͂tos grauiſſimos peccatores:qui
diuine ſente͂tie auctoritate damnãdi ſũt.Hi tremeſci
Math.25. unt:cũ audierit: Ite in igne͂ eternũ. Quieſcũt:cũ3 in
ꝑpetua damnatione recipiũtur. Sed quies iſta:ſine
requie eſt.Quieſcũt eni a malis opibus:ſed in ſuppli
cio nõ quieſcũt :qppe qui eterna flãma cruciãdi ſunt.
[Cũ exurgeret in iudiciũ de⁹:vt ſaluos faceret oe͂s
Al.manſue †quetos terre.] Verſus iſte ad ſuperiora iũge͂dus eſt.
tos Dicit eni:Terra tremuit ꝛ quieuit:cũ exurgeret in iu-
diciũ de⁹.Bene aũt dicit:exurge͂ in iudicio ſuo : qm̃
hic quetus oia ptulit cũ iudicatus eſt chr̃s:q̃uis ꝛ ibi
cuncta ſub trãquillitate diiudicet.Sꝫ exurge:tractũ
eſt a iudicibus mũdi:qui qñ aliqd diſtricta ſeuerita-
te ce͂ſuerit:dicant exurge͂:q2 cõmoti vide͂t cõmiſſa
crimina vĩdicare.Et ne iudiciũ illud ad ſolã damna-
tione͂ maloꝝ crederes ee͂ facie͂dũ:addidit: Ut ſaluos
faceret oe͂s quetos terre.Quieti terre ſũt:qui nullis vi-
tijs mũdi hui⁹ iflãmata volũtate rapiunt:ſed eq̃bili
ſe moderamine tractãtes:ſicut ſupius dictũ eſt:pace͂
me͂tis pbant habere trãquillã. Hi ſalui fiũt:cũ dono
Al.Quoniã dñi ꝓmia ꝓmiſſa recipiũt.[†Quia cogitatio homi-
Al.cogitatio nis ↄfitebit tibi:ꝛ reliqe †cogitationũ die͂ feſtũ age͂t
nis tibi.] Uenit ad tertiã pte͂:mone͂s vt q2 ſolus eſt dñs
cui feſtiuitas ſũma debeat:reddãt vota deo terribi
li:qui ſupbiã pricipũ ↄuerte͂ pot ad humillimã ſan-
ctitate͂.Cogitatio vo nr̃a:primũ ↄfite͂ deo:qñ pecca-
ta ꝓterita humili ſatiſfactione damnauerit. Sed q2
fragilitas humana ſemꝑ debet lugere qd̃ peccat:ad-
didit:Et reliqe cogitationũ die͂ feſtũ age͂t tibi. Reli-
quie cogitationũ ſũt poſt effuſas lachrymas:ꝛ aſſidu-
am ↄtritione͂ cordis:ꝓteritoꝝ criminũ recordata pni
cies. Hic dño aget die͂ feſtũ:qñ ſe ab illo iterim pec-
catoꝝ ſentit eſſe liberatũ. Hinc eſt qd̃ hebrei emũda
ti ſordibus peccatoꝝ:feſtiuũ munus dño iubent of-
ferre:qd̃ ꝛ quinquageſimus pſalmus mihi vide͂t tãge͂.
Nã cũ dicit: Uſquequaq3 laua me ab iniuſtitia mea Ps.50.
ꝛ a delicto meo mũda me:ꝓteriti tpis ꝑnicies metu
ve͂turi iudicij dño ↄfite͂. Uis etiã audire : age͂te͂ ꝓ-
phetã in ſpiritu die͂ feſtũ:poſt multa ↄſequit. Tunc
acceptabis ſacrificiũ iuſtitie oblatiões ꝛ holocauſta:
tũc imponẽt ſup altare tuũ vitulos.Sic beata germa
nitas pſalmoꝝ:mutua ſibi veritate ↄſentit.[Uouete
ꝛ reddite dño deo vr̃o:oe͂s qui in circuitu eius offer-
tis munera †terribili.] Cũ oia ꝓcepta dñi nos imple͂ Al.ꝯ hꝫ
ↄueniat:ſitq3 nobis neceſſe voce͂ eius iuſſionis audi-
re:hic admonet ꝛ Aſaph vt primũ vouere:poſtea red
dere debeamus. Nõ imerito:q2 ſũt multa que etiaz
nõ ꝓmitte͂tes debeamus exoluere:vt eſt illud: Non Exo.20.
occides:nõ mechaberis:nõ furtũ facies:ꝛ cetera de-
licta que vetamur effice͂. Alia ſũt que niſi voueam⁹
imple͂ nulla lege ↄſtringimur: vt virginitate͂ ſeruare:
heremũ pete͂:ꝛ quotidiana nos maceratiõe ieiunijs
ↄſtringe͂. Talia ergo iuuat ꝓmitti:que niſi pollicea
mur omnimodis nõ debemus. Licet eni ꝛ ↄiugium
querere:ꝛ in ſancta eccleſia cõmorari:ꝛ cõpete͂ti re-
fectione gaudere : ſed tñ his meliora cũ ꝓmiſſa fue-
rit:iubet eſſe redde͂da:ſicut dicit apl's: Qui matrimo 1.Cor.7.
nio iũgit ṽgine͂ ſuã bene facit:ꝛ qui nõ iũgit meli⁹ fa
cit. Addidit: Deo veſtro:vt ſignificet fideles:qui cul
tura ſancte trinitatis exultãt.Seq͂ : Oe͂s qui in cir-
cuitu eius offertis munera. Iſti ſunt oe͂s qbus dixit:
Uouete ꝛ reddite:nõ hereticis vtiq3 nec paganis:ſꝫ
eis qui altari eius munera reddere catholica iſtitu-
tione feſtinãt. In circuitu qppe res agit : cũ munera
fideliũ ſacratiſſimis altaribus offerunt. Naz qd̃ ait:
Terribili:ſpecialiter reſpicit ad deuotos:qbus etiaz
ſuauis eſſe dinoſcit : ſicut legit: Seruite dño in timo- Ps.2.
re:ꝛ exultate ei cũ tremore. Nã prauis ꝛ ↄte͂ptorib⁹:
terribilis nõ eſt. Nã ſi dñm metuere͂t:vtiq3 honeſta
ſe ↄuerſatione tractare͂t.[†Et ei qui aufert ſpiritũ Al.Terribi
principũ:terribili apud reges terre.] Adhuc magni- li
fice͂tiã dñi fidelis ꝑdicator exponit. Dicit eni vouen-
dũ illi terribili:qui aufert ſpiritũ principũ: id eſt:ſu-
ꝑbie vel tumoris. Et vt ↄuerſos deberes aduertere:
intulit: Apud reges terre:vtiq3 qui corpus ſuũ regere
ac moderari dñi munere meruerũt. Hic eniz ſupbie
ſpiritu vacuatos reges itelligamus:nõ poteſtate ꝓtu-
mentes:q2 magis in iſta parte miraculum eſt : qꝙ ſu-
perbia tumidi non ſunt puniti:ſed potius indulta cõ
uerſione liberati. Concluſio.

Ecce ille Aſaph qui in titulo dictus eſt commo
nere dirigentes:vſq3 ad dñi chriſti ſa-
cramenta peruenit:terribile͂ regibus ꝓnũtians:que͂
crucifigendum hebreoꝝ clamauit inſania. Quapro-
pter intelligite pertinaces:quia dirigentes nõ eſtis:
ſed potius errãtes:qui audire noluiſtis tam ſaluber
rimum per cuncta monitorem. Et ideo diſperſi per
aliena regna viuitis:ſacrificia non habetis : qui ſce-
ptrum noluiſtis patrioticum diligere ſed romanum.
Nam dum confitentes:latino ſermone dicantur iu-
dei:quemadmodum ſic appellari poteſtis tam gra-
uiter obſtinati: Cur ergo vltionem tantã nõ aduerti
tis:qui ipſum quoq3 nomen poſt omnia perdidiſtis?
Dimidiatus eſt hic textus pſalmorũ:ꝛ quantos dñi
largitate trãſiuim⁹:tãti nobis ad fine͂ ſupeſſe noſcũ-
tur. Oremus vt qui nobis gratiaz ꝓſtitit in ꝓteritis:
ipſe nobis auxiliũ concedat efficaciter in futuris.
Explicit expoſitio in pſalmum.75m.

¶ In finem pro Iditbun pſalmus Aſapb. LXXVI.

V Oce mea ad dn̄m clamaui: voce mea ad deuꝫ ⁊ intẽdit mihi. In die tribulationis mee deuꝫ exquiſiui manibus meis nocte ꝯtra eū: ⁊ nō ſuꝫ deceptus. Renuit ꝯſolari anima mea: memoꝛ fui dei ⁊ delectatus ſuꝫ: ⁊ exercitatus ſuꝫ ⁊ defecit ſpiritus meus. Anticipauerunt vigilias oculi mei: turbatus ſum ⁊ nō ſum locutus. Cogitaui dies antiquos: ⁊ annos eternos in mẽte habui. Et meditatus ſum nocte cū coꝛde meo: ⁊ exercitabar ⁊ ſcopebã ſpiritū meuꝫ. Nunqd in eternū pꝛoijciet deus: aut nō apponet vt cōplacitioꝛ ſit adhuc? Aut in fineꝫ miſericoꝛdiã ſuaꝫ abſcidet: a generatione in generationẽ? Aut obliuiſcet̃ miſereri deus: aut cōtinebit in ira ſua miſericoꝛdias ſuas? Et dixi nūc cepi: hec mutatio dextere excelſi. Memoꝛ fui opeꝝ dn̄i: qꝛ memoꝛ ero ab initio mirabilium tuoꝛum. Et meditaboꝛ in omnibus operibus tuis: ⁊ in adinuentionibus tuis exercéboꝛ. Deus in ſancto via tua: quis deus magnus ſicut deus noſter: tu es deus qui facis mirabilia. Notã feciſti in populis virtutẽ tuã: redemiſti in bracchio tuo pplm tuū: filios iacob ⁊ ioſeph. Viderūt te aque de⁹: viderūt te aque ⁊ timuerūt: ⁊ turbate ſūt abyſſi. Multitudo ſonit⁹ aquaꝝ: vocẽ dederūt nubes. Etenim ſagitte tue trãſeūt: vox tonitrui tui in rota. Alluxerūt coruſcatiões tue oꝛbi t̃re: cōmota eſt ⁊ ꝯtremuit terra. In mari via tua ⁊ ſemite tue in aqs multis: ⁊ veſtigia tua nō cognoſcẽt̃. Deduxiſti ſicut oues ppl'ꝫ tuū: in manu moyſi ⁊ aarō.

I N finẽ: notū eſt ſignificare dn̄m ſaluatorẽ. In Iditbun quoqꝫ trãſiliẽs eos: in ſuperioꝛibus titulis diximus: nomẽ iſtud qd debeat indicare. Aſaph ꝯgregationẽ appellari manifeſtū eſt. Sic iſtoꝝ nominum expoſitione tractata: ꝯgregatio debet aduerti: que vitia iſtius ſeculi glorioſis paſſibus tranſiliuit: ⁊ ad illum finem peruenit cui nihil poteſt ſimile reperiri. Totus ergo pſalmus hic a fideli ꝯgregatione cãtabitur: que Aſaph nomine cōtinetur. Diuiſio.

A Saph iſte quẽ diximus vitioꝝ trãſilitorẽ. In pꝛima narratione pſalmi ad dn̄m ſe clamare teſtat̃: ⁊ tribulationibus ſuis: qđ ſolet fidelibus accidere: ſe magis inſinuat eruditū. Secūda narratione cogitationes enumerat: que ſolẽt pulſare in hoc mūdo coꝛda laboꝛãtiū. Tertia: beneficio diuinitatis in melioꝛẽ ſenſuꝫ ſe aſſerit ꝑmutatū: vt operã potẽtiãqꝫ dei: fixa mẽte cogitaret: quibus rebus cognoſcit̃ aſſidua exercitatione ꝓfeciſſe. Quarta narratione ꝓſequit̃: quẽadmodum per dominum ſaluatoꝛem facta ſint in populis diuina miracula. Expoſitio.

V Oce mea ad dn̄m clamaui: ⁊ vox mea ad deū ⁊ intẽdit mihi.] Aſaph iſte mundanoꝝ deſiderioꝝ tranſilitoꝛ eximius: nō pro icolumitate coꝛpis: nō pro diuitijs acquirẽdis: nō pro honoꝛe capiẽdo: ſed amoꝛe dn̄i: qui iaꝫ ꝑfectis iſūdit̃: clamat ad dn̄ꝫ: vt in hoc gymnaſio ꝯfeſſiōis ꝯtẽplatio diuinitatis eum ſpiritualr̃ ꝯſolet̃. Nã qđ dicit: Uoce mea: modus illeXlocutionis eſt quẽ iã in .73.° pſalmo poſuimus: vbi ait: Incẽderūt igni ſãctuariū tuū: ⁊ his ſimilia. Que figura in lr̃is ſecularibus ꝑleonaſmos appellat̃: quã nos quoqꝫ ponamus intrepide: cū ⁊ pater Auguſtinus in modis locutionū frequẽtiſſime eaꝫ cōmemoꝛaſſe noſcat̃. Sed animaduertẽdū eſt: qm̄ ille tn̄ clamet ad dn̄m qui eū talia petit: q̄lia ſe datuꝝ fidelib⁹ pollicet̃. Nã qui eum pro rebus trãſitoꝛijs rogat: nō ad dn̄m clamare cognoſcit̃: q̄uis ipm petẽ videat̃. Repetit: Et vox mea ad deū: ſubaudiẽdū: ꝑuenit. Sed qd' tn̄ expeteret nō deſignat: merito qꝛ nō eſt illi neceſſariū dicẽ qđ ꝑſtet: qui ſolus nouit largiri qđ expedit. Quapꝛopter viri ſapiẽtes ſūt: qui ſe poteſtati diuinitatis oꝛdinationiqꝫ cōmittūt. Ipꝫ ſolū expetūt: ⁊ oīa ꝓſpera ꝯſequūt̃. Sic Iſaias ꝓpheta dicit: Dn̄e de⁹ nr̄ pacẽ tuã da nobis: oīa enī ꝑſtitiſti nobis. Sequitur: Et intẽdit mihi. Ecce vox illa breuis: ſed pietate magnifica: ad dn̄m miſſa hoc egit: vt dignaret̃ itẽdere. Sed qd ibi nō ꝑſtitit: qſ talia miſeratus idulſit? Illi⁹ qppe reſpicẽ: liberare eſt: ⁊ tã magna ꝯferre: q̄lia nō ꝑualet auidus ꝑcatoꝛ expetẽ. [In die tribulationis mee deū exqſiui manib⁹ meis nocte †corã eo: ⁊ nō ſum deceptus. †Negaui ꝯſolari †animã meã.] Solẽt mūdanis deſiderijs occupati: in tribulationibus optare: vt ab illa poſſint quã ſuſtinẽt neceſſitate liberari: vt ſi egrot⁹ eſt ſanitatẽ querat: ſi peregrinus patriã: ſi pauꝑ expẽſas. Iſte vt breui petitione oīa ꝑfutura ꝯcluderet: nihil de ſuis anguſtijs vociferatus eſt: nec impatiẽter que ſuſtinebat ingeſſit: ſed tanq̄ geruſ: ac maloꝝ ſuoꝝ neſcius: in die tribulatiōis ſue toto deſiderio ꝯtẽplationẽ dn̄i ꝑquirebat. Addidit: Manib⁹ meis nocte corã eo ⁊ nō ſuꝫ deceptus. Hic cōplectit̃ quẽadmodū dn̄m viril̃r inqſiuit: ⁊ qui fructus ei⁹ actionis apparuit. Manib⁹ meis: opib⁹ dicit bonis: que diuinis noſcunt̃ ꝯuenire mãdatis. Nocte: mūdi iſti⁹ ſignificat vitã: que q̄uis lucẽ hr̄e videat̃: pctō℞ tn̄ obſcuritate fuſcata eſt. Corã eo: id eſt: non ad faciẽ hominū: ſꝫ in abſcōſo: ſicut ipſe dicit: Nolite facẽ iuſtitiã vr̃aꝫ corã hoīb⁹ ⁊c̃. Illo eni ꝑſente fit: qñ human⁹ nō affectat̃ aſpect⁹: vt vanis laudib⁹ itumeſcat: cū ſe aliqs boni qcq̄ feciſſe diſſeminat. Sequit̃: Et nō ſuꝫ decept⁹. Ille reuera nō decipit̃: cui ꝓmiſſa complent̃. Sollicit⁹ aūt ꝑquirẽdū eſt: q̄re dicat: Negaui ꝯſolari animã meã: qui iã dn̄i ꝯtemplatiōe gaudebat. Sãct⁹ vir iure negat illis reb⁹ ꝯſolari animaꝫ ſuã: que humanis deſiderijs appetunt̃. Ut ſi fatigat̃ vigilijs: remiſſaꝫ vagationẽ querat: ſi ieiunijs: coꝛp⁹ ſuū ꝯgrua hylaritate reficiat: ſi triſtis eſt: amicoꝝ cōfabulatiōib⁹ trãſferat̃. Iſti vo vna fuit ꝯſolatio: itẽtionẽ ſuã ponẽ ſemꝑ in dn̄o. [Memoꝛ fui dei ⁊ delectatus ſuꝫ: ⁊ exercitatus ſuꝫ ⁊ defecit †paulisꝑ ſpiritus meus.] Ecce quẽadmodū refectus eſt: qui mundanis rebus animã ſuaꝫ ꝯſolatã ſe fuiſſe denegauit. Nam cum dei memoꝛes ſumus: totius munere ſuauitatis replemur: nec poteſt aliquid par eſſe: quãdo

Al. voce
SCHE
Iſa. 22.
Al. ꝯtra eū
Al. & erunt
Al. aīa mea
Math. 6.
Al. nō habet

nos ce[..]rit gratia diuina ſatiare. Sequit: Exercita-
tus ſuꝫ ⁊ defecit pauliſper ſpūs meus. Exercitatū ſe
dicit in illa cōtēplatione diuina: cū tractaret qua ſa-
piētia cuncta diſponat: q̄li potētia vniuerſa ɔtineat:
oīa ſimul faciēs ⁊ tā multa mirabili ordinatione diſ
pēſans. Et neċe erat vt itellus ei⁹ deficeret: cū ſe in
Abachuc.3. vna retractatione tā innumerabilia: tā ingētia ɔgre-
gaſſent: ſicut alibi legit: Cōſideraui opa tua ⁊ expaui.
Bñ aūt poſuit: Pauliſper: qm̄ ⁊ ſi ad tps viſus eſt de
feciſſe: paulopoſt itelligit potuiſſe recreari. Antici-
pauerūt vigilias oculi mei: turbat⁹ ſuꝫ ⁊ nō ſuꝫ locu-
tus. Uenit ad ſcdaꝫ narrationē: in qua cogitationū
ſuarū eſtus enumerat. Dic̄ eni oclos ſuos anticipaſſe
vigilias: quas in dei laudibus ſollenniter exhibebat.
Iſtas: vſus nr̄ ɔſueuit vocare nocturnos. Hoc eni il-
lis neċe eſt ɔtingē: qui ad ſpūales cogitatiōes ſemp
itenti ſunt. Reddit eniꝫ cura puigiles ſenſus: nec ſo-
mnū capiūt: niſi qui vniuerſa ſollicitudie vacuant.
Sequit: Turbat⁹ ſuꝫ ⁊ nō ſuꝫ locut⁹. Oſtēdit reuera
tps fuiſſe nocturnū: qm̄ ipſe hō recogitās animi ſui ſe
creta pergrit. Turbat⁹ eſt qppe recordatiōe peccan-
tiū: qꝛ humanū gen⁹ in delictoꝝ pcipitia corruebat:
⁊ pio dolore pro alijs cruciabat: qui iā vitia munda-
na trāſcēderat. Tacuit ergo: qm̄ ꝓfūda nocte nō ha-
bebat ſolatiū humani colloquij: quo tpe cauti⁹ cogi-
tat qcūqꝫ deliberat. Cogitaui dies antiq̄s ⁊ annos
RHE eternos. Ingredit deliberatiuū dicēdi gen⁹: qd ſuis
mēbris diligēter explicitū: in hui⁹ ptis fine mōſtra-
bim⁹. Dicit eniꝫ: q̄re turbatus eſt: qm̄ dies cogitauit
antiquos: Ade videlꝫ: qb⁹ humanū gen⁹ peccatis te-
nebat obnoxiū. De qb⁹ ⁊ alio loco dic̄: Ecce veteres
Pſal.38. poſuiſti dies meos. Sꝫ iſti tēporales atqꝫ caduci ſūt:
⁊ labili varietate fugiunt. Sꝫ ɔtra dies antiquos: an-
nos ponit eternos: qꝛ ſic iſti momēto pereūt: ſic futu-
ri peñi lōgeuitate ɔſiſtūt. In iſtis mors dnat: in il-
lis regnat vita ppetua. Iſti edaci triſtitia corrodent:
in illis iuſti ſecura felicitate gaudebūt. In iſtis deni-
qꝫ fugit omne qd venerit: in illis ſtabit qcqd acceſſe
rit. Sꝫ qd eſt hoc: qꝫ iſte vir iā deo dedit⁹: ɔtra dies
antiq̄s eternitatē ponit annoꝝ: Cogitabat eni cur la-
bētes dies ⁊ q̄s tenē nemo poſſit: tātopē deſideret ⁊
querat humanitas: ⁊ illos eternos qui ſoli nobis ſūt
ſpāliter appetēdi negligam⁹: ɔtemnam⁹: nec creda-
mus eē: dū eos in pſenti nō valeam⁹ aſpicē. Merito
ergo turbat⁹ eſt: qui tā prauis pſuaſionib⁹ peccatores
Al.et cognouerat ſubiacē. In mēte habui. Et meditatus
Al.ſcopebas ſuꝫ nocte cū corde meo: †exercitabar ⁊ †vētilabaꝫ in
me ſpiritū meū. Caput iſti⁹ v̄ſus: ſupiori iungēduꝫ
eſt. Eſt eniꝫ: ita ⁊ annos eternos in mēte habui: nō ſi-
cut ſtulti: qui hoc qd audiūt neqꝫ credūt neqꝫ in ſua
memoria reponūt: ſꝫ obliuioni mandāt qd negligen-
tius acceperūt. Iſte eniꝫ in mēte habuit annos eter-
nos: qm̄ credebat eē vēturos. Meditat ēt cū corde
ſuo: qui aīaꝫ ſuā facit aliqd cū rōne tractare. Cū illa
eniꝫ loqmur taciti: cū illa exercemur qeti: nec ſoli ſu-
mus qn̄ cū ipa ſuſcepta altercatiōe ɔfligim⁹. Sequi-
tur: Exercitabar ⁊ vētilabā in me ſpūm meuꝫ. Pro-
prie act⁹ ipſe deliberationis exꝓmit. Exercemur eni
qn̄ per retractatiōes inumeras eſtuam⁹: ⁊ q̄ſi in pale
ſtra aie ſpūali ɔcertatione fatigamur. Uentilat aūt
ſpūs: cū huc atqꝫ illuc: in vēti more celerrima cogita
Al'nō bñt tione trāſfert. Spūs eni v̄t⁹ eſt aie: que itētiōes eius
Al.cōplaci iplere ɔtēdit. †Et dixi: nūqd in eternū ꝓjiciet de⁹:
tior
Al.nō bñt aut nō apponet vt †bñplacitū ſit †ei adhuc. Cū iſte
Aſaph trāſlitor vitioꝝ: toti⁹ mūdi cogitaret anguſti-
as: ⁊ ſpūs ei⁹ diutinis meditatiōib⁹ exerceret: dixit:
Nūqd de⁹ in eternū ꝓjiciet gen⁹ humanū: vt non ei
aduētus ſui miſeratiōe ꝓſpiciat: Ille eni iā bñficia
dñi futura ſentiebat: qui de celeſtis miſericordie pro
miſſa pietate tractabat. Sequit: Aut nō apponet vt
bñplacitū ſit ei adhuc: Iſtud: Nō: nequaq̄ negātis:
ſꝫ poti⁹ affirmātis eſt. Apponet eniꝫ: id eſt: pſtabit: vt
ei bñplacitū ſit gen⁹ humanū: qn̄ dignabit icarnatio-
nis ſue declarare myſteria. Qd aūt ait: Adhuc: expe-
ctātis eſt: nō dolētis. Nam q̄uis fieri poſſe crederet:
emergē tn̄ ſubſequēti tpe ɔfidebat. Aut in finē mi Al.gnōne in generatione
ſericordiā ſuā abſcidet: a †ſeculo ⁊ gnōne. Miſeri-
cordia dñi eſt: qꝫ de maria v̄gie naſci ſꝫ carnē p nr̄a
ifirmitate dignat⁹ eſt. Hāc dñs nō abſcidit: quā pro
hoīuꝫ ſalute per ꝓphetas cecinit eē vēturā. De quo
loco: Stephan⁹ eps mēcyclis ad Leonē pncipeꝫ ſcri
bens mirabiliter dicit. Indut⁹ eſt fili⁹ tunicā corpis:
hoc eſt: integrū hoīem de ſancta v̄gie: quā ſcūs ſpūs
texuit ieſtabilr: in igreſſu inenarrabilr: in egreſſu cō-
ꝓhēſibiliter. Ingreſſus eſt iuiſibilis: egreſſus eſt viſi
bilis. Ingreſſus eſt de⁹ v̄bū: egreſſus eſt idē ⁊ hō. In
finē v̄o ſignificat plenitudinē tpis: qn̄ vēire dignat⁹
eſt. De quo tpe Ioānes apl's dixit: Filioli nouiſſima 1.Ioan.2.
hora eſt. Addidit: A ſeclo ⁊ gnōne. A ſeclo: in quo de-
cretū fuerat vt veniret. A gnōne: iudaica ſcilꝫ: q̄s car
nis cognatiōe etiā frēs appellare dignat⁹ eſt. O pro-
miſſio glioſa: o pceptio ſalutaris: ſi agꝰcē meruiſſent:
qd eis ſingulari munere pſtabat. †Nūqd obliuiſci Al.aut obliviſcetur
tur miſereri de⁹: aut ɔtinebit in ira †miſericordiam Al.ſua miſericordias ſuas
ſuā. Obliuiſci illō poſſum⁹ qd nobis accedit ⁊ rece-
dit. Deo aūt cui miſicordia ſubalr ineſt: quēadmo-
dū pōt obliuiſci qd ab ipo nō ꝓbat auferri: Hinc ḡ
ꝓnuciabat miſereri deū: qꝛ ei⁹ ꝓuidebat aduētū. Nā
que fortior miſicordia: q̄ vt mundi clades cogſcit
eē ſublata: Sequit: Aut ɔtinebit in ira miſicordiaſ
ſuā. Reſpice q̄ mirabili ordie aduēt⁹ iſte deſcript⁹
eſt. Ubiqꝫ miſicordia ponit: qꝛ miſeris res tāta pre-
ſtat. Facili⁹ eſt eni dño ɔtinē irā: q̄ ab ei⁹ tranqllitate
cogſcit aliena. Sꝫ magis ad miſicordiā ꝓnus eē cre
dat: que nūq̄ ab ei⁹ maieſtate diuidit: ſic p Iſaiaꝫ dic̄:
Nō in eternū vidẽ in vobis ero: neqꝫ per oē tps ira-
ſcar vobis. Quapropter nō i ira ɔtīebit miſicordiā:
ſꝫ in miſicordia irā poti⁹ abſtlebit: ſi tn̄ in h̄ ſeclo cō
uerſio deuota ꝓueniat. Et memēto qꝫ ira i dño abu-
ſiue: nō ꝓprie dicat. Peractū eſt deliberatiuū dicen
di gen⁹: cui⁹ mēbra ſuis v̄ſib⁹ apta reddam⁹. Cogita- RHE
tio ipi⁹ habuit dies antiq̄s ⁊ annos eternos ſuis q̄li-
tatib⁹ ⁊ efficiētijs cōparare: q̄s ptes in ſua mēte repo-
ſuit: ⁊ in eis ſpm̄ ſuū diutinis fluctuatiōib⁹ vētilauit:
elegit tn̄ tertie ptis ſic̄ in delibationib⁹ fieri ſolet: cer
tā abſolutāqꝫ ſniaꝫ. Dixit eniꝫ Nūqd in eternū ꝓjici
et de⁹ vt nō apponat vt bñplacitū ſit ei adhuc: Et re
liquos duos verſus qui in ꝑdictam videnẽ ɔuenire
ſniam. Et dixi nunc cepi: hec mutatio dextere excel
ſi. Interiecto diapſalmate ſecūdo: venit ad tertiaꝫ
narrationē: vbi poſt cogitationeꝫ bonoꝝ: tranſlatus
ad ſaluberrimū ſenſuꝫ: cōpetēter ſe aſſerit imutatū.
Dic̄ eni pmo: Nūc cepi: q̄ſi ſape: q̄ſi itelligere: q̄ſi ad
lumē ſplēdidiſſimū puenire: qppe qui letatur⁹ erat i
opib⁹ dñi. Sꝫ qd ſit iſtud: Nūc cepi: ſequēti ſnia de-
clarat. Que figura dr̄ Epexegeſis: id eſt: explanatio SCHE
dicti ſupioris. Dicit eni: Hec eſt mutatio dextere ex-
celſi. Mutatio nomē equiuocū eſt. Nā mutati dici-
mur: qn̄ in peſſimā ptē errore aliquo faciente delabi
mur. Sed ne tale hic aliqd ſentiret: cōmutatione in

ſe dicit factā:quā dextera dñi ꝯſuevit opari. Dexte-
ra eniȝ excelſi:chr̄s eſt dñs:per quē ſic ſum⁹ cōmuta
ti:vt de ꝯditiōe ſeruili mereamur etiā eı⁹ filij nūcu-
pari. Hāc in ſe cōmutationē fieri ſentiebat:quā ꝯce-
di chr̄iano pplō qñq; gaudebat. Memor fui opeꝝ
dñi:q̄ꝛ memor ero ab initio mirabiliū tuoꝝ. Cōmu
tationē de ſe factaȝ in ſua dicit ꝓmanē memoria:q̄ꝛ
meliora meret̄ ſuſcipe:qui collata bona de corde nō
ꝓbat̄ amittē. Sȝ ne tñ de ſe exultare videret̄:ſequi
tur:Quia memor ero ab initio mirabiliū tuoꝝ:vtiq;
que humano gñi pius miſerator īdulſit. Primū:q̄
Adā fecit ad imaginē ꝛ ſilitudinē ſuā. Deide:q̄ ob-
lationē abel iuſti ſuſcepit. Qȯ in arca noe creſcēte di
luuio:in miniſteriū ecclie aīalia diuerſa ſaluauerit.
Ut abraā filiū ſuū offerēte:typū ſui aduētus celeſtī
pietate mōſtrauerit. Poſtremo:q̄ ipſe ad liberādū
hoīeȝ venire dignat⁹ eſt. Hec erāt ab initio credo mi
rabilia que ſanctū virū ſua recordatione mulcebāt.
Al. adinuen-tionibus Et meditabor in oīb⁹ opib⁹ tuis:ꝛ in †obſeruatio-
nib⁹ tuis exercebor. Cognoſcam⁹ quo ꝑuenerit mā-
di iſtius trāſilitor egregi⁹. Promittit eniȝ ſe miſeri-
cordia dñi ſuffragāte in eı⁹ opib⁹:id eſt:in ſcripturis
diuinis aſſidua cogitatiōe meditari:vbi nullū tediū
nulla ſatietas eſt:ſȝ q̄tū q̄s plus hauſerit:tāto ampli
us dulcia ſenſa ꝑquirit:vñ centeſimus octauuſdeci-
mus pſalm⁹ multa dictur⁹ eſt. Sȝ q̄ꝛ fidelib⁹ nō ſuf-
ficit ſolūmō legē:niſi etiā bonoꝝ operū fruct⁹ ſedu-
la pietate mōſtrare:dic̄:In obſ̄uationib⁹ tuis exerce
bor:id eſt:in p̄ceptis tuis ſalutarib⁹:humili deuotiōe
v̄ſabor. Exercitatio eni bñ nr̄a dr̄:qñ iuſſa dñi ipo mi
ferāte ꝑagim⁹. Deus in ſancto via tua:q̄s de⁹ magn⁹
ſic de⁹ noſter: Venit ad laudes dñi:q̄b⁹ fortitudinē
eı⁹ māſuetudinēq; cōmemorat:vt beniuolētiā pyſſi
mi iudicis facili⁹ ip̄etraret iterata p̄conſa. Apparet
q̄ppe ſanctū virū certiſſima fuiſſe pollicitū. Conſtat
eniȝ ꝛ libris eū ꝛ opib⁹ eruditū:qñ ad paternas lau-
des deuota exultatiōe ꝓrupit. Dicit eniȝ: De⁹ in ſan-
cto via tua. Scūs:chr̄s eſt dñs:ſic ipſe dicit: Cuſtodi
Ps. 85. aīam meā qm̄ ſanct⁹ ſuȝ. Idē ipſe viā ſe dicit:vt eſt
Joan. 14. illud:Ego ſum via v̄itas ꝛ vita. Sȝ cū fidē hoīb⁹ p̄be
buit:quia pater ꝑfectiſſime noſceret̄:via pr̄is iuſte dr̄
q̄ꝛ per ipm̄ queadmodū trinitas coleret̄ accepim⁹.
Mat. 28. Ipſe eniȝ dixit:Ite baptiȥate oēs gētes:in noīe pr̄is:
ꝛ filij ꝛ ſpūs ſci. Sequit̄:Quis de⁹ magn⁹ ſic de⁹ no-
ſter: Iā q̄ſi erudit⁹ in ſpiritu ſancto let⁹ exultat:po-
tētiāq; dñi vniuerſis ꝑferēs ſimulachris:que falſa
ꝑſuaſione in terra colebant̄. Illa enumerant̄ viliſſi-
ma:īfirma:deſpiciēda:dñs aūt noſter magn⁹:fortis
ꝛ terribilis:oīa faciens q̄cūq; vult in celo ꝛ in terra.
Ergo hic v̄ſus ꝯtra illos icrepādos dr̄:qui adhuc ſup
ſtitionū errore cecabant̄:vt īfelices agnoſcāt quē re-
SCHE fugiunt q̄s ſequunt̄. Hoc ſchema dr̄ Syndicaſmos:
qȯ latine iterpretat̄ collatio ſiue ꝯiūctio. Fit aūt ex
cōparatione ꝯrioꝝ:qñ aut ꝑſone aut cauſe:ſiue in cō
trariū ſiue in ſilē cōparant̄. Tu es de⁹:qui facis mi
Al. nō habet rabilia †ſolus. Notā feciſti in pplis v̄tutē tuā. Cum
dicit:Tu es de⁹:eſſentiā diuine maieſtatis oſtendit:
Exo. 3. ſic ipe dic̄:Ego ſuȝ qui ſuȝ. Eſſe eniȝ ipſi ꝓprie cōue-
nit:qui vt ſit nulli⁹ adiutorio ꝯtinet̄:ſed nāe ſue po-
tētie ſemꝑ magn⁹:ſemꝑ excelſus:ſemꝑ icōmutabilis
ꝑſeuerat. Quapropter ipſe eſt qui facit mirabilia ſo-
lus. Naȝ lȝ hic ꝛ ſanctis ſuis facē ſepe ꝑſtiterit:ſolus
tñ eſt qui mirabiles opationes ad effectū ſue volūta
tis adducit. Sȝ videam⁹ q̄re dixerit:Solus:cū ꝛ fili⁹
ꝛ ſpūs ſcūs cooperent̄ in oīb⁹:Solus dixit:q̄ꝛ trini-

tatē ſanctā vnū dñm:vnū deū veraciter ꝯfitemur:ſi
cut ipſe dic̄:Audi iſrael:dñs de⁹ tuus:de⁹ vn⁹ eſt. Se Deut. 6.
quit̄: Notā feciſti in pplis v̄tutē tuā:id eſt:cū in hūc
mūdū miſit dñm ſaluatorē:qui ſic dicit apls:dei v̄t⁹ 1. Cor. 1.
eſt:ꝛ dei ſapīa. Notū eniȝ fecit:qñ eū ꝛ illi notum ha-
buerūt qui facietenus ſciebāt:ꝛ illi alti⁹ ꝯtēplati ſūt
qui eū pr̄is filiuȝ fideli mēte crediderūt. Not⁹ ergo
fact⁹ eſt pplis īfidelib⁹ ſolūmō corpe:fidelib⁹ aūt ꝛ
diuinitate:ſic in euāgelio dic̄:Beati mundo corde:qm̄ Mat. 5.
ip̄i deū videbūt. †Liberaſti in bracchio tuo pplm̄ Al. redemiſti
tuū filios †iſrael ꝛ Joſeph. Sēſuȝ excolit ſupiorē. Al. iacob
Dicit eniȝ q̄d ꝑſtiterit humano gñi paterna clemen-
tia:qm̄ in bracchio ſuo:id eſt:in dño ſaluatore libera
uit pplm̄ ſuū:ſic legit̄:Et bracchiū dñi cui reuelatū Iſa. 53.
eſt: Et ne hr̄es ambiguū quē pplm̄ liberauit:ſequit̄:
Filios iſrael ꝛ Joſeph. Populū:ſepe diximꝰ:itellectu
pluralē numerū ꝯtinere:q̄uis ſingulariter ꝓlat⁹ eſſe
videat̄. Quapropter filios iſrl̄:iudaicā plebeȝ que cr̄m
credidit debem⁹ accipe. Joſeph:alterā que venit ex
gētib⁹. Sȝ ſiue que credidit de iudeis:ſiue que de gē
tiū vocatiōe collecta eſt:vn⁹ eſt dei ppluſ:q̄uis tpe
credulitatis ſue diuiſus eē videat̄:ſic in euāgelio di-
cit:Sunt aūt oues que nō ſūt ex hoc ouili:opȝ me ꝛ Joan. 10.
eas adducē vt ſit vn⁹ grex ꝛ vn⁹ paſtor. Nā noīe Jo-
ſeph:gētiū fidē nō icōuenienter aduertim⁹:q̄ꝛ iſte Jo
ſeph:q̄uis fili⁹ fuerit Jacob:qui p̄mo vocat⁹ eſt iſrl̄:
tñ q̄ꝛ tradit⁹ eſt a fratrib⁹ ꝛ ꝑuenit ad gētes:vbi hono
rabilis habebat̄ ꝛ potēs:ita vt eı⁹ arbitrio egyptioꝝ
terra regeret̄:rōnabiliter eı⁹ noīe gētes idicant̄:que
dño ſaluatori deuota mēte crediderūt. Nā ꝛ ipȝ no-
men Joſeph:idicat creſcēs:qȯ gētib⁹ ꝯuenienter apta
tur:ex q̄b⁹ chr̄i ecclīa ſemper auget̄. Ergo ſenſus iſte
eſt:q̄ꝛ ꝛ de pplō iſraelitaꝝ:ꝛ de gētiū ꝯgregatione li-
berauit eos in bracchio ſuo:id eſt:in dño ſaluatore:
qui ei credē puro corde maluerūt. Viderūt te aque
de⁹:viderūt te aque ꝛ timuerūt:ꝛ †ꝯturbate ſūt abyſ Al. turbate
ſi. Venit ad q̄rtā narrationē:vbi iā let⁹ refert quas
v̄tutes chr̄i dñi maieſtas effecerit. Nā de q̄ dixerat
ꝑus: Notā feciſti in pplis v̄tutē tuā:nūc dic̄ de ipſo:
Viderūt te aque de⁹. Per aq̄s:pplos ſignificare fre-
quēter ſcriptura diuina teſtat̄:qñ eas ꝛ vidē cōmemo-
rat ꝛ timere. Ipſe ſūt enim aque:que ſenſu rōnabili
dñȝ cognoſcē vel metuere potuerūt. Nā vide q̄d ad
didit:Viderūt te aque ꝛ timuerūt:qñ vtiq; in hu-
to elmēto nō poterat euenire vt tantā miraculoꝝ ma
nifeſtationē cognoſcerēt ꝛ timerēt. Sequit̄:Et turbate
ſūt abyſſi. Ideſt pplos ꝛ in h̄ ſmone debem⁹ nume-
roſiores aduertere:qui more liq̄di elmēti:vitioꝝ flati
bus cōmouent̄. Sȝ feliciter tūc turbati ſunt:qñ ad
ꝯuerſiōis ſtudia ꝑuenerūt. Et itēde qȯ ſubſequētia
vſq; ad fineȝ pſalmi:ꝑ figurā Parabolen dicimt̄ qñ SCHE
res gñe diſſiles ſibimet comparant̄. Multitudo ſo-
nitus aquaꝝ:vocem dederūt nubes. Etenim ſagitte
tue †ꝑtrāſierūt. Multitudo ſonitus aquaꝝ eſt:qñ Al. tranſeunt
pſalmodia dulcis offert̄:qñ gemitib⁹ ac lachrymis
culpa diluit̄:qñ gr̄e pro ſuſcepto munere referunt̄:ꝛ
q̄ſi mare ꝯfragoſuȝ:ita in ſanctis ecclijs reſonant di-
uerſa vota pploꝝ. Sȝ q̄re ſit fact⁹ ſonit⁹:multitudi-
nes aquaꝝ pulchre ſubiecit:q̄ꝛ vocē dederūt nubes.
Nubes:p̄dicatores ſignificare ſepe iā diximꝰ:de q̄b⁹
ſcriptū eſt:Mandabo nubib⁹ meis ne pluāt ſuꝑ eā Iſa. 5.
ibrem. Qui vocē ſuā magnā dederūt:cuȝ p̄cepta dñi
vulgauerūt in toto orbe terraꝝ: ſicut ꝛ alius pſalm⁹
ante p̄dicauit. In oēm terraȝ exiuit ſonus eoꝝ:ꝛ in fi- Ps. 18.
nes orbis terre verba eoꝝ. Hinc ſonitus venit aqua-

rum:hinc turbate ſunt abyſſi:q2 vba iſta pdicationū
errantib⁹ populis deuotiora ſtudia ↄtulerūt. Sequi
tur: Etenim ſagitte tue pertranſierunt. Sagittas hic
euangeliſtas decēter aduertimus:qui pdicationibus
ſuis deuotos pplos vſq3 ad cordis intima medicina
Callaxerāt liter transfoderunt:non inflicto vulnere:ſed ſalute.
[Uox tonitrui tui in rota.] Illuxerunt coruſcatio
nes tue orbi terre:cōmota eſt ⁊ cōtremuit terra.] Et
hoc quoq3 cōparatiue dr:q2 tonitrui vox ita reuol
uit:quaſi de rotis venire pſtrepentib⁹ audiat. Sic
enim cum de ſummo fundit ſpatio celoꝝ volubili
murmuratione pertranſeunt:vt rotatus atq3 ſinuo
ſus ipſe ſonitus ſentiat. Siue magis in rota orbem
terrarū debemus accipere:qui in ſpeciem rote abſo
luta rotunditate cōcludit. In rota ergo:id eſt:in mū
do:vox tonitrui eius egreſſa eſt:qn pdicatores chri
ſti circulū totius orbis vbis tonantibus impleuerūt.
Sed ille nubes:illa tonitrua:ſequit qd fecerunt. Il
luxerunt coruſcationes tue orbi terre. Dignis com
parationibus bnficia diuina narrant:vt res celeſtes
ſupernis ſſlitudibus exponant. Illuxerunt coruſca
tiones:diuina precepta dicit veritatis lumine radiā
tia que tenebras hominū per totum mundū ſaluta
ri illuminatione fugauerunt. Dicit enim:tonitrua ⁊
coruſcationes iſte quid egerint:vt terra:id eſt:corpo
ra noſtra cōmouerent ⁊ cōtremiſcerent audito tan
to miraculo. Cōmotos quippe ⁊ tremefactos illos di
cit:qui verbū dei fideliter audientes:ad conuerſio
nis ſtudiū chriſti munere puenerunt. [In mari via
tua:⁊ ſemite tue in aquis multis:⁊ veſtigia tua nō co
gnoſcent.] Si ad litteraꝫ hoc velis accipere:in mari
fuit via eius:qn ſuper dorſa pelagi viſualiter ambu
lās: Petrū apoſtolū vt ad ſe veniret euocauit. Siue
magis illud intelligendū eſt: In mari vie tue:in cogi
tationibus hoīum:que velut mare perfidū fluctuāt:
vbi tamen ille vias habet:qn eos ſibi larga pietate
ſubdiderit: Aque multe:conuerſoꝝ eſt turba genti
lium:vbi ſunt ſemite dni:id eſt:vie ipſius:dū ad eos
venire dignat. Sequit: Et veſtigia tua nō cognoſcē
tur. Hoc cum imputatione legendū eſt:vt cū palam
venerit:tantiſq3 ſe demōſtrauerit miraculis:non ſit
tñ cognitus ab īfidelibus iudeis. Merito ergo illis
exprobrat:qui tante maieſtati:⁊ tam preſentibus be
neficijs credere noluerunt. Ueſtigia ſiquidē:ſignifi
cant preſentiam corporalē. Nam veſtigium eſt plan
te ſignum:qđ facimus ambulantes. [Deduxiſti ſicut
oues populū tuū:in manu Moyſi ⁊ aaron.] Cū hoc
miraculū nulli alteri poſſit aptari:ſine dubio ⁊ illa
imputatio que preceſſit:q2 nō cognouerunt veſtigia
eius:ad pplm pertinet hebreoꝝ. Deducti enim ſunt
in Moyſi ⁊ aaron manu:id eſt:operatione:quam di
uerſoꝝ miraculoꝝ nouitate faciebāt. Et bene dixit:
Sicut oues:non tñ oues:q2 non credendo facti ſunt
hedi. Hic enī: Sicut:veritatē nō ſignificat:ſed ima
ginationē. Moyſes aūt interpretat aſſumptus:qm
INTER de flumine collectus eſt a filia Pharaonis. Aaron vo
fortitudinis mons. Que noīa ipſas quoq3 virtutes
quas fecerunt vident exprimere. Moyſes enim in
ter alia iubente dno:in aquis eſt operatus:quādo in
mari rubro hebreos viaꝫ fecit habere terrenā:ſigni
ficans per baptiſmatis donū liberandū eſſe pplm fi
delē Aaron eccl'ie tenebat imaginē:quā bene monti
fortiſſimo cōparauit:que ⁊ honore ſancto pminet:⁊
fidei ſoliditate cōſiſtit. His enim ducibus iſraelita
rū pplm diuina virtute legimus eſſe liberatum.

Concluſio.

Vidithun vere humanaꝝ reꝝ trāſlitor egre
gie:qui pſalmū mirabili īſtitutio
ne cantaſti:in tribulationibus exercitatus:negaſti te
vllo mō cōſolatū. Deinde:deliberatio tua ad pfectā
noſcit perueniſſe ſentētiā. Tertio:ſentis te iam feli
citer imutatū:nec tñ pſperis animū relaxas. Sꝫ cū
te ſemp intentū ad magnalia dni pfiteris:augmen
to quodā ſapiētie:iugiter pfeciſſe cognoſceris. Quar
to:miracula chri ſub magna exultatione cōcelebras:
⁊ cū diuerſa pcurris:inſtitutionē chriſtiano pplo qua
ſaluet oſtendis. Preſta dne:vt ſolita nos iubeas pie
tate purgari:quatenus qui ſumus actuum qualitate
diſſimiles:clementia tua faciat eſſe conſortes.

Explicit expoſitio in pſalmū. 76ᵘ.

¶ Intellectus Aſaph. LXXVII.

Attendite popule meus legem
meā:inclinate aurē veſtram in
verba oris mei. Aperiā in pa
rabolis os meū:loquar ppoſi
tiones ab initio. Quāta audiui
mus ⁊ cognouimus ea:⁊ pa
tres noſtri narrauerūt nobis. Nō ſūt occul
tata a filijs eoꝝ:in generatione altera. Nar
rātes laudes dni ⁊ virtutes eius:⁊ mirabilia
ei⁹ qui fecit. Et ſuſcitauit teſtimonium in ia
cob:⁊ legē poſuit in iſrael. Quāta mādauit
patrib⁹ noſtris nota facere ea filijs ſuis:vt
cognoſcat generatio altera. Filij qui naſcen
tur ⁊ exurgēt:⁊ narrabūt filijs ſuis. Ut po
nant in deo ſpem ſuā:⁊ nō obliuiſcant ope
rū dei ⁊ mandata ei⁹ exquirāt. Ne fiant ſicut
patres eoꝝ:generatio praua ⁊ exaſperans.
Generatio que nō direxit cor ſuū:⁊ nō eſt
creditus cū deo ſpiritus eius. Filij effrem
intēdētes ⁊ mittētes arcū:ↄuerſi ſunt in die
belli. Nō cuſtodierūt teſtamētū dei:⁊ in le
ge ei⁹ noluerūt ambulare. Et obliti ſunt be
nefactoꝝ ei⁹:⁊ mirabiliū ei⁹ que oſtēdit eis.
Corā patrib⁹ eoꝝ fecit mirabilia in terra egy
pti:in campo thaneos. Interrupit mare ⁊
pduxit eos:⁊ ſtatuit aquas qſi in vtre. Et de
duxit eos:in nube diei:⁊ tota nocte in illumi
natiōe ignis. Interrupit petrā in heremo:⁊
adaquauit eos velut in abyſſo multa. Et edu
xit aquam de petra:⁊ eduxit tanq̄ flumina
aquas. Et appoſuerūt adhuc peccare ei:in
irā excitauerūt excelſū in inaquoſo. Et tētaue
rūt deū in cordib⁹ ſuis:vt peterēt eſcas aiab⁹
ſuis. Et male locuti ſūt de deo:dixerūt nū
qđ poterit de⁹ parare menſaꝫ in deſerto? Qm̄
pcuſſit petrā ⁊ fluxerunt aque:⁊ torrentes
inundauerūt. Nunqđ ⁊ panē poterit dare:
aut parare menſaꝫ pplo ſuo? Ideo audiuit
dns ⁊ diſtulit:⁊ ignis accenſus eſt in iacob

⁊ ira aſcendit in iſrael. Quia nõ crediderũt
in deo: nec ſperauerunt in ſalutari eius. Et
mandauit nubibus deſup: ⁊ ianuas celi ape
ruit. Et pluit illis manna ad manducandũ:
⁊ panẽ celi dedit eis. Panẽ angeloꝝ mãdu
cauit hõ: cibaria miſit eis in abũdantiã. Trã
ſtulit auſtrũ de celo: ⁊ induxit in ꝟtute ſua
africũ. Et pluit ſup eos ſicut puluerem car-
nes: ⁊ ſicut arenã maris volatilia pennata.
Et ceciderũt in medio caſtrorũ eoꝝ: circa ta
bernacula eoꝝ. Et manducauerũt ⁊ ſatura-
ti ſunt nimis: ⁊ deſideriũ eoꝝ attulit eis: nõ
ſũt fraudati a deſiderio ſuo. Adhuc eſce eo
rũ erant in ore ipſoꝝ: ⁊ ira dei aſcendit ſup
eos. Et occidit pingues eoꝝ: ⁊ electos iſrael
ĩpediuit. In oĩbus his peccauerũt adhuc: ⁊
nõ crediderunt in mirabilibus eius. Et de-
fecerunt in vanitate dies eoꝝ: ⁊ anni eorũ
cũ feſtinatione. Cũ occideret eos querebãt
eũ: ⁊ reuertebanẽ ⁊ diluculo veniebant ad
eũ. Et rememorati ſunt qꝛ deus adiutor eſt
eorũ: ⁊ deus excelſus redemptor eorũ eſt.
Et dilexerũt eũ in ore ſuo: ⁊ lingua ſua men
titi ſunt ei. Cor aũt eorũ nõ erat rectũ cũ eo:
nec fideles habiti ſunt in teſtamẽto eiꝰ. Ipſe
aũt eſt miſericors ⁊ propitius fiet peccatis
eorũ: ⁊ nõ diſperdet eos. Et abundauit vt
auerteret irã ſuã: ⁊ nõ accendit omnem irã
ſuam. Et recordatus eſt qꝛ caro ſunt: ſpiri-
ritus vadens ⁊ nõ rediens. Quotiens exa-
cerbauerũt eũ in deſerto: in irã cõcitauerunt
eũ in inaquoſo. Et conuerſi ſunt ⁊ tentaue-
rũt deũ: ⁊ ſanctũ iſrael exacerbauerũt. Nõ
ſunt recordati manus eius: die qua redemit
eos de manu tribulãtis. Sicͭ poſuit in egy-
pto ſigna ſua: ⁊ prodigia ſua in campo tha-
neos. Et cõuertit in ſanguinẽ flumina eorũ:
⁊ imbres eorũ ne biberent. Miſit in eos cy-
nomiã ⁊ comedit eos: ⁊ ranam ⁊ diſperdi
dit eos. Et dedit erugini fructus eorum: ⁊
labores eorũ locuſte. Et occidit in grandine
vineas eorũ: ⁊ moros eorũ in pruina. Et tra
didit grandini iumẽta eorũ: ⁊ poſſeſſiones
eorũ igni. Miſit in eos iram indignationis
ſue: indignationem ⁊ iram ⁊ tribulationẽ:
immiſſiones per angelos malos. Viam fecit
ſemite ire ſue: nõ pepercit a morte animarũ
eorũ: ⁊ iumenta eorum in morte ↄcluſit. Et
ꝑcuſſit omne primogenitũ in terra egypti:
primitias oĩs laboris eorũ in tabernaculis
cham. Et abſtulit ſicut oues populũ ſuũ:

⁊ perduxit eos tanq̃ gregem in deſerto. Et
deduxit eos in ſpe ⁊ nõ timuerunt: ⁊ inimi
cos eorum operuit mare. Et induxit eos in
montẽ ſanctificationis ſue: montẽ quẽ acq
ſiuit dextera eius. Et eiecit a facie eorũ gẽ-
tes: ⁊ ſorte diuiſit eis terram in funiculo di-
ſtributionis. Et habitare fecit in tabernacu-
lis eorũ: tribus iſrael. Et tentauerunt ⁊ exa-
cerbauerũt deum excelſũ: ⁊ teſtimonia eiꝰ
nõ cuſtodierunt. Et auerterunt ſe ⁊ nõ ſer-
uauerunt pactũ: quemadmodũ patres eorũ
cõuerſi ſunt in arcũ prauũ. In irã cõcitaue-
runt eum in collibus ſuis: ⁊ in ſculptilibus
ſuis ad emulationẽ eũ prouocauerũt. Audi
uit deus ⁊ ſpreuit: ⁊ ad nihilũ redegit val-
de iſrael. Et repulit tabernaculũ ſilo: taber
naculũ ſuũ vbi habitauit in hoĩbus. Et tra
didit in captiuitatẽ virtutem eorũ: ⁊ pulchri
tudinem eorũ in manus inimici. Et cõcluſit
in gladio pplm ſuũ: ⁊ hereditatẽ ſuam ſpre
uit. Iuuenes eorum comedit ignis: ⁊ virgi
nes eoꝝ nõ ſunt lamentate. Sacerdotes eo-
rũ in gladio ceciderunt: ⁊ vidue eorũ nõ plo
rabanẽ. Et excitatus eſt tanq̃ dormiens do
minus: tanq̃ potens crapulatus a vino. Et
ꝑcuſſit inimicos ſuos in poſteriora: oppro-
brium ſempiternũ dedit illis. Et repulit ta
bernaculũ Ioſeph: ⁊ tribũ effrem non ele-
git. Sed elegit tribum iuda: montem ſion
quem dilexit. Et edificauit ſicut vnicornis
ſanctificium ſuũ: in terra quam fundauit in
ſecula. Et elegit dauid ſeruũ ſuũ ⁊ ſuſtulit
eũ de gregibus ouiũ: de poſt fetantes acce-
pit eũ. Paſcere iacob ſeruũ ſuum: ⁊ iſrael
hereditatem ſuam. Et pauit eos in innocen
tia cordis ſui: ⁊ in intellectibus manuũ ſua-
rum deduxit eos.

Quotiens intellectus inuenit in titulis
magni cuiuſdã rei nobis ſignificantia de
claraẽ. Nam cum intellectum generali-
ter dicamus: qcqd nos aduertere bonuz
malumq̃ facit: hic tñ intellectus ponẽ
quando ſenſus noſter perfecta intelligẽtia tendit ad
dñm. Aſaph vͦ diximus hebrea lingua ſignificare ſy INTER
nagogã: latine collectionem. Sed qꝛ intellectũ pre-
miſit: fidelem hic ſynagogam loqui declarauit. Ex
probare enim malis nequeunt: niſi corda fidelium.

Diuiſio.

Quanto pſalmus hic ꝓbaẽ eſſe longiſſi-
mus: tanto ſtudioſius debet numeroſis
diuiſionibus aperiri: vt ⁊ per diſtinctio-
nẽ melius elaceſcat: ⁊ ipſa partiũ ſectio-
ne faſtidium longinquitatis abſtergat. In
ꝑma pte pſalmi: duo tñ verſiculi pſone dñi ꝓban-
tur aperiri: vt reuerẽtia creſceret ſequentiũ dictorũ:

vbi ipſe rex facere videbat̃ initiũ. Scḋa ptē: latius
loquit̃ Aſaph: imputans iudeis q̇ tantis bñficijs do
mini extitiſſe ꝓbarent̃ igrati: illi tñ prauitate diſtoꝛ
ti: coꝛ ſuũ nequaq̄ dñi iuſſionibus admouerunt. In
tertia v̓o numerant̃ quanta munera iſraelitico pplo
v̓tus diuina pſtiterit: nec tñ illi a murmurationib⁹
ceſſauerũt. Quarta dicit: qualis in eis vindicta ꝓue
nerit: ⁊ queadmodũ ſit miſeratione dñi mollita ſen
tentia. Quinta ptē: ꝓpter murmurationes eoꝝ vin
dicatũ in eis eſt: ſed iteꝝ ad ſupplicationẽ dñi cogno
ſcentes eius magnalia redierunt. Sexta: denuo illi
doloſe locuti ſunt: ⁊ erroꝛes ſolitos ſunt ſecuti: miſeri
coꝛdia tñ dñi nõ eos paſſa eſt diſſipari: qḋ malis eo
rum iuſte potuiſſet infligi. Septima dicit: queadmo
dum dñm cõcitauerint in deſerto: cũ tñ ꝓpter ipſos
decẽ plagis egyptioꝝ ppl̃s fuerit vehementer affli
ctus. Octaua: bñficia dñi referunt̃: ⁊ iudaice obſtina
tionis iteꝝ culpa ſubiungit̃. Nona: vitio grauiſſima
ſubſequit̃: ita vt captiuitati pplm tradiderit: ⁊ taber
naculũ ſilo: in quo habitare inter holes videbat̃ ab
iecerit: poſteaq̄ elegit montẽ ſion: ⁊ dauid ſeruum
ſuũ: de cuius ſemine chr̃s dñs naſceret̃: qui mundo
ſalutaris medicus adueniret. Sic per hũc pſalmum
ab initio electionis gentis hebraice: vſq̄ ad aduen
tum dñi ſaluatoꝛis facta deſcriptio eſt. Expoſitio.

At populo A Ttendite ꝑpopulus meus legẽ meã: incli
nate aurez veſtrã in verba oꝛis mei. In
hoc ꝑncipio loquit̃ de⁹: qui per Moyſen
legẽ dedit hebreis. Et dum dicit: Legem
meã attenditenõ tãtũ vult qḋ d̃r aurib⁹
ꝑcipi: quãtũ veritatẽ dicti coꝛdis oculis intueri. At
tendit enim audita: qui res dictas deuota mente re
ſpexerit. Dum dicit aũt: Populus meus: illos profe
cto ſignificat: qui eius mãdatis obedientes fuerunt
Nõ enim aut ꝓphete: aut alij iuſti a noſtra fide dici
potuerũt alieni: qui actus illos ꝑmi tẽpoꝛis ſpũaliter
1. Coꝛ. 10. acceperunt: ſicut dicit apl̃s: Nolo enim vos ignoꝛare
fratres: q2 patres noſtri oẽs ſub nube fuerũt. Et pau
lopoſt: Et oẽs eundẽ cibũ ſpiritualẽ manducauerũt:
⁊ oẽs eundẽ potũ ſpũalẽ biberũt. Sequit̃: Inclinate
aurẽ veſtram in v̓ba oꝛis mei. Hic affectus ꝑcipitur
audiendi: qm̃ qui toto coꝛde vult audita ꝑcipere: au
rem ſuã cognoſcit̃ inclinare: vt humilis ac parat⁹ ac
cipiat: qḋ de oꝛe ſancte poteſtatis emanat. Sed nota
q̇ iam inter fideles accipit̃: cui auſcultãdi tanta cu
ra delegat̃. Aperiã in parabolis os meũ: loquar pro
poſitiones ab initio. Attentũ ſibi reddit auditoꝛez:
cũ ſe parabolis dicit eſſe locuturũ: vt nõ remiſſe poſ
ſit audiri qui ſe tã grãditer ꝓmittebat effari. Pa
DEF rabola enim greco vocabulo d̃r ſimilitudo: qñ illud
qḋ intelligi volumus: per cõparationes aliquas indi
camus. Sic enim ferreũ quẽpiam dicimus: qñ durũ
ac foꝛtẽ deſideramus intelligi. Cum veloces: ventis
aut auibus comparamus. Et intuere q̇ dñs os ſuum
dicit Aſaph: qui eſt inferius locuturus. Unñ merito cũ
intellectus preceſſit: cui tam magna erat teſtimonij
gr̃a cõferenda. Sequit̃: Loquar ꝓpoſitiones ab ini
tio. Loquit̃ vtiq̄ ipſe: qui loqui facit. Nã q̄uis alie
no miniſterio ſ̓mo depromat̃: ſpiritus ſanctus loquit̃
cuiuſcũq̄ precepta vulgant̃: ſicut dicit apl̃s Petrus.
2. Pet. 1. Nõ enim vnq̄ voluntate humana allata eſt ꝓphe
tia: ſed ſpiritu ſancto acti locuti ſũt ſancti hoĩes dei.
Propoſitiones autez: obſcuras ⁊ abditas ſignificant
queſtiones: que adhibita diſputatione ſoluẽde ſunt.
Has ſuo loco poſitas: cõpetentius admonemus. Ab

initio videlicet veteris teſtamenti dicit: ſicut Aſaph
infra locuturus eſt. Quanta audiuimus ⁊ cognoui
mus ea: ⁊ patres noſtri narrauerunt nobis. In gloꝛia
na dñi pſalmi hui⁹ honoꝛabili capite ꝯſtituto: venit
ad ſecũdã ptem: vbi Aſaph introducitur loquẽs: cui⁹
nõ tanq̄ humana v̓ba: ſed celeſtez debemus ſuſcipe
re iuſſionẽ. Ce̓ta: multitudinẽ reꝝ demonſtrat. Audi
uimus ꝑtinet ad ꝓphetas. Cognouimus ad nouum
reſpicit teſtamentũ. Audita ſunt enim: cũ ꝓphetarẽ
tur. Cognita: dũ implerent̃ per dñm chr̃m. Sequit̃:
Et pr̃es noſtri narrauerũt nobis. Patres ſuos: Moy
ſen dicit ⁊ alios ꝓphetas veteris teſtamenti: qui de
dñi aduentu multa locuti ſunt ⁊ illuminati predica
uerunt: qḋ ⁊ iſte fieri ꝑuidebat. Iuſti enim nõ eſſent
niſi ꝓbarent̃ credere que dicebãt. Nõ ſunt occulta
ta a filijs eoꝝ: in generatiõe altera. Hec que refert:
patres ſuos de aduentu dñi predicaſſe dicit: nec a fi
lijs eoꝝ abſcõdita fuiſſe magnalia: id eſt: ab ſpiritua
libus filijs: qui eoꝝ imitatoꝛes fuerunt. Nam qḋ di
xit: In generatione altera: iam nõ hebreoꝝ ſed gen
tium ſignificat ꝯgregationẽ: q2 ex aqua ⁊ ſpiritu ſan
cto indiuidue trinitatis beneficio regenerant̃: vnde
⁊ illi itelligentie vero lumine ſunt repleti. Narran
tes laudes dñi ⁊ virtutes eius: ⁊ mirabilia eius que
fecit. Oꝛdo v̓boꝝ talis eſt: Annunciauerunt nobis
patres noſtri narrantes laudes dñi. Facta quippe do
mini narrare: laudaſſe eſt: cuius dũ opera referunt̃:
gloꝛia ſemꝑ augetur. Uirtutes eius: ſignificat libera
tiones: quas fecit in populo iudeoꝝ: qñ eos de Pha
raonis ipſa poteſtate liberauit. Mirabilia v̓o: q̇ eos
in deſerto magnalibus pauit: q̇ eis gentes potentiſ
ſimas leuiſſima cõcertatione ſubiecit. Addidit: Que
fecit: vt nõ tm̃ ꝓmiſſa: verumetiã cõpleta eſſe vide
rent̃. Hec aũt cuncta: ex teſtamenti veteris referun
tur hyſtoꝛia. Hyſtoꝛia eſt enim: preteritarũ rerum fi DEF
da cõmemoꝛatio: ab etatis noſtre memoꝛia remota.
Et ſuſcitauit teſtimoniũ in Iacob: ⁊ legez poſuit in
iſrael. Uenit ad illud qḋ ſuperius dixit: Loquar ꝓ
poſitiones ab initio. Initium quippe: vetus eſt teſta
mentuz vnde inferius dicturus eſt. Illud foꝛtaſſe cõ DOC
memoꝛat in Iacob teſtimonium ſuſcitatum: qñ cuz
angelo colluctans: in prefiguratione futuroꝝ: tactus
vno femoꝛe claudicauit: ſignificãs iſraeliticũ pplm:
partem fidei firmitate cõſtare: partem a ſua potius
ſalute diſcedere. Hoc eniz fuit ppl̃i erraturi vel cre
dituri teſtimoniũ: qḋ iacob cõcertatio illa predixit.
Suſcitatũ aũt dixit: q̄ſi in lucẽ redditum: qḋ ſomno
ignoꝛãtie videbat̃ oppſſuz. Ipm eſt qḋ ſupi⁹ ꝓmiſit:
Aperiã in parabolis os meum: ſcilz qm̃ ab iſto initio
erat locuturus talia. Sequit̃: Et legẽ poſuit in iſrael:
vt eos vnq̄ deuotos eſſe ſuo dño cõmonerent: ne va
na voluntate ꝓmiſſi in deuios laberent̃ erroꝛes. Pro
pterea dictũ eſt: Legẽ poſuit: q̄ſi peccatoꝛib⁹ iugũ: leui
bus pondus: erraturis v̓o ꝯteſtationis exemplũ. Unñ
alio loco ait: Quia iuſto lex nõ eſt poſita. Hoc eſt qḋ 1. Timo. 1.
ſupi⁹ dixit: Loquar ꝓpoſitiones ab initio. Sed hoc
cõgrue ſuis locis diligẽs lectoꝛ aprabis: q2 vbiq̄ iſta
cõmemoꝛare faſtidiũ eſt. Ce̓ta mandauit patribus
noſtris nota facere ea a filijs ſuis: vt cognoſcat gene
ratio altera. Filij qui naſcent̃ ⁊ exurgent: ⁊ narrabũt
ea filijs ſuis. Uerſus iſti ſignificant per generatio
nes hominum mandata domini fuiſſe tranſmiſſa: ne
quis putaret vni datum: quod omnibus cognoſcitur
attributum. Acceperunt eniz iudei quod ad chꝛiſtia
nos nõ eſt dubium pertinuiſſe. Ideo eniz additũ eſt:

Ut cognoſcat generatio altera:nõ vtiq3 iudaica:ſed
quã de gentib⁹ cõſtat electã. Altera enim hic extra-
neos ſignificat:nõ ꝓpinquos. Nã qḋ ſequit̃: Filij qui
naſcent̃ ⁊ exurgẽt: ⁊ narrabũt ea filijs ſuis: vult intel
ligi ſine dubio chr̃ianos: qui ꝑdicationes ſanctas: ad
aiaꝝ ſalutẽ cõferẽdã ſuis poſteris vtiq3 tradiderũt.
⁅ Ut ponãt in deo ſpem ſuã ⁊ nõ obliuiſcant̃ operũ
Al. nõ habet ⁅ dei ⁊ſui: ⁊ mandata eius exqrant. ⁆ Utilitas paterne
ꝑdicationis hic euidẽter expreſſa eſt: vt poſteri eoꝝ
ſpem ſuã nõ ponãt in lege que punit: ſed in grã cõceſ
ſa qui redimit. Sequit̃: Et nõ obliuiſcant̃ opeꝝ dei
ſui: ſicut fecerunt ꝑfidi iudei: qui oblito auctore ſuo
ad culturas ſe demonũ trãſtulerũt. Addidit: Et man
data ei⁹ exqrãt. Ipſa eſt eni3 dei ſũmi vera recorda-
Al. generatõ prava ⁊ exa ſperans. Generatio q̃ nõ ⁅ tio: ſi mandata ei⁹ deuotis mentib⁹ ipleamus. ⁅ Ne
fiant ſicut patres eoꝝ ⁊genus prauũ ⁊ peramaꝝ. Ge-
nus qḋ nõ direxit cor ſuũ: ⁊ nõ eſt creditus cum deo
DOC ⁅ ſpũs ei⁹. ⁆ His vſib⁹ duob⁹ ſub definitionib⁹ pulchris
notat̃ ꝑfidia iudeoꝝ. Dicit eni3: Ne fiant ſicut pr̃es
eoꝝ: qḋ fuit genus prauũ ⁊ pamaꝝ. Genus prauũ: qꝛ
vitatẽ recipere noluerunt. Neceſſe eſt enim diſtorti
ꝑmaneãt: qui regulã rectã nõ ſequunt̃. Peramarũ3
dixit: id eſt: ſupra cunctas acerbitates aſperrimũ: vt
qui ad eos venerat ſaluãdos: in eius potius armarẽ-
tur exitiũ. Sequit̃: Gen⁹ qḋ nõ direxit cor ſuũ3: hoc
eſt: qḋ ſupius dixit: prauũ. Nã ſi vtiq3 direxiſſet cor
ſuũ: nec extiterat prauũ3: nec a deo redditum fuerat
alienũ. Ille enim dirigit mentem: qui ad diuinas ſe
corrigit iuſſiones: nec aliqd ſupbia humane preſum-
ptionis excogitat: cũ regi oia diuinitatis adminiſtra
tione cognoſcit. Nã qḋ repetendo dicit: Genus: ad il-
los tñ reſpicit: qui in ſua obſtinatione mãſerũt. Ce-
terũ fuerũt ex iudeis: qui dñõ pura mente famulati
ſunt. Addidit: Et nõ eſt creditus cum deo ſpũs eius.
Illius ſpiritus nõ credit̃ eſſe cũ deo: qui operas ei⁹
viſuales nõ itelligit myſterijs ſpũalibus applicãdas
ſed totũ ad illud vult referre qḋ cernit̃. Sicut iudei
fecerunt: qui tñ miraculis preſentib⁹ intenti: nihil
Al. nõ habet ⁅ ad ſpũalẽ intelligẽtiam ſalubriter retulerunt. ⁅ Filij
effraim intẽdẽtes arcũ: ⁊ mittẽtes ⁊ſagittas cõuerſi
INTER ⁅ ſunt in die belli. ⁆ Effraim: interpretat̃ frugifer: ſiue
vbertas. Hic filius fuit Ioſeph iunior: quem Iacob
auus ſuus ꝑmario loco ꝓpoſteratis manib⁹ bñdixiſſe
legit̃ in veteri teſtamẽto. Eius filij abundãtes mu-
nerib⁹ diuinis: ⁊ pollentes paterna bñdictione: defe-
ctu fidei corruerunt. Intenderũt enim arcũ: ⁊ miſe-
Exo. 19. runt ſagittas: qñ admonẽte Moyſe: dixerũt: Quecũ
q3 locutus eſt dñs deus noſter faciem⁹ ⁊ audiemus.
Ibidem. 32. Cõuerſi ſunt aũt in die belli: qñ aaron dixerũt: Fac
nobis deos q̃s adorem⁹. Uides oia parabolis ⁊ ꝓpo
ſitionib⁹ explicari. Nam iſte ſenſus ad illos ꝑtinet:
qui aliqd precipitata feſtinatione ꝓmittũt: nec tñ in
ea cupiunt ꝑſeuerare ſnia: ſicut Petro aplo contigit:
Math. 26. qui ter negauit eum: cũ quo ſe ꝓmiſerat eſſe moritu
⁅ rũ. ⁅ Nõ cuſtodierunt teſtamentũ dei: ⁊ in lege eius
Al. bñficioꝝ ⁅ noluerunt ambulare. Et obliti ſunt ⁊bñficiorũ eius:
⁅ ⁊ mirabiliũ ei⁹ que oſtendit eis. ⁆ Cauſa reddit̃: quo
mõ filij effraim conuerſi fuerint in die belli: ſcil3 qꝛ
nõ cuſtodierũt teſtamẽtũ dei: ⁊ in lege ei⁹ noluerũt
ambulare: ⁊ obliti ſunt bñficioꝝ ei⁹ ⁊ mirabiliũ ei⁹
que oſtendit eis. Hoc ſic planũ eſt vt expoſitione nõ
⁅ egeat. ⁅ Corã patrib⁹ eoꝝ fecit mirabilia in terra egy
⁅ pti: in campo thaneos. ⁆ Uenit ad tertiã partẽ: in qua
poſt tranſitu3 maris rubri: bñficia collata deſcribit.
Iſti ſunt quos ſuperius dixit: genus prauũ ⁊ perama
rũ. Narrat enim corã patribus eoꝝ facta miracula:
id eſt: Moyſe: aaron: alijſq3 ſeniorib⁹: vt manifeſtis
rebus cõſtantius credere debuiſſent: cũ patrũ dulcis
ac firma ſoleat eſſe relatio. Et vt oẽm ſcrupulũ dubi
tationis adimeret: ⁊ ꝓuinciã dixit ⁊ locũ vbi noſcũ-
tur facta que dicta ſũt. Sed nec hoc vacat: qḋ dicit:
In campo thaneos. Thanais enim ſignificat humi- INTER
le mandatũ: qḋ in terris poſitus chr̃s docuiſſe cogno
ſcit̃ dicens: Diſcite a me qꝛ mitis ſum ⁊ humilis cor Math. 11.
de: ⁊ inuenietis requiẽ aiabus veſtris. Hoc etiã corã
patrib⁹ fecit: qñ noui teſtamẽti mandata predicauit.
⁅ ⁅ Interrupit mare ⁊ perduxit eos: ⁊ſtatuit aquas q̃ſi Al. ⁊
⁅ in vtrem. ⁆ Cũ ſit mare liquidũ elementũ: ruptu3 po
tius maluit dicere: q̃3 diuiſum. Quia reuera ruptum
eſt: qñ in geminũ latus peregrina ſibi ſoliditate per-
manſit: vt nõ tam pelagus q̃3 rupes putarent̃ extitiſſe.
Perduxit eos: ad ꝓmiſſam ſcilicet terre ſecuritatem:
vbi iam cõmuni ſorte ſine metu pelagi viderent̃ in-
cedere. Na3 qḋ ſequit̃: Statuit aquas quaſi in vtrẽ:
hoc ad illud ꝑtinet qḋ dixit: Interrupit mare: vt ſic
ſtaret imobilis: tanq̃3 incluſa fuiſſet in vaſis. Et nota
⁅ quemadmodũ reſignant̃ ꝓmiſſe parabole. ⁅ Et ⁊edu Al. deduxit
⁅ xit eos in nube diei: ⁊ tota nocte i illuminatiõe ignis. ⁆
Exponit qḋ ſupius dixit: Et ꝑduxit eos in nube diei.
Sigdẽ diei: ſignificat dñm chriſtũ: qꝛ cum ipſe eſſet
verus dies: tñ ꝑfidis carnis ſue nube celatus eſt. Uñ
mirabile gen⁹ locutionis eluxit: ſic antiqua facta nar
rare: vt magis que ſunt ventura videat̃ exprimere: vt
aliter audiendũ: aliter ſit nihilominus ſentiendũ: in
nullo tñ dubia: qꝛ ſunt vtraq3 veriſſima. He ſunt pro
miſſe parabole celeſti integritate depoſite: hec indi-
cia certiſſima vitans. Sequit̃: Et tota nocte in illu-
minatione ignis. Hic euidentius ſignificat chriſtia-
nos: quos in hac nocte ſeculi luminis ſui claritate cu
ſtodit. Omnia enim iudeis in figura cõtigiſſe teſtat̃
apl̃s dicens: Nolo enim vos ignorare fratres: qꝛ pa- 1. Cor. 10.
tres noſtri omnes ſub nube fuerunt: ⁊ omnes mare
trãſierunt: ⁊ omnes in moyſe baptiȥati ſunt in nube
⁊ in mari ⁊c̃. Unde a nobis magne ſemꝑ gr̃e referen
de ſunt: qꝛ miraculis predixit tantis ac talibus: que
⁅ nobis erat in meritis ꝑma largiturus. ⁅ Interrupit
⁅ petram in heremo: ⁊ adaquauit eos velut in abyſſo
⁅ multa. ⁆ Cõſideremus q̃3 ex contrarijs rebus fuerint
oſtenſa miracula. Unda3 maris fecit primitus quaſi
ſaxeam pendere rupem: nunc dicit petram manaſſe
fontes irriguos: vt oſtẽderet vniuerſas creaturas ei⁹
iuſſionibus obedire: l3 cõtrariis nãliter videant̃ exi-
ſtere. In heremo dũ dicit: collati muneris grãm du-
plicauit: vt ibi faceret tale miraculum: vbi non erat
aliud in neceſſitate remediũ. Adaquauit aũt poſuit:
vt iumenta magis videret̃ ſignificare nõ hoies: qui
tãtis bñficijs gratias agere neſcierũt. Qḋ aũt dixit:
Uelut in abyſſo multa: copiã largiſſime vndę decla-
rauit: que velut de abyſſo pelagi ita multa ꝓfluxit.
Et nota: qm̃ abyſſum ſm̃ grecos generis ponit vbiq3
⁅ feminini. ⁅ Et eduxit aquã de petra: ⁊ deduxit tanq̃3
⁅ flumina aquas. ⁆ Hoc ad gratiam inculcandam ma-
gne admirationis iterauit: vt de illa re aqua ꝓdiret:
que naturali ſiccitate duruerat. Et ne putares parũ
aliquid emanaſſe: addidit: Tanq̃3 flumina: que de
vberibus montium copioſa inundatione procedũt.
Significauit enim nobis de petra: id eſt: de chriſto
aquam prodire: que nulla imminutione deficeret:
ſicut ipſe in euangelio dicit: Qui biberit ex aqua quã Ioan. 4.
ego dabo ei: non ſitiet vnq̃3: ſed fiet in eo fons aque

ſalientis in vitam eternaꝫ. Petra vo: ſignificare chri
1. Cor. 10. ſtum dicit apoſtolus: Bibebant eniꝫ de ſpirituali cõ
ſequente eos petra: petra autem erat chriſtus. [Et ap
Al. excitaue runt poſuerunt adhuc peccare ei: in iram †concitauerũt
Al. inaquoſo excelſuꝫ in †ſiccitate.] Appoſuerunt: dicit adiecerũt
vt inter tanta miracula nõ crederent: cũ etiã ipſorũ
elntoꝝ ꝯuerſa natura ꝓclamaret. Peccare dixit: nõ
credere: qđ nimis ĩprobũ ꝯſtat eſſe delictũ: a deo bñ
ficia petere: eiuſqꝫ ꝑceptis debitas grãs nõ referre.
Sequit̃: In irã cõcitauerũt excelſuꝫ in ſiccitate. Se
pe diximꝰ tropicas eſſe iſtas locutiones que dño ver
ba tribuũt infirmitatis humane: vt res ardue nẽqꝫ
cõceptioni difficiles: poſſint euidẽtiꝰ explanari. In
irã ꝯcitauerũt: qꝛ eũ nõ credebãt difficilia ſibi face
re: quẽ videbãt tã ingẽtia poſſe cõplere. Hoc eniꝫ in
deo grauiſſimũ ꝯſtat eſſe peccatũ: vt qcq̃ꝫ illi ĩpoſſi
bile dicat̃: qui ſũme valet efficere: qđ decernit imple
re. Bñ aũt dictũ eſt: In ſiccitate: nõ tñ terre q̃ꝫ men
tis: qui tot miraculis cõpluti ꝑfidie ſue ſterilitate ſic
cati ſunt: qꝛ totũ carnalibꝰ deſiderijs applicãtes: ven
tre tñ nõ ſenſibꝰ explebant̃. [Et tentauerũt deuꝫ in
cordibꝰ ſuis: vt peterẽt eſcas alabus ſuis.] Aliud eſt
petere tentando: aliud cõfitẽdo. Iſti vtiqꝫ tentando
petierũt: qui poſtea q̃ꝫ acceperũt indigna locuti ſũt.
Tentare eniꝫ dicimꝰ: aliqđ doloſis ſmonibꝰ poſtula
re: vt ſimplicitas videat̃ in vbis cũ ſit in corde mali
tia. Iſti ergo aiabꝰ ſuis: nõ ſpũales ſed carnales eſcas
ſubdole popoſcerũt. Sic enim dicimus: egrotis dare
eſcas: ꝑpter aias in corꝑe retinẽdas: nõ qꝛ pabulum
ſit alaꝝ: ſed qꝛ per ipſas videt̃ in hac vita vigor cor
poris cõtineri. [Et male locuti ſunt de deo: dixerunt
nunqđ poterit deus parare mẽſaꝫ in deſerto?] Utiqꝫ
male: qꝛ falſa locuti ſũt. Quid aũt dixerint: ſubſequẽ
ter explanat. Nunqđ poterit deus parare mẽſam in
deſerto? Nunqđ imputatiue legẽdũ eſt. Poſituꝫ eſt
eniꝫ pro nõ. Nefariũ ſcelus deo oĩpotẽti nõ credere
que quotidie paſſim ꝓbat̃ efficere. Scriptũ eſt eñi:
Psal. 135. Qui dat eſcam oĩ carni. Quid ergo illi tã ꝯ̃triꝫ: q̃ꝫ vt
nõ credat̃ implere qđ iuſſerit. Et ideo vehemẽs cul
pa: qꝛ talis diffidẽtia ſupnã tangit iniuriã. Mẽſa vo
ſignificat paſſionẽ: in qua reficimur eſuriẽtes: t dum
dicit parare in deſerto: q̃ſi qđ ſolet in copia fieri: non
potuiſſet in reꝝ ſolitudine ꝓcurari. Stulta nimis ab
ſurdaqꝫ vecordia: humanã ĩpoſſibilitatẽ ad diuinaꝫ
trãſtuliſſe vtutẽ. [Quĩ ꝑcuſſit petrã t fluxerũt aque:
torrentes inundauerũt. Nunqđ t panẽ poterit dare:
a parare mẽſaꝫ pplo ſuo?] Nimis fatua cogitatio:
exẽplũ magni miraculi dare: t eiꝰ auctorẽ in reli
quis arbitrari poſſe deficere. Nã qui de petra iuſſit
aquas effluere: cur nõ faceret eſcas aerẽ eſurienti po
pulo miniſtrare? Quaſi vo illa iuſſus: aliquo admini
culo potuerit facere: iſta ſolus nõ potuiſſet implere.
Sed hãc vecordie culpã paulopoſt ſequit̃ vindicta
iuſtiſſima: ne quis poſt hec talia cogitare ꝑſumeret.
Al. non hẽt. [Ideo audiuit dñs t diſtulit †t ſuppoſuit: t ignis ac
cenſus eſt in iacob t ira aſcendit in iſrael.] Uenit ad
SCHE quartã ꝑtẽ: vbi per figuraꝫ Synatriſmos: que latine
dr̃ cõgregatio: iudeoꝝ crimina colligunt̃. Deus eniꝫ
cogitationes murmurãtiũ etiã lingua quieſcente co
gnoſcit: qui ſolus põt ĩternũ tacitũqꝫ tractatũ: tanq̃ꝫ
clamorẽ magne vocis audire. Sed intẽde qđ ſupius di
xit diſtulit: nũc addidit: ſuppoſuit: ne ſi vindicaret
ad preſens: crederet̃ murmurantes minime ſatiare
potuiſſe. Sed diſtulit vindictã: vt oſtẽderet patiẽtiã.
Suppoſuit aũt moras: vt manifeſtaret potẽtiã: t tũc

cõpetẽter vltus eſt culpas: qñ incredulas mẽtes reꝝ
ipſaꝝ ꝑfectione cõuicit. Sequit̃: Et ignis accẽſus eſt
in iacob. Iacob ſignificat ſupplãtatoꝛ: qui frequẽter INTER
a ꝑte ponit̃ gentiũ: que veniẽtes ad chr̃m iſraeliticũ
pplm ſupplãtaſſe mõſtrant̃: qñ illis introeũtibꝰ: iſtos
ꝯſtat expulſos. Ergo in gẽtibꝰ iſtis: quas diximꝰ Ia
cob nole ſignificari: ignis charitatis accenſus eſt: t q̃ꝫ
to illi murmuratione ꝓphanati ſunt: tãto iſti ꝯfeſſio
nis ardore ꝑfecerũt. Addidit: Et ira aſcẽdit in iſrael.
Sicut in Iacob charitatẽ accẽſam dicit: ita in iſrael
irã aſcẽdiſſe ꝓnũtiat: vt illi accenderent̃ ad grãꝫ: iſti
ꝑducerent̃ ad culpã. [Quia non crediderunt in deo
†ſuo: nec ſperauerũt in ſalutari eius.] Iđ ſupiꝰ dixit: Al. non hẽt.
Ira aſcẽdit in iſrael: vt oſtẽderet ꝑtinaces: nũc autẽ
cauſa ipſius obſtinationis exponit̃. Dicit eniꝫ nõ eos
crediđiſſe in deo ſuo. Et ne alterũ putares eſſe deuꝫ:
ſequit̃: Nec ſperauerũt in ſalutari eius: id eſt: in dño
ſaluatoꝛe: vt nõ ſolũ eis illa murmuratio inuidiam
faceret: verũetiã duritia mentis poſt ſecuta damna
ret. [Et mandauit nubibus deſup: t ianuas celi ape
ruit.] Hec ſub parabolis t ꝓpoſitionibus dicũ: initio
ipſe teſtatus eſt: Ideoqꝫ q̃uis per hyſtoriaꝫ facta vi
deant̃: oportet tñ referri ad dñm ſaluatorẽ: vt nobis
ꝯſtet ꝑdicta ſnia. Mandatũ eſt eniꝫ nubibus: id eſt:
ꝑdicatoribus: per ianuas celi: hoc eſt: ſcripturas ſan
ctas ꝑdicatio glorioſa: aduentũ ſaluatoris dñi nũtia
re: qui vere manna ſumitur: qñ adorabili cõmunica
tione guſtatur. [Et pluit illis manna †manducare: Al. ad mãdu candum: et
panem celi dedit eis. Panem angelorum manduca
uit homo: †frumentationem miſit eis in abũdãtia.] Al. cibaria
Caput primi verſus iſtius de ſuperioribus pendet.
Dixit eniꝫ: Ianuas celi aperuit: t ꝯſequit̃: Pluit illis
manna mãducare. Pluit dixit: vt oſtenderet eſce ni
miã largitatẽ: que tanq̃ꝫ pluuia de celo deſcendit. Et
ne dubitares que fuerit illa pluuia: ſequit̃: Manna
mãducare. Manna: interpretat̃ qđ eſt hoc: qđ ſancte INTER
cõmunioni decenter aptamꝰ: qꝛ dũ admirãdo cibus
iſte perquirit̃: corꝑis dñici munera declarant̃. Addi
dit: Panẽ celi dedit eis. Quis eſt alter panis celi: niſi
chr̃s dñs: vñ celeſtia ſpũalẽ eſcã capiunt t delectatio
ne ineſtimabili ꝑfruunt̃? Deniqꝫ ſic ſequit̃: Panem
angeloꝝ mãducauit hõ. Panis ergo angeloꝝ bene
dĩ chriſtus: qꝛ reuera ipſiꝰ laude paſcunt̃. Neqꝫ eniꝫ
corꝑalẽ panẽ angeli mãducare credẽdi ſunt: ſed illa
cõtemplatione dñi qua ſublimis creatura reficitur.
Uerũ hic panis in celo replet angelos: nos paſcit in
terris. Illos cõtemplatione delectãs: nos ſancta viſi
tatione reficiẽs. Addidit: Frumẽtationem miſit eis
in abundantia. Adhuc in ſupioribꝰ ꝑſeuerat: manna
illud frumẽtationẽ dicẽs: nõ frumẽtũ: vt illã copiaꝫ
exprimeret: que auiditatẽ ppli preualuit ſupare. De
inde ſic ſequit̃: In abundãtia. Illud enim abundat:
qđ nõ põt aliqua auiditate cõſumi. [Tranſtulit au
ſtrum de celo: t induxit in vtute ſua africũ. Et pluit
ſuper eos ſicut puluerẽ carnes: t ſicut arenam maris
volatilia pennata.] Quãtũ ad hyſtoriã ꝑtinet hos ven
tos tanq̃ꝫ vehicula dicit eſſe ꝓcuratos: qui iuſſam co
piã ad deſtinata caſtra ꝑducerent. Sꝫ qꝛ ſunt t ſpũa
liter exponẽdi: nũc eos poſitos ſub q̃rũdã figuratio
nibus ingramus. Auſtrũ: t africũ: vẽtos ſcimus eſſe
meridianos: qui a parte lucidiore t feruentiore ꝓue
niũt: qbus flatibꝰ pigrũ frigus expellit̃: t aeris tem
peramenta preſtant̃. Sic ergo t verba dñi charita
tis igne flagrãtia: in auſtri ſimilitudine atqꝫ africi: mũ
do ſalutarẽ tẽperãtiã ꝑſtiterũt: pluerũtqꝫ ſup pplos

pabula:vñ fideliꝰ aīe ſatiarent̃ vberrime. Puluis
enim hic:ſignificat itelligētie ſubtilitatē: que ad ſu
pernas cogitationes cōmota ſemper aſcendit:arena
vo:innumerabilē prudētie copiā ſalſi maris ſapore
cōditā. Uolatilia pennata:celeſtia deſideria qbꝰ aīa
deuota velut carnibus referta pingueſcat. Arena vo
maris:epitheton eſt decēter appoſitū:qm ⁊ fluuioꝝ
eſſe pōt:qui nō habēt hūc ſaporē. Et ceciderunt in
medio caſtroꝝ eoꝝ:circa tabernacula eoꝝ. Ut ipā
quoqꝫ difficultatē capiendi cibi murmurationibus
abrogaret:nō ſolū circa tabernacula:verumetiam in
medijs caſtris eoꝝ dicit cecidiſſe:quod magno deſi
ETY derio regrebāt. Caſtra eniꝫ:a caſtitate dicta ſunt:qꝺ
bellis exercitꝰ occupatꝰ fedo luxui nō vacaret. No
bis aūt ſignificat̃:qꝺ intra ſepta ſancte ecclīe oīa ſu
perna munera poſſumꝰ accipe:ſi expleri bona deſide
ria nr̄a diuino munere poſtulemꝰ. Uñ ineſtimabilis
vtus ſermonis eſt:⁊ hyſtorie fidē cōplere:⁊ ſpūalibꝰ
rebꝰ intelligēda ꝯtradere. Et māducauerūt ⁊ ſatu
rati ſunt nimis:⁊ deſideriū eoꝝ attulit eis. Ecce cō
uicti ſūt qui deo aliqꝺ difficile putauerūt. Explene
rūt deſideriū carnis rōne ieiunij:vētre pleni:ſed mē
te vacuati. Hec figura dicit̃ Synchoreſis:id eſt:con
ceſſio:quotiens aliqua iportune deſiderantibꝰ ꝯcedū
tur:que ad vtilitatē illoꝝ ptinere nō poſſunt. Non
ſunt fraudati a deſiderio ſuo. Adhuc eſce eoꝝ erant
in ore ipſoꝝ:⁊ ira dei aſcendit ſuper eos. Et occidit
Al. pingues ĩplurimos eoꝝ:⁊ electos iſrael ĩpediuit. Uenit ad
quintā ptē: Hoc eſt enim qꝺ dixit ſupiꝰ: Diſtulit ⁊
ſuppoſuit:vt nō fraudarent̃ deſiderio ſuo:ne ipoten
tiā dei quā ſacrilega mente cōceperāt:per difficulta
ETY tē deſiderij ſui forſitan cōprobarēt. Fraudati a frau
de venit. Fraus enim dr̄ qſi fracta fides. Satiati ſūt
ergo ad ſuā ruinā:nō vt inde viuerent:ſed potiꝰ in
terirēt. Nā vide qꝺ ſequit̃: Adhuc eſce eoꝝ erant in
ore ipſoꝝ:ſcilꝫ dum manna ⁊ coturnicū carnibus ve
ETY ſcerent̃. Eſca enim ab edendo dicta eſt. Addidit: Et
ira dei aſcendit in eos:⁊ occidit plurimos eoꝝ:⁊ ele
Exo. 32. ctos iſrael ipediuit. Hic illā exodi hyſtoriā tangit.
Abſente qppe Moyſe qui legem dñi ſuſcipiebat in
monte:ꝯtra Aaron populus ſurrexit inſanꝰ:expetens
deos ſibi debere fieri:ſicut oīs videbat̃ habere gen
tilitas. Factūqꝫ eſt tūc:vt vitulus ille nefandus exi
ret:cuius cultura ipſi erāt mugituri. Tūc iratus deꝰ
dixit Moyſi:grauiter peccaſſe pplm iudeoꝝ:quo de
ſcendēte:facto ꝯuentu:viginti tria millia eoꝝ legun
tur extincta:⁊ Aaron qui erat electus dñi:ꝓpter eos
cecidit in reatū. Sic eniꝫ dixit: Percuſſus eſt pplus
ꝓpter peccatū vituli:quem fecit aaron. Quoꝝ peſſi
ma murmuratio ⁊ ipſi quoqꝫ Moyſi impediuit:qm̄
Numeri. 20. dixit: Nunqꝺ de petra hac vobis aquam poterimus
eycere: Propter qꝺ vbū ꝓhibitus eſt in terrā pmiſ
ſionis intrare. Sic ergo factū eſt: vt electis iſrael pec
cantiū ꝓteruitas ipediret. In oībus his peccauerūt
adhuc:⁊ nō crediderūt in mirabilibus eius. Et defe
Al. feſtinatio ne cerunt in vanitate dies eoꝝ:⁊ anni eoꝝ cū ĩfeſtinan
tia. Illa potius peccata exaggerant deū:que augmē
tis grauibus ſemꝑ accreſcūt. Et qm̄ nec mirabilibꝰ
Ps. 54. eius credere voluerūt:dies eoꝝ defeciſſe dicit:quaſi
Al. nō habet languida tabe cōſumptos. Dies enim peccatoꝝ cum
Al. querebāt feſtinatione tranſeunt:ſicut ⁊ alibi ſcriptū eſt: Uiri
Al. reuertebantur ⁊ diluculo ſanguinū ⁊ doloſi nō dimidiabūt dies ſuos. Cū oc
cideret eos ĩtunc ĩinquirebant eū:⁊ ĩconuertebant̃
Al. rememorati ante lucē ⁊ veniebant ad euꝫ. Et ĩmemorati ſunt qꝛ
Al. redēptor deus adiutor eoꝝ eſt:⁊ deus excelſus ĩliberator eoꝝ
eſt. Non ipſi inquiſierunt deū quos dicit occiſos:ſꝫ
exemplo taliū turba reliqua ſupplicauit. Iuſtorum
itaqꝫ ꝯſuetudo eſt:ſiue antēqꝫ mala patiant̃:ſiue cuꝫ
patiunt̃:deū fideliter querere. Scelerati aūt tūc ad
ipſum ineſtimabili volūtate ꝯcurrunt:qm̄ aliqua ne
ceſſitate turbantur. Iudaicus itaqꝫ ppls tūc timuit
irā dei:qm̄ ſocios ſuos cernebat extingui:eo ſcilꝫ tem
pore:cum ignis de celo deſcendens:ſicut in numero
rum libro legitur.14.millia ſeptingētos occidit:qm̄ Numeri. 16.
Moyſi ⁊ aaron ꝓpter interitū Chore ſociorūqꝫ eius
ſeditiones iniuſtiſſimas cōmouebant. Nam qꝺ ſeq
tur: Et cōuertebant̃ ante lucē ⁊ veniebant ad eum:⁊
memorati ſunt:qꝛ deus adiutor eoꝝ eſt:⁊ deus excel
ſus liberator eoꝝ eſt:illud ſignificat:qm̄ dño iraſcen
te iudaici ppli extrema caſtroꝝ diuino igne cōſūpta
ſunt:quo facto Moyſen rogauerunt vt pro eis dño
ſupplicaret. Pius ergo in luce rogat:impius ante lu
cem:ſicut ſcriptū eſt: Inuanū vobis eſt ante lucē ſur Ps. 126.
gere. Sed hoc pro formidine videnf feciſſe periculi
nō timoris ſuperni:qm̄ inferius adhuc de eoꝝ ĩfide
litate dicturus eſt. Et nota:ꝙ hic legit̃ liberatorem
patrem. Liberat quoqꝫ ⁊ filius:ſicut in euangelio le
gitur: Si vos filiꝰ liberauerit:tūc vere liberi eritis. Ioan. 8.
Liberat etiam ſpiritus ſanctus:ſicut apl's dicit: Spi Ro. 8.
ritus vite in chriſto ieſu liberauit me a lege peccati
⁊ mortis. Unde dubiū nō eſt:ſanctā trinitatē equali
ter poſſe:equaliter implere qꝺ vult. Et dilexerūt eū
in ore ſuo:⁊ lingua ſua mentiti ſunt ei. Cor aūt eoꝝ Al. erat
nō ĩeſt rectū cum eo:nec ĩfides habita eſt illis in te Al. fideles habiti ſunt
ſtamento eius. Uenit ad ſextā ptē:vbi iudeos iteꝝ
ad culpas rediſſe cōmemorat:deū tn̄ miſertum illis
eſſe declarat. Dicit enim: Et dilexerūt eū in ore ſuo:
⁊ lingua ſua mētiti ſunt ei. Sic cōtingit eis:qui ſe pu
tant per ſolū credere timorem. Nam ſi deus mixto
amore nō metuat̃:toto corde nō querit̃. Hoc enim
peccatū ꝯſtat acerrimū:vt lingua ſe illi ꝯfiteri dicat
dū cordis ima diſſentiāt. Quaſi vo ille nō oīa cogno
ſcat que agunt̃ intrinſecus:qui ſicut legit̃:ſcrutator
eſt cordis ⁊ renū:⁊ more humanitatis illud ſolū au
diat:qꝺ lingua ꝓclamat. Nā qui eiꝰ teſtimonijs fide
liter credit:ipſe eū veraciter diligit. Fides enī dicta
eſt:ab eo qꝺ fiāt dicta. Sic etiā dñs ipſe teſtat̃ dicēs: ETY
Populus hic labijs me honorat:cor aūt eoꝝ lōge eſt
a me. De qbus merito Iſaias ꝓpheta teſtat̃ dicens: Iſa. 29.
Et neruus ferreus collū tuū:⁊ frons tua erea. Ipſe Ibidem. 48.
aūt eſt miſericors ⁊ ꝓpitius ĩfit peccatis eoꝝ:⁊ non Al. fiet
diſperdet eos. Et abūdauit vt auerteret irā ſuā:⁊ nō
accēdit omnē irā ſuā. Illud hic exēplū nō inconue
nienter apponit̃:qm̄ Moyſes pro tranſgreſſore pplo
ſupplicans dixit ad dñm. Obſecro dimitte peccatū Exo. 32.
ppli huiꝰ:ſin aūt:dele me de libro quē ſcripſiſti manus
tua. Orauit pro ipſis in cruce poſitꝰ ⁊ dñs chr̄s: Pa Luc. 23.
ter ignoſce illis qꝛ neſciūt qꝺ faciūt. Sic iſtis ſuppli
catioībꝰ actū eſt:vt dñi in eis ira placaret̃. Et ꝓpitiꝰ
enim factꝰ eſt peccatis eoꝝ:cū ad ipſiꝰ ſatiſfactionē
nō qdem oēs:ſed multi ex his redire meruerūt. Et
ĩmemoratus eſt qꝛ caro ſunt:ſpiritus vadēs ⁊ nō re Al. recedens
diēs. Mouit piū iudicē fragilitas ꝯſiderata peccā
tiū:qꝺ carnalis cecitas lumen celeſtis ſapiētie nō vi
debat:⁊ iō expectādos dicit:qꝛ ſi ꝯfeſtim fuiſſet eoꝝ
ſpūs abrogatꝰ:locū penitētie perdidiſſent. Caro aūt ETY
dicta eſt:ꝙ cara ſit aīe ſue. Mirabili aūt breuitate
diffinit̃ mors hoīs:id eſt:ſpūs vadens ⁊ non rediens
ſubaudiendum:in hoc mundo:qm̄ ad ſuum corpus
in reſurrectione conſtat eſſe rediturum. Quotiens
exacerbauerūt

Al. ſeq̄uo/o exacerbauerūt eū in deſerto:in ira ꝓcitauerunt eū
in ī terra ſine aqua. Et ꝯuerſi ſunt ⁊ tentauerūt deū:
⁊ ſanctū iſrael exacerbauerūt.] Uenit ad ſeptimaʒ
partē:in qua iteꝝ breuiter obſtinationē eoꝝ acerbi
tatēq; deſignat. Conſequēter enim enumerās quāta
illis in heremo vel apud egyptios virtus diuina ꝓſti
terit:oſtēdens q2 dum delinquētibus ſemꝑ preſtet:
imemores tñ bñficioꝝ peccare non deſinūt. [Non
Al. redemit. ſunt recordati manus ei9: die qua ī liberauit eos de
manu tribulātis.]Tribulatio fixam ſolet hēre me
moriā:ſed infidelib9 nec ipſa recordatio ſtare potuit:
quā validiſſime nr̄is cordibus triſtitia ſemꝑ affigit.
ETY Recordari eni:dictū eſt reuocare ad cor. Pulcherri
me vo poſitū eſt:man9 dñi:⁊ manus tribulātis. Hoc
eni nomine opatio ſignificaꝉ amboꝝ. Sed q̄ȝ longe
diſparia ſunt:que vnū videnꝉ habere vocabulū: Il
la populū liberare ꝓualuit:iſta in ſuaʒ necē retinere
tentauit. [Sicut poſuit in egypto ſigna ſua:⁊ ꝓdigia
ſua in campo thaneos.]Unā rē duob9 noib9 deſigna
uit. In egypto eni ſigna fecit que iferi9 ipſe dictur9
eſt. Sed ⁊ ꝓdigia ibidē demōſtrauit in campo tha
neos. Thanais eni ciuitas eſt egypti:vbi ſūt facta ꝓ
digia que legunꝉ. Signa:vtiq; fuerūt in egypto du
ETY ris cordib9 quaſi characteris ipreſſa veſtigia. Prodi
gia vo quaſi porro dicētia:id eſt:que ꝑfigurabantur
eſſe vētura. Omnes eni ille plage ad aliquā ſignifi
cantiā ꝑicis tēporib9 ꝯtigerūt. Merito ergo ſigna ⁊
ꝓdigia ſunt appellata:que in egypto facta monſtrā
INTER tur. Thanais:humile mandatū diximus interꝑtari:
qd̄ in iſto ſeculo neceſſariū nobis ac ſalutare cogno
ſciꝉ:vbi humiles ac ꝓſtrati eſſe debemus qui venie
ſemꝑ ſuffragia poſtulam9. Tūc aūt erecti erūt iuſti:
quādo in illa reſurrectione iugiter dona māſura ſu
Al. Et ſceperint. [īCōuertit in ſanguinē flumina eoꝝ:⁊ ī plu
Al. imbres, uiales aquas eoꝝ ne biberent.]Hinc prima plaga in
choat egyptioꝝ. Nā ſicut aqua in vinum cōuerſa in
euāgelio legiꝉ:que populoꝝ permutationē ſignifica
uit in meli9. Ita hic in ſanguinē ꝯuerſa denūtiat re
rū ſpiritualiuʒ cauſas peccatores ſentire carnaliter.
Sanguis eni:ad carnē poniꝉ exprimēdā:qd̄ iudaicū
populū reſpexiſſe nō dubiū eſt. Dicit etiā ⁊ flumina
⁊ pluuiales aquās eoꝝ in ſanguinē cōmutatas:ne ꝑ
dicationē celeſtē ſpiritualiter itelligerent:qui erant
carnalib9 ſenſib9 occupati. Hec ⁊ ſequētia ad litterā
oino manifeſta ſunt:que in egypto contigiſſe diuine
Al. cynomiā hyſtorie tex9 oſtēdit. [Miſit in eos ī muſcā caninā
Al. diſꝑdidit ⁊ comedit eos:⁊ ranā ⁊ ī exterminauit eos. Et dedit
erugini fructus eoꝝ:⁊ labores eoꝝ locuſte.]Muſca
DEF canina eſt:iprobo petulantiū vindex dat9 aculeus.
Rana eſt:loquaciſſima vanitas hereticoꝝ:que ceno
ſis ſenſib9 cōmorata:iprobis clamorib9 garrire nō de
ſinit. Erugo eſt:amor turpis:boneſtateʒ occulta imi
nutione ꝯſumēs. Locuſta eſt:malluola atq; aſſidua
detractio:act9 alienos inuida oblocutione corrodēs.
[Et occidit in grandine vineas eoꝝ:⁊ moros eorum
in pruina. Et tradidit grandini iumēta eoꝝ:⁊ poſſeſ
ſiones eoꝝ igni.]Grando:eſt cōminatio dñi qua ver
berat cōtumaces:eoſq; vmbraculis ſue delectatio
nis expoliat. Pruina vo eſt ꝑcurrēs anticipāſq; ma
litia:que alienos labores ꝑuenire nō ꝑmittit ad fru
ct9. Sequiꝉ: Et tradidit grādini iumenta eoꝝ. Mo
re pecudū:ſtultoꝝ ſignificaꝉ occaſus:qui malis innu
meris ceſi tanq̄ȝ vilia iumēta funduntꝉ. Addidit: Et
poſſeſſiones eoꝝ igni. Ignis quidē ⁊ in bono poniꝉ ⁊
in malo. Sed q2 hic pro indignatione ꝯſtat inflictus
ignē cupiditatē ignobilē debemus accipere:qui poſ
ſeſſionē nr̄am:id eſt:mētis ſtatū execrabili ambitio
ne deuaſtat. Reſtat decima de ꝑmitiuis:quā ſuo lo
co dicem9:qm̄ duo vſus ad exaggerationeʒ malis ſe
quētis interpoſiti eſſe noſcunꝉ. Notandū eſt aūt q̄
he tres plage:id eſt:erugo:pruina:⁊ ignis:quas hic di
xit:in exodo penit9 nō leganꝉ. Ignē eni ibidē mixtū
deſcendiſſe cū grandine vt fructus lederet:nō tñ vt
poſſeſſiones eoꝝ incēdere potuiſſet. Pro iſtis vo tri
bus:alie ibi tres ſūt poſite:ſcynifes:vlcera ⁊ tenebre
Quod in litteris diuis pro cōgrua intelligētia reruʒ
frequēter inuenis eſſe variatuʒ:vt eſt titulus trigeſi
mitertij pſalmi. Dicit eniʒ: Pſalmus Dauid:cū mu
tauit vultū ſuū corā Abimelech:⁊ dimiſit eū ⁊ abijt.
In regū enim volumine: Abimelech paleſtinoꝝ rex
non legiꝉ fuiſſe:ſed Achis:que nomina vt diximus:
pro ſacramētoꝝ q̄litate mutata ſunt:qd̄ hic quoq; ſi
militer debemus accipe. Nam ⁊ in ꝯcordia euange
lioꝝ:patrē Auguſtinū ſimilia collegiſſe manifeſtuʒ
eſt. [Miſit in eos iram idignationis ſue:indignatio
nē ⁊ iram ⁊ tribulationē:imiſſiones per angelos ma
los.]Ordo vindicte veriſſima deſcriptione narraꝉ.
Prius eniʒ dñs peccatis noſtris iraſciꝉ:quādo nulla
cōpunctione ꝯuertimur:ac deinde malitiaʒ hois in
ſua idignatione ⁊ ira ⁊ tribulatione derelinquit: vt
ꝓprijs aduerſitatib9 affliganꝉ: qui diuinis iuſſioni
bus obedire ꝯtemnūt:ſicut ſcriptum eſt: Propterea Rome.i.
tradidit illos deus in deſideria cordis eoꝝ in imun
ditiaʒ:vt faciant que nō ꝯueniunt ⁊c̄. Scelerati qp
pe hois indignatio ꝑtinet ad tumidā ſupbiaʒ:ira ad
audaciam nefandā:tribulatio ad ꝯfuſam deſperatio
nē. Tūc per angelos malos ad imiſſiones ꝑcipitanꝉ
illicitas:⁊ quaſi nudati defenſione diuina:in predaʒ
cadūt ꝑnitioſiſſimam beſtiaruʒ. Perſcrutādum eſt
etiaʒ:qd̄ dicit:imiſſiones factas per angelos malos:
q̄ſi ⁊ per bonos angelos nō delebit peccatores. Per
bonos eniʒ angelos ſodomā ſubuertit ⁊ gomorram: Gen.19.
quos Abraam ⁊ Loth ſuſcipe ſuis hoſpitijs meruee
rūt. Tētatus eſt etiā trāſgreſſor per angelū malū:ſi
cut in regū volumine dicit: Et irruit ſpirit9 dei ma 1. Reg.18.
lus in Saul. Iuſti quoq; tētati ſūt a diabolo: vt Iob
⁊ Paulus apl's:⁊ cetera huiuſcemodi. Cōſtat eni cū
cta que creata ſūt:creatoris aut ꝑmiſſioni:aut impe
rio ſubiacē. [Uiaʒ fecit ſemite ire ſue ⁊ nō pepcit a
morte ī aiab9 eoꝝ:⁊ iumēta eoꝝ in morte cōcluſit.] Al. aiarum.
Cum dicit viā feciſſe dñm:qua poſſit ad vindictā in
felicium ꝑuenire:oſtēdit nō eſſe ad eos veniēduʒ:ni
ſi dñi fuerint defenſione ꝑuati. Ira eniʒ dñi per tro SCHE
pologiam diciꝉ:ſed ipſa eſt quā ſupꝰius dixit:imiſſio
nes per angelos malos. Iſta eniʒ nō licet diabolo:ni
ſi cum dñi volūtate ꝑmittiꝉ. Quid aūt iſta ira fece
rit:ꝯſequēter exponit. Et non pepcit a morte aiabus
eoꝝ. Quod dixit: Aiabus eoꝝ:pro hoibus accipiēdū
eſt:quos in illa clade cognoſciꝉ occidiſſe. Nā pro to
to hoie ſolam aīam poni:ſicut iam dictuʒ eſt: Exodi Exo.i.
ſcriptura teſtaꝉ dicēs: Oēs ergo aie que egreſſe ſunt
de femore Iacob:aie.70a. Unī per figuram Synedo SCHE
che ꝑuenit iſta locutio:que ſignificat a parte totum.
Seqtur: Iumēta eoꝝ in morte ꝯcluſit. Reſpice quē
admodū cūcta que vel ad victū humanū vel ad ſo
latium ꝑtinēt dicit eē vaſtata:vt ipſis atq; duris di
gna indicenꝉ ꝑueniſſe ſupplicia. [Et ꝑcuſſit omne
primogenitū in terra egypti:ꝑmitias ī laboris eoꝝ
in tabernaculis cham.]Ecce decima illa plaga ꝑmo Al. omnis
genitoꝝ qua ira dei per angelos malos minabatur:

exponiť. Talis eniꝫ tantaqꝫ fuit: vt iſraeliticū popu-
lum quē nolebant egyptij ante dimitti: vltro potius
exire cōpellerent. Primogenita ſunt: que pmo loco
ſenſib⁹ noſtris reuerēter occurrūt: vt eſt illud māda-
tū ſūmum: Deuꝫ ex toto corde diligꝰ: proximi quoqꝫ
habēdā modis oīb⁹ charitatē. Hec quādo pereūt: p-
mogenitoꝝ amiſſione ꝑcutimur: ⁊ in ipſa ꝓle rōnis
orbamur. Reſpiciam⁹ plane ꝙ ꝓplm egyptioꝝ de-
cē plagis afflixerit: hebreoꝝ gētem decalogi munē
decorauerit: vt hoc ſacramēto numeri ⁊ vltionē da-
tam repias ⁊ grām ꝓſtitaꝫ fuiſſe cognoſcas. Seqtur:
Primitias laboris eoꝝ. Hoc eſt qḋ ſupius dixit: oē
pmogenitū. Primitie quippe laboꝝ ad totuꝫ ꝑtinet
quicqd humana poſſibilitas hēre potuerit. Et ſicut
ſupra dixit: In terra egypti: ita ⁊ hic repetit: In taber-
naculis Cham. Cham qppe fuit pater Chanaan: cu-
ius poſteritas terram ipſam poſſediſſe cognoſcitur.
Et abſtulit ſicut oues ꝓplm ſuū: ⁊ ꝑduxit eos tanqꝫ
Al. deduxit. gregē in deſerto. Et deduxit eos in ſpe ⁊ non timue-
runt: ⁊ inimicos eoꝝ operuit mare. Et induxit eos in
Al. non hēt. montē ſanctificationis ſue: montē hunc quē acqſi-
uit dextera eiꝰ. Uenit ad octauā partē: vbi dñi bñ-
ficia referunť: ⁊ iudaice obſtinationis culpa ſubiun-
giť. Sed quāuis ſupiorib⁹ videanť eē ꝯiuncta: hic tñ
oſtēdiť qḋ illa decima plaga compleuerit. ſ. vt ꝓpls
dñi ab impia ſeruitute liberat⁹ ad terrā repromiſſio-
nis icolumis ꝑueniret. Sed pōt hic nōnulla queſtio
ſuboriri: quia nō illos quos abſtulit de terra egypti:
eoſdē in montem ſcificationis adduxit. Significat
eniꝫ ſion montē: vbi ꝯſtat Hieroſolymā ꝯſtitutam.
Sed dum agereť de ꝓplo iudeoꝝ: ipſos notū eſt ad
hanc ciuitatē fuiſſe ꝑductos: qui ſuis patribus ſucce-
dentes: ⁊ nomē ⁊ gētem hebreoꝝ ꝯtinuiſſe noſcunť.
Significat tñ ſic reuera factum eſt: qꝛ multi eoꝝ ad
eccleſiā catholicam quā monuit hic itelligi: ꝯuerſio-
nis bñficio ꝑuenerūt. Ipſa eſt eniꝫ quā Chrīs noſter
qui eſt pr̄is dextera ꝯquiſiuit. Patet eniꝫ: vt ⁊ figu-
rate ſupiores verſus intelligꝰ debeamus. Nā qḋ di-
xit: Oues ⁊ gregē: ſignificat ꝓplm chriſtianū: qui in
hoc ſeculo tanqꝫ in deſerto paſciť: ſi mūdanaꝝ rerū
deſideria nō ſequať. Educti aūt nos ſumus in ſpe a
terra egypti. i. a tenebris peccatoꝝ qui fidei lumē ac-
cepimus: ⁊ inimicos nr̄os: hoc eſt: diabolū cum mini-
ſtris ſuis opuit mare: dūꝫ nos ſancte regenerationis
lauacra diluerūt. Sic illis in figura facta ſunt: ſicut
dicit Apoſtolus: que nr̄e ſalutis indicia nuntiabant.
Et eiecit a facie eoꝝ gētes: ⁊ ſorte diuiſit eis terraꝫ
in funiculo diſtributiōis. Et habitare fecit in taber-
naculis eorum: tribus iſrael. Eiecit a facie nr̄a gen-
tes: quādo barbarici ⁊ imites a nobis fugantur erro-
res. Diuidit aūt nobis terrā illā repromiſſionis: cuꝫ
pro ſua dignatione vnicuiqꝫ beatam dederit portio-
nē. Funiculus aūt diſtributionis: tractus eſt ab illis
qui terrā tēſo fune diuidebant. Seqtur: Et habitare
fecit in tabnaculis eoꝝ trib⁹ iſrael. Diuine nob ſcri-
pture tradiderunt: in eoꝝ loco vel numero electoꝝ
ꝓplm ꝯgregandum: vñ ſupbi angeli ꝓbanť expulſi.
Ergo trib⁹ iſrael. i. vidētib⁹ deuꝫ dabit tabernacula:
que añ ſupbie ruinā adhuc inocentes angeli poſſide-
bāt. Et tētauerūt ⁊ exacerbauerūt deū excelſum: ⁊
teſtimonia eiꝰ non cuſtodierūt. Et auerterūt ſe ⁊ nō
Al. non hēt. ſeruauerunt pactū: quēadmodū pr̄es eoꝝ: ⁊ ꝯuerſi
ſunt in arcū prauū. Nūc dicit ꝯtumaciā iudeoꝝ: ⁊
qḋ eis irato dño ꝯtigerit ꝯſequēter exponit: vt talia
inobediētes debeāt exēpla metuere. Arcus ꝑuerſus

eſt malitia pctōꝝ: que nō emin⁹ vulnera iaculať: ſed
in ſe magis ſpicula directa ꝯuertit. Hō vtiqꝫ doloſos
pati manifeſtū eſt: que dū alijs igerere nituntur pla-
gas: in ſe ꝯuertere ſuas poti⁹ ꝓbanť inſidias. Et in
ira ꝯcitauerunt eū in collib⁹ ſuis: ⁊ in ſculptilib⁹ ſuis Al. non hēt
in emulati ſunt eū. Colles: ſupbas ac tumidas ſigni-
ficat cogitationes hominū: qbus ſemper dñs inueniť Al. ad emula-
aduerſus: qñ in culturas demonuꝫ iniqꝫ ꝓſumptione tionē eum ꝓ-
ꝓſiliūt. Emulati ſunt qppe eū: cuꝫ honorē dñi ſimu- uocauerūt.
lachris deteſtabilib⁹ ꝯtulerūt. Emulatio enim iſta in
malā partē: nō in bonā debet itelligi. Nā vide qḋ ſe-
quiť. Audiuit dñs ⁊ ſpreuit: ⁊ ad nihilum redigit Al. deus.
nimis iſrael. Nona ꝑs que ſupeſt itroiť: i qua vin- Al. valde.
dicte genera numeranť: ⁊ poſt aduētus dñi ſaluato-
ris ediciť. Solet aūt iter nōnullos facere queſtionē:
qre cū peccata fuerit aliquoꝝ: ille tñ in oīb⁹ vīdicaſ-
ſe dicať: qḋ religioſis mētib⁹ ſcrupulū non debet inij-
cere. Nā ⁊ ſi gentē captiuit ati tradidit: tñ ſibi placi-
tos ꝯſciētie itegritate ſeruauit: ſꝫ eos magis in tribula-
tionib⁹ exercuit: quos eterno honore coronādos eſſe
decreuit. Nā ſi vitatis itima ꝑſcrutemur: captiuita-
tē paſſi nō ſunt qui animo liberi fuerūt. Nec iterno
hoſti ſunt traditi: quoꝝ ꝯſciētia nō potuit a diuinita-
te ſubduci. Et repulit tabernaculū ſilo: tabernacu-
lū ſuū in quo habitauit inter hoīes. Silo ciuitas Al. vbi.
erat vbi arca dñi fuiſſe legitur ꝯſtituta: vnde per ſa- Al. in hoib⁹
cerdotes ſupplicantes: hebrei diuina reſponſa capie-
bāt: anteqꝫ tēplū eſſet hieroſolymis fabricatuꝫ. Hoc
ergo tabernaculuꝫ repuliſſe dicit dñm: in quo inter
hoīes habitare dignat⁹ eſt: ſicut in alio ꝓpheta legiť:
Uide qḋ feci ſilo: vbi erat tabernaculū meū. Sꝫ me-
tuēdū eſt nobis ne offenſus corꝑis noſtri tabernacu-
la deſerat: que ſpiritus ſanct⁹ cuꝫ dei munere bñ nos
tractam⁹ ihabitat: ſicut dicit Apl's: Tēplū. n. dei ſctm̄ i. Corint. 3.
eſt: qḋ eſtis vos. Et tradidit in captiuitatē vīutē eo-
rū: ⁊ pulchritudinē eoꝝ in man⁹ inimici. Illḋ tp̄s me-
morat qñ ab allophilis hebrei victi ſūt: ⁊ cedib⁹ eoꝝ
direptionijqꝫ patuerūt. Quapꝑ vīutē ⁊ pulchritudi-
nē: ſignificat arcā teſtamēti: ꝑ quā ſibi iter gētes vi-
debanť inuicti: ⁊ ſūma decoris laude ꝓcipui. Et cō-
cluſit in gladio populū ſuū: ⁊ hereditatem ſuaꝫ ſpre-
uit. Cōſequēs fuit vt populus gladio caderet turpi-
ter in ruinā: cui arce dignitas ꝓbabatur ablata. Ille
enim quos ſꝑnit annihilat: nec qſqꝫ poteſt ſubuenire
cui ſe ꝓbātur ſolatia diuina ſubtrahere. Spreuit eni
hereditatē ſuā: qñ populū quem inter multas natio-
nes elegerit: pro ſceleꝝ ſuoꝝ imanitate ꝓiecit. Here- ETY
ditas qppe ab hero dicta eſt: qñ eā iure legitimo do-
min⁹ noſciť poſſidere. Iuuenes eoꝝ comedit ignis:
⁊ virgines eoꝝ nō ſunt lamētate. Ignē hic irā bel-
lantiū debem⁹ aduertere: que traditos ſibi tanqꝫ cō-
ſumptrix flāma deuorauit. Seqtur: Et vgines eoꝝ
nō ſunt lamētate. Lamētari eni vacātis eſt. Nā cuꝫ
oēs iminētia ꝑicula formidarēt: nulli licuit alterius
funeri iuſta ꝓſolnē. Lamēta eni dicta ſunt: itra laris ETY
monumēta: ſicut antiqs ſepelire mos erat. Sacer-
dotes eoꝝ in gladio ceciderūt: ⁊ vidue eoꝝ non plo-
rabanť. In ipſa igiť captiuitate: filij Heli ſacerdo-
tis ab Allophilis gladio leganť extincti: quoꝝ vni⁹
vxor vidua facta: poſt ſubitū partū morte ꝑuēta eſt.
Ita ꝯtigit vt ei⁹ vidua minime ploraret: dū vniuer-
ſos cōmunis iterit⁹ occupaſſet. Naꝫ talia in illo ꝓplo
multis accidiſſe credēda ſunt: quādo pluroiē nume-
rū auctoritas ſancta memorauit que nihil noſciť re-
ferre ſupfluū. Et excitat⁹ eſt tanqꝫ dormiens dñs:

tanqꝫ

tanq̄ potēs crapulatus a vino. Cōſuetudines iſtas dolum dixim⁹: ꝓpter res explanādas ſepe dn̄o ꝯtributas. Dicit͂ eni a pſona demētium: qui ita putāt qn̄ periclitātib⁹ nō ſubuenit: q̄ſi vino eē crapulatuȝ. Sȝ ille tm̄ negligētib⁹ atq̄ȝ īfidelibus dormit: qui nulla pſalmodia: nullis bonis opib⁹ excitāt chriſtū. Et iure ab ipſis reddit͂ alien⁹: qui eū ſibi q̄ſi dormire demēter itelligūt. Excitat͂ ēt ad vindictā malis actib⁹ prouocat⁹: cui ꝓpatiētia dormiſſe credebat͂: qd̄ magis hic agnoſcim⁹ ſentiēdū. Excitauerūt eni eū allophili: qn̄ arcā teſtamēti ei⁹ īter ſimulachra poſuerūt. Et legit͂ que illis tali facto ꝓuenerit. Diſcutiēdū eſt autē qd̄ dixerit: Tanq̄ potēs: q2 tūc ſunt hoīes ad irā faciles: ⁊ ad vītutē potētes: qn̄ poſt crapulā vini de ſōno ſurgere ꝯſueuerūt. Deniqȝ beat⁹ Hieronym⁹ īter alios veridic⁹ interpres: pro potēte: fortis: poſuit. Et percuſſit inimicos ſuos in poſteriora: opprobriū ſēpiternū dedit illis. Hoc in p̄mo libro regū legit͂: q2 pro ſacrate arce iniuria: allophili in poſteriora percuſſi ſunt: vt ēt viui a ſoricib⁹ exectabili ſorte roderent͂. Qd̄ opprobriū eis pmanet ſempiternū: q2 nullus alter taliter punitus eſt. Sic peccatores in poſteriore vita puniunt: qn̄ eis ſua debita nō derelinqūt: ⁊ q̄ſi a ſoricib⁹ ꝯſumūtur: dū eos diaboli cohors inimica vallauerit. Et repulit tabernaculū ioſeph: ⁊ tribum effrē non elegit: ſed elegit tribū iuda mōtē ſiō quē dilexit. Judicia dn̄i ipſoꝝ quoqȝ nominū a ſtipulatione declarant͂. Joſeph: ſignificat augmētū: qd̄ ⁊ in malo ⁊ in bono ponit͂. Sed modo in ꝯriū accipiēdū eſt: q2 ꝯſtat eſſe repudiatū. Effrem: frugifer ſiue vbertas. Juda: ꝯfitens ſiue glorificās īterptat͂. Memoria quoqȝ ꝯdēdū eſt ꝙ per hebrea noīa ſcriptura ſancta cauſas nobis ſepi⁹ declarat occultas. Qd̄ gen⁹ locutionis ſacrarū litteraꝝ ꝓpriū eē nō dubiū eſt: qn̄ tale aliqd mūdanis litteris minime ꝑtinet͂. Repulit ergo tabernaculum Joſeph: q2 lȝ ipſe fuiſſet iuſtus: tn̄ eius poſteri qui ad ſemē carnis ptinuerūt augmēta mundana ⁊ ꝓuectū carnalē deſideraſſe noſcunt͂. Tribuȝ quoqȝ effrē nō elegit: q2 in fruge ſcl̄i hui⁹ carnali vbertate ꝑſumebāt. Tribū aūt iuda merito delegit: que ⁊ cōfeſſiōe fuit hūilis: ⁊ ꝯuerſatiōe laudabilis: vn̄ nobis ſm̄ carnē dn̄s ſaluator aduenit. Seqtur: Mōtē ſiō quē dilexit. Eccliā catholicā ſignificat: de qua in cāticis cāticoꝝ dn̄s dicit: Una eſt colūba mea: vna eſt dilecta mea. Et edificauit ſicut vnicorniū ſcificationē ſuā: in terra quā fūdauit in ſcl̄a. Unicornioꝝ: ſignificat vnā ſpeȝ hn̄tiū in ſctiſſimā trinitatē: ad quā fideliū ſacrate mētes hūiliter erigūtur: ⁊ tanq̄ validiſſima cornu fidei firmitate ꝯſiſtūt. Seqtur: In terra fūdauit eā in ſcl̄a. Quāuis in ſcl̄o hieruſalem predeſtinata ꝯſiſtat: in terra tn̄ .i. in hoīb⁹ ſcis ſpe eternitatis ꝓbat͂ eē fūdata: ſicut in euāgelio Petro dictū eſt: Tu es Petrus ⁊ ſup hāc petrā edificabo eccliam meā: ⁊ porte īferi nō ꝑualebūt aduerſus eā. Ecce q̄mo in terra ſub eternitate cognoſcit͂ eē fūdata. Nā ⁊ alibi de ecclia legit͂: De⁹ fūdauit eā i etnū. Et elegit Dauid ſuū ſuū: ⁊ ſuſtulit eū de gregib⁹ ouiū: de poſt fetātes accepit eū. Paſcere Jacob ppl̄m ſuū: ⁊ iſrael hereditatem ſuā. Aptiſſima nimis itroducta eſt ⁊ decora narratio: vt q2 dixerat: Elegit iudā: nunc diceret: Dauid: qui ab hūanitate ſuſcepta chr̄o dn̄o ꝓximabat. Sed meli⁹ hoc de ipſo ſuſcipim⁹ dn̄o ſaluatore. Naȝ in euāgelio ceci clamauerūt: Fili Dauid miſerere nobis. Et q2 ꝯſiderēter veꝝ dixerāt: ſub celeritate ſanati ſunt. Seqtur: Et ſuſtulit eū de gregib⁹ ouiuȝ: de poſt fetātes accepit eū. Per iſtā ſilitudinē Dauid filij ieſſe: ſicut ⁊ in alijs locis dn̄i ſaluatoris nobis ſacra pandunt͂. Naȝ ille ſublat⁹ ab ouib⁹ ꝑuenit ad regnū: dn̄s noſter funct⁹ officio paſtoris ſedet ad dexteraȝ p̄ris: qui eſt vere rex regū ⁊ dn̄s dn̄antiū. Nec vacat qd̄ dixit oues ei⁹ fuiſſe fetoſas. Dn̄i eniȝ grex ſpūali gr̄a fecūdus: filios noſcit͂ habere copioſos: ſicut in canticis cāticoꝝ: de ecclia legit͂: Dētes tui ſicut grex detōſaruȝ aſcēdēs de lauacro: que oēs geminos creāt: ⁊ ſterilis nō eſt in eis. Addidit: Paſcet͂ Jacob ppl̄m ſuū: ⁊ iſrael hereditatē ſuā. Hoc iā manifeſti⁹ aduertim⁹ dictū de dn̄o ſaluatore: qui gregem ſuū ſolus valuit celeſti pane ſatiare: ⁊ hereditatē ſuā maxime a pīculis animarū cūctis eripe. Jacob eni: poſſum⁹ intelligere populū chr̄ianū: qui hic degit in terris. Hereditateȝ vo iſrael: futurā ꝯgregationē que dn̄i ꝯtēplatione paſcēda eſt. qd̄ ad tpalē regē oīmodis nō poteſt pertinere. Et pauit eos ſine malitia cordis ſui: ⁊ in intellectu manuum ſuarū deduxit eos. Abſolute totū ad dn̄m ꝑtinet ſaluatorē. Solus eni fuit qui peccata nō habuit. Dicēdo eni: Sine malitia: oſtēdit q2 ita ſint dicenda peccata. Illa eniȝ puritas: illa ſctitas: illa e celo veniēs maieſtas: hoc probata eſt docuiſſe qd̄ geſſit: hoc geſſit ſine dubitatiōe qd̄ docuit. Pauit eniȝ ꝑceptor egregi⁹ quos docere dignat⁹ eſt: ſicut ipſe teſtat͂: Nō in ſolo pane viuit hō: ſed in oī verbo dei. Sine malitia cordis: ſicut alibi dicit: Nec eſt in ore ei⁹ dolus. Sēſus vo manuū: actualē ſignificat ſctitatem: ad quā fideles ſuos ꝑ ꝗ ipſe tribuit: glōſa imitatione ꝑduxit. Sed nec iſtud Dauid tēporali regi poteſt vllatenus cōuenire: ſed cū ad dominū chriſtū referūtur: cuncta ſibi decora parilitate cōſentiunt.

Al. effraim.

Al. vnicornis ſāctificatiū ſuum.

Math. 16.

Math. 20.

Cant. 4.

Al. i innocētia. Al. intellectibus.

Math. 4.

Iſa. 53.

Concluſio.

In nōnullis pſalmis ſolemus exqrere quid nobis admoneat celeſtis auctoritas. Hic tale fecit initiū: vt expoſitio magis q̄ p̄ncipiū pſalmi eſſe videat͂. Dixit eni parabolis ſe ⁊ ꝓpoſitionibus eſſe locuturū: vt vnuſqſq̄ȝ velociter agnoſceret faciē pſalmi: cū forma ipſi⁹ expſſa fuerit dictionis. Quapropter ſic pro ſuis delictis expulſos hebreos ⁊ itromiſſos aſſerit chr̄ianos: vt vtriuſqȝ legis intentionē: quaſi in vnius faceret botri decore pēdere. Amem⁹ ergo plixitatē eius: in quo dum hyſtoria refert͂: noui teſtamēti gratia declarat͂: more abyſſi fluctuātis: que tot lumīa reddit: quot tremores effecit. Modo eni ibi claritas lipat: modo vmbratilis imago circūuolat: ⁊ in eodē elemēto videnf eē varia: cū nihil illic coloris accedat nec recedat. Sic pſalmi huius admirāda diuerſitas ⁊ hyſtoriā narrat: ⁊ longe alia que ſpiritualiter ſentiant͂ inſinuat: cuius ſimilitudinē cēteſimuſquartus quoqȝ ſubſequit͂. Et ſicut in Dauid actib⁹ declarant͂ dn̄i futura myſteria: ita ⁊ per miracula que iudeis cōceſſa ſunt: chriſtiani populi ſacramenta pandantur.

Explicit expoſitio in pſalmum. 77ᵘᵐ.

Pſalmus Aſaph. LXXVIII.

Deus venerūt gētes in hereditatem tuā: polluerūt tēplum ſanctuȝ tuū: poſuerūt hieruſalem in pomoꝝ cuſtodiam. Poſuerunt morticina ſeruoꝝ tuorum eſcas volatilibus celi: carnes ſcōꝝ tuoꝝ beſtijs terre. Effuderūt ſanguinē

ipſorum tanq̄ȝ aquā in circuitu hieruſalem: ꝛ nō erat qui ſepeliret. Facti ſumus opprobriuȝ vicinis noſtris: ſubſannatio ꝛ illuſio his qui in circuitu noſtro ſunt. Uſquequo dn̄e iraſceris in finē: ꝛ accendet velut ignis zelus tuus. Effunde irā tuam in gētes que te non nouerūt: ꝛ in regna que nomē tuum non inuocauerūt. Quia comederūt Jacob: ꝛ locum eius deſolauerūt. Ne memineris iniqtatuȝ noſtrarū antiquarū cito anticipent nos miſericordie tue: qꝛ pauperes facti ſum⁹ nimis. Adiuua nos deus ſalutaris noſter: ꝛ ꝓpter gloriā nominis tui dn̄e libera nos. Et ꝓpitius eſto peccatis noſtris ꝓpter nomen tuū: ne forte dicant in gentibus: vbi eſt deus eorū. Ut inoteſcant in nationib⁹ coraȝ oculis noſtris: vltio ſanguinis ſeruorū ſuorū qui effuſus eſt. Introeat in ↄſpectu tuo: gemitus compeditorū. Scd̄m magnitudineȝ brachij tui: poſſide filios mortificatorū. Et redde vicinis noſtris ſeptupluȝ in ſinu eorū improperium ipſorū qd̄ exprobrauerunt tibi domine. Nos aūt populus tuus ꝛ oues paſcue tue: confitebimur tibi in ſeculuȝ. In generationem ꝛ generationem: annunciabimus laudem tuam.

Sicut ſepe diximus: hic ſignificatio nominis: ad actus illos ptinet: qui ad mandata dn̄i gratiāqȝ referunt. Aſaph v° ſignificat ſynagogā: que tn̄ catholice poſſit ↄuenire eccleſie. Neqȝ eniȝ chriſtianis alieni credēdi ſunt: qui gratie dn̄ice claritate fulſerūt. Adde ꝓphetas: patriarchas: ꝛ pplm̄ illū iam Chriſto deuotū ante tp̄a chriſtiana. Eſt ergo ꝛ iſte pſalm⁹ totus in lamētatione poſit⁹: ſicut ꝛ .73. qui futura ꝑ velut ꝑterita deplorat: ꝛ ꝓpter duriciā cordis ſui gēti grauiter affligēde pietatis ſtudio precatur Chriſtū dominum ſubuenire. Diuiſio.

Priuſq̄ȝ de diuiſione dicam⁹: oportet geſtarū rerū breuiter inſinuare notitiā: vt dum cauſa ꝑmittit: text⁹ pſalmi intelligibilius audiat. Machabeorū nobis ꝑm⁹ liber inſinuat: Antiochū regē cū Hieroſolymā veniſſet: hoſtiliter ciuitate opibus euudatā: in tēplo dei idola poſuiſſe: hebreoſqȝ dn̄i dijs ſuis ſacrificare cogeret multos martyres effeciſſe. Quapp̄ Aſaph quē dixim⁹ figurā geſtare fideliū pplorū: per totū loqtur pſalmuȝ. In ꝑma pte denumerās quāta tp̄ib⁹ ꝓdicti regis Antiochi ptulerit Hieruſalē ppl'uſqȝ iudeorū. Scd̄a pte dn̄ȝ rogat: vt ſupra potētes inimicos iram ſue idignationis effūdat: ꝛ petis ſeruorū ſuorū dignet eē ꝓpiti⁹. Tertio ꝓphetie ſpū poſtulat vīdicari: nō ꝑ emptiōis voto: ſed correctiōis ſtudio. Expoſitio.

Deus venerūt gētes in hereditatē tuaȝ. Quāuis longis ante tp̄ib⁹ Dauid fuerit: q̄ȝ rex exiſtet Antiochus: oīa tn̄ more ſuo q̄ſi trāſacta refert: que ſpū ſcō replet⁹ ꝓuidebat eē ventura. Hinc eſt ꝙ Aſaph deflens ſubito clamabat ad dn̄m: Uenerūt gētes: tanq̄ȝ iā muros irrūperēt: ꝛ formidata captiuitas introiret. Gens enim dicta eſt: ꝙ ſit vno genē pcreata. In hereditatē: Hieruſaleȝ ſignificat: vbi erat hereditas dei in ſcīs hoīb⁹ ↄſtituta: q̄lis fuit Matathias: Eleazar: ſeptē fratres cū ſācta matre: quales fuerūt mille qui ne ſabbatū violarēt: oēs ſe paſſi ſunt ab hoſtibus getis manib⁹ interire: ꝛ ceteros quos notitia minime cōprehēdit. Addit: Tuā: vt excitaret iudicis animuȝ ↄtra aduerſarios truculētos: dicēs eos veniſſe ad leſionē rei que ad iudicē ptinebat. (ETY) Hec oratores lati⁹ copioſeqȝ dixerūt: cū aduerſarijs ſuis odiū face inuidiāqȝ niterent. (RHE) Coinqnauerūt tēplū ſcm̄ tuū: poſuerūt hieruſalē velut pomorū custodiariū. (Al. polluerūt) (Al. in) (Al. custodiā) Aptiſſime ſancto viro ſacrati tēpli ꝑus occurrit iniuria: vt hoc iter initia defleret qd̄ ad diuinā nouerat ↄtumeliam ptinē. Coinqnauerūt: dicit polluerunt: q̄ illo tp̄e nō eſt euerſuȝ ſanctuariū dn̄i: ſed ipſe gētes in ſācuſſimis locis ſimulachra nefanda ꝑſumptione poſuerūt: vt vbi colebat verus de⁹: ibi imūdus adoraret ſpūs. Sic eni de Antiocho in Machabeorū libro legit: Juſſit coinqnare ſācta ꝛ ſcm̄ pplm̄ iſrael: iuſſit edificare aras ꝛ templa ꝛ idola: vt imolarent carnes ſuillinas ꝛc̄. (i. Macha. i.) Seqtur dolēda nimis ꝛ iniurioſa cōparatio. Poſuerunt Hieruſalē velut pomorū cuſtodiariū. Qd̄ ſchema dr̄ parabole: qn̄ res ſibi genē cōparat. (SCHE) Cuſtodiaria ſiqdeȝ pomorū dicunt tuguria: que ſibi hortorū cultores ad depellēdā ſolis iniuriā: ꝛ ad cuſtodiēdas furuȝ iprobas man⁹ frōdib⁹ folijſqȝ cōmuniūt: que mox vt pomorū tp̄s abſceſſerit: tanq̄ȝ inutilia derelinquūt. (DEF) Quapp̄ gētes que Hieroſolymā vaſtauerūt: illā tēpli pulchritudinē ſingularē: ſic cōtēptibilē putauerūt tanq̄ȝ caſellulā pomorū: que vilis atqȝ deſpecta trāſacta eſtate deſerit. Unī ꝛ Iſaias dicit: Relinquet filia ſion velut vmbraculū in vinea: ꝛ ſicut tuguriū in cucumerario. (Isa. i.) Poſuerūt mortalia ſeruorū tuorū eſcas volatilib⁹ celi: carnes ſcōrū tuorū beſtijs terre. (Al. morticia) Poſtq̄ȝ de diui tēpli eſt cōqueſtus iniuria: venit ad hoīum neces: vt eos poſt ſacrilegij elpas homicidij reat⁹ argueret. His tn̄ aliqd maius adqcit: vt crudeli imanitate trucidatos feris etiam abqcerēt iſepultos. Cōtempt⁹ ſiqdē corporū mortuorū nō ad ꝑuā referē inuidiā. Nā ſi ſepelire eſt pietatis officiuȝ: volatilib⁹ celi abqcē magne crudelitatis ↄſtat exēplū. Dicēdo aūt: Seruorū tuorū: martyres ſignificat: qui in illa captiuitate copioſa ꝑſecutiōe floruerūt: ſicut in libro ipō legit: Multi de pplo iſrael obtinuerūt: ꝛ ↄfortati ſūt in eis: vt nō māducarēt imūda: ꝛ elegerūt mori magis q̄ȝ cibis a dn̄o vetitis coinqnari. (i. Macha. i.) Seqtur: Carnes ſcōrū tuorū beſtijs terre. Una res duplici varietate deſcribitur: vt diuerſitas crudelis facti: auditū poſſit iudicis exaggerare pūſſimi. Nō eni ſuffecerat mortuos volatilib⁹ tradē: niſi ꝛ feras ꝑmitterēt eorū corꝑa laniare. Effuderūt ſanguinē eorū ſicut aquā in circuitu hieruſalem: ꝛ non erat qui ſepeliret. (Al. ipſorum tanq̄.) Adhuc in ipſa exaggeratione remorat: ne cito trāſiret ab alio: qd̄ atroci cōmiſſum videbat exēplo. Dicēdo eniȝ: Sicut aquā: crudelib⁹ facti auget inuidiā: vt ita ſibi crederēt humanū ſāguinē effundē licuiſſe: quēadmodū ſolet aqua ſine aliculus culpa decurrē. Naȝ qd̄ addidit: In circuitu Hieruſalē ꝛ nō erat qui ſepeliret: nefandiſſimā copiā ſcelerate cedis oſ̄ndit: vt nō ſolū intra vrbē: verūetiam circa muros ciuitatis tātū ꝑueniſſet excitiū: q̄tenus deuotionē ſepulture nullus iplere valuiſſet: dū par ↄditio

cunctos

cunctos inuolueret:ſicut in anteriore pſalmo dicit: Ju
uenes eoꝝ comedit ignis: ⁊ vgines eoꝝ nō ſunt lamē
Al' ſubſanna tio ⁊ illuſio. tate. [Facti ſum⁹ opprobriū vicinis nr̄is:] deriſui ⁊
ɔtēptui his qui in circuitu nr̄o ſunt.] Gloriā illā hie
roſolymoꝝ toto orbe mirabilē vſqꝫ ad opprobriū di
cit veniſſe vicinoꝝ: vt quāta prius nobilitate reſplen
duit: tāta poſtea abominatione ſorderet: ſicut ⁊ Hie
Treñ.j. remias in lamētationib⁹ ait: Quo modo ſedet ſola ci
uitas que abūdabat populis: facta eſt vt vidua que
multiplicata erat in nationib⁹: pnceps in regionibus
facta eſt i tributo. Et paulopoſt: Hec eſt ciuitas que
dicebat corona glie: iocūditas vniuerſe terre. Seq
tur: Deriſui ⁊ ɔtēptui his qui in circuitu nr̄o ſūt. Ea
dē repetita diuerſitate cōgeminat: vt illud qđ dixe
rat opprobriū: clarius mōſtraret. Dicit eni hebreos
fuiſſe deriſui: qui prius fuerāt dn̄i deuotione reuerēdi
Cōtēptui vo tūc ſunt habiti: qn̄ eos captiuitati tradi
tos videbāt: qb⁹ pridē tot regna ceſſiſſe cognouerāt.
Nec vacat qđ additum eſt: Qui in circuitu nr̄o ſunt:
qꝛ ſemp grauiora ſūt opprobria: que vicinitas nonit
dū aſſidua reputatione ſuſcipit: qđ lōginqtatis hāſt
cio minime ſuſtinet. Sic tot⁹ iſte text⁹ a pncipio cre
SCHE ſcēs: Schema iſtud nobiliſſimū facit: qđ vocat Au
xeſis: latine vo nūcupat augmētū. Ubi ſūt oratores
qui ad artē veriſimilez veritatis officia trāſtulerūt:
Ecce qb⁹ argumētis agit ſimplicitas īgenioſa: nō ma
liitioſa caliditas. [Uſquequo dn̄e iraſceris in finez:
accēdet velut ignis zelus tuus:] Uenit ad ſecūdam
partē: in qua piū iudicē rogat: ne vſqꝫ ad finē iraſcat
gēti iudaice: qn̄ ſe vētuꝝ pphetaꝝ ſacris pdicationi
bus idicauit. Sācti eniꝫ viri quāuis mala paterent:
ſciebāt ſe a dn̄o minime deſerēdos: ſicut ali⁹ pſalm⁹
ps.117. dicit: Caſtigans caſtigauit me dn̄s: ⁊ morti nō tradi
dit me. Prophetie quoqꝫ ſpū denūtiat fieri que pui
i. Machā.2 debat eē vētura. Tpe ſiqdē ipſi⁹ captiuitatis: Mata
thias vn⁹ hebreoꝝ zelo pāne traditionis icēſus: qꝛ vi
debat ad idoloꝝ culturā ciuium pplm trahi collegit.
reliquos fideles atqꝫ in exercitū regis Antiochi cuꝫ
filijs ſuis tāta idignatione pſiluit: vt ſe ⁊ a iugo ſerui
tutis exueret: ⁊ impata ſacrificia glioſiſſime reſpuiſ
ſet: itātū vt quēdā iudeū idolis imolantē ſupra ipas
aras amore ſcē deuotionis extingueret. [Effunde irā
tuā in gētes que te nō nouerūt: ⁊ in regna que nō in
uocauerūt nomē tuū.] Poſtq̄ narrauit hebraice gē
tis grauiſſimas calamitates: nūc petit a iuſto iudice
vt vaſtatores eoꝝ afflictiones ſuſtineāt qui nomen
ei⁹ oimodis neſciebant. Effunde irā tuā dicit. i. ſupra
aduerſarios idignationē tuā abūdāter emitte: vt ſi
cut nos illi cōprimūt: ita tuis vtutib⁹ obruant. Scie
bat eni humanā victoriā tādiu poſſe pualē: quādiu
diuina potentia pmiſiſſet. Et cū dicit: Que te nō noue
rūt: culpas mitigat iudeoꝝ: qꝛ etſi multi deliquerāt:
erāt tn̄ iter eos qui dn̄icis iuſſionib⁹ ſeruiebāt. Iſtos
eni dicit merito pſequēdos: qui nomen dn̄i oimodis
ignorabant. Sic culpa que excuſari nō pōt: ſupioris
criminis collatione leuiat. Nec vacat qđ ante dixit:
in gētes: poſtea: in regna. Prius eniꝫ pplis imp̄catus
eſt: deīde ipſis regnis qui talia fieri crudeliter impa
bant. [Quia comederūt iacob: ⁊ locū eius deſolaue
rūt.] Pro gente que peccauerat gratiſſimi p̄iarche
nomē obiectū eſt: vt recordatio ſciſſimi viri ppli de
SCHE licta mitigaret. Que figura di Anteproſopon: quādo
pro hoīe igrato ponit pſona gratiſſima. Dicēdo eni:
Comederūt: ſignificat comedi fecerūt. Seuitiā ipſe
gētis oſtēdit: dū cadauera mortuoꝝ feraꝝ comeſtio

nibus exponebāt. Siue comedi: ſignificat eos qui le
ge dn̄i derelicta impia ſupſtitione glutiti ſunt. Seq
tur: Et locū ei⁹ deſolauerūt. Euerſionē ⁊ ſolitudinez
deplorat pulcherrime ciuitatis: quando ipſa dn̄atio
ne pſuaſione gētiliū ciuiuꝫ ſuoꝝ habitatione nuda
ta eſt. [Ne memineris] iniqtates nr̄as antiquas: ci Al. iniq̄tatū noſtraꝝ antiquarum.
to] nos anticipet miſericordia tua: qꝛ pauperes facti
ſumus nimis.] Cōfeſſione delictoꝝ ppitiū ſibi iudi Al. anticipet nos miſericordie tue.
cē reddit: vt qui ſe per iuſtitiā vindicare nō poterat
per ſupplicationes neceſſarias expiaret. Sed cū ſci
ret Aſaph Antiochi regis tpe nōnullos iudeoꝝ eē ſe
ducēdos: vt dn̄i cultura derelicta nefanda idola ſe
querent: nō poterat pro antiqs tātum rogare culpis:
quos ſciebat futuris quoqꝫ tpib⁹ ingētia ſcelera ppe
trare. Sed hic antiquas ſimiles antiquis culpis eſti
mo debē ſentire: qb⁹ per innumeros annos nefanda
mūdi prauitate peccatū eſt. Sicut ⁊ alius pſalm⁹ di
cit: Ecce veteres poſuiſti dies meos. Sequitur: Cito ps.38.
nos anticipet miſericordia tua. Qui timet iudicium
dn̄i anticipari ſe ei⁹ miſericordia recte deſiderat: qꝛ
niſi idulgētia pueneritpeccatorē in iudicio nō abſol
uet errātē. Addidit: Quia pauperes facti ſum⁹. Paup
tas eſt eniꝫ in nobis bonoꝝ: ⁊ non hēmus qđ offerre
iuſtitie: ſi nos incipiat vigor eqtatis ingrē. Sup hoc
ponit ⁊ nimis: ne qs ſe putaret de pbitate actuū ſuo
rū debē pſumē cū ſe bonis meritis nimis pauperem
eē cognoſceret. [Adiuua nos deus ſalutaris noſter: Al. et
] ppter] honorē nois tui.] Cuꝫ dicit: Adiuua nos: ſi Al. gloriam.
gnificat forſitan illud certamē qđ Mathathias aſſū
ptur⁹ erat: vt hebreos a ſupſtitionuꝫ clade liberaret:
vt cauſa humanis virib⁹ deſpata: dn̄i vtute iuuaret.
Et hn̄ infirmitatē ſuā intellexit: qui Saluatorē me
dicū totis virib⁹ inuocauit: qtenus erepti iudei hono
rē eius nomini reddē potuiſſent. Uiliter aūt ſe ad
iuuādū ppter honorē dn̄i dicit: nō ppter aliqđ meri
tum ſuū. [Dn̄e libera nos.] Propitius eſto peccatis Al. Et
nr̄is ppter nomē tuū.] Qui de ppriis virib⁹ deſpat:
neceſſarie ad auxiliū oipotentis iudicis currit: vt qđ
actib⁹ ppriis ɔfiteri nō pōt: pietate ſci nois tribuat.
Ideo eni Saluator dī: qꝛ in ſe ſperātes ſaluat: ⁊ imi
nentes peccatoꝝ penas cōmutat in p̄mia. [Ne] qn̄ Al. ſonte
dicāt] gētes: vbi eſt de⁹ eoꝝ: Et inoteſcat in nationi Al. i gētib⁹.
bus corā oculis nr̄is.] Reddit cauſam cur petiuerit
plebē dn̄i debē liberari. i. ne illud vſitatū dicat a p
fidis: vbi eſt de⁹ eoꝝ: Nā quāuis fideles diuerſa fla
gella patiant: iſtud tn̄ ab eis nō pōt ferri: quādo crea
turaꝝ oiuꝫ iſultat auctori. Dicēdo eni: Ubi eſt: puta
tur aut pſens nō eſſe: aut nō poſſe defēdē. Et reſpice
q̄ neceſſarie iter calamitates ſuas illud opprobriuꝫ
cōmemorat: qđ ad diuinā ɔtumeliā ptinebat. Seq
tur: Et inoteſcat in nationib⁹ corā oculis noſtris. Hic
eſt ſubaudiēdū: vindicta: quā ſolet dn̄s de pfidis fa
cere: qn̄ eos cogit deſideria praua damnare. Cuꝫ dic:
Corā oculis nr̄is: celeritatez poſtulat vltionis: vt vi
deat fieri qđ aliqn̄ nō erat poſſe concedi. [ ] Uidica Al. Vltio ſā
ſanguinē ſeruoꝝ tuoꝝ: qui effuſus eſt.] Tertiā partē guinis.
que reſtabat exequit: vt vindicet ſanguinē fideliuꝫ
qui pro eius noīe martyria ptulerūt. Uindicatio eſt
eniꝫ: per quā vis ⁊ iniuria iuſta retributiōe defendi
tur. Sed hic illud videt optari: qđ ad ɔuerſionē re
ſpicit inimici. Nam cū hic in eis tpaliter vindicat:
interitū eterne damnationis euadunt. Sic enim in
Apocalypſi legim⁹: Sub ara dei martyrū aīas poſtu Apoc.6.
lare vt diuino iudicio vindicent. Que vindicta acci
piēda eſt ad modū quē diximus: qꝛ hn̄ viri crudeliter

Math.5. ſe non expetunt vindicari:cũ accepint monita:Ora-
te pro inimicis veſtris:bñfacite his qui oderũt vos:
⁊ his ſimilia. Ad poſtremum ipſe dñs pceptoꝝ ſuoꝝ
Luc.23. potẽtiſſimus executor in cruce poſit᷒ ait: Pater igno
Ve.introeat. ſce illis q: neſciunt qd faciũt. [Intret in cõſpectu
tuo gemitus cõpeditoꝝ. Scdm magnitudinẽ brac-
Ve. mortifi-catorum. chij tui: poſſide filios mortẽ punitoꝝ.] De illis dic
quos pro noĩe dñi vinx: rat irreligioſa gẽtilitas:que
crebris gemitib᷒ oĩpotẽti dño ſupplicabãt: vt eius ec
cleſia in fratrib᷒ nõ deficeret:etiã ſi ipſos iminẽs pe
na ↄſumeret. Sancti enĩ viri talia ſemp petunt:que
ad fidei augmẽta pficiunt. Seqtur: Scdm magni-
tudinẽ bracchij tui poſſide filios morte punitoꝝ. Ni-
mis pia ſuborit̃ ⁊ affectuoſa pcatio:ne filios eorum
dñs a ſua poſſeſſione proyciat:qui pro eius religione
morte puniti ſunt. Innumera enĩz tũc ibi turba mar-
tyrũ fuit:quoꝝ poſteros dñm deſiderant poſſidẽ:ne
aliquo errore vitient̃. Ille ſiqdẽ quãdo nos poſſidet
Ve. Et diabolica in nobis iura non pualent. [Redde vici
nis nr̃is ſeptuplũ in ſinu eoꝝ: iproperiũ ipſoꝝ qd ex-
probrauerunt tibi dñe.] Tale eſt: Redde: quale qd
ſupius ait: Uindica: qd etſi afflictionẽ tribuit corpo-
rum: ſalutẽ tñ efficit aĩaꝝ. Uicinos: finitimos dicit:
de quib᷒ ſupius ait: Facti ſumus opprobrium vicinis
noſtris. Septuplũ: pfectionẽ ſignificat muneris cele
ſtis: qd accipimus quãdo ſpirit᷒ ſci illuminatione cõ
Ps.11. plemur. De quo ⁊ alio loco dictũ eſt: Argẽtum igne
examinatũ terre purgatũ ſeptuplũ. Quod ad ↄuer-
ſionẽ ipſoꝝ non eſt dubiũ ptinẽ: quãdo ſic recipiunt
vt in bonis partib᷒ cõmutent̃. In ſinu eoꝝ: vtiqꝫ in
aĩaꝝ ſecreto debemus accipe: vbi ſemp fit glorioſa
ↄuerſio. Seqtur: Improperium ipſoꝝ qd exprobraue-
runt tibi dñe. Fecerũt iniurias: dicãt laudes: fuerũt
increduli: ſint deuoti: extiterũt ſupbi: fiant humiles.
Tũc enĩz dñs glorioſe vindicatus agnoſcit̃: quando
Ve. p(ro)ſone-rũt. maledicoꝝ ore laudat̃. [Nos autẽ pplˀs tuus ⁊ oues
Ve. ſeculum. gregis tui: ↄfitebimur tibi in ſecula.] De illis ſic ar
bitror dicit reliquis: qui Mathatie ſtudio ↄgregati
legẽ dñi cuſtodire meruerunt. Iſte reuera ſunt oues
dñi: que eius gloriã ↄfitẽtes in fidei firmitate mãſe-
rũt. Poteſt aũt hoc ⁊ generaliter accipi: vt ibi mixt᷒
videat̃ ⁊ populus chriſtianus: qm ſicut ſepe dictum
eſt: ex duob᷒ populis ↄgregatio facta eſt: vna ſãctoꝝ.
Intuẽdum aũt eſt lamẽtationẽ ſuam qua ſuauitate
ↄcluſerit: vt dñi dicat eſſe gregem pro quo deuotiſſi-
mus ſupplicabat: ne diutius iraſceret̃ eis quos ſuos
Ve. In gene-ratiõe ⁊ ge-nerationem annunciabi-mus. eẽ meminerat. [Et in ſeculũ ſeculi narrabim᷒ lau-
dem tuã.] Hic illam tãgit futuri ſeculi beatiſſimaꝫ
pſalmodiaꝫ: quam chorus ſanctoꝝ ſine ceſſatione dĩ
cturus eſt: non vt alios inſtruat: q: ibi nullus erit in-
doctus: ſed vt honorẽ debitum reddẽtes preconioꝝ
ipſoꝝ ſuauitate paſcantur. Concluſio.

Secundus iſte iaꝫ pſalmus eſt: qui honorabi-
lẽs Hieruſalẽ pia lamẽtatione de-
fleuit. Sed ſciẽdum q ſeptuageſimustertius capti-
uitatẽ ↄtinet: quam ptulit ſub Romanis: iſte vo An
tiochi regis defleet ſacrilegã ⁊ crudeliſſimam vaſtita-
tem. Conſiderãdum quoqꝫ ⁊ alta mẽte condendum
eſt: qd charitatis ſtudio cõmonemur eccleſie dei bo-
nis letari: ⁊ iterum calamitatib᷒ eius vehemẽter af-
fligi. Legit̃ enim: felices qui gaudẽt in pace tua: ⁊ fe
lices oẽs qui contriſtabunt̃ in oĩbus flagellis tuis.
Quapropter ↄuenit vt qd vnicuiqꝫ fidelium pueне-
rit: ad noſtros dolores ppinquitatis ſtudio transfera-
1. Corin.12. mus: ſicut Apoſtolus dicit: Si quid patit̃ vnũ mem-
brũ: compatiunt̃ omnia mẽbra: ſiue glorificat̃ vnũ
mẽbrum: congaudent omnia mẽbra. Hinc enĩz cha-
ritas illa pceſſa conquirit̃: hinc pdicata vnitas inue-
nitur. Et ſi cauſam boni iſtius altius pſcruteris: hinc
⁊ illa celeſtis affectio gignitur que domini eccleſiam
locupletari monſtratur.

Explicit expoſitio in pſalmum.78m.

In finem pro his qui immutabuntur: teſti-
monium Aſaph pſalmus. LXXIX.

Qui regis iſrael itẽde: qui dedu
cis velut ouem ioſeph. Qui ſe
des ſuper cherubin: manifeſta-
re coram effraim beniamin ⁊
manaſſe. Excita potẽtiam tuaꝫ
⁊ veni: vt ſaluos facias nos.
Deus cõuerte nos: ⁊ oſtende faciem tuam
⁊ salui erimus. Domine deus virtutum:
quouſqꝫ iraſceris ſuper orationem ſerui
tui? Cibabis nos pane lachrymaꝝ: ⁊ potũ
dabis nobis in lachrymis in menſura. Po-
ſuiſti nos in ↄtradictionẽ vicinis noſtris: ⁊
inimici noſtri ſubſannauerũt nos. De᷒ vir-
tutũ conuerte nos: ⁊ oſtẽde faciẽ tuaꝫ ⁊ ſal-
ui erimus. Uineã de egypto tranſtuliſti: eie
ciſti gẽtes ⁊ plantaſti eaꝫ. Dux itineris fui-
ſti in cõſpectu eius: ⁊ plantaſti radices eius
⁊ impleuit terram. Operuit mõtes vmbra
eius: ⁊ arbuſta ei᷒ cedros dei. Extẽdit pal-
mites ſuos vſqꝫ ad mare ⁊ vſqꝫ ad flumen
propagines eius. Ut quid deſtruxiſti mace
riam eius: ⁊ vindemiant eaꝫ oẽs qui preter-
grediunt̃ viam? Exterminauit eam aper de
ſylua: ⁊ ſingularis ferus depaſtus eſt eaꝫ.
Deus virtutum ↄuertere: reſpice de celo ⁊
vide ⁊ viſita vineã iſtam. Et pfice eã quaꝫ
plantauit dextera tua: ⁊ ſup filiuꝫ hominis
quẽ ↄfirmaſti tibi. Incẽſa igni ⁊ ſuffoſſa: ab
increpatione vultus tui peribunt. Fiat ma-
nus tua ſup virum dextere tue: ⁊ ſup filiuꝫ
hominis quẽ ↄfirmaſti tibi. Et non diſcedi
mus a te viuificabis nos: ⁊ nomẽ tuum in-
uocabimus. Dñe deus virtutũ ↄuerte nos:
⁊ oſtende faciem tuam ⁊ salui erimus.

Cetis viris ⁊ in auditorio Chriſti ſaluta
riter eruditis: ſi qs viſitata repetẽ cõſpex̃
offendit. Nam cũ oĩa tituli iſtius verba
iaꝫ nota ſint: reſtat vt hoc qd nouiter di-
xit: Teſtimoniũ Aſaph pquirere debea-
mus. Iſte Aſaph ante trepidus: ac ſollicitus: qui pro
ſynagoge peccatis viſus eſt pſalmis priorибus exora
re: tanta nũc pſumptione cõplet̃: vt iam cõmutatis
in melius teſtimoniuꝫ ↄuerſionis pbere videat̃. Di-
cit enim de pmo aduẽtu dñi Saluatoris qui hoĩem
deterioratuꝫ lege peccati ad ſancte ↄuerſationis do-
na pduxit: tranſlatãqꝫ vineaꝫ de egypto potẽtie ſue
radice

radice ſolidauit. Hoc eſt qđ dicit: Teſtimonium pro
bis qui immutabunt. Cãtatur ergo hymnus iſte de ad
uentu viri agricultoris ⁊ vinea domini: vt iam non
obſcuris: ſed manifeſtis precibus eius poſtuletur ad
uentus: Qui pſalmus eiuſdem rei ſecundus eſſe di
noſcitur.

Diuiſio.

Aſaph iſte quẽ titulus pͤcinuit cõmuta
tũ: In pͥma ſectione dñi deprecatᷓ aduẽ
tum. Secũda: teſtatᷓ queadmodũ vinea
que eſt eccl'ia toto orbe ſit dilatata. Ter
tio loco: icarnationis eius beneficio per
ſimilitudinẽ vinee viſitare deprecatᷓ eccleſiam: ſeqꝫ
domino poſtulat adherere.

Expoſitio.

Al. eorum Qui regis iſrael intẽde: qui deducis velut
Al. manife. ſtare oues ioſeph. Qui ſedes ſuper cherubin
appare. Per ſecũdam ſpeciẽ definitio
DEF nis que grece Enneomatice dicitᷓ: lat ine
notio nuncupatᷓ: magno deſiderio venire
Chriſtus dñs poſtulatᷓ: vt per id qđ facit planiſſime
indicat' eſſe videatᷓ. Nã iſta ſpecies definitionis nõ
per ſubſtãtiam: ſed per act' ſuos vnãquãqꝫ pſonã
indicare cognoſcitᷓ. Recte igitᷓ dñ regi celi ⁊ terre:
Qui regis iſrael: cuius arbitrio ⁊ creata ſunt: ⁊ admi
niſtrantᷓ vniuerſa. Sed quãuis oĩa in eius poteſtate
ſint poſita: illa tñ regere dr̃ que ſe tractare celeſti cõ
uerſatione nouerũt. Ideo enĩ ſubiunctũ eſt: Iſrael:
qꝛ ipſos ppitius regit qui eũ puro corde reſpiciunt.
INTER Iſrael enim interpͥtatᷓ: ſicut ſepe dictũ eſt: vir mente
vidẽs deũ. Intẽde: ac ſi diceret: ſupra nos lumen tue
pietatis infunde: vt qui per nos ſum' tenebroſi: aſpe
ctus tui reddamur claritate conſpicui. Seqꝛ: Qui
deducis velut oues Ioſeph. Ioſeph: fidelẽ pplm de
bemus aduertẽ: qui ſic in caulas dñi deducitᷓ: quaſi
oues ad paſcua ꝯgregentᷓ. Naꝫ ⁊ ipm nomẽ Ioſeph:
ſignificat ſine opprobrio: qđ deuoto pplo certum eſt
ꝯuenire. Et nota ppria verba ſingulis data fuiſſe p
ſonis. Regitᷓ qui iſrael eſt: deducitur qui Ioſeph eſt.
INTER Addidit: Qui ſedes ſup cherubin appare. Cherubin:
plenitudo ſciẽtie interpͥtatᷓ: in qua Chrĩm dñm inſidẽ
manifeſtum eſt. Sed qꝛ adhuc in ſecreto ſue maie
ſtatis erat: rogat vt bñficio ſcẽ incarnationis appeat
quatenus fideles ſuos firmiſſima credulitate cõſoli
det. Et vide qꝛ trina inuocatione verſus iſte cõtextus
eſt: vt oĩa coopari ſanctã ſignificet trinitatẽ. Corã
Al. effraim Effrem beniamin ⁊ manaſſe. Excita potẽtiam tuã
⁊ veni: vt ſaluos facias nos. Iſta noĩa ꝯſtat eſſe gẽ
tis hebraice: ante quos vt appeat ſpirituali vtute de
precatᷓ: hoc eſt: vt ſicut pmiſſus fuerat per pphetas
IDI ex iudeoꝝ gẽte naſcatᷓ. Sed qꝛ nõ incaſſuꝫ hec no
mina more ſcripture diuine videntᷓ aptata: interpͥta
tiones eoꝝ ſtudioſiſſime requiramus. Effrem: ſignifi
cat fructificatio. Beniamin: filius dextre. Manaſ
ſes: oblitus. Has vtutes ineſſe ꝯſtat dño Saluatori.
Fructificauit enĩ: quãdo ad ĩpe corpore trucidato:
ad ppetua celoꝝ regna ſurrexit. Filius dextre: i. filiꝰ
oĩpotẽtis pr̃is. Oblitus: illud idicat: quãdo iniuriaꝝ
ſuaꝝ oblit' in cruce poſitus pro iudaico pplo ſuppli
cauit. Orabat ergo vt in his virtutib' veniret: quas
eum facturũ eẽ nullatenus ambigeret. Seqꝛ: Ex
cita potẽtiam tuã ⁊ veni vt ſaluos facias nos. Quã
tam nobis vtilitatẽ per icarnationẽ dñi nouerat eſſe
tribuendã: tãto ſtudioſe depͨatᷓ: vt excitet potẽtiam
ſuam ⁊ veniat ad pctã humani generis abluẽda. Qđ
enim deſiderium: que preſcqꝫ vota ſufficiant illud
expetere qđ mundus poſſit a ſua impietate ſaluari?

Deus virtutũ ꝯuerte nos: ⁊ oſtẽde faciem tuã ⁊ ſal Al. non hẽt.
ui erimus. Quĩ credebat in ſe mirabilia facienda:
iuſte deũ inuocauit virtutũ: qui ſolus pͤualet de lere
dulitatis morte liberare. Et qꝛ ſe nouerat eẽ diſtor
tum: ꝯuerti ſe magnope poſtulauit. Hoc enĩ cui ꝯue
niat facẽ: niſi vtutũ dño qui ſolus potẽs eſt que vult
vniuerſa cõplere? Poſt ꝯuerſionis aũt bñficiũ apte
ſeqꝛ: Oſtẽde faciem tuã: qꝛ ſolet diuinitas hoĩes iam
ꝯuerſo corde reſpicẽ. Qđ enim addidit: Et ſalui eri
mus: euidẽter ſignificat dñm Saluatorẽ: cui' reuera
ſumus icarnatione ſaluati. Dñe deus virtutũ: quo
uſqꝫ iraſceris ſuper orõnẽ ſerui tui? Hoc de illo tẽpore Al. ſuper
ſentiendũ eſt: quo Aſaph venire dñm poſtulabat. Et
qꝛ pro diſpẽſatione diuina erat aliquatenꝰ differẽdũ:
dicit: Quouſqꝫ iraſceris in orõnẽ ſerui tui: vt nõ illa
iam ꝯuenire facias que pmiſiſſe cognoſceris? Et in
tuere pietatẽ ac deſiderium ſupplicãtis. Iratum ſibi
dñm credebat: qꝛ humano generi ſubuenire tarda
bat. Cibabis nos pane lachrymaꝝ: ⁊ potũ dabis no
bis in lachrymis in mẽſura. Poſtqꝫ ſe differri poſ
ſe pͤſenſerat: enumerat mala que paſſurus erat pplš
hebreoꝝ. Dicit enim: Cibabis nos pane lachrymaꝝ:
ſignificãs eos ſub afflictione victuros. Panis enĩ la
chrymaꝝ: vita eſt plena dolorib': ſed tñ in ea dñi mi
ſeratione cibamur: qꝛ cladib' erumniſqꝫ non extin
guimur: ſed poti' erudimur. Seqꝛ: Et potũ dabis
nobis in lachrymis. Prius dixit: panẽ: nũc dicit ⁊ po
tum. Iſta enim duo ſunt: qb' viuit oĩs humanitas: vt
panẽ pro qͥlibet eſca ponas: potũ pro oĩ potione. Naꝫ
qđ tẽpus a lachrymis eẽ poterat vacuũ: qb' ⁊ ipſa re
fectio videbatᷓ eẽ ploratio? In mẽſura: in diſtributo
modulo dicit: ſicut ait Apl's. Fidelis deus qui nõ pa 1. Corin. 10.
tietur vos tẽtari ſup id qđ poteſtis: ſed faciet cũ ten
tatione etiam puẽtum veſtrum vt poſſitis ſuſtinẽ.
Poſuiſti nos in ꝯtradictionem vicinis noſtris: ⁊ ini Al. ſubſannauerunt.
mici noſtri ſubſannauerũt nos. Cõtradictio gẽtilis illa
cogitãda eſt: que aduerſum pͤdicatores Chri pacatis
ꝯtẽtionib' erigebatᷓ: credẽs illa ſe poſſe defendẽ: que
in templis ſuis videbatᷓ adorare gẽtilitas. Sine ma
gis illud tps cõmemorare videtᷓ: qđ in ſupiorib' di
xit: qꝛ ſub rege Antiocho dũ aliqui iudei ſacrificarẽt
idolis: ꝯtradicebant his qui legẽ dñi cuſtodire vide
bantᷓ: ⁊ ideo vicinos parẽtes debemus aduertẽ: qui
eis pximitate generis adherebãt. Seqꝛ: Et inimi
ci nr̃i deriſerunt nos. Merito inimici deridebant: in
ter quos tã nefariũ videbãt eſſe certamẽ: vt pars eo
rũ in priſtina religione ꝯſtaret: pars aũt idolis coa
cta ſeruiret. Dñe deus virtutũ cõuerte nos: ⁊ oſtẽ Al. non hẽt.
de faciẽ tuã ⁊ ſalui erimus. Repetit verſuꝫ quẽ iaꝫ
ſupius aũ hos tres poſuiſſe mõſtratᷓ: qꝛ deſiderãtis
mos eſt frequẽter repetẽ: que magnis pcibus poſtu
lat aduenire. Ipſa eſt ergo facies: id eſt: pͤſentia chri
ſti per quã ſalui facti ſumus. Ipſa: per quã laqueos
mortis euaſimus. Ipſa deniqꝫ que ⁊ idignis ꝯſitẽ
tib' celorũ regna largitᷓ. Vineã de egypto trãſtuli Al. de
ſti: eiecisti gẽtes ⁊ plãtaſti eã. Venit ad ſecũdã ſe
ctionẽ in qua per myſticas figurationes: que fuerint
geſta cõmemorat. Qđ ſchema dicitᷓ Metabole: vni SCHE
us rei frequẽs iteratio ſub varietate verboꝝ. Per
hos enĩ ſex verſus vſqꝫ ad tertiã diuiſionẽ: vinea iſta
deſcribitᷓ. Vineã enĩ dicit: hebreoꝝ gentẽ: quã poſitã
in typo ꝯſtat eccleſie: vñ fideliũ nata eſt cõgregatio
populoꝝ: Vinea quippe a vitibus dicta eſt. Hãc ex ETY
egypto deduxit magnis notiſqꝫ miraculis: ⁊ expulſis
gẽtib': id eſt ammorreis: etheis: iebuſeis: ceteriſqꝫ

alijs finitimis eoꝝ: tanq̄ mirabilis plātauit agricola. Hoc eſt teſtimoniū redditū de imutatis hebreis: qḋ ↄtinet̃ in titulo. Uinea ſiqdē eccl'ie ⁊ hic pulcherrime cōparat̃: qm̄ ſicut illa īter folia caduca neceſſarios īfert fruct⁹: ſic ⁊ iſta īter turbas vmbratiles peccātiū ornat̃ fruge ſcōꝝ: qui ſcli hui⁹ afflictiōe tanq̄ torcularib⁹ preſſi: ſapoꝛē norūt emanare dulciſſimū. Siue q2 foſſa plus ꝓficit ⁊ porata multiplicat̃: qḋ ſoli merito dat̃ eccl'ie: que ſolet paſſionis falce creſcē: ⁊ ꝑſecutionū plagis in ſcō pplo ſemꝑ augeri. Sed hec vinea quēadmodū per vniuerſuꝫ mūdum dilatata ſit: ſubter educit̃. [Uiā feciſti in ↄſpectu eius: ⁊ plātaſti radices ei⁹ ⁊ repleta eſt terra.] Iſti vinee fructuoſe que mūdi ſpatia cōprehēdit: viā fecit dn̄s: dū eius ↄſpectib⁹ apparere dignat⁹ eſt. Ipſa enim ꝓficiēdi fuit cauſa vt ſuū videret agricolā: ⁊ ab eo imbrē ꝑdicationis acciperet: q̄ten⁹ fruct⁹ ſuauiſſimos ꝓcrearet. Seqtur: Et plātaſti radices eius ⁊ repleta eſt terra. Radices ei⁹ ſunt ꝓphete celeſtis regis operatione plātati: ex qb⁹ illa felices palmites tendens: vniuerſum mundū quaſi amenis fidei vmbraculis occupauit.

[Operuit mōtes vmbra ei⁹. ⁊ arbuſta ei⁹ cedros dei.] Latitudo ⁊ altitudo iſtius vinee decēter exponit̃. Illos enī nouit operire quos nutrit: qm̄ ei⁹ vmbra fructificat ⁊ ampli⁹ facit creſcē que magis tegē cōprobat̃. Sed q̄lis eſt iſta vinea que mōtes opit? Utiq3 ſuperna: qm̄ quelibet altitudo terraꝝ cuncta ſub celo eſt. Seqtur: Et arbuſta eius cedros dei. Quia cedros dixit: hīc arbuſta poſuit. Uites enī q̄ in arbores aſcendūt: arbuſte notant̃. Sed q̄uis in 36° pſalmo: cedros pro ſupbia deſignāda poſitas dixerimus: tn̄ qm̄ hic eſt additū: Dei: martyres debem⁹ aduertē: qui in eccleſia Chr̄i īter altiſſima ſunt cacumina ↄſtituti. Et hos eccleſia ꝓtegit: qm̄ in ei⁹ eē gremio cōprobant̃.

Al. Extēdit. Al. ſuos [Extēdiſti palmites ſu⁹ vſq3 ad mare: ⁊ vſq3 ad flumen ꝓpagines ei⁹.] Palmites: ſignificant diſcipulos dn̄i: qb⁹ ipſe in euangelio dicit: Ego ſum vitis vera ⁊

Joan. 15. vos palmites. Mare: cūctaꝝ gētiū vult itelligi ſcliſſimā credulitatē. Extēdiſti enī3 dicit: qm̄ ab Hieroſolymis hec vinea per apl'oꝝ ꝑdicatiōes in cūctas mūdi ꝑtes extēſa eſt. Accipe enī localem nō poſſum⁹: de qua iā dictū eſt: Plātaſti radices ei⁹ ⁊ repleta eſt terra. Propagines aūt ei⁹ filios regenerationis dic̄: qui a flumine Jordane manauerūt: vbi dn̄s in exēplum

Al. deſtruxiſti. Al. ꝑegrediuntur. nr̄e ſalutis baptiçari dignat⁹ eſt. [Ut qd ↄdepoſuiſti maceriā ei⁹: ⁊ vindemiāt eā oēs qui trāſeūt viā.] Iſtius vinee que a iudaico pplo ducit originē: miratur fuerit euerſa munitio: hoc eſt: dn̄i ſubtracta defē

DEF ſio. Maceria eſt enī de ſolis lapidib⁹ ↄſtructa cuſtodia: que ſolet vineas defēſabiliter circuire. Et merito tali vbo in ſupioꝛe trāſlatione ꝑmāſit. Seqtur: Et vindemiāt eā oēs. Hic videmiāt: in malo poſitū debem⁹ accipe: ſic̄ ⁊ Hieremias dic̄: Uide dn̄e ⁊ ↄſidera: q2 vindemiaſti nos: ſacerdos ⁊ ꝓpheta de ſāctuario tuo defecerūt. Uindemiāt ergo dic̄: diripiūt atq3 ↄculcāt: qḋ a trāſeūtib⁹ fieri ſolet: qui ꝑdicādi ſtudio

ETY labores auferre nitunt̃ alienos. Uindemia dr̄: quando vua viti demit̃: qḋ etiā iſti vinee de⁹ per Iſaiam

Iſa. 5. ꝓphetā minat̃. Deſtruā maceriā eius: ⁊ erit in direptionē: ⁊ deſtruā parietē ei⁹: ⁊ erit in ↄculcationē. Addidit: Qui trāſeūt viā. Gētes ſignificat: que viam. i. Chr̄m dn̄m tranſeūtes: in idoloꝝ ſacrificijs iugiter

ETY ꝑmanebāt. [Exterminauit eā aper de ſylua: ⁊ ſingularis ferus depaſtus eſt eā.] Exterminauit: extra terminos atq3 patriā ſuā vbiq3 diſꝑſit: qḋ in gēte ↄtigiſ iudeoꝝ. Hoc eſt qḋ ſuperius ait: Uindemiant eam. Aprū: Ueſpaſianū forſitan debemus accipe: qui illis extitit ⁊ fortis ⁊ ſeuus. Per hoc aūt nomē ſignificat̃ iudeis fuiſſe ↄtrarium: qui hoc aīal inter cetera hēre videbant̃ imūduꝫ. De ſylua. ſ. de gētib⁹: que merito ſyluis ſqualidis cōparant̃: qui adhuc ſiti de fructuoſo germine nō fuerūt. Aper enim dictus eſt: ab eo qḋ

in locis aſperis cōmoret̃. Singularē aūt ferū: Titū eius filiū memorat: qui reliquias belli tāta populatione ↄtriuit: vt gētem ⁊ ciuitatē quaſi herbaꝝ pabula terribili depaſtatione ↄſumeret. Neceſſe enī3 fuit hoc vinee ↄtingē cui⁹ maceria videbat̃ eē depoſita. Spiritualiter aūt aper ꝓpter ferocitatē ⁊ fortitudinē nimiam: diabolus itelligi pōt. De ſylua aūt dixit: q2 cogitationes eius agreſtes aui⁊q3 ſemꝑ exiſtunt. Et nota q᷑ his ſex verſib⁹ qui ꝑdicti ſunt: vinea iſta deſcribit̃ per quartā ſpeciem definitionis: que grece

Hypographice: latine deſcriptionalis appellat̃. Hec DEF adhibita circuitiōe dictoꝝ factoꝝq3 rē de qua queritur cōpetēti ſignificatione declarat. [Deus virtutū ↄuertē: reſpice de celo ⁊ vide ⁊ viſita vineā iſtā. Et ꝑfice eam quā plātauit dextera tua: ⁊ ſup filiū hominis quē ↄfirmaſti tibi.] Relatis oībus que ſuperius ↄtigerūt: Aſaph venit ad tertiā ſectionē: in qua rogat vt oīpotēs agricola viſitet vineā diſſipatā quā plātare dignatus eſt: ⁊ reſpiciat ſup filium hominis quē ↄfirmauit ſibi. Cōmutat⁹ quippe in melius: hoc ſingulare remediū rebus omnib⁹ expetebat: vt Chr̄iſto dn̄o ſupplicaret. Cū dicit: Deus virtutum cōuertere: petit eum vt ſupplices ſuos ſerenus aſpiceret. ⁊ periclitantib⁹ ſubueniret. Seqtur: Reſpice de celo ⁊ vide: ſcilicet quib⁹ fluctib⁹ laboret humanitas: quibus peccatis ad inferna rapiat̃: ⁊ delectet̃ vitijs vnde eam ꝑpetua morte ↄſtat extingui. Cum aūt dicit: Uiſita vineā iſtam ⁊ dirige eam quā plātauit dextera tua: aduētū ſancte icarnationis expoſtulat: vt preſente cultore ſuo vinea plātata ꝓficiat: ſine quo nec fructus inferre poterat: nec ꝓficuā habere culturā. Addidit: Et ſuper filiū hominis quem ↄfirmaſti tibi. Omnino declaratū eſt: qḋ ſuperius dixit: Uiſita. Filius quippe hominis Chriſt⁹ eſt dominus: ex Maria virgine genitus a patre nat⁹ ante omnia ſecula. Qui vtriq3 ↄfirmatus eſt: quādo de ipſo veritas paterne vocis inſonuit dicens: Hic eſt filius meus dilectus in quo mihi bene complacui: ipſum audite. Math. 3.

[Incēſa igni ⁊ ſuffoſſa manu: ab increpatione vultus tui peribunt.] Incēſa igni ⁊ effoſſa manu: humana vitia ſignificata debemus aduertere. Incēditur quippe aliquis igne cupiditatis ſiue calore ſuperbie: quando crimina nefanda cōmiſerit. Effoſſa vō manu ſunt: cum per operationē ſceleratam alijs ꝑparamus inſidias: ⁊ decipe volumus neſciētes: dum nos in ipſam magis foueā3 corruamus. Hec ergo peccata ab increpatione vultus domini peribūt: quando illis dicēdum eſt: Ite in ignem eternuꝫ qui paratus eſt diabolo ⁊ angelis eius. Non enī3 vlterius viſuri ſunt: quē propter ſua ſcelera ꝑdiderunt. [Fiat manus tua ſuper virum dextere tue: ⁊ ſuper filium hominis quem confirmaſti tibi.] Grande ſacramentū: grande munus diuinitatis exponitur: quia tādiu forſitan dubitari potuit q᷑ Iſrael ſaluus fieret: donec ſalutaris dominus adueniret. Illo enim veniente promiſſio tota completa eſt: nec vlterius ab ipſo diſcedit eccleſia que ſponſi ſui ſpirituali dilectione cōiuncta eſt. Nam cū dicit: Fiat manus tua ſup virum

Al. ſuffoſſa Al. non hēt.

Math. 25.

dextere

dextere tue:opationé ſancte incarnationis expoſcit.
Pſ.43. Ipſe eſt eni dextera pris:de quo alio loco dicit: Non
eniz in arcu meo ſperabo:ꝛ gladiꝰ meus non ſaluabit
me:ſz dextera tua ꝛ bracchiũ tuũ ꝛ illuminatio vul
tus tui.Deide more ſuo ꝓpter explanationé repetit
qđ ſupius dixit:Et ſup filiũ hoïs.A cõi iungẽdũ eſt.
Fiat manus tua.i.opatio ſancta ad effectũ promiſſa
perducat.Filius eni hoïs:idem ipſe eſt dñs Chriſtus
qui etiã dextera pris eſt.Seqtur:Qué cõfirmaſti ti
bi.Cõfirmatus eſt vtiqz apud hoïes:ſicut iam dictũ
Math.3. eſt:qñ de ipſo vox paterne ditatis iſonuit dicẽs: Hic
eſt filius meus dilectꝰ in quo mihi bñ cõplacui:ipſuz
audite.Qđ nõ piget eiuſdẽ exẽpli iteratione declara
re:qñ ꝛ in auctoritate eadẽ verba ꝯſtat eſſe repetita.
[Et nõ diſcedimus a te:viuificabis nos ꝛ nomé tu
um inuocabimus.] Ad ſupiora reſpicit pars iſta vo
cabuli.Dicit eni.Fiat manꝰ tua ſup viꝝ dextere tue:
id eſt:vt mittere digneris filiũ tuũ:qui reũ mundũ
liberet a crimine peccatoꝝ.Et non diſcedimus a te:
id eſt:qué ſemel mẽte ꝯcepimus:cordis oculis iugi
ter ituemur.Nec a te deuotioné noſtram poſſumus
amouere:cuiꝰ aduenire filium magnopere cognoſci
mur expetiſſe.Et que ſit vtilitas ab ipſo nõ diſcede
re:ꝯſequẽter exponit.Uiuificabis nos ꝛ nomé tuuz
inuocabimus.Uiuificabis nos:qñ peccatorũ morte
depoſita ex aqua ꝛ ſpiritu ſcõ renaſcimur.Nomé au
tem eiꝰ iuocabimus:hoc ſignificat:qm dñi Chriſti in
ſtitutione ſalutari in oratione quotidiana nomé pa
tris iugiter iuocamus.[Dñe deus v̾tutũ ꝯuerte nos:
ꝛ oſtẽde faciẽ tuã ꝛ ſalui erimus.] Que ſuauitas: que
ſit vtilitas v̾ſiculi huius hinc dat̃ itelligi:qm in hoc
pſalmo triplici euz repetitione memorauit:vt quaſi
prati floriferi planitiẽ téſam per ordines certos io
cũditas roſei coloris ornaret.In iſta ſiqdez breuita
te:regulã totiꝰ religionis exponit.Primũ eſt eniz:vt
nos dñs ꝯuertat.Deide:vt oſtẽdat faciẽ ſuã.Tertio:
vt ſaluos efficiat.Nõ eni anteqȝ ꝯuertat oſtendit fa
ciez ſuã:nec ſaluat niſi nos prius lumine ſue pietatis
inſpexerit.Quapropter verſus iſte mente condẽdus
eſt:qꝛ per ipſum ſub breuitate petimus quicquid no
bis expedire monſtratur.

Concluſio.

Puniis Aſaph iſtũ cõmutatũ ꝯſtat in meliꝰ:qui
vineã Chriſti dilatatã toto orbe ꝯſpexit:
ꝛ palmites eiꝰ mõtes obũbrare vidit ꝛ cedros.Spe
ctaculũ reuera beatũ cuiꝰ amenitas ipſa cogitata re
fectio eſt:vt toto mũdo vna vinea vmbrã faciat ſuis
frõdibꝰ:ne qs fideliũ reddat̃ ſole fuſcatus.De qbus
Pſ.120. ſcriptũ eſt:Per diẽ ſol non vret te:neqȝ luna per no
ctez.Uerũ iſta vinea pro botris muſtoſis ſcõs iferẽs
fructꝰ:martyres creat:ꝓphetas educit:apoſtolos gi
gnit:fideles edit inumeros:ꝛ quicquid in eccleſia ſã
cta glorioſe gerit̃:iſti ſimilitudini decẽter aptat̃.

Explicit expoſitio in pſalmum.79m.

In finem pro torcularibus Aſaph quin
ta ſabbati. LXXX.

Exultate deo adiutori nr̃o:iubi
late deo iacob.Sumite pſal
mũ ꝛ date tympanũ:pſalteriũ
iocũdũ cũ cithara.Buccinate i
neomenia tuba:in iſigni die ſol
lennitatis veſtre.Quia prece
ptum in iſrael eſt:ꝛ iudiciũ dei iacob.Teſti
monium in Ioſeph poſuit illud:cuz exiret
de terra egypti linguã quã nõ nouerat audi
uit.Diuertit ab oneribus dorſum eius:ma
nus eius in cophino ſeruierunt.In tribula
tione inuocaſti me ꝛ liberaui te:exaudiui te
in abſcondito tempeſtatis:probaui te apud
aquaz cõtradictionis.Audi populus meus
ꝛ cõteſtabor te:iſrael ſi audieris me nõ erit
in te deus recens:neqȝ adorabis deum alie
nũ.Ego eniz ſum dominus deus tuus qui
eduxi te de terra egypti:dilata os tuuz ꝛ im
plebo illud.Et non audiuit populus meus
vocẽ meã:ꝛ iſrael nõ intẽdit mihi.Et dimi
ſi eos ſm̃ deſideria cordis eoꝝ:ibũt in adin
uentionibus ſuis.Si populus meus audiſ
ſet me:iſrael ſi i vijs meis ambulaſſet.Pro
nihilo forſitan inimicos eorũ humiliaſſem:
ꝛ ſuper tribulantes eos miſiſſem manum
meam.Inimici domini mentiti ſunt ei:ꝛ
erit tempus eorum in ſecula.Et cibauit il
los ex adipe frumenti:ꝛ de petra melle ſatu
rauit eos.

Pro torcularibus:eccl'iã ſignificari ſupe
rioribus eſt titulis idicatũ.Sed qm ibi
hãc ꝑfigurationé in vuarũ expõſitione po
ſuimus:nũc in vuarũ vindemijs explice
mus.Cũ tunſus aceruꝰ oliuaruz ſubiectꝰ
fuerit agricolaꝝ arte põderibus:nimiaqȝ ceperit ꝑſ
ſura torqueri:ꝛ amurcã cenoſam ꝛ oleum pinguiſſi
me puritatis emanat.Quod in eccleſie perſecutioni
bus fieri poſſe non dubium eſt:quando ꝛ deo puras
mentes declarat ꝛ ſcelẽtas conſcientias euidenter
aſſignat.Quĩta vero ſabbati:ſignificat a ſabbato quin
tum diem:quando dominus in cõditione rerum ex
aquis creauit animalia:ſicut Geneſis lectio decurſa
Gen.1. teſtatur.Dixit deus:producant aque reptilia anima
rum viuentium.Hoc ad baptiſmatis gratiam ſimili
tudine decora cõiungitur:Que reuera animalia vi
ua ſua fecũditate producit:dum ſanctificate aque i
maculatos reddunt:quos pollutos proprijs ſceleri
bus acceperũt.Sed vt partibꝰ res expoſitas in vnaz
ſeriem colligamus:intẽtio tituli talis eſt:vt in finez
deſignet dominũ Chriſtum:Pro torcularibus eccle
ſiam:Aſaph congregationem:Quinta ſabbati bapti
zatos.Unde colligitur pſalmum in eccleſia domini
regenerate congregationi eſſe locuturuz.Hic enim
Aſaph ad hiſtoriam quidem loquitur iudeis:ſed me
lius ſpiritualiter intelligitur de populo chriſtiano.

Diuiſio.

In prima parte pſalmi:loquitur Aſaph
fidelibus:vt per organa diuerſa muſico
rum laudes debeant domino perſonare:
quoniaz multa beneficia ſuo populo pre
ſtare dignatus eſt.Secunda:verba ſunt
domini comminantis ne idola colantur:ſed ipſe ſo
lus adoretur qui preſtare ꝑfutura munera ꝯſueuit.
In tertia parte:Aſaph ex ſua iteꝝ ꝑſona reloqtur:ar
guens infideles cur fallaces extiterit:cum eis dona

domini copioſa largitate collata ſint. Expoſitio.
Exultate deo adiutori nr̃o: iubilate deo
iacob. [Aſaph iſte quẽ ſepe diximꝰ ſigni
ficare ſynagogã: pplos cõmonet fideles
vt nõ deſinant cũ ſũma letitia deo lau
des dicere: qui eos a ſeuiſſimis periculis
eſt dignatꝰ eripere. Adiutori aũt qð dixit: verꝰ deus
tali vbo declarat: qꝛ fictitius deꝰ nõ eſt adiutor ſed
eliſor: nõ ſanãs ſed vulnerãs: nõ ſubleuãs ſed valde
demergẽs. Noſtro eni dñ dicit: deuotos ſe cõmone
ETY re teſtat. Iubilate dictũ eſt a iuuãdo .i. delectando:
vt quibꝰ nõ poterat exultatio vboꝝ ſufficẽ: in abun
dantiſſimã atqꝫ inexplicabilẽ letitiã pſilirẽt: docẽs
gaudentibꝰ animis dño debere gratias agere: nõ cõ
fuſos aliqua anxietate cantare. Nã ſi terrena deſpi
cimus: ſemꝑ ex illo leti ſumus: ad quẽ mens incerta
atqꝫ titubans nõ põt puenire. Iacob: ſignificat po
pulũ chriſtianũ: cui anterior ſynagoga ꝯſentit: dum
ad iſtũ per grãm tranſlatũ eſt: qð illi ꝯſtat ablatum.
Hi ſũt quos dixit: Quinta ſabbati: qui de ſacra ſcilꝫ
regeneratiõe naſcunt. [Sumite pſalmũ ⁊ date tym
panũ: pſalteriũ iocũdũ cũ cithara.] Organa quidẽ
iſta vtraqꝫ muſica ſunt: ſed cauſas ꝯtinere pbant
egregias. Dicit eni: Accipite pſalmum ⁊ date bonas
operas. Pſalmus eni ad diuina vba ptinet intimã
da: qm̃ ꝯformatio ipſiꝰ canoꝝ ventrẽ (ſicut ſepe di
ximus) habet in capite: qð merito ad pſalmũ refert:
DEF qui ſemꝑ reſonat ſupna myſteria. Tympanũ eſt: qð
tenſo corio quaſi ſupra duas: vt ita dixerĩ: metas ſi
bi ab acuta parte copulatas ſolet reſonare pcuſſum:
ſicut dominũ corpꝰ domum pro dño tribulatione qua
titur: ad ſuperna mãdata dulcius tẽperat. Hoc ergo
cõmonet: vt accipientes diuina vba dño debeamus
offerre terrena: qꝛ tunc deo bene damus tympanũ
dũ elemoſynas facimus: cũ ieiunijs corpꝰ affligimꝰ:
cũ vitia ſeculi cũ ſuo auctore nihilominꝰ deſpicimꝰ.
Addidit: Pſalteriũ iocũdũ cum cithara. Admonet
etiã ⁊ hec duobꝰ iocundiſſime copulari: vt ⁊ vba dei
que in pſalterio cõtinentur: ⁊ cithara que humanos
actꝰ ſignificare cognoſcit: in vnã ſocietatẽ debeant
ꝯuenire: qꝛ vtrũqꝫ melos ſibimet copulatũ: dño pro
bat acceptũ. Pſalteriũ eni: idẽ ſignificat qð pſalmꝰ.
Cithara: qð tympanũ: ſed diuerſitate nominũ eaſdẽ
res ſub breuitate ꝯcluſit. Naꝫ quẽadmodũ cithara
ꝯtra pſalteriũ ꝯformata ſit: frequẽter expoſitũ eſt.
In hoc aũt ⁊ ſequẽti vſu iterũ nobis enthymemati
cus .i. rhetoricus ſyllogiſmus eluceſcit eodeꝫ modo.
Canere pceptũ eſt in iſrael ⁊ iudiciũ deo iacob: Can
SYL tandũ eſt igit in initio mẽſis tuba in die inſigni ſol
lennitatis eoꝝ. Modo reliqua pſcrutemur. [Cani
te initio menſis tuba: in die inſigni ſollennitatis ve
ſtre.] Preceptũ fuerat inter alia iudeis: vt a primo
Al. buccina te in neomenia die ſeptimi menſis: ſeptem diebus canerẽt: qð hodie
qꝫ carnaliter faciũt: nõ intelligentes ideo fuiſſe iuſ
ſum: qm̃ ſpiritus ſancti gratia ſeptiformis baptizan
dis erat toto orbe pdicanda. Unde nunc fideles ad
monet chriſtianos: vt laudes dñi pconiali debeant
voce cãtare: cũ noue regenerationis fuerint gaudia
ꝯſecuti. Tuba eni cũ ponit: grãdiſonis aliquid pdi
Iſaie. 58. cati clamoribꝰ indicat. Sed ⁊ aliꝰ pphetа dicit: Ex
MV clama ⁊ exalta ſicut tuba vocẽ tuã. Conſiderandũ
eſt quoqꝫ ꝙ per organa muſice diſcipline ⁊ pſallere
dño ⁊ diẽ pcipimur ſollennitatis implere: vt ſicut il
la rediguntur ad dulciſonũ melos ⁊ in vnã ꝯuenientiã
ſuauiter colligunt: ita oĩs actꝰ noſter redigat ad do

minũ: ⁊ iocundiſſima modulatione eiꝰ auribꝰ offera
tur. Eſt eni diſcipline ipſiꝰ magna vis delectabiliſqꝫ
cognitio: quã doctores ſecularium litterarũ: largiente
deo qui ꝯcedit omne qð vtile eſt: fecerunt doctrina
bili lectione cognoſci: que in rerũ natura prius tene
bat abſcõdita. Prima ergo huiꝰ diſcipline partitio
eſt: armonica: rhythmica: metrica. Secũda partitio
inſtrumẽtoꝝ eius eſt: in percuſſionalia: in tenſibilia
in flatila. Tertia diuidit: in ſymphonias ſex. Quar
ta diuidit in tonos quindecim. Sic totiꝰ virtus pul
cherrime iſtius diſcipline talibꝰ pſcoꝝ diſtinctioni
bꝰ explicat: per quos modos in ſecularibꝰ libris mul
ta quidẽ legimus oſtẽſa fuiſſe miracula. Sed vt fa
buloſa forte taceamus: per citharã canorã Dauid le
gimus a Saule fugaſſe demonium: muros hiericho
clangentibꝰ tubis pſtratos corruiſſe: lectio diuina te
ſtat: vt dubiũ nõ ſit muſicos ſonos: iubente tñ ac p
mittente domino: magnas plerũqꝫ feciſſe virtutes.
[Quia pceptũ in iſrael eſt: ⁊ iudiciũ deo iacob.] Di
cit cauſam quare debeãt tuba canere: qꝛ lex data eſt
per Moyſen in iſraelitico pplo: qua cognita nullus
peccare debuiſſet. Iudiciũ aũt deo iacob: id eſt: deo
chriſtianoꝝ. Ipſe eni rationalẽ creaturã celeſti veri
tate iudicauit: ſicut in euãgelio ait: Pater non iudi Ioan. 5.
cat quẽquã: ſed omne iudiciuꝫ dedit filio. Hac ergo
diſpenſatione mirabili: dñm ꝯſtat eſſe laudandum:
qui ⁊ legẽ dedit ⁊ iudiciũ futurũ ſue maieſtatis ino
tuit. Iacob eni diximus ſignificare pplm ſequentẽ:
qui adoptatus per gratiaꝫ Chriſti pene diſtrictionis
pcepta ſupauit. [Teſtimoniũ in ioſeph poſuit illud cuꝫ Al. illud
exiret de terra egypti: linguã quã non nouerat audi
uit.] Ioſeph: ſignificat augmẽtatio: cuiꝰ nominis in
terpretatio teſtimoniuꝫ eſt hebrei ppli: qui de terra
egypti multiplicatus exiuit. Sed hoc ad noſtraꝫ ge
nerationẽ cõpetẽter aptat. Naꝫ ſicut ille per maris
rubri vndas ſaluatꝰ electꝰ eſt: ſic nos a terra egypti
id eſt: a vitijs carnalibꝰ abſoluti ſacra vnda regene
rante renaſcimur. Nec nomen ipſiuꝫ maris vacat: qꝛ
ſicut illud rubrũ ꝯſtat dici: ita ⁊ hec aqua rubra põt
nuncupari: que vna cũ ſanguine de latere dñi Sal
uatoris exiuit. Sequit: Linguã quã nõ nouerat au
diuit. Linguã hic: noui teſtamẽti pcepta debemꝰ ad
uertere. Nã ſi ſermones itelligas: quo modo linguã
quã nõ nouerat populus hebreus audiuit: dũ Chri
ſtum dñm locutũ conſtet hebraice: Hoc ergo dicit:
qꝛ per euãgeliũ audierunt linguã: id eſt: pcepta: que
prius eoꝝ notitia nõ habebat. Siue illud ſignificat
tempus: quando Apli ſpiritu ſancto repleti: linguis
ignotis ⁊ varijs ſunt locuti. [Diuertit ab oneribus
dorſum eius: manus eius in cophino ſeruierunt.] Et
hoc quãuis ad hyſtoriã dici videat: quando in egy
pto iudeorũ populus diuerſis neceſſitatibus ſerui
bat: modo vt lateres faceret: modo vt terram cophi
nis exhiberet: tamẽ illud chriſtianorũ partibus diſi
gentius applicamus: a quorũ dorſo auertit deus one
ra peccatoꝝ: quando ſe felici humilitate ꝯſternunt:
ſicut ipſe dicit: Uenite ad me omnes qui laboratis Math. 11.
⁊ onerati eſtis ⁊ ego vos reficiã. Cophinos aũt dici DEF
mus: per quos ſordiũ purgamenta proijcimus: vt lo
ci puritas eluceſcat. Manus ergo ſuas in eis tenent:
qui peccatorum imundicijs occupant. Sed de hac
ſeruitute liberamur a domino: quando ſcelerum no
ſtrorum ſordibus expiamur. [In tribulatione inuo
caſti me ⁊ liberaui te: exaudiui te in abſcondito tem
peſtatis: probaui te ſuper aquam contradictionis.] Al. apud

Iam quidē dñi Salnatoris vba referunť:ꝛ poterat eſſe diuiſio:niſi poſt vſum iſtū diapſalma ſequereť vbi magis cōpetētius credimus eſſe faciendū. Sed

SCHE

qm̄ perſona mutata eſt:hoc ſchema dicitur Ethopeia: quotiēs aliquē introducim⁹ ad loquēduz. Imputanť eniz beneficia:vt grauior eſtimeť offenſa. Ipſe enim nos de tribulatione liberat:ipſe in abſcondito anguſtiā noſtre tēpeſtatis exaudit. Sed ꝓbat nos in contradictionib⁹ hereticoꝝ:quādo aliqnib⁹ altercationibus velut venti flatib⁹ excitamur. Nā ſi ad hyſtoriā referas:aquā ꝯtradictionis dicit:quando in deſerto fluenta iſraeliticꝰ pplus icredulis mētib⁹ expetebat.

Al. nō habet
Al. conteſtabor te

[Audi pplus me⁹ †ꝛ loquar iſrael ꝛ †teſtificabor tibi:iſrael ſi me audieris nō erit in te de⁹ recens:neqꝫ adorabis deuz alienū.] Interiecto diapſalmate:qđ nobis eſt in diuiſionib⁹ magnope cuſtodiēdū:venit ad ſecūdā partē. Sed cū ſit anteri⁹ loqui ꝙ̄ audire: hic ꝑus poſitū eſt:Audi:vt aduertas ad itelligētiam poti⁹ dictū:nō ad aurīū trāſitoriū ſonū. Dicit enim: Populus meus:vt illā ſequeſtraret amurcā:que torcularib⁹ eccl'ie tanꝙ̄ pars feculēta ꝓycit. Ille eſt enī pplus dei:qui neſcit cū malis aliquam orū ꝑmixtione ꝯfundi:ſed in olei piguedine ac puritate in Chriſti gratia mundiſſimus perſeuerat. Sequiť: Iſrael ꝛ teſtificabor tibi. Cū hic ante iudicē ſoleāt teſtes ꝓduci:ipſe dn̄s iudicij teſtē ſe dicit eſſe futuris:vt nullus de factoꝝ ſuoꝝ compēſatione dubitaret:vbi talis aſtipulator exiſteret: Qđ ṁi ꝯſequenter exponit. Teſtificať enī dn̄s:qm̄ in illo iudicio maieſtatis ſue vnicuiqꝫ dederit pro factoꝝ ſuoꝝ qualitate ſātētiā vbi teſtib⁹ opus nō erit vt iudiceť:ſed ipm iudiciuz actuū noſtroꝝ teſtimoniū dabit. Dicturus eſt enī iuſtis:

Math. 25.

Eſuriui ꝛ dediſtis mihi mādūcare:ſitiui ꝛ dediſtis mihi bibere:ꝛ reliqua. Impijs aūt ꝙ talia non fecerint iputabit:ita fit vt iudiciū oino nō ſine teſtimonio eſſe videať: Addidit: Iſrael ſi me audieris: nō erit in te de⁹ recens. Repetit iſrael:vt ſe familiarē itelligat:ꝛ ad iuſſa dn̄i obediēter vota conuertat. Magnū enī ſacramētū vno vbo ꝯcludiť:vt ſi tunc ventura hereſis veritatis ſententia vinceretur. Dixit enī: Nō erit in te de⁹ recēs:ne vbū patris quiſꝙ̄ putaret eſſe ſub tēpore. Nā ille recēs eſt:qui antiquiorē habet. Quapropter ſi recēs nō pōt dici:coeternū

DOG

debet mentis ſanitas ꝯfiteri. Et ne poſſit aliqs deuz Chriſtū recentē dicere:quē de Maria virgine natū eſſe cognoſcit:cui⁹ humanitas facta ꝓbať eſſe ſub tēpore:dicit: Nō erit tibi deus recens:qm̄ ipſe eſt qui ante omne ꝑncipiū genit⁹ de patris ſubſtātia equalē cū eo coeternitate ꝯſiſtit:regnās per īfinita ſecula ſeculoꝝ. Unde mirabili ſanctoqꝫ cōpendio patres noſtri duas naturas ꝑmanere in vno dn̄o Chriſto vnitas atqꝫ ꝑfectas dici ꝛ credi moluerūt:vt oīum hereticoꝝ morboſa ac fetida eructuatio tanꝙ̄ hiat⁹ peſtifer ſalubri remedio clauderet. In te aūt qđ dixit:ſignificat in corde tuo:vbi debet veritas non falſitas inueniri. Adiecit: Neqꝫ adorabis deū alienū. Cum ſupra interdixerit coli recentē deū nō debere:hic adorare deū vetat alienū:vt pene par ſit ſcelus recentē deuz putare:ꝛ nefanda idolis deuotione ſeruire. Intelligāt ergo arriani quib⁹ ſociati ſint:qui ſe a catholica ſanitate diſiungūt:[Ego †ſum dn̄s de⁹ tu⁹ qui eduxi te de terra egypti:dilata os tuū ꝛ iplebo illud.]

Al. enim

Reddunť iuſte cauſe quare de⁹ adorari nō debeat alienus. Primū:ꝙ de⁹ noſter immutabilis atqꝫ eternus eſt:qui de ſe dixit: Ego ſum qui ſum. Deinde:vt

Exo. 3.

oīa intelligēremus ab ipſo fieri quecūqꝫ nobis proſutura ſuccedunt. Ait: Qui eduxi te de terra egypti. Que ſecūda ſpecies diffinitionis grece Ennoematice dicitur:latine notio nūcupať. Hec iſto modo ſemp efficiť:cū vnuſqſqꝫ de factis ꝓprijs idicať:que ꝛ ipſi tn̄ non ꝛ alijs videanť accidere. Sed hoc cū iudeis ad hyſtoriā dicitur:chriſtianoꝝ generalitas cōmoneť. Educit enī nos de terra egypti:qm̄ per regenerationis grāz a peccatis teterrimis liberat:quib⁹ tenebamur obnoxij:cū manus nr̄e:ſicut ait ſuperius:in cophino ſeruiebāt. Sequiť: Dilata os tuū:ꝛ iplebo illud. Dilata:diuulga:diſſemina ꝯfitēdo vtiqꝫ vel admonendo:vt illa velis loqui que digna videantur auditu. Tūc enim ſenſus ſpirituali grā repleť:qm̄ in laudes dn̄i os dilatatū eſſe cognoſciť:vt hoc per ipſi⁹ grām loquemur:ꝛ ei⁹ munere cōpleam⁹:ſicut dicit Apl's: Dilatamini ꝛ vos:nolite iugū ducē cū infidelibus.

2. Corin. 6.

[Et nō audiuit pplus meus vocē meā:ꝛ iſrael nō intēdit mihi. Et dimiſi eos ſm̄ †deſideriū cordis eorū:ꝛ ibūt in †volūtatib⁹ ſuis.] Cuius ipleuerit dn̄s ꝓphetarū ora dilatata:dicit eos auditos non fuiſſe ab iſraelitico pplo:dū eius minime iuſſa cōpleuerit. Ille enī ſue plebi tanꝙ̄ oleo loquebatur:ſed amurca nō poterat audire:que erat velut inutilis reſpuēda. Addidit: Et dimiſi eos ſm̄ deſideriuz cordis eoꝝ:ꝛ ibūt in volūtatib⁹ ſuis. Sequiť vitio digna peccati: Nō enī dimittiť ipunit⁹ quia dn̄i tuitione deſeriť. Ille enī quos relinquit affligit:qꝛ maloꝝ oīuz retributio eſt tāta bonitate fraudari. Putat enim peccator gen⁹ eſſe beneficij:dū ſuis volūtatib⁹ ꝑmittať expleri:dū dicat Apl's: Tradidit illos de⁹ in ꝯcupiſcētias cordis eoꝝ in īmundiciā:ꝛ reliqua. [Si †plebs mea audiſſet me:iſrael ſi in vijs meis ambulaſſet. Pro nihilo †inimicos eoꝝ humiliaſſem:ꝛ ſup tribulantes eos miſiſſem manū meā.] Querēdū eſt quare plebē dixerit ſuā:que eū nō erat auditura: Suaz dixit:qꝛ ei leges dixit:miracula magna monſtrauit: vt culpa creſceret cū in eum plebis electa peccaſſet. Et nota quēadmodū ſe in hoc ꝑmo vſu ſubſequētia verba declarāt. Qđ dixit: Plebs mea:hoc ſignificat: Iſrael. Qđ ait: Audiſſet me:hoc vult intelligi: Si in vijs meis ambulaſſet. Ille enim ꝛ audit dominuz ꝛ in vijs eius ambulat:qui mandatis ipſius non reperitur aduerſus. Et vide ordinē fuiſſe ſeruatū. Primo enim eſt doceri nos:ac deinde audita compleri. Sequitur premium qđ mereri non potuit indeuotus. Ad nihilum inimicos eorū humiliaſſem:ꝛ ſuper tribulantes eos miſiſſem manum meam. Generaliter ſunt accipiēda que dicta ſunt:qꝛ tunc ille reſiſtit inimicis noſtris:quando ei fuerim⁹ humili ſatiſfactione deuoti. Nam ſi deo male agendo reſiſtimus:ille iterū noſtris nō contradicit inimicis:nec manū defenſionis ſuper eos ponit qui ſe ab ipſo ſuperba reluctatione ſubduxerint. Unde intelligere debemus quando a nobis auertiť:nō eſſe pietatis defectū:ſed magne vltionis aculeum. Suſpenditur enim interdum a defenſione ſanctorum:quando tribulationibus ꝛ afflictione tentantur. Sed iuſtos ſic tentari patiť:vt non deſerat. Impios autē ſic tribulari permittit:vt ſe ab eis reddat alienum. [Inimici domini mentiti ſunt ei:ꝛ erit tempus eorum in †eternū.]

Ro. 1.
Al. populus meus
Al. forſitan
Al. ſecula

Poſt verba domini:redit Aſaph ad tertiam partez: inimicos eius digna execratione redarguēs. Mentiuntur enim:qui bonis ſe pollicitationibus obligātes in peſſimos iterū relabunť errores. De paganis

enim dici nõ potuit qui nulla fuerant domini promiſſione ↄſtricti. Et ne forſitan qḋ eos florẽtes in h mundo vides: crederes iã relictos: addidit: In eternũ erit tẽpus eoꝝ: ſcilꝫ punitionis: qm̃ illis dicit̃:

Math. 25. Iſa. 66. Ite in ignẽ eternũ. De quib⁹ etiã legit̃: Uermis eoꝝ nõ morietur: ⁊ ignis eoꝝ nõ extinguet̃.

SCHE Qḋ ſchema Eclipſis grece: latine defect⁹ dicit̃: ſed nõ qui per ignorãtiã deficit: ſed qui ſe vt potiſſimũ querat̃ abſcõdit.

Al. Et Al. illos ⌊ †Cibauit †eos ex adipe frumenti: ⁊ de petra melle ſaturauit eos. ⌋ Hic pietas creatoris exponit̃: vt inimicos. i. ingratos beneficijs ſuis repleuerit quos ſuperi⁹ dixit fuiſſe mẽtitos. Ex adipe frumẽti: ſiue mãna ſignificat: ſiue corp⁹ dñi i Chriſti.

DEF Adipẽ quippe dicimus animaliũ pinguedinẽ corpulentã: qḋ nomen ad frumentũ abuſiue tranſlatũ eſt: vt ſignificaret ei interius aliq̃ eſſe bonitatẽ. De petra melle: hoc eſt: de ſapiẽtia Chriſti: qm̃ ipſe petra eſt: de quo ſuperne doctrine mella manauerunt. Saturauit eos dixit: id eſt: ſancta predicatione compleuit: ſed perfidi ſeiuni fuerunt fide: qui auribus aggrauati audire noluerunt.

Concluſio.

Redeamus nũc ad ſnīam ſuperiorẽ: ⁊ more apũ dulciſſimis florib⁹ inſidẽtes aſſidua repetitione ſuauia mella carpam⁹: q2 res ſalutaris quotiẽſcũq3 repetit̃: neceſſaria ſemꝑ inde ſumit̃. Quapropter ſtudioſiſſime perquiramus q̃re ſit dictũ: Nõ erit in te de⁹ recens: ſi reuera volum⁹ eſſe iſrael. In hoc eni v̄bo fidei totius virtus ſanctiſſima ↄtinet̃. In hoc ſermone ieffabilis illa maieſtatis natura declarata eſt. Nã ſi deus recens nõ accipitur: coeterna ſibi ſancta trinitas ſine dubitatiõe ſentit̃: q2 iunior ibi nõ eſt: vbi ſenior nõ ꝓbat̃. Eternus eſt igit̃ pater: eternus fili⁹: etern⁹ ſpirit⁹ ſanctus. Diſtinctio eni in perſonis: vnitas cognoſcit̃ in natura. Omnipotẽs pater: oipotẽs fili⁹: oipotẽs ſpiritus ſanctus: trinũ quidẽ nomẽ: ſed vna virtus: vna potẽtia. Fili⁹ a patre incõprehenſibiliter genit⁹: ſpiritus ſanctus a patre ⁊ filio ineffabiliter procedens: poteſtas nõ accidẽs: ſed indiuidua manẽs. Sũmitas ſociabilis: regnũ ſine fine: gloria ſempiterna: que ſola creat: ſola peccata dimittit ⁊ celoꝝ regna ↄcedit. Sequit̃:

DEF Neq3 adorabis deũ alienũ. De⁹ alienus eſt: qui in ſacrilegas culturas demẽtiũ hoium prauitate ꝑuenit: nõ eſſentiã deitatis habẽs: ſed honorẽ falſe maieſtatis accipiens: nõ qui hoies creauit: ſed qui eſt ab hominib⁹ fabricat⁹. Alienus reuera: qm̃ alienata mẽte repert⁹. Hoc ſi vtrũq3 refugim⁹: veri dei gratiã promeremur: qui nouit de ſe male ſentiẽtes abijcere: et recte credentibus beneficia digna preſtare.

Explicit expoſitio in pſalmũ. 80ᵐ.

℄ Pſalmus aſaph. LXXXI.

DEus ſtetit in ſynagoga deorũ: in medio autẽ deos diiudicat. Uſquequo iudicatis iniquitatem: ⁊ facies peccatoꝝ ſumitis: Iudicate egeno ⁊ pupillo: humilem ⁊ pauperem iuſtificate. Eripite pauperem: ⁊ egenũ de manu peccatoris liberate. Neſcierunt neq3 intellexerunt in tenebris ambulant: mouebunt̃ omnia fundamẽta terre. Ego dixi dij eſtis: ⁊ filij excelſi oẽs. Uos autẽ ſicut homines moriemini: ⁊ ſicut vnus de principib⁹ cadetis. Surge deus iudica terram: qm̃ tu hereditabis in omnibus gentibus.

DIctũ eſt in ꝑfatione: pſalmos vniuerſos eſſe dauiticos: ſed hos qui vocabuloꝝ diuerſitate ꝑnotant̃: ꝓpter itelligentiã nominũ ſuoꝝ in titulis fuiſſe perſcriptos. Ponit̃ eni hic Aſaph: qḋ indicat ſynagogã: que dñm Saluatorẽ corporea quoq3 ꝑſentia meruit itueri: qm̃ dignatũ eſt v̄bũ caro fieri: ⁊ in gratia noſtre viuificationis occidi. Deniq3 pſalm⁹ ipſe ſic inchoat: deũ ſteriſſe in ſynagoga deorum. Nec illud omittẽdũ eẽ diiudico: quare ſynagogã antiqui vocitauerint: quã nũc eccleſiã chriſtianis temporib⁹ nũcupamus: Synagoga eſt generaliter dicta congregatio: non ſatis exprimens hominũ cetum. DEF Eccleſia vo conuocatio nuncupat̃: que de diuerſis gentibus aggregata colligit̃. Conuocari eni ad illos pertinet qui ratione precellunt: vt intelligamus eccleſiã dei ⁊ nomine creuiſſe ſemper ⁊ meritis.

Diuiſio.

ASaph: quẽ pro ſignificatione ſui nominis in titulo ↄſtat appoſitũ: ↄtra iudeos de Chriſti aduẽtu: per totũ loquit̃ pſalmũ. In ꝑma parte cõmonẽs eos in eoꝝ medio ↄſtitiſſe: ideo nõ debere illos cõſortiũ ſuſcipe peccatoꝝ. Secũda parte admonet: vt itelligãt ipm eẽ Chriſtũ qui in aſſumptione carnis pauper ⁊ egenus eſſe videbat̃. Tertio loco: dicit eos honoratos vt filij dei fierent: ſed ipſos in mortis laqueos ſuo vitio corruiſſe.

Expoſitio.

DEus ſtetit in ſynagoga deorũ: in medio autẽ deos †diſcernit. ⌋ Uno v̄bo: Ieſus chriſt⁹ mirabili nobis breuitate declarat̃. Al. diiudicat Ipſe eni de⁹ ſtetit in ſynagoga: qui ⁊ ſedet ad dexterã patris. Sic⁹ eniꝫ iſti corporales ſũt. Nã ſi maieſtatẽ ei⁹ itendas: vbiq3 totus vbiq3 plenus eſt: nec põt dici a natura deitatis ſtare vel ſede: qui nulla loci determinatione ↄcluditur. Sed iſte Aſaph in ſpectatione illuminatus: deũ clamat Ieſuꝫ chriſtũ in ſynagoga ſteriſſe: cui viſa eſt impioꝝ turba reſiſtẽ: vt affectu paterno corrigeret: quos in ſeipſos poti⁹ cognouerat inſanire. Sic eniꝫ de ipſo ⁊ Ioãnes baptiſta dicit: Medi⁹ aũt veſtruꝫ Ioan. 1. ſtat quẽ vos neſcitis. Addidit etiã: Deoꝝ: vt euidentius de hoib⁹ dictũ aduerteres: iter quos corporaliter habitaſſe cognoſcit̃ Chriſt⁹: ſicut Hieremias ꝓpheta ꝑdixit: Poſt hec in terris viſus eſt: ⁊ cũ hominib⁹ ↄuerſat⁹ eſt. Baruch. 3. Nã hoc de hoib⁹ dictũ ſepius inuenim⁹. Unde ⁊ ad moyſen dicit: Cõſtitui te deuꝫ pharaoni. Exo. 7. Et infert⁹ pſalm⁹ ipſe dictur⁹ eſt: Ego dixi dij eſtis ⁊ filij excelſi oẽs. Sic eni ⁊ filios dei: hoies vocam⁹. Qḋ ſi ad naturã deitatis referas: vnũ eſt v̄buꝫ qḋ veraciter ac ꝓprie ſic debeat nuncupari. Dicim⁹ nõnunq̃ abuſiue deos ⁊ ſuperas poteſtates: ſicut ait Aplus. 1. Corin. 8. Et ſi ſint qui dicantur dij: ſiue in celo ſiue in terra: nobis tñ vn⁹ eſt de⁹ pater. Sequit̃: In medio aũt deos diſcernit. Ecce adhuc incarnatio eius ſitu corporeo declarat̃. Nã cũ dicit: In medio: locale ſpatium ſignificat: qḋ turbis ambigẽtib⁹ cingebat̃. Diſcernere eni ad ꝑſentiã ꝑtinet itellectũq3 diuinum: qui nos de maſſa peccati eripit: ⁊ ad celorum regna ꝑducit. 1. Corin. 4. Unde etiã Aplus dicit: Quis eni te diſcernit:

Al. Uſquequo Al. peccatoꝝ ⌊ †Quouſq3 iudicatis iniquitatẽ: ⁊ facies †peccãtiũ ſumitis: ⌋ Dicendo: Quouſq3: prauam conſuetudinẽ

longi temporis accuſauit. Suſcepte ſiquidem legi
durisſime reſtituerunt: directis prophetis mortes
peſſimas intulerunt: venientez dei filiũ crucifigere
ꝙ̃ honorare maluerũt: vt merito ſit dictũ: Quouſqꝫ
cũ etiã ⁊ ipm Creatorẽ quãtũ ad volũtatẽ eoꝝ atti-
net inficere decreuiſſent. Facies aũt ſumitis peccã-
tiũ: dictũ eſt ꝓpter eos qui ſe in illa ſeditione cruci-
fixionis diſcernere noluerũt: ſed cũ furẽtibus furie
runt: cũ inſaniẽtib⁹ clamauerũt: faciẽqꝫ illã pexan-
tiũ tetris vultib⁹ iduerũt. Nã ſi facie fuiſſent diuiſi:
et actib⁹ quoqꝫ poterãt ſegregari. Iudicate pupillo
⁊ egeno: humilẽ ⁊ pauperem iuſtificate. Interiecto
diapſalmate: venit ad ſecũdã partẽ in qua cõmonet
enixius iudeos vt debuiſſent itelligere quẽ videbãt
⁊ aduerterẽt humilẽ ꝓpter ſe factũ cui celoꝝ pote-
ſtates dominatiõeſqꝫ deſeruiũt: Pupillũ fuiſſe qui
rector eſt oium: Egenũ qui donãdo neſcit expendi:
DOG Pauperẽ cuius ſunt oia que in celo ⁊ in terra creata
ſunt. Ipſum ergo cõmonet iuſtificari: quẽ iudeoꝝ
ꝓteruia deſiderabat extingui. Pulchre aũt dictum
eſt: Pupillo: cui pater carnalis humana ſolatia non
ꝑbebat. Nã ſicut ante mundi ꝯſtitutionẽ vbuz ſine
matre fuit: ita tẽpore incarnationis ſue idẽ ipſe dñs
Chriſtus extitit ſine patre terreno. Eripite pauperẽ
⁊ egenũ de manu peccatoris liberate. Ad illos hec
vba fieri ſentiunt̃ qui manus ſuas quidẽ in necẽ dñi
minime miſcuerũt: ſed ꝯtra ſceleratas ꝓſumptiões
obuiã ire noluerũt: vt ⁊ illũ a pernicie corporali libe
rarent: ⁊ ſe a ꝯſenſu prauitatis excuterẽt. De quibus ⁊
Iſaie. 56. alibi dicit̃: Canes muti neſcierunt latrare. Ipſi ergo
cõmonent̃ ne deſinant iniuſte traditum eripere: qui
erant iniquo facinore peccaturi. Nã cũ poſſis obuia
re peruerſis: ſi deſinas aduerſari: ꝯſenſus erroris eſt.
Pauperẽ vo ⁊ egenum de dño Saluatore dici poſſe
frequẽter expoſitũ eſt: qꝛ cũ humanitatẽ ſuſcepit: ſi-
mul ⁊ indigentiã noſtre paupertatis aſſumpſit: ſicut
Pſ. 69. ⁊ alibi dicit: Pauper ⁊ dolens ego ſum. Neſcierunt
neqꝫ intellexerũt in tenebris ambulant: mouebunt̃
oia fundamẽta terre. Vera ꝯcluſio breuiſqꝫ ſenten
tia: nõ illos intellexiſſe auctorẽ luminis: qui in tene-
i. Corin. 2. bris ambulabãt. De quib⁹ dicit Apl'us: Si eni cogno
uiſſent nunꝗ̃ dñm glorie crucifixiſſent. Sequitur:
Mouebunt̃ oia fundamenta terre: vt veraciter de
quo dicta ſint ſuperiora poſſis aduertere. Signũ di-
cit qð in crucifixione dñi ꝯſtat eueniſſe: ſicut euãge
Matth. 27. lij doctrina teſtat̃: Terra mota eſt: petre sciſſe ſunt:
⁊ reliqua. Hoc eni ſi in cauſas alias transferat̃: ſicut
pfidi iudei volũt: nullatenus poterit cõuenire. Ter
ra vo mota: põt ⁊ ſpiritualiter accipi: qꝛ illo tempo-
re multi peccatores. i. terreni hoſtes viſo tanto mira-
culo crediderũt: ex quib⁹ Cẽturio exclamauit dicẽs:
Ibidem. Vere fili⁹ dei erat iſte. Ego dixi dij eſtis: ⁊ filij ex-
celſi oẽs. Venit ad tertiã partem: ad Apl'os ⁊ iuſtos
reliquos vba ꝯuertens. Hoc eni honorabile nomen
ſolis fidelib⁹ dat̃: de quib⁹ ſuperi⁹ dixit: De⁹ ſtetit in
ſynagoga deoꝝ. Promiſſiones ergo tales acceperãt:
vt ſi mandata dñi cuſtodirẽt: filij vocarent̃ excelſi:
per gratiã vtiqꝫ nõ natura. Solũ eni verbuz eſt: qð
ſubſtantialiter ⁊ ꝓprie dicit̃ dei fili⁹: ſicut eſt illud:
Pſ. 2. Dñs dixit ad me: filius meus es tu. Omnes aũt filij
eius vocant̃: qui ſanctis iuſſionib⁹ acquieſcunt: ſicut
Ioan. 1. in euãgelio legit̃: Quotquot aũt receperũt eũ dedit
eis poteſtatẽ filios dei fieri. Intende vo qð per ter-
DEF tiamdecimã ſpeciẽ definitionis: quã greci Cata ana
logian: latini iuxta rationẽ dicũt: homines dicuntur

dij ⁊ filij dei: que tunc exorit̃ quãdo maioris rei no-
mine res diffinit̃ inferior. Hoc etiã argumẽtũ com- TOP
parationis: refert̃ a minore ad maius. Minores ſũt
eni homines ꝙ̃ dij. Vos aũt ſicut homines moriemi-
ni: ⁊ ſicut vnus de principib⁹ cadetis. Superiorem
verſum dixit ad iuſtos: nunc vba deflectit ad ipios.
Increpat eni incredulos: qui mori potius per ſuper-
biam ꝙ̃ per obedientiaz viuere maluerũt. Dicendo
eni: Sicut homines: ſignificat vtiqꝫ peccatores qui
nullo precio ſunt redẽpti: nec de obnoxijs facti ſunt
liberi. Adiecit: Et ſicut vnus de pricipibus cadetis.
Unũ de principibus: ſignificat diabolũ: qui de celo
proiectus corruit: ⁊ penaz ſue peruerſitatis inuenit.
Exurge de⁹ iudica terrã: quoniã tu hereditabis in
omnibus gẽtibus. Cui dicitur: Exurge: niſi illi que
ꝓuidebat̃ occidi: Iudica terrã: eidem ipſi dicitur: de
quo ſcriptuz eſt: Cum aũt venerit filius hominis in Matth. 25.
maieſtate ſua: ⁊ omnes angeli cũ eo: tunc ſedebit ſu-
per ſedem maieſtatis ſue: ⁊ cõgregabunt̃ ante eum
omnes gẽtes: Hereditabis in gẽtib⁹: terrã ſcilꝫ quã
ſuperi⁹ dixit: illã quã beati poſſidebũt ⁊ ad eternã io-
cunditatẽ magne felicitatis accipiẽt. Cõcluſio.

Audite iudei itelligite pertinaces: quãta de
aduentu dñi: Aſaph iſte locu-
tus eſt. Quid colitis ſi ꝓphetarum veſtroꝝ dicta ne
ſcitis: Uenite ad catholicos ſacerdotes: aperientur DOG
aures veſtre vt poſſitis dono dñi diuturnaz euadere
ſurditatẽ. Uos quoqꝫ pſalmi huius pmo verſu cura
mini: qui neſtorij ⁊ euticis peſtifero vapore feruetis
De quo eni dicit̃: Deus ſtetit in ſynagoga deorum:
Et ſequit̃: In medio autem deos diſcernit: Stetit
vtiqꝫ ab humanitate: diſcreuit a deitate vnus atqꝫ
idem dominus Chriſtus: vtrũqꝫ verũ: vtrũqꝫ perfe-
ctum eſt. Talis enim error eſt: duas naturas diuiſas
ſm duas perſonas in Chriſto dñi ꝓfiteri: qualis
vnam confuſam credere quãuis in vnitate perſone.
Uobis eni Sedulij verſus ille dicendus eſt. Ambo
errore pares: quos diuerſa ſequunt̃. Nam ſi hominez
ad celos nõ extulit: dicite quẽ redemit: Formam ſi-
quidez ſerui aſſumptã legis: nõ abſumptam. Nulli
aũt datũ eſt tunc perire: quando ne aliquando peri-
re poſſit accepit. Nam ſi iam vna natura ſub confu-
ſione magis veſtra: o Euticiani facta eſt vt putatis:
quo modo filius hominis ad iudicandum predicit̃
adhuc eſſe venturus: Aut quo modo videbũt impij
in quẽ compunxerunt: Deniqꝫ vt hec perſuaſio fun
ditus tolleret̃: poſt reſurrectionẽ Thome dubitanti
ipſe reſpondit: Mitte manum tuã ⁊ vide: quoniam Ioan. 20.
ſpiritus carnem ⁊ oſſa non habet: ſicut me videtis
habere. Conſiderate etiam que vos ſequat̃ abſurdi-
tas. Nam cum ex duabus naturis vnã factã dicitis:
aut confuſionem proueniſſe creditis: aut vnã periſ-
ſe ſine pudore firmatis. Quid refugitis confiteri qð
patribus noſtris ſpiritu ſancto reuelante cõplacuit:
Certe ſi non vultis duas naturas inconfuſas: imuta-
biles: indiuiſas: inſeparataſqꝫ credere: dicite duas
ſubſtãtias dicite duas formas: ſicut Apl'us ait: Qui Philip. 2.
cum in forma dei eſſet: non rapinam arbitratus eſt
eſſe ſe equalem deo: ſed ſemetipſum exinaniuit for-
mam ſerui accipiens: ⁊ habitu inuent⁹ vt homo. Tã-
tum eſt ne refugientes dogma ſalutiferum exitiuz
vobis preparetis eternum. Sciendum vo eſt: ꝙ hic
pſalmus quintus eſt eorũ: quos de duabus naturis
domini Chriſti conſcriptos eſſe prediximus.
Explicit expoſitio in pſalmũ. 81m.

¶ Canticum pſalmi Aſaph. LXXXII.

Deus quis ſimilis erit tibi: ne taceas neqȝ compeſcaris deꝰ. Quoniam ecce inimici tui ſonuerunt: ⁊ qui oderūt te extulerunt caput. Super populū tuū malignauerūt ꝯſilium: ⁊ cogitauerūt aduerſus ſanctos tuos. Dixerunt venite ⁊ diſperdamus eos de gente: ⁊ nō memoretur nomen iſrael vltra. Quoniā cogitauerunt vnanimiter ſimul aduerſum te: teſtamentum diſpoſuerunt tabernacula idumeorū ⁊ iſmahelite. Moab ⁊ agareni: gebal ⁊ āmon ⁊ amalech: alienigene cū habitantibus tyrum. Etenim aſſur venit cum illis: facti ſunt in adiutorium filijs loth. Fac illis ſicut madiā ⁊ ſyſare: ſicut iabin in torrente cyſon. Diſperierunt in endor: facti ſūt vt ſtercus terre. Pone principes eoꝝ ſicut oreb ⁊ zeb: ⁊ zebee ⁊ ſalmana. Omnes principes eoꝝ: qui dixerūt hereditate poſſideamus ſanctuariū dei. Deus meꝰ pone illos vt rotā: ⁊ ſicut ſtipulā ante faciē vēti. Sicut ignis qui cōburit ſyluā: ⁊ ſicͤ flāma cōburēs mōtes. Ita pſequeris illos in tēpeſtate tua: ⁊ in ira tua turbabis eos. Imple facies eorū ignominia: ⁊ querent nomen tuū dn̄e. Erubeſcāt ⁊ ꝯturbentur in ſeculū ſeculi: ⁊ cōfundantur ⁊ pereāt. Et cogn̄ſcāt qꝛ nomē tibi dominus: tu ſolus altiſſimꝰ in omni terra.

Cantici pſalmi ſignificantiā in pfatione poſuimus: ⁊ per titulos vbi locus exegit frequēter dixímꝰ: qm̄ nominū iſtorum virtus ad illū nos itellectū trahit: vt in rebꝰ actualibꝰ ad diuinā ꝯtemplationē animos iugiter erigamꝰ. Aſaph vo: ꝯgregationē latina ligua reſonare nō dubiū eſt. Sed iſte Aſaph quotiēs in mediū deducitur: ſicut iā diximꝰ: nō eſt auctor ipſe carminis: ſed ꝑpter noīs ſui ſignificationē virtuteſqȝ pſalmoꝝ apte titulis videtur appoſitꝰ. Diuiſio.

Aſaph qui multa iam in ſuperioribꝰ pſalmis de dn̄i incarnatione pdixerat: nunc in pmo membro de aduētu eius ſecūdo dicturus eſt: expetēs vt qm̄ in fine ſeculi inimici eius per antichriſtū nimis erigendi ſunt: ipſius cito debeat venire iudiciū: ne grauiſſimi hoſtis diuturna licentia cūctam vaſtare poſſit eccleſiā. Secundo membro: in eos per ſimilitudines quaſdā nominū ſupplicat vindicari: correctionis voto nō maledictionis inſtinctu. Expoſitio.

SCHE Deus quis ſimilis erit tibi: ne taceas neqȝ compeſcaris deus.] Hec figura dicitur Epinalepſis: id eſt: verbi in pncipio verſus poſiti in eiuſdē fine repetitio. Conſiderandū eſt quid ſibi velit iſtud initiū: qm̄ ſūma breuitate magnarū rerū ſacramēta ꝯcludit. Quis eni ſimilis erit illi qui celū ⁊ terrā vel cuncta que in his ſūt momētanea celeritate pfecit: Nā DOG
lȝ dn̄s Chriſtus qui inter iudeos ꝯuerſatus eſt: a pfidis homini tantūmodo creditꝰ eſt eē ſimillimꝰ: itātū vt eū ⁊ flagellis cederent ⁊ ſnie prauitate damnarent: iſte tn̄ vir egregiꝰ qui Chriſtū potentie ſue magnitudine ꝯtuebatur: merito nullū ei ſimilē eē pfitetur qui carnis veritate veſtitꝰ diuinitatis ſue iura non minuit: ſed cū pre ſemꝑ manēs nobiſcū habitare dignatꝰ eſt. Ueraciter ergo poſitū eſt: Quis ſimilis erit tibi: Sequitur: Ne taceas neqȝ cōpeſcaris deus. Hic iā potētia illa futuri declaratur aduētꝰ: qm̄ nec tacet qui iudicat: nec cōpeſcitur qui ꝟtutis ſue manifeſtatione declaratur. Talia eni in pmo aduētu non fuiſſe manifeſtū eſt: qm̄ ſicut ouis ad occiſionē ductꝰ eſt: ⁊ ſicͭ agnꝰ corā tondēte ſe: ſic nō aperuit os ſuū. Cōpeſcuit etiā ꝟtutē ſuā: qm̄ ſe paſſus eſt q̄ſi reū teneri: ⁊ pontio Pilato ſine aliq̄ reluctatione ꝯtradi. Iſta eni in futura iudicatiōe ceſſabūt: vbi potētia diuinitatis elucēſcet. Iſa.liii.
[Qm̄ ecce inimici tui ſonuerūt: ⁊ qui oderūt te extulerūt caput.] Singula ſingulis reddit. Nā ꝯtra illud qꝺ ait: Ne taceas: ſubiungit: Qm̄ ecce inimici tui ſonuerūt. Contra illud aūt qꝺ dixit: Neqȝ cōpeſcaris: cauſā reddit: Et qui oderūt te extulerūt caput. Sed hoc totū ad antichriſti magis tēpora cōpetēter aptatur: qm̄ inimici dn̄i tumultuoſis ſeditionibus ſonabūt. Et bene nō poſuit locuti ſūt: ſed ſonuerūt: vt eis hominū merito negarentur ꝟba: qui voces rationabiles nō habebāt. Intēde etiam qꝺ plurali numero dixit: Qui oderant. Et ſequitur: Extulerunt caput: dum capita dicere potuiſſet: ſed oībus inſanis vnū eſt caput antichriſtꝰ. Qꝺ ideo dicit elatū: qꝛ multa poteſtate gloriabitur: vt ſe etiā deū dicere pſumat excelſum. [In Ml. ſuper populum tuum malignauerunt
plebē tuā aſtute cogitauerūt cōſiliū: ⁊ cogitauerunt aduerſus ſanctos tuos.] Riſoria potiꝰ q̄ dolēda conqueſtio: ꝯtra plebē dn̄i cogitaſſe perituros: ⁊ aſtuta falſitate: id eſt: doloſa voluntate niſos eſſe decipere: quos pbantur veritatis ſtudia cōmunire. Sed vt amplius eoꝝ leuitas exponeretur: addidit: Aduerſus ſanctos tuos: vt nō ſolū mediocribꝰ dolū: verūetiā ipſis quodāmodo celeſtibꝰ viris inferre conarentur exitiū.
[Dixerūt: venite diſperdamꝰ eos de gente: ⁊ nō memoretur nomē iſrael ſamplꝰ.] Refert inania ꝟba dementiū: que merito ſupius ſonuiſſe poſuit q̄ locutos. Ml. vltra
Hac eni itētione faciēda eſt antichriſti pſecutio illa ſeuiſſima: vt chriſtianū nomē de orbe terrarū: quaſi malū aliqꝺ funditꝰ abrogetur: neſciētes qꝛ duꝫ ſeruos chriſti necare capiūt: ſanctoꝝ numerū aſſidua pſecutione cōplebūt. De gēte aūt qꝺ poſuit numero ſingulari: ſignificat ppl'm chriſtianū. Nā quāuis de multis gētibꝰ docetur eē collectꝰ: merito gens dicitur: vna que de vno fonte baptiſmatis noſcitur eē ꝯcreata. Siue illē pſecutor vnā gētē dicere potuit: quos in vnā volūtatē ſociatos eſſe cognouit. Seu per figurā Exallage pōt SCHE
accipi. i. per mutationē: qꝛ pro numero plurali ponitur ſingularis. [Qm̄ cogitauerūt ꝯſenſu in vnū: aduerſus te teſtamētū diſpoſuerūt.] Teſtamētū: in diuinis ſcripturis nō ſolū dicitur mortuoꝝ: ſed etiā pactū inter viuos dictū: qm̄ mētes paciſcētiū interueniens ſcriptura teſtatur. Sic eni laban ⁊ Iacob feciſſe legimꝰ teſtamētū: dū aliq̄ inter ſe viui pepigiſſe docentur. Pactū eni quodā mō ⁊ pditi feciſſe dicuntur: qm̄ adunato ſtudio pſequuntur eos qui ab eoꝝ errore diſſentiūt. Et inſpice Ml. vnanimiter ſimul
qm̄ dicēdo: Cōtra te aduerſarijs fecit inuidiā. Qꝺ argumēti genus oratores ad ſua ſtudia transferentes RHE
animos iudicum ſoliti ſunt omnimodis cōmouere.

Al. iſmabelite | [Tabernacula idumeoꝝ ⁊ iſmabelitum. Moab ⁊
agareni: gebal ⁊ ammon ⁊ amalech: ⁊ alienigene cū
Al. nō habet ⁊ adiutorū | habitantib⁹ tyrū. Etenī aſſur ⁊ ſimul venit cū illis: fa
cti ſūt in ſuſceptionē filijs loth.] Enumeratio iſtoꝝ
nominū quā hi tres v̄ſus amplectunt̄: Chriſti decla
rat inimicos. Quoꝝ ſignificationes aperiamus: vt
INTER | oīa tēporib⁹ antichriſti cōgruere videant̄. Idumei:
interpretant̄: vel ſanguinei: vel terreni. Iſmabelite:
obediētes mundo: non dn̄o. Moab: ex patre: qd tali
modo ſignificat peccatorē: vt ad patrē Adā ei⁹ lobe
diētia referat̄. Agareni: id eſt: aduene. Gebal: vallis
vana. Ammon: pplus turbidus. Amalech: pplus in
gens: id eſt: fallaciter blandiēs. Tyrus: anguſtia. Aſ
ſur: pro ipſo diabolo poſit⁹ eſt: qui reuera ſimul cum
eis venit ad oppugnationē fideliū. Loth: declinans
interpretat̄. Unde merito tale nomen in fine poſitū
Ps. 13. | eſt: ac ſi diceret: Oēs declinauerūt: ſimul inutiles fa
cti ſunt: nō eſt qui faciat bonū: nō eſt vſqȝ ad vnū.
Hec enī turba pditoꝝ que ſub antichriſto ꝯgregan
da eſt: alluſione taliū nominū euidēter expꝛeſſa eſt: vt
merito tot maloꝝ vocabula: in illa itelligeres plebe
ꝯgeſta. Meminiſſe aūt debemus: hos v̄ſus per figu
SCHE | raꝫ Polyſyntheton fuiſſe decurſos: quos ſi ſollicite
relegas: reperies eos multis ꝯiunctionib⁹ eſſe copu
latos. [Fac illis ſicut madian ⁊ ſiſare: ſicut iabin in
Al. vt | torrēte cyſon. Diſperierūt in endor: facti ſunt ſicut
ſtercus terre.] Uenit ad ſecūdā parteꝫ: vbi pphetie
ſpiritu eis retribui deprecat̄ ſm ordinē futuroꝝ. Et
qꝛ ſuperi⁹ mores eoꝝ per nomina collecta deſcripſe
rat: nunc quoqȝ retributiones eis per ſimilitudines
gētiū fieri deprecat̄: quas iſraeliticus pplus dn̄o iuuā
INTER | te ſuperauit. Madian: interpretat̄ declinans iudiciū.
Siſara: gaudij excluſio. Iabin: ſapiēs: ſed iſte mūda
1. Corin. 1. | nus: de quo Apl̄us ait: Ubi ſapiens: vbi ſcriba? Qui
oēs in torrēte cyſon: ⁊ in endor fonte perierūt: facti
qȝ ſunt ſtercus terre: dū cadauera eoꝝ corporali pu
Gen. 3. | tredine ſoluerent̄: ſicut legit̄: Terra es ⁊ in terram
ibis. His igit̄ qui in ſua ꝑtinacia māſuri ſūt ſimilis
optat̄ occaſus: qꝛ ſicut illi ꝯtra iſraeliticū pplm: ita
iſti bellabūt ꝯtra fideliſſimos illius temporis vſqȝ
chriſtianos. [Pone principe[illegible] ſicut oreb ⁊ zeb ⁊
zebee ⁊ ſalmana. Oēs pncipes eorum.] In eiſdē enu
merationib⁹ pſeuerat: vbi ſola nominū explanatio
neceſſaria eſt. Ceterū ad quas cauſas poſita ſūt: pro
INTER | xime nos dixiſſe retinemus. Oreb: ſiccitas interpꝛeta
tur. Zeb: lupus. ⁊ Zebee: victima. Salmana autem:
vmbra cōmotionis. Hec omnia exercitui optat anti
chriſti: qui nulla ꝯuerſione ſaluandi ſunt: quoꝝ in
ipſis quoqȝ noībus tenebroſis deteſtabilis iam eoꝝ
ſentit̄ interit⁹. Qd gen⁹ locutionis ppꝛiū dicim⁹ eē
IDI | ſcripturarū diuinarū: vt per interptationes nominū
virtutes poſſim⁹ ſentire dictoꝝ. [Qui dixerūt here
Al. nō habet | ditate poſſideam⁹ ſ nobis ſanctuariū dei.] Ipſuꝫ eſt
qd ⁊ ſuperius dixerat: Uenite diſperdamus eos de
gente: ⁊ nō memorabit̄ nomē iſrael ampli⁹. Hic enī
pncipes maloꝝ ꝯſilioꝝ ſignificant̄ auctores. Here
ditate poſſideamus: ꝯtra illud ponit̄: qꝛ dn̄i dicit̄ he
reditas vt illi magis hereditatē inuadere niterent̄:
quā iure ſibi dn̄s vendicauit. Sed que ſit iſta here
ditas ꝯſequēter exponit̄. Sanctuariū dei: id eſt: po
pulus chriſtianus: de quo Apl̄us ait: Tēpluꝫ enī dei
1. Corin. 3. | ſanctū eſt qd eſtis vos. [Deus meus pone illos vt ro
tā: ⁊ ſicut ſtipulā ante faciē venti. Sicut ſ ignē qui
Al. ignis
Al. ſyluā | cōburit ſ ſyluas: ſ velut flāma cōburens montes.]
Al. ⁊ ſicut | Hos duos verſus ppter ſimilitudinē rerū iunxim⁹:
in quib⁹ multiplices calamitates ꝑdicunt̄ incredu
lis. Impij enī dū in mala cogitatione voluuntur: ro
tis fiunt ſimiles: que poſteriorib⁹ eleuatis anteriora
ſua trāſmittere vident̄ ad tergus: nec quicq̄ pficiūt
dū ſuis rotationib⁹ atterunt̄. Sequit̄ ſecūda compa
ratio: vt leuitas peccātiū quaſi vento meabili trāſſe
rat̄: ⁊ huc atqȝ illuc volitās icerta ſemper volūtate
moueat̄. Uenti aūt facies pſentia ipſi⁹ venti ponit̄.
Non enī vētus aliqua figuratione pnotat̄: ſed corpo
reū in hoc tm̄ ſentim⁹: qd ei⁹ ipetu ⁊ tranſcurſionib⁹
verberamur. Igneꝫ quoqȝ ⁊ flammā: poſuit iudicij
tēpus: quādo ⁊ ſylue denſiſſime peccatoꝝ: ⁊ montes
ſupbie cremabunt̄. [Ita pſequeris ſ eos in tēpeſta | Al. illos
te tua: ⁊ in ira tua ſ ꝯturbabis eos.] Ita perſequeris | Al. turbabis
eos: reſpicit ad illa que ſuperi⁹ dixit: vt ſic debeāt ex
terminari: quēadmodū cōparationes antefate com
memorant. Adducunt̄ alie ſimilitudines. In tempe
ſtate tua: ⁊ in ira tua ꝯturbabis eos. In tēpeſtate tua
id eſt: iudicij tēpore. Qd tempeſtati merito cōparat̄.
Primū: qꝛ iprouiſum eſt. Deinde: qd ſubito fragore
ꝯturbat: ⁊ locū tollit ꝯſilij repentina periculi magni
tudo. Tēpeſtas enī imbꝛiū: aeris eſt quedā ꝯcitata
ſeditio: in qua vehemēter terremur: dum aquarū ni
mietate vexamur. Sequit̄: Et in ira tua ꝯturbabis
eos. Sepe iā diximus: irā diuinitati nō poſſe ꝯgrue
re: ſed ab hoīb⁹ tractū eſt: qui quādo ſceleratos iudi
cāt feruore animi cōmouent̄: nec aliter ad damnan
dū hoīes veniūt: niſi de cōmiſſis eoꝝ criminib⁹ exci
tent̄. [Imple facies eoꝝ ignominia: ⁊ querēt nomē
tuū dn̄e.] Hactenus futuras penas illis peccatorib⁹
pphetauit qui in ſuis remāſerūt ſcelerib⁹ ꝑtinaces:
nunc ad illos ꝯuertit̄ qui ſunt dn̄o pſtāte credituri.
Nā illoꝝ facies iplet̄ ignominia: qui peccatoꝝ ſuoꝝ
nō inuenerint laudatores: ſed poti⁹ eis in pſenti re
putat̄: qd in mala actione geſſerunt. Iſtos plerunqȝ
opprobriū corrigit: dū ſe viderint a generalitate cul
pari. [ſ Cōfundant̄ ⁊ ꝯturbent̄ in ſeculū ſeculi: ⁊ ſ re | Al. Erubeſcant
uereant̄ ⁊ pereāt.] Redit iterū ad ꝑtinaces: qui dei | Al. ꝯfundantur
munera nō habebunt. Poſſunt enī aliqui in hoc ſe
culo ſalutariter ꝯfundi ⁊ erubeſcere: quādo ꝯuerſio
nis dona ꝑcipiunt. Confundunt̄ aūt ⁊ ꝯturbant̄ in
ſeculū ſeculi: qui eterna vltione damnandi ſunt. Se
quit̄: Et reuereant̄ ⁊ pereāt. Ipſe ſenſus eſt quē ſu
perius dixit: qꝛ ibi reuerēdo nō pficiunt ſed pereūt:
qui ad eternum ſupplicium deſtinantur. [Et cogno
ſcant ſ quoniam nomen tibi dominus: tu ſolus altiſ | Al. quia
ſimus in omni terra.] Cognoſcant: ad genus reſpicit
vtrūqȝ peccantium: ſiue qui obſtinatione ſua peritu
ri ſunt: ſiue qui adhibita ſatiſfactione liberantur.
Omnes enim cognoſcant omnipotentiam domini:
qꝛ ipſe ſolus eſt altiſſimus: dum ipſum cognouerint
⁊ conuerſis parcere ⁊ obduratos eterna vltione da
mnare.

Concluſio.

Meminerimus hunc Aſaph non fruſtra
vndeciꝫ pſalmis ſuperio
ribus introductum: vt corda duriſſima iudeoꝝ fre
quenti ſynagoge ipſius voce verberata molleſcerēt:
crederentqȝ vei ipſi nomini cui videbant̄ eſſe deno
ti. Quapropter adeſt cura predicantium: ſi ſibi non
impediat obſtinatio perditoruꝫ. Omnia de domini
incarnatione perfecta: omnia de gentium credulita
te manifeſta ſūt: iudicij tempus reſtat qd omnes ge
neraliter ſuſtinemus. Sed ante oportet credere ne
ſibi poſſit impios vitio predicta damnare.

Explicit expoſitio in pſalmum. 82m.

¶ In finẽ pro torcularibus filijs chore pſalmus. LXXXIII.

Quam dilecta tabernacula tua dñe virtutũ: ↄcupiſcit ⁊ deficit aĩa mea in atrio dñi. Cor meũ ⁊ caro mea: exultauerũt in deũ viuum. Eteni paſſer inuenit ſibi domũ ⁊ turtur nidũ: vbi ponat pullos ſuos. Altaria tua dñe virtutum: rex meus ⁊ deus meus. Beati qui habitant in domo tua dñe: in ſecula ſeculoꝝ laudabũt te. Beatus vir cuius eſt auxiliũ abs te: aſcẽſiões in corde ſuo diſpoſuit in valle lachrymarũ in loco quem poſuit. Etenim benedictionem dabit legiſlator: ibunt de virtute in virtutẽ videbit deus deoꝝ in ſion. Domine deus virtutũ exaudi orationẽ meã: auribus pcipe de⁹ iacob. Protector noſter aſpice de⁹: ⁊ reſpice in faciẽ Chriſti tui. Quia melior eſt dies vna in atrijs tuis: ſup millia. Elegi abiectus eſſe in domo dei mei: magis ꝙ habitare in tabernaclis peccatoꝝ. Quia miſericordiã ⁊ veritatẽ diligit deus: gratiã ⁊ gloriam dabit dñs. Non priuabit bonis eos qui ambulant in innocẽtia domine virtutum: beatus homo qui ſperat in te.

Quid ſignificat in finẽ: frequẽter expoſitũ eſt. Et cũ ſupiorib⁹ titulis: pro torcularib⁹: dixerim⁹ ad eccleſiã ptinere: ↄgruit nũ diligẽter iſpicẽ cur eccl'ia viſa eſt tale nomẽ accipere. Uua pendẽs atqꝫ intacta coline bacca in arbore cõſtituta: ſuauiſſimi ſaporis ſui nõ indicãt dignitatẽ: ſed cum ad torcular vtraqꝫ puenerint: nimioqꝫ pondere cõpreſſa detumuerint: tunc fructus dulciſſimi liquoris emanant: qui in follib⁹ ſuis recõditi nõ patebant. Sic eccleſia dei: cum afflictionib⁹ pſecutionibuſqꝫ ↄterit̃: declarant̃ merita ſanctoꝝ: que quietis temporib⁹ cognita nõ fuerunt. Iſti⁹ ergo torcularis pſſura ſanctificat: cõtritio melioratur: cui⁹ labor celeſtis fruct⁹ eſt: ⁊ pena pſens requies ſempiterna. Nec illud vacat: qđ in octauo ⁊ in octogeſimo: ⁊ hic tñ pro torcularibus poſitũ eſt. Significat eñ ad ſanctã trinitatẽ hoc myſteriũ eccleſie ptinere: qđ in trini numeri repetitione ſacratum eſt. Chore vero caluũ interpretari ſupra iam dictũ eſt.

INTER Cui⁹ nois interpretatio denuntiat caluarie locũ: vbi Chriſtũ dñm ↄſtat eſſe crucifixũ. Et ideo filij chore: chriſtiani modis oĩb⁹ indicant̃: ex quoꝝ pſona pſalmus iſte cantat̃. Et intende qđ de pcioſiſſima charitate dñi: pſalmus iſte ſecũdus eſt: que nos ſupra oĩa gratie diuine conſociat. Diuiſio.

Filioꝝ chore quos per ſignificationẽ caluarie ad Chriſtũ dñm diximus ptinere: vna introducit̃ perſona generalis: que in pma fronte pſalmi ineſtimabile ſibi deſideriũ demõſtrat eccleſie. Scđo modo: beatũ eſſe pfitet̃ cui dñs pſtat auxiliũ: eũqꝫ ad confeſſionis facit gratiam peruenire. Tertio: multo preſtantius dicit eſſe in domo domini abiectum habitare: ꝙ peccatorum tabernacula cũ quibuſlibet mũdanis honoribus introire. Expoſitio.

Quã ĩamabilia ſũt tabernacula tua dñe virtutũ. ⟦Filii⁹ chore ſpirituali fecũditate regenerat⁹: ⁊ torcularib⁹ eccl'ie cõpetẽter expſſus: ad futurã Hieruſalẽ deſiderat puenire: in qua iã nulla ſint pondera tribulationũ: ſed beatitudine ſecura iperturbata felicitate potiat̃. Dicẽdo: Quã: magnitudinẽ rei exprimere nõ potuit: ſed dedit hoc infinitiſſime ſentiendũ. Quis eñi poſſit cõprehendẽ quo ambitu: aut afflict⁹ requiẽ: aut eternitatẽ ↄditio mortalitatis expoſcat? Nã qđ dicit: Dñe virtutũ: neſcio ꝙ ibi magnã ſenſit leſſe potẽtiã: vt ꝙuis tale mun⁹ nõ potuiſſet vbis exponere: aliqđ tñ ibi bonũ igens eſſe mõſtraret. Que figura dicit̃ Emphaſis: que plus in itellectu relinqt vtiqꝫ ꝙ dicat̃. ⟦Cõcupiſcit ⁊ deficit aĩa mea in atria dñi. Cor meũ ⁊ caro mea exultauerũt in deũ viuũ.⟧ Quicquid ↄtra humanas vires aſſumitur: defectus ibi pro rerum magnitudine reperit̃. In illud enim neceſſe eſt deficiat: quo mens directa ad preſens nõ põt puenire. Cogitabat quippe vir iſte ſanctiſſimus dñi virtutes ⁊ pmia: beatitudines illas celeſtes ⁊ gaudia Hieruſalẽ ex mortalib⁹ ppl'is imortaliter letãtẽ: ⁊ neceſſe erat vt in ſuis gaudijs ſenſus ipſe ſuccũberet: qui ad rẽ deſideratã eueſtigio nõ poterat puenire. Sed ꝙ robuſt⁹ ſit iſte defectus: ꝙ fortiſſima laſſitudo: conſequẽter exponit dicẽdo: Cor meum ⁊ caro mea exultauerũt in deũ viuũ. Quãuis eñi vtraqꝫ ptinere videant̃ ad carnẽ: cor tñ ad itelligentiã referri poſſe nõ dubiũ eſt. Nã cui⁹ ſapiẽtiã pferre volum⁹: ei⁹ cor ſine dubitatione laudam⁹. Utraqꝫ eñi quib⁹ ↄſtat humanitas: id eſt: corp⁹ ⁊ aĩa: in celeſtem dicit erupiſſe letitiã. Sed aduertẽdum eſt: vir iſte quãta fuerit ſanctitate pclar⁹: vt nõ ſolũ ei⁹ aĩa: verũ etiã caro que plus puaricationis vitio pbat̃ obnoxia: in exultationẽ dñi felici ſorte pruper it: preuidẽs bona futuri ſeculi: que ei⁹ ſe credebat largitatib⁹ adipiſci.

⟦Eteni paſſer inuenit ſibi domũ: ⁊ turtur nidũ ĩ ſibi vbi ponat pullos ſuos.⟧ Cũ ſuperi⁹ aĩam corpuſqꝫ dixerit in dñi exultatione gaudẽ: hic auiũ iſta duo genera ad quãdã ſimilitudinẽ cõmendãdã poſuiſſe dinoſcit̃. Paſſer eſt nimia velocitate celerrim⁹: qui in ſyluis habitare nõ patit̃: ſed domũ ſibi in parietum foraminib⁹ deſiderãter exqrit: quã dum inuenerit nimio gaudio let⁹ exultat: qꝛ ſe diuerſarũ aduerſitatũ vlteri⁹ patere nõ credit iſidijs. Sic aĩa iocundat̃: dũ in celoꝝ regna mãſionẽ ſuã ſenſerit eſſe pparatam. Turtur vero abſtinẽtie moderatione caſtiſſimus eſt: qui vna tñ copulatione ↄtent⁹: filijs ſuis nidũ edificare cognoſcit̃. Qui nõ vt paſſer pparatã domum reperit: ſed nouã ſibi de qbuſdam particulis fabricare ↄtẽdit. Huic caro noſtra nõ irrite cõparat̃: que operas ſuas in dñi gaudet poſuiſſe mandato. Per hanc eñi euenit: vt ieiunioꝝ ſacrificia ſuauiter offerantur: vt cibũ pauperib⁹ dem⁹: ⁊ ſepeliam⁹ defunctos: egrotis ſeruiam⁹: poſitos in carcere viſitemus: ⁊ cetera pietatis officia que corporalib⁹ noſcunt̃ miniſterijs explicari. Alij: turturẽ ſancte applicauerũt eccleſie: qm pter Chriſti dñi alteri⁹ neſcit hẽre ↄſortiũ. ⟦Altaria tua dñe virtutũ: rex me⁹ ⁊ de⁹ meus.⟧ Uerſus hic ad ſupiora reſpondet. Ait enim: Altaria tua dñe virtutũ: vbi iungẽdũ eſt qđ in pmo vſu pſalmi dictũ eſt. Quã amabilia ſunt. Que figura dicitur Apochimu: id eſt:

At. ad eam

SCHE

At. nõ habet

SCHE

id eſt:a cōmuni: quādo dicta ſuperius ad īferiora re/
ſpōdēt. Sed qm̄ anteriꝰ dixerat:domū paſſeris ⁊ tur
turis nidū : qd in eis intelligere debuiſſemus oſdit.
In his eni altarībꝰ quaſi in domū gratiſſimā fidelis
anima fritinnit:in his altaribus carnis opera que tn̄
ſunt ſancta reponunt̄. In illo altari ſpes firmiſſima
collocat̄:in quo beatoꝝ anime velut in quodaꝫ pen/
nī pradio cōiuuye celeſtibꝰ epulant̄:vbi ſatietas ma
gis īcitat:nec beata eſuries aliquādo diſcedit. Addi/
ETY dit etiā: Rex meus ⁊ deꝰ meus. Rex a regēdo dicit̄.
Deus videlicet a creādo : ꝗnis ⁊ timorē tale nomen
Al. ſecula ſe culorum. indicare mōſtret. Beati qui habitant in domo tua
dñe:in ſeculum ſeculi laudabūt te. Quid muneris
ꝯferāt altaria illa ꝑdixit. Nā ſi beatꝰ hic habeat̄:cui
ad tēpus oia ſecūda ꝓcedunt:nec aliqua aduerſitate
cōcutit̄: qd de illa beatitudine ſentiamus:cui nec in
q̄litate nec in perennitate qcq̄ ſimile repit̄: Sed qꝛ
humanis vbis hoc bonū nō pōt explicari:tn̄ vn̄ ꝓue
niat nō tacet̄. Dicit enī: Laudabūt te. Inde eſt quip
pe illa btitudo mirabilis : quā vt eternā intelligeres
ſubiecit: In ſeculuꝫ ſeculi. Sed qualis rogo illius ſe/
culi vētura letitia eſt:vbi dabitur copioſe gaudere:⁊
Al. non hēt Al. aſcēſiōes nūq̄ ab ea poſſe diſcedē: Beatꝰ vir cuiꝰ eſt auxiliū
Al. ſuo ab ſe te dñe: aſcēſus in corde eius. Decurſa ꝯtēpla
tione felicitatis future:venit ad ſcdm modū vbi dei
famulū etiā hic oſtēdit beatū:ne putarent̄ fidelibꝰ
ꝑmia vel hic in totuꝫ fuiſſe ſubtracta. Dicēdo enim:
Auxiliuꝫ ab ſe te dñe : ꝑdidit hic labores colluctatio/
neſq̄ difficiles. Adiecit: Aſcēſus in corde eiꝰ. Utiq̄
illi btō cui eſt auxiliū a dño:aſcenſus eſt in corde:ga
ſemꝑ ꝓficit:ſemꝑ aſcēdit:⁊ quātū dñs ꝓſtat auxiliū:
DOC tāto altiꝰ eleuat̄ ad celū. Tale eſt enī:verbi cauſa:qđ
dicimus:cū vicerit quis auxilio dñi libidinē: aſcēdit
pmū gradū. Cū dominatus fuerit ſupbie:ſalit alte/
ruꝫ. Dū ſupauerit auaritiā:ſubit tertiū. Et tot gradi/
bus euehit̄:quot vitijs fuerit abſolutꝰ. Sic per quin
DEF tam ſpēm definitionis que grece Cata antilepſin:lati
ne ad verbū dicit̄:beatificata definitio eſt. Cōplecti/
Al. valle Al. loco Al. legiſla/ tor tur eniꝫ qd ſit beatꝰ:cui eſt auxiliū ab ſe te dñe. Diſ/
poſuit ī ꝯualle lachrymaꝝ in locū quē diſpoſuit.
Eteni benedictionē dabit qui legē dedit. Conuallis
lachrymarū:penitētie humilitas eſt. De qua tātū qs
ad ſupiora ꝯſcendit:quātū in illa ſatiſfactione deſcē/
derit. Sed ne forſitan quereres vbi aſcēderet̄:ſubiū
xit: In locū quē diſpoſuit. Locus vtiq̄ ille diſpoſitꝰ:
regnū dñi ſignificat futurū:quē ꝯtingere felici ſorte
merebimur:ſi ad eū ꝑuenire diſpoſitis a dño regulis
appetamus. Ipſe eni diſpoſuit gradus qui ordinauit
⁊ locū:qui vult accipe ꝑmiuꝫ audiat qd iubet̄. Seq/
tur: Eteni benedictionē dabit qui legeꝫ dedit. Cū ꝓ/
phetie tēpus eſſet ſub lege dñi conſtitutū: nec adhuc
veniſſet gratie donū: eundē dicit benedictionē datu
rū:id eſt gratiā ſuā qui legis dedit ante iuſtitiā: do/
cens dñm chrīm vtriuſq̄ teſtamēti euidenter aucto/
Al. ibunt rē:cū dicit: Bñdictionē dabit qui legē dedit. Am
bulabūt de virtute in virtutē:videbit̄ deus deoꝝ in
ſion. Uirtus pmā erat in lege:nūc eſt virtus in gra
tia. Sed iocundior que redimit: q̄ illa que iudicat.
Preſtat ipſe qui vtrūq̄ dedit: vt qm̄ bona per legeꝫ
peccatores ſuſcipe nō merentur:abſolutioneꝫ nobis
per gratiā cōferre dignet̄. Intelligat tn̄ chriſtianꝰ de
virtute in virtutē ſibimet ambulādū:ne ſe remittat
ad ociū. Sequit̄: Uidebit̄ deus deorꝫ in ſion. Ecce
duas illas vtutes in vnā dicit chriſti cōuenire perſo/
nam. Ipſe eni viſus eſt hieroſolymis in ſion monte:
qui legem dedit ⁊ gratiā. Deum vo deoꝝ quēadmo/
dū debeamus aduertere: ꝓxime in octogeſimoꝑmo
pſalmo iam dictū eſt:qꝛ ⁊ ſanctos viros ſcriptura di/
uina deos appellare non deſinit. Sic eni dicit̄: Deus
deorum:quēadmodū:rex regū:ſanctus ſanctoꝝ:dñs
dñantium. Uidebit̄ dixit:nō intelligit̄:qꝛ illud erat
omniuꝫ:iſtud vo paucoꝝ. Dñe deus virtutū exaudi
precē meā:auribꝰ percipe deus Iacob. Ut reuera Al. orationē
vnū deū intelligeres illarū eſſe virtutū quas ſupius
dixit: Ambulabūt de vtute in virtutē: exclamās ipſe
quoq̄ ꝓfeſſus eſt: Dñe deus virtutū. Et quis eſt iſte
deꝰ virtutū: Deꝰ Iacob:id eſt:dñs chriſtꝰ:qui inimi/
coꝝ ſuoꝝ clemētiſſimus ſupplātator agnoſcit̄:quan/
do eoꝝ prauas nequitias ad virtutum ſemitas facit
peruenire directas. Siue illud mauult intelligi:vt ſi
cut Iacob fecit iſrael vocari: qꝛ viderat deū:⁊ iſtum
quoq̄ fideliſſimū qui hic loquit̄ faceret maieſtatis
ſue eternā gloriā contueri. Protector noſter aſpice
deus:⁊ reſpice in faciē chriſti tui. Uenit ad tertium
modū:vbi deprecat̄ inoteſcere mundo dñm ſaluato
reꝫ. Hoc nō tā q̄ dubitās vir ſanctiſſimus optat:ſed
poſtulat cito fieri que nouerat eſſe vētura. Et qꝛ per
redēptorē noſtrū mundū ſciebat eſſe ſaluāduꝫ:petit
vt ſic aſpiciat genus humanū:quatenus in faciē chri/
ſti ſui reſpiciat pater:nō q̄ ille aliquādo eū nō reſpi/
cit: ſed vt pſentia incarnationis gentibus illū innote
ſcere faceret:qui eis facie ꝓbat̄ incognitꝰ. Hec figu/ SCHE
ra dicit̄ Hypallage:latine ꝑmutatio : quotiens dicit̄ IDI
reſpici magis ille qui reſpicit:vel his ſimilia : que in
ſcripturis diuinis frequēter adhibentur: vt eſt illud:
Dñs de celo ꝓſpexit ſup filios hominū: vt videat ſi
eſt intelligens aut requirens deū. Ut videat eni dixit:
id eſt:videre faciat. Simile eſt ⁊ illud: Intellige cla/
morē meū:non qđ ille deprecatꝰ intelligat:qui nouit
oia ſicuti ſunt : ſed itelligi faciat ab his qui ignorare
noſcunt̄. Quia melior eſt dies vna in atrijs tuis:ſu/
per millia. Elegi abiectꝰ eſſe in domo dei :magis q̄ Al. mei
habitare in tabernaculis peccatorū. Ipſa ſunt atria
dñi:in qbus ſupiꝰ ꝯcupiſſe ſe ⁊ defeciſſe teſtatꝰ eſt:in
qbꝰ vna dies iuſte deſiderat̄:qa ſemꝑ eterna eſt:que
ſolis aduētu nō orit̄:nec eius finit̄ occaſu:quā nō ſe/
quit̄ craſtina:nec ꝓcedit heſterna:ſed imutabilis ma
nēs ꝯſtat vnitate perpetua. Sup millia:mūdū iſtuꝫ
ſignificat:vbi millia dieꝝ ſuſtinēt finē: ⁊ ab vno illo
vincit̄: quicqd in iſtoꝝ multiplicationibꝰ aggregat̄.
Merito ergo talibꝰ deſiderijs querit̄:cui nihil ſimi/
le repit̄. Hec figura dicit̄ Pariſon:id eſt:equatio ſen SCHE
tentie: quādo due res e diuerſo ponunt̄:ſꝫ vna magis
eligit̄:ſicut ⁊ hic ⁊ ſupius fecit:⁊ inferiꝰ ipſe facturus
eſt. Sequit̄: Elegi abiectꝰ eſſe in domo dei:magis q̄
habitare in tabernaculis pctōꝝ. Uir ſapiēs nō iudi
cabat ad carnis oculū: ſed ad ipſiꝰ veritatis aſpectū:
vt eſſet abiectus in domo dñica: q̄ in gloria ſeculi vi/
uere criminoſe. Abiectio illa pulchra : O ſublimitas
iſta fediſſima. Ipſa eſt ſcilꝫ que ſuperiꝰ dicit̄ :conual/
lis lachrymarū:palatijs oibus ſine dubitatione ſupe
rior:vbi ⁊ ſi ad tēpus plāgit̄:inde tn̄ ſine fine gaude/
tur. Abiectꝰ eni dixit:qui humana eſtimatione habe
tur extremus. Sed apud deū ille magis honorabilis
iudicat̄:qui ꝓpter nomen ipſiꝰ inter homines videt̄
eſſe deſpectꝰ. Qm̄ miſericordiaꝫ ⁊ veritatē diligit Al. Quia
dñs deus:grām ⁊ gloriaꝫ dabit dñs. Cauſa reddit̄ Al. non hēt
quare domus dñi plus debeat diligi q̄ tabernacula
pctōꝝ. In eccleſia eniꝫ ipſius pmū miſericordia eſt:
q̄ de peccatoribꝰ efficit iuſtos:⁊ veritatē illis pmiſſi

1. Timoth. 1. p̄mū non negauit: ſicut dicit aplus: Qui p̄us fui blaſphem⁹ ac pſecutor ⁊ iniurioſus: ſꝫ miſericordiā ꝯſecutus ſum. Et paulopoſt: Bonū certamē certaui: cur
2. Timot. 4. ſum ꝯſūmaui: fidē ſuaui: ſupeſt mihi corona iuſtitie quam reddet mihi dn̄s in illo die iuſtus iudex. Ecce vtrūq; complexus eſt: ⁊ miſericordiā dn̄i ⁊ veritatē. Subiūgit ēt: Gratiā ⁊ gloriā dabit dn̄s. Ne ſolā gratiā in hoc ſeculo ſanctis putares eſſe collatā. Sequitur: Et gloriā dabit dn̄s. Hic enī p̄mo pſtat grām: vt peccator ꝯuertat ad vitā: in futuro dabit gliā: vt diuino munere iuſtificati angeloꝝ mereant eſſe cōſortes.
ETY Grā enī dicit gratis data: ſicut ait aplus. Si aūt grā nō ex opib⁹: alioquin grā iam nō eſt grā. Ipſa eſt quippe dn̄i chriſti grā: qui nos preparat: adiuuat: corroborat ⁊ coronat. ⟦Nō puabit bonis:
Al. eos qui ambulant. ambulātes in innocentia.⟧ Maloꝝ tn̄ pena eſt a munere diuinitatis arcer. Innocētiā vo plenā dei cōſtat eſſe muneribus: ſꝫ hec inocētia ſui debet vocabuli fine cognoſci. Ipſe eſt enī innocēs: qui nulli nocet. Talis ergo nō pōt puari munerib⁹ dei: qui iā hic dona beate conuerſationis accepit. Innocens aūt eſt qui hic diſponit in ꝯualle lachrymarū: qui elegit abiectus eſſe in domo dei: magis q̄ habitare in tabernaculis peccatoꝝ: ⁊
Al. nō habet his ſimilia que ſupi⁹ dixit. ⟦Dn̄e deus virtutū: beatus homo qui ſpat in te.⟧ Tot bona explicare nō potuit: que ſanctus ſuus alius ſentiebat. Et iō ſub admiratione legēdū eſt: Dn̄e deus virtutū: qui tāta facis: quāta homines referre nō pnt. Ad poſtremū intulit aliquid aliud q̄ pmiſit: Beatus homo qui ſperat in
SCHE te. Quod ſchema dicit Paraproſdocia: latine inopinatus exitus: hoc eſt: cū aliud ꝓponit ⁊ aliud ſubiungit.
DOC Intelligamus ergo quātū poſſumus ſenſuꝫ diuinū: q̄ multiplici decore relucea t: vt illud qd̄ multis verbis explicare nō poterat: in paucitate ꝯcluderet. Beatus eſt enim qui ſpem ſuā in eterna felicitate poſuerit. Beatus cuius bona non occidunt. Sed poſtremum perfecte beatus eſt: cuius ſpes in domino iugiter perſeuerat.

Concluſio.

Mirabilis pſalmus: ⁊ omni mūdana ſuauitate iocundior: qui ſic nobis eccleſie torcularia fecit vino dulceſcere: vt optabilius habeamus tali faſce deprimi: q̄ hui⁹ felicitatib⁹ ſubleuari. Vn̄ iā merito dicim⁹: Concupiſcit ⁊ deficit aīa mea in atria dn̄i. Sꝫ ſanctā petimus trinitateꝫ: vt quēadmodū ſenſus nr̄os dulcedo pſentis lectiōis afficit: ita iugiter in nobis maneat qd̄ ipſe miſerat⁹ infudit.

Explicit expoſitio in pſalmum. 83ᵘᵐ.

In finem filijs Chore ps. LXXXIIII.

Benedixiſti dn̄e terrā tuā: auertiſti captiuitatē Jacob. Remiſiſti iniquitatē plebis tue: operuiſti omnia pctā eoꝝ. Mitigaſti oēm irā tuā: auertiſti ab ira indignationis tue. Cōuerte nos deus ſalutaris noſter: ⁊ auerte irā tuā a nobis. Nunqd in eternuꝫ iraſceris nobis: aut extēdes irā tuā a gn̄atione in gn̄ationē? Deus tu ꝯuerſus viuificabis nos: ⁊ plebs tua letabit in te. Oſtēde nobis dn̄e miſericordiam tuā: ⁊ ſalutare tuū da nobis. Audiā qd̄ loquatur in me dn̄s deus: qm̄ loquet pacē in plebem ſuā. Et ſup ſanctos ſuos: ⁊ in eos qui ꝯuertunt ad cor. Veruntn̄ ꝓpe timentes euꝫ ſalutare ipſi⁹: vt inhabitet gloria in terra noſtra. Miſericordia ⁊ veritas obuiauerūt ſibi: iuſtitia ⁊ pax oſculate ſunt. Veritas de terra orta eſt: ⁊ iuſtitia de celo pſpexit. Etenim dn̄s dabit benignitateꝫ: ⁊ terra noſtra dabit fructū ſuū. Juſtitia ante euꝫ ambulabit: ⁊ ponet in via greſſus ſuos.

In finem: dn̄m ſaluatorē ſignificare conſtat in titulis: ſicut dicit aplus: Finis enī
Ro. 10. legis chriſtus ad iuſtitiā omni credenti. Filijs chore pſalm⁹. Quid ſignificet chore: ſepe iam diximus. Hoc tamen in ſumma cōmonere ſufficiat: hūc pſalmū de filiis dici: qui iam domino ſaluatori ſincera mente crediderunt: de cuius primo aduentu preſens pſalmus tertius approbatur.

Diuiſio.

In prima parte pſalmi: propheta domino breuiter gratias agit: qm̄ de illa antiquitate iudaice natiōis puenit populus ad culturā dn̄i ſaluatoris. Secūda parte: refert quēadmodū irā ſuā dn̄s in populo iudeorum mitigare dignatus eſt: expetēs aduentuꝫ chriſti in quo humana cecitas euidentiſſimū lumē credulitatis accepit. Tertia pte: ad ſeipſum verba ꝯuertit: ⁊ prophetie ſpiritu incarnati verbi predicat euidēter aduentum.

Expoſitio.

Benedixiſti dn̄e terrā tuā: auertiſti captiuitatē Jacob. ⟧ Preuidēs pſalmiſta futura miracula: tāq̄ de preterito letus exultat aduētu dn̄i bn̄dictā terraꝫ eſſe pnunciādū eſt: carnē vtiq; quā ipſe eſt dignatus aſſumē. Per Jacob enī patriarchā frequēter diximus ſignificare ppl̄m fidelē: qui liberatus eſt a captiuitate diaboli: quādo meruit dn̄i miſeratione ſaluari. Dicēdo: Auertiſti captiuitatē: oſtēdit eā pro humanis qdē iniqtatib⁹ fuiſſe creſſatā: ſed diuina miſeratiōe ſubmotam. ⟦Remiſiſti iniquitatē plebis tue: operuiſti oīa peccata eoꝝ.⟧ Remittere: eſt debitum relaxare: nō cauſe alicui⁹ interuētu: ſꝫ pietatis intuitu. Sic dn̄s remiſit culpā: dū reos puenire fecit ad veniā. Hoc eſt qd̄ ſuperi⁹ dixit: Auertiſti captiuitatem Jacob. Captiuitas enī pctī fuit: quādo mūdus idolis ſeruiebat obnoxius: ſed veniēte dn̄o ſaluatore tecta eſſe: id eſt: obliterata nō dubiū eſt: cui⁹ aduentu ⁊ libertas nr̄a caput extulit: ⁊ ſupbia diaboli confracta ſuccubuit. Sequit: Operuiſti oīa pctā eoꝝ. Propitiatio dn̄i ſic euidēter agnoſcitur: quādo peccata noſtra coopta eſſe mōſtrant. Illoꝝ enī abominatio noſtra abſolutio eſt: ⁊ tūc ſecuri reddimur quādo illa ad iudiciū nō vocant. Hoc humano generi ꝯſtat eē collatū: cū ſaluatoris dn̄s dignat⁹ eſt aduenire. Et intende
SCHE q̄ per hos duos v̄ſus figura ſit Homoeoteleuton: qn̄ ſimilib⁹ litteris dictiōes plurime terminant. Dixit enī: Bn̄dixiſti: auertiſti: remiſiſti: operuiſti. ⟦Mitigaſti oēm irā tuam: auertiſti ab ira indignationis tue.⟧ Interiecto diapſalmate: venit ad ſecūdā partē referēs quēadmodū irā ſuā dn̄s mitigare dignatus eſt: ⁊ ſalus ꝑueniret qb⁹ deſpatio p factoꝝ ſuoꝝ qualitatibus imminebat: ſicut in euāgelio ipſe teſtat: Nō ſum
Math. 15. miſſus niſi ad oues que perierunt domus iſrael. Sed

inſpice que mēſura ſit poſitū: Mitigaſti. Proſequi-
tur iterū culpas quas in dn̄m ſaluatorē iudeorū ne-
fanda ꝓteruia ſtudio ꝑuerſitatis exercuit. Ab ira au
tē idignatiōis ſue: ſubaudiēdū eſt: qm̄ iudeoꝝ auer
tit interitū: dū ad egrotos medicus ad peſtiletis ple
nos auctor ſalutis aduenit. Qd̄ nō ſolū ad vnā gen-
tem: ſꝫ ad bn̄ficiū totius orbis aptādū eſt. Cōuerte
nos de⁹ ſalutaris noſter: ⁊ auerte irā tuā a nobis. Cū
ſupi⁹ dixerit: Operuiſti oīa peccata eoꝝ: mō quaſi no-
uiter petit: Auerte irā tuā a nobis. Sed vtraq̄ cōue
niunt ſi ꝯſideremus tēpora peccatoꝝ. Pro illis itaq̄
iniqtatibus que ante fecerat ꝓplus iudeoꝝ: pri⁹ grās
egit: qm̄ aduētu dn̄i oīa ꝓbant̄ eſſe mitigata. Hic au
tem ꝓ futuris culpis iterū rogat: qꝛ eos in paſſione
dn̄i crudelia ſcelera ꝓuidebat iteꝝ eſſe facturos. De-
niq̄ hoc dicit: Cōuerte: vt de pſecutorib⁹ defenſores
fiant: de blaſphemis ꝑdicatores: de ꝯtradictorib⁹ di-
ſcipuli. Dicēdo aūt: Nos: ꝑſonā populi de q̄b⁹ loquit̄
ſumit. Simili mō accipiēdū eſt: Auerte irā tuā a no
bis: ne gentē iudaicā debita poſſit pena percellere.

Al. Nunquid Al. iraſceris Al. extēdes Al. gn̄one in gn̄onē.

Nō in eternū iraſceris nobis: neq̄ extēdas irā
tuā a ꝓgenie in ꝓgeniē. Sciebat dn̄i patiētiā ipſa
hominū ſuſtinere pctā: ⁊ ideo rogat vt nō eos eterna
dānatione ꝑcellat: ſed inuiſādo demulceat: ſuſtinen-
do lucret̄: cōmonēdo corrigat: qd̄ illū facturū eſſe
noſcebat. Perſcrutandū eſt aūt q̄ duas ꝓgenies po-
ſuit. Prima eſt eni: vt q̄buſdā placet: ab adā vſq̄ ad
chrm̄. Scd̄a que per grām baptiſmatis: vſq̄ ad finē
ſeculi pacta ꝯcludit̄. Petit ergo: vt qꝛ priori gn̄ationi
ꝓ ꝓtinacie ſue qualitate iuſte iratus eſt dn̄s: ne ſecun
de gn̄ationi idē velit iraſci: que ⁊ ſi a pctō imunis eē
nō pōt: tn̄ per grām baptiſmatis ⁊ ſatiſfactionē ꝯfeſ-
ſionis: culparū ſuarū ſordib⁹ deſiderat expiari. De⁹

Al. conuerſus

tu ꝯuertēs viuificabis nos: ⁊ plebs tua letabit̄ i te.
Mirabili dn̄m pietate deprecat̄: ꝓbans qꝛ ꝯuerſio-
nē nr̄am de meritis nō hēmus: ſꝫ ei⁹ munere ꝓue-
nit: quādo ꝓ ſe aliqd anim⁹ ſalutariter ꝯcupiſcit. Di-
cit enim: De⁹ tu ꝯuertēs viuificabis nos: id eſt: qꝛ tu
ꝑmittis ꝯuerſionis votū vt ad vite ꝑuenire poſſim⁹
introitū. Qd̄ cū donaueris: tūc illa plebs ꝓſpe letabit̄
in te: que infeliciter gaudebat in ſe. Hoc eni ꝓuenit
conuerſis quādo ſuſcipe ceperint bn̄ficia ſaluatoris.
Oſtēde nobis dn̄e miſericordiā tuā: ⁊ ſalutare tuū
da nobis. Sciebat q̄dē dn̄m eſſe vētuꝝ: ſꝫ rogat vt
hec bn̄ficia: nō tn̄ oculis carnalib⁹ videat: ſicut cete-
ri nō credentes: ſꝫ puriſſimo cordis intueat̄ aſpectu.
Miſericordia eni pr̄is ſaluator eſt dn̄s: quē ſibi illu-
minatiōe vere fidei cohors beā poſcebat oſtēdi: nō tn̄
carnis velamine coopertū: ſꝫ potētie ſue claritate ꝯſpi
cuū. Nā idē cū de ipſo diceret: addidit: Da nobis: id
eſt: ꝯcede ſalutare tuū: quaſi amplectendū: quaſi poſ
ſidēdū: q̄ſi munere eterne glorie ꝑfruēdū. Perfidis
eni tn̄ apparuit: nō etiā datus. Da ergo dicit: vt cum
in mēte noſtra celeſti dono recipit̄: nullis tentationi
bus auferat̄. Audiā qd̄ loquat̄ in me dn̄s de⁹: qm̄ lo
quet̄ pacē in plebē ſuā. Et ſup ſanctos ſuos. Uenit
ad tertiā partē: in qua pulcherrimo ſchemate ꝑedi
cat dn̄i ſaluatoris aduentū. Nā poſtq̄ deꝑcat⁹ eſt vt
ei dn̄s appereret: q̄ſi petitiōis ſue cōpos ſubita illumi-
natione cōpletus dicit: Audiā: id eſt: nō mihi loquen
IDI do officiū: qui iā ſentio me accepiſſe qd̄ credā. Qd̄ ge
nus locutionis ſcripture diuine ꝓpriū eſſe cognoſci-
mus: quando nihil tale vt arbitror in libris ſeculari-
bus inuenit̄. Uides ꝓphetie potētiā hoc dicto fuiſſe
reuelatā. Intus eni loquit̄ dn̄s: id eſt: ſpūs ſanctus: vt

pſalm iſta foris fari poſſe videat̄: intrinſec⁹ audit vt
extrinſecus audiat̄. Dicit tacitus propheta: qd̄ verbe
rato aere ꝓplus poſſit audire. Sequit̄: Qm̄ loquetur
pacē in plebē ſuā: ⁊ ſuper ſanctos ſuos. Pax dei chri
ſtus eſt dn̄s: quā locuturū dicit ſpiritū ſanctū: qm̄ eſt
de eius incarnatiōe dicturus. Plebi dixit: ſꝫ ſue: nō
indeuote: id eſt: ſanctis qui deo dn̄o ꝓbabili ꝯuerſa-
tione placuerūt. His eni pax eſt dn̄s chrs: infidelib⁹
aūt ſcādaluꝫ ⁊ ſtultitia: qui bellū in ſacrilega mente
patiunt̄: qꝛ pacis auctorē rectis ſemitis nō ſequunt̄.
Sed hūc verſū paulo diligēti⁹ ꝑſcrutemur: qm̄ ſce-
leſtas mētes veritatis ipſi⁹ atteſtatiōe ꝯuincit. Hinc
eniꝫ euidēter expꝛeſſuꝫ eſt: qd̄ ſit ſpūs ſcūs: id eſt: dn̄s
de⁹. Ubi ſunt qui dicūt ſpm̄ ſanctū prē ⁊ filio eē mi-
norē: ⁊ ita eē ſubiectū vt putet̄ volūtatis ſue iudiciū
nō hēre? Audiamus ſpm̄ ſanctū: qui in propheta ſuo
ſpōte loquebat̄: dn̄m eſſe deū. Nā ⁊ in actib⁹ aploꝝ Act. 5.
de ipſo apte legit̄: deū eſſe ſpm̄ ſanctū: dicēte Petro:
Anania cur tētauit ſathanas cor tuū mētiri te ſpūi
ſancto? Et poſt paulū oſtēdere volēs qui ſit ſpūs ſan
ctus dicit: Nō es mētitus hominib⁹ ſꝫ deo. Nā idē
Petr⁹ in epl̄a ſua dicit: Spū ſancto miſſo de celis in 1. Pet. 1.
quē ꝯcupiſcunt angeli ꝓſpicē. Qui ſe equalis nō eēt:
nō in baptiſmo in noīe deitatis: prī ⁊ filio reuerētiſſi
mo honore coequaret̄: ſicut ab ipſa veritate ꝓlatum
eſt: Ite baptiſate oēs gētes in noīe prīs ⁊ filij ⁊ ſpūs Math. 28.
ſancti. Qd̄ ſolū teſtimoniū debet humano gn̄i valde
ſufficere: qꝛ vbi vnū nomen deitatis dicit̄: ibi aut na
ture aut potētie diuerſitas nō habet̄. Et in eos qui
ꝯuertunt̄ ad ſpm̄. Uerūtn̄ ꝓpe timētes eū ſalutare Al. cor
ipſi⁹: vt inhabitet gloria in terra nr̄a. Qui ꝯuertunt̄
ad ipſꝫ: ſignificat penitētes: qui mūdi peſtifera liber-
tate derelicta: felicia ei⁹ eligūt ſubire ſeruitia. Nā cū
orbis vniuerſus idoloꝝ turpiſſima deuotiōe flagra
ret ſoli iudei putabantur prope timere dn̄m: qui per
moyſen lege ſuſcepta: vni deo videbantur eē deuoti.
Sꝫ iō dictū eſt: Prope timentes: qꝛ carnaliter oīa ge
rētes: diuerſis eū culpis cōtumaciter irritabāt. Non
eni timere: ſꝫ ꝓpe timere dicti ſunt: qui legē ipſi⁹ car-
naliter nō ſpūaliter accepunt. Ut aūt hoc de ipſis di Eph. 2.
ctū itelligamꝰ ſic ⁊ aplūs ait: Et veniēs euāgeliſauit pa-
cem vobis qui eratis longe: ⁊ pacē his qui ꝓpe. Sed
quāuis tales fuiſſent: tn̄ dn̄s ſaluator de ipſoꝝ elegit
carnalr gēte ꝓcreari. Inde eni vgo Maria que pepe
rit chrm̄: Ibi ꝯuerſatus eſt dn̄s: ibi miracula que a fi
delibus ⁊ legunt̄ ⁊ credunt̄ effecta ſunt. Miſericor Al. oſculate
dia ⁊ veritas obuiauerunt ſibi: iuſtitia ⁊ pax ꝯple Al. non hēt
xe ſunt ſe. Hoc ſchema dicit̄ Somatopeia: id eſt: SCHE
corꝑis attributio: quādo reb⁹ incorporeis corpora tri
buunt̄. Naꝫ cū miſericordia ⁊ veritas: pax ⁊ iuſtitia
incorporea ſint: duabus greſſus: duab⁹ dedit amplexū:
qd̄ vtiq̄ ꝯſtat eſſe corporeū. Poſtq̄ vō dixit ex qua DCG
gēte eſſet dn̄s naſciturus: nūc que ꝑſtiterit aduētus
ſancte incarnatiōis exponit. Ipſo quippe ꝑſtāte: duo
teſtamēta in vnu⁹ ſenē copulatiōis adducta ſunt. In
nouo eni miſericordia eſt: in qua per grām liberatur
gen⁹ humanū. In veteri veritas: vbi lex ⁊ ꝓphetarū
annūciatio ꝯtinet̄: ſicut in 70.mo pſalmo iā dictū eſt.
Hec aūt duo ſibi obuiauerūt: nō ad exercendā ꝯtra-
rietatē: ſed ad grām pariſſe perfectionis implendā.
Unū quippe ꝯſtat factū: qd̄ tēporib⁹ ꝓbat̄ eſſe diui-
ſum. Et vt genus ipm̄ federis euidenter exprimeret:
hoc ipſum varia nominū iteratione geminauit: am-
plexu quodā dilectionis duas res: id eſt: iuſtitiā ⁊ pa
cē in mutuū ꝓtinus veniſſe ꝯcordiā. Qd̄ fieri ſolet

quãdo ſe hoies poſt longũ tẽpus vidẽtes: nexu brachiorum ſtudio charitatis aſtringũt. Ueritas de terra orta eſt: et iuſtitia de celo proſpexit. Ueritas de terra orta eſt: quãdo ex Maria virgine verbũ caro factũ eſt:
Joan. 14. ſicut ipſe dicit: Ego ſum via veritas et vita. Juſtitia de celo proſpexit: quãdo humano generi periclitãti: filius dei mirabili diſpẽſatione ſubuenit. Põt et aliter hic ſenſus intelligi. Ueritas de terra orif: quãdo confeſſio peccatoris offerf. Juſtitia de celo proſpicit: quando fit remiſſio peccatorũ: qð in publicani illius oratione peruenit. Ueritas eni de terra orta eſt: quãdo ima reſpiciens cõfitendo peccatã ſua deũ rogabat. Juſtitia vero de celo proſpexit: cũ deſcẽdit iuſtificatus publicanus magis quam ille phariſeus. Etenim dñs dabit benignitatẽ: et terra nr̃a dabit fructũ ſuũ. Et iſte quoq; verſus ad penitẽtis humilitatẽ competẽter aptaf. Ipſe eni ſua benignitate donat confeſſionis affectũ: id eſt imbrẽ proſperrimuz lachrymarũ. vt caro nr̃a prius fletibus irrigata: premia poſſit afferre copioſa. Juſtitia ante eũ ambulabit: et ponet in via greſſus ſuos. Pari etiam mõ et hũc verſuz ad illos aptãdũ eẽ dicimus: qui ſupplicatiõibus prius delicta corrigunf. Juſtitia quippe ambulabit ante eos: quãdo maloꝝ ſuoruz veritate recognita: remitti ſibi humiliter petũt: qð ſceleratis auſibus perpetrarunt: et qð gaudẽtes male ligauerũt: per beneficia pie lamẽtationis abſoluũt. Tunc enim vere ponũt in via: id eſt: in chriſto: greſſus ſuos. qui ante ſemitis deteſtabilibus errauerunt.

Concluſio.

Adiuimus beate Dauid qd itus tibi locutus fuerit dñs. Pax iſta et ſup nos veniat que in tuo corde regnabat. Ecce verũ regẽ quez virtus talis regebat: tẽplum iuſtitie: palatiũ pietatis: theſaurariũ miſericordie. Jure tibi ſubiacebunt terrena: cui talis dñs imperabat. Ecce qð vltra omne imperiũ: ſupra omne poſſit eſſe preconiũ: de tuo ſemine omnipotens verbum carnem ſumpſit: per qð humanum genus ſalutare donum redemptionis accepit.

Explicit expoſitio in pſalmum. 84.

Oratio Dauid. LXXXV.

nclina dñe aurez tuã et exaudi me: qm̃ inops et pauper ſuz ego. Cuſtodi animã meam qm̃ ſanctus ſum: ſaluũ fac ſeruũ tuum deus meus ſperantẽ in te. Miſerere mei dñe qm̃ ad te clamaui tota die: letifica aiam ſerui tui qm̃ ad te dñe aiam meã leuaui. Qm̃ tu dñe ſuauis et mitis: et multe miſericordie oibus inuocãtibus te. Auribus percipe dñe orõnem meam: et intende voci deprecationis mee. In die tribulatiõis mee clamaui ad te: quia exaudiſti me. Nõ eſt ſimilis tui in diis dñe: et non eſt ſm opera tua. Omnes gentes quaſcũq; feciſti venient et adorabũt coram te dñe: et glorificabunt nomen tuũ. Qm̃ magnus es tu et faciẽs mirabilia: tu es deus ſolus. Deduc me dñe in via tua et ingrediar in veritate tua: letef cor meũ vt timeat nomen tuuz. Confitebor tibi dñe deus meus in toto corde meo: et glorificabo nomen tuum in eternum. Quia miſericordia tua magna eſt ſuper me: et eruiſti aiam meã ex inferno inferiori. Deus iniqui inſurrexerũt ſuper me: et ſynagoga potẽtiũ queſierunt aiam meã: et nõ propoſuerunt te in conſpectu ſuo. Et tu dñe deus miſerator et miſericors: patiẽs et multe miſericordie et verax. Reſpice in me et miſerere mei: da imperiũ tuũ puero tuo et ſaluũ fac filiuz ancille tue. Fac mecũ ſignum in bonuz vt videant qui oderunt me et cofundantur: qm̃ tu dñe adiuuiſti me et conſolatus es me.

Ratio: nomẽ omonymũ eſt: cuius etymologia eſt: oris ratio. Que quãdo inter humana iudicia dicif: a diſertis artificioſa nimis ſubtilitate componif: quando deo fundif: ſimplici atq; humili ſupplicatione proferf. Sed hec humilitas atq; puritas deprecationis ſancto verbo ſic cõuenit: ſi duas naturas in chriſto dño: vt mater docet eccleſia: confiteamur perfectas atq; veriſſimas: id eſt: dei et hominis. Tunc eniz veracius verboꝝ nulla cõtrarietate turbabimur: ſi ſanctis proprietatibus apta reddamus. Nã ſi vis noſſe potentiaz deitatis eius: audi euangeliũ: In principio erat verbũ: et verbũ erat apud deũ: et deus erat verbuz: hoc erat in principio apud deũ. Oĩa per ipm̃ facta ſunt: et ſine ipſo factũ eſt nihil. Et ſi vis infirmitatez hominis cognoſcere: audi Paulũ apl̃m docentẽ: In ſimilitudinẽ hominũ factus et habitu inuẽtus vt homo: humiliauit ſeipſuz factus obediẽs vſq; ad mortẽ: mortẽ aũt crucis. Et ideo qñ a parte humilitatis ſue loquif: diuinitatis fragilitas nõ patef: quia ſic humana extulit: vt nullatenus diuina minueret. Idez ergo atq; vnus dñs chriſtus oraf: quia filius patris eſt. Orat: quia filius hoĩs eſt. Inde creator: hic creatus. Inde dñs: hinc ſeruus. Hinc mortalitatis nr̃e particeps: inde mortis ipſius interemptor. Hinc eſt qð per libros diuinos: aptiſſimis locis duas operationes ſuas ſemp oſtẽdit. Qð ſi hoc deuotus lector fideli mẽte ſeruauerit: oĩa veraciter tibi conſtare poſſe cognoſcis. Illud preterea debemus agnoſcere firmoq; animo cõtinere: qð oratio quãdo a dño chriſto fundif: inſtitutio eſt ſancta fideliũ: forma bonoꝝ: ſincere humilitatis exẽplũ: cũ a ſubiectis agif: ſatiſfactio delictoꝝ: confeſſio criminũ: lauacra culparuz. Ibi magiſteriũ eſt docẽtis: hic abolitio poſtulaf erroris. Nã ſic innocens orauit: quẽadmodũ et crucẽ ſine aliqua culpa ſuſtinuit. Lazarum plorauit: vt nobis proximi oſtenderet charitatẽ. Perſecutores fugit: vt nobis audacia incõſulte temeritatis auferret. Hec eni et his ſimilia prouidẽs doctor effecit: quatenus et veritatẽ ſancte incarnatiõis oſtenderet: et futuris manicheis ceteriſq; talibus obuiaret. Dauid aũt: qð poſitũ eſt: diuz ſignificat ſaluatorẽ: ſiue ſecundum interpretationem eius (vt ſepe dictũ eſt) manufortis ac deſiderabilis habef: ſiue quia ex eius generatione deſcẽdit. Humanitate enim eius eſt filius: diuinitate dñs et creator. Qð ſi hoc gubernaculũ prudens nauta reliqueris: in aſperrimas cautes: nauim tue fidei ſine dubitatiõe conſtringes. Et nota quia hic pſalmus ſecũdus eſt: cui orationis titulo prenotaf.

Diuiſio.

Er totum pſalmũ orat dñs chriſtus. In prima ſectione dicens: que ipſi tam probanf apta ri. Secunda: pro membris ſuis quoꝝ ipſe caput

caput eſt humillius deprecatur. Tertia: ex ſua iterum
perſona reloquitur: quod ad eum ſpecialiter intelligas
pertinere. Sed hec omnia vnus atq; idē deus homo
loquitur chriſtus. Expoſitio.

M. inop. Inclina dñe aurem tuam ad me & exaudi
me: qm̄ inegenus & pauper ſum ego. Ex for
ma ſerui (ſicut prefati ſumus) chriſtus oĩ
potenti ſupplicat patri: vt eius exaudiatur
oratio. Nam qđ dicit: Inclina: oſtēdit quia
ſe ad ipſum extendere nō poterat humana conditio:
niſi ipſe ſuam maieſtatē pyiſſimus inclinaret. Aurem
enim dicit: nō iſtā corpoream: ſed auditū illum ſpiri
SCHE tualem: quo petentiū vota cognoſcit. Nam per Tro
pologiam talia de deo dici: frequēti expoſitione iam
nota ſunt. Exaudi autē me: ſignificat vt mea deſide
ria compleantur: quatenus reſurrectiōe ego quoq; ſal
uus fiam: cuius morte mundū conſtat eſſe ſaluādum.
Dicēdo enim: egenum ſe eſſe & pauperē: conditionem
quā ſuſceperat humanitatis oſtendit: que ex ſe nihil
habere poteſt: niſi qđ largitate diuinitatis acceperit.
Audiant egeni & pauperes: ſuoſq; animos tali gloria
conſolentur: quādo rerū dñs hoc de ſe dicit: qđ puſilla
nimes frequenter applicandum putant eſſe miſeriȩ.
Sed nec illos excludit: qui in diuitijs ſuis pura dño
mēte famulantur. Egenus enī & pauper dei eſt: quiſqs
meruerit mūdi iſti⁹ peruerſitate vacuari. Cuſtodi ani
mam meam quoniā ſanctus ſum: ſaluum fac ſeruum
tuū deus me⁹ ſperantē in te. Potenter exequitur qui ſit
egenus et pauper: ſcilz dñs chriſtus: qui ſe veraciter ſan
ctū dicit: quia mundi iſtius illecebras celeſtis vite con
uerſatione calcauit. Audiāt apollinariſte habere ani
mam dñm chriſtum: & perfecti hominis ſumpſiſſe natu
ram: quia nō poterat nō habere eam: ad quā ſpeciali
ter probatus eſt veniſſe ſaluandam. Nemo enim libe
rat qđ de peruaſoris poteſtate non eripit: & ſi non ſit
apud defenſorem qđ vindicat: captiuitatis ſuſcepte
conditio perſeuerat. Et reſpice quā ſalutaris nobis for
ma propoſita eſt. Ille qui ſe veraciter dixerat eē ſan
ctum: & a mundi illecebris alienum: ſaluum ſe a diui
nitate fieri deprecatur: vt nos inſtrueret ſalutē nō eſſe
in humanis viribus cōſtitutā: ſicut & ppheta Hiere
Hiere. 17. mias dicit: Maledictus homo qui ſpem ſuam ponit
in homine: & a deo recedit cor ei⁹ &c. Miſerere mei
dñe: qm̄ ad te clamaui tota die. Unus atq; idē de⁹ &
homo chriſtus ieſus: miſericordiam petit: qui miſeri
cordiam donat: docens perſeuerantia deprecationis
pietatem dñi modis omnimodis impetrandam: ſicut
Luc. 18. ipſe in euangelio docet: Bonum eſt orare & nō deſi
cere. Audiant hunc locū: qui penitentiam agere in vi
te ſue termino praua voluntate deſperant: & ſe ad ex
cuſandas excuſationes impia voluntate conuertūt:
cum in euangelica lectione cognoſcāt latroni affixo
iam cruci momentanea celeritate ſubuentum: & cete
ra ſimilia: que text⁹ ſcripture diuine ad ſpem nutriē
dam mortalium mirabili benignitate cōcedit. Sem
per ſupplicare nos decet: qui frequenti culpa delinqui
mus. Ineſtimabile malum eſt: ipſos homines ſpem
ſibi ſaluberrimam tollere: cum diuina clementia ſine
ceſſatione nos ſibi iubeat ſupplicare. Petamus hoc
& etate florida: petamus in iuuētute poſiti: petamus
et in occidua ſenectute gḋacti. Nunq̄ ceſſare debet
a precibus qui punienda prauitate peccauit: ne dum
tempus ſupplicationis querimus: miſericordiam do
mini nobis tali perſuaſione tollamus. Nam cum di
citur: Tota die: totius vite tempus oſtenditur: vt per
multa tempora annorūq; curricula quaſi vnius diei
continuus clamor eſſe monſtretur. Magna ſiquidem
voce ille clamat ad dñm: qui quāuis lingua taceat:
bonis tamē operibus perſeueranter exclamat. Le
tifica animam ſerui tui: qm̄ ad te dñe leuaui animā
meam. Iocūdari petit animam ſuam fons hylarita
tis & origo letitie: ab illa ſcilicet parte qua ſeruus eſt.
Seruum ſe enim merito dixit: qm̄ ex virgine Ma
ria natus eſt: que ſe pfitetur ancillā. Nā dum ei ange
lus ex ipſa naſciturum chriſtū dñm nūtiaret: illa reſpō
dit: Ecce ancilla dñi: fiat mihi ſm verbum tuum: ſi Luc. 1.
cut & in alio pſalmo dicit: Ego ſeruus tuus & fili⁹ an Ps. 115.
cille tue. Letificari ergo petit animam ſuam: quia nō
eam deorſum inclinauit ad terram: ſed leuauit ſem
per ad dñm vbi eſt vera letitia: & ſine fine ſecuritas.
Sic caput eccleſie referens geſta propria: membris
ceteris donauit exempla. Quoniā tu dñe ſuauis ac M. et multe
mitis es: & copioſus in miſericordia oīb⁹ inuocātib⁹ miſericordie
te. Non ſubſtātialiter: qđ nulla poteſt creatura com
prehendere: ſed per quintam ſpeciē definitionis: que
grece dicitur Cata antilexin: pulcherrime nobis oſten DEF
ditur quid ſit deus. Suauis: quia poſt amaritudinem
huius mūdi dulcis eſt ad ſe recurrētibus. Mitis: quia
diu ſuſtinet peccatores. Copioſ⁹ in miſericordia: quia
licz ſint noſtra numeroſa peccata: multo abundantior
eſt pietas: que tot relaxat offenſas. Reſtat vt ei iugi
ter ſupplicemus: quādo eum audiuimus omnibus in
uocantibus ſe nō negare preſidiū. Auribus percipe
dñe orationem meam: & intende voci deprecationis
mee. Intueamur q̄ cōuenienter orationis iſtius or
do decurrat. Prius enim fuit vt vox ſupplicationis
aſcēderet: ac deinde rogatus audiret. Percipe vo cū
dicitur: nō aliquid tranſitorie poſtulatur: ſed in illi⁹
maieſtatis ſinibus mauult recondi: quemadmodum
per aures ab homine memorie pbatur infigi. Addi
tum eſt: Intende voci deprecationis mee: vt intētus
animus aperiret auditum. Quod totum per allego
riam dicitur: vt potentia diuinitatis per humanas con
ſuetudines intimetur. In die tribulationis mee cla
maui ad te: quoniam exaudiſti me. Cum ſuperius M. quia
dixerit: Clamaui ad te tota die: hic quoddam facere
videtur magne petitionis augmentū: dicēdo: In die
tribulationis mee clamaui ad te. Nam licz a ſanctis vi
ris iugiter a dño ſupplicetur: in tempore tamē tribu
lationis empi⁹ petitur quando ſubuenire neceſſarie po
ſtulatur. Conſiderandus eſt autē hic modus locutio IDI
nis: qui in ſcripturis diuinis frequentiſſime reperitur:
vt ideo ſe dicat clamaſſe: quoniam exaudita eſt: dum
clamor precedat vt de⁹ poſſit audire. Que figura di
citur Anaſtrophe: id eſt: peruerſio: que fit quotiens SCHE
aut ſenſus: aut vba pro aliquo decore vertūtur. Nō
eſt ſimilis tibi in dijs dñe: & non eſt ſm opera tua. M. mi.
Magna laus breui definitione concluſa eſt. Dicēdo
enim: Non eſt ſimilis tibi in dijs: idola ſignificat pa
ganorum: que adhuc in mundo nefanda deuotione co
lebantur: ſicut & alibi dicit: Quoniam omnes dij gen Ps. 95.
tium demonia. Poteſt hoc & ad homines aptari: qui
dij vocati ſunt. Sed inſpice quia nō dicitur quid ſit
deus: ſed ei ſimilis abnegatur. Que ſpecies definitiōis
grece dicitur κατα αφαιρεσιν του εναντιου: lati
ne per priuantiā cōtrarij eius qđ definitur. Addidit
quoq;: Et non eſt ſm opera tua: id eſt ſimilis. Et hoc DEF
quoq; comma: ſub illa quam ſuperius dixit definitione
complexus eſt. Quis enim vt ille fecit celū terramq;:
vel omnia que in eis ſunt momentanea poſſit celeri

tate ꝑficere: aut coꝝ exiſtentias continere: [Omnes
gentes quaſcūqꝫ feciſti venient ⁊ adorabunt corā te
(Al. glorificabunt.) dñe: ⁊ †honorificabunt nomen tuū.] Cū adhuc ſola
eſſet gens iudaica que vnū deū colere videbat̄: ꝑdi
cat omnes gentes que idolis tenebantur obnoxie ad
culturā ei⁹ eſſe venturas: q꞉ pīem vere colit qui ho
norat ⁊ dñm xp̄m: errorē eoꝝ omnino deſtruēs qui
putant per vniuerſum mundū religionē dñi nō eſſe
diffuſam. Dicendo enī: Omnes gētes quaſcūqꝫ feci
ſti: abſolute ꝓbat vniuerſitatē: quia nulla gēs exiſtit:
(Pſ. 145.) niſi quā ipſe plaſmauit. Sicut alibi dicit: Qui fecit
celum ⁊ terram: mare ⁊ omnia que in eis ſunt. Addi
dit quoqꝫ: Et honorificabūt nomē tuū. Cū deo dici
tur: ⁊ honorificabūt nomen tuū: figuralr̄ ſignificat:
honorabūtur deuoti ex nomine tuo: q꞉ cultus homi
num nō facit honorabilē deū quē conſtat honorum
oium ꝓculdubio largitorē. [Quoniā magnus es tu
⁊ faciens mirabilia: tu es deus ſolus.] Hymnū deita
tis quē ſuperi⁹ inchoauitaſti⁹ verſus finē concluſit.
(Iſa. 14.) Nam ⁊ diabolus magnū ſe putauit: quādo dixit: Po
nā ſedē meā ad aqlonē ⁊ ero ſilis altiſſimo: ⁊ ſuꝑbi
hodieqꝫ cūctis ſe eſtimāt grādiores. Sꝫ magn⁹ dici
vere non pōt niſi de⁹ ſolus: cui⁹ ꝑtāti nullaten⁹ valet
aliqd comparari: qui nulla mutabilitate ↄuertit̄: ſed
ſemꝑ in nature ſue glīe ꝑſeuerat. Addidit: Et faciēs
mirabilia tu es de⁹ ſolus. Cū legamus ⁊ magos pha
raonis miracula diuerſa feciſſe: hic dī: ꝙ ipſe ſolus
miracula poſſit efficē. Veriloquū dictū: ſi q̄litatē rei
vbi ipſius veritate ꝑpēſemus. Illa eniꝫ vere nequeūt
dici miracula que ad nullā vtilitatē ſimulata dece
ptis oculis blādiunt̄. Solus enī deū eſt: q꞉ ſancta tri
nitas vn⁹ eſt deus: ꝑſonis tm̄ diſtincta: nō nature diſ
(Deut. 6.) cretiōe ſepata: ſicut ⁊ alibi dictū eſt: Audi iſrael dñs
de⁹ tuus dñs vn⁹ eſt. Sic ⁊ Iſaias dicit: Qm̄ iuſt⁹ es:
(Al. ingrediar) ⁊ nō eſt de⁹ ꝑter te. [Deduc me dñe in via tua: ⁊ †am
bulabo in veritate tua: letet̄ cor meum vt timeat no
mē tuū.] Oratione decurſa: ⁊ laude diuinitatis cōpe
tēter īpleta: venit ad ſecūdā ſectionē in qua pro mē
bris ſuis orat: vt eis dño profutura ꝓcedat. Dū dicit:
Deduc me dñe in via tua: adhuc ibi non fuiſſe mon
ſtrat̄: ⁊ hoc dño xp̄o nō pōt conuenire: cū ipſe dicat:
(Joan. 14.) Ego ſum via veritas ⁊ vita. Sꝫ hoc magis ↄgruēter
accipit̄ a pte fideliū: quoꝝ caput eſt dñs: qui niſi deo
ducant̄ in viā: id eſt: in xp̄m: in veritate videlꝫ am
bulare nō pñt. Sequit̄: Letet̄ cor meū vt timeat no
mē tuū. Quid ſit timor dñi: mirabili ordie declarat̄.
Nā in timore iſto mūdano ꝓcedit ꝑus cauſa ꝑiculi
aut alicui⁹ anguſtie: in timore aūt dñi ꝑmittit̄ letitia
cordis: vt aliqs ad ei⁹ timoris dulcedinē venire me
reat̄. Et reuera talē decet hīc introitū: quē ad ſalutē
ſuā humanitas ſentit indultū. Hūc iudicē qui formi
dauerit reus eſt: illū qui timuerit ſanct⁹ eſt. Et ideo
vtraqꝫ miſcēda ſunt: vt ⁊ ſub ſpe timeamus: ⁊ ſub ti
(Pſ. 2.) more letemur: ſicut in alio pſalmo legit̄: Seruite do
mino in timore: ⁊ exultate ei cum tremore. [Confite
(Al. glorificabo.) bor tibi dñe de⁹ meus in toto corde meo: ⁊ †honorifi
cabo nomē tuū in eternū.] Hoc cōpetenter de omni
dī chriſtiano: q꞉ illa eſt vera cōfeſſio: que toto ꝑmiſ
(Deut. 6.) ſētis orcano: ſicut ⁊ lex docet: Diliges dñm deū tuū
ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aīa tua. Sed ⁊ ille ex toto
corde ↄfitet̄: qui totā ſpem ſuā ponit in dño: nec in ca
ducis ſeculi ſolatijs ꝓſumit: cū ſe ad dñm vniuerſa
mētis integritate trāſtulerit. Nā qd̄ addidit: In eter
nū: illud ſignificat: qm̄ iter ſanctos ei⁹ laudes dño iu
giter ꝑſonabit: dum in illa beatitudine ꝑmia ꝑmiſſa
receperit. [†Quia miſericordia tua magna eſt ſuꝑ me: ⁊ (Al. Quia) (Al. eruiſti)
†eripuiſti aīam meā ex inferno iferiori.] Et ↄfeſſio
laudis offert̄: ⁊ miſericordie cauſa ſubiūgit̄. Dicēdo
enī: Qm̄ magna eſt miſericordia tua ſuꝑ me: bñficiū
magnū neſcio qd̄ edicit. Subiūgendo aūt: Eripuiſti
aīaꝫ meā ex inferno iferiori: cauſa bñficij declarat̄.
Sed ↄſideremus: q꞉ cū dicat infernū inferiorē: ifer
nū demōſtrat eſſe ſuꝑius. Argumēta talia in topicis TOP
dicunt̄ ↄiugata: que orta ab vno noīe varie cōmutan
tur: vt hic poſitū eſt: infernū inferi⁹. Infernuꝫ vero nō
irrōnabilr̄ forſitan arbitramur eſſe ſub terris: cū in
veteri teſtamēto de Dathan ⁊ Abyron legat̄: Aperuit (Numeri. 16.)
ſe terra ⁊ deglutiuit eos: ⁊ viui deſcenderunt ad infe
ros. Sꝫ quo itinere illuc aīe trāſferant̄: qm̄ in aucto
ritate diuina nō legit̄: habēmus incertū. Infernū autē (Luc. 16.)
hēre inferiorē partē: euāgelij locus ille teſtat̄: qui di
cit: cū impiū diuitem vltrix flāma torqueret: leuaſſe
oculos ſuos ⁊ in ſinu abrae vidiſſe lazarū. Vn̄ appet
vtroſqꝫ apud inferos fuiſſe: vt ſe vidē valuiſſent: ⁊ il
lū ex inferiore loco ad ſuꝑiora oculos eleuaſſe. Sed
lꝫ vtriqꝫ apud iferos eſſe viderent̄: ꝓ meritoꝝ tm̄ diſ
cretione ſuꝑiorē locū ſanctis: inferiorē pctōribus: do
ctor Auguſtin⁹ eſtimat deputanduꝫ. Vn̄ nūc gratias
agēs fidelis ꝑplus: dicit aīam ſuā ab inferno inferio
re id eſt: penali eſſe liberatā. [De⁹ †iniuſti inſurrexe (Al. iniqui)
runt ſuper me: ⁊ ſynagoga potentiū †inqſierūt aīam (Al. quęſierunt)
meā: ⁊ nō ꝓpoſuerūt †deū ante ↄſpectū ſuū.] Venit (Al. te in conſpectu tuo)
ad tertiā ſectionē: vbi paſſionis ſue myſteriū: ⁊ gliaꝫ
reſurrectionis exponit. Loquit̄ enī de⁹ homo: ex for
ma ſerui per id qd̄ de vgine natus eſt. Cū dicit: Iniu
ſtos ſignificat iudeos: qui ei reddiderunt mala ꝓ bo
nis. Qd̄ aūt ait: Suꝑ me: vt reū ſcilꝫ dicerēt inocen
tē: regēqꝫ ſuū plebs inſana trucidaret. Synagoga vo
potentiū: ↄgregatio ſuꝑboꝝ eſt: que belluino fremitu
⁊ doloſa machinatiōe ↄſilij iuſtitiā abijciētes ⁊ aīam
ei⁹ adimē queſierūt. Addidit qd̄ ſceleratis ſolet ſem
per mentib⁹ ꝓuenire. Quia nō ꝓpoſuerunt deū ante
ↄſpectū ſuū. Nā quicūqꝫ facinus perpetrat: deū ante
ↄſpectū ſuū oīmodis nō ꝓponit. Qm̄ ſi illum credat
ꝑſentem: ꝓtinus a cogitato facinore reuocet̄. [Et tu
dñe de⁹ miſerator ⁊ miſericors: patiens ⁊ †multū mi (Al. valde miſericordie)
ſericors ⁊ verax.] Per ſingula vba laudis: maieſtas
pīna definit̄. Que ſpēs duodecima definitionis eſt:
quā greci Cata epenon: latini per laudē dicūt. Miſe DEF
rator enī eſt: q꞉ ſingulis reb⁹ miſericordiaꝫ facit. Mi
ſericors: q꞉ ſemꝑ pia eſt ipa natura deitatis. Patiēs:
q꞉ pctōres ſuſtinet: ⁊ ad votū ↄuerſionis iuuat. Seq
tur: Et nimiū miſericors. Quod ideo tale vbuꝫ adie
cit: q꞉ ībecillitas nr̄a ipſam plus ſemꝑ accipit: cū eaꝫ
frequēti remiſſione ꝓmeret̄. Intulit: Et verax: quia
neſcit ꝓmiſſa ſua aliqua ībecillitate ſubducere. Qd̄
tm̄ de pr̄e ſic dī: vt totū ieſſe ⁊ in filio ⁊ in ſpū ſancto
ſentiamus. [Reſpice in me ⁊ miſerē mei: da †ꝑtātē (Al. imperium tuum.)
puero tuo ⁊ ſaluū fac filiū ancille tue.] Miſericordē
pr̄ē ⁊ patientē ⁊ veracē a parte qua paſſus eſt fili⁹ ro
gat vt reſpiciat in eum: ⁊ celerrima illi reſurrectione
ſubueniat. Sic enī miſert⁹ eſt vt in ipſo illā naturaꝫ
mortalē in gloriā reſurrectionis ⁊ eternitatis euehe
ret: qd̄ tm̄ ſic a pr̄e poſtulat fieri: vt a ſe factū eſſe de
claret. In euāgelio quippe ſic ait: Soluite templum (Joan. 2.)
hoc: ⁊ in triduo edificabo illud. Qd̄ ne aliter potuiſ
ſet intelligi: euangeliſta ſubſequit̄. Hoc aūt dicebat (Joā. 5.)
de tēplo corꝑis ſui. Sequit̄: Da poteſtatē puero tuo:
illā ſcilꝫ quā ipſe teſtatur: Pater nō iudicat quenqꝫ:
ſed omne iudiciū dedit filio. Puer aūt in ſcripturis
ſacris:

ſacris: ꝓpter innocentiaꝫ mentis ſepe ponit̃ chr̄s: vt
Iſa.9. Iſaias dicit: Quī puer nat᷒ eſt nobis ⁊ fili᷒ datus eſt
Ibidē.42. nobis. Et iterū: Ecce puer me᷒ ſuſcipiam eū: electus
me᷒ cōplacuit ſibi in illo aīa mea. Addidit: Et ſaluū
fac filiū ancille tue. Ancille vtiq: q2 de maria ſemꝑ
virgine erat veraciter ⁊ ꝓpe naſciturus: que ſicut ſu-
peri᷒ diximus: angelo ſibi partū annūtiante: dn̄i ſe ꝓ
M.non hēt ſiteſ ancillaꝫ. [Fac mecū [dn̄e ſignū in [bono vt vi
M.bonū deant qui me oderūt ⁊ ꝯfundant̃: qm̄ tu dn̄e adiuui
ſti me ⁊ cōſolatus es me.] Signū dicit̃ ab eo: ꝙ ven-
tura ſignificet: ⁊ ex hoc qđ videt̃ quiddaꝫ nos aliud
ſentire cōmoneat. Et ideo illuꝫ euentuꝫ Ione poſſu-
mus hic fortaſſis aduertere: qui triduo in ventre ce-
ti demoratus: ad ſimilitudineꝫ dn̄ice reſurrectionis
eſt in littore ſolutus euomit᷒. Nā ⁊ in euāgelio ita di
Math.12. ctū eſt: Generatio mala ⁊ adultera ſignū querit: ⁊ ſignū
nō dabit̃ ei: niſi ſignum ione ꝓphete. Uides ꝗ aliud
eē negatū: ſꝫ hoc tantūmō cōpromiſſum. Poſſumus
⁊ hoc ſignū qđ fieri poſtulauit: ad reſurrectionē eius
cōpetēter aptare: maxime cū ſequat̃: In bono. Quid
enī illo bono p̄ſtāti᷒: quo virtus diuina declarata: ⁊ ſpes
credentiū veraci pollicitatiōe firmata eſt: Sequit̃:
Ut videāt qui me oderūt ⁊ ꝯfundant̃: iudei ſcilicet
qui oderūt chr̄m: quos petit reſurrectiōis miraculū
videre: vt eoꝝ duritia ſe debeat immutare. Cōfundan
tur enī: ad bonū reſpicit: qm̄ qui hic de ſuo malo con
fundit̃: in meliorem partem ſine dubitatiōe trāſfer
tur. In iſto quippe ſeculo ſi ꝯfundimur emēdamur:
qui aūt fuerint ꝯfuſi in illa iudicatiōe dānant̃. Adie
cit: Quī tu dn̄e adiuuiſti me: ⁊ conſolatus es me. Hic
ordo vboꝝ talis eſt: vt videāt qui me oderūt: qm̄ tu
dn̄e adiuuiſti me ⁊ ꝯſolat᷒ es me: ⁊ ꝯfundant̃ ſcilicet
quādo me viderint eē glioſuꝫ: quē illi deſpiciēdū eē
putauerunt. Adiuuiſti: ꝑtinet ad ꝯdictionē altercan
tiū ⁊ ad iniuſta certamina iudeoꝝ: in qb᷒ illi ſemper
veritatis teſtimonio ſupabant̃. Cōſolat᷒ es: ad perſe
cutiones ſeuiſſimas inſanoꝝ: quas ille velut tēpeſta
tis ipetū patiētiſſime ſuſtinebat. Concluſio.

Cōſideremus dn̄i ſaluatoris a pte qua paſ ſus eſt ꝙ humilis ad patreꝫ
fundat̃ oratio: qui oīmodis peccata nō habuit: ſꝫ in-
formās imbecillitatē nr̄am: eripi ſe ab hui᷒ ſeculi pe-
riculis poſtulauit. Quapropter erubeſcat humana te
meritas eſſe ſupba: que ſe nō dubitat reā. Chr̄s ꝓ ini-
micis orauit: mortē patienter excepit: ⁊ nos iniurias
noſtras viciſci volumus: ſi detrahentiū ſermonibus
appetamur. Det ipſe patiētie mun᷒: qui donauit exē-
pluꝫ: vt eius veſtigia ſequentes mortiferos vitare va
leamus errores.

Explicit expoſitio in pſalmum.85m.

Filijs chore pſ cantici. LXXXVI.

Fundamēta eius in mōtib᷒ ſan-
ctis: diligit dn̄s portas ſion ſup
oīa tabernacula iacob. Glorio-
ſa dicta ſunt de te: ciuitas dei.
Memor ero raab ⁊ babylōis:
ſciētiū me. Ecce alienigene ⁊ tyrus ⁊ pplſ
ethiopuꝫ: hi fuerunt illic. Nunquid ſion di
cet hō: ⁊ homo natus eſt in ea: ⁊ ipſe funda
uit eaꝫ altiſſimus: Dn̄s narrabit in ſcriptu-
ris pploꝝ ⁊ principū hoꝝ: qui fuerūt in ea.
Sicut letantium oīum: habitatio eſt in te.

Propter memoriā reparandam breuiter
cōmoneamus que ſepe iaꝫ dicta ſunt: q2
pene in nullā vtilitatē putat̃ eē narratuꝫ
quicquid fuerit in abolitionem trāſmiſ-
ſuꝫ. Filij chore: ſignificāt fideles chriſtia
nos: qbus ꝓpheta ciuitatē dei p̄dicat: vt eis tāte glo-
rie maior augeat̃ affectus. Nā cū dicit: Filijs chore:
oſtēdit ipſis dicendū: nō ipſos eſſe locuturos. Sequi
tur: Pſalmus cantici: vt de hui᷒ ſeculi tabernaculis:
ad intelligētiā ſupne ciuitatis eleuemur. Pſalm᷒ eniꝫ
de ſupiorib᷒ ſonans: cōmonet nos celeſtia cogitare: ⁊
in eis hymnica exultatiōe gaudere. Diuiſio.

Breuis qdeꝫ pſalmus: ſed duob᷒ diapſal
matibus cognoſcit̃ eſſe diuiſus: quā nos
ꝓpoſiti noſtri memores ſuis quodāmo-
do diuiſionem terminis explicamus. In
p̄ma pte: ꝓpheta loquit̃ ad fideles: cele
ſte p̄dicans ciuitatē. Scđa: dn̄s ſaluator eā diuerſoꝝ
nominū alluſione crediturā eſſe ꝓnūtiat: increpans
ſynagogā quare ipſa nō cognouerit deū: dūꝫ ei fides
gentiū deuota crediderit. Tertia parte: ꝓpheta vno
verſu futuri ſeculi beatitudinem tangit: ſic diſtincta
permutatio perſonarū caliginem nobis cunctaꝫ con
feſſionis abſtergit. Expoſitio.

Fundamēta eius in montib᷒ ſanctis.] Cō
ſuetudo humane cogitationis eſt: vt cuꝫ
ſe copioſa perſcrutatiōe collegerit: in ali-
quā partē ſue deliberationis erūpat. Ta
le enim hui᷒ pſalmi videt̃ initiū: vt cum
adhuc propheta de ciuitate dei nulla p̄miſerit: ita de
fundamētis ei᷒ diſſerere videat̃: quaſi aliqua de cul-
mine ipſi᷒ ante iam dixerit. Nouus ordo fact᷒ eſt lau
dis eximie: vt de fundamentis ciuitatis ſupne ꝓphe
ta ſumere videret̃ initiū: quatenus magna ſoliditas
toti᷒ culminis appareret: cui᷒ prius fundamenta lau
data ſunt. Nō imerito: qm̄ fundamentū eius chriſt᷒
eſt dn̄s: qui ſic eccleſiā ſuā ꝯtinet: vt nulla poſſit quaſ
ſatione titubare: ſicut dicit aplus. Fundamentū eniꝫ 1.Cor.3.
aliud nemo pōt ponere ꝑter id qđ poſituꝫ eſt: qđ eſt
chr̄s Ieſus. Merito ergo ab ipſo ſumpſit exordiuꝫ
quē rerū omniū ꝯſtat eſſe p̄ncipiū. Ioſeph᷒ quoq: ſi-
cut a quodaꝫ dictū eſt: vernaculus iudeoꝝ: in libro 8°
antiquitatū: titulo 3°. multa de tēpli cōſtructione lo-
cutus eſt: qđ a ſalomone fabricatū eē dinoſcit̃. Nos
enī ⁊ tabernaculū qđ eius imago p̄miſſus fuit ⁊ tem-
plū ipm̄ fecimus pingi: ⁊ in pandecte nr̄o corpe gran
diore legim᷒ collocari: quatenus qđ ſcripture diuine
text᷒ de ipſis eloquit̃: oculis redditū clari᷒ pādereſ.
In montib᷒ autē ſanctis: ſignificat aplos ⁊ ꝓphetas:
qui ſoliditate fidei: ⁊ excellētia ſanctitatis mōtes vo
cant̃. Merito ergo tali vocabulo nuncupati ſunt: in
quibus eſt vera dei eccleſia conſtituta. [Diligit do-
minus portas ſion: ſuper omnia tabernacula iacob.]
Ecce iam de illa ciuitate loquitur: cuius ante funda-
menta laudauit. Que figura dicitur Anaſtrophe: id SCHE
eſt: inuerſio: quotiens ea que ſuperius dicenda ſunt:
ponunt̃ inferi᷒. Dicit enim: Diligit dn̄s portas ſion. INTER
Sion: ſicut ſepe diximus: mons eſt hieroſolymitan᷒:
interpretat᷒ ſpecula: per quē hieruſalē illa futura de
cēter aduertit̃. Cui᷒ portas diligit dn̄s: id eſt: fidem:
charitatē: baptiſma: penitētiā: ⁊ qcqd in illā ciuitateꝫ
acqſitos pplos intromittit. Siue vt qdā voluīt: duo-
deciꝫ aplos ſignificant: quoꝝ ſancta predicatio fide-
lib᷒ eterni regis palatia reſerauit. Studioſe vō per-
grendū eſt qđ addidit: Sup oīa tabernacula iacob.

Tabernacula iacob:ſignificant eccleſiā catholicam:
que modo ɔſtruit̄. Hec ɔtra ſeculi hui⁹ aduerſitates
expeditionali ſemp̄ exercitatiōe ɔfligit. Et qm̄ iſta:
future illi⁹ hieruſalē portat imaginē:vbi eſt beata vi
ta:eterna felicitas: merito ſupra iſtaȝ illa ſpūalis dili
gi dicit̄:in qua iā nihil ɔfuſionis: nihil ꝑturbationis
eſſe declarat̄. Et intuere q̄ȝ illa ſic plus amari predi
cit̄:vt ⁊ iſta ſine dubio diligi ſentiat̄.[Glorioſa dicta
ſunt de te ciuitas dei.] More ſuo futurū pro preteri
tis ponit. Naȝ iſta ciuitas in ſecunda parte:dn̄i atte
ſtatione laudabit̄:de qua merito glorioſa dicta refe
runt̄ que creatoris ſui cognoſcitur voce predicanda.
Al.ſcientius [Memor ero raab ⁊ babylonis: ſcientib⁹ me. Ecce
Al.illic alienigene ⁊ tyrus ⁊ populus ethiopū: hi fuerunt in
ea.] Scđa pars pſalmi hui⁹ velut quedā nubes agit̄:
de qua dn̄s tonās fidelib⁹ recordationis ſue munera
pollicet̄: ſignificās per alluſiones nominū eos de va
rys gentib⁹ colligēdos. Raab meretrix fuit:que ex
ploratores Jeſu naue ad hierico veniētes occulte ſu
ſcepit:⁊ per aliā partē ne depꝛehenderent̄ emiſit. Cui⁹
vocabulū ſignificat ſupbiā: que diuina largitate con
uerſa dn̄i meruit ipetrare clemētiā. Hec ergo figurā
geſtat eccleſie:que ſuſcipiēs aīas ſupbie vitio pericli
tātes:alio itinere:id eſt:humilitatis ⁊ patiētie dimit
INTER tit ad vitā. Babylon quoqȝ ciuitas eſt mūdi:que con
fuſio īterp̄tat̄. Indicat eni ſeculi iſti⁹ populos:qui
ꝑbroſis idolis cecatis mētib⁹ ſeruiebant:ſed miſeri
cordia dn̄i illuminati facti ſunt chꝛiſtiani. Hoc ergo
dicit raab ⁊ babylonis ſe memorē:id eſt:mūdi iſtius
pplos:qui tn̄ ad ei⁹ ſe culturā humiliter trāſtulerūt.
Sic phariſeis ſupbientib⁹ in euāgelio ipſe reſpōdit:
Math.21. Amē dico vobis q̄ȝ publicani ⁊ meretrices p̄cedent
vos in regnū celoꝝ. Seq̄t̄: Ecce alienigene ⁊ tyrus ⁊
pplus ethiopū hi fuerunt in ea. In ſenſu eodē ꝑſeue
rat. Alienigene ſunt a iudaico pplo q̄dē extranei: ſed
illis nō credētib⁹ in penetralia eccleſie ſunt recepti:
Act.13. ſicut in actib⁹ aploꝝ dicit: Uobis q̄dez oportebat lo
qui verbū dei:ſed q̄ȝ repuliſtis illud ⁊ idignos vos
iudicaſtis eterne vite:ecce ɔuertimur ad gētes. Ty
rus ſignificat anguſtiā:que de penitētiū afflictione
ꝑcreat̄. Pplus ethiopū qui peccatoꝝ fuerāt obſcuri
tate teterrimi:ſed in iſta dn̄i ciuitate collecti ſunt:de
q̄b⁹ refulgētiū ſanctoꝝ numerus in illa pr̄ia cōplea
tur. Ecce ipſa ſunt que p̄dixit verſus ille ſupior: Glo
rioſa dicta ſunt de te ciuitas dei. Nā quid glorioſius
ē̄ vt tanta feditas ꝑus errantiū ploꝝ in vnā ſancte
IDI ciuitatis pulchꝛitudinē ɔueniret: Et memēto q̄ȝ ge
nus iſtud locutionis ſcripture diuine ꝓpriū eſſe iam
diximus:ſcilȝ vt per nominū īterpretatiōes volūtas
Al. Magd poſſit intelligi dictionis. [Mater ſion dicet homo:⁊
Al.natus homo factus eſt in ea:⁊ ipſe fundauit eā altiſſimus.]
Eccleſie catholice matrē ſynagogā forſitan hoc loco
nō incōuenienter aduertimus: quā per ſion montem
frequēter intelligendū eſſe iam diximus: que ex ma
xima parte ploꝝ ſolū hoīem dicebat dn̄m ſaluato
rem:q̄ȝ deuȝ nec credere nec intelligere merebat̄. Et
hic figēda eſt media:qm̄ illud qđ ſequit̄:ſenſuȝ alte
rum videlicet intromittit. Sequit̄ quippe: Et homo
fact⁹ eſt in ea:qđ iā ɔfirmatiue legendū eſt. Nō eniȝ
hic ſic dicit hoīeȝ factū: ſicut ſupius ſynagoga dixit.
Illa eni errando ſolū hoīem putauit:nūc aūt dn̄s de
ſe confirmat diffinitiua ſentētia. Et homo factus eſt
in ea: quia reuera aſſumpta carne deus factus eſt ho
Joan.1. mo:ſicut ⁊ euangeliſta dicit: Uerbū caro factū eſt:id
eſt:filius dei factus eſt homo:nō vt diuinitati aliq̄d
iminueret:ſed vt humanitatis naturam quā liberare
p̄deſtinauerat dignāter eueheret. Et ne forſitan do
minū chꝛiſtū crederes tēporalē:addidit: Et ipſe fun
dauit eaȝ altiſſimus. Ille ſcilȝ qui tm̄ putabat̄ homo
ieſus chꝛs:ſynagogā ipſe ſua diſpoſitiōe fundauit. Et
nō ſolū legē per moyſen dedit:verūetiā ante mundi
initiū ipſe noſcit̄ fuiſſe p̄ncipiuȝ:ſicut ipſe in euange
lio teſtat̄: Ego ſuȝ p̄ncipiū: ꝓpter qđ ⁊ loquor vobis. Joan.8.
Merito ergo dict⁹ eſt altiſſimus:vt nulla hereſis pa
trē diceret eē maiorē.[Dn̄s narrauit in ſcri pturas po Al. in ſcri
puloꝝ ⁊ p̄ncipū:hoꝝ qui fuerunt in ea.] Illa prenun pturis
tiat que ſit ipſe tēpore incarnationis de ſcripturarū
veterū cōmemoratione dicturus. Cōmonet eniȝ fre
quēter in euāgelio: que de ipſo p̄dixerit moyſes:que
ꝓphete:vt ⁊ minus credentes inſtrueret:⁊ ſe earū au
ctorē eſſe mōſtraret. Ipſi ſunt eni p̄ncipes:moyſes ⁊
ꝓphete:qui fuerūt in ſynagoga:quoꝝ erat teſtimo
niū narratur⁹. Et ne alios p̄ncipes fortaſſis aduerte
res:dicat: Horuȝ qui fuerūt in ea:id eſt:in ſynagoga.
[Sicut letantiū omniū nostrū:habitatio eſt in te.] Al. non hēt.
Uenit ad tertiā partē:in qua iterū ꝓpheta loquitur:
quā in vno verſu ⁊ cepit ⁊ finit: breuiter cōprehēdēs
qđ ſermonib⁹ q̄uis lōgis nō poterat explicari. Que
figura dicit̄ Braccbyologia:id eſt:breuis locutio:cuȝ SCHE
plura paucis amplectimur. Uis eni audire:q̄ȝ ſit in
cōprehēſibilis illa letitia:dicit apoſtolus: Quod nec 1. Cor.2.
oculus vidit:nec auris audiuit:nec in cor hoīs aſcen
dit:que preparauit deus diligētibus ſe. Quapropter
pulchꝛe hic dictū eſt: Sicut letantiuȝ: quia non erit
ipſa letitia qualis hic agit̄: vt modo filioꝝ ſuſceptio
ne letemur:modo diuitiarum ⁊ honoꝝ munere gau
deamus:⁊ cetera que exultationē faciūt:quādo ma
gnis niſibus tēporaliter acquirunt̄. Sed illud tanto
eſt maius:vt iſti⁹ mūdi q̄uis pleniſſimū gaudiū vix
aliqua imago aut ſimilitudo futuri ſeculi eē dicat̄.
Addidit: Omniū noſtrū habitatio eſt in te. Omniuȝ
noſtrum:ſignificat fideles:qui dn̄m chꝛiſtū aut ven
turuȝ aut veniſſe crediderūt. Habitatio eſt in te:ad
hieruſalem loquit̄:cui ſuperius dixit: Glorioſa dicta
ſunt de te ciuitas dei. Sed in hac habitatiōe iuſtoꝝ
ceſſauit afflictio: Orare trāſit:ſed laudare ſuccedit.
Perpetua ſecuritas manet:q̄ȝ ꝑuerſitas nulla miſce
tur. Eterna letitia ꝑſeuerat:qm̄ nequaq̄ɜ ɔtrarietate
aliqua ɔſtat eē violādā. Concluſio.

Laudata eſt demōſtratiuo genere ciuitas illa
fidelium:nō temporalib⁹ bonis: ſed
eterna felicitate mirabilis. De qua pauca viſa ſūt di
cta:⁊ tn̄ oīum animi ꝓbant̄ ſtupore completi. Hec ſiq
dem laus nō extendit̄ argumentatione verboꝝ: nec
humana creſcit induſtria:ſed magna potius breuita
te ɔſtringit̄:vt vel aliquid exinde capi poſſe videat̄.
Beatus nimis qui illuc dn̄o ducente peruenerit:vbi
cogitatio cūcta vincit̄:⁊ quelibet deſideria ſupantur:
⁊ qđ eſt dulciſſime ſecuritatis gen⁹:talis ibi felicitas
accipit̄ que nulla contrarietate perdat̄. Preſta dn̄e
vt qđ hic verbis explicare nō poſſumus:ibi te donā
te cernamus. Iſta quoqȝ hieruſalē: que adhuc in ter
ris eſt:⁊ typū gerit illi⁹ celeſtis arcani:in ſecūda diui
ſione laudata eſt:merito vbi eſt tantarū reruȝ domi
ciliū viſuale virtutū. Ibi eni piſcinaȝ natatoriā in fi
gura ſacri baptiſmatis vt curaret īfirmos deſcendēs
angelus cōmouebat. Ibi ſiloa iperāte dn̄o:ceci tene
bras lauit:⁊ dānatis oculis lucis dona reſtituit. Ibi
mēſa chꝛi celeſtib⁹ plena delitys ſpūaliter ſaturabat
aplos:⁊ ne nos ab illa cena relinqueremur impaſti:fa

cer calix ⁊ cõmunicationẽ nobis preſtitit ⁊ ſalutem. Ibi lapis duriſſimus: veſtigia pij redẽptoris oſtẽdit: q̃ ante pilatũ iudicẽ cõſtitit audiendus. Ibi colũna religati in ſe dñi flagella teſtatur. Ibi ſpinea corona terniſ: quã ideo ſaluatori dño conſtat impoſitã: vt totius mundi aculei collecti frangerentur. Ibi arundo ſeruatur: que caput dñi percuſſit: vt ipſum eſſe initiũ rerũ terris oibus nũciaret. Ibi crux illa ſalutis ⁊ glorie loci reuerentiã cõſecrauit. Ibi manet lancea que latus dñi tranſforauit: vt nobis illius medicina ſuccurreret. Ibi credẽtes hodie ipſius ſepulchra viuificant. Ibi reſurrectionis locus ad celos euehit corda fideliũ. Ibi ſion ille montiũ precipuus: vbi reſidentibus diſcipulis in cenaculo clauſis ianuis mirabiliter ſaluator intrauit: ⁊ cetera que dixes illa patria domini paſſione promeruit. Sed cũ tot miraculis decora reſplẽdeat: ⁊ in modũ ſtellarũ alterũ poſſideat celũ: quis eã audeat paruã dicere: que ſanctiſſima fide orbis terminos probaſ impleſſe: Ibi ſiquidẽ humanũ paſcit aſpectum: quod eſt credere beatorum.

Explicit expoſitio in pſalmũ. 86[m].

¶ Canticum pſalmi filijs chore: in finẽ pro melech: ad reſpondendũ intellectus eman iſraelite. LXXXVII.

Domine deus ſalutis mee: in die clamaui ⁊ nocte corã te. Intret in conſpectu tuo oɫo mea: inclina aurem tuam ad precẽ meã. Quia repleta eſt malis anima mea: ⁊ vita mea inferno appropinquabit. Eſtimatus ſum cum deſcendentibus in lacum: factus ſum ſicut homo ſine adiutorio inter mortuos liber. Sicut vulnerati dormientes in ſepulchris quoꝝ nõ es memor amplius: ⁊ ipſi de manu tua repulſi ſunt. Poſuerunt me in lacu inferiori: in tenebroſis ⁊ in vmbra mortis. Super me ↄfirmatus eſt furor tuus: ⁊ omnes fluctus tuos induxiſti ſuper me. Longe feciſti notos meos a me: poſuerunt me abominationem ſibi. Traditus ſum ⁊ non egrediebar: oculi mei lãguerunt pre inopia. Clamaui ad te dñe: tota die expandi ad te manus meas. Nunquid mortuis facies mirabilia: aut medici ſuſcitabũt ⁊ confitebunſ tibi: Nũquid narrabit aliqs in ſepulchro miſericordiã tuã: ⁊ veritatem tuã in perditionem: Nunqd cognoſcenſ in tenebris mirabilia tua: ⁊ iuſticia tua in terra obliuionis: Et ego ad te domine clamaui: ⁊ mane oratio mea preueniet te. Ut quid dñe repellis orationẽ meã: auertis faciẽ tuam a me: Pauper ſuz ego ⁊ in laboribus a iuuẽtute mea: exaltatus autez humiliatus ſum ⁊ conturbatus. In me tranſierunt ire tue: ⁊ terrores tui conturbauerunt me. Circundederunt me ſicut aqua tota die: circundederunt me ſimul. Elongaſti a me amicũ ⁊ proximum: ⁊ notos meos a miſeria.

Cum memoriã tuaz ſtudioſiſſime lector frequẽti expoſitiõe formatã retinere nõ ambigaz: quid ſignificat canticũ pſalmi: filijs chore: in finẽ: reſtat vt que noua ſũt huius tituli ſequẽtia perſcrutemur. Melech: interpretaſ chorus: diuina verba decãtans. Subiecit: Ad reſpondendum: ſignificans organa muſica preueniſſe: ⁊ chorũ reſpondiſſe ſollẽniter. Sequitur: Intellectus eman iſraelite. Eman interpretaſ frater eius. Quo vocabulo dñs chriſtus appellat eos qui eius preceptis operibuſq3 deuoti ſũt: ſicut ait in euãgelio: Ite dicite fratribus meis. Iſraelite: deum videntes: qd vtriq3 illis accidere manifeſtũ eſt: qui per obediẽtie myſteriũ ſancta dñi luce radianſ. Sed cũ de paſſione regis chriſti ſit pſalmus iſte dicturus: ⁊ ad imitationis exemplũ trahet fideliſſimos chriſtianos: ideo premiſſus eſt chorus ad reſpondendũ: vt ſicut illi ex multis vocib[9] vnũ ↄcentũ faciũt: ſic chriſto dño reſpõdeat deuotoꝝ adunata collectio. Hi ſunt etiã iſraelite: qui eius fratres nũcupari celeſti largitate meruerunt. INTER INTER Mat. 28.

Diuiſio.

Per totũ pſalmũ: dñs ſaluator eloquiſ ad diſpenſationẽ qua paſſus eſt. In pⁱma narratione pẽis deprecaſ auxiliũ: per ſimilitudines varias cõtemptũ ſuũ refert: quez illi illaturus erat populus iudeoꝝ. Secũda: que ſit paſſurus enumerat: aſſerens mortuos nõ eſſe a medicis ſuſcitãdos: vt poſſint dño cõfiteri. Tertia narratione: negat miſericordiã dñi ſepultos edicere: aut pditos laudes dñi ↄſonare: ppterea reſurrectionẽ ſibi celerrimã venire depcaſ. In oɫonis ſue vo tramite ↄſeuerãs: loquiſ a pte mẽbroꝝ diuerſas cõmemorãs paſſiones: quas tã ipſe ptulit q̃ eius plebs deuota ſuſtinuit.

Expoſitio.

Domine de[9] ſalutis mee: in die clamaui ⁊ nocte corã te. In octuageſimoqnto pſalmo diximus oraſſe chriſtũ: per id qd de maria virgine natus eſt: deſignãs humilitatez imbecillitatis humane quã eſt dignatus aſſumere. Qui ſicut modo etiã hic cũ patrem precatur: nobis quẽadmodũ ſupplicare debeamus oſtẽdit. Nam qui ſalutis ſue deũ ↄfiteſ auctorẽ: oĩa que oportuerant dici pleniſſime ac breuiter explicauit. Sic magiſter optim[9] frequẽter admonẽ nõ deſinit: qd humano nouit gñi ↄfuturũ. In die aũt: letitiã ſignificat: ⁊ nocte aduerſitatez declarat: vt qꝛ vtrũq3 tẽpus humanã vitã cõplectiſ: iugiter ſe ad dñm clamaſſe declararet. Intret oratio mea in ↄſpectu tuo inclina aurẽ tuã ad precẽ meaz dñe. Magna vis hic ſinceriſſime orationis oſtẽdiſ: vt vba veracia nõ in auras tenues diſſipenſ: ſed quaſi quedã ꝑſona ad conſpectũ dñi introire videanſ: ⁊ mãdatũ opus agere: quo caro noſtra nõ valet peruenire. Inclinat autẽ aurẽ ſuã dñs: cũ miſericors dignaſ audire: nõ ex parte corpulẽtie ſue quã eũ frequẽter diximus nõ hẽre: ſed virtutis ſue operatione mirabili. Quia repleta eſt malis aĩa mea: ⁊ vita mea iferno appropiauit. Conſiderandum eſt: qd nouo modo ideo ſe poſtulat audiri: qꝛ animã ſuaz malis dicit eſſe cõpletã. Malis vtiq3 non ſuis: qui peccata nõ habuit: ſed delictis mũdi qb[9] laborabat humanitas. Nec enĩ pius miſator ad aĩe ſue moleſtiã traxerat: dũ oĩb[9] ↄdolebat: ſic Al. non pdt. Al. appropinquabit.

Pſal.34. ꝛ in.34.° pſalmo dixit. Retribuebant mihi mala pro
bonis:ſterilitatez anime mee:nõ qꝛ ipſe ſterilis erat:
ſed qꝛ de illoꝝ icredulitate ſe ꝓhibebat eſſe ieiunuz.
Põt ꝛ ad huius ꝓpriã triſticiam trahi:ſi h̄ vbũ ad il
las iniquitates referas:quas ei iudaicus populus īfe
rebat. Sequit̄: Et vita mea iſerno appropiauit. Hoc
ad tẽpus glorioſe pertinet paſſionis:ſicut in euãgelio
Matth.26. dicit. Triſtis eſt aĩa mea vſqꝫ ad mortẽ. Nam ꝓpter
nos doluit:ꝛ mortẽ noſtrã ꝓpter nos excepit. [Eſti
matus ſum cũ deſcẽdẽtibus in lacũ:factus ſum ſicut
homo ſine adiutorio.] Culpat eos:qui putabant euz
SCHE mortuũ fuiſſe cõmunit. Que figura dī Parabola:id
eſt:rerũ genere diſſimiliũ cõparatio. Multuz enim
diſcrepãs fuit illã ſingularẽ ꝛ mirabilẽ paſſionẽ mo
rientib⁹ reliquis hoīb⁹ cõparare. Qð ſchema multos
vſus iſeriores amplectit̄. Lacũ enim dixit:vel ſepul
chri locũ:vel iſerni altiſſimã ꝓfunditatẽ. Sequitur:
Factus ſum ſicut homo ſine adiutorio. Factus ſum:
apud eos.ſ.qui deitatẽ eius inſanis mẽtibus non cre
debant:qui putabãt eũ cum reliquis mortalib⁹ inte
riiſſe. [Inter mortuos liber. Sicut vulnerati dormiẽ
Al. non habi tes ī proiecti in ī monumẽtis quoꝝ nõ ī meminiſti am
Al. ſepulchris. plius:ꝛ ipſi de manu tua ī expulſi ſunt.] Hic ſpãliter
Al. ea mẽor. deſignat perſonã ſuã. Solus eniz iter mortuos liber
Al. repulſi. fuit:qui ipſa quoqꝫ mortis clauſtra ꝯfregit. Ipſi⁹ eni
tñ mors libera:qꝛ ꝛ volũtaria fuit:qui poteſtatẽ ha
Joã.10. bebat ponẽdi animã ſuã:ꝛ iterũ ſumẽdi eã. Sed cuz
ille eſſet iter mortuos liber:eſtimat⁹ eſt tñ a demẽti
bus:ſicut vulnerati dormiẽtes. Uere aũt dict⁹ eſt do
minus liber:qui humanũ gen⁹ liberare dignatus eſt.
Adhuc eniz de illis vaniſſimis dicit:ꝙ putabãt dñm
lancea vulneratũ:occiſum pariter ꝛ ſepultũ:ſic quaſi
vnũ ex hoībus ſceleratis generali cõditione trãſiſſe.
Sꝫ ad diſcretionẽ ſuã addidit: Quoꝝ nõ meminiſti
amplius.i.de qͥbus nõ habes curã:qm̄ peccatis facienti
bus a te reddunt̄ alieni. Qð etiã in alio pſalmo de i
Pſal.9. pys dicit: Periit memoria eoꝝ cuz ſonitu. Addidit:
Et ipſi de manu tua expulſi ſunt. Juſta reddit̄ pena
ꝓteruie:vt qui dñm chriſtũ ſine adiutorio diuinita
tis eſſe putauerũt:ipſi a manu dñi ꝓbarent̄ expulſi:
dũ a gubernatione eius peccatis faciẽtib⁹ reddeban
Al. tenebroſis. tur extorres. [Poſuerũt me in lacu iferiori:in ī tene
bris ꝛ in vmbra mortis.] Adhuc eſtimatiões referũ
tur dementiũ iudeoꝝ. Lacus eniz:ꝛ ꝓ iſerno ponit̄:
ꝛ ꝓ ſepultura foueali:ꝛ pro mundi iſti⁹ ꝓfundiſſima
calamitate ſentitur. Qð hic voluit itelligi:qꝛ eũ per
ſecutores ſui in abiectã mortis cõditionẽ poſuerunt
vt qͣſi iniuſte ꝓbarẽt mortuũ nõ crederent vindi
candũ. In tenebris:id eſt:ſub obliuionis cecitate de
relictũ atqꝫ preteritũ:quẽ nemo regreret:nemo ſal
uaret. In vmbra mortis:peccatoꝝ indicat locũ:quis
mors delinquẽtiũ vmbroſos ac tenebroſos patit̄ ma
nes:dũ eis gaudiũ nõ relucet qui ꝑpetua triſtitie ſue
obſcuritate demerſi ſunt. Umbra vͦ ponit̄: ꝛ in bo
Pſã.16. no:vt eſt illud. Sub vmbra alarũ tuarũ. Et alibi: Ui
Treñ.4. uemus in vmbra eius. Et ideo ꝓ locoꝝ q̄litate: ver
Al. Sup me cõfirmat⁹ eſt furor tu⁹:ꝛ oẽs fluctus tuos iduxiſti ſuper me. bũ hoc multipharia ſignificatiõe variat̄. [ī In me cõ
firmata eſt ira tua:ꝛ oẽs elationes tuas ſuper me in
duxiſti.] Sic putabãt illi qui in ſuã pernitiẽ poti⁹ pre
ualere ꝑmiſſi ſunt:qꝛ per irã dei Jeſus chriſt⁹ ad paſ
ſionis pericula ꝑueniſſet:ſicut euãgeliſta dixiſſe infi
Matth.27. delẽ populũ refert. Eripiat eũ ſi vult. Seqͥtur: Et oẽs
elationes tuas ſuꝑ me iduxiſti. Hoc adhuc dī quãtũ
ad deliberationẽ pertinuit nefariã iudeoꝝ. Credeba
tur eniz de⁹ induxiſſe ſuꝑ chriſtũ elationes:id eſt:iam

pluſſimas idignationes:qñ eũ ꝑtulit crucifigi: mortẽ
illã putãtes penalẽ:cũ diſpẽſationis eius gloriã non
viderẽt. [Longe feciſti notos meos a me: poſuerunt
me abominationẽ ſibi. Tradit⁹ ſũ ꝛ nõ egrediebar.]
Uenit ad ſecundã narrationẽ:in qua per augmẽtum
moleſtiarũ:actũ ſue memorat paſſionis. Nã cũ ſupe
rius dixerit ꝑſecutoꝝ ſuoꝝ nefandiſſimũ cõtemptũ
nũc dicit fugatorũ:ſignificãs aplos. Notos eni ipſos
appellat:qui eũ ꝑſpicuis ſenſib⁹ cõſpicere meruerũt.
Ille eniz oẽs notos habuit vtute diuinitatis ſue:ipſe
aũt ſciebat̄ a paucis. Iſti ergo noti longe facti ſunt:
qñ ipſius paſſione diſperſi ſunt:ſicut legit̄. Percutiã Zach.13.
paſtorẽ:ꝛ diſpergent̄ oues gregis. In abominationẽ
vͦ tũc poſit⁹ eſt:qñ pretereũtes ſcribe ꝛ phariſei cru
cifixo imputabãt dicẽtes: Uah qui deſtruit tẽpluz: ꝛ Mat.27.
in triduũ edificat illud ꝛc̄. Seqͥtur: Traditus ſum: ꝛ
nõ egrediebar. Mirabilis ſubtiliſqꝫ ſentẽtia. Tradi
tus eſt a iuda cohortib⁹ inſanoꝝ:ſed ſe permittente
detẽtus. Suſtinuit infirmas potẽtiſſimus dñs. Liga
tus eſt vinculis:qui loco nõ põt claudi. Audiuit exe
crandas iniurias:quẽ angeli cũ tremore collaudant.
Uerũtñ nõ eſt egreſſus de illa nube corporis ſui:nec
apparere voluit qd poſſet:qui totũ ꝑtulit qð crudeli
tas iudaice prauitatis igeſſit. Nõ eſt eni egreſſus qñ
minime qð preualeret oſtẽdit. Siue de cuſtodia dic̄
in qua eũ põti⁹ Pilatus quaſi hoiez retruſit iualidũ.
[Oculi mei ī infirmati ſunt:pre iopia. Clamaui ad te Al. lãguerũt
dñe:tota die expãdi manus meas ad te.] Cuz oculos
corporales chriſti dñi nuſqꝫ infirmatos fuiſſe legeri
mus:multo magis nec iteriores ei⁹ egrotaſſe putãdi
ſũt:qui ſemꝑ ſanctitate micuerũt. Reſtat vt oculos
chriſti aplos itelligere debeam⁹: qui in corpore ei⁹.i.
in eccleſia tãqꝫ oculi celeſti lumine viguerunt. Hi tñ
ifirmati ſunt pre inopia:qꝛ nec dũ acceperãt ſpũz ſan
ctuz:quo ꝯfortati poſtea nullaten⁹ humana tormẽta
timuerũt. Inopia.n.dī ecõtrario:vbi nulla copia eſt. ETY
Additũ eſt: Clamaui ad te dñe tota die. Hic diſtictio
ponẽda eſt:vt iſta cõtinuatio toti⁹ diei:ad clamorem
id eſt:orationem: ꝛ bonoruz actuum operam debeat
pertinere. Expandi manus meas ad te:more ſuo ope
ras manuũ intelligi:quas bonis ſemper actibus tetẽ
dit ad dominũ. Nam ſi hoc cruci(vt quidaz volũt)
putauerimus eſſe iungendum:que ſequuntur omni
modis diſcrepabunt. [Nunquid mortuis facies mi
rabilia:aut medici ī reſuſcitabũt ꝛ cõfitebunt̄ tibi.] Al. ſuſcitabunt.
Hoc ſub negatione legendum eſt. Sed perſcrutan
dum:quid dicit: Mortuis non facies mirabilia:duz
conſtat reſuſcitatos innumeros: Sed mortuis:id eſt
non credẽtibus mirabilia nequaqꝫ fecit:dum eos ad
conuerſionem perducere non potuit infidelitas ſua.
Mirabilia eni illis fiunt:qui magnalia domini ſub
credulitate conſpiciunt. Sequitur: Aut medici reſu
ſcitabunt ꝛ confitebuntur tibi. Et hoc dicitur negati
ue:quia medici quos credit humanitas artis beneſi
cio ſalutem dare languentibus:mortuos reſuſcitare
non poſſunt:vt domino debeant confiteri:quãuis ſi
ne dei munere nec ipſam corporeã preualeant egris
tribuere ſoſpitatem. Siue hoc magis ſubtilius intel
ligendum eſt:quia medici duz corporibus adhibeãt
curam:animas tamen peccatis mortuas reſuſcitare
non preualent:vt confeſſione veriſſima viuificẽtur:
quos infidelitatis ſue vulnera pertulerunt. [Nunqd
ī enarrabit aliquis in ſepulchro miſericordiam tuaz Al. narrabit.
ī aut veritatẽ tuaz in ꝑditione.] Uenit ad tertiã nar Al. et
rationẽ:vbi per iſtũ v̄ſum ꝛ alterũ qui ſeqͥtur:figurã

SCHE Emphaſim ponit:cu⁹ illa pars hic itelligẽda eſt:que aduerti facit:id qđ nõ dicit. Ait enĩ: Nunquid enarrabit aliquis in ſepulchro miſericordiã tuã? Hoc negatiue legẽdũ eſt: vt illud poſſit intelligi:q2 viui homines ⁊ fideles miſericordiã eius narrare cõſuerũt. Sepulchrũ enĩ:ſignificat infideliũ mẽtes:de quibus
Ps. 5. ſupra dictũ eſt: Sepulchrũ patens eſt guttur eoꝝ. Et merito ſepulchrũ dicit̃: vbi aĩa peccatis mortua cõtinet̃:id eſt: illos vult intelligi:qui non ſunt dño crediturí:q2 nullus eis miſericordiaȝ dñi videt̃ narraſſe: quã nõ voluerunt deuota mẽte percipere. Illic enĩ ꝑueniſſe dicimus actũ: vbi aliquẽ audiens ꝑſtat affectum. Tale eſt ⁊ illud qđ ſequit̃: Aut veritatẽ tuã in perditionẽ:q2 nemo putat̃ veritatẽ dixiſſe:quã videtur negligens preterire. Perditio quippe iuſte vocata eſt: vbi veritas nõ admittit̃:ſed ſola obſtinatio cuſtodit̃. [Nunquid cognoſcent̃ in tenebris mirabilia
Al. e[?] tua: ⁊ aut iuſtitia tua in terra obliuionis?] Sub eodẽ ordine variatis ſermonibus cuncta deſcẽdant: vt negando que non ſunt: econtrario ſentiant̃ illa que ſũt. Nã mirabilia dñi a tenebroſis mẽtib⁹ nõ videnť:q2 ꝑmittẽtes deũ ſapiẽtie lumĩa ꝑdiderũt. Nec iuſtitia eius põt in terrena obliuiõe cognoſci:id eſt: in corporis craſſiſſima cecitate:que ſpiritalia monita õferit: dũ eius deſideria carnalib⁹ vitijs occupant̃. Memẽto võ ꝙ hec omnia ideo dicta ſũt:ne in inferno eius aĩa relinqueret̃:ſed ei celerrima reſurrectio ꝑueniret:quatenus laus dñi per bñficia ei⁹ poſſet agnoſci. [Et ego ad te dñe clamaui:⁊ mane oratio mea preueniet te.] Cõtra illa que ſuperius dicta ſunt:dñs chrĩs cũ fidelib⁹ ſuis per id qđ reſurrecturus erat:clamare ſe dicit ad dñm: enumerans tribulationũ diuerſarũ glorioſiſſimas qualitates: vt talibus inſtitutis cõmoniti:firmarent̃ populi vtiqȝ chriſtiani. Dicẽdo enĩ: Et ego ſignificat:cũ membris ſuis ſe clamaſſe:quoꝝ ipſe caput eſt chriſtus. Nã quãdo ipſe clamat ⁊ eccleſiam docet:quãdo cũ fidelibus orat: vnũ corpus oſtẽdit. Memẽto ergo ꝙ vſqȝ ad finẽ pſalmi: varias calamitates enumerat:quas in martyribus ſuis ipſe ſuſtinuit.
SCHE Ubi Synatriſmos figurã arbitror apponendã:quãdo multe res in vnũ ⁊ multa pericula colligũtur. Sequit̃: Et mane oratio mea preueniet te. Sollicite verba iſta tractanda ſunt:ne regule illi veraciſſime:qđ dñi gratia cuncta preueniat aliquid videatur eſſe ꝯtrariũ. Orationẽ ſuã:corpus eccleſie:que mane; id eſt: bonis delucidat̃ operibus:preuenire ſcđm aduentũ dñi dicat:hoc eſt: diẽ iudicij:que tñ oratio dño preſtãte donata eſt. Merito ergo dictuȝ eſt ꝑueniſſe orationẽ ſuã:qñ ante multa ſecula ſub aſſiduitate petebat̃:qđ adhuc expectamus eſſe vẽturũ. Ueniet enĩ ille tẽpore cõpetenti:ſed noſtrũ deſideriũ flagrantibus petitionib⁹ oportet oſtẽdi. Nõ enĩ nos ſuos eſſe diiudicat:ſi nõ votis maximis a nobis expetitus adueniat. Sed cũ de ipſo clariſſime dicatur:ipſe ex ſua perſona iſtud nõ põt loqui:niſi hoc dictũ a membris
Al. repulis. eccleſie velimus aduertere. [Ut quid dñe ⁊ repuliſti
Al. auertis. orationẽ meã: ⁊ auertiſti faciẽ tuaȝ a me?] Hic de ſe deſideriũ ſanctiſſime mẽtis exprimit̃:quia impatiẽter ſuſtinebat differri: vnde mundus poterat iure ſaluari. Repellere enĩ putat̃ petitionẽ noſtrã:⁊ auertere faciẽ ſuã dñs:quãdo vota noſtra diſtulerit:⁊ quãuis ille profutura faciat:nos tamẽ grauiter dilata cõtriſtant. Sed ⁊ hoc ꝯgruẽter a ꝑſona martyrũ dicit̃: qui talibus deſiderijs in hoc mundo fatigant̃. Differunt̃ enĩ ad augmentũ ſuum: ꝓcraſtinant̃ ad gloriã: q2 nõ tãtũ ꝓdeſt audiri:quãtũ expedit pro muneris augmentatione differri. Sic ignis flatu venti repellitur: vt viuacius animet̃. [⁊ Egenus ſum ego ⁊ in labo- Al. pauper
ribus a iuuẽtute mea: exaltatus aũt humiliatus ſuȝ
⁊ ꝯfuſus.] Hoc merito dicit eccleſia:que in egeſtate Al. conturba⁹
mundi: ⁊ in laboribus a ſua iuuẽtute fatigat̃: ſicut in
alio pſalmo legit̃: Sepe expugnauerunt me a iuuẽtute mea. Hec creſcit perſecutionibus:preſſura tẽporũ Psal. 128.
ſubleuat̃: humilitate ſemꝑ extollit̃. Cui⁹ lõgior etas nõ eſt debilis laſſitudo:ſed matura ꝑfectio. Sequit̃: Exaltatus aũt humiliatus ſuȝ ⁊ cõfuſus. Hoc ſpecialiter mẽbris ꝓbat̃ cõuenire:nõ capiti. Exaltatus dicit:quãdo prius vnuſquiſqȝ fideliũ res humanas tumido corde cogitabat. Humiliatus ſuȝ:quãdo ad cõfeſſionis medicabile donuȝ diuina gratia miſerante peruenit. Confuſus:quãdo illa que male geſſerat:penitentie profeſſione damnauit. O beata cõfuſio:que eternũ tollis opprobriũ. Nam quicquid in reatũ venerit penitentiũ:perpetuis ſeculis reddit̃ abſolutuȝ.
[In me ⁊ ꝑtrãſierunt ire tue:⁊ terrores tui ꝯturbaue- Al. tranſierunt
runt me.] Pulchre dictũ eſt. Pertrãſierunt:quaſi nõ manſure diutius cõtigerũt. Nã quãdo fidelis ſe affligit: iram dñi caſtigatus euadit. In me aũt dicẽdo: afflictionẽ fideliũ: more ſuo illatã ſibi eſſe teſtat̃. Sequit̃: Et terrores tui cõturbauerũt me. Terrores vtiqȝ vẽturi iudicij:quos oĩs caro peccatrix formidare dinoſcit̃. Qđ idem ſolis mẽbris cõuenire manifeſtũ
eſt. [⁊ Circuierũt me ſicut aq̃ tota die circũdederũt Al. circumdederunt.
me ſimul.] Delicta vtiqȝ que legis diſtrictione damnant̃: hec velut aq̃holes circueunt:quãdo vndiqȝ ſcaturire noſcunt̃. Ex quo enĩ latere nõ credamus venire peccata:que nec momentis horarũ a nobis recedunt aliena? Merito ergo aquis cõparata ſunt: que nos copioſiſſima inundatione concludunt. Qđ ꝑ totũ accipit̃ a parte membroꝝ. [Elongaſti a me amicũ ⁊ proximũ: ⁊ notos meos a miſeria.] Hec frequenter pijs martyribus cõtigerũt:a quibus terrore mortis officia humana ſubtracta ſunt. Amicos enĩ ſignificat:qui honeſtis ſtudijs morũ vicinitate coniuncti ſunt. Proximos:qui nobis parentele ordine ſociant̃. Notos:qui neqȝ amici neqȝ ꝓximi ſunt:ſed ſola nos opinione vel viſione didicerunt. Que genera hominũ frequẽter lõge fecit a fidelibus ſeruis formidata calamitas paſſionis.

Concluſio.

Ipſe chorus eſt chriſti:quem premiſſus ditalus pro melech nois interpretatione ꝑcinuit:quãdo fidelis populus ei⁹ ſecutus ſanctiſſimã paſſionẽ glorioſa nimis imitatiõe reſpõdit. Hinc enim confeſſores tenuit carcer incluſos: hinc martyrum purpura ⁊ byſſo precioſior ſanguis emanauit: hinc apoſtoloꝝ per totũ orbeȝ dicta conuenit: hinc tanqȝ ſol puriſſimus fides ſancta proceſſit: hinc ad tẽporales mortes hodieqȝ concurrit̃: vt eterne vite premia conquirant̃. Quapropter nullus paueſcat miſerias que faciunt beatos: Nullus tormẽta formidet que donãt perpetuã ſoſpitatẽ: Nullus timeat triſticiã que gaudiũ tribuit ſempiternuȝ. Quantum eſt enim tẽporaliter mori: vt perpetua vita poſſit acquiri? Quantũ humanã ſuſtinere ſententiã: vt abſolutionem mereamur ĩpetrare diuinã? Quis aũt erubeſcat penas quas chrĩs dñs perferre dignatus eſt? Quis paueſcat opprobriũ qđ elegit creator ſuſtinere cunctoruȝ? Quocirca pro eo ſubeamus mundanã calamitatẽ:ſi cum eo habere perennẽ volumus portionem.

Explicit expoſitio in pſalmũ. 87ᵘᵐ.

Intellectus ethan iſraelite. LXXXVIII.

Mſericordias domini: in eternū cantabo. In generatione ⁊ generationē: annuntiabo veritatem tuā in ore meo. Quoniaꝫ dixiſti in eternū miſericordia edificabit in celis: preparabit veritas tua in eis. Diſpoſui teſtamētum electis meis: iuraui dauid ſeruo meo vſqꝫ in eternū preparabo ſemen tuū. Et edificabo in gñatione ⁊ generationē: ſedem tuam. Confitebunt celi mirabilia tua dñe: etenim veritatē tuam in eccleſia ſanctoꝝ. Qm̄ quis in nubibus equabitur dño: ſimilis erit deo in filijs dei? Deus qui glorificat in cōſilio ſanctoꝝ: magnus ⁊ terribilis ſuper oēs qui in circuitu eius ſunt. Dñe deus virtutū quis ſimilis tibi? potens es dñe ⁊ veritas tua in circuitu tuo. Tu dominaris poteſtati maris: motum autē fluctuū eius tu mitigas. Tu humiliaſti ſicut vulneratū ſupbū: in brachio virtutis tue diſperſiſti inimicos tuos. Tui ſunt celi ⁊ tua eſt terra orbē terre ⁊ plenitudinē eius tu fundaſti: aquilonem ⁊ mare tu creaſti. Thabor ⁊ hermon in noīe tuo exultabunt: tuū brachiuꝫ cū potentia. Firmet manus tua ⁊ exaltet dextera tua: iuſtitia ⁊ iudiciū preparatio ſedis tue. Miſericordia ⁊ veritas precedent faciē tuā: beatus populus qui ſcit iubilationē. Dñe in lumine vultus tui ambulabūt: ⁊ in noīe tuo exultabūt tota die: ⁊ in iuſticia tua exaltabunt. Quoniā gloria virtutis eoꝝ tu es: ⁊ in beneplacito tuo exaltabitur cornu noſtrū. Quia dñi eſt aſſumptio noſtra: ⁊ ſācti iſrael regis nr̄i. Tunc locutus es in viſione ſanctis tuis: ⁊ dixiſti: poſui adiutoriū in potente: ⁊ exaltaui electū de plebe mea. Inueni dauid ſeruū meum: oleo ſancto meo vnxi euꝫ. Manus enim mea auxiliabitur ei: ⁊ brachiū meuꝫ cōfirmabit euꝫ. Nihil proficiet inimicus in eo: ⁊ filius iniquitatis non apponet nocere ei. Et cōcidā a facie ipſius inimicos eius: ⁊ odientes eū in fugā cōuertā. Et veritas mea ⁊ miſericordia mea cū ipſo: ⁊ in nomine meo exaltabitur cornu eius. Et ponā in mari manum eius: ⁊ in fluminibus dexteram eius. Ipſe inuocauit me pater meus es tu: deus me⁹ ⁊ ſuſceptor ſalutis mee. Et ego primogenitum ponā illū: excelſuꝫ pre regibus terre. In eternū ſeruabo illi miſericordiā meā: ⁊ teſtamentū meū fidele ipſi. Et ponā in ſeculū ſeculi ſemen eius: ⁊ thronuꝫ eius ſicut dies celi. Si aūt dereliquerint filij eius legē meā: ⁊ in iudicijs meis non ambulauerint. Si iuſtitias meas pphanauerint: ⁊ mandata mea non cuſtodierint. Viſitabo in virga iniquitates eoꝝ: ⁊ in verberib⁹ peccata eoꝝ. Miſericordiā aūt meā non diſpergā ab eo: neqꝫ nocebo in veritate mea. Neqꝫ prophanabo teſtamentū meū: ⁊ que procedūt de labijs meis nō faciā irrita. Semel iuraui in ſctō meo ſi dauid mentiar: ſemen eius in eternuꝫ manebit. Et thronus ei⁹ ſicut ſol in conſpectu meo: ⁊ ſicut luna pfecta in eternū ⁊ teſtis in celo fidelis. Tu vero repuliſti ⁊ deſpexiſti: diſtuliſti xp̄m tuū. Auertiſti teſtamentū ſerui tui: pphanaſti in terra ſanctuariū ei⁹. Deſtruxiſti oēs ſepes eius: poſuiſti firmamentū eius formidinē. Diripuerunt eū oēs trāſeuntes viā: factus eſt opprobriū vicinis ſuis. Exaltaſti dexterā deprimentiū euꝫ: letificaſti oēs inimicos eius. Auertiſti adiutoriū gladij eius: ⁊ nō es auxiliat⁹ ei in bello. Deſtruxiſti eū ab emūdatiōe: ⁊ ſedē eius in terra colliſiſti. Minoraſti dies temporis eius: perfudiſti eū cōfuſione. Vſque quo dñe auertis in finē: exardeſcet ſicͭ ignis ira tua? Memorare que mea ſubſtātia: nūquid enīꝫ vane cōſtituiſti oēs filios hoīuꝫ? Quis eſt homo qui viuet ⁊ nō videbit mortem: eruet aiāꝫ ſuā de manu inferi? Vbi ſūt miſericordie tue antique dñe: ſicut iuraſti dauid in veritate tua? Memor eſto dñe opprobrij ſeruoꝝ tuoꝝ: qḋ cōtinui in ſinu meo multarū gentium. Qḋ exprobrauerūt inimici tui dñe: qḋ exprobrauerūt cōmutationē xp̄i tui. Bñdict⁹ dñs in eternū: fiat fiat.

NOn tā ſm ordinē tituli: qꝫ ad cōmoditatē intelligētie exponēda ſunt verba que poſuit: vt facilius nobis rei veritas eluceſcat. Ethan interpretat robuſtus. Iſraelita: videns deum. Et qa pſalmus iſte erat laudes ⁊ pmiſſiones dñi narraturus: ideo illi tale nomen cōſtat appoſitū; vt fideliū vboꝝ indicaret incōmutabilē firmitatē. Intellect⁹ enī (vt ſepe diximus) ad ſupna referendus eſt: vbi reuera recte intelligens tendit mētis intuitū. Eſt enī de chriſtianoꝝ ſpe: ⁊ de magnificētia dñi multa dicturus: per que nemo decipit ſi ſupplicantis animus in iſtius ethan cōſtantiſſima voluntate roboretur. Diuiſio.

Ethan iſte quem diximus indicare robuſtum; tanta mentis illuminatione cōpletus eſt: vt iſraelita veriſſime nuncupet. Primo igreſſu pſalmi: dicit ſe miſericordias domini cantaturū: quoniā multa pmiſit fideli pplo profutura. Scda parte: diuerſis modis laudes dñi potentiaqꝫ deſcribit. Tertia in cbus

dñm paternas pollicitatiões enumerat. Quarta: dñs
chřs ꝑpter paſſioné quã ꝑtulit traditus in inimicis eſſe
memoraẽ. Quinta: fragilitati humane poſtulat ſub-
ueniri: quia non inuanum filios hominũ ab ipſo aſſe
rit eſſe plaſmatos. Sexta rogat dominũ vt ꝓmiſſio-
nes ſuas impleat quas dauid ſeruo ſuo feciſſe decla-
ratur: ⁊ memor ſit qualia ſerui eius ab impijs oppro-
bria ſuſtinebant. Expoſitio.

Al. non hẽt. Al. dominum. Al. generationẽ annũtiabo. Miſericordias † tuas † domine: in eternum
cantabo. In generatione ⁊ † progenie pro
nuntiabo veritatẽ tuã in ore meo.] Iure
robuſtus dicitur qui tam firma dicturus
eſt. Iſte enĩ ethan domini eſt miſericor-
dias cantaturus: que ⁊ eterna ſemꝑ ſtabilitate conſi-
ſtunt: ⁊ perpetuis ſunt celebrande ꝑconijs. Fecit enĩ
mirabilem in humano genere pietatẽ vt quod perie
rat requireret: ⁊ vulnerata ſaluaret. In generatione
võ ⁊ progenie qđ addidit: duos ſignificat populos iu
daicum ſcilꝫ ⁊ gentiũ: quibus ſe veritatẽ pronuntia-
turũ eſſe teſtatur: quã dicit inferius. Sequiẽ: Et ve-
ritatem tuã in ore meo. Reuera: vt quã ſenſu perce-
perat: ore loquereẽ. Et bene dictũ eſt: In ore meo: qꝛ
qđ ex ore progreditur cito dilabiẽ: qđ võ in ore verſa-
tur diuina deuotione celebraẽ. [Quoniã dixiſti in
eternũ miſericordia edificabiẽ: in celis preparabitur
Al. in eis. veritas tua †.] Ipſa eſt veritas quã vir ſanct⁹ ſe ꝓnũ
ciaturũ eſſe predixerat. Et merito illam confidenter
predicabat: quãdo eã dñs abſolute promiſerat. Nõ
enĩ põt falli: qui ſequitur verba veritatis. Sed videa
mus quid ſignificet: In eternũ miſericordia edifica-
bitur. Sũt enĩ edificationes que ꝯſurgere nequeũt:
niſi eis fuerit ꝑmiſſa deſtructio: vt idolorũ cultores:
vt peſſimarũ cõſuetudinũ ſequaces. Iſti enim niſi a
malis ſuis fuerint deſtructi: in bonum nequeunt edi
Hiere. j. ficari: ſicut dictũ eſt hieremie: Ecce poſui te vt edi-
fices ⁊ deſtruas. Iſta võ miſericordia nõ deſtruitur:
ſed ſemꝑ viget: ſemꝑ augeẽ. Sequitur: In celis pre-
parabiẽ veritas tua. Celi: ſicut ſepe diximus: ſignifi-
cant apoſtolos: quoꝝ predicationibus actũ eſt: vt in-
culcareẽ gentibus religio chriſtiana. Uerum hec oĩa
vſqꝫ ad diapſalma medijs ſubdiſtinctionibus pera-
benda ſunt: quia totũ ad illud reſpicit qđ ait: Quĩ di-
SCHE xiſti. Que figura diciẽ Apochinu: id eſt: a cõmuni: qñ
ſuperiora ad inferiora reſpondent. [Diſpoſui teſta-
mentũ electis meis: iuraui dauid ſeruo meo.] Nunc
verba domini refert: que ſuperius eũ dixiſſe memo-
rauit. Nam quãuis oĩbus denuntiare videaẽ: electis
tamẽ ſuis tñ iſta diſpoſuit: qui ei dono ipſi⁹ credere
maluerunt: ne ſe ad promiſſionẽ tales ⁊ illi tenerent
qui de dauid ſemie ſe deſcẽdere carnaliter ꝓferebãt.
Addidit: Iuraui dauid ſeruo meo. Diuinũ ſacramen
tum promiſſionis noſcitur eſſe ſecuritas: qꝛ ſolus iu-
ſte diffinitiue promittit: cui ſubiacet implere qđ dixe-
rit. Humana enĩ fragilitas ideo prohibeẽ ſacramen-
torũ ſe ꝓmiſſionibus obligare: quia nõ eſt in poteſta
te ipſius que pollicẽ efficere. Iurat ergo iuſtiſſime
deus: cũ iure ſuo promittit omnia. Nam ⁊ ipſum no-
ETY men iudicat cauſam. Iurauit enĩ dicim⁹: iure orauit:
id eſt iuſte locutus eſt. [Uſqꝫ in eternũ preparabo ſe
Al. generatione ⁊ generationẽ. men tuum. Et edificabo in † ſeculũ ſeculi: ſedẽ tuã.]
Peruentũ eſt ad illa que pater promiſerat ſeruo ſuo
dauid. Preparatus eſt enĩ dñs chriſtus: qui ex ſemie
ipſius deſcenderet carnis origine: vſqꝫ in eternũ rex
regũ ⁊ dñs dominãtiũ. Sed qđ dixit: Preparabo: ad
humanitatẽ eius pertinet: non ad deitatẽ qua cõſub-

ſtantialis: oĩpotens ⁊ coeternus eſt patri. Sequiẽ: Et
edificabo in ſeculũ ſeculi ſedeꝫ tuã. Pollicitatio iſta
tota pertinet ad dñm ſaluatorẽ. Ipſi enĩ tunc ſedes
promittebatur: que poſtea in ſanctorũ erat facienda
pectoribus. Sedes enim eſt dñi omnis ſanctus: queꝫ
quaſi ſplẽdidiſſimũ thronũ dignatione ſue maieſta-
tis ſederit: ſicut ⁊ de ſpiritu ſancto legiẽ: Et apparue Act. 2.
runt illis diſpartite lingue tanqꝫ ignis: ſedit autẽ ſuꝑ
vnumquẽqꝫ eoꝝ: ⁊ repleti ſũt oẽs ſpiritu ſancto. [Cõ
fitebunẽ celi mirabilia tua dñe † ⁊ veritatem tuã in Al. celeſtia
eccleſia ſanctoꝝ.] Uenit ad ſecundã partẽ diuine po
tentie ſacramẽta dicturus. Confitebunẽ enĩ celi qui
ſunt veri predicatores: quãtis miraculis dñs mũduꝫ
prout ipſi placitum fuerit adminiſtret: quẽadmodũ
oĩs creatura eius imperijs obſecũdet: cõuerſioneſqꝫ
rerũ nõ caſualiter agi: vt qdaꝫ vaniſſimi putauerũt:
ſed eius ineffabili virtute predicãt ꝯtineri. Addidit:
Et veritatẽ tuã in eccleſia ſanctoꝝ. Mirabilia dixit
vbiqꝫ predicãda: veritatẽ aũt in ſanctoꝝ eccleſia cõ-
fitendã: vbi credituṙ verbũ caro factũ: vbi ſancta tri-
nitas ſic ſuſcipiẽ: vt vnus ſicuti eſt deus dñs cuncto-
rũ ore laudeẽ. [Quoniã quis in nubibus equabiẽ do
Al. non hẽt. Al. in filijs. mino: † aut qꝛ ſimilis erit deo † iter filios dei:] Nu-
bes frequẽter diximus verbi dei eſſe ꝑdicatores: qui
per ſpiritũ ſanctũ populos diuina gratia cõpluebant:
ſed tamẽ erãt obnoxij lege peccati: potẽtes quidẽ in
miraculis: in predicatione terribiles. Sed quis eorũ
eſſe poterat chřo ſimilis: quãqꝫ ⁊ ipſe carnis velamine
tegereẽ: Aliud eſt enĩ qui de ꝓprio põt: aliud qui de
altero clarus eſt. Simili modo nec iter filios dei ha-
bere poterit equalẽ: quĩ ille per naturã eſt filius: ſan-
cti võ per grãꝫ. Ille ſine aliquo peccato: iſti per ipſuꝫ
a peccatis probanẽ exuti. Que ideo dicta ſunt: ne qꝛ
illũ tñ hominẽ ſacrilegis auſibus eſtimaret. [Deus
Al. terribil. qui glorificaẽ in conſilio ſanctoꝝ: magnus ⁊ † metuẽ
dus ſuper omnes qui in circuitu eius ſunt.] Exponit
qđ ſuperius dixit: quia ſimilẽ habere nõ poterat qui
oĩs continebat. Ipſe enĩ dñs chřs qui predicaẽ a ſan
ctis: magnus diciẽ ꝑpter qđ deus eſt: metuẽdus a po
teſtate mirabili. In circuitu eius ſancti ſcilꝫ quos ſu-
perius dei filios dixit: qui dono ipſius gratie ꝓximã-
tur. Sed iure ſupra eos ille probaẽ excelſus: per quẽ
oẽs noſcunẽ eſſe glorioſi. Cõſidera võ qꝛ per duode-
cimã ſpeciẽ definitionis: que grece Cata epenon: lati DEF
ne per laudẽ diciẽ: vſqꝫ ad diuiſioneꝫ ſubiectos verſus
decurrit: ⁊ per diuerſa preconia quis ſit iſte dñs indi
catur. [Dñe deus virtutũ quis ſimilis tibi: potens es
dñe ⁊ veritas tua in circuitu tuo.] Poſt illa que ſupe-
rius dixit: aptiſſima eſt ſentẽtia ſubſecuta: Quis ſimilis
tibi: id eſt: qꝛ virtutum es dñs. Sancti enĩ ditantur
virtutibus: nõ dominanẽ. Tu autẽ illis reb⁹ imperas
quib⁹ illi te preſtante preclari ſunt. Merito repetitũ
eſt: Quis ſimilis tibi. Tu ex te potẽs es: illi de te. Illi
veritate tua illuminati ſunt: tibi autẽ veritas tua idi
uidue ſemꝑ ineſt. [Tu dominaris poteſtati maris: mo
tuꝫ autẽ fluctuũ eius tu mitigas.] Nũc dicit enume-
rationes per quas ſingularẽ poteſtatẽ dñi euidenter
oſtendat. Poteſtas maris: huius ſeculi honor eſt: qui
frequẽter in martyres chřĩ rapido tumore ſurrexit.
Sed tñ ne putareẽ voluntas illa ex ſua ꝑtãte graſſa-
ri: dicit etiã his tu dñaris: qñ feroces mot⁹ pro ſctõꝝ
vtilitate cõuertis: ſicut ipſe in euãgelio dicit: Nõ ha- Joan. 19.
beres in me ꝑtãtẽ niſi tibi data eſſet deſuꝑ. Et qꝛ dixe
rat: Dñaris: ſequiẽ digna ꝓbatio: Quĩ fluct⁹ eius ipſe
mitigat. Et cõſidera: qꝛ mitigat dixit: non tollit: qñ

ſi eam funditus adimeret: coronaꝫ martyres non haberent. Quod etſi hiſtorice malis aduertere: dn̄ꝫ mitigare fluctus maris euāgelij locus ille teſtat̄: quādo periclitantibus diſcipulis vento vt quieſceret ꝛ mari vt tranquillū fieret imperauit. [Tu humiliaſti ſicut vulneratū ſupbū: ꝛ in virtute bracchij tui diſp̄ſiſti inimicos tuos.]

M. in bracchio tuo. Alij ſunt qui humiliātur ad ruinam: alij qui inclinant̄ ad graciā. Sed vt hoc in malo dictum debuiſſes aduertere: poſuit: Sicut vulneratū ſuperbū. Diabolum enim ſignificat: qui elatus ſupra id qḋ poterat: humiliatus eſt ſuo vitio: intra illud qḋ per naturā nō erat: percuſſus mente nō corpore. Sic ille iniquiſſimus tanq̄ vulneratus de celo corruit in hanc aeris denſiſſimaꝫ craſſitatē: ſicut in euāgelio dn̄s dicit: Uidi ſathanan ſicut fulgur de celo cadentē.

Luce. 10. Inimicos aūt dicit: infideles iudeos: qui per innumeras gētes chriſti dn̄i virtute diſperſi ſunt: quē patris bracchiū: ſicut ſepe diximus: auctoritas diuina teſtatur. [Tui ſunt celi et tua eſt terra: orbem terrarū ꝛ plenitudinē eius tu fundaſti.]

M. terre. Quia ſuperius gemina dixerat facta miracula: nūc ea iſtius verſiculi ꝓbatione cōfirmat. Ideo enī triumphauit in celo de ſuperbo diabolo: ideo in terra de perfido iudeo: quia ipſius erat vtriq̄ celū ꝛ terra. Cur enim diabolus aut iudeus in alienis rebus ſuperbirent: dum vtraq̄ habere ſuū ꝓbarent̄ auctorē? Sequit̄: Orbem terrarum ꝛ plenitudinē eius tu fundaſti. Hec increpatio adhuc pertinet ad iudeos. Senſus ergo talis eſt. Cur voluerūt ſtulti in te ſeuire in hoc mūdo: cui᷒ tu christe fundator es? Ut nimia demētia videant̄ talia preſumere: que humanas vires probant̄ excedere. Orbis terrarū: pertinet ad totius ſpatiū mundi. Plenitudo eius: ad oēs ſcilꝫ creaturas que in eo eſſe noſcuntur. Sic per cōmemorationes talium rerū breuiter cuncta complexus eſt. [Aquilonē ꝛ mare tu fundaſti.

M. creaſti. Thabor ꝛ hermon: in noīe tuo exultabunt.]

Iſa. 14. Aquilonem: adhuc diabolum ſignificat: qui dixit: Ponam ſedem meā in aquilone: ꝛ ero ſimilis altiſſimo. Mare. ſeculi huius elatas ꝛ iniquas hoiuꝫ poteſtates cōpetenter aduertimus: que cōtra dn̄i mādata ſacrilegis voluntatibus eriguntur: non vt proficiant: ſed vt vehementer occumbant: increpans vtroſq̄ preſumptionē in ſe ponere nō debere: cū eos a dn̄o ſuo conſtet eē plaſmatos. Creatura enim ſuperbire nō debet auctori: que ab eo vt exiſtere potuiſſet accepit. Sequitur: Thabor ꝛ hermon in noīe tuo exultabunt. Thabor ꝛ hermon: montes ſunt ſyrie ꝓuintie: quorū nomina ingentia ſacramēta parturiunt. Thabor enī dicit̄: veniens lumen: qḋ ſpecialiter ad aduentū pertinet dn̄i ſaluatoris: de quo dictū eſt: Erat lumē verū quod illuminat oēm hominē venientē in hunc mūdū.

Ioh. 1. Hermon: ſignificat anathema eius: id eſt: diaboli: quaꝫ a chriſtianis dn̄o veniente ſuſcepit. Dignū enī fuit: vt preſente lumine tenebroſus diabolus vinceret̄. Iſti ergo exultabunt in noīe dn̄i: ſicut alibi fideles dicūt:

Pſ. 113. Non nobis dn̄e nō nobis: ſed nomini tuo da gloriā. [Tuum bracchium cū potentia. Firmet̄ manus tua: ꝛ exaltet̄ dextera tua.] Bracchiū: frequenter quideꝫ legimus humanā ſignificare virtutē: ſicut ꝓpheta dixit:

Hiere. 17. Maledictus homo qui ponit carnē ſpeꝫ bracchij ſui: ꝛ a dn̄o recedit cor ei᷒. Sed nō poteſt habere potentiā niſi quanta ei pro tēpore fuerit attributa. Hic aūt vt ſignificaret dn̄ꝫ ſaluatorē: dictū eſt: Bracchiū tuū cū potentia: hoc eſt: illi eſſe qḋ poſſe: nec aliquādo potētia eius tepeſcit: qui iugiter oīa facit que vult in celo ꝛ in terra. Addidit: Firmet̄ manus tua: ꝛ exaltetur dextera tua. Manus ꝛ dextera ſi ſubtiliter inſpiciamus: longe diuerſa ſunt. Rogat enim vt manus: id eſt: operatio firmet̄ in ſuperbos: quatenus inclinati tribulationib᷒ celerrime ad ↄuerſionis ſtudia ꝑducant̄. Exaltetur autē dextera tua: hic fortaſſe dictum eſt: id eſt: clarificet̄ numerus predeſtinatorū qui eſt ad dexterā collocandus. [Iuſticia ꝛ iudiciū preparatio ſedis tue. Miſericordia ꝛ veritas ꝑcedēt faciē tuā.]

M. ſedis. Sedes quidē domini ſemꝑ eterna eſt: ſed tūc nobis apparebit preparata: quādo ipſum cernim᷒ iudicare iuſtiſſimē. Eo ſiquidē tēpore ſancta nobis equitas patefiet: ꝛ verus iudex oſtendit̄: quo angelorum myſteria videbunt̄. Fit preparatio ſedis eius: quādo hec ab hoībus in generali reſurrectioē cernent. Sequitur: Miſericordia ꝛ veritas precedent faciē tuā. Hoc ad tempus iſtius mundi: non incōpetēter aptatur. Faciē enim ipſius: id eſt: declarationē iudicij: miſericordia ꝛ veritas p̄cedūt. Miſericordia eſt: quia parcit cōuerſis. Ueritas: quia promiſſa reſtituit. Sic vtrūq̄ tempus euidēter his ſermonibus indicatur. [Beatus populus qui intelligit iubilationem. Dn̄e in lumine vultus tui ambulabūt.]

M. ſcit. Ethan ille ſanctiſſimus quē titulus premiſit: poſtq̄ dei viſus eſt predicaſſe myſteria: beati populi multipharias laudes aggreditur: per id qḋ rhetores: demonſtratiuū dicendi genus appellant. Exclamat enī beatus ppls qui intelligit iubilationē: id eſt: qui inuentam leticiā ſuā: non in proprijs viribus: ſed in dei cognoſcit virtute potuiſſe. Iubilatio eſt enī copioſa mentis exultatio: que verbis non pōt explicari. Hanc ergo ꝑſcrutari cordis archano beati eſt populi: quā ſic feliciter aduertimus: ſi auctorē eius pura mente fateamur. Eſt enī aliꝰ ſenſus: ſi ꝛ ſic intelligatur dicta ſentētia: q̄ ille beatus populus eſt qui laudes dei nō ſolū ore cātat: ſed etiā lumine mentis intelligit. Intelligere aūt eſt: ſi ſcripturas ſanctas catholicis regulis perſcrutet̄: ſi dicta patrum ſalutari dogmate cōprehendat: totūq̄ ad pietatē recte fidei trahat: q̄ hereticoꝝ prauitatibus acquieſcat. Addidit premiū qḋ tales cōſequit̄ viros. Dn̄e in lumine vultus tui ambulabunt. Populus ille beatus: quem dixit intelligere iubilationē: in lumine vultus eius ambulat: cū in cōtemplatione ſancte trinitatis iugiter perſeuerat. Ambulat enī: ſignificat viuit: q̄a tempus iſtud vite noſtre quadā cōmeatiōe peragit̄. [Et in noīe tuo exultabūt tota die: ꝛ in tua iuſticia exaltabunt̄.] Adhuc in illo ꝓmio perſeuerat qḋ datur huic populo qui intelligit iubilationē. Nā cū dicit: Dn̄e in noīe tuo exultabūt: vetat in ꝓpria ꝑſumptione gaudere: ne decepta mortalitas ibi ponat letitiam ſuaꝫ: vbi oīa ſunt caduca. Sequit̄: Tota die. Totius vite tēpus oſtēdit: quia non decet aliquādo inde deſinere: vnde cōſtat perpetua ꝛ copioſa gaudia ꝑuenire. Qḋ cū ita factū fuerit: eueniet vt exaltent̄ in dn̄i leticia: quādo in illa reſurrectione ad dexterā fuerit collocati. Ecce qualia dona parata dicit intelligentibus iubilationē. Quapropter negligentiā noxiā proijciamus: ꝛ ad intelligentie beata ſtudia cōcitemur: vt et hic donante domino ſuaui exinde epulatione paſcamur: ꝛ ibi perpetue letitie munere ꝑfruamur. [Quoniā gloria virtutis eoꝝ tu es: ꝛ in beneplacito tuo exaltabitur cornu noſtrum.] Merito cornu eorum: id eſt: poteſtas exaltabitur: qui in domino ſaluatore: de quo dicit pater: Hic eſt filius meus dilectus: in quo

Math. 3. mihi bene complacuit: virtutem ſuam gloriamque

poſuerant:quia dum ad illum refertur omne quod
datū eſt:ipſe ſit laus noſtra ⁊ pfecta letitia. Et nota
ꝙ in hoc loco:cornu:in bono poſuit:alibi vō in malo:
Pſal. 21. vt eſt illud:Et a cornib⁹ vnicorniorū hūilitatē meā:
Al. quia quoniā data poteſtas bona malaqꝫ facit.[Quoniaꝫ
Al. noſtra dñi eſt aſſumptio :⁊ ſancti iſrael regis noſtri.] Expo
ſuit quare exaltet̃ cornu in ipſum credentiū:quoniā
aſſumptio:id eſt:glīa illa icarnationis a ſancto iſrael
pbat̃ impleta:in qua oēs ſpem habētes de pfundo
peccati ſurſum erigimur:dū ipſius miſericordia ſub
leuante in eterna gaudia collocamur. Ecce expoſita
ſunt munera que promittunt̃ populo intelligenti iu
bilationē. Peracta eſt demonſtratiui generis admi
randa laudatio:vt in ſingulis rebus et potētia ipſius
narret̃:⁊ quis ſit iſte dñs euidētius approbem⁹: Nūc
aliqd de tertia diuiſione noſcamus.[Tūc locutus es
Al. viſione ſancto in aſpectu filijs tuis ⁊ dixiſti:poſui adiutoriū ſup
Al. in potēte potentē:⁊ exaltaui electū de plebe mea.] Hactenus
etheꝰ a ſua pſona locutus eſt: Nunc venit ad tertiā
partē pdicās verba pr̄is:que dicta ſunt de dño ſalua
tore:vt ſuperior laus indubitata doceret̃:quā pater
na etiā firmauit auctoritas. Sepe dixim⁹ ſanctos ap
pellari filios dei:nō natura ſed grā. Iſtis ergo filijs:
id eſt:pphetis ⁊ pdicatoribus verbi:locutus eſt dñs
DOC in aſpectu:dum eos fecit cōſpicere que dicebāt. Per
hoc enī verbū illud oſtendit:ꝙ quicquid pphete di
xerunt:nō ignorāter locuti ſunt:ſed in contēplatione
certiſſima conſtituti viderūt mēte qđ ore pdicauerūt.
Hinc eſt ꝙ etiā videntes pphete nuncupant̃. Seqꝫ
tur: Poſui adiutoriū ſup potentē. Nā qui adiutoriū
querit potēs nō eſt:qui potēs eſt nō idiget adiuuari.
Sed hoc dictū:aut de gn̄ali corpore eccl̄ie poſſumus
nō incōpetenter aduertere:ꝙ potēs ⁊ electū eſſe nul
lus ignorat. Et huic dicit adiutoriū chrīm dñm datū:
Pſal. 2. qui de ſe in ſcdo pſalmo dixit:Ego aūt conſtitutus ſuꝫ
rex ab eo ſup ſion mōtē ſanctū eius. Aut certe ſi hoc
de chro dño velimus aduertere qđ ait: Poſui adiuto
riū ſuper potentē:ita intelligendum eſt:ac ſi diceret:
Pater perhibuit teſtimoniū potēti:id eſt:filio:ſicut
Ioan. 12. in euāgelio vox ad eū facta teſtat̃ dicēs:Et clarifica
ui ⁊ iterum clarificabo. Hoc eſt enī fortaſſe qđ dicit
adiutoriū poſitū ſup potētē. Adiecit:Exaltaui electū
de plebe mea. Electū dici dñm chrīm:Iſaias ppheta
Iſa. 42. cōmemorat dicens:Ecce puer meus ſuſcipiā euꝫ:ele
ctus meus cōplacuit ſibi in illo aīa mea. Exaltatus
Phil. 2. eſt autē:ſicut dicit aplus: Propter qđ ⁊ deus illuꝫ exal
tauit:⁊ donauit illi nomē qđ eſt ſup omne nomen:vt
in noīe Ieſu omne genu flectat̃:celeſtiū:terreſtriū:⁊
infernoꝝ. De plebe mea:ſignificat gentē iudeoꝝ:vñ
natum conſtat dñm chriſtuꝫ.[Inueni dauid ſeruum
Al. nos hēt meū: in oleo ſancto meo vnxi eū.] Qđ dicit: Inue
ni dauid:ieſuꝫ chrīm euidēter inſinuat:quē ſuperius
dixit potētē. Hoc enī nomē frequēter cōſtat ad ipſuꝫ
referri:qꝛ ⁊ manu fortis dicit̃:⁊ deſiderabilis iuenit̃:
maxime cū talia ſequant̃:que neqꝫ dauid:neqꝫ alteri
cuiquaꝫ iuſto preter dño ſaluatori poſſint vllatenus
cōuenire. De ipſo enī in alio pſalmo iam dictum eſt:
Pſal. 44. Propterea vnxit te deus de⁹ tuus oleo exultationis
pre participibus tuis.[Manus enim mea auxiliabit̃
Al. confirma bit. ei:⁊ brachiū meū cōfortabit eū.] Hoc ſm formā
ſerui dicitur:que aſſumpta eſt in vtero virginali:cui
auxiliata eſt manus diuina in paſſionibus ſuis:⁊ for
titudo dñi firmauit eam:vt quam pro ſalute mundi
pius redemptor ſuſceperat:propoſitā peragerent paſ
SCHE ſionem. Hoc ſchema dicitur Characteriſmos:qđ la

tine informatio vel deſcriptio nominat̃:quādo per
ſonam abſentem quibuſdam indicijs velut preſentē
facimus indicari. Hec ergo figura totam partem di
uiſionis huius decora varietate complectit̃.[Nihil
proficiet inimicus in eum:et filius iniquitatis non Al. eo
inocebit eum.] Iſtud certe ad dauid quemadmodū Al. apponet nocere ei.
pertinere potuit:qui ⁊ inimicos fortiores pertulit:⁊
diabolo inſtigante peccauit: Sed hoc veraciter de
chriſto animaduerti neceſſe eſt. Nam lꝫ in euꝫ ſeuie
rit diabolus qui eſt proteruus humanitatis inimi
cus:lꝫ iuda filius iniquitatis nocere pſumpſerit:nul
lus tamē eoꝝ qui peccatū qđ iuſte accuſare potuiſſet
inuenit:ſicut ipſe dicit: Ecce veniet princeps huius Ioan. 14.
mundi:⁊ in me non inueniet quicꝙ̃.[Et concidā ini
micos eius a facie ipſius:⁊ odientes eum in fugā cō
uertam.] A facie chriſti concidunt̃ inimici: quando
eius patientia cōuerſionis beneficio a proprijs crimi
nibus culpiſqꝫ ſeparantur. Nam facies ipſius cū pec
catores dignata fuerit intueri:a ſuis prauitatibus cō
ciduntur:nec conſenſum vlterius tenebroſis delictis
prebere poſſunt:qui ad preſentiam veri luminis dño
miſerante perueniunt. Odientes autē eum cōuertū
tur in fugam:quādo impia vita derelicta:ad eius ce
perint feſtinare remedia. Peccati enim memores ſua
facta refugiunt:⁊ ad beneficia domini ſaluberrima
ſe feſtinatione cōuertunt. Felix itaqꝫ fuga criminū:
dñi queſiſſe refugiuꝫ:ſicut in alio pſalmo iam dictū
eſt:Tu es mihi refugium a preſſura que circūdedit Pſal. 31.
me.[Et veritas mea ⁊ miſericordia mea cum ipſo:⁊
in noīe meo exaltabit̃ cornu eius.] Pater dicit de fi
lio:Veritas mea ⁊ miſericordia mea cum ipſo eſt:vt
intelligamus nihil eſſe diuiſuꝫ:ſed virtutes quas ha
bet pater habere ſimul ⁊ filiuꝫ:ſicut ipſe teſtat̃: Oīa Ioan. 17.
patris mea ſunt:⁊ mea patris ſunt. Veritas pertinet
ad iudiciū:in quo iudicaturus eſt mūdū. Miſericor
dia vō ad pietatē:qua peccata dimittit: ⁊ omnia que
preſtat:gratuita largitate concedit. Sequit̃:Et in no
mine meo exaltabit̃ cornu eius. Cornu hic ſignificat
inuictiſſimā poteſtatē:de qua ipſe in euāgelio dicit:
Data eſt mihi omnis poteſtas in celo et in terra.[Et Math. 28.
ponam in mari manū eius:⁊ in fluminibus dexteraꝫ
eius.] Mare ſignificat vniuerſas gentes:in quib⁹ ſal
uator noſter gloriā dominationis accepit: quādo ei⁹
nomini humiliter deuotis mentibus crediderūt. In
fluminib⁹:fontiū forſitan fluenta ſignificat:vbi dño
ſaluatori populus regnationis acquirit̃. Siue iorda
nem fluuium:pro fluminibus ponit:in quo ſui bapti
ſmatis dñs conſecrauit exemplū. Sic ⁊ celos dicimus
pro celo:⁊ terras p terra:⁊ maria pro mari:⁊ ſi adhuc
velis querere athenas:thebas:micenas:⁊ his ſimilia.
[Ipſe inuocabit me pater meus es tu:deus meus ⁊ ſu
ſceptor ſalutis mee. Et ego primogenitū ponā illum:
excelſuꝫ pre regibus terre.] In his duobus verſibus
abſolute debellatur iniquitas iudeoruꝫ. Quid enim
euidentius:quid planius:ꝙ̃ vt eſſe credatur fili⁹ qui
inuocat patrem:⁊ rurſum credatur eſſe pater qui ap
pellat filiuꝫ: Nam quāuis hec duo nomina relatiua
ſibi ſint:vnumqꝫ ſufficiat dici:vt amborū virtus poſ
ſit intelligi:tamen vt omnem ſcrupulum ambiguita
tis excluderet:vtraqꝫ poſuit:vtraqꝫ firmauit;⁊ adhuc
nō deſinit iudeorum inſana deuiare proteruia : dum
erroris cauſa fuerit ſublata. Hec enim quartadeci
ma ſpecies definitionis eſt : quam greci κατατου DEF
προς: latini ad aliquid vocant : quotiens vnum no
mē ſic dicitur:vt aliud ex eo intelligi poſſe videatur.

Sequit. Et ego primogenitū ponā illū: excelſum pre regibus terre. Perſcrutandū etiā nobis eſt: quare dixerit: Primogenitū: quaſi vo pater ſic genuerit ſubſtantialiter filiū vt ſubſequeret t alius. Sed hoc locutionis genus ſcripture diuine cōſtat eſſe proprium: ſicut eſt t illud in euāgelio de Joſeph t Maria vbi

Matth. 1. ait: Et nō cognouit eā donec peperit filiū ſuū primogenitū. Nūquid cōſequēs erit: vt virgo ſemp maria poſt dnm ieſuz chriſtū alterū peperiſſe credat? Sed bene dicit primogenitus: qm ipſe ſolus probet ex pris

Apoc. 22. ſubſtātia genitus. Ipſe eni dicit: Ego ſum alpha t o: nouiſſimus t primus: initiū et finis: princeps t origo dauid: vt merito ſermo iſte qōnē hēre nō debeat: quādo ipſiuz t pncipiū eſſe cōſtat t finē. Ponā: cōſti

Psal. 2. tuā dicit: ſicut in ſcdo pſalmo ait: Ego autē cōſtitutus ſum rex ab eo. Excelſuz pre regibus terre: ſicut in ſe

Psal. 71. ptuageſimoprimo pſalmo dictū eſt: Et adorabunt eū oēs reges terre. [In eternū ſeruabo illi miſericordiā meā: t teſtamētū meū fidele ipſi.] Et hoc a forma dicit ſerui: q̄ a miſericordiā pris eterno videlicet honore ſuſcepit: cui perpetua data eſt poteſtas in celo t in terra. Teſtamētū vo fidele eſt illi: qr quecūq; ppbete de ipſo predixerunt: integerrima veritate cōpleta ſūt. [Et ponā in ſeculū ſeculi ſemē ei⁹: t thronū eius ſicut dies celi.] Seculū ſeculi: ſignificat eternitatez. Semen vo dauid: chriſtus eſt dñs: qui in eterna gl̄ia collocatus regnat cū patre t ſpiritu ſancto per omnia ſecula ſeculoꝝ. Thronus aūt ei⁹ poteſtas eſt futuri iudicij: que tāta veritate peragēda eſt: vt ſanctis oībus celeſti claritate pfulgeat. Sciendū ſane alios eſſe dies iſtos qui ſibi vicaria reuolutione ſuccedunt: t illū futurū qui cōtinua luce ppetuus eſt: de quo in octo

Psal. 83. geſimotertio pſalmo dictū eſt: Quia melior eſt dies vna in atrijs tuis ſup milia: vt merito dies celi ſit dictus: qui obiectu telluris tenebras nō poteſt hēre nocturnas. [Si aūt dereliquerint filij eius legē meā: t in

Al. autē iudicijs meis nō ambulauerint. Si iuſtitias meas pphanauerint: t mandata mea nō cuſtodierint.] Hos duos verſus dicit de pplo chriſtiano: qui vere dicunt filij ſponſi: qm eccl'ia matre ex aqua t ſpiritu ſancto regenerant. Iſti ſi legē dñi dereliquerint: ſi in iudicijs eius nō ambulēt: ſi iuſtitias ipſi⁹ pphanauerit: ſi mādata ei⁹ nō cuſtodierint: in ſubſequētib⁹ digna eis pmitti euenire videlicet. [Viſitabo in virga iniquitates eoꝝ: t in vberib⁹ pctā eoꝝ.] Uenit ad ſentētiā quā ſupiora minabant. Uiſitat in vga: qm diſtrīcte vindicet.

I. Corin. 4. Sic t apl's ſcribēs corinthijs dicit: Quid vultis: in virga veniā ad vos: an in charitate t ſpiritu māſuetudinis? Uiſitat quoq; in verberibus: qm in nobis leuius vindicat. Aliter eni in virga pcutit: aliter flagella reuerberāt. Qd vtrūq; fieri manifeſtum eſt in populo chriſtiano pro qualitate peccati: q̄bus tñ pficit ad ſa

Prouer. 3. lutē: ſicut ſalomon dicit: Quē eni diligit dñs icrepat: flagellat aūt oēm filiū quē recipit. Nā vide quid ſequit. [Miſericordiā autē meā nō diſpgā ab eo: neq; nocebo in veritate mea.] Cum ſupiora de mēbris dixerit: nunc redit ad caput. Dicit eni pater miſericordiā ſuā non ſe a chrō diſpergere: ſed tota plenitudine cōdonare: ſicut apl's dicit: In quo habitat ois plenitu

Col. 2. do diuinitatis corpaliter: id eſt ſubſtātialr. atq; manifeſte. Siue qm in corpore dñi plenitudo diuinitatis habitare dinoſcit: vnde t in trigeſimo pſalmo iā dictum eſt. Sequit: Neq; nocebo in veritate mea. Promiſerat eni in ſuperioribus pater. Manus eniz mea auxiliabit ei: t brachiū meū cōfortabit eū. Et quo modo poterat nocere: cui talia viſus eſt pmiſiſſe? Et intuere qd dictuz eſt: Neq; nocebo in veritate mea. Nā t ſi inimici permiſſi ſunt nocere: in veritate patris nō eſt leſus filius: cuius paſſio totū mundū glorificata cōpleuit. [Neq; pphanabo teſtamentū meū: t que pcedūt de labijs meis nō faciam irrita.] Hoc eſt qd ſuperius dixit: Neq; nocebo in veritate mea: qm omnia veritatis ordine cōſtat fuiſſe cōpleta: q a nec teſtamētū ſuū mentiendo pphanauit: ſed rerū fide honorabile fecit: dum que de labijs eius progreſſa ſunt: id eſt per ſanctos pphetas predicauit nulla falſitate deſtructa ſunt. Cōpetenter eni pphete labia dicti ſunt dñi: per quos ipſe loqui dignatus eſt. [Semel iuraui in ſancto meo: ſi dauid mētiar.] Hominū cōſuetudo eſt frequēter iurare vt eis poſſit aliquis credere. Deus eni ſemel iurat: q a nulla varietate tēporis imutat. Iurare aūt illius diximus eſſe vētura pmittere. Nā cuius ſe religione cōſtringat q̄ nō hēt fortiorē? Dicit etiā: In ſctō meo: id eſt in chrō

qui dixit: Cuſtodi aiam meā qm ſanctus ſum. Addidit quoq;: Si dauid mētiar. Si: negatiue poſitū eſt: qd etiā vſus cōis habet. [Semen eius in eternū manebit. Et thronus eius ſicut ſol in cōſpectu meo.] Se Ps. 15.

men chriſti: ſunt omnes qui ei mente fideli crediderunt: q a in ipſis futurū regnum ſeminatū eſt: qd ventura meſſis oſtendat: ſicut t in vigeſimoprimo pſalmo ipſe dicit: Semen meū ſeruiet illi. Manebūt q̄ Ps. 21.

ſancti in eternū: qui in excellēti ac beata cōuerſatione demorant. Unde illoꝝ ppe manere nō dicimus: qui a regno dñi reſpuunt. Thronus autē dei: hic intelligendus eſt aīa fidelis: in qua veneranda inſidet: quādo eā maieſtatis ſue illuminatione cōpleuerit. Sic eniz ſcriptū eſt: Sedes ſapientie aīa iuſti. Addidit: Sicut ſol in cōſpectu meo erit: ſciliz aīa illa iuſti quā ſedem diximus dñi ſaluatoris. Dicendo autē: Sicut ſol: cōparationē rerū viſibiliū facit. Nam ſi magnū eſt de creatura clareſcere: multo meli⁹ de creatore lucere. [Et ſicut luna perfecta in eternū: t teſtis in celo fidelis.] Superius dixit de ſole: qd ad aiam iuſti diximus pertinere: nūc de luna dicit: que humano corpori hic conuenienter aptat: quia per varias etates attenuat t proficit. Sed ideo addidit: Perfecta: vt in illo ſpirituali corpore iam nō tēporale aliqd intelligeres: ſed de ſola pleniſſima eternitate ſentires. Nam t ipſum corpus noſtrum in eternuz ſic claritate complebitur vt luna perfecta: que luna: id eſt cōpago corporis noſtri teſtis erit fidelis: vtiq; in qua pmiſſa cōplent. Sed vide quid poſuit: In celo: id eſt in ſancto viro. Ipſoꝝ enim corpora ſic lucebunt: quoꝝ t anime diuina illuminatione reſplendent: ſicut ſalomon ait: Fulgebūt Sap. 3.

iuſti: t tanq̄ ſcintille in arūdineto diſcurrēt. Frequēter enim luna: eccleſie cōparatur. [Tu vo repuliſti t Al. ſpreuiſti

ſpreuiſti: t diſtuliſti chriſtū tuum.] Hactenus chriſtus paterna voce laudatus eſt: nunc venit ethan ad quartam partē: in qua iam ex ſua pſona velut aduerſa ſuperioribus dicit. Ibi eniz chrm ab inimicis ſuis pater aſſerit vindicandū: qd etiam iuſiurandi pmiſſione confirmat: hic autē ſpretus t traditus eſſe memorat. Qd duplici modo intelligendum eſt: vt illud aduertamus ad reſurrectionis gloriā ptinere. Siue magis qd pater Auguſtinus inuenit: illud pertinere dicamus ad dñm ſaluatorem: hoc autez ad dauid ſeruum eius: qui multis calamitatibus pbat afflictus: quādo t chri nomē quod ab vnctione venit: veriſq; certū eſt cōuenire. Repuliſti pertinet: vt mihi videt: ad illā

ad illā parabolam quã ei Nathan ꝓpheta dixit. In
qua repulſus a dignitate regia: cuidā iniuſto cõpara-
tus eſt qui ouem pauperis deuorauit. Bene ergo di-
ctus eſt repulſus: qui etiam ꝓprio iudicio cõſtat eſſe
damnatus. Spreuiſti aũt dixit: ꝯtemptibilē eſſe feci
ſti: quãdo de regno eiectus a filio Abſolon fugiēs nu
dis pedibus ambulauit: ⁊ increpationes filij gemini
ſub duriſſimis opprobrijs ſuſtinebat. Diſtuliſti: non
2. Reg. 12. ad veniā ꝑtinet: cui ſtatim ꝓpheta reſpõdit: Et dñs
[illegible] abſtulit peccatū tuū: ſed dilatus eſt in tribulationib⁹
ſuis quãdiu regnū repararet inuaſum. Chriſtū tuū: ſi-
gnificat vnctū: quia illo tẽpore principes hebreoꝝ vn
gebant in regē. Auertiſti teſtamētū ſerui tui: pro-
Al. ſanctua rium phanaſti in terra ſanctitatē eius. Hoc iam ad gētē
ꝑtinet iudeoꝝ: qḋ vſq; ad finē diuiſionis exequitur.
Humanitatis enī more dicit: Auertiſti: id eſt: in aliā
partē trãſtuliſti: vt qḋ iudeis fuerat ꝓmiſſum: ad vti
litatē gentiū vtiq; ꝑueniret. Nõ enim eis remãſit ſa
cerdos: nõ tēplū qḋ ꝯſtat eſſe ſubuerſum: ſed chriſtia
ni oia ſunt pleniſſime ꝯſecuti. Merito ergo dictum
eſt: Auertiſti: quando ꝑfidis ablatū: fidelibus ꝓbat
eſſe conceſſum. Teſtamentū dixit ſerui tui: nõ quia
Dauid teſtatus eſt: ſed cui fuerat per teſtamentū na
tiuitatis domini dignitas compromiſſa. Sequitur:
ETY Prophanaſti in terra ſanctitatē eius. Prophanū di-
ctum eſt irreligioſum: qḋ porro a phano: id eſt: a tem
pli reuerentia pellebat. Immolatio ſiquidem pecu
dū: ⁊ obſeruãtia ſabbatoꝝ: que prius figuraliter age
bant: veniente veritate ſubmota ſunt. In terra enĩ
qḋ dixit: itelligere debemus in toto orbe terraꝝ: vbi
Al. ſepes Al. firmamē tum eſt eccleſia catholica ꝯſtituta. Deſtruxiſti oēs ma
ceriaſ ei⁹: poſuiſti munitiões eius in formidinē.
Al. non hꝫ Maceria eſt que loca ad aliquā vtilitatē preparatã
DEF defenſionis cauſa communit. Hec nõ commixtione
rei alterius edificat: ſed in parietis modū ſaxoꝝ ſola
adunatione ꝯſtruit. Ad cuius ſimilitudinē ponit ſim
plicē illā inuictãq; defenſionē diuinã: quam neceſſe
fuit amoueri: vt gens iudeoꝝ potuiſſet hoſtiū incur-
ſione vaſtari. Pulcherrime aũt dictū eſt: Munitio-
nes eius poſuiſti formidinem: vt a quibꝰ facientibus
ipſi dñm formidarent cuius ſolebãt munitione val
lari. Et nota ꝙ per hos tres verſus: in ſimilibus ſo-
nis exierũt verba diuerſa. Dixit enĩ: Repuliſti: ſpre
uiſti: diſtuliſti: auertiſti: ꝓphanaſti: deſtruxiſti: poſui-
SCHE ſti. Que figura dicit Homeoteleuton: cũ ſimilibus
litteris dictiones plurime terminant. Diripuerunt
eū oēs trãſeuntes viã: factus eſt opprobrium vicinis
ſuis. Status ille regni iudaici: ⁊ fide noſcit dirept⁹
⁊ opibus. Nã per eū trãſeūtes: ſublatis facultatibus
eius religionis copias ad ſe violētiſſime trãſtulerũt:
illi magis credētes ad quos corporaliter dñs nõ ve-
Iſa. 29. nerat cõmonēdos: ſicut ipſe dicit: Populus quē non
cognoui: ſeruiuit mihi: obauditu auris obaudiuit mi
hi. Merito ergo iudei facti ſunt vicinis opprobrium
qui in diſ gloue credere noluerũt. Exaltaſti dexte-
Al. deprimē tiam eum rã inimicoꝝ eius: letificaſti oēs inimicos ei⁹. Iſta
ſine dubio ꝯtigerũt: quãdo iudei hoſtibus ſuis tradi
ti direptiones ⁊ cedes vaſtiſſimas ꝑtulerũt. Tũc enĩ
letus efficit inimicus quãdo eius volũtatibus humi
liat aduerſus. Auertiſti adiutoriū gladij eius: ⁊ non
es auxiliatus ei in bello. Merito ei gladius ille ad-
iutoriū nõ ꝓbuit qui fortitudinē diuinitatis amiſit.
Nam lꝫ ferrũ humana videat eſſe defenſio: tamen
nihil ꝓualet niſi cũ dextera ſupna corroboret: ſicut
Pſ. 43. in alio pſalmo iam dictū eſt: Nõ enim in arcu meo
ſperabo: ⁊ gladius meus non ſaluabit me. Sic ergo
populus ille armatus inermis effectus eſt: vt cū pau-
ci plures vicerant: nec plures paucis reſiſtere valuiſ-
ſent. Diſſoluiſti eū ab emūdatione: ⁊ ſedē eius in Al. Deſtru- xiſti.
terra colliſiſti. Frequēter emundat diuinitas quos
flagellat: vt purgatū recipiat quē peccatis ſordidum
reſpuebat. Quos vero ab emūdatione diſſoluit: id eſt:
remouit: hos iam ⁊ damnare decreuit. Quapropter
illos hic ſignificat iudeos qui obſtinatione mentis
chriſtum ſpernere maluerunt. Sedes quoq; eoꝝ in
terra colliſa eſt: quia reſpuētes regē dñm ſaluatorē: ne-
quaquã de gēte ſua principes vlterius habere meruerũt.
Sedes enĩ pro regno poſita eſt. Que merito dici
tur in terra colliſa: quia diuiſus populus atq; ꝯfractus
particulatim toto orbe diſperſus eſt. Minoraſti dies
tēpoꝝ eius: ꝑfudiſti eū ꝯfuſione. Status ille quē Al. tēporis
diximus regni iudaici: cui ꝓmiſſa fuerat ſi dño ſerui
ret eternitas: minoratus eſt vtiq; diebus anguſtis: qꝛ
pollicitationē Abrae ꝓmiſſam obtinere nõ meruit.
Et merito in breuitatē redactus eſt qui ſibi irrite lõ
gã ſeriē ꝓmittebat annoꝝ. Addidit etiã: Perfudiſti
eū ꝯfuſione: qꝛ ſordes illas icredulitatis ſue in facie
ſuſtinet: hodieq; dū inter gētes oēs abominabili hor
rore ꝯfuſus: in vultu ſuo geſtat opprobriū. Hec quidē
ethan: ille robuſtiſſimus mirabili veritate narrauit:
ſed in his oibus nõ agnouit dñm fuiſſe mentitū. Ille
enĩ qḋ ꝓmiſit Dauid: id eſt: chriſto ſuo: oibus chri-
ſtianis exhibuit. Nec habēt iudei que iuſte murmu
rēt: qui ſe maluerũt a ꝓmiſſione veriſſima ſegrega-
re. Uſquequo dñe auertis in finē: exardeſcet ſicut
ignis ira tua. Ethan venit ad quintã ſpeciē: vbi dñm
breuiter rogat vt iudaico populo miſeratus indulge- [illegible]
at: qꝛ nullus eſt qui animã poſſit ab iferno liberare.
In finē hic: ſeculi terminũ debemus aduertere: quia
ſicut ſepe dictū eſt: expectat innumera ꝯuerſio iudeo-
rum: ꝓpter illud qḋ ait apl's: Quia cecitas ex parte Roma. 11.
iſrael ꝯtigit: donec plenitudo gētiū intraret: ⁊ ſic oīs
iſrael ſalu⁹ fieret. Rogat ergo ne in finē auertat: quia
expectat fidelis agnitio iudeoꝝ. Addidit: Exarde-
ſcit ſicut ignis ira tua. Iraſcimur mediocriter: quia ali
quē ſermone corripimus. Exardeſcimus aũt ira: cũ
vindicare diſponimus. Adiecit etiã: Sicut ignis: quia
obiecta ꝯſumit. Memorare dñe que mea ſubſtan Al. nõ hꝫ Al. nunquid
tia: nõ enim vane ꝯſtituiſti filios hominū. Ille Al. omnes
ethan mētis firmitate roboratus: rogat dñm vt iſtã
carnē peccatis obnoxiã aduentus ſui gloria liberare
dignet: qꝛ nõ eſt ad hoc creata vt eã ꝑmitteret quaſi
vanū aliquid interire. Nã cũ memor fuit ſubſtantie
noſtre: ⁊ a morte filios hominū eripuit: ⁊ in ſpe ma-
gne beatitudinis collocauit. Quis eſt homo qui vi-
uit ⁊ nõ videbit mortē: aut quis eruet animã ſuã de Al. non hꝫ
manu inferi. Quis eſt: interrogatiue legēdum eſt.
Que figura dicitur Erotema: id eſt: interrogatio: vbi SCHE
ſubaudiendum eſt: nullus. Omnes enim homines
ſiue iuſti: ſiue iniuſti: ſiue peccatores mortem vide-
bunt: que primo homini inflicta eſt lege peccati: ſi-
cut apoſtolus dicit: Propterea ſicut per vnum homi- Ro. 5.
nem in hunc mundum peccatum intrauit: ⁊ per pec-
catum mors: ita in omnes homines mors pertranſijt
in quo omnes peccauerunt. Que nunc ideo comme-
morat: vt calamitatibus ſuis miſericordiam creato-
ris mereatur humana conditio. Unde qui originale
peccatum mala preſumptione credere nolunt: quan
to ſe liberos ab hac conditione dicunt: tãto amplius
miſerabili ſorte conſtringũtur. Sequitur: Aut quis

eruit animam ſuam de manu inferi? Et hic quoqꝫ ſubaudiendum eſt: nullus. De manu: id eſt: de poteſtate inferi. Nam cum omnes homines mori cõtingat neceſſe eſt vt ipſi animas ſuas de inferni poteſtate non auferant: niſi per illum qui nos de dominatione diaboli eripuit: ⁊ mortem moriendo proſtrauit. [Ubi ſunt miſericordie tue antique dñe: ſicut iuraſti Dauid in veritate tua?] Uenit ad ſextam partem: vbi dñm deprecatur: vt genti afflicte ⁊ humana conditione fragiliſſime debeat ſubuenire: ⁊ impleat promiſſiones quas ſe Dauid feciſſe noſcebat. Ubi ſunt? non ſub dolore dicitur: ſed quaſi tardans dñs poſtulatur. Nam queadmodũ de illo dubitat: ⁊ cui dicit: In veritate tua: Scilicet vt cito preſtet qd eum nouerat eſſe facturꝫ. Antiquas enim miſericordias illas dicit: quas Abrae patriarche feciſſe retinebat. Antiquas enim non diceret: niſi ante dauitica tempora factas eſſe cognoſceret. [Memor eſto ĩpprobꝝ ſeruoꝝ tuoꝝ: qd cõtinui in ſinu meo multaꝝ gentiũ.] Ordo verboꝝ talis eſt: Memor eſto opprobꝝ ſeruoꝝ tuoꝝ: id eſt: multaꝝ gentium: qd cõtinui in ſinu meo. Illi dicit: Memor eſto: cui tranſacta vel futura preſentia ſunt. Sed more humanitatis hoc dicit: qꝛ dñs dum preſtare differt: oblitus fuiſſe iudicatur. Opprobrium vͦ contigit ſeruis dei: quãdo gentibus idoloꝝ amore raptatis: erant pro crimine chriſtiani: ⁊ inſecutione dignos iudicabant: quos noue culture ſtudioſos eſſe cognouerant. Docerat in ſinu chriſtianoꝝ: id eſt: in ſecreto mentis affectu: qꝛ palam timebant loqui: vnde ꝓbabant̃ extingui. [Qd exprobrauerunt inimici tui dñe: qd exprobrauerunt cõmutationem chriſti tui.] Exponit qd ſuperius dixit: Opprobrium multaꝝ gentium. Exprobrauerunt enim ſub imputatione legendũ eſt: id eſt: imputauerũt: qd magis credere ac predicare debuiſſent. Sed ne haberes ambiguum a quibus iſta dicerentur: addidit: Inimici tui dñe: id eſt: idoloꝝ cultores: qui predicationibus ſanctis aduerſum ire modis omnibus feſtinabant. Repetit quoqꝫ: Qd exprobrauerunt: ad exaggerationem ſceleris eoꝝ: vt cõmutationẽ chriſti fidelibus imputarent: quã ſumma colere veneratione debuiſſent. Cõmutatio vͦ chriſti eſt: qꝛ veterem hominem in nouã gratiã regenerationis euocauit: ⁊ de tenebris peccatoꝝ ad vere fidei lumen vſqꝫ perduxit: qꝛ mortali homini perhennis vite gaudia preparauit: ⁊ his ſimilia: que dñs noſter chriſtus peccatoribus donare dignatus eſt. Ipſa eſt cõmutatio chriſti: que obſtinatos deſeruit: ⁊ fideles dono ſue pietatis aſciuit. [Benedictus dñs in eternum: fiat fiat.] Poſt illam feliciſſimam ſanctiſſimaqꝫ cõmutationem: dignum fuit vt laus dñi ſubderet̃: qui eam immeritis agnoſcit̃ contuliſſe mortalibus. Pulchre autem contra maledictiones gentilium temporales poſitum eſt: Benedictus dñs in eternũ: qm̃ que dicũt illi caduca ſunt. Laus enim dñi ꝑmanet in eternũ: qui talia donare nouit: que nullo fine claudunt̃. Sequitur: Fiat fiat: vt de tantis promiſſionibus nemo dubitaret: vbi cõfirmatio iterata ſuccederet: ⁊ tanq̃ ſubſcriptio boni principis ſacris iuſſionibus adderetur. Sed hec magis ad pſalmoꝝ laudem debemus accipere: non ſicut quibuſdam viſum eſt: ad hebꝛi aliquam ſectionem.

Concluſio.

O vere robuſtum illum Ethan: non corporis valitudine: ſed animi firmitate conſtantem: qui preceptum nobis vite ſubſcriptum: de illis ſacris altaribus tanq̃ fideliſſimus humani generis procurator explicuit. Nunc oremus vt qd auribus ꝑcepimus: mente condamus. Sic enim victoria noſtra peragit̃: ſi poſt talia ſacra non aduerſũ extraneos: ſed ꝯtra noſtra vitia litigemus: ⁊ reſpuẽtes que ſunt terrena: queramus ſine aliqua cunctatione celeſtia. Interpretatio enim iſtius nominis: fideles ⁊ patientes cõmonet chriſtianos: vt nulla diuerſitate frangant̃: ſicut apl̃us ait: huius maximũ virtutis exemplum. De ſe enim dicit: In laboribus plurimis: in carceribus abundantius: in plagis ſupra modũ: in mortibus frequentius. A iudeis quinquies quadraginta vna minus accepi. Ter virgis ceſus ſum: ſemel lapidatus ſum: ter naufragium feci: nocte ⁊ die in ꝓfundo maris fui. Sequunt̃ etiam cetere paſſiones: que iſtum Ethan opere magis q̃ noĩe compleuerũt. En beate apoſtole: honoris tibi viciſſitudo tributa eſt: vt ſicut ſanctã ꝑdicationẽ tuã pſalmoꝝ atteſtatione firmaſti: ita ⁊ pſalmi de tuis operibus exponantur. 2. Cor. 11.

Explicit expoſitio in pſalmum. 88^m.

Oratio Moyſi hominis dei. LXXXIX.

Domine refugiũ factus es nobis: a generatione in generationẽ. Priuſq̃ montes fierẽt aut formaret̃ terra ⁊ orbis: a ſeculo ⁊ in ſeculũ tu es deus. Ne auertas hominẽ in humilitatẽ: ⁊ dixiſti ꝯuertimini filij hominũ. Qm̃ mille anni ante oculos tuos: tanq̃ dies heſterna que ꝑterijt. Et cuſtodia in nocte: que pro nihilo habent̃ eoꝝ anni erũt. Mane ſicut herba trãſeat: mane floreat ⁊ trãſeat: veſpe decidat idurет ⁊ areſcat. Quia defecimus in ira tua: ⁊ in furore tuo turbati ſum⁹. Poſuiſti iniq̃tates nr̃as in ꝯſpectu tuo: ſeculũ nr̃m in illuminatiõe vult⁹ tui. Qm̃ oẽs dies nr̃i defecerũt: ⁊ in ira tua defecim⁹. Anni nr̃i ſicut aranea meditabũt̃: dies annoꝝ nr̃oꝝ in ipſis ſeptuagita annis. Si aũt in potẽtatib⁹ octogita anni: ⁊ ampli⁹ eoꝝ labor ⁊ dolor. Qm̃ ſuꝑuenit mãſuetudo: ⁊ corripiemur. Quis nouit poteſtatẽ ire tue: ⁊ pre timore tuo irã tuã dinumerare? Dexterã tuã ſic notã fac: ⁊ eruditos corde in ſapiã. Cõuertere dñe vſqꝫ quo: ⁊ deꝑcabilis eſto ſuꝑ ſuos tuos. Repleti ſum⁹ mane miſꝑicordia tua: exultauim⁹ ⁊ delectati ſum⁹ in oib⁹ dieb⁹ nr̃is. Letati ſumus pro dieb⁹ qb⁹ nos humiliaſti: annis qb⁹ vidim⁹ mala. Reſpice in ſuos tuos ⁊ in opa tua: ⁊ dirige filios eoꝝ. Et ſit ſplẽdor dñi dei nr̃i ſuꝑ nos: ⁊ opa manuũ nr̃aꝝ dirige ſuꝑ nos ⁊ opus manuũ nr̃aꝝ dirige.

Non eſt dubium: ſicut ſepe diximus: talia noĩa titulis adhiberi: que textũ pſalmorũ interꝑtatione ſua videant̃ apire. In primis oratio poſita eſt: per quã ira dñi ſuſpendit̃: venia ꝓcurat̃: pena refugit̃: ⁊ premioꝝ

premiorū largitas impetrat̃. Cū dño loquit̃: cū iudice fabulat̃: pſentē ſibi facit quē videre non ꝑualet: ⁊ illū per eū placat quē ſuis actib' vehemēter exacerbat. Hec dñi quodāmodo pſtat ſecretū: ꝑbet ſuggeſtionibus locū: ad penetralia iudicis peccatorē admittit: ⁊ nullus inde reſpuit̃: niſi qui in ea tepidus inueniat̃. Qđ mauult petit: ſupra ꝙ meret̃ acquirit. Triſtis ad eā venit: ſed letus abſcedit. Oratio quippe ſancta ſic deuotos ſaluat: vt beatos reddat: dum criminoſos accipiat. Innumera ſunt huius bonitatis exēpla: ſed illud ſufficiat: qđ ipſe quoqꝫ dñs exempla nobis vitalia tribuēs: orare dignatus eſt. Unde merito tali ac tāto viro ꝓmiſſa eſt oratio: qui frequēter indignantē dñm mirabili ſupplicationis placauit exemplo. Hunc aūt pſalmū tertiū eſſe nouerimus eorū: qui orationē in titulo ſuo ꝯtinere mōſtrant̃. Moyſen eni illū celeberrimū viꝝ per quē dñs legē iſraelitico pplo dedit: manifeſtū eſt miniſtrū fuiſſe teſtamēti veteris: ⁊ ꝓphetā noui. De ipſo enim in euangelio dicit: Si crederetis Moyſi: crederetis ⁊ mihi: de me eni ille ſcripſit. Et qꝛ vtraqꝫ pſalmus iſte ꝯtinet: merito illi tale nomē appoſitū eſt: qđ duo ſacramēta vi ſui nois indicaret. Moyſes quippe interptat̃ aſſumptus: eo ꝙ de aqs a filia Pharaonis fuerit eleuatus: qđ ꝓpter mare rubrū iſraelitas ſignificat: ꝓpter gratiam vero baptiſmatis ptinet ad ppl̃m chriſtianū. Additum eſt etiā: Hois dei: ne alteꝝ fortaſſe cogitares: niſi eū qui diuinis colloquijs honoratus meruit eſſe primarius: vt iā nō ſeruus: ſed homo ipſius eſſe diceret̃. Hoc eni nō de famulis ſed de liberis dicimus ⁊ amicis: ſicut ⁊ in Deuteronomio legit̃: Loquebat̃ aūt dñs ad Moyſen facie ad faciē: ſicut loqui ſolet homo ad amicum ſuum.

DOC

Io. 5.

INTER

Exo. 33.

Diuiſio.

Moyſes vir ſanctiſſimus: ⁊ opibus mirabilis: ⁊ colloquio diuino reuerēdus. In prima ſectione inchoat a laude iudicis: beneficia eius breuiter poteſtatēqꝫ cōmemorās. Deinde īfirmitati nr̃e: quā ⁊ ipſe multis modis oſtendit poſtulat ſubueniri. Tertio exorat aduētū dñi ſaluatoris celeri' inoteſcere: quē ſciebat humano gñi profutura pſtare. Expoſitio.

Domine refugiū factus es nobis: a generatione ⁊ ꝓgenie.] Moyſes ille venerabilis in typo ſancte eccleſie: quā pfigurationē geſtabat: dño fuſa orōne gratias agit: quod in hoc ſeculi ſalo factus fuerit eius inſigne refugiū. Primū ꝙ inter hebreoꝝ filios eſt vt moreret̃ abiectus. Deinde ꝙ regis egyptiorū ꝑtulit nefanda certamina. Tertio maris rubri inaudita miracula. Poſtremū murmurātis ppli ꝯtumaciam formidādā. Sed in his oībus factus eſt illi refugiū: cū ab vniuerſis diſcriminibus noſcit̃ eſſe liberatus. Merito ergo periculoꝝ ſuoꝝ recordatus tale cognoſcit̃ feciſſe principium. Ueꝝ vt hoc nō tm̄ de vno hoīe: ſed de vniuerſali eccleſia debuiſſemus aduertere: Nobis poſuit: non mihi: quia cuncte eccleſie que in hac ſeculi tēpeſtate verſat̃: tutiſſimū refugiū ſemꝑ eſt dñs. Nam vide qđ ſequit̃: A generatione ⁊ ꝓgenie. A generatione: ſignificat ex quo generari cepit eſt genus humanū. Progenies vero dixit: vſqꝫ ad finē ſeculi: cū ꝓgenies ſibi humani generis per etates ſingulas reparata ſuccedit: ac ſi diceret: ſemper. [Priuſꝙ fierēt mōtes ⁊ formaret̃ orbis terre: a ſeculo ⁊ vſqꝫ in ſeculū tu es.] Quia in primo verſu dixerat: Refugiū factus es nobis: ne tēporalē aduerteres eſſe deitatem: nunc de eius eternitate diſſeruit. Sed vt hanc ꝑhennitatē aptiſſime poſſimus aduertere: mōtes hic ponomus nō aliqđ terrenū: ſed celorū poteſtates eximias: quia de vniuerſa terra ſubiegitur: vt reuera dicat̃ dño ꝯgruēter: Tu es anteqꝫ celeſtia terrenaqꝫ formares. Iſtud eni prius non habet principiū: ſed imenſum atqꝫ incōprehēſibile eſſe declaratur: qꝛ ab ipſis quoqꝫ principijs prius eſſe dinoſcit̃. Sequit̃: A ſeculo ⁊ vſqꝫ in ſeculū tu es: quaſi ante ſeculū aut poſt ſeculū nō eſt deus. Sed hic: A ſeculo ⁊ vſqꝫ in ſeculū: eternitatē debemus aduertere. Greci eni codices: Eternitatē habēt: qđ patres noſtri: A ſeculo ⁊ vſqꝫ in ſeculū trāſtulerūt. Tu es: cōpetenter dicit̃ deo: qꝛ nō habet pteritū: nec futuꝝ. Sic enim ⁊ ipſi Moyſi dictū eſt: Dices filijs iſrael: Ego ſum qui ſum: ⁊ qui eſt miſit me ad vos. Unde merito vir ſanctus poſuit: Tu es: qđ ab ipſo ſe audiſſe meminerat. Sed hoc ad patrē: hoc ad filium: hoc ad ſpiritū ſanctū ptinere nō dubiū eſt. Eſſentia eni indiuidue trinitatis: que ab eo qđ eſt: eſſe veraciter ⁊ ꝓprie dicitur: pſentia ſemꝑ habet: que īter nos aut pterita dicimus aut futura. [Ne auertas hoiem in humilitatē: ⁊ dixiſti ꝯuertimini filij hominū.] Uenit ad ſecūdā partē: in qua ille vir ſanctus a dño petit: que illū pcepiſſe cognouit. Dicit eni: Ne auertas hoiem in humilitatē: id eſt: ne in mūdi iſtius ꝯcupiſcentiā ambitioneqꝫ ꝓijcias. In humilitatē quippe: hic terrenā ꝯcupiſcētiā debemus aduertē: que apud deū abiecta atqꝫ ꝯtēptibilis eſt: nō illā glorioſā: qua peccata nr̃a dño ꝯfitemur. Hoc ergo vir ſanctus deprecat̃ qđ diuinitas iubet: ne volūtas hoium a celeſti ſublimitate deiecta: amare mūdi permittatur humillima: humilia vtiqꝫ que ſua humilitate ſordeſcit. Sequit̃: Et dixiſti: ꝯuertimini filij hoium. Hic: Et: pro quia poſitū eſt: vt vnum nobis ſenſū aperiat adiuncta ſentētia. Uides ꝙ ſit ꝓbabilis ſupior illa petitio: qꝛ cū dñs pcepit filios hoium ꝯuerti: ipſo debeāt miſerāte ſaluari. Quis eniꝫ alter pōt a mūdi ambitu liberare: niſi is qui docuit fideles celoꝝ regna ꝑquirere? Merito ergo petit ne deſerant̃ hoīes in lubricio lapſibus: quibus dictū eſt: Conuertimini. [Quia mille anni ante oculos tuos: tanqꝫ dies heſterna que pterijt. Et cuſtodia in nocte.] Cauſa reddit̃ quare ſeculi ambitio debeat declinari: quia mille anni. nō ſolū pauci ſūt ante oculos dei: ſꝫ tanqꝫ heſterna dies habeant̃ oīno preteriti. Que figura dicit̃ Tapinoſis: id eſt: humiliatio: qꝛ cuiuſlibet rei magnitudo minuit̃ in exiguam paruitatē. Nō eni vel ipſi vni diei pſenti: ſed pterito cōparat̃ tā lōgiſſimus ordo ſeculoꝝ. Mille eni finitū pro īfinito poſuit: etatē veteꝝ fortaſſe deſignans: qui magna lōgeuitate repleti ſunt. Sequit̃: Et ſicut cuſtodia in nocte. Ut illos mille annos: quos ſuperius dixit: annullatos eſſe cognoſceres: nō iā vni diei pterito: ſed iā nocturno tēpori breuiſſimo cōparant̃. Cuſtodia eni nocturna que humanas aſſolet exercere vigilias: ternis horis excubātibus deputat̃: vbi ſibi ſuccedētibus turmis nihil lōginquū agit̃ nec moroſum. Pulchre aūt humanā vitā nocturnis cōparauit excubijs: vbi totū ſub obſcuritate ⁊ trepidatione gerit̃: quia mens hoium vitijs carnalibus circundata pulſat̃. Huic autem verſui ſubdiſtinctiones ponēde ſunt: quia ſubſequit̃ plenitudo ſentētie. [Que pro nihilo habent̃ anni erūt eoꝝ. Mane ſicut herba tranſeat.] Hoc erat qđ de verſu ſuperiore pēdebat: quia ſi cut duo illa que ſuperius dixit: hoc eſt: dié pteritū: ⁊

DOC

Exo. 3.

SCHE

Al' in generatione

Al' aut

Al' terra ⁊ orbis

Al' nō hz

Al' deus

Al' nō hēt

cuſtodiã nocturnã: que pro nihilo habenť: Illis: An-
ni erũt eoꝝ. Et ideo ſicut paulo ante dixit ſupplican
dũ eſt: Ne auertas hoiem in humilitatem. Addidit:
Mane ſicut herba trãſeat. Adhuc illa fugitiua ⁊ trã
ſitoria: vite hominũ comparanť. Frequẽter enĩ her
ba intra momentũ: aut paſtu aĩal ſũ: aut aliqua tritu-
ra ↄſumiť: ſic ſunt anni hominũ qui pro nihilo habẽ
tur. Mane: id eſt in ipſa vita qua fruuntur trãſeunt
atqꝫ peraguntur: nec de lõginqtate eoꝝ poteſt eſſe ſa-
tietas: vbi termin⁹ feſtina celeritate ſuſcipiť. [Ma-
Al. tranſeat ne floreat ⁊ ꝑtereat: veſpe decidat īduret ⁊ areſcat.]
Bene carnis īfirmitas fugitiuis herbaꝝ etatibus cõ
parať. Mane ſignificat totã hoĩs vitã: in qua ⁊ flo-
rere ⁊ pterire dinoſciť. Veſpere aũt qḋ indicat lucis
occaſũ tẽpus dicit quo trãſit homo de ſeculo. Moꝝ
enĩ in mortẽ decidit: poſt dureſcit in cadauer: ac de-
inde creſcit in puluerẽ: qḋ ⁊ herbis ⁊ corporibus hu-
manis noſciť eſſe cõmune. Sed hic mane ⁊ veſpere
(vt mihi videť) nõ vnũ diem debemus aduertere.
Partes enĩ iſte nõ ſunt iungẽde: qꝛ ſingule pro bre-
uitatis intellectu ſunt poſite. Hec aũt ideo diligen-
tius excoluntur: ne quis ſibi bolum de vita lõgiſſima
Al. Quia blãdiať. [Quĩ defecimus in ira tua: ⁊ in furore tuo
Al. turbati ⁊ cõturbati ſum⁹.] Vir ſanctus memor actuũ prioꝝ
illũ furorẽ dei recordať quẽ pro iudaica murmura-
Exo. 32. tione ſuſtinuit: qñ ei dñs dixit: Cerno ꝙ populus iſte
dura ceruice ſit: dimitte me vt iraſcať furor meus
ↄtra eũ: ⁊ delẽ eos faciãqꝫ te in gẽtẽ magnã. Qua-
propter formidabili recordatione turbatus eſt: qui
pro tali pplo ſupplicabat. Defecimus enĩ: dictum eſt
humana infirmitate fatigati. Cõturbati ſumus: mor
tis cogitata formidine: quã metuebãt ꝑpter debitas
vltiones. [Poſuiſti iniquitates nr̃as in ↄſpectu tuo:
ſeculũ noſtrũ in illuminatione vultus tui.] De ſecu-
lo trãſacti tẽporis dicit: qñ iudaicus pplus ⁊ miracu-
lis viſitabať ⁊ penis. Nõ credẽdo enĩ que videbant:
diuinis iudicis patiebanť aſpectũ. Nã in alio loco di-
Ps. 31. cit: Beati quoꝝ remiſſe ſunt iniqtates: ⁊ quoꝝ tecta
ſunt peccata. Illa enĩ tegebanť: que ad veniã ꝑuenie-
bãt: hec aũt illuminabanť: que ad vindictã ꝑtinus ſu-
ſtinebãt. [Quĩ oẽs dies noſtri defecerũt: ⁊ in ira tua
defecim⁹. Anni nr̃i ſicut aranea meditabunť.] Bre-
uitatẽ vite humane dicit per irã dñi ꝑueniſſe: qñ lõ-
gioris vite ꝑſumptione peccabãt. Ad quã enĩ breui-
tatẽ ꝑuenerint poſt illã numeroſitatẽ prioris ſeculi:
īfra dicturus eſt. Nam qḋ dicit: Oẽs dies nr̃i defece
rũt: ad annos ptinet īminutos. Quod vo ſequiť: Et
in ira tua defecimus: ad tribulationes erumnaſqꝫ re
ſpicit quas in ipſa vita paruiſſima ſuſtinemus: qꝛ
inſolẽtia nr̃a aliter nõ poterat corrigi: niſi ꝑ flagella
dñi ꝓbaremur affligi. Sequiť nimis apta compara
tio. Anni nr̃i ſicut aranea meditabunť. Malignitatẽ
DEF vite nr̃e: poſita ſimilitudo declarat. Aranea eſt enim
animal debile ac tenuiſſimũ: qḋ trãſeũtibus muſcis:
ad eſcã ſibi ꝓcurandã quedam retia doloſa cõtexit.
Sic anni eoꝝ qui ſceleratis opibus dediti ſũt: inani-
ETY bus ⁊ ſubdolis machinationibus occupanť. Aranea
enim dicta eſt: ꝙ ſit arida nimiſqꝫ ſubtilis. Et vide-
quẽadmodũ actus ipſi⁹ poſitũ verbũ declarat. Me
ditabanť dixit: nõ operabanť: vt oſtenderet eos ſine
aliqua vtilitate trãſiſſe: qui ſub nullo fructu bonoꝝ:
ſed ſub ancipiti meditatione vixerũt. [Dies annoꝝ
nr̃oꝝ: in ipſis ſeptuaginta anni. Si aũt in potentati-
Al. amplius bus octoginta anni: ⁊ ꝑplurimũ eoꝝ labor ⁊ dolor.]
Si annos iſtos ad litterã velim⁹ aduertere: multos

holum ⁊ nonagenarios bene vigẽtes inuenies: ⁊ iteꝝ
necdũ ſeptuagenarios debilitate cõfectos: vt qḋ hic
diciť: ↄſtare minime poſſe videať. Sed numeꝝ ſe-
ptuagenariũ: legi potius decẽter aptamus: que ſabba
tũ diẽ ſeptimũ obſeruãdũ eſſe ꝑcepit: Octogenariũ
vo pplo chriſtiano aptiſſime deputamus: qui octauũ
diẽ reſurrectionis dñice ſancta feſtiuitate venerať:
vt duo teſtamẽta: ſicut in ſeptuageſimo pſalmo iam
diximus: vbi opus iſtud diuiſimus: ꝑ hũc numeꝝ ſi-
gnificaſſe videať. Ipſa ſunt enĩ ꝑcepta: in qbus fide
les anime ſaluberrima mẽtis valitudine reguntur.
Octogenario vo numero: addidit: in potẽtatibus: qꝛ
tũc reuera cepimus habere potẽtiã: qñ nobis dñs ſal
uator apparuit. Iſti ſunt ergo dies annoꝝ nr̃oꝝ: qui
nobis ꝓbabilis vite ↄferũt claritatẽ: vt merito dies
dicanť ꝑ quos dñm in verbis ſuis illuminata mẽte
ↄſpicimus. Et intẽde qḋ ſequiť: Et plurimũ eoꝝ la-
bor ⁊ dolor: id eſt: qui hec duo teſtamẽta trãſcẽderit:
laboribus maximis ⁊ doloribus implicať. Nõ enim
eſt illic aliqd: ſicut heretici faciũt: plus minu ſue ſen-
tire: vbi celeſtẽ regulam ſeruat moderata diſtinctio.
[Quĩ ſuꝑuenit mãſuetudo: ⁊ corripiemur. Quis no-
uit poteſtatẽ ire tue: ⁊ aut pre timore ⁊ irã tuã dinu- Al. et / Al. tuo
merare?] Quia dixerat: Plurimum eoꝝ labor ⁊ do
lor: ſic ipſum excolit dicẽs: non debere legis ꝑcepta
trãſcẽdi: qꝛ ſuꝑueniẽs Ieſus chriſtus qui eſt mãſue-
tudo ꝑfecta: nos corripit ⁊ emẽdat ſi teſtamẽta eius
ↄtumaciter negligamus. Et qñ dixit: Corripiemur:
ꝑmiſit mãſuetudinẽ: vt intelligamus omnes emen-
dationes dñi ī fidelibus pietatis intentione ꝑuenire.
Sequiť: Quis nouit poteſtatẽ ire tue: aut pre timore
iram tuam dinumerare? Merito ille Moyſes qui
expertus fuerat quãta dñs peccãti pplo reddidiſſet:
dum eum crebris murmurationibus icitaſſet: excla-
mat nullius ↄſiderationẽ ad vindicte eius peruenire
menſurã: nec dinumerare poſſe quãta ille ꝑualet ira
tua efficere. Et nota ꝙ in vtraqꝫ parte ꝑdicať virtu
tis īmenſitas. Nã ſicut ꝑmia dñi pleniſſime neque-
unt intelligi: ita nec vindicte mẽſura ꝑualet appreȟẽ
di. Bene aũt addidit: Pre timore: ſicut ⁊ alius ꝓphe-
ta dicit: Cõſideraui opa tua ⁊ expaui. [Dexterã tuã Abacuc. 3.
⁊ ſic notã fac ⁊ nobis: ⁊ eruditos corde in ſapiẽtia.] Al. ſic / Al. nõ hs
Vir ille ſanctiſſimus: ⁊ vtriuſqꝫ teſtamẽti īntellector
egregius: venit ad tertiam partem: in qua deprecať
patrem vt Ieſus chriſtus iudaico populo ⁊ gentibus
ſalutariter appareret. Nam vt vtrunqꝫ populuꝫ cõ-
plecteretur: plurali numero poſuit: nobis: ſicut ⁊ in pri-
mo verſu pſalmi iam factum eſt. Dexteram enim: di
cit ipſum dñm ſaluatorem: de quo alibi ſcriptuꝫ eſt:
Dextera manus tue dñe confregit inimicos: petens
vt ipſe illis notus efficiatur: per quem omnia profu-
tura diſcuntur. Sequiť: Et eruditos corde in ſapien
tia. Deſiderio ipſius non ſufficit aduentum Dñi po-
ſtulare: quia multi eum corporaliter videntes: deuꝫ
minime crediderunt: ideoqꝫ addidit: Eruditos cor-
de in ſapientia: id eſt: intellectum habentes in dñm
chriſtum. Eruditus enim dicať: quaſi ex omni rude ETY
elicitus. Ipſe enim virtus ⁊ ſapientia patris quẽ hic
poſtulat: non corporeis oculis: ſed eruditos corde co-
gnoſcere: quia hoc profuit reuera illum videre: qui
eum meruerunt illuminata mente conſpicere. [Cõ-
uertere dñe ⁊ aliquantulum: ⁊ deprecabilis eſto ſup Al. vſquequo
ſeruos tuos.] Conſuetudinem ſuam vir ſanctus ope
ratur: qui dicit in exodo: Eſto placabilis ſuper nequi Exo. 32.
tiam populi tui. Ipſo affectu: ipſa gratia rogat dñm:

vt iuſtitiã

vt iuſtitiam ſuam aliqua lenitate retemperet: quatenus exorari poſſit a peccatoribus quibus iuſte noſcebatur iratus. Intuendum eſt autẽ ꝙ non dixit: ex toto conuertere: ſed aliquantuluꝫ: qꝛ hoc magis nobis expedit quando nos aliquis ſtimulus tribulationis affligit: vt ſepe cõmoniti ſaluberrima cõuerſione valeamus peccatoꝝ veniam promereri.

Al. delectati

[Repleti ſumus mane miſericordia tua: ⁊ exultauimus ⁊ letati ſumus in oĩbus diebus noſtris.] Miſericordiã dici dñm ſaluatoreꝫ nullus ignorat: qui miſeris datus eſt vt per ipſum viuerẽt: qui per ſe cognoſcebant̃ omnimodis interiſſe. Repletum ſe ergo dicit hac miſericordia mane: id eſt: lucida ↄtemplatione: qm̃ vir ſanctus chriſti dñi preuidebat aduentum: ⁊ neceſſe fuit vt eius cor exultaret in laude: delectaret̃ in ↄtemplatione oĩbus diebus vite ſue: cuius anima tali munere repleta: celeſti exultatione gaudebat. Que figura

SCHE dicit̃ Idea: cum rem futurã velut oculis offerentes

Al. & leti

Al. nõ habet

motũ animi viuaciter ſcitamus. [Delectati ſumus pro diebus quibus nos humiliaſti: annis in quibus vidimus mala.] Tribulationes quas hoĩbus prouidentia diuina concedit q̃ꝫ veraci eſtimatione perpẽderat: vt delectatum ſe in eis diceret: per quas humiliandum populũ ſalutariter ſentiebat. Sciebat enĩ fidelibus viris noxiam eſſe ſuperbiã: ⁊ inde dño gratias agit: vnde credentes ꝓfeciſſe cognouit. Quapropter in illis annis ſe delectatum eſſe ꝓfitet̃: in qbus viderat mala: mala ſcilicet que grauia putabat dum pateretur humanitas. Nam viro ſancto ⁊ cõtemplãti veritatem: non ſolum grauia non fuerunt: ſed etiã ſuauia ſibi extitiſſe profeſſus eſt.

Al. non hꝫ

[Reſpice in ſeruos tuos ⁊ in opera tua dñe: ⁊ dirige filios eoꝝ.] Sãcta ↄſcientia non deſinit facere in opere alieno: qđ exercebat in proprio. Quibus enĩ orationibus pro iſraeliticis ſupplicauerit dño: omnino notiſſimũ eſt. Nunc eadẽ ſimili fine ↄcludit: vt peccantibus iudeis parcat: ⁊ filios eoꝝ ſancta credulitate recorrigat: quatenus ſi illi iniquitate ſua faciẽte diſperſi ſunt: ſaltem eoꝝ ſoboles in fine ſeculi cõuerſa ad veniã ꝑuenire mereat̃. Qđ ꝓphetie ſpiritu (ſicut ſepe diximus) nouerat eſſe facienduꝫ. Et cõſidera quibus verbis pietatem boni iudicis inuitauit: vt primo diceret: in ſeruos tuos: deinde: in opa tua: quatenus ⁊ ſi factis ſuis veniam non mererent̃ accipere: eam creatoris opera valde laudabilis impetraret. Qđ argumẽtũ apud

RHE rhetores dicit̃ a laude iudicis.

Al. & op^a manuum nraꝝ dirige

[Et ſit ſplendor domini dei noſtri ſuper nos: ⁊ opera manuuꝫ nr̃aꝝ dirige ſuper nos.] Splendor dñi ſuper nos eſt: quãdo crucis eius impreſſione decoramur: ⁊ vexillũ triumphi

Gal. 6. ipſius in fronte portamus: ſicut apſus dicit: Mihi aũt abſit gloriari: niſi in cruce dñi noſtri ieſu chriſti: per quẽ mihi mundus crucifixus eſt: ⁊ ego mundo.

Psal. 4. Hinc ⁊ in alio pſalmo dictũ eſt: Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui dñe. Sequit̃: Et opera manuũ noſtraꝝ dirige ſuper nos. Operam noſtram dirigit ſuper nos: quãdo nobis donauerit veniaꝫ peccatoꝝ: vt cum fuerimus peruerſi: efficiamur eius correctione rectiſſimi.

Concluſio.

Conſideremus viri prudentiſſimi: q̃ꝫ multa nobis legis diuine myſteria per diuerſos numeros indicent̃: qđ hic vitas hominum ſeptuagenarij ⁊ octogenarij numeri ſupputatione recolligat: qđ cunctus ordo pſalmoꝝ myſtico ſit calculo comprehenſus: qđ omnes libros diuinos numerus arcanus includit: qđ ⁊ alia legis diuine myſteria multifario calculo continẽtur: arenam maris: pluuiaꝝ guttas: hominum capillos legimus eſſe ſub numero. Et vt breui compendio diſcipline ipſius laudem virtuteꝫ noſcamus: Salomon ait: Omnia in menſura ⁊ numero ⁊ pondere deum feciſſe: vt cunctis indubitanter appareat arithmeticã diſciplinam vbiqꝫ eſſe diffuſam. Hanc auctores ſecularium litteraꝝ diligentius ꝑſcrutantes: in multis partibus diuiſerũt: id eſt: in pari ⁊ in impari: in ꝑfecto ⁊ in imꝑfecto: in ſuperfluo ⁊ in minuto: ⁊ ceteris que in ipſis auctoribus euidentiſſime cõtinent̃: quas ſtudioſis legere: ⁊ ſana mẽte tractare: noſtri quoqꝫ permiſere maiores. Deum tamen in oĩbus rogemus: vt ſenſus noſtros aperiat: ⁊ ad veram ſapientiã ſua nos illuminatione perducat. Quicquid enim legeris: quicquid excogitaueris: ita dulceſcere poterit tibi: ſi ſapore ſuperni muneris condiaris.

Sap. 11.

ARITH

Explicit expoſitio in pſalmum. 89^m.

Laus cantici ipſi Dauid. XC.

Qui habitat in adiutorio altiſſimi: in ꝓtectione dei celi cõmorabit̃. Dicet dño ſuſceptor meus es tu: ⁊ refugiũ meuꝫ deus meus ſperabo in eũ. Qm̃ ipſe liberauit me de laqueo venãtiuꝫ: ⁊ a verbo aſpero. Scapulis ſuis obumbrabit tibi: ⁊ ſub pẽnis ei⁹ ſperabis. Scuto circũdabit te veritas eius: nõ timebis a timore nocturno. A ſagitta volante in die a negocio perambulante in tenebris: ab incurſu ⁊ demonio meridiano. Cadẽt a latẽ tuo mille: ⁊ decẽ millia a dextris tuis: ad te aũt non appropiquabit. Veruntamẽ oculis tuis ↄſiderabis: ⁊ retributionẽ peccatoꝝ videbis. Qm̃ tu es dñe ſpes mea: altiſſimũ poſuiſti refugiũ tuũ. Nõ accedet ad te malũ: ⁊ flagelluꝫ non appropinquabit tabernaculo tuo. Qm̃ angelis ſuis mãdauit de te: vt cuſtodiãt te in oĩbus vijs tuis. In manib⁹ portabũt te: ne forte offendas ad lapidẽ pedẽ tuũ. Super aſpideꝫ ⁊ baſiliſcũ ambulabis: ⁊ ↄculcabis leonẽ ⁊ draconem. Quoniã in me ſperauit liberabo eum: protegam eum quoniam cognouit nomen meum. Clamauit ad me ⁊ ego exaudiam eum: cum ipſo ſum in tribulatione: eripiam eum ⁊ glorificabo eum. Lõgitudine dierum replebo eum: ⁊ oſtendam illi ſalutare meum.

Quando laus cantici dicitur: nõ cõmune aliquid ſentiat̃. Laus intelligi poteſt ⁊ humana predicatio: ſed laus cantici animaduerti non poteſt: niſi diuina laudatio. Dauid aũt hic: ipſum ꝓphetaꝫ debemus aduertere: qui primã partẽ huius pſalmi ſuaui relatione dicturus eſt. Amenus admodũ ⁊ ipſaꝫ ꝓmiſſionum varietate dulciſſimus: cuius vndecimuꝫ ⁊ duodecimũ verſum diabolus ipſi dño ſaluatori cũ

eum tentaſſet obiecit. Hunc hymnum demonibus pia ꝯfidentia ſemꝑ opponimus: vt a nobis potius inde vincantur: vnde contra creatorē ſuum doloſe aliqua dicere tentauerunt.

Diuiſio.

In prima parte pſalmiſta profitetur oēs fideliſſimū diuina ꝓtectione vallari. Secūda: laudē decantat dn̄o ſaluatori. Tertia: verba ſunt patris ad omnem fidelez quez in ſe deuotiſſime ſperare cognoſcit: ⁊ in mundo iſto defenſionem ⁊ in futuro illa premia ꝯpromittens.

Expoſitio.

Qui habitat in adiutorio altiſſimi: in ꝓtectione dei celi cōmorabitur. Hic denuo categoricus ſyllogiſmus ita ſubleuat caput. Juſtus habitat in adiutorio altiſſimi. Omnis qui habitat in adiutorio al-

SYL tiſſimi in ꝓtectione dei celi cōmorabit̄. Juſtus igit̄ in ꝓtectione dei celi cōmorabit̄. Nūc verba pſalmi tractem⁹. Poſito ſancto Dauid in ꝯtemplatione celeſti: talis ſubito ꝑſona mōſtrata eſt: que tota mētis puritate deuota ſupna iugiter protectione gauderet. Cui multa beneficia diuinitus aſſerit eſſe collata: vt ad deuotionē dn̄i mens nr̄a ardentius incitet̄: qm̄ fi-

SCHE delibus ſpes magna ꝑmittit̄. Que figura dicit̄ Diatypoſis: id eſt: expreſſio habitus: vbi rebus ꝑſoniſue ſubiectis: ⁊ formas ipſas: ⁊ habitus exprimim⁹. Qui habitat: cōfirmatiue pronūciandū eſt: id eſt: qui iugiter cōmorat̄. Habitare enim ꝑmanētis eſt: nō diſcedentis: qui totā ſpem ſuā nō in ꝓprijs viribus ponit: ſed in altiſſimi volūtate cōſtituit. Sequit̄ abſoluta ꝑmiſſio: qm̄ talis vir modis oībus ꝓtegat̄ a dn̄o. Et inſpiciēdū eſt qd̄ dicit: In adiutorio: vt deſignet intētionē veriſſimi chriſtiani laborioſe dn̄o ꝯtētione ſeruire. Et intuere quēadmodū ſingulis verbis res magne reſignate ſunt. Dicit enim: qui hic habitat: illic cōmorabit̄: id eſt: qui in iſto ſeculo ab ipſo nō diſcedit: in illa ſemꝑ ꝑpetuitate manſurus eſt. Dicet dn̄o

Al.in ſuſceptor meus es t̄: ⁊ refugiū meū deus meus ſperabo in eum. Hoc dicit ille qui de animo ſuo noxias ꝑſumptiones abijciens: ſolum ſibi credit vtile: qd̄ dignat̄ pietas ſupna preſtare. Nā qui dicit: Suſceptor meus es: totū ſe ꝯfirmat in eius beneficia ꝓfeciſſe: vt de felici quadā familiaritate glorieт̄. Itē qui dicit: Et refugiū meū deus meus: nullū ſibi aliud eſſe ꝓfitet̄ auxiliū: ſed qm̄ huius ſeculi tēpeſtatibus quatitur: ad portū diuine miſericordie ſe ꝯfugere velle teſtat̄. Et ne crederes poſt ſuſceptionē beatā ⁊ refugiū ſalutare non eſſe iam aliquid expetendū ſequit̄: Et ſperabo in eū: ne qs in ſe fragiliſſimo debeat aliquando preſumere: ſed in illo ſemꝑ qui ꝓbat̄ oīa cōtinere. Hoc ſi Adā fuiſſet ſecutus: nec ſibi cōquiſiſſet reatuz: nec ſuis poſteris tranſmiſiſſet interitum. Qm̄ ipſe liberabit me de laqueo venantiuz: ⁊ a verbo aſpero. Cauſaz dicit diuini muneris: q2 ipſe nos ab inimicoꝝ: ſiue ſpiritualiū: ſiue carnaliū poteſt liberare verſutijs: cōparatione facta venātiuz: qui ad capiendas feras: retiū laqueos ponūt: vt ignorantes poſſint doloſis inſidijs irretire. Sequitur: Et a vbo aſpero. Verbū aſpeꝝ: eſt omne dictū qd̄ ꝯtra regulas diuinas tanꝙ̄ letifeꝝ poculū ꝓpinat̄. Nā ⁊ ſi ꝑ iniurias aut irriſiones a bono ꝓpoſito diuertamur: verbuz eſt vtiq3 aſpeꝝ ſuaq3 acerbitate duriſſimū. Et iteꝝ ſi audiat̄ ſermo blandus fellito melle ꝯditus: acerbe illud debemus ſuſcipere: q2 diuinis ꝓbat̄ iuſſionibus obuiare. Nā frequenter illa plus decipiūt: que molliſſimis ſermonibus intimant̄. Ab hac ergo aſperitate grauiſſima ⁊ amara dulcedine: liberat dn̄s nos: qm̄ in via ipſius gradimur: nec dextera leuaq3 diuertimus: vbi a diabolo poſitos laqueos eſſe cognoſcimus. In via enim: id eſt: in ipſo chriſto auſus nō eſt ponere: vbi fideles nō preualet ſauciare. Scapulis ſuis obumbrabit tibi: ⁊ ſub pēnis ei⁹ ſperabis. Scuto circūdabit te veritas eius. Per hūc verſuz ⁊ duos alios qui ſequunt̄: ꝑſone illi ſanctiſſime quā propheta ſupius itroduxit: ꝙ pulcherrimis alluſionib⁹ dn̄i beneficia cōpromittit: vt cuius prius mores ꝓbauerat: eius ꝓmia digna narraret: que nr̄a debet curioſitas indagare: ſi tn̄ ipſius gratia ſuffragāte dignū poſſimus aliqd inuenire. Scapule dn̄i: ſunt operationes mirabiliū: per quas velut qbuſdā humeris: virtus diuina mōſtrat̄. Pēne: ſunt monita ꝓphetaruz: que ſi pura mēte recipiant̄: fideles animas ad celos vſq3 ꝑducūt. Queras forſitan: qd iſta ꝓſtabit obumbratio: vt per diē ſol nō vrat te: neq3 luna ꝑ noctem: Itē quid pēne dn̄ice conferant: Utiq3 ꝓtectionē dn̄i quā velut maternā pietatē iter mūdi pericula te habere cognoſcas: ſicut ⁊ alibi ſcriptū eſt: Hieruſalem Math.23. hieruſalē: quotiens volui cōgregare filios tuos ſicut gallina pullos ſuos ſub alis ſuis ⁊ noluiſti: Scuto circundabit te veritas eius. Scutū iſtud: humanā illaz partem tn̄ ex qua opponit̄ tegit: clypeus vo diuinus vndiq3 nos murali munitione circundat atq3 defendit. Ueritas aūt incarnatio chriſti dn̄i aduertenda eſt: ſicut legit̄: Ueritas de terra orta eſt: que nos ⁊ Ps.14. ſcapulis obumbrat: ⁊ ſub pennis ſuis ſperare fecit: ⁊ ſcuto ꝓtectione cuſtodit. Nō timebis a timore nocturno. A ſagitta volante ī ꝑ diē: a negocio ꝑambulā Al. in die te in tenebris ī a ruina ⁊ demonio meridiano. Sicut dixit ſupi⁹ genera defenſionū: ita nūc in his duo Al. ab incurſu bus verſibus denūtiat periculoꝝ modos: q2 multo gratior ſalus fit cuz euitata cognoſcit̄ diſcriminum multitudo. Timor nocturnus: eſt hereticoꝝ tenebroſa ſuaſio. Sagitta volans per diem: manifeſta ꝑſecutio tyrānoꝝ. Negociū in tenebris cū prauo ſtudio ꝑquirit̄: vnde bene credētiū cordis oculus obcecatur. Demoniū meridianū eſt: īmane ꝑiculū feruore ꝑſecutionis accenſuz: vbi ruina pleruq3 metuit̄: qm̄ infirmitas humana ſuperat̄. Ruina enī dicta eſt: qſi repe- ETY tēs ima. Sed ꝑ has oēs alluſiones diffinitioneſq3 rerū: illud euidēter oſtēdit̄: q2 nihil hoꝝ metuere poſſumus: qm̄ dn̄o ꝓtegēte ſaluamur. Cadēt a latē tuo mille ⁊ decem millia a dextris tuis: ad te non appropinquabit. Cuz de viro fideliſſimo in prima parte loqueret̄: qm̄ mēbra capiti ſuo ꝯnexa ſunt. In ſecunda parte venit ad dn̄m chriſtuz: vt illos quos dei famulis inſidiatos eſſe dixerat: peccatoꝝ ſuoꝝ retributionē ſubituros eſſe mōſtraret. Sed hūc verſuz paulo ſollicitius īquiramus. Nō eniz poſſunt a latē dn̄i vel a dextris ei⁹ cadere: qui iaz in beatoꝝ numero ꝓdeſtinati eſſe noſcunt̄. Sed hoc de ꝑſumptorib⁹ bene dicit̄: qui illud ſe ꝯſequi credūt: qd̄ minime ꝓmerent̄. Cadēt dixit: quaſi ad alta beatitudine corruēt: quā ſibi temeraria nō fidelis aīa ꝓmittebat. Latus aūt eſt dn̄i ſaluatoris corona iuſtoꝝ: que cum ipſo: ſicut ꝓmiſit apl̄is: in reſurrectione iudicabit. Nā hodieq3 qm̄ iudices petimus ab imꝑatore vel rege: ſic eis dicimus: Mittite a latere vr̄o: id eſt: qui vobiſcū habet fideliſſima deuotione ꝯſiliū. Latus enim di- ETY ctū eſt: eo qd̄ ſub bracchio lateat. Et q2 ſpes hominū inaniter ſibi frequēter ꝓmittit excelſa: ex illa gloria

eos dicit eſſe caſuros:qui ſibi ſupra merita ſua talia pollicent̃. Et qm̃ iſti rari ſunt qui tantã ac talẽ ſpem habere noſcunt̃:mille a latere eius aſſerit eſſe caſuros:ab illa ſcilicet ſũmitate iudicationis. A dextris aũt:qui multi putãt ſe ad dexterã collocãdos: decem millia teſtat̃ inde ruituros:qm̃ ⁊ ipſi falſa opinione conceperãt:qđ in ſuis meritis nõ habebãt. Hec autẽ ſententia illos ſpecialr̃ verberat:qui aliquo bono proſperitatis inflant̃:⁊ ſanctos ſe putãt eſſe cũ non ſint. Mille aũt ⁊ decẽ millia:finitũ pro infinito numerũ ponit. Sequit̃: Ad te aũt nõ appropinquabit:hoc eſt quodlibet ex ipſis qui ſibi regnũ dei fallaciter pollicent̃:qui reuera lõge erũt a dñõ:qm̃ dũ ſpem habẽt in meritis ſuis:ad ſatiſfactionis remedia non recurrũt. [Ueruntamẽ oculis tuis ꝯſiderabis:⁊ retributionẽ peccatoꝝ videbis.] Oculis tuis:dixit diuinũ illũ lucidũ ꝑſpicabileq́ꝫ ꝯſpectũ:quo hoĩum merita iudicant̃. Juſtitia eniꝫ diuina ꝯſiderant̃ hoĩes: qui ſunt ad ſiniſtrã vel ad dexterã collocãdi. Sequit̃: Et retributionẽ peccatoꝝ videbis:hoc eſt qđ ſupius dixit: oculis tuis ꝯſiderabis. Illa eniꝫ ꝯſideratio erit retributio meritoꝝ. Uidebis:id eſt: videri facies: ſicut

Pſ. 52. eſt illud: Dñs de celo ꝓſpexit ſuꝑ filios hoĩum:vt videat ſi eſt itelligẽs aut requirẽs deũ. [Qm̃ tu es dñe ſpes mea:altiſſimũ poſuiſti refugiũ tuũ.] Cũ ſupra de peccatoꝝ retributione loqueretur:ſubito intulit: Qm̃ tu es dñe ſpes mea:qđ ſenſus ſuperior nõ habe-

SCHE bat. Que figura dicit̃ Paradoxon:qñ exitus inopinatus vel nõ expectatus ingerit̃. Intẽdamus aũt ſollicit⁹ qđ ſit qđ dicat ꝓpheta: Qm̃ tu es dñe ſpes mea: qꝛ reſurgẽte dñõ:ſpem reſurrectionis mẽbra reliqua ꝑceperũt:que erãt poſita in morte peccati. Preceſſit enim in capite:qđ corpus reliquũ in ſe ſperare debuiſſet. Uerũ iſta ſpes reſurrectionis ſancto viro ideo facta eſt:qꝛ ⁊ ipſe dñs ſaluator per id qđ mortuus eſt: refugiũ ſuũ noſcit̃ in altiſſimo poſuiſſe:ſicut in 30mo

Pſ. 30. pſalmo iam dictũ eſt: Eſto mihi in deũ ꝓtectorẽ:⁊ in domũ refugij vt ſaluũ me facias. Unde merito ſequit̃ illius exẽplũ:per quẽ ſe in eternũ nouerat eſſe victurũ. [Nõ accedẽt ad te mala:⁊ flagelluꝫ nõ appropinquabit tabernaculo tuo.] Hic beatitudo aſſũpte humanitatis potẽter exponit̃:qꝛ dũ in hoc mundo a iudeis ⁊ ꝯuitia ꝑtulerit ⁊ flagella:dicit tabernaculo eius:id eſt:ſancto corpori nihil mali appropinquare potuiſſe. Merito:qꝛ flagellũ eſt vltio diuina: qđ ſo-

Al. accedet. Al. malum.

Pſ. 31. let humana crimina reſecare:ſicut alibi legit̃: Multa flagella peccatoꝝ. Hoc ergo ſupra illuꝫ veriſſime dicit̃ nõ veniſſe:qui ſe ꝓbatus eſt immaculata ꝯuerſatione tractare. Hic eni flagellũ poſitũ eſt qđ delicta caſtigat:qđ improbos actus vlciſcit̃:⁊ ideo negatum eſt ꝑ flagellũ chriſto dñõ ꝓximaſſe peccatũ. Qđ ge-

SCHE nus locutionis ſchema dicit̃ Hypallage: que ⁊ in ſecularibus frequẽter inuenit̃ voluminibus ⁊ diuinis. [Qm̃ angelis ſuis mãdauit de te:vt cuſtodiant te in oĩbus vijs tuis. In manibus portabunt te: ne forte vnq̃ offendas ad lapidẽ pedẽ tuũ.] In his duobus verſibus verba ſunt que dñõ chriſto diabolus de eius diuinitate dubitans cũ eum tentare ꝑſumpſiſſet obiecit. Sed vbi ille cecidit:nos ſollicite gradiamur:qm̃

Al. forte.

DOG cautela ſequẽtis eſt ꝑcedens lapſus alienus. Sepe diximus in dñõ ſaluatore duas naturas:id eſt:dei ⁊ hominis vnitas atq́ꝫ ꝑfectas: in vna eadẽq́ꝫ ꝑmanere ꝑſona:ita vt vnus eſſe dei filius ⁊ predicet̃ ab oĩbus ⁊ credat̃:ſicut ⁊ patres noſtri veritatis ipſius illuminatione docuerunt:dicentes:ſolus ex trinitate filius

formam ſerui accepit:que forma illi ad vnitatẽ ꝑſone coaptata eſt:id eſt:vt filius dei ⁊ filius hoĩs vnus ſit omnipotens Jeſus chriſtus: ne non trinitas: ſed qđ abſit:quaternitas predicetur. Hinc eſt ꝙ quando humilia de ipſo dicunt̃:humanitati ſunt ſine dubio deputanda:quãdo aliquid potentius tonat: diuinis virtutibus cõuenit applicari:qđ hic ⁊ inferius vtrũq́ꝫ ſeruatũ eſt. Nam qđ legit̃:angelis mandatũ vt eum debeãt cuſtodire:infirmitatis humane eſt:ſicut euangelium quoq́ꝫ teſtat̃: Apparuit aũt illi angelus de celo ꝯfortans eum. Et vt ipſam hominis naturam ꝑfectiſſime declararet:adiecit: Ne offendas ad lapidem pedem tuum:id eſt:ne in legem que in lapideis tabulis ſcripta videbatur incurreret:quam venerat gentes edocere eiuſq́ꝫ plenitudinem ſalutari infirmitate firmare. [Super aſpidem ⁊ baſiliſcũ ambulabis: ⁊ ꝯculcabis leonem ⁊ draconẽ.] Hic iam diuina virtus exprimitur:que tantis rebus ſeuientibus imperauit. Nã omnia iſta nomina:diabolo ꝯgruenter aptãtur. Aſpis eſt:dum occulte ꝑcutit. Baſiliſcus:cum palam venena diſſeminat. Leo:dum ꝑſequit̃ innocentes. Draco:cũ negligẽtes impia voracitate deglutit. Uerũ hec omnia glorioſo aduẽtu dñi pedibus ipſius proſtrata iacuerunt. Solus enim tam ferocia valuit ſubdere:qui patri coeternus ⁊ ꝯſubſtãtialis ſcḋm diuinitatem probat̃ exiſtere. Hec ſi diligenter ſanctoruꝫ patrum predicatione tractemus:nec aliqua dementium heretica prauitate turbemur: omnia nobis ſicut dicta ſunt abſoluta veritate conſtabunt. [Qm̃ in me ſperauit ⁊ liberabo euꝫ:ꝓtegã eũ qm̃ cognouit nomẽ meũ.] Uenit ad tertiã partẽ:vbi dñs pater iuſtiſſimo illo viro:qui in prima parte noſcit̃ introductus clementi dignatione reſpõdit:vt corda fideliuꝫ tali ꝓmiſſione roboraret. Hũc ergo beatũ qui habitat in adiutorio altiſſimi:liberaturũ ſe a malis ſeculi iſtius cõꝓmittit:qm̃ ſpem ſuaꝫ in ipſius virtute repoſuit. Sequit̃: Protegã eũ qm̃ cognouit nomẽ meuꝫ. Expoſuit quo modo eum liberanduꝫ eſſe ꝓmiſerit:ſcilicet vt ꝓtectus ab oĩbus inſidijs diaboli reddat̃ alienus. Cauſam quoq́ꝫ pie liberationis adiunxit: Qm̃ cognouit nomen meũ. Cognoſcit nomen patris:qui filium non putat eſſe minorẽ:nec creaturaꝫ exiſtimat:vt quidam dementiſſimi volunt:ſed creatorẽ potius mentis integritate ꝓfitet̃. [Inuocauit me ⁊ ego exaudiã eũ:cũ ipſo ſum in tribulatione:eripiam eum ⁊ glorificabo euꝫ.] Beato iſti qui in ipſius ꝓtectione ꝯfidit:ſingulare ꝑmiuꝫ dñs cõꝓmittit:vt eũ inuocatus exaudiat:⁊ duplici modo profutura ꝯcedat. Dicit enim: Cũ ipſo ſuꝫ in tribulatione: qđ ad iſtum reſpicit mundũ:vbi ſeruẽtius anguſtijs mens deuota tribulat̃. Sic ⁊ ipſe in euãgelio ꝓmittit: Ecce ego vobiſcum ſum vſq́ꝫ ad conſummationem ſeculi. Et vide quid ſequit̃: Eripiam eum ⁊ glorificabo eum. Ereptus vtiq́ꝫ ex hoc mundo glorificãdus eſt iuſtus:quãdo in illa beatitudine collocatur: vbi iam locum tribulatio non habebit. [Lõgitudine dierum adimplebo eum:⁊ oſtendam illi ſalutare meũ.] Adhuc exequit̃ ꝑmia que promittit beato. Lõgitudo enim dieꝝ:vita eterna eſt:quã nullus terminat finis:ſed in firmamento ſuo ſtabili robore ꝑſeuerat. Sequit̃ totius premij finis qui nõ habet finem. Et oſtendam illi ſalutare meũ. Hoc eſt eniꝫ qđ fidelibus in ſumma remuneratione ꝓmittit̃:qꝛ ſalutarem chriſtũ dñm contuent̃. Apparens enim ille ⁊ cordis illuminatione ꝯſpectus:totam ſpem iuſtoruꝫ

Luc. 22. Al. nõ habet. Math. 28. Al. replebo

Joh.14. deſideriūq3 complebit. Sic ſe ⁊ ipſe in euangelio bene credētibus pollicet: Oſtendā meipſum illis. Hoc enim: vt quidam volūt: ipſi chriſto non poterat dici: qui ⁊ ſalutaris eſt dn̄s: ⁊ ſpes deſiderata credētiū: ſed melius: vt frequēter dictū3 eſt. intelligatur potius a parte membrorum. Concluſio.

Mirabilis virtus pſalmi huius: que imūdos ſpiritus fugat. Nam vnde tentare diabolus voluit: inde a nobis ſupatus abſcedit. Memor eſt enim iniquus pſumptionis ſue: memor eſt diuine victorie. Ipſe quippe ⁊ in nobis vincit: qui eū in ſe propria virtute ſuperauit. Dicatur ergo a nobis poſt omnes actus diei noctis aduentu: cognoſcat nos ipſius eſſe cui ſe recolit ante ceſſiſſe. Nec fruſtra tantā gloriam pſalmi huius in tali numero eſtimo collocatam: que ter trina reuolutione denarij: ad omnipotentē atq3 indiuiſibilē cognoſcit tendere trinitatē.

Explicit expoſitio in pſalmum. 90ᵘᵐ.

Pſalmus cantici in die ſabbati. XCI.

Bonū eſt ↄfiteri dn̄o: ⁊ pſallere nomini tuo altiſſime. Ad annūciādū mane miſericordiam tuā: ⁊ veritatē tuā per noctē3. In decachordo pſalterio: cū3 cātico in cithara. Quia delectaſti me domine in factura tua: ⁊ in operibus manuum tuarum exultabo. Quam magnificata ſunt opera tua domine: nimis pfunde facte ſunt cogitationes tue. Vir inſipiens non cognoſcet: ⁊ ſtultus non intelliget hec. Cum exorti fuerint peccatores ſicut fenū: ⁊ apparuerint omnes qui operant iniquitatē3. Vt intereant in ſeculū ſeculi: tu autē altiſſimus in eternū dn̄e. Qm̄ ecce inimici tui dn̄e: qm̄ ecce inimici tui peribunt: ⁊ diſpergentur oēs qui operant iniquitatem. Et exaltabit ſicut vnicornis cornu meū: ⁊ ſenectus mea in miſericordia vberi. Et deſpexit oculus meus inimicos meos: ⁊ ab inſurgentibus in me malignātibus audiet auris mea. Juſtus vt palma florebit: ſicut cedrus libani multiplicabitur. Plantati in domo dn̄i in atrijs domus dei noſtri florebunt. Adhuc multiplicabuntur in ſenecta vberi: ⁊ bene patientes erunt vt annuntient. Quoniam rectus dn̄s deus noſter: ⁊ non eſt iniquitas in eo.

Pſalmus cātici cōmonet nos: vt in vniuerſis actibus nr̄is diuinitati gr̄as referre debeamus. Pſalmus enī: ſicut ſepe dictū3 eſt: ſignificat operas ſpirituales: que ſurſum tendunt ad dn̄m chriſtū3. In his enim cantare debemus: ⁊ gratias ſemper agere: qm̄ eius beneficio reddimur liberi: qui per nos ſumus peccatoꝝ nexibus obligati. Ipſe enim cantat in pſalmo: qui omnem vitam ſuam in gratiaꝝ actione conINTER ſtituit. Dies aūt ſabbati: requies interptat: per quā3 cōmonemur ab omni praua actione ceſſare: ⁊ feriatos nos a vitijs reddere opeꝝ celeſtium ſanctitate. Hanc recte iudei nō colūt: cū obſeruātiā eius ad intellectū littere tranſtulerunt. Sed illis eſt in die ſabbati requies: qui pcepta dn̄i ad noui teſtamēti ſignificantiā ducūt: ⁊ veraciter intelligūt: qđ in pfiguratione dictū eſſe cognoſcūt. Et ideo verba eccleſie in hoc pſalmo debem⁹ accipere: que nobis per diē ſabbati futurā requiē cognoſcit intimare. Diuiſio.

Primo igreſſu eccleſia loquit: bonū eſſe cōmemorans laudes dn̄o dicere: qđ inſipientē3 ⁊ irreligioſum profitetur modis omnibus ignorare. Secūdo: peccatores ſicut fenum velociter aſſerit eſſe perituros. Tertio: dicit iuſtos florere vt palmā: creſcē aūt ſicut cedros libani: vt ⁊ ptinaces met⁹ corrigat: ⁊ deuoti felici pollicitatione ↄgaudeant. Expoſitio.

Bonū eſt confiteri dn̄o: ⁊ pſallere nomini tuo altiſſime. Sācta mater eccleſia dicit bonū eſſe dn̄o cōfiteri: vt in ipſo capite breuiter pfutura cenſeret. Confitemur autē (ſicut ſepe dictū3 eſt) duobus modis. Qn̄ peccata nr̄a damnātes miſericordiā dn̄i iugiter poſtulamus. Cōfitemur etiā: cum beneficia que ſuſcipimus eius ſemp muneribus applicamus: nec meritoꝝ nr̄oꝝ eſſe dicimus: qđ ipſius miſeratione pſtat. Quapropter quicquid boꝝ fiat: bonum eſt dn̄o ↄfiteri. Deinde ↄuerſa dicit ad dn̄m: Et pſallere nomini tuo altiſſime. A cōmuni intelligendū bonū3 eſt. Pſallere enī3: ſignificat pꝛs operibus dn̄i mādata peragere. Vt ſicut pſalteriū de ſuperiorib⁹ ſonat: ita opatio noſtra ad aures diuinitatis aſcēdat. Quapropter vno verſiculo cōprehenſum eſt: qđ ſanctas ⁊ multiplices ↄcluderet actiones. Ad annūciandum mane miſericordiā tuā: ⁊ veritatē tuā per noctem. Mirabiliter vita nr̄a: duob⁹ eſt ſermonibus ↄcluſa. Mane: ſignificat gaudiū: nox aūt cognoſcit īdicare triſtitiā. Et ideo qn̄ in beneficijs eius leti ſumus: miſericordiā ipſius annūciare debemus: q2 pſtat indignis ⁊ malis: bonus eſt. Per noctē3 vo: id eſt: per tribulationem: qn̄ nos aſperitates alique caſtigare noſcunt: veritatē ipſius ſimiliter annūciare debemus: q2 merito patimur qđ delictis grauantibus ſuſtinemus. Ita fit vt vtroq3 tempore iuſtiſſime debeamus laudes dn̄i ↄfiteri. In decachordo pſalterio: cū cātico ī cithara. Decachordū pſalteriū: decē pcepta legis ſignificare manifeſtū eſt: q2 ipſa chorde ſūt: quas ſi bonoꝝ actuū qualitate tangamus: ſalutare melos efficiūt: ⁊ ad celoꝝ regna pducunt. Scire aūt debemus: cur iſte numerus tāte rei videat adiūct⁹. Ipſe eſt quē pithagorici tetradazathin vocāt: id eſt: quaternitatē diuinā: qm̄ breuiter cōprehēdit qđ p īfinitas ſūmas noſcit poſſe dilatari. Vn⁹ enī3 duo: tres ⁊ q̄tuor faciūt decē: qui ſemp reuolutus atq3 repetit⁹ in extēſas ⁊ īfinitas ſupputatiōes egredit. Neq3 enī in qbuſlibet ſūmis vltra iſtū ordinē noui aliqđ reperit: ſed ita pbat eſſe cōpoſit⁹: vt ipſe fiat ſemp numerabilis: cū nullis nouitatib⁹ imutet. Merito ergo talis calculus totius redēptionis nr̄e ↄtinet formā: qui per obliquas lineas charactere ſuo ſancte crucis imitat figurā: ⁊ in digitis decori circuli rotunditate cōcluditur. Addidit: Cum cantico ⁊ cithara. Canticum ⁊ citharā: eſt gaudium boni operis: id eſt: elemoſynarum iocunda pbitio: ſicut ait apoſtolus: Hylarē datorē diligit de⁹. Cithara vo: res indicat actuales: que lз cū labore ⁊ tēſione fiāt: tn̄ habebūt fructū maximū: ſi iuncto gaudio cōpleant. Ipſe enī cātat cū cithara:

Mt. in DOC

2.Cor.9.

qui

Equi opas bonas pficit ſine aſperitate triſtitie. Quia delectaſti me domine in factura tua: ⁊ in operibus manuū tuarū exultabo. Intuere hanc regulā veritatis vbiq; ſeruari.ne humanis viribus applicet̄: qđ diuina fuerit largitate collatū. Tūc enī elatio noxia puenit: tunc ſupbia deo inimica turgeſcit: qñ aliqđ infirmitas humana de ſua poſſibilitate ꝑſumpſerit. Quocirca delectataꝫ ſe dicit mater eccl̄ia in factura domini: qm̄ quicquid boni acceperat: ipſi ſancto propoſito modis omnibus applicabat: ⁊ vt ꝑdicte regule integritas ſeruaret̄: nō in ſua felicitate: ſed in ipſi⁹ operibus ſe exultare ꝯfitetur: ſicut ⁊ apoſtolus ait:

Eph. 2. Ipſius enim ſumus figmentū: creati in operibus bonis. Quam magnificata ſunt opera tua dn̄e: nimis ꝓfunde facte ſunt cogitationes tue. Omnia quideꝫ opera dei humanis ſenſibus profunda noſcunt̄: ⁊ qđcunq; eorum queſieris altiſſimum ſine dubitatione cognoſcis: ſed melius eſt per verba ipſius predictas operationes cognoſcere: ne peregrinū aliquid in medium videamur adducere. Poſtq̄ dixerat: Mane miſericordiam ⁊ veritatem annunciandam eſſe: per noctem in decachordo pſalterio cum cantico ⁊ cithara: ipſa opera domini: ipſa miracula diſpoſitionis vehementius obſtupeſcit: ⁊ magnificentiam eius cum ſumma admiratione proſequitur: vt tali imitatione formati: mundi iſtius diſcrimina ſalutariter poſſim⁹ euadere. In qua re nimis ꝓfunde ſunt facte cogitationes ei⁹: vt ſicut diabolus per ſuperbiā corruit: ita humanū genus humilitatis beneficio poſſit abſolui. Dicendo enim: Nimis ꝓfunde: ſignificat tanto plus hanc eſtimationē alteſcere: quanto de ipſa poterit aliquis ſedule vehemētiuſq; tractare. Quapropter illud hic perfecte ſcientie genus eſt: noſſe deuꝫ: talia tantaq; preſtare que humanus ſenſus nō poſſit attingere: ſicut in abachuc ꝓpheta legit̄: Conſideraui opera tua ⁊ expaui.

Abachuc. 3. Vir inſipiens non cognoſcet: ⁊ ſtultus nō intelliget hec.

Al. hec. Diuerſis cauſis apta redduntur. Naꝫ ſic̄ de ſe dixit: Quia delectaſti me dn̄e in factura tua: ⁊ in operibus manuum tuarum exultabo: ⁊ reliqua: ita incredulos profitet̄ beneficia domini

SCHE nō poſſe cognoſcere. Que figura dicitur Pariſon: id eſt: equatio ſententie: que ſepe paribus: plerūq; ꝯſtat

DEF imparibus. Inſipiens eſt: qui celeſti ſapientia vacuus: humanis verſutijs ꝓbatur eſſe pleniſſimus. Iſte vtiq; non cognoſcet opera dei: q2 caſuale credit eſſe qđ geritur: ſicut quidam philoſophi dixerunt. Adiecit: Et ſtultus nō intelliget ea. Stultus vtiq; eſt: qui nec diuina cognoſcit: nec ipſos ſeculi actus intelligit: quos vulgo brutos vocamus. Merito ergo iſti non intelligunt ea que ſuperius dicta ſunt: q2 ſuperne contemplationis nulla ratione flammantur.

Al. exorti ſue rint. Cum exorientur peccatores ſicut fenum: ⁊ apparuerint oēs qui operantur iniquitatem. Ut intereant in ſeculū ſeculi. Uenit ad ingreſſum 2m: in quo peccatores in iſto quideꝫ ſeculo ſub breuitate temporis ſicut fenū dicit florere: ſed in illa iudicatione vbi factis digna recipiunt eos aſſerit celeriter interire: ſicut Hieremi

Iſa. 40. as propheta dicit: Omnis homo fenum: ⁊ omnis claritas hominis vt flos feni. Nam qđ dicit: Et apparuerint omnes qui operantur iniquitatem: futurum iudicij tempus oſtendit. Hic enim ⁊ ſi intelligantur multorum criminum rei: omnes tamen nobis apparere nō poſſunt qui operantur iniquitateꝫ: maxime quando ſpiritus immundos hic videre nō poſſumus. Ibi enim cum ad iudiciū venerint: humanis cōſpectibus apparebunt. Sequit̄ cauſa quare appareant non vtiq; ad gloriam: ſed ad ruinā: id eſt: vt intereant in ſeculū ſeculi. Et pulchre expoſita eſt pena damnatorum. Non enim ſic pereunt: vt eſſe iam deſinant: ſed in ſeculum ſeculi pereunt: qui nunq̄ a ſuis afflictionibus exuunt̄. Tu autem altiſſimus in eternuꝫ domine. Subaudiendum: permanebis: nō vt iudei putauerunt tanq̄ hominem ſolum cōmuni ſorte trucidandum. Aptum eſt enim hoc de dn̄o ſaluatore ſentire: vt ecōtrario ꝯuincatur perfidia nefanda iudeorum.

Al. qm̄ ecce inimici tui Quoniam ecce inimici tui domine peribunt: ⁊ diſpergentur omnes qui operantur iniquitatem. Inimici

DOC dei: ſunt demonū cultores: vel quicunq; ꝓceptis ei⁹ obuiare monſtrantur. Hec inimicitia dei quidem dicitur: ſed reſiſtenti potius noxia cōprobatur. Se enī perſequitur: qui domini iuſſa nō ſequitur. Ille enim neſcit pius creator iraſci: niſi quando nobis exiſtere videmur aduerſi. Deniq; ſubiungit qui ſunt iſti inimici: id eſt: qui operant̄ iniquitatem. Hi diſpergentur: quando a grege domini fuerint ſegregati: quando regnum eius nō meruerint introire: q2 illic ꝯgregari nequeunt: niſi qui domino deuotiſſima intentione placuerunt. Et exaltabitur ſicut vnicornis cornu meū: ⁊ ſenectus mea in miſericordia vberi. Unicornis: interdū ſuperbiam indicat: ſicut in alio pſalmo

Pſa. 21. iam dictū eſt: Et a cornibus vnicornioꝝ humilitateꝫ meam. Hic aūt exaltationeꝫ ſignificat vnitatis: quam merito dicit eccleſiam in fine ſeculi exaltandaꝫ eſſe: quando fideles munera ꝓbantur digna recipere. Illa aūt vnitas: fortitudo ſublimis eſt. Et tanq̄ in hoc ſeculo cornua ornant iumenta: ita ibi ſanctorum gloria decorat eccleſiam. Exaltabit̄ enim dixit: q2 peccatoribus in tartaruꝫ humiliatis: illius ſublimitas celſior apparebit. Sequit̄: Et ſenectus mea in miſeri-

DOC cordia vberi. Senectus candidū caput habet: que ſimilitudo vt arbitror hic iuſte datur eccleſie: qm̄ oīa merita ſanctoꝝ tanq̄ cani capitis puriſſima luce fulgebunt. Nec incaſſum addidit: Mea: q2 ſenectus humana morbis grauiſſimis ſauciata tendit ad finem: querelis oneroſa: colore deformis eſt. Cōtra: ſenect⁹ eccleſie ad vitam ducit ꝑpetuam: ad beatitudinem mirabilem: ad pulchritudinē ſingularē: vt luceant ſicut angeli dei qui meruerunt in illa ꝯgregatione numerari. Subiunxit etiam: In miſericordia vberi: vt ⁊ multa intelligeres dona ⁊ beneficia ſine dubitatione perpetua: qđ totū contra ſeculi iſtius ſenectutem dicitur: que malis ingrauantibus onerat̄.

Al. deſpexit Et reſpexit oculus me⁹ inimicos meos: ⁊ in inſurgentes in me

Al. ob inſurgentibus malignantes audiuit auris mea.

Al. malignātib⁹ audiet Inimici ſcilꝫ ſunt eccleſie: quos ſuperius dixit operarios iniquitatum. Tunc aperte in illa iudicatione videbunt̄: quando qui hic celati ſunt: ibi cum ſuis operibus apparebūt. Quos tunc iratus reſpicit: quando in ſiniſtraꝫ parteꝫ ſegregatos eſſe cognoſcit. Sequit̄: Et inſurgentes in me malignātes audiuit auris mea. Inſurgētes ſunt: malignantes diuites huius ſeculi: qui hic paupertatē eccleſie impia elatione deſpiciūt. Hos audiūt aures olim fideliū: qñ increpationib⁹ ꝓprijs ſua deſideria factaq; ꝯdemnāt. Dicturi ſunt enī: ſicut Salomon di-

Sap. 5. cit: Quid nobis ꝓfuit ſupbia: aut qđ diuitiarū iactātia ꝯtulit nobis: ⁊c̄. Ibi enim audiunt̄ ſua vota damnātes: qui ſe in hoc ſeculo beatiſſimos eſtimabant. Iuſtus vt palma florebit: vt cedrus libani multiplicabit̄. Ad ingreſſuꝫ tertiū ſancta venit eccleſia: vbi ſic per cōparationes memorat ꝓmia beatoꝝ: ſicut in

perius dixit damnari poſſe facta peccãtiũ. Feno eni cõparati ſũt peccatores:qḋ delectabili gdẽ viridita te orif:ſed celerrimo fine ſiccaf. Juſtum vo digniſſi
ETY me cõparat palme. Palma enim dicta eſt:q̃ſi pacis alma:que p̃miũ eſt in agone vincẽtib⁹:ſicut apl's dic:
Phil.3. Nunc tendo ad palmã ſupne vocationis. Hec ſupra terrã hiſpida eſt:ꝛ gbuſdã tumoribus inequalis:ſed vbi ad ſuperna ꝑceſſerit:dulciſſimoꝝ fructuũ ſuaui tate cõplet:ꝛ q̃ſi gbuſdam radijs ornata diſtendif. Sic iuſtoꝝ cõuerſatio in hoc mũdo dura eſt labori bus plena:ſed in ſupnis ꝓbaf eſſe pulcherrima. Se quif cedri ſecũda cõparatio:que multo palmis pro batur excelſior: Lignũ bñ olens ad pondera portan da fortiſſimũ:qḋ lʒ ꝓcerũ vbiqʒ naſcaf:in libano tñ monte celſius inuenif. Ita iuſtus multiplici laude celebratus:ꝛ cedri ꝓceritatẽ:ꝛ pulchritudinẽ dictus
SCHE eſt habere palmarum. Que figura dicif Iſon:id eſt: eq̃litas:qñ res aliqũe parilitate ſiles:adhibita laude vel detractione iungunf. [Plantati in domo dñi:in atrijs domus dei noſtri florebũt.] Qm̃ iuſtos viros electis arboribus cõparauit:nunc amenitatẽ ꝛ pul chritudinem eccl'ie catholice breuiſſima cõmemora tione deſignat:in qua dũ plantatio dicif:p̃deſtinatio dñi ſignificaf:q: niſi gs in ea plãtatus fuerit:cremẽ tum feliciſſimũ nõ habebit. Cõſidera etiã ꝙ planta tos in domo dñi in atrijs florere manifeſtat:ſcilicet qm̃ qui in iſta eccleſia per grãm dñi plantanf:in illo ingreſſu Hieruſalẽ modis oĩbus florebunt. Atrium enĩ:initiũ dĩ manſionis:domus aũt interiora mem bra deſignat:ꝛ vtrũqʒ ſimul vni rei nõ põt ꝯuenire. Hic enim iuſtus bñ dicif plantatus:qui radicib⁹ vir tutũ terrenis viſceribus firmiter continef. In atrijs enĩ merito florebit:qñ in illo reſurrectionis initio: audíti muneris felicitate gaudebit:id eſt: Venite be
Math. 25. nedicti patris mei:ꝑcipite regnum qḋ vobis paratũ eſt ab origine mundi. [Adhuc multiplicabunf in ſe necta vberi:ꝛ bene patiẽtes erũt.] Senecta hoium arida atqʒ ſterilis eſt:eccleſia vo tunc magis incipit eſſe vberrima:qñ ad finẽ ſeculi fuerit dño miſerãte ꝑducta. O ſenectus viridis:ꝛ floribus cõparata ma turitas apparet:qm̃ domus iſta celo tegif:in qua ho mines plantanf vt floreant. In fine ſiquidem ſeculi ſanctoꝝ numerus creſcit:ꝛ perſecutionibus crebris agif:vt cito predeſtinatoꝝ numerus impleaf. Sic ꝛ ſuperi⁹ dixit: Et ſenectus mea in miſericordia vberi. Addidit: Et bene patientes erũt:q: beatoꝝ paſſiões
M. rectus celorum regna cõquirunt. [Ut annunciet: Qm̃ iu ſtus dñs deus noſter:ꝛ nõ eſt iniqtas in eo.] Sancti quos ſuperius dixit:bene patientes erant:dum cepe rint p̃mia diuina ſuſcipere:annuntiabũt:qm̃ iuſtus eſt dñs:id eſt:qui ſeruis ſuis promiſſa dona comple uit. Et nõ eſt in eo iniquitas:vt in hoc mundo pro ſe non pertulerit periclitari:quos ibi non ornabit coro na martyrij.

Concluſio.

Cõmonuit nos ſancta mater eccleſia:quem admodum peccatores vt fenum pereant:ꝛ iuſti vt palme floreant. Dixit etiã qua vi ciſſitudine gaudeant qui hic crebris afflictionibus ingruanf. Ipſa eſt dies ſabbati quã titulus predixit in qua iuſti ſub exultatione laudes domini celebra bunt:ꝛ liberati a mundi huius pſecutionib⁹ feriata ſecuritate gaudebunt. Ne deſperemus bona p̃miſſit: ne peccemus grauiter comminata eſt. Sic totũ pro nobis agitur:quod nos admonere dignatur.

Explicit expoſitio in pſalmũ. 91ᵐ.

Laus cantici ipſi dauid:in die ante ſabba tum:quando terra fundata eſt. XCII.

Dominus regnauit decorem in dutus eſt:indutus eſt dñs for titudinẽ ꝛ precinxit ſe. Etenim firmauit orbem terre:qui non cõmouebif. Parata ſedes tua ex tunc:a ſeculo tu es. Eleuauerũt flumina domine:eleuauerunt flumina vocem ſuaʒ. Eleuauerunt flumina fluctus ſuos:a voci bus aquarũ multarũ. Mirabiles elationes maris:mirabilis in altis dñs. Teſtimonia tua credibilia facta ſunt nimis:domũ tuam decet ſanctitudo:dñe in longitudine dierũ.

Canticũ ad laudẽ diuinitatis ſepe diximus pertinere. Nam qḋ addidit: Ipſi dauid: chriſto dño ꝓbaf aptatũ:qui vere dicif manu fortis ac deſiderabilis:qm̃ ꝛ ſolus põt preſtare que vult:ꝛ a ſuis cultoribus vnica affectione deſideraf. Sequif: In die ante ſab batũ:ſexta feria ſignificaf:que ſabbatũ ſine dubita tione p̃cedit. Sed dũ legaf in geneſi:tertio die aridã Gen. 1.
apparuiſſe:ingrendũ eſt:cur terrã ſexto die dicat eſſe fundatã: Sʒ hic holeʒ debem⁹ accipe:qui per terraʒ ꝯgruẽter aduertif:ſicẽ eſt illud: Terra es ꝛ in terram Ibidem. 3.
ibis:quẽ iter initia rerũ ſexto die creatorẽ legim⁹ ꝯdi diſſe. Et ſicẽ eũ ſexta luce fecit:ita illũ veniẽs eadem etate repauit. Pria eni etas:aucte patrũ:ab Adã vſ qʒ ad noe legif cõprehẽſa:ſcda a noe vſqʒ ad abraã: tertia ab abraaʒ vſqʒ ad dauid:q̃rta a dauid vſqʒ ad trãſmigrationẽ babylonie:qnta a trãſmigratione ba bylonie vſqʒ ad p̃dicationẽ Joãnis:ſexta vo etas a p̃ dicatiõe Joãnis agif vſqʒ ad finẽ ſeculi:in qua dñm ſaluatorẽ veniſſe manifeſtũ eſt:qñ homini varijs ca ſibus fluctuãti:fundamẽta ſue fidei ꝓpitiatus indul ſit. Tũc enim fundata eſt terra:qñ in eũ humani ge neris eſt firmata credulitas: Et ideo laus ſancte icar nationis eius pſalmi iſti⁹ cõtextione cantaf. Prim⁹ locus eſt a pulchritudiẽ ipſi⁹:deinde a fortitudie:ter tio ab operibus:quarto a poteſtate:qnto a laudibus vniuerſitatis:ſexto a veritate dictoꝝ:poſtremũ a lau de dom⁹ ipſi⁹:quã decet eterna exultatione gaudere. Sic iſtis ſeptẽ ſedib⁹ argumẽtoꝝ demonſtratiui ge neris eſt formata laudatio. Sed pro diuiſionib⁹ ſicẽ in alijs pſalmis fecim⁹:quãtitatẽ numeri ſufficit po nit:qñ ꝛ ipſe calculus apte diſpoſitus res cõtinuas ſe parare dinoſcitur.

Expoſitio.

Dominus regnauit decorẽ induit.] Hic Al. indut⁹ eſt TOP
p̃mus eſt locus argumẽtationis:queʒ di ximus a pulchritudine. Nã que ventura erant: ꝓpheta reſpiciens:regnaturũ dñʒ magna exultatione cõcelebrat:nõ q: do minari cepit ex tempore:ſed q: humano generi rex eternus manifeſtatione ſancte icarnationis inotuit. Sequif: Decorem induit:id eſt:pulchritudinem ſue maieſtatis oſtendit:ſicut in euãgelio legif:qñ tranſ figuratus eſt in monte thabor coraʒ diſcipulis ſuis: Et reſplenduit facies eius vt ſol:veſtimẽta ei⁹ facta Mat. 17.
ſunt alba vt nix:q̃lia fullo nõ põt facere ſup terram.
El. [Induit dñs fortitudinẽ ꝛ precinxit ſe.] Iſte locus Al. indut⁹ eſt
eſt ſecũdus:quẽ diximus a fortitudine. Et reſpice ꝙ TOP

prius coma in eodē ꝟbo finiuit: vn̄ poſterius inchoa-
SCHE uit. Que figura dicit̄ Epembaſis: quotiēs ad decorē
dictionis ſermo aliqs iterat̄: ſicut eſt illud: Pſallite
deo noſtro pſallite: pſallite regi noſtro pſallite: ꝛ his
ſimilia. Fortitudinē vo induit: qn̄ impreſſione ſua iu
Joan. 16. deis ſe tenere querētibus reſpondit: Ego ſum: At illi
abierunt retrorſuꝫ: ꝛ terrore magno perculſi: qui ad
vim faciēdā venerāt: ipſi potius corruebāt. Si duo
iſta ſpūaliter accipiamus: oīno cōueniūt. Decorē in-
duit eis: quib⁹ fidei veritate dei fili⁹ apparebat. For
titudinē aūt īduit aduerſus eos qui ei credere nolue
runt. Judiciū cōminando ꝑdicēs eis: debitas penas
impios eſſe paſſuros. Precinxit ſe: illud forte ſignifi
cat: qn̄ precinxit ſe linteo: ꝛ pedes diſcipulis lauit.
Jlla enim humilitas ꝛ decorē habuit: qꝛ dignatus eſt
celoꝝ dn̄s humillimū obſequiū ſuis famulis exhibe
re. Habuit ꝛ fortitudinē: qꝛ per humilitatem: diaboli
malitiam ſupbiāqꝫ ꝓſtrauit. [Etenim firmauit or-
TOP bem terre: qui nō cōmouebit̄.] Tertie argumētatio-
nis locus oborit̄: quē ſuperius diximus ab operibus.
Firmauit enim orbē terre: id eſt: eccleſiaꝫ: qn̄ in euā-
Mat. 16. gelio dixit: Tu es petrus: ꝛ ſuper hanc petram edifi-
cabo eccleſiaꝫ meā: ꝛ porte inferi nō preualebūt ad-
uerſus eā. Vera laus: mirabile preconiū: vt terra illa
que ſignificat eccleſiaꝫ: toto orbe diffuſam nō cōmo-
uear̄ vllatenus: Quis iſta frequenti ꝑcuſſione vexe-
tur. [Parata ſedes tua deus: ex tunc a ſeculo tu es.]
TOP Jpſe eſt quartus locus quē ſupra diximus ex poteſta
te: Siue illā ſedem vult intelligi: qua ſedet ad dexte
ram patris: ſiue iſtam quā habet in mente fidelium:
ſicut legit̄: Super quē requieſcet ſpiritus meus: niſi
ſup humilē ꝛ quietū ꝛ trementē verba mea. Parata
ſignificat predeſtinationē: qꝛ totum in illa veritate
conſiſtit: quicqd in adminiſtratione mundi euenire
contigerit. Ex tūc: chriſti ſignificat incarnationē: que
fuit ex maria virgine: qn̄ aploſ ſuos: ꝛ ceteros fide-
les: plenitudinē ſue maieſtatis edocuit. A ſeculo: dei
tatē qua coeternus regnans cuꝫ patre: neſcit eſſe ſub
DOG tēpore. Per hec enim ꝟba: vna qdē ꝑſona: ſed due ſi
gnificant̄ nature dn̄i chriſti. Unde neceſſarium eſt
hanc regulā per loca cōgrua: ſicut patrum firmat au
ctoritas: ſepius cōmonere. Atqꝫ vtinā ſic dementiū
hereticoꝝ cōquieſcat improbitas: vt hoc magis im
Al. vocē ſuaꝫ portune q̄ꝫ neceſſarie repetere videamur. [Eleuaue-
Eleuauerūt runt flumina dn̄e: eleuauerūt flumina † voces ſuas:
flumina flu a vocib⁹ aquarū multaꝝ. Mirabiles elationes ma-
ctus ſuos ris: mirabilis in † excelſis dn̄s.] Jſte qntus eſt argu-
Al. alto
TOP mentationis locus a laudib⁹ vniuerſitatis: vbi pro-
pheta intuitu diuine charitatis exultās: flumina dn̄i
SCHE dicit emanare preconia. Que figura dicit̄ Proſopo-
peia: quotiens inaīatis rebus verba tribuunt̄. Quod
ſchema in ſcripturis diuinis creberrime reperit̄. Sꝫ
bonū eſt vt queramus que ſunt iſta flumina que vo
ces ſuas eleuant in clamorē: Apoſtoli ſcilicet: qui de
ſpiritu ſancto potati ſunt: ſicut in euāgelio: caput flu-
Joan. 7. minū: ꝛ fons aquarum dn̄s ipſe teſtat̄: Qui credit in
me: flumina de ventre eius fluent aque viue. Jpſa er
go flumina: manauerunt ſermones irriguos: ipſa in
predicationib⁹ ſuis voces erexere ſanctiſſimas. Que
merito eleuate dicte ſunt: qn̄ auctori laudes ſuas ſa-
lutariter obtulerūt. Mundana enim flumina curſus
ſuos nō erigunt: ſed potius in inferiora demergunt.
Nā poſtq̄ꝫ de apoſtoloꝝ ꝑdicatione dixit: nūc expo-
nit quēadmodū eccl'ia dn̄i largitate ꝑficiat. A voci-
bus aquaꝝ multarū: gentes ſignificat: que ad catho-
licā fidem dn̄m laudādo ꝑuenerūt. Ab iſtis ergo voci
bus mirabiles facte ſunt elationes maris: id eſt: a ſe-
culi iſtius ſalo: alarū ꝑuenit ſalutaris aſcenſus. Ma DEF
re enim eſt ſalſaꝝ aquarū copioſa collectio: ſic eccle
ſia ſapientes pplos in catholica vnitate cōplectitur.
Quoꝝ mirabiles elationes tūc fiūt: qn̄ in mandatis
dn̄i firma mēte ꝑſiſtunt. Et hec oīa ad ipſuꝫ referūt
per quē vniuerſa que ſunt bona proueniunt: ſicut Ja
cobus apl's dicit: Omne datū optimū: ꝛ omne donuꝫ
ꝑfectū deſurſum eſt deſcendēs a patre luminū. Ait:
Mirabilis in excelſis dn̄s: qꝛ mortalium laudabilis Jaco. 1.
vita nō eſt: niſi illoꝝ quos ipſe facit excelſos. [Teſti
monia tua credibilia facta ſunt nimis.] Dixit de ad
uentu dn̄i ꝓpheta que fieri veraciſſime preuidebat:
nūc ipſum genus laudis exponit: qn̄ teſtimonia pro- TOP
phetarū nimis credibilia facta ſunt: duꝫ incarnatio
verbi que ꝑdicta fuerat mundo ſalutaris apparuit.
Huius enim glorioſo aduētu reuelata ſunt: que in ſa
cris libris tenebant̄ occulta. Quis enim ſapientū de
ꝓmiſſione munerū dubitare poſſit: qn̄ ipſa plenitu-
do que ꝓmittebat̄ aduenit. [Domū tuaꝫ decet † ſan Al. ſanctitu-
ctificatio dn̄e: in longitudinē dierū.] Septimus lo- do
cus qui reſtabat adiunctus eſt: quē diximus a laudē TOP
dom⁹ xp̄i⁹ debere ſignari. Dom⁹ itaqꝫ dn̄i: eſt vniuer
ſalis eccl'ia: que per mūdi ambitum noſcit̄ ꝯſtituta.
Hāc decet ſanctificatio: id eſt: aduentus tui copioſa
bn̄dictio. Jp̄m enī decus eſt qđ ornamēta oīa poſſit
excedere: qꝛ ſic ornat vt nunq̄ꝫ deſerat: ſic cōponit vt
nullatenus diſſipet̄. Uerum hec ſanctificatio: qđ eſt
ꝑſtantiſſimū decus: nō ad momētū tribuit̄: ſed ſub
eternitate ꝑſtat̄. Longitudo enī dieꝝ: eternitatē ſi-
gnificat: que nullo pōt fine cōcludi. Nā ſicut qdā di
xit: Longū nō eſt in quo eſt aliqđ extremū. Sic to-
tius demonſtratiui generis ſeptē partib⁹ dn̄ici aduē
tus eſt laudata ꝑfectio. Concluſio.

Ecce ſexta ſabbati in incarnatione dn̄i quam
titulus ꝑdixit oſtenſa eſt. Audiant
inſipiētes hūc pſalmū qui putāt ſplendidū aduentū
dn̄i aliq̄ derogatione ſuſcandū. Per ipſuꝫ declarata
eſt hoīb⁹ potētia ſanctiſſime trinitatis: Per ipſuꝫ ſa-
cri baptiſmatis lauacra ꝑuenerūt: Per ipſuꝫ beate
cōmunicationis dona collata ſunt: Per ip̄m diuerſa
cariſmatū munera floruerūt: Per ipſum mors occu
buit: vita ſurrexit: Per ip̄m diabolus vict⁹: Per ipſ
hō noſcit̄ eſſe liberatus. Exultant angeli: gloriantur
celi: ꝛ pnefas adhuc homo ingratus redditur: cui ſin
gulariter ſubueniſſe monſtratur.

Explicit expoſitio in pſalmum. 92m.

ℂ Jpſi dauid quarta ſabbati. XCIII.

DEus vltionuꝫ dominus: deus
vltionum libere egit. Exaltare
qui iudicas terram: redde retri
butionē ſuperbis. Uſquequo
peccatores dn̄e: vſquequo pec
catores gloriabunt̄: Effabunt̄ ꝛ loquentur
iniquitatē: loquentur oēs qui operantur in-
iuſtitiā. Populū tuuꝫ dn̄e humiliauerunt:
ꝛ hereditatē tuā vexauerunt. Uiduaꝫ ꝛ ad-
uenā interfecerunt: ꝛ pupillos occiderunt.
Et dixerunt non videbit dn̄s: nec intelliget
deus iacob. Jntelligite inſipientes in pplo:

ꝛ ſtulti aliquando ſapite. Qui plantauit au
rē nō audiet: aut qui finxit oculum nō conſi
derat? Qui corripit gentes non arguet: qui
docet hoīez ſcientiā? Dn̄s ſcit cogitationes
hoīum: qm̄ vane ſunt. Beatus homo quez
tu erudieris dn̄e: ꝛ de lege tua docueris eū.
Ut mitiges ei a diebus malis: donec fodiat̃
peccatori fouea. Quia nō repellet dn̄s ple
bem ſuam: ꝛ hereditatē ſuā nō derelinquet.
Quoadu ſqz iuſtitia cōuertatur in iudiciuz:
ꝛ qui iuxta illam: omnes qui recto ſunt cor
de. Quis cōſurget mihi aduerſus malignā
tes: aut quis ſtabit mecum aduerſus operā
tes iniquitatē? Niſi qꝛ dn̄s adiuuit me: pau
lo minus habitaſſet in inferno anima mea.
Si dicebaz motus eſt pes meus: miſericor
dia tua dn̄e adiuuabat me. Secundū multi
tudinē doloꝝ meoꝝ in corde meo: conſola
tiones tue letificauerunt aiaz meā. Nunqd
adheret tibi ſedes iniquitatis: qui fingis la
borem in precepto. Captabunt in animam
iuſti: ꝛ ſanguinē innocentē cōdemnabunt.
Et factus eſt mihi dn̄s in refugium: ꝛ de⁹
meus in adiutorium ſpei mee. Et reddet il
lis iniquitatez ipſoꝝ: ꝛ in malitia eoꝝ diſper
det eos: diſperdet illos dn̄s deus noſter.

Um illa verba nota ſunt que precedūt.
Quid ſit quarta ſabbati: oportet nos di
ligentius ꝑſcrutari. Quarta ſabbati eſt:
a ſabbato q̄rta feria: quo die dn̄s in ꝑnci
pio mūdi luminaria celi mirabili diſpo
ſitione cōſtituit. Hoc aptandū eſt ad ſanctos viros:
de qb⁹ pſalmus iſte dicturus eſt. Qui merito celi lu
minarib⁹ cōparant̃: qm̄ in terra celeſti cōuerſatione
reſplendent. Magno aūt myſterio hūc ꝛ duos prece
dentes pſalmos taliū dierū cōmemoratione ꝑnota
uit: vt per ſignificantias rerum: virtutē videret̃ indi
care pſalmorum. Diuiſio.

Um reſpiceret ꝓpheta humanū genus
deteſtabili ꝑſuaſione confundi: ꝛ putari
deū curā nō habere mortaliuz: qm̄ verſa
vice iuſtos videbat cōtrarietate premi:
ꝛ impios ꝓſperitatibus eleuari. In ꝑmo
parte dn̄m rogat: vt retribuat ſupbis per quos mun
dum tali eſtimatione cognouit eſſe vitiatum. Scd̄a
parte: ipſos inuehitur: qui ſtultis murmurationibus
blaſphemabant: vt deū putarent humanarū rerum
ſollicitudinē nō habere: dum ipſe creaturis ſuis pro
bet̃ intelligentiā preſtitiſſe: beatum illum eſtimans
qui mundi iſtius felicitate deſpecta in diuina reuerē
tia perſeuerat. Tertia: ad eoruz animos inuitandos
dn̄m ſibi dicit fuiſſe refugiū: ꝛ futurū vindicem fore
peccantium. Expoſitio.

Eus vltionū dn̄s: deus vltionum libere
egit.] Uidens ꝓpheta blaſphemoꝝ iniq
tates in magnā proſiluiſſe licentiam: di
ſtrictionē eis dn̄i: quaſi terribilia fulmi
na cōminat̃: vt tante maieſtatis timore
perterriti a ſuis peruerſitatibus redderentur alieni.
Dicit enim: Deus terribile nomen: qm̄ ex timore de
ſcendit. Et vt dn̄m itelligas ſaluatorē: ſequit̃: Ultio
num dn̄s: id eſt: qui iudicaturus eſt mundū: ꝛ vltioni
bus iuſtis affligere veniet obſtinatos. Quis ergo ta
li nō terreat̃ auditu? Quis nō paueſcat iudicem: qui
ſe pōt intelligere peccatorē? Repetit: Deus vltionū
libere egit: id eſt: nullo impediēte iudicauit: ſicut fe
cit qn̄ phariſeis ꝛ poteſtatem habentibus ſuas neq
tias imputauit. Libere quoqz egit: qn̄ in templo do
cuit populos tanq̄ poteſtatē habens. Sic ꝛ in alio lo
co pater de ipſo dicit: Ponā ſuper ſalutari meo: fidu Pſal.
cialiter agam in eo. Quapropter cōſtat eum egiſſe li
bere: cuius nec veritas reprehendi poterat: nec pote
ſtati obuiari poſſe cōſtabat. In illo enim voluntaria
humilitas: nō patiētie neceſſitas fuit. [Exaltare qui
iudicas terram: redde retributionē ſuperbis.] Exal
tare dicit̃ humili: qui ab impijs cōprehenſus noſcit̃
eſſe crucifixus. Sed q̄uis iſta pro noſtra redemptio
ne ꝑtulerit: tūc exaltatus eſt coram diſcipulis in ma
ieſtate ſua: qn̄ eū ad gloriā cōſtat reſurrexiſſe perpe
tuā. Orat ergo ſanctiſſimus: qd̄ ſcit eſſe venturū. Nō
enim imperatiua v̄ba ſunt: ſed per hec ſententia cer
ti animi ꝛ deuotio deſiderantis oſtendit̃. Sequitur:
Qui iudicas terrā: vt aperte demonſtraret dn̄m chri
ſtum: qui terraz: id eſt: homines terrenos maieſtatis
ſue ditione iudicabit. Et vt hoc de impijs debuiſſes
aduertere: ſubiunxit: Redde retributionē ſuperbis.
Superbi enim illi ſunt qui in ſua malignitate defi
ciunt: nec aliquē ſatiſfactione ad dn̄i vident̃ miſeri
cordiā ꝑuenire. Supbus aūt ꝛ diabolus dicit̃: ꝛ qui
eius peruerſitatibus obſecundat. Iſtis ergo retribu
tio reddenda eſt: cuz audierint: Ite in ignem eternū Math. 25.
qui paratus eſt diabolo ꝛ angelis eius. [Uſquequo
peccatores dn̄e: vſquequo peccatores gloriabūtur?]
Adhuc in ſenſu ſuperiore ꝑſiſtens: de illis peccatorib⁹
dicit: qui obſtinata volūtate dureſcunt. Dicēdo enim:
Uſquequo peccatores gloriabuntur: iſtud ſeculum
ſignificat: in quo ſuperbie ſue nō habent modū. Nā
in die iudicij gloriari nō poſſunt: qui penas debitas
cōſequunt̃. Repetitio enim iſta: dolorem diuturne
expectationis oſtendit: qꝛ ſemꝑ innocētibus grauis
eſt criminoſoꝝ cōſpecta iactantia. [† Pronuntiabūt Ar. efficacit
ꝛ loquent̃ iniquitatē: loquent̃ oēs qui operant̃ iniu
ſtitiā.] Pronūtiare: eſt aliqd corā alijs publica voce DEF
narrare. Dicit enim de illis qui nō ſolū corde conci
piunt mala: verūetiam ea ſub libertate diſſeminant:
vt ꝛ ſe perdāt: ꝛ alios deceptos inficiant. Sequit̃: Et
loquentur iniquitatē. Cum ſit pronuntiare loqui: il
lud mihi ſignificare videt̃: vt ꝓnunciationes: publi
cas ſuaſiones debeamus accipere. Loqui aūt: iz pri
uatas collocutiones aduertere: ne qd̄ tēpus eſſet qd̄
a culpes improboꝝ redderet̃ alienū. Iniquitatez vo
ad vtrūqz pertinere nō dubiū eſt: qꝛ de illis dicitur
qui ꝑuerſis loquacitatib⁹ efferunt̃. Uerū ne illud lo
qui ſolūmō ſermonū eſſe ſentires: addidit: Qui ope
rant̃ iniuſtitiam: vt ꝛ ſermone ꝛ opere deteſtabiles
iugiter apparerent. Diligenter aūt intende: quemad
modum vſqz ad finem diuiſionis huius augmenta
ſemper ſcelerum facit. Quod ſchema dicit̃ Clymax: SCHE
id eſt: gradatio. Exaggerantibus enim: ad ſuperiora
creſceret decorus aſcenſus eſt. Quod etiam in virtu
tibus fecit apoſtolus dicendo: Quis nos ſeparabit a Ro. 8.
charitate chriſti? Tribulatio: an anguſtia: an fames
an nuditas: an perſecutio: an gladius? ꝛc. [Populum

tuũ dñe humiliauerũt: ⁊ hereditatẽ tuã vexauerũt.] Populũ tuũ: veros dicit fideles: quos idẽ phibet humiliatos: qm̃ deo fieri contumelias audiebant. Neceſſe eſt enim deuotũ famulũ dolore cruciari: qm̃ in reuerentiſſimũ aliqd de dño cõtingit audire. Hereditatẽ vo: pplos ſignificat chriſtianos: quos ideo dicit eſſe vexatos: q2 innumeris cladibus eos ſuperbi pſecutores atterere tentauerũt. Et reſpice q̃ꝫ moderato vbo: vexatos dicit eſſe nõ pditos: q2 ſemp fideles tẽtatione pficiũt: ⁊ quãto plus illis humana vis igerit

Eccle. 27. tanto amplius defenſio ſupna pſtat. Sicut ſalomon dicit: Argentũ pbat ignis: ⁊ hoies acceptos tentatio tribulationis. [Viduã ⁊ aduenaꝫ interfecerunt: ⁊ pu

Ibidẽ. 4. pillos occiderũt.] Legit quoqꝫ: Eſto pupillis vt pater: ⁊ pro marito matri illorum. De aduena quoqꝫ in

Deute. 10. Pentateucho ſic iubet. Peregrinũ ⁊ aduenã nõ nocebis. Aduene enim ⁊ ipſi fuiſtis in terra egypti. Hic ergo vt crimen exaggeret: interfectas ait viduas: aduenas ⁊ pupillos: vt quos dñs tuẽdos atqꝫ iuuãdos

RHE eſſe precepit: eis manus ſcelerata non parceret. Ecce argumentũ qꝺ dicũt oratores a laude rei leſe: quam bene tũc veritas pfudit: qꝺ nũc ad viſus veriſimilis ſubtilitas humana cõuertit. [Et dixerũt nõ videbit dñs: nec intelliget deus iacob.] Exaggerauerũt ſuperbi nequitias ſuas: vt homicidijs atqꝫ oppreſſionibus innocentũ ad cumulũ mali: blaſphema quoqꝫ verba

SCHE ſubiungerẽt. Que figura dicit Sarcaſmos: qſi vſqꝫ ad pulpas penetrans hoſtilis irriſio. Dicebant enim dñm nõ videre que pbabant ſub iniqtate peragere: eſtimantes mala ſua nõ reſpici: qſi ſe nõ ſentiebant ſub celeritate percelli dementes: qui patientiaꝫ dñi traxerunt ad infirmitatis iniuriam: cuꝫ facta ſua: nec videre eũ dicerent: nec intelligere poſſe ſentirẽt: cuꝫ

Ezech. 18 ille pius moderator exclamet: Nolo mortẽ peccatoris: ſed vt ↄuertat ⁊ viuat. Deus aũt Jacob dicit: deus chriſtiani populi. Solet enim hoc nomen ſcriptura diuina repetere: q2 per ipſum ſubſequens catholica ſignificat eccl'ia. [Intelligite ínunc qui inſipientes

Al. nõ hẽt ẽſtis in pplo: ⁊ ſtulti aliquãdo ſapite.] Expoſita conſuetudine malignoꝝ: venit ad ſecũdã partem in qua eos cõmonet vt tandẽ aliquando a nefanda pſuaſione diſcedant. Inſipientes illos vocat: qui in eccleſia cõſtituti: ſeculi iſtius felicitate mordent. In populo aũt: ideo ſubiunxit: q2 prauas intelligentias ſuis conuenticulis publica voce denuntiant: ⁊ docere videntur qꝺ ipſi peſſima intentione didicerunt. Stultos aũt illos dicit: qui vere religionis experti aperta contradictione blaſphemant dicentes: nec videre deuꝫ qꝺ hoies faciunt: nec intelligere que delinquunt. Sequit: Stulti aliquãdo ſapite: id eſt: dementes aduertite dñi pietatẽ: qui talia putatis dñm negligere: que ſuis pceptis cognoſcit inhibere. [Qui plantauit aurem nõ audiet: aut qui finxit oculum nõ cõſiderat?

Al. aut Qui corripit gentes nõ arguet: ⁊ qui docet hoieꝫ ſciẽtiã?] His duobus verſib': per ſingulas ſententias decurrit pulcherrima nimis ⁊ abſoluta pbatio: que tñ increpatiue legenda eſt. Dicit enim: Qui tribuit aurem diuerſis creaturis ſuis: ſibi denegauit auditum? Qui plaſmauit oculũ: nõ habebit aſpectuꝫ? Qui predicationibus pphetarũ gentes arguit: ipſe minime iudicabit? Qui docuit hominẽ ſcientiã: ipſe rationis indigus permanebit? Quin potius artifex rerũ modũ vniuſcuiuſqꝫ diſpẽſans: nulli creaturarũ tãtũ tribuit: quantuꝫ in ſe eſſe cognoſcit. Deſinat ergo vana preſumptio imaginari velle falſiſſima. Sola enim diuinitas eſt: que oĩa veraciter: oĩa poteſt noſſe perfecte. Inſpiciamus etiã q̃ꝫ pulchre locutionis ordo decurrat. Dicit enim: Qui plantauit aurem: ⁊ nõ ſequitur: nõ habet aurẽ: ſed dixit: nõ audiet. Talis etiam modus locutionis ſequit: Aut qui finxit oculũ: non dixit: nõ habet oculũ: ſed dixit: nõ cõſiderat: vt oſtenderet vtutes audiẽdi videndiqꝫ in deo eſſe nõ membra. Quas argumẽtationes breues atqꝫ luciſſimas enthymemata: id eſt: mentis conceptiones dialetici appellare voluerunt. Has pro breuitate ſui oratores frequenter pprijs diſtinctionibus aptauerunt. Hic

SYL aũt ſyllogiſmus cõſtat ex ppoſitione ⁊ concluſione: ſibi tñ verũqꝫ cõtrarijs: ſicut hic factũ eſt. Nam propoſuit: Qui plantauit aurem: cõcluſit ex cõtrario: nõ audiet: ⁊ reliqua que in eo vſu ſequunt huiuſmodi.

Al. ſcit [Dñs ínouit cogitatiões hoiuꝫ: qm̃ vane ſũt.] Poſt illa que dixerat: ſequit vera ſententia: qm̃ talium hominũ cogitationes oĩno ſunt vaniſſime. Et bene dictuꝫ eſt: Dñs nouit: q2 ipſi ſe per ſe noſſe nõ poſſunt: qui prauis cogitationibus occupant. Vanũ enim dicimus: qcqd a veritate diſcedit: quicqd pficuum nõ habet fructuꝫ. [Beatus homo quẽ tu erudieris dñe: ⁊ de lege tua docueris eũ.] Cõtra vanos bene ponit: Beatus. Nam ſicut illi caducis cogitationibus illudunt: ita iſti doctrine celeſtis veritate firmant. Venit ergo ad illos: quos in titulo pſalmi celi luminaribus cõparauit. Sed hoc beatitudinis genus queãdmodũ pueniat: cõſequẽter exponit dicens: Et de lege tua docueris eum. Iſti enim nõ vanitatib' illudũtur: ſed vera doctrine qualitate cõplent: ſiuntqꝫ reuera beati: qm̃ celeſtis ſapiẽtie munera perceperũt.

Al. ei [Vt mitiges íeum a diebus malis: donec fodiat peccatori fouea.] Iſtud iaꝫ ſancte legis cõſtat eſſe beneficiũ vt in aduerſis mundi iſtius diſcat chriſtianus patientiã: qua mitigant ſemp aduerſa. Legit enim: Expectans expectaui dñm: ⁊ reſpexit me: ⁊ his ſilia. Dies aũt mali ſunt: qñ inſultare cernũtur iniuſti: qñ

Pſ. 39. perſecutoribus fauet mundana felicitas. Sed vide quid ſequit: expectandũ eſſe donec fodiat peccatori fouea: hoc eſt: cuꝫ dies eius ſepulture prouenerit: qñ iam nõ ſuperbiunt impij: nec vlterius de pſperitate gaudebũt: ſed tũc recipiunt qꝺ hic corrigere diſtulerunt. [Quis nõ repellet dñs plebem ſuam: ⁊ hereditatem ſuam nõ derelinquet.] Qm̃ ſuperius dixerat: Vt mitiges eum: nunc aſſerit non eſſe repellendum: quẽ ppter coronale pmiũ paruo tẽpore cõmemorat eſſe fatigatuꝫ. Plebẽ vo ſuam: deſignat fideliſſimos chriſtianos: qui ad dñm pura mentis intentione feſtinãt. Sequit: Et hereditatẽ ſuam nõ derelinquet. Hereditas eſt humana: que ad ſucceſſorẽ prioris dñi migratione tranſfertur. Nam hereditas chriſti: lꝫ ſit eius ſanguine cõquiſita: nunq̃ſ ſuũ perdit auctorem: ſed cũ ipſo nihilominus poſſidet. [Quoadvſqꝫ iuſti-

Al. iuxta illã tia conuertat in iudiciuꝫ: ⁊ qui ítenent eam: omnes qui recto ſunt corde.] Iuſtitia hominũ tunc conuertitur in iudiciũ: quãdo apoſtoli vel qui eorum meritis pximant: ſicut eis pmiſſum eſt in euangelio: ſederint ſuper duodecim ſedes iudicare cum chriſto.

Mat. 19. Iſta enim iuſtitia fideliũ: que in hoc mundo examine ſubiacet impioꝝ: ibi oẽs pteruos ſuperboſqꝫ iudicabit: ſicut dicit apoſtolus: Neſcitis qm̃ angelos iudica-

1. Cor. 6. bim': quãto magis ſecularia? Et ne iſti qui eſſent fortaſſe dubitares: ſub iterrogatione reqrit: Qui tenent eã: id eſt: iuſtitiã: Reſpõdit: Oẽs qui recto ſũt corde. Recti corde ſũt oẽs ſancti qui diuine regule ↄplacent

M. exurget denios nō ſequuntur errores. Quis exurget mihi
aduerſus malignantes: aut qs ſtabit mecū aduerſus
operantes iniquitatē? Uenit ad tertiā partē: in qua
ſibi cōtra malignos ſpūs ſolū deū adiutorem eſſe te
ſtaf. Et qꝛ nullus eſt hoīum qui ꝓprys viribus ad-
uerſus eos ꝯflictare ꝑualeat: interrogatiue legendū
eſt: Quis exurget mihi: id eſt: nemo pro me aduerſus
demones certaturus aſſiſtit: dū eos potius hoīes ma
lis imitationib⁹ ſubſequanf. Aduerſari enim hoſtis
eſt: nō ſequacis. Addidit: Aut qs ſtabit mecū aduer-
ſus operātes iniqtatē: q̄ſi in acie certaturus: q̄ſi diuer
ſis iaculis vulnerādus: vt nō manus īferēdo vincat:
ſed ad victoriā magis patiēdo ꝑueniat. Iſtud eniz ta
le certamen eſt: vt vincat qui ſuſtinet: ⁊ ꝑdat ille qui
Eph.6. vulnerat. Quē ſenſum ⁊ apl's dicit: Nō eſt nobis col-
luctatio aduerſus carnē ⁊ ſanguinē: ſed aduerſus ꝑn-
cipes ⁊ poteſtates tenebraꝝ harū: aduerſus ſpūalia
neqtie in celeſtibus. Niſi qꝛ dn̄s adiuuit me: paulo
minus habitaſſet in inferno aīa mea. Attendēs ꝑus
ad humanam imbecillitatē: nuſq̄ ſibi reperit adiu-
torē: ſed cōuerſus ad dn̄m: ſtatim qd̄ opitulari poſſit
inuenit. Dicit enim: Niſi qꝛ dn̄s adiuuit me: in illā
foueam protinus incidiſſē: in qua peccatores certū
eſt poſſe demergi: hoc eſt: Paulo minus habitauerat
in iferno aīa mea. Uanis enim ꝑſuaſionibus potuiſ-
ſet decipi: niſi meruiſſet a dn̄o liberari. Si dicebā
motus eſt pes meus: miſericordia tua dn̄e adiuuabat
me. Hic bn̄ficiū celerrime ꝯfeſſionis oſtendit: vt
cū ſe lapſum diceret: ſtatim munera diuina ſentiret:
qui felici ſorte liberatus inde reatum euadere ꝑme-
ruit: qꝛ culpā iudici nō negauit. Sic petrus cum vo-
catus: greſſibus ſuis calcaret vndas maris expauit:
ſed ideo cito meruit liberari: qꝛ īfirmitatē ſuā obuiꝰ
ꝑrius exclamauit: cui ſtatim affuit miſericordia di
uina: dum tenſa manus eripuit: quē diffidentia cauē
da mergebat. Tantū eniz valet in ꝑncipys accelera-
ta cōfeſſio: vt ante indulgētia ſubueniat q̄ꝫ pena per-
cellat. Scd̄m multitudinē dolorū meorū in corde
meo: conſolationes tue letificauerunt aīam meam.
Multa quidē vulnera: ſed ſufficiens oīno medicina
qn̄ ſm̄ dolores aſperos conſolatoria dicit veniſſe re-
media. Nā qd̄ ait: In corde meo: ſuas ſignificat ſalu-
berrimas cogitationes: vt cuꝫ retributiones eternas
mēte reuolueret: mala temporalia ſine dubitatione
deſpiceret: ⁊ cōfortatus inde ſumeret remediū: vn̄
ſe peruenire iudicabat ad chriſtum. Ipſe ſunt conſo-
lationes que letificant animas: q̄uis corpora videā-
tur afflicta. Nunqd adheret tibi ſedes iniquitatis:
M. laborem qui fingis ꝉdolorē in precepto. Negatiue dicendū
eſt: Nunquid particeps tui erit thronus inſidiarū?
Quia iuſto dn̄o nō pōt ꝓximare: niſi qd̄ eius cōſtat
regulis cōuenire. Sic per ſpeciē octauam definitio
nis: que grece dr̄ κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ ἐναντίου:
latine per priuantiā cōtrarii: negando qd̄ nō eſt defi
nitur qui ſit chriſtus dn̄s. Sedes enim iniquitatis
eſt mundi iſtius voluptuoſa poſſeſſio: que dn̄o adhe-
rere nō pōt: qn̄ ſuos famulos ne rebus talibus cape-
Mat.5. renf admonuit. Preceptū enim ipſius ꝯtinet: Bea-
Ibidem ti qui lugent: qm̄ ipſi cōſolabunf. Et itez: Beati qui
ꝑſecutionē patiunf ꝓpter iuſtitiam: qm̄ ipſoꝝ eſt re-
gnum celoꝝ. Fingere eniz aduertimus plaſmare: vn̄
⁊ figulū bene ſolemus vaſorum dicere formatorē.
Nam ⁊ ille qui mentif: aliqd ſibi videf confingere.
Un̄ hoc verbū multis rebus apponif: ſed ꝯgrue tūc
intelligitur: qn̄ cauſis aut perſonis ꝯuenienter apta-

tur. Captabūt in aīam iuſti: ⁊ ſanguinē innocentem
cōdemnabūt. Hoc frequēter legimus in martyrib⁹
factū: vt truculenti ꝑſecutores aliquo dolo intercipe
re nitantur aīas innocentes. Captabūt eniz dixit: q̄ſi
capcioſe tractabunt: qꝛ verā cauſam criminis in tali-
bus inuenire nō poſſunt. Iſtud aūt qd̄ ſequif: ſub exe-
cratione legēdū eſt: Et ſanguinē innocētē cōdemna-
bunt: vt qd̄ ſceleribus datū eſt: īprobitas hoīum vir-
tutibus tribuere nō recuſet. Sanguis eniz pro dolo-
re petif ſancti: cui laus ⁊ obſequiū debuiſſet offerri.
Hoc ⁊ ad dn̄m ſaluatorē pōt referri: qui vere inocēs
atqꝫ imaculatus pro noſtra redēptione ſentētiā iniu
ſte cōdemnationis excepit. Et factus eſt mihi dn̄s
in refugiū: ⁊ deus meus in ꝉauxilium ſpei mee. Ut M. adiutorium
oſtenderet ꝑſecutiones hoīum nil valere: eo tēpore
magis dicit diuinū ſibi ꝓueniſſe refugiū: qn̄ ſupbia
humane ꝑſecutionis inflata eſt. Per hanc enim ſan-
cte martyrū germinant palme: per hanc coronalis il
la beatitudo preparaf: per hāc nuptialis ſtola conce-
dif: per hanc celoꝝ regna reſeranf: ⁊ qcqd deſiderio
magno petif: ipſa potius ſeuiente ꝑſtaf. Sequif: Et
deus meus in auxiliū ſpei mee. Dum dicit: Auxiliū
oſtendit ſe adhuc eſſe paſſurū. Propter hoc deniqꝫ
addidit: Et ſpei mee: qm̄ hic ſpem habemus nō rem
tenemus. Sed cum illud tp̄s reuelationis illuxerit:
ſpem relinquemus: qꝛ iā noſtrū deſiderium poſſide
mus: ſicut dicit apl's: Nā qd̄ videt qs qd ſperat: ſi aūt Ro.8.
qd̄ nō videmus ſperam⁹: per patientiā expectamus.
Quapropter ſicut clamorē ſanctorū in ſupiorib⁹ pro
pheta declarauit dicēdo: Uſquequo peccatores dn̄e:
vſquequo peccatores gloriabunf: ita nūc ponēdo: Et
factus eſt mihi dn̄s in refugiū ⁊ deus meus in auxi-
liū ſpei mee: cauſā totius heſitationis abſcidit. Et
reddet illis iniquitatē ipſoꝝ: ⁊ in malicia eoꝝ diſper
det eos ꝉdn̄s deus noſter. Ecce oīs dubitatio ſalu- M. diſperdet illos
berrimo fine curata eſt. Nā illos quos dicebaf dn̄s
non videre: neqꝫ intelligere: opportuno tēpore retri-
buet illis operationes ſuas. Sed intelligamus quid
ſit qd̄ dicit: Et reddet illis iniquitatē ipſoꝝ: ⁊ in ma-
litia: id eſt: retribuet malis ſm̄ vota nequitie ſue: nō
ſm̄ illud bonum qd̄ videnf facere neſcientes. Nam
qui ſanctiſſimos perſequunf: ad celoꝝ quidē regna
tranſmittunt: ſed credūt ſe perdere: quos ſtatuerint
iniqua voluntate trucidare. Uerum iſti tales in illa
ꝑte iudicādi ſunt in qua malitiā cōcepiſſe noſcunf.
Et nota q̄ꝫ hoc nomen malitie: oīum criminū capax
eſſe dicat. Nā ſicut charitas multifarias ꝟtutes con
tinet: ita malitia crimina diuerſa cōplectif. Diſꝑdet
eos: id eſt: a ſuo regno efficit alienos: vbi īcomprehen
ſibilem penā ſuſtinent mali: cū a tanto munere red-
dunf extranei.

Concluſio.

Reſpiciamus hunc pſalmum quo decore re
ſplendeat: quemadmodū illi
murmurationi cōpetēter obiectus eſt: qua maxime
laborat humanitas. Nullus inuideat perituris: nul-
lus felices eſtimet qui ſub eternitate damnandi ſūt.
Amemus potius afflictiones: que faciant perpetuo
felices. Nam ſi amarā medici potionē nō reſpuim⁹:
vt mereamur tēporalē ſuſcipere ſoſpitatē: qs iſtud
ſane mētis affectare non debeat: qd̄ ſe ꝓpter eterna
gaudia ſubire poſſe cognoſcat? Maxime cū in ipſis
miſeriis amplius opitulef nobis dextera creatoris.
Et ideo nō debemus eſſe ſolliciti: qꝛ nō nos talis im-
pugnat: qualis eſt ille qui vindicat.

Explicit expoſitio in pſalmum. 93m.

¶ Laus cantici ipſi dauid. XCIIII.

Venite exultemus dño: iubilemus deo ſalutari noſtro. Preoccupemus faciē eius in cōfeſſione: ⁊ in pſalmis iubilemus ei. Qm̄ deus magnus dñs: ⁊ rex magnus ſup oēs deos: qm̄ nō repellit dñs plebem ſuā. Quia in manu eius ſunt oēs fines terre: ⁊ altitudines montiū ipſius ſunt. Qm̄ ipſius eſt mare ⁊ ipſe fecit illud: ⁊ ſiccā manus eius formauerūt. Venite adoremus ⁊ procidam⁹ ⁊ ploremus ante dñm qui fecit nos: q2 ipſe eſt deus noſter. Et nos ppl's paſcue eius: ⁊ oues man⁹ eius. Hodie ſi vocē eius audieritis: nolite obdurare corda veſtra. Sicut in irritatiōe: ſm diem tentationis in deſerto. Ubi tentauerunt me patres veſtri: probauerunt ⁊ viderunt opera mea. Quadraginta annis offenſus fui generationi illi: ⁊ dixi ſemper hi errant corde. Et iſti non cognouerunt vias meas: vt iuraui in ira mea ſi introibunt in requiem meam.

Virtus pſalmi iſtius: nec obſcura noīum interpretatione ꝑdicit: nec hyſtorie alicuius ſimilitudīe declarat: ſed hoc aperte breuiterqꝫ prefoꝛibus legit: qđ in penetralibus inuenit. Laus vocis: ſignificat deuotionē. Canticū: hylaritatē mentis: qđ in opere pſalmodie vtrūqꝫ debet eſſe ſociatū: quaten⁹ officiū lingue noſtre ꝯiūcto gaudio cōpleat. Ipſi dauid ſignificat dñm ſaluatorē: cui laus iſta cantat. Nā ꝑncipia pſalmi de ipſo canunt: poſteriora vo ab ipſo domino ꝓferunt. Cōſidera q2 laudes humane augmētis ⁊ exaggerationibus efferunt. Preconiū vo diuinum qualibet excellentia dicat retractatū: tn̄ ſemꝑ altius inuenitur. Diuiſio.

Preuidens ꝑpheta turbā iudeoꝝ: chriſto dño poſſe reſiſtere. Pꝛio ingreſſu ad pſalmodiā inuitat populos hebreoꝝ: laudes dñi dulciſſime veritate deſcribens. Scdo ipſe loquit dñs chriſtus: ne coꝛ ſuū induret idem populus iudeoꝝ: ⁊ hoc eis contingat qđ patribus eoꝝ qui nō meruerunt terram repromiſſiōis intrare. Sic mirabili diſpenſatione perfectū eſt: vt inuitationibus blandis: primū ꝑpheta populos hortaretur: deinde ipſe dñs obſtinatiſſimos admoneret: quatenus corda eoꝝ lapidea ꝯſideratā dñi ſui maieſtate molleſcerent. Expoſitio.

Venite exultemus dño: iubilemus deo ſalutari noſtro. Velut qdā preco iudicis: excitatoꝛ populi gallus eccleſie orantes inuitant: vt de ſomno hui⁹ ſeculi euigilātes: laudes dño debeant iocunda exultatione ꝯcinere. Venite enim illis dicit qui longe poſiti ſentiunt: qui ſe needū fidei integritate iunxerūt. Nam q̄uis a dño nō reddamur abſentes: qm̄ vbiqꝫ totus eſt: tn̄ longinqui efficimur: cū actuum noſtrorum q̄litatibus ſubmouemur: ſicut per ꝑphetā dñs dicit: Populus hic labijs me honorat: coꝛ autē eoꝝ longe eſt a me. Isa. 29. Deinde ad quas epulas inuitet oſtendit. Ait enim: Exultemus. Sed qm̄ eſt ⁊ ſeculi iſtius exultatio que maxime animos occupat infideles: addidit: Dño: de quo vera ꝓſumptiōe gaudet: vbi exultatio edificationē reperit: nō vnqꝫ ruinā. Sequit: Iubilem⁹ deo ſalutari noſtro. Iubilare: ſepe diximus: magnū modū eſſe letitie: qui q̄uis verbis nequeat explicari: tn̄ ampliſſima voce declarat: intus eſſe deſignans gaudiū: cui ſermo nō ſufficit. Nam cū dicit: Salutari noſtro: ſignificat dñm ſaluatorem: qui nobis ſalutē moriēdo cōceſſit: patiēdo exemplū tribuit: reſurgendo ſalutaria munera cōdonauit. Hoc enim verbo ſatis abundeqꝫ monſtratū eſt: cui laus iſta diceret. Preoccupemus faciem eius in confeſſione: ⁊ in pſalmis iubilemus ei. Preoccupare: eſt ante aliquid facere: q̄ ille videri poſſit qui credit aduenire. DEF Faciem: dicit cōſpectū eius: quando tempore iudicij ſui cunctis impijs terribilis apparebit. Confeſſionē vo diximus duob⁹ modis accipi debere. Cōfitemur enim cum dñi laudes religioſa deuotione perſoluimus. Confitemur etiam quādo peccata noſtra penitentie ſatiſfactione damnamus. Qđ hic admonet fieri debere: vt ante iudicialem aduentū debeamus noſtra facinora ꝯfiteri: ne veniēs diſcutiat qđ nos ſine dubitatione cōdemnat. Sequit: Et in pſalmis iubilemus ei. Inſpice quo moderamine cuncta diſponat: cōfeſſioni tribulationē dedit: iubilationi letitiam: vt vtraqꝫ rex viciſſitudine defecatus: fideliū deuotus animus offerat. Nec vacat qđ iterū: iubilemus ait: vt rē nimis neceſſariā ex ipſa repetitione cognoſceres. Qm̄ deus magnus dñs: ⁊ rex magnus ſup oēs deos. Hinc iam per tres verſus: cauſe referunt quare debeat dño iubilari. Que figura dicit Etiologia: SCHE id eſt cauſe redditio. Dicēdo enim: Qm̄ deus magn⁹ dñs: oſtendit nullū eſſe potiorē. Magnus qppe non dicit: niſi qui ſūme poteſtatis arcē tenere monſtrat. Sequit: Et rex magnus ſup oēs deos. Deos frequenter legim⁹ ab hoībus ꝯfictos: vt iouē: martē: ſaturnū: ceteraqꝫ idola: ſicut ⁊ in ſubſequēti pſalmo dicturus eſt: Qm̄ oēs dij gētiū demonia: dñs autē celos fecit. Legim⁹ etiā deos: ſanctos viros a dño ꝯſtitutos: vt eſt illđ: Deus ſtetit in ſynagoga deoꝝ: in medio aūt deos diſcernit. Psal. 81. Super illos aūt ſiue quos hoīes fecerunt: ſiue quos ipſe fecit: rex eſt magnus oīpotēs chriſtus: qui eos amplius excellit q̄ pōt putari regia poteſtas eminere. Qui reuera ꝓprie dicitur rex: qm̄ ⁊ creat oīa ⁊ regit vniuerſa. Qm̄ nō repellit dñs plebem ſuam. Qm̄ in manu eius omnes fines terre: ⁊ Al. Quia altitudines montiū ipſius ſunt. Al. ſunt Poſt magnitudinē dñi ꝑdictā: venit ad eius mirabilē infinitāqꝫ clemētiā. Dicit enim: iudeā plebē dñm nō repellere: quā ſibi cognoſcit elegiſſe. Inde enim ꝑphete: inde apli: ⁊ multi fideles qui dño ſincera mente crediderunt: ſicut dicit apl's: Quid dicemus fratres: Nunqd repulit dñs plebē ſuā quā preſciuit: Abſit. Nam ⁊ ego iſraelita ſū ex ſemine abraam de tribu Beniamin. Ro. 11. Sequit: Quia in manu ei⁹ oēs fines terre. Iſtud ad gētes ꝑtinet vniuerſas: que chro dño fideli deuotiōe ſubiecte ſūt. Un⁹ eni paries fuit plebs iudeoꝝ: alter vocatio gentiū: qui in angulari lapide: id eſt: in chro dño veniētes: oia q̄dāmō ſua īſolubili charitate iunxerūt: de quo ſcriptū eſt: Lapidē quē reprobauerunt edificātes hic fact⁹ eſt in caput anguli. Mat. 21. Adiecit: Et altitudines montiū ipſi⁹ ſunt. Altitudines montiū: ſunt

poteſtates ſeculi honoreſqȝ terreni:quos ideo dicit
eſſe dñi:ne de ipſoꝝ elatione turbemur. Nam ȝ ma
re ventis ſeuientibus intumeſcat:habet tñ terminũ
littus ſuum:ſicut poteſtas ſeculi mẽſurã dñationis
accipiunt:ꝙuis incaute de ſua poteſtate glorientur.
Al. ſecl [Qm̃ ipſius eſt mare ⁊ ipſe fecit illud:⁊ † aridaȝ ma
Al. formauerunt nus eius † fundauerũt.] Mare:ſignificat gẽtes:que
in hoc ſeculo diuerſis vitioꝝ flatibus cõmouentur.
Quas ideo dicit factas a dño:vt oĩa voluntati ipſius
ſubiecta eſſe cognoſceres. Omnis enim qui res ali
quas operat̃:in ſua poteſtate habet illa que facit:ſicẽ
Pſ. 85. ⁊ alius pſalmus dicit:Omnes gentes quaſcũqȝ feci
ſti:veniẽt ⁊ adorabũt corã te dñe. Sequit̃: Et aridã
manus eius finxerunt. Dixit:mare:nũc dicit:⁊ aridã
que terra merito intelligit̃:qꝛ per ſe ſemꝑ arida eſt:
niſi aut fluuioꝝ:aut imbriũ inundatione riget̃. Sic
⁊ noſtra corda ad bonos fructus ſterilia atqȝ arida
ſunt:niſi dñi miſericordia cõpluant̃:⁊ inſtabiles nos
atqȝ titubantes dono ſue miſericordie fundare di
gnet̃. Quapropter ſicut ſuperius dictũ eſt:his oĩbus
iungendum eſt: Jubilemus ei. [Venite adoremus ⁊
Al. nõ habet ꝓcidamus † ante eum:† ploremus ante dñm qui fe
Al. Et cit nos.] In ꝓncipio pſalmi inuitat pplm ad iubila
tionẽ:nũc hortat̃ ad penitẽtie ſoſpitatem:merito qꝛ
ꝓus ad exultationẽ rudes pplos inuitauit:ne adhuc
trepidantibus iponeret qð paueſcere potuiſſent. Sȝ
poſtq̃ dñi gloria potẽtiaqȝ narrata eſt:apte cõfeſſio
nem plorationis impoſuit:qñ inſtructus animus nõ
potuiſſet reſpuere ſaluberrimã potionez. Et nota ꝙ
hic ſancte orationis forma tribuit̃. Adoremus enim
dicit:corporis nos inflexione curuemus. Procidam⁹
autẽ:ante ipm nos ꝓſternamus totaqȝ mẽbroꝝ effu
ſione tendamur. Qð fieri ſolet qñ animus nimia cõ
punctione flãmatus:peccũ humilitate deponit̃. Adie
cit:Et ploremus ante dñm qui fecit nos. Magna fi
ducia eſt ante illuȝ gemere qui nos dignatus eſt ſua
pietate plaſmare. Cito enim cognoſcit facturã ſuaȝ:
ſi ad ſe noſtra viderit corda conuerſa. Ante dñm eſt
ergo plorare:pios fletus effundẽ:⁊ peſſima facta da
mnare:vt earũ rerũ indulgentiam mereamur:quas
dñi timore deſerimus. Nam ſi tota cordis puritate
deprecemur facile nos qui fecit ⁊ reficiet. Sic per fi
SCHE guram Characteriſmos:oratiõ imago deſcripta eſt.
[Quia ipſe eſt dñs deus noſter. Et nos ppľus † eius ⁊
Al. paſcue oues † paſcue eius. Hodie ſi vocem eius audieritis.]
Al. manus Triplex cauſa redditur quare dñs debeat adorari.
Primũ:qꝛ ipſe eſt deus noſter:vt iuſte illi videatur
munus adorationis offerri. Deinde:qꝛ nos ſumus po
pulus eius. Sequit̃: Et oues paſcue eius. Hoc euȝ ter
tiũ qð cõſtat eſſe ꝓmiſſuȝ. Dicit̃ enim iterũ qd ſint
fideles:vtiqȝ oues paſcue dñi. Paſcua ſignificant ſu
perna dona:quibus aĩa ſuaui epulatione ſaginat̃. Et
bene definitum eſt:quid ſit pplˢ chriſtianus:oues pa
ſcue:qui eternis delitijs felici ſorte ſatiatur. Oues ſi
gnificant cordis ſimplicitatẽ:quã habere conſtat po
pulum qui paſtori ſuo manſueta pietate ꝯſentit. Sȝ
his omnibus proponitur vna conditio: Hodie ſi vo
cem eius audieritis:ſcilicet quaȝ ſubter dicturus eſt.
Nam qui vocẽ ipſius nõ audit:nec grex ipſius dici
tur:nec in paſcuis collocat̃:ſicut in euangelio legit̃:
Joan. 10. Oues mẽe vocẽ meaȝ audiunt:⁊ ſequunt̃ me:⁊ ſ:⁊
ego cognoſco eas:⁊ nullus rapit eas de manu mea. ⁊c̃.
Hodie:ſignificat ſemꝑ:qꝛ iugiter audiendus eſt:qui
ſalutariter monet. Cuius ſermonis vim apľus poten
Heb. 3. ter expreſſit:Sed adhortamini voſmetipſos per ſin
gulos dies donec hodie cognominat̃. Hactenus pro
pheta locutus eſt:nunc ſubſequẽtia videamus. [No
lite obdurare corda veſtra. Sicut in † exacerbatione Al. irritatione
ſcdm diem tentationis in deſerto.] Peruentum eſt ad
ingreſſum ſecũdũ:vbi iudeos dñs ſaluator alloquit̃:
ne parentuȝ ſuoꝝ obſtinationibus imitatis:a requie
dñi reddant̃ alieni. Dicit enĩȝ: Nolite obdurare cor
da veſtra:qꝛ non credentiũ corda olno lapidea ſunt.
Et vere ſilicib⁹ cõparanda:que imbrẽ fructiferũ nõ
recipiũt:⁊ qꝛ ſterilitatis ſue ariditate dureſcunt. Po
nit quoqȝ exẽpla celeberrima:vt qui eos obſtinatos
eſſe nouerat:notiſſima calamitate terreret. Tẽtatio
enĩȝ iudaica:ſicut in exodo legit̃:erat Moyſen gra Exo. 16. ⁊ 17.
ui murmuratione ſurrexit:dicens nec eſcam ſibi in
deſerto dari:nec aquã potabilẽ diuina largitate con
cedi. Rem quidẽ neceſſariam poſtulabant:ſed ideo
fuit eoꝝ deteſtabilis voluntas:qꝛ non eſt credita in
diuinitate potentie. Quapropter culpa illis parentũ
neceſſarie reperit̃:vt debita vindicta timeat̃. [Ubi
tentauerunt me patres veſtri: ꝓbauerunt † me ⁊ vi Al. nõ habet
derũt opera mea.] Ubi ſicut ſuperius dixit:ſignifi
cat in deſerto. Illic enĩ fragilitas humana deũ tenta
uit. ſed ſtatim virt⁹ diuinitatis apparuit:quãdo eſca
venit ex aere:potus ex lapide. Sed petra produxit
aquas:corda vo infideliũ duruerunt in lapideã ſicci
tatẽ. Sed que dementia eſt adhuc ſequi prauitates
illoꝝ:in quibus tam vehementer cognoſcit̃ vindicta
tam: Nam cum dicit: Patres veſtri:⁊ eos quoqȝ ſi
gnificat obſtinatos:qꝛ illũ vnuſquiſqȝ habet patreȝ
quẽ cognoſcit̃ imitari:ſicut iudeis in euangelio ipſe Joan. 8.
dñs dicit: Uos ex patre diabolo eſtis. Sequit̃: Pro
bauerũt me ⁊ viderũt opera mea. Probauerũt vti
qȝ:quãdo mãna eſuriẽtibus pluit:quãdo illis cotur
nicũ tributa eſt multitudo:quando irrigue aque de
ſaxoꝝ ſiccitate fluxerũt. Nam qð addidit:Et vide
runt opera mea:infidelitas eoꝝ arguit̃:qui carnali
bus oculis intuiti ſũt qð cordis lumine minime cre
diderũt:⁊ ideo:viderunt dixit:nõ crediderũt. [Qua Al. offenſus
draginta annis † proximus fui generationi † huic:⁊ Al. illi
dixi ſemꝑ † iſti errãt corde. Et † ipſi nõ cognouerunt Al. hi
vias meas.] Tempus hoc in magnũ ſacramẽtũ pro Al. illi
batur eſſe memoratũ. Nã cũ quadraginta dieb⁹ ad
myſticũ numerũ dñs ieiunauerit:cum alios quadra
ginta dies cum apľis poſt reſurrectionẽ fecerit:vt to
tus mundus crederet:iudei obſtinati repti ſunt:qui
quadraginta annorum beneficijs acquieſcere nolue
runt. Quibus ideo parat̃ maior ruina:qꝛ in eis gran
deſcit diuturna ſupbia. [† Quib⁹ iuraui in ira mea: Al. Ut
ſi introibunt in requiẽ meã.] Duobus modis iurare
dicitur deus. Jurat placidus atqȝ mitis:ſicut in alio
pſalmo legit̃: Semel iuraui in ſancto meo ſi Dauid DOC
mentiar. Hic aũt iurare dicit̃ iratus:qꝛ vindictam
noſcit̃ cõminari. Sed hoc iuſiurandũ ad firmitatẽ Pſ. 88.
pollicitationis manifeſtũ eſt pertinere. Naȝ ſi homi
nes iurant vt promiſſa cuſtodiant:quanto magis iu
rare dicit̃ deus:vt res predicte neceſſaria ſtabilitate
cõſiſtant. Sed ille per ſe iurat qui nõ habet potiorẽ
ſicut ⁊ ipſe abrae dicit: Per memetipſum iuraui di
cit dñs:niſi benedicens benedicaȝ tibi. Humanitas Gen. 22.
aũt inuocat deũ:qꝛ ipm perfidie nouit vltorẽ. Hinc
eſt ꝙ homines ꝓhibent̃ iurare:qm̃ ꝓpria poſſibili
tate nõ valent promiſſa complere. Quid ergo iurat
dñs: Quoniã nõ intrabunt in eius requiẽ obſtinati.
ſed eterna more ſuſcipiet:qui nõ meruerunt ad ſatiſ
factionis ei⁹ munera peruenire. Merito ſiquidẽ ad
requiem

requiem intrare nõ poſſunt:qui ipm Chriſtũ ianuam tranqllitatis offendũt. Perſcrutãdũ eſt aũt qd ſibi
Heb.4. velit qd dicit:Si introibũt in requiem meã: Quẽ locum gẽtiũ doctor:tali modo explanat dicẽs:Et requieuit de⁹ in die ſeptima ab oĩb⁹ opib⁹ ſuis. Qui ergo ingreſſus eſt in requiez eius:etiã ipſe requieuit ab opib⁹ ſuis:ſicut ⁊ a ſuis deus. Significat enĩ beatitudinis illius tẽpus:quãdo iuſti poſt agonẽ ſeculi iſtius eterna requie pfruunt. Quod impijs vtiqʒ nõ dabitur: qui ſua malignitate durauerunt. Concluſio.

Audite Judei:ſacrilega mẽte durati:vt ſi bñficia non recolitis:ſaltez debita ſupplicia formidetis. Quid eſt aliud:in requiez dñi nõ introire:niſi ppetua tormenta ſuſcipe: Non vos implicet queſumus error alienus:patrum veſtroꝝ deſideria meliore cõditione mutate. Si aquas in ſiccitate poſcitis:ad fontem dñi ↄuenite. Si mãna deſideratis: corpus dñi Saluatoris accipite. Illa dederunt veſtris patribus penã:vobis iſta tribuant requiez ſempiternaz. Quinimo priores veſtros fide ſuperate:incredula eoꝝ corda reſpuite. Audientes illuminationem diuinam credite:qd illi etiaz videntes cecata nolucrunt volũtate recipere. Nolite diſſimulare dum tẽpus eſt:nam ſuſtinebitis poſtea iudicẽ:ſi modo nolueritis agnoſcere monitorem.

Explicit expoſitio in pſalmum.94ᵐ.

¶ Canticum Dauid quando domus edificabatur poſt captiuitatem. XCV.

CAntate dño cãticum nouũ:cantate dño oĩs terra. Cãtate dño ⁊ benedicite nomini eius:annũtiate de die in diẽ ſalutare eius. Annũtiate inter gẽtes gloriam eius: in oĩbus populis mirabilia eius. Qm̃ magnus dñs ⁊ laudabilis nimis:terribilis ſuper omnes deos. Qm̃ oẽs dij gẽtiuʒ demonia:dñs aũt celos fecit. Cõfeſſio ⁊ pulchritudo in ↄſpectu eius:ſanctimonia ⁊ magnificentia in ſcificatione eius. Afferte dño patrie gẽtium:afferte dño gloriam ⁊ honorẽ:afferte dño gloriaʒ nomini eius. Tollite hoſtias ⁊ introite in atria eius adorate dñm in atrio ſcõ eius. Cõmoueat a facie eius vniuerſa terra:dicite in gentibus: qꝛ dñs regnauit. Etenim correxit orbẽ terre qui non cõmouebit: iudicabit populos in equitate. Letent celi ⁊ exultet terra cõmoueat mare ⁊ plenitudo eius:gaudebũt campi ⁊ omnia que in eis ſunt. Tunc exultabũt oĩa ligna ſyluaꝝ a facie dñi qꝛ venit:qm̃ venit iudicare terram. Judicabit orbem terre in equitate:⁊ populos in veritate ſua.

QUantum ad litterã ptinet:tẽpus illud ſignificat in titulo:cum a Zorobabel filio Salathiel poſt captiuitatẽ tẽplum Hieroſolymitanum ↄſtat eſſe reparatum:qd vſqʒ ad ſupficiem terre Chaldeoꝝ manus inimica deſtruxit. Sed cum nihil tale in ſubſequẽtibus dicat:nec aliquãdo titulus diſcrepet a narratione pſalmoꝝ:reſtat vt eũ ſpiritualiter exqrẽ debeamus. Deſtructa domus edificat:quãdo aĩa poſt captiuitatẽ peccati ad intelligẽtiam veritatis cepit dño pſtante remeare. Domus eniz iſta.i.vniuerſalis eccleſia:in qua Chriſtus inhabitat viuis lapidib⁹ ſemper extruit:qꝛ quotidie de ↄfitẽtib⁹ edificationis ſumit augmẽtũ:nec edificare deſinit:donec vſqʒ ad finẽ ſcli pdeſtinatoꝝ numerus impleat. Mẽte ſane cõdẽduz eſt:pſalmũ hunc ſcdm eſſe eoꝝ:qui de pmo ⁊ ſecũdo aduẽtu dñi ploquuntur. Diuiſio.

IN prima parte pſalmi cõmonet ppheta generalitatẽ cantare dño:⁊ in toto orbe terraꝝ annũciare dñice icarnationis aduẽtũ:qm̃ ſup oẽs deos ipſe verus eſt dñs. Secũda parte:diuerſos admonet gẽtes: vt primo ſemetipſos offerant: poſtea munera predicationis exoluant:domini aduẽtum vtrunqʒ cõmemorans:quãdo eſt iudicatus ab homine:⁊ quãdo iudicaturus venerit mundum. Expoſitio.

CAntate dño canticũ nouum:cãtate dño oĩs terra. [Supiore pſalmo cõmonuit ppheta iudeos:vt depoſita duritia cordis ad credulitatẽ venirent dñi Chriſti. Sed qꝛ in illis pmanſura erat obſtinata malignitas:ↄuenienter nũc admonet gẽtes:vt canticum nouũ debeãt edicere. Cantat eni dño canticũ nouũ: qui vetere hoĩe depoſito per gratiã baptiſmatis feliciter inouat. Et tũc de ipſo domus dñi edificat:quãdo poſt impiuʒ diaboli in numerũ beliſſime ↄgregationis acquirit. Iſte cantus eſt qui mentẽ puriſſimã ↄſolat:iſta modulatio que medullitus delectat:quãdo vere cantat aĩa:que ſe a peccatis per dei gratiam eſtimat eẽ liberãdã. Seqtur:Cantate dño oĩs terra. Repetitio ipſa ſuauis eſt:nec in tali v̄bo põt eẽ faſtidiũ:vbi ſe nullius explere valet affect⁹. Dicẽdo eniʒ Oĩs terra:catholicã ſignificauit eccleſiã:que per cũctuʒ orbẽ noſcit eẽ diffuſa. Breui eniʒ cõpẽdio:⁊ iudeũ ↄfutauit:qꝛ gẽtes admiſit:⁊ donatũ deſtruxit:qꝛ generalitati ↄfeſſionis grãm nõ negauit. Naʒ vt homines itelligerent:Cãtate dixit:qui reuera poſſũt laudes dñi ↄſonare. Deide:qꝛ pluralẽ numeruʒ aptauit ad terrã:qd vtiqʒ nõ ↄueniret:ſi tellurẽ voluiſſet intelligi. [Cãtate dño ⁊ bñdicite nomẽ eius: bñ nũ- Al.nomini
tiate de die in diẽ ſalutare ei⁹.] Nõ vacat qꝫ iſta re- Al.annuntia
petitio trino decore ↄſtructa eſt. Laus eniʒ Chriſtianus honor eſt trinitatis. Ipſi⁹ qppe nomẽ bñdicim⁹ te
quãdo ſalutare noſtrũ per oĩa ↄfitemur. Que figura dĩ Epimone.i.repetitio crebra ſententie:que ſiue in laudib⁹:ſiue in vituperationib⁹ decẽter adhibita:magnã vim exaggerationis accumulat. Seqtur:Bñ nũtiate de die in diẽ ſalutare ei⁹. Dies de die:duos ſignificat dies abſolute:qd ptinet ad ſcripturas teſtamẽti noui ⁊ veteris eſtimam⁹:qꝛ vtreqʒ eterni ſolis claritate reſplẽdent. Et ide bñ nuntiat ſalutaris dñi:per qͣs ⁊ vẽturus ⁊ veniſſe mõſtrat⁹ eſt. Prophete ſiqdeʒ pmiſerũt aduẽtum:euãgeliſte veniſſe declararunt. Ita factũ eſt:vt duo celeſtes dies annũtiaſſe ei⁹ gloriam cõprobent. [Annũtiate iter gẽtes gloriã eius: in oĩb⁹ pplis mirabilia eius.] Cũ ſupius dixerit: Nũtiate ſalutare ei⁹:hic dicit: Annũtiate gloriã eius:qd vtrũqʒ aptiſſime poſitũ eſt. Dñs eniʒ Saluator nuntiãdus erat:gloria vo ei⁹ annũtiãda per gẽtes:qꝛ tãti miraculi pdicabãt auctorẽ. Audiat iudeus ſeqʒ intelligat ↄtumacie ſue iniqtate ↄtemptuʒ:qꝛ nõ dicit

hebreis annũciate: ſed gentibus. Et ne hoc aliter poſ
ſis aduertere: addidit quoqz: In oĩb⁹ pplis: quo dicto
vniuerſas gẽtes abſoluta ratione cõplexus eſt. Seq
tur: Mirabilia eius. i. icarnationis arcanũ: qui dum
ſit altiſſimus: factus eſt pro nobis liberãdis humilli
mus. Intelligam⁹ aũt quãtũ pfecerit edificatio ſã
cte domus: que totũ orbẽ noſcit cõplexa terrarum.
[Qm̃ magnus dñs ⁊ laudabilis nimis: terribilis eſt
ſup oẽs deos.] Hic dicit q̃re miracula eius debeant
⁊ gloria pdicari: qm̃ magnus eſt dñs. Que figura dr
SCHE Etiologia. i. cauſe redditio. Magnus: ad poteſtatem
ptinet: qz ſup cũcta potẽtior eſt. Laudabilis: ad pie
tatẽ: qm̃ dum eẽmus captiui: pcioſo ſanguine nos re
demit. Nimis aũt: congruit ad vtrũqz: qz nec quan
tum magnus: nec quãtũ laudabilis ſit poterat expli
cari. Sed qm̃ ꝯſiderantie eſtimatio deficit: pulchre
addidit: Nimis: ita non exponẽdo qd itẽdebat signi
ficauit vberrime: ⁊ declarauit nõ cõprehẽdendo qd
voluit. Seqtur: Terribilis eſt ſup omnes deos. Hic
debemus aduertere deos quos ſibi gẽtilitas impia p
ſumptione cõpoſuit. Nã eos in ſequẽti verſu mani
feſtat: qm̃ quãuis illi ſtultis mẽtib⁹ exorabiles ⁊ me
tuendi eẽ videant: multo terribilior eſt dñs: cui⁹ nec
multitudo miraculoꝝ põt itelligi: nec plenitudo ma
ieſtatis ꝯgnoſci. [Qm̃ oẽs dij gẽtium demonia: dñs
aũt celos fecit.] Mirabiliter per quintã ſpeciẽ defi
DEF nitionis: que grece Cata antilexin: latine ad verbum
dicit: cõprehẽſum eſt qd ſint dij gẽtium. i. demonia.
Demonia ſunt eni que nulli pſtant: ſed in ſe creden
tes ſemp decipiũt: ſemp illudunt. Nã quãuis demo
ETY nes: latine ſciẽtes vocent: quaſi dei monea: in huma
no tñ ſermone cõtrariũ eſt: dum ita dicim⁹ quos exe
cratione dignos eẽ iudicamus. Non imerito: qm̃ in
illis vera ſciẽtia nõ eſt: que creatoris ſui nõ obſecun
dant arbitrio. Sic ⁊ ſapiẽtes philoſophos eẽ dicim⁹:
i. Corin. i. ſed hos conſequit apli definitiua ſentẽtia. Sapiẽtia
huius mũdi ſtultitia eſt apud eũ. Vñ neceſſe eſt: vt
hos ſciẽtes: pro non itelligẽtibus hẽamus. Demonũ
eſt igit a deo gdẽ: ſicut ⁊ bonoꝝ angeloꝝ excellẽs ho
minibus creata ſubſtãtia: que ppria faciẽte ſupbia eo
uſqz puenit: vt naturali dignitate depoſita malis opi
bus ſemp inſiſtat. Hec ſunt demonia que alios per
dunt: ⁊ ſeipſa decipiũt. Hec ſunt vtiqz dij gẽtiũ qui
per ifructuoſas vaticinationes ⁊ futuroꝝ vana pſti
gia feſtinant aĩas decipe ꝯſulentũ. Seqtur: Dñs aũt
celos fecit. Ecce reuera dñi digna laudatio. Nã cum
dicit: Celos fecit: oẽs in ipſis factas creaturas ſufficiẽ
ter oſtẽdit. Sic eũ in maiorib⁹ minora cõplectimur:
cũ dicimus: ciuitatẽ edificatã: domũ ꝯſtructam. Ibi
eniz relique ptes cõprehendunt: vbi generale dicit
DOG nomẽ. Et reſpice quo tẽdat: Celos fecit. Dij falſa ho
minũ imaginatione repti ſunt: deus autẽ celos fecit:
vbi illi nec accedere: nec habitare pmerent. Siue ce
los: aplos ⁊ ſanctos viros ſignificat: qui demonibus
RHE ſupare dñi munere ꝯſueuerunt. Sic demõſtratiuũ dicẽ
di genus ſub breuitate cõpletũ eſt. Vituparat enim
ſupius deos gẽtium: ⁊ laudes dñi ſubſequẽter adiũ
xit: qz gratior dei ſplẽdor eſt: cum nox obſcura pceſſe
M. pulchri tudo rit. [Cõfeſſio ⁊ ſpecies in ꝯſpectu eius: ſanctitas ⁊
M. scimõia. magnificẽtia in ſanctificatione eius.] Generalitatẽ
quaz inſtituit admonet vtilitatẽ catholice religionis
oſtẽdit. Dicit eniz quẽadmodũ ⁊ ſpecioſi ⁊ magnifi
ci reddant qui ad indulgẽtiã peccatoꝝ puenire me
ruerint. Confeſſionẽ ſiqdem bene ſeqtur pulchritu
do: qz nemo põt eſſe ſpecioſus: niſi qui dñi fuerit mi

ſeratione mũdatus. Fedos nos peccata nr̃a faciunt:
ſed penitẽtie reddunt lauacra decoros. Et ideo mun
diſſimam ſpeciẽ ante dñi dicit ſtare ꝯſpectũ: que fue
rit fideli ꝯfeſſione purgata. Seqtur: Sãctitas ⁊ ma
gnificẽtia in ſcificatione eius. Excolit qd ſupius di
xit. Ipſa eſt eni ſpecies que fidelib⁹ datur: ſanctitas ⁊
magnificẽtia: id eſt honor ⁊ beatitudo ppetua. In ſã
ctificatione vo eius: ſignificat illam vocẽ quã audi
turi ſunt electi: Venite bñdicti patris mei: percipite Math. 25.
regnũ qd vobis paratum eſt ab origine mũdi. Ecce
ſpecies que nec ſole reddat fuſca: nec vetuſtate dete
rior. Semp fulget: ſemp noua eſt: nec aliqd ſuſtinet
aduerſum que nõ habet in ppetuitate defectũ. Nam
qd dixit: Et magnificẽtia: illõ ſignificat: qz ſemp ma
gni ſunt: ſemp excelſi qui honorari eius ſcificatione
meruerũt. [Afferte dño patrie gẽtium: afferte dño
gloriã ⁊ honorẽ.] Poſtq̃ magnalia dñi ⁊ beatoꝝ do
na pdicauit: in ſecũda parte ſtudioſius cõmonet gen
tes: vt omni cũctatione depoſita afferant dño gloriã
⁊ honorẽ. Nam cũ dicit: Patrie gẽtium: plus ſignifi
cat: q̃ ſi ſolas diceret gẽtes. Gens eniz aliquos poteſt
habere pegrinos: ⁊ dum natio dicit: nõ aduenas cõ
plectimur: ſed tñ gẽtem vnius ſanguinis idicamus.
Hic vo dictũ eſt: Patrie gẽtiũ: vt nullus indigena:
nullus hoſpes: nullus pegrinus redderet exceptus.
Patria eniz dicta eſt: quaſi patris atria. Seqtur: Af ETY
ferte dño gloriam ⁊ honorẽ. Admonet etiã vt illa ge
neralitas dño gloriã afferat ⁊ honorẽ. Gloria eſt dñi:
cum ſe aliqs laudabili ꝯuerſatione tractauerit. Glo
rificat enim dñs in talib⁹: quãdo de fidelium fuerit
ꝯuerſatione laudat⁹: ſicut in euãgelio diſcipulis ſuis
dicit: Sic luceat lux veſtra corã hoĩbus: vt videãt ve Math. 5.
ſtra bona opa: ⁊ glorificent patrẽ veſtrũ qui eſt in ce
lis. Honor eſt aũt dñi: quãdo in donis ſuis ei gratias
referimus. Et ſi qd boni ſuſcepimus: ab ipſo pfite
mur eſſe collatũ: ſicut in euãgelio legit: Nõne decez Luc. 17.
mũdati ſunt: ⁊ nõ eſt inuẽtus qui daret honorez deo
niſi hic Samaritanus. [Afferte dño gloriaz nomini
eius. Tollite hoſtias ⁊ itroite in atria ei⁹.] Sicut ſu
pra dixit trina repetitione: Cantate: ita hic tertio po
nit: Afferte: vt ſacramẽta ſancte trinitatis in dogma
te chriſtiano ineſſe ſemp agnoſceres. Afferunt itaqz
gloriã nomini ei⁹: qui deuotionis ſtudio cõmutant
in melius: ⁊ conſubſtãtialẽ ſibi trinitatẽ atqz oĩpotẽ
tem per oĩa ꝯfitent: pſonis tñ: non nature diuerſita
te diſcretã. Seqtur: Tollite hoſtias: ⁊ itroite in atria
eius. Hoſtias: nõ victimas pecudũ dicit: ſed ꝯſciẽtie
pura libamina: vñ nõ ſanguis currat: ſed pie lachry
me deſluant. Iſte ſunt hoſtie quas in qnquageſimo
pſalmo dixit: Cor ꝯtritum ⁊ humiliatũ deus nõ ſper Ps. 50.
nit. Sed ꝯſidera: qz prius poſuit: tollite: ⁊ ſic itroite:
qz qui tales hoſtias nõ portant: in atria dñi nõ iudi
cant intrare. Nõ eſt aũt ocioſe ſuſcipiẽdum: qd plu
rali numero poſuit: atria. Atria eni: ſunt dñi apli vel
pphete: per quos fidelis populus intrat ad dominũ.
[Adorate dñm in atrio ſancto eius. Cõmoueat a fa
cie eius vniuerſa terra.] Tunc reuera dñs adoratur:
quãdo fuerint hoſtie portate: quas ſupius itimauit:
vt ſupplicatio ꝯfitentis mereat ad aures peruenire
creatoris. Nec vacat qd in anteriore verſu: atria po
ſuit: hic vo ſingulariter: atriũ dicit: qz ex illis atrijs. i.
patriarchis: aplis ⁊ pphetis: in iſtud atrium catholi
ce duntaxat eccleſie puenit: vbi eius potẽtia maie
ſtatis adorat. Seqtur: Cõmoueat a facie eius vni
uerſa terra. Qm̃ dixerat fidelib⁹: bona opa tollite ⁊
introite:

introite:nũc dicit a facie ipſius amatores ſeculi ſubmouẽdos. Non eniʒ dixit: Cõmoueat̃ ante faciẽ ei⁹ vniuerſa terra: ſed a facie ei⁹. Quod hodieqʒ illis dicimus: quos a ꝯſpectu noſtro reddim⁹ alienos. Qui bene terra dicti ſunt: qꝛ terrena vitia non relinquũt. Quãuis hoc alij in bonã partẽ accipi debẽ dixerũt: vt tunc terra cõmoueat̃: quãdo peccator ad penitẽtiam fuerit deo miſerãte ꝑductus. Sic ſcripture diuine incõprehenſibilis ꝓfunditas: ⁊ diuerſis modis intelligit̃: ⁊ vna cõſtare veritate monſtrat̃. [Dicite in natiõib⁹: dñs regnauit a ligno. Etenim correxit orbẽ terre qui nõ cõmouebit̃: iudicabit populos in eqˀtate ⁊ gẽtes in ira ſua.] Illos admonet reuerẽda myſteria gẽtibus ꝑdicare: quos in atrio ſcõ dñm adorare ꝑcepit. vt in natiõib⁹ a ligno crucis dñm debeant dicẽ regnaſſe: nõ ab illo ligno paradiſi: vnde diabolus genus humanũ videbat̃ tenẽ captiuũ: ſed ab iſto. f. ligno vnde libertas caput extulit: ⁊ vita ſurrexit. In illo ſiqdem ligno mors trãſgreſſionis pepẽdit: in iſto fides ꝯfeſſionis emicuit. Illud ꝑduxit ad inferos: iſtud mittit ad celos. Regnauit aũt intelligamus innotuit: quando mundo dñs Saluator apparuit. Nam quãdo ille nõ regnauit: qui ſemꝑ cũ patre ⁊ ſpiritu ſancto poteſtatis ſue oĩpotẽtia ꝑſeuerat? A ligno: alij quidẽ non habẽt trãſlatores: ſed nobis ſufficit qḋ ſeptuaginta interꝑtum auctoritate firmatuʒ eſt. Crux enim dñi prauum atqʒ diſtortũ correxit orbem terre: dum per regulã fidei paganoꝝ corda cõuertit. Terrã enim hic in bono debemus accipe: qḋ in ſcripturis diuinis frequẽter pro locoꝝ qualitate inuenis eſſe variatũ. Hanc aũt terrã dicit nõ eſſe penitus cõmouẽdam: que in ſoliditate fidei ꝑſeuerat non ſicut illa quam ſuꝑius dicit: Cõmoueat̃ a facie eius oĩs terra. Illa cõmouet̃: vt a malis ꝯuertat̃ operibus: iſta non cõmouet̃ que vere fidei ſoliditate cõſiſtit. Sequitur: Iudicabit pplos in eqˀtate. Populos hic mauult hoies fideles intelligi: qui iudicãdi ſunt ſub tranqˀllitate ſuꝑne miſericordie: quãdo eis ꝑmia ꝑmiſſa reſtituet. Nam qḋ addidit: Gẽtes in ira ſua: ſuꝑbos iniquoſqʒ deſignat: qui portionẽ cũ diabolo ſortiunt̃. Et vide queãdmodũ duob⁹ ſermonib⁹: tantarum reꝝ deſignat arcana. Equitas ꝑtinet ad beatos. Ira ad penas ꝑpetuas impioꝝ. Et nota qꝛ per oĩa comata verſus huius: iungẽdum eſt a cõmuni: dicite in nationibus. [Letent̃ celi ⁊ exultet terra: cõmoueatur mare ⁊ plenitudo eius.] Qm̃ ſuꝑius dixit: Iudicabit populos in eqˀtate: ⁊ gẽtes in ira ſua: per que futuri iudicij tẽpus oſtẽdit: modo fit pulchra nimis ⁊ iocũda digreſſio. Dicit eniʒ tũc letari celos: ⁊ exultare terrã: ⁊ cõmoueri mare. Celos: ſignificat: ſicut ſepe dictuʒ eſt: apoſtolos ⁊ ꝓphetas: vel reliquos fideles quos diuina maieſtas tanq̃ celũ noſcit̃ inſidere. Terra vͦ indicat peccatores: qui tñ ſatiſfactionis beneficio ad grãm dñi redire meruerint. Ipſa eniʒ terra exultare poteſt in aduẽtu iudicis ſui: que ſe a peccatis ꝓprijs intelligit abſolutã. Seqˀtur: Moueatur mare ⁊ plenitudo eius. Mare hic pro populis ponit: qui in ſalo huius ſeculi ꝯſtituti diuerſis tẽpeſtatibus agitant̃. Iſti mouent̃ ad gaudium: quãdo conuerſionis dona ſuſcepint. Nam vt vniuerſitatẽ gentium intelligere debuiſſes: poſuit: Plenitudo eius. [Gaudebũt campi ⁊ oĩa que in eis ſunt. Tunc exultabunt oĩa ligna ſyluarum.] Cãpos hic ſimiliter in bono debemus accipe: qꝛ illa plana dicimus que pulcherrima equalitate tendunt̃. Campos ergo: dicit viros iuſtitie laude pollẽtes: non ſuꝑbia tumidos: non aſperos iracũdia: ſed manſueta lenitate planiſſimos. Seqˀtur: Tunc exultabunt oĩa ligna ſyluaꝝ. Tunc: ꝫ⁰ dicit aduẽtum quãdo iudicaturus eſt mũdum. Ligna ſyluaꝝ: per ſe amaros ⁊ ſteriles inferunt fructus: ſed cum fuerint inſita: dulciſſima vbertate pingueſcũt. Sic gẽtes que prius fuerant velut ligna ſyluarum: ad culturã fructiferam ꝑducte: magno ſunt gaudij munẽ letature. Sed cum dicit: Oĩa ligna: illã partẽ vult itelligi: que inſeri bonis ꝑceptis potuit ac mutari. [Ante faciẽ dñi qm̃ venit: qm̃ venit iudicare terrã.] Quia dixerat credẽtes eſſe letaturos: non dicit in angulis: nõ in ſecretis: ſed ante faciẽ iudicis: quãdo ineſtimabilis ⁊ copioſa letitia eſt: quando ꝑmia tribuunt̃: ⁊ ſecuritas ſine fine ꝑſtat̃. Et ne primũ illum icarnationis dñi putares aduẽtũ dicit: Qm̃ venit. Et ſubſequit̃: Qm̃ venit iudicare terraʒ. Nam ſi in alio ꝑmo comate ſentẽtiam terminaſſet: potueras illum aduentũ qui iam trãſactus eſt forte ſentire. Sed cũ addidit: Qm̃ venit iudicare terram: illuʒ nos tñ voluit intelligere quẽ adhuc noſcimur ſuſtinẽ. De quo etiam Ezechiel ꝓpheta teſtat̃. Hec dicit dñs deus oſſibus iſtis. Ecce ego induco in vos ſpiritũ ⁊ viuetis: ⁊ dabo in vos neruos: ⁊ inducaʒ ſuꝑ vos viſcera carnis: ⁊ extẽdam ſuꝑ vos cuteʒ: ⁊ dabo ſpirituʒ meum in vos ⁊ viuetis: ⁊ ſcietis qꝛ ego ſum dñs. Daniel quoqʒ dicit: Et multi dormientiũ in terra pre ſiſſuras exurgent: hi in vitã eternã: ⁊ hi in opprobrium ⁊ ꝯfuſionẽ. Terram vͦ hic: vniuerſiʒ mũdi populũ dicit: vt bonis ꝑmia: malis ſupplicia eterna reſtituat. [Iudicabit orbẽ terre in equitate: ⁊ populos in veritate ſua.] Prius poſita eſt cõplexio generalis: qꝛ orbẽ terraꝝ: id eſt vniuerſuʒ hoiem: equitas diuina iudicabit. Subſequẽter auteʒ: queadmodum iudicet̃ exponit: dicendo: Populos in veritate ſua: qm̃ in illa ſequeſtratione dextre partis ⁊ ſiniſtre: duo erũt populi: quib⁹ veritatis ſue ſentẽtia dabit: vt qui ei fideliter crediderũt: eius regni beatitudine ꝑfruant̃. Qui vͦ ꝑtinaciter mũdi vitia ſunt ſecuti: penas debitas cum ſuo auctore ſuſtineant. Perquirendum ſane: qḋ ⁊ hic Orbem terraꝝ dicat: ⁊ in ſequenti pſalmo ponat: Illuxerũt fulgura eius orbi terre: ⁊ in alijs plurimis locis ipſo ſchemate terrã ꝓhibeat eſſe ꝯcluſaʒ. Iterũqʒ cẽteſimus ſextus pſalmus quatuor cardinibus terre ſpatia cõprehendat: dicens: A ſolis ortu ⁊ occaſu: ab aquilone ⁊ mari. Cuius rei euidentiſſimum quoqʒ euangelij extat exẽplum: vbi dicit: Emittet angelos ſuos cum tuba ⁊ voce magna: ⁊ cõgregabũt a quatuor angulis terre. Unde merito eſt nimo pergrendũ quẽadmodũ poſſit: ⁊ quadratio ⁊ circulus ꝯuenire: dum ſchemata ipſa (ſicut geometrici dicunt) videant̃ eſſe diuerſa. Formã terre ideo ſcriptura orbem vocat: eo ꝙ reſpiciẽtibus extremitateʒ eius circulus ſemꝑ appareat: quẽ circuluʒ greci Orizonta vocant. Quatuor aũt cardinibus eam formari dicit: qꝛ quatuor cardines quatuor angulos quadrati ſignificant: qui intra ꝑdictum terre circuluʒ continet̃. Nam ſi ab orientis cardine in auſtrũ ⁊ in aquilonem ſingulas rectas lineas ducas: ſimiliter quoqʒ et ſi ab occidẽtis cardine ad ꝑdictos cardines: id eſt auſtrũ ⁊ aquilonẽ ſingulas rectas lineas tẽdas: facis quadratum terre intra orbem predictum. Sed quomodo quadratus iſte demonſtrandus intra circuluʒ ſcribi debeat: Euclides in quarto libro elementoruʒ euidẽter inſinuat. Quapropter recte ſcriptura ſacta:

Margin notes (left): DCC — Al. quia — Al. non dei. — Al. non dei. — Al. commoueatur.
Margin notes (right): Al. quia — Ezech. 37. — Daniel. 12. — Math. 24. — GEO

faciem terre ⁊ orbem vocat: ⁊ quatuor eam dicit cardinibus contineri. Concluſio.

Audiamus que nos Propheta cõmoneat cãtare dño: afferte ad eum hoſtias viuẽtes. Non ſit nobis pars cũ diabolo: ⁊ erit ſine dubitatione cum Chriſto. Tũc eni ſicut titulus ait: poſt captiuitatẽ peccatoꝝ: dñi domus ex nobis põt edificari: ſi meruerimus viui lapides inueniri. Obſecremus iugiter: depcemur inceſſanter: agnoſcit humilẽ cum ad damnãduꝫ venerit ꝯtumacẽ: nec puniet peccatorem cum ꝓbauerit iugiter cõfitentem.

Explicit expoſitio in pſalmum. 95m.

Pſalmus ipſi Dauid cum terra eius reſtaurata eſt. XCVI.

Dominus regnauit exultet terra: letentꝰ inſule multe. Nubes ⁊ caligo in circuitu eius: iuſticia ⁊ iudicium correctio ſedis eius. Ignis ante ipm precedet: ⁊ iflãmabit i circuitu inimicos eius. Alluxerunt fulgura eius orbi terre: vidit ⁊ cõmota eſt terra. Montes ſicut cera fluxerunt a facie domini: a facie dñi omnis terra. Annũtiauerunt celi iuſticiam eius: ⁊ viderũt omnes populi gloriam eius. Confundantur oẽs qui adorant ſculptilia: ⁊ qui gloriantur in ſimulachris ſuis. Adorate eũ omnes angeli eius: audiuit ⁊ letata eſt ſion. Et exultauerunt filie iude: propter iudicia tua domine. Qm̃ tu dominus altiſſimꝰ ſuper omnẽ terram: nimis exaltatus es ſuper omnes deos. Qui diligitis dominuꝫ odite malũ. cuſtodit dñs animas ſãctoꝝ ſuoruꝫ: de manu peccatoris liberauit eos. Lux orta eſt iuſto: ⁊ rectis corde leticia. Letamini iuſti in domino: ⁊ confitemini memorie ſanctificationis eius.

Pſalmus: ipſi ⁊ Dauid: ꝯſtat ad Chriſtum dñm eẽ referẽdum. Seqtur: Cum terra eius reſtaurata eſt: id eſt cum peccatores qui ab ipſo declinauerant: errore prauitatis eius gratia ſuffragãte ad ipm defecata mẽtis ſinceritate redierũt. Sicut factuꝫ eſt in iudeis: qui poſt illam impietatẽ crucifixionis: ꝯuerſionis ſunt gratiã ꝯſecuti. Poteſt ⁊ aliter accipi: vt terra reſtaurata: reſurrectionis eius videatꝰ idicare myſteria. Mortuum eſt quippe corpus ipſius lege cõmuni: ſed reſtauratum eſt in glorie munere ſingulari. Quapropter meminerimus hunc pſalmum quartum eſſe de primo eius aduentu: per quem mundus noſcitur eſſe liberatus. Diuiſio.

In pmo mẽbro pſalmi Propheta poſt reſurrectionẽ dñi virtutes eius diuerſa pdicatione deſcribens: idoloꝝ cultores digna increpatione redarguit. Secũdo: ad dñm verba ꝯuertit: gaudens eccleſiã catholicã auctori ſuo recte credidiſſe. Cõmonet etiã fideles vt letentꝰ in dño: qꝛ ꝯſueuit eos eripere qui videntur crudeliũ inſecutionibꝰ ſubiacꝰ. Expoſitio.

Dominus regnauit exultet terra: letentur inſule multe. Vidẽs Propheta mundũ execrãda holuꝫ ſupſtitione ꝯfuſum: laudes dñi mirabili varietate deſcribit: vt infideles agnoſcẽtes verũ deũ: vlterius ſpem in rebus vaniſſimis nõ haberẽt: factũqꝫ eſt initium qđ ⁊ breuiter cuncta ꝯcluderet: ⁊ deliramenta oia ſubmoueret. Dñs regnauit. Quis ergo alter colẽdus eſt: niſi ille qui ſolus cognoſcitꝰ imꝑare: Sequitur: Exultet terra. Quid iam remaneat idolis ſi vniuerſa terra nomẽ venereꝰ auctoris: Terra eniꝫ ſenſibilis lapidẽ non debet adorare bruttiſſimũ: qꝛ ipſe ſibi negat affectuꝫ qui ab inſenſatis petit auxilium. Unus tñ lapis eſt angularis qui ſpiritualiter coli debeat ⁊ timeri. Adiecit: Letenẽ iſule multe. Regnante itaqꝫ dño: per totũ mũdum diſpoſite letentꝰ eccleſie: que merito inſulis cõparantꝰ: qꝛ mũdi fluctibus ambite circũlatrantium pſecutionuꝫ numeroſitate tunduntꝰ. Sed ſicut iſte ſeuiẽtibus fluctibus neſciũt ledi: ita nec ſancte eccleſie pturbationibꝰ aduerſariorum ꝓbantꝰ iminui: quin potius illos ſuis cautibꝰ frãgunt: qui in eas vndoſis culminibꝰ irruerũt. Et vide qꝛ dicit: Multe: nõ oẽs: ꝓpter hereticas prauitates: qui erroribus ſuis eccleſiaꝝ nomen imponũt. Nubes ⁊ caligo in circuitu eius: iuſticia ⁊ iudicium correctio ſedis eius. In hoc verſu qͣlis ſit dñs ipꝫs religioſiſqꝫ narratꝰ. Nubiloſus ⁊ caliginoſus cernitꝰ indeuotis: dum cordi tenebroſo nulla claritate reſplẽdet: ſicut lippis oculis ſol vmbroſus aſpicitꝰ: qꝛ nebulas illas non habet origo luminis: ſed debilitas ꝯtracta carnalis: ſicut ipſe dicit in euãgelio: Ego in hunc mũdum veni: vt qui nõ vident videãt: ⁊ qui vident ceci fiant. Contra ſubſeqtur: Iuſtitia ⁊ iudiciũ. Hoc illis videtꝰ dñs: qui ſũt puro corde mũdiſſimi. Quos bene correctionẽ vocauit: qꝛ errore prauitatis exutꝰ ſedes ſunt dñi Saluatoris. Quos ille ſua maieſtate iam poſſidet: ſicut legitꝰ: Sedes ſapiẽtie aĩa iuſti. Ordo aũt verboꝝ talis eſt: Sedis eius correctio: reuera qꝛ tortis mẽtibus nõ poteſt inſidẽ iuſtitia. Et notã qꝙ per iſtum ⁊ quatuor verſus alios qui ſequuntꝰ aduẽtus dñi pmus varijs alluſionibus indicatꝰ. Que figura dicitꝰ Characteriſmos: que latine informatio vel deſcriptio nũcupatꝰ. Ignis ante ipm ꝓcedit: ⁊ inflãmabit in circuitu inimicos eius. Ante aduentum dñi ignis pceſſit: quãdo pdicatione pphetaꝝ infidelium corda fremuerũt: vt iracũdie ardore ſuccẽſi de pdicantiuꝫ nece tractarent. Ipſe ergo ignis qui ante ipſum precibit: ſed ſuos potius ꝯſumpſit auctores: ſicut Iſaias ꝓpheta dicit: Et nunc ignis aduerſarios ꝯſumet. Seqtur: Et iflãmabit in circuitu inimicos eius. Inflãmauit (ſicut diximꝰ) ad idignationẽ ꝑtinet: ⁊ ſubitum animi calorẽ: quem illo tẽpore ſancte eccleſie patiebantur inimici. In circuitu: vndiqꝫ debemus aduertꝰ: qꝛ dum pauci eſſent pdicatores: aduerſarioꝝ erat circũdans ⁊ innumerabilis multitudo. Illuxerũt fulgura eius orbi terre: vidit ⁊ cõmota eſt terra. Pulcherrima nimis facta eſt aptaqꝫ cõparatio. Nam ſicut cõmote nubes atqꝫ colliſe: ſicut phyſici dicũt: fulgura iaculantꝰ: ita ꝓphetaꝝ verba veritatis indicia lampauerũt. Deniqꝫ eos in ſcripturis diuinis frequẽter legis nubibꝰ cõparatos: vt eſt illud: Et nubibꝰ mandabo ne pluant ſuꝑ eam imbrem. Intendamus etiã qđ hic iteꝝ ſchema terre: ſicut in ſuꝑiore pſalmo iaꝫ dictũ eſt: in orbe deſcriptũ eſt.

Joan. 9.

Al. precedit

Ps. Alluxerunt

Iſa. 5.

GEO eſt. Ipſe eſt orbis qui appellat̃ ⁊ circulus. Circulus
DEF aũt eſt: ſicut geometrici definierũt: forma plana que
ex vna circũducta linea ↄtinet̃. Ad quã ab vno pun
cto de his que in medio forme ↄſtituta ſunt: oẽs de-
ducte recte linee equales ſibi inuicẽ ſunt. Qua cõple
xione recognita valde nota nobis efficit̃ forma ter-
rarum. Significat̃ etiã totus mũdus: ⁊ per directaꝫ
lineã celi: que diametros mũdi ab aſtronomicis vo-
catur: vt eſt illud: A ſolis ortu vſqꝫ ad occaſuꝫ lauda
DEF te nomen dñi. Linea aũt: intelligibilis eſt longitudo
ſine latitudine: a pũcto inchoans in pũctuꝫ definẽs.
Pũctus vo eſt: cuius pars nihil eſt. Meminiſſe aũt
debemus ꝙ hec oĩa: ſiue pũctum: ſiue linea: ſiue cir-
culus. ſiue trigonus: ſiue quadrãgulus: vel alia huiuſ
modi theoremata: quotiens ad ↄſpectũ veniunt: cor
poralibꝰ definitionibus ↄcludant̃: id eſt ſenſibilibꝰ:
quotiens vo ſola mẽte capiunt̃: intelligibilia tñ eſſe
non dubiũ eſt. Quoꝝ notitiã pleniorẽ in libris geo-
metrice diſcipline diligens lector inueniet. Seqtur:
Uidit ⁊ cõmota eſt terra. Uidit terra: illud ſignifi-
cat: qm̃ hoĩes verbũ dñi cordis lumine cognouerũt.
Cõmota eſt: magne ꝑdicationis nouitate perterrita
eſt: vt dephenderet ſe inſenſata idola colere: dũ ha-
beret adorabilẽ dñm ſũmuꝫ creatorẽ. [Montes ſi-
Al. non hẽt. cut cera fluxerunt a facie dñi: a facie dñi tremuit
oĩs terra.] Hic montes: ſignificat hoĩes: qui ⁊ ſeculi
huius altitudines appetũt: ⁊ inſenſata ſupſtitione du-
reſcunt. His mirabiliter cõparata eſt cera liquens:
qm̃ tãto facilius in penitẽtiam defluũt: quãto ſe du-
ritia imobiles eẽ crediderũt. Nam cũ dicit: A facie
dñi: oſtẽdit vnde ſicut cera fluxerũt montes: qđ ⁊ in
Ps. 18. alio pſalmo legitur: Nec eſt qui ſe abſcõdat a calore
eius. Sed cũ repetit: A facie dñi tremuit oĩs terra: il
los ſignificat qui ipſius miſeratione ↄſpecti ad ſatiſ
factionis remedia ꝑuenerũt. Quod hodieqꝫ fieri cõ
probamꝰ: cũ poteſtates ſeculi: vel pagani: vel hereti-
ci vocati damnãtes ſupſtitioſuꝫ votũ: diuinũ magis
eligũt ſubire ſeruitiũ. [Annũtiauerũt celi iuſtitiam
eius: ⁊ viderũt oẽs populi gloriaꝫ eius.] Poſt nubes
ꝑdictas: quas itelligi diximꝰ in ꝓphetis: venit ad ce-
los quos apl̃os debemus aduertẽ: quoꝝ ꝑdicationi-
bus ſanctis iuſtitia dñi mũdo ſalutaris inotuit. Se-
DCG quitur: Et viderũt oẽs populi gloriaꝫ eius: Uiderũt
hic: nõ carnalibꝰ oculis: ſed cordis lumine debemus
accipe. Gloria em̃ audiri: nõ videri ſolet. Nam ⁊ ali-
Joan. 1. bi legit̃: qđ ſic intelligẽdum eſt: Et vidimus gloriaꝫ
eius: gloriã quaſi vnigeniti. Siue vt quidã volũt: ꝑ-
ſpicabilis dñi ſignificat̃ aduẽtus. Intueamur etiam
huius dñi: ꝙ diuerſis modis ꝑmus indicet̃ aduẽtus.
Dixit ignẽ: dixit fulgura: dixit montes: dixit celos: ⁊
per hec oĩa vnum votũ eſt annũciare dñm Saluato
SCHE rem. Quod ſchema dicit̃ Enigma. i. obſcura ſenten-
tia: quãdo aliud dicit: ⁊ aliud vult itelligi. [Confun-
Al. ſculpti- dant̃ oẽs qui adorãt ĩdola: qui glorĩant̃ in ſimula-
lia ⁊ chris ſuis. Adorate eum oẽs angeli eius.] Aduentu
dñi ꝓphetato: idoloꝝ cultores icrepat: qui tãta mani
feſtatione declarata: nõ erubeſcũt adhuc colere: ne-
ſcio quas ineptias. Idolũ quippe dictũ eſt: qđ ipſum
ETY ſit dolũ. i. dolum falſitate reptum. Simulachrũ a ſi-
ETY mulatione ſacra cõpoſitũ: qđ illis detur honor alie-
nus. Sic vtraqꝫ fugiẽda: ipſoꝝ nominũ interpretatio-
ne declarant̃. Et qm̃ ſpiritus imũdi ſe cupiũt adora
ri: dum falſos ſibi honores vẽdicant: quos eoꝝ iniq-
tas non meret̃ accipe. Uide qđ ſeqtur: Adorate euꝫ
oẽs angeli eius. Bonus enim angelus adorat dñm:

qꝛ recto corde ſuum cognoſcit auctorẽ: nec ſe ab ho-
minibus adorari ꝑmittit: ſicut in Apocalypſi ange- Apoc. 19.
lus Joãni ꝓcidenti ad pedes ſuos dicit: Uide ne fe-
ceris: conſeruus enĩ tuus ſum ⁊ fratrũ tuoꝝ. Mali
enĩ ꝑcipiunt ſe adorari: ſicut in euãgelio Sathanas
dixit dño Chriſto: cũ euꝫ aſſumpſiſſet in mõtẽ: ⁊ oſtẽ
diſſet regna mũdi: Hec oĩa tibi dabo: ſi ꝓcidẽs ado- Matth. 4.
raueris me. [Audiuit ⁊ letata eſt ſion. Et exultaue-
runt filie tue: ꝓpter iudicia tua dñe.] Uenit ad ſecũ
dum mẽbrum: in quo ↄuerſus ad dñm ꝓpheta letus
exultat: qꝛ ſion. i. eccleſia catholica: iudicia dñi puro
corde ꝑcepit. Naꝫ verbũ qui crediturus audit ſe au-
diſſe letat̃: qui vo ſubdola mẽte ꝑceperit ↄtriſtatus
abſcedit: qꝛ ↄtra volũtatẽ ſuam qđ non eſſet credi-
turus audiuit. Sion: ſicut ſepe diximus: mons eſt Hie-
roſolymis ↄſtitutus: cuius interꝑtatio ſignificat ſpe- INTER
culationẽ. Que bñ ſancte datur eccleſie: qm̃ in ↄtem
platiua virtute ꝑſentem dñm ſemꝑ aſpectat. Sequi
tur: Et exultauerũt filie iude. Filie iude: ſignificant
religioſas mẽtes ꝓbataſqꝫ ꝑſonas. Que ideo filie iu
de dicunt̃: qm̃ Chriſto credẽ maluerũt: qui ex origi-
ne Jude deſcẽdiſſe mõſtrat̃: vnde dicti ſunt ⁊ iudei.
Et quare letata ſit ſion: ↄſequẽter exponit̃. Propter
iudicia tua dñe: id eſt qꝛ triſtitiam ſeruoꝝ tuoꝝ con
uertis in gaudiũ: ⁊ ſuꝑbum diabolũ humilitatis vir
tute ꝓſternis. [Qm̃ tu ĩes dñs altiſſimus ſuꝑ omnẽ Al. non hẽt.
terrã: nimis exaltatus es ſuꝑ oẽs deos.] Supra oẽm
terram: hic bene itelligimus peccatores. Super oẽs
deos: iuſtos hoĩes cõpetẽter aduertimus: quos deos
recte frequẽti expoſitione ꝓbatuꝫ eſt. Siue qm̃ per
hec duo ſignificat eum: ⁊ terrenis creaturis ⁊ celeſti-
bus imꝑare: ſicut ⁊ alius pſalmus dicit: Qm̃ oĩa ſer- Ps. 118.
uiunt tibi. [Qui diligitis dñm odite malũ: cuſtodit
dñs aĩas ĩſanctoꝝ ſuoꝝ: de manu ĩpeccatoꝝ libera- Al. ſeruorũ.
uit eos.] Uidetur ⁊ hic categoricus ſyllogiſmus ita Al. peccãtis
poſſe formari. Sancti diligũt dñm: qm̃ cuſtodit dñs SYL
aĩas eoꝝ ⁊ de manu peccatoꝝ eripit eos. Oẽs qui di-
ligũt dñm: qm̃ cuſtodit dñs animas eoꝝ ⁊ de manu
peccatoꝝ eripit eos: odiunt malũ. Sancti igit̃ odiũt
maluꝫ. Nũc pſalmi verba tractemus. Hic bonos al-
loquit̃ ⁊ fideles: vt a diaboli malitia ſegregent̃. Ipſe
enim iure dicit̃ malus: per quẽ venit omne peccatũ.
Quid eſt ergo dñm diligẽ: Odiſſe diabolum. Quia
ſicut ſcriptum eſt: Nemo poteſt duobꝰ dñis ſeruire. Matth. 6.
Que figura dicit̃ Pariſon: id eſt equatio ſentẽtie: cõ SCHE
ſtans diſſimilibꝰ mẽbris. Et ne quis diabolũ timuiſ-
ſet offendere: ſeqtur: Cuſtodit dñs animas ſanctoruꝫ
ſuoꝝ: de manu peccatoꝝ liberauit eos. Iaꝫ nemo du
bitet odiſſe malũ: quãdo dñs animas cognoſcit̃ cu-
ſtodire ſanctoꝝ. Sed vide qꝛ dicit: Animas: ne te te-
neres ad corpora que paſſim tradit ad penas: vt mar
tyribus reddat coronas. Liberat enim de manu pec-
catoꝝ aĩas: quãdo eas non ſinit aliqua prauitate ſub-
uerti: ſed ita illeſas eripit: quẽadmodum ſibi bñpla-
citas eſſe cognoſcit. [Lux orta eſt iuſto: ⁊ rectis cor
de letitia.] Iuſto dicit ortam lucẽ: id eſt veriſſimam
fidẽ: vt illuminatus talia credat: que eum ad celoruꝫ
regna ꝑducant. Eſt quideꝫ ⁊ ſanctoꝝ lux iſta cõmu-
nis: quã indiſcrete vident ⁊ hoĩes ⁊ iumẽta. Sed il-
la lux eoꝝ propria dicit̃: que Chriſto ſole preſtat̃: de
qua dicturi ſunt impii: Errauimus a via veritatis: ⁊ Sap. 5.
iuſtitie lumẽ non luxit nobis: ⁊ ſol non eſt ortus no-
bis. Rectis vo corde oritur ſine dubitatione letitia:
quãdo deo ꝑſtante talia gerunt: que ſibi ꝓfutura co-
gnoſcunt. Sic ⁊ in iſto loco indicatum eſt: qꝛ mundi

amatores nec firma letitia: nec vero lumine pfruun tur. [Letamini iuſti in dño: ⁊ cōfitemini memorie Al. ſanctificationis. ⁊ ſanctitatis eius.] Cum ſupius dixerit que bona iuſti dño pſtante ſuſcipiant: nunc iterū ipſos cōmonet: vt in dño letari debeant: non in humano deſiderio: aut in huius ſeculi ruinoſa iactantia: ſicut ait Iſaias

Iſa. 48. ꝓpheta: Non eſt gaudē impijs dicit dñs. Cōfitentur aūt iuſti memorie ſcītatis ei⁹: quādo in illo regno ꝑpetuo fuerit collocati: recordātes de quāta clade huius ſeculi dño ſint miſerāte ſubtracti. Concluſio.

Conſideremus hunc pſalmum: q̄ ſalubri nos inſtitutione cōponat. Ab idolorū culturis ꝓhibet: vñ eternā mortē potuiſſemus incurrē. Laudes dñi cōpetēter īſinuat: vnde vita nr̄a ſine dubitatione ſuccedat. Docet afflictiones nō paueſcē: nec mala hui⁹ ſeculi formidare. Oia eni piculoſa: oia mortifera magno cōpēdio poſſum⁹ euadē: ſi ſalutis nr̄e diligam⁹ auctorē: ſicut dič Apls:

2. Corint. 4 In oib⁹ tribulationē patimur: ſed non anguſtiamur: deficim⁹ ſed nō ꝑimus: ſemꝑ mortificationē Ieſu in corꝑe nr̄o circūferētes: vt ⁊ vita Ieſu manifeſtet in carne nr̄a mortali: ⁊ cetera que doctor egregi⁹ ad inſtruendū humanū genus ſalutariter noſcit eloqut⁹.

Explicit expoſitio in pſalmum .96ᵐ.

Pſalmus ipſi Dauid. XCVII.

Cantate dño canticū nouum: q2 mirabilia fecit. Saluauit ſibi dextera eius: ⁊ bracchium ſanctum eius. Notū fecit dñs ſalutare ſuum: in ꝯſpectu gētium reuelauit iuſtitiam ſuam. Recordat⁹ eſt miſericordie ſue: ⁊ veritatis ſue domui iſrael. Viderūt oēs termini terre: ſalutare dei nr̄i. Iubilate dño ois terra: cantate ⁊ exultate ⁊ pſallite. Pſallite dño in cithara: in cithara ⁊ voce pſalmi: in tubis ductilibus ⁊ voce tube cornee. Iubilate in cōſpectu regis dñi: ⁊ moueat mare ⁊ plenitudo ei⁹: orbis terrarū ⁊ qui habitāt in eo. Flumina plaudēt manu: ſimul mōtes exultabūt a ꝯſpectu dñi: q̄m venit iudicare terrā. Iudicabit orbē terrarū i iuſtitia: ⁊ pplos i eqtate.

Simplices iſti tituli: planiſſima nobis verborū poſitione ſubrident. Referunt eniꝫ ad dñm Saluatorē: de cuius icarnationis gloria ⁊ ſecūdo aduentu pſalm⁹ iſte dictus eſt: qui tāta varietatis gr̄a deſcribuntur: vt lꝫ ſint ſepius predicti: noui ⁊ ſemper ⁊ mirabiles humanis ſenſib⁹ eluceſcāt. Hunc enim de his rebus tertium eſſe nō dubium eſt. Sed iſti qui verūqꝫ aduētum dñi ſub vna relatione cōplexi ſunt: magna nobis ſacramēta declarāt. In vno qppe cōmonēt: vt miſericordē dñm querē debeam⁹: in altero vt futurū iudicē formidem⁹. Sic iſta ſalutaris ꝓcioſaqꝫ ꝯiunctio: ⁊ ſpei nobis cauſas tribuit ⁊ timoris. Diuiſio.

Per totum pſalmuꝫ Propheta loquit. In ꝑma parte cōmonet: vt populus chriſtianus cantici noui exultatione letet: quando mirabilis eſt Chriſti dñi conceſſus aduētus. Secūda parte: diuerſis modis vbe rius dicit eſſe letandum: quia expectatuꝫ iuſtis eius noſcitur prouenire iudicium: in quo ſunt miſericordia dñi ꝑmia digna ſumpturi. Expoſitio.

Cantate dño canticū nouum.] Propheta fideles admonet chriſtianos: vt noue regenerationis ſacramēta ſumētes: nouum canticū de dñi icarnatione cōcelebrent. Nouus eni homo cantare debet canticū nouum: nō ille vetuſtus qui necduꝫ Ade peccata deponēs: in ꝑuaricatione veteris hoīs pſeuerat. Nouū vtiqꝫ: q2 nunq̄ aliqd ſimile mūdus audiuit. Nouū qꝺ nulla vetuſtate ſordeſcit: ſed ſemꝑ in ſue dignitatis gratia pſeuerat. Sed vnde veniat iſtud cāticum

nouum: ſubter aperit. [Quia mirabilia fecit ⁊ dñs. Al. non hēt.

Saluauit ⁊ eū dextera eius: ⁊ bracchiū ſanctū eius.] Al. ſibi.

Cauſa reddit cantici noui: q2 mirabilia fecit dñs. ſ. quādo cecis lumē: claudis greſſum: ſurdis etiā donauit auditū: ⁊ cetera huiuſcemodi que ꝯtra vſum nature humane facta: euāgeliorū textus inſinuat. Sed iſta fecerunt ⁊ ſancti eius: Audi qꝺ ſeqtur: vt reuera intelligas rem ſingularē nouo cantico fuiſſe ꝯceſſaꝫ. Saluauit euꝫ dicit: id eſt Chriſtū dñm: dum mundi iſtius peccata neſciuit: dum triduana velocitate ſurrexit a mortuis. Sed qui eū ſaluauit: ſubſequit: Dextera eius: id eſt oipotēs verbū: non q2 alter eſt Chriſtus: ⁊ alter oipotens verbū: qꝺ ſibi Neſtoriana confingit inſania: ſed hoc vult itelligi: vt ipſum ſaluaſſe

cognoſceres: qui dixit: Poteſtatē habeo ponēdi aīaꝫ Ioan. 10.

meā: ⁊ poteſtatē habeo iterū ſumēdi eam. Bracchiū

v̄o qꝺ addidit: ſic ⁊ Iſaias propheta de filio dicit: Et Iſa. 53.

bracchium dñi cui reuelatum eſt: Dextera ptinet ad operationes mirabiles: bracchium ad fortitudinē ſin-

gularem. [Notum fecit dñs ſalutare ſuū: ⁊ ante con- Al. in

ſpectum gētium reuelauit iuſtitiam ſuā.] Notuꝫ fecit dñs ſalutare ſuū: id eſt dñm Saluatorē. Ipſe eſt eniꝫ ſalutaris quē Symeon ſuſcipiēs in manib⁹ ſuis:

dixit in tēplo: Nunc dimittis dñe ſeruum tuū in pa- Luc. 2.

ce: q2 viderūt oculi mei ſalutare tuū. Ad exprimendam quoqꝫ rei clariſſimā veritatē: ſeqtur: Ante con-

ſpectū gētium: ſicut ⁊ Hieremias dicit: Poſt hec in Baruch. 3.

terris viſus eſt: ⁊ cuꝫ hoībus ꝯuerſatus eſt. Addidit: Reuelauit iuſtitiam ſuā: q2 ꝑus ſub quodā velamine ꝑdicatus fuerat per ꝓphetas: quo ſubducto in aduētu eius ipſa facies veritatis apparuit. Et nota q̄ ipſe dextera: ipſe bracchium: ipſe ſalutare: ipſe patris dicat eſſe iuſtitia: vt vnā illic ſubſtātiam: vnā intelligas eſſe potētiam. In qua eniꝫ parte poteſt eē diuiſus: qui nō ſimilia ſed oia ipſius habere firmat: Si-

cut ipſe in euāgelio dicit: Oia patris mea ſunt: ⁊ oia Ioan. 17.

mea pr̄is ſunt. [⁊ Memor fuit miſericordie ſue ⁊ ia- Al. Recordatus eſt.

cob: ⁊ veritatis ſue domui iſrael. Viderunt oēs ⁊ fi- Al. non hēt.

nes terre ſalutare dei noſtri.] Memor fuit dictum Al. terminiꝫ

eſt: q2 ꝓmiſſa cōplenit. Hec eſt autē ꝓmiſſio quam

Iſaias ꝓphetauit dicens: Videbit ois caro ſalutare Iſa. 52.

dei. Huic aūt ꝓmiſſioni aptum nomē impoſitū eſt: Miſericordie ſue: vt creator celi terreqꝫ homo fieri dignaret: ⁊ humanuꝫ genus peccatorū vinculis obligatum: aduētus ſui bn̄ficio liberaret. Jacob: ſicut ſepe diximus: populū noui teſtamēti: non incōgrue videmur accipe: q2 ſicut Jacob fratri bn̄dictione anterior extitit: cum poſtea natus fuerit: ita ⁊ chriſtiana plebs priorē populū ſynagoge fidei greſſib⁹ anteceſſit. Et ne intellectū noſtrū diuerſa nominū diſſimilitudo ꝯfundat: pſcrutemur quare additū ſit: Et veritatis ſue domui iſrael: vt nō ſolū hoc datū intellige-

remus

remus pplo:qui poſt aduētū dñi dictus eſt chriſtianus:
ſed etiam illi qui eum de vgine naſciturum eſſe cre-
diderūt. Iſrael eniʒ ſignificat oīs fideles:qui deū pu
ra mēte ɔſpexerit. Miſericordiaʒ poſuit in Jacob:ꝛ
veritatē in iſrael. Miſericordia qppe fuit:quādo ho
minē liberaturus aduenit. Ueritas:quando ſci facie
i. Corin. 13. ad faciē videbūt:quē hic (ſicͭ dicit Apl's) in enigma
te per ſpeculum ɔtuent. Addidit: Uiderūt oēs fines
terre ſalutare dei noſtri. Quo dicto hereticoꝝ praui
tas oīs excluſa eſt:qui putāt dñi Saluatoris localeʒ
pceſſiam terris fuiſſe culturā. Uiderunt dicit:mente
cōſpexerunt:qꝺ per totū mūduʒ ɔſtat effectū. Quan
ti ſunt enim qui eū carnalib⁹ oculis in iudea gēte vi-
dere potuerūt: Sed cū hic dicat: Oēs fines terre:du
bium nō eſt ad fidem eſſe referendū:vt nobis poſſit
Al. dño. veritas ɔſtare verboꝝ. [Jubilate † deo oīs terra:cā
tate ꝛ exultate ꝛ pſallite.] Uenit ad ſecūdā partē:in
qua cōmonet diuerſis modis ac deuotis eſſe gaudē-
dum. Sed ad iudiciū dñi cōpetēter iſta referunt:in
ETY quo ꝛ pſalmus iſte noſcit terminat⁹. Jubilate dictū
eſt:cū magna delectatione in vocis gaudiuʒ pſilite:
vt qꝺ non pōt explicare ſermo ɔfuſe vocis:declaret
eruptio deuota gaudētis. Oīs terra:vniuerſalē deſi-
gnat eccleſiā:que in aduētū dñi ſpem ſuā integra de
uotione repoſuit. Seqtur: Cantate ꝛ exultate ꝛ pſal-
lite. Uerba eniʒ hec quāuis videant eſſe ſimilia:ali-
DCG qua tñ diſcretione ſeparant. Cantare:eſt grauiſſimi
chriſtiani oris officio laudes dño pſonare. Exultare:
cum magna affectione animi vota declarare. Pſalle
re:bonis opibus dñi mādata cōplere. Quod ideo cō
monet multipliciter fieri:qꝛ diuerſa ſibi gaudēdum
SCHE eſt varietate virtutuʒ. Que figura dī Homoptoton:
qꝛ in ſimiles ſonos exierūt verba diuerſa.i.iubilate:
cantate:exultate ꝛ pſallite. [Pſallite dño in cithara:
in cithara ꝛ voce pſalmi.] Pulcherrima ſibi copula-
tione verba iſta ſociata ſunt:vt quādam armoniaʒ ꝛ
ipſa de ſe facē videant. Adhibent enim inſtrumēta
artis muſice ad exercēdū opus celeſte:qꝺ neceſſarie
dicit:vt illa pfectio per q̄ſdā ſimilitudines indicet.
Pſallit eniʒ dño in cithara:qui per actū carnalē mā
data diuinitatis opat:qui eſurienti paneʒ fregit:nu-
dum veſtiuit:pſtitit ſolatium deſtituto:ꝛ cetera que
poſſunt ſupnis iuſſionib⁹ applicari. Sequitur: In ci-
thara ꝛ voce pſalmi. Eadeʒ ppoſterata vba ſubiūxit:
vt qꝺ vis prius eoꝝ facias:totū tñ ad dñi grām pti-
nere cognoſcas. [In tubis ductilib⁹ ꝛ voce tube cor-
nee. Jubilate in ɔſpectu regis dñi.] Reſpiciam⁹ oīa
hec vba diuinis myſterijs eſſe pleniſſima. Duo gene
ra fuiſſe tubaꝝ ad quaſdaʒ ſimilitudines exprimen-
das apꝺ hebreos:numeroꝝ nobis liber iſinuat. Unū
qꝺ argēto ductili formabant:hoc ad ſpiritū ſanctuʒ
qui per pphetas locutus eſt cōpetēter aptat. Argen-
teus eniʒ a mūditia dī ꝛ candore verboꝝ:ſicut alibi
Ps. 11. ipſe dicit: Eloquia dñi eloquia caſta:argētū igne exa
minatū pbatum terre purgatū ſeptuplū. Ductilib⁹
aūt ſignificat:qꝛ fideles diuerſis paſſionib⁹ tūſi:dño
largiēte pficiunt:ꝛ tāto plus creſcūt:quāto amplius
duri mallei fuerint iteratione pcuſſi. Malleus eniʒ
Hiere. 50. eſt diabolus:de quo ppheta dicit: Cōtritus eſt mal-
leus vniuerſe terre. Uox eſt aūt tube cornee:patien-
tie firma tolerātia:que velut cornea ſubſtātia in viris
DOG fidelib⁹ amore dñi pſeuerat. His ergo tubis pſallit
dño:qui vtriſqʒ vtutib⁹ deuotus exultat:qui ꝛ dñm
mūdo corde pdicauit:ꝛ eius miſericordiā patientie
virtute ſuſtinuit. Seqtur: Jubilate in ɔſpectu regis

dñi. Cōpletū eſt in hoc comate que in ſupiorib⁹ par-
tibus ſuſpēſa videbat eſſe ſentētia. Hic enī dicit: vbi
ſit iubilādum:vbi cantāduʒ:vbi exultandū:vbi pſal
lendū:vbi in pſalmo citharizādū:vbi in cithara pſal
mizandū:vbi iubilandū in tubis ductilib⁹ ꝛ corneis
ſ.in ɔſpectu regis dñi:quādo in illa iudicatione iu-
ſti pmia pmiſſa recipient. Per has enī varietates:ſi-
gnificat diuerſis ſanctis opib⁹:diuerſis donis in cō-
ſpectu dñi eē gaudēdum. Siue iſta ſic dicit hic eē fa
cienda:vt ſemp ad euʒ mētis dirigat intētio. [† Cō- Al. moueat.
moueat mare ꝛ plenitudo eius:orbis terraꝝ ꝛ † vni- Al. non hēt.
uerſi qui habitāt in † ea.] Hic iaʒ terror futuri iudi- Al. eo
cij ꝛ impioꝝ formido deſcribit: quādo mare illꝺ qꝺ
eſt in pectorib⁹ impioꝝ delictoꝝ ſuoꝝ recordationi-
bus cōmouet. Plenitudo aūt ei⁹ merito dicta eſt.ſ.
qꝛ multa peccata ingētes excitāt fluct⁹:ꝛ tūc magis
pleniſſime cōmouet:quādo ſe reus nouit eē damnā-
dum. Seqtur: Orbis terraꝝ. Utiqʒ ꝛ ipſe cōmouen
dus eſt:quādo in noua facie venire pdictus eſt:ſicut
legit: Erit celū nouum ꝛ terra noua. Addidit: Et vni Iſa. 65.
uerſi qui habitāt in ea:vt reuera hoc intelligeres de
hoīb⁹ dictū:de qb⁹ ſupius figuratiʒ dixit: cōmoueat
mare. [Flumina plaudēt † manib⁹ in idipm:mōtes Al. manuū mul.
exultabūt † ante faciē dñi:qm venit iudicare terrā.] Al. a conſpectu
Frequēter diximꝰ:ſcripturas diuinas diuerſas ſimi-
litudines loqui:vt ꝛ impijs celata ſint que dicunt: ꝛ
fideles ad ea pquirēda ſtudioſius icitent. Unꝺ ꝛ hic
per allegorias multiplices dño dicit eē cantādū. Al- DEF
legoria eſt enī aliud dicēs:aliud ſignificās. Mare ſi-
quidē ſupius peccatorib⁹ cōparauit:nūc flumina ſan
ctos viros ſignificāt:qui bonas opas celeſti vberta-
te manauerūt. In idipm.i.in dño Saluatore:cui pre
dictam opam exhibuiſſe mōſtrant. Sed reſpice:qm
hec oīa ſub alluſione ſunt. Quādo enī manus habēt
flumina:niſi fuerint ſcis hoīb⁹ cōparata: De qbus di
ctū eſt. Qui credit in me flumina de vētre ei⁹ fluent Joan. 7.
aque viue. Seqtur: Montes exultabūt ante faciem
dñi. Mōtes:ꝛ in bono ꝛ in malo plerūqʒ poni mani-
feſtū eſt. Impij enim ſupbis niſib⁹ intumeſcūt:ꝛ ad
duritiā ſaxoꝝ obſtinato corde pueniunt. Manſueti
aūt mētis ſoliditate firmiſſimi ſunt:ꝛ quāuis pia hu-
militate curuent:ſpe future btitudinis in ſūmitates
ſolidiſſimas erigunt. Hi ſūt qui dño adueniēte gau-
debūt:qm in futuro iudicio pmiſſionis ipſius dona
recipiēt. Addidit: Qm venit iudicare terrā. Hic ter-
ram oēm peccatorē cōpetēter aduertimus:qꝛ terre-
na ſemp vitia ɔcupiſcūt. Uides totū ſenſuʒ ad illud
iudicij tēpus eē pductum:vt oīa que dicta ſunt illi i-
telligeres poſſe ɔgruere. [Judicabit orbeʒ † terre in Al. terraꝝ
iuſtitia:ꝛ pplos in eqtate.] Hic orbis terraꝝ impijs
eſt nihilomin⁹ applicādus:qui frequēter terre appel-
latione declarant. Iſti ſub iuſtitia iudicādi ſunt:qui
ptinacia ſua nulla remiſſiōe liberant. Populos aūt:
ſignificat eos qui ex hebreis fideles pbati ſūt:ꝛ qui
deuoti ex gētibus aduenerūt. De qb⁹ ait: Habeo aūt Joan. 10.
ꝛ alias oues que non ſunt ex hoc ouili: oportet me ꝛ
eas adducē:vt fiat vnus grex ꝛ vn⁹ paſtor. Iſti ergo
populi in eqtate iudicādi ſunt:qm ibi pmia recipiēt
qui hic ppter nomē dñi grauiſſima picula ptulerūt:
ſicut dicit Apl's: Oēs enim ſtabimus ante tribunal Roma. 14.
dei:vt recipiat vnuſquiſqʒ ppria corporis prout geſ-
ſit:ſiue bonū:ſiue malum. Iſtud tñ iudiciū vbi fiat:
euidēter expreſſuʒ eſt. Dicit enim Johel ppheta: Cō Johel. 3.
gregabo oēs gētes ꝛ educam eas in cōuallem Joſa-
phat:ꝛ diſceptabo cuʒ illis ibi pro populo meo:ꝛ pro

hereditate mea iſrael. Concluſio.

MV Quid eſt hoc ꝙ inſtrã muſica frequenter poſita reperim⁹ in pſalmis: que nõ tã videntˀ mulcere aurıũ ſenſuꝫ: ſed ꝓuocare poti⁹ cordis auditũ: Sꝫ qm̃ ille ſonus ⁊ modulatio tybiaꝝ a ſacris myſterijs nr̃a nihilomin⁹ etate diſceſſit: reſtat vt itelligẽtiã huius rei ſpũalr ꝗquirere debeamus.

DEF Muſica eſt diſciplina que reꝝ ſibi ꝯgruẽtiũ .i. ſonoꝝ differẽtias ⁊ cõuenientias ꝑſcrutatˀ. Hec merito ponitˀ ad reꝝ ſpũaliũ ſilitudines explicãdas: qm̃ ꝯcẽt⁹ ei⁹ vtute incõuenıẽtie ſbſiſtit. Nã ſiue qñ pſalmodiã dicim⁹: ſiue qñ mãdatis dñi operã voluntarie impẽdim⁹: dulciſſime armonie gr̃a tẽperamur. Et ſi cãs hui⁹ rei alta deliberatione ꝑpẽdas: quelibet creatura rõnalis ſi auctoris ſui viuat impẽſo: ab hac ꝯueniẽtia non ꝓbatˀ excepta. Merito ergo iceſſanter ꝑcipimur dño pſallẽ: in pſalmo cithariçare: in cithara pſallẽ: iubilare l tubis ductilib⁹ ⁊ corneis: vt dubiũ nõ ſit hec iſtrumẽta dulciſona ꝓbabilium actuũ nobis indicare ꝯcordiam.

Explicit expoſitio in pſalmum .97ᵐ.

Pſalmus Dauid. XCVIII.

Dominus regnauit iraſcantˀ populi: q ſedes ſup cherubin moueatˀ terra. Dñs in ſion magn⁹ ⁊ excelſus: ſup oẽs pplos. Cõfiteantˀ noĩ tuo magno: qm̃ terribile ⁊ ſanctũ eſt: ⁊ honor regis iudiciũ diligit. Tu paraſti directiões: iudiciũ ⁊ iuſtitiaꝫ in iacob tu feciſti. Exaltate dñꝫ deũ nr̃m: ⁊ adorate ſcabellũ pedũ eius: qm̃ ſcm̃ ẽ. Moyſes ⁊ Aaron in ſacerdotib⁹ ei⁹: ⁊ ſamuel iter eos q inuocãt nomẽ ei⁹. Inuocabãt dñm ⁊ ipſe exaudiebat eos: in colũna nubis loquebatˀ ad eos. Cuſtodiebãt teſtimonia ei⁹: ⁊ ꝑceptuꝫ qđ dedit illis. Dñe de⁹ noſter tu exaudiebas eos: de⁹ tu ꝓpitius fuiſti eis: ⁊ vlciſcẽs in oẽs adinuẽtiones eoꝝ. Exaltate dñm deũ noſtrũ: ⁊ adorate in mõte ſancto eius: qm̃ ſanctus dñs deus noſter.

Dignitatẽ iſti⁹ nois ſatis admirari nõ poſſuꝫ: qđ in titulis ſemꝑ affixũ aciẽ nr̃e mẽtis erigit ad dñm Chrm. Ipſi⁹ eni honor in h pſalmo potẽtiaqꝫ cãtatˀ. Sed quãta laus eſt ſciſſimi viri vt per ei⁹ nomẽ eximiuꝫ tãte ſignificetˀ maieſtatis arcanũ. Per Dauid enĩ: ⁊ ꝑſonã loquẽtis aduertim⁹: ⁊ Chrm manufortẽ deſiderabilẽqꝫ ſentim⁹. Quapꝑ eximio ꝑcone recognito: magni iudicis ꝑſtolemur aduẽtũ. Diuiſio.

In prima ſectione: cõmonet ꝓpheta vniuerſos pplos Chriſto dño ꝯfiteri: qꝛ iudiciuꝫ ⁊ iuſtitiã in Jacob feciſſe declaratˀ. Scḋa: cõmonet plebẽ vt adoret dñm ſaluatorẽ: qui Moyſi ⁊ Aarõ ⁊ Samuel ꝓpiti⁹ fuiſſe dinoſcitˀ: qꝛ ꝑcepta ei⁹ cuſtodiſſe mõſtrantur. Unñ exaltãduꝫ ⁊ adorãdũ dicit eẽ dñm: qui fideles ſuos exaudire dignat⁹ ẽ. Expoſitio.

Domin⁹ regnauit iraſcantˀ populi: qui ſedes ſup cherubin moueatˀ terra. Cũ dicit enim: Dñs regnauit: exponit qm̃ gloriã ſue reſurrectionis oſtẽdit: nõ vt ante creditus eſt non poſſe regnare queꝫ iudeĩ videbantˀ extinguẽ. Sed hic illud tẽpus oſtenditˀ: quãdo ipſe poſt reſurrectionẽ ſuaꝫ dixit: Data eſt mihi oĩs poteſtas in celo ⁊ in terra. Matth. 28. Seqtur: Iraſcantˀ ppl̃i: nihil vltra nocituri. Magno eni grauitatis põdẽ deridentˀ: quoꝝ doli atqꝫ vſutie nihil penit⁹ nocuiſſe declarantur. Nã qđ dixit: Iraſcantˀ: non ꝑcepit ꝓpheta ad aliqđ facinus pplos cõmoueri: ſed vt ſibi poti⁹ iraſcantˀ qui rẽ ꝓbati ſũt feciſſe nefariã: vt cito ad ꝯuerſionis ſalutẽ veniãt: cũ ꝓpria volũtate ſua cepint facta damnare. Cõ ſi ad lraꝫ velis accipe: quedã videtˀ vrbanitas: ſicut ⁊ in actib⁹ aploꝝ legitˀ: põtifici Paulũ dixiſſe ꝑcuſſuꝫ: Feriat te de⁹ paries dealbate. Act. 23. Et paulo poſt icrepat⁹ dixit: Neſciebã fratres: ꝙ ꝑnceps ppli eẽt. Scriptũ eſt eniꝫ: Principẽ ppli tui ne maledixeris: nõ qꝛ neſciebãt: ſed qꝛ ꝑncipẽ eũ ppli ſub quadã vrbanitate denegauit. Exo. 22. Ita ⁊ hic dictũ eſt: Dñs regnauit iraſcantˀ ppli .i. nihil vltra nocituri. Qđ nõ ad exhortationẽ: ſed ad deriſionẽ videtˀ poti⁹ ꝑtinẽ. Que figura dr̃ Aſtiſmos: latine vrbana dictio: venuſtatis ⁊ facetie cauſa cõpoſita. SCHE Seqtur: Qui ſedes ſup cherubin moueatˀ terra. Tu qui ſedes: idicatiu⁹ modus eſt ſcḋe ꝑſone. Ad ipm eniꝫ dñm verba ꝯuertẽs: hãc ſnlam finit. INTER Cherubin: hebreũ nomẽ eſt: ſignificans plenitudinẽ ſciẽtie: vbi qͣſi in throno ſuo dñm iſidere manifeſtat. Nã ⁊ hoĩes inſidet: qui plenitſſime fide atqꝫ opeꝝ ꝓbitate cõplentˀ. Adiunxit: Moueatˀ terra. Siue illud ſignificat qđ ſupi⁹ dixit: Iraſcantˀ ppli: Siue magis ad ꝯuerſioneꝫ peccatores poſtulat cõmoueri: qui ſicut iã dictũ eſt: terra merito nuncupantˀ: qꝛ terrena vitia ꝯcupiſcunt. [Dñs in ſion magnus: ⁊ excelſus ſup oẽs pplos.] Ut deũ illuꝫ quẽ dixit ſedere ſup cherubin: dñm Chrm euidẽter aduerteres: expſſit: Dñs l ſion magn⁹: qui in hieroſolymitanis partib⁹ homo apparere dignat⁹ eſt. Et intende vba que dicit: Dñs magnus. Ne qs eũ pro paſſionis humilitate putaret eſſe tẽnibilẽ: addidit: Et excelſus ſuper oẽs pplos: qm̃ ille quẽ irreligioſa mẽte ꝯtempſerant: rex excelſus ſup oẽs pplos eminebat. INTER Sion aũt interpretatˀ ſpeculatio: qđ eſt eccleſia: in qua dñs ſpiritualiter iueẽ reuerẽda ſemꝑ ꝯtẽplatione mõſtratˀ. [Confiteantˀ nomini tuo magno l ⁊ terribili: qm̃ ſanctum eſt.] Al. qm̃ terribile et Poſt apparitionẽ carnis: que facta eſt in ſion: ꝯfitẽduꝫ dicit pplis dño Saluatori: de qb⁹ ſuperius dictũ eſt: Iraſcantˀ ppli. Sic eniꝫ in eccl̃ia catholica quotidie fieri videmus: vt qui prius fuerũt blaſphemi: paulopoſt ſint dño ꝑſtãte correcti. Magnuꝫ aũt dictũ eſt nomẽ ei⁹: qꝛ vbiqꝫ dilatatũ eſt. Terribile: qꝛ ipſe venturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos. Sanctũ: qꝛ imaculata ⁊ celeſti ꝯuerſatione ꝑmanſit: ſicut ⁊ alibi dicit de ipſo: Qm̃ magnificauit dñs ſcm̃ ſuũ: ſicut ⁊ marie dictũ eſt ab angelo: Propterea qđ naſcetˀ ex te ſanctũ vocabitˀ filius dei. Ps. 4. Luc. 1. [Et honor regis iudiciũ diligit. Tu paraſti equitatẽ.] Al. directiones Supius dixerat: Confiteantˀ ppli nomini tuo: mõ quẽadmodũ ꝯfiteri debeãt euidẽter exponit. Honor enĩ regis eſt ꝑdicatio glioſa: quã illi ſemꝑ offerim⁹ ꝯfitẽdo. Iudiciũ diligit: hoc eſt: vt deliberãdo atqꝫ tractando debeam⁹ diligẽ creatorẽ. Nõ enĩ ille aut labili volũtate: aut caduca mẽte colẽdus eſt: ſꝫ fixa ⁊ ꝑſpicabili deliberatione ſnie: ſic ſolet ſemꝑ puris cordib⁹ apparere. Seqtur: Tu paſti eqtatẽ: vt agnoſcerẽt hoĩes ab ipo hoc mun⁹ attribui: quo poſſint hãc itelligẽ vel facere ꝯſtãter equitatẽ: Deniqꝫ ſenſum iſtũ euidẽti⁹ ſequẽs verſus oñdit. Siue vt qbuſdam placet: honor regis

eſt

eſt damnatio iuſta nocētiū:qm̄ inigtate punita:glo-
ria regis ſemp̄ augeř.〚Judiciū ⁊ iuſtitiā in iacob tu
feciſti.〛Judiciū fecit in populo fideli qm̄ ei donauit
bonū malūq3 diſcernere. Juſtitia vo:cū relictis ido-
lis:creatori ſuo meruit humili deuotione ſuire. Jn
iacob aūt:in vnoquoq3 fidele dicit:q2 nois iſtius cō-
memoratione populus deuot⁹oſtēdiř. Tu feciſti:q2
nemo eſt ali⁹pter ipſum qui iſtituit ⁊ firmauit eccle
i. Cor. 3. ſiā:ſicut dicit Apls:Fūdamētū eni aliud nemo pōt
ponere:pter id qđ poſitu3 eſt:qđ eſt Chriſtus Jeſus.
〚Exaltate dn̄m deū noſtrū:⁊ adorate ſcabellum pe-
dum eius:qm̄ ſanctū eſt.〛Uenit ad ſcđam ſectione3
ꝓpheta:i qua pp̄los deuotos cōmonet:vt nomē dn̄i
magnificare nō deſināt:q̄tenus illū ꝑdicādo:ipſi po
tius exaltari poſſe videanř. Ceteꝝ ille humanis viri
bus (ſicut ſepe dictū eſt) nō idiget adiuuari:qui eſt
ſūme vtus ⁊ toti⁹maieſtatis adorāda pfectio. Seq-
tur:Et adorate ſcabellū pedū ei⁹qm̄ ſanctū eſt. Qđ
beat⁹Auguſtinus diligētiſſimus expſitor:corpus dn̄i
qđ de Maria vgine ſumpſit:ſcabellū diuinitatis ei⁹
aſſeruit debere ſentiri:pp naturā humanitatis qua3
eſt dignat⁹aſſumere. Jlli eni vtuti eſſe ſubiectū atq3
vnitū:oib⁹creaturis ꝯſtat excelſius:ſicut dicit Apls:
i. Cor. 1. Qđ infirmū eſt dei fortius eſt hoibus. Et alibi de eo
dem mediatore dei ⁊ hoium:hoie Chriſto ieſu Apls
Phil. 2. dicit:Propter qđ deus exaltauit illum:⁊ donauit illi
nomē:qđ eſt ſup omne nomē: vt in noie Jeſu omne
genu flectař:celeſtiū:terreſtriū ⁊ infernoꝝ. Nūc di-
cendū nobis eſt qđ in iſto verſu pedes eius ſignifica
re videanř:ſcil3 ſtabilitatē diuinitatis:que ſemp̄ in
nature ſue oipotēti gloria tanq̄ pedū idefecta ſtabi-
litas pſeuerat. Huius:ergo vbi aſſūptū corpus:q̄uis
glorioſu3:q̄uis magnū:q̄uis adorabile:tn̄ pp humi-
litatē humanitatis:ſcabellū pedū cōpetēter accipi-
Jſa. 66. mus. Nā cū ipſe dicat:Celū mihi ſedes eſt:terra aūt
ſcabellū pedū meoꝝ:corpus terrenū qđ de Maria
vgine ſumpſit:hn̄ vt opinor eadē ſilitudine ſcabellū
pedū eius ꝓbatur intelligi. Et nota q2 nō dixit:Qm̄
ſanct⁹eſt:ſed qm̄ ſactū eſt:ſcil3 vt corp⁹a deitate mē-
tis cōtēplatione diſcerneres:ſed ad vnā pſonā refer
Joh. 1. res.i.ad vbū qđ caro factū eſt:⁊ habitauit in nobis.
Pedes etiā diuinitatis per Tropologiā dici:ſicut ⁊
ſcabellū dictū eſt:etiā ſic forſitam debem⁹accipe:vt
extrema tēporis deſignet: qn̄ dn̄s in carnari dignat⁹
i. Joh. 2. eſt. Un̄ ⁊ Joānes euāgeliſta dicit:Filioli nouiſſima
Gal. 4. hora eſt. Paulus quoq3 apls dicit:Cū veniſſet pleni-
tudo tēpoꝝ:miſit deus filiū ſuū factū ex muliere:fa-
ctum ſub lege.〚Moyſes ⁊ Aaron in ſacerdotib⁹ei⁹:
⁊ ſamuel inter eos qui inuocāt nomē eius. Jnuoca-
bant dn̄m ⁊ ipſe exaudiebat eos.〛Jō priſce auctori-
tatis magnos viros poſuit:eiſq3 gratiam dn̄i aſſerit
fuiſſe ꝯceſſam:vt ad ſimilē deuotionē fideles popu-
DOG los icitaret. Et nota q2 hic Moyſen ſacerdotē dicit:
dū ſic in heptateucho nō legař:Qui ⁊ ſi hoſtias non
offerebat ſicut Aaron frater ipſi⁹:vota tn̄ populoru3
corā deo ſemp̄ exhibuit:qđ ſacerdotis officiū eē mō
ſtratur. Quapp̄ merito ⁊ hic ſacerdos dicit:qui ma-
gnis ꝑcibus traſcēte dn̄o pro populo ſupplicauit. Sa
muel aūt in tēplo dn̄i predicabili ſanctitate ꝯuerſa-
tus eſt:qui Dauid vnxit in regē. Sed qm̄ ſacerdotis
nō accepit officiū:q2 erat de tribu effraim: vn̄ ſacer-
dotes fieri nō licebat:addidit de ipſo: Jnter eos qui
īuocāt nomē ei⁹:q2 noīatim pcurrere nō poterat:q̄s
multitudo infinita dilatabat. Adiecit: Jnuocabant
dn̄m ⁊ ipſe exaudiebat eos. Quātū valeat ſinceritas
orōnis:in breuitate declaratū eſt:q2 fideliter suppli-
cātes efficaciter audiebat.〚Jn colūna nubis loque-
bař ad eos. †Quia cuſtodiebāt teſtimonia ei⁹:⁊ †p- Al. nō hēt Al. pcepta quod
cepta ei⁹que dedit illis.〛Nō vacat qđ dictu3 eſt: Jn
colūna nubis:q2 ſemp̄ res iſta in edificatione dom⁹
pro fortitudine poniř ⁊ decore. Jn hac ergo ſpecie lo
quebař illis dn̄s:que vētură fabricā eccleſie nūtia-
bat. Sed q2 illis tūc per nubē vba fecit:nobis per ſā
ctū ſcabellū ſuū.i.per icarnationē ⁊ loq euidētius ⁊
apparere dignat⁹eſt. Scabellū oibus tēplis excelſi⁹:
oibus ſpūalib⁹ creaturis multo pſtātius:ſicut dicit
Apls:Cui aūt angelorum dixit:ſede a dextris meis? Heb. 1.
Sed qđ mi3 ſi ille ſcabellū dicit qui ſe vermi:ſcara
beo:herbe fullonū:⁊ angulari lapidi cōparauit? Nō
vtilitatis iuitu:ſed humilitatis affectu:quā ſumen-
do tātū fecit excelſa3:quātū ꝑus fuit in hoc mundo
paruiſſima. Seqtur:Quia cuſtodiebant teſtimonia
ei⁹:⁊ ꝑcepta ei⁹que dedit illis. Reddit cauſas quare
eos exaudire dignareř dn̄s:q2 ipſe illu3 vere diligit
qui ei⁹mādata cuſtodit:ſicut ipſe diſcipulis dicit:Si Joh. 14.
me diligitis mādata mea ſuate. Teſtimoniū:eſt per DEF
ſigna aliq̄ ꝑcedētis rei poſita ſignificatio:ſicut in he-
ptateucho dič:Hoc erit vobis in teſtimoniū. Prece-
pta eni ptinēt ad legē:quā per Moyſen viſi ſunt ac-
cepiſſe. Un̄ oſtēdiř efficaciſſime placere deo:qn̄ a no
bis ei⁹cōpleř imperiū.〚Dn̄e de⁹noſter tu exaudie-
bas eos:de⁹tu ꝓpitius fuiſti †illis:⁊ vindicās in oia Al. eis ⁊ vlci ſcēs in oēs adinuēcōes
ſtudia eoꝝ.〛Dicēdo:Tu exaudiebas:⁊ tu illis ꝓpi-
tius fuiſti:oſtēdit qđē deſideria ſanctoꝝ in bonis pe
titionib⁹ fuiſſe cōpleta:eoſq3 bn̄ficia ſuſcepiſſe que
videbanř neceſſario poſtulari. Sed addidit:Et vin-
dicās in oia ſtudia eoꝝ. Hoc propterea poſitū eſt:ne
ſemp̄ nos quererem⁹audiri:qn̄ vtrūq3 in ipſis vide-
tur ipletū. Cognoſcim⁹enim eos:⁊ iterdū exauditos
fuiſſe cū peterēt ꝓſpera:⁊ iteru3 in ſtudia eoꝝ vidi-
catū:ne humana illis elatio ſurripe potuiſſet. Nā q̄
uis aliq fideles ſint:⁊ magna deuotione venerandi:
op3 in eos pro tpe vidicari: ne cor eoꝝ ad ſupbiā vi-
deař poſſe deduci:ſič ⁊ Apls dicit:Et ne magnitudo 2. Cor. 12.
reuelationū extollat me:dat⁹eſt mihi ſtimulus car-
nis mee:angelus ſathane qui me colaphiçet: ꝓpter
quod ter dn̄m rogaui vt diſcederet a me:⁊ dixit mi-
hi:ſufficit tibi gr̄a mea:nā vtus in ifirmitate pficiř.
Quapropter audiuim⁹exauditos:⁊ in eis itelligam⁹
etiā vindicatū:vt cognoſcamus miſericorde3 Chri-
ſtum vtrūq3 feciſſe ꝓpitiū.〚Exaltate dn̄m deū no-
ſtrum ⁊ adorate in mōte ſancto eius:qm̄ ſanctus eſt
dn̄s deus noſter.〛Et ſuperius quidē pars vſus iſtius
legiř vbi facta diuiſio eſt:ſed ibi ſubiunctum eſt:Et
adorate ſcabellū pedū eius:hic aūt non mōtē:ſed in
monte ſancto dn̄m ꝑcipit adorari:qđ ad mōtē ſion:
qui eſt eccl'ia referri poſſe nō dubiū eſt:que eſt mon
tiu3 mons:⁊ ſancta ſanctoꝝ:cuius ipſe habitator eſt
Chriſtus. Sic vtrunq3 in ſancta eccleſia dicit eſſe fa
ciendū. Notandum eſt autē:q̄ ſanctum dn̄m in ſan
cto monte precepit adorādū:qm̄ ſicut laus eius non
cōuenit ori prauo:ita nec eius culture loci poteſt con
gruere turpitudo.

Concluſio.

Conſideremus faciem huius pſalmi:qua-
ſi duobus luminib⁹ſplen-
dere pulcherrimis. Jncredulos terret:vt ad ſuppli-
cationē deuotiſſimā pducanř:fidelib⁹Chriſtū dn̄m
adorare precipit:q2 ipſe nouit exaudire quos diligit.
Beata plebs que de tali gaudet impio. Uitale quip
pe deſideriū eſt:agnoſcere ⁊ amare creatorem. Qua-

propter exultationē nobis moueat audit⁹ dn̄s Chriſtus. Fidelis ſerui eſt diligere dn̄antē. Nā qui nō habet cariſſimū gubernatorē ſuū: ipſe ſe profitet̄ horrendū. Natura quippe rerū eſt: vt ab eo te diligi poſſe nullatenus arbitreris: quem cara mente nō appetis. Diligamus igitur vt amemur: queramus vt inueniamus: pulſemus vt ad eum accedere valeamus. Contra omnes amentias eſt eū tepide querere: quē tibi cognoſcis eterna beneficia poſſe preſtare.

Explicit expoſitio in pſalmum. 98ᵘᵐ.

ℭ Pſalmus in confeſſione. XCIX.

Iubilate deo oīs terra: ſeruite domino in leticia. Introite in cōſpectu eius: in exultatione. Scitote qm̄ dn̄s ipſe eſt deus: ipſe fecit nos ⁊ nō ipſi nos. Populus eius ⁊ oues paſcue eius introite portas eius in cōfeſſione atria eius in hymnis ꝯfitemini illi. Laudate nomē eius quoniam ſuauis eſt dominus: in eternū miſericordia eius ⁊ vſq; in generationē ⁊ generationem veritas eius.

Um frequēter in pſalmis poſita ſit pro rerū opportunitate ꝯfeſſio: hic tn̄ in titulo ſingulariter pbat̄ aſcripta: reuera qr tot⁹ hic pſalm⁹ ad vtraſq; ptinet ꝯfeſſiones. Una eſt: qn̄ peccata nr̄a depromentes culpabiles nos reoſq; ꝯfitemur: ⁊ miſericordiā dn̄i ꝯcedēdā nobis pijs fletibus exoram⁹. Altera: cū ſiue nobis bn̄ficia collata laudamus: ſiue alijs pſtita
ETY cum magna exultatione veneramur. Cōfeſſio enim quaſi cōfactio dicitur: ſiue penitētia: ſiue laus multorum ore celebrata: que ideo ſic dicitur: vt ad plurimos pertinere monſtretur. Diuiſio.

In pma parte pſalmi pphēta cōmonet vniuerſitatem: vt dn̄m debeat ſub magna iocūditate laudare: qr tanti dn̄i triſte nō decet eſſe ſeruitiū. Et ne ſemper hoc genere ꝯfeſſionis vtēdum crederet chriſtianus. Scd̄a pte dicit: vt malorū nr̄oꝝ delicta penitētes: indulgētie ipſi⁹ portas itrare mereamur: qr miſericordia eius pmanet in eternū. Expoſitio.

Iubilate deo oīs terra. Sollicitus pphēta de populo fideli: ne ſe putaret ſub anxietate triſtitie Chriſto dn̄o ſeruituꝝ: primū a iubilatione cepit: qr ipſa eſt iuſti pfecta deuotio: dn̄o ſub mētis iocunditate
1. Theſſal. 5. famulari: ſicut ⁊ Aplus monet: Semꝑ gaudete: ſine intermiſſione orate: in oīb⁹ gratias agite. Et ne qs ſe minime crederet euocatū: addidit: Oīs terra: vt ipſe inter hoīes nō videat̄ exiſtere: qui hāc vocem detre
DEF ctat audire. Iubilatio eſt enī: ſicut ſepe diximus: magne mētis gaudio cōmoueri: nō tn̄ in articulata verba prūpere. Nā qḋ dixit: Iubilate. Et ſubiūxit: Oīs terra: frequēter ⁊ per caſus noīum diſcrepantes: magnos indicat ſenſus. Nā cū Terra ſingulari numero denūtiet̄: Iubilate dicit: qḋ ad pluralē numerum certū eſt ptinere: vt hāc terrā ad hoīes: non ad telluSCHE
DEF rē eſtimares eſſe referēdā: qḋ allegorice cōſtat intelligi. Allegoria eſt enī figura aliud dicēs: ⁊ aliud ſigniAl. Introite ficans. Seruite dn̄o in leticia. Intrate in ꝯſpectu eius in exultatione. Licet ſeruitia dn̄i diuerſis videant̄ officijs expediri: vt ſūt ordines eccleſiaſtici: monaſteria fidelium: heremite ſolitarij: laici deuoti: oīa tn̄ ad iſta tria vba pprie referunt̄: vt dn̄o ſub leticia ſeruiat̄: nō in murmuratione aut amaritudine mentis: ſicut factū eſt in deſerto: qn̄ cōtra dn̄m iudaicus pplˢ murmurauit. Sȝ iſta leticia vtiq; charitas eſt: que ſicut dicit Aplˢ: nō inflat̄: nō agit pperā: non eſt 1. Cor. 13.
ambitioſa: ⁊ reliqua: que hāc vtutē egregiā mirabili narratione deſcribūt. Quapꝑ illi ſub leticia dn̄o ſeruiunt: qui eū ſupra cūcta diligūt: ⁊ inuicē ſe fraterna charitate reſpiciūt. O libera ſuitus: o ſeruitiū ſupra cūctas dn̄ationes eximiū: qb⁹ talis leticia tribuit̄: q̄lis in regnoꝝ gloria nō habet̄. Sed iſtā leticiā que in hoc mūdo pcipit̄: vide q̄le pmiū ſubſeq̄tur. Dicit enī. Intrate in ꝯſpectu ei⁹ in exultatione. Multo difficilius: multo pſtātius eſt ante tāti iudicis gaudere ꝯſpectū: vbi ſic ꝯuenire ꝯſciētia cōmonet̄: vt gaudia tūc ſumat humilitatis: qn̄ ſupbis oībus pbatur eſſe terribilis. Scitote qm̄ dn̄s ipſe eſt deus: ipſe fecit nos ⁊ nō ipſi nos. Nos aūt populus eius ⁊ oues paſcue eius. Al. nō hꝫ
In capite vſus hui⁹ ꝯtra pfidiā loqtur iudeoꝝ: qui dn̄m ſaluatorē nō putādo deū: in creatorē ſuū manus inijcere preſumpſerūt. Scitote dixit: intelligite ꝙ iſte dn̄s quem dei filiū minime credidiſtis: Ipſe eſt deus qui fecit celū ⁊ terrā: qui nos quoq; ad ſuā imaginē ſimilitudinēq; plaſmauit. Et ne putarēt humanā creationē patruȝ ſemina eſſe deputādā: adiecit: Et nō ipſi nos. Nā q̄uis natiuitati noſtre miniſteriū prebeat carnalis operatio: tn̄ ille in hunc mūdū nos probat̄ adducere: qui cūcta facit ad exiſtentiā ꝑuenire. Sequitur: Nos autē populus ei⁹ ⁊ oues paſcue eius. Uenit ad populū fidelē per cōparationes pulcherrimas: qḋ ſit oſtēdēs: Oues: qr ſimplices ſunt: ⁊ ipſe earū paſtor eſt verus. Paſcua eius: id eſt: diuinarū ſcripturaꝝ copioſa ⁊ dulcis epulatio. Ipſa ſunt paſcua: qbus fidelis aīa ſaginat̄: ⁊ ad ſuauitatē beatitudinis amena pducitur. Sic iſtis trib⁹ verſibus cōplexus eſt: quid agere: qḋ credere: qḋ intelligere debeat chriſtianus. Intrate portas eius in cōfeſſione: atria eius in hymnis ꝯfeſſionū. Laudate nomen eius. Al. Introite Al. cōfitemini illi
Uenit ad ſecūdā parteȝ: vt qr ſupius dixerat in dn̄i laudibus eſſe iubilādū: nūc doceret quēadmodū illi vnuſqſq; debeat ꝯfiteri. Porte dn̄i ſunt humilis penitētia: baptiſmū ſacrū: charitas ſancta: elemoſyne: miſericordia: ceteraq; mandata: per que ad eius poſſumus ꝑuenire cōſpectū. Portas̄ ergo propheta: vt per hāc humilitatis cōfeſſionē: apertos ianuas miſericordie dn̄i intrare debeam⁹: ne nos extra ouilia ſeuiētis lupi poſſit rapacitas inuenire. Adiecit: Atria eius in hymnis ꝯfeſſionum. Atria eius: ⁊ hic ſubaudis: intrate. Significat enim pphetas: euāgeliſtas: ⁊ qcūq; dn̄o aſpirāte docuerūt. Dicta enī illoꝝ dn̄i ꝯſtat eſſe palatia: qn̄ ipſe in eis inenit̄: ſi deuota mēte pergrit̄. Sed vt hāc ꝯfeſſionē diuideret a priore: poſuit: In hymnis: qualis fuit illa dn̄i ſaluatoris: cū dixit: Confitebor tibi pater dn̄e celi ⁊ terre. Mt. 11.
Nō enim pro ſuis peccatis aliqd cōfeſſus eſt: ſed laudes patri ſincera dilectione pſoluit. Congruus enim ordo ſeruatus eſt: qr dum illa prius offertur: iſta iam ſecura ſubſequitur. Addidit: Laudate nomen eius: Ubi ponenda ſubdiſtinctio eſt: qr ſequēti verſui cōſtat eſſe iungēdum. Quoniā ſuauis eſt dn̄s in eternum miſericordia eius ⁊ vſq; in ſeculū ſeculi veritas eius. Al. generatione ⁊ generatione
Ne quis ſe putaret laudando fatigari: aut

ↄtinuo labore flacceſcere:cauſaʒ reddidit quare pre dicanduʒ eſt nomen eius.i.qm̄ ſuauis eſt dn̄s.Quoniam eniʒ ꝑuenit in ſuauitate defectus:aut pōt animus expleri vbi ſemꝑ ꝓficit appetitus? Delectatio iſta neſcit habere faſtidiū:vbi ſic mens cōſolata reficitur:vt nullatenus tamē eius deſideria deponantur.Et ne ſuauitatē quā dixit crederes eſſe tēporalē: In eternū dicit eius miſericordiā permanere:q꞉ cuꝫ ſemel preſtiterit futura bona:ab ipſo tamē perpetue ſeruātur illeſa. Adiecit:Et vſqꝫ in ſeculū ſeculi veritas eius.Seculū ſeculi:ꝛ iſtud ſignificat quod nunc agit:ꝛ illud qđ credimus eſſe venturuꝫ:qm̄ ꝛ hic eſt

Ps. 84. veritas dn̄i:ſicut legitur:Ueritas de terra orta eſt:ꝛ in illo ſeculo:vbi promiſſionū eius dona cōplentur: ꝛ ipſe cuꝫ ſanctis ſuis glorioſa perennitate regnabit.

Concluſio.

Mirabiliter hic pſalmus vtraſqꝫ nos cōfeſſiones edocuit:vt ꝛ alacres domino iubilemus:ꝛ peccatoꝝ noſtrorūꝫ vulnera ſine intermiſſione plāgamus. In hoc enim mūdo:vtrunqꝫ neceſſariuꝫ eſt:vt nec in triſticia deſperet dei ſeruus:nec iterū animus eius proſperis reddat elatus. Nā ſicut ſanitas hoīs humoꝝ pace conſiſtit:ita ꝑfectus eſt chriſtianus qui fuerit inter harū rerū viciſſitudinē imobiliter tēperatus.Suſcipiamus ergo alacri mente:que dicta ſunt.Qualis eni ſit iſta deploratio:ex hoc dat intelligi:vt in ea precipiat dn̄s eſſe laudādus:merito q꞉ inde prouectus euenit non reatus: non pena:ſed premia:non deformis ſeruitus:ſed pulchra libertas.

Explicit expoſitio in pſalmum.99m.

Pſalmus ipſi Dauid. C.

Miſericordiā ꝛ iudiciū cantabo tibi dn̄e:pſallam ꝛ intelligā in via immaculata qn̄ venies ad me. Perambulabā i inocētia cordis mei: in medio domus mee. Nō proponebā ante oculos meos rem iniuſtā:faciētes preuaricationes odiui. Non adheſit mihi cor prauū:declinantē a me malignū non cognoſcebā. Detrahentem ſecreto proximo ſuo:hūc perſequebar. Supbo oculo ꝛ inſatiabili corde: cum hoc nō edebam. Oculi mei ad fideles terre vt ſedeant mecū:ambulans in via imaculata hic mihi miniſtrabat. Non habitabit in medio domus mee qui facit ſuperbiam: qui loquitur iniqua nō direxit in conſpectu oculorū meorum. In matutino interficiebam oēs peccatores terre:vt diſperderē de ciuitate dn̄i oēs operantes iniquitatē.

Uarijs tituli ab hyſtorijs tracti: virtutē videātur indicare pſalmoꝝ:iſti ꝛ ſimplices idē continere noſcūtur.Eſt ſiquideꝫ textus iſte mirabilis: ꝛ in forma ꝑfecte ſanctitatis incluſus:qui cētenarium fructū debeat expectare ſmōnū.Sed ideo vba noſcit premiſiſſe notiſſima:vt eius vtus ſimplex atqꝫ ꝑſpicua:ſenſus lucidiſſimos ac nimis honorabiles idicaret. Pſalmꝰ eni:ſanctā ſignificat opationē. Ipſi David vbi ponit:totū Chriſti virtutibus applicatur:vt nihil de iſto terreno rege intelligas:ſed omnia de illo celeſti dicta cognoſcas fuiſſe.

Diuiſio.

Congregatio illa ſctoꝝ:quā per vniuerſum munduꝫ catholica parit ꝛ multiplicat eccleſia. In pma parte pſalmi cātare ſe dicit dn̄o miſericordiā ꝛ iudiciū ↄſortiaqꝫ refugere peſſimoꝝ.Secūda parte fideles ſe aſſerit diligere:ꝛ cū eis gratiſſima habitatione verſari.Demones autē cuꝫ ſuis imiſſionibꝰ de ſuo corde repellere:quos nouit cū dei famulis nō habere vllatenus portionē:vt tali iſtitutione formati:ꝛ appetere bona ꝛ mala renuere debeamꝰ.

Expoſitio.

Miſericordiā ꝛ iudiciuꝫ cantabo:tibi dn̄e pſallā. Celeſtis in terra multitudo beatorum ꝓtulit initiū: qđ breuiter cuncta cōcluderet.Poteſtas eniꝫ dn̄i ſemꝑ:aut miſeretur:aut iudicat.Sed neqꝫ miſericordia ipſius ſine iudicio:neqꝫ iudicium ſine miſericordia reperit.Utraqꝫ eni ſe mutua ſocietate cōiungunt.Nec factū eius aliqđ prouenit qđ non plenum cūctis eſſe virtutibꝰ ſentiat.Nā ſicut hic dixit:Miſericordiam ꝛ iudiciū:alibi dicit pro his duobus nominibus:iuſtitia ꝛ pax.Et iterū:miſericordia ꝛ veritas:vel iuſtitia ꝛ iudiciuꝫ ꝑparatio ſedis tue:vt vbiqꝫ deū piū demonſtret ꝛ iuſtū.Qđ genus locutionis IDI inter ꝓpria ſcripture diuine cōnumerari poſſe non dubiū eſt.Nā ꝛ in illo aduentus ſui tēpore glorioſo: pmo loco miſericordiaꝫ facit:qn̄ dicit:Uenite bn̄dicti patris mei ꝛc.ſed nō ſine eqtate:q꞉ fidelibꝰ ſua ꝓmiſſa reſtituit. Poſtea vo iudiciū ſeqtur:cuꝫ dixerit

Math. 25.

ipꝯs:Diſcedite a me maledicti in ignē eternū:qđ tn̄ nō eſt ſine pietate:qm̄ poſt multā patiētiā noſcit ꝓferre vindictā.Uides ergo hec duo ꝛ ↄſentanea ſibi eſſe:ꝛ ſuis ordinibꝰ collocata radiare. Audiant itaqꝫ miſericordē dn̄m peccatores:qui de ſua negter ſalute deſperēt.Intelligāt ſupbi iudicē:qui maluꝫ ſuum nō eſtimāt eſſe puniēdū.Ita hic totū cōpēdioſe pleniſſimeqꝫ cātatū eſt:qm̄ in his duobus ſermonibꝰ:ꝛ cuncta opa dn̄i:ꝛ totius eccleſie edificatio ꝓbat eſſe narrata.Adiecit:Tibi dn̄e pſallā.Dn̄o pſallit:qui bonis factis ſuis eū placare cōtēdit.Ipſa eſt eni ſuauiſſima virtus armonie:qn̄ vox cognoſcit opibꝰ ↄſonare.Nā ſi he due res diſcrepabili ſibi varietate diſſentiant:nequaqꝫ poſſunt pſalmodie tēperatā efficere cantilenaꝫ.Nec ad aures dn̄i venit:qđ ſe mutua ↄtrietate cōfundit. Et intelligā in via imaculata:qn̄ venies ad me. Hic vſus de ſuperioribꝰ pēdet.Nā ſi diſciplinabilis illa pſalmodia cōpetēter dirigat ad dn̄m:vide qd pſtat: vt intelligat in via imaculata:qn̄ ad ſe dn̄s venire digneē:quē magnope ſuſtinebat.Intelligam dicit.i.credaꝫ puro cordis affectu:vt qđ oculis carnalibꝰ nō videbat:viuaciter ↄſpiceret aīe deſiderantis adniſu. Et qm̄ tale deſideriū ſpūaliter iaꝫ videntis erat:dicit quēadmoduꝫ venire diſponat: In via ſcilꝫ imaculata:q꞉ Chriſtus dn̄s peccata non habuit:qui ꝛ per hūc mūdū imaculatis greſſibꝰ ambulauit. Hoc eſt eniꝫ qđ dicit:Et intelligā in via imaculata qn̄ venies ad me. Perambulabā in inocentia cordis mei:in medio domus mee. Hypotheticꝰ denuo ſyllogiſmus apitur.Si iuſtus perambulat in SYL inocentia cordis in medio domus dn̄i:non proponit ante oculos ſuos rem malam.Attamē iuſtus perambulat in inocentia cordis in medio domus domini: non proponit igitur ante oculos ſuos rem malam:

Nunc ſequentia videamus. Dicendo: Perambulabam: oſtendit vitam mundi iſtius non ſe ſtudioſiſſime perquiſiſſe: ſed tanq̄ tranſitoriam fuiſſe decurſam. Ac deīde: quid poſſit inocētia paucis verbis abſoluitur: vt in medio domus dei habitare mereref: quatenus τ reliquis bonū exēplū prebeat: τ ipſa bonorabili cōuerſatione reluceat. Nā quātuʒ valeat innocētia: hinc datur intelligi: vt ꝓpter gratiſſimā ſimplicitatē in colūbe ſpecie ſpiritus ſāctus appareret: τ propter māſuetudinē beatā: agnuʒ ſe vocari dei filius elegiſſet: deſignās qm̄ illa celeſtis τ vera ſapiētia in peccatorib⁹ placidis atq̄ʒ humilibus cōquieſcat.

Al. iniuſtā [Non proponebā ante oculos meos rem ī malā: faciētes ꝑuaricationes odiui. Nō adheſit mihi.] Quoniam ſupius dixit: ambulaſſe ſe in medio eccleſie in

SCHE inocētia cordis ſui: nūc per figurā Etiologiā: que latine appellaf cauſe reddino: hoc duobus modis exponit. Primo dicēs vſq̄ʒ ad poſitā diuiſionē: cuʒ vitioſis ſe nō habuiſſe cōſortiū. Deinde vſq̄ʒ ad finē pſalmi: aſſerit cū fidelib⁹ ſuā ſe poſuiſſe nihilomin⁹ portionē: τ de corde ſuo diaboli fugaſſe verſutias. Sic maximā parteʒ huius pſalmi: hec figura cognoſcif eſſe cōplexa. Nūc ad exponēda vba redeamus. Qui deū credit vltorē: rē malā ante cordis ſui lumina nō proponit: qꝛ neceſſe eſt vt deſpiciat terrena: qui noſcitur ꝯſiderare celeſtia. Sed qui in mūdo erat: rem malā āte ſuos oculos quo mō poterat nō habere: niſi qꝛ illi talia diſplicebāt: nec eoꝝ vitioſa delectatiōe capiebatur: Juſte ergo dixit ſācta ꝯgregatio: ante oculos cordis ſui ſe nō poſuiſſe neqtias: quas de penetralib⁹ ſue mentis excluſerat. Recte ſiquidē illas res videre nō dicimur: quas nullis delectationib⁹ intuemur. Sequitur: Faciētes preuaricationes odiui. Expoſuit quēadmodū mala ad ei⁹ nō potuerit internos oculos ꝑuenire: qꝛ preuaricationes holum iugiter habuit odioſas. Jllas eniʒ res vnuſq̄ſq̄ʒ reſpicere dicitur: quas τ diligere poſſe iudicaf. Nā q̄uis ante faciem noſtram veniāt: tñ in cōſpectu mētis noſtre nō ſunt que exectrabili abominatiōe refugim⁹. Addidit: Nō adheſit mihi. Hoc coma oīno ſuſpenſum eſt: deſiderat eni caput verſus ſequētis. i. cor prauū: qḋ frequēter factuʒ ſm hebreos in pſalteriȷ vſibus inuenim⁹. Cor eniʒ prauū adherere nō poteſt: niſi peccatoꝝ iniquitate diſtortis. Jnuicē q̄ppe ſibi equalia vota glutinātur: τ ediuerſo diuidunt quecūq̄ʒ cōtraria ſunt: nec prauū recto ꝯuenit: qꝛ moꝝ varietate diſſentit. Hic autē ſtatus incidit cōiecturalis: vbi querif: aut

Al. declinātē [cū quib⁹ ꝯuiuat: aut quo mō viuat. [Cor prauū ī declinantes a me ī malignos non ī agnoſcebaʒ.] Dixi-

Al. malignū

Al. cognoſcebam.

mus: Cor prauū ſupioribus eſſe iūgendū: vt abſoluta ſentētia ſubſequaf. Declinātes a me malignos nō agnoſcebā. Declinātes a me malignos: hereticos dicit: qui prauis dogmatib⁹ a catholica ꝑdicatione diſſentiūt: τ declinātes ſemitas rectas: vias peſſimas ſe auditoreſq̄ʒ deducūt. Nō agnoſcebā dixit: qm̄ cū ſe baptiçatos atq̄ʒ ſignatos aſſerāt: non in eis agnoſcif diuina dilectio: qui blaſphemi ꝓbantur in dn̄o. Jlli eni a chriſtianis veraciter recognoſcunf: qui ſe fidei

Al. ſecreto ꝓximo ſuo. [prauitate nō polluūt. [Detrahentē ī aduerſus proximum ſuū occulte: hūc ꝑſequebar.] Detrahit hereticus catholico: qn̄ abſentē aliqua oblocutione dilacerat: nec audet palā cōtendere: qui ſe nouit irrationabilia vēdicare. Hos dicit perſequēdos: vt ad veritatis ſtudia ꝯcitenf: qui decepti varijs queſtionibus eluduntur. Proximū eni dicimus τ carnis nobis ſocietate ꝯiūctū: τ aliqua legis vicinitate ſociatū. Nā duʒ quidā eoꝝ nobiſcū vetus ac nouū teſtamentū ſuſcipere videanf: recte tñ intelligere ſcripturas diuinas deteſtabili volūtate cōtemnūt. [Supbo oculo τ inſatiabili corde: cuʒ hoc nō edebā.] Duo eſſe dicit genera perfidoꝝ. Unuʒ ſicut ſuperius poſuit: qḋ proximis detrahit: ſed illud iaʒ queadmodū curari poſſit oſtēdit. Aliud vō qḋ ſupbo oculo. i. voluntate preſumida τ inſatiabili corde a blaſphemijs non recedit: ſic dicit eſſe vitādū: vt iam nec ipſuʒ cū eodē debeamus inire cōuiuiū: ne aures chriſtianoꝝ abominandis ſermonib⁹ inquinētur. Sed τ hoc acrius quidem tñ genus curationis indultū eſt: vt cū ſe mēs impia ſanctis viris exectrabilē viderit factā: errorē ſuū adhibita ſatiſſactione recorrigat. Nā ſi Aplus dicit de i. Cor. 5.
chriſtianis male viuētibus: cū his nec cibū ſumere: quātomagis hoc fieri cōuenit de truculētis atq̄ʒ obſtinatis hereticis: Siue hoc ſpūaliter intelligendūʒ eſt: de corpore dn̄i ſaluatoris: vt cū illis cōmunicatio nō edaf: a q̄bus fides chriſtiana diſcerpif. Et intende: qꝛ ſiue ſuperiora que dicta ſunt: ſiue que in ſecunda diuiſione dicēda ſunt: oīa pertinēt ad ſtatū cōiecturalē: in quo maxime diſerta oratoꝝ exercenf in- Al. od
genia. [Oculi mei ī ſup fideles terre vt ſedeant ī hi Al. nō hēt
mecū: ambulās in via īmaculata hic mihi miniſtrabat.] Sancta illa ꝯgregatio: venit ad ſecūdā parteʒ. Et ſicut ſupius abominabiles ſibi reddidit īfideles: ita nūc recte credētiū viroꝝ deſiderat habere ꝯſortium. Jllos eni cordis oculos quos auertebat a peſſimis: nūc ſe profitef ſociare cū ſanctis. Fideles terre dicit: qui per totū mundū habitant chriſtianos. Sedeāt aūt mecū. i. in fidei vnitate ꝑmaneāt. Per hūc enim ſituʒ: τ requies deſignatur: τ imobilitas mētis oſtēdif. Uolūt hoc aliqui ꝓpter excellentiā dictorū τ Chriſto dn̄o euidenter aptare. Sed ſubita non eſt ꝑmutatio facienda: vbi ſe tñ introducta pōt explicare pſona. Sequitur: Ambulās in via īmaculata: hic mihi miniſtrabat. Hec eſt reuera fideliū chriſtianorum manifeſta ꝓbatio: τ ſua vita clareſcere: τ miniſtrorū ꝯuerſatione relucere: ſicut iā in decimoſeptimo pſalmo dictū eſt: Cū ſancto ſanctus eris: τ cū vi- ps. 17.
ro inocēte inocens eris: Et cū electo electus eris: τ cū ꝑuerſo ꝑuerteris. Sed q̄uis hoc nec a laicis videaf exceptū: tñ ſpāliter ſacerdotibus ꝓbaf impoſitū: vt tales miniſtros habeāt: qui diuinis regulis nō repu[gnent. [Non habitabit in medio domus mee: qui facit ſuperbiam.] Adhuc in dictis ſuperioribus perſeuerat. Negat eniʒ cū ſuperbis ſibi fuiſſe aliquā portionem: ne crederef eos probaſſe: quoꝝ familiaritatem ſibi videbaf adiūgere. Jllud aūt qḋ poſuit: Jn medio domus mee: hoc vult intelligi: qꝛ nihil cōmiſſum talis habuit: nullo honore ꝑeminuit: nulla poteſtate letatus eſt: vt quaſi in medio dom⁹ eſſe videretur: cui patriſfamilie ſerenus animus arridebat. Unde cognoſcimus talia nos habere in ſuſceptis debere iudicia: vt nullatenus peſſimis hoībus faueamus: nec nobis grati videātur eſſe: qui morū prauitate vitandi ſunt. [Qui loqtur iniqua non direxit in cōſpectu oculoꝝ meorum.] Et hic quoq̄ʒ verſus ad ſuperiora reſpōdet. Dicit enim ſibi non placuiſſe: qui aut iniquis detractionibus: aut prauis noſcebatur ſtudere colloquijs. Jniquum enim: ad totum pertinet: quod diuina pietas execratur. Non direxit: ſignificat non profecit. Jllos enim dirigi dicimus qui accedendo proficiūt: aut aliqua proſperitate meliorauf.

quod vtiqꝫ non ſolet eis cõtingere: qui tortuoſis ſtu
Matutio dent ſemitis ambulare.[In matutinis interficie
bam omnes peccatores terre.] Poſtq̃ dixit malorũ
ſe fugiſſe ꝯſortia: vnde plerũqꝫ poſſunt euenire pec
cata: nũc ad mẽtis ſue iteriora ꝯuerſus: illã peſtẽ ty
rãnicam vaſtatricẽ generis humani. i. prauaꝫ demo
num ſuggeſtionẽ: quẽadmodũ de penetralibus ſuis
expulerit decẽter exponit. In matutinis: in ipſis vi
delicet initijs dicit: qñ in nobis ſuggeſtiones diabo
lice velut dubia crepuſcula ceperint apparere: tunc
oratione debẽt eyci: tũc abominabili execratiõe de
trudi: ne paulatim noxie creſcẽtes: velut dies nos ne
buloſiſſima cõprehẽdat. Peccatores autẽ terre: ſunt
demones: qui vniuerſaꝫ carnẽ deducũt prauis imiſ
ſionibus ad reatũ. Peccatores enim iuſte dicuntur:
qñ peccatores faciũt. Ipſi ergo cũ ſuis operibus in
terficiũtur: aie homĩ ſine dubitatione ſaluant. Hoc
autẽ fieri manifeſtũ eſt: qñ nobis cõpunctio lachry
marũ diuini roris miſeratione cõfertur. Neqꝫ eniꝫ
eam qñ volumus offerre ꝑualemus: ſed tũc pendit:
In. Et diſp- derent. qñ ipſius largitate preſtat.[Et diſperdã de ciuitate
dñi: omnes operãtes iniquitatẽ.] Ciuitatẽ dñi: aiam
DOC piam patres eſſe dixerũt. Unde diabolus diſpditur:
qñ a ſua intẽtione remouet. O crudelis: o tyrannice
voluntatis iniquitas: nõ ſufficit: qꝛ hoies mori fecit:
ſed adhuc ne recuperati poſſint viuere vehementer
inſiſtit. Sed tu dñe qui vides ĩpudẽtiſſimũ hoſteꝫ
preſta validã defenſionẽ: ne ille ad votũ ſuum ꝑue
niat: qui te nobis infenſuꝫ facere inſatiabili calidita
te feſtinat. Tuis te verbis: tuis cõmonitionib' exo
Ps. 34. ramus: Judica domine nocẽtes me: expugna impu
gnantes me: apprehende arma ⁊ ſcutum: ⁊ exurge in
adiutorium mihi. Concluſio.

Cognouimus qualis fuerit iſte ſãctiſſim': qui in medio domus diuie:
miſericordiaꝫ ⁊ iudicium dñi pura mente cantauit:
quẽadmodũ malos abſolute vitauerit: bonis autem
fuerit gratiſſima ſocietate cõiunctus: ꝯcupiſcentias
cordis ſui ſaluberrima deliberatione protecerit: vt
merito hunc numerũ obtinuiſſe videat: qui ſpecieꝫ
DOC deſiderabilis corone digitoruꝫ dextre manus infle
xione deſignat. Hoc donũ martyrũ: hoc eſt virginuꝫ
munus: ⁊ quicquid eſt eximiũ in eccleſia: tali fructu
ꝑuenire demõſtratur ad premiũ: ſicut dicit Apoſto
2. Tim. 4. lus: De reliquo repoſita eſt mihi corona iuſtitie: quã
ASTR reddet mihi dñs in illa die iuſtus iudex. Orbis ipſe
terrarũ: hoc ſchemate fertur ambiri: celuꝫ innumeris
auctoribus legimus eſſe conuexum: ſtellas vidimus
ſpherica rotũditate fulgentes: ſolẽ ipſum circuli pul
chritudine radiare. Lunã quoqꝫ certũ eſt in hãc ve
nire formã: quãdo noſcitur eſſe ꝑfecta. Et ideo cõſi
deremus cuius hec ꝑſona ſit meriti: cuius elegantie
cõprobetur: vt in hoc calculo poſita eſſe videat: qui
⁊ premiorum ingentium continet dignitateꝫ: ⁊ crea
turarum celeſtiũ portat imaginẽ. Pudet enim dice
re peccatis obnoxiũ centenarij numeri fecunditate
prouectũ: ⁊ quod ſanctoꝝ diximus meritis applica
tum: indigno mihi fuiſſe collatuꝫ. Sed preſtet diui
na potentia: vt nihil adiudicatione ſua gaudere nos
faciat remiſſione ꝓculdubio peccatorum: ⁊ non pro
meritis noſtris damnet: qui liberare ſolus preualet
confitentes.

Explicit expoſitio Caſſiodori in pſalmum centeſi
mum ⁊ vltimum ſecunde Quinquagene.

Caſſiodori Clariſſimi Senatoris Roma
ni in tertiam Quinquagenam Pſalterij
Expoſitio Incipit.

Titulus pſalmi Centeſimiprimi.

Oratio pauperis cum anxius fuerit: ⁊ co
ram domino effuderit precem ſuaꝫ. CI.

Domine exaudi orationẽ meã:
⁊ clamor me' ad te veniat. Nõ
auertas faciẽ tuaꝫ a me: in qua
cunqꝫ die tribulor iclina ad me
aurẽ tuam. In quacũqꝫ die in
uocauero te: velociter exaudi
me. Quia defecerũt ſicut fumus dies mei:
⁊ oſſa mea ſicut cremiũ aruerunt. Percuſ
ſus ſum vt fenũ ⁊ aruit cor meũ: qꝛ oblitus
ſum comedere panẽ meũ. A voce gemitus
mei: adheſit os meuꝫ carni mee. Similis fa
ctus ſum pellicano ſolitudinis: factus ſum
ſicut nocticorax i domicilio. Uigilaui: ⁊ fa
ctus ſuꝫ ſicut paſſer: ſolitarius in tecto. To
ta die exprobrabãt mihi inimici mei: ⁊ qui
laudabant me aduerſuꝫ me iurabãt. Quia
cinerem tanq̃ panem manducabam: ⁊ po
culum meum cum fletu miſcebam. A facie
ire indignationis tue: qꝛ eleuãs alliſiſti me.
Dies mei ſicut vmbra declinauerũt: ⁊ ego
ſicut fenum arui. Tu autẽ domine in eter
num permanes: ⁊ memoriale tuuꝫ in gene
ratione ⁊ generationẽ. Tu exurgens miſe
reberis ſion: qꝛ tempus miſerendi eius quia
venit tẽpus. Quoniã placuerunt ſeruis tu
is lapides eius: ⁊ terre eius miſerebuntur.
Et timebũt gẽtes nomẽ tuũ dñe: ⁊ omnes
reges terre gloriã tuã. Quia edificauit dñs
ſion: ⁊ videbit in gloria ſua. Reſpexit i ora
tionem humiliũ: ⁊ nõ ſpreuit precẽ eorum.
Scribãtur hec in generatione altera: ⁊ po
pulus qui creabit laudabit dñm. Quia pro
ſpexit de excelſo ſãcto ſuo: dñs de celo in ter
raꝫ aſpexit. Ut audiret gemitus cõpeditoꝝ:
vt ſolueret filios iterẽptoꝝ. Ut annũtiẽt in
ſion nomẽ dñi: ⁊ laudẽ ei' in hieruſalẽ. In
cõueniendo populos in vnũ: ⁊ reges vt ſer
uiant dño. Reſpondit ei in via virtutis ſue:
paucitatem dierũ meoꝝ nuntia mihi. Ne re
uoces me in dimidio dierum meoꝝ: in gene
ratione ⁊ generationem anni tui. Initio tu
domine terrã fundaſti: ⁊ opera manuũ tuo
rum ſunt celi. Ipſi peribunt tu autẽ perma
nes: ⁊ oẽs ſicut veſtimentũ veteraſcent. Et
ſicut opertoriũ mutabis eos ⁊ mutabunt:

tu autē idem ipſe es: ⁊ anni tui non defici-
ent. Filij ſeruorum tuorum habitabunt: ⁊
ſemen eorum in ſeculū dirigetur.

Quamuis aliqui preſentē pſalmū dn̄o ſal-
uatori aptandū eſſe putauerint: cōueniēs
videtur afflicti magis ⁊ gemētus paupis:
ſicut ⁊ titulus ipſe cōtinet: introducere in
hac relatione pſonā: q̄r multa ſunt que il-
li immaculate ſancte incarnationi nequeāt cōuenire.
Primum: ꝙ anxius nuſq̄ꝫ fuiſſe legitur dn̄s Chri-
DEF ſtus. Anxius eſt enī: qui in graui diſcrimine ꝯſtitut⁹:
nullā partē quā ſequi debeat nouit eligere. Deinde:
qḋ in textu pſalmi habet: Oblitus ſuꝫ mādūcare pa-
nem meū. Et illud: Quia cinerē tanq̄ꝫ panē mādūca
bam: ⁊ potū meū cuꝫ fletu tēperabā. A facie ire indi
gnationis tue: q̄r eleuās alliſiſti me. Et alia que cum
labore maximo vēdicātur: ſi ipſi dn̄o conſentiamus
aptari. Sed qm̄ grauiter vulneratū: ⁊ duris calami-
tatibus plenū orōnē fundere cōueniebat aſſiduā: an
xij pauperis pſona cōgruenter apposita eſt: cuius vo
cem nec verecūdia vlla cōprimeret: nec indigentie
neceſſitas obſtineret. Nā cum dicit: Coraꝫ dn̄o: talē
orationē vult itelligi: que de ſacculis anime ante pe-
des regios quaſi aurei metalli copia decora fundat.
Uix enim reperies: ſicut quidā dixit: vt oranti cuiq̄ꝫ
non aliqd inane cogitationis incurrat obſtaculum: ⁊
intētionē qua in deū mens dirigit declinat ac fran-
gat. Et iō certamē magnū atq̄ꝫ ſaluberrimū eſt ora-
tioni cepte iugiter iminere: ⁊ cum adiutorio dei obſi
ſtere viuaciter ſuggeſtionib⁹ inimici: quatenus fixa
ſemp ad deū mēs ſtabili intētione ꝯtendat: vt meri
2.Timo.4. to poſſit dicere: qḋ ait Apl's: Certamē bonuꝫ certaui:
curſum cōſūmaui: fideꝫ ſeruaui. Tales ſunt paupes
Chriſti: qui nō ſolū pro ſuis malis: verūetiaꝫ pro to-
tius mūdi calamitatibus intercedere cōprobantur.
Egēt in hoc ſeculo: ſed ſūt locupletes deo. Uitijs va-
cui: ſed ꝟtutibus pleni. Deſpecti hoībus: ſed accepta-
biles Chriſto. Nam iſte qui ſe primū lamētabili af-
flictione diſcruciat: tāta gloria ꝓphetie in ſubſequē-
tibus refulget: vt euidēter poſſit agnoſci: quo ibi mu
nere coronet: qn̄ iam hic ſpe tāta reficit. Et nota q̄r
cum vbiq̄ꝫ in titulis noīa ſint poſita: hic pauper ſine
noīe introducit ad loquēdū: ſalꝫ vt cum vni datur:
oēs ſibi paupes Chriſti cognoſcerēt attributū. Ani-
mo preterea ꝯdendū eſt: hūc pſalmū quartuꝫ eſſe ex
his qui notātur oratio: q̄uis penitentiū quintus eſſe
videatur. Sciēdū eſt plane: orationū duo eſſe gene-
ra. Unū qn̄ dn̄s Chriſtus orat ad patrē: non pro pec-
catis ſuis que oīno non habuit: ſed humanā naturaꝫ
ab aduerſitatibus huius ſeculi poſtulat liberari quā
eſt dignatus aſſumere: ſicut in ſextodecimo pſalmo
⁊ in octogeſimoquinto ꝯſtat effectū. Aliud vō: cuꝫ in
pſalmo octogeſimonono itroducit Moyſi pſona re
uerēda in typo ſacerdotali: qui pro pctīs tā ſuis q̄ꝫ ge
neralib⁹ deprecat: necnō in pſenti pſalmo pſona pau
peris adhibet: qui ſub penitētie humilitate anxi⁹ cla
mat ad dn̄m. Et iō oīs penitētia ⁊ oratio: nō aūt oīs
orō penitentia eſt: qn̄ ⁊ ille orauit: qui nihil admiſit
quod reatui potuiſſet aſcribi. Sic iſti pſalmi qui ora
tionis titulo prenotantur: cum ſuis proprietatibus
probantur explicari. Diuiſio.

Pauper iſte mundanis diuitijs egens: ſed
ſupnis virtutibus abunde ditiſſimus: in
exordio pſalmi multipliciter dn̄m rogat:
vt eius clamor ad ipſuꝫ puenire mereat: qm̄ iugi af
flictione ꝯtritus: oſſa ſua ſicut in frixorio dicit eē cō-
frixa. Sequitur flebilis nimis ⁊ dolēda narratio: que
eſt manifeſtatio neceſſitatū ⁊ probabiliū lingua cau
ſarum. Et ne poſt tot aſperas calamitates de caſtigatio
ne ſua videret ingratus: tertia parte dn̄i laudes dul-
ciſſima nimis intētione ꝓſequitur: cuius aduētu con-
ſtruēdā dicit eccleſiā. Et cū ſint oīa permutāda: ipſe
tamē permaneat in eternū. Infertur etiā ſub hylari-
tate nimis votiua cōcluſio: ſanctoꝝ ſemē ibi eſſe di-
rigendū: vbi habitat dn̄s in gloria ſempiterna. Sic
lex illa penitētiuꝫ regularis: pleniſſime noſcitur fuiſ
ſe completa. Inchoauit enim a lachrymis: finiuit in
gaudio. Expoſitio.

Domine exaudi orationē meam: ⁊ cla
mor meus ad te ꝑueniat.] Uidēs Al. veniat
propheta ante aduentum dn̄i huma-
nos creſcere indeſinēter errores: pſo-
nam paupis cōuenienter aſſumpſit:
qui calamitates mundi penitētie hu
militate defleret: vt cito illi miſeri-
cors ſubueniret: quem tot mala adunato faſce depri
mebant. Dicit enī: Dn̄e exaudi orationē meam: ſcilꝫ
eam quā pius allegator pro totius mūdi liberatione
fundebat. Sāctoꝝ enim cōſuetudo eſt: ſic dolere ca
lamitates alienas vt proprias: ſicut Apl's ait: Quis 2.Cor.11.
infirmatur ⁊ ego nō infirmor: Quis ſcandalizatur ⁊
ego nō vror: Seqtur: Et clamor me⁹ ad te pueniat.
Nouerat hic pauper doctus lege diuina pctīs pec-
catoꝝ nubē quandā frequenter opponi: de qua Hie-
remias dicit: Oppoſuiſti nubē: ne trāſeat oratio nr̄a. Trehi.3.
Abachuc quoq̄ꝫ propheta: ideꝫ dicit: Uſquequo dn̄e Abachuc.1.
clamabo ⁊ nō exaudies: vociferabor ad te iniuriam
accipiēs ⁊ non intēdes: Quapropter memor iſtaruꝫ
reꝝ: anxius ſuū clamoreꝫ feſtinabat ad dn̄m pueni-
re: ne delictis īpedientibus remediū a dn̄o tardaret
accipe: qui multis probabat calamitatibus ſubiace-
re. Primo enī poſuit orationē: nūc adiecit clamoreꝫ:
vt ſtudia ſupplicatiōis creuiſſe cognoſceres: cu⁹ ora-
tionē in clamorē maximū prorupiſſe ſentires. Hunc
autē modū ſancte orationis ſeruandū deuotiſſimus
chriſtianus intelligat: vt idipſum cogitet quod orat:
ipſum reſpiciat mēte cui ſupplicat: oēs ſuperfluas co
gitationes excludat. Aliud nō admittat extraneū: ne
vt ait qdam: puriſſimis fontibus apros imittere vi-
deatur īprouidos. Hinc etiam ſancti Ambroſij ſm
Apl'um: hore ſepte: roſeus hymnus ille redoluit. Ait
enī: Orabo mente dn̄m: orabo ſimul ſpiritu: ne vox 1.Corin.14.
ſola deo canat: ſenſuſq̄ꝫ noſter alibi duct⁹ aberret flu
ctuans: vanis ꝑuētus caſibus. Tūc eniꝫ deo accepta
eſt orō canentiū: ſi pura mens idē gerat qḋ explicat
vox cantici. [ꝑNe auertas faciē tuam a me: in qua- Al. Non
cūq̄ꝫ die tribulor.] Recolebat pauper iſte beatiſſi
mus: renuiſſe dn̄m per Iſaiā prophetā: pertinacium
munera peccatoꝝ: cū dicit: Sanguineꝫ vitulorum ⁊ Iſa.1.
agnoꝝ ⁊ hircoꝝ nolo: cū veneritis ante ꝯſpectū me-
um: qs queſiuit hec de manib⁹ veſtris: Talia metu-
ens iſte atq̄ꝫ recogitās petit: ne ſacrificiuꝫ qḋ imola-
bat. i. penitētiā ſuā ita deſpiceret: ſicē ſupra meminit
de imolatiōib⁹ peſſimoꝝ. Sic ⁊ qn̄q̄geſim⁹ ait: Cor Pſa.50.
ꝯtritū a humiliatū de⁹ nō ſpnit. Supplicat itaq̄ꝫ: ne
a ꝯſpectu dn̄i reddat alien⁹. Iſta enī regula recte pe-
titiōis eſt: vt nos reſpiciens pctā nr̄a deſpiciat: q̄r ſic
nos miſerat⁹ abſoluit ſi illa nō ꝯſpicit: ſicē iā in qnqua
geſimo pſalmo dictū eſt. Auerte faciē tuā a peccatis

meis. Quapropter nō incongrue de pſalmo penitentie penitentis mutuamur exempla: cuius ⁊ ſenſus par probetur ⁊ cauſa ꝯſimilis. Addidit: In quacūqꝫ die tribuloꝛ. Quacūqꝫ die: nō ꝯtinuationē ſignificat ſed interualla temporis fuiſſe declarat: qm̄ vigebat maximis vulnerib⁹ peccatoꝝ: qm̄ cū deteſtabilis pmebat inimicus: vt quaſi ſub crudeli fera poſito: liberatoꝛ pyiſſimus ſubueniret. [Inclina ad me aurē tuā. In quacunqꝫ die inuocauero te: velociter exaudi me.] Multis quidē modis: ſed vna petitio eſt: vt orōnes pauperis dn̄s exaudire digneṫ. Que figura grece dicitur Epimone: latine repetitio: quotiēs diuerſis verbis eadē dr̄ ſub iteratione ſn̄ia: qđ ꝑ hos tres v̄ſus a pncipio factū eſſe declaratur.

SCHE

ETY Inclina aurē: pbe dicit auditū. Unde ⁊ auris ipſa ab auditu dicta eſt: qꝛ nō erāt merita: que ſe ad ipſum erigere potuiſſent. Auris vō dn̄i: pro clemētia poniṫ: qua pces ſupplicū benignus exaudit. Nā cū totos audiat: totos videat: ſolos illos audire diciṫ: qb⁹ pſtare digneṫ. Seqt̄ur: In q̄cunqꝫ die inuocauero te: velociter exaudi me. Quātum ſe in humilitate penitēs iſte prona mente pſtrauerat: tātū in ipſa ſupplicatione creſcebat. Nam dū prius dixiſſet: Inclina ad me aurē tuā: iā ꝯfidētius petit: vt celerius mereaṫ audiri. Nā qui velocitates poſtulat: de ipetratione ſecur⁹ eſt. [Quia defecerunt ſicut fumus dies mei: ⁊ oſſa mea ſicut in frixorio cōfrixa ſunt.] Subiūxit cauſaz deꝓcationis ſue: vt illā oratiōnū tā ingēs deſideriū miſeriarū cognoſcereṫ fuiſſe multarū: ⁊ facilius beniuolētiā pij iudicis obtineret: magnarū calamitatū alligata neceſſitas. Fumū videm⁹ de flāma qdem egredi: ſed in auras liquidas tenuiſſime diſpari: nec ſubſtantia eius manet: q̄uis ex corpali incēdio generat⁹ eſſe videaṫ. Merito ergo dies peccatoꝝ: globis fumiferis exequātur: quos inolutis ac tetris actionibus decepti hoīes pdiderūt. Qđ maxime ad ſupbiam mundi reſpicit: que quāto plus extolliṫ: tāto amplius euaneſcit. Iſte eni paupꝫ ad humilitatē ſalutiferā Chriſti vehemēter intētus erat: qui diabolicā arrogātiā ſupbiāqꝫ damnabat. Seqt̄ur: Et oſſa mea ſicut in frixorio ꝯfrixa ſūt. Sicut opinione pſpera benemeritoꝝ oſſa. i. animi fortitudo pigueſcit: qm̄ eoꝝ ꝯſciētia felici recordatione letaṫ: ſicut dic̄ Salomon: Fama bona ipiguat oſſa. Ita recordatione ꝯria petōꝝ v̄tus tanq̄ frixa ſbiſ: dū oblocutiones hoīum: ⁊ ꝯſciētie ſue iudicia grauiter expaueſcit. Siue hic frigiṫ peccatoꝛ: qm̄ futuros ignes incēdiaqꝫ formidat. Nā qui ſe paueſcit arſurū: ipſius incēdij terrore iā frigitur. Queri ſolet: qđ ſibi velit: ꝙ talia ſe dicat penitētes ppeti: qualia humana nā nō preualet ſuſtinere: Primū eſt ꝙ per exaggerationē poſiṫ magnitudo delicti hn̄ pōt intelligi: cui tanta ſatiſfactio videṫ offerri. Deinde: ꝙ ad noua vitia nō trahūtur: qui ſe de preteritis plurima debere cognoſcūt. [Percuſſus ſū ī ſicut fenū ⁊ aruit coꝛ meū: qꝛ oblitus ſum ī mādūcare panē meū.] Per opatiōes humillimas beniuolētia iudicis comparata: venit ad miſeriarū ſuaꝝ flebilē narrationē: vt cito remediū ſumeret: ſi paſſionē ſuā pio medico nō taceret. Bene aūt genus humanū feno trāſitorio cōparatur: qđ ⁊ viriditatis habet letitiā tēporalē: ⁊ per curſum facile ſentit iniuriam. Sic q̄diu in lege dn̄i mādatiſqꝫ ꝯſiſtimus: tanq̄ viridia fena vegetamur: ſed mox vt ab eius pceptis fuerimus diabolica falce ſucciſi: ſtatim areſcimus: ⁊ coꝛ noſtrū peccati ſterilitate ſiccaṫ. Non eni beneficij ei⁹ pabulū habere po-

Al. cremiū aruerūt

Prouer. 15.

Al. vt

Al. comedē

teſt aīa: a quo delictis facientibus pbaṫ eē diuiſa. Illi aūt ſemꝑ hylares: ſemꝑ ameni ſūt: qui a iuſſis dn̄i nō recedūt. Seqt̄ur: Quia oblitus ſum manducare panē meū. Reddit cauſaz: cur pcuſſum coꝛ ei⁹ aruerit: qꝛ oblitus fuerat panē ſuū mādūcare: vnde ſe nouerat ſpūaliter poſſe ſatiari. De iſto eni pane dn̄s dicit: Ego ſum panis vite qui de celo deſcēdi. Nā quēadmodū poterat de amiſſione panis cōqueri corpalis: qui ſe ieiunijs gaudebat affligi? Hic eni expmiṫ nā peccātiū: qꝛ dū delictū appetitur: contēplatio dn̄i nō habeṫ. [A voce gemitus mei: ī adheſerunt oſſa mea carni mee.] Perſcrutādū eſt quid velit intelligi: A voce gemitus mei. Eſt eniꝫ vox gemitus ei qui filius perdit: cui aut poſſeſſio inuadiṫ: aut cui ſeculi iſtius delectatio grata: ſuberabitur. Sed vox iſta nō eſt gemitus beatoꝝ. Illi enim gemūt propter talia qbus ſeculū placet: qꝛ peritura deſiderant: ⁊ ad dn̄i minime pmiſſa feſtināt. Illo aūt gemitu affligebatur iſte ſanctiſſimus: quē mundi amatores poti⁹ irriderent. Ideo eni addidit: Mei: vt ſe a mūdanis deſiderijs mōſtraret exceptū. Seqt̄ur: Adheſerūt oſſa mea carni mee. Iſtud ſi ad litterā velis aduertere: afflictis nimiū non pōt conuenire: quia ⁊ pinguibus ⁊ delitioſis hoc accidit: vt caro ipſoꝝ cognoſcatur oſſibus adherere. Sed carnē hic cutem nō improbe videmur accipere: qꝛ ⁊ ipſa caro eſt: vt reuera exaggerata macies poſſit oſtēdi: dū cutis oſſibus adheſiſſe narraṫ. Sed ⁊ Hieremias pphēta dicit: Confixa eſt cutis eoꝝ a dorſo ipſoꝝ: aruerūt facti ſunt vt lignū. Sed vt magis ad ſpūalē intelligētiā ſubeamus: oſſa ſua dicit fidei firmitatē: qua ꝯſiſtim⁹: qua valeam⁹. Quā merito carni dicit adheſiſſe: ppter fratrū mediocritatē: que nec dū firmata in dn̄i Chriſti ꝯfidentia ꝑmanebat. Hia itaqꝫ adherebat: qm̄ pro ipſis ſollicitus iugiter anxi⁹ erat: ne a regno dn̄i redderentur alieni. [Similis fact⁹ ſum pellicano ī in ſolitudine: factus ſuꝫ ſicut nocticoꝛax ī domicilio.] Per hec nola volucrū: vt arbitroꝛ: diuerſa nobis penitētiū genera declarāṫ. Pellican⁹ eni auis egyptia eſt: ciconije corporis grādi tate cōſimilis: que naturali macie ſemꝑ affecta eſt: qm̄ ſicut phyſiologi volūt: tenſo inteſtino per viſcera quicqđ eſcarꝫ accipit: ſine aliqua decoctione trāſmittit. Hinc fit vt adipe proprio minime farciaṫ: qꝛ paruiſſimo ciboꝝ ſucco reficitur. Que nō gregatim vt cetere aues volat: ſed delectatione ſe ſolitaris ꝯſolaṫ. Eoꝝ vnuꝫ genus diciṫ eſſe qđ ſtagnis inhabitat. Aliud: ſicut dictū eſt: qđ in deſertis locis ſecretiſqꝫ v̄iaṫ. Per hoc igitur auiū genus pulcherrime ſignificātur heremite: qui holum cōſortio derelicto: timore dn̄i remota ſe afflictione diſcruciāt. Sequiṫ: Factus ſum ſicut nocticoꝛax in domicilio. Aliud genus introducitur penitētiū. Nocticoꝛax: greco vocabulo diciṫ noctis coruus: quē quidā bubonem: quidā noctuaz eſſe dixerūt. Alij magis coruo magnitudine ⁊ coloꝛe cōſimilē: queꝫ ſpecialiter in aſie partibus inuenire poſſe teſtantur. Iſtū ſicut diei fulgur abſcōdit: ita aduētus noctis producit: ⁊ cōtra cōſuetudines auiū: tunc magis vigilare ⁊ eſcas querere incipit: quādo ſe in ſopoꝛem animātia cūcta cōponūt. Ita ⁊ penitens iſte nocturno tēpoꝛe eſcas anime ſollicita curioſitate pquirit: modo pſalmodie operā dādo: modo elemoſynas faciēdo: modo carceres occulte viſitando: ſolū deum vult habere teſtē: cui caligo noctium non tollit aſpectū. Et nota qꝛ ſicut pellicanus deſignat heremitā atqꝫ ſolitariū: ita nocticoꝛax

Joh. 6.

Al. adheſit os meū.

Tren. 4.

Al ſolitudis

illū declarat: qui ſe domicilio ſuo retinens a publica
Al. ſolitari⁹ in tecto. viſione remotus eſt. [Uigilaui ⁊ factus ſū ſicut paſ
ſer ī vnicus in edificio.] Uenit ad tertiū genus: qḋ
idē ſimilitudine paſſeris indicatur: vt qui mūdi cri
mina lugebat: per oium ſatiſfactionū modos diſcur
rere videret. Paſſer eſt auis parua: ſed nimia ſagaci
tate ſollicita: que nec facile laqueis irretit: nec per il
luuiem vētris eſcarū ambitione decipit. Hec ꝓpter
infirmitatē ſuā: ne aut ipſa a ꝑdatore capiat: aut fer⁹
eius ſerpētinis deforet inſidijs: inter aues vnica cau
tione munita: ad domoꝝ faſtigia celſa cōcurrit: vt a
ſuſpectis caſib⁹ reddat aliena: que multis piculis ꝓ
batur obnoxia. Huic merito cōparat: qui diaboli i
ſidioſa formidās: ſpūaliter ad ecclīe tecta ſe ꝯferens:
in eius faſtigio vigilās tutiſſime ꝑſeuerat. Unicū di
xit: ꝓpter charitatē que ex multis vnū facit. In edi
ficio: ꝓpter altitudinē fidei: ⁊ fortitudinē mētis. Cō
ſiderādū eſt etiā: queādmodū iſte ſupplicās a maio
ribus auibus pellicano ⁊ nocticorace cepit: ⁊ ꝑuenit
vſq; ad paſſeris minutiſſimā paruitatē: qm̄ gradati
penitudo deſcēdēs: p̄mo loco grādis eſt: ſcḋo medio
cris: tertio ꝯſuetudine ipſa oīno tolerabilis. He aūt
SCHE auesꝑ per figurā Parabolē: hoībus cōparantur: genē
diſcrepātes: ſed ꝯſuetudinū q̄litate ꝯſīles. Qḋ argu
TOP mentū cōparationis dicit: ex maiore ad min⁹. Mul
Al. expro-brabāt mihi. to enim maior eſt hō: q̄ paſſer. [Tota die ī exprobra
uerunt me inimici mei: ⁊ qui laudabāt me aduerſū
me iurabāt.] Diabolice ꝯſtat eſſe malitie: vt ſermo
dei quos tyrānica nō pōt ꝑſumptione cōprimere: ar
tificioſa poti⁹ illuſione decipiat: vt qui aꝑtis terrori
bus nō cedūt: deriſoria magis increpatione flectātur.
SCHE Que figura dicit Ironia. i. irriſio: que aliud q̄ cona
tur oñdit. Quapp iſtū affligentē ſe ⁊ velut inaniter
laborātē: peccatores grauiter irridebāt. Et vt creſce
ret ipſi⁹ opprobrij magnitudo: dicit eos in ipſa dete
ſtatione iuraſſe. Sic enim cōſuetudo eſt ꝑuerſis dicē:
Si talē vitā nō habeā qualē iſte ſuſtinet: qui iā nō
viuis hoībus: ſed cadauerib⁹ poti⁹ videt eſſe cōſīlis.
Laudauerūt enī ꝑus cū ſeculari vita frueret: poſtea
ſub iureiurādo deteſtati ſunt: qū cū ſimilē mortuis
eſtimauerūt. [Quia cinerē tanq̄ panē mādueabam
Al. poculū. ⁊ ī potū meū cū fletu ī tēperabā.] Cauſaꝫ reddit cur
Al. miſcebā. ab inimicis vel a notis in eius facie malediceret: ſi
cut ⁊ Job ptuliſſe manifeſtuꝫ eſt: cui⁹ vita proximis
vel amicis grauiſſimo ſqualore ſordebat. Sollicit⁹
aūt verſus iſte tractādus eſt: ne ꝯtra humanā cōſue
tudinē fauillas lignoꝝ eſcā putem⁹ eſſe penitētium.
Cinerē nouim⁹ exuſtoꝝ reliquias eſſe carbonū: quas
merito peccatis dicimus cōparari: vt ipſa q̄q; tenui
tas delictoꝝ: afflictionū dolorib⁹ abſumat. Naꝫ q̄u
uis exiguū de peccato remaneat: nō ꝑducit ad vitā.
Ps. 50. Uñ ⁊ in qnquageſimo ꝓpheta clamat: Uſqueq̄q;
laua me ab iniuſtitia mea ⁊ a delicto meo mūda me.
Merito ergo ⁊ ipſos cineres peccatoꝝ ſanctiſſimus
penitens ꝯſumere feſtinabat: ne qd eſſet reſiduū: qḋ
eū ꝓmereri nō ſineret regna celoꝝ. Seqtur: Et potū
meū cū fletu tēperabā. Iſtud q̄uis interduꝫ videat
poſſe ꝯtingere: tñ ⁊ hoc quoq; ſpūaliter eſtimo reg
rendū. Potus eſt aīarū illa ſacietas: que ſicut in ſe
Ps. 74. ptuageſimoquarto pſalmo dicit: Calix in manu dñi
vini meri plenus eſt mixto: ⁊ iclinauit ex hoc in hoc
Ipſe ergo pot⁹ eſt: quē bene fletib⁹ tēperamus. Ipſe
calix: quē lachryme noſtre faciūt dulciorē. Tūc enī
aīe penetralia celeſtis ille potus igredit: qū pijs fleti
bus irrigat. Hoc erat poculuꝫ qḋ irriſorib⁹ videbat
indignū: Hic cib⁹ qui a delirioſis iudicabat horren
dus. Sed hoc magis bon⁹ chriſtian⁹ debet amare: vñ
poſſit ad illa celeſtis regis ꝯuiuia ꝑuenire. Et merē
de: qꝛ tot⁹ hic verſus per figuraꝫ dictus eſt: Tapino SCHE
ſin: que hāc noſcit hēre vtutē: vt humilitatis affectu
magnā rē deijciat vſq; ad viliſſimā paruitatē. Que
figura in ſcripturis ſanctis frequētiſſime repitur: ſi
cut dicit Apls: Elegit de⁹ īfirma hui⁹ mūdi: vt ꝯfun I. Cor. I.
dat fortia. [A facie ire ⁊ indignationis tue: quis ele
uans ī eliſiſti me.] Coma iſtud ad ſupiora cōnectit: Al. alliſiſti.
vt grādis illa penitētie magnitudo ex ira ⁊ indigna
tione dñi naſceretur. Dicit enī: A facie ire ⁊ indigna
tionis tue. Ira ⁊ indignatio faciē nō hñt corporaleꝫ:
ſed timētibus ſub imaginatione ſemꝑ apparēt. Uñ
hic potēter ipſa energia formidātis expſſa eſt: qꝛ euꝫ
peccatorib⁹ nouerat cōminari dicēte Hieremia: Uo Hiere. 5.
rauit eos leo de ſylua: ⁊ lupus ad veſperam vaſtauit
eos. Et apls Petrus cōmonet: Uigilate inqt ⁊ orate: I. Pe. 5.
qꝛ aduerſari⁹ veſter diabolus tanq̄ leo rugiens cir
cuit: querens quē deuoret. Merito ergo irati dñi fa
ciem formidabat: quē per ꝓphetas ſuos talia pecca
toribus ꝑdixiſſe cognouit. Ira enim ad vltionē perti DOC
net: indignatio ad motū animi mediocrē. Indigna
mur ſiquidē ⁊ filijs: iraſcimur aūt impetu grādiore
iure puniēdis. Addidit: Quia eleuās eliſiſti me. Cū
uis vnius paupis pſona introducta videat: tñ ſicut ſe
pe diximus: bona malaq; generis humani pendētiſ
ſimus enumerator inſinuat. Eleuat enim dñs ſuis be
neficijs creberrime peccatores: qbus opes cōfert: vi
tam ꝯcedit: ſeculi glorioſa largit ⁊ in oium facit cele
britate verſari. Sed dū in ſupbiā tumida mortaliū
corda ꝯſcenderint: tanq̄ moderator eximi⁹ a collata
largitate ſubtrahit: vt illi ſollertes aduertāt nō fuiſ
ſe propria bona: que ſubito ꝓbant erepta. Sed hāc
eliſionē felicē eſſe nō dubiū eſt: ſicut alibi dictū eſt:
Bonū mihi q̄ humiliaſti me vt diſcaꝫ iuſtificatio Ps. 118.
nes tuas. Inde enī cōpūctio naſcitur: inde aīarū me
dicina ꝓſtatur. Qḋ ⁊ iſte penitēs nō ingratus: ſed po
tius emēdat⁹ enumerat. [Dies mei ſicut vmbra de
clinauerunt: ⁊ ego ſicut fenū arui.] Pulcherrime di
xit hō poſt preuaricationē Ade: dies ſuos ſicut vm
bram declinaſſe: qꝛ eos ſol verus dñs reliquerat chri
ſtus: ſine quo vita oīs vmbroſa eſt: ⁊ tanq̄ villaꝫ non
habētes ſubſtātiā: ita dies noſtri inutili cōuerſatio
ne diſpereūt. Declinauerūt ergo dies eius: qꝛ ipſe de
clinauit a dño. Tāto enim qs imminuitur: q̄to ab illa
plenitudine ſegregat. Sequitur. Et ego ſicut fenum
arui. Cōſeqnēs fuit vt cuius dies declinauerūt: ſicut
fenū areſcere debuiſſet. Beneficio enī ſubducto vi
tali: qui nos vegetat ⁊ virētes ac floridos reddit: in
aridiratē peccati abſolute ꝑducimur: niſi iterū rore
diuine miſericordie in nouā grām pullulemus. Cō
pleta eſt ingētiū afflictionum enumeratio luctuoſa:
nūc videamus quid nobis tertia pars īdicare videa
tur. [Tu autē dñe in eternū permanes: ⁊ memoria Al. generati
le tuum in ī ſeculū ſeculi.] Poſt digniſſimā ſatiſfa one ⁊ gnāonem.
ctionem: ⁊ generalib⁹ malis cōpetēter defletis penī
tens ille iā q̄ſi caput eleuās: ⁊ aliqua libertate reſpi
rans: tertiā partē ſubleuatus ac recreatus ingredit
⁊ quātū ſe cōdemnās humiliauerat: tantuꝫ nunc in
laudibus dñi ꝯfidēter exultat. Quapropter optime
ab aduentu dñi laudis fecit initiū: per quē mundū
nouerat eſſe ſaluandū. Seqtur: Et memoriale tuū
in ſeculū ſeculi. Memoriale dictū eſt: ſalutare pro
miſſum de dñi icarnatione venturꝫ: qḋ nulla ſecula

nulla

nulla immutare poſſit obliuio: ſed in memorie ſinu
recóditũ: imobile ſemp per infinita ſecula pſeuerat.
Al. tépus miſerẽdi ei⁹: q2 venit tẽpus { Tu exurgens miſereberis ſion: quia † venit tempus
{ miſerendi eius.] Cõmonet nos pauper iſte ſanctiſſi-
mus: quãtũ ſimplicis ac fidelis viri preualere poſſit
oratio: vt ille qui prius nec boiuz ſe dignũ aſpectibus
eſtimabat: ne vel diei ipſius libertate gauderet: qui
cinerẽ ſicut panẽ mãducabat: ⁊ potũ ſuũ cũ fletu tẽ-
perabat: Nũc ſi fas eſt dicere: q̃ſi ipſum dñm ad p-
miſſa cõpellit: vt laborãti mũdo aduentus ſui pieta-
te pſpiciat. Exurgẽs dicit: q̃ſi dormiẽti: qui diutius
ſubuenire diſtulerat. Et vt ois dñs volũtatis ſue or-
dine facere ſentiret: dicit: Venit tẽpus miſerẽdi ei⁹:
nõ q2 illũ tẽpus admoneat: ſed q2 ipſe tẽpora aptiſſi-
ma deliberatione diſponat. Iſtud tẽpus fuit: de quo
Gal. 4. aplus dicit: Cũ aũt venit plenitudo tẽporis: miſit de⁹
filiũ ſuũ factũ ex muliere: factũ ſub lege: vt eos qui
2. Cor. 6. ſub lege erãt redimeret. Et alibi: Ecce nũc tẽpus ac-
ceptabile: ecce nũc dies ſalutis. Qd argumẽtuz dicit
a tẽpore: hoc efficaciſſimũ inter oratores haberi ſolet.
Quid enĩ impediat: qñ ꝯgruũ tẽpus inuitat: Sion vo
mons eſt hieroſolymis ꝯſtitutus: per quez ſicut ſepe
dictũ eſt: ſignificat eccleſia. Cui reuera miſertus eſt:
qñ eam ⁊ de gẽtibus collegit: ⁊ ſacratiſſima iſtitutio-
Al. placuerunt ſeruis tuis { ne fũdauit. [Qm̃ † beneplacitos habuerũt ſerui tui
{ lapides eius: ⁊ terre eius miſerebũtur.] Subtiliter
verſus iſte tractãdus eſt: vt poſſit agnoſci quos ſer-
uos: quos lapides: quos terrã: per allegoriã velit itel-
ligi. Seruos dñi: dicit aplos ⁊ pphetas: qui deuotis
mẽtibus eius impleuere ſeruitiũ. Iſti: lapides: id eſt:
chriſtianos: qui diuina firmitate viguerunt: benepla
citos habuerũt: qñ in eis pdicationẽ ſuã pficuã eſſe
cernebãt. Miſerti ſunt etiã ⁊ terre: id eſt: peccatori-
bus: qui erant in ſion de gẽtibus congregãdi. Terre
vtiqz ſimiles: qñ carnalia ſapiebãt. Et vide q̃z ppria
verba: rebus aptata ſũt. Lapides dixit beneplacitos:
q2 de ipſoꝝ erãt ſoliditate dño preſtãte ſecuri. Addi-
dit: Terre miſerebunt: q2 per miſericordiam chriſti
{ mũdãdi erant: qui terrena labe ſordebãt. [Et time-
{ bũt gẽtes nomẽ tuũ dñe: ⁊ oẽs reges terre gliã tuã.]
Hec ꝯtra ſeculi iſtius ſuperſtitiones nefarias depro-
munt: q2 tũc nõ timebat verus dñs: qñ mundus de-
uotus idolis ſeruiebat. Poſtq̃ vo aduentus eius ſa-
lutaris infulſit: gẽtes ꝯuerſe ſunt per timorẽ: de qui-
bus ſuperius ait: Et terre eius miſerebũtur. Reges
quoqz terraꝝ: ſcilicet eius glorie crediderunt: id eſt:
qui corpora ſua diuinis regulis infrenantes: ſui im-
peratores eſſe dño pſtante valuerũt. Et hi ſunt de q-
bus ſuperius dixit: Qm̃ beneplacitos habuerũt ſerui
tui lapides eius. Ipſi enim iam gloriã dñi veriſſime
cognoſcũt: qui in aſſumpta fidei firmitate cõſiſtũt.
Al. gloriã { [Quia edificauit dñs ſion: ⁊ videbit in † maieſtate
{ ſua.] Verſus iſte de ſuperioribus pẽdet: qñ oẽs gẽ-
tes ideo timebunt dñm: ⁊ reges eius gloriã formida
bũt: q2 edificata eſt ſion: hoc eſt mater eccleſia de vi
uis lapidibus fabricata: in qua dñi cultura vſqz ad
finẽ mũdi ſine intermiſſione pficiet. Iſte autẽ dñs
qui edificauit ſion: id eſt: aſſumpti corporis veritate:
videbit in maieſtate ſua: quãdo hedos ſequeſtrat ab
agnis: in gehẽnã impios mittens: iuſtis donans bea-
Al. humiliũ { titudinẽ ſempiternã. [Reſpexit in orationẽ † paupe-
Al. precum { rũ: ⁊ non ſpreuit † preces eoꝝ.] Pauperes appellat fi
deles chriſti: qui ſicut ſepe dictum eſt: mundo egeni:
ipſo ſolo ſunt diuites. Iſti ergo ſpiritu ſancto repleti:
ſicut iſte qui nunc loquit: orationẽ dño fundebãt: vt

iam venire preciperet: ne diutius ſanctoꝝ vota tar-
daret. Dicit eniz reſpectã eſſe orationem paupeꝝ: q2
oia ille incorporalia contuet: cuius oculis nil pbat
occultũ. Hoc eſt enim ipſius reſpicere: qd nõ ſperne-
{ re. [Scribant hec in generatione altera: ⁊ populus
{ qui creabit laudabit dñm.] Pauper ille peccatoꝝ
recordatione ꝯtritus: vigilijs ⁊ anxietate ꝯfectus: iaz
q̃ſi pphetali honore decoratus: pcipit vt ſcripture te
ſtimonio etas futura diſcat: qd in pſenti ſe pdicaſſe
cognouerat: vt ambiguũ nõ eſſet videntibus: qñ ante
tot ſecula cognoſcerent eſſe pdictũ. Altera enim ge-
neratio: ſignificat populus vtiqz chriſtianus: qui ab
illo priore ſecũdus eſt. Naz vide qd ſequit: Et populus
qui creabit laudabit dñm. Creabit: de futuro di-
xit: id eſt: per gratiã baptiſmatis regenerabit. Iſte ſi
ne dubio laudabit dñz: ad cuius ſalutẽ venit: pro quo
pertulit occidi: ad cuius ſpem tertio die reſurrexit a
mortuis. Hic laudabit dñz: nouo ſcilicet cãtico: ſicut
in alio pſalmo ſcriptũ eſt: Cãtate dño cãticũ nouum. Ps. 97.
{ [† Qm̃ proſpexit de excelſo ſancto ſuo: dñs de celo Al. Quia
{ in terrã † proſpexit.] Hoc eſt qd dicebat ſupius ſcri- Al. aſpexit
bendũ: Nã vt virtutẽ ipſius veritatis agnoſceres: qd
erat futuris ſeculis actitandũ: iam dixit eſſe pfectũ.
Proſpexit enĩ: pteritũ ſignificat tẽpus. Sed quera-
mus vnde pſpexit: De excelſo ſancto ſuo: id eſt: de ce
lo. Proſpexit eniz nobis: duz fragilitatẽ nr̃e humani
tatis aſſumpſit: q2 per ipſuz facti ſumus liberi: facti
imortales: ⁊ in ſpe maxima collocati: ſi ad eũ merea
mur pura mẽte ꝯuerti. Et vt ſenſus ipſe nobis euidẽ-
tius appareat: ſequit: Dñs de celo in terras pſpexit.
Legit enim: Dñs in celo ſedes eius. Inde igit pſpe Ps. 10.
xit in terrã: id eſt: ad nr̃i corporis fragilitatẽ: que mũ
di vitijs tenebat obnoxia. Et reſpice qd in vtroqz p-
ſpexit poſuit: vt ſimilitudine ipſa vboꝝ vnã ſenten-
{ tiã eſſe declaret. [Vt audiret gemituz † vinculatoꝝ: Al. cõpeditorum
{ vt † ſolueret filios interemptoꝝ.] Cauſam reddit: cur Al. ſolueret
dñs de celo in terrã pſpexit: ſcilicet vt audiret gemi
tũ vinculatoꝝ. Vinculatos hic nõ ſignificat huma-
nis nexibus illigatos: ſed viros ſanctos qui legalib⁹
vinculis aſtricti: libertatis noxie relinquere pbãtur
errores. De quibus ait Salomon: Audi fili ⁊ excipe Eccli. 6.
ſententiã: ⁊ ne abijcias ꝯſiliũ meũ: ⁊ inſer pedẽ tuuz
in cõpedes illius: ⁊ in torquẽ illius collũ tuũ ſubijce.
Et paulo poſt ſequit: Et erũt tibi cõpedes in protectio Ibidem
nẽ fortitudinis: ⁊ torques illi⁹ in ſtolã glorie ⁊c. Ipſi
ſunt ergo vinculati: quos gemẽtes atqz ad ſe claman
tes dñs audire dignat⁹ eſt: vt mũdũ peccatis pprijs
irretitũ beneficio ſue miſerationis abſolueret: ⁊ fili-
os interemptoꝝ qui diabolica fraude perempti ſũt:
a paternis erroribus diuina fortitudine liberaret: qd
in eccleſia quotidie fieri per cariſmata ſollẽnia de-
{ clarat. [Vt † annũciet in ſion nomẽ dñi: ⁊ † laus ei⁹ Al. annũcient
{ in hieruſalẽ.] Qd vẽturũ erat: mirabili breuitate de- Al. laudem
ſcripſit. Annũciatũ eſt eniz in ſion nomẽ dñi chriſti:
dum ibi primũ diuerſis linguis magnalia dei locuti
pbant apli. Hinc factũ eſt: vt a locali hieruſalez ve-
lut a puriſſimo fonte: per eccleſiã generalẽ pcepta dñi p-
cepta decurrerẽt. Ideo enim auditũ ꝯſtat gemitum
vinculatoꝝ: vt ſalutaris dñs adueniret: ⁊ eccleſiã ſu-
{ am ſanctiſſima religione firmaret. [In ꝯueniẽdo po
{ pulos in vnũ: ⁊ † regna vt ſeruiãt dño.] Cauſas adhuc Al. reges
enumerat: cur gemitus vinculatoꝝ auditus eſt: ſcili-
cet vt ꝯueniẽs pplus in vnũ laudes dñi pſonaret. Di
cẽdo enim: In vnũ: virtus catholice vnitatis oſtẽdi-
tur. Naz q̃uis pplus iſte de diuerſis mũdi partibus

aggregeť:ad vnũ tamẽ ꝯueniũt:dum vna fidei regu
Ezech.37. la ꝯtineñť.Sic Ezechiel ꝓpheta teſtatur: Hec dicit
dñs deus:Ecce ego accipio omnẽ domũ iſrael de me
dio gentiũ in quas intrauerunt ibi : ⁊ ꝯgregabo eos
ab oibus qui in circuitu ſunt eoꝝ: ⁊ inducam eos in
terrã ſuam : ⁊ dabo eos in natione vna.Et aplus ait:
Ephe.4. Unus dñs:vna fides:vnũ baptiſma:vnus deus ⁊ pa
DOG ter oium:qui ſup oia ⁊ per oia ⁊ in oibus nobis.Qua
propter illi vere dicẽdi ſunt ꝯuenire in vnũ qui inſe
parabili trinitati:id eſt:vni deo credere deuota mẽte
feſtinant.Sequiť etiã felix cõmutatio:vt regna ter
raꝝ celoꝛũqȝ ſeruiant dño:tũc magis libera:qñ au
Al.nõ habet ctori ſuo fuerint fideli ſeruitute deuincta.[Et re
ſpõdit ei in via virtutis ſue.] Et bene duobus vbis
expreſſuꝫ eſt:quid ſit religio chriſtiana:id eſt:via vir
tutis:quã in doloribus gdeꝫ gradimur:in tribulatio
nibus cõmeamur:ſed hec oia in chriſti noie cuꝫ ſpe
maxima ſuſtinemus. Huic igiť virtuti quã chriſtus
dñs ꝑdicauit:ſanctoꝝ ꝯgregatio deuota reſpondet.
Nam cũ ille vocet ad bonã vitam:ipſe illi reſpõde
re cognoſciť qui imperijs eius obſequẽs eſſe mõſtra
tur.Quapropter reſpõdeť illi:nõ lingua ſed vita:nõ
voce ſed fide:non clamore ſed corde.Que oia ad ec
cleſiã catholicam ptinere manifeſtũ eſt.[Paucitatẽ
Al.nuntia dieꝝ meoꝝ ẽnuntia mihi.] Inter laudes dñi mul
tiplici varietate decurſas:nũc pauper iſte cupit agno
ſcere finẽ ſeculi: vt cito ad illã beatitudinẽ quaꝫ ſan
ctis ꝓmiſit dñs accedere mereatť. Nõ enim amore
vite lucis ſue deſiderat ſcire finẽ:ſed vt in ipſis con
feſſionibus ꝑſeuerãs:ad requiẽ illã celeſtis regni ve
lociter ꝑueniret. Paucitatẽ ergo dieꝝ dixit:qꝛ qñqȝ
finiendos eſſe ꝯſtabat.Eternitati eniꝫ cõparata:vel
totius mũdi etas nimis videť exigua : qꝛ quodcũqȝ
finiendũ eſt:lõgũ dicere nõ debemus.[Ne reuoces
Al. generatione ⁊ generationes. me in dimidio dieꝝ meoꝝ:in ſclm ſeculi anni tui.]
Prioris petitionis volũtas aperta eſt:qꝛ nõ pro vite
ambitu ſupplicabat:qui petijt ne ad dimidiũ dierũ
ſuoꝝ:id eſt:in trãſacta etate reuocetť. Reuocať eniꝫ
in dimidio dieꝝ ſuoꝝ:qui ad antiqua delicta reuer
titur.Significat eniꝫ iuuentutẽ : in qua lubrica ple
rũqȝ volũtas appetiť: ⁊ etatis feruore crimina plus
amãtur.Sed hoc qui orat: magno ſe iam intelligit
beneficio liberatũ: ⁊ nõ vult amittere qđ diuino mu
nere cognoſciť acquiſiſſe.Sequiť: In ſeculuꝫ ſeculi
anni tui.Merito ſe poſtulauerat ad dimidios dies
ſuos minime reuocari:qui peruenire ad eternitateꝫ
dñi magna cupidine feſtinabat.Ibi enim ſancti ꝑpe
tua cũ dño iocunditate gaudebũt:qñ ſicut dicit apo
i.Cor.15. ſtolus:erit deus oia in oibꝰ.Anni vo tui:dño.per tro
pologiã diciť:qꝛ anni propter illoꝝ ſunt:qbus ⁊ tẽ
pora cõmutanť.Sed iſtã dñi eternitatẽ tribus verſi
bus ſubter exponit:quos ideo ſimul ponimꝰ:vt eter
nitas dñi: ⁊ opatio illius ſeculi ſub vna expoſitione
declarenť.[Initio terrã tu fundaſti dñe : ⁊ opa ma
nuũ tuaꝝ ſunt celi. Ipſi peribũt tu aũt permanes: ⁊
Al.omnes oia ſicut veſtimẽtuꝫ veteraſcẽt. Et ſicut opertorium
Al.eos mutabis ẽeã ⁊ mutabunť:tu aũt ideꝫ ipſe es: ⁊ anni
tui nõ deficiẽt.] Cũ dicit: Initio terram tu fundaſti
dñe:oſtẽdit qđ a ſanis mẽtibus nõ põt abnegari : qꝛ
creatoꝛ ante creaturas ſuas ſine aliquo initio cogno
ſcať extitiſſe.Et itẽdẽ:qꝛ hic opiniones philoſophoꝝ:
mirabili breuitate deſtruxit.Quaꝝ prima eſt:mun
dũ a nullo eſſe creatũ.Secũda:ſine fine manſuꝝ. Sꝫ
cũ diciť: Initio terrã tu fundaſti dñe: ⁊ opa manuũ
tuaꝝ ſunt celi:prima illa ꝑſuaſio nefanda cõuinciť.

Cum vo ꝓnuntiať : Ipſi peribũt:finem eos habere
declarauit:vt nullus in ſtellis gẽtili errore ꝯſideret:
cũ eas imutandas eſſe ſentiret. Illud aũt eſtimo ſol
licitius intuendũ:quare cũ verbo facta ſint oia:opa
manuũ:celos dixit eſſe fundatos:Sed hic manum:
virtutẽ iuſſionis debemus accipere.Alio enim loco
dixit:Qm̃ ipſe dixit ⁊ facta ſunt:ipſe mãdauit ⁊ crea Pſ.148.
ta ſunt.Sic enim ꝯuenit vt ſcriptura ſibi nõ ſentia
tur eſſe ꝯtraria:qñ verba locis ſuis aptiſſima expoſi
tione redduntť. Adiecit: Tu autẽ permanes : vt ſicut
eternitatẽ dñi oſtẽdit dum crearet omnia:ſic poſt ce
los mutatos ipſum diceret in maieſtatis ſue gloria
ꝑmanere.Dicendo enim:Oia: vt arbitroꝛ:nõ ibi an
gelos:non ſpirituales creaturas deſignat : que in ſua
dignitate manſure ſunt:ſed illa que cõmutationi ꝓbã
tur obnoxia. Hoc ſchema dicit Synecdoche : id eſt: SCHE.
a toto pars:qđ in ſcripturis diuinis creberrime repe
riť. Qđ aũt dicit:Sicut veſtimẽtum veteraſcẽt: hoc
ad carnis fragilitatẽ videť aptandũ:qđ etiã in euan
gelio noſciť cõparatũ:vbi ait : Nõne anima plus eſt Math.6.
q̃ eſca: ⁊ corpus q̃ veſtimentũ: Ipſum enim vetera
ſcet:qđ more veſtis morte conſumiť. Addidit : Et ſi
cut opertoꝛiũ mutabis ea ⁊ mutabunť. Opertoriuꝫ:
celos forſitan debemus aduertere:qui ad viceꝫ vela
minis terras operiunt:qui ſimiliter vt alia cõmutã
tur.Et vt facta dñi oſtenderet iaꝫ ſub eternitate mã
ſura:dicit: Mutabis ea ⁊ mutabunť:qꝛ nunq̃ erunt
ad hoc corruptibile reditura. Nã ſi corruptioni vte
riꝰ ſubiacerẽt:nõ dicerenť eſſe mutata:ſicut Daniel
ꝓpheta teſtať : Qm̃ ſapientia ⁊ virtus ⁊ intellectus Daniel.2.
ipſius ſũt: ⁊ ipſe mutat tẽpora ⁊ ſecula.Subiecit: Tu
aũt idẽ ipſe es: ⁊ anni tui nõ deficiẽt. Idem : poſituꝫ
eſt cõtra illa que dicta ſunt:quoniã dũ illa ſint com
mutabilia:dñs ſemꝑ immutabilis ꝑſeuerat. Ipſe:om
potentiã eius deſignat:qꝛ reuera ipſe eſt : cum ſe di
gna ſemꝑ operať: ⁊ naturã eius ſub breuitate decla
rat:qꝛ ipſe ſolus per ſe nouit eſſe : qui vt ſit alio non
eget adiutore. Sic iſtis tribus verſibus : ⁊ mutatio
creaturaꝝ: ⁊ eternitas dñi mirabili breuitate deſcri
pta ſunt.[Filij ſeruoꝝ tuoꝝ ẽinhabitabũt ẽibi: ⁊ ſe Al.habitabunt
men eoꝝ in ſeculũ ẽſeculi dirigeť.] Prudẽtiſſime ni Al. nõ habet
mis atqȝ vtiliter oratione completa:pauper ille ſan
ctiſſimꝰ de peccatoꝝ ſuoꝝ remiſſione: ⁊ de ſpe futu
re reſurrectionis exultãs:venit ad terminũ pſalmi:
vbi omnia ſub breuitate ꝯcludens:ſe cũ ſanctis eius
habitatuꝝ eſſe cõgaudet:vbi eſt ſpes glorioſa fideli
um ⁊ requies eterna iuſtoꝝ. Filios ſeruoꝝ tuoꝝ : di
ſcipulos ꝓphetaꝝ ⁊ aploꝝ dicit:quos per fidei veꝝ
ſancta ꝑdicatione genuerũt.Quibus ait aplus: Filio Gal.4.
li mei quos iteꝝ parturio. Hoc etiã ad Timotheum
ſcribens:in capite dupt epiſtole: Filio cariſſimo:quos i.Timoth.6.
vtiqȝ genuerat fide:non corpore. Inhabitabunt ibi:
locũ beatitudinis ſignificat:queꝫ dñs habet:de quo
dicit: Pater volo vt vbi ego ſum:ibi ſint ⁊ hi mecũ: Joan.17.
in regno ſcilicet illo ꝑpetuo:vbi gaudiũ eternũ eſt: ⁊
nunq̃ finiẽda ſecuritas.Sed ita filios ſeruoꝝ ibi cũ
dño eſſe cognoſce:vt ⁊ ipſos ſeruos:id eſt:aploſ ⁊ pre
dicatores eius eſſe nõ dubites. Nã ſi diſcipulis locus
beatitudinis dať : nunqd ipſis magiſtris eſt forſitan
abnegãdus:Sed vſus ſcripture eſt aliquãdo mino
ra dicere: vt ⁊ maiora ibidẽ complexa videanť: vt in
alio pſalmo dictũ eſt:Si videbas furẽ ſimul curre Pſ.49.
bas cũ eo: ⁊ cum adulteris portionem tuaꝫ ponebas.
Ibi eniꝫ minora dicta ſunt: vt ſimul ⁊ maiora crimi
na ſentirenť.Sequiť: Et ſemen eoꝝ in ſeculũ ſeculi
dirigeť.

dirigeẽ. Semen eoꝝ ſignificat opera fideliũ: que in hoc mundo ſeminanẽ: vt in illa eternitate eoꝝ laudabilis fructus appareat. Et intende quare ſit poſitũ: Dirigetur: ſcilicet qm̃ que ibi ſuſcepta fuerint: in eterna directitudine collocanẽ: vbi nihil prauũ: nihil põt eſſe diſtortum: ſed ſancti eius cũ dño ſaluatore recta atqꝫ ſtabili volũtate gaudebũt. Cõcluſio.

Quam feliciter anꝑ iſte deſeuit: vſqꝫ ad gaudia ſe diſcrutiando ꝑuenit. Videz ſimilis pellicano fuit: in ſubſequẽtibus phenici cõparandus. Ꝑudẽ nocticoracꝫ: poſt aquila. Ante paſſer: inde factus eſt colũba: Columba preclara. Tales cõmutationes babẽt qui ſe dño pura mente ſubdunt. Regna dicanẽ: exigua ſunt. Purpure laudenẽ: frequenter vetuſtatibus ſorduerũt. Ecce in pãnis vinciẽ mũdus: diabolus plorando ſuperaẽ: ⁊ cui nulle cohortes ad repugnandũ ſufficiũt: oratione vnius pauperis inclinatur. Iſti ſapiẽtes: iſti diſerti: iſti reuera glorioſi diſcẽdi ſunt oratores: qui talem poſſeſſionẽ victores accipiunt: de qua inimici aduerſitate nullatenus excludanẽ. Talem poſtremo hereditatẽ ſumunt: quã ſine labore ſemꝑ obtineant: ne aliquãdo morte derelinquant. O cõditio beata penitẽtiũ: que de reis efficis iuſtos: de triſtibus perenniter letos: de mortalibus abſolute ꝑpetuos. Hic maloꝝ ſocietatez ad tempus habent: ibi angeloꝝ conſortia eterna felicitate ſuſcipient. Quapropter quintã penitẽtiã iſtã eſſe noſcamus: qui ſe nõ defendendo defendit: nõ vincẽdo vicit: non purgando purgauit. Ad cuius paupertatem ſi venire meruerimus: omnia mundi regna ſine dubitatione ſuperamus.

Explicit expoſitio in pſalmum. ioi.

Pſalmus ipſi Dauid. CII.

BEnedic anima mea dño: ⁊ oĩa que intra me ſũt nomini ſancto eius. Benedic anima mea domino: ⁊ noli obliuiſci oẽs retributiones eius. Qui propiciaẽ oibus iniquitatibus tuis: qui ſanat oẽs ĩfirmitates tuas. Qui redimit de interitu vitã tuã: qui coronat te in miſericordia ⁊ miſerationibus. Qui replet in bonis deſideriũ tuũ: renouabiẽ vt aquile iuuentus tua. Faciens miſericordias dñs: ⁊ iudiciũ oibus iniuriã patientibus. Notas fecit vias ſuas Moyſi: filijs iſrael voluntates ſuas. Miſerator ⁊ miſericors dñs: longanimis ⁊ multũ miſericors. Non in ꝑpetuũ iraſceẽ: neqꝫ in eternũ comminabiẽ. Non ſm̃ peccata nr̃a fecit nobis: neqꝫ ſm̃ iniquitates nr̃as retribuit nobis. Qm̃ ſm̃ altitudinem celi a terra: corroborauit miſericordiã ſuaz ſuper timentes ſe. Quantũ diſtat ortus ab occidẽte: lõge fecit a nobis iniquitates nr̃as. Quomodo miſereẽ pater filioꝝ: miſertus eſt dominus timẽtib' ſe: qm̃ ipſe cognouit figmẽtũ nr̃m. Recordatus eſt qm̃ puluis ſumus: homo ſicut fenũ: dies eius tanq̃ flos agri ſic efflorebit. Qm̃ ſpiritus ꝑtrãſibit in illo ⁊ nõ ſubſiſtet: ⁊ nõ cognoſcet amplius locuꝫ ſuũ. Miſericordia aũt dñi ab eterno ⁊ vſqꝫ in eternũ: ſuper timẽtes eũ. Et iuſtitia illius in filios filioꝝ: his qui ſeruãt teſtamẽtũ eı᷑. Et memores ſunt mandatorum ipſius: ad faciendum ea. Dominus in celo parauit ſedem ſuam: ⁊ regnum ipſius omnibus dominabitur. Benedicite dño oẽs angeli eius potentes virtute: faciẽtes verbum illius ad audiendã vocem ſermonũ eius. Benedicite dño oẽs virtutes eius: miniſtri eius qui facitis voluntatem eius. Benedicite domino omnia opera eius: in omni loco dñationis eius: benedic anima mea domino.

POſt illas beati pauperis humillimas ꝑces ⁊ tam magne penitentie gemitus explicatos: totus hic pſalmus dñi laude repletus eſt: vt pia diſpoſitione ꝓcedentes lachrymas preconioꝝ gaudia ſequerentur. Et ideo (ſicut ſepe diximus) Ipſi dauid poſitum eſt: ne quid ad iſtũ terrenũ regẽ referre deberemus: quia ſuperna laus manifeſtis ſenſibus explanatur. Eſt enim lucidus: ⁊ titulo ſui claritate conſimilis: vt ſine difficultate dictorum pſalmi continentiam intelligere debeamus. Diuiſio.

PEr totum quidẽ pſalmũ: ꝓpheta loquiẽ. Prima narratione ad animã ſuam verba facit: vt benedicat dñm: ⁊ beneficia eius nullatenus debeat obliuiſci. Secunda narratione dicit: qualia Moyſi preſtiterit: ⁊ reliquis fidelibus ſuis: vt ipſe intelligatur a ſeculis ſemper fuiſſe munificus. Tertio loco: ad angelos verba conuertit: virtutes ſupernas alloquitur: ⁊ reliquas rationales creaturas inuitat: vt domini iugiter laudibus occupentur. Expoſitio.

BEnedic aĩa mea dominũ: ⁊ omnia interiora mea nomen ſanctum eius.] Sciens ꝓpheta mentes hominũ varijs illuſionibus ſubiacere: nec ſemꝑ in vera cõtemplatione defixas: animã ſuaꝫ vir ſanctus alloquiẽ: vt cum fuerit diuerſis cladibus liberata: beneficioꝝ omniũ recordetur auctorem: ne ſibi aut alteri cuiq̃ putet eſſe tribuendũ: quod a ſolo domino conſtat eſſe conceſſum. Eſt enim gratum ⁊ honeſtiſſimum dicendi genus cuꝫ anima loqui: vt vniuerſi intelligant omnimodis appetendũ: qđ ſibi ſaluberrimum propheta noſcitur dediſſe conſilium. Sequitur: Et omnia interiora mea nomen ſanctum eius. Interiora ſunt anime: cogitatio multiplex: virtuſqꝫ rationis. Ipſum quippe voluit cũ anima ꝯuenire: vt armonia fideli laus dñi idoneis viribus aſſonaret. Sepe enim anima vult aliquid agere: ⁊ per phantaſticas imaginationes eluditur. Sed vir ſanctus in domini laude nihil a ſe voluit deuiare: ſed omnia vno concentu cauere: que culpabiliter ſibi poterãt diſcrepare.[Benedic anima mea dominuꝫ: ⁊ noli obliuiſci omnes retributiones eius.]. Primum verſuꝫ repetit decora replicatione verboꝝ: vt ſtudiũ maximũ concitaret geminata ſententia: ne ad opus tale anima diſſimulatiõe noxia ſegnior eſſe videreẽ:

Al. domine
Al. que intra me ſunt nomini ſancto

Al. domino

ante omnia monens vt ſic cuncta ab eodez meminez
ris accepiſſe. Ille enim laudare nunq̃ deſinit: qui col-
lata beneficia nõ põt obliuiſci. Intuere preterea quod
dictũ eſt: Retributiones: quia aliud debebat bonum
delictis: aliud retributũ cognoſcitur abſolutis. Hoc
enĩ obliuiſci nulli fas eſt: vt qui erat obnoxius pene:
dignus fieret mox honore. Sed que iſte ſint retribu-
tiones dñi: ↄ̨ſequẽter enarrat: quas ſi homo cogitat:
Al. ppitiat | beneficia ipſi⁹ tota mẽte collaudat. [Qui ꝓpitius
Al. infirmita/ | fit oĩbus iniquitatibus tuis: qui ſanat oẽs lãguores
tes tuas | tuos: Qui redimit de interitu vitã tuã: qui ſatiat in
Al. coronat te in miſeri cordia ⁊ mi ſerationib⁹ | bonis deſideriũ tuũ. Qui coronat te in miſeratione
⁊ miſericordia: renouabitur vt aquile iuuẽtus tua.]
Qui replet in bonis de ſideriũ tuũ | In his tribus verſibus exponunt̃ ſub quinaria diui-
ſione retributiones futuri ſeculi: quas ſanctis ſuis
dñs pia miſeratione largit̃. Que figura dicit̃ Syna-
SCHE | theſmos: id eſt: ↄ̨gregatio: qñ in vnũ cumulũ aſpera
crimina: aut nimis ſuauia beneficia colligunt̃. Pri-
mo enĩ ſit ꝓpitius peccatis eoꝝ: qñ remiſſis delictis
in pace dignat̃ ſuſcipere peccatores. Secundo ſanat
oẽs lãguores fideliũ: cũ ſecuritas ⁊ imortalitas eter-
1. Cor. 15. | na in reſurrectione ↄ̨cedit̃: id eſt: cũ corruptibile hoc
induerit incorruptionẽ: ⁊ mortale hoc induerit imorta-
litatẽ. Tertio redimit de interitu vitã nr̃am: qñ nos
ab eterne mortis calamitate ſubmouerit: ſcilicet vt
Math. 25. | nõ audiamus: Ite in ignẽ eternũ qui paratus eſt dia-
bolo ⁊ angelis eı⁹. Quarto ſatiat in bonis deſiderium
Ibidem | beatoꝝ: cum eis dicit̃: Uenite benedicti patris mei.
Quinto coronat in miſeratione ⁊ miſericordia ſua:
qñ iam beatis pmia digna reſtituet: ſicut dicit apl̃us:
2. Timoth. 4 | De cetero ſupereſt mihi corona iuſtitie: quã reddet
mihi dñs in illa die iuſtus iudex. Hoc forte ſignifi-
cãt quinque panes: vnde populi lõga ieiunia ſatiauit:
qm̃ hec ⁊ his ſimilia in magnum myſterium ꝓceſſiſſe
noſcunt̃. Sed perſcrutandũ eſt: cur aquile introducat̃
exemplũ. Huic aui iam etate ꝓuecte: ſupnũ labium
cornea inflexione naturaliter tantũ fertur excreſcere: vt ei
nõ ſit liber eſcas ſolita libertate decerpere: que intel-
ligens vnde ſibi periculũ vite poſſit accidere: os ſuũ
in ſaxũ dicit̃ expolire: viſquequo ola ſibi eius impedi-
mẽta ſubmoueat. Quo facto in antiquã valitudinez
corporis ſui: eſcaꝝ ſolita ꝑceptione reuocat̃. Sic aĩa
in priſtinã ſanitatez reuertit̃: ſi peccata ſua in petra:
que eſt chriſtus dñs expolire non deſinat. Reuertit̃
enim ad cibos ſalutares: qñ delicta que ſunt impedi-
[mẽta eterne vite: dño ꝓſtãte reſpuerit. [Faciens mi-
ſericordias dñs: ⁊ iudiciũ oĩbus iniuriã patiẽtibus.]
Poſtq̃ dixit retributiones dñi quas hic cõuerſis in
illo ſeculo veraciter credit̃ poſſe ꝓſtare: nũc dicit bre-
uiter: qr dñs miſericordias faciat ſperãtibus: ⁊ vindi-
ctã ꝓſtet patiẽtibus cunctis iniuriã: vt nullus in eis
poſſit dubitare que dicta ſunt: qñ ipſum dñm tali de-
finitione mõſtratũ eſſe cognoſceret. Hic enĩ verſus
per modũ definitionis edict⁹ eſt: qñ per illud qđ ſin-
gulariter efficit aliquo indicat̃. Nã interrogãti tibi: qd
ſit dñs: reſpõdet: faciẽs miſericordias ⁊ iudiciũ oĩb⁹
iniuriã patiẽtibus. Quapropter abunde deſignatus
eſt dñs deus: cũ nulli alteri poſſit ↄ̨uenire qđ dictum
eſt. Illis aũt miſericordias facit qui miſerti fuerint:
Math. 5. | ſicut in euãgelio dicit: Beati miſericordes qm̃ ipſi
miſericordiã ↄ̨ſequent̃. Sequit̃: Et iudicium oĩbus
iniuriã patiẽtibus. Hoc illis ꝓmittit̃: qui patientie
munere decorant̃: de qbus ait: Mihi vindictã ⁊ ego
retribuã. Nã qui ſe manu deſiderãt vlciſci: furoreq̃z
ſuũ inimici ꝑſecutione ſatiare ↄ̨tẽdũt: vindictã dño

nõ reſeruãt: qr ſe credũt poſſe diſtrigere qđ debebãt
a iudice ꝓſtolari. Dediſti ſanctiſſime ꝓpheta anime
tue ſalubre ↄ̨ſiliũ: in quo ſe ⁊ mũdus ſentiat ↄ̨ſolatũ.
Sic enim tibi locutus es: vt nobis diceres: ſic tibi ꝓ-
[fuiſti: vt ⁊ nos ſine dubitatione ſaluares. [Notas fe-
cit vias ſuas Moyſi: filijs iſrael voluntates ſuas.]
Superius dixerat quas retributiones in illo ſeculo
plebs beata mereret̃: nũc aũt veniẽs ad ſecũdã nar-
rationẽ: per cuius exẽplũ ꝓbat quãtis ⁊ hic ꝓſtiterit
ſeruis ſuis: ne q̃s de futura retributione dubitare po-
tuiſſet. Sed intende queadmodũ Moyſes ⁊ iſrael
indicatus eſt diſtinctione verboꝝ. Notas fecit vias
ſuas Moyſi: qñ ei iuſtitiã ſue pietatis aperuit: vt le-
gẽ ↄ̨ſcriberet: mores doceret: ⁊ in via dñi ꝑfecte fidei
gradib⁹ ambularet. Sequit̃: Filijs iſrael volũtates
ſuas. Hic volũtates poſuit: nõ vias: qr non oĩs iſrael
ſuſcepto verbo dñi in eius iuſſionib⁹ ambulauit. Sci-
mus enim quas ſeditiones prius ille fecerit: vt vocem
Exo. 32. | iudicis mereret̃ audire: Populus hic dure ceruicis
eſt. Ideoq̃ ergo illis volũtates dñi: nõ vias inotuiſ-
ſe dicit: qr multa pars eoꝝ: viam dñi declinare ꝓſum-
pſit. Sic aũt Moyſi exẽplũ: hic poſitũ intellige: vt
tamẽ hoc quotidie dñm: ⁊ operatũ ⁊ vſq̃z ad finem
[ſeculi operari poſſe cognoſcas. [Miſericors ⁊ miſera-
tor dñs: longanimis ⁊ multũ miſericors.] Miſericors
Al. longanimis | eſt: qui nature ſue clemẽtiſſimus approbat̃. Miſera-
tor: qñ miſericordie ſue dona largit̃. Poteſt enĩ ali-
q̃s miſericors ⁊ miſerator eſſe: in vnis duabuſq̃z cau-
ſis: miſericors aũt ⁊ miſerator naturaliter ꝓter dñm
nullus poterit inueniri. Sed hic ideo miſericors pre-
miſſuz eſt: vt miſeratorẽ dñz nõ ad tẽpus: ſed iugiter
SCHE | approbares. Hec figura dicit̃ Paranomaſia: id eſt:
denominatio: que ſimilitudine ſermonis ↄ̨citat audi-
entis affectum. Adiecit: Patiẽs: qđ neceſſe eſt ↄ̨ſequi
miſericordie. Nullus enĩ miſericors: niſi qui ⁊ patiẽs.
Ro. 2. | Sicut enim ⁊ apl̃us dicit: An diuitias bonitatis eius ⁊
longanimitatis contemnis: Ignoras qm̃ benignitas
dei ad penitentiaz te adducit: Ipſe autez de ſe dicit:
Ps. 49. | Hec feciſti ⁊ tacui: exiſtimaſti iniquitatem q̃ ero ti-
bi ſimilis. Sequit̃: Et multum miſericors. Multuz
Math. 5. | reuera miſericors: qui audiens omnino blaſphemas
voces: ſolẽm ſuum facit oriri ſuper bonos ⁊ malos: ⁊
pluit ſuper iuſtos ⁊ iniuſtos: vitalem ſpiritum magna
pietate largit̃: expectat errantes vt debeant ſua per-
Al. ꝑpetuum | [peram cõmiſſa damnare. [Non in finem iraſcetur:
Al. cõminabitur | neq̃z in eternum indignabit̃.] Illis ſcilicet qui de-
nota ſatiſfactione cognoſcunt: qui ad eũ redire deli-
gunt: qui illecebras ſeculi cum ſuo auctore ↄ̨temnũt.
Contra illis in finem iraſcetur: quibus dicturus eſt:
Math. 25. | Ite in ignem eternũ. Magna infelicitas perire ſub
pio dño: vt tardes illi ſatiſfacere: cui te cognoſcis er-
raſſe: maxime cum ſupplicationem tuam vacuaz nõ
ſentias: ſi tamen eam integro animo te obtuliſſe co-
gnoſcas. Poteſt hoc ⁊ de populo iudaico ſentiri: quẽ
conuertendũ conſtat in fine ſeculi: de quo ⁊ apoſto-
Roma. 11. | lus dicit: Cecitas ex parte iſrael contigit: vt plenitu-
do gentium introiret: ⁊ ſic omnis iſrael ſaluus fieret.
[Non ſcḋm peccatã noſtra fecit nobis: neq̃z ſcḋz iniqui-
tates noſtras retribuit nobis.] Sententia generalis
eſt: quia nemo eſt qui eius gratiam gratis non habe-
at: dum lex ſub peccato cuncta ↄ̨cludat: ſicut teſtatur
Ibidem | apoſtolus: Omnia deus concluſit in incredulitate vt
omnium miſereret̃. Ille tamen cõmuniter bonis ma-
liſq̃z ſpiritum donat: ſolatem tribuit: indigentias
adimplet: generaliter benignus eſt. Addidit: Neq̃z ſcḋm

iniquitates

iniquitates noſtras retribuit nobis: ſcilicet quoniaꝫ
ſupplicantibus ita pius eſt: vt tunc magis eum digne
tur abſoluere: quando ſe ſtuduerit vnuſquiſqꝫ adhi,
Al. Qm
bita ſatiſfactione damnare. [†Quia ſm altitudineꝫ
Al. corrobo
rauit
celi a terra: †confirmauit dominus miſericordiam
Al. ſe
ſuam ſuper timentes †eum.]Diligentius perſcrute,
mur quid ſibi velit iſta comparatio. Tanto maioreꝫ
dicit a meritis eoꝝ miſericordiam domini: quam re,
tribuit fidelibus ſuis: quantũ poteſt a terra celi ſum,
mitas eleuari. Qua comparatione illud quoqꝫ ſigni,
ficatur: qꝛ ſicut celum terras operit: ⁊ cõpetentia be,
neficia temporibus ſuis homini tribuit: modo plu,
uias influendo: modo preſtando ſerena: modo ipſum
aerem ventis ſaluberrimis temperando: Ita ⁊ miſe,
ricordia dñi fragilitati noſtre noſcitur diuerſa ꝓſta,
re. Suſtinet enim vt corrigat: flagellat vt erudiat:
probat vt preſtet: ⁊ per diuerſas operas beneficioꝝ
vna voluntas eſt ſubuenire peccantibus. Sed vt to
tius ſententie virtus poſſit intelligi: breuiter dicẽdũ
eſt: ſi fas eſt: vt celuꝫ non cooperiat terras: poteſt fie,
ri vt dominus nõ protegat ſibi puriſſime ſeruientes.
Al. ortus ab
occidẽte lõ
ge fecit
[Quantum diſtat †oriens ab occaſu: elongauit a no,
bis iniquitates noſtras.]Dedit aliam pulcherrimaꝫ
comparationem beneficio diuino. Oriens: eſt initiũ
bone vite noſtre. Occaſus: male conuerſationis affe,
ctus. In occaſum enim eramus: cum peccati vincu,
lo tenebamur aſtricti. In oriente autẽ ſumus: quãdo
per aquam regenerationis nos ſol verus inuiſitat: ⁊
tenebras facit noſtroꝝ diſcedere peccatoꝝ. Tantum
ergo iniquitates noſtre longe ſunt: cum nobis pecca,
ta noſtra donantur: quantum poteſt clara dies a tene
broſa nocte diſtare. Siue: orientẽ: ſignificat regnum
dei: occaſum ꝟo gehennam: que tantũ a beatoꝝ ſede
diſſociata eſt: quantum dicit ille pauper in abrae ſi,
Luc.16.
nibus conſtitutus: Inter nos ⁊ vos chaos magnum
Al. Quomõ
Al. filiorum
Al. nõ habet
firmatum eſt. [†Sicut miſeretur pater †filijs: †ita
miſertus eſt dñs timentibus ſe.]Ecce iam nõ extra,
neis: neqꝫ lõginquis comparationibus agitur: ſed ad
ipſa viſcera pietatis vocabula ſociant. Sic enim mi
ſeretur vt pater: ſed quibus ipſe pater eſt: ſic corripit
vt filios: ſed qui eius regni heredes eſſe meruerint.
Sequitur: Ita miſertus eſt dñs timentibus ſe. Dūz
dicit: Ita: deſignat nobis paterne correctionis affe,
ctum. Pater enim carnalis qui vult filium ſuum bo
nis actibus erudiri: frequenter eum corripit: frequẽ,
ter flagellat: ſicut Salomon ait: Si diligis filiũ tuũ
frequenter eum flagella cũ adhuc tener eſt ⁊c. Ipſi
enim parentes vere diligunt filios ſuos: qui eis ſub
pietate diſtricti ſunt. Sic ⁊ dñs noſter flagellat oẽm
filium quem recipit: ⁊ timentes ſe ad ſtudium bone
Al. Quoniã
Al. cognouit
Al. Recor,
dat⁹ eſt qm
voluntatis adducit. [†Quia ipſe †ſcit figmentũ no
ſtrum. †Memento domine ꝙ puluis ſumus.] Hoc
coma ad ſuperiora iungendum eſt. Cauſa enim red,
ditur cur miſereaꝛ vt pater: ſcilicet quoniã noſmet,
ipſos ab illa naturali dignitate deiecimus: ⁊ a factu,
ra creatoris repulſi: figmentum eſſe monſtramur.
Merito ergo ſubueniri ſibi poſtulat: qui ſpem in vi
ribus proprijs non habebat. Sequitur: Memento
dñe quoniã puluis ſumus. Dicit enim: Memor eſto
dñe: non qꝛ nos ex limo formaſti: nõ qꝛ immortales
tua largitate feciſti: non qd ad imaginem ⁊ ſimilitu
dinem tuam plaſmare dignatus es: qꝛ iſta omnia in,
uidiam magis excitare poterant peccatori: ſed qꝛ in
puluerem nũc redacti ſumus ariditate peccati. Mi
ſerere eis qui ſe infeliciter perculerunt: ſubueni qui
in illo munere tuo minime conſiſtere voluerũt. Tu
enim ſolus pius es peccatoribus: qꝛ delinquentes ſe
grauiter perculerunt. [Homo ſicut fenũ dies eius:
Al. tanqꝫ
Al. ſic efflore
bit
†⁊ ſic flos agri †ita floriet.]Sunt ſpecies definitio,
nũ: que per reꝝ ſimilitudines aliquas explicanꝛ: vt
Ioan.14.
eſt illud: Ego ſuꝫ via veritas ⁊ vita. Sic ⁊ in hoc ⁊ in
ſubſequenti verſu cõſtat eſſe formatum. Quẽadmo,
dum ſi interroges: quid eſt homo: reſpõdeꝛ: fenũ di,
es eius: qd ſumma hylaritate pullulat: ſed celerrima
velocitate deſiccaꝛ. Fenum eſt qd pluuijs velociter
in auras caput erigit: ſed in ardoribus colla deponit.
Et ne forſitan aliquid ſoliditatis hãc comparationẽ
putares habere: addidit: Et ſicut flos agri ita florjet.
Flos agri multo celerius trãſit: ꝙ feni viriditas per,
manere mõſtraꝛ. Sed ꝙuis pulcherrimũ videatur
eſſe dum pubet: multũ fugitiuũ cerniꝛ eſſe dum cor,
ruit. Ita ⁊ imbecillitas humana pulcheſcit: ita ſecu,
li honores diuitieqꝫ gratiſſime ſunt: ſed nõ ad finem
longiſſimũ ꝑducunꝛ. Ueraciter ergo his rebus tran
ſitorijs humanitas cõparaꝛ: qꝛ robuſtis viribus de,
ſtituta: in caſum mortis prona ſemper celeritate fe
Al. Qm
Al. illo
Al. ſubſiſtet
ſtinat. [†Quia ſpiritus pertrãſibit in †eo ⁊ nõ †erit:
⁊ nõ cognoſcet ampli⁹ locũ ſuũ.]Ad hãc ſimilitudi,
nem comparatio ſuperioris verſus expreſſa eſt. De,
ſcribit enim quid ſit homo: id eſt: ſpiritus ptranſiens
mundũ: ſcilicet ꝓſentẽ: in quo diutiſſime nõ poteſt
ꝑmanere. Audiãt qui ſupbiunt: ⁊ ſe gaudent mũda,
na felicitate ſubuectos: ſic ſpiritus relinquere noſtra
corpuſcula: quẽadmodũ ſolent flumina loca inunda,
ta tranſire. Illa eniꝫ ſpatia que plena videnꝛ eſſe tor
rentibus: ꝙ ſunt vacua cũ recedunt. Non eſt ergo de
fugitiuo flatu ꝓſumendũ: ſed hic potius agendũ: qd
ꝓdeſſe nouimus in futuꝝ. Et ne forſitan aliquis per
metampſychoſin crederet ad hunc mundũ aĩas eſſe
redituras: ſicut nõnulli putauerũt dementium: addi,
dit: Et nõ cognoſcet amplius locũ ſuũ: hoc eſt: in hoc
ſeculũ nõ poteſt redire vbi ſuã vitam poſſit iterare.
Contracta eſt imbecillitatis ſue humana fragilitas.
Audiſti homo quid ſis: audi quid eris: ſi dominũ mi
SCHE
nime timere deſpexeris. Que figura dicit Pariſon:
id eſt: equatio ſententie: quotiens bona vel mala cõ,
iunctim membris diſſimilibus alligamus. [Miſe,
Al. ab eter,
no ⁊ vſqꝫ in
eternum
Al. illius in
ricordia aũt domini †a ſeculo eſt: ⁊ vſqꝫ in ſeculum
ſeculi ſuper timentes eum. Et iuſtitia †eius ſuper fi,
lios filioꝝ.]Expoſita eſt prius veraciter humana cõ
ditio: propter inſolentium preſumptiones illicitas:
nunc inſinuat ſpem que fideles debeat conſolari: qꝛ
lꝫ per nos ſimus fragiles ⁊ caduci: per miſericordiaꝫ
domini reddimur abſoluti ⁊ perpetui: vt ⁊ ꝙ fragi,
les ſimus debeamus aduertere: ⁊ qd per domini gra
tiam ꝯſequamur poſſimus audire. Et nota ꝙ dixit:
A ſeculo: id eſt: cum adminiſtrari ceptus eſt mũdus:
⁊ diuerſe creature auctoris ſui munere prorupterunt.
Unde ⁊ mihi videꝛ hic ꝯuenienter aduerti: ⁊ Adaꝫ:
ſicut multi patrũ dixerũt: ad dñi gratiam fuiſſe reuo
catum: quãdo ipſe primus in ſeculo fuit: ſicuti etiam
Abel: Noe: Abraã ⁊ ceteri patres: qui tamen in ſecu,
lo: ſed a ſeculo non fuerunt. Nã qd ſequitur: Et vſqꝫ
in ſeculuꝫ ſeculi: eternitatem dñi abſolute deſignat:
quoniam ⁊ ille ⁊ ante ſeculũ: miſericors eſſe mõſtra,
tur. Conſidera etiã qd addidit: Super timentes euꝫ:
ne ⁊ illi hoc in ſe crederent eſſe faciendũ qui ei ſcele
ratis caſibus obedire cõtemnũt. Sequitur: Et iuſti,
tia eius ſuper filios filiorum. Filios: ſicut ſepe iam
dictum eſt: vniuſcuiuſqꝫ actus debemus aduertere.

ſilios filioꝝ:operum noſtroꝝ iuſtiſſimam retribu-
tionem. Nam ſicut nos operā noſtram quodāmodo
generamus:ita nobis retributiones reꝝ noſtre gene
rant actiones. Hanc vnuſquiſq; iuſtus recipiet:cum
in terre fuerit beatitudine collocatus. Multi enim
fideliū filios non habuerūt:aut ſterilitatis euentu:
aut virginitatis ſtudio. Qđ ſi ad litterā velis aduer-
tere:quod abſit:plurimi ſanctoꝝ iſta ꝓmiſſione frau
dantur. Nam ⁊ in ſubſequētibus ſpiritualiter dictū
Al. His qui ſeruant — eſſe declaratur. ⟦ Cuſtodientibus teſtamētū eius.
Et memoria retinētibus mādata ei⁹:vt faciāt ea.⟧
Al. memores ſunt mādatoꝝ ipſi⁹ ad faciēdū ea — Iſti ſūt filij quos ſuperius dixit:qui dñi precepta cu
ſtodiunt:qui mandatoꝝ eius operibus ſunt memo-
res:non ſtudio cantilene. Nam ⁊ ſi quis pſalterium
voce reddat:memor eius non eſt:niſi que precipiun-
tur effecerit. Ideo enim dicta ſunt vt fiant:nō vt ſo-
la vociferatione cantentur. Unde doctiſſimus pater
Auguſtinus in hoc pſalmo diſputans : pſalterium ſe
non tenere profeſſus eſt:nec totius legis dicta recole
re:ſcilicet vt non ſolum ad audiēdū:ſed maxime ad
DEE — faciendum cunctoꝝ ſtudiū ꝯcitaret. Memoria eſt
enim per quam animus repetit:que audita : viſa fa-
ctaq; cognoſcit. ⟦ Dñs in celo parauit ſedem ſuam:⁊
Al. ipſius oībus — regnū eius omnium dominabit̃.⟧ Uenit ad futuri
iudicij formidabilem predicationē: ne peccantium
mentes inſoleſcerent:cū vltionē venturā: malorum
actuū nō timerent. Dicit enim : Parauit ſedem ſuā:
hoc ad illud ptinet quādo dñs Jeſus aſcēdit in celū:
ſedet ad dexterā patris: inde vēturus iudicare viuos
⁊ mortuos. Et ne aliqua impotentia dñi crederetur:
ipſum dicit paraſſe ſedē ſuā:qui iudicaturus eſt mū-
dū. Addidit:Et regnū eius omniū dominabit̃. Ne
putarēt pagani:demones ſuos quoquo modo regna-
turos:ipſum dicit dominaturū:qui parauit ſedē ſuā:
Al. domino — id eſt:dñm chriſtum. ⟦ Benedicite dñm oēs angeli
Al. facientes — eius potentes virtute:qui facitis verbum eius ad
Al. illius — audiendam vocem ſermonum eius.⟧ Cū ſuperius
de hominibus ꝓpheta loqueret̃:venit ad tertiā nar
rationē vbi celeſtes creaturas alloquitur vt dñi lau-
des debeant celebrare. Et qm̄ inter ipſos angelos eſt
magna diſcretio:illos tm̄modo dicit:preconio dñi di
gnos exiſtere:qui eius probant̃ iuſſionibus obedire:
oſtēdens neq; homines:neq; ſpirituales ſubſtātias
ad myſteriū tante maieſtatis accedere:niſi qui eius
voluntatibus obſecundant. Sic enī cōmonet:Oēs
angeli eius. Eius quippe:de illis dicit̃ : qui ab ipſius
imperio nequaꝗ̄ recedere voluerūt. Sequit̃ aliqđ
expreſſius: Potentes virtute:qui facitis verbū eius.
Ipſi enim virtute poſſunt:qui eius iuſſis obediunt.
Poteſt autē ⁊ diabolus:nō virtute ſed prauitate:nō
honore ſed ꝓſumptione. Potētes ſiquidem illi vere
dicendi ſunt:qui verbo dñi parere contendūt. Et ne
aliquid relinqueret̃ ambiguū calcatius inſinuat:Ad
audiendam vocē ſermonū eius:ſcilicet vt ſint humi
les non ſuperbi. Ipſi ſunt enī digni benedicere:qui
ſuum ⁊ cognoſcunt ⁊ venerant̃ auctorem. ⟦ Benedi-
Al. domino — cite dñm omnes virtutes eius:miniſtri eius qui fa
citis voluntatē eius.⟧ Rem magnā:rē omnino ſub-
limē:iterata indicauit inuitatione ſolidandā:vt in-
firmitas humana cognoſceret ꝗ̄ ſaluberrimū eſſet
obedire dño:quando ipſius voluntati celoꝝ militat
fortitudo. Et intende ꝓprietates emicare verboꝝ.
Prius dixit:Qui faciunt verbū eius. Et ne verbum
intelligeres qđ verberato aere ab hominibus ſolet
ꝓferri:addidit : Qui facitis voluntatē eius. Angelis
enim verbum domini eſt voluntas eius:quoniā illa
ſublimis ſpiritualiſq; ſubſtantia beatoꝝ angeloꝝ:
cum dñm contuet̃:ibi veritatē eius volūtatis agno
DOC — ſcit. Nec opus eſt loqui:quibus ſe diuinitas ꝓpitiata
patefacit. Non enī eis deus verberato aere loquit̃:
ſed in ſpiramine ſuo voluntates eoꝝ ad ſuū velle cō
uertit. Sic erūt vt credim⁹: ⁊ beati homines poſtꝗ̄
regni eterni fuerit ꝓmis ꝯſecuti. ⟦ Benedicite dñs — Al. domino
oīa opa eius:in oī loco dñationis ei⁹:benedic anima
mea dñm.⟧ Benedicite:nūc tertia iteratione gemi — Al. domino
nat̃:que figura dicit̃ Epembaſis:decoꝝ ſchema:ſiue — SCHE
in laudibus:ſiue in vituperationibus ad alios erigen
dos vbū ſepi⁹ iterare qđ dictū eſt. Dixit aūt prius il-
los debere benedicere qui dñi iuſſiones efficiūt:nūc
admonet ipſam opaz dñi auctorē ſuū debere lauda-
re:vt terrena celeſtiaq; ꝯcluderet. Nā cū totū opus
eius ſit:oīa debēt ſuū benedicere creatorē. Sequit̃:
In oī loco dñationis ei⁹. Sicut nulla creatura a lau-
dibus dñi iubet̃ excipi:ita nec locus quiſꝗ̄ relinqui
tur qui a tali munere ſegreget̃. Nam cum dicit̃ : In
omni loco dominationis eius:nihil excipit̃:qr vbiq;
dominat̃:ſignificās forte eccleſiā catholicā : que per
totū mundū erat dño ꝓſtante creditura. Ipſa enim
vbiq; dñm benedicit:vbiq; collaudat:⁊ gratias ma-
ximas hymnidica exultatione cōcelebrat. Addidit:
Benedic anima mea dñm. Ipſa ſentētia ꝯcluſit pſal
mū que pulcherrimū fecit initiū. Sed quoniam in
ſcripturis diuinis omnia ſacramētoꝝ vbertate pin-
gueſcunt:hec ſimilitudo:ſicut iam dictū eſt:in octa-
uo pſalmo illos indicat:vt opinor:qui atria fidei ſin-
ceris mentibus ingreſſi ſunt:⁊ vitam ſuā glorioſo fi-
ne:dño preſtante ꝯcludunt. Digna commonitio per
quā ſe fidelis anima ꝯſolet̃:que ꝯtra oēs caſus tanꝗ̄
clypeus inexpugnabilis aſſumitur. Nā ſi eū ſemper
benedicimus:ab eo iugiter cuſtodimur. Cōcluſio.

Benedictio domini timentibus eū:quanta
largitate cōcedatur agnouimus:
feſtinemus ad mandata complenda:vt ꝑuenire me-
reamur ad premia. Habemus dñm ⁊ per naturam
pium:⁊ per miſericordiaꝝ dona largiſſimum. Quis
dubitet ab illo poſtulare:qui ſi non petatur offendi-
tur? Benedicamus ergo omnes in cōmune dñū:ope-
ras eius hymnidica exultatione celebremus. Quale
enim ſacrilegium eſt:vt cum omnis creatura iubea-
tur benedicere dñm:ſi homo deſinat laudare deum:
qui ad imaginem ⁊ ſimilitudinem ipſius noſcit̃ eſſe
procreatus? Audiuimus:benedictio dñi quibus vir-
tutibus applicet̃:caſtis vtiq;:humillimis : charitate
plenis:⁊ qui dñi reliqua mandata perficiunt. Arcea-
tur ergo hinc omne qđ prauū eſt:excludat̃ vniuerſa
malitia mundi:emendent̃ illecebre:diabolus foras
mittat̃ cū ſequacibus ſuis. Quapropter audito tāto
munere:cōpleti tāta ſpe:ſanctis operibus benedica-
mus dñū:religioſis factis cantemus auctori noſtro.
Non nos electio iudicis repudiet : ſi que precepit hic
nos peregiſſe cognouerit.

Explicit expoſitio in pſalmum.ioz^m^.

Pſalmus ipſi Dauid. CIII.

BEnedic anima mea dño : dñe
deus me⁹ magnificatus es ve-
hementer. Confeſſionē ⁊ de-
corem induiſti:amictus lumi-
ne ſicut veſtimento. Extendēs
celum

celum ſicut pellem: qui tegis aquis ſuperiora eius. Qui ponis nubem aſcenſum tuuȝ: qui ambulas ſuper pennas ventoꝛuȝ. Qui facis angelos tuos ſpiritus: ⁊ miniſtros tuos ignem vrentem. Qui fundaſti terram ſuper ſtabilitatē ſuam: non inclinabitur in ſeculum ſeculi. Abyſſus ſicut veſtimentum amictus eius: ſuper montes ſtabunt aque. Ab increpatione tua fugiēt: a voce tonitrui tui formidabunt. Aſcendunt montes ⁊ deſcendunt campi: in locum quē fundaſti eis. Terminum poſuiſti quem non trāſgrediētur: neqꝫ conuertentur operire terraȝ. Qui emittis fontes in conuallibus: inter mediuȝ montium pertranſibunt aque. Potabunt omnes beſtie agri: expectabunt onagri in ſiti ſua. Super ea volucres celi habitabunt: de medio petraruȝ dabunt voces. Rigans mōtes de ſuperioꝛibus ſuis: de fructu operum tuoꝛum ſatiabitur terra. Producens fenum iumentis: ⁊ herbam ſeruituti hominum. Ut educas panem de terra: ⁊ vinum letificet coꝛ hominis. Ut exhylaret faciem in oleo: ⁊ panis coꝛ hominis confirmet. Saturabūtur ligna campi ⁊ cedri libani quas plantauit: illic paſſeres nidificabunt. Herodij domus dux eſt eoꝛum: montes excelſi ceruis petra refugium herinacijs. Fecit lunam in tempoꝛe: ſol cognouit occaſuȝ ſuū. Poſuiſti tenebras ⁊ facta eſt nox: in ipſa ptranſibunt omnes beſtie ſylue. Catuli leonum rugientes vt rapiant: ⁊ querant a deo eſcam ſibi. Oꝛtus eſt ſol ⁊ congregati ſunt: ⁊ in cubilibus ſuis collocabūtur. Exibit homo ad opus ſuum: ⁊ ad operationem ſuaȝ vſqꝫ ad veſperum. Quaȝ magnificata ſunt opera tua dn̄e: omnia in ſapientia feciſti: impleta eſt terra poſſeſſione tua. Hoc mare magnum ⁊ ſpatioſum manibus: illic reptilia quoꝝ non eſt numerus. Animalia puſilla cum magnis: illic naues pertranſibunt. Draco iſte quem foꝛmaſti ad illudenduȝ ei: omnia a te expectant vt des illis eſcam in tēpoꝛe. Dante te illis colligent: aperiēte te manū tuam omnia implebunt bonitate. Auertente autem te faciem turbabuntur: auferes ſpiritum eoꝝ ⁊ deficient: ⁊ in puluerem ſuū reuertentur. Emitte ſpiritum tuuȝ ⁊ creabuntur: ⁊ renouabis facieȝ terre. Sit gloꝛia dn̄i in ſeculum: letabitur dominus in operibus ſuis. Qui reſpicit terrā ⁊ facit eam tremere: qui tangit montes ⁊ fumigant. Cantabo dn̄o in vita mea: pſallā deo meo q̄ȝdiu ſum. Jocundum ſit ei eloquium meuȝ: ego vo delectaboꝛ in domino. Deficient peccatoꝛes a terra ⁊ iniqui ita vt non ſint: benedic anima mea domino.

FRequenter diximus pſalmū illos actus ſignificare moꝛtalium: qui ad rerum diuinarum intellectum pꝛo ſua pꝛobitate reſpiciunt. Ad cuius ſimilitudinem ⁊ oꝛganum ipſum aptatuȝ eſt: qḋ ſpecialiter pſalmus vocatur: ſurſum habens tympanuȝ: vbi melos dulciſſimum canoꝛo ſonitu temperatur. Dauid aūt tn̄ perſona loquentis adhibet. Cetera omnia cōſtat de dn̄o ſaluatoꝛe narranda: qui in pꝛincipio fecit celum ⁊ terram. Eſt enim pſalmus iſte tanta diſpoſitione perfectus: vt aliqua hic dicta intelligas: que in libꝛo Geneſeos tacita fuiſſe cognoſcas. Quapꝛopter que ſunt apta exponemus ad litteram: que vo fidei noſtre poſſunt indicare notitiam: ſpirituali intellectu: ſicut a maioꝛibus accepimus explanamus. Unde ſolliciti eſſe debemus paratiqꝫ ad audiendum: quia ipſe quoqꝫ vir eloquētiſſimus pater Auguſtinus hūc pſalmum: ⁊ ſedule dicit perquirendum: ⁊ de eodem laborioſiſſime diſputatum.

Diuiſio.

PRophetа volens oſtendere conditionem rex diuina ſignificare myſteria: Pꝛimo modo per fabꝛicam celi ⁊ terre quedam nobis cognoſcitur indicare dogmata: vt agnoſcamus omnia ſibi reuera tanq̄ ab vno auctoꝛe condita poſſe congruere: quādo aliquas ſimilitudines ſuas inuiceȝ pbant aperire. Secūdo: opas domini diuerſis figuris tectas enumerat. Tertio: pꝛofitetur in illo eterno ſeculo pꝛeconia domini iugiter ſe eſſe dicturum que etiaȝ in hac vite ſue breuitate cantauerat.

Expoſitio.

BEnedic anima mea dn̄o: dn̄e deus meus magnificatus es vehementer. Confeſſionem ⁊ decoꝛem induiſti. Inuitat pphē ta ſemetipſum ad benedicendum dn̄m. Et quoniā nouerat in catholica fide vnitatis gratiam plurimuȝ preualere: ſibi tn̄ loquitur: q̄ omnes debeat admonere. Benedicere aūt deum eſt eius magnalia ↄfiteri: vt cū de illo dicitur aliqḋ magnū vnuſquiſqꝫ veritati preſtet officiū. Hec igit̄ ſententia ad totum reſpicit textū: vbi pſalmi huius pꝛolixitas terminat̄. Sed cum ad ſuā (vt dictū eſt) animā loqueretur ſubita ↄuerſione dicit: Dn̄e deus meus. Que figura dicit̄ Pꝛoſphoneſis: quando inter alia que loquimur ad deū ſubito verba ↄuertimus. Generalem vtiqꝫ dn̄m ↄſidēter ſuū aſſerit deum: vt cū ſe ipſius ſeruū eſſe pꝛofitet̄: nullam ſe habere cū diabolo compꝛobet poꝛtionē: ne in eo quicq̄ preuaricatoꝛ ille requireret: quē alienū eſſe agnoſceret. Sequitur: Magnificatus es vehementer. Opoꝛtet nos vim iſtoꝝ nominuȝ diligenter inquirere. Nā quādo ille magnus non eſt: vt hominū laudibus magnificetur: Aut quid illi poteſt addi: qui eſt mirabilis ⁊ incōpꝛehenſibilis plenitudo virtutum: Sed magnificatur dn̄s apud homines: quando eis magnus atqꝫ excelſus eſſe claruerit: vt ipſum ſentiant creatoꝛem:

ipſum bonoꝝ omniũ largitorem: ipſuz redemptorẽ:
ad poſtremũ ipſum ⁊ iudicem. Ex qua parte ꝓuenit:
vt recte dicatur redemptor dominus magnificari:
qui quotidie fit credentiũ deuotione mirabilis. Sic
etiam dicitur ſanctificari: ſic glorificari: ſic benedi-
ci: ⁊ his ſimilia. Adiecit: Uehemẽter. Reuerſa quan-
do conuerſoꝝ ore laudatur: ⁊ in ſanctoꝝ cetum veni-
unt: qui ſe pridem nefandis ſceleribus polluerunt.
Uehementer enim aptiſſime dictum eſt: qđ toto ge-
ritur cordis anniſu. Sed vnde magnificatus ſit ve-
hementer: ꝯſequenter exponitur. Confeſſionez ⁊ de-
DEF corem induiſti. Induere eſt: aliquez qđ non habebat
aſſumere. Et quando deus decorem non habuit: qui
creaturis ſuis omnia ſpecioſa ſemper indulget? Sed
hic incarnatio dñi chriſti euidenter exponitur: quaz
ſumpſit ex tempore: per quam ꝯfeſſionem mortaliũ
largitor ſue pietatis inuenit. Receſſerant eniz homi-
nes a cultu vere diuinitatis: cuz ſimulacroꝝ ſtudijs
⁊ vanis religionibus ſeruiebant. Sed eo veniente:
qui tamen abſens nunq̃ extitit diuinitate: ⁊ ꝯfeſſio
⁊ decus ſuperne maieſtatis innotuit: eiſq; rebus in-
dutum dicit dñm: quibus eccleſiam catholicam con-
Al. lumine ſi- ſtat ornatam. [Amictus † lumen ſicut veſtimentuz.
cut veſtimẽ- Extendens celum ſicut pellem.] Uerſus iſti vigin-
to tiduo vſq; ad diuiſionem futuram per figuram Pa-
SCHE rabole pulcherrimis alluſionibus explicanꝰ: que fit
quãdo res ſibi genere diſſimiles cõparanꝰ. Lumen
enim: eccleſiam ſignificat: de qua ſcriptum eſt: Que
eſt iſta que aſcendit dealbata? Dealbata enim: intel-
ligitur illuminata: que recte velut veſtis aduertitur
dñi ſaluatoris non habens maculaz neq; rugã. Ipſa
eſt enim candida: dealbata: de cuius membris dicit
Ephe. 5. apoſtolus: Fuiſtis eniz aliquando tenebre: nũc autẽ
lux in domino. Hanc etiam: tunica illa ſignificauit:
que non potuit diuidi tempore paſſionis. Hec eſt de
qua dicitur: Amictus lumen eius ſicut veſtimẽtum.
Sequitur: Extendens celum ſicut pellem. Bene di-
citur dñm celum extendere: vbi meretrices ⁊ publi-
canos eum conſtat admittere. Nam cum ſint per iu-
ſtitiam celi iuſtoꝝ: facti ſunt ⁊ gratie largitate peccã-
tium. Nec fruſtra comparata eſt celo pellis: q2 ſicut
omnia membra noſtra pellis tegit: ita ⁊ creaturas ce-
loꝝ ambitus circumactus includit. Senſerunt ali-
qui: celum ⁊ de iuſto dictum: quem ſic per gratiam
probatur extendi: quemadmodum poteſt tenſa pel-
Al. tegis lis excreſcere. [Qui † tegit † in aquis ſuperiora eius.
Al. nõ habet Qui † ponit nubem aſcenſum † ſuum: qui † ambulat
Al. ponis ſuper pennas ventorum.] Quamuis ordinem con-
Al. tuum ditionis exponere ſentiatur: quia ⁊ ſuper celos aque
Al. ambulas ſunt poſite: ſicut ⁊ in Geneſi legitur: Et ipſe alibi di-
Ps. 148. cit: Et aque que ſuper celos ſunt laudent nomen do-
mini: tamen ⁊ ſacri baptiſmatis nobis reſeratur in-
dicium: vt celum: ſicut frequẽter dictum eſt: omnem
iuſtum debeamus accipere: cuius ſuperiora: id eſt:
emendatio fidelis anime: aquis ſalutaribus irriga-
tur. Ita enim hec omnia ab illo auctore diſpoſita
ſunt: vt ⁊ actus eccleſiaſticos dicta celeſtia indica-
re videantur: ⁊ iterum conditiones rerum veraciſ-
ſima narratione teſtentur. Sequitur: Qui ponit
nubem aſcenſum ſuum. Hoc quidem ⁊ ad litteram
congruenter accipitur: quãdo dominus poſt reſurre-
ctionem videntibus apoſtolis aſcendit in celuz. Sic
Act. 1. enim in actibus apoſtoloꝝ legitur. Hec cuz dixiſſet:
nubes ſuſcepit eum ab oculis eoꝝ. Sed ⁊ illud aptiſ-
ſime probatur accipere: vt nubez ponamus verbi do-

mini predicatorem: per quem chriſtus in membris
ſuis aſcendit: cum mentem peccatoꝝ a mundi iſtius
prauitate mundauerit. Addidit: Qui ambulauit ſu-
per pennas ventoꝝ. Uenti: in iſto aeris fluctu quaſi
quibuſdam pennis volare noſcunꝰ: ſed dominus am-
bulat ſuper pennas eoꝝ: dum voluntates ſuas mul-
to velocius operatur: q̃ poteſt eſſe excurſus ventoꝝ.
Siue magis: ventos iuſtoꝝ animas debemus acci-
pere: q2 vtroq; teſtamento perdocti: velut duabus
alis ad ſuperna gaudia transferuntur. Supra quos
dñs ambulare recte dicitꝰ: in quibus miſericordiam
ſue operationis oſtẽdit. Et nota ꝙ in hoc verſu ⁊ alijs
qui ſequuntur: dñm maluit oſtẽdere per id qđ egit.
Hec ſecunda ſpecies definitionis dicitꝰ apud grecos
Ennçomatice: latine aũt notio nuncupaꝰ. Nam cuz DEF
dñs per naturam ſuam nequeat definiri: per illud ta-
men pulchre cognoſcitur: qđ ſingulariter operatur.
[Qui † facit angelos † ſuos ſpiritus: ⁊ miniſtros † ſu- Al. facis
os ignem vrentem.] Cõmendandum eſt animo: q2 Al. tuos
hic ſpecialiter de angelis dicitꝰ: qđ in libro Geneſeos Al. tuos
euidentius non habetꝰ. Nam ⁊ verba ipſa ſunt diſcu-
tienda ſubtilius. Spiritus: generale nomẽ eſt incor- DEF
poralis potentiſq; ſubſtãtie: viſibiliter ſiue inuiſibi-
liter operans: qđ ei diuinitus inſpiraꝰ. Angeloꝝ eniz
nomen non ſignificat naturam: ſed obedientiaz. An- INTER
gelus enim greca lingua dicitꝰ: qui latine nuntius in-
terpretatur. Nam quãdo mittuntur angeli fiunt: cuz
tamen natura ſpiritus eſſe noſcanꝰ. Addidit: Suos:
vt illos oſtenderet qui recta mente diuĩ voluntatibus
obſecundant. Ordo enim verboꝝ talis eſt: Qui ſpiri-
tus ſuos facit angelos. Sequitur: Et miniſtros ſuos
ignem vrentez. Miniſter dei eſt omnis qui diuinas
exequitur voluntates: ⁊ charitatis ſemper accenſus
eſt feruore. Talis enim vir celeſtis ignis efficiꝰ: quã-
do verbo predicationis peccantiũ nequitias vrere ⁊
ꝯſumere poſſe monſtratur. Sic enim dñs ipſe dicit:
Ignem veni mittere in terram. Ignis vtiq; vitalis: Luc. 12.
ignis vtiq; ſalutis: qui dum peccata ꝯſumit animas
nutrit. [Qui † fundauit terrã ſup ſtabilitatez † ſuam: Al. fundaſti,
nõ inclinabitꝰ in ſeculũ ſeculi.] Uerſus iſte ad litte- Al. ſuam
rã nõ videtꝰ poſſe ꝯſtare. Nã cum terrã iſtã mutan-
dam eſſe legerimus: quo modo fieri poteſt vt nõ in-
clinetꝰ in ſeculũ ſeculi? Sed hic magis firmataz ter-
rã: ſolidatam aduertamus eccleſiam: que terra ideo
dicitꝰ: q2 ex terrenis hominibus collecta eſſe mõſtra-
tur: ſicut in alio loco ait: Domini eſt terra ⁊ plenitu- Ps. 23.
do eius. Huius ſtabilitas recte dicitꝰ chriſtus: qui eſt
imobile fundamentũ: ⁊ inuiolabilis petra: de quo di-
cit apoſtolus: Fundamentũ enim aliud nemo poteſt 1. Cor. 3.
ponere: preter id qđ poſituz eſt: qđ eſt Chriſtus ieſus.
Supra quẽ ſi manſerimus: ingiter nullatenus incli-
namur. Superiecta enim neſciunt titubare duz ſunt
fixa que ꝯtinent. Sic veritas huius ſentẽtie abſolu-
ta nobis ratione ꝯſtabit. Spiritus eniz ſanctus ideo DOG
interdum difficillima dicit ad litterã: vt maiori am-
bitu ſpiritualẽ intellectum querere debeamus. Hoc
ergo qđ dictũ eſt: Non inclinabitꝰ in ſeculum ſeculi:
per omnia commata trium verſuum ſuperioꝝ conſtat
eſſe reddendum. Que figura dicitur Hyperbaton: SCHE
quoniam ordo verboꝝ longius explicatur. [Abyſſus
ſicut † pallium amictus eius: ſuper montes ſtabunt Al. veſtimen-
aque.] Nec iſte verſus ad hyſtoriam poteſt referri: tum
quaſi de ſuperducto diluuio dicere videatur. Prete-
ritum enim tempus diluuij fuit: ⁊ nunc propheta de
futuro predicat eſſe faciendum. Unde neceſſe eſt: vt
hoc

hoc magis ſpiritualiter inquiramus: quando ſibi ad
litteram tempora conuenire non poſſunt. Abyſſus
enim dicitur aquarum copioſiſſima multitudo: que ꝛ
in bono ꝛ malo plerunqꝫ ponitur. Hec merito hic ſu-
perſtitioſis atqꝫ perſecutoribus comparatur: quia ſi-
cut pallium ſubiecta cooperit: ita illi mundum fediſ-
ſima ſuperſtitione texerunt: vt non ſolum medio-
cres homines: ſed in perniciem ſuã ipſos quoqꝫ ſan-
ctos viros atqꝫ eminentiſſimos tormentis corporum
obruere viderentur. Sed hic abyſſus: in malo poſi-
Ps. 35. ta eſt: dum legatur ꝛ in bono: vt eſt illud: Judicia do-
mini velut abyſſus multa. Quod genus locutionis
inter propria diuine ſcripture conſtat eſſe deputan-
dũ. Deniqꝫ ſic ſequit̃: Super montes ſtabunt aque.
Steterunt quippe ſuper eos qui montes fidei firmi-
tate vocati ſunt: quando eos diuerſis penis ꝛ morti-
bus affecerunt. Aquas enim ꝛ abyſſos: impios hic de-
bemus accipere: qui ſic ad obruendã properant ſan-
ctitatem quemadmodum poteſt cumulus vndarum
ſubiecta contegere. Sed vt hoc magis de ſuperbis
atqꝫ ſceleratis potuiſſes aduertere: ſequens verſus
oſtendit. Uolunt etiam aliqui hoc ad litteram ven-
dicare: vt abyſſum dicant terre marginem circuire.
Nam ſicut exteriora corporis noſtri pallio cooperiũ-
tur: ita totius terrarum oceani ambitu fertur inclu-
di. Ab increpatione tua fugient: a voce tonitrui tui
formidabunt. Qui fugient niſi abyſſi: niſi aque que
montibus chriſti ſupereminere videbantur? Nam
q̃uis ſanctos eius diuerſis cedibus affeciſſent: ipſi
tamen increpati voce apoſtolorum derelicta ſuper-
ſtitione fugati ſunt: ꝛ quod eſt maximum victorie ge-
nus contra ſua vota ſenſerunt. Sequitur: A voce to-
nitrui tui formidabunt. Predicatio ſanctorum ſub
hac allegoria pulcherrima relatione deſcripta eſt.
Dicit enim: A voce tonitrui tui: vt non illud huma-
num eloquium: ſed celeſtis virtutis ſonitum fuiſſe
ſentires. Formidauerunt vtiqꝫ homines paſſim to-
nitrua predicationum: quando iudicii terror edictus
eſt: qui diabolũ periturũ audierunt cum ſequacibus
ſuis: ꝛ q̃uis habuerunt in hoc mundo licentiam: ipſi
ſua ſcelera correcta mente damnabant. Aſcendunt
montes ꝛ deſcendunt campi: in locum quem funda-
ſti eis. Adhuc in tropicis alluſionibus permanet: qm̃
ſuperbos ꝛ impios q̃diu voluit dominus puniri: in
montes creſcere: atqꝫ iterum quando placuit fecit in
conuallium humilitate reſidere. Sic ꝛ perſecutori-
bus tempus datum eſt: vt in altũ ſurgerent: ac dein-
de inclinati chriſtiano populo ſubiacerent: docẽs oĩa
ipſius ordinatione fieri: cuius voluntati non poteſt
obuiari: ſicut ipſe dominus in euangelio pontio pila-
Joan. 19. to dixit: Non haberes in me poteſtatem: niſi tibi da-
tum eſſet deſuper. Et intende: q̃m hic montes in ma-
lo poſiti ſunt: cum ſuperius montes ſignificent fide-
liſſimos viros: q̃d plerũqꝫ in ſcripturis diuinis dixi-
mus inueniri. Sequitur: In locũ quem fundaſti eis.
Illi ſcilicet qui campi iam facti ſunt: ad locum fun-
datiſſime deſcendunt eccleſie: ꝛ in eius penetralibus
permanebunt. Nam ꝛ ipſis quoqꝫ perſecutoribus mo-
dus eſt poſitus: nec vltra permittuntur excedere: q̃
eis datum eſt licentie ſue frena laxare. Deniqꝫ ſic ſe-
quitur: Completa ſunt peccata amorreorum: vt omnia
ſub volũtate domini poſita eſſe cognoſcas. Hoc enim
ꝛ ſubſequentia euidenter explanant. Terminũ po-
Al. non hꝫ. ſuiſti ꝛ eis quem non tranſgredientur: neqꝫ ꝛ reuerten-
Al. ꝯuertent. tur operire terram. Hoc ſi ad litteram velis accipe-
re: de aquis abundantibus dicit que diluuio recedẽ-
te vlterius terras nequeunt occupare: ſicut in geneſi
ſcriptum eſt. Statuam pactum meum vobiſcum: ꝛ ne- Gen. 9.
quaq̃ vltra interficietur omnis caro aquis diluuii:
neqꝫ erit deinceps diluuium diſſipans terras. Si vo-
ſpiritualiter queras: poteſt hoc ꝛ de paganorum tur-
ba accipi cõgruenter: qui ſꝫ a ſua prauitate receſſerint:
nunq̃ in illam licentiã deo ſibi obuiante remeabũt:
vt humanum genus ſuperſtitionum ſuarum inunda-
tione cooperiant. Terminus quippe eorum: aduent⁹
fuit domini chriſti: cuius creſcente religione: cuncta
idola cum ſuis auctoribus corruerunt. Inſpiciamus
quoqꝫ ſub qua increpatione iſta referuntur: vt ratio-
nales homines putent ſe precepta domini debere cõ-
temnere: cum ipſa elementa cognoſcantur eius iuſſio-
nibus obedire. Qui ꝛ emittis fontes in cõuallibus: Al. emittis
inter medium montium pertranſibunt aque. Cum
natura terrarum deſcribitur: cauſa nobis occultior
pulcherrimis alluſionibus indicatur. Certũ eſt enim
ꝯualles aquis abundare copioſis: fontiumqꝫ ibi eſſe
frequentiam magnam vbi ſunt arua iacentia. Sed
illud potius debemus aduertere: quia in humilitate
hominum qui loco conuallium ponuntur: aque diui-
ne ſemper eſtuant. Spiritualiter autem montes hic
accipere debemus hereticos ac ſuperbos: inter quos
ſcripture diuine perenni vbertate decurrunt: quia in
hoc mundo eas audire bonis maliſqꝫ commune eſt.
Et bene dictum eſt. Pertranſibunt: quia tales viros
nullo fecundaſſe beneficio ſentiuntur. Nam ſi: vt qui-
dam dicunt: montes hic iuſtos predicatores voluiſ-
ſet intelligi: dixiſſet de ipſis montibus aquas fluere:
non eis in medio conſtitutis tranſire potuiſſe. Po-
tabunt ꝛ ea omnes beſtie ꝛ ſyluarũ: expectabunt ona- Al. non hꝫ.
gri ꝛ ſitim ſuam. Beſtias ſyluarum: hic gentes intel- Al. agri
ligere debemus que de illa idolorum cultura tanq̃ Al. in ſiti ſua
de ſyluis vmbroſis proiectis ferociſſimis moribus
exierunt ad potandas ſcilicet aquas: quas in euange-
lio eſt dominus ſamaritane pollicitus dicẽs: Qui bi- Joan. 4.
berit ex aqua quam ego dabo ei: fiet in eo fons aque
ſalientis in vitam eternam. Sequitur: Expectabunt
onagri ſitim ſuam. Cũ dixerit beſtias ſyluarũ aquis
decurrentibus eſſe potatas: onagros tñ poſuit ſitim
ſuam expectare: ſcilicet iudeos qui neglexerunt fluẽ-
ta diuine pietatis haurire. Onager enim: aſinus eſt
ſylueſtris: qui inter reliqua animalia cor dicitur habe-
re pinguiſſimum. Quod genus quantum patiens eſt
domitum: tñ ſeuiſſimum redditur cum ſyluis reti-
nentibus efferatur. Hi ob hoc igitur iudei merito compa-
rantur: qui ferocis mentis ꝛ calloſa fatuitate durati
ſunt: nec ſatiari eius poculis vitalibus acquieſcunt.
Nam quod dicit: Expectabunt: illud ſignificat quod
frequenter dictũ eſt: q̃ in fine ſeculi: Helia ꝛ Enoch
venientibus: creditura eſt multitudo iudeorum. Miſe-
ri qui tamdiu ſitiunt: qui ſatiari minime ꝯcupiſcũt.
Hiis vita penalis eſt: qui tanta expectatione crucian-
tur. Super ea volucres celi habitabunt: de medio
petrarum dabunt ꝛ vocem ſuam. Supra illa ſcilicet Al. vocem
que ſuperius dixit: Qui emittis fontes in conualli-
bus: celi volucres habitabunt. Hec ſiquidem ꝛ con-
ualles ꝛ aquas irriguas amare noſcuntur. Sed non
vacat quod addidit: Celi. Nam ſi tñ aues voluiſſet
aduerti: volucres ſuffecerat dici: ſed potius animas
ſanctas pontificum celeſtiſqꝫ ꝯuerſatione tractantes
maluit intelligi: qui ſupra populos dñi predicationi-
bus ſanctis inhabitant. Addidit: De medio petrarum

dabunt vocē ſuam. Iſte volucres que dicte ſunt cele
ſtes:non de terra:non de arboribus:ſed de medio pe
trarum dabunt voces ſuas:quando apoſtolorum ⁊ p
phetaꝝ exemplis aliqua predicare noſcunt. Omnes
enim fideles petre merito dicuntur:q꞉ ipſe quoqꝫ pe
tra dicit chriſtus. Sic eniꝫ ipſe dominus petro apo
Math.16. ſtolo dixit: Tu es petrus ⁊ ſuper hanc petram edifi
cabo eccleſiam meam. Quapropter omnes de petra
rum firmitate pdicant:qui apoſtolorum ac prophe
tarū traditionibus ſua dicta confirmant. Rigans
montes de ſuperioribus ſuis:de fructu operum tuo
rum ſaciabitur terra. Superius dixit:altos mōtes
fuiſſe preteritos:⁊ cōualles humilium ds fontib' irri
gatas:nunc ipſos quoqꝫ montes ſuperius aquis pdi
cat eſſe cōplutos:ne quid a dñi munere videret exce
ptū. Paulus enim prius ingens atqꝫ arduus perſecu
tor eccleſie:rigatus aqua ſpirituali:q̄ fecundos fru
ctus pbatus eſt edere chriſtianis. Qd quotidie dñs
agit:vt doctores paganoꝝ poſt ꝯuerſionē magiſtros
faciat eſſe fideliū. Sed iſti tales de ſuperioribus ir
rigantur:qñ conuerſi ſe erraſſe cognoſcūt. Sequitur:
De fructu operū tuoꝝ ſaciabit terra. Cum fructum
terra pariat:quēadmodū poterit ex fructibus calca
bilis iſta terra ſaciari? Fructibus aūt terra ſaciat:qñ
peccatores in melius cōmutant:vtilia nimis ⁊ ſalutif
ria ipſo largiente percipimus. Sic enim terra ſaciat:
qñ aliquis ab obſtinatione liberatus:pconia dñi di
dicitiſſe cognoſcitur. Producens fenum iumentis:⁊
Al. educas herbam ſeruituti hominū. Ut educat panem de ter
ra. Excolit qd ſuperius dixit:vt terra illa celeſti im
bre ſatiata pducat fenū iumentis:id eſt:elemoſynas
faciat his qui paſſim petūt:de qbus dictū eſt: Omni
Luc.6. petenti te tribue. Iumenta eniꝫ appellata ſunt:q꞉ ve
recundiā nō habentes pp̄ter ingluuiem ventris:in
egentiuꝫ voces petulanter erumpunt:ſicut iumenta:
que dum eſuriunt:nequaq̄ poſſunt a pp̄ris vocibus
abſtinere. Herbaꝫ vo ſeruituti hoīum:hoc eſt:vt illi
neceſſaria tribuant:de quo ſcriptum eſt: Deſudet ele
moſyna in manu tua:donec inuenias iuſtuꝫ cui eam
tradas. Hic enim homines appellati ſunt:qui rōne
pleniſſimi:indigentiā ſuam toleratie viribus tegūt.
Sic duo genera egentiū talibus alluſionibus expri
muntur. Sequit: Ut educat panem de terra. Educi
tur panis de terra:quādo domini precepta complent
tur:vt de iſtis carnalibus atqꝫ viſualibus cibus fiat:
vnde anima celeſti refectione paſcatur. Panis eniꝫ
vere noſter eſt chriſtus:qui hīc de terra pducit:qñ
aliquid indigentibus eius conſideratione preſtatur.
Siue hoc poteſt de pdicatoribus dici:qui celeſtibus
diuitijs imperitoꝝ hominum indigentias miſericor
diter expleuerūt. Et vinū letificat cor hoīs. Ut ex
hylaret faciē in oleo:⁊ panis cor hominis cōfirmet.
Dixerat ſuperius: Ut educat panem de terra:ſed ne
iſtum panem cōem deberes accipere:de quo caro no
ſtra reficitur:ſubiungit hec tria ſpiritualiter ſentien
da. Nam:corpto rationabili intellectu poni frequēs
ſcriptura teſtatur. Quapropter:vinū letificat cor ho
minis:cū ſacratū fuerit in ſanguinē dñi chriſti. Hinc
Pſal.22. nos inebriari licet:ſicut ſcriptū eſt: Et poculū tuū
inebrians q̄ preclarū eſt. Ipſuꝫ eſt enim veneris me
rum qd letificat mentem:nō qd ad reatum vitiaqꝫ
perducit. Ebrietas ſobria:ſatietas felix:que merito
letificare dicit:q꞉ nihil ibi culpabile reperit. Exhyla
ratur quoqꝫ facies in oleo:cū regale chriſma conficit
Pſal.33. tur:ſed illa facies de qua dictum eſt: Accedite ad eū
⁊ illuminamini ⁊ vultus veſtri nō erubeſcent. Seq
tur: Et panis cor hominis cōfirmat. Iterum corpo
nitur:vt dictum pro ſapientia ſentiat. Nam ſi corpo
raliter velis aduertere:nunquid panis cor hominis:
nō etiam reliqua membra confirmat? Nam inſpice
pp̄rietates verboꝝ:vt hec reuera cognoſcas ad intel
lectum rerū poſita fuiſſe celeſtiū. De vino dicit: Le
tificat cor hominis. Si vinū mundiale velis accipe
re:non ſolū cor:ſed omne corpus ad tempus letifica
re cognoſcit:cum tñ frequenter ⁊ ad rixas incitet:⁊
ad exceſſuꝫ aliquē preſumptionis inſtiget. Sed cor
pro mente poſitū eſt:vnde ſapere dicimur:vnde in
telligere bona malaqꝫ ſentimur. Iteꝫ ſi ⁊ iſtud oleū
putemus quo generaliter mundus vtit:quo modo
poteſt exhylarare faciem:dum ſemper animi ſit gau
dium qd exit in vultus? Panis aūt quemadmoduꝫ
poterit cōfirmare cor ſolum:qd pro totius corporis
refectione percipitur? Sed hec potius ad anime par
tes referenda ſunt:que perfectos efficiunt chriſtia
Al. campi nos. Saturabuntur ligna ſyluarum:⁊ cedri libani
Al. plātauit quas plantaſti. Ligna ſyluarū:plebem ſignificant
ingentium populoꝝ:qui eccleſie catholice de diuer
ſis atqꝫ incultis nationibus aduenerūt. Hec indicāt
homines vtiqꝫ mediocres. Cedri aūt libani declarāt
nobiles ac potentes:qui in humano genere tanq̄ ce
dri eminere noſcuntur. Sꝫ vt ipſos quoqꝫ ſequeſtra
ret ab hereticis ⁊ paganis qui in hoc ſeculo maxima
poteſtate ſubuecti ſunt:addidit: Quas plātaſti:id eſt:
que tua predeſtinatione ſunt in religionis ameniſſi
Math.15. mo paradiſo conſtitute:ſicut dicit in euangelio: Dis
plantatio quāꝫ nō plantauit pater meus celeſtis era
dicabitur. Sed nec interpretatio nominis ipſius pre
tereundā eſt:quando nobis aliquā ſignificantiaꝫ pro
INTER dere declarat. Libanus interpretat candidatio. Se
culi autem huius poteſtas quedam videtur eſſe feſti
uitas:vbi diuites homines ac potentes excelſi atqꝫ
proceri:quaſi in libano monte naſcuntur:qui tamen
ad veram religionem domini munere peruenerunt.
Al. Herodij Illic paſſeres nidificabunt. Fulice domus dux eſt
eorum. Illic in cedris videlicet quas plantaſti:paſ
ſeres nidificabunt. Paſſer enim minuta ⁊ cautiſſi
ma nimis auis eſt:monachoꝝ ſignificans paruitatē:
qui in cedris libani:id eſt:in patrimonio potentium
chriſtianoꝝ velut in quibuſdam ramis monaſteria
ſibi quaſi nidos aliquos edificare mōſtrant:eorūqꝫ
robore ſuſtentati:velut paſſeres laudes domini aſſi
dua voce precinūt. Celeſtis in terra vita:imitatio fi
deliū angelorum:ſpiritualiter in carne viuere ⁊ mū
di vitia nō amare:vitam preſentem cōtemnere ⁊ fu
ture beatitudinis gaudia ſemper exquirere:ad po
ſtremum ipſius templū fieri cuius imaginem condi
tio humana ſuſcepit. Amenus reuera paradiſus:in
quo tanta florent poma virtutū. His enim tale pro
poſitum eſt:hoſtes ſuos non relucando vincere ſed
patiēdo ſuperare. Triumphus illis omnis eſt in pro
prij corporis paſſione:⁊ tunc aduerſarios efficaciter
vincunt:quando laudabili humilitate ſuccumbunt.
Reuera milites chriſti:qui nullam preſumptionem
in humanis viribus ponunt:ſed aduerſa omnia vir
tute domini ſuperare ſe poſſe confidunt. Hi cū alijs
non habent iurgia:ſed ſecum ſemper litigant. Miſe
rentur omnibus:ſibi ſolis non parcunt:⁊ celeſti cha
ritate flammati:bona que ſibi euenire cupiunt:alijs
communicare contendunt. Sed magna eſt gloria
illi arbori:vbi nidus iſte compingitur. Audiat enim

a domino ſe fuiſſe plantatum:qui tale ꝯtinere noſcit̃
inſtinctū. Sequitur: Fulice domus dux eſt eoꝝ. Fu
lica: manſueta auis ⁊ nigra eſt: aneti q̄dem paruioꝛ:
ſed corporis poſitione cōſimilis: que in ſtagnis dele
ctabiliter commoꝛatur. Hec ad baptiçandos bene
referẽ: qui in ſacratiſſimi fontis gr̃a pſeuerāt. Hoꝝ
itaqꝫ manſiones: id eſt: baptiſmatis pſeueratio: dux
eſt paſſerum qui in cedris nidificant: ſcilicet q2 oiuꝫ
chriſtianoꝝ ſacer fons dux eſt: dum eos ad celoꝛum
Al. petra regna perducit. [Montes excelſi ceruis: ⁊ petre refu
gium herinacijs.] Ceruus: vt diximus: venenoſoꝛuꝫ
ſerpentium eſt voꝛax: ſpinoſa tranſcendēs ⁊ ſumma
agilitate p̄ditus: habitare diligit montes altiſſimos.
Huic merito cōparant̃ fideles: qui diabolū voꝛant:
q̄n nequitias eius ad dn̄i laudē gloꝛiamqꝫ cōuertūt:
vitiaqꝫ huius ſeculi quaſi ſpinas bona cōuerſatione
tranſiliunt: ⁊ habitāt in montibus: id eſt: ap̄lis ⁊ pro
phetis: qui ſanctis p̄dicationibus ſuis in hoc mundo
ſolida cacumina eſſe meruerunt. Herinacius vō eſt:
quē vocamus hericiū: aīal oīno timidū: nature puī
dēte ſemper armatū. Cuius cutē inuicē ſetaꝝ ſudes
acutiſſime denſiſſimeqꝫ cō muniunt: cui tñ nō ſuffi
cit natiua munitio: ſed ne aliqua fraude poſſit inter
cipi: refugium habet ſemꝑ in ſaxis. Hinc cōpetenter
aptat̃: qui peccatis ſuis hiſpidus futura iudicia me
tuens: petram chriſtū firmiſſimū noſcitur habere re
fugium. Merito ergo iſta animalia tales nobis indi
cant viros: qui nunq̄ ſe a dn̄i ſoliditate disiungunt.
Et vide q2 paſſeres cedroꝛum alta petūt: fulice aqua
rum ſe habitatione defendūt: cerui montes eligunt:
hericij petrarū ſe tuitione cō muniūt. Sic per diuer
ſas aues atqꝫ animalia: chriſtianoꝝ nobis vite diuer
ſitas indicat̃. [Fecit lunam in tempoꝛe: ſol cognouit
occaſum ſuū.] De terrenis ad celeſtia tranſitū facit:
ſed ⁊ ipſa quoqꝫ ſub quibuſdā alluſionib⁹ indicant̃.
Luna: ſicut ſepe iā diximus: ſignificat eccleſiaꝫ: que
in tempoꝛibus facta eſt: q̄n eam minui ꝯtingit ⁊ cre
ſcere: que tamen ſic minuit̃ vt ſemper redeunte inte
gritate reparet̃. Solem vō: in hoc loco merito accipi
mus dn̄m ſaluatoꝛē: de quo impij in fine mūdi dictu
Sap. 5. ri ſunt: Errauimus a via v̄itatis: ⁊ iuſtitie lumen nō
luxit nobis: ⁊ ſol nō oꝛtus eſt nobis. Qđ vtiqꝫ de iſto
Mat. 5. ſole cōmuni nō poterat dici: q̄n ſcriptū eſt. Qui ſolē
ſuū facit oꝛiri ſuper bonos ⁊ malos. Iſte ergo cogno
uit occaſum ſuū: id eſt: gloꝛiā ſue paſſionis agnouit:
Mar. 14. cum diſcipulis ſuis diceret: Uenit hoꝛa ⁊ filius hoīs
tradetur in manus peccatoꝝ. Merito ergo poſt illa
genera chriſtianoꝝ: que ſuperius per diuerſas ſigni
ficantias videntur expreſſa: ad crementū rerū de ec
cleſia ⁊ de ipſo dn̄o cōſtat eſſe ſubiunctuꝫ. [Poſuiſti
tenebras ⁊ facta eſt nox: in ipſa pertranſibunt oēs be
Al. ſylue ſtie ⁊ ſyluarum. Catuli leonū rugientes vt rapiant: ⁊
querāt a deo eſcā ſibi.] Hic duos verſus ſimul ſocia
uimus: pro neceſſaria cōtextione verboꝛum. Poſuit
enim tenebras: quando tempoꝛe paſſionis ſexta ho
ra obſcuritatē mundus accepit. Tunc reuera nox fa
cta eſt diſcipulis atqꝫ credentibus: q̄n petrus anxio
erroꝛe cōfuſus negādo tertio: fidei p̄diderat clarita
tem. Nox ergo ⁊ illis fuit: qui carnaliter intuēdo: in
illa cruce chriſtum moꝛi cōmuniter eſtimabant. In
hac itaqꝫ nocte: beſtie ſyluarū: id eſt: demonia: ⁊ catu
li leonū: quos diaboli coꝛrupta voluntate genuerūt:
ad deuoꝛationē querentes aliquos exierunt: vt eſcaꝫ
malitie permittente tñ dn̄o reperirēt. Nihil enim a
quoq̄ fieri pōt: niſi qđ ipſe ſecreto iudicio: aut ad ꝓ
bationem: aut ad vindictā faciendū eſſe permiſerit.
Catuli enim dicti ſunt eo ꝙ calleant ſenſu narium. ET Y
Nec moueat qđ ſuperius diximus: beſtias ſyluaruꝫ:
multitudines accipi debere nationū: ⁊ hic videtur ſi
gnificare diabolū cū miniſtris: q̄n iſte in ſcripturis
diuinis creberrimus vſus eſt: vt vna res perſonis ſi
bi diſcrepantibus applicet̃: ſicut de monte diximus
⁊ leone. [Oꝛtus eſt ſol ⁊ cōgregati ſunt: ⁊ in cubilib⁹
ſuis ⁊ ſe collocabūt.] Cū in paſſione dn̄i facte fuiſſent Al. colloca
tenebre: demones ad eſcam ſibi querēdā p̄mittente bantur
dn̄o pꝛoruperūt: q2 inuenire poterant coꝛda tituban
tiuꝫ. Tunc aūt q̄n oꝛtus eſt ſol: id eſt: reſurrectio ſan
cta declarata eſt: maieſtatē eius minime ſuſtinētes:
in ſuis ſe trepidi cubilibus abdiderūt: id eſt: in perti
naciū pectoꝛib⁹ collocarūt: vt q2 cunctis ſuadere nō
poterāt: ſaltē quos deceperant poſſiderēt. Sol enim ETY
dict⁹ eſt ꝙ ſolus ita lucet vt ex eo dies fiat. [⁊ Exiet Al. Exibit
homo ad opus ſuū: ⁊ ad operationeꝫ ſuā vſqꝫ ad ve
ſperā.] Q̄n ſupius dixerat oꝛtū ſolē: ꝯgruēter adiun
xit: vnūquēqꝫ holuꝫ in hac vita egredi ad ſuas opꝰ
exercendas. Iſte enim vſus eſt moꝛtaliū: vt q̄diu in
hoc mūdo ſumus: veniente die: diuerſarū actionum
q̄litatibus occupemur. Unus enim agrū colit: alter
ſe bellis exercet: iſte diſcit: ille docet. Nōnulli regnāt
multi ſeruiunt: ⁊ q̄cq̄d fragilis moꝛtalitas agit: veſpe
ra: id eſt: ſeculi fine ꝓbat̃ cōcludi. [Quam magnifi
cata ſunt opera tua dn̄e: oīa in ſapiētia feciſti: ⁊ reple Al. impleta
ta eſt terra ⁊ creatura tua.] Poſt enumerationē figu Al. poſſeſſio
ratam rerum: fideiqꝫ noſtre narrata myſteria: venit ne.
ꝓpheta ad moduꝫ z^m: vbi laudes paternas poſt tāta
miracula cōuenienter exclamat. Dicendo enim. Oꝫ:
admirari ſe poſſe: q̄ explicare ꝓfeſſus eſt. Et merito
ſic cepta eſt laus eius: cuius p̄conia nulla ſufficienter
preualet cōplere creatura. Nam nō ſoluꝫ hoc homi
nibus arduuꝫ: verūetiam ipſis quoqꝫ angelis ꝓbat̃
imenſum. Cetū enim magnificata ſint opera eius: in
ferioꝛa declarant. Sequit̃ enim: Oīa in ſapientia fe 1. Coꝛ. 1.
ciſti. Iſta igit̃ ſapiētia: filius eſt: ſicut dicit apoſtolus:
chriſtum dei v̄tutē: ⁊ dei ſapientiā: per quē oīa facta Ioan. 1.
ſunt: ⁊ ſine ipſo factū eſt nihil. Et vt cooperationem
eius virtuteqꝫ oſtenderet: patri dicit operante filio:
tu feciſti. Hoc etiam ⁊ de ſpiritu ſancto idē ait ap̄ls.
Omnia cooperat̃ vnus atqꝫ idem ſpiritus: diuidens 1. Coꝛ. 12.
ſingulis ꝓut vult. Un̄ datur intelligi: ꝙ cooperatio
ſancte trinitatis his exemplis euidenter poſſit agno
ſci. Addidit: Repleta eſt terra creatura tua. Nō quī
deꝫ ſimilibus rebus vbiqꝫ terra completa eſt: ſed tñ
q̄uis heremus ꝓpter ſolis ardoꝛē: vel ꝓpter nimiū
frigus animantibus vacuus eſſe videatur: q̄buſcūqꝫ
tamen rebus creatura dn̄i terra completa eſt. Siue
magis illud debēt intelligi: q2 creatura religionis ca
tholice: quaꝫ dominus ſaluatoꝛ inſtituit: oīs terra re
pleta eſt: quādo vniuerſalis dn̄o deſeruit eccleſia. De
ipſa enim dicit apoſtolus: Si qua ergo in chriſto no 2. Coꝛ. 5.
ua creatura eſt: vetera tranſierūt: ecce facta ſunt oīa
noua. Et alibi: Exuentes vos veterem hominem cuꝫ Ephe. 4.
actibus ſuis: induite nouū qui ſm̄ deum creatus eſt
in iuſtitia. Ipſa ſcilicet creatura totus oꝛbis īplet⁹ eſt.
Un̄ ⁊ alius pſalmus dicit: Et dn̄abit̃ a mari vſqꝫ ad Pſ. 71.
mare: ⁊ a flumine vſqꝫ ad terminos oꝛbis terre. [Hoc
mare magnū ⁊ ſpacioſum: ⁊ illic reptilia quoꝝ nō eſt Al. manibus
numerus. Aīalia puſilla ⁊ ⁊ magna.] Et in hac quoqꝫ Al. cum ma
p̄te vſqꝫ ad diuiſioneꝫ: figura eſt Parabole: que di gnis
uerſis ac decoꝛis compationib⁹ explicat̃. Sed q̄uis SCHE
in capite hui⁹ v̄ſus: de mari nauigero dicere videat̃:

tū de hoc ſeculo cōgruenter accipiť:vbi diabolice ſi-
ne numero ſerpere ꝓbanť inſidie:maliciaqʒ demonū
velut quibuſdaʒ fluctibus alarum voluntas ineſtima-
bilis cōmoueť. Mare enim ipſi reddunt:dum nau-
fragare compellunt:qꝛ dubium nō eſt illum vndas
imaniſſimas pati:qui mergitur gurgite peccatorūʒ.
ETY Mare quippe:a meando dictum eſt:ꝙ ſemper eat ac
redeat. Sed iſti ſpiritus innumerabiles nobis:deo
cōprehenſi ſunt:qui arenā maris ꝛ pluuiarūʒ guttas
enumerat:ꝛ ne oīno incōprehenſibiles linquerenť:
quātitate nō qualitate ea definiunt. Deniqʒ de eis di
citur: Aialia puſilla ꝛ magna:qꝛ inter ipſos ꝛ maio-
res eſſe nequitie ꝓbanť oīmodis ꝛ minores.[Illic
naues pertrāſibūt. Draco iſte quem formaſti ad illu
dendum ei.] Illic:in mundo ſcilicet quem ſuperius
mare dixit. Naues aūt merito ſignificanť eccleſie:
que periculoſos fluctus mundi per lignum glorioſe
crucis euadunt:portantes ꝑplos qui ſigno fidei cre-
diderūt. In his nauibus habitat chriſtus:qui ſi a cre
dentibus exciteť:dicit imaniſſime tēpeſtati vt quie-
ſcat:ꝛ quieſcit. Sequiť: Draco iſte quem formaſti ad
illudendū ei. Hic aperte diabolū ſignificat:qui vere
draco diciť ꝓpter venenū qđ eue ꝑme mulieri peſti
feris ſuaſionibus inſpirauit. Iſte creatus bonus eſt:
Gen.1. ſicut in geneſi legitur: Fecit deus oīa valde bona:ſʒ
poſtꝙ ſua voluntate peccauit:a deo ita formatus eſt
vt ei illudereť ab angelis:qꝛ ꝓpter execrabileʒ per-
uerſitatē natiua dignitate priuatus eſt. Sic eniʒ di-
Job.41. cit dn̄s in libro Job: Non eſt quicꝙ ſimile ei factuʒ
ſuꝑ terrā. Ad illudendū ei:ab angelis meis. Illudiť
eniʒ ei ab angelis dei:ſiue per iuſtiſſimas increpatio
nes:vt qui creatus eſt ad obſequiū dn̄i:fedis videať
ꝑuerſitatibꝰ implicari. Siue magis illudiť:qꝛ ei aīe
confitentiū imperio ſuperno de pernitioſa poteſtate
tolluntur. Illudiť etiam ꝛ a fidelibꝰ viris:dū incen-
tiua vicioꝝ eius deteſtabili horrore refugiūt. Audis
draconē:ſʒ nō oīno timeas atrocē. Sic eniʒ formatꝰ
eſt:vt ei bn̄ficio dn̄i:ꝛ ab ipſis quoqʒ hoībꝰ poſſit illu
di. Inuoca qui illū calcat:ꝛ incipis nō timere qui de
Ps.90. uorat. Scriptū eſt enim: Suꝑ aſpidē ꝛ baſiliſcū am
bulabis:ꝛ conculcabis leonē ꝛ draconē.[Omnia a te
M. non hēt expectant:vt des illis eſcā in tempore oportuno.]
Verſus iſte illud ſignificat qđ ꝛ alibi dictum eſt: In
Heſter.13 voluntate tua dn̄e vniuerſa ſunt poſita:ꝛ nō eſt qui
poſſit reſiſtere voluntati tue. Nā cū dicit Oīa:oſten-
dit qꝛ vniuerſa dei nutu viuunt:quo ꝛ auctore crea
ta ſunt. Nā ꝛ draco ſpiritualis:cuius eſca hoium de
ceptio eſt:niſi dn̄o permittente nō preualet quicꝙ ſua
poteſtate perficere. Deus enim quem pro malis ſuis
abijcit:fit diaboli pabulū. Quapropter ſi in eſcaʒ ini
mici nolumus dari:nō debemꝰ eſſe terreni:qꝛ ſic in
ꝑncipio maledictus eſt:vt terram comedat:ſicut ſcri
Gen.3. ptum eſt: Super pectus tuū ꝛ ventrē gradieris:ꝛ ter
rā comedes oībus diebus vite tue. Qđ ſi miſericor-
dia dn̄i celeſtes efficimur:ab eſca diaboli oīmodis
reddimur alieni. Addidit quoqʒ: In tempore oppor
tuno:vt nō ſolū dn̄s creaturis ſuis eſcam tribuat:ve
rum etiā illā ſub opportunitate temporis largiatur.
Volebat enim Job tentare diabolus:ſed hoc nō po-
tuit efficere:niſi eū poteſtas dominica ꝑmiſiſſet. Nā
ꝛ ille ſanctiſſimus cognoſcebat ſe dn̄i ꝑmiſſione ten
Job.1. tari:ꝛ ad oīa reſpondebat: Dn̄s dedit dn̄s abſtulit:ſi-
cut dn̄o placuit:ita factū eſt:ſit nomen dn̄i bn̄dictū.
Hec eſt vera firmaqʒ ſententia:qđ in dn̄i volūtate:
ſicut dictuʒ eſt:cuncta ſint poſita.[Dante te illis col

ligent:aperiente te manum tuā ꝛ vniuerſa replebun- M. oīa imple-
tur vbertate.] Adhuc in exponenda ſuperiore ſentētia buť bonitate
perſeuerat:vt cū diabolica iniquitate vexamur:non
illum credamus hoc ex ſua poteſtate preſumere:ſed
potius ad illū recurramus ſine cuiꝰ permiſſu nec fa-
cere quicꝙ pōt:ꝛ celerius victus abſcedit. Dicit enī:
Dante te illis colligent:vt intelligas qꝛ niſi datū fue
rit illis:quicꝙ colligere nō valebūt. Sequiť etiam:
qđ ꝛ ad proſpera poſſis aptare: Aperiente te manum
tuaʒ vniuerſa replebunť vbertate. Conſtat enim ibi
eſſe rerum oīum cauſas:vn̄ vbertas cōcediť ꝛ copia
ſine fine preſtať. Manus aūt ſignificat poteſtatem:
per quā abunde cuncta replet ꝛ mirabiliter vniuer-
ſa diſponit.[Auertente aūt te facieʒ tuam turbabun
tur:auferes ſpiritum eoꝝ ꝛ deficient:ꝛ in puluerem
ſuū reuertentur.] De illis modo dicit:qui cōceſſa dei
munera minime ꝓfitētes:qđ poterant ſuis viribus
applicabant. Contra quos apl̄s dicit: Quid enim ha- 1. Cor. 4.
bes qđ nō accepiſti: Si aūt accepiſti:quid gloriaris
quaſi nō acceperis: Et in alio pſalmo de tali legitur.
Ego dixi in mea abundātia:nō mouebor in eternuʒ. Ps.29.
Ab his ergo talibus dum auerterit dn̄s faciem ſuam
nudati magno preſidio ſine dubitatione turbantur:
ꝛ mox cū ille ſpiritus ſuperbie quem de rerū vberta
te conceperant ablatus fuerit oīno deficiunt:ꝛ ad cō
feſſionem ſaluberrimam redeunt:qui in ſuis ꝑſum-
ptionibus errauerunt. Petunt ergo iſti remedia:ſua
vulnera ꝓpria detegant:vt curentur ꝛ dicant: Exau- Ps.142.
di me dn̄e:qꝛ defecit ſpiritus meus:ne auertas fa-
ciem tuam a me. His preſtat dn̄s ꝓficuam medici-
nam. Sublato enim ſpiritu nequitie quo inflāma-
bantur errantes:neceſſe eſt vt ad puluerem ſuum re
deant:id eſt:ad humilē cōfeſſionem:in qua indigen-
tiam ſue fragilitatis agnoſcunt:ꝛ feliciores eſſe inci-
piunt cum a ſua preſumptione diſcedunt. Inſpicien-
da eſt autem hoc loco adminiſtratio dn̄i qua mun-
dus regiť:quali breuitate:vel qua ꝓprietate deſcri-
pta ſit. Nam cum nos reſpicit:omnia profutura ſuc-
cedunt:ꝛ cum ſe auerterit:humana indigentia ſalu-
tari preſidio nudata luccūbit.[Emitte ſpiritum tuū
ꝛ creabuntur:ꝛ renouabis facieʒ terre.] Ecce illa que
expectabať medicina ꝑuenit. Recreati ſunt vtiqʒ:
qui ſe puluerē humiliter agnouerunt. His eniʒ iſtud
accidit:qui diuina gratia reparati:mortis ꝓbantur
euaſiſſe pericula. Totiens enim nos dn̄s creat:quo-
tiens de vetuſtate peccati in nouum hoīem inſtaura
re dignatur:ſicut in.50.pſalmo legitur. Cor mundū Ps.50.
crea in me deus. Reſpice etiaʒ qꝛ vbi defecimus no
ſtrum puluerem dixit:vbi reparamur ſpiritum dn̄i
eſſe ꝓfitetur:vt nemo ſuis meritis applicare poſſit:
qđ munere creatoris acceperit. Audiant ſacrilegi:ſpi
ritum ſanctum eſſe creatorem. Dicit enim: Emitte
ſpiritum tuum ꝛ creabuntur. Audi ꝛ alibi:vbi crea-
tor ſpiritus ſanctus edicitur. Ait eniʒ Job: Spiritus
diuinus qui fecit me. Nam cum diuinum appellat ꝛ
deum ꝛ creatorem ſpiritum ſanctuʒ euidenter oſten-
dit.[Sit gloria domini in ſeculum ꝛ ſeculi:letabitur M. non hēt.
dominus in operibus ſuis.] Adhuc ipſum docet ma-
giſter bonus ne erremus elati:optans eſſe qđ nunꝙ
pōt aliquando deficere. Dicitur enim: Sit gloria do
mini:nō cuiuſlibet alterius. In ſeculuʒ ſeculi:id eſt:
in eternū:qꝛ laudis eius nullus eſt finis:quādo ꝛ in
hoc ſeculo apud fideles dn̄i ꝑpetua laus habetur:ꝛ
poſt illud ſeculū a beatis eterna ꝑſolueť. Letabitur
enim:qđ dictū eſt:ꝑmiſſio futuri tp̄is eſt nō ꝑſentis.

Et inſpice:q̄ȯ vbicūq3 cōmemorat: Opꝛibus: ſuis dixit: nō tutat: ne totiens admoniti infantum Pelagij ſequeremur errorē. Cuius nefandum venenū hinc: euidenter agnoſcimus: contra q̄ȯ totiens antidotum celeſte porrigitur: ne futura pericula graſſarentur.

Al. qui (Qui reſpicit terrā: ⁊ facit eā tremere: tangit mon
Al. fumigant tes ⁊ fumigabūt.) Iā de illis dicit qui per dn̄i grām illum irati: peccata ſua preterita cōtremiſcūt cū ſe grauiter erraſſe cognoſcunt. Sed ſecurior eſt illa hu milius tremefactio: q̄ ſuperbo2 inſana preſumptio. Petrus enim tūc ad veniam redire meruerit: quādo ſe admiſiſſe magnū crimen expauit. Sic enim ⁊ aliꝰ

Iſa. 66. ꝓpheta dicit: Super quem requieſcit ſpiritus meus: niſi ſuper humilē ⁊ quietum: ⁊ tremētē verba mea?

Phil. 2 Hoc etiam monet apoſtolus. Cum timore ⁊ tremore veſtram ipſorum ſalutem operamini. Uides ergo q̄ votiuus: q̄ ſpiritualis ſit tremor iſte: qui ⁊ veniā parturit ⁊ ſalutem. Sed vide quibus iſta cōtingunt: ſcilicet quos ipſe dignatus fuerit intueri. Seq̄tur: Tangit montes: ⁊ fumigabūt. Montes hic peccatores nī mia elatione turgentes debemus accipere: qui dum fuerint domini indignatione perculſi: rerūq3 mundanarū amiſſione priuati: tunc ad ſalutares lachrymas currūt: ⁊ quoſdam fumiferos de ſe triſtitie globos tanq̄ incenſum ſuauitatis emittunt: qui ad ſuperna conſcendens: miſericordiam impetrare ꝓbatur dn̄i chriſti. Fumus enim hic in bono poſitus eſt: quippe qui nos ad abſolutionis facit gratiam peruenire.

(Cantabo dn̄o in vita mea: pſallam deo meo q̄diu
Al. ſum ero.) Decurſis duabus partibus ſub varia alluſione verbo2: venit ad tertium modū vbi ſe ſub eternitate dicit laudes dn̄i cantaturum. Nam cū ait: Cantabo dn̄o in vita mea: tempus ſignificat cū in hoc mundo degere videbat̄. Sic enim fit vita iſta reuera vitalis: ſi laudes domini cōtinua exultatione cantent̄. Et ne crederes laudes iſtas morte poſſe finiri: adiecit: Pſallam deo meo q̄diu ero: ſcilicet in futuro ſeculo: vbi ⁊ eſſe perpetuum eſt ⁊ pſalmodia nō habet finem. Pulchre aūt poſitum eſt: Q̄diu ero: nam dū ſe immortalis iam factus q̄diu eſt cupit pſallere: ſemꝑ vtriq3 laudes dn̄i velle ꝓbatur edicere. Quo iudicio declaratum eſt quid ſint acturi qui in illam patriã meruerint feliciter intromitti. Laudabunt iugiter dn̄m: quia ſemꝑ eum videbūt: dum illā pulchritudo inenarrabilis excitat preconiū ſine fine diligentis.

Al. iocundus (Suauis ſit ei laudatio mea: ego vo delectabor
Al. eloquiū meum in dn̄o.) Hec quidem reo ſunt: ſed vtreq3 ſibi parilē ſocietate conſentiunt. Sicenī domino fit ſuauis noſtra laudatio: ſi nos delectemur in dn̄o: quātūq3 ille nobis dulceſcit: tāto illi efficimur cariores. In ſe enī vnuſquiſq3 reperit qualis apud illam maieſtatē eſſe poſſit. Amans diligit: negligens ſpernitur: deſiderans ſuſtinet̄. Sit ergo nobis diuinitas dulciſſima: vt ⁊ vita noſtra ei reddatur accepta. Pro nobis enim iubemur: vt ex toto corde: ex tota animā: ex tota virtute deum diligamus: vt in ea iterum menſura ipſius domi no dilectionem recipere mereamur. (Deficiant peccatores a terra ⁊ iniuſti ita vt non ſint: benedic aīa

Al. iniqui mea domino.) Deficient a terra peccatores: dum terrena cupiditate priuati: per dei gratiam ad meliora ſtudia cōcitantur: ⁊ iniqui ſimili modo deficiunt q̄ mali iā3 eſſe deſinunt: Hec enim magis oratio q̄ maledictio eſt: q2 omnis iuſtus cum dei eccleſiam cupit augeri: peccatores optat ſine dubitatione conuerti: maxime cum nouerit deſiderabilem aduentum domini vſq3 ad predeſtinatorum numerū poſſe ſuſpendi. Sequitur: Benedic anima mea domino. Dignus initium pſalmi: dignus ⁊ finis: illum ſemper benedicere qui nequaq̄ deſinit fidelibus aliquando preſtare. Hec quoq3 ſimilitudo ſententie: niſi fallor: ſicut illa ſuperior ad illos referenda eſt: qui preſtāte dn̄o religioſa ꝑncipia vite ſue cū glorioſo fine iunxerūt.

Concluſio.

Audiuimus bone rex: quāta nobis de veritatis arcano ſacramenta profuderis: docuiſti quemadmodum tendatur celum: ſupra celos autem aque ſint poſite: lunam factam in tempore: ſolem occaſum in magnum myſterium cognouiſſe. Diſcant potius hanc eſſe veracem conditionem rerum ſuperflue ſtudioſi: qui de ſtellarum curſu variis ſupputationibus eluduntur. Audiant magiſtrū celeſtem: doctorem veracem: narratorē creature ſue. Quid ad ineptas exquiſitiones currunt: qui dū diſcipuli falſarum opinionum eſſe cupiunt: cognoſcende veritatis tempora perdiderunt?

Explicit expoſitio in pſalmum. 103[m].

Alleluia. CIIII.

COnfitemini dn̄o ⁊ inuocate nomen eius: annūciate inter gētes opera eius. Cantate ei ⁊ pſallite ei: narrate oīa mirabilia eiꝰ: laudamini in noīe ſancto eius. Letet̄ cor querentiū dn̄m. Querite dn̄m ⁊ ↄfirmamini: querite faciē eiꝰ ſemꝑ. Memētote mirabiliū eiꝰ que fecit: ꝓdigia eiꝰ ⁊ iudicia oris eiꝰ. Semen Abrahā ſerui eius: filii iacob electi eius. Ipſe dn̄s deꝰ noſter: in vniuerſa terra iudicia eius. Memor fuit in ſeculū teſtamēti ſui: verbi q̄ȯ mādauit in mille generationes. Quod diſpoſuit ad abrahā: ⁊ iuramenti ſui ad iſaac. Et ſtatuit illud iacob in preceptū: ⁊ iſrael in teſtamentū eternū. Dicens tibi dabo terram chanaan: funiculū hereditatis veſtre. Cū eſſent numero breui: pauciſſimi ⁊ incole eiꝰ. Et pertrāſierunt de gente in gentē: ⁊ de regno ad ppl'm alterū. Non reliquit hominē nocere eis: ⁊ corripuit pro eis reges. Nolite tangere chriſtos meos: ⁊ in prophetis meis nolite malignari. Et vocauit famē ſuper terrā: ⁊ oē firmamentū panis cōtriuit. Miſit ante eos virū: in ſeruū venūdatus eſt ioſeph. Humiliauerūt in cōpedibus pedes eius: ferrū pertranſijt aīam eiꝰ donec veniret verbū eius. Eloquiū dn̄i inflāmauit eū: miſit rex ⁊ ſoluit eū: princeps populo2 ⁊ dimiſit eū. Cōſtituit eū dn̄m domus ſue, ⁊ principem oīs poſſeſſiōis ſue. Ut erudiret principes eius ſicut ſemetipſum: ⁊ ſenes eius prudentiā docerer. Et intrauit iſrael in egyptum: ⁊ iacob accola fuit in terra chaim. Et auxit po-

pulum ſuum vehementer: ⁊ firmauit eum ſuper inimicos eius. Conuertit coꝛ coꝛum vt odirent populum eius: ⁊ dolum facerẽt in ſeruos eius. Miſit moyſen ſeruū ſuū: aaron quē elegit ipſum. Poſuit in eis vba ſignoꝛum ſuoꝛum: ⁊ pꝛodigioꝛum in terra cham. Miſit tenebras ⁊ obſcurauit: ⁊ non exacerbauit ſmones ſuos. Cõuertit aquas eoꝛum in ſanguinem: ⁊ occidit piſces eoꝝ. Et dedit terra eoꝝ ranas: in penetralibus regum ipſoꝛum. Dixit ⁊ venit cynomia ⁊ cyniſes: in omnibus finibus eoꝝ. Poſuit pluuias eoꝛum grandinem: ignem comburentem in terra ipſoꝝ. Et percuſſit vineas eoꝛum ⁊ ficulneas eoꝛum: ⁊ contriuit lignũ finium eoꝛum. Dixit ⁊ venit locuſta ⁊ bruchus: cuius nõ erat numerus. Et comedit omne fenũ in terra eoꝝ: ⁊ comedit omnes fructum terre eoꝝ. Et percuſſit omne primogenitum in terra eoꝛum: pꝛimitias oĩs laboꝛis eoꝛum. Et eduxit eos cum argento ⁊ auro: ⁊ non erat in tribubus eoꝛum infirmus. Letata eſt egyptus in pꝛofectione eoꝛum: q2 incubuit timoꝛ eoꝝ ſuper eos. Expandit nubem in pꝛotectionē eoꝝ: ⁊ ignem vt luceret eis per noctem. Petierunt ⁊ venit coturnix: ⁊ pane celi ſaturauit eos. Dirupit petram ⁊ fluxerunt aque: abierunt in ſicco flumina. Qm̃ memoꝛ fuit verbi ſancti ſui: qđ habuit ad abꝛaam puerū ſuum. Et eduxit populum ſuum in exultatione: ⁊ electos ſuos in letitia. Et dedit illis regiões gẽtium: ⁊ laboꝛes populoꝛum poſſederunt. Ut cuſtodiant iuſtificationes eius: ⁊ leges eius requirant.

Hoc verbi decus a preſenti pſalmo fecit initiũ: nec ante a quoqꝫ reperis poſitum q̃uis multi ſcriptoꝛes fuerint pꝛimitus hebꝛeoꝝ. Scire aũt debemus: Alleluia neutri generis eſſe deſinitũ. Quod ⁊ ſanctus Hieronymus in expoſitione eiuſdẽ pſalmi euidenter deſignat: qđ eum in hebꝛaicis fontibus credimus inueniſſe: ⁊ ideo vbicũqꝫ ſe locis attulerit: a doctiſſimo viro pꝛefixam regulam ſubſequemur: qm̃ vnum atqꝫ integrũ manere debet: qđ nullius lingue pꝛeſumptione mutatũ eſt. Alleluia enim apud ipſos
Doc dicitur: laudate deũ: id eſt: Alle: laudate. Ia quippe inuiſibilem ſignificat deum: qđ vnum ex decem nominibus eſſe dei: in epiſtola ad marcellam Hieronymo traditur exponẽte: qui dixit: Pꝛimũ dei nomẽ eſt El: id eſt: foꝛtis. Deinde: Heloim: ⁊ Heloe: quod vtrũqꝫ dicitur deus. Unde geminatum frequenter inuenitur: vt eſt: Deus deus meus reſpice in me. Et illud: Deus deus meus: quare me dereliquiſti. Et: Deus deus meus ad te de luce vigilo: ⁊ his ſimilia. Quartũ Sabaoth: qđ eſt exercituum. Quintum: Heloin: qđ excelſum dicimus. Sextum: Eſerieie: qđ in exodo legitur: Qui eſt miſit me. Septimum: Adonai: quem nos dominum generaliter appellamus. Octauũ: Ja: qđ deo tñ applicatur: ⁊ in alleluia extrema ſyllaba ſonat. Nonum: Tetragrãmaton: qđ ineffabile nũcupatur. Decimum Sadai: id eſt: robuſtũ ⁊ ſufficientẽ ad omnia perpetranda ⁊c̃. Nouus plane titulus ⁊ dicti ipſius breuitate cõſpicuus. Hoc eccleſijs votiuũ: hoc ſanctis feſtiuitatibus decenter accõmodũ. Hinc oꝛnatur lingua cantoꝝ: Iſtud aula dñi leta reſpõdet: ⁊ tanqꝫ inſatiabile bonum tropis ſemper variantibꝰ innouatur. Et ideo expetenda ſunt ſuauia dicta pſalmoꝛum: quibus tam dulcis preco pꝛemittitur. Quid enim ſequi poteſt: hinc datur intelligi: vbi ⁊ titulus ipſe laudatio eſt. Notandũ preterea: qꝫ per omnes hos. 20. pſalmos qui alleluia titulo pſcribuntur: id eſt: pſenti. 104. 105. 106. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 134. 135. 145. 146. 147. 148. 149. 150. domini magnalia deſcribantur: ⁊ copioſa in eis exultatione gaudetur. Quoꝝ numerus parili ſocietate noui ⁊ veteris teſtamenti gloꝛiam foꝛtaſſe deſignat: vt potẽtia creatoꝛis ſemper debeat ⁊ vbiqꝫ laudari. Euidentioꝛẽ vo cauſam nõ inuenimus: cur in his tñ pſalmis Alleluia ſit poſitum. Exo. 3.

Diuiſio.

Sciens pꝛopheta: populũ hebꝛeoꝝ offendiſſe frequenter dñm: qꝛ ſpem ſuam in tempoꝛalibus rebus beneficijſqꝫ poſuerunt: Pꝛima parte fideles admonet vt eum ſpiritualiter ſemper exquirant. Secunda: per patriarcharum exempla eoꝝ coꝛda cõfirmat: oſtendens illos a domino non fuiſſe derelictos qui eius imperio ſeruierunt. Tertia parte dinumerat: quanta ⁊ qualia patribus eoꝝ virtus diuina pꝛeſtiterit: pericula Ioſeph honoꝛeſqꝫ deſcribens: introitũ in egyptũ cõmemoꝛans hebꝛeoꝝ. Quarta refert: quẽadmodum iſraeliticus populus ab inimicis ſuis iuſſione domini per Moyſen ⁊ aaron: diuerſis plagis egyptioꝛum fuerit vindicatus. Quinta deſcribit: quanta hebꝛeis pꝛeſtiterit in deſerto: vt nõ in tẽpoꝛalibus bonis gauderent: ſed vt magnis beneficijs deuincti iuſtificationes eius ⁊ legem: deuoto pectoꝛe cuſtodirent. Sic longitudo pſalmi: compendio diuiſionum per partes miſſa dulceſcit.

Expoſitio.

Confitemini domino ⁊ inuocate nomen eius: annuntiate inter gẽtes opera eius. In hoc verſu tribus conſtat partibus oꝛdo dictoꝛum. Pꝛimo dicit: Confitemini dñõ: id eſt: laudate eũ: ⁊ bonis factis gratiam vobis diuinitatis acquirite: q2 idipſum eſt laudare dñm: ⁊ oꝛe illi honoꝛem deferre: ⁊ operibus eiꝰ iuſſiones efficere. Illa enim ꝯfeſſio hic itelligẽda eſt: que domini preconia celebꝛare nõ deſinit: qꝛ ⁊ ſubſequentia tale votũ actionẽqꝫ declarãt. Deinde dñm cõmonet inuocari: vt poſt miniſterium ſanctiſſime laudis grate poſſimus audiri. Pꝛemittendũ eſt enĩ boni aliqđ: vt iudex nos placatus exaudiat. Tertio dicit: Annuntiate inter gẽtes opera eius: qđ bene poteſt glorioſis euangeliſtis ⁊ ſanctiſſimis apoſtolis ⁊ nunc ſacerdotibus cõuenire: qui per gentes vniuerſas magnalia eius annuntiare noſcunt. Cantate ei ⁊ pſallite ei: narrate omnia mirabilia eius. Exponit quod ſuperius dixit: Confitemini domino. Cantate enĩ ad hymnos pertinet offerẽdos: Pſallite ad pias operas explicandas. Et tunc dixit narranda mirabilia: quando fuerint duo iſta pꝛemiſſa. Omnia enim

ſignificat iſta que dictur᷒ eſt. Nõ eſt eniꝫ humanaꝝ
virium oĩa narrare que v̓tus diuinitatis opaꝛ: ſicut
Pſ. 105. in. 105ᵒ pſalmo dicturus eſt: Quis loquet̃ potentias
domini: auditas faciet omnes laudes eius: Sꝫ iſtud
SCHE ſchema dicitur a parte totũ: qđ in ſcripturis diuinis
frequẽter inuenies: nec aliter recte põt euangelij di-
Joan. 1. ctum illud īteligi: Uerbũ caro factũ eſt ⁊ habitauit
in nobis: q̃ſi nõ ⁊ aīam ſimul aſſumpſerit: quã ſpecia
liter liberare dignatus eſt. Laudamini in nõie ſan-
cto eius. Letetur cor querentiũ dñm. Ne quis forſi
tan ſuis viribus applicaret cũ boni aliqđ operat̃: cau
tus doctor fragiles monet dicẽs: nõ in ſenſu ꝓprio ſꝫ
in dño eſſe gloriandũ: vt iactantiã falſam refugiant:
cũ hec a diuinitate cõceſſa eſſe cognoſcant: ſicut ⁊ in
Pſ. 33. alio pſalmo legitur: In dño laudabit̃ aĩa mea. Non
ergo vetat vt laudemur: q2 bonis actionibus nõ po-
teſt res iſta denegari: ſꝫ vt in dño laudemur qui pre-
ſtat illa que bene gerimus. Et vt cõſolationẽ de tali
re ſumerent: adiecit: Letetur cor querentiũ dñm: ſci-
licet inde letet̃ ſi predicat̃ in dño: non autẽ ſi de ſuo
poſſe laudat̃. Precipuũ nobis ⁊ glorioſum ſiquidẽ
eſſe debet: q̃ñ nomen eius extollit̃ qui nobis bñficia
ꝓfutura largit̃. Uñ nimie īpudẽtie fuit aliqd quoſ-
dam aduerſus hoc dicere: cõtra quos nõ tam crebra
teſtimonia: ſed pene lex tota ꝓlata eſt. Querite do-
minum ⁊ confirmamini: querite faciẽ eius ſemper.
Hortatur vt ſe ad p̄mia futura cõfirment: qui eum
querere delegerunt. Sed iſtud deſideriũ: iſta inqui-
ſitio nõ eſt hic aliquo tempore finiẽda: q̃ñ addidit:
Luc. 11. Semper: maxime cũ legat̃: Qui petit accipit: ⁊ qui
querit inuenit: ⁊ pulſanti aperiet̃. Nã qđ dicit: Que-
rite faciẽ eius: preſentiã ſignificat: quã ſolus querit
humilis ac deuotus. Judiceꝫ eniꝫ deſiderare nõ põt
niſi qui de ipſius pietate cõfidit: ⁊ cuiꝫ preſentiã eius
cupit: a praua ſe actione ſuſpendit. Queſiuit enim fa
2. Tim. 4. ciem iudicis: q̃ñ dixit apl̃s: Bonũ certamen certaui:
curſum cõſummaui: fidẽ ſeruaui: decetero repoſita
eſt mihi corona iuſtitie: quã reddet mihi dñs in illa
die iuſtus iudex. Talis ergo iuſte faciem iudicis que
ſiuit: qui ſe coronanduꝫ eſſe dñi miſeratione p̄ſenſit.
Mementote mirabiliũ eius que fecit: ꝓdigia eius
⁊ iudicia oris eius. Uenit ad ſecũdã partem: vbi pa
triarcharum nomina ⁊ beneficia refert: vt plebs de-
uota poſſit aduertere: nullum dño inani deuotione
ſeruiſſe. Mirabilia itaqꝫ pertinent ad diuiſionẽ ma
ris rubri. Prodigia ad plagas quas miſit in egyptũ.
Judicia oris eius: q̃ñ cuncta compleuit: que Moyſi
ſuo famulo ꝓmiſiſſe dinoſcit̃. Sic in vno verſiculo:
que ſubter latius dicturus erat: ꝓpoſitionis loco bre
uiter ante prefatus eſt. Hoc tñ totum ſentiri mauult
TOP de chriſto dño. Quod argumentũ dicitur a perſona.
Semen abraam ſerui eius: filij Jacob electi eius.
Subaudiendum eſt qđ ſuperius dixit: mementote.
Perſcrutandũ eſt aũt: q̃ in magna diſcretione ꝓphe
ta: abrae ſemen: ſeruos appellat: filios Jacob electos
eſſe cõmemorans. Judei enim cõtumaces quos hic
mauult intelligi: carnis abrae ſemen fuerunt. Quos
merito ſeruos dicit: q̃ñ perfidia faciente filij eſſe no
Joan. 8. luerunt: q̃bus ipſe dominus dicit: Uos ſi filij abrae
eſſetis opera abrae feciſſetis. Filios v̓o Jacob: ſignifi
cat fideliſſimos chriſtianos: qui heredes domini eſſe
noſcunt̃. Ipſe dñs deus noſter: in vniuerſa terra iu-
dicia eius. Monetur ſemen abrae ⁊ ſemen Jacob:
vt ſaluatorem noſtrum non vnius gentis deum: ſed
dñm credant eſſe terrarũ. Nam ſicut vbiqꝫ dilatata
eſt eccleſia: ita per orbem ꝓpagata ſunt eius ſine du
bitatione iudicia. Dicendo enim: Ipſe dominus: cõ-
monet illũ intelligi debere queꝫ populi iudeoꝝ cru-
cifigendam eſſe decreuerunt. Sed qui hanc vocem
nõ aduertũt: ipſi ſe ſpecialiter a patriarchis alienos
eſſe ꝓfitent̃. Memor fuit in ſeculũ teſtamenti ſui:
verbi qđ mãdauit in mille generationes. Memor
fuit: cum ꝓmiſſa compleuit. In ſeculum: in eternita
tem: q2 q̃cq̃d ꝓmiſit perenni firmitate manſurũ eſt.
Teſtamenti ſui: ꝓphetarũ ſignificat predicationes:
quas de verbi incarnatione p̄dixerunt. Sequit̃: Qđ
mandauit. Mandare eſt per alium aliquid dicere.
Quod vtiqꝫ factum eſt: quando ꝓphetis datum eſt
futura prophetare. In mille generationes: finitum
pro infinito poſitum eſt: qđ tamen ſeculi iſtius fine
īcõcluditur: vbi generatio humana ſequenti ſibi eta
te ſuccedit. Quod diſpoſuit ad abraam: ⁊ iuramẽti
ſui ad Jſaac. Et ſtatuit illud Jacob in preceptum: ⁊
iſrael in teſtamentum eternum. Ad illud reſpondit
qđ ſuperius dixit: Teſtamenti ſui. Illa enim que in
veteri teſtamento abrae ⁊ Jſaac patriarchis ꝓmiſſa
ſũt vel iurata: ſtatuit ea: id eſt: firmauit Jacob ⁊ iſrl̃
in nouo ſcilicet teſtamento qđ eſt eternũ. Jacob enĩ
⁊ iſrael: chriſtiana tempora plerũqꝫ ſignificare ſepe
iam dictum eſt. Nouũ v̓o teſtamentũ ꝓprie dicitur
eternum: q2 nullum illi aliud aliquando ſuccedit: in
quo eſt omnium ꝓmiſſoruꝫ completa perfectio. Di-
cens: tibi dabo terram chanaan: funiculum heredita
tis veſtre. Chanaan: interpretatur humilis. Ergo hu INTER
miliũ terram conuenienter chriſtianos accepturos
eſſe ſignificat. Hoc eſt qđ ſuperius dixit: Teſtamen-
tum eternuꝫ. Hec enim terra humilitatis ⁊ inclina-
tionis ſic a fidelibus accipitur: vt eterno munere te-
neatur. Funiculus aũt hereditatis mundi huius ſi-
gnificat tortuoſas anguſtias: quas dominus pro ſalu
te cunctorum ſua paſſione diſſoluit. Illius enim ſu-
ſceptio carnis noſtra ꝓbat̃ hereditas: in qua eterna
patrimonia vite celeſtis accipimus: ſi ea fixe atqꝫ in
tegerrime credere mereamur. Nam iſta compara-
tio ab eis tracta eſt q̃bus agri ac poſſeſſiones tenſo fu
ne diuidebant̃. Cum eſſent numero breui: pauciſſi-
mi ⁊ incole ī in ea. Et pertranſierunt de gente in gen Al. eius
tem: ⁊ de regno ad populum alterum. Uenit ad ter
tiam partẽ: in qua cõſequẽter enumerat quanta pa- Al. reliquit
triarchis v̓tus diuina preſtiterit. Deniqꝫ vide quid
ſequitur. Non īpermiſit hominem nocere eis: ⁊ cor
ripuit pro eis reges. Nolite tangere chriſtos meos: ⁊
in ꝓphetis meis nolite malignari. Hic tempus illđ
ſignificat: q̃ñ rex egyptioꝝ diuinitus admonitus eſt:
ne abrae nocere p̄ſumeret: qđ ſimili modo de Jſaac
ꝯſtat effectũ. Quapropter euidẽter oſtendit̃ diuina
ꝓtectio: vt coꝝ ſalus nõ humanis virib᷒: ſed ſuperno
munere p̄ſtaret̃. Illud quoqꝫ ꝑſcrutandum eſt: quid
ſupra memoratos patriarchas chriſtos appellare de
legerit: cũ adhuc nõ fuiſſet vnctio celebrata: A ſaul
enim hec res preſumpſit initium. Sed q̃ñ erant in
ſpiritu chriſtiani: eiuſqꝫ fidei ꝓbantur eſſe deuoti: ſi- Joan. 8.
cut de abraam dominus dicit: Concupiuit dieꝫ meũ
videt̃: vidit ⁊ gauiſus eſt. Merito ergo appellati ſunt
ſacro nomine: quos iam chriſti fides ꝓbatur amare.
Nã ⁊ ipſa dñi verba ſunt poſita dicentis: Nolite tan
gere chr̃os meos: ⁊ in ꝓphetis meis nolite maligna-
ri. Et vocauit famẽ ſup terrã: ⁊ oẽ firmamẽtũ panis
contriuit. Significat tp̃a Pharaonis: q̃ñ in egypto
ſeptẽ annis fames ſeua graſſata eſt. Et q̃uis fames

ſubſtantialis non ſit:ſed ſola eſt diſceſſio copiarum: ſicut nox appellatur ſolis abſentia: vocata nō dicitur tan [MI] q̄ aliqua perſona ſubſiſtēs que potuiſſet audire. Sȝ ſcripturaruȝ diuinarum mos eſt taliter loqui: vt eſt [Ro.4.] illud apoſtoli: Qui vocat ea que non ſunt tanq̄ que ſunt. Sequitur: Et omne firmamentū panis contriuit id eſt: triticeū fructū perduxit ad nihilum: qđ reuera hominum eſſe noſcitur firmamentum: ſicut in ſuperiore [Pſ.103.] pſalmo dixit: Et panis cor hominis confirmat. [Miſit ante eos virū: in ſeruuȝ venundatus eſt Ioſeph.] Ante patriarchas quos ſuperius memorauit: miſit Ioſeph: quem merito dixit virum: q2 multa paſſus viriliter cuncta ſuſtinuit. Conſiderandum eſt etiam: q2 dicit eū dn̄m miſiſſe: qui fratrum ſuorum iniquitate diſtractus eſt. Nouit enim deus bn̄ vti malis alienis. Et ſicut peccatores ꝓcepta eius execrabiliter cōuertunt: ita illo diſponente facta peſſimoꝝ ad euentus proſperos transferuntur. Nam venundatus Ioſeph ad ſeruitium: peruenit ad gloriam: et ipſe poſtea fratrum miſertus eſt: qui eum crudeliter perdere decreuerant. Sic enim oīa illi aduerſa feliciter contigerunt: vt miſſio facta ſit domini Ioſeph doloſa vē[Gen.45.]ditio: ſicut ⁊ ipſe ſuis fratribus dicit: Pro ſalute enim veſtra miſit me deus in egyptū. Et iterum ipſe dicit [Ibidem.50.] Vos quidē cogitaſtis de me malū: ſed deus vertit illud in bonum. Que vō pertulerit: conſequēter exponit. Ordo autem verborum talis eſt. Miſit ante eos virum Ioſeph: qui in ſeruum venundatus eſt. Iſtud eſt enim: Qui: ſubaudire debemus: vt nobis conſtet abſoluta locutio. [Humiliauerunt in compedibus pe[Al. pertranſijt animam]des eius: ferrum ‡pertranſiuit aīa eius.] A prepoſito Pharaonis Phutiphar: Ioſeph quidem eſt redactus in carcerem: cōpedes aūt accepiſſe nō legitur. Sed fieri potuit vt qui in ergaſtulo retruſus eſt: ⁊ ferreis nexibus ligaretur: maxime qui in tanto crimine fuerat accuſatus. Nec illud diſcrepat qđ ibi narratum eſt: miſeratione cuſtodis: carceribus fuiſſe prelatum. Fieri enim potuit: vt ⁊ iſta ꝓcederēt ⁊ illa ſequerentur. Quapropter ipſe ſcripturas diuinas ꝓbabiliter intelligit: qui ſingulis quibuſqȝ locis crediderit ineſſe veritatē. Nam ⁊ in centeſimotertio pſalmo dictū eſt: [Pſ.103.] Qui facit angelos ſuos ſpiritus: qđ vtiqȝ in geneſi nō legitur. Sed ſpiritus ſanctus aliqua in precedenti relatione pretermittit: vt ſubſequentia gratiaȝ reperiāt: cuȝ cauſe veritate ſeruata aliquid nouitatis educit. Refert ergo humiliatos pedes in cōpedibus: vt afflictionē corporis indicaret. Addidit: Ferrum pertranſiuit anima eius: vt nec ipſa aīa a penis ꝓbaretur excepta. Nam q̄uis cōdolendo corpori ſubiecta ſit paſſioni: habet tamen ⁊ ꝓprias penas cum graui cogitatione torquetur. Pertranſiuit aīa ipſius ferrum: q2 in has redigebatur anguſtias: ne inter mala que iniuſte paſſus eſt: preualerent in eum ⁊ crimina falſitatis. Ferrum aūt hic indicat tribulationem dure neceſſitatis: que in eſtuanti anima peruagatur duȝ de futuris ſollicita iam mala patitur que timere nō deſinit. Talis illa in euangelio locutio eſt: vbi ſymeon dicit [Luce.2.] ad mariam. Et tuaȝ ipſius aīam pertranſibit gladius: ſignificans habituram matrem glorioſam triſtitiaȝ [MI] dominice paſſionis. Qđ genus locutionis inter propria ſcripture diuine credimus annotandum. [Donec veniret verbum eius. Eloquium domini inflammauit eum.] Superiori ſententie hic verſus adiunctus eſt. Dicit enim: tamdiu cogitationē Ioſeph fuiſſe grauiſſimā: donec tempus veniret vbi verbuȝ eius a rege Pharaone pro interpretando ſomnio quereretur. Tunc enim ⁊ gloriaȝ reperit: ⁊ clauſtra carceris letus euaſit. Sed qđ dixit: Verbum eius: loquentis indicat ꝓpriam vocem. Ceterū ipſius nō fuit qđ ei diuina inſpiratione collatum eſt. Deniqȝ ſic ſequitur: Eloquium dn̄i inflāmauit eum. Inflammauit: vtiqȝ ad loquendum viuaciter incitauit: vt coraȝ principe futura diceret cum fiducia veritatis. Intus enim celeſtis flamme lumen accepit: vt preuideret talia que regni illius ſapientes doctoreſqȝ ſuperarēt. [Miſit rex ⁊ ſoluit eum: princeps populorū ⁊ demiſit eum.] Miſit: ſignificat miniſtros: qui regijs iuſſionibus obſecundant. Regem: Pharaonē dicit: in cuius regno fuerat carceri mancipatus. Soluit ſcilȝ a reatu quo tenebatur aſtrictus. Sequitur: Princeps populoꝝ: ⁊ demiſit eum. Ipſe eſt ꝓnceps pharao quem ſuperius regem dixit: ſed ꝓpter gratiā locutionis vba variauit. Demiſit eum: id eſt: clauſtra carceris fecit exire: vt qui terraꝝ dn̄m a cogitationum anguſtijs liberauerat: ipſe iaȝ nullatenus ergaſtula pateretur. Sed ne ſola illi conceſſa videretur eſſe demiſſio: dicit etiam quo honore ditatus eſt. [‡Et conſtituit eum dn̄m domus [Al. nō bēt] ſue: ⁊ principem omnis poſſeſſionis ſue. Vt erudiret [Al. eius] ꝓncipes ‡ſuos ſicut ſemetipſum: ⁊ ‡ſeniores ſuos pru[Al. ſenes eī]dentiā doceret.] In his duobus vſibus: quaȝ poteſtatē dederit pharao Ioſeph euidēter exponit. Cōſtituit eum dn̄m domus ſue: ⁊ ꝓncipeȝ oīs poſſeſſionis ſue: qn̄ eū currū fecit aſcendere: ⁊ preconis voce celeberrima nunciari: hunc ſecunduȝ dn̄m eſſe poſt regem. Que poteſtas a prefectis hodieqȝ retinetur: qui ⁊ vice ſacra iudicant: ⁊ cunctarum prouintiarū poteſtatē maximaȝ habere noſcuntur. Sed in his rebus ditionem dedit illi: quam ſibi. In ſubſequēti aūt verſu: ſupra ipſuȝ cognoſcitur eſſe qđ tribuit. Dicit enim: Vt erudiret ꝓncipes eius ſicut ſemetipſuȝ. Hoc ſm̄ gentilem intellectū Pharaonis debemus accipere: qui credebat primarios populi ſui in hanc ſapientiā peruenire potuiſſe: vt ⁊ ipſi ſomnioꝝ interpretes eſſe mererentur: ⁊ ad tantam doctrinam ſcientia eoruȝ potuiſſet adduci: vt conſulta de re dubia certa loquerentur. Nam ſi eos ſancto viro in diſcipulatū fidei tradidiſſet: vnde illum dn̄o placuiſſe manifeſtum eſt: fuiſſet vtiqȝ illis ſynagoge ordo nouiter inſtitutus. Sed cū talia non legantur: minime religionem deſideraſſe ſed tn̄ diuinationis eius gloriaȝ queſiſſe credendus eſt: more gētiliū qui ad futura cupidi: vnde ꝓueniat ipſa reuelationē appetunt intueri. [Et ‡intrauit iſrael [Al. intrauit] in egyptum: ⁊ iacob ‡habitauit in terra ‡chanaan.] [Al. accola fuit] [Al. cham] Ordinem rerū cōpetenter exequitur: q2 poſt illa que dicta ſunt: iubēte Pharaone cognatio Ioſeph ad terras egypti eodem ordinante deducta eſt: qđ geneſis ſuauis textus explanat. Sed iſrael qui dictus eſt: ipſe eſt ⁊ iacob. Verū ne eadem verba repeteret: diuerſitatē nominum: reuelationis ſue dicta variauit. Naȝ iſrael egreſſus ex egypto habitauit in terra chanaan. Chanaan vō fuit filius cham nepos Noe: ex quo egyptij trahere leguntur originem. [Et auxit populum [Al. vehementer] ſuum ‡nimis: ⁊ ‡confirmauit eū ſuper inimicos eius.] [Al. firmauit] Auxit populum ſuum fecunditate naſcendi: quando ibi rariſſima fuit mulier que nō habuit partum. Cōfirmauit autem eum ſuper inimicos ſuos: quādo illis creſcentibus: egyptioꝝ turba notiſſimis plagis vehementer affecta eſt. Hic enim per quandā ꝓpoſitionē dicuntur in ſumma que geſta ſunt. Ceterum quemadmoduȝ ſingillatim facta ſint: conſequenter exponit.

[Conuertit

Conuertit cor eoꝝ vt odirent populum eius: ⁊ dolū
facerent in ſeruos eius. Uenit ad quartam partem:
vbi egyptios memorat hebreis inuidiā habuiſſe ſe-
uiſſimam: atq; eos operibus ſubieciſſe duriſſimis. Pre-
ſtando enim felicia populo iſraelitico: conuertit dñs ad
odium ⁊ dolos cor egyptioꝝ: non q; ipſe mali auctor
eſt: ſed p̄ſtando alijs bñficia: mentes excitauit obli-
quas. Neceſſe eſt enim vt ſcelerati hoīes alienis pro
ſperis intumeſcāt: qui ſe norunt mereri non poſſe ſi-
milia: ſicut in ſacrificijs Cain ⁊ Abel factū eſt: quan-
do vnius ſacrificiū reſpuit: alterius libēter accepit.
Sequitur: Et dolum facerēt in ſeruos eius. Cōſequēs
erat: vt poſt conceptum odium: ſeuiens populus ad do-
loſas machinas perueniret. Illud enim ſignificat: quā-
do eis lateres facere p̄ceperunt: ⁊ pro labore geminā-
do negate ſūt palee: ⁊ cetera que in illo ſeuiſſimo do-
minatu plebs hebreorum domino deuota ſuſtinuit.
Al. non hēt.   Miſit moyſen ſeruum ſuum: ⁊ Aaron quem ele-
git ipſum. Iſtos ad Pharaonē: quaſi quoſdā teſtes
cōſtat a dño deſtinatos: vt populū ſibi placitū abire
permiſiſſet illeſum. O ineſtimabilis pietas oīpoten-
tis: ab hoīe fragili petebat fieri: cuius ordinationi a
nulla creatura poterat obuiari: vt reuera nos infir-
mos doceat qua moderatione viuē debeamus: quā-
do volūtates ſuas creator ſanctus ſub tanta clemen-
tia pegiſſe cognoſcit. Intendamus quoq;: ⁊ iſtud ge-
IDI nus locutionis ſcripture diuine eſſe p̄prium. Suffe-
cerat enim dici: Quem elegit: ſed addidit: Ipſum: vt
hoc quoq; euidētius explanaret. Que forma locutio
nis in ſcripturis diuinis creberrime reperit: ſicut eſt
⁊ illud: In quo habitauit in ipſo. Poſuit in eis ver
Al. ſuorum. Al. cham   ba ſignoꝝ ſuoꝝ: ⁊ prodigioꝝ in terra Chanaan.
Poſuit: ſignificat collocauit: in eis: Moyſe: ſcilicet ⁊
Aaron: verba ſignoꝝ ⁊ pdigioꝝ: que ab eis predica-
batur dñs eſſe facturus. Signa: ſunt quaſi veſtigia
aliqua futuraꝝ ſiue p̄teritarum reꝝ. Prodigia vō p-
tinent ad mirabiles euētus: qui in reꝝ ordine antea
ETY non fuerūt. Prodigium enim dictū eſt ab eo qđ por-
ro dicat. Sed hec ſigna ⁊ prodigia in egyptijs facta
ſunt: vt ſicut multoꝝ patrum dicit auctoritas aliqđ
portēderent chriſtiano populo ſubſequētē: qđ ſuis lo
cis aptiſſime cōmonemus. Miſit tenebras ⁊ obſcu
Al. non hēt. Al. & nō exacerbauit Al. ſuos   rauit eos: ⁊ q; exacerbauerūt ſermones eius. Le
gunt tenebras inter plagas reliquas ptuliſſe: ſed me
lius itelligamus corda eoꝝ fuiſſe potius obſcurata:
qui dñi p̄cepta temnebant. Exacerbauerunt autē: ſi-
gnificat acerbe acceperunt: aut certe iniurioſis abo-
minationib' reſpuerunt. Nam in plagaꝝ ipſaꝝ enu-
meratione: cōpetens fecit initium. Nō enim ad reli
qua venire potuiſſent niſi obſcuratis ſenſib' icurriſ
ſent pfundiſſimam cecitatē: qđ ⁊ hodie ſic fieri pec-
catum vſus oſtēdit. Conuertit aquas eoꝝ in ſan-
guinem: ⁊ occidit piſces eoꝝ. Dicit ſecūdam plagā:
que in hyſtoria Exodi p̄ma legit. Sed ipſe plage fu-
ture cladis indicia nūtiabant. Cōuertit enim aquas
eoꝝ in ſanguinē: q; erant inter maris rubri fluenta
perituri. Piſces eoꝝ occiſi ſunt: ne ſpes viuēdi homi
nibus relicta videret: quando illud eſt inter latices
mortuum: qđ natiuo elemēto pbabatur enutritum.
Al. Et edidit terra eorum ranas ⁊ i penetralibus.   Miſit in terram eoꝝ ranas: ⁊ in cubilibus regum
ipſoꝝ. Hec tertia eſt. Ranaꝝ eis ſocietatē dedit: q;
⁊ ipſi locum accepturi pbabant aquatilem: a quo ſi-
gno: nec reges eoꝝ: id eſt priores excepti ſunt: quādo
erāt altiſſimi abyſſi demerſione morituri. Sed hoc
inter cetera plus videt eſſe mirabile: vt nec regū do

mus ab hac plaga cernerent excepte: quib' multoꝝ
miniſteria talia poterant ſubmouē portenta: vt euī-
dēter detur itelligi nullis opibus: nulliſq; ſolatijs di-
uinis poſſe iuſſionibus obuiari. Dixit ⁊ venit cyno
mia ⁊ ſcynifes: in oībus finibus eoꝝ. Quarta plaga
ſubſequit: Dixit ⁊ venit. In magnā ſignificātiam duo
iſta coniuncta ſunt: q; diuinitatis imperium nullum po-
teſt ſuſtinē tarditatis obſtaculum. Nam ſi euidēter
intēdas: vel ipſa verba que ſibi videnē eſſe ſociata:
tn̄ per ſyllabas ſuas aliqua mora protrabunt. Iuſſio
aūt dñi non dilatat tēpus: quādo iam ipſa voluntas
effectus eſt. Cynomia: ſignificat muſcā caninam: que
ceteris muſcis oīno mordacior eſt: ⁊ importunitate
ſua violētior: vnde infeſti ac ſeuiſſimi aīalis deriua-
tum nomē accepit. Scynifes: genus eſt culicū: fixis
aculeis pmoleſtum: quas vulgus cōſueuit vocare cin-
palas. Agnoſcant hoīes: qui fatuis elationib' intume-
ſcunt: q; Pharao ille ſeuus ⁊ durus nec muſcis par
eē poterat: qui ſe de tāta regni elatione iactabat. In
oībus autē finibus eoꝝ dicit: ne quis egyptius locus
a pniricioſa clade ſentiret exceptus. Poſuit pluuias
eoꝝ in grandine: ignem cōburentem in terrā ipſo- Al. non hēt.
rum. Et pcuſſit vineas eoꝝ ⁊ ficulneas eoꝝ: ⁊ contri
uit omne lignū finium eoꝝ. Ultio quinta narrat. Al. non hēt.
Similis eſt ſuperiori ſententie ⁊ iſta locutio: vbi ait:
Poſuit in eis verba ſignoꝝ ſuoꝝ. Poſuit: ſtatuit ſi-
gnificat ac decreuit. Egyptioꝝ enim adhuc plagaꝝ
enumeratio pſeuerat: vt pluuia que ad fecūditatem
terris datur: cōuertet in grandinis noxiam vaſtitatē:
cuius ictus nō minus itercipit q; vbi lapidum copia
denſa ceciderit. Hec agroꝝ liquorium pbat incen-
dium: cū tactu noxio fructus arefacit: quoſcūq; ſaxe-
tili vnda pcuſſerit. Ignem vō cōburentem: fulmina
ſignificat: que ſolent excitata tēpeſtate deſeuire. Se
quitur: Et pcuſſit vineas eoꝝ ⁊ ficulneas eoꝝ: ⁊ cōtri-
uit omne lignū finium eoꝝ. Qđ dicit: Percuſſit: ad ſu
periora reſpicit: ſiue grādinē: ſiue fulmina: que cele-
ſtis potētia terris velut tela infeſta iaculat. Et ne tm̄
ficulneas putares: aut vineas eſſe percuſſas: addidit:
Omne lignū finium eoꝝ: vt ⁊ ſata nō dubitares euer
ſa: vbi arborum quoq; robora cognoſceres fuiſſe cō-
trita. Maiora enim continent intellectum minoꝝ. DCC
Dixit ⁊ venit locuſta: ⁊ bruchus cuius non erat nu-
merus. Et comedit omne fenū terre eoꝝ: ⁊ omnē Al. in terra
fructum terre ipſoꝝ. Sexta inchoat plaga. Sed ⁊ Al. comedit. Al. eorum
hec locutio ſupiori ſentētie ſimilis approbat: id eſt:
Dixit ⁊ venit cynomia ⁊ ſcynifes. Locuſta vō mater
bruchi eſt: quē mala fecūditate pgenerat: qui ad illā
predā quaſi cōuocatus exercitus: cum ſua prole deſcē-
dit. Et ne crederes inaniter deductū: oēm fructū ter
re illius ab eis dicit eſſe cōſumptū. Et pcuſſit omne
primogenitū in terra egypti: primitias oīs laboris Al. eorum
eoꝝ. Uenit ad ſeptimā: quātum ad hunc pſalmum
ptinet nouiſſimā plagam: vbi iam victi egyptioꝝ po
puloꝝ maloꝝ numeroſitate ceſſerunt. Nam quēad-
modum amplius tolerare poterant: qui ⁊ oīa dulcia
perdiderāt: ⁊ deſolatos ſeipſis quoq; victualib' ſen-
tiebāt. Sic grauiter per partes perit: qui diuinis iuſ-
ſionibus reluctādum eſſe putauerit. Hic nōnulla que
ſtio videt oboriri: cur ſeptē egyptioꝝ plagas tm̄ pſal
mus iſte cōmemoret: cum decē ſint in Exodi narra-
tione deſcripte. Frequēter diximus: in ſcripturis di
uinis: a parte totum debē ſentiri: ſicut in euangelio
legit: Uerbum caro factum eſt: ⁊ inhabitauit in no- Ioan. i.
bis: q; ſi non ⁊ aīam ſimul aſſumpſerit: quā ſpecialiter

liberare dignatus eſt. Sic cōmemorata carne: ſimul
⁊ anima ſuſcipi debē cognoſcit̄. Quod multis locis
inuenis eſſe p̄dicatum. Deinde qḋ ſeptēnarius nume-
rus ſpiritus ſancti virtute probat̄ eſſe pfectus. Me-
rito ergo decē plagas in ſeptēnarij numeri relatione
concluſit: vt totum pfectum itelligeres: cuius partes
dictam eē ſentires. Deinde ↄgruum fuit: vt rem no-
tam varia relatione deſcriberet: cū egyptioꝝ penas
⁊ totidē hebreoꝝ beneficia p̄dicaret. Sic non diuer
ſum: ſed cauſa varietatis videt̄ eſſe pulcherrimum.
Siue vt patri Auguſtino placet: libera eſt laudatio
a lege narrantis. Nam qui tex̄it hyſtoriā: neceſſarie
hēt oīa cōmemorare pleniſſime: qui vō laudat: pau-
ca de plurimis tetigiſſe ſufficiet. Breuiter ergo prio-
ra dicit: qui non hic neſciētes docet: ſed cōmemorat
vtriqꝫ retinētes. Et qm̄ eſt in ſubſequēti diuiſione di
cturus: ſeptē beneficia dn̄m hebreo populo preſtitiſ-
ſe: premiſit ſeptē plagas inimicos egyptios accepiſſe:
vt numerus ipſe: ſicut arbitrari poſſum: bonarum ⁊
malaꝝ rerum in hoc pſalmo cōprobabilis haberet̄.

Al. cum [Et eduxit eos in argēto ⁊ auro: ⁊ non erat in tribu
bus eoꝝ infirmus.] Enumeratis plagis quas dedit
egyptijs: venit ad quintam partē: in qua totidē bene
ficia hebreis dicat eſſe collata. Ait enī: Et eduxit eos
in argento ⁊ auro. Primum itaqꝫ bn̄ficium fuit: vt
populus lōga ſeruitute cōfectus: nō egenus inaniſqꝫ
diſcederet. Aurū ⁊ argētum iſraeliticum populū ab
egyptijs p̄cepto dn̄i diſcedentem legimus accepiſſe:
vt non repētina ſurreptio: ſed longe opationis mer-
ces eſſe videat̄. Et qꝛ dubitari non poteſt omnia do-
minum iuſta p̄cipere: ſine culpa videtur factum: qḋ
eius impio conſtat impletū. Quapropter ſeqtur ſecū-
dum bn̄ficium: vt in illa neceſſitate migrationis nul
lus infirmitate corporea potuiſſet affligi: quatenus
omnia nauiter implerēt: que illis precipiebant̄ a do-

Al. incubuit mino. [Letata eſt egyptus in pfectione eoꝝ: qꝛ ice-
cidit timor eoꝝ ſuper eos.] Diligēter hunc verſum
debemus inquirere. Cōſtat enim diſcedēte populo
hebreoꝝ egyptum non fuiſſe letatā: quādo eum per-
ſeqnēdū eſſe iudicauit. Sed poſtq̄ꝫ illi demerſi ſunt:
qui ad inſequēdos hebreos ire decreuerant: tūc qui
in egypto remanſerant: oīno letati ſunt: quia ſimilia
minime pertulerūt. Reddit enim hanc cauſam cū
dicit: qꝛ cecidit timor eoꝝ ſup eos. Ipſe enim timor
fuit: vt in fauore gentis hebraice: ipſa quodāmodo
viderent̄ elemēta pugnaſſe. Et intēde: qꝛ per figurā

SCHE. Metonymiam que latine trāſnominatio dicit̄: egy-
ptum non egyptios memorat fuiſſe letatos. Per id
enim quod continet: id qḋ continetur oſtenſum eſt.
[Expandit nubē in ptectionem eoꝝ: ⁊ ignem vt lu-
ceret eis per noctem.] Utrūqꝫ munus cōtra tēporis
inclemētiam probat̄ eſſe cōceſſum. Nubes data eſt:
vt ſolis tēperaret ardorem. Ignis conceſſus eſt: vt te
nebraꝝ potuiſſet auferre caliginē. Hoc eſt tertiū: qḋ
iſraelitico populo conſtat eſſe ↄceſſum. [Petierunt

Al. nō habet carnes ⁊ venit coturnix: ⁊ pane celi ſaturauit eos.]
Intuere quēadmodum ſupata ſunt vota deſideran-
tium. Carnes petit populus hebreoꝝ: ⁊ coturnices ac
cepit. Conſtat enim in volatilibus q̄ꝫ in quadrupedi
bus: carnes eſſe ſine dubio dulciores. Deinde vnum
poſtulauit: ⁊ geminata venerūt. Sequitur enim: Et

DOG pane celi ſaturauit eos. Sunt enī ſta Exodi lectio-
ne notiſſima: quādo coturnices in modū imbris dē-
ſiſſimi defluebant. Mānā quoqꝫ: vt iudeus populus
ſatiaretur accepit. Sed vt hec in pfiguratione facta

monſtraret: non dixit: mānā: ſed pane celi: quatenus
in illo munere domini Saluatoris ſentiret̄ aduentus.
Ipſe eſt enim panis viuus: qui de celo deſcēdit. Mā- Joan. 6.
na quippe dicit̄: ſicut in ſeptuageſimoſeptimo pſal-
mo declaratū eſt: quid eſt hoc. Cuius nominis aufe-
rens queſtionē: qḋ interrogatio illa māne perquire-
bat: expreſſit dicendo: Pane celi ſaturauit eos. Sic
enim ⁊ celi dn̄s indicat̄: ⁊ quid ſit manna euidenter
oſtēditur. [Dirupit petram ⁊ fluxerūt aque: abierūt
in ſicco flumina.] Hoc quoqꝫ in figuram gerebatur
domini Chriſti: vt petra aquas profudiſſet irriguas.
Chriſtus enim dn̄s petra ſpiritualis eſt: qui vitales
aquas emanat: vnde ſatiatū deſideriū anime ſitim
neſciat vlterius ſuſtinē. Abierunt in ſicco: ſignificat
gētium peccatores. Qui merito ſicci dicunt̄: qm̄ deli
ctis ſiccabant̄ vrentibus. Iſti imbre dn̄i vireſcētes
in nouum holem pullularūt: de quib' dn̄s dicit: Ue- Luc. 19.
nit enim filius hoīs querere ⁊ ſaluum facē qḋ perie-
rat. [Quia memor fuit verbi ſancti ſui: qḋ locu- Al. Quoniā
tus eſt ad Abraam puerū ſuum. Et eduxit populum Al. habuit
ſuum in exultatione: ⁊ electos ſuos in letitia.] In his
duobus verſib' miraculoꝝ: que ſuperius dixit cauſa
narrat̄. Ideo enim dicunt̄ facta: qm̄ Abrae conſta-
bant eſſe promiſſa. Et reſpice qḋ dixit: Electos ſuos
eduxit in letitia: qm̄ illi qui murmurauerunt dn̄i fu-
rore pcuſſi ſunt. [Et dedit eis regiones gētiū: ⁊ la- Al. illis
bores populoꝝ poſſederūt. Ut cuſtodiant iuſtifica-
tiones eius: ⁊ legē eius requirant.] Uenit ad ſepti-
mum bn̄ficium. Dixit enim: Primū: eductos in au-
ro ⁊ argēto. Deinde ex eis nullū infirmatū. Tertio
expanſam nubē: que ⁊ lumen p̄ſtaret in tenebris: ⁊ in
die remoueret ſolis ardorē. Quarto coturnicē datā.
Quinto refert celeſti pane ſatiatos. Sexto in locis
aridiſſimis aquas irriguas emanaſſe. Ad poſtremū
pmiſſionum veritatē fuiſſe cōpletam: vt eis ⁊ regio-
nes gētium traderet: ⁊ labores inimicoꝝ pietate co-
pioſiſſima largiret̄. Quod enim dixit: Regiones gē-
tium: ad poſſeſſionē videtur ptinere terraꝝ. Labo-
res vō populoꝝ: ad diuitias longo tēpore congrega-
tas. Et ne in p̄ſentibus rebus hererent corda morta-
lium: intulit ſpiritualia bona: vt eius debeant ⁊ requi-
rere ⁊ cuſtodire mandata: ne tn̄ in illis ſpem habe-
rent: que ſi ad tempus deliniunt: non tamē ad celoꝝ
regna pducunt: ſicut Apoſtolus dicit: Quod ſi in hac 1. Corin. 15.
vita tm̄ in Chriſto ſperantes ſumus: miſerabiliores
ſumus oībus hominibus. Iuſtificationes autē eius
ſunt: vt deum toto corde diligamus: pximos tanq̄ꝫ
nos amemus: patrē veneremur: filium carū habea-
mus: ⁊ cetere iuſtitie que in diuerſo reꝝ genere ſunt
precepte. Has admonet cuſtodiri: qꝛ eaꝝ rerum eui-
dens eſt ⁊ abſoluta preceptio. Lex vō eius fuit: die
ſabbato debere requieſci: in paſcha agnū anniculus
imolari: ſacerdotes cum veſte myſtica ad altare ac-
cedere: ⁊ cetera que in hunc mundum a domino pre-
cepta noſcunt̄. Sed hec ⁊ his ſimilia non corporali-
ter: ſed ſpiritualiter ſunt querenda. Ideo enim addi-
dit: Requirant: qꝛ nouit precepta legis vmbrā ⁊ ſpe-
culum eſſe futuroꝝ.

Alleluia.

Hoc non ocioſe percipias: quod alijs pſal-
mis alleluia in capite ⁊ in fine ponitur:
Alijs vō in ſolo titulo prenotat̄. Iſti enī
qui capite fineqꝫ concordant: vt opinor:
ad illā intelligētiam referendi ſunt: quā
in pſalmis eſſe diximus: qui capite ⁊ fine ſimili ter-
minantur: vt ſunt p̄cedentes: centeſimuſſecundus ⁊
centeſimuſtertius

centeſimuſtertius. Siue quia expreſſius ſemper in-
funditur qđ ſententia iterata geminatur: vt eſt: Non
ſic impij non ſic. Et: Fiat fiat. Uel: Amen amen dico
vobis. Et: Abba pater. Hoc eſt enim abba: quod pa-
ter. Sit forte ⁊ alia cauſa que latet. De hac autē re:
nec a doctoribus noſtris aliud potuimus accipe: nec
nobis eſt aliquid amplius ſentire conceſſum.

Concluſio.

Ecce vtrunqȝ Alleluia cantatuȝ eſt: decur-
ſus eſt pſalmus celeſti laude
pleniſſimus: qui ⁊ preterita veraciter referret: ⁊ in fu-
turis nos ſalubriter cōmoneret. Paſſi ſūt egyptij di-
gniſſimas vitiones: acceperunt iudei dona celeſtia.
Nunc vnuſquiſqȝ noſtrum expectet eoꝝ retributio-
nem quoꝝ imitatur exemplum. Inſpiciēdum eſt au-
tem lumine cordis: qđ in fine pſalmi poſitum eſt: vt
ad iuſtificationes Domini ⁊ in lege eius tota mētis
intentione dirigamur. Nam etſi bona tēporalia ſu-
ſcipimus: ſicut Abraam: Iſaac: Iacob: ceteriſqȝ fide-
les qui abundanti facultate floruerunt: in illam par-
tem eſſe potius debemus intenti: vnde ad celoꝝ poſ-
ſimus regna perduci. Iſta eniȝ que delectabilem vi-
deri faciunt mundum: in eternitate non habent lo-
cum. Meminiſſe autem debemus: hunc pſalmuȝ ſe-
cundum eſſe horum: qui dum miracula hebreis col-
lata deſcribitur: per figuram allegoricam: que aliud
dicit aliud ſignificat: ventura chriſtiani populi ſacra-
menta declarant.

Explicit expoſitio in pſalmum .104m.

Alleluia. CV.

Onfitemini domino quoniaȝ
bonus: qm̄ in ſeculuȝ miſericor-
dia eius. Quis loquetur poten-
tias dn̄i: auditas faciet oēs lau-
des eius? Beati qui cuſtodiūt
iudicium: ⁊ faciunt iuſtitiaȝ in
omni tēpore. Memento noſtri dn̄e in bene-
placito populi tui: viſita nos in ſalutari tuo.
Ad videndum in bonitate electoꝝ tuoꝝ: ad
letanduȝ in letitia gentis tue: vt lauderis cū
hereditate tua. Peccauimus cuȝ patribus
noſtris: iniuſte egimus iniquitatem fecimus.
Patres noſtri in egypto non intellexerunt
mirabilia tua: non fuerunt memores mul-
titudinis miſericordie tue. Et irritauerunt
aſcendentes in mari mari rubro: ⁊ ſaluauit
eos propter nomen ſuum: vt notam face-
ret potentiam ſuam. Et increpuit mare ru-
brum ⁊ exiccatuȝ eſt: ⁊ deduxit eos in abyſ-
ſis ſicut in deſerto. Et ſaluauit eos de ma-
nu odientium: ⁊ redemit eos de manu ini-
mici. Et operuit aqua tribulātes eos: vnus
ex eis non remanſit. Et crediderunt ver-
bis eius: ⁊ laudauerunt laudem eius. Cito
fecerunt obliti ſunt operum eius: ⁊ non ſu-
ſtinuerunt conſilium eius. Et concupierūt
concupiſcentiam in deſerto: ⁊ temptauerunt
deum in inaquoſo. Et dedit eis petitionem
ipſoꝝ: ⁊ miſit ſaturitatem in aīas eoꝝ. Et ir-
ritauerunt moyſen in caſtris: aaron ſanctuȝ
dn̄i. Aperta eſt terra ⁊ deglutiuit dathan: ⁊
operuit ſuper congregationem abiron. Et
exarſit ignis in ſynagoga eoꝝ: flāma cōbuſ-
ſit peccatores. Et fecerunt vituluȝ in oreb:
⁊ adorauerunt ſculptile. Et mutauerūt glo-
riam ſuam in ſimilitudinē vituli: comeden-
tis fenū. Obliti ſunt deuȝ qui ſaluauit eos:
qui fecit magnalia in egypto: mirabilia in
terra chām: terribilia in mari rubro. Et di-
xit vt diſperderet eos: ſi nō moyſes electus
eius ſtetiſſe in cōfractione in cōſpectu eius.
Ut auerteret iram eius ne diſperderet eos
⁊ pro nihilo habuerunt terrā deſiderabilē.
Nō crediderūt verbo eius: ⁊ murmurave-
runt in tabernaculis ſuis: non exaudierunt
vocem dn̄i. Et eleuauit manuȝ ſuam ſuper
eos: vt pſterneret eos in deſerto. Et vt deij-
ceret ſemē eoꝝ in nationibus: ⁊ diſpergeret
eos in regionibus. Et initiati ſunt beelphe-
gor: ⁊ comederūt ſacrificia mortuoꝝ. Et ir-
ritauerūt eum in adinuētionib9 ſuis: ⁊ mul-
tiplicata eſt in eis ruina. Et ſtetit phinees ⁊
placauit: ⁊ ceſſauit quaſſatio. Et reputatū
eſt ei in iuſtitiam: in generationē ⁊ genera-
tionē vſqȝ in ſempiternum. Et irritauerunt
eum ad aquas ꝯtradictionis: ⁊ vexatus eſt
moyſes propter eos: qꝛ exacerbauerūt ſpiri-
tum eius. Et diſtinxit in labijs ſuis: nō diſp-
diderunt gentes quas dixit dn̄s deus illis.
Et cōmixti ſunt inter gētes: ⁊ didicerūt ope-
ra eoꝝ ⁊ ſeruierunt ſculptilibus eoꝝ: ⁊ fa-
ctum eſt illis in ſcandalum. Et imolauerūt
filios ſuos ⁊ filias ſuas: demonijs. Et effu-
derunt ſanguinem inocentem: ſanguineȝ fi-
liorum ſuoꝝ ⁊ filiarum ſuarum: quas ſacri-
ficauerunt ſculptilibus chanaan. Et inter-
fecta eſt terra in ſanguinibus: ⁊ cōtaminata
eſt in operibus eoꝝ: ⁊ fornicati ſunt in adin-
uentionibus ſuis. Et iratus eſt furore dn̄s
in populum ſuum: ⁊ abominatus eſt here-
ditatem ſuam. Et tradidit eos in manus gē-
tium: ⁊ dominati ſunt eoꝝ qui oderūt eos.
Et tribulauerūt eos inimici eoꝝ ⁊ humilia-
ti ſunt ſub manibus eoꝝ: ſepe liberauit eos.
Ipſi autem exacerbauerunt euȝ in conſilio
ſuo: ⁊ humiliati ſunt in iniquitatibus ſuis.
Et vidit cum tribularentur: ⁊ audiuit ora-
tionem eorum. Et memor fuit teſtamenti

ſui: ⁊ penituit eum ſm̄ multitudinem miſericordie ſue. Et dedit eos in miſericordias: in conſpectu omniū qui ceperant eos. Saluos fac nos domine deus noſter: ⁊ congrega nos de nationibus. Ut confiteamur nomini ſancto tuo: ⁊ gloriemur in laude tua. Benedictus dominus deus iſrael a ſeculo ⁊ uſq; in ſeculum: ⁊ dicet omnis populus: fiat fiat.

Ecce iterum allelniatica nobis gaudia redierūt. Ecce breuiter precipit: vt dño totus pſalmi iubilatione cantet. Sed inſpiciam⁹ qđ a ſuperiorib⁹ dictis: nec titulū nobis cognoſcit mutaſſe: nec cauſaʒ. Titulus eſt eniʒ Alleluia: cauſa ꝯfeſſio: que miro modo ad laudes dñi diuo fecūda eſt. Quantoꝝ eni hic ora ſoluta ſunt? Hinc Moyſes cuʒ viris: germana eius maria cū feminis: tranſituʒ rubri maris diuina laude celebrarūt. Hinc Delbora iocūda exultatiōe precinuit. Multi etiā ꝓphete: canticos diuerſos: tāti miraculi ꝯfeſſione ꝓfuderūt. Nō imerito: q2 magnalia iſta totius humane redēptionis ſacramēta teſtātur. Ab egyptys enim eripimur: quādo ab ogib⁹ diabolicis diuino munē liberamur. Mare rubruʒ tranſimus: quādo baptiſmatis ſacramēta ꝑcipimus. In deſerto paſcimur: quādo diuina gratia concedēte in mūdi iſtius reꝝ bonaꝝ largitate ſatiamur. Ad terrā ꝓmiſſiōis ꝑducimur: quādo in illa felici patria munere ſupne pietatis itram⁹: vt merito talis cauſa frequēter iterata ꝑdicet: que tantoꝝ magnalium prefiguratione decoratur.

Diuiſio.

Introducitur ꝯfitens populus hebreoꝝ: qui relicta ꝑfidia patrūm ſuoꝝ ad pietatem dñi ipſo miſerāte ꝑductus eſt: vt intelligamus cū fuerint ꝯuerſi: ⁊ ipſos Alleluia merito pro ſua redēptione cantare. In pᵃma igit̄ narratione deprecat̄: vt ſociet̄ populo bñplacito: qui erat dñi Saluatoris aduētu de gentibus ꝯgregādus. Secunda: patruʒ ſuoꝝ peccata dinumerat que fecerūt in egypto: mirabilia dñi vero corde minime cōtuentes: pium tñ dñm ab inimicis ſuis eos liberaſſe ꝯfirmans. Tertia: ad peccandi ſtudia refert eos reuerſos: dñm tñ electi ſui Moyſi ꝑcibus dicit fuiſſe delinitū. Quarta: iniqtates eoꝝ aſſerit iteratas: dñmq; illos decreuiſſe ꝑdere: niſi Phinees ſerui ſui ſupplicatione placaretur. Quinta: ad aquā ꝯtradictionis Moyſen ab illis exacerbatuʒ eē cōmemorat: poſteaq; filios ſuos in cultura idoloruʒ crudeliter occidiſſe. Unde dñs vehementer iratus: tradidit eos gētium ſeruituti: ac deinde miſertus in conſpectu inimicoꝝ eos reddidit glorioſos. Sexta: precat̄ qđ nouerat eſſe venturuʒ: vt de vniuerſis nationibus eccleſia catholica congreget̄: ⁊ laudes domino eterna exultatione concelebret. Nunc partes pſalmi: per apertas diuiſionū ſemitas ambulemus.

Expoſitio.

Confitemini dño qm̄ bonus: qm̄ in ſeculum miſericordia eius.] Sicut ſuperior pſalmus in pᵃmo verſu declarauit: q2 confeſſio illa ad laudes dñi debuiſſet aptari: ita ⁊ hic deſignat ꝯfeſſionem iſtam ad medicinaʒ penitudinis applicādam. Sed ⁊ hoc quoq; ad preconia dñi ꝑtinere non dubium eſt: quādo maior gloria eſt pietatis ꝯfitenti parcere: q̃ꝫ viuenti ſine offenſione preſtare. Hebreoꝝ ſiqdem cōpuncta ꝯgregatio ⁊ diuina inſpiratione correcta: loquit̄ ad reliquaʒ plebem: vt antiqui erroris prauitate damnata: ad diuinam debeat redire clemētiam. Et ne aliqnis de culparum ſuaꝝ numeroſitatibus terreret̄: addidit: Qm̄ bonus. Quis enim dubitet ad e...m recurrē: quē ſibi audit poſſe celerrime ſubuenire? Bonus enim dñs recte dicit̄: qui delinquētem paſcit: qui expectat errantem: qui ſolē ſuum facit oriri ſup bonos ⁊ malos: ⁊ pluit ſuper iuſtos ⁊ impios. Hoc etiā ipſius veritatis voce declarat̄: Nemo bonus: niſi ſolus deus. Addidit: Quoniā in ſeculum miſericordia eius. Audito bono dño: ne ſe humana negligētia ab ſtudioſa ⁊ ſedula ſupplicatione ſuſpēderet: remediꝫ cauſaʒ dicit: vt ad ꝯfeſſionē celerem dñi debeat munē feſtinare. In ſeculum: vite huius ſignificat curſum: vbi miſeri ſunt quicūq; delinquunt: vbi fas eſt corda noſtra cōuerti ⁊ miſericordiaʒ poſtulari. Ibi enim damnatio eſt confiteri peccatum: vbi iam ꝯſtat eſſe iudicium. [Quis loquetur potētias dñi auditas faciet omnes laudes eius?] Populus iſte quē diximus: diuinoruʒ operū eſtimatione cōpletus: negat humanū ſenſum cōprehendere: qđ de illa pleniſſime debeat maieſtate narrare. Quis enim: ſignificat nullum. Cui enim aut ingenium ſuppetit ad cogitādum: aut lingua ad depromēdum: vt tanta imēſitas vnius poſſit ore narrari? Ubi merito dicēdū eſt: Non mihi: ſi lingue centum ſint oraq; cētuʒ: Ferrea vox. Addidit etiaʒ: Auditas faciet oēs laudes eius. Et hic quoq; ſubaudiēdum eſt: quis: vt ꝑfecta nobis poſſit conſtare ſententia. Pulchra aūt varietate dictum eſt: Quis auditas faciet oēs laudes eius? Illa eniʒ poſſunt audiri: que probant̄ ⁊ dici. Hic quoq; modus inter ꝓprias locutiones habēdus eſt. DI [Beati qui cuſtodiunt iudiciuʒ: ⁊ faciunt iuſtitiam in omni tēpore.] Poſtq̃ꝫ negauit laudes dñi poſſe comprehēdi: ſentētiam dicit qua ſe conſolet̄ genus humanū: vt cuʒ illa nequit implere: hoc ſaltē cuſtodire feſtinet. Cuſtodire eniʒ iudicium eſt: qui inter alios recte iudicat. Iuſtitiam aūt facit: qui equabiliter agit. Sūt ille beatos dicit: qui iudicium in fide cuſtodiūt: Iuſtitiam vo in opere demōſtrant. Sed vide qm̄ addidit: In omni tpe: ſicut in euangelio dicit: Qui ꝑſeuerauerit vſq; in finem hic ſaluus erit. Merito ergo iſti tales beati dicti ſūt: qui Math.24. precepta dñi pura mente cuſtodiant. Hec tertia ſpecies definitionis eſt: que grece ꝑcotes: latine qualitatiua dicit̄. Que dicēdo quid quale ſit: id quid ſit oſtēdit. DEF [Memēto noſtri dñe in beneplacito populi tui: viſita nos in ſalutari tuo.] Orant deuoti: vt inter eos debeant eſtimari qui dño fideli ope placuerūt. Nouimus enim iſraeliticū populuʒ: partim ꝯtumacem fuiſſe: partim in dñi conſtitiſſe mandatis. Unde iſti ſuppliciter precat̄: vt in illoꝝ ſocietate debeāt annumerari: quib⁹ poteſt eterna beatitudo gratia diuinitatis attribui. Et vt fides eoꝝ ꝑfectiſſima noſceret̄: optant ſe viſitari a dño Saluatore: cuius aduētu ſe nouerant eſſe ſaluandos. Ipſe eſt enim ſalutaris: de quo beatus Symeon ait: Nunc dimitte ſeruū tuum dñe ſm̄ verbum tuum in pace: Quia viderunt oculi Luc.2. mei ſalutare tuū: Quod paraſti ante faciem oiuʒ populoꝝ. Lumen ad reuelationē gētiū: ⁊ gloriā plebis

Math.5. Mar.10.

nue iſrael.[Ad videndũ in bonitate electo⁊ tuo⁊: ad letãdum in letitia gentis tue: vt lauderis cum hereditate tua.] Hoc eſt: qđ ſe petebant a ſalutari dño viſitari: vt bonitatẽ eius viderẽt: quam electis erat aduẽtus ſui mune⁊ preſtaturus: quatenus cũ chriſtiano populo gauderẽt: qui de eius erant incarnatione letaturi. Ipſa eſt enĩ gens dñi: que de gẽtium eſt diuerſitate collecta: vt eſſet grex vnus: ⁊ paſtor vnus. Seqᷓtur harum re⁊ ſuauiſſimus fructus: vt laudet dñs cum hereditate ſua. Utrũq; enim ↄiunctũ eſt: qꝛ in preconio dñi ſui fidelis populus ſine dubitatione laudat: ſicut in ſupiore pſalmo dictũ eſt: Laudamini in nomine ſcõ eius. Quapropter fidelis iſte populus: tãto deſiderio ad ↄſpectũ dñi feſtinabat: tãta ſe chriſtiani plebi charitate miſcebat: vt nefas ſit putare: eũ ſpiritu nõ fuiſſe ↄſpectũ: quẽ tãta gratia cognoſcim⁹ expetitũ: ſicut ipſe in euãgelio dicit: Abrahã

Joan. 8. deſiderauit videre diem meum: vidit ⁊ gauiſus eſt.

[Peccauimus cũ patrib⁹ noſtris: iniuſte egimus: iniq̃tatem fecimus.] Uenit ad ſecũdam narrationẽ: vbi predictus pplꝰ humili ſatiſfactione ↄſternit: vt illa in pncipio pſalmi declarata videat eẽ ↄfeſſio. Dicit enim peccaſſe ſe cum patrib⁹: qꝛ in eo⁊ erant lũbis ⁊ origine ↄſtituti. Nam cũ fuerit tpꝰ lõge diuiſum: quãdo in egypto patres eo⁊ miracula facta carnaliter acceperũt: cuꝫ nulla dño ſatiſfactione riderint: ⁊ etas iſta multũ poſterior eſſet q̃ pſenti pſalmi ſeries cantaret: dubium non eſt illa eos peccata gemẽ: que ex parẽtum ſuo⁊ pbabant neqᷓa ſuſtinẽ. Hoc hereſis pelagiana nõ accipit: duꝫ putat originale peccatũ ad plem Ade nullatenus pueniꝛe potuiſſe. Cũ maioribus enĩ ſuis peccãt: qui ſe per gratiã dñi ab eoꝛuꝫ delicto non ſeparãt. Quod pater Auguſtin⁹ diligẽtiſſima libro⁊ diſputatione ↄuicit. Nunc aũt quando dño aſpirãte mens cõpuncta reſipuit: merito a ſe peccata parẽtum volebat abſtergi: qui ab ipſo⁊ ceperat obligationib⁹ ſegregari. Et vt puriſſime confeſſionis firmitas appereret: hec eadẽ trina iteratione ↄfirmat. Hoc eſt enĩ peccauimus: qđ iniuſte egimus: hoc eſt iniuſte egimus qđ iniq̃tatẽ fecimus. Tãto enĩ vnuſquiſq; celerius abſoluit: quãto a ſemetipſo viuacitate damnat. Que figura dicit Schẽſiſonomaton: id

SCHE. eſt multitudo nominũ ↄiũcto⁊: diuerſis verbis vnã rem ſignificãtium. Eſt ⁊ alia nobis in hoc loco tradita expoſitio: qꝛ cum maiorib⁹ ſuis peccat: qui delicta ſimilia nõ declinat: ſed eadeꝫ facit: que priores ſuos feciſſe cognoſcit: ita tñ vt a poſteris reatus originalis peccati: niſi per gratiaꝫ domini nõ poſſit excludi.

[Patres noſtri in egypto non intellexerũt mirabi-

Al. nõ habet lia tua: ⁊ non fuerũt memores multitudinis miſe-

Al. mare: ricordie tue. Et irritauerũt aſcẽdẽtes in rubrũ ma-

mare rubrũ re.] Duo ſunt que bñficia donata cõmẽdant: intellectus ⁊ memoria: qđ vtrũq; in pfidis fuiſſe denegat. Non intellexerũt: pulcherrima locutione ſignatum eſt. Uidebãt enim pſtari: ſed qua cauſa fieret nõ ab eis pbabat agnoſci. Nam decẽ plagis pcuſſi ſũt egyptij: vt decalogo futuro hebreo⁊ gens deuota ſeruiret. Dimiſſi ſunt a Pharaone: vt ⁊ illi relinquerent diabolũ cuꝫ miniſtris. Sed illi carnaliter que geſta ſunt intuẽtes: ſpiritualis gratie minime pmia queſiuerunt. Non fuerũt aũt memores miſericordie dñi: quãdo vidẽtes Pharaonis exercitũ anteq̃ꝫ mare rubrum diuideret: credebãt ſe euadẽdi ſubſidia perdiſſe: ⁊ cõtra Moyſen locuti ſunt: melius ſibi fuiſſe duro ſubiacẽ ſeruitio: q̃ꝫ tota gens perire potuiſſet in heremo. Poſt hec: conſequẽs fuit vt irritarent dñm aſcẽdentes in rubrum mare: quãdo non crediderũt poſſe fieri qđ eius audiebant oĩpotentiam polliceri. Ita factum eſt: vt nec intelligerẽt virtutem dñi: nec eius bñficia deuota mẽte retinerent. Bene aũt poſitum eſt: Irritauerũt: quaſi per ſe quietũ atq; placatum: infenſum ⁊ iracũduꝫ ſibimet reddiderũt. Aſcẽdentes aũt in rubrum mare: dictum ↄſtat poſitione terra⁊: qꝛ cunctis regionib⁹ egyptus phibet humilior: ⁊ inde diſcedentes loca petere viſa ſunt altiora.

[Et liberauit eos pꝑter nomẽ ſuum: vt notã face- Al. ſaluauit

ret potẽtiam ſuam.] Dicẽdo: Propter nomẽ ſuum: deſignare mihi videt dñm Saluatorẽ: cuius vocabulo ↄuenit ſaluare periclitãtes. Deus enim quãdo liberat peccatores: non pꝑter merita eoꝛuꝫ pſtat: ſed propter nominis ſui potẽtiam demõſtrandã: vt plus euidẽter appareat: ſi in meritis bñficia larga concedat. Quod enĩ dicit: Notã fecit potẽtiam ſuam: non carnalib⁹ vtiq; oculis: ſed ſpirituali cogitatione videntib⁹. Nam ſi oĩbus notaꝫ feciſſet: nequaq̃ꝫ durus

populus de incredulitate peccaſſet. [Et increpauit Al. icrepat

mare rubrum ⁊ exiccatũ eſt: ⁊ deduxit eos in aquis Al. abyſſis

multis ſicut in deſerto.] Increpationẽ: vocauit occultum diuinitatis impꝛium: qꝛ mare in Exodo voce dñi nuſq̃ legimus increpatũ. Agit enĩ ille occultis motibus vniuerſa que pcipit: ⁊ quaſi ad audiẽtes loquit: que ſenſum non habẽt attributũ. Tanta enim virtus iuſſionis eſt: vt parere pualeãt: que audire nõ norunt. Siccatũ mare: non pro vniuerſitate debem⁹ accipe: ſed tãtum quãtum illis iter apiret. Naꝫ plus inde miraculũ fuit: vt vnde liqde excuſis laterib⁹ cõſtitiſſent: nec fluenta fluerẽt: ſed mõtium quadã firmitate ↄſiſterent. Seqᷓtur: Et deduxit eos in aquis multis ſicut in deſerto. Deſertum eſt maxime: quod aqua⁊ inundatione deſerit: vt nullum ibi aĩal poſſit habitare piculo ſiccitatis igenito. Educti ſunt ergo hebrei per abyſſum: tanq̃ per loca deſerta: que nimia ſterilitate ſiccant: oſtẽdens: qꝛ ſic aruit illa via fluẽto⁊ vt vſq; ad iter potuiſſet puenire puluereuꝫ.

[Et liberauit eos de manu odientiũ: ⁊ redemit eos Al. ſaluauit

de manu inimico⁊.] Quãuis eſſet ⁊ hoc bñficium Al. inimici

ſi eos de poteſtate aliena liberaret: tamen auxit muneris quãtitatem: dicẽdo: De manu odiẽtium: quib⁹ vtiq; parcere nõ poterãt: quos imaniter impetebãt. Horrebant plane: pꝑter quos ⁊ tantas plagas ſuſceperant: ⁊ reruꝫ ſua⁊ amiſſione priuabant. Intelligitur etiam de ↄſpirata demonũ cohorte: que humanũ genus ſtimulo peccato⁊: ⁊ odit ⁊ pcutit. Sequit: Et redemit eos de manu inimico⁊. Hoc ſi ad litteram velis accipe: non videt poſſe ↄgruere. Nam vt liberaret hebreos: nullum egyptꝫ pcium dedit: quibus magis pro ſua contumacia plaga⁊ dura geminauit. Sed hoc pꝑhetie ſpiritu dictum credamus de temporibus chriſtianis: quando dominus Saluator peccatores obnoxios pcioſo ſanguine ſuo a diaboli rede-

[mit impio.[Et operuit aqua tribulantes eos: vnus ex eis non remãſit.] Hoc quidem ad litterã ſine cõtrouerſia videt intelligi: qꝛ nota eſt in Exodo cõmemorata deſcriptio. Uerũ: Unus ex eis non remãſit: non ad vniuerſam egyptio⁊ gentem reſpicit: ſed tñ ad inſequẽtium multitudinẽ tendit: que ibi vſq; ad minimum probatur extincta. Remãſerant enim de egyptijs qui letarent in pfectione eo⁊: ſicut in pſalmo ſuperiore dixit: Letata eſt egyptus in pfectione eoꝛum: ſed illi ſcilicet qui in caſu ſimili non fuerunt.

Al. laudāte runt laudē [Et crediderunt in verbis eius:ꝛ ĩcantauerunt lau-
des eius.] Poſt miraculū tale dicēdo:Crediderunt:
duritiam cordis demōſtrat:qđ non ante euētuȝ rei:
ſed poſt effectum miraculoꝝ credꝭ maluerunt. Naȝ
etſi bonum ſit viſis rebus acquieſcꝭ : multo melius
promiſſa crediddiſſe:ſicut in euangelio Thome dicit:
Joan. 20. Quia vidiſti me credidiſti : beati qui non viderūt ꝛ
crediderunt. Quod vo addidit: Et cantauerunt lau-
Exo. 15. des eius:hymnū ſignificat Exodi:qui ait : Cantem⁹
dn̄o:glorioſe enim honorificatus eſt:ꝛ cetera que he-
breus populus peracto miraculo magna exultatio-
ne cantauit:ſicut in tituli expoſitione narratum eſt.
[Cito fecerunt ꝛ obliti ſunt opeꝝ eius:non ſuſtinue-
runt cōſilium eius.] Uenit ad tertiam narrationeȝ.
Cito fecerunt:ac ſi diceret:ſumma celeritate mutati
ſunt:vt qui laudes dn̄o de collatis mirabilibus cane-
bant:paulopoſt ꝯtra eum nefandas murmurationes
aſſumerent. Non ſuſtinuerūt ꝯſilium eius : quando
prius ꝯceperunt deſpationem:ꝙ eius parata beneſi-
cia ꝑueniſſent. Dn̄s enim qui eos liberauerat talib⁹
tantiſqȝ miraculis:nullam eos victualiū rerum paſ-
ſus fuerat penuriam ſuſtinꝭ. Sed illi anticipauerūt
cōſilium ſupnum:qui eius noluerūt expectare diſpo-
ſitūȝ:more fragilitatis humane:que dum ſibi nimia
feſtinatione ꝓuidere putat:incaute diſpoſitionē di-
Al. concupiſcentiam Al. iaquoſo uinitatis anticipat.[Et ꝯcupierunt ĩ ꝯcupiſcētias in
deſerto:ꝛ tētauerunt deum in ĩſiccitate.] Hoc erat
ꝙ ꝯſilium eius minime ſuſtinuerunt : vt in deſerto
comeſtionē ſub diffidētia peterent:ꝛ aquam ſibi da-
ri ſub murmurationib⁹ poſtulaſſent. Que figura dici
SCHE tur Cacozelon:id eſt mala affectatio : quotiens inge-
nium iudicio caret:ꝛ ſpe boni fallitur ꝑcipitata velo
IDI citas. Cōcupierunt aūt ꝯcupiſcentias. Genus hoc lo-
cutionis in ſcripturis ſanctis oīno creberrimum eſt:
Luc. 22. vt eſt: Deſiderio deſideraui mādūcare vobiſcū pa-
Exo. 21. ſcha. Et illud: Qui maledixerit patri vel matri mor-
Ps. 117. te morietꝭ. Siue: Caſtigās caſtigauit me dn̄s:ꝛ his ſi-
milia. Oſtēdit eniȝ nimietatē deſiderȳ poſitio gemi-
Al. petitionē nata verboꝝ.[Et dedit eis ĩpetitiones ipſoꝝ:ꝛ mi-
ſit ſaturitatē in animas eoꝝ.] Temporalia petētes:
merito carnea bn̄ficia ſuſceperūt. Duobus eniȝ mo-
dis animā dicimus eſſe ſatiatā. Cum eſcis corꝑalib⁹
pro carnis infirmitate reficitꝭ:ꝛ cū ſpirituali iocūdi-
tate cōpletur. Sed hic aīas eoꝝ carnib⁹ potiuſqȝ dicit
eſſe ſaginatas:vt ipſa volūtas que deſpatione pecca-
uerat:rebus emergētibus vincereꝭ.[Et irritauerūt
moyſen in caſtris:ꝛ aaron ſanctum dn̄i.] Saturita-
tem vētris ſecuta ſeditio eſt:que plerūqȝ cauſas ex-
citat:vnde pericula ꝑnitioſa ꝑueniant. Irritari ali-
quem dicimus:ad iracūdiam ꝓuocari:aut actionib⁹
alioꝝ improbis:aut verbis aſperrimis. Illud eniȝ ſi-
gnificat:quādo Dathan ꝛ Abiron honorē ſibi cōtra
Moyſen ꝛ Aaron excitatis ꝯtentionib⁹ aſſumebāt:
vnde eoꝝ pena proſequitꝭ. Irritauerūt eni viros ſan-
ctos ad interitum ſuūȝ:qꝛ per inuidiam loquebantꝭ:
qđ dn̄o diſplicuiſſe cognoſcitꝭ. Quod congrue inter
laudes dn̄i ponitꝭ:qꝛ ſuos famulos vindicaſſe decla-
ratur.[Apta eſt terra ꝛ deglutiuit dathan:ꝛ operuit
ſuper congregationē abiron.] Hec vt teſtatꝭ numero-
rum liber:ſupra illos ꝯtigiſſe manifeſtū eſt:qui gra-
tiam ſupnam Aaron ꝛ Moyſi collatā venenoſis in-
uidie dentibus appetebant:vt ſibi honorē ꝯtumaci-
ter aſſumerēt:quem ſupradictis cognouerāt miſeri-
cordiaȝ dn̄i contuliſſe. Quib⁹ ſimilis exitus ꝑuenit:
qꝛ cauſa vna ſciſmatis fuit:deglutiti ſunt a terra : qꝛ
terrena ſapuerunt:vt ipſa pene qualitas ſcelerata fa-
cta teſtetꝭ.[Et exarſit ignis in ſynagoga eoꝝ:ꝛ flam-
ma ĩeoꝝ combuſſit peccatores.] Hoc factum eſt ſu- Al. non bē. Numeri. 16.
pra ducentos quinquaginta cōplices Dathan ꝛ Abi-
ron:qui eoꝝ infeliciter vota ſecuti ſunt:vt thuribu-
la tenere ꝓſumerent:qđ idem numeroꝝ textus elo-
quitur. Synagoga vo hic:non tēplum ſignificat : ſed
adunationē:quam peruſtam diuino conſtat incēdio:
vt qui in incenſi ꝓſumptione peccauerant:celeſti flā-
ma cremarentꝭ. Ideo enim addidit : Eorum:vt eam
a populo dn̄i ſeparatam fuiſſe ſentires. Flāma enim ETY
dicta eſt:a flagello comaꝝ ſuarum.[Et fecerūt vitu-
lum in oreb:ꝛ adorauerūt ſculptile.] Hoc quoqȝ no-
tiſſime hyſtorie narratione declaratꝭ:quādo Moyſi
abſentiam iudei minime tolerantes:ꝓdigioſo ſenſu
in oreb monte deſerti:deum metallicū ſibimet effe-
cerunt. Sed quanto ipſis iumētis deteriores erant:
qui nec viuum pecus eſtimabant irridēdis deuotio-
nibus adorāduȝ. Oreb vo interpretatꝭ caluaria : vbi INTER
poſtea dominū crucis patibulo carne cōſtat occiſuȝ:
vt in ipſo eodēqȝ nomine:iam tunc ꝛ in illo deſerto
Oreb culturaȝ dn̄i perfidi nefanda ꝓſumptione vio-
larent:quoꝝ poſteritas erat in caluarie loco crucifi-
xura dn̄m Chriſtum. Illud quoqȝ eſtimo conſiderā-
dum qđ dixit: Adorauerunt ſculptile:qꝛ in Exodo le-
gimus:vitulum cōflatilem. collatis ornamētis mon-
ſtruoſo quodam indicio fuiſſe formatuȝ. Sed duas
res hic dictas debemus aduertꝭ : vt vitulum adora-
uerint in deſerto:ꝛ poſtea ſculptilia ſimulachra in re-
promiſſionis terra coluerint:qđ in ſubſequētib⁹ ipſe
dicturus eſt.[Et mutauerūt gloriam ſuam:in ſimili-
tudinem vituli ĩmāducantis fenum.] Gloria eoruȝ: Al. comedē tis
fuit adorata diuinitas:quaȝ infelici cōmutatione ꝑ-
dentes:vſqȝ ad hoc ꝑuenire meruerunt vt deſeren-
tes celi terreqȝ creatorem:deum ſibi facerēt ſimili-
tudinem vituli fena comedētis. O neſarium ſcelus:
ſic potuiſſe decipi:qui tanta miraculoꝝ fuerāt viſio-
ne cumulati. Quale enim piaculuȝ fuit mutum aīal
deo ſimile credꝭ:qđ ſacrilegium fuiſſet vel hoīb⁹ cō-
parare: Sed hoc totum impatiētia fecit leuiſſimoꝝ DOG
hominum:que ſemꝑ ducit ad culpas ꝛ precipitat ad
ruinā. Nam ſi cauſam rei ſub veritate diſcutias:nul-
lum crimen eſt qđ non impatiētia matre naſcatꝭ. Cō-
tra hoc illud vere remedium eſt:illud fixum idubi-
tatūqȝ ꝓſidiūȝ: Expectans expectaui dn̄m:ꝛ reſpexit Ps. 39.
me.[Obliti ſunt deuȝ qui ſaluauit eos:qui fecit ma-
gnalia in egypto:mirabilia in terra ĩchanaan:terri- Al. cham
bilia ĩ mari rubro.] Magna creſcit ſup iudeos obli-
uionis inuidia:vt qđ beneficium in mēte habere po-
tuiſſent:quibus liberatio ſua in memoria ꝑmanere
non valuit. Et ne putaretꝭ paruuȝ:qđ ab animo vide-
batur excluſuȝ dicit: Magnalia. Que etſi pro bene-
ficys collatis a ꝑfido animo retinꝭ non poterāt:cer-
te vel pro ipſa rerum magnitudine recoli debuerūt.
Addidit etiam: Mirabilia:que nullo modo excuſa-
biliter:quāuis mutabiles de ſuis mētibus exclude-
re debuiſſent. Ad poſtremū cumulauit : ꝛ terribilia:
que ſolent humanis animis inuacuis inſidere:quoꝝ
dum pauor reuoluitꝭ memoria non deletꝭ. Sed qua-
lis hic ſtupor:qualis accuſatur amētia : vt inter tan-
ta magnalia declinare potuiſſent : qui hec operabatꝭ
auctorē. Et conſidera:ꝙ multas res ſinguloꝝ verbo-
rum adiectione cumulauit. Que figura dicitꝭ Auxe- SCHE
ſis : id eſt augmētum paulatim ad ſuperiora conſcen-
dens. Hoc ſiue in laudibus ſiue in vituperationibus
omnino

omnino preualidū eſt. [Et dixit vt diſperderet eos: ſi non moyſes electus eius ſtetiſſet in confractione in cōſpectu eius. Ut auerteret iram eius: ⁊ ne †diſperdidiſſet eos.] Hec omnia Exodi textus enarrat: quādo dñs ad Moyſen locut⁹ eſt: vt tam acriter peccantem populum ira ſue ꝯſumere permiſiſſet. Sed ille in confractione: id eſt in ꝑditione illa: quā populus merebat̄ excipe: ſtetit contra dominum dicens. Si dimittis illis peccatū dimitte: ſin autem dele me de libro tuo. O ſanctū virū ⁊ omni laude digniſſimū: quādo a mōte Sina ad caſtra deſcēdit: ⁊ ante ſimulachrum vidit populum nefanda geſticulatione gaudētem: cōmotus aduerſus eos: tabulas fregit: ⁊ gladio alterutrū iuſſit interfici: ſed vbi vniuerſalis calamitas iminebat: ſe potius peccat̄ extingui: ne pateretur gētē generaliter interire. Utrunq; piū: vtrūq; glorioſum: vt merito loqueret̄ cū diuina clemētia: qui eius dilexit facē conſtituta. Simul ⁊ illa virtus oſtendit̄: q: precibus ſanctoꝝ ſepe penas debite mortis euadimus: non quia valet aliquis dñi mutare diſpoſita: ſed ita vt eueniūt ab eo nouerit eſſe preſcita.

Al. diſperderet

Exo. 32.

[Et pro nihilo habuerunt terram deſiderabilē. Nō crediderunt in verbo eius.] Uenit ad quartam narrationem: in qua iudeos: nec futuras ꝓmiſſiones in animo dicit habuiſſe: nec tranſacta miracula. Ideo enim nulla videbant̄: q: ſemper carnaliter ⁊ viſa ⁊ audita cogitabant. Deſiderium ſiquidem corporale cito faſtiditur acceptum. Sed aduerte: q̄ magna terra intelligētibus fuit: vt deſiderabilis eſſe diceret̄: illis tamē nulla viſa eſt: q: nihil in ea ſpirituale ſenſerunt. Sequit̄: Non crediderunt in verbo eius. Filiū ſignificat: cui plebs nefandiſſima non credebat. Siue hoc ad litteram congruēter aptatur: q: ideo murmurauerunt qȯ eius ꝓmiſſionibus minime credere maluerunt. Multa enī de ſe coꝝ ꝑfidia facit intelligi: ſed vbiq; reatus eſt. [Et murmurauerunt in tabernaculis ſuis: non exaudierunt vocem dñi.] Dum murmurationibus exercerent̄: vocem domini nullatenus audierunt. Iſtud enim illis plerunq; ꝯtingit: qui dum alijs vocibus occupant̄: alia exaudire non poſſunt. Et nota q̄ hoc verbum exauditionis cōmuni vſu ſupplicibus tm̄ non ſuperioribus applicat̄. Unde q: hic dicit non exauditum dñm: conſtat iter proprias elocutiones ſcripture diuine rationabiliter eē referēdum. Addidit: In tabernaculis ſuis: vt nō hoc laborantibus: ſed ocioſis contingere videret̄. Maior enim criminis creſcit inuidia: cum murmurare contingit ocioſis. [Et eleuauit manum ſuam ſuper eos: vt proſterneret eos in deſerto. †Ut deijceret ſemen eoꝝ in nationibus: ⁊ †diſpergeret eos in regionibus.] Hic iuſtitia domini ꝑmittitur: vt ſecuta pietas maiore gloria ſentiatur. Dicit enim inſurrexiſſe domini poteſtatē: vt in excedētibus vindicaret: eoſq; in deſerto proſterneret: qui precepta domini audire noluerunt. Deinde: vt ſemen eoꝝ: id eſt reliquos eoꝝ humiliatos inter nationes redderet: qui pridē glorioſi cunctis gentibus extiterunt. Ad poſtremū inclinatos atq; deſpectos per regiones diſpergeret: ne quicq̄ vlterius de ſua congregatione ꝓſumerent.

Al. Et
Al. diſꝑdēt

[Et †conſecrati ſunt beelphegor ⁊ †manducauerūt ſacrificia mortuoꝝ. Et irritauerunt eum in †ſtudijs ſuis: ⁊ multiplicata eſt in eis ruina.] In his verſibus ⁊ exceſſus maior ⁊ vehementior ira ſubiungitur: vt non ſolū ad tēpus ſacrificaſſe: ſed etiam ipſi quoq; idolo gentium Beelphegor conſecrati eſſe viderentur. Sic enim in culturas demonum ritusq; tranſierant: vt iam non domini: ſed demonū ſerui eſſe probarentur. Pulcherrime autē dictum eſt: Sacrificia mortuoꝝ: quia defunctis hominibus impēdi cultura ipſa probabatur: quos gētilitas imortales deos eē iudicabat. Sed intende ſollicite: q̄ multiplicatam ruinam ſupra eos dicit: quibus erat ſanctꝰ ſui precibus parciturus. Illud enim qȯ debebatur multiplicatum dixit mole peccati: vt maior fieret clementia quibus numeroſior relaxabatur offenſa.

Al. initiati
Al. cōederūt
Al. adinuentionibus

[†Stetit phinees ⁊ †exorauit: ⁊ ceſſauit quaſſatio. Et reputatū eſt †illi ad iuſtitiam: in generatione ⁊ generationem vſq; in †ſeculum.] Stetit: verbum ipſum ſoliditatem mentis oſtēdit: vt in illa generali perturbatione ſolus auſus fuerit confidētiā deprecantis aſſumere. Nam cum legatur zelo tranſfixiſſe iudeū: qui mulieri Madianitidi contra vetitū domini miſcebatur: tamē quoniā hoc zelo diuino feciſſe cognoſcitur: oratio magis dicta eſt q̄ operatio. Quiſquis enī bonis actibus occupat̄ exorat: cuius homicidiū non horruit: quoniā adulterij maculam vindicauit. Intantū enī poſt effuſum ſanguinē innocens fuit: vt ipſius quoq; iudicis meruerit voce laudari.

Al. Et
Al. placauit
Al. et
Al. ſempiternum

[Et irritauerunt eum ad aquas cōtradictionis: ⁊ vexatus eſt Moyſes propter eos: q: exacerbauerunt ſpiritū eius. Et diſtinxit in labijs ſuis.] Uenit ad quintam narrationē: vbi illa refertur offenſio: quādo poſt tot oñſa miracula: ſub nefandis murmurationib⁹ aqua petebat̄. Que ſic noſcit̄ expetita: vt contradictio magis videret̄ eſſe q̄ poſtulatio. Ibi enim Moyſes: ſicut in libro legit̄ numeroꝝ: nimia iudaici populi importunitate ſuccenſus: diffidenter excrepuit dicens. Audite rebelles ⁊ icreduli: num de petra hac vobis aquā poterimus eijcere? Quo ſermone ⁊ ipſe quoq; peccauit: qui iam tantis miraculis ꝑceptis: non credidit dominū que fecit eſſe facturum. Quod dictum labijs ſuis a priore cōſtantia omnino diſtinxit atq; ſeparauit: quādo iſtud ambigue locutus eſt: dū illa certiſſima fide ꝓmiſiſſet. Quod locutionis gen⁹ ſcripture diuine proprium eſſe dicamus: quādo hoc nec littere ſeculares: nec cōmunis vſus exercet. Hic autem Moyſi ſanctitate ſeruata: hoc tm̄ meruit vltione percelli: ne in terram introiret ꝓmiſſionis: qui de domino magna ꝓmittere non preſumpſit. Nam poſt obitum eius: cum ad Ieſum naue: loqueret̄ dominus dixit: Confortare igitur ⁊ eſto robuſtus valde: vt cuſtodias ⁊ facias omnē legem: quā ꝑcepit tibi Moyſes ſeruus meus. Dicēdo enī: ſeruus meus: gratiam in eo manſiſſe ſue pietatis oſtendit.

Numeri. 20

Ioſue. j.

[Non diſꝑdiderunt gentes quas †dixerat dominus †illis. Et cōmixti ſunt inter gētes: ⁊ didicerunt opera eoꝝ ⁊ ſeruierunt ſculptilibus eorū: ⁊ factum eſt illis in ſcandalum.] Tanq̄ paruū fuiſſet qȯ peccauerat in deſerto populus hebreoꝝ: ſic poſtq̄ terras ꝓmiſſionis intrauit oblitus domini mandatoꝝ cum illis ſe magis gentibus vetita ſocietate coniunxit: quas propter idoloꝝ culturas eis fuerat delere preceptū: addentes malum ſceleribus ſuis: vt ſe eoꝝ quoq; ſuperſtitione polluerent: factaq; illis eſt ſcandalū repromiſſionis terra: que fuerat in magnū premiū: domino largiente cōceſſa. Miſerrimi hominum: qui dei munus in peccata verterūt: vt qȯ ille donauerat ad gratiam: excedentibus fieret ad ruinam. Sic monemur recte vti beneficijs: diuina largitate collatis: ne magis inde pereamus: vñ ſubleuati fuiſſe cognoſcimur.

Al. dixit
Al. deus

Scandalum: grecum nomen eſt: ſignificans ſiniſtrū: qđ mentes eoꝝ in leuam partem peruerſa imitatio-
ne deduxit. Et imolauerunt filios ſuos ꝛ filias ſuas
demonijs. Et effuderunt ſanguinem inocentem: ſan
Al. ſuarum guinem filioꝝ ſuoꝝ ꝛ filiarum †.] Quāuis in ſcriptu-
ris diuinis: effuſum ſanguinem humanū ab hebreis
qui in terram repromiſſionis ingreſſi ſunt: in ſacrifi-
cijs demonū non legatur: tamē ob etate ſequēti: hoc
fieri potuiſſe non dubiū eſt: quādo ꝛ preſens ſcriptu-
ra index probaꝛ eſſe veritatis. Et inſpice quēadmo-
dum veraci relatione peccātium exaggeraꝛ iniqui-
tas. Primo enim dixit: Effuderūt ſanguinem inocen
tem. Et ne putarenꝛ extranei: addidit: filioꝝ ſuoꝝ ꝛ
filiarum: quoꝝ ſalus in humana ꝯuerſatione dulciſ-
ſima eſt: vt illis non parcerent pro quibꝰ pij parentes
Al. Quos etiā interfici non recuſant: [† Quos ſacrificauerūt
ſculptilibus chanaan. Et interfecta eſt terra in ſangui
nibus: ꝛ contaminata eſt in operibus eoꝝ: ꝛ fornica-
Al. adinuen tionibus ti ſunt in † obſeruationibus ſuis.] Adhuc in ipſa au
xeſi ꝛ in his duobus verſibus ꝑſeuerat: qđ Schema
SCHE grece dicitur Climax: latine gradatio: q2 per gradus
quoſdam ſiue in laude ſiue in vituperatione ſenſus no
ſter aſcendit: quam ꝓxime quidē diximus: ſed non
piget frequēter repetere qđ auctoritas ipſa cognoſci
tur iterare. Et q2 dixerat: filioꝝ filiarūq3 ſanguinem
fuſum: adhuc creſcit inuidia: adhuc grādeſcit ſcelus:
quādo illa monimēta charitatis horrendis ſculptili
bus ſacrificata memoranꝛ. Interfectam igiꝛ terram
crudeles hoīes debemus accipe: qui ſe magis iniqua
deuotione trucidarūt. Interficiendo enī filios ſuos
tam nefario ſcelere: parētes potius videbanꝛ extin-
gui. Tropica enī locutione poſitum eſt: interfectam
terrā: dum terreni homines dicanꝛ malis actionibꝰ
interempti. Expoſuit enim quēadmodum interfectā
dixerit terrā: cum carnales ꝛ inſipientes peſſima fue
rint actione demerſi. Nam illi fornicati videntur in
dñio: qui ſe adulterinis ſupſtitionibꝰ polluerunt. [Et
Al. furore dñs i popu lum ſuum iratus eſt † animo dñs in populo ſuo: ꝛ abominatus
eſt hereditatem ſuam. Et tradidit eos in manus gē-
tium: ꝛ dominati ſunt eoꝝ qui oderunt eos. Et tribu-
lauerunt eos inimici eoꝝ: ꝛ humiliati ſunt ſub manī
bus eoꝝ.] Hoc quoq3 tropica locutione dictum eſt:
quia perturbatio animi cadere non probaꝛ in domi
num: ſed vindicte eius excita potentia: humana con
ſuetudine ira vocitaꝛ. Sed quid fecit iratus? Auer-
ſus eſt ab illis: qđ maloꝝ omnium conſtat extremū.
Sic quando illud qđ cōtinet ſubducitur: neceſſe eſt
vt earum que continenꝛ ruina protinus conſequaꝛ.
Traditi ſunt enim opprobrio ſeruitutis: qui gloriari
videbanꝛ in idolis. Sequitur: Et dominati ſunt eis
qui oderunt eos. Quāuis omnis dominatus gentilis
videaꝛ eſſe moleſtiſſimus: addidit: Qui oderūt eos:
vt grauius eſſet cum ſeruiret infenſo. Nullis enim
obſequijs talis dominus placari poteſt. Nā qui ſem
per odit: ſemper iratus eſt. Deniq3 vide qđ ſequitur:
Et tribulauerunt eos inimici eorum: ꝛ humiliati ſunt
ſub manibus eoꝝ. Talis ergo viciſſitudo recipitur:
vt qui amanti domino ſeruire noluerunt: odienti-
bus inimicis iuſto iudicio probarentur eſſe ſubiecti.
[Sepe liberauit eos. Ipſi autem exacerbauerūt eū
in conſilio ſuo: ꝛ humiliati ſunt in iniquitatibꝰ ſuis.
Al. vidit Et † reſpexit eos cum tribularenꝛ: † cum exaudiret
Al. ꝛ audiuit orationem eoꝝ.] Duplici modo hic miſericordia di
uinitatis exponitur. Premiſit beneficia: ꝛ humana
non ceſſauit iniquitas. Intulit vindictam ꝛ afflictis

iterum dignata eſt donare clementiam: vt intelliga
mus ipm ꝛ bona premittere: ꝛ flagellatis denuo ſub-
uenire. Hoc enim in his verſibus reperis: ſi diligen-
ter intendis. [Et memor fuit teſtamenti ſui: ꝛ peni-
tuit eum ſcḋm multitudinem miſericordie ſue.] Cau
ſam dicit quare fuerit iſraeliticus populus cū ſepius
peccaret auditus: nec vſq3 ad perditionem debitam
domini miſeratione peruenerit. Propter teſtamen-
tum: ſcilicet nouum quod eſt eternū: vbi domini ad-
uentus eluxit qui nulla ſucceſſione mutabitur. Ipſe
enim promiſſus eſt Abrae: quia de eius erat ſemine
naſciturus. Hoc erat abſconditum in prophetis: ſed
euangelij tēpore reuelatum eſt. Penituit autē more DOC
humanitatis edicitur: que dum penitet conſueuit mu-
tare diſpoſitum. Apud dñm enim cuncta certis mo-
dis ordinata diſcurrunt: nec aliquid nouum contra
preſciētiam eius euenit: dum omnia que ſunt facien
da cognoſcit. Neceſſe enim fuit vt nobis noſtro more
loquereꝛ: qui naturā mortalitatis vt nos in eternum
viuificaret: aſſumpſit. Sed ꝯſidera: q2 iſta penitētia
dñi tunc fieri dicitur: quando ꝛ nos penitentes eſſe co-
gnoſcit. Talis enim ille nobis efficiꝛ: quales nos ſibi
eſſe ꝓbauerit. Addidit: Scḋm multitudinē miſeri-
cordie ſue. Ipſa eſt que cūcta peccata ſuperat: ipſa que
vſq3 ad noſtram carnē venire dignata eſt. Multitu
do enim miſericordie iuſte dicitur: per quā mundus no
ſcitur eſſe liberatus. [Et dedit eos in miſericordias:
in conſpectu omnium qui eos ceperant.] In miſericor-
dias dicit eos datos: q2 diuerſa cariſmatum munera
ſuſceperūt. Alij enim ꝓphete: alij apoſtoli: alij marty
res: alij ꝯfeſſores: ex ipſo populo dñi miſeratione flo
ruerunt: vt eoſdem poſtea miraculoꝝ intuitu vene-
rentur gētes: quos ante velut abiecta mancipia poſ-
ſederūt. Siue magis ad diabolū vel miniſtros eius
referri poteſt: vt corā eis redderenꝛ liberi: quoꝝ pra
uitate prius videbanꝛ eſſe captiui. Unde Apls dicit: Ephe. 2.
Principem poteſtatis aeris huius: qui operatur in fi-
lios infidelitatis. Et alibi: Ut reſipiſcāt a diaboli la 2. Timoth. 2.
queis captiuati ab ipſo ſcḋm ipſius volūtatem. [Sal-
uos fac nos dñe deus noſter: ꝛ congrega nos de na-
tionibus. Ut confiteamur nomini tuo ſancto: ꝛ glo-
riemur ī laude tua.] Populus ille cui ab initio pſal-
mi iſtius verba dedimꝰ: poſtq3 ſe copia dominice lau
dis expleuit: ſexta narratione patrem dñm deprecaꝛ:
vt eccleſiam ſuā de gētium ꝯgregatione perficiat: il-
lud quoq3 ſubiungēs: Et gloriemur in laude tua: nō
in humana iactantia ſed in te: vbi eſt reuera fixa glo
ria ꝛ ſine fine letitia. Et intuere: qđ hic ſaluare dicit
pater. Legitur etiam ꝛ filiū ſaluare: vt eſt illud: Ue Luc. 19.
nit filius hominis ſaluum facere qđ perierat. Predi
catur etiam ſaluare ſpiritum ſanctum: vt eſt illud ad
Titum: Saluos nos fecit per lauacrum regeneratio Titum. 3.
nis ꝛ renouationis ſpiritus ſancti. Sic indiuiſibilis
trinitatis equalitas atq3 vnitas: ꝛ verbis ſimilibus
ꝛ virtutibus indicaꝛ. [Benedictus dñs deus iſrael:
a ſeculo ꝛ vſq3 in ſeculum: ꝛ dicet oīs populus: fiat
fiat.] Hec eſt laus quam ſuperiore verſu cōgregatos
optauit populos ꝑſonare. Hoc etiā nūc ſancta canit
eccleſia: que ſe de tanto bono preſenti tēpore conſo-
laꝛ. Sed hoc dicit: ab iſto ſeculo vſq3 ad illud perpe
tuū ſeculū eſſe faciendū: vt ꝯtinuata laus nunq3 de
beat habere faſtidiū. Sed cū predictos hymnos de
uotus iudeorum populus canat: quis eſt iſte alter qui
dicit: Fiat: fiat? Scilicet vt mihi videtur populus
ille preputij eſt: qui eo tēpore in fide nō erat: quādo

pſalmus iſte canebatur: qui tamen prophetie virtute futurus introductus eſt: vt amore vniuerſitatis diceret: Fiat fiat. Sic hodieqꝫ in eccleſijs: orantibus ſacerdotibus: reſpondetur: Amen: id eſt: fiat. Sic iam illis temporibus ipſi indicabant: qui nunc idem faciunt. Conuenit enim hec verba ad talez intellectuz trahere: q̃ librorꝫ determinationes aduertere: ſicut quibuſdam placet.

Concluſio.

Cantatum eſt Alleluia feſtiuum: reſponderunt omnia titulo ſuo. Nam licet diuerſa dicta ſint: in vnam tamen gratiam tanq̃ voces canori organi conueniſſe noſcũtur. Quapropter ſummo deſiderio ſupplicemus: vt nos de beneplacito ſibi populo eſſe concedat: qui de prauis recta: de amaris dulcia: de tẽporalibus facere conſueuit eterna: quatenus ⁊ nos in chriſto domino glorãtes cõmuniter dicere mereamur: Benedictus dominus deus iſrael a ſeculo ⁊ vſqꝫ in ſeculũ. Meminiſſe aũt debemus qđ hic pſalmus q̃uis habeat: Peccauim⁹ cũ patrib⁹ noſtris: iniuſte egimus: iniqtates fecim⁹: ad penitentes tñ nõ debeat applicari. Primum: cui feſtiuũ alleluia pmiſſum eſt. Deinde: qꝛ populus loquiť hebreorꝫ: cum ſingule pſone penitentibus dentur. Tertio: plus hyſtoriam cõtinet q̃ delicta deplorat. In multis preterea pſalmis de peccati ſatiſfactione breuiter inuenis dici: cum tamen non ad ipſam cauſam videantur aptari.

Explicit expoſitio in pſalmum .105m.

Alleluia. CVI.

Confitemini domino quoniam bonus: quoniã in ſeculũ miſericordia eius. Dicãt qui redempti ſunt a domino: quos redemit de manu inimici: de regionibus congregauit eos. A ſolis ortu ⁊ occaſu: ab aquilone ⁊ mari. Errauerunt in ſolitudine in inaquoſo: viam ciuitatis habitaculi non inuenerunt. Eſurientes ⁊ ſitientes: anima eorum in ipſis defecit. Et clamauerunt ad dominum cum tribularentur: ⁊ de neceſſitatibus eorum eripuit eos. Et deduxit eos in viam rectam: vt irent in ciuitatem habitationis. Confiteantur domino miſericordie eius: ⁊ mirabilia eius filijs hominum. Quia ſatiauit animaz inanem: ⁊ animam eſurientem ſatiauit bonis. Sedẽtes in tenebris ⁊ vmbra mortis: vinctos in mendicitate ⁊ ferro. Quia exacerbauerunt eloquia dei: ⁊ conſilium altiſſimi irritauerunt. Et humiliatum eſt in laboribus cor eorum: ⁊ infirmati ſunt nec fuit qui adiuuaret. Et clamauerunt ad dominum cum tribularentur: ⁊ de neceſſitatibus eorum liberauit eos. Et eduxit eos de tenebris ⁊ vmbra mortis: ⁊ vincula eoruz dirupit. Confiteantur domino miſericordie eius: ⁊ mirabilia eius filijs hominum. Quia contriuit portas ereas: ⁊ vectes ferreos confregit. Suſcepit eos de via iniquitatis eorum: propter iniuſtitias enim ſuas humiliati ſunt. Omnem eſcam abominata eſt anima eorum: ⁊ appropinquauerunt vſqꝫ ad portas mortis. Et clamauerunt ad dominum cum tribularentur: ⁊ de neceſſitatibus eorum liberauit eos. Miſit verbuz ſuum ⁊ ſanauit eos: ⁊ eripuit eos de interitionibus eorum. Confiteantur domino miſericordie eius: ⁊ mirabilia eius filijs hominum. Et ſacrificent ſacrificium laudis ⁊ annunciẽt opera eius in exultatione. Qui deſcendunt mare in nauibus: facientes operationem in aquis multis. Ipſi viderunt opera domini: ⁊ mirabilia eius in profundo. Dixit ⁊ ſtetit ſpiritus procelle: ⁊ exaltati ſunt fluctus eius. Aſcendunt vſqꝫ ad celos ⁊ deſcẽdunt vſqꝫ ad abyſſos: anima eorũ in malis tabeſcebat. Turbati ſunt ⁊ moti ſunt ſicut ebrius: ⁊ omnis ſapientia eorum deuorata eſt. Et clamauerunt ad dominum cum tribularentur: ⁊ de neceſſitatibus eorum eduxit eos. Et ſtatuit procellam eius in auraz: ⁊ ſiluerunt fluctus eius. Et letati ſunt qꝛ ſiluerunt: ⁊ deduxit eos in portum voluntatis eoruz. Confiteãtur domino miſericordie eius ⁊ mirabilia eius filijs hominũ. Et exaltent euz in eccleſia plebis: ⁊ in cathedra ſeniorum laudent eum. Poſuit flumina in deſertuz: ⁊ exitus aquaruz in ſitim. Terram fructiferam in ſalſuginem: a malitia inhabitantiuz in ea. Poſuit deſertũ in ſtagna aquarũ: ⁊ terrã ſine aqua in exit⁹ aquarꝫ. Et collocauit illic eſuriẽtes: ⁊ conſtituerunt ciuitatem habitationis. Et ſeminauerunt agros ⁊ plantauerunt vineas: ⁊ fecerunt fructum natiuitatis. Et benedixit eis ⁊ multiplicati ſunt nimis: ⁊ iumenta eorum nõ minorauit. Et pauci facti ſunt: ⁊ vexati ſunt a tribulatione malorum ⁊ dolore. Effuſa eſt cõtentio ſuper principes: ⁊ errare fecit eos in inuio ⁊ nõ in via. Et adiuuit pauperẽ de inopia: ⁊ poſuit ſicut oues familias. Videbunt recti ⁊ letabuntur: ⁊ omnis iniqtas oppilabit os ſuũ. Quis ſapiens ⁊ cuſtodiet hec: ⁊ intelliget miſericordias domini.

Quoniã pſalmus iſte cũ alijs duob⁹ ſuperiorib⁹ ſimili titulo prenotatur: conuenire putamus vt nos quoqꝫ ipſorꝫ relationes ſub vna expoſitione memorem⁹: q̃tenus mun⁹ tãti ſecreti facilius poſſit itelligi.

In primo alleluia commendaꝫ populus iudeoꝝ: de quo nulla querela eſt. Scḋo eos cōmemorat: qui in eadē gente creberrimis offenſionibus errauerūt: ⁊ ad dn̄i gratiaꝫ ipſius miſeratione reuerſi ſunt: hic aūt cōmonetur populus chriſtianus vt laudes domini pro collatis ſibi bn̄ficijs debeat ꝑſonare. Hic breuiter pōt intelligi quid in vnoquoqꝫ coꝝ debet inquiri. Unde nūc ꝓpheta: vt dictū eſt: cōmonet populum chriſtianū qui dn̄i redemptione ſaluatus eſt: vt ꝯfitendo ꝑterita: nouum cantet alleluia. Uox iſta ſuauis eſt: hic ſermo feſtiuus eſt. Quapropter venerantur audiamus ſtupenda magnolia: que tāti tituli ſplendore ꝑnotanꝫ.

Diuiſio.

Poſt hebraici populi ꝯfeſſioneꝫ: de quibus precedentes pſalmi locuti ſunt: ꝓpheta venit ad populū chriſtianū: qui per ſpatia totius orbis ſupſtitionum ſolitudine atqꝫ errore vagabaꝫ. In prima ſectione cōmonens eum vt laudes dn̄i debeat ꝯfiteri: qm̄ eius glorioſo ſanguine redemptus: eccleſias accepit: qui per aras demonū lucoſqꝫ ſtulto rapiebaꝫ errore. Scḋa: gratias dicit dn̄o ꝑagendas: qui gentiliū animas veritatis pabulo ieiunas: religionis ſue vbertate ſotiauit: ⁊ eoꝝ vincula peccatoꝝ inexuperabili virtute dirupit. In tertia: patri gratias ꝑcipit eſſe referēdas: q2 dn̄s chriſtus aduenians: diaboli portas eneas vecteſqꝫ ferreos omnipotentie ſue maieſtate ꝯfregit. Quarta: domino chriſto ſacrificiū laudis a ſacerdotibus cōmonet offerēdum: qui inter ſeculi huius immaniſſimos fluctus eccleſiaruꝫ gubernationi quaſi quibuſdā nauibus ꝑſidere noſcunꝫ: deſcribens quēadmodum ⁊ ipſoꝝ tentationibus virtus diuina ſubuenire dignaꝫ. Quinta: iterum dicit ſacerdotibus ⁊ ſenioribus dn̄m eſſe laudādū: qui ſqualentem mūdum ariditate peccati in amenīſſimā iocunditatem celeſti munere cōmutauit: qḋ videntes recti corde nimia exultatione gaudebūt. Illud aūt conſiderandū eſt: qḋ predicte partes ſimilibus v̄ſibus incboare noſcunꝫ. Quod genus carminis a magiſtris ſecularibus intercalare vocitatur: vbi adeo repetitio crebra geminatur: vt neceſſaria cōmonitio frequēti repetitione dulceſcat.

Expoſitio.

Confitemini domino quoniā bonus: quoniā in ſeculum miſericordia eius. Preuidēs ꝓpheta populū chriſtianū aduentum domini gratiā perceptuꝝ: ne ſecuritate tanti beneficij aliqua negligentia lētareꝫ: commonet eū ⁊ prodere peccata ſua ⁊ laudes domini perſonare: q2 hoc verbū confiteri ad vtrūqꝫ diximus pertinere. Ille enim preconia domini ſalutariter aſſumit: qui prius eum delictoꝝ ſuoꝝ confeſſione placauerit. Subſequiꝫ etiā: Quoniam bonus: vt peccatoribus ſit confidentia poſt ſatiſſactionem pio domino ſupplicare. In ſeculuꝫ vō hic ſignificat in eternū: q2 nullum tempus eſt quod ab eius miſericordia reperiatur exceptuꝫ. Nam ⁊ hic conſueuit parcere: ⁊ ibi fidelibus dignabiꝫ eternis premia condonare. Ita fit vt ſemꝑ bonus ſupplicibus ſuis: ſemper miſericors approbeꝫ. Nam ⁊ cuꝫ iudicat bonus

Al. nō hēt. eſt: q2 iuſtitia bona eſt. Dicāt nunc qui redempti ſunt a dn̄o: quos redemit de manu inimici. Dicant vtiqꝫ: alleluia: qḋ titulus ait: ⁊ ſe iocundis exultationibus conſolenꝫ qui ad domini gratiam venire meruerunt. Significat aūt ſpecialiter populos gentiū: qui domini ſanguine redēpti: ⁊ de poteſtate diaboli ipſius miſeratione ſublati ſunt. Tanta enim duritia rigēs atqꝫ ſtupida manus illius fuit vt niſi fuſo ſacro ſanguine laxari nullo tempore potuiſſet. Naꝫ ad eos pertinere quod dicitur: ſequentia declarant. De regionibus congregauit eos. A ſolis ortu ⁊ occaſu: ab aquilone ⁊ mari. Per figuraꝫ Periphraſin: SCHE
que latine dicitur per circuitum: exponit diabolice dextere que fuerit poteſtas in toto orbe diffuſa: vt beneficiuꝫ ſancte incarnationis hominibus innoteſcat: que ⁊ auctorem pernitioſuꝫ maieſtatis ſue potētia religauit: ⁊ vincto vaſa mortis eripuit. Dixit prius: De regionibus. Et ne putares de paucis prouincijs cōgregatos: addidit: A ſolis ortu ⁊ occaſu: ab aquilone ⁊ mari. Cū tres cardines mundi deſignauerit: pro q̄rto: id eſt: pro auſtrali poſuit mare: ab illa parte occeanū volens intelligi qui cunctā mundi marginem dicitur circuire. Similis eſt ⁊ illa deſcriptio in geneſi: vbi ſemini abrae vniuerſum orbem promittit dicēs: Leua oculos tuos ⁊ vide o loco in quo nūc Gen. 13.
tu es ad aquilonē ⁊ auſtrū ⁊ ad orientem ⁊ ad mare qḋ eſt occaſus. Occaſus enim dicitur: quaſi horaruꝫ ETY
caſus. Ita mare qḋ hic poſuit pro auſtro: ibi pro occidēte ꝯſtat eſſe nominatū. Uocabulū ſiquidē iſtud: pro q̄libet parte mūdi pōt competēter aptari: quando vniuerſam terraꝫ circulo fertur ſue peruagationis includere. Unde euidenter aduertiꝫ hanc generalē adunationē nō de iudeis dici: ſed de eccleſia catholica que ex toto orbe noſcitur cōgregata. Errauerunt in ſolitudine: in ſiccitate viā ciuitatis habitationis nō inuenerunt. Eſurientes ⁊ ſitiētes: anima eoꝝ in ipſis defecit. Quāuis diuerſe gētes gauderent numeroſitate populoꝝ: tamen in ſolitudine verſabanꝫ: cū nullos veriſſimos doctores: nullā eccleſiam habere probarenꝫ: quia ſupſtitioſa gentilitas viam ciuitatis domini: vbi habitare debuiſſet: necdū cuꝫ idolis ſacrificaret inuenerat. Eſurientes autem ⁊ ſitientes: curioſos huius ſeculi ſignificat viros: qui veritatis ſemitas diuerſis opinionibus exquirebant. Sed quoniaꝫ non crediderant eius auctori: in vera ſapiētia nō poterant inueniri. Sequiꝫ: Anima eoꝝ in ipſis defecit. In ipſis: vtiqꝫ laboribus atqꝫ ſtudijs eoꝝ animoſitas laſſata ſuccubuit: quia ſic deum deſiderabant querere: quemadmodū non poterant inuenire. Et clamauerunt ad dominū cum tribularenꝫ: ⁊ de neceſſitatibus eoꝝ liberauit eos. Al. eripuit.
Et eduxit eos in viam rectam: vt irent in ciuitatem habitationis. Quemadmodum duobus verſibus ſuperioribus deſcripſit errantes: ita nunc duobus alijs refert ad domini dona redeūtes. Clamauerūt: ſignificat magno deſiderio queſiuerūt. Que tamen compūctio a domino venit: vt illud deſiderāter petatur qḋ cognoſciꝫ eſſe proficuum. Et vt vim ipſius nominis indicaret: addidit: Cum tribularenꝫ. Quo tempore clamor cordis totis viribus excitaꝫ: quando ⁊ imminens periculum timetur ⁊ preſumptio humano ſubduciꝫ. Sed vide quid clamor iſte preſtiterit: videlicet vt ⁊ de neceſſitatibus liberarentur ⁊ ſemitas veritatis agnoſcerent: quatenus qui pridem in inuio errore vagabantur: accepta via ſanctiſſime religionis ad eccleſie beate feliciter atria ꝑuenirēt. Confiteanꝫ domino miſericordie eius: ⁊ mirabilia eius filijs hoīum. Uenit ad ſcḋam ſectioneꝫ: in qua cōmonet iā fideles vt dn̄o gratias referre non deſinant: qui eius copioſa beneficia perceperunt. Ueraciter aūt ⁊ ſalutariter dictum eſt debere dn̄o

Al. in quolo / Al. hitaculi

confiteri miſericordias ſuas ⁊ qꝛ quicquid in nobis
videtur laudabile:eius ꝯſtat eſſe clementie:qui pec-
cata relaxat:ſpē tribuit:⁊ ad bonitatis ſue dona per
ducit. Nam qđ dicit pluraliter:miſericordias: illud
ſignificat:quoniam multis quidem ſed diuerſa lar-
1 Cor. 7. gitur:ſicut dicit Apoſtolus:Sꝫ vnuſquiſqꝫ propriū
donū habet a deo:vnus quidem ſic:alius autem ſic.
Quapropter pio domino ſemper dignū eſt confiteri
qui nos ⁊ a periculis liberat:⁊ ſplēdore ſue pietatis
illuminat. Miracula vō que fecit tempore incarna
tionis ſue:per euāgeliſtas:⁊ apoſtolos poſteris dicit
eſſe predicanda:ſicut conſtat effectum. Memento
autem: ꝙ hic verſus per quattuor diuiſiones vſqꝫ
ad finem ſine aliqua permutatione reperit̃:vt ſicut
de quattuor mundi partibus dicit eccleſiam congre-
gatam:ita de totidem cardinibus orbis laudes mi-
ſericordie ipſius deuotis mentibꝰ offerant̃. ¶ Quia
ſatiauit animam inanem:⁊ animam eſurientem ſa
tiauit bonis. Inanis eſt anima:quādo peruerſita-
tibus occupata:ad creatorē ſuū reuerti:nulla deuo-
tione feſtinat. Animam vō eſurientem dicit: quan-
do iam diuina gratia viſitata:ad domini deſiderat
venire medicinam. Quod factū eſt in gentibus que
intentionem ſuaꝫ primū in idoloꝝ vanis deſiderijs
occupabant. Tunc enim erant inanes ⁊ vacue:quā-
do bonis fructibus priuabantur eluſe. Secundo eſu
rientes ſatiate ſunt:quando domini miſeratione cō
monite:vota ſua ad penitentie ſtudia tranſtulerunt.
Al. vinctos ¶ Sedētes in tenebris ⁊ vmbra mortis:⁊ vinculis li
gati in mendicitate ⁊ ferro. Gentium que ante ad-
uentū domini fuerunt:in hoc verſu vita deſcribit̃.
Sedebant enim in tenebris:quoniā vacuate lumi-
ne fidei:perfidie cecitate reddebant̃ obſcure. Et cū
dicit:Sedentes:oſtendit eos longo ſitu ibidē fuiſ-
ſe verſatas. Umbra mortis fuit ſeculi iſtius vita vi-
tioſa:que illius future mortis teterrimam portabat
imaginem. Uinculis vtiqꝫ ligati erant:qui domina
tione diaboli:peccatorum tenebant̃ nexibus obliga
ti. Mendicitas:ad indigentiam boni pertinet: vbi
multo grauior eſt olno penuria:que non corpus ſed
quod eſt grauius animaꝫ probatur affligere. Ferrū
ſignificat duritiam maloꝝ:quoniam ferreū pleruqꝫ
qꝫ dicimus:qđ durū eſſe monſtramus. ¶ Quia exa-
Al. dei. cerbauerūt eloquia domini:⁊ conſilium altiſſimi
irritauerūt. Et humiliatū eſt in laboribus cor eoꝝ:
Al. et ⁊ infirmati ſunt:nec fuit qui adiuuaret. Intuendū
SCHE eſt ꝙ in his duobus verſibus figura ſit Pariſon:
id eſt:equatio ſententie. Exponit enim in primo ver
ſu:quemadmodum peccauerint:⁊ in ſecundo que re
ceperint. Quod ſchema in hoc pſalmo frequēter di-
ligens lector inueniet. De illis enim dicit qui ſede-
bant in tenebris ⁊ vmbra mortis:quia contra dom
ni eloquia facientes in eius regulis viuere reſpuei
bant. Et neceſſe erat vt paterentur iratū:quem iudi-
cabant eſſe temnendū. Deniqꝫ vide quid ſequit̃:Et
conſilium altiſſimi irritauerūt. Irritauerūt plane:
vt qui ſuperbi in proſperitatibus extiterunt: in tri-
bulationibus ⁊ anguſtijs humiles redderent̃. Juſtū
cōſiliū:ſaluberrima medicina:vt morbus ſeculi:cō-
trario remedij munere curaretur. Adiecit: Infirma
ti ſunt:id eſt:a ſeculi preſumptione deiecti ſunt: vt
facilius ad penitentie remedia peruenirēt ſi incita-
menta contumacie perdidiſſent. Additum eſt: Nec
fuit qui adiuuaret:ſubaudiendum:alter. Nemo enī
preſtat periclitanti:niſi cui omnipotens deus proce-
perit ſubuenire. ¶ Et clamauerunt ad dominum cū
tribularentur:⁊ de neceſſitatibus eorum liberauit
eos. Et eduxit eos de tenebris ⁊ vmbra mortis: ⁊
vincula eorū dirupit. Ecce quare humiliati:quare
īfirmati ſunt:ſcilicet vt ad dominū clamarent:deli
cta propria confitentes. Silebant enim in elatione
poſiti ⁊ velut inſenſata pecora nullū verbum ſaluta-
re fundebant. Compunctio facta eſt:⁊ tūc vocē pro
ficuam reddiderūt. Et inſpice:miſericordie domini
quibus diſtinctionibus exponūtur. Primo de nece-
ſitate liberauit eos:qui premebantur ſeruitute dia
boli. Deinde a ſuperſtitionum ſuarū tenebris edu
xit animas peccatoꝝ ſorde pollutas. Tertio non di-
xit vincula eorum ſoluit:ſꝫ dirupit. Sic diaboli ty-
rannica poteſtas chriſto veniente dirupta eſt:vt nū-
ꝗ in illam qua fuit dominationē redire preualeat.
¶ Confiteantur domino miſericordie eius:⁊ mirabi
lia eius filijs hominū. Uenit ad tertiam ſectionē
vbi illū verſum repetit quē in ſecūda parte iam di-
xit. Hi ſunt intercalares:quaſi in medio calle poſiti ETY
id eſt:in carminis itinere conſtituti. Admonet enim
liberatos gratias agere:quia ianuas peccatoꝝ ⁊ ma
loꝝ omniū clauſtra virtus diuina confregit. ¶ Quia
contriuit portas ereas:⁊ vectes ferreos cōfregit. Hec
eſt cauſa qua dicit domino confitendum:quia pro li
beratione noſtra portas ereas vecteſqꝫ confregit:
vt ipſo nobis viam prebente:vitam iſtam poſſimus
ſub ſecuritate tranſire. Porte ſunt enee: hominum
ꝯſuetudines vitioſe:que nos ita in peccatorū atrijs
recludunt vt exeundi nequeant prebere licentiam.
Uectes autem ferreos:ſpiritus immundos non im
probe videmur accipere:qui illas ianuas peccatorū
ne circūdatos exire liceat obſerare noſcuntur. Hec
enim duo metalla:pro fortitudine delictoꝝ viden-
tur adhibita. Sed iſta hominū viribus deſperata:
virtus diuina confregit:quādo periclitantes aduen
tus ſui lumine miſerata reſpexit. ¶ Suſcepit eos de
via iniquitatis eorum:propter iniuſtitias enīꝫ ſuas
humiliati ſunt. Cum omnia dominus maieſtatis
ſue preſentia complere videat̃:tamen ſic a peccato-
ribus longinquus reddit̃: vt non ei fiant proximi:
niſi quando ad eū ipſius miſeratione venerint cor-
de compuncti. Sed quantū noceat iſta deſertio:pa-
tenter exponitur. Dicit enīꝫ:propter iniuſtitias ſuas
humiliatos:nō illa humilitate vitali. Alia eſt enim
humilitas que erigit:nō iſta que deijcit. Humiliat̃
quippe in interitū:qui ad illā nō meruerit perueni-
re medicinā. ¶ Omnē eſcam abominata eſt anima
eoꝝ:⁊ appropiauerūt vſqꝫ ad portas mortis. Cē- Al. appropinquauerunt
tū ad litterā pertinet:lāguētū cōſuetudo deſcribit̃:
qui per faſtidia cibi:diſcrimē icurrere probant̃ exi-
tij. Sed hic ſpūalem eſcam:id eſt:legē domini ⁊ ſa-
lutaria pcepta potius debemus aduertere:vnde fi-
delis anima viuit:⁊ copia ſuperna reficit̃:de qua im
pioꝝ mens exitioſa fame ieiuna eſt:dum egrotante
anima bonaꝝ reꝝ noſcit̃ ſuſtinere penuriā. Grauis
morbus ⁊ execrāda calamitas:diuine legis appeten
tiā nō habere. Nā vnde poſſit viuere:ſi ſuā vitaꝫ ce
perit nō amare. Hinc factum eſt:vt ad illa clauſtra
mortifera venirent̃:que ideo nō ſunt īgreſſi:quoniaꝫ
erāt dñi miſeratione liberandi. ¶ Et clamauerūt ad
dominū cum tribularent̃:⁊ de neceſſitatibus eoꝝ li
berauit eos. Iſtū verſum ꝯſtat eſſe repetitum:quo
niam in ſimili cauſa vnam decuit eſſe ſententiam.
¶ Miſit verbum ſuū ⁊ ſanauit eos:⁊ eripuit eos de

lteritionibus eoꝝ. Hic agnoſcimus qualis languoꝛ
ſit ſpũales delitias faſtidire: vt ſola celeſtis medici
preſentia tale potuiſſet periculum egritudinis am-
putare. Uenit enim dominus ſaluatoꝛ qui nos refi-
ceret ac ſanaret: ne ſpirituales cibi ieiuna peccatoꝝ
coꝛda conſumerent. Nam quod ait: Miſit verbum
ſuum: ad charitatē dicitur patris: nõ ad impariliṫa-
tem potentie. Nam mittit̃ ⁊ a filio ſpiritus ſanctus:
Joh.16. ſicut ⁊ ipſe in euãgelio ait: Expedit vobis vt ego va-
dam. Si enim non abiero paraclitus nõ veniet ad
vos. Si autem abiero: mittam eum ad vos. Et iterũ
filius mittitur ab ſpiritu ſancto: ſicut Iſaias de Chri-
Iſa.61. ſto ait: Spiritus domini ſuper me: propter quod vn-
xit me: euãgeliʒare pauperibus miſit me. Mittitur
etiam potioꝛ a minoꝛe: ſicut tobias angelum miſit.
Sed neq̃ minoꝛ eſt filius dum a patre mittit̃: nec
ſpiritus ſanctus filio qm̃ ab eodem deſtinatur. Iſte
ſiquidem ſermo ad concoꝛdiam pertinet: non ad di-
IDI ſtantiam poteſtatis. Nam equalitatem eſſe in trini-
tate potẽtie vel nature: in ſcripturis diuinis frequẽ-
ter aſſeritur: quod inter alios decẽter a patre noſtro
Auguſtino in libro teſtimonioꝝ cõſtat eſſe collectũ.
Confiteãtur domino miſericoꝛdie eius: ⁊ mirabi-
lia eius filijs hominũ. Quarta ſectio repetitie ver-
ſibus introit̃: quibus expoſitio predicta ſufficiet. Cõ-
monet autem ſacerdotes: vt domino ſacrificẽt: ⁊ mi-
Al. audiẽt rabilia eius populis non deſinant pdicare. Et ſacri-
ficẽt ſacrificiũ laudis: ⁊ † pnunciẽt opa eius in exul-
tatione. Dño ſacrificiũ reddit: qui letus hoſtiam
laudis obtulerit: q2 multo preſtantius eſt cũ bonis
actibus pſalmodie illi iubilationes offerre: q̃ pecu-
dũ victimas immolare. Nam qualia ſacrificia ſint
prebenda: conſequenter exponit: ſcilicet vt predica-
toꝛes beneficia eius tacere non debeant: quatenus
⁊ ipſi reddant debitũ: ⁊ fidelibus competens doctri-
na mõſtret̃. Sed qualis ſit iſta pronunciatio aptiſ-
ſimo verbo declarat̃: id eſt: In exultatione: non tri-
ſtis: non diffidens: ſed letus atq̃ promptiſſimus: vt
ab audientibus poſſit intelligi confidentia predicã-
tis. Illa enim celerius acquieſcimus credere: que do-
ctoꝛes videmus fixa ⁊ grata mente predicare. Qui
deſcendunt mare in nauibus: facientes operationes
in aquis multis. Cum dicit: Deſcẽdũt mare: ſigni-
ficat ſacerdotes qui ſeculi iſtius procelloſa deſcen-
dunt. Nam cum dicit: Deſcendũt: oſtendit inferioꝛa
loca eſſe ſeculi: ad que deſcendi poſſe teſtatur. In na-
uibus aũt: vt ſepe diximus: eccleſias ſignificat: que
ligno crucis mundi iſtius tempeſtates enauigant.
Sic enim mare deſcenditur atq̃ tranſitur: ſi tutiſſi-
mis nauibus inſedeatur: vbi gubernatoꝛ eſt chꝛiſtus:
vbi remiges apoſtoli: ⁊ ſanctoꝝ pontificum beata
collectio. Sequitur: Facientes operationẽ in aquis
multis. Adhuc in eadẽ comparatione perſiſtit. Sa-
cerdotes ſunt eni: qui opant̃ in aqs multis: id eſt: p-
dicãt populis chꝛiſtianis. Aquas enĩ mltas: populos
ſignificare nõ dubiũ eſt: quãdo in apocalypſi: qd eſ-
ſent aque iterrogãti ioãni: reſponſum eſt: Populi
ſunt. Qui aũt verioꝛ põt eſſe itellectus: niſi quẽ tãte
ꝯitatis ꝯfirmat auctoꝛitas. Ipſi viderũt opera do-
mini: ⁊ mirabilia eius in profundo. Ipſi predicato-
res qui operas eius ſpirituali intelligentia cognoue-
runt: vt mare rubrum: baptiſmum: vt Ione triduã-
nam illam ferini ventris innoxiam habitationem:
ſepulchꝛum domini ſignificare cognoſcerent: ⁊ his
ſimilia: que ſcripturarum diuinarum prefiguratio-
nibus agebantur. Eoq̃ fit vt mirabilia eius in pro-
fundo reſpiciãt: qui operas eius ſpirituali eſtimatio-
ne conſiderant. Dixit ⁊ ſtetit ſpiritus procelle: ⁊ ex-
altati ſunt fluctus eius. Aſcendunt vſq̃ ad celos ⁊
deſcendunt vſq̃ ad abyſſos: anima eoꝛum in malis
tabeſcebat. Ne illi quos ſuperius dixit operam do-
mini in profundo poſſe conſpicere aliqua elatione
turgeſcerent: nunc eoꝛum procellas ⁊ fluctus conſe-
quẽter exponit. Dixit ⁊ ſtetit ſpiritus procelle: ſigni-
ficat quando dominus tempeſtates tribulationum
noſtrarꝝ pia miſeratione ſuſpendit: ne malis creſcẽ-
tibus obꝛuamur: ſed iterum niſi ipſo protegente li-
beremur. Hec dilatio nobis fit maioꝛis cauſa peri-
culi. Exaltantur enim fluctus in mẽtibus humanis
quãdo putamus meritis noſtris attribui: vnde ſola
videmur diuina gratia poſſe liberari. Sed iſti flu-
ctus narratione pulcherrima deſcribunt̃. Aſcendũt
enim vſq̃ ad celos: quãdo ſeculi elationibus erigũ-
tur. Deſcendunt vſq̃ ad abyſſos: cũ in deſperationẽ
metumq̃ peruenerint. Et vide quid ſequitur: Ani-
ma eoꝝ in malis tabeſcebat: vtriq̃: qm̃ vſq̃ ad pro-
fundas abyſſos foꝛmidine faciente deſcenderant.
Tabeſcebat enim ⁊ in bono poſitum eſt: ſicut .38ꝰ Pſ.38.
pſalmus dicit: Et tabeſcere feciſti ſicut araneã aiã
eius. Sed hic ideo additum eſt: In malis: vt in qua
parte ſit poſitum abſolute debuiſſet intelligi. Tur-
bati ſunt ⁊ † commoti ſunt ſicut ebꝛius: ⁊ omnis ſa- Al. moti
pientia eoꝝ deuoꝛata eſt. De ipſis adhuc dicit: de
quibus ſuperius ait: Anima eoꝛum in malis tabeſce-
bat. Turbati ſunt: ad confuſionem pertinet ſenſus.
Cõmoti ſunt: ad iras protinus euomendas. Quapꝛo-
pter taliũ ſapientiã dicit eſſe deglutitam: q2 ſapien-
tia non poteſt niſi apud quietos ⁊ imperturbatos in-
ueniri. Sapientia eoꝝ bene de illis dicitur: qui ſibi
ante videbantur eſſe doctoꝛes: ſed eam ꝯſtat eſſe de-
glutitam: que perturbatis mẽtibus non preualet ap-
parere. His ergo exemplis monentur ſacerdotes: vt
domino ſupplicent: quatenus coꝛ eoꝝ in humilitate
conſolidet: ne diabolicis tentationibus ventilentur.
Et clamauerunt ad dominũ cum tribularentur: ⁊
de neceſſitatibus eoꝛum † liberauit eos. Et ſtatuit Al. eduxit
† procellã in auram: ⁊ ſiluerunt fluctus eius. Illi Al. pcellas eius
velut ebꝛij: quoꝛum ſapientia deglutita videbatur:
clamoꝛe ſalubꝛi ad vitalia conſilia redierunt ad do-
minum quippe conuerſi: ceperunt eſſe iam ſobꝛij.
Quid autem egerit auxiliaris clamoꝛ exponitur. Et
de neceſſitatibus eoꝛum liberauit eos. Ipſe autẽ ne-
ceſſitates: quemadmodum remote ſint: allegoꝛica
deſcriptione narrantur. Sequitur enim: Et ſtatuit
procellam in auram: ⁊ ſiluerunt fluctus eius. Tem-
peſtas illa ſeuiſſima que ab humana fragilitate non
poterat ſuſtineri: in auras iuſſa diſparuit: confeſtim-
q̃ fragoꝛ ille ſeuientium maloꝛum imperio domi-
nantis obmutuit. Et letati ſunt † quod ſiluerunt: Al. quia
⁊ deduxit eos in poꝛtum voluntatis eoꝛum: † ⁊ de Al. ad poꝛtũ
neceſſitatibus eoꝝ liberauit eos. Dicit quod ſolet
poſt pericula laboꝛe feſſis emergere: vt ſe gaudeant
ingenti clade liberatos: quando ad poꝛtum ceperint ETY
venire tutiſſimum. Poꝛtus enim: a poꝛtandis naui-
bus eſt dictus. Subiungitur repetita quidem ſed ni-
mis grata cõcluſio: vt de neceſſitatibus cũctis libe-
raret animus eſtuantis. Confiteantur domino mi-
ſericoꝛdie eius: ⁊ mirabilia eius filijs hominuꝫ. Ue-
nit ad quintã ſectionẽ: vbi gratias agere dño ſanctã
monet eccleſiã: q2 diuerſa beneficia humano generi

pius miſerator indulſit. Sed inſpice quod eun-
dem verſuꝫ quarto repetẏt: vt quadrifaria illa mū-
di diuiſio: quaꝫ ſuperius dixit: A ſolis ortu ⁊ occaſu:
ab aquilone ⁊ mari: his concordās ptib⁹ redderet: q̄te
nus fidelis ꝯfeſſio vbiqꝫ eadē: vbiqꝫ celeberrima cō
taret. Cōgruebat enī: vt vnā religionē: vnū populū:
vnā eccliam: vna quoqꝫ ſanctitas pdicationis inclu-
Al.ſeniorū deret. Et exaltent eum in eccleſia plebis: ⁊ in ca-
thedra ſenū laudent euꝫ. Exaltare dicit dn̄m: qui
ſupra omnes celoꝝ terrarumqꝫ poteſtates excelſus
eſt: nō qꝺ illi quicq̄ꝫ poſſit addi: ſed vt nos in ipſius
exaltatione debeamus augeri. Nā quando eum co-
gitamus atqꝫ laudamus: imenſus ⁊ incomprehen-
ſibilis apparet altiſſimus. Hic aūt plebeꝫ: nō qꝺcun
qꝫ abiectū hoiꝫ genus debemus accipere: ſed illam
nobilē vera religione pollenteꝫ que dn̄m religioſis
actibus ſemp exaltat. Nā cum dicit: Et in cathedra
ſenioꝝ laudent eum: omnes doctores pcipit laudes
dn̄i perſonare qui in cathedra ſenioꝝ reſidere no-
ſcunt: id eſt: qui ſucceſſores veteꝝ pōtificuꝫ eſſe me
ruerūt. Cathedram ſiquideꝫ doctoribus dari: in pri-
Al.nō vs mo pſalmo ſufficienter expoſitū eſt. Quia poſuit
flumina in deſertū: ⁊ exitus aquaꝝ in ſitiꝫ. Cauſaꝫ
reddit quare debeat dn̄o ꝯfiteri turba fidelium: q꞉
reprobata perfidia iudeoꝝ: omnis plenitudo venit
ad ppl'm chriſtianuꝫ. Illa ſiquidem flumina: id eſt:
prophete vel apoſtoli: non credētibus iudeis ad de-
ſerta gentiū tranſierūt. Naꝫ cū verba dei cōtumax
populus hebreorum ſpūaliter nequaq̄ꝫ ſuſcipere vo
luiſſet: velut fons irriguus diriuat⁹ ad gētes omnis
diuinus ſermo tranſlatus eſt: ⁊ facti ſunt vberrimi:
qui prius ſiccati fuerāt ariditate peccati. Mirabili-
ter aūt dictum eſt: Exitus aquarū in ſitim: id eſt: ad
gētes que aquas celeſtes ſitienter haurirent: non vt
iudei exitiabili cōtemptu reſpuerent. Terraꝫ fru-
Al.ſalſugine ctiferam in ſalſilagineꝫ: a malitia inhabitantiū in
ea. Quia prius dixerat gentiū euocationē: que per
tinet ad chriſtianos: nūc dicit expulſionem iudeoꝝ:
que illis per ſupbiā proueniſſe declarat. Terra enī
erat fructifera: quando ſupna religione florebat: ſed
facta eſt ſalſilago: cuꝫ dn̄i pcepta ꝯtempſit. Humor
enīꝫ ſalſus fructibus probat aduerſus: q꞉ vbicunqꝫ
pn̄atus fuerit: gratiam fecunditatis intercipit. Sed
quare illis ꝯtigerit: cauſa ſubiūcta eſt: propter mali-
tiam ſcilicet eoꝝ qui terrā illam fructiferam: id eſt:
dn̄i tabernaculū: ſubdoloſis mentibus habitare vi-
debant. Poſuit deſertum in ſtagna aquaꝝ: ⁊ terrā
ſine aqua in exitus aquaꝝ. Et collocauit illic eſurie-
tes: ⁊ ꝯſtituerūt ciuitatē habitationis. Iſte verſus
ad populū pertinet chriſtianum: quorū ſiccitati ſa-
cri baptiſmatis data eſt vnda ſalutaris. Stagna enī
pro fontibus eccleſiarū arbitror poſita: a quibus ſu-
ſcepta aqua: quieto lacu retinetur: donec noue rege-
ETY nerationis dignitas impleatur. Stagna ſiquideꝫ: ab
ſtando dicta ſunt. Terra enim ſine aqua: incredula
ſignificat corda gentiliū: que rigata vnda baptiſma-
tis ſancta pdicatione floruerūt. Sed in iſto benefi-
cio illi collocati ſūt: qui dn̄i munera glorioſa nimia
auiditate complexi ſunt. Ciuitas aūt habitationis:
eſt ecclīa catholica: in qua firmiter ſe ꝯſtituunt: qui
ſupernis iuſſionibus obſequunt. Et ſeminauerūt
agros ⁊ plantauerūt vineas: ⁊ fecerūt fructū natiui-
Al.eis tatis. Et benedixit eos ⁊ multiplicati ſūt nimis:
Al.minorauit ⁊ iumenta eorum non ſunt minorata. Seminant
agros: ⁊ plantant vineas: qui corpora ſua mundatis

ſentibus peccatoꝝ: celeſti inſtitutione purificant: vt
fructus illos inueniāt qui dn̄o placere noſcunt. Fe-
lix labor: pçuentus mirabilis: ſic operari vt redēptor
gentiū placatus poſſit agnoſci. Ager enīꝫ dictus eſt: ETY
ab agendo: quod ibi diuerſa victus cauſa peragant.
Addidit: Et fecerūt fructuꝫ natiuitatis: ⁊ benedixit
eos ⁊ multiplicati ſunt nimis. Fructus a fruēdo di- ETY
cit: ⁊ ideo qui fructuꝫ ſpiritualē faciunt: benedictio
ne domini perfruūtur: quos vo infecūdos eſſe ꝯti-
gerit abſcidunt: ſicut euangelii illa ficulnea: que lu-
xuriātibus folẏs ſterilis videbat in pomis. Multi-
plicati ſunt aūt: quando fideles benedicti ſanctas
operas intulerūt: ⁊ glorioſiores facti ſunt per dei gra-
tiam fecunditate meritorum. Sequitur: Et iumen-
ta eorū non ſunt minorata. Iumēta ſimplices homi-
nes debemus accipere: fidei quideꝫ probitate pollē-
tes: ſed nulla diſertitudine glorioſos: meliores vita
q̄ꝫ lingua: plurimū valentes nō ſermone ſed corde:
qualem paulꝫ legimus ſimplicem qui demonibus
imperauit. Tales ergo non ſunt minores facti: qui
magnam videnf domini gratiaꝫ conſecuti. Sic iſta
hominum duo genera: habere ſanctā teſtatur eccle-
ſiam. Pauci facti ſunt: ⁊ vexati ſunt a tribulatio- Al.Et
ne malorū ⁊ doloꝝ. Et effuſa eſt ꝯtentio ſup princi- Al.nō hēt
pes eorum: ⁊ ſeduxerunt eos vana eorū: ⁊ ſedu- Al.errare fecit
xit eos in inuio ⁊ nō in via. In his duobus verſib⁹ Al.nō hēt
illos deſcribit qui heretica prauitate decepti: eccliaꝫ
domini derelinquunt: de quibus Ioannes apoſto-
lus dicit: A nobis exierūt: ſed nō erant ex nobis. Nā
ſi eſſent ex nobis: māſiſſent vtiqꝫ nobiſcū. Iſti ergo
pauci ſūt: q̄uis multi ſibi eſſe videant. Nā ad iſtaꝫ
vniuerſalem eccleſiā cōparati: oīmodis probantur
exigui. Hi vexati ſunt a tribulatione malorum ⁊ do-
loꝝ. Vexati vtiqꝫ: quādo eos diabolice inſidie per-
culerūt. Neceſſe eſt enīꝫ hos dolor ⁊ tribulatio ſub
ſequat: qui auctorem ſalutis reliquiſſe noſcunt. Se-
quitur: Et effuſa eſt cōtentio ſuper principes eorum.
Breuiter ſacerdotes hereticoꝝ deſignati atqꝫ nota-
ti ſunt: a quibus merito dicit effuſa ꝯtentio: q꞉ nō ſa-
lutari doctrina: ſed tn̄ mortifera loquacitate cōtē-
dunt. Quippe qui ſcripturas diuinas locis aliquib⁹
ſuſcipiūt: ⁊ pro parte maxima derelinquunt: hi q̄ꝫ
ſua vanitate ſeducti ſunt: per inuios labunt errores
Quippe qui viā ſalutis deſerūt: ⁊ tortuoſis ſemitis
immorātur: Audiant ergo vbi ambulant: ⁊ quo poſ-
ſint peruenire cognoſcant. Et adiuuit pauperes de
inopia: ⁊ poſuit ſicut oues familias. Videbunt re-
cti ⁊ letabuntur: ⁊ omnis iniquitas oppilabit os Al.eorum
ſuū. Superius de arrogantibus hereticis dixit: nūc
ad humiles catholicos redit: principes illorum ſeſſu-
nos deſcrēs: ⁊ iſtorum pauperes adiutorio celeſti re-
ficiens. Iſte enim pauper: eſt vnus in omnibus qui
mundanis illecebris derelictis: continue ianuam ce-
leſtis miſericordie pulſat: vt in illam familiam me-
reatur admitti: que ſicut oues innoxie ſimplicitatis
honore decorantur. Hoc cuꝫ ſancti viderint ſine du-
bitatione gaudebūt: q꞉ fidele reſpiciunt ſuis certib⁹
acquiſitū. Quo facto diaboli iniquitas obmuteſcet:
quando electis domini nouerit quod poſſit opponi.
Quis ſapiens ⁊ cuſtodiet hec: ⁊ intelliget miſericor-
dias domini. Mirabilis pſalmus: ⁊ decoro fine cō-
cluſus eſt. Quis ſapiens: ac ſi diceret: Qui vere ſapi-
ens eſt: cuſtodit iſta que dicta ſunt: vt chriſti ſe ma-
gis velit eſſe pauperē: q̄ꝫ hereticoꝝ pncipē: vt eligat
ſe celeſtis regis pulſare ianuā q̄ꝫ docē vba nocentia.

Iſte enim qui potuerit ſic eligere: ſic iudicare: tunc accipiet miſericordias domini: que nullo poſſunt tempore terminari. Concluſio.

Licet omnia pſalmi huius: ſuaui fuerint pdicatione narrata: ille tamē locus animum meum precipua delectatione permulſit: qui dei eccleſiā breui complexione de cunctis dicit mundi partibus adunandam. Ait enim: De regionibus congregauit eos: A ſolis ortu ⁊ occaſu: ab aquilone ⁊ mari. Sed operepreciū eſt: hunc verſum paulo diligentius perſcrutari. Eſt enim aſtronomice diſcipline optimus indicator. Dicendo enim quattuor cardines mundi: ſchemate quadranguli: terrarum orbem depinxit. Hunc autem pſalmum a doctiſſimo patre Auguſtino reperi fuiſſe diuiſum: quem ita ſe populo commemorat explanaſſe: vt eū iam nō adeo crederet exponendum. Hoc nos quātū cōceſſum eſt imitantes: vniuerſos pſalmos adhibitis diuiſionibus credidimus partiendos: iudicantes explanationibꝰ noſtris non minima prebere ſolatia: quod tanti patris monſtrauit auctoritas.

ASTR

Explicit expoſitio in pſalmum .106um.

Canticum pſalmi Dauid. CVII.

Paratū cor meū deus paratum cor meū: cantabo ⁊ pſallam in gloria mea. Exurge pſalterium ⁊ cithara: exurgā diluculo. Confitebor tibi in populis domine: ⁊ pſallā tibi in nationibꝰ. Quiā magna eſt ſuper celos miſericordia tua: ⁊ vſqꝫ ad nubes veritas tua. Exaltare ſup celos deus: ⁊ ſuper omnē terrā gloria tua: vt liberentur dilecti tui. Saluū fac dextera tua ⁊ exaudi me: deꝰ locutus eſt in ſcō ſuo. Exultabo ⁊ diuidā ſichimā: ⁊ cōuallem tabernaculoꝝ dimetiar. Meus eſt galaad ⁊ meꝰ eſt manaſſes: ⁊ effraim ſuſceptio capitis mei. Iuda rex meꝰ: moab lebes ſpei mee. In idumeam extēdā calciamentū meum: mihi alienigene amici facti ſunt. Quis deducet me in ciuitatem munitā: quis deducet me vſqꝫ in idumeā? Nōne tu deus qui repuliſti nos: ⁊ non exibis deus in virtutibus noſtris? Da nobis auxiliū de tribulatione: qꝛ vana ſalus hominis. In deo faciemus virtuteꝫ: ⁊ ipſe ad nihilū deducet inimicos noſtros.

In hoc pſalmo pergrēde nouitas ineſſe cognoſcit: qm̄ eū de quinquageſimi ſeptimi: ⁊ quinquageſimi noni partibꝰ conſtat eſſe cōmixtū. Sed cū ipſa verba ſint poſita: que in illis ante iā dicta ſunt: ad intellectum tn̄ aliū pducunt: qm̄ mutatus titulus: qui ſemper cōtinētiā pſalmi indicare mōſtrat: aliter partes ipſas ꝙ̄ ſupius dicte ſunt pſuadet intelligi. Cāticum enī frequēter diximus ad diuinarū rerū cōtemplationem referri. Pſalmū vo ad actuales operas: que tn̄ diuinis noſcūtur ꝯuenire mandatis. Qd in primo verſu etiā ipſe teſtat: Cātabo ⁊ pſalmū dicam dn̄o. Dauid autē ſignificat regē Chriſtū: qui in hoc pſalmo locuturus eſt. Quapp ſingula magna debemꝰ intētione pquirere: qm̄ pſalmi in qbꝰ ex pſona ſua loq dignat: reuerētiſſima ſubtilitate pfundi ſunt: vt tāti ſecreti dignitas decōre velamine ptegat. Diuiſio.

Per totum pſalmum: ſicut dictū eſt: loquitur dominꝰ Chriſtus. Primo ordine: per id qd homo eſt: paterne glorie gratiā laudis exoluens: qm̄ ſuſcipiens mirabile paſſionis arcanū: reſurrexit in gloriā ſempiternam. Secūdo humiliat ſe per humilitatē ſuā: vbi tamē ⁊ potētiā pprie maieſtatis oſtēdit: vt duas naturas veraciter in vna dn̄i Chriſti cognoſcas eſſe pſona: nō ꝙ in duos filios diuidat Chriſtꝰ: ſicut quondam ſentit impietas: ſed ꝙ vnus atqꝫ idē filius dei: nūc ſm carnē pro nobis aſſumptā: nunc ſm potētiā verbi loquat ⁊ gloriā. Diſcerne eniꝫ naturas tam dei ꝙ̄ hominis: ⁊ oia ſine offenſione tranſibis: ſicut a patribus ſub breuitate preceptū eſt: Da paſſiones carni: da diuinitati miracula. Expoſitio.

Paratū cor meū deus paratum cor meū: cantabo ⁊ pſalmum dicā dn̄o. Sanctitas illa glorioſe incarnationis: duꝫ ſuam puritatē refert quēadmodū laudes dn̄o dicant oſtēdit. Paratus enī ille ad talia ſemp erat: qui ad pconia patris peccatoꝝ diſcrepantiā nō habebat. Nā ⁊ ipſa repetitio cōfidētiā pmiſſionis oſtēdit: qꝛ firmiſſime ꝯſtat dici: qd repetita noſcitur pfeſſione ſolidari. Sed qd ille vere de ſe promittit: nos bene dicimꝰ ſi nobis peccata relaxari ipſius munere cōfidamus. Sequitur: Cātabo ⁊ pſalmū dicā dn̄o. Merito ille de ſe talia dicebat cuius ⁊ ſermo ⁊ actus diuinis regulis cōſonabat. In illo ſiquidem pſalterio non erat chorda minus: nec vox eius aliqua maloꝝ actuū raucedine perſtrepebat: ſed iocunda exultatione cū ſpirituali cātico iūgebat ⁊ opera: eratqꝫ illud dulciſonū reuera pſalteriū: quod ſanctis modulationibus conſonaret. Exurge gloria mea: exurge pſalteriū ⁊ cithara: exurgam diluculo. Poſtꝗ̄ ſe dominus Chriſtus ſm carnē patri cantare dixit ⁊ pſallere: nunc ait: Exurge gloria mea: que per pſalteriū indicatur ⁊ citharā. Pſalteriū ad morum pertinet probitatē. Cithara ad afflictionē corporis ⁊ dolorem: per hoc oſtēdens ⁊ actus laudabiles ⁊ glorioſiſſimaꝫ paſſionē. Addidit: Exurgā diluculo. Pulcherrimus ſequitur ordo dictoꝝ. Nam poſt ſignificationem paſſionis: hoc neceſſarie de reſurrectione dn̄i probatur intelligi: qꝛ tali tēpore: euangelio teſte: ſurrexit a mortuis. Qd ſi hoc ⁊ de mēbris eius velis accipere: etiā de quolibet fideli cōgruenter aduertitur: qꝛ diluculo ſemp exurgit: qui pijs operibus in eccleſia dn̄m laudaturus aſſiſtit. Nam iſ profunda nocte vigilet: neſcit tenebras pati qui tāto radiat ſplēdore preconij. Cōfitebor tibi in populis dn̄e: ⁊ pſalmum dicā tibi inter gentes. Dn̄s dictis vniuerſalis ſignificatur eccleſia: qꝛ ſicut ſepe dictū eſt: primū multi de iudeo populo crediderūt: poſtea intromiſſa eſt gētiuꝫ plenitudo. Et vide quēadmoduꝫ ſingulas cauſas cōgruentia verba diſtinguant. Confiteri ſe dicit in populo iudeorū: vbi propria voce locutus eſt. Pſallere aūt in gentibꝰ: ad quas directi Apl̄i mādata eiꝰ ſcīs pdicationibus ipleuerūt: ſe dicēs reuera pſallere: qd per miniſtros ſuos cognoſcit effeciſſe. Quia magnificata eſt vſqꝫ ad celos miſericordia tua: ⁊

Al. pſallā in gloria mea

Al. nō hēt

Al. ⁊ pſallā

Al. i nationibus

Al. Quia magna ē ſup

{vſq3 ad nubes veritas tua.] Hoc quoq3 dicitur pa/
tri. Magnificata eſt eni3 miſericordia eius vſq3 ad
celos: qm̄ ſupne poteſtates eius beneficijs pfruūtur.
Nam l3 bonoꝝ angeloꝝ ⁊ diuerſarum poteſtatū: ſū/
ma dignitas babeaſ: ipſo tñ preſtāte beati ſunt. Ma
gnificata eſt aūt vſq3 ad nubes veritas eius: qm̄ pre/
dicatores vbi: velut imbrifere nubes infideles popu
{los cōpluerunt.} Exaltare ſup celos deus: ⁊ ſup oēm
{terram gloria tua.] Hoc excolit qđ ſupius dixit: qm̄
pmiſit magnificatā eſſe vſq3 ad celos miſericordiā
dñi: ſecutū eſt: Exaltare ſup celos deus: vt cuius mi/
ſericordiam manifeſtū eſt celeſtia cōtinere: iuſte ſu/
per celos debeat exaltari. Et iterū q2 dixit: Uſq3 ad
nubes veritas tua: merito ſubiūctū eſt: Et ſup oēm ter
ram gloria tua. Ipſa eni ſe euidēter exponūt: que al/
{teriutra declaratione pādūtur.} Ut liberētur dilecti
{tui. Saluum fac dextera tua ⁊ exaudi me.] Uenit
ad ſecūdā narrationē: quā diximus quinqgeſimino/
ni pſalmi eſſe vltimā partē. Uñ merito hic facta di/
uiſio eſt: vbi ps alterius pſalmi noſciſ eſſe coniūcta.
Et vt euidēter intelligas paſſionē dñi ad vtilitatē3
fidelis populi fuiſſe collatā: ſaluū3 ſe fieri deprecaſ:
vt credētiū turba liberereſ. Quod tēpore reſurrectio/
nis euenſſſe nō dubiū eſt: qm̄ Apli vel oēs credentes
deitatē dñi ſaluatoris tali manifeſtatione ſenſerūt.
Al. exultabo {Deus locutus eſt in ſancto ſuo. Letabor ⁊ diuidā
Al. dimetiar {ſicimā: ⁊ cōuallē tabernaculoꝝ metibor.] Per hūc
⁊ alios tres verſus qui ſequuntur: mixta grecis lati/
SCHE niſq3 ſermonibus: figurā faciūt Sardiſmos: que fit
diuerſarū cōmixtione linguarū: ſicut iam in qnqua/
geſimonono pſalmo diximꝰ. Nūc ad exponēda ver/
ba redeamꝰ. Cū dicit: In ſancto ſuo deū locutū: ſe ſi/
gnificat euidēter. Et intellige quā vi3 habeat: in ſan/
cto ſuo. Nō enim dixit: per ſanctū ſuū: ſicut per pro/
phetas: per apoſtolos aliosq3 qui dño placuerūt. S3
hic dicit: in ſancto ſuo: vt verbū caro factū vna volū
tate cum patre loquereſ. Sequitur: Letabor ⁊ diui/
dam ſicimā. Significationes oīum iſtorū nominu3
ſollicite debemus exquirere: qm̄ occultarū reru3 re/
INTER uelare nobis probātur arcana. Sicima: interpretan/
tur humeri. Humeri aūt: ſignificāt opa qbus annitē/
tibus atq3 gubernātibus ſolemus aliqd manibꝰ ope/
rari. Senſus ergo talis eſt: Poſt reſurrectionē ſuam
letaturū ſe dicit: qm̄ operā. i. gratia3 ſuā Apoſtolis ⁊
fidelibus diuiſit: qui paſſionis ipſius ⁊ predicationis
gloriā ſunt ſecuti. Addidit: Et cōuallē tabernaculo/
rum metibor. Cōuallē: ſignificat humilitatē. Taber
naculorum: eccleſiarū dicit: quarū ſpāliter ſanctiſſi/
mam ꝯſtat eſſe virtutē. Hāc ergo humilitatē meti/
tus eſt dñs: qm̄ vnicuiq3 fideliū ꝓut voluit cariſma/
Eph. 4. tum dona diſtribuit: ſicut dicit Apls: Unicuiq3 autē
nrm̄ data eſt gr̄a ſm menſuram donationis Chriſti.
Al. eſt {Meus eſt galaad: ⁊ meꝰ manaſſes: ⁊ effraim for
Al. ſuſceptio {titudo capitis mei. Iuda rex meus.] Galaad: latina
INTER lingua diciſ trāſmigratio: que reuera dñi eſt: qm̄ gen
tes ipſiꝰ vocatione cōpūcte: ad eum feliciter emigra/
runt. Manaſſes iterpretaſ obliuio: quo vbo ſignifi/
caſ pplꝰs iudeoꝝ: qui oblitus bñficia diuina: Chriſtū
dñm ſacrilega pſumptione crucifixit: poſtea tñ eius
miſeratione ad ipſiꝰ religione3 culturāq3 remeauit.
Sic vtrūq3 populū: nolu3 iſtoꝝ cōmemoratione ſu/
um eſſe teſtaſ. Seqtur: Et effraim fortitudo capitis
mei: iuda rex meꝰ. Iſtud de ſua paſſione locutus eſt.
Effrē: fructificatio diciſ. Significat eni coronā3 ſpi
neā: quā ſupra caput īpoſitā in ſua paſſione ſuſcepit.

Hec fertilis vltra oēs fructus fuit: vt totū mundu3
illa humilitate lucrareſ. Iudā vo regē iuſte ſuu3 di/
xit: q2 de eius origine carnis ꝓpagatione deſcendit.
{Moab olla ſpei mee. In idumeā extendā calcia/ Al. lebes
{mentū meū: mihi allophili ſubditi ſunt.] Moab: Al. alienige ne amici facti
ſicut Hieronymo placet: ſignificat ex prē: qđ eſt ſine INTER
patre. Uñ diabolū vult intelligi qui malis operationi
bus deū nō habet prē3: ſed iuſtū iudicē. Iſte ergo ol/
le cōparaſ que carnes ſuſceptas decoqt ⁊ in quādā3
ſuauitatē feruido vapore pducit. Sic ille ſibi tradi/
tos iceſſabili ꝯſūmatione caſtigat: eoſq3 nolēs in hu/
militatē ꝯfeſſionis aſſidua iſecutione pducit. Ergo
more humanitatis: dñs dicit de diaboli pſecutione
ſpem ſibi eē: q2 multi qs ille feſtinat affligē: cōuerſi
nituntur ad dñi bñficia remeare. Seqtur: In idumeā
extēdā calciamētū meū. Idumea: terrena ſignifica/
tur: ⁊ ſāguinea: que dñs per euāgelij pdicationē poſ/
ſeſſurū ſe eē ſignificat. Calciamētū eni i qnqgeſimo
nono pſalmo: euāgeliū diximꝰ ſignificari: qđ dñs vſ/
q3 ad hoīes terrenos extēdēs: legē ſuā mūdū vniuſ
pdicatione cōpleuit. Adiecit: Mihi allophili ſubdi/
ti ſunt. Allophili: alienigene iterp̄tantur. Significat
aūt populū chriſtianū: qui de diuerſis gētibꝰ ipſiꝰ mi
ſeratione collectꝰ eſt. Subditos eni qđ dicit: futuros
{fideles eē teſtaſ.} Quis deducet me in ciuitatē mu/
{nitā: aut qs deducet me vſq3 in idumeā?] A pte hu Al. nō ꝑhe
manitatis aptiſſima iterrogatio pmittiſ: vt ꝯſequēs
trāſio ſubſequaſ. Negat eni3 holum ſe ſolatio pduci
poſſe: vbi ipſe ad liberandos fideles ſuos deſiderat
puenire. Ipſa eni nā hoc humilr dicit: que ait: Deus Ps. 21.
deꝰ meꝰ reſpice in me: qre me dereliqſti. Ipſa que di/ Ioh. 14.
xit: Qui miſit me maior me eſt. Ad poſtremum que
ait: Pater ſi fieri pōt trāſeat a me calix iſte. Ab ipſa Matth. 26.
eni parte: totu3 humiliter accipiſ: vt hō deꝰ pfectiſſi/
mus ſentiaſ. Ciuitas munita: forte ſignificat iferniū:
quā nulla humana vis potuit aperire: niſi qui portas
eiꝰ cognoſciſ ifregiſſe. Uñ in pcedēti pſalmo dictu3
eſt: Quia ꝯtriuit portas ereas: ⁊ vectes ferreos cōfre
git. Urbs ad ſuſcipiēdū patēs: ad dimittēdū clauſa
ꝯſiſtēs: que tūc munitionis ſue legē pdidit: qm̄ eā gē/
tium redēptor itrauit. Nā portas in malo ⁊ in bono
poni: pſalmꝰ 23ꝰ teſtatur: qui ait: Tollite portas pnci/ Ps. 23.
pis veſtri: ⁊ eleuamini porte eternales. Idumea3 di/
ximus: terrena ſignificare: ad que dñs poſt reſurre/
ctionē venit: qm̄ ineſtimabili gl̄ia patefacta vniuer/
ſis gētibꝰ oīpotēs inotuit regnator. Ipſo eni modo ⁊
{iſta petit fieri: ſicut illa que ſupius dixit.} Nōne tu
{deꝰ qui repuliſti nos: ⁊ nō egredieris deus in vtuti/ Al. exhis
{bus nr̄is.] Secuta eſt illa quā in ſupiori vſu ſuſpen/
derat abſoluta ꝯfeſſio: qm̄ hec que in reſurrectione
facta ſunt: ſola potuerūt deitate cōpleri. Quis eni3
clauſtrū mortis ifrigeret: qs ianuas munite ciuitatis
apiret: niſi ipſe dñs Chriſtus: qui ꝯtra ordinē huma/
ne nature tertia die ſurrexit a mortuis: ⁊ gloria3 ſue
maieſtatis oſtēdit: Et itueere ſubtiliter: quia ſupiora
ſingulari numero pcurrit: hic autē pluralr perhibet
ſe repulſum: vt caput cu3 membris ſuis talia dicere
ſentiatur. Repuliſti nos: ſignificat eſſe dilatū eum:
q2 ⁊ ipſum ad glorificationem ſuā conſtat eſſe dila/
tum: cum in hac vita moraretur: ⁊ oīum fideliu3 ho/
dieq3 gloria ſuſpēditur: donec ad reſurrectionis pre/
miū veniatur. Seqtur: Et nō egredieris deus in vir
tutibus noſtris. Tempus illud ſignificat: quando tē/
tus ⁊ traditus eſt a turba iudeoru3: quando flagellis
ceſus a preſide dementiū iudeorum ſputa ſuſtinuit.

Tunc enim ſi voluiſſet diuinitas iſta repellere: oīs aduerſitas cōfracta cecidiſſet. Sed diſtulit miraculum ſue poteſtatis oſtēdere: vt diſpēſatū ordinē p̄ſſicae paſſionis īpleret. Hoc τ fidelibus vſu ꝓuenit: cū ad probationē ſuā diuerſis cladibus affligant̄. ℣. quia [Da nobis auxiliū de tribulatione: τ vana ſalus hoīs.] Hic cum mēbris ſuis dn̄i clamat humanitas: vt de tribulationibus iſti⁹ mūdi reſurrectionis ſecuritas cōcedatur: quatenus tādē aliqn̄ tēpeſtas huius ſeculi cōquieſcat. Non eniꝫ auxiliū petit de delitijs: ſed de tribulatione: vn̄ hoībus per diuinā clementiā nouit ꝓuenire remedia. Et ne in poteſtatib⁹ mūdi ſpes vlla remaneret: adiecit: Et vana ſalus hoīs: qꝛ reuera infirma talis eſt τ caduca p̄ſumptio. ℣. inimicos noſtros [In deo faciemus virtutē: τ ipſe ad nihilū deducet tribulantes nos.] Hec τ dn̄i ſaluatoris: τ cūctoꝝ fideliū vox eſt: qm̄ ſpūalibus atqꝫ carnalibus inimicis efficaciter diuinis ꝟtutibus obuiat̄. Audiāt quoqꝫ hūc pſalmum: qui carnē dn̄i dicūt τ diuinitatē vnius eſſe nature: Quos merito celeſtis orator Ambroſius in libro de incarnatione dn̄i increpat dicēs: Que tantuꝫ ſacrilegiū inferna vomuerūt? Iā tolerabiliores ſunt arriani: quoꝝ per iſtos perfidie ipſius robur adoleſcit: vt maiore cōtentione aſſerāt patrē τ filiū τ ſpiritum ſanctū vnius nō eſſe ſubſtātie: qꝛ iſti diuinitatem dn̄i τ carnē ſubſtātie vnius dicere tētauerunt: τ cetera que locus ipſe noſcitur continere mirabilia. Quapropter intelligāt illis ſe ſceleſtiores potiſſimū dictos: quos a ſe vniuerſalis eccl'ia reddit extraneos. Non imerito: Nā cū verbū caro factum: Chriſti nomen acceperit: aliudqꝫ ſit verbuꝫ: aliud caro: in vna natura poſitus: ſicut ipſi volūt: dici Chriſtus nō pōt. Inueniri nequior ꝑfidia: niſi fallor: cūctis hereſibus. Nā cū diuerſe particulatim tāgant maieſtatis iniuriam: hec ſola ꝓh dolor auſa eſt preſumere: vn̄ τ ipſū nomē fidei noſtre nitat̄ funditus abrogare. Sciēdū ſane hūc pſalmū ſextū eſſe ex his: quos de duab⁹ naturis locuturos eſſe prediximus. Concluſio.

Quam bene ſibi copulantur que ad ſalutē operandā generis humani ab vno fonte deſcēdūt. Quis eniꝫ nō miret̄ in ſuperioribus diuerſiſqꝫ pſalmis dictū: qđ hic in tantā ꝯuenientiam ꝓbat̄ eſſe ꝑductū? Sic τ ipſe Dauid ī paralipomenon: pſalmorum partib⁹ adunatis: hoc eſt cēteſimi quarti τ nonageſimi qnti: τ cēteſimi quinti: ſpiritu ſcō repletus an arcā federis laudes dn̄i magnis exultationib⁹ ꝓſonauit: vt tanqꝫ ex diuerſis aromatib⁹ ſuaue incēſuꝫ fieret: qđ ad conſpectū dn̄i feliciter ꝑueniret. Sine difficultate quippe ꝯiūgitur: qđ ſibi nullaten⁹ repugnare mōſtrat̄. Quapropter τ hūc pſalmuꝫ ex alijs ideo credimus eſſe formatū: vt aīa eſuriēs ſapoꝝ diuerſitatibus paſta recreet̄. Vn̄ τ hodieqꝫ de partib⁹ pſalmorum aliqđ cantorib⁹ cōpaginare arbitror eſſe ꝑmiſſuꝫ. Nā τ hoc huic loco ꝯuenire diiudico: qđ operatio dn̄ica ex duobus populis vnā facit eccleſiam.

Explicit expoſitio in pſalmum 107ᵐ.

In finem Pſalmus Dauid. CVIII.

DEus laudē meā ne tacueris: qꝛ os peccatoris τ os doloſi ſuper me apertuꝫ eſt. Locuti ſunt aduerſum me lingua doloſa: τ ſermonibus odij circundederunt me τ expugnauerunt me gratis. Pro eo vt me diligerent detrahebant mihi: ego autē orabā. Et poſuerūt aduerſū me mala pro bonis: τ odiuꝫ pro dilectione mea. Cōſtitue ſup eū peccatorem: τ diabolus ſtet a dextris eius. Cū iudicat̄ exeat cōdemnatus: τ oro eius fiat in peccatuꝫ. Fiāt dies eius pauci: τ epiſcopatū eius accipiat alter. Fiāt filij eius orphani: τ vxor eius vidua. Nutātes trāſferantur filij eius τ mēdicent: eijciātur de habitationib⁹ ſuis. Scrutetur fenerator oēm ſubſtātiā eius: τ diripiāt alieni labores ei⁹. Nō ſit illi adiutor: nec ſit qui miſereat̄ pupillis eius. Fiāt nati eius in interitū: in generatione vna deleat̄ nomen eius. In memoriam redeat iniquitas patrū eius in cōſpectu domini: τ peccatuꝫ matris eius non deleatur. Fiāt cōtra dn̄m ſemper τ diſpereat de terra memoria eoꝝ: pro eo qꝫ non eſt recordatus facere miſericordiaꝫ. Et perſecutus eſt hominē inopē τ mendicum: τ cōpunctuꝫ corde mortificare. Et dilexit maledictionē τ veniet ei: τ noluit benedictionē τ elōgabit̄ ab eo. Et induit maledictionē ſicut veſtimentū: τ intrauit ſicut aq̄ in interiora eius: τ ſicut oleū in oſſib⁹ eius. Fiat ei ſicut veſtimentū quo operit̄: τ ſicut zona qua ſemp p̄cingit̄. Hoc op⁹ eoꝝ qui detrahūt mihi apud dn̄m: τ qui loquunt̄ mala aduerſus aīam meā. Et tu dn̄e fac mecuꝫ ꝓꝑ nomē tuū: qꝛ ſuauis eſt miſericordia tua. Libera me qꝛ egenus τ pauper ſum ego: τ cor meū cōturbatū eſt intra me. Sicut vmbra cū declinat ablatus ſum: τ excuſſus ſuꝫ ſicut locuſte. Genua mea infirmata ſūt a ieiunio: τ caro mea imutata eſt ꝓꝑ oleū. Et ego factus ſum opprobrium illis: viderunt me τ mouerūt capita ſua. Adiuua me dn̄e deus meus: ſaluū me fac ꝓpter miſericordiaꝫ tuā. Et ſciāt qꝛ man⁹ tua hec: τ tu dn̄e feciſti eā. Maledicent illi τ tu bn̄dices: qui inſurgūt in me ꝯfundātur: ſeruus aūt tuus letabitur. Induātur qui detrahūt mihi pudore: τ operiantur ſicut diploide confuſione ſua. Confitebor dn̄o nimis in ore meo: τ in medio multoꝝ laudabo eū. Quia aſtitit a dextris pauperis: vt ſaluā faceret a perſequentibus animam meam.

TItulus iſte pſalmi precedētiū verborū expoſitione iam notus eſt: τ ideo referēdus eſt ad regē ſupernum: qm̄ omnes ſermones ipſius tendunt ad dn̄m Chriſtū. Ipſe enim in hoc pſalmo locuturus eſt iniquitatem iude vel populi iudaici: τ paſſionis ſue

ſacramēta

ſacramenta predicens. Diuiſio.

PEr totum quidem textū: ſicut dictuȝ eſt:
loquiṫ dn̄s Chriſtus. Prima parte iude-
os increpat: qui mala pro bonis creatori
ſuo reddere maluerant. Secunda: Jude
traditoris ⁊ perfidi populi narraṫ iniqui
tas: ⁊ que illis erunt pro tanta deteſtatione ventura
predicuntur. Tertia: per id quod homo eſt: vt libera
tus periculo paſſionis: cito ⁊ reſurrectionis gloriaȝ cō-
ſequatur. Expoſitio.

DEus laudē meam ne tacueris: q2 os pec-
catoris ⁊ os doloſi ſuper me apertuȝ eſt.
Locuti ſunt aduerſum me: lingua dolo
ſa.] Dn̄s ſaluator petit per id qđ formaȝ
ſerui eſt dignatus aſſumere: vt laudem
eius reſurrectionis ſileri non faciat pater: qui ſ3 car
nis humilitatē iudeoꝝ erat conuitia dura paſſurus.
Hoc eſt enim: Laudeȝ meā ne taceas: id eſt: ne tace-
ri facias. Eſt enim decora diuerſitas: vt qm̄ inimici
mendacia loquebanṫ: ꝯtra eos toto orbe veritatis te
ſtimonia canerenṫ. Sic enim illos per gloriā ſue re-
ſurrectionis cōuinci deſiderat: vt reatum ꝓprie per-
uerſitatis agnoſcant: ⁊ celerius recurrāt ad remedia
ꝯfeſſionis: ne in eternum perire debeant ꝯtumaces.
SCHE Que figura diciṫ Synchriſis: id eſt: collatio: que fit
quādo cōparatione quadā iuſtiorē cauſam noſtram
q̄ᵐ aduerſarij demōſtram⁹. Sed iſta laus certa erat:
q2 de veritate manabat. Sermo aūt ille falſiſſimus
cognoſcebaṫ eſſe: qui de ore doloſi ⁊ pfidi ꝓbabatur
exire. Nā quēadmodū pōt dici veꝝ: qđ ipſi veritati
doceṫ aduerſum? Apertū itaqȝ os: contumelias deſi-
gnat quas ꝑtulit a iudeis. Sed hic ſingularē nume-
rum ideo ponit: q2 ſicut ſepe dictū eſt: populū vtroqȝ
modo appellari fas eſt. Nā iȝ nomine vnus audiaṫ:
intellectu tamē plurimi eſſe noſcunṫ. Sequiṫ: Locu
ti ſunt aduerſum me lingua doloſa. Locuti ſunt igiṫ
Matth.22. lingua doloſa: qn̄ ſanctā dn̄i ſimplicitatē: verbis ca-
Ibidem pcioſiſſimis appetebant dicētes: Licet tributum da
re Ceſari? Et illud: Magiſter ſcim⁹ q2 verax es. Hec
enim verba ſubdola cogitatione pferebāt. [Et ſer-
monibus odij circūdederūt me: ⁊ expugnauerūt me
gratis.] Dicendo: Sermonibus odij circūdederunt
me: tēpus illud ſignificat qn̄ iniqua ꝯſpiratione Pi-
Luc.23. lato dixerunt: Crucifige crucifige. Nam ſermones
vtiqȝ odioꝝ nō veritatis fuerūt: qui mortē imacula
ti expetere videbanṫ. Circūdederūt aūt: inſanā ſigni
ficat multitudinē: que quaquauerſuȝ: verba nequiſſi
ma ꝑſonabat. Expugnauerūt aūt gratis: qn̄ ante pſi-
dē innocētis ſanguinē falſis accuſationibus impete-
bāt. Gratis vō dixit: q2 factū eoꝝ nullum illis potuit
afferre cōpēdiū: ſed magis deteſtabilē pullulauit in-
teritū. Nā ſicut iuſti gratis amāt dn̄m: cū euȝ ꝓpter
ſe tm̄ diligūt: nō ꝓpter aliqđ temporale beneficium
querunt: Ita impij gratis execranṫ: quia cauſaȝ iuſti-
odij reperire nō poſſunt: ſicut ⁊ in 68° pſalmo dictuȝ
Pſ.68. eſt: Multiplicati ſunt ſuper capillos capitis mei qui
oderūt me gratis. [Pro eo vt me diligerēt detrahe-
bāt mihi: ego aūt orabā.] Poſuerunt aduerſum me
mala pro bonis: ⁊ odiū pro dilectione mea.] In his
duobus verſib⁹: faciēda eſt reꝝ poſitaꝝ diſtincta ſe-
paratio: vt ea que occulte dicta ſunt manifeſtius ino
teſcāt. Tribus igiṫ modis peccatū omne ꝯtrahitur.
Primus delictoꝝ gradus eſt: non reddere bona pro
bonis. Secūdus reddere mala pro malis. Tertium
extremū eſt vitioꝝ: tribuere mala pro bonis. Cōtra
tali numero laudabilis pagunṫ: impēdere bona pro
bonis. Secūdo: malū pro malo no reddere. Tertio:
pfectiſſimū virtutis gen⁹ eſt: bonū pro malo tribue-
re. Et nota: qm̄ ſicut iudei extremā illā vitioſiſſimaȝ
partē facere decreuerūt: vt cū diligere debuiſſent: ad
odia iniqua pſilirēt: ita dn̄s ſūmū illud bonū perfe-
cta pietate reſtituit: vt in cruce poſitus pro illis ora-
ret: qui eum decreuerūt impia voluntate trucidare.
[Cōſtitue ſup eū peccatorē: ⁊ diabolus ſtet a dextris
eius.] Venit ad ſecūdā partē: in qua primū de Juda
maloꝝ omniū capace multa dictur⁹ eſt. Deinde plu
rali numero miſcet ⁊ ipſos iudeos: qui filij ipſi⁹ imi-
tatione ſceleris extiterūt. Quapropter certiſſim⁹ fu-
turoꝝ ꝑdicit ſupra Judā traditorē ꝯſtituēdū eſſe dia
bolū: qui merito peccator diciṫ: qm̄ delictū traditio-
nis ab ipſo ſūpſit initiū. Et ne forſitan dubitares de
quo diceret: adiectum eſt: Et diabolus ſtet a dextris
eius: ſcilicet q2 nulla meruit ꝯfeſſione ſaluari: ſed de-
ſperatione maloꝝ laqueo prefocatus occubuit. Nec
potuit dexterā habere liberā: qui tota ſiniſtre partis
ſcelera ſapiebat. Sic enī vnuſqſqȝ facere ſignificaṫ:
q̄lis eſt ille qui eius dexterā tenet: vt eſt illud in ma
lo: Dextera eoꝝ dextera iniquitatis. In bono: Proui Pſ.145.
debā dn̄m in ꝯſpectu meo ſemꝑ: qm̄ a dextris eſt mi Pſ.15.
hi. Quapropter his ſignificationibus totius vite no
ſtre qualitas indicatur. [Cum iudicatur exeat con-
demnatus: ⁊ oratio eius fiat in peccatuȝ.] Hoc diciṫ
de futuro iudicio: qn̄ peccatores iuſtiſſima ꝓnuntia-
tione damnanṫ: vt eſt illud euāgelij: Diſcedite a me Matth.25.
maledicti in ignem eternū: qui paratus eſt diabolo
⁊ angelis eius. Et ꝯſidera qđ dixit: Exeat: ſcilicet de
ꝯgregatione iuſtoꝝ: vnde ois qui egreditur impioꝝ
partibus aggregaṫ. Oratio vō eius quam inter alios
aplos ſuſcepat peragēdū: in grauiſſimū illi peccatuȝ
ꝓbaṫ eſſe ꝯuerſa: qn̄ ibi ꝯtineṫ: Et dimitte nobis de Ibidem.6.
bita nr̄a: ſicut ⁊ nos dimittimus debitoribus noſtris.
Sed qđ ille debentibus dimitteret: qui beneficioꝝ
omniū tradebat auctorē? Merito ergo in peccatuȝ
illi ꝯuerſa eſt ſancta oratio: qui deteſtabili peccauit
exēplo. [Fiāt dies eius pauci: ⁊ epiſcopatū eius acci
piat alter.] Sic dicit paucos dies Jude fieri debere:
qſi lōga etas eius per crudeliſſimū peccatū iminuta
eſſe videaṫ: ſicut ⁊ alibi dixit: Uiri ſanguinū ⁊ dolo- Pſ.54.
ſi nō dimidiabūt dies ſuos. Sed hoc fieri merito vi-
deṫ: cū iuniores ſenioribus cōparanṫ. Naȝ cū alij cē
tenis annis viuāt: dimidiata illoꝝ etas ꝯſpicitur qui
nec quinquaginta vixerūt. Sic ⁊ Jude apoſtolatus
pauci dies facti ſunt: qn̄ alij poſt ipſum apli cuſtodi-
ta ita dn̄i volūtate māſerūt: vt ne numerus ille ſacra
tiſſimus aploꝝ Juda mortuo rūpereṫ. Jam tūc ꝑdi-
ctus eſt in eius loco alter fieri: vt duodenarius calcu
lus cuſtodita itegritate ꝯſtaret. Epiſcopat⁹ aūt ſum-
mus in eccleſia gradus eſt. Epiſcopus dict⁹ ſupinſpe
ctor: eo q dn̄i gregē ipſi⁹ gratia ſuffragāte q̄ſi paſtor
cautiſſimus alta ſede cuſtodiat: ſicut Ezechiel ꝓphe- Ezech.3.
ta dicit: Speculatorē te poſui domui Iſrael. Et nota
q2 in veteri teſtamēto hic primū hoc nomē poſitum
eſt. Cuius rei virtutē aplus euidēter inſinuat dicēs:
Qui epiſcopatū deſiderat bonuȝ opus deſiderat ⁊c. 1.Timoth.3.
Quapropter nomē iſtud nō tam honoris eſt: q̄ᵐ labo
ris. Nā qui alios ſpeculādos ſuſcipit: ſe iugi debet ex
cubatione ꝯſpicere: vt nō illi ꝯtingat qđ dicit aplus:
Ne alijs ꝑdicans: ipſe reprobus efficiar. Illudqȝ me 1.Cor.9.
miniſſe nos ꝯuenit: in actibus apoſtoloꝝ euidētiſſi-
me declaratū: hūc verſuȝ de Juda eſſe ꝯſcriptū. Ait

Act.i. enim Petrus: Uiri fratres oportet iplere ſcripturaȝ
quā ꝓdixit ſpiritꝰ ſanctꝰ per os Dauid de Juda: qui
fuit dux coꝝ qui cōprehēderūt Jeſum. Et paulopoſt
ſequit: Scriptū eſt enī in libro pſalmoꝝ: Fiat habi
tatio eius deſerta: ⁊ nō ſit qui ihabitet in ea: ⁊ epiſco
patū eiꝰ accipiat alter: vt nulli dubiū ſit de ipſo hoc
omnimodis ſentiendū. Sic iſtū pſalmū de paſſione
dn̄i ⁊ euāgelicis verbis ⁊ Petri apoſtoli atteſtatione
cognoſcimus eſſe ꝓphetatū. Jn hoc aūt verſu figura
SCHE eſt itelligēda Epherereſis: que latine dicit exceptio:
qm̄ Judas ab honore epiſcopatus: id eſt: apoſtolatus
excipit. [Fiāt filij eius orphani: ⁊ vxor eius vidua.]
Quis alibi non legat Judam vxorē habuiſſe vel fi
lios: tamē ex iſta ꝓphetia eū maritū patrēq; fuiſſe
datur intelligi. Jllo enī accūbente: affectibus eius ſi
ne dubio talia ꝯtigerūt: vt vidua fieret vxor relicta:
⁊ filij orphani cū patre caruiſſent. Quod ſi ad ſpiri
tualē ſenſuȝ velis referre: filij poſſunt itelligi qui eū
in illa traditione ſecuti ſūt: vxor volūtas que nobis
tanq̄ ꝯiunx ſemp adiūcta eſt: de qua filios parimus:
Al. Amouentes tráſferātur cū opas nr̄as q̄ſi quodā ventre generamus. [Com
moti amoueant filij eius ⁊ mendicēt: eiciantur de
habitationibus ſuis.] Ad vtrūq; qd̄ dictuȝ eſt pote
ris ptinere: ſiue ad carnales filios: ſiue ad operas no
ſtras. Cōmoti: ſignificat violēter expulſi: vt hoc gra
uiter doleāt qd̄ patiunt inuiti. Mendicēt: bonoꝝ re
rū indigētiā ſignificat: vt oībꝰ pateat nullā eos opeȝ
habuiſſe rationis qui talia ſūt ſecuti. Eiciunt vō de
habitationibus ſuis: quādo de ꝯgregatione dominu
ci populi reddunt alieni: vbi nō mēte ſed tm̄ corpo
re prius habitaſſe videbant. [Scrutetur fenerator
Al. nō habet oēȝ ſubſtātiā eius: ⁊ diripiāt alieni iōēs labores eiꝰ.]
Per cōparationes factas verſus iſte declarādus eſt:
vt totius nobis ꝯfuſionis remoueat obſcuritas. De
bitor: quādo ad pſoluēdū idoneus non eſt: fenerator
eius a iudice pcepta fiducia: igredit domuȝ obnoxij
ſui: ⁊ oīa quecūq; habere poteſt diripit: ⁊ ſatiſfacit
ſibi pro pecunia mutuata: ſic ⁊ diabolus qn̄ peccata
hominibus multa ꝯgregauerit: ⁊ in eis obſtinata vo
lūtate pſtiterint: accipit poteſtatē vt obnoxij ſui ſub
ſtātiam diripiat: ⁊ pro libito ſuo de humana ſibi la
ceratione ſatiſfaciat. Hoc nūc optat Jude: vt datus
in poteſtatem diaboli: bonis oībus enudetur. Alieni
quoq; ſunt ſpiritus immūdi: quibus diabolus tanq̄
mācipijs imperat ad nocendum. Et bene dicti ſunt
alieni: qui a regno dn̄i probant extranei. Jſti labo
res diripiūt: mandata dn̄i trāſgredientiū: dū eos bo
nis omnibus priuauerint pcepta licētia. [Non ſit il
li adiutor: nec ſit qui miſereatur pupillis eius.] Qm̄
⁊ boni viri diaboli quidem tentatione pulſantur: ſed
dn̄m adiutorem habere nō deſinūt: vt ab iminenti
periculo liberent: malos dicit tali adiutorio deſeren
dos: vt remaneat iniquitas deſperata cui ſubtrahit
ETY ſaluberrima medicina. Pupilli vō dicti ſunt: q̄ſi pu
ſilli: qui paruitate etatis ad regendū ſe ꝓbant infir
mi: Unde ⁊ pupilla oculoꝝ dicta eſt: qꝛ omnino in
corpore noſtro videt exigua. [Fiant nati eius in in
teritū: in vna generatione deleat nomen eiꝰ.] Eoſdē
natos dicit: quos ſuperius pupillos ait: Et qm̄ ſolent
aliqui peccatoꝝ genus ꝓpagare longinquum: ipſam
quoq; ſpem illis poſteritatis abſcidit: ne quo ſe bo
no mentes peſſime ꝯſolent. Siue magis vna gene
ratio illa dicēda eſt: quādo noſcimur in peccatis. Et
ideo petit vt ad ſecūdam: id eſt: regenerationis non
perueniant: qui tamē in ꝑdeſtinatione repulſi ſunt: vt

in prima peccatoꝝ ſuoꝝ fece diſpereant: nec ſecūde
natiuitatis beneficio laqueum mortis euadāt. Sed
hec ⁊ his ſimilia de illis dicunt qui in dn̄i iudicatio
ne damnādi ſunt. [Jn memoriā redeat iniquitas pa
trū eius in ꝯſpectu dn̄i: ⁊ peccatū matris eius nō de
leat.] Per tropologiā dicit: in memoriā dn̄i pecca
ta redire maioꝝ: vt ⁊ nouis delictis nefarius Juda
⁊ parentū erroribus torqueat. Priſcoꝝ enim pecca
tis: ſicut ſepe diximus ita quis reus eſt: qn̄ eoꝝ ſcele
ribus ſequaciſſimus iueni t. Jn ꝯſpectu dn̄i: id eſt: in
diſceptatione iudicij: qm̄ dū peccata dn̄s reſpicit: au
ctores eoꝝ ſine dubitatione pcellit. Jnde ⁊ ꝓpheta
clamat: Auerte faciē tuā a peccatis meis. Peccatum
vō matris eius eſt ſynagoge nota ꝓteruitas: vt ⁊ ꝓ
phetas occideret: nec ab ipſis demonū ſacrificijs ab
ſtineret. Sacrilegi enim Jude traditoris illā partē
dicit eſſe genitricē: non que viros ſanctos ꝓtulit: ſed
que innocētiū ſanguinē fudit. [Fiant ꝯtra dn̄ȝ ſem
per: ⁊ diſpereat de terra memoria eoꝝ.] Nūc plura
lē numerꝝ ponit: qꝛ iudeos mauult ꝯtumaces itelli
gi. Nam ſicut in vno ſancto: multos beatos aduerti
mus: vt eſt illud: Tu es petrus ⁊ ſup hanc petrā edifi Math.16.
cabo eccleſiaȝ meā: ſic iterꝝ in vno peſſimo multi de
teſtabiles ꝯtinent. Petrus enim gerit eccleſie typū:
Juda vō damnāde babylonie portat imaginē. Unde
merito poſt euȝ de perfidis dicit: qꝛ ipſum ſcelerati
malis facinoribus ſubſequuntur. Fiūt ergo peccato
res contra dn̄m ſemper: quādo a regno eius alienati
in gehenne ꝯtrarietatē: iuſtitia faciente mittēdi ſūt.
Nam cum dn̄s ſit eterna beatitudo: cōtra ipſuȝ fieri
bene dicit: qui perenni vltione damnatur. Diſperit
aūt de terra viuentiū: qui in beata patria nō videt.
Nec in cōmemorationē veniūt: quādo nullā vlteri
us miſericordiā ꝯſequunt. Jllos enī dicimur memo
rari: qbus ſumus aliqua pſtaturi. [Pro eo qd̄ nō eſt
recordatus facere miſericordiā.] Dicit iuſtiſſime vl
tionis cauſam: qm̄ pietatem non poteſt inuenire qui
eā alijs ꝯtempſit ipendere: ſicut ſcriptū eſt: Beati mi Math.5.
ſericordes quoniaȝ ipſis miſerebit deus. Sed q̄uis
ad ſingularē numerꝝ reuerſus ſit: adhuc tamē intelli
gere debemus populū iudeoꝝ qui miſericordiā non
fecit aplis vel fidelibus chriſti: qn̄ eos poſt paſſionē
dn̄i iniqua pſecutione vexauit: qꝛ iſtud de Juda non
poteſt intelligi: qn̄ ante crucifixionē dn̄i de hac luce
trāſiuit: ⁊ affligere non potuit fideles eius: qꝛ tēpus
eos nō habuit pſequēdi. [Et pſecutus eſt hominem
ipauperē ⁊ mēdicū: ⁊ cōpunctū corde imorti tradi Al. inopem Al. mortificare
dit.] Et iſtud adhuc de iudeo eſt pplo ſentiendū: qui
⁊ chriſtū ⁊ diſcipulos eius nefanda pſumptione tru
cidauit. Perſequi plerūq; facit hoſtes: aut diuitiaruȝ
ambitus: aut ſupbie odioſa iactantia. Pauperē vō ⁊
mēdicū inſequi ſola ſeuitia eſt: cuius nec honor que
rit: nec abūdātia facultatis ambit. More aūt ſuo a
natura humanitatis aſſumpte: pauperē ſe dn̄s ⁊ mē
dicū eſſe cōmemorat. Mēdicus de noſtro: diues de
ſuo: ſicut dicit apl's: Qui ꝓpter nos pauper factus eſt 2. Cor.8.
cū eſſet diues: vt illius inopia nos diuites eſſemus.
Cōpunctū vō: de ipſo capite dici poſſe nō arbitror: qꝛ
tale nō occurrit exēplū: ſed magis cōpunctū ad pec
catorē eſtimo referēdum: qui delictoꝝ recordatione
cōpungit: vt ad ſatiſfactionē redire mereat. Qd̄ in
numeris locis ſcriptura teſtatur. Neceſſarie itaq; de
mēbris accipiēdū eſt: qꝛ chriſtus dn̄s peccata nō ha
buit. Populus eniȝ iudeoꝝ cōpunctos corde pſecu
tꝰ eſt: ſicut de beato Stephano vel Paulo aplo ꝯſtat
effectū.

effectū.[Et dilexit maledictionem ⁊ veniet ei:⁊ noluit benedictionē ⁊ ꝓlōgabit̃ ab eo.]Adhuc de pſi-
Al. elongabitur
do populo dicit:q2 dilexit maledictionē: tūc ſcilicet
Math.27. quādo ait:Sanguis huius ſuper nos ⁊ ſup filios noſtros.Quod ei puenisse manifeſtū eſt:qui ꝯtra dn̄m
impia volūtate durati ſunt. Noluit aūt benedictionē ꝑdictus populus:quādo a ceco illuminato iterro-
Joh.9. gatus eſt: Nunquid ⁊ vos vultis diſcipuli eius fieri?
Ait illi q̃ſi maledicto acerrimo ꝓuocati reſpōderūt:
Tu ſis diſcipulus eius:nos aūt Moyſi diſcipuli ſumus.Quo dicto ꝓlōgata eſt ab eis benedictio:q̃ñ il-
Act.13. lis relictis:venit ad gētiū fidē:ſicut dicit aplus: Uobis gdez oportebat loqui verbū dei:ſed q2 repuliſtis
illud:⁊ īdignos vos iudicaſtis eterne vite:ecce ꝯuertimur ad gētes.[Et induit maledictionē ſicut veſtimētū:⁊ intrauit ſicut aqua in interiora eius:⁊ ſicut
oleum in oſſibus eius.]Subtiliter intuēdū eſt:quēadmodū peccati ipſius q̃litas gbuſdā dictionibus indicet̃. Primo induit ſe ꝑdictus populus maledictione ſicut veſtimentū:q̃ñ inſtigante diabolo ꝯſenſum
ꝑbuit vt dn̄m Pōtio Pilato tradere maluiſſet. Ibi
enī quodāmodo more veſtis īdut⁹ eſt:vbi tali volūtate noſcit̃ īuolut⁹.Secūdo itrauit maledictio in interiora eius ſicut aqua:q̃ñ deliberauit facē qđ ei fuerat iniquiſſima inſpiratione ſuggeſtū. Aqua enī3 q̃ñ
viſceribus vitioſis recipitur ſemper ingredit̃ ad nocēdū.Tertio influxit iniquitas ſicut oleū in oſſibus
eius:q̃ñ effectum rei inaudita peruerſitate cōpleuit:
vt iam nō interiora carnis:ſed etiam ipſa oſſa penetraſſe videret̃.Dicendo enim:Oleum:ſignificat delectationē facinoris:quod ſic corpus noſtrū molliter
ingredit̃:vt nos quadam iocūditate ꝑmulceat. Qđ
ꝯſtat malis mentibus accidere:quādo in ſcelere ſuo
aliqua delectatione gloriant̃.[Fiat ei ſicut veſtimē-
Al. operitur tū3 quo īoperietur:⁊ ſicut ʒona qua ſemꝑ ꝑcingit̃.]
Adhuc in ipſis comparationibus perſeuerat: vt hoc
peccatū quo ille inuolui maluit:ſimilitudine veſtis
alterius indicetur. Supra enim dixit: Induit:quod
ꝑtinet ad tunicam:nunc dicit:Operietur:quod videtur pallio conuenire:vt geminata veſtis ingentiū ſignificet onera peccatoꝝ.Sequit̃ : Et ſicut ʒona qua
ſemper precingit̃.Zona hic:non illa muliebris accipienda eſt:ſed iſtud balthe ū quo noſtros lumbos ac-
Math.3. cingimus:ſicut in euāgelio de Joanne : de Helia vo
4.Regl.1. in regum volumine legit̃:Et ʒona pellicea circa lumbos eius.Hoc enim nomen vtraq3 ſignificatione dotatum eſt:quo ſimilitudine dicit ſic peccatis illigātibus fuiſſe ꝯſtrictum:vt nunq̃ ſuis oneribus exueret̃
obſtinationis pregrauatus ꝑfidia. O infelix populus:
q̃ male veſtitus eſt. Iſte veſtes ſunt:que peccatores
ardere faciunt nō calere:que in flāmā mittunt nō a
frigoris neceſſitate defendunt.[Hoc opus eoꝝ qui
detrahunt mihi apud dn̄m:⁊ qui loquunt̃ mala aduerſus animā meā.]Hunc verſum ꝯtra omnes gdē
perfidos debemus accipere:ſed tamē ſpecialiter dias hereſes videt̃ impetere.Apud deum patrē detrahūt arriani:quādo ei filiū minorē eſſe teſtant̃ : ⁊ impudenter inferiorē dicunt quē creatorē omniū communiter ꝯfitent̃.Apollinariſte quoq3 loquunt̃ mala
aduerſus animā domini:cū dicūt deitatē eius ſolam
carnē hominis ſumpſiſſe non animā:nec tot exēplis
perfidia ipſoꝝ ſuperata diſcedit. Quapropter nō ſolū cōtra iſtos:ſed cōtra oēs hereticos ſuperius dicta
bene intelligitur:qui portionē in regno domini non
Al. non hȝ habebunt.[Et tu dn̄e dn̄e fac mecū īmiſericordiā

ꝓpter nomen tuū:q2 ſuauis eſt miſericordia tua.Libera me.]Uenit ad tertiā narrationē:in qua peccat̃
a parte qua paſſus eſt : vt gloriam reſurrectionis acceleret:⁊ inimici eius ꝯfuſionis eius dedecore veſtiantur.Dum dicit:Et tu dn̄e:ſubiungit̃ ſuperioribus
dictis:hoc eſt ſi Juda tradidit:ſi iudeus crucifixit : ⁊
tu fac miſericordiā: vt cōtra illa que facta ſūt reſurrectio glorioſa ꝓueniat.Siue filius ad patre3 dicit:
Et tu fac:vt virtutē ſue cooperationis oſtendat.Oia
eni3 que fecit pater operatur ⁊ filius:ſicut ipſe dicit:
Omnia que pater facit:hec ⁊ filius ſimiliter facit : ⁊ Joan.5.
ſicut habet pater vitam in ſemetipſo:ſic dedit ⁊ filio
habere vitam in ſemetipſo:vt omnes honorificent filium ſicut honorificant patrem.Domine dn̄e:du3 repetit:affectū ſuauiſſime precationis oſtendit.Que figura dicit̃ Epiʒeuſis:quoniā in vno verſu ſermone3 SCHE
ſine aliqua iterpoſitione geminauit. Propter nomē
tuū: vt eius cultura toto orbe dilatetur. Ubi magna
clementia diuinitatis aſſerit̃:q2 nullis humanis meritis potuit ꝯtingere: vt natura mortalis tam in gentibus eleuata ꝓbet̃ eſſe miraculis. Miſericordiam
vō dicit:q2 carnem eſt dignatus aſſumere:per quam
humano generi auctor piiſſimus ſubueniret. Sequitur:Libera me:a paſſione ſeuiſſima vtiq3 iudeoru3.
[Quoniā egenus ⁊ pauper ego ſum:⁊ cor meu3 cō- Al. Quia
turbatū eſt īin me.]Egenū ſe dicit ⁊ pauperē humi- Al. intra
litate carnis:ſicut ſuperius ꝯſtat expoſitu3. Audiant DOG
pauperes:audiant egentes:⁊ glorioſu3 ſibi cognoſcāt
eſſe quod dicit̃ Chriſtus.Cor deniq3 eius potuit conturbari:cuius caro pro nobis cognoſcebat̃ extingui:
ſicut ipſe vicina paſſione ꝓfeſſus eſt. Triſtis eſt ani- Math.26.
ma mea vſq3 ad mortē.Que omnia ſalutari diſpoſitione narrant̃: vt ꝓpter hereticos ⁊ perfecta natura
hominis in Chriſto dn̄o valeat oſtendi:⁊ nos quemadmodū ſupplicemus poſſimus edoceri.[Sicut vmbra cū declinat ablatus ſum:excuſſus ſum ſicut locuſta.]Hic facilitatē ꝑſecutionis oſtēdit:q2 tāta celeritate de medio diſcipuloꝝ raptus eſt a turba iudeoꝝ:
quanta ſolet velocitate vmbra noctis ſolis lumine
veniēte diſcedere.Excuſſus eſt aūt ſicut locuſta:du3
ꝑſecutionibus crebris loca videbat̃ mutare diuerſa:
ſcilicet quando de Naʒareth venit ad Capharnau3:
de Capharnaū in Bethſaida:de Bethſaida in Hieruſalē:que loca ꝓſpiciēdo magis peccatorib⁹ circuibat:ne ſcelus ſuū populus ꝑſecutor ipleret. Locuſta
enim manus apprehendētis euitans quibuſdā ſaltibus euolat:Cui ſe ⁊ ꝓpter paruitate3 comparat:⁊ ꝓpter celeritatē diſceſſionis aſſociat:qđ humilitati eſſe nō poteſt iudeoꝝ:que ſe etiā vermibus comparauit dicendo:Ego aūt ſu3 vermis ⁊ nō homo.[Genua Pſ.21.
mea infirmata ſunt īpre ieiunio:⁊ caro mea imuta- Al. a
ta eſt ꝓpter oleum.]Dum euangelio teſte doceatur Math.4.
40ta diebus:⁊ 40ta noctibus Chriſtu3 dn̄3 ieiunaſſe:
genua tamē eius infirmata eſſe nō legimus : ſed tn̄
eſuriſſe declaratur.Unde ſi hanc eſuriē ad genua referas:id eſt:corporis ſtabilitatē:gb⁹ ſemꝑ iſiſtimus:
poteſt ꝯgruenter aptari minuſue. Si hoc ſcrupulum
mouet:melius genua ad ipſius mēbra referant̃ : que
reuera infirmata ſunt:quādo apoſtoli eius paſſione
diſperſi ſunt.Quid enim plus eſſe potuit infirmius:
q̃ vt Petrus negaret:⁊ reliqua fideliū turba lateriſſet:Sequit̃:Et caro mea immutata eſt ꝓpter oleū.
Oleu3 hic:ſignificat gratiā diuinā:ſicut in 44to pſalmo de ipſo iam dictum eſt:Propterea vnxit te deus Pſ.44.
deus tuus oleo letitie pre ꝯſortibus tuis. Ipſa eſt enī

gratia: que carnis infirmitatem in imortalitatis glo-
riã cõmutauit. Quod etiã mẽbris Chriſti haud im-
probe videt aptari. [Et ego factus ſum opprobriũ
illis: viderũt me ⁊ mouerũt capita ſua.] Illa tangit
que plebs erat iudeoꝝ ſub detractione dictura: ſicut
Math. 12. ait in euangelio: In Beelzebub principe demonioꝝ
Luc. 4. eycit demonia. Et alio loco: Nõne hic eſt filius Jo-
Math. 27. ſeph fabri? Et iteꝝ dicunt: Uah qui deſtruit templũ
dei: ⁊ in triduum reedificat illud: ⁊ cetera que inſanis
quidẽ mentibus videbãtur opprobria: ſed ipſa fue-
runt que nobis ꝓbata ſunt ꝯferre medicinã. Moue-
rũt aũt capita: ad ꝯſuetudinẽ ꝑtinet nimis iraſcẽtiũ.
Nã quotiẽs furore ſuccẽdimur: turbulenta cõmotio-
ne capitis cõminamur. [Adiuua me dñe de⁹ me⁹: ſal-
uũ me fac ꝓpter miſericordiã tuã.] Adiuuari ſe ſu-
ſcepta depcat̃ īfirmitas. Ipſe enĩ miſericordiã petit:
qui ⁊ auxiliũ tribuit. Rogat vt homo: pſtat vt de⁹:
qđ nullũ poteſt ꝯfũdẽ qui duas naturas in dño Chri-
ſto ſalutariter ꝯfitet̃. Innumerabilia enĩ talia repe-
riunt̃: que nequeũt alia ratione cõſtare. [Ut ſciãt qꝛ
manus tua hec: ⁊ tu dñe feciſti eã.] Ne ſibi iudaicus
populus arrogaret poteſtate ꝓpria perſecutum dñm
ſaluatorẽ: per id qđ paſſus eſt dicit ad patrem: ſciant
homines hanc diſpenſationẽ a te dñe fuiſſe prepara-
tam: ne applicent ſtultis viribus ſuis: qđ tu ad ſalutẽ
mundi fieri magna pietate decreuiſti. Ut ſciãt: dicit
pſecutores: qui vtiqꝫ neſciebant. Ipſo enim reſurgẽ-
te euidentiſſime cognouerũt: quia niſi dñs pmiſiſſet
fieri: nequaq̃ potuiſſet impleri. Sequitur: Quia ma-
nus tua hec: id eſt: poteſtas: ⁊ ſubaudiendũ: opata eſt.
[Maledicẽt illi ⁊ tu benedices: qui inſurgũt in me
ꝯfundent̃: ſeruus autẽ tuus letabit̃.] Per figuram
SCHE Synchriſin que in huius pſalmi principio poſita eſt:
Maledicẽt illi: ſignificat eos de quibus Mattheus
Math. 27. euãgeliſta dicit: Trãſeuntes autẽ blaſphemabãt eũ:
mouentes capita ſua. Pater filiũ benedicit: cũ dicit:
Joan. 12. Et clarificaui ⁊ iteꝝ clarificabo. Sed vide qui male-
dicẽt: qui pleni ſũt falſitate: qui crudeliter ſeuiebãt:
qui malũ pro bono reddere feſtinabant. Benedicit
aũt pater fons ⁊ origo veritatis: totius auctor bonita-
tis ⁊ virtutũ omniũ plenitudo. Admirãdũ in vtraqꝫ
parte ꝓconium: vt ⁊ pfidus populus malediceret: ⁊
Chriſtũ dñm gloria paterna laudaret. Addidit: Qui
inſurgũt in me ꝯfundent̃. Judei ſunt: qui inſurrexe-
runt aduerſus dñm ſaluatorẽ: vt neci eũ traderent:
qui ad eos venerat pro ſua pietate ſaluandos. Iſti cõ-
fuſi ſunt: quãdo reſurrectionis eius miracula cogno-
uerũt. Sequit̃: Seruus aũt tuus letabitur. Agnoſca-
mus que natura loquit̃: que ſe dicit ⁊ ſeruũ. Nunqđ
deus poteſt eſſe aliq̃ ſeruus? Sed in hoc ſeruus eſt:
Phil. 2. ſicut dicit aplus: qꝛ ſemetipſum exinaniuit: formam
Iſa. 42. ſerui accipiens. Sic ⁊ Iſaias propheta de Chriſto di-
cit: Ecce ſeruus meus ſuſcipiã eum: electus meus cõ-
placuit ſibi in illo anima mea ⁊c̃. Deſinant ergo he-
retici minorem filium in deitate ſentire: quando ſic
expreſſam induit humilitatẽ carnis: vt ⁊ nomẽ ei ſit
Al. pudore poſitũ ſeruitutis. [Induãtur qui detrahũt mihi ĩre-
uerẽtia: ⁊ operiant̃ ſicut diploide ꝯfuſione ſua.] Hic
quoniã populi intereſt crediturũ: oratio potius q̃ ma-
ledictio datur. Nã qui reuerẽtia induit̃: iam pene cõ-
uerſionis munere gratulat̃: vt illũ timeat deũ quẽ
prius hominẽ credebat eſſe temnendũ. Diplois: du-
plex genus eſt pallij. Petit ergo vt vtriuſqꝫ legis in-
telligentia veſtiant̃: qui nunc vtraqꝫ pfidia faciente
nudati ſunt. Confuſio enim iudeoꝝ: eſt legem nõ in-
telligere: que totiens ſaluatorem dñm precinuit ad-
uenire. Siue illud genus vult exprimere: qđ ſolet in
puerbijs dici: id eſt: confuſionis duplici pallio veſti-
ant̃: dum ante deũ ⁊ homines erubeſcant. [Confite-
bor dño nimis in ore meo: ⁊ in medio multoꝝ lauda-
bo eum.] Hoc dicit̃ a parte membroꝝ: quoniã poſt
reſurrectionis manifeſtationem toto orbe diffuſam
ipſe deprecatur: ⁊ ore eccleſie catholice ꝯfeſſio patri
competens exhibetur. In medio multoꝝ: vniuerſa-
lem deſignat eccleſiã: que laudes domini circũiectis
adhuc pfidis nõ deſinit ꝯfiteri. Quidiu enim mũdus
agitur: eccleſia Chriſti maledicoꝝ turba precingit̃.
[Qui aſtitit a dextris pauperis: vt ſaluũ faceret a Al. Quia
perſequentibus animã meã.] Cauſaȝ dicit quare pa-
tri in mẽbris ſuis debeat ꝯfiteri: ſcilicet quoniã ꝯfu-
ſis perſecutoribus ipſe ſaluatus eſt. Superius dixit:
a dextris Jude aſtare diabolũ: quoniã erat delictoꝝ
fece pollutus: ſibi aũt dicit aſtitiſſe a dextris patrẽ: qꝛ
peccata nõ habuit. Sic ⁊ fidelibus aſſiſtit: cũ de-
licta remiſerit. Sequit̃: Ut ſaluã faceret a pſequen-
tibus animã meã. Utiqꝫ ſalua facta eſt a pſequenti-
bus anima eius: quãdo pſecutoꝝ nequitie nulla pra-
uitate ꝯſenſit. Hoc ⁊ ad mẽbra eius cõpetenter apta-
tur: qui neſciunt pſecutoribus cedere: q̃uis diuerſis
cruciatibus affligant̃. Nõ enĩ ſalua fit anima quan-
do a tẽporali morte ſubducit̃: ſed quãdo ab huius ſe-
culi carcere pſperrima diſſolutione liberat̃: ſicut di-
cit aplus: Cõpellor aũt ex duobus deſideriũ habens Phil. 1.
diſſolui ⁊ eſſe cum Chriſto: multomagis melius: per-
manere autẽ in carne: neceſſariũ ꝓpter vos. Et alibi:
Quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia Roma. 7.
dei per Jeſum Chriſtum. Concluſio.

Quintus iſte pſalmus eſt eoꝝ qui pdictis re-
gulis latius de domini paſſione locu-
ti ſunt: id eſt: viceſimuſprimus: triceſimuſquartus:
quinquageſimuſquartus: ſexageſimuſoctauus: ⁊ pre-
ſens cẽteſimuſoctauus. Primo inchoauerũt omnes
ex pſona dñi Chriſti. Secũdo ab oratione ꝓbant̃ fe-
ciſſe ſermonẽ. Tertio paſſionis dominice geſta dixe-
rũt. Quarto verbis euãgelij aſſona veritate ꝯſentiunt.
Quinto in ſpe fideliũ magna exultatione finiti ſũt:
vt myſtico huic numero qui quinque virginibus da-
tus eſt: quinque libris aſcript⁹ eſt: dignitas ſe pſentis
pſalmi ſociata coniungeret. Sed q̃uis ⁊ illa ſint ſa-
lutis noſtre magna miracula: nihil tamen euidẽtius:
nihil acceptius eſt: q̃ incarnati dñi adorandã ſuſci-
pere paſſionẽ. Omnia ꝯgruunt: omnia ſibi lucida pa-
rilitate reſpõdẽt. Uirgo peperit: meſſias venit: agn⁹
imaculatus occiſus eſt: redemptor ſurrexit a mortu-
is: orbis audita credidit: ⁊ adhuc iudeus ſimulat ſe
neſciſſe: qđ totus mũdus agnouit. Preſta dñe obſti-
natis ꝯuerſionẽ: lumen obſcuris: incredulis fidẽ: vt
pro quibus in cruce poſitus oraſti periclitãtibus ſub-
uenire digneris. Nam quibus iuſta ſuadere non poſſu-
mus: recte pro illis tibi domine ſupplicamus.

Explicit expoſitio in pſalmum. 108.

¶ Pſalmus David. CIX.

DIxit dominus dño meo: ſede a
dextris meis. Donec ponã ini-
micos tuos: ſcabellum pedum
tuoꝝ. Uirgã virtutis tue emit-
tet dominus ex ſion: dominare
in medio inimicoꝝ tuoꝝ. Tecũ

principiū in die virtutis tue: in ſplēdoribus ſanctoꝝ: ex vtero ante luciferū genui te. Iurauit dñs ⁊ non penitebit eū: tu es ſacerdos in eternū ſm ordinem melchiſedech. Dñs a dextris tuis: cōfregit in die ire ſue reges. Iudicabit in nationibus īplebit ruinas: ꝯquaſſabit capita in terra multoꝝ. De torrente in via bibit: propterea exaltauit caput.

Verba quidem iſta notiſſima ſunt: que velut pro ſcripto regali ꝑnotata foribus affigunt̄. Sed iſte titulus non dicit: lege ⁊ recede: ſed lege ⁊ accede. Quapropter magnalia dñi venerāter intremus: quia omnino pſalmus hic ⁊ de ſacra incarnatione dñi: ⁊ de omnipotēti eius deitate pleniſſime breuiterq̃ʒ dicturus eſt: vt in q̄buſdā locis ſimili altitudine vel de corde initio illius euāgelij eructuatus eſſe videat̄: vbi ait: In principio erat verbū: ⁊ verbū erat apud deū: ⁊ deus erat verbū. Quapropter: vt ita dixerim: eſt q̄dā ſol fidei noſtre: ſpeculū celeſtis arcani: armarium ſanctaꝝ ſcripturaꝝ: vbi totū ſummatim dicit̄: quod vtriuſq̃ʒ teſtamenti ꝑdicatione narrat̄. Quapropter amādo tenēdus eſt cuius dulcedo creſcit ad meritū: quod ⁊ compendioſa breuitate colligitur. Nunc diuiſionē ipſius: quoniā eſt perſonaꝝ varietate diſtinctus audiamus intrepidi.

Joan.1.

Diuiſio.

Sanctiſſimus ꝓpheta in ſecretū altiſſime ꝯtemplationis euectus. In primo verſu ineſtimabilia verba refert: que omnipotens pater omnipotēti ⁊ coeterno ſibi filio dixerit: naturā ſimul deitatis ⁊ humanitatis oſtēdēs. Nā cū ꝓnūciat: Dixit dñs dño meo: naturā eius deitatis oſtēdit. Cū ſubiūgit: Sede a dextris meis: donec ponā inimicos tuos ſcabellū pedum tuoꝝ: ⁊ virgam virtutis tue emittet dñs ex ſion: ⁊ dominaberis in medio inimicoꝝ tuorum: humanitatis eius ſubſtātia declarat̄: que potuit qđ nō habebat accipere. In ſecūda vero diuiſione loquit pater naturam eius diuinitatis pro modulo nr̄e capacitatis aliq̃tenus īdicare. Dicit enī: Tecū pricipiū in die virtutis tue: in ſplēdoribus ſanctoꝝ ex vtero ante luciferū genui te. Tertio loco: ꝓpheta reloquit̄ vſq̃ʒ ad finē: formā itez eius humanitatis oſtēdēs: cū dicit: Iurauit dñs ⁊ non penitebit eum ⁊c. vt in his capitibus: verbum caro factū: qđ eſt dñs Chriſtus: triplici illuminatione potuiſſet agnoſci.

Expoſitio.

SCHE

Dixit dñs dño meo: ſede a dextris meis. Donec ponā inimicos tuos: ſcabellū pedū tuoꝝ. Cōgruū videt̄ primū figurā ponere: per quā initia huius pſalmi lectores poſſimus īcēdere. Idea figura eſt: que latine dicit̄ ſpecies: per quā res inuiſibiles cernēde ſenſibus offerūtur. Ait enim: Dixit dñs dño meo: ſede a dextris meis. Una deitas: vna poteſtas: vna eternitas: Pater dicit ad filiū: qđ nec ille ore ꝓtulit: nec ille auribus intētus audiuit. Uult enī pater: ⁊ nouit filius: vult filius: ⁊ nouit pater. Sed nec ipſa volūtas nobis cōprehenſibilis eſt: nec ipſa notio humanis ſenſibus poteſt apparere. Merito ergo ad noſtrā ꝯſuetudinē deſcēſum eſt: quatenus imbecilla iſtrueretur humanitas: quādo vſq̃ʒ ad illā ſecretā integritatē hominū nō poterat cogitatio ꝑuenire. Dñs domino: his nominibus equalitas ſubſtātie: ⁊ virtutis potētia declarat̄. Geminatio ſiquidez iſta vnius nominis: ⁊ pſonas cōpetēter expreſſit: ⁊ vnā naturā deitatis euidēter oſtēdit. Nec moueat qđ nōnunq̃ Jeſus Chriſtus ipſe dicit̄ ⁊ filius: ipſe ⁊ dñs Dauid. Naʒ ſi cauſas diſcutias: vtraq̃ʒ veriſſima ſunt. Filius ſm carnis originē: ſicut in initio Matthei ſcriptum eſt. Liber generationis Jeſu Chriſti filij Dauid. Et alibi clamat̄ a cecis: Fili Dauid miſerere nobis. Dic autē dñs dicit̄ Dauid ſm deitatem qua creator eſt ipſius. Quod etiā in hac noſtra ꝯuerſatione hodieq̃ʒ contingit: vt filius epiſcopus factus: patris ſui pater vocetur: nō naſcendi ordine: ſed honore. Illud enim qđ natū eſt ex ſemine Dauid ſic honoratū: ſic magnificatū eſt: vt eſſet ideʒ ⁊ dñs Dauid ⁊ filius. Sequit̄: Sede a dextris meis. Uictori filio: ⁊ per ſanctā incarnationē totius mūdi triumphatori: poſt reſurrectionis gloriam honorabilis pſeſſus offertur: vt per hūc ſitū ſuſcepte humanitatis gloria declaretur. Nā verbū hoc illud deſignat vt caput noſtruʒ ad patris cognoſceret̄ dexterā collocatū: in qua parte ponēdi ſūt qui a perfidis diuinitatis munere ſegregantur. Propter illud: Pater volo: vt vbi ſuʒ ego: ibi ſint ⁊ hi mecuʒ. Nā ſi naturā deitatis excogites: queʒ locum poteſt habere partis ſiniſtre vel dextre qui oīa vbiq̃ʒ pleniſſima maieſtate complectitur: Nam qđ dicit filio dexterā datā: nō vt maiorē quiſq̃ credere debuiſſet: ſed ne arriani minorē. ſicut ꝑdicāt: ꝯcepto ſcelere mētirent̄. Adiecit: Donec ponā inimicos tuos ſcabellū pedū tuoꝝ. Scabellū dictuʒ eſt ab eo qđ ſcādat̄: id eſt: aſcēdat̄. Et ꝯſidera qđ hic: donec: finitū pro infinito ſit poſitū: q̃ſi vero ad dexterā patris nō eſt ille ſeſſurus: poſtq̃ inimici ipſius vt ſcabellū pedibus eius fuerint īclinati. Uſus enī ſcripture diuine eſt: verbū iſtud ⁊ pro breui tēpore dicē: ⁊ pro eternitate deprōmere. Tēporaliter: vt eſt illud Iſaie: Claude oſtium tuū puſillū: donec trāſeat ira dñi. Donec autē: ⁊ alibi ſicut hic: ſignificat tēpus eternū. Nā ſic in 122° pſalmo dicturus eſt. Ita oculi noſtri ad dñm deū noſtrū donec miſereatur nobis. Et in euāgelio ſimiliter dictū eſt de Joſeph. Nō cognouit eā donec peperit filiū ſuū primogenitū: q̃ſi vero poſt partū eam cognouerit: que virgo pmāſit. Hoc etiā ſuo loco reperta curatractauimus: qđ idioma: id eſt: ꝓpriū ſcripture diuine poſſumus nūcupare. Pedes autē dñi: ſtabilitas eterna ſignificat̄: vbi ille tanq̃ veſtigijs poſitis omnipotētie ſue virtute ꝯſiſtit. His pedibus ꝯſtat eſſe ſubdēdos: qui quotidie vitioꝝ ꝯtrarietate derelicta reuertunt̄ ad dñm: ⁊ tanq̃ ſcabellū pedibus: ita eius ꝑdicationibus īclinant̄. O beatū ſcamnū qđ pedibus ſanctis apponit̄: ſupra oīa regna euehit̄: cui ſubiectio tāta pſtat̄. Nā cū ſedēti ad dexterā ſcabellū ſubdit̄: ſine dubio de illis inimicis dicit̄: qui ꝯuerſi ad dexterā collocant̄. Uirgā virtutis tue emittet dñs ex ſion: ⁊ dominaberis in medio inimicoꝝ tuoꝝ. Et hunc verſum ꝓpheta loquit̄ ex pſona ſua: laudē in eo offerens dño chriſto. Uirga virtutis: eſt ſceptrū regie poteſtatis: qua ſuſtētant̄ fideles: affligūtur īcreduli: terrētur ingrati. Et vt oſtēderet filiū cuiuſlibet rei īdigētiā nō habere: Tue dixit: q2 poteſtas illa deitatis ſue ꝓpria atq̃ʒ eterna eſt. Sed vt hoc manifeſtius poſſit aduerti: addidit: hanc virgā emittit dñs ex ſion: qui eſt vtiq̃ʒ omnipotēs pater. Dño autē ex ſion dicit̄ ⁊ filius: ſicut Iſaias dicit: Quia de ſion exibit lex: ⁊ verbū dñi de hieruſalē. Audiat hereticus patrē loqui de poteſtate ⁊ maieſtate filij: quo iaʒ dicere poſſit imbui ſi

Math.1.
Ibidem.20.
Joan.17.
ETY
Iſa.26.
Pſ.122.
Math.1.
IDI
M. dominare
Iſa.2.

nec ipſi credat auctori. Addidit: Et dñaberis in me-
dio inimicoꝝ tuoꝝ. Expoſuit emiſſa virtutis vīga qd
faciet: ſcilicet vt dñeris in medio inimicoꝝ tuoꝝ. Cō
ſidera clemētiſſimū vbū: vt hic Chriſtū ſupra inimi
cos dñari dixerit: nō vindicare: qꝛ tūc illis dñaꝛ qñ
ad ipſius delinquētiū turba ꝯuertiꝛ. Aliter eni domi
naꝛ fidelibus: aliter regnat igratis. Iſtos beneficijs
ꝛ correctione educat: illos vindicte diſtrictione ꝓcel
lit. In medio aūt dixit: in anima: in ꝓcordijs vbi dñs
requieſcit emūdatis ſordibus vtiqꝫ peccatoꝝ. Siue
Chr̄m dñari dicit in eccleſia: que eſt inter hereticoꝝ
ac ſupſtitionū rabiē in iſto ſeculo ꝯſtituta. Hactenus
de natura deitatis ꝛ humanitatis eiꝰ ꝓpheta locutus
eſt: nūc ſecūde partis diſcutiamus initiū. [Tecū pri
cipiū in die vtutis tue: in ſplēdoribus ſanctoꝝ.] Ue
nit ad ſecūdū caput: vbi per hos duos vſus vba pa-
tris accipiēda ſūt: vt fas fuit de generatione filij ſan
cta locuturus. Nā vt coeternitatē eiꝰ euidēter oſten-
deret: dicit oīpotēs pater: de oīpotēte filio ſuo: Tecū
principiū in die vtutis tue. Nā ꝛ ipſe pater principiū
Joan. 1. eſt: vt eſt illud: In principio erat vbū. Ibi eni patrē
deſignat eſſe principiū: vbi erat vbū. Filiꝰ quoqꝫ in
Joan. 8. euāgelio principiū declaraꝛ: dū ait: Ego ſuꝫ pricipiū
ꝓpter qḋ ꝛ loquoꝛ vobis. Ueꝝ nō duo principia: ſed
ſicut vnus deꝰ: ita ꝛ vnū ꝯſtat eſſe pricipiū. Hoc etiā
ꝛ de ſpiritu ſancto ꝯſtat ſine dubio ſentiēdū. Nā cuꝫ
Gen. 1. de principio loquereꝛ: ſubiūxit. Et ſpiritus dei ſupſe
rebaꝛ ſup aquas. Sed hic ſanctꝰ: quēadmodū fit pri
cipiū: in pricipio nequeūt ītueri. Nā cū filiū viderit
Joan. 14. Philippus dixit: Oſtēde nobis patrē. Quibus ait ve
ritas: Qui me videt: videt ꝛ patrē. Tūc eniꝫ qñ per
gratiā dñi pleniſſimo ceperit ſplēdore radiari: vidēt
principiū Chr̄m: in principio eſſe patre cū ſancto ſpi-
ritu. Quapropter perfidia deſinat arriana ꝯſurgere.
Ideo eni pricipiū pater ꝛ filius dicitꝛ: vt eoꝝ coeter-
nitas declareꝛ. Nā ſi eſſet tēpus qñ nō erat filius: ſo-
lus pꝛ dici potuit eſſe principiū. Sequiꝛ: In die vtu-
tis tue in ſplēdoribus ſanctoꝝ. Reſpice ſingula vba
quā vim habeāt: quē honorē. In die: ſignificat eterni
tatē: vbi vnꝰ eſt dies: vbi iaꝫ a beatis claritas ꝛ vtus
Math. 5. diuina ꝯſpiciꝛ: de quo ſcriptū eſt: Beati mundo cor-
de: qm̄ ipſi deū videbūt. Et de impijs legiꝛ: Tollaꝛ
impius ne videat gloriā dei. Oēs eni videbūt filiū ho
minis iudicare viuos ꝛ mortuos: ſed deitateꝫ ipſius
ſoli beatiſſimi ꝯtuenꝛ. Ubi ſūt illi qui etiā nūc duas
naturas in Chr̄o dño minime ꝯfitenꝛ: Peccatoꝛ vi-
det humanitatē: beatus ꝯſpicit ſimul ꝛ deitateꝫ. Qḋ
ſi vna eſſet: vt ꝯfingūt natura: nō poterāt peccatores
carnē quā cōpunxerūt in reſurrectione ſolā reſpicē:
ꝛ deitatē ipſiꝰ pariter nō videre. Splēdores aūt ſan-
ctoꝝ ſunt: qñ in reſurrectiōe lucebūt ſicut angeli dei:
ꝛ ita purificati atqꝫ ꝑſpicui erūt vt illā maieſtatem
queāt cordis oculis ītueri. Illud eni lumē niſi in me-
1. Cor. 15. lius imutati vidē nō poſſunt: ſicut dicit apl's: Oēs re
ſurgemꝰ: ſed nō oēs imutabimur. [Ex vtero ante lu-
ciſeꝝ genui te.] Poſtq̄ʒ dixit: in ſplēdoribus ſanctoꝝ
filiū eſſe genitū: nūc de eiꝰ ſancta generatione dictu
rus eſt: que iꝫ ſit inenarrabilis: aliqua tamē comme-
moratione ꝯſtringiꝛ. Narratio ineffabilis: itellectus
incōprehēſibilis: cogitatio ſupra creaturaꝝ oium vi-
res: que angeloꝝ quoqꝫ ſuperat ſenſuꝫ: ꝛ tamē nobis
ſe ꝓut capere potuiſſemus idulgēs. Deꝰ eni eternus
atqꝫ incōmutabilis: in ſua natura ꝑmanēs: dignatus
eſt aſſumē humanitatē noſtrā: vt veterē hominē in-
nouaret: vt de mortali faceret imortalē: de peccatore

iuſtū: de alienato ſui regni iuberet eſſe participē: ne
imaginē ſuā in ꝯfitētibus pateret perire plus: quam
annihilare voluit crudelis inimicus. Nūc ad verſus
iſtius exponēda vba veniamus. Dicit eni pater ad fi
liū: Ex vtero genui te: id eſt: ex arcano ſubſtātie mee:
ex ipſa ſcilicet deitate: totū ex toto: omnipotētem de
oīpotēte: lumē ex lumine: ſummū ex ſummo: qḋ nul-
la iueſtigatio: nullus ſenſus poſſit attingere. Nā quē
admodū valeat cōprehēdi: de qua ſcriptū eſt: Gene- Iſa. 53.
rationē eiꝰ quis enarrabit: Mira breuitas ꝛ ſuffici-
ens pro noſtra ifirmitate menſura: qꝛ nec plus poſſu-
mus capē: ꝛ hoc abūde ſufficit vtiqꝫ crediſſe. An-
te luciſeꝝ cū dicit: imēſitatē eternitatis oſtēdit. Lu-
cifer eni pro oībus ſtellis poniꝛ: q̄ſi a parte totū: qui
diē ſignificat eſſe vētuꝝ. Et vt oſtēderet icōprehēſi-
bile: neſcio qd dicit priꝰ eſſe genitū anteq̄ʒ illud exi-
ſteret: qḋ ſolet vētuꝝ diē ſeculo nūtiare. Nō eni po-
teſt principiū eius cōprehēdi: a quo cūcta creata ſūt.
Nūc ad tertie partis veniamus initiū: in qua iterus
ꝓpheta reloquiꝛ. [Iurauit dñs ꝛ nō penitebit eū: tu
es ſacerdos in eternū ſꝫ ordinē melchiſedech.] Hic
iteꝝ ꝓpheta: ſicut dictū eſt: ꝓmiſſionē memorat pa-
tris. Iurauit eni filio: ſed iā Chr̄o qui ex Maria vgi
ne natus. Nā ſoli vbo qd potuit ꝓmittē: qui oīa cum
ipſo ſemꝑ noſciꝛ poſſidē: Iurare eſt eni: aliqḋ firmū
ſub atteſtatione ꝓmittē. Et cui meliꝰ ꝯuenire pote- DEF
rit: niſi illi qui ſermonis ſui effectū diuina poteſtate
cōpleuit: Sicut apl's dicit in epiſtola que ſcribiꝛ ad
hebreos: Ut oſtēderet deꝰ pollicitationē heredibus Heb. 6.
imobilitatē ꝯſilij ſui: iterpoſuit iuſiurādū: vt ꝑ duas
res imobiles qbus ipoſſibile eſt mētiri: deū fortiſſi-
mū ſolatiū habeamus: qui ꝯfugimus ad tenēdā ꝓpo
ſitā ſpem: quā ſicut anchorā habemus anime tutam
ac firmā. Hinc eſt (ſicut iā dictū eſt) ꝙ homines iu-
rare merito ꝓhibenꝛ: dū qḋ efficere nequeūt temera
rie ſub dei atteſtatione ꝓmittūt. Iurat aūt ꝑ ſe deꝰ:
ſicut Abrae ꝓmiſit: Uiuo ego dicit dñs: qm̄ audiſti Gen. 22.
vocē meā ꝛ nō pepciſti filio tuo vnico ꝓpter me: niſi
benedicēs benedicā te ꝛc. Nec penitebit eum: vtiqꝫ
qm̄ de tāta ac tali diſpēſatione cūcta gauiſa ſūt. Le-
gis etiā: Penitet me feciſſe homineꝫ: qñ ante diluuij Gen. 6.
aduētū corda mortaliū demerſerāt in gurgitē pecca
toꝝ. Hoc aūt diciꝛ pro humanitatis ꝯſuetudine: cui
aliter res q̄ʒ videbaꝛ ſperare ſuccedit. Sequiꝛ: Tu
es ſacerdos in eternū ſm̄ ordinē melchiſedech. Hoc
etiā ꝓpheta ꝓmiſiſſe filio cōmemorat patrē. Cui eni
poteſt veraciter ꝛ euidēter aptari: niſi dño ſaluatori:
qui corpus ꝛ ſanguinē ſuū in panis ac vini erogatio-
ne ſalutariter ꝯſecrauit: Sicut ipſe in euāgelio dicit:
Niſi māducaueritis carnē filij hominis ꝛ biberitis Joan. 6.
eius ſanguinē: nō habebitis vitā eternā. Sed in iſta
carne ac ſanguine nil cruētū: nil corruptibile mens
humana ꝯcipiat: ne ſicut dicit aplus: Qui eni corpus 1. Cor. 11.
dñi idigne māducat: iudiciū ſibi māducat: ſed viuifi-
catricē ſubſtātiā atqꝫ ſalutarē: ꝛ ipſiꝰ vbi ꝓpriā factā:
per quā peccatoꝝ remiſſio ꝛ eterne vite dona ꝓſtan-
tur. Quē ordinē per myſticā ſimilitudinē Melchiſe
dech iuſtiſſimus rex iſtituit: qñ dño panis ꝛ vini fru
ctus obtulit. Cōſtat eni pecudū victimas periſſe: que
fuerunt ordinis Aaron: ꝛ Melchiſedech manere po
tius iſtitutuꝫ: qui toto orbe in ſacramētoꝝ erogatio-
ne celebraꝛ: qḋ adhuc iudei nō itelligūt obſtinati: cū
eoꝝ ꝛ ſacerdos ꝛ ſacrificia de medio ꝓhenꝛ ablata.
Sacerdos aūt ꝓcipue diciꝛ Chriſtus: qui ſemel pro
nobis obtulit imolādū: de quo dicit apl's: Talis eniꝫ Heb. 7.
decebat

decebat vt nobis eſſet pōtifex ſanctus:inocēs:ipollu
tus:ſegregatus a peccatoribus ⁊ excelſior celis fact⁹.
Quē ſenſuȝ mirabilr ⁊ euidēter exequit̄. In eternū
vo cū dicit̄:ipſe ſignificat̄ dn̄s Chr̄s: qui ꝑmanet in
gloria ſempiterna. [Dn̄s a dextris tuis:confregit in
die ire ſue reges.] Qđ pater dicit̄ feciſſe:hoc ⁊ filiū:
hoc ⁊ ſpiritū ſanctū ſine dubio ꝯſtat operatū. Illud
aūt moueᷓ poteſt:cū in pſalmi huius initio: pater di
xerit filio:Sede a dextris meis:nūc iterū ꝓpheta di
cit:A dextris filiȝ:patris opatā fuiſſe vtutē. Qđ ideo
dictū eſt: vt cū hec viciſſitudo eq̄lis ponit̄: mai⁹ hic
aut min⁹ aliqđ nullo modo ſentiat̄. Reges ꝯfregit:
Ps.2. illos ſignificat:de qbus ſecūdus pſalmus ait: Aſtite
rūt reges terre ⁊ ꝑicipes ꝯuenerūt in vnū:aduerſus
dn̄ȝ ⁊ aduerſus chr̄m ei⁹. Hos ꝯfregit:qꝛ ſupbiā eo
rū:oīpotētie ſue virtute ꝓſtrauit:qꝛ niſi fuiſſent cō
fracti:in malitie ſue vtiqȝ noxio rigore cōſtiterant.
[Iudicauit in nationibus impleuit ruinas:cōquaſſa
Al. in terra multorum uit capita ī multa in terra copioſa.] Proprietates in
tuere vboꝝ. Reges ꝯfringēdos in ſupiore vſu dixit:
ꝓpter ſupbiā tyrānicā:nūc populos iudicari ꝓhibet:
ꝓpter peccata cōmunia:vtriqȝ tñ a ſuis itētionibus
feliciter cadūt:dū a priore malignitate bono ꝓpoſi
to ꝯuerſionis abſcedūt. Et ꝯſidera quo modo hic di
cit̄ iudicare: vt ipleat ruinas. Implet eniȝ ruinas:qñ
de cordib⁹ humanis facit peccata corruere:delictaqȝ
noxia emēdatione ſaluberrima diſperire. Qđ per il
Ps.17. lud exēplū poteſt itelligi:vbi ait:Deſtrues eos: ⁊ nō
edificabis eos. Qđ vtiqȝ nō diceret̄:niſi deſtruerent̄
aliqui ꝓſperius inouādi. Sequit̄:Cōquaſſauit capi
ta multa in terra copioſa. Capita illoꝝ vtiqȝ qui ca
put nō habēt chr̄m. Nā qui diabolū diuerſis ſequun
tur erroib⁹:cū fuerit correcti:capite ſuo ſine dubita
ETY tione quaſſant̄. Caput vo dicit̄ ſublime atqȝ honora
bile culmē corporis nr̄i:appellatū a capiēdo: qđ ſen
ſus nr̄os capiat vniuerſos:id eſt:viſuȝ:auditū:guſtū:
olfactū:tactū:qđ vtiqȝ alia mēbra nr̄a excepto tactu
nō capiūt. Et ideo caput noſtrū recte poſſumus dicē:
quē decernimus ſequi. Terrā vo copioſaȝ dicit: que
peccatores abundanter enutrit:q̄ſi meſſem germēqȝ
vitioꝝ. [De torrente in via bibit:ꝓpterea exaltauit
caput.] Torrēs:fuit turbulenta pſecutio iudeoꝝ:de
qua dn̄s Chr̄s bibit in via:id eſt:in vita:duȝ corpore
ꝑualuit. Sed dū in via dicit̄:illata vis oſtēdit̄: ⁊ velo
ciſſimus trāſitus idicat̄: per quā itinerātes vehi ſo
DOG lēt ad aliā māſionē. Ipſe eſt aūt qui audiuit:Sede a
dextris meis. Ipſe cui dicit̄:Tu es ſacerdos in eter
nū ſm ordineȝ Melchiſedech. Ipſe qui conquaſſat
capita peccatorum:cui propter glorioſe meritum paſ
Phil.2. ſionis datum eſt nomen quod eſt ſupra omne nomē:
vt in nomine eius omne genu flectatur: celeſtium
⁊ infernorum. Audis paſſum pagane vel iudee: lege
⁊ ipſum eſſe futurum iudicem: vt ꝯtremiſcas omni
potentem deum: qui hominem iudicas negligen
dum. Concluſio.

Septimus quideȝ pſalmus eſt:quem de dua
bus naturis dn̄i noſtri ieſu Chriſti
predicatum eſſe memorauimus. Sed quoniaȝ dicit
1.Timoth.4 apoſtolus ad Timotheum ſcribens:Predica verbū:
inſta opportune importune:argue:exhortare: incre
pa cum omni patientia ⁊ doctrina:velim vobiſcum
qui vnam naturaȝ in chriſto domino factam putatis
adhuc miſcere colloquia. Nobiſcū certe creditis:qđ
Joan.1. in vtero Marie ſemꝑ virginis:verbū caro factū eſt
⁊ habitauit in nobis: cūqȝ in aſſumpta humanitate
paſſuȝ ⁊ ſepultū:qui tertia die reſurrexit a mortuis:
viſum deinde corporaliter aplis ac credētibus ſibi:
aſcēdiſſe quoqȝ in celos cum carne qua reſurrexit a
mortuis hactenus omnino ꝑdicādi. Sed quid in po
ſteꝝ terrena ſapitis: qui vſqȝ ad celeſtia ꝑueniſtis?
Ubi eſt ergo illa natura cū qua dn̄s aſcēdit in celos?
Morte iaȝ perire nō potuit:teſtāte aplo: Hoc ſcien Roma.6.
tes q̄ Chriſtus ſurgēs a mortuis iaȝ nō morit̄:mors
ei vltra nō dominabit̄. Quod eniȝ mortuus eſt: pec
cato mortuus eſt ſemel:qđ aūt viuit:viuit deo. Qua
re diceret viuit deo ⁊ nō viuit de⁹:ſi vna facta eſt na
tura que viuit? Sed eſt aliud videlicet qđ viuit deo:
vtiqȝ qđ mortuū eſt ſemel peccato. Audis deide:Se
det ad dexterā patris: ⁊ dubitas eū retinē:qđ huma
nitati ei⁹ poteſt ſolūmodo ꝯuenire. Permittite que
ſumus:ſpeȝ ſalutis noſtre Chriſtū dn̄ȝ ſemꝑ dici:qui
recte poteſt tali nomine nūcupari: cū in duabus na
turis adunatis atqȝ ꝑfectis in gloria patris ꝑmanet
in ſecula ſeculoꝝ. Nā ſi dicta veſtra diligēti exami
natione ꝑſcetis:quotiēs ieſuȝ Chriſtū vnius eſſe na
ture dicitis:totiēs eū filium ſancte virginis abnega
tis: ⁊ videte vnde iam vobis ſalus veniat: ſi a vobis
dn̄m ſaluatorē ꝑuerſitas ꝯfeſſionis abſcidat.

Explicit expoſitio in pſalmum.109ᵐ.

¶ Alleluia. CX.

Onfitebor tibi dn̄e in toto cor
de meo:in ꝯſilio iuſtoꝝ ⁊ ꝯgre
gatione. Magna opa dn̄i: ex
quiſita in oēs volūtates ei⁹. Cō
feſſio ⁊ magnificētia opus ei⁹:
⁊ iuſtitia eius manet in ſeculū
ſeculi. Memoriā fecit mirabiliū ſuoꝝ miſe
ricors ⁊ miſerator dn̄s: eſcā dedit timētib⁹
ſe. Memor erit in ſeculū teſtamēti ſui: vir
tutē opeꝝ ſuoꝝ annūtiabit populo ſuo. Ut
det illis hereditatē gētiū:opera manuū eius
veritas ⁊ iudiciū. Fidelia oīa mādata eius
ꝯfirmata in ſeculū ſeculi:facta in veritate ⁊
equitate. Redemptioneȝ miſit dn̄s populo
ſuo:mādauit in eternū teſtamētū ſuū. San
ctū ⁊ terribile nomē ei⁹:initiū ſapiētie timor
dn̄i. Intellectus bonus oib⁹ faciētibus euȝ:
laudatio eius manet in ſeculum ſeculi.

Uamuis hoc nomē laudis generale eſſe
videat̄:tamē ibi maxime apponitur vbi
magna exultatione gaudet̄. Laudat eni
dn̄m populus ſuus:qui a mūdi clade li
beratus:vitioꝝ neſcit ſuſtinere ſeruitiū.
Que laus future figurā noſcit̄ portare letitie:vbi do
minus a fidelibus ſuis abſqȝ intermiſſione cōſpicit̄
⁊ ſine fine laudat̄: ſicut in alio pſalmo legit̄: Beati Ps.83.
qui habitāt in domo tua:in ſecula ſeculoꝝ laudabūt
te. Eſt etiā pſalmus iſte apud hebreos alphabeti or
dine decoratus:qui per capita cometū ſine diuiſionē
primus cunctis litteris annotatur:illos nobis iuſtos
indicās:qui diuina gratia tribuēte perfectis virtuti
bus elucẽſcūt. Nam ſicut ſuperiores pſalmi alpha
betodes q̄ſdā litteras minus habētes:illos deſignāt:
qui nō a deo vniuerſis meritis repleti ſunt:ſed tamē
in ſancto concilio habitare noſcunt̄: ita ⁊ iſti cōple

tis litteris omnibus excellentiũ merita videnť indi-
care iuſtoꝝ. Eſt ⁊ alia cauſa vt pater Hylarius dicit:
poſiti huius alphabeti. Scim⁹ paruulos ⁊ rudes per
litteras erudiri: vt ſapientie ꝓcepta conquirant. Sic
huiuſmodi pſalmi pueris ⁊ incipiẽtibus dãtur: vt pri-
mordia eoꝝ quaſi quibuſdaꝫ docẽtibus inſtruantur.
Nam ꝗuis quoſdã: ⁊ ſine litteris ſcripturas diuinas
didiciſſe legerimus: facilior tamen res eſt: dei gratia
fragilitati noſtre per litteras prudẽtiam diſcere: ꝙ il-
lud miraculum ſuſtinere. Cõmonemur ergo per hoc
ſacramẽtũ: qͣtenus ꝓniſſime ad eruditionis ſtudia ſe
ſtinemus: qꝛ vt elemẽta meditari ac diſcere debea-
mus: ordo ipſe ponit litteraꝝ. Diuiſio.

Populus beatoꝝ: diuerſis mundi parti-
bus aggregatus. Primo ingreſſu pſalmi:
ꝯfiteri ſe dicit dño in ꝯgregatione iuſto-
rũ: vbi eſt eterna laus ⁊ ſine fine ꝓconiũ.
Cõtinet aũt hec pars ꝓdicti alphabeti
litteras ſex. Secũdo fideles eius dicit copioſo mune-
re ſatiatos: aduentum dñi cõpromittẽs: vt heredita-
tẽ pollicitã auidiſſima intentione ꝗquirant: In quo
alie decẽ littere ſunt digeſte. Tertio redẽptos aſſerit
chriſtianos: ⁊ teſtamẽtũ nouũ eterna gratia ꝯſecra-
tũ. Iſte v° reſiduas ſex litteras recipiẽs: totũ alpha-
betũ decora perfectione cõpleuit. Expoſitio.

Aleph Beth Onfitebor tibi dñe in toto corde meo: in
ꝯſilio iuſtoꝝ ⁊ ꝯgregatione. Cõfitebor:
ſicut ſepe diximus: equiuocũ nomen eſt:
ſed pro locoꝝ diuerſitate ſuſcipiť. Confi-
tenť enĩ ⁊ qui peccata deplorãt: idẽ ⁊ qui
dño gratias referũt ꝯfitenť. Sed illud in lachrymis:
iſtud in gaudio eſt. Illud in afflictione: iſtud in ſan-
cta mẽtis alacritate noſciť ꝯſtitutũ. Unde hic ꝓfuſa
letitia exultat populus fidelis: quãdã imaginẽ futu-
ri ſeculi deſignãs: vbi voces iſte ꝯtinue ſũt: ⁊ laudes
dñi deuota mẽte cõcelebrat. Nã vt ſinceritatẽ ſue in-
tẽtionis oſtẽdat: laudatuꝝ ſe dicit eũ toto cordis af-
fectu: vt nihil cogitatio aduerſa ſurripiat: nec ſplẽdi-
dã lucidãqꝫ mẽtẽ: diabolica videanť fuſcare ꝓſtigia.
Sequiť: In ꝯſilio iuſtoꝝ ⁊ ꝯgregatione. Si ꝯſilium
iuſtoꝝ ⁊ ꝯgregationẽ hic velis exquirere: omnino vi-
deť eſſe difficile: vt in hoc ſeculo electos oẽs inuenias:
vbi eccleſia ꝓmixtione bonoꝝ malorũqꝫ completa
eſt. Sed qui hic toto corde confitenť: iam videnť in
illa ꝯgregatione iuſtoꝝ pſallere: quã de cunctis gẽti-
bus in futuꝝ manifeſtũ eſt dñm ꝯgregare. Et videa-
mus quid nobis iſta verba denũtient. Cõſiliũ iuſto-
rũ eſt: qñ beati cũ dño reſurrectionis tẽpore iudica-
Ps. 1. bũt: ſicut in primo pſalmo dictũ eſt: Ideo non reſur-
gũt impij in iudicio: neqꝫ peccatores in ꝯſilio iuſto-
rũ. Hoc enim in euãgelio apoſtolis ⁊ ſanctis ſuis ſpe-
Math. 19. cialiter dñs cõpromiſit dicẽs: Sedebitis ſup duode-
cim ſedes: iudicãtes duodecim tribus iſrael. Cõgre-
gatio v°: ſignificat totius eccleſie beatã coronã: de di-
Gimel uerſis mundi partibus adunatã. Magna opa dñi:
Deleth exquiſita in oẽs volũtates eius. Hinc iaꝫ enumera-
tiones ſinceriſſime ꝯfeſſionis ingrediť: magnã imen-
ſitatẽ bonitatis oſtẽdit. Quid eniꝫ magnificẽtius ꝙ
de impio facere iuſtũ: de hoſte filiũ: de captiuo libe-
Roma. 5. rũ: Ut in eis cõpleať qđ apl's dicit: Ubi aũt abũda-
uit peccatũ: ſupabundauit ⁊ gratia. Exquiſita: id eſt:
ſingularis exacta: cui nihil poteſt ſimile repiri. Per-
mittit enĩ diabolũ ſeuire: vt ex illius iniquitate ſibi
debeat fideliſſimos inuenire: nouoqꝫ modo naſciť
de afflictione gaudiũ: de ꝑſecutione tẽporali: eterna

ſecuritas. Et ne putares pro parte laudatum: adiecit:
In oẽs volũtates eius. Quicquid enim facit: eximie
atqꝫ incõprehẽſibiliter opať: ſicut in Geneſi ſcriptũ
eſt: Fecit de⁹ oĩa valde bona. Sic illa ineſtigabilis: Gen. 1.
illa ineſtimabilis laus: ſub breuitate ꝯcluſa eſt. Cõ- He
feſſio ⁊ magnificẽtia opus eius: ⁊ iuſtitia ei⁹ manet Vau
in ſeculũ ſeculi. Operã illã dñi quaꝫ ſuperius dixit:
nũc iteꝝ quẽadmodũ intelligať exponit. Gloria enĩ
⁊ decor: ſicut pater Hieronymus tranſtulit: eſt opus
eius: qꝛ ⁊ laudabilia ſunt nimis ⁊ decora que facit.
Diximus enim ꝯfeſſionẽ illã hic accipiẽdã: que vbis
ꝓconialib⁹ explicať. Sequiť: Et iuſtitia ei⁹ manet in
ſeculũ ſeculi. Hic iuſtitiã dñi: ſentẽtiaꝫ futuri iudicij
debem⁹ aduertẽ: que oĩno ꝑpetua eſt. Iuſtitia ꝗ ꝓpe
eius manet in ſeculũ ſeculi: cũ peccatoribus dixerit:
Math. 25. Ite in ignẽ eternũ: qui paratus eſt diabolo ⁊ angelis
eius. Iterũqꝫ iuſtitia eius manet in ſeculũ ſeculi: qñ
Ibidem fideles aduocauerit dicens: Uenite benedicti patris
mei: percipite regnum qđ vobis paratuꝫ eſt ab initio
mundi. Sic in vtraqꝫ parte iuſtitia domini: ꝑpetua
Zai ⁊ incõmutabilis perſeuerat. Memoriam fecit mi-
Heth rabilium ſuorum: miſericors ⁊ miſerator dominus.
Ad ſecundũ venit ingreſſum: vbi oſtendit eſca cele-
ſti fideliſſimos paſtos: id eſt: aduentu domini: vtriqꝫ
ſaluatoris. Memoriam ergo fecit mirabilium ſuo-
rum: quando plurima noua ⁊ inuſitata monſtrauit.
Tunc eniꝫ omnia deũ regere potuit euidẽter adver-
ti: quando viſe ſunt ꝯſuetudines reꝝ ſacris iuſſioni-
bus immutari. Conuertere enim veraciter nõ poteſt
ordines reꝝ: niſi qui eas ⁊ feciſſe: ⁊ adminiſtrare co-
gnoſciť. Et vt oſtenderet qui fecit memoriam mira-
bilium ſuoꝝ. Sequitur: Miſericors ⁊ miſerator do-
minus. Miſericors: naturam eius pietatis oſtendit.
Miſerator: tẽpus quo aduentu ſuo miſericordiã fe-
Teth cit: ⁊ humano generi larga pietate ſubuenit. Eſcam
Ioth dedit timentibus ſe. Memor erit in ſeculũ teſtamẽ-
ti ſui. Quod dixit: Eſcam dedit timentibus ſe: ſigni-
ficat vtriqꝫ ſpiritualẽ cibum. Quis enim eſcaꝫ cõmu-
nem putet fidelibus ad premiũ datam: que ⁊ pecca-
toribus paſſim cognoſciť attributa: Sed vt magis
hoc de aduentu dñi ſaluatoris debuiſſes aduertere.
Sequiť: Memor erit in ſeculũ teſtamenti ſui. Me-
mor erit: humanitatis ꝯſuetudine dicitur: qꝛ tunc ꝗ
aliquid in mente habuiſſe putatur cum ꝓmiſſa com-
pleuerit. In ſeculũ: eternitatẽ ſignificat: quia verba
teſtamẽti ſui: ſolidiſſima veritate cuſtodit. Nã ſicut
promiſſus eſt in veteri teſtamento dñs ſaluator: ita
in nouo aduenire dignatus eſt: in quo eſca data eſt ti-
mentibus eum: id eſt: cõmunicatio corporis ⁊ ſangui-
nis ſacri: que eſt ſalus gentium ⁊ remiſſio peccatoꝝ.
Caph Uirtutem opeꝝ ſuoꝝ annuntiauit populo ſuo. Ut
Lamech det illis hereditatem gentium. Hic eſt impleta ſen-
tentia que tribus verſibus continetur. Uirtus ope-
Math. 11. rum ſuit: quam dicit in euangelio: Ceci vident: ſurdi
audiunt: leproſi mundantur: mortui reſurgunt: ⁊ bea-
tus qui non fuerit ſcandalizatus in me. Annuntia-
uit: manifeſtam fecit: Populo ſuo ſcilicet chriſtia-
no: quem redemit ſanguine precioſo. Sed hoc illi
prophetie ſpiritu dicunt: qui ante aduentum domi-
ni in eum ſancta fide crediderunt. Dedit autem eis
hereditatem gentium: quando eccleſiam catholi-
cam: de cunctis nationibus viuis lapidibus fabrica-
Gen. 12. uit. Ipſa eſt hereditas que promiſſa eſt Abrae: Mul-
tiplicabo ſemen tuum ſicut ſtellas celi: ⁊ ſicut arenã
que eſt ad oram maris. Aperuit enim cauſam quare
virtutem

virtutem operum ſuoꝝ annunciauit populo ſuo:ſci
licet vt daret eis hereditatē gentium. Ipſa eniꝫ intē
tio fuit miraculoꝝ vt crederent:⁊ premia cōꝓmiſ
Mem ſa credentes acciperent. Opera manuū eiꝰ veritas
Nun ⁊ iudiciū. Fidelia oīa mādata eius. Pulcherrimis
varijſqꝫ ſententijs in hoc ⁊ ſequēti verſu laudes dn̄i
deſcribuntur:que duodecima eſt ſpecies definitionis:
DEF quā greci cata epenon:latini per laudem dicūt. Ope
ra quippe virtutis eius eſt:quando cōfitentibus par
cit:⁊ beatos ex ipſis facit:deīde cū obſtinatis penas
debitas reddit. Quapropter ꝓprie dictum eſt:Opus
eius vitas ⁊ iudiciū. Ueritas eſt eniꝫ:cū fidelibꝰ pro
miſſa reſtituit. Iudiciū:qḋ impijs cōminaṫ:qm̄ qui
hic ꝓcepta eiꝰ facere negligūt:ibi vindictā ꝑpetuam
ſuſtinebūt. Sequiṫ:Fidelia oīa mandata eius. Scri
Eccli.15. ptū eſt:Serua mādata ⁊ ſeruabūt te. Fidelia vo ſūt:
qm̄ nullo mendacio dicta variantur:ſed abſolute nos
cuſtodiūt cū ea cuſtodire dn̄i munere feſtinamus.
Samech Cōfirmata in ſeculū ſeculi:facta in veritate ⁊ equi
Ain tate. Humana vba incaſſuꝫ miſſa ſoluuntur:dn̄i autē
ſermo ꝯfirmatus ꝑmanet in eternū. Neſcit eniꝫ titu
bare:qḋ veritas loquiṫ. Sequiṫ:Facta in veritate ⁊
equitate. Mandata illa que ſuperius dixit:vt ea cre
deres certiſſimis effectibus eſſe pleniſſima:facta di
xit eſſe q̄ dicta. Et vt dignitas eoꝝ amplius appa
reret:adiecit: In veritate ⁊ equitate. Ueritas eſt:qꝛ
dicta cōplenṫ. Equitas:qꝛ iuſtitie pondere ꝓferunṫ.
Has enim virtutes manifeſtū eſt cōtinere mādata.
eſt.vlo Redemptionē miſit ī populo ſuo:mādauit in eter
Phe num teſtamentuꝫ ſuū. Sanctum ⁊ terribile nomen
Sade eius. Hic Enthymematicus ſyllogiſmus iaꝫ nobis
Coph frequentatus oboriṫ. Cuiꝰ ꝓpoſitio eſt. Redemptio
nem miſit populo ſuo:mandauit in eternū teſtamē
tū ſuū. Sequiṫ expectata cōcluſio:Sanctū eſt igiṫ ⁊
terribile nomen eius. Audiamus reliqua que ſequū
tur. Peruentum eſt ad ingreſſum tertiuꝫ:in quo do
minum ſaluatorem ꝓnunciat eſſe venturum:qui ti
mendus:amandus:⁊ ꝯtinua exultatione laudandus
eſt. Conuenienter autem dicit: Redemptionē miſit:
quoniam hoc videbantur indigere captiui. Sed tale
preciuꝫ fuit quod nō tyrannus ſumeret:ſed ille qui
abſoluebatur acciperet. Lucratus eſt captiuus redē
ptionem ſuam:⁊ ipſe eſt magis inde ditatus qui te
nebatur obnoxius. Sequitur: Mandauit in eternū
teſtamentum ſuuꝫ. Mandare dicimus abſentibus
verba per medias deſtinare perſonas. Quod factuꝫ
conſtat:quando teſtamentum nouum per apoſtolos
atqꝫ euangeliſtas ſuos tranſmiſit ad gentes. In eter
num autem recte dicitur:quia nullum illi aliud ſuc
ceſſurum ſignificatur:ſicut in veteri teſtamento con
ſtat effectum. Hoc eſt eniꝫ qḋ cuncta concluſit:quia
plenitudinem ſuam que prius fuerat promiſſa reſti
tuit. Merito ergo eternum dicitur:qḋ nullo alio in
digere cognoſcitur. Addidit:Sanctuꝫ ⁊ terribile no
men eius. Sanctum pertinet ad incarnationem:ſi
Ps.15. cut ipſe dicit:Cuſtodi animam meam:quoniam ſan
ctus ſum. Terribile ad omnipotentiam deitatis ex
Ps.75. celſe:ſicut in alio pſalmo dicitur: Tu terribilis es ⁊
quis reſiſtet tibi? Que duo ad illud pertinēt vt ame
mus aduocatum:iudicanteꝫ timere debeamus. Hec
enim cōpetenter vtraqꝫ coniuncta ſunt:ne nos aut
ſolus amor negligentes reddat:aut ſolꝰ timor deſpe
Res ratos efficiat. Initium ſapientie timor domini. In
Sin tellectus bonus omnibus facientibus eam:laudatio
Thau eius manet in ſeculū ſeculi. Pulchre definitum eſt
quid ſit timor domini:ſciꝫ initiū ſapientie. Per hūc
enim ad dn̄m:velut quibuſdā ianuis introitur. Nā
ſi metus eius iudicij neſciatur:conuerſionis medici
na negligiṫ. Timeamus vicilcentē:vt mereamur re
demptionis gratiā reperire. Sequiṫ:Intellectus bo
nus omnibus faciētibus eam. Ne ſapientiam puta
res humanā que in certis caſibus nutat ⁊ fluctuat:di
cit de iſta celeſti ſapientia. Intellectus bonus:id eſt:
verus atqꝫ ſalutaris:quē cōſtat in illa nō eſſe:de qua
1.Cor.3. ſcriptū eſt. Sapiētia huius mundi ſtulticia eſt apud
deum. Iſte ergo intellectus qui in timore domini pro
batur itentus vtilis atqꝫ fructuoſus eſt:qm̄ inde na
ſcitur:qḋ ad perennem gloriaꝫ perducere videatur.
Adiecit:Laudatio eius manet in ſeculū ſeculi. Ecce
intentio pſalmi tota declarata eſt. Populus ille fide
lis a diabolica prauitate liberatus gratias agēs dn̄o:
ſententiā religioſe mentis expreſſit. Qḋ ⁊ hic facere
debent qui deuoti ſunt:⁊ in illa celeſti hieruſalem a
beatis cōſtat eſſe peragendū. Laudatio eniꝫ eius nō
claudiṫ termino:qꝛ nec finē habere pōt beneficium.
Hic laudaṫ:qꝛ peccatores liberat:ibi ꝑdicatur qꝛ de
uotos coronat. Merito ergo Alleluia in titulo pſal
mus iſte cognoſciṫ ſuſcepiſſe:qui ⁊ a laude domini
fecit initium:⁊ eius laude finitus eſt. Concluſio.

Quam bene fideliſſimus pplꝰ iſte letatus eſt.
Fuit ⁊ noſtrum gaudium audire gaudē
tem. Alacritas enim mentis augeṫ:quando alterius
letantis ꝓlata verba ſuauiter hauriuntur. Sed nec
hoc quoqꝫ puteṫ ocioſum:qḋ poſt centeſimumnonū
pſalmū hec exultatio fideliū tali numero collocaṫ.
Reſpice enim dulcedinē ſecuritatēqꝫ canentiū:⁊ in
uenies hic imaginē illius premij cōtributam:quam
operarijs in euangelio dn̄s polliceṫ:quos ad laboreꝫ
vinee vocationis ſue muneribus inuitauit. Ipſe eſt
enim denarius qui ⁊ mane ⁊ ſero venientibus dabi
tur. Denarius:qm̄ coronalis eſt. Unus qꝛ finē penitꝰ
nō habebit. Addita eſt huic pſalmo ⁊ alphabeti deco
ra perfectio:vt gratie tante exultationis litterarum
inſtitutio iungeretur.

Explicit expoſitio in pſalmum.110m.

Alleluia. Conuerſionis Aggei ⁊ Zacharie. CXI.

B Eatus vir qui timet dominū:
in mandatis eius volet nimis.
Potens in terra erit ſemen eiꝰ:
generatio rectorum benediceṫ.
Gloria ⁊ diuitie in domo eiꝰ:
⁊ iuſtitia eius manet in ſeculuꝫ
ſeculi. Exortuꝫ eſt in tenebris lumen rectis:
miſericors ⁊ miſerator ⁊ iuſtus. Iocūdus
hō qui miſereṫ ⁊ cōmodat:diſponet ſermo
nes ſuos in iudicio:qꝛ in eternū nō cōmoue
biṫ. In memoria eterna erit iuſtus:ab audi
tione mala nō timebit. Paratū cor eiꝰ ſpare
in dn̄o:ꝯfirmatū eſt cor eiꝰ:nō cōmouebiṫ
donec deſpiciat inimicos ſuos. Diſpſit de
dit pauꝑibꝰ:iuſtitia eiꝰ manet in ſeculū ſecu
li:cornu eiꝰ exaltabiṫ in gloria. Peccator vi
debit ⁊ iraſceṫ:dentibus ſuis fremet ⁊ tabe
ſcet:deſiderium peccatorum peribit.

CUm iam frequenter ſoluz poſuerit:alle-
luia:videamus adiectio iſta nominū gd
velit intelligi. Agge⁹ ⁊ Zacharias ꝓphe
te fuerūt:qui poſt tranſmigrationez ba-
bylonie ſub Dario rege lōgo poſt tēpore
ꝓphetauerunt:q̄z iſta ſunt cantata. Reuerſi enim in
hieruſalē patriā ſuā:cū reparari templū viderēt:lau
des dn̄i magna exultatione ꝓfuderūt. Ad quā ſilitu
dinē ⁊ hic pſalm⁹ integerrimi alphabeti:lr̄is q̄ſi regu
lis aureis noſcit̄ eſſe ↄtext⁹:quē poſt abſolutionē pec
catoꝝ ꝑſectiſſimā debeat chriān⁹ alacritate cantare.
Et memēto ꝙ iſtitutor fideliū hic q̄rtus eſt pſalm⁹.
Oſtendit enim poſt liberationē delictoꝝ quāta ſint
bona fideliū:⁊ que ſit retributio perfidoꝝ. Diuiſio.
PEr totū pſalmū ꝓpheta loquit̄. Prima
admonitione:gd faciat beat⁹ vir:⁊ quan
ta bona dn̄i grā mereat̄ oſtendit. Conti
net aūt litteras ſex. Secūda aduentum
dn̄i ſignificat ſaluatoris:per quez hoīes
ex peccatoribus ⁊ impys in eternū beati eſſe prome
rentur. Que diuiſio tredecim litteras hebraicas no-
ſcitur cōtinere. In tertia pte ↄtraria ipys ꝓuenire te
ſtatur. Que reſiduas hēt litteras tres. Expoſitio.
Aleph BEatus vir qui timet dn̄m:in mandatis
Beth ei⁹ ↄcupiet nimis. Diuerſis modis bea
Al. volet tus vir in mediū deducit̄:ne diſſimula-
tione aliqua ei⁹ appetentia negligatur.
Decet enim aīo nos frequenter reuolue
re:vñ ꝓbamur ſub eternitate gaudere. Sed cū bea-
titudo nulla ſit ſub timore mundano qui potius mi-
ſeros facit:manifeſtū eſt tñ nulla eterna reperiri gau
dia:niſi que dn̄i fuerint timore ꝑparata. Ipſo enim
cōpellente deſideramus:qḋ nos beatos poſſit efficē-
re. Deindeq̄z ſic ſequit̄: In mandatis eius cupiet ni-
mis:qḋ per timorem dn̄i certū eſt poſſe ↄtingere:q̄ſi
dn̄m diligēdo metuimus:ne nos a regno ſuo reddat
extraneos. Beat⁹ ergo qui timet dn̄m ⁊c̄. ſpecies eſt
DEF duodecime definitionis:que grece dr̄ Cata ꝑenon
Gimel latine per laudez. Potens in terra erit ſemen eius:
Deleth generatio rectoꝝ bn̄dicet̄. Jam illius beati quez ſu
perius dixit:ꝑmia deſcribunt̄. Sed cum ipſe ꝑdicet
humiles ſibi eſſe gratiſſimos:ita vt iuſti ei⁹ pauperes
dicant̄: Queram⁹ in qua terra potētes dicant̄ effici:
qui hic ꝓbant̄ eſſe deriſui. In illa ſcilicet qua cū do-
mino regnaturi ſunt ſancti:vbi nō diuitie humane:
nec honores temporales faciūt potētes:ſed cōtēpla-
tio dn̄i ⁊ ſine fine laudatio. Ipſa reuera eſt potentia
cui nō ſuccedit infirmitas:ſed qḋ eſſe meruerit eter-
na felicitate cuſtodit. Semē:operas ſignificat bona-
rū rerū:que in hoc ſeculo velut ſemia iaciunt̄:vt fru
ctus future meſſis adoleſcat. Generatio aūt rectorū
dicit̄:nō iſta carnis:ſed illa que imitatione iuſtorū
per ſiſtudines opeꝝ noſcit̄ eſſe propagata. Unī ⁊ dia
bolus peccatores filios habere memorat̄:gb⁹ dictū
Joan. 8. eſt: Uos a patre diabolo eſtis. Gloria ⁊ diuitie in do
He mo ei⁹:⁊ iuſtitia ei⁹ manet in ſeculū ſeculi. Adhuc
Vau in bonis beati premiſſa deſcriptio perſeuerat. Beati
domus:eſt mētis ſecretū:vbi diuitias ſanctas ⁊ glo-
riam ꝑpetuaz reponit quiſq̄s dn̄i ꝑcepta cōpleuerit.
Sed illa gloria nō habet finem:ille diuitie nō mali-
gna ſurreptione diſpereunt:ſed de dn̄i mandatis ve-
niunt:vñ quicq̄d acq̄rit̄:perenni integritate ſeruat̄.
Deniq̄z ſic ſequit̄: Et iuſtitia eius manet in ſeculum
ſeculi. Juſtitia q̄dē hoīs dr̄. ſed que deo largiēte ꝑſta
tur. Nā cū ſit nomē ꝑnāle:aduertit̄ tñ ꝓpria:cū dn̄i
na diſpēſatione ad vnūquēq̄z hoīez res ↄceſſa ꝑuene
rit. Et ne aliq̄s ſe tēporaliter exiſtimaret fieri beatū
addidit: Manet in ſeculū ſeculi. Hacten⁹ beati illi⁹
bona narrata ſunt:nūc vñ fieri poſſit hr̄is edicit̄:ne
tm̄ deſideriū mouiſſe:nō etiā ⁊ cauſaz docuiſſe vide
ret̄. Exortū eſt in tenebris lumē rectis corde:miſe- Zai
ricors ⁊ miſerator ⁊ iuſtus ↄdn̄s. Uenit ad admoni- Heth
tionē ſecūdā:in qua dn̄i ꝑm⁹ ſignificat̄ aduētus:qui Al. nō pē.
ↄfitētes beatos fecit:⁊ ſuperbos pro ſua iniq̄tate da-
mnauit. Sz iſte aduētus dn̄i:mirabili ꝓprietate de-
ſcribit̄. Uenit enim lux que ſuperat oēm lucē. Et vt
gratior eſſet adiecit: In tenebris:nō iſtas quas ſolis
facit abſentia:ſed que peccatoꝝ magis ꝑſentia tene-
breſcūt. Int⁹ ſūt eni in corde iſte tenebre:vbi ſol mū
danus nō poſſit accedē:quas illud lumē expellit:qḋ
mortē vicit ⁊ delicta ↄtriuit. Sz cū rectis corde dn̄i
ꝑuerſi ab iſto lumie ſeparant̄. Sequit̄: Miſericors
⁊ miſerator ⁊ iuſtus dn̄s. Pauca ſūt q̄dē v̄ba:ſz oiuz
creaturaꝝ rōnabiliū act⁹ amplexātia. Nā qui ↄfitē-
tur hn̄t miſicordē:qui ↄtemnūt iuſtū ſine dubio ſu
ſtinebūt. Jocundus hō qui miſeret̄ ⁊ cōmodat:diſ- Teth
ponet ſermones ſuos in iudicio. Jocūdū dicit:nō tā Ioth
hoīb⁹ acceptū q̄z deo gratuz. Qui miſeret̄:id eſt:qui
egētib⁹ donat. Cōmodat v̄o qui recepturus aliq̄d in
hoc mūdo ſperātib⁹ in neceſſitate mutuat̄:ſic̄ dicit in
euāgelio: Omni petenti te da:⁊ volēti mutuari ab Luc. 6.
te:ne ꝓhibeas eū:q̄ ⁊ hoc nō minima merces eſt ad
ꝑſens ſuare ꝑiclitātē:⁊ fideliter recipe ſolā ꝑſtite pe
cunie quātitatē. Pōt aūt itelligi vt hoc qḋ miſeret̄:
id eſt:qḋ paupib⁹ donat cōmodare videat̄:q̄ſi dat hō
tꝑalia:recepturus eterna. Sz lz vtraq̄z ad manuales
videant̄ opꝯ ꝑtinē:tñ nō ſolū de pecunia miſeren-
dū dic̄ paupi:aut ſperātib⁹ cōmodādū:ſed de oī hn̄-
ficio quo idigē cognoſcit̄ deſtitut⁹: Unī impigri debe
mus facē oē qḋ pōt alteri ſubuenire. Sequit̄: Diſpo-
net ſmones ſuos in iudicio. Diſpoſitio ſmonū:ordi-
nē ſignificat imꝑturbatū atq̄z tranq̄llū:qui ꝓbabili
rōne narrat̄. Uenientī q̄ppe p̄rifamilias dicendū eſt:
Dn̄e q̄nque talēta dediſti mihi:ecce alia q̄nque ſup- Math. 25.
lucrat⁹ ſuz. Iſte ḡ diſponet in iudicio ſmōes ſuos:qui
ſe dn̄i bona geminaſſe ꝓbauerit:nō vt ille qui ſuffoſ
ſum talentū cautela ſterili ⁊ noxia parcitate ſuauit.
Qḋ pōt etiā ⁊ ad illos ꝑtinē qui diuas ſcripturas mu
nere dn̄i ꝑſcrutatas:aut infructuoſa taciturnitate reti Caph
nent:aut pia voluntate diſſeminat. Quia in ↄſeculū Lamech
nō cōmouebit̄. In memoria eterna erit iuſt⁹. Red Al. eternū
didit cauſaz q̄re vir iuſtus diſponat ſmones ſuos in
iudicio:ſcilz q̄ in ſeculū nō cōmouebit̄:id eſt:a glīa
dn̄i nullatenus ſepat̄. Sequit̄: In memoria eterna
erit iuſtus. In memoria vtiq̄z eterna erit iuſt⁹:q̄ vo
cat̄ ad ꝑmiū. Impys eni dr̄: Nō noui vos. Quēpp ſi
cut illi qui deputant̄ ad penā de mēte ꝓhibent̄ exce Luc. 13.
dē:ita iſti ꝓpter hn̄tudinē ꝑcipiēdā in memoria di- Mem
cunt̄ dn̄i ꝑmanē. Ab ↄauditu malo nō timebit. Pa Nun
ratū ↄeſt cor ei⁹ ſperare in dn̄o. Illū auditū malum Al. auditu malo
dicit:quē audituri ſunt impy: Ite in ignē eternū:⁊ re Al. nō habet
liqua. Malus enim illis videt̄ qui iuſta ſeueritate Math. 25.
plectēdi ſunt:q̄ fas dici nō eſt:niſi iuſtū dn̄i ſemper
eſſe iudiciū. Et ne ſolū beatos putares penas noxias
nō timē:ſequit̄: Paratū eſt cor ei⁹ ſperare in dn̄o:vt
ꝓmiſſa ipſi ꝑcipiāt:qui ſeculi illecebras ei⁹ iuuamie
calcauerunt. Quibus ipſe dicturus eſt: Uenite bn̄di- Ibidem
cti patris mei ꝑcipite regnū qḋ vobis paratū eſt ab
origine mūdi. Cor aūt poſitū eſt:pro recte mentis af
fectu:qḋ ſine aliq̄ cūctatione ꝓmiſſa nouit expetere.

SAMECH ¶ Confirmatū eſt coꝛ eius nō cōmouebiť donec ꝟvi-
AIN deat inimicos ſuos. ¶ Quia paratum fuerat coꝛ beati
Al. deſpiciat ſperare in dn̄o: conſequenter adiunctū eſt: Cōfirma-
tū eſt coꝛ eius. Oīa enim caduca contemnit: qui illa
fuerit dilectatione cōpletus. Confirmať ergo cor iu-
ſti: cum nulla ſeculi felicitate molleſcit: ⁊ peccatoꝝ
hic reſpiciens potentiā: expectat potius eoꝝ ruinaz.
In hoc enim mūdo inimicos patiť potentes videre:
vt ibi eos poſſit humiliatos aſpicere. Sed cū hic vi-
deam⁹ inimicos noſtros eſſe carnales qui nobiſcum
aliqua aduerſitate ꝯfligūt: ſpirituales vult intelligi
neqtias: quas hic penitus nō videm⁹: ſed in illa nos
certū eſt iudicatione cognoſcere. Et ideo dicit: Donec
videat inimicos ſuos: ſubaudiendū eſt: humiliatos
atqꝫ cōtritos. O diſpenſatio ſancta creatoris: qui tūc
PHE eos facit videri cum poſſint eſſe deriſui non timori.
SADE ¶ Diſperſit dedit pauperib⁹: iuſtitia ei⁹ manet in ſe-
COPH culū ſeculi: cornu eius exaltabiť in gloria. ¶ Hec ſnia
Mathei. ad illud ꝓceptū dominicū ptinet: Si vis eſſe pfect⁹:
vende oīa tua ⁊ da pauperibus: ⁊ veni ſequere me.
Ipſa eſt diſperſio que feliciter congregat: ipſa eroga-
tio que celorum regna mercať. Hec qui fecerit iuſti-
tiam operatur: quia domini precepta compleuit: ⁊ in
hoc illi permanet: qm̄ ab illo auctore eterna recipit
dona qui condidit ſecula. Sequitur: Cornu eius exal-
tabitur in gloria. Cornu pro poteſtate poni: ſepe iam
Daniel. 7. dictuz eſt: ſicut Daniel ꝓpheta teſtatur dicens: Qua-
tuor autem cornua: quatuor regna ſunt: quaz neceſſe
eſt illis ibi dari qui hic videbanť pia humilitate pro-
ſtrari. Hactenus de beatorum bonis locutus eſt: nūc
RES pſalmum de impiorum afflictione concludit. ¶ Pec-
SIN cator videbit ⁊ iraſcetur dentibus ſuis: fremit ⁊ ta-
THAV beſcit: deſiderium peccatorum peribit. ¶ Poſtq̄ bea-
ti definitionem dixit ⁊ premia: In tertia parte pecca-
SCHE torum notauit inuidiam. Que figura dicitur Para-
digma: quotiens beatorum hortamur bonis: maloꝝ
autem deterremur exemplis. Hoc enim ſchema in
his pſalmis omnibus inuenitur: qui loquuntur de in-
ſtitutione beatorum: q̄uis ⁊ alibi interdum reperia-
tur aptatum: ſicut ⁊ in primo pſalmo conſtat effectū.
Iraſcitur dixit: ſcilz ſibi qui noluerunt a prauitate ſu-
ſpendi. Uident enim ſe preſumpſiſſe quondā de glo-
ria caduca: de poteſtate fugitiua: ⁊ alios beatitudinē
accipere que neſcit aliquando deſinere. Ira iuſta: in-
dignatio vera: ſed nō proficua temporibus vltionis.
Poterant enim ibi non indignari ſi hic ſuis vitijs
redderenť infenſi. Sequitur: Dentibus ſuis fremit
⁊ tabeſcit. Peccator ⁊ inuidus: in ſua fluctuans ma-
lignitate deſcribitur: iracundie ſue malum quidem
retinens: ſed nulli vltra nociturus. Hic enim impie
cōmouebatur vt alterum lederet: ibi iuſte ſibi iraſci-
tur: qm̄ pro ſua malignitate puniť. Sic ⁊ Iſaias ait:
Iſa. 57. Non eſt pax impijs dicit dominus. Nam fremitus
eius hoc agit vt tabeſcat: impetus vt deficiat: ſe iam
dentibus ſuis mordet: ſe proprio dolore caſtigat: exi-
gens a ſe cruciatus: quos hic ſuſtinere cogebat inno-
xios. Adiecit: Deſiderium peccatoꝝ peribit: ſcilicet
qꝛ ſicut illic vota beatorum in regno dei plantata flo-
rebunt: ita peccatorum deſideria ſucciſa marceſcant.

Concluſio.

Quam pulchre alphabeto deſcendente beatus
iſte deſcriptus eſt: vt ſimul facta ei⁹ nar-
rarentur ⁊ premia. Quis ſe videre nō credat: que ſan-
cta veritas polliceť? Sꝫ ipſe nos faciat accipere: qḋ
iam conceſſit audire. Hoc enim alphabetuz: quo car-
men iſtud impletum eſt: ad perfectionem ſapientie
pertinere non dubium eſt: per qḋ ⁊ diuinarū rerum
intellectus agnoſcitur: ⁊ imperitie culpa declinatur.
Sic ꝯſtat pſalmos diuerſa ſuauitate variatos: vt hu-
mana ībecillitas diſcēdi nō poſſit ſuſtinere faſtidia.

Explicit expoſitio in pſalmum .cxi.

¶ Alleluia. CXII.

Laudate pueri dn̄z: laudate no-
men dn̄i. Sit nomen dn̄i bn̄di-
ctū: ex hoc nūc ⁊ vſqꝫ in ſeculū.
A ſolis ortu vſqꝫ ad occaſum:
laudabile nomē dn̄i. Excelſus
ſup oēs gētes dn̄s: ⁊ ſup celos
gloria eius. Quis ſicut dn̄s de⁹ noſter qui
in altis habitat: ⁊ humilia reſpicit in celo ⁊
in terra. Suſcitās a terra inopem: ⁊ de ſter-
core erigēs pauperē. Ut collocet eū cū prin-
cipibus: cū principib⁹ ppl'i ſui. Qui habita-
re facit ſterilē in domo: matrē filioꝝ letantē.

Hec verba tituli ſui ſubſequens pſalmus
exponit. Nam cum ſit: Alleluia: laudate
dn̄m: ita ⁊ ipſe fecit initium magiſter ve-
rus: doctor egregius: cuius neſcit ſermo
fallere: qꝛ de veritatis fonte cōſtat ema-
nare. Quid enim dici poteſt certius: q̄ vbi rerum pre-
ceptor ꝓprius ꝓbatur expoſitor? Diuiſio.

Propheta Dauid: pſalmi textum ſub bre-
uitate tranſcurrens: Prima parte cōmo-
net deuotos vt laudes domino iugiter ex-
ſoluant: ⁊ in toto orbe predicare non deſi-
nant. Secunda parte: ipſe facit qḋ alios
monet: vt magiſter verus non tam verbo q̄ docere
videatur exemplo. Expoſitio.

Laudate pueri dominum: laudate nomē
domini. ¶ Conſtat hoc nomen ſimplicib⁹
⁊ puriſſimis dari: quādo ⁊ ipſe dominus
puer vocatur: ſicut eſt illḋ: Puer natus Iſa. 9.
eſt nobis. Iſtam ſiquidez etatem pro in-
nocentia ſua domino conſtat electam. Dicit enim
diſcipulis ſuis: Sinite ad me paruulos venire: taliuz Mar. 10.
eſt enim regnum celorum. Merito ergo hos prophe-
ta cōmonet laudes domino debere cantare: qui cor-
de puro ad eas videntur accedere. Nō eniz hic etas
eſt electa ſed puritas. Reſpice quoqꝫ in hac repeti-
tione quandam eſſe diſtantiam. Dn̄m laudat: qui ſe
ꝓbabili actione cōmendat. Nomen dn̄i idem lau-
dat: qui virtutes eius ſancta predicatione ꝯcelebrat.
¶ Sit nomen domini benedictū: ex hoc nunc ⁊ vſqꝫ
in ſeculum. ¶ Ne forte ſibi momentaneam laudem
pueri crederēt imperatā: dicit ⁊ modo in hoc ſeculo
predicandum: ⁊ in illa quoqꝫ eternitate laudanduz.
Sed ne vel hoc localiter poſſet intelligi: ſubter dicit
quemadmodū vbiqꝫ laudeť. ¶ A ſolis ortu vſqꝫ ad
occaſum: laudate nomen domini. ¶ Hic vniuerſalē Al. laud. dn̄e
deſignat eccleſiam: vt per totum mundum cuius fa-
bricator eſt chriſtus: eius preconia debeat nō taceri.
Iuſta cōmonitio eſt: dn̄i ſalutaris inſtructio: vt crea-
torē ſuū creatura cognoſcat: eūqꝫ magnificare debe-
at: q̄ten⁹ eius laudib⁹ ſemp accreſcat. Hoc ſchema dr̄
Periphraſis: latine per circuitū. In alijs q̄ppe locis SCHE
per orbē: in alijs ex q̄tuor cardinib⁹: hic aūt per ſolis

curſum quaſi per quandam lineam declaratus eſt
mundus. [Excelſus ſuper omnes gentes dominus: et
ſup celos gloria eius.] Per has duas pres: vniuerſas
vult intelligi creaturas. Gentes: terrena cuncta ſuſci
piamus. Celos: aduertamus vniuerſa celeſtia: quia ſu
per oia pbat excelſus: cui ipſi quoqz celi ſubiecti ſũt
Pſ.107. ſicut in alio pſalmo legit: Exaltare ſuper celos deus:
et ſuper omnẽ terrã gloria tua. Siue gentes: carnales
hoies: celos vo ſpũales debemus accipere: vt ſuper
omnes creaturas altiſſimus ſentiat: qui cunctarum
rerum conditor eſſe dinoſcit. [Quis ſicut dñs deus
noſter: qui in altis habitat.] Uenit ad ſcdaz partẽ: in
qua iam ipſe laudes dominicas ex factis eius letus
exoluit. Duz: quis dicit: nemo alius ſignificat: qui tã
ppria potentie ſue maieſtate glorietur. Qui in altis
habitat: id eſt: in excelſis creaturis ſuis: quas ipſe ma
gnas fecit: cum in eis habitare dignat: vt ſunt angeli
boni: ſancti ei9: et relique poteſtates: que pſentie ipſi9
dignitate grandeſcũt. Sed ne putares iſtam amplĩ
tudinẽ: humilia velle deſpicere: vide quid ſequitur.
[Et humilia reſpicit in celo et in terra.] Exponit qd
ſuperius dictum eſt: Qui in altis habitat. Ipſe enim
humilia reſpicit: vt fiant eius dono ſemp altiſſima.
Illi enim ſupra piam humilitatẽ ſedes eſt: ipſam vi
ſitat que nihil in ſe ſperans: ſed ſola dñi largitate pre
ſumit. Sed iſtã humilitatẽ in qualitate mentis acci
pe: nõ in poſitione terrarũ. Sequit enim: In celo et
in terra. Que eſt in celo humilitas: niſi illa ſcilicet in
qua humilitate ſua ſancti angeli placuerunt? Uirtu
tes oẽs celoꝝ ipſa laude precelſe ſunt: et quicqd fide
liter humile fuerit: ibi dei ſedes et eterna potentia re
perit. In terra eniz qd dicit: ſignificat ſanctos viros:
Iſa.66. de quibus ſcriptum eſt: Super quez requieſcit ſpiri
tus meus: niſi ſuper humilẽ et quietũ et trementẽ ver
ba mea? Sic in celo et in terra humilitas deo placita
repentur: ſicut ſuperbia pbat exoſa: per quã diabo
lus cecidit: per quã hoies in tartari penetrale mergũ
tur. Erubeſcant elati: et ſe ipſi accepta ratione cõuin
cant. Ubi credũt locum habere ſupbiam: cũ celũz et
terram ab humilitate videant occupata? [Suſcitãs
a terra inopem: et de ſtercore erigens pauperez.] Hoc
beneficium nõ ſibi ſoli inopes vendicent et egentes.
Naz de ſtercore et paupertate erigit quiſquis de hac
labe corporis per dei gratiam ſubleuat. Rex deniqz
ipſe mundanus inops eſt munerum dei et in ſtercore
voluit: cui carnis vitia dominantur. Eleuat ergo ab
iſtis dñs quoſlibet ordines: qſlibet etates: cuz miſeri
cordie ſue dona largit. [Ut collocet eũ cũ pncipib9:
cũ pncipib9 ppli ſui.] Declarat ad qd pauperis et ino
pis peruenire poſſit erectio: ſcilicet vt collocet eum
cum pncipib9 populi. Principes enim populi ſunt: patriar
che: pphete: apoſtoli: et quicunqz deo pbabili cõuer
ſatione placuerũt. Sed hic pncipatũ: nõ honorem
credas qui hominum ſuffragio cõquiritur: ſed illum
qui domino largiẽte preſtatur: qui humilitate altus
eſt: qui fidei certus: qui mẽtis robore ſolidatus. Naz
qd addidit: Populi ſui: ſignificat eccleſiam catholi
caz: que toto orbe diffuſa eſt. [Qui habitare facit ſte
rilem in domo: matrem filioꝝ letantem.] Hic facta
eſt cõcluſio ſuperiorum ſenſuũ: et deſcendentiũ pul
chritudo verborum. Nam qd dixit: ſuſcitans a terra
inopem et de ſtercore erigens pauperem: vt collocet
eum cum principibus: cuz principibus populi ſui: ex
ponit: vbi hoc fieri poſſit: ſcilicet in eccleſia: que ante
aduentũ ſponſi ſui ſterilis fuerat. Sed facta eſt ma
ter leta filiorum: quando predicationibus apoſtolo
rum ex aqua et ſpiritu ſancto copioſos filios in toto
orbe pcreauit. Quondã fuſca: nunc pulchra: que per
aquam fecundiſſimam parit: et virginitatem ſuã glo
rioſa integritate cuſtodit. Ipſa ſunt igitur ſterilis quã
dominus in domo ſua habitare facit letantẽ: de par
tu ſcilicet et numeroſitate ſanctorum. Concluſio.

Uehementer admiror: quotiens iſtum nu
merum reperio: ingentiuz ſa
cramentorum honore pleniſſimum. Ipſe enim cal
culus apoſtolos complectitur: ipſe iſraeliticũ popu
luz diuiſit in tribubus: futuram illã (ſicut pater Hie
ronymus ait) ſignificans beatitudinez: duodenaria
qtitate diſtingui. Uerbi gratia: vt primum locuz ha
beant apoſtoli: ſecũdũ pphete: tertiũ martyres: quar
tum infantes poſt baptiſmũ rapti: quintũ virgines:
ſextum recte penitentes: vt ſic vſqz ad duodeciz par
tes per diuerſas meritoꝝ diſtãtias gaudeatur. Hoc
tangere videtur apoſtolus cuz dicit: Alia claritas ſo 1.Cor.15.
lis: alia claritas lune: alia claritas ſtellaruz. Et alibi:
Stella ab ſtella differt in claritate: ſic erit et reſurre Ibidem
ctio mortuorum. Quapropter iſte pſalmus poſt cen
teſimum duodenario numero cõſtitutus: future no
bis beatitudinis imaginez compromittit: quãdo ad
illam eterne letitie ſimilitudinem iugiter dominus
a pueris precipit eſſe laudandum.

Explicit expoſitio in pſalmum.12m.

Alleluia. CXIII.

IN exitu iſrael de egypto: dom9
iacob de populo barbaro. Fa
cta eſt iudea ſanctificatio eius:
iſrael poteſtas eius. Mare vi
dit et fugit: iordanis conuerſus
eſt retrorſum. Montes exulta
uerunt vt arietes: et colles ſicut agni ouiuz.
Quid eſt tibi mare qꝫ fugiſti: et tu iordanis
quia conuerſus es retrorſuz? Montes exul
taſtis vt arietes: et colles ſicut agni ouium.
A facie domini mota eſt terra: a facie dei ia
cob. Qui conuertit petram in ſtagna aqua
rum: et rupem in fontes aquarum. Non no
bis domine nõ nobis: ſed nomini tuo da glo
riã. Super miſericordia tua et veritate tua
nequando dicant gentes: vbi eſt deus eoꝝ.
Deus autem noſter in celo: omnia quecũqz
voluit fecit. Simulachra gentium argentũ
et aurum: opera manuum hominum. Os
habent et non loquentur: oculos habent et
non videbunt. Aures habent et nõ audiẽt:
nares habent et nõ odorabunt. Manus ha
bent et non palpabunt: pedes habent et non
ambulabunt nõ clamabunt in gutture ſuo.
Similes illis fiant qui faciunt ea: et omnes
qui confidunt in eis. Domus iſrael ſpera
uit in domino: adiutor eorum et protector
eorum eſt. Domus aaron ſperauit in do
mino: adiutor eorum et protector eorũ eſt.

Qui timēt dominū ſperauerunt in dn̄o: adiutor eoꝝ ⁊ protector eoꝝ eſt. Dn̄s memor fuit noſtri: ⁊ bn̄dixit nobis. Benedixit domui iſrael: bn̄dixit domui aaron. Benedixit oibus qui timent dn̄m: puſillis cū maioribus. Adijciat dn̄s ſup vos: ſup vos ⁊ ſup filios veſtros. Benedicti vos a dn̄o: qui fecit celū ⁊ terrā. Celū celi dn̄o: terrā aūt dedit filijs hoīum. Non mortui laudabunt te dn̄e: neq₃ oēs qui deſcendunt in infernum. Sed nos qui viuimus benedicim⁹ dn̄o: ex hoc nunc ⁊ vſq₃ in ſeculum.

Cum iā multi pſalmoꝝ p̄ceſſerint: ⁊ alij quoq₃ ſecuturi ſint: qui alleluia p̄notentur: non incaſſum tot pſalmi tali capite videnť ornari. Nā ſicut in melodia: hoc cōpoſitū nomen diuerſos tonos recipit: ita ⁊ multiplices cauſas ad vim ſue p̄dicationis aſſumit. Nō enī vno mō dicit: Laudate dn̄m: ſed ſicut ex diuerſis actib⁹ laus iſta colligit: ita ⁊ alleluia varijs negocijs ⁊ cōpetentib⁹ narrationib⁹ applicatur. Eſt enim intētio pſalmi iſtius: vt ab initio hebraici ppl̄i per magna miracula plenitudinē legis: qui eſt dn̄s chriſtus: mundo p̄ſtitā nūtiaret: per quas ſimilitudines rerum ⁊ hodie vnūquēq₃ liberari approbat chriſtianum.

Diuiſio.

Per totū pſalmus ꝓpheta loquit. Primo modo cōmemorat que miracula dn̄s hebreis preſtiterit ⁊ ppl̄o chriſtiano. Secundo ſub īterrogatione dicit: cur fugerit mare: quare recurſū ſuū iordanis abſtinuit: reſponſionē gratiſſimā iungens: a facie dn̄i terram fuiſſe cōmotā. Tertio ſimulachra gentiū inutilia demonſtrat adoratorib⁹ ſuis: ⁊ religio dn̄i q̄₃ ſit vitalis ⁊ ſaluberrima ꝓprijs cultoribus ꝯſequēter exponit.

Expoſitio.

Al. de — In exitu iſrael ex egypto: domus iacob de populo barbaro. Hic exitū illum debemus accipere: qn̄ nos a peccatorū vinculis ꝯtingit exire. Tūc enī ab egyptiorū: id eſt: a demonū turba liberamur: qn̄ barbarice ſeueritatis illius iura nō patimur: ⁊ vere reddimur iſraelite: cū pompe mundi huius a noſtra

ETY — ceperint mēte diſcedere. Barbarus aūt a barba ⁊ rure dictus eſt: qđ nunq̄₃ in vrbe vixerit: ſed ſemp̄ vt fera in agris habitaſſe noſcat. Domus vo iacob veraciter efficimur: qn̄ chriſtiani dogmatis p̄cepta ſeruamus. Facta eſt iudea ſanctificatio ei⁹: iſrl̄ poteſtas

Al. nō habet — ei⁹: ł iſrael regnabit in ea. Tria iſta commata verſus huius diuiſa expoſitione noſcam⁹. Iudā dixim⁹ nō ſolū ad hebreoꝝ ptinere nationem: ſed ad oēs fideles poſſe reſpicere. Uerus enī iudas ſaluator eſt dn̄s: in quo regnū ⁊ poteſtas iſraelitaꝝ: id eſt: videntium deū noſcit eſſe ꝑpetua. Ita qui eū circunciſo corde ſequunť: iudei veraciter nūcupanť. Poteſtas autem eius iſrael dicta eſt: qm̄ in ipſo magno miracula proprie alleluia v̄tutis oſtēdit. Nā vbi ille nō hēt poteſtatē: qui oīa facit que vult in celo ⁊ in terra? Sequitur: Iſrael regnabit in ea: ſcilicet qm̄ vir vidēs deū in beata illa congregatione regnabit: vbi ſancti ſunt oīmodis congregādi. Mare vidit ⁊ fugit: iordanis cōuerſus eſt retrorſum. Uidēs ꝓpheta ingentium miraculoꝝ ſe mole ſuperari: vitioꝝ oīum cauſas duabus alluſionib⁹ pleniſſima breuitate ꝯcluſit. Mare: frequēter dixim⁹: peccatores iſtius ſeculi debere ſuſcipi: qui more vndaꝝ tumidis cogitationib⁹ fluctuant. Iordanē vo pro quolibet flumine debem⁹ accipere: qui varijs deſiderijs hoīes rapiūt: ⁊ in more illud magnū nefanda p̄cipitatione deducūt. Iſta enī duo que genus humanū diuerſa delectatione rapiebant: aduētu dn̄i reſpecto: a ſuis ꝯſuetudinib⁹ retrorſum p̄cipitata redierūt. Et lȝ hec hyſtoria referat in veteri teſtamento: alijs tn̄ hic v̄bis ⁊ ſilitudinib⁹ indicat: vt euidenter animaduerteremus antiqua illa facta ſpirituali intelligētia ſalutis noſtre indicia nūtiaſſe. Montes exultauerūt vt arietes: ⁊ colles ł ve — Al. ſicut

lut agni ouiū. Paulatim euidētius deſcendit ad tēpora chr̄iana. Montes: apl̄os ⁊ euangeliſtas vel oēs verbi p̄dicatores accipi poſſe manifeſtū eſt: qui ⁊ ſupernam lucē a terris ceteris primitus acceperūt. Et — DOC

merito montes appellati ſunt: ꝓpter ſanctitatis ampliſſimū cacumen: ⁊ fidei ſolidiſſimā firmitatē. Iſti enim exultauerūt in opibus ſuis tanq̄₃ arietes: qui fideliſſimū gregē ad caulas dn̄i diuino iuuamine perducebāt. Colles aūt: mediocritatē ſignificat late credentiū: quoꝝ pectora fidei ſemina efficaciter acceperunt. Colles enī dicti ſunt: a colendo. Iſta enim ſpi- — ETY

ritualiter aduertere nos debere ratio ipſa cōpellit: qn̄ ad litterā oīmodis ꝓbanť abſurda. Et ideo reſpice: qua ſuauitate priores ſilitudines ad hanc intelligentiā videnť eſſe perducte: vt ſibi oīa pulcherrima collatione reſpondeant. Quid eſt tibi mare qđ fugiſti: ⁊ tu iordanis ł quare ꝯuerſus es retrorſum? Se- — Al. quis

cūdū ingredit modū: in quo decora īterrogatio premittitur: vt dulciſſima reſponſio ſubſequat. Que figura dicit Peuſis ⁊ Apocriſis: latine ꝑcūctatio atq₃ — SCHE

reſponſio. Requiritur enī mare: diſcutitur fluuius cur ſuas ꝯſuetudines ꝑdiderunt: vt ipſa greſſus dexerint: que pridē inuoluta oīa rapiebant. Et bn̄ additū eſt: Retrorſum: qm̄ vniuerſe correctiones tūc nobis proueniūt: quādo dn̄i beneficio noſtra ſe inſtituta cōuertunt. Nā qđ pene ipſa repetijt que ſuperius dixit: Quid eſt tibi mare qđ fugiſti: ⁊ tu iordanis q̄re cōuerſus es retrorſum: alia figura eſt Epanodos: id — SCHE

eſt: repetitio rerū: que iunctim dicta ſunt. Montes quare exultaſtis ł vt arietes: ⁊ colles ł velut agni oui — Al. non hēt

um. Prioꝝ verſuum ordinē cuſtodiuit. Sic enim — Al ſicut

ſub alio modo ⁊ hic ſunt poſiti: ſicut in p̄ma diuiſione videnť eſſe narrati. Interrogat enim ſeculū per — Al. ſicut

mare vel fluuiū: qđ fuerit qđ eius ligamenta ſoluta ſint. Et qm̄ erat vna reſponſio ſecutura: ⁊ illos quoq₃ interrogat qui exultaſſe p̄cipue videbanť. Unus enī auctor ⁊ illa fecit obſtupeſcere: ⁊ hec p̄ſtitit fixa proſperitate gaudere. A facie dn̄i ł cōmota eſt terra: a — Al. mote

facie dei iacob. Secuta eſt cōpetens que parabatur vtriſq₃ reſponſio. Audite cōuerſi: audite fideliſſimi chriſtiani: cōmotionē iſtā: id eſt: permutationē que humane terre feliciter euenit: non factam tremore montiū: ſed proſpera cōuerſione populorū. Nam ſi queras quid ſit dn̄s: audi: deus iacob. Ipſo enim miſericorditer apparēte ab ei⁹ facie: id eſt: p̄ſentia ſalutariter terra cōmota eſt: que mortis ſtupore pigra rigebat: que tn̄ ſic a ſua ſupſtitiōe cōmota eſt: vt in cultura dn̄i eterno fixa robore ꝑmaneret. Qui cōuertit petrā in ſtagna aquaꝝ: ł ⁊ rupes in fontes aquarū. — Al. rupem

Petram: vt arbitror: iudeoꝝ duritiā debem⁹ aduertere: quā in ſacri baptiſmatis ſtagna cōuertit: cū eos

ad religionē fecit venire trāquillā. Quā ſimilitudi-
Mat.3. nē dñs in euangelio dicit: Potēs eſt dñs de lapidib⁹
iſtis ſuſcitare filios abrae. Idē rupes: hoc eſt arida ⁊
dura corda gentiliū: diuini eloquij manare fecit fon
tes irriguos: vt qui ante ſterilib⁹ ſupſtitionib⁹ ſicca-
banť: poſt auditi fuerint verbi celeſtis pdicationes
influere copioſas. Hactenus ſupiores v̄ſus: per figu-
SCHE ram Parabole noſcunť eſſe decurſi. Nō nobis dñe
nō nobis: ſʒ nomini tuo da gloriā. Sup miſericordia
tua ⁊ veritate tua. Cū multa bñficia dixerit que no
bis chriſtus dñs pfutura ↄceſſit: nimis vera ſubſeq-
tur ⁊ affectuoſa petitio: vt ppter nomē ſuū humano
generi pſtaret vtilia: qui pbabilia merita in peccato
rib⁹ nequaq̄ poterat inuenire. Nā cuʒ bona largiať
imeritis: ipſius glorie pbať eſſe qḋ cedit. Sequitur:
Super miſericordia tua ⁊ v̄itate tua. His duab⁹ re-
DOG bus: gliam dñi poſtulat debere ↄcedi. Miſericordis
eſt eniʒ cū miſeris ac delinquētib⁹ peccata dimittit.
Ueritas: cū beatitudinis future pmiſſa reſtituit: Si
ue vt alij volūt: cū iudicaturus eſt impios. Utraſqʒ
eniʒ res: ſiue dū parcit: ſiue dū iudicat: ad gliam dñi
ptinere manifeſtū eſt. Ne quādo dicant gētes: vbi
eſt de⁹ eoꝝ. Subſecuta eſt cauſa: q̄re digneť dñs de
notis miſericordie ſue dona pſtare. Que figura diciť
SCHE etiologia: id eſt: cauſe redditio. Nefandā qppe impu-
tationē petit amoueri quā in iſto ſeculo patiunť cre-
berrime chriſtiani. Nā quotiēs martyrū corpa diuer-
ſis ſupplicijs affligunt: ipſa vox eſt tyrānoꝝ: ipſa gē-
tilium: Ubi eſt deus eoꝝ? q̄ſi nō poſſit eripere: quos
vt coronet tormenta patiť ſuſtinere. Deus autē no-
Al. non hēt ſter in celo ſurſuʒ: in celo ⁊ in terra oīa quecūqʒ vo
luit fecit. Cōtra dementiū v̄ba gentiliū qui dicunt:
Ubi eſt deus tuus: v̄aciſſima nimis inferť ⁊ abſolu-
ta ſnia: Deum noſtrū oīa facere que vult in celo ⁊ in
terra. Nā cū diciť: In celo ſurſum: ſupra oēs creatu-
ras potēs eſſe monſtrať. Sequiť: Oīa eū facē quecū
qʒ vel in minimis vel in maximis creaturis ſuis vo
luerit operi: vt eū oīpotētē eſſe cognoſcas: dū vbiqʒ
effectū ſue voluntatis oſtendat. Simulachra gētiū
argētū ⁊ aurū: opera manuū hoīuʒ. Uenit ad tertiū
modū: vbi ppheta ſimulachra gentiū irridet: ⁊ dñm
iſrael cōgrua laude cōcelebrat. Hoc gen⁹ cauſe diciť
RHE demonſtratiuū: qḋ ⁊ vituperationē ⁊ laudē dinoſcitur
ↄtinē. Nā quinque v̄ſib⁹ vituperat deos paganorū:
decē ſo deū laudat excelſuʒ: vt ⁊ in ipſa quātitate di
ctoꝝ: rerū diſcrepantiā monſtraret ambaꝝ. Sʒ q̄m
ſupius inuiſibilē deū dixerat que vult oīa facientē:
hic merito irridēda dicit idola: que ad humanitatis
formā cōpoſita: vel ipſis corporeis ſenſib⁹ pbanť ex
tranea. Nā lʒ ⁊ inueniānť ⁊ enea ⁊ lignea ſimulachra:
vtilius tñ illud elegit qḋ gentilitas iudicabat reue-
rētius adorandū: vt erubeſceret colere viliora: quo-
rum ⁊ precioſa pbanť irriſa. Sed ne putares hec ſi-
gna nature alicuius viuā habere ſubſtātiā: ad vilita-
tē diciť exprimēdā: deos illos gentiliū mortaliū ma
DOG nibus fabricatos. Pudor eſt dicere ſimulachra ab il
lo coli: cuius ipſe auctor potuit inueniri. Aut qd mor
tali valeat pſtare: qui niſi voluiſſet homo idolū non
potuiſſet exiſtere? Sic ⁊ hieremias talia delyramen
Hiere.10. ta pulchra definitione concluſit dicens: Nihil aliud
erit: niſi qḋ volūt eſſe aurifices. Quib⁹ etiā Sedulij:
vt ita dixerim: poete veritatis v̄ſus illi repetēdi ſunt
Ligneę ligna rogas: ſurdis clamare videris. A mu-
tis reſponſa petis. Nā ſi queris ſcire qd ſit veraciter
Iſa.42. deus: audi Iſaiā dicētē: Ego dñs: hoc eſt nomē meū
in eternū: gliam meam alteri non dabo: neqʒ v̄tutes
meas ſculptilib⁹. Que a pncipio ſunt: ecce fiūt vt no-
ua que ego annūtiabo: ⁊ priuſq̄ manifeſtatē ea: audi
re vos feci: q̄m ego ſuʒ. Ante me eni nō fuit ali⁹ de⁹: ⁊
poſt me nō erit. Os habēt ⁊ nō loquenť: oculos ha-
bent ⁊ nō videbūt. Aures habēt ⁊ nō audient: nares
habēt ⁊ nō odorabūt. Man⁹ habēt ⁊ nō palpabunt:
pedes habēt ⁊ nō ambulabūt: nō clamabūt in guttu
re ſuo: neqʒ eniʒ eſt ſpūs in ore ipſoꝝ. Et in his tri- Al. non hēt
bus v̄ſib⁹ viſſima deſcriptione notati ſunt qui falſis
numinib⁹ ſuis mēbra hoīuʒ inaniter aſſignare volue
rūt. Nā qd rogo illi opus fuit os qui loq nō poterat?
Quid oculi: qui ↄſpicē nō valebat? Quid aures: qui
nō erat auditurus? Quid nares: qui nullatenus fra-
grantiā ſentiebat? Nares aūt a gnaritate dicte ſunt: ETY
qḋ nos faciāt odoratus agnoſcē. Quid man⁹: qui res
palpabiles ignorabat? Quid pedes: qui ſe mouē mi-
nime pualebat? Et vt talib⁹ reb⁹ augereť irriſio: ad-
didit vt nec ipſis quoqʒ aīalib⁹ rōne carētib⁹ debeāt
cōparari: q̄ñ in gutture ſuo nō habēt vel ↄfuſum cla
morē: quē pecora emittere pprijs qbuſdā vocib⁹ cō-
ſuerūt. Sequiť ſnia que cūcta ↄcludat: ⁊ hoīb⁹ ⁊ pe-
corib⁹ iō illos icōparabiles inueniri: q2 nō eſt ſpūs in
ore ipſoꝝ. Uoces eni reddē: ſiue articulares: ſiue cō-
fuſas aīantiū eſſe nō dubiū eſt: in qb⁹ aptiſſime lon-
ga enumeratio facta eſt: ne cito paganoꝝ opprobria
finireť. Similes illis fiāt qui faciūt ea: ⁊ oēs qui ↄfi
dūt in eis. Audit forſitā pagan⁹ ⁊ gaudet ſe ſuis nu-
minib⁹ cōparatū. Sʒ itelligat quāiū tali patrocinio
potuit pficē: vt de rōnabili hoīe vſqʒ ad inſenſibilia
metalla meruerit puenire. Intelligat culturā ſuā in
damnationē ppriaʒ fuiſſe puerſam: ⁊ refugiat illud
adorare: vñ plectibile iudicium cognoſciť excepiſſe.
Siles qppe illis hūt qui ſequi talia decreuerūt. Nec
illud omittēdū eſt qḋ fabricatores ⁊ cultores huius
rei vna pculſi pbanť eē ſnia. Silis eſt enim iniqtas
alios ſuis opib⁹ decipe: ⁊ cultib⁹ ſe peſſimis obligare.
De his etiā dicit aplſ: Qui cōmutauerunt v̄itatē dei Ro.1.
in mēdaciū: ⁊ coluerūt ⁊ ſeruierūt creature poti⁹ q̄
creatori: qui eſt bñdict⁹ in ſecula. Hic etiā illa figura
ↄuenire monſtrať: que appellať Sarcaſmos: id eſt: SCHE
aduerſarij deriſio violēta: que ipſas quoqʒ culpas pe
netrare dinoſciť. Domus iſrael ſperauit in dño: ad-
iutor eoꝝ ⁊ ptector eoꝝ eſt. Damnatis iniqtatibus
pfidoꝝ: ad celebrāda pconia dñi let⁹ accedit. Dom⁹
iſrl: eccl'iaʒ cognoſciť fideliū ſignificare pploꝝ. Ipſa
eniʒ ſperat in dño: que mūdana deſideria ſemp abij-
ciēs: ſola ipſius delectatiōe pfruiť. Et qd ei pueniat:
ↄſequēter exponit. Adiutor eni ⁊ ptector ei⁹: q2 car-
ne laborātes in hoc mūdo: inquātū vtile nouit adiu-
uat. Protector: q̄m aīas ſanctas nulla ſinit diabolica
fraude ſubuerti. Domus aaron ſperauit in dño: ad-
iutor eoꝝ ⁊ ptector eoꝝ eſt. Qḋ priore v̄ſu gnāliter
dixit: hoc nūc de ſacerdotib⁹ decora iteratione rete-
xuit: vt excelſus ordo pontificum nō in gnāli cōme-
moratione ſed ſpeciali pconia laudareť. Aaron eniʒ
in pplo iudeoꝝ pmus ſacerdos elect⁹ eſt: cui⁹ cōme-
moratione merito ordo ipſe declarať. Qui timent
dñm ſperauerunt in domino: adiutor eorum ⁊ pte-
ctor eorum eſt. Expoſuit quod ſuperius dixit: Do-
mus iſrael ⁊ domus aaron. Ipſi ſunt enim qui timēt
dñm: ⁊ ſperant in dño. Duo enim iſta ſunt: que bea-
tos faciunt ⁊ felices: quos ↄſequiť qḋ ſupi⁹ dixit: vt
eis ⁊ adiutor ſit dñs ⁊ ptector. Dñs memor fuit no
ſtri: ⁊ bñdixit nos. Benedixit domum iſrael: bñdi- Al. nobis

Al. domui / Al. domus — exit ī domū aaron.⌋ Hec eadē pulchra varietate cōgeminat: vt bñdictionē dñi pſtari talibus inculcata ratione crederem⁹. Nā cum dicit: Memor fuit noſtri: gratiā diuine pietatis oſtendit. Quib⁹ enim meritis debebaĩ vt chr̄s dñs adueniret: qui ⁊ errantes pplos doceret: ⁊ ꝯuerſos ſua bñdictione ſaluaret: Bñdixit enim domū iſrael: de ſancte marie v̄ginitate naſcendo. Bñdixit quoqꝫ domuꝫ aaron: ſacerdotiꝫ honore ꝑcinctus: ſicut de ipſo in alio pſalmo dictū eſt: Tu es

Ps. 109. / Al. oib⁹ qui timent / Al. puſillis — ſacerdos in eternū ſm ordinē melchiſedech.⌊ Benedixit īoēs timētes dñꝫ: ī puſillos cū maiorib⁹.⌋ Poſt ſpeciales enumerationes: ad bñdictionē generalitatis aſcendit: vbi ſimul oēs bñdicunĩ: qui ſeruire dño pura mēte delegerūt. Hoc eniꝫ fecit in piſcatoribus: hoc fecit in regib⁹: nec vlluꝫ gen⁹ hoium ei credens ꝓbaĩ exceptū qḋ ſit ab ei⁹ munerib⁹ alienū. Que figura

SCHE — dr̄ Anacephaleoſis: id eſt: recapitulatio: que fit qñ ea que ſupius dicta ſunt latius breuiter in memoriā poſtea reuocanĩ.⌊ Adyciat dñs ſup vos: ſup vos ⁊ ſup filios veſtros.⌋ Adyciat: duplici mō videĩ intelligi: ſiue bñdictionē quam in hoc ſeculo ſanctis ſuis dñs pro pte cōcedit: ſiue adyciat numero veſtro populos fideles. Qḋ ⁊ noſtris temporib⁹ facit: ⁊ vſqꝫ ad finē ſeculi nō deſinit operari: vt de gentib⁹ eccleſia ꝓdeſtinata in vnū gregē redacta cōgaudeat: ⁊ vnius paſtoris glorioſo regimine ꝑfruaĩ.⌊ Bñdicti vos domino: qui fecit celū ⁊ terram.⌋ Cū ſuperi⁹ optauerit ꝓpheta: vt bñdicerenĩ fideles: iā ipſa ꝓdeſtinatione cōfiſus bñdictos dicit eſſe iuſtiſſimos. Et vide gen⁹ bñdictionis. Dño poſuit: qꝛ ipſa eſt ꝑfecta beatitudo nō ſibi quēqꝫ preparari: ſed dño. Hoc eniꝫ v̄bo ⁊ fideliū corda roborātur: ⁊ futura beatitudo vñ ꝑueniꝫ re poſſit oſtendiĩ. Qui fecit celū ⁊ terrā: ſiue verbuꝫ ſignificat: cui⁹ opationis omnis creatura ꝑfecta: ſiue puſillos ⁊ maiores quos ſupius dixit: qui eius miſericordia ad catholice religionis gaudia ꝑuenerūt.⌊ Celum celi dño: terrā aūt dedit filijs hoium.⌋ Cūꝫ iuſti celum dicanĩ: dñs chriſtus celū celoꝝ ꝯuenienter accipiĩ: ſicut ſanctus ſanctoꝝ: deus deoꝝ: ⁊ cetera que

ETY — in hunc modū granditer efferunĩ. Celū aūt dictum eſt: qḋ intra ſe celet vniuerſa. Cū eni celū datū ſit ce-

Ps. 67. — loꝝ dño: ſicut in. 67°. pſalmo legiĩ: Qui aſcendit ſup celos celoꝝ ab oriente: terra eſt hoium filijs attributa: vbi ſe per gratiā dñi multiplici colluctatione purificent: ⁊ ad eternā vitā ex iſtius mundi agone perueniant. Dedit autem: ad humanitatem pertinet incarnationis. Nam verbo quid dari potuit: qui cum patre ⁊ ſpiritu ſancto ſemꝑ cuncta poſſedit ⁊ poſſidet?⌊ Nō mortui laudabūt te dñe: neqꝫ omnes qui deſcēdunt in infernū.⌋ Mortuos hic illos dicit: qui perpetuis cruciatibus affligēdi ſunt. Eoꝝ voces nō ſuſcipit dñs: qꝛ beati tñ ſunt: qui eius preconia ꝑſonabunt: ſicẽ Salomon dicit: A mortuo qſi ex eo qui nō

Eccli. 17. — eſt perijt cōfeſſio. Et pauloꝑoſt: Nos aūt viuentes ⁊ ſani laudamus nomen tuū. Dicendo aūt: Neqꝫ oēs qui deſcendūt in infernū: oſtendit ⁊ ſanctos ad inferna quidē deſcendere: ſed in dñi exultatione gaudere. Mori enim iuſtis ⁊ peccatorib⁹ ꝓbaĩ eſſe cōmune:

Ps. 85. — ſed nimis longa diſcretiōe ſeparanĩ: ſicut in. 85° pſalmo dictū eſt: Et eripuiſti aīam meā ex inferno inferiori.⌊ Sed nos qui viuimus benedicimus ī dñm: ex

Al. dño — hoc nūc ⁊ vſqꝫ in ſeculū.⌋ Expoſita parte damnatoruꝫ: aptū fuit vt pulchritudinē pſalmi beatoꝝ bona cōcluderent. Viuoꝝ enim eſt dñs nō mortuoꝝ: ſicut

Mar. 12. — in euangelio legiĩ: Nō eſt eniꝫ deus mortuoꝝ ſed viuorū. Viuoꝝ aūt accipiēdū eſt: nō iſta vita viuētiuꝫ: quam cō munem ſanctis conſtat eſſe cum impijs: ſed illa de qua in alio pſalmo legiĩ: Placebo dño in regione viuoꝝ. Et ne ad terrena bona mens humana deſcenderet: ad illa celeſtia cōgruenter aſcendit: que nec in laudib⁹ poſſint habere terminū: nec in pmijs ſuſtinere ꝓbanĩ occaſum. — Ps. 114. / LOC

Concluſio.

Luxerunt nobis quaſi granati mali minuta pulcherrima: que hyſtorie corio reuelata dulciſſima mella ſudauerunt. Quot eniꝫ verſus: tot grane: quot verba: tot poma ſunt aie. Monemur eniꝫ per ſimilitudines veteris populi hui⁹ mundi: quaſi egyptiacam dominationem relinquere vt poſſimus ad terraꝫ ꝓmiſſionis baptiſmatis itinere peruenire. Feſtinemus intrepidi: aduētu dñi aduerſitates noſtre ſolute ſūt. Mare fugit: iordanis retro timore cōuerſus eſt: ſimulachra gentiū quaſi metalla inſenſata ꝯtenta ſunt. Dñi aūt noſtri gloria vbiqꝫ colitur: vbiqꝫ ꝓdicaĩ. Et ideo iuuante deo: pſalmorū v̄tutes ſtudioſiſſime perquiramus: qñ ſe ⁊ fidelibus aperiunt: ⁊ incredulis ſemper abſcondunt.

Explicit expoſitio in pſalmum. iiꝫ^m.

¶ Alleluia. CXIIII.

Dilexi: qm̄ exaudiet dñs voceꝫ orationis mee. Quia iclinauit aureꝫ ſuā mihi: ⁊ in dieb⁹ meis inuocabo. Circūdederunt me dolores mortis: ⁊ pericula inferni inuenerunt me. Tribulationem ⁊ dolorē inueni: ⁊ nomen dñi inuocaui. O dñe libera aīam meam: miſericors dñs ⁊ iuſtus: ⁊ deus noſter miſereĩ. Cuſtodiens paruulos dñs humiliatus ſum: ⁊ liberauit me. Conuertere aīa mea in requiē tuā: qꝛ dñs benefecit tibi. Quia eripuit aīaꝫ meaꝫ de morte: oculos meos a lachrymis: pedes meos a lapſu. Placebo domino in regione viuorum.

Excitat nos de ſomno huius ſeculi ſollēnis ac vera commonitio: ⁊ velut qdam ſpiritualis gallus ad operā nos cogit venire fideliū. Audiamus ſanctaꝫ vocem: piuꝫ ſequamur imperiū. Laudatio eniꝫ dñi dignitas operū ⁊ preciū eſt laboꝝ: qñ nec ſuaui⁹ quicqꝫ pōt dici: nec ſalubrius actitari. Diuiſio.

Liberatus ꝓpheta de ꝓfunda fouea peccato ꝯretiā in illa petra miſericordie ꝯſtitutus. Primo membro grās agit: qm̄ ſe exauditū eſſe cognoſcit: ⁊ cōtra oia pericula mortis efficaciter ſe dñm inuocaſſe teſtaĩ. Secūdo: iterum clamat ad dñm vt liberatus ꝑueniat ad illā requiē ſempiternā: quā fidelibus promittit domini munere cōcedendam. Expoſitio.

Dilexi qm̄ ī exaudiuit dñs: vocem orationis mee.⌋ Amorem dñi hoibus: duobus ꝯuenire cōſtat articulis. Eſt vnus: quando pro collatis beneficijs: ⁊ ab infidelibus diligitur atqꝫ laudatur: ſicut in alio pſalmo de peccatore legiĩ. Confitebitur tibi cum benefeceris ei. Alter eſt certiſſimus atqꝫ perfectus: cū — Al. exaudiet / Ps. 48.

deuoti animus nulla accidentiū malorū aduerſitate
deijcif:ſed in miſerijs ſuis ſpe futurorū in charitate
Ro.8. dñi ſemper accendif:ſicut dicit apl's:Quis nos ſepa
rabit a charitate chriſti?Tribulatio:an anguſtia:an
perſecutio:an fames:an nuditas:ꝛc. Hunc ergo mo
dum propheta ſubter exponit:qm̄ in tribulationib⁹
ꝛ anguſtijs ſuis dilexit:qm̄ illi tribulatiões ꝛ dolores
preſtiterint vt dn̄m inuocare mereref. Quapropter
dauid:nõ in regni amplitudine letus exultat:nõ de
mundi felicitate gratulatur:quã nouerat tranſiturã
ſed gaudet orationem ſuã in anguſtijs a clementiſſi
mo dño fuiſſe ſuſceptã:qd̃ prodeſſe ſibi perpetue ſen
tiebat. Et vide quo compendio ꝛ cauſam poſuit:ꝛ ra
tionem cauſe momentanea celeritate ſubiunxit. Qd̃
SCHE ſchema dicif Epitrocaſmos:id eſt:dicti rotatio:que
breuiter ꝛ ſuccincte ea que ſunt dicenda perſtringit.
[Quia inclinauit aurem ſuã mihi:ꝛ in diebus meis
ALnon dxt inuocabo te ũ.] Auris:ſicut iã dictũ eſt:appellata eſt
ETY ab audiẽdo:quam merito ad nos inclinare dicif deus:
qꝛ vt nos dignetur audire:nulla ad ipſum humana
merita videnf attingere. Quod factum in aduentu
dñi veritatis ipſius tradit auctoritas:qm̄ mundi ſce
leribus miſeratus medicinã beate incarnationis at
tribuit. Et qm̄ eius circa ſe vberrimam ceperat ſen
tire pietatem:in diebus ſuis cũ multis tribulationi
bus angeref:ſicut inferius dicit:inuocaſſe ſe dñm pro
fitetur. Noſtros enim illos dies dicimus: vbi ꝓprijs
iniquitatibus peccamus:ꝛ anxios dolores prauis cogita
tionibus ſuſtinemus. Mirabilis ſententia:beata vi
ciſſitudo:ꝛ fidelem ſemper beneficia querere:ꝛ cle
mentẽ dñm cõtinua benignitate pſtare. [Circunde
derunt me dolores mortis:pericula inferni inuene
runt me.] Cauſas adhuc reddit aptiſſimas:cur vir
ſanctus dilexerit dñm:non illas in quibus ſe amari
putat humanitas:ſi inflatis honoribus euehaf:ſi di
uitiarũ mole grandeſcat:ſed ideo ſe dicit diuina gra
tia viſitatum:qꝛ doloribus ꝛ periculis pbabatur affe
ctus:merito qm̄ iſta perducũt ad gloriã:illa pcipitãt
ad ruinã. Et inſpice vba ſimplicia magis ſenſib⁹ eſſe
farcita. Circũdatum ſe dicit doloribus:ꝛ ne putares
mediocres:addidit:mortis. Adiecit etiam: Inferni
pericula:que cõſtat tormentis oĩbus eſſe grauiora.
Sequitur quoqꝫ: Inuenerunt me:quaſi inopinatũ
quaſi ſecurum:quaſi a dñi defenſione ſepoſitum:vt
facile potuerit capi:quem a tanto contigerat muni
mine ſegregari. [Tribulationem ꝛ dolorem inueni:
ꝛ nomen dñi inuocaui.] Audis tribulationem ꝛ do
lorem:ꝛ fortaſſis offenderis:ſed quas diuitias gerat
intrinſecus theſaurus iſte cognoſce. Hec ſunt tribula
tiones:que ad dñm exclamare fecerunt. Hi dolores
qui medicinaliter corda punxerunt:vt ad verũ medi
cum clamaret egrotus:vñ venire indubitatũ cõſtat
auxilium. Et inſpice:qd̃ mutata hec vba parturiant.
Superius vbi captus eſt:a doloribus inuentũ ſe di
cit:hic vbi remediũ repperit:inueniſſe ſe ipſos dolo
res aſſeruit. Ille enim cauſas calamitatis ſue cogno
ſcit:qui ſe afflictum vt conuertaf intelligit. Nam ꝛ
medicus tũc querif:quando viſcera humana morb⁹
aliquis grauare ſentif. Sequif: Et nomen dñi inuo
caui:quo pſtante ꝛ dolor ꝛ tribulatio celeriter vince
retur. [O dñe libera aiam meã:miſericors dñs ꝛ iu
ALmiſeret ſtus:ꝛ de⁹ noſter miſerebif.] Enumeratis paſſioni
bus ſuis: pphẽta venit ad 2ᵐ membrũ:vbi exclamat
ad dñm:vt aia eius a peccatoꝝ profunditate libere
tur:ſicut apoſtolus dicit:Quis me liberabit de corpo

re mortis huius? Gratia dei per Jeſum chriſtũ dñm Ro.7.
noſtrũ. Que figura dicif Prophoneſis:latine excla SCHE
matio:quotiens inter alia que loquimur:ad deũ ſu
bito vba cõuertimus. Quapropter tribulationes no
ſtras ꝛ dolores diligentiſſime diuino munere pſcru
temur. Latent enim altius:ꝛ plerũqꝫ ſeculi delecta
tiones velate ſopiuntur:quas niſi diuino adiutorio
queramus intrinſecus:vocẽ iſtã ſalutarẽ eructuare
nõ poſſumus. Nam cũ dicit: Libera aiam meã:cõfi
tetur eã ſine dño ſemꝑ eſſe captiuã. Sequif: Miſe
ricors dñs ꝛ iuſtus:ꝛ deus noſter miſerebif. In ſupe
riori comate liberari petijt aiam ſuã:hic aũt pmittit
dñm miſericordẽ ꝛ iuſtũ:vt nec ipſe in illa petitione
dubitaſſe videretur:nec alios faceret anxia volunta
te pendere. Miſericors:qꝛ illi inclinauit aurẽ ſuã.
Juſtus qm̄ corripuit peccatorẽ ad veniã requirẽdã.
Miſerebif:cũ recipit filiũ quẽ flagellat. Vñ cogno
ſce hec tria poſita ad fragilitatẽ humani generis in
ſtruendã:que ſeculi delectationibus inhiando aſpe
ros putat dolores qui pro ſalute aie cõferuntur. [Cu
ſtodiens paruulos dñs:humiliatus ſum ꝛ liberauit
me.] In magnã ſignificantiã prepoſterauit ordinẽ
quem ſuperius dixit. Liberari enim pmo petijt aiã
ſuã:ꝛ poſtea miſericordem dñm generaliter eſſe pro
feſſus eſt:nũc aũt vniuerſaliter paruulorũ dicit eſſe
cuſtodẽ:ꝛ poſtea ſe humiliatũ ꝛ liberatũ eſſe procla
mat:vt per hunc ordinẽ rerũ oſtenderet qd̃ in euan
gelio legif:quis de multis gentibus ſit aggregatus:
vnũ gregẽ dñi:ꝛ vnũ illi eſſe paſtorẽ. Paruuli ſunt:
qui ſibi certiſſime videnf exigui:ſed ſola dñi largi
tate grandeſcũt. Et vide quale verbũ eſt poſitũ. Cu
ſtodiens dixit:tanqꝫ paſtor eximius:qui gregẽ ſuum
a rapaci lupi incurſione defendit. Sed inſpice quod
ordinẽ cõgruũ ſeruãs:prius humiliatũ:poſtea ſe di
cit eſſe liberatũ:vt vulnera dolere nõ poſſint que ad
ſanitatẽ celeſtis medici munere peruenerũt. [Cõuer
tere aia mea in requiẽ tuã:qꝛ dñs benefecit mihi.] ALtibi
Cantet hoc aia cum pphẽta:que peregrinaf a dño.
Cantet hoc ouis illa que errauerat:ꝛ cuſtodis refe
cta humeris ad caulas meruit redire paſtoris. Can
tet hoc filius ille:qui mortuus fuerat ꝛ reuixit:perie
rat ꝛ inuentus eſt. Cantet hoc populus deuotus:qui
precioſo ſanguine redemptus ad deſideratã requiẽ
peruenire dñi largitate pmeruit. Quapropter aiam
ſuã hortaf pphẽta vt cõuertaf ad dñm:vñ illi ꝛ trã
quilla venit requies:ꝛ abolitio peccatoꝝ. Suã ergo
requiẽ dicit:que illi data eſt per grãm:nõ meritoꝝ
compenſatione poſſeſſa. Deniqꝫ ſic ſequif: Quia dñs
benefecit mihi. [Quia eripuit aiam meã de morte:
oculos meos a lachrymis:pedes meos a lapſu.] De
claranf cauſe quare ſuperius dixerit: Quia dñs bñfe
cit mihi. Sed hoc intelligamus pſcientie vtute pro
phetam dicere de futuro:qm̄ adhuc in iſto ſeculo vi
uentib⁹ cõuenire nõ poſſunt. Ait enĩ: Eripuit aiam
meã de morte. Anime qppe iuſtoꝝ cũ de iſto ſeculo
tranſeũt:ab illa morte liberanf:de qua in euangelio
dictũ eſt: Sine mortuos ſepelire mortuos ſuos. Et Luc.9.
cũ dicit: Eripuit:bñficium diuine vtutis oſtendit:qꝛ
niſi per eius potentiã nõ valuiſſet a morte ppetua li
berari. Sequif: Oculos meos a lachrymis. Ceſſant
vtiqꝫ lachryme ſanctorũ:qm̄ iam mors aie nõ pbaf
eſſe ſuſpecta. Non enim in ſecuritate plangif:ſed in
iſto agone vbi calamitas ventura metuif. Addidit:
Pedes meos a lapſu: Cũ dicit: A lapſu:oſtẽdit lubri
cum ꝛ pronũ eſſe peccatũ. Sed hĩ illic nõ formidaf
ruine:

ruina:vbi iam eſt eterna pſperitas. Nã in iſto ſeculo
ↄſtituti:ſicut dictũ eſt:ꝛ mortẽ aie iuſti timent:ꝛ aſſi
due lachrymas fundũt:ꝛ pedes ſuos a lapſu nõ cre
dũt vllatenus alienos. Hic enĩ colluctatio eſt:ꝛ ideo
cũcta ſub metu ſunt. Unde itelligimus his trib⁹ peri
culis ſubiacẽ genus humanũ:qḋ adhuc in iſtius vi
te colluctatione verſaẽ. Nã vide qḋ ſeqtur. [Place
bo dño in regione viuoꝝ.] Perſcrutãdum eſt:q̃re di
xerit de futuro: Placebo dño in regione viuoꝝ:qua
ſi nõ ꝛ hic in regione mortuoꝝ placeant ſcĩ qui ſunt
Gen. 5. iudicis ore laudati:cum ꝛ in Geneſi legatur: Placuit
Enoch corã deo:ꝛ trãſtulit illũ deus. Job quoqꝫ dñi
voce laudat⁹ eſt. Et in euãgelio de Nathanaele ipſe
Joan. 1. domin⁹ dicit:Ecce vere iſraelita in quo dolus nõ eſt.
Sed hic:placebo dixit:iã ſecurus:iam qui diſplicere
nõ poſſim:nec quicq̃ dubiũ ſuſtinebo:quando ſicut
1. Corin. 15. Apls dicit:Mors abſorpta fuerit in victoriã:ꝛ corru
ptibile hoc induerit incorruptionẽ:ꝛ mortale hoc in
duerit imortalitatẽ:tũc eniꝫ iuſti ita placebunt dño
vt vlteri⁹ de peccatoꝝ aduerſitate nihil metuãt. In
regione viuoꝝ dixit:in ↄgregatione ſcõꝝ:vbi ois vi
uens reuera colligiẽ:ꝛ a morientium ſorte ſeparaẽ:ſi
Joan. 5. cut in euangelio dñs dicit:Qui credit in me: trãſiet
de morte ad vitam. Concluſio.

Salutaris pſalmi iſtius itẽtione tractata:ↄtra
mũdi dolores animi fortitudinem
debemus obijcẽ. Dicamus ſicut pſalmus icboat:Di
lexi qm̃ exaudiuit dñs vocẽ depcationis mee:qꝛ nõ
eſt pena que ꝓmouet:non eſt dolor qui pducit ad re
quiem:nec durus eſtimãdus eſt flet⁹ qui eterna gau
dia subminiſtrat. Intẽdamus enim nõ qḋ patimur:
ſed qḋ ſperamus:ꝛ tpale malũ ſine dubitatione mol
leſcit:tunc pſperrimus intẽdiẽ finis. Rogemus er
go oipotẽtiã Chriſti:qui hec ſolus valet ineſtimabi
li vtute ſupare:vt acie malignitatis infracta:nec illa
nobis oino ſiant aſpa:que nunc videnẽ auſtera. Sic
enim domino in regione viuorum placebimus:ſi in
hoc ſeculo mortificare noſtra corpora pro ipſius glo
rie nomine feſtinemus.

Explicit expoſitio in pſalmum.114ᵐ.

Alleluia. CXV.

Credidi ꝓpter qḋ locutus ſuꝫ:
ego autẽ humiliat⁹ ſum nimis.
Ego dixi i exceſſu meo:ois ho
mo mendax. Quid retribuam
dño:pro oib⁹ que retribuit mi
hi. Calicẽ ſalutaris accipiam: ꝛ nomen dñi
inuocabo. Uota mea dño reddaꝫ coram oi
populo eius:p̃cioſa in ↄſpectu dñi mors ſã
ctoꝝ eius. O dñe qꝛ ego ſeruus tuus: ego
ſeruus tuus ꝛ filius ancille tue. Dirupiſti
vincula mea:tibi ſacrificabo hoſtiã laudis:
ꝛ nomẽ dñi inuocabo. Uota mea dño red
dam in ↄſpectu ois populi eius:in atrijs do
mus domini in medio tui hieruſalem.

Si debet nobis aliquando laus dñi incre
ſcere:ꝛ alleluiatica poſſumus gaudia fa
ſtidire:vox fidelium:ſermo beatoꝝ:mo
dulatio ſancta canẽtiuꝫ: vnde ꝛ auditus
corporeus ſuauiter deliniẽ:ꝛ aia feſſa ce
leſti delectatione recreaẽ. Introducẽda ſũt eni mar
tyrum vba:que ꝛ ↄfeſſione glorioſa viguerũt:ꝛ paſſio
ne mirabili munera ſunt dñi ↄſecuti. Diuiſio.

Per totuꝫ pſalmũ inuictoꝝ martyrũ ver
ba referunẽ. Prima poſitione:beneficia
dñi cõmemorant:quib⁹ cum heſitarent
qḋ eis dignum potuiſſet reddi: occurrit
vtriqꝫ glorioſus calix ille martyrij:qui tñ
dñi largitate pſtatur. Secũda:chorus ipſe ſeruũ ſe
dñi ꝛ filium eccleſie catholice ꝓfitetur:ne pter fide
liſſimos viros deo placitũ:hereticoꝝ quoqꝫ quiſpiã
putaret eſſe martyrium. Expoſitio.

Credidi ꝓpter qḋ locutus ſum:ego autẽ
humiliatus ſum nimis. [Martyrũ popu
lus ille reuerẽdus:ordinẽ veri dogmatis
ſeruans:prius ſe dicit credidiſſe:ꝛ poſtea
fuiſſe ꝓlocutuꝫ: ꝓpter illos.ſ. deſtruen
dos:qui veraciter non credẽtes affectant de eius ali
qua pdicare magnalib⁹. Poſt veram ſiqdem fidem
ſancta debet venire ↄfeſſione illud audiat importu
nus. Peccatori aũt dixit deus:quare tu enarras iuſti Ps. 49.
tias meas: Seqtur:Ego aũt humiliatus ſum nimis.
Ne intelligeres pdicationes veraciſſimas humilia
tas:que tanto plus enitelcũt:quãto amplius perſecu
toꝝ ſtudio comprimunẽ:ſe dicit eſſe humiliatum:qꝛ
ſancta religione creſcente:ipſi videbanẽ penis tẽpo
ralibus ſubiacẽ. [Ego dixi in exceſſu mentis mee: Al. meo
omnis homo mẽdax.] Ne iſtam veraciſſimã confeſ
ſionẽ:quam dño pſtante ſuſcepat:aliqs putaret mor
talium virib⁹ applicãdam:quid ꝓprium humanitas
habeat ipſe ꝓfiteẽ.omneꝫ hominẽ.ſ.eſſe mẽdacem.
Sed vide ꝙ hanc ↄſiderationẽ non facile potuit in
uenire:niſi ad ſupnam cõtẽplationem per exceſſum
mẽtis erect⁹:quãdo aĩa corporea ſorde purgata:cau
ſas reruꝫ manifeſtis ſpeculationib⁹ intueẽ. Magna
ſiqdem prudẽtia gerit:vt ſibi aliquis impẽdẽs eſſe
videaẽ. Naꝫ ſicut lenes ac fatui ſe eſſe veraciſſimos
mentiunẽ:ita illuminati mẽdaces ſe eſſe cognoſcũt.
Queꝓpter hec nos regula certa ↄſtringat:vt quan
do carnis fragilitate mẽdaces ſumus:noſtrũ eſſe fa
teamur:quãdo veraces:diuinis muneribus applice
mus. Hec aũt ſentẽtia ptinet ad figurã Paroemiam: SCHE
qm̃ hoc puerbium homines ſermonis frequẽtatione
celebrant. Tale eſt illud:qḋ in actib⁹ apoſtoloꝝ Sau
lo dictũ eſt:Durũ eſt tibi ↄtra ſtimulum calcitrare. Act. 9.
Reuera durũ:qm̃ ſuis niſibus pcutiẽ:qui in aſtimuꝫ
calces eliſiſſe mõſtraẽ. Notãdum v̉o ꝙ exceſſus mẽ
tis:ꝛ in malo ponaẽ:ſicut eſt in: Paralipomenon:Et
dediſti eos in extaſi.ſ.in exceſſu mẽtis ꝛ in cõmotio
ne ꝛ in interitu. [Quid retribuam dño pro oibus que
retribuit mihi.] Bene dubitauit qḋ retribueẽ poſſit
humanitas que boni ꝓprium nihil habebat. Nam
cum dr̃:Quid:heſitatio magna mõſtraẽ. Quid eniꝫ
illi ab hoie poteſt reddi:dum ſup eius nos ↄſtet mu
nere ↄtineri: Merito ergo dubitabat:cui dignuꝫ de
ſuo nihil occurrerat. Uerũ ne oino redderet ſterilis
ↄfiſus miſericordia dñi:qḋ retribuat ſubſequẽter ex
ponit. Sed iſtud eſt magnope pquirẽdum qḋ dicit:
deũ nobis retribuiſſe que ↄtulit:quaſi boni aliqḋ ei
prius dederim⁹:ꝛ ſic ab ipſo collata ſuſcepimus:cuꝫ
1. Corin. 4. Apls clamet:Quid enim habes qḋ nõ accepiſti: Si
aũt accepiſti qḋ gloriaris quaſi nõ acceperis: Sed re
tribuere dicimus:quãdo ꝛ bonis bona reddimus:ꝛ
malis bona pſtamus. Dñs enim retribuit nobis bo
num pro malo:vt qḋ pdicauit verbo mõſtraret exẽ
plo. Iſte enim a ſapiẽtibus ſuis: ille iudici traditus:ille

flagellis imeritis verberatus: nobis reſurrectionis ſpem tribuit: τ celoꝝ regna ꝓmiſit. ¶ Calicem ſalutaris accipiam: τ nomen dñi inuocabo.] Digna quidez ꝓmiſſio: ſed in humanis virib' ponat: periculoſa preſumptio. Quis eniz poteſt ꝯfeſſoribus tormẽtoꝝ patientiam dare: niſi ille qui pro nobis dignatus eſt calicẽ paſſionis accipe? Naz vt hoc impoſſibile humane virtuti abſolute mõſtraret: ſecutus eſt: Et nomen dñi inuocabo. Cuius fretus auxilio credebat ſe complere: cui carneã fragilitatẽ nõ putabat poſſe ſufficẽ. Pulcherrime võ ac breuiter definita eſt martyrũ mors calix ſalutaris. Calix: q2 ſub menſura bibitur. Salutaris: q2 in eternaz ſalutẽ dño pſtante propinatur. De iſto calice dixit τ dñs in euangelio: Poteſtis bibẽ calicem quẽ ego bibiturus ſum? ¶ Precioſa in ꝯſpectu dñi: mors ſanctoꝝ ei'.] Bene dicit: Precioſa: que dñi ſanguine noſcit cõparata. Illius eniz paſſione glorificata eſt: vt in ꝯſpectu eius eſſet eximia. Hanc eniz cognoſcim' dñm famulis ſuis magna gratie vbertate ꝯferre: quã ipſe eſt dignatus aſſumẽ. O mors vitalis: O iterit' ambigẽdus: O trãſitus glorioſus: que mẽbra Chriſti imitatores ſui capitis facit: τ vt ſit pcioſa: non diuitijs oblatis efficit: ſed effuſione ſanguinis cõparat. ¶ O dñe q2 ego ſeruus tuus: ego ſeruus tu' τ filius ancille tue. Dirupiſti vincula mea.] Uenit ad poſitionẽ ſecũdam: vbi nunc ſingulari ſuſcepto exclamat dicẽs: O dñe ego ſeruus tuus. Admiratur enim ſe talia bñficia ſuſcepiſſe: qualia ipſe pro redemptione mũdi eſt dignatus aſſumẽ. Quẽadmodum eniz non miraret ſeruus: τ pditione pmi hominis implicatus: ad illa venire que tanta maieſtas dignata eſt elegiſſe? Pauoꝛ eſt dicẽ: que bñficia ſuſcipiat: qui ſuis actib' meret offenſaz. Nam vt admirationis iſtius declararet augmẽtum: repetit: Ego ſeruus tuus. Adijcit: Et filius ancille tue: vt humilitatẽ ſuam triplicatis ꝯfeſſionib' indicaret. Filium autẽ ancille: ideo videt adiectũ: vt eccleſiam catholicaz omnimodis indicaret: que ancilla eſt dum ſeruit: ſponſa dum iungit. Et ideo cõpetẽter aduertimus non eſſe martyriũ: niſi qd ſeruus dñi τ catholice filius meret eccleſie. Sequit: Dirupiſti vincula mea. Uirtutem hic martyrij ſeutim' exponit: cuius impetu triũphali dirumpunt oia vincula peccatoꝝ. Nulla enim in hoie macula remanẽ poteſt: quẽ pius ſanguis ablnerit. Notãdum aũt qp verſus hic tãtam virtutem creditus eſt habere: vt a nõnullis diceret poſſe hoib' peccata dimitti: ſi eum in fine vite ſue tertia cõfeſſione cõgeminet. ¶ Tibi ſacrificabo hoſtiã laudis.] Quia dirupta fuerãt vincula peccatoꝝ: ſacrificare ſe dicit hoſtiã laudis. Quod ſacrificiuz nimis dño videt acceptũ. Ipſe eniz in euãgelio docet: Decẽ ſaluati ſunt: τ nõ eſt inuẽt' qui daret gloriã deo: niſi hic Samaritanus. Non eniz iſte de illis fuit qui bñficiuz dñi ingrata taciturnitate ꝓtulerũt: ſed iſte accepti boni gratiarũ actionẽ ſe reſtituere cõpromittit. ¶ Uota mea dño reddam in atrijs domus dñi.] Poſtq̃ dixerat oblaturũ ſe hoſtiã laudis: ne crederet vbicũqz eſſe ſoluẽdaz: dicit: In atrijs domus dñi: id eſt in eccleſia catholica toto orbe diffuſa: qua cõtinent oẽs veriſſime chriſtiani: nõ heretici qui ſunt vana prauitate diſſereti. Nam qd dicit: Uota mea dño reddã: ſeipſum offerre: videlicet pollicet. Omniũ enim fideliuz votum eſt Chriſto ſe offerre: τ in eius eccleſia recta credulitate ꝯſiſtẽ. Sed vt agnoſceres: que eſſet iſta domus dñi: vide quid ſequit. ¶ In cõſpectu ois populi eius: in medio tui hieruſalem.] Ecce inſtruxit quaz domum dñi dixerit ſupiore verſiculo: In ꝯſpectu. ſ. ois populi eius. Dignũ eniz eſt vt publice debeat laudari: qui pati pro oium ſalute dignatus eſt. Dñs eniz pfectiſſime nouit etiaz ſi in cordis ſecreto fiat. Sed hoc ad edificationẽ populi ptinet: vt bona ꝯfeſſio generalitatis auribus imbibat: ſicut in euãgelio dicit: Qui me ꝯfeſſus fuerit corã hominib': ꝯfitebor τ ego illuz corã patre meo qui eſt in celis. Addidit: In medio tui hieruſalẽ: vbi pax dñi cõquieſcit: τ vnitas ſancti populi dñi ꝯtẽplatione letat. Concluſio.

Pſalmus hic magnifico martyrũ honore ſacratus eſt: qui nobis τ ad exẽplum datus: τ ad patrocinia largiẽda tributus eſt. Ueneremur talium doloꝛes: huiuſmodi penas ſtudio nobis charitatis optem': vt ſi nõ meremur tali ꝯſũmatione coronari: ſaltẽ in ſtudijs poſſimus ſimilib' inueniri. Cur eni tales doloꝛes chriſtianus velit effugẽ: per quos ſe nouit ad celoꝝ gaudia peruenire?

Explicit expoſitio in pſalmum. cxv.

¶ Alleluia. CXVI.

Laudate dominum omnes gẽtes: laudate eum omnes populi. Quoniaz confirmata eſt ſuper nos miſericordia ei': τ veritas domini manet in eternũ.

Uobus quidẽ verſibus: ſed plenarius titulis honoꝛ apponit: vt itelligamus quãuis pauca verba in dñi laudibus ſemp eſſe pleniſſima. Quis enim dubitet exiguuz nõ debẽ dici: vnde poteſt magnificentia ſuperna laudari? Cui cõgrue apponit Schema qd grece dicit Hyrmos: quoniã ſeriez orationis vſqz ad vltimũ ſeruans: nec pſonam noſcit mutaſſe nec cauſam: ſed vno ſenſu vſqz ad terminum qd cepit exequitur. Continentia.

Licet hic pſalmus pro paucitate verſuuz diuiſionẽ non recipiat: oẽs tamen cõpendio ſue locutionis exuperat. Eſt eniz pſalmus quidem abbonus pſalmoꝛuz: puncti pferens dignitatem: vnde linea oritur: τ diuerſa ſchematuz ſpecies doctiſſima varietate formantur. Expoſitio.

Laudate dñm omnes gẽtes: τ collaudate eum oẽs populi.] Et iſtum quoqz pſalmum ad pſonã martyrũ debem' aptare. Dicant enim ſci viri quaſi iam glorioſa paſſione pfuncti: vt oẽs gẽtes ad laudes dñi debeant excitari: qui talia preſtitit ſeruis ſuis: vt ipſius potius imbuerent exẽplis. Ubi ſunt Donatiſte: qui tñ ſue ꝯgregationi ſidẽ preſtitam mẽtiunt? clamat chorus ille ſanctoꝝ: oẽs gentes dñm debere laudare: atqz vtinã vel nobiſcuz facerẽt: qd ſe agere ſingulariter mentiunt. Sequit: Et collaudate eum oẽs populi. Collaudatio: eſt cunctoꝝ fideliũ in vnuz redacta laudatio. Hec eniz eccleſie catholice apta cognoſcit: que de diuerſis mũdi partibus aggregatur. Omnes eniz gẽtes in ſuis populis generaliter cõmonent: ne quis ſe in iudicio dñi dicat eſſe preteritũ. ¶ Quoniã cõfirmata eſt ſuper nos miſericordia eius: τ veritas dñi manet in eternum.] Cauſa reddit quare debeat dñs toto orbe laudari: quoniã ꝓmiſſiones ſuas quas per ſanctos ꝓphetas effecerat: aduentus

ſui

Matth. 20 Al. Uota mea dño reddam corã oi populo eius.

Al. τ nomen dñi inocabo.

Luc. 17.

Scdm aliaz lram iſte vñ culus ſubiun git ſequenti.

Matth. 10.

SCHE

Al. laudate.

DEF

ſui viſitatione cōpleuit. Confirmata eſt enī in pplo
chriſtiano miſericordia eius: ⁊ non cōmouebitur in
eternum: quādo ille qui preſtitit: ipſe nos vt credere
dignum eſt etiā ſua miſeratione cuſtodit. Addidit:
Et veritas dn̄i manet in eternū. Hic veritas dn̄i: fi
Joan. 14. lius ſignificat: ſicut ipſe dicit: Ego ſum via: veritas ⁊
vita. Nam ſi vt putat demētiſſim⁹ Arrianus: qđ dici
nefas eſt: erat tēpus quādo nō erat filius: fuerat vti
qꝫ tēpus quādo eēt pater ſine veritate: ſine via: ſine
vita. Sed qm̄ ſine his reb⁹ pater nunq̄ fuiſſe credē
dum eſt: ſaluti nr̄e ⁊ ipſi ꝯuenit veritati: coeternū ⁊
conſubſtātialem patri per oīa filiū ꝯfiteri. Deinde
Joan. 1. ſcriptū eſt: Oīa per ipm̄ facta ſunt: ⁊ ſine ipſo factū
eſt nihil. Nam ſi tēpus eſt factū per filiū: quo modo
exiſtē potuit tēpus: quādo non erat auctor eius: Sic
errores prauos: ſeqtur ſemꝑ abſurditas. Subiiciunt
quoqꝫ tertiam falſitatē. Pater ſemꝑ anterius filio
Ibidem predicat̄. Et vbi eſt illud: In p̄ncipio erat verbum: ⁊
verbū erat apud deum: Uides nihil illi fuiſſe ꝑpoſi
tum. Nā ⁊ multis locis p̄mus filius nominat̄: vt eſt
Ephe. 5. illud Apl̄i ad Epheſios: An neſcitis quia oīs fornica
tor ⁊ imundus non habet hereditatē in regno Chri
Gal. 1. ſti ⁊ dei: Et ad Galathas: Paulus apl̄s: non ab homi
nib⁹: neqꝫ per hominē: ſed per Jeſum chriſtū: ⁊ deū
2. Theſſal. 2. patrē. Et ad Theſſalonicēſes: Ipſe autem dn̄s Jeſus
chriſtus ⁊ de⁹ pr̄ noſter qui dilexit nos. Et ad Corin
2. Corint. 13. thios ſecūda: Gratia dn̄i noſtri Jeſu chriſti: ⁊ chari
tas dei. Et vt iſtam equalitatē de tota itelligeres tri
nitate: addidit: Et cōmunicatio ſancti ſpiritus cum
oībus vobis. Legit̄ etiam ſpiritus ſanctum ⁊ dn̄m: ⁊
priore loco fuiſſe nominatum. Ait enim Paulus ad
2. Theſſal. 3. Theſſalonicēſes: Dn̄s autem dirigat corda veſtra in
charitate dei ⁊ patientia Chriſti. Oratur enim ſpiri
tus ſanctus: vt corda credētium dirigat: ⁊ in charita
te dei: ⁊ in patientia Chriſti. Quapropter vnus ex tri
nitate ante vel poſtea nominat⁹: audiēti nullum pre
iudiciū poterit exhibē: qꝛ humana locutio aliter ſe
nō valet expedire. In deo eniꝫ nulla eſt diſparilitas
vel diuerſitas eſtimāda: qꝛ vbi vn⁹ de⁹ recte credit̄:
ibi minor ⁊ maior nō pōt inueniri. Neſcit eni nume
rū vnitas: nec gradū admittit eq̄litas: ſicut ſcriptū
Exo. 20. eſt: Nō aſcēdes per gradus ad altare meum.

Concluſio.

Paruus quidē pſalmus pleniſſima breuitate ꝯcluſus eſt. Quid enim amplius po
tuit dici: q̄ꝫ vt creator debeat toto orbe laudari: Fe
cūda breuitas: ꝯſtricta copia: artū latiſſimū ⁊ ſine fi
ne coanguſtū. O dulcis ⁊ admiranda diuerſitas: mō
paucis ſentētiis ſalutaria dicē. modo magnalia diffu
ſa oīone narrare: vt tedioſa mortalitas: nec in ipſa cu
ra ſuſtinēt faſtidiū: cui p̄ſtat amena varietas appeti
tū. Queri forſitan pōt: cur duos tm̄ verſus pſalmus
iſte ꝯtineat: cū e diuerſo cēteſimuſoctauuſdecim⁹: cē
tū ſeptuagintaſex verſib⁹ ꝑductus eē mōſtret̄: aliiqꝫ
cōplures diſpari modo: pro rer̄ q̄litate formati ſunt
Sed illud fortaſſis idicare res iſta cognoſcit̄: qm̄ ſi
cut armonia. i. muſice v̄tutis pulchra modulatio: ex
diuerſis ſonis atqꝫ accētibus vnā ꝑfectā faciūt can
tilenam: ſic ⁊ iſti pſalmi: modo breues: modo medio
cres: modo lōgiſſimi in vnū ꝯcētum ſuauitate dulciſ
ſima redigunt̄. Sine gđ credere dignū eſt: futurum
regnum dn̄i ſignificat̄: vbi diuerſa merita ſanctorū
pro actuū qualitate fulgebūt: cum tn̄ omnibus vna
beatitudo ⁊ ſuauitas eterna preſtetur.

Explicit expoſitio in pſalmum. 116ᵐ.

Alleluia. CXVII.

Confitemini dn̄o qm̄ bon⁹: qm̄ in ſeculū miſericordia eius. Di
cat nūc iſrael qm̄ bonus: qm̄ in
ſeculū miſericordia ei⁹. Dicat
nūc domus aaron qm̄ bonus:
qm̄ in ſeculū miſericordia eius.
Dicant nūc qui timent dominū: qm̄ in ſecu
lum miſericordia ei⁹. De tribulatione inuo
caui dn̄m: ⁊ exaudiuit me in latitudine dn̄s.
Dn̄s mihi adiutor: nō timebo qđ faciat mi
hi homo. Dn̄s mihi adiutor: ⁊ ego deſpi
ciam inimicos meos. Bonū eſt ꝯfidere in
dn̄o: q̄ꝫ ꝯfidere in homine. Bonū eſt ſpare
in dn̄o: q̄ꝫ ſpare in principibus. Oēs gētes
circuierunt me: ⁊ in nomine dn̄i quia vltus
ſum in eos. Circūdantes circūdederūt me:
⁊ in nomine dn̄i qꝛ vltus ſū in eos. Circū
dederunt me ſicut apes: ⁊ exarſerunt ſicut
ignis in ſpinis: ⁊ in nomine dn̄i quia vltus
ſum in eos. Impulſus euerſus ſū vt cade
rem: ⁊ dn̄s ſuſcepit me. Fortitudo mea ⁊
laus mea dn̄s: ⁊ factus eſt mihi in ſalutē.
Uox exultationis ⁊ ſalutis: in tabernaculis
iuſtor̄. Dextera dn̄i fecit virtutem: dextera
dn̄i exaltauit me: dextera dn̄i fecit virtutem.
Non moriar ſed viuā: ⁊ narrabo opa dn̄i.
Caſtigans caſtigauit me dn̄s: ⁊ morti non
tradidit me. Aperite mihi portas iuſtitie in
greſſus in eas cōfitebor dn̄o: hec porta dn̄i:
iuſti intrabūt in eam. Cōfitebor tibi qm̄ ex
audiſti me: ⁊ factus es mihi in ſalutē. La
pidem quē reprobauerūt edificantes: hic fa
ctus eſt in caput anguli. A dn̄o factum eſt
iſtud: ⁊ eſt mirabile in oculis noſtris. Hec
dies quam fecit dn̄s: exultemus ⁊ letemur
in ea. O dn̄e ſaluum me fac o dn̄e bene pro
ſperare: benedictus qui venit in nomine do
mini. Benediximus vobis de domo dn̄i:
deus dn̄s ⁊ illuxit nobis. Conſtituite diem
ſollennē in cōdenſis: vſqꝫ ad cornu altaris.
Deus me⁹ es tu ⁊ ꝯfitebor tibi: deus me⁹ es
tu ⁊ exaltabo te. Confitebor tibi quoniā ex
audiſti me: ⁊ factus es mihi in ſalutem. Cō
fitemini domino quoniam bonus: quoniā
in ſeculum miſericordia eius.

Legimus in Apocalypſi Joānis apoſtoli:
Alleluia in celo cātare multitudinē co
pioſam: qđ etiā quatuor aīalia: ⁊ viginti
quatuor ſeniores adorantes dn̄m dicūt:
q̄ totus ille celeſtis exercit⁹ in voce tu
be grādiſone hymnica exultatione cōcelebrat. Qua
propt̄ ad hoc laudis officiū ⁊ nos alacriter accedam⁹

Quod ſi puro corde canimus: ſanctis virtutibus pia deuotione miſcemur: ſitq; honor ꝛ gratia terrenoꝝ que beatitudo ꝓbatur eſſe celeſtiū. Quocirca intueamur hūc pſalmū: ſpecioſa fronte relucētem. In ipſis quippe ꝑncipijs quatuor verſus pari fine ↄcluſit: vt euāgelico numero totū mūdum vni dn̄o laudes debere reddē: adhortatione q̄drifaria cōmoneret. Hos intercalares nō poſſum⁹ dicē: qꝛ nullos alios miſcet: ſed vnifines eos: apto forſitan noīe vocitam⁹: qui ſimili vboꝝ ↄſonantia terminantur. Hoc ꝛ in cēteſimo triceſimoqn̄to pſalmo per oēs v̄ſus abſolute factū eſt. Quod queādmodū ſe habeat: ſuo loco euidētius cōmonemus.

Diuiſio.

Fidelis populus peccatoꝝ nexib⁹ abſolutus: In ꝑma ſectione generaliter hortatur: vt vnuſq̄ſq; dn̄o debeat ↄfiteri: qm̄ in tribulationib⁹ exauditus ꝓfeſſus eſt hominem nullatenus formidādum. Secūda: in ſolo dicit dn̄o ↄfidenduꝫ: per quē gētium inimicitias ꝓbatur euaſiſſe: ꝛ ad veraciſſime vite ꝑueniſſe remedia. Tertia ſectione: apiendas ſibi portas dicit eē iuſtitie: vbi dicit etiam de angulari lapide. i. de dn̄o Saluatore. Quarta: reliquis chriſtianis frequētida dn̄i atria ꝑſuadet: de aduētu ſacre icarnationis ſuaui delectatione cōgaudens.

Expoſitio.

Confitemini dn̄o qm̄ bonus: qm̄ in ſeculuꝫ miſericordia eius.] Populus ille beatoꝝ: qꝛ ꝓpria fuerat clade liberatus: reliquos cōmonet fideles: vt dn̄i laudib⁹ cōſtāter inuigilent. Iſta eniꝫ ↄfeſſio ad laudem ꝑtinet abſolute: ſiue qꝛ illi eſt Alleluia ꝑpoſitū: ſiue qꝛ a diuerſis anguſtijs ereptū ſe dn̄i miſeratione letatur. Laudis quoq; cauſa ſubiungitur: Qm̄ bon⁹: qd̄ nomē deo ꝓprie certū eſt ↄuenire. Nam cū ab incredulis iudeis ſm̄ carnis aſpectū Chriſt⁹ magiſter bonus diceretur: reſpondit ipſe: Quid me iterrogas de bono: qui me celoꝝ dn̄m eſſe nō credis? Adijciens: Nemo bon⁹ niſi ſolus deus. Sed cū legatur: Bon⁹ homo de bono theſauro ſuo ꝓfert bona: quaſi videtur eē ↄtrarium. Sed hoiem bonū dicimus per dn̄i gratiā factū. Nam ille ſolus ꝓprie per ſe dicitur bonus: qui eos facit implere qd̄ boni ſunt. Seqtur: Qm̄ in ſeculuꝫ miſericordia ei⁹. Ipſius quoq; boni quē dixerat expoſitio dilucidatur: qꝛ nō ſoluꝫ ꝑſtat imeritis: ſed in eternū miſericordie ſue dona ↄcedit. In ſeculū eniꝫ: perpetuitatē ſignificat futurā: vbi vnū eſt ſeculuꝫ: ꝛ vna dies: nec permutatio vlla ſuccedit.

Matth. 19.

Ibidem. 12.

[Dicat nunc iſrael qm̄ bonus: qm̄ in ſeculū miſericordia eius. Dicat nūc domus aaron qm̄ bonus: qm̄ in ſeculū miſericordia eius. Dicant nunc oēs qui timent dn̄m qm̄ bonus: qm̄ in ſeculum miſericordia eius.] Cū in his verſib⁹ legantur ſimiles fines: ꝑmiſſa eos expoſitio cōpetenter amplectitur. Illud tn̄ altius ꝑſcrutādum eſt: cur in ꝑncipijs verſuū trīa nomina variauit. Ait eni: Dicat nunc iſrael: qd̄ totuꝫ populū amplectitur beatorum. Secūdo verſu ponitur: Dicat nunc dom⁹ aaron: ſignificās ſacerdotes quos ꝓpter honoris ſui reuerētiaꝫ: ſingulariter eſtimauit eē memorādos. Tertius quoq; verſus ait: Dicant nūc oēs qui timēt dn̄m: vt illos oſtēderet quos in centeſimodecimotertio pſalmo dixerat: Puſillos cū maiorib⁹: in vnā ſocietateꝫ Chriſto dn̄o pura mente deuoti ſunt. Sic diuerſitas iſta nominū: generalitatem cōplectitur abſolute fidelium.

[illegible]

[illegible]

[† In tribulatione inuocaui dn̄m: ꝛ exaudiuit me in latitudine †.] Exēplum ꝓpriuꝫ ponitur: vt audiētium animus excitetur: qꝛ magnum credulitatis incitamētum eſt: ipm̄ gratias agētem audire qui ꝑtulit. Sed cōſidera qd̄ addidit: In latitudine: qm̄ nos de ſeculi quidē anguſtijs liberat: ſed in magna ꝓmioꝝ ſuoꝝ latitudine miſerat⁹ acceptat. Eripit de tēporalibus malis: ſed bonis nos potēs eſt implere ꝑpetuis. Seuiant ergo quantūlibet trāſitura diſcrimina: tumeſcant aduerſitates caduce: latiſſime redditur qd̄ in hac mūdi breuitate fidelis ppl's ingrauatur. [Dn̄s mihi adiutor † eſt: non timebo quid faciat mihi homo. Domin⁹ mihi adiutor † eſt: ꝛ ego † videbo inimicos meos.] Quāuis verſus iſti pene videantur eſſe ↄſimiles: ſingulis tn̄ verbis oīno diſcreti ſunt. Nam cū ſe dicit auxilio dn̄i hoiem non timē: carnales deſignat inimicos: qui viſualiter religioſoꝝ ꝓpoſitum perſequuntur. Cū vo ait: Uidebo inimicos meos: ſpirituales neq̄tias vult ītelligi: quas in illo iudicio dicit eē vidēdas: vbi iam diabolus cū ceteris miniſtris ſuis deſtruct⁹ atq; damnatus humanis ↄſpectib⁹ apparebit. Nam cū modo maxima pars hominū inimicos ſuos carnales aſpiciat: illud magis optaſſe credēdus eſt: qd̄ hic vidē non poterat. Siue orat: vt latētē inimicuꝫ valeat intueri: q̄tenus cautior effectus: ab ei⁹ inſidijs reddatur alien⁹. Et nota q̄ in ꝑncipijs amboꝝ verſuum eadē verba geminauit. Que figura dicitur Anaphora: que etiam in ſequētib⁹ verſibus inuenitur.

Al. non hēt.

Al. non hēt.

Al. deſpiciā.

[Bonum eſt ↄfidere in dn̄o: q̄ꝫ ↄfidere in homine.] Populus iſte beatoꝝ diuino munē liberatus: fideliter ac pie docens: venit ad ſecūdam ſectionē: dicens in deo ſolo: non in hoīe ↄfidēdum: in illo. ſ. qui veraciter ꝑmittit: nō in iſto qui fallaci ꝑſumptione ſe decipit. Quāti eniꝫ ſtulti dicunt: facio qd̄ volo: nec dn̄ꝫ mee volūtatis habeo: putātes qꝛ per arbitriū liberū vtilitas ſit explicāda mortalium. Quos arguit Iacobus apl's dicēs: Nōne ex ↄcupiſcētijs veſtris dicitis: cras ibimus in illā ciuitatē ꝛ mercabimur ꝛ lucrum faciemus: q̄ꝫ vt dicatis: ſi voluerit dn̄s: ꝛ ſi vixerim⁹ faciemus hoc aut illud: ꝛ reliqua. Eſt quidē in mala ꝑte execrabilis libertas arbitrij: vt ꝑuaricator creatorē deſerat: ꝛ ad vitia ſe nefanda ↄuertat. In bona vo parte: arbitrium liberū Adam peccāte ꝑdidim⁹: ad qd̄ niſi per Chriſti gratiā redire nō poſſumus: dicente Aplo: Deus eſt eniꝫ qui operatur in vobis ꝛ velle ꝛ ꝑficere pro bona volūtate. Unde aſſidua oratione precāduꝫ eſt: ne nos volūtas ꝑuerſa rapiat: ſed inſpiratio diuina poſſideat: qm̄ q̄cq̄d ex nobiſmetipſis ſapimus: mortifera ↄtra nos audacia ↄcitamus. Iure ergo vetuit in homine ↄfidēdum: qui per ſe nec alteri: nec ſibi preualet dare remedium: ſicut ꝛ Hieremias dicit: Maledictus vir qui cōfidit in homine: ꝛ ponit ſpeꝫ carnē brachij ſui: ꝛ a dn̄o recedit cor ei⁹. Quapropter deſināt ꝑſumptores illas ſibi partes aſſumere: vn̄ eos iuſtius poſſit ſentētia diuina damnare. Hinc etiam pater Auguſtinus ↄtra Pelagiuꝫ ſceleſtum ꝛ Iulianum hereticos: copioſis libris mirabiliter diſputauit: ꝛ venenoſi dogmatis arma ↄfregit.

Jaco. 4.

Phil. 2.

Hiere. 17.

[Bonum eſt ſꝑare in dn̄o: q̄ꝫ ſꝑare in principibus.] Duo verba mutata: oīno aliam fecere ſentētiaꝫ. Superius eniꝫ ↄfidere ſe dicit: hic ſperare. Ibi in homine: hic in ꝑncipibus: vt illic de carnalib⁹: hic de ſpiritualib⁹ dixiſſe videatur. Princeps eniꝫ ꝛ diabolus appellatur: vt eſt illud euāgelij: Ecce venit princeps mūdi huius: ꝛ in me non inuenit quicq̄. Sic ꝛ bonus angelus dictus eſt ꝑnceps: ſicut in Daniele legitur: Michael ꝑnceps magnus. Quapropter nec in bonis nec

Joan. 14.

Daniel. 12.

in malis

in malis angelis:ſed in ſolo dño ſpem hominis dicit
eſſe ponẽdã. Nam etſi bonos pro impẽſa nobis pie-
tate diligimus:bñficia in ipſis dñi non ꝓprie poſſibi
Al. circuie-runt. litatis iura laudemus. [Oẽs gẽtes †circũdederunt
Al. quia Al. in me:⁊ in nomine dñi †vltus ſuꝫ †eos.] Hoc populus
ille merito dicebat qui ſpem ſuam in dñi ꝓtectione
poſuerat:ſignificãs labores eccleſie: quos ꝑmum in
capite ſuo:id eſt in dño Chriſto pertulerat: ⁊ poſt in
ſuis paſſionib⁹ ſuſtinebat. Primo enĩ quãdo religio
ĩnotuit chriſtiana:oẽs gentes in eius ꝑſecutione ſur-
gentes diuerſis cladibus affecerunt fideliſſimos vi-
ros:Qui tamẽ in ſuis ꝑſecutoribus iuuante dño vin
dicarunt:quãdo eos ꝯuerſione mirabili ſubdiderũt:
vt de ſe penitẽtie penas exigerent:quas pridem ino-
cẽtibus ingerebant. Nam qḋ dixit:Gentes:⁊ ſubiun-
xit genus maſculinũ:Ultus ſum eos:ſiue ad intelle-
ctum ꝑtinet:q2 in gẽtibus populi ſignificantur: ſiue
SCHE Schema eſt Exallage:id eſt ĩmutatio:qꝛ genus hic
Al. quia Al. in nominis ĩmutauit.[Circũdantes circũdederũt me:
⁊ in nomine dñi †vltus ſum †eos.] Perſcrutãde ſũt
minutie verboꝝ:qꝛ diſcuſſa (ſicut ſepe diximus) nõ
minima nobis ſacramẽta parturiunt. Primo poſuit:
Gentes: qḋ ad eccleſiam ꝓpter martyrum populos
pertinebat:qui ſtudentes culturis demonuꝫ: paſſim
lacerabant populos fideles. Modo autẽ ſub ipſa re-
petitione verboꝝ noluit gẽtes ponere: vt magis paſ-
ſionem dñi ſubtiliter indicaret:quam a ſolis iudeis
ſpecialiter ꝯſtat impletam. In quib⁹ tamẽ eſt in no-
mine dñi vindicatum:quãdo multi ex his peniten-
tes mala que fecerũt: vocabulum chriſtianoꝝ ſume
re meruerunt. Et iſti quoqꝫ verſus appellandi ſunt
vniſines:ſicut ⁊ illi qui in capite pſalmi ſunt poſiti.
Et notandum:quia ſicut caput plerũqꝫ de mẽbris lo
quitur:ita nunc membra de ſuo capite ꝓloquuntur.
Al. non dedit. Al. quia vitus ſum in eos [Circũdederunt me ſicut apes †fauum:⁊ exarſerunt
ſicut ignis in ſpinis: ⁊ in nomine dñi †vindicaui in
eis.] Adhuc ⁊ iſti verſus de dño loquunt. Ipſe eniꝫ
a ſeuientibus iudeis circũdatus:paſſionis ſue per to
tum mũdum melle ꝑfudit. Apes enim fauum circũ
dant:quãdo per domos cereas liquores dulciſſimos
recondunt: ⁊ cum ſibi putant victualia reponere: fa-
ciunt vnde holes poſſint ſua deſideria ſatiare. Quod
iudeos impleſſe manifeſtuꝫ eſt:quãdo rem cũctis du
ETY bi dulciſſimã amaris conatibus effecerũt. Apes eniꝫ
quaſi a pedibus dicte ſunt:qḋ ſine pedibus naſcunt.
Spine:ſeculi peccata deſignant:quib⁹ iudeoꝝ popu-
lus ferociter incitatus:in delictis ſuis velut ignis cõ
crepans eſtuauit. Sed in eis quoqꝫ dñi gratia vindi
catus eſt:quãdo de illo melle quẽ cõdiderant neſcij:
Al. exaltatio mea ꝯuerſi ad dñm ſuauiſſime ſunt repleti. [Impulſus
†verſatus ſum vt caderem:⁊ dñs ſuſcepit me.] Hoc
iam de ſe omne corpus fideliũ veriſſima voce teſta-
tur. Impulſus enim ille cadit:cui dñi fortitudo ſub-
trahitur. Et inſpice vim verboꝝ:impulſum ſe dicit
⁊ verſatum vt caderet:ſed dñi ſuſceptionẽ firmatus
eſt. Soli enim verſati non cadũt:qui Chriſti virtuti
bus continent:vt frequẽter fieri ſolet:quando bene
meriti tradunt ad penas. Ideo eniꝫ tradi videnẽ vt
cadant:id eſt vt a recta credulitate moueant:ſed dñi
dextera confirmati non cadunt:quoniã in fidei ſan-
ctitate conſiſtunt. Alioquin infideles cadunt:etiam
cum ſtare in pertinacie ſue obſtinatione cenſentur.
Al. laus [Fortitudo mea ⁊ †laudatio mea dñs:⁊ fact⁹ eſt mi
bi in ſalutem.] Non poteſt impulſus cadere: cui au-
xilium videt domini fortitudo preſtare. Sed ne pu

taretur ſola pericula declinare:que domini dona ſer
uabant:adiecit:Factus eſt mihi in ſalutem:quia per
ipſuꝫ eternã vitam ſuſcipiunt:per quẽ ⁊ ſeculi huius
ruinas euadere ꝓmerent. Ipſe enim eſt: ⁊ fortitudo
⁊ laudatio eterna beatoꝝ. [Vox †letitie ⁊ ſalutis in Al. exultatio
tabernaculis iuſtoꝝ. Dextera dñi fecit virtutem.] mea
Chorus ille fideliũ letus exultat:qꝛ dum ꝑſecuto-
res eoꝝ putarent eos merore confici: ⁊ tribulatione
conſumi:illi diuina ꝯtemplatione gaudentes de ſua
pena letabant:quam ſciebant ſibi ad eterna gaudia
profutura. Hic enim tabernacula iuſtoꝝ:humani pe
ctoris ſecreta deſignant:vbi ſemper ſancti leti ſunt:
quauis forinſecus affligant. Et vt cognoſceres vnde
iſtud gaudiuꝫ venit:adiecit:Dextera dñi fecit virtu-
tem:id eſt Chriſtus:per queꝫ pater virtutem operatus
eſt in exaltatione ſanctoꝝ:qḋ inferius ipſe dicturus
eſt.[Dextera domini exaltauit me.] Dextera dñi ex
altat:cum terrenis hominibus celoꝝ regna cõcedit.
Quid enim potẽtius:qꝫ mortales induere ĩmortali-
tatem:corruptibiles incorruptionẽ:peccatorib⁹ bea-
titudinem:de hoſte fortiſſimo infirmis dare victo-
riam.[Non moriar ſed viuam:⁊ narrabo opa dñi.]
Contra illa hec dicunt:que aduerſuꝫ eccleſiam Chri
ſti perſecutoꝝ loqui ſolet inſana procacitas: que cuꝫ
ſe delere nomẽ eſtimat chriſtianum:preſtare potius
videtur augmẽtum. Cui merito dicit a fideli: Non
moriar:vt tu putas:ſed viuam vita quam neſcis: ad
quam mẽte pertumidi ꝑuenire non poſſunt. Narra-
turum ſe etiam opa domini pollicetur:vt ſemꝑ au-
geatur eccleſia tali ꝑdicatione vulgata. Quid ꝓdeſt
crudelibus perſequi:quos vident ꝑſecutionib⁹ ſemꝑ
augeri: Quãto melius ⁊ ipſi viuerent:ſi ꝯuerſi facta
propria deplorarent. [Caſtigans caſtigauit me dñs
⁊ morti non tradidit me.] Ne ſibi aliquid ꝑſecutoꝝ
ſuperbia vendicaret:tormenta ipſoꝝ ſeuitiamqꝫ fe-
rociſſimam caſtigationẽ domini eſſe cõfirmat:vt to
ta illa iniqua potẽtia ad correctionẽ fidelium vide-
tur eſſe conceſſa. Quid ſe de poteſtate iactant:quib⁹
nil pro ſua vtilitate concedit. Crudelitas illoꝝ no-
ſtra correctio eſt:furoris flãma probatio. Nõ ſe me-
liores eſtiment qḋ delinquunt:filio non parcitur vt
erudiri poſſe videat. Sed hec bene caſtigat⁹ edicit.
Solus enim morti non tradit:cuius hic vitia cõmiſ-
ſa purgant. Et nota qḋ ait:Caſtigãs caſtigauit. Hoc
IDI enim genus locutionis in ſcripturis diuinis ſepius i-
uenitur:vt eſt illud:Benedicẽs benedicam te. Mul
TOP tiplicans multiplicabo ſemen tuũ:⁊ his ſimilia. Qḋ
argumẽtum:ſicut ſepe diximus:dicitur a cõiugatis.
[Aperite mihi portas iuſtitie:⁊ ingreſſus in eas con
fitebor domino.] Populus ille fideliũ venit ad ter-
tiam ſectionem: Hieruſalẽ cupiens introire:ianuas
eius ſermone ſpirituali ſibi poſtulat aperiri. Quibus
ergo dicit: Aperite:niſi prophetis atqꝫ apoſtolis:qui
celoꝝ claues myſticis virtutib⁹ acceperunt. Per hos
enim doctrine ianuas introducti:intus iam poſiti ve-
raciter dño confitemur. Ceteruꝫ quicqd extra eccle-
ſiam catholicã gerit: nequaqꝫ domini laudibus ap-
plicatur. Bene autẽ per allegoriam ꝓphete atqꝫ apo
ETY ſtoli porte appellate ſunt. Porte enim dicte ſunt:per
quas victualia ciuitatib⁹ important:ſicut ⁊ per illos
animaꝝ pabula cõſtat illata. [Hec porta domini:iu
Al. in ſti intrabunt †per eã.] Cuꝫ ſupius dixerit: Portas:
querẽduꝫ eſt quare hic portam voluit ponere nume
ro ſingulari:ſcilicet vt deſignaret ꝓphetas atqꝫ apo
ſtolos ianuas quidẽ eſſe celoꝝ:ſed hos oẽs ad vnaꝫ

poſſe perducere:qꝛ vniuerſe conſuerunt ad dñm in/
tromittere Saluatorē:qui ⁊ porta poteſt appellari:ſi
Joan. 10. cut ipſe in euangelio dicit:Ego ſum oſtium ouiū ⁊c̄.
Sequitur:Juſti intrabunt per eam. Et hoc quoqꝫ ſub/
tiliter inquiramus:cur ſupius dixerit: Portas iuſti/
tie:⁊ hic poſuit:Juſti intrabūt per eam. Significās:
vt mihi videt̄:iam non ſcripturas diuinas:per quas
tranſeunt ⁊ iniuſti:ſed illam Hieruſalē que portam
habet dominū Saluatorē:per quem iuſti tm̄ homi/
nes introibunt. Quod bene vtrunqꝫ complexus eſt:
vt ⁊ iſtum ⁊ illud futurū ſeculū ſignificare videret̄.
Al. non his. [Cōfitebor tibi †domine quoniā exaudiſti me:⁊ fa/
ctus es mihi in ſalutem.] Iſtam confeſſionē non af
flicti populi debemus aduert̄e:ſed letantis. Gratias
eniꝫ agit:qꝛ illi dñs ſalutaris illuxit:⁊ redemptor gē
tium oculis humanis apparuit. Unde reuera intelli
gimus:⁊ a prioribus iuſtiſſimis dñi aduētum fuiſſe
Math. 13. iugiter expetituꝫ:ſicut ipſe in euangelio dicit: Mul/
ti prophete ⁊ iuſti cupierūt videre que vos videtis:
⁊ audire que auditis ⁊c̄. [Lapidem quē reprobaue/
runt edificātes:hic factus eſt in caput anguli.] Sub
alluſione fabricantiuꝫ exponit̄ mauis opera iudeo/
rum. Soli quippe hominum adhuc in mūdo vnum
deuꝫ colentes edificare videbant̄:dum cetere natio
nes idoloꝝ ſe cultura deſtruerent. Edificātes enim
tendunt ſemꝑ ad angulum:vt cōmiſſoꝝ parietuꝫ ſo
liditas impleat̄. Judei vo fidei ſue fabricam mini/
me pfecerunt:quoniā ipm̄ qui erat lapis fortiſſimus
angularis more demētium putauerunt eſſe temnen
dum. Dñs autem Chriſtus per Tropologiā:ſicut in/
numeris locis cōſtat expoſitum:ideo lapis dicit̄ an/
gularis:qꝛ duos ad ſe populos ediuerſo veniētes:gē
tilium atqꝫ iudeorum:tanqꝫ geminos parietes in vnaꝫ
ſoliditatis gratiaꝫ collocauit. De hoc lapide prophe
te:de hoc apoſtoli:de hoc diuerſi multa dixerūt. An/
gulus enim tractus eſt:ex greco ſermone:id eſt αγω
νον:qḋ latine dicitur genu. Hoc inflexum: ſpeciem
anguli conformi qualitate reſtituit. Nam apud gre/
cos originē ſui nominis in deriuationibꝫ omnino cu/
Al. factū eſt iſtud ſtodit:vt tetragonus:pentagonus: ⁊ his ſimilia. [A
dño †fact⁹ eſt hic:⁊ eſt †mirabilis in oculis noſtris.]
Al. mirabile Ne lapidē iſtum ſaxeis montibus putares excíſum:
in ſalutē mundi factum dicit a domino. Sed dum
memorat factum:natura humanitatis oſtendit̄:que
Phil. 2. ⁊ creata eſſe monſtrat̄. Sic ⁊ Apoſtolus ait:In ſimili
dine hominꝫ fact⁹:⁊ habitu inuētus vt homo. Et alibi
Roman. 1. Qui factus eſt ei ex ſemine Dauid ſm̄ carnem. Iſte
quippe lapis qui eſt fabrice decora copulatio:fibula
parietuꝫ:in fundamētis perpetua fortitudo:mirabi/
lis eſt in oculis fidelium:qui non ſolū eum corpora/
liter vident:verūetiam illuminata mēte ꝯſpiciunt.
Uiderūt enim ⁊ iudei:ſed non mirabilē: qꝛ ſolam
intuebant̄ carnem:quam videbant eſſe cōmunē. Fi
delium namqꝫ ſenſibus qui eum filium dei eſſe pfeſſi
ſunt: mirabilis ⁊ terribilis apparebat: ſicut Petro
Math. 16. apoſtolo:qui dixit: Tu es Chriſtus filius dei viui.
Al. eſt [Hec dies quam fecit dñs: exultemus ⁊ letemur in
ea.] Quāꝫ ſuauia verba ſancta nobis probat̄ eructa/
re credentibus. Namqꝫ dñs cunctos dies creauerit
ſingulariter tamē diem facíſſe dicit̄:qui Chriſti do/
mini natiuitate ſacratus eſt. In quo merito exultari
conuenit ⁊ letari:quoniā in eo ⁊ diabolus ſuis perdi/
dit:⁊ ſalutem mundus accepit. [O domine ſaluum
me fac:o domine bene pſperare:] Interiectiones iſte
deſideriuꝫ magne petitionis oſtendunt:vt ⁊ hinc de

mundi iſtius clade liberentur:⁊ ibi proſperrima ſor/
te ad dexteram collocent̄. Duo enim iſta ſunt:que fi
delis expetit chriſtianus: vt ⁊ hic eripiatur a pecca/
toruꝫ morte:⁊ illic collocetur in requie ſempiterna.
Nam iſtas afflictiones quas hic patiunt̄:iſtos dolo/
res quos hic amore dñi ſuſtinent:ibi ſine dubio pſpe
rantur:quādo iam ad gaudia eterna puenīunt. Pro/
ſperari enim eſt aliquid aſperū facere tranquillum:
vt grata nobis fiant mala preterita: que credim⁹ in
eterna gaudia cōmutanda. [Benedictus qui venit
in nomine domini. Benedixim⁹ †vos de domo do/ Al. vobis
mini.] Quarta ſectio que ſupereſt introitur: vbi de
aduētu domini ſuaue munus laudis offertur:⁊ ſubti
liter Antichriſti preſumptio iniqua damnat̄. Hec fi/
gura dicitur Emphaſis:que ſignificat etiaꝫ id quod
non dicit. Dicēdo enim: Benedictus qui venit in no
mine domini:illum cōſtat eſſe maledictū:qui in ſuo
nomine credit̄ eſſe venturus. Et vt Chriſtum omni/
potētem dominū eſſe cognoſceres:dicit eum veniſſe
in nomine domini:ne aliqḋ de ipſo carnaliter mens
humana ſentiret. Hoc etiam ⁊ euangelij textus oſtē/
dit dicens:Ego veni in nomine patris mei:⁊ non ac/ Joan. 5.
cepiſtis me:Si alius venerit in nomine ſuo:illuꝫ ac/
cipietis. Sequitur:Benediximus vos de domo do/
mini. Ab illo populo fideli quē prefati ſumus:hoc di
citur reliquis chriſtianis:quaſi ſacerdotali dignita/
te ſubuecti loquunt̄ ad plebem: oſtēdentes domini
benedictioneꝫ deuote plebi per antiſtites ſalubriter
dari. Et ne hoc dubitanter acciperes dicit: De domo
domini:id eſt de eccleſia catholica:vnde ſalutare ba
ptiſma venit:vnde cōmunicatio ſancta procedit:vn
de olei ſacrati vnctione mundamur: vnde omnis de
niqꝫ benedictio vera pſtatur. [Deus dominus ⁊ illu
xit nobis. Conſtituite diem ſollennem in †confre/ Al. ꝯdenſis
quentationibus: vſqꝫ ad cornu altaris.] Cum dicit:
deus dominus:ad ſuperiora reſpondet:vt ſic intelli/
gas:Benediximus vos de domo dñi: imo non nos:
ſed deus dominus. Ipſe enim bñdicit ore ſanctoꝝ:⁊
luceſcit nobis:quando nos a peccatoꝝ obſcuritatib⁹
alienat. Sequitur:Cōſtituite diem ſollennem in cō
frequētationibus vſqꝫ ad cornu altaris. Iſtud iaꝫ di
citur benedictis: qui poterant dies feſtos celebrare
ſollenniter. Conſtituite dicit:id eſt deliberata cuſto/
dite ſententia. Diem ſollennem:qui honore domini
⁊ ſanctoꝝ confeſſione ſacratus eſt. In confrequenta
tionibus:id eſt proceſſionibus crebris: quas populi
turba cōdenſata reddit celeberrimas deuotione fe
ſtiua. Quod vo addidit: Uſqꝫ ad cornu altaris: pro/
hibentur aliqui forſitan qḋ multis in viu eſt audita
euangelij lectione diſcedere. Non eniꝫ ad cornu al/
taris accedūt:qui cōmunicationis gratia non replē/
tur. Hoc de iſto altari viſuali:vt mihi videt̄:compe/
tenter accipimus:qḋ corpus ⁊ ſanguinē domini ſol/
lemni nobis frequētatione largitur. Illud vo altare
eſt:ante cōſpectum domini: vbi purificatis animis
per cōtemplationem ſanctam iubemur accedere:vt
in hac actuali ſollennitate illud ſemꝑ debeamus in/
ſpicere:ſicut iaꝫ in quadrageſimoſecūdo pſalmo cō/
ſtat expoſitum:vbi ait:Et introibo ad altare dei: ad Ps. 42.
deuꝫ qui letificat iuuētutem meam. Cornu vo:ſigni
ficat poteſtatē:quam ſanctum altare habere manife
ſtuꝫ eſt. [Deus meus es tu ⁊ ꝯfitebor tibi: deus me⁹
es tu ⁊ exaltabo te.] Bene vero iſta profeſſionis
iteratur:vt dominū noſtrum dicamus eſſe:quē pura
mēte non deſinimus adorare. In primo enī comate
dicit:

dicit:Confitebor tibi:qđ ad gratiaꝝ ꝑtinet actiones. Jn ſecundo:Exaltabo te:q2 predicationibus beatoꝝ per cũctas gẽtes exaltatur dñs Chriſtus: qui reddit bonũ pro malo:qui inimicos dum poſſit extinguere patienter expectat:ꝛ ꝯuerſis talia reddit qualia ſon-tis ſuis miſericordia gratuita compromiſit. Confitebor tibi dñe:quoniam exaudiſti me:ꝛ factus es mihi in ſalutẽ. Hic quidẽ verſus:qm̃ repetitus eſt: iam ſupius in tertia parte ꝓbat̃ expoſitus:hoc tamẽ breuiter edicimus:vt hanc ꝯfeſſionẽ letiſſimaꝫ poſt percepta bñficia fuſam itellige debeamus:ſicut nos cõmonuit ꝛ titulus Alleluia. Confitemini dño qm̃ bonus:qm̃ in ſeculũ miſericordia eiꝰ. Et hic quoqꝫ verſus in capite pſalmi ꝓbat̃ eſſe iaꝫ dictus:vt ſicut a Chriſto fecit initium:ita ipſi ꝯcordare videat̃ ꝛ finis. Ipſe eniꝫ in Apocalypſi dicit:Ego ſuꝫ alpha ꝛ o. Merito ergo ꝛ in capite cõfeſſio poſita eſt:ꝛ in fine repetita:q2 in oĩ vita nr̃a ipſam nos oportet aſſumẽ: ꝛ in ipſius delectatione finire. Concluſio.

Apoc.1.

Recordemur hunc pſalmũ non icaſſuꝫ:velut qbuſdam fulgoreis coloribus eſſe ꝯtextũ. In capite eniꝫ quatuor verſus vniſſines ipoſuit:ꝛ iteꝝ in fine ꝑmum verſuꝫ pſalmi decora iteratione geminauit:atqꝫ iteꝝ quẽ viceſimũprimũ poſuit:eundẽ pene vltimũ repetijt:vt q̄ſi veſtis illa pontificis:aureis qbuſdã filis:ꝛ vermiculata pulchritudine ꝯtexta fulgeret. Illa eniꝫ in fimbrijs habuit tintinnabula:iſta in fine eadẽ retinniũt:que in capite dicta ſonnerũt. Pontifex igit̃ quãdo igrediebat̃ ſancta ſanctoꝝ:habebat hanc veſtẽ:vt antiſtitis reuerẽdi nullatenus ignorarent aduẽtꝰ:cum etiã tacitus vocalis icederet. Iſte ſic decora varietate diſpoſitus eſt:vt ꝑconia ſancte icarnationis pulcherrimis quibuſdã ſentiant̃ indicijs. Cooperiat nos pie rex iſta veſtis eloquij tui:ꝛ hoc reſonent te ꝑſtante actus noſtri:qđ tua dñe ꝑcepta inſſerũt. Meminerimus aũt hunc pſalmũ quintum eſſe eoꝝ:qui de ꝑmo aduẽtu dñi mirabili narratione ꝓlati ſunt:quinque forteſſe panibus cõparandi:qui eſuriem obſeruantiaꝫ populorum:copijs celeſtibus expleuerunt.

Explicit expoſitio in pſalmum.117m.

Alleluia. CXVIII. ALEPH

Beati imaculati in via:qui ambulant in lege domini. Beati qui ſcrutant̃ teſtimonia eius:in toto corde exquirunt eũ. Nõ eniꝫ qui operant̃ iniquitatẽ:in vijs eius ambulauerũt. Tu mãdaſti:mandata tua cuſtodiri nimis. Utinã dirigant̃ vie mee:ad cuſtodiẽdas iuſtificationes tuas. Tunc nõ ꝯfundar cũ ꝑſpexero in oĩbus mandatis tuis. Cõfitebor tibi in directione cordis:in eo ꝙ didici iudicia iuſtitie tue. Juſtificationes tuas cuſtodiaꝫ:nõ me derelinquas vſquequaqꝫ.

Heſtino pſalmo ꝛ diuinaꝝ reruꝫ v̄tute pleniſſimo : deſiderabile Alleluia ꝑmittit̃: vt meritũ diuini carminis honore tituli poſſit agnoſci. Eſt enim altiſſimus ꝓfunditate ſenſuũ:ꝛ ꝯtextus quaſi ſimiliũ repetitione verboꝝ:modo ꝓſitendo qđ accepit:modo iterum eadẽ ſperando que meruit. Qui more nobilium fluuioꝝ:lenis ire conſpicit̃:cuꝫ nimis ꝓfundus eſſe noſcat̃:quem tñ oportet iuuante deo inſtituti noſtri mẽſura ꝑcurrere:ne qui nos hactenus ꝯſtrinximus:ſubita inundatione fundamur. Et etiã hebreis elementis ad rudes ꝛ docibiles in ſchola Chriſti populos inſtruẽdos tali ordine depictus:vt verſuꝫ quẽ prima littera ſortita fuerit:eadẽ ꝛ in ſeptẽ ſubſequẽtibus affigat̃:ſacramẽtuꝫ illud forſitan in cordis circũciſione deſignans. Sic iſte pſalmus in ſua lingua per ſingulas litteras octonis verſibꝰ gregatim decurrens ſibi vndiqꝫ collatꝰ partiuꝫ equalitate finitꝰ eſt: qđ nos dicimꝰ ꝛ diuiſionis cauſa poſitũ:ꝛ vt ꝑfectuꝫ numerũ poſſit idicare iuſtoꝝ. Iſtis enĩ litteris ꝛ hebrea ſapiẽtia diſcit̃:ꝛ diuinoꝝ libroꝝ ſacratus numerus continet̃. Has eniꝫ litteras ſignificationes ſuas habere:beato Hieronymo teſtante cognouimus:qđ nunc repetere videt̃ eẽ ſupfluum : cum ſit iam alterius labore collectũ. Hũc aũt pſalmũ:ꝛ ĩ 4m:ꝛ Deuteronomij canticum : Joſephus refert elegiaco metro eſſe compoſitos. Diuiſio.

Pſalmum iſtuꝫ moralẽ hebreos litteras ad ſui numeri diuiſiones illuſtrabiles nõ incõgrue dicimus contuliſſe: in quo ſibi octonos verſus: vt ſupra memoratuꝫ eſt: ſingule vẽdicantes:cũctum carmen pulcherrima parilitate deſcribunt:qui nulla ꝑmixtione confundit̃:ſed nouitates reruꝫ mutatis ſibi litteris explicat̃. Per totum itaqꝫ pſalmum:vniuerſalis ſanctoꝝ chorus eloquitur:qui ab initio mũdi : ſiue fuerunt:ſiue ſunt:ſiue futuri eſſe credunt̃:inter quos reperiunt̃ apoſtoli:ꝓphete:martyres:cõfeſſores:eccleſiaſtici ordines:ꝛ oẽs qui ſancta dño integritate famulant̃:genus electum:regale ſacerdotium:gens ſctã: populus acqſitionis : ab origine generis humani vſqꝫ ad finẽ ſeculi colligẽdus. Sed quãuis hoꝝ ſit innumera multitudo:vnus tñ vbiqꝫ itroducit̃ ad loquẽduꝫ:vt virtus vnitatis in eccleſia ꝯcordi poſſit agnoſci. Nunc videamus que in hoc celeſti paradiſo ſpiritualia poma naſcant̃. Expoſitio. 1.Pet.2.

Beati imaculati in via:qui ambulãt in lege dñi. Cum omniũ deſideria hominis iſtiꝰ ardore rapiant̃:nec quiſꝗ̃ poſſit reperiri qui nolit ꝑmia beatitudinis adipiſci:ꝯgruum fuit viros ſanctos votis probabilibus iter oſtendere:ne mens ꝯfuſa mortalium: ignorata via poſſit errare. Nam ꝛ illi beatos ſe eſtimant:qui ſeculi ambitionibꝰ eludunt̃. Sed ne aliqđ tale putaret̃ eligẽdum:primum poſuit plurali numero:Immaculati:vt de fidelibus hoc:non de Chriſto debuiſſet aduerti. Ille eniꝫ ſolus naturaliter immaculatus eſt:qui peccata non habuit. Sancti eniꝫ imaculati fiunt:quãdo indulgẽtie munera ꝯſequunt̃:ſicut ꝓpheta in qnquageſimo pſalmo dicit:Lauabis me: Ps.50.
ꝛ ſup niuem dealbabor. Seqtur:In via:id eſt in ipſo dño Saluatore:qui dixit:Ego ſum via:veritas ꝛ vita. Ibi enim ambulare iuſtoꝝ eſt:non pedibꝰ corporeis:ſed greſſibus ꝓbabilis actionis. Nam vt aduerteres:nõ eum illaꝫ viam dixiſſe in qua poſſit errare: ſubiũxit:Qui ambulant in lege:id eſt qui aut nõ peccant:aut per gratiam celeſtẽ digna ſibi ſatiſfactione ꝓſpiciunt. Nec illud vacat qđ dicit : In lege dñi. Eſt enim ꝛ lex peccati:ſicut Apoſtolus ait:Video aliam legẽ in mẽbris meis repugnantem legi mẽtis mee:ꝛ captiuũ me ducẽtem in lege peccati. Et ideo additũ Joan.14. Roma.7.

eſt: Domini: vt eã diſcerneret a lege peccati. [Bea-
ti qui ſcrutant teſtimonia eius: in toto corde exqui-
runt eum.] Superioris adhuc ſenſus eſt ⁊ iſta ſenten-
tia. Nã ſʒ beati ſint imaculati qui ambulant in via:
id eſt in ipſo dño Saluatore: ⁊ in lege eiꝰ deuota mé-
te gradiunt: additum eſt tamé illis virtutibus: Qui
ſcrutant teſtimonia eius. Et que ſit ipſa perſcruta-
tio: ſubſequéter aperitur: id eſt qui in toto corde ſuo
dñm exquirere maluerunt. Uident enim perſcruta-
ri teſtimonia eius ⁊ tergiuerſatores heretici: ſed to-
to corde ſuum dñm non requirũt: quoniã per huma-
nas verſutias affectant nouas inuenire calumnias.
Totum enim cor ſuum ad ſcripturas ſanctas meri-
to poſuiſſe non dicit: qui ad falſitatis ambitũ plecti-
bili errore trãſfertur. Unde ſanctus Primaſius Ju-
ſtinianopoleos: diſertus antiſtes: ſub titulo quid he-
reticum facit: librũ vnũ conſcripſiſſe dinoſcit. Nec
illi vident totum cor ſuũ ad domini teſtimonia po-
ſuiſſe: qui neglecta diſciplina mandatoꝝ eius: mũda-
na gaudia concupiſcunt. Et vide ordiné ſancte vera-
ciſqʒ doctrine. Prius dicit: beatos eſſe qui ambulant
in lege domini: deinde: qui ſcrutant ſacrarum teſti-
monia litteraꝝ: quia non eſt dignus iſta ꝑquirere: ni-
ſi qui ſe probabili cognoſcit actione tractare. Utraſ-
qʒ do ſentẽtias tertia ſpecies deſinitionis amplecti-
DEF tur: que grece Poiotes: latine qualitatiua dicit. Bea-
tus enim vir qui ſit: per actuum ſuoꝝ hic oſtenditur
qualitatem. [Non enĩ qui operant iniquitatem: in
vijs eius ambulauerũt.] Cum Joãnis apoſtoli vera-
1. Joan. 1. cia verba ſint: Si dixerimus quia peccatũ nõ habe-
mus: noſipſos ſeducimus: ⁊ veritas in nobis non eſt:
vident nec ſancti in vijs eius ambulare: quos cogno-
ſcimus habere peccata. Uerũ hec queſtio: veritatis
ipſius voce diſſoluit. Sunt enim illicita deſideria:
que originalis peccati neceſſitate cõmittimꝰ: ſed in
eis conſenſu animi non tenemur. Jn iſtis mens bea-
ta non ambulat: que dono domini cordis probitate
ſuperant. Ut: verbi gratia: repẽte pulchrum aliquid
cõcupiſcere: cibum deſideranter expetere: bonis odo-
ribus cõmoueri: iniqua ſubito ſuggeſtione ꝯfundi: ⁊
his ſimilia: que oratione ſãcta: ⁊ crucis ſignaculo de-
ſtruuntur. Jta ſit vt ⁊ peccata ſancti ſuggeſtione car-
nis habeant: ⁊ tamen dum eis minime relaxat effe-
ctuũ ea non opari veraciter eſtiment. Hec enĩ Pau-
li apoſtoli teſtimonijs euidẽtius approbant. Ambu-
2. Timoth. 4 lauit in vijs domini: quãdo dicebat: Bonum certa-
men certaui: curſũ ꝯſũmaui: ⁊ reliqua. Peccatũ aũt
Roma. 7. non volũtariũ faciebat: quãdo clamabat: Nõ enim
qd volo bonũ hoc facio: ſed qd nolo malum hoc ago.
Sequit eius expoſitio: que oẽm nexũ dubitationis
abſtergit. Si hoc qd nolo inquit illud facio: iam nõ
ego operor illud: ſed qd habitat in me peccatũ. Ui-
des tñ illos accuſatos: qui opationibꝰ peccatoꝝ ne-
fanda delectatione ꝯſentiũt. Quapropter merito di-
cunt in vijs dñi nõ ambulare: qui operant iniqtaté.
Opatio enĩ iniqtatis eſt conſenſus maloꝝ: qui tñ a
ſcõꝝ cordibus dono dñi ꝓbat alienus. Nam ⁊ ipſe
Roma. 6. Apls hoc monet: Nõ ergo regnet peccatũ in veſtro
mortali corpe ad obediendũ deſiderijs eius: nec ex-
hibeatis membra veſtra arma iniqtatis peccato. Et
Eccle. 18. Salomon: Poſt cõcupiſcẽtias cordis tui ne abieris.
Obedientiã ergo peccati vetuit: nõ ſuggeſtionẽ: qs
caro ꝓprijs viribꝰ vitare non preualet. Reſpiciamus
aũt cur hic: vias: plurali numero poſuit: ⁊ ſupius ſin-
gulariter dixit: Beati imaculati in via. Jbi ſignificat
dñm Saluatoré: qui certa via eſt ad patré veniẽtibꝰ
ſicut ipſe dixit: Nemo vadit ad patrem niſi per me. Joan. 14.
qd hic dixit: Jn vijs: deſignat ꝓphetas ⁊ aplos: vel q-
cũqʒ ꝓplm vera ꝑdicatione docuerũt. [Tu mãdaſti
mãdata tua cuſtodiri nimis.] Dixerat beatũ eſſe cui
hec talia ſuffragant: vt ſit imaculatꝰ: ambulet i lege
dñi: ſcrutet teſtimonia eius: ⁊ qd eſt ꝑfectiſſimũ vi-
uẽdi genus in toto corde exqrat dñm. Et ne hec tan-
ta negligẽda viderent: ſeqtur iuſſionis dñice vene-
rãda ꝑceptio: vt mãdata eius nõ ſolũ ſedule: ſed ⁊ ni-
mie regrant. Nimius enĩ dicitꝰ eſt: in nulla re dubiꝰ: ETY
qui ꝓpoſite rei intẽtus ſemꝑ aſſiſtit. Ubi eſt ſnia gé-
tiliũ toto orbe celebrata: Ne qd nimis: Ecce nimiũ
nobis a ṽitate ꝑcipit: Ecce a moderatore reꝝ oĩuʒ ſi-
ne defectu aliqd fieri debé ſancit. Jſtud enĩ nimis
ſignificat multũ atqʒ infinitũ: ſicut ⁊ in alio pſalmo
dicit: Nimis ꝓfunde facte ſunt cogitationes tue. Et Ps. 91.
alibi: Nimis exaltatus es ſuꝑ oẽs deos. Siue mãda- Ps. 96.
ta dñi nimiũ cuſtodire ꝑcipimur: quãdo ipſi quoqʒ
ſaluti nr̃e corporee ea ꝓferre debé cẽſemur. Quapro-
pter vires nr̃e poſſibilitatis excedere: diuina miſeria
eſt: qꝛ totũ ibi nimiũ decet: qm̃ ⁊ illud infinitũ eſt:
qd nobis tribui poſtulamus. Pergrenda eſt quoqʒ DOC
nominũ iſtoꝝ diſtincta cognitio: ne qs ea credat eſſe
cõfuſa. Jn priori verſu: dixit: Legé dñi: Lex aũt dñi
eſt: ſicut Apls ait: vmbra futuroꝝ: quã non decet ad Col. 2.
litterã: ſed ſpirituali ordine cuſtodiri. Ut: verbi gr̃a:
lex ſacrificioꝝ: obſeruãtia noue lune: ritus circunci-
ſionis: ⁊ cetera huiuſcemodi: que typũ magis qꝫ ſpe-
ciem certũ eſt habuiſſe veritatis. Secũdo verſu po- DEF
nit: Teſtimonia. Teſtimoniũ eſt euidens ⁊ ꝓfinita
cõditio: cuius ſtatuto cõmoniti: res ꝓteritas nõ poſ-
ſumꝰ obliuiſci: vt in Geneſi ait Jacob: Teſtimoniũ Gen. 31.
erit nob collis iſte: ⁊ teſtimoniũ erit lapis iſte. Scri-
ptũ eſt etiã ⁊ in libro Jeſu naue: Duodecim lapides Josue. 4.
afferte de medio Jordanis: vt ſint hi in teſtimoniũ
filijs veſtris. Sic nobis precepta diuina teſtimonia
ſunt: quãdo cõmonét ne peccare debeamꝰ: ſicut apls
Paulus ait: Teſtificor corã deo: qui viuificat oĩa: ⁊ 1. Timoth. 5.
Jeſu Chriſto: ⁊ electorũ angeloꝝ: vt hec cuſtodias.
Jn ꝓſenti quoqʒ verſu mãdata poſuit: que non ſunt
vmbre futuroꝝ vt lex: ſed preſenté habét manifeſte
opationis effectum. Quod dñs in euãgelio abſolute
declarat dicés: Primũ mãdatũ eſt: Diliges dñm deũ Math. 22.
tuũ ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aĩa tua: ⁊ ex tota vir-
tute tua ⁊c. Hoc enĩ ſic vni dictũ eſt: vt ab oĩbus de-
beat ⁊ per cũcta tpa cuſtodiri. Quapropter ſiue lex:
ſiue teſtimonia: ſiue mãdata dñi cuſtodiant: ad bea-
titudinis certũ eſt munera ꝑueniri. Que verba cum
ꝑdictis diffinitionibus ſnia méte cõdenſa ſunt: qꝛ in
ſubſequẽtibꝰ verſibus frequẽter ea poſita reperimus.
[Utinã dirigant vie mee: ad cuſtodiẽdas iuſtifica-
tiones tuas.] Cũ vitã ſupius beati viri euidẽter ex-
preſſerit: nunc etiã ꝓplꝰ fidelis bonoꝝ ſibi ꝑuentum
votis intercedẽtibus poſtulauit. Utinã: verbũ ſemꝑ
optantia eſt: vt qd noſtris non poſſumus viribꝰ adi-
piſci: diuina miſericordia largiẽte mereamur. Cũ di-
cit: Dirigant vie mee: oſtendit eas quãtũ ad huma-
nam imbecillitaté ꝑtinet tortuoſas. Uie mee: actus
ſignificant: quos in hac vita pagimus. Addidit: Ad
cuſtodiendas iuſtificationes tuas. Hic iam quod ſu-
perius optauit: aperuit. Ad cuſtodiendas enĩ iuſtifi-
catiões dñi nemo poterit ꝑuenire: niſi cuiꝰ vie a dño
dirigi cõprobant. Sed diſcutiamus: quid ſignificét
iuſtificationes. Juſtificationes igit dñi apud priſcũ

populū fuerunt multe atq3 diuerſe: vt ſex annis tm̄ famulus ſeruiret hebreus. Filius affectu ⁊ diſciplina patris erudiret. Pater vt reuerēter in omnibus haberet. Deꝰ: vt ſūmo timore ⁊ amore coleret. Sacerdos honorabilis eſſet. Proximus vt tanq̄ ꝓpria vtilitas amaret: ⁊ his ſimilia: que fieri ſācta ſcriptura ꝑcepit. Hec ergo nequeūt cuſtodiri: niſi misericordia dn̄i ꝓbent attribui.

Al. cū ꝯſpexero in oībꝰ mādat) tuis. [Tūc nō ꝯfūdar: ſoū reſpicio in oīa mādata tua.] Cauſa reddit quēadmoduz poſſint iuſtificationes dn̄i iugiter ſuari: id eſt: ſi mādata reſpiciant vniuerſa. Sed cū dicit: Oia: in nullo cōmonet eſſe peccādū: quoniā ſcriptū eſt: Si quis de lege minimū nō fecerit: reus eſt totius legis. Reſpicere aūt: eſt mādata ſemꝑ ante oculos habē que iuſſa ſunt: vt ſi quid tortū cōmittit: ſalutari emūdatione ꝓtinus corrigat. Ceteꝝ qui in mādata nō reſpicit: in quo erret modis oīmodis ignorabit. Hanc

Jac. i. quoq3 ſimilitudinē Jacobus ponit Aplus dicēs: Si quis auditor eſt verbi ⁊ nō factor: hic cōparabit viro ꝯſiderāti vultū natiuitatis ſue in ſpeculo: cōſiderauit: eni ſe ⁊ abijt: ⁊ ſtatim oblitus eſt qualis fuerit. Qui aūt ꝯſpexerit in legē ꝑfectā ⁊ ꝑmanſerit: nō auditor obliuioſus factus: ſed factor operis: hic beatus in facto ſuo erit. Tales ergo laudant: a quoꝝ cōſpe

Al. n ōbꝰ ctu mādata dn̄i nō recedunt. [Cōfitebor tibi dn̄e in directione cordis: in eo qd̄ didici iudicia iuſtitie tue.] Cōfeſſio: hic ſignificat laudē: quā decet populū dicē beatoꝝ. Directio cordis: eſt fidei catholice ſancta regula: q2 eum ꝯfiteri nō pōt hereticoꝝ diſtorta verſutia. In eo qd̄ dicit: Didici: indicat a beatis patribꝰ ſibi traditā diſciplinā: nō autē vt quidā faciūt: ſtudio ꝑuerſitatis inuentā. Judicia vō iuſtitie ſunt: q2 famulos ſuos liberare dignat a diabolica ꝑſecutione laborātes. [Juſtificationes tuas cuſtodiā: nō me derelinquas vſquequaq3.] Perfecta eſt ꝓpoſite beatitudinis decora ꝯſtructio. Petit enim a dn̄o: vt iuſtificationibꝰ cōceſſis: dignet deuotū populū ſuo munere cuſtodire. Juſtificationes eni qd̄ ſignificēt: in quarto verſu ſupiore iā dictū eſt. Et q2 nouerat

i. Pe. 5. tentationes diabolicas vndiq3 circuire: vt legit: Aduerſariꝰ veſter ſicut leo circuit querēs quē deuoret: petit ſe quaquauerſus deniq3 cuſtodiri: ne poſſit locū nocēdi hoſtilis atrocitas inuenire: Nūc videamꝰ quid littera ſecūda ꝯtineat.

BETH.

IN quo corrigit adoleſcentior viā ſuā: in cuſtodiendo ſermones tuos. In toto corde meo exquiſiui te: ne repellas me a mādatis tuis. In corde meo abſcōdi eloqa tua: vt nō peccē tibi. Benedictus es dn̄e: doce me iuſtificationes tuas. In labijs meis: pronunctiaui oīa iudicia oris tui. In via teſtimoniorum tuorum delectatus ſum: ſicut in omnibus diuitijs. In mandatis tuis exercebor: ⁊ conſiderabo vias tuas. In iuſtificationibus tuis me ditabor: nō obliuiſcar ſermones tuos.

Al. adoleſcētior. IN quo corrigit iunenior viā ſuā: in cuſtodiēdo ſermones tuos.] In ꝑma littera partes beatitudinis fidelis populus ſdicauit: in quibꝰ ſe depcatus eſt cuſtodiri. Nūc idem in ſecunda littera conuerſionis tēpus oſtendit: exponēs etiā in ſermonibꝰ domini quibus delectationibꝰ ꝑfruatur. Quapropter per figuram Eroteſis: ſub interrogatione proponit: In quo corrigit iunenior viam ſuaz: Etas electa eſt noui: non veteris teſtamenti: quando de ſeniori homine in robuſta ſumus etate reparati. Juuenior eni dicitur veteribus comparatus: quia comparatiuus gradus frequenter vim obtinet poſitiui. Sed iſte iuuenior: quemadmodum correxerit viam ſuam: ſubſequenti reſponſione confirmat: dicēs: In cuſtodiendo ſermones tuos: tūc ſcilicet cum euāgelicā diſciplinam populus chriſtianus accepit. Eo ſiqdē tēpore homo correctus eſt: quando vetē prauitate damnata: ad recte fidei dona ꝑuenit. Cuſtodit aūt ſmones dn̄i: qui nō eos tm̄ memoria retinet: ſed actionū ꝓbitate reſtituit. [In toto corde meo exquiſiui te: ne repellas me a mādatis tuis.] Hoc quoq3 munꝰ eſt dn̄i qd̄ eū ſe toto corde aſſerit exqſiſſe. Nō eni quereret niſi inquiſitus fuiſſet: ſicut in Jſaia legit: Qd̄ perierat reqrā: ⁊ qd̄ errauerat reuocabo. In omni ſiqdem bono dn̄i gratia ꝑuenimur: ⁊ vt eū velimꝰ rogare: ipſe ſe dignat ifundē. Sequit: Ne repellas me a mandatis tuis: tanq̄ idignū beneficijs ſuis: vt quē te feciſti toto corde petere: tu etiam digneris audire. Repellit eni a mādatis ſuis ſubdole ſe rogantes: ſicut in alio pſalmo legit: Virū ſanguinū ⁊ doloſuz abominabitur dn̄s. Et Salomō dicit: Sāctus eni ſpūs diſciplipline effugiet fictū: ⁊ ſubtrahet ſe a cogitationibꝰ que ſunt ſine itellectu. Rogat ergo ne ab itelligentia legis diuine repellat ſicut indignꝰ: vt agnoſcamꝰ hanc itelligentiā nō mereri niſi eos qui noſcunt toto corde depcari. [In corde meo abſcondi eloquia tua: vt nō peccem tibi.] Cum legamus operam domini eſſe predicādam: ſicut Petrus in actibus Apoſtolorū dicit: Nō enim poſſumus que vidimus ⁊ audiuimus nō loqui: Hic dicit in corde ſuo eloquia domini ne peccaret abſcōdita. Sed vtrunq3 verum eſt. Nam ſicut decet ſidelibus ea opportune predicari: ſic nō credentibus oportet abſcōdi: ſicut in euangelio dictum eſt: Ne dederitis ſanctum canibus: neq3 miſeritis margaritas veſtras ante porcos. Et alius pſalmus dicit: Poſui ori meo cuſtodiā: duz conſiſtit peccator aduerſum me: Obmutui ⁊ humiliatus ſuz ⁊ ſilui a bonis: vt intelligamus peccati genus eſſe: obſtinatis eloqa dn̄i ꝑdicare. Unde ⁊ Paulus Apoſtolus dicit. Hereticū poſt ꝑmā ⁊ ſcdaz correptiones deuita ⁊c̄. [Benedictus es dn̄e: doce me iuſtificationes tuas.] Ne aliqs eruditionem ſanctā proprijs viribus applicaret: ꝑmittit: Benedictus es dn̄e: id eſt: qui gratias preſtas: q2 in homine nō potes inuenire qd̄ eligas. Sed hic benedictionē: laudem ſignificat dn̄i. Nam cū nos deum benedicimus: eius facta laudamus: cum ille benedicit: nos ſanctiſicare dignat. Sequitur: Doce me iuſtificationes tuas. Cum ſuperius dixerit: In corde meo abſcondi eloquia tua: nunc dixit: Doce me iuſtificationes tuas: quaſi nihil ante didicerit. Uerum ſancte congregationi eſurienti ſitientiq3 iuſtitiam: non ſufficit mandata domini vbo didiciſſe: ſed petebat vt ea factis potuiſſet oſtēdere: vbi nouerat plenitudinem ſe gratie reperire. Dicit ergo: Doce me iuſtificationes tuas: hoc eſt preſta me facere vnde electos tuos iuſtificare ꝯſueſti. [In labijs meis: pronuntiaui oīa iudicia oris tui.] Chorus ille ſanctoꝝ ꝓnuntiaſſe ſe dicit iudicia oris

Right margin notes: Pſ. 5. — Sap. i. — Act. 4. — Math. 7. — Pſ. 38. — Tit. 3.

dñi:que locut⁹ eſt per ꝓphetas ⁊ aplos ſuos:quãdo
ex labijs ſuis recẽſuit:⁊ pplo ꝑdicauit. Oia iudicia:
ſignificat que ſcripta vel dicta ſũt. Ceterũ vniuerſali
ter nõ põt ꝓnuntiare:qḋ nulla noticia ꝑualet appre
Ps. 35. hẽdi:ſicut in alio pſalmo dictũ eſt. Judicia tua abyſ
Ro. 11. ſus multa. Aplus quoqꝫ teſtat̃: O altitudo diuitiarũ
ſapiẽtie ⁊ ſciẽtie dei:q̃ȝ incrutabilia ſũt iudicia ei⁹:
⁊ ineſtigabiles vie ipſi⁹. Et ipſe paſſione vicina dicit
SCHE Aplis: Nõ oia dixi vobis. Quapropter figuraliter:
pro parte dicit̃ totũ:qḋ in ſcripturis diuinis frequẽ
ter ↄſtat effectũ. [In via teſtimonioꝝ tuoꝝ delecta
DOG tus ſuȝ:ſicut in oibus diuitijs.] Uia teſtimonioꝝ:eſt
dñs Chriſtus:q̃ȝ de ipſo loquẽtia ad ipm ducũt:via
certa:iter ifatigabile:queſtuoſus labor:vbi q̃ſquis ꝑ
uenerit:ieſtimabiliũ diuitiaꝝ delectatione mulcet̃.
Et iuxtã qḋ ſequit̃: Sicut in oibus diuitijs. Hic di
1. Cor. 1. uitias ſpũales debem⁹ accipe:de q̃bus Apl's ait: Quia
in oib⁹ diuites facti eſtis in ipſo:in omni verbo ⁊ in
omni ſciẽtia:ſicut teſtimoniũ Chriſti ↄfirmatũ eſt
in vobis. Ceteꝝ cohors ſcã ſeculares diuitias nõ po
terat teſtimonijs dñi cõparare:quas ipſa velut ſor
des aliquas cognoſcit̃ abiciſſe. [In mandatis tuis
exercebor:⁊ cõſiderabo vias tuas.] Eccleſiaſtice di
ſcipline ordo ſeruatus eſt. Pri⁹ enĩ fuit vt exerceret̃
in mãdatis diuinis:id eſt:frequenti opatione vſum
reꝝ neceſſariaꝝ aſſiduo labore pageret:⁊ ſic ad intelle
ct⁹ ei⁹ penetralia ꝑueniret. Nemo enĩ meret̃ tãtuȝ ſe
cretũ ↄſpicere:niſi cui datũ fuerit bona ↄuerſatione
celeſtib⁹ ſe beneficijs ꝓximare. Et nota ꝙ exercita
tio in ſcripturis diuinis pleruncꝫ in bono ponitur.
[In tuis iuſtificationibus meditabor:nõ obliuiſcar
ſmones tuos.] Obliuio:nõ natura nobis venit:ſed
DOG ab originalis peccati ifirmitate deſcẽdit. Huic reme
dialis oppoſita eſt meditatio: ne memorie culmen
obliuio nefãda deſtrueret. Meditari enĩ ſe dicit iu
ſtificationes dñi:ne poſſit qḋ retinere expetit obliui
ſci. Nouerat enĩ quo vitio mẽs humana ꝑmeret̃:⁊
ↄtra hoc auxiliũ repit:vnde obliuio violẽta debuiſ
ſet excludi. Reſpice quẽadmodũ diuerſis cauſis ꝓ
paſa verba ſubiũcta ſũt. In ſupiori quippe verſu. In
mãdatis tuis exercebor:dixit:vbi pte opus eſt actua
Exo. 20. li. Mãdata enim ſunt dñi: Nõ mechaberis: Nõ fal
ſuȝ teſtimoniũ dixeris ⁊c. Hec eniȝ oportuit nõ tm̃
audire:ſed facẽ: Ideoqꝫ poſuit: Exercebor. Hic aũt
Juſtificationes dicit meditabor. Juſtificationes q̃p
pe dicte ſũt:ſicut ſupius expoſitũ eſt: Hebreũ pueꝝ
nõ amplius q̃ȝ ſex annis debere ſeruire:ad ſignificã
tiã beati populi:qui in hoc ſeculo ſeruit:vt in illa re
ſurrectione a cuncta obnoxietate liberet̃. Hoc ergo
q: fuit in enigmate cõſtitutũ: Meditabor dixit: vt
frequens iteratio intellectum future rei euidentius
aperiret.

GIMEL.

Etribue ſeruo tuo: viuifica me
⁊ cuſtodiã ſermones tuos. Re
uela oculos meos: ⁊ conſidera
bo mirabilia de lege tua. Jnco
la ego ſuȝ in terra: nõ abſcõdas
a me mãdata tua. Concupiuit anima mea
deſiderare: iuſtificationes tuas in omni tem
pore. Increpaſti ſupbos: maledicti qui de
clinãt a mandatis tuis. Aufer a me oppro
briũ ⁊ ↄtẽptũ: q: teſtimonia tua exquiſiui.

Eteniȝ ſederunt principes ⁊ aduerſuȝ me
loquebant̃: ſeruus autem tuus exercebat̃
in iuſtificationibus tuis. Nam ⁊ teſtimo
nia tue meditatio mea eſt: ⁊ conſilium me
um iuſtificationes tue.

Etribue ſeruo tuo: viuã ⁊ cuſtodiaȝ ſer | Al. viuifica me
mones tuos.] Uenit ad tertiã litterã: in
qua humanã idigẽtiã ↄfitet̃:⁊ gratiã dñi
per cũcta cõmẽdat. Increpatos aſſerit ſu
perbos qui fideles dñi iniquis motibus
ꝑſequunt̃. Retribue ſiq̃dẽ dicit: nõ meritis redde:
ſed iteꝝ da: vt qui ꝑſtitiſti petitionis affectũ:effectũ
quoqꝫ poſtulationis attribuas. Deniqꝫ hũc ſenſũ de
clarat ſermo ſubiũctus cũ dicit: Seruo tuo. Seru⁹
enĩ chriſti dici nõ põt:niſi qui nõ ſuis meritis:ſed di
uine gratie reputat:qḋ boni aliqḋ feciſſe cognoſcit̃.
Dñi aũt cuſtodire mãdata:reuera viuẽtis eſt. Cõtra:
mortuus iure dicit̃:qui iobediẽs approbat̃: ſicut in
Luc. 9. euãgelio de ifidelibus legit̃. Sine mortuos ſepelire
mortuos ſuos. Sepelire eniȝ mortuos viuẽtiũ erat:
ſed q: ifideles videbant̃:recte mortuos appellatos
eſſe cognoſcim⁹. Et aduerte ↄfeſſionẽ ſanctã:ſic ſe iu
dicauit eſſe victuꝝ:ſi potuiſſet dñi cuſtodire ſermo
nes. Merito:q̃ȝ qui eos cuſtodit ab ipſis ſine dubio
cuſtodit̃:⁊ mors ei nõ dñabit̃:que in ipioꝝ depopu
latione graſſat̃. [Reuela oculos meos:⁊ ↄſiderabo
mirabilia de lege tua.] In hoc verſu infirmitas hu
manitatis:⁊ bñficiũ ſupne maieſtatis exponit̃. Re
ETY uelare enĩ dictũ eſt:remouere velũ. Quodã enĩ opi
mẽto ignorãtie iterior aſpect⁹ obducit̃:⁊ niſi miſeri
cordia ipſi⁹ fuerit hoc velamẽ ablatũ:ſcripturas ſan
ctas lumine cordis nõ poſſum⁹ ītueri. Petit ergo au
ferri ſibi iperitie cecitatẽ:vt illuminatus gratia diui
na queat dñi vidẽ miracula. Que ſũt aũt iſta mira
cula: ipſe teſtat̃ dicẽs: De lege tua. Sup⁹ dixim⁹ legẽ
vmbrã fuiſſe futuroꝝ:que ſignificãtiã vẽture pleni
tudinis ↄtinebat. Immolabat̃ q̃ppe paſchali feſtiui
tate agnus imaculatus:qḋ chriſtũ dñm ſignificabat
occidi. Sacerdos:veſte pulcherrima ⁊ coruſcabili te
gebat̃: vt futuri põtificis ⁊ celeſtis regis idicia nun
tiaret. Promiſſiones quoqꝫ dñi fuerũt: vt iſraelitic⁹
ppl's in terrã ꝑduceret̃ fluentẽ lac ⁊ mel:qḋ ad illud
futuꝝ ſeculũ ꝑtinẽ nõ dubiũ eſt: vbi ſũme beatitudi
nis gaudia copioſa dulceſcũt. Rogat populus:ille ſã
ctoꝝ: vt reuelato corde iſta ↄſideret:que ſuperducto
velamine nõ poterat ītueri. [Incola ego ſuȝ ⁊ apud | Al. non heb
te in terra: nõ abſcõdas a me mãdata tua.] In hac
terra iuſti ſũt icole:qui ꝓpriã in mũdo nõ habẽt mã
ſionẽ. Corpore ſiq̃dẽ in terra poſiti ſũt:in celis aũt ꝓ
babili ↄuerſatione ↄſiſtũt: ſicut Aplus dicit: Cõuer | Phil. 3.
ſatio aũt nr̃a in celis eſt. Et merito hic dicunt̃ icole:
q̃bus in aliena patria nullus affect⁹ eſt: ſed ad tẽpus
terrã ſui corporis colũt. Nõ enĩ erat ille diues icola:
qui horrea ↄſtruebat:⁊ lõgeuitatẽ vite ſue in multã
ↄgregatione poſuerat. Sȝ iſti ſũt vere icole:qui the
ſauꝝ ſuũ in celo reponũt:vt cor eoꝝ futurã patriaȝ
ſemꝑ affectet. Petit ergo fidelis populus mãdatoꝝ
dñi cõſciũ ſe fieri:q: nõ deꝑhẽdit̃ in babylone ꝑte
ↄuerſari. Illi⁹ enĩ põt ſcire q̃ſqꝫ votũ:cui ⁊ famulari
velle cognoſcit̃. Mandata enim eſſe diximus: Dili | Deut. 6.
ges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo:⁊ ex tota anima
tua ⁊c. Hec petit nõ a ſe abſcondi:id eſt:ſubtrahi at
qꝫ denegari: vnde ſalutẽ aĩe ſue nouerat eſſe vẽturã.

Ro[illegible]go vt eis nullatenus celentur: que pecca-
toribꝰ ꝓuanť abſconſa: q̄uis generaliter ꝓnunciata
eſſe videanť. [Cōcupiuit anima mea deſiderare iu
ſtificationes tuas: in omni tēpoꝛe.] Cōcupiſcentia in
Exo.20. malo ⁊ in bono poniť. In malo: Nō cōcupiſces rem
Sap.6. ꝓximi tui. In bono: Cōcupiſcētia ſapiētie perducit
ad regnū. Ita ⁊ hic poſitū eſt: Cōcupiuit aīa mea de
ſiderare iuſtificationes tuas. Uiolēta res: ⁊ in vtra-
q̄ꝫ parte foꝛtiſſima. Nō enī facile labiť: qḋ ꝯcupiſcē
tie radicibꝰ alligať. Nā vt ipſam vim ſermonis po-
tuiſſet oſtēdere: adiecit: In omni tempoꝛe: vt huic ſe
deſiderio nulla intermiſſio: nullū tempus valuiſſet
obſiſtere. Poteſt enim ⁊ infidelis ad tēpus rem bo-
nā concupiſcere: ſed hoc ꝑfectis deſiderijs populus
ſanctus attribuit: qḋ omni tēpoꝛe ꝯcupiuit. Hoc eſt
enim cōcupiſcere: qḋ deſiderare. Nemo enim deſi-
derat niſi qui cōcupiſcit: nec iterū cōcupiſcit niſi qui
deſiderat. Quapꝛopter pleniſſimā voluntatē: indi-
cat geminata pꝛofeſſio. [Increpaſti ſupbos: maledi
cti qui declinant a mādatis tuis.] Cū ſint hominum
innumera crimina: ſupbos hic aſſerit īcrepatos: qui
deo ſemꝑ ꝓbantur odibiles. Supbia eſt enim: per
quā angelus cecidit: per quā Adam de nature ſue di
DOG gnitate deiectus eſt. Nā ſicut humilitas omniū par
pꝛobať eſſe virtutū: ita ſupbia vitioꝛum mater eſſe
Iac.4. dinoſciť. De ipſis enī ſcriptū eſt: Supbis deus re-
ELY ſiſtit: humilibus aūt dat gratiā. Increpare enim di-
cimus: quaſi de taciturnitate crepare: ⁊ in moꝛdacia
dicta ꝓſilire. Quod deus per ſcripturas diuinas fre
quēter facit cū terroꝛē eis ſue īdignationis oſtēdit.
Sequiť generalis ⁊ abſoluta ſententia: maledictos
eſſe qui eius tentāt mādata declinare. Nā vt prece-
pta dn̄i nō compleat humana fragilitas: leuius ma-
lū eſt: iſtud vō nefariū eſt per ſupbiā declinare: vn-
de animā ſuā a peccatoꝝ nexibus poſſit eripere. Nā
⁊ illū Adam qui declinauit mādata dn̄i conſtat eſſe
maledictū: hodieq̄ꝫ maledicti ſunt qui ſimili ſcele-
re polluunť. Mandata enī que ſint: iā ſunt dicta ſu-
perius. [Aufer a me oppꝛobꝛiū ⁊ cōtemptū: q̄ꝛ teſti-
monia tua exquiſiui.] Ecce de illo choꝛo ſanctoꝛū ⁊
martyrū verba ſonuerūt: qui diuerſis penis ſubacti
ſupbis ⁊ impꝛobis oppꝛobꝛio ⁊ cōtemptui eſſe vide-
banť: nunc rogant vt manifeſtatione miſericoꝛdie
dn̄i eoꝛū deriſio ⁊ vilitas auferať: qḋ ⁊ in alio pſal-
Ps.122 mo legitur: vbi ait: Quia multū repleti ſumus contē
ptione: ⁊ multū repleta eſt anima noſtra oppꝛobꝛiū
abundantiū ⁊ deſpectio ſuperbis. Teſtimonia vō di
uina exquiſierūt: vt talia paterenť: quando conſtat
Math.5. eſſe preceptū: Beati qui perſecutionē patiunť ꝓpter
iuſtitiā: quoniā ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ. Sed diligen-
tius intuēdum eſt: quare a ſe petāt martyres oppꝛo-
bꝛia remoueri: vnde ſe nouerāt dn̄i munere coꝛona
ri: Sed hec oꝛatio pꝛo perſecutoꝛibus funditꝛ: vt dū
conuerſi fuerint ad dn̄m: martyribus tollať oppꝛo-
bꝛiū: quando ⁊ illi ipſam religionē coluerint: quā in
alijs perſequendā eſſe putauerūt: qḋ preſtante dn̄o
frequenter factū eſſe cognouimus. [Etenī ſederunt
pꝛincipes ⁊ aduerſum me loquebanť: ſeruus autem
tuus exercebať in tuis iuſtificationibus.] Auditū
ſe a pꝛicipibus martyrū choꝛus exponit: qui iudicia
rio moꝛe reſidētes de inocētiū ꝑditione tractabāt.
Et qḋ grauius terrere potuiſſet: ipſi erant accuſato-
res ⁊ iudices. Se vō merito dicit ſeruum dn̄i: qui in
ter vite ꝑicula de eius iuſtificatione cogitabat: quid
in illa vita recepturus eſſet: qui in iſta tempoꝛaliter
grauiſſima ſuſtinebat. Exercebať enim ad ꝓuectū
ſuū: nō cruciabať ad penā. Tales anime mundū vi
cerūt: que ſenſum doloꝛis ſui eterni ꝑmij cogitatio
nibus molliebant. [Nā ⁊ teſtimonia tua meditatio
mea eſt: ⁊ ꝯſolatio mea iuſtificationes tue ſunt.] Al. ꝯſilium meum Al. nō hēt.
Conſiliū inuentū eſt ꝯtra malignantiū ꝯſiliū: vt ad
uerſum impꝛobos furoꝛes dn̄i teſtimonia meditata
ſufficerent. Eoꝝ quippe cogitatio quoſlibet mitigat
doloꝛes: nec timoꝛi relinquit locū qui in ꝓmiſſioni-
bus dn̄i iugiter occupatur: ſicut dicit Apoſtolus: Ti 1.Joan.4.
moꝛ non eſt in charitate: ſed perfecta dilectio foras
mittit timoꝛē. Cōſolationē vō ſuam eſſe ꝓfeſſus eſt
dn̄i iuſtificationes: quas ſuis martyribus pollicetur.
Cōſolamur enim in afflictione preſentium rerum:
ſpe venientium pꝛemioꝛum. DELETH.

Adheſit pauimēto anima mea:
viuifica me ſm̄ verbum tuū.
Uias meas enūtiaui ⁊ exaudi
ſti me: doce me iuſtificationes
tuas. Uiā iuſtificationū tuarū
inſtrue me: ⁊ exerceboꝛ in mirabilibꝰ tuis.
Doꝛmitauit aīa mea pꝛe tedio: cōfirma me
in verbis tuis. Uiā iniq̄tatis amoue a me:
⁊ de lege tua miſerere mei. Uiam veritatis
elegi: iudicia tua nō ſum oblitus. Adheſi te
ſtimonijs tuis domine: noli me confunde-
re. Uiā mandatoꝛum tuoꝛum cucurri: cū
dilataſti coꝛ meum.

Adheſit pauimento aīa mea: viuifica me
ſꝫ verbū tuū. [Ad quartā litterā venit
fidele ꝯſilium: in qua ſe dicit coꝛporali
quidē neceſſitate cōſtrictū: ſed ſola dn̄i
pietate ſaluādū: petēs vt ab eo vias ini
quitatis admoueat: q̄ꝛ viā veritatis elegerat. Pul
cherrimis aūt alluſionibꝰ exponiť humana ꝯditio.
Pauimētū eſt ſoli alicuiꝰ in lenitatē maximā ꝯſtru-
cta ſoliditas: que merito nr̄o coꝛpoꝛi cōparať: q̄ꝛ ⁊
ipſum ſimili nitoꝛe leuigatur. Adheſiſſe ſe ergo dicit
carni ſue: qḋ vitioſo eſſe nō dubiū eſt. Aīa enī ſi ad-
hereat coꝛpoꝛi: delictis fauet: ſi voluntate ſit diuiſa:
virtutibꝰ. Quapꝛopter merito ſe petebat per verbū:
id eſt: per chꝛiſtū dn̄m viuificari: q̄ꝛ per ꝯſenſū car-
nis ſe noſcebat extingui. Sed ꝑſcrutādū eſt: quare
illud ꝯſiliū beatoꝝ qḋ ſupiꝰ dixerat: Seruꝰ aūt tuꝰ
exercebať in tuis iuſtificationibꝰ: hic ꝯfiteať adhe-
ſiſſe pauimēto aīam ſuā: Ut reuera itelligamꝰ q̄uis
ſācti grā dn̄i ꝑfruanť: multaq̄ꝫ virtutū varietate col
luceāt: q̄diu ſūt in hac carne moꝛtali: eſſe tn̄ vn̄ ſe
deꝑcenť abſolui: ſicut in euāgelio magiſter optimꝰ
Luc.17. dicit. Poſtq̄ oīa feceritis: dicite Serui inutiles ſumꝰ: qḋ
Prouer.18. debuimꝰ facere fecimꝰ. Et alibi ſcriptura dicit: Iu-
ſtus in pꝛincipio ſermonis accuſatoꝛ eſt ſui. [Uias
meas enūtiaui ⁊ exaudiſti me: doce me iuſtificatio
nes tuas.] Qui ſe pauimēto adheſiſſe ꝓfeſſi ſūt: me
rito in ꝯſequētibus ſua peccata ꝓdiderūt: ⁊ ideo ſe-
quiť: Exaudiſti me. Mira cōpēſatio: ſtupēda viciſſi
tudo: dn̄o ſuo ꝓpꝛia mala dicere: ⁊ ab eodē ꝑmia ſa-
lutis accipere. Quis nō bonis talibus incitetur illi
ad pꝛemiū cōfiteri: cui nō poſſis negare qḋ feceris.
Perſcrutandum quoq̄ꝫ qḋ dixit: Doce me iuſtifica
tiones tuas: non ad audiendum ſed ad faciendum.

Ille enī diuinarū reꝝ doctus oſtendit: qui ſibi cre-
dita feciſſe mōſtrat. Siue petit vt illas iuſtificatio-
nes aduerteret: que precepte figuraliter eſſe videbā
tur. [Viā iuſtificationū tuaꝝ iſtrue me: et exercebor
in mirabilibus tuis.] Merito cohors ſancta iuſtifi-
cationū viā itelligere querebat: que ſuas vias: id eſt:
peccata ꝑdiderat: q: niſi illas damnem⁹: ad iſtā ꝑue
nire nō poſſum⁹. Inſtrue me: ad itellectū ꝑtinet: vt
aduerteret qđ ſepe iā dictū eſt: quali myſterio poſt
ſex annos ſeruus relaxaret hebreus: ſeptimus terre
fructus pecoribus egentibuſq; donaret: qđ poſt an-
nū quinquageſimū quodlibet illud priori reddi do-
mino iubebat: et his ſimilia: que iuſtificationib⁹ dñi
cōuenire monſtrant. Hec enī merito deſiderabat
agnoſcere: que future ſpei noſtre ꝓbant myſteria cō
tinere. Sequit: Et exercebor in mirabilib⁹ tuis. Uti
q; exercet ſenſu et prudētia ſingulari: qui dicta dñi
ad ſpiritualē ſignificātiā trahit. Mirabilia vō ipſa
vocat que ſuperius dixit: iuſtificationes. Prebēt enī
intellecta miraculū: quādo ſic in preſenti ſunt poſi-
ta: vt longe futura ſignificare videant. [Dormita-
uit aīa mea pre tedio: confirma me in verbis tuis.]
Poſt illā petitionē ſanctā cognoſcim⁹ eū fuiſſe dila
tū: quando animā ſuā dicit dormitaſſe pre tedio: qđ
accidere ſolet eis: qui lōgis expectationibus differū
tur: vt itelligerem⁹ per patiētie bonū diuinū nobis
venire ꝑſidiū. Dormitat ergo anima: quādo a ſua in
tētione flacceſcit: et in ociū feſſa remittit dū ad illud
qđ intēdebat minime ꝑuenire mōſtrat. Et vide: q:
dormitauit poſuit: nō dormiuit. Dormire enī obli-
uioſi atq; ſocordis eſt: dormitare feſſi et expectantis.
Pš.131. Quod verbū et alter pſalmus edicit: Si dedero ſo-
mnū oculis meis et palpebris meis dormitationē. Et
Pš.120. alibi: Ecce nō dormitauit neq; obdormiet qui cuſto
dit iſrael. Sed vt hūc quoq; defectū ab aīa fatiga-
ta remoueret: ſequitur: Cōfirma me in verbis tuis:
quatenus ſi adhuc expectatio differēda erat: in ver-
bis dñi fixa atq; imutabilis aīa ꝑmaneret. Cogno-
ſcimus enim tali remedio: quaſuis moras: quuis te
dia: quoſlibet labores oīmodis ꝯſolandos: ſi legē do
mini frequēti iteratione meditemur. Hanc aūt ani
me dormitationē Caſſianus ſeruoꝝ dei optimus in
ſtitutor: acidiam vocat: quam magno ſtudio mona
chis ꝑſuadet eſſe fugiēdā. [Viā iniquitatis amoue
Al. de a me: et in lege tua miſerere mei.] Ad illā cōtēpla-
tionē veritatis euectus: petit qđ in iſto ſeculo neceſ-
ſariū fuit: vt via iniquitatis: hoc eſt diabolus: ab eī⁹
infeſtationibus tolleret: et in lege dñi optatā miſeri
cordiā reperiret. Per legē ſiquidē nemo iuſtificabit:
Ro.3. ſicut Apoſtolus dicit: Sciētes q: nemo iuſtificabit
ex opib⁹ legis: ſed ex fide Ieſu chriſti. Et iterū: Per
Ibidem legē enī cognitio peccati. Iuſte ergo ſibi petit miſeri
cordiā: vbi ſe per legis vincula nō credebat abſolui.
[Viā veritatis elegi: iudicia tua non ſum oblitus.]
Joan.14. Uia veritatis: dñs Chriſtus eſt: ſicut ipſe dicit: Ego
ſum via: veritas et vita. Elegiſſe ſe dicebat ſanctiſſi-
m⁹ chorus culturā dñi ſalutatoris iter diuerſas mūdi
ſuperſtitiones: quib⁹ inſipiēter mūdani populi ſeruie-
ETY bant. Eligere enim non eſt: niſi de multis vnum le-
gere. Sed videamus quare ſe dicit elegiſſe: cum
Joan.15 dicat in euāgelio: Nō vos me elegiſtis: ſed ego elegi
vos. Iure igit ꝑpls beatus iſta dicebat qui iā elect⁹
Pš.83. fuerat vt eligere potuiſſet: ſicut et alio loco dicit: Ele
gi abiectus eſſe in domo dñi. Merito ergo ſe oblitū
dñi non dicebat eſſe iudicia: qui tali electione gau-
debat. [Adheſi teſtimonijs tuis dñe: noli me ꝯfūde
re.] Ille qui ſe pauimento prius adheſiſſe dixerat:
nūc ſe dñi teſtimonijs adheſiſſe cōmemorat: vt oſtē
dat ꝓuectū ſe vite diuino munē ꝑcepiſſe. Sed qm̄
totū in diuina tuitione ꝯſiſtit: rogat vt de munerib⁹
collatis nō cadat: ne ad verecundie ꝯfuſa ꝑueniat.
Nō enī ſe ſancta ꝯſciētia negligēti ſecuritate remi-
ſerat: ſed magis qđ acceperat humilis amittē formi
dabat. Sic enī ꝯfundi poterat: ſi ꝑderet qđ tenebat.
[Viā mādatoꝝ tuoꝝ cucurri: cū dilatares cor me Al. dilataſti.
um.] Uia iſta q̄ multifarie dicit: q̄ diuerſa q̄litate
tractat. Dixit enī ſupi⁹: Uias meas ēnūciaui. Deide
Uiā iuſtificationū iſtrue me. Et iteꝝ: Uiā iniq̄tatis
amoue a me. Repetit: Uiā vītatis elegi. Ad poſtre-
mū: Uiā mandatoꝝ tuoꝝ cucurri: vt ſiue bone: ſiue
male vite viā dici oīmodis iſtruamur. Ueritatis or
dinē ſeruās cucurriſſe ſe dicit viā mādatoꝝ: qm̄ cor
ſuū a dño aſſerit eſſe dilatatū. Nō enī potuiſſet vel
ambulare vel currē: niſi cor eī⁹ in latitudine ſciētie
fuiſſet extēſum. Nā cū via mādatoꝝ eius legat angu
ſta niſi dilatato corde nō currit. Aia enī quando lu-
mē veritatis accepit in multifarias agnitiones apl-
tur: et latior reddit virtutib⁹ cognitis: que ꝑus fuerat
anguſtata peccatis. Bene aūt dixit: Cucurri: vt oſtē
deret ſe ad fidē rectā velociter dñi munē ꝑueniſſe.
Cucurrit enī viā iuſt⁹: donec (ſicut dicit Apoſtolus) Phil.3
ꝑueniat ad palmā ſupne vocationis. HE.

LEgē pone mihi dñe viā iuſtifi-
cationū tuaꝝ: et exquirā eā ſemꝑ.
Da mihi intellectū et ſcrutabor
legē tuā: et cuſtodiā illā in toto
corde meo. Deduc me in ſemi-
tā mādatoꝝ tuoꝝ: q: ipſam vo
lui. Inclina cor meum in teſtimonia tua: et
nō in auaritiā. Auerte oculos meos ne vide
ant vanitatē: in via tua viuifica me. Statue
ſeruo tuo eloquiū tuū: in timore tuo. Am-
puta opprobriū meū qđ ſuſpicatus ſum: q:
iudicia tua iocunda. Ecce cōcupiui manda
ta tua: in equitate tua viuifica me.

LEgem pone mihi domine viam iuſtifi-
cationum tuarum: et exquiram eas ſem
per.] Ad quintam litteram plebs bea-
ta proceſſit: multis modis expetēs vt in
lege domini eius debeat munere cuſto-
diri. Inquirēdum plane quā ſibi legem petat popu-
lus iſte cōſtitutus: qui ſuperius dixit: Et in lege tua mi
ſerere mei. Illud dictum eſt de veteri teſtamento:
nunc autem nouā legem poſtulat ſibi debere poni ve
niēte ſcilicet domino Chriſto: vt illo aduētu ſancte
incarnationis expletus: perfecto chriſtiane fidei ro-
bore firmaret: ſicut dictum eſt: De ſion exiuit lex: Iſa.2.
et verbum domini de hieruſalem. Deniq; iugiter ſe
eam dicit exquirere. Illud enim deſiderio inarde-
ſcente ſemper exquiritur: qđ venire magnis preci-
bus poſtulat. [Da mihi intellectum et ſcrutabor le-
gem tuam: et cuſtodiam illam in toto corde meo.] Cō
ſiderandum eſt quid ſibi velit quod iterum petit:
que prius ſe accepiſſe memorauit: id eſt: Uiam man
datorum tuorum cucurri: ſcilicet quia dona domi-
ni continue ſunt petenda. Semper enim preſtat qui

donata cõſeruat: ⁊ probabili deſiderio continue petimus: qḋ in nobis ꝑmanere iugiter poſtulamus. Ipſe enim ꝑſcrutaꝛ hanc legẽ: cui itellectus ꝑſtaꝛ a dn̄o. Et vt cõſtãtiã pie ꝑfectionis oſtẽderet: eã ſe dicit in toto corde ſuo diuinitatis munere cuſtodire: declarans per vniuerſas ſubtileſq; minutias omne bonũ ⁊ a dn̄o tribui: ⁊ per ipſum ſeruari: ⁊ eius gratia ſemper augeri. Et vide q̃ pulchro ordine cuncta deſcendant. Prius petit vt lex ei poneret: id eſt: noui teſtamenti: q2 veteris iã tenebat. Deinde vt legis ipſius intẽtionẽ cognoſcere meruiſſet: quatenus eã cordis integritate ſeruaret. [Deduc me in ſemita mãdatorũ tuoꝝ: q2 ipſam volui.] Cũ in quarta littera: cucurriſſe ſe dicat viã mãdatoꝝ: hic ſe in eadẽ deduci iterũ poſtulauit. Sed mãdata iſta noui teſtamenti debemus accipẽ: vbi ſe ꝑduci magnopere ꝑcabaꝛ: quoniã veteris teſtamenti cucurrerat. Ita fit vt ⁊ fidei cõpleaꝛ deſiderata ꝑfectio: ⁊ ſancta ſcriptura nihil ſibi ꝯtrariũ dixiſſe videaꝛ. Nã cũ dicit: Ipaꝫ volui: noui teſtamẽti ſpiritualẽ gratiã ꝓbaꝛ expetere: per quaꝫ ſe ad celoꝝ regna nouerat peruenire. [Inclina cor meũ in teſtimonia tua: ⁊ nõ in auaritiã.] Diligẽter verba iſta tractãda ſunt. Inclinari cor ſuũ petit in teſtimonia dn̄i: vbi nõ per rapacẽ auaritiam: ſed per laudabilẽ humilitatẽ ꝑſtante dn̄o ꝑuenit. Inclinati enĩ melius ꝯſpicimus que ante oculos noſtros eſſe monſtranꝛ. Nã illi qui erecti ⁊ vanitati ſupini ſunt: nequaq̃ poſſunt ſubiecta oculis intueri. Addidit: Et nõ in auaritiã. Sciẽs cohors illa ſãctoꝝ auaritiã capacẽ eſſe vitioꝝ: hãc a ſe expetit amoueri: vt potuiſſet toto corde ad ſcripturas ſacratiſſimas ſalubriter inclinari. Auaritia enim: eſt tẽporaliũ rex flagrãs omnino deſideriũ: vnde ⁊ ꝑmus homo peccauit: ⁊ ſuis poſteris vitia incentiua dereliquit. Hinc ⁊ diabolus accuſauit Iob: dicens ꝓpter diuitias quas illi dederat nõ ꝓpter ipſaꝫ ꝯtemplationẽ qua bon9 eſt: ab eo dn̄m fuiſſe dilectũ. Quod ſequẽs ipugnauit euẽtus: quãdo vir ſanctus in omnibus aduerſis dn̄o gratias actitauit. Petit ergo populus beatus: vt hãc auaritiã de corde eius amoueat: ⁊ ad teſtimonia dn̄i ſolo ꝓbitatis inuitetur affectu. [Auerte oculos meos ne videãt vanitateꝫ: in via tua viuifica me.] Multi huius ſeculi prudẽtes ꝯtinẽtie ſe lege moderati ſũt: vt hominũ magis q̃ dn̄i iudicio cõplacerẽt. Sed iſti operã ſuam vano ſtudio ꝑdiderũt: qm̄ ſcriptũ eſt: Ne faciatis iuſticiã veſtrã corã hominibus. Unde nũc plebs beata depcaꝛ: vt oculos cordis ei9 a tali ꝓpoſito dn̄s digneꝛ auertere: ne ꝑuerſa ꝯſuetudine mũdanis poſſit delectationibus iplicari: q2 nos ⁊ per oculos peccare nõ dubiũ eſt: dũ ꝯſpectarũ rex ambitione traducimur. Ab hac eniꝫ ſe vanitate fieri deprecaꝛ alienũ: qm̄ ſciebat ide maximũ venire peccatũ. Hinc notanꝛ ⁊ illi qui diuerſis ſpectaculis occupanꝛ: hinc qui mulierũ fedo amore rapiunꝛ: hinc qui alienaꝝ rex poſſeſſionẽ iprobe ꝯcupiſcũt. Sed huic petitioni addiꝛ ⁊ illa ꝑfectio: vt in via ſua id eſt: in dn̄o Chriſto eũ viuificare digneꝛ: in quo vere viuificaꝛ: q2 mors eius virtute ſuperaꝛ. [Statue ſeruo tuo eloquiũ tuũ: in timore tuo.] Statue dicit: ſtare fac: id eſt: ifige: ꝯſolida atq; ꝯfirma: ne ſanctuꝫ eloquiũ fugaci obliuione dilabaꝛ: qḋ in noſtris ſemper debet ſenſibus ſtabiliter ꝑmanere. Cui rei bene addidit: timorẽ: vt ſemꝑ orem9 ne ſuſcepta munera poſſimus amittere: ⁊ grauius ſit dulcedinẽ didiciſſe que pereat. Subiũxit: Tuo: qui ab humano timore longe diſcretus eſt. Iſte eniꝫ ſic formidat vt diligat: ſic querit vt nunq̃ deſinat amare quẽ metuit. Et q2 plurimi eloquia dn̄i ſuſcipiũt negligẽter: ⁊ tanq̃ fabulas inutiles audire declinãt: merito addidit: In timore tuo vbi nec culpa ꝯquiriꝛ nec ad deſidie diſcrimina peruenit. [Amputa opprobriũ meũ qḋ ſuſpicatus ſum: q2 iudicia tua iocũda.] In hac ſententia maximũ vitiũ humanitatis exponiꝛ. Multi enim in opprobriũ caduntaliter q̃ habeat veritas ſuſpicãdo: quã culpã a ſe deſiderat amputari. Pro multis enim malis ſepe boniꝫ teſtimoniũ damus: atq; iteꝝ de bonis mala dicimus neſciẽtes: ⁊ neceſſe eſt verecũdiã incurrat: qui ignorans aliquid aſſeuerat. Suſpicio enim ſepiſſime ꝓbatur incerta: que viro nõ ꝯuenit chriſtiano. Hec ergo ſuſpicio ducit ad opprobriuꝫ: qḋ ex peccato naſciꝛ. Iure ergo ſibi querebat amputari: vnde reus poterat inueniri. Primo cõfeſſus eſt infirmitatẽ ſuã: nũc domini cognoſciꝛ laudare iudicia: cuius verbũ verũ eſt firmaq; ſentẽtia. Quapropter amator veritatis merito ſibi iocunduꝫ dn̄i dicebat eſſe decretũ: per quẽ ſe ⁊ requiẽ reperire nouerat ⁊ coronã: ſicut Apoſtolus dicit: Bonũ certamẽ certaui: curſum cõſũmaui: fidem ſeruaui: de reliquo repoſita eſt mihi corona iuſtitie. [Ecce cõcupiui mãdata tua: in equitate tua viuifica me.] Diuerſa beneficia superi9 ſibi cohors ſancta tribui poſtulauit: ſed in hoc verſu cõſecurã ſe dicit plenitudineꝫ gratiarũ: q2 cõcupiuerat mãdata domini: que veraꝫ prudentiã conferunt ⁊ ſalutẽ. Petit aũt in equitate domini ſe viuificari: qui adhuc ſupſtes eſſe videbaꝛ: vt intelligamus nõ eſſe veraciſſimã vitã: niſi quaꝫ dn̄s Chriſtus fuerit ꝑſtare dignatus. Equitas autẽ patris: verbũ caro factũ eſt: cui oẽ iudiciũ dedit: vt orbis terrarũ in eius examine iudicãdus aſſiſtat: ſicut Apl's dicit: Qui factus eſt ſapiẽtia nobis a deo: ⁊ iuſtitia: ⁊ ſanctificatio: ⁊ redẽptio.

DEF (margin, beside "Auaritia enim")
Job.1. (margin)
Math.6. (margin)
DOC (margin)
2.Timo.4. (margin)
1.Cor.1. (margin)

VAV.

ET veniat ſup me miſericordia tua domine: ſalutare tuũ ſꝫ eloquiũ tuũ. Et reſpõdebo exprobrãtibus mihi verbũ: q2 ſperaui in ſermonib9 tuis. Et ne auferas de ore meo verbũ veritatis vſquequaq;: q2 in iudicijs tuis ſupſperaui. Et cuſtodiã legẽ tuã ſemꝑ: in ſeculũ ⁊ in ſeculũ ſeculi. Et ambulabã in latitudine: q2 mãdata tua exquiſiui. Et loquebar in teſtimõijs tuis in ꝯſpectu regũ: ⁊ nõ cõfundebar. Et meditabar in mãdatis tuis: que dilexi. Et leuaui manus meas ad mandata tua que dilexi: ⁊ exercebor in iuſtificationibus tuis.

ET veniat ſuper me miſericordia tua domine: ſalutare tuum ſm̄ eloquium tuũ.] Ad ſextam litteram congregatio ſancta peruenit: in qua ſibi poſtulat ſalutarem dominuꝫ debere concedi: vt inimicos de tãta remuneratione confundat: ⁊ in lege domini aſſidua meditatione ꝑficiat. Precaꝛ ergo vt ſupra eſt dn̄s ſaluator adueniat: qui eſt miſericordia peccatorũ ⁊ vita fideliũ. Et vt hãc miſericordiã ſpecialiter ipſum debuiſſes aduertere: ſecutum eſt: Salutare tuum. Reuera per quem ſalus gentibus venit: qui

mundo egrotanti medicinã ſue pietatis attribuit.
Scḋm eloquiũ tuum dixit:id eſt:ſm ꝓmiſſionem
tuã:quã per ꝓphetas cognoſceris fuiſſe pollicitus.
[Et reſpõdebo exprobrãtibus mihi verbũ:qꝛ ſpera
ui in ſermonib⁹ tuis.] Hec nobis idicat abſolute ſen
tẽtia cũ aduerſantiũ fuerit obiecta verſutia: qui tñ
poſſunt recipe rationẽ:nõ nobis tacẽdũ:ſed reſpõdẽ
dũ eſſe viriliter:ne ſibi malignãtiũ ꝓſũptio ſupior
DOG eſſe videat̃. Exprobrãt eni verbo:qui filiũ dicũt eẽ
minorẽ:vel qui eũ carne paſſũ minime credide rũt:
1.Cor.2. ſicut dicit apoſtolus:Si eni cognouiſſent nunq̃ dñz
glorie crucifixiſſent. His ꝓſumptionẽ dñi reſpõden
dũ eſt:qui doctrinã ſalutarem nõ ad reuerẽtiã audi
unt:ſ; ad iniuriã poti⁹ exprobratiõis adducũt. Seq
tur:Quia ſperaui in ſermonib⁹ tuis. Utiqz ideo di
cit reſpõdẽdũ:qꝛ ſpauit in ſermonib⁹ dñi:qui dicit:
Math.10. Cũ veneritis ante ꝑncipes ⁊ ꝑſides nolite cogitare
quo mõ aut qd loq̃mini:dabit̃ eni vobis in illa hora
qd loq̃mini: Nõ eni vos eſtis qui loq̃mini:ſ; ſpũs pa
tris vr̃i qui loquit̃ in vobis. [Et ne auferas de ore
meo verbuz veritatis vſquequaqz:qꝛ in iudicijs tuis
M.ſupſperaui. ſuperaui.] Rogat vt ꝓfeſſionẽ veritatis de eius ore
nulle pene:nullus terror extorqueat:ſ; quelibet tor
mẽta fuerit inflicta in vna voce cõſtantie ꝑſeueret:
qꝛ nõ in virib⁹ humanis:ſ; in diuinis cognoſcit̃ ſpe
raſſe iudicijs. Sed cũ dicit:Uſquequaqz ſignificat
verbũ veritatis ad tẽpus aliquib⁹ fuiſſe ſublatũ: vt
Luc.22. Petro apoſtolo ↄtigit:qui ante galli cantũ ter dñm
negauit. Sed nõ vſquequaqz ablatũ eſt verbũ veri
tatis de ore ipſi⁹:quãdo culpã ſuã ⁊ fletib⁹ diluit:⁊
ſanguinis effuſione mũdauit. Sequit̃:q̃re nõ debe
at de ore ipſi⁹ vitas ꝓfeſſionis auferri:Quia in iudi
cijs tuis ſperaui. Judicia erãt dñi qḋ turbe martyrũ
diuerſis cruciatibus agebant̃. Sed in his ſe magis
ſpem gerere ꝓfitet̃.qꝛ ſcriptũ eſt:Flagellat omnez
filiũ quẽ recipit. Jniq eni cũ moleſtant̃ deſperãt:ſan
cti viri ſi affligant̃ ſpez magis ſue dilectionis accipi
unt. Hactenus littere iſtius verſus habet orationẽ.
Subſequẽtes võ vſqz ad finẽ narrationis ordine de
promunt̃. [Et cuſtodiã legẽ tuã ſemꝑ in ſeculũ ⁊ in
ſeculũ ſeculi.] Jſte ⁊ alij verſus vſqz ad finẽ littere:
nõ habet deꝑcationẽ:ſed narrationẽ. Superi⁹ enim
petijt vt acciperet:hic iam de pceptis beneficijs gra
tias agit. Cuſtodire ſe legez dñi ſemꝑ affirmat:qꝛ in
ipſa variari nefandũ eſt. Sicent cuſtodire poteſt : ſi
qḋ ſuperius dixit:nõ auferat de ore ipſius veritatis
verbũ. Interdũ:Semꝑ:ponit̃ vſqz ad finẽ hui⁹ ſecu
li. Sed hic cũ dicit:In ſeculũ ſeculi:illã ꝑennitatez
ſignificat que nõ habet finẽ. Sed cũ ſuperi⁹ dixeri
mus:legẽ vmbrã fuiſſe futuroꝝ:id eſt:imolare agnũ
immaculatũ:octauo die ritũ circũciſionis adhiberi:
vel his ſimilia:quẽadmodũ in eternũ legẽ ſe cuſto
dire dicit:cũ nõ ſolũ poſt reſurrectionẽ futuram ne
ceſſaria nõ ſint iſta:ſed hic quoqz iã videant̃ aboli
ta. Sed ibi alia lex erit dñi:quã ſe ꝓmittit populus
cuſtodire ſanctiſſimus. Scit eni per hanc vmbram
legis ad myſteriũ eterne legis aſcẽdi. Nouit etiã cõ
ſuetudinẽ angeloꝝ ⁊ poteſtatũ:dñz ſine fine laudare
Scit ſũme beatitudinis eſſe ſollẽnitatẽ: iugiter do
minũ intueri. Scit deniqz fideliuz ibi eſſe leges:q̃s
ſe ꝓfeſſus eſt ſine fine ſeruare. [Et ambulabã in la
titudine:qꝛ mãdata tua exq̃ſiui.] Ipſa eſt latitudo
quã in quarta littera dixit:Uiã mandatoꝝ tuoꝝ cu
curri cũ dilatares cor meũ:ſciẽtia ſcilicet multiplex
atqz ſalutaris:quã ideo meruit:qꝛ mãdatoꝝ itelligẽ

tiã reqſiuit. Quã merito dicimus eſſe charitatez: de
qua ſcriptũ eſt: Charitas dei diffuſa eſt in cordibus Ro.5.
nr̃is per ſpiritũ ſãctũ qui datus eſt nobis. Cõtra pec
catoꝝ corda in bonitate coãguſta ſũt qḋ tãgit Aplſ
cũ dicit: Nõ anguſtamini in nobis:anguſtamini aũt 2.Cor.6.
in viſcerib⁹ veſtris:qꝛ dñi mẽs coãguſta:id eſt:pollu
ta nõ recipit:ſed in latitudine mẽtis ſuſcipit̃:a quo
celũ terraqz cõplet̃. Patulũ enim domiciliũ debet
eſſe:vt tantã mereat̃ recipere maieſtatem. [Et lo
quebar de teſtimonijs tuis in conſpectu regum:⁊ M.in
non ↄfundebar.] Loquebatur de teſtimonijs dñi:
quoniã petiuerat ⁊ acceperat: vt reſponderet expro
brãtibus ſibi verbũ. Qua firmitate roboratus ante
reges ſeculi:qui poterãt elata poteſtate terrere: non
ſe dicit fuiſſe cõfuſum:ſed veritatẽ quã mente cõce
perat irrepidis ſermonib⁹ exercebat. Cõfundit̃ aũt
ille:cui⁹ per ratiocinationẽ dicta vincunt̃. Ad vere
cũdiã eni venire nõ poteſt:qui veritatis ipſius teſti
monio roborat̃. Nõ eni ille ſub qualibet neceſſitate
negãdus eſt:qui dicit:Qui me negauerit corã homi Math.10.
nibus:negabo ⁊ ego eũ corã patre meo qui eſt in ce
lis. [Et meditabar in mandatis tuis:que dilexi [ve M.nõ hẽt.
hemẽter.] Hic oſtẽdit frequẽtiã meditationis ar
dorez. Meditari eniz mãdata nõ poteſt:niſi qui ea
aſſidua lectione excurrerit. Et vt hãc frequẽtiã eui
dentius declararet:addidit:Que dilexi. Negligere
eni nunq̃ poteſt homo que diligit. Sed ne hãc quo
qz dilectionẽ tepidã forſitã eſtimares:addidit: Ue
hemẽter:ſupra quã nulla poteſt dilectio repiri. Nõ
eni vt alia dilectio mãdatoꝝ dñi mediocris eſſe po
teſt:niſi vehemẽter qḋ hic expetit̃ diligat̃. Quapro
pter mãdata dñi iure vehemẽter dilexit: per que in
cordis latitudine fiducialiter ambulabat. [Et leua
ui manus meas ad mãdata tua que dilexi [nimis: M.nõ hẽ
⁊ exercebar in iuſtificationib⁹ tuis.] Superius ver
ſu dixit:Meditabar in mãdatis tuis:qḋ ad virtutẽ
reſpicit inſpectiuã:modo aũt dicit: Leuabo manus
meas:qḋ ad partẽ ꝑtinet actualẽ. Leuare enim ma
nus:ſignificat bonis operibus occupari. Ceterũ qui
malis actionibus detinet̃ nõ leuat manus ſuas:ſed
deijcit. Et vide:qꝛ in vtriſqz partib⁹ ponit:Que dile
xi:ibi Uehemẽter:hic: Nimis:quoniã vtrunqz opus
ſub magna ambitione faciendũ eſt:vt fructũ poſſit
habere dño miſerãte qui ꝑficit. Addidit:Et exerce
bar in iuſtificationib⁹ tuis. Ibi meditabat̃:vbi men
tis intẽtione trãſlatus eſt:hic exercebat̃ vbi quere
bat operis frequẽtatione ꝑficere. Et nota ꝙ exerci
tatio in ſcripturis diuinis plerunqz in bono ponit̃:
in litteris aũt ſecularibus vel in cõmuni locutione:
in bono aut nunq̃ aut raro ponit̃. Quã locutionem IDI
ſcripturaꝝ diuinaꝝ ꝓpriaz eſſe dicamus. In iuſtifi
cationibus tuis:pertinet ad vtrunqz: vt ⁊ mandata
domini cuz delectatione meditaretur: ⁊ operas ma
nuum cum charitate perficeret. Iſta eniz duo ſunt:
vt ſepe iã diximus:que perfectos faciunt vtiqz chri
ſtianos. Finita eſt cũ littera narratio:quam a verſu
quarto ſcilicet inchoauit.

ZAL

Memor eſto verbi tui ſeruo tuo:
in quo mihi ſpem dediſti. Hec
me conſolata eſt in humilitate
mea:quia eloquium tuũ viui
ficauit me. Supbi inique age
bant vſquequaqz:a lege autez

tua non declinaui. Memoꝛ fui iudicioꝝ
tuoꝝ a ſeculo dñe: ꝛ ꝯſolatus ſū. Defectio
tenuit me pro peccatoꝛib⁹ derelinquētibus
legē tuā. Cātabiles mihi erant iuſtificatio-
nes tue: in loco pegrinatiōis mee. Memoꝛ
fui nocte nominis tui domine: ꝛ cuſtodiui
legem tuam. Hec facta eſt mihi: quia iuſtifi
cationes tuas exquiſiui.

Al. memoꝛ eſto. Memēto verbi tui ſeruo tuo: in quo mihi
ſpem dediſti.]Ad ſeptimam litteram ve
nit choꝛus ille ſanctoꝛum: in qua ſpecie
promiſſionum domini ſenſibus noſtris
omnino commendat: vt firmum in mē-
te noſtra permaneat: qđ glorioſa veritas pollicetur:
aſſerēs ꝑpter eā fideles aduerſa huius mundi tole-
DOG rabiliter ꝛ libētiſſime ſuſtinere. Quis enī mortē tē-
poralē metuat: cui eterna vita ꝑmittit? Quis orbita
tes pignoꝝ cogitet: cum ſe iungendū choꝛis nouerit
angeloꝝ? Quis laboꝛes carnis timeat: cū ſe in ꝑpetu
am requiē nouerit collocandū? Ex humana vo con-
ſuetudine: Memēto dicit deo: qui nihil pōt vllate-
nus obliuiſci: nō qꝛ dignū erat in illa maieſtate po-
nere obliuionis iniuriā: ſed ꝓcatur vt cito ſeruo ſuo
cōferat clementiſſime ꝑmiſſionis effectū. Has enī
tropologias in ſcripturis diuinis frequēter iuenies:
Gen. 9. vt eſt illud in geneſi: Recoꝛdaboꝛ federis mei. Uel
Leuit. 26. in exodo: Et recoꝛdatus eſt dominus federis qđ pe-
pigerat cū Abraā ꝛ Jſaac ꝛ Jacob. Uerbi tui: foꝛtaſ
ſe ſignificat ꝑmiſſionē quā in euāgelio dicit: Beati
Math. 5. qui lugēt quoniā ipſi cōſolabunt. Beati qui ꝑſecu-
tionē patiunt ꝑpter iuſticiā quoniā ipſoꝝ eſt regnū
Joan. 14. celoꝝ. Et alio loco: Nō vos dimittā oꝛphanos: ꝛ his
ſimilia. Sermo tuo: ſubaudiēdū: imple ꝑmiſſum: qꝛ
ſi velis ſine aliqua adiectione ſuperioꝛibus aptare
qđ dictū eſt: verba ſibi nequeūt cōuenire. Que figu
SCHE ra dicit Eclipſis: id eſt: defectus: quotiēs verbū ſuſ-
pendit: vt viuacius inquirat. Sequit: Jn quo mihi
ſpem dediſti. Jn illa. ſ. ꝑmiſſione verbi tui: quā iure
a veraci dño compleri fidelis populus expectabat.
[Hec me ꝯſolata eſt in humilitate mea: qꝛ eloquiū
tuū viuificauit me.]Spem quā ſibi dicit de domi-
ni pollicitationibus extitiſſe: ipſam ſe in neceſſitati-
bus huius mūdi ꝯſolatā fuiſſe teſtat: quoniam iter
quaſlibet calamitates animus fideliū reficit: quan
do talis retributio cogitat. Quis enī tēpoꝛales inſi-
dias metuat cū ad eterna dñi ꝑmiſſa reſpiciat? Nā
cū dicit: Cōſolata eſt: oſtēdit inter erūnas ſeculi hoc
ſibi ſolatiū fuiſſe vt in ꝑſenti vita affligeret: ꝛ de fu-
tura ſpei ꝑmiſſiōe gauderet. Hoc etiā ſignificat: Jn
humilitate mea: qꝛ ſcā reuera ꝓbat humilitas: oīa
patiēter: oīa cū gratiaꝝ actionib⁹ ſuſtinē. Hāc etiā
Luc. 21. ſpē tribuit in euāgelio dicēs apoſtolis: Jn patiētia
veſtra poſſidebitis aīas veſtras. Sequit: Quia elo-
quiū tuū viuificauit me. Cauſā reddidit quare hu
militas ei⁹ fuerit ꝯſolata. Promiſſio quippe tāti iudi-
cis firmauit aīam ſuſtinentis: ꝛ ne tēpoꝛalē timeret
iteritū: ſpes ꝯſolationis viuificauit afflictū. [Sup-
bi inique agebāt vſquequaqꝫ: a lege aūt tua nō de-
clinaui. [Tēpus ſignificat quādo a ſupbis ꝑſecutori
b⁹ vehemēter humilis eccleſia vexabat. Sꝫ hec oīa
dicit eē fruſtrata: cū eā malignoꝝ nō potuit nocē ſe
uicia. Et reſpice qm̄ humilitatē ſuā fidelis populus
viuificatā dicit: ſupbos aūt ād eſt malignos atqꝫ ty-
rānos crudeliter egiſſe cōmemoꝛat: qui nō viuificā
di: ſed poti⁹ moꝛtificādi ſūt. Per hec enī duo verba
deſignat gen⁹ humanū. Humiles quippe dicēdi ſunt:
qui mādatis dñi obedire ꝯtendūt. Supbi: qui dia-
bolicis ſuggeſtionibus intumeſcūt. Sequit: A lege
aūt tua nō declinaui: ſcilicet vt illi putabāt: qui ꝑſe-
quebant innoxios. Et cū dicit: Nō declinaui: ſignifi
ficat in veritatis iugiter ſe māſiſſe ſētētia. [Memoꝛ fui
iudicioꝝ tuoꝝ a ſeculo dñe: ꝛ ꝯſolatus ſum.]Me-
moꝛ iudicioꝝ plectibilia nō ꝑſumit: qꝛ metu penaꝝ
reuocat que incētiua prauitate ſuccēdit. Cū dicit: A
ſeculo: ſignificat cū adminiſtrari ceptus eſt mūdus.
Hoc enī illa cohoꝛs potuit dicere: que per ſucceſſio-
nes generationū lōgis etatibus cognoſcit extitiſſe.
Nā ſi eternū tēpus voluiſſet oſtēdere: ſeculū ſeculi
dixerat: ſicut frequēter inſinuat. Qua cogitatione cō
ſolatū ſe dicit: qꝛ famulos ſuos vtus diuina nō deſe-
rit: ſicut ꝛ alibi dicit: Juuenioꝛ fui ꝛ ſenui: ꝛ nō vidi Pſ. 36
iuſtū derelictū. [Defectio ꝯanimi tenuit me: ꝓpter Al. nō det.
peccatoꝛib⁹ derelinquētibus legē tuā.]Hic pietas Al. pro
ſincere cōuerſationis exponit: vt doloꝛe ſe defeciſſe
dicat: qꝛ peccatoꝛes legē dñi deſerē cernebant. Ne-
ceſſe eſt enī: vt ſanctū virū alteri⁹ culpa ꝯtriſtet: dū
aīus pius ſaluos fieri deſiderat vniuerſos: ꝛ quē nō
optat excedē affligit: cū ei penas cognouerit iminē.
Scit enī qꝛ gratuiter illatū malū ſuū poti⁹ grauet
auctoꝛē. Unā ſcā cohoꝛs nō tātū penis ſuis: ꝗ̄tū tyrā
nicis toꝛquebat exceſſib⁹. [Cātabiles mihi erāt iuſti
ficationes tue: in loco icolatus mei.]Cū dicit: Cāta Al. peregri natiōis mee.
biles: ſignificat pſalmodiā cū magna delectatione
ꝓgendā: ſicut dicit aplūs: Cātātes ꝛ pſallētes in coꝛ Ephe. 5.
dib⁹ veſtris deo. Cāt⁹ enī ſemꝑ releuat laboꝛes: ꝛ nō
facit aīo ſurripe tediū qui cōtēplatiōis magna ſua-
uitate mulcet. Nā qđ addidit: Jn loco icolatus mei
ſicut ſepe diximus ſignificat hūc mūdū: vbi pegrinat
oīs qui Chriſto dño deuotus eſt. Expulſi ſiqđe in
Adā de ſede paradiſi: in hac terra icolatū gerimus:
qꝛ patrie illi⁹ beatitudinē nō habemus. Jta fit: vt in
hoc mūdo pegrini eſſe videamur: ſicut ꝛ apoſtolus
dicit: Quādiu ſum⁹ in hoc coꝛpoꝛe pegrinamur a dño. 2. Cor. 5.
[Memoꝛ fui in nocte nominis tui dñe: ꝛ cuſtodiui
legem tuā.]Per noctē mundum iſtum ſignificari
poſſe nō dubiū eſt: in quo peccatoꝛum regnat obſcu-
ritas. Sed vtinā oculos coꝛpoꝛeos clauderet: ꝛ nō
coꝛdis lumina pericloſius obcecaret. Hanc noctē
dominus depellit: quando iudicij tēpoꝛe veniēs illu
minat abſcōdita tenebrarū: ꝛ manifeſtat cōſilia coꝛ
dis: que nūc exceſſibus nutriuntur illicitis. Sed in
hac nocte memoꝛē ſe dicit fuiſſe noīs dñi: cū oīa be-
neficia ipſius nō meritis ſuis ſed diuinis muneribus
applicaret: ſicut ꝛ in alio pſalmo legit: Adiutoꝛium
noſtrū in noīe dñi: qui fecit celū ꝛ terram. Et apoſto Pſ. 123
lus memoꝛat: Qui gloꝛiat in dño gloꝛietur. Sic enī 2. Cor. 10.
fideles noctis iſtius tenebris nō inuoluuntur: quia coꝛ
dis lumine clarificat. Cōſequit digna ꝓfeſſio. Jdeo
enī cuſtodiuit legē dñi: qꝛ memoꝛ fuit in nocte noīs
eius. Nō enim cuſtodire valuiſſet legem domini: ſi
ſuis aliquid meritis applicaſſet. [Hec facta eſt mi-
hi: quia iuſtificationes tuas exquiſiui.]Hec facta eſt
mihi: ſubaudi: cōſolatio: quod magis de nocte ꝗ̄ de
lege debet intelligi: vt que peccatoꝛibus eſt cecitas:
ipſa viris ſanctis illuminatio eſſe videat. Sic enim
credentes nō patiūtur tenebras: ꝗ̄uis in huius mū-
di cecitate verſentur. Sequitur cauſa quare illi nox
facta ſit cōſolatio: quia iuſtificationes tuas exquiſiui.

Si enim dixiſſet: Meas: ſuſtinuiſſet adhuc denſiſſimam cecitatem: ſed quia dixit: Tuas: mundi tenebris non potuit obcecari.

HET

Portio mea domine: dixi cuſtodire legem tuam. Deprecatus ſum faciem tuam in toto corde meo: miſerere mei ſm eloquiū tuum. Cogitaui vias meas: ⁊ cōuerti pedes meos in teſtimonia tua. Paratus ſum ⁊ non ſum turbatus vt cuſtodiam mandata tua. Funes peccatorum circumplexi ſunt me: ⁊ legem tuam non ſum oblitus. Media nocte ſurgebam ad confitendum tibi: ſuper iudicia iuſtificationis tue. Particeps ego ſum omnium timentium te: ⁊ cuſtodientiū mandata tua. Miſericordia tua domine plena eſt terra: iuſtificationes tuas doce me.

Portio mea domine: dixi cuſtodire legem tuā.] Agmen beatū ad octauā litterā venit: in qua deſiderat videre faciem domini: q: eius mādatis noſcit obſecutus. Portio: a parte dicta eſt. Illius enim partis ſumus cuius voluntatibus obedimus. Quod verbum frequenter inuenis dictū: vt eſt illud: Filÿs leui nō erit portio: neq3 ſors in medio fratrū eoꝝ: q: dominus deus pars eſt eoꝝ. Unde merito portio pioꝝ deus dicit: q: in regni ei⁹ felicitate victuri ſunt. Sequit: Dixi cuſtodire legem tuā. Dixi: id eſt: ſtatui: decreui atq3 promiſi dñi precepta ſeruare: vnde factus fuerat in dñi portione: id eſt: in hieruſalē beatā: nō in babylonie parte ꝯfuſa. [Deprecatus ſu3 faciē tuā in toto corde meo: miſerē mei ſm eloquiū tuū.] Duplici modo hec facies domini ꝓbat itelligi. Chriſtum quē credebat eſſe venturū indubitata cogitatione deſiderans: incarnationē ipſius querebat aſpicere: que mundo ſalutaris poterat apparere: ſicut ⁊ in alio pſalmo dictū eſt: Deus virtutū conuerte nos ⁊ oſtēde faciē tuam ⁊ ſalui erimus. In toto corde: ſine vlla heſitatione: vt nunq̄ de futuro ſuſpenſus: ſed velut preſentem videret rogare certiſſimus. Poſtulat etiam miſericordiā aduentus eius debere cōpleri: qui per ꝓphetas innumera noſcit annuntiatione promiſſus. Siue magis deprecari videt: vt in futura illa reſurrectione eius faciē poſſit iſpicere: ſicut legit: Beati mūdo corde: quoniā ipſi deū videbūt. Et Apoſtolus: Uidemus nūc per ſpeculū in enigmate: tunc aūt facie ad faciē. Sed q: peccatorē ſe nouerat: ſibi poſtulat debere miſereri: quatenus per gratiā liberatus videat qḋ ſuis non poterat meritis intueri. Scḋ3 eloquiū tuū: illud ſcilicet quo deitatis ſue promittit ſanctis beatā nimis ⁊ icōparabilē per omnia viſionē. [Quia cogitaui vias meas: ⁊ ꝯuerti pedes meos in teſtimonia tua.] Ordinē humane conuerſationis exponit. Prius eſt eni vt noſmetipſos diſtrictius arguamus: ⁊ ſic ad dñi mādata migrem⁹. Cogitauerat ꝓinde examē illud glorioſū: Uias ſuas: id eſt actus humanos: ſed quoniā ei oīmodis diſplicebāt: pedes ſuos ꝯuertit ad teſtimonia domini gradiēda: in quibus ſi aliquis ambulat firma pōt habere veſtigia. Uidebat ſiqdē in humanis actibus eſſe peccata in diuinis aūt mādatis florere iuſtitiā: ⁊ ſapiēter illud deſeruerat qḋ expoſitū ꝑiculis ſentiebat. Dicēdo eni: Cōuerti pedes meos: oſtendit primitus fuiſſe peruerſos. [Paratus ſum ⁊ nō ſum turbatus: vt cuſtodiā mādata tua.] Cū dicit paratū: oſtēdit delibe raſſe ſe pro mandatis dñi quelibet ꝑicula ſuſtinere. Paratū ſe eni ad ꝓcepta dñi cuſtodiēda ille teſtat: qui nec perſecutores metuit; ⁊ illecebras huius ſeculi a ſuis ſenſibus effugauit: ſicut ⁊ apoſtolus Paulus ait: Ego eni pro nomine Jeſu nō ſolum alligari: ſed ⁊ mori paratus ſum. Unde ſimilr ⁊ in alio pſalmo dictū eſt: Paratū cor meū deus: paratū cor meum. Sequit: Et nō ſum turbatus. Improuiſa forte cōturbēt. Nō eni3 facit formidare animū deliberata ſentētia. Unde ⁊ dñs in euāgelio premonēs dicit: Nō turbet cor veſtrū: quoniā nō pōt dici paratus: qui trepida cogitatione ꝯfundit. Infert etiā ad qḋ paratū ſe eſſe dicebat: ſcilicet vt mādata dñi cuſtodiret: que ſic bene atq3 integre ſeruant: cum aduerſitas nulla metuit. [Funes peccatoꝝ circūplexi ſūt me: ⁊ legē tuā nō ſum oblitus.] Cū dicit: Funes peccatoꝝ: oſtēdit tot eſſe laqueos: quot peccata cōmittimus. Funes eni ſunt iplicita ⁊ tortuoſa ligamina: q̄b⁹ ſe delinquētes ſemꝑ aſtringūt: ſicut Iſaias dicit: Ue qui trahunt peccata: tanq̄ funē longū. Et alibi: Uinculis ſuoꝝ peccatoꝝ vnuſquiſq3 ꝯſtringit. Sed hoc referēdū eſt ad corporis prauitatē. Nā cū dicit: Legē tuā nō ſum oblitus: qḋ eſt beatoꝝ: cum ſe ipſe peccatoꝝ nexibus dicat eſſe cōplexū: Sed fieri potuit: vt caro delictoꝝ funibus complexa ligaret: animus aūt ſanctus inceſtuis vitÿs reluctās: legem dñi nō fuiſſet oblitus: ſicut Apoſtolus dicit: Ego ipſe mēte ſeruio legi dei: carne autē legi peccati. [Media nocte ſurgebā ad cōfitendū tibi: ſuꝑ iudicia iuſtitie tue.] Nō vacat qḋ dicit: Media nocte ſurgebā. Scit enim hoc tēpore ꝓmogenita egyptioru3 fuiſſe percuſſa. Scit etiā eā tēpeſtate Petri ⁊ Pauli ⁊ Sile in carcere poſitoꝝ vincula reſoluta. Scit quoq3 ſpōſum media nocte eſſe venturū: ideoq3 eodē tempore ſurgit ad laudes: ne iter fatuas virgines ianua clauſa remaneat. Nec vacat qḋ dicit: Surgeba3: q: ſemꝑ ſurgit cū ad dñi precomia feſtinat. Ad confitēdū hic: ſignificat ad laudandū: q: ſequit: Suꝑ iudicia iuſtitie tue. Nā ſi penitētie confeſſionē voluiſſet intelligi: ſuꝑ miſericordiā tuā dixerat: non ſuꝑ iudicia iuſtitie tue. [Particeps ego ſum omniū timentiū te: ⁊ cuſtodientiū mandata tua.] Hic euidēti⁹ dixit qḋ ſupius in capite litte poſuit: Portio mea domine. Sic enim erat portio dñi: vt ⁊ famuloꝝ ipſius particeps eſſe ꝓbaret. Et reſpice quēadmodū virtutē eccleſiaſtice vnitatis oſtēdit: vt omniū fideliū ſe dicat eſſe participē: nō vnius eccleſie: ſed que in totius mūdi capacitate diffuſa eſt. Et merito ſe vbiq3 partes habere dicit: quādo vniuerſalis congregatio talia loquebat. Pars eni ipſius erat: quicqd deo placere poterat in toto orbe terraꝝ. Et reſpice q̄ humiliter participē ſe dicit timentiū deū: cu3 legat in Apoſtolo: Participes chriſti facti ſumus. Et in quadrageſimoquarto pſalmo quoſda3 participes chriſti ſignificatos eſſe meminim⁹: cū dicit: Propterea vnxit te deus deus tuus oleo letitie pre cōſortibus tuis. Quiſqs eni3 in nouitate vite ambulauerit: erit particeps chriſti. Sic ⁊ humiliter locutus eſt: ⁊ tamē ad ipſa3 ſignificantiā quid ſit particeps dñi: animū bene intelligētis extēdit. Et q: dixit: Omnium timētium

Marginal notes: ETY; Deuter. 10.; Pſ. 79.; Math. 5.; 1. Cor. 13.; Al. nō ħ(?); Act. 21.; Pſ. 56.; Joan. 14.; DOG; Iſa. 5.; Prouer. 5.; Ro. 7.; Al. iuſtificationis.; Exo. 12.; Act. 12. ⁊ 16; Math. 25.; Heb. 3.; Pſ. 44.

te: ne

te:ne illos debuiſſes aduertere:qui dñi iudicia ſerui li timore formidant:addidit:Et cuſtodientiũ mãda ta tua:qui deuotiſſimi cõprobant timore caſtiſſimo: & amore reuerẽdo.[Miſericordia tua dñe plena eſt terra:iuſtificationes tuas doce me.] Cũ dicit:Miſe ricordia tua dñe plena eſt terra:oſtendit vtriqʒ dila tationẽ fidei chriſtiane:quã ſic miſericorditer imple uit:vt vndiqʒ nomẽ vaniſſime ſuperſtitionis euacuaſ ſe doceat.Et nota ꝙ iuſtificationes dñi ꝗ̃ ſedule pe tit diſcere:cũ frequẽter eas ſe fuerit cuſtodiſſe ꝓfeſ ſus:ſcilicet vt oſtẽdat mãdata dñi infatigabiliter ex quirẽda:quatenus ſub tali deſiderio ꝓfectus noſter poſſit ſemꝑ augeri:ſicut in quinte littere primo ver ſu dixit:Legem pone mihi domine viaʒ iuſtificatio num tuarum:& exquiram eam ſemper. TETH.

BOnitatem feciſti cũ ſeruo tuo domine:ſm verbũ tuũ.Boni tatẽ & diſciplinã & ſcientiã do ce me:qꝛ in mandatis tuis cre didi. Priuſqꝫ humiliarer ego deliqui:propterea eloquiũ tuũ cuſtodiui.Bonus es tu: & in bonitate tua doce me iuſtificationes tuas. Multiplica ta eſt ſuper me iniquitas ſuperborum: ego autem in toto corde meo ſcrutabor manda ta tua.Coagulatum eſt ſicut lac cor eorum: ego vero legem tuam meditatus ſum.Bo num mihi quia humiliaſti me:vt diſcam iu ſtificationes tuas. Bonũ mihi lex oris tui: ſuper millia auri & argenti.

BOnitatẽ feciſti cũ ſeruo tuo dñe:ſm ver bũ tuũ.] Populus beatus nonã litteram cantaturus ingredit:in qua gratias agit humiliatũ ſe fuiſſe:vt ad iuſtificationes dñi deuotiſſimus perueniret:teſtimonia eius aſſerẽs ſibi ſupra oẽs eſſe diuitias. Cũ aũt dicit: Bonitatẽ feciſti cũ ſeruo tuo dñe:collata ſibi mune ra ꝓfitet.Bonus quippe dñs:ſeruis ſuis tribuit bo nitatem.Sed que ſit iſta bonitas:ſubter exponit di cẽs:Bonũ mihi ꝙ humiliaſti me:vt diſcerẽ iuſtifica tiones tuas.Nõ eniʒ de felicitate mundana gratias agit:ſed de afflictione ſalutari.Meminit enim piaʒ diſtrictionem eſſe que corripit. Intelligebat quippe bonitatẽ illã debere dici vnde ꝓficit:nõ vnde inani exultatione gaudet.Sic facit & medicus bonitateʒ: cũ ſecat vulnera:ſic pater cũ filiũ cedit:qui lʒ ad tẽ pus inferãt penas:ꝯferũt tamẽ de afflictione reme dia.Nouerat ergo dñm pijs ſupplicationibus hono randũ:cuius clemẽtia tribulationes noſtre ꝑmutan tur in gaudiũ:q̃uis ad tẽpus graues eſſe videantur. Sequit:Scdm verbũ tuuʒ:illo ſcilicet quo dicitur:
Matth. 23. Qui ſe humiliat exaltabit: & qui ſe exaltat humilia
Al. in bit.[Bonitatẽ & diſciplinã & ſciẽtiã doce me:qꝛ † mã dans tuis credidi.] Perquirendũ eſt cur adhuc pe tit doceri:qḋ iam ſe ſuperius accepiſſe ꝓfeſſus eſt:ſci licet qm̃ bonaꝝ reꝝ nulla ſatietas eſt:que more fla grantis incendij:quãto amplius per arida ligna cu
Luc. 17. curreritt:tãto copioſius eſtuabit. Naʒ & apoſtoli fidei calore feruẽtes dicebãt:Auge nobis fidẽ.Docet ergo deus bonitatẽ:inſpirãdo charitatis deſideriũ.Docet diſciplinã:cũ tribulationibus patiẽtiã donat. Docet ſciẽtiã:cũ ſalutarium reꝝ ipſe cognoſcit attributor. Sed aliter docet deus:aliter magiſter humanus.Il le verba ꝓmit:ſed intellectũ nõ poteſt eaꝝ reꝝ ꝓſta re que ꝓcipit:Deus aũt prius cor illuminat:vt in ſen ſus electoꝝ eius verba deſcẽdãt.Sequit:Quia mã datis tuis credidi.Cũ mandata ideo ꝑdicent vt fi ant:perquirẽdũ eſt q̃re dixerit:Mãdatis tuis credi di.Propter illã ꝓmiſſionẽ dñi que dicit: Qui audit verba mea & facit ea:ſimilis eſt viro edificãti domũ ſuã ſupra petrã &c.Merito ergo ſubiũxit:Credidi:qꝛ ꝑmia ſibi obediẽtib⁹ maxima cõpromiſit.[Priuſqꝫ humiliarer ego deliqui:ꝓpterea eloquiũ tuũ cuſto diui.] Reſpiciamus quẽadmodum in hoc verſu hu mana vita deſcribit.Prius eni peccaſſe ſe dixit: cuʒ originali vitio teneret obnoxius. Poſt humiliatum ſe eſſe ꝓfeſſus eſt:vt culpa careret quã ꝯtraxerat in radice.Ad poſtremũ dñi eloquium cuſtodiuit:qꝛ hu miliari meruit:ſicut dicit Jacobus apl's: Humilib⁹ aũt dat gratiã.Et vt frequẽter excedẽtiũ licẽtiã co hiberet:poſt humiliationẽ ſuã:eloquiũ dñi:ideſt:ſcri pturas ſanctas ſe dicit ei⁹ dono toto mẽtis conamine cuſtodire.[Bonus es tu † dñe:& in bonitate tua doce me iuſtificationes tuas.] Petit bonũ magiſtrũ:vt in ſua bonitate dignet docere diſcipulũ. Que figura di cit Paronomaſia:latine denominatio:que ſimilitu dine vbi:ꝯuertit in ſe auditoris affectũ.[Multipli cata eſt ſuꝑ me iniquitas ſuꝑboꝝ:ego aũt in toto cor de meo ſcrutabor mãdata tua.] Apte petit bonitatis auxiliũ:qui ſubiturus erat colluctationis icertum:vt iuſtificationes dñi q̃s lectione didicerat:in ſuo certa mine declararet.Tũc eni ꝑfecte diſcunt mãdata cũ fiũt. Dicit eni multiplicatã ſuꝑ ſe ꝑſequẽtiũ iniqta tẽ:& ideo petit ne penis grauibus ſuꝑboꝝ deuota ei⁹ macularet humilitas.Sed cõtra illam ſeuiſſimã fa ctionẽ:vide quid ſequit:Ego aũt in toto corde meo ſcrutabor mãdata tua:vt quãtũ illi ꝯtendebãt ſedu cere:tãtũ iſte videret mãdatis dñicis adherere.Sic glorioſe vincunt qui penis tẽporalibus ſanctos vin cere tentauerũt.Et quãto eos a lege dñi diuidẽ niſi ſũt:tãto illos mãdatoꝝ ſcrutatores ampli⁹ effecerũt. [Coagulatũ eſt ſicut lac cor eoꝝ:ego vo legẽ tuã me ditatus ſuʒ.] Coagulatũ:& in bono & in malo ponit. In bono:ſicut in 67⁰ pſalmo iaʒ dictum eſt: Mons coagulatus mons pinguis. Hic aũt in malo dictũ de bemus accipe. Nã iniqtatẽ ſuꝑboꝝ:quã ſuꝑius mul tiplicatã ſupra ſe fuiſſe teſtatus eſt:vult itelligi ꝯdu ratã:que more lactis in craſſiorẽ ſubſtãtiã fuerat im pia deliberatione ꝯſtricta. Lac dictum eſt a liquore: qḋ de interna ſubſtãtia naturali poti⁹ liquore decur rat. A eni in I ꝯuertit: vt amic⁹ inimicus:& his ſimĩ lia.Sed quãtũ illi in malo dureſcebãt:tãto iſte a le ge dñi ſe ſegregare nõ poterat:vt illoꝝ crudelis ob ſtinatio pia ꝑſeuerãtia vinceret.[Bonuʒ mihi † qḋ humiliaſti me:vt † diſcerẽ iuſtificationes tuas.] Bo nũ dicebat ſibi:qḋ penis ſeuiẽtibus ſubdebat:nõ ꝓ ſentia cogitãs:ſed futura deſiderãs.Ceperat eniʒ de illa dulcedine guſtare:que oẽs ſuauitates ꝓbat exce dere. Humilitas eni iſta:hieruſalẽ tãgit glorioſa fa ſtigia. Nã ſicut ſuꝑbia mergit ad tartaꝝ: ita iſta tol lit ad celũ. Iſta quippe humiliatio q̃le ꝓmiũ habeat: ꝯſequẽter exponit. Dicit eni:Ut diſcerẽ iuſtificatio nes tuas:id eſt:vt facerẽ que docuiſti. Tũc eni perfe cte diſcit:qñ ꝑcepta dñi fideli actione mõſtrantur. [Bonũ mihi lex oris tui:ſuꝑ millia auri & argenti.] Quotiẽs in hac littera:bonitatem memorat:cohor

Margin notes (right column): DOC; Matth. 7.; Jac. 4.; Al. nõ habet; SCHE; Ps. 67.; ETY; Al. quia; Al. diſcam

illa ſanctoꝝ:quã ideo frequẽter petijt: qm̃ magis ac magis creſcebat ei dulcedo bonitatis. Cõſideremus aũt vim iſtius vbi qḋ dicit: Oris tui. Non tã ꝓphetarũ:nõ aplõꝝ:ſed ꝑcepta euãgelica ſibi teſtat̃ eſſe precioſiſſima:que chriſti dñi ſunt ore ꝓlata. Sequitur: Sup̱ millia auri ⁊ argẽti. Auꝝ ⁊ argẽtũ cupiditatib⁹ hoium videt̃ eſſe ꝑcipuũ. Sed qꝛ bonitas illa cõparationẽ ſimilẽ nõ poterat iuenire: ꝓmiſit: Sup̱ millia:qḋ ĩfinitũ atqꝫ icõprehẽſibile eſt:vt auri ⁊ argentiqꝫ cõparatio tali adiectione vileſceret. Quicquid
DOG enĩ dixeris: Sup̱:ſemp̱ excedit. Facta eſt ergo cõparatio abſqꝫ ſimilitudine:ꝓciũ ſine modo: amor ſine fine. Sic enĩ dilectio tanta indicari meruit: vt nulla res ei potuiſſet equari. IOTH.

MAn⁹ tue fecerũt me ⁊ plaſmauerũt me: da mihi intellectũ vt diſcã mãdata tua. Qui timent te videbũt me ⁊ letabunt̃:qꝛ in verba tua ſup̱ſperaui. Cognoui dñe qꝛ eqtas iudicia tua: ⁊ in veritate tua humiliaſti me. Fiat miſericordia tua vt ꝯſolet̃ me:ſm̃ eloquiũ tuũ ſeruo tuo. Veniãt mihi miſerationes tue ⁊ viuaꝫ: qꝛ lex tua meditatio mea eſt. Cõfundant̃ ſuperbi quia iniuſte iniquitatẽ fecerũt in me: ego aũt exercebor in mãdatis tuis. Cõuertãtur mihi timẽtes te: ⁊ qui nouerũt teſtimonia tua. Fiat cor meũ imaculatũ in iuſtificationibus tuis: vt non confundar.

MAnus tue fecerũt me ⁊ plaſmauerũt me: da mihi itellectũ vt diſcaꝫ mãdata tua.] Ad decimã litterã cohors glorioſa ꝓgredit̃: in qua petit intellectũ mãdatoꝝ ſibimet debere ꝯcedi: vt veraciſſime vite munere ꝑfruat̃: expetẽs vt dñi miſericordia fiat immaculata: ne poſſit in illa iudicatione ꝯfundi. Si velimus igit̃ de hoc verſu diſputationes colligere ſinguloꝝ: libri magis edimus quãtitatẽ: aliqd ꝓmiſſa breuitate narramus. Sed ſufficiat nobis ꝑſtante dño intellectũ rei cõpendioſis ſenſibus aperire. Le-
Pſ.101. git̃ enim: Opera manuũ tuaꝝ ſunt celi. Legit̃ etiã:
Pſ.94. Et aridã terrã manus eius finxerũt. Idẽ ⁊ hic: Manus tue fecerũt me ⁊ plaſmauerũt me. Sed hec oĩa tropice dicta ſũt. Nã manus habere corporeum eſt. Si vo ꝓprietatẽ oꝑationis dominice velis aduerte-
Pſ.140. re: audi: Dixit ⁊ facta ſunt: mandauit ⁊ creata ſunt. Quapropter operationis eius virtus humano more manus vocant̃: per quas nos ꝯſueuimus oꝑari. Fecerũt aũt: quidã volũt ad animã ꝑtinere: plaſmauerũt ad corp⁹ qḋ de limo terre cognoſcit̃ fuiſſe formatũ. Iuſta voce factura ſua clamat auctori: Da mihi itellectum: a quo cognoſcor eſſe plaſmata. Sed perquire qualẽ intellectũ querebat: quẽ humanitatis ratione nõ poterat iuenire. Illũ ſcilicet puꝝ: cõtemplabileꝫ: deuotũ: quẽ ante peccatũ adhuc ade incorrupta ſimplicitas poſſidebat: nõ iſtũ de quo ſibi homines vidẽtur eſſe ſapiẽtes: ⁊ pecoribus ex aliqua parte ꝓminere. Petit ergo itellectũ: vt dñi mãdata cognoſcat: quatenus quẽ Adam per inobediẽtiam ꝑdiderat: cohors ſancta per deuotionis obſequia mereret̃. [Qui timent te videbunt me ⁊ letabunt̃: qꝛ in verbo tuo ſuperſperaui.] Pulcherrima pſo dño cauſa miſerationis oblata eſt: qm̃ ſi cuilibet de ſancta ꝯgregatione ꝓſtiterit: cunctoꝝ animos magna hylaritate complebit. Sciebat enĩ clemẽtiã eius velle facere: quod fideliũ corda roboraret: ⁊ petit talia in ſe fieri vnde omniũ deuotio poſſit augeri. Vidẽdo enim alterius ꝓmia: ꝓficit ſancta ꝯſcientia: dũ ad imitationẽ laudabiliũ reꝝ ꝓpoſita ſemp̱ exempla ꝓficiũt. Addidit etiam ꝓpter quid omnino debeat impetrare. Quia in verbo: id eſt: in Chriſto dño ſe ſperare ꝓfitet̃: vbi nunꝗ̃ decipit ſpes: nec poteſt animus ꝗ̃ſi caducis deſiderijs eludi: qui in tãta veritate meret̃ infigi. [Cognoui domine qꝛ equitas iudicia tua: ⁊ in veritate tua humiliaſti me.] Cũ legat̃ alibi: Iudicia tua abyſ- Pſ.35.
ſus multa. Et iteꝝ: Iuſtitia dei inueſtigabilia: querẽdũ eſt cur hic dixerit: Cognoui dñe qꝛ equitas iudicia tua. Sed quotiẽs immẽſum atqꝫ incõprehẽſibi- DOG
le legit̃: illud eternũ iudiciuꝫ debemus accipere: qḋ ex toto hic nõ valemus aduertere. Iſtud vo ꝑſentis mũdi eſt qḋ ſe cognouiſſe teſtat̃: vt hominem animi tumore peccantẽ humiliatũ corrigat: ⁊ ſupplicãtẽ ſibi miſericordis diuina recipiat. Quis enim dubitet ſumme equitatis eſſe iudiciuꝫ: vt qui per ſuꝑbiã delinquũt deuota humilitate purgentur? Et intuere qꝛ hic nõ dixit: credidi: ſed cognoui: id eſt: expertus ſuꝫ: vt in ſuis paſſionibus atqꝫ beneficijs hanc ſe equitatẽ dñi cognouiſſe mõſtraret. [Fiat ⁊ nunc miſericordia tua vt ꝯſolet̃ me: ſm̃ eloquiũ tuum ſeruo tuo.] Merito petijt miſericordiã qui prius in humilitate ſua ꝯfeſſus fuerat iuſta dñi fuiſſe iudicia. Naꝫ inter erũnas multiplices ⁊ ſeua certamina tormẽtoꝝ: ꝯſolatricẽ reꝝ iſtaꝝ miſericordiã petit: vt aduerſitates ſeculi ferre potuiſſet: quas ſibi ad purgationẽ vitioꝝ ꝓficue nouerat ꝯtributas. Nõ enĩ auferri ſibi talia poſtulauit: ſed in eis ſe expetit ꝯſolari. Conſolatio eſt enim: quãdo miſeriaꝝ patientiam donat: tormenta ſeua retemperat: ⁊ afflicti animi merores beatitudinis ꝓmiſſione ꝯfortat. Sequit̃: Scdm̃ eloquiũ tuuꝫ ſeruo tuo. A cõmuni ſubiunge: fiat: id eſt: ſm̃ illã pro- DOG
miſſionẽ qua ſpopõdit in euangelio ſe tribulatos in paſſionibus minime relictuꝝ. [Veniant mihi miſerationes tue ⁊ viuam: qꝛ lex tua meditatio mea eſt.] Sufficiẽter expreſſum eſt: quid per miſericordiã domini ꝯſequamur: vitã ſcilicet eternã. Nã cũ iſtud ſibi diceret eſſe tribuendũ: poſtulauit vt veraciter viuere mereret̃: qꝛ ſola illa benedicit̃ vita quã nec moleſtia vlla ſollicitat: nec mors ſuſpecta contriſtat: de qua in euãgelio dictũ eſt: Si vis venire ad vitã ſer-
ua mãdata. Nec moueat qḋ nõ addidit eternã. Tan- Matth.19.
ta eſt enĩ vis ei⁹ nominis: vt cũ ſola vita dicit̃: eterna potius ſentiat̃. Hãc ergo vitã dicit ſe debere promereri: qꝛ meditatio eius bonis mõſtrabat̃ opibus occupata. Nã meditationẽ hic nõ ſolam accipias lectionẽ: ſed magis operã legis. Nõ autẽ per iſtã ſolaꝫ meditationẽ beati efficimur: que lectionis repetitione tractat̃. Illa enĩ meditatio beatos facit: que operibus ſanctis celoꝝ regna cõquirit: ſicut aplus dicit:
Nõ enim auditores legis iuſti ſunt apud deũ: ſed fa- Roma.2.
ctores legis iuſtificabunt̃. [Confundant̃ ſuperbi qꝛ iniuſte iniquitatẽ fecerũt in me: ego aũt exercebor in mandatis tuis.] Nõ ꝯuenit plebi ſancte in aduerſarios ſuos maledictionis voto ꝓſilire: cũ ipſe dicat:
Diligite inimicos vr̃os: ⁊ orate pro calũniãtibus vo- Matth.5.
bis. Ipſe quoqꝫ ſubiecit: Ego aũt exercebor in mãdatis tuis: vt nihil euꝫ ꝯtra regulã feciſſe cognoſceres.

Sed:

Sed: Cõfundant̃: ad emendationẽ ꝑtinet: nõ ad ſupplicíũ ſempiternũ. Tunc enim ꝯſcientia peccatis bene ꝯfundit̃: qñ mala priſtina ꝓpria volũtate damnãtur: ⁊ incipit odiſſe qḋ videbatur ante diligere. Jſtud enim orat ꝑuenire ſupbis: ne diutius baccharí auſibus videant̃ illicitis. Sequit̃ cauſa ꝓbabilis quare ſuperbi debeant ꝯfundi: ſcilicet qꝛ iniuſte iniquitatẽ fecerunt in me. Quid enĩ iniuſtius dici poteſt q̃ȝ eos velle perſequi: qui mandatis videbant̃ ſacratiſſimis occupari: Sequit̃: Ego aũt exercebor in mãdatis tuis. Cõtra inſidias inimicoꝝ ⁊ ſupbiã ꝑtimida ſe iniquitate iactantẽ: ponit ſalutare remediũ: exercitium vtiqȝ mãdatoꝝ. Nõ enim aduerſus ꝑfidos ⁊ crudeles aliqua obluctatione pugnauit: aut verboꝝ litigioſa ꝯtentione ſe miſcuit: ſed tanq̃ȝ vento flabili dictis inanibus verberatus ꝓpoſitũ ſuũ quieta mẽte peragebat: vt inde magis aduerſarij celerius caderent: dũȝ nullis eis humanis viribus reſtitiſſet: qḋ patiẽtie ge-
Al. mihi ni/mentur nus ornat ſine dubio chriſtianos. [Conuertant̃ ĩ ad me qui timẽt te: ⁊ qui nouerũt teſtimonia tua.] Ad diſtinguendas ꝑſonas ꝓpria verba ſignata ſunt. Supra enĩ de ſuperbis dictũ eſt: Confundant̃: hic aũt de incipiẽtibus dicit̃: Conuertantur ad me: id eſt: ad te. Ad dñm enim bene intelligit̃ ꝯuerti: qui in eccleſiaſtica cepit ꝯgregatione verſari: illi ſcilicet: qui iam timere ceperãt: ſed nõdũ fuerant tota mẽtis intẽtione conuerſi. Addidit: Et qui nouerunt teſtimonia tua. Quos lectio quidẽ diuina iam imbuit: ſed nec dum opera ſalutaris inſtruxit. Cõuertant̃ enĩȝ: de ꝑfectis nõ poterat dici: qui ⁊ lectione ſacra ⁊ pia operatione fulgebant. [Fiat cor meũ imaculatũ in tuis iuſtificationibus: vt nõ ꝯfundar.] Cor ſuũȝ imaculatũ petijt fieri peccatoꝝ remiſſione: nõ meriti q̃litate. Nã ſicut in principio pſalmi dictũ eſt: cui peccatũ ſuũ dimittit̃ ſine dubitatione mundat̃: nec poteſt illaȝ ſtolam induere nuptialẽ: niſi qui per diuinã gratiã indulgẽtie meruit accipere puritatẽ. Jbi enĩ ſolus ille non ꝯfundit̃: cui peccata donant̃. Et intẽde qḋ poſt virtutes eximias chorus ille ſanctoꝝ cor ſuũ imaculatum fieri deprecat̃: vt nullus hominũ p̃ſumeret: qḋ ſolaȝ Chriſti dñi habuiſſe certũ eſt ſanctitatẽ. Nã qui confeſſus fuerat: manibus ſe dñi factũ atqȝ plaſmatum: qui humiliatũ iuſte ſe dixerat ad creberrimas paſſiones: qui exercitatus eſt in mãdatis dñi: in eius quoqȝ lege meditatus: nõ audet dicere imaculatuȝ cor ſibi eſſe: ſed petit vt fiat qḋ necdũ in illa reſurrectione ꝑceperat: vbi audituri ſunt: Uenite benedicti patris
Math. 25. mei: ꝑcipite regnũ qḋ vobis paratũ eſt ab initio mũdi ⁊c̃. Et vide queẽadmodũ vnũ verbũ: diuerſis cauſis adhibitũ eſt. Supra impios petijt debere ꝯfundi: vt corrigant̃: ſe v̉o poſtulat non debere confundi: vt interitum damnationis euadat. CAPH.

Efecit in ſalutare tuũ aĩa mea: ⁊ in verbũ tuuȝ ſuperſperaui. Defecerũt oculi mei in eloquiũ tuũ: dicentes quãdo ꝯſolaberis me? Quia factus ſum ſicut vter in pruina: iuſtificationes tuas non ſum oblitus. Quot ſunt dies ſerui tui: quando facies de perſequentibus me iudiciũ? Narrauerunt mihi iniqui fabulationes: ſed non vt lex tua. Omnia mandata tua veritas: iniqui perſecuti ſunt me adiuua me. Paulominus conſũmauerũt me in terra: ego autem non dereliqui mandata tua. Secundũ miſericordiam tuam viuifica me ⁊ cuſtodiam teſtimonia oris tui.

Efecit in ſalutare tuum anima mea: ⁊ in verbum tuum ĩſperaui.] Undecimã lit- Al. ſuperſpe/raui
teram peregrinus in hac terra populus decantat: in qua nimiũ deſiderũ ſuũ in aduẽtu dñi feliciter ꝯfitetur. Enumerat quoqȝ quãtã ſupboꝝ inſecutionẽ ꝑtulerit: ad poſtremũ petit: vt in mãdatis dñi ipſius munere ꝑſeueret.
Pſ. 9. Defectus ⁊ pro fine alicuiꝰ rei dicit̃: vt eſt illud: Jnimici defecerũt framee in finẽ. Nõnunq̃ȝ ponit̃ ⁊ pro
Pſ. 83. deſiderij nimietate declaranda: vt eſt illud: Cõcupiuit ⁊ defecit anima mea in atria dñi. Jdem ⁊ hic ſancta ꝯgregatio defeciſſe dicit animam ſuaȝ in dñi ſaluatoris ardentiſſimam charitatem. Mos enim iſte humanitatis eſt: vt qḋ omnino concupiſcimus: in eo laſſari ac deficere videamur: quando dilatione ſuſpẽſi: ad vota noſtra ꝑuenire nõ poſſumus. Ut ſi chariſſimũ filiũ clementiſſimus pater longa expectatione dilatus anima feſtinante ſuſtineat: Si vxor caſtiſſima dulciſſimũ maritũ: Nõne amore fatigante deficiũt: quos videre deſiderãter expoſcũt? Quapropter defecit anima mea: ſignificat laſſata eſt atqȝ fatigata: qḋ per nimia ſolet deſideria ꝑuenire. Conſideremus ergo ſanctiſſimi deſiderij magnitudinẽ: tãta ſe mẽtis intẽtione fatigaſſe: vt vſqȝ ad defectũ feliciſſimũ ꝑueniret. Sed ne defectus iſte fidei videret̃ occaſus: Jn ſalutare ſe defeciſſe dicit: qḋ hebrea lingua
DOG dicit̃ Jeſus. Et ne aliquis ita ſentiendũ forſitan dubitaret: addidit: Et in verbũ tuum ſperaui: id eſt: in
1. Cor. 1. vnigenitũ filiuȝ: qui eſt dei virtus ⁊ dei ſapientia: de
Joan. 1. quo ⁊ alibi legit̃: Uerbũ caro factum eſt: ⁊ habitauit in nobis. [Defecerũt oculi mei in eloquiũ tuũ dicentes: quãdo ꝯſolaberis me.] Reperit̃ ſalutaris ⁊ ꝯfirmatiua defectio: que nõ ab ĩfirmitate mentis venit: ſed a glorioſa potius animi virtute deſcẽdit. Supra enim dixit nimio deſiderio dñi ſaluatoris defeciſſe animã ſuã: nunc oculos cordis tali ambitione defeciſſe cõmemorat. Jpſi enim ſunt qui interius loqui poſſunt: ſicut ſcriptũ eſt: Clamaui in toto corde meo exaudi me dñe. Nã cũ lingua loqui ſoleat: hic legit̃
DOG oculos dixiſſe: Quãdo conſolaberis me. Cõſtat ergo oculos iſtos eſſe intellectuales: id eſt: lumina cordis intrinſecus: que dño efficaciter ſupplicãt: ⁊ ſilentioſo quodã ſermone ꝓclamãt. Oculos aliqd dicere: nõ eſt
IDI cõmunis aut vſitata locutio. Sed iſtũ cõpoſitionis modũ ſcripture diuine neceſſe eſt: vt ꝓprium eſſe fateamur. Et reſpice vim ſyllabe. Jn eloquio dixit: nõ ab eloquio. Deficere enĩ ab eloquio dñi: totius boni reuera priuatio eſt. Nã in eloquio eius deficere: ſemper augere eſt. Tãdiu enim ſe dicit defectum iſtũ robuſtiſſimũ pertuliſſe: donec expectata ĩcarnatio dñi cordis aſpectibus appareret. Unde euidẽter agnoſcimus iuſtos viros: et ſi carnalibus oculis aduẽtũ dñi non viderunt: fidei lumine ab eis ſemꝑ intuitũ: ſicut
Joan. 8. ⁊ ipſe dñs diſcipulis ſuis in euãgelio dicit: Abraã cupiuit videre diem meũ: vidit ⁊ gauiſus eſt. [Quia factus ſum ſicut vter in pruina: iuſtificationes tuas nõ ſum oblitus.] Quoniã ſuperius ſe petiuerat ꝯſolandũ: nũc cauſaȝ reddit cur illi dñs debeat ſubuenire.

DOG Uter in pruina:natiuo calore deſertus:glatiali rigore ꝯtrahit. Sic corpus ſanctoꝝ incentiuo vitioꝝ calore vacuatũ:beneficio ꝯuerſionis attrahit. Et cum ſic fuerit felici ſorte maceratũ:ꝓuenit qđ ſequit: vt iuſtificationes dñi poſſint nullatenꝰ obliuiſci. Uter enim corpus mortale ſignificat: Pruina beneficium ꝯuerſionis oſtẽdit:per quaꝫ euenit vt caro noſtra laſciuiens afflictione penitẽtie ꝯtrahat. Tãtũ eniꝫ creſcit calor fidei:quãtũ de flãma ſubtractũ fuerit corporali. Sed vter iſte beatoꝝ eſt:qui animã ꝯſitenteꝫ de ꝓpria facit ꝯtritione ꝓficere. Nec eſtimes indecoꝝ viuos homines vtribus cõparatos:cũ in euangelio dicat dñs de predicatione fidei locuturus: Nemo mittit vinũ nouum in vtres veteres:alioquin rũpuntur vtres ⁊ vinũ effundit ⁊ vtres peribunt:ſed vinũ nouum in vtres nouos mittũt:⁊ ambo ꝯſeruabũtur.

Mat. ix.

Ꝟ. ſerui tui. [Quot ſunt dies ſeruo tuo:quãdo facies de ꝑſequẽtibus me iudiciũ.] Sciens ſanctoꝝ cetus vſqꝫ ad finẽ ſeculi tentationibus diabolicis mẽbra dñi ſubiacere:interrogat qñ mũdus iſte finiat:vt de ꝑſecutoribus:ideſt diabolo cũ miniſtris ꝑparata vltio compleatur:non qꝛ vite ſue tẽpus volebat agnoſcere:ſed celeritatem futuri iudicij poſtulabat:in quo iam beatis erit requies:⁊ gaudiũ ſine fine manſuꝝ. Moueſe aũt poteſt:q̃re fineꝫ ſeculi deſiderabat agnoſcere:

Act. i.

cũ legat in actibus apłoꝝ: Non eſt veſtrũ ſcire tempora vel momẽta que pater poſuit in ſua poteſtate? Primũ:qꝛ ⁊ diſcipuli hanc rem interrogauerũt dñꝫ Chriſtũ:⁊ congruuꝫ fuit vt in typo apłoꝝ qđ dicturi erant cohors ſancta loqueret. Deniqꝫ ſic intelligendũ eſt: qꝛ finem maloꝝ beatus populus expetebat: quẽ niſi poſt mundi iſtius terminũ videre non poterat. [Narrauerũt mihi iniqui fabulationes:ſed non vt lex tua dñe.]

Ꝟ. nõ ꝑ abn.

Iniqui ſunt euidenter heretici vel iudei:quoꝝ peruerſa loquacitas neſcio quas ſibi narrare videt ineptias:quando relicto ordine veritatis inuentionibus ꝓbant ſtudere falſiſſimis. Hec ſunt a lege dñi omnino diſcrepantia:quãdo illi veritateꝫ docent:iſti nitantur ſuadere fallacias. Intelligite dementes:qui a catholica veritate diſceditis:dogmata veſtra inanibus fabulis cõparata. Cui vos cõplacere creditis:cum ab ſpiritu ſancto notatos vos tali nomine ſentiatis? [Omnia mãdata tua veritas:iniqui perſecuti ſunt me adiuua me.] Cõtra illud qđ de hereticis dixit: Narrauerũt mihi iniqui fabulationes: hic profitet: Omnia mandata dñi eſſe veritatẽ. Ueritas enim veꝝ loquit:ſed ꝑfidi eaꝫ q̄buſdã nebulis obcecare cõtendũt. Sequit enim: Iniqui ꝑſecuti ſũt me:ſcilicet iubendo peruerſa:falſa ſuadendo: ⁊ quocũqꝫ modo ꝑſequentiũ graſſari ſolet iniquitas. Adiecit: Adiuua me:q̃ſi ꝯtra immanẽ beluã:hoſtẽ crudeliſſimũ:leoneꝫ ſeuũ: ⁊ cetera que nos vitare ſuſpicio formidoloſa cõpellit. [Paulominus ꝯſummauerũt me in terra:ego aũt nõ dereliqui mandata tua.] Cũ dicit: Paulominus ꝯſummauerũt me:⁊ nimietatem ꝑſecutionis oſtendit:⁊ ſe tamen nõ defeciſſe dñi munere declarauit. Uerbũ aũt ꝯſummauerũt:⁊ ꝑfectionẽ ſignificat ⁊ defectũ: vt ſi vim rei diligẽter itẽdas: magis eos ꝑfectos fuiſſe cognoſcis:ſicut euãgeliũ dicit: Cõſummatũ eſt:id eſt:ꝑfectũ eſt:⁊ hec dicẽs emiſit ſpiritum. Si ṽo ſtrages morientium cogites:pene conſumatos immiſericorditer eſtimabis. In terra: in hoc ſeculo:vbi martyres ꝑtulerunt. Addidit: Ego aũt non dereliqui mãdata tua:ſcilicet vt vſqꝫ ad finem eius ꝯſtantia ꝑueniret:ſicut legit: Qui ꝑſeuerauerit vſqꝫ in finẽ hic ſaluꝰ erit. [Secũdũ miſericordiã tuã viuifica me:⁊ cuſtodiã teſtimonia oris tui.] Poſt deſiderium ſingulare dñi ſaluatoris:poſt afflictionẽ corporis vteris ſimilitudine declaratã:poſt glorioſa ſupplicia paſſionum videt petere ſe iuſtificari: tanq̃ adhuc nõ viuat:⁊ cuſtoditurum ſe teſtimonia oris dñi pollicet:vel vt adhuc nõ cuſtodiat. Sed viuifica dixit me:in illa eterna vita ꝯſtitue:vbi ſanctis vita eſt:qꝛ nulla cõtrarietate pulſant. Quod aũt dicit: Cuſtodiã teſtimonia oris tui:non qꝛ in ꝑſenti nõ cuſtodiuit:ſed vſqꝫ ad finẽ vite ſue adiuuãte dño cuſtoditurꝫ ſe talia ꝓmiſit. Siue vt quibuſdaꝫ placet: ſanctoꝝ voꝝ eſt qui martyriũ deſiderabãt:qui paulo ante dixerũt: Iniqui perſecuti ſũt me adiuua me. Sequitur etiã: Paulominus ꝯſũmauerũt me in terra. Ideoqꝫ ad deſideriũ martyrij eſtimãt eſſe referẽdũ. Ipſi enim viuificari ſe petebant morte glorioſa: vt amittendo pro fide hanc vitã mercarent requieꝫ ſempiternaꝫ:⁊ tunc potius acciperent honores eternos:cum eos perfidi credebant eſſe ꝯſumptos. Cõſiderans tamẽ imbecillitates humanas:iſtud dicit ſꝫ miſericordiã dñi tribuẽdum: qui mortua viuificat: ⁊ imbecilla confirmat.

Mat. x.

Joan. xix.

Mat. x.

LAMECH.

IN eternum dñe: verbuꝫ tuum ꝑmanet in celo. In generatione ⁊ generationẽ veritas tua: fundaſti terrã ⁊ ꝑmanet. Ordinatione tua ꝑſeuerat dies: qm̃ oia ſeruiũt tibi. Niſi q̃ lex tua meditatio mea eſt: tũc forte periſſem in humilitate mea. In eternũ nõ obliuiſcar iuſtificationes tuas: qꝛ in ipſis viuificaſti me. Tuus ſuꝫ ego ſaluũ me fac: qm̃ iuſtificationes tuas exquiſiui. Me expectauerunt peccatores vt perderent me: teſtimonia tua intellexi. Omnis ꝯſummationis vidi finem: latũ mandatum tuum nimis.

IN eternũ dñe: verbũ tuũ ꝑmanet in celo.] Ad duodecimã litterã plebs celeſtis aduenit: in qua virtutem dñi factaqꝫ deſcribens: dicit omnia tẽporalia finẽ poſſe ſuſcipere: mandata ṽo eius nequaq̃ terminũ reperire. Sed quoniã ſuperius dixerat: Paulominus ꝯſũmauerũt me in terra: admiratus potentiã dñi: qui nõ ꝑmittit ſtatũ eccleſie q̃uis atroci ꝑſecutione ꝯſumi: pia exclamatione ꝓſiluit dicẽs: In celo verbuꝫ dñi permanere: id eſt: in vnoquoqꝫ ſancto quos de morte facit viuere: ⁊ de tribulatione gaudere: qui mãdatis eius pia humilitate famulantur. Eſt enĩ in illis celũ qui ſe ꝯuerſatione celeſti tractare noſcunt: ſiue in angelis ⁊ archangelis virtutibuſqꝫ celeſtibus: quas pro ſinceritate volũtatis ſue ſancta maieſtas inhabitat. Manet enĩ in eis ſemper verbum: qm̃ ⁊ illi iugiter in miniſterio dñico firmiſſima deliberatione ꝯſiſtunt. Ueꝝ hic aliqui nõnullã faciunt queſtionẽ: Queadmodũ in eternuꝫ ṽbũ ꝑmaneat in celo: cũ ipſe dicat: Celũ ⁊ terra trãſibũt: verba autem mea nõ peribũt: Sed q̃uis iſta mutent in celo: ꝑmanet verbuꝫ: qꝛ oia celeſtia dignatione ſue maieſtatis inhabitat. [In ſeculum ſeculi veritas tua: fundaſti terram ⁊ ꝑmanet.] In ſeculũ ſeculi: tẽpora ſignificat

DOG

Luc. xi.

Ꝟ. gñatione ⁊ gñationẽ

in quibus

in quibus duo populi dño pſtante crediderũt:quoꝝ
vnus eſt legis ⁊ ꝓphetaꝝ:alius euangelioꝝ ⁊ aploꝝ:
in qbus eſt veritas:id eſt:ipſe dñs Chriſtus:qui eis ⁊
donauit credere:⁊ in fundamẽto fidei ꝑmanẽ. Sed
cur iſtis ſeculis veritas nõ defuerit:ↄſequẽter expo/
nit dicẽs:Fũdaſti terrã ⁊ ꝑmanet.Qđ melius de ſan
ctis hominibus daẽ itelligi:qui ſic fũdati ſunt: vt in
Chriſti dñi credulitate ꝑmaneant:qꝛ ſi ipſe nõ fun/
daſſet: nec prius ſeculũ in patriarchis:nec zm in apo/
ſtolis vel credẽ vel ꝑmanere potuiſſet. Nã ſi hoc ad
terrã referas vniuerſalẽ:que mirabili mole legiẽ eſ/
ſe ſuſpẽſa:quẽadmodũ eã dicamus ꝑmanere: quam
mutãdã vt celũ lectio diuina ↄfirmat: [Ordinatio/
ne tua ꝑſeuerat dies:qꝛ oĩa ſeruiũt tibi.] Quotiens
ſingulari numero:dies:poniẽ: venturus ille ſignifica
tur:qui vnus atqꝫ eternus eſt:nõ habet noctẽ:de quo
Iſa.60. ſcriptũ eſt:Et erit illis dñs lumen eternũ.Et ne quis
de tanto miraculo crederet diſputãdum:adiecit:Oĩa
ſeruire creatori: qui pro ſua volũtate ⁊ temporalia ⁊
eterna diſpoſuit.Poteſt aũt de infidelibus nõnulla
queſtio oboriri:qui nõ videnẽ ſeruire dño:qꝛ ab eiꝰ
deuotione diſcreti ſunt.Sed ⁊ ipſi ſeruiũt cũ iudicã
tur. Nõ enim liber dimittiẽ:qui puniẽdus eſſe mon/
ſtraẽ.Siue oĩa intelligere debemus:de qbus loque/
baẽ:qbus dies ꝑpetuus erit:qꝛ ĩfidelitatis tenebras
nullo tempore patiunẽ. [Niſi ꝙ lex tua meditatio
mea eſt:tũc forte periſſem in humilitate mea.] Niſi
beneficia legalis meditationis habuiſſet: vt penis
nõ cederet:⁊ ↄſtantiã fidei periculoꝝ deſpectione
ſeruaret:inter calamitates quas ꝑpeſſus eſt aſſerit ſe
perire potuiſſe:vt itelligamus quãtũ nobis pſtet me
ditatio legis que potuit a tam ĩgẽtibus liberare pe
riculis.Meditatio qppe legis eſt illa:que ꝑcipit vel
cogitare vel facere:vt iteriore quaſi ↄſiliario forma/
tus:ſeuiẽtia tormenta ſuperare poſſit intrepidus.In
humilitate vo ſua:in afflictionibus dicit:quas pia in
tentione tolerauit:a qbꝰ ſe gaudet ereptũ:qꝛ ad ſan/
ctũ meruit ꝑuenire martyriũ. Humilitas enim ⁊ ne
ceſſitate ſubiẽ:⁊ volũtate ſuſcipiẽ.Illam ſuſtinẽt cri
minũ rei:iſtã exercẽt puritate ſanctiſſimi. [In eter/
nũ nõ obliuiſcar iuſtificationes tuas:qꝛ in ipſis viui
ficaſti me.] Deuotionẽ ꝓmittit abſolute poſt dona:
qui dñi meruit ĩpetrare clementiã.Poſſunt alia me
morie fortaſſe decidere:beneficiũ aũt nullus fideliũ
obliuiſciẽ in quo vita pſtaẽ.Quapropter neceſſe fue
rat illaꝝ iuſtificationũ ſemꝑ eſſe memorẽ:a qbus vi
DOG tale munus noſciẽ accepiſſe.Iuſtificationes aũt ſũt:
ſicut ſupra iaꝫ dictũ eſt:per tẽporales cauſas:intelle/
ctus futuraꝝ ſignificationũ:qđ occidebaẽ agnꝰ ĩma
culatꝰ in paſcha:qđ mare rubrũ iter ꝑbuit ad ſalutẽ:
qđ populus terrã repromiſſionis per Ieſuꝫ naue ĩtro
miſſus accepit. Hec eniꝫ oĩa venture ꝑfectionĩ ↄſtat
indicia pſtitiſſe. Has ergo iuſtificationes non debe/
mus vllatenus obliuiſci: que nobis fidei primordia
pſtiterũt.Nemo eni poteſt ꝑfecte gratiã donationis
agnoſcere:niſi ⁊ initia reꝝ meminerit: cur viſa ſint
inchoaſſe. [Tuus ſum ego ſaluũ me fac:qꝛ iuſtifi/
Pſ.23. cationes tuas exquiſiui.] Cum legaẽ:Dñi eſt terra ⁊
plenitudo eius:orbis terraꝝ ⁊ vniuerſi qui habitãt
in eo:cur hoc iſte neſcio qua dñi ſpecialis gratie re/
muneratione ↄfidẽs ait:Tuus ſum ego. Tuus eniꝫ
ſum:nõ ille vere poteſt dicere qui aliqua ſe cognoſci
tur obſcenitate tractare. Vitioꝝ quippe ſeruus:dñꝫ
nõ mereẽ habere ſanctoꝝ.Apls eni Paulus nõ im/
Phil.1. pudẽter hac voce potuit vti:qui clamabat:Mihi vi/
uere Chriſtus eſt:⁊ mori lucrũ.Et illud:Viuo iaꝫ nõ Gal.2.
ego:viuit autem in me Chriſtus:⁊ his ſimilia. Illud
quoqꝫ ↄſiderandũ eſt:qđ dum ꝓfeſſus fuerit ſe eſſe
dñi:adhuc petit vt ſaluus fiat:vtiqꝫ in illa iudicatio
ne futura:cũ beati ĩtromittunẽ in requiem ſempiter
nã.Sed quare ſalus iſta petaẽ:aſſidue ſubter adiun/
xit:Qꝛ iuſtificationes tuas exquiſiui.Alij enim ho/
nores appetũt:ↄiugia querũt:mundi gaudia ↄcupi/
ſcunt: iſte ſibi ineſtimabiles putabat eſſe diuitias:ſi
dñi iuſtificationes iugi ſtudio ꝓbaretur exquirere.
Perſcrutãdũ quoqꝫ cur iſtas iuſtificationes totiens
repetit:Scilicet vt veteris teſtamẽti ſignificantias
nõ putaret aliquis negligẽdas. [Me expectauerunt
peccatores vt ꝑderent me:teſtimonia tua intellexi.]
Expectauerũt vt perderẽt:ad illud reſpicit: qđ mali
ſuaſores blandiẽdo agebant:vt eius animã prauita/
tis vulnere ſauciarẽt. Nam ſi pena fuiſſet ꝑcipitata:
nõ diceret:expectauerũt:ſed accelerauerũt.Grauior
eſt eniꝫ iſta ꝑſecutio:que ⁊ coronã martyrij ſuſpẽdit:
⁊ mortẽ anime ſuadẽ nõ deſinit. Sed quo remedio
illa vitare potuiſſet oſtẽdit. Intelligẽs enim teſtimo
nia dñi:nõ potuit ad vitia nefanda ꝑduci. Unde cla
ret illos ſolos eripi:qui a tali periculo dñi fuerint il/
luminatione liberati. Intellexi aũt:accipiamus ope
ratus ſum:ſicut in alio pſalmo dicit:Beatus qui itel/ Pſ.40.
ligit ſuꝑ egenũ ⁊ pauperẽ.Quid enim poterit paupe/
ri ꝓdeſſe:ſi eũ tm̃ egentẽ itelligeret:⁊ nullo munere
ſubleuaret:Quapropter intellectus mandatoꝝ:ſan/
cta operatio eſt. [Omnis ↄſummationis vidi finem:
latũ mandatũ tuũ nimis.] Intrauerat in diuitias al
titudinis dei:viderat qđ per partes nõ poterat expli/
cari:ad poſtremũ breui ſentẽtia que fuerant dicenda
ↄcluſit.Profiteẽ enim totius ↄſũmationis ſe vidiſſe
finẽ.Cõſũmatio eſt eni vĩtutũ oĩuꝫ cõpletiua ꝑfectio: DEF
cui ↄſũmationi Chrꝰ eſt finis.Quẽ ſe merito vidiſſe
dicit:qꝛ eũ illuminata mẽte tũc credidit eſſe vẽtu/
rũ.Si aũt ad litterã hoc velis aduerteẽ:põt ⁊ ſic acci
pi:qꝛ rebꝰ ſecularibꝰ terminꝰ ſemꝑ videẽ ĩpoſitus.
Mãdata eni dñi nõ habẽt finẽ:qꝛ latiſſima ſe vtute
diſtẽdũt.Qđ ideo ſic poſitũ eſt:vt nec ambitiones ſe
culi aliqs deſiderãter expeterẽ:qbꝰ finẽ datũ eſſe ſen/
tiret:⁊ mãdata dñi nimia feſtinatione ꝑquireret que
latiſſima cõprobaret. Nec vacat qđ latũ mãdatũ tu/
uꝫ poſuit nimis:ſcilicet ſignificãs charitatẽ:quã circa
deũ hẽre iubemur ⁊ ꝓximũ. Nã qd latiꝰ dici põt:qꝫ
ꝙ vniuerſam legẽ ⁊ cũctoꝝ ꝓphetaꝝ dicta ↄcludit:
De qua ⁊ apls dicit:Charitas dei diffuſa eſt in cordi/ Rom.5.
bus nr̃is ꝑ ſpiritũ ſanctũ qui datꝰ eſt nobis. MEM.

Quo modo dilexi legẽ tuã dñe:
tota die meditatio mea eſt. Su
per inimicos meos prudẽtem
me feciſti mandato tuo:quia in
eternũ mihi eſt. Suꝑ oẽs docẽ
tes me intellexi: qꝛ teſtimonia
tua meditatio mea eſt. Suꝑ ſenes intellexi:
qꝛ mãdata tua queſiui. Ab oĩ via mala ꝓhi/
bui pedes meos:vt cuſtodiaꝫ verba tua. A
iudicijs tuis non declinaui:qꝛ tu legẽ poſui
ſti mihi. Quã dulcia faucibꝰ meis eloquia
tua:ſuꝑ mel ori meo. A mãdatis tuis itelle/
xi:ꝓpterea odiui omnẽ viam iniquitatis.

Q Uo modo dilexi legē tuam dñe:tota die
meditatio mea eſt.] Populus beat⁹ qui
ꝓphetaꝝ atq; euāgelij plurima medita/
tione ꝓfecerat:in hac littera itroducitur
ad loquēdū:ſuper docētes ſe ac ſeniores
aſſerēs diuina itellexiſſe mādata:ꝛ ideo ſuper mel ꝛ
fauū ori ſuo ſcripturaꝝ diuinaꝝ teſtaẽ ꝑueniſſe dul
cedinē.Dicēdo:Quo modo ꝑmittit ſe dictuꝝ queād
modū legē dñi ꝑcipua intētione dilexerit.Dilexit er
go legē nō timuit:qm̄ per dilectionē nō per timorez
mūdanū ꝑceptū dñi ſanctos viros decet opari.Plus
eni acceptū eſt amantē aliqd facere:ꝙ ſolū infideli/
ter timentē.Quo modo aūt dilexerit:ꝯſequenter ex/
ponit dicens:Tota die meditatio mea eſt.Tota die:
ꝯtinuū tēpus debemus accipere:ſicut ꝛ alibi legitur:
Pſ.33. Benedicā dñz in omni tēpoꝛe:ſemꝑ laus eius in oꝛe
meo.Sancta eni ꝯſciētia ſemꝑ habuit diē:que clari/
ficato corde icredulitatis tenebras ignoꝛauit.O in/
defecta meditatio:cui ſeculi iſtius non ſufficit dies.
Et vt humanā fragilitatē ꝯtinue meditationi creda
mus potuiſſe ſufficere:hac nobis vt opinoꝛ ratione
ꝯſtabit:qm̄ ſi quis quaſlibet cauſas reſpectu dñi ſub
moderatione diſponat:ſi cibos tēperāter accipiat:ſi
ſomnū ꝯuenienter capiat:leges dei meditaẽ in oībus:
qm̄ ſe honeſta ꝛ ꝓbabili actione cōmēdat:ſicut apl's
1.Coꝛ.10. dicit:Siue eni mādu catis:ſiue bibitis:ſiue aliud ali/
quid facitis:oīa in gloꝛia dei facite.[Suꝑ inimicos
meos prudētē me feciſti mādato tuo:qꝛ in eternum
mihi eſt.]Inimici intelligendi ſunt obſtinati iudei:
heretici vel pagani:qui precepta dñi aut minime in/
tellexerūt:aut ea prauo ſtudio nō ꝓbanẽ opari.Su/
pra iſtos prudētē ſe dicit effectū:qm̄ iuſſa dñi ꝛ deuo
tus accepit:ꝛ vera illis integritate ſeruiuit.Sed vn/
de prudēs factus fuerit ſuꝑ inimicos ſuos:addidit:
Mādato tuo:qm̄ dū illi fideliter obediuit:cunctos
errātes ſine dubitatione trāſcēdit.Ecce reuera bea/
tus honoꝛ:ecce regnū honoꝝ:ſuꝑbos trāſcendere:po
teſtatibus ſeculi ꝑminere:ꝛ in ſancta humilitate fi/
xa mente ꝯſiſtere.Adiecit:Quia in eternū mihi eſt:
id eſt:mandatū tuū.Sed queramus qđ mādatū eſt:
qđ ſeculo iſto deficiēte ꝑmaneat:ſcilicet dilectio dei
ꝛ ꝓximi.Ibi eni ꝛ dñz ſupra oīa diligimus:ꝛ ꝓximū
queādmodū nos ꝑfectiſſime tūc amamus.Merito
ergo hoc mandatū in eternū ſibi dicebat eſſe ſeruan
dū:quo beati ſancta ꝯſciētia iugiter ꝑfruunẽ.[Suꝑ
oēs docētes me intellexi:qꝛ teſtimonia tua medita/
tio mea eſt.]Videtur a beatoꝝ humilitate ſanctiſſi/
ma diſcrepare:ſi ſuꝑ Moyſen atq; ꝓphetas vel apo
ſtolos:qui eccleſiā dñi itegerrima fide docuerūt:hoc
dictū velimus aduertere.Sed intēdamus ſuperioꝛē
verſum:ꝛ oīs queſtio calumnioſa diſcedit.Nō enim
dixit:Super patres:ſed:Suꝑ inimicos meos:vtiq;
qui legē dñi praua intentione docuerūt.Hic eniz ar/
guit:nō ꝓbat:magiſtros ſcilicet phariſeos deſignās:
qui ſe ad litterā tenētes:ſpiritualē intelligētiā negli/
gebāt.Quos ꝛ dñs in euāgelio frequēter arguit:ſed
coꝛ eoꝝ lapideū rationē veritatis ſentire nō meruit.
Supꝛa tales igiẽ oēs doctoꝛes merito cohoꝛs euāge
lica intellexiſſe ſe melius dicit:qꝛ prauitatibus eoꝝ
repudiatis:ſincerā doctrinaz dñi ſaluatoꝛis accepit.
Sed cur melius intellexerit:cauſam deſignat.Quia
teſtimonia tua meditatio mea eſt.Illis eniz teſtimo
nia dñi nō erāt meditatio:qui ꝑſuaſione falſiſſima:
Al'.ſenes longe aliud ꝙ dictū fuerat ſentiebāt.[Super ſenio
Al'.queſiui res itellexi:qꝛ mādata tua exquiſiui.] Non eſt hic

iactātis ſuperbia:ſed veritas.Seniores dicimus:ꝛ ſa
piētie maturitate ꝑclaros:ꝛ longa nos etate ꝑceden/
tes.De qbus dictū eſt:Interroga patrē tuū ꝛ annun/ Deut.32.
tiabit tibi:ſeniores tuos ꝛ dicent tibi.Dicimus etiaz
ſeniores:etate quidē maturos:ſed vitioꝝ affectione
leuiſſimos:ſicut fuerūt illi de qbus in euāgelio ſcri/
ptū eſt:Fecerūt ſacerdotes ꝯſiliū cū ſenioꝛib⁹:vt eū Math.26.
moꝛti traderēt.Tales nūc ſeniores dicit:non canos
mēte:ſed coꝛpoꝛe.Ab iſtis ergo merito ſe ampli⁹ di/
cit itellexiſſe:qꝛ quē illi ſacrilega mēte ꝯtempſerūt:
iſte ſuū venerabaẽ auctoꝛē.Frequēter enim in ſcri/
pturis diuinis iuniores melius itelligūt ſenioꝛibus.
Sicut Iacob qui ſe ad benedicendū ꝑbuit:ꝛ germa/
no ſuo ꝑmiſſum fructū prime benedictionis accepit.
Sicut Samuel melius Heli ſacerdote.Uel Daniel
melius falſis ſenioꝛibus:quos ipſe ſpiritu dei plen⁹:
moꝛte damnauit.Melius vtiq; intellexit populus
nouus:ꝙ ſenioꝛ ille iudaicus:qui feliciter ſuſcepit
chꝛiſtū dñz:quē ille moꝛtifere crediderūt eſſe temnē
dū.Et vt ea ipſa veritatis teſtimonio cōpꝛobaret:ſe/
quiẽ quare intellexerit ſuꝑ ſeniores:ſcilicet qꝛ man/
data tua exquiſiui.Illi enim ſi exquiſiſſent mādata
dñi:nequaꝙ prudētioꝛes potuerāt habere iuniores.
Et vide queādmodū veritatis oꝛdinez ſeruat.Dicit
enim mandata tua:nō hominuz ꝑuerſoꝝ:de quibus
dictū eſt:Ignoꝛātes enim iuſtitiā dei:ꝛ ſuā volentes Roma.10.
ꝯſtituere:iuſtitie dei nō ſunt ſubiecti.[Ab omni via
mala ꝓhibui pedes meos:vt cuſtodiā ẽverbū tuū.] Al'.vba tua
Ex hoc verſu euidenter apparet:ꝛ ſuperius illos di/
ctos inimicos qui legē dñi neſciebant:ꝛ doctores im/
peritie cecitate detentos:ꝛ ſeniores nō habuiſſe gra/
uiſſimā ſidei firmitatē:quando ſe dicit ab omni via
mala ipſoꝝ pedes ſuos prohibuiſſe:ne eoꝝ potuiſſet
ꝑuerſitate ſubuerti.Illa eſt enim certioꝛ explanatio:
qm̄ ſeipſa coꝛuſco ſimilis declarat auctoꝛitas.Sed vi
deamus quid nobis iſtius verſus verba parturiant.
Ab omni via mala:ſignificat hereticoꝝ prauas ꝛ peſ
ſimas ſuaſiones:quibus illi exitiabili dulcedine blā/
diunẽ.Addidit quoq;:Prohibui pedes meos:quaſi
deſiderantes illuc ire:vbi in atram foueam coꝛruere
potuiſſent.Oꝛiginalis ſiqdez peccati culpa ꝑnos nos
trahit ſemꝑ ad vitia:ꝛ niſi dñi gratia muniamur:fa/
cillime ꝑuerſa ſuaſione decipimur.Illa eſt eni dño
iuuāte ſalubris ꝓhibitio:cū hoc fieri nō patimur:qđ
plenū periculis inueniẽ.Pedes aūt meos:ſignificat
mentis aſſenſum:que nos quodam veſtigio ducit ad
culpam:ꝛ ad vias malas cōpellit:niſi eos pietas diui
nitatis abſtraxerit.Sequiẽ:vt cuſtodiā verbū tuū.
Aliter enim verbū dñi nō potuit cuſtodiri:niſi cum
illa peſtifera ſuaſio ꝓhiberẽ expulſa:ſicut apl's dicit:
Nō poteſtis calicē dñi bibere:ꝛ calicem demonioꝝ: 1.Coꝛ.10.
nō poteſtis menſe dñi participes eſſe:ꝛ menſe demo/
nioꝝ.[A iudicijs tuis nō declinaui:qꝛ tu legē poſui/
ſti mihi.]Declarauit illud qđ ſuperius dixit:Ab oī
via mala ꝓhibui pedes meos:vtiq; vt eius minime
iudicia declinaret.Sic enim ꝑfecte beatitudinis in/
tegritas cuſtodiẽ:qm̄ hereticoꝝ iniquitas ꝑuerſa re/
ſpuiẽ.A iudicijs ergo tuis dicit:id eſt:qđ tua volūtas
ſancta ꝯſtituit:ꝛ viuēdi nobis regulam dedit.Ab eis
vtiq; nō declinare:hoc eſt:in via recta cōſiſtere:hoc
ad celoꝝ gaudia peruenire.Sequiẽ cauſa ꝓbabilis:
Quia tu legē poſuiſti mihi.Cum leges per Moyſen
dñs dederit:eaſq; iuſſerit inuiolabiliter obſeruari:
non incongrue hic euangelium intelligimus cuz di/
cit:Tu legē poſuiſti mihi.Illa eni quā per Moyſen
dedit:

dedit:pedagogi nobis preſtauit officium:iſta vo toti us plenitudinis donauit effectum. Merito ergo ſanctus populus de ipſa lege gaudebat:quam iam credendo ſuſceperat. Deniqꝫ vide quid ſequit. [Quam dul-

Pſ.[illegible] cia faucibus meis eloquia tua : ſuper mel ꝛ fauum ori meo.] Comparationes iſte ꝗuis aliquid videbatur habere precipuū;tamē nō poſſunt rebus ſpiritualibus exequari:niſi ſemper ponat:Super:ſicut in nona littera iam dictum eſt:Bonū vo lex oris tui ſuper millia auri ꝛ argēti:vt ea quidem inter homines ꝓcipua ſed diuine iocunditati inferiora eſſe cognoſcas. Spiritualibus itaqꝫ delitijs magna vbertate ſaginatus:populus beatus exclamat:Quaꝫ dulcia faucibus meis eloquia tua. Dicēdo:Quā:magnā quidē dulcedinē ſibi eſſe profeſſus eſt:ſed nō quā lingua potuiſſet exprimere. Nā cū omnis guſtus ſapiat in palato:ꝯſiderādū eſt hic quare dixit : Faucibus meis. Fauces enim ſunt gutturis noſtri via vbi iam deglutita dulcedo nulla ſentit. Sed qꝛ de eloquijs dñi erat abſolute dicturus:mirabiliter illā partē poſuit : vt cito ad cordis noſtri penetralia ꝑueniret. Eloquia enim dñi non in palato ſapiunt:ſed magis cū fuerint deglutita dulceſcunt. Sequit:Super mel ꝛ fauum ori meo. Mel ad vetus:fauū ad nouum ꝑtinet vtrūqꝫ teſtamētū. Nam lꝫ vtraqꝫ ſint dulcia:tamē faui ſapor eſt ſuauior:qꝛ gratia nouitatis maiore cumulat. Poteſt etiā ꝛ mel itelligi aperta doctrina ſapiētie:fauū vo que in quibuſdam ꝓfundis cellulis ꝓbat eſſe recondita. Qđ vtrūqꝫ in ſcripturis diuinis nō eſt dubiū reperiri. Addidit:Ori meo:quādo reuera ipſam ſapientiā quā faucibus deglutiuerat ore predicabat.

Ezech.3. Sic ezechiel ꝓpheta dicit de dño. Et ait ad me:Fili hominis:qđ īueniſti mādu ca:ꝛ deuora volumē hoc ꝛvade ꝛ loquere ad domū iſrael. Et mādu caui illud: ꝛ factū eſt in ore meo ſicut mel dulce. [A mandatis tuis intellexi:ppterea odiui omnē viā iniquitatis.]

Prouer.1. Legem dñi edoctus acceperat : Fili noli ambulare viam cū impijs:diuerte aūt pedē tuū ab itineribus eoꝝ:pedes enim eoꝝ in malitiam currunt:ꝛ veloces

Pſ.72. ſunt ad effundendū ſanguinē. Audiuerat etiā:Perdi

Pſ.96. diſti oēs qui fornicant abs te. Et alibi:Qui diligitis dñꝫ odite malū:ꝛ cetera que in hūc modū diuina lectione plata ſūt. Talia qppe dū audiſſet:in mādatis dñi viā iniqtatis itellexit olmodis execrādā:que iuſto dño placere nō poterat. Odio eniꝫ debēt eſſe que ſeculi ſūt:vt rebus celeſtib9 totus īpendat affectus. Decet eni nos execrare que mala ſūt:qꝛ iterdū a prauis neceſſitate ꝓhibemur:qm̄ ꝯſcius eoꝝ videt animus:qui aliq̄ illis delectatione ꝯſenſerit. Sequeſtrat aūt ab illis reb9 volūtas fideliū:que odio intercedēte damnauerat:vt nec voto:nec opatione ſe polluat: qui menteꝫ ſuā tali execratione purificat. NVN.

Ucerna pedibus meis verbuꝫ tuū:ꝛ lumen ſemitis meis. Juraui:ꝛ ſtatui cuſtodire iudicia iuſtitie tue. Humiliatus ſum vſquequaqꝫ dñe: viuifica me ſm verbum tuuꝫ. Voluntaria oris mei beneplacita fac dñe: ꝛ iudicia tua doce me. Anima mea in manibus meis ſemper: ꝛ legem tuam non ſuꝫ oblitus. Poſuerunt peccatores laqueum mihi: ꝛ de mādatis tuis non erraui. Hereditate acqſiui teſtimonia tua in eternū:qꝛ exultatio cordis mei ſūt. Inclinaui cor meū ad faciēdas iuſtificationes tuas in eternū: ꝓpter retributionē.

Ucerna pedibus meis verbum tuum : ꝛ lumē ſemitis meis.] Poſt tertiādecimā litteraꝫ:ad quartamdecimā cohors beata peruenit:in qua pedibus ſuis dominica verbi lumen radiare ꝯgaudet:animaꝫ ſuā humillima ſatiſfactione commendans: expetēs retributiones domini premiorum deſiderio:non terrore vindicte. Sciens ergo huius ſeculi noctem diuerſis offenſionibus irretitam:vt alibi laqueos: alibi ſcopulos:alibi ꝯtineat profundiſſimas vaſtitates: pedibus ſuis verbū domini lucere teſtatur:ne abſentia veri luminis incidat in ruinam : quam per ſuam prouidentiā vitare nō poterat. Sed hoc verbū:illud debet intelligi:quod per ſcripturas ſanctas ꝓphetarum ore ſeminatum eſt. Quod bene appellauit lucernā:que humanis vſib9 data eſt ad debellāde noctis ꝓfundiſſimā cecitateꝫ:ſicut Petrus apoſtolus dicit:

2. Pet.1. Habemus certiorē ꝓpheticū ſermonē cui benefacitis intēdentes:velut lucerne lucenti in obſcuro loco.

Luc.12. Sic ꝛ ipſe dñs apoſtolis dicit:Sint lumbi veſtri precincti:ꝛ lucerne veſtre ardentes. Bene autē addidit: Ardentes:propter virgines fatuas:quibus cū oleum defecit:aduentū ſponſi non potuerunt ꝯſtolari. Verbum autē illud conſubſtantiale patri a natura deitatis ſue:lucerna nō poteſt dici:qđ illuminat omnē ho- Joan.1.

minem venientē in hunc mūdū:ſicut ꝛ ipſe de ſe dicit:Ego ſuꝫ lumen mundi. Nā iſta diſcretio ꝛ in euā- Ibidem.8.

gelio facta eſt:vbi de Joanne dictuꝫ eſt:Ille erat lu- Ibidem.5.

cerna ardens ꝛ lucens. Et iteꝝ: Non enim erat ille lu- Joan.1.

men:ſed vtiqꝫ miſſus eſt vt teſtimoniū ꝑhiberet de lumine. Sequit:Et lumen ſemitis meis. In eadem tranſlatione ꝑmāſit:vt verbū dñi:id eſt:dicta ꝓphetaꝝ:lumen dicat ſuis ſemitis preſtitiſſe. Per ipſas ſiquidem dum ad vite bone curſum inſtruimur:clarificati corde directis greſſibus ambulamus. [Juraui: ꝛ ſtatui cuſtodire iudicia iuſtitie tue.] Poſt illā illuminationē verbi quā ſuis pedibus lucere profeſſus eſt:videamus ſi populus beatus ꝯtra ꝑceptuꝫ potuerit iurare:cum ſcriptum ſit in euangelio: Nō iurabis

Math.5. neqꝫ per celū:neqꝫ per terrā:neqꝫ per hieroſolymā: neqꝫ per caput tuū ꝛc. Sed iurare nō ſemper ſignificat ſacramēta preſtare:in quibus inuocādo diuinitatē pollicemur:ne promiſſiones noſtras mutabiliter excedam9. Sic ꝛ ſancta deuotio decreuerat ſibi atqꝫ ꝯſtituerat:inter quelibet pericula dñi cuſtodire iudicia. Nam ꝛ ipſum nomen indicat cauſaꝫ. Jurare eni ETY

eſt iure orare:id eſt:equitatē dicere:ne velit quiſpiaꝫ quod ꝓmiſit:in partē alterā ſeductus auertere. Sic eni iurant:id eſt:firme ꝯſtituunt ſancti:qui iam ſunt dono dñi roborati. In euāgelio vo ꝓhibet dñs infirmos qui venerat ad paruulos ſauciosqꝫ ſaluādos:ne velint temere ꝓmittere:qđ nequaꝗ̄ poterāt ſuis viribus adimplere. Judicia vo iuſtitie ſunt : cū exaltat humiles:deijcit ſupbos:ꝛ miſericordie ſue dono releuat humili ſatiſfactione proſtratū : qđ ſequēs vſus oſtendit. [Humiliatus ſum vſquequaqꝫ dñe:viuifica me ſm verbū tuū.] Cum ſe dicant chriſti mēbra nimis humiliata:multaꝝ ꝑſecutionū ſe oſtendūt ſuſtinuiſſe pericula:ꝛ ideo petunt ſe ſm ꝓmiſſiones domini viuificari:quoniā in morte videbātur ꝯſtituti

conditione carnali. Scđm verbum tuuz: ſcilicet illā
Math. xi. promiſſionē que dicit: Uenite ad me omnes qui la-
boratis: ⁊ onerati eſtis: ⁊ ego vos reficiam: ⁊ his ſimi
lia. Sciunt etiam per hanc humilitatē dñm Chriſtū
diaboli viciſſe ſuperbiā: Sciunt per patientiam mor
tis ipſius fortia ſuperata: Sciunt omnia perpeſſum
dñm que ſuis ſanctis pcepit ſuſtinere. Et merito hu-
militati ſue petunt remedia: per que ſe noverant eſſe
ſalvanda. Per hanc igit̄ fideles ſupra regna pficiūt:
per hanc ſuperbia tyrānica ſuperat̄: per hanc in eter-
nū martyres vivūt. Nec poteſt dici pfectus: qui hac
virtute privatus eſt. [Voluntaria oris mei benepla-
cita fac domine: ⁊ iudicia tua doce me.] Cum ſe hu-
miliatū ſuperius dixerit vſquequaqz: ne illam incli-
nationem neceſſitatis potius fuiſſe ſentires: addidit:
Volūtaria oris ſui ſacrificia iuſto dño fieri poſſe gra-
tiſſima: que inter ſeviētes anguſtias pius animus of-
ferebat. Laudes enim vel in ocio dño exhibere gra-
tiſſimū eſt: ſed in tribulatione amplius pbat̄ eximi-
um: quādo infirmitas corporis dolore preſſa nō vin-
citur: ſed tunc magis anima felix in dñi laudibus ex
citatur. Oris aūt voluntaria ſacrificia: ſunt devotio-
nem laudis offerre: non alicuius mundane vtilitatis
reſpectu: ſed ppríe devotionis intuitu: vt ipſum pro-
pter ſe dñz diligamus: veneremur auctorē: qui pluit
Math. v. ſuper iuſtos ⁊ iniuſtos: qui ineſtimabiliter bon' eſt.
Petit ergo vt eius devotio dño reddat̄ accepta: qua-
tenus hac oblatione placatus: iudicia ſua euz doceat
que fidelibus dignat̄ mentibus aperire. Sed ꝯſide-
remus glorioſuz cordis ardorē: vt illa ſemper avide
petat: que ſe ſepius accepiſſe cōmemorat: ſicut in no-
na littera dicit: Bonitatē feciſti cū ſervo tuo. Et ite-
rū: Bonitatē ⁊ diſciplinā ⁊ ſciētiā doce me: quod per
hunc modum vtraqz pbant̄ intelligi. Iugiter enim
ſperandū eſt: vbi petēdo ſemper acquiritur. [Anima
Al. mea mea in manibus ⁊ tuis ſemper: ⁊ legem tuam nō ſuz
oblitus.] Cum animā iuſti latrocinantiū pſequeret̄
iniquitas: eamqz vellēt diverſis laqueis irretire: ſa-
pientiſſime illam in manibus dñi dicit collatam: vbi
Sap. iii. nulla nocentiū vis poſſit accedere: ſicut legit̄: Iuſto-
rum anime in manu dei ſunt: ⁊ non tanget illos tor-
Ioan. x. mentum. Et in evangelio: Oves mee vocem meam
audiunt. Et pauloṗoſt: Non rapit eas quiſquā de ma
nu mea. Addidit: Semper: vt nullū tempus doloſis
ſurreptionibus relinquere videret̄. Quod aūt dicit:
In manibus: ſignificat in poteſtate: qꝛ novit ſalutari-
ter regere: qui ſe eius pbant̄ cōmiſiſſe ſentētie. Se-
quitur cur anima ipſius credat̄ in manibus dñi ꝯſti
tuta: ſcilicet quoniā legē ipſius nō docet̄ oblit'. Sic
enim ſub defenſione ipſius ſumus: dū a pceptis ſalu
taribus minime deviamus. Hoc vbiqz ſemp pcipit̄:
hoc ſpecialiter commonemur: vt ſic redeamus ad le
Al. laqueum gēne diſcedamus a lege. [Poſuerūt peccatores ⁊ la-
Al. de queos mihi ⁊ ⁊ a mādatis tuis nō erravi.] Poſuerūt:
ſignificat tetenderūt atqz armaverūt. Nō enim tūc
poni poterant ocioſi. Neqz enim laqueus capit aveꝫ
qui nō habet eſcā: ſed illud efficacius decipit: qđ ali-
Math. xvii. qua oblectatione blandit̄. Fuit enim laqueus diabo
li armatus triginta argenteis: cū Iudaz cepit atqz in
i. Regū. xv. interitū ſuffocavit. Ipſe Saulē vinxit ꝣelo ſuperbie.
Gen. iv. Ipſe Cain in livore fratris aſtrixit: ⁊ his ſimilia: que
in huius ſeculi lōgiſſima vita diabolica iugiter graſ-
ſant̄ inſania. In hac enim mūdi ſylua: tot laqueos i-
venis: quot vitia ꝯtueris. Sed collegio iſti ſancto ni-
hil terrenū prevalere potuit: qui ſe celeſti ꝯverſatio-
ne tractavit: ſicut in alio pſalmo dicit: Anima noſtra Pſal. cxxiii.
ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venantiuz: laqueus
contritus eſt: ⁊ nos liberati ſumus. Sequitur antido
tum celeſte: quod contra iſtius ſeculi cognoſcitur ve-
nena pugnare: ſcilicet quoniam a mandatis domini
minime declinavit. Ab illis enim qui nō declinat vl
la deceptione non capitur: quia iuxta ipſa nō in ipſis
inſidie ſunt. [Hereditate acquiſivi teſtimonia tua
in eternuz: quia exultatio cordis mei ſunt.] Multis
quidez modis acquiri dicitur lucratura poſſeſſio: ſed
ille honorabilis habetur filius: qui ſucceſſione pater
na gloriatur. Hoc eniz legitimū nomen eſt: hoc ſum-
me charitatis indicium: ⁊ iudicia ſeniorum ſuſcipe-
re: ⁊ de firmiſſima poſſeſſione gaudere. Teſtimonia
enim ſunt dñi precepta ſanctiſſima: que Moyſes po
pulo in Deuteronomy libro ſub teſtificatione com-
memorat dicens: Teſtor vobis hodie celum ⁊ terrā. Deut. xxx.
Et alibi: Eſtote mihi teſtes: ⁊ ego vobis teſtis dicit
dñs. Sic ⁊ apoſtolus: Teſtificor coram deo ⁊ Chriſto i. Timoth. v.
ieſu: ⁊ angelis eius. Quapropter hec ſunt teſtimonia
que ſe hereditate populus beatus in eternum acqui-
ſiſſe gaudebat: ſcilicet quoniā talis hereditas in eter
num capitur: non ad brevitatem tēporis introit̄. Se
quitur: Quia exultatio cordis mei ſūt. Merito exul-
tationem ſui cordis dicebat: hereditatem regni cele-
ſtis eternis temporibus acquiſitā. Ipſe enim meret̄
ad eam pervenire: qui pbat̄ de tali acquiſitione gau-
dere. [Inclinavi cor meū ad faciendas iuſtificatio-
nes tuas in eternum: propter retributionem.] Audi-
verat cohors iſta ſanctiſſima quā meditatio frequēs
iugiter inſtruebat: Diſcite a me: qꝛ mitis ſum ⁊ humi Math. xi.
lis corde: ⁊ neceſſe fuit vt cor ſuum ad faciēdas iuſti
ficationes dñi modis omnibus inclinaret: que tali
magiſterio inſtructa: vitaliter ſupba mundi faſtigia
reſpuebat. Iuſtificationes eſt quippe facere: manda-
ta dñi humiliatis ſenſibus opari: vt eſurienti panem
frangas: nudū veſtias: condoleas calamitatibus alie
nis: ⁊ cetera que humano generi creatoris pietas cō-
mēdare dignata eſt. Sed ꝯſiderandum eſt qđ dicit:
In eternū: dū omnia que ſupra diximus: tādiu fieri
poſſunt: qādiu huius mūdi calamitatibus īdigētiaqz
vexamur. Quis eni in futuro miſereat̄ afflicto: cum
in illo regno nulla pbetur eſſe miſeria? Sed qui hic
iſta facit ſtudio charitatis: in eternū illa facere com-
probatur: quia fructum earꝫ reruz pro eternitate re-
cipiet. Addidit: Propter retributionem: ſcilicet il-
lam quam audituri ſunt ſancti: Venite benedicti pa Math. xxv.
tris mei: percipite regnum quod vobis paratum eſt
ab initio mundi ⁊c. Magna retributio: que tamen
de domini largitate proveniet: incolam fieri regni
perpetui: conſortem bonorum angelorum: patriam
ſuſcipere que ſemper delectet: nec vlla peregrinatio-
ne deſeratur: eruntqz in illa contemplatione defi-
xi: vt illum iugiter appetant: de quo ſemper exul-
tant.

SAMECH.

Aliquos odio habui: ⁊ legem
tuam dilexi. Adiutor ⁊ ſuſce-
ptor meus es tu: ⁊ in verbum
tuuz ſuperſperavi. Declinate a
me maligni: ⁊ ſcrutabor mādа
ta dei mei. Suſcipe me ſm elo
quiū tuū ⁊ vivaz: ⁊ nō ꝯfundas me ab expe
ctatione mea. Adiuva me ⁊ ſalvus ero: ⁊
meditabor

meditabor in iuſtificationib⁹ tuis ſemper. Spreuiſti oēs diſcedentes a iudicijs tuis: qꝛ iniuſta cogitatio eorum. Preuaricantes reputaui omnes peccatores terre: ideo dilexi teſtimonia tua. Confige timore tuo carnes meas: a iudicijs enim tuis timui.

INiquos odio habui: ⁊ legem tuā dilexi.] Ad quintādecimā lr̄am: catholicū venit examen: in quo dicit: Iniquos: id eſt: aduerſarios legis odio ſibi fuiſſe. Leges vo dn̄i ſe dilexiſſe cōmemorat: ⁊ petit vt ab eius pietate ſuſceptus mala ſeculi poſſit euadere: poſtulās etiam carnem ſuam timore dominico debere ſubdi: ne poſſit in diuino iudicio de eius preuaricatione damnari. Hic etiam queſtio illa caput erigit: cur populus fidelis contra euangelica videtur aliquid pronuntiaſſe mandata. Dicit enim: Iniquos
Mat.5. odio habui: dum preceptum ſit: Orate pro inimicis veſtris: benefacite his qui vos oderunt. Sed ſi tempora conſideres: omnia ſibi concordare cognoſces. Quando enim precipit: Amate inimicos veſtros: aduerſitatis feruor ⁊ calor iniurie temperatur: vt malum pro malo minime reddere videamur: vt patiētes ſimus ad omnes ꝯtumelias: ſicut ⁊ ipſe qui conſputa pertulit: ⁊ flagella ſuſcepit. Quando vo martyrij tēpus occurrit: iniquos ſuaſores odio habere precipimur: cū ⁊ ipſos quoqꝫ filios ⁊ parētes ſi aduerſi ſint: alienata debemus voluntate cōtemnere. Sepe enī quos flāma nō terruit quos ferrū nō ſubdidit: neceſſitudinū blādimēta flexerunt. Et ideo dictus
Luc.14. eſt: Si quis venit ad me: ⁊ nō oderit patrem ſuum: ⁊ matrem ſuam: ⁊ vxorem: ⁊ filios: ⁊ fratres: ⁊ ſorores: adhuc etiā ⁊ aīam ſuā: nō pōt eſſe meus diſcipulus. Contra deum quippe pſona nulla debet recipi: ſed ipſius dilectione prepoſita: decet neceſſitudines tūc amaricari eis nulla fidei repugnat aduerſitas. Quapropter habita temporis rōne: vtraqꝫ nobis poterūt
Eccle.3. abſoluta veritate ꝯſtare. Scriptum eſt enim: Tempus amplectendi: ⁊ tempus longe fieri ab amplexu: ⁊
TOP poſt multa: Omni rei tempus. Scire aūt debemus in hoc vſu argumētū illud eſſe qḋ dicit in topicis ex contrario: qm̄ ſalam noſtrā ex reb⁹ diuerſis vna ppoſi-
Al.non hēt. tione cōcludim⁹. [Adiutor ⁊ meus ⁊ ſuſceptor meus
Al.ſup ſperaui es tu: ⁊ in verbū tuum ſperaui.] Adiutor ptinet ad iplenda mandata: qm̄ ſine eius adiutorio: nec inchoare quicꝙ̄ boni poſſumus: nec iplere pualemus. Suſceptor aūt noſter fact⁹ eſt per ſancte incarnationis arcanum: qua pſtante ſuſcepit hoīem: ne peccati lege poſſit funditus interire. Deniqꝫ iſtā ſuſceptionē: vide qd ſequit: Et in verbū tuū ſperaui: id eſt: in deitatis tue pſidiū: ſūmū meū deſiderium collocaui: vbi ſperari licet: ⁊ ſpes firmiſſime ꝯſtituta nō decipit: ſi-
Eccli.2. cut legit: Quis ſperauit in dn̄o: ⁊ ꝯfuſus eſt: Et itē:
Pſal.31. Sperātes aūt in dn̄o miſericordia circūdabit. Sperat ergo redēptorē gentiū venire qui mūdi maculas poſſit abſtergere: qui viuificet mortuos: ſanet egrotos: ⁊ qḋ ligatū fuerat lege peccati: poſſit morte ipſa moriente diſſolui. Sic in vno verſiculo totius religionis noſtre cōcluſa pfectio eſt. [Declinate a me maligni: ⁊ ſcrutabor mādata dei mei.] Sicut heretici cupientes tamen cognoſcere veritatē in mandatis domini: nos pfide frequenter exercent: ita ad perſcrutandas ſacras lectiones obſtinati perſtrepere nobis atqꝫ impedire noſcunt. Hos declinandos eſſe pnuntiat: qui in inſenſatis cōtentionibus ſcripturas domini lacerare contendunt. Quid enim illic humanus ſermo proficiat: vbi talia ſunt vota ne credat: Quibus Pſal.6.
alio loco dicit: Diſcedite a me omnes qui operamini iniquitatē. Remediū eſt enim quē ꝯuerti velle non videris: vitare ſi poſſis. Ipſis enī pſentib⁹ dū ꝯtentioſa ſemp malignitate ꝯfligūt: dū calumnias exquiſita vanitate cōcipiūt: ad ſcrutāda mādata dn̄i idonei nō poſſum⁹ inueniri: vbi totis debem⁹ animi virib⁹ occupari. [Suſcipe me ſḋ eloquiū tuū ⁊ viuā: ⁊ ne Al.non
ꝯfundas me ab expectatione mea.] Perfidis effugatis: ⁊ malorꝫ hominum ꝯuerſatione purgat⁹: a dn̄o ſe petit ſuſcipi: vt poſſit eius vbi pmiſſione ſaluari. Eſſet enim fortaſſe temerariū dn̄o dicē: Suſcipe me: niſi adiungeret pmiſſionē que neſcit aliquādo decipere. Sed cū dicit: Viuā: futurū tēpus oſtēdit. Hic enim vere nō viuit: vbi carnis fragilitate peccat. Expectatio quoqꝫ ipſi⁹ erat: vt miſericordiā chr̄i deuotiſſim⁹ inueniret: quā ſpem in iudicio vēturo ſe poſtulat adipiſci: ne ꝯfuſione deceptus: a ſua poſſit expectatione fraudari. Sed cū dicit: Ab expectatione mea: nullū tēpus ponit quo expectare nō debeat. Res enim iſta in pectoribus ſanctis nō habet finem: niſi cum pollicitatio ſuperna pueniret. Sic enim ⁊ alibi dicit: Ex- Pſal.39.
pectans expectaui dominū: ⁊ reſpexit me. Beata ergo expectatio: vbi eſt certa pmiſſio. Cur enim deficiat ſpes fidelis ſuſtinere poſſit: cum his qui pmittit neſciat immutari. Expectatio itaqꝫ ſanctorū eſt celorū regna: angelorum conſortia pmererit quod ſupra totum eſt ipſū iugiter videre: qui in beatorum ſolet ſemper corde dulceſcere. [Adiuua me ⁊ ſaluus ero: ⁊ meditabor in tuis iuſtificationibus ſemper.] Cuius verba iſta ſepe videantur eſſe repetita: magna nobis tamen aſſiduitatis iſtius ſacramenta declarantur. Hoc enim ad ampliſſimum deſiderium mentis debet aptari: quod nulla inde poterat intermiſſione ſuſpendi: quia quāuis accipiamus a domino: ſemper rogandus eſt: vt iugiter donet ne collata beneficia poſſint a nobis fidei tepore diſcedere. Non enim repetitum verbum ocioſe debemus accipere: ne videamur incaute qḋ ſcire nos expedit omiſiſſe. Addidit: Et meditabor in tuis iuſtificationibus ſemper. Cauſam reddit obſequij ne poſt ſuſceptam ſalutem collato muneri videretur ingratus. Sed cū promittit meditari iuſtificationes ſemper: ſalutem ſuam iugiter deſiderat contineri. Sic enim faciendo: locus tollitur abſolute diabolo. Iuſtificationes enim dupliciter modo poſſumus accipe: ſiue iſtas quas hic quotidie in peccatorꝫ noſtrorꝫ cōfeſſione pagimus: vt eſt illud euāgelij: cū publicanus peccata ſua ꝯfitens de tēplo Luc.18.
iuſtificatus exiuit. Decet enim quādiu in iſto ſeculo ſumus ⁊ a peccatis liberi eſſe non poſſumus: in iſta nos ſemp iuſtificatione pſternere. Sed qꝛ ſequit: Semper: qḋ ſupra omne tēpus eſſe dinoſcit: ne nō tibi videat iſti ſeculo cōuenire: ſed aliquid te delectet de illa eternitate concipere. Meditantur ſancti iuſtificationes domini ſemper: quando angelorum choris ſua deſideria ſociabunt: quando laudes domini perenni exultatione cantabunt: quando ſicut dicit Apo- 1.Cor.15.
ſtolus: corruptibile hoc induerit incorruptionem: ⁊ mortale hoc induerit imortalitatē. [Spreuiſti oēs diſcedentes a iuſtificationibus tuis: qꝛ iniuſta cogi- Al.iudiciis
tatio eorum eſt.] Declaratum eſt: cur aſſumebat iuſtificationum domini frequēs aſſiduaqꝫ meditatio.

Merito eniꝫ timorē mouebat talis ſententia ſecuta ra:qm̄ ſpernunt̄ a dño qui ab ei⁹ iuſtificatione diſce dūt. Nā cū ſit iuſtificatio peccatorū mentis pura cō feſſio:merito ſupbi ſpernunt̄ a dño:qui tali ſe reme dio ſanare deſpiciunt. Iniuſta q̄ppe eſt eorū cogita tio:ꝛ velle peccare:ꝛ iuſtiſſimo iudici nolle ſatiſface re. Merito ergo tales ab abſolutionis gratia ſubmo uent̄:qui totiens cōmoniti hic pro dño ſupplicari cō tēpſerunt. [Preuaricātes reputaui oēs peccatores ter re:ideo dilexi teſtimonia tua.] Hec ſnīa niſi diligen tius ꝑquirat̄:aplo videt̄ eſſe ꝯtraria. Ille eniꝫ dicit:
Ro.2. Qui ſine lege peccauerūt:ſine lege peribunt:hic aūt oēs peccatores terre:ꝑuaricatores eſſe teſtat̄. Nam quo mō pōt aliq̄s eſſe ſine lege:ſi oēs preuaricatores eſſe credēdi ſūt: Preuaricari eni nō eſt:niſi legē trāſ gredi ꝯſtitutā. Sꝫ vtrūqꝫ verū eſt:qm̄ ab vno vitatis fonte deſcēdit. Sine lege ꝑibūt:de illa tm̄ ꝯſtitutiōe dicit apls:que tabulis lapideis in monte ſina digito dñi ꝓbat̄ aſcripta. Nā ꝛ alie leges ſunt:per quas po puli diuine ſnīe ſubiacebunt:vt eſt illa preuaricatio Ade:de qua niſi chr̄i bñficio liberet̄ humanū genus ꝯſtat eſſe iudicādū. Cōſtringunt̄ etiā gētes ꝛ per na turalē legē:ne faciant alteri qd̄ nolunt fieri ſibi. Vn̄
Ibidem. idem dicit apoſtolus: Gentes que legem nō habent: naturaliter que legis ſunt faciunt. Vides ergo meri to hic dictum preuaricatores omnes eſſe qui potue runt aliquo errore delinquere. Naꝫ ſine tranſgreſſe primum legis:ſiue que per Moyſen data eſt:omnis preuaricatorꝫ reddit:qm̄ ab his nullus terrigena pro bat̄ exceptus. Cōſequens aūt erat:vt enixius dilige ret teſtimonia dñi:qui preuaricatoruꝫ nomine viſus eſt omnes addicere peccatores. Per ipſa enim teſti monia credebat ſibi venire poſſe remediuꝫ:per que ad chriſti gratiaꝫ deſiderio feſtinante tendebat. Nā cuꝫ lex nos addicat:ſola gratia eſt abſolute que libe rat:ipſa que compeditos ſoluit:ipſa que de ſeruis fi lios facit. [Cōfige timore tuo carnes meas:a iudicijs enim tuis timui.] Sciens congregatio ſpiritualium viroꝝ vnde humano generi preuaricatio legis ſupra dicta prouenerat:tanq̄ſ ſeuiſſimū latronem ꝛ indo mabilem feram carnem ſuā:nō ſoluꝫ religandā ſed etiam configendā:noua atqꝫ inuſitata ſupplicatione deprecat̄. Carnis eniꝫ vitia ſunt terrena delicta:que nos legem tranſgredi faciunt mandatoꝝ:dum a pro poſito veritatis abducunt. Quā merito deprecat̄ ti more dñi debere configi:ne ab eo poſſit noxia liber tate diſſolui. Sic vno v̄bo ſignificatum eſt:quemad modum caro tractari debeat chriſtiani. Et qua pie tate cōtra corpus ſuum nimie ac violenter oraret:ex poſuit: Timore ſcilꝫ futuri iudicij:vt hic mortifica tum:ibi reddat̄ eternū. Hic temporaliter meſtum: illic eſſet ſub perpetuitate letiſſimū. Et illud inſpic qd̄ dicit: Timore tuo:caſto ſcilꝫ atqꝫ ꝑfecto:qui non tm̄ habet ante oculos formidinē vindicte:ſed vehe menter metuit amiſſionē gratie:in qua fidelis viuit per quaꝫ omnis reficit̄ chriſtianus. Sed videamus qui claui ſunt:qui nos in illa dñi crucifixione confi gunt. Charitas vtiqꝫ que nos facit ꝛ tormēta noſtra negligere:ꝛ mortis ipſius pericula plus amare. Felix qui clauo iſto cōfigit̄:qui tali vulnere ſauciat̄. Ipſo
Phil.1. clauo tranſfixus eſt qui dicebat: Mihi viuere chr̄s eſt:ꝛ mori lucrū. Ipſa cōpūctione foratus eſt qui ora
Luc.2. bat: Nunc dimitte ſeruū tuū in pace:q2 viderunt ocu li mei ſalutare tuū. Ad poſtremū in canticiſcantico rum eccleſia ꝯfitet̄: Vulnerata charitate ego ſum:

Cōfigi ergo ſe timore dñi ſanctus ppl's deprecat̄:vt moriēdo viuat:qui prius viuēdo moriebat̄. AIN.

Feci iudiciū ꝛ iuſtitiā:non tra das me calumniātib⁹ me. Su ſcipe ſ̄uū tuū in bonū:nō calu mnient̄ me ſupbi. Oculi mei defecerunt in ſalutare tuū:ꝛ in eloquꝫ iuſtitie tue. Fac cū ſ̄uo tuo ſ̄m miſericordiā tuaꝫ:ꝛ iuſtificationes tuas doce me. Seru⁹ tuus ſuꝫ ego:da mihi intellectū vt ſciaꝫ teſtimonia tua. Tempus faciendi dñe:diſſipauerunt legeꝫ tuā. Ideo dilexi mandata tua:ſuper aurū ꝛ topazion. Propterea ad omnia mandata tua dirige bar:oēm viam iniquam odio habui.

Feci iudiciū ꝛ iuſtitiā:nō tradas me ꝑſe quentibus me.] Ad ſextādecimā lr̄aꝫ in eternuꝫ mēbra dñi viuētia ꝑuenerūt: in qua vna voce petunt ſacre incarnatio nis aduentū tempus eſſe:dicentia:vt ad deſtruendos ſuperbos diuina potentia potuiſſet oſtē di. Intendamus itaqꝫ v̄ba que dicta ſunt:vt arrogā tiā ſanctis odioſam nulla poſſit cogitare ꝑuerſitas. Facit iudiciū:quiſqꝫ iudicat contra ſe:ꝛ prauitates ſuas ante examen dñi iuſta execratione cōdemnat. Sed ne hoc iudiciū adulatoruꝫ magis putares eſſe q̄ verū:addidit: Et iuſtitiā:qm̄ per iuſtitiā nos iudi camus:qm̄ delictoꝝ noſtrorū vindices ſumus. Ipſa eſt ergo equitas que nos abſoluit a pena:ipſa que li berat a reatu:ſi noſmetipſos cognoſcimus ſcelerib⁹ inuolutos. Et qm̄ peracta fuerat deuote ſatiſfactiōis integritas:petit modo ne tradat̄ peccatorib⁹:q2 pec cata damnauit. Hoc eſt eniꝫ qd̄ ſupius poſtulauit: In fige timore tuo carnes meas:vt res noxia aie iudicio ſubderet̄:ꝛ ſeruiret potius affixa:que laſciuire pote rat effrenata. Perſequentes v̄o ſunt diabolus cū mi niſtris:qui nos indefecta malitia ꝑſequunt̄:ꝛ tradi tos ſibi crudeli laceratione diſcerpūt. Meminimus enim que ꝑtulerit Iob ille ſanctiſſimus:quātis cla dib⁹ patiēter ſubiacuit:q2 illis ſe traditū eſſe cogno uit. Scim⁹ etiā quāta Ioſeph paſſus fuerit:vel Su ſanna:dū tradita fuerāt in manib⁹ ipſoꝝ. Hinc etiaꝫ quotidie rogamus admoniti: Ne inducas nos in tē tationem. Tradunt̄ quoqꝫ peccatores:vt digna cō miſſis flagella patiantur:ſicut aplus de impijs dicit: Tradidit eos deus in reprobū ſenſuꝫ:vt faciant que nō cōueniūt. Et alibi de peccatoribus ait: Quos tra didi ſathane:vt diſcant nō blaſphemare. Petit ergo ppl's ſanctus:ne tradat̄ perſequētib⁹ ſe:q̄bus iō ſp̄us iraſcebant̄ immundi:q2 videbāt ab eis ſuas immiſſio nes inſtigationeſqꝫ damnari. Hoc eſt odiū qd̄ chriſti meret̄ affectū. Ab illo enim amari nō pōt q̄s:niſi ab eius inimiciſſimis horreat̄. [Suſcipe ſeruū tuum in bonū:nō calumniēt̄ mihi ſupbi.] Suſcipe diaboli co bracchio ipulſus videt̄ dixiſſe ne corruat. Dñi eni miſericordia ſuſcipimur:qm̄ peccatoꝝ noſtroꝝ com pulſione ꝑurimur. Apte eniꝫ dictū eſt dño in bonū: ſuſcipe:q2 in malū ſe aduerſam ꝑtē nouerat ipuliſſe. Seru⁹ aūt:liberationis iudiciū eſt. Seru⁹ eniꝫ:a ſer uādo dr̄:qd̄ eū captū ab iminēti interitu dñi ſui man⁹ miſerata ſeruauerit. Sic ꝛ iſte merito ſe ſeruū dicit:

Marginal notes (right column): Al. calūniantibus; Mat.6.; Ro.1.; 1.Tim.1.; Al. ne; ETY

qui fuerat ab anime deceptione liberatus. Quapro-
pter hic: ſeruus: ⁊ liberationis pfeſſio cognoſcit̃ ⁊ bo
noris. Illuͦ enim nõ eſt ſuus: niſi qui ſanctoꝝ fuerit
cetibꝰ aggregatꝰ. Calumniant̃ aũt ſupbi: qꝛ hereti-
cas ꝯtentiones violẽto pondere falſitatis obyciunt:
vt merito ſe a dñ̃o deprecatus fuerit ſuſcipi: ne eoꝝ̃
potuiſſet altercatione proſterni. Siue hoc magis de
ſpiritibus immundis melius dicit̃: qui nobis impro
be calumniant̃: ⁊ cũ ipſi ſint maxime noſtrorum cri
minum rei: nolunt nos conceſſa venia liberari. Naz
cum ipſi decipiant: ipſi nos ſemꝑ accuſant. Sed qd
miruz: ſi peccatoribus calumniet̃ qui chriſto dñ̃o di
Mt. 4. cere tentauit: Omnia hec tibi dabo ſi procidens ado
Iſa. 14. raueris me: Et illud: Ponaz ſedẽ meã ad aquilonẽ:
⁊ ero ſimilis altiſſimo. Merito ergo dicit̃ calumnia
tor: qui dum faciat crudelia: pios ſemꝑ accuſat. De
Pſ. 71. ipſo eniz ⁊ alio loco ſcriptura dicit: Et humiliabit ca
lumniatorẽ: ⁊ pmanebit cũ ſole. Iuſtiſſime itaqz pe-
tit: ne humilis tradat̃ ſupbo: ne ſimplex calumnioſo:
ne deuotus ingrato: qꝛ ſupra ipſos magis attrociter
ſeuiũt: quos minime ſeducere valuerũt. [Oculi mei
defecerunt in ſalutare tuũ: ⁊ in eloquiũ iuſtitie tue.]
Mouere aliquos ſolet cur plurali numero poſuerit:
oculos: cum vnus ſit cordis aſpectus: nec põt hoc ad
iſtos oculos carnales referri: qui in illa longinquita-
te temporis nihil tale potuerant intueri. Sed qꝛ
cohors ſancta loquit̃: quã eſſe ꝯſtat eccleſiaz: merito
pluraliter dixit: Oculi mei: ſicut ⁊ alibi de ipſa legit̃:
Oculi tui ſicut columbe ſup abundantiã aquarũ. Et
alibi: Oculi tui ſicut colũbe extra taciturnitatẽ tuã.
Iſtos ergo dicit oculos in ſalutare dñ̃i defeciſſe: pro-
pter ſanctum incarnationis aduentũ: quẽ tanto deſi
derio ſuſtinebat: vt nullã requiem potuiſſet admit-
tere. Vñ̃ merito defecit: qꝛ nullũ tempus vacatiõis
accepit. Salutare enim: ſignificat dominum ſaluato
rem: de quo ſcriptũ eſt: Saluũ fac populũ tuũ dñ̃e:
⁊ benedic hereditatẽ tuam. Sequit̃: Et in eloquiũ
iuſtitie tue: id eſt: euãgelica verba: que dicturus erat
populo credituro. [Fac cuz ſeruo tuo ſm̃ miſericor-
diã tuã: ⁊ iuſtificationes tuas doce me.] In aſſiduis
precibus pſeuerat: qꝛ petendi nunq̃ debet eſſe faſti-
diũ: vbi largitas donatoris nõ põt habere defectuz.
Infinita petyt: qui ſibi bona fieri ſm̃ miſericordiaz
dñ̃i poſtulauit. Nam ſicut illa eterna eſt: ſic eius mu
nera pbant̃ eſſe ppetua. Bene addidit: Seruo tuo:
qꝛ ſtatim corruit qui alterius eſſe voluerit. Iuſtifica
tiones vͦo more ſuo ipſas ſemꝑ petit: quas iam deuo-
tus accepit. Hanc eniz aſſiduitatẽ ⁊ oratio dominica
Luc. 11. deſignat: que dicit: Panem noſtrũ quotidianum da
nobis hodie. Iuſtum eſt enim vt iugiter roget̃: qui
ſi nõ petat̃ offendit̃. Et reſpice res iſte quali vborũ
ppꝛietate diſtincte ſunt. Miſericordiã ſupra ſe fieri
petyt: iuſtificationes autem doceri ſe ſuppliciter po-
ſtulauit. [Seruus tuus ſum ego: da mihi intellectuz
vt ſciam teſtimonia tua.] Cũ̃is vniuerſa que expe-
diunt: continuis pcibus ſunt a dñ̃o poſtulanda: maxi
me tñ̃ diuinarũ ſcripturarũ intellectus iugiter petẽ-
dus eſt: qui quãto plus percipit̃: tãto ſuauior ſanctis
mentibus inuenit̃. Sed qꝛ nouit omnipotentẽ dñ̃m
ſubiectis ſuis eſſe largiſſimũ: dicit: Seruus tuus ſuz
da mihi intellectũ: qui ſolitus es donare que iuſte ac
fiducialiter peteris. Nam cum obnoxia ſe cuncta co
gnoſcant: magni tamen meriti eſt ipſius famulũ nũ-
cupari. Seruus quippe ipſius veraciter nequaq̃ dici
poteſt: niſi qui eius famulatur arbitrio. Et vide qd

dicat: Vt ſciam: id eſt: vt accepta retineã. Scire eniz
illud eſt: qd̃ in notitiam noſtram manifeſte veniẽs
nulla obliuione delet̃. [Tempus faciendi domine:
diſſipauerunt iniqui legem tuam.] Preuidens po- Al. non hẽt.
pulus deuotus temporibus Antiochi a plebe iudaica
legem domini culturis demonũ polluendã: velut ad
medicũ clamat egrotus tempus eſſe ſubueniendi: ne
morbis ingrauãtibꝰ ſalus populi potuiſſet abſumi.
Dicit enim: Tempus eſt faciendi: nõ differendi qd̃
expedit. Iuſſerat enim per legẽ ⁊ pphetas: vt verus
dñ̃s reuerentiſſima deuotione coleret̃. Sed qꝛ hoc
in ſuã perniciem ꝯtempſit obſtinatio iudeorum: cla-
mat populus fidelis: Tempus faciẽdi: id eſt: vt mun
do ſalutaris appareas: peccata diſſoluas: mortem vin
cas: ipſumqz diabolum cum ſua cohorte proſternas.
Hoc eſt enim dñ̃i facere: predictis temporibus adue
nire. Vnde ⁊ per prophetã dictuz eſt: Tempore acce- Iſa. 49.
pto exaudiui te: ⁊ in die ſalutis adiuui te. Et Apoſto-
lus: Ecce nunc tempus acceptabile: ecce nũc dies ſa- 2. Cor. 6.
lutis. Omnia enim que dominus facit: aptiſſima diſ
poſitione complentur: vt ante fieri nõ debeant: niſi
quando ille miſeratus indulſerit. Hinc eſt qd̃ nobis DOC
ſemper expedit habere patiẽtiã: expectare que iuſſa
ſunt: rogare que proſunt. Tempus aũt faciẽdi nouit
ille qui rector eſt. Addidit cauſam cur debeat facere
que rogatur: qꝛ iudei legem diſſipauerunt: quam ille
eos inuiolabiliter cuſtodire pceperat. Diſſipare eniz
eſt legem aliter viuere: q̃ ipſius pcepta monuerunt:
⁊ hoc magis facere: qd̃ illa cognoſcitur ſub omni exe
cratione damnaſſe. Hoc argumentuz rhetores inter RHE
violentiſſima precepta poſuerũt: qꝛ vt preces audiã
tur: adiuuat tempus aptiſſimũ. [Ideo dilexi manda
ta tua: ſuper aurum ⁊ topazion.] Quantũ legem dñ̃i
diſſipauerat nefanda pſumptio: tãtũ deuotꝰ animus
ad mandata eius feſtinabat implẽda. Grandis enim
religionis creſcit affectus: quotiens eã improborum
impugnare tentat audacia. Pro hoc enim additum
eſt: Ideo. Erat itaqz ſanctiſſimo choro ſuper aurum
⁊ gẽmas: quas pcioſiſſimas habet humanitas: mãda
torum dñ̃i reuerentiam cuſtodire. Iſtud enim tem-
poraliter humanis blanditur aſpectibus: inde aũt in
eternam requiem mens beata perducit̃. Topazion
vͦo: ſicut quidaz ſcribere voluerunt: genus eſt lapidis
quãtũ inuentione rarũ: tãtũ merciuz quantitate pre
cioſum. Qui duos habere fertur colores: vnum auri
puriſſimi: ⁊ alterum etherea claritate relucentez: pin
guedo roſea: verecũdaqz puritas: vicinꝰ lapidi Chry-
ſopaſſo magnitudine vel colore: qꝛ maxime lampat
cum ſolis ſplendore percutit̃: omnium gẽmarũ ſupe
rans precioſiſſimas claritates: in aſpectum ſuum ſin
gulariter prouocans oculoꝝ cupidiſſimam volupta-
tem. Quam ſi polire velis obſcuras: ſi nature ppꝛie
relinquas irradiat. Hec regibus ipſis fertur eſſe mi-
rabilis: vt inter diuitias ſuas nihil ſe ſimile poſſide-
re cognoſcant. Naſci dicitur in inſula topazion: que
eſt prouincia thebaide: vnde ⁊ nomen accepit. De
qua nõ ſunt multa dicenda: ne qd̃ ſcriptura dicit eſſe
contemptibile: nos deſiderabile affectata laude fa-
ciamus. [Propterea ad omnia mandata tua dirige-
bar: omnem viam iniquam odio habui.] Qui ſuper
auruz ⁊ gemmas legẽ domini diligebat: neceſſe fuit
vt ad omnia mãdata eius rectiſſimus appareret. Ta
lis eni negligẽ nõ põt: niſi qui diu. a fuerit iſpiratiõe
correctus: vt aurum habeat velut terrenas ſordes:
gẽmas vt calculos viles. Amare ſiquidẽ nõ pſtura:

dementis eſt. Sed illud decet viros ſanctiſſimos cō
cupiſcere: que poſſint premia nunq̄ peritura ↄferre.
Cognuū ergo fuit vt odiſſet gueriaʒ: viā qui meruit
amare rectiſſimam. Iniqua ſiquidē via eſt: que nos
perducit ad vitia: recta vero virtutū: que nobis indul
gentiam tribuit ⁊ ſalutē. Sed hoc q̄ ſtudioſe: q̄ fre
quenter infundit: vt itelligamus beatos viros qua
lium rerū delectatione paſcant̄: qui hoc habent ſu
pra cuncta dulciſſimum: quod ſepius credunt eſſe re
petendum. PHE.

Mirabilia teſtimonia tua domi
ne: ideo ſcrutata eſt ea anima
mea. Declaratio ſermonū tuo
rum illuminat: ⁊ intellectum
dat paruulis. Os meum ape
rui ⁊ attraxi ſpiritum: q2 man
data tua deſiderabam. Aſpice in me ⁊ miſe
rere mei: ſm iudicium diligentium nomen
tuum. Greſſus meos dirige ſm eloquium
tuum: ⁊ nō dominet̄ mei omnis iniuſtitia.
Redime me a calumnijs hominum: vt cu
ſtodiam mandata tua. Faciem tuaʒ illumi
na ſuper ſeruum tuum: ⁊ doce me iuſtifica
tiones tuas. Exitus aquarum deduxerunt
oculi mei: q2 nō cuſtodierunt legem tuam.

Mirabilia teſtimonia tua dn̄e: ideo ſcru
tata eſt ea anima mea. Septimamdeci
mā litterā ſancti populi intrat oratio: aſ
ſerens aperuiſſe os ſuū: ⁊ attraxiſſe ſpiri
tuʒ: vt eius audiat̄ oratio: exituſq3 aqua
ruʒ tranſiſſe lachrymas pias: q2 nō ſit a iudeis cuſto
dita lex dn̄i. Et intuere queadmodū definitionē rei
vno verbo cōplexus eſt: dicēdo: Mirabilia teſtimo
nia tua dn̄e. Mirabilia plane: q2 per ea celeſtis vir
tus hoībus terrenis inotuit: ⁊ noſſe dederunt paruu
lis: vn̄ ⁊ angelorum ſublimis natura beata delectatiōe
cōplet̄. Hec ſemp ſcrutari licet ⁊ aſſidua meditatio
Eccl.3. ne perquiri. Hic aūt illud timeri nō cōuenit: Altiora
te ne queſieris: ⁊ fortiora te ne ſcrutat⁹ fueris. Ideo
eniʒ nobis p̄dicata ſunt: vt ea pie atq3 diligenter no
ſter ſemp animus indagaret. Altiora enim ⁊ fortiora
talia dici nō poſſunt: que vt perquirent̄ edicta ſunt.
Hec aūt qnta eſt ſpecies definitionis: que grece Ca
DEF ta antilexin: latine ad verbum dicit̄. Declarata ſunt
enim que ſunt teſtimonia dn̄i: id eſt: mirabilia. [De
Al. nō habet claratio ſermonū tuorum illuminat ‡me: ⁊ itellectuʒ
dat paruulis.] Sermones ſunt dn̄i: quos iuſtorum
Iſa.7. ꝓpheravit auctoritas. Sic enim ſcriptū eſt: Ecce vir
go cōcipiet ⁊ pariet filiū: ⁊ vocabit̄ nomen ei⁹ Ema
nuel. Et alibi: Uidebit omnis caro ſalutare dei. Sed
Ibidem, 40 iſtos ſermones qui fuerant longi tēporis obſcurita
te recōditi: aduentus dn̄i illuminatio declarauit: q2
per ipſum manifeſta ſunt facta: que ſacris litteris te
nebant̄ abſcondita. Tunc enim verbum caro factū
eſt: virgo peperit: tunc muti locuti ſunt: ſurdi audie
runt: claudi recto inceſſere veſtigio: ⁊ cetera miracu
la que dn̄o ſeruiere virtutū. Hec declaratio obſcuri
tatē nature noſtre que iacebat in tenebris vi ſue po
teſtatis illuminare dignata eſt. Et intellectuʒ dedit
paruulis: id eſt: qui ſe humiles atq3 egentes ſuis viri
bus agnouerunt. Sed iſti paruuli nō de etate metiē

di ſunt: ſed de ſimplicitate cōſcientie: de quibus di
ctum eſt: Sinite paruulos venire ad me: talium eſt Mat.19.
enim regnū celorum. Ipſis enim hic preſtat purum
atq3 innocentiſſimū intellectū quibus ibi eternum
donaturus eſt premiuʒ. [Os meum aperui ⁊ attraxi
ſpiritū: q2 mandata tua deſiderabaʒ.] Si hoc ad lit
terā velis aduertere: ↄſuetudo loquētis expreſſa eſt.
Prius enim os aperit̄: ſpiritus contrahit̄: ac deinde
in ſonū vocis lingue mobilitas adhibetur. Si vero ſpi
ritualiter: vt oportet intelligas: os dicit mentis introi
tuʒ: qui tunc aperit̄ quādo aliquid dicere feſtinam⁹.
Attrahit autē ſpiritū: cum iam munere diuino ſalu
taris deſiderij cōpletur affectus: ⁊ incipit firma men
te velle: qđ ante per gratiā tñ domini viſus eſt appe
tiſſe. Aperuit ergo os cordis ſui infirmus ⁊ paruulus:
⁊ attraxit ſpiritū: id eſt: virtutē faciēdi quā per ſe nō
poterat adipiſci. Sed vt hoc magis ad intelligentie
bonum: nō ad loquendi officiuʒ cognoſcas eſſe pre
miſſum: ſequit̄: Quia mandata tua deſiderabā. Ar
dorem ſiquidē voluntatis premiſit: vt poſtea conſe
quenter exponeret deſideria mandatoruʒ. Conſequi
quippe nō poterat: vt prius ſe diceret locuturū: ⁊ po
ſtea deſiderare que ꝓſunt. [Aſpice in me ⁊ miſerere
mei: ſm iudiciū diligentiū nomen tuū.] Frequēter
dn̄s aſpicit iratus: ſepius intuet̄ vt perdat: ſicut So
domā reſpexit ⁊ Gomorrā: ſicut caſtra egyptiorum. Aſ
picit etiam ꝓpitius: ſicut in muneribus fecit Abel.
Reſpexit quoq3 ſuper filios pauperū: ⁊ non ſpreuit
preces eorum. Et ideo ne in partē ſuſciperet̄ aduerſam:
ſtatim ſubiunxit: Et miſerere mei: que merito: ſicut
ſepe memoratū eſt: miſericordia dicit̄: q2 miſeris lar
ga pietate preſtat̄. Nec ſolū hic beſit fuſa precatio: ſʒ
addidit: Scđm iudicium diligentiū nomen tuum.
Iudiciū quippe eſt dn̄i: vt nomen ſuum diligentib⁹
miſericordie largiat̄ auxiliū: ne expectatio fidelium
decipiat̄: que ipſius ſemper ↄſideratione ſuſcipitur.
[Greſſus meos dirige ſm eloquiū tuū: ⁊ nō domine
tur mei omnis iniuſtitia.] Greſſus meos: ſignificat
motus ale. Nam ſicut per iſtos de loco ad locuʒ trāſ
ferimur: ita ⁊ in illis quibuſdā paſſibus: ſiue ad melio
ra: ſiue ad deteriora ꝓgredimur. Hos ſancta cohors
ſm eloquiū dn̄i dirigi poſtulabat: ne vitiorū prauita
tibus ſeducta: in mortiferos laberet̄ errores. Scđm
eloquiū tuū dicit: id eſt: ſm iuſſa que p̄cipis ad vitaʒ
humani generis corrigēdā. Sequit̄: Et nō dominet̄
mei omnis iniuſtitia. Neceſſe eniʒ erat: vt ſi greſſus
eius ſm eloquium ſuū dn̄s dirigere dignaret̄: nulla
illi iniuſtitia preualere potuiſſet. Et vide q̄ caute pe
tit ne dominet̄: que nō poterat ſic excludi: vt vlteri⁹
pulſare nō poſſet. Sed cū nō dominat̄ euadimus: q2
ſeruitus illa nō p̄cipitat ad ruinam. Nec illud vacat
qđ ait: Omnis iniuſtitia. Scit enim: q2 ſiqua hominē
dominet̄ intercipit: nec ꝓdeſt aliquid in multis ſer
uare legē: ſi eā in aliqua parte videamur offendere.
Scriptū eſt eniʒ: Si quis totā legē ſeruauerit: offen Iaco.2
dat aūt in vno: factus eſt oīum reus. [Redime me a
calumnijs hoīuʒ: ⁊ cuſtodiā mādata tua.] Calumnia
per Antiphraſin: id eſt: per cōtrariā locutionem: dici SCHE
tur capitis alumna: dum magis caput petat alienuʒ:
eiq3 cōtraria ſit: ſicut belluʒ qđ nō eſt bonū: ⁊ lucus
qui nō hēt luceʒ. Calumnia eſt enim: cōmentum ali DEF
quod periculoſe falſitatis obiectū: qđ bonis ſemper
hoīb⁹ ſtudio peruerſitatis obijcit̄: decolorare ↄtendēs
qđ recta ↄſcientia fuerit actitatum. Hanc patieban
tur videlicet iuſti: vt eos ab equitatis tramite ſtudio

Inficiatiõis auerteret. Quãta eni: vt antiqiores taceã: ptulit Dauid cuz Sauli parceret: et apud iniuſtũ regẽ coipſo fieret reus: qm illi pbabaẽ eẽ ppiti⁹. Qua lis illi rogo calumnia eſt excitata: qñ iuuẽcule dixerũt:
1 Reg. 18. Saul occidit mille et dauid decem millia. Quapropter calumnie ſunt hoium cõtra veritatis honorem cõtrouerſie reqſite. Quas merito a ſe ſancta cohors deprecabaẽ auferri: vt mandata dñi amoris aduerſitatibus indagaret. [Faciem tuã illumina ſuper
Exo. 34. ſeruũ tuũ: et doce me iuſtificatiões tuas.] Legimus ſancti Moyſi vultũ ita a dño fuiſſe clarificatum: vt eũ iſraeliticus populus reſpicere nõ valeret. Unde velamine ſupducto loquebaẽ ad eos: qr nõ poterant in ipſo cõſpicere celeſtem claritatem. Uultus enim Moyſi fulgor erat legis: quem illi ſuſtinere nõ poterant: qr velatis eã cordibus audiebãt. Hoc ergo ſanctus ppl's petit: vt illuminatã dñi faciẽ poſſit conſpicere nõ velatã: quatenus pura gratia luminis mereatur afflari: nec iam aliqd patiaẽ obſtaculũ: qui veritatis ipſius deſiderabat aſpectũ. Põt magis cohors ſancta deſiderare dñi ſaluatoris aduentũ: cui⁹ facie illuminata ſunt tenebroſa peccati: vitam conferens mortuis: et certiſſima remedia deſpatis. [Exitus aq-
Al. deduxerunt rum ĩ tranſierunt oculi mei: quia non cuſtodierunt legem tuaz.] Exitus aquarum: ſignificat lachrymas copioſas: quas tantas dicit fuiſſe: vt ipſa quoqz fontiuz fluenta tranſcenderent. Tranſeũt plane: qñ illa ſine ſenſu currunt: iſta cordis afflictione funduntur. Nã qd vincere quantitate non poterant: feliciſſime compunctionis qualitate ſuperabant. Has tunc profundimus: quãdo peccatoꝝ noſtroꝝ recordatione mordemur. Nam ſi mandata domini cuſtodirem⁹: letitiam vtiqz haberemus nõ ploratiõis ardorem. Sed qñ talia carnis neceſſitate vitare nõ poſſum⁹: donet dñs lachrymas quibus peccatorum ſordibus abluamur. Et illud quoqz eſtimo conſiderandũ: qñ per oculos dicit ſatiſfactiones veniſſe: per quos nos plerũqz illecebras huius ſeculi conſtat attrahere: vt merito per illos culpe mũdetur: per quos et exceſſus admittitur. Qui modus in ſcripturis diuinis frequẽ-
Ps. 6. tiſſime reperiẽ: ſicut ſextus pſalmus ait: Lauabo per ſingulas noctes lectum meũ: lachrymis ſtratũ meuz
Ps. 41. rigabo. Et alibi: Fuerunt mihi lachryme mee panes
SCHE. die ac nocte. Que figura dicitur Hyperbole: quotiẽs relationis qualitas maiore pondere exaggerata profertur. Sancto enim choro ſic erat deflendũ: vt oĩa peccata dilueret copioſo ibre lachrimarũ. SADE.

Iuſtus es domine: et rectuz iudicium tuum. Mandaſti iuſtitiam teſtimonia tua: et veritatem tuã nimis. Tabeſcere me fecit zelus meus: qr obliti ſunt verba tua inimici mei. Ignitum eloquium tuum vehemẽter: et ſeruus tuus dilexit illud. Adoleſcentulus ſum ego et cõtẽptus: iuſtificationes tuas nõ ſum oblitus. Iuſtitia tua iuſtitia in eternum: et lex tua veritas. Tribulatio et anguſtia inuenerũt me: mandata tua meditatio mea eſt. Equitas teſtimonia tua in eternum: intellectuz da mihi et viuam.

Iuſtus es dñe: et rectum iudiciuz tuu m.] Triumphatrix carnis ſue cohors ſanctoruz ad octauãdecimã lrãm venit: in qua iuſtitiã dñi ɔfiteẽ: et eloquia eius ignita cõtinua ſe dicit dilectione venerari. Ad poſtremum petens intellectũ teſtimonioꝝ: vnde viuificari debeat in eternum. Sed poſtqꝫ peccata ſua ſuperius irriguis dixit lachrymis expiata: nunc iudicia domini fideli mente collaudat dicens: Iuſtus es dñe: et rectum iudiciũ tuum: qui peccatores ſe iubes affligere: vt eos tua debeat medicina ſaluare: qr nec illi aliquando pbarenẽ ſub letitia corrigi: nec beneficia poſſent aliter diuina cognoſci. Suis quippe meritis putaret datum: ſi peccator iugiter floreret illeſus. Sed vtrũqz iuſtum: vtrũqz digniſſimum: qñ et delinquẽs per ſatiſfactionẽ corrigiẽ: et iuſtitia dñi humili ɔfeſſione declaraẽ. Hoc eniz dicto: Daniel inter ferociſſima leonũ ora ſaluatus eſt. His verbis triuz puerorũ flãma ſuperata eſt. Hanc ſententiaz Hieremias in lamentationibus ſuis frequẽter iterauit. Dicamus igiẽ et nos hũc verſuz in qbuſlibet periculis: Dicamus in gaudijs: qr talis confeſſio et ab erumnis eripit: et in pſperitate cuſtodit. [Mandaſti iuſtitiaz teſtimonia tua: et vitatẽ tuã nimis.] Mãdaſti: ſignificat pcepiſti. Teſtimonia vo ſũt: ſic iã dictũ eſt: que ſub teſtificatione plata ſunt. Hec ɔtinẽt iuſtitiam et veritatẽ. Iuſtitiã: qñ equabiliter oĩa diſcernũt. Veritatẽ: qr pmiſſa retribuunt. Merito ergo tñ amabat: tñ repetebat iſta teſtimonia: qñ incõprehenſibilis atqz reuerẽda virtus dñi per talia concedebatur agnoſci. Nimis: ad vtrũqz põt laudabiliter ptinere: ſiue ad iuſtitiã: ſiue ad vitatẽ: qr iuſtitiã dñm nimis mãdare pfutura diſtrictio eſt: veritatẽ vo nimis animis inculcare cautela eſt. [Tabeſcere me fecit zelus
tdomus tue: qr obliti ſunt vba tua inimici mei.] Ta- Al. non hẽt. DE
bes: eſt morbi alicui⁹ ɔtracta neceſſitas: que nos facit paulatim defluere: dũ corporis ſoliditatez penali afflictione cõſumit. Qd ſibi accidiſſe teſtaẽ zelo domus dñi: quã nõ patiebaẽ pfidoꝝ laceratione violari. Zelus eniz et in malo et in bono poniẽ. In malo: vt eſt illd: Zelus et inuidia comedit domũ iacob. Et in actib⁹ aploꝝ legiẽ: Uidẽtes aũt iudei iplen ſũt zelo: Act. 5.
et iniecerũt man⁹ ſuas in aplos. Iſte eniz ducit ſemp ad culpas: laqueos nectit: viã ſalutẽ intercipit. In bono vo poſitum eſt: Zelus domus tue comedit me. Et
Helias diẽ: Zelãs zelaui pro dño deo exercituuz: qr Ps. 68. 3 Reg. 19.
dereliquerũt pactũ tuũ filij iſrl. Phinees quoqz ſa- Numeri. 25.
cerdos cũ videret hebreũ cũ moabitide muliere miſceri: zelat⁹ pceptũ dñi vtroſqz gladio pforauit. Cui⁹ zelus tantũ pſtitit: vt irã dñi ſolus auerteret. Iſte ſiquidẽ zelus tribuit ſalutẽ: fidẽ retinet: pudicitiã ſeruat: et eccliã dei glioſa viuacitate cuſtodit. [Ignitũ eloquiũ tuũ vehemẽter: et ſuus tuus dilexit illd.] Ignitũ eſt eloquiũ dñi: qr purgat corda mortaliũ mũdana fece ſordẽtia. Et vt fornacis ardor exeſtuãs metalla decoquit: eorũqz vitia necia purificatione ɔſumit: ita eloquiũ dñi peccatoꝝ maculis deterſis: humiliũ ſenſus emũdat. Iſto qppe igne cor cleophe ardebat: qñ dicebat: Nonne cor noſtrum ardens erat in nobis: cum
aperiret nobis ſcripturas. Hoc etiaz igne ſuccenſus Luc. 24.
hieremias enunciat: Et erat ignis flammigerans in Hiere. 20.
oſſibus meis. Iſto etiã igne et reliqui ſuccẽſi ſunt: qui triumphali charitate floruerunt. Quapropter ignis
iſte ſermo chri eſt: ſicut ipſe in euãgelio diẽ: Ignẽ ve- Luc. 12.
ni mittẽ in terrã: et qd volo niſi vt ardeat. Addidit

Uehementer:vt nō ad mortē exaggeratū crederes: ſed ſalutē. Sequit̄ quoqȝ: Et ſuus tuus dilexit illō. Utriqȝ diligebat qđ vitā cōferre nouerat ⁊ honores: qđ ſciebat ad remediū humani generis attributum.

Al. adoleſcē tulus

[Adoleſcētior ſum ego ⁊ contēptus: iuſtificationes tuas nō ſuȝ oblitus.] Multis ſanctis hic verſus videt̄ poſſe cōgruere. Nam hūc bn̄ accipim⁹ ex pſona Joſeph: qui a maiorib⁹ fratribus ɔtēptus: tanqȝ vile mancipiū mangonib⁹ venundatus eſſe dinoſcit̄: qui tn̄ iuſtificationes dn̄i in ſe factas nō eſt oblitus: qn̄ ſe pia in oībus voluntate tractauit. Ille enim cognoſcitur liberatoris ſui meminiſſe: qui eius pceptis pbat̄ obedientiā cōmodare. Hoc etiam dauid ex perſona ſua pōt dicere: qui ad regni culmia iter fratres ſuos pro ībecilla etate nō ſpabat̄ poſſe ſufficē. Sȝ tn̄ iſte iuſtificationes dn̄i tanta deuotione in memoria tenuit: vt ipſe dn̄s diceret: Inueni dauid filiū ieſſe: qui facit omnes volūtates meas ſm cor meū. Ad poſtremū: qđ firmamētū eſſe totius ɔſtat eccleſie: pōt hoc dicere ppl̄s adoptiuus: ppl̄s gratie: pplus nouus: qui etate ſequit̄: ſed fidei dignitate precedit. Un̄ bene ſuſcipit̄ loquēs per totū pſalmū cohors beata ſanctorum: que cunctos fideles: cunctos beatiſſimos pbat̄ amplecti.

DOC

[Juſtitia tua iuſtitia in eternum: ⁊ lex tua veritas.] Hic verſus ⁊ iuſtitiam dn̄i ⁊ legem adhibita ppriciate diſcernit. Dominū quippe iuſtitia quā tacunqȝ ſit: eſt ſine dubio temporalis: vt eſt iuſtitia philoſophoꝝ: qui ſe vident̄ morū probitate tractare que ſine dei cultura veraciter vanagloria nuncupatur. Nam iuſtitia dn̄i in eternū manet: qꝛ quiſqs eā cuſtodierit eterna felicitate gaudebit. Uidebat̄ etiā ⁊ iuſtitia iudeoꝝ: qui litterā potius conuenientes: futura in ea putauerunt nō eſſe myſteria. Juſtitia vo domini quā intellexit populus chriſtianus: in eternum ſtat: qm̄ ipſa ſemꝑ eterna eſt. Ita ⁊ de lege arbitror ſentiendū: qm̄ quicunqȝ eaȝ intelligere meruerunt celeſti veritate cōpleti ſunt. Ueritas enim legis eſt

Joan.14.

dn̄s chriſtus: qui de ſe ait: Ego ſum via veritas ⁊ vita. Quapropter merito definitiue dictuȝ eſt: lex tua veritas: qđ eſt dn̄s chriſtus.

Al. anguſtia
Al. nō habet

[Tribulatio ⁊ anguſtie inuenerunt me: mandata aūtē tua: meditatio mea eſt.] Tribulatio ⁊ anguſtie ſanctis viris munera ſūt magna: qꝛ norūt ſe pondere taliuȝ cōpreſſi exudare peccata: ⁊ ad illa gaudia tendere que nō habent finē

Ro.8.

ſicut apl̄s ait: Quis nos ſeparabit a charitate chriſti: Tribulatio: an anguſtia: an perſecutio: an fames: ⁊c. Hec enim beatis viris velut qđdā antidotuȝ eſt: qđ dum aſpere bibit̄: munimenta ſalutis operat̄. Sequitur: Inuenerunt me: quaſi expugnantē: quaſi fixum quaſi ad earum certamina pparatū. Subiūgit quoqȝ illud adiutorium: vnde ſe in diuerſis paſſionibus ſuis nouerit eſſe curatum: Mandata aūt tua: meditatio mea eſt. Quibus enim tribulationibus: quibus anguſtijs opprimi poterat: qui tali meditatione gaudebat. Nam lȝ affligeret̄ corpus inualidū: cruciaretur caro paſſibilis: in requiem noſcebat̄ eſſe tranſpoſitus: cuius in ſcripturis diuinis erat animus occupatus.

[Equitas teſtimonia tua in eternū: intellectum da mihi ⁊ viuam.] Iterum per definitionis modū: virtutem teſtimonioꝝ deſignat. Nam ſi interroges quid ſunt teſtimonia domini: reſpondet̄: equitas in eternū. Pulchre aūt cōtra tribulationē ⁊ anguſtias: que tēporalia eſſe noſcunt̄: poſita eſt: equitas in eternum: vt tali ſpe vnuſquiſqȝ cōtemneret: que temporalia eſſe ſentiret. Sic enim ⁊ in ſuperiore littera deſiniuit: Mirabilia teſtimonia tua domine. Addidit: Intellectum da mihi ⁊ viuifica me. Qui ſe ſuperius adoleſcentem dixerat eſſe cōtēptum: nūc maturior ſenioribus inter aduerſa petit intellectum: vt agnoſcat mundi iſtius pericula prouentis tranſitorijs eſſe manda. Sic enim viuificari poterat: ſi iudicaret talia nō curanda: vt martyrij morte viueret: ⁊ ppetua exultatiōe gauderet. O mors illa vitalis: O ſanguis purpuris oībus precioſior: qui tribulationes ⁊ anguſtias mereris finire: ⁊ inſuper expectas celorum regna ſuſcipere.

DOG

COPH.

Clamaui in toto corde meo exaudi me domine: iuſtificationes tuas requirā. Clamaui ad te ⁊ ſaluū me fac: vt cuſtodiaȝ mandata tua. Preueni in maturitate ⁊ clamaui: qꝛ in verba tua ſupſperaui. Preuenerunt oculi mei ad te diluculo: vt meditarer eloquia tua. Uocem meā audi ſm miſericordiā tuaȝ dn̄e: ⁊ ſm iudiciū tuū viuifica me. Appropinquauerunt pſequētes me iniqtati: a lege aūt tua longe facti ſūt. Prope es tu dn̄e: ⁊ oēs vie tue veritas. Initio cognoui de teſtimonijs tuis: qꝛ in eternū fundaſti ea.

[Clamaui in toto corde meo exaudi me dn̄e: iuſtificationes tuas requiram.] Nonādecimam litterā ingredit̄ reuerendiſſimus chorus: in qua iuſtificationes dn̄i ſe pollicet̄ exquirere: ⁊ in verbo eius anticipata ɔfeſſione gaudere: adijciens ſe cognouiſſe teſtimonia dn̄i in eternū eſſe fundata. Nunc redeam⁹ ad verſum. Fideliuȝ itaqȝ clamor deuote mētis affectus eſt: qui nō tn̄ ſermone pmitur: ſed magna cordis intentione pfert̄. Clamabat enim populus murmurans iudeoꝝ: ⁊ nō exaudiebatur a dn̄o. Tacebat Moyſes: ⁊ dn̄s dicebat ei. qđ clamas ad me: Sciliȝ qm̄ illas cogitationes exaudit altiſſimus: que pia intentione voluunt̄. Additum eſt: In toto corde meo: ne putares aliud cogitanduȝ qn̄ clamat̄ ad dn̄m. In ſola enim religioſa cogitatione totus debet ſpiritus occupari: ne mens diuiſa effectum nequeat impetrare: quē poſtulat. Et intende qui toto corde: qui totis viribus expectabat: nō diuitias ſeculi: nō cōiugia nobilium feminarū: nō tranſitorias dignitates: ſed iuſtificationes dn̄i: quas mens ſancta ſuper aurū ⁊ topazion: ſemper deſiderat: ſemꝑ exquirit. Nam qđ dixit: Requiram: vtiqȝ quas facere debuiſſet: nō quas tn̄ lectione cognouiſſet. Juſtificationes enim veraciter nō requirit: niſi ille qui eas deuota mente compleuerit.

DEF

DOG

Exo.14.

[Clamaui ad te ſaluum me fac: ⁊ cuſtodiaȝ mandata tua.] Clamorē illum exponit: quē ſuperius dixit. Hoc eſt enim: Clamaui in toto corde meo: qđ clamaui ad te. Ad illū enim nō clamat: niſi qui petitionē ſuam dirigit toto cordis affectu. Sed cū dicit: Saluum me fac: in aīa vult intelligi: nō in corpore: vn̄ reuera domini poterat mandata cuſtodire. Neqȝ enim ſalutem carnis petere poterat qui libenter corporeis paſſionibus ſubiacebat.

[Preueni in maturitate ⁊ clamaui: ⁊ in verbo tuo ſperaui.] Preuenit in maturitate: quiſqs in annis puerilibus modeſtiam.

Al. qꝛ in vba tua ſupſperaui

ſenectutis anticipat:ꝛ ante facit grauiſſimā mētē:ꝙ poſſit annoꝝ numeroſitate caneſcere. Qualis eniꝫ ſenibus laus eſt:ſi deficientes in longo fluxu laſſati potius cōquieſcant:Contra:que gloria eſt iuuenibus:ſi in ipſo etatis feruore morum regimine temperent̄.
Treñ.3. Sicut hieremias dicit:Bonū eſt viro qui graue portauit iugum a iuuentute ſua:ſedebit ſingulariter ꝛ ſilebit:qꝛ ſuſtinuit iugum graue. Sequit̄:Et in verbo tuo ſperaui. Hoc eſt vtiqꝫ qḋ maturitate ꝑuenerat:ꝛ clamauit ad dñm:qꝛ in ꝟbo ipſius:id eſt:in aduentu dñi ſaluatoris fixa mēte ſperare nō deſtitit. Sancti eniꝫ viri ꝙuis deſiderio magno flāmet̄:expectationi ſue ardorē ſemper adyciūt:dum tanto plus ventura felicitas expetit̄:quanto amplius eoꝝ expectatio ꝓtelat̄. Preuenerūt oculi mei ad te diluculo:vt meditarer eloquia tua. In ſuperiori verſu ꝑueniſſe ſe dicit in maturitate:ſignificās tempus iuuenilis etatis:nunc aūt de hora diei cōmemorat:Preuenerunt oculi mei ad te diluculo:ſignificans vtiqꝫ oculos cordis ſui an credidiſſe vētuto dño ſaluatori:ꝙ ei⁹ irradiaret aduentus. Diluculo enim ſignificat initiū lucis:id eſt:diei:monſtratus aduētus:qm̄ poſt tenebras peccatoꝝ:qbus hic mundus tenebat̄ obnoxius:dñi preſentia vitalis emicuit:ſiue reſurrectionē dñi:que
Luc.24. diluculo facta eſt. Ait enim euangeliū: Et cum eſſet valde diluculo venit maria ad monumentū ꝛc. Sequitur:Ut meditarer eloquia tua. Cauſa reddit̄:cur ante diluculū mens deuota ſurrexerit:nō vt agrum coleret:nō vt ſalutationes potentiū ꝑueniret:ſed vt dñi meditaret̄ eloquia:que nunꝙ̄ poſſunt pia vota refugere:dum ſuauitas eoꝝ ſemꝑ videt̄ accreſcere: ſicut in tertiadecima littera dictū eſt. Ꝙ̄ dulcia fau
Al.audi cibus meis loquia tua. Vocē meā exaudi domine ſm̄ miſericordiā tuā:ꝛ ſm̄ iudicium tuum viuifica me. Reſpiciamus ꝙ̄ mirabili modeſtia veri famuli dñi dñm deprecent̄:ꝛ intelligamus nihil eſſe preſumendū:ſi aliqd nobis per dei grām proſperitatis arriſerit. Ille enim qui vincens etateꝫ puerilibus annis clamauit ad dñm:qui diluculo ſurrexit:ſemꝑ ad laudes miſericordiam petit:ꝛ vt viuificetur exorat: qꝛ nullis eſt operibus niſi in ſola dñi pietate ꝓſumēdum. Cum dicit eniꝫ:Vocē meā exaudi dñe ſm̄ miſericordiā tuā:nō habet qḋ cōtra peccata ſua cōfidēter obyciat:ſed illam tm̄ miſericordiaꝫ petit:que ex miſeris beatos facit:ex captiuis liberos:ex mortuis viuos:ex temporalib⁹ ſempiternos. Sequit̄:Scḋm iudiciū tuuꝫ viuifica me:ſciꝫ illo quo ſupplicantib⁹ parcis:quo ſe damnantes:clemēter abſoluis. Et cum addidit:Viuifica me:ꝯfitet̄ ſe mortuū eſſe lege peccati. Viuificari enim nō pōt:niſi qui in ſe ꝓpriā non
Al.appropinquauerunt Al.inique habet vitā. Appropinquauerunt perſequētes me iniuſte:a lege aūt tua longe facti ſunt. Nouerat ꝓpheticus ſpiritus beatoꝝ:que pericula grauiter iminerent:ꝛ miſericordiam ante petyt:vt in eis nulla poſſint atrocitate ſuperari. Appropinquant enim perſequentes:qm̄ poſt oīa vſqꝫ ad carnis lacerationē vidētur accedere:ſicut in.21⁹ pſalmo de paſſione dñi dictū eſt.
Ps.21. Ne diſcedas a me:qm̄ tribulatio proxima eſt.
Math.26. Et in euāgelio:Surgite eamus:appropinquauit enī qui me tradet. Pulchre aūt addidit ꝓpter diſcretionē:Iniuſte:qꝛ poſſunt ꝛ ꝑſecutionē pati:qui rei ſunt: in qbus latrocinia cōmiſſa puniunt̄:ſicut in euange
Mat.5. lio dicit:Beati qui perſecutionē patiuntur:ſed addidit:ꝓpter iuſtitiā. Bene aūt hic dictum eſt:Iniuſte: qm̄ patiebant̄ mala pro bonis:vt qbus ſalutem predicabant:morti eos putarent eſſe ſubdendos. Sequitur:A lege aūt tua longe facti ſunt:iſti ſcilicet perſecutores quāto ad ſanctoꝝ penas appropinquabant: tanto a lege dñi recedebant. Neceſſe eſt enim vt deſerant iuſtitiā:qui ad prauas ſemitas malitiāqꝫ feſtinant:qꝛ dño proximare nō poſſunt:niſi qui eius regalis obſecūdāt. Que figura dicit̄ Synchriſis:quotiēs SCHE meliorē cauſam noſtrā:ꝙ aduerſarioꝝ eſſe monſtramus. Dicit enim ſe perſecutionē iniuſte ꝑtuliſſe:aduerſarios aūt a lege dñi factos eſſe lōginquos. Prope es tu dñe:ꝛ oīa mandata tua veritas. Contra il Al.oēs vie tue lam ꝓximitatē violētiſſime ꝑſecutionis:vicinitateꝫ dñi ſibi dicit eſſe remediū:vñ ſalutis auxiliuꝫ nouerat eſſe venturū. Dicit enim:Prope es dñe:qꝛ vbiqꝫ plenus:vbiqꝫ totus es:non ſpatys incluſus:ſed ipſe ſpatia cuncta replens atqꝫ complectens. Nam cum propheta vellet oſtendere:vbiqꝫ eius eſſe preſentiā: alibi dicit:Si aſcendero in celum tu illic es:ſi deſcē Ps.138. dero in infernum ades:ſi ſumpſero pennas meas ante lucē ꝛ habitauero in poſtremo maris:etenim illuc manus tua deducet me. Sed cuꝫ dicat illi:Prope es dñe:confitetur nō eum ignorare:ſi peruerſe gerim⁹:nec declinare cū fugimus. Una eſt ergo ſalus ad ipſꝫ feſtinare:quem non poſſis effugere. Addidit quoqꝫ: Et oīa mandata tua veritas. Hoc ille pōt dicere:qui veritati:id eſt:dño chriſto credidit:ꝛ mandata eius ſalutari perfectiōe ſuſcepit. Judeus aūt talia nō pōt loqui:qui noluit credere veritati. Ab initio cognoui de teſtimonyſ tuis:qꝛ in eternū fundaſti ea. Ab Al.non hēt. initio:ſignificat a rudimentis ſeculi:qm̄ a iuſto Abel Gen.4. nomen cepit eſſe ſanctoꝝ:qui inocens a nefario fratre in exemplaꝫ dñi ſaluatoris occiſus eſt. Cognouit Ibidem.14. quoqꝫ ab initio:quando melchiſedech ſacerdotis oblata munera:in dominici corporis prefiguratione ſuſcepta ſunt. Cognouit etiā ab initio:quando abraam Ibidem.22. filium ſuū in myſteriū dñi ſaluatoris obtulit immolandū:ꝛ his ſimilia:que ſacraꝝ litteraꝝ lectionib⁹ ꝑtinent̄. Hec ſine dubio in eternū fundata ſunt:qm̄ veritatis ipſi⁹ teſtimonio cōprobant̄. Et bene dixit: fundata ſunt:quippe que ad fundamentum chriſti dñi ꝑtinebāt. Ipſe enim fundamentum ſingulare ac ſolidū eſt:ſicut dicit apl's:Fundamentū enim aliud 1.Cor.3. nemo pōt ponere preter id qḋ poſitū eſt:qḋ eſt chriſtus ieſus. Vñ euidēter apparet:qḋ ſepe dictū eſt:fideles mente cōſpexiſſe dñm chrm̄:eiuſqꝫ ſanctū aduētuꝫ in ꝓfiguratiōib⁹ teſtamēti veteris agnouiſſe. RES.

Vide humilitatem meam ꝛ eripe me:qꝛ legem tuam non ſum oblitus. Judica iudiciū meum ꝛ redime me:propter eloquiū tuum viuifica me. Longe a peccatoribus ſalus:qꝛ iuſtificationes tuas nō exquiſierunt. Miſericordie tue multe domine:ſm̄ iudiciū tuū viuifica me. Multi qui perſequunt̄ me ꝛ tribulant me: a teſtimonyſ tuis non declinaui. Vidi preuaricantes ꝛ tabeſcebam:qꝛ eloquia tua nō cuſtodierunt. Vide quoniam mandata tua dilexi dñe:in miſericordia tua viuifica me. Principium verborum tuoꝝ veritas:in eternum omnia iudicia iuſtitie tue.

Vide humilitatẽ meã ⁊ eripe me:qꜫ le-
gem tuam nõ ſum oblitus.] Ecce iam vi-
ceſimam litterã pplꝰ victor victor ingre-
ditur:in qua ſe petit viuificari:qm̃ man
data dñi ſummo ſtudio requiſiuit. Lon
ge aũt a peccatoribus ſalutem eſſe cõmemorat:qꜫ ſi
militer nõ fecerũt. Principiũ quoqꜫ verboꝝ dñi:ve-
ritatẽ eſſe teſtatur. Sed vt ad littere huius ꝑncipia
redeamus dicit: Uide humilitatẽ meã. Qđ hic vide
tur ad martyres pertinere:quoꝝ corpus ita ingenti-
bus tormentis affligit̃:vt nõ in ipſis natura hominum:
ſed velut pecudũ vilitas eſtimet̃. De hac humilita-
te ſequens pſalmus dicturus eſt: Quia multũ reple-
ti ſumus contẽptione:⁊ multum repleta eſt aĩa noſtra
opprobriũ abundantiũ ⁊ deſpectio ſuperbis. Audi ⁊
1. Cor. 15. apoſtolũ humiliantẽ ſe: Ego aũt ſum minimus oĩm
aploꝝ. Sed vt hanc humilitatẽ purpureo quodam
Pſ. 21. pallio veſtiamus:dñs quoqꜫ dicit: Ego aũt ſum ver-
mis ⁊ nõ homo:opprobriũ hoĩum ⁊ abiectio plebis.
De iſta humilitate:diaboli victa ſuperbia eſt:vt ex
cõtraria parte caderet:ne qđ ſe ꝓficuũ preſumpſiſſe
gauderet. Sequit̃: Et eripe me. Uñ ſcilꝫ niſi de pena
rũ vrgentiũ neceſſitate:de periculo mortis:⁊ quicqđ
poſſunt in illa concertatione beati martyres ſuſtine-
re. Non enim poterat ſanctus populus petere libera
ri ſe ab ocioſa humilitate:cuius erat inclitis ⁊ deuo-
Luc. 14. ta ꝓfeſſio. Legẽ võ hic illã ſniam dicit:que ait: Oĩs
qui ſe exaltat humiliabit̃:⁊ qui ſe humiliat exalta-
bit̃. Quapropter merito ſe hanc nõ dicebat oblitum
qui in ea vſqꜫ ad vite perſeuerauit extremum.[Iu-
dica iudiciũ meũ ⁊ redime me:ꝓpter eloquium tuũ
viuifica me.] Hic verſus ſollicita pietate querẽdus
eſt:ne qđ abſit cohors ſanctorũ per arrogantiã iudi-
Prouer. 18. cari queſiſſe videat̃:de quibus ſcriptũ eſt: Iuſtus in
ꝑncipio ſermonis accuſator eſt ſui:ſed iudiciũ ſuum
illud dicit:quo verbo credidit:quo incarnationem
dñi pura mente ſuſcepit. Securũ vtriqꜫ iudicium:de
quo nullus poſſit dñi formidare iudiciũ. Nam in his
que per dei gratiã bene credẽdo iudicãt ſancti:ſecu-
ri ſemper efficiuntur:⁊ merito in eis examinationẽ
diuinã petunt:qꜫ ſe in ipſis glorificandos eſſe cogno
ſcunt. Et reſpice:q̃ pulcherrime facta denominatio
TOP eſt. Qđ argumentũ dicit̃ a cõiugatis:qm̃ nomen de
noĩe cõcordi aſſonatione format̃. Sequit̃: Redime
me. Quem redimere poterat:niſi credentem:aut pro
quo maxime ſanguinẽ redemptionis effunderet ſi fi
delis famulus nõ fuiſſet: Addidit: Propter eloquiũ
Ioan. 11. tuum viuifica me. Illo ſcilicet vbi ꝑmittit: Qui cre
dit in me nõ morief̃:ſed habebit vitam eternã.[Lon
ge a peccatoribus ſalus:qꜫ iuſtificationes tuas nõ ex
quiſierunt.] In ꝑmo verſu littere huius dixerat eri-
piendũ ſe a perſecutoribus eſſe:qꜫ legem dñi nõ fuiſ
ſet oblitus:nũc aptiſſima ꝯtrarietate a ſuperbis per-
ſecutoribus ſalutẽ dicit eſſe longinquã:qm̃ iuſtifica-
tiones dñi minime queſierũt:vt ⁊ deuotos ſpe bone
cõuerſationis animaret:⁊ perfidos ꝓpoſita damna-
tione terreret. Qđ ſpecialiter intelligendum eſtimo
de iudeis:qui ſalutem:id eſt:dominũ ſaluatorẽ non
ei credendo a ſe longius effecerunt. Nam vt crede-
re potuiſſent:iuſtificationes teſtamenti veteris mi-
nime perquirere voluerunt:in quibus vt ſepe dictũ
eſt:prefiguratus eſt dñi ſaluatoris aduentus. Meri-
to ergo a ſalute longe facti ſunt:qui reſpuerunt ſalu-
tis auctorem. Nã dũ illis a Pilato Chriſtus dñs of-
ferret̃:illi latronem barrabam quale a ipſi fuerunt di-
mitti ſibi obduratis mentibus elegerũt.[Miſera- M. miſericor
tiones tue multe dñe:ſm̃ iudiciũ tuũ viuifica me.] die
Miſerationes ſunt dñi:per quas afflictis ⁊ ſaucijs
diuerſis modis ſubuenire dignat̃:ſicut Ioſeph qui
carcereis nexibus tenebat̃ iclu ſus:ſicut Ionam quẽ
cetus abſorbuit:ſicut Suſannã:quã falſo crimine la-
borantẽ per ſniam Danielis abſoluit:latronẽ quoqꜫ
momentanea cõfeſſione ſaluauit:⁊ cetera miſeratio
num genera que nullius põt explicare notitia. Sequi
tur: Scđm iudiciũ tuum viuifica me. Ubiqꜫ quale
iudiciũ petatur:cautiſſime debemꝰ aduertere:qꜫ nõ
eſt humane cõfidentie illud poſcere:de quo dictum
eſt: Ne intres in iudicio cum ſeruo tuo. Iudicium eſt Pſ. 142.
vtriqꜫ qđ petere debemus:quãdo nos humili ſatiſfa-
ctione proſternimus:qm̃ peccata noſtra remotis ex-
cuſationibus cõfitemur. Tunc enim iudiciũ eſt do-
mini:talibꝰ miſereri. Qđ hĩ ille petit:qui ſe humilia
tum atqꜫ ſupplicẽ viuificari ſcđm iudiciũ dñi poſtula
bit. Ille enim qñ iudicat miſeref̃:qñ miſeref̃ ⁊ iudi
cat:qꜫ neqꜫ ſine iudicio miſeref̃:neqꜫ ſine miſericor Pſ. 100.
dia iudicat:cui pſalmigraphus dicit: Iudicium ⁊ mi
ſericordiã cantabo tibi dñe. Omnes enim virtutes
illi ineſſe manifeſtũ eſt nec ei accedunt aut recedũt
in quo ſubſtantialiter eſſe noſcunt̃.[Multi qui per
ſequunt̃ me ⁊ tribulant me:a teſtimonijs tuis nõ de
clinaui.] Exaggeratur nimis ſeue perſecutionis iniu
ria:qm̃ vnus ſe paſſum dicit qđ multi deteſtabiles in-
tulerunt. Inde ⁊ numeroſa palma venit eccleſie:in-
de martyrum ſanguis toto orbe ſacratus eſt:qꜫ furor
ſeuientiũ:nõ eſt in innocentiũ perſecutione letatus.
Electorũ numerus creuit:quantum ſe tyrannoꝝ ira
ſuccendit. Uerũ inter hec omnia:nullatenus ſe a te-
ſtimonijs dñi declinaſſe teſtatus eſt. Hrariũs enim de
uotio ſuſcipit̃:que inter vite pericula cuſtodit̃.[Ui- M. preuari-
di ꝑ nõ ſeruantes pactũ ⁊ tabeſcebam:qꜫ eloquia tua catõe.
nõ cuſtodierunt.] Pactũ eſt inter diſſidẽtes affectu D F
gratie definita ꝯditio:a pace dictũ:quaſi pacis actũ. E T Y
Unde merito vtriuſqꜫ legis cõſtitutũ pactũ vocat̃:
qđ genus humanũ a diuina gratia ſegregatũ in pacẽ
dñi cõcordiamqꜫ reuocauit. Quapropter pactũ dñi
eſt:vt quicũqꜫ perſecutiones ſuperauit:glorioſa de-
beat electione coronari. Hoc illi minime ſeruauerũt
qui fragili remiſſione cõuerſi:in perſecutoꝝ ſuorum
gaudia corruerunt. Quod cohors ſancta reſpiciens
affligebat̃:ſpe fidei ſocios perdidiſſe:⁊ vt nimietatẽ
doloris oſtenderet: Tabeſcebam dixit:qđ ſolet lon-
ga egritudine fatigatis corporibꝰ euenire. Sed vñ
tabeſcebat oſtendit:qꜫ preuaricator nequaq̃ dñi elo Mat. 10.
quia cuſtodiuit. Eloquia aũt ſunt domini: Qui per-
ſeuerauerit vſqꜫ in finem:hic ſaluus erit. Siue illud
pactũ dicit veteris teſtamenti:quando populus he- Exo. 19.
breus audiens verba dñi dixit: Omnia que locutus
eſt dñs ⁊ audiemus ⁊ faciemus. Sed vbi deos alie-
nos adorauit:fediſſimaqꜫ ſe demonũ cultura macu-
lauit:pactũ illud prime ꝓmiſſionis deteſtabili obli-
uione dereliquit. Qđ neceſſe fuit ſanctis viris vſqꜫ
ad tabem dolere corpoream:qui ciues ſuos ac paren
tes eloquia dñi neglexiſſe cernebant:traditoſqꜫ in re M. qñ
probũ ſenſum:peſſimo dolore luxerũt.[Uide ꝑ quia
mandata tua dilexi dñe: in tua miſericordia viuifi-
ca me.] Intẽde quẽadmodũ vtraſqꜫ cauſas ornane-
rit ſimilitudo verboꝝ. Superiore verſu dixit: Uidi
nõ ſeruantes pactũ ⁊ tabeſcebam:nũc dicit: Uide qꜫ
mandata tua dilexi:vt ideo mereatur a domino con
ſpici:qꜫ ille inimicos eius zelo pietatis lendit. Sed
poſtq̃

poſtq̃ perſecutoꝝ ſeuitiaꝫ: illataqꝫ ſupplicia memo-
rauit: venit ad charitatē que cuncta cōmendat. Naꝫ
ſi non diligens mādata dn̄i talia pateretᷣ: nō erat fe-
1. Corin. iꝫ. lix corona: ſed vitioſa iactantia: ſicut dicit Ap̄ls: Si
tradidero corpus meū: vt ardeat: charitatē aūt non
habeam: nihil mihi ꝓdeſt. Nam legi dominice quo-
dāmodo videtᷣ ingratus: ſi quis tormenta martyrij
cum murmuratione ꝑtulerit: ſed debet hoc ip̄m di-
ligere: per quod ſe credit ad eterna gaudia ꝑuenire.
Dn̄s enim aloꝝ qualitates gratius reſpicit q̃ crucia-
tum carnalis paſſionis intēdit: ſicut ⁊ elemoſynas il-
las habet gratas: que ſub animi hylaritate p̄ſtantur.
Merito ergo viuificādū ſe petebat a dn̄o: qui vitā
ſeculi pro vera religione ꝯtempſerat. Principium
verboꝝ tuoꝝ veritas: in eternū oīa iudicia iuſtitie
tue. Principium verboꝝ tuoꝝ: ſignificare mihi vi-
detᷣ: initium ſcripturaꝝ diuinaꝝ. Et qd eſt aliud: ni-
Gen. ſ. ſi inchoatio Geneſis: que dicit: In p̄ncipio fecit deus
celū ⁊ terram. Ubi tn̄ oīa incluſa ac ſignificata no-
ſcuntᷣ. Nā que ſunt celeſtia: celo ꝯtinentᷣ: terrena vō
creata per terre ſignificationē debem᷒ accipe. Sic il-
lud p̄ncipiū verboꝝ: totius veritatis ꝓbatᷣ eſſe pfe-
ctio. Ueritas enīꝫ a p̄ncipio vera loquitur: ⁊ verba ſua
vſqꝫ ad finē veritatis adducit. De his enīꝫ ſcriptum
Math. 24. eſt. Celū ⁊ terra tranſibūt: verba aūt mea non p̄teri-
bunt. Quicqd enī ex illo veritatis fonte deſcēderit:
Eccle. ſ. incōmutabili v̄tute ꝯſiſtit. Nam ſicut dictū eſt: Ini-
tium ſapiētie timor dn̄i: ita ⁊ hic locutionis ordo for-
mat᷒ eſt: Principiū verboꝝ tuoꝝ veritas. Et qm̄ te-
tigerat qd̄ in p̄ncipio geſtū eſt: ſeqtur ⁊ illud qd̄ poſt
mundi iſtius finē ꝯſtat eſſe faciēdum: quādo iudicia
Math. 25. dn̄i in eterno ſeculo ꝑmanebūt. Dicit enī iuſtis: Ue-
nite bn̄dicti p̄ris mei: ꝑcipite regnū qd̄ vobis para-
Jbidem. tum eſt ab initio mūdi. Impijs aūt dicturus eſt: Ite
in ignē eternū: qui parat᷒ eſt diabolo ⁊ angelis eius.
Que iudicia iuſtitie ipſius erunt ſinē dubitatione ꝑ-
petua: quādo finiem eius nec tp̄s aliqd̄ mutabit: nec
res vlla ſubuertet. Sic in vno verſu: ⁊ initia noſtre
fidei: ⁊ adhuc ventura concluſit. SIN.

Principes ꝑſecuti ſunt me gra-
tis: ⁊ a verbis tuis formidauit
cor meum. Letabor ego ſuper
eloquia tua: ſicut qui inuenit ſpo-
lia multa. Iniquitatem odio ha-
bui ⁊ abominat᷒ ſum: legē autē
tuam dilexi. Septies in die laudes dixi tibi:
ſuper iudicia iuſtitie tue. Pax multa diligē-
tibus legē tuaꝫ: ⁊ non eſt illis ſcandalū. Ex-
pectabam ſalutare tuū dn̄e: ⁊ mandata tua
dilexi. Cuſtodiuit anima mea teſtimonia
tua: ⁊ dilexit ea vehemēter. Seruaui man-
data tua ⁊ teſtimonia tua: quia omnes vie
mee in conſpectu tuo.

Principes ꝑſecuti ſunt me gratis: ⁊ a ver-
bis tuis formidauit cor meum. Uiceſi-
māprimam litterā ſanctoꝝ cetus ingre-
ditur: in qua ꝑſecutiones ſeuientiū cha-
ritate dn̄i ſibi dicit eſſe gratiſſimas. Se-
pties ſe quoqꝫ i die laudes dn̄o dixiſſe cōmemorat:
cui etiam vias ſuas notas eſſe ꝓfitetᷣ. Principes hic
quoqꝫ ꝑſecutores debemus accipe: qui crudelitas chri-

ſtianoꝝ inſecutiones regnātiū auctoritate fecerūt:
ſicut p̄dictum eſt. Tradent vos in ſynagogis ſuis ⁊ Math. 10.
flagellabūt vos: ⁊ ante reges ⁊ p̄ſides ſtabitis ꝑpter
me in teſtimonium illis ⁊ gētibus. Sic enīꝫ ⁊ diabo-
lum p̄ncipē dicimus qui ſibi p̄matum in ſceleribus
vēdicauit. Gratis: qꝛ nullū vexat religio chriſtiana:
ſed magis p̄cepto dominico pro oīb᷒ orat: qui eā ni-
tuntur incōpetēter affligere. Scriptū eſt enī: Orate Jbidem. ſ.
pro inimicis veſtris: benefacite his qui oderūt vos.
Gratis reuera in ſecutionē patiebantᷣ a p̄ncipib᷒: quā-
do nec ꝯtemni: nec ei ſubtrahi tributa precepta ſūt.
Dicitᷣ enim: Oībus poteſtatibus ſublimiorib᷒ ſubdi- Rom. iꝫ.
ti eſtote: nō eſt enim poteſtas niſi a deo. Et in euāge-
lio de tributo īterrogatus dn̄s: dixit: Reddite Ceſa- Math. 22.
ri que Ceſaris ſunt: ⁊ Deo que Dei ſunt. Tributum Jbidem. 17.
quoqꝫ de ore piſcis pro ſe ⁊ Petro ipſe ꝑſoluit: vt cū-
ctis indubitāter appareat: gratis in illos impudētiſ-
ſimam ꝑſecutionē factā: qui ſe ꝯuerſatione innoxia
tractare maluerūt. Sed nō timēdo talia: dn̄i ſe ſub-
iunxit formidaſſe mādata. Nam cū illi tēporale mi-
narentᷣ exitium: iſte in eternū pauſceſcebat interitū:
ne abſolutus humana ſentētia: incurreret eterna iu-
dicia. Illa enī verba formidabat que dn̄s in euange-
lio dixit: Nolite timere eos qui corpus occidūt: ani- Jbidem. 10.
mam aūt non poſſunt occidē: ſed potius eum timete
qui habet poteſtatē ⁊ corpus ⁊ aīam ꝑdere in gehen-
naꝫ. Letabor ego ſup eloquia tua: ſicut qui iuenit ſpo-
lia multa. Cōparatio eſt facta bellantiū qui ⁊ hoſtē
ſe viciſſe gaudent: ⁊ exuuias multas iueniſſe gratulā-
tur. Sed ꝯſiderem᷒: ille aīus ꝑius qua ratione iurio-
hu mili ſorte videatᷣ in manib᷒. Martyres enī quā-
uis humili ſorte morerentᷣ: iueniebāt ſpolia multa:
quādo ⁊ ꝑmia diuina recipiebāt: ⁊ ipſos quoqꝫ ꝑſe-
cutores ſuos ꝯuerſos dn̄i miſeratione gaudebant: vt
ipſi magis fierent ſpoliū: qui vitas ademerant inno-
cētiū. Et ideo letari ſe dicit in eloquijs dn̄i: id eſt in
admonitionib᷒ ſacris: ſicut victor qui occiſoꝝ p̄dam
rapere nimia cupiditate feſtinat. Iſta enim ſimilitu-
do ad letitiam triumphātium trahitᷣ: non auiditate
effuſi ſanguinis cōparatᷣ. Poſitū eſt enīꝫ hoc frequē-
ter in litteris ſacris: ad ſignificationes aliquas expri-
mēdas. Spoliauit ꝙppe egyptios populus hebreoꝝ:
cum de lōga ſeruitute dn̄o p̄ſtante liberat᷒ eſt. Spo-
lia tulit Dauid: ſupbiam Golie malitiāqꝫ p̄ſternēs.
Triūphauit ipſe dn̄s de diabolo: quādo alligata for-
titudine ipſius: vaſa mortis eripuit: que tranſtulit ad
ſalutē. Ipſe deniqꝫ populus chriſtianus letat᷒ tanq̃
qui inuenit ſpolia multa ſup eloquia dn̄i: que iudeis
non credētibus ad cōpēdium ꝓprie ſalutis eripuit.
Iniquitatem odio habui ⁊ abominatus ſum: legē au-
tem tuā dilexi. Mēte condēdum eſt: qd̄ amorem
bonoꝝ: maloꝝ reꝝ odio cōprobauit: qm̄ alius noſter
ſi iniquitatē recipe voluerit: nequaq̃ ſe legi dn̄ice ſub
integritate ꝯiungit: ſicut in euāgelio dicit: Nemo po- Math. 6.
teſt duob᷒ dn̄is ſeruire. Ille autē verus amor eſt: qui
veritatis affectum: ſic rigida deliberatione cuſtodit
vt oīno execretᷣ: qd̄ ei poteſt eſſe ꝯtrarium. Quapro-
pter nō hoīem iniquū: ſed iniquitatē ſe dicit odiſſe qd̄
fas eſt: atqꝫ eaꝫ ſic abominatū fuiſſe: vt a ſe lōge red-
deret alienā: quatenus legē dn̄i ꝑfecta volūtate dili-
geret. Quod argumētum ex ꝯtraria reꝝ diuerſitate TOP
colligitᷣ. Lex aūt dn̄i eſt: ſicut ſepe dictū eſt: que ſub
enigmatibus agebatur: vt ſex annis puer ſeruiret he-
breus: agnus imolaretᷣ anniculus: ⁊ his ſimilia: que
ad noui teſtamēti poſſunt ſignificātiam ꝑtinere: que

merito ſe dilexiſſe cōmemorat: ne q̃s eas ſub neglectu aliquo crederet audienda. [Septies in die laudem dixi tibi: ſup iudicia iuſtitie tue.] Si ad litterā hunc numerū velimus aduertē: ſeptē illas ſignificat vices: quib⁹ ſe monachoꝝ pia deuotio ꝯſolat̃. i. matutinos: tertiam: ſextā: nonam: lucernariā: cōpletorios: nocturnos. Hoc ꝛ ſci Ambroſij hymnus: in ſexte hore decātatione teſtat̃. Si vo ſpiritualiter intēdas: cōtinuationē magis dictā ſapiēter aduertis: vt eſt illō:

Ps.33. Bñdicam dñm in omni tpe: ſemper laus eius in ore meo. Sic eſt etiā hebdomas: que in hoc ſemp nume ro reuoluta: longiſſimū nobis tēpus extēdit: dū hoc numero claudit̃ quicq̃d in mūdi iſtius etate verſat̃.

Prouer.24. Nam ꝛ ibi pro finito ponit̃ vbi ait: Septies cadit iuſtus ꝛ reſurgit. Non eni iuſto definit⁹ eſt cadēdi numerus: ſed hoc eſt neceſſariū: quotienſcunq̃ ceciderit vt reſurgat. Tale eſt ꝛ illud: Redde vicinis nr̃is

Ps.78. ſeptuplū in ſinu eoꝝ: hoc eſt multipliciter. Et apud

Gen.4. Moyſen: Ois qui occiderit Cain ſeptuplū punief: id eſt multipliciter: ꝛ his ſimilia. Uerum vt has laudes ꝯtinuas debeas intelligē: ſubter adiunxit: Sup iudicia iuſtitie tue: q2 parcet videlicet ſupplicanti: ꝛ ſic humilib⁹ pius eſt: vt non ſolum culpas dimittat: ſed etiam eis eterna pmia largiat̃. [Pax multa diligentibus legē tuā: ꝛ non eſt illis ſcādalum.] Cum ſit deus impturbata puritate tranquillus: neceſſe eſt vt diligētib⁹ legē eius: pacis gaudia ꝯcedant̃. Sed pax multa mētis puritas: ꝛ fidei copia debet itelligi: que contra vitia decēter opponimus. Ceteꝝ tribulationib⁹ ꝛ periculis in hoc mundo ſubiacet: qui ſe dñi famulū eſſe pfitet̃. Nam ꝛ aplis qui erāt diuerſa pſecutione lacerādi: dicit dñs: Pacē meā do vobis: pacē

Joan.14. meam relinquo vobis: vt idubitāter appareat famulos dñi tranquilla ſemp mēte pfrui: quāuis videantur diuerſis corpoꝝ afflictionib⁹ ingrauari. Seqtur: Et non eſt illis ſcandalū. Utiq3: q2 qui vere diligit legē dñi: non in ea patit̃ ſcandalū. i. aliq̃d ſiniſtrū: ſi

1. Corint.1. cut iudei de qb⁹ ſcriptū eſt: Judeis quidē ſcandaluz:

DEF gētib⁹ aūt ſtultitiam. Scādaluz eſt eniz: mens offenſa aliud ſentiēs q̃ monet̃: qð a diligētib⁹ deuz pbat alienū. Totū enim in ipſa debem⁹ diligē: quicq̃d noſcit̃ ꝯtinē. Aliogn non amat legē: qui in ea offendit̃: pro parte vel minima. Sed orādum eſt: vt dñi miſericordia poſſit itelligi: qð non pmittit nr̃a imbecillitas intueri. Scandalū enim illic patit: hoc eſt ab eccleſia dñi ſegregari: ſicut oib⁹ cōtingit hereticis: qui ſe ab vnitate ſancte eccleſie vitio prauitatis abſcidūt. [Expectabā ſalutare tuū dñe: ꝛ mādata tua dilexi.] Uerſus iſte tali ordine: ꝛ antiq̃s fidelib⁹ conuenit ꝛ modernis: ſi vtrūq3 aduentū dñi velimus accipere. Pertinet eni ad antiquos fideles: ſi ab illis expectatum itelligas icarnationis aduētum. Cōuenit autē ad ſanctos: qui credē ceperūt poſt euāgelicam iuſſionē: cum adhuc futuri iudicij pſtolant̃ aduētū. Quia neq3 illi mādata dñi diligē potuerūt: niſi deſideraſſent plenitudinē mādatoꝝ: nec iſti mandata amare poſſent: niſi aduētum dñi Saluatoris timore caſtiſſimo ſuſtinerēt. Salutare quippe dñi eſt: ſalus gētibus attributa: que per angelū pdicta eſt ad Joſeph: quā Symeō in pace remittēdus agnouit. [Cuſtodiuit aīa mea teſtimonia tua: ꝛ dilexit ea vehemēter.] Cuſtodiuit: ad tolerātiā martyrij ptinet: ne amittere videret̃ qð eius religio ꝯtinebat. Dilexit vo: ad charitatē tormētis olb⁹ fortiorē: que flāmas vincit: gladios ſupat: ꝛ celeſti vtute cūcta trāſcendit. Sed ipſa dilectio non vtcūq3 pagenda eſt: ſed vehemēter: qð totius animi niſib⁹ explicat̃: vt nec tpe ſe aliquo ſubducat: nec animi torpore lēteſcat. Sic enim ad illud

2. Timoth.4. puenit qð ait Apls: Bonuz certamē certaui: curſum ꝯſūmaui: fidem ſeruaui: de reliquo repoſita eſt mihi corona iuſtitie: quam reddet mihi dñs in illa die iuſtus iudex. [Seruaui mādata tua ꝛ teſtimonia tua: q2 oēs vie mee in ꝯſpectu tuo dñe.] Supiorib⁹ ver-

M. non hēt. ſibus ſingillatim poſuit mādata: ꝛ teſtimonia: hic litterā ꝯcludens vtrūq3 ꝯiunxit: vt vtraq3 ſimul cuſtodita cognoſceres. Dicit ergo ſeruaſſe ſe q̃dē mādata ꝛ teſtimonia: ſed cur ea potuerit cuſtodire. ſubter adiunxit. ſ. q2 oēs vias ipſius dñs eſt dignat⁹ intendere: vt non ſuis virib⁹: ſed diuine potētie ſuum poſſe deputaret. Fuiſſent enim ceca nocte ꝯfuſe: niſi eas verum lumē dignaretur aſpicē. Sed hec beatoꝝ oīno vox eſt: vt ante ſolē ppetuū atq3 lumē eternū vias ſuas eſſe fateant̃. Negat enim errorē preualere potuiſſe: qui ſe reſpicere luminis profitet̃ auctorē. Abſcondebat eni poſt culpā Adā viam ſuā: abſcōdebat Eua: abſcōdebat Cain necem fratris: nec quiſq̃ eoꝝ poterat dicē: Oēs vie mee in ꝯſpectu tuo dñe: qui ſe nouerant cognitos interire.

THAV.

Appropiquet deprecatio mea in ꝯſpectu tuo domine: iuxta eloquium tuū da mihi intellectū. Intret poſtulatio mea in ꝯſpectu tuo: ſm eloquiū tuū eripe me. Eructabūt labia mea hymnū: cum docueris me iuſtificationes tuas. Pronuntiabit lingua mea eloquium tuū: q2 oia mādata tua equitas. Fiat man⁹ tua vt ſaluet me: q2 mandata tua elegi. Concupiui ſalutare tuum domine: ꝛ lex tua meditatio mea eſt. Uiuet anima mea ꝛ laudabit te: ꝛ iudicia tua adiuuabunt me. Erraui ſicut ouis que perijt: quere ſeruum tuum: quia mādata tua non ſum oblitus.

A [Appropiquet oratio mea in cōſpectu tuo dñe: ſm eloquiū tuū da mihi intellectū.] Ad viceſimāſecūdam litterā dño iuuante peruentū eſt: in qua ſanctoꝝ chorus: quātum ad finē pſalmi vicinus eſt: tāto ſe cb̄o deſiderat pximari. Totum enim principaliter ad aduentū dñi Saluatoris: quē fideliū deuotio ineffabili deſiderio ſuſtinebat: vt ouē pditaz reuocare pietatis ſue munē dignaret̃. Nam cū petit orationem ſuā ꝯſpectui dñico ppinquare: multū lōge peccatoꝝ pſentiam ab eodē eſſe mōſtrauit: q2 illi nulla ſiunt proxima: niſi que puriſſima fuerint ſcitate purgata. Seqtur: Scdm eloquiuz tuū da mihi itellectū. Petit itaq3 vt ſm eloquiū dñi ſapiat: ne per humanam prudētiā vanitate ſubmergat̃: ſtudioſius ſe purgās a vitijs: quāto iā fruebat̃ vicinitate vtutis. Non enim intellectū mūdanū petit: ſed itellectū ſm eloquiuz dei: qui pficit ſemp ad viā: cuius eſt vera cognitio ꝛ eterna ſapientia. Eſt aūt ꝛ itellect⁹ huī⁹ ſeculi: vt quorūdam labor ifructuoſus: inaniſq3 diſputatio. Scrutant̃ eni curſus aſtroꝝ: vitas holuz in poteſtate ſiderū collocātes. Quod ſi admitti liceat: aut doceri: ad creatoris potētiam nō erit recurſus: ad quem omnis

M. Appropinquet deprecatio M. in pos

ſenſus

ſenſus cõfugiens noſcit̃ eſſe pfectus.[Intret poſtu/
Al. non hẽt. latio mea in ↄſpectu tuo †dñe:ſm eloquium tuũ eri
pe me.]Gradatim aſcẽdit ſancta petitio. Nã qui an
te dixerat:appropiet:nũc dicit:Intret. Prius eniꝫ fue/
rat vt appropinquaret:deinde vt ad ↄſpectũ dñi in/
trare potuiſſet:vt nihil applicem⁹ humane ṽtuti: ſed
oĩa per ipſius gratiã cognoſcamus impleri. Sed per
hãc pſentiã quãta ſit ṽtus pie oõnis oſtẽdit̃:qꝛ nos
per ipſaꝫ pſentamur:quãdo illa ↄſpectib⁹ dñi offerri
Ps. 140. poſſe cognoſcit̃:ſicut ꝛ alio loco dictum eſt:Dirigat̃
oõ mea ſicut icẽſum in ↄſpectu tuo. Et cũ ſupius di
xerit:Scḋm eloquiũ tuũ da mihi itellectũ:hic dicit:
Scḋm eloquiuꝫ tuũ eripe me:vt ꝛ ibi ſupna videat
que deſiderat:ꝛ hic a terrene ↄcupiſcẽtie labe purge
tur. Eloquiuꝫ ſiqdẽ dñi preſtat vtrũqꝫ: qꝛ nouit nos
Eccle. 2. multiplici ṽtute ſaluare:ſicut ſcriptuꝫ eſt:Quis ſpa/
Al. Eructa/ uit in dño:ꝛ confuſus eſt:[†Eructuabũt labia mea
bunt hymnũ:cum docueris me iuſtificationes tuas.]Ru
ETY ctare a rũpẽdo dictũ eſt:ꝙ digeſtio quedã ſtomachi
nr̃i clauſtra dirũpens in auras ethereas oris ſtrepi/
tu pferat̃. Sed quanto ille pphetaꝝ delitys fuerat
vtiqꝫ ſaginat⁹:qui hymnũ dñi iocunda exultatione
ructabat. Euaporatio ſiqdẽ iſta:de imis mentib⁹ ve
nit. Nã cuꝫ ſtuo dñs ſenſum inopẽ ſaginauit: puenit
vt hymnũ ei⁹ ſalutari crapula pferat̃. Et notãduꝫ ꝙ
frequẽter eloquiũ pphetie hoc ṽbo ſignificat̃:vt eſt
Ps. 44. illud:Eructuauit cor meũ verbũ bonũ. Et illḋ:Eru/
Math. 13. ctuabo abſcõdita a ↄſtitutione mũdi. Et alibi:Dies
Ps. 18. dici eructuat verbũ. Eructuat̃ ergo hymn⁹:quando
DOC ſpiritu dñi repleti:nõ ad humani animi ſniam ligua
famulat̃:vt in cõmuni locutiõe fieri ſolet:ſed ad ſu/
pernũ intellectũ diuini ſenſus ſermo diſponit̃. Seq
tur:Cũ docueris me iuſtificationes tuas. Ordo ver/
boꝝ talis eſt:Cum docueris me iuſtificationes tuas:
eructuabũt labia mea hymnũ. Promittit eñi gratiã
TOP deuotionis:cũ dñi dona ſuſcepit. Quod argumẽti ge
Al. Pronũ nus:iter oratores habet̃ eximiũ.[†Pronũtiauit lin
tiabit gua mea †eloquia tua:qꝛ oĩa mãdata tua equitas.]
Al. eloquiuꝫ Sciens ſcã cohors de ocioſo ṽbo reddẽdã eſſe ratio
tuum nẽ:eloqa dñi ſe dicit pnũtiare querẽtib⁹:vnde ꝛ aĩe
ſalus acqrit̃:ꝛ offenſionũ picula nõ habent̃. Nimis
eñi culpabile eſt:vt cũ nobis ſcripture diuine:tantis
plene munerib⁹ offerant̃:ꝛ tanta miracula dñi vbiqꝫ
prefulgeãt:nos relicto vitali ſermone:ad leptas mũ/
di fabulas trãſferamur:ꝛ ſic de noxys reb⁹ ſimus ſol
liciti:q̃ſi per ipſas nobis aliqd boni videat̃ acquiri.
Math. 12. Hinc eſt qḋ ſcriptura minat̃ dicens:de ocioſo verbo
nos redditurꝰs eẽ rationẽ. Quapropter mens ſãcta
dñi pnũtiabat eloqa:vñ gloriã magis acqreret:non
reat⁹ ignominiã repiret. Seqtur:q̃re ſemp pnũtiari
debeãt eloqa dñi.ſ. Quia oĩa mãdata ipſius eqtatis
honore pfulgẽt:ꝛ illud aptiſſime ↄtinua voce pnun/
tiandũ eſt:qḋ ꝛ loquẽtẽ iuuat:ꝛ audiẽtiũ ſenſus edi/
Al. ſaluet ficat.[Fiat manus tua vt †ſaluũ me faciat: †qꝛ mã/
Al. qm̃ data tua elegi.]Cũ dicit:Fiat man⁹ tua:deſignat dñꝫ
Saluatorẽ:qui fact⁹ eſt ex ſemine Dauid ſm carnẽ:
per quẽ facta ſunt ꝛ regunt̃ vniuerſa. Manuꝫ enim
hic:dexterã debem⁹ accipe:qꝛ diuerſis nominib⁹ ipſe
Iſa. 53. dñs ſignificat̃:ſicut Iſaias dič:Et bracchiuꝫ dñi cui
Ps. 117. reuelatũ eſt: Et alibi:Dextera dñi fecit ṽtutẽ:dexte/
ra dñi exaltauit me. Quapropter:ſiue manum: ſiue
bracchiũ:ſiue dexterã dicas: ſignificat̃ dñs Chriſt⁹.
IDI Modus aũt iſte locutionis frequẽter inenit̃ in pſal
mis:quẽ ppriũ ſcripture diuine non inmerito dixeri/
Ps. 129. mus:vt eſt illud:Fiãt aures tue itẽdẽtes:in orationẽ
ſerui tui. Qui modus dicit̃ optatiuus. Poſtulat ergo
venire dñm Saluatorẽ:per quẽ cum reliqs ſe noue/
rat eẽ ſaluãdum. Quod aũt dicit:Elegi mãdata tua:
oĩa ſe picula amore dñi poſtpoſuiſſe teſtat̃. Nullus
enim aliqd eligit bonũ:niſi his ↄtraria ↄtempſiſſe do
ceat̃.[Cõcupiui ſalutare tuuꝫ dñe:ꝛ lex tua medita/
tio mea eſt.]Peruenit ad Chriſtũ dñm:ſanctoꝝ ma
nifeſtior ꝛ abſoluta depcatio. Aperuit adunatio bea
toꝝ:qḋ prius per enigmata perẽ videbat̃. Ipſiuꝫ eniꝫ
vidẽ ↄcupiuerat:quẽ de vtero ṽginali illis adhuc tẽ/
porib⁹ credebat eſſe vẽtuꝝ. Et vt ſibi hãc ſciẽtiaꝫ de
ſcripturis diuinis pueniſſe mõſtraret:ſeqtur: Et lex
tua meditatio mea eſt. In pphetis enim ↄcupiuerat
Chriſtũ dñm:a quib⁹ naſcituꝝ eum cognouerat eſſe
pphetatũ:ꝛ neceſſe erat amore magno experiri:quem
ante tot ſecula ad ſaluteꝫ humani generis ndicerat
ſdicatuꝫ.[Uiuit aĩa mea ꝛ laudabit te:ꝛ iudicia tua
adiuuabũt me.]Ad ipm̃ loqtur quẽ deſiderauerat
intueri:pmittẽs animã ſuã in eternũ viuẽ quã ſalu/
tariter nouerat crediddiſſe. Laudabit te:cantico.ſ.no/
uo:quẽ homo ille debet ſalutariter inouat⁹. Iudicia
ṽo illa dicit:que ſe in famulis ſuis dñs pmiſit eẽ fa/
cturũ.i. Uenite bñdicti patris mei pcipite regnũ qḋ Math. 25.
vobis paratũ eſt ab origine mũdi. Tũc enim pfecte
ſe credit iuuandũ:quãdo erit iuſtoꝝ numerus ad de
xterã collocãdus.[Erraui ſicut ouis que †pierat:req Al. perijt
re ſeruũ tuũ:qꝛ mãdata tua nõ ſum oblitus.]Lꝫ di quere
uerſas pſonas pſalmus iſte ↄtineat loquentes:modo
fideliſſimos veteris teſtamẽti:modo noue regenera
tionis electos:alios martyria ſuſtinentes:alios in le/
ge dñi aſſidua meditatione ↄſtãtes:declaratũ eſt tñ
in mẽbris Chriſti eccleſiã catholicã loqui:quãdo ta/
lis ſnia in fine pſalmi dicit̃:que ſponſe dñi ↄuenire
mõſtrat̃. Ait eniꝫ homo ille generalis qui in Adã er
rauerat lege peccati:ꝛ ad caulas dñi i ſuis virib⁹ redi
re nõ poterat:qm̃ munus illud ſapiẽtie pdiderat qḋ
hẽbat:Erraui:q̃ſi a via tua diſceſſi:ꝛ vitioꝝ iuias ſo/
litudines cec⁹ iraui:vt facile direptioni pateat: qui
paſtoris ſui cuſtodiã non hẽbat. Et ſubiũxit illã euã/
gelicã cõparationẽ:ſicut ouis que pierat: ppter quaꝫ
paſtor eius nonagintanouẽ dimiſit in mõtib⁹:ꝛ eaꝫ
querẽs iudaicis eſt appetit⁹ inſidys:quam tñ ille per
crucẽ ſuam multiplicãs non omittit querere:nec de/
ſinit ↄgregare. Una ouis:eſt cũctoꝝ fidelium ſancta
ↄgregatio:qm̃ vnus grex ꝛ vnus eſt paſtor. Et reſpi/
ce ꝙ ifirme rei cõparati ſunt hoies:quãdo Chiĩ gr̃a
deſerunt̃:Oui videlicet errãti:que piculis patet:que
direptionib⁹ lupoꝝ expoſita eſt:quã nõ fuga eripiat:
nec corpis valitudo defendat:ſed quicqd libitũ eſt i/
ſidianti pferat:cũ eam vis corpis nulla defendat. Et
bene dictũ eſt:Que pierat:vt agnoſceres miſericor/
dia dñi fuiſſe reptã:qui errãtia recolligit:ꝛ pdita bo
nitate ſue pietatis acqrit. Sed illa natura facta ibe/
cillis ꝛ oĩb⁹ mõſtrata fragilior:incarnatione dñi oĩa
vicit:oĩa ſupauit:ꝛ oĩb⁹ reddita eſt excelſior:que pri/
dem videbat̃ humilior:ſicut dicit Apls:Cui aũt an/ Heb. 1.
geloꝝ dixit aliqñ:ſede a dextris meis:donec ponam
inimicos tuos ſcabellũ pedũ tuoꝝ. Seqtur:Regre
ſeruũ tuũ. Chriſto dr̃ regre:qm̃ te nõ põt ibecillitas
humana pergrẽ. Additũ eſt:qḋ ſepe qdẽ dictum eſt:
ſed merito cuncta ↄcludit: qm̃ iuſtus iſte regrit̃ qui
mãdata eius non pbat̃ oblitus. Concluſio.

Amplectendus ſuauiter oĩno pſalm⁹: qui tali cõfeſſione finitus eſt.
plixitate magnus:admiratione pfũditatis occean⁹:

excellētium rer amenitate paradiſus: quē virtutū
florib⁹ ornatū: per alphabetū hebreorū ſanctorū olim
inmarceſſibilis corona cantauit. Et vt ſimilitudines
aliquas de rebus naturalib⁹ exgramus: ſicut grues
litteris grecis volat⁹ ſuos depingūt: et ſāta bubus ret
vis eſt: vt quāuis aues apices neſciant: tn̄ eos natura
li īſtitutione cōponant. Uidimus igr̄ eius ſniās q̄ſi
ſtellas clariſſimas in celo altiſſimo collocatas: vidi-
mus ampliſſimū mare illis piſcib⁹ plenū: quos apo-
ſtolorū retia dn̄o p̄cipiente traxerūt. Intēdam⁹ etiā
q̄ ordo ipſe pſalmorū nō minima nobis futuri ſecu-
li ſacramēta declarat. Cōueniebat eniz vt eccleſiam
de toto orbe collectā: et in dn̄i laudib⁹ cōmoratā: gra-
duum cātica ſequerenr̄: quaten⁹ illa ſimilitudo indi-
caret que eſt in ſeculi fine faciēda. Nam poſt q̄ olim
beatorū numerus dn̄o fuerit p̄ſtante collect⁹: neceſſe
eſt vt ad illam Hieruſalē ſupnam beat⁹ ppl's eleuat⁹
aſcendat. Et ideo meminiſſe debem⁹ eorū alphabeto-
dum qui cōpletis litteris annotanr̄: tertium eē hūc
pſalmū: id eſt cētēſimūdecimū: et cēteſimūundecimū:
et p̄ſentē: qui trino honore ſignati: pfecte fidei trini-
tatē nobis indicare noſcunt̄. Et merito ad futuram
Hieruſalē calculus iſte deputat̄: qui totus integrita-
tis robore cōmunit̄. Quatuor v̄o alphabetodes .i. vi-
ceſimuſquart⁹: triceſimuſtertius: triceſimuſſextus: et
cēteſimuſquadrageſimuſquart⁹: qui formati ſūt lit-
teris imminutis: ſm quatuor cardines mūdi nō incon-
grue eccleſiā catholicā que adhuc in iſto mūdo geri-
tur indicare noſcunt̄: quādo adhuc impfecta eſt: do-
nec p̄deſtinatorū numerū acgrat. Sic magnarū rerū
myſteria pſalmorū iſtorū noſcit̄ īdicare collectio. Eſt
etiā hic pſalmus et īſtitutor fideliū quint⁹: ſicut in an-
teriorib⁹ pſalmis iam dictū eſt: vbi quicqd ad eccle-
ſiaſticam diſciplinam ptinet: cohors beata cantauit.
Qui merito tali numero noſcit̄ collocatus. Nam et
arca ipſa Noe que ſpecialiter typū geſtauit eccleſie:
centū annis legit̄ fabricata. Iota v̄o et eta: ſicut apud
grecos ſcribit̄: octauidecimi calculi obtinet quanti-
tatē. Sic iſte numerus et corone p̄miū: et ſancti no-
minis decus in ſe ɔtinere monſtratur.

Explicit expoſitio in pſalmum .118ᵐ.

Canticum graduum. CXIX.

Ad dn̄m cum tribularer clamaui: et exaudiuit me. Dn̄e libera animā meā a labijs iniquis: et a lingua doloſa. Quid det̄ tibi aut quid apponat̄ tibi: ad linguam doloſam? Sagitte potētis acute: cū carbonib⁹ deſolatorijs. Heu mihi qr̄ icolat⁹ meus plongatus eſt: habitaui cū habitantibus cedar: multum incola fuit aīa mea. Cū his qui oderūt pacē eram pacificus: cum loquebar illis impugnabant me gratis.

Oui quidē tituli et mirabiles inchoant̄:
ſed in pſalmi ſupioris explanatione rep-
ti ſunt: vt beatitudinē fideliū populorū:
quā ille vnita meritorū varietate canta-
uit: iſti in ſacramētum noui et veteris te-
ſtamēti ordinatis: qndecim gradib⁹ explicarent. Se-
ptēnarius enī numer⁹ (ſicut ſepe dictū eſt) ſignificat
hebdomadā pter ſabbatū veteris teſtamēti: Octo-
narius dominicū diē in quo dn̄m reſurrexiſſe mani-
feſtū eſt: qd ad nouum ptinet teſtamētū. Qui ſimul
iuncti: quintūdecimū numerū cōplere noſcunt̄: in-
choata ſeculi renūtiatione: qm̄ mūdanas ɔuerſatio-
nes tanq̄ malorū ſuorū grauamē exhorruit. Hinc q-
buſdā meritorū gradib⁹ aſcēdens ad pfectā atq; eter-
nam dn̄i puenit charitatē: que in ſūmo virtutū faſti-
gio noſcit̄ collocata: qd ſuo loco euidentius explica-
mus. Illud tn̄ eſtimo cōmonēduz: qd diuina gratia
ɔcedēte varia ſignificatione meritorū et in iſtis pſal-
mis qndecim gradus ponunt̄: ſicut in illo tēplo Hie-
roſolymitano: qd a Salomone notum eſt fuiſſe pfe-
ctū: vt p̄ſens ordo pſalmorū: et in illa ɔſtructione p̄fi-
guratus videat̄ eſſe p̄dict⁹. Terrena ſiqdē illa fabri-
ca: celeſtis tēpli ſimilitudinē geſtare videbat̄. Qua-
propter cū gradus audim⁹ in pſalmis: nō terrenū aut
corporis greſſib⁹ ſubeūdū nobis aliqd ſuſpicemur:
ſed mētis accipiam⁹ aſcēſum. Ideo eniz p̄miſſuz eſt:
Canticū: vt hoc potius ad aīe pfectuz applicare de-
beamus. Sed gradus iſte humilitatis eſt aſcēſus: cō-
feſſio peccatorū: ſicut in octogeſimotertio pſalmo di-
ctum eſt: Aſcēſus in corde eius diſpoſuit in conualle Ps.83.
lachrymarū. Sic eniz iſtos gradus aſcēdere merebi-
mur: ſi pro delictis nr̄is pſtrati dn̄o iugiter ſupplice-
mus. Sciendū eſt aūt q̄ gradus iſti aſcēſuz tn̄. nō
etiā putent̄ hēre deſcēſum. Nam qd nos cantica gra-
duū vocam⁹: apd grecos ωδη των αναβαθμων poſi-
tum eē cognoſcit̄: ſignificās gradus iſtos tn̄ ad ſup-
na tendētes. Quapropter iā beatorū eē credēdi ſunt:
qui p̄ſtante dn̄o nulla poſſunt deceptione ſubmergi.
Un̄ ſcalā illam Iacob pro pte aliqua his gradib⁹ for-
taſſe non īmerito dicim⁹ cōparādam. Illa eni et aſcē-
dentes habuit et deſcēdentes: in iſtis v̄o gradib⁹ bea-
torū ſolus aſcēſus eſt. A nōnullis etiā et qndecim an-
ni qui regi Ezechie ſunt additi: huic ſimilitudini vi-
dentur aptari: vt hic numerus et ibi pfecte vite cur-
ſum indicaſſe monſtretur.

Diuiſio.

Per totum pſalmuz Propheta loqtur. In p̄ma parte clamat ad dn̄z: vt liberet̄ a labijs iniqs: et a lingua doloſa. Scd̄a: vehemēter affligit̄: qd in hac vita diutius cōmorans aliena vitia ſuſtinēdo malorū pmixtione pregrauatur.

Expoſitio.

Ad dn̄m cū tribularer clamaui: et exaudi-
uit me. Inchoat p̄mus v̄tutuz gradus: in
quo pphēta terrena vitia derelinquēs: cō-
feſſione lachrymabili petit ſe de mundi
iſtius tribulatione liberari. Initiū eniz p-
uectus eſt: delicta carnalia relinquere: et ſic dn̄o ſup-
plicare. Nā qui vnū gradum ɔſcēdit: terrā vtiq; re-
linquit: et in quodā adhuc humili loco recipit̄ cui ele-
uatio p̄ma p̄ſtat̄: Sed iā pculdubio hēbit meritum
hri: qui vel in iſto gradu potuerit inueniri: ſicut legit̄:
Beati quorū remiſſe ſunt iniqtates. Quapropter ex- Ps.31.
auditū ſe dicit: qm̄ in tribulatione clamauerat. Dn̄s
eni neſcit differre: quem cōpuncto corde ſibi ſenſerit
ſupplicare: ſicut in Iſaia legit̄: Adhuc inuocāte te di- Iſa.58.
cā: ecce aſſum. Et īſpice q̄ ſit pulcherrim⁹ ordo dicto-
rum. Primū poſita eſt tribulatio: deide exclamatio:
tertio exauditio: vt per ordines certos ad dn̄m ɔſtet
vota puenire fideliū. Dn̄e libera animā meā a la-
bijs iniqs: et a lingua doloſa. Poſitus in illa cōualle
plorationis: que tn̄ iam gradus fideliū eſſe cognoſci-
tur alarū: liberari ſe petit ab imputationib⁹ aſperis: et
blandimētis calida ſuaſione compoſitis. Nam qui
mūduz ceperat vitiorū abominatione deſerere: p̄ma
fronte

fronte ꝯuerſionis iniqua labia patiť: duz eius ꝓpoſi-
tum ſceleratis oblocutionib⁹ irrideť. Diciť enim ei
ab iniqs: qd te crucias vt ſeculi honores fugias: ⁊ hu-
mana blādimēta derelinquas: vt ⁊ iſtū mūduz pdas
nec ibi ad qđ deſideras aliquādo ꝑuenias: Sed hec
ſūt in labijs ꝯſtituta fallacib⁹: qꝛ nulla videlicet cor-
dis deliberatione firmata ſunt. Poſtq̄ iſta min⁹ va-
luerint: tūc ſuaſores ad doloſa ſe blādimēta ꝯuertūt
dicētes: Noli te claudere: noli te ieiunio fatigare: re-
ſtat tēpus cū iſta facias. Qui dum ſe putāt loqui pro
corpore: cauſas aīe noſcunť oīmodis ingrauare. Ipſa
ſunt ergo iniqua labia: ⁊ lingua doloſa: que ꝑma frō-
te ille patiť: qui ad dn̄i iuſſa trāſferť. Sed quāuis le-
nia putet eē que dicta ſunt: inde humanū genus cor-
ruit: inde ꝯdicionē mortis accepit. Nam cuz ſerpens
Geñ. 2. veniſſet ad Euā: ꝑmo illi dixit per labia iniqua: Qua
re ꝑcepit vobis dn̄s vt non manducetis de hoc ligno
paradiſi: Et cum illa rn̄diſſet a dn̄o ꝓhibitū: ait per
Ibidem. linguā doloſam: Mādūcate ⁊ eritis ſicut dij. Vides
ergo merito ſūmis virib⁹ expetitū: vt ab his ſuaſio-
nib⁹ ꝓpheta liberareť: vnde humanum gen⁹ nouerat
fuiſſe deceptū. [Quid deť tibi aut qd apponať tibi:
ad linguā doloſam:] Poſt exclamationē ꝑmiſſam ⁊
metuz iminētium ꝑiculoꝝ: ꝓpheta reuertiť ad inter-
rogationē ſuam: qđ facē nimiuz cogitātes ſolēt. Deſti-
tat: querit ꝯtra taz facinus imaniſſimū: qđ ſibi reme-
dium crederet eſſe ꝑſtādum: vt oppoſito quodā mu-
nimine: trāſmiſſa tela tut⁹ euaderet. Et cū duas res
ſupra poſuerit: a labijs iniquis: ⁊ a lingua doloſa: hic
tn̄ dicit ad linguā doloſaꝫ: que res vtrūqꝫ cōplectiť.
Lingua enim doloſa: ⁊ iniqua labia ſemper aſſumit.
Sed ne tardaret auxiliū: medicina ſeqtur poſtulata
SCHE Que figura dī Eroteſis: id eſt interrogatio: quādo ad
exercitationē ſuam aliqs ꝓponit ſibi que ipſe reſpō-
M. poetis det. [Sagitte ꝑpotētes acute: cū carbonib⁹ deſolato-
rijs.] Ecce illud remediū qđ anxius querebat inuenit
ecce bn̄ficium cōpetēs: qđ ⁊ labia iniqua deſtruat: ⁊
linguā doloſam dn̄i v̄tute ꝯfundat. Sagitte potētes
acute: v̄ba legis diuine ſunt: gbus aut hereticoꝝ aut
ſubdole blādientiū corda: velut gb⁹ iaculis trāſforā-
Ps. 63. tur: ſicut ſcriptū eſt: Sagitte paruuloꝝ facte ſunt pla-
ge eoꝝ. Potētes: qꝛ nulli fas eſt obſiſtē quē v̄tus vo-
luerit diuina ſaluare. Acute: ꝓpter celerrimū operatio-
nis effectū: qm̄ nulla tarditas obijciť: vbi illa medi-
cina ꝑſtať. Carbones aūt deſolatorios nōnulli pecca-
tores teterrimos atqꝫ malis actib⁹ extinctos intelligē
voluerūt: quoꝝ formido ⁊ recordatio nr̄a vitia deſo-
lare noſcunť: duz metuim⁹ talia cōmittē: que illos co-
gnouim⁹ ꝑtuliſſe. Pōt aūt ⁊ illud intelligi: vt carbo-
nes deſolatorios: oꝛōnes accipiamus charitatis igne
ſuccēſas: que nos vitijs ita mūdant atqꝫ purificāt vt
qđ in nobis diabolus ꝯſtruxerat: deſolatū atqꝫ euer-
ſum diuino bn̄ficio ſentiať. Siue magis illud eſt qđ
Iſa. 6. Iſaias ait: Et volauit ad me vnus de Seraphin: ⁊ in
manu hēbat carbonē ignis: quem forcipe acceperat de
altari: ⁊ tetigit os meuz ⁊ dixit: Ecce tetigi hec labia
tua: ⁊ ait: ecce abſtuli iniqtates tuas: ⁊ peccata tua cir-
cumpurgaui. Qđ nunc bn̄ficio ſcē crucis efficiť: quā-
do labia noſtra dn̄i recordatione ſignamus. Nec im-
merito forſitā ſignū crucis deſolatoriū dicim⁹ eē car-
bonē: quādo fugat peccata credētium: cum tn̄ ꝑfidis
M. eſpi qꝛ videať extinctū. [Heu ꝑme qđ icolatus meus ꝓlon-
gatus eſt: habitaui cū habitātib⁹ cedar.] Venit ad ſe-
cūdam partē: vbi damnās ſeculi vitia: vitā ſe penitet
hēre lōginquam. Heu me: ſermo dolentis eſt: qđ hu-
ius mundi ꝑplexitate fatigať. Quam querelaz diuer-
ſos ſanctos habuiſſe nō dubiuz eſt: ſicut Eccleſiaſtes Eccl. 4.
dicit: Et laudaui oēs qui mortui ſunt ſuꝑ oēs qui vi-
uunt vſqꝫ nūc. Apl's quoqꝫ Paulus exclamat: Cupio Phil. 1.
diſſolui ⁊ eſſe cuz Chriſto. Merito ergo ⁊ ꝓpheta in
hac parte cōgemuit: qui ſimillimo dn̄i amore flagra-
uit. Incolatus aūt: ſignificat ꝑegrinationē. Incolas
eniz dicimus: qui ad tēpus terras alienas colunt: ſed
a patria ſua lōge ſeiuncti ſunt. Quod de illis merito
diciť: quoꝝ ꝯuerſatio ſemper in celis eſt: ſed adhuc
hic corpe detinenť. Quod aūt dixit: Prolongat⁹ eſt:
affectū nimiuz deſiderātis expreſſit. Cupiēti ſiqdez
felicē patriam videē: quāuis hic breue tēpus ꝓbetur
eſſe: longinquū eſt. Seqtur: Habitaui cum habitāti-
bus cedar. Cedar: hebreū nomē eſt: qđ noſtra lingua INTER
interpretať tenebre. Hoc ad ſeculi hui⁹ ꝑtinet ama-
tores: qui tenebroſis actibus inuoluti: illa magis dili-
gūt vnde perire noſcunť. Sed vt v̄bi huius breuiter
noſcam⁹ originē: Cedar Iſmahel filius fuit: qui genti
ſue nomē dedit: cui⁹ fines vſqꝫ ad Medos Perſaſqꝫ
ꝓtelati ſunt: hi nunc ſarraceni appellanť. Quo voca-
bulo cōpetēter ſignificat peccatores: inter quos ſe ad-
huc habitare ſuſpirat. Neceſſe eſt eniz vt bonus ani-
mus affligať: quotiēs maloꝝ ꝑmixtione ꝯcluditur.
Hoc aūt bene dicit: qui in ꝑmo gradu ꝯſtitut⁹ terras
ꝯtempſit: eāqꝫ felici variatione deſeruit. [Multuz
incola fuit aīa mea. Cū his qui oderūt pacē.] Repe-
tit cum dolore quē ſupius dixerat incolatū: vt nō ſo-
lum lōgus: ſed etiā grauis eſſe videreť. Et ne iſtā pe-
regrinationē corporis tn̄ fuiſſe iudicares: adiunxit:
Aīa mea: qꝛ ſanctoꝝ mens hic patiť incolatum: vbi
ſub nulla delectatione habitare cognoſciť. Seqtur
cauſa duriſſima: cur iſte incolat⁹ acerbus exiſteret: vt
ipſe patiēs ⁊ benignus cū rixātib⁹ ⁊ heretica prau-
tate diſtortis in hoc mūdo habitare videretur. Ille
eniz odit pacē qui non amat Chriſtū: qꝛ ipſe pax no-
ſtra eſſe dinoſciť: ſicut dicit Apl's: Ipſe eſt enim pax Ephe. 2.
noſtra: qui fecit vtraqꝫ vnū. Et quale eſt audire illū
blaſphemari: cui humili ſemꝑ debemus oꝛōne pſter-
ni: [Eram pacificus: cū loquebar illis impugnabāt
me gratis.] Qui ſupius dixerat: Incola fuit aīa mea
cum his qui oderūt pacē: ne putareť iratus: aut aliq-
bus ꝯtētionib⁹ turbulētus: addidit: Erā pacificus: cū
pacis. ſ. inimicis: cū aduerſarijs ſuis: cū odio ſe habē-
tib⁹: implēs illud qđ dictū eſt per Aplm: Si fieri pōt Roma. 12.
qđ ex vobis eſt cū oībus hoīb⁹ pacē habētes. Deniqꝫ
ipſe dn̄s in euangelio ait: Diligite inimicos veſtros: Math. 5.
bn̄facite his qui oderūt vos. Que ſūma v̄tus eſt viri-
qꝫ chriſtiani inter turbulenta ꝑſentis ſeculi: ſemꝑ pla-
cabilē reꝑiri. Verūtn̄ ne ipſa pax noxia videreť er-
rantib⁹ dum nō ꝓhiberenť a malis: ſubiūxit: Cuz lo-
quebar illis impugnabāt me gratis. Loquebať eniz
pacificus: non perſequens: nō iniurians: ſed honorās
verbis vtiqꝫ blādiſſimis: ⁊ ſuauiſſimo poculo cōpa-
rādis. Sed illi qui erāt obſtinata mēte durati: impu-
gnabāt gratis: quaſi inimicū: quaſi hoſtem: q̄ſi male
ſuadētem. Impugnare eniꝫ a pugnis tractū eſt: qđ fu- ETY
rioſis reuera cōuenit ⁊ ſupbis. Impugnabať gratis:
dū ꝯtētiones falſiſſimas iflāmata iniqtate pateret.
Gratis eniꝫ dicim⁹: qđ nullis culpis ꝑcedētib⁹ ſuſtine-
mus: ſed ſola in nobis nefanda volūtate graſſať. Ipſi
ſunt eniꝫ a qb⁹ ſe petijt debē liberari: de qbus ait: A la-
bijs iniquis ⁊ a lingua doloſa. Concluſio.

Vides Prophetam terrena deſerentē: iam tend-
glorioſe v̄tutis aſcēſum: ſed tamē adhuc

gemere qđ cū malis ſe cognoſcit habitare. Quapropter videamus qui ſit prouectus ſecundi gradus: quia nobis iam primus dño iuuante monſtratus eſt.

Explicit expoſitio in pſalmum .119m.

¶ Canticum graduum. CXX.

LEuaui oculos meos in montes: vnde veniet auxiliū mihi. Auxilium meū a dño: qui fecit celum ⁊ terram. Non det in cōmotionem pedē tuū: neqȝ dormitet qui cuſtodit te. Ecce nō dormitabit neqȝ dormiet: qui cuſtodit iſrael. Dñs cuſtodit te: dñs protectio tua ſup manū dexterā tuam. Per diem ſol non vret te: neqȝ luna per noctem. Dñs cuſtodit te ab omni malo: cuſtodiat animā tuā dñs. Dominus cuſtodiat introitum tuum ⁊ exitū tuum: ex hoc nunc ⁊ vſqȝ in ſeculum.

SIcut nihil eſt noui qđ de iſtis titulis loqui poſſim⁹: ita ſupeſt vt de pſalmis gradatī aſcēdentib⁹ dicē debeam⁹. Primo enī in tribulatione poſit⁹: ꝓpheta ad exēplū publicani illius qui tūſo pectore oculos eleuare nō audebat ad celum: liberari ſe petijt a labijs iniqȝ ⁊ a lingua doloſa: Nūc aūt reſpirās ad ſecūdū gradū prouect⁹: oculos leuauit ad mōtes: ad intercеſſores vtiqȝ ſanctos: quoꝝ ſuffragio munera ſupna mereref. Hoc enim ex ꝑſona ſua loqtur Propheta: qui tamē ⁊ ipſe mons erat ⁊ patriarcha mirabilis. Sed ideo per iſtos gradus cōpetenter aſcēdiſſe ſe retulit: vt nobis ignorātibus celeſtiū vtutum genera diſtricta narrationē monſtraret. Diuiſio.

PRopheta ſicut diximus ad celeſtē hieruſalem diuina largitate ɔſcēdens. Primo mēbro ad ſāctoꝝ merita eleuaſſe ſe dicit oculos ſuos: vt eoꝝ ꝓcib⁹ auxilia poſtulata mereref: ne mens ipſius hoſtili impugnatione ſuccūberet. Secūdo ordine indubitāter ſibi ꝓmittit qđ ſe integre nouerat poſtulaſſe: docens vt quotiens bona fixo corde petimus: ɔcedi nobis ſine aliqua dubitatione credamus. Expoſitio.

Al. in LEuaui oculos meos ī ad mōtes: vnde veniat auxiliū mihi. Auxilium meū a dño: qui fecit celum ⁊ terraȝ.] Hinc categoricus ſyllogiſm⁹ fom quodā: more aūis excludif: ita. Adiutoriū meū a dño qui fecit celū ⁊ terram. Dñs cuius adiutoriū a dño eſt: qui fecit celū ⁊ terrā: a vero deo eſt adiutoriū eius. Adiutoriū igitur meū a vero eſt adiutoriū. Nūc verba pſalmi tractem⁹. Quāuis eēt in ſecūdo gradu iā poſit⁹: feſtinans tñ altiora ɔſcēdere: oculos ſuos Propheta ſe leuaſſe dicit ad mōtes: vt oſtēderet tāto plus deſiderari ꝑmia dñi: quāta ꝓbanf largitate ɔcedi: ſicut in cēteſimodecimooctauo pſalmo īter alia dictū

Ps. 118. eſt: Cōcupiuit anima mea deſiderare iuſtificationes tuas in omni tpe. Et in octogeſimotertio pſalmo po-

Ps. 83. ſitū eſt: Cōcupiſcit ⁊ deficit aīa mea in atria dñi. Nā cū dicit: Leuaui: oſtēdit ſe ad ɔtemplationē aliquā fuiſſe prouectū. Leuare eniȝ eſt: aliqđ ad altiora transferre. Oculos meos: vtiqȝ cordis aſpectū. De quib⁹ ſcriptū eſt: Reuela oculos meos: ⁊ ɔſiderabo mirabilia de lege tua. Et illud: Preceptum dñi lucidum illuminans oculos. Nam ſi iſtos carnales aduertas: quid potuiſſet inde ꝓficere: ſi mōtes conſitos ſyluis aut ſaxis ſqualētib⁹ elegiſſet intēdē: Sed hoc ſi ſpiritualiter ingras: oīno ꝓficuum eſt: vt oculos cordis ſui: ſiue ad ſanctos viros: ſiue ad libros diuinos: ſiue ad ſublimes angelos credatur eleuaſſe: qui magnitudine ⁊ firmitate ſua: vere mōtes ſunt: vñ etiaȝ cōpetēs ſuſtinebaf auxiliū. Sed ne forſitā ſpem nrām in mōtib⁹ poneremus ꝓdictis: ſecūdus v̄ſus oſtēdit: vnde nobis veraciter venire poſſit auxiliū: ſalutari ordine cūcta diſponēs: quaten⁹ ſic ſperef in mōtib⁹: vt tñ per illos auxiliū nobis dñm ꝓſtare noſcam⁹: a quo eſt neceſſariū bñficiū ⁊ ſalutare ꝓſidium: incōuulſa felicitas: ſicut dicit Aplˢ: Neqȝ qui plantat eſt aliqđ neqȝ qui rigat: ſed qui icremētū dat de⁹. Et ne putares alteꝝ dñm: qꝛ hoc equocū nomē eſt: dicit: Qui fecit celū ⁊ terrā: ſignificās verbū per qđ facta ſunt oīa. [Non det in cōmotionē pedeȝ tuum: neqȝ dormitet qui cuſtodit te.] Cum ſupius a dño ſibi venire ꝓſidium poſtulaſſet: ſubito ɔuerſus ale ſue loquitur: vt in ſalutari petitione ɔſtanti robore pſeueret. Pes eniȝ eſt pars vltima corpis noſtri: in pio mētis locoꝝ nos ꝓmutatione trāſponēs. Ad cuius ſimilitudinē cogitationes quoqȝ nrās pedes vocamus: per quas in bonas malaſqȝ partes accedim⁹. Hos ergo pedes vnde ⁊ diabolus lapſus eſt: vnde ꝑmus homo corruit: ad aīam ſuā loquēs optat ꝓpheta: ne peccatorū lubricatione vertanf: ⁊ ſtāte corpe ruinā ſuſtinē videaf in corde. Sed iſte lapſus elatio eſt: que iam prouectos famulos dei frequēter impellit ad culpā: ⁊ dum aliqđ ſibi videnf eſſe: peſſimo labunf errore. Seqtur: Neqȝ dormitet qui cuſtodit te. Hoc ab humana conſuetudine trāſlatiua figura dicif. Solent enim cuſtodes feſſi furtū pati: quib⁹ grauis ſomnus obrepſerit: nec luminib⁹ clauſſe vidē queunt: quādo gregis damna patianf. Subtiliter aūt optat aīe ſue: ne dño negligēte: infeſti hoſtis depredatione vaſtetur. Dormitare aūt dicif dñs: quādo nos in ei⁹ fide tepeſcimus. In quo enim non dormit fides: vigilat Chriſtus. Nam ſi nos ab eius ɔtemplatione diſcedimus: ipſe quoqȝ a noſtra defenſione ſubtrahif: ſicut in illa naui factū eſt: quādo negligētib⁹ diſcipulis dominꝰ dormiebat. Sed vbi fides eoꝝ excita eſt: dñs quoqȝ de ſomno ſurrexit: ⁊ ſtatim ab eis ꝑicula marina ſubmouit. Precaf ergo vt vigilet ſemp ad dñȝ: quatenus intēta ſupra ſe lumina ſui paſtoris habere mereaf. [Ecce non ī dormitauit neqȝ dormiet: qui cuſtodit iſrael.] Hec ſentētia ſupioris dicti ſimilitudo eſt. Optauit eniȝ anterius aīe ſue: qđ hic fideli populo ꝓnūtiat eſſe ſeruādum. Iſrael eniȝ (ſicut ſepe diximus) interpretaf vir vidēs deū. Ergo ſupra eos qui deum vidēt: dñs non dicif dormitare: qꝛ reuera talis in nobis reddif eius aſpect⁹: qualis in ipſo fuerit mētis intuitus. Sed illi veraciſſime vidēt deum: qui non ſolū eius humanitatē: ſed etiam diuinitatis ɔtemplanf abſqȝ dubitatione potētiam. Incarnatio ſiqdem eius: ſicut dicit euāgelium: Verbum caro factū eſt ⁊ habitauit in nobis. Deitas aūt ipſius: ſicut idē euāgeliſta teſtaf: In ꝑncipio erat verbū: ⁊ verbū erat apud deū: ⁊ deus erat verbū. Hec qui ita crediderit: erit veraciſſimus iſrael: ⁊ nō dormitabit neqȝ obdormiet: dñs cuſtodiēs eū. [Dñs cuſtodit te dñs protectio tua: ſup manū ī dextere tue.] Venit ad ordinē ſcdm: vbi iam ſibi ɔfidēter ꝓmittit: qđ videbaf fideliter

Marginal notes (right column): 1. Corin. 3. — DEF — Al. dormitabit — INTER — Joan. 1. — Ibidem. — Al. dexteram tuam

fideliter expertiſſe. Notãdũ quoqꝫ ꝙ ſic ad animam verba iſta diximus fuiſſe cõuerſa: vt tñ ad membra eccleſie aptiſſima collatione referant̃. Dicit eni: Dominus cuſtodit te: ille videlicet qui fecit celũ ⁊ terraꝫ. Et ne iſta cuſtodia aliqd dubietatis hẽre potuiſſet: addidit: Dñs ꝓtectio tua. Ubi eſt eniꝫ diuina ꝓtectio: qs dubitet ſecurã illic eſſe cuſtodiã? Nã qꝺ dixit: Dñs cuſtodit te: dñs ꝓtectio tua: figura eſt Epẽbaſis: que latine iteratio nũcupat̃. Hãc aũt quã memorat ꝓtectionẽ: vbi eſſe poſſit euidẽter oſtendit: id eſt ſup manũ dexterɛ tue. Manus cõmune nomen eſt. Ita eni ⁊ dextera dicit̃ ⁊ ſiniſtra. Sed hic merito dextera ponit̃: vbi dñs oĩa ꝓſpera ꝓmiſiſſe monſtrat̃.

Prouer. 3. Scriptũ eſt eniꝫ in ꝓuerbijs: Longitudo dierum ⁊ anni vite in dextera eius: qꝺ eſt eterna felicitas. In ſiniſtra aũt eius diuitie ⁊ gloria: qꝺ ſeculi huius bona ſignificat: que tñ ab ipſo dari poſſe non dubium eſt. Eſt quoqꝫ dextera eius: quãdo ſci in ipſam partem ad ꝑcipiẽda munera ſegregant̃. Eſt ſiniſtra: quãdo peccatores eterna pena damnãdi ſunt. Illi: qꝛ celeſtia deſiderauerũt: iſti qꝛ mũdana ſecuti ſũt. Legim⁹ quoqꝫ peccatores dexterã ſibi feciſſe: que tñ ſiniſtra eſt: de qb⁹ idẽ ꝓpheta in cẽteſimoq̃dragesimo

Ps. 143. tertio pſalmo dicturus eſt: Os eoꝝ locutũ eſt vanitatem: ⁊ dextera eoꝝ dextera iniqtatis. Sed illa vera dicẽda eſt dextera: vbi gratia dñi collata monſtrat̃.

【Per diem ſol nõ vret te: neqꝫ luna per noctẽ.】 Elemẽta quidẽ iſta hanc habẽt naturã: vt corpa nr̃a adurant: quãdo eſtiuo fuerint calore ferventia. Sed qm̃ non eſt hec ꝓphete volũtas vt oĩno de qualitate corporis ſentiat̃ qui aĩab⁹ vult ſemp eſſe ꝯſultũ: Diem ⁊ noctẽ qꝺ eſt ſol ⁊ luna: itelligam⁹ aduerſa vel ꝓſpera quib⁹ vita humani generis varia viciſſitudine ꝯtinetur: ſicut ⁊ in alio loco dictũ eſt: In die clamaui ⁊ nocte corã te. Significat enim totius vite tẽpus: qꝛ clamãdum eſt ſemp ad dñm. Ergo dñs non ꝑmittit tales in reatũ deduci: aut ſcãdalo interueniẽte periri: quãdo eis cuſtodie ſue pſtat auxiliũ. Sic eniꝫ iſraeliticũ populũ bñficioꝝ ſuoꝝ munẽ cuſtodiuit: vt eum per diẽ nube ꝓtegeret: ⁊ nocte ignea columna luſtraret. Quod nũc facit occulte in ſeruis ſuis: quãdo eos ab hoſte ſeuiſſimo: in ꝓſperis tribulationibuſqꝫ defendit.

【Dñs cuſtodit te ab oĩ malo: cuſtodiat aĩam tuam dñs.】 Diuerſis modis ꝑmittit̃ diua cuſtodia: que nõ ſolũ ab aduerſis vẽdicat: ſed etiam beatos facit: ⁊ ad celoꝝ regna perducit. Addidit quoqꝫ: Ab oĩ malo. Sed hoc malũ non ſic itelligẽdum eſt: quẽadmodum mortalitas putat: orbitates ſuſcipe: damnis copioſiſſimis ingrauari: inopia ꝓmi: ⁊ cetera que hui⁹ ſeculi amatores eſtimãt eẽ grauiſſima. Sed illꝺ malũ dicit: qꝺ diuinã gratiaꝫ tollit: animã ꝑdit: totaſqꝫ dñi ꝓmiſſiones euacuat. Et qm̃ nouerat hic ſcõs viros doloꝛib⁹ ingẽtib⁹ fuiſſe cruciatos: corpiſqꝫ diſpẽdio ad martyrij premia ꝑueniſſe: adiecit: Cuſtodiat animã tuã dñs: quã ſolã ſeruat in ſanctis: qui corpis detrimẽto eterne lucis munera ꝯſequunt̃.

【Dñs cuſtodiat introitũ tuũ ⁊ exitum tuũ: ex hoc nũc ⁊ vſqꝫ in ſeculũ.】 Poſtq̃ȝ varie diuerſeqꝫ optatũ eſt: vt dñi miſericordia cuſtodiret: venit ad finẽ pſalmi: ⁊ cuncta ꝯcluſit. Dicit eni: Dñs cuſtodiat introitũ tuum. Hoc martyrib⁹ dictũ cõpetẽter aduertim⁹: quoꝝ introitus a dño cuſtodiẽdus eſt: ne aut tormẽtoꝝ violentia cedãt: aut blandimẽtoꝝ illectione ſeducant̃. Quapropter merito optat ꝓpheta eoꝝ introitum cuſtodiri: qui ſine dño nullaten⁹ poſſunt eẽ cautiſſimi: ſicut in euãgelio dicit: Duꝫ veneritis ante ꝑncipes ⁊ Math. 10. poteſtates nolite cogitare quo modo aut quid loquamini: dabit̃ eniꝫ vobis in illa hora quo modo aut qd loquamini. Subiungit quoqꝫ: Et exitũ tuum: vbi eſt tota ꝑfectio: quãdo vſqꝫ ad fineꝫ vite ꝑmanet in eis vera irreꝑhenſibiliſqꝫ ꝯfeſſio: ſicut ait in euangelio: Qui ꝑſeuerauerit vſqꝫ in finem: hic ſaluus erit. Ipſe Ibidem. ergo tuet̃ introitũ: ipſe cuſtodit ⁊ exitũ: ⁊ vt vera ꝓfiteant̃ martyres: ⁊ vt nulla penarum nimietate vincant̃. Sed iſti ꝯſũmationi vide qd addidit: Ex hoc nũc ⁊ vſqꝫ in ſeculuꝫ: qm̃ quicũqꝫ ꝑſeuerauerit: eterna bñficia poſſidebit: nec poteſt illic eſſe terminus: vbi erit ſine fine gaudendum.

Concluſio.

Quam bene ſecundus gradus ꝓpheticos pedes intitubabili firmitate cõtinuit. Qꝫ bene ſupra ſe creuit qui ad merita fortiora conſcẽdit. Uideamus quid in tertio gerat qui hic cuſtodiã domini magno deſiderio poſtulauit.

Explicit expoſitio in pſalmum. 120[m].

Canticum graduum. CXXI.

Letatus ſuꝫ in his que dicta ſũt mihi: in domũ domini ibimus. Stantes erant pedes noſtri: in atrijs tuis hieruſaleꝫ. Hieruſaleꝫ que edificat̃ vt ciuitas: cui⁹ participatio eius in idipſuꝫ. Illuc enim aſcenderunt tribus tribus domini teſtimoniũ iſrael: ad confitendum nomini domini. Quia illic ſederũt ſedes in iudicio: ſedes ſuper domum dauid. Rogate que ad pacem ſunt hieruſalem: ⁊ abundantia diligentibus te. Fiat pax in virtute tua: ⁊ abũdãtia in turribus tuis. Propter fratres meos ⁊ proximos meos: loquebar pacem de te. Propter domũ domini dei noſtri: queſiui bona tibi.

Audiuimus gradũ: itelligam⁹ ad altiora cõſcẽſum. Sed iſte aſcenſus firmus eſt: qui dño cuſtodiẽte ſeruat̃: qui quanto meritis ꝓficit: tãto ſe mẽtis ſubiectione ꝓſternit. Ecce iam ſubleuat̃ Propheta tertio gradu: ſecũdis altior fact⁹: ⁊ de ipſa letitia ꝑncipiuꝫ pſalmi ſumpſiſſe declaratur.

Diuiſio.

In ꝑma pte gaudet ſe Propheta cõmonitũ: ad ſupnã Hieruſalẽ eſſe vẽturꝫ: vbi iã ſci ſecura ꝓſperitate ꝯſiſtũt: ⁊ cũ dño miſericordia ipſius largiente iudicabũt. In ſecũda parte loqtur ad ciues Hieruſaleꝫ: optans eis abũdantiam pacis: quã ſe dicit charitate fratrum: ⁊ domini amore predicaſſe.

Expoſitio.

【Letatus ſum in his que dicta ſũt mihi: in domũ dñi ibim⁹.】 Decora nimis ⁊ ſalutaris cauſa letitie: que ꝑma frõte ꝓmiſſa eſt vt ⁊ hylares ⁊ attẽtos redderet auditores. Sed ne more humanitatis mediocre gaudiũ fuiſſe ſentires: de quo ꝑfecto bono letari ſe ꝓfiteat̃: oñdit: qꝛ in domo dñi ituꝝ ſe eẽ teſtat̃. O digna exultatio illuc ire ꝯtẽdere: vñ nunq̃ȝ aliqs velit exire. Sed ꝑſcrutãdũ eſt qs hec ꝓphete dixerit: Scilꝫ ſpũs ſanct⁹: qui cordi ei⁹ tacita voce loquebat̃.

Audierat ergo ꝓpheta nō aure:ſ3 mēte:nō ſmone:ſ3
diuino iſpiramine. Int⁹ eniȝ ꝓmonit⁹:ad hec exultatio:
nis vba ꝓrupit. Seqtur: In domū dñi ibim⁹. Dom⁹
que iuſtos tm̄ recipit:angelos ↄtinet:ꝛ ipm̄ creatura
rum oīum ↄſpicē meret auctorē:domus deſiderabi
lis:dom⁹ de viuis lapidib⁹ fabricata. De qua in alio
Ps.26. pſalmo dictū eſt. Unā petij a dño hāc reqrā:vt inha
bitē in domo dñi oīb⁹ dieb⁹ vite mee. [Stātes erant
pedes nr̄i:in atrijs tuis hieruſalē.] Quā ſibi ꝓpheta
eternā illā domū dixerat cōpromiſſam:ia3 ipſa ꝑfi
guratione futurorū in ea ſe dicit ſtare:ad quā deſide
rabat ſūmo ſtudio ꝑuenire:vt agnoſcam⁹ ſcōs viros:
ꝛ hic iā in illa hieruſalē aīo ↄſiſtē:qui ꝓbanē in ꝑce
ptis dñi ꝑmanē. In illa aūt vere dr̄ ſtare:in qua nul
lus pōt cadē. Deniq3 reſpice qđ dicit. Stātes erāt pe
des nr̄i. Ibi eni ſtaē:vbi ſemꝑ firma volūtate ↄſiſti
tur. Sed iſtud ſtare nō hēt defectū:nō aliquo labo
re ↄficiē:ſed in ſuo robore ꝑſeuerās:nulla laſſitudi
ne fatigaē. Seqtur: In atrijs tuis hierlm̄. Hic atria:
pro penetralib⁹ ponit. Atriū3 eni introit⁹ dom⁹ eſt:in
SCHE quo cō morari nequeunt habitātes. Sed hoc Sche
matice dictū eſt:a pte totū. [Hieruſalē que edificaē
vt ciuitas:cui⁹ ꝑticipatio ei⁹ in idipm̄.] Ne hieruſalē
quā dixerat terrenā potuiſſes aduertē:ciuitatē illam
celeſtē mirabili diuidēs ſubtilitate ſignificat. Dicit
enim ꝓmū: Hieruſalē que edificaē vt ciuitas. Edifi
caē plane:que quotidie vſq3 ad mūdi ↄſūmationē3
viuis lapidib⁹ ſpūali opatione cōſtruiē.i. ↄfeſſorib⁹:
martyrib⁹:ꝛ qui dño ſincera mēte deuoti ſūt. Addi
dit: Ut ciuitas:ꝙ̄ ten⁹ ſimilitudinē ciuitatis in illa eē
mōſtraret. Nā cū3 oīs ciuitas dicaē a ciuib⁹:verius
tm̄ illa ciuitas dr̄:que vnanimes ciues ↄtinē mōſtra
tur. Scire aūt debem⁹:ꝙ iſta que nūc agiē:ↄtinet ī
diſcretos ꝑplos atq3 ꝑmixtos:illa vō que futura eſt
ſolos recipit ſine dubitatione ꝑfectos. Iſta ↄrietati
bus quatiē:illa iugi ſecuritate letaē. Iſta plena peni
tētiū:illa neſcia lachrymarū. Iſta ſpe credit:illa deū3
facie ad faciē videt. Eoq3 fit vt cū due ciuitates ſint:
vnus tm̄ ꝑpl's futur⁹ credaē eē fideliū. Seqtur apta
n imis:ſed obſcura ſnīa. Cui⁹ ꝑticipatio ei⁹ in idipū.i.
ciuitatis iſti⁹ ꝑticipatio eſt in dñm Saluatorē:qui eſt
ꝓprie in idipm̄. In idipm̄ qppe:ſignificat eternita
tē:que nunꝙ̄ deſinit eē qđ eſt:ſed ſemꝑ vno atq3 eo
dē modo eſt:vt⁹ idefecta:poteſtas icōmutabilis:ſub
ſtātia ꝑ ſe manēs:oīa que vult efficaciter potēs. Sic
Exo.3. ꝛ ipſe de ſe Moyſi dixit: Ego ſum qui ſum. Et paulo
poſt: Qui eſt miſit me ad vos. Et in alio pſalmo ipſi
Ps.101. dr̄: Oīa ſicut veſtimētū veteraſcēt:ꝛ ſicut opertorium
mutabis ea ꝛ mutabunē:tu aūt idē ipſe es ꝛ anni tui
nō deficiēt. Quapꝑ ſoli ↄuenit creatori eē in idipm̄.
Nā angelus qui hoc ſe putauit eē:mox corruit. Ille
eni ex ſe nō erat qđ erat:ideoq3 in idipm̄ eē nō pote
ps.4. rat. Hoc etiā in 4⁹ pſalmo dictū eſt: In pace in idipū
dormiā ꝛ requieſcā. Qđ locutionis gen⁹:ſcripturarū di
IDI uinarū ꝓpriū eē cognoſcim⁹. Ciuitatis ergo iſti⁹ ꝑtici
patio:ↄſortium atq3 cōmunio eſt:vt diximꝰ cū dño
Joan.17. Saluatore:ſicut ꝛ ipſe in euāgelio teſtaē: Pater vo
lo vt vbi ſum ego:ibi ſint ꝛ hi mecū. In illa eni ciui
tate erit dñs:cui ſci erūt ꝑut ipſe ↄceſſerit ſine dubi
tatione ꝑncipes. Hāc ciuitatē Iſaias ꝓpheta mirabi
Iſa.60. li laude deſcribit dicens: Vocabunē ſalutare muri
tui:ꝛ porte tue letitia:nec erit tibi ſol in lumine diei:
neq3 ortꝰ lune lucebit tibi nocte:ſed erit tibi dñs lu
mē eternū:ꝛ de⁹ tuus gloria tua. Nō eni occidet tibi
ſol tuus ꝛ luna nō deficiet. Erit eni tibi dñs de⁹ lumē
eternū:ꝛ cōplebunē dies luct⁹ tui:ꝛ ꝑpl's tuus oīs iu
ſtus erit:ꝛ in eternū hereditate poſſidebūt terrā. Cu
ius ciuitatis ſtupenda myſteria:apl's quoq3 Joānes
in Apocalypſi ſua mirabili ꝑdicatione diſtinguit:vt
ꝑſentiā tuā pene itereſſe credas:cū tm̄ alibi te poſitū
eē cognoſcas. Qđ vō in fine ſuꝑioris vſus: Hieruſalē
poſuit:ꝛ hoc in preſentis capite geminauit: Schema SCHE
eſt Anadiploſis.i. ↄgeminatio dictionis. Que hoc dif
fert ab Epembaſi quā in ſuꝑiore pſalmo diximꝰ:qm̄
ibi pōt ſermo poſt aliquot vba geminari:hic aūt nul
lo alio itercedēte repetiē. [Illuc eni aſcēderūt trib⁹
tribus dñi:teſtimonium iſrael:ad ↄfitēdum nomini
tuo dñe.] Dicēdo Illuc:ſignificat ciuitatē hieruſa AL.dñi
lē quā ſupius dixit:cui⁹ ꝑticipatio ei⁹ in idipm̄. Et vt
celeſtē eē cogſceres:addidit:ad quā beati ſemꝑ aſcē
dūt qm̄ iugi exercitatione ꝓficiūt. Subiūxit: Tri
bus:in qb⁹ erat iſraeliticus ꝑpl's diſtribut⁹. Sic eni3
illi gētiū3 ꝑplorū filiorū Jacob duodecim tribus fue
rūt:ſicut romano ꝑplo.35. curie. In iſtis ergo tribub⁹
ſignificat ſāctos:qui dñm Saluatorē deū eſſe ↄfeſſi
ſunt. Nā vt ab infidelib⁹ trib⁹ iſtas fideliū3 ſegrega
ret:addidit: Trib⁹ dñi:que vtiq3 ipſi⁹ eē nō poterāt:
niſi ei pura mēte credidiſſent. Alias eni3 trib⁹ cōſtat
fuiſſe diaboli:que a Chriſto maluerūt ipis volūtate
ſepari. Quib⁹ ipſe in euāgelio dixit: Uos a pře diabo Joan.8.
lo eſtis. Uerū quales eēnt iſte trib⁹ dñi:breuiter indi
cauit: Teſtimoniū iſrael.i. qui teſtimoniū prebebāt
ſcitati:ꝛ ſint ꝓbatio eorū qui deū vidēt. Teſtimoniū
eni3 ↄfirmationē3 ꝑſtat ignorātib⁹:vt credant eē re
uera dei famulos:qui viderunt beatos viros actuum
ꝓbitate ↄſpicuos. Nā vt hoc nō hēres ambiguum:
ſubiecit: Ad ↄfitēdū nomini tuo. Ad ↄfitēdū eni3 di
cit:ad laudādū:qꝛ cū angelis oēs ſci laudes dñi cele
brabūt. Ipm̄ eſt enim verū teſtimoniū iſrael:cū lau
des dñi deuotiſſimo amore cantanē. Sic illa futura
ciuitas:btitudine ſublucēti:ꝛ honore ꝓmiſſo deſcri
pta eſt. [Quia illic ſederūt ſedes in iudicio:ſedes ſu
per domū dauid.] Illos quos ſupi⁹ dixit: Illuc aſcē
derūt:ne eos crederes min⁹ fortaſſis honorādos:di
cit: Quia illic ſederūt. Illic vtiq3:vbi ꝛ aſcēderūt:ꝛ
cum dño iudicabūt. Tātus eni3 honor ſcis ꝓmittiē:
vt etiā cū illo celeſti iudice iudicare mereanē:ſicut
ꝛ in euāgelio ipſe teſtaē: Sedebitis ſuꝑ duodeci3 ſe Math.19.
des iudicātes duodeci3 trib⁹ iſrael. Honorabilis ſeſ
ſio:dignitas admiranda:per dei grām homines iudices
fieri:qui fuerāt peccatis faciētib⁹ rei. Sed cum dñs
dicat vtrūq3 qđ legiē: Ite in ignē eternū: Et Uenite Math.25.
bñdicti přis mei ꝑcipite regnū ꝛc. quo modo cū dño
ſci iudicabūt: Cū ipſo reuera iudicabūt:quādo iam
mēte purgati:ꝛ in ↄtēplatione ꝑfectiſſima cōſtituti:
hoc ſine dubio iudicabūt eſſe faciendū:qđ a dño co
gnouerint ↄſtitutū. Uolūtas eni3 cōpar audiētium
vnū facit eē iudiciū:quāuis reliqui tacuiſſe noſcan
tur. Sederūt aūt qđ dictum eſt:ꝑteritū tēpus poniē
pro futuro:qꝛ oīa verba dei ſic firma ſunt:vt quāuis
credanē eſſe vētura ſtabilitate ſui eſtimes eſſe iam
facta. Sed ꝑſcrutemur qđ ſit hoc qđ ſedes ſediſſe di
cat: Merito qm̄ ſci viri:ſedes ſunt dei. In ipſis eni3
ſedēdo gratia eos ſue maieſtatis illuminat:ſicut le
giē: Sedes ſapiētie aīa iuſti. Et alibi: Super quē re Iſa.66.
quieſcit ſpirit⁹ meus:niſi ſuꝑ humilē ꝛ quietū3 ꝛ tre
mētē3 vba mea: Seqtur: In iudicio. Quo ſcilicet ni
ſi illo futuro de quo legim⁹: Pater nō iudicat quen Joan.5.
ꝙ̄:ſed omne iudiciu3 dedit filio. Sed quāuis nō po
tuerit quale iudiciū velit intelligi:abſolute tm̄ ſtūe
cognoſcim⁹

cognoſcim⁹ illud eſſe ⁊ vbi ⁊ ſci ſedebũt:⁊ ſimul cuꝫ
dño iudicabũt. Qď in ſcripturis diuinis frequẽter i
uenis dictũ: vt exprimaꝑ i eo ipſa que dicitur: ſed tñ
det hoibus intelligẽdũ qđ rõnabiliter ſentiaꝑ: ſicut
pſ.33. iã in alio pſalmo dictũ eſt: Quis eſt homo qui vult
Math.19. vitã: Et in euãgelio dñs: Si vis venire ad vitã: ſua
mãdata. Nõ eni dixit: Eternã: qđ eſt oĩmodis ſentiẽ
SCHE dũ. Hec figura dicit Eclipſis: ⁊ qꝛ illi deeſt neceſſa
rius ſermo: defectus vocaꝑ. Sed tñ que ſint iſte lau
des: laudãdo ꝯſequẽter exponit dicẽs: Sedes ſup do
mũ dauid. Sup domũ dicit: ſuper familiã chriſti: qꝛ
clariores ibi erũt aliq ſcõꝝ a reliquis fidelib⁹: ſicut
1.Cor.15. dicit apls: Stella ab ſtella differt in claritate: ſic erit
⁊ reſurrectio mortuoꝝ. Naꝫ ſi alicui ſeruoꝝ: hic iter
conſamulos ſuos de dñi ſui aĩo aliqd amplius ſcire
glorioſum eſt: quãto magis in illa domo chriſti põt
eſſe mirabile aliquã cõtẽplationẽ dñi plus habere:
vt tanto maius ab alia diſtet: quãto eũ diuinitatem
eius contigerit amplius intueri. Dauid vo ſignificat
chriſtuꝫ: nomẽ ex parẽte carnis aſſumptum. Et inue
re quẽadmoduꝫ ciuitatis illi⁹ facta deſcriptio eſt: vt
diceret qd ibi agendũ ſit: quẽadmoduꝫ ꝯſtruiꝑ: qui
SCHE illuc aſcẽdãt: quid ibi acturi ſunt. Quod ſchema di
citur Characteriſmos: que latine informatia vel de
ſcriptio nũcupaꝑ. [Rogate que ad pacem ſunt hie
ruſalẽ: ⁊ abũdantia diligẽtibus te.] Ad ſecundã nar
rationẽ ꝓpheta peruenit: vbi eos alloquiꝑ: qui ſunt
dño ꝑſtante iudicaturi. Nomen iſtud equiuocũ eſt.
In hoc eni loco: Rogate: interrogate ſignificat: non
ſupplicate. Perquirere eni ⁊ rimari cuncta cõuenit
iudicãtem: ſed hoc ibi nõ fit ſermonibus: neqꝫ iter
rogatione vocis: ſed tacita mẽtis ꝯſideratione. Oẽs
ſunt cũ dño: ſicut dictũ eſt: iudicaturi: qui illuminati
atqꝫ ſanctificati illã reuera cognoſcũt eſſe veritatẽ:
quã dñs ꝓpria ore dicturus eſt: Pacificos eniꝫ que
rit dominus: pacificos querit ⁊ cohors tota ſanctoꝝ:
qui charitate pleniſſimi ſunt: qui modeſtia pollent:
qui pia humilitate precelſi ſunt. Hec eniꝫ ⁊ ſanctos
vult querere: que nouit dñs poſſe diligere. Sed iſtã
pacẽ: cuius eſſe dicit: Hieruſalẽ vtriqꝫ: id eſt: populi
fidelis: qui tẽpore iudicij in pacis eternitate recipi
tur. Admonet ergo Propheta ꝙ ſcit eẽ vẽturꝫ: vt il
li qui cũ dño iudicabũt: talib⁹ viris in illa pñia ꝯgau
deãt: qui ⁊ hic pacẽ diligũt: ⁊ ibi eterne pacis ꝑmia
ꝯſequunꝑ. Et qꝛ in fine ſẽtẽtie: Hierlm poſuit: ꝯuer
ſus ad ipam breuiſſima demõſtratione cõplex⁹ eſt:
Abũdãtia diligẽtib⁹ te. Oĩa eni bona illis abundare
manifeſtũ eſt qui diligũt hierlꝫ. Nã qui hic paupes
fuerit: ibi bonoꝝ oĩuꝫ diuites erũt: qui hic fragiles:
ibi indefecti: qui hic tꝑales: ibi eterni: ⁊ gcqd bonoꝝ
eẽ põt: iſta celeſti abũdãtia videꝑ icluſuꝫ. [Fiat pax
in virtute tua: ⁊ abundantia in turrib⁹ tuis.] Adhuc
ad Hieruſalẽꝫ loquiꝑ: cui optat talia qualia ſcit eſſe
vẽtura. Uirtus quippe ipſius: pax ſine dubitatione
ſanctoꝝ eſt: que vocaꝑ ⁊ charitas. De qua ſcriptum
eſt: Deus charitas eſt. Per hãc enim fiunt vnũ: per
1.Ioan.4. hanc tẽplum merenꝑ eſſe creatoris: ⁊ quicquid eis
promittiꝑ: ipſius cõſideratione preſtaꝑ. Pax iſta eſt
quã nulla bella ꝯcutiunt: quã ſeditio nulla ꝯturbat:
ſed ſine fine poſſidebiꝑ: qđ ibi chriſti miſeratione cõ
ETY ferꝑ. Pax enim: a parcẽdo: ſiue a paſcendo dicta eſt.
Sequitur: Et abundantia in turribus tuis. Hec eſt
abũdantia: de qua ſuperius dixit: Et abũdantia dili
gentibus te. Sed hic per turres aliqd ſignificatius
videtur expreſſuꝫ: vt hanc abũdãtiã nõ equalẽ oib⁹
ſed itelligeres eſſe potiorẽ. Turres eni ſũt: que obie DEF
ctu ⁊ altitudine ſua ciuitates defendũt: ⁊ venientes
inimicos ꝑma frõte ſuſcipiũt. Uñ nõ iprobe marty
res ſignificatos aduertimus: qui appoſitione corpo
ris ſui: ciuitatẽ dei pia ꝯfeſſione defendunt: ⁊ quaſi
eminentia edificia: ita hoſtibus fidei repugnare no
ſcunꝑ. [Propter fratres meos ⁊ proximos meos: lo
quebar pacem de te.] More ꝑfectoꝝ viroꝝ: pacẽ ꝑ
dicãs: pacis ſue ſigna demõſtrat. Dicit eni: pacẽ iſtaꝫ
eccleſie: ideo ſe ꝑdicaſſe ꝓpter fratres ⁊ proximos
ſuos: vt iſtructi hac virtute ꝯcordie diligerẽt ac que
rerẽt vnitatẽ. Fecit ergo qđ docuit: vt amore fratrũ
ꝑdicaret: qđ ſciebat oĩbus ꝓfuturꝫ. Hoc ergo cõmo
net: vt nõ ꝓpter laudes aut commoda ſua quiſqꝫ do
ceat: ſed miſericordi aĩo ꝓpter fratres laboret ⁊ pxi
1.Cor.10. mos: ſicut ait apls: Nõ querẽs qđ mihi vtile eſt: ſed
qđ multis. Nõ eni ꝓpter vtilitatẽ ſuã tẽporalẽ locu
tũ ſe dicit pacẽ illã futuri ſeculi: ſed ꝓpter fratres ⁊
ꝓximos: vt eã ſalutariter deſiderãtes vnanimitatis
ſe vinculo colligerẽt. Cũ vo dicit: De te: ad hierlm ſe
adhuc ſignificat loq: in qua ſcõꝝ cetus eſt. i. aduna
tio beatiſſima ꝑploꝝ. [Propter domũ dñi dei mei: que
ſiui bona tibi.] Ne qs putaret alicui rei ſic affectũ de
bẽ: vt dñi charitatẽ ꝑtermittẽ videreꝑ: addidit õre
bona queſiuerit hierlꝫ. ſ. qꝛ dom⁹ eſt dñi: ad quẽ be
ne referꝑ gequid dilectionis ipendiꝑ. Concluſio.

Reſpiciamus ꝓphetã q̃lia in tertio gradu charitatis verba ꝓfuderit: ⁊ in ꝑfectu ei⁹ ꝑſtãte dño gaudeam⁹. Cẽtũ eni ſcõꝝ qs aſcẽdẽdo ꝓficit: tãtũ altiora ⁊ dulciora vba depromit.

Explicit expoſitio in pſalmum. 121^m.

Canticum graduum. CXXII.

Ad te leuaui oculos meos: qui habitas in celis. Ecce ſicut ocu
li ſeruoꝝ: in manib⁹ dñoꝝ ſuo
ruꝫ. Sicut oculi ancille in ma
nibus dñe ſue: ita oculi nři ad
dñm deũ nřm donec miſereaꝑ nři. Miſerẽ
nři dñe miſerẽ nři: qꝛ multũ repleti ſum⁹ de
ſpectione. Quia multuꝫ repleta eſt aia nřa:
opprobriũ abundãtib⁹ ⁊ deſpectio ſupbis.

Libet reſpicẽ quẽadmodũ ꝓphetalis aſcẽ
ſus iſte ꝓficiat: ⁊ paulatim alt ſora petẽs:
idicia nobis ſue ꝑfectionis oſtẽdat. Naꝫ
qui ꝑus ad mõtes oculos leuauit: nũc ad
ipꝫ dñm lumina ſui cordis erexit: vt qui
ſpũalib⁹ greſſib⁹ celſiora nitebaꝑ aſcẽdere: diuine ſe
miſericordie feliciter ꝓximaret. Pulchrũ ſpectacu
lũ ſubire hoies ad deũ: pigrãqꝫ iſtã molem ad ſupne
grẽ ꝑmia ſubleuare. Qđ tñ ille ſolus efficit: qui de ſe
pulchro Lazaꝝ venire ꝑcepit: qui mergentẽ petruꝫ
porrecta dextera liberauit: qui Heliã atqꝫ Enoch vi
uẽtes trãſtulit: ⁊ his ſilia: que quotidie virt⁹ diuinita
tis opaꝑ. Iſtos aũt gradus illi ꝯſcẽdũt: qui hic chari
tate vnũ ſũt. Ad caput eni feſtiare nequeũt: niſi qui
chři mẽbra eẽ meruerũt. Quapropter ſicut hũc mi
rabilẽ aſcẽſũ corde reſpexim⁹: ita nũc pſalmi altitu
dinẽ ſollicita mẽte tractemus. Diuiſio.

Propheta metuẽs amittere qđ tenebat: ⁊
cautus ex ipſa pte qua creuerat. Primo
igreſſu ꝑſeuerãtiã ꝑcũ deuot⁹ exequiꝑ: vt
ſuſcepta munera diuino premio ꝯtineret.
Scđo: dñm depecaꝑ: vt donet ei miſeri

cordiã:q2 iſtigatione diaboli ab iſultãtib⁹ multa pa-
tiebaƭ aduerſa: vt quẽ ꝯſortio ſuo maculare nõ pote
rãt: ſaltẽ ſupbis deſpectionibus ſauciarẽt.

Expoſitio.

Al. celis. AD te leuaui oculos meos: qui habitas in
celo. Salutariter admoneƭ humanitas:
vt inde petat auxiliũ: vnde iexpugnabile p̃
ſidiũ credit eſſe ventuꝝ. Nã qui ſũt corde p̃
tumidi ꝛ mũdana ſe p̃tãte iactãtes: ſi qua
fuerit leſione ꝓuocati: ad diuitias recurrũt: ad pro-
cinia pitura ꝯfugiũt: vt exigãt de inimico penã quĩ
irrogare p̄ſũpſit iniuriã. Deuo̾ famuli patiẽtiſſima
ſe ꝯuerſatione moderãtes: qcqd ſcãdali: quicqd tri-
bulationis ptulerit: oculos ad dñm leuãt: ꝛ ad illum
reſpiciũt: a quo ſe veraciter ſaluari poſſe ꝯfidũt. Se
quiƭ: Qui habitas in celo. Qui habitare dñz: multis
Joan. 14. legim⁹ modis: vt eſt illud in euangelio: Ego in patre
ꝛ pater in me. Diciƭ etiã habitare in ſcis: vt in Iſaia
legitur: Habitabo in his: ꝛ ambulabo in ipſis: ꝛ ipſi
erũt mihi ppl̃us: ꝛ ego illis in deũ. De quib⁹ ꝛ ap̃lus
i. Cor. 3. ait: Uos eſtis tẽplũ dei: ꝛ ſp̃us dei habitat in vobis.
Joan. 17. Sic etiã de vtroq3 teſtaƭ euãgeliũ: Ut oẽs vnũ ſint:
ꝛ ego in illis: ꝛ tu in me. Legiƭ quoq3 in celo ſedere
Iſa. 66. dñm: vt eſt illud: Celuz mihi ſedes eſt: terra aũt ſca-
ps. 113. bellũ pedũ meoꝝ. Et alibi: Celũ celi dño: terrã autez
dedit filijs hoiuz. Ecce ſicut oculi ſeruoꝝ: in mani-
b⁹ dñoꝝ ſuoꝝ. Reſpiciam⁹ itrinſecus qd nobis ſili-
tudines iſte deſignẽt. Attẽdũt ſerui ad man⁹ dñorũ
ſuoꝝ: ſiue qñ per eos deſiderãt enutriri: vt toti⁹ idi-
gẽtie neceſſitates euadãt: ſiue qñ pro culpis ſuis va-
pulare iubenƭ: donec audiãt: parce. Utraq3 enim po
nunƭ in p̃tãte dñoꝝ: ſiue ſpes ꝯtinẽtie: ſiue finis ali-
qñ vindicte. Que nos vtraq3 ꝯuenit faceƭ: vt oculos
nr̃os ſemp̃ leuem⁹ ad dñm: ꝛ cũ aliquã indigẽtiã ſu
ſtinem⁹: ꝛ cũ pro aliqb⁹ verberamur exceſſib⁹. Sed
SCHE hic viſus ꝛ ſequẽs per figurã Homoioſis depromun
tur: per quã min⁹ note rei ex ſilitudine ei⁹ que magis
nota eſt demõſtratio declaraƭ. Et ſicut oculi ancil-
le in manib⁹ dñe ſue: ita oculi nr̃i ad dñm deũ nr̃um
Al. noſtri. donec miſereaƭ nobis. Quidã ꝛ iſtũ verſuz ſic ad
dñm aptare volũt: vt ip̃m deũ dominã dicerẽt: pro-
i. Cor. i. pter illud exẽplũ: Chriſtũ dei virtutẽ ꝛ dei ſapiẽtiaz.
Sz ne diſcrepãtia ſex⁹ aliqb⁹ abhorreat: põt ſub hoc
mõ fortaſſis itelligi. Supi⁹ de huis fecit cõparatio-
nẽ ꝛ dñis: ꝛ ne ſe ſex⁹ femine⁹ putaret exceptũ: hic quo
q3 ſilitudines alie ꝯferunƭ: q2 ſic attendit ancilla in
manib⁹ dñe ſue: ſicut ꝛ ſerui in manib⁹ dñoꝝ ſuoꝝ.
Sequiƭ aũt ſnĩa que ſexũ vtrunq3 ꝯcludit: Ita ocu
li nr̃i ad dñz deũ noſtrũ donec miſereaƭ nobis. Ita:
dũ diciƭ: ſilitudo p̃miſſa declaraƭ: vt ſiue aliqd a do
mino pſpeꝝ petam⁹: ſiue cũ tormẽta ai vel corpis ſu
ſtinem⁹: ad dñz ſemp̃ oculos eleuem⁹. Addidit etiã:
Nr̃i: vt hoc de ſe dictũ vterq3 ſexus acciperet. Subie-
cit: Donec miſereaƭ nobis: vt oſtenderet: ſiue femi-
nas: ſiue maſculos ſub patiẽtia debere beneficia di-
uina perquirere: ꝛ ei iugiter ſupplicare. Iſtud aũt:
DOG Donec: in ſcripturis diuinis omonymõ eſt. Interdũ
q̃ppe ſignificat aliqd tp̃aliter agi: iterdũ ſemp̃. Tẽ-
ps. 109. poraliter: vt eſt illud in pſalmo 109°. Donec ponã ini
micos tuos ſcabellũ pedũ tuoꝝ. Semp̃ aũt ſignifi-
cat: vt p̃ns pſalm⁹ declarat: Donec miſereaƭ nobis:
quaſi vo oculi nr̃i in manib⁹ ei⁹ eſſe nõ debeãt: etiaz
poſtq̃ nobis fuerit miſert⁹. Tale eſt ꝛ illud euange-
Math. i. lij: Nõ cognouit eã donec pepit filiũ ſuũ p̃mogeni-
tũ: quã ꝯſtat virũ nullo tp̃e cognouiſſe. Quapropter:
donec: merito hic ſemper aduertiƭ: Quis tp̃aliter di
ctũ eẽ videaƭ. Qđ locutionis gen⁹ iter diuine ꝓpria IDI
ſcripture enumerandũ eſt. Miſerere nobis dñe Al. noſtri.
miſerere nobis: q2 multũ repleti ſum⁹ cõtemptio Al. deſpectio
ne. Uenit ad igreſſuz 2ᵐ vbi miſereri ſibi: cõtẽpt⁹ ne
ꝛ ex opprobrijs ſui ꝯſideratione depcaƭ. Naz ille fa-
mulus qui aſſidua malorum afflictione vapulabat:
oculoſq3 ſuos in dñi miſeratione poſuerat: erupit in
neceſſariã vocẽ: ſibiq3 miſerendũ gemina petitione
deplorat: q2 corpus eius paſſionib⁹: aĩa laborabat op
probrijs. Qđ merito ad martyres referƭ: qui p̃ſtante
deo viuacitate animi iniuriã ſuperãt paſſionũ. Huic
ergo repetite miſ̃icordie cauſa ſubiũgiƭ: Quia mltũ
repleti ſumus ꝯtemptione. Replenƭ eni ꝯtemptio-
ne: qñ dei famuli vberibus laceranƭ: qñ flãmis ſeuiẽ
tibus exuruntƭ: qñ gurgitibus necanƭ altiſſimis. Ni
ſi eni ꝯtemnerenƭ abũde: talia nõ poterãt ſuſtinere.
Multũ repleti: ſignificat abũdãnã paſſionũ: quam
tamẽ ſe cupide ac libẽter ptuliſſe teſtanƭ. Et mul Al. Quis
tũ repleta eſt aĩa nr̃a: opprobriũ abũdãtib⁹ ꝛ deſpe-
ctio ſupbis. Cũ ſupius ſe repletuz dixerit ꝯtemptu
eoꝝ qui ſibi videbanƭ eſſe felices: ꝛ ob hoc corp⁹ ſuũ
penali aſſereret vberatione laceſſitũ: dicit etiã aiam
quoq3 ſuã opprobrijs ꝛ deſpectionib⁹ fuiſſe cõpletã:
ne qd reſtaret qđ nõ grauiſſime paſſionis ſubdereƭ
iniurie. Opprobriũ aũt abũdantibus ideo poſuit: q2
cũ pſecutores eſſent diuites ac letãtes: viris ſanctis
paupt̃atẽ ſuã ꝛ humilitatẽ iniqua iuectione reputa-
bãt dicẽtes: Quid vobis ꝓdeſt mũdi diuitias nõ ha
bere: ꝛ futura neſcio que ꝗquirẽ: p̃ſentia gaudia de-
ſerere: ꝛ triſtitiã plus amare? Ecce que ego video te-
neo: tu ſpera que inaniter poti⁹ ſuſpicaris. Sequiƭ:
Et deſpectio ſupbis. Deſpiciũt ſupbi humiles: qñ ta
les p̃dicationes eoꝝ audiũt: qbus obedire ꝯtemnũt.
Nã cũ ſupbi p̃ſentia diligãt futura nõ tractãt: ꝛ acri
us in illos iniq̃tate ſue prauitatis iſurgũt: qui regu-
lis dñi ſeruire cõtendũt. Ueꝝ his in iudicio futuro
fit alterna ꝯuerſio. In opprobriũ ꝛ deſpectionẽ veni
unt abũdãtes atq3 ſupbi: ſicut Salomon de talibus
ait: Quid nobis ꝓfuit ſupbia: aut qd diuitiaꝝ iactã- Sap. 5.
tia ꝯtulit nobis? ꝛc. Sciendũ plane: q2 cõmunis elo-
quẽtie ordo poſcebat: vt diceret: Multũ repleta eſt
aĩa nr̃a opprobrio abũdãtiuz ꝛ deſpectione ſupboꝝ.
Sz cũ dixerit: Multũ repleta eſt aĩa nr̃a opprobriũ DOG
abũdãtibus ꝛ deſpectio ſupbis: hoc videƭ eſſe ꝓpriũ IDI
ſcripture diuine: qđ tñ trahi nõ debet ad vitiuz: ſed
qđ non eſt adhuc humanis regulis apprehẽſum.

Cõcluſio.

Merito iſte qui iam q̃tuor gradus aſcenderat
dementiũ iudiciã ſuſtinebat: q2 res pſpe
re mordẽt ſemp̃ aduerſos: duz vanis iputationibus
retardari crediƭ: qui aie ꝓuectibus ſtudere mõſtraƭ.
Intueamur viꝝ: ꝛ in precuz perſeueratione mirabi-
lẽ: ꝛ nullis irriſionibus intepentẽ: ſed diuerſas mole
ſtias: diuerſa vulnera vno medicamine curantez: qđ
oculos ſuos leuat ſemper ad dominum.

Explicit expoſitio in pſalmum. 122ᵐ.

Canticum graduum. CXXIII.

NIſi quia dñs erat in nobis dicat
nũc iſrael: niſi q2 dñs erat in no-
bis. Cũ exurgerẽt hoies in nos:
forte viuos deglutiſſẽt nos. Cũ
iraſceretur furor eorum in nos:

forſitan aqua abſorbuiſſet nos. Torrentem
pertranſiuit aīa nr̄a: forſitan ptrāſiſſet aīa nr̄a
aquā itolerabilē. Benedictus dn̄s: qui nō
dedit nos in captionē dētibus eoꝝ. Aīa nr̄a
ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venantiū:
laqueus contritus eſt: ⁊ nos liberati ſu-
mus. Adiutorium noſtrum in nomine do
mini: qui fecit celum ⁊ terram.

Gradus iſtos ⁊ in mltis vnū: ⁊ in vnū mlt
tos aſcēdē ꝓpheta teſtaꝝ: qm̄ plurali ⁊ ſin
gulari numero in his pſalmis locut⁹ fuiſ
ſe declaraꝝ. Non iniuriā: q2 ⁊ ꝑplus dei
vnū corpus eſt chr̄i: ⁊ plebs itēꝝ deuota
per vnūquēq3 fideliū ꝓbaꝝ effuſa. Quapropter ſiue
hoc vn⁹: ſiue plures loquanꝝ: vna tn̄ dicātur eccl'ia.
S3 iſti gradus in illo ſūt īrīnē cōſtituti: vbi ipſe rex
ꝑſic: viā ſe nobis cognoſciꝝ ꝓbuiſſe: quā ſi ipſo ꝑſtan
te fideliter atq3 humiliter gradimur: ad eius ſancta
tribunalia peruenimus.

Diuiſio.

Memores ſci ꝯfeſſores: quanta ꝑicula per
diuinā miſericordiā velut ipetū torrentis
euaſerit. Primo capite fatentur ſe de tot
ſeuiētibus erumnis: ſola dei miſericor-
dia fuiſſe liberatos. Scdo: gratias agunt:
quia nō ſunt decepti a perſecutoribus ſuis: ſed ver-
ſutice inſidie magis ipſorum contrite ſunt: eoſq3 cō
ſtat ereptos.

Expoſitio.

Niſi q2 dn̄s erat in nobis: dicat nūc iſrl'.]
Subita letitia que de ꝑteriti ꝑiculi recor
datione deſcēdit: ſolet vboꝝ ordinē nō te
neꝝ. Admiranꝝ eni ꝯfeſſores: quo mō eua
ſerint iſequētes: quēadmodū fragilitatē
humanā tormēta nō vicerit: quo mō deficiēte corpe
mēs fide ſolidata nō ceſſerit: ⁊ exiguā ꝑtē vboꝝ: que
de ſēſu magno deſcēderat in capite poſuerūt: quē tn̄
ſubſequēter explanāt: vt ⁊ ꝑiculi iſtātis nō tolleret
admiratio: ⁊ paulopoſt ſermonū redderet itegritas.
Cōſueta qppe ſnīa fuerat dicē: nullaten⁹ potuim⁹ ꝑi-
cula iflicta ſupare: niſi qd dn̄s erat in nobis. Simul
⁊ ꝓſūptionis humane ꝑniitioſa cōſuetudo de medio
tolliꝝ: qm̄ nō diuitie nr̄e: nō ꝯſiliū: nō virt⁹ nobis ſub
uenisſe dicīꝝ: ſed miſeratio dn̄i ſola nos liberaſſe mō
ſtraꝝ. Sequiꝝ: Dicat nūc iſrl'. Saluberrimū nimis
eſſe cognoſciꝝ qd tāta vt fiat auctoritate cēſeꝝ. Naz
vn̄ ipſi fuerāt ſaluati: merito relig hei grās agē mo-
nebanꝝ. Hec eſt eni charitatis ⁊ vnitatis virt⁹: vt ſi
qd vni ꝑſpeꝝ ꝯcedaꝝ: oēs ſibi ꝑueniſſe cōgaudeāt.
Rurſūq3 ſi qd ꝯtrā igeriꝝ: vniuerſi ſibi accidiſſe cō
doleāt. Quapropter: qd dicat iſrael: ſubter adiūxit.
Ideoq3 qui vult eē iſrl': puro corde dicē talia nō recu
ſet.[Niſi q2 dn̄s erat in nobis. Cū iſurgerēt hoīes — Al. exurgeret.
in nos.] Et hūc v'ſū ⁊ alios tres qui ſequūꝝ ꝑij cō-
feſſores iſraelē cōmonēt dicere: qui in pſalmi capite
loq ceperūt: qm̄ ⁊ ſi vnuſqſq3 aliquo caſu ꝓprius ꝑi-
culis expuiꝝ: ab oīpotente dn̄o liberaꝝ. Sed quis in
iſtis oīb⁹ ꝑēdeat vna ſnīa: nos tn̄ more nr̄o ſingulos
v'ſus ponim⁹: vt qd de alio ꝑ ſēſu explicādo ſubiūgē
dū eſt: cōmoneam⁹. Inchoat itaq3 ſcdus v'ſus pēdē
te ſenſu: ſicut in ꝑmo iā factū eſt: vt dicat ſe iſrl' per
dn̄i grāz fuiſſe liberatū: qm̄ eos ſcelerati hoīes iſeque
banꝝ atrociter. Quo mō eni aut caro fragilis ſuffice
ret: aut mutabilitas humani aī firma ꝯſtaret: niſi q2

dn̄s erat in eis? Ille eni qui in nobis eſt: nec vitio nr̄e
prauitatis abſcedit: ſemꝑ ſalut: ſemꝑ manem⁹ illeſi:
q2 ꝑſequētiū inīqtas nō ꝑualet ꝯtra eum: pro quo ſe
grā diuine v'tutis opponit. Quapropter imedū eſt in
his duob⁹ v'ſib⁹ qui dicti ſūt: ⁊ in trib⁹ aliis qui ſequū
tur: figurā eē Anaphorā: qm̄ eadē verba per ꝑncipia — SCHE
verſuū repetita eē noſcunꝝ. Qd ſchema plurimū va
let ad aīos cōmouēdos.[Forſitā viuos deglutiſſēt — Al. ſone
nos. Cū iraſcerenꝝ ſalus eoꝝ aduerſuz nos.] Medie — Al. furor eorum in
tas v'ſus iſti⁹ ad ſupiora rndet. Ita eſt eni ſēſus iſte iū
gēdus: Niſi q2 dn̄s erat in nobis: cū iſurgerēt hoīes
in nos forſitā viuos deglutiſſēt nos. Hic eni diſtictiō
nē plenā ponē debem⁹: vt reliq̄ nobis itēꝝ abſoluta
vboꝝ copulatiōe rndeāt. Nā qd dicit: Uiuos deglu
tiſſent nos: humana ꝯſuetudo nō eſt viuos deglutī
re ꝯtrios. Sed viui deglutimur: qm̄ aut in hereticas
prauitates: aut in ꝓfūdā ꝑcipitationē culpaꝝ nefāda
prauitate demergimur. Qd ſcis viris potuiſſet acci
dē: niſi eos virt⁹ ſupna liberaſſet. Seqꝝ medietas v'-
ſus hui⁹ quā tn̄ ad iferiorē ſnīaz ꝯſtat eē iūgēdā. Di-
cit eni: cū iraſcereꝝ aīus eoꝝ aduerſū nos. Iraſcereꝝ
dixit: q2 iuſtiſſimas cauſas nō habebāt. Ira eni ⁊ iui
dia iudicio carēt: dū volūtates ſuas mēte ꝑcipiti ſub
ſequunꝝ: ſicut ⁊ Salomō dicit: Stultū occidit iracū
dia ⁊ paruulū necat īuidia. Quid eni aduerſum dei fa
mulos hr̄e iuſtū poterāt: qui in eis auctorē oīuz cōtē
neꝝ ꝑſumebāt? Aīus: grec⁹ ſmo ē: απο του ανεμου
i. qd mobilitas ei⁹ vētis celerrimis cōpareꝝ: ſiue qd
ſāguinē nō hēat vtiq3 qui corpalis nō eſt: ſicut in li-
bro dictū eſt: quē de aīa dn̄o ꝑſtāte ꝯſcripſim⁹.[For- — Al. nō hēr.
ſitā ⁊ velut aqua ⁊ abſorbuiſſent nos. Torrētē ptrāſi- — Al. abſorbuiſſet.
uit aīa nr̄a.] Siliī mō ꝯtexti ſūt ⁊ iſti v'ſiculi. Eſt eni
ſi ita legaꝝ plena ⁊ idubitata ſnīa. Cū iraſcereꝝ aīus
eoꝝ aduerſum nos: forſitā velut aqua abſorbuiſſent
nos. Aquā hic iniquos ꝓplos vult itelligi paganoꝝ:
qui idoloꝝ cultuī ꝗſi nimia ꝗdā inūdatione terre
na corda occupaſſe videbanꝝ. Hi ſeruos dei abſorbē
cupiebāt: cū in ſuas culturas chr̄ianos ꝑducere nite
banꝝ. S3 eos virt⁹ diuina liberauit: que Petro aplo
manū ne mergereꝝ extēdit. Aquā vo dixerūt antiq — ETY
a qua ſūt oīa: credētes exide oīa fuiſſe ꝑcreata. Seq — DEF
tur: Torrētē perāſiuit aīa nr̄a. Torrēs eſt: ſicut iā di-
xim⁹: fluui⁹ hibernis ībrib⁹ ſubito cōcitat⁹: qui ⁊ ra-
pidus cognoſciꝝ ⁊ cenoſus: q2 nō puro fōte ꝓfūdiꝝ:
ſed terrenis īfectionib⁹ ſoedidaꝝ. Huic merito cōpa
raꝝ ſeculi iſti⁹ turbidus curſus: qui nullo v'itatis fōte
defluit: ſed maloꝝ oīu3 tēpeſtate coaleſcit. Iſte tor-
rēs eſt vnde bibit ⁊ dn̄s: de quo iā dictū eſt: De tor- — ps. 109.
rente in via bibit: ꝓpterea exaltauit caput. Merito
ergo ⁊ iſrl' ipz trāſiſſe ſe ꝓhibet: vn̄ ⁊ caput ei⁹ potuiſ-
ſe ꝑdictū eſt. Sed in his oīb⁹ vna eſt veraq3 ꝯfeſſio:
qm̄ de tātis ꝑiculis ſola dn̄i miſeratione liberamur.
[Forſitā ptrāſiſſet aīa nr̄a aquā intolerabilē.] Debe-
mus ad inquirendū eſſe ſolliciti: quare iſta pars orō
nis: forſitā: fuerit totiēs iterata: cū dubitare fidelib⁹
nō conueniat: mundi pericula per noſmetipſos nō
potuiſſe tranſire: niſi quia dominus erat in nobis.
Hoc eni vera: hoc catholica ꝯfiteꝝ eccl'ia. Sed v'ſus
eſt magni ꝑiculi: vt quotiēs a maxima clade libera-
mur ſub dubitatione dicam⁹: Putas euaſimus: cuz
nos nequaq̄ euaſiſſe dubitem⁹. Nā ⁊ alibi in re cer
ta ſic ponitur: Niſi q2 lex tua meditatio mea eſt: tūc — ps. 118.
forte ꝑiſſez in humilitate mea. Tobias quoq3 ꝓphe
ta ſic ait: Cōuertimini peccōres: ⁊ facite iuſtitiā coraz — Tobie. 13.
dn̄o: qs ſcit ſi velit vos ⁊ faciet vobiſcū miſericordiā

Et alibi ſcriptum eſt: Et eleuate cum fletu oculos
veſtros in celū: forſitā miſerebit̄ nr̄i dn̄s: ⁊ ſaluabit
nos. Uides tātis locis poſitū: forſitā: vbi nō erat vl-
laten⁹ ambigēdū: Un̄ merito hāc verboꝝ titubātiā:
ſed fidei magnā abſolutāq; ꝯſtātiā ꝓpriū ſcripture
diuine dicim⁹: qḋ viuis mūdanis in reb⁹ dubijs atq;
īcertis tn̄ ponē ꝯſueuit. Quapropter aliqḋ huiuſmo
di dictū nō eſt defect⁹ robuſtiſſime fidei: ſed exagge
ratio magna ꝑiculi. Nā cur dubitarēt aquā itolera-
bilē euaſiſſe aīas ſuas: cū ipſi in ſupiorib⁹ ꝓfeſſi ſūt:
Torrētē ꝑtrāſiuit aīa nr̄a: Subiecit: Aquā itolerabi-
lē. Ipſe modo aquā itolerabilē dicit: quā ſe toleraſſe
ꝓfeſſus eſt. Aliter eni; euadē nō potuit: niſi ꝯfortat⁹
per dei gr̄am oīa toleraſſet. Intolerabilis ergo aqua
dicit̄: qn̄ nr̄a īfirmitas cogitat̄. Nā pctōꝝ gurges cri
minūq; tēpeſtas tolerari nō pōt: qn̄ a defēſione dn̄i
ſegregatos īuenerit. Ecōtra oīa tolerabilia fiunt: cū
de⁹ in ſanctis ſuis habitat. Tūc eni nec error ſurri-
pit: nec luxuria trahit: nec ſupbia vētoſa ꝓualet: nec
hoſtis antiq̄ ſuggeſtio maligna graſſat̄. Benedict⁹
Al'. captionē dn̄s qui nō dedit nos in īcaptione dētib⁹ eoꝝ. Ue-
nerūt ꝑ ꝯfeſſores ad narrationē ſecūdā: in qua dn̄o
grās agūt: q; minime pro inimicoꝝ volūtatibus cor
ruerūt: ſed illi poti⁹ ꝯtriti ſūt: qui eos ꝑdē maluerūt.
Et vide queadmodū inimicoꝝ volūtas ſeua deſcri
bit̄: vt more ferāꝝ humanā innocētiā dētib⁹ appet̄ē
1. Pe. 5. viderent̄. Qḋ etiā de diabolo dictū eſt: Inimicus nr̄
diabolus: tanq̄ leo rugiēs circuit querēs quē deuo-
ret. Aīa nr̄a ſicut paſſer erepta eſt: de laqueo venā-
tiū. Laque⁹ ꝯtritus eſt: ⁊ nos liberati ſum⁹. Bene
iſtud ſcī dicūt: quoꝝ ⁊ ſi corp⁹ afflictū: aīa tn̄ dn̄o cu-
ſtodiēte ſuata eſt. Paſſer eni: ſicut ſepe diximus: auis
eſt oīno cautiſſima in parietib⁹ habitās: que īſidias
poſitas ſollerter euitat: nec facile capit̄: que ad eſcas
querendas ſemꝑ noſcit̄ venire ſollicita. Laque⁹ eſt
aūt venātiū: mūdi iſti⁹ quelibet dulcedo ꝓpoſita: in
qua tūc capimur: qn̄ ſuauis eſſe indicat̄: ſicut de mu
lierib⁹ ſcriptū eſt: Oculus meretricis laque⁹ pctōris.
Sic de auaritia: ſic de ſupbia: ſic de cūctis vitijs ſen
tiēdū. Sed vide qd adiecerit: Cōtritum laqueū ⁊ ſe
fuiſſe liberatos. Reuera: q; ſe grauat qui aliū one-
Eccl. 27. rare feſtinat. Et ſicut legit̄: Ipſe in foueā īcidit qui
eā alteri parare ꝯtēdit. Preterea reſpice ꝙ nō ruptū
laqueū dicit. Cōtritū enim: nec loreū aliqd: nec ſtu-
peū dicim⁹: niſi qḋ alicui⁹ metalli duritiā hr̄e mon-
ſtrat̄: ⁊ ideo ꝯtrit⁹ dict⁹ eſt: vt in ipo oſtēderet forti-
tudinē paſſionis ⁊ potētiā liberātis. Quapropter cō-
trito laqueo: merito ſe dicūt eſſe liberatos: qn̄ īſidia
tores ꝑducunt̄ ad nihilū: cū capē nequeūt: quos de
cipē tētauerūt. Adiutoriū nr̄z in noīe dn̄i: qui fecit
celū ⁊ terrā. Reddūt cauſam q̄re laque⁹ ille ꝯtrit⁹
eſt: q; nihil illi ꝑualē pōt aduerſū: cui diuina virt⁹ ꝑ
ſtat auxiliū. Quid demētes queritis: ꝯtra illi⁹ ſuos
īſidias tēdere: quē audiſtis celū ⁊ terrā iuſſione mo-
mentanea cōdidiſſe: Facile illi eſt inſidias noſtras
deſtruere: qui conſueuit iniquꝰ omnia cum volue-
rit diſſipare.

Concluſio.

Quam bene in q̄nto gradu ꝯfeſſoꝝ aſcēdit hr̄ī
deuotio: vt qui corporeos ſenſus īmūdos
dn̄o ſupare valuerunt: quarti loci ꝑuectione gaude
rēt. Sed hi ne caderēt: ne corpis infirmitate tituba-
rēt: illa humani generis remedialis ꝓſtabat humili
tas: vt ſpē ſuā totā in dn̄o ponerēt: nec ſibi boni ali-
quid ruinoſis preſumptionibus applicarent.

Explicit expoſitio in pſalmum. cxxiii.

Canticum graduum. CXXIIII.

Qui ꝯfidūt in dn̄o ſicut mōs ſiō:
nō cōmouebit̄ in eternū: qui ha
bitat in hieruſalē. Mōtes in cir-
cuitu eius ⁊ dn̄s in circuitu ppl'i
ſui: ex hoc nūc ⁊ vſq; in ſeculū.
Quia nō relinquet dn̄s virgā pcōꝝ ſup ſortē
iuſtoꝝ: vt nō extēdāt iuſti ad iniq̄tatē man⁹
ſuas. Bn̄fac dn̄e: bonis ⁊ rectis corde. De
clināties aūt in obligationes adducet dn̄s cū
opantibus iniquitatem: pax ſuper iſrael.

Aſciens dn̄s īfirmitatis humane labilem
greſſū: iter iſtud vtutū q̄buſdā gradib⁹
fabricauit vt ſecuri⁹ ad ardua tēderet de
ſideriū nr̄m: cum veſtigiū poneretur in
plano. Sic eni calcam⁹ dorſa graduū: vt
īeq̄lē nō patiamur aſcēſū. Sed q̄uis ſcala iſta ſalu
taris cōpetenti remedio videat̄ eſſe ꝯſtructa: nulla
tn̄ firmitate ꝯſiſtimus: niſi illic dn̄i regimine tenea
mur. Que tn̄ aſcenſio fit mēte nō corpe. Nā in vno
magis loco ſedentes: ⁊ cellule ſitu retruſi: efficacius
iſtos gradus aſcēdimus: q̄ ſi per hominū ora volite
mus: ⁊ ideo clamat ꝓpheta: nobis eſſe in dn̄o ꝯfiden
dū: ne laboremus incaſſum.

Diuiſio.

Conſcēdēs ꝓpheta ſenariū gradū qui ꝑ-
fect⁹ habet̄ in diſciplina numeroꝝ: popu
lū fidelē: prima cōmonitiōe ꝯfirmat: di
cēs nullaten⁹ cōmoueri poſſe qui ꝯfiden
tiā ſuā in dn̄i vtute poſuerūt: reddēs cau
ſam quare peccatores ſupra ſortē iuſtoꝝ nō ꝑmittat
excreſcere. Scḋo: depcat vt rectis ꝓſperitas: prauis
vindicta proueniat.

Expoſitio.

Qui ꝯfidūt in dn̄o ſicut mōs ſion: nō com
mouebit̄ in eternū qui habitat in hieru-
ſalē. Generaliter cūctos alloquit̄ ſermo
ꝓpheticus: qn̄ qui hic fuerit in vā religio
ne ꝯſtātes: ⁊ ſpē ſuā in dn̄i defēſione po-
ſuerit: ſicut ſiō hieroſolyme mōs ita firmiſſima ſoli
ditate ꝯſiſtūt. Sed hic noīs eſt īterp̄tatio pergrēda.
Siō eni dicit̄: ſpeculatio: que ꝯuenit paſtori dn̄o Je
ſu Chr̄o. Nō eni tāte maieſtati īſēſatū aliqd poterat
comparari: niſi ſub aliq̄ ſignificatione ꝓbabili: qḋ in
ſcripturis diuinis frequēter īuenies. Nā ⁊ alibi dictū
eſt: Montes exultauerunt vt arietes: ⁊ colles velut ps. 113.
agni ouiū: ⁊ his ſilia. Dicit ergo de hoīe: qui ꝯfidit
in dn̄o nō cōmouēdū eē in eternū: ſicut mōtē ſiō: cū
tn̄ ⁊ ipſ; in fine mūdi credam⁹ īter cetera cōmutari.
S; ille ſiō .i. dn̄s chr̄s nō cōmouebit̄: qui hac ſignifi
catione declarat̄. Et ꝯſidera: q; ſupra poſuit: Qui ꝯfi
dūt: ⁊ poſtea ſingulariter dixit: Non cōmouebit̄: vi-
delꝫ vt numeroſam chriſtiani ppl'i oſtēderet vnita-
tē. Addidit: Qui habitat in hierl'm. Cū ſciam⁹ hierl'ꝫ
a diuerſis gētib⁹ fūdit⁹ fuiſſe ſubuerſā: ⁊ ei⁹q; ciues
frequenter ductos eſſe captiuos: quēadmodum hic
habitatores ei⁹ dicit nullatenus cōmouendos: Sed
hic quoq; hieruſalē celeſtē patriā debemus aduer
tere: que ſignificat viſionē pacis: de qua nullus pōt
vllo modo cōmoueri: qui meruerit in ei⁹ ſoliditate
ꝯſtitui. Sic eni nobis veritas patet: ⁊ ratio abſoluta
ꝯſtabit: ſi noīa huiuſmodi ad ꝯgruā ſignificātiā trā-
ſferam⁹. Mōtes in circuitu eius: ⁊ dn̄s in circuitu
populi ſui: ex hoc nunc ⁊ vſq; in ſeculū. Sic forma

terrene hierl'm pſenti vſu deſcribit: vt illa nobis ceſtis pña poſt' idicet. Etenī Hieruſalē iſta q̄uis ⁊ ipſa in mōte ſit circūſectis mōtib' in medio ↄſtituta: que celſis cacuminib' velut quedaȝ area circuit. Hec forma dictionis grece dicit Topothesia: latine loci poſitio. Mōtes enī ⁊ in bono ⁊ in malo ponuntur: q̄ñ vtriqȝ ſup cōem naturā magna altitudine p

pſ.10. minēt cernunt. In malo ſūt poſiti: In dño ↄfido: quo mō dicitis aīe mee trāſmigra in mōtē ſicut paſſer?

pſ.71. In bono: Suſcipiāt mōtes pacē populo tuo: ⁊ colles iuſtitiā: Sicut ⁊ hic mōtes: ſanctos viros deſignat: qui hierl'm illā celeſtē quaquauerſus inhabitāt. Nā vt beatos viros debuiſſes aduertē: ſequit: Et dñs in circuitu populi ſui. Ille enī nō circuit: niſi quē ſibi fidelē eſſe cognoſcit. Circuit enī ad eterne defēſionis auxiliū: ⁊ toti' bonoris cumulū ↄferēdū. Adeſt eniȝ per ineffabilē naturā ſuā vbiqȝ totus: oīa penetrās: cūctaqȝ ↄtinēs: nec more creaturarū: vt alibi ſit aliūde diſcedit: ⁊ cū tñ oīa cōpleat: bonis pſens: malis abſens eſſe dinoſcit. Qd̄ de tota trinitate intelligere ac credē ſine dubitatione debemus. Nā qd̄ adiecit: Ex hoc nūc: iſtud ſeculū ſignificat: de quo dicit dñs: Ec

Math.28. ce ego vobiſcū ſuȝ oībus dieb' vſqȝ ad ↄſūmationē ſeculi. Uſqȝ in ſeculū: illud dicit: vbi iā ſcis potētiſſima maieſtate ſui luminis apparebit. Sed cur prebeat iſta defenſio: ↄſequēter exponitur. [Quia nō

ẞ. reliquet. derelinquet dñs virgā peccatorū ſup ſorteȝ iuſtorū: vt nō extēdāt iuſti ad iniqtatē man' ſuas.] Uirga: boni maliqȝ ptās ſignificat. Sic enī in bono dictuȝ

pſ.109. eſt de ipſo dño ſaluatore. Uirgā virtutis tue emittet dñs ex ſion: ⁊ dñaberis in medio inimicoruȝ tuorū. Accepit etiā Moyſes virgā: de qua miracula numeroſa faciebat. Hāc ſiquideȝ ⁊ illis in malo: qui ſemp fideles ſtudio prauitatis affligunt. Nā ⁊ pſecutores ſūt virga martyrib'. Irē ⁊ iracūdi dñi famulis fuit: vt fuit pharao: nabuchodonoſor: ⁊ ceteri qui aſperrima dñatiōe regnarūt. Sed hāc iniquā ptāteȝ nō pmittit dñs diutina libertate graſſari: vt intelligāt fideles ad patiētie ſue pbationē hoc ſupbis breuiſſimo tēpore fuiſſe ↄceſſuȝ. Poterāt enī ſerui dei aīos ſuos ad iniqtates forſitā extēdē: ſi pſecutionē crederēt lōgis tēporib' pmanere. Sors vō iuſtorū: eſt hereditas dñi: id eſt: religio chriſtiana: ſupra quā nō ſinit diuti' crudeles tyrānos inſurgere: ne poſſint eccleſiā dñi lōgiſſima pſecutione cōterere. Dicēdo eniȝ: Nō derelinquet: ſignificat q̄m ⁊ ſi ad tēpus tentatio pmittat: nō tñ libera in ſua ptāte deſerit: cui potius finis malus ⁊ lamētabilis pparat̄ interitus. [Benefac dñe bonis ⁊ rectis corde.] Confirmato pplō ⁊ fidei firmitate ſolidato: venit ſcdāȝ partē: in qua breuiter dñm depcat̄ qd̄ ſcit euȝ eſſe facturū: vt bonis bona: malis digna reſtituat. Boni aūt ſūt hoīes: cū gratia diuina pueniēti ceperint deſiderare ⁊ iplere que iuſſa

Mat.19. ſūt. Legim' enī: Nemo bon' niſi ſolus de'. Sȝ verū: qȝ verū: vtrūqȝ pfectū eſt. Nā ſi nr̄is viribus relinquimur: mali ſine dubio cōprobamur: ſi diuina miſericordia ſuffragāte reſpicimur: donec obedientes ſum' boni vtriqȝ repimur. Sequit: Et rectis corde. Recti corde ſūt: qui dñm ſequunt nō pire ↄtēdunt:

Ibidē.16. vt Petro aplō dictū eſt humana ſapienti: Redi retro ſathanas. Illi enī qui pcedere volūt: errare non deſinūt: qui ſubſequi deſiderāt: recti corde ſine dubio cōprobant. Hos igit optat ppheta bonū fieri qui neſciūt a dño praua volūtate ſeparari. [Declināttes

ẞ. obligationes. aūt in obligationē adducet dñs cū opantib' iniqtatē: pax ſup iſrael.] Sicut bonis ⁊ rectis corde bñ fieri poſtulauit: ita nūc declināttes ad obligationē dicit poſſe pduci. Pulchre aūt definita eſt opa iniqtatis obligatio ſciȝ que nos vinculis prauitatis innectit: vt eſſe liberi nequeam': cū talib' laqueis tātiſqȝ ↄſtringimur. Et nota qd̄ dicit: Declināttes. i. iuſſa dñi nō ſequentes. Pari enī ſnīa peūt: qui declinare iuſſa pncipis ⁊ opari malitiā velle ↄtēdūt. Adijcit certa pmiſſio: Pax ſup iſrael. Uerū iſta pace oīa pmittunt exīmia: que vniuerſum itellectū ſuperāt: que oīa vota tranſcēdūt: ⁊ vt breuiter multa claudamus: hec pax ipſe ſaluator eſt dñs. Sed iſtā pacē omnimodis non habebūt: qui cū vnitate litigant: ⁊ catholico populo probantur aduerſi.

Concluſio.

Conſideremus q̄ bene gradus iſte firmatus eſt: vt ⁊ pterita mala ppheta recoleret: ⁊ in oīb' diceret dñm pſtitiſſe. Ipſe enī ad meliora parat aſcēſum: qui ſibi in pteritis affuiſſe dñi cognoſcit auxilium. Ultra enī nō potuiſſet aſcendere: ſi quid de ſe pſumere voluiſſet. Quapropter ſalutarē regulā complectamur toto mentis affectu: vt ipſe nobis concedat gradus iſtos aſcendere: qui nos magnalia ſua fecit audire.

Explicit expoſitio in pſalmum.124[m].

Canticum graduum. CXXV.

In ↄuertēdo dñs captiuitatem ſion: facti ſumus ſicut ↄſolati. Tūc repletū eſt gaudio os noſtrū: ⁊ lingua nr̄a exultatione. Tūc dicēt inter gētes: magnificauit dñs facere cū eis. Magnificauit dñs facere nobiſcū: facti ſumus letātes. Cōuerte dñe captiuitatē noſtram: ſicut torrens in auſtro. Qui ſeminant in lachrymis: in exultatione metēt. Euntes ibāt ⁊ flebāt: mittētes ſemina ſua. Uenientes aūt venient cū exultatiōe: portātes māipulos ſuos.

Poſt captiuitatē oīuȝ pctōruȝ: voces hebreorū aſcēdētiū ad ſupnā hierl'ȝ q̄ ſuauiter offerunt: vt in itinere arduo poſiti: ſcō ſe carmie ↄſolent. Iter feliciſſimuȝ: fructuoſus labor: nec aliq̄n decipiēs: ſi ille ad quē tendit in corde ſemp habeat. Quapropter aīe ponam' aurē: mētē puriſſimā cōmodem'. Aliqd eniȝ de illa btitudine ſumim': ſi ſanctū carmen cordis penetralibus hauriamus.

Diuiſio.

Sanctiſſimi viri diuina miſeratione liberati: Prima pte pſalmi gratias agunt qd̄ de obnoxietate ſeuiſſima pctōꝝ in tātaȝ gratiaȝ ſunt recepti: vt inter gētes pbarentur eſſe laudabiles. Scda parte deprecātur: vt captiuitas eorum commutetur in gaudium: ſubiungentes mirabilem veramqȝ ſententiaȝ: quia Qui ſeminant in lachrymis in gaudio metent.

Expoſitio.

In cōuertēdo dñs captiuitateȝ ſion: facti ſumus ſicut cōſolati.] Hic ſpūalis expoſitio pbat̄ eſſe neceſſaria. Nā cū nullā deſolationē tēporibus dauid ſion ſuſtinuiſſe declaret: reſtat pquirere q̄lē captiuitateȝ verſus iſte idicare videat? Utiqȝ illā diaboli: qua

mũdus tenebaẽ obnoxi⁹. Captiuitas eni ſion fuit: cũ
eccleſiã dei que tũc in paucis erat: idoloꝝ premebat
inigtas. Sed ↄuerſa eſt in libertatẽ: quãdo aduentu
dñi īferni vincula dirupta ſũt. Sequiẽ: Facti ſum⁹
ſicut ↄſolati: ſcilꝫ qm̃ captiuitas illa que fuit: q̃uis
a nobis fuerit auxilio diuinitatis exploſa: ſicut cõſo
latos nos reddit: nõ oĩno ſecuros. Illic eſt eni certa
cõſolatio: vbi erit iã ꝛ cõplẽda ꝓmiſſio. Habem⁹ tñ
īter iſtas mũdi ambiguitates maximã ↄſolationes:
quãdo illũ ↄſeruare dona ſua credimus: quẽ nobis
gratis ꝑcepiſſe ſentimus. [Tũc repletũ eſt gaudio
os noſtrũ: ꝛ lingua nr̃a exultatione.] Tũc ſcilꝫ quan
do dñi ſaluatoris aduẽt⁹: ſicut iã dictũ eſt: captiuita
tẽ noſtrã cõmutauit in gaudiũ: vitia in v̄tutes: igno
rantiã in cognitionẽ diuinaꝝ reꝝ: īteritũ in viuere
ſempiternũ: vt merito impleret os gaudio: ꝛ lingua
exultatione: qbus talia dñi munẽ ꝑſtabanẽ. Sed hic
os: ſignificat cordis arcanũ: vbi ꝑmũ gaudia ſemina
ta coaleſcũt: ꝛ officio lingue in fructũ vocis erũpũt.
Pſal. 33. De ipo ore diciẽ: Guſtate ꝛ videte q̃ꝫ ſuauis eſt dñs.
Ipſe etiã clauſis labijs clamat ad dñm: ꝛ ocioſo ore
efficaciter vox cõpũcti cordis audiẽ. [Tũc dicẽt in
Alleluia. ter gẽtes: magnificauit dñs facere cũ illis.] Oĩno
certa laus eſt quã aduerſarij ꝓferũẽ: ꝛ magnũ pon
dus veritatis illuꝫ bonum teſtimoniũ dare qui pro
baẽ ↄtra ſẽſiſſe. Et ītẽde diligẽt⁹: qꝛ nõ dicit: gẽtes:
ſed īter gẽtes. Nõ eni in aduẽtu dñi gẽtes vniuerſa
liter crediderũt: ſed īter gẽtes erãt qui cõpuncti ta
lia dicẽ potuiſſent. Uidẽtes ergo religionẽ florẽ in
ꝑplo chriſtiano: iã bene ītelligẽtes ꝓfeſſi ſũt: reuera
dñm eſſe cũ talib⁹: qui ſtudẽtes recte ↄſciẽtie nulla
ſe cupiebãt ſuꝑſtitione polluẽ. Et qm̃ illos videbãt
etiã virtutes oꝑari: dicebãt: Decreuit dñs magnalia
facere cũ illis: quoꝝ ꝑcib⁹ cernebãt expetita cõpleri.
[Magnificauit dñs facẽ nobiſcũ: facti ſum⁹ letan
tes.] Ne ſuꝑiores ſmones gẽtiliũ ſub dubietate re
liquerẽt: nũc ad ſuã ꝑſonaꝫ trahẽtes coꝝ dicta ↄfir
mãt. Faciebat eni dñs cũ ipſis magnalia: quãdo eos
ꝑpitꝰ dignabaẽ audire. Et nota gen⁹ locutionis: qḋ
dicit: Magnificauit dñs facẽ nobiſcũ: id eſt: decre
uit magnos nos oſtẽdere gẽtib⁹ donatione virtutũ.
IDI Qḋ ꝛ gen⁹ locutionis: īter ſcripture diuine ꝓꝑria ſu
ſcipiẽdũ cõpetẽter accipim⁹. Sequiẽ: Facti ſumus
letãtes: vtiqꝫ de tãta gratia erat nimiꝫ copioſa leti
tia: quãdo ſe videbãt ſpecialiter diligi: qui fuerãt a
SCHE peſſima captiuitate liberati. Que figura diciẽ Dia
typoſis: id eſt: expꝛſſio habit⁹. Habitũ aũt hũc appel
lam⁹ animi: aut corꝑis ↄſtãtẽ ꝛ abſolutã aliq̃ in re ꝑ
fectionẽ. [Cõuerte dñe captiuitatẽ nr̃am: ſicut tor
rẽs in auſtro.] Aduẽtus dñi redẽptione ꝑdicata: fide
les populi veniũt ad ſcḃam ꝓtẽſ deꝑcãtes ſua iterũ
Prouer. 18. peccata dimitti. Scriptũ eſt enĩ: Iuſtus in ꝑncipio
ſermonis accuſator eſt ſui. Et rurſuꝫ: Dic tu ꝑmũ ini
quitates tuas: vt iuſtificeris. Merito ergo ꝛ in gene
rali remiſſione gauiſi ſunt: ꝛ ſibi veniaꝫ ꝑcanẽ attri
bui. Sequiẽ decora cõparatio: Sicut torrens in au
ſtro. Auſter vẽtus eſt calidus: qui frigore ligatas aq̃s
vaporis ſui virtute diſſoluit: ꝛ torrẽteꝫ facit currere
de ſue afflictionis ardore. Sic ergo delicta mortis
gelu ↄſtricta: que in ſe nõ habẽt vitã: celeſtis miſeri
cordie calore ſoluunẽ: ꝛ velut turbidus torrẽs ſub ce
leritate diſcedũt. Sed vt nobis ſenſus poſſit ↄſtare
plenitudo: ꝓnũciãdũ eſt: Cõuerte dñe captiuitateꝫ
Alleluia nr̃aꝫ: ſicut torrẽs in auſtro ↄuertiẽ in liquorẽ. [Qui
ſeminãt in lachrymis in gaudio metẽt.] Duas ſe

minationes eẽ in hoc ſeculo Apoſtolo docẽte cogno
uimus: ſicut ipſe ait: Qui in carne ſeminat: de carne Gal. 6.
metet corruptioneꝫ: ꝛ qui ſeminat in ſpũ: de ſpũ me
tet vitã eternã. Spiritualis ergo ſeminatio ſemꝑ in
lachrymis eſt: qꝛ ſꝫ fideles dño preſtante virtutes
operanẽ: aut ꝑterita peccata deplorãt: aut futuris ſe
culpis īuoluere ꝑtimeſcũt. Sic eni dictũ eſt de ipis:
Beati qui lugẽt: qm̃ ipſi ↄſolabunẽ. Iſti ergo tales Math. 5.
qui ſeminãt in lachrymis: future ꝓmiſſionis gaudia
ↄſequunẽ. Quib⁹ etiã Oſee ꝓpheta dicit: Serite vo Oſee 10.
bis iuſtitiã: ꝛ metite miſericordiam. Seminatio vo
boꝝ eſt pacẽ querẽ: charitatis ſtudio oĩa ſuſtinere: ie
iunijs corpus edomare: elemoſynis ſe ꝛ pietate refi
cere: ꝛ quicqd ad diſciplinã ꝑõt fideliũ ꝑtinẽ. Cõtra
tẽporaliũ reꝝ cupidi ꝛ vana ſeculi deſiderãtes: cũ le
titia ſeminãt: quãdo adulteria cõmittũt: auaritiã di
ligũt: delicioſas comeſſationes exꝑetũt: ꝛ idolatriã co
lũt: ꝛ cetera que fiũt diaboli īſtigatione peccata. Sꝫ
in illo die iudicij: cũ triſtitia ꝛ fletu opera ſua me
tẽt: de qb⁹ ſcriptũ eſt: Ibi erit flet⁹ ꝛ ſtridor dẽtiuꝫ. Math. 8.
Sic vno v̄ſiculo: ꝛ bonaꝝ reꝝ cõpẽſatio: ꝛ malaꝝ re
tributio declaraẽ. Que figura diciẽ Antiſtathmiſis: SCHE
hoc eſt: recompenſatio: qn̄ iuſta factis recipit: qui ſe
aut recta: aut praua ↄuerſatione tractauerit. [Eũtes
ibãt ꝛ flebãt mittẽtes ſemina ſua. Uenientes aũt ve
niẽt ī in exultatione: portãtes manipulos ſuos.] Iſ
tis ꝛ hic v̄ſus ad generales videaẽ bonas oꝑas ꝑtinẽ
tñ elemoſynas maxie: ſicut ꝛ alijs v̄ſuꝫ dinoſciẽ cõ Alleluia
monẽ. Unñ ſcriptũ eſt: Sicut aq̃ extinguit ignẽ: ita ele Eccli. 3.
moſyna extinguit pctã. Nã cũ dicit: Eũtes ꝑcurſ⁹ vite
ſanctiſſime deſignaẽ: in qua bene ambulando ſemꝑ
acceditẽ. Flebãt ergo: quãdo pauperes ↄſpiciebãt nu
ditate detectos: frigore ↄſtrictos: inopia ſeua: mace
ratos: vt ꝑius pietatẽ corde facerẽt: anteq̃ꝫ man⁹ ali
quid larga ꝑſtaret. Sequiẽ: Mittentes ſemina ſua.
Mittẽtes: in illo ſeculo premittẽtes: vbi ante facta
nr̃a ꝑueniũt: q̃ꝫ nos illuc ire poſſim⁹: ſicut ſcriptũ eſt:
Theſaurizate aũt vobis in celo: vbi nec erugo: neqꝫ Math. 6.
tinea: neqꝫ fures effodiũt ꝛ furanẽ. Nec vacat qḋ ad
didit: Sua: vt de ꝓprijs laborib⁹: nõ de rapinis ele
moſynas facẽ debeam⁹: Miſericordia eni illa eſt de
qua alter nõ gemit: de qua nullus ↄtriſtatus obſce
dit: qꝛ illud offerendum eſt maieſtati: qḋ poteſt ſub
pietate conqueri. Nam cũ dicat dñs ſibi dari: ↄſide
ra ſi illi aliquid de prauitate poſſit offerri. Addidit:
Uenientes aũt veniẽt cũ exultatione: portantes mani
pulos ſuos. Uenientes illi veniunt in exultatione:
quib⁹ iã miſericordia diuina ꝑparaẽ: qui hic taliter
egerũt: qualiter ſuꝑna iuſſa ꝑcipiũt. Illi aũt ad gau
diũ veniẽtes nõ veniũt: qui hic ſe nequiſſimis acti
b⁹ polluerũt. Oib⁹ eni venire cõe eſt: ſed ad gaudiũ
ꝑuenire beatoꝝ. Hec dicunẽ noĩa ↄiugata: que fiũt
ex verbis generis eiuſdẽ. Et qm̃ ſuꝑi⁹ dixerãt: mete
re vnũquenqꝫ operã ſuã: in eadeꝫ metaphora veraci
ſnĩa ꝑſeuerãt. Addiderũt quoqꝫ: Portãtes manipu
los ſuos. Meſſores eni ope cõſummato: gremio por
tãt ad areã quos in agro ſpicaꝝ ↄgregatione ligaue
rint: ſic beati ferũt in areã dñi fructuoſiſſimas actio
nes. Sed felix illud gremiũ: qḋ triticeis põderibus
īgrauaẽ: ne leuitas ſtipularuꝫ vota meſſoris eludat: ꝛ
tunc deprehẽdat inanitatẽ laboris ſui: quando iã nõ
preualet operari. Concluſio.

Quam bene ſeptimus iſte gradaliũ in figuraꝫ
veteris teſtamẽti: primũ aduẽtũ nobis
dñi ꝓphetauit: letitiãqꝫ populis ſalutarẽ largiendã

eſſe ꝓcinuit: vt ogdoades eẽt in religs quã ad reſurrectionẽ dñi ptinere ꝓdiximus. Nã ⁊ diſtinctionẽ hãc ſequẽs titulus manifeſtat. Scribiẽ enĩ: Cãticuʒ
INTER graduũ Salomonis. Salomon aũt iterpꝫtaẽ pacificus: qđ nomẽ ad dñm Chriſtum maxime ptinet: qui
Joan.14. mũdũ reconciliauit deo: qui dixit: Pacẽ meã do vobis: pacẽ meã relinquo vobis. Deniqʒ pſalmus ipſe iã nõ futurã ꝓpheciã: ſed ipm fructũ vẽtris oſtendẽ cõprobaẽ: vt cũctis idubitãter appareat: in. 71 pſalmo per decades totius opis noui ⁊ veteris teſtamẽti indicia contineri. Hic autem per ſingularem numerum eadem fuiſſe declarata.

Explicit expoſitio in pſalmum. 125ᵘᵐ.

Cãticũ graduũ Salomonis. CXXVI.

Niſi dñs edificauerit domuʒ: in vanũ laborauerũt qui edificãt eam. Niſi dñs cuſtodierit ciuitatẽ: fruſtra vigilat qui cuſtodit eã. Uanũ eſt vobis ante lucem ſurgẽ: ſurgite poſtq̃ ſederitis qui mãducatis panẽ doloris. Cuʒ dederit dilectis ſuis ſomnum ecce hereditas domini: filij mercesfructus ventris. Sicut ſagitte in manu potentis: ita filij excuſſorum. Beatus vir qui ipleuit deſideriũ ſuũ ex ipſis: non ɔfundetur cum loquetur inimicis ſuis in porta.

INTER Dixim⁹ nõ vacare: qđ ⁊ iſti titulo Salomonis quoqʒ nomẽ adiũctũ eſt: cui⁹ iterpretatione in latina lingua Pacificus eſt. Et cui apti⁹ hoc vocabulum poterit ɔuenire: niſi qui populũ circũciſionis ⁊ preputij vnitatis gratia colligauit: ⁊ quaſi angularis lapis venientes ad ſe ediuerſo parietes ſtabilitatis robore ſolida
Eph.2. uit: de quo dicit Aplus: Ipſe eſt enĩ pax nr̃a: qui fecit vtraqʒ vnũ. Addiẽ quoqʒ: ꝙ octau⁹ vſqʒ ad finem gradaliũ eſt: qui numerus ptinet ad reſurrectionez dñi chriſti. De quo oĩno locutur⁹ eſt: idicãs nouũ teſtamẽtũ: ad qđ hec ꝓdicta myſteria referunẽ. Et nota ꝙ hic ⁊ in. 71 pſalmo ꝓpter diſtictionẽ teſtamentoꝝ: Salomonis nomẽ ɔſtat eſcriptũ: vt vtraqʒ ſibi aſſonare cognoſcas.

Diuiſio.

Exultans ꝓpheta qđ ſpũ ſancto cõpletus noui teſtamẽti gratiã ꝓuidiſſet: ne aut ſibi: aut alijs de tanto munẽ forſitan ſurriperet pnicioſa ꝓſũptio: Primo igreſſu docet ſanctiſſimos viros: ne quis ꝓprijs viribus aliqd boni applicare ɔtẽdat: cũ oĩa in diuina poteſtate ſint poſita: nec ꝓcurrẽ qs velit tẽpus qđ itelligit dñi ordinatione diſpoſitũ. Scđo mõ: de ipo dño loquiẽ Jeſu Chriſto: ⁊ de aplis ei⁹: vel quicũqʒ ipſi⁹ mãdata pficiunt.

Expoſitio.

Rt. laborauerũt qui edificant. Niſi dñs edificauerit domũ: in vanũ laborant edificantes eã. Planũ eſt ad quoſdã edificatores pſalmiſtã loqui: ſed non eſt dignũ vt credam⁹ hoc de ſtructorib⁹ cemẽtoꝝ: aut ſaxoꝝ q̃dratarũ dictũ: ſed illos poti⁹ edificatores debem⁹ accipe: qui vnũquẽqʒ chriſtianũ veritate fidei fabricare ɔtendũt. Ipſi
1.Cor.3. ſũt enĩ domus: quibus dicit Aplus: Uos enĩ eſtis tẽplũ dei: ⁊ ſpũs dei habitat in vobis. Sed ſi iſti hoĩes ſuis virib⁹ edificare ɔtẽdũt: laborare videntur in vacuũ: niſi gratia dñi donet veriſſime credulitatis effectũ: ſicut ⁊ Aplus dicit: Neqʒ qui plãtat eſt aliqd: neqʒ qui rigat: ſed qui icremẽtum dat deus. Debemus Ibidẽ.
enĩ ad hec faciẽda ſtudiũ cõmodare: ſed ita vt dñm credam⁹ poſſe pficẽ: ne vanis ꝓſũptionibus eluſi: auctorẽ ⁊ pfectorẽ rex in noſtrã pnicieʒ ꝓtermittẽ videamur. Meminerim⁹ aũt hũc ⁊ alteꝝ verſuʒ ſub TOP
argumento dictos: qđ diciẽ a neceſſario. Neceſſaria q̃ppe eſt dñi edificatio: ſine quo nihil boni ad culmẽ pfectionis adduciẽ. Niſi dñs cuſtodierit ciuitatem in vanũ vigilabũt qui cuſtodiũt eã. De domo ad Rt. fruſtra vigilat qui cuſtodit.
ciuitatẽ trãſitũ facit: vt nec in ſingulis elatio deteſtãda ſurripiat: nec in eccleſia ſancta iactantia pnicioſa ꝓualeat. Ciuitas enĩ dñi: hieruſalẽ itelligiẽ celeſtis: cui⁹ adhuc pars pegrinaẽ in terris: in qua epiſcopi vigilare ɔtẽdũt: vt cõmiſſũ ſibi gregẽ puigili cura cuſtodiãt: Quib⁹ itẽ diciẽ: ne noxijs cogitationib⁹ icitẽtur: ⁊ credãt aliqd humanas vigilias ꝓualẽ: cũ ſola diuinitas icurſionis picula poſſit arcẽ. Intelligim⁹ q̃ ſit ipudẽs pelagianoꝝ iniq̃ ꝓſumptio: vt ɔtra eã decreuerit totiẽs ſpũs ſanctus dicẽ: qđ tñ ipa paſſa nõ ſit audire. In vanũ eſt vobis ante lucẽ ſurgẽ: ſurgite poſtq̃ ſederitis. Ad hũc ipos doctores alloqẽ: Rt. Uanum
vt efficaci⁹ populi corrigantẽ: cũ etiã magiſtros viderit eſſe ꝓmonitos. Diciẽ enĩ: In vanuʒ eſt vobis ante lucẽ ſurgẽ. Surgit ſciʒ ante luceʒ: qui in hoc ſeculo deſiderat btitudinẽ pmereri: cũ vã lux. i. dñs chriſt⁹ hic multa ptulerit: ⁊ vſqʒ ad crucis patibulũ pro nr̃a ſalute dignat⁹ fuerit puenire. Qđ pulcherrima cõparatiõe mõſtratũ eſt. Nã qui ante lucẽ ſurgit adhuc in tenebris ambulat: ⁊ iter ſuũ pp obſcuritateʒ noctis expedire nõ ꝓualet. Sic ⁊ illi ſunt qui hic degẽ ſub ſecuritate ɔtẽdũt: anteq̃ reſurrectionis gaudia ɔſequanẽ. Quib⁹ diciẽ: Surgite poſtq̃ ſederitis: i. ꝓus humiliationẽ ſuſtinete ⁊ poſt aſcẽſũ ꝓmia querite gaudioꝝ. Hic enĩʒ ſeſſio humilitatẽ ſignificat: nõ honorẽ. Qđ ſic eẽ oĩmodis ſentiẽdũ: ſequẽs verſus oſtẽdit. Nã vt capitis nr̃i euidẽtib⁹ inſtruamur exẽplis: Sedit quãdo dixit: Triſtis eſt aĩa mea vſqʒ ad Math.26.
mortẽ. Surrexit cũ ait: Data eſt mihi oĩs ptãs in celo ⁊ in terra. Legiẽ ⁊ in bono: Ante lucẽ. Ut Hieremias ait: Ego aũt locut⁹ ſuʒ ad vos ante lucẽ ⁊ nõ audiſtis me. Et miſi ad vos oẽs ſeruos meos ꝓphetas ante lucẽ dicẽs: Reuertimini vnuſqſqʒ a via ſua maligna. Sed ſi aciẽ mẽtis itẽdas: vterqʒ de chriſto loquiẽ: ɔ̃uis videaẽ eſſe diuiſus. Preſens enĩ pſalm⁹: Ante lucẽ: id eſt: ante 2ᵐ aduẽtũ dñi: nihil gaudioꝝ dicit eſſe ꝓſumẽdũ. Hieremias vo: Ante luceʒ: id eſt: ante ꝓmũ aduẽtũ chriſti: pplos cõmonet a prauitate diſcedẽ: ne poſſint in tortuoſis itinerib⁹ iueniri. Sic ambo ꝓphete: aduẽtũ dñi vtrunqʒ tetigerũt. Qui mãducatis panẽ doloris. Cũ dederit dilectis ſuis ſomnũ. Declarauit qb⁹ dixerit: In vanũ vobis eſt ãn lucẽ ſurgẽ: qñ ipo teſte panẽ doloris pfecti comedũt chriſtiani: de qb⁹ alĩ⁹ pſalm⁹ ait: Fuerũt mihi lachrymẽ mee panes die ac nocte. Et alibi: Cibabis nos pane lachrymaꝝ: ⁊ potuʒ dabis nobis in lachrymis in mẽſura. Quib⁹ reuera ipe dolor panis eſt: cũ ſe de afflictiõe reficiũt: ⁊ de mũdana triſtitia ɔſolanẽ. Panis enĩ ptinet ad nutrimẽtũ: qđ in illo puritate ɔtingit: qñ fideles ſibi dare penas: nõ ad iteritũ eſtimãt: ſed ad ſalutẽ. Sequiẽ qñ debeãt ſurgẽ: qui ꝓus iuſſi ſunt ſedere: illo ſciʒ tẽpore cũ fideles ſuſcipiunẽ in requiẽ: quibus mors ſomnus eſt: ⁊ ſecura pauſatio. Dilecti enĩ dei ſunt qui cũ nimia charitate ꝗquirũt.

Ibidẽ.28. Hiere.7. Pſ.41. Pſ.79.

Sed quanta illis preſtantur: hinc pōt intelligi: vt ta
le nomē acceperint. Nā qui dilectus dei dicit̄: eter-
na ſine dubio pſperitate cumulat̄. [Ecce hereditas
dñi: filij merces fructus ventris.] Ut oſtenderet ſe
propheta de fidelib⁹ Chriſti ſuperiora dixiſſe: venit
ad 2ᵐ modū in quo iā demōſtrat ipm dñm Chriſtū.
Dicit eni: Ecce hereditas dñi filij. i. eccl'ie ex aq̄ ⁊ ſpi-
ritu ſancto generati: qui hereditas dñi eſſe noſcunt̄.
Et qui ſūt iſti filij ɔſequēter exponit̄. Merces fru-
ctus vētris. Hui⁹ fruct⁹ vētris: id eſt: vteri virgina-
lis part⁹ merces eſt: ois eius hereditas: que reſurgēs
in celoꝝ poſſeſſionē mittit̄: ⁊ eterna cū dño felicita-
te gaudebit. Merces eni humanitati reddita dicit̄:
Ps.2. de qua ⁊ 2ᵘˢ pſalmus ait: Poſtula a me: ⁊ dabo tibi gē
Phil.2. tes hereditatē tuā. Et Aplus dicit poſt alia: Propter
qđ exaltauit illū deus: ⁊ dedit illi nomē qđ eſt ſuper
omne nomē. Ceteꝝ diuinitas ei⁹ nihil accepit vñ cre
ſceret: ſed mundo ɔtulit vnde piculū mortis euade
ret. Sic enim ⁊ populū acq̄ſitionis dicim⁹: ⁊ alas cō
verſoꝝ lucratū eſſe pfitemur: vt eodē modo ⁊ mer
cedē recipe dicat̄: quē aliqd acq̄ſiſſe teſtamur. Iſta
eni ⁊ his ſimilia ɔuenienter accipiunt̄ ab illa parte
que paſſus eſt. [Sicut ſagitte in manu potētis: ita fi
lij excuſſoꝝ.] Sagitta: telū eſt: que ⁊ cito puenit ad
deſtinata: ⁊ puolat oino rectiſſima. Hec quādo egre
dit̄ de manu potētis: ⁊ magna velocitate diſcurrit: ⁊
appetita pcutit. Nō eni potēs eſt ille qui dirigit: ſi ſa
gitte curſus errauerit. Quapropter additum eſt: De
manu potētis: vt nec de effectu dubitares: nec de ce
leritate diffideres. His bene Apoſtoli cōparant̄: q̄
de manu potētis: id eſt dñi ſaluatoris trāſmiſſi: cele
riter ad deſtinata pducti ſūt: ⁊ iuſſa fideliter ipleue-
rūt. Nā vt hoc euidēter aduerteres: ſequit̄: Ita ⁊ fi-
lij excuſſoꝝ. Excuſſores recte dicimus pphetas qui
penetralia dñi pquirētes pphetauerūt populis ſtu-
pēda miracula. Excutit̄ eni eſt tectū aliqd ingrē pa-
lāq̄ȝ facere: qđ illis accidiſſe non dubiū eſt: qui vita
pbabili meruerūt ſancti luminis veritate cōpleri.
Iſtoꝝ filij merito dicunt̄ Apoſtoli: quoꝝ pdicatio-
ne credētes eoꝝ quodāmodo fide generati ſūt. Nā
generatione quādā ex doctrina deſcēdē: beat⁹ Pau-
Gal.4. lus abſolute teſtat̄ dicēs: Filioli mei quos iteꝝ par
turio: donec formet̄ Chriſtus in vobis. Et alibi: Nā
1.Cor.4. in Chriſto Ieſu per euāgeliū ego vos gēnui. [Beat⁹
vir qui iplenit deſideriū ſuū ex ipſis.] Excuſſoꝝ fi-
lij: id eſt: Apli deſideriū illud habuerūt: vt ſeruiret
dño credēs pplus chriſtian⁹. Hos ergo beatos dicit:
cū eoꝝ labor ad glorioſa vota puenerit: ſiue magis:
q̄n ipſi deſiderauerant atria dñi feſtinanter itrare:
Ps.41. quēadmodū in. 41ᵒ pſalmo iā dictū eſt: Sicut ceru⁹
deſiderat ad fōtes aquaꝝ: ita deſiderat aia mea ad
te deus. Sic ⁊ aplus ipſo deſiderio flāmabat̄: cū di
Phil.1. ceret: Cupio diſſolui ⁊ eē cū Chriſto. Quapropter ver
q̄ūq̄ȝ beati ſunt: qui puenire ad talia vota meruē-
rūt. Qđ tñ deſideriū nō eſt humana feſtinatione cō
pletū: ſed ille ɔcitat tale votū: qui donat effectum.
Nō ɔfūdet cū loquetur. [Nō ɔfūdent̄ cū loquent̄ inimicis ſuis in porta.]
Et hoc ad filios ptinet excuſſoꝝ: qui mūdi terminos
ſanctis pdicationib⁹ ipleuerūt. Porta vero ciuitatis
Joan.10. hieruſalē: chriſtus eſt dñs: ſicut ipſe dicit: Ego ſū ia
nua. In ipſa eni loquit̄: qui recte pdicat de dño ſalua
tore: vt per ei⁹ baptiſmū atq̄ȝ penitētiā itroeūtes ce
loꝝ regna poſſideāt. Sed ⁊ illud pſcrutādū eſt: q̄re
talis locus pdicatorib⁹ eſt electus: ſcilȝ vt qui nō cre
dit expellat: qui acq̄ſcat introeat. Tali ergo loco pius p̄-
dicator: ⁊ ifideles exire facit: ⁊ deuotos itroire pmit
tit. Siue q̄ publica vox eſt que in porta loquit̄: dū
a cōmeantibus ſemp audit̄. Concluſio.

Quam bene in altū vſq̄ȝ ad veꝝ ſolē quaſi He
lias alter aſcēdit: nō curru igneo ſubue-
ctus: ſed virtutū gradibus eleuatus: nec auras motu
corporis carpēs: ſed aio ſanctū culmē aſcēdēs. Glo-
ria dño ſaluatori: qui in ſeruis ſuis miracula diuerſa
mōſtrauit. Iter habuit per aera illi⁹ mortale corpus
ppheta: terrā nō deſerēs ad ſupna ɔſcendit. Roge-
m⁹ vt pēnis miſericordie ſue nos euehat: qui carnis
fragilitate depmimur. Nihil illi difficile eſt: niſi cū
boni aliqd nō putat̄ poſſe hoc iplē. Perſcrutemur
ḡ ſeduli ſcripturas diuinas: reuoluam⁹: libros noui
⁊ veteris teſtamēti: ſi filij eſſe volum⁹ excuſſoꝝ. Ibi
eni dñȝ repim⁹: ſi hec veraciter excutē mereamur.

Explicit expoſitio in pſalmum. 126ᵐ.

Canticum graduum. CXXVII.

Beati oēs qui timent dñm: qui
ambulāt in vijs eius. Labores
manuū tuaꝝ quia manduca-
bis: beatus es ⁊ bene tibi erit.
Uxor tua ſicut vitis abundans:
in laterib⁹ domus tue. Filij tui ſicut nouel-
le oliuaꝝ: in circuitu menſe tue. Ecce ſic be
nedicet̄ homo: qui timet dominum. Bene
dicat tibi dominus ex ſion: ⁊ videas bona
hieruſalem omnibus diebus vite tue. Et vi
deas filios filioꝝ tuorum: pacē ſup iſrael.

Quā ſit magnificus nomis graduū nume
rus ipſe declarat: qui trina triplicatione
pētus ſactū nobis trinitatis culmē oſtē
dit. Sed cū timorē dñi legerimus: initiū Eccli.1.
ſapiētie: querēdū eſt cur ppheta in tali lo
co eū iudicauerit eſſe memorādū. Duo timores ſūt
qui corda nr̄a cōpūgūt. Un⁹ human⁹ per quē time-
mus: aut picula carnis pati: aut mundi bona deſe-
rē. Sȝ iſte cognoſcit̄ tēporalis: q̄n tādiu hec metui-
m⁹: q̄diu in hui⁹ ſeculi ɔuerſatione verſamur. Diui
n⁹ aūt timor: per oēs puect⁹: in hac vita nobiſcū ſem
per aſcendit. Nā cū illa hui⁹ ſeculi formido in pmo
gradu cū mūdo deſerat̄: iſte ſemp nobiſcū manet: ⁊
in oi aſcēſu q̄ſi fideliſſim⁹ comes aſſumit̄: ſicut in
118ᵒ pſalmo iā dictū eſt: Infige timorē tuo carnes me Ps.118.
as: a iudicijs enim tuis timui. Merito ergo ⁊ in tali
gradu ⁊ vbiq̄ȝ timor dñi debē nobis ſeſſe pcipit̄: q̄n
nobis cuſtos neceſſari⁹ approbat̄. Diuiſio.

Primo mēbro ppheta ſub q̄buſdā alluſio
nib⁹ enumerat bona timētiū deū: vt alos
deuotoꝝ celeſtia pmij calore ſuccendat.
Secundo: benedicit eos: vt gaudia eter-
na recipiant: ne quis hunc timorē ſuauiſ-
ſimum pertimeſcat. Expoſitio.

Beati oēs qui timēt dñm: qui ambulāt in
vijs eius.] Primo ſermone timoreȝ dñi
ab huius ſeculi terrore diuiſit. Dicendo
eniȝ: Beati omnes qui timēt dñm: oſten
dit eō eſſe beatos qui mundi huius peri
cula in amiſſione tēporaliū reꝝ ſollicita mēte formi
dāt. Illa eni miſeros efficiūt: cū hoies inani pauore
diſcruciāt. Prouectū nō habēt: ſed iminationē: aſcē
ſum neſciūt: ſed ruinam. Cōtra: timor dñi ex amore
deſcendit

deſcendit:ex charitate naſcit̃ : ex dulcedine pcreat̃.
Deuotus timor timētē ꝯſolans:afflictūq; reficiens:
neſciens carere gaudio niſi tali fructu depoſito. De
Pſ.33. quo ſcriptū eſt:Uenite filij audite me:timorem do/
mini docebo vos.Quā ꝑficu⁹ timor eſt:quo filij do/
cent̃:q̃lis diſciplina que dulcibus donat̃ effectibus.
Deut.10. Et alibi de ipſo ꝑcipit:Et nūc iſrael:qd dñs de⁹ tuus
poſtulat a te:niſi vt timeas dñz deū tuū ex toto cor/
de:ꝛ ambules in oībus vijs ei⁹:ꝛ diligas eū:ꝛ cuſtodi
as ꝑcepta ei⁹ ex toto corde tuo:ꝛ ex tota aīa tua:vt be
Pſ.18. ne ſit tibi.Dictū eſt quoq; de eodē: Timor dñi ſan/
ctus ꝑmanēs in ſeculū ſeculi.Sed ne forſitan timen
dū ſolūmodo putares dñz:cū tonat:cū coruſcat : cuz
terras tremore ꝯcutit:cū criminoſis minat̃ iteritū:
addidit:Qui ambulāt in vijs ei⁹:vt nō ſolū ſuſpēda/
mur ab actibus prauis:verūetiā in fide ꝓbemur am
bulare rectiſſima. Illi aūt timēt dñz qui ambulant
in vijs ei⁹:ꝛ mādata ipſi⁹ deuota mēte ꝑficiūt. Sed
videamus cur alibi ſingulari numero ponatur via:ꝛ
alibi plurali:ſicut hic factū eſt.Cuz de ſe loquit̃ dñs
Ioan.14. Chrs:viā ſe dicit:vt eſt illud : Ego ſum via veritas ꝛ
Ibidem vita. Et itez: Nemo enī pōt ad patrē venire niſi per
me.Cū vias plurimas dicit:apl'os ſignificat ꝛ ꝓphe/
tas:per quos venit̃ ad vnā viam:id eſt:ad dñz vtriq;
ſaluatorē.Qđ vtrūq; Hieremias teſtat̃:dicēs: Sta/
Hiere.6. te in vijs dñi:ꝛ īterrogate ſemitas dei eternales:ꝛ vi
dete que eſt via bona ꝛ ambulate in ea. Hoc etiā ꝛ in
Al. manuū tuarum alio loco ſic ītelligēdū eſſe monuim⁹.[Labores ī fru
ctuū tuoꝝ māducabis:beatus es ꝛ bene tibi erit.] In
iſto ꝛ duobus alijs v̄ſibus qui ſequunt̃:enumerat bo
na timētiū deū.Sed ꝑmū ꝯſiderādū eſt:cur ſupius
plurali numero poſuerit:Beatos:ꝛ nūc ſingulariter
dixerit:Māducabis.Uſus iſte ſcripture diuine pro/
prius eſt:ad ſingularē numeꝝ redigere:qđ pluraliter
videt̃ eſſe ꝓpoſitū:ſcilicet q: mater eccleſia:ſicut ſe/
pe dictum eſt:q̄uis plurimos beatos ꝯtineat : ſancta
vnitate letat̃.Deinde ꝑſcrutemur qd velit dicē: La/
bores fructuū tuoꝝ:cū nō de fructibus labores: ſed
de laboribus fructus ſine dubitatione naſcant̃.Sed
labores:ſignificare voluit opa bona:que in hoc mun
do ita ſiūt:vt epulū ſuaue in futura retributione ꝯce
dāt.Māducare eſt enī aliqua eſca refici:ꝛ de ipſa ſa/
tietate gaudē.Iſti ergo labores qui ſunt bonoꝝ ope/
Math.25. rū:ꝑcipiunt̃ illa reſurrectione:qñ auditū fuerit:Ue
nite benedicti patris mei:ꝑcipite regnū qđ vobis pa
ratū eſt ab initio mūdi.Felix comeſtio que nō vētre
digerit̃:ſed incōſumptibili ꝑennitate ſeruat̃. Naz ꝛ
animas habē pabulū ſuū:pſalm⁹ alter oſtēdit:dicēs:
Pſ.33. Guſtate ꝛ videte qm̃ ſuauis eſt dñs.Et ne iſtud pabu
lū carneū putares:addidit:Beatus es. Nemo enim
de carnali comeſtione beatus efficit̃:niſi qui per ſpi
ritualia dona ſaginat̃.Et ne iſtū beatuz mediocrem
fructū crederes poſſidere:ſubiūxit:Et bene tibi erit.
Ubi bene eſt:oīa bona ꝯfluunt:ꝛ ad gaudiū ſuauita/
1.Cor.2. tis adducūt.Significat enī illa ꝑmia:que nec oculus
vidit:nec auris audiuit:nec in cor hominis aſcendit:
que ꝑparauit de⁹ diligētib⁹ ſe.[Uxor tua ſicut vitis
abūdās:in lateribus domus tue.Filij tui ſicut nouel
le oliuaꝝ:ī circuitu mēſe tue.] Simili modo ītelle
ct⁹ ad litterā:ꝛ hic quoq; vitādus eſt. Nā cū plures
ſanctiſſimos viros vxor ꝛ filios ꝑſpicias nō habere:
ꝛ itez ſceleratos hec oīa poſſidere:quo modo in iſtā
partē beatitudinis applicabis:que ſubtracta plerūq;
ETY bonis ꝛ iniquis poti⁹ attributa cognoſcis:Uxor eniz
dicta eſt:q̄ſi vt ſoror.Quapropter vxorē hic beati vi
ri ſapiētiā debemus accipere : ſicut Salomon dicit:
Qui voluerit ſapiētiā ducere ſibi ſponſam. Et alibi:
Ama illā ꝛ amplexabit̃ te:ꝛ circūda illaz ꝛ ſeruabit
te.Ipſa ergo vxor eſt iuſtoꝝ:que caſto amplexu com
plectit̃ maritū.Uitis v̄o mater eſt vuaꝝ:que dulcia
vina ꝓfundēs:corda noſtra recreat. Sic ꝛ iſta vxor:
id eſt:ſapiētia:fructus īferēs iocūdos ſuaui nos dele/
ctatione letificat. Domus autē nr̃a recte dicit̃ ꝓpria
cogitatio:qñ in eadē defixi:q̄ſi in qbuſdā edibus cō/
moramur.Iſtius aūt domus parietes:duo ſunt teſta
mēta:in qbus mens ſancta velut qbuſdā laterib⁹ fir
mata ſolidat̃.Sequit̃:Filij tui ſicut nouelle oliuaꝝ
in circuitu mēſe tue.De vxore ſapiētia:merito dicū/
tur filij nati eſſe nō filie.Per ſexuz enim virilē:ple/
rūq; mētis firmitas īdicat̃.Siue q: hic ſexus nomi
Pſ.111. natus vtrūq; cōplectit̃:ſicut ꝛ alibi dicit : Beat⁹ vir
qui timet dñz.Nō eniz ſolū vir beatus eſt qui timet
dñm:ſed ꝛ mulier beata eſt que dñm timet. Ipſi er/
go circūdāt ſpiritualē mēſaz:hoc eſt:altare dñi:qñ ce
leſti pane ſaginant̃.Sed ideo:Tua:dictuz eſt:vt ho/
nor pōtificis clarius appareret. Sic eniz de ipſis di/
cimus:Preſidet eccleſie ſue:Redi ad eccleſiā tuaz:
qđ v̄bū in vſu ꝯſtat eſſe cūctoꝝ:Illud quoq; diſcuti/
endū eſt:qđ filios beatoꝝ oliuis nouellis comparare
maluerit.Ipſe enī ſūt viridiores ac fortiores: ꝛ ex oī
parte firmiſſime:fructū quoq; copioſius inſerentes:
de quo fructu ꝛ cibus ꝯdit̃:ꝛ lumen accendit̃ : ꝛ feſſo
corpori ſubuenit̃. Nec putes incaſſum oliuā atq; vi/
Luc.10. tē his cōparationibus fuiſſe ſociatā. Nā ille qui a la/
tronibus in euāgelio vulneratus fuerat:infuſo vino
ꝛ oleo legit̃ eſſe curatus:qm̃ hec duo vite nr̃e myſti/
ca ꝑſidia ſubminiſtrāt.In vino auſteritas iuſticie eſt
in oleo lenitas miſericordie.Illud ad vetus:iſtud ad
nouū poteſt reſpicē teſtamētū. Nā qđ vxori vitē:filī
SCHE is ſimilauit oliuas:Parabole figura eſſe dinoſcitur:
qm̃ res ſibi genere diſſimiles cōparauit.[Ecce ſic be
Al. nō habet nedicet̃ ī oīs homo:qui timet dñm.] Secuta eſt bea/
ti illi⁹ qui timet dñz ꝑfecta ꝯcluſio. Nā cū dicit:Sic
benedicet̃:ſignificat ſicut ſupius ꝯſtat expoſitū.Sic
enī meret̃ benedici:qui ſuū timet auctorē:qui formi
dare deſinit inania:qui caſto dñi timore cōplet̃. Et
vide ordinē dictoꝝ.Ait enī prius:Ecce ſic benedicet̃
oīs homo.Et ne ſibi hāc benedictionē vſurparēt ꝯtu
maces ac fatui:addidit:Qui timet dñm.[Benedicat
Al. tibi te dñs ex ſion:ꝛ videas ī que bona ī ſūt in hieruſalē:
Al. non hẽ oībus diebus vite tue.] Uenit ad ſecūdū mēbrū:vbi
pietate ſanctiſſima illos poſtulat benedici:qui ad oē
bonū ſtudiū dñi timore flāmant̃ : vt agnoſcamus q̄
ſit timor iſte ꝑficu⁹:cui benedictio ſancta geminat̃.
Dicit eniz:Benedicat te dñs ex ſion:id eſt:dñs Chri
ſtus qui in hoc mōte hominibus apparere dignatus
eſt:ꝛ pro nois ſui q̄litate tanq̄ paſtori optimo ſemꝑ
INTER aſcribit̃.Sion eniz:ſicut ſepe dictū eſt:interꝑtat̃:ſpe
culatio.Sequit̃:Et videas que bona ſunt in hieruſa
lē.Neceſſe nobis eſt iſta v̄ba frequēter exponere : q:
poſiti ſenſus:ex ipſis maxime pēdere noſcant̃. Hie/
ruſalē:indicat viſio pacis.Pax hic inuiſibilis res eſt:
que tūc videbit̃ qñ auctor eius Chrs dñs beata mē/
te ꝯſpicit̃.Optat ergo vt in hieruſalē videat cuncta
que bona ſūt.Aſpicit̃ enī illic ipſe dñs qui ꝛ ipſos in/
tuētes eternos facit:ꝛ ſe iugi ꝑpetuitate demonſtrat.
Hoc ergo ꝓphetie ſpiritu ſanctis optat̃:qđ eis euenī
re cognoſcit̃.Sed ne hoc crederes tēporale : additū
eſt:Oīb⁹ dieb⁹ vite tue:vt ineffabili dono eternitatis
cumulus adderetur.[Et videas filios filioꝝ tuoꝝ:

Ut.pacem [Ipax ſuper iſrael.] Adiecit ⁊ hũc vſuʒ benedictioni-
bus ſuis: vt ille qui hic timet dñʒ: videat in illa bea-
titudine filios filioꝝ ſuoꝝ: qḋ etiã ⁊ ſpadonibus ac-
cidẽ poſſe nõ dubiũ eſt. Filij ſũt: ſicut iam dictũ eſt:
qui ſpirituali doctrina generant̃. Sed min⁹ gaudij
fuerat filios acquiſiſſe ſpirituales: niſi etiã ⁊ ipſi qui
docti ſũt alios filios generaſſe viderent̃. Filios eniʒ
filioꝝ: ſignificat nepotes: qḋ vtriqʒ beatis viris ꝯtin-
gẽ põt: qui ꝑdicationibus ſanctis: ppl̃os iſtruere ꝯſue-
rũt. Et itaqʒ qḋ iter ſũma gaudia: memorat hoc vi-
dẽdũ. Neceſſe eſt eni vt acq̃ſitus fidelis: magnũ gau
diũ pariat acq̃rẽti: q꞉ magna inde ꝓbat̃ mercede cu
mulãdus. Ad qḋ illud talẽtũ reſpicit: qḋ paterfami-
lias duplicatũ letus iuenit. Sequit̃ ſentẽtia que bea
titudinis illi⁹ culmen ſuauitateqʒ declarat: vt ſupra
illã beatã hieruſalẽ: pax: id eſt: dñs ſaluator iſideat: ⁊
cũcta beata faciat quecũqʒ maieſtatis ſue v̓tute cõ-
plectit̃. Hoc eſt qḋ ſup̃i⁹ dixit: Uideas que bona ſũt
in hieruſalẽ. Iſta eni pax eſt: quã oĩs deſiderat deuo
tus: cui ſuſpirat: cui gemit: pro qua ipſam animam li-
benter effundit.

Concluſio.

Cognouimus in p̃ſenti pſalmo que deũ ti-
metib⁹ ſint ꝓmiſſa: quos fru
ct⁹ recipiat qui dñʒ ſincera mẽte formidat. Studio
ergo maximo deꝑcemur: vt iſtũ timorẽ accipere me-
reamur: qui nõ ad penã petit̃: ſed ad ſalutẽ: vnde ta-
lia ꝓueniũt q̃lia nunq̃ de mũdi oblectatione naſcũ-
tur. Decet eni peti nimia ſupplicatione qḋ ſũmũ eſt.
Quapropter (vt dictũ eſt) dñm iugiter expetam⁹: vt
ipſi⁹ largitate mereamur ad talia munera ꝑuenire.
Nã qui peccatores opportune ⁊ iportune ꝓcipit ſup-
plicare: ꝓmiſit qḋ etiã ⁊ nos imerito poſſit audire.

Explicit expoſitio in pſalmum. 127ᵐ.

Canticum graduum. CXXVIII.

Sepe expugnauerũt me a iuuẽ-
tute mea: dicat nũc iſrael. Se-
pe expugnauerũt me a iuuẽtu-
te mea; eteni nõ potuerũt mihi.
Supra dorſuʒ meũ fabricaue-
rũt peccatores: ꝓlõgauerũt ini
quitatẽ ſuã. Dñs iuſtus ꝯcidet ceruices pec
catoꝝ: ꝯfundant̃ ⁊ cõuertant̃ retrorſuʒ oẽs
qui oderũt ſion. Fiant ſicut fenũ tectoꝝ: qḋ
priuſq̃ euellatur exaruit. De quo nõ imple
bit manũ ſuã qui metet: ⁊ ſinũ ſuũ qui ma-
nipulos colliget. Et nõ dixerunt qui preteri-
bãt benedictio domini ſuper vos: benedixi
mus vobis in nomine domini.

Gradus iſte decim⁹ denario iã ꝓmouet̃
aſcẽſu: terrena deſerẽs ⁊ ſuꝑnis ſe glorio
ſa vicinitate ꝯiũgẽs. Audiam⁹ eũ in alto
poſitũ dulci⁹ canẽtẽ: qm̃ altitudo gradu-
uʒ pſalmoꝝ nobis itelligẽdoꝝ p̃ſtat aſcẽ
ſuʒ. Subijt quippe merito: qui ad dñi ꝓximat̃ aſpe-
ctũ. Sed tamẽ hec oĩa humilitas p̃ſtat: que dei famu
los decenter exaltat. Uideamus qd ſit poſitũ in hoc
numero p̃miali: q꞉ ipſe eſt denarius quẽ laborãtibus
in vinea ſua: diues dñs pia largitate concedit. Docet
enim propheta toleranter nos ſeculi moleſtias ſuſti-
nere: quando eccleſie crebras fuiſſe comprobat paſ-
ſiones.

Diuiſio.

Spiritu ſancto ꝓpheta cõpletus: in prima
poſitione monet iſrael vt dicat quanta
certamina ⁊ quales iſidias a ſuis ꝑtulerit
inimicis: ne q̃s fideliũ de ꝓprijs tribula-
tionib⁹ deſperare videret̃. Secũda poſi-
tione: ꝓphetat ſpiritu ꝑtinacibus ⁊ inimicis eccleſie:
per quaſdã parabolas imprecat̃: qḋ eis in iudicio fu-
turo nouerat eſſe venturum.

Expoſitio.

Sepe expugnauerũt me a iuuentute mea:
dicat nũc iſrael.] Admonet̃ iſrael: id eſt:
eccleſia dei: vt dicat expugnatã ſe ſepe a
iuuẽtute. Sepe: ſignificat frequẽtiã paſ-
ſionũ. A iuuẽtute: primũ tẽpus etatis: qm̃
ab ipſis primordijs ſeuiſſimas ꝯtrarietates diabolo
iſtigãte ſuſtinuit. Sic eni ali⁹ pſalmus ait: Iunior Pſ. 36.
fui ⁊ ſenui ⁊ nõ vidi iuſtũ derelictũ: nec ſemen eius
egẽtẽ pane. Neutro generi maſculinũ gen⁹ adiũxit:
qḋ iter idiomata ſcripture diuine: ꝯſtat eſſe numerã
dũ. Egẽtẽ pane: nõ eni vel puer: vel adoleſcẽs: hoc vi
derat qḋ dicebat. A iuuẽtute ergo ſignificat: qm̃ a fra
tre ꝑuerſo: Abel iuſtus occiſus eſt. Pertulit quoqʒ tẽ
poribus Loth: qm̃ multas iniq̃tates ſodomoꝝ vir fi
delis expertus eſt. Pertulit in Iob notiſſimas illas ⁊
creberrimas calamitates: qm̃ diaboli machinamẽta:
glorioſe tolerãtia paſſionis victa ceſſerũt. Pharaonẽ
quinetiã ppl̃s dei acerba dominatione ſuſtinuit. Mul-
ti v̓o ſanctiſſimi tribulationib⁹ ⁊ ꝑiculis appetiti: cer
tamẽ atrociſſimũ ſuſtinẽtes: martyrij coronã ꝯſũma
ta clade meruerũt. Ipſi⁹ quoqʒ chr̃i dñi paſſione ex-
pugnata eſt eccleſia: qm̃ iprudẽtib⁹ viſa eſt dñʒ ꝑdere:
quẽ vite ſue ꝑdicauit auctorẽ: ſed ide poſt⁹ creuit: vn
de eã ifideles putabãt nihilomin⁹ iclinari. Nec illud
vacat qḋ ſequit̃: Dicat nũc iſrael: ſcilicet in hoc ſecu-
lo: qm̃ tp̃s eſt penitẽtie vt iſtruant̃ reliq̃ fideles. Naʒ
poſt reſurrectionẽ generalẽ: ſolas dñi laudes cãtabit
ſemꝑ eccleſia. Iſtud eni qḋ poſitũ eſt: Dicat nũc iſra
el: per tres v̓ſus qui ſequunt̃: vbiqʒ ſubaudiẽduʒ eſt.
[Sepe expugnauerũt me a iuuentute mea: etenim
nõ potuerũt mihi.] Et in 5⁰ pſalmo gradaliũ ſuꝑio-
re: factũ eſt ſimile principiũ. Que figura dicit̃ Ana-
phora: id eſt: relatio eiuſdẽ v̓bi: per ꝑncipia v̓ſuũ plu
rimoꝝ. Nũc eni itelligẽda eſt ſenectus eccleſie: dicẽ
te apl̃o: Filioli nouiſſima hora eſt. Quicquid in fine 1. Ioan. 2.
mũdi gerit̃: ſenect⁹ aptiſſime nũcupat̃. Quapropter:
a iuuẽtute ſua bene ſe expugnatã dicit eccleſia: vt in-
telligas q꞉ nunq̃ finita que ſemꝑ expugnata eſt. Cre
ſcit eni ꝑſecutionib⁹ iꝓboꝝ ſuaqʒ ꝯtritione grãde-
ſcit. Nã ⁊ ſi videat̃ ſanctos viros in hac vita amittẽ:
tñ eos future patrie ꝓbat̃ acq̃rẽ: ⁊ ideo nõ põt finiri:
qm̃ illã detrimentis ſuis ꝯſtat augeri. Nã ⁊ ſeq̃ntẽria
ſic declarãt. Dicit aũt: Eteni nõ potuerũt mihi. Non
potuiſſe ſibi ꝑualẽ dicit: quos ſe ſup̃i⁹ expugnaſſe cõ-
memorat. Imꝑfecta eſt eni expugnatio que iteꝝ ad
certamẽ redit: nec victoria debet dici: poſtq̃ iteꝝ cõ
ſtat poſſe ꝯfligi. Qḋ tamẽ coma ſequẽs v̓ſus exponit.
[Supra dorſuʒ meũ fabricauerũt peccatores: ꝓlon
gauerũt iniq̃tatẽ ſuã.] Conſuetudo eſt neq̃ſſima ꝑfi-
doꝝ: vt qm̃ aliq̃d vniuerſo ppl̃o publice nequeũt ipo
nẽ: occulte nitant̃ ſingulis aliq̃ ſuadẽ: vt vel paucos
decipiãt qui eccleſiã dei nulla potuerũt peruerſitate
ſubuertẽ. Fabricatũ v̓o ſupra dorſuʒ ſuũ a peccatori-
b⁹ eſſe teſtat̃: qui dolos facẽ a tali ꝑte feſtinãt: vt qui
a facie videri poſſũt a tergo minime ſentiant̃. Hinc
ſuꝑuẽt⁹ inimicoꝝ grauiter formidat̃: cũ dorſũ nitun
tur ſubita icurſione turbare. Et vt patiẽtie ſue robur
oſtẽdat:

oſtēdat: ipſuʒ certaminis gen⁹ exequit̄: qḋ nōnunq̄ꝫ ⁊ a ſuꝑiorib⁹ plus timet̄. Et vt iteꝝ ipſas ſurreptiones momētaneas nō putares: ꝓlōgatas dicit inſidias q̄s aſſidue hoſtes fidei armaris ſenſib⁹ īgerebāt. [Dñs iuſtus ↄcidet ceruices peccatoꝝ.] Cū ſit dñs patiēs ⁊ magnanimis ⁊ ſuſtinēs peccatores: de illis delinquētib⁹ mauult itelligi: qui ipſi⁹ miſericordia ad ſatiſfactionē deſiderāt redire ſalutarē. Ceruices aūt pro ſuꝑbia poſitas ſcriptura teſtat̄ dicens: Cerno q̄ ꝑplus

Exo.32. hic dure ceruicis ſit. Et beat⁹ Stephanus in paſſione

Act.7. ſua: iudeos arguēs dicit: Dura ceruice ⁊ icircūciſi cordib⁹ ⁊ auribus: vos ſemꝑ ſpiritui ſancto reſtitiſtis ſicut ⁊ patres vrī. Iſtis ergo hec viciſſitudo reddit̄: vt ceruices q̄s ↄtra dñꝫ letaliter extulerūt: iugo ipſius ſuaui ſalutari humilitate ſubdant̄. Qḋ ſepe de ꝑſecutorib⁹ factū eſſe meminim⁹: vt fierēt ꝑdicatores ſanctiſſime religionis: qui pri⁹ idola nefandiſſimis ꝑſua

Al. ↄuertan tur retrorſū ſionib⁹ vēdicabāt. [Cōfūdant̄ ⁊ īreuerant̄ oēs qui oderūt ſion.] Uenit ad poſitionē ſecūdā: vbi vſq̄ꝫ ad

SCHE. finē pſalmi: per figurā Parabolen: quīdā cōparationib⁹ aduerſarijs obſtinatis ꝑdicit eſſe vētuꝝ: qḋ eis in dñi ↄſtat euenire poſſe iudicio. Cōfūdant̄: cū ꝑſidiā ſuā viderit in illa veritate damnari. Reuerent̄ iudicātē: quē hic temnēdū eſſe putauerūt. Ipſi eniꝫ oderūt ſion: id eſt: eccleſiā: qui icarnationē dñi iſanis

Al. tectorum mētibus reſpuerūt. [Fiāt ſicut fenuꝫ tedificioꝝ: qḋ

Al. exaruit ꝑuſq̄ꝫ euellat̄ tareſcit.] Solēt edificia deſerta in cacuminib⁹ ſuis caduca fena ꝑducē: que ante tꝑs collectionis areſacta diſpereūt: q̄ꝛ nulla firmiſſima radice viguerant. His peccatores obſtinati aptiſſima ſocietate iūgunt̄: q̄ꝛ ⁊ hic frequēter diſpereūt anteq̄ꝫ de hac luce tollant̄. Naſcunt̄ eni in cacuminib⁹ ſuꝑbie: vbi nulla ſoliditate ↄſiſtūt. Nam ſi in ↄualle lachrymaꝝ germinarēt: fructus ſuos vſq̄ꝫ ad maturita

Al. impleuit tē dño iuuāte ꝑducerēt. [De quo nō īpleuit manuꝫ

Al. metet ſuā qui īmetit: ⁊ ſinū ſuuꝫ qui manipulos īcolligit.]

Al. colliget In feni ſpecie ꝑſeuerat: ⁊ ſicut ſupius in alio pſalmo de beatoꝝ fructib⁹ dicit: Uenientes aūt venient in exultatione portātes manipulos ſuos: ita nūc de peccatorib⁹ ꝑnūciat: nec manu: nec ſinu aliqd ex eis a meſſorib⁹: id eſt: ab angelis qui ad iudiciū dñi ꝑplos ↄgregabūt eſſe portādū: quoniā illa meſſis ſpiritualis fuit que fructū itulit: iſta vo carnalis eſt: que nulla triticei muneris fecūditate letat̄: vt nec vnā manū repleat: nec ſinū onerare ꝑualeat. Talis eſt iſta meſſis: que in dñico agro nō ſerit̄: ſed in pectoribus ſuꝑboꝝ q̄ſi in culminib⁹ caducis enaſcit̄. Nā quos fructus afferre potuit: que ꝑuſq̄ꝫ euelleret̄ exaruit? Nec illud vacat q̄ manū poſuit ⁊ ſinū. Man⁹ ꝑtinet ad opationē: ſinus ad ↄſciētiā. In maloꝝ q̄ppe actib⁹: neutrū frugi aliqd potuit inueniri. [Et nō dixerūt qui ꝑteribāt benedictio dñi ſuꝑ vos: benediximus vobis in noie dñi.] Cōſuetudo iter hebreos erat: vt ſi agētes viā: laborātes in aliquo agroꝝ ope reperiſſent: gratia ſaluta benedicerēt: ſicut in libro Ruth legit̄. Dixitq̄ꝫ Booz

Ruth.2. iuueni meſſorib⁹ qui ꝑerat: Dñs vobiſcū: qui reſpōderūt ei: benedicat tibi dñs. De quo ritu magnific⁹ hic a ↄtrario ſenſus aſſūptus eſt: q̄ꝛ ſceleratis inaniter operātib⁹ benedictio nulla ꝑſtat̄. Preterenntes aūt ſignificat ſanctos viros: qui mūdi iſti⁹ ↄfuſa ⁊ ꝑturbata temnētes: ad ſeculi illi⁹ pacifica ⁊ q̄eta feſtināt: vt reuera ꝑterire videant̄ que dñi amore ↄtemnūt. Nā ſi iſtos pteretūtes velis tibi auctoritate firmari:

Exo.3. audi Moyſen: Trāſibo ⁊ videbo viſionē hāc. Et in

Pſal.36. alio pſalmo ſuꝑius dictū eſt: Uidi ipiū ſuperexaltatuꝫ ⁊ eleuatū ſicut cedros libani: ⁊ trāſiui ⁊ ecce nō erat. Uides hoc vbū: ſepe ſanctis mētib⁹ attributū. Sed ne ipſa benedictio putaret̄ humanis viribus applicāda: ſeq̄t̄: Benediximus vobis in noie dñi. Ipſa eſt eniꝫ firma ⁊ vera benedictio: que ſub dñi cōmemoratione ꝑſtat̄: a quo venit oē qḋ expedit. Concluſio.

Reſpiciamus hūc pſalmū: q̄ſi duabus alis euectū: decimū ↄſcēdiſſe faſtigiū. Dextera q̄ppe ala ipſius eſt: poſt ꝑſecutiones multas eccleſie ſuꝑboꝝ denūtiata ↄuerſio. Siniſtra odientiū ſion: optata ↄfuſio. Qḋ ꝑpheta nō maledicēdi ſtudio loquit̄: ſed future veritatis iſtictu: q̄ꝛ iꝫ ⁊ pro inimicis nr̄is ꝑcipiat̄ orādum: de obſtinatis tamē ac ꝑituris qḋ veritas habebat expoſuit: nec tamē ſine fructu magne pietatis hec dicta ſūt. Multi eni de predicta pena ſe corrigunt: quando obſtinatis talia imminere cognoſcunt.

Explicit expoſitio in pſalmum .128ᵐ.

Canticum graduum. CXXIX.

De ꝑfundis clamaui ad te dñe: dñe exaudi vocē meā. Fiāt aures tue intēdētes: in vocē deprecationis mee. Si iniquitates obſeruaueris dñe: dñe quis ſuſtinebit? Quia apud te ꝓpitiatio eſt: ⁊ propter legem tuaꝫ ſuſtinui te domine. Suſtinuit anima mea in verbo eius: ſperauit anima mea in domino. A cuſtodia matutina vſq̄ꝫ ad noctem: ſperet iſrael in dño. Quia apud dominum miſericordia: ⁊ copioſa apud eū redemptio. Et ipſe redimet iſrael: ex omnibus iniquitatibus eius.

Niſi ↄſuetudo eccleſie ſollicita mēte recolat̄: pōt queſtio nonnulla ſuboriri: cur in gradu vndecimo collocatus propheta ſe penitētie ſatiſfactione ꝓſternat. In tali eni culmine ↄſtitutus: ⁊ euect⁹ ad gloriā ſempiternā: trepidationē adhuc hēre potuit nō ruinā. Similis eni ratio ⁊ in 127° reddita eſt: cū timorē dñi per oēs gradus in hoc mūdo ſanctis diximus ↄuenire ꝑſonis. Dicit etiam eccleſia: in 128°: Sepe expugnauerūt me a iuuentute mea. Et paulopoſt: Supra dorſuꝫ meū fabricauerūt peccatores: multaſq̄ꝫ calamitates aſcēdēs ꝑpl's iſte dinumerat q̄s adhuc ſuſtinebat in mūdo: Ita ⁊ hic q̄q̄d in excelſuꝫ ꝓpheticus animus tēdit: amplius ſe pia humilitate ꝓſternit: vt adhuc mēte curuat⁹ aſcēderit ſi ꝓſumptionē de meritis nō hēret. Cōſcius eni ↄditionis humane: adhuc ſe humili⁹ q̄ꝫ pridē ſubdiderat iclinauit: q̄ꝛ nemo pōt effugē peccatū: qui in fragili ꝓbat̄ corpore ↄſtitutus. Qui eni nō aut cogitatione delinquimus: aut vboꝝ ſuꝑfluitate peccamus: aut iprouida actione delabimur? Una eſt ergo ſecuritas in hoc ſclo viuēti: iugiter ꝓ peccatib⁹ iclinari: vt qui a culpa eſſe nō poſſumus liberi: per munera pietatis mereamur abſolui. Diuiſio.

Uidens ꝓpheta plus mente q̄ꝫ corpore: ne magnis delictoꝝ fluctib⁹ obrueret̄: ex corde facto clamat ad dñm: vt de ꝓfundo peccatoꝝ liberet̄: beniuolētiā boni iudicis querēs de calamitatibus idicatis: q̄ꝛ nullus pōt eſſe ſaluus niſi qui diuina clemētia fuerit

DOG

abſolutus. Sequit̃ cõpẽdioſa ↄcluſio:narrationes ⁊
cetera ꝑtermittẽs:q̄m ſi opportune adhibeant̃ exor-
nãt:ſi icõgrue itromittant̃ horreſcũt. Secutus eſt er
DOG go bonus magiſter vtile deuotũqꝫ cõpendiũ:cito ad
gratulationis gaudia venit: vt agnoſcerent peniten-
tes:quanta gratia ſuſcipiũtur:quibus tam velox me-
dicina preſtatur. Expoſitio.

ETY De pfundis clamaui ad te dñe:dñe exau-
di vocẽ meã.] Profundũ eſt:quaſi porro
fundũ:cui⁹ ima diu demerſa ſũt. Hinc
ad dñm ꝓpheta clamauit:vt facilius po-
tuiſſet audiri. De iſto pfundo glorioſas
fudit lachrymas Petrus. De iſto publicanus pecto-
ra culpanda tundebat:qui ſic in altuꝫ venerat pecca-
toꝝ vt nec oculos leuaret ad celum. De iſto deniqꝫ
loco: Jonas tacitus vociferabat ad dñm:qui in vẽtre
ceti poſitus īfernũ viuus ītrauerat. Cetus eni ꝓphe-
te oratoriũ fuit:naufrago portus:iter vndas domus:
felix in deſperatione ſubſidiũ. Nõ eni glutitus eſt in
eſcã ſed in requiẽ poſſidẽdã: ⁊ miro nouitatis exem-
plo vẽter ille ferinus reddidit pabulũ illeſum:nõ ſo
lito iniuria decoctionis abſumptũ:ſicut in libro ſuo
Jone.2. ipſe teſtat̃ dicẽs:Et ꝓcepit dñs piſci magno vt deglu
tiret Jonã. Et erat Jonas in vẽtre piſcis trib⁹ dieb⁹
⁊ tribus noctib⁹ ⁊c. vbi orationes quoqꝫ ſuas ꝓphe-
tica veritate narrauit. O penitẽtia nimis ⁊ abſolute
glorioſa:humiliatio que neſcit cadere:luctus qui cor
da letificat:lachryme que animã rigant. Profundus
deniqꝫ iſte neſcit inferos: qui tranſmittit ad celos.
Quapropter virtutẽ ſancte orationis itẽde:q꞉ tãto ſe
credit celerius audiẽdũ:quãtuꝫ de imis penetralib⁹
clamabat ad dñm. Deniqꝫ ſic ſequit̃: Dñe exaudi ora
tionẽ meã. Ipſi ſunt eni altiſſimo viciniores:qui ſan-
cte humilitatis ſe viſceribus abdiderũt. Sic cum de
pfũdo oraret:ad altiſſimi redemptoris celeriter vo
M. vocẽ dep ns ꝑuenit.[Fiãt aures tue itẽdẽtes:in ↄrationẽ ſer-
cationis mee ui tui.] Pulcherrima ſupplicatione placatũ ſibi iudi
cẽ reddit:vt petitionibus ſuis clemẽtiſſimus pſtaret̃
auditus. Sed cũ ſit oculoꝝ intẽdere:hic auribus da
tũ eſt:ſcilicet q꞉ virtus eius ⁊ nature potẽtia ſingula
ris:nec auribus audit:nec pedibus ambulat:nec ocu
lis videt:nec ore guſtat:nec naribus odorat̃:ſed incõ
prehenſibili virtute opat̃ iſta que dicta ſunt. Nã cũ
Joan.4. ſit deus ſpiritus:ſicut de ipſo legit̃: Spiritus eſt de⁹:
etern⁹:omnipotẽs:penetrãs ⁊ ↄtinẽs oĩa que ab ipſo
creata ſũt:vbiqꝫ plenus:vbiqꝫ totus:de ſe ⁊ per ſe co
ruſcans:ex nr̃a tamẽ ↄſuetudine virtus qua videt ocu
li dicunt̃:virtus qua audit aures appellãtur: virtus
qua pficit manus vocant̃:⁊ his ſimilia: que per alle-
goriã diuinis operationibus applicant̃. Cũ enim dicit:
Serui tui:miſericordis boni iudicis cõmonet̃:ne pa
tiat̃ abijcere:quẽ ſe cognoſcit fideliter inuocare.[Si
iniqtates obſeruaueris dñe:dñe qs ſuſtinebit.] Ecce
iaꝫ pfũdus ille detectus eſt vnde clamabat ad dñꝫ.
Iniquitatẽ eni:vult itelligi omne peccatũ qd poteſt
aliqua prauitate cõmitti. Iniquũ eſt eni qd iuſtũ nõ
eſt. Et quis a tali cõplexione reddat̃ exceptus:niſi ſo
lus ille qui iugiter potuit implere iuſtitiã? Nã ⁊ ſan
cti viri cũ deuota ſe ↄuerſatione tractare videant̃:ta
men culpas ex toto declinare nõ poſſunt: q̄ñ ⁊ ocio-
ſus ſermo reatus eſt:⁊ in craſtinũ cogitare peccatuꝫ
eſt:ſomnqꝫ eludi:icõgrua ſubito cogitatione cõple-
ri:⁊ cetera huiuſcemodi. Vidẽs ergo ꝓpheta nulluꝫ
eſſe qui nõ aut cogitationibus ſupfluis excedat: aut
vacuo ſermone delinquat:aut inanibus actib⁹ occu-
pet̃:territus clamat ad dñꝫ iuſtitie ipſius nõ ſuffice
genus humanũ niſi miſericordie ſue pſtet auxilium.
Quis ſuſtinebit? Quaſi põdus imẽſuꝫ:q̄ſi molẽ itole-
rabilẽ:quaſi flãmã ↄſumptibilẽ. Merito eniꝫ iuſti
tiã dñi ſibi importabilẽ dicebat:qui actuũ ſuoꝝ ↄſi-
deratione eius iudicia formidabat. Que figura gre-
ce dicit̃ Diaporeſis:latine dubitatio:cũ habem⁹ am- SCHE
biguũ:ſi poſſit īueniri qd querit̃.[Quia apud te ꝓpi
tiatio eſt:⁊ ꝓpter legẽ tuã ſuſtinui te dñe.] Territus
aũt iuſtitia dñi per quã penas nulli fas eſt euadẽ:ad
patronã miſericordiã ↄuolauit. Nõ eſt enim in nr̃is
actib⁹ vt mereamur abſolui:ſed ipſi⁹ ꝓpitiationis eſt
vt ↄfitẽtẽ reũ liberare dignet̃. Sed ſi nomẽ iſtud di-
ligẽtius ꝑſcruteris:ꝓpitiatio fuit:q̄ñ ꝑereũti mun-
do de⁹ filij ſui īcarnatione ſubuenit:vt humanũ gen⁹
abſolueret qd erat peccatis nectẽtib⁹ obligatũ. Seq
tur:Et ꝓpter legẽ tuã ſuſtinui te dñe. Propitiationi
lex videt̃ eſſe ↄtraria:q꞉ lex peccatũ detegit:reũ deſi
gnat:totũqꝫ ſibi hominẽ reddit obnoxiuꝫ:ſicut apl's
dicit:Peccatũ aũt nõ cognoui niſi ꝑ legẽ. Nã ↄcupi- Rome.7.
ſcẽtiã neſciebã:niſi lex diceret: Nõ ↄcupiſces. Sed il
lã legẽ hic debemus aduertẽ:id eſt:euãgelicã iuſſio-
nẽ que dicit: Inuicẽ onera vr̃a portate:⁊ ſic adimple Gal.6.
bitis legẽ chr̄i. Hec eſt ergo lex quã ſe ꝓpheta cõme
morat ſuſtinẽ:per quã ſe iure credebat eſſe ſaluãduꝫ.
Nã ⁊ ipſum qd dicit: Suſtinui:idicat charitatẽ: que
totũ ſuſtinet:totũ patit̃:⁊ ſpem ſuã deſiderãter expe
ctat. Hec ſalutariter inflãmat corda fideliũ:hec ꝑfe
ctos efficit vtiqꝫ chriſtianos.[Suſtinuit anima mea
in ī vbũ tuũ:ſperauit anima mea in dño.] Repetitio M. vbo eius
iſta ſuperioris ſenſus explanatio eſt: vt in anteriore
viſu legẽ noui teſtamẽti dictã fuiſſe cognoſceres:q̄ñ ⁊
ipſuꝫ vbũ: id eſt:dei filiũ hic poſitũ euidẽter agnoſce
res. Suſtinuit ergo vbũ:q꞉ icarnationẽ dñi credebat
eſſe vẽturã. Nemo eni ſuſtinet:niſi qui pmiſſũ cupit
accipe. Et ne hoc vbũ trãſitoriũ aliqueꝫ putares eſſe
ſermonẽ:addidit: Sperauit anima mea in dño. Ver
bũ enim dei:omnipotẽs eſt filius:de quo ſcriptũ eſt:
In principio erat verbum:⁊ verbũ erat apud deũ:⁊ Joan.1.
deus erat verbum:hoc erat in principio apud deum:
quod vltimis temporibus de Maria virgine incar-
nationem ſumens:propter interitum generis huma-
ni auferendũ naſci dignatum eſt.[A cuſtodia matu-
tina vſqꝫ ad noctem:ſperet iſrael in dño. Quia apud
dñꝫ miſericordia:⁊ copioſa apud eũ redemptio.] Ex
plicitis ſub omni decore pricipijs:ad ↄcluſioneꝫ pſal-
mi letiſſim⁹ venit. Nã ſecurus de ſuis delictis reddi-
tus:eiã pplis ꝑdicat vt per vniuerſaꝫ vitã in dño chri
ſto debeat ſperare qui eccleſie ſue moleſtiſſimas paſ
ſiones in eterna põt gaudia cõmutare. Cuſtodia ma
tutina:eſt manifeſtatio illa dñi ſaluatoris: q̄ ſepul-
chrũ cuſtodiẽtibus iudeis reſumpti corporis verita-
te ſurrexit. Noctẽ vo:ſignificat hui⁹ ſeculi terminũ:
vt vſqꝫ ad mũdi fineꝫ in ſpe dñi debeat vniuerſalis
eccleſia ꝑdurare. Sed dũ hoc iſraeli generaliter dici
tur:vnuſqſqꝫ fideliſſimus de fine ꝓprio cõmonetur.
Et ↄſidera:q꞉ dixit: A cuſtodia: vt ab aduẽtu dñi ei⁹
manifeſtato noīe ampli⁹ debeat obediri. Seq̄t̃: Quia
apud dñm miſericordia:⁊ copioſa apud eũ redẽptio.
Reddita eſt cauſa mirabilis:q̄re iſrael debuiſſet ſpe
rare in dño:q꞉ in ei⁹ manu miſericordia eſt que põt
ex ꝑuerſo iuſtũ facẽ:ex ībecillo īmortalẽ:ex carneoqꝫ
angelis ſimilẽ. Hoc eni ille de nobis ↄſueuit oſtẽdẽ:
ad qd humana natura per ſe nõ põt ꝑuenire. Addi-
dit etiã: Copioſa redemptio:vt precioſus ille ſanguis
tãta

tāta fuerit vbertate ditiſſimus: quatenus totius mundi peccata redimeret: ⁊ velut quodā diluuio ſalutari orbē terrarū a ſuis ſordib⁹ expiaret. Verſus aūt duos ideo in imo poſuim⁹: q̄ ſic ſibi copulati ſunt vt mutua ꝯiūctione declarent. [Et ipſe redimet iſrael: ex oib⁹ iniq̄tatib⁹ ei⁹.] Ille quē ſupius dixerat miſericordē atq̄ʒ copioſū: hic iā qd ſit facturus oſtēdit. Redimet itaq̄ʒ iſrael ſanguine p̄cioſo. Sāguis qui purificat nō cruētat: qui nō maculat ſed emundat: ſicut

1. Joan.1. Joānes apl's dicit: Sāguis Jeſu Chr̄i mūdat nos ab oī delicto. Sed cū dicit: Ipſe redimet: nullā poſſibilitatē in homine vt euadē potuiſſet oſtēdit. Ipſe ſūt iniq̄tates: q̄s ſu p̄ius nolebat itēdi: q̄ñ ſi ille fuiſſent reſpecte: redimi nullaten⁹ iſte potuiſſet. Siue vt qdā dicē voluerūt: redemptio iſrael: tp̄s illud ſignificat: qñ in fine ſeculi Helia ꝯſpecto: iudeoꝝ creditura eſt multitudo: ſicut ⁊ Malachias ꝓpheta cōmemorat

Malach.4 dicēs: Et ego mitto vobis Heliā ꝓphetā: anteq̄ʒ veniat dies dn̄i magn⁹ ⁊ p̄clarus. Sed qd iſtis ꝓderit cū alter euaſerit: q̄ñ grauī⁹ torquebit: qui ſolus reus correctis poſteris iuenit? Multo melius ſi p̄cederēt fide: qui p̄elati ſūt tempore. Concluſio.

De profundo qdē pſalmus iſte fecit initiū: ſed ad altitudinē magnā velut ſol ꝓuectus aſcēdit: vt agnoſcamus quā vtilitatē habeat penitētia: que in tali culmine cognoſcit collocata. Et ideo ꝯſiderem⁹ q̄ noxia ſit ſupbia: cui nō deſinit frequēs obuiare medicina. Violēto morbo nō vnū medicamē apponit: ſed ꝯtra eū multiplici curioſitate tractat. Nā ⁊ illa arbor ſepius ſecurib⁹ cedit: que per auras tenues magna libertate luxuriat. Hoc eni malū ſupbie: ſexta penitētie bipēne ꝑcuſſum eſt: ⁊ vniuērſa ramoꝝ mēbra tremuerūt. Sed in ſubſequēti ſeptima ſic ꝯſcidit: vt in terrā ꝓtin⁹ eliſa frāgat. Redeo ad illos: qui penitētiā agē in vite ſue fine faſtidiūt. Ecce nuſq̄ legis eſſe ꝓhibitū qd a ꝑditis hominibus dicit negligēdū: imo ſemp cōmonemur vt nunq̄ ab ea: deſidia faciēte ceſſem⁹. Horreamus ergo ſupbiā: que angelū de gratia ſupne ſuauitatis eiecit: Amem⁹ humilitatē que ad celos fideles extulit: velociter confiteamur quod male facimus: ne poſſimus incurrere quod meremur.

Explicit expoſitio in pſalmum.129ᵐ.

Canticum graduum. CXXX.

Domine non eſt exaltatum cor meū: neq̄ʒ elati ſunt oculi mei. Neq̄ʒ ambulaui in magnis: neq̄ʒ in mirabilibus ſup me. Si non humiliter ſentiebam: ſed exaltaui animam meam. Sicut ablactatus eſt ſup matrē ſuā: ita retributio in animā meā. Speret iſrael in domino: ex hoc nunc ⁊ vſq̄ʒ in ſeculum.

Sollicitiſ ſenſus agricole: dum arruis aratris cāpoꝝ pinguiū denſa ꝓſciderit: cultiſq̄ʒ aruis ſemina fecūda cōmiſerit: arborū culmē ſolatorijs cātib⁹ letus aſcēdit: exinde iumētis ſuis frondea pabula ramoꝝ de ſecationib⁹ ſubminiſtrat: vt que labor aſſidue ſeminationis addixerat: copioſa comeſtione reficiat. Sic ꝓpheta penitētie laborib⁹ pactis: ſpiritualiū graduū aſcēſione ſubuect⁹: ſuauia cāticoꝝ nobis alimēta trāſmittit. Totus eni hic pſalm⁹: de māſuetudine atq̄ʒ humilitate cātat: eoq̄ʒ fit: vt quos labor p̄miſſe ꝯfeſſionis afflixerat: glorioſe deuotionis dulcedo reficiat. Suſcipiam⁹ itaq̄ʒ trāſmiſſū cibū: ⁊ tāti muneris dona guſtem⁹: atq̄ʒ vtinā boues ſim⁹ qui agrū dn̄i nr̄i ſulcis regularib⁹ exaremus. Memento aūt q tot⁹ hic pſalm⁹: vt dixim⁹: ad ſupbiā ꝑtinet deſtruēdā: ⁊ humilitatē modis oibus edificādā: ſicut ⁊

dn̄s in euāgelio dicit: Oīs qui ſe exaltat humiliabit: ⁊ qui ſe humiliat exaltabit. Que ſentētia reꝝ ſūmas vtraſq̄ʒ cōplectit. In ſupbia eni deſignat diabolū: in humilitate vo dn̄ʒ chr̄m. Ita ſub breuitate dictoꝝ: ⁊ qd deſiderare debeāt homines: ⁊ qd eos refugere cōpetat: euidenter inſinuat. Diuiſio. Luc.14.

Primo ordine ꝓpheta exēplo ſuo humilitatem ⁊ māſuetudinē docēs: ꝑplm vtiq̄ʒ chriſtianū penā ſibi grauiſſimā ponit: ſi mādata dn̄i non cū ſūma humilitate ſuſceepit. Secūdo: ꝯuerſus hortat iſrael vt iugiter ſperet in dn̄o: q̄ten⁹ tali ſpe roborata cūctas aduerſitates ſecli tolerare p̄ualeat. Expoſitio.

Domine nō eſt exaltatū cor meū: neq̄ʒ elati ſunt oculi mei. Neq̄ʒ ambulaui in magnis: neq̄ʒ in mirabilibus ſup me. [Taliter hic Hypotheticus ſyllogiſm⁹ enaſcit. SYL
Si nō eſt exaltatū cor meum: neq̄ʒ elati ſūt oculi mei: a ſupbia ſcilicet reddor alien⁹. Attamē nō eſt exaltatū cor meū: neq̄ʒ elati ſūt oculi mei: a ſupbia igit reddor alien⁹. Nūc reliq̄ ꝑſcrutemur. Pſalmus hic humilitatē qdē p̄dicat: tēperātiā docet: patientiā monet. Sed cū ꝓpheta negat vitioſa: ꝯfitet oīno laudāda. Que figura dicit Anaſtrophe: qñ reſpuēdo ꝯtrariā partē: illa vult itelligi: que monita diuina iuſſerūt. Dicit eni: nō exaltatū cor ſuū: qd factū eſt a Pharaone: qñ p̄ſumēs in numeroſitate gētis ſue: hebreos deuotiſſimos per Moyſen totiēs ꝓhibit⁹: crudeliter affligebat. Seq̄: Neq̄ʒ elati ſunt oculi mei. SCHE
Elati ſūt oculi diuitis ill⁹ qui in euāgelio legit: horrea ſua ꝑua cogitaſſe deſtruere: ⁊ ad copiā ꝯgregādā īgētia fabricare voluiſſe. addidit: Neq̄ʒ ambulaui in magnis. Ambulauit in magnis Pilat⁹: qui dixit dn̄o Luc.12.
ſaluatori: Neſcis q̄ poteſtatē habeo dimittēdi te: ⁊ poteſtatē habeo crucifigēdi te? Ad poſtremū ſubiunxit ad cumulū: Neq̄ʒ in mirabilib⁹ ſup me. Ambulauit Simō magus in mirabilib⁹ ſup ſe: qñ ſpm̄ ſanctū ab aplīs Chr̄i pecunia credidit eſſe redimēdum: vt p̄cio mercaret qd ei⁹ merita nō habebāt. Sic dū talia negat: illa dant itelligi: que dn̄o iuuāte faciebat. Deniq̄ʒ ita ſentiēdū: ſequēs v̄ſus oſtēdit. [Si nō humilr ſentiebā: ſʒ exaltaui aiā meā. Sicut ablactat⁹ ē ſup matrē ſuā: ita ē retributio in aiā meā.] Nimis cōpetēter edictū eſt: Si nō humilr ſentiebā: q̄ ſūmū ſapie gen⁹ eſt nō per elationē ſibi aliqd p̄ſuadē: ſed deuoto aīo ſentire qd expedit. Monet ergo ſcripturas diuinas ſimplici ac puro corde ſe fuiſſe meditatū: nō vt arriani: manichei: donatiſte fecerūt: ⁊ ceteri qui a v̄a religione diuiſi ſūt. Illi eni ſi humilr ſētire voluiſſēt: ſuā nō eligerēt defēdē prauitatē: ſʒ ad doctores diſſimos ⁊ ſctiſſimos veniētes: fidei recte itelligētiā ꝑcipe meruiſſent. Iſte ergo ſe dicit humilr ſēſiſſe queādmodū monet apl's: Noli altū ſape ſed time. Et alibi in pſalmo: Nō habitabit in medio dom⁹ mee qui facit ſupbiā. Iterūq̄ʒ ꝯtra hoc vitiū orās dn̄i depoſcit auxiliū dicēs: Nō veniat mihi pes ſupbie. Seq̄: Sed exaltaui aiā meā. Hic negat exaltatā aiā ſuā: id eſt in Joan.19. Al. eſt Al. retributio Roma.11. Ps.100. Ps.35.

ſupbie culmē euectā:vbi aſcēdē ruinoſū eſt:ꝓmouē
ꝑiculū. Nā ſci viri exaltāt aīas ſuas:qñ eas ꝯtēdunt
ad diuinas ꝑdicationes erigē. Queadmodū eni aut
de ſcā trinitate poſſum⁹ aliqd itelligē:aut ſalubriter
de beata icarnatione ſentire:niſi cū magna humilita
te aīaꝫ nrāꝫ leuem⁹ ad dnīꝫ. Nā licē aīaꝫ ad ſupna ſe
Ps.14. tēdē:eſtis eſt ali⁹ pſalm⁹ vbi dictū eſt: Ad te leuaui
aīaꝫ meā. In illis eni reb⁹ aīaꝫ leuari fas eſt:vnde vi
uat:vñ floreat:vñ celeſti pane paſcaē. In iſtis aūt ex
ꝗſitionib⁹ prauis ꝛ īfelici doctrina turgētib⁹ exaltari
nō decet aīaꝫ:vbi mortē regit:īfernuꝫ ſubit:ꝛ eterna
īfelicitate damnaē. Adiecit decorā nimis ꝛ ſubtiliſſi
mā cōparationē:vt ita ſe dnīꝫ deſideraſſe dicat:ſicut
ablactat⁹ ſup matrē ſuā. Cōſuetudo eſt eni puuli:quo
tiēs ad alios cibos etate creſcēte ꝑparaē: lac illi quo
ſolebat veſci a pia mrē denegari:q̄ten⁹ ad ſolidiores
cibos trāſeat:ne ei⁹ ſuba in teneritudine q̄dā relicta
molleſcat. Sed tūc qua puritate:quo deſiderio:qua
grā matrē querit:vt aio ipſi⁹ ad lamēta ꝓmoto ei⁹ pe
ne doleaē amiſſio. Hoc deſideriū:hoc votū ꝓpheta ſi
bi cōparāe oſtēdit quāta ſpes:quāta ſimplicitas:quā
t⁹ debeat eſſe ardor in dnō. Ablactati eni dicunē:qui
ſunt a lacte ꝓhibiti. Et merito talis facta eſt cōpara
tio:qꝛ ſicut īfātes vbera mrīna ſugūt:ita fideles puuli
ſcripture diuine ſimplicitate nutriunē:donec ꝑparē-
1.Cor.3. tur ad ſolidū cibū dicente aplo: Nō potui loq vobis
q̄ſi ſpūalib⁹:ſed q̄ſi carnalibus:tanq̄ꝫ puulis in Chro
lac vobis potū dedi nō eſcā. Nec vacat qđ addidit:
Sup matrē ſuā:dū adhuc teneri ſūt ꝛ ſup vbera ma-
terna portanē. Ipſis eni grauior eſt ꝯſuetudo ſubtra
cti cibi:qꝛ ſe eſcis alijs neſciūt cōſolari. Addidit: Ita
retribues in aīaꝫ meā. More dictū eſt humanitatis.
Ipſi eni nobis ponim⁹ penā:qñ de aliq̄ cauſa iuſta cō
Ps.7. fidim⁹:ſicut ꝛ in 7° pſalmo dictū eſt: Dñe de⁹ me⁹ ſi
feci iſtud:ſi eſt iniqtas in manib⁹ meis:ſi reddidi re-
tribuētib⁹ mihi mala:decidā merito ab inimicis me
is inanis. Sed hic ordo nobis vboꝝ faciēdus eſt:vt
v̄ſus hui⁹ decarminata ꝯtextio:ipſa ſe magis exponē
videaē. Si nō humiliꝰ ſentiebā: ſicut ablactatus ſup
matrē ſuā:ſed exaltaui aīaꝫ meā. Sequiē cōpēſatiua
ꝯditio. Ita retribues in aīaꝫ meā. Ita:dū diciē illud
ſignificaē:vt ſi ego te ꝑſumpſi ꝯtemnē:tu me merito
videaris abijcere. Siue ſic forſitan accipi debet: vt
pſalm⁹ iſte ꝯtra illos videaē eſſe ꝓlat⁹:qui in aliqb⁹
tribulationib⁹ atqꝫ aduerſitatib⁹ ꝯſtituti: īpatiēter
agūt:ꝛ nolūt remedia ſuſtinē diuina. Cōtra hec itaqꝫ
dicit humilis ꝛ fidelis:qꝛ differebaē audiri cor ſuuꝫ
in ꝯtemptū minime ꝓtuliſſe:neqꝫ ſuos elatos oculos
elicit:qꝛ maxime puuli hoc faciūt:qui parentes ſuos
ꝯtemnē furioſa volūtate ꝑſumūt. Nā ꝛ ipſa cōpara-
tio poſita in malo pōt accipi:qñ ablactat⁹ īfans ſup
matrē exaltat aīaꝫ ſuā:qñ mamillas ei⁹ manib⁹ lace
rare ꝑſumit:ꝛ vagitib⁹ atqꝫ fletib⁹ agit vt ei⁹ idigna
tio poſſit agnoſci. Deide ſequiē penalis illa ꝯditio:vt
ſi fecit ea que ſupi⁹ dixit:a dnō ꝓiciaē:queadmodū
ablactat⁹ īfans mrīnis vberib⁹ ꝓbaē excludi. Naꝫ vt
hūc pſalmū ad v̄tutē panētic atqꝫ humilitatis:vt di
ctū eſt:itelligam⁹ eſſe ꝓlatū:ſubiecit: Speret iſrael in
dnō:ex hoc nūc ꝛ vſqꝫ in ſclꝫ:ne ꝑceps deſperatio nrā
ablactatis īfātib⁹ merito cōparata videaē. [Speret
iſrael in dnō:ex hoc nūc ꝛ vſqꝫ in ſclm.] Poſtq̄ꝫ hu-
militatē ꝛ māſuetudinē ſequēdā cōpetēter edocuit:
tanq̄ꝫ bon⁹ magiſter ſcba ꝑte ꝯuerſus vnūquēqꝫ fide
liū monet vt ꝯfidētiā ſuā ponat ſemꝑ in dnō:ꝛ in ea
cūctis ſcl'is ꝑſeueret. In hoc eni mūdo licet ſperare:
illic aūt deſiderata ꝑmia ꝯtueri. Nā ſclꝫ:iterdū mū
dū iſtū ſignificat:iterdū regnū illud dnī qđ credim⁹
eſſe vētuꝝ. Dicit eniꝫ: Ex hoc nūc:id eſt:a ꝑſenti tpe
vſqꝫ ad eternitatē futurā:cū vnū ſclꝫ erit ꝛ viciſſitu
do tēpoꝝ in vnitatē ꝑpetuā feliciter īmutaē. Sic te-
xtū pſalmi cōpendioſo fine ꝯcluſit:vt ſcē humilitati
ꝯueniret ꝛ ipſa breuitas dictionis. Concluſio.

Mirabilis eſt nimia humilitas:que culmine cōmēdaē excelſo. Nā ſi aliqs here
mita cellule ſue vacās talia diceret:magna tn̄ patiē-
tie laude fulgeret. Hoc purpurat⁹:hoc ꝓphetaꝝ dice
bat eximi⁹:vt ſtudioſi⁹ refugeret ſupbiā: quāto am-
pli⁹ honoꝝ claritate radiabat. Sꝫ qđ a nobis exigiē:
ſi ab illo talia pēdebanē: Preſta dñe humilitatē re-
gis:ꝓphē patiētiā:qñ in q̄cūqꝫ ꝑſona iſta de tua ſūt
ꝑmia. Nō eni hoc paſſim humana volūtate ſumiē:
ſed miſericordie tue largitate ꝑſtaē. Que ideo maxi-
me inter v̄tutes eximias honorata ꝯſurgit:qñ eā di
gnatio tue maieſtatis aſſūpſit. Deniqꝫ cōſideremus
quātū honorata ſit humilitas que ſupbie ꝯtraria in
duodecimo gradu noſciē collocata. Illa enim demer
git in tartarum:hec perducit ad celum.

Explicit expoſitio in pſalmum.130ᵐ.

Canticum graduum. CXXXI.

Memēto dñe dauid:ꝛ oīs man
ſuetudinis eius. Sicut iurauit
dnō: votum vouit deo iacob.
Si introiero in tabernaculum
dom⁹ mee: ſi aſcēdero in lectū
ſtrati mei. Si dedero ſomnuꝫ
oculis meis: ꝛ palpebris meis dormitatio-
nē. Et requiē tēporibus meis donec inueniā
locū dnō:tabernaculū deo iacob. Ecce au-
diuimus eā in effrata: inuenimus eā in cāpis
ſylue. Introibim⁹ in tabernaculū ei⁹:adora
bim⁹ in loco vbi ſteterūt pedes ei⁹. Surge
dñe in requiē tuā:tu ꝛ arca ſanctificationis
tue. Sacerdotes tui iduanē iuſticiā: ꝛ ſancti
tui exultēt. Propter dauid ſeruū tuum: nō
auertas faciem chri tui. Iurauit dñs dauid
veritatē ꝛ nō fruſtrabiē eū:de fructu vētris
tui ponā ſup ſedē tuā. Si cuſtodierit filij tui
teſtamentū meū: ꝛ teſtimonia mea hec que
docebo eos. Et filij eoꝝ vſqꝫ in ſclm: ſede-
būt ſup ſedē tuā. Qm̄ elegit dñs ſion:elegit
eā in habitationeꝫ ſibi. Hec requies mea in
ſclꝫ ſcli:hic habitabo qm̄ elegi eā. Viduam
ei⁹ benedicēs benedicā:pauperes ei⁹ ſatura
bo panib⁹. Sacerdotes ei⁹ iduā ſalutari: ꝛ
ſci ei⁹ exultatione exultabūt. Illuc ꝑducam
cornu dauid:paraui lucernaꝫ chriſto meo.
Inimicos eius induā confuſione:ſup ipſuꝫ
autem efflorebit ſanctificatio mea.

Cum ꝓphetā oīa cantica graduū ad ꝑue-
ctū ſpei celſioris euexerit:iſtō tn̄ eū oīmo
dis eleuauit:qꝛ icarnationis dnīce ſacra-
mēta deſcribit. Dignū eni fuerat:vt poſt
duodenariū

duodenariũ apłoꝝ numeꝝ tanq̃ caput oĩuz ipſe ter tiuſdecimus aduenirer:quẽ nõ arbitror pſone ꝓphe tice poſſe ↄgruere:q: glĩa tanti pſalmi niſi dño cbřo rationabilr alteri nõ põt applicari. Nec eniz ille bu milis qui bacten⁹ clamauerat de ꝓfũdis:ſubito ſe in tãtam laudẽ potuiſſet erigẽ vt bumanũ modũ vide reẽ excedẽ. Quapropter Dauid ille deſiderabilis:il le manu fortis:bic a nobis itelligendus eſt: in quo ꝛ bumilitas aſſumpte incarnationis conuenit:ꝛ omni potentia deitatis excellit. Diuiſio.

DUm frequẽter ꝓpbeta in pſalmis de in carnatione dñi fuerit locutus:in boc ma xime gradu:tñ myſteriũ euidẽter edicit vt merito valuiſſet ad glĩam pſectionis aſcẽdẽ:qui bumani generis ſalutẽ nõ de ſinit idicare. Prima igiẽ narratione dñi Cbři vba re fert:qb⁹ při ſuo cognoſciẽ ꝓmiſiſſe:requiẽ ſe nullate nus ſumẽ:niſi ve religionis affectũ bumanis pectori bus iſudiſſet. Scđa narratione dicit eſſe cognitũ:qđ veraciter fuerat a dño ſaluatore pollicitũ: ꝑces ſuas adyciẽs:vt cito aduẽtũ ſaluatorẽ ꝓbeat qui adbuc vẽ turi tpis dilatione pẽdebat. Tertia pte ꝓmiſſionem que illi a pře facta fuerat ꝓbibet eſſe cõplẽdã: vt fru ctus vteri ṽginalis tbronũ ſedeat dñationis eternũ: q̃tenus eccleſiã ei⁹ benedicat:paupes paſcat:ſacerdo tes glorificet:ꝛ poteſtatẽ eius ꝓducat:inimicos indu at ↄfuſione:ſuper eum floreat ſanctificatio eterna iu ſtitie. Quapropter bũc pſalmũ intẽtis animis audia mus. Eſt enim ſenſibus ꝓfundus:ꝛ verboꝝ ipſoꝝ ſignificatione copioſius. Expoſitio.

MEmẽto dñe dauid: ꝛ oĩs manſuetudinis eius. Uſus eſt ꝓpbete:frequẽter per bu manas ↄſuetudines dño ſupplicare. Me mẽto eni:illi diciẽ:qui nibil aliqñ potuit obliuiſci. Nõ eni vt ad memoriã redeat diuinitas cõmoneẽ:ante quẽ oẽ ꝑſens eſt preteritũ ꝛ futuꝝ. Dauid aũt ſignificaẽ dñs Cbřs:qui per carnis ſemen de creature ſue deſcẽdit origine. Sic eni auo rũ ꝓauoꝝq; ſuoꝝ:filiũ fuiſſe declarem⁹. Nã Jeſuz
Hiere.30. Cbřm Dauid dici teſtis eſt Hieremias cũ ait:Et Da
Ibidem.23. uid regẽ ipſoꝝ ſuſcitabo illis. Et iteꝝ: Suſcitabo il lis Dauid regẽ orientẽ iuſtũ ꝛc̃. Itẽ Iſaias: Et excita bo ſup eos paſtorẽ vnũ altũ:ꝛ paſcet eos ſeruus me⁹ Dauid:ꝛ erit bis paſtor:ꝛ ego ero illis in deuz:ꝛ Da uid princeps in medio eoꝝ. Unñ ↄſtat nõ eſſe dictum de Dauid filio Jeſſe:qñ iſti ꝓpbe lõgo tpe poſt ipſuz fuiſſe declarantẽ:ꝛ ꝓpbetia ipſoꝝ dicẽ cognoſciẽ de futuro. Deinde potuit dicẽ: Memẽto mei:ſed vt al teꝝ ſignificaret dixit: Memẽto dñe Dauid. Quapro pter ↄfidẽter debet accipi: qđ tantis teſtimonijs co gnoſciẽ approbari. Nã qđ ſequiẽ: Et oĩs mãſuetudi nis ei⁹:imẽſe patiẽtie vtus oſtẽdiẽ:de quo idẽ Iſaias
Iſa.53. dicit:Sicut ouis ad occiſionẽ duct⁹ eſt:ꝛ ſicut agnus corã tõdẽte ſe:ſic nõ aperuit os ſuuz. Hoc certe quo modo poterat de ſe ꝓpba dicẽ:cũ ſe meminiſſet Uri am etbeũ ꝓpter vxorẽ ei⁹ crudelr occidiſſe: Unñ ꝛ pe nitẽtie ipſius glorioſuz extat exẽplũ. Sicut iurauit dño:votuz vouit deo Jacob. Jurauit de Cbřo dño dicẽ:cuius ſacramẽtũ eſt firma ꝓmiſſio. Naz ꝛ ipſa
ETY vbi etymologia:ſicut iã dictũ eſt:ſignificat ſare ora uit:id eſt:ṽaciter firmeq; ꝓmiſit:tũc ſcilicet qñ Pe
Joan.18. tro carnalr ſapiẽti:ipſe dñs ait: Recõde gladiũ tuuz in locũ ſuũ:calicẽ quẽ dedit mibi pr̃ nõ bibã illũ? Et iteꝝ ne a ſuo ꝓpoſito videreẽ excedere:alio loco Pe
Matth.16. tro dixit:Uade retro me ſatbanas:ſcãdalũ mibi es.

Sed ne minorẽ putes quẽ iuraſſe cognoſcis:audi de ipſo patre: Jurauit dñs ꝛ nõ penitebit eũ. Et iurauit Pſ.109.
dñs ad Abraã. Et boc ipſũ de pře dicit iferi⁹: Jurauit dñs Dauid ṽitatẽ. Nã ꝛ illõ qđ ait: Jurauit dñs:oſtẽ dit alterã nõ ſuã itelligi debere pſonã. Uotũ itaq; fi lij fuit:vt ꝓprie icarnationis aduẽtu recõciliaret při gen⁹ bumanũ:qđ pctis faciẽtib⁹ reddebaẽ iſenſum: Nõ tñ votũ:nõ eſt a pře diuiſuz. Oĩa eni que vult pr̃: vult fili⁹: vult ꝛ ſpũs ſctũs:qm̃ vna natura:vna pote ſtas:vna cognoſciẽ ꝛ volũtas. Qđ ſit tñ iſtud votuz: ſubter exponiẽ. Si itroiero in tabernaculũ domus mee:ſi aſcẽdero in lectũ ſtratus mei. In boc ṽſu ꝛ Al. ſtrati
duob⁹ alijs qui ſequunẽ: ꝓpba referẽte: ṽba itelligẽ da ſũt dñi chři a pte bumanitatis ei⁹. Negat eni ꝛ ta bernaculũ ſe itroire:ꝛ ſtratũ lecti ↄſcẽdẽ: donec illa que při ꝓmiſit cognoſcaẽ iplẽ. Tabernaculũ dicit:ni ſi fallor:celeſtẽ babitationẽ: vbi poſt reſurrectionez ſuã cũ aſſũpta carne vidẽtib⁹ aſcẽdit apłis:quã ſe an te igreſſuꝝ eſſe nõ ꝓbibet:q̃ dño při repiat religioſo rũ pectoꝝ locũ. Ideo eni addidit: Dom⁹ mee:vt cele ſtẽ ſignificaret babitationẽ:ſicut alio loco dicit:Celũ Iſa.66.
mibi ſedes eſt:terra aũt ſcabellũ pedũ meoꝝ. Seqẽ: Si aſcẽdero in lectũ ſtratus mei. More ſuo res cele ſtes per bumanas ↄſuetudines dinoſciẽ idicare. Le ct⁹ eni nr̃ ſtrat⁹:getẽ nobis ↄfert ꝛ finẽ laboꝝ. Unñ le ctus ipſi⁹:id eſt:reges:ↄſũmatio itelligẽda eſt beatiſ ſime paſſionis. Nã ꝛ ipſ; qđ dixit: Si aſcẽdero:ſigni ficat aſcẽſionẽ:qñ aſcẽdit in celos ꝛ ſedit ad dexterã pr̃is. Tũc eni iurationis:id eſt: ꝓmiſſionis ipſi⁹ vota cõpleta ſũt:qđ ꝛ ipẽ in paſſione ſua dicit cũ aceto po tatus eſt: Cõſũmatũ eſt:ꝛ iclinato capite emiſit ſpm̃. Joan.19.
Si dedero ſomnum oculis meis: ꝛ palpebris meis dormitationẽ. Aut requiẽ tẽporibus meis. Cuius Al. Et
nec illa ſupiora que diximus ad naturã deitatis eius applicari poſſe videanẽ: boc tñ oĩmodis diſcrepare cognoſciẽ: vt illa potentia diuinitatis:aut oculis ſuis ſomnũ:aut palpebris dormitationẽ dediſſe videaẽ: ſ; bec oĩa rõnabilr bumanitati ei⁹ ↄuenire noſcunẽ. Dicit eni: Si dedero ſomnũ oculis meis. Somn⁹ iſte itelligẽdus eſt:reges mortis:de quo ꝛ in alio pſalmo
Pſ.3. iã dictũ eſt. Ego dormiui ꝛ ſoporat⁹ ſuz ꝛ ſurrexi:qm̃ dñs ſuſcepit me ꝛc̃. Sequiẽ: Et palpebris meis dor
ETY mitationẽ. Cõſuetudo ſomni potẽter exprimiẽ. Pal pebre eni a palpitãdo dicte ſũt:que niſi tremula q̃dã remiſſione generit:ſomn⁹ oculos nõ põt itroire. Idẽ ſequiẽ: Aut requiẽ tẽporibus meis: qm̃ reuera tẽpo ra capitis nři requiez babere nõ poſſunt:qñ oculi cre bris motibus agitati vigilare noſcunẽ. Prius enim poſuit ſomnuz:ꝛ poſtea queadmodum ipſe ſomnus impleaẽ expoſuit. Reuera ſomnus:qm̃ triduana tñ pauſatione ſuſceptus eſt:qui nullã corpori corruptio nẽ itulit ſed quietẽ. Donec iueniã locũ dño:taber naculũ deo iacob. Uẽtũ eſt ad illã ꝓmiſſionez que in ſuperioribus dictis ſuſpẽſa querebaẽ. Dicit enim votũ ſuũ in boc fuiſſe ſemper intentũ:donec eccleſie firmitas ſancte ꝑdicationis ordine fundareẽ. Locus enim dñi eſt tabernaculũ pectoris cbriſtiani: ꝛ atria eccleſie catbolice:que ille tanq̃ celũ ſemꝑ ibabitat. Hec inuẽta ſunt:poſtq̃ dñi i aduentu ↄſtructa viguer runt. Inuenta plane:qñ ipſe nos queſiuit: ipſe reper rit:ipſe ſua pietate cõſtruxit: ꝛ tabernaculum ſibi ex nobis ꝛ in nobis fecit: quãdo ipſe nos eterne vite ꝓ pria miſeratione reſtituit. Et illud memẽto: q: ſicut ſuperius dixit promiſiſſe Cbriſtum deo Jacob: ita ꝛ bic ipſi eũ votũ aſſerit reddidiſſe:quatenus impleta

veritas iurationis ipſius appareret. Sed ne perfidia
iudeoꝝ hec appoſita ꝙ̄ expoſita tumultuet̄ (que ſcri
pturas diuinas in ſuā pniciē alijs ꝗbuſdā ꝯflictionib⁹
a via veritatis deriuare p̄ſumit: vt integritatē rei ab
ſcōdere videat̄) audiat ꝗd ſequit̄: ⁊ ꝯfuſa tādem ali
Al. eam quādo reſipiſcat. ⌊ Ecce audiuimus ꝭea in effrata: in
Al. eam uenimus ꝭea in cāpis ſylue. ⌋ Poſt dn̄i ſacramētum:
poſt ſtudiū eius qđ tota veritate complevit: ꝓpheta
venit ad narrationē ſecūdā: in qua ex ſua pſona pro
miſſionē dn̄i quā in effrata audierat: in campis ſylue
ſe aſſerit inueniſſe. Effrata: lingua latina ſignificare
memorat̄ ſpeculū. Campi vō ſylue: indicāt corda gē
tiliū: que ex peccatis quaſi ſylueſtribus ac dumoſis:
ETY mundante dn̄o campeſtri puritate patuerunt. Cāpi
ſiquidē a capacitate ⁊ ſpatio diffuſo dicti ſunt. Facti
ſunt enim ex hiſpidis nitidi: ex agreſtibus manſueti:
ex ſterilibus fructuoſi: ex cubilibus demonū templa
dominātis. Et ideo in campis ſylue: id eſt: in gētibus
dicit eſſe compertum: qđ in imagine ꝓphetie iudeis
fuerat repromiſſum. Nā ⁊ ipſa quoqꝫ bethleem vbi
dn̄s natus eſt appellata eſt effrata: ſicut Micheas p
Math. 5. pheta dicit: Et tu bethleem domus effrata: nūꝗd mi
nima es in tribubus Juda. Ex te eniꝫ exiet princeps:
Gen. 35. qui regat populū meū iſrael. Et in Geneſi ſcriptum
eſt: ſepultā eſſe Rachel iuxta effrata: que eſt bethle
em. Unde euidēter apparet auditū fuiſſe naſciturus
dn̄m in bethleē: ſed ꝓpter fidē gētiū in cāpis ſylue fu
Al. Introibim⁹ in tabernacula eius: adorabimus iſſe cōpertū. ⌊ Introiuimus in tabernacula ei⁹: ado
rauimus in loco vbi ſteterūt pedes eius. ⌋ Cū ſupius
dixerit: in effrata ſe audiſſe que in cāpis ſylue repie
rat: nūc ad ꝯfirmādū totius deuotionis effectum: in
troiſſe ſe dicit in tabernacula dn̄i: vt qđ in ſpe firmiſ
ſima gerebat: in hoc ſe ꝓfiteret̄ modis oībus itroiſ
ſe. Perſcrutādū plane: qđ ſupius dicit: dn̄ꝫ ſingulari
numero tabernaculū ꝓmiſiſſe: ⁊ hic ꝓpheta cū fide
libus chriſtianis tabernacula ſe aſſerit itroire. Quaꝫ
Chriſtus dn̄s catholicā ꝓmiſit eccleſiā: ꝓpheta me
rito pluraliter dixit: qm̄ tūc ſe fide miſcuit ꝓplo chri
ſtiano: qſi iaꝫ innumerabiles eccleſie toto orbe ꝓmiſſe
fūt. Sed non ſufficit eū ꝓfeſſum fuiſſe itraſſe tm̄ ec
cleſias: niſi ⁊ adoraſſe ſe diceret: vbi dn̄i chriſti pedes
ſciſſimi ꝯſtiterūt. Pedes ſignificāt euāgelicas iuſſio
Iſa. 52. nes: ſicut ſcriptū eſt: Q̄ʒ ſpecioſi pedes euāgelizātiuꝫ
pacē. Ibi eñi ſteterūt pedes ei⁹: vbi fidei veritas ap
probat̄ eē fūdata. In hoc eñi nobis in eternū ſtāduꝫ
eſt: vbi plenitudo legis ⁊ ꝓphetaꝝ dn̄s Chr̄s iſiſtit.
Stare eñi plerūqꝫ ad ꝯſtātiā refert̄: ſicut in euange
Joan. 3. lio ſcriptū eſt: Qui habet ſpōſaꝫ ſpōſus eſt: amic⁹ aūt
ſpōſi ſtat ⁊ audit eū. Stare eñi ptinet ad ſoliditatē
Math. 10. mētē: vnde ſcriptū eſt: Qui pſeuerauerit vſqꝫ in finē
hic ſaluus erit. Nā peccatores in fide ꝯſtare nō poſ
Ps. 35. ſe alter pſalm⁹ oſtēdit dicēs: Ibi ceciderūt qui ope
rant̄ iniqtatem: expulſi ſūt nec potuerūt ſtare. Qđ ſi
hoc ⁊ ad hyſtoriam pie velis referre: ſignificat forte
ſcām crucē: vbi corporalr̄ ſtetit qñ in ea ꝯfixus appa
ruit. In qua ſteteriſſe recte dicit̄: vbi corpus ei⁹ ifixuꝫ
fuiſſe mōſtrat̄. Merito ergo hūc ꝓpheta locū dicit
adorādum: qui nobis ⁊ fidei ſignū ꝓſtitit ⁊ ſalutem.
Al. Surge ⌊ Exurge dn̄e in requiem tuam: tu ⁊ arca ſanctifica
tionis tue. ⌋ Poſtq̄ꝫ dn̄i Chriſti ꝓmiſſiones que ſupe
rius dicte ſūt ꝓpheta ꝑfectas eſſe cognouit: ne ꝗc̄ꝫ
debitū eſſe ꝯſtaret: exclamat ad dn̄m: Exurge in re
quiē tuā: vt euētū reꝝ ꝑfecte veritatis ordine decla
raret: id eſt: ab iferis reſurgeret in deitatis ſue beati
tudinē ſempiternā. Et vide qđ addidit: Tuā: quā ti

bi tua maieſtas tribuit: que regnat cū patre poteſta
te eq̄li ⁊ glīa ſempiterna. Et ne putares caput mem
bra ſua poſſe derelinquē: adiecit: Tu ⁊ arca ſcificatio
nis tue: hoc eſt eccleſia quā mēbra tua faciēs ſcifica
re dignatus es. Nō eñi diſputarcā Noe: nō arcā teſta
mēti: que tñ vtraqꝫ typū portare videbat̄ eccleſie: ſꝫ
ipſaꝫ ſpecialr̄ deſignauit cuꝫ addidit: Scificationis
tue. Deniqꝫ vide ꝗd ſequit̄. ⌊ Sacerdotes tui iduan
tur iuſtitia: ⁊ ſcī tui exulrēt. ⌋ Adhuc de illis mēbris
loqt̄ que a dn̄o recipi depcat̄ in requiē ſempiternā.
Sed videamus ꝗd ſignificet: Sacerdotes tui iduan
tur iuſtitia: id eſt: tanq̄ꝫ armis celeſtibus veſtiant̄: ſi
cut aplſ dicit: Induti loricaꝫ iuſtitie ⁊ charitatis: vt Ephe. 6.
poſſitis ignita iacula inimici extinguere: ſcilicet vt in
trepide hereticoꝝ iaculis valeāt obuiare. Siue iuſti
tia: ipſuꝫ ſignificat dn̄m Chr̄m: ſicut aplus dicit: Qui 1. Cor. 1.
factus eſt ſapiētia nobis a deo ⁊ iuſtitia. Ipſum ergo
decet ſacerdotes indui: ⁊ ſemper corde geſtare: qui
tamen ſic induit̄ vt intus eſſe dignetur. Sicut bapti
zatis: idem dicit apoſtolus: Omnes qui in chriſto ba Gal. 3.
ptizati eſtis: Chriſtum induiſtis. Sequitur: Et ſancti
tui exultent. Conſequens erat vt ſancti exultarent:
cum ipſuꝫ Chr̄m dn̄m induiſſent. Nā ſi mūdanum
gaudiū eſt: veſtē ſumē ꝑcioſam: ꝗd de illa maieſtate
pōt oboriri letitie que ⁊ honorabilē facit ⁊ circūdat
modis oībus ad ſalutē: ⌊ Propter dauid ſeruū tuuꝫ:
nō auertas faciē chr̄i tui. ⌋ Recordās ꝓpħa que ma
la iudaicus ppl̄s fecerit in deſerto: vel poſtea quanta
dn̄o iniqtate peccauerit: ꝓuidēs etiā quā ingreſſurus
erat ſalutarē ꝗdē mūdo: ſed ipſis lamētabilē paſſio
nē: in dei p̄ris ſe ſupplicatione ꝓſternit: ne faciē Chr̄i
ſui: id eſt: p̄ſentiā auertat a gēte iudaica quā olim ꝓ
miſerat per ꝓphetas: vt qui erat recōciliaturus mū
dum: offenſam quoqꝫ abſtergeret iudeoꝝ. ⌊ Jurauit
dn̄s dauid veritatē ⁊ nō fruſtrabit̄ eū: de fructu vē
tris tui ponā ſup ſedē tuā. ⌋ Poſt illā ſupplicationē:
que dn̄i aduētū breuiter ꝗdem ſed magno deſiderio
poſtulauit: tertiā narrationē ſermo ꝓphetalis igredi
tur: vbi ea que filio ꝓmiſſa fuerāt a patre letus enu
merat. Quid eñi firmius: ꝗdue pōt dici ꝯſtātius: qñ
ille iurat per quem iurat̄: ille ꝓmittit qui non poteſt
falli: Sed nō iſti Dauid filio Jeſſe: qꝛ dicere potuit:
iurauit dn̄s mihi: ſicut ⁊ in huius pſalmi principio
dixit. Nam cuꝫ dicit: iurauit dn̄s Dauid: alterum ſi
gnificauit: illum ſcilicet de quo in alio pſalmo dictuꝫ
eſt: Poſui adiutorium ſuper potentē: exaltaui electū Ps. 88.
de plebe mea: Inueni Dauid ſeruū meū: in oleo ſan
cto meo vnxi euꝫ. Et paulo poſt: Ipſe inuocabit me:
pater meus es tu: deus meus ⁊ ſuſceptor ſalutis mee:
⁊ ego primogenituꝫ ponā illum excelſuꝫ pre regibus
terre. Hoc eſt qđ hic poſuit. Non fruſtrabit̄ eū. Fru
ſtrare eſt enim: in irritū ꝓmiſſa deducere: qđ hic me
rito negat poſſe prouenire: qm̄ deceptionis locus eſſe
non potuit: vbi ꝓmiſſio veraciſſimi declarat̄ aucto
ris. Sequit̄: De fructu ventris tui ponam ſuper ſedē
tuaꝫ. Fructus ventris: eſt dn̄i ſaluatoris doctrina ce
leſtis: de qua populus chriſtianus noſcit̄ eſſe genera
tus. Frequenter enim dicimus inſtitutione fidelē
quaſi quodam ventre generari poſſe credētes. Hos
ergo promittit pater ſuper dn̄i Chriſti eſſe ſedem po
nendos: quādo conuerſi auctoris ſui mandatis doce
re ſimilia cōprobant̄. In illius enim ſede recte ſede
re quis dicitur: cuius ⁊ precepta docere monſtratur.
⌊ Si cuſtodierint filij tui teſtamentum meum: ⁊ te
ſtimonia mea hec que docebo eos. Et filij eoꝝ vſqꝫ
in

in ſeculum ſedebunt ſuper ſedē tuam.] Explanauit
qđ ſuperius dixit. Nā hic de apoſtolis loquit̄ cete
riſq̄ fidelibus: qui chriſti filij dici fidei integritate
Mat.19. meruerunt. Ipſis enim dicit̄: Sedebitis ſuper duo
decim ſedes iudicantes duodecim tribus iſrael. His
ergo ſedes domini dabit̄: qui ⁊ participes eius regni
Joan.17. eſſe meruerint: ſicut in euāgelio ipſe dicit: Pater vo
lo vt vbi ſum ego: ⁊ ipſi ſint mecū. Et ne ambigeres
quibus eſſet dandum: illos ſcilicet dicit qui teſtamē
tum domini ⁊ teſtimonia: omnemq̄ doctrinā pura
deuotione cuſtodiunt. Sed ne hoc premium putares
eſſe forſitan temporale dicit: Uſq̄ in ſeculū ſedebūt
ſuper ſedem tuā. Cuius ſeculi nō erit finis: q2 omne
premiū ibi icōmutabili eternitate perdurat. [Qm̄
ſl.elegit elegit dominus ſion: ⁊ preelegit eam in habitationē
ſibi. Hec requies mea in ſeculum ſeculi: hic habita
ſl.elegi bo qm̄ ⁊ preelegi eam.] Hoc ſm̄ litteram nullatenus
vendicat̄: cum ſciamus hieruſalem vetuſtā euerſio
nes deſolationeſq̄ frequētiſſime pertuliſſe. De qua
Hiere.26. ſcriptum eſt. Sion ſicut ager arabit̄. Sed per hoc vo
cabulum hieruſalem ſuperna declarat̄ cōcors in po
pulis vnita ẏtute charitatis: purificata per gratiam
remiſſionis: que diuinitate eius atq̄ potentia eterna
ſpeculatione perfruitur. Illa enim maieſtas ſumme
bona: ſumme beata: ſumme potens: q̄uis vbiq̄ tota
ſit beatorum pectora poſſidens: habitacula ſibi facit
que ſue miſericordie virtute preelegerit. Ipſa eſt re
quies dn̄i: ipſum ſpeciale tabernaculū in bonum reli
gioſiſſimis pectoribus inſidere: ⁊ ſic vbiq̄ eſſe vt in
his dicat̄ imenſus ⁊ incōprehenſibilis habitare. [Ui
duam eius benedicens benedicā: pauperes eius ſatu
rabo panibus.] Uidua chriſti dicit̄ eccleſia: q2 omni
auxilio deſtituta mundano: ſolā ſpem ſuam ponit in
dn̄o: patiturq̄ qđ vidua: improbitateſq̄ malorū: di
reptiones crudeliſſimas impiorum: ⁊ tanq̄ maritali
auxilio deſtituta ſemp̄ meret: ſemp̄ atterit̄: ſed men
tis caſtiſſime fruitur idemutata cōſtantia. Ad cuius
ſimilitudinē viduam laudat apoſtolus dicens: Que
Timo.5. aūt vidua eſt ⁊ deſolata: ſperet in dn̄m. Hec q̄uis ⁊
cōiugatas ⁊ virgines ꝯtinere videat̄: vidua tn̄ dicit̄
q2 preſidio deſtituta ſeculari: ſpem ſuā in celeſti ſpō
ſo repoſuit: qui eam fecit de fuſca pulchram: de erro
nea rectā: de crudeli piam: de caduca firmiſſimam.
Siue vt quibuſdā placet: Uidua dicitur ſynagoga:
que nunc eccleſia eſt: qm̄ deſinente lege ſub qua ve
lut quodam marito tenebat̄ obnoxia: veniente gra
tia: chriſto eſt ſine dubio copulata: ⁊ quaſi a priore cō
ditione liberata: nuptias celeſtes ſolius caſtitate pro
meruit. Quā comparationē ⁊ apoſtolus fecit dicēs.
Ro.7. An ignoratis fratres: ſcientibus enim legem loquor:
qm̄ lex dominabit̄ homini inquātū temporis viuit.
Que enim ſub marito eſt mulier: viuo marito iūcta
eſt legi: ſi autem mortuus fuerit maritus euacuata
eſt a lege mariti. Ergo viuente marito adultera vo
cabitur ſi iungitur alio viro ⁊c. Intendamus etiam
qđ dicit: Benedicēs benedicā. Qui ſemel benedicit:
in ea tm̄ ſe teſtatur benedictione deſinere: bn̄dicens
aūt bn̄dicit: qui iugi benedictione ſanctificat: mō in
iſti partē: modo in aliā grām ſue donationis indul
TOP gens. Qđ argumētū dicit̄ a cōiugatis: qm̄ nominū
ipſorum copulatio noſcit̄ eſſe ꝯiuncta. Qđ etiam in
ſubſequenti verſu factum eſſe monſtratur. Sequit̄:
Pauperes eius ſaturabo panib⁹. Reuera pauperes
chriſti celeſti pane ſaginant̄: qm̄ in mundanis copijs
ſemper eſuriunt: ſicut in ſuperiore pſalmo dictum eſt:

Diuites eguerunt ⁊ eſurierunt: inquirentes aūt dn̄m Ps.33.
nō deficiēt omni bono. Ipſi ſunt ergo pauperes chri
ſti: qui terrenis rebus quidem indigent: ſed celeſti co
pia perfruuntur. [Sacerdotes eius induam ⁊ ſaluta Al. ſalutari
re: ⁊ ſancti eius exultatione exultabūt. Sacerdotes in
duuntur ſalutare quando dominū ſaluatorem lumi
na fidei integritate recipiūt: ⁊ ipſius honorabili mi
ſericordia veſtiuntur: ſicut de baptiçatis Apoſtolus
dicit: Omnes qui in chriſto baptiçati eſtis: chriſtum Gal.3.
induiſtis. Unde lꝫ proxime dixerimus: non piget ta
men repetere: qđ nobis poteſt diuina myſteria decla
rare. Tales enim oportet eſſe doctores: vt primo ipſi
irreprehenſibiles ſint: ⁊ ſic reliquorū inſtruant corda
fidelium: ſicut dominus in euangelio dicit: Qui autē Mat.5.
docuerit ⁊ fecerit ſic: magnus vocabitur in regno ce
lorum. Nam qđ dicit: Exultatione exultabūt: perpe
tuam letitiam vult ſignificare ſanctorum: quādo eos
non ſolum exultare: ſed letitia dicit gaudere perpe
tua. Poteſt enim quilibet in magna animi iocundi
tate proſilire: ⁊ iterum aliquando deſinere: exultatio
ne autem illi exultant qui nunq̄ a collatis premijs
amouentur. [Illuc producā cornu dauid: paraui lu
cernam chriſto meo.] Illuc cum dicitur: illa beatitu
dinis requies ſignificatur: de qua ſuperius pater di
xit: Hec requies mea in ſeculum ſeculi. Ipſa enim re
quies patris que filij: ipſa filij que ſpiritus ſancti: qm̄
ſancta trinitas que eſt vnus deus: nec beatitudine ſe
paratur: nec poteſtate: nec natura diuidit̄. Sequitur
Producam cornu dauid. Et hic dauid intelligendus
eſt (ſicut ſupra diximus) dominus ſaluator: cui⁹ cor
nu: id eſt: fortitudo poteſtatis in illa iudicatiōe mon
ſtranda eſt: vbi ab ipſo ſanctis eterna premia conce
duntur. Neq̄ enim hoc de ſe poterat Dauid dicere:
qui ⁊ ipſe inter reliquos beatos nō daturus eſt mu
nus: ſed a dn̄o accepturus eſt premium. Et vt dn̄m
chriſtum debuiſſes aduertere: ſequitur: Paraui lucer
nam chriſto meo: id eſt: lumen predicationis baptiſte
Joannis: qui fuit reuera lucerna chriſti: mūdanis te
nebris celeſte lumen oſtendēs. De quo ait ipſe dn̄s: Joan.5.
Ille erat lucerna ardēs ⁊ lucēs. Lucerna ſine dubio
lucens: que nō carnalibus oculis: ſed ſpiritualib⁹ ap
pareret: ⁊ in toto mūdo emitteret de dn̄i ſui oleo ſa
ginata copioſiſſimā claritatē. [Inimicos eius induā
ꝯfuſione: ſup ipſum aūt ⁊ florebit ſanctificatio mea.] Al. efflorebit
Inimicos ei⁹: hereticos ſignificat ⁊ paganos: vel qui
cunq̄ ꝯtra ipſius inſtituta vixerūt. Eius aūt qđ ſeq
tur: chriſti dn̄i deſignat aduerſarios. Et ſi ſicut ſacer
dotes domini ſalutarem gloriam induti ſunt: ita ini
mici eius confuſionis velamine veſtiuntur: quando
illi audiunt: Uenite benedicti patris mei. Iſtis vo Mat.25.
dicitur: Ite in ignem eternum. Et vt agnoſceres hoc Ibidem
⁊ patrem facere quod filius operatur: hic patrem di
cit inimicos eius confundere: quod filium conſtat
eſſe facturum. Ipſe enim in euangelio dicit: Pater Joan.5.
non iudicat quenq̄: ſed omne iudicium dedit filio.
Sed patris teſtimonio filij gloria decenter exponi
tur. Nam ⁊ alibi de vnitate cooperationis dicitur:
Pater meus vſq̄ modo operat̄ ⁊ ego operor: quod Ibidem
etiam de ſpiritu ſancto intelligi debere nō dubium
eſt. Sepe enim de vna perſona dicitur: qđ de totius
trinitatis potentia ſentiatur. Sequitur: Super ipſum
autem florebit ſanctificatio mea. Florebit ad expri
mendam ſanctitatē glioſe incarnationis edicit̄: que
ſic floruit: ſicut dicit apl's: vt oē ei genu flectat̄: cele Phil.2.
ſtiū: terreſtriū ⁊ infernorū: ⁊ oīs lingua ꝯfiteat̄ q2 dn̄s

Jeſus chr̄s in glīa eſt dei pr̄is. Qȯ ad cōparationem dictū cōſtat agroꝝ. Tūc eni magnū viſentib⁹ decus exurgit: qn̄ amenitates campoꝝ floridis colorib⁹ induunt̃. Verū tāta laus cōtinui floris: quo mō pōt alteri cōuenire: cuꝫ ꝓpheta effugatus a filio legat̃ eſſe de regno: ⁊ in q̄buſdā more humanitatis grauiſſima crimina cōmiſiſſe mōſtret: dn̄s aūt chr̄s q̄cq̄d egit: q̄cq̄d pertulit: floruit in ipſo ſemꝑ pr̄ina ſc̄ificatio: vn̄ illi merito preſens pſalmus aptatur: qui ſine aliqua offenſione fuiſſe cognoſcitur. Concluſio.

Audiſtis quid aſcendēs iſte ꝑfecerit: Audiſtis qua nos iocunditate cōpleuerit. Nā ꝫ ab initio cantica graduum vniuerſa grandeſcant: ꝫ iſta dicere celſioꝛa que de dn̄i aduentu clariſſimo lumine lampauerūt. Creatoꝛe q̄ppe ꝓphetato: neceſſe fuit gradū creſcere: per quē augmēta ſumere ꝯſtat vniuerſa. Reſtat nobis in ſequētibus gradalib⁹ pſalmis dilectio ꝓximi ⁊ charitas dei: que ſi pura mēte ꝯſcēdim⁹: tūc ad ei⁹ glīoſiſſimū ꝑueniem⁹ aſpectuꝫ. Explicit expoſitio in pſalmum .131ᵘᵐ.

Canticum graduum. CXXXII.

Ecce q̄ꝫ bonū ⁊ q̄ꝫ iocundū: habitare fratres in vnum. Sicut vnguentū in capite: qȯ deſcendit in barbam barbam aaron. Qȯ deſcendit in oꝛaꝫ veſtimēti ei⁹: ſicut ros hermon qui deſcēdit in montē ſion. Qm̄ illic mādauit dn̄s benedictionem: ⁊ vitaꝫ vſqꝫ in ſeculum.

Poſt illā ꝑcedētis pſalmi ſanctiſſimā ꝑdicationē: in q̄rtodecimo gradu iaꝫ poſitus ꝓpheta: ꝓplis beāꝫ ꝑdicat vnitatē: vt qui ſe chr̄iana religiōe ꝯſtringūt in vna charitatis cōueniētia ꝑſeuerent. Quod ꝫ ad monachos q̄dā aptādū eſſe indicauerūt: nos tn̄ dicimus ⁊ ad gn̄alitatis concoꝛdiā ꝑtinere: qꝛ hoc non tm̄ monaſterijs ſed vniuerſe ꝓnunciat̃ eccl'ie: ſpūali tuba in vnū colligēs: q̄cq̄d eſt chr̄i miliū in toto orbe terraꝝ. Nō eni reluctoꝛ beatis monaſterijs dictū: ſed nec gn̄alitati eſtimo ſubtrahendū. Dign⁹ ergo locus qui collectionē fidelis ꝓpl'i cōtineret: quā cōſtat aū factā q̄ꝫ incarnatio dn̄i ꝑcioſo ſanguine de gētib⁹ acq̄ſiſſet. Et merito poſt illā ponit̃: per quam mūdo preſtitum fuiſſe declaratur. Continentia.

Ecce alter pſalmus qui diuiſionē cognoſcit̃ nō habere. Congruū ſiq̄dem fuit: vt qui de vnitate loquebat̃: diuiſionis non reciperet ſectionē: ſimplex manens ſine aliq̄ diuerſitate cauſaꝝ: quos recte arhomos nūcupamus. Nō eniꝫ aut ꝑſonā mutat: aut cauſam: aut locutionē ſuā ꝯuertit ad aliud. Iſta eni tria ſunt que diuiſionē vident̃ generare pſalmoꝛum: qui arhomi ad duo illa foꝛte ꝑtinēt minuta: que mulier in gaꝫophylatiū mitrēs pleniſſime miſericoꝛdie probatur munera ꝯſecuta. Sic ⁊ nos ſi ṽtutē pſalmoꝛuꝫ iſtoꝝ pijs mentibus hauriamus: remiſſionē omniuꝫ ſuſcipimus peccatoꝝ. Ille enim ad laudes dn̄i inuitat: iſte hoꝛtat̃ ad ꝓximi charitatem. Expoſitio.

Ecce q̄ꝫ bonū ⁊ q̄ꝫ iocundū: habitare fr̄es in vnū.] Ecce oſtēdentis eſt potius q̄ꝫ loquētis: qȯ ſolet magna mentis intētione ꝓtēta manu fieri: q̄ꝫ ſermonib⁹ explicari. Bonum reſpicit ad charitatem: quoniam perfecti viri cōmunib⁹ ſe hoꝛtant̃ exemplis: ⁊ alter alterius virtutes imitādo mutue dilectionis ſe incēdio comprehendūt. Frequēter enim bonū facim⁹ ⁊ aduerſitate animi diſſidem⁹. Eſt eniꝫ ꝑfecta virtus: vt ipſuꝫ bonū debeat tibi placere qȯ feceris. Habitare: id eſt in bono ꝓpoſito ꝑmanere. Ipſa eſt eni habitatio quā dn̄s querit: nō tecta parietū que conſociant coꝛpoꝛa: ſed que animas religioſa ſocietate ꝯiūgit. Tali eniꝫ dicto ꝓhibet circūcelliones qui diuerſa monaſteria volūtate mutabili peruagant̃. Dicēdo aūt: Fratres in vnū: ſignificat eos qui fidei ſocietate ſub vno patre ſunt ꝯſtituti: q̄bus eſt: ſicut in actib⁹ aploꝝ legit̃: coꝛ vnū ⁊ aīa vna. Act. 4. Sed ⁊ illi in vno habitant: qui heremi ſolitudines peruagant̃: qui q̄uis coꝛꝑe videant̃ eſſe diſcreti: fidei tn̄ cōcoꝛdia non ꝓbant̃ eſſe diuiſi. Qȯ ſi ⁊ ad litteraꝫ intelligas: bona eſt ⁊ iſta ſocietas que fratrū cetib⁹ cōgregat̃: ſicut in actibus aploꝝ legimus: Et diſtribuebat̃ vnicuiqꝫ ꝓut opus erat. Ibidem Nec eni dicebat aliq̄d ſuū ꝓpriū inter illos: ſꝫ erant illis oīa cōmunia. Sic tn̄ ꝑo iſta laudabit̃ ſi illa animi cōcoꝛdia quā ſupi⁹ dixim⁹ nō neget̃. Nā vt hanc adunationē nō mediocre aliqȯ bonū: ſed intelligeres eē mirabilē: ſub myſticis cōparationib⁹ vſqꝫ ad finem laus eā digna ꝓſequit̃: vt res ꝑcioſiſſima cū ſui preconij gr̄a iungeret̃. [Sicut vnguētū in capite: qȯ deſcēdit in barbā barbā aaron. Qȯ deſcendit in oꝛam veſtimēti eius.] Incipit ſupioꝛis ṽſus: per cōparationes ſubtiliſſimas facta declaratio. Priſcis eniꝫ tempoꝛib⁹ alij vngebant̃ in reges: alij in ꝓphetas: alij in pontificū reuerentiſſimā dignitatē: qui tn̄ ſiltudinē ꝓnūtiabāt dn̄i chr̄i: ſicut ⁊ alia multa: que illis tēpoꝛib⁹ figuraliter agebant̃. Veniēs aūt inuiſibiliter ⁊ incoꝛpaliter vnct⁹ eſt dn̄s Chr̄s: Ceterum coꝛpaliter vnctus fuiſſe nō legit̃ rex oīpotēs: ꝓpheta mirabilis: pontifex etern⁹: qui ſe imaculatū pro peccatoꝛib⁹ obtulit imolādū. De iſto aūt vnguēto quadrageſimuſquartus pſalm⁹ dicit: Propterea vnxit te deus deus tuus oleo leticie pre cōſoꝛtib⁹ tuis. Pſ. 44. Qȯ ſi adhuc cuidētı⁹ queras: q̄d ſit iſtud oleū leticie: aut vnguentuꝫ ſpūale: nō ab re eſt illud aduertere: qn̄ ſpūs ſc̄ūs ſc̄m lectionē euāgelicā in colūbe ſpecie deſcendēs ſupra baptiçatū chr̄m dn̄m māſit: qui eſt caput coꝛꝑis eccleſie crucifixū: tertio die ſuſcitatū: qȯ aſcendit in celos ⁊ ſedit ad dexterā pr̄is. Sequit̃: Qȯ deſcēdit in barbā: id eſt: ſpūs ſc̄ūs: qui ſupra aplos ineſtimabilis potētie ſue ṽtute deſcēdit: qn̄ nationū diuerſaꝝ linguis ſub varietate locuti ſūt. Barbā ſiq̄dē hn̄ dicim⁹ aplos: qꝛ hec robuſtiſſime virilitatis idiciū eſt: ⁊ fixa ſub ſuo capite ꝑſeuerat. Multis eni paſſionib⁹ diuino munere ſuꝑatis: apl'i viros ſe ꝯſtantiſſimos per dei gr̄am ꝓbauerūt: ſuātes etiā regulas quas a dn̄o acceperūt: ſub ſuo ſe manſiſſe capite mōſtrauerunt. Sed ne hāc barbā cuiuſqꝫ hoīs foꝛtaſſis aduerteres: addidit: Aaron: qui chr̄i ſpeciē ꝑferēs: iā ipm̄ in ſacerdotio ſuo ſub q̄dā imaginatiōe geſtabat. Frequēter eni noīa de ipſo trāſlatiua dicim⁹: ſic̄ Salomon: Dauid: Samſon: ita ⁊ hic Aaron. Adiecit: Qȯ deſcendit in oꝛam veſtimenti eius. Oꝛa veſtimēti: dn̄i ſaluatoꝛis ſignificat̃ eccleſia: qꝛ vſqꝫ ad extremitates eius deſcendit ſpiritus ſanctus: quādo baptiçatos vſqꝫ in fineꝫ ſeculi miſericoꝛdie ſue dignatione ſanctificat. Ipſa eſt eni eccl'ia que ⁊ per tunicā illā deſignata eſt: que diuidi nō potuit tꝑe paſſiōis. De hac igit̃ veſte ꝑſeo nū ſpūaliter ⁊ copioſa diſꝑerit. Nā ioſephus in

libro tertio antiqtatū titulo octauo:magnarū rerum exide ſacra patefecit: pbās q̄tuor colores eaꝝ:id eſt: byſſuz:purpurā hyacintū ⁊ coccū:elementa mūdi rōnabiliter indicaſſe. Hieronym⁹ ēt ad Fabiolā ſcribēs ⁊ de hac quoqȝ re nō deſtitit eē pficuus.[Sicut ros
Al. qui hermon ꝗ qd̄ deſcēdit in mōtē ſion.] Uenit ad aliaz laudis compatione:que itez ſic ſolet:ſignificatione
DEF noluz:igētia nobis arcana patefecit. Ros:eſt tenuis ac leuis pluuia:nō per guttas veniēs:ſz per q̄ſdā minutiſſimas ptes:duritiā terrene ariditatis infundēs. Per hūc cūcta germinātia coaleſcūt:⁊ in varios fet⁹ tēperatiōis munere pducunꝰ. Hermon hebreuz nomen eſt mōtis vltra iordanē fluuiū ꝯſtituti:cui⁹ interptatio:ſicut a prib⁹ traditū eſt:ſignificat anathema. Ros ergo mōtis iſti⁹ nutriēs peccatores:qui ſub anathematis execratiōe iacuerūt:deſcēdit in mōtē ſion: qn̄ ad ꝯuerſiōis remedium dn̄o largiēte puenerint. Sion eni ſignificat eccliaz catholicā:que recipit gentes que erant ſub anathematis piculo ꝯſtitute. Queras forſitan q̄re dixerit: Qd̄ deſcēdit:dū magis dicꝰ potuiſſet aſcēdit:qm̄ ad meliora trāſlat⁹ eſt. Sz viſus iſte cole eſt dicꝰ de his qui ad cognitionē aliquā trahēdo veniūt: Deſcēdit ad v̄itatē:deſcēdit ad iuſtitiā: vtiqȝ q̄ſi de culmie illo ſupbie puenit ad planā lucidāqȝ tōnē. Hoc eſt eniz ros de hermon ad montez ſion deſcēdere:gētes de ipietatis ſede:ad btitudinis amena trāſire. Hoc eſt qd̄ ⁊ v̄ſus pm⁹ edixerat: Ecce q̄ bonū ⁊ q̄ iocūdū habitare fres in vnū.[Qm̄ illic mādauit dn̄s bn̄dictionē:⁊ vitā vſqȝ in ſeclm.] Illic in mōte ſcilȝ ſion: id eſt:ecclie que fratrū adunatiōe ꝯſiſtit: Mādauit bn̄dictionē:hoc eſt:miſit dn̄z ſaluatorē:qui credētiū vita eſt:⁊ btitudo ppetua. Uerum hoc mōtis nomē ſepe diximus celeſtē illā hierlꝫ ſignificare:cui⁹ ⁊ hec terrena portat imaginē. Ipſa eſt eni que vitā ꝯtinet ſine fine:que gaudiū ſine intermiſſione:⁊ qd̄ oē gen⁹ felicitatis excedit a ſuo bn̄ficio regiꝰ ⁊ poſſideꝰ auctore. Dicēdo eni: Illic:vbi cōcordia ſignificata eſt oſtēdiꝰ:q2 diſcordib⁹ bn̄dictio nulla preſtaꝰ. Uides ꝯgregatio illa qb⁹ ſilitudinib⁹ ⁊ quanta admiratiōe laudata ſit:vt nullus dubitet ingēs eſſe donū:qn̄ ab ipſo laudaꝰ qui datur⁹ eſt p̄miū. Cōſiderādū eſt etiā:quēadmodū vno ſenſu:vna cōplexiōe
SCHE pſalm⁹ iſte cucurrerit. Qd̄ ſchema dr̄ Hyrmos:qn̄ ſeries orōnis tenorē ſuū vſqȝ ad vltimū ſuat:vbi nec pſona alia:nec cauſa mutaꝰ:quā iā ⁊ in cēteſimoſextodecimo pſalmo pp̄ter indiuiſibilem textuz poſuiſſe dinoſcimur. Concluſio.

Oſtenſa nobis eſt vnitatis vtilitas:declaratum qd fraternus p̄ſtare poſſit affectus. Diligam⁹ fratrē tanq̄ nos:amem⁹ dn̄z ſupra nos:vt iſta dilectio p̄ximoꝝ ad illā nos pducat dn̄i pfectiſſimā charitatē. Nā qd iocūdi⁹ eē pōt:q̄ hic imitari qd̄ in illa beata p̄ria ſūmo munere ꝯſtat attribui. Ferant hic qui ſibi nimis amandi ſūt. Hoc monaſterijs:hoc eccleſijs:hoc ciuitatib⁹:hoc villis:hoc heremitis eſſe p̄dicatū. Nullus eni ab iſta fraternitate diuidiꝰ qui affectū ſancte religiōis hr̄e monſtraꝰ. Sed nec illud idiſcuſſuz relinquēdū eſt:qd̄ hic p̄mo charitas poniꝰ fratrū:⁊ poſt ſequiꝰ diuina dilectio:dū in mandato
Deu. 6. p̄mū locū teneat: Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo ⁊ ex tota aīa tua. Et poſt ſequiꝰ: Et p̄ximū tuū ſicut teipſuz. Habet hoc ꝯſuetudo docentiū:vt pro explicāda vtilitate cauſaꝝ aptiſſime cōuertaꝰ ordo dictorū. Dignū enim fuit qm̄ in his pſalmis ſemp aſcēſus eſt:vt ad ſummū poſt cūcta poneretꝰ:qd̄ rebus oībus preſtantius eſſe declaratur.

Explicit expoſitio in pſalmum.132m.

ℭ Canticum graduum. CXXXIII.

Ecce nūc bn̄dicite dn̄o: oēs ſui dn̄i. Qui ſtatis in domo dn̄i:in atrijs domus dei noſtri. In noctib⁹ extollite manus veſtras in ſancta: ⁊ bn̄dicite dn̄m. Bn̄dicat te dominus ex ſion:qui fecit celum ⁊ terram.

Reſpiciamus oculo cordis intento quēadmodū veſtigia ſūma virtutū trāſmiſſis gradibus pp̄heta cōſcenderit. Illi enim beate fraternitati quā in vnū dixerat cōgregandā:nūc qd̄ supeſt ſalubriter pſuadet: vt felix adunatio in laudes dn̄i flagrantiſſimo charitatis ſtudio cōciteꝰ:quatenus fideles viros perfecta opatio ꝯſequaꝰ:⁊ hic imitenꝰ ſuauitatē que in illa patria in ſanctis crediꝰ mētib⁹ eē manſura. Dignū eſt eniz vt bn̄dictio illi pſoluaꝰ:ad quē ſūmo ſtudio ꝯſtat aſcenſuz. Nūc de ipſius mādati v̄tute tractādū eſt:vt intellecta ſnia:vtilitatē nobis poſſit aperire diſcuſſa. Preceptū eſt eniz: Diliges dn̄m deū tuū ex to- Mat. 22.
to corde tuo:⁊ ex tota aīa tua:⁊ ex tota virtute tua: ⁊ p̄ximū tuum ſicut teipſum. In his eniz duob⁹ preceptis tota lex pendet ⁊ pp̄hete. Admirāda cōplexio: in vno capite dicere qd̄ in ſcripturis ſanctis poſſis oībus inuenire. Nā qui deū ex toto corde: ex tota aīa: ex tota virtute diligit:locuz vitijs nō relinquit. Ubi eniz intret ſcelus:cū deo totus occupat⁹ eſt animus? Diabolus enim vacātia deſiderat:nudata pquirit:ſz vbi deū preſentē reperit:ſub magna cōfuſione diſcedit. Ita ſi deū toto corde diligim⁹ eiuſqȝ nos poteſtati affectuoſa deuotione ꝯtradim⁹:nec locū culpis dare poſſumus:⁊ in vijs ſemp rectiſſimis ambulamus. Uaſcula ipſa cū aliquo liquore plena ſunt:ſupuenientium augmēta nō capiunt:ita nos ſi diuina charitas totos repleat:nō erit quo crimē introeat. Sequiꝰ: Et p̄ximū tuū ſicut teipſuz. Proximū diligim⁹ ſic nos ipſos:cū nulli malū facim⁹:ſed oēs ſimili vt noſmet ipſos affectiōe tractam⁹. Nulli⁹ eni acqeſcit igeniū: aut picula ſibi calamitatis optare:aut doloſis inſidijs velle ꝯcludi:ſz ita ſibi oēs pſpici cupiūt:vt nullis aduerſitatib⁹ appetanꝰ. Hec ſi in alios cōpari voluntate ſeruem⁹:ſi que nobis ipendi volum⁹:frīb⁹ ſilia faciam⁹:oē delictū:oē flagitiū:oē ceſſat ſine dubitatione peccatū. Taleſqȝ p̄lena regula reddit:q̄les nos celeſtis magiſter eē p̄cepit. Iſtud mādatū ⁊ bonos angelos fortaſſe amplectiꝰ:qui dū nobis q̄lia ipſi poſſident puenire cupiūt:ꝯſortes nos eterne illi⁹ ſocietatis acquirunt. Memento pterea qd̄ charitatis dominice:hic tertius pſalmus eſt:vt ex ipſo numero:virt⁹ poſſit ſancte trinitatis agnoſci. Diuiſio.

Prima pte inuitat pp̄heta ad bn̄dicendū deū:vbi plurali numero p̄dictā plebē cognoſciꝰ admonere. Deinde ꝯuerſus populum ſingulariter benedicit:q2 ſancta vnitas deus eſt ac virtus eccleſie. Expoſitio.

Ecce nunc bn̄dicite dn̄m: oēs ſerui dn̄i. Al. dño
Qui ſtatis in domo dn̄i:in atrijs domus dei nr̄i. In noctib⁹ extollite manus vr̄as in ſancta:⁊ bn̄dicite dn̄m.] Iō duos v̄ſus Al. dño
ſil poſuim⁹:qm̄ ſibi inuicē mutua cōner-

xione iũgunť: vt nobis ĩpleť ſenſus euidẽti⁹ appare-
ret. Pſalmuꝫ queram⁹ cur ⁊ hic ⁊ in ſupiore pſalmo:
Ecce poſuerit: ſcilꝫ vt reb⁹ certis atqꝫ pfectis: nõ ſolũ
ſmo: ſed etiã articularis pſtareť oſtẽſio. Nũc aũt di-
ctũ eſt: qꝛ tot gradibus aſcenſis ille ſolus laudari de-
buit: qui tãta ꝯceſſit. Pſalmũ enim fuit ꝙ pficiẽter
aſcẽderat. Deide ꝙ ſup hũc aſcẽſum aliũ nõ habe-
bat. Tũc enĩ maiori ſtudio pdicãdus eſt dñs: qñ fac
ſua largitate ſecuros. Siue vt alijs placet: tpſ iſtud
ſignificat mũdale: qñ hic exercẽdus eſt anim⁹: vt ibi
eternis ac ppetuis laudib⁹ occupeť. Bñdicite dñm:
ſignificat laudate qꝛ nos illũ bñdicẽdo laudam⁹: ille
aũt nos bñdicẽdo ſcĩficat. Audiſti ſuũ: ⁊ ne aliqd pu
tares abiectũ: addidit: Dñi: vt de potẽtia ſũmi pnci
pis dignitas creſceret ſuiẽtis. Hoc ſe noie paulus ho
Ro. 1. norabilẽ gẽtib⁹ fecit. Sic eni epl'a ei⁹ pfať: Paulus
Gal. 1. ſuus chři. Et itez: Si hoib⁹ placere vellẽ: chři ſeru⁹
nõ eſſem. De moyſe qqꝫ in alio pſalmo: Miſit moy-
ſen ſuũ ſuũ. Quapropter iſtud iã de pfectis pprie dř
qui ⁊ amici ſine dubio nũcupanť. Seqŕ: Qui ſta-
tis in domo dñi: in atrijs dom⁹ dei nři. Seruũ qdem
pus dixerat ad honorẽ: ſꝫ ne icerta corda mortalium
hoc ad alios traherẽt qui ideuoti cẽ noſcunť: dũ oẽs
dño creature ꝯditiõe ſubiecti ſunt: addidit: Qui ſta-
tis in domo dñi: id eſt: quoꝝ anim⁹ in dño religiõis
firmo veſtigio pſeuerat. Stare enĩ de illis dř: qui a
bono pposito facilitatis crimie nõ labunť: ſic dictũ
eſt de diabolo qui archangelus fuit: Et in vitate non
ſtetit. Nolata gdẽ dom⁹: cõcludit ⁊ atria: qñ atrium
igreſſus eſt mãſionis. Significat enĩ eos: ſiue qui iã
in penetralib⁹ ſũt eccl'ie: ſiue qui in igreſſu ei⁹ cẽ me
ruerũ. Diuerſa enĩ loca ſub vnitatis gřa hře cõſtat
eccl'iaꝫ. His quoqꝫ dictis aliud gen⁹ firmitatis adie-
cit: Dei nři. Hoc eſt nõ quẽ gẽtilitas colit: ſed quẽ va
catholica religio cõfiteť. Addidit: In noctib⁹ extol-
lite man⁹ vřas in ſcã: ⁊ bñdicite dñꝫ. In noctib⁹ mun
di iſti⁹ ſignificat teterrimũ tpꝰ: qđ ſemp creberrimis
tribulatiõib⁹ obſcurať. In hoc ergo ſcl'o leuãde ſunt
Exo. 17. man⁹: vbi bona opatio dñi mereť auxiliũ. Sic moy-
ſes qãdiu man⁹ tẽdebat: Amalech audacia ſupba pre
mebať: pſagãs crucẽ btiſſime paſſionis. Nã qđ digi-
tos extẽdebat: decalogũ fortaſſe ſignificat. Qui cũ
bracchia remiſiſſet: inimici ſupbia deſperata ſurge-
bat. Et iõ bonis opib⁹ leuãde nobis ſũt man⁹ ad dñꝫ:
vt aduerſari⁹ diabolus ſupna maieſtate vincať. Sꝫ
itẽde qd ſignificet: Extollite. i. vberius elymã facite.
Dñs enĩ nõ tñ a nobis exigit pia vba: ſꝫ facta. Ad-
didit: In ſcã: vt eã man⁹ ſemict chřiani. Nã ſi illã he
retici faciãt aut pagani: manus eoꝝ nõ extolluntť in
ſcã: qñ ipaꝫ ſolã elymã chřs accipit: quaꝫ ei⁹ noĩ fide-
lis chřian⁹ obtulerit. In quo tñ actu ne qs ſibi aliqd
arroget: dñm dič cẽ bñdicẽdũ: qñ ipe donat ⁊ animũ
miſicordẽ ⁊ ſubam largiorẽ. Sic charitatẽ dñi ⁊ lau
dib⁹ ſacris: ⁊ pia docet opatiõe cõplẽdã. His pactis:
[illegible] reſpice ꝙ digna retributio ſubſequať. [Bñdicat te
dñs ex ſion: qui fecit celũ ⁊ terrã.] Explicata cõmo-
nitiõe qua dixit charitatis ſtudio in dñi laudib⁹ ⁊ bo
nis opib⁹ pmanẽdũ: venit ad ptẽ ſcdam: in qua vno
vſu pplm bñdicit: qui in vnitatis ꝯſtãtia ⁊ dilectiõe
dñi pſeuerat. Pl'⁹ enĩ oĩa pluraliter dixit: nũc autẽ
pſalmũ ſub ſingularitate ꝯcluſit: vt qui ante fideles
fřes in vnitate collegerat: mõ illi pplo iã diligẽti do-
minũ bñdictiõis munera pſtarenť. Quapp ſi volu-
mus eẽ bñdicti: amor nos ſancte trinitatis ⁊ vnitas
btẽ cõplectať eccl'ie. Et itẽde ꝙ cõpetẽter hũc pſal-
mũ pfect⁹ finis amplexus eſt: vt qui vſqꝫ ad hierl'm
celeſtem conſcendit: benedictionem ſupernã loco re
munerationis acceperit. Concluſio.

Liber referre quẽadmodũ vſqꝫ ad ſupnã hieru
ſalẽ gradus iſti pueneriť. Pꝛio ſiqdẽ gra-
dus: ſcl'i deſignat horrorẽ: poſt quẽ ad vtutũ oium ſtu
dia feſtinať. Scdo: vt⁹ dine defenſionis exponiť: cui
nihil obuiare poſſe mõſtrať. Tertio: magnũ gaudiũ
eẽ dř: in eccl'ia dñi pura mẽte vſari. Quarto: iter qſli-
bet anguſtias docet ꝯſtãter de dño pſumẽdũ donec
miſerat⁹ exaudiat. Quito monet: vt liberati piculis:
nõ nobis aliqd: ſꝫ oĩa dñi vtutib⁹ applicem⁹. Sexto:
montib⁹ ſolidiſſimis comparať ꝯfidẽtia fideliſſimi
chřiani. In ſeptimo dř: ꝙ copioſos fruct⁹ metãt in la
chrymis ſeminãtes. Octauo: nihil pmaneť dř: qđ vo-
lũtate ppria vnuſqſqꝫ fuerit opat⁹: ſꝫ illa tñ eſſe fir
miſſima que auctore dño conſtruunť. Nono: timo. e
dñi pnũtiať hõ btũs fieri: ⁊ vniuerſa illi pſuura cõ
cedi. Decim⁹: iſũdit paciẽtiã deuotis: quã per eccl'ie
vba cõmẽdat. Undecimo: de pſũdis penitẽs clamat
ad dñm: vt in liberãdis hoib⁹: quãta ſit diuinitatis po-
tẽtia ſẽtiať. Duodecimo: vi⁹ mãſuetudis ⁊ humilita
tis oſtẽdiť. Tertiodecio: ſcẽ icarnationis pmiſſio: ⁊
dictoꝝ vitas approbať. Quartodecio: fřibus ſpũalis
adunatio pdicať: ſupra qs bñdictio dñi ⁊ eterna vita
puenire mõſtrať. Quintodecimo: in laudib⁹ dñi pfe
cta illa charitas excitať: ſupra quã nihil ꝑt nec mai⁹
dici: nec gl'ioſius iueniri: ſic apl's teſtať: De⁹ charitas 1. Joan. 4.
eſt. Quapropter tãti miraculi iugiter ꝯſiderem⁹ arca
nũ: vt talia ſemp iſpiciẽtes: mortiferos ſcl'i vitem⁹ er
rores. Cõtinet ſiqdẽ hic numer⁹ ⁊ illõ ptereа ſacrm:
vt cũ qnque ſẽſus corpei per qs fragilis humanitas
ſbit oẽ pctm: trinitatis fuerit vtute ſupati: ad qntũ-
decimũ gradaliũ pſalmoꝝ nos culmen educat: eoqꝫ
fiat vt corpis ibecillitate ſubmota: doneť victorib⁹
pmia ſempiterna. Explicit expoſitio i pſalmũ. 133ᵐ.

Alleluia. CXXXIIII.

Laudate nomẽ dñi: laudate ſui
dñm. Qui ſtatis in domo dñi:
in atrijs dom⁹ dei nři. Lauda-
te dñm qꝛ bon⁹ dñs: pſallite no
mini eius qm̃ ſuaue. Qm̃ ia-
cob elegit ſibi dñs: iſrl' in poſ-
ſeſſionẽ ſibi. Quia ego cognoui ꝙ magnus
eſt dñs: ⁊ de⁹ nř pre oib⁹ dijs. Oĩa quecũ-
qꝫ voluit dñs fecit in celo ⁊ in terra: in mari
⁊ in oibus abyſſis. Educẽs nubes ab extre-
mo terre: fulgura in pluuiã fecit. Qui pdu-
cit ventos de theſauris ſuis: qui pcuſſit pri-
mogenita egypti ab hoie vſqꝫ ad pecus. Et
miſit ſigna ⁊ pdigia in medio tui egypte: in
pharaonẽꝫ ⁊ in oẽs ſeruos ei⁹. Qui pcuſſit
gẽtes multas: ⁊ occidit reges fortes. Seon
regẽ ammorreoꝝ ⁊ og regẽ baſan: ⁊ oĩa re-
gna chanaan. Et dedit terrã eoꝝ hereditatẽ:
hẽditatẽ iſrl' pplo ſuo. Dñe nomẽ tuũ in eter
nũ: dñe memoriale tuũ i gnãtione ⁊ gnãtio-
nẽ. Quia iudicabit dñs pplm ſuũ: ⁊ in ſuis
ſuis deprecabiť. Simulachra gẽtiũ argẽtũ

τ auri: opera manuũ hominũ. Os habent τ nõ loquent: oculos habent τ nõ videbũt. Aures habent τ nõ audient: neqꝫ enim eſt ſpiritus in ore ipſoꝝ. Similes illis fiant qui faciunt ea: τ oẽs qui ꝯfidũt in eis. Domus iſrael benedicite dño: domus aaron benedicite dño. Domus leui benedicite dño: qui timetis dñm benedicite dño. Benedictus dñs ex ſion: qui habitat in hieruſalem.

POſt gradaliũ pulcherrimã ꝯſtructionẽ: que vſqꝫ ad illã puenit ſũmitatẽ: que in eternũ ſecuros efficit τ felices: ꝯgrue nimis ponit̃ Alleluia: vt laudib⁹ dñi ſacra ꝑfruat̃ eccl'ia: cui tale munus noſcit̃ eſſe preparatũ. Quapropter ſinceris mẽtib⁹ ala cres: Alleluia dicere feſtinem⁹: vt illi ſancto pplo per diuinã grãm miſceamur.

Diuiſio.

PEr totũ pſalmũ ꝑpheta loq̃t. Pꝛio igreſſu ꝑpter nois ei⁹ potẽtiã: laudes dño dicit eſſe ſoluẽdas: qꝛ fecit que voluit in celo τ in terra: magnalia ipſi⁹ diuerſis cõmemorans. Scdo: qm̃ ỹtutis ꝑfecta laus eſt deſtruere falſitatẽ: idoloꝝ cultores ſub irriſione redarguit. Tertio diuerſos ordies admonet: vt dñm laudare nõ deſinant. Sic genus demonſtratiuum: in vtraqꝫ parte mirabili execution cõplet̃.

Expoſitio.

LAudate nomẽ dñi: laudate ſui dñm. Qui ſtatis in domo dñi: in atrijs dom⁹ dei noſtri. Poſt ꝑteritos: ſicut dictũ eſt: pſalmos gᵇ⁹ ad diuã ỹtutũ culmẽ diua miſeratione ꝑpheta ꝯſcendit: in domo dñi ſtãtes alloquit̃: vt poſt collata tã igẽtia bñficia laudare nõ deſinãt celi terreqꝫ creatorẽ. Et reſpice ꝑcepta iſta in his duob⁹ ỹſib⁹: qua diſtictiõe creuerũt. Pꝛio dixit: Laudate nomẽ dñi. Et ne gbuſlibet hoc putares iniũctũ: addidit: Laudate ſui dñm: id eſt: qui ſui ipſi⁹ eſtis ꝑpria voluntate deuoti: τ dñm vos hẽre ſentitis: quẽ nulla ſupſtitiõe ꝯtemnitis. Tertio dic̃: Qui ſtatis in domo dñi: hoc eſt: qui ꝑſeuerãti τ inrituhabilẽ volũtate in ipſi⁹ ſancta credulitate ꝯſiſtitis. Contra illos ſcilꝫ dictũ: qui patiẽtes defectũ: de collato ſubito honore ceciderũt. Sequit̃: In atrijs dom⁹ dei nr̃i. Atriũ dr̃ ampliſſime dom⁹ ꝑm⁹ igreſſus: vbi ſibi habitãtes ꝑpter expellẽdũ frigus focos facẽ noſcebant̃.

ETY Et ab atri fumi nebuliſſimis globis appellata atria q̃ſi atra: tradit antiqtas. Et qꝛ nullus ſmo vacat quĩ nõ aliqd myſteriũ ꝯtinere videat̃: τ illos etiã dicit dñm debere laudare: qui in ꝑmũ mẽbrũ domus dñi videnẽ ingreſſi.

Al. qꝛ bon⁹ Al. ſuaue [Laudate dñm qm̃ benignus eſt dñs: pſallite noĩ ei⁹: qm̃ ſuauis eſt.] Cõſidera ꝙ laudate: tertio poſuit; vt per laudis ſilem q̃litatẽ ſancte trinitatis indiuiſibilẽ nobis oſtẽderet vnitatẽ. Laudis enĩ dñice vſqꝫ ad diuiſionẽ poſitã multiplex cauſa narrat̃. Nã cũ ſint oĩa valde bona que fecit: cuius ipſe ſit bonitatis aduertit̃: a quo talis manaſſe noſcũtur. Addidit quoqꝫ: Suauis: vt nõ ſolũ benignũ: ſed

Ps. 33. τ dulcẽ eſſe ſentires. Sic enim τ alibi dicit: Guſtate τ videte: qm̃ ſuauis eſt dñs. Pſallite vo dũ ponit̃: ad bonas corpis opationes refert̃: vt in hac mũdi ꝯuerſatione dñm videamur de noſtra ꝓbitate laudare. [Qm̃ iacob elegit ſibi dñs: iſrael in poſſeſſionẽ ſibi.] Et hic ỹtus adhuc ad illã ptẽ ptinentur dñs debeat ꝑdicari. Nõnullos aũt titillare cognoſcit̃: q̃re nõ ſit hic abraã poſit⁹: cui ꝑmũ hec poſſeſſio a dño ꝓmiſſa declarat̃. Sꝫ abrae vocabulũ nõ hoc videbat̃ ſignificare: qd de iſto noĩe potuiſſet aduerti. Jacob ſiqdẽ ſupplãtatorẽ iterꝑtari ſepe iã dictũ eſt: qui bñdictionẽ fraternã glioſa nimis cupiditate ꝑripuit. Qd ad euocatã vniuerſitatẽ gẽtiũ cõpetẽter aptat̃: que aduẽtũ dñi ſaluatoris ad ſe credulitate trahẽs: ſynagoge munera ꝓmiſſa ꝑcepit: τ poꝛẽ pplm religioſa feſtinatione ſupauit. Sꝫ poſt illã ꝑriarche myſticã luctã: quã iacob cũ angelo ꝯſtãter exercuit: ipſe quoqꝫ iſrl' appellari meruit: qui tãte ꝯcertatiõis fixa mẽte pondera tolerauit. Jſrael aũt interꝑtat̃ vir vidẽs deũ: INTER qd ad illã ꝑtinet ſignificationẽ quã dñs poſſidet in beatis. Elegit itaqꝫ iacob: dũ eccl'ie ꝑplum diuerſarũ gẽtiũ ꝯgregatiõe ſubunauit. Poſſidet iſrl': qñ in illa beatoꝝ reſurrectione ipſe in oĩbus ꝓbat̃ habitare. [Quia ego cognoui ꝙ magn⁹ eſt dñs: τ de⁹ noſter pre oĩb⁹ dijs.] Dis relatio certa reddit̃: qñ is qui refert qd dicit ſe ꝓbaſſe teſtat̃. Atqꝫ iõ cognouiſſe ſe dicit ꝑpheta qd ꝑdicat: nõ aliq̃ viſiõe carnali ſꝫ in illa altitudine ſcie poſit⁹: ibi magnũ ꝯtẽplat⁹ eſt dñm. Uidebat enĩ vir ſanctiſſim⁹ maieſtatẽ illã mirabilem cũctis poteſtatib⁹ τ celoꝝ ỹtutib⁹ impantẽ: τ neceſſe fuit vt diceret: Quia cognoui ꝙ magn⁹ eſt dñs: τ de⁹ nr̃ pre oĩb⁹ dijs: nõ qꝛ ꝑter ipſũ aliqs de⁹ eſt: ſicut in alio pſalmo legit̃: Qm̃ qs de⁹ ꝑter dñm: aut qs deus ꝑter Ps. 17. deũ nr̃m: ſꝫ qꝛ ꝑtãtib⁹ diuerſis hoc nomẽ abuſiue cõſtat ipoſitũ: ſicut in exodo legit̃: Cõſtitui te deũ pharaonis. Exo. 7. Et apl's dic̃: Nã τ ſi ſũt qui dicant̃ dij: ſiue in ce 1. Cor. 8. lo ſiue in terra: ſicut ſũt dij multi τ dñi multi: nobis tñ vn⁹ de⁹ pr̃: ex quo oĩa: τ vnus dñs Jeſus chr̃s per quẽ oĩa: τ nos per ipm. Unõ merito pre oĩb⁹ dijs magnus dr̃ de⁹: a quo cũcta creata ſunt. [Dia quecũqꝫ voluit dominꝰ fecit in celo τ in terra: in mari τ in oĩbus abyſſis.] Al. oĩbus Poſt illa que ſupi⁹ dixit: in altũ ſe tẽdit vera nimis τ excelſa predicatio. Qd ſchema dr̃ Epiphonema: id SCHE eſt: poſt narratas res creſcens ad maioꝛa ſnla. Nam cũ quis ſint inenarrabilia opera dñi: totuſqꝫ mũdus referre nõ ꝑualeat qd operat̃ in mũdo: hic tñ vniuerſa ſtupenda breuitate cõcluſa ſunt: omnia deus feciſſe que voluit in celo τ in terra: in mari τ in abyſſis: vt τ creata que vides eius volũtate facta eſſe cognoſceres: τ illa que humanis nequeũt ꝯſpectib⁹ apparere: ipſius potẽtia cõtineri poſſe ſentires. Celũ: poſitũ eſt pro cũctis celeſtib⁹. Terra pro oĩbus que in humo gignunt̃. Mare cõmemoratũ dicam⁹ pro iſtis ſinibus quos cõmeãtũ diſcurſus inſiſtat. Abyſſus vo occeanũ deſignat: qui τ nobis ignotus: τ vt qdã referũt: altitudie magna ꝓfundus eſt. Jn his aũt oĩb⁹ voluntas dñi ſine aliq̃ dubitatione cõplet̃. Quid aũt fecerit dñs: ſubſequẽter enarrat. [Educẽs nubes ab ex Al. ꝓducẽs tremo terre: fulgura in pluuiã fecit. Qui producit vẽtos de theſauris ſuis.] Hoc ſi ad lr̃am intẽdas: ſecreta nature dñi teſtat̃ adminiſtratione compleri. Sꝫ qm̃ de hebreo pplo dicit inferius: cõuenit hoc quoqꝫ hoĩb⁹ applicare. Eduxit nubes ab extremo terre: qñ ꝑphetas ab humili ꝓpoſito ad ꝑdicationis fecit faſtigia puenire. Qui merito nubibus comparant̃: qꝛ ſub vmbre ſui eloquij a futuri iudicij nos calore defendũt: dum aĩabus noſtris ꝓfutura depromũt. Nubes enĩ: ſicut frequẽter dictũ eſt: ꝑphetas accipi debere ſcriptura teſtat̃ dicẽs: Mãdabo nubibus meis ne pluãt Je. 5. ſup eam pluuiã. Sequit̃: Fulgura in pluuiam fecit. Predicationes itaqꝫ ꝑphetarum fulgura ſunt: cum

pcutiunt inimicos. Pluuie: cũ deuotos a peccatis di
luunt: ⁊ imbrẽ eis ſalutis īfundũt: vñ ſpirituales ger
minẽt fructus: ⁊ in maturã meſſem dño pſtante coa
leſcãt. Addidit: Qui pducit vẽtos de theſauris ſuis.
Uentos nõ iprobe ponimus aplõs: quoꝝ predicatio
totũ mundũ tanq̃ ventus celerrimus pcucurrit. De
Pſ. 7. qbus alio loco ſcriptũ eſt: Sagittas ſuas ardentibus
effecit. Nã ipſis quoq; vẽtis penne pro diſcurſus ce
Pſ. 17. leritate tribuunt. Ait enim: Et aſcẽdit ſuper cheru
bin ⁊ volauit: volauit ſup pennas vẽtoꝝ. Subnectit:
De theſauris ſuis: vñ reuera ſpũales poterant pdire
diuitie. Et nota: ꝙ per hos octo vſus diuerſis modis
augmẽto quodã laudis: magnalia dñi dulciſſima va
SCHE rietate deſcribit. Qđ ſchema dicit Auxeſis: latine au
gmentũ: qm̃ per certos gradus ſemp aſcendit. Qua
propter explanationẽ ſenſuũ nõ piget frequẽter ite
rare: quãdo ipſa quoq; auctoritas ſine faſtidio eadẽ
monſtrat aſſumere. Qui percuſſit pmogenita egy
pti: ab hoie vſq; ad pecus. Iſta miracula frequenter
ad intelligendũ dñi potẽtiã repetit ſermo ppheticus
vt aduertam9 nõ caſualiter facta: ſed in magnã intel
ligentiã ſequentis etatis fuiſſe pmiſſa. Nã ſi cõſidere
mus altius ⁊ hodie talia fiunt. Egyptus hic mundus
eſt: qui diuerſis cladib9 affligit populũ chriſtianum:
ſed dñi vtute potẽtiaq; terret. Egyptus aũt ſignifi
cat afflictionẽ: qui nõ aliter dimittit alas fideles: niſi
in ipſo duris laboribus ingrauet. Primogenita enĩ
mundi q̃ſi egypti percutit: qm̃ natos hoies in origina
li peccato potẽtie ſue inſpiratione correxerit. Ab ho
mine vſq; ad pecus: id eſt a prudentiorib9 hui9 ſecu
li: vſq; ad manſuetos ⁊ ſimplices viros. Omnes eniꝫ
niſi per gr̃am dñi liberent: a diabolo velut Pharao
M. Et nis impia dominatione deprimunt. Miſit ſigna
⁊ pdigia in medio tui egypte: in pharaonẽ ⁊ in oẽs
ſeruos ei9. Miſit ſigna ⁊ pdigia: qm̃ in paſſione ipſi9
terra cõtremuit: ſaxa dirupta ſunt: ⁊ multi ſanctoꝝ
ad ciuitatẽ dñi ſuperata mortis lege venerũt: qđ in
medio mundi: id eſt palam atq; viſibiliter eueniſſe
DEF manifeſtum eſt. Signũ eſt enim res preter ſpeciem
quã ingerit ſenſibus noſtris: aliud aliqđ ex ſe faciẽs
in cogitationem venire: ſicut veſtigio viſo: tranſiſſe
ETY aial: cui9 veſtigiũ eſt cogitamus. Dictũ eſt õo ſignũ:
ab eo qđ ſignificet. Prodigia q̃ſi porro digia: id eſt
longe predicentia. Hoc ⁊ hodie facit: qm̃ alas fideles
INTER per aliqua premiſſa ſigna cõuertit. Pharao interpre
tat diſſipatio. Et cui apti9 dabit: niſi diabolo qui hu
manũ genus crudeli voto pſequit? In oẽs ſuos ei9:
hoies ſignificat: qui ipſius volũtatibus obſecundãt.
Illius eniꝫ famuli dicimur: cui cõſentanea mente ſer
uim9. Et ideo diabolus cũ miniſtris ſubmergit: qm̃
fonte ſalutari chriſtianus pplũs a nefando errore libe
rat. Qui percuſſit gẽtes multas: ⁊ occidit reges for
tes. Gentes: dicit vitioꝝ noxias cateruas: que nos
intus velut barbare nationes ſemper affligunt. Has
pcuſſas dicit: qm̃ ſatiſfactione penitẽtiũ vulnerant.
Nã qđ nobis ſalus: illis vulnus eſt. Occidit etiam in
nobis reges fortes: cũ ſpũs imundos peccatoꝝ labe
dominãtes: emũdatione delictoꝝ: reddit extraneos.
Qui merito in volũtate ſua dicunt occiſi: qui nos ex
tinguere minime valuerũt. Seon regẽ ammorreo
M. non hẽt. rũ ⁊ og regẽ baſan: ⁊ oĩa regna chanaan occidit. Cũ
multos reges filij iſrael dño fauente pſtrauerint: hic
duo tñ memorant: ſcilꝫ vt per interpretationẽ iſtoꝝ
nominũ: ad illã ſignificãtiam duceremur que hodie
INTER in nobis agitur. Seon interpretat tentatio oculoꝝ.

Ammorrei: amaricantes deſignat. Amara ſiqdeꝫ vi
tia ſunt: que nos ab illa beatitudine iocũdiſſima de
ducũt. Hec habent diabolũ regẽ: qui eſt tentatio co
loꝝ: qm̃ ſe transformat in angelũ lucis: vt per colorẽ 2. Cor. 11.
atq; ſpeciem bonitatis deuotoꝝ animas aſſidua ten
tatione ſubuertat. Iſta diuinitas in nobis occidit: qm̃
fideliũ mentes a tali ſeruitute liberauerit. Sequit:
Et og regẽ baſan. Og cõcluſio dicit. Baſan cõfuſio. INTER
Merito ergo cõfuſionis rex: cõcluſio phibet. Diabo
lus enim qm̃ nobis iter illud ſalutare cõcludit: in con
fuſione nos nefanda derelinquit: in qua ille teterri
mus regnat. Unñ ⁊ ciuitas eius babylonia dicit: que
idem cõfuſio noiat. Sed hec oĩa vtus diuina deſtruit:
qm̃ nos ad miſericordie ſue dona perducit. Addidit:
Et oĩa regna chanaan occidit. Chanaan: interpretat INTER
humiliatio: ſed nõ illa que pducit ad dñm. Nã ⁊ illi
humiliati dicunt: qui de honore ſãcto deciderũt: ⁊ peſ
ſima cõuerſatione mergunt: ſicut in alio pſalmo dic:
Et humiliauit calumniatorẽ. Nã ſi humiliatio ⁊ ad Pſ. 71.
penã minime ptineret: nõ legeret: Qui ſe exaltat hu Mat. 23.
miliabit. Quapropter hanc humiliationẽ que in ma
lo intelligenda eſt: ille ſolus occidit qui crucem pro
oĩum ſalute ſuſcepit. Et dedit terrã eoꝝ heredita
tẽ: hereditateꝫ iſrael pplõ ſuo. Uerſus iſte declarat
priora illa nõ ad lr̃am debere ſuſcipi: ſed ſpũali expo
ſitione ſentiri. Nã terra pmiſſionis iſraelitico pplõ
nõ eſt hereditas data: qꝛ eaꝫ ſuis offenſionibus ami
ſerũt: ſed ſub illoꝝ prefiguratione terra repromiſſio
nis dat ſine dubio chriſtianis: quã eternã poſt poſſi
deant. Nã vt iſtã deberes aduertere: repetit: Heredi INTER
tatẽ iſrael pplõ ſuo. Iſrael enim interpretat: ſicut ſe
pe iã dictũ eſt: vir vidẽs deũ. Populo ſuo: vtiq; chri
ſtiano: qui eius merebit dici: cũ precepta ipſius ſalu
tari deuotione ſeruauerit. Dñe nomen tuũ in eter
nũ: dñe memoriale tuũ in ſeculũ ſeculi. Poſt bene M. generatione ⁊ generationẽ
ficia dñi: laus digna cõſequit. Dicit eniꝫ: Dñe nomẽ
tuũ in eternũ: q̃ſi optemus illi qđ nõ eſt: aut per no
ſtra vota pficiat. Sed vſus iſte mortaliũ eſt: optare
deo qđ aliter euenire nefas putet. Sic enim dicim9:
Sanctificet nomen tuũ: qđ vtiq; ſanctum eſt. Adue Mt. 6.
niat regnũ tuũ: cuius regnũ ſine dubitatione ventu
rũ eſt. Sed iſta talia cũ dicimus: noſtrũ velle decla
ramus. Precat ergo vt in humano genere ſemp no
men ei9 debeat pmanere: q̃tenus ab aduentu chriſti
pēniter dici debeãt vtiq; chriſtiani. Sequit: Dñe
memoriale tuũ in ſeculũ ſeculi. Memoriale dñi eſt:
quicqđ in ſcripturis ſanctis cõmonitione ſaluberri
ma cõtinet. Hoc ſemp in nobis pmanet: cũ fideliſſi
ma deuotione ſeruat: ſicut ſcriptũ eſt: Celum ⁊ terra Mat. 24.
tranſibunt: vba aũt mea nõ preteribunt. Seculũ õo
ſeculi: ſicut ſepe dictũ eſt: diẽ ſignificat ſempiternũ.
Quia iudicauit dñs populũ ſuũ: ⁊ in ſeruis ſuis cõ M. deprecabit
ſolabitur. Premiſſe laudis cauſa narrat: Quia iudi
cauit populũ ſuũ: hebreũ ſcilicet: cui pſtitit magna
miracula: cui pphetas ſuos ne peccaret attribuit: ad
quem ipſum quoq; filiũ miſit: vt eius tandẽ aliquã
do ſcelerata duritia ſolueret. Sed qꝛ deteſtabili ob
ſtinatione duratus eſt: iudicauit eũ vtiq;: qꝛ noluit
eſſe ipſius: quẽ de cunctis nationibus elegerat poſſi
dendũ. Cui dicit: Audi pplš meus ⁊ loquar. Et alibi: Mich. 6.
Popule meus quid fecit tibi. Iſtos ergo iudicauit.
De fidelibus vũ audi quid ſequit: Et in ſeruis ſuis
conſolabit: vtiq; dũ illis pmia pmiſſa reſtituet: qui
hic ppter nomen ei9 laborioſa cõtẽtione vexati ſunt:
de quibus ſcriptũ eſt: Beati qui lugẽt: quoniam ipſi Mat. 5.

Joan.5. cõſolabunt̃.Sic enĩ ⁊ alibi de ipſis dicit̃:Qui credit
in me nõ iudicabit̃:ſed trãſiet de morte ad vitã:qui
aũt nõ credit iã iudicatus eſt. Uides quid pfecerit
gradatio illa quã diximꝰ:vt enumeratis magnalibꝰ
dñi:vſqꝫ ad eius venerit ſanctũ tremẽdũqꝫ iudiciũ.
Nũc alterius partis dicta regramus.[Simulachra
gentiũ argentũ ⁊ aurũ:opera manuũ hoĩum.] Poſt/
q̃ ſe dñi laudibꝰ ſufficiẽter expleuit:ſecũdo ingreſſu
ppheticus ſmo cõuertit̃ ad errorẽ gentiũ deſtruen/
SCHE dũ.Que figura apud grãmaticos dicit̃ Sarcaſmos:
id eſt:hoſtis irriſio:que vſqꝫ ad palmã penetrat : cũ
manifeſta veritate ↄuncit.Quapropter ſimulachra
gẽtiũ ritusqꝫ deridet:ne aurea ſigna deoſqꝫ colat ar/
gẽteos:⁊ patet̃ homini pſtare qḋ cepit ab hoĩe. Certo
melius cõſulũt:ſi eliſa frangant̃.Tũc ṽe aliqd pſũt:
ſi ad pecunias tranſlata deſcendunt.Quocirca deus
ipſoꝝ nõ exaudit integer:ſed pſtat potiꝰ iminatꝰ.Et
ↄſidera qm̃ per ſpẽs diuerſaꝝ definitionũ pulcherri
mus dictoꝝ ordo deſcẽdit. Hic enĩ deſignant̃ ſimu/
lachra per illud vñ ſunt:id eſt:aurũ ⁊ argẽtũ:metal/
loꝝ ſcilꝫ q̃litate formata.[Os hñt ⁊ nõ loquent̃:ocu/
Al.non hẽt. los hñt ⁊ nõ videbũt.Aures hñt ⁊ nõ audiẽt:nares
hñt ⁊ nõ odorabũt.Manꝰ hñt ⁊ nõ palpabũt:pedes
hñt ⁊ nõ ambulabũt:nõ clamabũt in gutture ſuo:ne/
qꝫ enĩ eſt ſpũs in ore ipſoꝝ.] Uenit etiã ad alias ſpẽs
definitionũ:ſimulachra ſignificãs atqꝫ determinãs:
per id qḋ implere nõ poſſunt.Dicit enĩꝫ: Os habent
⁊ nõ loquentur. Quid pdeſt os qḋ nõ loquit̃:Quid
oclus qui nõ videt:Quid auris que nõ audit:Quid
nares que nõ odorant̃:Quid manꝰ que nõ palpant:
Quid pedes qui non mouent̃:Uocabula ſunt enim
vana nõ officia: pfutura noĩa ſine rebꝰ:pſumptio ca
duca nõ ṽitas firma.Quid hoĩes in veſtro exitio no/
xia deliramẽta pquiritis:Cur que vos deſtruant fa/
bricatis:Certo dignius vt auctori veſtro ſubdamini
⁊ deſinatis errorẽ colere quẽ feciſtis:Unñ hieremias
ppheta in epiſtola ſua:iudeos cõmonẽs dicit: Nam
lingue eoꝝ polite a fabro:ipſa aũt inaurata ⁊ inargẽ/
tata:falſa ſũt ⁊ nõ pñt loq.Et iterũ: Beſtie meliores
ſunt illis que pñt fugere ſub tectũ:aut pdeſſe ſibi. In
tẽde aũt qḋ iſtis ṽſibus:⁊ in centeſimodecimotertio
pſalmo abunde gentium ſimulachra deriſa ſint : vt
quos pma cõmonitio nõ correxiſſet:repetita denuo
verecundia pmoueret.[Similes illis fiãt qui faciũt
ea:⁊ oẽs qui cõfidũt in eis.] Poſt irriſaꝫ gentiliũ nu
minũ falſitatẽ:ſnia digna plata eſt:vt collatis ſenſi/
bus careãt:qui deos iſenſatos ſibimet effecerũt. Cõ/
ueniunt talibus pſonis reuera que dicta ſunt. Omni
enim rõne deſerit̃:omni prudẽtia vacuat̃:qui vſqꝫ
ad hoc puenit:vt nõ pfutura ſed ſua potius colere vi
deat̃ exitia.Et iure qm̃ fabricatores ⁊ cultores ido
loꝝ cõplectit̃ vna damnatio.[Domus iſrael bñdici/
Al.dño te dñm:domus aaron bñdicite dñm. Domus leui
Al.dño bñdicite dñm:qui timetis dñm benedicite dñm.]
Al.dño Poſtq̃ꝫ gentiliũ ſimulachra deriſit:in tertio ingreſſu
Al.dño laudes dñicas ſanctoꝝ dicit ore celebrãdas. Sed in
his duobus ṽſibus per officia diuerſa diſcurrens ad/
monet:vt vero dño laus fideliũ debeat pſonare. In
iſrael:generaliter oĩs ponit̃ iuſtus:qui diuina cõtem
platione gratulatur:quos poſtea numerat ſpeciatim.
In aaron eſt ſacerdos. In leui relĩq miniſtri. Ad po/
ſtremũ qui dño in q̃libet pbabili ↄuerſatione famu
lant̃.Sic oĩs populus per diuerſas ptes deuotus:do/
minũ laudare pcipit̃.[Benedictus dñs ex ſion:qui
habitat in hieruſalẽ.] Laudes dñi ſuperiꝰ aliqs cele/
brare pcepit:nũc exemplo boni magiſtri:ipſe quoqꝫ
qḋ admonebat impleuit.Dicit enim: Bñdictus dñs.
Et quẽ dñm dixerat euidenter deſignat:regẽ ſcilicet
chriſtũ:qui ex ſion:id eſt:eccleſiam ſuã ſancta incar/
natione viſitauit. Ipſe eſt qui habitat in hieruſalẽꝫ:
qui diuerſoꝝ ſanctoꝝ cõgregatione cõſtruitur:⁊ re/
gis ſui pſentia eterna felicitate letat̃. Concluſio.

Mirabilis pſalmꝰ ad deuotiſſimos pplos in/
ſtruendos. Nihil enim poſt tanta
bñficia reddere poſſumus:niſi vt ſicut in pncipijs di
ctum eſt:dñm noſtrũ trina confeſſione predicemus.
Laudemus patrẽ:laudemus filiũ:laudemus ſpiritũ
ſanctũ:vnũ atqꝫ oĩpotentẽ deũ:vt ſicut nõ eſt in illa
natura diſtantia:ita non ſit in ipſa laude diuerſitas.
Hec eſt reuera laus que nos reficit:hoc pabulũ quo
aĩa deuota ſaginat̃. Ipſa eſt enĩ remuneratio noſtra
que ⁊ operatio:in qua tm̃ reficimur vt nulla delecta
tio illis eſſe videat̃. Predicemus itaqꝫ modo:vt eũ
in eternũ cum angelis laudare mereamur. Sed ipſe
hic donet votum:qui ibi collaturus eſt premium.
Explicit expoſitio in pſalmum.134m.

Alleluia. CXXXV.

Onfitemini dño qm̃ bonus:
qm̃ in ſeculũ miſericordia eiꝰ.
Confitemini deo deoꝝ:qm̃ in
eternũ miſericordia eius. Cõ
fitemini dño dñorũ:qm̃ Qui
facit mirabilia magna ſolus:
qm̃ Qui fecit celos in intellectu : quoniam.
Qui firmauit terram ſuper aquas:quoniã.
Qui fecit luminaria magna:quoniam. So
lem in poteſtatem diei:quoniam. Lunaꝫ ⁊
ſtellas in poteſtatem noctis:quoniam. Qui
percuſſit egyptũ cum primogenitis eorum:
quoniam. Qui eduxit iſrael de medio eoꝝ:
quoniam. In manu potenti ⁊ bracchio ex/
celſo:quoniam. Qui diuiſit mare rubrum
in diuiſiones:quoniaꝫ. Et eduxit iſrael per
medium eius:quoniã. Et excuſſit pharao/
nẽ ⁊ virtutem eius in mari rubro:quoniaꝫ.
Qui trãſduxit populũ ſuũ per deſertum:
quoniã. Qui percuſſit reges magnos : qm̃.
Et occidit reges fortes:quoniam. Seon re/
gem ammorreoꝝ : quoniam. Et og regem
baſan:quoniam. Et dedit terram eoꝝ he/
reditatem:quoniã. Hereditatem iſrael ſer/
uo ſuo:quoniaꝫ. Quia in humilitate noſtra
memor fuit noſtri:quoniã. Et redemit nos
ab inimicis noſtris:quoniam. Qui dat eſcã
omni carni:quoniam. Cõfitemini deo celi:
quoniam. Confitemini domino dominoꝝ:
quoniam in eternum miſericordia eius.

Tex nobis Alleluia dicẽdũ eſt:gratia q/
dẽ ſemꝑ nouũ ſed pcedẽtibus expoſitio/
nibꝰ oĩno notiſſimũ. Hinc pſalmꝰ ſubie/
ctus eſt:qui ſimili ṽboꝝ aſſonatione can
tat̃. Diuerſas enĩ res inchoat: ſed in vnã

ꝯueniētiā vociferationis exultat. Cui⁹ ꝟſus vni fines
nō improbe dicim⁹ vocitādos: ſicut in 117° pſalmo iā
diximus: vbi q̄tuoꝛ ꝟſus ſimili ſentētia terminātur.
Quicqd enim dicit̄: ad miſericordiā dn̄i refert̄: ſine
qua ſubſiſtē nullatenꝰ pualemꝰ. Merito ergo ſepius
ipſa repetit̄: que oīa in nobis īdulgētiſſimis muneri/
bꝰ opat̄. Nā ſi cauſaꝫ tāti ſecreti diſcutias: clemētia
eſt dn̄i oē qđ viuimꝰ: miſericordia qđ valemꝰ. Qua/
propter nec ab oꝛe nr̄o debet nec a corde di cedē: q̄re
mus ⁊ ipſa nos dignet̄ iugi tuitione ſeruare. Hoc imi
tati poete: aſſona carminū floſcula ꝯdiderūt: ſupna/
rū ꝟtutū ſonos ad mūdana ſtudia trāſferētes. Sed
q̄m vniuerſi pſalmi multifarias vident̄ ꝯtinē virtu
tes: iſte pfectā vitā nō iprobe iudicabit̄ declarare iu/
ſtoꝝ: qui mādata dn̄i ſalutariter auſpicātes in miſe/
ricordia eius iugiter pſeuerāt. Unde aio recolamus
has ſimilitudies ꝟſuū: ⁊ in 8° 23° 41° 45° 48° 56° 66°
102° 103° 106° pſalmis diuerſas nobis ſubtilr īdicaſſe
ꝟtutes: ſicut locis eoꝝ ꝯſtat expoſitū. Cuius aūt vir
tutis preſens pſalmus eſſe noſcatur: plenius in eius
concluſione dicemus. Diuiſio.

Per vniuerſum pſalmū pphēta loquitur:
qui q̄uis totus velut celeſte caniſtrū de/
coris repetitionibꝰ q̄ſi aureis regulis vi/
deat̄ itextꝰ: vnde ſpiritualia bona tanq̄
dulcia poma ꝯuiuis eccleſiaſticis offerā/
tur: tamē in illis capitaneis ꝟſibus qui varie dicunt̄.
Prima parte magnificētia dn̄i exponit̄: ⁊ totiꝰ orbis
ꝯditio declarat̄. Scđa pte miracula referunt̄: que fe
cerit in egypto ⁊ in gēte iudeoꝝ. Tertia deſcēdit ad
chriſtianos: beneficia domini conſequenter enume/
rans: vt per hanc repetitionem vnum auctorem reꝝ
omnium eſſe cognoſceres. Expoſitio.

Confitemini dn̄o q̄m bonus: q̄m in ſecu/
lū miſericordia eius. Diximus per capi
ta ꝟſuū ineſſe pulcherrimā varietatē: in
finē aūt ꝯſimilē repetitionē: ⁊ ideo capi/
ta tm̄ ꝟſuū exponēda ſunt: fines aūt eoꝝ
qui vno tenoꝛe repetunt̄: ſemel tm̄ declaraſſe ſuffici
at. Hoc tamē mēte ꝯdēdū eſt: qđ ad cūctas opas que
dicunt̄ iferiꝰ dn̄i miſericordia ſit cōpetēter adiūcta.
Cōfeſſionē: ſepe diximꝰ ⁊ ad laudes dn̄i ⁊ ad deplorā
da peccata cōiter ptinē. Hic aūt nō vnū ex duobus:
ſꝫ vtrūqꝫ accipiēdū eſt. Docet enī beatos viros ⁊ lau
des dn̄o iugiter dicere: ⁊ pterita peccata deflere. Sic
enī iuſtos itelligimus: ſi ꝯuerſi a malo illa damnēt:
que aliq̄n geſſerūt: ſicut apl's Paulus de pteritis ait:
1. Cor. 15. Nō ſuꝫ dignꝰ vocari apl's: q2 pſecutꝰ ſuꝫ eccleſiā dei.
Sequit̄: Q̄m bonꝰ: qui ⁊ laudes ſuas clemēter audi/
at: ⁊ ſupplicātibꝰ miſeratus idulgeat. Addidit: Q̄m
in ſeculū miſericordia eius. In ſeculū: ſcilicet in ppe
tuū dicit: q̄m miſericordia ipſiꝰ eternū occupat tp̄s.
Hic pſtat vt recreet: pcit vt corrigat: ibi miſericordi
aꝫ bonis tribuit vt coronet. Cōfitemini deo deoꝝ.
Al. eternum q̄m in ſeculuꝫ miſericordia eius. Superioꝛe pſalmo
corda gētiliū: ſimulachꝛoꝝ ſuoꝝ irriſione quaſſauit:
Nūc aūt quātus q̄liſqꝫ ſit oīpotens dn̄s: pdicatione
veriſſime maieſtatis oſtēdit: vt nō ſolū deꝰ credat̄:
q̄lis aut angelus dicit̄: aut ꝟtutū homo ſepe memo/
rat̄: ſed deus ille deoꝝ eſt cui nullus ſimilis inuenit̄.
Deꝰ qppe ppter honoris excellētiā pōt ⁊ creatura di
Ps. 81. ci. Lectū eſt enī in 81° pſalmo: Ego dixi dij eſtis: ⁊ fi
Exo. 7. lij excelſi oēs. Et in exodo: Deuꝫ te poſui Pharaoni.
Deus aūt deoꝝ nō pōt niſi ſola ſancta trinitas nūcu
pari. Cōfitemini dn̄o dn̄oꝝ: q̄m in ſeculū miſericor
dia eiꝰ. Superioꝛi ſimile ſimilis eſt ⁊ iſta locutio. Sic enī
dr̄: dn̄s dn̄oꝝ: quēadmodū deus deoꝝ. Nam ⁊ dn̄os
ſanctos dicimus angelos: ſed dn̄s dn̄oꝝ ille ſolus eſt
cui cūcta deſeruiunt. Ipſe etiā ſanctus ſanctoꝝ: ipſe
rex regū: ⁊ oīum poteſtatū ieffabiliter culmen excel/
ſum. Quis enīꝫ dubitet ſup oīa eſſe qui ⁊ creare oīa ⁊
vniuerſa pualet ꝯtinere: Qui facit mirabilia ma/ Al. facit.
gna ſolus: q̄m in ſeculū miſericordia eiꝰ. Sicut in il
lis tribꝰ ꝟſibꝰ ſupꝛa poſitū eſt: Confitemini: ita ⁊ per
hos oēs ꝟſus qui variant̄ vſqꝫ ad finē: ꝯfitemini ſub
audiēdū eſt. Que figura dr̄: ApocHinu: id eſt: a cōi: vt SCHE
nobis plena poſſit ꝯſtare ſnīa: maxie q̄ ⁊ in hac ſili/
tudine deſinit pſalmus. Dicit̄ itaqꝫ feciſſe mirabilia
magna ſolus: q̄ſi nō ⁊ per angelos ⁊ per aplos ſeruos
ſuos diuerſaꝝ ꝟtutū ſigna monſtrauerit. Sꝫ hic me/
moꝛat̄ feciſſe ſolus: vbi ꝟbo ſuo ꝯditiōes rerū fabri/
caſſe mōſtrat̄: q̄ ipſa miſteria cū creaſſe nō dubiūꝫ
eſt. Sic enī ſentiēdū: ſequētia declarāt. Qui fecit ce
los in itellectu: q̄m in ſeculū miſericordia eiꝰ. Uſqꝫ
ad finē pſalmi: laus depꝛomit̄ per narrationē pconia
lē. Narratio eſt enī rerum geſtaꝝ collecta expoſitio. DEF
Dn̄i aūt res geſtas narrare: laudare eſt. Ipꝫ eſt ergo
qđ ſupꝰ dixit: Qui fecit mirabilia magna ſolus: q̄
hec nō per creaturas: ſꝫ ſola ꝟtute ſue diuinitatis ope
ratꝰ eſt. Nā qđ dic: Celos in itellectu fecit: potētiam
ipſaꝫ diſpoſitiōis expſſit. Ille enī nō facit aliq̄ vidē/
do: nec alioꝝ fabricas emulādo: ſed qcqd in itellectu
ſue maieſtatis diſpoſuit: hoc ⁊ ad effectū momenta/
nea opatiōe pducit. Perfectio enī reꝝ volūtas ipſiꝰ
eſt: nec morā recipit qđ ille decreuerit. Sic enī in ſu/
pioꝛe pſalmo dictū eſt: Oīa quecūqꝫ voluit dn̄s fec Ps. 134.
in celo ⁊ in terra. In itellectu ergo celos fecit: q2 nul
la ꝯfuſiōe: nulla iordinatiōe: nulla iformitate creati
ſunt: ſꝫ diſtincti atqꝫ cōpoſiti creatoꝛis ſui volūtate
pagunt̄. Nec moueat qđ celos plurali numero nūcu/
pauit: q̄ ⁊ alibi legit̄: Laudate euꝫ celi celoꝝ. Et qđ Ps. 147.
apl's ait: Raptus ſuꝫ vſqꝫ ad tertiū celū. Quapꝛopter 2. Cor. 12.
definire nobis nō licet quāti ſint: qđ in ſcripturis ſa/
cris nō legit̄ explicatū. Qui firmauit terrā ſup aq̄s:
q̄m in ſeculū miſericordia eiꝰ. Poſtq̄ de celis dixit
ꝯſequēs fuit: vt de terra quoqꝫ loqueret̄. Nā ⁊ hanc
fecit in itellectu. Ipſe eſt enī itellectꝰ qui cūcta com
plexus eſt: ⁊ per potētiā ſue diſpoſitionis ipleuit. Sꝫ
pqramꝰ cur hic dixerit: terrā poſitā ſup aquas: cuꝫ
dicat iob: Qui ſuſpendit terrā in nihili. Et alibi: Qui
ſuſpēdit tribꝰ digitis molē terre: qđ nomē eſt ei. Sꝫ Job. 26.
neutrū ſibi noſcit̄ eſſe ꝯtrariū: q̄m terrā dicere potuit Isa. 40.
ſup aquas eſſe: etiā cū multo ſpatio diſtare videret̄.
Sic enīꝫ ⁊ celū dicimꝰ ſupꝛa nos: dū tn̄ aeris magna
ſpatia intereſſe noſcant̄. Siue vt aliꝫ videt̄: Super
aquā: iuxta aquā intelligēdū eſt. Nā hodieqꝫ dicimꝰ
ciuitatē ſupꝛa mare poſitā cum nō in mari: ſed iuxta
mare ſit ꝯſtituta. Ueī certe ſpūaliter accipiēduꝫ eſt:
q2 ſup aquā ſacri baptiſmatis terra nr̄a: id eſt: coꝛpꝰ
reficit̄: dū religiōis ſtabilitate foꝛmat̄. Qui fecit lu
minaria magna ſolus: q̄m in ſeculum miſericoꝛdia Al. non hic.
eiꝰ. Quis ad līam luminaria celi aſtra videant̄ in/
telligi: cōuenit tn̄ vt ea paulo altius ſingramus: Ma/
gna luminaria: foꝛte ſignificat angelos: poteſtates:
thꝛonos: dn̄ationes: qui pietate ſanctiſſima celeſti lu
mine radiant̄. Dicēdo enīꝫ: Magna: oībus videntur
antepoſita que coꝛpaliter lucēt. Solē in poteſtateꝫ
diei: q̄m in ſeculum miſericoꝛdia eius. Poteſtas eſt
diei: ſolis aduētus: q2 per eum omnis viſibilis crea
tura declaratur. Uſus eſt enim diuinarū ſcripturaꝝ
huiuſmodi

Joan. i. huiuſmodi ſermone loqui: ſicut ait alibi: Dedit eis
poteſtatem filios dei fieri. Spiritualiter autem po-
teſt intelligi: quādo ſanctis ſuis ſolem ſapiētie miſe-
ratus infundit: vt illa videant que ad ipſius ptinere
certū eſt iuſſione. [Lunā ⁊ ſtellas in poteſtatē no-
ctis: qm̄ in ſeculū miſericordia eius.] Audite aſtro-
logi: qui ſūmam rerū ſtellarū adminiſtrationibus da-
tis: lunam ⁊ ſtellas in poteſtate noctium fuiſſe cōceſ-
ſas. Numqd ad impium non ad obſequium iſta ſunt
condita? Nam qd creator ageret: ſi vitas hominum
ſtellis trāſigere pmiſiſſet? Merito vos repudiāt ipſi
quoqꝫ philoſophi: qui tātam poteſtatē viſibilibus re-
bus ineſſe dicitis: vt arbitriū tollatis auctori. Nobis
aūt ex his alter ſpiritualis ſenſus aperit. Lunā forſi-
tan: eccleſiā debemus accipe. Stellas diuerſos eius
ordines ſanctitate pollētes: vt ſunt epiſcopi: preſbyte-
ri: diaconi: ſubdiaconi: ⁊ ceteri qui velut ſtelle celeſti
noſcunt cōuerſatione radiare. Hec oīa in poteſtate
noctis: id eſt in ſeculi iſtius tenebris data ſūt: vt per
eos caliginoſa reluceāt corda mortalium. [Qui per-
Al. primogenitis cuſſit egyptū cū †primitiuis eorū: qm̄ in ſeculū mi-
ſericordia eius.] Hactenus dicta ſunt que per ſe crea-
uerit ſancta diuinitas: nūc in ſecūda parte referunt
qualia in mūdo per angelos ſeruoſqꝫ ſue pietatis ef-
fecerit: que duodecima eſt ſpecies definitionis: quā
DEF greci cata epenon: latini per laudem dicunt. Hec per
hos duodecim verſus tracta: pmanet vſqꝫ ad diuiſio-
nē. Et quoniā hyſtoria nota eſt: videamus quid hic
ſpiritualiter magis poſſit intelligi. Percuſſit egypti
primitiua: quādo ſeculi iſtius damnauit gloriā: que
putabat eſſe pcipua. Nā luxus: ſupbia: auaritia: qſi
primitiua ſunt mūdi. Ipſa enim primo generat peſ-
ſimus venter: ⁊ velut caros filios amplectit: dū rex
iſtarū cupiditate gratulat. Hec dñs pcuſſit: quādo a
regulis ſue diuinitatis excluſit. Mortua enim iacēt:
que a vite auctore ſubmota ſūt. [Qui eduxit iſrael
Al. e medio †per mediū eorū: qm̄ in ſeculū miſericordia eius.]
Per mediū egyptiorū deducit iſrael: quādo ſanctos
ſuos a cōuerſatione liberat peſſimorū: ⁊ a mūdi iſtius
habitatione teterrima in lucē ſue veritatis adducit.
Al. potenti [In manu †forti ⁊ bracchio excelſo: qm̄ in ſeculum
miſericordia eius.] Manus fortis: ad inuincibilem
ptinet actionē. Bracchiū excelſū: ad omnipotētiā
dñi ſingularem. Fortis enim actio a bracchio venit ex-
celſo: quoniā effectus rerū ſuū demōſtrat ſemper au-
ctorē. [Qui diuiſit mare rubrum in diuiſiones: quo-
niā in ſeculū miſericordia eius.] Priſce auctorita-
tis viri: mare rubrū in duodecim diuiſiones dixerūt
eſſe partitū: quantas tribus cōſtat fuiſſe iudeorū. In
eo enim hic plurali numero poſitū eſt. In diuiſiones:
ne putaremus mare rubrū vno itinē fuiſſe trāſmiſ-
ſum. Sed poteſt hoc ⁊ ſpiritualiter cōgruēter aduer-
ti. Rubrū mare: eſt ſeculi iſtius pmixta pfunditas:
quā multis diuiſionibus trāſimus: quādo cōuerſi ad
terram viuentiū dñi munere feſtinamus. Alter enim
per elemoſynas: alter per aſſiduā ſupplicationem: al-
ter per virginitatē: alter per excellētiſſimā charita-
tem. Sic multis diuiſionibus per ſeculi huius mare
tranſit ad dñm. [Et eduxit iſrael per mediū eius:
quoniā in ſeculum miſericordia eius.] In hoc verſu
quoniā repetitus eſt: expoſitio ſupius dicta ſufficiat.
Al. virtutem [Qui excuſſit Pharaonē ⁊ †exercitū eius in †mare
Al. mari rubro rubrū: quoniā in ſeculū miſericordia eius.] Diabo-
lum cū miniſtris ſuis in fonte ſalutis excutit: quan-
do eos a nobis potētie ſue virtute remouerit. Excu-
tit autem dixit: tanq̄ pulueres proycit: vt de hac ce-
leritate: ⁊ virtutem diuinitatis oſtēderet: ⁊ illos ter-
renas ſordes eſſe mōſtraret. [Qui traduxit populū
ſuū per deſertū: quoniā in ſeculū miſericordia eius.]
Per deſertū nos traycit: quādo per hoc ſeculū tran-
ſire facit illeſos. Soli enim euadūt: qui mūdi iſtius
mala pertranſeunt. Ceterū qui in iſtis deſerit: ad pmia
diuina non peruenit. Deſertus enim ideo dicit mun-
dus: qꝛ diuina electione priuatus. Et merito ſic vo-
catur: qui ad ſe venientē non recipit auctorem. [†Qui Al. nō habet totū vſū.
eduxit aquam de petra rupis: quoniā in ſeculū mi-
ſericordia eius.] Eicit aquā de petra rupis: quando
ſterilia corda mortaliū ſalutares riuulos fecerit pro-
ferre lachrymarū: vt qui ſunt ppria ſiccitate ſteriles:
reddantur diuina largitate manabiles. De petra ru-
pis: ad auxeſim poſitū eſt: quoniā nō parua: ſed ingē- SCHE
tia ⁊ dura ſaxa ſunt que in magnitudinē rupis erigū-
tur. [Qui pcuſſit reges magnos: quoniā in ſeculum
miſericordia eius.] Percutit reges magnos: quādo
in corde noſtro ipſa deſideria celeſtia miſerator ex-
tinxerit. Tunc enim nos viuimus: dum illa moriun-
tur: ⁊ cōtraria forte neceſſe eſt nos occūbere: ſi cōtin-
gat illa ſuperare. [Et occidit reges fortes: quoniā in
ſeculum miſericordia eius.] Reges fortes occidit:
quādo a nobis expellit demonia: varia immiſſione
graſſantia. Quorū volūtas nequā tunc extinguit: ſi fi-
deliū anime ab eorū poteſtate tollātur. Occide dñe
fortes reges: vt liberes ſuos humiles. Eripe tibi de-
uotos: ne ille nefandiſſimus eos ſibi faciat eſſe ſubie-
ctos. [Seon regem ammoreorū: quoniā in ſeculū
miſericordia eius.] Iſta quidē in ſupiore pſalmo iā
videnf expoſita: que non pigebit repetē: quando ea
ſancta auctoritas ad ſalutē noſtrā probat iteraſſe.
Seon: quidam interptatus eſt: tētationem colorū: al-
ter vo arborem infructuoſam. Ammorreus: exacer- INTER
batio: que oīa videnf ad diabolum pertinere. Ipſe
eſt enim arbor infructuoſa: ipſe exacerbatio. Sed hec
in nobis dñs occidit: quādo nos ad inſtituta ſua mo-
rum ſanctitate pduxerit. [Et og regem baſan: quo-
niam in ſeculum miſericordia eius.] Og interpreta- INTER
tur coaceruātem: Baſan confuſio. Qui enim coacer-
uat peccata noſtra: abſolute diabolus eſt. Ipſe etiam
recte dicit confuſio: quoniam ⁊ ſequaces ſuos cōfun-
dit: ⁊ de domini iudicio cōfuſus abſcedit. Verū hec
⁊ talia domini virtute iterfecta iacent: quando nos
eripere a tam peſſima obnoxietate dignatur. [Et de-
dit terrā eorū hereditatē: quoniā in ſeculū miſericor-
dia eius.] Locum tertie narrationis ingreditur. Et
quāuis hyſtoria de hebreis dicere videat: tamē hoc
⁊ ad chriſtianū populum aptiſſime refertur: quoniā
beatitudo illa que illis fuerat pollicita: expulſis qui
ſua iniqtate ceciderunt: ſanctis ac fidelibus chriſtia-
nis pmiſſe hereditatis premia conferunt. Memi-
nerimus aūt q in hac quoqꝫ diuiſione per quinque
verſus duodecima ſpecies definitionis permaneat
quam in ſecūda parte iam diximus. [Hereditatem
iſrael ſeruo ſuo: qm̄ in ſeculū miſericordia eius.] Cū
dicit: Seruo ſuo: illos ſequeſtrat: qui dñi iuſſionibus
iniquis conatibus reſtiterunt. Qua ſignificatione ⁊
deuota plebs iudeorū ⁊ populus includitur chriſtia-
nus. [Quia in humilitate noſtra memor fuit noſtri
†dñs: qm̄ in ſeculum miſericordia eius.] Humilitas Al. non hēt.
proprie ptinet ad tēpora chriſtiana: que tunc latius
deſiderari cepit: quādo eam in ſe dñs Saluator oſtē-
dit. Ipſe enim mōſtrauit ⁊ humilitatis viā: ⁊ patiētie

diſciplinam. Quapropter ille humilitatis ſeruorum ſuoꝝ memor eſt: qui ꝛ preceptor eius eē dinoſcit̃. Memor fuit: ſignificat ſancte incarnationis arcanũ: quã do aduẽtu ſuo credẽtes liberare dignatus eſt. [Et redemit nos de manu inimicoꝝ noſtroꝝ: quoniã in ſeculum miſericordia eius.] Si ad hyſtoriam attẽdas: nullũ preciũ egyptijs dedit quãdo hebreos de manibus eoꝝ liberare dignatus eſt. Sed qꝛ in poteſtate diaboli vel miniſtroꝝ eiꝰ tenebamur obnoxij: tunc ſe imolando magnũ preciũ dedit: vt nos ab eis redderet abſolutos. Redemit enim nos diuerſis iniurijs ꝛ paſſionibꝰ ſuis: clauſtra paſſus: alapis ceſus: flagellis verberatus eſt. Redemit nos vtiqꝫ ſanguine precioſo. Ad poſtremũ redemit nos miraculo reſurrectionis oſtẽſo: ſicut dicit Apoſtolus: cũcta complectens: Magno precio redempti eſtis. Hoc enim fuit precium: qđ preciũ non haberet. [Qui dat eſcã omni carni: qm̃ in ſeculum miſericordia eius.] Omni carni: non tm̃ de hominibus voluit intelligi: ſed ꝛ quicquid natat: quicqđ volat: quicqđ repit: quicqđ graditur: qm̃ vniuerſa eius largitate ſaciantur. Nam ſicut creator eſt omniũ: ita ꝛ paſtor animãtium probatur eſſe cunctoꝝ. Paſcit etiã oĩa ſpiritualia incorporeo cibo miſericordie ſue. Nam cũ generaliter indigeant ab oĩbus: ipſius munere gerit̃ vt vniuerſa cõtinere atqꝫ exiſtẽ comprobent̃. Sine omni carni dat eſcã: fidelibus tm̃ forſitan debemus accipe: quos corpore ꝛ ſanguine ſuo ſaginare dignatur. [Confitemini deo celi: qm̃ in ſeculum miſericordia eius. Confitemini domino dñoꝝ: quoniã in ſeculũ miſericordia eiꝰ.] Cũ hos verſus ſupius eiſdem verbis dixerit: hic tm̃ deo celi mutaſſe declarat̃: ſupius autem habet: Deo deoꝝ. Unde videnť per ſignificatiõnem celi: omnia potuiſſe ↄcludi. Et vt cuncta ad eius confeſſionẽ reuocare videret̃: in fine iterũ memorat confitendũ: ne quid preter eius laudem ꝛ miſericordiã agi poſſe crederetur.

Concluſio.

Mirabilis pſalmus: ꝛ nimia virtute profundus: qui velut ſtellis micantibꝰ miſericordia dñi vbiqꝫ cognoſcitur eſſe radiatus. Cuius enim virtutis ſit atqꝫ potẽtie: in Paralipomenon oſtendit̃: vbi ait: Cum dñm laudare cepiſſent ꝛ dicerẽt: Confitemini dño qm̃ bonus: qm̃ in eternum miſericordia eius: implebat̃ domus dei nube: ne poſſent ſacerdotes ſtare ꝛ miniſtrare ꝓpter caliginẽ. Compleuerat enim gloria dñi domum dei. Proinde qđ poteſt a nobis ſimile dici: niſi qđ de ſe auctoritas cognoſcitur ipſa teſtari. Nam lꝫ in omnibus pſalmis ſi pure cantantur: diuinam nobis certum ſit adeſſe preſentiam: hoc tamen euidentius creditur: quod legis auctoritate firmatur.

Explicit expoſitio in pſalmum. 135m.

Ps. ab inimi-cis noſtris

1. Corin. 6.

2. Parali. 5

Pſalmus Dauid. CXXXVI.

Super flumina babylonis illic ſedimus ꝛ fleuimus: dum recordaremur tui ſion. In ſalicibus in medio eiꝰ: ſuſpẽdimus organa noſtra. Quia illic interrogauerũt nos qui captiuos duxerunt nos: verba cantionum. Et qui abduxerunt nos: hymnũ cantate nobis de cãticis ſion. Quomodo cantabimus canticũ dñi: in terra aliena? Si oblitus fuero tui hieruſalem: obliuioni detur dextera mea. Adhereat lingua mea faucibus meis: ſi nõ meminero tui. Si non propoſuero tui hieruſalẽ: in principio letitie mee. Memor eſto domine filiorum edom: in die hieruſalem. Qui dicunt exinanite exinanite: vſqꝫ ad fundamentum in ea. Filia babylonis miſera: beatꝰ qui retribuit tibi retributionem tuam quã retribuiſti nobis. Beatus qui tenebit: ꝛ allidet paruulos ſuos ad petram.

Ad pteritum morem redijt ordo tituloꝝ. Significat enim miſericordes ꝛ ſciſſimos actus ad dñm Saluatorẽ eſſe referẽdos. Conſiderãdum eſt autẽ: qm̃ hymnus iſte non a gaudẽtibus dicit̃: ſed ſola doloꝝ cõpunctione cantat̃. Hec autẽ hyſtoria: Hieremia propheta referẽte completa eſt: quando captiuitas Hieruſalẽ Nabuchodonoſor rege veniẽte pfecta eſt. Extat enim de hac re pietatis huius cõpũctiſſimus liber: qui q̃drifario prenotat̃ alphabeto. Sed nos oportet ſpiritualiter iſta ſuſcipe: qꝛ in figura illis: ſicut dicit Apl's: hec oĩa certũ eſt ↄtigiſſe.

Diuiſio.

Populus hebreoꝝ qui obſtinationis ſue vitio in captiuitate erat: ſub Nabuchodonoſor rege: poſt ſecula lõga paſſurus introducitur ad loquẽdũ: vt mala ſua futura ſic defleat quaſi iam videant̃ eſſe preterita. Prima ſectione calamitates ſuas ennmerat ſubiungens inter quaſlibet ſeculi huius anguſtias nunq̃ ſe Hieruſalẽ dilatentus obliuiſci: quãuis euertẽdã eſſe ↄſtaret. Scđa ſectione ad dñm verba ↄuertit: vt memor ſit iſultationũ ↄtra eccleſiam peſſima volũtate graſſantiũ: beatos aſſerẽs qui de corde ſuo incipiẽtes malas cogitationes abijciunt.

Expoſitio.

Super flumina babylonis illic ſedimus ꝛ fleuimus: dũ recordaremur tui ſion.] Nimis dulcis eſt recordatio patrie: que in hoſtili terra pbat̃ exiſtẽ. Nam quãtum hec amara ſentit̃: tãtũ ſit illa ſuauior. De loco enim pegrinationis: ꝓprij domicilij creſcit affectꝰ. Sed quãuis ꝓpheta iſraelitici populi captiuitatem que ſub aſſyrijs ↄtigit expon̄ videat̃: ↄuenit tamen vt eam ſpiritualiter aduertẽ debeamꝰ. Duas enim ciuitates in hoc mũdo eē: crebra lectione cõperimus. Una eſt dñi: que dicit̃ hieruſalem. i. viſio pacis. Iſta hic preſſurã patit̃: ꝛ multis malis irruentibꝰ ſauciat̃: humilis: afflicta: ſpem habens in illa eternitate que nunq̃ nouit defectui ſubiacẽ. Econtra diaboli ciuitas: que Babylonia dicit̃: cuius iterptatio ſignificat ↄfuſionẽ: hic florida: ſupba: letiſſima eſt: que iſtiusꝰ ſeculi vitijs tanq̃ magnis fluminibus irrigat̃. Supra iſta ergo flumia ſedẽt fideles qui captiuitatẽ in hoc mũdo patiunt̃: ꝛ ſuſpirãtes deſiderio pãie ſue amaras lachrymas fundunt: qm̃ ad illã ꝓmiſſã pacẽ hic pueníre non ꝑualent. Contẽplandum eſt aũt qđ non dicit: In fluminibꝰ: ſed ſup flumina. Nã qui adhuc in fluminibꝰ iſtis ſunt: peccatoꝝ inũdatione rapiuntur: qui retro ſup ripas aluei ſedẽt: iam ab illis fluctibus diuino ſunt munẽ liberati. Situ quoqꝫ ipſiꝰ reſpice tẽperatũ. Nec erectos dicit vt arrogãtiã fugeret: nec iacẽtes vt ruinã vitaret: ſed ſedẽtes in humilitate

litate pias lacbrymas ſupra peccatoꝝ impia fluenta tranſmittẽ. [In ſalicibus in medio eius ſuſpẽdim⁹ organa noſtra.] Dic dolores exaggeratur acerbitas: quãdo delectationẽ ſuam qua ſe ppl's poterat ꝯſolari velut non neceſſaria ſuſpendebaẽ arborib⁹. Quid enĩ illic agerẽt organa dulcia: vbi tẽpora vite amaris erant lamẽtationib⁹ occupata: Uer̃ hic hyſtoria ad ſpiritualẽ itelligẽtiam trãſferaẽ. Salices ſunt arbores ſupra ripas fluminis pinguiſſima viriditate gaudẽtes: que frequenter exciſis palis atq̃ƺ humide terre recõditis altiſſima radice merguntẽ: ꝛ fluentis necari nequeũt quãuis copioſa irrigatione ſatientẽ. Dis comparanẽ ſci ac fideles holes: ſicut Iſaias dicit:

Iſa. 44. Exorieẽ tanq̃ƺ fenuƺ in medio aque: ꝛ tanq̃ƺ ſalix ſupra effluẽtem aquã. Talib⁹ ergo viris organa nr̃a ſuſpẽdim⁹: quãdo cõmunicata gratia de ſcripturaꝝ diuinaꝝ lectione ꝯferimus. Ipſa ſunt enĩ noſtra organa: que ꝛ pſalmodie grãm p̃ſtant: ꝛ alterna nos collatione letificant. In medio eius: Babylonie ciuitatis dicit: non fluminis: q͂ neceſſe eſt in medio mũdi ſit ſanctiſſim⁹ chriſtianus: q̃uis ad ſupna aĩo videaẽ eſſe trãſlatus. [Quia illic interrogauerũt nos qui captiuos duxerũt nos: verba cantionũ. Et qui abduxerunt nos: hymnũ cantate nobis de cãticis ſion. Quo modo cantabimus canticũ dñi: in terra aliena:] Adducunt aliud põdus dolorib⁹ ſuis: vt vſq̃ƺ ad hoc ludibriũ ſuꝑueniſſe defleant: quatenus dei carmina reuerẽda hominũ paſſim voluptate ꝓfundũt: fiatq̃ƺ illis neceſſitas paganis dicẽ: q͂ ſola plebs dñi ꝯſueuit audire. Supbus enim ꝛ arrogans victor: vult ſibi laſus ꝛ delitias de dei canticis exhiberi. Quib⁹ reſpondẽdum eſt: quo modo cãtabimus canticũ dñi: in terra aliena: Sed vt magis illaƺ partẽ quam cepimus exequamur: ꝯcupiſcẽtiam mũdi obnoxios nos tenẽ

Roma. 7. teſtaẽ Apl's dicens: Uideo aliã legẽ in mẽbris meis: repugnãtem legi mẽtis mee: ꝛ captiuuƺ me ducentẽ in lege peccati que eſt in membris meis. Iſte igitur ꝯcupiſcẽtie que nos iure captiuitatis illaqueant: frequẽter nobis ſuadent: vt pſalmodie verba in locis ꝓphanis atq̃ƺ ſpectaculis geſticulatione nefandiſſima canẽ debeamus. Sed eis non eſſe ꝯſentiẽdũ: plena doctrina declarat: quãdo admonet in terra aliena. i. inter actus vitioſos qui ſunt a deo alieni: hymnũ dñi non eſſe cantãduƺ. Uerba enĩ dñi ſancta debẽt eſſe

Math. 7. ſanctoꝝ. Scriptum eſt enĩ: Ne miſeritis margaritas veſtras ante porcos. Dis ergo monet nullatenus eſſe ꝯſentiendũ. [Si oblitus tui fuero hieruſalem: †obliuiſcaẽ me dextera mea.]

Al. obliuioni detur — Pollicẽ ſe propheta eccleſiam dei nunq̃ƺ penitus obliuiſci: ꝯditionẽ ſibi grauiſſimã ponens: q͂ neceſſe eſt ita fieri: ſi hieruſalem cõtigerit non amari. Dextera qnippe bonoꝝ eſt Chriſtus dñs: ſicut in qntodecimo pſalmo dictũ eſt:

Ps. 15. Prouidebã dñm in ꝯſpectu meo ſemp̃: q̃m a dextris eſt mihi ne cõmouear. Aſtringit ſe itaq̃ƺ ꝓpheta diris quideƺ vinculis: ſed nequaq̃ƺ nouis: vt ipſe a dñi Saluatoris memoria decidat: ſi Dieruſaleƺ ab eius mẽte diſceſſerit. Ipſa eſt mater fidelium: patria felicium: regio beatoꝝ: quaƺ qui hic obliuiſciẽ: ibi in regno dñi minime collocatur. [Adhereat lingua mea faucib⁹ meis: ſi non meminero tui. Si non ꝓpoſuero hieruſalẽ: in p̃ncipio letitie mee.] Proponiẽ penalis ſecũda ꝯditio: vt in dñi laudib⁹ obmuteſcat ſi oblit⁹ fuerit Dieruſalẽ: qđ magnum habẽt p̃m luƺ chriſtiani. Quid enĩ ꝓbaẽ eſſe deterius: q̃ƺ illud nõ poſſe loqui: vnde ꝯſueuit medicina preſtari: Pſalmodia eſt

DOG

enim ꝯſolatio flentium: cura dolẽtium: ſanitas egrotoꝝ. Doc aie remedium: hoc miſeriaꝝ omniũ cognoſciẽ eſſe ſuffugiuƺ. Nam qui tali munẽ priuaẽ: ab oĩ bñficio ꝯſolationis excludiẽ. Seqtur: Si non prepoſuero Dieruſalẽ in p̃ncipio letitie mee. Sunt quidẽ principia mũdane letitie: vt auaro aurũ inuenire: luxurioſo pulchrã feminã: ſupbo iactãtiam. Sed abſit vt hec p̃ncipia letitie ꝓphetali ꝯueniant ſcitari: quin imo dicamus que honeſta ſunt: ſed tñ eccleſie ſancte non debeãt vllatenus anteferri. Grauib⁹ viris ꝛ ſumma ſe honeſtate tractãtib⁹ p̃ncipium letitie eſt filius

Luc. 1. natus: ſicut Zacharie de Ioãne ꝯtigit: qui ei angelica voce ꝓmiſſus eſt. Eſt etiã de filio: qui poſt tẽpora lõga reuerſus eſt: qđ idem in euãgelio per parabolã

Luc. 15. dictũ legiẽ: quãdo letiſſimus pater vitulum ſaginatuƺ in eius cõuiuatione mactauit. Uel poſt infirmi-

4. Reg. 20. tatẽ ſanitas corpis reſtituta: vt Ezechie regi cõtigit: cui poſt egritudinẽ validiſſimaƺ qndecim annorum quoq̃ƺ ſpatia legim⁹ attributa. Uerboꝝ quoq̃ƺ ipſoꝝ dicta peſanda ſunt. Nam p̃ncipiuƺ letitie ſemꝑ validum: ſemꝑ ampliſſimũ eſt: quãdo in ipſis initijs voluntas accẽdiẽ gaudioꝝ: dum calore animi in letitiã rapimur quã vix ꝑuenire credebamus. Oĩa ſiqdem ſubita violẽta ſunt: ꝛ qđ diuturnũ in hoc ſeculo fuerit intepeſcit. Quapropter ad exaggerãdum fidei calorẽ: p̃ncipio letitie illã dicit ꝓponi: quaƺ decet ſupra oĩa plus amari. Dic tñ verſus ꝛ ſupior poteſt etiã illis ꝯuenire: quos ſupra dixim⁹ eſſe captiuos. [†Memento dñe filioruƺ edom: in die hieruſalem. Qui dicunt exinanite exinanite: †quouſq̃ƺ ad fundamẽtuƺ in ea.]

Al. Memor eſto

Al. vſq̃

Uenit ad ſecũdaƺ ſectionẽ populus hebreoꝝ: vbi ꝯuerſus ad dñm deprecaẽ: ne multos diſcedẽ patiatur: qui eccleſiã dei ſeuiſſima increpatione dilacerant. Edom: alij ſanguineũ: alij terrenũ interp̃tandũ

INTER

eſſe putauerũt: qđ tñ vtrũq̃ƺ ad carnalia vitia referri poſſe nõ dubium eſt. Iſti ſunt ergo filij Edom: qui chriſtianũ populum ſunt grauiſſime pſecuti: nec aliqua ſatiſfactione cõuerſi ſunt. Dos in illa ſequeſtratione bonoꝝ deprecaẽ in memoriã redire: vt eos debita poſſit pena ſuſcipe. Doc enĩ diciẽ: ſicut ſepe memoratũ eſt: ꝓphetie affectu: nõ maledicẽdi voto. In illis enĩ pietas nr̃a non queriẽ: qui dñi eſtimatione damnãdi ſunt. Addidit: Qui dicunt exinanite exinanite quouſq̃ƺ ad fundamẽtum in ea. In his ſermonib⁹ addẽdum eſt: ꝑueniamus: vt nobis itegra poſſit ꝯſtare ſentẽtia. Que figura apud magiſtros ſeculariũ literaꝝ diciẽ Eclipſis. i. defect⁹: quãdo verba ex induſtria ſuſpẽdim⁹: vt p̃termiſſa deſiderabilius exgran-

SCHE

tur. Uerba ſunt ergo iſta filioꝝ Edom: pſequentium populũ chriſtianũ a ſimilitudine tracta ciſterne: vnde ſi aqua ſedule tolliẽ: vſq̃ƺ ad fundamẽtuƺ eius ſine dubio perueniẽ. Sed qđ illi ꝑdiderat ſeculi iſtius luceƺ adimẽ talib⁹: quãdo magis in ipſo fundamẽto eternã vitã poſſidẽ videbanẽ occiſi. Fundamẽtum ſiqdem fidelium Chriſtus eſt dñs: qui non põt iuſtis eripi: quãuis cuncta eis huius ſeculi ꝓbent auferri. Sic dum pſecutores catholicã religionẽ exhaurire cupiunt: feliciſſimas atq̃ƺ copioſas coronas martyribus ꝯtulerũt. [Filia babylonis miſera: beat⁹ qui retribuit tibi retributionẽ tuã quã retribuiſti nobis.] Filia Babylonis: bene caro nr̃a diciẽ: q͂ ꝯfuſionẽ nobis ꝓbaẽ ingerẽ peccatoꝝ. Duic additũ eſt ꝓpꝛiũ epitheton: vt miſera diceret. Quid enim miſerius q̃ƺ vt res fragiles tãtis auſibus inſoleſcat: ꝛ per concupiſcentias illicitas ſauciet animas vulnere peccatoꝝ:

Gal. 5. Sicut dicit Apl's: Caro ↄcupiſcit aduerſus ſpm̄. Sed
poſtq̄ de Babylonie filia dixit: iuſtiſſimā cōpēſationem ei aſſerit eē reddēdam: vt ſicut nos luxuria ↄcitat ad vitia: ita repreſſam ieiunijs atq; tribulationibus ſubditā faciam⁹ eſſe ṽtutib⁹. Reddimus eniz illi dignā retributionez: vt coacta faciat: qd̄ in delitijs implere diſſimulat. Tales enim retributiones carni reddē beatoꝝ eſt: vt que traxit ad culpas: adiutorio
dñi pducaẽ ad gloriam. [Beat⁹ qui tenebit: ⁊ allidet
Al. ſuos parulos: ⁊ tuos ad petrā.] Adhuc ad ipſam loquitur carnē: beatū eſſe cōmemorans qui filios eius. i. vitia nocētia tenet: q2 iam illa tenẽ pũectus eſt. Nā quando aliqd tenem⁹: hoc in poteſtate nr̄a redigim⁹: ⁊ deſinit fieri libeꝝ: qd̄ nobis cepit eē captiuū. Addidit: Et allidet ad petrā: vt non moreẽ tenēs: ne voluptas blāda ſurripiat. Allidet ait ad petram: in dñm vtiq;
1. Corin. 10. Saluatorē. De quo ſcriptū eſt: Petra aūt erat Chr̄s: vt ſtatim ↄfracta diſpereāt: que nos teterrimis motib⁹ inſtigabāt. Bñ aūt diſcutiēdū eſt: qd̄ dixit: Paruulos tuos: carnis. ſ. errores: qui miſera matre naſcūtur. Vi dū puuli fuerint: facilius teneñẽ: atq; in petram illā celeſtē efficaciter eliduñẽ. Nā ſi iaz ceperint adulti eē ⁊ robuſtiſſimi a etate iuueneſcē: grauior pugna cū eis naſciẽ nec facile a nr̄a īfirmitate ſupanẽ. Quā rez nos ⁊ cēteſim⁹ pſalmus monuiſſe declaraẽ:
Ps. 100. vbi dictū eſt: In matutinis interficiebā oēs peccatores terre. Sed q̄uis pſalm⁹ iſte aīos nr̄os pia lamentatione pmulſerit: ⁊ in p̄ma pte captiuitatem quoq; nr̄am myſtica expoſitione narrauerit: in p̄ſenti tamē verſu ſeuiſſimi atq; occultiſſimi vitij ſecreta vulgauit: vt ⁊ peſtez pderet ⁊ remedia nō taceret. Mitriẽ eniz in mētem noſtrā diabolo inſtigāte qd̄ nolum⁹: recipimus qd̄ nr̄a eſtimatione damnam⁹: ⁊ tyrānide quadaz peccati a nr̄e reddimur execratione ſine dubitatione captiui. Sed iſte cogitationes dū ſunt paruule pcutiañẽ in petrā: cōminuañẽ: ſicut dictum eſt: in lapidē angularē: vbi omne maluz cito diſſoluiẽ ſi in ipſo fortiter allidaẽ.
Concluſio.

Completa eſt lamētātiū pſalmoꝝ pia nimio ⁊ laudāda deuotio. Supra eniz in ſeptuageſimotertio: ⁊ in ſeptuageſimooctauo pſalmis futura legitur Hierl'm deplorata captiuitas: hic aūc tertius eiuſdē rei pſalm⁹ eſt: vt ſacratiſſimo numero trinitatis pietas deuotiſſime cōpūctionis poſſit offerri. Eſt qdē magnuz charitatis genus: qd̄ proximis iubet dñs exhibē: ſi tamē in eo modo mēſuraq; plāgaẽ: vt nec reſurrectionis ſpes adimi poſſit: nec iniuſte feciſſe aliqd dñm ſuſpicemur. Nā etſi affectuoſo dolore ſuccēdimur modeſtie tñ terminuz excedē nō debemus. Humile quippe ac māſuetuz decet eē: qd̄ ſtudio pietatis offerẽ. Nā cuius tēperamenti ſint iuſte lachryme: teſtaẽ dñs Chriſtus: qui conſiderata fragilitate humani generis: quāuis eēt ſuſcitaturus Lazarū fleuit: vt bonus magiſter ⁊ pietatē doceret: ⁊ veritatē aſſumpte humanitatis oſtenderet.

Explicit expoſitio in pſalmum. 136[m].

Psalmus ipſi Dauid. CXXXVII.

Onfitebor tibi dñe in toto corde meo: qm̄ audiſti omnia verba oris mei. In cōſpectu angeloꝝ pſallam tibi: adorabo ad tēplum ſanctū tuum ⁊ confitebor nomini tuo. Super miſericordia tua ⁊ veritate tua: qm̄ magnificaſti ſup omne nomē ſanctum tuum. In quacūq; die inuocauero te exaudi me: multiplicabis in aīa mea virtutē. Cōfiteañẽ tibi dñe oēs reges terre: q2 audierūt omnia verba oris tui. Et cantēt in vijs domini: qm̄ magna eſt gloria domini. Quoniam excelſus dñs ⁊ humilia reſpicit: ⁊ alta a longe cognoſcit. Si ambulauero in medio tribulationis viuificabis me: ⁊ ſuper irā inimicoꝝ meoꝝ extendiſti manum tuā: ⁊ ſaluū me fecit dextera tua. Dominus retribuet pro me: dñe miſericordia tua in ſeculū opa manuum tuaꝝ ne deſpicias.

Uamuis ſupiorib⁹ titulis diximus Dauid ſignificare manu fortē atq; deſiderabilē: qd̄ dño Saluatori pprie ↄuenire pbatū eſt: tñ hic Chriſtū euidētius indicauit: quādo iſtud pronomē appoſuit. Ipſi enī reuerētius pnūciandū eſt: q̄ſi altiſſimo: q̄ſi oīpotenti: q̄ſi celeſti regi. Et tūc Dauid iſte iungēdus eſt: qd̄ vocabulū non ex deitate ſumiẽ: ſed per aſſumpte carnis originē venire mōſtraẽ. Ipſe tñ verbū incarnatū: vnus eſt dñs Chriſtus: ad quē pſalmi iſtius refertur vniuerſa ↄfeſſio.
Diuiſio.

Er totū qdē pſalmū ppl's catholicus loquitur: qui eſt collect⁹ de vniuerſo orbe terraruz. Prima narratione bñficia ſibi dñi attributa collaudat: poſtulās in futuris patientiā: vt aduerſa mūdi ei⁹ poſſint munē ſuſtinẽ. Secunda deprecaẽ: vt reges terre dñm cōfiteanẽ excelſum: qm̄ in oīb⁹ maieſtatis ſue miracula dignaẽ oſtendē: orans ne peccatores cōuerſos deſpiciat: quos creare dignatus eſt.
Expoſitio.

Onfitebor tibi dñe in toto corde meo:
qm̄ [exaudiſti] oīa ṽba oris mei. [Et in Al. audiſti
ↄſpectu angeloꝝ pſallaz tibi.] Qz valida Al. non hē.
atq; pleniſſima ſit iſta cōfeſſio: toti⁹ cordis adunatione mōſtraẽ. Nā cum dī: In toto corde: nulla ps occupata in ſcli hu⁹ ambitione relinquiẽ: ſed vniuerſuz ⁊ ſolidū creatoris tñ: vt dignū eſt: laudib⁹ applicaẽ. Cor: ſignificat mentis arcanū: vnde taciti clamam⁹ ad dñz: ⁊ p̄ces nr̄e multo efficacius audiuñẽ: q̄ ſi magnis clamorib⁹ pſonemus. Siue enī vox aerē verberet idē cantādū eſt: ſiue lingua taceat idē clamāduz eſt. Illud enī libēter audit dñs: qd̄ ad ſuam imaginē ⁊ ſimilitudinē in nobis cognoſciẽ operatus. Seqtur: Qm̄ exaudiſti oīa ṽba oris mei. Ad oſtēdēdam dñi pietatē: Pſalmiſte vſus eſt: pri⁹ ſcōs viros auditos dicē: ⁊ eos poſtea dīna pconia pſonare. Qd̄ etiā nūc fideli pplo iudicat applicādū:
ſicut ⁊ in 117° pſalmo dictū eſt: Confitebor tibi dñe: Ps. 117.
qm̄ exaudiſti me. Sed ↄſidera meritū orontis: vt oia verba ſua pfiteaẽ audita. Illa enī fuerūt vota iuſtorū: vt Chr̄s dñs adueniret: per quē eos ↄſtat augmētis ingētib⁹ excreuiſſe. Merito ergo ṽba ppl'i ipſius oia pbanẽ audita: per quē mūdi redēptio cognoſciẽ impetrata. Addidit: Et in ↄſpectu angeloꝝ pſallā tibi. Hic pſalmodie ṽtus oñdiẽ: vt qui puro corde inter hoīes pſallit: etiā ſurſum cuz angelis canẽ videatur. Adiecit quoq;: In ↄſpectu angeloꝝ: vt eā angeli non ſolū audire: verūetiam pbenẽ intēdere. Illud enim

dicimus

dicimus reſpici:qđ poteſt ſerenis mentibus intueri.
Siue illud tēpus ſignificat:quādo ppl's beatoꝝ poſt
reſurrectionē cū celeſtib⁹ creaturis laudes dño ſub
cōmunione cātabit. [Adorabo ad tēplum ſanctum
tuū:ꝛ ꝯfitebor nomini tuo. Sup †miſericordiā tuā
ꝛ veritatē tuā:qm̄ magnificaſti ſup †nos nomē ſan-
ctum tuū.] Tēplū ſanctū:eſt dñi beate icarnationis
aduēt⁹:quē etiam nūc quotidie adorat eccleſia:dum
corp⁹ ꝛ ſanguinē ipſius iter ſūmi myſterij ſacramēta
veneraꝰ. Sed adoratio illa pfecta eſt: quam ꝯfeſſio
beata comitaꝰ. Dicit eni: Sup miſericordiā ꝛ verita
tē dño ꝯfitēdum. Miſericordia eſt:qđ ſine cuiuſq̄
meritis ad liberādū nos venire dignat⁹ eſt. Ueritas:
qꝛ pphetaꝝ ſuoꝝ pmiſſa cōpleuit. Iſta eniꝫ qui pu-
ro corde ꝯfiteꝰ:reuera tēplū ei⁹ adoraſſe cognoſciꝰ.
Addidit: Qm̄ magnificaſti ſup nos nomē ſcm̄ tuū:
vt oñdereꝰ hic ppl's:ꝛ de vniuerſis mundi ptib⁹ eſſe
collect⁹:cū ſupius ſingulariter fuerit locut⁹:nūc plu-
raliter poſuit: Sup nos:qꝛ ſicut oīum ſcōꝝ vna vox
eſt:ita ꝛ fidelis ppl'i ſunt vba multoꝝ. Nā ꝛ inferius
iteꝝ redeūt ad numeꝝ ſingularem:qđ in declarādo
myſterio pluralitatis poſitū debem⁹ aduerteꝰ. Ma-
gnificatū eſt eniꝫ ſup nos nomē dñi:cuꝫ nobis cultu-
re ipſi⁹ vꝰus inotuit. Dia eni ſecula deſignat:cuꝫ ꝛ in
ſcis patrib⁹ nr̄is nomē eius magnificatū eſt:ꝛ maxi-
me tpib⁹ chriſtianis:quādo frons nr̄a ſacri chriſma-
tis vnctione ſignata eſt. Et intēde:qꝛ duos verſus ſi-
mul poſuim⁹ pro ꝯtextione verboꝝ:vt vna cōplexio
ꝯtineret:quos vnus ſenſus amplectiꝰ. [In quacūq̄
die inuocauero te exaudi me:multiplicabis in †aiam
meā virtutē †multā.] Dies hic:ſignificaꝰ lucida ſin-
ceraq̄ petitio:quā nō cupiditas nubilat:nō auaritia
vlla ꝯfundit:ſed de illo ſole radiat qui oēs caligines
mortalitatis emundat. In talib⁹ ergo petitionib⁹ de-
uotus ſe ppl's pcaꝰ audiri:quatenus vꝰute dñi cōple-
tus:pſecutoꝝ euadeꝰ mereaꝰ inſidias. Nā ſi ad lr̄am
velis accipe:nunqđ nobis tpe noctis orāduꝫ non eſt:
maxime cū nūc diabolicis fraudib⁹ impetamur: Fi-
deli aūt chriſtiano ſemp eſt dies:cum ſplendidis ac
claris ſupplicationib⁹ ꝯtēdit audiri. Sed cum dicit:
Multiplicabis in aiam meā virtutē multā:paſſurū
ſe oñdit innumera ꝯtra que tā multiplicia poſtulauit
auxilia. [Confiteanꝰ tibi dñe oēs reges terre: †qm̄
audierūt oīa vba oris tui.] Uenit ad ſecundā partē:
in qua deprecaꝰ ppl's btōꝝ vt reges terraꝝ in humi-
litate dño ꝯfiteanꝰ:qm̄ illi oīs ſuperbia pbaꝰ exoſa.
Reges terre ſūt:qui corpib⁹ ſuis diuinitatis muneꝰ do-
minanꝰ. Nā ille rex vere nō diciꝰ qui vitijs ſeruire
mōſtraꝰ. Qđ vo addidit: Oēs:ſpecialiter religioſos
ac moderatos viros deſignat:quando multos reges
gētiuꝫ videm⁹:aut vitijs feralib⁹ ſubdi:aut praua re-
ligione maculari. Addidit: Qm̄ audierūt oīa verba
oris tui. Dicit qui reges debeāt dño ꝯfiteri.ſ.qui vba
ei⁹ audire meruerunt. Audire eni ad illos ptinet:
qui obediētes eſſe noſcanꝰ:qm̄ illos audiſſe nō dici-
mus:quos ꝯtumaces ſacris iuſſionib⁹ approbamus.
Et ꝯſidera:qꝛ ſe nō videꝰ ſine magno malo a deuo-
tione ſubducꝰ qui gloriā potuit ei⁹ pdicationis audi-
re. Intelligāt ergo iudei:quāto reatu teneanꝰ obno-
xij:cui⁹ vba nō mēte cape:ſed tm̄ aurib⁹ audire ma-
luerūt. [Et cantent in †canticis dñi:qm̄ magna eſt
gloria dñi.] Cantica dñi ſunt que ſupius dixit:miſe-
ricordia ꝛ veritas:ſicut ꝛ alibi ait: Uniuerſe vie dñi
miſericordia ꝛ veritas. Ipſa ergo cātica reges pcipit
cantare corpoꝝ ſuoꝝ:qui pōpas ſeculi reſpuētes ad
miſericordiā dñi toto ſe deſiderio ꝯtulerūt. Subiū-
git: Qm̄ magna eſt gloria dñi. Gloria quippe dñi eſt:vt
ſeculū reſpuētes eius laudes cātare nō deſinant:qui
pmi bois inuia deſerētes ad ſalutares ſe regulas trā-
ſtulerūt. [Qm̄ excelſus dñs ꝛ humilia reſpicit: ꝛ al-
ta a lōge cognoſcit.] Supioris dicti cura ſecuta eſt.
Dicit eniꝫ:cum ſit dñs excelſus:humilia reſpicit:ne-
q̄s ſubiectoꝝ putaret:nō ſe ab excelſo dño reſpici cū
ſe cognoſceret magna deuotione pſterni. Nō eſt eniꝰ
ſimilis humane ꝯditioni diuina potētia. Hic deſpici-
tur humiliat⁹ pſtratus:qm̄ ſpatio lōgo diuidiꝰ:ibi
ſūt viciniores efficiꝰ magnis niſib⁹ iclinat⁹. Et vt hāc
humilitatē in ꝯſpectu eius pcioſam eē ſentires:ſeq-
tur: Et alta a lōge cognoſcit. Alta:ſuperba ſignificat:
que ideo lōge cognoſcit:qm̄ eius gratie minime pxi-
manꝰ. Et vt terreret ſuperbos:poſuit: Cognoſcit:ne
putarēt demētes icognitū eē deo qđ malignis cogi-
tationib⁹ opanꝰ. Qđ argumētū diciꝰ ex ꝯtrario:pul- TOP
cherrima diuerſitate collectū. Propinquanꝰ eniꝫ illi
humiles:ꝛ fiunt ſupbi oīno lōginqui. [Si ambula-
uero in medio tribulationis viuificabis me:ꝛ ſuper
iram inimicoꝝ meoꝝ extēdiſti manū tuā:ꝛ ſaluum
me fecit dextera tua.] Cū dicit beat⁹ ppl's tribulatio
nes ſuas dñi vꝰtute ſupandas:oſtēdit in hoc ſeculo fi-
deles ei⁹ multis cladib⁹ pmi:ſciens auruꝫ ignib⁹ eſſe
purgādū:pmiuꝫ militi poſt labores maximos dari:
ipſam quoq̄ fideꝫ pmiſſo certamine coronādā. Nā
ſi ad tēpus pſecutoꝝ ſuſpēdaꝰ iniquitas:diabolicis iu-
giter tētationib⁹ ſubiaceꝰ:eoq̄ fit vt chriſtian⁹ vir,
dum patriā futurā deſiderat gaudia dilata ſuſpiret.
Uiuificaꝰ ergo ppl's: dum in talib⁹ fuerit anguſtijs
ꝯſtitut⁹. Uiuificabis eni:letificabis debet intelligi:
qđ eſt ꝯtrariū tribulanti:qꝛ reuera ille viuus hñdiciꝰ
qui eſt eterni gaudij hylaritate cōplendus. Sequitur:
Et ſup irā inimicoꝝ meoꝝ extēdiſti manū tuā:ꝛ ſal-
uum me fecit dextera tua. De pſecutorib⁹ dicit:qui
quāuis irati multa faciāt pplo fideli:ſed lōge maio-
ra recipiūt diuina retribuēte iuſtitia. Nam ꝛ ibi ꝯuerſi
grauius q̄ ꝯtriſtauerāt affliguntꝰ: ꝛ incipiūt ſe iuſte
pſequi:qui prius inocētib⁹ parcere noluerūt:qui tn̄ ſe
profitenꝰ eſſe ſaluādos: quādo iter penas pſecutoꝝ
ſupari nulla ꝯtrietate potuerunt. Dextera vo:vnus ſi-
gnificaꝰ:ipſe dñs Chriſt⁹ qui eſt dei virt⁹ ꝛ dei ſapiē-
tia. [†Dñe retribues pro me:dñe miſericordia tua
in †eternū:opa manuum tuaꝝ ne deſpicias.] Perfe-
cta nimis ꝛ qualeꝫ fundeꝰ monemur oro eſt:cauſam
ſuā dño cōmēdare:qui nouit vnicuiq̄ digna repēde-
re. Sed vt hoc nō iracūde dictum qđ depcationi vi-
deꝰ eſſe ꝯtrium potuiſſes accipe: ſequitur: Miſericor-
dia tua in eternū:quā facias ꝛ in illis qui nos perſe-
quunꝰ imaniter:vt ſicut nos pro tuo noie videnꝰ af-
fligꝰ:ita ꝛ illi ꝯfeſſionis muneꝰ cruciari debeāt ad ſa-
lutē. Recipiūt eniꝫ pficuā penā:quādo ꝛ ipſi pꝑter
vitā torquenꝰ eternā:totūq̄ illis hic miſericorditer
tribuꝰ:qđ h⁹ ꝯfeſſionis medicina pſtaꝰ. Sequitur:
Opa manuuꝫ tuaꝝ ne deſpicias. Expſſit voluntatem
que ſupius videbaꝰ eē ſuſpēſa. Rogat pius ppl's pro
inimicis ſuis:quos ſibi nouerat aggregandos:qui li-
cet ſuo vitio praui videanꝰ effecti:tn̄ eos diuina opa eē
nō dubiuꝫ eſt. Nā cuꝫ petit vt in eis ſuā opam reſpi- DOG
ciat:exorat vt miſerat⁹ idulgeat. Ipſius eniꝰ in nobis
opa bona eſt:ſed nr̄a facta oīno puerſa ſunt. Quapro-
pter miſereꝰ cū ſuā reſpicit creaturā:damnat autem
cum nr̄as opas intueꝰ. Breuiter ergo cātiq̄ ořatū
eſt qđ ꝛ pietatē depcātis oſtēderet:ꝛ illos pnitēdos

Al. miſericordia tua ꝛ vꝰitate tua
Al. omne
Al. aia mea
Al. non hēt.
Al. quia
Al. viſe dñi
Al. Dñe retribuet
Al. ſeculum.

eſſe monſtraret. Concluſio.

Intendamus quali nos p̄dicatione pp̄ſ ſāctus imbuerit: quāto iſtinctu pietatis orauerit. Nam vt oēm nobis ↄtra inimicos zelum cordis excluderet: ipſos rogauit ſibi ſieri ſocios: quos bēre videbaẜ aduerſos. Sequamur ſniam plācamemus potius affligētes. Nō debemus inimicos eſtimare qui pſunt: Nam ſi equo aīo perferanẜ: frequēter nobis talia ↄferunt: qualia dulciſſimi amici pſtare non poſſunt. Iſti enim ſepe nos a vtute blādiendo deducunt: illi vō in eadem affligendo conſtituunt. Quapropter ama patientiã ⁊ plus inuenis in inimico quod diligas.

Explicit expoſitio in pſalmum .137ᵘᵐ.

In finem pſalmus Dauid. CXXXVIII.

Domine probaſti me ⁊ cognouiſti me: tu cognouiſti ſeſſionē meam ⁊ reſurrectionē meam. Intellexiſti cogitationes meas de longe: ſemitam meā ⁊ funiculum meū inueſtigaſti. Et oēs vias meas preuidiſti: qꝛ nō eſt ſermo in lingua mea. Ecce dn̄e tu cognouiſti omnia nouiſſima ⁊ antiqua: tu formaſti me ⁊ poſuiſti ſup me manū tuam. Mirabilis facta eſt ſcientia tua ex me: ↄfortata eſt ⁊ non potero ad eam. Quo ibo a ſpiritu tuo: ⁊ quo a facie tua fugiam? Si aſcēdero in celum tu illic es: ſi deſcēdero in infernū ades. Si ſūm pſero pēnas meas diluculo: ⁊ habitauero in extremis maris. Etenim illuc manus tua deducet me: ⁊ tenebit me dextera tua. Et dixi forſitan tenebre ↄculcabunt me: ⁊ nox illuminatio mea in delitijs meis. Quia tenebre non obſcurabunẜ a te: ⁊ nox ſicut dies illuminabitur: ſicut tenebre eius ita ⁊ lumen eius. Quia tu poſſediſti renes meos: ſuſcepiſti me de vtero matris mee. Cōfitebor tibi qꝛ terribiliter magnificatus es: mirabilia opa tua ⁊ aīa mea cognoſcet nimis. Nō eſt occultatū os meum a te qḋ feciſti in occulto: ⁊ ſubſtātia mea in inferioribꝰ terre. Imperfectum meum viderūt oculi tui: ⁊ in libro tuo omnes ſcribenẜ: dies formabuntur ⁊ nemo in eis. Mihi autē nimis honorificati ſunt amici tui deus: nimis confortatus eſt p̄ncipatus eoꝝ. Dinumerabo eos ⁊ ſuper arenā multiplicabuntur: exurrexi ⁊ adhuc ſum tecum. Si occideris deus peccatores: viri ſanguinū declinate a me. Quia dicitis in cogitatione: accipiant in vanitate ciuitates ſuas. Nonne qui oderunt te dn̄e oderam: ⁊ ſuper inimicos tuos tabeſcebam? Perfecto odio oderam illos: inimici facti ſūt mihi. Proba me deus ⁊ ſcito cor meū: iterroga me ⁊ cognoſce ſemitas meas. Et vide ſi via iniquitatis in me eſt: ⁊ deduc me in via eterna.

Poſt tot pſalmos iſtud: in finē: reperiẜ: vt merito iterū exponi debē videaẜ. Proxima eſt enī obliuioni ꝑacta lōgingtas. In finē dixim' dupliciter dici. Eſt vnus iſte mortalis occaſus ac terminꝰ aliquarum reꝝ: qui humane ↄditioni ſimillimꝰ ſpatio peracto ↄcluditur. Alter vō pfectus atqꝫ eternus .i. dn̄s Chriſtus qui finis nō ad occaſum reſpicit: ſed ad totius itegritatis culmē attēdit. Nā cū ad illū ꝑuentū fuerit: nō eſt vltra qḋ querẜ debeamꝰ: qꝛ ipe ad oīa ſufficit: in quo eſt maieſtatis cūcta pfectio: ⁊ oīuꝫ plenitudo vtutū. Quapropter vniuerſus hic pſalmꝰ: ſicut ⁊ pāī doctiſſimo Hylario placuit: ex Chriſti dn̄i pſona dicēdus eſt. Sed ne humilitas eius quenꝗ turbare ac ↄfundẜ videaẜ: ad illā regulā redeat catholice diſcipline: vt duas naturas vnitas atqꝫ pfectas in dn̄o Chriſto eē meminerit: vna qua deus ⁊ coeternꝰ eſt pāi: altera qua ex Maria vgine natus vnus atqꝫ idem in tpe homo fieri pro nr̄a ſalute dignatus eſt: ⁊ ideo qḋ humiliter loqtur: nō deitati debet applicari: ſed pro myſterio ſcē icarnatiōis itelligi. Qua rōne tractata: ioffenſe cogſcimꝰ diuina myſteria. Diuiſio.

Per totū pſalmū loqtur dn̄s Chr̄s. Primo modo de pauſatione ⁊ reſurrectione propria verba facit ad patrē: oēs cogitatiōes ſuas illi dicēs eē notiſſimas. Secūdo modo potētiā paterne diuinitatis exponit: qꝛ id qḋ homo eſt: nullo loco: nulla lōgitudine ab eiꝰ notitia ſe poſſit abſcōdere: addēs qꝛ ab vtero matris ſue ipſo ꝓtegēte ſeruatꝰ eſt: qui mundi vitia glorioſa ſcitate ſupauit. Tertio ſe laudat ꝑ a pte qua ſubiectus eſt patrē dn̄m pfiteẜ: cuiꝰ opa in eū potēs ⁊ mirabilis eſſe monſtrata eſt: p̄dicationes quoqꝫ ſuas ⁊ ſctōꝝ oīum volūtates dicēs illi eē notiſſimas. Quarto modo ↄfirmatū aſſerit beatoꝝ oīum p̄ncipatū: iubens a ſe impios obſtinatoſqꝫ diſcedẜ: qui tn̄ nulla erāt penitudinis humilitate ſaluādi. Hunc aūt pſalmū multo ſollicitius arbitror audiendū. Eſt enī myſterioꝝ ꝓfunditate pleniſſimus. Expoſitio.

Domine probaſti me ⁊ cognouiſti me: tu cognouiſti ſeſſionē meā ⁊ reſurrectionē meā. Dn̄e: clamat ad patrē Ieſus chr̄s: ab illa pte qua ſeruus eſt. Probauit aūt .i. manifeſtā fecit humilitatē ipſiꝰ: quādo a Ioāne baptiꝫari voluit qui peccata non habuit. Nō enī peccator fuit: ſed peccata potiꝰ curāda ſuſcepit: ſicut ꝓpheta dicit: Peccata ſuſcepit nr̄a ⁊ īfirmitates nr̄as portauit. Cognouit eū .i. oſtēdit qn̄do dixit: Hic eſt filius meꝰ dilectꝰ in quo mihi complacui ipm audite .i. dicētem: Ego ⁊ pater vnū ſumꝰ. Eſt ⁊ alia vboꝝ iſtoꝝ apta cognitio. Probatꝰ eſt: quādo eū tētauit diabolus in deſerto. Agnitus eſt: cū tentauit diabolus: miniſteriū habuit angeloꝝ. Accidit tertia: quā in euāgelio ipſe teſtaẜ. Probatꝰ eſt enī tpe paſſionis qua pietate ſit p̄ditus: vt in cruce poſitꝰ pro inimicis oraret. Cognitꝰ: quādo gloriā mirāde reſurrectionis oſtēdit. Tūc quippe deitas eius etiā illis innotuit: qui eā antea credẜ dubitabāt. Ait enī euāgeliſta: Hoc tertio manifeſtauit ſe ieſus diſcipulis ſuis ad mare Tyberiadis poſtꝗ̄ reſurrexit a mortuis: ⁊

Iſa. 53.

Math. 17.

Ioan. 10.

Ioan. 21.

crediderant in eum diſcipuli eius. Bene aũt appel-
lata eſt ſeſſio mors dñi Saluatoris: in qua nõ pena:
ſed requies fuit. Siue vt alij putant: ſeſſio ptinet ad
doctrinã quam dñs celeſti ſanctitate pdicauit: ſicut
Math. 23. ipſe quoqз in euãgelio doctores ſignificãs dicit: Su-
per cathedras Moyſi ſederũt ſcribe ⁊ phariſei. Co-
SCHE gnouiſti aũt: per figuraз Hypallage dictũ eſt: que la-
tine dicit̃ pmutatio: id eſt cognitum me feciſti: qꝛ di-
uinitati oĩa non ſoluз quãdo fiunt: ſed etiam in pde-
ſtinatione noſcunt̃ eſſe manifeſta. Intellexiſti co-
Al. de. gitationes meas ꝯa longe: ſemitã meam ⁊ ꝯdirectio-
Al. funiculũ meum nem meã inueſtigaſti. Et oẽs vias meas puidiſti: qꝛ
Al. ſermo non eſt ꝯdolus in lingua mea. In his duob⁹ verſib⁹
preſciẽtia ſancte diuinitatis oſtẽdit̃. A longe eniз nõ
locuз pbat̃ ſignificare: ſed tẽpus: qꝛ non ſoluз facta
noſtra puidet: verũetiam cogitationes noſtras ante-
ꝙ noſipſi exiſtamus agnoſcit. Quod totũ cõuenit: ſi
ad incarnationẽ dñi competẽter aptet̃. A diuinitate
eniз ſua creator: a ſubſtãtia corporali creat⁹ eſt. Ne-
mo eniз calumnias ineptas moueat: ſed qd eſt certiſ-
ſimum ſtudio pietatis intelligat: ne inde miſerrimi
corruamus: vnde ſpem ſalutis accipimus. Seqtur:
Semitã meaз ⁊ directionẽ meam inueſtigaſti: ⁊ oẽs
vias meas puidiſti. Semite: ptinẽt ad cogitationes
tacitas: Directio ad iuſta iudicia: Vie ad act⁹ huma-
nos: que ille oĩa imaculata puritate cõpleuit: quẽ in
vtraqз natura vnũ eundẽqз veraciter exiſtẽtem fi-
des catholica confitet̃. Nam qd dicit: Inueſtigaſti:
iuſtitiã ſue actionis oñdit: qꝛ quãuis fuerit ſcrupu-
loſiſſime pquiſitum: nihil in eo culpabile ꝯſtat inuẽ-
tũ. Vias meas puidiſti. Intãtuз preuiſe ſunt: vt ⁊ p-
phetate eſſe noſcant̃. Scriptum eſt eniз de mãſuetu-
Iſa. 53. dine ipſius: Sicut ouis ad occiſionẽ duct⁹ eſt: ⁊ ſicut
agnus coraз tondẽte ſe: ſic non apuit os ſuum. Adie-
cit: Quia non eſt dolus in lingua mea. Vtiqз: qꝛ veri-
Joan. 14. tas nõ habet dolum. Ipſe enim pfeſſus eſt: Ego ſum
via veritas ⁊ vita. Nõ enim qcꝙ̃ ſub aliqua falſi-
tate locut⁹ eſt: ſed ſicut a patre accepit: ita ⁊ populis
ſalutariter pdicauit. Dicit enim a natura humanita-
Ibidem. tis: Qui me miſit maior me eſt. Dixit etiaз de equa-
Ibidem. 10. litate maieſtatis ſue: Ego ⁊ pater vnũ ſum⁹. Vtrũqз
verum: vtrũqз ſine dolo platum eſt: ⁊ vt maieſtateз
ſue diuinitatis oſtẽderet: ⁊ ſancte icarnationis humi-
litateз veraciter expiret. Ecce tu dñe cognouiſti oĩa
nouiſſima ⁊ antiqua: tu formaſti me: ⁊ poſuiſti ſuper
me manum tuam. Intuere ꝙ̃ veraciter ſuperius di-
ctũ eſt: Non eſt dolus in lingua mea: vt hic duas na-
turas euidẽter exprimeret. Dicit enim patri: Ecce tu
cognouiſti oĩa nouiſſima: qd ptinet ad incarnationẽ
ipſius: que facta eſt nouiſſimis tpibus: ſicut legitur:
Exo. 12. Agnus occiſus ad veſperam. Et Apls: Filioli nouiſſi-
i. Joan. 2. ma hora eſt. Subiũxit: Et antiqua. Hoc certe ad dei-
Joan. 1. tatẽ ptinere nõ dubiuз eſt. Unde ſcriptũ eſt: In pn-
cipio erat verbũ: ⁊ verbũ erat apud deũ: ⁊ deus erat
verbũ ⁊c̃. Antiqua eniз dicit. i. eterna que nec initio
Daniel. 7. nec fine claudunt̃: ſicut in Daniele legit̃: Throni po-
ſiti ſunt ⁊ antiquus dieruз ſedit: ⁊ reliqua. Et vt hoc
iteꝝ humanis ſenſib⁹ euidẽtius intimaret: eadẽ mu-
tata vboꝝ qualitate repetijt. Tu formaſti me: ſigni-
ficat genuiſti. Hoc eniз verbũ dici ſolet ⁊ de deitate:
Phil. 2. ſicut dicit Apls: Qui cũ in forma dei eſſet: nõ rapinã
arbitrat⁹ eſt eſſe ſe equalem deo. Seqtur: Et poſuiſti
ſup me manũ tuam. Poſuit pater ſup eũ manũ ſuã:
quãdo in ipſo vtutẽ ſue maieſtatis oſtendit: ſicut in
Ps. 88. alio pſalmo dictũ eſt: Inueni Dauid ſeruũ meum: in
oleo ſancto meo vnxi eũm. Manus eniз mea auxi-
liabit̃ illi: ⁊ brachiuз meum ꝯfirmabit eum. Nihil
proficiet inimicus in eo: ⁊ filius iniqtatis non appo-
net nocẽ ei. Ecce quo modo ſup eum manũ ſuam po-
ſuit pater. Mirabilis facta eſt ſcientia tua ex me:
cõfortata eſt ꝯnec potero ad eam. Scientiam dicit Al. ⁊ non
patris: que per euз pdicata eſt vbiqз terrarum. Hec
confortata eſt in pectorib⁹ humanis: de qua prius in-
certa credulitate dubitabat̃. Quẽ ſenſum ⁊ in euãge-
lio dicit: Pater manifeſtaui nomẽ tuum hominib⁹. Joan. 17.
Ipſius eniз reuelatione geſtũ eſt vt potuiſſet ſancte
trinitatis vnitas apparere reuerẽda. Et facta eſt per
Jeſum chriſtũ mirabilis ſciẽtia patris: dum terrige-
nis ſancte legis ſacramẽta narrata ſunt. Et vt condi-
tionis humane veritas panderet̃: adiecit. Nec pote-
ro ad eã: qꝛ natura hominis quã eſt dignat⁹ aſſume-
re: diuine ſubſtãtie ſe non poterat adequare. Sic eni
⁊ euangelica voce declarat̃: Pater maior me eſt. Et Joan. 14.
iteꝝ: Non poteſt filius facere quicꝙ̃ niſi qd viderit Ibidem. 5.
patrẽ faciẽtem. Sed hoc intelligat demẽtiſſimus ar-
rianus: qꝛ non debuit aliter a carne dici que etiaз ex-
pectabat̃ occidi. Quo ibo a ſpiritu tuo: ⁊ a facie tua
quo fugiam? Venit ad ſcdm modum: in quo oſten-
dit per enumerationes myſticas a nulla creatura di-
uinã falli poſſe pſentiam. Nam cũ vbiqз totus ple-
niſſime ſit: qui eum putat declinari: quo poſſit abſcõ-
di? Illic eniз aliqs poteſt eſſe celatus: vbi pſens non
fuerit ille qui fugit̃. Dicẽdo enim: Quo ibo: ſignifi-
cat natura humanitatis non ſe hẽre quo fugiat: cum
ſpirit⁹ ſanctus vbiqз ſit totus: ſicut Salomon dicit:
Spiritus dñi repleuit orbẽ terraꝝ. Sed hoc dictuз Sap. 1.
eſt per Schema qd dicit̃ Diaporeſis: cuз querimus SCHE
quid potiſſimũ facẽ debeamus. Sed cum tali pdica-
tione vbiqз ſpiritũ ſanctum eẽ noſcamus: dubiũ nõ
eſt ſpiritũ ſanctum coeternũ ⁊ coequalẽ patri ⁊ filio
repiri. Nam vbiqз ⁊ tota eſſe non poteſt niſi ſola tri-
nitas. Quapropter ceſſet irreligioſa pſumptio: nihil
hic maius minus ve fingat̃. Ad illud remediuз ſalu-
tare redeamus: Pater ⁊ filius ⁊ ſpirit⁹ ſanctus: oĩpo-
tens creator: incõprehẽſibilis vnus eſt deus. Facies
autẽ: per tropologiã pro preſentia ponit̃: qꝛ ſicut fa-
cies noſtra tñ videt: ita oĩs ſubſtãtia dñi viſione p-
ſpicabili atqз inenarrabili cuncta cognoſcit: oĩa com-
plectit̃: omnis penetrat: omnia contuet̃. Si aſcẽde-
ro in celum tu illic es: ſi deſcẽdero in infernuз ades.
Si ſumpſero pẽnas meas ꝯante lucem: ⁊ habitaue- Al. diluculo
ro in ꝯpoſtremo maris. Etenim illuc manus tua de- Al. extremo
ducet me: ⁊ tenebit me dextera tua. Hic mihi vide-
tur argumẽtuз illud eẽ Dilemma: qd fit ex duabus TOP
ꝓpoſitionibus pluribus ve: ex quib⁹ quicqd electum
fuerit: ꝯtrarium eſſe nõ dubium eſt: ſicut ⁊ in euãge-
lio Chriſtus iudeos calumniãtes interrogat dicens:
Baptiſmũ Joãnis vnde erat: de celo an ex homini- Math. 21.
bus? Quicqd enim illi eligẽ voluiſſent: contra illos
nihilominus erat futurum. Sic etiã de bonis rebus
Apls facit: Deſiderium habẽs diſſolui ⁊ eſſe cũ Chri- Phil. 1.
ſto: multomagis melius: pmanere aũt in carne neceſ-
ſarium ꝓpter vos. Et adiecit: Et qd eligam ignoro.
Sic ⁊ in iſto loco de trib⁹ rebus ꝯtrarijs humanitas
eius qd eligeret ambigebat. Nunc ad exponẽda ver-
ba veniamus: qꝛ altitudine nimia ſunt pfunda. Ait
enim per id qd homo eſt: Si aſcẽdero in celum tu il-
lic es: vbi erat. ſ. ad patris dexteram collocãdus. Nã
vt intelligas dñm vbiqз eſſe preſentem: audi Hiere- Hiere. 23.
miam ꝓphetaз: Deus appropinquans ego ſum dicit

dñs: ⁊ non deus a longinquo. Si abſcōderit ſe homo
in abſconſo: ego nō videbo illum dicit dñs. Nunqd
non celum ⁊ terram ego impleo dicit dñs. Sequitur:
Si deſcēdero in infernū ades. Hoc quippe factū eſt
lege humanitatis vt crucifixo corpe: ad rumpēda in
fernoꝝ clauſtra deſcēderet: ⁊ laboranti humano ge
neri redemptor piiſſimus ſubueniret. Subiūgit etiā
Ades: qꝛ triduana celeritate ſurrexit. Addidit ter
tiam partē: Si ſumpſero pēnas meas ante lucē: ⁊ ha
bitauero in poſtremo maris: etenim illuc manus tua
deducet me: ⁊ tenebit me dextera tua. Que figura di
SCHE citᷣ etiologia: id eſt cauſe redditio. Reddit enim cau
ſam quēadmodum dei pſentiam non potuiſſet effuge
re. Pēnas ſuas: dicit diuine maieſtatis efficaciſſimā
celeritatē: que ſanctū corpus ad ſuperna virtute deita
tis eleuauit. Sed cum audis: Meas: gloriam ꝓprie
poteſtatis intellige. Has itaqꝫ pēnas ſuas cum ſumpſe
rit ante lucem: id eſt tpe reſurrectionis: ⁊ habitauerit
in poſtremo maris: hoc eſt: ſupra ſeculi iſtius ampliſ
ſimum finē: ibi manus paterna deducit eū. Et vt oſtē
deret coopationē: ſequitur: Et tenebit me dextera tua.
Dextera eſt ſiquidē patris omnipotēs verbū: qḋ aſſū
ptam ⁊ vnitam ſibi humanitatē in eterna ſecula cō
tinebit. Et ſi minime cōuenire videtᷣ: vt cum ipſe ſit
dextera patris eiuſ: ſe dicat dextera ꝯtineri: hoc po
tius dictum accipiēdum eſt ꝑ parte mēbroꝝ: que for
ma locutionis frequēter aſſumpta eſt. Illud tn̄ regu
lariter eſt tenendum: vt qḋ dubitat humanitas: qḋ
pſumit deitas eſſe videatᷣ. Sequitur. Et dixi forſi
tan tenebre ꝯculcabunt me: ⁊ nox illuminatio mea
SCHE in delitijs meis. Prima pars verſus iſtius ſub Iro
nia pnūcianda eſt. Frequēter aliqua quaſi ſub ambi
guitate pferimus: de quibᷣ dubitare non poſſumus:
Ps. 123. ſicut in alio pſalmo iam dictū eſt: Forſitan viuos de
glutiſſent nos: ⁊ reliqua. Quo modo enim tenebre cō
culcare poterant: que ius in tāta gloria non hēbant:
Joan. 8. Ipſe enim dicit de ſe: Ego ſum lux huius mūdi. Sed
ꝯculcauit ille potius tenebras: qui cecitatē primi ho
minis ad eius poſteros trāſeuntem: miſericordie ſue
luce ſupauit. Quapropter hoc comote quo ait: Forſi
tan tenebre ꝯculcabunt me: irridentᷣ illi qui de ipſo
poterāt timoris alicuius nebulas ſuſpicari. Cuiᷣ ſen
ſus ſequitur explanatio cū dicit: Et nox illuminatio in
delitijs meis. Quo modo poterat a tenebris ꝯculca
ri: cui erat nox illuminatio in delitijs ſuis? Noctē: ſi
gnificat inferni clauſtrum: qḋ reuera illuminauit: quā
do poteſtatē diaboli ꝯtriuit: ⁊ hominē ſua miſeratio
ne liberauit: quē ad imaginē ⁊ ſimilitudinē ſuam pla
ſmare dignatus eſt. In delitijs aūt meis: paradiſum
ſignificat: vnde primum hominē peccata pepulerunt:
ſed ꝯfeſſionis bñficio aīe ſanctoꝝ ad eius amenita
tem dño pſtante reuerſe ſunt. Sic enim credēti latro
Luc. 23. ni dictū eſt: Amen dico tibi: hodie mecum eris in pa
radiſo. Paradiſus enim ſignificatᷣ ameniſſimus lo
cus: ⁊ feliciſſime iocūditatis eterna ſecuritas. Quia
tenebre non obſcurabuntᷣ a te: ⁊ nox ſicut dies illu
minabitur: ſicut tenebre eius ita ⁊ lumen eiᷣ. Su
perioris ſentētie cauſa redditᷣ: quare nox ſit illumi
natio in delitijs eius. ſ. qꝛ tenebre non obſcurabuntᷣ
a te: ſed potius illuminabuntᷣ. Tenebras enim dicit
myſtica queqꝫ ⁊ pfunda ſcripturaꝝ diuinaꝝ: iuxta
Prouer. 1. illud qḋ legimus in pūerbijs: Intelligit quoqꝫ para
bolam ⁊ tenebroſum ſermonē. Sic ⁊ in alio pſalmo
Ps. 17. legimus: Tenebroſa aqua in nubibᷣ aeris. Ergo iſte
tenebre non obſcurabuntᷣ: ſed potius illuminentᷣ a

dño: qꝛ predicatio prophetaꝝ ipſo veniente cōple
ta eſt. Solet enim ad patrem referre qḋ ipſe facit: vt
poſſit coopatio ſancte trinitatis intelligi. Sequitur:
Et nox ſicut dies illuminabitᷣ. Illa enim que fuerāt
quaſi nox: ſub myſtica complexione tenebroſa: tanqꝫ
dies illuminata ſunt: cum in aduētu dñi Saluatoris
prophetaꝝ dicta patuerunt. Et bene vtrūqꝫ coniun
ctum eſt: Sicut tenebre eius: ita ⁊ lumen eius: qꝛ in
vtroqꝫ veritas fuit: ſiue cum obſcura viderentur: ſi
ue cum illuminata patuerūt. Quia tu poſſediſti re Al. Quia
nes meos dñe: ſuſcepiſti me de vtero matris mee. Al. non dē.
Renes: ſignificant fortitudinē corporalē: qui dum be
ne vigent: corpus noſtrum eoꝝ miniſterio vegetatur:
cum fuerint ſaucij imbecilla nimis fragilitate ſuccū
bit. Quapropter renes ſuos merito a patre dicit eſſe
poſſeſſos: qui celeſtis iuſtitie firmitate ꝯſiſtens: pec
catum fragilis corporis ignorauit. De vtero vō matris:
de ſynagoge finibus dicit: qꝛ ipſe per ſuſceptā carnē
a ſynagoga generatus eſt: quādo eū ritu iudeoꝝ octa
uo die circūciſum eē cognouimus: ſuſceptū ſe perhi
bens a deitate patris ſiue ſua: qꝛ vtrūqꝫ vnum eſt.
Nam ſi hoc tantūmodo de vginali vtero velis aduerte
re: non ſolum quādo egreſſus: ſed quādo ſpiritu ſan
cto ꝯceptus eſt: a dño probatᷣ aſſumptᷣ: vt ex hoc Ne
ſtoriana deſtruatᷣ iniqtas. Ex vtero enim: ſignificat in
vtero: ſicut dñs ait Hieremie: Priuſqꝫ te formarē in Hiere. 1.
vtero noui te: ⁊ in vulua ſcificaui te. Uerum hec oīa a
natura ſuſcepta hoīs in ſancti patris honore referun
tur: ſicut euāgelij textus oſtēdit: deliberationis eius
fuiſſe patrē predicare: voluntatē eius implere: acce
ptum ab eo calicem bibere: ⁊ in nulla parte ab ipſius
diſpēſationis gloria diſcrepare. Cōfitebor tibi do Al. non hēt.
mine qꝛ terribiliter mirificatus es: mira opa tua: Al. magnifice carius es mirabilia
⁊ anima mea nouit nimis. Uenit ad tertium mo Al. cognoſcet
dum: vbi laudat patrē: qui in eū miracula tāta mon
ſtrauit. Terribiliter enim mirificatᷣ eſt pater: quan
do paſſionē dñi Chriſti tenebre ſunt ſecute: terra cō
tremuit: ſaxa dirupta ſunt: ſepulchra patuerūt: mor
tui reſurrectione leuati ſunt: cū ipſe itex in eodē cor
pore ſancta reſurrectione ꝯſpectus eſt: dum ad diſci
pulos ſuos ianuis clauſis intrauit: dum celos ſub ho
minū viſione aſcendit: que lꝫ propria deitate cōple
uerit: more ſuo paternis hoc virtutibᷣ applicauit: vt
ſicut ſepe dictum eſt: ſancte coopationis patefaceret
vnitatē. Sequitur: Mira opa tua ⁊ aīa mea nouit ni
mis. Opam patris miram nouerat: qꝛ (ſicut ſupius di
xit) nox illuminatio in delitijs eius erat: qꝛ poſſede
rat renes ipſius: qꝛ illū ſuſcepat ex vtero matris ſue.
Neceſſe enim fuit vt illum mirabilē cognoſceret: quē
tantoꝝ bñficioꝝ piiſſimū largitorē humanitas eius
plena diuini luminis claritate cernebat: qꝛ ſicut in
euāgelio dicit: Nemo nouit patrē niſi filius: ⁊ cui vo Math. 11.
luerit filius reuelare. Et aliter: ideo nouerat nimis
opam patris: qꝛ ſicut ipſe dicit: Ego in patre ⁊ pater Joan. 14.
in me. Non enim ſic poteſt noſſe: qui ſeparatᷣ extrin
ſecus. Iſtud enim noſſe ineſtimabile: ſingulare atqꝫ
incōprehēſibile eſt: quando in ſe alterutrū manē no
ſcuntᷣ. Non eſt occultatū os meum a te qḋ feciſti in
occulto: ⁊ ſubſtātia mea in inferioribᷣ terre. Os hic
non ora ſignificat: ſed illud qḋ venit ab oſſibᷣ. Quod
reuera in occulto factū eſt: dum in interioribᷣ corpo
ris noſtri ꝯſtat eſſe cōditum. Quis enim oſſa in ho
mine videat: dum ⁊ caro illa veſtiat: ⁊ ſuperducta cutis
abſcōdat? Quod ſi hoc magis ſpiritualiter velimus
accipere: facilius nobis que dicta ſunt inſinuantur.

poſtq̃ʒ in ꝯditione rerꝫ: Eua de Ade coſta formata
Gen. 2. eſt: dixit vir eius: Hoc os de oſſibus meis: ⁊ caro de
carne mea. Apoſtolus aũt ad ꝯiugatos loquẽs: iſtud
Eph. 5. myſteriũ ad qd ptinere poſſit exponit dicens. Hoc
magnũ eſt ſacramentũ: ego autem dico in Chriſto ⁊
in eccleſia. Unde ꝯſtat: os dominũ: eccleſiã hic debe-
re itelligi. Et vt pdicto exemplo plenius apremus il-
la que dicta ſunt: ante aduẽtum domini occulta fue-
rũt quedam eccleſie ſacramẽta: vt baptiſmũ ſacrũ:
vt corpus ⁊ ſanguis dñi: ⁊ cetera que pleniſtudine ve-
niẽte claruerunt. Addidit: Et ſubſtantia mea in infe-
rioribus terre. Inferiora terre: fuerunt gentium cul-
ture ſordẽtes: que lõge tũc a iudeorꝫ religione diſta-
bant. Sed ipſis facta eſt nota ſubſtãtia dñi ſaluato-
ris: quãdo in ipſo intelligentes diuinitatẽ verbi: per
apoſtolicã doctrinã deuotis mentibus acceperunt.
Nam lʒ eſſent diuerſe nationes per ſuperſtitiones
ſuas inferiora terre: ſuperiores tamẽ redd ite ſunt in-
deis chriſtiane religionis ſalutares regulas imbibẽ-
tes. [Imperfectũ meũ viderunt oculi tui: ⁊ in libro
Al. dies for- tuo omnes ſcribentur: Dy firmabuntur ⁊ nemo in
mabuntur eis.] Natura illa hoĩs que ſe in euangelio ignorare
Math. 26. dixit finẽʒ huius mundi: ⁊ que ait: Triſtis eſt anima
mea vſqʒ ad mortẽ: ⁊ his ſimilia: ipſa ⁊ imperfectum
ſuũ patrẽ vidiſſe teſtaẽ. Impfectũ ſiquidẽʒ eius eſt:
qꝺ adhuc eccleſia vſqʒ ad finẽʒ ſeculi ꝯgregatur: qꝺ
1. Cor. 15. in illa reſurrectione beatis pmia promiſſa datturus
eſt: qꝺ erit omnia in omnibus. Sed deitas iſta iaʒ vi-
dit: que adhuc lõgis poſt tẽporibus futura ſeruanẽ.
Nam de beato populo iſtud dici ſequentia declarãt.
Adiecit enim: Et in libro tuo omnes ſcribenẽ: vtiqʒ
qui eterna felicitate gaudebũt. Nam ſicut illud qꝺ
in libro ſcribiẽ: ſcriptura ꝯtinẽte ſeruaẽ: ita hoc mul-
to firmius fixũ manet: quod memoria dñi cõtineẽ.
Sequiẽ: Dy firmabunẽ ⁊ nemo in eis: illi ſciłʒ beati
de quibus fecit ſupius mentionẽ. Dy firmabuntur:
id eſt: de vero illo ſole pfecta luminis claritate cõplẽ-
Ibidem. di ſunt: vt fiat illud qꝺ dictũ eſt: Sicut ſtella ab ſtel-
la differt in claritate: ſic erit reſurrectio mortuorũʒ.
Et nota: qꝛ nõ dixit: Dy clarificãdi ſunt: ſed Dy firmã-
di ſunt. Nã ſi dixiſſet: Dy clarificãdi ſũt: poterat for-
taſſis ⁊ ad breue tẽpus itelligi. Nã cũ dicit: Firma-
bunẽ: eternitatẽ beneficiy teſtaẽ eſſe mãſurã. Sub-
iũxit: Et nemo in eis: ſubaudiẽduʒ: ifirmabiẽ: qꝛ iaʒ
oĩs fragilitas carnis explosa diſcedet: ⁊ omnis mor-
talitas cõſumpta diſpiet. [Mihi aũt nimis honori-
Al. confor- ficati ſunt amici tui deus: nimis ꝯfortati ſunt pnci-
tus eſt patus eorꝫ.] Quartus modus pſalmi qui ſupereſt in-
troit: honorẽ ſanctorꝫ ſuũ atqʒ patris aſſerens eſſe p-
conĩũ. Nã cũ dicit: Mihi: ſe deſignat. cũ dicit: Amici
Joan. 17. tui: patrẽ declarat: ſicut ipſe in euãgelio dicit: Omnia
mea patris ſũt: ⁊ oĩa patris mea ſũt. Amicos vo dñi
pmũ dictos legimus patriarchas. i. Abraam: Moy-
Ibidem. 5. ſen: ⁊ poſt Aplis ſuis dñs ſaluator edixit: Jam nõ di-
co vos ſeruos ſed amicos. Iſti ergo tales amici ſunt
patris: quorꝫ honor ad dñm reuertiẽ ſaluatorẽ: qꝛ ne-
mo ſcõs ei⁹ veneraẽ: niſi qui chriſto dño pura men-
te deuotus eſt. Addidit: Nimis ꝯfortati ſunt pncipa-
tus eorꝫ. Nimis: valde ſignificat. Cõfortatos vo pn-
cipatus: aplorꝫ epiſcopales cathedras dicit: quas in
eccleſiis iſtituẽdis diuiſis per mũdũ ſedibus: ſcãrũʒ
pdicationũ ope fundauerũt. Ipſi eni pſtante deo le-
gunẽ duces eccleſiarꝫ: arietes gregũʒ: ⁊ pncipes fide-
liũ eſſe populorꝫ: merito quorꝫ laboribus ſcõ ſpũ cõ-
ferente totius orbis adunata ⁊ ſolidata deuotio eſt.

[Dinumerabo eos ⁊ ſup arenã multiplicabuntur:
exurrexi ⁊ adhuc ſuʒ tecũ.] In pmiſſionibus Abrae
quas ei dñs in Geneſi fecit: legiẽ mltiplicãdũ ſemẽ Gen. 22.
eius ſicut arenã maris: ⁊ ſicut ſtellas celi: hic aũt di-
cit ſup arenã maris: vt ibi coequare arene facerẽ cõ-
parationẽ: hic aũt tranſcendere videanẽ. Arena enĩ
maris: ſignificat iudeos: propter intellectũ terrenũ
⁊ ſterilitatẽ fidei. Arena eniʒ ab ariditate dicta eſt.
Stellas aũt celi: ad populũ reſpicit chriſtianũ: pro-
pter claritatẽ ſciłʒ religionis ⁊ ſplẽdorẽ fidei. Dinu-
meraturꝫ ſe ergo pmittit chriſtus dñs populũ fide-
lẽ: qui ſuper illũ iudaicum multo numeroſior inuenĩ-
tur. Neceſſe eni fuit: vt vinceret vnã gentẽ numero-
ſitas aggregata nationũ. Addidit: Exurrexi ⁊ adhuc
ſuʒ tecũ. Hic occultis dñs verbis atqʒ pauciſſimis
aduẽtũ ſuũ z⁹ deſignat: qñ iudicaturus eſt mundũ.
Exurrexi: tẽpus ſignificat reſurrectionis ſue. Adhuc
tecũ ſuʒ: dũ ſedet ad dexterã patris quaſi in occulto:
dũ adhuc me hoĩes videre nõ preualent: vſqʒ ad il-
lud ſciłʒ tẽpus: quãdo regnũ meũ euidẽtiſſime ho-
bus inoteſcat. Adhuc eni: futurꝫ ſignificat tẽpus: nõ
qꝺ ab ipſo aliqñ diuidẽdus eſt: ſed qm̃ qui eſt modo
nobis inuiſibilis: oĩbus poſtea gentibus apparebit.
Al. occidens [Si ⁊ occidas deus peccatores: viri ſanguinũ decli-
Al. cogitatiõe nate a me. Quia dicitis in ⁊ cogitationibus accipiẽt
in vanitate ciuitates ſuas.] In his duobus verſibus
pmo loco dicam⁹ Hyperbaton: vt inuãte dño facilius
eorꝫ expoſitionẽ per partes explicare valeamus. Eſt
eni talis ordo verborꝫ. Si occidas deus peccatores.
Ante oĩa nobis comendaʒ eſt: ne putemus dñm chri-
ſtũ deprecari interitũ peccatorꝫ: qui ad peccatores ve-
nerat ſine dubitatione ſaluãdos: ſicut ipſe in euãge-
Math. 9. lio dicit: Nõ veni vocare iuſtos: ſed peccatores. Qꝺ
ſi hoc ſpũaliter ingramus: cũcta nobis remoueẽ ad-
uerſitas. Dicit ergo: Si occidas deus pctõres. Occi-
dit deus peccatorẽ: cũ moriẽ peccato vt viuat dño:
Gal. 2. ſicut ait apłs: Mortu⁹ ſuʒ legi vt viuã chriſto. Occi-
dunẽ ergo pctõres: qñ a cogitationib⁹ malis in bonũ
diſpoſitũ trãſferunẽ. Qꝺ dũ eis bñficio ꝯuerſionis
euenerit: tũc in vano accipiũt ꝑores ciuitates ſuas. i.
vitioſiſſimas ſupſtitiones: que ptinẽt ad babyloniã:
qñ iaʒ dei bñficio ad eccleſie catholice ſepta ꝑuene-
rit. Et qm̃ nõ merenẽ oẽs ad fidẽ catholicã ꝑuenire:
illis pfidis ac duratis qui credẽ noluerunt: qꝺ eſt in
medio dicit: Uiri ſãguinũ declinate a me: qꝛ dicitis
in cogitationib⁹. Iſti ergo viri ſunt ſanguinũ: qꝛ car-
naliter viuũt: ⁊ que ſunt ſanguinis pagunt. Quibus
merito diciẽ: Diſcedite: qꝛ locũ nõ deſiderauerũt in
eccleſia repire. Sequiẽ: Quia dicitis in cogitationi-
b⁹. i. ꝯtra illa murmuratis que vobis ſpũs ſci virtu-
te pdicata ſunt. Et ideo ſi pdictũ ordinẽ teneas: oẽʒ
Al. q oderũt te dñe oderã Al. nõ pñ. ea te caliginẽ ꝯfuſionis emendas. [Nõne ⁊ odientes
te odio habui: ⁊ ſup inimicos tuos tabeſcebã: ⁊ Per-
fecto odio oderam illos: ⁊ ⁊ inimici facti ſunt mihi.]
Nõ ſuperflue videtur inquiri: cur inimicos noſtros
amare precipimur: dei autem odiſſe deuotum eſt:
quoniam in vtriſqʒ magna diſtãtia eſt. Noſtri quip-
pe inimici: interdum contra nos iuſta indignatione
cõſurgũt: ⁊ irritanẽ quare illis officia debita nõ pre-
bemus: quare detrahimus: quare bonis eorum niſi-
bus inuidemus. Merito ergo aduerſarios noſtros
iubemur diligere: quos nos noſtro vitio contingit
offendere. Dei vo inimici: quando obſtinati ſunt:
competenti ⁊ religioſa execratione damnantur: quo-
niam cũ ab ipſo creati ſint: ipſiqʒ debeãt omne qꝺ

viuunt:ſed tñ contumaces redduntur auctori. Quas
propter iuſte tales horrédi ſunt:qui tãtoꝝ bñficioꝝ
memores nõ fuerũt. Conſiderãda eſt. etiã diſtinctio
facta verborum. Primo enĩ dixit: Odiẽtes te odio
habui. Poſſũt eni in maligno pectore prius odia oc
culta verſari:ſed iã validiſſime nequitie eſt qui ꝓ-
fitet̃ inimicũ. Significat enĩ ꝑſecutores aptos ꝛ ob
ſtinatos:qui ſanctos dei ſcelerata ꝑſumptione dila-
cerant. Et merito ſe ſupra eos tabeſcere dicit ſancta
pietas:qm̃ dũ hic ſuſtinent̃ diutius ad correctionẽ;
illi eccleſiã dei temerarijs auſibus inſequunt̃: ſicut
Ps. 118. ꝛ alibi dictũ eſt: Tabeſcere me fecit zelus dom⁹ tue
Hoc verbũ magni doloris indicium eſt. Tabeſcere
enim illos dicit:qui curis iugibus affligunt̃: ꝛ pene
vſqꝫ ad interitũ vite corpore deficiẽte ꝑueniũt. Se
quit̃ de ſecundo verſu: Perfecto odio oderã illos:
inimici facti ſunt mihi. Perfectũ odiũ eſt:homines
diligere: ꝛ eoꝝ vitia ſemper horrere. Nã in illa parte
qua creatura dei ſunt:amandos eſſe non dubiũ eſt:
conſiderata oꝑa dei:boni ſunt. In illa võ iniquitate
horrẽdi ſunt in qua ſe fedis ſcelerib⁹ polluerunt:qm̃
tales placere nõ poſſunt:niſi eis qui factis ſimilibus
implicant̃. Et vt tibi diuinitatis ſue oſtẽderet vnita
tem illos dicit ſibi inimicos factos qui contrarij pa-
ternis iuſſionibus extiterũt. Et nota ꝙ per qntam
DEF ſpeciẽ definitionis:que grece dicit̃ Cata antilexin:
latine ad verbuꝫ:definit quo odio inimicos oderat
patris:perfecto ſcilꝫ:qꝺ nõ liuore humano:nõ inui-
ETY dia carnali:ſed diuĩ charitate generat̃. Odium ꝙppe
dictũ eſt:quaſi oris repudiũ. ¶ Proba me deus ꝛ ſci
to cor meũ:interroga me ꝛ cognoſce ſemitas meas.
Et vide ſi via iniqtatis in me eſt: ꝛ deduc me in via
eterna. ¶ Iſtud nullus põt alter de ſe dicere:niſi qui
Joan. 14. ꝛ illud ait: Ecce venit ꝑnceps mundi huius: ꝛ in me
nõ inueniet quicꝙ̃. Solus enĩ abſqꝫ peccato eſſe di-
noſcit̃:qui etiã tuliſſe peccata holuꝫ cõprobat̃. Pro-
ba:patientiã demõſtrat. Scito:qꝛ deliquere in tãta
reꝝ fluctuatione neſciui. Interroga:ad inqſitionẽ ꝑ
tinet muniti ſſimã:qꝛ nemo ſciẽn interrogat⁹ põt ne-
gare que geſta ſũt. Semite quoqꝫ: ad oꝑationes re-
ſpiciũt. qͣs ille inqſiter celeſti ſciẽte trãſegit. Sequi-
tur: Et vide ſi via iniqtatis in me eſt: ꝛ deduc me in
via eterna. Cõſideramꝰ qͣliter bonus quẽadmoduꝫ
ꝑfectũ ordinẽ docet. Pri⁹ ſe dixit ꝓbari:ſciri:deinde
interrogari:vt qm̃ iniqtas nõ fuiſſet inuẽta:ꝑduceret̃
in illã viã vbi regnat cuꝫ ſancto ſpũ:pꝛẽte mirabilẽ
ꝛ gloria ſempiterna. Uia iniqtatis:diabolicus actus
eſt:quẽ in hui⁹ ſeculi curſu malis inſtigationib⁹ exer-
cere nõ deſinit. Hãc viã iuſte in ſe negauit eſſe: qui
petra eſt:qꝛ veſtigiuꝫ ſerpẽtis antiq in ei⁹ ſoliditate
nullaten⁹ valuit iueniri. Merito ergo humana ſub-
ſtãtia in eternã viã petijt ſe deducian qua diaboli ſe-
mita nõ potuit iueniri. Frequẽter enĩ dñs chꝛus pe
tit a pr̃e que ꝓpria ſunt vt vnitas charitatis potẽtie
vel nature inter eos poſſit agnoſci. Concluſio.

Ecce iã duaꝝ naturaꝝ octauus nobis pſalm⁹ enũ-
ciat:quib⁹ errãtiũ ꝑfidia ꝑſumpta retũdit̃.
Qui certe vel illo circũciſionis curent̃ exẽplo:vt ſi-
cut iudei octauo die ꝓputia deponebant: ita ꝛ iſti. 8⁰
pſalmo cõmunti obſtinationis ſue ſuꝑflua derelin-
quant. Eſt enim de hac re: ſicut dictum eſt. 2. 8. 20.
71. 81. 107. 109. ꝛ preſens. 138. Et qm̃is altiſſima ſur-
ditas eis immineat:nec tot preconibus ſuperata diſce
dat:tñ ſi adhuc nefanda ꝑſuaſione durati ſunt:dica-
mus illis ꝛ ſyllogiſticas ꝓbationes: qm̃ ſe maxime
dialecticos videri volũt. Prima igit̃ ꝓbatio eſt:qm̃
SYL ex duabus naturis Chriſtus dñs ꝯſiſtit:ita. Si chri-
ſtus vnus atqꝫ idem ꝑfectus deus eſt ꝛ ꝑfectus ho-
mo:ſicut omnium ſanctoꝝ patruꝫ fatet̃ aſſenſus:ex dei
tate ꝛ humanitate adunate ꝛ ꝑfecte conſiſtit. Quic-
quid autem ex deitate ꝛ humanitate adunata ꝛ per
fecta conſiſtit:ex duabus naturis adunatis ꝛ ꝑfectis
conſtet neceſſe eſt: ſcilꝫ diuinitatis ꝛ humanitatis.
Chriſtus igitur vnus atqꝫ idem ꝑmanẽs ex duabus
naturis adunatis ꝛ ꝑfectis cõſiſtit:ſcilꝫ deitatis ꝛ hu
manitatis. Secũda probatio: qꝛ in duabus naturis
eſt dñs chꝛus nata. Si chriſtus vnus atqꝫ idẽ ꝑma-
nens ex duabus naturis adunatis ꝛ ꝑfectis ꝯſiſtit:ſi
cut demonſtratũ eſt ex deitate ꝛ humanitate. Quic-
quid aũt ex duabus naturis adunatis ꝛ perfectis cõ
ſiſtens deitatis ꝛ humanitatis: ꝛ in duabus naturis
adunatis ꝛ perfectis eſſentiã habet. Chriſtus igitur
vnus atqꝫ ideꝫ cõſtãs in duabus naturis adunatis ꝛ
perfectis eſſentiaꝫ habet. Tertia probatio:qꝛ duas
naturas in ſe dñs chriſtus habet ſemper: ita. Si chri
ſtus vnus atqꝫ idẽ cõſtãs in duabus naturis aduna-
tis ꝛ perfectis deitatis ꝛ humanitatis eſſentiam ha-
bet:ſicut demõſtratũ eſt. Quicqd aũt in duabus na
turis adunatis ꝛ ꝑfectis deitatis ꝛ humanitatis eſ-
ſentiã habẽs duas naturas ꝑfectas atqꝫ adunatas in
ſe habet. Chriſtus igit̃ vnus atqꝫ idẽ ꝑmanẽs: duas
naturas ꝑfectas atqꝫ adunatas in ſe habet. ſ. deita-
tis ꝛ humanitatis. Quarta ꝓbatio que oſtendit:qm̃
ſi quis cõfeſſus fuerit chꝛiſtũ deum ꝑfectuꝫ ꝛ homi
nẽ ꝑfectũ:denegans duas naturas:rectam doctrinã
ꝛ hoc qꝺ cõfeſſus eſt ꝑimit:id eſt: chriſtũ deũ perfe-
ctuꝫ ꝛ hoiem perfectum: ita. Si chriſtus vnus atqꝫ
ideꝫ ꝑfectus deus eſt ꝛ ꝑfectus homo: duas naturas
ꝑfectas ꝛ adunatas habet: ſicut habet communis cõ
feſſio. Habet in ſe igit̃ duas naturas ꝑfectas ꝛ adu-
natas deitatis ꝛ humanitatis. Unde etiam facũdus
venerabilis epiſcopus: hereticoꝝ penetrabili ſubtili
tate deſtructor: nuper ad Juſtinianũ ꝑncipẽ ſcribẽs
de duab⁹ naturis dñi chriſti: duos libellos caute ni-
mis luculẽterqꝫ tractauit: quos vobis trãſcriptos re
liqui: vt nec antiqs egeatis tractatorib⁹ nec moder-
nis. Quapropter relinquam⁹ aliquãdo aduerſantiũ
contentiones illicitas: nemo nos audebit dicere for
taſſe culpabiles: ſi poſt octauã correctionẽ illud eis
dicimus: qꝺ aplꝰs ſcribẽs ad Titum: poſt ſecundaꝫ
increpationẽ iudicauit eſſe faciendum. Dicit enim:
Hereticum hoiem poſt primam ꝛ ſecundam corre Tit. 3.
ptionem deuita: ſciens quia ſubuerſus eſt huiuſmo-
di ꝛ peccat: ꝛ eſt a ſemetipſo damnatus. Quid ſit au
tem hereticus: quidam patrum pulchre definiuit.
Hereticus eſt: qui diuine legis: vel ignorãtia: vel cõ DEF
temptu rapeatus: aut noui pertinax inuentor erroris
aut alieni ſectator: catholice vnitati mauult aduer-
ſari ꝙ̃ ſubijci.

Explicit expoſitio in pſalmum. 138ᵐ.

¶ In finẽ pſalmus dauid. CXXXIX.

Eripe me domine ab homine
malo: a viro iniquo eripe me.
Qui cogitauerunt iniquitates
in corde: tota die conſtituebãt
prelia. Acuerunt linguas ſuas
ſicut ſerpentes: venenum aſpidum ſub la-
bijs eorum. Cuſtodi me domine de manu

peccatoris: τ ab hominibus iniquis eripe me. Qui cogitauerunt ſupplantare greſſus meos: abſconderunt ſuperbi laqueum mihi. Et funes extenderunt in laqueum: iuxta iter ſcandalum poſuerunt mihi. Dixi domino deus meus es tu: exaudi domine vocem deprecationis mee. Domine domine virtus ſalutis mee: obumbraſti ſup caput meum in die belli. Non tradas me domine a deſiderio meo peccatori: cogitauerunt cõtra me: ne derelinquas me ne forte exaltentur. Caput circuitus eorum: labor labiorum ipſorum operiet eos. Cadent ſuper eos carbones: in ignẽ deijcies eos in miſerijs non ſubſiſtent. Uir linguoſus non dirigetur in terra: virum iniuſtum mala capient in interitu. Cognoui quia faciet dominus iudicium inopis: τ vindictam pauperum. Uerũtamen iuſti confitebunt nomini tuo: τ habitabũt recti cum vultu tuo.

Uamuis in ſuperiore pſalmo titulus iſte videaẽ expoſitus: tñ nõ piget breuiter repetere qđ nos ↄſtat ſalutariter ſemꝑ audire. In finẽ: dñm ſignificat chriſtũ: ſicut dicit apl'us: Finis eni legis chrĩus ad iuſtitiã oĩ credẽti. (Ro. 10.) Ad quẽ corda noſtra totis viribus erigam⁹: qꝫ nobis in hoc pſalmo quaſi ꝑconis voce iudex terribilis: omnipotens: pius τ nimiũ deſiderabilis aduenire predicitur.

Diuiſio.

Er totũ pſalmũ ſãcta eccleſia loquiẽ. Primo mẽbro dñm deꝑcaẽ: vt ab iniquo diabolo eũ liberare digneẽ: quĩ multis fraudib⁹ atqꝫ inſidijs deuotionẽ ꝑplĩ fidelis conaẽ euertẽ. Scđo poſtulat: ne tẽtatori nequiſſimo tradaẽ: quã iã cõſtat acerbis ꝑiculis ipo ꝓtegẽte liberatã. Tertio in iudicio futuro vindictã ſupra eos dicit eſſe venturã: qui pauperes eius inſanis motibus ꝑſequuntur.

Expoſitio.

Ripe me dñe ab homine malo: a viro iniquo libera me. Sciens mater eccleſia quãta in mẽbris ſuis diaboli infeſtatione pateret: ſollicite clamat ad dñm: qui ſolus põt ei⁹ ſuperare nequitias: vt ab ipſius multiplici tẽtatione liberetur: ne diuti⁹ fatigata ſuccũberet. (M. eripe.) Hoiem ſiquidẽ malũ pro diabolo ponit: euangelio teſte didicim⁹: dicẽte: Malus aũt homo eſt diabolus. (Math. 13.) Et merito ſic diciẽ: qui peccatoꝝ contagione polluiẽ: vt iã nõ celeſtis angelus: ſꝫ homo ab humo dictus eẽ videaẽ: qui tñ vicaris ſibi ꝑmutatione ſuccedũt. Nã τ hoiem malũ appellam⁹ hodieqꝫ diabolũ: τ ediuerſo diabolũ: ſicut ſupra ꝓbatũ eſt: malum hoiem nũcupam⁹. Sequiẽ ad diſcretionẽ faciendã: Uirũ iniquũ: vel ſpecialiter terrigenã deſignet: q̃ſi diaboli militẽ: vt τ ab auctore criminũ: τ a ſequacibus ei⁹ eripi ſe ꝑfectiſſima ſupplicatione deꝑcaẽ. Nã τ ipſe ꝑpleratates: diuerſas ꝑſonas deſignant. Malignus appellaẽ diabolus. Iniqu⁹ diciẽ homo ſequax ei⁹. Duo eni ſimul epitheta vni ꝑſone nõ poterãt cõuenire: qđ eloquẽtie lege ꝓhibitũ eſt. Qui cogitauerũt iniquitates in corde: tota die cõſtituebãt ꝓlia. (M. liguoſo)

Grauiora ſũt ſemꝑ ꝑicula que habent occulta: qꝛ ſubita irruũt: qꝛ velut torrẽtia flumina improuiſo deſcẽdũt. Significat eni illos qui de eccleſie viſcerib⁹ exeũtes: prauis dogmatibus in ſacrilega certamina ꝓruperũt. A quib⁹ merito ſe poſtulat eripi: ne poſſit eoꝝ prauitatib⁹ ſauciari. Et vt nequitiã ipſoꝝ continuã eſſe mõſtraret: dixit: Tota die: vt nulla eos laſſitudo nulla tẽporis lõginquitas mitigaret. Acuerũt linguas ſuas ſicut ſerpẽtes: venenũ aſpidũ ſub labijs eoꝝ. Pulchre hic malitia hereticoꝝ doluſqꝫ deſcribiẽ. Linguas eni: verba ſignificat: que nequitie cotibus expolita vulnerare ↄtẽdũt corda ſimpliciũ. Que merito ſerpẽtib⁹ exequanẽ: qꝛ ſermonibus ſuis virus euomũt: vnde ſurdis aſpidib⁹ cõparenẽ. Tali eni ꝓpoſito ↄtendũt: vt ꝑtinacia mẽtis nunq̃ velint a veritate ſuperari. Hec figura diciẽ Parabole: qñ res ſibi genẽ diſſimiles ꝑnicioſis qualitatib⁹ cõparanẽ. (SCHE) Cuſtodi me dñe de manu peccatoris: τ ab hoibus iniquis libera me. Peccatorẽ iteꝝ hic diabolũ ſignificat: qui inter oẽs creaturas ꝑmus exceſſit: τ de iniq̃tate ſua Adã noſciẽ ſauciaſſe. (Al. eripe) De huiꝰ ꝑtãte nequiſſima: qñ oino validus eſt: vt etiã huius mũdi ꝑnceps dicaẽ: petit ſe ſcã eccleſia cuſtodiri: qꝛ multis dolis: multis fallit inſidijs: vt ꝑceueri neque at: qui lubrice ſe veſtigio ſemper tectus inſinuat. Sequunẽ etiã eius miniſtri: qñ qđ nõ potuerit per ſe inſpirãdo mẽtibus noſtris ſurripe: per ſuos ſequaces publice conaẽ implere. Qui cogitauerũt ſupplãtare greſſus meos: abſconderũt ſuperbi laqueos mihi. (Al. laqueũ) Supplãtare ꝓprie dicim⁹: quãdo plãtis noſtris terra ſubduciẽ: vt in tenebroſis cauernis grauiter incidamus. Quod nobis facit inimicus: qui in via dñi gradiẽtibus vicinas peccatoꝝ foueas parat: vt qñ nos ab illa rectiſſima intentione deduxerit: eluſos deceptoſqꝫ ſubmergat. Ad illã ſiquidẽ viã nõ audẽt accedere: que ſola iuſtoꝝ eſt. Superbi aũt ſunt elati heretici: qui viã dñi deſerẽtes: prauis dogmatib⁹ populos decipere: potius q̃ docere feſtinãt. Iſti ſancte plebi laqueos ponũt: quãdo eos vanis enigmatibus obligare cõtendunt. Et funes extenderunt in laqueũ pedibus meis: iuxta iter ſcãdalũ poſuerũt mihi. (Al. iuxta) In exponẽdis hereticoꝝ prauitatibus perſeuerat. Ponũt eniꝫ funes. i. doloſas τ tortuoſas obiectiones: quib⁹ capiãt ſenſus humanos: vt quaſi pedibus laqueũ: ita mẽtib⁹ tendere ꝓbenẽ ſcãdalũ. Laqueus enim funis ideo poſitus eſt: qꝛ vincula ſua grauius ſemꝑ aſtringit: nec amplexus eius aliqua lenitate dilabiẽ: cũ nodoſis q̃buſdã finib⁹ illaqueata cõcludit. Iuxta iter ꝓprie dictuꝫ eſt: qñ nõ capiũt niſi illos qui a recto virtutũ calle diſcedũt. Sequiẽ primũ diapſalma: vbi diuiſionẽ nobis pauſatio iocũda cõcedit. Dixi domino deus meus es tu: exaudi domine vocẽ deꝑcationis mee. Poſt crudeles laqueos ꝑparatos: poſt tortuoſos funes poſitos: poſt iniq̃ ſcãdala diabolica fraude machinata: venit ad ſecundã partẽ ad dñm verba cõuertẽs: ne peſſimis tradatur inſidijs. Dicit eni eccleſia puriſſima fide reſplẽdẽs: τ idemutabili virtute cõſiſtens: Dixi dño deus meus es tu. Quod certe nõ poteſt dicere: que caducis probatur erroribus implicari. Non eniꝫ Arriana ↄgregatio: nõ Sabelliana: nõ Manicheoꝝ: nõ Pelagiana: nõ Apollinariana: nõ Euticiana: nõ Neſtoriana: non cetera portẽta poti⁹ dicẽda q̃ dogmata hoc poſſunt vere dicẽ dño: deus me⁹ es tu. Dicat ergo eccleſia catholica: dicat ſpõſa de gẽtib⁹ aduocata: que

ſanctã trinitatẽ fide veraciſſima ↄfitetur. Sequit̃: Exaudi dñe vocẽ deprecationis mee. Suffecerat di ci: Exaudi ꝓcẽ meam: niſi altius aliqd voluiſſet intel ligi. Vox eñi deprecationis: eſt puritas oronis: ⁊ cla mor ille tacitus qui aſcẽdit ad dñm. Dicit̃ eñi tacẽti

Exo. 14. Moyſi: Quid clamas ad me? Dicit̃ Cain: Vox ſan

Gen. 4. guinis fratris tui clamat ad me de terra. Quapro pter ſancte orationis: vox eſt rex ipſaꝝ loquaciſſi mus clamor: nõ hoibus notus: ſed ſoli deo cognitus. Et ideo petit exaudiri vocẽ deprecationis ſue: q2 ſe nouerat munera iuſtiſſime petitionis offerre. [Dñe dñe virtus ſalutis mee: obũbraſti ſup caput meũ in die belli.] Repetitio iſta: Domine dñe: affectuꝫ pie

SCHE ꝑcationis oſtẽdit. Que figura dicit̃ Epizeuxis. i. in eo dem verſu eiuſdẽ verbi ſine aliqua dilatione facta cõgeminatio. Quod ſchema: ſicut ſepe dictũ eſt: plu rimũ valet ad aĩos cõmouendos. Cum enim dicit: Virtus ſalutis mee: patientiã ſuã perſeuerãtiamq3 demõſtrat. In certamine ꝟo tribulationũ ſalus eſſe nõ poteſt: niſi miſericordia dñi virtus tolerãtie fue

ETY rit attributa. Virt⁹ eñi a viriditate dicta eſt: que ne ſcit aliquo labore marceſcere. Sequit̃: Obumbraſti caput meũ in die belli. Cũ dicit eccleſia: caput ſuum obumbratũ in die belli: ſignificat beatã dñi paſſio nẽ: qui in illo die crucifixionis ſue ſic obũbratus et q3 defenſus eſt: vt nec aĩus eius cõfuſionẽ aliquã pa teret̃: nec caro ipſi⁹ corruptionis iniuriã ſuſtineret: qñ ⁊ ipſe ſibi in viceſimoprimo pſalmo venire depre

Ps. 21. cat̃ auxiliũ. Decurſa eñi paſſione ſua ait: Tu aũt do mine ne lõge facias auxiliũ tuũ a me: ad defenſionẽ meã reſpice ⁊c. Bñ aũt definita eſt paſſio dñi: dies belli: ſcilꝫ qñ diabolo victo: īfernoꝝ clauſtra dirupta ſunt: captiui liberati ſunt: ſolusq3 moriẽdo triũpha

Al. Non uit: qui nouo more mortẽ morte deſtruxit. [Ne tra das me dñe a deſiderio meo peccatori: cogitauerunt

Al. contra. aduerſum me: ne derelinquas me ne forte exalten tur.] A deſiderio ſuo tradit̃ peccatori: quiſqs per ↄcupi ſcẽtias carnis diabolo relinquit̃ poſſidẽdus. De qui

Ro. 1. bus dicit aplus: Propterea tradidit illos deus in de ſideria cordis eoꝝ: in immunditiam. Sed ne hoc fiat: ſequit̃ res oĩno ꝓbabilis: vt ſicut inimici cõſiliũ fa ciũt in malũ: ita virtus diuina ꝓſtare dignetur auxi liũ. Ad poſtremum dicit̃ cauſa iuſtiſſima: ne reuera exaltent̃ ꝑditione iuſtoꝝ: qui de fidelis ppli ſubuer ſione gloriant̃. Sequit̃ 2ᵐ diapſalma: vbi diuiſionẽ ſicut cõſueuimus apponimus. [Caput circuitus eo rũ: labor labioꝝ ipſoꝝ operiet eos.] Poſt preces ha bitas ne traderet̃ inimicis: ſancta mater eccleſia ve nit ad tertiũ membrũ: in quo impioꝝ īexplicabiles deſignat errores. Nã ſicut ſuperi⁹: in die belli caput ſuũ obũbrari dixit a dño: ita iſtoꝝ caput qḋ eſt dia bolus rotabilẽ refert habere circuitũ: qui nunq̃ ad rectã viã ꝑuenit: qm per veſtigia ſua rediẽs ſe ſem per inuoluit. Ordo aũt verboꝝ talis eſt: Caput eorũ

1. Pe. 5. circuitus. De quo ſiliter Petrus dicit aplꝰ: Aduerſa ri⁹ veſter ſicut leo rugiẽs: circuit querẽs quem deuo ret. Pulcherrima ſpecies definitionis eſt: vno verbo

DEF declarare: quid ſit res illa que querit̃. Hoc grece Ca ta antilexin: latine ad verbũ dicit̃. Labor ꝟo labio rũ: eſt ꝓlatũ ore mendaciũ: qḋ laborioſe fingit̃: qm exquiſites machinatione formaẽ. Veritas eñi ſine la bore dicit̃: q2 ſimpliciter ⁊ ſine difficultate ꝓfertur. Quapropter oris eoꝝ mendaciũ eos operit: cũ ꝑfidẽ de ſua aſſertione ſuperantur. Nunq̃ eniꝫ ſic eſt contra malicia: vt ipſa ſibi nõ loquat̃ aduerſa. [Cadẽt ſup eos carbones ī ignis: in ignẽ ī eycies eos in miſeriis

nõ ſubſiſtẽt.] Primo inexplicabiles eoꝝ dixit erro res: nunc penas memorat oĩno ſalutares. Carbones ignis: ſũt penitẽtie cruciatus: qḋ tñ incẽdiũ naſcitur ex ibre lachrymaꝝ: ſicut ⁊ in cẽteſimodecimonono pſalmo dictũ eſt: Sagitte potẽtes acute cũ carboni b⁹ deſolatoriis. Primo eñi ſupra eos cadit luctuoſa cõpunctio: poſt in ignẽ deiciunt̃: qñ iã miſeratione dñi flãma charitatis accẽſi ſũt: ⁊ feruere ſanctis ope ribus īcipiũt: qui pridẽ deſidioſo nimis tẽpore vixe rũt. Hic euenit vt in miſeriis ſuis nõ ſubſiſtãt: qñ in bonã partẽ diuino munere trãſferunt̃. [Vir linguo ſus nõ dirigeẽ ī ſup terrã: virũ iniuſtũ mala capiẽt in interitũ.] Quãuis linguoſi poſſint dici ⁊ illi qui lingue vbertate facũdi ſunt: tñ illis hoc ſpecialiter nomẽ cõſtat impoſitũ: qui inconſiderata locutione verboſi ſunt. Sũt eniꝫ contrarii ſapiẽtibus: ⁊ diuer ſo ſe more tractãtes. Monet enim Jacobus aplus: Sit omnis homo velox ad audiendũ: tardus ad lo quẽdũ. Tales enim ſuper terram minime dirigun tur: qui a leuitate ſua frequẽter excedũt. Difficile eſt enim indeliberatũ: rectũ eſſe ſermonẽ: ſicut ſcriptũ eſt: In multiloquio nõ effugies peccatum. Iniuſtus enim vir eſt: qui diuinas regulas cõtemnẽs: volũta tis proprie feruore traducit̃. Iſte capit̃ malis ſuis: ⁊ in ꝓfundũ altiſſima voracitate ſubmergit̃: q2 ſemp ſibi noxia cogitat: qui dñi ꝓcepta declinat. [Cogno ui ī quoniã faciet dñs iudiciũ ī inopum: ⁊ vindictã pauperũ.] Sancta eccleſia breuiter ⁊ veraciter log tur: quales reuera debuit culpare linguoſos. Hoc eñi ſe dicit per fideꝫ dono dei cognouiſſe: qḋ certiſſime creditur eſſe faciendũ. Faciet ergo iudiciũ inopum: quãdo in illa diſceptatione promiſſa reſtituet: ⁊ vin dicat pauperes: de quibus in apocalypſi ſcriptũ eſt: Vidi ſub ara domini animas occiſorum. Et paulo poſt: Clamãtes: quouſq3 ſanctus ⁊ verus nõ iudicas ⁊ vindicas ſanguinẽ noſtrũ de his qui habitent ſup terram? [Verũtamen iuſti cõfitebunt̃ nomini tuo: ⁊ habitabũt recti cũ vultu tuo.] Deſignat̃ hoc debe re fieri inter quaſlibet tẽporis graues amaraſq3 ꝓſ ſuras. Tũc eniꝫ magna virtus eſt laudare dñm quã do ſe iſtius ſeculi blãdimẽta ſubducũt. Bonus eniꝫ fuit Job cũ dominum diues colebat: ſed quanto me lior dum eum ſub multiplici afflictione laudabat. Tũc ergo amplius deſideremus gratias agere: quã do nos tentator conatur affligere. Facilius eniꝫ ini micus diſcedit: cum viderit excedere nõ poſſe quos deprimit. Nã vide quid ſequit̃: q2 cũ vultu eius ha bitare non deſinũt qui recti ſunt. Viſio infaſtidibi lis atq3 perpetua: illum ſemp videre a quo ſe ſolet omnis rationabilis creatura reficere: ſicut ⁊ in qnto decimo pſalmo iam dictũ eſt. Adimplebis me leti tia cum vultu tuo. Ille enim vultus premioꝝ omni um munus eſt: nec poteſt eſſe cuiuſq̃ bonitatis indi guus: qui illũ meruerit habere conſpectuꝫ. Sed cũ legatur: Deum nemo vidit vnq̃: iſtud ad illud tem pus referendũ eſt: quãdo beati dñm nõ per ſpeculũ ſed vt ait Aplus: facie ad faciem contuent̃.

Margin notes (right column, in order): Al. nõ dẽt. — Al. deiiciẽs. — Ps. 119. — Al. in terrã. — Jac. 1. — Prouer. 10. — DEF — Al. quia — Al. inopis — Apoc. 6. — [illegible] — Ps. 15. — Joan. 1. — 1. Cor. 13.

Cõcluſio.

Quam Salutaria: q̃ ſuauia verba ſancte ma tris audita ſunt. Orauit pro nobis: vt a tentationibus diabolicis eruamur: quas nobis oĩno nouerat eſſe violentas. Liberatis autem vultũ do mini pollicet̃: vt nihil laborioſuꝫ: nihil triſte metua mus: quib⁹ tale munus tantumq3 ꝓmittit̃. Preſta

dñe: vt ſicut ſeruis tuis es deſiderabilis: idulgentie tue claritate mõſtreris. Nõ ipediãt peccata: que pro pria execratione damnamus. Fatemur culpas: vt te placatũ habere poſſimus. Solus enim iudex es: qui veniam tribuis confitenti. Et cum te nihil lateat: ab homine tamen publicari queris: quod multo ve racius noſſe declararis.

Explicit expoſitio in pſalmum .139ᵘᵐ.

¶ Pſalmus Dauid. CXL.

Domine clamaui ad te exaudi me intẽde voci mee cũ clamauero ad te. Dirigat oratio mea ſicut incẽſuz in ↄſpectu tuo: eleuatio manuũ meaꝝ ſacrificiũ veſpertinũ. Pone dñe cuſtodiam ori meo: ⁊ oſtiũ circũſtantie labijs meis. Non declines cor meuz in verba malitie ad excuſandas excuſationes in peccatis. Cũ hominibus operãtibus iniqtatẽ: ⁊ nõ communicabo cum electis eoꝝ. Corripiet me iuſtus in miſericordia ⁊ increpabit me: oleũ autez peccatoris nõ impinguet caput meũ. Quoniaz adhuc ⁊ oratio mea in beneplacitis eorum: abſorti ſunt iuncti petre iudices eorũ. Audient verba mea quoniam potuerunt: ſicut craſſitudo terre erupta eſt ſup terraz. Diſſipata ſunt oſſa noſtra ſecus infernuz: qꝛ ad te dñe dñe oculi mei: in te ſperaui non auferas aiam meam. Cuſtodi me a laqueo quem ſtatuerunt mihi: ⁊ a ſcandalis operãtium iniqtatẽ. Cadent in retiaculo eius peccatores: ſingulariter ſuz ego donec trãſeã.

Quoniam verba tituli frequẽti repetitione nota ſunt: itentionẽ noſtrã ad dñm debemus erigere ſaluatorẽ. Nã dubium eſt itердũ qđ ſemel dicit: certiſſimũ vͦo atqꝫ indubitatum eſt: qđ frequẽti repetitione ꝑdicatur. Ideo enim ꝓcedẽtibus quibuſdaz ꝓconibus admonemur: vt aciẽ mentis nr̃e ad reſuenturas oportuna deuotione ꝑparemus: ne duz incognita fuerint que dicunt: negligẽti⁹ forſitã audiant. Supplicat enim ꝓpheta: vt cautioribus viſuz eſt: quatenus inter actus iſtos mũdanos: a diuerſis liberetur erroribus: ne in peccatoꝝ retiaculũ cadat: cũ qbus ſe non optat habere aliquã portionẽ.

Diuiſio.

Intelligens ꝓpheta humanam fragilitatẽ diuerſis peccatoꝝ nexibus iplicatam: Prima ſectione dñz rogat vt eius audiatur oratio: ſubiũgens a qbus ſe maxime liberari deprecetur erroribus. Scđa: eligit ſe a iuſto argui ꝙ a peccatore laudari: ſupplicans vt cuſtodiatur a laqueis peccatoꝝ: qꝛ cũ nullã colonez cũ eis ſe habere teſtatur.

Expoſitio.

Al. ad ver. Domine clamaui ad te exaudi me: intende voci orationis mee dũ clamauero ad te.] Hic querám⁹ enthymema. Proponit enĩ Domine ego clamaui ad te. Sequitur ↄcluſio: Exaudi igitur me. Sic virtus illa enthymematici ſyllogiſmi breui cõplexione pacta eſt. Volẽs eniz ꝓpheta humano generi affectũ ↄtinue orationis infundere: duo tẽpora videtur diſcrepantia poſuiſſe. Dicit enĩ de ꝑterito: Clamaui: qđ perfectaz ſignificat orationẽ. Et itez repetit: Duz clamauero ad te: qđ vtrūqꝫ ↄſtat poſitũ de futuro: Ut ſicut nullũ tẽpus a culpis eſt vacuuz: ita nec a deuotis precibus reddatur ocioſuz. Cõtra peccata ſiquidẽ cõtinua: ſalutare remediũ eſt iugiter pio dño ſupplicare. Nã qd ꝓderit dimitti ꝑterita ſi videantur obligare vẽtura? Finis ergo bonus querit chriſtiani: vt in extremis cum venia trãſeat ne vita ſit vltima que delinquat. Reſpice qđ hic ⁊ in ſequẽti vͤſu orões ſuas quarto modo geminauit: qꝛ ſcõ viro tãte rei nulla poterat eẽ ſacietas. Orõ eſt enĩ que nos a culpis liberat: iudicis aiam ↄciliat: delicta mũdat: nec orãti deeſſe põt miſericordia qđ nos humilitas vt iugiter deꝑcemur inſtigat. Sed hoc totũ pius facit dñs: dum nõ vult damnare quos ꝓmonet. Clamat enĩ opifex rex: Nolo mortẽ peccatoris ſed vt ↄuertatur ⁊ viuat. Ezech. 18. [Dirigatur oratio mea ſicut incẽſuz in ↄſpectu tuo: eleuatio manuũ meaꝝ ſacrificiũ veſptinũ.] Incẽſuz: eſt odoriferi pigmẽti ſuauis aduſtio: que carbonibus cõcremata gratiſſimũ fumũ porrigit ad ſupna: ⁊ odorãtes ſe delectabili iocũditate ꝑmulcet. Sic beatoꝝ oratio igne charitatis icẽſa diuinis cõſpectib⁹ ingerit: que magis humilitans ⁊ cõpũctiõ is põdẽ ſbleuatur. Virtutib⁹ enim dñs nr̃is tanꝙ bonis delectatur odorib⁹. Nã orõnem ſcãm velut odorẽ ſuauiſſimũ ſuſcipere dñm: ⁊ in apocalypſi legitur: vbi dictũ eſt: Stetit angelus ſup aram dñi habẽs thuribulũ aureuz in manu ſua: ⁊ aſcẽdit fumus ſupplicationuz de manu angeli in cõſpectu dñi: vt daret de orõnib⁹ ſcõꝝ: qđ eſt ante deũ. Apoc. 8. Sequitur: Eleuatio manuũ meaꝝ ſacrificium veſptinũ. Eleuatio manuũ: ſignificat opam piã: que aut in elemoſynis exercetur: aut in aliqua ꝓbabili cõuerſatione pagitur. Sacrificium vͦo veſpertinum: Ps. 50. illam oblationem fortaſſe ſignificat: quã in fine vite dño ſolet offerre religioſa deuotio: cũ penitentiaz gerim⁹ ⁊ humili nos ſupplicatione purgamus: ſicut in qnquageſimo dictũ eſt: Sacrificiũ deo ſpũs ↄtribulatus. Veſpera nr̃a enĩ eſt: qñ iſtam lucẽ morte venientẽ deſerim⁹. Ecce qđ frequẽter admonuim⁹ neminẽ debẽ deſpare: ſi vltima ſua poſt⁹ lachrymaꝝ fonte detergat. [Pone dñe cuſtodiã ori meo: ⁊ oſtiũ circũſtãtie labijs meis.] Petit ſanctiſſimus ꝓpheta: ne qd tale dicat: qđ puenire debeat ad reatum. Sed hoc duplici ſupplicat tutamine cõmuniri: vt nec cogitatio ei⁹ iniqua ſapiat: nec praua volũtas in ſatiaverba pſiliat. In vtroqꝫ enĩ nouerat eẽ peccatũ: vñ ſe fieri deꝑcatur eſſe alienũ: ſicut Salomon dicit: Circũ Eccl. 28. valla poſſeſſionẽ tuã in ſpinis: argẽtũ ⁊ aurũ tuũ cõſtitue ⁊ ori tuo fac oſtiũ ⁊ ſerã: ⁊ vͤbis tuis fac iugũ ⁊ mẽſurã. Oſtiũ quippe ab obſtãdo dictũ: qđ dũ clauditur obſtat itrãtib⁹. Inſpiciebat enĩ vir ſanctus: magis ꝓcib⁹ eſſe muniẽdũ: vnde tã facile nouerat venire pctm̃. Proxime quippe in ſupiori pſalmo dixerat: Vir linguoſus nõ dirigetur ſup terrã. Ps. 139. [Non declines cor meũ in verba ⁊ malã: ad excuſandas excuſationes in peccatis.] de malitie. Sequitur ſecũda ꝓcatio: vt ⁊ ſi eũ ↄtigeret penitẽdũ aliqd loq: nõ ſe per falſitates ſceleratiſſimas ↄtẽderet excuſare. Hoc enĩ maximũ vitiuz eſt quo laborat humanitas: vt poſt peccatum ſuũ ad excuſationes confugiat: ꝙ penitudinis ſe confeſſione proſternat. Quod facinus inter ſumma peccata

cōſtat eſſe numerādū:q2 ide reuera naſcit̄ vnde ad
penitētiā reus tardi⁹ venire videat̄: ſicut in libro pri
1.Reg.15. mo regū dictū eſt: Quaſi pctm̄ ariolādi eſt repugna
re: ꝛ quaſi ſcelus idolatrie nolle acgeſcere. Nam qḋ
dicit: Ad excuſandas excuſationes in pctis: ↄ̄ſuetudi
nē ſignificat īpudētiū: qui qñ fuerint dep̄rebēſi: pri
mū ſe aliqua falſitate excuſare noſcunt̄: ꝛ cū fuerit
inde cōuicti: alias ſemꝑ excuſationes aſſumunt: ne
qñ veritati acquieſcat iuerecūda ꝑteruitas: modo
enī tēpori: modo neceſſitati: modo alijs īputādo qḋ
SCHE peccāt. Que figura dicit̄ Metaſtaſis.i.trāſlatio: dū
culpā nr̄am in aliū trāſferre ↄ̄tēdimus. [Cū hoībus
Al. cōmunicabo opantib⁹ iniqtatē: ꝛ nō ↄ̄cōbinabor cū electis eorū.]
Tertia ſupplicatio eſt: vt liberet̄ a collegio eoꝝ qui
opant̄ iniqtatē: ne cū ipſis quaſi cōbinatus debeat
DEF implicari. Cōbinati enī dicunt̄ rei: qñ duo ſimul in
vno vinculo colligant̄: vt alter alteꝝ īpediēs: fugas
liberā habere nō poſſunt. Orat ergo ꝑpheta ne eis
talib⁹ illiget̄: qui implicatione mutua alterutrū ſibi
īpedire noſcunt̄. Nō cōbinabor: reſpicit ad vtrūqꝫ:
ꝛ ad hoīes opantes iniqtatē: ꝛ ad electos eoꝝ. Et no
ta qḋ addidit: Eorum: ne putares reuera electos dn̄i
qui tali noīe vocabant̄. Multo enī ſceleratiores ſūt
illi: qui inter malos vident̄ eſſe p̄cipui: quaſi duces
criminū: qñ p̄ncipes latronū ꝛ caput oīum ꝑditoꝝ.
[Corripiet me iuſt⁹ in miſericordia ꝛ icrepabit me:
oleū aūt peccatoris nō īpinguet caput meū.] Poſtu
lata lingue cuſtodia: ꝛ criminū excuſatione damna
ta: venit ad ſecūdā ſectionē: in qua vir ſanctus icre
pationes eligit iuſtoꝝ: qꝫ blādimēta peccātiū. Sed
que ſit correctio iuſti: breuiter intimauit dicēdo: In
miſericordia: qꝛ vir ſanctus nō in ira corripit: ſed
per dilectionē icrepator accedit. Nā ꝛ ſi vultū irati
oſtēdit: cor tn̄ placati ſemꝑ aſſumit: ſicut monet apo
Gal.6. ſtolus: Fratres ſi p̄occupatus fuerit homo in aliquo
delicto: vos qui ſpirituales eſtis īſtruite huiuſmodi
in ſpū lenitatis: ↄ̄ſiderās teipſū ne ꝛ tu tenteris. Qua
propter hec ↄ̄ſuetudo bonoꝝ eſt: vt malint ſe a bo
nis corripi: qꝫ ſceleratoꝝ adulatione predicari: ſicut
Prouer.27 ſcriptū eſt: Meliora ſunt vulnera amici qꝫ volūta
ria oſcula inimici. Sequit̄: Oleū aūt peccatoris nō
impinguet caput meū. Oleū: ꝛ in bono ꝛ in malo ple
Math.6. runqꝫ ponit̄. In bono: vt eſt illud euāgelij: Tu autē
cū ieiunas vnge caput tuū oleo: ꝛ faciē tuā laua. Et
Ps.44. in.44⁰ pſalmo. Propterea vnxit te deus deus tuus
oleo leticie pre cōſortib⁹ tuis. Eſt enī oleū in bonā
partē cauſa ſplēdoris: pabulū luminis: p̄ſtās nitorē
pariter ꝛ ſalutē. In malā vero partem: ſicut hic ponit̄:
Oleū peccatoris eſt dilectio ſimulata verborū: que
adulationib⁹ ꝛ blādimētis noſtras mētes velut olei
pinguedo leniter īgrediēs: rigorē veritatis emollit:
ꝛ ad noxias cogitationes amoris ficti poti⁹ oſtētatio
Ps.54. ne ꝑducit: ſicut in alio pſalmo dictū eſt: Mollierūt
ſermones ſuos ſuꝑ oleū: ꝛ ipſi ſūt iacula. Et in Salo
Prouer.16. mone ait: Verba adulatoꝝ mollia: nouiſſima autē
eoꝝ pereūt in itima vētris. Quapropter illa moni
ta ſemꝑ eligēda ſunt: que nō ad dilectionē ſeculi tra
hūt: ſed ad p̄cepta nos diuinitatis īuitāt. Poteſt aūt
ꝛ illud euāgelicū de decē virginib⁹ hic decēter apta
ri: qḋ quinque virgines que actus ſuos ꝑbatiſſimos
dn̄o dedicauerūt: ꝛ ↄ̄ſciētias lucidas ↄ̄ſeruātes: cha
ritatis oleo referteſemetipſas tanqꝫ lāpadas arden
tiſſimas dn̄i ↄ̄ſpectibus obtulerūt. Iſte: ſicut hic di
cit: merito credēde ſunt a iuſtis hoībus fuiſſe corre
pte: ꝛ miſericordie ſtudio nihilominus eſſe rep̄rehē

ſe. Reliqua vero alie quinque virgines que adulātiū
vocibus īfelici ſorte crediderūt: caput eaꝝ factū eſt
in ſua deceptione pinguiſſimū: ꝛ ideo extinctis lāpa
dibus nō ſunt recepte: qꝛ tetrā vitā ante dn̄m veri
luminis non decebat offerri. Quā parabolā beatus
Auguſtinus in libro queſtionū: qnquageſimonono:
latius ꝛ decēter expoſuit. Et ideo ↄ̄ſideremus qꝫ pi
culoſa ſit adulatio: que excludere ꝑbatur a domino.
[Quoniā adhuc ꝛ eſt oratio mea in bn̄placitis eoꝝ.] Al. et
De ſuperiore ſenſu pēdet iſte v̄ſiculus. Ait enī: Oleū
aūt peccatoris non impinguet caput meū. Et ſubſe
cutus adiūxit: Quoniā adhuc eſt oratio mea in bene
placitis eoꝝ. Nā cū dicit: adhuc eſſe orōnem ſuā in
beneplacitis eoꝝ.i.iniquoꝝ: indicat ſe ꝑfecte nōdū
fuiſſe cōuerſū: quādo ꝛ ſibi orādo talia ꝑuenire de
ſiderabat: qualia illoꝝ vota eſſe cognouerat. A qui
bus oībus ſe alienū effici ꝑcabat̄: ne caput ſuū oleo
peccatoris.i.male ſuaſionis adulatione pigueſceret.
[Abſorpti ſunt ꝛ iuxta petrā iudices eoꝝ. Audiēt ver Al. iuncti petre
ba mea quoniā potuerūt.] Petra hic: ſicut multis lo
cis ſignificat̄: dn̄s chriſtus eſt: iuxta quem ſtātes do
ctores heretici: quaſi iudices ppl̄i ſui ſubita voraci
tate mergunt̄. Qui ideo corruunt in ꝑfundū: qꝛ ſu
pra petrā ſtare nō eligūt. Nā qḋ illis ꝓdeſt iuxta ſo
liditatē ſtare: qñ in ipſa fortitudine nō vident̄ inſi
ſtere? Qḋ verbū Hieronymus trāſlator poſuit: ꝛ ex
poſitor pater Auguſtin⁹ ſecut⁹ eſt: vt nemo audeat re
cuſare qḋ taliū viroꝝ auctoritate ꝑbatum eſt. Hec
enī verbi trāſlatio: nimis hereticorum videt̄ deſi
gnare ꝑfidiā. Nā cū baptiçent: cū cōicent: cū ſacras
nobiſcū lr̄as legāt: dicunt̄ iuxta petrā ſtare: nō in pe
tra. Soli enī in hac ſoliditate ↄ̄ſiſtunt: qui ſuꝑ are
nā fragilis fundamēta nō ponūt. Sequit̄: Audient
verba mea: qꝛ potuerūt. Verba ſua ab hereticis di
cit audita: que p̄ſentis libri textus eloqtur. Certis enī
locis arguunt̄: quātis admonitionibus icrepant̄: vt
debeant corrigi: ꝛ in ſuis prauitatibus non morari.
Qua ſnīa pleniſſime docemur illos eſſe oīmodis re
os: qui ꝛ verba dn̄i audiūt: ꝛ ea facere iniqua ꝑuerſi
tate ↄ̄temnūt. Potuerūt enī totiēs admoniti cogno
ſcere: ſi nō decreuiſſent ſuis magis ꝑſuaſionibus in
herere. [Sicut craſſitudo terre ꝛ eructuata eſt ſuper Al. erupta.
terrā. Diſſipata ſunt oſſa noſtra ſecus infernū.] Cuꝫ
ſ̄pus de hereticis diceret ꝛ tyrānis: qui v̄ba dn̄i audi
re noluerūt: nūc venit ad martyres: quos ferali inſe
cutiōe laniabāt. Craſſido enī terre: qñ eructuat: mor
bos facit: aerē corrūpit: ꝛ lues hoībus piculoſa longe
lateqꝫ diffundit̄. Sic tyrānoꝝ nefanda ſupbia tabe
ſue malitie: corpora martyꝝ ſauciabat. Quos ↄ̄grue
ꝑpheta dixit oſſa ſua: qꝛ conſtat eos chriſtiane fidei
eſſe validiſſima firmamēta: quoꝝ p̄dicanda cōſtan
tia iuuāte dn̄o nec penis victa lōga inſecutione mol
lita eſt. Et reſpice ꝓprietates v̄boꝝ velut ſuauiſſima
mella decurrere. Non dixit: in infernum: qꝛ lꝫ mori
cōmuni ſorte videātur: vita illis eterna conceditur.
[Quia ad dn̄e dn̄e oculi mei: in te ſperaui ꝛ ne aufe Al. non
ras animā meā.] Poſtqꝫ dixit humani generis fra
gilitatē: nunc ad remedia diuina confugit: ↄ̄uerſo or
dine petens: quia ſpem ſuam habuit in domino ani
mam ſuam debere liberari. Quod in ſcripturis di DI
uinis (ſicut ſepe diximus) frequenter inuenies: vt
modo cauſam ratio precedat: modo eam protinus
ſubſequatur. Sed cum beatorum conſuetudo ſit de
hoc ſeculo velle liberari: ſicut ꝛ alius pſalmus di Ps.141.
cit: Educ de carcere aīam meā. Et: Deſideriū habēs Phil.1.

diſſolui ⁊ eſſe cum chriſto multomagis melius:quo
modo hic ꝑpheta petit: Ne auferas aīam meā: Ne
auferas:ſcilꝫ bonis tuis:ſed ſpes mea iugiter in te ſit
⁊ oculi mei te ſemꝑ intēdāt. [Cuſtodi me a laqueo
quē ſtatuerūt mihi:⁊ ab ſcandalis īopantibus iniq
tatem.] Per laqueos ⁊ ſcādala: totius mundi mala
breuiter ꝑpheta cōplexus eſt:a qbus ſe ſupplicat cu
ſtodiri:ne per inſidias eoꝝ poſſit intercipi. Laquei:
ſunt diuerſa carnis deſideria:quibus mentes huma
ne blādis nexib⁹ illigātur. Scādala:que per fratres
ꝑueniūt inquietos:qui liti:ſupbie:ſanctā refugiunt
charitatē. Quid habituri ſimile:ſi eos tā precipuū
mun⁹ cōtingat amittere: Et reſpice q̄ꝛ poſt laqueos
ſcādala ponit:qꝛ̄ iueterator ille peſſim⁹: quādo per
laqueos nō potuerit decipere: ſcādalis nitit̄ gratiā
nobis diuinitatis auferre. [Cadēt in retiaculo eius
peccatores:ſingulariter ſuꝫ ego donec trāſeā.] Ecce
vnde ſe ſupi⁹ petebat eripi:ne debuiſſet cōbinari cū
talib⁹. Et vide queādmoduꝫ cōparationi facte apta
verba ꝯſentiāt. In diaboli retiaculū cadēt:qui pctō
rū circuitione claudunt̄. Legim⁹ tñ ⁊ bona retia il
la:que centū qnquagintatres piſces dño iubēte clau
ſerūt:qui typus eſſe ſcē ꝓbat̄ eccleſie. Sed beati qui
in illis piſcibus annumerant̄: īfelices qui cadunt in
ETY iſtū numerꝫ ꝑditoꝝ. Retia eñi dicta ſunt q̄ſi retinē
tia. Addidit: Singulariter ſum ego donec trāſeam.
Singularis eſt:qui ſicut ſuperius dixis: cū peſſimis
hoībus nō ambulat concubinat⁹:qui trinitatē ſcām
vnū deū ⁊ dñm ꝯfitet̄:qui ſpeꝫ ſuā in nullo alio ſed
tm̄ ponit in dño. Donec tranſeā: ideſt:q̄diu in hoc
mūdo fuero cōmoratus. Hoc eñi ſeculū beati velut
viantes tranſire dicunt̄:qꝛ nullis eius delectationi
bus occupantur. Concluſio.

Cognouimus chariſſimi fratres:quale ſit
periculū ſi loquamur icau
te. Cognouim⁹ quātū nos metuere debeam⁹ qđ ſan
ctiſſimus ꝑpheta formidat. Qñ eñi non aut vanilo
quiū ſurripit:aut deſideriuꝫ falſitatis inducit. Lin
gua eſt que nos trahit frequēter ad vitia:quam vno
mō tutiſſime vincim⁹ ſi eā ſemꝑ dñi laudib⁹ occu
pemus. Loquat̄ illud ſemꝑ vbi neſcit errare: agat
opus ſic ꝓfutuꝝ: ſeruiat venerāter auctori. Tūc eñi
ori nr̄o cuſtodiā ponim⁹:ſi iugiter dñi mādata medi
temur. Silet eñi in malo qui nō tacet bonū:nec er
ror ſurripit:vbi ſe veritas celeſtis infuderit. Nā ſi a
nobis cogitatio mala ſubducat̄:ſi actus turpiſſimus
ſegregat̄:ſi a maloꝝ cōuerſatione diuidamur: tunc
vt ꝑpheta dicit dño ſingulares efficiemur: quando
minime peſſimis cogitationibus implicamur.

Explicit expoſitio in pſalmum.140m.

Intellectus Dauid cum eſſet in ſpelūca. ⁊ oratio. CXLI.

Voce mea ad dñm clamaui:vo
ce mea ad dñm deꝑcatus ſum.
Effundo in cōſpectu eius ora
tionē meā: ⁊ tribulationē meaꝫ
ante ipſm ꝓnūtio. In deficiēdo
ex me ſpiritū meuꝫ: ⁊ tu cognouiſti ſemitas
meas. In via hac qua ambulabā:abſconde
runt ſupbi laqueū mihi. Cōſiderabā ad dex
terā ⁊ videbam: ⁊ nō erat qui cognoſceret
me. Periit fuga a me: ⁊ nō eſt qui requirat
animā meaꝫ. Clamaui ad te dñe: dixi tu es
ſpes mea portio mea in terra viuētiū. Intē
de ad deprecationē meā:qꝛ humiliat⁹ ſum
nimis. Libera me a pſequētibus me:qꝛ cō
fortati ſunt ſuꝑ me. Educ de cuſtodia ani
mam meam ad confitendum nomini tuo:
me expectant iuſti donec retribuas mihi.

Pſalmi cauſa:priti gdeꝫ titulo ꝯtinet̄:ſed
per ſilitudines corꝑaliuꝫ reꝝ ſpūalis rei
nobis cōpetēs ꝓbet̄ īdiciū. Dauid eñi fi
li⁹ Ieſſe Saulē ꝑncipē fugiēs:⁊ cū in ſpelū
ca lateret orauit:qđ dñm chriſtū in corꝑe
eī paſſionē ſuā ſignificabat eē facturꝫ. Naꝫ cū huic
orōni ītellect⁹ ꝑmittit̄:ad eū talis cōparatio referri
debere mōſtrat̄:qui pſecutores ſuos orādo vitās:di
uerſoꝝ locoꝝ ꝑmutatione celatus eſt: q̄tenus ⁊ dei
fili⁹:qđ de ſe per ꝑphetas ꝓmiſerat adipleret:⁊ vita
tē aſſūpte īcarnationis oſtēderet. Sunt enim in hoc
pſalmo v̄ba dñi ſaluatoris:cū ſceleratiſſimā iudeoꝝ
vitaret īſaniā. Unde merito factū eſt:vt ꝑpter ſigni
ficādā hebreoꝝ pſecutionē:fuga Dauid poneret̄ in
titulo. Dauid eñi:ſicut ſepe diximꝰ: ⁊ regē terrenū ſi
dicat ⁊ celeſtē. Sic in vno nomine duarum cauſaꝝ
ſignificatio continetur. Illud aūt meminiſſe debe
mus: hunc pſalmum quintum eſſe de his qui inſcri
buntur oratio. Diuiſio.

Prima parte dñs chriſtus clamat ad pa
treꝫ:nefandos dolos iudaice pſecutionis
exponēs. Secūda: liberari ſe de carcere īfer
ni deꝑcat̄:qꝛ̄ oīuꝫ ſāctoꝝ fides in ei⁹ re
ſurrectione pendebat. Expoſitio.

Voce mea ad dñm clamaui:voce mea ad
† deū deꝑcat⁹ ſuꝫ.] Sāctitas illa reuerē Al. dñm
de īcarnatiō ī ſcōi viſu voce ſua ſe clamaſ
ſe dicit ad dñm. Que figura dicit̄ Pleo SCHE
naſmos.i.ſuꝑabūdātia: ſicut dicere ſole
m⁹: Manib⁹ meis feci: Aurib⁹ meis audiui: ⁊ his ſi
milia. Et ne clamor itelligeret̄ trāſitori⁹ addidit: De
precat⁹ ſuꝫ:qđ frequētata ſupplicatione peragitur.
[† Effundā in ꝯſpectu ei⁹ orōnē meā: †tribulationē Al. effundo
meā ante ipm ꝓnuntio.] O pura:q̄ ſuauis erat ora Al. et
tio:que in cōſpectu patris velut pſpicui fontis copia
fundebat̄. Fūdebat̄ plane:nō vt ima peteret:ſed vt
ad pietatis ſuꝑne altitudinē ꝑueniret. Dictū eſt āt:
In ꝯſpectu ei⁹:qꝛ bonas orōnes velut aliqđ vultuo
ſū diuinitas iſpicit: ⁊ cū volūtas nr̄a ab hoīb⁹ nō poſ
ſit ꝯſpici:ab illa tñ ꝯſtat itendi. Sed que ſit iſta orō
ſubter exponit̄: tribulatio.ſ.que ſinceras ⁊ cōtinuas
efficit orōnes. Et nota qꝛ̄ cū inocētie ſecuritate di
cit̄: Tribulationē meā ante ipꝫ ꝓnūtio. Ille ſiqdeꝫ
afflictiones corā ipo poterāt ꝓnuntiari:que iniuſte
ꝑbabant̄ īfligi. Pronūtiat itaqꝫ pius aduocat⁹ ante
patrē tribulationes ſuas:vt veniā pro nr̄is poſſit ob
tinē peccatis. Et nota q̄ in his duob⁹ v̄ſibus q̄tuor
modis oratū eſt:ſicut dicit apl's: Exhortor ergo ꝑmo 1. Timoth. 2.
oīuꝫ fieri ꝑcationes:orōnes:poſtulatiōes:graꝝ actio
nes. [In deficiēdo ex me ſpūꝫ meū: ⁊ tu cognouiſti
ſemitas meas.] De ſuperiorib⁹ pēdet ꝓ iſta verſicul.
Nā qđ dicit: In deficiēdo ex me ſpūm meū: ſic itelli
gendū eſt: ac ſi diceret: Tribulationē meā ante ipm
pronuntio: cū deficit ex me ſpiritus meus. Mul
tas enim ⁊ grauiſſimas tribulationes vult intelligi
quas ante deū ſe pronuntiare ꝯfitetur. Sed quoniā

ſpiritū eī⁹ nunq̄ legim⁹ defeciſſe:qꝛ cūcta volunta-
ria paſſione cōpleuit:hoc potius a pte mēbroꝝ debe
m⁹ accipe. Qđ expoſitionis genus ꝓuide a maiori-
b⁹ ꝯſtat inuētū:qñ aliqs ſic loquiť:qđ eius nō poſſit
Ps.68. ꝯuenire pſone:vt eſt illud: Et delicta mea a te non
ſūt abſcōdita. Nā fideles taliter ꝛ in octogeſimoter
Ps.83. tio pſalmo locuti ſunt. Cōcupiſcit ꝛ deficit aīa mea
Ps.118. in atria dñi. Et alibi: Defecerūt oculi mei in eloqui-
um tuum dicētes:qñ ꝯſolaberis me. Et in ſequenti
Ps.142. pſalmo dicturus eſt. Velociter exaudi me dñe defe-
cit ſpūs meus.⌊ In via hac qua ambulabā:abſcōde-
M.ſuperbi laqueū. rūt ꝉlaqueos mihi.⌋ Diabolus:ſicut ſepe dictū eſt:
iuxta viā abſcōdit laqueū vt eos decipiat qui rectas
ſemitas declinare pſumpſerit. Sed qꝛ dñs chriſtus
nunq̄ a ſua ſcitate diſceſſit:neceſſe erat vt in ipa via
rectitudinis ſue tētationes pateretur inualidas:a qua
minime ꝓbabať exire. Tangit eni qñ illi a diabolo
mundi regna mōſtrata ſunt:qñ eī⁹ tentabať eſuries:
ꝛ cetera que diabolica fraus ꝛ maloꝝ bonum pſum-
pſit iniqtas. Neceſſe enim erat chriſtū dñm taliter
loqui: vt aſſumende carnis iā tūc veritas panderetur.
⌊ Cōſiderabā ad dexterā ꝛ videbam: ꝛ nō erat qui co
gnoſceret me. Perijt fuga a me:ꝛ nō eſt qui requirat
aīam meā.⌋ Cū dicit: Cōſiderabā ad dexterā:illud
tēpus facit itelligi qñ ibat ad crucē:qꝛ nullū illic fi-
deliū potuit iueniri. Ideo eniꝫ nō ſunt viſi ad dexte-
rā ſtare:qꝛ carnali trepidatione diſperſi ſunt: ſicut
Zach.13 ſcriptū eſt: Percutiā paſtorē ꝛ diſpgentur oues gregis
Seqtur: Et nō erat qui cognoſceret me. Qui cogno-
ſceret illā ſcilꝫ in ipo deitatē:que hec oīa in aſſum-
Joan.10. pta carne volūtarie ſuſtinebat:qui dixit: Ptātem ha-
beo ponēdi aīam meā:ꝛ ptātem habeo iteꝝ ſumēdi
eā. Naꝫ ſi in illa perturbatione chriſtū dñm cogno
uiſſēt: vtiqꝫ poterāt ad dexterā videri. Addidit: Pe-
rijt fuga a me ꝛ nō eſt qui requirat aīam meā. Pe-
riſſe fugā dicit:cū ſe impioꝝ manib⁹ pmiſit occidi.
Nā vbi fuga perit:mortis periculū nullatenus euita-
tur. Nemo autē requiſiuit aīam eius:dū ei nulla cō-
ſolatio pberetur:ſed ſolus ad paſſionē relictus eſt: qui
erat pro oīuꝫ ſalute moriturus. Ita ſub iſta breui ac
ſubtiliſſima ſignificatione verboꝝ:traditionis ipſi⁹
ordo narrat⁹ eſt.⌊ Clamaui ad te domine dixi tu es
ſpes mea:portio mea in terra viuētium.⌋ Venit ad
partem ſecūdam in qua inimicoꝝ ſe inſidias petit
euadere: vt corda fideliū reſurrectionis eius mune
re gratulētur. Clamauit autē:ſpem ſuā ponēs in do-
Luc.23. minū quādo dixit: Pater in manus tuas commēdo
ſpiritū meū. Seqtur: Portio mea in terra viuentiū.
Probat hoc ſpecialiter locus ille quādo in cruce po
Ibidem. ſitus latroni dixit: Amen dico tibi:hodie mecū eris
in paradiſo. Paradiſus eſt enim terra viuētiuꝫ:quā
ſoli beati feliciter introibunt:qui ſub eternitate ꝛ ſe-
curitate victuri ſunt. Humiliter eniꝫ ꝛ cōiter dicit:
portionē ſibi eſſe in terra viuētiū:cū tota ipſius eſſe
noſcatur. Simile eſt ꝛ illud qđ dictū eſt de Apoſto
Joan.17. lis: Pater volo vt vbi ſum ego:ꝛ ipſi ſint mecū.⌊ In
M.ad deprecationem tende ꝉin orōnem meā:qꝛ humiliatus ſum nimis.⌋
Merito dicit: Humiliatus ſum nimis:qui ſicut ait
Phil.2. Apoſtolus:ſemetipſum exinaniuit formā ſerui acci-
piens in ſimilitudine hominū factus:ꝛ habitu inuē
tus vt homo. Ad hoc certe amplius humiliatus eſt:
qui obediēs factus eſt vſqꝫ ad mortē:mortē aūt cru
cis. Nā ſi illud deitatis ſue culmē mirabile nō incli
naſſet:ſumpti corporis veritate:quēadmodū pro ſa-
lute oīum crucifigi potuerat:qui celū terramqꝫ ad-
miniſtrat.⌊ Libera me a p-
ſequētibus me: ꝉquoniam ꝯfortati ſunt ſuper me.⌋ M.quia
Cum dicit: Libera me:nō infirmitas pprie deitatis
oſtēdiť:ſed charitas paterna mōſtrat. Nā cū habe-
ret ptātem:ſicut ipſe dicit:ponendi aīam ſuā ꝛ iterū Joan.10.
ſumēdi eam: tñ ad informationē noſtrā reuerentiā
dilecti ac bene cōplaciti filij tenēs:honores paterne
maieſtati cōgruenter exhibuit. Dicit enim in euan-
gelio: Pater clarifica me. Clamat etiā de cruce: De⁹ Joan.17. Math.27.
deus meus reſpice in me:quare me dereliquiſti: vt
humilitatē carnis euidēter oſtēderet:quatenus ma-
nichei nefanda dogmata ꝯfutaret. Orat ergo vt a p-
ſequentibus iudeis diuina virtute liberetur:qui vſqꝫ
adeo corporaliter facti fuerāt fortiores:vt ꝛ manus
inijcerēt:ꝛ de eius morte gauderēt. Sed hec omnia
miſerrimi hominū tentauerunt:qꝛ in eo nō intuebā
tur diuinitatis virtutē:ſed ſpeciē corporalē: De qui-
bus dicit Aplus: Si enim cognouiſſent: nunq̄ dñm 1.Cor.2.
maieſtatis crucifixiſſent.⌊ Educ de ꝉcarcere aīam M.cuſtodia
meā:ad confitēdū nomini tuo.⌋ Hic carcerē dupli-
ci modo maiores intelligere voluerunt: Aut ſeculi
iſtius penales anguſtias:quas patimur in iſto corpo
re ꝯſtituti: Aut magis cuſtodias inferni:quas euade
re nō licet lege humanitatis ifirme. Sed melius ſi
hoc loco referať ad inferos: propter reſurrectionis
ſpem:quā frequēti ſupplicatione ꝓuenire deprecať:
ſicut in alio pſalmo petit: Nō vrgeat ſup me puteus Ps.68.
os ſuū. Carcer eni dictus eſt quaſi arcer:qđ a ſe arce
at exire ꝯcluſos. Sed cur ſe de iſto carcere liberare
deſideret:cauſa ſubſequiť: Ad cōfitēdū nomini tuo.
Tunc eni a cūctis fidelibus patri ꝯfeſſio laudis ex-
hibita eſt:quādo eū reſurrectionis miraculo:de ifer
ni carcere ꝯſtat eductū. Naꝫ ꝛ ipꝫ: Educ:ſignificat a
parte qua mortuus eſt:de imis penetralibus ad ſup
na trāſlatus.⌊ Me expectant iuſti:donec retribuas
mihi.⌋ Iſta eſt illa que pmiſſa eſt de dñi reſurrectio
ne cōfeſſio. Nā dū omnes apli chriſti fuiſſent mor-
te cōfuſi:expectabant vtiqꝫ donec gloriā pmiſſe re-
ſurrectionis agnoſcerēt:ꝛ oīum ſe trepidātiū corda
firmarēt. Sed iuuere:qđ dictū eſt: Donec retribuas:
qꝛ reſurgētis gloria retributio fuit: vtiqꝫ beatiſſime
paſſionis. De qua retributione dicit apoſtolus: Pro- Phil.2.
pter hoc exaltauit illū deus:ꝛ donauit ei nomen qđ
eſt ſup omne nomen: vt in nomine Jeſu omne genu
flectať:celeſtiū:terreſtriū ꝛ ifernoꝝ:ꝛ omnis lingua
ꝯfiteať qꝛ dñs Jeſus in gloria eſt dei patris. Nā qđ
ait: Donec:triduani diei tēpus oſtēdit:quādo iuſto-
rū deuotio eius reſurrectione letata eſt. Quod certe
ſingulariter a parte humanitatis aſſumpte conſtat
chriſto dño ꝯtributū:cuius reſurrectio iuſtoꝝ corda
firmauit. Nūc ꝯſideremus dñi nři ſi poſſimus aliqua
ſpeculatione clemētiā:que nos ꝛ ab hoſte redemit:ꝛ
ne iteꝝ captiuemur docere nō deſinit. Ecce regulaꝫ
ſuā:quotidie noſtrā facit eſſe medicinā:quādo ſe p
pterea humiliare dignatus eſt:ne diabolicus ille ſu-
perbie ſpūs vllatenus appetať. Illic enim ruina:hic
ſemp aſcenſus eſt. Inde mori ꝓuenit:hinc eterna vi-
ta ſuccedit. Rogemus ergo oīpotentem filiū: vt qui
orandi ſalutare pſtitit exēplū:donet nobis ꝓpitius
ſanctiſſime hui⁹ imitationis effectū.

Concluſio.

Finitus eſt quidem ordo pſalmoꝝ qui oratio-
nis titulo prenotanť:nūc oportet in eo-
rum termino aliqua ſub breuitate complecti:quate-
nus preſtāte dño ſalutariter incitemur ad noſtrū fe-
ſtinare remedium. In primis agentes illa que iuſſa
ſunt:

ſunt: τ labia noſtra crucis impreſſione ſignātes dn̄o ſupplicemus: vt os noſtrū abluat humana fece pollutū. Dicit enī Iſaias: Immunda ego labia habeo: τ in medio ppl̄i immūda labia habentis habito. Deinde orādū eſt verbis: nō que humana deſideria ſubminiſtrāt: ſed que ipſa diuinitas ad remediū noſtre prauitatis iduſſit. Oratio vero ipſa ex humili ex manſueto: ex ſincero debet corde ꝓcedere: peccata ſua ſine excuſatione ꝯfitens: τ inter amaras lachrymas de dulciſſima dn̄i miſeratione ꝯfidēs. Terrena non expectat: ſed celeſtia ꝯcupiſcat. Sit ſegregata deſiderio corporeo: τ tm̄ iuncta diuino. Sit tota deniq̄ ſpiritualis: habēs ſolas lachrymas carnis. Nā quē oras ꝯtemplatione mētis: quantū fas eſt appete ꝯtueri: τ agnoſcis q̄lis ante ipſum debeas pſtratus offerri. Ille enī eſt: ſicut dicit aplus: beatus τ ſolus potens rex regum: τ dn̄s dominantiū: qui ſolus habet imortalitatē: τ lucē habitat inacceſſibilē: quē nemo hominum vidit: ſed nec videre pōt. Quapropter ad talē tātūq̄ dn̄m cū omni timore vel dilectione debemus accedere: τ ita in eū dirigere mētis intuitū: vt quicquid poteſt ſplēdoris: claritatis: fulgoris: maieſtatis mens humana ꝯcipere: ſup hec oīa cognoſcas eſſe deū: qui oēs creaturas ſuas incōparabili bonitate diſpēſat. Nec falſa pſumptione nobis aliquid imaginemur: qm̄ arcana ſubſtātia dei qui fecit oia ſicuti eſt: creaturaꝝ ſciētia nō poteſt cōprehendi. Nulla enim forma in deo: nulla circūſcriptio eſt. Natura ineſtimabilis: virtus incōprehenſibilis: pietas ſingularis: De quo nimis congrue ꝓnuntiatū eſt: Deus poteſt dici qd nō eſt: nō poteſt cōprehēdi qd eſt. Ad hunc igit̄ omnipotētē: ſine initio ſine fine: qui vniuerſas mundi partes omnēq̄ creaturā ſuā cōmeat atq̄ replet: ſic tamē vt in ſeipſo vbiq̄ ſit totus: malos nō pſentia ſed gratie ſue virtute derelinquēs. Quod pater Auguſtinus ad Dardanū ſcribēs: latius explicauit. Salutariter nos admonet feſtinare ſermo ꝓpheticus dicēs: Uenite adoremus τ ꝓcidamus corā dn̄o: ploremus ante dn̄m. Et ne oīno fluctuātes ac trepidi linqueremur: addidit: Qui fecit nos: vt cum nos ab ipſo creatos eſſe cognoſcimus factorē noſtrū fiducialiter exoremus. Tunc qd a nobis humiliter in diuina laude dicendū eſt: in ipſa pene oratione ſentit̄ cum a dn̄o clementer audimur: ſi nobis tamen expediat obtinere qd petimus. Nullus enim ingratus a ſuperna donatione repellit̄: cui petere ſimplici ac deuota mēte ꝯcedit̄. Tātū ſe enī aliq̄s impetraſſe veniā ſentit: quātū pias lachrymas fudiſſe cognoſcit. Eſt τ aliud nr̄e ꝓuectionis indiciū: vt quanto q̄s ſe plus amare τ timē cognouerit deū: tāto neceſſe eſt vt illi diuinū ꝓpinquet auxiliū. Sic beneficio dn̄i oīs diabolica fraus vincit̄: ſic ipſo miſerāte peccata ſupant̄. Dicta ſūt q̄dē de oratione: quātū τ mediocritas igenij: τ loci q̄litas poſtulauit. Si q̄s vero de hac repleniſſima cupit vbertate ſatiari: legat facūdiſſimum Caſſianū: qui in nono τ decima collationib⁹ tāta τ talia de orōnū gn̄ibus diſputauit: vt euidēter per ipm ſpūs ſcūs locutus fuiſſe videat̄.

Explicit expoſitio in pſalmum .141.

¶ Pſalmus qn̄ filius Dauid ipſū pſequebat̄. CXLII.

Domine exaudi oratione mea: auribus percipe obſecrationē meā: in veritate tua exaudi me in tua iuſtitia. Et nō intres in iudiciū cū ſeruo tuo: q2 nō iuſtificabit̄ in ꝯſpectu tuo oīs viuens. Quia pſecutus eſt inimicus animā meā: humiliauit in terra vitā meā. Collocauit me in obſcuris ſicut mortuos ſeculi: τ anxiatus eſt ſuper me ſpiritus meus: in me turbatum eſt cor meum. Memor fui dierū antiquorū: meditatus ſum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar. Expandi manus meas ad te: anima mea ſicut terra ſine aqua tibi. Uelociter exaudi me dn̄e: defecit ſpiritus meus. Non auertas faciē tuam a me: τ ſimilis ero deſcendentibus in lacum. Auditam fac mihi mane miſericordiam tuam: q2 in te ſperaui. Notam fac mihi viam in qua ambulem: q2 ad te leuaui animam meā. Eripe me de inimicis meis domine ad te confugi: doce me facere voluntatem tuam: quia deus meus es tu. Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectā: propter nomen tuū domine viuificabis me in equitate tua. Educes de tribulatione animā meā: τ in miſericordia tua diſperdes inimicos meos. Et perdes omnes qui tribulant animam meam: quoniam ego ſeruus tuus ſum.

Hyſtoria hec: regū q̄dē lectione notiſſima eſt. Nā filius Dauid Abeſſalon regno fugatū patrē ſuū: impie cognoſcit̄ pſecutus. Que ſimilitudo (ſicut q̄dā voluit) ad oēs porrigit̄ chriſtianū: qui peccatis ſeuiētibus tanq̄ a filijs ꝓprijs in mūdi iſti⁹ acerbitate vexat̄. Sed cōtra hec penitudo remedialis opponitur: quā hic pſalmus ꝯtinē mōſtrat̄. Memēto tamen q2 hec hyſtoria: τ in 3° pſalmo iā poſita eſt: ſed ibi abeſſalon ꝓpterea nominatus eſt: qm̄ exēplū ei⁹ ad ſolū Iudā voluit ꝑtinere: hic vero nomen ipſius poſitum non eſt: vt ſicut iam prelocuti ſumus: ad vitia ſua eſtimaret dictum vnuſquiſq̄ fidelium. Diuiſio.

Uenuſtis ꝓpheta plurimoꝝ penitētium meditatione fuerit exercitatus: tn̄ quātū futuris laudib⁹ reddebat̄ vicinus: tanto cōpunctione cordis ad penitētie lauacra ꝯuerrit̄: vt ſalutari ſuffugio cōpetenter ablutus: ꝯſpectib⁹ dn̄i mūdiſſim⁹ appareret. Merito ne illā ſententiā ꝯfuſionis audiret: Peccatori autē dixit deus: Quare tu enarras iuſtitias meas. Prima Pſal. 49. itaq̄ deꝑcatione rogat dn̄m Chrm̄: ne cū ſeruo ſuo velit intrare in iudiciū: ſ3 ꝑturbationi ſue miſericordiā ipſi⁹ ſupplicat ſubuenire. Scd'a: velociter ꝑuenire ſe petit ad veniā: vt deductus in viā veritatis: ab inimicoꝝ liberetur inſidijs. Expoſitio.

Domine exaudi orationē meam auribus ꝑcipe deꝑcationē meā: in veritate tua Al. obſecrationem exaudi me in tua iuſtitia. Niſi alti⁹ ꝑſcrutemur: contraria verſus iſtius ſibi videntur eſſe ꝯtraria. Nā cū primū ꝓpheta petat humiliter admitti orōnē ſuā: poſtea ſe exaudiri

in eius iuſtitia deprecaṫ. Sed totū ad lachrymabilē ꝯfeſſionē ptinē nō dubiū eſt: maxime cū hic pſalm⁹ ad humilitatē penitētiū ꝓbeṫ aptatus. Ueritas enī ⁊ iuſtitia ipſi⁹ eſt: ne cū rogāte diſceptet: ne ad iudiciū illū trahat qui ſe hic ꝑus ipſe ꝯdemnat. Supbos enī dñs ad examē adducit: qui ſe bona putāt habere negocia: ⁊ ſolus ille iudiciū ꝓbaṫ euadere qui recurrit ad ꝑces. Nō eniꝫ diuina maieſtas auſtera poteſtate ſeuera eſt: vt illos velit affligere: qui ſe hic peccatoꝝ ſuoꝝ recordatione diſcrutiāt. Nā vide qd ſeqṫ:

Al. quia — [Et nō intres in iudiciū cū ſeruo tuo: †qm̄ nō iuſtificabiṫ in ꝯſpectu tuo oīs viuēs.] Apertū eſt qua volūtate iuſtitiā dñi petebat: qui nūc dicit: Nō intres in iudiciū cū ſeruo tuo. Nā ſi iuſtitia iudicium ſignificaſſet: hoc petere non poterat qđ pauebat. Nec moueat qđ iudici dicit: Nō intres in iudiciū cum ſeruo tuo.

Iſa.5. — Ipſe enī hanc formā locutionis oſtēdit dicēdo: Iudicate inter me ⁊ vineā meā. Sequiṫ: Quia nō iuſtificabiṫ in ꝯſpectu tuo oīs viuēs. Cauſa reddita eſt: quare noluerit ad iudiciū venire cū dño: vt nō ſola poteſtatis reuerētia: ſed etiā ipſa videaṫ iuſtitie regula formidata.

Roma.11. — Sic enī ſcriptū eſt: Cōcluſit de⁹ oīa in incredulitate vt oīb⁹ miſereaṫ. Sed cū diciṫ: Oīs viuēs: hominē ſignificat generalē: vbi ⁊ infantū vita ꝯcluditur: qui originali peccato niſi aqua regenerationis

Job.15. — abluanṫ obnoxij ſūt. Unde ⁊ Job veraciſſime dicit: Nemo mūdus ante te: nec infans cui⁹ eſt vni⁹ diei vita ſup terrā.

Ps.50. — Et in 50° pſalmo iā dictū eſt: Ecce enī in iniquitatibus ꝯceptus ſuꝫ: ⁊ in delictis peperit me mater mea. Cuius enī erat tāta iuſtitia: vt nō aliquo tēpore: aliqua etate peccauerit: qui ⁊ per traducē delicti tenemur obnoxij: ⁊ quotidianis lapſibus addicimus: vt nunq̄ per nos niſi per diuinam gratiā liberi eſſe poſſim⁹? Quapropter deſinat hereſis pelagiana deſipere: que taꝫ multis ſcripturis diuine ſententijs priuſq̄ inciperet ante damnata eſt. [Quia ꝑſecut⁹ eſt inimicus aīam meā: humiliauit in terra vitā meaꝫ.] Quis titulus de Abeſſalon dicere videaṫ: tamē hene inimicus impersonaliter ponitur: vt hoc ⁊ de diabolo ſentiamus. Humiliaṫ aūt in terra: cuius carnalibus actionibus vita polluiṫ: nō illa humilitate ꝓbabili: ſed in declinatione vitioſa. Quod merito propter afflictionē ſpecialiter exprimēdam penitēs ait:

Ps.101. — qui in alio pſalmo dixit: Quia cinerē ſicut panē manducabā: ⁊ potū meū cū fletu miſcebam. [Collocauit

Al. super — me in obſcuris ſicut mortuos ſeculi: ⁊ anxiat⁹ eſt †in me ſpiritus meus: in me turbatū eſt cor meuꝫ. Memor fui dieꝝ antiquoꝝ.] Collocauit: deputauit ſignificat: more furentiū inimicoꝝ: qui ſic hominem ꝯtemnūt odioſuꝫ: q̄ſi iam iudicēt ⁊ ſepultū. In obſcuris enī reuera collocatus eſt: qui poſt regni culmina ꝑſecutionis patiebaṫ iniuriā. Et ſicut mortuus ſeculi habitus eſt: in quo nec ꝓphetalis: nec regni reuerentia: nec ipſe quoqꝫ paternus ꝯſiderabaṫ affectus. Mortui enī ſeculi ſunt: qui in peccatis ſuis defeciſſe noſcūtur. Et ideo vir tot honoꝝ iuſte ſe deflet ſic fuiſſe deſpectū: vt crederet nullatenus vindicādus. Sequiṫ: Et anxiatus eſt in me ſpiritus meus: in me turbatuꝫ eſt cor meū. Anxi⁹ ſpiritus: vicinitatē periculi ꝓdit. Turbatū cor: humanā ſapientiā teſtaṫ eſſe ꝯfuſam: vt ſpem ſuā amplius in dño reponeret: cū virtū ſuarū ꝯfidentiā nō haberet. Addidit: Memor fui dieꝝ antiquoꝝ. Iuſte cor ei⁹ fuerat ꝯturbatū: qm̄ memor erat ingētiū peccatoꝝ. Ipſi enī ſunt antiqui dies: veteris illius hominis antiquitate fuſcati. Nā ſicut hic nouitas ꝓdit innocētiā vite: ſic antiquitas ſcelerata

Al. nō habe — facta teſtaṫ. [†Et meditatus ſuꝫ in oībus opibus tuis: ⁊ in factis manuū tuaꝝ †meditabor.] Ad curā reducit ſalutaris agnitio: quatenus cū diuina opa recoleret: erumnaꝝ ſuaꝝ memoriā nō haberet. Opera enī dñi

Al. meditabar — dicit: qbus celum terrāqꝫ mirabili diſpoſitione fundauit: quibus patriarchis bona fecit: qbus populum per mare trāſtulit hebreoꝝ: que ſe dicit frequēter iteraſſe: vt amaritudinē mūdi ſuauitas excluderet lectionis. Quod exemplū pro maximo remedio poſitum debemus accipe: vt nos quoqꝫ ſimilis poſſit medicina ſaluare.

Al. aīa mea — [Expādi manus meas ad te: †anima meam ſicut terra ſine aqua tibi.] Licꝫ innumeris locis ꝓphetauerit dñi ſaluatoris aduentū: hic etiā extēſione manuū ſancte crucis deſignauit effigiē. Naꝫ qui expanſis manibus orat: illaꝫ crucē redemptoris imitaṫ: que licꝫ a ꝑfidis iudeis pro pena data eſt: conceſſa tamē eſt credētibus ad ſalutem.

Exo.17. — Sic ⁊ Moyſes qui cū amalechitis pugnabat effecit: vincebat cū manus expāderet: ꝑdebat ſi brachia remiſiſſet. Seqṫ cōparatio in qua dicit ſic animā ſuā deſiderare deū: quēadmodū ſolet ſicca terra copioſas pluuias ſuſtinere. Tale eſt ⁊ illud quadrageſimiprimi pſalmi initiū: Sicut ceruus deſiderat ad fontes aquaꝝ: ita deſiderat anima mea ad te deus.

Ps.41. — Intuere qđ dixit: Tibi: nō alteri: ne iſtud deſiderium malis volūtatibus applicares. [Velociter exaudi me dñe: defecit ſpiritus meus. †Ne auertas faciē tuā a me: ⁊ ſimilis ero deſcēdentib⁹ in lacū.]

Al. Non — Poſt exordiū decurſuꝫ: venit ad luctuoſiſſimā narrationē: petēs ſibi imbre miſericordie celerrime ſubuenire: ne ſpretus a dño redigereṫ in puluerē: ⁊ vēto ſupbie diſſipatus a terre poſſeſſionis redderet alienus. Et vt velocius potuiſſet audiri: defeciſſe dicit in ſe ſpiritū ſuuꝫ. Qđ per nimias tribulationes ſolet ꝯtingē his qui paſſionū diuerſaꝝ pōdere pregrauanṫ: ſicut ⁊ in triceſimoſeptimo pſalmo idem penitēs dicit: Cor meū ꝯturbatū eſt in me:

Ps.37. — ⁊ deſeruit me fortitudo mea. Sequiṫ: Ne auertas faciē tuā a me ⁊ ſimilis ero deſcēdentib⁹ in lacū. Auerterat prius faciē ſuā deus ꝓpter inſolētiā peccatoꝝ: ſed nunc petit vt ad ipſum reſpiciat: qꝛ ſe cōpunctis ſupplicationibus inclinabat. Cōuenit enī miſericordie ipſius vt humiles reſpiciat: qui ſupboꝝ corda cōtemnit. Lacū vo: inferiorē locū itelligere debemus inferni: vbi impij eterna pena mergēdi ſunt. His ergo pares ſunt qui diuinā potētiā reſpuerūt: ⁊ vitiantes illā imagineꝫ in qua creati ſunt: forme diabolice damnationis induti ſunt. Bene aūt dictū eſt: Deſcēdētibus: qm̄ ad ima merguṫ: qui illuc iterare merebunṫ. Petit ergo ne ſupbis ſimilis fiat: qui peccata ſua humili ſatiſfactione deplorat. [Auditā mihi fac mane miſericordiā tuā: qꝛ in te ſperaui.] Auditā miſericordiā: clementiā dicit dñi toto orbe notiſſimaꝫ: qua ſupplicātibus ꝓſtat: indulget afflictis: ⁊ vt ipſe

Mar.2. — audiat: qđ in euāgelio dictū eſt: Fili dimiſſa ſunt tibi peccata. Mane: tēpus venie deſignat. Tūc enī mēti eluceſcit qn̄ ad eā felici ſorte ꝑuenerit. Nam poſt noctē peccatoꝝ: merito mane diciṫ: qn̄ culpa laxaṫ. Siue ad reſurrectionē ꝑtinet audiēdā: qn̄ angelus Marie dixit: Ite dicite diſcipulis eius ⁊ Petro: qm̄ ſicut

Ibidem.16. — dixit reſurrexit a mortuis. Cauſa quoqꝫ ſequiṫ que debeat obtinere qn̄ ſpes in illū fuit qui neſcit ꝓbabiliter in ſe decipere ꝯfidentes. Et intuere: quia ⁊ alias petitiones ſuas in ꝯſequētibus tali ratione ꝯfirmat. Que figura dicitur etiologia: id eſt: cauſe redditio.

SCHE

[Notā

Mich. vij. [Notā fac mihi viā in qua ambulē:q2 ad te toſle le/
uaui [...]ā meā.] Cum a deo petit notā ſibi fieri vi/
te viā:oſtendit qm̄ hec via hominibus habet̄ icogni
ta. Illius eni lucerna hoc iter oſtendit:illius lumē ſe
Joan. i. mitas iſtas aperit:Qui illuminat omnē hominē ve/
nientē in hunc mundū:ſicut in 31° pſalmo iam dictū
Pſ. 31. eſt penitēti:Intellectū tibi dabo:ꝛ inſtruā te in via
hac qua īgredieris.Quapropter merito rogat ꝓphe/
ta:vt ei dn̄s viam ſalutis oſtēdat:ꝛ ſic notā ſemꝑ ha/
beat:ne de eius corde aliquādo diſcedat.Subiungit̄
quoqꝫ ſollennis illa confeſſio:qm̄ illud nos poſtulata
mereri facit:ſi animā noſtrā non carnali grauamine
inclinemus ad mundū:ſed ſpirituali iuuamine leue
mus ſemꝑ ad dn̄ꝫ. [Eripe me de inimicis meis dn̄e
ad te ꝯfugi.] Hoc q̄uis ꝓpheta ſm̄ ꝓpoſitum titu/
lum de inimicis carnalibus dicere videat̄:tamen ad
demones inimicos debet referri:qui iugiter circun/
dant fideles:vt eis poſſint ſpem diuinitatis auferre:
Eph. 6. ſicut aplus dicit:Nō eſt vobis colluctatio aduerſus
carnē ꝛ ſanguinē:ſed aduerſus pꝛicipes ꝛ poteſtates
rectores tenebraꝝ haꝝ.Dicit eni:Ad te ꝯfugi:qḋ illi
ſoli faciūt qui eius iuſſionibus obſequunt̄. Adā eniꝫ
poſtq̄ʒ inobediens fuit:dn̄m refugit : ꝛ ideo hic ꝯtra/
rio modo religioſe mētis declarat̄ indiciū : qm̄ poſt
reatū peccati nō fugiſſe dn̄m:ſed ꝯfugiſſe ſe dicit ad
dn̄m. [Doce me facere volūtatem tuam : quia tu es
deus meus.] Nolebat proſus errare qui tanti magi
ſtri cupiebat eſſe diſcipulus. Dicit enim : Doce me:
tanq̄ʒ ignaꝝ:tanq̄ʒ imperitū:tanq̄ʒ nihil de ſua virtu
i. Cor. 8. te pꝛeſumentē.Quē ſenſum aplꝰs ponit cum dicit:Si
quis ſe exiſtimat ſcire aliquid:necdū cognouit quē/
admodū eū opoꝛteat ſcire.Addidit:Quia tu es deus
meus.Fida petitio:competens ratio:a clemente dn̄o
ideo poſtulare beneficiū:eo qḋ ipſe ſit dn̄s ſupplicā/
tis. [Spiritus tuus bonus deducet me in terram re
ctam.] Intueamur quid ſibi velit qḋ dicit:Spiritus
tuus bonus.Deſignat̄ enim per hoc nomen:deū eſſe
Mar. 10. ſpiritū ſanctū.Scriptuꝫ eſt enim: Nemo bonus niſi
ſolus deus.Legit̄ ꝛ pater bonus:vt eſt illud : Pater
Joan. 10. bone.Legit̄ etiam de filio:vt eſt illud : Ego ſum pa/
ſtoꝛ bonus.Sic per iſtā cōmunionē nominū ſancte
trinitatis equalitas ſemper virtuſqꝫ declarat̄. Spi/
ritus aūt bonus deducet nos in terrā rectam:qm̄ coꝛ
pus noſtrū ſuis regalis ſubdit:ꝛ ſit illis inſtitutioni/
bus indeuiū:qḋ peccatoꝝ fuerat prauitate diſtoꝛtū;
Sed hoc humana nō poteſt virtute cōpleri.Ipſe enī
nos recreādo:ſaluos efficit rectos:qui eſt ꝛ creare di
gnatus.Sine terrā rectā:ſignificat futuri ſeculi:vbi
recti ambulabunt:ꝛ cū dn̄o magna ſemper exultatio
ne gaudebūt. [Propter nomen tuū dn̄e viuificabis
me in eqtate tua.Educes de tribulatione aiaꝫ meā.]
Hic gratia clementiſſime diuinitatis oſtēdit̄:que ni
hil noſtris meritis reddit:ſed totū idulgētie ſue lar/
gitate ꝯcedit. Nā viuificandū ſe ꝓpheta non dicit
ex propꝛijs factis:ſed ex nomine dn̄i Chꝛiſti: cuiꝰ eſt
reuera nominis ſaluare fideliter poſtulātes.Sed cū
gratia cōmendet̄:ꝛ equitatis ibidē mirabiliter mo/
menta miſcent̄. Naꝫ q̄uis omnia gratis donet:iuſti/
tie ipſius eſt ſupplicātes viuificare:quos ſpiritus im
mūdos crudeliter cernit impetere.Sequit̄:Educes
de tribulatione animā meā.Educunt̄ de tribulatio/
ne tanq̄ʒ de carceribus anime ſancte:quādo conceſſa
venia de iſto ſeculo ꝑcipiunt̄ exire. Hic eni affligun
tur deuoti:cruciantur iuſti : ſed defectus iſtius lucis
ſanctis terminus eſt laboꝝ. Ideo eniꝫ clamat aplꝰs:
Cupio diſſolui ꝛ eſſe cūm Chꝛiſto. [Et in miſericoꝛ/ Phil. i.
dia tua diſperdes inimicos meos. Et perdes omnes
qui tribulant animam meam:quoniam ſeruus tuus
ego ſum.] Completa eſt illius letitie plenitudo mira
bilis. In miſericoꝛdia enim diſperdunt̄ inimici : qm̄
compunctionis ſtudio ab ſceleratis cogitationibus
abſtrahunt̄.Qḋ ad illos ptinere nō dubium eſt:qui
penas debitas remedio ſupplicationis euadūt.Addi
dit:Et perdes omnes qui tribulant animā meā : qm̄
ſeruus tuus ego ſum. Hic iam tēpoꝛe iudicij per iuſti
tiam ꝑdendos dicit eſſe diabolū ꝛ oēs impios qui in
ſua obſtinatione moꝛiūtur. Quos ideo dicit tribulaſ/
ſe animā ſuam:q2 ipſe in dei ſeruitio ꝑmanebat:ꝛ ne
ceſſe eſt iſtos in iudicio perire:qui tales animos ꝓbā
tur aſſumꝰē:vt inocētes viros ideo ꝑſequant̄ : q2 dei
famulos eſſe cognoſcūt.Ecce regula illa penitentis
impleta eſt:vt poſt afflictiones erumnaſqꝫ cruciabi/
les exultatione concluſa ſit.   Concluſio.

Finita eſt quidē afflictio ſupplicantiū:ꝛ felicitꝰ
curſus ille lachꝛymaꝝ. Sed diligentius
ꝑſcrutandū eſt:qd ſibi velit penitētiū iſtoꝝ ſeptima
deprecatio. Inchoauit eni a pſalmo ſexto:venit ad tri
ceſimū primū:deinde ad triceſimū ſeptimū:inde ad
quinquageſimū: inde ad cēteſimūpꝛimū:deinde ad
centeſimūuiceſimūnonū:ad poſtremū ad p̄ſentem
centeſimūquadrageſimū ſecundū. Foꝛte vt ſicut in
hac hebdomada peccamus:quā mūdi iſtius tēpoꝛis
decurſus excurrit:ita ꝛ in eodē numero remedialis pe
nitētie munere ſaluaremur. Illud aūt:ſicut ſepe mo
nuimus:magnopere ꝯtuendum eſt:q2 pſalmi ipſi ab
afflictionibus inchoant:ꝛ in gaudijs deſinunt:ne qs
de venia deſperaret:quā in ipſis p̄cibus poſitam eſſe
cognoſceret. Oratores ſanctiſſimi : celeſtes patroni:
qui peccatoꝝ nexibus īplicatis ſalutis iter aperiūt.
Sed cū iſti ſingillatim delicta nr̄a nos deflere cōmo
neāt:ꝛ ad ſpem gaudioꝝ dn̄i ꝓmiſſione ꝑducant:ex
tat tn̄ ꝛ illud niniuitaꝝ efficaciſſimū ſupplicationis
exēplū:vbi cuncta etas ingemuit:vbi ſenſit pecus oē
ieiuniū: ꝛ tātū valuit afflictio generalis:vt veritateꝫ
potuiſſet ꝓphetici ſuperare ſermonis. Facti ſunt eni
de foꝛmidantibus ſecuri:de triſtibus leti:ꝛ vite ſunt
redditi:qui ꝓbabantur moꝛte damnati. Quapropter
deſideremus penitentiā humani generis ſalutare re
mediū:ſletuū ꝯſolationē:ſemen felicium gaudioꝝ:que
ꝛ ſingulis qbuſqꝫ ſpem certiſſimā tribuit: ꝛ ſuperne
gratie donū ſupplicantibus in commune concedit.

Explicit expoſitio in pſalmum.142^m.

David ad Goliam. CXLIII.

BEnedictus dn̄s deꝰ meus qui
docet manus meas ad pꝛeliū:
ꝛ digitos meos ad bellū. Mi/
ſericoꝛdia mea ꝛ refugiū meū:
ſusceptoꝛ meus ꝛ liberatoꝛ me
us. Protectoꝛ meus ꝛ in ipſo
ſperaui:qui ſubdit populuꝫ meum ſub me.
Dn̄e quid eſt homo q2 innotuiſti ei:aut fili
us hominis q2 reputas eum. Homo vani/
tati ſimilis factus eſt:dies eius ſicut vmbꝛa
pretereunt. Dn̄e inclina celos tuos ꝛ deſcē/
de:tange mōtes ꝛ fumigabūt. Fulgura co/
ruſcationē ꝛ diſſipabis eos:emitte ſagittas

tuas ⁊ ꝯturbabis eos. Emitte manũ tuam
de alto eripe me ⁊ libera me de aquis mul-
tis: ⁊ de manu filioꝝ alienoꝝ. Quoꝝ os lo-
cutũ eſt vanitatẽ: ⁊ dextera eoꝝ dextera ini-
quitatis. Deus cãticũ nouũ cantabo tibi: in
pſalterio decachordo pſallã tibi. Qui das
ſalutẽ regibus: qui redemiſti dauid ſeruum
tuum: de gladio maligno eripe me. Et erue
me de manu filioꝝ alienoꝝ quoꝝ os locutũ
eſt vanitatẽ: ⁊ dextera eoꝝ dextera iniqtatis.
Quoꝝ filij ſicut nouelle plãtationes: in iu-
uentute ſua. Filie eoꝝ cõpoſite: circũornate
vt ſimilitudo tẽpli. Promptuaria eoꝝ ple-
na: eructãtia ex hoc in illud. Oues eoꝝ feto-
ſe abũdantes in greſſibus ſuis: boues eoꝝ
craſſe. Nõ eſt ruina macerie: neq; trãſitus
neq; clamor in plateis eoꝝ. Beatum dixe-
runt populũ cui hec ſunt: beatus populus
cuius dominus deus eius.

CUm hyſtoria pſentis tituli: primis ꝓphe
te tẽporibus: id eſt ante regnũ eius fuerit
peracta: tamẽ pro magnitudine ſacramẽ
ti ſui: locis emeritis vocat ad mediũ: vt
totũ in pſalmis myſtice ⁊ dictũ ⁊ poſitũ
eſſe cognoſceretꝰ: qđ expreſſius in ꝯcluſione dicimus.
Illud tamẽ meminiſſe nos ꝯuenit: bellũ iſtud Daui-
ticũ: ad deſignandũ certamẽ dñi Chriſti fuiſſe ꝑmiſ-
ſum: vt ſicut iſte Goliã ſapel teli dimicatione proſtra
uit: ita per petrã qđ eſt dñs Chriſtus fortitudo diabo
lica vinceretur. Unde ⁊ in hoc pſalmo ſimilitudines
iſte ſeruate ſunt. Non enim hic ſola victoria illa de-
ſcribit: que Regũ volumine ꝯtinet: aut pro ipſa tm̃
gratie referunt: ſed multa ſunt itaq; que certamini
ꝯueniãt dñi Chriſti: qđ ſuis locis cõgruenter exponi-
mus. Quapropter ſciamus hũc pſalmũ quartuz eſſe
eoꝝ: qui per actus Dauid ſignificãt dñi futura myſte
ria: vt euãgelici calculi honore ſacrati per totũ mun-
dũ reuerendi atq; mirabiles redderent. Diuiſio.

POſt interfectionẽ Golie: quã myſtica di-
ximus operatione cõpletã: In prima par
te ꝓpheta dño gratias agit: peracti belli
diſcrimine ſe fuiſſe liberatũ: deprecãs vt
cito dñi declaretur aduẽtus: per quẽ dia-
bolus victus eſt: ⁊ quaſi ſpiritualis belli: qđ Golias fi
guraliter geſſit: eſt ſecuta ꝑfectio. Tunc eniz fideles
ſunt a magno diſcrimine liberati. Secunda: in nouo
⁊ vetere teſtamẽto ꝓpheta dño ſe pſallere cõpromit
tit: liberatus a peſſimis inimicis: qui beatitudinem
ſuam in ſeculi iſtius felicitate poſuerunt. Beatos au
tem illos tm̃ definiens: quorum eſt dominus deus
eorum. Expoſitio.

BEnedictus dominus deus meus qui do-
cet manus meas ad prelium: ⁊ digitos me
os ad bellum. Uictor hoſtis ſeuiſſimi: ⁊
ſuperator imaniũ vitioꝝ: poſt triũphum
patratũ: qñ maxime inſolens peccat hu-
manitas: nulla ſe ꝓprie ꝓſumptionis elatione iacta-
uit: ſed dñi virtutibus totũ applicans: laudes eiꝰ de-
uota exultatione ꝯcelebrat. Nã que ſit cauſa benedi
ctionis: adiecit: Qui docet manus meas ad prelium.
Docuit manus eius ad preliũ: quãdo ſic opportune
omnia fecit vt deſiderate victorie ꝯſequeret effectꝰ.
Non eniz exercitio armoꝝ: aut aliqua preluſione cõ
ſtat imbutũ: ſed hoſti ſuo ſubito apparuit egregius:
qui etiã in domo patris ſui pridem videbat eſſe de-
ſpectus. Sequit: Et digitos meos ad bellum. Sicut
ſuperius manus operationẽ: ita ⁊ hic digitos ſaluta-
ria ꝯſilia poſſumus forſitan aduertere: que de corde
noſtro velut quidã radij ꝓſiliunt: dum aliqua ſubtili
tate cauſas neceſſarias obtinere ꝯtendunt. Eſt enim
iſtud nomen multaꝝ ſignificationũ: ſed pro locoꝝ
diuerſitate accipiendũ eſſe cognoſcit: vt eſt illud Sa
lomonis: Qui appendit tribus digitis molẽ terre: qđ
ad ſanctã trinitatẽ nõnulli eſtimant eſſe referendũ.
Et in Exodo: Hic digitus dei eſt: quẽ ſpiritũ ſanctuz Exo. 8.
patres intelligere voluerũt. Item ibi: Accepit autez
Moyſes duas tabulas ſcriptas digito dei: ⁊ cetera Ibidem. 31.
que in hunc modũ reperies eſſe variata. Siue idem
ſignificat: Digitos meos ad bellũ: qđ Manus meas SCHE
ad prelium. Que figura dicit Epimone: latine repeti
tio crebra ſentẽtie. Quod ⁊ nos quoq; bene dicimꝰ:
cũ hoſtis antiquus crucis ſigno deſtruit: ⁊ petre ſoli
ditate quaſſat. Miſericordia mea ⁊ refugiũ meũ:
ſuſceptor meus ⁊ liberator meus. Protector meus ⁊
in ipſo ſperabo: ſubijciens populos ſub me. Nomi Al. ſperaui qui ſubdit pplm meũ
na iſta de beneficijs collatis ſine dubitatione vene-
runt: vt q: multiplices cauſas in vno pſalmo retexe-
re ꝓlixum fuit: breuitatis cõpendio ꝓderent. Que fi
gura dicit Hypozeuxis: quãdo diuerſa verba cauſis SCHE
ſingulis apta reddunt. Miſericordiam quippe cum
ipſo fecit dñs: quãdo eũ de fratribus ſuis vltimũ per
Samuelẽ ꝓphetã ad regale culmen elegit. Refugi-
um: quãdo ꝯtra tam imaniſſimũ hoſtẽ ꝯſiliũ dedit:
vt eum petra deijceret: cũ quo nõ poterat armoꝝ põ
dere dimicare. Suſceptor fuit: quãdo eũ fecit in ge
nere a Saule ſuſcipi: vt ſuo dño iungeret: qui prius
fuerat ſeruientiũ ꝯditione ſubiectus. Liberator fuit:
dum euz a periculo regie indignationis eripuit. Pro
tector: quãdo in ſpelũca latens: in Saulẽ regem ius
vltionis accepit. Unde ſingulis nominibus decẽter
expreſſum eſt: qđ ei fuerat dñi largitate ꝯceſſum. Et
vide quid ſequit: Et in ipſo ſperabo. Poſt tãta bene-
ficia vir ſanctus ſciuit a tali ſpe nõ eſſe ceſſandũ: ſed
quanto plus ab eo acceperat: tãto magis amplius ex-
petebat. Addidit: Subijciẽs populos ſub me. Siue
hoc de futuro dicit: q: populis imperaturus erat: ſiue
magis populos ſibi memorat eſſe ſubdẽdos: quos in
ſpiritu videbat ſemini ſuo: id eſt: Chriſto dño ſubiu-
gãdos: ſicut in ſecũdo pſalmo ait: Poſtula a me ⁊ da Ps. 2.
bo tibi gentes hereditatẽ tuaz. Dñe quid eſt homo
quod innotuiſti ei: aut filius hominis quoniaz re- Al. quia
putas eum? Audiamus regẽ plus ſuis motibus im- Al. quia
perantẽ: vt poſt tot inſignia virtutũ tanta gratia do-
mini ꝓtectus: non ſolũ ſe fateat exiguum: ſed etiam
humanũ genus diuinis beneficijs per ſe demõſtret
indignũ. Annullat enim cũ dicit: Quid eſt homo: qñ
pulueris qui vento flante transfert: quaſi limus in ter
rã liquidam reſolutus: qui habere nõ poteſt firmita-
tẽ. Quapropter: Quid eſt homo? ſub interrogatione
⁊ deſpectu ꝓnunciandum eſt. Huic infertur laudati
ua reſponſio: Quod innotuiſti ei. Quale eſt enim vt
ille celi terreq; fabricator per aſſumpti corporis ve-
ritatem: vſq; ad hominum dignatus fuerit venire
notitiam: ⁊ rectis fidei innotuerit ineſtimabile dei-
tatis arcanum? Que figura dicitur Eroteſis: id eſt: SCHE

oppoſita

oppoſita a contrario interrogatio. Simili modo interrogandum eſt: aut filius hominis: ⁊ reſpondeat: Quoniam reputas eum: vtiq; in ouibus tuis: in numero predeſtinatorum: in illa hieruſalem beata: vbi ſemper iuſti de domini contemplatione gaudebunt. [Homo vanitati ſimilis factus eſt: dies ei⁹ ſicut vmbra pretereunt.] Exponit definitiue quod ſuperius breuiter dixit: Quid eſt homo: id eſt: vanitati ſimilis factus non plaſmatus. Adam enim quando creatus eſt: verax: ſimplex: pur⁹: imortalis fuit: ſed poſtq̃ femina ſuggerente peccauit: factus eſt vanitati ſimilis: quoniam ⁊ mutabilis ⁊ mortalis effectus eſt. Uanum enim illud dicimus: quod de ſua ſubſtantia cadens in auras tenues euaneſcit: vt fumus: vt vmbra. Cuius rei ipſe cōparationem dedit dicens: Dies eius ſicut vmbra pretereunt. Merito quando vmbra videtur quidem: ſed firmitatē non habet permanendi. Nam diſcedente corpore per quod fit: ipſa quoq; euaneſcit ac diſperit. Talis ergo eſt poſt peccatum ade hominum vita: niſi beneficio domini fuerit confeſſione reparata. [Domine inclina celos tuos ⁊ deſcende: tange montes ⁊ fumigabunt.] Erupit in apertam prophetiam de domino Chriſto: illam ſententiā paulo latius aperiens quam ſuperius breuiter dixit: id eſt: Quod innotuiſti ei. Tunc vtiq; cōſpectu innotuit homini: quando in humilitate ſancte incarnationis apparuit: quia cum in forma dei maneret: eſſetq; deo patri coeternus atq; equalis: exinaniuit ſeipſum formam ſerui accipiens. (Phil.2.) Unde merito dicitur: Inclina celos ⁊ deſcende: quoniam iſta fieri niſi inclinata diuina poteſtate non poterant. Inclinatio enim celorum fuit: quando ad hominem liberandū honor ſuperborum virtuſq; deſcendit. Montes hic: ſuperbos homines debemus accipere: ⁊ diabolica iniquitate pretumidos: quos dominus tetigit: quando eis compunctionem pie conuerſionis attribuit. Fumigauerunt autem: quando crebris ſuſpirijs continuiſq; gemitibus: ſua peccata plorauerunt. Craſſus enim fumus ore vomitur: cum ſe in planctum vitalem mortalis corporis compago cōmouerit. (Al. Fulgora coruſcationē) [Coruſca coruſcationes tuas ⁊ diſſipabis eos: emitte ſagittas tuas ⁊ conturbabis eos.] Ecce iam Chriſti dicitur bellū: ⁊ quemadmodum diabolica turba fuerit ſuperata narratur. Sed q̃uis coruſcationibus ⁊ ſagittis dicat eſſe pugnatū: petra tamen hoc fecit qui eſt dominus Chriſtus. Uenit e contrario in frontem diaboli: quoniam ſemper mandatis eius aduerſus eſt. Confracta eſt frons illa duriſſima: inuerecūda: importuna: que ante aduentum domini veritati reſiſtebat inuicta. Hoc reuera Chriſti dicendum eſt bellum: quia illud Dauid figuratiuum fuit prelium: imaginem portās iſtius veritatis implete. Dicit enim: Coruſca coruſcationes tuas ⁊ diſſipabis eos. (TOP) Quod argumentum dicitur a coniugatis. Coruſcauit enim coruſcationes ſuas: quando tenebroſis peccatoribus: prophetarū predicationibus lumen ſue veritatis infudit. Diſſipauit autē: diſperſit ſignificat: vt qui ante fuerant idolorū culturis dediti: ſubinde ad eccleſie catholice ſepta confugerent. Sequitur: Emitte ſagittas tuas ⁊ conturbabis eos. Sagittas: apoſtolos ſignificat: qui veritate predicationum tanq̃ iacula pennata: hominum pectora transfoderunt: ſanitatem mentiū ſacris vulneribus operantes. Eos autem: ad montes referēdū eſt: quos in verſu ſuperiore memorauit. [Emitte manum tuā de alto: eripe me ⁊ libera me de aquis multis: (Al. et) ⁊ de manu filiorū alienorū.] Hic ad patrē verba conuertit. Manum: dicit dominum ſaluatorē. Ipſe enim manus eſt patris: per quem facta conſtat vniuerſa. Quem venire deprecatur: vt liberari poſſit genus humanum. De alto: de poteſtatis excelſo: vbi cū patre regnat parilitate virtutis ⁊ vnitate ſubſtantie. Petit ergo de multitudine aquarum propheta liberari: id eſt: a populis vndoſis: ⁊ velut procella ſeuiſſima concitatis. Aquas enim: populos ſignificare notiſſimum eſt: ſicut Iſaias dicit: Propter hoc ecce dominus inducet ſuper vos aquā fluuij validā ⁊ multam regem aſſyriorum. (Iſa.8.) Sed a quo populo ſe petiuerit liberari: ſubiecit dicens: De manu filiorum alienorum: id eſt: de poteſtate eorum qui fidelibus parcere neſciunt: quoniam aduerſo patre naſcūtur. Sed q̃uis hoc hyſtorice de allophilis dicere videatur: tamen melius intelligitur de his qui diabolo patre generantur. De quibus in euangelio dictum eſt: Uos a patre diabolo eſtis. (Joan.8.) Ipſi ſunt enim filij alieni: qui ab eccleſia matre catholicorū habentur extranei. [Quorum os locutum eſt vanitatem: ⁊ dextera eorum dextera iniquitatis.] De ipſis adhuc populis dicit: a quibus ſe petijt debere liberari: vt quanto illi ſunt crudeles ⁊ peſſimi: tanto iſte celerius audiatur. Os eorū vana loquitur: quoniam a diuinis regulis diſcrepare preſumunt. Uanū eſt enim omne quod veritati cōtrarium eſt. Et q̃uis dextera frequentiſſime ponat in bonis: impiorum tamen ſic iniquam dicit: vt potius ſiniſtra eſſe videatur. Nam cum mundanas res precipuas atq; appetibiles putant: proſpera eſtimant quecunq; virtuti contraria ſunt. [Deus canticum nouū cantabo tibi: in pſalterio ⁊ decem chordarum pſallā tibi.] (Al. decachordo) Uenit ad ordinem ſecundum: in quo ſe poſt liberationem ſpiritualium nequitiarum ⁊ immaniū populorū: per nouum canticum propheta gratias agere domino pollicetur: vbi eſt noui hominis iſtitutio: ⁊ legis veteris plenitudo. Nouum vo canticum eſt: de quo in alio pſalmo dictum eſt: Cantate domino cā(Pſal.97.)ticum nouum. Et vt ipſā oſtenderet nouitatē: ſubiecit: Cantate domino omnis terra. Nouum enim merito dicitur: quia dum non ſit a iudeis receptus: quibus promiſſus fuerat vt veniret: tranſiuit ad gentes. Nouum eſt etiam: quod nos corpore ⁊ ſanguine ſuo ſaginare dignatur. Nouum: quod per aquam regenerationis abſoluit: ⁊ his ſimilia: que per aduentum domini noua inſtitutione patuerūt. Sequitur: In pſalterio decem chordarum pſallam tibi. Pſalteriū decem chordarū: eſt decalogus: qui datus eſt tribubus hebreorū. Et vt ambo teſtamenta vnū habere maniſeſtaret auctorē: in vtriſq; ſe Chriſto domino pſallere cōpromiſit. [Qui das ſalutē regibus: qui ⁊ liberas Dauid ſeruum tuū de gladio maligno.] (Al. redemiſti) Reges: homines iuſtos ſignificat ⁊ veraces: qui regūt: vt diximus: adiutorio domini corpora ſua. Iſtis ergo regibus dominus dat ſalutem: cum eos a vitijs carnalibus liberos facit: de quibus in ſapientia dicit: Dat regnum regibus. Liberas Dauid: ad pugnam reſpicit Golie: vt qui liberatus fuerat corporaliter: ſpiritualiter victor eſſet immanium quoq; vitiorum. De gladio maligno: diaboli ſignificat poteſtatē. Quia ⁊ domini gladius legitur. Sed illud benignum eſſe non dubium eſt: ſicut dicit in euangelio: Non veni pacem (Matth.10.) mittere in terrā ſed gladiū. Quapropter malignus DOC

eſt gladius diaboli: quia diuidit a bonis. Benignus eſt autem gladius domini: quoniam ſeparat a malis. Al.eruc [Eripe me. Et libera me de aquis multis: ⁊ de ma- Al.nō habet nu filiorum alienorum. Quorum os locutum eſt va- nitatem: ⁊ dextera coꝝ dextera iniquitatis.] Hunc verſum ⁊ in prima parte iam dixit. Quem ideo repe- tit: vt deteſtabiliores iniquos homines reddat ipſa geminatio. [Quorum filij ſicut nouelle plantatio- Al.nō habet nes: ſtabilite in iuuentute ſua.] Primis verſibus de Al.is malis diſputans impiorum eos deteſtabiles reddit: nunc etiam bona ipſorum que videntur accuſat: vt vbiqꝫ dedecus habeant: cum ⁊ ipſa gloria ipſorum abominata reſpuitur. Filios eorum dicit: qui praui dogmatis predicatione generantur. Iſti nouellis plan- tationibus exequantur: quia nulla a patribus tradi- ta predicatione viguerunt: ſed exquiſitis nouellis er- roribus pullularunt: male ſtabiliti peſſima radice de- figuntur. Non enim de prophetis: non de apoſtolis: non de aliqua diuina auctoritate firmati ſunt: ſed vo- luntaria peruerſitate nouitatis: a ſancte eccleſie vni- tate diſcreti ſunt. Et intuendum eſt quod in centeſi- monicesimoſeptimo pſalmo dederit fidelibus hanc ſimilitudinem. Sed ibi filios ſanctorum circa men- ſam dicit domini conſtitutos: Hic vero quia communi- cationem non habent rectam: altare eis ſacratiſſimū ſubmouetur. [Filie eoꝝ compoſite: circumornate: vt ſimilitudo templi.] Conſideremus q̃ ſubtiliter ⁊ frequenter a catholicis ſegregauit hereticos. In pri- ma comparatione altare eis abſtulit: nunc in ſecunda filias introducit: quas in memorato pſalmo catholi- ce non dedit eccleſie. Primum: quod ſexus iſte fre- quenter varijs ac fluxis cogitationibus datur: quia conſtantie non habet vires: cum frequenter in diuer- ſa vota traducitur. Deinde dicit eas non naturaliter pulchras: ſed hominum voluntate compoſitas. Ter- tio: cogitationes vel predicationes eoꝝ quas femi- nis comparauerat: non dicit habere veram eccleſiā: ſed ſimilitudinem templi. Similitudo quippe non habet veritatem: ſed alicuius ſubſiſtentis rei portat imaginem. [Promptuaria eorum plena: eructantia ex hoc in illud.] Promptuaria que cellaria vulgus appellat: hereticorum corda ſignificant: vbi diuerſa- rum rerum ſpecies epuleqꝫ repoſite ſunt. Iſta quan- tum copioſe farcita ſunt: tm̄ diuerſas eructuationes peſſime exaltationis emittunt. Quos ſi auctoritate conuinces: ad interpretationum nequitias transferū- tur. Cum inde quoqꝫ fuerint domino iuuante ſupe- rati: ad ſophiſtarum ſe verſutias calumniaſqꝫ ꝯuer- tunt: vagi: inſtabiles: quia radicem nequeunt habere veritatis. Sic merito aſperis odoribus comparata ſunt: que ſimplicium corda fetido ſermone decipiūt. Al.greſſib⁹ [Oues eorum fetoſe abundantes in egreſſibus ſu- is.] Hoc magis ad litteram congruenter accipimus: quia propoſitum prophete eſt tales oſtendere cadu- ca tm̄ ⁊ temporalia poſſidere. Hi fetoſum videntur habere peculium: dum ipſi fide ſteriles eſſe docean- ETY tur. Abundans quippe dictus eſt: ab vnda: quaſi re- dundans. Ipſa quoqꝫ pecora: que habere cernuntur: non dixit eos in ingreſſibus: ſed in egreſſibus poſſide- re: quia totum ab eis egreditur: quando ipſi quoqꝫ perituri eſſe monſtrantur. [Boues eoꝝ craſſe. Nō eſt ruina macerie: neqꝫ tranſitus: neqꝫ clamor in pla- teis eorum.] Hic affluens facultas oſtenditur: quo- rum boues non aſſiduo labore macri: ſed delicioſa ocioſitate pinguiſſimi ſunt: ſed ipſi veritate tenues atqꝫ ieiuni eſſe monſtrantur. Sequitur: Non eſt rui- na macerie. Adhuc felicitas deſcribitur impiorum: que tamen in rebus tranſitorijs eſſe conuincit̄. Ma- DEF ceries: eſt paries ex ſola compoſitione ſaxorum: qui aut vineas claudit: aut hortorum culta communit. Quapropter eorum commemorauit tanta proſperi- tas: vt nec ipſa ruant: que in aliquam vtilitatem vi- dentur erecta. Subijcitur: Neqꝫ tranſitus: neqꝫ cla- mor in plateis eorum. Hoc quoqꝫ vult ad ſeculi iſti- us felicia pertinere: vt quando ſe patreſfamilias cu- piunt reficere per quietem: non ſit tranſitus per do- mos eorum: aut clamor oriatur turbidus in plateis: ne ſomnus eoꝝ importuna loquacitate rumpatur: ſed ſilentium ſit cum volunt quieſcere: occurſus cuꝫ ſe amicos ſalutare precipiunt. Que figura dicit̄ Cli- SCHE max: quando dictio gradatim ad ſuperiora conſcen- dit. [Beatum dixerunt populuꝫ cui hec ſunt: beatus populus cuius eſt dominus deus eius.] Hic verſus duas quidem ſed diuerſas probatur continere ſentē- tias. Una eſt eorum qui ſibi videntur felices. Altera vero beatorum. Ait enim: Beatum dixerunt populum cui hec ſunt: ſcilicet ſuperiora que dicta ſunt. Sic iu- dicant qui veritatis diſcipuli non fuerunt. Mundi diuitias preferunt ⁊ celeſtia regna contemnunt: bea- titudineꝫ putantes: aut oues fetoſas aſpicere: aut bo- ues craſſiſſimos poſſidere. Audite male perſuaſi: au- dite dementes: in ſiniſtra poni que putatis eſſe ma- Prouer.3. gnifica. Sic enim de ſapientia legit̄: In dextera eius anni vite: in ſiniſtra eius diuitie ⁊ gloria. Audiamus nunc quid dicatur de turba fidelium. Beatus popu- lus cuius eſt dominus deus eius. Poſt illam irriſio- nem que de ſceleratis facta eſt: venit ad penetralia ſapientie: hoc eſt: ad vocem ipſam ſanctiſſime veri- tatis. Definit enim veraciter qui ſit beatus populus: ſcilicet: Cuius eſt dominus deus eius. Dicendo: Cu- ius eſt dominus: ſanctos viros ſignificat: ⁊ probabi- li ſe conuerſatione tractantes. Illorum enim domi- nus non dicitur: qui eius nequaq̃ predicationibus acquieſcunt. Ipſi enim dominum habent Chriſtum: qui ⁊ eius ſerui ſpecialiter nuncupantur. Addidit quoqꝫ: Deus eius: id eſt: quibus propitius eſſe digna- tur. Sepe enim ſic legimus a fidelibus dictum: De- us meus ⁊ dominus meus. Nam ſi nos ſerui eius in- tegre dicimur: ille dominus noſter veraciter nuncu- patur. Sic paucis verbis beati populi definitio ple- niſſima veritate completa eſt.

Concluſio.

Triumphalis quideꝫ pſalmus auditus eſt: ſed videamus quo pertine- at iſta victoria: que ſpecialiter ad ſimilitudinem ec- cleſie conſtat eſſe perfecta. Nam lꝫ per iſtum ſanctū virum multa dominus religionis ſue ſacramenta monſtrauerit: hoc tamen euidenter ad pugnas eccle- ſie declarandas: quas ſpiritualiter patitur probatur effectum: vt paſtorali petra ſuperbus caderet: cum ſe virium ſuarum preſumptione iactaret. Quapro- pter exemplar iſtud totius fidei grauidum baptiſmo di debemus accipere. Golias ad diabolum pertineat cum miniſtris. Dauid: ad vniuerſum reſpiciat po- pulum chriſtianum: qui inimicum ſuum terribilem petre noſcitur ſoliditate ſuperaſſe. Illud quoqꝫ ma- gnopere contuendum eſt: quod poſt tot pſalmorum longiſſimam ſeriem: hic mundanarum rerum quaſi quidam terminus videtur appoſitus. Neqꝫ enim

poſt

poſt hunc aliquid aut de eccleſie perſecutoribus: aut de amaritudine ſeculi: aut de paſſionibus martyrū: aut de tribulatione penitentium: aut de lamentatione fidelium: aut de antichriſti abominanda elatione narratur: Sed reliqui ſeptem in magnum myſteriū diuinis preconijs aptati: celeſti leticia videntur eſſe pleniſſimi. Nūc ad laudes domini repulſis nubibus peccatorum: ſerenis mentibus accedamus.

Explicit expoſitio in pſalmum. 143^m.

¶ Laudatio ipſi dauid. CXLIIII.

Exaltabo te deus meus rex: ⁊ benedicam nomini tuo in ſeculum ⁊ in ſeculum ſeculi. Per ſingulos dies benedicam tibi: ⁊ laudabo nomē tuū in ſeculū ⁊ in ſeculū ſeculi. Magnus dominus ⁊ laudabilis nimis: ⁊ magnitudinis eius nō eſt finis. Generatio ⁊ generatio laudabit opera tua: ⁊ potentiam tuam pronuntiabunt. Magnificentiam glorie ſanctitatis tue loquentur: ⁊ mirabilia tua narrabunt. Et virtutem terribilium tuorum dicent: ⁊ magnitudinem tuā narrabunt. Memoriam abundantie ſuauitatis tue eructabunt: ⁊ iuſticia tua exultabunt. Miſerator ⁊ miſericors dominus: patiens ⁊ multum miſericors. Suauis dominus vniuerſis: ⁊ miſerationes eius ſuper omnia opera eius. Cōfiteantur tibi domine omnia opera tua: ⁊ ſancti tui benedicant tibi. Gloriam regni tui dicent: ⁊ potentiam tuaȝ loquentur. Ut notam faciant filijs hominum potentiam tuaȝ: ⁊ gloriam magnificentie regni tui. Regnum tuum regnum omnium ſeculorum: ⁊ dominatio tua in omni generatione ⁊ generatione. Fidelis dominus in omnib⁹ verbis ſuis: ⁊ ſanctus in omnibus operibus ſuis. Alleuat dominus omnes qui corruūt: ⁊ erigit omnes eliſos. Oculi omniuȝ in te ſperant domine: ⁊ tu das eſcam illorum in tempore opportuno. Aperis tu manum tuam: ⁊ imples omne animal benedictione. Iuſtus dominus in omnibus vijs ſuis: ⁊ ſanctus in omnibus operibus ſuis. Prope eſt dominus omnibus inuocantibus eum: oībus inuocantibus eum in veritate. Uoluntatem timentium ſe faciet: ⁊ deprecationeȝ eorum exaudiet ⁊ ſaluos faciet eos. Cuſtodit dominus omnes diligentes ſe: ⁊ omnes peccatores diſperdet. Laudationem domini loquetur os meum: ⁊ benedicat omnis caro nomini ſancto eius: in ſeculum ⁊ in ſeculum ſeculi.

David chriſtum dominum ſignificare: ⁊ nominis ipſius īterpretatione docuim⁹: ⁊ per deſcenſum carnis ex parente ſic appellatum eſſe monſtratum eſt. Sed diu hoc nobis cōſtare videatur: illud magis diligenter arbitror perſcrutandum: cur hic titulus ſingulariter contineat: Laudatio ipſi dauid: cum in omnibus pſalmis eius gloria predicet̄. Sed hic ideo diſtinctior clariorq; poſita eſt: quia completis omnibus quibus humana ignorantia fuerat inſtruenda: nūc ad ſola precipitur domini vacare preconia: que laudes quadam diſtinctione ſuiſq; virtutibus in his ſeptem pſalmis ſequentibus mirabiliter explicant̄. Quorum proprietas in ſuis concluſionibus: ſicut factum eſt: ⁊ in precedentibus aperitur. Nec vacat qđ hic ſeptēnario numero laudes domini concludunt̄: quod penitentium confeſſio tali calculo prenotatum: qđ ipſe ſpiritus ſanctus ſeptēnaria virtute predicatus eſt: illud forſitan indicans ſacramentum: quādo Moyſi dominus precepit: vt in tabernaculo ſuo ſeptem lucernas apponeret perpetuo lumine lucētes. Sed cum nihil in ſcripturis diuinis probetur ocioſum: maxime hebrei alphabeti ordinem ⁊ hic non in caſſum arbitror per verſuum capita cuſtoditum: quē in duobus generibus hominum in viceſimoquarto pſalmo diximus accipiendum. Nam cum totis litteris explicatur: iuſtos deſignat: qbus nulla virtus per gratiam domini deeſſe monſtratur. Cum vo non totis characteribus annotatur: illos videtur oſtendere qui in eccleſia quideȝ ſunt domini: ſed non adeo cunctis bonis operibus probantur eſſe perfecti. De hac enim mixtura legitur: Oues ⁊ boues vniuerſas: inſuper ⁊ pecora campi. Sic iſti alphabeto lr̄a tn̄ vna ſubtrahitur: vt nō illos ſummos indicare videatur. Psal.a.
Nam ⁊ dominus in euangelio dixit homini: qui ſe probabili conuerſatione tractabat: Unum tibi deeſt Mar.10.
ſed ſi vis eſſe perfectus: vende omnia tua ⁊ ſequere me. Sed cum omnes hoc non faciant: a perfecto aliquid minus habere noſcuntur. Quapropter gratias agentes domino: iugiter ſupplicemus: qui tale nobis hic myſterium ſue pietatis oſtendit: vt ⁊ nos qui maxima ſumus meritorum parte curati: ſimilia poſtulare preſumamus: quatenus ad laudes eius eternas indulgētie ipſius munere peruenire mereamur. Sine magis qđ poſtea reperi: Imperfecti alphabetodes indicant eccleſiam: que hic adhuc agitur: ⁊ necdum eſt iniquorum ſequeſtratione purgata. Plenarij vo: futuram ſignificant hieruſalem: vbi iam perfectorum cetus ſanctorum electione cōplebitur. Quod etiam ipſi pſalmi qui hebreis litteris prenotantur: ſi diligēter inſpicias indicare noſcuntur. Diuiſio.

Laudatio chriſti: que a beato ꝓpheta propoſita eſt: alphabeti hebrei ordine decurrens: tribus narrationibus explicatur. Prima: eſt laudis eius infinita promiſſio: cōtinens predicti alphabeti litteras tres. Scđa: dicit laudē dn̄i nouē modis eſſe pagēdā: habēs lr̄as q̄tuor. Tertia: pre: que in ſecūda de preconio chr̄i breuiter ꝓpoſuit: paulo latius atq; euidēter explanat: in fine cōmonēs ab omni carne dn̄m debere laudari: que pars retinet lr̄as q̄tuordecim. Illud tn̄ pre oībus debemus intendere: q: ſic dictū eſt: vnde dn̄s laudari poſſit: vt tn̄ partes ipſe inexplicabiles eē videantur. Uerbi gratia: dicitur laudandus eſſe in

operibus ſuis:ſed quis eius poſſit operas vt dignum
eſt explicare? Dicitur de potentia:ſed quis eius potē
tiā enarrare preualeat? Una ergo veritas eſt:ſic per
partes laudem dici domino:vt tamen non credas eā
ſufficienter poſſe compleri. Expoſitio.

Aleph Al'. noī tuo in ſeculum
E Xaltabo te deus rex meus: ⁊ benedicā
nomen tuum in ſeculo:⁊ in ſeculum ſe
culi.] Beatus ꝓpheta ſpiritu diuino cō
pletus:erupit in vocē:nō humana ſapiē
tia preſumens:ſed ſuperna cōtemplatio
ne illuminatus. Neqꝫ enī locale aliquid aut ſpecia
le dicit:ſed vnde mundi imbecillitas cuncta ſaluet.
Exaltabo te:dictum eſt:notū te faciam predicando
qd̄ es. Nam quemadmodum putetur aliqua laude
deus altior fieri:cum diuina perfectio nō poſſit auge
ri? Rex meus:profeſſio fidei eſt:qm̄ ab ipſo ſe dice
bat regi:cui ſe nouerat pura mente famulari. Bene
dicere nomē eius eſt in ſeculo:hic illi per pſalmodie
gratiam ſupplicare:qd̄ qui dignus eſt facere:⁊ in illa
eum merebitur eternitate laudare. Sic enim ſequi
tur:Et in ſeculum ſeculi:vbi iam nullus eſt finis:ſed
qd̄ feliciter incipitur:perpetua iocunditate ſeruatur.
Beth [Per ſingulos dies benedicam te:⁊ laudabo nomē
Al'. tibi tuum in ſeculo:⁊ in ſeculum ſeculi.] Superius di
Al'. ſeculum xit: Exaltabo te deus. Et ne forſitan humana negli
gentia ſemel crederet eſſe faciendum:neceſſarie cō
monitum eſt: Per ſingulos dies: vbi reuera mutua
ſibi alteratione ſuccedunt. Sed qui hic per iſtos ſin
gulos dies benedicit dominū:ibi in illo eterno vnō
die qui venturus eſt:cū beatis continua exultatione
laudabit. Ad reliqua vō verba huiꝰ verſus: qm̄ ſunt
ſimilia: ſuperior expoſitio dicta ſufficiat.[Magnus
Gimel dominus ⁊ laudabilis nimis:⁊ magnitudinis eiꝰ nō
eſt finis.] Miranda complexio:vera predicatio: ſic
laudare dominū:vt quantū eſt magnus nō eſtimes
explicandum. Senſus enim totius creature deficit:
⁊ adhuc illa retractatio ſemper exercetur. Nam ſicut
nullo loco clauditur:ita nec eloquentia q̄uis ampliſ
ſima eius poſſunt preconia terminari: Uirtus inex
plicabilis:pietas incōprehenſibilis:ſapientia ineffa
bilis:cuius vera definitio eſt:finem in ſanctis laudi
bus nō habere. Et nota qꝛ dum dicitur:magnitudi
nis eius finem nō eſſe:nunq̄ te precipit ab eius pre
dicatione ceſſare. Nam ⁊ taciti gratias agimus:cum
nos ꝓbabili conuerſatione tractamus. Qui cum nul
lis poſſit laudibus comprehendi:ſingulis tamen ſer
monibus indicatur:cum dicitur: Magnus nimis. Et
iterum: Magnitudinis eius nō eſt finis:qui defini
SCHE tionis quintus eſt modus. Hic grece dicitur Cata an
tilexin:latine ad verbū:quando ſingulis vocabulis
Deleth rem quam ſcire querimus intimamus.[Generatio
⁊ generatio laudabunt opera tua:⁊ potentiam tuam
He pronuntiabunt. Magnificentiam maieſtatis tue:⁊
Al'. glorie ſā ctitatis tue ſanctitatem tuam loquentur:⁊ mirabilia tua narra
Vau bunt. Et virtutem terribilium tuorum dicent:⁊ ma
Zai gnitudinem tuam narrabunt. Memoriam abundā
Al'. eructa buunt tie ſuauitatis tue eructuabunt:⁊ iuſtitiam tuā exal
tabunt.] Uenit ad ſecūdā narrationē:vbi ſpecies do
minice laudis ſacrato calculo prenotatur. Sed q̄uis
iſta repetitio generationū:infinitum tempus oſten
dere videat:qꝛ domini opera ſemper cōſtat eſſe lau
danda:tamen generatio ⁊ generatio ad duos magis
debent populos applicari: Una ad hebreorum : que
per ſignū circumciſionis electa eſt: Altera que venit

ex gentibus. Ipſe ſunt enim que domini beneficia ſu
ſceperunt. Et merito dicuntur preconia ipſius cane
re:que ad eius deuotionis probantur munera perue
niſſe. Sed qm̄ hec nouem:id eſt:opera:potentia:ma
gnificentia:ſanctitas:mirabilia:virtus:terribiliorū
magnitudo:memoria:iuſtitia:in modum propoſitio
nis hic dicta ſunt:vt eiſdem lineis cōſequenter debe
at laus dominica decantari:conuenit vt ibi de ipſis
euidentius dicere debeamus:vbi ⁊ auctoritas indi
cauit latius exponenda:que nos iſtis nominibus for
ſitan poſſumus appellare cataractas diuini eloquij:
fontes verborū celeſtium:vbera beata preconij:vnde
⁊ humanum genus pia confeſſione reficitur:⁊ ange
lis beatitudo ſine fine preſtatur. Que argumenta in
ſumma ita arbitror eſſe definienda:ratio que rei in
comprehenſibilis atqꝫ altiſſime ſummatim ⁊ breui
ter inquantum valet:nō quantum eſt efficit mentio
nem. Hinc enim nihil extrinſecus:nihil veriſimile:
nihil proferri videtur ambiguum: ſed omnia talia
procedunt:qualia ⁊ veritas loquitur ⁊ de veritate di
cuntur. In magnum quoqꝫ ſacramentum:hec nouē
loca vnde laudes dominice naſcuntur: arbitror ap
prehēſa:vt trinitatis honor tertio in ſe triplicato nu
mero poſſit agnoſci. Iſte quoqꝫ numerus continetur DOG
⁊ in codicibus ſacris:quos ſancta domini legit ⁊ ve
neratur eccleſia:id eſt:in octateucho:in regnū:in pro
phetis:in pſalterio:in Salomone:in agiographis:in
euangelijs:in epiſtolis apoſtolorum : in actibus apo
ſtolorum cū apocalypſi. Sic numerus iſte celeſtiū
rerum cōmemoratione fecundus eſt.[Miſericors ⁊ Heth
miſerator dominꝰ.] Tertia narratio que ſupereſt in
troitur:in qua loca illa argumentorū latius exequi
tur:que in ſecunda parte breuiter intimauit:ea nunc
ſingillatim mente ſollicita perquiramus. Ab operi
bus domini fecit initium:vt miſerator dicatur. Nā
qd̄ miſericors dicitur:nature ipſius virtus eſt : quod
miſerator fragilitati noſtre cauſa ſalutis eſt. Miſeri
cors eſt enim cum creat:quia nullis beneficijs pro
uocatur vt preſtet:ſed clemētie ſue diſpoſitione vni
uerſa facit ad exiſtentiā peruenire. Miſerator quo
qꝫ eſt:cum res cadentes ſua pietate reconſtruit:qua
tenus qui per culpam corruunt:per gratiam ſubleuē
tur. Quis enim actibus ſuis meretur munera domi
ni ſaluatoris:dum abſolute legatur:omnes peccaue Ro.3.
runt ⁊ egent gloria dei? Miſericors autem ⁊ miſera
tor:figura Paranomaſia eſt:que ⁊ denominatio dici SCHE
tur.[Patiens ⁊ multum miſericors.] Uenit ad 2ᵐ
argumenti locum:qui appellatur:a potentia: quam
nō laudauit qd̄ terras ſuſpendit:maria coercuit:ſtel
lis celum depinxit:ſed tolerantem dixit exceſſus hu
manos:vt qui puniri poſſent lege iuſtitie:probentur
per patientiam domini non perire:ſicut legitur: No Ezech.18.
lo mortē peccatoris:ſed vt conuertatur ⁊ viuat.[Sua Teth
uis dominus vniuerſis:⁊ miſerationes eius ſuper oīa
opera eius.] Tertius argumenti locus eſt:a magnifi
centia. Quid enim magnificentius:q̄ ſuauē eſſe vni
uerſis:qui tamen eum deuotis ſenſibus ipſius mune
re guſtauerūt? Sicut Petrus apoſtolus dicit: Si ta 1.Pe.2.
men guſtatis quoniam dulcis eſt dominus. Dulcis
enim dici non poteſt:niſi eis qui bona ipſius ſpiritua
liter imbiberunt. Quid iterum magnificentius : q̄
miſerationes ſupra omnes operas ſuas impenderet
que eo glorianter auctore? Dicent aliquis:cur ergo dā
nandi ſunt peccatores:quos eius creaturā eſſe nō

dubiū eſt. Sed reſpice: q: miſerationes ꝯferendas
dicit ſupra operas dñi. Ipſuz enim coronat: qḋ in no
bis occulto iudicio gr̃a ꝓrogāte largit: illud damnat
qḋ diabolo machināte ꝯſtruit. Uis eniz poſita ver
boꝝ: ſoluit abſolutiſſime queſtionē. Opera eniz dñi
ſemper eligunt: noſtra vel diaboli ſine dubitatione
Ioth damnant. Cōfiteantur tibi dñe omnia opera tua:
⁊ ſancti tui benedicēt te. Quartus locus: a ſanctita
te narrat. Ipſa eſt eniz ſanctitas quā ſuperius dixit:
vt ei ſancti ſui debeant confiteri: id eſt: boni angeli:
dominationes: poteſtates ⁊ principatus: vel iuſti ho
mines: ⁊ qcqd beatum eſſe cognoſcitur. Sed q: oēs
creature nō ſunt in intellectuali dignitate ſublimes:
vt iumenta: ſaxa: ligna: terra: vel his ſimilia: quo mō
illū poterit omnis creatura ꝑdicare? Confitetur pla
ne in hoc qḋ eſt: dū ſuum glorificari facit auctorem:
qui oīa admirabili diſpoſitione perfecit: vt aut per ſe
ipſe creature laudent: aut per rationales ſubſtantias
Caph opera domini valde bona predicent. Gloriaz regni
tui dicent: ⁊ potentiā tuā loquentur. Quintus: a mi
rabilibus producitur locus. Eſt mirabilis eniz detrē
qui fecit celum ⁊ terram: eaqꝫ diuerſis bonis ſtupē
da varietate cōpleuit. In paruis enim eſt menſura
ſufficiens: in mediocribus equabile temperamentū:
in magnis abundantia copioſa donoꝝ: ⁊ neceſſe eſt
totū eſſe mirabile: qm̃ vniuerſarum rerum oīpotentē
Lamech conſtat autorem. Ut notā faciant filijs hominū po
tentiā tuā: ⁊ gloriā magnificentie regni tui. Septus
locus qui eſt a virtutibus introitur. Hoc eſt enim qḋ
in ſcḋa parte dixit: Uirtutē terribiliū tuorum. San
ctis eniz predicatoribus nota facta eſt potentia dñi
⁊ gloria regni eius: ne ignorata minus forſitan quere
ret. Nota quoqꝫ facta eſt potentia eius: cū Petrus
⁊ Ioannes ex vtero matris claudum ambulare fece
Ac.3. runt: dicentes: Uiri iſraelite quid miramini in hoc:
quaſi noſtra virtute aut pietate fecerimus hunc am
bulare? Et paulopoſt dicunt: ꝙ in nomine Ieſu chri
ſti ſaluus ſit factus. Nota etiā facta eſt potentia dñi:
qm̃ diuerſas virtutes apoſtoli inuocato eius nomine
Mem perfecerunt. Regnum tuum regnū omniuz ſeculo
Al. generatione rum: ⁊ dominatio tua in omni generatione ⁊ ꝓroge
nie. Uenit ad ſeptimū locum: qui trahit a magnitu
dine. Nā ſi magnum eſt ad tempus imperare: quāto
magnificētius dominationis terminū non habere?
Primū enim ſignū dñi de perpetuitate laudauit: po
ſtea de ipſius dominationis effectu. Sunt enim re
gna humana ſed nō eterna: ſunt ⁊ alioꝝ compara
tione fortia ſed nō diutius dominantia: ⁊ ideo perpe
tuitas iſta cōmemorat: ne regnum tale putares qua
Samech le in mundo forſitan eſſe cognoſcis. Fidelis dñs in
Al. oībus ⁊ verbis ſuis: ⁊ ſanctus in omnibus operibus ſuis. Al
leuat dñs omnes qui corruūt: ⁊ erigit omnes eliſos.
Octauus locus aperit: qui dicit: ab abundātia. Ipſa
eſt: Memoriam abundantie ſuauitatis tue eructa
bunt: quā ſuperius in antefata ſecunda parte memo
rauit. Fidelis ergo dicitur: qm̃ ſui aduentus ꝓmiſſa
cōpleuit: ⁊ non in paucis ſed in omnibus verbis ſuis.
Mat.24. Qḋ reuera ipſi ſoli conuenit: qui dixit: Celum ⁊ ter
ra tranſibunt: verba aūt mea nō preteribunt. Qui ſi
cut verax in ꝓmiſſionibus: ita ⁊ ſanctus in omni ſua
operatione dinoſcitur. Hoc quoqꝫ ad abundantiaz
domini nō eſt dubium pertinere: quando eleuantur
ruentes: abſoluuntur rei: eriguntur eliſi. Tunc enim
recordatio ſuauitatis ipſius habetur: cum factorum
taliū virtus aſpicitur: ⁊ eructant in laudib' eius: qui

dignatus eſt de poteſtate diaboli eripere peccatorē.
Et vide: qm̃ ⁊ hic due res dño deputant. Ipſe enim
alleuat ruentes: qui adhuc minime corruerunt. Ipſe
erigit eliſos: qui iaz ruinā ſuſtinuiſſe noſcuntur. Me
rito: qm̃ ne cadamus ipſo cuſtode defendimur: vt ꝓ
ſtrati ſurgere valeamus ꝟtute ipſius nihilominus
ſubleuamur. Hec eniz ⁊ talia per abundātiā ſuauita
tis ipſius fieri poſſe nō dubiū eſt. Oculi omnium in Ain
te ſperant dñe: ⁊ tu das eſcaz illis in tempore oppor Al. illorum
tuno. Aperis tu manuz tuam: ⁊ imples omne aīal be Phe
dictione. Ecce nonus locus itratur: qui dr̃ a iuſticia.
Hic in his duobus ⁊ alio verſu qui ſequit latius ex
planatur: vt qui dominū miſericordē audiunt: iuſtū
quoqꝫ iudicē contremiſcant. Iuſticie eniz ipſius eſt:
vt qui in ipſo ſperare nō deſinunt: ab ipſo ſatietatis
munera cōſequantur. Sed iſta eſca vniuſcuiuſqꝫ rei
cōtinētia debet intelligi. Alia enim corporaliter: alia
ſpiritualiter expetunt gubernari: ſed his omnib' vna
eſca eſt largitas diſpenſata creatoris. Et ne crederes
ſemper dādū eſſe qḋ petit: adiecit: In tēpore oppor
tuno. Multi eniz petūt: ſed feliciter differunt. Qua
propter vnū hoc aſſidue depꝛecemur: vt illa nobis do
minus ꝓpitius tribuat: que expedire cognoſcit. Nos Ro.8.
eniz: ſicut dicit apl's: quid oremus ſicut oportet neſci
mus. Cognoſcimus etiā in poteſtate ipſius oīa cōſti
tuta: qm̃ ipſo manū apetiēte: omne aīal benedictione
cōpletur. Sed melius vt hoc aīal rationabilem crea
turā debeamus accipere: quā reuera cōſtat poſſe bn̄
dici. Iuſtus dñs in oībus vijs ſuis: ⁊ ſanctus in oīb' Sade
operibus ſuis. Manifeſta eſt pars illa iuſtitie: quā
do ipſum quoqꝫ nomen cognoſcimus eſſe memora
tū. Uie domini ſunt: diſpoſitiones atqꝫ voluntates:
quas ſi vere intelligimus: ſemꝑ iuſtas eſſe ſentimus.
Nā cū nos verberat: equitatē facit: q: peccatis digna
reſtituit. Et ideo dū nobis petimus parci: prius eius
iuſtitiā cōfiteamur: ⁊ ſic ab ipſo expectemus mune
ra pietatis. Sanctus: ⁊ pium ſignificat: ⁊ patiētē: ⁊ bo
noꝝ omniū largitorē: qm̃ qḋ ab illo efficit virtutuz
laude complet. Uie pertinēt ad diſpoſitiones: opera
tio ad effectū: ſed hoc pro noſtra imbecillitate diuidit:
Ceterū apud illuz: hoc eſt velle qḋ facere: hoc diſpo
nere qḋ iubere. Prope eſt dñs oībus inuocantibus Coph
eū: ⁊ in veritate. Uoluntatē timentiū ſe faciet: ⁊ ora Al. oīb' inuo-cantibus eū
tiones eorum exaudiet: ⁊ ſaluos faciet eos. Et hec
quoqꝫ ꝓbant ad iuſtitiā dñi ꝑtinere. Proximus: dr̃ Res
ꝓpitius: Iratus vero: longinquus. Nā ꝓſentia ei' ſemꝑ Al. faciet: ⁊ deprecatio-nem
⁊ vbiqꝫ eſt: ſicut in ſuperiore pſalmo dictū eſt: Si aſcē
dero in celum tu illic es: ſi deſcendero in infernum Ps.138.
ades ⁊c. Sed qm̃ ⁊ illi inuocant: qui ſua cupiunt deſi
deria vana compleri: additum eſt: In veritate: quod
omnes ſuperfluitates excluderet: q: ſolus veraciter
inuocat quiſquis ab eo petit que ipſe magis poſtulā
da conſtituit. Reuera enim: hoc eſt exaudiri: cui pro
bantur ꝓfutura concedi. Nam quale eſt nimietate
precum exigere: qḋ importunum petitorem peniteat
accepiſſe? Sicut filijs iſrael contigit: quando regem
ſibi dari more gentium poſtularunt. Cuſtodit domi Sin
nus omnes diligentes ſe: ⁊ omnes peccatores diſper
det. Iam concluditur in breuitate pars illa iuſtitie:
q: vtrūqꝫ ad dñi ꝑtinet eqtatē: vt diligētes ſe cuſto
diat: ⁊ peccatores pro eoꝝ iniqtate diſꝑdat. Qḋ aūt
dicit: oēs peccatores eſſe ꝑdēdos: illos ſignificat qui
in ſua obſtinatione ꝑſiſtūt. Naz qui ſe ad dñm puro
corde ꝯuertūt: peccatores eſſe iā deſinūt: ſicut in alio
pſalmo dictū eſt: Beati quoꝝ remiſſe ſunt iniqtates. Ps.31.

Tbau [margin: Al. Laudationem / Al. nomini laudo] [† Laudem domini loquet̃ os meū: ⁊ benedicat oīs caro † nomē ſanctū eius in ſeculū ⁊ in ſeculū ſeculi.] Expoſitis omnibus locis: que laudē dñi generare ac ꝑducere ꝯſueuerunt: nunc eius repetit breuiſſimā concluſionē: vt qḋ nullis libris: nullis valet humanis viribus explicari: mirabili cōpēdio ꝓbet̃ eſſe ꝯcluſuʒ. Laudem dñi os ſuū: id eſt: cordis arcanum ꝓmittit effari: vnde ſe ꝓpheta nouerat libenter audiri. Commonet etiā humanā carnē vniuerſam dñm benedicere ſaluatoreʒ: qḋ dictū ꝯſtat per figuram Sinędochen: id eſt: a parte totū. Per carnē enim ſignificat homines: ſicut idē homines ſignificat: qñ ſoles animas dicit: vt eſt illud Exodi: Omnes aūt anime que intrauerūt in egyptū: anime ſeptuagintaqnque. Ipſa enī caro eſt: que poteſt dñm digna laude benedicere. Si quā vo parte ſupra iſta que diximus ſiue in futuris ſiue in pteritis pſalmis diligēs ꝑſcrutator inuenerit: que ad laudes dñi debeat applicari: ad ſupradictoꝝ aliquē modū: vt tamē nos opinamur nō dubitet ptinere: nec accuſet a nobis ad liquidū minime cōprehenſum: qḋ ꝓfitemur imenſuʒ. Hoc Ariſtoteles acer ingenio (vt arbitror) emulatus: argumētoꝝ ſecularium loca mirabili ſubtilitate collegit: vt ſicut vniuerſus ſermo litteris: ita ⁊ illa complexione oīs humanitas ꝓlata ſentētia clauderet̃. Hinc dialectici diſputationes ſuas cōpendioſis collectionibus artauerūt: hinc oratores velut quedā flumina cucurrerūt: hinc poete decoris florib⁹ ambiunt̃: hinc ſatyrici: hinc hyſtorici: hinc comici tragiciqʒ ditati ſūt: vt pene ab humana lingua videat̃ exceptū: qḋ ab hac fuerit complexione diuiſum. Huic rei topica nomen impoſuit.

DEF Topica vo ſunt argumentoꝝ ſedes: ex qbus ad faciēdā fidē velut elemēns gbuidā ꝯficit̃ itentio differētis. Qḋ legere atqʒ tractare religio nulla ꝯdemnat: quoniā innoxie requirit̃ quicquid ſacris litteris nō probatur aduerſum.

Concluſio.

Audiuimus in vno pſalmo breuiter complexa: que in ſcripturis ſanctis late diffuſa ſunt. Ubi eni nō legit̃: aut opa ipſius: aut potentia: aut magnificētia: aut ſanctitas: aut mirabilia: aut virtus terribilioꝝ: aut magnitudo: aut abundantia: aut iuſtitia: vt merito dici poſſit ſupernū horreū: vbi talis entheca reꝝ probatur eſſe celeſtiū. Solent enim omnia ſimul non poni: laus aūt dñi vt opinamur ſine aliquo iſtoꝝ nō poteſt inueniri. Sed cum hic formulam dominice laudis diligenter expreſſerit: ſignificauit vtiqʒ ⁊ ſequentes pſalmos ad eius ſine dubio preconia ptinere: quibus talis regula complexioqʒ premiſſa eſt. Nec putes fortuitum: qḋ ſeptē pſalmis laudes dñi ꝯtinent̃: hoc eſt forſitan quod in cēteſimodecimooctauo pſalmo dictuʒ eſt: Septies [margin: Pſal. 118.] in die laudē dixi tibi. Ipſa forſitan ſeptem candelabra ſūt: ſicut apocalypſis refert: que ante dñm lucēt. Ipſe ſeptē eccleſie ad quas liber dñi iuſſus eſt deſtinari. Ipſe deniqʒ ſpiritus ſeptiformis: qui ipſas laudes celeſti largitate ꝯceſſit. Quapropter exultemus: copioſe dediſſe nobis dñm quod eius auribus offeramus: ſi pura conſcientia ꝓbeatur. Nam quis dubitet grate ſuſcipi: quod ipſe ſibi pcepit imolari? O pietas imenſa creatoris: ⁊ laudari ſe iubet: ⁊ ne noſtris delinquamus eloqͥs quēadmodū ꝑcipit̃ oſtendit. Non qḋ ille talibus indigeat: ſed qꝛ nobis hoc vtile fuiſſe ꝓſpexit. Totū dixit: totū monuit: ne velimus errare. Ad poſtremū ⁊ ipſaʒ naturā humanitatis: ne fragilis periret aſſumpſit. Sed ꝯſideremus ſi qui tā ingentia dona ſuſcipim⁹: peccare tāte gr̃e debeamus.

Explicit expoſitio in pſalmum. 144ᵐ.

℄ Alleluia. CXLV.

Lauda anima mea dñm: laudabo dñm in vita mea: pſallā deo meo q̄zdiu fuero. Nolite ꝯfidere in principibus: neqʒ in filijs hominū in qbus non eſt ſalus. Exibit ſpiritus eius ⁊ reuertet̃ in terrā ſuā: in illa die peribūt oēs cogitationes eoꝝ. Beatus cuius deus iacob adiutor eius: ſpes eius in dño deo ipſi⁹: qui fecit celū ⁊ terrā mare ⁊ oia que in eis ſūt. Qui cuſtodit veritatē in ſeculū: facit iudiciū iniuriā patiētibus: dat eſcā eſurientibus. Dñs ſoluit cōpeditos: dñs illuminat cecos. Dñs erigit eliſos: dñs diligit iuſtos. Dñs cuſtodit aduenas pupillum ⁊ viduam ſuſcipiet: ⁊ vias peccatoꝝ diſperdet. Regnabit dominus in ſecula: deus tuus ſion in generatione ⁊ generationē.

Ecce iteꝝ auribus noſtris iſonat celeſtis auctoritas: pulſatqʒ Alleluia ianuas cordis: ne vacuis atqʒ inanibus cogitationibus occupemur: quoniā ocioſuʒ tempus habere nō decet militē Chr̄i. Habet enī ⁊ lingua fructus ſuos. Uberrima ſiqdeʒ meſſis inde colligit̃: ſi in laudes dñi pura mente moueat̃. Spirituale mēbrū eſt cū famulat̃ auctori: ipſaʒ quoqʒ animā cōmēdat dū veritatē loquit̃. Quapropter cōpleamus aerē dulciſſimis ſonis. Nam muſica iſta ſalutaris: nō ſolū mortaliū ꝑmulcet auditū: ſed etiā intellectum delectat angelicum.

Diuiſio.

Upiens ꝓpheta laudes dñi ex toto corde cātare: Primo īgreſſu dicit in hominibus minime ꝯfidēdum: ne aliqd ab eo peteret̃ tepide: ſi ⁊ ali⁹ crederet̃ poſſe ꝑſtare. Scḋo ꝓnūciat totā ſpeʒ in oīpotēte dño reponēdā: ⁊ cū ſit iſte dñs: ex factis ſuis pulcherrime definit̃: vt gētilitas eū frequēti rōne ꝯuicta: errores ſuos fideli deuotione derelinquat.

Expoſitio.

Lauda anima mea dñm.] Ne terrenis deſiderijs voluntas ocioſa vacaret: ⁊ in fatuis vt aſſolet curis: mentis occuparetur intentio: dat ſibi ꝓpheta ſalubre ꝯſiliuʒ: vnde generalitati nouerat ꝯſulēdum: vt anima laudaret dñm: nō ſonus ꝯcrepātium labioꝝ. Sepe enim ſic meditata proferimus: vt peregrina cogitatione tranſlati: non nos ſentiamus dixiſſe que loquimur. Eſt enim vīus anime ſpūali vigore flāmata per diuerſa diſcurrēs: que cauſas celeſtiū ſiue terreſtriū creaturarū indagabili rōne ꝑquirit: mō ſe ſuperis: modo inferis miſcens. Sed iſta quēadmoduʒ ſe habeant: prout dñs donare dignat⁹ eſt: in libro nic: qui in variarū opere tertiuſdecim⁹ cōtinet̃: a nobis latius vident̃ expoſita. Quapropter animam ſuam pſalmiſta hortat̃ laudare dñm: vt exploſis cogitationibus ſuperuacuis: in ipſo eī negocio totis viribus occupetur. [Laudabo dominum in vita mea: pſallam deo meo q̄zdiu fero.] In tueamur quid ſibi velit [margin: Al. fuero]

iſta repetitio. Prius ſperat anime ſue laudare dnm:
nūc acquieſcens duplici ſe pmittit ordine laudatu-
rum. Laudare in vita eſt: in illa eternitate dnm con
fiteri: que veri⁹ vita dicit̃: qm̄ nulla curarū preſſure
cōterit. Ideo enī: Laudabo dixit: vt futurum tēpus
oſtenderet: qm̄ angelis iuſtiſqʒ hoībus ſors iſta colo
eſt. De iſta vº pſenti vita: Pſallaʒ dicit̃: qđ ad bonas
operas (ſicut ſepe dixim⁹) manifeſtū eſt ptinē. Sic
ergo accipiendū eſt: vt illic ppetue: hic pſallatur aſſi-
due. Nā ꝛ ipſuʒ: Quādiu ero: iſtud ſeculū ſignificat: qꝛ
futurū erat qđ hic eſſe nō poterat. [Nolite confide-
re in principib⁹: neqʒ in filijs hoīum in quibus nō eſt
ſalus.] Celeſtis medicus humana pectora prius mū-
dat peſtiferis curis: vt ſalutaria remedia cōpetēter
infundat. Dicit enim: nec in demonib⁹: nec in hoib⁹
eſſe preſumendū: qui ſalutē dare nō poſſunt: quaʒ iu-
re pprio minime poſſidere noſcunt̃. Principes hic
ſpirituales nequitias debemus aduertere: de qb⁹ di-
Ephe. 6. cit apls: Quia nō eſt nobis colluctatio aduerſus car-
nē ꝛ ſanguinē: ſed aduerſus pncipes ꝛ poteſtates te-
nebrarū harū. Filios hoīum: ſignificat ſine dubita-
tione mortales: qui ſalutē dare nō poſſunt: qꝛ debita
morte ſuccūbunt. Solus eſt enī filius hoīs: id eſt: ſan
cte virginis qui tribuat ſalutē: qm̄ ipſum cōſtat hu-
Math. manī generis exiſtere ſaluatorē. [Exiet ſpiritus ei⁹
ꝛ reuertet̃ in terrā ſuā: in illa die peribunt oēs cogita
tiones eoꝝ.] Cauſam reddit cur dixerit in hoībus
nō eſſe preſumēdū: hic ſpiritū aīam debemus accipe
Luc. 23. re: ſicut ait in euangelio: Pater in man⁹ tuas cōmen
do ſpiritū meū. Egreſſa itaqʒ aīa de clauſtro corpis
ſui: in terrā remeat caro defluens vñ ſumpſit initiū.
Ideo enim addidit: Suaʒ: vt ſignificaret inde fuiſſe
Gen. 2. pcreatā: ſicut legit̃ in geneſi: Fecit deus hoīem de li-
mo terre. Mortis igit̃ tēpore pereūt humane cogi-
tationes: que ſe in diuerſos ambitus ſemp extendūt:
mō poſſeſſionibus ſtudētes: mō diuitias ꝯgregātes:
mō honores magnopere pergrēdo. Sed hec oīa diſ-
pereūt: qm̄ eoꝝ rerū vota fruſtrant̃: ſicut diuitem in
Luc. 12. euangelio legim⁹ increpatū. Stulte hac nocte aufe-
ret̃ a te aīa tua: que aūt preparaſti cuius erūt? [Bea-
tus cui⁹ deus iacob adiutor eius: ſpes eius in dño deo
ipſius.] Exploſis vanis cogitationib⁹ qbus humanū
gen⁹ tanqʒ grauiſſimis morbis inficit̃: ppheta ad ſcḋm
venit ingreſſuʒ: in quo tanqʒ ſalutare poculū huma-
nis mentib⁹ porrigit ebibēdū. Nō enim tm̄ pphibuit
inutiles preſumptiones: ſed etiā que fuerāt appetēda
pmonuit. Dicit enim de ipſa cogitatione fieri beatū:
qui ſperat in dnm. Iacob vº patriarcha ideo ſepe di-
ximus poni: qm̄ poſt illā angeli luctā primus ipſe ap-
pellatus eſt iſrael: id eſt: vir videns deū. Qđ vocabu-
lum ad oēs electos cōpetēter aptat̃. Adiutor enī iō
poſitū eſt: vt nos ad bonos niſus nolē ipſi⁹ intelligē-
tia cōcitaret. Illis aūt adiutor eſt: qui ipſo donante
virtutū gradus aſcēdere bonis intētionib⁹ enitunt̃.
Sequit̃: Spes ei⁹ in dño deo ipſi⁹. Ad ſuperiorē ſen-
tentiā ptinet iſta pſecutio: qꝛ beatus eſt cui⁹ ſpes eē
cognoſcit̃ in dño deo ſuo. Dicēdo enim: Spes: patiē-
tiā pſentiū ſignificat: ꝛ deſideria futuroꝝ. Nā quod-
libet illud in hoc mūdo chriſtianus patiatur: eterne
beatitudinis cogitatione reficit̃. Sed qm̄ eſſe pote-
rat ꝛ cultoribus demonū ſpes in deo ſuo: ſingulis va-
rijſqʒ commatib⁹ per vnā ſpeciē definitionis vſqʒ ad
finē pſalmi: dnm chrm̄ deſignat: in quo debeat ſpes
eſſe fideliū. [Qui fecit celum ꝛ terrā: mare ꝛ oīa que
in eis ſunt. Qui cuſtodit veritatē in ſeculū: facit iu-
dicium iniuriā patientibus: dat eſcaʒ eſurientib⁹. Dñs M. iſte verſiculus ſubiungitur ſequenti
erigit eliſos.] Diximus in pſalmo centeſimoqđrage-
ſimoquarto poſita eſſe loca: ex qbus laus dñica for-
maret̃: nunc eadē cōmemorāda locis aptiſſimis eſti-
mamus. Ait enī: Qui fecit celū ꝛ terram: mare ꝛ oīa
que in eis ſunt: qđ ab operib⁹ eius laudē pdiſſe non
dubiū eſt. Quid enī glorioſi⁹: qđ ve pōt eſſe magni-
ficentius: qʒ celū ꝛ terrā feciſſe: ꝛ oīa que in eis ſunt?
Illud preterea qđ dicit: Facit iudiciū iniuriā patien-
tibus dat eſcā eſurientibus: ad iuſticiā eius manifes-
tuʒ eſt ptinere: qm̄ equitatē ſuā oībus pat vult iudicijs
ſui dona cōcedit. Scḋa aūt eſt iſta ſpecies definitio-
nis: que grece dicit̃ Ennoematice: latine notio nūcu- DEF
pat̃. Nō enī dicit ſubſtantialiter qđ ſit deus: ſed qđ
agat vel qđ egerit. Actus enī eius ex pte aliqua quā-
tū tm̄ ipſe concedit pōt notitia noſtra cōprehendere:
ſubſtantiā vº ipſius nō preualet indicare. Dicit enī
pmū: Qui fecit celū ꝛ terrā: ipſe eſt in quo ſpem ſuaʒ
debeāt ponere chriſtiani. Sed lʒ celi ꝛ terre appella-
tione cuncta cōcluſerit: addidit tm̄: Et oīa que in eis
ſunt: ne quē aliū putares vel minutiſſimarū rerū exi-
ſtere creatorē. Sequit̃: Qui cuſtodit veritatē in ſecu-
lum. Ipſe eſt ſcilicet dñs chriſtus: qui dixit: Ego ſum Joan. 14.
via veritas ꝛ vita. Neceſſe eſt enim vt ille loquatur
veritatē in ſeculo: qui celeſtis veritas approbat̃. De
hoībus aūt qui ſub peccato ſunt: dictum eſt: Omnis Pſal. 115.
homo mendax. Adiecit: Facit iudiciū iniuriā patien-
tib⁹. Chriſtus eſt verus iudex: ꝛ gubernator eternus:
qui afflictos pper nomen ſuū vindicat: ꝛ miſeretur
innoxijs. Ipſi qppe ſunt qui iniuriā: id eſt: iniuſtitiaʒ
patiunt̃: qm̄ vitatē pdicātes penis vehemētib⁹ affli-
gunt̃. Intulit: Dat eſcā eſurietib⁹. Ipſe enī dat eſcā
eſuriētibus: qui creator eſt mūdi. Sed opʒ nos eſcas
ſpirituales expetere: ne ſicut iudei ſaturitateʒ ſolum
ventris delectemur accipere. Dicit enim Amos pro-
pheta: Ecce itroduco famem ſuper terrā: nō famem Amos. 8.
panis neqʒ ſitim aque: ſed famē audiēdi verbū dei.
Subiecit: Dñs erigit eliſos. Nec hoc quoqʒ dubium
eſt: qꝛ eliſos erigat. Nā cū diabolus elidat: dñs suble-
uat. In ipſo ergo ponenda eſt ſpes: qui nō elidere ſed
erigere cōſueuit. [Dñs ſoluit cōpeditos: dñs illumi-
nat cecos: dñs diligit iuſtos. Dñs cuſtodit aduenā.] M. aduenas
In hoc ꝛ ſequēti verſu ille locus aperiendus eſt: Me-
moriā abundātie ſuauitatis eius. Quid enim ſuaui⁹
qʒ vt miſericordie ipſius facta memorent̃: vt dicat:
Dñs ſoluit cōpeditos: dñs illuminat cecos: dñs dili-
git iuſtos: dñs cuſtodit aduenā: pupillū ꝛ viduā ſuſci-
piet: ꝛ viā peccatoꝝ exterminabit. Soluit vtiqʒ cō-
peditos dñs chriſtus: ſicut in euāgelio dictū eſt: Nō-
ne oportebat hāc filiā abrae quā alligauerat Satha- Luc. 13.
nas decē ꝛ octo annis ſolui ab infirmitate ſua? Sed
hoc nō ſolū de vexatione immūdi ſpiritus poteſt in-
telligi: ſed etiaʒ de oībus vitijs quibus mens noſtra
quaſi qbuſdā funib⁹ illigat̃. Nā ſicut ligat diabolus
qui peccata cōnectit: ita ſoluit chriſtus qui delicta di-
mittit. Sequit̃: Dñs illuminat cecos. Oēs vitioſi ceci
ſunt: qꝛ peccatoꝝ obſcuritatib⁹ implicant̃. Sʒ iſtos ille
ſolus illuminat: qui in euāgelio luto facto puxit ocu- Joan. 9.
los: ꝛ tenebratū hoīem ad gaudium pfecte ſanitatis
adduxit. De quo etiā dictū eſt: Qui illuminat omnē Ibidem
hominē venientē in hunc mundū. Addidit quoqʒ:
Dñs diligit iuſtos. Cuius eſt enim iuſtos diligere: niſi
ſi qui eos preualet in eternā beatitudinē collocare?
Nam ſicut diabolus affectat impios: ita dñs diligit
iuſtos. Subiecit etiam: Dñs cuſtodit aduenā: id eſt:

qui de babylonia ciuitate diaboli ad hieruſalẽ ciuitatem dñi ſaluatoris aduenerit. Hunc cuſtodit: ſi eſt in electorum habitatione permanſerit: ſicut in alio
Ps. 38. pſalmo dicitur: Incola ego ſum apud te in terra: ⁊ peregrinus ſicut omnes patres mei. Pupillũ ⁊ viduã
Al. viam
Al. diſperdet
ſuſcipiet: ⁊ viam peccatorum exterminabit. Pupillus ⁊ vidua ſunt: qui dominũ pura mẽte reſpiciũt humanis ſolatijs deſtituti. Hos recipit chriſtus ſuo numinine vendicandos. Sed cum iſtos pro ſua pietate receperit: diabolus qui eſt via peccatorum exterminabit: id eſt: a termino regni ſui reddit alienũ: qḋ vnicuiqȝ impiorum in illa ſancta iudicatione venturum eſt. Sic iſtis decem ſententijs preconialibus: in quo domino debeat ſpes eſſe fideliũ abundãter oſtẽſum eſt. Et ne forſitan putes eſſe contrariũ: qḋ in ſuperiore pſalmo diximus: nouem loca dominice laudis diſpoſita: nunc autem in preconijs eius denarium calculũ memorauimus eſſe decurſum. Scias aliud eſſe argumentorum ſedes: aliud definitionum regulas. Ibi enim ſingula queqȝ generali diſtinctione ſunt poſita: hic aũt ſub vna ſpecie definitionis: varijs ſentẽtijs qd ſit dñs intimat: ⁊ ſicut fieri ſolet: de vno loco argumẽtorum: due definitiones plures ve collecte ſũt.
Al. ſecula
Al. omni generatione ⁊ generatione
Regnabit dñs in eternum: deus tuus ſion in ſeculum ſeculi. Hoc ex magnificẽtia dñi pbat intelligi. Quid enim magnificẽtius qȝ regnare dñm ſion in ſeculũ ſeculi: cuius regni nõ erit finis. Regnabit: futurũ tempus videt oſtendere: qũ iam in ipſo corda noſtra firmiſſima ſtabilitate cõſiſtunt. Modo enim in membris ſuis pleniſſime regnare nõ dicitur chrĩs: quia corda eorum interdũ inanibus cogitationibus occupãtur. Sed cum hoc mortale corpus induerit immortalitatẽ: ⁊ noxias iſtas cogitationes cũ mũdi illius amiſſione reliquerit: tũc pfecte in ſanctis regnaturus eſt
1. Cor. 15. chrĩs: qũ ſicut ſcriptũ eſt. Erit deus oia in oibus. Cuius aũt ſit iſte dñs euidenter exponitur: Deus tuus ſion. Sion eccliam catholicã ſignificare ſepe iã dictũ eſt: propter ſpeculationẽ quã exhibet populo chriſtiano. Ipſe enim ⁊ cum ea ⁊ in eadẽ regnabit: qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum. Concluſio.

Contemplationis beneficio: propterea circa finẽ quaſi ſeculi cõſtitutus: vbi iam mundi cognoſcit potius damnanda peruerſitas: vniuerſitatẽ docuit dñi laudibus occupari: ne caduca deſideria quereret: que prime finiẽda conſtaret. Sed cũ illud tẽpus venturum dicit nobis: illud noſtrum ſine dubio nũciat. In mundi enim fine ſumus: qui cũ nõ longo interuallo ſuſcepta morte deſerimus: Tranſeant a nobis cupiditates caduce: illecebre ſeculares abſcedãt: illud potius deſideremus qḋ eternum eſſe cognoſcimus.

Explicit expoſitio in pſalmum. 145.

Alleluia. CXLVI.

Laudate dñm qm̃ bon⁹ eſt pſalmus: deo noſtro ſit iocũda decoraqȝ laudatio. Edificãs hieruſalẽ dñs: diſperſiones iſrael cõgregabit. Qui ſanat cõtritos corde: ⁊ alligat ɔtritiones eorũ. Qui numerat multitudinẽ ſtellarũ: ⁊ oibus eis noĩa vocat. Magn⁹ dñs noſter ⁊ magna virtus ei⁹: ⁊ ſapiẽtie ei⁹ nõ eſt numerus. Suſcipiẽs manſuetos dñs: humilians aũt peccatores vſqȝ ad terrã. Precinite dño in ɔfeſſiõe: pſallite deo nr̃o in cithara. Qui operit celũ nubibus: ⁊ parat terre pluuiam. Qui pducit in montib⁹ fenũ: ⁊ herbã ſeruituti hoim. Qui dat iumentis eſcam ipſorum: ⁊ pullis coruorum inuocãtibus eũ. Nõ in fortitudine equi voluntatẽ habebit: nec in tibijs viri beneplacitum erit ei. Beneplacitum eſt domino ſuper timentes eum: ⁊ in eis qui ſperant ſuper miſericordia eius.

Verba tituli ſui ſubſequens textus exponit: vt peregrina locutione nõ egeat: quẽ declaratio ppriȝ ſermonis explanat. Lege enim initiũ pſalmi: ⁊ expoſuiſti titulũ. Alleluia: ſignificat laudate dñm: qḋ ſibi vtriqȝ ſic cõſona voce reſpondet: vt titulum initium putes eſſe pſalmi. Initiũ vo pſalmi: titulum rõnabiliter arbitreris. Quapropter confidenter atqȝ hylares ingrediamur hunc pſalmũ: cuius notitiã ſalutarem in ipſis quoqȝ forib⁹ abſolute cognoſcim⁹. Diuiſio.

Primo modo hortat ppheta pplm deuotum laudare dñm: qui humiles erigit: ⁊ ſuperborum colla concidit. Scdo alacriter dñm dicit eſſe pſallendũ: qui ſupplicantibus beneficia pfutura concedit: qm̃ qui de ſuis viribus preſumunt ei placere nõ poſſunt.

Expoſitio.

Laudate dñm qm̃ bon⁹ eſt pſalmus: deo noſtro iocunda ſit laudatio. Omnis
Al. decora
opera humana mercedẽ ſibi poſtulat debere retribui: vt qḋ laborioſe peragim⁹: ſpe promiſſi muneris cõſolemur. In laudationibus vo dñi actus ipſe habet premiũ ſuum: qm̃ ipſa erit retributio que nũc eſt exercitatio. Nam cum bonũ ſit dñm predicare: inde vnuſqſqȝ noſcit pmiſſa dona recipe. Recipit plane: qm̃ in illa angelica ſocietate ſingulare ſit munus ſanctorum: ppetuũ dñi ſub ire preconiũ. Laudem⁹ ergo deuotione qua poſſum⁹ ⁊ hic illa beata bona meditemur. Quid enim felici⁹ qȝ modo exercere qḋ te ſperas in futura beatitudine poſſe peragere: Pſalmus aũt eſt: vt a maioribus traditur: organũ muſicũ: ſicut cithara: pandoriũ: alia queqȝ vocibus noſtris dulciſſima modulatione reſpondẽtia: qḋ ſepe diximus ad actus noſtros probatiſſimos pertinere. Quapropter laudationẽ dñi: ⁊ pſalterium in vnã precipit venire cõcordiã: vt ſiant lingua diuinitatis preconia dicimus: ita eum bonorum actuũ operatione laudemus. Sequit: Deo noſtro iocunda ſit laudatio. Diuinitati quippe eſt iocunda laudatio: qm̃ act⁹ noſtri a ſanctorum verborum qualitate nõ diſcrepant. Nam quale eſt vt pſalmus caſtitatẽ dicat: ⁊ cantor ab obſcenitate ſe nõ ſubtrahat: ſi humilitatẽ pdicet: ⁊ narrator eius ſuperbie flatib⁹ intumeſcat: Quapropter nõ põt a dño bene percipi: qḋ cõtraria inter ſe noſcit aduerſitate luctari. Tunc eſt enim dño iocunda laudatio: qm̃ in vnã ſocietatem vox ⁊ vita conuenerint.
Al. nõ habebit
Al. congregans
Edificãs hierlm dñs: ⁊ diſpſiões iſrl ɔgregans. Per hunc ⁊ duos verſus alios qui ſequunt ex mirabilib⁹ factiſqȝ glioſis dñs iure laudat. Nã cũ dicit: Edificans hierlm dñs: ⁊ diſpſionẽ iſrael congregãs: Qui ſanat contritos corde ⁊ alligat cõtritiones eorum: Qui

numerat

numerat multitudinem ſtellarum:ꝛ omnes nomine
ſuo vocat:de factis vtiqꝫ ſuis mirabilis approbatur.
Oſtendit̃ autem in pͥmo verſu diſcrepantia dñm nõ
amare:quãdo eum conſtat diſperſa colligere. Nam
quẽadmodum in nobis patiat̃ alios eſſe actus:aliaꝫ
cantilenam:qui totius mũdi populos in ſanctã colle
git vnitatẽ:Sic enĩ de viuis lapidibus edificat do-
minus ciuitatẽ Hieruſaleꝫ: quãdo diſperſiones iſrael
congregat:(...)e in toto mũdo habitare noſcunt̃:ſicut
Math. 24 in euãgelio dictum eſt:Et mittet angelos ſuos cũ tu-
ba ꝛ voce magna:ꝛ ꝯgregabunt electos a quatuor an
M. ei gulis terre.[Qui ſanat contritos corde: ꝛ qui alligat
contritiones eoꝝ.] Mirabile genus curationis edi-
citur:vt ſi reſtaurari volumus:noſmetipſos viuaciſ-
ſime ꝯteramus.Sed iſta contritio ad redintegratio
nem ptinet:ad ſoliditateꝫ deducit:ꝛ qđ ſupra omne
bonũ eſt illuꝫ medicũ introducit:qui eternaꝫ tribuit
SCHE ſoſpitatẽ.Seqtur:Qui alligat cõtritiones eoꝝ. Me
taphora ab artificibus medendi:qui oſſa fracta atqꝫ
cõtrita quando ſolidare cupiunt:linteoꝝ illigatione
ꝯſtringunt:vt in ſoliditatẽ priſtinam ad locuꝫ ſuum
redeuntia mẽbra coaleſcãt.Sic celeſtis medicus pe
nitẽtium corda graui afflictione ꝯtrita:quaſi quadã
faſcia pietatis ſue ſupducta conſtringit atqꝫ conſoli-
dat:ꝛ ad firmiſſimam ſpem ſanitatis adducit:ſicut ꝛ
Ps. 50. in quinquageſimo dictum eſt:Cor ꝯtritum ꝛ humilia-
tum deus non ſpernit. Nam ille publicanus qui pe-
ctus ſuũ aſſidua percuſſione tundebat:ipſam in ſe ꝯtri
tionem pbatus eſt effeciſſe:quã reo pectori non deſi
nebat ingerere.[Qui numerat multitudinẽ ſtellaꝝ:
M. oĩb' eis noĩa vocãs ꝛ omnes nomine ſuo vocat.] Sed quãuis ꝛ iſtud ad
litteram dñi potẽtiam videat̃ oſtendere:vt nobis i-
numerabiles ſtellas diuinitati dicat eſſe numerabi-
les:earũqꝫ nomina ꝓprijs vocabulis nuncupari:qm
illi oĩa cõprehenſibilia ſunt:cui arene maris:ꝛ gutte
pluuiaꝝ:ꝛ capilli hominũ dinumerati eſſe noſcunt̃.
Nam cuꝫ dicit: Noĩe ſuo:aſtrologos arguit qui eas
vocant nominib' alienis:vt Veneris: Mercurij: Io
uis: Martis: Saturni:ꝛ his ſimilia. Iſtud tñ aptius
eſt:vt ea magis intelligẽ debeamus.Supius enĩ di
xerat:Cõtritos corde eſſe ſaluãdos:quos iam poſt in
dulgẽtie medicinam ſtellas debemus accipe. Lucẽt
enĩ velut aſtra in nocte huius ſeculi:qui meruerũt
in ſanctoꝝ numero congregari.Sed quãuis multos
hic continere videat̃ eccleſia:illi tñ a dño numeran-
tur qui regni eius participatione gaudebũt. (...)ꝫ ſtel
las:ſanctos viros nos poſſe intelligẽ: Geneſis locus
Gen. 22. ille teſtat̃:qui ait:Multiplicabo ſemẽ tuũ ſicut ſtel
Sap. 3. las celi.Et Salomon dicit:Iuſti aũt fulgebunt ſicut
ſtelle celi.Scimus autẽ a dño nomina vocari poſſe
ſanctoꝝ:quãdo eos in celo legimus eſſe ꝯſcriptos:ſi-
Luc. 10. cut in euãgelio dicit: Nolite gloriari quia demonia
ſubiecta ſunt vobis:gaudete aũt ꝛ exultate:qꝛ nomi
na veſtra ſcripta ſunt in celis.[Magnus dñs noſter
ꝛ magna vĩtus eius:ꝛ ſapiẽtie eius nõ eſt numerus.]
In hoc ꝛ ſequẽti verſu a magnitudine dñi laus deco
ra cantat̃.Dicẽdo enim: Magnus dñs ꝛ magna vir
tus eius:ꝛ ſapiẽtie eius nõ eſt numerus: Suſcipiens
mãſuetos dñs:humilians autem peccatores vſqꝫ ad
terrã:magnitudo eius abſolute declarat̃. Nam cũ ſu
perius propheta per diuerſas partes laudes excurre-
ret:admiratione cõpletus exclamat: Magnus dñs
noſter:vtiqꝫ cuius nec facta numerari:nec laus pre-
ualet apprehẽdi:ꝯgregans diſperſiones Iſrael:ſanãs
contritos corde:numerans multitudinem beatoꝝ:ꝛ
omnes nomine ſuo vocans.Quis enim poſſit cõpre-
hendere:quãta ſit de cũctis collecta laudatio:cuꝫ ſit
in vnaquaqꝫ re mirabilis magnitudo:Dicẽdo enĩꝫ:
Noſter:culturas demẽtiſſime paganitatis excludit.
Virtus aũt magna:qꝛ ſingularis:qꝛ omnipotens:qꝛ
rerum oĩum gubernator ꝛ ꝯditor eſt. Seqtur:Et ſa-
piẽtie eius nõ eſt numerus. Hic numerum pro fine
debemus accipe:qꝛ oĩa calculus que numerat:ꝛ defi
nit.Sapiẽtia võ dei quẽadmodũ poteſt habere nu-
merum:que auctor calculi eſſe cognoſcit̃: Naꝫ ſi nu
merari poſſet:iaꝫ videret̃ eſſe ſub numero. Quod ſi
nec ipſe numerus totus a nobis poteſt ſciri:quo mo-
do:qua ratione ꝑualet diuina ſapiẽtia comprehẽdi:
Creaturis enim ſuis incõparabiliter potior eſt crea-
tor:ꝛ ideo veraciter dictum eſt:Sapiẽtie eius nõ eſt
numerus. Nam de his que creauit Sapiens dicit:
Omnia in menſura numero ꝛ pondere deuꝫ feciſſe. Sap. 11.
[Suſcipiens manſuetos dñs: ꝛ humiliat autẽ pecca- M. humilians
tores vſqꝫ ad terram.] Manſueti ſunt quos ſupius
dixit tribulatione cõtritos:ꝛ afflictionis ꝯſuetudine
patientes.Et intuere ꝙ pulcherrima ſit facta diuer-
ſitas.Manſueti ſuſcipiunt̃ in celuꝫ:ſupbi deijciunt̃
in terram:vt ꝑmutatione vicaria vnde humilis le-
uatus eſt:ibi ſupbus corruat:ꝛ vnde ſathanas elatus
cecidit:fidelis homo ſubleuat' aſcẽdat.[ꝛ Incipite M. Precinite
dño in ꝯfeſſione:pſallite deo noſtro in cithara.] Ve-
nit ad moduꝫ ſecũdum:vbi hortat̃ herentes:impel-
lit dubios:increpat negligẽtes.Incipite enĩ illis di-
citur qui adhuc tacere noſcunt̃:Dño in confeſſione:
ſubaudiẽdum eſt:cantare.Sed iſta ꝯfeſſio laudẽ mo
net:ꝛ probitatis actionẽ hortat̃. Cithara enim:ſigni-
ficat virtutes morales conſona opatione ꝑtinentes:
que tũc veram citharã reddunt:quando ſe federata
ſocietate ꝯiungunt. Naꝫ ſicut integra Lyra dici nõ
poteſt:cui aliqua chorda ſubtrahit̃:ſic nec vir ſanct'
perfectus eſtimat̃ cui virtus vlla minuit̃.[Qui ope
rit celũ nubibus:ꝛ parat terre pluuiam. Qui pducit
in montib' fenum:ꝛ herbam ſeruituti hominũ.] In
hoc ꝛ ſequenti verſu denuo dñi opa memorant̃. Di-
cit enim:Qui operit celũ nubibus:ꝛ parat terre plu-
uiam. Qui pducit in montib' fenum ꝛ herbam ſer-
uituti hominũ. Qui dat iumẽtis eſcam ipſoꝝ: ꝛ pul-
lis coruoꝝ inuocantib' eum. Quid enim potẽtius ꝙ
creatorẽ creaturis ſuis cõpetẽti modulo ſubuenire:
Frequẽter autem ſcriptura diuina hanc ſpeciẽ defi-
nitionis amplectit̃:vt per id qđ dñs opatur: virtus
eius poteſtaſqꝫ monſtret̃. Quod nũc per iſtũ ꝛ aliuꝫ
verſum conſequẽter efficit̃. Nam cuꝫ ſupius poſuiſ-
ſet: Incipite dño in confeſſione:nunc cui dño ſit ꝯfi-
tendum euidẽter oſtẽdit.Sed quãuis iſta ꝛ ad litte-
raꝫ bene videant̃ intelligi:melius tñ ſi allegorice di
cta ſentimus.Celũ hic ſanctam ꝓphetiam congruẽ-
ter aduertimus. Hanc diuina ꝓuiſione ſimilis nubi
bus tegit obſcuritas:vt ſenſus noſtros icitet ad que-
rẽduꝫ:dum gratius accipit̃:ad qđ fatigato deſiderio
peruenitur.Seqtur quid nubes iſte parturiant.ſ.vt
copiaꝫ videant̃ preſtare pluuiaꝝ:hoc eſt:diuine pre-
dicationis fontes irriguos.Sed cui terre hec pluuia
parat̃: vtiqꝫ ſitienti. Ille enim verbum dñi efficaci-
ter ſuſcipit:qui ſe ad audiẽdum ſupno munere deſi-
deranter obtulerit. Nec vacat qđ dixit:Parat:qꝛ ni-
ſi ille eam ꝑparauerit:nullus ad ipſaꝫ poteſt ſuis me
ritis ꝑuenire.Seqtur:Qui producit in montibus fe
num:ꝛ herbã ſeruituti hominũ. Hoc quoqꝫ ſpiritua-
liter accipiẽdũ eſt. Montes:ſignificãt viros ſãctos:

in quibus dñs fenuʒ herbāqʒ producit: vnde ſimpli-
ciores in eccleſia catholica tanq̄ ſimplicia iumenta
paſcant. Fenum ptinet ad predicationes robuſtas.
Herba ad monita molliora. Fenū ſiqdem fuit: quā-
1. Corint. 7. do dixit Apl's: Uolo oēs homines eſſe ſicut meipm.
1. Timoth. 5. Herba: Qui ſe non ꝯtinet: nubat. Et itez: Uolo ado-
1. Corin. 3. leſcētulas viduas nubere. Et rurſus: Lac vobis po-
tum dedi: non eſcam. Iſta enim mitiora pcepta: her-
bis merito comparant. Nam qḋ dicit: Seruituti ho
minum: ſignificat vſui humano deputata: vnde ab-
ſolute cognoſcit: ſuperiora que dicta ſunt ad homi-
nes eſſe referenda. [Qui dat iumētis eſcam ipſoꝝ: ⁊
pullis coruoꝝ inuocantib' eum.] Iumenta: eccleſia-
ſticos ſignificant greges: qui cōpetenti refectione pa
ſcūtur: alij lacte: alij cibo ſolido: prout diſpēſatori vi-
ſum fuerit: qui ſolus nouit que ſunt pfutura preſta-
re. Corui: ſunt irreligioſi viri: qui peccatoꝝ nigredi-
ne inſeparabiliter veſtiunt: nec aliquo ſplendore cō
uerſionis elucеſcunt. Pulli vō coruoꝝ (vt phyſiolo-
gi volunt) celeſti roze veſcuntur: ⁊ adhuc paternas
eſcas: id eſt cadauerū fetores hñficio etatis ignorāt.
Quapropter paganoꝝ filijs atqʒ puerſoꝝ dat eſcaꝫ:
qꝛ paternam vitam inocētie munere non ſequunt.
Et vide quid addidit: Inuocantib' eum: qm̄ ſoli ipſi
eum inuocant: qui regulas ſcripturaꝝ nulla heretica
prauitate ſubuertunt. Hoc niſi ad homines referas:
inuocare dñm quēadmoduꝫ poteſt pullis conuenire
Al. fortitudi-ne coruoꝝ. [Non in †viribus equi volūtateꝫ habebit:
Al. neqʒ in tu-bijs †nec in tabernaculis viri bñplacitum †eſt ei.] Poſt
Al. erit q̄ narrauit illa que fecit dñs: nūc dicit que ei poſſūt
oīmodis diſplicere. Equus ad ſupbiam plerunqʒ po-
nitur indicandam. Nam ⁊ ipſum aīal ceruice preſu-
mens: frenis ſemp incūbit: ⁊ ad curſus rapidos ſpu-
moſa ꝯcertatione feſtinat. Huic ſupbus homo atqʒ
pręſumptuoſus comparat: cui diuinitas non poteſt eſſe
placabilis: qꝛ māſuetos eligit ⁊ deuotos: ſicut ⁊ alius
Ps. 32. pſalmus dicit: Fallax equus ad ſalutem. Et alibi: Hi
Ps. 19. in curribus ⁊ hi in equis: nos autē in nomine dñi dei
noſtri magnificabimur. Tabernacula viroꝝ: infide-
lium ſunt ꝯuenticula demētium paganoꝝ: que ſe in
culturas peſſimas ſemp extēdunt. Reſpice vim ver
borum: qꝛ viroꝝ dixit tabernacula: non diuina: id eſt
preſumptiones illicitas: quas ſibi audaces homines
propria volūtate ꝯſtituunt. Uir enim ⁊ in malo po-
Ps. 5. nitur: ſicut eſt illud: Uirum ſanguinū ⁊ doloſuꝫ abo-
minabit dñs. [Beneplacitum eſt dño ſup timentes
eum: ⁊ in eis qui ſperant ſup miſericordia eius.] Su-
perius dixit qui ei poterāt diſplicere: nunc dicit qua-
les ſint illi qui placent. Amat itaqʒ dñs: qui eum for-
midant: ſed nō timore degenꝫ. Multi enim timent:
ſed qꝛ deſperāt de miſericordia eius minime diligū-
tur: ſicut Iudas qui poſt timorē culpe recognite: non
ſupplicādum: ſed deſperādum potius eſtimat. Ille
eniꝫ timor deo pbat accept': qui cū amore maximo:
⁊ pia pſumptione ꝯiungit. Timeat ergo vnuſquiſqʒ
ne peccet: amet vt ſupplicet. Nā ſi rogaturus nō eſt:
hoc facit ⁊ ille qui non timet.   Concluſio.

Et hunc quoqʒ pſalmuꝫ ad finē ſeculi ptinere
nō dubiū eſt: quādo diſpſiones Iſrael
in vnum populum ꝯgregant: vt fiat vnus grex: ⁊ pa-
ſtor vnus. O beatuꝫ tempus: quādo lapides illi viui
precioſiores omnib' margaritis: in celeſtē fabricaꝫ ⁊
eternam beatitudinē colligunt. Tunc vniuſqʒ ſan-
ctoꝝ erit dulciſſimus labor ſuus: quib' pariet lucrus
conſolationē: pſecutio eternam requieꝫ: paupertas pia

dabit regna celeſtia: ⁊ quicquid hic grauiter pertule-
runt: ibi ſe talia ſuſtinuiſſe gaudebunt. Dona domi-
ne hic patientiam maloꝝ: vt illic facias nobis gau-
dium eſſe perpetuum.

Explicit expoſitio in pſalmum. 146m.

¶ Alleluia.   CXLVII.

Lauda hieruſalem dñm: lauda deum tuuꝫ ſion. Quoniā confortauit ſeras portaꝝ tuaꝝ: benedixit filijs tuis in te. Qui poſuit fines tuos pacem: ⁊ adipe frumenti ſatiat te. Qui emittit eloquium ſuuꝫ terre: velociter currit ſermo eius. Qui dat niuem ſicut lanam: nebulam ſicut cinerē ſpargit. Mittit cryſtallum ſuaꝫ ſicut bucellas: ante faciē frigoris eius quis ſuſtinebit? Emittet verbū ſuum ⁊ liquefaciet ea: flabit ſpirit' eius ⁊ fluent aque. Qui annūtiat verbum ſuum iacob: iuſtitias ⁊ iudicia ſua iſrael. Non fecit taliter omni nationi: ⁊ iudicia ſua non manifeſtauit eis.

Ad conſuetū quidem Alleluia reuertimur: ſed hoc nullatenus repetē faſtidimus. Guſtus qui ſemp appetitur: audit' qui nō habet tediuꝫ: intellect' qui ſine labore pcipitur. Cuius verbi tātus honor eſt: vt cuꝫ ſit in hebrea lingua reconditū: nullo tñ ꝯſtet alio ſermone trāſlatuꝫ. Hoc grecus: hoc latinus: hoc chaldeus: hoc ſyrus: hoc perſa: hoc arabs: hoc tenet natio cū cūcta terraꝝ: ⁊ quicqd eſt dedituꝫ diuinitati: dignitatē huius nominis pia deuotione venerat. Nulli abſonuꝫ: nulli videt abſurdū: ſed oēs celebrāt gaudia ſua huius nois ſuauitate plata. Hoc ergo pura mēte cantemus: totiſqʒ in eo virib' occupemur: vt ſicut corporis auribus dulciſſimus ſonus reddit: ita ⁊ cordis ſinceritate proferatur.   Diuiſio.

Primo capite pphetа ad Hieruſalē .i. ſupnā breuiter loqtur ciuitatē: vt ſecura iam reddita in ciuib' ſuis: dñm debeat iugi exultatione laudare. Secūdo: myſticis alluſionib' lati' enumerat: quanta populo ſuo pius miſerator indulſerit.   Expoſitio.

Lauda hieruſalē dñm: lauda deum tuuꝫ ſion.] Pſalmus hic a pmo verſu vſqʒ ad finē: potētiam dñi pdicādum cōmemorat: qḋ pſalmi ipſius relatione cognoſcis. Hieruſalē (ſicut iam ſepe dictuꝫ eſt) interpretat viſio pacis: que pprie ad illam ciuitatē ptinet: que vitioꝝ ⁊ ſcandaloꝝ conſortia non habebit. Sed iſta viſio pacis erit dñi cōtēplatio Saluatoris: quam nemo alter merebit: niſi qui ab vniuerſa mentis pturbatione liberatur. Unde merito hec duo nomina future illi conueniunt ciuitati adepti ſmuꝫ munus: ⁊ vocabulum ſublime paſtoris. [Quoniā cōfortauit ſeras portaꝝ tuarum: benedixit †filios tuos in te.] Patēter cauſa future beatitudinis indicat. Nam cū res iſta multoꝝ pphetaꝝ ore pmiſſa ſit: lucidiſſime tñ pſenti narratione declarat. Cū eniꝫ ſeras ꝯfirmatas dicit eſſe portaꝝ: clauſas ianuas hrē ciuitatis oſtēdit. Sera eniꝫ a ſero dicta eſt: quo tpe in oſtium mittitur: vt intrandi licentia denegetur. Quod illo

INTER

Al. filijs tuis

tēpore

tēpore accidet quādo ſponſus itrauerit: ſicut in euā-
Math. 25 gelio de virginibus dicit: Et que parate erāt intraue-
rūt cū eo ad nuptias: ꝛ clauſa eſt ianua. Clauſa ſcilꝫ
nō ad cuſtodie penā: ſed in beatitudinē ſempiternā:
qꝛ nec inde quiſq̄ vlterius ſanctus exibit: nec aliqs
poſtea nouus intrabit. O beatitudo ſecura iuſtorū:
que tali lege ꝓbatur ſuſcipi: vt nunq̄ poſſit amitti.
Merito: q̄ꝛ ciuitas illa cōtuibilē deū intus habet:
ꝛ ideo nemo inde deſiderat egredi: quia preter ipm
ſimile nil preualet intueri. Sequitur: Benedixit fi-
lios tuos in te. Magna eſt quidem benedictio filio-
rū: ſed multo gratior: quādo inter viſcera materna
preſtatur. Quale eſt enim matri ſemꝑ videre floren-
tes filios ſuos? Quale filys genitricis gratiā iugiter
cōtueri? Ideo enim dictū eſt: In te: qꝛ nunq̄ ab illa
hieruſalem exire poterūt: qui eterno munere conſe-
crant. [Qui poſuit fines tuos pacē: ꝛ adipe frumen-
Al. ſatiat ti ſatiās te.] Ciuitas illa magna ineſtimabilis: ſub
quāta laudis breuitate deſcripta eſt? Nā quid illa
preſtātius dici poteſt: cuius fines pacis munere ter-
minant? Unde abſolute colligi poteſt: qꝛ eterna trā-
quillitate ꝑfruitur: qđ intus habitare monſtrat. Cō-
tra: quicquid preter ipſam cōtigerit eſſe: gehēna eſt.
Et ſicut beata hieruſalē pacē poſſidet: ſic infelix ba-
bylonia dolorū pugnā ꝓculdubio ſuſtinebit. Unius
enim partis definitione alterius cauſe euidēter pro-
SCHE didit qualitatē. Hoc ſchema dicit Emphaſis: que ſi-
gnificat etiā id qđ nō dicit. Sed quēadmodum pax
iſta ꝓueniat ꝯſequēter exponit: dum fideles chriſti
dn̄i cōtemplatione ſaginant. Adipē quippe frumen-
ti dicit ipſam cōtuibilem deitatē: vnde ſic iuſtorum
ſenſus reficit: vt omnem ſatietatem ſuꝑare noſcat.
Joan. 6. Ipſe eſt verus panis: qui de celo deſcēdit. Nā ſi nos
hic corporis ſui participatione reficit: quēadmodū
ibi ſatiabit: quos toto lumine ſue deitatis ipleuerit?
Reuera ſecura pax: ꝛ inuiolata tranquillitas: quando
indigētia nobiſcū vlla non litigat: nec aliquē laſſitu-
do defatigat: nō frigus cōtriſtat: nō eſuries grauat:
ꝛ cetera que hic noſtre ībecillitati bellū ſemꝑ infli-
gūt. Ibi aūt corporis atqꝫ talis eſt ſocietas: vt nul-
la īter ſe aduerſitate diſcordēt: ſed ſibi vtraqꝫ glorio-
ſa volūtate ꝯſētiāt. [Qui emittit eloquiū ſuū terre:
velociter currit ſmo ei⁹.] Deſcripta ciuitate futuri
ſeculi ꝓpheta venit ad ſecūdū caput: in quo munera
hic nobis ꝯferēda ꝑdicit: vt vitas tūc future rei per
beneficia preſentia iā poſſit agnoſci. Eloquiū domi-
ni verbū patris eſt: Quod ad terras deſcendit: quan-
do humilitatē pie incarnationis aſſumpſit. Emittit:
ꝓphetie ſpiritu: preſens tēpus oſtendit: q̄uis hoc de
futuro dicere videret. Sed cum dicit: Emittit: non
minorem ꝓdit: ſed cōcordiā ſancte vnitatis oſten-
dit. Huius eniꝫ omnipotentis verbi ſic cucurrit ſer-
mo velociter: vt ſancte trinitatis agnitio celerrima
mirabili mundū velocitate cōpleuerit: idolorū cul-
turas veritatis ipſius manifeſtatione conuertens.
[Qui dat niuē ſicut lanā: nebulā ſicut cinerem ſpar-
Al. ſicut buccellas gīt. Mittit cryſtallū ſuū ſicut fruſta panis: ante fa-
Al. ſuſtiebit ciē frigoris eius qui ſubſiſtit?] Poſtq̄ aduentum
chriſti domini ꝓphetauit: nunc quid eius beneficia
preſtent: per alluſiones tropicas ꝯſequēter exponit.
SCHE Que figura dicit Parabole: quoniā res ſibi genere
diſſimiles cōparant. Hec igit omnia: niuis: nebula:
cryſtallum: frigus: mala ſunt huius ſeculi: que pecca-
torꝫ gelu mortalia corda conſtringūt: ꝛ in ſtupore ſa-
xeo faciūt ꝑmanere: niſi dn̄i calore ſoluant. Sed vi-
deamus quēadmodū ſingulis rebus cōpetens me-
dicina preſtet. Dicit enim: Qui dat niuē ſicut lanā:
vt qđ facit ſignificat: ſicut vulgo dicimus: Dedit no-
bis indiciū: quando aliqđ monſtratū atqꝫ edoctum
eſſe declaramus. Quapropter facit niuē ſicut lanā:
vt qđ ante frigoris acerbitate gelatū eſt: in laneam
mollitiē ꝑducatur. Quod fit vtiqꝫ quādo frigidiſſi-
ma peccatis corda mortaliū ad ardorem ſatiſfactio-
nis adduxerit. Niuis eſt enim homo cum recedit a
dn̄o: lana cū ad eius meruerit venire medicinā. Ne-
bula: idem ſignificat omne peccatū: qđ ſemꝑ caligi-
noſa obſcuritate ꝑagit: ſed velut cinis dn̄o preſtante
diſpergit: dum eius cumulus ꝯfeſſionis gratia diſſi-
pat. Cryſtallū vō eſt: in modū vitri per numeroſas
hyemes glacies ꝯdurata: ꝛ in duritiā ſaxſiqueus ad
modum ꝑducta ſubſtātia. Cui obſtinati peccatores
merito cōparant: qui algore ꝑfidie ꝯſtricti: per dies
ſingulos congeleſcunt. Hos quoqꝫ dn̄s velut fruſta
panis emittit: quando ꝯuerſos ſua facit ꝑdicare ma-
gnalia: vnde populus eſuriens celeſti pane veſcatur.
Fruſta enim: partes dicimus corporis alicuius. Si-
gnificant quippe doctrine diuerſa dona: que ex pec-
catoribus in ſanctis ſuis dominus ſepius mōſtrare
dignatus eſt. Sequit. Ante faciē frigoris eius quis
ſubſiſtit? Ante ꝑſentiā frigoris eius dicit: non qđ ab
ipſo veniat: ſed qđ forte fieri permittat. Quale eſt il-
lud: Indurauit deus cor pharaonis. Et alibi: Ego do- Exo. 10.
minus faciēs bonū: ꝛ creās malū. Quapropter ante Iſa. 45.
illud frigus qđ ipſe nō remouet: nemo valet ſubſiſte-
re: q̄ꝛ poteſt hoīes pigra fatuitate damnare. Exag-
gerat eniꝫ periculū: vt liberationi glorioſiſſime ma-
ior gratia debeat. [Mittit vbū ſuū ꝛ liquefaciet Al. emittet.
ea: ꝛ flauit ſpiritus eius ꝛ fluent aque.] Ueniente Al. flabit
verbo: nulla obſcuritas: nullū frigus: nec ipſa quoqꝫ
debet deſperare duritia: q̄ꝛ reſoluta malis ſuis que
vocata fuerint: ꝑducunt in ſaluberrimū liquorem.
Sic que extiterant peccatorꝫ gelu cōſtricta: pietate
dn̄i deſluūt in medelā: ſicut ꝛ alibi dictū eſt: Nec eſt Pſa. 18.
qui ſe abſcōdat a calore ei⁹. Nā ſpū ei⁹ q̄ſi auſtrino
flatu duritia ꝑiculoſi frigoris euaneſcit: dum aceruī
ſcelerꝫ diſſoluti in humilitatis gratiā tabida colla de-
ponūt: ꝛ in liquores ſaluberrimos adducti ſpūalia
bn̄ficij fluēta ꝓfundūt. Sic factū eſt de perſecutore
Saulo: ſic fit hodieqꝫ de plīmis: vt qui mō ſūt obſti-
nata volūtate ſicci fiāt: poſtea fluxu ꝑdicationis irri-
gui. [Pronūtiās vbū ſuū Jacob: iuſtitias ꝛ iudicia Al. Qui annunciat
ſua iſrl.] Per Jacob ꝛ iſrl ſignificat eccl'ia. Hec eniꝫ
duo noīa vni⁹ extitit ꝑſone: ſicut duob⁹ ꝓplis fact⁹ eſt
vn⁹: qui ꝛ iſrl hīc dicit: ꝛ Jacob ꝓprie nūcupat. Nā ꝛ
modo iſraelita eſt: qcunqꝫ fidelis eſt: ꝛ ante Jacob
fuit: qui dn̄o pura deuotione cōplacuit. Ipſi eniꝫ ver-
bū ſuū: ipſi noſcit ꝓnūtiaſſe iuſtitias. [Nō fecit ta-
liter oī nationi: ꝛ iudicia ſua non manifeſtauit eis.]
Hic vſus ſic videtur itelligi: qꝛ lꝫ oēs gētes religio
chriſtiana cōplexa ſit: nulli tñ facie ad faciē eſt locu-
tus: aut mare diuiſit: aut māna pluit: aut tabernacu-
la nube cōpleuit: aut holocauſta ipſorꝫ celeſti igne
cōſūpſit: ꝛ cetera que illi ꝓplo viſibiliter ſuꝑno mu-
nē ꝑſtabant. Nobis eniꝫ ſpiritualiter fiūt: que illorū
oculis corporaliter apparebant. [Alleluia.]

Permouere ſolet qđ in fine quorūdā pſal-
morꝫ Alleluia poſitū reperimus. Signifi-
cat forſitan eos totos ad ꝑconia domini
ꝑtinere: nec alicuius alterius cauſe rela-
tione ꝑmixtos: ſed ſicut a capite incipiūt:

Ait enim: Diuiſitq; aquas que erant ſub firmamen
to ab his qui erant ſup firmamētum. Quod vtrunq;
nimie laudis deſignat arcanum: vt ⁊ celoꝝ tenuitas
firma ꝯſiſtat: ⁊ aque ſupra ipſum poſite cu; ſint gra-
uiores: niſi quādo fuerint iuſſe nō defluant. Celi vero
ſubſtātia: quāuis pura: lucida: atq; egregia eſſe putā-
da ſit: dignaq; talibus ac tantis habitatorib⁹ ſuis: ani
mal eſſe non cōperi: ⁊ temerariu; eſt ex opinione ho-
minu; dicere qd celeſtiu; litteraꝝ non tradit aucto-
ritas. Aque vero que ſuper celos ſunt: vt arbitror: illas
Gen.7. que depluunt eſſe nō dubiu; eſt: teſtante Geneſi: Ca-
taracte celi apte ſunt: ⁊ facta eſt pluuia ſuper terra;
quadraginta dieb⁹ ⁊ quadraginta noctibus: ⁊ cetera
qd non adeo querere neceſſarium eſt: quādo aut per
ſe: aut per ſubſtātias rationales laudare dn̄m omnia
cōmonent. [Laudēt nomē dn̄i. Quia ipſe dixit ⁊ fa
cta ſunt: ipſe mandauit ⁊ creata ſunt.] In hoc verſu
ex opibus ſuis dn̄m precipit eſſe laudandum. Quid
enim dignius ꝙ vt creatura creatorē ſuum: id eſt cō
ditio rerum ꝓprium laudet auctorē: Et vt ſentētias
philoſophoꝝ veritatis ipſius voce conuinceret: ait:
Quia ipſe dixit ⁊ facta ſunt. Dicēdo: Ipſe: dn̄m ſigni
ficat Saluatorē. Ipſe eſt eni; verbū caro factu;: cu-
ius iuſſione cuncta creata ſunt: ſicut veritas euange-
Joan.i. lij dicit: Oīa per ipſum facta ſunt: ⁊ ſine ipſo factum
Col.i. eſt nihil. Et Apl's ait: Qui eſt imago dei inuiſibilis: pri
mogenitus oīs creature: q2 in ipſo condita ſunt oīa
in celis ⁊ in terra: viſibilia ⁊ inuiſibilia: ſiue ſedes: ſi-
ue dominationes: ſiue ꝑncipatus: ſiue poteſtates: oīa
per ipſum ⁊ in ipſo cōdita ſunt. Quapropter philoſo
phoꝝ falſiſſima ſentētia conquieſcat: qui mūdu; pu
tant coeternū diuinitati per ſe exiſtē potuiſſe. Dixit
Gen.i. ergo: quādo ait: Fiat lux: ⁊ facta eſt. Mādauit autē:
ſignificat ꝯſtituit atq; firmauit: ſicut ⁊ alius indicat
Ps.cx. pſalmus: Mandauit in eternū teſtamētum ſuū. Fa-
cta vero ⁊ creata: habēt aliquam diſtātiam ſi ſubtilius
ingramus. Facē enim poſſumus etiā nos: qui creare
non poſſumus. Sed qm̄ dixerat generale verbū: ad-
didit qd erat diuinitatis ꝓpriu;: quatenus ſic facta i-
Al. ſeculum telligeres vt creata eē ſentires. [Statuit ea in ēter
num ⁊ in ſeculū ſeculi: ꝓceptū poſuit ⁊ nō ꝑteribit.]
Hic quoq; locus potētiam dn̄i virtutemq; declarat
dicēs: Statuit ea in eternū ⁊ in ſeculum ſeculi: ꝓce-
ptum poſuit ⁊ non ꝑteribit: vt dubiu; non ſit oīpotē-
tem eſſe dn̄m: quādo que ille ꝯſtituit: nulla mutabi-
litate vertunē in parte. Siqdem celeſtiu; reꝝ facta
Isa.65. ꝯcluſio eſt. Sed cum legaē de futuro ſeculo: Erit ce-
lum nouū: ⁊ terra noua: quēadmodu; de iſto celo di-
citur: Statuit ea in eternū: Sed oīa deo ſtatuta eſſe
non dubiu; eſt. Nam ⁊ homo ipſe quāuis moriaē: di
uinitate ſtatut⁹ eſt cu; reſurgit: ſic ⁊ celū ⁊ terra deo
ꝑmanent cum nouanē. Depoſitio eni;: vt patres di-
cunt in clementia ſiue corruptibili qualitate natura
ipſa meliorata ꝑmanet: cu; iuſſa fuerit in eternitate
cōſiſtere: ſicut ⁊ de corporis noſtri ꝑmutatione dicit
i.Corin.15. Apl's: Dum corruptibile hoc īduerit īcorruptionē: ⁊
mortale hoc induerit īmortalitatē. Preceptū: legem
dicit ſine ꝯditionē: vt oīa ſub ipſius poteſtate eſſe no
ſcanē. Preterire aūt non poteſt: qd oīpotens ſtatuit:
⁊ veritas repromiſit. [Laudate dn̄m de terra draco
nes: ⁊ oēs abyſſi.] Decurſis celeſtibus ſubſtātijs: pro
pheta venit ad ſecūda; partē: vbi terrena cōmonet:
ſiue aīata: ſiue inanimata: vt laudes dn̄i per naturas
ſapiētiſſimas debeant explicare. Draco eſt ſulcatus:
quāuis in modum ſerpētis ꝓducta nimis corporea

magnitudo: qui naturali feruore ſuccenſus in reme-
dium tēperamenti ſui: aquoſis ſpeluncis inhabitat.
Qui non humo repit: ſed cu; moueri placuerit voli-
tare narraē. Huic ruptus elephas cibus eſt: qui vir-
tute mirabili nexibus ſuis ita ingētium beluaꝝ mē-
bra conſtringit: vt eis ſpiritu; vitalem velut muſcis
eripiat. Abyſſoꝝ vero: id eſt marinoꝝ fluctuum ꝯſide
rata ꝓfunditas: vniuerſos debet rationales ad lau-
des dn̄i concitare. Et reſpice ordine; dictionis: quia
vnam ſubſtātiam de ſenſibilib⁹: alteram de inſenſi-
bilibus poſuit: vt dn̄s debeat omniu; creaturaꝝ vir
tute laudari. Sed qm̄ auctoritate patrum: diximus
hunc pſalmu; hymnū eſſe beatoꝝ: qui poſt huius ſe
culi ꝑmutationē cantaē: dracones ⁊ abyſſos: ꝑſonas
hic truculētas ⁊ validas debemus accipe: que hic cō
uerſe nulla patria dominicis laudibus honorantur.
[Ignis grando nix glacies ſpiritus procellaꝝ: qui Al. que
faciunt verbu; eius.] Ignis: grando: nix: glacies per
allegoriā: ſicut dictū eſt: homines ſignificant: qui in
hoc ſeculo ex turbulentis ⁊ peſſimis ad deuotionis
tranqlliſſima ſtudia ꝑuenerunt. Deniq; vide qd ſe-
quitur: Spiritus procellaꝝ qui faciunt verbū eius.
Qui faciunt verbū eius: niſi qui ex tēpeſtuoſis ⁊ im-
probis ad ꝯfeſſionis ipſius gratiā venire meruerūt.
[Montes ⁊ oēs colles: ligna fructifera ⁊ oēs cedri.
Beſtie ⁊ vniuerſa pecora: ſerpentes ⁊ volucres pen-
nate.] Montes: ſignificāt hoīes pretumida poteſta-
te ſublimes. Colles: mediocres equalitate tractātes.
Ligna fructifera: qui ex duritia peccatoꝝ ꝯuerſi fru
ctus morum intulere dulciſſimos. Cedri: abſolute ſu
perbos ſignificant ⁊ elatos. Beſtie: crudeles atq; in-
domitos. Uniuerſa pecora: cōmunē ⁊ infinitam ſci-
licet plebem. Serpentes: venenoſos dicit ⁊ callidos.
Uolucres pēnatas: philoſophos ſignificant: qui cogi
tationum ſuaꝝ velocitate naturas reru; diſcurrere
conſueuerūt. De quibus omnib⁹ generibus boni;: Chri
ſtus ſibi electos parat: qui in illa reſurrectione ange
loru; poſſint cetibus aggregari. [Reges terre ⁊ oēs
populi: ꝑncipes ⁊ oēs iudices terre. Juuenes ⁊ virgi-
nes ⁊ ſeniores cum iunioribus.] Reges terraꝝ: fre- Al. ſenes
quenter diximus ſanctos viros eſſe regētes corpora
ſua: qui carni proprie imꝑantes: eam non ꝑmittunt
illecebras ſue volūtatis implere. Omnes populi: tur
bas ſignificat: que ad dominū numeroſa ſimul volū
tate ꝯueniunt. Principes: ſeculi poteſtates excelſas
non indecēter aduertimus. Et vt nobiles intellige-
res ac potentes: vide quid ſeqtur: Et omnes iudices
terre. Quod frequēter euenire cognouimus: vt ſubi-
to mūdi poteſtate derelicta: dn̄i delegant ſubire ſer-
uitia. Juuenes dic: qui etatis calore feruētes ad mo-
deſtie ſe temperamēta ꝯuertunt. Seniores cum iu-
nioribus: ꝑmixtam ſignificat etatem: q2 de omni ſe-
xu: de omni etate potēs eſt dn̄s euocare quos eligit.
Na; vt hec omnia ad homines potuiſſes referre: vi-
de quid ſeqtur. [Laudent nomē domini: q2 exalta-
tum eſt nomē eius ſolius. Cōfeſſio eius ſuper celum
⁊ terrā.] Et hic quoq; locus ex magnificētia ipſius
⁊ ſingularitate predicaē. Nam cum dicit: Quia exal
tatum eſt nomē eius ſolius: confeſſio eius ſuper celū
⁊ terram: ſine dubio magnificentia ipſius in toto or-
be declaraē. Sed vſq; ad hanc ſentētiam ſuperiora
ſuſpēſa ſunt: vt laudet dominū populus fidelis: in il-
la ſcilicet patria cōſtitutus: qui iam peccatoꝝ noſci-
tur nexibus abſolutus. Seqtur cauſa iuſtiſſima: qua
re dominus debeat predicari: vtiq;: Quia exaltatus

eſt nomen eius ſolius. Exaltatum eſt quippe: dum ſi
Phil. 2. li: ſicut dicit Apl's: omne genu flectit: celeſtium: terre-
ſtrium ꝛ infernoꝝ. Adiecit: Cõfeſſio eius ſup celum
ꝛ terrã. Hic ꝯfeſſio laudẽ illaꝫ ſignificat que illi poſt
ſeculi iſtius inouationẽ ab oĩbus rationabilib' crea-
turis exoluit. Super celũ ꝛ terram dixit: qꝛ nec cele-
ſtia nec terrena illis ꝑdicationib' poſſunt equalia re-
periri. [Et exaltabit cornu populi ſui. Hymnus oĩb'
ſanctis eius: filiꝭ iſrael populo appropinquãti ſibi.]
Hic ex ſanctitate dñi hymnus abſolute ꝓfunditur.
Nam cuꝫ dicit: Exaltauit cornu populi ſui: hymnus
oĩbus ſanctis eius: filiꝭ iſrael populo appropinquan-
ti ſibi: ſine dubio ſanctitas dñi muneraqꝫ laudant:
qui ſanctos ſuos participatione ſui muneris glorifi-
care dignabit. Et cornu pro poteſtate poſitũ ſepe iaꝫ
diximus: qḋ hic humiliatuꝫ eſt ꝓpter afflictiones ꝛ
dolores quos patit populus fidelis. Ibi autẽ exalta-
bitur: vbi oĩs gloria manifeſta ꝓſtat: Primuꝫ: qꝛ dex-
teram merent: deinde: cum dño iudicabũt: tertio: in
eternã pacem gaudiũqꝫ tranſibũt: vt merito exalta-
ti dicant: qui vſqꝫ ad ipſius dñi cõtẽplationẽ mira-
bili eius pietate ꝑueniunt. Quod tunc fit: ſicut dicit
1. Corint. 15. Apl's: cum tradiderit regnũ deo patri: cum euacua-
uerit oẽm ꝑncipatum: ꝛ omnẽ poteſtatẽ ꝛ virtutem.
Oportet enim eũ regnare: donec ponat oẽs inimicos
ſub pedib' eius. Sequitur: Hymnus oĩb' ſanctis eius.
Uox iſta ꝓmiſſio eſt ꝛ totius beatitudinis ſũma ꝑfe-
ctio. Nam qḋ merebunt ſancti: hymnus eſt dñi: quẽ
ſic canũt: quãdo ꝛ eterno munere coronabunt. Iſto
enim ꝑcepto vlterius nil egebũt: ſed illic erit quicqd
modo nõ valet apprehẽdere: mãna celeſtis: ſatietas in-
faſtidibilis: incõprehenſibile donũ: aſſidue hoc age-
re: ꝛ in eo ſtudio ſemꝑ ardere. Hymnus eſt ergo ſan-
ctoꝝ cantus in laude dñi ꝯſtitutus: cui aĩa corpuſqꝫ
perfecta puritate conſentit. Quẽ etſi hic modo vide-
mur dicere cupide: tñ non poſſumus ſine defectione
ꝑagere. Adiecit: Filiꝭ Iſrael populo appropinquãti
ſibi. Quib' ſanctis hymnus ille preſtet oſtẽdit: filiꝭ
vtiqꝫ Iſrael qui nõ ſolũ genere: ſed fide nomẽ iſtud
habere declarant. Illos eniꝫ iſraelitas vere dicim'
qui recte credẽdo cordis lumine dñm reſpicere me-
ruerunt. Sunt enim iſraelite: qui mandatoꝝ obediẽ-
tia Chriſto domino appropinquare monſtrant. Illi
eniꝫ ab ipſo longe ſunt: qui eius iuſſa non faciũt. Ne-
mo ergo illi ꝓximus: niſi qui ꝛ membrum ipſius eſt.
Membrum enim a capite ſuo neſcit eſſe ſeparatuꝫ.
[De Alleluia] vo vltimo qḋ in ſuperiore pſalmo dixi-
mus: ꝛ hic debet intelligi: qm̃ ipſa de vicino repetit:
tedium magis q̃ intellectum generat audienti.

Concluſio.

Conticeamur pſalmum iſtum: quo decore: qua virtute prefulgeat. Re-
ferunt enim ſupne voces: que adhuc nequeunt pro
iſta infirmitate corporalitatis audiri. Dicũt celeſtes
creature laudeꝫ dño: dicunt terrene ſubſtãtie: ꝛ me-
lodie cantib' agit: vt dñs creaturaꝝ ſuaruꝫ conſona
exultatione laudet. In ipſis quippe primordijs opi-
nabilem illã aſtronomie poſuit diſciplinã: quam ſe-
culi doctores minutiſſime pergrentes: ita definien-
DEF dam eſſe putauerunt. Aſtronomia eſt diſciplina: que
ASTR curſus celeſtium ſiderũ: ꝛ figuras cõtẽplat omnes:
ꝛ habitudines ſtellaꝝ circa ſe: ꝛ circa terram indaga-
bili ratione ꝑcurrit. Cuius operatione ſollennit: annuꝫ
dicunt quadrifaria tempoꝝ diuiſione cõpleri. Hinc
imbres fieri: hinc ꝓhibent terrena ꝑcreari: hinc fri-
gora venire: hinc aeris aiunt eſſe tẽperiem: ꝛ quicqd
terris neceſſarium probat: iuſſione dñi eaꝝ miniſte-
rio poſſe ſuppleri. Quam ſciẽtiam veteres noſtri nõ
adeo refugiendam eſſe dixerunt: quãdiu tamen eſſe
cognoſcit diſciplina: ꝛ motus aſtroꝝ naturali ſollen-
nitate perquirit. At vbi ſe in aſtrologie partẽ labilis
error infuderit: ꝛ vitas mortalium de curſu ſtellarũ
putauerit colligendas: tũc abominandi: tunc potius
ceci ſunt: cum ſe eſtimant preuidere: que creator no-
bis vtiliter decreuit abſcondere. Planetas etiam di-
cunt contra polum currere per certiſſimos meatus:
fabricam quoqꝫ celi que ſemper rotabili mobilita-
te ſe ſuſtinet: habere quandam armonie delectatio-
nem: que ſuauis ꝛ iugis eſt. Sed nos obſequia natu-
ralium rerum ad auctoris referamus imperium: qui
creaturas ſuas ipſa potentia ſibi parere iubet: quo fe-
cit exiſtere.

Explicit expoſitio in pſalmum cen-
teſimumquadrageſimũoctauũ.

Alleluia. CXLIX.

CAntate dño canticum nouuꝫ: laus eius in eccleſia ſanctoruꝫ. Letet iſrael in eo qui fecit euꝫ: ꝛ filie ſion exultent in rege ſuo. Laudent nomẽ eius in choro: in tympano ꝛ pſalterio pſallãt ei. Quia beneplacituꝫ eſt domino in populo ſuo: ꝛ exaltauit mãſuetos in ſalutẽ. Exultabunt ſancti in gloria: letabunt in cubilibus ſuis. Exultationes dei in gutture eoꝝ: ꝛ gladij ancipites in manibus eoꝝ. Ad faciendam vindictam in nationibus: increpationes in populis. Ad alligandos reges eoꝝ in cõpedibus: ꝛ nobiles eoruꝫ in manicis ferreis. Ut faciant in eis iudicium conſcriptum: gloria hec eſt omnibus ſanctis eius.

HOc nomẽ in vſu habere oĩmodis cõmonemur: quando nouo ꝛ veteri teſtamẽto cognoſcimus decẽter aptatũ. Ueteri prelatuꝫ eſt in cẽteſimoquarto pſalmo: vbi egypti miracula: ꝛ maris rubri beneficia deſcribunt: hic nouo cantico docet eſſe prepoſitum: vbi eſt totius religionis abſoluta ꝑfectio. Sic vbiqꝫ poſitum eſt: qḋ ſemper conſtat eſſe dicendum. O nomen magna deuotione venerandum: qḋ ꝛ angeli canunt: ꝛ in terris vota fidelium frequẽter aſſumunt.

Diuiſio.

SUperioribus pſalmis innumeris admonitionibus laudes dñi Propheta cõmendans: nũc etiam ꝓma poſitione canticuꝫ nouuꝫ Chriſto dño diuerſis modis dicit eſſe cantandum: qui de toto orbe terraꝝ vniuerſalem Hieruſalẽ ſua pietate ꝯſtruxit. Secunda: gaudia ſanctoꝝ virtuteſqꝫ deſcribẽs: vindictam peccãtium gloriam dicit eſſe iuſtoꝝ.

Expoſitio.

CAntate domino canticũ nouum: [lauda- Alleluia
tio eius in eccleſia ſanctoꝝ.] In hoc ꝛ in
alijs trib' verſibus qui ſequunt: ex ope-
ribus dñi magnitudo laudatur. Dicẽdo
enim

enim: Cantate domino canticum nouum: laudatio
eius in eccleſia ſanctorum ⁊c. ex operibus ſuis di/
cit eſſe predicandus. Nam propheta in hoc mundo
tm̄ corpore cōſtitutus: intellectu ⁊ fide in illa patria
cū angelica multitudine miſcebatur: in qua cōmonet
populū beatū nouū cātică debere cantare. Canticus
aūt nouū eſt: ſancte icarnationis arcanum: natiuitas
mirabilis: doctrina ſalutaris: paſſio magiſtra tolerā/
tie: reſurrectio ſpei noſtre certiſſimū documētū: ſeſ/
ſio ad dexterā patris: virtutem ſignificans ⁊ potētiā
ſingularem. Et ne crederes iſtam laudem vbicunqꝫ
aut a quibuſlibet poſſe celebrari: ſequitur: Laudatio
eius in eccleſia ſanctorum. Siue iſtas dicas: catholi/
cā ſignificat que reuera ſanctorum eſt: ſiue illas hie/
INTER ruſalē celeſtē: ⁊ ipſa ſine dubitatione ſanctorum eſt. Ec
cleſia enim interpretatur collectio: qđ ad vtrunqꝫ re/
ferri poſſe non dubiū eſt. [Letetur iſrael in eo qui fe
Al. eum cit ipſum: ⁊ filij ſion exultent ſuper regem ſuum.]
Al. filie Iſrael ⁊ ſion diuerſa quidem vocabula: ſed virtus vna
Al. in rege ſuo ſanctorum eſt. Nam iſrael interpretatur vir videns
deū. Sion ſpeculatio dicitur. Quod vtrunqꝫ ad beatū
INTER populū pertinere manifeſtum eſt: qui letari ⁊ exulta/
re in rege ſuo chriſto domino cōmonentur: quando
ipſum viderint omnipotentem: ipſum eterni premij
largitorē: quē hic crediderūt in ſua maieſtate ventu
rū. Quis enim erit illius gaudij modus conſpicere il/
lum dn̄m rerum qui hic mori creditus eſt pro ſalute
cunctorum: Menſurā quidem iſtius letitie iure ne
ſcimus: ſed tamen vltra omnia bona eſſe ꝯfidimus:
qđ tanta veritas pollicetur. [Laudent nomen eius in
choro: in tympano ⁊ pſalterio pſallant ei.] In ſupio/
re verſu in dn̄o chriſto dicit eſſe letandū: nunc dicit
in choro nomē dn̄i eſſe laudandum. In choro vtiqꝫ
qui iā nullam patitur diſperſionem: nullū tediū: nul
lum ſcandalum: ſed meritorum probitate collectus: cha
riſſima ſemper vnitate cōſiſtit. Sed qualis quātuſqꝫ
Ps. 106. ſit iſte chorus: alius pſalmus exponit: A ſolis ortu vſ/
qꝫ ad occaſum: laudate nomen domini. Chorus qui
a mundi initio de numeroſitate gentiū congregatur:
⁊ niſi in illa patria: totus non pōt eſſe collectus. Se/
quitur: In tympano ⁊ pſalterio pſallant ei. Tympanū
⁊ pſalterium: probabiles hic actus eſſe dicimus: qui
ad diuina munera referuntur: qui iā in illa patria non
videntur: ſed tamen erūt cum de eorum exultatione gau
debitur. Nā qđ hic cōtriſtat: ibi letificat: qđ hic ꝯte/
Math. 5. rit: ibi nos erigit: ſicut legitur: Beati qui perſecutionē
patiuntur propter iuſtitiam: quoniā ipſorū eſt regnum
celorum. Hec ergo omnia ſiue tympanū: ſiue pſalteriū
ibi pſallunt domino: quoniam hic pro ipſius nomine
exercitata vel tolerata noſcuntur. [Quia beneplacitū
eſt domino in populo ſuo: ⁊ exaltabit manſuetos in
ſalutē.] Legitur quidem creatori omnia opera ſua in
rerum conditione placuiſſe: ſed pro rerum qualitatibus
immutatis: ⁊ peniteri ⁊ gaudere legitur deus: vt eſt il/
Gen. 6. lud: Penitet me hominē feciſſe. Et in alio loco: Gau
Luc. 15. debo ſuper vnum penitentē: qꝫ ſupra nonagintano/
uem iuſtos nō indigentes penitētia. Has enim per/
mutationes diuinitati ex noſtra īfirmitate tropicis
alluſionibus applicamus. Dicit enim: Quia benepla
citum eſt dn̄o in populo ſuo: id eſt: quando illū fece/
rit pfecta ſuauitate gaudentē: quando angelis parē:
quādo reuera ſuum quem tanto iudicauerit munere
coronādū. Tunc enim erit beneplacitū: quādo erit:
1. Cor. 15. ſicut Apoſtolus dicit: omnia in omnibus. Manſue/
tos autem: ſignificat patientes: qui in hoc mūdo di/
uerſas tolerauere negtias: ſed pro dei regno fuerūt
ſanctiſſima deuotione contempti. In ſalutem dicit:
in vitam eternam: quam illis iuſtus dominus in il/
la iudicatione reſtituet. [Exultabūt ſancti in gloria:
letabuntur in cubilibus ſuis.] Hinc vſqꝫ ad finē pſal/
mi: virtus domini potentiaqꝫ predicatur. Quid enim
fortius qꝫ tantam poteſtatem ſanctis ſuis tribuere:
vt de inimicis ſumant ipſo largiēte victorias: Sed
cum dicit: Exultabunt ſancti in gloria: letabuntur in
cubilibus ſuis: introitur iam ſecunda poſitio: que cō
tinet gaudia ſanctorum: ⁊ poteſtatem chriſto creden
tium. Sed intendamus nunc quo modo ſanctorum
exultatio deſcribatur. Gloria eſt bonorum actuum DEF
frequentata laudatio. De qua iuſti letantur in cubi/
libus ſuis: id eſt in ſecreto pectoris: ſicut Apoſtolus
dicit: Nam gloria noſtra eſt hec: teſtimoniū conſciē 2. Cor. 1.
tie noſtre. Ibi enim letantur: vbi ſolus ille cognoſcit:
qui donare dignatus eſt. Letantur vtiqꝫ: quando ſic
bonum dn̄m ſe habere perpēdunt: vt reis donet ve
niam: peccantibus gratiā: non merentibus gloriam
ſempiternam. Contra: in hoc ſeculo ſtultus a ſe foras
egrediēs exultat in hominū fabulis: ⁊ mereri ſe pu/
tat qđ eum ſermo falſus exaltat. Eſt ergo ſanctis di/
ſciplina gloriandi: ⁊ modus gaudij: vt ad illum refe/
rātur bona qui tribuit vniuerſa. Nā ſi mēſura deſit
letitie: non eſt gaudium ſed ruina. [Exultationes dei
in faucibus eorum: ⁊ gladij ancipites in manibus Al. gutture
eorū. Ad faciendam vindictam in nationibus: incre/
pationes in populis.] Intuēdum eſt: qꝫ pulchra: qꝫ
ſit vtilis iſta diuerſitas. Supius dixit: ſanctos exul/
tationem ſuam habere in cubilibus ſuis: nunc dicit
domini exultationes in eorum faucibus conſtitutas: ſi
gnificans: quoniam ſiue cogitatione: ſiue lingua lau
dare nō deſinunt: a quo eterna dona pcipiūt. Trāſit
quoqꝫ ad exponendā poteſtatem ipſorum dicendo: Et
gladij ancipites in manibus eorum. Anceps gladius:
eſt ſermo domini ſaluatoris: de quo in euāgelio ipſe
dicit: Nō veni pacē mittere in terrā: ſed gladiū. An/ Math. 10.
ceps ideo: quoniam duo continet teſtamēta: Primo
enim a gentibus ſeparauit iudeos: poſtea ſegregauit
⁊ diuidit a totius mūdi illecebris vtiqꝫ chriſtianos.
Unus enſis: ſed duas deſecationes habet: quas po/
pulis electis diſtributa temporis opportunitate con
cedit. In manibus ergo dicit gladios iſtos eſſe: id eſt
in poteſtate ſanctorum: ſicut legitur: Factus eſt ſermo Aggei. 1.
domini in manu aggei pphete. Hanc igitur poteſtatē
beati ſuſcipientes cum domino iudicabūt: ſicut ſcri/
ptum eſt: Sedebitis ſup duodecim ſedes iudicantes Math. 19.
duodecim tribus iſrael. Nam vide quid ſequitur: Ad
faciendam vindictam in nationibus: increpationes
in populis. Iſta enim tunc vere fiunt: quādo cum do/
mino iudicabunt. [Ad alligādos reges eorū in com
pedibus: ⁊ nobiles eorum in vinculis ferreis. Ut Al. manicis
faciāt in eis iudiciū conſcriptum: gloria hec eſt omni
bus ſanctis eius.] Exponit quid ille gladius faciat
bis acutus. Alligat reges terre in compedibus vnde
liberum non ſit exire. Uincula quoqꝫ ferrea ſupra
mundi nobiles ponit: vt ⁊ cum portantur ſint grauia:
⁊ nexus eorum rumpere nulla virtute preualeant.
Hoc eſt reuera canticum nouum: vt illi pauperes
qui in mundo fuere deriſui: de principibus poſſint
iudicare terrarum. Sequitur: Ut faciant in eis iu/
dicium conſcriptum: vtiqꝫ quod dicit Apoſtolus: An 1. Cor. 6.
neſcitis qꝛ angelos iudicabimus: Quis poſſit eſti/
mare tale miraculū: quis tantā gloriā mēte cōplecti

vt illos ſupbi ⁊ iniqui potētes iudices patianť:quos
hic tanq̄ vilia pecora trucidādos eſſe putauerūt.Et
ne forſitā ſolos aplos iudicaturos putares:qbus hoc
dñs in euangelio cōpromiſit:adiecit:Gloia hec eſt oī
bus ſanctis eius.Omnes eni cū chriſto iudicāt:qui
eiꝰ regulis nō repugnāt:qm̄ qcqd illi placitū fuerit:
⁊ ipſi pia volūtate ꝯſentiūt.Sed q̄uis ſanctoꝝ po
teſtas ⁊ gloria multiplici relatione narrata ſit:nul
lus tñ eoꝝ pleniſſime habere omnia virtutū premia
reperiť.Solus eſt eni Jeſus chriſtus:de quo Aplus
Col.2. dicit:In quo habitat oīs plenitudo diuinitatis cor
poraliter.i.ſubſtātialiter.Nam cū habeat dominus
omnia perfecte ac ſumme bona:dat vnicuiq̄ prout
Joan.6 vult:⁊ ipſe eſt omnium ſanctorum(ſcḋm Joannem)
manifeſta plenitudo. Concluſio.

Subtiliter intuēdū eſt queādmodū p̄cedens pſalmus huic ꝯſenti:⁊ in laudis of
ficio ꝯiūctus:⁊ quadā diſtictione diuiſus eſt.In illo
eni ad p̄conia dñi oēs creaturas hortatus eſt:hic aūt
diſtictiꝰ ꝓpriuſq̄ ſignificauit iſrael nouū cāticū de
bere cantare:⁊ de ꝓprio dño letū fieri:qui eū fecit
de gētiū multitudine ꝯgregari.Cōmemorať etiam
ptās que ſanctis eſt in illa iudicatione tribuenda:vt
virtus dñi in eoꝝ gloria poſſit agnoſci.Sic ⁊ officio
laudis cōmunis:⁊ rerū ipſaꝝ ꝓprietate diuiſus eſt.

Explicit expoſitio in pſalmum.149ᵘˢ.

Alleluia. CL.

Laudate dominum in ſanctis eius:laudate eum in firmamē
to virtutis eius.Laudate eū in virtutibus eius:laudate eū
ſcḋm multitudinem magnitudi
nis eius.Laudate eum in ſo
no tube:laudate eū in pſalterio ⁊ cithara.
Laudate eum in tympano ⁊ choro:lauda
te eum in chordis ⁊ organo.Laudate eum
in cymbalis bene ſonantibus:laudate eum
in cymbalis iubilationis:omnis ſpiritus
laudet dominum.

Ecce iteꝝ ſalutaris ille p̄co remittiť:non
de victu carnali:ſed de copia ſupna locu
turus.Admoneť eni ciuitas dei vt de mū
di ambitu ꝯgregata:⁊ ore cātet ⁊ animo.
Quapropter hoc Alleluia pleniſſima in
tētione cātemus:q2 vniuerſaꝫ pſalmodiā in excelſū
culmē dñi diſpenſatione ꝑduxit.Nā ſicut ignis iſte
mortalis ad ſupiora feſtinans:comas rutilas erigit
in cacumē:ita carmē iſtud paulatim creſcēs ad cele
ſtia faſtigia virtutū gradibus euolauit.Qḋ ſi ⁊ nos
cū ipſo dñi dextera ſubleuāte animi deuotione cō
ſcēdimꝰ:vſq̄ ad ipm ſalutarē finē venire dabiť:qui
nullis limitibus terminať. Diuiſio.

Pſalmus iſte leuatus ad illā cōcordē ſan
ctoꝝ oīuꝫ vnitatē:diuiſionē habē nō de
buit:q2 finē totiꝰ operis ꝑduxit ad virtu
tē iſeparabilis trinitatis.Deide vno ſen
ſu oia ꝑcurrit:vt nec ꝑſonā videreť mu
SCHE tare nec cauſā.Qḋ ſchema diciť hyrmos:quādo ſe
ries orōnis tenoreꝫ ſuū vſq̄ ad vltimū ſeruat.Bre
uis eſt:vt faſtidiū nō haberet.Muſicis organis ple
nus:vt ſpūalibus thalamis redderet aptiſſimus:⁊
in cetu ſupne hieruſalē nuptiali dulcedine cātareť
Intētio vō eius ipſa eſt:vt dñs de ſanctoꝝ cōgrega
tione laudeť:qui eos imagini ſue reſtitués fragilita
tē fecit deponē carnis ⁊ ſanguinis.Jā cōformes glo
rie ſue in illa beatitudine collocauit:vt bonoꝝ oīuꝫ
abūdantia cōpleanť.De qbus dicit aplꝰ:Qui bene Eph.1.
dixit nos in omni benedictione ſpirituali:vt eſſemꝰ
ſancti ⁊ immaculati corā ipſo.

Expoſitio.

Laudate dñm in ſanctis eius:laudate eū
in firmamēto virtutis eiꝰ.Diligēter in
ſpiciēdū eſt:liber iſte pſalmoꝝ qua ſua
uitatis gratia termineť:⁊ queādmoduꝫ
reſpiciat ad p̄ncipiū ſuū.Dicit eni ꝓphe
ta receptis in illa hieruſalez in ſanctis ſuis dñm de
bere laudare:ſcilꝫ qbus ipſe formā ꝯuerſationis oſtē
dit.De quo dictū eſt:Beatus vir qui nō abijt in ꝯſi Ps.1.
lio ipioꝝ ⁊c̄.Ipſi ſunt eni ſancti qui eodē largiente
eiꝰ imitatores eſſe meruerūt.Sed qualis veneratio
ſanctis debeať ꝯgruēter exponiť:vt nō ipſi ſed dñs
debeat de eoꝝ iuſtificatione p̄dicari.Ille eniꝫ p̄mo
loco glorificari debet:qui p̄dicāda concedit.Juſtis
aūt habēda reuerentia eſt:q2 diuina munera ꝑcepe
rūt.Sequiť:Laudate eū in firmamēto virtutis eiꝰ.
Firmitas v̄tutis eius eſt:q2 exitiuꝫ pro oīum ſalute
ſuſcipiēs:mortē ipſam cū auctore nequiſſimo potē
tie ſue virtute ſuperauit:inferni clauſtra dirupit:he
ſitantes reſurrectione ſanauit:⁊ firmiter credentes
vſq̄ ad celoꝝ regna perduxit.Laudate eū in ꝑpo
tētatibus eius:laudate eum ſcḋm multitudinem ma
gnitudinis eiꝰ.Hic iā ex potētia ⁊ magnitudie ſua
dñm precipit debere laudari.Ait eni:Laudate eum
in potētatibus eius:laudate eum ſcḋm multitudinem
magnitudinis eius.Et queādmodū debeat laudari
vſq̄ ad finē pſalmi:per myſticas alluſiones conſe
quēter exponit:Potētatus ipſius eſt:ſicut in octauo
pſalmo dictū eſt:Omnia ſubiecitti ſub pedibꝰ eius: Ps.8.
oues ⁊ boues vniuerſas inſup ⁊ pecora cāpi.Et aplꝰ: Phil.2.
Cui omne genu flectitur:celeſtiū:terreſtriū ⁊ iferno
rū.Cōſideremus etiā qualis res populo beato quan
taq̄ ꝑcipiť.Sequiť enim:Laudate eum ſcḋm multi
tudinē magnitudinis eius.Quis rogo poſſit eū lau
dare ſcḋm multitudinem magnitudinis eius:cū in cē
teſimoquadrageſimoquarto pſalmo dictū ſit:Ma Ps.144.
gnus dñs ⁊ laudabilis nimis:⁊ magnitudinis eius
nō eſt finis:Sed vide qbus diciť:⁊ dubietas nulla
remanebit:vtiq̄ ſpiritualibꝰ:⁊ de ipa potius laudis
operatione valētibus.Nā cū potētie dñi nullus ſit
finis:ſcḋm magnitudinem ſuam p̄dicať:qui ſine fine
laudabiť.Laudate eū in ſono tube:laudate eū in
pſalterio ⁊ cithara.Hinc iſtrumenta muſica ſignifi
cabili modo ad aliquid ponunť in ordinem:vt tuba
ꝯcrepet regi:pſalterium canat deo:cithara cū religs
ſpōſo.Jſta eni ibi nō eſſe manifeſtū eſt:ſed hec oia
myſticis alluſionibus ad chriſtum dominū conſtat
eſſe referēda.Tuba:eſt corneis partibus adunatis: DEF
aut aliquo metallo productus:tubulus a paruulo cir
culo inchoans:⁊ deſinēs in anguſto foramine.Hec
ſpiritu retracto cōpleta:terribili ꝑſonatione dilata
tur:que aut belloꝝ tēporibus ſumiť:aut regū aduē
tibus appараť.Pſalteriū vō eſt in modū cithare cō DEF
uerſa poſitio.Buccas enim quaſdā ſonoras ligni ge
ſtat in capite:vbi ab imo veniētes:chordaꝝ ſonos in
altū rapit:⁊ gratiſſima quārū diciť modulatione re
ſpondet.Cithara enim ligu quodā ventre inferius DEF

conſtitutoꝛ ſummo chordarũ filis venientibus ſo-
nos recipit:atq; in vnaʒ gratiã iocũditatis emittit.
Que omnia humanis actibus cõparata: figuraliter
ẽ ibi dicunt laudes dñi perſonare. [Laudate eum in
ẽ tympano ⁊ choꝛo:laudate eum in coꝛdis ⁊ oꝛgano.]
Iſti quoq; verſus (ſicut dictũ eſt) vſq; ad finẽ ad
DEF hymnos ptinẽt nuptiales. Tympanũ: eſt quaſi duo-
bus modis ſolis capitibus cõuenientibus ſupra eos
tenſi coꝛiũ ſonoꝛa reſultatio: qḋ muſici diſciplinabilẽ
imenſura pcutiẽtes geminata reſonatione modulan-
DEF tur. Choꝛus eſt plurimaꝝ vocuʒ ad ſuauitatis mo-
dũ tẽperata collectio. Sequit: Laudate euʒ in choꝛ-
dis ⁊ oꝛgano. Quoniã propter pſalmũ ⁊ citharaʒ: vt
quidã dicũt: alia inueniri poterãt: qui choꝛdaꝝ tẽſio-
nibus pſonarẽt: generaliter choꝛda poſuit: vt omne
ipm inſtrumẽtũ muſicum: dñi laudibus deputaret.
DEF Oꝛganũ itaq; eſt: quaſi turris quedã diuerſis fiſtu-
lis fabꝛicata: qbus flatu folliũ vox copioſiſſima de-
ſtinat: ⁊ vt eã modulatio decoꝛa componat: linguis
quibuſdã ligneis ab interioꝛe parte pſtruit: quas di-
ſciplinabiliter magiſtroꝝ digiti repꝛimentes grãdi-
ẽ ſonã efficiunt ⁊ ſuauiſſimam cantilenaʒ. [Laudate
Pſ. iubilatio-
nis ẽeũ in cymbalis bene ſonãtib⁹: laudate euʒ in cymba-
ẽlis bene tinnientibus: omnis ſpiritus laudet dñm.]
Ut illa ſuperioꝛa per alluſiones quaſdaʒ de ſanctis
dicta deberemus accipere: ad ipſum quoq; os homi-
nis venit. Sed pſideranda eſt verboꝝ iſtoruʒ facta
diſcretio: vt cymbala bene ſonantia: labia noſtra de-
beamus accipere: que nõ imerito inter muſica iſtru-
DEF mẽta poſita ſunt: q ⁊ ſimilitudo quedã eſt cymbalo-
rũ: ⁊ per ea voces humane armoniã reddẽ ſuauiſſi-
maʒ cõpꝛobant. Armonia: eſt eni diuerſaꝝ rerũ in
pueniẽtiã redacta copulatio: qḋ ⁊ in voce humana
pſtat accidere: quãdo ⁊ tẽpoꝛa ipſa ⁊ ſyllabe ad vnã
vocis pcoꝛdiaʒ pducunt. Cymbala ergo noſtra: ſunt
labia percuſſa ad ſonũ vocis diſtinctiſſime tẽperan-
dũ: que tũc ſalutariter ſonãt: quando in laudes dñi
DEF deuotiſſime commouent. Cymbala quoq; bene tin-
niẽtia: ſunt ex permixtis metallis paruiſſime phiale
cõpoſite: vẽtricula ſua in lateribus habẽtes: que ar-
tificioſa modulatione colliſe: acutiſſimũ ſonũ dele-
ctabili cõſonatione reſtituũt. Sed quoniã ſanctiſſi-
mus prophꝛta: vniuerſa que dicta ſunt: ſpiritualiter
volebat intelligi: aptiſſimo librũ fine pcluſit: Omnis
ſpiritus laudet dñm: nõ vtiq; caro ⁊ ſanguis: nõ mũ-
di ambitus: non illecebꝛa ſecularis: ſed illud qḋ eſt
in natura reruʒ ſublimius: hoc laudet dñm: qḋ cele-
ſtia vtiq; ſapit: qḋ eterna pmia cõcupiſcit. Quapꝛo-
pter vniuerſo operi: breueʒ perfectãq; ſententiã de-
dit: vt dñm ſaluatoꝛem ſpiritualiter debeãt cuncta
MV laudare. His igit decurſis: totius muſice diſcipline
aſſignata pfectio eſt. Flatus in tuba: pulſus in citha-
ra: tinnitus in cymbalis: vox in choꝛo: ſpirituali ar-
monis dulciſſimus ille cõcẽtus: qui nõ auribus car-
neis audit: ſed cõtemplatione puriſſime mentis ad-
uertit. Nã cõmemoꝛatio ſyllogiſmoꝝ: ſicut in pmo
pſalmo cepta eſt: parili nobis fine claudat. A cathe-
goꝛico ſiquidẽ qui eſt puriſſimus ⁊ pnceps omniuʒ
ſyllogiſmoꝛuʒ dedimus pꝛout opoꝛtebat initiũ: nũc
etiã opus noſtrũ in ipſo pcludimus. Decet eni fineʒ
reſpõdẽ pncipio ſuo: qñ in litteris ſacris debent ſibi
omnia conuenientia reperiri. Hic aũt categoꝛicus
ſyllogiſmus eſt nobis taliter colligendus. Dñm lau-
det oĩs ſpiritus. Queʒ debet laudare omnis ſpiritus
deus verus eſt. Dñs igit deus verus eſt. Mirabile
plane dicẽdi genus: vt ad illud reluctãtem conſiten-
do trahat: ad qḋ prius aliquis acquieſcẽ reſpuebat.
Ecce de grammatica: ⁊ de ethymologijs: de ſchemati-
bus: de arte rhetoꝛica: de topicis: de arte dialectica:
de definitionibus: de muſica: de geometria: de aſtro-
nomia: ⁊ de pprijs locutionibus legis diuine: ſeriem
refertam eſſe monſtrauimus: quãtum dominus pre-
ſtare dignat⁹ eſt: vt qui talia legerint gratãter agno-
ſcãt: ⁊ qui adhuc rudes ſunt planiſſime dicta ſine of-
fenſione percipiant. Concluſio.

Explicitus eſt decoꝛus ⁊ mirabilis oꝛdo pſal-
moꝝ: numero quidẽ myſtico ter-
minatus: ſed ſacris virtutibus infinitus: ſolũmodo
illi ad dimenſum cognitus: qui arenã maris: pluuia-
rũ guttas: creaturaꝝ omniuʒ naturas dinumerabili
quantitate cõplectit. Sed quis a nobis ex toto cõ-
pꝛehendi nõ poſſit: tamen vtiliter querit: q pericra-
tatus ſemp copioſioꝛ inuenit. Quanta enim adhuc
hinc noua dicẽda ſunt? quãtoꝛum fidelium ingenia
vſq; ad finem ſeculi curioſa ſedulitate laboꝛabunt?
Sed tñ iſta veritas tũc pleniſſime dinoſcẽda eſt: qñ
ipſe dominus cõtemplationẽ ſuam pꝛeſtare dignabi-
tur. Hic aũt totus oꝛdo pſalmoꝝ: quantũ humanuʒ
ingeniũ veſtigare pꝛeualuit: duplici myſterio noſcit
eſſe decurſus. Primũ ſicut auctoꝛitate patruʒ dictũ
eſt: noui ⁊ veteris teſtamẽti ſacramẽta cõplectitur:
Septeʒ quippe decades referunt ad ſabbatũ: qḋ ad
primã illã ptinet ſine dubitatione culturã. Octo vo
noſtro tẽpoꝛi deputantur: qui reſurrectionem domi-
ni die octaua pia deuotione veneramur. Secundo
quoq; domino largiente pꝛoſpeximus: qḋ centũ qn-
quaginta diebus ſuperducto diluuio criminibus ſu-
is terra diluta eſt. Sic pſalmoꝝ ſpiritualis abyſſus
peccatis inquinata coꝛda moꝛtaliuʒ vſq; ad iudicij
tempus perpetua emũdatione purificat: ⁊ fit nobis
ex ipſo ſalutare diluuium: qḋ noſtrũ ſenſuʒ delictis
ſoꝛdidũ reddit ablutũ. Quid enim in iſto celeſti ar-
mario ſcripturarum diuinarum inuenire nõ poſſis?
Geneſim queras: hic quemadmodũ fuerit mundus
fabꝛicatus exponit. Prophetaʒ dicas: quis de incar-
natione domini tanta locutus eſt? Euãgeliũ cupias:
paſſionem ⁊ reſurrectionem chꝛiſti domini innume-
ris locis euidenter oſtendit. Apoſtolũ velis: audi do-
ctoꝛẽ: audi miſerẽtem: qui ⁊ futura iudicia propter
correctiones pꝛedicat: ⁊ pꝛo peccatoꝛibus frequẽter
exoꝛat. Et ne longius differã: quicquid in celo: in ter-
ra: in mari: vel apud iferos agit: ſi cautiſſime legas:
omnia ſuis locis poſita cõpetenter agnoſcis. Teſtis
eſt Athanaſij epiſcopi ſermo magnificus: qui virtu-
tes pſalmoꝝ indagabili veritate diſcutiens: omnia
illic eſſe pꝛobat quecunq; ſancte ſcripture ambitu
cõtinentur. Naturã quoq; dei: ſi fas eſt: duobus ver-
bis facit ſubintelligi: Ego hodie: que nullis libꝛis:
nullis codicibus pualet cõpꝛehẽdi: ſicut ⁊ explicarũ
eſt qḋ breuiter dicit: ⁊ ex aliqua parte ſenſibile qḋ
tacet. In ſecũdo quippe pſalmo: pater dicit ad filiũ:
Ego hodie genui te. In iſtis ſiquidẽ duobus verbis Pſ. 2.
ſubtiliter ſignificat: qḋ humanũ intellectuʒ tranſcẽ-
dere poſſe videat. Nouus ⁊ vetus teſtamẽtũ tanta
pꝛoprietate complectit: vt reuera ſpiritualem biblio-
thecã in hoc libꝛo intelligas eſſe cõſtructã. Nã ſi pa-
radiſus deſiderabilis habet qḋ eũ quattuoꝛ flumi-
nũ lapſus emanare noſcunt: quanto beatioꝛ eſt aĩa que
ſo. pſalmoꝝ fõtib⁹ irrigat? Nec ſolũ terra hũc nume-
rũ diuĩa vtus opata eſt: multa lati⁹ patẽt: ſiue que pꝛo

parte itellecta ſunt:ſiue que adhuc funditus ignorā-
tur diuerſa miracula. Nā ⁊ in illis.153.piſcibus:quos
apoſtoloꝝ retia de pelagi profunditate traxerunt:
ſanctorum numerus comprehenſus exponiť:⁊ arca
Noe in typum ſancte eccleſie tricentis cubitis in lō
gitudine:quinquaginta in latitudine:⁊ triginta in al-
titudine legiť fabricata:vnde multa Origenes my-
ſtica(vt ſolet)expoſitione tractauit. Quapropter in
dubitanter apparet creatorem atq; opificem rerū:
cum celeſtia cuncta terrenaq; diſponeret:ſub mēſu-
ra:⁊ numero: ⁊ pondere feciſſe oia quecunq; creata
Sap.11. ſunt:ſicut Sapientiſſimus dicit: Omnia in menſura
⁊ numero ⁊ pōdere diſpoſuiſti. Nunc propter virtu
tem memorie breuiter intimemus:que ſupra latius
videntur effuſa. Primum meminiſſe nos conuenit:
qđ de titulorum diuerſa varietate narratus eſt. Re
cordari etiam debemus perſonas in textu pſalmoꝝ
aptiſſime commutatas:Concluſioneſq; eorum con
tra hereticos maxime fuiſſe formatas. Uel quare
alphabeton hebreū ponatur in pſalmis. Cur de par
tibus pſalmorū vnus confectus eſſe videatur. Qua
re intercalares pſalmi ſint poſiti. Quare repetitio
verſuum reperitur in pſalmis. De interpretatione
nominum hebreorum. De his qui vniſinos appellā
tur. De quindecim pſalmis gradalibus. Quare peni
tentium ſeptem pſalmi eſſe vocantur. Quare lamē
tantium pro ciuitate Hieruſalem cū lachrymis ver
ba funduntur. Quare ordo pſalmorum in laudibus
domini fuerit terminatus:vbi quot modis predicať
exponitur:cum tamen preconia ipſius nullis libris:
nullis poſſint humanis viribus explicari. Sic varie
tas iſta pſalmorum:aut precioſiſſimo lapidi topaçio
aut pulcherrimo pauoni congrue forſitan compara
tur:qui totiens diuerſos reddant colores corporis ſui:
quotiēs in eis defixus fuerit oculus intēdentis. Hec
quātū dominus pſtare dignatus eſt pro noſtra me-
diocritate decurſa ſunt. Uos autem magiſtri qui ce
leſtium litterarū copioſa lectione pingueſcitis:par
cite rudi:dimittite cōfitenti:eſtote beniuoli. Diffici-
le opus humanū reperitur:qđ non patiatur aliquas
Iac.3. queſtiones: Iacobo apoſtolo proteſtante: Si quis in
verbo non offenderit:hic perfectus eſt vir. Cum ſi
nonnulli ſacris litteris calumnias parant:quid infir
mis faciant quos audacter accuſant: Prolata: ſem-
per ad animum dicentis aptanda ſunt. Nā ſi omnia
contentioſa altercatione deſtruere volumus: piam
deuotionem incauta potius contradictione damna-
mus. Sed iam tempus eſt ad dominū corda cōuer
tere:ad quem magis debet omnis intentio tendere:
⁊ laboris terminus peruenire.

TU domine verus doctor ⁊ pſtitor: aduo
catus ⁊ iudex:largitor ⁊ monitor: terri-
bilis ⁊ clemens:corripiens ⁊ conſolator:
qui cecis mentibus donas aſpectū: qui
facis infirmus poſſibile qđ precipis: qui
ſic pius es vt aſſidue rogari velis: ſic munificus vt
neminem deſperare patiaris: dona qđ te preſtante
bene querimus:⁊ illa maxime que noſtra infirmita
te neſcimus. Quod ex tuo diximus:ſuſcipe:qđ ex no
bis ignoranter protulimus:parce: ⁊ perduc nos ad
illam contemplationem vbi iam non poſſimus erra
re. Dona facere que te inſpirāte loqui preſumpſi:do
na compleri:que alios obſeruare commonui:vt qui
preſtitiſti pium ſermonem:probabilem quoq; con-
feras tuis famulis actionem. Libera nos amator ho-
minum ab illo periculo:ne ſicut dicit Apoſtolus: Dū 1.Cor.9.
alijs predico:ipſe reprobus inueniar. Tu infirmi ſu-
mus tu veraciter noſti:quali hoſte deprimamur agno
ſcis. Te querit certamen impar:te expetit mortalis
infirmitas:qr maieſtatis tue gloria eſt: ſi leo rugiēs
ab infirma oue ſuperatur:ſi ſpiritus violentiſſimus a
debiliſſima carne vincatur:ille qui de celo cecidit:⁊
hic te pugnante ſubdať:vt ſi poteſtatem ipſius ad tē
pus tua pmiſſione patimur:nequaq̄ eius inſatiabi-
libus faucibus ſorbeamur. Fac illū triſtē de humana
letitia:qui de offenſione noſtra ſemꝑ exultat. Amē.

¶ Hactenus que ad expoſitionē pſalmoꝝ ptinere vi
debantur:domino largiente diſcuſſa ſunt:nunc Sa-
lomonis dicta videamus: que proprios expoſitores
habere noſcuntur.

Explicit expoſitio Caſſiodori in pſalmū Cēteſimum
quinquageſimum ⁊ vltimum tertie Quinquagene.

Uenetijs impenſa heredum quondam Do
mini Octauiani Scoti Modoe
tienſis ac ſociorum
.8.die Martij
.1517.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Regiſtrum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v

x y z ⁊ ꝯ ꝛ A B C D E.

Primus quaternus. Duo vltimi Terni. Alij quaterni.